»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawaŕ Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihłačišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 1. Sobotu 1. januara 1910. Lětnik 69.

Serbska centralna knihownja w Budyšinje

K nowemu lětu.

Nowe lěto nastupjene
S Bohom saßo witamy;
K njebju sdychnu wobcźeżene
S khwalbu, s dźakom wutroby,
So je staroscź, srudoba
Staroh' lěta pschětrata.

Nowe lěto nastupjene
S dźakom, s khwalbu witamy,
Dobroty, nam wudźělene,
Kschewja hischcźe wutroby;
A naß hischcźe pschewodźa
Dalschi pucź do žiwjenja.

Nowe lěto nastupjene
S dowěrjenjom witajmy,
Boża ruka rosnjembrjene
Stužiła bě wichory;
Wona směje dale móz,
Rosjaßnicź nam horja nóz.

Cźma a pucźe sapleczene
Chzyłe nam ßo rosjaßnicź;
A naß mozy spschecźiwjene
Njesamóża k semi sbicź;
S dowěrjenjom k dobyczu
Ssylni Bóh nam wutrobu.

Bóh budź s nami, pomhaj k wschemu,
Schtož je dobre, njebjeske,
S próstwu khroble džimy k njemu,
Ach, nam wjele trjeba je!
Dźěławi a spokojni
Bjeŕmy pak, schtož wobradźi.

Nowe lěto nastupjene
S Bohom chzemy powitacź,
Jemu budź wscho poručene,
Wón chzył Sserbstwo žohnowacź;
Polo, lud, dom, wutroba
Njech psches njeho hnadu ma.

Swětne podawki.

Wobhnadźenje khostanzow.

Kralowa hnada je hodownicźku 34 khostanzam w sakskich jastwach ßwobodu daka. Zyle se ßamßneho pohnucźa, njedostawschi namjetow justizneho ministra, je kral ßwoje wobhnadźeńske prawo na ßwjedźenju Božeje luboscźe wužił a pruham hwězdy hodowneho wječela do jastwow poßwěcźicź dał. Wobhnadźenje khostanzow, kotsiž ßu ßo se ßwojim sadźerźenjom teho hódni wopokasali, je mjes wobydleŕstwom woprawne wječele a spokojenje sbudźiło. Kral Bjedrich August ßo prózuje, so by tak daloko hacź samoże, ßwojich poddanow wobsbožił. Tehodla je ßebi hnydom prěnje lěto ßwojeho knježeŕstwa wutroby ßwěrnych Saksow dobył a ßebi s nowym skutkom ßwojeje mikoscźe dalschi pomnik we wutrobach ßwojeho luda stajił.

Njedostatk w pruskich krajnych finanzach

bě ßo s wopŕědka na 80 milijonow hriwnow woblicził. Nětko je hižom wěste, so wón s najmjeńscha 100 milijonow hriwnow wucźinja. Dołhotrajaza krisis w pschemyßle a wikowanju je s pschicźinu, so ßu statne dochody wotebjerałe, woßebje ßu statne żeleśniży wjele milijonow mjenje wunjeßłe, hacź bě ßo wocźakało.

Zionistiska shromadźizna w Hamburgu.

Psched někotrymi lětami ßu židźa zionistiski swjask sałożili. Jeho saměr na to dźe, w Palästinje saßo židow saßydlicź. Poßlednje lěta je zionistiski swjask tónle saměr ßylnje spěchował a wjele židowskich saßydlenjow w ßlubjenym kraju sałożił. Sańdźeny tydźeń mějesche swjask w Hamburgu ßwoju lětnu shromadźizu. Se wschěch pjecź ßwětowych dźělow běchu ßo na njón židźi seschli, jendźelszy židźi we wupikanej pucźowanskej drascźe, amerikanszy, jim pschiwusni němszy, zyłe cźrjódy srósłnych, kožuchatych, dołhobrodatych ruskich židow s cźornokoßmatej dołhej cźapku na wulkej hłowje. Kaž woni, turkowsko-schpanischy židźi w cźeŕwjenym turbanje do wocźow padachu. Na shromadźizne husto k wótremu wureczźowanju dońdźe. Pschedßyda dr. Nordau wospjet hrożesche, pschihładowarjow s tribunow wuhnacź dacź a pschedßydstwo skłozicź.

Wjednistwo zionistiskeho swjaska ßylnje pschimachu. Porokowachu jemu, so swjaskowy komitej praktiski politiski zionismus njewjedźe a židowski lud w Palästinje njesaßydluje. Sapóßkanz awstriskeje khěžorskeje rady, Stand s Wina, wo swjaskowym komiteju praji, so je wón sprostnył. Wón měni, so wón politischy dźěła, hdyž ßo saßady wocźakanja dźerži. Cźim bóle ßo zionismus w ßlubjenym kraju rosschěrja, cźim wjazy saßydlakow a pschedewsacźelow tam je, cźim bóle móża ßo židźa nadźecź, so ßo jich żadanja dopjelnja. Najprjedy skutkowacź a potom jednacź. Wobżarowacź je, so na cźole swjaska pschedßyda steji, kotremuż dyrbi ßo kóžde praktiske dźěło w Palästinje wunusowacź.

Swjaskowy pschedßyda, David Wolfsohn s Kölna, ßo pschecźiwo nadpadam sakitowasche. Po politiskim pschewrócźe w Turkowskej ßo tam cźicha nowa nadźija pokasuje. W Palästinje saßydlomne židowstwo budźe pod turkowskim knjejstwom „stat sdźerżazy żiwjel", pschetoż ßwětowe stejischcźo turkowskeje monarchije je s pschedwumĕnjenjom wscheho zionistiskeho dźěła. Wěsty Levy s Hamburga je rjekł: „Najprjedy wrócźo do židowstwa a potom wrócźo do židowskeho kraja!" Po někotrych hebrejiskich rěcźach dr. Nordau s Parisa ßłowo dosta. Wón ßlubi, so dyrbi Palästina turkowska provinza wostacź, wona njeßmě bycź ßnadź židowska republika abo kraleśtwo. Paßmanneck s Genfa namjetowasche, so dyrbjeli ßo wschitzy zionistojo na to swjasacź, so sa pjecź abo dźeßacź lět s dowolnoscźu turkowskeho knjejstwa do Palästiny pocźahnu.

Bohatstwo ſemrjeteho belgiſkeho krala Leopolda.

Kral Leopold je ßo we ßwojim teſtamencze ßam wuſnał, ſo je po ßwojim nanje jenoż 15 milijonow frankow namrěł. Kelko pak je wón na kónzu ßwojeho żiwjenja wobßedżał, je wón ſamjelczał. W Brüſſelu a w Antwerpenje, hdżež kralowi dowěrnizy bydla, kotſiż běchu jemu pſchi jeho pjenjeżnych pſchedewſacżach pomozni, pak wjedża, ſo je kral ſ najmjeńſcha 500 milijonow frankow wobßedżał. Tele milijony je kral ſ wulkeho dżěla w kongoſkej koloniji ſaßkużił. Schtó je tele milijony doſtał, njeje ſnate. So by je wón wſchě ßwojej druhej żonje, baronzy Vaughanowej a jejnym dżěczom wotkaſał, njeje ſkoro k wěrje podobne. Jeho dżowka prynzeßa Louiſa, kotraż je ßo wot ßwojeho muża dżěliła, by je nuſnje k ſapłaczenju ßwojeho dołha trjebała. Wona je pjecża 15 milijonow hriwnow ſchwalczam, pycharniczam, hoſczenzarjam, pjenjeſypożczowarjam atd. winojta.

Nowi mużojo pſchi belgiſkim dworje.

Na dworje noweho belgiſkeho krala, Alberta I., ßo nětkole podawki wothrawaju, kotreż w kraju dżiwanje ſbudżuja. Kral nochże na ßwojim dworje żaneho ſ mużow Leopolda II. ſdżerżecz a chże też w politiſkim naſtupanju womkodżenje pſchewjeſcz. Wón je wſchitkich kralowych ſaſtojnikow ſe ßłużby puſchcził, jich po ſwuczenym waſchnju ſ wyßokimi rjadami wuſnamjeniwſchi. Sa dwórſkeho marſchala je kral hrabju Aſchera a ſa ßwojeho pobocżnika generala Jungbertha, ßwojeho prjedawſcheho wojeńſkeho wocżehnjerja, pomjenował. Wobaj ßo k liberalnej ſtronje kłonitaj a Jungberth je pjecża ßamo ßwobodny murjeń.

Belgiſki ßejm je ziwilnu liſtu noweho krala, 3,300,000 frankow lětnje wucżinjazu, ſa zyły cżaß jeho knjeżerſtwa pſchiſwolił. Pſchi tym ſozialiſtiſki ſapółłanz Beyer w ßwojej rěczi pſchipowjedżi, ſo ßo w Belgiſkej bórſy republika wuwoła. Wón też pſchecżiwo ziwilnej liſcże w jejnej wyßokoſczi rěczeſche.

Franzowſzy katholſzy duchowni

dyrbja ſ dżěła po dżěłenju zyrkwje wot ſtata ßwoje ſaſtojńſtwo ſpuſchczicz, dokelż ßo njewěriwe ßobuſtawy gmejnow ſapowjeduja, někajki pjenjeżny pſchinoſchk ſa duchownych woprowacz. Franzowſki lud je nětkole ſ wulkeho dżěła bjesbóżny a njewěriwy. Katholſzy burjo a měſchczenjo pſchezo bóle zyrkwinſzy woliwknu, podarmo je ßo bamż nadżał, ſo woni pſchecżiwo knjeżerſtwu poſtanu. Hłódny żołdk je mnohich duchownych nuſował, ßo duchownſku ßuknju ßlez a ßebi ſ někajkim dżełom wſchědny khlěb ſaßkużicz.

Prěni franzowſki dżełaczerjow ſawěſczazy ſakoń

je ßo ſańdżeny tydżeń w ſenacze pſchijał. K nawdaczu khóſtow ſawěſczenja ßo ſtatej, dżełodawarjam a dżełaczerjam nimale jenake cżeżkoty napołoża. Po wobliczenju, w ſenatowej komißiji podatym, budże ſtat něhdże 100 milijonow frankow, dżełodawarjo nimale 97 milijonow, dżełaczerjo 91 milionow pſchinoſchkow lětnje płaczicz dyrbjecz. Sawěſczenje je dyrbjenſke, dżełaczerjam ßo pſchißłuſchnoſcz napołoži, ßo pſchecżiwo nuſy ſtaroby ſchkitacz. Prawo na ſtarobnu rentu ßo ſ 65. lětom dobudże.

Sto pokupjenych italſkich ßejmſkich ſapółłanzow.

W italſkej ſozialiſtiſkej ſtronje je k wulkemu pſchewróczenju dóſchło. Sozialiſtiſki ſapółłanz Ferri je ſe ſozialiſtiſkeje ſtrony wuſtupicz dyrbjał, dokelż ſozialiſtiſkim ſtronam pſchejara na porſty hladaſche. Sa tutymi ſteja tſi Mailandſke wulkobanki, kotreż ßu ßwoje kapitalije ſ wulkim dobytkom w towarſtwowych pſchedewſacżach ſozialiſtiſkeje ſtrony nałożiłe. Prjedawſcheho miniſterſtwoweho pſchedßydu Giolittia je teho dła ſozialiſtiſka ſtrona móznje podpjeraka, dokelż je wón pſchedewſacża ſozialiſtiſkich ſjednoczeńſtwow ſpěchował a też twar jeneje żeleſnizy w połodniſchej Italſkej jenemu ſozialiſtiſkemu ſjednoczeńſtwu dowěrił. Sa to jemu ſozialiſtiſka ſtrona w ßejmje „palz dżerżeſche.“ Pſchedßyda noweho miniſterſtwa, Sonnino nochze pjecża ani ßwojich tajnych, ani ſjawnych pſchecżelow ſ knjeżerſtwowymi pjenjeſami pokupowacz a je k temu poſtajeny fond ſamknył. Sonnino ma nadawk, něhdże ſto ſapółłanzow ſe ßejma wucżiſchczecz, kotſiż ßu ßo do njeho ſ pokupjenjom wolerjow wuſwolili a kotſiż ßo kóżdemu knjeżerſtwu pſchedawaju.

Skónzowanje jeneho Němza a jeneho Italſkeho w Arabiſkej.

W Arabiſkej, hdżež turkowſke knjeżerſtwo na jara ßłabymaj nohomaj ſteji, ßu dweju pucżowarjow, Němza Burkhardta a Italſkeho Benzona ſkónzowali. Rubjeżni Arabſzy ßu też 4 żandarmow, kotſiż pucżowarjow pſchewodżachu, ſranili. Yemenſki wali je pjecżoch Arabſkich ſajecz dał.

Ruſka a Japanſka.

Ruſke knjeżerſtwowe nowiny ßu kóżdy ſtrach mjes Ruſkej a Japanſkej ſapréče. Ruſki lud ma k tymle knjeżerſtwowym wobkrucżenjam, po kotrychż mjes Ruſkej a Japanſkej najlépſche pſchecżelſtwo wobſteji, jara mało dowěrjenja. Też je nadpadło, ſo miniſter ſwonkownych należnoſczow, hrabja Iſwolſki, w dumje njeje żane roßßwětlenje wo wobſtejnoſczach w rańſchej Aſiſkej dał. Jeho roſprawjenje, kotreż je wón pjecża nětkotrym duminym ßobuſtawam wóndano podał, ßo jako njewěrne wrócża. Ruſki miniſter ſwonkownych należnoſczow dyrbi k tajkim ſdżělenjam zarowu dowolnoſcz měcz, a ta je ßo jemu ſa tutón pad ſapowjedżiła. To, ßo wě, k ſměrowanju luda njeßkluži a pódla teho pſchezo nowe powjeſcże wo tym pſchikhadżeja, ſo ßo Japanſka pſchecżiwo Ruſkej na wójnu hotuje.

Tak ßo Moſkowſkim nowinam „Ruſkoje ßkowo“ ſ Charbina w Mandżurſkej piſche: Dobrej nadżiji, ſ kotrejż ruſzy miniſterjo na wobſtejnoſcże w rańſchej Aſiſkej ſhladuja, tu nichtó njepſchihłoßuj. Pſchicżiny k powſchitkownemu cżornowidżenju a k ſtaroſcżiwemu njepokojenju w ſcżéhowazych podawkach leża: Dżeń wote dnja wyſchſchi japanſzy offizèrojo do Mandżurſkeje pſchikhadżeja. Japanſka ßo wo dowolnoſcz Chiny prózuje, ſo ßměke japanſke wójſkowe wotdżélenja, niz ßnadż reſerviſtojo w ziwilnej draſcże, ale w poknym wojeńſkim wuhotowanju pſches Mandżurſku cżahacz. Dale je wěſte, ſo Japanſka njepſcheſtawajzy wojakow do Korejſkeje ſcżele, wudawajo, ſo ßo to teho dła ſtawa, ſo by ßo korejſkemu ſbężkej ſadżěwało. Też do Charbina ſkradżu wyßozy japanſzy offizèrojo pſchikhadżeja, a runje tak nadpaduje, ſo Japanſzy njeßměrne hromady zyroby ſa nimo měry wyßoku płaczisnu nakupuja a ſ nimi proviantne ſkładownje w połodniſchej Mandżurſkej pielnjuja.

Pódla teho je ſ Mongolſkeje ßkyſchecz, ſo też tam pódlu ruſkeje mjeſy japanſzy offizèrojo pucżuja, kotſiż geografiſke a druhe wobſtejnoſcże do drobna wobhonjeja. Też Chineſojo do wójnſkeho ſtracha wěrja, a powjeda ßo ßamo, ſo chże ßo chineſke knjeżerſtwo na ruſke a japanſke knjeżerſtwo ſ próſtwu wobroczicz, ſo ßo njeby Mandżurſka jako wojownſchczo wubraka. Dale ßo też ſ Wladiwoſtoka piſche, ſo tam cżornje do pſchichoda hladaja.

Tak zyle bjes ſtaroſcże njeſda też ruſke knjeżerſtwo wo wobſtejnoſcżach w rańſchej Aſiſkej ßudżicz. Wono je pjecża tam po nécżim ruſke wójſko na 250,000 muży poßylniło.

Njeſpokojazu powjeſcz je też pjecża ßobuſtaw khéżorſkeje rady, Gleßmer, ſ Japanſkeje pſchinjeßł. Wón je w pſchitomnoſczi wjele generalow, admirala Dubaßowa, hrabje Witte a kanzlijineho direktora miniſterſtwa ſwonkownych należnoſczow roſprawu wo wójnſkich pſchihotach Japanſkeje pſchi ruſko-chineſkich mjeſach podał. Każ Gleßmer praji, móże Japanſka hižo nětkole 1,700,000 muży na wójnu półłacz. Po pſchikaſni miniſtra Iſwolſkeho njeßmě ßo Gleßmerowy pſchednoſchk do ſjawnoſcże dacz. S dobom pak je ßo porucżiło, ſo mataj ßo dwaj ruſkaj armeekorpſaj do Mandżurſkeje półłacz.

Wuwożne zło na milijonarſke dżowki.

Hacż dotal ſjednoczene ſtaty połnózneje Ameriki ſ wyßokim złom pſchiwos wudżéłkow europiſkeje induſtrije poczeżowacz pytachu. Nětko chżedża tam też wuwożne zło ſawjeſcz, tola niz na někajku tworu, ale na njewjeſcżinſku pomoz dżowkow amerikanſkich milijonarow. Amerikanojo ßo hižom dawno na to hněwaju, ſo ßo bohate Amerikanki do Europy na khudych hrabjow, baronow a wjeńchow wudawaju, kotſiż amerikanſke ſłotaki jara nuſnje trjebaju. Ssobuſtaw amerikanſkeho kongreßa Sabbatho je teho dła nowy ſakoń namjetował, kotryż dyrbi wucżehnjenju wulkich ſamożenjow do wukraja ſadżěwacz. Hdyż njewjeſcżinſka pomoz 100 000 dollarow pſchekrocżi, dyrbi ßo njewjeſcżinemu nanej woßebity dawk napołożicz. Sabbatho praji, ſo dyrbi ßo ſ amerikanſkeho ſtejiſchcża wobżarowacz, hdyż wulke kapitalije do wukraja du. Sabbathowy namjet ma pjecża wjele wuhladow, ſo ßo w kongreßu pſchiwoſmje.

Lěßny młyn.

Njedżelſki měr nad lěßnym dołom leżeſche. S cżicha réka bórbotaſche, cżémnje ſaſcżinjena; pſchetoż ßłónzo hiſchcże doſcz wyßoko njeſtejeſche, ſo mohło pſches ſtare roszuchane ſchmréki hladacz, kotreż jako ſtrażniży wſchelakore kolena wuſkeho doka pſchewodżachu. Sady zyle bliſko wyßoki młyn ſtejeſche; nahle to hnydom na wyſchinu hory dżéſche.

Po pucżu w dole khuduſchzy ſdraſcżeny pucżowat pſchińdże.

Po cźežkim spróznym hiczu a po tołstym prochu na schkórnjomaj bě spósnacź, so bě tón cźłowjek, njedźiwajo saźneje hodźiny, hižom khětry kruch puczowak.

Saźwany kłobuk mějesche w jenej ruzy, s kotrejź źej dyß a dyß pót trějesche s blědeho rózkateho woblicza, w druhej hubjene kónczko. Krótke na cźorń włoßy, kotrež jako wótry kónczk do cźoka do sady stupachu a padachu, so k bjes maka cźornymaj. hłuboko leżazymaj wocźomaj pschihodźachu, kotrejź mějeschtej njewobstajny plapolaty wuras.

Nětkole cźinjesche pucź wótre koleno a psched puczowarjowymaj wocźomaj njedaloko, na pok w selenej skhowany, wodowy młyn s nahladnym domskim stejesche.

Mużskemu so we wocźomaj saßwěcźi. „To wón dyrbi bycź, tón lěßny młyn“, wón bórbotasche a hischcźe jónu spěschnischo po pucźu krocźesche.

Pschecźelny tu statok we wuskim ßłónczným kucźe doka leżesche. S wuhenja, kaž ßwěza runje, běły kur wustupowasche. Klepotate młynske koło w barbach so frinkolate wodowe kapy rosmjetowasche. Kastojczki cźikotajo tam a sem slětowachu; s wischenje cźorny kóß spěwasche. W sahrodźe, kiž so hižom do pok na horu cźehnjesche, roßa na schérokich rjadkach seleninow a na pißanych kwětkowych pjenczkach syboleschc. Wschitko njedźelski měr a pokoj dychasche. Jeli so hdźe, dyrbjesche tule sboże s domom bycź! Spodźiwnje, horzo žedźo puczowaŕ lubosny wobras wobjimasche. Potom krucźe stupajo po rěcznej schcźežźy krocźesche.

Psched khěžnymi durjemi, psched kotrymiž na skhodźeńkach bě bělcho pěska a selenych schmrěkowych hałkow naßypane, wjelczi poß powolnje na ßłónzu leżesche. Temu bě tež tak, kaž by njedźela była; wón jeno s hłowu sasběže, hdyž so zuły bliżesche a se schescheratej wopuschu jara miłoscźiwje wjechlowasche.

Mużski na žane waschnje njecźinjesche, jako by chzył do domu sastupicź, ale swoje łónczko na selenu lawku psched durjemi cźißnywschi so sam na nju sydźe.

Tu so khěžne durje wotewrichu. Holza na proh stupiwschi, dłoń schkitajo nad wocźi kładźo, ßlědźo na horn hladasche. To bě njewulka schikowanje twarjena postawa. Na małej hłowje bě se skotom so frinkolata pletwowa króna po waschnju kraja we Ssmolnych Horach (Harz). Wóczźy khutnje a samyßlnje hladaschtej; ale dźěsczowskej dólczkaj na lizomaj na to pokasowaschtaj, so bě holczka rady wjeßela. Hubje běschtej pschi hladanju do wyßoka powotewrjenej a dowoleschtej běłym subam so sybolo pokasowacź. Hischcźe so zuseho njebě dohladała, kotryż kaž sakuslany na lubosnu postawu wudźěrasche. Ale nětkole so do boka wobroczi a so njejabzy satorże. Mużski stanywschi so woprascha:

„Bydli tule młynk Jan Mjesnik?“

„Haj, to je mój nan“, holczka wotmołwi, dźiwajo so, kaž bě jaßnje widźecź, „chzecźe wy s nim rěcźecź?“

„Haj, prajcźe jemu, so je tu Handrij Dolak.“

To prajiwschi so saßo we měrje na lawku sydźe, kaž cźłowjek, kiž je ßej ßwojeje wězy wěsty.

Holza, khwilu trochu myßło stejo wostawschi, so w domje słubi. Sa krótki cźaß saßo pschischedschi zuseho namołwi, do jstwy pschińcź, hdźež chze nan s nim porěcźecź.

W niskej jednorje pschiprawjenej bydlenskej jstwje, kotrejež podłoha so wot dźěłanja młynskeho gratu stajnje trochu tschaßesche, wyßoko srunany lěßny młynk stejesche, hischcźe we s muku saprószchenej wschědnej drascźe; pschetoż doniż mějesche młynska rěka hischcźe doscź wody, młynźa też njedźelski dźeń zyle stacź njemóżesche. Młynk bě hischcźe nahladny muż, runjeż běchu włoßy wschě schěre. Jeho twjerdźe wobryßowane wobliczo, hewak njehibite kaž prawe mużske mjeswoczo, mějesche w tymle wokomiku hněwnje wotpokasowazy wuras, w kotrymž so tola też nješto kaž strach khowasche. Zuły sastupiwschi cźißny swoje łónzo na drjewjany stółz s wyßokim wobkoženjom a sydźe so bjes kafanja na druhi.

„Schto tu wy chzecźe, Handrijo Dolako?“ młynk s hordym swukom sarěcźa.

„Schto ja chzu? Nó, najprjódzy wotpocźink, a potom, chzecźe-li mi to popschecź, nješto make k snědanju; dokelž ßym wot schtyrjoch na nohomaj. Potom móżemoj dale rěcźecź.“

Młynk tam stejesche a so njehibny. „K cźemu? Ja njebych wjedźał, schto mohłoj mój dwaj hischcźe rěcźecź. Wo snědanje mi njedyrbi bycź a też niz wo mały pjenjezk.“

Zuły so hanjo saßmja. „To ßej myßlu, so by mje ty rady saßo wotbył. — Ty mi tola dowolisch, tebi „ty“ prajicź, stareho pschecźelstwa dla — — Na, kaž prajene, ja ßej wjazy žadam, ty drje móżesch tola hischcźe jeneho wotroczka trjebacź! Msdy dla wschak bychmoj so sjednakoj.“

Młynk cźeżzy dychasche. Wón na sawrjene durje pohladnywschi s pohkuschenym hłoßom rjekny:

„Praj mi, schto dyrbju cźi dacź, so by ty dale puczował? Dźeßacź lět dołho ßym tu w měrje żiwy.“

„To je mi żel — ale ja njepóńdu. Wjeßely ßym, so ßym cźěř sa starym towarschom wußlědźik. To ma cźłowjek napoßledku ßyte, hdyž jeho kaž zuseho pßa s jenych duri do druhich honja. Dźěło chzych měcź. Ale to mje rjenje wotpokasowachu. Hdyžkuli ßwoje papjery pokasowach, s hłowu tschaßechu. Na — duž by s krótkimi pschetorhnjenjemi pschezo saßo tam schło, hdźež ßmój wobaj hižom nješto lětkow hromadźe ßedźakoj. Wužiwaj rosoma, Mjesniko! Tule mje nichtó njesnaje. Ja ßym s krótka prajene pschipucźowany wotroczk. Do dźěła wschak so namakam, wschako ßym sam se wßy.“

Kaž ponižna próstwa to klinczesche.

Ale młynk němje s hłowu tschaßesche.

„Nó, dha niz“, tamny s pscheměnjenym hłoßom so podawschi měnjesche. „Ale dale ja njebudu puczowacź. Horka we wßy wschak so dźěło namaka, hdyž so pola wyschnoscźe samołwju a hdyž budu wschelakore wězy wo bohatym a widźanym lěßnym młynku swupowjedacź — —“.

S kakazym pohladom zuły pschesta; lěßny młynk ßmjercź błědy wróczo stupi.

„Wostań tu!“ wón mjes subami wustorczi. Hdyž bě so saßo wobroczik, bě wuras jeho woblicza směromny a njehibity.

„Hańża!“ wón won sawoła.

Srótna holza sastupi a nan na puczowarja bjes sajimanja pokasa, rjeknywschi: „Tole je Handrij, nasch nowy wotroczk. Daj jemu nješto k jědźi, potom jemu prózdnu komoru pódla krutwańnje pschihotuj. A tule“ — s tymi ßłowami dźěsche k cźěmnje barbjenemu khamorej w kucźe a tam ryjesche, mjes tym so Hańża nowemu domjazemu wobydlerjej pschecźelnje ruku dawasche — „masch nješto do prědka na ßwoju msdu, so móżesch ßej pschistojne wobleczenje a schkórnje kupicź.“

Wotroczk so s ponižnymi ßłowami dźakowasche. Njerěcźo młynk se jstwy wuńdźe.

(Pokracźowanje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. Wotrjady Macźizy Sserbskeje směja w „Sserbskim Domje“ **3. januara 1910** saßo ras **poßedźenja** a budźa porjadu wotměte wot dopołdnja 10 hodźin hacź do wjecźora 6 abo 7 hodźin, a to rěcźespytny wotrjad (pschedßyda professor Dr. Muka), stawisniski wotrjad (pschedßyda Dr. M. Rencź), belletristiski wotrjad (pschedßyda farař Winger), hudźbny wotrjad (pschedßyda zyrkwinski wucźeŕ Jan Rjeczka), dźiwadłowy wotrjad (pschedßyda M. Nawka), narodopißny wotrjad (pschedßyda prof. Dr. Muka), wumjetski wotrjad (pschedßyda farař Matej Handrik), rěcźnisski wotrjad (pschedßyda farař M. Domaschka), pschirodospytny wotrjad (pschedßyda farař em. Urban), pädagogiski wotrjad (pschedßyda farař O. Mrósak), prawisnisski wotrjad (pschedßyda notar M. Zyž), narodohospodarski wotrjad (ßejmski sapółkanz A. Soba). Ssobustawy Macźizy ßu wschitzy pscheproscheni, ale njech też wschitzy, kotziž maja khwile abo tola nětkak woteńcź móża, pschińdu. Pschedßyndźa jenotliwych wotrjadow a też pschedßydstwo Macźizy wocźakuja, so prawje wjele ßobustawow so na tutych jara ważnych wuradźowanjach a rosmołwjenjach wobdźěli. Budźe so wo mnohich wědomostnych a narodostnych wězach rěcźecź. Ale też wschitzy druhi Sserbja, kotziž njejßu ßobustawy Macźizy, budźa jako hosczo lubje witani.

S Budyschina. Njemdry wětr s macźatym ßněhowym mjecźelom srjedu wjecźor zychnowasche. W Budyschinje je na wschelakich městnach wětr tšěschne wokna wusběhnył a daloko wotnjeßł, też někotre firmowe deski a cźežke blachowe pschikrywy s popjełowych jamow swutorhał. Pod wichorom je wożebje tšécha Pětrowskeje zyrkwje cźeŕpiła. Wjele stow zyhelow je wětr wusběhnył a na semju cźißnył. Wobkhad pschi zyrkwi bě teho dla, tak dołho hacź wichor sakhadźesche, ßmjercź straschny.

Mjes Oderanom a Freibergom dyrbjesche wichorojteho ßněhowego mjecźela dła. Mnichowsko-Draždźanski spěschny cźah wonka na prózdnej cźarje sastacź. Wuwalene schtomy psched lokomotivu pa-

džechu a sadźěwachu cžahej dale jěcź. Tež na pósliski a jěhžny wós schtomy padachu a skoro wschě woknowe schkleńzy rosbichu.

Tón žamy džeń nad Barlinom symske njewjedro s pschewodom žněhoweho mjeczela cžehnjesche. W alleji khežorki Augusty žo wyšoke s drjewa a želesa natwarjene roschty s wětrom prěki psches drohu cžišnychu. Pschi tym žo tsi scžežory drohoweje želesnizy shibnychu a žo elektriske groty pscherasychu. Dale žo pschi Bartromskej zyrkwi 7 metrow wulki schtom wuwali.

Tež w druhich krajach žu wětry a deschcze slě sakhadźake. Wjele rěkow je s rěcznischczow wustupiko. W Belgiskej žu daloke krajiny powodźene. Najcežschcho pak stej Schpanisko a Portugalska potrjechenej. W galiziskej provinzy w Schpaniskej je žo s powodźenjom 21 wožow wupuscziko. Pjerschcź s polow je wotpkawjena abo žywy žu s njerjadom sanjeżene. Tež zamarasko provinza je cžežko cžerpika. Něhdže sto rybaskich cžołmow žu tam žołmy žobu storhnyke. Wobkhad po želesnizach je žo sastajicź dyrbjak. Wžy we wokolnoscži Madrida, Argendy a Chinona žu teho runja sapuscżene. W Caldelaku je woda 18 khežow wotpkawika. Wžy Abrances, Santacristina a Villanueva žu žo tak wotpkawike, so njeje wjazy spósnacź, hdže žu wone prjedy stake. Pola Barco Valdeorros w orenseskej provinzy žo wotwaliwschi jena skała 27 cžlowjekow saraschy. Pschi brjosy galiziskeje provinzy je žo wjele stow rybaskich cžołmow potepiko. Schkoda, na polach, tepjenym skocže a wupuscżenych twarjenjach nacžinjena, je nježmerna.

Sapuscżenja, kotrež žu žo s powodźenjom w Portugalskej nacžinike, žu nježmërnje wulke. Schkoda, wokoło Oporta nastata, žama něhdže 80 milijonow hriwnow wucžinja. Brjohaj Dueroskeje rěki staj žo pócžrjekoj. Žołmy žu wjazy dyžli 700 cžołmow a mjeńschich kódžow s kótwizow wottorhnyke a do morja wotwjedke, hdžeż žu žo shubike. Kral a ministerjo žu městna powodźenja wopytali.

— Sjawna ludowa shromadźisna žo sańdźenu žrjedu w sali „krony“ wotbywasche. W njej chzyschе nasch khežorstwowy sapóžklanz Gräfa s Biskopiz wo dźěle poslednjeho khežorstwoweho žejma a khežorstwowy sapóžklanz Zimmermann s Draždźan wo mamonisnje rěcžecź. Hnydom pschi sapocžatku shromadźisny wulka hara nasta. Sozialdemokratiski khežorstwowy sapóžklanz Schöpflin s Lipska žebi žkowo k wobkhodnemu porjadej wospjet žadasche a dokelž žo wono jemu njeda, wón se žwojimi pschiwižowarjemi se shromadźisny wotcžahny. Po wotkhadże sozialdemokratow sapóžklanz Gräfa žkowo k žwojemu pschednoschkej wsa. Po cžežkej khoroscži, kotruž je s Božej pomozu sbožownje pschětrak, wón kaž něhdy s poknym wohnjom rěcžesche najprjedy wo nowym towarstwowym a bursowym, wo sakonju psche njesprawnu konkurrenzu, wo sakonju wo schkitanju twarskich žadankow rjemjeźknikow, wo winowym sakonju a skónczńje nadrobnje wo finanznej reformje rosprawjesche. Sa herbstwowy dawk, kotrehož dla je žo konservativno-liberalny blok rosrasył, je wón khožowal a budże pschichodnje sažo sa njón khožowacź. Wunoschk herbstwoweho dawka bě na 50 milijonow hriwnow wobliczeny. Město njeho žu konservativni a zentrum bursy mantlowy dawk sa hódnostne papjery a kotěrowanski dawk, kotryž ma žo pschi wudaczu nowych hódnostnych papjerow płacźicź, napoložili. Teho dla žo liberalni roscžerczichu a žo sapowjedźichu, pschi finanznej reformje dale skutkowacź. Tež hdy by žo herbstwowy sakoń pschijal, by žo 250 milijonow hriwnow s nowymi dawkami wobstaracź dyrbjało.

Liberalni namjetowachu s woprědka nowe dawki na tobak, spirituž, schwabliczki, khosej, wobžwětladka, haj žamo tež na khosejowe surrogaty, kotrež najkhudschi pschetrjebaju, jenož bursa dyrbjesche žo s dawkami pschelutowacź. We wólbnym wojowanju nětko liberalni wudawaju, so žo jenož dla wotpokasanja herbstwoweho dawka njeżžu pschi finanznej reformje dale wobdźělili. S tajkimi njesprawnymi žrědkami žu liberalni pschi wólbach do sakskeho žejma wuspěch měli, kotryž pak trajny njebudże, dokelž lud skónczńje spósnaje, kak je žo lepik. Finanzna reforma bě nusna, dokelž khežorstwowy dołh, kotryž nětkole hižo 4850 milijonow wucžinja, nježmědźesche dale pschibjeracź. Gräfa wjedźesche pożkucharjow se žwojim žiwym se sahorjeneje wutroby wukhadźazym pschednoschkom žobustorhnycź, tak so žo jemu na kónzu mózue pschikłożowanje a plazanje dosta.

Scžěhowazy rěcźnik, khežorstwowy sapóžklanz Zimmermann, we žwojim pschednoschku rosestaja, so w Němskej wulke samoženja do pschezo mjenje rukow pschekhadźeja. S kajkej spěschnoscżu žo to stawa, je s teho spósnacź, so w Pruskej, hdžeż prjedy 3000 wožohow hromadźe 10 milijonow hriwnow wobžedźesche, žo nětkole jenož 1500 wožobow do tejele sumy dźěli. Na pjenježnych wikach 10—12 Barlinskich wulkich bankow nětkole rosžudne žkowo rěcža. Scžěhowaza debatta bě jara žiwa.

— Kamjeńtne kschiže a kschižne kamjenje w Budyschinje a wokolnoscži wot J. Naumanna. Wudate s pomozu towarstwa sa hornjołužisku anthropologiju a prastawiny. W komižiji Wellerez knihikupstwa w Budyschinje. Płacžisna 75 pj. — Knižka, wudebjena s 63 wobrasami, po fotografijach dźěłanych, wo wschelakim nałożenju najžwjecźischeho kschescźijanskeho symbola mjes ludom we Łužizy stareho a nowscheho cžaža powjeda. Na jednore waschnje, druhdy niz bjes žorta, wona žwěrnje ludowe powjedanje w kóždym kschižu, s pschileżnoscżu tež pižomne liscźinske tradizije, podawa, kotrež wschak žo s rědka namakaju. Žadyn pscheczel narodopiža a starožitnoscżow bjes spokojenja a dobytka tule knižku s ruki njepołoži.

— (Shubjeni ludźo.) Ssudniska wyschnoscź wosjewja, so žu žo wikować K. A. Wjela, hacž do augusta 1898 w Kólkach bydlazy, Hana Ssworiz s Mjeschiz a Marja Bartkowa rodź. Borschez, 1854 w Hlinje narodźena, kotraž je pjecża 1860 do Sserbina wucžahnyka, shubili a so wo jich žiwjenju njeje sa 10 lět žaneje powjesće dóschko. Mjenowani žo napominaju, so bychu žo hacž do 6. julija 1910 pola Budyskeho hamtskeho žuda samolwili, hewak žo woni jako morwi wuwokaju.

S Porschiz. Koż žkyschimy, pschińdu k nam pschichodnu njedźelu, 2. januara, žerbšzy studenczi k Handrikezom, so bychu žo se žerbskim ludom sawjeżelili. Krajnostawšzy seminaristojo saspěwaju nam někotre žerbske spěwy a sehraja nam žerbske dźiwadko. Sapocžatk je w 6 hodźinach. Sastup je darmo. Po konzercże a dźiwadle žu reje. Wschitzy pschecźeljo žerbskeje sabawy njech pschińdu. Kóždy budże žo sawjeżelicź; pschetož dźiwadko je woženje pokne žorta a žmëcha. Teho dla chzemy žo w prawje bohatej liczbje pschi tutej sabawje wobdźělicź. Wschitzy žu witani A. H.

S Hucźiny. S woženitym hodownym darom je žo tudomny žwěrnje sažkužbny listynoscheŕ Kranz wusnamjenik. Sa žkužbnu pilnoscź a dobre sadźerženje pschipósnawajo, je khežorstwowa pósta jemu žlěborny ankrowy cžažnik k hodam darika, s kotrychž wona kóžde lěto maku liczbu k wobdarjenju žwěrnych sastojnikow po dołhej bjespróznej žkužbje wudźěłacź dawa. Njech cžažnik jeho pěknemu wobžedźerjej hischcże wjele sbožownych hodźin pokasuje.

S Luha. Tudomny žiwnoscźeŕ Jan Scholta je pjecża na sprostnjenje tyka (Genickstarre) wumrjek. Lěkarjo s najmjeńscha měnja, so je tale straschna s rědka sahojomna khoroscź s pschicžinu Scholtowoje žmjercże byka. Ludźo pak měnja, so je Scholta na druhu khoroscź cžerpik. Psche rosscherjenje natykowazeho sprostnjenja tyka žu žo nusne naprawy stake.

S Bukez. Hladajzy žo se wschěch stron nowomódne, dobre zyrkwinske nałożli sazpiwaze waschnja do Sserbow dreja. Kak kražnje bě, hdyž žo pokodnjo abo žwjaty wjecžor swonjesche. Kóždy posastawschi cžapku sejmasche a nutrnje wótczenasch wuspěwa. To bě krażny, ducha posběhozy napohlad. Dźěsche-li s Bukez do doliny, kak žo wóczko radowasche, hdyž skote žkónczne pruhi hona, pola a luki wobkražnjachu. Tu a tam stejesche rólnik abo dźěłacźeŕ, cžapku w ruzy dźerżo, swón pschebiwasche, wschitko žo modlesche. Tak běsche něhdy, ale dźenża je žo bohužel wjele pscheměniko, žamo w Bukezach, w hrodźischczu hewak wschěch dobrych poczinkow, njech nastupachu narodnoscź, macźernu rěcź abo woženje pobožnoscź. Nowotarski duch kaž jědojta pomjedź dobre kschescźijanske waschnje mori. Ale cžeho dla žo zyrkwi njepschecźelskemu nowotarstwu njewobara? Schto je wina? W prěnim rjedże starschi a potom tak mjenowana intelligenza, po kotrejež pschikkadże žo njerosomny lud skożuje a wopicża. Dyrbimy wopomnicź, so žo se starymi dobrymi kschescźijanskimi nałożkami tež kruta wěra shubjuje. Njesabudźmy, so je stary Bóh hischcże žiwy, kiž mytuje a khosta. Dżerżmy žo jeho kasnjow, a prěnja s nich praji, so dyrbimy žo Boha bojecź, jeho lubowacź a žo jemu dowěricź. Sserbšzy starschi, duchowni a wucżerjo, dżerżcże žwěru žerbskich wótzow rěcź a wěru! Bohate pokłady žu nam naschi prjedownizy nahromadźili, ale woni niz jenož dźěkachu, ale tež spěwachu a pschi tym derje wobstachu. Lubi Sserbjo, njebudźcże tola tak dźiwni a njemyślcże žebi, so pola žwěta mjenje płacźicże, hdyž žo narodnych waschnjow dżerżicże. Pohońcże a napominajcże woženje žwoje dźěczi se žkowami a pschikkadom, so njebychu wot wótzow namrěte kschescźijanske narodne waschnje a nałożki sanjechake.

S Wósborka. Na poślednje skótne wiki běchu 85 howjadow a 24 žwini na pschedań pschiwjedli.

S Koporz. Wóndano bě tudomny gmejnski pschedstejiczer Herzog krumu ſa 100 toleŕ pschedak. To bě nĕkajki paduch ſhonik, kotryż ßebi wotmyßli, Herzogej te pjenjesy wotewſacź. Dźeń poſdźiſcho wjeczor wokolo $^1/_2$9 hodźin ßo wón ſ pomozu rĕbla, kotryż bě pola Herzogoweho ßußoda wuwjedk, do Herzogez najſtwy dobu. Dokelž bě rĕbl pſchedokoły, wón horni kónz ſ dźewjecź ſchtelkami wotlemi. Schkleńzy dwójneho wokna rostlóczíwſchi wón do jſtwy ſalĕſy a ju ſa pjenjesami pſchepyta. W komodźe wón nalutowarńſke tyſy Herzogez dźĕczi, nĕhdźe 30 hriwnow wopſchijaze, 30 hriwnow hotowych pjenjes, jedyn żonjazy cźaßnik ſ rjecźaſom a dwaj wĕrcwanſkej pjerſchcźenjaj namaka. S tym dyrbjeſche ßo paduch ſpokojicź. Sa tymi 300 hriwnami, kotrež bě Herzog ſa krumu doſtał, pak wón podarmo pytaſche. Herzog bě je, dokelž bě jemu do myßlow pſchiſchko, ſo mohłe ßo wone jemu kradnycź, w komodźe pod papjeru ßunyk, ſ kotrejž bě dno komodźineho kaſchcźa pſchikryte. Paduch drje bě ſ ruku nad nimi jĕſdźik, tola je njebě wucźuk. Hdyž ßo paduch ſ najſtwy po rĕblu dele puſchcźi, Herzogowa żona wonka pſched woknom nĕkajke ſchrótowanje ſaßłyſcha. Teho dla żona ſkoku horje do najſtwy dobĕżawſchi ßo njemałko dźiwaſche, hdyž tam dwójne wokno wußadźene a khamory a komedu ſwocźinjene a pſchejĕdźene wuhlada. Paduch bě hižom wupjerchnył a hiſchcźe dźenßa nimaju ſa nim ßlĕda.

S Wojerowſkeho wokrjeża. Sslĕdowazym ratarjam ßu ßo ſa jich byki myta wudźĕlike: burej Bohumiłej Kummerej w Njedźichowje 30 hriwnow, połburej Kucźikej w Nowym mĕſcźe 30 hriwn., żiwnoſcźerjej Janej Wicźaſej w Radſkej 30 hr., burej Wjazzy w Nydej 30 hr., wulkoſahrodnikej Janej Kubſchej we Wulkich Sdźarach 30 hr., lenikej Mikławſchej Brĕſanej w Ssulſchezach 30 hr., pokładnikej Khryſtianej Nĕmzej w Cźornym Khołmzu 30 hr., kublerjej Janej Hejnje w Cźornym Khołmzu bronſowu medaillu a kublerjej Ocźe Säuberlichej w Blunju ßlĕbornu komorinu medaillu.

S Njedźichowa. Tu ßu 19lĕtneho fabrikarja Maxa Pergu ſajeli. Wón je pjecźa ſwudowjenu Löſchperowu w Piznje ſkónzował a wurubił. Jena fabrikarka, ſ kotrejž Perg wobkhadźeſche, je jeho pſcheradźiła.

S Dazinka. Pjatk tydźenja ludźo, kotſiž chzychu tudomnu ſwudowjenu Schniebſowu wopytacź, durje ſamknjene namakachu. Do thĕże hladajo, Schniebſowu w njej morwu leżazu widźachu. Jejneho pſchichodneho ßyna ſawoławſchi ßo pſches brózeń do domſkeho dobuchu. Tam mĕjachu ſrudny napohlad. Cźĕku jena ruka pobrachowaſche, kotruż bě pſchi nim pſchebywazy poß ſ hkodom wotezrał. Koſy bĕchu ßo teho runja ſ hkodom wottorhnyte a mjakotajo po hródźi bĕhachu. Schniebſowu, kotraż ßama bydleſche, je Boża ruczka ſajała, hdyž je koſam pizu pſchihotowała.

Se Sslepeho. Sańdźeny tydźeń je ßo ſ Drjezdźan ſaßo na 2 njedźeli knjes moleŕ Krauſa wrócźił, ſo by ſtudije k nowym ßerbſkim wobraſam cźinił. W lĕtnym cźaßu njemóżeſche ßem pſchińcź, dokelž mĕjeſche krajny nadawk, wjerch wokrańſchcźa w jenej zyrkwi ſa 5000 hr. wupyſchicź. Do hód je tež Jeho kralowſka wyßokoſcź ſakſki prynz Jan Bjedrich ßebi dźĕkańnju knjeſa Krauſy wobhladał a pſchi tym ſ wulkim ſajimanjom naczíſki a wobraſy ſe ßerbſkeje hole wobdźiwał. Pſchejemy knjeſej Krauſy, ſo by dale ſ tajkim wuſpĕchom dźĕkał, każ hacź dotal, a rjanoſcź naſcheje krajiny we ßwojich ſnamjenjach pſchipowjedał.

Přilopk.

* (Spytane mordarſtwo.) Krwawny njeſkutk je ßo w pohoncźazym domje na knjeźim dworje w Rybarizach pola Zitawy ſpytał. Tam ßrjedu rano 20lĕtneho pohoncźa Guſtawa Siebera cźeźkoſranjeneho we kożu namakachu. Jeho cźĕko, nóß a nop bĕchu ſtraſchnje rosbite. S pomozu jeneho polizajſkeho pßa ſ Drażdźan ßo wußlĕdźi, ſo bě 16lĕtny cźeladnik Pietſch, kotryż pola jeneho tamniſcheho kublerja ßkużeſche, njeſkutk ſkucźił. Pietſch bě Sieberej 5 hriwnow kradnył, a teho dla chzyſche jeho Sieber wobſkorżicź. So by temu ſabźĕwał, jeho Pietſch we kożu nadpadźe, ſo by jeho ſkónzował.

* (Sso żiwe ſpaliło.) W Mühlenramide jene pjecźlĕtne dźĕczo ſaßwĕcźenu petrolejowu lampu ſ blida cźißny. Lampa rosbuchny a dźĕſcźowu draſtu ſapali. Wono ßo tak cźeźko wopali, ſo ſa nĕkotre hodźiny wumrje. Doroſcźena ßotra, kotraż chzyſche dźĕſcźowu palazu draſtu haſchecź, ßebi ruzy ſtraſchnje wopali.

* Shubjenje jeneho huſarſkeho miſchtra w Rathenowje wulke ſpodźiwanje ſbudźuje. 21. dezembra wjeczor je ßo wachtmiſchtr Schwerdfeger wot ßwojeje eſkadrony wotßalił. Hacź dotal ßo hiſchcźe wón njeje wrócził. Zyła eſkadrona je zyłu Rathenowſku wokoliuu ſa ſhubjenym pſchepytała. Schwerdfeger je wożenjeny. Njemóża ßebi wumyßlicź, ſchto je ßo ſ nim ſtało.

* (Jedyn ratař jako mordař.) Pſched tydźenjom w Hubſchuru w Schwizy kublerja Biſanga, jeho żonu a dweju cźeladnikow ſkónzowanych w kubkowym domſkim namakachu. Jako mordarja ßu nĕko 35lĕtneho ratarja a ßwinjazeho wikowarja Muffa w Ruswilu wußlĕdźili. Wón je ßo hižom wuſnał, ſo je mordarſtwo ßam ſkucźił. Wón mĕjeſche tlóczazy dołh a dyrbjeſche na jenu thĕżu, kotruż bě pſched krótkim kupił, 5000 hriwnow napłacźicź. Sańdźeny tydźeń bě ſa to poßlednja termija. Pjatk, dźeń po mordarſtwje, Muff te 5000 hriwnow a druhi dołh ſapłacźi. W jeho domje w Ruswilu iwuhlene ſbytki ſtatnych papjerow namakachu, kotrež bĕchu ſkónzowanemu Biſangej ßkuſchake. Pódła teho hiſchcźe 18000 hriwnow papjerjanych a ſkotych pjenjes namakachu. Mordarjej je ßmjertne khoſtanje wĕſte. Wón je Biſanga do bróżnje wabił a jeho tam ſatſĕlił. Biſangowu żonu a jeho cźeladnikow wón ſkónzowa, dokelž bĕchu jeho w domſkim widźeli.

* (Żeleſniſke njeſboże w Cźechach.) Spĕſchny cźah, kotryż ßobotu rano w 4 hodźinach ſ Podmokkow (Bodenbacha) wotjĕdźe, je na dwórniſchcźu w Uherſku do jeneho tworoweho cźaha ſawadźił. 500 metrow pſched dwórniſchcźom ſnamjo na ßwobodnu jĕżbu pokaſowaſche, hacź runje na koliji jedyn tworowy cźah ſtejeſche. Spĕſchny cźah ſ najwjetſchim khwatkom pſchi ßylnej kurjawje, kotrejež dła njebĕ mózno, daloko widźecź, do tworoweho cźaha ſraſy. Wrjekkot pſchi ſrażenju bě tak ßylny, ſo w jenym 50 metrow ſdalenym hoſcźenzu wſchĕ wokna roſpraßnychu. Lokomotiva, ßkużbny wós a tſi woſy ſpĕſchneho cźaha, dale lokomotiva a 5 woſow tworoweho cźaha ßo do kruchow rosbichu. Schĕny ßo każ ßkomjane ſtwjelza roſkamachu, tramy ßo rostſchĕſkachu a ſemja ßo hłuboko rosry. Płun (gas), ſ płunoweje pſchiprawy ßo dobywazy, ßo ſapali. Haſcherjo ſ Uherſka jón ſalachu, mjes tym ſo mnoſy ſranjeni, pod roſpadankami leżazy, wo pomoz wołachu. Hnydom po njeſbożu pomoznaj cźahaj ſ Pardubiz a Chożnja ſ lĕkarjemi a wobaladkom pſchijĕdźeſchtaj. Roſpadanki ßo hnydom wotnoſchachu. Pod roſpadankami 14 morwych, ſe ſtſchaßenjom moſhow, ſaduſchenjom abo ſlemjenjom rjapa morwych, wucźahnychu. 20 cźłowjekow je ßo ſ dźĕła jara cźeźko ſranilo. S wjetſcha ßu ßebi ſranjeni koſcźe ſłamali a rosraſyli, ßebi ſtawy wo hrjady, ławki a żeleſne żerdźe wobraſywſchi. Pola wjele ſnjebożenych je ßo kżej ßylnje do muſkulatury linyła. Se ſranjenych je jedyn na wjeſbje do hojeŕnje a druhi w hojeŕni wumrjeł.

Njeſboże je młody ſaſtojnik Alois Zeis ſawinował. Po ſrażenju cźahow wón każ bjes myßlow cźekny, tola ßo poſdźiſcho do ßkużbneje ſtwy wrócźi, hdźeż jeho ſajachu. Pſched pſchepytowanſkej komißiju wón najprjódy wudawaſche, ſo je ſnamjo na „Saſtacź!“ ſtajił, poſdźiſcho pak je ßo wón wuſnał, ſo je zyle na to ſabył, ſo ſpĕſchny cźah w tym cźaßu pſchijĕdźe. Dokelž je Zeis tſi lĕta na wulkim ſaſtaniſchcźu ſe ßylnym wobkhadom ßkużbu bjes poroka cźinił, je to njewujaßliwe, woßebje dokelž bě ßo wón wuwotpoczował. Sajimawe je, ſo je dwaj dnjej do njeſboża jedyn ſaſtojnik ſ Prahi żeleſnizu wobhladował, a ſo ßu ßo dźeń do njeſboża ſaſtojnizy ſ wokolnikom należnje napominali, ſo bychu pſchedpißma na dypk wuwjedli. Perſonal na wobĕmaj lokomotivomaj je ßo każ pſches Boži dźiw wukhował. Lokomotivnik a tepjeŕ tworoweho cźaha ſtaj ſ lokomotivy ſkocźikoj a njeſranjenaj woſtaſchtaj. Tepjeŕ ſpĕſchneho cźaha ßo cźeźko ſrani.

Sajateho Aloiſa Zeiſa ßu ßrjedu ſ jatby puſchcźili, hdyž bě ßo ſ cźeßnym ßkowom na to ſwjaſał, ſo ßo ſe ſaſtaniſchcźa njewotßali. Zeis je ßo na to k ßwojej ßwójbje wrócźił. Wot naléźca wón na cźeźku cźuwowu khoroſcź cźerpi. Jedyn żeleſniſki lĕkaŕ je tehdy wobßwĕdźił, ſo ſcźĕhwki teje khoroſcźe jemu njemóżne cźinja, wobkhodnu ßkużbu dale ſaſtawacź. Zeis na to proſcheſche, ſo bychu jeho ſ wobkhodneje ßkużby puſchcźili. Do jeho próſtwy pak njeſwolichu. W Uherſku, hdźeż bĕchu jeho pſched krótkim cźaßom pſcheßadźili, mĕjeſche wón cźeźku ßkużbu dokonjecź. Pſches tole małe ſaſtaniſchcźo wſchĕdnje 57 cźahow jĕdźi. Druhdy je ßo ſtało, ſo je Zeis njepſchestawajzy ſa ßobu 18 hodźin w ßkużbje był.

Żeleſniſke njeſboże pola Uherſka je dalſchi wopor żadało. Blidaŕſki miſchtr Wondra w Jablonzu, kotryż je ſe ſnjeſbożenym cźahom ßobu jĕł, tola njeſranjeny woſtał, je ßrjedu na dróſy njejabzy wowrótnik. Wobżaromny mĕni, ſo ſtej ßo jemu noſy a ruzy wotjĕkej.

* (Jebawa butrowa wikowarka.) Khoſtanſka komora we Bydhoſchcźu je jenu butrowu wikowarku, kotraż je kuſki butry 35 hacź 60 gramow lózſche pſchedawaka, k jaſtwu na 6 mĕßazow ſaßudźika.

* (Kradnjenje kreditneho lista wo 150,000 frankach.) Jedyn lěkař ſ Brasilſkeje w tu khwilu na pucžowanju do Italſkeje w Barlinje pſchebywa, hdyž w jenym woßebnym hoſcženzu bydleſche. W tutym hoſcženzu je žo jemu na njewujaßliwe waſchnje cžorna kožana toſchka ſ kreditnym liſtom wo 150,000 frankach kradnyła. Banka w Montevideo bě liſt na lěkarjowe mjeno wuſtajiła. Barlinſka polizija je wſchitke Barlinſke wulke banki warnowała, kradnjeny kreditny liſt kupicž.

* (Tiger cžeknył.) Wobydleŕſtwo we wokolnoſcži Dampierra w Franzowſkej je we wulkim roshorjenju. W tamniſchim wulkim lěßu jedyn tiger wokoło hanja, kotryž je najſkerje ſ jeneje menažerije cžeknył. Hońtwy ſa ſwěriſkom žu hacž dotal bjes wuſpěcha woſtale.

* (Sakłoł.) Seržant Bergau ſ artilleriſkeho regimenta cžißko 119 we Hłowowje (w Schleſyńſkej) pjany do Knöſelez korcžmy tam pſchińdže. Dokelž žo korcžmař ſapowjedži, pjanemu nješchto picž dacž, žo Bergau ſ nim ſwadži. Pſchi tym wón korcžmarja dwójzy ſ mjeczom k wutrobje kłó. Korcžmař bě na měſcže morwy.

* (Wjeß ſtolětnych ludži.) S Budapeſta piſaja: Wjeß ſtolětnych ludži mohła žo Cſarnokhěža pſchi auſtriſkich mjeſach mjenowacž. Pſched nětkotrymi dnjemi tam 120lětny bur Janoſcholb wumrje. Wón bě pſchezo w horach jako paſtyŕ žiwy był. Wón 40 wnukow a wjazy dyžli 100 prawnukow po žebi ſawoſtaji, ſ kotrychž je hižom nětkotry 60. lěto žiwjenja pſchekročił. W tej žamej wßy ſchtwórtk 115lětna Marja Girowa wumrje, kotraž je ſ Rumunſkeje pſchicžahnyła a hižo 100 lět w Cſarnokhěži bydli. Tam pjecža hiſchcže wjazy ludži bydli, kotſiž žu žwoje ſtote narodniny hižom dawno žwjecžili.

* (Powětrowy ballon žo ſhubił.) Ballon „Luna“ ſakſkeho towaŕſtwa ſa powětrojěſdženje bě žo 18. dezembra pod wjednſtwom leutnanta Richtera wot pěſcheho regimenta cžo. 177 we Wyßokej pola Wulkeho Hajna bjes dalſcheho muſtwa na wulku jěſbu puſchcžił. Hodownicžku žu do Draždžan ſ Peterburga a Kopenhagena powjeſcž póßkali, ſo žu nad Alandſkimi kupami w baltiſkim morju „Lunu“ widželi. Kaž pak žo ſda, je žo wětſik wobrocžił a je „Lunu“ k polnozy hnał. Druhi džeń hodow ſ Kopenhagena do Draždžan powjeſcž pſchińdže, ſo žu „Lunu“ pola Kopenhagena namakali, ſo pak ſa jejnym wjednikom, leutnantom Richterom, žaneho žłěda nimaju a ſo žo boja, ſo je žo ſ nim někajke njeſbože ſtało. Leutnant Richter bě žebi wotmyßlił, dłěje dyžli 80 hodžin ſ ballonom w powětſje woſtacž.

* (W běžitym worzlu žo wopalili.) We Wittinſkej worzlowej lijeŕni žo jena lijeŕſka pónoj ſ běžitym worzlom powrócži, kotryž žo na 3 džěłacžerjow liny. Jedyn žo ſpali, druhaj žo ſtraſchnje wopaliſchtaj.

* (Puki mjes wojakami w Straßburgu.) Wojazy 6. a 7. kompagnije 136. pěſcheho regimenta w Straßburgu žu žo pſchi hodownym žwjedženju w jenym hoſcženzu do krwawnych pukow dali. Hdyž žo hoſcženzaŕ ſapowjedži, wojakam picže dawacž, žo wojazy pſched hoſcženzom ſ nowa wadžachu. Jeneho wojaka žu pjecža morili a mnohich ſranili.

* (Spěſchny želeſniſki cžah bjes wjedníka.) Roshorjaze wokomiki žu pucžowarjo w jenym ſpěſchnym cžahu pſchětrali, kotryž ſ Tarenta do Neapla jědžeſche. Cžah na žanym ſaſtaniſchcžu njeſaſta a hacž runje žo po zyłej cžarje ſnamjenja k ſaſtacžu dawachu, cžah dale ſchwórcžeſche. Skónczńje wón wonka na polu ſaſta. Hdyž perſonal k lokomotiwje pſchińdže, lokomotiwnika ſ Božej ruczku ſajateho pſchi ſběhadkach leżazeho namakachu.

* (Sajědojcžerka.) W Pariſu žu pſchedawarku Marju Bouretowu ſajeli, dokelž žo na nju hŕeſcha, ſo je ſ wjecžiwoſcžu pod wſchelakimi mjenami jenej žwójbje ſajědojcžene lěkaŕſtwo a khłóſchcženki póßkała. Je wužiwawſchi je jedyn hóſcž tejele žwójby, operſki ſpěwaŕ Godard, wumrjeł.

* (Pſcheklepany džěłacžeŕ bjes džěła.) Jedyn cžěßła w Peterburgu je žebi na ſpodžiwne waſchnje džěło wobſtaraŕ. Wón žo na koliju drohoweje želeſnizy lehny, žwojich towaŕſchow namołwiſchi, ſo bychu woſej napſchecžo běželi a ſe wſchej mozu wołali „ſaſtacž!“ Wóſs ſaſta, a hnydom bě tu tež polizija, kotraž mènliweho žamomordaŕſkeho kandidata ſhrabny a wotwjedže. Wón do protokolla da, ſo je wón bjes khłěba a ſo je žamomordaŕſki wotpohlad ludaŕ, ſo bychu ludžo wo nim rěcželi. To žo jemu tež poradži. Polizajſka rosprawa žo w nowinach wocžiſchcži, a cžěßła džěło namaka. Na iſi ruble, ſ kotrymiž jeho hrubeje njewuſchnoſcže dla khoſtachu, wón bórzy ſabu.

* (Tſi džěcži žo ſadußke.) Hodownicžku žu žo w Deſſawje tſi džěcži jeneho ſkakarja, kotreż běſchtej ſtarſchej we wobydlenju žame woſtajiłoj, w žwojich kožach ſaduße, dokelž bě žo khachlowa klapa pſchesahe ſacžiniła.

* Ssylny žněhowy mjecžel hody nětkotre dny w ſjednocženych ſtatach połnózneje Amerikі zyhnowaſche, kajkiž wot 20 lět wjazy njepomnja. W Chelſen w Maſſachuſettſkim ſtatu žu žo tſi woßoby morike, w New-Yorku je po dotalnym nawjedženju 15 cžłowjekow žiwjenje ſhubiło. Wobkhad po želeſnizy, teleſonje a telegrafje bě žo pſchetorhnył.

18 želeſniſkich póſtſkich cžahow je w žněſy tcžazy woſtało. Do Pittsburga jědžazy khwatazy cžah žo w jenej dolinje ſ 10 metrow wyßokim žněhom pohrjeba. W bliſkoſcži bydlazy farmorjo pomhachu cžah ſ najmjeńſcha trochu ſe žněha wußypacž a pucžowarjow ſ zyrobu ſuſtarachu. Preſident Taft, kotryž chzyſche pſchi lětnej ſhromadžiſnje amerikanſkeho ſtawiſnijkeho towaŕſtwa pſchitomny bycž, je žwoje wotmyßlenje dla žněhoweho ſawěcža ſpuſchcžicž dyrbjał. Mjes tym ſo žo wſchudže džěła, ſo bychu žo želeſnizy wußypałe, powjeſcž pſchińdže, ſo žo ſ wjecžora druhi žněhowy mjecžel bliži.

* (Pjecž džěcži žo ſpaliłe.) W Röbby w Danſkej je žo pſchi wotpalenju jeneje brózńje a domſkeho pjecž džěcži ſpaliło.

* (Burjo jako rubježnizy.) W Mihowje w Pólſkej žo pjatnacžo wobronjeni mužojo do domu pſchekupza Kurza dobuchu, ſatſélichu jeho dweju žynow, ſranichu pſchekupza a jeho pſchichodneho žyna a potom pjenjeſy a ſłote debjeńki kradnychu. Po wuprajenju ſranjeneho žandarmojo tſjoch burow ſajachu a pola nich džěl pjenjes w jich prěnjotnych ſawałkach namakachu. Rubježnizy žu žo žudniſtwu pſchepodali.

* (Salubowany kral.) Portugalſki młody kral Manuel je žebi w Londonje njewjeſtu pytał, tola wón je žo bjes njeje do Liſſabona wrócžił. Jendželſke nowiny pißaju, ſo je prynzeßa, kotruž bě žebi wón ſhladał, rjekła, ſo žo jej wón njelubi. Amerikanſke nowiny pak pißaju, ſo je kral w operecže „Wjeßeła wudowa“ ſpěwarku Lily Elſe widžał a wobdžiwał a rjekł, ſo je wona najrjeńſcha wobkuſkaza žónſka zyłeho žwěta. Wón je pſchedſtajenje woſpjet wopytał a ſkónczńje mėnił: „Hdy žmeł žwobodnje wuſwolicž, bych jej wutrobu a trón poſkicžił.“ To ſhoniwſchi je jendželſka prynzeßa młoduſchkemu kralej korbik dała. Druhi krócž drje budže bóle wobhladniwy, hdyž na žeńtwu póńdže.

* (Zuſe włoßy wußad roſſchěriłe.) W Pittsburgu w połnóznej Amerizy bě žebi jena pſchedawarka zuſe pletwo włoßow kupiła. Bórzy po tym na kožowu khoroſcž ſkhori, kotraž žo pſches zyłe hornje cžěło wupſcheſtrje. Po dokładnym pſchepytanju lěkarjo ſpóſnachu, ſo žo wo woprawdžity wußad jedna. Po poruczńoſcži wyſchnoſcže žo na to njeſbožowna na jenu kupu dowjeſe. Kaž je žo wußledžiło, žu włoßy, ſ kotrymiž je žo holza natykła, ſ jeneje karibiſkeje kupy pſchiſchkle, na kotruž kubaſka wyſchnoſcž žwojich njeſahojnych wußadnych ſcžele.

* Pſchiwěra je woßebje tam najbóle roſſchěrjena, hdyž žo wěra niz na ſnutſkownu naboženu, ale na ſwonkowne formy ſakožuje. Ju niz jenož mjes niſkim ludom, ale tež we wyſchſchich worſchtach nadeńdžemy. Schtóž to ſnaje, žo dźiwnej podawiſnje njedźiwa, kotruž je zariny cžélny lěkaŕ powjedał. Po njej žo hodži njewjeßełoſcž wukožicž, kotraž hižom dlějſchi cžaß w zarowej žwójbje knježi. Pſched nėhdže 6 lětami bě zarowa, kotraž bě hižom ſchtyrjom holzam žiwjenje dała, wſcha ſadwělowała, ſo njemóžeſche macž trónoweho naßlědnika bycž. Po jejnym namołwjenju žo ruſkeho žławneho wótza Jana w Kronſtadtu wopraſchachu, a tón wěſchcžeſche, ſo zarowa ſa jene lěto jeneho žyna porodži; a woprawdže ſa lěto, 12. auguſta 1904, nětcžiſchi trónowy naßlědnik na žwět pſchińdže. Se žwojim wěſchcženjom bě pak wótz Jan ſ dobom pſchipowjedźił, ſo zarowa po krónprynzowym narodženju žanych džěcži wjazy njeporodži, ſo pak wona 7 lět poſdžiſcho wumrje. Tole wěſchcženje žu wěſo ſpytali zarowej ſamjelczecž, tola wona je jo tola ſhonika a wot teho cžaža zarowa na nervoſnoſcž cžerpi, kotraž cžim bóle pſchibjera, cžim bóle žo cžaž wěſchcženjoweho dopjelnjenja wobliczi. Pſchi tym je zarowa pſcheßwědcžena, ſo mohła žwój dóht wotwobrocžicž, hdy by hiſchcže jenemu džěſcžu žiwjenje dała, a tole žadanje je tak žylne, ſo kóžde ſakomdženje jeho dopjelnjenja jejne duchowne a cžélne cžerpjenje powjetſcha. Wěſchcženje měło žo 1911 dopjelnicž, a zarowa ſ roſcžazej hroſu tutemu cžaßej napſchecžo hlada. Wona na žanu cžélnu khoroſcž njecžerpi, tola wona žebi njeſamóže traſchazu myßl wěſchcženja bliſkeje žmjercže ſ hłowy ſtajicž. Tajke pſchenjeßene myßle žu huſto žmjercž jeneho cžłowjeka pospěſchiłe abo ſawinowałe.

Kónz léta 1909.

Hłóß: Wostań duscha ſćerpliwa.

Lěto ſaßo nimo je,
Jene léto Bożej' hnady,
Kóždy nětko ſamoże
Na njo ſhladowacź do sady,
Schto je ſa njoh' pſchinjeßko,
Hacź bě dobre abo ſko.
Syma jara ßurowa
W tutym lěćze była njeje,
Hdyż pak bě tu Wakpora,
Selene 'ſchćze niczo njebě,
Haj a ßamo na Jana
Hiſchćze mróś ßo pokaſa.
Tajkoh' ſymnoh' cżaßa dla
Ssyna narośtko bě mało,
Żito, każ ßo pokaſa,
Bě tak jara posdźe ſrako,
Tola lěpſche běchu żně
Hacź ßej to ſchtó myßlił bě.
Sskomy něſchto mjenje bě,
Sa to ſorna pak cźim wjaze,
Rjenje dom ßo khowaſche,
Wjedro běſche ſpokojaze,
Schtóż je trochu wocźakał,
Rjane wſcho je domoj brał.
Sa wſchě Boże dobroty,
Kiż ßmy lětża wużiwali,
S wutroby ßo dźakujmy,
S jeho ruki wſcho ßmy brali,
Proſchmy jeho ſchćźedriwoſcź,
So tež k lětu da nam doſcź.
W politizy njeběſche
Njebjo jara pomroczene,
Móznych wjerchow ſetkanje
Bě nam ſa to rukowanje,
So ßo dale wobkhowa
W ßwěćze měr a jednota.
Wólbow cżaß tež měli ßmy,
Wón wſchak tón najrjeńſchi njebě.
Wjele to ßo wadźeſche,
Někotroh' to dźenß 'ſchćze hrjeba,
Hdyż, każ to ßo pokaſa,
Bě joh' koſa liſnyła.
Ssam Mots Tunka ſ daloka,
Hdźeż wón běſche ſapucźował,
Do Sserbow ßo pſchißnowa,
So by ſ Deplu roſpominał
Ssejmſke wólby we Sserbach,
Sa kotreż bě ſkoro ſtrach.
Hody, rjany róczny cżaß,
Wón je tež nět nimo ſaßo,
A je ßwěru wucźił naß,
So měł kóždy kedźbu na ßo,
Hacź tež wón je horje wſak
Sbóżnika, kiż Bóh je ßkał.
Ale to je ſrudoba,
Wjele ludźi njetrjebajn
S zyła żanoh' ſbóżnika,
Na joh' ſmyßlenju doſcź maju,
Wſchitko druhe wot njeho
Woni dźerża ſa niczo.
W ßejmſkej rěcźi wupraji
Naſch kral, ſo je jeho wola,
So naſch lud we pſchichodźi
Sakhował by wěru tola,
Duż drje ſkoku njepóńdźe
Nabożina ſe ſchule.
Wěra pſchezo wotbjera,
Luboſcź hladajzy ßo minje,
Haj a ſchto dha nadźija?
Wona wſchak tež pódla ſhinje,
Hdźeż je wěra ſhubjena,
Tam njej' żana nadźija.
Njech ßo żadyn njemyli,
Bóh Knjes ſa ßměch měcź ßo njeda
A we ßwojej prawdoſcźi
Prawy ßud ſa kóždoh' trjeba,
Wěrno tola wostanje:
Schtoż cźlow'k ßyje, to wón żnje.
Lěto ſaßo nimo je,
Niż pak tola Boża hnada,
Wona wſchědnje nowa je,
Sa kóždoh', kiż ju ßej żada,
Duż ju ßebi wuproſchmy
Sa to lěto pſchichodne.
Tak nětk ſaßo pſchiſchli ßmy
Wulku kroczel bliże k rowu,
Nichtó njewě, kak a hdy
Spodobacź ßo budże Bohu,
So tež naß b'dźe wotwołacź
A jow ſ tutoh' ßwěta wſacź.
Duż dha chzemy ſtražowacź,
Ssmjercź tež bórſy k nam pſchińcź
Hnadny cżaß je wużiwacź, [móże,
Wſchak ſa ßwojej duſche ſbóże,
Bohu wſchitko poruczicź,
Dha chze wón tež ſ nami hicź.

W Bukojnje, 27. dezembra 1909. **Falka,** g. p.

Poruczam **wulki wubjerk**

pſche-
deſchcźnikow,
wukhodźowanſkich kijow,
tobakowych trubkow,
po ſnatych tunich płaczińach

Ed. Schulze nasl.
(A. Rudert.)
pódla hoſcźenza winoweje liczе,
w Budyſchinje na bohatej haßy 26.

Sa wojnarjow!
Wojoweho a druheho
wojnarſkeho drjewa
ma wjetſche dźělby na pſchedań
hajniſke ſarjadniſtwo we Wyßokej pola Rakez.
(Laſowſka pósta.)

Parna zyhelnicza
w Mjeſchizach
ßwoje wubjerne
murjerſke zyhele
ſ zyhelnicze abo hacź na twar poruczа.
S poczeſczowanjom
G. Prüfer.

Drainěrowanſke roły
w Lětonju.
Drainěrowanſke roły
wſchěch wulkoſczow,
wodowodowe roły,
konjaze korta,
kruwjaze korta,
ßwinjaze korta,
proßaze korta
ſ prěkuſchom a bjes njeho,
pßyczе korta,
pleſtrowanſke płaty,
tſeſchnu papu
wſchelakich tolſtoſczow,
teer
poruca
po fabrikiſkich płaczińach.
Emil Dietrich.

Swój wulki ſkład
běłych a piſzanych
barchentowych košlow
po jara tunich płaczińach poruczam:
mużaze koſchle hižo po 1 mk.,
żonjaze koſchle hižo po 90 np.,
dźěczaze koſchle wſchěch wulkoſczow hižo po 30 np.
Emil Wehrle
na jerjowej haßy 7

Brodowſka haptyka
na hoſchiz haßy 21
Kaſchel,
katarrh,
dyhawoſcź
ßo ſpěſchnje połožeja
ſ **thymuſinom**
Bleſcha po 75 np.
1 hr. 40 np.

Najwutrobniſche ſbožopſchecze
k nowemu lětu

wſchitkim ſwojim lubym ſnatym a wotebjerarjam ſcźele

Khorla Scholta, optikus
w Budyſchinje pſchi hlownym torhoſchczu.

Pſchiſpomnjenje. Niz pſchepóſnacź ſ knjeſom Wilhelmom Scholtu, kotryż wonka wokoło puczuje.

Sboże a zohnowanje
w nowym lěcze wſchitkim ſwojim mnohim ſnatym wutrobnje pſcheje

Hana ſwud. Sommerowa,
maſzerina ſa zónſke a dźěczi
na Moltkowej dróſy czo. 1 w Gambrinuſowym reſtaurantu.

Sswojim czeſczenym wotebjerarjam
najwutrobniſcho sboże
k nowemu lětu

pſcheje **A. Kapler** w Rakezach.

Wutrobne zbožopřeća k nowemu lětu wupraja wšěm lubym Serbam a jich přećelam doma a we wukraju z dobom so wukupiwši z darom za naš »Serbski Dom«:

5 hr.: k. senior monsign. Jakub Skala w Budyšinje.
4 hr.: k. Dr. med. Rachel w Pančicach.
po 3 hr.: kk. rěčnik Dr. jur. Herrmann w Budyšinje, farař em. Urban w Budyšinje, redaktor Marko Smoleŕ w Budyšinje, wučeŕ Jurij Słodeńk w Pančicach, tel. sekretar Kubenc w Drježdźanach, kubleŕ Króna w Bukecach, admin. P. Romuald Domaška w Róženće, farař Michał Wjesela w Königshajnje, farař Mikla w Malešecach, wučeŕ em. J. A. Jenč w Kluču pola Drježdźan, direktor tach. šule Jakub Nowak, farař Matek w Barće.
2,50 hr.: k. wučeŕ Holan w Budyšinku.
po 2 hr.: kk. rěčnik Wićaz w Budyšinje, wučeŕ em. Kral w Radworju, cand. theol. Wyrgač we Wapnowych Horach, Bartuš w Krapowje, kapłan Jurij Rjeda w Seitendorfje, kapłan Jan Cyž w Žitawje.
po 1 hr.: kk. cyrkw. wučeŕ Jan Rječka w Budyšinje, kubleŕ P. Cyž z Kašec.

K Božemu dźěśću darichu za »**Raj**«, **časopis za pěkne dźěći**: kk. klóštr Mar. Hwězda 15 hr.; Jakub Delan w Hornim Wunjowje 5 hr.; po 3 hr.: Madlena Wjenkowa w Khróśćicach, propst P. Séépan Kocian; farař Jan Křižan w Hodźiju 2,50 hr.; po 2 hr.: kantor P. Hila w Khróśćicach, Jurij Hejduška w Budyšinje, kubleŕ Rebiš w Kanecach, wučeŕ J. Słodeńk w Pančicach, J. R. w Budyšinje, N. N. w III. rjad.; D. w D. 1,70 hr.; Jan Hajnca w Budyšinje 1,50 hr.; po 1 hr.: wučeŕ em. Jakub Kral w Radworju, Haňža H. w R., M. S. w Khróśćicach; kubleŕ Skop w Kołwazy 1 hr. — Zapłać Bóh wšěm dobroćerjam!

Redakcija »Raja«.

Wſchitkim wyſokoczeſczenym knjeſam, kotſiž ſu redakziju „Serbskich Nowin“ tuto lěto ſ dopiſami dobroćiwje podpjerali, praji ſa to najwutrobniſche „Sapłacź Bóh“ a pſcheje jim, kaž tež wſchitkim czeſczenym czitarjam a czitarkam „Serbskich Nowin“: Daj Wam Bóh ſboże na lube nowe lěto, czikoſcź, ſtrowoſcź, Boži měr, Božu hnadu, Božo zohnowanje a wſchitko, ſchtož je trěbne na cźěle a na duſchi!

W Budyſchinje, 31. dezembra 1909.

Redakzija „Serbskich Nowin“.

Drjewowa awkzija
na knježim Lutobczanſkim revěrje.

Sſrjedu 5. januara 1910 ma ſo něhdże
36 twjerdych dołhich hromadow,
34 khójnowych dołhich hromadow,
12 rm **dubowych kuluchow,**
8 hromadow hakoſow
ſ wuměnjenjemi ſa hotowe pjenjeſy na pſcheſadźowanje pſchedawacź.

Sapoczatk awkzije dopołdnja w 9 hodźinach pſchi zyhelnczi w Měrkowje.

Hajniſke ſarjadniſtwo w Lutobczu.

Póndźelu 3. januara 1910 wot dop. 10 hodźin budźa w »Serbskim Domje« w Budyšinje **posedźenja wotrjadow Maćicy Serbskeje** a přeprošuje na nje najnaležnišo wšitkich sobustawow

předsydstwo Maćicy Serbskeje.

Bethlehem w ſerbſkim domje
na powſchitkowne žadanje hiſchcze **ſobotu** a **ujedźelu wotewrjeny woſtanje.** Wo bohaty wopyt proſy

Handrij Sſhmank.

Do Porſchiz!
Njedźelu 2. januara 1910 popołdnju w 6 hodźinach wotměje ſerbſka ſtudowaza młodźina **w Handrikez hoſcźenzu**

ſabawny ſerbſki wjeczor.
Wſchitzy Sſerbjo ſu wutrobnje pſcheproſcheni. Saſtup darmo.

P. Fähla, stud. phil., ſ Noweho Luſcza,
t. cź. hłowny ſtarſchi.

Woſſewjenje.
K **kryczu tſěchow** ſ **tukrajnym** a **wukrajnym ſchifrom** ſ rukowanjom □meter po 2 mk. 25 np., kaž tež **k wuwjedźenju wſchěch tſěſchnych dźěłow** ſo cźeſczenym Sſerbam w Budyſchinje a wokolnoſczi najpodwolniſcho poruczam a ſprawne poſtłuženje lubju.

Wuporjedźenje tunjo a wězywuſtojnje wuwjeduju. Proſchu moje pſchedewſacźe dobroćiwje podpjerać.

Ernst Richter, tſěchikryjeŕſtwo
w Budyſchinje na Tſělanſkej bažy 20.

Pišaŕnja
ſa kupne, hypothekſke, dismembraziſke, teſtamentſke a ſawoſtajenſtwowe wězy je wot nětka na

Moltkowej dróſy czo. 1

po 1 ſchodźe, hoſcźenz Gambrinus.

Max Frenzel.

Liebſch,
ſudniſki aktuar ſw. ſłužby
pſchi nowych hrjebjach 5
pišaŕnja ſa kupowanſke, hypothekſke, dismembraziſke, teſtamentſke a ſawoſtajeńſtwowe wězy atd.
Rěczi ſerbſki.
— Telefon czišło 177. —
Pſcheſadźowanje leżomnoſcźow.

Wobydlenje
je na pſchenajecze w Nowych Błohaſchezach czišło 3.

Wobydlenje
ſa měrnych ludźi je na pſchenajecze w Porſchizach czišło 18.

Pſchiſtojna dobra
ſłužobna holza
ſa wyſoku mſdu do ſerbſkeje fary na wſach bórſy pytana. Liſty pod M. M. na redakziju Serb. Nowin.

Bukečanske serb. tow.
změje njedźelu za tydźeń, **9. januara 1910** pop. w **4 hodź.** posedźenje. Česny předsyda knjez Wojnaŕ ze Žornosyk je *přednošk dobroćiwje přilubił.*

Wo bohate wobdźělenje wutrobnje proſy

předsydstwo.

Kowaŕnja
w Hornim Hunjowje pola Hodźija je hnydom na pſchedań. Dalſche wukaſuje kubleŕ Würgatſch tam.

Pjekaŕſkeho wuczobnika
ſ pſchihódnymi wuměnjenjemi k jutram pyta **J. Scholta**
na garbaŕſkej haži.

Rěſniſkeho wuczobnika,
ſyna cźeſcźneju ſtarſcheju, pſchichodne jutry pyta

Ernſt Löhnert
w Malym Wjelkowje.

Kuchaŕki, ſtwinſke a ſłužobne holzy, mlokowe holzy, hródźne džowki, holzy k ſwinjom, wotrocźkow, ſrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłacźerſke ſwójby pyta hnydom abo poſdźiſcho pſchiſtajeŕka **Görlichowa** na ſukelniſkej haži 1 na rózku žitnych wikow w cźrijownі knjeſa Heinr. Mohra.

Dźěłacźerki
derje ſo placźaze dźěło namakaja
w porzlinowej fabrizy
w Margarecźinej Hěcźe.

(K temu cźišku pſchiloha.)

Pschiłoha k czišku 1 Serbskich Nowin.

Ssobotu 1. januara 1910.

Placzišny rěsneho skotu na Draždzanskich skótnych wikach.

26. bezembra 1909.

Placzišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	Rěsna waha
Woły:	hr.	hr.
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscze hacž do 6 lět	41—44	77—80
awstriske	—	—
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	37—40	73—76
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	32—36	68—72
4. žnadnje pizowane lóždeje staroby	26—31	58—65
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscze	39—42	71—75
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetscheje rěsneje hódnoscze hacž do 7 lět	35—38	66—70
3. starsche, wukormjene krowy a žnadnje wuwite młódsche krowy a jałojzy	30—34	60—65
4. žrěnjo pißowane krowy a jałojzy	25—30	55—59
5. žnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	46—53
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscze	39—42	69—73
2. žrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	35—38	65—68
3. žnadnje pizowane	30—34	60—65
Cźelata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	50—53	80—83
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	46—49	76—80
3. žnadnje wuwite wot zyza	40—45	70—75
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich skschiženjow w starobje hacž do 1¼ léta	59—60	76—77
2. mjaßne	55—56	72—73
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	50—54	66—71

Placzišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:	W Budyschinje. 24. dez. 1909. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju. 30. dez. 1909. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pschenza — běła	—	—	—	—	10	—	10	60
" — žołta	—	—	—	—	9	80	10	40
" nowa	10	30	10	50				
Rožka	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa	7	69	7	88	7	50	7	80
Jeczmjeń	8	—	8	50	8	—	8	50
Wows nowy	7	70	8	10	7	30	7	60
Hróch	12	50	15	—	12	50	17	—
Woka	10	—	11	—	—	—	—	—
Jahły	15	50	17	—	16	—	17	—
Hejduschka	17	—	18	50	20	—	22	—
Běrny	2	30	2	60	2	30	2	50
Butra — 1 kilogr.	2	80	2	90	2	60	2	60
Pschenična muka 50 "	11	25	20	50	19	75	20	50
Rjana muka 50 "	9	50	13	—	13	75	14	50
Ssyno 50 "	5	—	5	50	4	50	5	—
Ssłoma 100 "	5	40	5	50	5	—	5	—
Prošata 426 schtuk, schtuka	11	—	25	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby	—	—	6	25	6	30	6	70
Rjane wotruby — 50 kilogr.	—	—	6	50	6	50	6	80
Pschenčny gris	—	—	6	50	—	—	—	—
Rjany gris	—	—	7	50	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenza (běła) wot — hr. — np. hacž — hr. — np., pschenza (žołta) wot 10 hr. 30 np. hacž 10 hr. 50 np., rožka wot 8 hr. — np. hacž 8 hr. 50 np., jeczmjeń wot 8 hr. 40 np. hacž 8 hr. 80 np., wowš wot 8 hr. 10 np. hacž 8 hr. 30 np.

W Budyschinje placzesche: kórz pschenza (běła) po 170 punktach — hr. — np. hacž — hr. — np., žołta — hr. — np. hacž 10 hr. 15 np., nowa: 17 hr. 51 np. hacž 17 hr. 85 np., kórz rožki po 160 punktach — hr. — np. hacž — hr. — np., nowa: 12 hr. 31 np. hacž 12 hr. 60 np., kórz jeczmjenja po 140 punktach 11 hr. 76 np. hacž 12 hr. 11 np.

Wicžne placzišny w Kamjenzu.

23. dez. 1909.

Po 50 kilogr.: Rožla wot 7 hr. 40 np. hacž 7 hr. 60 np., pschenza wot 10 hr. 30 np. hacž 10 hr. 50 np., jeczmjeń wot 7 hr. 50 np. hacž 7 hr. 80 np., wowš wot 7 hr. 50 np. hacž 7 hr. 90 np., jahły wot 16 hr. — np. hacž 17 hr. — np. hróch 15 hr. — np., žyno 5 hr. 60 np., běrny 2 hr. 60 np., ssłoma (100 kilogr.) 6 hr. — np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 60 np. hacž 2 hr. 80 np.

Wjedro w Londonje 30. dezembra: Jaßne.

Cyrkwinske powjesće.

W Michałskej zyrkwi smje nowe lěto, rano w 7 hodź. duchowny Tischer žerbsku spowjednu rěcź, ½9 hodź. farar Răda žerbske a w 10 hodź. němske prědowanje.

Njedźelu po nowym lěcze smje rano w 7 hodźinach farar Răda žerbsku spowjednu rěcź, ½9 hodźin duchowny Tischer žerbske a w 10 hodź. němske prědowanje.

Na tsjoch kralow smje rano w 7 hodź. duchowny Tischer žerbsku spowjednu rěcź, ½9 hodź. farar Răda žerbske a w 10 hodź. němske prědowanje. Psched zyrkwinymi durjemi žo kollekta sa mißionstwo mjes pohanami sběra. — Tydźenske sastojnske dźěła smje duchowny Tischer.

Wěrowani:

W **Michałskej zyrkwi:** Handrij Wylem Libsch, moler tu, s Marju Marthu Hantuschez na Zidowje. — Jan Rachlowz, fabrikar w Mnischonzu, s Augustu Huldu Barthelez w Dobruschi. — Ernst Pawol Sturm, fabrikar w Dźěžnikezach, s Marju Emmu Hanczez w Hrubjelczizach. — Ernst Emil Libsch, modelski tyscher w Dobruschi, s Emmu Marju Kuttnerez tam. — Max Robert Pětsch, tyscher tu, s Marju Marthu Scholcźiz w Malym Wjelkowje. — August Hendrich Rencź, cźěßla w Hrubjecźizach, s Hanu Nickez s Bukojny tu. — Jurij Ernst Melika, kubler w Mjeschizach, s Fiedu Emmu Jäckelez w Libuchowje.

Křćeni

W **Michałskej zyrkwi:** Pawol Richard, Jana Ernsta Flacka, twarskeho dźěłacźerja na Zidowje, ž. — Gerhard Kurt, Juliusa Wylema Böhmera, kowarja w Dobruschi, ž. — Max Waltat, Khorle Augusta Stolle, kopornikarja na Zidowje, ž. — Jurij Alfred, Hermanna Augusta Röthiga, zementěrarja w Sslonej Borschczi, ž. — Max Erich, Jana Maxa Domschki, dźěłacźerja na Zidowje, ž. — Gerhard Arthur, Josefa Klingohra, tyscherja na Zidowje, ž. — Augusta Gertrud, Maxa Erwina Große, ratarja we Wurizach, dź. — Ilsa Kamilla, Ernsta Josefa Kreibicha, samkarja w Dobruschi, dź. — Helena Martha, Ernsta Hermanna Frenzela, dźěłacźerja w Ratarjezach, dź — Hedwig Martha, Bjedricha Neumanna, khěžerja a cźěßle w Ratarjezach, dź. — Elfrieda Gabriela, Khorle Augusta Förstera, żelesoiocźerja w Dobruschu, dź. — Elly Johana, Bohuwěra Schrybarja, kamjenjecźischcźerja w Dźěžnikezach, dź. — Johana Gertrud, Khorle Gustava Micźki, kowarja w Jenkezach, dź. — Elsa Frieda, Hendricha Augusta Scholty, dźěłacźerja w Hrubjelczizach, dź. — Margareta Hildegard, njemandź. dź. na Zidowje.

Zemrjeći:

W **Michałskej wozadze** 25. dezembra: August Bergel, invalid w Hrubjelczizach, 66 l. 5 m. 1 d. — 27. Johana Khristiana Scholcźiz, Handrija Bohuwěra Probsta, gratmischtra w mlynje w Hrubjelczizach, mandźelska, 58 l. 6 m. 12 d. — Hana Khrystiana Hejduschkez, Matija Rjeka, žiwnoscźerja w Hněwßezach, mandźelska, 64 l. 7 d. — 28. Ida Hildegard, Bjedricha Khorle Hartfabrikarja na Zidowje, dź. 1 m. 7 d.

Zyrkwinske powjesće s Hodźija.

Nowe lěto smje rano ½8 hodź. duchowny Voigt žerbsku spowjednu wucźbu, ½9 hodź. farar Kschižan žerbske a w 10 hodź. němske prědowanje.

Njedźelu po nowym lěcze smje rano ½8 hodź. duchowny Voigt němsku spowjednu wucźbu, ½9 hodź. farar Kschižan němske a ¾10 hodź. žerbske prědowanje.

Na tsjoch kralow smje rano ½8 hodź. farar Kschižan žerbsku spowjednu wucźbu, ½9 hodź. duchowny Voigt žerbske a w 10 hodź. němske prědowanje. Psched zyrkwinymi durje žo kollekta sa mißionstwo mjes pohanami sběra.

Zyrkwinske powjesće s Budestez.

Nowe lěto smje rano we 8 hodź. duchowny Bójz žerbsku spowjedź, farar Domaschka dopołdnja w 9 hodź. žerbske a ½11 hodź. němske prědowanje

Njedźelu po nowym lěcze smje farar Domaschka rano 8 hodź. žerbsku spowjedź, duchowny Bójz dopołdnja w 9 hodź žerbske a ½11 hodź. němske prědowanje. — Popołdnju w ½5 hodź. shromadźisna kschesćijanskeho towarstwa musteje młodosće.

Na tsjoch kralow smje farar Domaschka rano w 9 hodź. žerbske a ½11 hodź. němske prědowanje. Psched zyrkwinymi durjemi žo kollekta sa mißionstwo mjes pohanami sběra.

W. Häcker.

Wołmjane a bawłmjane twory

w Budyschinje na žitnej haßy 7.

Wulki wubjerk

wołmjanych a połwołmjanych

sukњowych tkaninow.

Koschlazy barchent. | Hotowe sukњe.
Jakowy barchent. | Hotowe schórzuchi.

Sprawne poßkuženje. — Tunje placźišny.

Kosaze kože

howjase kože,
czelaze kože,
sajecże, kaniklaze,
tkhórjaze, kunjaze,
kocże kože,
wowcże kože
a wowczu wołmu
po najwyschschich płaczišnach kupuje

Heinrich Lange
a pschi žitnych wikach 11
pschi wowßnych wikach 4,
pschi ßerbskej katholskej zyrkwi.

Dr. C. Roeberowy
plestr psche podklócże
wicże, drjenje 1 scht. 50 np. je ßo tyßaz krócž wupruhował.
Germania drogownja
na bohatej haßy.

Pißomne wuczinjenja,

liscziny, testamenty, próstwowne pißma atd. nastajeja, **hypothekske pjenjesy a kupowanje a pschedawanje lezomnoscžow** saradžujetaj

J.a E. Koban pschi žitnych wikach. čžo. 4, telefon 675.
— Rěčžimoj tež ßerbski. —

Serbske blido
kóždu wutoru w 5 hodžinach.
Wschitzy dobri Sserbja ßu witani.

Lubijska banka

w Lubiju w Sakskej a w Neugersdorfje.

Filiale: w Budyschinje, Shorjelzu, Žitawje a Seifhennersdorfje.

Dawamy wot 16. febr. 1909 sa pjenjesy, pola naß na dań date:

bjes prjedawscheho wupowjedženja	3%	na lěto.
s měßačznym wupowjedženjom	3¼%	
s 3měßačznym =	3½%	
se 6měßačznym =	4%	

Pjenjesy, kotrež ßu bjes wupowjedženja podate, móža ßo tež sa check wužicž. Checkowe knižki, kaž tež postajenja, checkowy wobkhad nastupaze, ßu pschi naschich kaßach dostacž.

Filiala Lubijskeje banki
w ßerbskim domje.

Želeso, metalle, hadreschcža, koscże

atd.
po najwyschschich dnjowych płaczišnach kupuje

Siegfr. Sußmann
na hornczerskej haßy 35.

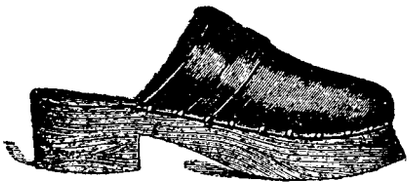

Schtóž chze ßebi
drjewjanzy, drjewjane a filzowe stupnje
a tež
kožane cžrije
tunjo nakupicž, njech ßo direktnje do **drjewjanzarnje**
Oty Hebera
na ßerbskej haßy 9 wobroczi.
Drjewjanzy a drjewjane stupnje ßo saßo póduschuja.

Poruczam ßwój wulki skład:
prima pólskich a schles. tyscherskich khójnow, schles. schmrěki, wudwjerniki a wudwjerna, hranite drjewo, laty, tramy
wschěch swuczenych wulkoscžow po najtunischich płaczišnach.
Sa msdu ßo tunjo rěsa.
W Budyschinje, na Tšělanskej drósy 23.
Pawoł Mörbitz.
Parny rěsak, hěblowarnja a pschedawarnja wužitk. drjewa.

Th. A. Wällnitz naslědnik

w Budyschinje
9 na ßukelnskej haßy 9.
Najtuńsche kupowanske žórło
sa
njewjescžinske wuhotowanje
a
jednotliwe meble
solidneho a modneho dźěła.
Sprawne poßłuženje.
Pschi hotowych pjenjesach rabatt.
Ssamßna pólstrowarnja.

Wobhladanje bjes kupjenja dowolene.

Krasny, nu mjenje cžy lětschowany.

Franz Marschner

cžaßnikar w Budyschinje
na bohatej haßy 9
ßwój skład **cžaßnikow** a **cžaßnikowych rjeczazow** k dobroczinwemu wobkedžbowanju porucža.

Hódna twora. **Pißomne rukowanje.** **Tunje płaczišny.**

Smykače

a ßanki

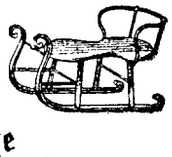

w najwjetschim wubjerku
po najtunischich płaczišnach pola
Arthura Hösy w Budyschinje
w pschedawarni želesnych tworow na seminarskej haßy 11.
Woßebita pschedawarnja sa symske sportske wězy.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawaŕ Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawětki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 2. | Sobotu 8. januara 1910. | Letnik 69.

Swětne powiawki.

Sakśe wuczeŕske towaŕstwo a Zwikowśe theśy.

Sakśke wuczeŕśke towaŕstwo je 4. januara w Drazdźanach sastupjeŕstu shromadźišnu wotměło. Shromadźeni wuczerjo w powschitkownej ludowej schuli bjes nabožeńskeje wuczby w interesy jenotneho narodneho wocźehnjenja sakładne stołpy pschichodneho twara nascheho zyłeho schulstwa widźachu. Dokelž pak njeje na to myślicź, so by so tutón ideal do skutka stajił, ma so wo to prózowacź, so by so na sakožku Zwikowskich theśow pädagogiska evangelska nabožeńska wuczba pschewjedła. Wukńjenja sa nabožeńsku wuczbu su so s biblije, spěwaŕskich a swětneje literatury wuwsake. Wscho hromadźe je jich 60 schpruchow se 102 hrónczkami a 14 kěrluschow s 51 hrónczkami. Pädagogiszy njeje prawe, sakońske prawidło sa nabožeńske wuknjenje postajicź, wjele bóle je bohata sběrka nabožeńskich wukńjenjow dźěczom a wuczerjam do ruki dacź.

Po Zwikowskich thesach nima so Lutherowy katechismus a teho runja wěra do swjateje Trojizy wjazy w ludowych schulach wuczicź. Khětro sylna mjeńschina wuczerjow sa to hłosowasche, so by so s ludoweje schule nabožeńska wuczba s zyka wusamkła. W druhej komorje sakskeho sejma, hdyž maja nětkole liberalni a sozialdemokratojo wjetschinu, snadź Zwikowske theśy sa ludowu schulu wjetschinu namakaju. Přenja komora pak budźe s cźežka swólniwa, do pschemjenjenja nětczischich sakładow nabožeńskeje wuczby swolicź. Tola najsylnische pschecźiwjenje drje wuczerjo se swojimi žadonjemi pola knježeŕstwa nadeńdu. Sakski kultusowy minister je so hižom w prjedawschim sejmje se wschej rasnoscźu pschecźiwo pschemjenjenju nabožeńskeje wuczby w jejnych ważnych dźělach wuprajił.

Sastup do póstskeje służby je s dźěła sawrjeny.

Dla njepschedwidźomneho pschiběranja wójska póstskich sastojnikow a dla wulkeje khěžorstwoweje pjenježneje nuzy je póstske sarjadnistwo nasowane, reformu swojeho personala pschewjescź. Wschě jednorische a mechaniske dźěła dyrbja so tuńschim dźěłanskim mozam pschipokasacź, mjes tym so so žadanja sastojnikow powyscha. Na kajke waschnje budźa so trěbne dźěłanske mozy do służby bracź a hacź snadź so na mjeńschich městnach młode holzy postajeja, abo hacź so nizschi sastojniski służbny běh sawjedźe, njeje hischcze postajene. Druha póstska sastojniska służba je nakhwilnje sawrjena, a póstske sarjadnistwo kandidatam pschi jenolětno-dobrowólniskich pruhowanjach hižom nětkole wosjewicź dawa, so bliższe lěto póstskich a telegrafiskich pomznikow njepschiwosmje.

Chinescy prynzojo w Barlinje.

Pod wjedniskwom chineskeho prynza Tsana Hsuna je srjedu wotpósłanzstwo Chinesow do Barlina pschijěło, kotsiž chzedźa němske wójnske łódźstwo studowacź. Na anhaltskim dwórnischcźu jako khěžorowy wotpósłanz prynz Oskar chineskich hosczi powita. Tón samy dźeń popołdnju khěžor w pschitomnoscźi krónprynza, prynzow Eitela Bjedricha, Augusta Wylema a Oskara, khěžorstwoweho kanzlera a ministrow chinesku łódźstwowu komišiju w kralowskim hrodźe w audijenzy pschija.

Strach sa zyrkwje w Franzowskej.

Po dźělenju stata wot zyrkwje su w Franzowskej sa zyrkej ske cžasy pschesczěhanja pschischkle. W Cresé dn[illegible]ručznosczi měschczanosty zyrkej na pschesadźowa[illegible]m potorhacź. Narodny sapósłanz Maurice Barres [illegible]a na ministerstwoweho pschedsydu s praschenjom nos[illegible]jacź wón nochze pschecźiwo wottorhanju zyrkwjow sakročicź. Wón so ministerstwoweho pschedsydu praschesche, hacź chze wón s měrom pschihladowacź, so so poklad zywilisazije a duchownego žiwjenja wupuscźi.

Wo franzowskim wójsku

je so jedyn znamjenity offizěr w nowinach „Republique Française“ jara njepschihódnje wuprajił. Wón na to pokasuje, so so wójsko stajnje posłabuje, schtož je sa njo s najwjetschim strachom. S khownymi pschicžinami wopadnjenja wójska su: wotběranje porodow, strowotne wobstejnosczе wójska, spadnjenje wótczinstwa a sacžuczow winowatosczow. Prěnja pschicžina je so hižo dawno rospominała, je to srudna statistiska wěz. Posledńja poklětna statistika wo pohibu wobydleŕstwa pokasuje, so je 23 000 wosobow wjazy wumrjeło hacź so narodźiło. Dalsche tracže tychle wobstejnosczow k ludowemu njesbožu powjedźe; pschetož sa 20 lět so potom wójsko wo 50 000 muži pomjeńschi. Tola niz jenoż po cžisle, też po strowotnej hódnosczi so franzowske wójsko stajnje pohubjeńscha. Njepschestawajcy so wójsko próschni a lazarety so pjelnja. Najwjazy wojakow pod njeswuczenym wjedrom a natykowazymi khorosczemi cžerpi. W tutym nastupanju je licžba franzowskich khorych wojakow tsi krócź tak wulka kaž w němskim wójsku.

Po statistizy je sa posledńje 4 lěta w franzowskim. wójsku 221 800 skhorjenjow a 3690 wumrjeczow wjazy dyžli w němskim wójsku bylo, a w pscheŕsku bě lětnje 77 000 khorych wojakow pornjo 21 000 w Němskej. Franzowska se swojimi 40 milijonami wobydlerjow njemóže nadawk měcź, runje tak wulku wojeŕsku móz wudźerzecź, kaž Němska, kotrejež 63 milijonow sa 20 lět najskerje na 80 milijonow srostu.

Jendźelcźanow bojosczе psched Němskej.

Konservativna strona w Jendźelskej na powjetschenje jendźelskeho wójnskeho łódźstwa a wójska pohonja. Napschecźiwo njej ma liberalna strona dalsche wójnske brónjenje sa njetrěbne a chze radscho pjenjesy, kotrež dyrbjała sa powjetschenje łódźstwa a wójska wudacź, na sawjedźenje sawěscźenja dźěłacźerjow pschе khorosczе, starobu a invalidnosczе nałožicź. Pschi nětczischich nowowólbach do parlamenta wójnske bronjenje hłownu rólu hraje. Mjes tym so liberalni strach wójny mjes Němskej a Jendźelskej prěja, jón konservativni w najcžorischich barbach wumoluja. Prjedawschi minister Balvour je tele dny s nowa w jenej wólbnej rěcźi wěschcźił, so dyrbi prjedy abo posdźischo mjes Jendźelskej a Němskej k wójnje dóńcź. Schto budźe s pschicžinu tejele wójny, njemóže nichtó do prědka widźecź. Móz a mužniwosczе Jendźelskeje hižom tak mało waži, so Němzy, niz mužojo knježeŕstwa, tola ludźo, kotsiž na cžole wulkich pschedewsacźow steja, praja, so woni njepschipuschcza, so by Jendźelska sakitanske zło sawjedła. Cžile ludźo drje spósnachu, so su so mylili. Jeli so so Jendźelcźenjo njebudźa pilnje hibacź, Jendźelska sa schtyri lěta do tak straschneho pokoženja pschińdźe, kajkež sa wjele lětdźesatkow bylo njeje. Balvour drje hischcze njewěri, so k wójnje Jendźelskeje s nękajkejžkuli wulkej zusej mozu dóńdźe, tola wón na to dopomina, so

je jenicźki wěsty pucź, po kotrymž žo měr sakhowacź hodźi, schihotowanje na wójnu.

Sawostajeństwo belgiskeho krala Leopolda II.

žo nětkole sapiśuje. Kaž žo sda, dźowki semrjeteho krala hischcźe 30—40 milijonow frankow pschikrydnu. Prynzeźy Luisyny dźěl wschak žo dla jejneho wulkeho dołha jara pomjeńschi. Teź wjele wobrasow, kotreź je kral Leopold we wschelakich musejach na pschedań stajił, hischcźe jeho žwójbnym móz pjenjes wunjeźu.

Schpaniski kral Alfons

je khory. Wón wot žwojeho dźeźateho žiwjenjoweho lěta na polyp cźerpi, kotryž jemu pschi dychanju wobcźeźnosćze cźini. Psched dwěmaj měźazomaj je profesor Cannias w Madridźe operaziju w kralowym noźu wuwjedł. Kral pak žo jeho wukasanja njedźerźeschе; duž s nowa polyp roscźeschе. Kral je žo nětko jeneho Pariskeho lěkarja, professora Bourdolla, wo radu praschał. Tón je prajił, so je nowa operazija trěbna, dokelž by hewak kralowe žiwjenje do stracha pschischło. Operazija žo w bliźschim cźaźu wuwjedźe.

Turkowska a Grichiska.

Kretskeje kupy dla s nowa wójna mjes Turkowskej a Grichiskej wudyricź hrosy. Ssobustawy kretskeho knježerstwa, pod turkowskim nadknjejstwom stejazeho, žu grichiskemu knježerstwu žwěrnosćź pschiźahake. Je-li so grichiske knježerstwo Kretskich njewotpokasa, budźe Turkowska nusowana, Grichiskej wójnu pschipowjedźićź. Woprawdźe je Turkowska hižom tsećźi armeekorps mobiliśowała.

Nowe njepschecźelnosćze w poknóznej Marokkowskej.

Njedźiwajcy wobsamknjeneho měra mjes Schpaniskimi a Kabylami je 29. dezembra wulka cźrjóda Kabylow nadpad na wobtwjerdźenu wjeź Alhucamas, w kotrejź schpaniska wobźadka steji, cźiniła. Njepschecźelske kulki njejźu Schpaniskim žaneje schkody nacźinili. Schpaniska wobźadka s kanonami tšelesche. Schpaniscy žo boja, so je tónle nadpad sapocźatk nowych njepschecźelnosćzow Kabylow pschecźiwo Schpaniskej. Wójna žnadź žo saźo sapocźnje, tak rucźe hacź směja Kabylojo žwoje žně domoj khowane.

Amerikanske milijonarki a strajkowaze dźěłacźerki.

Sajimawu powjesćź franzowske nowiny „Temps“ s New-Yorka pschinjeźechu. Dźowki New-Yorskich milijarderow, mjes kotrymiž je nětkole demokratiski duch w modźe, žu žo pschi strajku blusy schijazych schwalcźow, k stronje dźěłacźerkow pschidake. Miß Anny Morganez, dźowka prěnjeho wjele samożiteho finanznika Pierponta Morgana, pschedźydy trustow, je s pschedźydku a s duschu strajkowazych schwalcźow. Cźrjóda drohich automobilow 29. dezembra do lěhwa strajkowarkow East-Sidu dollarowe kralowy a prynzeźy dowjese, kotreź do shromadźisny dźěłacźerkow dźěchu. Miß Anny Morganez pschipowjedźi, so dyrbi žo strajk blusowych schwalcźow rosschěricź a k organisaziji wschěch schwalcźow dowjesćź. Hacź runje žo dźowzyne nahlady s jejnymi nanowymi njesnjeźu, nan dźowzy njewobara. Wocźakowachu, so ju Pierpont Morgan s herbstwa wusamknje, ale na wopak, dari jej „kralowski“ check, pschipokasanku na pjenjesy, hacź runje wjedźeschе, so žo tele pjenjesy strajkowarkam pschiwobrocźa.

Lěźny mlyn.

(Pokracźowanje.)

Sa khwilku bě khlěb, butra, plezo a schkleńza jakorzoweho palenza na derje wotmytym jědźnym blidźe. Handrij jědźeschе wschón wuhłódnjeny; ale pschi tym teź se sajimowanym wócźkom na holzu s napschecźa shladowaschе, kiž bjesstarostnje powjedaschе. Ta bě hižom w njedźelskej drasćze a na pucź do zyrkwje hotowa, jemu hospodliwje taleŕ bliże pschiźuny a wo domje a dworje rosprawjeschе. S wotkel wón hižom tak rano sahe pschikhadźa? S rědka hewak zusy wotležany póblanski dok wopytuje. Njeńscho drje hewak nihdźe bycź njemóże, khiba jeno w Cźornym Lěźu, jeje domisnje, kotruž bě jako dźěcźo wopuschcźika. — Ssamej pschi žebi bě ji jara žel blědeho, widomnje parowanjam swucźeneho pucźowarja, kiž bě sawěscźe hižom dołho podarmo dźěło pytał.

Tón jeno s krótka dźiwnje wotmołwjeschе. Haj, wón hižom wjazy tydźenjow pucźowaschе. — Domisna? Tu jeno po powjedanju snajeschе — běchu žo s nim tola wot małoscźe po žwěcźe wokoło storkali. Hacź běschtaj jeho starschej hischcźe žiwaj? S limkej hórkoscźu scźeźe s ramjenjomaj. Móżno — wo to jemu njebě. Taj běschtaj wjeźekaj bykoj, so bě njewužitny khlěbowy jědźk s dwanatym lětom do žwěta wotběžał.

To bě holcźažnej mjehkej dźěscźowskej myžli doscź. Ssamlutki w žwěcźe, bjes domisny, bjes luboscźe! Ssylsy ji do wocźow stupichu, a njerěcźo, s bjesmérnej žobuželnoscźu woźamocźenemu ruku stkóczi. Wón žo wróczo satorźe — spkóschiwje, njewěriwje na lubosnu holcźku spohladny. Kak dźiwnje khłukej wocźi pod hromadu sroscźenymi brjowkami błyskotaschtej! Hańźi bě nadobo trochu pscheczźiwnje. Wona stany; po žnědanju bě. Tak dźěsche psched wotroczźkom do prědka psches dwór ke komorzy, jemu pschipokasanej, hdźež stara Khata, młynkowa njelětna žkužobna dźowka, hižom krucźe dźěłasche. Wona bórsy s Hańźu wotschedschi wotroczźka žameho wostaji. Tón žwoje kónczźko bjes kedźbnoscźe do kuta cźižny, wutykny wobej ruzy wyžoko a se žytej spokojnoscźu žuche, ale žylne cźěło wupinasche. Skónczńje bě městno namakał, s kotrehoż jeho nichtó wotehnacź njemóżesche! Nimo bě nětko cźaž, so bě njemérny wokoło dundał, so bě žwětła žo bojo bjes pokoja wokoło hanjał! Tule móżesche cźłowjek nowe žiwjenje sapocźecź.

* *

Dźeń žo nakhilesche. Wjerschki schmrękow na hórzy žo we wjecźornych ferjach na cźerwjeń sybolachu. Na lěźny młyn bě žo hižo scźěn lehnył. W komorje pschi semi, hdźež Hańźa hromadź se starej Khatu bydlesche, holza stejo psched móliczźkim hladadkom khłonje pruhowasche, kak pupurcźerwjene naliki k žomocźanej drasćze a k běłemu wodźewej pschisteja. Najradscho pschezo hischcźe w drasćze žwojeje domisny khodźesche, runjeż bě nowy cźaž teź hižo do tuteho sanježeneho kuta doka žo dodrěł a mnohe stare waschnje wotpławił.

Hańźi jeje myžle wjeźele do prědka na reje we „Worjoku“ a k rjanemu hajniskemu cźěkachu, kotryž móżesche tak wustojnje rejwacź a kiž mějesche tak luboscźiwe a žwěrne pohladnjenje. Tak dźiwnje rjenje ji bě — potom žo wjeźele saźmja.

„Njeźym ja rjana holza, Khata?“ khłuboko žo kłonjo žo stareje žónskeje woprascha, kotraž njerěcźo na plecźenym stólzu žedźesche, stykнywschi koscźatej hižom nashibnjenej ruzy k derje saźkuženemu njedźelskemu měrej.

„Pyschne holcźisko“, wona bórcźesche, „cźiń radscho, so budźesch hotowa. Młynk rady njecźaka. Ale poźkuchaj, jeli so budźe žo hajnikski Jurij saźo junu tak jara wokoło tebje schmóracź — haj, haj, „Worjolska“ korcźmarka je mi to powjedała — potom žo hladaj, so to nan njepytnje. Ty wěsch, so wón selenym žuknicźkam dobry njeje.“

Hańźa sacźu, so ji krej do khłowy stupasche. Na pok polékujo, na pok trózkajo wona rjekny: „Ja žej tola nicźo psches to njemóżu, hdyž chże něchtó se mnu rejwacź! Hacź je to nětkole hajnikski abo druhi, a byrnjeż by nasch nowy wotroczźk był, bych to teź cźiniła!“ A žmějo žo s durjemi won lecźesche, pschetoż wonka hižom nan na nju cźakasche. Hordoscź lědma potajejo wón na rjanu holzu shladowasche, na kotruž lěźny młynk wschitke nežne cźucźa pschi wschěm mako rěcźenju sjednocźowasche.

Stara Khata sa woběmaj staroscźiwje hladasche, kak porno žebi po wuskej hórskej schcźeźzy do wžy horje krocźeschtaj, kotrejeż s młyna widźecź njebě. „Hdy bych to jeno wěscźe wjedźała“, stara žónska bórbotasche, „mohła ju tola warnowacź — to by sawěscźe njeshoże było.

W pruhach wjecźornych seri maka, wot žwěta sdalena hórska wjeska na wyschinje leżesche. Wjerschki módrjazych žo horow, kiž ju wobdawachu, jedyn pschi druhim stejesche. Někotre wótre kónzy žo wotrěsnjene do błyschcźateho cźerwjenoskoteho njebja wupinachu. Psched rosbrojenje stejazymi khěžemi, kiž běchu wschě hischcźe se žkomu abo se schindźelemi krytе, macźerje s małymi dźěcźimi žedźachu. Wjetsche žo s pyrjatymaj lizomaj po naměscźu psched małej zyrkwju se sastarskim krywom honjachu. S napschecźa stejesche hoscźenz „worjok“; s jeho schěroko wotewrjenych woknow žo žmjecźe a nahlóžne rěcźenje dobywasche, pohłuschene wot rejowanskeje hudźby, pschi kotrejž hłuboki wrjeskotaty baž hłownu rólu hrajesche. Tu a tam žo cźrjóda holzow won tłocźesche, so bychu žo po dołhim wjeźnym pucźu wukhodźiłe; sa nimi scźěhowachu hólzy, s horzym, wot reji a piwa cźerwjenym wobliczom, lute žylne, wyžoke postawy, drjewarjo, lěźni dźěłacźerjo, wuhlerjo, tu a tam teź burscy žynojo. Kamjenita póda na horje bě k ratarstwu mało khmana.

Pomału žo žmérki s dołow posběhowachu. Kaž cźorna murja lěž k ranju a k połnozy stejesche. Khłódnje tam horjeka dujesche. Na wjeźnym pucźu, psched khěžemi bywasche prósdno a cźicho; cźim bóle by žłyschecź wjeźeła hara w hoscźenzu. W khětro wulkej ale niskej a sakurjenej łubi se schkropawej podkohu rejowachu njewustawajcy; wocźi žo jim žwětlachu a wjeźele žo žortowasche.

Najrjeńschej běschtej Hańźa s lěźneho młyna a Jurij, hajnikski,

ſ cžerſtwym jaßnym wobliczom a ſe ßwěrnymaj woczomaj. Wón bě ßyn a pomoznik ſtareho woboßneho hajnika ſ niſcheho doka, kiž by jenoż ßłużby dla do měſta pſchikhadźał, hewak pak by we ßwojej woßamoczenej hajńkowni woſtał. Wón drje to też wjedźeſche, ſo by tu we „worjołu“ mało witany był.

Niz bjes winy ßo wo nětkomužkuli powjedaſche, ſo ßo w nozy ſkradźu do lěßa kaczeſche. Nakhilnoſcź k hońtwjerjenju w ludźoch tcźeſche a to hiſchcźe ſ tamnych ſtarych cžaßow, hdyž kóždemu cžłowjekej hiſchcźe „lěß, woda a dźiwina“ jako pſchinarodźene ßwójſtwo ßłuſcheſche.

Na Jurju, hajnikowym ßynu, ßo ſa to njewjecźachu. Wón bě ſ wjeßnej młodoſcźu wotroſtł a bě ſ njej hry a wjeßele kußy ßobu cžinił. To ludźi krucźe ſtowarſchuje, a teho dla jemu, kiž bě ſtajnje wjeßely a k woli cžinjazy towarſch, hiſchcźe ſterje rjanu młynkez Hańžu popſchewachu, kiž tola na druhich njedźiwaſche.

We knjeźſkej iſtwiczźy pódla rejowanſkeje łubje ſtari pſchi khartach ßedźachu. Woni lědma na harowaze błuke wjeßele rejwazych pohladnychu — wſchako běchu to prjedy też tak cžinili. Też lěßny młynk tu ßedźeſche. Dokelž ßej burſki cžłowjek pjenjesy a wobßedźeńſtwo jara wjele waži, duž bě wón, pſchicźehnjeny zuſbnik, we małej khudej wßy bórſy wulkeje nahladnoſcźe nabył.

Nichtó njebudźiſche ßebi tak, kaž młynk, ſwěrił, ſ gmejnſkim pſchedſtejicźerjom dla ſdanliweho pſchehladanja pſchi hracźu tak twjerdźe ßo wadźicź. Njejabzy poſkoczíwſchi, młynk kharty wotcźißny a ßo k ſaſtupej do łubje ſtupi, ſo by ßej wjeßely lud wobhladał. Tu też w nowej pſchiſtojnej draſcźe Handrij Dołak ſtejeſche, kiž zuſobnje a woßamoczeny na wudwjerna ßo ſepjerajo a ßo njewobroczejo ſe žadoſcźiwymaj woczomaj na reje pſchihladowaſche.

Runje Hańža ſ hajniſkim rejwajo nimo leczeſche. Bě ßo młynk dohladał, kak ßo ji woczi ßwěcźeſchtej, kak ßo jí ſpěſchnje cžerwjena barba pſcheměnjeſche?

„Na, młynko“, wotroczk na njeho ſarěcźa, wußměſchejo ſ hłowu na młodeju cžłowjekow pokaſujo, „taj drje niczo njewidźitaj a njeßłyſchitaj! — Prawje pſchiſprawny pſchichodny ßyn ſa waß — tajkile ſelenoßuknjaty!“

Młynk njewotmolwi. Krej jemu cžěmna do hłowy ſtupi a roskaſowarſzy wón do hłubje ſawoła:

„Hańža, domoj!“

Hańža ßo wuſtróżawſchi ſatorże, na nana ſpłóſchiwje pohladny a ßo wowtlakujo ßwojeho rejwarja puſchcźi.

Jurij tu ſtejeſche na poł trózkajo, na poł trjecheny, ſmylenej holzy hiſchcźe khwatnje něſchto ſcheptny a ſ horda prajiwſchi: „Dobru nóz, lěßny młynko, bórſy na ſaßowidźenje!“ ßo k druhim hólzam wobroczi.

Hańža trochu ſtrachocźiwje nanej do woczow hladaſche a potom wſa jeho ſa wobej ruzy a rjekny: „Ale nano, njehladaj tola tak hroſnje. Schto dha je cží tón Jurij cžinił?“

„Mjelcź!“ młynk hrubje wotmolwi, ale tola widomnje ſměrowany, „ty ßy moja duſchna dźowka; ale to cží praju, ſ tym ſelenoßuknjatym mi wjazy rjenje njeczíń, jeli ſo je tebi twój nan ſ zyła ſchto hódź, roſymiſch? Rejwaj, ſ kimž chzeſch, a byrnjeż by to hiſchcźe khudſchi wotroczk był — jeno niz ſe žanym tajkimle!“

(Pokracžowanje.)

Ze Serbow.

Poßedźenje wotrjadow Macžizy Sserbſkeje w Budyſchinje, 3. januara 1910. Wokoło 1/2 11 hodźin wotewri knjes profeßor dr. Muka poßedźenja ſ powitanjom a pſchilubjenjom, ſo ßo w běhu lěta 1910 wo dalſche wudebjenje ſcźěnow ſale ßerbſkeho doma poſtara. Knjeni Loska Mukowa wobdźěli ßo na wſchěch poßedźenjach.

W ſtarożitno-ſtawiſniſkim wotrjedźe dopominaſche knjes dr. Rjencź na dźěło knjeſa dra. Muki, naſtacźe a wukoženje ßerbſkich wjeßnych mjenow. Dale pokaſowaſche na njedawno wudaty roman Kellera: „Die alte Krone“ a roskłoži wobßah knihi, kaž też rosdźělneho romana dra. Muki, w ßwojim cžaßu we „Łużiczanu“ wojſewjeny pod napißmom: „Sserbſke króny“. Tamne knihi wobpſchijeja wſchelke wězki, kotrež Sserbow ranja, a teho dla ßo namjet ſtaji, ſo maja ßo tute ſe ſtrony ßerbſkeje intelligenzy pſched ſjawnoſcźu wotpokaſacź, ſchtož ßo też pſchilubi. Na praſchenje, kak je móżno, ſo ßo Sserbja hižom w ſtarym cžaßu w Budyſchinje nakhadźuja, ßo ſ wězywuſtojneje ſtrony wotmolwi, ſo Łużiza k Cžechám błuſcheſche, ſ cžimž ßo něſchtożkuliż wujaßnjuje. (Pſchedßydſtwo wotrjada je: farař dr. Rjencź, dr. Muka a wucžeŕ Wjerab.)

Belletriſtiſki wotrjad nawjeduje knjes farař Winger, jemu ſtaj k pomozy kk. farař Domaſchka a wucžeŕ Nawka. Knjes kaplan Zyž-Žitawſki poda nekrolog wo njeboh Cžiſchinſkim, wukoži raz jeho baßniſtwa, je klaſſiſki po twórbje a ſubjektiwny po duchu. Jeho baßnje ßu jeho žiwjenje. Pſchedßyda wotrjada ſpominaſche na nětkotre knihi, kotrež ßu w běhu lěta wuſchłe. Knjes dr. Muka pſchedłożuje, ſchto ſ »Łużicu« budźe. Pyta ßo hiſchcźe redaktor a pokładnik. Po dlějſchim wuradźowanju podwoliſchtaj ßo kk. profeßor dr. Muka a farař Winger, kotrajž ßo wo dalſchi kcźěw cžaßopiſa ſtarataj. Adminiſtraziju pſchewoſmje knjes Hejduſchka-Jdowſki. Jednaſche ßo hiſchcźe mnoho dla »Łużicy«. Towarſtwa ßo proſcha, ſo bychu hry, kotrež ßu w jich nakładźe wuſchłe, ſ najmjeńſcha w nětkotrych eksemplarach knjeſej Ssmolerjej do komißije dałe, ſo móże ludźi ſpokojicź, hdyž ßo ſa nimi praſcheja.

W hudźbnym wotrjedźe pokaſa pſchedßyda, knjes zyrkwinſki wucžeŕ Rjecźka, pſchikłady ſe ßerbſkeje domjazeje hudźby, kaž je ju pěßnik ſtary kantor Pjetaſch. „Spěwna radoſcź“ ßo hižom w nětkotrych cžiſchcźanych liſtnach pſchedpokłoži a budźe k jutram hotowa. Porokowaſche ßo raſnje, ſo je ßo bjes dowolnoſcźe ſchulſkeho pſchedſtejicźerſtwa „Spěwna radoſcź“ ſ nětkotrych ßerbſkich ſchulow wotſtroniła. Namjetowaſche ßo, ſo ma ßo Pilkowa „Ssmjertniza“ cžiſchcźecź, ſchtož knjes dr. Muka luboſcźiwje ſ jeho mandźelſkej wobſtara. Pſchedßyda pſchedpokłoži nětkotre pólſke hodowne khěrluſche a druhe ſpěwy. Pſchedßydſtwo wobſteji ſe ſcźěhowazych knjeſow: Rjecźka I. a kantor Ssymank II. pſchedßyda, Nawka I. a Schütza II. ſapißowař, cžeßny pſchedßyda dr. Pilk, cžeßny ßobuſtaw Fiedleŕ a cžeßny dirigent Krawz. Wotrjad ſkutkuje ſ pilnoſcźu a ſ energiju.

W narodopißnym wotrjedźe (Muka I., Wjerab II. pſchedßyda, Hajna ſapißowař) rosprawjeſche knjes wucžeŕ Wjerab wo roswicźu muſeja. Mnohe dary buchu jemu pſchipokaſane. Typiſke wobrazy ſe ßerbſkeho kraja, n. pſch. hrodźiſchcźa, domy, dwory, ſtwy a t. d., maja ßo fotografowacź a potom w muſeju ßo khowacź. Darujmy ſtare wězy naſchemu muſejej, njedajmy je do zuſnych rukow!

Narodohoſpodarſki wotrjad (Soba I., Sſkodeńk II. pſchedßyda, Bart-Brěſyczanſki ſapißowař) ma ßo wo praktiſke a wědomoſtne hoſpodarjenje ſtaracź, ſjednocźuje ſaměry burſkeho a wólbneho towarſtwa.

We wumjełſkim wotrjedźe (farař Handrik I., kanonik Herrmann II. pſchedßyda, Andrižki ſapißowař) pokaſa muſejownik wobraz rysy ßerbſkeje ſtwy, je original — w kraßnych, żiwych barbach, pycha kóždeho domu. Naſchemu ludej dyrbjeli ßo woprawdźe wumjełſke wobrazy ſe ßerbſkeho kraja poſkicźecź. Budźe ßo ſ Teubnerom w Lipſku jednacź, hacž chze dalſche ßerbſke wězy w ßwojim nakładźe pſchijecź.

Pſchirodoſpytny wotrjad (farař em. Urban I., Schütza ſen. II. pſchedßyda, Holan ſapißowař) je też pilnje dźěłał. Wo tym ßwědczi ſarjadowanje mjenow roſtlinow po njeboh Wjelu pſches knjeſa fararja em. Urbana, kotryž je też němſki pokaſowař pſchihotował. Tutón knjes proßy, ſo by ßo jemu cžeża pſchedßydſtwa wotewſała, dokelž tróſchku na ßkyſchenje cžerpi a mnoho dźěła ſroſcźe pſches pſchełożenje Odyſſeje. Na to pſchewſa knjes Nawka pſchedßydſtwo.

Do pſchedßydſtwa pädagogiſkeho wotrjada wuſwolichu ßo kk. zyrkwinſki wucžeŕ Hanczka w Porſchizach (ma ßo hiſchcźe wo to proßycź, dokelž pſchitomny njebě), kantor Hila a wucžeŕ Kral-Sarěcźanſki. Ma pſches tutych knjeſow ſ nowa wożiwicź.

Dźiwadłowy wotrjad ſjednocźi ßo w pſchichodźe ſ belletriſtiſkim.

Rěcźniſki wotrjad pſchidruži ßo k prawniſkemu (notar Zyž I., farař Domaſchka II. pſchedßyda, farař Winger ſapißowař).

W rěcźeſpytnym wotrjedźe (dr. Muka I., farař Handrik II. pſchedßyda, farař Schwjela ſapißowař) pſchednoſchowaſche knjes farař em. Urban wo dźěle ſ pſchełożenej Odyſſeje. S tym ßo wotrjady wokoło 7 hodźin ſkónczichu. K jutram na ſaßowidźenje k nowemu dźěłu!

— (Nowy pucź wokoło měſta.) Po namjecźe rěcźnika dr. Herrmanna je měſchczańſke ſaſtupjeŕſtwo wobſamkło, wot młynſkich wrotow pſchi Michałſkej zyrkwi pódla ſtareje měſchczańſkeje murje na ſ dźěła nahłych ſkałach hacž k wupadnym wrótkam Ortenburgſkeho hroda a poſdźiſcho hacž k Mikławſchſkej wěži pucź natwaricź. S pſchiprawjenjom tuteho pucźa by ßo żadny kraßny wuhlad wotewrił. Wuwjedźenje pucźa ßo dla hrodowej, tak mjenowanej Karaſekowej wěżu poczeži, kotraż je do ſkałow ſatwarjena. Wokoło njeho budźe ßo gallerija natwaricź dyrbjecź. Pjenjeżne praſchenje drje też njebudźe zyle pódlanſke w cžaßu, w kotrymž dawki měſchczanow ſtajnje pſchibywaju.

— Tudomny wyschschi žandarm Röseberg je na wotpočink schol. Na jeho město je žo žandarmski brigadier Schröder na poßled w Jelenjowje, pomjenował. — Žandarmaj Horliza w Kubschizach a Lippmann w Hodžiju staj žo na brigadieraj powyschikoj.

— (Pschemĕnjenje wĕrywusnacza w Sakskej.) Hakle nětkole je sakske krajne konsistorstwo sakšku zyrkwinsku statistiku s lěta 1908 wudacź mohło. S njeje shonimy, so je 949 katholikow k evangelskej zyrkwi pschestupiło. Na wopak je žo 54 evangelskich k romskokatholskej zyrkwi pschiwobroczilo. Njedźiwajcy teho je hischcze 44 wožobow wjazy s evangelskeje krajneje zyrkwje wustupiło. Najwjazy s nich žu k methodistam, nowojaposchtolskim gmejnam a pschedewschĕm k němsko-katholikam pscheschli. K poßledníschim je 256 wožobow pschipadło, w Lipsku žamym 207. Tež židowstwo je 19 wožobow jako pschirostk s evangelskeje krajneje zyrkwje dostało, tola sa to 26 wožobow shubiło.

Pschikłady wo njewobžwĕdčenju zyrkwinskeje myßle žu bohužel pschibjerake. Liczba wo sapowjedženju kschcźenizy je žo wo 25 krócź a wĕrowanja wo 35 padow powjetschika. Tež konfirmazija je žo tu a tam wotpokasała, wscho hromadźe 21 krócź. Liczba spowjednych je nimale taßama wostała, kaž lěto prjedy. Kollekty a wustajenja žu wunjeßke 1,161,372 hriwnow.

Pózcźiwostne wobstejnoscze we wožadach žu žo pohubjeńschike. Mjes tym so je liczba evangelskich starschich wotebjerała, je liczba njemandźelskich dźĕczi pschibjerała. Liczba žamomordarstwow je wot 1222 na 1325 frostka.

— W Michalskej zyrkwi je žo w lĕcze 1909 275 dźĕczi wukschcźiło a to 130 hólzow a 145 holzow, 11 mjenje dyžli 1908, ale 34 wjazy dyžli psched 25 lětami, mjes nimi 3 dwójnikse pory a 28 njemandźelskich. — Wĕrowało je žo 54 porow, 22 mjenje dyžli 1908, ale 24 wjazy dyžli psched 25 lětami. — Spowjedanych je było 8926, 826 mjenje dyžli 1908, 981 mjenje dyžli psched 25 lětami a to 3495 mužskich a 5431 žónskich, 5548 Sserbow a 3378 Němzow, mjes nimi 158 spowjednych prěnicźkow, 206 wobydlerjow wokrjeßneje dźĕłacźernje na Židowje, 250 doma spowjedanych, mjes poßledníschimi 55 Sserbow w Budyschinje. — Wumrjeło je 163 wožobow, 15 mjenje dyžli 1908, 85 mjenje dyžli pschես 25 lětami a to 84 mužskich a 79 žónskich wožobow, 3 morwe narodźene dźĕczi. Pódla teho žo 11 swonka semrjetych na wožadźinych pohrjebníschcźach khowasche.

S **Delnjeje Hórki.** Nowe lěto je žo w naschej hewak tak měrnej wßy s krwawnymi pukami sapoczało. Zusy hródźni schwajzarjo s wokolnych wßow w hoscźenzu s tudomnymi cźeladnikami swadu pytachu. Bórsy běchu s nimi w kuli, tola naschi cźeladnizy zusym nadpadnikam sapyrichu a jich pschemorskachu, so jim bě, kaž so bychu do mlócźazeje maschiny tyknjeni byli. Jedyn se schwajzarjow wjazy krócź s revolwra tšeli. Tola na shoże kulki mißnychu. S bicźkow skoro kóždy krwawjesche a kuże krwě na schpundowanju stejachu. Pschi njemdrej pschimańcy žo piwowe karanczki a palenzowe schkleńczki rosbichu a žo woknowe schkleńzy wurasychu. Hdyž běchu skónczinje schwajzarjo s rostorhanej drastu roscźĕkali, mějesche hoscźenzowa stwa napohlad pusteho bitwischcźa. Wscho bě spowróczane a spowalane, a hromada cźrjopow, rosmjecźene kłobuki a kruchi rostorhaneje drasty we kužach krwě leżachu. Zusy schwajzarjo drje na dlějschi cźaß sabudu, naschich hólzow psches wochlu cźahacź.

S **Hodźija.** W Hodźijskej wožadźe žo w lĕcze 1909 narodźi 137 dźĕczi, 66 hólczkow a 71 holczkow, 6 krócź dwójnikaj a 4 morwonarodźene. Prěni krócź k spowjedźi pobu 91 dźĕczi, pschipowjedanych bu 55 a swĕrowanych 34 porow, spowjednych hoscźi bě 5288 a 140 woprawjenjow. Semrĕło je 82 wožadnych. — Prjódkpißane krajne kollekty žu 520 hr. 50 np. wunjeßke, a to sa wožadźinu diakoniju 114 hr., domjaza kollekta sa Gustav-Adolfske towarstwo pschinjeße 231 hr. 75 np., a sa mißionstwo mjes pohanami je nimo legata wo 1000 hr. žo 529 hr. 44 np. nawdako, pschi cźimž wot cźitarjow Mißionskeho Póßka 171 hr. 79 np. a s mißionskeho kaschcźika sady woltarja 199 hr. 91 np. Do klětkow psched zyrkwinymi durjemi sa wožadźinu khudobu je žo 187 hr. 40 np. nawdawało.

S **Njeßwadźidła.** W naschej wožadźe, 2910 evangelskolutherskich wopschijazej, je žo w lĕcze 1909 86 dźĕczi narodźiło, 42 hólczatkow a 44 holczatkow. 72 paczerskich dźĕczi wobnowi swój swjaty kschcźeński ßlub. Wĕrowanych porow bě 23, semrětych 65, mjenujcy 17 dźĕczi, 8 cźeßnych młodych hólzow, 1 starscha njewoženjena žónska, 13 mandźelskich muži, 7 mandźelskich žonow, 8 wudowzow, 11 wudowow. Spowjednych bě 4039, mjenujcy 3259 serbskich a 780 němskich, 99 bě domjazych woprawjenjow. Zyrkwinske kollekty wunjeßechu 550 hr. 39 np. Hewak bu hischcze sa swjate mißionstwo 730 hr. 60 np. a sa smilnej zotsje 248 hr. 85 np. darjene. Boże žohnowanje budź dale s Njeßwaczidlskej wožadu!

S **Porschiz.** To bě sandźenu njedźelu wjeczor wjeßeke žiwjenje pola Handrikez. Sserbscy studentojo běchu saßo k nam pschikhwatali. Hłowny starschi, knjes stud. fil. Fähla s Noweho Łuscza, hoscźi s wutrobnymi słowami witasche. Seminaristojo sanjeßechu wjeßekaj kwartetaj: „Pěkne pacholo“ a: „A pißane žu žanki“. Na to wustupi starschi Budyschskeje „Sswobody“, knjes Łahoda s Kubschiz, a namołwjesche shromadźenych Sserbow w dlějschej rěczi, zebi hajicź a schkitacź wótzow rěcź a waschnja. Ziwe, sahorjaze słowa młodeho Sserba sbudźowachu tež sahorjenoscź mjes pschipoßlucharjemi. Knjeżna Franziska Templez pschednjeße pěknje spěwaj: „Sshym Sserbow serbske holiczo“ a: „So by wucźakała Janka“. Tež k. sem. Rausendorf wustupi s pěknymaj spěwomaj. Woßadny knjes wucźeŕ, kantor Hanczka, žo studowazym w mjenje Porschczanow sa tutón wopyt dźakowasche a napominasche pschitomnych, swoju macźernu rěcź lěpje a czjiscźischo wuźiwacź, a pobožnoscź a kraloßwĕrnoscź jako dobraj serbskaj poczinkaj krucze sakhowacź. Tši serbscy Templez jara rjenje spěwachu terzet: „Schtó ma njewjesta bycź“. Hłowny dźěl wjeczora bě žortna hra: „Wona pschijĕdże“. Hrajerjo žiwje a žortnje hrajachu. Woßebje je žo nam spodobała jich jaßna serbska rěcź. Po dźiwadle porěcza hischcze knjes wucźeŕ Kral s Khróscźiz: Kaž naß stawisny serbskeje sandźenoscze a pschitomnoscze wucza, žu Sserbja sami swoji najstraschnischi njepschecźeljo: czi Sserbja, kotsiž hordze sazpiwaja swoju narodnoscź a se wschitkimi srědkami spytuja, swojim bratram rubicź serbsku rěcź a serbske waschnja. Napschecźiwo tej dźiwjej cźrjódze trjebamy dosć twjerdźisnow. A to žu nasche narodne towarstwa. Njech je to płód Porschiczanskeje skhadźowanki a dźenßnischeho wjecźora, so žo tež w Porschizach sakoži serbske towarstwo! —

Bohaty wopyt je s dopokasom, so žo serbski lud tež pola naß hischcze sajimuje sa serbsku sabawu. Ssmy krucze pscheßwĕdcźeni, so w běhu tehole lěta wschĕch swĕrnych Sserbow swjeßelimy se sakoženjom serbskeho towarstwa w Porschizach. Daj to Bóh! —

S **Budestez.** W minjenym lĕcze je žo tu 185 dźĕczi narodźiło, 12 wjazy dyžli lěto prjedy. Mjes nimi bě 5 dwójnistich porow a 6 morwych narodźenych. Pschipowjedanjow bě 65, wĕrowanjow 55. Spowjednych ludźi bě 6760, semrjetych 100. Kollekty psched zyrkwinymi durjemi 1600 hr. 44 np. wunjeßechu, sa mißionstwo mjes pohanami je žo 1445 hr. 67 np. nawdako. Poßlednja kollekta tsjoch kralow je 324 hr. wucźiniła.

S **Kelna.** Na město knjesa gmejnskeho pschedstejicźerja Säuberlicha, kotryž je khorowatoscze wot swojeho sastojnstwa wotstupił, žu knjesa kublerja Wicźasa sa gmejnskeho pschedstejicźerja wuswolili. Dotalny pschedsyda, knjes Säuberlich, powschitkowne sympathije wuźiwasche, tak so žo jeho wotstupjenje se wschĕch stron wobžaruje. So by jemu snamjo swojeho pschipósnacza a cześcźowanja dało, gmejnska rada 31. dezembra do jeho wobydlenja pschińdże a jemu drohotny dar pschepoda, do kotrehoż je ßlĕborna tasliczka se scźĕhowazym wĕnowanjom sapuschczena: K wopomnjenju sa swĕrnoscź w sastojnstwje wot 1883—1909. Wĕnowała Kelnjanska gmejnska rada. Ssyn noweho gmejnskeho pschedstejicźerja Wicźasa na to w dlějschej rěczi na dołholětne swĕrne sastojnske skutkowanje knjesa Säuberlicha spominasche. S hłubokohnutymi słowami žo knjes Säuberlich sa wopokasane poczescźowanje dźakowasche. Evangelszy, kaž tež katholszy wobydlerjo nascheje gmejny powschitkownje wobžaruja, so je wot sastojnstwa wotstupił, kotrež je stajnje njestronischy a s wulkej pschecźelnoscźu k ludźom sastaral.

S **Korsymja.** Ssobotu je žo tu w Friesez fabriży jena dźĕłacźerka se swojimi włosami do maschiny sischmatała. Wobžaromnej žónskej je žo dźěl hłowineje kože s włosami wutorhnył. Snjesboženu žonu, kotraž je cźežko sranjena, žu hnydom do Budyskeje hojeńnje dowjesli.

S **Wjeleczina.** Ssrjedu rano je tudomny skałaŕ Strehla pschi swojim dźěle w jenej skale pola Tucźiz nahku smjercź namakał. Horka na kromje skały žo jedyn kamjeń wotpuschczi, kotryž Strehli na hłowu padże a jeho sarasy. Semrjety bě 29 lět stary a žonu a jene dźĕczo po žebi sawostaji.

S **Wjeleczina.** Na Budyskim žudnistwje budże žo 21. febr. dopołdnja w 9 hodźinach khěża Aug. swud. Angermannoweje we Wjeleczinje, na 9250 hr. takšerowana, na dyrbjenske waschnje na pscheßadźowanje pschedawacź.

S Wjeleczina. W lěcze 1909 je ßo w naschej woßadze 174 dźěczi, a to 88 hólczkow a 86 holczkow, narodźiło. Pschipowjedanjow bě 53, wěrowanjow 40. Semrjeło je 90 woßobow, mjenujzy 43 dźěczi a 47 doroscenych. Najstarscha semrjeta bě 92 lět stara swudowjena Lähnerowa. Spowjednych bě 3742, 150 mjenje dyžli lěto prjedy. Psched 100 lětami bě ßo jenoż 58 dźěczi narodźiło a 50 woßobow semrjeło. Spowjedało pak je ßo tehdy 3716 woßobow, potajkim jenoż 26 mjenje dyžli loni. Sa sto lět je ßo wobydlerstwo wo troje powjetschiło.

Se Zemichowa. Jedyn tudomny hospodaŕ bě wóndano ßwinko sarěsał. Nasajtra ßo wón dohlada, so bě ßo wjetschi dźěl tucznehu ßerschczaka shubił. Hospodaŕ ßebi wěz hinak njemóżesche wukożicz, hacz so je ßo někajki pakostnik pola njeho na wulku kołbaßu ßam pscheproßył. Wón chzyńsche hižo żandarmej sa njeproschenym hoscżom ßlědźicz dacz, hdyż w bróżni shubjene mjaßo njenadźizy skhowane namaka. Każ ßo wukopa, bě luba hospodarjowa mandźelska mjaßo tam skradżu donjeßła, so ßo njeby pschi rěsanju korczaka wo ßwój dźěl pschikrótschiła. Pschi ßamym budźische tehodła se żandarmom wuschparanje měła.

S Koporz. Paducha, kotryż je ßo wóndano do domu tudomneho gmejnskeho pschedstejicżerja Herzoga dobył a pjenjesy a někotre pjerschczeuje a czaßnik kradnył, ßu w Liberzu (Reichenbergu) w Czechach saßkapili. W Liberzu bě wón nasajtra rano, hdyż bě s Koporz woteschoł, 800 krónow kradnył. Rjeczas a pjerschczenje, kotrež bě s Koporz ßobu kasał, pola njeho namakachu. Tudomnemu hoscżenzarjej Mosigej s Liberza paduchowu fotografiju póßłachu. Tón na njej paduchu hnydom jako teho spósna, kotryż bě tón dźeń, na kotrymż bě ßo pola Herzoga kradnyło, w Mosigez hoscżenzu pschebywał.

S pola. K dopißej s Khróscżiz, jednazy wo wěstej woßobje, kotraż je ßo po domach khodżo napraschowała, hdy ßu cżi abo tamni se sakożeńskeho ßwjedżenja „Sserboßława" domoj, njech je na tutym městnje wotmolwjene, so je tamna woßoba jenoż do jeneho domu pscheproschena była, a pschi druhim rosmołwjenju rěcz też na ßwjedżeń pschischła a wěz ßama na ßebi zyle żortna była. „Wěsta woßoba" ani na to pomyßliła njeje, někoho pschi tym sranicz. Hdy bychu tola wschitzy, kotsiż chzedża tajke njewěrnoscże w nowinach wosjewjecz, ßo najprjedy pscheßwědczili, hacz ßu też prawdu shonili a hacz je wěz tak měnjena była. Někotsi, kotsiż tutu „wěstu *woßobu" sakituja.* W.

S **Rakez.** *Hacz dotal běchu ßo tu sa gmejnu, khudobu, schulu* a zyrkej dawki woßebje sběrake. W pschichodże ma ßo po wobsamknjenju gmejnskeje rady shromadna suma wschěch gmejnskich dawkow na tajke waschnje nawdacz, so ßo 50 prozenzow k dokhodnemu dawkej, 30 prozentow k ležomnostnemu dawkej a 20 prozentow na hłowu rosdźěli. Dawk na hłowu maja jenoż woßoby płacżicz, kotsiż ßu 17. lěto pschekrocżiłe.

S Rakez. Tudomne ßerbske towarstwo „Lipa" je w ßwojim poßlednim poßedżenju mjes druhim postajiło, so budże ßo lětuschi 30. sakożeński ßwjedżeń njedżelu 13. februara ßwjecżicz. Popołdnju budże w 3 hodżinach ßwójbna shromadżisna. Na njej směje ßo ßwjedżeńsku pschednoschk a rosprawa. Wjecżor budże potom ßwjedżeńske dźiwadło a bal. Lubych Sserbow a wschě ßerbske towarstwa hižom nětko na to kedźbliwych czinimy, so bychu wschě tute wuhotowanja wopytali w bohatej liczbje a s tym „Lipje" ßerbsku luboscz wopokasali.

S Wyßokeje pola Rakez. Sańdżenu wutoru rano pschi sapoczatku dźěła je tudomny hólny dźěłacżer Junker cżeżko do njeßboża pschischoł. Wón hromadże s tudomnym hólnym dźěłacżerjom Połdrakom jedyn stejaty schtom wotrěsa, kotryż padajo ßo na jenu blisku wjerjebinu wali. Ta ßo podlemiwschi ßo se sdonkom se semje sběhny a do Junkera dyri, kotremuż ßo lěwa ruka wysche łokcża rostschěsła. Wboheho sranjeneho hnydom domoj dowjesechu a k njemu lěkarja sawołachu, kotryż poruczi, jeho do Wojerowskeje khorownje dowjescz, hdżeż ßo nětkole hoji. Dźěłacżerjo, hladajcże ßo pschi tajkim dźěle psched njeßbożom, pschetoż sa wokomik ßo wono stanje.

S Kamjeneje. Sańdżenu njedżelu ßu ßo s jeneho statoka w njepschitomnoscżi wobydlerjow 123 hriwnow kradnyke. Sa paduchom nimaju hischcże żaneho ßlěda.

S Wochos. Wojeńske pohrjebne towarstwo w Domaschkez hoscżenzu derje wopytanu hłownu shromadżisnu wotmě. Po lětnej rosprawje towarstwo s 53 porjadnych a 2 cżeßneju ßobustawow wobsteji. Samożenje 276 hriwnow wucżinja, a inventar je 400 hr. hódny. Pschedßydstwo s kantora Bruka, bura Mrósła, towarskeho mischtra Paßoka, *polleńka* Laduscha, Petrika, schewskeho mischtra Laduscha a hoscżenzarja Domaschki wobsteji.

S Wochos. Tudomny khěbětaŕ Jan Hoschak je na 1. januara po 40 lětnej ßwěrnej ßłużbje ßo khěbětaŕstwa staroby dla wsdak. Jeho ßwěrnosczą je ßo mytowaka s tym, so Jeho Majestosczą khěżor Wylem jemu powschitkowne cżestne snamjo spożczi. Po Božej ßłużbje je jo woßadny farar jubilarej pschepodał. Bóh luby Knjes chzył jemu hischcże dołhe sbożowne żiwjenje spożczicz. S.

S Wochos. W naschej 1200 duschow liczażej woßadże je ßo minjene lěto 46 dźěczi narodźiło. Swěrowało je ßo 16 porow; jedyn hłuchoněmy por, kotryż na tudomnym stawnistwje mandżelski swjask wobsamkno, ßo w Shorjelzu swěrowa. Wumrjeło je 25 woßobow, a to 12 dźěczi a 13 doroscenych. Najstarscha woßoba bě 84 lět stara.

S Callenberga. Schtwórtk wjecżor je ßo tu jena jenoschoßna khěża wotpaliła. Jejny wobßedżeŕ we Wopakej bydli.

S Krjebje. Pschi hońtwje, kotraż ßo ßrjedu wotmě, je ßo 48 sajazow, 27 kaniklow a 11 bażantow tśěliło.

S **Roholnja.** Cżeżke njeßboże je ßo tu dżeń do noweho lěta stało. Dżěłacżerjo, kotsiż żelesne trusti wotnoschachu, pod jenych wopalnych ßwißlach khodżachu. Dżěłodawaŕ Stampka bě porucził, so bychu ßo ßwißle s hrjadami podpręle a ßo s tym jich saßypnjenju sadżěwało. Dżěłacżerjo pak njeběchu na tule pschikasnju kedżbowali. Na dobo ßo ßwißle sakhabłachu a dżěłacżerja Augusta Pětscha pod ßobu pohrjebachu. Lambora Budaŕ s Tyhelka snjeßboženeho do jeho domisny do Bórka dowjese, hdżeż je wón tón ßamy dżeń wjecżor wumrjeł.

Přilopk.

* (Ssamomordaŕstwo.) Hamtski ßudnik Max Schönfelder s Drażdżan, bě sapoczatk dezembra dla 100 000 hriwnow dołha cżeknył. Nowolětny dżeń ßu jeho w Podmoklat w sakisko-cżějskej Schwizy w bliskoscżi wowcżeŕskeje skały satśěleneho namakali. Někotre ny prjedy bě jeho knjeżeŕstwo se ßłużby puschcżiło.

* Powětrowy ballon „Luna", s kotrymż bě ßo 18. dez. leutnant Richter s 177. pěscheho regimenta pola Wulkeho Hajna do powětra puschcżił, njeje ßo hischcże namakał. Powjescz, so ßu ballon bjes jeho wjednika pola Kopenhagena nadeschli, njeje wěrna. Saßke powětrojěźdne towarstwo ßo nadżija, so je Richter w jenej rybaskej wßy mjes Ruskej a Finnskej s ballonom k semi pschijěł. Do měrza mohła wot tam s cżeżka někajka powjescz dóńcz. Se wschelakich stron bě ßo leutnant Richter na straschnoscz jeho wotmyßleneje powětrojěźby kedżbliwy sczinił, a też jeho wojerszy towarschojo běchu jemu wotradżeli. Podarmo ßo jeho wobstarnaj starschej jeho wotmyßlenju napscheczo stajeschtaj. Leutnant Richter njeda ßo pscheßwědczicz a se ßwojimi starschimi ßo njeroßżohnowawschi ßo wón na jěźbu puschcżi. Dwaj Drażdżanskaj powětrojěźdnaj, kotrajż běschtaj jeho chzyłoj s wopŕedka pschewodżecz, ßo s wotradżenjom ßwojich snatych wottraschicz daschtaj.

* (Se żelesniskim cżahom ßo pschejěł.) Żałoßna ßmjercz je w nowołětnej nozy żelesniskeho rjadowarja Otu s Khocżebusa podeschła, kotryż dyrbjesche jedyn tworowy cżah s Barlina do Khocżebusa pschewodżecz. Na Lubnjowskim dwórnischczu chzyńsche Ota na wotjědżazy cżah saléscz, tola ßo do grota jeneje signalneje pschiprawy tak njeßbożownje sakopny, so mjes dwě jědżazej lowriji padże. Někotre wosy jeho hnydom pschejědżechu a jeho cżěło do dweju dźělow rosrěsnychu. Wón bě na měsycże morwy.

* Na sajědojczenje krwě je pschekupz Hauka w Żitawje wumrjeł. Dżeń do hód bě wón jětseschko, kotrež bě na schiji nastało, s nohczemi mjatł. Bórsy na to sacżeklisna nasta, kotraż ßo sa někotre dny hacz do wutrobna rosschěri. Skónczńje lěkarja na pomoz sawołachu, kotryż spósna, so je ßebi Hauka krej sajědojcził. Bohużel njebě njeßbożownemu wjazy pomhacz. We wulkich bolosczach je wón wumrjeł.

* (Skónzowanje schtyrjoch cżłowjekow.) Pola Spaskich kupjelow w Belgiskej ßu hoscżenzarja Evrarda, jeho macz, jeho żonu a jeho dwajmęßacżne dźěczo skónzowali. Hdyż Evrardowy bratr ßrjedu jeho wopytacz pschińdże, wón ßwojich pschiwusnych s rosbitym nopom namaka. Mordaŕ je Evrardowu kaßu wurubił a potom cżeknył. Jeneho zuseho wikowarja, kotrehoż maja sa mordarja, ßu sajeli.

* (Bismarkowa wěża ßo saßypła.) W Landawje w Pfalzy dyrbjesche ßo schtwórtk Bismarkowa wěża (tórm) poßwjecżicz. Ssrjedu pschipołdnju je ßo wěża njesabzy saßypła a je nětkole hromada roswalinow. Ssydomnacżo dźěłacżerjo, kotsiż na njej dźěłachu, běchu na sboże k wobjedu woteschli a ßo tak wulkeho stracha sminyli.

* (Woßudne namakanje.) Njedaloko dwórnischcza w Szamoßujwaru we Wuherſkej dwaj buraj w nozy pakczik namakaſchtaj. Woczinischtaj jón, ſo byſchtaj widzakoj, ſchto w nim je a pſchi tym ſe ſapalkami ßwěczeſchtaj. Pakczik, w kotrymž běchu dynamitowe patrony, rosbuchny a namakarjej ßo do kruchow rostorhaſchtaj. Sda ßo, ſo ßu dynamit ludźo ſhubili, kotſiž ßu někajki attentat na żeleſnizu czinicz chzyli.

* (Muż w żonjazej draſcze.) Żónſku, kotraż bě ßo někotre njedżele ſ wunoſchenjom pjeczwa żiwiła, ßu w Piznje ſajeli. Se wſchelakich ſnamjenjow ßudżachu, ſo maja mużſkeho pſched ßobu. Hdyż jeho po czěle pſchepytachu, ßo tež tole měnjenje jako wěrne wopokaſa. Wón bě jedyn pjekarſki miſchtr ſ Grünberga, kotryż po ßwojim wudawanju hižom wot novembra w żonjazej draſcze po ßwěcze czaha, a to pjecza teho dla, ſo jeho żona njemohła jeho wußlědżicz. Każ wón praji, je jeho żona tak ſlě ſ nim ſakhadżała, ſo je dyrbjał czeknycz.

* (Ssmjercz na żeleſniſkej koliji.) Na hroſne waſchnje je dźěłacźeŕ Noll na Mühlhauſenſkim dwórniſchczu nad Ruhrſkej rěku żiwjenje ſhubił. Jedyn waggon wotwjaſawſchi chzyſche wón na bok kolije ſtupicz, tola ſ nohu w wuhibadle tczazy woſta. Noll ſ zykej ſchiju wo pomoz wołaſche, dokelž někotre woſy pſchijědżechu. Tola jeho wołanje ßo njeßłyſchane w nozy ſhubi, a tak dyrbjeſche njeſbożowny ßmjercźi do wobliczа hladacz. Woſy, kotreż pſches njeho jědżechu, jeho tak czežko ſranichu, ſo wón bórſy na to wumrje.

* (Ssněh w połnóznej Afriży.) W Algieru bě ßo njedżelu k ſpodźiwanju wobydleŕſtwa wulki ßněh naſchoł. Ssněh tak wyßoko leżeſche, ſo njemóżachu żeleſniſke czahi jěſdźicz.

* (Wuſpěch kuſkoweho pruczika.) Dwělowanje, kotreż mějachu ludźo pſchecźiwo wuſpěcham kuſkoweho pruta, hdyż ßo thüringſki żórkapytaŕ Enders w Rychbachu we Vogtlandſkej do ßwojeho jednoreho a wunoſchneho dźěła da, je ßo ſ wulkeho dźěła ſhubiło. Wſchudże, hdźež ßo Endersowy pruczik kiwkaſche, ßu ſ wuſpěchom ſa wodu ryli. W tudomnych ſtronach ßu ßo ſ dźěła jara hłuboke ſtudje wnrynke, kotrychž woda ßo ſa induſtriju trjeba.

* (Kak je awſtriſki krónprynz Rudolf wumrjeł.) Juriſtiſke nowiny „Forum“ ſe ſawoſtajeńſtwa barona Luisa Vecſery, w Amerizy ſemrjeteho, ſpiß: „Pſchiſpomnjeńli wo ßmjercźi mojeje ßotry Marje wudachu.“ Tam ßo powjeda, ſo je ßo krónprynz Rudolf chzył wot ßwojeje żony dźělicz dacz a ſo je ßebi chzły rjanu Marju Vecſeru k lěwej ruzy pſchiwěrowacz dacz. Tola ani krónprynzeßa Stefanija, ani kněżorſki dwór, ani zyrkej nochzychu niczo wo tym wjedźecz. 23. januara 1889 bě hońtwa w Mayerlingu, kotraż mało wunjeße. Hdyż běchu wjeczor w Mayerlingſkim hrodże hońtwarjo hromadże, baroneßa Marja pſchijědże. Winſzy herzy wjeßele kuſki piſkachu, tola do towaŕſtwa nochzyſche prawa wjeßeła myßl pſchińcz, dokelž bě krónprynz rjekł, ſo ßo njemóże ſ krónprynzeßu roswěrowacz. Baroneßa Marja bě jara ſrudna a ſ czicha rjekny: „Potom mi jenož ßmjercz woſtanje.“ Wo pok nozy wſchitzy ſpacz dźěchu. Hdyż dyrbjeſche honjeŕ Loſchek rano krónprynza wołacz a ßo na jeho wołanje durje njewoczinichu, je hońtwarjo rospaczichu. Krónprynza morweho we łożu namakachu. Revolver, ſ kotrymž běſche ßebi kulku do ſpanja tſělił, na ſemi leżeſche. Baroneßa Vecſera morwa w druhim łożu leżeſche. Pódla njeje ſchkleńza na nóznym blidku ſtejeſche; wona běſche ßebi ſ jědom ſawdała. Jejne czěło hnydom na bliſkim pohrjebniſchczu ßwjateho kſchiża khowachu. Jejnemu bratrej knjeżeŕſtwo pſchikaſa, do wukraja woteńcz. Tak ſpiß barona Vecſery powjeda, kotryż pak je w tym naſtupanju njedoſpołny, ſo baron pódla ßebje jenož hrabjow Bombelleſa a Hoyoſa jako krónprynzowych pſchewodżerjow mjenuje. Wſchak běſchtaj tež arzywójwoda Jan Orth a baron, Baltazzi „nawożenja“ baroneßy Vecſery, pſchitomnaj. Tež tymaj ßo poruczi, do wukraja hicz, ſchtož ßo jenož ſ tym wukożicz hodźi, ſo njeſkutk pſchedleži, wo kotrymž pak ßo ſtatneje mudroſcze dla jednacz njehodźi. Krónprynz njeje pjecza ßam ruku na ßebje ſkożił, ale baron Baltazzi, ſ winom a żarliwoſczu roshorjeny, je jeho pjecza ſaraſył, hdyż bě ßebi baroneßa Baltazzi ſ jědom ſawdała.

* Roshorjazy podawk je ßo w Liverpolu (w Jendźelſkej) ſtał. Dźowka Mary běrki Wroda bě ßo ſ artilleriſkim leutnantom Hamiltonom ßlubiła, a ſapoczatk tuteho lěta dyrbjeſche kwaß byczz. Njenadżizy liſt wot nawożenje pſchińdże, w kotrymž tón ſ krótka praji, ſo ßo ſ Maryu nochze woženicz, dokelž ßo w bliżſchim czaßu ſ dźowku jeneho milijonara ßlubi. Tutón liſt lědma pſchecźitawſchi njewjeſta do ßwojeje ſtwy khwataſche a ßebi kulku do hłowy tſělí. Wjeczor domoj pſchiſchedſchi ſtarſchej ßwoju dźowku morwu namakaſchtaj. S liſta pſchiczinu ſhoniſchtaj, kotrychž dla bě ßebi jeju dźowka żiwjenje wſaka. Dla ßmjercze ßwojeho dźěſcza ſadwělowawſchi ßo ßamaj ſkónzowaſchtaj. S tym ßamym revolvrom muż ßwojej żonje morjazu kulku do hłowy tſěli a potom ßam ßebje ſatſěli.

* (Ssmjertny pad jeneho powětrojěſdneho.) Powětrojěſdny Delagragne bě pola Bordeauxa w Franzowſkej ſe ßwojim lětakom do powětra ſlecził. Lětak wubjernje leczeſche. Pſchi druhim pospyczze ßo Delagragne 30 metrow wyßoko ſběhny, tola hdyż bě runje tſecze koło pſcheleczak, ßylny wětrowy ſtork lětakowe lěwe kſchidło ſkama. Duż lětak padajo do jeneho wosa a do jeneje kólnje ſawadźi a ßo potom na ſemju czißny. Delagragne ßo pſches hłowu ſe ßwojeho ßydła wali a bě hnydom morwy.

* Schkoda, pſchi żeleſniſkim njeſbożu pola Uherſka naſtata, ßo na 10 millijonow wobliczа. Se ſranjenych ſtaj ſaßo dwejo wumrjekoj.

* (Kapała ßo ſpaliła. W nozy druheho dnja hodow je ßo evangelſka kapała w Frauendorfje pola Ruhlanda ſpaliła. Dwaj ſwonaj ſtaj ßo roſeſchkrěkoj. Nimale 140 lět ſtara zyrkwiczka bě ſ drjewa natwarjena.

* (Mandżelſka jeneho New-Yorkſkeho milionara ßo ſpaliła.) Czeżke njeſbože je ßo nowolětnu nóz w New-Yorku w jenym woßebnym reſtaurantu ſtało. Woßebne towaŕſtwo bě ßo k Sylveſtrowemu ßwjedżenjej ſhromadźiło. Krótko do połnozy ßo elektriſke ßwětło wotwjertny. Jenož dwaj płunowaj ballonaj něſchto ßwětła dawaſchtaj. Na dobo ßo draſta mandżelſkeje ſnateho New-Yorkſkeho milijonara Elliſa ſapali. Sswoju zigaru ſażehlejo bě jedyn hóſcz palazu ſapalku prjecz czißnył, ſa kotruż ßo mußelinowe wobleczenje Elliſoweje mandżelſkeje ſapali. Mużojo ſe ſchampanſkich bowow wodu na żonu, jako wohniwy ſtołp wokoło běhazu, lijachu. Skónczńje ßo tež poradźi, płomjenja ſalecz. Elliſowa je pak ßo tak czežko wopaliła, ſo je mało nadżije, jej żiwjenje ſdżerżecz.

* (Papjerjane pjenjeſy w ſtarym pißanſkim blidku.) Hdyż jedyn wikowaŕ nad Mainom ſamk jeneho pißanſkeho blidka pruhowaſche, wón w blidowym kaſchczíku 17 000 hriwnow papjerjanych pjenjes namaka, kotreż wón prjedawſchemu blidkowemu wobßeđżerjej hnydom wróczi.

* (Wulka ſyma w połnóznej Ameriży.) W rańſchich ſtatach połnózneje Ameriki ßurowa ſyma ducha. Woßebje w Chikagu, w měſcze wětrow, kotreż bjes ſadżěwka wot lodateho Michiganſkeho jěſora pſches měſchczańſke drohi howrja, hróſbna nuſa knjeżi. Dobroczelſke wuſtawy nimaju doſcz pjenjes, ſo mohłe wſchě próſtwy wo pomoz dopjelnicz. Khudym ludźom njeje mózno, drohe płaczíſny ſa wuhlo ſapłaczicz. Přenje nozy ßu někotre ſta ludźi w ſtwiczkach polizajſkich ſtražow a w aſylach ſpomożeŕſkeho wójſka wuczek pytałe. Wjele ludźi je ſmjerſło. Dwanacze łódźow je ßo pſchi rańſchim brjoſy potepiło.

* (Dwójne rubjeżne mordaŕſtwo.) Bliſko Pariſa, pſchi Loiſeſkim moſcze, ßu w jenej khěżży wobſtarneju mandżelſkeju ſkónzowaneju namakali. W kku 86 lětneho ſtarza, na kotrehoż 1000 hriwnow wuczinjazeho ſamożenja běchu rubjeżnizy wothladali, hiſchcze nóż tczeſche. Po mordaŕſtwje běchu ſtóſtniży pódla ßwojeju woporow ſymnokrejnje dwě bleſchi palenza wupili a potom domczk wobſtarneju ludźi wurubili.

* (23 człowjekow ßo tepiło.) Pola Karlowiz w Khorwatſkej chzyſche ßo 35 ludźi hodownicżku pſches Dunaj pſchewjeſcz. Czołm ßo na rěży ſaczumpa a ßo ſ wodu napjelni, ſo ßo ponóri. 23 człowjekow ßo tepi, druſy ßo wukhowachu.

* (Wulka woda w Bołharſkej.) Po ßylnych deſchczach je w zykej połodniſchej Bołharſkej wulke powodżenje naſtało. Někotre dźěle měſta Filippopela ßu ßo póczrjeke. Wobkhad po żeleſnizy je ßo dla ſaßypnjenja jeneho moſta pſchetorhnył.

Wußudżenja.

Khoſtanſka komora. 42lětneho żiwnoſczerja J. A. Roharka w Bukojnje bě Budyſki kawniſki ßud ſtraſchneho czělneho ſranjenja dla k jaſtwu na 2 njedżeli ſaßudźił. Rohark bě 21. ſeptembra ſ Bartſkeho hermanka duzy ſ kowaŕſkim miſchtrom A. Khěżnikom, teho runja ſ Bukojny, pſchede wßu ßo ſwadźił. Khěżnik bě pjecza Roharka dajił, tak ſo bě ßo tón ſkoro ſadußył. So by ßo jeho ſwobarał, bě Rohark nóż wuczahnywſchi Khěżnika do hłowy kłoł, ſo bě tón tydżeń k dźěłu njekhmany był. Khěżnik pak bě pſched kawniſkim ßudom ſ pſchiſßahu wobßwědcził, ſo bě ßo Rohark do njeho bjes woßebiteje pſchicżiny ſ nożom dał. Dokelž ßo podawk njehodźeſche doſpołnje wujaßnicz, ßudniży druheje inſtanzy wěz hiſchcze miliſcho dpżli kawniſki ßud ßudżachu a Roharkej jaſtwowe khoſtanje na 100 hriwnow pjenjeżneho khoſtanja pſchemēnichu.

× Dźěłaczeŕ K. A. Butšank, w Delnjej Kinje narodźeny a nětko w Kotezach bydlazy, bě šo 12. oktobra w Khěžorez hoscźenzu s khěžerjom Dürlichom swadźił. Domoj duzy bě wón pó cźmje s kopaczu Dürlicha na hłowu dyrił, tak so tón na šemju padźe a s hłowy krwawješe. Lubijšti ławniški šud bě Butšanku dla strašnehо cźělneho šranjenja k jaštwu na 3 njedźele saźudźił. Jeho powołanje pšecźiwo temu šo saćišny, dokelž šo jeho wina dospołnje dopokasacź hodźeše.

Ad. Rämsch naßl. w Budyšchinje
(měješćel **Max Kirschner**)

pšchi hutrowych wikach 1 **telefon cźišło 415**

porucza šwoje daloko a šcheroko šnate

palenzy a likeury.

Roseßkanje w cźwizach a bleschach.

Proschn šebi płaćišnowy šapiß žadacź.

Kedźbu kolojeśdni!

Dla rumowanja mojeho hobrškeho šklada wjele ponižene płaćišny
mantle po 1 mk. 85 np. hacź 5 1/2 mk.,
šyłne hórške pšchikrywy po 5 1/2 mk.,
šedła po 1 mk. 85 np., **wodźidła** po 2 mk.,
nohate plumpy po 80 np., **pedale** po 1 mk. 25 np.,
karbidowe latarnje po 1 mk. 65 np.,
šyłne mužaze koła po 65 mk., 1 lěto rukowanje,
žonjaze koła po 75 mk., 1 lěto rukowanje.

Wopomńcźe! To šu fabrikške płaćišny.

Bjerjemy kóždu tworu wróćo a wróćamy pjenjesy, hdyž kupzy njejßu spokojom.

Žadajcźe šebi mustry na tydźeń k wobhladanju.

Schijaze a žimaze maschiny.

Industrija Jankowych jěsdnych kolow a maschinow

na Mužakowskej drósy 4,

najwjetscha pschedawarnja tejele druzhiny w Budyschinje.

Waporjedźerńja, emaillowarńja a šaniklowarńja.

Trjebane koła šo do płaćenja bjeru.

Trjebane mužaze a žonjaze koła šu šajnje nakładźe.

Konditornja a khofejownja
R. Lehmanna (prjedy Nauki)

na šerbskej haßy cźišło 8

porucza šwoje městnoscźe dobroćiwemu wopytowanju.

Pschihódny pschebytk!

Najlěpsche napitki, ff. konditorske twory,

Torty, tykanzy, baby atd.

jako dary s kóždym žadanym napißmom sa kóždu składnoscź šo hodźazym.

Schokolady. — Mjedowe tykanzy.

Njedozpite po dobroscźi a praktiskim naloženju je

MAGGI owe korjenjenje. Stajnje na składze we wschěch bleschowych wulkoscźach pola **Jurja Wölfla** pschi drjewowych wikach, rózk zyhelnskeje haßy.

Cźešku brunizu
(wuhlo)
Slokomorowske salonowe, worjechojte a kósłkojte brikety, schlesyski koaks

po tunich dnjowych płaćišnach poručataj

Kühnemann & Richter

na Bismarkskej drósy 7. Telefon 228.

We Wettinskim dworje na kamjeńtnej haßy. **Na šadnjej bratrowskej haßy 2.**

Awkzija palneho drjewa.

W hrabinskim Lippeskim **Bartsko-Nowowjeśćanskim** revěrje ma šo

póndźelu 10. januara 1910 dopołdnja wot 9 hodźin

scźěhowaze palne drjewo na městnje šamym na pschešadźowanje pschedawacź:

něhdźe **245 twjerdych dołhich hromadow,**
50 1/2 mjehkich dołhich hromadow.

Drjewo je šestajane w drjewischćach 22. a 23. wotdźělenja a na Hajnzej a Pietschmannej horje, kaž też we wurubach 19., 20., 23. a 26. wotdźělenja.

Shromadźišna: Hajnzej hora pola Dubrawki.

W Barcźe, 5. januara 1910.

Hajniske šarjadnistwo.
Aust.

Drjewowa awkzija
na Kupjanskim revěrje.

Póndźelu 10. januara 1910 ma šo
200 rm **khójnowych kuluchow,**
100 khójnowych dołhich hromadow,
šestajenych w 35. wotdźělenju (sady Komorowskeje hajnkownje) a w 39. wotdźělenju (pschi Pawlikez mjesy) sa hotowe pjenjesy s wuměnjenjemi, prjedy wosjewjomnymi, na pschešadźowanje pschedawacź. Shromadźišna 1/2 9 hodźin w Komorowskim hoscźenzu.

Kupjanske hajniske šarjadnistwo.

Drjewowa awkzija.

Na **Njeßwaeźidliskim majoratnym hajniskim revěrje** ma šo **schtwórtk 13. januara 1910** scźěhowaze palne drjewo w **lěšu** sa **hotowe pjenjesy** na pschešadźowanje pschedawacź:

15 rm **schcźěpow liscźoweho drjewa,**
8 1/2 rm **kulnchow** " "
83 dołhich hromadow liscźoweho drjewa,
} na Mikkecźanskich hacźenjach a kromach.

Shromadźišna popołdnju w 2 hodź. w Rychtarjez hoscźenzu w Mikkezach.

Hrabinske hajniske šarjadnistwo w Njeßwaczidle.
W. Dreßler, wyschschi hajnik.

Serbske blido

kóždu wutoru w 5 hodźinach.

Wschitzy dobri Sserbja šu witani.

Pißarnja

sa kupne, hypothekle, dismembrazišle, testamentšle a šawostajenšstwowe wězy je wot nětka na

Moltkowej drósy cźo. 1

po 1 škhodźe, hoscźenz Gambrinus.

Max Frenzel.

Drjewowa awkzija: Póndźelu 10. januara dopołdnja w 10 hodź. w Kamjenej pola Radworja. — Ssrjedu 12. jan. dop. w Khwaczizach. — Póndźelu 10. januara popołdnju w Njebjelcźizach pschi Jěžowskej mjesy. — Póndźelu 10., šrjedu 12. a šobotu 15. jan. dopołdnja wot 9 hodźin na Kobliczanskim revěrje. Shromadźišna pschi Bukonjanskej hajnkowni. — Wutoru 11. jan. dop. w 9 hodź. w Radworju.

Tšihwěsdowske tšěschne

zyhele w rjanych njeshinitych barbach, **plestrowanske klinkerske zyhele** s 8 hłowčžkami sa pschejěsdy, hródže, dwory atd., **zyhele k hrjebiczkam, zelesne klinkerske, wodunjepschepuschczate polne a dźěrkate zyhele, schamottowe zyhele**

porucza

Pawoł Arnold,

parna zyhelnicza w Tšjoch Hwěsdach

(Dreistern) pola Budyschina.

Kschemjenjowe jamy. Telefon: Budyske sarjadnistwo czo. 11.

Swojim czesczenym wotebjerarjam w Budyschinje a wokolnosczi

k nowemu lětu

najwutrobnischo sboże

pschaje **Th. A. Wällnitz** nalědnik

mějeczel **J. Hanekamp.**

Ratarska schula w Budyschinje.

Bliżschi **lětny semester** zo **wutoru 5. haprleje 1910** sapoczne. Samolwjenja nowych wuczomzow podpisany direktor pschijimuje, kotryż je tež rad swólniwy, wscho dalsche wukasacz.

Prof. dr. **Gräfe.**

Dobrowólne pschešadžowanje.

Póndźelu 10. januara 1910 dopołdnja wot 10 hodźin budże zo wschón żiwy a morwy inventar hosczenza „herbskeje grychty" w **Konjezach** pola Rózanta sa hotowe pjenjesy na pschešadžowanje pschedawacz.

Na pschedań pschińdu: **1 kóń, 1 byk, 5 krowow, 3 jałojzy, 4 ranzy, s dźěla s proštatami, 2 běhakaj, 55 kur, wjele żyna, wotawy a žitomy, běrny, rěpa** atd., teho runja **4 wosy, kucza s gratom, maschiny** a wschelaki druhi hospodarski grat.

Wobšedžer.

Briketty se Suborniczki

zu psches mje po waggonach a wosach tunjo dostacz.

Telefon 15. **Khorla Bukan** w Hucźinje.

4800 mk., 4500 mk. a 3300 mk.

je hnydom na dobre hypotheki wupožczicz psches

J. a E. Kobana

pschi žitnych wikach 4.

Khěžu

s klamarstwom ma na pschedań **Hessa** w Brěsyschczu pola Huski.

Wobydlenje

sa měrnych ludźi je na pschanajecze w Bóschizach czišło 18 pola Njeżwaczidła.

Młoda żuczelna

krowa

je na pschedań w Ssowrjezach czišło 25.

Kuchańki, siwinske a žkužobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy k žwinjom, wotroczkow, žrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłaczerske žwójby pyta hnydom abo posdźischo pschistajerka **Görlichowa** na žukelnskej haży 1 na rózku żitnych wikow w czrijownj knjesa Heinr. Mohra.

Khěža na pschedań.

Mažiwna dwajschożna bydleńska khěža, rjenje leżaza, je wobžedžerjowego femrjecza dla na pschedań w Bórku czišło 15.

Dalsche je shonicz pola **Adolfa Wolfa** w Wbohowje (Halbendorf bei Köblitz). **Herbjo.**

Wobydlenje

je na pschenajecze w Nowych Błohaschezach czišło 3.

K Božemu dźěšću darichu za »**Raj**«, **časopis za pěkne dźěći**: kk. farař Jurij Kral w Dubinje 10 hr.; po 5 hr.: farař Jurij Wingeř w Lubiju, serbsk. towařst. »Lipa« w Rakecuch, »Serbowka« w Prazy; po 3 hr.: serbske towařstwo w Khwaćicach, kubleř Króna w Bukecach, Andrickich swójba w Radworju, monsign. senior Jakub Skala; farař Jakub Nowak w Radworju 2,50 hr.; po 2 hr.: Horjanski wuj, wučeř em. Jurk w Budyšinje, tach. wučeř Michał Wjerab w Budyšinje, wučeř Jan Rachela w Różeńce, sejm. zapósłanc Michał Kokla w Khrósćicach, kapłan Jan Cyž w Žitawje, Marija D., bratraj C. we Wotrowje; bratraj Wyrgačaj w Hor. Wunjowje 1,70 hr.; krajnosejmski zapósłanc Zoba w Čornjowje 1,50 (tónsamy tež za »Zahrodku« 1,50); farař Pawoł Šołta w Hajnicach 1,20 hr.; po 1 hr.: pomocny duchowny Jan Jordan w Kopańcach (D. Ł.), wučeř Hajno Jordan w Gołbinje (D. Ł.), wučeř Karl Jordan w Popojcach, Jan Młynk w Čemjeřcach, wučeř Beier w Bolborcach, pjekař Krawc w Khelnje, Hana Cyžec w Drježdźanach, kantor Kefk w Bukecach, Madlena Cyžec w Čornecach, M. S., W. H., M. T. we Wotrowje, Š. we Wotrowje; gymn. Jakub Cyž w Prazy 50 pj.

Zapłać Bóh wšěm dobroćerjam! **Redakcija »Raja«.**

Wutrobne zbožopřeća k nowemu lětu wupraja wšěm lubym Serbam a jich přećelam doma a we wukraju z dobom so wukupiwši z darom za naš »Serbski Dom«:

5 hr.: k. kantor H. Jordan w Popojcach.

po 3 hr.: kk. farař Waltař w Njeswačidle, farař Kral w Dubinje, farař Handrik w Huscy, farař Běrnich w Klukšu, překupc Jurij Valten we Wojerecach, krajnosejmski zapósłanc Zoba w Čornjowje.

po 2 hr: kk. farař Kubica w Bukecach, duchowny Voigt w Hodźiju.

* * *

Zapłać Bóh wšěm dobroćerjam!

Bukečanske serb. tow.

změje njedźelu **9. januara 1910** popołdnju w **4 hodźinach** posedźenje. Česny předsyda knjez Wojnař ze Žornosyk je přednošk dobroćiwje přilubił.

Wo bohate wobdźělenje wutrobnje prosy

předsydstwo.

Do Lasa!

Njedźelu 9. jan. kóstopiwowy žwjedźeń s rejemi.

Pschecźelnje pschepruschuje

Khorla Schołta.

Sa žwoju pschedawarnju kolonialnych tworow derje wotczehnjeneho hólza, žyna sprawneju starscheju, jako **wuczobnika** pytamoj.

Ginzel & Ritscher

na wulkej bratrowskej haży.

Jutry 1910 zo žyn sprawneju starscheju w mojej kolonialtworowej a zigarowej pschedawarni jako

wuczobnik

pschiwosmje.

Jurij Wölsle w Budyschinje

pschi drjewowych wikach,

na rózku zyhelnskeje haży.

Kowarnja

w Hornim Hunjowje pola Hodźija je hnydom na pschedań. Dalsche wukasuje kubleř Würgatsch tam.

Hólz, kotryż chze **pjekarstwo** nawuknycz, s pschihódnymi wuměnjenjemi wuczbu namaka pola **Pawoła Rycze** w Budyschinje na Schliebenskej drósy.

Pjekarskeho wuczobnika

s pschihódnymi wuměnjenjemi k jutram pyta **J. Scholta**

na garbarskej haży.

Hólza, kotryż chze **rěsnistwo** dokładnje nawuknycz, pyta

Otto Fiebiger,

mischtr rěsnistkeje jednoty,

w Budyschinje

pschi mjažowym torhoschczu 6.

Sa khudeho hólza bjes starscheju, katholika, zo **žkužba** w ratarstwje pyta. Dalsche je shonicz we wukasarni dźěła na rózowej haży 9 w Budyschinje.

Pschistojna dobra

žkužobna holza

sa wyšoku mzdu do serbskeje fary na wšach bórzy pytana. Listy pod M. M. na redakziju Serb. Nowin.

K 1. februarej starschu dowěrnu

žkužobnu holzu,

kotraž zo troschku na warjenje wusteji, pyta **Elisa Sachsowa**

na bohatej haży 4.

Porjadna

dźěłaczerska žwójba

zo dla skhorjenja nětczischeje k 1. februarej do Tšelan na Bartej kubło pyta.

Dźak.

Swojemu dołholětnemu gmejnskemu pschedstejiczerjej knjesej **Khorli Säuberlichej** sa žwěrnu žkužbu, Kelnjanskej gmejnje 27 lět dołho wopokasanu, zo s tutym najwutrobnischi dźak a pschipósnacze wupraji. Pschezo budże zo na jeho žwědomite a spróżnjene dźěło s czesczowanjom spominacz.

W Kelnje, 31. dezembra 1909.

Kelnjanska gmejnska rada.

(K temu czišłu pschiloha.)

Pschiloha k czišku 2 Serbskich Nowin.

Ssobotu 8. januara 1910.

Placišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach.

3. januara 1910.

Placišny po zentnurju a hriwnach.

Skótne druziny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha hr.	Rěsna waha hr.
Wóły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 6 lět	41—44	77—80
awstriske	44—48	80—84
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	37—40	73—76
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	32—36	68—72
4. žnadnje pizowane kóždeje starosty	26—31	58—66
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	39—42	71—75
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 7 lět	35—38	66—70
3. starsche, wukormjene krowy a žnadnje wuwite młódsche krowy a jałojzy	30—34	60—65
4. žrěnjo pißowane krowy a jałojzy	25—30	55—59
5. žnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	46—53
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	40—43	70—74
2. žrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	36—39	66 69
3. žnadnje pizowane	30—35	60 65
Cželata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	51—54	81—84
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	47—50	77—80
3. žnadnje wuwite wot zyza	41—46	71—75
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich skschiženjow w starosty hacž do $1\frac{1}{4}$ léta	60 61	77—80
2. mjaßne	57—58	74—75
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a lundroßy	52—56	68—73

Placišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:		W Budyschinje. 31. dez. 1909 wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju. 5. jan. 1910. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pschenza	běła	—	—	—	—	10	25	10	80
"	žołta	—	—	—	—	10	25	10	60
" nowa		10	45	10	60				
Rožla		—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa		7	69	7	88	7	50	7	80
Jeczmjeń		8	—	8	50	8	—	8	25
Wows nowy	50 kilogr.	7	75	8	—	7	50	7	50
Hróch		12	50	15	—	12	50	17	—
Woka		10	—	11	—	—	—	—	—
Jahły		15	50	17	—	16	—	17	—
Hejduschka		17	—	18	50	20	—	22	—
Běrny		2	30	2	60	2	20	2	50
Butra	1 kilogr.	2	80	2	90	2	40	2	50
Pschenična muka	50 "	11	25	20	50	19	25	20	25
Ržana muka	50 "	9	50	13	—	13	50	14	50
Ssyno	50 "	5	—	5	50	4	50	5	—
Ssloma	100 "	5	40	5	50	4	—	5	—
Prošata 468 schtuk, schtuka		11	—	25	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby	50 kilogr.	—	—	6	25	6	40	6	60
Ržane wotruby		—	—	6	50	6	60	6	80
Pschenični gris		—	—	6	50	—	—	—	—
Ržany gris		—	—	7	50	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenza (běła) wot — hr. — np. hacž — hr. — np., pschenza (žołta) wot 10 hr. 30 np. hacž 10 hr. 50 np., rožla wot 8 hr. — np. hacž 8 hr. 50 np., jeczmjeń wot 8 hr. 40 np. hacž 8 hr. 80 np., wowß wot 8 hr. 10 np. hacž 8 hr. 30 np.

W Budyschinje placżesche: kórz pschenizy (běła) po 170 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np., žołta — hr. — np. hacž 10 hr. 15 np., nowa: 17 hr. 75 np. hacž 18 hr. — np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np., nowa: 12 hr. 30 np. hacž 12 hr. 50 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 11 hr. 6 np. hacž 11 hr. 60 np.

Wiežne placišny w Kamjenzu.

5. jan. 1910.

Po 50 kilogr.: Rožla wot 7 hr. 50 np. hacž 7 hr. 75 np., pschenza wot 10 hr. 40 np. hacž 10 hr. 75 np., jeczmjeń wot 7 hr. 50 np. hacž 7 hr. 80 np., wowß wot 7 hr. 50 np. hacž 8 hr. — np., jahły wot 16 hr. — np. hacž 17 hr. — np. hróch 15 hr. — np., žyns 5 hr. 60 np., běrny 2 hr. 60 np., žłoma (100 kilogr.) 6 hr. — np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 20 np. hacž 2 hr. 50 np.

Wjedro w **Londonje** 7. januara: Pomročżene.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smeje 1. njedželu po tsjoch kralach rano w 7 hodź. farar Räda němsku spowjednu rěč, $\frac{1}{2}$9 hodź. duchowny Tischer němske a w 10 hodź. žerbske předowanje. — Tydženske sastojnske cźěła smeje farar Räda.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi**: Luis Kurt Riedel, cźěßla tu, s Luisu Emmu Franzisku Mahlerez na Zidowje.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi**: Khorla Ota, Maxa Richarda Kschižana, kublerja we Wurizach, ž. — Margareta Johana, Emila Bruna Wirtha, strażowazeho sastojnika na Zidowje, dź. — Martha Gertrud, Khorle Augusta Khěžora, schewza w Kelnje, dź. — Martha Gertrud, Khorle Augusta Wobsta, želesniskeho dźěłacżerja w Małym Wjelkowje, dź. — Waltak Kurt, njemandź. ž. na Zidowje.

Zemrjeli:

W **Michalskej wotzadze** 29. dezembra: Elsa Frieda, Hendricha Augusta Schołty, fabrikarja w Hrubjelcźizach, dź. 16 d. — 6. januara: Jan Dubski, khěžer a bywschi gratmischtr na Zidowje, 68 l. 9 m. 10 d.

Zyrkwinske powjesće s Hodźija.

1. njedželu po tsjoch kralach smeje rano $\frac{1}{2}$8 hodź. duchowny Voigt žerbsku spowjednu wucżbu, $\frac{1}{2}$9 hodź. farar Kschižan žerbske a w 10 hodź. němske předowanje.

Zyrkwinske powjesće s Budestez.

1. njedželu po tsjoch kralach smeje rano we 8 hodź. farar Domaschka němsku spowjedź, duchowny Bójž dopołdnja w 9 hodź. němske a $\frac{1}{2}$11 hodź. žerbske předowanje — Popołdnju w 3 hodź. shromadźizna kschesćijanskeho tow. žónskeje młodosće.

Winowa pschedawarnja Pawoła Giebnera

w Budyschinje

na bohatej haßy cźišku 18 s nutskhódom na theatrowej haßy porucża swoje derje wothladane

běle a cźerwjene wina, Portske wino, Malagaske, Tokayske, Madeiraske, Sherryske a druhe lěkarske wina atd.

Wot sapoczatka mojeho dwazyczilětneho wobstacża žym žo pschezo prózował, **jenož woprawne wino** pschedawacź, kotryž je strowosczi spomóżne.

Dokelž w tsjoch pinzach: **w radnej khěži,** na **kotolskej haßy** a na **bohatej haßy** sestajeny **jara wulki sklad** wudżeržuju, kotrež žo s wudawkami sa pucżowanje njepodroża, móżu **wino s wjetschimi hromadami**

k kwaßam a druhim **žwjatocżnosczam** žo hodżaze, tuńscho pschedawacź, hacž hdyž žebi jo direktnje wot Rheina, Mosela atd. póßlacź dadża. Posspytanje tych pschetrjebarjow, kotsiž hischcże moje wina njesnaja, wo tym pscheßwědczi.

Smykače

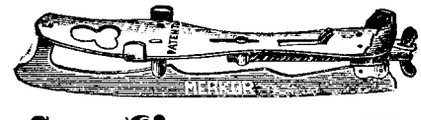

a **žanki**

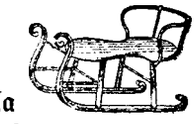

w najwjetschim wubjerku po najtunischich placżišnach pola

Arthura Hösy w Budyschinje

w pschedawarni želesnych tworow na seminarskej haßy 11.

Wožebita pschedwarnja sa symske sportske wězy.

Spěwarske,

ßerbske a němske,

jednorje hižo po 2 a 3 hr. a woßebnje do czelazeje kože

ßwjasane hižo po 6 hacz do 10 hr. ßu na pschedań

we wudawarni Serb. Nowin.

Kosazekože

howjase kože,
czelaze kože,
sajecze, kaniklaze,
tkhórjaze, kunjaze,
kocze koże,
wowcze koże
a wowczu wołmu
po najwyschschich płaczisnach kupuje

Heinrich Lange
a pschi zitnych wikach 11
pschi wowßnych wikach 4,
pschi ßerbskej katholskej zyrkwi.

Żeleso, metalle, hadreschcza, koscze

atd.
po najwyschschich dnjowych płaczisnach kupuje

Siegfr. Sußmann
na hornczerskej haßy 35.

Dr. C. Roeberowy
plestr psche podklócze
wicze, drjenje 1 schț. 50 np. je ßo tyßaz krócz wupruhował.
Germania drogownja
na bohatej haßy.

Pißomne wuczinjenja,

lisczinu, testamenty, próstwowne pißma atd. nastajeja, **hypothelske pjenjesy a kupowanje a pschedawanje lezomnoscżow**
saradżujetaj

J. a E. Koban pschi zitnych wikach. czo. 4, telefon 675.
— Rěczimoj tez ßerbski. —

W. Häcker.

Wołmjane a bawłmjane twory
w Budyschinje na zitnej haßy 7.
Wulki wubjerk
wołmjanych a połwołmjanych
ßuknjowych tkaninow.

Koschlazy barchent. | Hotowe ßuknje.
Jakowy barchent. | Hotowe schórzuchi.

Sprawne poßłużenje. — Tunje płaczisny.

Th. A. Wällnitz naslědnik

w Budyschinje
9 na ßukelnskej haßy 9.

Najtuńsche kupowanske żórło
za
njewjesczinske wuhotowanje
a
jednotliwe meble
solidneho a modneho dżěła.

Sprawne poßłużenje.
Pschi hotowych pjenjesach rabatt.
Ssamßna pólstrowatnja.

Wobkładanje bjes łupjenja dowolene. — Kusche, na mjezo a tykzine cyz. ledzbowacz.

Swój wulki skład
bělych a pißanych
barchentowych košlow

po jara tunich płaczisnach poruczam:
mużaze koschle hižo po 1 mk.,
żonjaze koschle hižo po 90 np.,
dżěczaze koschle wschěch wulkosczow hižo po 30 np.

Emil Wehrle

na jerjowej haßy 7

Liebsch,
ßudniski aktuar św. ßłużby
pschi nowych hrjebjach 5
pißarnja sa kupowanske, hypothekske, dismembrazijske, testamentske a sawostajenstwowe wězy atd.
Rěczi ßerbski.
— Telefon czißło 177. —
Pscheßadżowanje lezomnoscżow.

Drainěrowanske roły w Lětonju.

Drainěrowanske roły
wschěch wulkosczow,
wodowodowe roły,
konjaze korta,
kruwjaze korta,
ßwinjaze korta,
proßaze korta
ß prěkuschom a bjes njeho,
pßyczе korta,
plestrowanske płaty,
tśěschnu papu
wschelakich tolstosczow,
teer
poruczа
po fabrikskich płaczisnach.
Emil Dietrich.

Parna zyhelnicza

w Mjeschizach
ßwoje wubjerne
murjerske zyhele
ß zyhelnicze abo hacz na twar poruczа.
S poczeßczowanjom
G. Prüfer.

Brodowska haptyka

na hoschiz haßy 21

Kaschel, katarrh, dybawosej
ßo spěschnje połožeja
ß **thymusinom**
Blescha po 75 np.
1 hr. 40 np.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoleř.

Čišć Smolerjec knihličišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawóstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 3. | Sobotu 15. januara 1910. | Lětnik 69.

Swětne podawki.

Sawěsćenje pśiche bjesdźěłosćow.

Sozialdemokratojo ꝥu w druhej komorje sakskeho ꝥejma sakoń wo sawěsćenju pśiche bjesdźěłosćow namjetowali. Sozialdemokrat Fleißner rozestajeśe, so ꝥu samoźiśi winowaśi, dźěłaćerjam bjes dźěła podpjeru se sawěsćenjom dźěło njemějazych dźěłaćerjow dawaś abo jim składnosć k dźěłu wobstaraś.

S wotmolwjenja statneho ministra hrabja Vitzthuma z Eckstädta bě spóznaś, so ꝥo knježerstwo nochze z tajkim sakonjom pśichkwataś. Wono je ꝥo loni 1. dezembra sa tym wobhonjało, kelko dźěłaćerjow je w Sakskej bjes dźěła. Pśichi tym je ꝥo nashoniło, so ꝥo wo nuse nětkole njehodźi rěcźeś; wobstejnośće ꝥu ꝥo wjele bóle polěpśiśe. Dokelž sozialdemokratojo ꝥami njemóža rjez, so njeje dosć dźěła, ꝥo knježerstwo jich prasca, schto po prawom chcedźa. Powschitkowna bjesdźěłosć potajkim njeje, njedźiwajcy teho pak je knježerstwo sa pśichodne lěto 20000 hriwnow do statnych wudawkow sa pad stajiło, so mohł stat dźěłaćerjam, kotśiž njemóža dźěło namakaś, dźěło dał. Genterskemu systemej, kotryž sozialdemokratojo poruczeja, ꝥo w praktiskim žiwjenju pśichewjele pśiwinosćow napscheczo stajeja, tak so ꝥo njesda chmana bycź, jón sawjesć. Teje ꝥameje pśiczyny dla knježerstwo teź wotpokasuje, dźěłaćerjow bjes dźěła sawěsćiś. We wschěch padach nuse budźa ꝥo měschćanske sarjadnistwa prózowaś, składnosć k dźěłu wobstaraś. Hač ꝥo na Parišći sozialny kongreß sastupjerjo póscźelu, wot wobsamknjenja wobeju komorow wotwiśuje.

Runje kaž knježerstwo běchu liberalni sozialdemokratiskemu namjetej mało pśichilni. Nationalliberalny dr. Seyfert praji, so ꝥu pomozy jenož dźěłaćerjo potrěbni, kotśiž ꝥu bjes winy dźěło shubili. Próśdni chodźerjo ꝥu niz jenož wobcźežne, ale ꝥamo schkódne elementy w statnym žiwjenju. Na město podpjery dyrbjało najprjedy paritätiske saradźenje dźěła stupiś. Pśichi bjesdźěłosćach zyle druhe momenty ꝥobu rěcźa, dyžli pśichi sawěsćenju pśiche khorosć. Ssamopomoz dyrbi pśichezo prěni ꝥrědk wostaś a potom wośebje pśichesjenosć dźěłaćerjow. S dźěłami pśichi nuse je Straßburg hubjene nashonjenje cźinił. Teź ꝥo njeꝥměcźa jenož sozialdemokratiśy dźěłaćerjo podpjeraś. Stajna bjesdźěłosć sda ꝥo ska wośebitosć wulkich městow bycź; pśichetož w małych městach a na wśach dźěłaćerjo njedośahaju. Małe gmejny njeꝥměrje ꝥo pśinuciś, něschto cźiniś, schtož jenož wulkim městam pomha.

Konservatiwny Wittich wobkrucźeśe, so ꝥu teź konservatiwni sa to, so by ꝥo njesawinowatej bjesdźěłosćach wotpomhało. Njedźiwajcy teho maja woni pśichecźiwo sozialdemokratiskemu namjetej wobmyślenja, dokelž tola powschitkowneje nuse woprawdźe njeje. Dźěło njemějazy ludźo drje pśichezo budźa a w bohatej měrje wěso we wulkich městach. W Schwajcarskej ꝥu spytali, sawěsćenje psches bjesdźěłosć sawjesć, tola bjes wuspěcha. Jeli so bychu njedźiwajcy teho k statnemu sawěsćenju dźěłaćerjow doćź dyrbjeli, njedyrbjało ꝥo na małych rjemjeślnikow a pśichemyślnikow sabycź. Konservatiwni ꝥu rad swólniwi, wo sozialdemokratiskim namjecźe w deputaziji ꝥobu dźěłaś.

Sswobodomyślny dr. Roth měni, so móże tu jenož sozialne sastaranje pomhaś, niz pak podpjeranje khudoby. Wón temu pśichiložowasche, so bychu ꝥo wusbytki nalutowarnjow sa fondy dźěłonjemějazych wužiłe.

Konservatiwny dr. Böhme mějesche sa to, so by saradźenje składnosćze k dźěłu prěnja praktiska naprawa była. Dla cźahanja se wśow do města pak je dwělne, hač budźe ꝥo bjesdźěłosćźi wotpomhaś hodźiś. Hižom dźenża njemóža fabriki w małych městach dźěłaćerjow dostaś. W Barlinje njeꝥu loni ꝥněhyꝥparjo dostaś byli, a hdyž je pśched něktrymi lětami w Draždźanach ras powodźenje było, njeꝥu dźěłonjemějazy dźěłaćerjo ꝥamo sa 65 pjenjezkow msdy na hodźinu dźěłaś chcyli. Kak dyrbi ꝥo potom posdźišćo dźěło rosdźělicź? Paritätiske saradźenje dźěła móże jenož potom skutkowaś, hdyž jo teź dźěłodawarjo wužija.

Nationalliberalny Langhammer w rěcźach sozialdemokratiskich sapóꝥłanzow jenož ꝥrědk k agitaziji widźeśe, Jako ꝥrědk k organiskej reformje móże jenož wutwarjenje paritätiskeho saradźenja dźěła po powołanskich wotrjadach płaćiś.

Sozialdemokrat Held knježerstwo a pśchedrěcźnikow pśchimasche, kotśiž teź nětkole hischcźe nochzedźa niczo cźiniś.

Statny minister hrabja Vitzthum z Eckstädt wschelake wuprajenja sozialdemokratiskich rěcźnikow porjedźi, njemějeśe niczo pśecźiwo privatnemu sawěsćenju pśiche bjesdźěłosćam, tola mějesche cźežke wobmyślenje pśecźiwo tajkemu sakońskemu dyrbjeńskemu sawěsćenju.

Prěnja komora sakskeho ꝥejma pśecźiwo łódźnistwowym dawkam.

Pruske knježerstwo chze w khěžorstwowym ꝥejmje wośebity dawk łódźam napołožiś, kotrež wukrajne twory po němskich rěkach a kanalach woża. Druha komora sakskeho ꝥejma a sakske knježerstwo stej ꝥo pśecźiwo tajkemu dawkej wuprajiłoj. Teź w prěnjej komorje sakskeho ꝥejma ꝥo łódźnistwowemu dawkej pśecźiwja. Draždźanski wyschschi měschćanosta dr. Beutler ꝥo knježerstwu sa jejne stejischćo w nastupanju tuteho dawka dźakowasche. Tajny radźiśel dr. Wach rozestajeśe, kak cźežko bychu politiske interesy Němskeje schkodowake, hdy by ꝥo woženje tworow po rěkach z dawkom pocźežiłe. Wěste je, so by Sakska se sawjedźenjom tehole dawka cźežko schkodowaka.

Pruski krajny ꝥejm

je ꝥo wutoru k nowemu dźěłu shromadźił. W trónskej rěcźi ꝥo nadźija wupraji, so ꝥo krajne finanzy po z nowa woživjenju wikowanja a wobkhoda pomału polěpścha, so pak ꝥo finanzne lěto tola z khětrym njedostatkom — něhdźe 90 milijonami hriwnow — skóneži. Teź w nowym lěcźe njemóże ꝥo wośebje wot żelesnizow wusbytk wocźakaś. Statna kaꝥa ma z powyschenjom msdy sastojnikow lětnje 200 milijonow hriwnow wjazy wudawkow, kotrež ꝥo jenož z małeho dźěła z nowymi dawkami nadadźa. Staroscźiwosć sa młodźinu, kotraž je schulu wukhodźiła, ꝥebi żada, so by ꝥo wucźba w pokracźowanskej schuli teź na wśach rosscherika. Komunalnym swjaskam pomorskeje, schlesyskeje a westfalskeje provinzy dyrbi ꝥo prawo spožcźiś, winowatosć k wopytanju wješnych pokracźowanskich schulow sawjesć. Jedyn sakonjowy nacźisk dyrbi móżnosć dać, so bychu ꝥo ludźom, kotśiž w ꝥwojej domisnje nakhwilnje njepschebywaju, w jeuotliwych swjaskowych statach dwójne gmejnske dawki njenakładowake. Skónczńje směje ꝥo ꝥejm z reformu wólbneho prawa

ſaběracź. Na to ßo poczahowaza pſchedkoha ßo ßejmej w bliźſchim czaßu pſchedpokoži.

Pokhostanje khěžorſtwowych ſaſtojnikow w Katowizach.

kotſiž ßu pſchi wólbje měſchczańſkich ſaſtupjerjow pólſkim kandidatam ßwój hłóß dali, je ßo ßrjedu w khěžorſtwowym ßejmje k rěczam pſchinjeßko. Sapóßłanz Oppersdorf ſ zentrumſkeje ſtrony ßo wobczeżowaſche, ſo ßu pokhoſtani ſaſtojniźy w Katowizach bjes poroka kraloßwěrni khěžorſtwowi ſaſtojniźy, wot kotrychž ßo njeßmě žadacź, ſo dyrbja knjeżerſtwowu politiku pſchi wólbach podpjeracź. Mjes tym ſo ßo w Badenſkej, Dortmundże a w druhich měſtach žani ſaſtojniźy njejßu khoſtali, hacź runje ßu woni ßamo na někotrych měſtnach ſozialdemokratam poležkowali, ßu ßo ſ Katowiz po wólbach ſaſtojniźy k pokhoſtanju na druhe měſtna pſcheßadźili. Wyſchnoſcże ßu wobſtejnoſcże njepruhowawſchi po ßwojich hakatiſtiſtich nahladach ſakroczike. Ssamo nationalliberalna korreſpondenza je pſchidała, ſo katholikojo njemóžachu liberalneho kandidata wuſwolicź. Zyła pólſka politika w Němſkej ſ wopaczných ſaßadow wukhadża. Wona karawany duchow widźi a chżyła jim drohi ſawrjecź. Zentrumſka ſtrona ßebi žada, ſo bychu ßo naprawy w Katowizach porjedźike a ſo ßo njebychu woſpjetowake.

Polak Korfanty roſeſtajeſche, ſo je wobydleŕſtwo w Katowizach ſ najwjetſcheho dźěła pólſke a katholſke. Liberalni w ßłużbje wulkeho kapitala ſteja a ßu politiſźy reakzionarni. Woni hromadże ſ wobßedźerjemi podkopkow dźěłaczerjow ſatraſcheja. Dźěłaczerjow a ßrěni ſtaw, kotſiž ßu ßo pſchecźiwo tutemu potłóczenju ſjednoczili, winuja, ſo ßu wjele pſcheradniźy. Saſtojnikow, kotrychž dźěczi wyſchſche ſchule w Katowizach wopytowachu, ßu do měſtnow bjes wyſchſchich ſchulow pſcheßadźili, dokelž ßo na nich hrěſchachu, ſo wulkopólſku agitaziju podpjeraju. Tajźy ſaſtojniźy, kotſiž wſchědnje ke mſchi khodźachu, ßo do kraja bjes katholſkich zyrkwjow póßłachu. (Pola zentruma a Polakow ßo phi woła.) Woprawdże ßu ßo wulkopólſkim ſtracham jenož wurěczeli, ſo bychu ſ druhim ſeſtajenjom měſtoweho ſaſtupjerſtwa Polakam njepſchecźelny wliw na ſjednoczeńſtwa hórnikow doſtali. Měſchczańſźy ſaſtupjerjo ßu wſchak wot wobßedźerjow podkopkow a ſchkřejeńnjow wotwißni. Knjeżerſtwo ßo winuje, ſo je w bědźenju ßrěnjeho ſtawa a dźěłaczerjow ſ wulkim kapitalom, kotrež tutych wurubja, ſjawnje na ſtronu wulkokapitala ſtupiło a ſo je ßo w tutym padże pſchecźiwo wuſtawje pſcheſchło.

Statnaj ſekretaraj Delbrück a Krätke knjeżerſtwowe ſtejiſchczo ſakitowaſchtaj. W namjeſnym měſcze, kaž w Katowizach, njeßmědża ſaſtojniźy prózowanja podpjeracź, kotrež ßo pſchecźiwo knjeżerſtwu měrja. Wulkopólſke prózowanja ßu ſtatej njepſchecźelſke, a Pruſka tam němſke intereßy ſaſtupuje. Saſtojnizy dyrbjachu ßo ſe ßwojim pſcheßadźenjom pſched pólſkim wliwom wobarnowacź. Schtóž njeje narodnje dowěrny, dyrbi ßo wot tam wotſtronicź.

Sapóßłanz Gröber ſ zentrumſkeje ſtrony ßebi dopokaſmo wo tym žadaſche, ſo je ßo w Katowizach wo wulkopólſku agitaziju jednako. Katholſźy a pólſźy kandidatojo ßu ßo ßamo wuraſnje pſchecźiwo wulkopólſkej politiźy wuprajili. Jedyn pſchedſtajeny nima prawo, do wukonjenja měſchczańſkich prawow ſapſchimacź. Hewak ßo ſ wólbneho prawa, w kotrymž wólbna ßwobodnoſcź leži, wotwißnoſcź ßłużobnika najniźſcheje rjadownje w privatnym dźěle ſcźini. Njech ſtatny kanzler kſchiwdu, kotraž je ßo ſtaka, bórſy ſaßo dobru ſcźini!

Sswobodomyßlny Schrader pruſku politiku pſchecźiwo Polakam ſaßudża, kotraž je doſpołny njewuſpěch měła. Polazy ßu ßwoje kubła ſtatej ſa drohe pjenjeſy pſchedali a ßu potom tele pjenjeſy ſa Němzow njepſcheczelne ſaměry nakoželi. Polazy ßu ßo bóle a bóle roſßylnili, to ßo njehodźi přecź. Schtož je ßo ſ knjeżerſtwoweje ſtrony wo winowatoſcźach ſaſtojnikow ßłyſchało, je doſpołnje njeprawe. Saſtojnik kaž kóždy druhi ſtacźan pod ſakonjom ſteji a ma winowatoſcże dopjelnjecź, kotrež jemu ſakoń, niz pak pſchedſtajeny, nakładuje. Politiſke powuczenja pſchedſtajenych ßu njeſakońſke a žadyn ſaſtojnik njetrjeba ßo po nich ſkožowacź. Hdyž je něchtó w Katowizach njeprawo cźinił, ßu to pſchedſtajeni byli, ale niz pokhoſtani ſaſtojniźy. Sswobodna wólba njeßmě ßo ſe žanym iwobſtejnoſcźemi ſaſtojnikam ſamjeſowacź; tajke ſamjeſowanje je runje won wuſtawje pſchecźiwne. S wotkel ſtatny ſekretar prawo bjerje, na tajke waſchnje ſakroczicź, na kajke ſakonjowe poſtajenje ßo wón ſepjera? Hdże je ſ zyła khěžorſtwowy kanzler? Wjerch Bismarck by pſchi woźniſchich wězach ßam pſchiſchoł a by ſamolwjenje njeßł. Tola knjes ſ Bethmann-Hollweg ßo po ſdaczu ſaßady dźerži, k nam ſ zyła njepſchińcź. Wjerch Bismarck by jaßnje rěczał, nětcziſchi kanzler ßo bohužel jaßnje wumjelcża. Wjerch Bismarck je woſpjet prajił, ſo ßo njeßmě wólbna ßwoboda ſaſtojnikam na žane waſchnje pſchikrótſchicź, a nětko na dobo tole pſcheměnjenje. Jeli ſo khěžorſtwowy ßejm něſchto do ßwojeje cźeſcże dźerži, dyrbi wón jenohłóßnje rjeż, ſo wón poſtupanje khěžorſtwoweho knjeżerſtwa jako wuſtawje pſchecźiwne ſaßudża.

Rubjeżniſtwo w němſkej krótkowjecźornej Afriziy.

Namakanje diamantow w němſkej krótkowjecźornej Afriziy cźrjódy rubjeżnikow a paduchow do tuteho kraja wabi. Kaž tamniſche němſke nowiny pißaju, je nětkole njewěſtoſcź na Swakopmundſkich diamantowych polach tak wulka, ſo ßo kóždemu radźi, ſo ßo njeby ſwěrił, bjes tłělby do nich pſchińcź. Wſchědnje ßo tam rubi, do ſtanow ßo łamaju a ßamo zyroba ßo pytarjam diamantow wudrěwa. Jedyn ſtary Kaliforniczan powjeda, ſo ßu tajke wobſtejnoſcże też něhdy w Kaliforniſkej byke. Żana polizija, paduſchſtwo, rubjeżniſtwo, morđarſtwo a ſkónczńje ßamopomoz ſ lynchowanjom! — Cżeho dla nimamy na diamantowych polach poliziju? Wot Spencerſkeho ſaliwa hacź do Conceptiona je wjazy dyžli 6000 polow pſchenajatych, ſ kotrychž je fiſkus hižo ras 300,000 hriwnow dokhodow měł, kotrež budźa ßo ſa krótki cźaß woſpjetowacź. Njech ßo ſa to k ſchkitanju pſchiſtojnych pytarjow duzent żandarmow poſtaji. Njedyrbjało knjeżerſtwo ſa ßwoju winowatoſcź měcź, temu wobaracź, ſo w němſkej krótkowjecźornej Afriziy wobſtejnoſcże naſtanu, kajkež ßu něhdy w Kaliforniſkej byke? Wot němſkeje kolonije dyrbjało ßo wot wſcheho ſpocźatka něſchto tajkeho podobneho wotwobroczicź.

Swada dla ßłowjanſkeje liturgije.

Dla wukaſa Trieſtſkeho biſkopa dr. Nagela, kotryž je ßłowjanſku zyrkwinu rěcź wotſtronił, ßu ßo Sslowenzy a Khorwatojo ſ wulkim roſhorjenjom ſajeli. Duchowni ßu biſkopej wo ſpjecźowanju ßłowenzſkeho a khorwatſkeho wobydleŕſtwa powjeſcź dali. Tón wotmolwi, ſo dyrbja duchowni Bożu mſchu bjes ßłużobnikow cźitacź. Też dyrbja ßo mandżelſtwa w zyrkwi jenož jedyn ras pſchipowjedacź. Tak lohko pak ßo biſkopowy wukaſ njehodźi pſchewjeſcź, kaž ßebi to biſkop myßli. W Trieſcże njejßu ani hody ani nowe lěto Bożu mſchu cźitacź mohli. Na druhich měſtnach ßo zyrkwje ſamknychu a lud měſchniſku draſtu ſtrażowaſche, tak ſo duchownym njebě móżno, Bożu mſchu cźitacź. We wjele zyrkwjach ßo Boża mſcha pſched próſdnymi ławkami cźita. W někotrych zyrkwjach ßu duchowni nuſowani byli, Bożu mſchu ſaßo ßłowjanſźy cźitacź, dokelž roſhorjene wobydleŕſtwo ſ naßylnoſcźemi hrożeſche. 6. januara je ßo w Bodizach proteſtowanſka ſhromadźiſna pſchecźiwo biſkopowemu wukaſej wotměła.

Wotmyßleny nadpad na Ruſku.

Ruſke nowiny „Sswobodnoje Sslowo“ ßu ſcźěhowazy telegram ſ Barlina doſtake, kotryž mohł ßo jako póſtniſki tryſk wobhladowacź, hdy bychmy bliże póſtnizam byli. Telegram praji: Pod ſnatym wjedniſtwom Němſkeje ßo tajny ſwjaſk pſchecźiwo Ruſkej twori, kotryž chże ßo do naležnoſcźow wjecźornych namjeſnych ſtronow Ruſkeje měſchecź. Němſka a Ruſka chżetej ßo ruſkeje Pólſkeje ſmożowacź a jej wjedniſtwo mjes ßłowjanſkimi ludami wſacź, kotrež ma na Awſtriſku pſcheńcź. Jendżelſa a Franzowſka dyrbitej někajke ſaruſnanje doſtacź, Franzowſka woßebje Elſaß a Lothringſku .... — Wjele wěriwych ludźi drje też w Ruſkej tale powjeſcź njenamaka.

Ruſkeje bronjenje na morju.

Ruſke knjeżerſtwo bliźſche lěta někotre wójnſke łódże natwaricź da. Wone je pola Peterburgſkeje metalloweje fabriki ſa 7 milijonow rublow panzerowanych wěžow a ſa 30 milijonow rublow kule ſa łódźne kanony ſkſakło. S dobom ßu ßo pola pjecź jendżelſkich firmow panzerowane łódże, minſke a podwodne cźołmy ſkſakle. Ruſkej je trěbne, ſo ma ßo ſ nowotwarom ßwojeho łódźſtwa do ſpěcha. Se ßwojimi nětcźiſchimi ſtarymi łódźemi njemóże ßo wona ſ wójnſkim łódźſtwom żaneje wulkomozy měricź. Khěžorſtwowa duma je ßo dołho ſapowjedowała, pjenjeſy ſa wójnſke łódże pſchiſwolicź. Dokelž chżyſche rukowanje ſa to něcź, ſo ßo wone khmane natwarja.

Wólbne wojowanje w Jendżelſkej.

Jendżelſki parlament je ßo ſańdżeny tydżeń roſpuſchcźił. Wólbne wojowanje je teho dla dźeń wote dnja wótriſche. „Sakitanſke zło naß ſahubi!“ liberalni wołaju. „Se ßwobodnym wikowanjom kónz woſmjemy!“ konſervativni wotmolwjeja. Konſervativni ßu ßebi klamy wotnajeli, w kotrychž wſchě te twory wuſtajeja, kotrež Jendżelſka ſ wukraja kupuje. K temu ßu kharty pſchidate,

ſ kotrychž je widźecź, kelko jendźelskeho dźěła žo ſe žwobodnym wikowanjom saćźišćežuje. Woßebje žo w jenotliwych wokrjeßach twory wustajeja, kotrež žo w tychle wokrjeßach žame dźěłachu. Tak žo něhdy wjele ludźi we wokrjeßu Walwortha Roade ſ dźěłanjom korbow žiwjeſche. Dźenža žo ſkoro wſchě w Londonje žo trjebaze korby w Belgiſkej dźěłaju. Woßebitu kedźbliwoſcź blidaŕſke a cźěßliſke dźěła ſbudźuja, kotrež žo ſ wjetſcha ſe Schwedſkeje pſchiwožuja, tak ſo ma je jendźelſki blidaŕ jenož ſeſtajecź. Ssamo najwjazy kaſchcźow ſe Schwedſkeje pſchikhadźa a to, kaž žo ſkorži, ſe ſapalkami napjelnjene. Najbóle pak žo wſchě wudźěłki němſkeje induſtrije pokaſuja.

S němſkej induſtriju a hiſchcźe bóle ſ němſkim wójnſkim łódźſtwom žo konſerwatiwni wuſwolerjo traſcha. Dokelž nětcźiſche liberalne miniſterſtwo prěje, ſo Jendźelſkej ſ němſkim wójnſkim łódźſtwom wójnſki ſtrach hroſy, konſerwatiwni němſki ſtrach ſ cźim cźorniſchimi barbami wſchědnje w žwojich nowinach wumoluja. Liberalnemu knjeźerſtwu žo porokuje, ſo njeje doſcź nowych wójnſkich łódźow natwariło, hacž runje wono wě, ſo budźe němſke łódźſtwo, hdyž budźe ſa někotre lěta doſcź žylne, jendźelſke łódźſtwo ſniczicź móz. Wſchědnje konſerwatiwne nowiny wjazy dopokaſmow pſchinoſcheja, ſo je žebi Němſka wotmyßlika, ſkerje a lěpje Jendźelſku nadpadnyćź a nadknjejſtwo na morju na žo ſtorhnyćź. Tak nowiny „Daily Mail“ powjedaju, ſo wudawanje parole, kóždolětnje nowolětny dźeń w Barlinje žo wotměwaza, niczo dale njeje hacž wulka wójnſka rada. Khěžor pſchi tejle ſkładnoſczi ſe žwojimi generalemi a admiralemi wo wójnſkej hotowoſczi wójſka a łódźſtwa wuradźuje — žo roſymi pſchecźiwo Jendźelſkej. W tych žamych nowinach žo wěſty Pardy na žławneho w Khartumje padnjeneho generala Gordona jako žwědka ſa hrožazy němſki ſtrach powoluje. Pardy, kotryž je pola Gardona ſ adjutantom byl, praji, ſo žo na roſrěcźenje dopomina, kotrež je ſ generalom w lěcźe 1882 pſchi wobhladowanju wójſka w Dordrechtu w Kapſkej koloniji měł. W běhu roſrěcźenja je general, kotryž je njewſchědnje daloko doprědka widźazy muž byl, rjekł: „Schtož Jendźelſku naſtupa, njetrjeba žo bojecź, ſo žo ſa bliſche 25 lět ſ jenej europiſkej mozu do wójny ſaſchmata. Tola w lěcźe 1910, abo wokoło teho cźaža, mórſka móz naſtanje, kotraž budźe žylniſcha dyžli jendźelſka, a jeli ſo by tale móz — Němſka — nadknjejſtwo na morju dobyła, potom žo Jendźelſka ſahubi, runje tak na morju kaž na kraju, a wſchě jeho kolonije do paſorow Jendźelſkeje padnu. Wy to doczakacźe, ja niz. Ale hdyž tón cźaž pſchińdźe, potom žo na moje žłowa dopomńcźe.“

We wólbnym cźaßu wſchak žo ſ wjetſcha pſchecźěrja, cźehož dla žo wſchemu, ſchtož jendźelſke nowiny wo wójnſkim ſtrachu pißaju, njetrjeba wěricź. Pſchezo pak je ſpomnjenja hódne, ſo ma hewak měrny a wobhladniwy politiſki muž, kaž něhduſchi miniſterſtwowy pſchedžyda Balfour, wjednik konſerwatiwnych, wójnu mjes Němſkej a Jendźelſkej ſa bliſku. „Dźicźe“ — tak praji Balfour — „k diplomatam małych krajow a jich wupoßłuchajcźe. Wy ſhonicźe, ſo wſchitzy cźile knježa měnja, ſo žo wójna mjes Němſkej a Jendźelſkej wotwobroczicź njehodźi. Njejßym tuteho měnjenja, tola njedźiwajzy teho dyrbju pſchidacź, ſo cźile knježa ſtajnje wobſtejnoſcźe ſtuduja a ſo móže jara derje k prawemu žudźenju dóńcź. Jeli ſo žo njeſhrabamy a žwoje położenje njeſpósnajemy, potom je wěſte, ſo Jendźelſka we wulkim wojowanju podleži.“

Balfourowa rěcź je na jendźelſkich wuſwolerjow móznje ſkutkowała. Liberalni ju teho dla lohkomyßlny žort, njelepy wólbny manewer a ſazpiwanja hódnu hru ſ narodnej roſhorjenoſcźu mjenuja, a pytaju dopokaſacź, ſo žo wójnje mjes Jendźelſkej a Němſkej hodźi niz jenož ſadźěwacź, ale ſo ſ zyła k njej njedóńdźe. Wójnſki miniſter Mac Kema wobkrucźa, ſo je poßledni parlament wjazy pjenjes ſa wójſko a łódźſtwo pſchiſwolił, dyžli hdy prjedy pod konſerwatiwnym knjeſſtwom. Tež je žo wulka liczba najwjetſchich wójnſkich łódźow ſkaſała. W lěcźe 1912 by Němſka 13 wulkich Dreadnoughtſkich łódźow měła, Jendźelſka pak 20.

Jendźelſka kolonija Kanada wójnſke łódźe twari.

Němſka ſe ſpěſchnym powjetſchenjom žwojeho wójnſkeho łódźſtwa tež jendźelſke kolonije traſchi. Te žo boja, ſo bychu, hdy by Němſka Jendźelſku ſbiła, pod němſke knjeſſtwo pſchiſchłe. Jendźelſkej koloniji Kanada a Awſtralſka ſtej žo teho dla roſžudźiłej, ſa žwoje pjenjesy Jendźelſkej k pomozy wójnſke łódźe twaricź. Kanadiſki miniſterſtwowy pſchedžyda je parlamentej nowy ſakoń wo mórſkim ſakitanju pſchedpołożił. Sa twar jědnacźe wójnſkich łódźow dyrbja žo w tutym lěcźe 3 milijony dollarow wudacź. Miniſterſtwowy pſchedžyda praji, ſo by, hdy by k wójnje ſ Němſkej dóſchło, Kanada žwoje wójnſke łódźe jendźelſkemu kralej pſchewoſtajiła. Sapóßłanz Borden mějeſche wójnu ſ Němſkej ſa móžnu. Němſka ma nětkole nadknjejſtwo na kraju, kaž Jendźelſka na morju, tola jeli ſo Němzy wjazy pjenjes a wjetſche woporу na žwoje wójnſke łódźſtwo waža dyžli Jendźelcźenjo, potom budźa woni tež na morju knjeźicź. Borden parlament napominaſche, bjes komdźenja wójnſke łódźe twaricź.

Jendźelcźenjo žo w Arabiſkej ſaßydleja.

Jendźelſzy pjenjeźnizy žu w Arabiſkej w Baßorahſkej a Bagdadſkej provinzy wulke krajiny pokupili. Na nich žo khofej plahuje, kotrehož kultura dyrbi žo połěpſchicź. Mjes druhim žu wobſchěrne krajiny wulkoležomnoſcźerja Cada Ahmeda paſche do jendźelſkeje ruki pſcheſchke. W tychle ſyſtematiſzy pſchewjedźenych kupjach turkowſke knjeźerſtwo wulki ſtrach widźecź poczina. Baßorahſkemu a Bagdadſkemu waliej je žo poručiło, ſo dyrbja pſchedawanju dalſchich krajinow ſadźěwacź. Knjeźerſtwo je tež jendźelſku kup ſ Cadu Ahmedom paſchu wróćicź ſpytało, ſ cźimž pak njemějeſche žaneho wuſpěcha.

Anarchiſtojo w Schpaniſkej a Portugalſkej

žo ſ nowa žylnje hibaju. W Andaluſkej, hdźež kral Alfous na dlějſchi cźaž na hońtwu póńdźe, žu někotrych inženieurow, ſnatych anarchiſtow, ſajeli. Dale žu tſizecźoch anarchiſtow ſaßłapili, kotſiž běchu žo ſ połodniſcheje Ameriki do Schpaniſkeje wróćili. Sajecźi žo ſaßalle ſapowjeduja, žo něcźeho wuſnacź, hacž runje namakane pißma dopokaſuja, ſo žo anarchiſtojo prózuja, ſchpaniſkeho krala moricź.

Tež portugalſki kral Manuel je w ſtajnym ſtraſche pſched anarchiſtiſkimi nadpadami. Tajna polizija je jedyn derje pſchemyßleny plan pſchecźiwo kralowemu žiwjenju wußlědźiła. Pſchi pſchepytanju domow žu 40 muži, mjes nimi ſtarych ſnatych anarchiſtow, ſajeli. W jich wobydlenjach žu revolwry, kałacze, cźorne maſki, pólver a dynamit namakali. S Liſſabonſkeje hłowneje złonańnje žu 40 000 patronow kradnyli.

Lěßny młyn.

(Pokracźowanje.)

Hańža mjelcźeſche a nana, kiž pſched njeju dźěſche, ſcźěhowaſche. W někotrych wězach nan ſe žobu žortowacź njedaſche. Po cźaßu žo wſchitko da, tak žej w młodoſtnej, wjeßelej nadźiji myßleſche, a we wuſchomaj ji to pſchezo hiſchcźe jako wobkuſkowaze nježne ſcheptanje a połětowaze rejowanſke hłoßy klinczeſche.

Nětkole lěßny młyn pſched nimaj ſtejeſche. Kata ſ latarnju na rěcźnej ſchcźežzy ſtejeſche. S krótka „dobru nóz!“ prajiwſchi žo Hańža do žwojeje komorki žuny, hdźež pſchi wuſkim woknu ſtejo k cźornej lěßnej muri horje ſhladowaſche. Tajku ju žłužobna dźowka ſaſtupiwſchi nańdźe.

„Hańža, ty dźě žy tak cźerwjena! Ssy dha ſ nánom ſchto měła? Wón dźě ani žłowcźka njerěcźeſche.“

Hańža tu hiſchcźe ſamyßlena ſtejeſche; potom ſtaru žwěrnu žłužobnu, kotraž bě ju jako dźěcźo hladała, wokoło ſchije wobja, wołajo:

„Kata, praj mi, cźeho dla jeno nan tola žaneho hajnika pſcheniechacź njemóže?“

Staruſchka ſe ſchěrej hłowu ſrudnje kiwaſche.

„Potajkim tole! Pſchezo to tak pſchińdźe, kaž žo cźłowjek boji, niz, kaž žo nadźija. Ssydń žo, Hańža, doſcź ſtara žy, ſo žměſch tež jónu něſchto khutne žłyſchecź. Ssnadź mohło žo ſ tym njeſbože wotwobroczicź. Hewak — kaž je Boža wola.

Twój nan pſchezo tak khutny a wobožny byl njeje. Běſche cźaž — hižom tehdom na jeho kuble žłužach — to ſchěroko a daloko nichtó ſbožownſchi njebě hacž wón. Bohatu žonu bě doſtał, dźowku wulkeho bura daloko wotžał w hórſkim kraju; ale hłowna wěz bě tola luboſcź, a ſchtož móžeſche žwojej młodej žonje ſ woczow ſhudacź, to cźinjeſche — jeno jene niz. Hońtwjerjenja žo woſtajicź njemóžeſche. Kołwokoło bě knježa hola — ani kuſka lěža tam njebě na pſchedań; nó, duž žo w nozy huſto do hole kaczeſche, a hajnizy běchu krucze ſa nim, njemóžachu pak jeho ženje lepicź, dokelž popadnjeneje dźiwiny njewotnoſcheſche, ale ležo woſtajeſche. Sjawnje a tajnje hłupych ſelenoßuknjakow wußměſcheſche. Tola ta wěz dźěſche, doniž žo tola njepſchitorhny. Hajnik twojeho nana ſ tſělbu lepi a naſta horze běhženje. Dołholětna hida wojowazeju roſhorjeſche. Hacž pſchi tym twojeho nanowa tſělba žama wutſěli, abo hacž je nan chžył hajnika moricź — hajnik je ſtajnje krucze pſchi tym woſtał — ſ krótka, hajnik bu cźežzy trjecheny a dwaj hajniſkaj pomocznikaj pſchiběžawſchi twojeho nana pſchemóžeſchtaj. Hdyž polizajowje

jeho wuwjasaneho po wßy pschiwjedżechu, twoju macź widlischcża pschewsachu. Sranjeny hajnik wjazy mežazow na wuhojenje trjebasche, a ßudnistwo twojeho nana k jastwu na tsi lěta saßudźi. Tuteho njesboża nascha wboha burowka njepschežiwi. Wona haßny, kaž ßwěczka, a sa pok lěta ßmy ju pokhowali. Ty běsche maka wjeßeka holczka a niczo wo tym njesbožu njerosymjesche.

Hdyž so nan, schěry a stuleny, domoj wróczi, s wopředka wo tebi niczo wjedźecź nochzysche, dokelž ty jeho pschejara na njebo macź dopominasche, kotraž bě s jeho winu do rowa schła. Ale by ßej cžlowjek lědma myßlił, schto tajka maka holczka samóže? Bórsy bě ty jeho jeniczke najwjetsche sboże a sa tebje jemu niczo cžežke a niczo drohe njebě. Wot njesbožowneho hońtwjerskeho lóschta je drje nětkole na wschón cžaß wuhojeny; ale wěso makorěczazy a njedowěrny je hischcże dżenßa a hdyž hidżenu selenu hajnisku uniformu wuhlada, w nim tamny ßurowy cžaß saßo wozucźi. Sswój statok w Cžornym Lěßu je pschedał a je so ßem sczahnył, hdżež nichtó wo jeho njesbožu sdacża nima.

Nětkole wěsch wschitko. Duž, Hańża, Jurja s myßli spuschcź, nochzesch-li ßwojeho nana njesbožowneho sczinicź. Wón do teho ženje swolił a tebi ßwojeho żohnowanja dał njeby, a wón je mucźny stary muž, ty ßy hischcże młoda a to pschewinjesch."

Hańża mjelczo płakasche. „Mój wbohi, wbohi nanko! Hischcże wjele bóle chżu jeho lubowacź hacź dotal! — Ale, hdyž potom do teho pschińdże, so ßo Jurja woprawdże wostajicź njemóżu — a — ow, Kata, to ßej skoro myßlu — potom ßnadź tola pschiswoli, njemyßlisch ßej ty, Kata? Wón dże je tola moju macź takle lubo měł a wě, kak to je!"

Kata do dżěsczowszy dowěrneho woblicża srudnje hladasche, na kotrymž hischcże ßylsa ßobużelnosczе syboleschе.

„Ty ßy dobre dżěczo! — Dżi nětkole lehnycź a njedaj ßo woßebje s niczim pytnycź psched nanom. Ssnadź budże hischcże saßo wschitko dobre!" —

Tež do Handrijoweje wuskeje komorki hischcże spać dóschoł njebě. Njeměrny ßo po ßwojim ßkomniku tam a ßem mjetasche. Horza para s bliskeje kruwarnje jemu dych saléhowasche. W cžichej nozy bě łahodne schczerkotanje rjeczasow a bluzy porskate dychanje kruwow ßkyschecź. Wotroczk, schěroko wudżěrajo, do wuskeho wuhladka hladasche, s kotrymž ßlabe ßwětko lěcźneje nozy padasche. Hischcże pschezo widżesche, kak ßo mlynkowa dżowka w rejach snoschowasche, ßkyschesche jeje jaßne ßmjecże a potom saßo widżesche, kak ßo ji we ßobużelnym mikym wóczku ßylsa syboleschе. Hischcże żenje jemu w jeho ßamopaschnym, njekhmanym żiwjenju cžistosc a njewinowatosc tak do bliskosczе stupiłej njeběschtej. Nětko hidżesche ßwoje prjedysche hrěchi. Tule chzysche wostacź a ßwoju sańdżenosc na pschezo wotbycź. Mylate żony wo sbożu, lubosczi, bohatstwje jemu krej roshorjachu. Hdy bychu ßo mohłe do woprawdżitosczе pschemėnicź! Wón, khudy dundak bjes domisny, wobßedżeŕ tehole statoka, mandżelski najrjeńscheje żony schěroko a daloko!

Pomaku, po něcžim chzysche ßej jeje wutrobu dobycź — ow, wón ßo na to wustejesche, cžaka, sczerpny a wutrajny bycź. Dobytk bě teho hódny. A jeli wschě wězy podarmo byłe, to mějesche mlynka, jeho cześcź a dobre mjeno w mozy. Błaseń by był, njechał-li brónje wużicź, kotraž bě jemu pschipadnyła.

* * *

Něschto dnjow bě ßo minyło. Nowy wotroczk swólniwje, hacź runje njelepje, ßwoju winowatosc cžinjesche a ßo nimoměry ponižny a k woli cžinjazy wopokasowasche, tak so ßo Hańži dale dżiwne njesdasche, so nan s nim skerje jako s hosczom dyżli jako se wschědnym wotroczkom wobkhadżesche. Tež ßama mózesche jeho derje pschenjechacź; wón bě błędy a hubjeny, tola pschi dżěle njesprózny. Wbohi bě wěscże mnoho sleho doživił a bě nětkole wjeßeły, so bě druhe městno namakał.

Kak bohate ßo ji potajkim jeje ßamßne żiwjenje sdasche. Jeje wutroba bě polna sboża a lubosczе — najradscho budżische wschemu ßwětej se ßwojeho pschesbytka ßobudżělika.

Handrij ßo njepraschesche wo to, cžeho dla je tak pschecźelna, ale pschijimasche to s krótka, kaž hdyž je ßlepy widżenje dostał, ßwětko pschijima. S kóżdym dżaknym ßłowom, s kóżdym wjeßełym żortom, s kóżdym dżělbranjom ßo po zykych hodżinach żiwjesche, po zykych nozach, hdyž by bjes spanja we ßwojej tużnej komorje leżał — a Hańża njemějesche sdacże wo tym, kak ßej tute snamjenja jeho wutroba wukkadowasche. Jako młoda holza bjes nasłonjenja te małe poßłużenja pschijimasche, kotreż ji Handrij njekasany wopokasowasche, a ßej pschi tym na niczo dale njemyßlesche.

Sahrodka, kotruż krjepicź mnoho prózy cžinjesche, bywasche kóżdy ras hižom krjepjena, hdyż chzysche Hańża po krjepjazu kann hicź; wódne bowy rano sahe w kuchini polne stejachu, jeje najlubscha kruwa s bělej hwězdku mějesche hižom korto polne cžerstweho runje naßyczeneho dżecźela.

Jeno Kata bě pschecźiwo Handrijej sjawnje njepschecźelna a mějesche druheho mnoho młódscheho wotroczka widżomnje zyle radscho dyżli jeho, zyle njeprawje a bjes winy, kaž ji to Hańża jónu porokowasche.

Kata mjelczesche. Wona bě hižom nasajtra, hdyż młynk na dworje sa nowym wotroczkom hladasche, spodżiwne hidy polne pohladnjenje stareho pytnyła, schtož ßo jara mało k nadpadnemu polékowanju napschecźo temu wotroczkej hodżesche. Stara Kata bu wopłóschana a ßej wotmyßli, kedżbu dawacź. Duž bórsy do teho pschińdże, s kajkim wóczkom Handrij sa jeje lubuschkom hladasche, a kak zyle hinak wutrobne, pschecźelne waschnje wukkadowasche, s kotrymž chzysche Hańża khudemu zusemu wotroczkej domisnu sarunacź. Holczіza sawěscże sdacża wo tym njemějesche. Ta mějesche hischcże pschezo hajniskeho na myßlach. Kata njemějesche doscź wutrobitoscże, ßwojemu lubuschkej jeje sboże skasnycź. Ssnadź mohła Hańża prawje měcź, a ßnadź by ßo młynk napoßledku tola hischcże sa njelubeho pschichodneho ßyna dał dobycź.

Nimo teho nětkole wscha druha staroscź do sady stupi, hdyż ßo zyle nowa wěz wotkry. Jónu na ßměrkach — młynk bě hižom we wßy, a Hańża w sahrodzy plějesche — tu bě horka w młynkowej komorje schudrowanje saßłyschała a hdyż ßo cžrije suwschi mjelczo horje dżěsche, wuhlada Handrija psched wotewrjenej młynkowej kschinju stejo. Wón staru roskożomnu młynkowu tšělbu psched ßobu dżerżeschе, kotraż sa wjele lět wjazy na ßwětko pschischła njebě. Tu Kata rosßudżena nuts stupi.

„Schto dha ty pschi młynkowej kschini cžinisch?" wona ßo krucże wopraschа.

Handrij s měrom wotmolwi: „Ja dyrbjach staru tšělbu rjedżicź a ßym ju runje saßo do blaka pokożik. Praschejcże ßo młynka ßameho, njechacże-li mi wěricź."

Niczo njeprajo Kata wotendże; ji bě cžežko. Bě wotroczk wěrnosc prajił? We wocžomaj bě ßo jemu tu kaž hanjenje syboliko. Hdy by młynka njesbožowna nathilnosc k hońtwje saßo napadła! — Ale kak mohł potom tak njekedżbny bycź a ßo wotroczkej dowěricź? Wona bě wotucźena, hdyż młynk domoj pschińdże, wopraschа ßo jeho runje won, hacź je to Handrijej kasak.

„Jeli so wón to praji, dha drje tak budże!" młynk s krótka wotmolwi, ale Kata bě tola pytka, kak ßo jemu wobliczo s tajnym strachom satorże.

A nasajtra rano, hdyż mějesche Handrij w hródzi cžinicź, ßkyschesche Kata, duzy po dworje, ßylne, ale poßłuschene rosrěczowanje mjes młynkom a wotroczkom. Schto nětkole po prawom to bě? Dyrbjesche-li dha ßo strach a staroscź s nowa sapocźecź?

* * *

(Pokracźowanje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. (Snjesboženje s automobilom.) Sańdżenu njedżelu popołdnju běschtaj wěsty Rauschenbach a Philipp, pola firmy Simens & Schuckert w Draždżanach dżěłazaj, se ßwojim automobilom wujěkoj. Na nahle spadowazej drósy mjes Karolinej sahrodu a Nadżanezami běschtaj wonaj knjejstwo nad ßwojim wosom shubikoj, a tón na prawizu ßo sawinywschi dale na łuku a do Albrechtskeje rěczki sajédże. Tu ßo wón tak pschecźißny, so jěsdnaj a jena knježna, kotraż ßo ßobu wjesesche, do wody pod automobil padnychu. Nadżanczenjo, kotsiż rucże pschiběżachu, se żerdżemi automobil sběhnychu. Hakle potom bě mózno, pod nim leżaze woßoby s wody wucźahnycź. Rauschenbach a knježna njejstaj ßo pjecża wobschkodżikoj, a Philipp je ßebi jenoż kożu we wobliczu wobodrěł. Prěnjschej staj pěschi do Budyschina hicź mohłoj. Philipp pak je ßo s wosom domoj dowjesł. Njesboże je ßo pjecża se sarjeknjenjom spinadła stako. Mjes tym so je automobilowe stejadko mało wobschkodżene, staj ßo kaschcź a krym rosbikoj. S tymle njesbožom maja żortowarjo hischcże ßwoje ßměchi. Woni chzedża Albrechtskej rěczży „Rauschenbach" a Nadżanowskemu dokej „Philippstal" narjeknycź. Tu saßo wěrnosc pschißłowa widżimy: „Něcżeje horjo je něcżeji ßměch."

— (Sso tepiła.) Sańdżenu ßrjedu ßu pola kopernikoweho wara cžełko 70lětneje swudowjeneje khežerki Marje Nowotnikoweje wucźahnyli. Kaž ßo sda, je Nowotnikowa w cžežkich myßlach

do wody schła. Poßledniu ßobotu běchu ju ſ měſchczańskeje hojerńje puſchczili, hdyž běchu ju dla ſahorjenja žikow hojili. Nowotnikowa, kotraž bě ſamožita, jeniczkeho ßyna ſawoſtaji. Tutón je wokhromił a je w Kamjenizy žiwy.

— Młodži ludžo, wojerſkej ßłužbje powinowacži, kotſiž ßu ßo w lěcze 1890 narodžili, dale czi ſe ſtarſchich lětnikow, wo kotrychž ßłužbnej powinowatoſczi ßo hiſchcze rosßudžiło njeje, a ſkónczńje rekrutojo kotſiž hacž do 1. februara t. l. žadyn wukas k wojerſkej ßłužbje doſtali njejßu, maja ßo na wßach pola gmejnſkeho pſchedſtejiczerja a w měſtach pola polizije hacž do 1. februara 1910 ſamolwicz. Sa wojerſtwu powinowatych młodych ludži, kotſiž ßu trajnje prjeczkach, dyrbja jich ſtarſchi, formindži abo jich wuczbni miſchtrjo abo hoſpodarjo pſchipowjedženje wobſtaracz. Schtóž ſamolwjenje ſakomdži, ßo ſ 30 hriwnami pjenježneho khoſtanja abo ſ arreſtom hacž do 3 dnjow khoſta.

— (Jěſdne koło ßo kradnyło.) Jenemu klampnarſkemu miſchtrej, wěſtemu Lehmannej, bě ßo ſańdženu njedželu jěſdne koło kradnyło. Paduch jo ſpyta pſchedacz, tola dokelž njemóžeſche ſa njo kupza namakacz, jo wón w Budeſtezach ſtejo woſtaji. Wono je ßo ßwojemu wobßedžerjej bórſy pſchepodacz mohło.

S Dobruſche. Sańdženu póndželu ßo tu knježej konjej, do juchoweho woſa ſapſchehnjenaj, ſpłóſchiſchtaj. Jedyn ſahrodny płót a kamjeńtny płotowy ſtołp powaliwſchi wonaj pſches jenu ſahrodu cžerjeſchtaj. Hdyž chzyſchtaj ßo pſches jedyn druhi płót pſchedobycz, ßo wojo do jeneje kólnje ſapře a ſ tym ßo ſkoczecži ſaſtajiſchtej. Juchowy ßud bě ſ woſa padnył a wós ßo nimale wſchón rosbik. Pohonczˇ bě ßo jenož lohko ſranił, konjej pak njeſranjenaj woſtałoj.

S Wulkeho Wjelkowa. 56lětna džowka tudomneje 82lětneje Hany Wiczaſoweje je w ßwojej ſtwiczży njedawno někotre dny morwa leżała, prjedy hacž ßu pytli, ſo je wumrjeła. Sańdženu póndželu po jenym pohrjebje duchowny ſtaru Wiczaſowu wopyta, kotraž ſe ßwojej džowku ßama w jenej khěži bydli. Pſchi tejle ſkładnoſczi wón ſhoni, ſo džowka hižom wot wutory tydženja njebě ſe ßwojeje ſtwiczki pſchiſchła. Po poručenju duchowneho gmejńſki pſchedſtejiczer ſaßunjene durje džowzyneje ſtwy wocžinicz da. Kaž běchu ßo bojeli, džowku morwu w jejnym ložu leżazu namakachu.

S Hnaſchez. Tudomne druhe wucžerſke měſtno ma ßo ſ nowa wobßadžicz. Samolwjenje ma ßo hacž do 20. januara pola wokrjeßneho ſchulſkeho inſpektora wotedacz.

S Leſchawy. Rjany, žadny ßwjedženi ſłoteho kwaßa móżeſchtaj ſańdženu njedželu Handrij Materny, khěžkař a džěłacžer w Leſchawje, a jeho mandželſka Haňža rodżena Glauſchez ſ Makeho Pſchesdrjenja ſ Bożeje hnady hiſchcze cžikaj a ſtrowaj a wobdataj wot ßwojich džěczi a džěczi-džěczi ßwjeczicz, kotrajž buſchtaj džeń 8. wulkeho rózka w lěcze 1860 w Njeßwacžidlſkim Bożim domje wěrowanaj. Knjes farař Kſchižan-Hodžijſki jeju doma po wutrobnej, hnujazej rěczi požohnowa a pſchepoda jimaj wulku, rjanu, wot evangelſkeho lutherſkeho krajneho konſiſtorſtwa darjenu ßerbſku bibliju, w kotrejž je dotalny knjes konſiſtorialny präſident D. ſ Zahn, kiž je kónz ſańdżeneho lěta ſe ßłużby ſtupił, pod poczeſczowaze ßłowa ßnadž poßledni krócz ßwoje mjeno ſtajił. Sswjatoczńoſcz ßo ſkónczi ſ wuſpěwanjom khěrluſcha: „Njech Bohu džakuje“, kotryž jubilarowy ßotſiny ßyn, knjes wucžer Strehla-Khaneczański, ßwojemu wujej a jeho mandželſkej ſ zyłej ßwjedżeńſkej ſhromadžiſnu ſaſpěwa. Niz jenož wſchelake pißne a ertne ſbożopſchecža, ale też drohotne dary wot lubych pſcheczelow a wjeßnjanow, kaž też wot Hunjowſkeho knježſtwa darjene, na to pokaſachu, w kajkej czeſczi jubilaraj ſtejitaj. Na wſchě 48 lět ſtaj na Hornjohunjowſkim knježim dworje a jeho fórbarku w Leſchawje džěłakoj, hdyž jubjelſki nawoženja też džeńża hiſchcze ßwěru na džěło khodži. Bóh wobradž lubymaj jubjelſkimaj mandželſkimaj ßwětły, luboſny, požohnowany wjeczor žiwjenja!

S Barta. Schtwórtk tydženja wjeczor je ßo ſe ßkomu kryta khěža, ſwudowjenej Petzoldowej ßkuſchaza, wotpaliła. Se ßykawow, kotreż na pomoz pſchijěžechu, Rakojdžańſka prěnje a Brěſeczańſka druhe myto doſta. Jeneho czěßlu, na kotrehož tukaja, ſo je woheń ſakožił, ßu ſajeli, tola jemu hiſchcze njejßu mohli žanu winu dopokaſacz.

S Kortnizy. Pjatk w nozy wokoło 12 hodžin ſtej ßo domſke a brózeń, kublerjej Małkemu ßkuſchazej, wotpalikej. Woheń je ßo ſe ſłóſtniſkej ruku ſakožił.

S Jaßeńzy. „Katholſka Bjeßada“ ßwjeczeſche 9. januara ßwój 36. ſakożeńſki ßwjedżeń w Handrikez hoſczenzu. Wopyt bě pſches měru bohaty. Woßebje ma ßo ſ džakom pſchipóſnacz, ſo ßo ßobuſtawy Njeßwacžidlſkeje „Jutrnizy“ a Rakeczańſkeje „Sserbſkeje Lipy“ w rjanej liczbje wobdžělichu a ßo tak ſwjaſk mjes róbnobratrowſkimi towarſtwami wobnowi. Luboſcz a pſchesjenoſcz naß ßylnitej. Dale tak! Pſchedßyda, k. Sarjenk-Khróſczański, kiž na hrožaze ſtrachi naſcheho czaßa pokaſowaſche a pſchitomnych napominaſche, krucze ſtacz k wěrje a narodnoſczi, witaſche hoſczi ſ bliſka a daloka, woßebje pak evangelſkich. Hrajeſchtej ßo jara czile a pilnje dwě hrje: „Hody khudeje ßyroty“ a „Na kwaßnym puczowanju“, poßlednija ſa ßerbſke jewiſchczo wobdžěłana wot K. Wyrgacža. Pſchi błyſchczatym ſchtomje pſchedſtaji ßo nam hiſchcze ras kraßny džeń hodowny. Hra je we wobßahu khutna. Knjeża hoſpoſa namaka ßyrotu na rowje ßwojeje maczerje a pſchiwjedże ju do hrodu, hdyž hrabinka ju jako ßwoju pſchija. Leßna a ſawiſtna ßkużobna winowaſche ju paduſchſtwa. Sſyrotu ßadžichu do jaſtwa. Wot ßwědomnja cžwilowana a pſches njeſkutk wowrótnjena wuſna ßo ßkużobna ßwojeje ſtóſcze. Tak ßwjeczachu druhi ras ſbożowne hody pod ſaßwěczenym ſchtomom. Hra je jara hnujaza, pokna hodowneje hnady, ducha a ſpěwa. Pſchi „kwaßnym puczowanju“ mohł ßo ſe ßměchami puknycz. Bjes dżiwa wſchak, hdyž ma baron Wjeßela hkupikojteho ßkużobnika, kiž wſchě wukaſy ßwojeho knjeſa nawopak ſroſymja a wuwjeduje. Kajka měſchenza ſ teho naſtanje! Hrajerjam wupraji k. wucžer Sſkodeńk ſjawny džak a ſhromadžiſna jim tſikróczńu ßkawu wunjeße. Knjes kapłan Delan, ſkožujo ßwoje ßkowa na Czíſchinſkeho heßko:

„Džerżcze k Bohu, k Sserbam džerżcze ßwěru,
Sserbſku ſdžerżcze khěżu, brózeń, hródż,“

pokaſa ſ jaßnymi ßkowami, kak wěra a narodnoſcz ſwißujetej. Schtóż jene wot ßo czißnje, też druhe bórſy ſhubi. Namokwjeſche nanow a ßynow do towarſtwa, ſchkitacz wótzow rěcz a wěru. Sa wuſkoczne nóżki ſczěhowachu reje. Mjes rejemi džakowaſche ßo knjes Miczka-Rakeczanſki ſa pſcheproſchenje, ſawdawaſche „Bożemje“ pſchitomnym a pſcheproſchowaſche na 30. ſakożeńſki ßwjedżeń „Sserbſkeje Lipy“ na dnju 13. februara w Rakezach.

Póndželu pſchedſtaji ßo dżěczom hra „Hody khudeje ßyrotki“. Sala bě ſaßo pſchepjelnjena. S napjatoſczu ſczěhowachu czin a ſ wobliczow rěczeſche ßobużelnoſcz a wjeßełoſcz ſ khudej ßyrotu. Sserbſke dżěczi też rad něſchto ßerbſke wohladuja, hdyž ßo hewak pſchezo ſ zuſej zyrobu ßycża. Sczěhujcze tutón pſchikład. Tak ßo wocžehuje młody ſplah k czeſczowanju maczerneje rěcze a nałożkow.

„Bjeßada“ móże ſe ſpokojenjom na ßwój derje radżeny ßwjedżeń ſhladowacz. A wſcho bě ryſy ßerbſke. To też dże!

S Khróſczíz. So ßo „njelubosna wěżka“ nětko po móżnoſczi ßnadna, haj ßamo „żortna“ pſchedſtaja, nima niczo na ßebi. To je cžłowjeſke waſchniczko: Hdyž je něſchto ſworak, potom ßo ſpyta wußwjatoſczicz. Tutej ßłaboſczi je też wěſta woßoba podczißnjena, runje kaž dopißowar W., kiž zuſe ſchaty płoka. S zyka je khětro ważene, mi a tebi niczo wo „njewěrnoſczach“ rěczecz. Czeho dla je zyke pſchedßydſtwo Sserboßkawa ßo na wyſchnoſcz wobroczyło? To ßu tola nahladni, dowěriwi a naſhoniczi mużojo. Khiba ßu czi też njewěrnoſcz wußywali? Wěrnoſcz woſtanje wěrnoſcz a byrnjež jej wuwinycz ßo ſpytak. To njech ßebi W. ſa wuſchi napiża. W nowinarſtwje njeſda ßo jara wobhonjeny bycz, hewak njeby druhim bjes dopokaſow njewěrnoſcz wumjetowak. Czeho dla wěſta woßoba ßo ßama njeſakituje, jeli ßo ranjena czuje a njewěrnoſcze wo njej ßo pißaja. Wſchako ßo na pjero wuſteji, lěpje hacž jeho ſekundant ſe ßwojim pſchiwiſkom. „Tajke ßamowólne pſcheproſchenje do domu — a to hnydom naſajtra — a tajka pſchipadna roſmołwa wo ßwjedżenju“ je runje tak wěrje podobne, kaž to, ſo Zeppelin ras na měßaczk pojědże. Směruj ßo, luby pſcheczelko W., a njetykaj ßo do wězow, kiž tebje niczo njeſtaraja.

S Lejneho. Póndželu rano je ßo pſched dwěmaj lětomaj pſchetwarjena brózeń, hamtſkemu pſchedſtejiczerjej Säuberlichej ßkuſchaza, wotpalika. Jenu jenož meter ſdalenu drjewjanu a ſe ßkomu krytu brózeń ſamó wohnjowa wobora płomjenjam wobrócz. Naſtata ſchkoda ßo ſe ſawěſczenjom ſaruna. Woheń je ßo po ſdaczu ſe ſłóſtniſkej ruku ſakożił.

S Wojerowſkeho wokrjeża. Krajny radžiczel dr. Hegenſcheidt je wot 10. hacž do 24. januara ſapuczował. Jeho ſaſtupjenje śmje w džěłach wokrjeßneho wubjerka wokrjeßny wotpóßłanz kralowſki komornik ſ Löbenſtein nad Łaſom, w džěłach dawkoweho ſarjadniſtwa krajny ſtarſchi a rytmiſchtr ſ Götz nad Bukowom, w krajnoradžiczelſkich naležnoſczach kral. wokrjeßny ſekretar Tornow.

Se Shorjelza. (Pſchißażny ßud.) W Parzowje ßo poßledni czaß ſa ßobu někotre brózńje wotpalichu. Loni 18. oktobra ßo brózeń ratarja Ssochora ſ wohnjom ſniczi. Skónczńje ßo na czeladnika Mikana, pola bura Schwauſche ßkużazeho, hrěſchachu, ſo woheń ſakożuje. Żandarm Mikana do pſcheßkyſchenja wſa a tutón ßo też wuſna, ſo je ſ jenych ſkcżiſnow domoj duzy Ssochorowu brózeń ſa-

palił. Mikana, kotryż je paduschstwa dla hižom 2 měßazaj jastwa wotpokucźił, k khostarni na 4 lěta saßudźichu a jemu czeßne prawa na 5 lět wotrjeknychu.

S Wochos. Ssrjedu tydźenja zyganjo ſ mjedwjedźemi (barami) do nascheje wßy pschicźahnychu. Posdźischo ßo k nim hischcźe dale zyganske cźrjódy pschidachu, kotreż ßo hromadźe w holi pschi schoßeju do Běleje Wody do lěhwa sleḧachu, Pola nich ßo 20 mjedwjedźow nalicźi. Njedźelu je zyła banda dale cźahnyła. Sawostajene stare wězy, klobuki a schkórnje, dopokasuja so ßu ſ wuspěchom w naschej wßy po proschenju khodźili.

Se Schiboje. Ssobotu popoldnju nękotsi ludźo w holi drjewo puschcźachu. Pschi tym 65lětny wumjeńkał Matej Kulka pomhasche. Na dobo schtom, kotryż ßo puschcźi, dele wrjeßny. Na njesboże Kulka na wopacźny bok wotskocźi, tak so schtomowa króna na njeho padźe a jeho k semi porasy. Bórsy po tym snjesboženy wudycha.

Se **Sslepeho.** W naschej woßadźe je ßo sańdźene lěto 169 dźěcźi narodźiło, 88 hólzow a 81 holcźkow, 4 ras dwójnikaj a 3 morwonarodźene. Kschcźeńſki ßlub je wobnowiło 69 dźěcźi, 45 hólzow a 24 holzow. Wěrowanych bu 28 mandźelskich porow. Wumrjeło je 64 woßobow. Spowjednych je bylo 4700, a to 1983 mužskich a 2717 žónskich, 4138 Sserbow a 562 Němzow. Domawoprawjenych je 95. — Psched 50 lětami běsche narodow 97, wěrowanjow 24, semrjetych 58. Psched 100 lětami běsche narodow 72, wěrowanjow 20, semrjetych 42.

S Běleje Wody. Tudomnych wobydlerjow nimaju na Shorjelskim ßudnistwje sa strósbych ludźi. Wóndano je pjecza pschi jenym prozeßu jedyn ßudnik jenemu ßwědkej rjekł: „W Běłej Wodźe je w nozy w 12 hodźinach tola kóždy cźlowjek pjany!“ To je hižom druhi krócź, so Shorjelszy ßudnizy tak njekhwalobnje wo wobydlerjach Běleje Wody ßudźa. Cźi pak ßebi to nochzedźa dleje lubicź dacź. Woßebje hoscźenzarjo budźa ßo ſkschiwdźenja dla pola pschedstajeneje wyschnoscze wobcźežowacź.

Přilopk.

* (Dźěcźo ſe żeleſniſkeho cźaha wupadło.) Do wulkeho roshorjenja njedźelu pucźowarjo w jenym żeleſniſkim wosu pschińdźechu, kotryż popoldnju ſ Barlina do Draždźan pschijędże. Mjes Priestewizami a Niederawu na dobo jenaj mandźelſkaj skorżicź poczeſchtaj, so je ßo jeju schtyrilětny ßynk ſ wosa shubił. Wscho pytanje w dothim pschekhódnym wosu bě podarmo, a jenoż móżnoscź wosta, so je na jéßbje hólczk pschi jenych durjach hrajkał, je wocźinił a pschi tym ſ wosa padnył. Strach ſtarscheju, kotrajż mějeſchtaj hischcźe mjeńſche dźěcźo pschi ßebi, móże ßo myßlicź. Żona jeneho żeleſniſkeho wothladarja dźěcźo na cźarje namaka. Jedyn lěkar ſ Niederawa bě jemu prěni pomozny a dźěcźo ſe ßwojim automobilom do Mischnjanſkeje hojerńje dowjeſe. Pódla lóżſchich franjenjow bě ßebi wono jenu ruku skamało. Na bliżſchim pucźowanju ſ dźěcźimi budźetej ſtarſchej drje ſ wjetſchej kedźbliwoscźu ja ßwojimi dźěcźimi hladacź.

* (Khoſtanz ſe żeleſniſkeho cźaha wuſkocźił.) Jedyn khoſtanz, kotryż ma dla kradnjenja cźaßnikow a skotych tworow w tu khwilu wóßomlětne khoſtanje w Waldheimſkej khoſtarni wotpokucźicź, dyrbjeſche ßo k jenemu pscheßkyſchenju do Torgawa dowjeſcź. Ssrjedź jéßby wón ſ cźaha wuſkocźi, a jemu ßo poradźi, cźeknycź. Pschi khroblym skocźenju bě pak ßo cźežko ſranił, schtoż jeho nuſowasche, wo wßy Nagemiethu k gmejnſkemu pschedstejicźerjej hicź, kotrehoż proſcheſche, so by jeho do jeneje hojerńje dowjeſcź dał. Wón wudawasche, so je ßo ſ automobilom pschejeł a ßo pschi tym ſranił. Woprawdźe tež khoſtanza do Mühlbergſkeje hojerńje dowjeſechu. Tam pak ptacźka bórsy ſesnachu, tak so je ßwobodu jenoż krótki cźaß wužicź mohł.

* Nětcźiſchi wyſchſchi wucźeŕ w Żitawi duchowny Moritz Claus je na ducha ſkhoriwſchi ßebi żiwjenje wſał. Wón je ßo w lěcźe 1871 jako ßyn jeneho duchowneho w Draždźanach narodźił.

* Sakſke wojerſke żiwjenje ſawěſcźaze towarſtwo, pod protektoratom jeho majeſtoſcźe krala ſtejaze, móże wo prawje ſwjeßelazym pschikhadźenjom nowych ſawěſcźenjow w měßazu dezembrje 1909 rosprawjecź. W tutum měßazu je do njeho 596 ßobuſtawow ſ něhdźe 400 000 hriwnami ſawěſcźenja ſaſtupiło. Wſchón ſawěſcźenſki wobſtatk 77 908 ßobuſtawow ſ 22 005 100 hriwnow kapitala wucźinja. Ssobuſtawam abo jich ſawostajenym je ßo w dezembrje 1909 31 900 hriwnow a wot ſapocźatka 34. wobkhodneho lěta 331 825 hr., wot wobſtacźa towarſtwa pak 3 216 275 hriwnow wupłacźiło. Wukaſanja a proſpekty ßu pola direkzije w Draždźanach, Schulgutſtraße 7, doſtacź.

* Wo mandźelſtwje ſemrjeteho krala Leopolda I. ſ baronku Vaughanowej, dźowku něhduſcheho domownika de la Coriż, Pariſke nowiny piſaju: Hdyż ßo kral w dezembrje jara khory cźujeſche, wón duchownemu k ßebi pschińcź da a ßo ſpowjeda. Tón ßamy dźeń baronka Vaughanowa ke mſchi a k ſpowjedźi dźéſche. Potom duchowny kralej dźéſche a jeho ſ baronku ſwěrowa. To ßo 11 dnjow pſched kralowej ßmjercźu ſta. Wot teho dnja kral wulke ſahorjenje ſa wěru a dźiwne poddacźe pokaſowaſche. Prjedy operazije chzyſche ßo wón hiſchcźe ras ſpowjedacź a poßlednje wolijowanje doſtacź. Wón ßebi wodacźe hrěchow inarticulo mortis żadaſche. Duchowny ſnapſchecźiwi, ſo dyrbi najprjedy k wumrjecźu hotowy bycź. Kral ßo ſtróži, tola wón ßo hnydom ſhraba a rjekny: „Bóh je ſ knjeſom, ßym w jeho ruży a wſcho pſchijimam, ſchtoż wón ſcźele.“ Wón ßebi tež pſchejeſche, ſo by duchowny pſchi operaziji pſchitomny był a ſo by jemu, hdy by trjeba było, poßlednje wodacźe hrěchow wudźělił. Hdyż jemu kapłan rjekny, ſo ßo ſa jeho wotkhorjenje modła, wón wotmolwi, ſo by lěpje było, hdy bychu ßo ſa jeho duſchu modlili. So baronka Vaughanowa ſ jeho khorokoża njewoteńdźe, bě jejna winowatoſcź, tam bě jejne měſtno, hdyż bě ßo ſ kralom zyrkwinſzy ſwěrowała.

* (Wo Halleyſkim komecźe.) W „Parižſkim żurnalu“ direktor Bourgeſkeje hwězdarnje, abbe Moureaux, wulicza, ſo ſemja 18. meje wokoło 5 hodźin pſches prut Halleyſkeho kometa póńdźe. Tónle prut njedobre wězy, jědojte pluny atd. wopſchija. Knjes Moureaux pak k ſměrowanju wobkrucźa, ſo wo tutym ſtraſchnym ſetkanju njedźiwajzy teho wjele njepytnjemy. Nascha ſemja je hižo 30. meje lěta 1861 podobne ſetkanje ſ jenym kometom měła, schtoż jej njeje niczo ſeſchkodźiło. Duż ſ měrom wocźakajmy.

* (Hoſpital do ſemje wjaſnył.) W Raiblu w Koruntanſkej (w Awſtriſkej) je tydźenja tamniſchi podkopkowy hoſpital wjaſnył. Měſtno, hdźež je hoſpital ſtał, je na lik podobny, kotryż je nimale hacź do kromy ſ wodu napjelnjeny. S hoſpitalowych wobydlerjow ſtaj ßo jenoż dwaj mužſkaj wukhowałoj. Wſchitzy druſy ßu ßo pak ſaraſyli, pak ßo tepili. Njesboże je ßo ſ tſélenjom pod hoſpitalom ſawinowało. Semja pod hoſpitalom je podkopana.

* (Wußlědźenaj mordarjej. W jenym żeleſniſkim cźahu bliſko Pariſa běchu wóndano bohatu knjeni Gouinowu ſkónzowali, ju wurubili a jejne cźěło ſ wosa won cźißli. Jako jeje mordarjow ßu wojakow Michela a Grabya wußlědźili. Na jeju wußlědźenje bě Gouinoweje ßwójba 25 000 frankow myta wuſtajiła. Tule ſummu je ßebi jedyn kuchaŕ ſaßkużił, kotryż bě hromadźe ſ wojakomaj do cźaha ſaſtupił a ßynej ſkónzowaneje Gouinoweje wosjewi, ſo ßo na wojakow hrěſchi. Wón wjedźeſche, ſo mataj Michel a Graby, ſ kotrymajż bě w tej ßamej kompagniji ßkużił, njedobre mjeno. Mordarjej ſtaj ßo wuſnałoj, ſo ſtaj ßebi hnydom pſchi wotjędźe wotmyßlikoj, jeneho ßobupucźowarja wurubicź a ſo ſtaj teho dla ſ wosa 3. klaßy do jeneho wosa 1. klaßy ſaléſkoj. Hdyż Gouinowu ßamu w jenym kupeju ſpizy nadeńdźeſchtaj, ſawěſchk ſacźahnyſchtaj a ßwězu haßnyſchtaj. Wotucźiwſchi Gouinowa ſakſchikny. Wojakaj ßo na nju waliſchtaj, dajeſchtaj ju a ju ſateptaſchtaj. Potom jej ruczny toſchu wutorhnyſchtaj, w kotrejż 5000 frankow namakaſchtaj. Mjes tym ſo ßebi wojak Michel draſtu wot krwě cźiſcźeſche, Graby żonine cźěło na koliju cźißny. Mordarjej ßo wuſnaſchtaj, ſo ſtaj mjeno ßwojeho wopora hakle ſ nowin ſhoniłoj. Gouinowej rubjene pjerſchcźenje ßo we wobydlenju Micheloweje lubki namakachu. Mordarſtwa dla je ßo wobydleŕſtwo hłuboko roshoriło, dokelż je mjes wójſkom rubjeżniſtwo poßlednje lěta żałoßnje pſchiběrało a dokelż je Graby ßyn jeneho brigadiera Parižſkeje tajneje polizije — W Franzowſkej wſchě słóscźe pſchiběraju, dokelż ßo tam w ſtatnych ſchulach młodźina bjes nabożneje wucźby wocźehnje.

* (Woheń w Peterburgu.) S njewobhladniwoſcźu jeneho ßkużobnika je w automobilowej kólni wulkowjercha Nikołaja Nikolajewicza ßudobje benzina rosbuchło, pschi cźimż ſtaj ßo jedyn monteur a jedyn pohoncź morikoj a ßo ſpalikoj. Woheń ßo na ſchtyri poſchkody wyßoke dwórſke twarjenje wupſchestrje. Żony ßkużobnikow po tſéchach cźeknychu a ßo wukhowachu. Wſcha Peterburgſka wohnjowa wobora haſchecź pomhasche. Drohotne hiſtoriſke ſběrki ßo wukhowachu. Schkoda ßo na milijon hriwnow wobliczа.

* (Dwaj żeleſniſkej cźahaj do ßo ſraſyłoj.) Pola Altenbeckena w Heſſenſkej je jedyn ſpěſchny cźah do jeneho tworoweho cźaha ſawadźił. Lokomotivnik tworoweho cźaha ßo na měſcźe mori; nękotsi ludźo tworoweho cźaha ßo cźežko ſranichu. 15 tworowych wosow je ßo rosbiło. S cźim je ßo njesboże ſawinowało, njeje hiſchcźe wujaßnjene.

Za Serbski Dom w Budyšinje
darichu:

Knjez propst Eug. Soloviev w Koburgu . . 5 hr. — np.
Knjez kubleŕ Młynk w Ćemjeŕcach . . . 2 hr. — np.

Hromadźe: 7 hr. — np.

Z dźakom kwituje a dalše dary přijimuje
zarjadnistwo Maćicy Serbskeje.

Wuſzudźenja.

Khoſtanſka komora. 36 lětny direktor Emil Kunz ſ Korſymja měješe ßo dla ſawjedźenja makolětneje holzy ſamolwicź. 16. oktobra běchu ßkužobnu holzu Rosu Wetzelez ſe Saidy, kotraž bě hakle 14 lět ſtara a wot jutrow pola Kunzez ßkužeſche, wobwěßnjenu namakali. Wſchelake ſnamjenja tukanje ſbudźachu, ſo ßu holzu ſkónzowali. S podhladom, ſo je mordaŕſtwo ſkucźiła, holzynu knjeni, Ottiliu Kunzowu rodź. Wolfez, loni 21. oktobra do pſchepytowanſkeho jaſtwa wotwjedźechu. Dokelž pak ßo Kunzowej njehodźeſche žana wina dopokaſacź, ju ſa něktore dny ſ jaſtwa puſchćichu. Sa to pak ßo wukopa, ſo bě Roſa Wetzelez něktore dny do ßwojeje ßmjercze ſpſchećelenej ßkužobnej holzy Schneiderez liſty pißała, kotrejež wopſchijecze Roſyneho nana pohnu, direktora Kunza wobſkorźicź, Kunza winowachu, ſo je w cźaßu wot jutrow hacź do oktobra Wetzelez, kotraž bě hacź do teho cźaßa pózcźiwa holza była, ſawjedł. Ssudnizy njemějachu ſawjedźenje ſa dopokaſane, tola běchu pſcheßwědčeni, ſo bě ßo Kunz cźežko na Wetzelez žónſkej cźeſcźi pſchepſchimał. Wobſkorženeho po tajkim dla woſpjetneho ſkutkneho ſkſchiwdźenja k jaſtwa na 2 měßazaj ſaßudźichu.

Inventurſke a ſ wohnjom wobſchkodźenych wězow wupſchedawanje.

Po wohnju
we wukładnym woknje a khlamach

23. dezembra 1909 wudyrjenym, je ßo wjele draſty ſpaliło a ßo wulki dźěl bóle abo mjenje wobſchkodźił, a po ſkónczenju

inventury

ßym wulki dźěl

žonjazeje a mužazeje draſty

kaž tež dźěl dźěcźazych wobleczenjow, paletotow, jupow, kholowczkow a holcźazych žaketow

po hiſchcze ženje ßkyſchanych płacźiſnach na wupſchedawanje ſtajił.

Otto Preuss

mějeczel Khorla König

na žitnej haßy 4. w Budyſchinje na žitnej haßy 4.

Drjewowa awkzija.

Wutoru 18. januara 1910 ma ßo na **Njeßwaczidliſkim majoratnym hajniſkim revěrje** ſcźěhowaze

palne drjewo

w **lěßu** ſa **hotowe pjenjeſy** na pſcheßadźowanje pſchedawacź:

15 rm **ſchcźěpow liſcźoweho a jehlinoweho drjewa,**
120 „ **kulnchow** „ „ „
35 „ **hakoſow jehlinoweho drjewa,**
770 „ **walczinu liſcźoweho a jehlinoweho drjewa,**
80 dołhich hromadow liſcź. a jehl. drjewa,
390 rm **pjeńkow,**

} w drjewiſchcźu 22. wotdźěl. a jenotliwje w 22. a 23. wotdźělenju.

Shromadźiſna dopołdnja w 9 hodź. w drjewiſchcźu 22. wotdźělenja pſchi ſtarej Rakeczanſkej drósy.

Hrabinſke hajniſke ſarjadniſtwo w Njeßwaczidle.
W. Dreßler, wyſchſchi hajnik.

Drjewowa awkzija
na Drobjanſkim revěrje.

Wutoru 18. januara 1910 dopołdnia wot 1/2 10 hodźin ma ßo tam

26 rm **khójnowych ſchcźěpow,**
1 „ **bŕěſowych ſchcźěpow,**
66 „ **khójnowych kulnchow,**
304 „ **khójnowych dołhich hromadow**

ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Sapoczatk pola Lomſka pſchi wowczej ławje.

W Minakale, 11. januara 1910. **Mauke.**

Drjewowa awkzija.

Na **Cźichonjanſkim** a **Libuchowſkim revěrje** ma ßo
wutoru 18. januara 1910
ſcźěhowaze drjewo ſ wuměnjenjemi na pſcheßadźowanje pſchedawacź:

něhdźe **90 tołſtych twjerdych dołhich hromadow,**
2 rm **ſchkowronczodrjewowych kulnchow,**
5 twjerdych dołhich hromadow,

něktore ſchowronczodrjewowe a ſchmrěkowe **žerdźe** a něktore **pjeńki.**

Sapoczatk dopołdnja w 9 hodźinach w Cźichonjanſkim haju, popołdnju 1/2 2 hodźin w Libuchowje a Kſchiwej Borſchcźi.

W Cźichońzach, 12. januara 1910.

Hajniſke ſarjadniſtwo.
May.

Drjewowa awkzija
na Hermanczanſko-Pßowjanſkim revěrje.

Schtwórtk 20. januara 1910 ma ßo ſcźěhowaze

palne drjewo

ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź:

60 rm **khójnowych ſchcźěpow,**
110 „ „ **kulnchow,**
86 „ „ **pjeńkow,**
220 dołhich hromadow,

} w 29., 30., 32. a 44. wotdźělenju na Kaponizy.

Sapoczatk dopołdnja w 9 hodź. w lěßnej korczmje w Nowych Pßowjach.

W Hermanczach, 12. januara 1910. **Pfefferkorn.**

Proßata Miſchnjanſkeje raßy

ßu na pſchedań na **ryczeŕkuble w Rakezach.**

Dalſche je ſhonicź pola inſpektora **Kocze** tam.

100 zent. khoſchczazych prutow

tež po mjeńſchich dźělbach kupuje

wokrjeßny wuſtaw na Židowje
pola Budyſchina.

Viſitne khartki

cźiſchcźi ſpěſchnje **Smolerjez knihicźiſchczetuja.**

Pschepoloženje schewstwa.

Cžesčenym Sserbam w Porschizach a wokolnoscži najpodwolnischo k wjedženju dawam, so žym žwoje **schewstwo** s Lětonja do

Nowych Porschiz cžišlo 82

do Zimmermannez sahrodnistwa pschepoložik.

Proschu mje tež w mojim nowym bydlenju se skasankami poczesczicz a lubju, so budu kóždemu czesczenemu wotebjerarjej sprawnje a płaczisny hódno poškužicz.

Ernst Ssymann w Nowych Porschizach.

Cžesczenym **twarjazym** Sserbam žo

k pschikrywanju tšěchow se schifrom

poruczam. Dołholětne wobstacze mojeje firmy dobre a tunje wuwjedženje sarucza. Mi je stajnje mózno, s tunim nakupjenjom najtuńsche płaczisny a pschihódne sapłaczenje postajicz.

Dželba trjebaneho schifra □meter po **1 mk. 80 pj.**
je hischcze na składze.

August Schumann,
w Budyschinje na Tšelanskej drósy.

4800 mk., 4500 mk. a 3300 mk.

je hnydom na dobre hypotheki wupožczicz psches

J. a E. Kobana
pschi žitnych wikach 4.

Pólper

k rosbuchanju a rostšelenju kamjenjow a pjeńkow
tež bjes wobžwědčenja porucza

J. G. Klingst naßl.
w Budyschinje
na bohatej haßy 16.

Žiwnosčz na pschedań.

Žiwnosčz cžišlo 5 w Kobelnju pola Klukscha je hnydom se žwobodneje ruki na pschedań.

Khěža na pschedań.

Maßiwna dwajschožna bydleńska khěža, rjenje leżaza, je wobžedžerjowego semrjecza dla na pschedań w Bórku cžišlo 15.

Dalsche je shonicz pola **Adolfa Wolfa** w Wbohowje (Halbendorf bei Köblitz). **Herbjo.**

Dželanski kóń

žylny, mjes dwěmaj na wubjerk, ma na pschedań, dokelž je wysche,

knježi dwór we **Lupoji**
pola Radworja.

Kóń

na pschedań.

Schěsczlětny cžornak s hwězdu je, dokelž je wysche, płaczisny hódno na pschedań w Sdžaru cžo. 6 pola Klukscha.

Drjewowe awkzije: Póndželu 17. januara na Wulkodubrawskim revěrje dopołdnja w 9 hodž. — Sstjedu 19. januara, dop. wot 9 hodžin w Marijnych kupjelach na klóschtyrskim winizowym revěrje.

K Božemu dźěšću darichu za »**Raj**«, časopis za pěkne dźěći: kk.: Z dalokeje cuzby 7 hr.; towarstwo »Włada« w Budyšinje 3 hr.; korčmar a rěznik Fähla w Nowym Łusču 1,50 hr.; po 1 hr.: Jakub Pjetaš w Kukowje, Pawoł Čornak we Wotrowje, W. w P.

Zapłać Bóh wšěm dobroćerjam! **Redakcija »Raja«.**

Wutrobne zbožopřeća k nowemu lětu wupraja wšěm lubym Serbam a jich přećelam doma a we wukraju z dobom so wukupiwši z darom za naš »Serbski Dom«:

9,80 hr.: k. gymnasialny direktor Holan w Rewalu.

po 3 hr.: kk. farař em. Ryćeŕ we Wernigerodze, Jakub Lorenc w Hiesfeldze.

2 hr.: k. kubleŕ Jurij Cyž w Žuricach.

Sa žwoju pschedawańju kolonialnych tworow derje wotcžehnjeneho hólza, žyna sprawneju starscheju, jako **wuczobnika** pytamoj.

Ginzel & Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy.

Jutry 1910 žo žyn sprawneju starscheju w mojej kolonialtworowej a zigarowej pschedawańi jako

wuczobnik

pschiwosmje.

Jurij Wölsle w Budyschinje
pschi drjewowych wikach,
na rózku zyhelnskeje haßy.

Sa žwoje kolonialtworowe klamy k jutram

wuczobnika

s pschihódnymi wuměnjenjemi pytam

Hans Lindner
na rózku žerbskeje a schuleńskeje haßy.

Kowarski wuczobnik žo pyta.

Hólz, kotryž chze kowarstwo nawuknycz, s pschihódnymi wuměnjenjemi wuczbu namaka pola kowarskeho mischtra **Bära**
w Njeßwaczidle.

Ssyn sprawneju starscheju, kotryž chzył **krawstwo** nawuknycz, móże jutry do wuczby stupicz pola **J. Brühla** w Budyschinje
pschi drjewowych wikach 5.

Kowarńja

w Hornim Hunjowje pola Hodžija je hnydom na pschedań. Dalsche wukasuje kubleŕ Würgatsch tam.

Wobydlenje

sa měrnych ludźi je na pschanajecze w Bóschizach cžišlo 18 pola Njeßwaczidła.

Serb. tow. „Lipa“ za Rakecy a wokoln.

změje, da-li Bóh, jutře njedźelu, 16. wulk. **rózka**, pop. z dypkom 4 hodžin w Sokec hosćencu swoju

hłownuz hromadźiznu.

(Rozprawy a nowowólby.)

Ważnych wuradźenjow dla mšě lube sobustawy a hosći w bohatej ličbje wočakuje

předsydstwo.

Hólz, kotryž chze **pjekarstwo** nawuknycz, s pschihódnymi wuměnjenjemi wuczbu namaka pola **Pawoła Nycze** w Budyschinje na Schliebenskej drósy.

Pjekarskeho wuczobnika

s pschihódnymi wuměnjenjemi k jutram pyta **J. Schulta**
na garbarskej haßy.

Hólza, kotryž chze **rěsnistwo** dokładnje nawuknycz, pyta

Otto Fiebiger,
mischtr rěsniskeje jednoty,
w Budyschinje
pschi mjaßowym torhoschczu 6.

Rěsniskeho wuczobnika

s pschihódnymi wuměnjenjemi jutry pyta rěsniski mischtr **Gustav Teutscher** na horncžerskej haßy 55.

Schewskeho wuczbnika

pyta **C. Hautz** w Małym Wjelkowje.

Kuchařki, stwinske a žłužobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy k žwinjom, wotroczkow, žrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłaczerske žwójby pyta hnydom abo posdźischo pschistajerka **Görlichowa** na žukelnskej haßy 1 na rózku žitnych wikow w cžrijownі knjesa Heinr. Mohra.

K 1. februarej starschu dowěrnu

žłužobnu holzu,

kotraž žo troschku na warjenje wusteji, pyta **Elisa Sachsowa**
na bohatej haßy 4.

Džak.

Sswojemu prjedawschemu, wutrobnje lubowanemu a wjele cžesczenemu duschowpastyrjej, wyšokodostojnemu knjesej fararjej Jakubej, sa jeho duschehnjaze a wokschewjaze předowanje, s kotrymž je Njeßwaczidlisku woßadu njedźelu po tsjoch kralach wulzy swjeßelik, žo horzy džak praji.

Mnohy kemscherjo.

(K temu cžišlu pschiłoha.)

Spěwarske,

žerbske a němske,

jednorje hižo po 2 a 3 hr. a woßebnje do cželazeje kože

swjasane hižo po 6 hacž do 10 hr. žu na pschedań

we wudawarni Serb. Nowin.

Pschiloha k cžišku 3 Serbskich Nowin.

Ssobotu 15. januara 1910.

Placžišny rěsneho slotu na Draždžanskich slótnych wikach.

10. januara 1910.

Placžišny po zentnarju w hriwnach.

Slótne druzhiny a wosnamjenjenje.	Žiwa hr.	Rěsna waha hr.
Wóły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscze hacž do 6 lět	41–44	77–80
awstriske	48–50	84–86
2. mlode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	36–40	72–76
3. žrěnjo pizowane mlode, derje pizowane starsche	32–35	68–71
4. žnadnje pizowane kóžbeje staroby	25–31	57–66
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscze	39–42	71–75
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetscheje rěsneje hódnoscze hacž do 7 lět	35–38	66–70
3. starsche, wukormjene krowy a žnadnje wuwite mlódsche krowy a jałojzy	30–34	60–65
4. žrěnjo pißowane krowy a jałojzy	25–29	55–59
5. žnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	46–53
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscze	39–42	69–73
2. žrěnjo pizowane, mlódsche a derje pizowane starsche	35–38	65–68
3. žnadnje pizowane	30–34	60–64
Cželata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	50–54	80–84
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	46–49	76–79
3. žnadnje wuwite wot zyza	41–45	71–75
Sswinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich schischiženjow w starobje hacž do 1¼ léta	60–61	77–78
2. mjaßne	57–58	74–75
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	52–56	68–73

Placžišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:	W Budyschinje. 8. jan. 1910 wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju. 5. jan. 1910. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pschenza běła	—	—	—	—	11	—	11	30
" žołta	—	—	—	—	10	70	11	—
" nowa	10	60	10	75				
Rožla	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa	7	65	8	—	7	60	7	90
Jeczmjeń	7	75	8	—	7	75	8	25
Wows nowy	8	—	8	20	7	60	7	85
Hróch	12	50	15	—	12	50	13	—
Woka	10	—	11	—	—	—	—	—
Jahły	15	50	17	—	16	—	17	—
Hejduschka	17	—	18	50	20	—	22	—
Běrny	2	30	2	60	2	20	2	50
Butra 1 kilogr.	2	80	2	90	2	40	2	50
Pschenična muka 50 "	11	25	20	50	19	25	20	25
Ržana muka 50 "	9	50	13	—	13	50	14	50
Ssyno 50 "	5	—	5	50	4	50	5	—
Ssloma 100 "	5	40	5	50	3	50	5	—
Proßata 768 schtuk, schtuka	13	—	27	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby 50 kilogr.	—	—	6	25	6	40	6	60
Ržane wotruby 50 "	—	—	6	50	6	60	6	80
Pschenčny gris 50 "	—	—	6	50	—	—	—	—
Ržany gris 50 "	—	—	7	50	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenza (běła) wot — hr. — np., hacž — hr. — np., pschenza (žołta) wot 10 hr. 60 np. hacž 10 hr. 75 np., rožła wot 7 hr. 65 np. hacž 8 hr. — np., jeczmjeń wot 7 hr. 75 np. hacž 8 hr. — np., wowß wot 8 hr. — np. hacž 8 hr. 20 np.

W Budyschinje placžesche: kórz pschenzy (běła) po 170 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np., žołta — hr. — np. hacž 10 hr. 15 np., nowa: 18 hr. — np. hacž 18 hr. 20 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np., nowa: 12 hr. 30 np. hacž 12 hr. 50 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 11 hr. 6 np. hacž 11 hr. 60 np.

Wiczne placžišny w Kamjenzu.

5. jan. 1910.

Po 50 kilogr.: Rožła wot 7 hr. 70 np. hacž 8 hr — np., pschenza wot 10 hr. 60 np. hacž 11 hr. — np., jeczmjeń wot 7 hr. 50 np. hacž 7 hr. 80 np, wowß wot 7 hr. 50 np. hacž 8 hr. — np., jahły wot 16 hr. — np. hacž 17 hr. — np. hróch 15 hr. — np., žyns 5 hr. 60 np., běrny 2 hr. 60 np., ssloma (100 kilogr.) 6 hr. — np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr 20 np. hacž 2 hr. 50 np.

Wjedro w Londonze 14. januara: Pomroczene.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi smeje 2. njedželu po tsjoch kralach rano w 7 hodž. duchowny Tischer žerbsku spowjednu rěcž, ½9 hodž. farat Rěda žerbske a w 10 hodž. němske prědowanje. — Tydženske sastojnske dźěła smeje duchowny Tischer.

Wórowani:

W Michalskej zyrkwi: Jan August Wrobl, želesniski dźěłaczer w Sczijezach, s Marthu Friedu Strehliz tam.

Křóeni

W Michalskej zyrkwi: Richard Kurt, Ernsta Bjedricha Mužika, žiwnoscžerja w Czichorzach, ž. — Frieda Erna, Jurja Pawoła Mlynka, drohowego wothladarja w Bórku, dž. — Lisbeth Gertrud, Jakuba Fiedlerja, dźěłaczerja pod hrodom, dž.

Zemrjeół:

W Michalskej wozadze 7. januara: Handrij Wobst, žiwnoscžer a rowak we Wulkim Wjelkowje, 75 l. 1 m. 18 d. — 9. Marja Hedwig, Gustava Maza Stiebitza, formarja na Židowje, dž. 1 l. 10 m. — Hańža Holanez, njebo Augusta Libsche, khěžerja a cžěßle w Dobruschi, sawostajena wudowa tam, 79 l. 8 m. 20 d. — Hańža Lehmannez, dostawarka invalidneje renty we Wulkim Wjelkowje, 56 l. 23 d.

Zyrkwinske powjescze s Hodžija.

2. njedželu po tsjoch kralach smeje rano ½8 hodž. farat Kschižan žerbsku spowjednu wuczbu, ½9 hodž. duchowny Voigt žerbske a w 10 hodž. němske prědowanje.

Zyrkwinske powjescze s Budestez.

2. njedželu po tsjoch kralach smeje rano we 8 hodž. duchowny Bójz žerbsku spowjedž, farat Domaschka dopołdnja w 9 hodž. žerbske a ½11 hodž. němske prědowanje

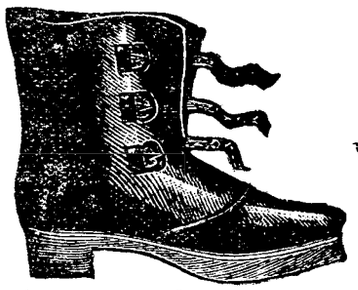

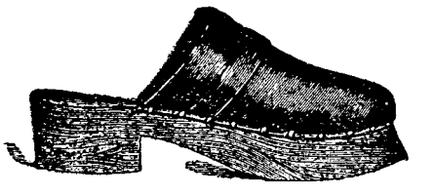

Schtóž chze žebi

drjewjanzy, drjewjane a filzowe stupnje

a tež

kožane cžrije

tunjo nakupicž, njech žo direktnje do **drjewjanzarnje**

Oty Hebera

na žerbskej haßy 9 wobraczi.

Drjewjanzy a drjewjane stupnje žo saßo póduschuja.

Th. A. Wällnitz naslědnik

w Budyschinje

9 na žukelnskej haßy 9.

Najtuńsche kupowanske žórło

sa

njewjesczinske wuhotowanje

a

jednotliwe meble

solidneho a modneho dźěła.

Sprawne poßłuženje.

Pschi hotowych pjenjesach rabatt.

Ssamßna pólstrowarnja.

Wobhladanje bjes kupjenja dowolene. Proschu, na mjeno a hěßiny cžo. kedžbowacž.

Eckendorfske runklizowe ßymjo,
dobru
pscheńczmu muku,
kolbaßowu
hejduschku,
raiß a nudle
porucza
Khorla Kahrowe
pschi žitnych wikach.

Parna zyhelncza
w Mjeschizach
ßwoje wubjerne
murjerske zyhele
s zyhelncže abo hacž na twar porucza.
S poczesczowanjom
G. Prüfer.

Liebsch,
budnisli aktuar sw. ßłužby
pschi nowych hrjebjach 5
pißarnja sa kupowanske, hypothekske, dismembrazisske, testamentske a sawostajeństwowe wězy atd.
Rěczi ßerbski.
— Telefon čißło 177. —
Pschebadžowanje ležomnosczow.

Dr. C. Roeberowy
plestr psche podklócže
wicže, drjenje 1 schk. 50 np. je ßo tyßaz krócž wupruhował.
Germania drogowuja
na bohatej haßy.

Brodowska

haptyka
na hoschizu haßy 21
Kaschel,
katarrh,
dybawosczj
ßo spěschnje połožeja
s thymusinom
Blescha po 75 np.
1 hr. 40 np.

Lubijska banka
w Lubiju w Sakskej a w Neugersdorfje.
Filiale: w Budyschinje, Shorjelzu, Žitawje a Seifhennersdorfje.

Dawamy wot 16. febr. 1909 sa pjenjesy, pola naß na dań date

bjes prjedawscheho wupowjedženja	3%	na lěto.
s měßacžnym wupowjedženjom	3¼%	
s 3měßacžnym =	3½%	
se 6měßacžnym =	4%	

Pjenjesy, kotrež ßu bjes wupowjedženja podate, móža ßo tež sa check wužicž. Checkowe knižki, kaž tež postajenja, checkowy wobkhad nastupaze, ßu pschi naschich kaßach dostacž.

Filiala Lubijskeje banki
w ßerbskim domje.

W. Häcker.
Wolmjane a bawlmjane twory
w Budyschinje na žitnej haßy 7.
Wulki wubjerk
wolmjanych a połwolmjanych
ßuknjowych tkaninow.

Koschlazy barchent.	Hotowe ßuknje.
Jakowy barchent.	Hotowe schórzuchi.

Sprawne poßłuženje. — Tunje płaczišny.

Franz Marschner
czaßnikar w Budyschinje
na bohatej haßy 9
ßwój skład **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczazow** k dobroczinwemu wobkedžbowanju porucza.
Hódna twora. **Pißomne rukowanje.** **Tunje płaczišny.**

Swój wulki skład
běłych a pißanych
barchentowych košlow
po jara tunich płaczišnach poručam:
mužaze koschle hižo po 1 mk.,
žonjaze koschle hižo po 90 np.,
dźěczaze koschle wschěch wulkosczow hižo po 30 np.
Emil Wehrle
na jerjowej haßy 7

Kosaze kože
howjase kože,
czelaze kože,
sajerže, kaniklaze,
tkhórjaze, kunjaze,
kocže kože,
wowcze kože
a **wowczu wolmu**
po najwyschschich płaczišnach kupuje
Heinrich Lange
a pschi žitnych wikach 11
pschi wowßnych wikach 4,
pschi ßerbskej katholskej zyrkwi.

Želeso, metalle, hadreschcža, kosce
atd.
po najwyschschich dnjowych płaczišnach kupuje
Siegfr. Sußmann
na hornczerskej haßy 35.

Pißomne wuczinjenja,
liseziny, testamenty,
prósstwowne pißma atd. nastajeja,
hypothekske pjenjesy a kupowanje a pschedawanje ležomnosczow
saradžujetaj
J. a E. Koban pschi žitnych wikach čžo. 4, telefon 675.
— Rěčzimoj tež ßerbski. —

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawaŕ Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihlićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 4. Sobotu 22. januara 1910. Lětnik 69.

Swětne podawki.

Pschepołoženje zwjedźenja tśjoch kralow na bliźšn sćěhowazu njedźelu.

Sswjedźeń tśjoch kralow njebudźe žo pschichodnje w Sakskej wjazy wožebje zwjećiću, hdyž 6. dźeń januara na wschědny dźeń padnje. Prěnja komora sakskeho zejma je wobsamknjenju druheje komory pschihłosowała, po kotrymž ma žo zwjedźeń tśjoch kralow na bliźšu sćěhowazu njedźelu pschepołoźić, tak daloko hač 6. dźeń januara sam na jenu njedźelu njepadnje. Pschi zwojim wobsamknjenju je žo prěnja komora wožebje z tym wodźić dała, so žo w Pruskej a w pschimjesowazych mjeńšich němskich statach zwjedźeń tśjoch kralow wjazy njezwjeći a so z nim wobkhodne dźěło schkoduje.

Sswjedźeń tśjoch kralow je najstarši zwjedźeń kschesćijanskeje zyrkwje. Katholska zyrkej jón wschudźe zwjeći, też w tych krajach, hdźež jón stat jako zwjaty dźeń wjazy njepschipósnawa.

Pschikrótschenje samknjeneho cźaża.

Namjet zwobodomyślneje strony, kotryž zebi pschikrótschenje samknjeneho cźaża žada, je w sakonjedawazej deputaziji wjetschinu namakał. Duž budźe deputazija w połnym zejmje namjetować, so by žo namjet pschijał. Wěste je, so budźe druha komora z wulkej wjetschinu sa njón hłosować. Njezyrkwinska strona, z liberalnych a sozialdemokratow wobstejaza, ma w nětcźischim zejmje rozsudźazu wjetschinu. Evangelska zyrkej nima ničžo dobre wot tuteje wjetschiny wočakać.

Njewěrna powjedańza wo rospuschćenju sakskeje druheje komory.

W debacźe wo kultuzowym etatu w druhej komorje zwobodomyślny sapósłanz Günther spodźiwanje sbudźazu powjesć wosjewi, so je žo jemu powjedało, so žu žo z wyšokeho městna wótre złowa wo nětcźischim sestajenju druheje komory a wo jejnej dźěławosći rěcźał. Nowy schulski sakoń, kotryž žo w tu khwilu pschihotuje, je tak krucźe prawowěrjazy nastajany, so je wusamknjene, so by jón nětcźischa komora pschijała. Teho dla ma knježerstwo myśle, druhu komoru rospuschćić, sa cźož wona hischcźe wólbnu parolu pyta. Finanzny minister dr. Rüger dyrbi žo pschi tejle składnosći z jenym konservativnym wjednikom narunać. W poźedźenju pschitomny statny minister dr. Beck na praschenje wotmolwi, so njeje ani w kraju, ani w knježerstwje ničžo wo powjedanju sapósłanza Günthera znate.

Łódźnistwowe dawki na němskich rěkach.

Kaž hižo w druhej komorje sakskeho zejma, je žo nětko też w prěnjej komorje khětro wótrje pschećiwo łódźnistwowym dawkam na němskich rěkach, kotrež chze Pruska sawjesć, rěcźało. Universitny profesor dr. Wach z Lipska rozestajesche, so bychu tajke dawki němskej wustawje pschećiwne byle. Pruska drje chze namjetować, so by žo khěžorstwowa wustawa pscheměnika, tola tajke pscheměnjenje njezmě žo stać, byrnjež by wone k wužitku wulkeje wjetschiny na schkodu mjeńschiny złužiło. Tu žo wo jara wulke a zwjate interesy jedna. Heźko dyrbi rěkać: małe je tu wulke, a wschitzy sa jeneho. Powjesć, so je stejischcźo Sakskeje, Awstriskeje a Hollandskeje w tymle praschenju kabłate, je njewěrna a profesor dr. Wach žo nadźijesche, so wobmyślenje Sakskeje pschećiwo łódźnistwowym dawkam wothłóž w Němskej namaka. Zyła komora tejle rěcźi žiwje pschihłosowasche.

Khěžorstwowy towaŕstwowy sakoń

wyschnosće pjecźa w Sakskej a Pruskej njeprawje nałožuja. Sswobodomyślny sapósłanz dr. Müller zebi žadasche, so bychu wyschnosće kóždołětnje rosprawu wo zwojich naprawach podałe a so by khěžorstwowe knježerstwo w zejmje wo njeprawosćach rozjaznjenje dało.

Statny sekretar Delbrück wotmolwi, so ma khěžorstwo jenož wuwjedźenje towaŕstwoweho sakonja dohladować. Samolwjenja sa jenotliwych sastojnikow maja jenotliwe staty. Wschitzy cźi, kotrymž wo to dźe, so by žo sakoń po smyśle nałožował, dyrbjeli pschi njeprawosćach po pschedpisanym pucźu instanzow hić.

Sozialdemokrat Brey žadasche zebi, so bychu žo njejaznosće w sakonju z jaznymi postajenjemi narunać. Polak Stychel žo wobcźežowasche, so polizija rěcźowy paragraf zamo k temu wužije, so žo do pólskich towaŕstwow dobywa. Wo wulkomyślnym nałoženju sakonja njeje w pólskich stronach ničžo pytnyć. Danski sapósłanz Jansen praji, so žu w Danskich stronach na sakožku sakonja mnohich wucźerjow a sastojnikow z njeprawom pokhostali. Ssamo kwaźy polizija wobkedźbuje.

Podpjeranje dźěło njemějazych tobakowych dźěłaćerjow.

Sozialdemokratojo w khěžorstwowym zejmje žu namjet stajili, so by žo summa, k podpjeranju dźěło njemějazych tobakowych dźěłaćerjow pschiswolena, wo 4 milijony hriwnow powyschika. Něhdźe 20 prozentow tobakowych dźěłaćerjow je po sawjedźenju powyschenja tobakoweho dawka dźěło shubiło. Złonske wyschnosće žu na maliću kostne waschnje a nicźomnymi wurěcźemi wo podpjeru proschazych dźěłaćerjow wotpokasali, na to žo sozialdemokrat Geyer wobcźežowasche.

Statny sekretar Wermuth snapschećiwi, so budźe wón sozialdemokratiske wobcźežowanje pruhować dać. Mjes tym je wón wscho cźinił, so žo sakonjowe postajenja wuwjeduja. Hać do kónca dezembra je žo 1,625,000 hriwnow podpjery wudało. Liczba podpjeru žadazych je kónc lěta 1909 skoro 54,000 wucźiniła, z nich pak je jenož pjecźina trajnje bjes dźěła była. S tychle próstwow je žo 46,000 pschipósnało, 2474 njeje žo hischcźe wotbyło. Je to njerodne dźěłanje, kaž je to Geyer mjenował?

Wuzwojenje pólskich kublow,

w prjedawschim pruskim krajnym zejmje wobsamknjene, ma žo w bliźšim cźaźu sapoćeć. Najprjódy dyrbi žo tym pólskim kublerjam jich wobzedźeństwo wotewsać, kotsiž žu z wjetscha we wukraju žiwi.

Też w rańschej pruskej provinzy žo rosschěrjenju Polakow po móžnosći sadźěwuje. Tam wyschnosć też Polakam wobara, zebi khěže kupować. Schtóž chze khěžu natwaricć, tón dowolnosć k twarjenju hakle dostanje, hdyž je žo na to swjasał, so khěžu posdźišcho žanemu Polakej njepscheda. Tak žo jenemu wobzedźerjej dowoli, kólnju a bróžeń natwaricć, tola dowolnosć k twarjenju

domſkeho mózeſche wón jenoż ſ tym wuměnjenjom doſtacź, ſo domſke Polakam njepſcheda. W rańſchej Pruſkej drje ſakoń, po kotrymż Polazy njeßmědźa kněże twaricź, njepłaczi, wón pak ßo tam hižo nětkole nałożuje.

Nowy ſakoń pſcheczíwo zyganam

ßo pruſkemu krajnemu ßejmej pſchedpokoži. Wſchitzy wukrajni zyganjo dyrbja ßo po nim ſ kraja wupokaſacź; jim ßo njeßmě žaneje pucźowanſkeje legitimazije ſapowjedźicź, jeli ſo ßu ßo hižo ras ßudniſzy khoſtali. Po kraju cźahacź, ßo zyganam zyle ſakaſacź njehodźi.

Wobtwjerdźenje Helgolanda.

Helgolandſka kupa, kotruż je Jendźelſka pſched 20 lětami ſa wulku płódnu němſku koloniju w ranſchej Afriży ſaměnika, Němſkej mało wjeßela cźini. Kupa ſ cźerwjeneje krydy wobſteji a hladajzy wotdrjebja. Mórſke žołmy, ſ wjecźora do kupy ſrażowaze, wulke ſkały wot njeje wotdrěwaju. Helgolandſka by ßo po něcźim w morju ſhubiła, hdy by němſke knježerſtwo roſpukany wjecźorny brjoh njepſcheſtawajzy ſ zementom wumurjowacź njedało. Tole wuporjedźenſke dźěło je hižo milijony pózrjeło. Njedźiwajzy teho je ßo w poßlednim cźaßu ſaßo wjele kalkoweje ſkały wot wjecźorneje ſtrony wotdrjebiło. Pruſke twarſke ſarjadniſtwo chze tehodła kupu na wjecźornej ſtronje ſe ſchkitozej murju wobdacź, a trěbne pjenjeſy ßo k temu wot khěžorſtwoweho ßejma žadaja. Němſka Helgolandſku kupu k ſchkitanju němſkeho brjoha pſched njepſchecźelſkimi wójnſkimi łódźemi trjeba.

Naſchecźowanje wobydlerſtwa

po pſchijecźu khěžorſtwowych finanzow w pruſkim krajnym ßejmje jedyn konſerwatiwny rěcźnik wobžarowaſche a knježerſtwu porokowaſche, ſo wono njeje w tutym naſtupanju lud powucźiło. Finanzny miniſter ſ Rheinbaben wotmolwi, ſo je knježerſtwo w nowinach roſjaßnicź dało, kak daloko je pſchiſprawne, po ſawjedźenju nowych dawkow płacźiſny powyſchicź. Wſchelazy intereſſentojo ßu płacźiſny wo dwoje, troje, haj dźeßacźore teho powyſchili, ſchtoż je nowy dawk wucźiniło.

Sczěhwki prozeßa Kielſkeje łódźerńje.

Pſchecźiwo něktorym ſaſtojnikam Kielſkeje łódźerńje, kotſiż běchu ſtary metal pſchekupowarjam pſchedawali a pſchecźiwo něktorym pſchekupowarjam je ßo pſched krótkim pſched Kielſkim pſchißaźnym ßudom jebanſtwa dla wußudźenje wotmělo. Wſchitzy wobſtorżeni ßo ſkónczńje wuwinichu. Knježerſtwu je tónle prozeß, kotryż je wſchelaki njeporjad Kielſkeje łódźerńje wotkrył, po ſdacźu wjele mjerſanja naczinił. Wone je teho dla prěnjeho radźicźela ſtatneho rěcźniſtwa, Neilſa, ſ Kiela do Hladſka, druheho radźicźela ſtatneho rěcźniſtwa, Marſchnera, do Frankfurta a prěnjeho ſtatneho rěcźnika do Neuwieda pſcheßadźiło. Tele khoſtanſke pſcheßadźowanja drje ßo w khěžorſtwowym ßejmje k rěcźam pſchinjeßu.

Nowe wuherſke miniſterſtwo

pod pſchedßydſtwom hrabje Khuena Hedervarya je na cźoło wuherſkeho knježerſtwa ſtupiło. Prjedawſche pod Wekerlowym pſchedßydſtwom je wotſtupicź dyrbjało, dokelż je khěžor jeho žadanja ſe ſakoženjom woßebiteje wuherſkeje ſtatneje banki a wuſamknjenjom němſkeje rěcźe ſ wuherſkeho wójſka wotpokaſał. Hrabja Khuen Hedervary nochze pjecźa na tychle žadanjach wobſtacź. Radikalna ſtrona budże ßo teho dla ſe wſchěmi mozami nowemu miniſterſtwu ſpjecźowacź. Hnydom w prěnim poßedźenju khěžorſtwoweho ßejma woni hrabi Khuenej Hedervaryej ßwoje njedowěrjenje wupraja. Khěžor potom najſkerje wuherſki ßejm hnydom roſpuſchcźi abo jeho wuradźenja wotſtorcźi.

Skhowane bohatſtwa ſemrjeteho belgiſkeho krala.

Sſlědźenje ſa ſawoſtajenſtwom krala Leopolda je nowe bohatſtwa na ßwětle pſchinjeßło. Namakane belgiſke ſtatne papjery, kongowſke akzije a debjenki hódnoſcź 75 milijonow pſchedſtajeja. Duż ſ tejele ſummy kóžda ſ tſjoch kralowych dźowkow po 25 milijonow doſtanje. Duż budże ſadołżena prynzeßa Luiſa zyle derje ßwój wulki dołh ſapłacźicź móz a hiſchcźe khětre ſamoženje wobkhowa.

Skaženoſcź w franzowſkim wójſku

na naſtróżaze waſchnje Franzowſam pſched wocźi ſtupa. Lud ßo hiſchcźe njeje po mordarſtwje ſměrował, kotreż ſtaj dwaj franzowſkaj wojakaj w jenym żeleſniſkim cźahu pſchecźiwo jenej bohatej knjeni ſkuczikoj, a hižo je wo nowych mordarſtwach wojakow ßłyſchecź. We Viennu ßu wojazy ßyna jeneho polizajſkeho komißara nadpadli a ßmjertnje ſranili. Woni chzychu ßo ſ tym nad polizajſkim komißarom wjecźicź. Też paduſchſtwo mjes wójſkom nadpadnje pſchiběra. Pſchepytanje wobydlenjow dweju paduchow dopokaſy na ßwětko pſchinjeße, ſo ſtaj wonaj hromadźe ſ wojakami 75. pěſcheho regimenta kradnyłoj. Regimentowi wojazy ßo pod wjedniſtwom jeneho hižo jědnacze krócź khoſtaneho wojaka do domow łamachu. Roshorjenje dla tychle podawkow je jara wulke. Tak hłuboko je wójſko pod nětcźiſchim njekſcheſcźanſkim knježerſtwom padnyło! Wěriwych kſcheſcźijanſkich offizěrow ßu po něcźim ſ wójſka wucźiſchcźeli a ſa to ßu paduchow a rubježnikow do njeho doſtali. Skaženoſcź w franzowſkim wójſku je wupłód njekſcheſcźijanſkeho ducha, kotryż nětko hižo dołhe lěta w franzowſkim knježerſtwje knježi. Franzowſojo junu pſchepoſdźe ſpóſnaju, ſo ßo žadyn lud njemóże ſahubjenja ſminycź, kotryż žaneje wěry wjazy nima. W franzowſkich ſtatnych ſchulach dźěcźi bjeſe wſcheje naboźiny wotroſtu. Kajka młodźina ßo w nich wocźehnje, je na nětcźiſchich ſrudnych wobſtejnoſcźach franzowſkeho wójſka ſpóſnacź.

Nowe maſchinſke tſělby w Franzowſkej.

W franzowſkej ſtatnej brónjeŕni w St. Etiennu ßu ßo nětkotre exemplary jeneje maſchinſkeje tſělby dokonjałe, kotraż ma pjecźa wurjadne wubjernoſcźe. Tſělbu, wot majora Clauchata wunamakanu, jedyn jeniczki wojak wobßkužuje. Wona jenoż 8 kilogrammow waži a móże ſa minutu 300 kulkow wutſělicź.

Jendźelſke wólby.

Pſchi wólbach do jendźelſkeho parlamenta ßu unioniſtojo (konſerwatiwni) hacź dotal 72 ßydkow pſchidobyli. Sſrjedu bě 163 unioniſtow, 137 liberalnych, 53 irſkich nationaliſtow a 29 dźěłacźerſkich ſapóßłanzow wuſwolenych. Wuhladow, ſo unioniſtojo doßahazu wjetſchinu doſtanu, je mało. Duż ſměja irſzy nationaliſtojo w parlamencze roſßudźoze ßłowo.

Admiral lord Beresford, kotryż je ßo jako unioniſtiſki kandidat wuſwolił, je w roſrěcźenju ſ dopißowarjom Parižſkich nowin „Liberté“ prajił: „Ssmy w Jendźelſkej, ſchtoż wójnſke łódźniſtwo naſtupa, w tych ſamych wobſtejnoſcźach, w kajkichż bě franzowſke wójſko w lěcźe 1870 krótko do wudyrjenja wójny ſ Němſkej. Na ſdacźe je noſche wójnſke łódźſtwo prěnje na ßwěcźe. Schtóż je nadrobniſcho ſnaje, wě, kak wulke ma wone njedoſtatki. Tychle pſchicźinow dla budu pſchijecźe łódźſtwoweho ſakonja a wupißanje pożcźonki 1200 milijonow hriwnow žadacź, ſo by ßo Jendźelſka na wſchě pſchipady wobroniła. Knježerſtwo je tſi drohotne lěta ſhubiło, dokelż je ßo ſ němſkim měr wobkrucźazym wudawanjom ſaßlepicź dało. Němſki nadpad, jeli ſo ßo hdy ſtanje, budże nahły a ſpěſchny. Mamy połnej ruzy dźěła, chzemy-li pſchichodnje prěnja namórſka móz rěkacź.“

Reviſije w Ruſſej

ßu ſe ſtrachom wſchitkich njeßwěrnych ruſkich ſaſtojnikow. Po zarowej pſchikaſni ſenator Garrin po Ruſkej pucźujo ſa jebakami ßłědźi. Nětotre ſta njeſprawnikow je wón hižom lepił, kotſiż nětko na wotßudźenje cźakaju. Se ſaſtojnikow Kaſanſkeje intendenturу ßu ßo hižom ſ dźěła wyſchſchi offizěrojo k ſhubjenju ßwojeho offizěrſkeho doſtojńſtwa a k wulkemu pjenjeżnemu khoſtanju ſaßudźili. Zar je ßo roſßudźił, pſcheczíwo jebakam ſe wſchej krutoſczu ſakrocźicź. Poßlednju njeſbożownu wojnu w ranſchej Aſiſkej ßu ſ wulkeho dźěła njeſprawni ruſzy ſaſtojnizy ſawinowali.

Po intendantach polizija na rjad pſchińdże. Poliziju ßobuſtaw miniſterſtwa ſnutſkownych naležnoſcźow, tajny radźicźel Sajenczkowſky, pruhuje. W Peterburgu je ſapocźał a wußlědźenjo, tak daloko hacź maju ßo khoſtacź, je ſtatnemu ſaſtupjerjej wojſewił. Polizajſzy ſaſtojnizy, kotrychż winuja, ſo ßu ſaſtojńſku móz ſnjewužili a ßo pokupicź dali, ßo pſched ßud ſtaja. Mjes nimi ßu gmejnſkeho ſaſtojnika Plachowa a komandeura Snatkowſkeho mjes tym ſ jaſtwa puſchcźili, hdyż běſchtaj kóždy 2000 rublow kawzije ſtajiłoj.

S bjesa obhladnym ßlědźenjom ſa njeſprawnymi intendantami a poliza jnymi ſaſtojnikami Ruſka wſchě moderne ſtaty pſchetrjechi.

Zar, kotryż je ßo ſ dotalnymi wußlědźenjemi reviſije ſenatora Garina ſpokojił, je jeho poknomóz na wſchě wojerſke ſaſtojńſtwa a wuſtawy roſſchěrił. To je ßo po naležnym žadanju miniſtra juſtizy ſtało, kotryż wſcho cźini. Senator Garin ſměje wot nětka, tak daloko hacź ßudniſke pſchepytanje doßaha, wſchě prawa wójnſkeho miniſtra. Wón ßobu material sběra, kotryż moht knježerſtwu poßkuzicź, ſo by ſ korjenja ruſke wojerſke hoſpodarſtwo ſreformowało.

Wopaczne pjenjesy w Schpaniskej.

W Schpaniskej je telko wopaczných žlěbornych pjenjes rosschěrjenych, so je knjeżerstwo teho dla woprawdże do wuskoscżow pschischło. Lud žo sapowjeduje, žebi hischcże se žlěbornymi pjenjesami płaczicź dacź, dokelž žu wone s wjetscheho dźěla falschowane. Nichtó žebi njemóżesche wukóżicź, hdże žo tajke hromady wopaczných pjenjes dźěłachu. Nětko žu pola Gudiża w Andaluskej hłownu dźěłarnju podražowarjow pjenjes wušlědźili. Hdyż chżychu žudniszy sastojnizy na kuble sadołżeneho wójwody de Benaventa nadobu cżasacź, drje niczo cżasanja hódne njenamakachu, skónczńje pak psched samknjene durje pschińdźechu. Hdyż běchu durje wocżinili, žo jim derje wuhotowana bijerńja pjenjes pokasa. Zyłe kaschcże hotowych a połhotowych podražowanych žlěbornych pjenjes tam stejachu. Na maschinach bě spósnacź, so bě žo s nimi dołho a wjele pjenjes nadźěłało. Wójwodu de Benaventa žu na to sajeli, dokelž wón hižo dlějschi cżaž na kuble žam bydli. Druzy wyšoko stejazy ludźo žu pjecża do teje wěży saplecżeni.

Woheń w turkowskej žejmowni.

W Konstantinoplu je žo žrjedu Cżiraganski hród, w kotrymž žo turkowski žejm skhadźuje, wotpalił. Jenoż marmorowe murje hischcże steja; snutskowne kražneho twara je žo wscho wupaliło. Psched 50 lětami bě armenski twarski mischtr Balian Cżiraganski hród sa něhdże 100 milijonow hriwnow natwarił. Wón bě najrjeńschi hród Konstantinopla, runje tak dla žwojeho kražneho położenja pschi morju, kaž dla žwojeje pschijomneje měscheńzy europiskeje a narańscheje architektury. Woheń je pjecża na rańschej stronje w strażowarni abo jastwje wuschoł. Dla žylneho połnocnischeho wětra njebě wohnjowej woborje a wojakam mózno, płomjenja podušycź.

Japanske hrożenje pschecżiwo Němskej.

Knjeżerstwo sjednoczenych statow połnóżneje Ameriki je Rusku a Japansku napominało, so byschtej mandżursku żelesnizu, kotruż matej wojerschu wobžadźenu, Chinje wrócżitej. Němska je tónle namjet se žwojim pschihłożowanjom podpjeraka. Japanske nowiny žo teho dla do Němskeje njemdrje dawaju a jej hroża, so žo Japanska němskeje Kiaoczauskeje kolonije smozuje, jeli so budże Němska amerikanski namjet dale podpjerowacź. Němske interežy dyrbja sa němskej Japanskej njepschecżelnu politiku cżerpicź. — Japanske *nowiny* žu žo njetrjebawschi na Němsku roshněwake. Chinejske knjeżerstwo je amerikanskemu sdźěliło, so dyrbi po wob samknjenych wucżinjenjach mandżursku żelesnizu Ruskej a Japanskej pschewostajicź.

Lěžny młyn.

(Pokracżowanje.)

Sažo žo tydźeń po tydźenju miny. Sažo Boże žłónżo na dnju, połnym žynoweje a móżneje żiwizoweje wónje, Boži domczk dźěsche. Schmrěkowy lěž žo k nóznemu pokojej hotowasche. Roskolnate wjerschki žo we žwětku łupachu, delka pak žo hižom schěroke žměrkowe sczěny wupinachu. Sswjatocżna cżischina tu knjeżesche. Ani ptaczk njesaczikota, ani schmrěk njesaschumi.

Po mochowym lěžnym puczu lohka krocżel pschińdże; to bě Hańża, s hrabjemi na ramjenju. Popołdnju bě s małej dźowku žyno na wotležanej lěžnej łuzy wobroczała. S wjecżora bě towarschka do prědka domoj schła, so by Kacże pschi pschihotowanju wjecżerje pomhała. Hańża s hłuboka žłódny lěžny powětr do žo žrěbasche. Pomału dale cżampasche, hdyž a hdyž też posastawajo do lěža žłuchasche. Nětkole žo požměwasche. Wěso, tu ji wón napschecżo pschińdże. S wětsikom wona nimo njeho běżesche, ale s někotrymi skakami ju Jurij dóscżeże. Tak nětkole hromadże dźěschtaj, mało rěcżo. Kak też chżyłoj wjele powjedacź, hdyž bě jimaj wutroba połna sbożownosce a nadźije!

Kołwokoło bě wscho cżicho. Sswjatojanske muschki w kerkach slětowachu. Nětkole žo s waha w niskej kerczinje sapikota a s tamneje strony schwižny žornik do žwětliny wustupi. Kedźbnje žo wobhladowasche, prjedy hacź žo pocża pascź. Ale wětsik žłuchazymaj s praweho tónza dujesche, abo žornik mějesche sdacże, so je dżenža psched hajnikom wěsty. Tu žucha hakża pikny, hdyž žo Hańża njekedźbnje wobrocżi, a se schwižnymi skokami žornik psches žwětlinu wotkhwata.

„Běž jeno", Jurij sa nim khroble wołasche, „bórsy tola žo na tebje dóńdże!"

„Ach, wy hajnizy", Hańża wobožnje bórcżesche, „kak móżecże jeno tajke lubosne swěrjatko satsělicź!

Ale nětkole, Jurjo, dyrbju woprawdże precź. Nan je nětkole tak hižom pschezo mucżny a spadnjeny, kaž by někajku tajnu staroscź měł. To jemu nochżu noweje staroscże cżinicź. Nasymu to jeho po něcżim na to pschiprawju. Wón dźě žo mi ženje hischcże s niczim sapowěł njeje."

Wona woteńdże. Pomału žo Jurij do napschecżneho kónza nastaji.

Hańża žnadź bě schtwórcź hodźiny schła, tu žo na pucżu Handrija dohlada, kotryž bě ji, kaž rjekny, staroscże dla napschecżo schoł. Kak derje, žej holza myšlesche, so je hakle nětkole pschischoł, a žo wožebje pschecżelnje podżakowa. Nětkole žo Handrij do hajnkow da a jim wscho njedobre wumjetowasche.

Hańži bě to wěso zyle wopak. „Poskaj, Handrijo, žy-li jeno k temu pschischoł, so by druhich hanił, to budźische mohł radscho domach wostacź."

„Ja tych selenožuknjakow pschenjechacź njemóżu", wón mjes subami wustorczi.

Hańża bjes dźak stejo wosta a njerěcżo žo dźiwajo na Handrija hladasche, kiž bě hacź do teho cżaža pschezo tak ponižny a mjelczity był. S dźiwjej rosbudżenoscżu žo wotroczkowe wótrje wobmjesowane wobliczo satorże, tak so žłabu holzu njejabzy strach pschewsa. Ale hischcże žo pschewiny a s krótka a wótrje wotmolwi:

„Pój dom, mam nusne. A njesabudź, so žym domjaza dżowka a ty žłużobny wotroczk!"

„Ow haj", Handrij wušměschejo žo sašmja — njewjeżele to po cżichim wjecżornym lěžu klinczesche — „ale žnadź hischcże pschińdże tón dżeń, so budże horda domjaza dżowka radu a pomoz pola łhudeho wotroczka pytacź."

„Nětkole je doscź", Hańża roshorjena sawoła, „sda žo, so žy žo wopił. Też žama žo domoj namakam."

Tu ji Handrij pucź sastupi. Wón žwój hněw poduši a s waha a ponižnje rjekny, dwělujo sa jeje ruku pschimajo: „Hańża, njeměj mi to sa złe. Njewěm, schto rěcżu. Ty dźě žy tola dyrbjała pytnycź, so mam tebje jara lubo — žy na mnje tak pschecżelnje hladała."

„Handrijo", snapschecźiwi jemu satraschena holza, „to tola žej s myšli wucżěř! Hlej, mi dźě je tebje jara żel, ja žej tola niczo psche to njemóżu, a ja mam tola druheho jara lubo. A nětkole mi daj hicź a mjelcź mi psched nanom wo tym."

Wona žo dale precź sabjerasche. Ale Handrij ju sadźerża. Hańża, jeho s mozu žmyknywschi, cżekny s lěža won.

Handrij kaž s błyskom sa njej pschilecża. Ale w tym wokomiku dyri jeho něchtó s pjascżu s wotmachom do tyła, tak so wón njelepje k semi padże.

„Jurjo!" sawyskny holza.

„Wboha, luba Hańża, tón drje je cże khětro sastróżił, tón njekhmanik. Wostaj jeho, na dżenžnische ma doscź. Ale žama mi wjazy do lěža njekhodź!"

Handrij bě žo pomału sběhnył. Njehibajo žo, bě sa nimaj hladał, kotrajž žo wo njeho njestarajo sa schtomami shubischtaj. Tu njejabzy se słobami kschipjo sakschikny a žo wo semju wrježny, tak dołho, kaž móżesche, satkóczi ruzy do mocha a pyrjaze wobliczo do rožomokreje trawy.

Takle tam Handrij dołho leżesche. Jeno jena myšliczka jemu bjes pschetorhnjenja we hłowje khodżesche — Hańża shubjena na wschě cżažy! Sažo jedyn sustorczeny, sazpěty, sažo sa błasna poměty we wokomiku, hdyž žej myšlesche, so trjeba jeno ruku wupschestrjecź. — Ale njeje to pschezo tak było: jednemu dźěło, druhemu sawjeżelenje?

Pokhmurne wobrasy s wopominanja jemu, wotměnjejo žo kaž w sahorjenju, psches pomjatk cżehnjechu. Lěta dźecżatstwa, na poł rosteptane psches hruboscź njekhmaneju starscheju, kotrajž mějeschtaj jeho jenoż sa njewužitneho jědźka; mkodoscź, sajědojczena s lohkomyšlnoscżu, hrěchom, stószcżu — bě-li to jeho žamžna, bě-li to zusa wina? Schto bě nětkole wo to! A tola snutskownje we wutrobje pschezo sažo sa pokojom, luboscżu, runym prawom s druhimi žedźesche! Ale tuto žedźenje njemóżesche bycź spokojene, žam žo temu wušměwasche, žej to njechasche wusnacź. Njebě žo jemu sboże kóždy ras, hdyž žo sdasche zyle blisko bycź, sažo s khribjetom pschiwobroczilo? —

Tuto potrjechenje pak bě poślednje, najhórsche. Schto bě jemu nětkole hischcże wo młynkowe bohatstwo? Njemóżesche-li Hańżineje luboscże dobycź, chżysche tola tu holzu s najmjeńscha wobžedźecź! Hischcże wschitko shubjene njebě — nětkole najprjódzy měr a symnu krej! Młynk dyrbjesche, kaž jeho wotroczk chżysche, by-li jeho jeno

hischcże wěsczischo w rukomaj měł. A k tomu dyrbjesche składnosćz pschińcź.

Jurij a Hańža běschtaj hacź do kónza lěża wuschłoj. Holzyna ßylna natura bě bórsy wot pschětrateho stracha ßo saßo shrabała, a ßama lubeho proschesche, wscho samjelczeć a nětkole ßo wróczicź, so nan niczo njeby pytnył.

W khěžnych durjach Kata stejo ßwarjesche, so Hańža tak posdże domoj dże. Jeje wótrej wocźi běschtej hajniskeho jara derje spósnałoj, kiž bě horkach na kromje lěża stejo wostał, doniž Hańža do domu njebě. Kajki mějesche to jeno kónz wsacź? To by ßo dyrbjało woprawdże dźiwnje cźinicź, prjedy hacź by ßo młynkowa roshórczena myßl shibnycź dała! Hańža ßo pschi ßebi dźiwasche, so bě Handrij nasajtra k ßłużbam hotowy a ponižny kaž pschezo. Wón składnosćz namaka, holzu ßamu setkacź a ju ponižnje a s roskaczom wo wodacże proschesche. Zenje wjazy njedyrbi wona winy měcź, na njeho skoržicź; so nětkole ßam njerosymi, so je ßo mohł tak hrosnje sadźerżeć. So njech ma Hańža tola s nim ßobuželnosćz a so njech młynkej niczo njepraji, kiž by jeho hewak sawěsće wotehnał.

Hańža bě pschi wschej dobrej wutrobje tola tak kruta, so tajkeje wězy tak ßnadnje njesaby, njewoda. Njesamoži, na Handrija pohladnycź, abo jemu hakle ruku dacź, ßlubi pak, so podawk samjelczi, chze-li ßo jeje nětko sdalowacź. Skradźu ji ßamej kamjeń s wutroby wotpadny; pschetoż nětko budże ßo Handrij sawěsće na kedźbu bracź, jeje tajnu luboscź k hajńskemu nanej pscheradźicź.

Jeli so pak ßej Hańža myßlesche, so nan sdacża nima, ßo tola myslesche. Ale wón bě tajki, kiž wěz najprjódzy dospołnje pschi ßebi pschekładże, prjedy hacź nješchto wo tym piknje. S teho cźaßa, so dyrbjesche něhduscheho ßobujateho we ßwojim domje cźerpjecź, cźežko pod tym cźerpjesche, so mějesche jeho cźescź a nahladnosćz cźłowjek bjes ßwědomnja w rukomaj, kiž ßej dźeń a wjazy prawa bjerjesche a dale a bóle knjesojty ßo pokasowasche, hdyžkuli bě s nim ßamym. Pschi tutym cźwilowazym njemérje jemu pscheměnjene waschnje jeho dźěsćza njebě nadpadnyło. Pschezo bě jemu Hańža zyle sjawna ßo wopokasowała, hacź do tamneho wjecźora we „worjoku“, hdyž jeho Handrij s ranjazymi ßkowami na hidźeneho selenoßuknjaka kedźbneho sćzini. S teho cźaßa pytny, so ßo Hańža nana splóschiwje sdalowasche. Wona jeho krutu, ßylnu powahu snajesche. Bě-li ßwoju wutrobu woprawdże hajńskemu daka, njeby drje ßo nanej ženje wjazy s podatej luboscźu dowěrjała, hdy by wobeju s nowa rostorhnył.

Hańža bě ßwojeho nana s nježnym duschinskim pohonom lěpje rosesnała, dyžli Kata, kiž jeno swonkownu młynkowu hruboscź wotważesche a ßej staroscże cźinjesche.

K žiwjeńskemu sbožu ßwojeho dźěsćza bě młynk napoßledku ke kóždemu woporej hotowy. Wěso — jeno so by runje hajńk njebył! Hdy by jeno pschezo saßo, hdyžkuli by hidźenu monturu sawohladał, tamny krjudowazy wobras ßo jemu s njewoßkabjenej cźerstwoscźu ßo njewunórjał: selenoßměrkata ßwětlina — dymjaza tšélba w ruzy — a psched nim s krwju saběžana spadowaza postawa! Njewuhaschomne to w jeho wutrobje wosta, runjeż bě léta dołho pokutu cźinił, schtoż bě nahły hněw a ßlepa hida w njesbožownym wokomiku sawinyła.

(Pokracźowanje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. (Butru woptowacź sakasane.) Hižo dołhe léta ßu ßo burja na to hněwali, so kupowarjo butry na Budyskich wikach na pschedań stajenu butru woptowachu. Wschelake žony ßu pjecża tule składnosćz wužiju ßo husto butry s woptowanjom najédke. Tónle njepocźink bě hižo psched někotrymi létami Towarstwo Sserbskich Burow wotstronicź spytało. Budyska měschcźanska rada pak tehdy sa to žaneho srosymjenja njeměješche. Nětko ßu spósnali, so móża ßo s woptowanjom butry na nju wschelake natykowaze khorosće, na pschikład tuberkulosa, pschenjesćź. Duž je psched tydźenjom Budyska měschcźanska rada na dobo butru na wikach woptacź sakasała a hrosy pschestupjerjam tejele sakasnje pjenjeżne khostanje hacź do 150 hriwnow napokłożicź. Burjo, runje kaž měschcźenjo, běchu s radźinym wukasom zyle pscheßkapjeni; pschetoż wón bě ßo hakle dźeń prjedy (pjatk) wjecźor wosjewił. Mnosy měschcźenjo ßo teho dla wótsje huntorjachu, so budża ßebi nětko druhdy hórku butru nakupicź dyrbjecź. Kak ßo kupowanje butry pschichodnje směje, ma ßo hakle wocźakacź. Wschelazy měschcźenjo chzedża wot nětka butru jenož s mlokarnjow kupowacź, dokelž ta, hacź runje njeje spora, tola sa to njedobrje njeßkłodźi. To by sa małych ratarjow se schkodu było; pschetoż woni bychu potom ßwoju butru cźežko wotbyli.

— (Woheń.) Schtwórtk rano wokoło 2 hodźin je w barbjerni Fabianez schtrympańnje woheń wudyrił. Hromada brikettow, blisko satepjeneho kótka leżaza, bě ßo sapalila. Jedyn wobydleŕ domoj pschischedschi, kur pytny a sa nim duzy wußlědźi, so ßo w barbjerni pali. Sawołana wohnjowa wobora płomjenja bórsy shascha.

— (Ssamomordarstwo.) Na kamjentnej haßy je ßo 19lětny domjazy ßłużobnik Franz Silbermann s Krobiz pola Mischna wobwěßnył. Kaž ßo sda, je wón khostanja ßo bojo ruku na ßebje skożił. Wón měješche ßo dla sebracża zyroby psched ßudnistwom samolwicź.

— (Wo pschichodnym wjedrje.) Wjedrowěschcźeŕ Falb a jeho pschiwißowarjo pschichodne wjedro po stejischcźu měßacźka a druhich planetow k semi do prědka wuliczuja. Druhy jo po zyble, patorżizu wupokoženu, wěschcźa. Ja ßym tsi léta sa ßobu pospytu s zyblu cźinił a móżu rjez, so ßym wjedro po tym derje do prědka rjez mohł. Dokelž ratarstwo wjele wot wjedra wotwißuje, budże ratarjam sajimawe, shonicź, schto ßym poßlednju patorżizu w zyblowych bělískach wobhladał. Po tym budża januar, februar a měrz mokre, symne a njewobstajne. Scźěhowaze měßazy haprleja, meja, junij, julij a august směja mało deschcża a budża teho dla khětro ßuche. Deschcźikowe wjedro september, oktober a november pschinjeßu, hakle w dezembrje ßo wjedro saßo staji a budże ßuche. Njech pak ßebi nichtó njemyßli, so ßo do prědka prajene wjedro hižo préni dźeń měßaza sapocźnje, husto ßo to hakle 12. abo 14. dźeń stanje. Tak na pschikład loni 12. septembra dołho žadany deschcź pschińdże, kotryż běch patorżizu sa september do prědka widźał. Schtóż moju wědomnosćz zyle njesazpiwa, temu chzył radźicź, so by wowß létża sahe woßył a tak s nim ßuchocże cźekył. P. B. w W.

S Bělczez. Hdyž sańdźenu ßobotu rano do 7 hodźin tudomny 17létny samkarski wucźobnik Schuster do Budyschina po drósy s jěsdnym kołom na dźěło jědźesche, ßo s kerkow niże hoscźenza wutsěli. S dobom Schustera prawa ruka sabola a ßo krej s njeje wula. Sranjeny rucże na koło skocźiwschi do Bělczez wróczo jědźesche a wot tam ßo do Budestez k lékarjej poda. Tón spósna, so bě kulka Schusterowu prawu ruku wot dłónje hacź k łokcźej strychła. Tón ßamy dźeń dopołdnja staj dwaj žandarmaj městno, hdźeż bě ßo nadpad stał, pschepytałoj. Wonaj staj stopy, s dróhi do kerkow wjedźaze, měrikoj a sa tšélzom ßlědźikoj, tola hacź dotal njeje móżno było, ßléd sa nadpadnikom namakacź.

S Wulkeje Dubrawy. Dołho ßnano hischcże traje, prjedy hacź s Budyschina elektriske ßwětło dostanjemy. Dokelž nascha wjeß kóżde léto na statokach pschibjera, dha też wjazy ludźi ßo tu saßydła. Wo wßy je stajny wobkhad, skoro kaž na měschcźanskich haßach, ludźo pó cźmje jedyn do druheho sawadźa. Duž je nětko nusne, so ßo nascha Dubrawa wjecźor wobßwětluje a sa tajte wobßwětlenje je ßo nasch hoscźenzaŕ knjes Nowak, wucźeny samkaŕ, postarał. Wón je lampu wunamakał, kotraž je jara khmana, dokelž je khětro tunja na ßwěcźenju. Lampa je k ßylnej žerdźi, 6—7 metrow wyßokej, pschicźinjena a ßylne ßwětło rosschérja. Jenu-tajku lampu je knjes Nowak hižo na wßy postajił. Wona rjenje ßwěcźo na dwě scźe metrow daloko ßwětło mjeta, pschi wětrje a hrosnym wjedrje njehaßnje a móże ßo pschi najßylnischim wětrje zyle s lohkej próżu saßwěcźicź. Na lampu horje ßo njekasy, saßwěcźenje ßo s lohkim dyppnjenjom stanje. Runje tak ßo lampa lohko haßnycź hodźi. Sa tule lampu je ßo hižo khěžorski schkit (Musterschutz) wobstarał. Wona ßo sa wschelke městna pschihodźi, woßebje sa wulke burske dwory. Jena lampa zyły dwór wobßwětla. Na hodźinu ßo sa 1 pjenjeżk ßwěcźenja pschetrjeba, to je ßměschnje tunje, duž ßo w naschej wßy wjazy tajkich lampow postaji. Też w Budyschinje w hoscźenzu skoteje hwěsdy je ßo tutón tydźeń jena tajka lampa stajiła. Tam móże ßebi ju kóżdy, kiž ma składnosćz, hicź wobhladacź. Też na burske dwory ßu ßo hižo pola knjesa Nowaka tajke lampy skasale.

J. H.

S Khróscźiz. Po srudnym kónzu „Sserbskeho blida“ je ßo tudy nowe towarschne sjednoczeństwo sałożiło, pod mjenom „Hospodarske Sjednoczeństwo“. Sjednoczeństwo wobsteji jenož s burskeje intelligenzy a ma nadawk, powuczażeje a sabawjażeje bjeßady mjes starschimi a młódschimi hospodarjemi hajicź. Pschejemy nowemu sjednoczeństwu trajne wobstacże a pschezy polne blida.

S Khróscźiz. Mnohich požadanjow dla ßo s tutym wosjewja, so te w někotrych cźißłach Serb. Now. wosjewjene dopißy s Khróscźiz „wěsteje woßoby dla“ wot žaneho ßobustawa „Sserboßkawa“ njewukhadźeja. M. Kokla, pschedßyda Sserboßkawa.

Srudna ßkawa. Cźi schpatni Sserbja, kotsiž ßu ßo pschi poßlednich wólbach tak sjawnje pokasali jako wotrodźenzy, pletu ßwoju pscheradu dale hromadże s horstku Němzow, kotsiž ßu s dźěła wot ßerbskich pjenjes žiwi. Sserbskich burow a dźěłacźerjow chzedża

saßlepicź (wschak ßu cźi po jich měnjenju doscź njesdźěłani a bjes kultury) a wudawaja, so njedźěłaja napscheczíwo Sserbowstwu, ale so chzedźa shromadne dźěło. A tola je jich wotmyßlenje jenoź, ßebi polo pschihotowacź sa ßwoje liberalne ideje. Je ßo tola kantor Rjelka-Rakeczanski, sjawnje ßam na Koklowej Rakeczanskej shromadźisnje jako nationalliberalny wusnak. A jeho prawa ruka je Luhowski wucźer Domaschka, kotryź sańdźenu njedźelu s wulkej horliwosczu Rjelkowy nowoczaßny liberalismus sakitowasche. Sa liberalnych po tajkim tucźi japoschtoljo propagandu dźěłaja. Konservativny ßerbski ludo, wocźinjej wocźi! — A schto je dalschi a najwaźnischi wotpohlad tutych nowych wustupow Brühlakow? Sjednoczicź chzedźa schtyri woßady: Njeßwaczidło, Rakezy, Minakał a Lupoj, tak praja. Woprawdźe pak chzedźa evangelskich Sserbow woßamoczicź, swjajsk pschecźelstwa a jednoty, kotryź nětkle krucźe evangelskich a katholskich Sserbow hromadźe dźerźi, tón chzedźa rostorhnycź a s tym **seßłabicź zyle Sserbowstwo.** To ßu »rjane« wotpohlady »spomoźneho« skutkowanja. A kak dyrbi ßo to stacź? Kantor Rjelka a wucźer Domaschka staj tón rezept wunamakałoj: Prěni kath. Sserbow mjenuje ludźi se sestarjenymi nahladami, a druhi rosschěruje njeknicźomne łźě wo jich wěrje. Tak wobaj schczuwataj a chzetaj s tym ßerbsku jednotu rosschczěpicź. Tajke skutki — to ßu srudna ßkawa sa tak wucźenych ludźi. Hdyź to Holeschowski Mucźink teź tak cźini, nó, temu to nichtó sa ßko nima. — Bohudźak pak evangelski ßerbski lud wo tajkim konfessionalnym schczuwanju, kajkeź je poßlednja wólbna bitwa wupkodźiła, njecha niczo wjedźecź. To dopokasuje źiwe pschihkoßowanje pschitomnych ßerbskich burow a dźěłacźerjow, hdyź sańdźenu njedźelu knjes Hofmann s Rakez tak krucźe a rasnje nasche ßerbske stejischczo sastupowasche napscheczo tym nowotarjam. Nadźijomnje teź w tych tamnych woßadach stanu tajzy wutrobiczi evangelszy Sserbja, kotsiź s dorasom pokasaja tym schczuwarjam pucź se wßy! Woßebje jutsje w Minakale tam budźcźe a protestujcźe lubi evangelszy Sserbja, napscheczo tym kaźerjam ßerbskeje pschesjednoscźe! Dajcźe jim tu jaßnu wotmołwu, kotraź jim ßkuscha, so ßwoje mydło saßo domoj powjesu, cźi muźojo srudneje ßkawy.

S **Khróscźiz.** Schtwórtk na ßwj. Boscźijana mějesche nasch »Sserboßław« ßwoju měßacźnu shromadźisnu. Duchowny radnik towarstwa, k. kapłan Delan, poda sajimawy politiski pschehlad. Wo wukubłanju dźěcźi rěcźesche městopschedßyda, k. kantor Hila, a rospomni dokładnje praschenje: »Schtó je wina na skaźenoscźi nascheje młodźiny?« Potom jednasche ßo wo najnowischim skutku naschich renegatow, wo sałoźenju němskeho towarstwa w Rakezach. Jara wschitzy wobźarowachu, so ßo takle njeknicźomnje spytuje, naß Sserbow rosschczěpicź a dźělicź. Krucźe pak katholsźy Sserbja wotpokasuja te njewěrnoscźe, kotreź staj dwaj tajkaj wotrodźenzaj, kantor Rjelka a wucźer Domaschka na wonej shromadźisnje wo naschej wěrje rosschěrjałoj. Cźeźko budźe jimaj, to, schtoź staj powjedałoj, dopokasacź. My katholsźy Sserbja chzemy w měrje s naschimi ßerbskimi bratrami pschebywacź, zyle jene, kajkeje wěry ßu — jenoź so ßu kschescźijenjo. Shromadnje chzemy s nimi ßo prózowacź sa nasch lubowany narod. S tymi cźłowjekami wěso, **kotsiź do Boha njewěrja, kotsiź bibliju wußměschuja jako staru bajku,** s tajkimi muźemi nochzemy bratsja bycź. S tajkimi pak ßo teź źadyn evangelski Sserb nochze naßadźowacź. — Knj. wucźer Kral rosprawjesche wo dźěłacźerskej organisaziji, kaź je ju † farar H. Ducźman sałoźicź chzył. Tak ju zyle wuwjesecź njemóźemy. Wo tej wěźy ßo w pschichodźe sapocźina krucźe dźěłacź. Po łpoßlednjej woli njebocźicźkeho rosdźěli rěcźnik pschitomnym knižku »Naschim dźěłacźerjam! Poßlednje ßłowa njeboh Handrija Ducźmana s Dubina.« Dale poruczowasche tónßamón rěcźnik cźaßopiß »Łużica« k pilnemu cźitanju. Jeje nowy redaktor je dźěn ßyn Khróscźiczanskeje woßady, knj. farar J. Winger w Lubiju. K temu poda něktore pokasli s poßlednjeho cźißła. — Myßlicźka wo organisaziji ßerbskich dźěłacźerjow bu źiwje podpjerana. Na kónz shromadźisny wosjewi k. kapłan Delan w mjenje pschedßydstwa towarstwa, so te se snatymi notizami wo »wěstej woßobje« niczo cźinicź nima. Teź k. wucźer Kral wotpokasa te tukanja s wěstych stronow. — Sajimawu shromadźisnu skónczichmy se spěwom »Ja Sskowjan ßym«. R.

— **S 8. wjeßneho wólbneho wokrjeża.** Kaź bě ßo hižo do prědka prajiło, tak je ßo stało. Brühlakojo ßu se ßwojim protestom, płacźiwosczi wólby knjesa sapółkanza Michała Kokle w Khróscźizach podatym, wotlecźili. Schtwórte wotdźělenje druheje stawoweje komory (rosprawnik: sapółkanz Hettner), kotryź je Koklowu wólbu pruhował a po protesce, pschecźiwo njej rosprawił, je namjetował, so by ßo wólba knjesa Kokle jako płacźiwa a protest jako wobkedźbowanja njehódny spósnał. — Hdy budźichu Brühlakojo po pschikasni ßwojeho knjesa a mischtra njecźinili, ale ßo radscho protesta wostajili, budźichu ßo tuteje noweje blamaże sminyli. Nětko pak drje směje njeměrna duscha měr.

Sso mrócźi! — Brylowa strona njecha a njemóże ßo směrowacź. Hacź do wutroby ju źehli a pali, so ßu wólbnu bitwu pschěhrali. A nětko je hischcźe njelepy protest sacźißnjeny, a tak wscha nadźija na pscheměnjenje wólbnych wobstejnoscźow na dalsche lěta sniczena. Wscho wschak pospytaja, so bychu ßo na někajke waschnje wjecźili. A wscho ßo nimo kula. Nětko pocźinaja tak mjenowane „wótcźinske towarstwa“ w Njeßwacźidle, Rakezach, Minakale a we Lupoj sakoźowacź. Spodźiwne a jara nadpadne, so runje w tutych 4 ßerbskich woßadach, kiź do **8. wólbneho wokrjeża** kluscheja. Njech tola ßwoje „wótcźinske“ skutkowenje radscho powróczerjam na Židowje pschiwobrocźeja. Tam je nusnische, hacź mjes naschim dobrym konservativnym a naboźnym wobydlerstwom. Woprawdźity samér najradscho potaja. Hdyź jim knjes Hofman na shromadźisnje 16. I. w Rakezach na koźu dźěsche, dha skónczuje, ale njerad wusnachu, so maja towarstwa w spomnjenych woßadach **politiski samér.** Tu macźe wjelka we wowczej koźi.

Sserbja, wotewrćźe wocźi! Schto tucźi sa „wótcźinske towarstwo“ sahorjeni „Sserbja“ (!) chzedźa? Chzemy jim masku s mjeswocźa storhnycź. Hlejcźe, Sserbja! Brylazy licźachu s tym, so směje protest pschecźiwo Koklowej wólbje wuspěch. Teho dla ßo hižom na nowu bitwu pschihotowachu, so bychu woßebje w Rakezach a Minakale lépje źnjeli, hacź pschi poßlednjej wólbje.

Dale licźa s tym, so ßo Kokla trasch w běhu někotrych lět dobrowólnje sapółkanzstwa wsda a potom nam saßo Bryla, jeli tu hischcźe je, jako kandidata poskicźa abo podobneho knjesyka. Nowe towarstwa měrja ßo pschecźiwo wjeßnemu wólbnemu towarstwu, kiź je Brylowu stronu pobiko. To sjawnje njepraja. J, Bóh swarnuj! Pódla teho chzedźa lud s nowoczaßnej „mudroscźu“ wosbożicź, t. r. s liberalnymi idejemi pschekißacź. W jich wocźach drje ßu wschitzy hkupi, kiź Koklu wolachu. Katholikow do noweho towarstwa njepschijimaja, dokelź ßu pjecźa tróschku „njesrali we ßwojich nahladach a měnjenjach“. Ssnadź jim mudraczkaj s Rakez a s Luha něschto „mudroscźe“ pschedataj. Tajke hkuposcźe pak tola pißali njejßu, kaź snaty wucźer w lecźazym liscźe „Na poßlednjej **kromje**“. Knjes wucźer Domaschka winowasche katholikow, so ßo k Mariji **modla.** Jedyn wucźer měk tola wjedźecź, so ßo lschescźenjo jenoź k Bohu modla, ßwjatych **pak cźesćźa.** Wo tym mohło jeho kóźde katholske schulske dźěcźo roswucźicź. Pohanjo ßo k stworjenjam modla. Tak staji katholikow s nimi na jedyn skhodźeńk. S pohanami tola we ßwojim ßadarskim towarstwje wobkhadźowacź njeßmě. Wysche teho ßu katholikojo po jeho měnjenju „njesrali“. Potajkim won s towarstwa s tajkimi „pohanskimi a njesralymi“ ludźimi.

Kajke ßrědki maja ßo nałoźecź, so bychu nowe towarstwa „ßwój“ samér dozpěłe? W němskich nowinach je cźitachmy. Njechadźa s nimi Sserbowstwu schkodźecź. „Schtóź to samołwja, ßo winuje.“ Evangelszy Sserbja drje maja pschistup. Tola wustawki, pschednoschki, wuradźowanja, rosmołwy, wosjewjenja, pschesprochenja, sapiß, sawjeßelenja atd. — ßu a budźeja němske. Tak mamy saßo jene towarstwo, kiź ßerbsku rěcź wusamkuje. A tajkich je mjes Sserbami hižom doscź. Je teho dla bjes dźiwa, so ßo ßerbska rěcź dźeń a bóle posthubjuje. Hdyź na tutu ranu pokasamy, dha ßo to jako schczuwanje Sserbow na Němzow wukładuje. Hdyź my Sserbja njechamy bóle k ßwojim ßo dźerźecź a nastajnje zuse pěstujemy, dha bórsy po naschim budźe. Rěcźcźe ßerbski w towarstwach a pschi sabawje, cźitajcźe ßerbske cźaßopiß, potom ßo nam nascha macźerna rěcź sdźerźi. Prajcźe, Sserbja! Je to sprawny Němz, kiź w Lothringskej jenoź rěcźi franzowski, jenoź podpjera franzowske towarstwa, pěstuje jenoź franzowske waschnja a nałoźki? Sawěscźe niz!

Jeli chze nowe „wótcźinske towarstwo“ teź bycź Sserbam k wužitku a k spomoźenju, dha njech to cźini na ßerbskim sakładźe. Wjeßne wólbne towarstwo a ßerbske towarstwa w Njeßwacźidle a Rakezach ßu polo, hdźeź ßu duchowni dźěłacźerjo witani a nusnje trěbni. Pójcźe do nich, kiź derje měnicźe se ßerbskim ludom. A hdźeź ßerbskich towarstwow hischcźe njeje, kaź w Minakale a we Lupoji, tam njech ßo sałoźa. Sserbja, woprujcźe najprjedy ßwoje mozy ßwojemu ludej, s kotrehoź ßu wuschke. Tak źnjejecźe dźak

zyłeho naroda. Tak pak też dopjelniczże schtwórtu Bożu kasnju: „Cześcźuj nana a macź . . ." —o—

S Pančiz. Czaß hacź do czicheho posta je lětża jara krótki, a tak jedyn zwjedźeń druhi honi. Po rjanym dźiwadle w Jaßeńzy poskiczi nam sańdźenu njedźelu Pančiczańska „Lipa Sserbska" pěkny konzert a sajimawe dźiwadło. Spěwarske towarstwo bě s hosczom „Kukowskeje Katholskeje Bjeßady", kotroż zwjeczeschе sakoženski zwjedźeń. Wjeczor zo wotewri s Kozorowym mužskim khorom „Luziza złowjanska", na czoż scźěhowachu tsi wjeßoke pjeczhłóßne měschane khory. Po měschanym kwartecze „Tule statok zboża stajicź" (złowa Jakuba Czischinskeho, komposizija Krawzowa) spěwasche knjeni Schwonowa se Sswinarnje wulzy rjenje ruski narodny spěw „Njescze leczo mróczele". — Bórsy zo sawěschk sběhny a živje hrajesche zo knjesa Hajnowa wjeßeka hra se spěwami „Ssym Sserbow zerbske holiczo". (Hra zo sa czischcź pschihotuje; poruczujemy ju naležnje naschim towarstwam.) — Knjes wuczeŕ Sskodeńk witasche jako pschedßyda Bjeßady najwutrobnischo hosczi a zobustawow, kotrychž bě zo tajka liczba seschka, so ani prósdneho městaczka njebě. Hlowny dźěl wjeczora wupjelni njeboh farař Ducźmanowa satyrinka hra se živjenja „Skote hrody abo Hans Klepotař na dań njeßy". S rědka namakacze tak originelneho Klepotarja, kaž ma jeho „Lipa" w knjesu Czornaku-Wotrowskim. Też wschitke druhe woßoby zebi wulku prózu dawachu, tak so zo wulka hra woprawdźe kraßnje hrajesche. Nasche pokne pschipósnacze tym pilnym mlodym Sserbam! Woßebje kharakteristiske woblicza wutwori wumjekłzy knjes friséŕ Stütz s Budyschina. W pschestawkach saklinczachu narodne spěwy. Program pyschesche wulki napiß „Sswój k zwojemu". — Hdyž to takle wobkedźbujesch, tole žive skutkowanje naschich narodnych towarstwow, to zo czi wutroba změje. To je woprawdźe živjenje, to nihdy njeje na zmjercź podobne! Hdźež hischcze tak zwěrnje zwoje Sserbstwo zebi haja a twarja, tam njepschecźel podarmo spytuje Sserbow sniczicź na wěczne. O, so by wschudźom knježika tajka energija, tajka kruta pschezwědczenoscź! Bóh dał, so też wulki dźěl tych Sserbow, kotsiž njejßu hischcze sapschimnyli do kołow, so też tón ssónczne wotuczi a s nami kroczi k nowym dobycźam! —

Torhaze wjelki we wowczej drascze. Pod rjanym napißmom „Wótczinskeho towarstwa", kiž je zo w Njeßwaczidle salożiło, a kiž ma zo na Rakeczansku, Łupjansku a Minakalsku wožadu też wupschestrěcź, je zo sjednoczenstwo stworiło, kiž je schłódne wótczinje a wótczinskej smyßlenoscźi. Nakhwilny njemér a njepokoj, kiž je zo w Njeßwaczidle a wokolnoscźi s Brühlowym wustupjenjom wuplodźił, ma zo trajazy sczinicź. Kóždy wěrny Sakса shladuje na tele czinki s wobžarowanjom. Wscho pschińdźe tak, kaž je wjeßne wólbne towarstwo se wscheho spočzatka s dorasom dopokasało. Někotsi zusy najeńzy chzedźa we zwojej nasdatoscźi wjeßny burski lud do zwojich wotezkow wsacź a wěstych wotrodźenszy wuczerjo, kiž sa wěstymi pschepjatymi žadanjemi honjeja, chzedźa kschescźijanski konserwatiwny wjeßny lud s liberalnymi idejemi natykacź. Wudawajo, so chzedźa ludowe roswuczenje spěchowacź, chzedźa nowopohanisku smyßlenoscź do luda noßycź. Też najßlepischemu a najsaßlepjenischemu Brühlowemu pschiwißowarjej dyrbitej zo tola nětkole wocźi wotewricź. Evangelszy Sserbjo maja zo pschecźiwo katholskim Sserbam seschcźuwacź, Němzy pschecźiwo Sserbam. Skoro masch mlode wulehnene towarstwo sa wuplód khorostneje fantasije. Ludźo bjes hlubscheho kschescźijanskeho cźucza, jako sakitarjo evangelskeho wěrywusnacza a naschi wotrodźenzy jako „Schutztruppa" Němzowstwa. Pschemjeńt! Měnicze, so towarstwo hdy zwój samer dozpěje, mjenujzy zydło w sakitkim zejmje s burskeje kschescźijanskeje zerbskeje ruki wudrěcź!? Myßlcze zebi, so scze zo žadławje sjebali. Kłucź k 8. wjeßnemu wólbnemu wokrjeßej dźerži wjeßne wólbne towarstwo w krutej ruzy. Durje k njemu pak zu zyle druhdźe, hacź zebi Brühlakojo myßla. E. B.

— Lute njewěrnoscze! W Bautz. Nachr. a Bautz. Tagebl. wudawaju knježa, kotsiž zu nowe „wótczinske towarstwo" w Rakezach salożili, so to njeje napschecźiwo Sserbowstwu. Njechamy dozyła na to dopomnicź, kajke straschne scźěhwki tajke schczuwarske towarstwo smeje, ně, pohladajmy jenož na salożenje. Hdyž je zo w Njeßwaczidle „Jutrniza" salożiła, njeje zebi hischcze nichtó na wólbne wojowanje myßlił. A tehdy je jedyn tajki knjes hižom powjedał: Nětk dyrbimy też němske towarstwo salożicź napschecźiwo temu zerbskemu. A to je zo potom czaschischo prajiło. Potajkim prjedy hacź je ta murja narostła, kotruž knjes kantor Rjelka widźi (nětk po wólbach), prjedy hacź je tu bycź mohła, dyrbjesche zo tajke němske towarstwo hižo salożicź — napschecźiwo Sserbam. A to tele nowe towarstwo nětko je. Duž, lubi evang. Sserbja, njedajcze zebi nicžo narěczecź, sa blasnow chzedźa Waß jeno měcź! Waschu zerbsku zwobodu chzedźa Wam rubicź! Budźcze Sserbja a wostańcze Waschim zerbskim wjednikam zwěrni! r.

S Rakez. Nasche zerbske towarstwo „Lipa" pschihotuje zo pilnje na radostny zwjedźeń. 13. makeho rózka chze zwjecźicź zwój 30. salożeństi zwjedźeń na zyle zwjatocžne waschnje. Hižom dźenża pscheproschujemy wschěch zwěrnych Sserbow do Rakez. Tam chzemy wobnowicź swjasti bratrowstwo, evangelizy kaž katholizy Sserbja. Njech też Rakeczanska skhadźowanka pokasuje tón wobras jednoty, kaž loni sježdy naschich towarstwow w Njeßwaczidle, Bukczach a Khróscźizach. Naschim njepschecźelam pokasajmy naschu pschesczenoscź! Wschitzy sa jedneho, jedyn sa wschitkich — to je nasche zerbske heßko! n.

S Wjelecźina. Sańdźeny pjatk nozy staj, kaž zo po zlědźe zudźicź hodźi, dwaj paduchaj w herbskej grychcze, rěsnikej Ernstej Gröschelej zluschazej, s wocžinjenym woknom do rejwanskeje sale salěstoj a s njeje jedyn zigarettowy khamor wotnjeßkoj. Na bliskim polu stajj khamor rospaczitoj a s njeho sa něhdźe 15 hr. zigarettow wsatoj. Drobnych pjenjes, w pjenjeżnym kaschczíku rěsniskich klamow ležazych, a w bufetu stejazych bleschow wina a sekta zo wonaj njejstaj pschimnykoj.

S Kupoja. Pschi tudomnym zrjedźnym hacze zu wutoru rano 75 létneho kublowego wumjeńkarja Polana morweho namakali. Na ducha skhoriwschi bě zo wón w nozy njeswoblekany skradźu se zwojeho wobydlenja w Jatsobju wotzalił a bě na wokhromjenje wutroby wumrjeł.

Přilopk.

* Njehańbicźiwe paduschstwo je zo w Lipsczańskej nowej radnizy zrjedu pschipokdnju wuwjedło. Mjes tym so radni knježa na poßedźenju radu składowachu, jedyn paduch s pschedstrony, hdyž bě radźiny złužobnik na khwilku woteschoł, tuteho złužbny mantl a teßak a pjenjeżny kaschczík wotnjeße, kotryž pak jenož něhdźe 10 hr. wopschijesche. Jeneho aktoweho noscherja, kotryž paducha pscheßkapi, tutón s tajkej mozu do delnjeho žiwota kopny, so zo wón bjes wědomnja na semju swjese. Paduch, kotryž je po sdaczu w radnizy zwědomny, je wupjerchnył.

* Wo cźežkim njesbožu w podkopkach je s Gelsinkirchena powjesćź pschischła. W podkopkach „Holland" zu zo wutoru w nozy schescźo hórnizy saßypli. Saßypnjeni zu zo do jeneho kuta wukhowali a zu hischcze živi. K nim zo dobycź pak je cźežke dźěło. Podpjery w podkopkowych khodach, s nowa postajene, zu zo skamale. Wuporjedźenske dźěło je w schachcze jara straschne.

* (Kódź zo potepiła.) Pschi mórskim brjosy pola Pratica je jena kódź na mórske dno sajěła a zo rosrasyła. Morjo je 24 cźěłow na brjoh spławiło. Na kódźinych rosbitkach je pjecza hischcze wjele puczowarjow, kotsiž zo wulkeho wětra dla njehodźachu wukhowacź.

* (Hrósbne mordarstwo.) W Rostoku zu psched někotrymi dnjemi wobkudnjeneho zebkarja Dittricha sajeli. Wón je zo wusnał, so je zwoju žonu s pomozu zwojeje 73 létneje pschichodneje maczerje skónzował. Wschě tsi woßoby běchu zo rosßudźile, shromadnje wumrjecź. Dittrich w promenadze najpródzy do zwojeje žony iseli, a ju kulka njemori, druhi krócź do njeje tseli. Hdyž też ta živjenju kónz njeschcźini, zo domoj wrócźichu. Tam Dittrich žonje wulke žily rosrěsny a jej nóž k wutrobje storcži. Potom Dittrich a pschichodna macź polmorwu wobwěßnychu. Mordaŕ zo potom njemóżesche smužicź, zam zebje skónzowacź. Pschichodnu macź zu też sajeli.

* (Powodźenja a wjedra w Franzowskej.) Cźežke njewjedra poßlednje dny pschi wjeczornym a polnóznym franzowskim mórskim brjosy sakhadźachu. We wokolnoscźi Bresta błysk do wscheljakich twarjenjow dyri a sapali, s cźimž zo bróżnje wotpalichu a skót zo spali. Żołmy zo tak wyßoko mjetachu, so zo kupje Noldna a Quessant wot někotrych dnjow njemóżeschtej s zyrobu sastaracź. Blisko Bordeauxa zo jedyn rybaski cźołm ponóri, cźołmaŕ a tsjo pomoznizy zo tepichu. S jeneje kódźe blisko Bordeauxa wětr jeneho matrosu do morja cźißny; wón zo psched wocźomaj zwojich towarschow tepi. Pola Gexa w polodnischej Franzowskej je zo po zylnych deschczach zyła krajina do jězora pschetworiła. Po žanej železnizy njehodźi zo wjazy jěsdźicź. Też s druhich stron zu powjesćze wo wulkim powodźenju dóschke.

* (Nóß wotkußnył.) W Stitterizach pola Lipska zo jedyn twarski dźěłacźeŕ se zwojej žonu swadźi a chzyschе ju saklócź. Sswojej dźowzy, kotraž maczeri na pomoz pschihna, wón s njemdroscźu kruch noża wotkußny.

* (Wulke powodźenje we Württembergskej.) S zykeje Württembergskeje žu powjesćze wo powodźenjach pschischke. Na Enzskej rězy pola Baihingena wjele skótnych cźěłow plowasche. W Ammenthalu je wjele khěžow wot wobkhada wotsamknjenych. W Calwje žu dróhi s wulkeho dźěła s Nagoldskej rěku póczrjene. Neckarska rěka je žylnje napjata, tak žo wjele městam s powodźenjom hrosy. S Oberndorfa pišaju, so je tam Neckarski dol jedyn jězor; podobne powjesćze žu s Horke a Plochingena póšłane.

* (Mordarstwo.) Na jenym kuble hrabje Drosy pola Münstera schožaŕ kuhlowego najeńka, kotryž bě jeho dla jeho wobkhada s kuchinskej holzu naždwarik, s dwěmaj kulkomaj do hlowy tšěli. Potom wón žwoju lubu satšěli, a hdyž bě tež najeńkowej žonje hrosyk, so ju satšěli, wón cźekny. Polizajske pžy žu žo sa nim póšłake.

W Hamburgu žu lichowarku Markliowu w jejnych klamach skónzowanu namakali. Mordaŕ je ju, kaž žo sda, najprjedy do hlowy s hamorom bik a jej potom krk pscherěsnyk. S wocźinjeneho pjenježneho khamora je wón pjenjesy a drohotnosćze rubik.

* (Nusa w Schpanskej) W Madridže žu sažo na drósy cźěle jencho muža a jeneje žony namakali, kotrajž staj po lěkarjowym spósnacźu hłodu wumrjełoj. Wot sapočatka tuteje symy je w Madridže hižo 9 wožobow na drósy hłodu wumrjeło. Njeličžomne cźrjódy proscherjow po měsćze cźahaju.

* (Milionarowa džowka a pinczník.) 16 lětnu jara rjanu džowku jeneho milijonara w Philadelphiji je jedyn hosćenzowy žkužobnik, John Cowpen, wotwjedł. Milijonarej je pšched někotrymi lětami žona wumrjeła. Wón nima teho dla žamžneho hospodarstwa, ale je po amerikanskim waschnju w jenym s najwožebnischich Philadelphiskich hosćenzow s hosćom. Wón s wjetscha po žwojich swježelenjach khodźi a jeho džowka teho dla wostudu žiwjesche. Wona husto widźesche, so měješe pěkny pinczník Cowpen hosćam s lodowej wodu pożkužowacź. Husto wudawajo, so chze žo jej picź, wona Cowpena k žebi s wodu kasasche. Pšched dwěmaj njedźelomaj staj žo wobaj shubiłoj. Najhórsche je, so je picźnik woženjeny.

* Argentinska je nětkole najwjetscha žitna komora žwěta. Sańdźene lěto je Argentinska prěni krócź wjazy žita do Europy wuwjesła, dyžli połnózna Amerika. Tež njeje njemóžne, so budże połnózna Amerika tež prěnje městno wuwosa smjersnjeneho mjaža Argentinskej a Brasilskej wotstupicź dyrbjecź. W Amerizy s móžnosću licźa, so sa 20 lět sjednoczene staty pschestanu ratarske wupkody do Europy wuwosycź, dokelž budża je žame pschetrjebacź. Tež bawłmu budża potom hischcże sjednoczene staty wuwosycź.

Wužudźenja.

Lawnisli žud. Poslednju Radworsku kermuschu na rejwanskej łubi hosćenza herbskeje grychty k pukam dońdże. Hospodarski pomoznik M. Kurjo bě žo se žiwnosćerjom Schramom s Radworja swadźił a bě tuteho wospjet s piwowym karanczkom na hlowu dyrił. Kurjo bě žo se Schrammom, s kotrehož žotru chzyshe žo wón woženicź, roskorił. Na rejwarni žo wonaj najprjódzy na njepěkne waschnje wurěczowaschtaj. Schramm k Kurjecźu praji: „Njejžym hischcże žanych kalowych hłowczkow kradnył.“ Kurjo snapschecźiwi: „Tebi žadyn zyhel na tšesche nješkusha, telko dołha masch. Njejžym tež hischcże sapalił.“ Schramm žo na to do Kurjecźa da, tola jeho tón s piwowym karanczkom na hlowu bijesche, tak so k semi padże. Hdyž hižo leżesche, jeho Kurjo hischcże wjazy krócź s karanczkom dyri. Sswědzy wobžwědczichu, so je Schramm swadu sapočał a so je prjedy pukow do Kurjecźa storczik, prajizy: „Najlepsche je, so žo nóž wucźehnje. Twoje abo moje žiwjenje dyrbi płacźicź.“ Schramm wudawasche, so wo tym niczo njewě. Wón je po dyrjenju na hlowu žylnje krwawił a nakhwilnje bjes wědomnja był. Wot teho cźaża je žo jemu husto hłowa wjerczała a jeho bolała. Ssud Kurjecźu połožaze wobstejnosćze pschizpi a jeho k 50 hr. pjenježneho khostanja abo k jastwu na 10 dnjow saždźi.

✕ Straschneho cźělneho ranjenja dla a dla kaženja domjazeho měra mějachu žo skakarski mischtr Klapproth, jeho wuj kamjenjecźežaŕ Winkel a jeho pschichodny žyn kamjenjecźežaŕ Voigt, w Kubschizach wschitzy tšjo bydlazy, samolwicź. Loni wjeczor 5. dezembra běchu woni do Kubschiskeho hosćenza schli, do kotrehož bě posdźischo tež kubleŕ Schmidt se Schekez pschischoł. Klapprothowy a Schmidtowy pož běschtaj žo kužacź sapočałoj, pschi cźimž bě Schmidt pjecźa žwojeho pža schcźuwał. S teho běchu puki nastałe, pschi cźimž běchu Schmidta s piwowym karanczkom do hlowy prali a do njeho s nožom abo kluczom storkali. Schmidt se 16 ranow něhdże litr krě wukrawi. Jeho drasta a koschla běschtej s krwju pschemacźanej. Hosćenzaŕ Kroschk wobžwědczi, so wobskorženym wospjet podarmo se jstwy kasał. Klapprotha dla cźělneho ranjenja k 15 hriwnam pjenježneho khostanja abo k jastwu na 3 dny saždźichu. Voigt a Winkel, kotrajž přejeschtaj, so staj žo pschi pukach wobdźělikoj, žo wuwinowaschtaj.

Drjewowa awkzija.

Póndźelu 24. januara ma žo na **Wutołczanskim revěrje**
115 rm **khójnoweho twarskeho a palneho drjewa**
a **schkowronczodrjewowych žerdźow**
wot 9 hodźin na pschežadźowanje pschedawacź.

Drjewowa awkzija.

Wutoru 25. januara 1910 ma žo na **Njeżwaczidliskim majoratnym hajniskim revěrje** scźěhowaze

palne drjewo

w **lěsu** sa **hotowe pjenjesy** na pschežadźowanje pschedawacź:

35 rm **schcźěpow liscźoweho a jehlinoweho drjewa,**
450 „ **kuluchow** „ „
67,5 „ **jehlinowych hałosow,**
10 stotnjow walcźkow,
800 rm **walcźiny jehlinoweho drjewa,**
200 dołhich hromadow jehl. a liscź. drjewa,
405 rm **pjeńkow,**

w drjewischczu 3. wotdźělenja a jenotliwje w 1.—14. a 16.—19. wotdźělenju.

Shromadźisna: dopołdnja w 9 hodź. w drjewischczu 3. wotdźělenja sady Holeschowskeje Dubrawy.

Hrabinske hajniske sarjadnistwo w Njeżwaczidle.
W. Dreßler, wyschschi hajnik.

Drjewowa awkzija.

Schtwórtk 27. januara 1910 dopołdnja wot 10 hodźin ma žo we wustawowym **Pschiwczanskim revěrje** w nowym hacże
20 rm **schcźěpow,**
30 „ **pjeńkow,**
100 dołhich hałosowych hromadow
sa hotowe pjenjesy sjawnje na pschežadźowanje pschedawacź.

P. Toepfer.

Drjewowa awkzija

na knježim **Lutobczanskim revěrje.**

Schtwórtk 27. januara 1910 ma žo
něhdże **80 twjerdych hromadow,**
20 rm **twjerdych kuluchow**
sa hotowe pjenjesy s wuměnjenjemi na pschežadźowanje pschedawacź.

Sapočatk awkzije dopołdnja w 10 hodźinach pschi 13. wurubje pschi żelesniskim pschekhodźe.

Hajniske sarjadnistwo.

Drjewowa awkzija.

Schtwórtk 3. februara t. l. ma žo wot dopołdnja 9 hodźin
w Hucźinjanskim hosćenzu
scźěhowaze na
Maleschanskim hajniskim revěrje
w 6. a 7. wotdźělenju w Hucźinjanskim lěsku, w 20. a 21. wotdźělenju w Stróżanskej holi pschi Hrańczanskim a Měschtorskim hacże w Kobaniz kerkach pola Brěsyny sestajane drjewo na pschežadźowanje pschedawacź:

75 khójnowych krutych žerdźow, 8—13 cm delnjeje tołstosćze, hacź 12 m dołhich,
41 rm **twjerdych palnych schcźěpow,**
210 „ **mjehkich** = =
52 „ **mjehkich repuchow,**
2 „ **twjerdeje walcźiny,**
30,50 stotnjow walcźkow,
120 twjerdych dołhich hromadow.

Husćanske hajnistwo, 20. januara 1910.

O. Mendte.

Wumĕrjenske dźĕła wscheje druzinu pschebjerjetaj ::

Rentsch & Schöne

pod pschißahu wsataj geometraj,

na rózku seminarskej haßy 13, I a Hoschiz haßy.

Telefon 682.

Wosjewjenje.

K **kryczu tšĕchow** s **tukrajnym** a **wukrajnym schifrom** s rukowanjom □meter po 2 mk. 25 np., kaž tež **k wuwjedźenju wschĕch tšĕschnych dźĕow** ßo cześczenym Sserbam w Budyschinje a wokolnoszći najpodwolnischo poruczam a sprawne poßkuženje lubju.

Wuporjedźenje tunjo a wĕzywustojnje wuwjeduju. Proschu moje pschedewsacże dobroczińwje podpjerać.

Ernst Richter, tšĕchikryjerstwo

w Budyschinje na Tšĕlanskej haßy 20.

Pschepoloženje schewstwa.

Cześczenym Sserbam w Porschizach a wokolnoszći najpodwolnischo k wjedźenju dawam, so ßym ßwoje **schewstwo** s Lětonja do

Nowych Porschiz czißko 82

do Zimmermannez sahrodnistwa pschepokožik.

Proschu mje tež w mojim nowym bydlenju se skasankami poczesczicz a lubju, so budu kóždemu cześczenemu wotebjerarjej sprawnje a płaczisny hódno poßkużicz.

Ernst Ssymann w Nowych Porschizach.

Nĕkotre dźĕlaczerki

ßo pschijimaju

w fabriziy ßkomjanych wobalkow we Lasu.

Briketty se Suborniczki

ßu psches mje po waggonach a wosach tunjo dostacz.

Telefon 15. **Khorla Bukan** w Huczinje.

K ptaczemu kwaßej

baczonjaze hnĕsda **ptacze hnĕsda**

ptaczki

pampuchi **ptacze jejka**

porucza

Lehmannec konditornja

prjedy B. Nauke,

na ßerbskej haßy.

Dźĕlanski kóń

ßylny, mjes dwĕmaj na wubjerk, ma na pschedań, dokelž je wysche, knježi dwór we **Lupoji** pola Radworja.

Kublo czo. 30 w Khwaczizach s 39 hekt. 32 ar. a 1200 jenoszemi je na pschedań. Dalsche wukasuje G. Pötschka w Jeschizach.

Stare pjenjesy.

Stare ßkote a ßlĕborne pjenjesy, kaž też **stare zynowe ßydobja** a druhe starożitnoszće po najwysschich płaczisnach kupuju.

Tolerjate rjeczasy po najtunischej płaczisnje dźĕkam.

Adolf Boetius, ßlótnik,

w Budyschinje

na bohatej haßy 28, pschi wrotach.

K Božemu dźĕsću darichu za »**Raj**«, **časopis za pĕkne dźĕći**: Dar ze Strakonic: knježnje wučefcy K. Kartákova a E. Sedmihradská a knjez katecheta P. Kwětoslav Fencl 18,60 hr.; po 1 hr.: kk. Pawoł Grofa, Hańža Rychtarjowa, Marija zwud. Zyndźina, Pětr Hoza, wšitcy w Khrósćicach; D. w K. 50 pj.

Z tutym skónčamy kwitowanjo hodownych darow a wuprajamy wšitkim darićelam naš najnutrniši dźak.

Redakcija »Raja«.

Khwaćanske serbske towarstwo

změje da-li Bóh, **njedźelu 29. januara** popołdnju w 4 hodź. swoju **hłownu zhromadźiznu** w Hustec hosćencu.

Dnjowy porjad: ppołoženje zličbowanja a namjety.

Duž so wšĕ sobustawy najluboznišo přeprošeja, tež hosćo su nam stajnje lubje witani. **Předsydstwo.**

Burske towarstwo w Rakezach

smĕje **njedźelu 23. januara** popołdnju w 4 hodźinach w Gäblerez hosćencu ßwoju lětuschu **hłownu shromadźisnu,** w kotrejž ßo rosprawy pododża a sliczbowanja pschedpołoża.

Duž proßy wo bohaty wopyt **pschedßydstwo.**

Sa ßwoju pschedawarnju kolonialnych tworow derje wotczehnjeneho hólza, ßyna sprawneju starscheju, jako **wuczobnika** pytamoj.

Ginzel & Ritscher

na wulkej bratrowskej haßy.

Wuczobnik ßo pyta!

Hólz s dobrej schulskej wĕdomoszu k jutram pola mje městno jako wuczobnik namaka.

Ernst Glien

pschi žitnych wikach 44.

Kowarnja

w Hornim Hunjowje pola Hodźija je hnydom na pschedań. Dalsche wukasuje kubleŕ Würgatsch tam.

Žiwnoscz na pschedań.

Žiwnoscz czißko 5 w Kobelnju pola Klukscha je hnydom se ßwobodneje ruki na pschedań.

Žiwnoscz

czißko 4 we Lupoji p. Radworja se 17 kórzami polo a łuki a s dobrymi twarjenjemi je se žiwym a morwym inventarom na pschedań.

Khĕża

s kórzom pola je we Warnoczizach na pschedań. Dalsche je shonicz we Wjeleczinje czißko 21c.

Khĕża

s polom a sahrodnistwom je hnydom na pschedań. Dalsche je shonicz w Posthornje pola Radworja.

Wobydlenje

sa měrnych ludźi je na pschanajecże w Bóschizach czißko 18 pola Njeßwaczidła.

Wobydlenje

mjeńsche abo wjetsche je we Wurizach w domskim Gruhliz kubka s rjanej sahrodu wot 1. haprleje na pschenajecże. Wone ßo wołżebje sa wumjenkarjow derje pschihodźi. Dalsche je shonicz na Nouartskej drózy czißko 20 po 1 skhodże pola nowych kasarnow.

Dobru **lanu muczku**

porucza

Khorla Kahrowe.

Rĕsniskeho wuczobnika

s pschihódnymi wuměnjenjemi jutry pyta rĕsnisti mischtr **Gustav Teutscher** na hornczerskej haßy 55.

Kowarski wuczobnik ßo pyta.

Hólz, kotryž chze kowarstwo nawuknycz, s pschihódnymi wuměnjenjemi wuczbu namaka pola kowarskeho mischtra **Bära** w Njeßwaczidle.

Ssyn sprawneju starscheju, kotryž chzył **krawstwo** nawuknycz, móże jutry do wuczby stupicz pola **J. Brühla** w Budyschinje pschi drjewowych wikach 5.

Kuchańki, stwinske a ßkużobne holzy, mlokowe holzy, hródżne dżowki, holzy k ßwinjom, wotroczkow, ßrĕnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźĕlaczerske ßwójby pyta hnydom abo posdźischo pschistajerka **Görlichowa** na ßukelnskej haßy 1 na rózku žitnych wikow w czrijowni knjesa Heinr. Mohra.

Dźak.

Sswojemu wutrobnje lubowanemu a wjeleczesczenemu duschowpastyrjej, wyßokodostojnemu knjesej fararjej Waktarjej, sa jeho duschehnujaze a wolschewjaze prědowanje, s kotrymž je Njeßwaczidliski wożadu njedźelu po tsjoch kralach wulzy swjeßelik, ßo horzy dźak praji.

Muoshy kemscherjo.

Wujaßnjenje.

Psched tydźenjom bĕ nĕchtó w mjenje Njeßwaczidliskich wożadnych s telefonom redakziji poruczik, dźak sa jene prědowanje wocżischczecz a bĕ ßo pscheprajiwschi měito knjesa fararja Waktarja ku. fararja Jakuba mjenowak. Tajke pscheprajenje je lohko srosumliwe, dokelž w Njeßwaczidliskej wożadże na ßwojeho wjeleczesczeneho nĕhduscheho fararja, knjesa Jakuba, kaž prjedy też hischcze nĕtkole husto s luboszcu a dźakom spominaju a jeho mjeno mjenuja. **Redakzija.**

(K temu czißku pschiloha.)

Pschiloha k czišłu 4 Serbskich Nowin.

Ssobotu 22. januara 1910.

Placišny rěsneho skotu na Drježdžanskich skotnych wikach.

17. januara 1910.

Placišny po zentnarju a hriwnach.

Skotne druzhiny a wojnamjenjenje.	Žiwa waha	Rěsna waha
Woły:	hr.	hr.
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscze hacz do 6 lět	40–43	76–79
awstriske	48–50	84–86
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	35–39	71–75
3. žrěnje pizowane wołoze, derje pizowane starsche	31–34	67–70
4. ßnadnje pizowane kózdeje starosty	25–30	57–65
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscze	38–41	70–74
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnoscze hacz do 7 lět	34–37	65–69
3. starsche, wukormjene kruwy a ßnadnje wuwite młódsche kruwy a jałojzy	30–33	60–64
4. žrěnjo pißowane kruwy a jałojzy	25–29	55–59
5. ßnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	46–53
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscze	38–41	68–72
2. žrěnje pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	34–37	64 67
3. ßnadnje pizowane	30 33	60 63
Cželata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	48–52	78–81
2. žrěnje kormjene abo też dobre wot zyza	44–47	74–77
3. ßnadnje wuwite wot zyza	39–43	69–73
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich sčischenjow w starobje hacz do 1¼ léta	55–56	72–73
2. mjaßne	53 54	69–70
3. ßnadnje wuwite, też ranzy a lundroßy	48–52	63–68

Placišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:	W Budyschinje. 15. jan. 1910 wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np.	W Lubiju. 20. jan. 1910. wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np.
Pschenza . . . . . běła	—	—	—	—	11	10	11	40
" . . . . . žołta	—	—	—	—	10	70	11	10
" nowa	10	75	11	—				
Rožla	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa	7	95	8	18	7	80	8	10
Jeczmjeń	7	50	8	—	7	40	8	25
Wows nowy 50 kilogr.	8	20	8	40	7	80	8	—
Hróch	12	50	15	—	12	50	13	—
Woła	10	—	11	—	—	—	—	—
Jahły	15	50	17	—	16	—	17	—
Hejduschka	17	50	18	—	20	—	22	—
Bérny	2	30	2	50	2	20	2	50
Butra . . . . . 1 kilogr.	2	30	2	50	2	40	2	50
Pschenična muka 50 " . . .	11	50	20	75	19	25	20	25
Rjana muka . . 50 " . . .	9	75	13	25	13	50	14	50
Ssyno . . . 50 " . . .	5	—	5	50	4	50	5	—
Ssłoma . . 100 " . . .	5	40	5	67	4	—	5	77
Prožata 744 schtuk, schtuka . .	14	—	29	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby	—	—	6	25	6	40	6	60
Rjane wotruby 50 kilogr.	—	—	6	50	6	60	6	80
Pschenični gris	—	—	6	50	—	—	—	—
Rjany gris	—	—	7	50	—	—	—	—

Na burzy w Budyschinje pschenza (běła) wot — hr. — np. hacz — hr. — np., pschenza (žołta) wot 11 hr. — np. hacz 11 hr. 50 np., rožla wot 8 hr. — np. hacz 8 hr. 25 np., jeczmjeń wot 7 hr. 50 np. hacz 8 hr. — np., wows wot 8 hr. 25 np. hacz 8 hr. 50 np.

W Budyschinje płaczesche: tórz pschenzy (běła) po 170 puntach — hr. — np. hacz — hr. — np., žołta — hr. — np. hacz — hr. — np., nowa: 18 hr. 28 np. hacz 18 hr. 70 np., tórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hacz — hr. — np., nowa: 12 hr. 72 np. hacz 13 hr. — np., tórz jeczmjenja po 140 puntach 10 hr. 50 np. hacz 11 hr. 62 np.

Wiczne placišny w Kamjenzu.

20. jan. 1910.

Po 50 kilogr.: Rožla wot 7 hr. 70 np. hacz 8 hr. — np., pschenza wot 10 hr. 60 np. hacz 11 hr. — np., jeczmjeń wot 7 hr. 50 np. hacz 8 hr. — np., wowš wot 7 hr. 50 np. hacz 8 hr. — np., jahły wot 16 hr. — np. hacz 17 hr. — np. hróch 15 hr. — np., ßyno 5 hr. 50 np., bérny 2 hr. 50 np., ßłoma (100 kilogr.) 5 hr. 83 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 10 np. hacz 2 hr. 50 np.

Wjedra w Londonje 21. januara: Symne a ßuche.

Cyrkwinske powjeśće.

W Michałskej zyrkwi smeje njedželu Septuagesima rano w 7 hodź. farar Räda serbsku spowjednu rěč, ½9 hodź. duchowny Tischer serbske a w 10 hodź. němske prědowanje. — Tydźenske sastojnske dźěła smeje farar Räda.

Wótrowanje.

W Michałskej zyrkwi: Ernst Melcher, zigarnik w Schandawje, s Augustu Berthu Lisbethu Pezoldez tu.

W katholskej zyrkwi: Jurij Schenker, dźełaćer w Budyschinje, s Marju rodź. Branzez, słužobuej s Mikoczij.

Křćenje.

W Michałskej zyrkwi: Ernst Herbert, Oskara Wylema Liebsche, murjerja w Dobruschi, ß. — Hermann Rudi, Handrija Hermanna Mizela, hěžerja a murjerja w Dobruschi, ß. — Kurt Waltak, Bohuwěra Hermanna Wudowjenza, schewza na Zidowje, ß. — Elsa Selma, Jana Schołty, dźełaćerja na Zidowje, dź. — Martha Hedwiga, Bjedricha Khorle Zosela, murjerja we Wurizach, dź. — Hanna Friedo, Pawoła Maza Schmeißa, samkarja w Dobruschi, dź. — Johana Gertrud, Bjedricha Schmogera, listynoscherja w Małym Wjelkowje, dź.

W katholskej zyrkwi: Rudolf, Ambroßija Kliegela, fabrikskeho dźełaćerja w Budyschinje, ß.

Zemrjeli:

W Michałskej wožadze 18. januara: Jurij Pawoł, Jurja Pawoła Nowaka, hěžerja a murjerja w Hněwježach, ß. 4 l. 21 d.

W katholskej wožadze: 14. jan. Marta, Mateja Hupki, hejtmana w Kralezach, dź. 8 m. 21 d. — 17. Martha, Jakuba Kurjata, listynoscherja w Budyschinje, dź. 2 m. 21 d.

Zyrkwinske powjesće s Hodźija.

Njedźelu Septuagesima smeje rano ½8 hodź. duchowny Voigt serbsku spowjednu wucźbu, ½9 hodź. farar Kschižan serbske a w 10 hodź. němske prědowanje.

25. januara jako na Pawoła budże rano ½9 hodź. serbska spowjedź a ½10 hodź. serbske kemschenje.

Zyrkwinske powjesće s Budestez.

Njedźelu Septuagesima smeje rano we 8 hodź. farar Domaschka němsku spowjedź, duchowny Wójź dopołdnja w 9 hodź. němske a ½11 hodź. serbske prědowanje.

Bawłnjane, połwołnjane a čisto wołnjane

drastne tkaniny

čorne a pißane, hładke, ßmužkate a kaschčikate

po jara tunich płaczišnach porucza

Emil Wehrle

na jerjowej haßy 7

Franz Marschner

čaßnikar w Budyschinje

na bohatej haßy 9

swój rjad čaßnikow a čaßnikowych rjeczazow k dobroczinnemu wobkedźbowanju wotpórucza.

Hódnatstwora. Pißomne rukowanje. Tunje placišny

Spěwarske,

ßerbske a němske,

jednorje hižo po 2 a 3 hr. a woßebnje do czelazeje kože

ſwjaſane hižo po 6 hacz do 10 hr. ßu na pſchedań

we wudawarni Serb. Nowin.

Poručam ßwój wulki ſtład:

prima pólſkich a ſchleſ. tyſchertſkich khójinow,

ſchleſ. ſchmerki, wudwjerniki a wudwjerna,

hranite drjewo, laty, tramy

wſchěch ſmuczenych wulkoſczow po najtuńſchich płaczišnach.

Za mjdu ßo tunjo rěka.

W Budyſchinje, na Tſělanſkej dróſy 23.

Pawol Mörbitz.

Parny rěſak, hěſlowarńa a pſchedawarńa wužitk. drjewa.

Czeſczenym **twarjazym** Sserbam ßo

k pſchikrywanju tſěchow ſe ſchifrom

poruczam. Dołholětne wobſtacze mojeje firmy dobre a tunje wuwjedźenje ſarucza. Mi je ſtajnje mózno, ſ tunim nakupjenjom najtuńſche płaczišny a pſchihódne ſapłaczenje poſtajicz.

Dźělba trjebaneho ſchifra □meter po 1 mk. 80 pj. je hiſchcze na ſkładze.

August Schumann,

w Budyſchinje na Tſělanſkej dróſy.

Riedźelu ſamknjene. **W. Häcker.** Riedźelu ſamknjene.

Wolmjane a bawlmjane twory

w Budyſchinje na žitnej haßy 7.

Wulki wubjerk

wolmjanych a połwolmjanych

ßuknjowych tkaninow.

Koſchlazy barchent.	Hotowe ßuknje.
Jakowy barchent.	Hotowe ſchórzuchi.

Sprawne poßkuženje. — Tunje płaczišny.

Woprawdźity Brockmannowy

pizowanſki kalk

ſnamjenjow A a B

kaž też **ßkone kuluſchki** k liſanju po fabrikſkich płaczišnach.

Emil Dietrich w Lětonju.

Proßata Miſchnjanſkeje raßy

ßu na pſchedań na **ryczerſkuble w Rakezach.**

Dalſche je ſhonicz pola inſpektora **Kocze** tam.

---

100 zent. khoſchczazych prutow

też po mjeńſchich dźělbach kupuje

wokrjeßny wuſtaw na Židowje

pola Budyſchina.

Pißomne wuczinjenja,

liſczíny, teſtamenty, próſtwowne pißma atd. naſtajeja, **hypotheſke pjenjeſy a kupowanje a pſchedawanje leżomnoſczow** ſaradźujetaj

J. a E. Koban pſchi žitnych wikach. czo. 4, telefon 675.

— Rěczimoj też ßerbſki. —

Beleſo, metalle, hadreſchcza, koſcze

atd.

po najwyſchſchich dnjowych płaczišnach kupuje

Siegfr. Sußmann

na hornczerſkej haßy 35.

Serbske blido

kóždu wutoru w 5 hodźinach.

Wſchitzy dobri Sserbja ßu witani.

Pißarnja

ſa kupne, hypotheſke, dismembraziſke, teſtamentſke a ſawoſtajenſtwowe wězy je wot nětka na

Moltkowej dróſy czo. 1

po 1 ſkhodźe, hoſczenz Gambrinus.

Max Frenzel.

Eckendorfſke runklizowe ßymjo,

dobru

pſchenicznu muku,

kołbaßowu

hejduſchku, raiß a nudle

porucza

Khorla Kahrowe

pſchi žitnych wikach.

Liebſch,

ßudniſki aktuar ſw. ßkužby

pſchi nowych hrjebjach 5

pißarnja ſa kupowanſke, hypotheſke, dismembraziſke, teſtamentſke a ſawoſtajenſtwowe wězy atd.

Rěczi ßerbſki.

— Telefon czišło 177. —

Pſcheßadźowanje leżomnoſczow.

Dr. C. Roeberowy

pleſtr pſche podklócze

wicze, drjenje 1 ſcht. 50 np. je ßo tyßaz krócz wupruhował.

Germania drogownja

na bohatej haßy.

Brodowſka haptyka

na hoſchiz haßy 21

Kaſchel, katarrh, dybawoſcz

ßo ſpěſchnje połóżeja

ſ thymuſinom

Blescha po 75 np.

1 hr. 40 np.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smolef.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawóstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 5. **Sobotu 29. januara 1910.** **Lětnik 69.**

Swětne podawki.

Konflikt mjes sakšim knježerstwom a drunej komoru.

Sakski finanzny minister ſ Rüger je sakske finanzy ſ mudrej ſlutniwoſcžu saßo do rjada stajił. Pſchecžiwo wſchemu, ſchtož mohło ſtatne finanzy saßo poßłabicž, ßo wón ſe wſchěmi mozami wobara. Hižo pſchi wotewrjenju ßejma bě wón na milijony pokasał, kotreż dyrbi wot nětka lětnje ſtatna kaßa dla polěpſchenja mſdy wucžerjow, duchownych a ſtatnych saſtojnikow płacžicž. Wón ßo teho dla do prědka ſarjekny, ſ nowa na ſtatnu kaßu lětnje 40,000 hriwnow ſa penſiju pſchewſacž, kotraž ma ßo wucžerkam ſchwadliſtwa, warjenja a hoſpodarjenja wucžazom, pſchiſwolicž. Njedžiwajcy miniſtroweho pſchipowjedženja je druha komora ſańdženy tydžeń pſchecžiwo hłoßam konſervatiwnych wobſamkła, penſiju ſa mjenowane wucžerki na ſtatnu kaßu wotwalicž. Knježerſtwo je ßo roſßudźiło, ſo do tuteho wobſamknjenja njeſwoli, byrnjež by ßo teho dla zyły ſakoń wo penſiji wucžerkow ſa ſchwadliſtwo, warjenje a hoſpodarſtwo ſacžißnycž byrbjał. Kultußowy miniſter Beck liberalnym a ſozialdemokratam porokowaſche, ſo chzedža pſchi tymle praſchenju ßwoju móz wupruhowacž a knježerſtwu ßwoju wolu nanuſowacž.

Pſchi wuradženju wo pjenježnych wudawkach ſa ludowu ſchulu ſ pſchimanzy ſe ßkowami mjes ſozialdemokratami a kultußowym miniſtrom Beckom bóńdže. Langa ßebi žadaſche, ſo dyrbi ſtat ſchulſke cžeže pſchewſacž, dokelž je gmejny njemóža dale ſnjeſcž. Sozialdemokratiſki rěcžnik na to pokaſowaſche, ſo mamy ßo městam ſa to dźakowacž, ſo ßu ßo ſchule roswike. Wón ßo do miniſtra teho dla dawaſche, ſo bě tón na wohrubjenje młodžiny ſkoržił a jaßnje ſpósnacž dawał, ſo tu politiſki wliw, kotryž ſe ſozialdemokratije na młodžinu pſchekhadža, njeje bjes winy. So by tónle porok wotpokaſał, ſozialdemokratiſki wjednik na ſozialne wobſtejnoſcže, ſ roſciherjenja induſtrije w Sakſkej naſtate, pokaſowaſche, w kotrychž młodžina wotroſcže. Wón prějeſche, ſo dźěłacžerſke dźěcži wohrubja. Kultußowy miniſter Beck wobkrucžeſche, ſo ma krutu wolu wſcho cžinicž, ſo by Sakſka kraj dobrych ſchulow woſtała. Wón na tym wobſtawaſche, ſo ſozialdemokratiſki wliw w młodžinje nježne kochołki ſniczi, kotreż ſchula a zyrkej do njeje kładžetej. Woßebje w pokracžowanſkej ſchuli ßo w tymle naſtupanju najſrudniſche naſhonjenja cžinja. Po hamtſkich rosprawach ſchulſkich inſpektorow je wěſte, ſo wucžomzy ſozialdemokratiſke a anarchiſtiſke nowiny cžitaju a ßwojim wucžerjam na katheder kładu. Miniſter ßo na ſozialdemokratiſke pěßnjerſtwo hórſcheſche, ſo wone nabožne a wótcžinſke ſpěwy na pohórſchenje ſbudžaze waſchnje pſchepěßnja a ſwohidža. Miniſter něktore tajke ſpěwy cžitaſche, pſchi cžimž ßo pſchi něktorych woßebje njehornych wuraſach ſ konſervatiwneje ſtrony phi a haniba wołaſche. Skónczńje wón hiſchcže prajenje ſozialdemokrata Langi porjedži, ſo ßo w Sakſkej pjecža wuſbytk wucžerjow pokaſuje. Nimamy pſchewjele wucžerjow, ale nawopak, pſchemało, tak ſo dyrbja bohužel hižom saßo ſeminariſtojo wucžerſke města ſaſtupowacž.

Sswjedžeń tſjoch kralow

je drje ßo lětßa 'poßledni krócž w tydženju 6. januara w ſakſkich evangelſkich zyrkwjach ßwjecžił. Prěnja komora je po namjecže deputazije pſchecžiwo 15 hłoßam wobſamkła, ſo ma ßo ßwjedžeń tſjoch kralow na bliżſchu ſcžěhowazu njedželu pſchepołoži'cž, jeli ſo 6. džeń januara ßam na jenu njedželu njepadnje. Pſchi debacže miniſter dr. Beck, wyſchſchi dwórſki prědar dr. Ackermann a hrabja Schönburg pſchecžiwo pſchepołoženju rěcžachu, mjes tym ſo wyſchſchi měſchcžanoſta dr. Käubler ſ Budyſchina, tajny komerzny radžicžel Wäntig, tajny zyrkwinſki radžicžel dr. Pank a wyſchſchi měſchcžanoſta dr. Dittrich ſ Lipſka pſchepołoženje ßwjedženja ſaſtupowachu. Hacž runje je knježerſtwo pſchecžiwo wſchemu pſcheměnjenju w zyrkwinſkich nałožkach, njebudže drje ßo wono dale pſchepołoženju pſcheecžiwjecž, ale budže ßo po ßußodnych evangelſkich krajach ſkłowacž, w kotrychž ßo ßwjedžeń tſjoch kralow hižom dawno wjazy woßebje njeßwjecži. Katholikow wobſamknjenje ſakſkeho ßejma njenaſtupa. Woni budža, kaž w druhich krajach, też w Sakſkej, ßwjedžeń tſjoch kralow porjadnje 6. januar ßwjecžicž.

Khěžor Wylem

je ſchtwórtk ßwoje 51. narodniny cžiły a cžerſtwy w Barlinje po ſwucženym waſchnju ßwjecžił. K ſbožopſchecžu bě něhdže 60 němſkich wjerchow do Barlina pſchiſchło. Hdyž ßo dwór dopołdnja $^1/_2$9 hodžin do hrodowſkeje kapały poda, khěžor badenſku wulkowójwodku, ſakſki kral khěžorku a württembergſki kral krónprynzeßu wjedžeſche. Wyſchſchi dwórſki prědar Dryander měješche prědowanje.

Po zyłej Němſkej ßu ßo khěžorowe narodniny ſ wulkej ſahorjenoſcžu ſ hoſcžinami, pſchednoſchkami, konzertami a druhimi ßwjedženjemi ßwjecžili.

Prawo ßerbſkeje rěcže w ſjawnych ſhromadžiſnach

je ßo hižo w khěžorſtwowym ßejmje ſ nowym towarſtwowym ſakonjom pſchipóſnało. Nětko ßu w pruſkim krajnym ßejmje konſervatiwni a nationalliberalni namjet ſtajili, ſo by ßo hiſchcže ſ woßebitym krajnym ſakonjom wužiwanje ßerbſkeje, maſurſkeje a litwinſkeje rěcže w ſjawnych ſhromadžiſnach ſarucžiło.

Swjaſk ratarjow a nationalliberalni

ßu ßebi pſchecželſtwo wupowjedžili. W pruſkim krajnym ßejmje ßo jedyn ſ wjednikow ſwjaſka ratarjow ſ nationalliberalnymaj Wamhoffom a dr. Friedbergom do wótreho wurěcžowanja da. Dr. Hahn nationalliberalnym porokowaſche, ſo ßu na wjazy městnach pſchi wólbach ſozialdemokratow pſchecžiwo kandidatam ſwjaſka ratarjow podpjerali. Pſchichodnje też ſwjaſk ratarjow pſchi wólbach ſ nationalliberalnymi wjazy hromadže njepóńdže.

Němſke kolonije

ßu ßo pod kolonialnym ſtatnym ſekretarom Dernburgom na jara ſwjeßelaze waſchnje roswike. Wulki pſchiběrk, kotryž wone prjedy kóžde lěto žadachu, je ßo wjele pomjeńſchił. Najbóle ſpokojaze pak le, ſo ßu ſkóržby wo pſchecžeżěhanju domoródnych a wo hroſnoſcžach wſchelakich němſkich ſaſtojnikow do zyła womjelkło. Hdyž ßo teho dla ſańdženy tydžeń w khěžorſtwowym ßejmje wo němſkich kolonijach jednaſche, ßo Dernburgej połne pſchipóſnacže a khwalba ſe wſchěch ſtron doſta. Zentrumſka ſtrona, kotraž je něhdy hroſnoſcže nětkotrych ſaſtojnikow w kolonijach w khěžorſtwowym ßejmje k rěcžam pſchinjeßła, je ſa Dernburga woprawdže ſahorjena, dokelž wón kſcheſcžijanſke mißionſtwo ſpěchuje a politiku mjes domoródnymi po pſchecžach zentrumſkeje ſtrony wjedže. Konſerwatiwni a liberalni pak ßu Dernburgej ſa to dźakowni, ſo je wón wudawki ſa kolonije poniżił a ſa to

wikowanje w nich spěchował a jich wunoschk cžim dale cžim bóle powjetschik.

Krwawne njeměry w Braunschweigu.

Pschi demonstrazijach sa pscheměnjenje wólbneho porjada w braunschweigskim ßejmje ßu wulke puki s poliziju padałe. Pschi nich ßo tyßazy sozialdemokratow wobdźělichu, kotsiž do polizije kruchi želesa mjetachu. Hdyž po wutšělenju s ludoweje cžrjódy polizija teßaki wucžahny, ßo 15 woßobow cžežko srani. S nich staj ßo dyrbjałoj dwaj njeměrnikaj dla cžežkeho sranjenja do hojeńnje dowjesć. Pschi dwórskim dźiwadle ßu jeneho wyschscheho wachtmischtra k semi porasyli, skopali a cžežko sranili. Muža, kotryž jeho dajesche, hdyž na semi leżesche, straźnik do hkowy dyri, so ßo jemu mosby stschaßechu. Hakle wokoło poknozy ßo ludowe cžrjódy roseńdźechu.

Nowe wuherske ministerstwo,

na kotrehož cžoło je khěžor generała hrabju Khuena-Hedervarya stajił, je we wuherskim ßejmje ske powitanje namakało. Hdyž ministerjo do ßejmownje sastupichu, na nich sapóßkanzy někotre minuty herjekachu: „Prjecž s wami! Cželadnizy scže! Dźicže do Sagreba!“ Ssrjedź pohłuschozeje hary hrabja Khuen-Hedervary ßejmoweho pschedßydu proschesche, so by khěžorowy rukopiß cžitał. To ßo sta, tola pschi dalschim helskim herjekanju, kotrehož dla dyrbjesche ßo skónczńnje poßedźenje pschetorhnyć. Hdyž bě ßo poßedźenje saßo sapoczało, sapóßkanz Justh nowemu knjeżerstwu njedowěrjenje ßwojeje strony wupraji. Potom nowy ministerstwowy pschedßyda ßwój program roswi, w kotrymž ßo pschipowjedźi, so chze wón we Wuherskej powschitkowne rune wólbne prawo sawjesć. S nowym wólbnym prawom pak ßo njeßmě nadknjejstwo Madźarow potorhnyć. Kaž ßo sda, hrabja Khuen-Hedervary woprawdźe na to njemyßli, rune wólbne prawo sawjesć; pschetož pod nim by s nadknjejstwom Madźarow we Wuherskej bórsy nimo byko, dokelž je we Wuherskej Němzow, Sslowakow, Sserbow, Khorwatow a Rumunow wjazy dyžli Madźarow. Madźarojo tele ludy někotre jenož s potkóczenjom a naßylnosczu wobknjeżeja.

Njedowěrjenje mjes Bołharskej a Turkowskej.

Bołharska na stajnosczi brónitosć ßwojeho wójska s kupowanjom lěpschich brónjow polěpschicź pyta. S dobom ßo bołharske wójsko pschi turkowskich mjesach shromadźuje. Bołharske knjeżerstwo wudawa, so ßo to se žanym njepschecźelskim wotmyßlenjom pschecźiwo Turkam njestawa, ale jenož pschichodnych manevrow dla. Turkojo ßu pak njedowěriwi a teho dla dźěl reserwistow pod khorhoj swołaju. Kajke njepschecźelstwo mjes turkowskim a bołharskim wójskom hižom někotre wobsteji, nam powjesć wo bitwicźzy praji, kotraž je ßo sońdźeny tydźeń njedaloko Filipopla pschi mjesy mčka. Pjatnacze hodźin Turkojo a Bołharjo do ßo tšělachu, a na woběmaj bokomaj ßo namjesnym wojakam pomoz póßła. Něhdże 6 abo 7000 kulkow je ßo pschetšełało a na woběmaj stronomaj je pjecza wjele morwych a sranjenych byko. Bołharski póßłanz, Sarafow, je naležnosć hižom s turkowskim knjeżerstwom rospominał.

Pokhostanje ßerbskeho prynza Jurja.

Sserbski prynz Jurij, kotryž je ßo ßwojeje spjecžiwosczе dla loni ßwojeho prawa na ßerbski trón wotrjez dyrbjał, dale swadu se wschitkimi pyta, kotsiž jemu njeißu pschi jeho naßylnosczach k woli byli. Kral je jeho teho dla s Belgrada do Gornjeho Milanowiza k ßłużbje tamnischeho pěschego regimenta pschesßadźił. Tam směje wón mjenje sładnosczе, ßo s ludźimi wadźicź.

Turkojo a kschesczijenjo w Mazedonskej.

Młodoturkojo, kotsiž pschi poßlednjej revoluziji kschesczijanam runoprawo a prawdosć lubjachu, njeißu hacž dotal ßwoje słowo dopjelnili.

Prjedawschi wjednik bołharskich sběžkarjow, Czornopejew, je sa kschesczijanske wobydlerstwo Strumnitzskeho wokrjeża sczěhowaze wosjewjenje wudał: „Wot Młodoturkow, kotsiž ßo jenož na postajenje muhamedanskeho knjejstwa w jeho něhduschej ßylnosczi prózuja, njeje niczo wocžakacź. Duž dyrbja kschesczijenjo saßo k brónjam pschimacź a wo ßwoje prawa wojowacź. Wadźenje s Grichami dyrbi ßo spuschczicź a ßo jenicźzy s Turkami wojowacź.“ Bołharjo a Grichojo Młodoturkow winuja, so prjedawschich wjednikow jich sběžkarskich cžrjódow skradźnje moricź dawaju.

Pschi nowowólbach do jendźelskeho parlamenta

ßu hacž dotal konserwatiwni (unionistojo) 258, liberalni 253, dźěłacźerska strona 40, a Irsźy 74 wokrjeßow dobyli. Njedźiwajcy teho njesměja konserwatiwni wjetschinu, rosrißanje budźe pola irskich a dźěłacźerskich sapóßkanzow leżecź. Nětczyschе jendźelske wólby ßu tež sa Němsku jara wažne. Wot nich budźe wotwisowacź, hacž Jendźelska pschi dotalnym ßwobodnym wikowanju sawostanje, abo hacž ßo sa politiku sakitanskich złow rosßudźi. Hdy by ßo w nowym jendźelskim parlamencze sa sawjedźenje sakitanskich złow wjetschina snamakała, bychu to wschě te staty sacžuke, kotrež do Jendźelskeje wudźělki ßwojeje industrije wuwožuja. Pschede wschěm by ßo Němska cžežko potrjechika, kotraž je nětkole najwjetschi konkurrent Jendźelskeje na zyłym ßwěcze. W naschim cžaßu ßo wójny w prěnim rjedze hospodarskich interesßow dla wjedu. Duž móże tež pscheměnjenje jendźelskeje wikowanskeje politiki lohko doscź k wójnskim schmatańzam dowjesć.

Sakroczenje presidenta sjednoczenych statow połnózneje Ameriki pschecźiwo mjaßowemu a worzłowemu trustej.

W mało wobydlenej połnóznej Amerizy ßo telko skotu plahuje, so dyrbjało tam mjaßo jara tunje bycź. Njedźiwajcy wscheje bohatosczе na skocze ßu pak mjaßowe płacźisny we wjetschich městach połnózneje Ameriki tak drohe, so móża ßebi jo małosamożicźi ludźo ledma kupicź. W někotrych městach je dla mjaßoweje drohoty hižo wospjet k njeměram dóschło. Wulzy pjenježnizy wschón rěsny skót w kraju pokupuja, so mohli mjaßo po móżnosczi droho ludej pschedawacź. Lud ßo pschecźiwo tutemu wulichowanju na kóżde waschnje wobaro. W Kansas City w Missouriskim statu je dla wyßokich płacźisnow howjaseho a ßwinjazeho mjaßa wjele tyßaz wobydlerjow pißomnje ßlubiło, so budźa ßo wscheje mjaßoweje jědże wostajicź. Woßebitu móz tole hibanje s pschistupjenjom 300 000 ßobustawow dźěłacźerskich swjaskow dostanje, kotrež ßu ßo na to swjasałe, so sa 30 dnjow njebudźa žaneho mjaßa wjazy jěsć. Někotre mjaßowe pschedawarnje ßu hižo teho dla płacźisny wo maliczkosć powyschiłe.

Tež knjeżerstwo nochze mjaßowemu trustej (sjednoczeństwu) dale směrom pschihładowacź. W Chicagu je ßo woßebity ßud postajił, psched kotrymž budźe ßo prozeß pschecźiwo mjaßowemu trustej wjesć. Ssudnik Landis, kotryž je loni petrolejowy trust, Standard Oil Company ßo mjenowazy, k 29 milijonam dollarow khostanja saßudźił, budźe s pschedßydu tehole ßuda. Firmy, kotrež chze knjeżerstwo psched ßud žadacź, ßu najwjetsche mjaßowe firmy Morris, Swift a Armour.

Tež druhim wulkim trustam chze knjeżerstwo s pomozu ßuda ludowe wurubjenje poczeżicź. Woßebje je wono na worzłowy a tobakowy trust wothładało.

W Europje pytaju w nowschim cžaßu po pschikładze amerikanskich bohacźkow cžinicź. Tak chze jene towarstwo w Barlinje zyłe wikowanje na ßebje storhnyć. Płahowarjo rybow dyrbja ßo na to swjasacź, so temule towarstwu na 10 lět wschě ßwoje ryby sa poměrnje nisku płacźisnu pschewostaju. Najprjedy budźe towarstwo ryby jara tunjo pschedawacź a tak konkurrenzu dotalnych wikowarjow potkóczicź. Tak bórsy hacž towarstwo žanych konkurrentow wjazy njesměje, wone rybowe płacźisny po ßwojim dobrosdacźu wyßoko postaji, a ludźo, kotsiž budźa ryby jěsć chcyć, budźa do tychle płacźisnow swolicź dyrbjecź. Tež w Němskej budźa ßnadź ras s woßebitym sakonjom tajtim swjaskam pjenježnikow napschecźo stupacź dyrbjecź.

Revolucionarne hibanje w Indiskej

ßo potajnje dale žerje kaž žehlazy woheń pod popjełom. W prozeßu pschecźiwo Aligoraskim spschißahanzam je pschi pschełkyschenju psched wyschschim ßudom jedyn młody bengalski student jeneho polizajskeho sastojnika s pistolu satšělik. Sastojnik bě wjele wo revoluzionarnym hibanju wuskuschował a teho dla jeho wotstronichu. Mordarja ßu sajeli. Indiski městokral, lord Minton, je rěcź měł, w kotrejž wón praji, so je nětko sczerpnosć Jendźelskeje na konzu.

Lěßny młyn.

(Pokracźowanje.)

A nětkole rěkasche, tutemu scherjenju krucze do wocźi hladacź, cźłowjeka w selenej monturje jako pschichodneho ßyna dźeń jako dźeń wokoło ßebje pschenjechacź — to ßo jemu hischcze njewurjeknicze cžežka wěz sdasche. Potom ßnadź ßo jemu poradźi, njesnjeßomnu Handrijowu cžežu wottschascź a jeho na pschezo wotbycź. Hdy by ßo radźiło, jeho se schwarnym pjenjesom do Ameriki póßłacź! Ssnadź

by wječor jeho žiwjenja hischcże jónu žo wujaßnik, hdy by žwoju dżowku sbożownu widżał!

Wschitke tute mußliczki, pak jaßne, pak pokhmurne, lężnemu mkynkej we hłowje khodżachu, hdyż jónu duzy domoj se wßy na hórzy horkach do khowazeho žo žłónza hladaische. Sa rózkatymi, módroczornymi horami mróczelow žo shubi. To jemu myßle saßo do wschędnych kolijow wróczi.

„Jutsje rano budże deschczik", wón bórbotasche, „dobre, so je žyno domoj."

Wón mějesche prawje; hdyž žo nasajtra rano schěrjesche, nězny krajny deschczik žo dele žajesche. To wot schtomow a kerkow kapasche a běżeische. Rostorhane lężki kurjawy podobnje koż mróczalki paty mjes módroczornymi schmrěkami postupowachu. Mkynska rěka schwórczeische a jeschczowasche žo a satorhowasche hramjo sa koruschki pschewißowazych žlěbrowjerbow.

Pod krywom khłódniży psched khěžnymi durjemi hižom w tak saznej hodżinje mkynk stejesche, mjes brjowkami czoko smorschczujo, a s napjatej staroszu do lęża won hladasche, s kotrehoż runje Handrij nahle khwatajo wustupi.

„Saßo hižom!" jeho mkynk powita. „Njeißy mi ty hischcże psched krótkim pschilubik. do lęża njekhodżicz? Hajnik je pjecza hižom wschón njembry; lepi-li cże, njemóżu cże wutorhnycz. Hdże masch moju tšelbu?"

Handrij bě žo s roshladnjenjom pschepokasał, so nikoho dale w blisksoczi njebě a teho dla žej myßlesche, so je njetrěbne, žo samokwjecz.

„Chżych jeno selenoßuknjakow jónu saßo pomjersacz! Dżenża w nozy žym najrjeńscheho žornika w zyłym wokrjeżu potšelik — na, stary budże njemało njembry a žwojemu mudraczkowemu žynej schwarnje hwisdacz! Tón ras budżich žornika rady žobu wsak; ale pschi kutlenju stary pschińdże a budżische mje bjes mała lepik, — tu czißnych tšelbu spěschnje do kerkow, hnydom na prawizy wot schěrokeho buka sady młodżiny. Najlěpje drje budże, so hischcże dżenża žam po nju dóńdżesch. Ja žo w bliżschich dnjach w lężu nochżu pokasacz, a hdy by hajnik sa tón czaß tšelbu naschoł — tak rjenje k rosebranju pschiprawjenu — — na, dha mohło žo napoßledku tola wukopacz, czeia je. Schto měnisch, mkynko? Trjebasch dże žo po lężu jenoż pschekhodżowacz a pschi tym woczi wotewricz. S wjeczora budże dżenża stary pschi žuczu jědlow sa hajńkownju; dżełaczerjo buchu wczera skasani. To mohł tebje po tajkim w najhórschim padże jeno młody trjechicz a žej myßlu, so tón pola tebje jene wóczko sandżeli."

Hanjo žo saßmjawschi wotroczk k mkynej dżesche. Sady njeho mkynk s bjesmóznym hněwom dłoń sapschimowasche.

* * *

Hłuboko w lężu, drje hodżinu wote wßy, hajńkownja stejesche, zyła dospołnje s brěczłanom (esojom) a dżiwim winom saroszena. Psched sastupom, nad kotrymż mózne jelenjaze rohisna žo wupinachu, stejeschtaj dwaj hobrskaj, starotrodlataj rjanaj schmrěkaj. Jako prawe městno pokoja žo tuta khěża sdasche; ale dżenża rano hněwny wótry hłóß saswuczi se jstwy, do kotrejež s woknami nuts winowe pruty kiwachu.

Ssurowje njembrje sakhadżesche stary hajnik, žuchi, czmowje hladazy muż. Dżiwajo žo žyn, runje sastupiwschi, woprascha, schto je žo stako.

„Ssornik! Ssornik je precz, je satšeleny!" jemu stary na prosy napscheczo wokasche. „Wěrisch ty to? Wěso, ty spisch każ morwy a duż wutšela žłyschak njeżby, — ale ja! Won se jstwy a do lęża! To mózesche jeno sady młodżiny sa schěrokim bukom bycz, hdżež žornik w tym czaßu na pastwu khodżesche. Zyle pschi žamym budżich teho njekhmanika njekniczomneho hischcże lepik, widżach jeho kleczo pschi kutlenju. Ale semja bě mokra — wobßunych žo a padnych tak dołhi każ běch. A sa tón czaß tón tajki a hinajki czekny. Nó, na teho — na, hdyż teho popadnu! A runje tón najrjeńschi žornik, po kotrehoż chżusche žej najjaßnischi prynz sa dwě njedżeli pschińcz. Schto jeno sczinju? Schto jeno jemu napißacz!" Wón žej njembrje do włoßow hrabny.

Prjedy hacz móżesche Jurij hischcże wotmolwicz, wonka blachowy swuk swónczka pschi thěžnych durjach sasłoni. Listonoscheř, s krótka postrowiwschi, sastupi a położi, prjedy hacz saßo woteńdże, pißmo na blido.

„To drje pak budże saßo tajke nowotarske wukasanje lężniskeje wyschnoscze, hajnik wobożnje bórczesche, „pißanje a czwilowanje a dale niczo." Wón wobalku rostorże — stare sežołtnjene kopjeno nowinow a zebla s njelepej ruku pißanym pißmom wupadnyschtej. Na pok wótsje hajnik czitasche:

„Jeli so knjes hajnik na dżiwje hońtwjerjenje w žwojim lężu dżiwa, njech žej jónu nowinu pscheczita, kotraż tu pódla leży. Kóczka pakoszenje njewostaji a lężny mkynk rěka Jan Mjesnik."

Potrjecheny hajnik na žwojeho žyna pohlada. Tón bě na žmjercz woblědnył a nanej te nowiny poda. Na nich bě datum s dawnych lět a w nich bě rosprawa wo žudniskim jednanju pscheczíwo dżiwjemu hońtwjerjej Janej Mjesnikej s Wonez, kiż bě we wojowanju hajnika czežzy sranik a kiż bu sa to k jastwu na tsi lěta saßudżeny.

„Hdy by to wěrno było", hajnik bórbotasche, „tajkile bohaty muż, kiż we gmejńskej radże žyda a wschudżom prěnje žłowo ma! Dha tola też mi rjaneho žornika nichtó druhi njeje satšělił, a to by dyrbjało jara slě byc, jeli so bych teho njekhmanika njelepił!"

Pschi tym bě jemu napadne, so bě jeho žyn wschón rospłóscheny, a s nahłym hněwom wón sawoła:

„Ssyno, wěsch ty wo tym něhdże něschto? Bjeř žo na kedżbu! Hdy bych žej myßlicz dyrbjał, so mohła cże luboscz k mkynkej Hańži we twojej sastojniskej winowatoszi mylicz! Mi žamemu by žel było schikowaneje holzy. Chżu sa tej wězu hischcże dokładnje žlědżicz. Ale to czi do czaża praju: je-li to wjazy, dyżli njekhmane pschißłodżenje, dha jeno tu holzu s myßlow puschcz! Dżowka dżiwjeho hońtwarja a słóstnika mi žem do mojeho czestneho domu njepschicżehnje, je-li tebi hewak něschto wo to, so masch nana. Po tym žo měj!"

Mózhje teptajo dżěsche hajnik won, prěni lěpschi klobuk na hłowu na krótko wotsihane włoßy stłóczo.

Blědy a sastróżeny Jurij stejo wosta. Wón na wěrnoszi wohidneho wobkrucżenja njedwělowasche. Hańżine powjedanje, so jeje nan hajnikiku monturu dżiwnje hidżi, tu wěz wótrje rosžwětlowasche. Pschede wschěm mějesche Hańża mkynka warnowacz.

To bě prěnje sanjechanje winowatoszże, kotreż bě młody hajnik sawinył, a na nim to czežko leżesche. Ale jeno na tuto waschnje hodżesche žo sadżěwacz, so njeby hajnik s lężnym mkynkom žo setkał, a jeno tak móżesche žo njewurjeknite njesboże wot Hańże wotwobroczicz.

Ale, runje hdyż chżysche žo na pucz podacz, nan hischcże jónu sastupi a jeho sa zyły dżeń wot žwojeho boka njepuschczi. Ssnadż mějesche wo Jurjowym wotmyßlenju sdacze.

Po zyłym revěru žo niczo podhladne njehodżesche wußlědżicz. Na wjeczor chżysche stary hajnik hischcże jónu žam na wußlědżowanje hicz a teho dla Jurja domoj póßła, so by kładżenje schmrěkoweho žymjenja wobkedżbował. Jurij na pschipokasane městno khwatasche, nusne wězy pschiporuczi a potom, schtoż mózesche, k lężnemu mkynej khwatasche po tajnych puczach, so by žwojemu nanej daloko s pucza schoł.

Na sboże Hańżu žamu w sahrodże nańdże a ji zyle khwatnje swupowjeda, schtoż bě žo stako.

Hańża hacz do hubow sblědny a czežko dychasche. „To žym sdacze měła", wona bórbotasche, „teho dla je nan něschto czaża tak rospjerscheny a njewobstajny. Husto žym žłyschaka, kak by w nozy bjes měra po domje a po dworje khodżił a se žobu žamym rěczał. A tšelbu też ma. Handrij je ju njedawno rjedżił."

„Tón lumpak!" Jurij nahle wuje. „S teho czaża, so je tebje takle falschnje w lężu nadpadnył, jemu niczo dobre njewěrju! Schtó wě, hacz wón žam mjelczo do lęża njekhodżi a twojeho nana k temu njesawjedże."

„Ow, a runje dżenża je nan hižo hodżinu precz", Hańża płakasche, „a ja njewěm, hdże."

„Nó, žnadż je we wßy", ju hajniski troschtowasche, „wón tak hłupy njebudże, so by tam saßo hižom schoł, hdżež bu tule nóz bjes mała lepjeny. Njepłakaj, moja luba! Měj žo rjenje, khwatam. Mój nan njeżmě do teho pschińcz, so žym s dżełka woteschoł."

A hižom po hórzy horje czěrjesche. Hańża srudnje sa nim hladasche. (Pokraczowanje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. (Mordarstwo a žamomordarstwo.) W nusy a hubjenstwje je póndżelu dopołdnja tudomny žedkar a tapezěrar Wylem Gebhardt sadwělowawschi žwojeho 6lětneho žynka Ericha a potom žam žebje wobwěžnył. Gebhardt bě žo loni w Radworju saßydlił, tola, każ žo sda, njebě tam dosez saßkužby namakał a bě žo teho dla do Budyschina wrócził. Wot 17. dezembra wón na rěsniskej haßy bydli. Też w Budyschinje mějesche žo wbohi czło-

wjek ſ nuſu bědźićź a dźěła njenamaka, ſo budźiſche mohł ſebje a ſwoju ſwójbu ſeźiwić. W tejle njepſchestawazej bědźeńzy bě Gebhardt wſchu nadźiju na lěpſchi pſchichod ſpuſchćił a ſo k hrósbnemu njeſkutkej rosſudźił. Póndźelu dopołdnja, hdyž bě jeho žona na dźěło do Weigangez fabriki, jeho dźowka do ſchule ſchła, wón ſwoje ſke wotmyſlenje wuwjedźe. Hdyž ſo jeho žona a dźowka pſchipołdnju domoj wróćiſchtej, hólcźka ſa durinu klinku wißazeho nadeńdźeſchtej. Gebhardt pak bě na ſkubi ſwojemu žiwjenju kónz cźinił. W ſawoſtajenym liſcźe wón 6lětneho Ericha ſwojeho lubuſchka mjenuje, kotrehož je ſobu do ſmjercźe wſak, ſo by ſo macź wo jeho ſeźiwjenje ſtaracź njetrjebała. Gebhardt je ſo 1871 w Anhaltſkej narodźił.

— (Sſowopalił.) Automobilowy wjednik Hammermühl ſ Adolfſkeje hěty je ſebi ſańdźenu ſrjedu w hoſcźenzu „ſkoteje hwězdy“ ruzy a wobliczo bolosćiwje wopalił. Hdyž ſ automobilom do kólnje jědźeſche, je ſo ſ wuſtupjenjom pkuna ſ jeneho karboloweho kaſchcźa, nakhwilnje k petrolejowej lampje pſchicźinjeneho, rosbuchnjenje ſtako.

— Nahlena ducha ſkhorił je tele dny w Budyſchinje dźěłacźeŕ Nedo ſ Dźěžnikez. Jeho ſu teho dla do měſchcźanſkeje hojeŕnje pſchijecź dyrbjeli.

— (Noha ſo rosmjatła.) W tudomnej waggonowej fabriźy je ſo pſchi wotwjedźenju podſtawka jeneho želeſniſkeho woſa ſ dźěłakŕnje na hotowe koła podſtawk do ſuwanja dał a dźěłacźerjej Pawołej Gotſchi ſe Židowa na prawu hwiſdźel padnył a ju rosmjatł. Snjeſboženeho ſu do jeho wobydlenja dowjeſli.

— Wo mniſchcźej cźwili je knjes wucźeŕ Schütza ſ Rachlowa jara powucźazy pſchednoſchk w pſchirodoſpytnym towaŕſtwje „Iſis“ w Budyſchinje měł. Po naſhonjenjach knjeſa Schützy klijenje ſchtomow mniſchkam njedowobara, dokelž mniſchcźe hušańzy ſchtomowe halſy ſ zyła njewopuſchcźa. Jenož 5—10 prozentow mniſchkow ſo k ſemi dele puſchcźi, 90 prozentow pak w ſwojim pſchebytku na ſchtomach woſtawa. S naturſkimi njepſchecźelemi mniſchkow ſu hušańcźe muchi a woſy. Hdyž ſo jedyn ſ tutych njepſchecźelow k hušańzy pſchibliži, ſo by do njeje kaknył a ſwoje jejko do njeje puſchcźił, ſo wohrožena hušańza rucźe k ſemi dele puſchcźi. Hušańza ſwojich njepſchecźelow ſnaje. Tola też nakaknjene hušańzy ſo też hiſchcźe na ſemju puſchcźa, a na ſemi a na ſchtomach pod klijowymi koleſkami ſo doſcź hušańzow ſ muchazymi a woſazymi jejkami nadeńdźe. S tychle jejkow ſo poſdźiſcho mucha abo woſa wulehnje, kotraž ſo wot hušańzy žiwi a ju ſkónzuje. Duž je ſe ſchkodu, hdyž ſo hušańzy pod klijowymi koleſkami roſtłóczeja; pſchetož ſ tym ſo pſchiſporjenju naturſkich njepſchecźelow wobora. Do nakaknjenych hušańzow ſo huſto też bazille (hribiki) ſaſydła, kotreż ſu ſ pſchicźinu khoroſcźe, kotraž ſo ſaſpanoſcź mjenuje. Na ſaſpanoſcź ſkhorjene hušańzy na wjerſchki ſchtomow lěſu a tam kónz woſmu. Hušańcźe muchi ſu ſ woprawnymi ſaniczerjemi hušańzow; wone ſu hewak pſchewulkemu pſchiſporjenju mniſchkow wobarake, kotreż ſu w naſchich lěſach pſchezo domjaze byke. Roſſchěrjenje mniſchkow w jenym lěſu móže ſo na to waſchnje ſtacź, ſo ſo jejni njepſchecźeljo pſches někajku mrětwu ſaniczu, a pſjedy hacź ſo wuludnjeny lěź ſe ſuſodnych ſtron ſaſo ſ hušańcźimi muchami wobſadźa, ſo mniſchki bjes ſadźěwka k wulkim cźrjódam pſchiſporja, kotreż potom do wokolnych lěſow pſchelětuja. Knjes Schütza je wobkedźbował, ſo ſu ſo w lěſu pod Cźornobohom hušańcźe muchi wot lěta 1908 jara pſchiſporiłe.

— **(Komety.)** Pjedy pſchipowjedźeneho Halleyſkeho kometa, kotryž budźe hakle w meji widźecź, je ſo nadźizy ſańdźenu njedźelu wjecźor wokoło 1/2 6 hodźin na połodniſchim njebju druhi komet pokaſał. Hwězdarjo jón ſ wulkim ſajimanjom wobkedźbuja a ſu jemu nakhwilnje mjeno 1910 A narjekli. Hdyž ſo komet ſe ſamym wóczkom widźi, ma wón wulkoſcź hwězdy prěnjeje rjadownje a je ſylnje žołteje barby. Jeho k połodnju pokaſowazy prut je trochu cźeńki a blědy a je wjele njenahladniſchi hacź prut kometa, kotryž bě dlěiſchi cźaſ w lěcźe 1874 na połnoznym njebju widźecź. Najlěpje ſo komet krótko do khowanja ſkónza njedaloko jaſnje ſwěcźateje Venuſyneje hwězdy namaka. Bliſche dny budźe komet na njebju wyſche ſtupacź a budźe potom, byrnjež jeho ſwětkoſcź wotebjera, dlěje widźecź. W Jendźelſkej ſu w hwězdarńjomaj w Dublinje a Druſinku nowy komet fotografowali. Na jenym boku jejneje hłowy jaſnje jedyn roh wuſtupuje. Hwězdarjo ſu ſpóſnali, ſo je nowy komet pſched 9 dnjemi w dalokoſcźi 2 milijonow mil nimo ſkónza ſchoł a ſo ſo wón nětkole k połnozy hiba.

Pſchikhad dweju kometow nimale w tym ſamym cźaſu je wobydleŕſtwo w połodniſchej Italſkej hluboku roshoriło. Boja ſo tam, ſo ſtaj wonaj pſchedſnamjeni wulkeho njeſboža, ſnadź ſemjerźenja, kajkeż je loni město Meſſinu wupuſcźiło. Hwězdakojo wſchelakeje druźiny, kajkichž je w Italſkej zyła hromada, měnja, ſo w kometomaj „ignis argens“ — ſlěborny woheń — leźi, ſ kotryž je profet Malеachi naſpomnił.

Skónczńje njech ſo hiſchcźe pſchiſpomni, ſo hiſchcźe jedyn tſecźi komet po njebju cźehnje. Je to loni 6. dezembra wot hwězdarja Daniela wußlědźeny komet Daniel (1909 E). Se ſamym wóczkom pak wón njeje widźecź, ſe ſchtyrizolawſkim dalokowidom pak ſo wón we hwězdźenju wulkeho woſa widźecź hodźi.

— Mjes tym ſo je we Łužizy jenoż mały ſněžk naſchoł, ſ druhich krajow wo ſněhowych mjecźelach a ſtraſchnych powodźenjach piſaja. We wjecźornej a połnóznej Němſkej ſu rěki pſches brjohi ſtupiłe a we wulkim ſněſu ſu w Schleswigu, Holſteinſkej a pſchi rheinſkej krajinje a w Tirolſkej želeſniſke cźahi tcźazy woſtałe. Najcźežſcho je ſo Paris ſ wokolnym krajom ſ powodźenjom potrjechił. Wulki dźěł Pariſa je ſo ſ wodu rěki Seiny pócźrjeł. Podſemſke želeſnizy ſu ſo potepiłe. Wobkhad po měſcźe ſo bóle a bóle haczi. Wjele drohow je ſo ſa wobkhad ſawrjecź dyrbjało, mjes druhim też Lilleſka droha, w kotrejž němſke póſłanſtwo leźi. W někotrych dźělach města picźna woda njedoſahaja, dokelž ſu klumpaniſchcźa pócźrjete. Po někotrych drohach woda meter wyſoko běžeſche. Rjane Orleanſke dwórniſchcźo je ſo powodźiło. We wodźe dwě lokomotiwje tcźatej. Wjele tyſaz ludźi, kotſiž ſu khěže w powodźenych drohach wopuſchcźicź dyrbjeli, ſu bjes bydła. Někotre khěže horźa ſo ſaſypnycź. We woſebje wulkim ſtraſche je měſtacźko Choity la Roi, hodźinu wot Pariſa ſdalene. Tam ſu wſchě drohi pócźrjene, někotſi cźłowjekojo ſu ſo tepili. W Alfortvillu ſu wobydlerjo na pohrjebniſchcźo cźekli. Jena motorſka łódź je wotjěła, ſo by ludźi ſmjercźi tepjenja wukhowała. Knjeźerſtwo ſo prózuje, wobydleŕſtwu pomhacź. Deputeŕtſka komora je jenohłóſnje 2 milijonaj frankow pſchiſwolika. W jenej wſy pola Reimſa je ſo 10 khěžow podmlěko a ſo ſaſypko. — Też Schwajzarſka cźežko pod powodźenjemi a lawinami cźeŕpi. Jeſoženje želeſniſkich cźahow je ſo ſaſtajiło.

— (Sapóſłane.) Kaž je ſo wupokaſało, njeje knjes wucźeŕ Domaſchka, ale knjes kantor Rjelka tamne ranjaze a kſchiwdźaze wuprajenja wo katholſkich ſawinował. Teho dla wróczam wſcho to, ſchtož ſym w tym naſtupanju pſchecźiwo knjeſej wucźerjej Domaſchzy piſał a wobźaruju, ſo je ſo to ſtako. —o—.

S Dźěžnikez. Wulki poſ tudomneho ſahrodnika Budarja chzyſche ſo ſańdźenu póndźelu ſ lokomotiwu jeneho želeſniſkeho cźaha ſchcźěkacź. Pſchi tym poſ pſche bliſko kołam pſchińdźe, kotreż jemu hłowu wotjědźechu.

S Budeſtez. W pſchitomnoſcźi hamtſkeho hejtmana a wokrjeźneho ſchulſkeho inſpektora ſu wóndano ſaſtupjerjo wſow, do Budeſtez ſaſchulowanych. wo twarjenju nowych ſchulow radu ſkładowali. Hdy by ſo Budeſcźańſka ſchula ſ nowa powjetſchika, dyrbjał ſo ſa nju direktor poſtajicź. Trajneho wulkeho wudawka chzychu ſo ſminycź a teho dla ſo roſſudźichu, ſo měła ſo nowa ſchula w Jikozach ſa Jikozy a Kóſky, a druha nowa ſchula w Raſchowje ſa Raſchow, Bělcźezy, Wulke Debſezy a Lejn natwaricź.

S Radworja. Tudomne ſpěwarſke towaŕſtwo „Meja“ ſwjecźeſche ſańdźenu njedźelu w Delanez ſ pletwami rjenje wupyſchenej ſali ſwój 15. ſakoženiſki ſwjedźeń. Ludu bě ſo wjele naſchło, ſamo ſ dalokich ſtron. Pſchedſyda, knjes Ryncź ſ Kamjeneje, powita hoſcźi. Žiwy ſchtyrihłóſny měſchany khor: „Ha chzeſch-li wjedźecź, ſchtó ja ſym“ wotewri wjecźor. Mužſke ſolo „Poſtillion ſ Lonjumeau“ ſo ſpodobaſche, by pak hiſchcźe wjele lěpje ſkutkowało, hdy by knjes Zyž jako poſtillon ſdraſcźeny wuſtupił. Nochzu pak tu wo kóždym jenotliwym cźiſle rosprawjecź. Se ſpěwow ſo woſebje ſpodobachu: měſchany khor „Hlejcźe, nowa wěz“ (ptaczi kwaſ) a žónſkaj jenohłóſnaj ſpěwaj „Baje, baje, bachu“ a „Kóczka dřéma, kozor brěmjo.“ Poſłednjej ſpěwaj ſtaj nowej ſkładbje B. Krawza a dyrbjeſchtaj ſo woſpjetowacź; žorcźik wo kokoſchkach ſo też derje poradźi a połne pſchipóſnacźe namaka. Žiwje a žortnje hrajachu ſobuſtawy „Meje“ K. Worgaczowy ſměſchi „Dundak“ a M. Nawkowy žort „Wo niczo“. Lubokroſny wobras poſlicźeſche cźiſtoſerbſki žónſki khor. Niczo zuſy njeſcherjeſche. Hdyž tajki wobras widźiſch, hakle prawje ſpóſnawaſch, kak rjana je naſchá narodna draſta. Wažźe ſebi ju, Sſerbowki! Te zuſe koſtumy waſ njepyſcha — někotraźkuli pſchedraſcźena Sſerbowka tu w měſcźe a po wſach wokoło ſcheri — ſamo na běłym dnju. — „Meja“ móże też ſe ſwojim najnowiſchim wuſtupom wulzy ſpokojna byćź. Wjele ſboža do dalſcheho pſchichoda!

S Radworja. Rubježny nadpad je žo njedźelu wječor 16. januara njedaloko želesniskeho sastanischeźa s połnozy Radworja na ratarja Michała Hrjehorka s Bronja sežinik. Dwaj cłowjekaj Hrjehorka wot sady k semi storhnyschtaj a jemu pjenježnu móscheń rubischtaj. Wurubjeny mějesche waschnje, so móscheń połnu pjenjes žobu noschesche, kotrež, hdyž něhdźe něschto sapłacźi, ludźom pokasowasche. Do nadpada bě wón na poźled sańdźenu njedźelu w jenym Radworiskim hosćenzu był, hdyž staj dwaj muźikaj jeho pjenježnu móscheń widźałoj. Dokelž běschtaj bórsy po nim woteschłoj, žo na jneju hřeschachu, so staj Hrjehorka wurubiłoj. Jeju žu teho dla na statnym rěžnistwje pschežkyscheli, tola dokelž žu jeju bórsy saźo puschćili, njeje drje žo jimaj žana wina dopokasacź hodźiła.

S Njeźwacźidła. Na grotnizy Wětrowskich tonowych jamow je žo sańdźenu žobotu njesboże stało. Na skónčnym sastanischeźu w Njeźwacźidle mějesche dźěłacźer Polan s Holeschowa jenu se schamottami nakładźenu lowriju wotstorčicź. Na dobo žo jemu wot horka kaschcź se schamottami na hłowu wuźypa. Polan žebi hłowu a wobliczo tak cźežko wobschkodźi, so dyrbi žo lěkarjej hojicź dacź.

S Njeźwacźidła. Nascha „Jutrnica“ ma jutsje popołdnju měźacźnu zhromadźisnu. (Hladaj nawěschtk!) Wutrobnje a naležnje proźymy, so bychu wschitzy žobustawy pschischli. Kóždy njech jeneho noweho žobu pschiwjedźe. W naschim cźaźu je stowarschenje Sserbow tak jara nusne, hdyž žo tola njepscheczelo stajnje měrja, nam rubicź a wudrěcź naschu narodnosćź. Sseam jedyn, tón je žłaby, ale mužow wjele, to je móz. Duž, schtóž ma dobru serbsku wutrobu a schtóž lubuje žwój narod, tón ma teź winowatosćź, sastupicź do žerbskeho towarstwa. Tak jutsje na saźowidźenje!

S Džiwocźiz. Hdyž wóndano tudomny blidarski mischtr a ratař Ernst Pětka w žwojej sahrodźe jedyn brjóžk wotrywasche, wón popjelnischcźo s mnohimi popjelnizami wotkry. Hacź dotal je žo 11 popjelnizow a nopaschkow wurykło. Pohansźy Sserbja žu žwoje cźěła niz jenoź pohrjebali, ale s dźěła teź palili a jich popjeł w popjelnizach khowali.

S Bukez. Kaž s wěstosću žłyschimy, wuhotuje nam nasch zyrkwiny khor njedźelu 13. februara popołdnju w 3 hodźinach w naschim Boźim domje konzert. To je nam luba a witana wěc. Hdyž nam nasch zyrkwiny khor hižo hewak pschi naschich Boźich žłužbach tak rjane a kraźne spěwy spěwa, dha nam wěscźe pschi konzercźe něchto woźebite poskicźi. Wuhlady sa to drje žu dobre; wschak žłyschimy, so budźe wuwołana spěwarka s Budyschina sola spěwacź a wustojny mischtr na pischcźelach bérglowacź. Nadźijomnje saźłyschimy pschi konzercźe teź **žerbske** spěwy.

S Wudworja. Kaž druhe lěta, žwjecźesche žo teź lětźa pola Nowakez „Ptaczi kwaź“. Hacź do narańschich hodźin knježesche wjeźela žerbska bjeźada. Nowakez kuchinja a pinza pak teź telko wubjernych wěźkow poskicźeschtej, so žo nikomu domoj njechasche. Nowakez hospodliwy dom bywa dwójcy sa lěto tak se wschěch tónczin nawjecźornych Sserbow wopytany, 25. wulkeho róžka a 25. meje. A stajnje je tam rjenje. Duž: 25. meje na saźowidźenje pschi žwjedźenju kralowych narodninow!

S Minakała. Sańdźenu njedźelu popołdnju mějesche žo pola naš teź „wótcźinske towarstwo“ sałożicź. Khětra cźrjódka ludźi, s wjetscha pak pschiwiźowarjo „Wjeźneho wólbneho towarstwa“, běsche žo seschła. Hižo wotewrjenje zhromadźisny njestejesche pod dobrym znamjenjom. Nichtó s luda nochcźesche pschedźydstwo pschijecź. Skónčnje žmili žo knjes zyrkwinski wucźer Krawc-Minakalski. Knjes kantor Rjelka s Rakez mózesche nětko pschednoschecź wo saměrach a nadawku sałożomneho towarstwa. Hnydom po skónčenju pschednoschka pschimasche jedyn sastupjer Wjeźneho wólbneho towarstwa sałożomne towarstwo. Wón dopokasowasche, so jeho nadawk, tak daloko hacź žo pschewjescź hodźi, tola hižo wobstejaze burske, ratarske a druhe towarstwa dopjelnjuja. Druhe nadawki towarstwa žu s dźěła njejaźne, s dźěła njepschewjedźomne. Na praschenje, hdy a cźeho dla je žo towarstwo sałożiło, mjelczachu jeho sałożerjo. Teho dla sastupjer Wjeźneho wólbneho towarstwa wo tym rosprawjesche. Na dnju wólbneho poraźenja Brühla je žo wone w Njeźwacźidle sałożiło a hižo doprědka a skradźu ma sa pschichodne wólby do sakskeho žejma pschihotowacź. Po tajkim chze jenoź lud žlepicź. Sastupjer Wjeźneho wólbneho towarstwa praschesche žo dale, cźeho dla ma sałożomne towarstwo žo jenoź na te schtyri woźady, Rakezy, Minakał, Njeźwacźidło a Łupoj a cźeho dla teź niz na Radwor wupscheschtrjecź, kiž tola teź jara blisko leži, a cźeho dla žo naschi **katholiszy krajenjo wusamkuja.** Pschi tuchle praschenjach knježesche njewurjekliwa cźischina. Shromadźeni wohł rjez dych sadźerźowachu, tajku napjatosćź wubudźowachu tele praschenja. Knjes kantor Rjelka wjesche žo kaž žid a hrabasche sa wotmołwu, a schto stónčnje wuwjesche? Naschi katholiszy krajenjo žu bóle žerbizy a njemóhli němske shromadźisny scźěhowacź. „Schto?“, wotmołwi sastupjer wjeźneho wólbneho towarstwa, „njeźu runjewon naschi katholiszy bratsja cźi boli, kiž žu w poźlednim wólbnym wojowanju we wschěch shromadźisnach najrasnischcho a najhorliwischo naschu wěz sakitali, a njeźu runjewon žerbszy katholiszy burio najkrucźischo žerbske ludowe prawa we wschěch cźaźach sakitowali? Knjes Rjelka najskerje žwojim khowam žam njewěri. Nowe towarstwo měri žo niz jenoź pschecźiwo naschim katholikim krajanam, ale **pschecźiwo zyłemu Sserbstwu,** wone chze łim sahnacź do naschoje dotalneje wótcźinskeje jednoty a chze ju snicźicź. Wone chze hidu a swadu wuźywacź tam, hdźež staj dotal knježiłoj jednota a pokoj.“ W tymle smyźle sastupjer wjeźneho wólbneho towarstwa s nowa a s nowa pod powschitkownym pschihłoźowanjom, cźasto khětro žiwym, shromadźenych rěcźesche. Sarěcźnizy noweho towarstwa podarmo a pak njesboźownje sypotachu, wótrosćź jeho wěrnych žłowow poźłabicź. Jeli spěchowarjo „Wótcźinskeho towarstwa“ zyle sparjenych mothow njeźu, dyrbjało jim storo žwitacź, komu po prawom žłuża. Kajki dalischi scźěhowk jich skutki smeja, na to drje žebi hischcźe pomyślili njeźu. Se strony „Wjeźneho wólbneho towarstwa“ ma žo jim hischcźe wjele prajicź.

Sslawna žława. Kaž žmy jim pschcli, tym mužam rudneje žławy, tak je teź pschischło. W Minakale žo sałożowanje „wótcźinskeho“ towarstwa dospołnje nimo kuli. Evangelszy Sserbja dachu tym nowocźaźnym idejam a jich rosschěrjerjam dosć jaźnje a rasnje rosymicź, so niczo njechadźa wjedźecź wo tym nowym žožu. To je nam wschěm najwjetscha radosćź, so žamo wschědny serbski cźłowjek poczyna krucźe žo stajecź napscheczźiwo naschim njepscheczelam, kaž to w Minakale někotsi cźinjachu. Narodne wědomje bóle a bóle wotucźa. To je woprawdźe žława, Wy knježa, kotsiž scźe žo do zuseho salubowali, to je žławna žława, hdyž se wschitkimi žwojimi mozami žo woprujesch žwojemu narodej. A duž žłuscha teź hrimotaza žława tym mužom, kotsiž žu sańdźenu njedźelu tak wutrobicźe wojowali sa serbsku cźesćź. Hacź někotsi skónčnje sa tym njepschińdu, so serbski lud njerodźi wo jich schkódne prózowanja. Najskerje niz! Wschak maja woni kulturu zyłeho žwěta wotnajatu; schto Sserbja rosymja wo kulturje! —

Dodacź chcemy hischcźe, so te wschelake bajki wo katholikach njeje rěcźał wucźer Domaschka s Kuha, ale kantor Rjelka. Hacź je někto schcźuwał tón abo tamny, to je wscho jene — schcźuwało žo tola je!

„Wótcźinske towarstwo“ a — serbski lud! W Rakezach mało a w Minakale niczo, to je wuspech hońiwy, na kotruž je žo tak mjenowane „wótcźinske towarstwo“ w symstich dnjach nastajiło. W Njeźwacźidle jim wuźyw lěpje tyje. Tam je rola pschihotowana s cźaźa wólbow. Se sałożenjom spomnjeneho towarstwa je žo łońsche hroženje dopjelniło, kiž tam nahladny knjes wupraji: „Tak dyrbimy někto teź jene **němske** towarstwo sałożicź.“ Tu jo macźe. Pod heźkom „wótcźinske“ žwój woprawdźity saměr potaji a woblecźe žo tajki po sdacźu „njewinowaty“ khabat, so njeby nikoho sescheriło. Tola wjelka žu w prawym cźaźu spósnali a ludej wocźi wotewrili, na koho žebi pasory a suby wótsi. Towarstwo je želena plista do mjeswocźa serbskeho luda. Cźrjódku naschich serbskich wucźerjow widźimy w nim rjenje a sdobnje sjednocźenych a steja na cźole jako wjednizy, derje snacźi s wólbneje bitwy. Ssu to kk. Rjelka a Domaschka a — schtoż žo njeźmy nadźeli — je k nim pschidružił žo knjes Krawc-Minakalski. Wucźerjo s Njeźwacźidła, hdźež je žo nowy pschemjeńk ngrodźił, a s Łupoje sawěscźe se sawrjenymaj rukomaj njepschihladuja, ale žo dźěscźa luboscźiwje pschimoja. Schtó žu wscho kmótsili, to njeje žo hacź dotal do sjawnoscźe pschedrěko. Wschědni ludźo sawěscźe niz, byrnjež jich nowonarodźene dźěcźatko „wosbožicź“ a s njecźaźneje „cźěmnoty“ wuźwobodźicź dyrbjało. Porod je žo khětro mjelczo wotmětł, so žo starschej njebyschtaj pscheradźiłoj. Se spodźiwanjom wuźunje žo nam sdychowancźko: „Schto tola s tuteho dźěscźa budźe!“

Praji žo, so njeje pschecźiwo Sserbam. Wotežki pak maja mužoju w ruzy, ke kotrymž žerbski lud praweje dowěry nima. Bjes dźiwa. Njewidźimy jich skutkowacź w žerbskich towarstwach, byrnjež doscź pschileżnoscźe měli, njepodpjeraja nihdźe naschе narodne naležnoscźe. Skerje lěpje žo jich sdaluja, hdźež a kaž žo hodźi. W tym žu swólniwi, schtoż naschej rěczi a narodnoscźi schkodźi, byrnež trasch bjes wotpohlada było. Nowiny chcedźa na hubu plazacź, kiž žebi sważa, „Sserbow a Němzow na žo schcźuwacź“. Kak kraźny saměr! Na koho pak žo měri? Jenoź na **žerbske.** Dokelž wot-

rodźenzam a jich dwělomnemu pschiwiskej tam a ßem wěrnoscź praja, schtoż ßo też dyrbi. To jich „wótczinske“ wucho rani a ßo cźujeja. Njemyßlcźe ßebi tola, so ſ tym někoho ſatraſchicźe. To mohło ßo tele dny hižom ſtacź, hdyž wam ßerbſke nowiny takle do khartow hladaja a hru pſcheradźa. S elektriſkim ßwětłom poßwěcźa hacź do najcźěmniſcheho kucźika w narodnym žiwjenju. Teho ßo dźerźcźe a mějcźe ßo ſa tym.

Sswojemu ludej zuſy we ßwójbje, we wſchědnym wobkhadźe, w towaŕſtwach a ſjawnoſcźi njenamakaja teho dla pucź do wutroby ludu. Kuſk ſwonkowneje etikety (pſchiſtojnoſcźe) njedocźinja. Dowěra ßo wot dźenßniſcheho k jutſiſchemu njeſakorjenja. Schtóż ſ ludom ßo njewjeßeli a njerudźi, ſchtóż ſ nim njerěcźi a njeſpěwa, ſchtóż k njemu ßo njedźerži a njekhila, ſchtóż ſ nim njemyßli a njecźuje, tón podarmo ßo kłapa do jeho wutroby a duſche. Woßamocźeny a woßyrocźeny wot ßwojich powołanych wjednikow njedowěrja ßo też k nim, dźe ßwoje pucźe a ſchcźeźki a hlada ſa druhimi. A lud budźe ßebi ßam pomhacź. Hižom ſtupaja intelligentni mužojo ſe ßrěnjeje worſchty do prědka a tworja ßo po cźaßu k wjednikam ludu. Kak ſajimawe bě, w Minakale ßłyſchecź, kak wſchědni ßerbſzy mužojo wucźerjow wobſtupowachu, ſo ſkoro njewjedźachu, ſchto wotmolwicź. Kak ſwjeßelaze a poſběhowaze je, hdyž ßebi ſ doraſom žadaja ßerbſku rěcź na ſhromadźiſnach, ſo bychu ſhonili, „kak derje naſchi ßerbſzy wucźerjo ßerbſki gronja“. Dyrbi tola bycź wſcho němſke, dokelž ma němſki kužoł. A kak mohli to wſchědnemu ludej ßerbſki wurěcźecź. Temu ſtrachej ſ pucźa du.

Tamny Němz ſ Njeßwacźidła, kiž ſ nowym towaŕſtwom ſympathiſiruje, je teho měnjenja: „Sserbſka rěcź njeměła ßo wjazy w ſchulach wucźicź. S tym ßo jenoż cźaß kombźi a mohł ßo radſcho na druhe „nuſniſche“ wězy nałožicź. Staršchi njech ßwoje dźěcźi ßami doma ßerbſki cźitacź wucźa.“ So Němz, kiž nam pſchikhileny njeje, žaneho ſroſymjenja ſa naſchu macźeŕnu rěcź nima, to ßo jemu njedźiwamy. Takeho měnjenja ßu też někotſi ßerbſzy wucźerjo. Widźimy to na płodach. Hdyž pak ßo ſtarſchi hórſcha, dha njeje wěrno. Wußwjatoſcźa ßo a ludźo maja ßo směrowacź.

Powſchitkownje ßo ſpodźiwaja, ſo maja takſe „wótczinſke towaŕſtwo“ runje w 4 ßerbſkich woßadach 8. wólbneho wokrjeßa ſa trěbne a nuſne, runje tak ſpodźiwnje je, ſo je ßo w bliſkoſcźi Kuba — někotſi baja w Wbohez moſtach — narodźiło a nětko wołajo a ſchkrěcźo ßo zyłemu ludej ſjewi. Njech jenoż dźe na cźichi wotpocźink, kaž je ſ cźicha pſchiſchło. Wo nje nichtó žałoſcźicź njebudźe, najmjenje tón lud, ke kotrehoż „roßßwětlenju“ je jałożene. -n-

S Ralbiz. Tudomne towaŕſtwo k „ſamoſcźenju ſkotu“ wotmě dźeń 20. t. m. ßwoju hłownu ſhromadźiznu. Minjene lěto bě jene ſ najſchpatniſchich, dokelž dyrbjeſche ßo w 13 padach podpjera płacźicź. Towaŕſtwo mějeſche

706,09 hr. dokhodow
684,82 hr. wudawkow; potajkim

jenoż 21,27 hr. ſbytka,

hacźrunje bě ßo po 2,20 hr. ſběhało. Tola tu rěka: „Jedyn ſa wſchěch a wſchitzy ſa jeneho!“ — Jara ſaßkužbny dotalny pſchedßyda knjes Schelz je ſoſtojnſtwo ſłožił a na jeho měſto bu knjes kubleŕ Jurij Cźornak w Ralbizach wuſwoleny. — Lětßa ma ßo na krumu 1,50 hr. ſběracź. Sarunanja woſtanu po 50 a 40 hr. Wurjadne pady roßßudźa ßo na hłownej ſhromadźiſnje.

Přilopk.

* Nowy wulki ſtrajk je w vogtlandſkej induſtriji wudyrił. Dźěłacźerjo w appreturowańnjach a běleŕnjach ſtrajkuja. Dźěłacźerjo w druhich fabrikach chzedźa ßo k ſtrajkej pſchiſamknycź.

* (125,000 hriwnow ſ pjenjeźneho khamora kradnyli.) Wulke rubjeńſtwo je w Lüttichu někotrym paducham do ruki padło. We banzy bratrow Majerkow ßo do pjenjeźneho khamora dobywſchi ſ njeho 125,000 frankow kradnychu. Sa paduchami njeje žaneho ßłěda.

* (Petrolejowa khana rosbuchła.) Hórnik Beyer w Friedrichsgrünje pola Zwikowa petrolej do ſaßwěcźeneje lampy liny. Tón ßamy wokomik ßo petrolej ſapali, khana rosbuchny a Beyer ſe ßwojimi dźěcźimi w płomjenjach ſtejeſche. 11létna holza ßo palo pſches dróhu do jeneje ßußodneje khěže běžeſche, hdźež wona jenu druhu holzu, jenu konfirmandku, teho runja ſapali. S pomozu ßußodow ßo poradźi, ſa khwilu ſadwělnje wołaze dźěcźi wukhowacź. Nan bě ßebi hłowu, wutrobno a ruzy ßmjercź ſtraſchnje wopalił, 11létna holza mějeſce cźeźke wopalene rany wot hłowy hacź do žiwota. Druhe dźěcźi běchu drje też jara boloſcźiwe, tola mjenje ſtraſchne rany poczěrpile. 11letnu holzu ßu do Zwikowſkeje hojeŕnje dowjeſli. Holzy a nanej ßo lědma žiwjenje wukhowa.

* (Wukhowanje ſaßyßpnjenych hórnikow.) Hórnizy, kotſiž běchu ßo w podkopkach „Holland“ pola Gelſenkirchena ſaßypli, ßu ßo wſchitzy wukhowali. Woni běchu 86 hodźin dołho pohrjebani byli. Hdyž jich ſe ſchachta wumjeſechu, jich ſhromadźeny lud wjeßele witaſche a jich wulhowarjam ſ hłoßom ßławu wunjeße; a woprawdźe tucźi hódni mužoje běchu ßebi ſa ßwoje njewuſtawaze njewuſpróżniwe dźěło cźeſcź ſaßłužili. Wukhowani běchu do wołmjanych pſchikrywow ſowaleni, ſo bychu ßo pſched ſchkódnym wliwom ſymneho powětra, kotryž móżeſche jim po pichebywanju w włóżnym cźyſtym jaſtwje dwójzy ſeſchkodźicź, wobarnowali. Jedyn ſ nich móżeſche bjes zuſeje pomocy do hórniſkeje hojeŕnje jěcź, druſy pak běchu tak wuſtali, ſo dyrbjachu ßo na noßyndłach do lazareta donjeſcź. Kaž lěkarjo ſpóſnachu, njejßu woni pódla ſeßłabnjeja žaneje ſchkody poczěrpili. Też cźaß jim njeje wěcźnje dołho trał. Jich wukhowarjo ßo dźiwachu, hdyž ſaßypnjeni jim prajachu, ſo je ßo jim cźaß bórſy minył, a ſo ſkoro ſa móżne nimaju, ſo ßu ſchtyri dny w cźmowej dźerje tcźeli. Jědźe ßu woni mjenje tradali dyžli picźa. Doſpołna cźma, w kotrejž ßedźachu, jich druhdy traſcheſche.

Khěžor je ßo ſa ſaßypnjenych hórnikow jara ſajimował. Hdyž běchu ßo ſbožownje wuryli, je jim wón w jenym hoſcźenzu we Wattenſcheidu hoſcźinu wuhotowacź dał. S khěžorowej pinzy bě ßo k njej 20 bleichow ſtareho franzowſkeho wina póßłało. Wukhowani ßu ßo tak daloko ſhrabali, ſo ßu mohli ſ koža ſtanycź ſ wuwſacźom jeneho, kotryž bě ßo pſchi ſaßypnjenju ſranił.

* (Ruſki wojeŕſki cźeknjeńz.) W Podmokłach pſchi ſakitocźeŕſkich mjeſach ßu jeneho prjedawſcheho matroſu ſ ruſkeje wójniſkeje łodźe „Petrukina ſajeli. Wón bě ßo pſchi poßlednjej revoluziji pſchi ſpjecźeńzu na tejle łódźi wotdźělił a, hdyž ßo ſběžł poraſy, cźeknył. Poßledni cźaß njemějeſche dźěła. Hdyž běchu jeho ſajeli, wón proſcheſche, ſo jeho njebychu ruſkemu knjeźerſtwu wudali, dokelž měł cźeźke khoſtanje wocźakacź.

* (Straſchne tſělenje.) W Gubinje ßo pſchi tocźenju koſkopiwa jedyn młody cźłowjek ſ tym ſabawjeſche, ſo wyche hłowy rejwarjow do wjerćha tſěleſche. Jedyn ſ rejwarjow, kotremuž bě drje piwo hižo roſom troſchku ſmucźiło, ſawoła: „Wottſěl mi moju piwowu mězu ſ hłowy!“ Tſělerſ ßo do mězy ſaměri, tola kulka njeſlecźa do mězy, ale do cźoła. Tſěleny bě na měſcźe morwy.

* Sſrjedu ßu ſ nowa ßněhowe mjecźele a wětry we wjecźornej Němſkej hewrike. W Heſſenſkej ſatraſchny wětr ſe ßylnym ßněhowym mjecźelom zychnowaſche. Na drohowych żeleſnizach dyrbjachu jěźdźicź pſcheſtacź. W Eiffelſtich horach ßo ßněh dale dźe. Wjele ſtow dźěłacźerjow wußypuja. S měſtnami ßněh 3 metry wyßoko leži. Pſchi mórſkim brjoſy połnóżneje Němſkeje je ßo we wulkim wichorje wjele łódźow rosbiło.

W połnóżnej Jendźelſkej ßněhowe mjecźele dale ſakhadźeja. W Londonje thermometer ßrjedu 10 gradow ſymy pokaſowaſche.

W Italſkej měſto deſchcźa njepſcheſtawajzy ßněh dźe. Pola Corunny je ßo pſchi ßylnym wětrje jena rybaſka łódź potepiła. 11 woßobow je ßo tepiło.

* (Syma w Ruſkej.) W Peterburgu tak ßurowa ſyma tſchěſka, ſo wjelki a ſwěrina ſ hłodom hnate do pſchedměſtow běhaju a ßo ßamo do Peterburgſkich drohow ſwěrja. Wobydlerjo wuhłodnjene ſwěrjata ſ hejemi ſabiwaju. Na měſtowych drohach ßu wſchudźe žałke khachle widźecź, pſchi kotrychž ßebi ludźo nimo duzy ſproſtnjene ſtawy hrěja.

* (Sběhowe mjecźele w Jendźelſkej.) Sſylne ßněhowe mjecźele ßu póndźelu zyły dźeń pſchi jendźelſkim brjoſy ſakhadźałe. Żeleſniſke cźahi njejßu ßo ſ dźěła pſches ßněh pſchedobycź mohłe. Pſchi brjoſy ſtej ßo dwě łódźi rosbiłej. Mužſtwo je ßo na ſboże wukhowało. Móz wětrow też ſcźěhowaze dny njepopuſchcźi. Jěźdźenje łódźi dyrbjeſche w Rukawojtym kanalu zyle ſaſtacź. W połnóżnej Jendźelſkej je ßo wulki ßněh naſchoł. Wjele cźahow je w nim tcźazy woſtało.

* (Spodźiwny pohrjeb.) W Barcelonje tele dny ſamožitu knježnu khowachu, kotraž bě wot ſaźneje młodoſcźe khroma była. Semrjeta bě ſe ßwojej poßlednjej wolu poſtajiła, ſo ma ßo wſchitkim běднym a khromym, kotſiž bychu ju k rowu pſchewodźeli, khětra ſumma jejneho herbſtwa wupłacźicź. Powjeſcź wo tym ßo bórſy po zyłym měſcźe rosnjeße a pohrjebny dźeń ßo wſchitzy běдni, kotſiž móżachu hiſchcźe nětak doklozacź, w žarowanſkim domje ſeńdźechu. Někotre ſta jenonohatych běдnikow a tajkich bjes nohow morwej poßledniu cźeſcź wopokaſachu. Pſchihłodowazy lud njemóżeſche khutny woſtacź, hdyž ſpodźiwne pſchewodźerſtwo nimo cźehnjeſche. Też wobliczа „żarowazych pſchewodźerjow“ běchu wſcho druhe, dyžli khutne

* (S lawinu pohrjebani.) Ssedmjo italſzy pſcheßmykarjo (ſchmuglerjo) ßu ßo pod San Bernardom w Alpach ſ jenej lawinu pohrjebali. Scheſczo ßu morwi, jedyn je ßo wukhowak.

* (Satraſchny zychon w Schpaniſkej.) Po mikym, mohkrjez nalětnim wjedrje na dobo wutoru pſches Schpaniſku ſatraſchne wětry njemdrjachu. W Madridże thermometer 9 gradow ſymy pokaſuje. Skoro wſchudże je wětr telegrafowe groty rostorhak. W Bilbao ßo kubja jeneje parneje łódże wotpławi. Schtyrjo mužojo ßu ßo tepili. Pola Algorty je jena parna łódź na dno morja ſajěła. W Barcelonje huſty ßněh padaſche.

* (Żeleſniſke njeſboże w Amerizy.) Na Canadian Paciſickej żeleſnizy je ßo 7 mil pſched Sudbury ſpěſchny cžah na jenym moſcże ſwróczik. Jedyn wós druheje klaßy ſ kolije wuſkoczźiwſchi ſe ſatraſchnym wotmachom k moſtowemu wobkoženju ſajědże. Móz ſraženja bě tak wulka, ſo ßo wós ßrjedża roſkama. Jena pokojza na moſcże ſtejo woſta, mjes tym ſo ßo druha pokojza ſe ſcžěhowazym ſpanſkim woſom tſeczeje klaßy a ſ jědžnym woſom do hkubiny wali. Woſy dele padnywſchi rězny lód pſchelemichu a ßo do hkubiny ſhubichu. Puczowarjo ſpytochu ſ waggonowymi woknami wucžeknycž, kola podarmo. Wſchitzy ßo w lód-ſymnej wodże tepichu. Tež mjes New-Yorkom a Chicagom je ßo jedyn ſpěſchny cžah ſwróczik. Lokomotivnik a tepjer ſtaj ßo wukhowakoj.

* (Połnózna Amerika w ßněży.) Ssylne ßněhowe mjeczele ßu w połnóznej Amerizy zychnowake. Sſněhowe ßepje ßu dróhi a pucże ſalehnyke. Po zykym kraju ßurowa ſyma ducha. W New-Yorku ßu dróhi dwanacże zólow wyßoko ſe ßněhom pſchikryte. Skoro na wſchich żeleſnizach je wobkhad ſaſtak. Tyßazy puczowarjow w pſchedměſtach hodźiny dołho w ßněży twjerdże ßedžachu. New Yorkſki měſchczanoſta, Gaynor, ßo domoj wróczejo ſ Long Islanda ſe ßněhom ſadżerża a ßo roſßudźi, pěſchi domoj hicž. Wón ßo w ßněży ſ bkudom wobeńdże a woßkabny. Wotpóßkane wukhowanſke wotdžělenje jeho wſcheho wuſtateho na ſboże namaka. Wobydlerſtwo je bjes nowinow a liſtow. Najbóle milijo narozjo we ßwojich domach pſched měſtami cžerpja, kotrež ßu wot wſcheho wobkhada wotſamknjene. — Tež w rańſchej Aſiſkej je ſatraſchna tſchěſkańza. Puczowarjo na jenej parnej łódźi pſched Wladiwoſtokom do ſtracha pſchińdżechu, ſmjerſnycž, a ßo po ſamjerſnjenym morju na pucž k brjohej naſtajichu.

Hans Depla a Mots Tnnka.

H.: Ssy ßkyſchak, Motſo, chzedża ſaßo helu pſchitwaricž, połdra milijona zyheli je wyſchſchi djabołow hižom wupißak!

M.: Nó, bledž wſchak, ſa koho pak to?

H.: Wěſch, ſo ßu we Łuſy na někotre lěta wulkeho byka darmo puſchczeli, nětko je ßo telko bykow nalanyko, ſo ßu hižom Rakeczańſku a Njeßwaczidliku woßadu pobodli a njedželu hrożachu ßmjertne ſtrachi Minakalſkej.

M.: Tak, tak Bóh dał, ſo ſtrowy roſom ßerbſkeho luda tutych japoſchtołow cžerta w Minakale ſ rjeczańſami wuwjaſa a runu měru tam ſ njeſczele, hdžež je płacž a ſubow kſchipjenje.

H.: To daj Bóh!

Wußudženja.

Khoſtanſka komora. W jenej ſkórżbje dla jeneje leżomnoſcże bě gmejnſki pſchedſtejicżeŕ Mikławſch Żur w Njebjelczizach jako ßwědk na ſchkodu tamniſcheho kublerja Jakuba Wicżaſa wuprajicž dyrbjał. Wicżas bě na to na Żura ſjawnje ſkchiwdżaże ßłowa rěczał. Kamjeńſki ławniſki ßud bě na to Wicżaſa k 50 hriwnam pjenježneho khoſtanja abo k jaſtwu na 10 dnjom ſaßudźił. Wón ßo pſchecżiwo wußudej powoła, tola dokelž k wußudženju njepſchińdże, ßo jeho powołanje ſacżißny.

Sſerbſke a němſke

ſpěwarſke

ſa njewjeſty,

jara kraßnje ſwjaſane a ſe wſchelakim wudebjenjom wupyſchene, **w czelazej łoži** hižo po **6** hr. **50** np., **najjednoriſche** = = **2** = — np. ßu dostacž **we wudawatni Serbskich Nowinow.**

Kóżdy, kotryž chze ßebi **dobry** a **tuni cżaßnik** kupicž, abo kotryž chze ßebi jón **porjedżicz** dacž, njech dże k cżaßnikarjej

Kurtej Jenčej

na ſwonk. lawſkej haßy 5.

J ncž pſchedawa a porjedża, ſa ßwoje dźěło ſprawnje rukujo. — **Proſchu, ßebi moje wukładne wołuo, ſ pjaczißnami wupołożene, wobhladacž.**

Drjewowa awkzija.

Na **Sderjanſkim tachantſkim hajniſtim revěrje** ma ßo **póndzelu 31. januara 1910 dopołdnja wot 9 hodźin** něhdże **120 khójnowych a ſchmrěkowych krutych żerdżow,**
10/15 cm tołſtych,
7 rm **twjerdych palnych klumpachow,**
250 = **walczinu,**
55 = **pjeńkow,**
50 dołhich hromadow

ſa hnydom hotowe pjenjeſy na pſcheßadżowanje pſchedawacž.

Shromadżiſna na Mużakowſkej dróſy w 16. wotdžělenju pola Czelchowa.

W Sberi, 22. januara 1910.

Tachantſke hajniſke ſarjadniſtwo.

Drjewowa awkzija.

Schtwórtk 3. februara 1910 ma ßo na **Njeßwaczidliſkim majoratnym hajniſtim revěrje** ſcžěhowaze palne drjewo w lěßu ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadżowanje pſchedawacž:

3 rm.	**ſchczěpow**	w drjewiſchczu 32. wotdžělenja a jenotliwje w 32., 33. a 34. wotdžělenju.
236 =	**kuluchow liſcž. a jehl. drjewa**	
47 =	**hałosow jehl. drjewa**	
180 =	**walczinu jehl. drjewa**	
50	**dołhich hromadow jehl. drjewa**	
62 rm.	**pjeńkow**	

Shromadżiſna: dopołdnja w 9 hodźinach w drjewiſchczu 32. wotdžělenja pola Łomſka.

Hrabinſke hajniſke ſarjadniſtwo w Njeßwaczidle.
W. Dreßler, wyſchſchi hajnik.

Drjewowa awkzija.

Schtwórtk 3. februara t. l. ma ßo wot dopołdnja 9 hodźin **w Hucżinjanſkim hoſczenzu** ſcžěhowaze na

Maleſchanſkim hajniſkim revěrje

w 6. a 7. wotdžělenju w Hucżinjanſkim lěſku, w 20. a 21. wotdžělenju w Stróżanſkej holi pſchi Hrańczanſtim a Měſchtorſkim hacże w Kobaniz kerkach pola Brěſyny ſeſtajane drjewo na pſcheßadżowanje pſchedawacž:

75 khójnowych krutych żerdżow, 8—13 cm delnjeje tołſtoſcże, hacž 12 m dołhich,
41 rm **twjerdych palnych ſchczěpow,**
210 „ **mjehkich** = =
52 „ **mjehkich repuchow,**
2 „ **twjerdeje walczinu,**
30,50 ſtotnjow walczkow,
120 twjerdych dołhich hromadow.

Huſczańſke hajniſtwo, 20. januara 1910.

O. Mendte.

Drjewowa awkzija.

Pjatk 4. februara t. l. popołdnju wot 3 hodźin ma ßo **w Herzogej reſtawraziji w Zokowje** ſcžěhowaze

na Mjedźojſkim revěrje

w 28.—35. wotdžělenju ſeſtajene drjewo na pſcheßadżowanje pſchedawacž, jako:

5 krutych żerdżow, 13 cm. delnjeje tołſtoſcże,
4 rm **twjerdych ſchczěpow,**
135 = **twjerdych klumpachow,**
246 = **mjehkich klumpachow,**
6 = **mjehkich repuchow** a
390 = **mjehkeje walczinu.**

Huſczańſke hajniſtwo, 24. januara 1910.

O. Mendte.

Někotre dźěłaczerki

ßo pſchijimaju

w fabrizy ßłomjanych wobalkow we Łaſu.

Wjeßne wólbne towarſtwo.

Hiſchcze raz naſchich dowěrnikow na jutſiſche jara ważne poſzedźenje w Radworju kedźbnych činimy. Sapoczatk w 3 hodźinach w Domaniz korczmje.

Pſchedßydſtwo.

Pſchepoloženje ſchewſtwa.

Czeſczenym Serbam w Porſchizach a wokolnoſczi najpodwolniſcho k wjedźenju dawam, ſo ßym ßwoje **ſchewſtwo** ſ Lětonja do

Nowych Porſchiz czißko 82

do Zimmermannez ſahrodniſtwa pſchepołożił.

Proſchu mje też w mojim nowym bydlenju ſe ſkasankami poczeſczicz a lubju, ſo budu kóždemu czeſczenemu wotebjerarjej ſprawnje a płaczißny hódno poßłużicz.

Ernſt Sſymann w Nowych Porſchizach.

Awkzija.

Póndźelu 31. januara popołdnju wot 2 hodźin ma ßo na Moltkowej dróſy 5 w Michelez konkurſowej maßy hiſchcze ßo namakaze **wobucze, kožowy wolij, roſetty,** wjetſchi dźěl **póduſchoweje koże, 3 roły palowaniſkeje papjery, 1 oprowu ſchkleńzu, żelezny pjenjezny kaſchczik, 1 zithera, 1 klamowe blido ſ pultom, 3 reale, ſtoły, 3 rěble, wſchelake ſchkleńczane wukładne ſtejali, 1 dezimalna waha, 1 jědne koło, 1 marliſa** atd.

ſa hotowe pjenjezy na pſcheßadźowanje pſchedawacz.

Rěčznik dr. Weißflog,
konkurſowy ſarjadnik.

Ratarſke wohenſawěſczaze towarſtwo w ſakſkim kraleſtwje w Draždzanach.

Wobſtatk ſawěſczenjow kónz lěta 1909 . .	mk.	1 033 170 631.—
Dokhody ſ premijow a bjernow	=	1 651 329.15
Sarunanje ſchkodowanjow, wotczehnjeny podźěl nasad	=	374 708 82
Wobkhodny wuſbytk na lěto 1909	=	266 515 47
Samoženje, reſerwny fond a premijowe reſerwy	=	2 866 837.63
Sarunanje ſchkody wot wobſtacza	=	14 594 822.65
Darmotne lěta a dividenda ſa ſawěſczenych .	=	3 615 956 20

Na lěto 1909 ßo ſaßo **15 %** dividendy rozdźěli. Sawěſczenjo ßo ſa wſchěch powołanjow a ſtawow ſ městow a ſe wßow ſe ſnatymi pſchihódnymi wuměnjenjemi pſchijimaju

C. Meiſel w Budyſchinje, **E. Locka** w Błóžanach, **Czech** we Lomſku.

Mótaze dźaki

ßerbſke a němſke

ßu doſtacz

we wudawarni

Serb. Nowin.

Pólver

k rozbuchanju a roſtſělenju kamjenjow a pjeńkow

też bjes wobßwědczenja poručza

J. G. Klingſt naßl.

w Budyſchinje

na bohatej haßy 16.

Dobrowólne pſcheßadźowanje leżomnoſcze.

Póndźelu 7. februara 1910 dop. wot 10 hodźin ma ßo małolětnej Hanje Mari Běrkowej rodź. Schołźiz ßkuſchaza

khěžna leżomnoſcz ſe ſahrodu

w Lětonju czo. 7 leżaza, ſ bohacze 1 kórzom pola w Porſchiſkich honach, na městnje ſamym w **Lětonju** ſjawnje na pſcheßadźowanje pſchedawacz.

Hermann Libſch, ßud. akt. ſw. ßk., pod pſchißahu wſaty a ſjawnje poſtajeny na pſcheßadźowanje pſchedawak.

4500 a 1500 mk.

ßu jako dobre wjeßne hypotheki hnydom wupożicz pſches

J. a E. Kobana

pſchi żitnych wikach 4.

K Božemu dźěßcu darichu za »Raj«, časopis za pěkne dźěći, hišće: kk. farař a kanonik Jakub Herrmann we Wotrowje 10 hr.; kubleŕ Michał Hórnik w Hornjej Kinje 3 hr.; kapłan Michał Mič w Radworju 2 hr.; Hana Kmječowa w Kozaricach 2 hr.

Najnutrniše »Zapłać Bóh luby Knjez«!

Redakcija »Raja«.

Khwaćanske serbske towarſtwo

změje da-li Bóh, **njedźelu 30. januara** popołdnju w 4 hodź swoju **hłownu zhromadźiznu** w Hustec hoścencu.

Dnjowy porjad: ppołożenje zličbowanja a namjety.

Duž so wšě sobustawy najluboznišo přeprošeja, też hoścо su nam stajnje lubje witani.

Předsydstwo.

Rěſniſkeho wuczobnika ſ pſchihódnymi wuměnjenjemi jutry pyta rěſniſki miſchtr **Guſtav Teutſcher** na hornczeŕſkej haßy 55.

Kowarſki wuczobnik ßo pyta.

Hólz, kotryż chże kowarſtwo nawuknycz, ſ pſchihódnymi wuměnjenjemi wuczbu namaka pola kowarſkeho miſchtra **Bära** w Njeßwaczidle.

Holzy, kotrež chzedźa

ſchicz

nawuknycz, hnydom abo poſdźiſcho darmotnu wuczbu pola mje namak ju.

Emma Heinowa, ſchwalcza, na połnóznej dróſy 6 po 2 ſkhod.

Kuchaŕki, ſtwinſke a ßkužobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy kßwinjom, wotroczkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłaczeŕſke ßwójby pyta hnydom abo poſdźiſcho pſchiſtajeŕka **Görlichowa** na ßukelnſkej haßy 1 na rózku żitnych wikow w czrijowni knjeſa Heinr. Mohra.

Kowarńja

w Hornim Hunjowje pola Hodźija je hnydom na pſchedań. Dalſche wukaſuje kubleŕ Würgatſch tam.

Młoda ßuczelna kruwa

je na pſchedań w Saidowje czo. 18.

Dźěłanſki kóń

ßylny, mjes dwěmaj na wubjerk, ma na pſchedań, dokelž je wyſche,

knježi dwór we **Lupoji** pola Radworja.

Dobru **lanu muczku**

poručza

Khorla Kahrowe.

Stare pjenjezy.

Stare ſłote a ßlěborne pjenjezy, kaž też **ſtare zhnowe ßydowja** a druhe ſtarožitnoſcze po najwyſchſchich płaczißnach kupuju.

Tolerjate rjeczaſy po najtuniſchej płaczißnje dźěłam.

Adolf Boetius, ſłótnik,

w Budyſchinje

na bohatej haßy 28, pſchi wrotach.

Jutrnica,

serbske tow. za Njeswačidło a wokolinu,

změje jutře **njedźelu 30. t. m.** pop. w 4 hodź. pola Weberec měſačnu zhromadźiznu.

Wšěch lubych sobustawow a hoſći wutrobnje přepozoſuje

předsydstwo.

Krawſkeho pomoznika hnydom a **wuczobnika** k jutram pyta **Hendrich Wenk** na Hoſchiz haßy 31 II.

Ssyn ſprawneju ſtarſcheju, kotryż chzył **krawſtwo** nawuknycz, może jutry do wuczby ſtupicz pola **J. Brühla** w Budyſchinje pſchi drjewowych wikach 5.

Rěſniſkeho wuczobnika pyta **Max Henker,** rěſniſki miſchtr na ſadnjej bohatej haßy.

Pjekaŕſkeho wuczobnika pyta **Otto Wieſner** na hrodowſkej haßy 3.

Wuczobnika

pyta tyſcherſki miſchtr **Mitaſch** w Bukezach.

Wuczobnik ßo pyta!

Hólz ſ dobrej ſchulſkej wědomoſczu k jutram pola mje městno jako wuczobnik namaka.

Ernſt Glien

pſchi żitnych wikach 44.

Hejtman ßo pyta.

Na Budyſchinſki knježi dwór ßo bórſy abo k 1. haprleji wuſtojny hejtman pyta. Zadarjo ſa tymle městnom jenož ſ zyle dobrymi wopißmami chzyli ßo ſamolwicz pola

tajneho rataŕſkeho radźiczela **Steigera.**

Dźěłaczeŕſka ßwójba ßo pyta.

Porjadna derje poručena dźěłaczeŕka ßwójba městno namaka na **knježim dworje w Budyſchinku.**

Dźak.

Sswojemu lubowanemu wyßokoczeſczenemu knj. fararjej Sarjenkej w Kwaczizach ſa jeho duſchu hnujaze wotſchewjaze prědowanje, njedźelu Septuageſima dźeržane, praja: ſapłacz Bóh!

někotſi kemſcherjo.

(K temu czißku pſchiloha.)

Pschiloha k czišku 5 Serbskich Nowin.

Ssobotu 29. januara 1910.

Placišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach.

24. januara 1910.

Placišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	Rěsna waha
Woły:	hr.	hr.
1. poknomjašne, wukormjene, najwjetšcheje rěsneje hódnosće hač do 6 lět	40–43	76–79
awstriske	48–50	84–86
2. mlode, mjašne, njewukormjene, — starsche wukormjene	35–39	71–75
3. žrěnjo pizowane mlode, derje pizowane starsche	31–34	67–70
4. šnadnje pizowane kóždeje starosty	25–30	57–65
Jałojzy a krowy:		
1. poknomjašne, wukormjene jałojzy, najwjetšcheje rěsneje hódnosće	38–41	70–74
2. poknomjašne, wukormjene krowy, najwjetšcheje rěsneje hódnosće hač do 7 lět	34–37	65–69
3. starsche, wukormjene krowy a šnadnje wuwite mlódsche krowy a jałojzy	30–33	60–64
4. žrěnjo pišowane krowy a jałojzy	25–29	55–59
5. šnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	46–53
Byki:		
1. poknomjašne, najwjetšcheje rěsneje hódnosće	38–42	68–73
2. žrěnjo pizowane, mlódsche a derje pizowane starsche	34–37	64–67
3. šnadnje pizowane	30–33	60–63
Čelata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	48–51	78–81
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	44–47	74–77
3. šnadnje wuwite wot zyza	39–43	69–73
Swinje:		
1. poknomjašne lěpschich rašow a jich schišenjow w starosty hač do $1\frac{1}{4}$ léta	55–57	72–74
2. mjašne	53–54	70–71
3. šnadnje wuwite, tež ranzy a kundrošy	48–52	64–68

Placišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:	W Budyschinje. 22. jan. 1910 wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.	W Lubiju. 27. jan. 1910. wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.
Pšenica bela	—	—	—	—	11	20	11	40
" žolta	—	—	—	—	10	70	11	10
" nowa	10	75	11	—				
Rožka	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa	7	81	8	—	7	80	8	10
Ječmjeń	7	50	8	—	7	—	8	—
Wows nowy	8	—	8	30	7	70	8	10
Hróch	12	50	15	—	12	50	13	—
Wola	10	—	11	—	—	—	—	—
Jahły	15	50	17	—	16	—	17	—
Hejduschka	17	50	18	—	20	—	22	—
Běrny	2	30	2	70	2	20	2	50
Butra 1 kilogr.	2	30	2	60	2	40	2	60
Pšeničžna muka 50 "	11	50	20	75	19	25	20	25
Rjana muka 50 "	9	75	13	25	13	50	14	50
Ssyno 50 "	5	—	5	50	4	50	5	—
Ssloma 100 "	5	40	5	67	4	—	5	77
Proßata 786 schtuk, schtuka	13	—	28	—	—	—	—	—
Pšeničžne wotruby 50 kilogr.	—	—	6	25	6	40	6	60
Rjane wotruby	—	—	6	50	6	60	6	80
Pšeničžny gris	—	—	6	50	—	—	—	—
Rjany gris	—	—	7	50	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenza (bela) wot — hr. — np. hač — hr. — np., pschenza (žolta) wot 11 hr — np. hač 11 hr. 20 np., rožka wot 7 hr. 90 np. hač 8 hr. 15 np., ječmjeń wot 7 hr. 50 np. hač 8 hr — np, wowš wot 8 hr. 20 np hač 8 hr. 50 np.

W Budyschinje placzesche: korz pschenzy (bela) po 170 puntach — hr. — np hač — hr. — np., žolta — hr. — np. hač — hr. — np., nowa: 18 hr. 28 np. hač 18 hr. 70 np., korz rožki po 160 puntach — hr. — np. hač — hr. — np., nowa: 12 hr. 29 np. hač 12 hr. 80 np., korz ječmjenja po 140 puntach 10 hr. 50 np hač 11 hr. 62 np.

Wiežne placišny w Kamjenzu.

27. jan. 1910.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 80 np. hač 8 hr. — np., pschenza wot 10 hr. 80 np. hač 11 hr. 20 np. ječmjeń wot 7 hr. 50 np. hač 8 hr. — np, wowš wot 8 hr. 10 np. hač 8 hr. 30 np., jahły wot 16 hr. — np hač 17 hr. — np. hróch 15 hr. — np., žyno 5 hr. 50 np., běrny 2 hr. 50 np., šloma (100 kilogr.) 5 hr. 83 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr 40 np. hač 2 hr. 60 np.

Wjedro w Londonje 28. januara: Symne a šžněh.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi smeje njedželu Sexagesima rano w 7 hodź. duchowny Tischer šerbsku spowjednu rěč, $\frac{1}{2}$9 hodź. farat Räda šerbske a w 10 hodź. němske předowanje. — Tydźeńske sastojnske dźěła smeje duchowny Tischer.

Křćeni

W Michalskej zyrkwi: Arthur Willy, Jana Khorle Tischera, želesniskeho dźěłačerja na Zidowje, š. — Pawoł Marćin, Jana Ernsta Müllera, fabrikarja w Sčžijezach, š. — Pawoł Marćin, Jana Pawoła Panacha, želesniskeho dźěłačerja w Jeńkezach, š. — Richard Ernst, Jana Ernsta Pieschmanna, fabrikarja w Hrubjelčžizach, š — Hana Marja, Khorle Augusta Rychtarja, želesniskeho wothladarja w Tšelanach, dź. — Gertrud Dorothea, Khorle Kurta Herrmanna, kublerja w Tšelanach, dź. — Han Elisabeth, Ernsta Augusta Woty, fabrikarja na Zidowje, dź. — Erna Johana, njemandź. dź. w Hrubočžizach.

Zemrjeli:

W Michalskej wotzadze 20. januara: Johana Gertrud, Bjedricha Schmogera, listynoscherja w Malym Wjelkowje, dź. 14 d. — 21. Marja Amalia Halmiz, schwalcža na Zidowje, 70 l. 1 m. 2 d. — Johana Mlynkez, njebo Jana Měta, kublowego wumjenkarja w Bobolzach, sawostajena wudowa, 86 l. 14 d.

Zyrkwinske powjesče s Hodźija.

Njedželu Sexagesima smeje rano $\frac{1}{2}$8 hodź. duchowny Voigt šerbsku spowjednu wučžbu, $\frac{1}{2}$9 hodź. farat Kschižan šerbske a w 10 hodź. němske předowanje. Pšched zyrkwinymi durjemi budže šo kollekta sa Syrisku šyrotownju w Jerusalemje składowacź

Sšrjedu 2. februara jako na Marje wučžiščenje budže rano $\frac{1}{2}$9 hodź. šerbska spowjedź a $\frac{1}{2}$10 hodź. šerbske kemschenje.

Zyrkwinske powjesče s Budestez.

Njedželu Sexagesima smeje rano we 8 hodź. duchowny Bójž šerbsku spowjedź, farat Domaschka dopołdnja w 9 hodź. šerbske a $\frac{1}{2}$11 hodź. němske předowanje

Winowa pschedawarnja Pawoła Giebnera

w Budyschinje

na bohatej hašy čišło 18 s nutskhódom na theatrowej hašy

porucža šwoje derje wothladane

běle a čerwjene wina, Portske wino, Malagaske, Tokayske, Madeiraske, Sherryske a druhe lěkarske wina atd.

Wot sapočatka mojeho dwazyčžilětneho wobstacža šym šo pschezo prózowal, **jenož woprawne wino** pschedawacź, kotryž je strowoscži spomóžne.

Dokelž w tsjoch pinzach: **w radnej khěži,** na **kotolskej hašy** a na **bohatej hašy** sestajeny **jara wulki sklad** wudžeržuju, kotrež šo s wudawkami sa pučžowanje njepodroža, mózu **wino s wjetschimi hromadami**

k kwašam a druhim **šwjatočžnoscžam** šo hodźaze, tuńscho pschedawacź, hač hdyž šebi jo direktnje wot Rheina, Mosela atd. póšlacź dadža. Pospytanje tych pschetrjebarjow, kotsiž hischcže moje wina njesnaja, wo tym pschešwědčži.

Franz Marschner

čžašnikat w Budyschinje

na bohatej hašy 9

swój sklad **čžašnikow** a **čžašnikowych rjeczasow** k dobroczinwemu wobkedžbowanju porucža.

Hódna twora. Pišomne rukowanje. Tunje placišny.

Tſihwěſdowſke tſěſchne

zyhele w rjanych njeſhinitych barbach, **pleſtrowanſke klinkerſke zyhele** ſ 8 hłowčžkami ſa pſchejěſdy, hródže, dwory atd., **zyhele k hrjebiczkam, żelezne klinkerſke, wodunjepſchepuſchczate pokne a dźěrkate zyhele, ſchamottowe zyhele**

porucža

Pawol Arnold,

parna zyhelnicža w Tſjoch Hwěſdach (Dreiſtern) pola Budyſchina.

Kſchemjenjowe jamy. Telefon: Budyſke ſarjadniſtwo čžo. 11.

Skladnoſtna kupy. **Skladnoſtna kupy.**

Inventurſke wupſchedawanje

we wſchěch wotdźělenjach **we wſchěch wotdźělenjach**

Helene Crucius

na žitnej haßy 10 **na bohatej haßy 9.**

Bawlmjane, połwolmjane a čžiſtowolmjane

drastne tkaniny

čžorne a pißane, hładke, ßmužkate a kaſchčžikate

po jara tunich płaćžiſnach porucža

Emil Wehrle

na jerjowej haßy 7

Po tunich płaćžiſnach poručam ßwój derje wuhotowany ſkład **ff. domjazych, kuchińſkich a hoſpodarſkich wězow, lakowanych a njelakowanych, blachowych lampow, latarnjow, zylindrow a ßužołow, platow, płokanſkich wanjow, bowow, myjnych ſtejakow, zimanſkich maſchinow, kupanſkich wanjow, żelezne pónoje a hornzy, hoſpodarſke wahi, noże, widliczki, łžizy, nožowe korbiki, khoſejowe młyny, khoſejowe khany, kyoſejowe a zokrowe tyče, rybowanſke maſchiny, mjaßorubaze maſchiny, mjaßowe mjezki, ſchčžětki, ßerſchčžowe mjeczawy, zentrifugowe ſchčžětki** atd.

Moritz Schulz, **klampnatſki miſchtr : : : : : pſchi ßerbſkich hrjebjach 10.**

— **Wuporjedźerja.** —

Ad. Rämſch nafl. w Budyſchinje

(mějeczel **Max Kirſchner**)

pſchi butrowych wilach 1 **telefon czißło 415**

porucża ßwoje daloko a ſchěroko ſnate

palenzy a likeury.

Roſeßłanje w čžwizach a bleſchach.

Proſchu ßebi płaćžiſnowy ſapiß žadacž.

Čžeſku brunizu

(wuhlo)

Słokomorowſke ſalonowe, worjechojte a kóſtkojte brikety, ſchleſyſki koaks

po tunich dnjowych płaćžiſnach porucžataj

Kühnemann & Richter

na Bismarkſkej dróſy 7. Telefon 228.

We Wettinſkim dworje na kamjeńtnej haßy. **Na ſadnjej bratrowſkej haßy 2.**

Wuměrjenſke dźěła

wſcheje druzíny pſchebjerjetaj : :

Rentsch & Schöne

pod pſchißahu wſataj geometraj,

na rózku ſeminarſkej haßy 13, I a Hoſchiz haßy.

Telefon 682.

Briketty ſe Suborniczki

ßu pſchěs mje po waggonach a woſach tunjo doſtacž.

Telefon 15. **Khorla Bukan** w Hucžinje.

Kedźbu kołojěſdni!

Dla rumowanja mojeho hobrſkeho ſkłada wjele ponižene płaćžiſny

mantle po 1 mk. 85 np. hacž 5½ mk.,
ßylne hórſke pſchikrywy po 5½ mk.,
ßedła po 1 mk. 85 np., **wodźidła** po 2 mk.,
nohate plumpy po 80 np., **pedale** po 1 mk. 25 np.,
karbidowe latarnje po 1 mk. 65 np.,
ßylne mužaze koła po 65 mk., 1 lěto rukowanje,
žonjaze koła po 75 mk., 1 lěto rukowanje.

Wopomnicže! To ßu fabrikſke płaćžiſny.

Bjerjemy kóždu tworu wróčžo a wróčžamy pjenjeſy, hdyž kupzy njejßu ſpokojom.

Žadajcže ßebi muſtry na tydźeń k wobhladanju.

Schijaze a zimaze maſchiny.

Induſtrija Jankowych jěſdnych kołow a maſchinow

na Mužakowſkej dróſy 4,

najwjetſcha pſchedawarnja tejele druzíny w Budyſchinje.

Wuporjedźerja, emaillowarnja a ſaniklowarnja.

Trjebane koła ßo do płaćenja bjeru.

Trjebane mužaze a žonjaze koła ßu ſtajnje naſkładže.

Kosazekože

howjaſe kože,
czelaze kože,
ſajecže, kaniklaze,
tkhórjaze, kunjaze,
kocže kože,
wowcže kože
a wowczu wolmu
po najwyſchſchich płaczišnach kupuje
Heinrich Lange
a pſchi žitnych wikach 11
pſchi wowſznych wikach 4,
pſchi ſerbſkej katholſkej zyrkwi.

Piſtne khartki

czišcheži ſpěſchnje
Ssmolerjez knihicziſchczerna.

Lubijſka banka

w Lubiju w Sakſkej a w Neugersdorfje.

Filiale: w Budyſchinje, Shorjelzu, Žitawje a Seifhennersdorfje.

Dawamy wot 16. febr. 1909 ſa pjenjeſy, pola naß na dań date

bjes prjedawſcheho wupowjedženja	3%	na lěto.
ſ měßacznym wupowjedženjom	3¼%	
ſ 3měßacznym =	3½%	
ſe 6měßacznym =	4%	

Pjenjeſy, kotrež ßu bjes wupowjedženja podate, móža ßo tež ſa check wužicz. Checkowe knižki, kaž tež poſtajenja, checkowy wobkhad naſtupaze, ßu pſchi naſchich kaßach doſtacz.

Filiala Lubijſkeje banki
w ſerbſkim domje.

Th. A. Wällnitz naslědnik

w Budyſchinje
9 na ſzukelnſkej haßy 9.
Najtuńſche kupowanſke žórło
ſa
njewjeſczinſke wuhotowanje
a
jednotliwe meble
ſolidneho a modneho dźěła.
Sprawne poßłużenje.
Pſchi hotowych pjenjeſach rabatt.
Ssamßna pólſtrowarnja.

Wobhladanje bjes kupjenja dowolene. **Kraſchi, na mjenje a wyſchne cło. Ledyžwanje.**

Konditornja a khofejownja
R. Lehmanna (prjedy Nauki)

na ſerbſkej haßy czišło 8
porucza ßwoje měſtnoſcze dobroczinwemu wopytowanju.
Pſchihódny pſchebytk!
Najlěpſche napitki, ff. konditorſke twory,
Torty, tykanzy, baby atd.
jako dary ſ kóždym žadanym napißmom ſa kóždu ſkładnoſcz
ßo hodźazym.
Schokolady. — Mjedowe tykanzy.

Ssuche
ſchleſyſke khójnowe a ſchmrěkowe deſki

kaž tež
dubowe, bukowe, ruſke wólſchowe, lipowe
wſchěch ßo trjebazych tolſtoſczow a dołhoſczow,
ßuche ſchmrěkowe
hěblowane ſchpundowanje
(podražowane ſchwedſke)
4/4 a 5/4 cm wſchelakich dołhoſczow, tež
tſěſchne laty, ſchpalěrſke laty, czeńke deſki,
tramy (běrtliſke drjewo)
7/7, 8/8, 8/10, 10/10 a 12/12 cm tołſte atd. tunjo porucza

Schleſyſki drjewowy komptoir
Max Hitze
w Budyſchinje na Wjeleczanſkej dróſy 1.

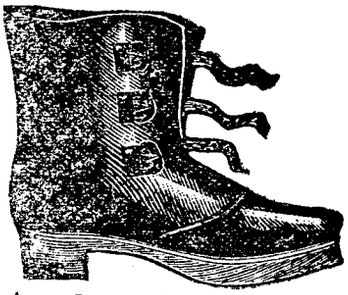

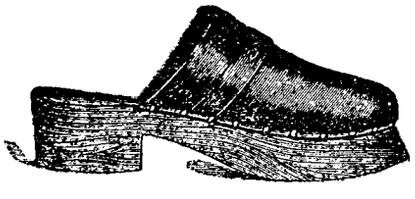

Schtóž chce ßebi
drjewjanzy,
drjewjane a ſilzowe ſtupnje
a tež
kožane czrije
tunjo nakupicz, njech ßo direktnje do **drjewjanzatnje**
Oty Hebera
na ſerbſkej haßy 9 wobroczi.
Drjewjanzy a drjewjane ſtupnje ßo ſaßo póduſchuja

Spěwarske,

ßerbske a němske,

jednorje hižo po 2 a 3 hr. a woßebnje do cželazeje kože

ſwjaſane hižo po 6 hacž do 10 hr. ßu na pſchedań

we wudawarni Serb. Nowin.

Poručam ſwoji wulki ſtład:

prima pólſkich a ſchleſ. tyſcherſkich khójinow,
ſchleſ. ſchmrěki, wudwjerniki a wudwjerna,
hranite drjewo, katy, tramy

wſchěch ſmužených wulkoſćow po najtuńſchich płaćižinach.
Za mjeſu ßo tuńjo rěja.

W Budyſchinje, na Tſělanſkej dróhy 23.

Pawoł Mörbitz.

Barny rěſak, hóblowarnja a ſchědawarnja wužitk. drjewa.

Čeſćenym **twarjazym** Serbam ßo

k pſchikrywanju tſěchow ſe ſchifrom

poručam. Dołholětne wobſtacże mojeje firmy dobre a tunje wuwjedźenje ſarucża. Mi je ſtajnje mózno, ſ tunim nakupjenjom najtuńſche płaćižiny a pſchihódne ſapłaćenje poſtajicź.

Dźělba trjebaneho ſchifra □meter po **1 mk. 80 pj.**
je hiſchcże na ſkładze.

August Schumann,
w Budyſchinje na Tſělanſkej dróſy.

Kóždu ſtwórtu ſobotu.

W. Häcker.

Kóždu ſtwórtu ſobotu.

Wolmjane a bawlmjane twory
w Budyſchinje na žitnej haßy 7.
Wulki wubjerk
wolmjanych a połwolmjanych
ßuknjowych tkaninow.

Koſchlazy barchent.	Hotowe ßuknje.
Jakowy barchent.	Hotowe ſchórzuchi.

Sprawne poßkuženje. — Tunje płaćižiny.

Woprawdźity Brockmannowy

pizowanſki kalk

ſnamjenjow A a B

kaž tež **ßlone tulmſchki** k liſanju po fabrikſkich płaćižinach.

Emil Dietrich w Lětonju.

Pißomne wuczinjenja,

liſćiny, teſtamenty, próſtwowne pißma atd. naſtajeja, **hypotheſke pjenjeſy a kupowanje a pſchedawanje leżomnoſćow** ſaradźujetaj

J. a E. Koban pſchi žitnych wikach. čo. 4, telefon 675.
— Rěčimoj tež ßerbſki. —

Beleſo, metalle, hadreſchcża, koſcże

atd.
po najwyſchſchich dnjowych płaćižinach kupuje

Siegfr. Sußmann

na hornčerſkej haßy 35.

Proßata Miſchnjanſkeje raßy

ßu na pſchedań na **ryčerſkuble w Rakezach.**
Dalſche je ſhonicź pola inſpektora **Kocże** tam.

---

100 zent. khoſchczażnych prutow

tež po mjeńſchich dźělbach kupuje
wokrjeßny wuſtaw na Židowje
pola Budyſchina.

Serbske blido

kóždu wutoru w 5 hodźinach.
Wſchitzy dobri Serbja ßu witani.

Pißarnja

ſa kupne, hypotheſke, dismembraziſke, teſtamentſke a ſawoſtajenſtwowe wězy je wot nětka na

Moltkowej dróſy čo. 1

po 1 ſkhodźe, hoſćenz Gambrinus.
Max Frenzel.

Eckendorfſke runklizowe ßymjo,

dobru

pſcheńczmu muku,

kolbaßowu

hejduſchku, rajß a nudle

porucża
Khorla Kahrowe
pſchi žitnych wikach.

Liebſch,
ſudniſki aktuar ſw. ßłużby
pſchi nowych hrjebjach 5
pißarnja ſa kupowanſke, hypotheſke, dismembraziſke, teſtamentſke a ſawoſtajeńſtwowe wězy atd.
Rěčzi ßerbſki.
— Telefon čißło 177. —
Pſcheßadźowanje leżomnoſćow.

Dr. C. Roeberowy
pleſtr pſche podklócże

wicże, drjenje 1 ſcht. 50 np. je ßo tyßaz krócź wupruhował.
Germania drogownja
na bohatej haßy.

Brodowſka haptyka

na hoſchiz haßy 21

Kaſchel, katarrh, dybawoſcź

ßo ſpěſchnje połožeja

ſ thymuſinom

Bleſcha po 75 np.
1 hr. 40 np.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawćitki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 6. Sobotu 5. februara 1910. Lětnik 69.

Swětne podawki.

Twar nowych sakskich železnizow

póndźelu na dnjowym rjedźe druheje komory sakskeho ßejma stejesche. Pschećiwo porokam, so sakske knjeżerstwo twar železnizow pschemaka spěchuje, finanzny minister dr. Rüger knjeżerstwowe wobhladniwe zadźerżenje sakitowasche. Jeli so by ßo, kaž je ßo namjetowało, na statnych železnizach elektriziteta jako cżerjaza móz sawjedła, njemohłe ßo płaćizny sa woženje ponižić, dokelž je elektriska móz nětkole hischcże pschedroha. Sa twar železnizow knjeżerstwo tón króćz 39 milijonow hriwnow żada, schtož je shromadnemu etatej sawěsćze prawje pschimerjene. W Sakskej nětkole na 100 □-kilometrow 20,5 kilometrow železnizy, w Bayerskej 10,1, w Pruskej 10,2, we Württembergskej 10,5, w Badenskej 14,6, w zyłej Němskej 10,7, w Franzowskej 8,8, w Jendźelskej 11,8 kilom. pschińdże. Schtó moh teho dla s prawom rjez, so ma Saksko pschemało železnizow? Pschi twarjenju nowych železnizow dyrbi knjeżerstwo interesy powschitkownosćze a dawkidawarjow hladać. Pódlanske železnizy dyrbjale tež pschimerjene sadanjenje wunjesć. Tež porok, so ßo wulkim městam lepschina dawa, je bjes podkładka. Skónčnje minister praji, so wón prjedawschi spěschny tempo twarjenja njemóże na schkodu krajnych finanzow zobuczinić.

Twar Kumwałdsko-Lubijskeje železnizy sapółłanzy Schwager, dr. Hähnel, Linka a Soba poručachu, tajny radźićel ministerialny direktor se Seydewitz pak pschi tym wosta, so ßo tale železniza njeby sadaniła.

Dlějscha debatta ßo wo Radwórsko-Kamjeńsko-Wulkohajnskej železnizy rospschedże. Sapółłanz Kokla knjeżerstwo napominasche, so by tule železnizu skónčnje dotwarilo a so by ßamo cżaru postajiło. Wón ßo ßam nochzysche sa žanu wěstu stronu wuprajić, dokelž nochze nikomu seschkodźić. Tež sapółłanz Renč knjeżerstwo proschesche, so by bliżschemu krajnemu ßejmej jenu cżaru, wscho jene, kajku, namjetowało. W tym ßamym smyßle Hartmann s Budyschina a Knobloch s Radeberga rěcżeschtaj.

Petizija wo twar železnizy s Biskopiz pśches Ramnow do Großröhrsdorfa abo Polcznizy ßo knjeżerstwu k wjedźenju da.

Wjetschina swjaskoweje rady sa łódźuistwowe dawki.

Saksko a Badensko stej w ßwojim bědźenju pschecżiwo sawjedźenju dawkow na jěsdźenje łódźow po němskich rěkach podležikej. We wuradźenju sjednocżeneho wubjerka swjaskoweje rady je ßo 46 hłoßow pschecżiwo 12 hłoßam sa pruski sakonjowy namjet wuprajiło, po kotrymž maja ßo łódźnistwu na němskich rěkach dawki napokładać. Wunoschk tychle dawkow dyrbi ßo k wutwarjenju kanalow wužić. Sakske knjeżerstwo ßo pschecżiwo tymle dawkam wobara, dokelž by s nimi saksko industrija schkodowała.

Wulki pohorschk w khěžorskim ßejmje

je sapółłanz s Oldenburg sbudźił, hdyž pschi jednanju wo wudawkach sa wójsko rjekny: „Pruskemu kralej dyrbi móżno bycź, jeneho offizěra sawołacź a jemu pschikasacź: „„Wsmicże ßebi dźeßacź muži a samkże khěžorstwowym ßejm!““ Móżemy ßebi jeno pschecź, so by ßo stara pruska tradizija sakhowała.“

Pschi tychle ßłowach na stronje sozialdemokratow a liberalnych wulki hołk nasta, kotryž do woprawdźiteho zychona pscheńdże. Sozialdemokrat Ledebur sawoła: „Schto president k temu rjeknje?“ Městopresident s Hohenlohe pak ßebi wschu kritiku sakasa. Sapółłanz Kreth sozialdemokratow wußměchujo wołasche: „Njeje dha tu žadyn skótny lěkar?“ Pomału hołk pschesta.

Swobodomyßlny sapółłanz Schrader pschecżiwo ßłowam sapółłanza s Oldenburga protestowasche. K wójskowej cżesći wón měnjesche, so ma wójsko respekt psched wustawu. Offizěr statej ßłuži; wón je statej ßwěru pschißahał. (S prawizy ßo woła: Ně!) Haj, hdyž offizěr pschißaha, wón kralej a statej pschißaha. Kral jemu niczo njeporucži, schtož by pschecżiwo wustawje było.

Městopschedßyda prynz Hohenlohe ßo prózowasche rosnjemdrjenych sapółłanzow směrowacź, prajiży, so Oldenburgowe ßłowa njeje sa tak khutne měł. Wón je je w tym smyßle srosymił, so je wón pschikład wo disziplinje podacź chzył. Sapółłanz s Oldenburg presidentej pschihłoßowasche, so je wón jeho zyle prawje srosymił. Disziplina ßo też nima sa niczim praschecź, też niz sa wustawu. Pschi tymle pschispomnjenju ßo s nowa hara sapocża. Pschi dalschej debacże ßo hischcże nationalliberalny Bassermann, Gröber s zentrumskeje strony, ßwobodomyßlny Müller wobdźělichu. Wschitzy pschecżiwo s Oldenburgowemu nadpadej na wustawu protestowachu.

Sozialdemokrat Sachse na prynza Hohenlohe sawoła: „Dele s presidentoweho ßydła!“ Sa to jeho a sapółłanza Ledeboura prynz Hohenlohe k porjadej sawoła.

Wójnski minister s Heeringen prózowasche ßo, njeměr stużić a wukożesche, so mjes kralom a wótznym krajom žaneho rosdźěla njeje.

Njedźiwajzy wscheho směrowazeho wukoženja Oldenburgoweje rěcże ju nětko sozialdemokratiske a liberalne nowiny k tukanju pschecżiwo knjeżerstwu wužija, so by wone, jeli so by trjeba było, zyłu wustawu wotstroniło.

Dobycze sozialdemokratow w Eisenachsko-Dermbachskim khěžorstwoßejmskim wólbnym wokrjeżu.

W Eisenachsko-Dermbachskim wokrjeżu, kotryž je hacź dotal antisemitiskeho sastupjerja měł, ßu pschi nowowólbje sozialdemokratojo ßwojeho kandidata Lebera s wulkej wjetschinu pschecżischcżeli. Tale wólba k khutnemu rosmyßlenju nucźi. S poßlednjej wólbu ßu sozialdemokratojo hižo schtwórty mandat we wudospołnjazych wólbach pschidobyli. Sa ßobu ßu sozialdemokratoto Neustadtsko-Landawski, Koburgski, Halleski a Eisenachski wokrjeż na ßo storhnyli. S tutymi schtyrjomi mandatami ßo liczba sozialdemokratiskich sastupjerjow wot 43 na 47 powjetschi. Po poßlednich wólbach dyrbi ßo s móżnoscźu liczić, so pschichodne wólby do khěžorstwoweho ßejma sozialdemokratam khětre poßylnjenje pschinjeßu.

Częski krajny ßejm

je ßo schtwórtk s nowa shromadźił. Jeho wuradźenja njebudża najskerje dołho tracź. Němszy sapółłanzy ßu ßo saßo sapowjedźili, wo krajnych finanznych należnoscźach wuradźecź dacź, prjedy hacź ßo njeßu žadanja Němzow pschiswolike. Němzy wuradźenja s tym njemóżne sczinja, so ßo pschi nich njewobdźěla abo jim s wulkej haru sadźěwaju.

Wójnske mroki nad Balkanom

ßo s nowa hromadu sczahuja. Turkowska ßo na wójnu s Grichiskej

a Bołharskej hotuje. Wobydlerstwo Kretiskeje kupy, kotraž hischcże pod turkowskim nadknjejstwom steji, chze žo s Grichiskej sjednoczicź a je hižo swojich sastupjerjow sa grichiski žejm wuswoliko. Tež grichiski lud žada sa sjednoczenjom Krety s Grichiskej. Po napominanju offizěrow grichiskeho wójska je kral Jurij do teho swolił, so by žo narodna shromadźisna swołała, kotraž měła wo tym praschenju rosrišacź. Jeli so bychu žo kretiszy wotpósłanzy pschi tejle shromadźisnje wobdźělili, by Turkowska swoje prawo na Kretu s mjeczom sakitała. Hdy by žo hodźiko, by wone Kretu hnydom se swojim wójskom wobsadźiło. So mohł žo tónle wotpohlad wuwjescź, je turkowski žejm pjenjesy k nakupjenju schtyrjoch torpedowych czołmow pschiswolił. Te žu pjecza runje w Němskej dostacź. Dźěl reservow je žo hižo pod khorhoj swołał. Pola Adrianopla je žo wjele czežkich kanonow k schkitanju mjesy pschecźiwo Bołharskej postajiło.

Runje kaž mjes Turkowskej a Grichiskej, je žo tež mjes Turkowskej a Bołharskej napjatosć shórschika. Młodoturkojo, kotsiž žu kschesczijanam pschi sběžku pschecźiwo sultanej Abdulej Hamidej žwobodu a runoprawo s Mohamedanami lubili, nětkole Bołharow na wscho móžne waschnje potłóczeja. So žo lud njemohł wobaracź, žu Młodoturkojo skoro wschitkich jeho wjednikow skradžu skónzowali. Ssamo pod prjedawschim sultanom Abdulom Hamidom njejžu Bołharow tak pschesczěhali, kaž nětkole. Duž je srosymliwe, so w Bołharskej roshorjenosć pschecźiwo Turkowskej pschibjera. Wot Młodoturkow nimaju kschesczijenjo niczo dobreho wjazy wocźakacź. Młodoturkowska politika na to dże, tu a tam wobknježaze stejischczo pschecźiwo Sskowjanam a Grichom dobycź, a teho dla woni wschě druhe ludy w Turkowskej potłóczuja.

So je wójnski strach bliski, je tež s teho spósnacź, so tež Awstriska wójsko pschi turkowskej mjesy hromadu sczahuje. Runje tak Sserbija a Czorna Hora wójnske pschihoty czinja. W bližšim czožu žo žerbski kral Pětr, bołharski kral Ferdinand a czornohórski wjerch Miklawsch wopytaja a mjes žobu swjask k sakitanju interežow Sskowjanow na Balkanje sczinja.

Južnoruska wustajeńza.

W Kijewje budże w lěcze 1910 wulka hospodarska a pschemysłowa wustajeńza pokodnischeje Ruskeje. Wustajeńza wulku kedźbliwosć w Jendźelskej sbudźuje, hdyž žo nětkole spěschnje a luboscźiwje wscheho ruskeho pschimaju. Towarstwo jendźelskich pucźowarjow w Londonje je wustajeńznemu komitejej pschipowjedźiło, so Kijewsku wustajeńzu nětkdże 200,000 Jendźelczanow wopyta.

Wójnske bronjenje Turkowskeje.

Poslednje powjesce s Konstantinopla wobkrucźeja, so žo Turkowska se wschěmi mozami na wójnu pschecźiwo Bołharskej a Grichiskej hotuje. Wójnske ministerstwo je se wschěmi europiskimi a asiskimi wójskowymi korpsami telefoniszy sjenoczene. Psches řeki žo mosty k postupej wójska pschecźiwo Grichiskej a Bołharskej twarja. Wschě želesniske sastanischcza pschi mjesach žu s wojakami žylnje wobsadźene.

Dobycze amerikanskich mjasowych wulichowarjow.

Bojkott droheho mjasa njeje dołho trał. Ludźo, kotsiž žu na wužiwanje mjasa swucźeni, njejžu žo móhli mjasa sdźerżecź a žu teho dla bórsy sa mjaso wyšoke placźisny placźili, kotrež žebi žobustawy mjasoweho trusta (sjednoczenstwa pjenjeżnikow) žadachu. Mjasowy trust je s pomozu mjersnjerjow nad mjasojědźakami dobył. W tychle mjersnjerjach mjasu se symu dźěłazymi maschinami smjersnycź dawaju. Tak žo wone dołho czerstwe dżerži a njetrjeba žo pschedacź dla stracha, so by žo skasyło. Měschczanszy starschi w Chicago a New-Yorku žu postajili, so dyrbi žo wscho mjaso, w mjersnjerjach žo namakaze, wotschtemplowacź, a so dyrbi žo na schtemplu dźeń wosnamicź, na kotrymž je žo skót sarěsał. S tym dyrbi žo sadźěwacź, so by mjasowy trust łěta stare mjaso jako czerstwe pschedawał. Tole pschiprawjenje pak njeje wuspěcha mało, dokelž ludźo mjasa parowacź nochzedźa, byrnjež bychu jeho placźisny wyšoke byle.

S pschicźinu nětczischich wyšokich mjasowych placźisnow je spěschne pschibjeranje wobydlerstwa w połnócznej Amerizy. Snaty profesor narodneho hospodarstwa, Carner pschi Howardskej universicze, dla podroženja zyroby sa łěto 1912 abo 1913 wulke hospodarske wojowanje do prědka praji, kajkehož hischcże njeje w Amerizy było. Wuplodženje zyroby drje w Amerizy stajnje pschibjera, tola rucźischo hacź wone žadanje sa nim pschibywa. Dołho njebudże tracź, a sjednoczene staty połnócznje Ameriki budża nusowane, niz jenoż žito s wulkimi hromadami, ale tež mjaso a druhu zyrobu s druhich krajow kupowacź.

Lěsny młyn.

(Pokracźowanje.)

Stary hajnik bě do kónza k wulkemu bukej schoł. W myslach žo nadźijesche, so mohł czeknjeny paduch dźiwiny maliczkosć pytacź abo druhu czěř sniczicź, kotraž by mohła jeho pscheradźicź.

Deschczik bě žo s wjeczora wucźahnył; khłódny a połny wónje bě w lěsu powětr. Stary žo po waschnju hajnikow njedaloko wulkeho buka sa hustym worjeschinowym kerkom czapnywschi psches hałžki wudźerasche, kłobuk bě jemu pschi tym na pucźu — mjersazy jón na bok czisny. Ach tak, dołhe pjerjo bě jeho myliło. W rosbudźenju bě dźenża woprawdże kłobuk žwojeho žyna hrabnył. Nó, to bě nětkole wscho jene. Se semje wložnosć postupowasche a žo s czežkimi kapami łakazemu na drastu a na wložby wěschesche.

Schtwórcź hodźiny žo miny. Ssměrki žo hižom wupschestrjewachu. Nětkole, — hajnik chzysche s wóczkom mohł rjez kerki pschekłócź — muzski pschińdże, khwatajzy, jako by wotmyslleny saměr psched woczomaj měł. Mako kroczel psched wobkedźbowazym posasta, spłóschiwje žo do wschěch kónzow wobhladowasche a potom pytajo kerki a paprocze rósno shibowasche. Nětkole žo žamo poklakny, so by woženbje husty różowy kerk hacź do dna pschepytał. Tu žo jemu czežzy ruka na ramjo położi, a młynk wustróżany žo satorhnywschi pódla žebje stareho hajnika wuhlada, kiž s hanjazym měrom žo praschesche:

„Nó, lěsny młynko, schto dha wy tule wjeczor w kerkach pytacze?“

Młynk bě sblědnył a hladajzy dych łojesche. Pschejara nahle běchu jeho stróżele pschimnyke. Skónczinje žo shraba.

„Kak móżecze człowjeka tak wustróżecź, hajniko! Chzych žej jeno žwoju dymku namakacź, kotruž žym njedawno tule w kerkach shubił.“

„Tak? — Mam khwile, a hdyž scze dymku abo schtožkuli druhe namakali, móżecze dże kuž se mnu hicź.“

„S wami? Czeho dla dha?“ młynk žo saskłobjeny woprascha, hdyž bě žo sažo shrabał.

Hajnikej žo wocźi s hněwom žwěczeschtej. „Czeho dla? Njemohli žnadź wy wjedźecź, schtó je sańdźenu nóz na tymle městnje najrjeńscheho žornika satsélił? Haj, haj, młynko, to bě jena hłupa wěz, dźenża wjeczor hižo sažo žam jowle hicź!“

Nětkole bě žo młynk zyle směrował.

„Kak móżecze wy tajkele něschto wobkrucźecź?“ wón žo s horda woprascha. „Njeswažcze žo, bjes winy czestneho a nahladneho muża pschimacź! Abo scze mje žnadź s tšélbu naschli, so byschcze prawo měli, mje sajecź?“

Hajnik žo hanjo sažmja. „Hahaha, to snajemy; tšélba drje derje hromadu složena w nětkajkim prósdnym schtomje abo domach sa jenym tšéschnym kosokom tsi. A czestny, nahladny? Tajki stary paduch dźiwiny, kiž je hižom tsi łěta dołho žedźak a kotrehož ruki žo hischcze krej lěpi — temu to derje pschisteji, žo sa njewinowateho a ranjeneho wudawacź.“

Młynk na žmjercź sblědny. Potom žo jemu na dobo wobliczo sacźeże — czorna smoha krwě psches nje czežzy czehnjesche. Wocźi jemu bjes mała s dólczkow wustupischtej; se słobami sakschikнywschi žo na hajnika wali a jemu tšélbu wutorhnycź pytasche.

„Njekhmaniko ty — moje czestne mjeno — dżeżacź łět žym wojował a pokucźił — a nětkole —.“

Hłóž žo jemu s jachlenjom pschitorże.

Bjes rěczenja muž pschi mužu wojowaschtaj, hrubje, bjes dźiwanja — tšélba czežzy na semju padże — žadyn s njeju tole kedźbu njemějesche — nětkole měješche jeno najprěnjotnischa pschinarodżena bróń, pjascź, knježstwo.

Skónczinje žo hajnikej poradźi, žwojeho pschecźiwnika prědku na wutrobnu pschimnycź. S tym bě dobył. Ale s poslednjej mozu žo młynk wutorże, hajnika snak wjerhny a bě žo w schumjazych kerkach shubił.

Hajnik, kiž bě žo na mokrej semi wobžunył, žo shraba, a s pjascu hrožo sa nim wołasche:

„Běž jeno, ty padusche dźiwiny, jutsje sawěscze po tebje pschińdźemy!“

Bjes rosmyslenja młynk prěki psches lěs běżesche, wujachleny, wothonjeny, jeno s jenej myslicźku pschejaty: Nětkole je žo po two-

jim pokojnym žiwjenju tule stało, po cześći a nahladnoscži je! Schtoż bě žo sa dźeßacź cześtnje pschebytych lět se stajnej staroscźu natwariko, to je jenicźki wokomik potorhał. S wotkal, wot koho je to hajnik shonił? A by-li teź dopokasał, so na kradnjenjach dźiwiny wina njeje, schto by jemu to nětkole teź pomhako? Wohańbjeny tola je. Saßo polizajowje pschińdu, jeho s domu wutorhnu — je dźě žo tola na sastojniku we žłużbje cześźy pschepschimał! A kaž s wětsikom budźe žo po wßy rosnjescź: bohaty leßny młynk, prěni muž w gmejnje, je psched tym pokhostany slósłnik byl!

Stonajo žo młynk do mocha cźißny. S waha a khłóbnje žo jemu młóżny paprocź na cźoło a na skróni lehny. Wón žo bóle směrowa. Na žwoje dźěcźo žej pomyßli a wutroba žo jemu widlischcźojcźe scźeże. Po jeje žbožu je žo nětkole stało, sjednocźenje mjes młodym hajnikom a mjes dźěscźom dźiwjeho heńtwarja je nětko njemóżne, doniż woboženy stary hischcźe w hajńkowni knježi. Je dha hischcźe pomoz móżna? Pomału žo leßny młynk sběha a myßli a myßli. —

* * *

Zyle s cźicha wjecźorne mhły postupuja, běle, huste, we wjercźatych žo leźkach, s leßa a kerkow. Njehibite žo pokhmurne schmrěki wupinaju. Wjecźorny pokoj na hórskim leßu leži. Zyle blisko hischcźe cźorny kóß spěwa. Ssměrki žwój schěry sawěschk na stwórbu wodźewaja.

Kruta krocźel po wuskim leßnym pucźu pschikhadźa. Widźecź je sa rózowymi płotowymi kerkami, kotreż pucź wobmjesuja, jenoż seleny klobuk s dołhim pjerjom. Tu žo na boku s husteje kercźiny žwětka rola tšělby žunje — wutsél psches wjecźornu cźischinu wótrje saswucźi. S wjerschka schmrěka, hrosnje krakajo, nastrózany kraholz pjerchota. S dołhimi skakami muźiki do leßa nuts cźěri.

W leßu je saßo cźicho. Leßny ptacźk, hižom na poł saspany, s rózoweje płotoweje kercźiny na cźicheho muża pomiknje, kiž žo njehibajo na mochowej pódźe leži.

* * *

Se stysknej staroscźu bě Hańža tutón wjecźor pschebyła. Ssama lutka dyrbjesche wschitko pschebědźicź; pschetoż Khata bě žo hižom psched tydźenjom do wßy pscheßydlila, so by dołholětnu pschecźelnizu hladała. Młoda džowka bě lehnycź schła.

Dyß a dyß Hańža won žłuchasche, a kamjeń ji s wutroby padźe, hdyž po młynskej schcźeźy krocźele saßłyscha. Hižom lampu bjerjesche, so by nanej napischecźo khwatała; tu psches wokno jeho wobliczo, na kotreż polne žwětło khěžneje latarnje padasche, wuhlada a wustrózana stejo wosta. Bě tónle blědy, woplóscheny wuras na wobliczo jeje nana podobny?

Młynk njesastupujo nimo bydleńskeje jstwy po skhodźe horje dźěsche. Hańža žej njeswěri sa nim hicź a žo jeho wopraschecź, schto je žo stało. S cźicha wona, wot njewjeßeleho sdacźa k semi stłóczena, do žwojeje komorki žo kacźesche a žo nutrnje modlesche wo derjeměcźe dweju cźłowjekow, kotrejuž na žwěcźe najbóle lubowasche.

Hischcźe dołho s pukotatej wutrobu žłyschesche, kak jeje nan njeměrny tam a žem khodźesche a pschitorhowane žkowa bjes swisła wustorkowasche.

Hakle hdyž ranje žwitasche, ji spar na palatej wocźi spadowasche.

Hodźinu žnadź bě pospała, tu ju na dworje saschmjatane smuki wubudźichu. Te wótsje a rosbudźene jedyn do druheho rěcźachu. S khwatko žo Hańža swobleka a dele khwatasche. Handrij tu s něktrymi muźikimi stejo ji napscheczo wołasche, so dyrbi młynk hnydom ke gmejnskemu pschedstejicźerjej pschińcź a jemu pschi spißanju protokolla pomhacź. Stary hajnik je w leßu satšéleny. Psched małej khwilu žu jeho drjewarjo naschli.

Hańža bjesdźak pschikiwny a žo khabkajo do domu wrócźi. Psched wocźomaj žo ji sacźmi; ale do tuteje cźmy hrožesche wótre hrósbne žwětło padnycź, pschecźiwo kotremuž žo jeje wutroba hischcźe stysknjwje sepjerasche.

W bydleńskej jstwě žo na woknowu desku swjese a, kaž s myßlemi njepschitomna, na dwór wudźérasche, hdźež žo nětkole nan pokasa. Wón bě blědy a kaž budźische nóz bjes spanja pschebył. Hdyž jemu powjesć pschiwołachu, žo wustrózany nasad kiwkny. Ale Hańža bě jeho dokładnje wobkedźbowała — wona na jeho ji pschiwobrocźenym wobliczu s dobom teź nahłu pruhu dobycza, wołóženja pytny. S krutym, mèrnym khłoßom wón wschitko sa dom a młyn pschikasa a, hłowu snoschujo, s dwora wustupi, so by žwoje cześtne sastojńsiwo jako gmejnski radźicźel sastał.

Hańža s haschowatym wócźkom sa nim hladasche. Bě dha to móżno, so by jeje nan, jeje nade wschitko lubowany, cześcźeny nan mohł wješele wokschewjenje na skónczenju morjeneho měcź? Pomału ji saßo žurowy podhlad bliže lésesche, kotryž bě ju prjedy bjes mała k semi cźißnył.

„To njeje wěrno, to wěrno bycź njemóże!“ bjes mała s hłoßom wołasche.

Tu Handrij pschi njej stejesche. Njeßkyschany bě bliže stupił a wsa ju sa ruku.

(Pokracźowanje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. (Nahła žmjercź.) 46létny dźěłacźeŕ Wilhelm Hepprich je žo pońdźelu na stólzu žedžo s Bożej ruczku sajak a sa něktre minuty wumrjeł.

— (Pod koła pschischoł.) Želesniski dźěłacźeŕ Khorla Emil Schönfeld s Budyschina je žo 2. februara wjecźor wokoło 9. hodź. pschi ranžérowanju wosow s jenym wosom k semi storcźił. Wón tak njesbožownje padźe, so žo jemu lěwa ruka wotjědźe. Schönfelda, kotryž ma žonu a dźěcźi, žu do kliniki dr. Kölbinga dowjesli.

— Na pucźu s Budyschina do Klukscha je 1. februara na Lubijskej dróhy psched nowym wojerskim magazinom jedyn kóń jeneho sapschaha Klukschanskeho knjeżeho dwora padnył a na sajecźe wutroby kónz wsał. Wón žo hnydom do Jenkecźanskeje fabriki dowjese.

— W pschednoschku „wo płodźenju žytwy a wubjeranju žitowych druźinow“ je wóndano wyschschi wucźeŕ pschi ratarskej schuli, dr. Müller, rosprawu wo pospytach němskeho ratarskeho towarstwa k dozpiczu bjesporucźneje žytwy podał.

K tajkim pospytam je mjenowane towarstwo zyle wěste pschedpißma postajiło. Wone žo na wubjeranje sorna w kłoßu, pschedpłód, hnojenje, położenje pola a kajkoscź role, wubjeranje sornow, methodu wußywa, hajenje žywow, žně, młócźenje atd. počźahuja. Sorno ma žo na pschikład po cźežkoscźi abo po formje a wulkoscźi rosrißacź a wubjeracź, hdyž je pschi tym najwjetscha cźežkoscź sjednocźena; pschetoż tajke cźežke sorna wjele žyrobnych wutkow wopschijeja. Pschi rożźy wschak dyrbi žo wumsacźe cźinicź, dokelž cźežke sorna se schcźerbych kłoßow wotkhadźeja, a dokelž žo schcźerboscź dale herbuje. Teho dla ma žo pola rożki žrěnjocźežka žytwa wujeracź a žo ta po formje a wulkoscźi rosrißacź. K naczinjenju žytwy žo najbóle formalinowy łuh porucźa. Na 100 litrow wody žo 400 gramow formalina bjerje. Tale rosmoda žo do cźworow pjelni, na cźož žo žito w korbach 10 minutow do njeje tunka. Formalin je njeschkódny a ma tón dobytk, so žnjecźej wobara. Jako wußywanska methoda žo dla jenakeho rosdźělenja drillowe wußycźe žada, pschi tym ma žo s poknozy k połodnju žycź, so mohło žłóncźko žito jenak pscheßwěcźicź. Nasymske žywy dyrbja žo w naléczu s brónami a motyku wobdźěłacź, woßebje na cźežkej roli, so by žo dychanje korjenjow woziwiło, młóha žo sprawiła a žo rolina sraloscź spěchowała. Jeli so by młócźenje schkódne było, měło žo saßo walzowacź. K dalschemu hajenju žywow wuplěwanje žłuscha. Ssyz žmě žo žito hakle, hdyž je dosrawiło, dokelž dosrawjene sorna jenak a wěscźe skhadźeja. K dosrawjenju žo hawbowanje porucźa. Pschispomnicź ma žo, so dyrbja žo žitne kubje psched włohu wobarnowacź, dokelž sorno wjele włohi pschijimuje.

— (Běrny hnija.) Hižo loni nasymu je pschi mokrym wjedrje wjele běrnow shniło. W létuschej miłej symje žu pinzy młóżne wostałe, a tale włoha je běrnam seschkodźiła. Wjele burow na to skorźi, so běrny w pinzach žylnje hnija. Duž žnadź budźa w naléczu běrny žadne a jich płacźisna žo teho dla powyschi.

— **Komet** 1910 A, kotryž bě njedźelu wjecźor derje widźecź, žo na njebju ke krótkemu ranju hiba. Hižo wot 1/2 6 hodźin žo wón na prawizy žwětko-błyschcźateje hwězdy Venus namaka. Jeho khětro dołhi žłabje błyschcźaty prut k njebju horje pokasuje. Hwězdarjo měnja, so žo kometowa žwětkoscź bórzy podwoji. Hdy wón do najwjetscheje bliskoscźe semje pschińdźe, njeje hischcźe snate; žnadź žo wón hižo saßo wot njeje wotžala. Po wobliczenju hwězdarjow je jeho prut pjecźa 18 milijonow jendźelskich mil dołhi.

— (S woknom won padnył.) Schtyrilětny žynk powjasańskeho mischtra Lehmanna psched garbańskimi wrotami bě schtwórtk dopoldnja do podtšéschneho wobydlenja schoł a, so mohł lěpje s woknom won hladacź, ławku k njemu stajił a na nju salésł. Hólczk je drje žo pschi tym pschedaloko wukhilił, a je runowahu shubiwschi s woknom won padnył. Najprjedy žo wón na jedyn altan cźißny a wot tam žo dele do sahrody na cźehnjene powjasy wali. S tym drje je žo wotmach padnjenja poßłabił, hólczk pak pschezo hischcźe tak cźežko na

ſemju padże, ſo bě dlějſchi cżaß bjes wědomnja. Na pomoz ſawołany lěkař Dr. Kral ſpóſna, ſo je ßebi dźěcżo moſhy cżežko ſtſchaßko: mózno pak też je, ſo je ßebi też cżěko cżežko pſcheraſyło.

— (Barbjenje wukrajneho jecżmjenja ſ eoſinom.) Po nowym wikowanſkim wucżinjenju ßo wot dwójneho zentnarja dobreho wukrajneho jecżmjenja 4 hriwny zła, wot mjenje hódneho k pizowanju ßo trjebazeho jecżmjenja pak jenoż 1 hriwnu 20 pjenježkow zła bjerje. Jecżmjeń plahowazy ratarjo bórſy na to ſkorżachu, ſo ßo ſ wukraja do Němſkeje jecżmjeń jako pizowanſki woſy, kotryż ßo poſdźiſcho k piwowarjenju wužije. So by ßo tajkemu jebanſtwu kónz cżiniło, bě knjeżerſtwo poruczyło, ſo ma ßo wukrajny pizowanſki jecżmjeń ſ eoſinom cżerwjeny barbicż. Żitowi wikowarjo ßo bórſy na barbjeny jecżmjeń hórſchachu. Po jich poruczności ßwobodomyßlni ſapóßłanzy w khěżorſtwowym ßejmje żadachu, ſo dyrbi ßo wukas dla barbjenja jecżmjenja wrócżicż. Po jich wudawanju ſkót barbjeny jecżmjeń njeżerje, najhórſche pak pjecża bě, ſo ßo ſ barbjenym jecżmjenjom też mjaßo ſkocżecża, kotremuż ßo wón dawaſche, cżerwjene barbjeſche. Knjeżerſtwo je na to ßwinje ſ barbjenym jecżmjenjom dlějſchi cżaß na pruhu pizowacż dało. Pſchi tym je ßo wupokaſało, ſo ßwinje tajki jecżmjeń rad żerjechu, a ſo ßo mjaßo a tuk tajkich ßwini w żanym dźělu njeje cżerwjeny ſbarbił. Duż budże ßo wukrajny pizowanſki jecżmjeń dale ſ eoſinom cżerwjeny barbicż, ſo ßo njemohł jako piwarſki jecżmjeń pſchedawacż.

S Jenkez. Wo ſamoženju Budyſkeje hnojoweje fabriki je ßo konkurs pſchipowjedźił. Sa ſarjadnika ßu rěcżnika dr. Hermanna pomjenowali.

Wjeßne wólbne towarſtwo ſeńdże ßo njedźelu 30. januara w Radworju w Domaniz korcżmje. Knjes ſapóßłanz Soba wotewri derje wopytanu ſhromadźiſnu 1/4 4 hodźin, powitajo pſchitomnych. Rosłoži ſ krótka ſaměr wjeßneho wólbneho towarſtwa a pokaſa na wſchelake nadawki, kotreż ma towarſtwo wuwjeſcż. Teho dla ma ßo dale rosſchěrić a hłubſcho do luda ſakorjenicż.

Po nowowólbach pſchedßydſtwa a dowěrnikow ßo po namjecże knjeſa kantora Hile wobſamkny, wuſtawki ſ nowa pſchehladacż.

Pſchinoſchk, 50 pjenježkow wob lěto, móże ßamo najkhudſchi ſapkacżicż, hdyż jenoż chże. Schtóż pak je w lěpſchich wobſtejenjach a ma prawe doroſumjenje ſa wólbne hibanje, ſa wótcżinu a narod, drje dobrowólnje wjaz da. Wſchak ßo hewak na hriwnu njehlada, hdyż cżělne żadanja ſpokojamy. Naſcha wěż ßebi żada woporу.

Pſchichodna ludowa ſhromadźiſna budże w bliſchim cżaßu, hiſchcże do jutrow, w Rakezach, hdźež ßo pſched ſchěrſchej ſjawnoſcżu roſkładże, ſchto wjeßne wólbne towarſtwo je a chże, a druhe wěży. Lud hłodźi ſa politiſkim roswucżenjom. Knjes Hofman jara cżaßowy namjet ſtaji, ſo bychu ßo burja a intelligentni mužojo ſe ßrěnjeje worſchty luda na rěcżnikow nawucżili. Ssu trěbni.

Wotnoża wjeßneho wólbneho towarſtwa ſakoži ßo też w němſkich ſtronach. Hdyż je ßo k temu poſtajeny wubjerk tam ſarjadował, potom ßo tón dźěl ßam dale ſtara. Mamy doma dźěła doſcż a nadoſcż. Tola ſteja pod ßamßnymi wuſtawkami.

Petizija ßo pſchihotuje, ſo ma byki wubjerazy ſakoń ßo pſcheměnić, pak dozyła ßo wotſtronicż. Wo tym mohło ßo w Rakezach rěcżeć, ſchtoż ßo też radźi. Knjes wucżeŕ Sſkodeńk ſ doraſom roſpraji, ſo ma ßo w Sserbach jeno ßerbſki rěcżeć, jenoż w němſkich ſtronach němſki.

Hewak ßerbſki lud bóle a bóle ßwojeje rěcże wotwuknje a trěbne wuraſy poſabudże. Wjeßne wólbne towarſtwo ma tola ſaměr, naſchu macżeŕnu rěcż w ſjawnych ſhromadźiſnach pěſtowacż. Temu ßo powſchitkownje pſchihłoßowaſche. W němſkich ſtronach ma ßo też bórſy ſe ſarjadowanjom ſapocżinacż.

Jednaſche ßo też wo nowoſałoženym „wótcżinſkim towarſtwje". Wo tym běchmy pſchesjene, ſo ßo pſchecżiwo Sserbſtwu a wołebje pſchecżiwo wjeßnemu wólbnemu towarſtwu měri — „wjelk we wowcżej koži". Wjeßne wólbne towarſtwo bjes ſtracha konkurrenzu ſnjeße. Mnozy ßo dźiwachu, ſo někotſi „ßerbſzy" wucżerjo takle móznje ſa njo do boja du. Radſcho dyrbjeli ßwoje mozy Sserbam wěnowacż. To ßebi żada narodna cżeſcż a pſchiſluſchnoſcż. Hdźež żana wjazy njeje, tam ßo podarmo woła.

Na kónzu ſhromadźiſny wunjeße pſchedßyda ßławu kralej Bjedrichej Auguſtej. Pſchitomni ſ hrimotom pſchihłoßowachu. Něſchto do 6 hodźin ßo wuradźowanja ſkónczichu.

A nětko pak do dźěła! Saſpancow ſbudźcże, khablazych ſkrucżcże a pſcheßwědczenych hromadźcże. Njech ßmy pſchi Rakecżanſkej ſhromadźiſnje wulku krocżel doprědka. To daj Bóh!

S Hory pola Njeßwacżidła. Sańdżenu ßrjedu tudomny 78-lětny kubleŕ Jakub Měrcżink a jeho mandżelſka Hana rodż. Radźiż, wobdataj ſ 3 ßynami a 7 dźowkami ſtrowaj a cżerſtwaj ſloty kwaß ßwjecżeſchtaj. Herzy Bermichez kapały jubjelſkeju mandżelſkeju ſe ſaſtanicżkom poſtrowichu. Se wſchěch ſtron wutrobne ſbożopſchecża pſchikhadżachu. Bóh luby Knjes chżył jubilara a jeho mandżelſku dale ſe ßwojej mikoſcżu na wjecżoru jeju żiwjenja pſchewodźecż.

S Luha. Tele dny pohoncż naſcheje baroneßy ſ kucżu, do kotrejež bě jedyn kóń ſapſchehnjeny, po dróſy ſ Khaßowſkeje ſtrony do Luha jědżeſche. Pſched ſchulu ßo kóń njeſnateje pſchicżiny dla ſpłóſchi a w runej měrje k knjeżej ſahrodże běżeſche, do kotrehoż płota ſ tajkim wotmachom ſawadźi, ſo ßo ſaraſy. Kucża ßo thětro wobſchkodźi, tola pohoncż na ſboże do ſchkody njepſchińdże. W kucżi nichtó njeßedżeſche.

S **Njeßwacżidła.** Sańdżenu njedźelu ſeńdżechu ßo naſchi „Jutrniczenjo" pola Weberez. Sapißowaŕ knjes Ernſt Helaß poßwjecżi towarſtwu rjenje ſeſtajany poſtrow do noweho lěta. Wo pólſkim kralu Bóleßławje Khrobłym rěcżeſche knjes wucżeŕ Kral a rosjaßni woßebje cżaß jeho knjeżerſtwa nad Sserbami. S teho cżaßa je ßo nam wukhował ludowy ſpěw „Pſchijěł je ſ Miſchna mkody pan". Knjes Helaß pſcheczita hiſchcże ſylveſtyrſki liſt jeneho pucżowaŕſkeho rjemjeßkníka a někotre ßwoje baßnje. K pilnemu cżitanju poruczowaſchtaj ßo cżaßopißaj »Łużica« a »Raj«. S prěnjeho poda knjes Kral wſchelake ſajimawki. Sa druhi ſkkadowachu někotſi ßobuſtawy hiſchcże 2,30 hr. jako hodowny dar.* — S Rakez bě towarſtwo pſcheproſchenje doſtało na 30. ſakożeńſki ßwjedżeń „Sserbſkeje Lipy". Pſchedßyda knjes Cżech namołwjeſche pſchitomnych, ßo tam prawje bohacże wobdźělicż. Ssobuſtawy, kotreż njedźelu na ſhromadźiſnje njeběchu, njech ßu ſ tutym namołwjeni a njech pſchińdu 13. februara popołdnju w 3 hodźinach do Rakez. Snamjeſchka njeſabudźcże! — Knjes pokładnik Piwarz hiſchcże ſdźěli, ſo w pſchichodnej ſhromadźiſnje ſliczbowanje ſańdżeneho lěta wotpokoži. Też wo ſakożeńſkim ßwjedżenju, kotryż budże hnydom po jutrach, ma ßo jednacż. Teho dla wocżakujemy pſchichodnje wſchitkich. Wuſpěwawſchi někotre narodne ſpěwy ßebi ſawdawachmy bożemje.

S **Njeßwacżidła.** Na poßlednje ſkótne wiki bě ßo 281 howjadow, 80 běhakow a 230 proßatow na pſchedań pſchihnało. Kupowanje ßrěnjo dźěſche.

S **Wulkeje Dubrawy.** Njeſbożowneje luboſcże dla je ßebi tu póndźelu wjecżor fabrikarka Martha Janaſchez ſe ſapałkazymi hłowcżkami ſawdacż ſpytała. Nětcżiſche ſapałki pak njejßu wjaze jědojte, duż jej jenoż boloſcże w żołdku cżinjachu. Nadźijomnje ßebi nětko njeſbożowna hołza njeßwěrneho ubeho ſ myßlow ſtaji.

S **Hornjeje Hórki.** W tudomnym papjerniku je ſańdżeny ſchtwórtk dźěłacżeŕ Guſtav Müller do njeſboża pſchiſchoł. Wón ſ prawej ruku mjes transmißiju a ſcżěnu ſajědże, pſchi cżimż jemu transmißija mjaßo ſ ruki wottocżi.

S **Korſymja.** Nahłu ßmjercż je ſańdżenu ßobotu tudomny 42lětny rěſnik Seifert wumrjeł. Dopołdnja kołbaßu dźěławſchi wón do iſtwy k wobjedu pſchińdże. Tola prjedy hacż ßo k blidu ßydny, wón na dobo ſ Bożej ruczku ſajaty k ſemi padże. Wón bě na měſcże morwy.

S **Mitkez.** Na kóſkopiwowym ßwjedżenju w tudomnej Rychtarjez korcżmje je mjes mkodymi pachołami k krwawnym pukam dóſchło. Pſchi tym ßu Ernſta Hejdana ſ Luha ſtraſchnje ſranili. Jeho ßu ſ płotowej łatu, w kotrejž wulki hóſdź tcżeſche, pſches hłowu dyrili, tak ſo ßo hóſdź hłuboko do hłowy ſabi. Na ſemju padnywſchi Hejdan bjes wědomnja w krwi leżo woſta. S woſom jeho domoj dowjeſechu. Jeho żiwjenje je w najwjetſchim ſtraſche. Hejdan je zyle bjes winy do pukow pſchiſchoł. Jedyn Kelnjanſki pachoł bě ßo ſ druhimi pachołami ſwadźił. Widżo, ſo budże zoſacż dyrbjecż, bě wón po ßwojich bratrow běżał a ßo ſ tutymi do wadżakow dał. Hejdan, kotryż bě ſmérom ßwoje piwo pił, bě ſ wcżipnoſcżu ſe iſtwy wuſchoł, ſa bicżkami pohladacż. Tola hdyż bě lědma ſ khěżnymi durjemi wuſtupił, jemu łata na hłowu wrjeßny. Hiſchcże dżeńża winika njeſnaja, a ſ cżežka ßo wón wußlědźi, jeli ſo ßo ßam njewuſnaje.

Wjazy ßerbſkeho wědomja! To je nětkle wokoło póſtniz cżaß wſchelakich korcżmarjez ßwjedżenjow: kóſkopiwow, hrajeŕſkich balow, kharpjazych wjecżerjow atd. Kóżdy dżeń ſkoro cżi liſtynoſcheŕ tajke khartki pſchinjeße, kotrež pyſcha napißma, każ „Einladung", „Spielball", „Karpfenſchmauß" a druhe. A tak je wot prěnjeho ſłowcżka żane jenicżke ßerbſke. Tajke pſcheproſchenja ſcżelu ßerbſzy korcżmarjo ßwojim ßerbſkim hoſcżom. Jara mało ßerbſkeho wědomja

* To ßo ſ tutym w mjenje redakzije »Raja« kwituje.

my mamy, moji lubi! Hdy byschcże to swojim korczmarjam prajili, moji Sserbja, so byschcże pschichodnje rady po serbsku byli pscheproscheni: Spuschcże so na to, pěknu serbsku khartku by wam listynoscheŕ do domu pschinjeßk. Hdyž wěso jedyn jenoż to cżini, to njepomha — wschitzy sebi żadajcże! S wjele tych lětuschich pscheproschenjow, kotreż dostach, bě jene jeniczke serbske. — Sserbja, budźcże tola bóle swoji! Żadajcże sebi serbske pscheproschenja! Zyke nasche sjawne żiwjenje dyrbi měcź bóle serbski ras. Dźicże a cżińcże po tym! a.

S **Rakez.** Hischcże tydźeń a serbska khorhoj budże so s hoscżenza „Sakskeho doma“ tudy smahowacź, witajo lubych Sserbow s bliska a s daloka, evangelskich a katholskich, na 30. sakoženski swjedźeń tudomneho serbskeho towaŕstwa „Lipy“. Jeli je mózno, njeskomdź nichtó swójbnu shromadźisnu popołdnju w 3 hodź. Na njej słyschimy s wucżeneho rta pschednoschk a po tym rosprawu wo skutkowanju „Lipy“ w běhu 30 lět. Haj, pschińdźcże bohacże, wschako je popołdnju sastup darmo.

Wjeczor ½8 hodź. so potom sabawny dźěl sapocżnje. Ssobustawy „Lipy“ njejßu prózu lutowake, swojich lubych wopytowarjow na wschě mózne waschnje sabawjecź. Tež 2. dźěl, lubi serbszy bratrja a sotry, njeskomdźcże. „Lipa“ dźe tež, je-li někak mózno, wopytuje bratrowske towaŕstwa, a pschi 30. sakoženskim swjedżenju dyrbjała so samotna sacżuwacź? Duž njehladajcże na dołhoscź pucża a wjedro, ale wasche wschitkich heßko budź 13. februara „Rakezy“!

Do Rakez. Njejscże tež sapomnili, lubi Sserbja, so dyrbicże pschichodnu njedźelu do Rakez na 30. sakoženski swjedźeń serbskeho towaŕstwa „Lipy“? Wschitzy tam pschińdźcże! Chcemy we wulkotnej shromadźisnje pokasacź, so my Sserbja krucże hromadże stejimy a s njekhabłazej swěru sebi hajimy a schkitamy swojich wótzow herbstwo. Njech dźiwisscho wokoło naß schumi morjo a wala swoje żołmy, my njepowalnje każ skała chcemy stacź a bědźicź so sa nasch lubowany narod. Tón porok njeßmě dlěje naß wohańbjecź, so su evangelszy Sserbja w narodnoscźi liwzy. Chcemy tež my evangelszy Sserbja so stupicź a s tej samej horliwoscźu, każ katholszy Sserbja, so prózowacź k sbożu swojeho luda. S nimi hromadże każ jedyn muż zyły narod! A w Rakezach tutón swjask jednoty a shromadneho skutkowanja wobnowmy. Sa tydźeń potajkim s cźrjódami do serbskich Rakez! Serbomił.

S **Brěsowki.** Sańdźeny schtwórtk tydźenja je so wot naschcho wojeŕskeho towaŕstwa narodny dźeń naschcho lubeho khěžora jara rjenje swjecźił. Pschedßyda towaŕstwa Hanusch hoscźi a towaŕschow se srěcźniwymi skowami powita a swoju rěcź s hrimotazej, sahorjenej skawu na khěžora skónczi. Knjes wucźeŕ Sax s Dźěwina běsche dźowki wschelake rjane serbske spěwy nawucźił, kotreż so k powschitkownemu spodobanju spěwachu. Dale so někotre wjeßeke kuski hrajachu. Wjeczor běsche w kóždym nastupanju derje radźeny a swědczi wo żiwym, dobrym duchu, kotryż w Brěsanskim wojeŕskim towaŕstwu knježi.

Se **Sslepeho.** Licźba schulskich dźěcźi w naschej schuli dale a bóle pschibjera. W tu khwilu so wot 2 wucżerjow 258 dźěcźi roswucźuje; dokelž pschichodne jutry jenoż 26 wustupi a 46 sastupi, so licźba do zyła na 280 dźěcźi powyschi. Sa telko dźěcźi w schuli městnow njeje. Teho dla je schulske prjódkstejeŕstwo wobsamkło, so by so tutemu njedostatkej wotpomhało, so maja so Trjebinjske schulske dźěcźi hižom 1. haprleje wuschulowacź a dyrbi so sa nje něhdże jstwa wotnajecź. W njej ma so schula tak dołho dźeržecź, doniž njeje nowa schula w Trjebinje natwarjena. S twarjenjom dyrbi so w naléczu sapocżecź. Sa Trjebin ma so wołebity wucźeŕ postajicź. W Sslepjanskej schuli něhdże 180 dźěcźi wostanje, a Trjebinska so se 100 dźěcźimi sapocżina.

S **Wojerez.** Se swojim sastupjerjom w khěžorstwowym sejmje, nationalliberalnym Bassermannom, njejßu konserwatiwni wuswolerjo we Wojerowsko-Rósborskim wokrjeßu wjazy spokojom. 29. januara so tu konserwatiwna shromadźisna wotmě. Jedyn s wjednikow swjaska ratarjow, dr. Diederich Hahn, mějesche pschednoschk wo reformje němskich finanzow. Sapóßłanz Bassermann je so tejle reformje sarjekł, jeli so by po nim schło, by Němska hischcże w pjenjeżnej nuzy tcżała, Bassermannej so też porokowasche, so so nationalliberalna strona pod jeho wjedniſtwom pschezo dale na lěwu stronu hiba a so druhdy samo k sozialdemokratam bliži. Konserwatiwni wuswolerjo nimaja teho dla k Bassermannej żaneho dowěrjenja wjazy. Nětkole drje jeho hischcże nochzedźa napominacź, so by swój mandat stożił, tola pschi nowowólbach, kotreż budźa najskerje w lěcże 1911, sebi jeho njedadźa s nowa sa kandidata postajicź. Duž budże so Bassermann w jenym druhim wokrjeßu roshladowacź dyrbjecź.

S **Ralbiz.** Skónczńje po dołhim cżakanju su też nasche serbske Ralbizy sjawnu telegrafisku staziju dostałe. Tuta namaka so wot 5. februara w domje pschekupza Brěsana.

S **Czorneho Kholmza.** W tudomnej skali so tele dny wot horka kamjenje dele sypnychu a khěžkaŕskemu synej Augustej Schimankej cżežko nosy sranichu. Njesbożowneho se skały do Wojerowskeje hojerńje dowjesechu.

S **Lubija.** W pschesjenoscźi s krajnej kulturnej radu je tudomna měschczańska rada wobsamkła, komißiju sa wicżne płacźisny postajicź. Komißija s pjecź sobustawow wobsteji, s kotrychž jedyn měschczańskej radże, jedyn młynstwu, jedyn tudomnej żitowni, jedyn pschekupstwu a jedyn ratarstwu pschißłuscha. Tale komißija ma najwyschiche a najnižsche płacźisny kóždeho wicżneho dnja wobhonicź a wosjewicź.

S **Draždźan.** Sozialdemokratoju su w druhej komorje sakskeho sejma někotre sozialpolitiske namjety stajili. Wutoru je so wo nich jednało. Jedyn namjet sebi żada, so bychu sa pschemyßłowych dohladowarjow też dźěłacźerjow pschijeli. Po druhim namjecże dyrbja so w statnych dźěłaŕnjach wubjerki, se sastojnikow a dźěłacźerjow wobstejaze, sakožicź. Tsecźi namjet na to dże, so knjeżeŕstwo njeby na politiske smyßle dźěłacźerjow dźiwako a so bychu so tak mjenowane woßobinske sapißy wotstroniłe, dale dyrbjeli dźěłacźerjo w statnych dźěłaŕnjach prawo dostacź, so swobodnje sjednocźicź. Schtwórty namjet sebi żada, so by so jenoż tym dźěłaŕnjam a twarzam statne dźěło pschepodawało, kotsiž swojim dźěłacźerjam msdu po wucźimjenym tarifje płacża. Wo tychle namjetach mějachu sozialdemokratoju wjele hodźin dołhe rěcże, też swobodomyßlni so pschi debacże wobdźělichu. Minister Rüger praji, so je so knjeżeŕstwo hacź dotal sa swojich sastojnikow a dźěłacźerjow swěru starało, so pak wone mjes sobu sozialdemokratiskich agitatorow njecżeŕpi. Sozialdemokratiske namjety so skónczńje sakonjedawajej deputaziji pschipokasachu.

Přilopk.

* Najstarscha żona Sakskeje, Eleonora Geierowa w Zitawje, je pjatk tydźenja swoje 105. żiwjenjowe lěto nastupiła. Wot lěta 1874 wona w hospitalu, tak mjenowanym kloschtrje bydli. Jejna strowoscź je nětkole zyle spokojaza. Geierowa je so w lěcże 1806 w Zitawje narodźiła. Jejny nan bě s Cżech pschicżahnył a bě se sahrodnikom. Geierowa je so 1832 s jenym blidaŕskim pomoznikom woženiła, kotryž 1869 wumrje. Cżežko khora njeje wona sa zyke żiwjenje była. Kral Bjedrich August je starej macżerzy k jejnemu narodnemu dnjej rjany pjenjeżny dar a drohotnu khosejowu schalku pósłał.

* (Sakasane lětanje s lětakom.) Draždźanske powětrojeźdne towaŕstwo bě sa njedźelu na lětanischcżu, pola Mohilna leżazeho, sjawne lětanje na wobhladanje wupißało, sa kotreż bě so franzowski powětrojeźdny Geubert s Parisa s jenym Wrightowym lětakom najał. Hamtske hejtmanstwo pak lětanje pschi 5000 hriwnach khostanja sakasa, dokelž Geubert njebě s lětanjom na pruhu dopokasał, so so na lětanje wustoji. Wyschnoscź chzyschce na tajke waschnje mózнemu njesbożu sadźěwacź. 30000 pschihladowarjow so s powjesczu, so Geubert njeßmě lětacź, nimo měry roshori a hawtujo, sastupny pjenjes wróczo żadaschе. Zandarmojo roscżerczeny lud s nusu wot naßylnoscżow wotdźerżachu.

* (Wjasnjenje khěžow.) W Měreschowje pola Pylsna w Cżechach je so wjele khežow po saßypnjenju starych wuhlowych podkopkow rospukało. Wone do semje wjasnu a so bórzy saßypnu.

* (Njesboże powětrojeźdneho.) Se swojim lětakom lětajo je powětrojeźdny Mortime Singer na lětanischcżo pola Kaira dele padnył a sebi nosy a jenu ruku słamał a wutrobno wobschkodźił.

* (Wostudna smylka. Dwaj dźěłacźerjej w Dewje (we Wuheŕskej) dynamitowu tysu s jenej konserwowej tysu pscheměnischtaj, hdyž sebi wjecżer warjeschtaj. Dynamit rosbuchny, a dźěłacźerjej so do kruchow rotorhaschtaj.

* Njejabzy wowrótniwschi jedyn wojak w kasarmach w Grenoblu (w Franzowskej), hdyž hejtman kompagniju pschehladowasche, nadobo koschlu s tornistra hejtmanej mjes wocźi cźißnył. Na to wón teßak wucżahnywschi hejtmanej żiwot pschekló. Potom so wón s teßakom do feldwebla sahna, kotryž psched nim cźekny. Zadławz pak jeho doscźěhny a jeho hłuboko do żiwota kló. Wrótny wojak potom k dwórnischcżu cźerjesche. Jedyn korporal so jemu do pucża stupi, tola też tuteho wón s teßakom kló. Skónczńje so wojakam poradźi, dźiwucha sajecź.

* (4000 bleschow ruma so spalilo. Na parnej łódźi „Walbury“, w Hamburgskim pschistawje leżazej, so sobotu 4000

bleschow ruma sapali. Hascherjo dyrbjachu někotre hodźiny dźěłacź, so 8000 ßudow ruma, kotreż hischcźe s nutska łódźe leżachu, wukhowachu.

* Amerikan Cook je s powjesćzu, so je poknózny pol wußlědźił, zyły ßwět sjebał. Po poßlednich powjesćzach je Cook w jenej Heidelbergskej hojerni pschebywał. Tam je sa nim New-Yorkske statne rěčnistwo ßlědźicź dało, so by jebaka saßłapicź dało. Cook pak bě drje wucźuł, so budźa jeho chzycź pschimnycź a bě ßo teho dla s procha měł.

* (Spytane ßamomordarstwo psched ßudom.) Hdyż bě póndźelu pschipoldnju Draźdźanski krajny ßud pschekupza Scherla s Dubina njekasanstwa dla k jastwu na jene lěto saßudźił, tutón revolver se saka wucźahnywschi ßebi kulku do praweho boka hłowy tseli. Cźeźko sranjeneho jeho do hojernje dowjesechu.

* (Straschna wucźba.) Pschi roswucźenju wo chemiji w hólczazej schuli w Braunschweigu blescha wodźikon rosbuchny. S rosleczazymi schklenzowymi tschěskami ßo 12lětny ßyn jeneho blidarskeho mischtra cźeźko we wobliczu srani. Jemu lěwe wóczko hnydom wuběża a też prawe je ßo snaniło.

* Kraßnu wohnjowu kulu, jedyn meteor ßu w někotrych stronach 29. januara wjeczor s njebjeß se ßylnym buchotom a praskotom k semi padnycź widźeli. Jendźelski kapitan Davis parneje łódźe „Trafalgar" je widźał, kak meteor do morja padny a je wo tym scźěhowaze wopißanje podał: Wujědźechmy s Talbotskeho pschistawa, so bychmy do Baskin jěli. Na jěsbje mějachmy ßo se ßylnymi wětrami a ßněhowymi mjeczelemi bědźicź. Njedaloko wjelczich skałow ßylne sawusknjenje saßłyschach, płomjenja po sdaczu po prědnim scźeźorje horje schwihachu a wschě łódźine metallowe dźěle ßo se ßwětłomódrym błyschczom saźehlichu. Widźach wulku źahłu kulu s něhdźe 30 łohczi dołhim prutom do morja padnycź. Mózach ßłyschecź, kak saßyczi, a widźecź wodu wyßoko horje klußnycź. Zyła maschinownja a wschě maschiny ßo s tym ßamym módrym ßwětłom źehlachu, s kotrychź milijony schkow lětachu. Druhi offizěr s elektriskim rasom, s worzloweje żerdźe wuleczíwschi, kturuż w ruzy dźerżesche, wědomnje shubi. Wschě kompaßy ßo wotmagnetowachu. Hdyż ßo na kraj pschinjeßechu, saßo prawu magnetiku móz dostachu. Nascha zyła łódź je ßo magnetiska sźinika, a nje zawustajni wuradźeja, schto ma ßo s njej stacź.

* (Wulka woda w Parisu po nječim wotběži, Skoro po wschěch dróhach móże ßo saßo khodźicź, tola niz jěsdźicź, dokelź je woda dróhi podmlěła. S městnami semja sapaduje. Wobydlenja, kotreż ßu powodźene byłe, njehodźa ßo na dlějschi cźaß wobydlicź. Wone ßu s błótom sanjeßene a se stuchnymi ßmjerdami napjelnjene. Powodźenja dla dyrbi też franzowski ßem ßwjeczicź, też wón bě ßo s dźěła powodźił. We wokolnosćzi Parisa je ßo wjele podmlětych khěźow podtorhacź dyrbjało. Mnohe fabriki njebudźa dlějschi cźaß dźěłacź móz. Duż je s najmjeńscha 5000 dźěłacźerjow bjes dźěła a saßłużby. Sa powodźenych ßu ruski khěźor a belgiski kral po 10,000 frankach, němski khěźor 20,000, awstriski khěźor 25,000 fr., Parizíski arzybiskop 30,000 frankow darili. W Jendźelskej ßu sa nich 900,000 frankow a w Amerizy 600,000 frankow nahromadźili.

* (Cźwile rubjeźnych ßwěrjatow w němskej rańschej Afrizy.) Tsělnych mytow bě loni 20968 rupiow sa 437 lawow a 1412 leopardow. Jako najschkódnischa ßwěrina ßu ßo dźiwje ßwinje spósnałe. Schkoda, kotraż je ßo s nimi na farmach a polach domoródnych naczinjała, je s městnami tak wulka, so ßu hłoßy błyschecź, so dyrbjałe ßo dla wobaranja ßwinjow lawy hajicź, dokelź ßebi lawy najradscho dźiwje ßwinje łoja. Podarmo ßu spytali, dźiwim ßwinjom s jědom sawdacź. W novembrje lěta 1908 ßu na wschěch plantažach jěd wupołożili, tola jenoż mało dźiwych ßwinjow je ßo namakało. Po namjecźe wokrjeżneho sarjadnistwa ßu ßo tsélne myta na lawy a leopardy w Wilhelmthalskim wokrjeżu hižo sběhnyłe, dokelź je schkoda, s tutymi rubjeźnymi ßwěrjatami naczinjena, jenoż ßnadna.

* (Cźim starschi, cźim hłupischi.) W Fünfkirchenje je ßebi 98lětny bohaty měschczan Makat njesbożowneje luboscźe dla żiwjenje wsał. Starz bě ßo do jeneje młodeje holzy salubował. Schěßnaczelětna holza chzyschce ßo se schědźiwzom, na jeho samoženje a njedaloku ßmjercź liczo woženicź, tola jejnaj starschej to njedowolischtaj. Tejele njenadźiteje a njepschewinjomneje pschecźiwnoscźe dla ßo salubowany starz wobwěßny.

* (Zarliwosćź.) W Szilugysomlyo we Wuherskej na jenym balu żarliwy pschekupski pomoznik Kripoczki żandarmskeho lieutnanta Magya, dokelź tón s Kripoczkowej njewjestu rejwasche, do wobliczа dyri. Lieutnant ßwój mjecź wucźahnywschi Kripoczkoho saruba.

* (Rosbuchnjenje w Friedenauskej schuli pola Barlina.) Cźeźke njesboże je ßo wutoru dopoldnja we 8. gmejnskej schuli we Friedenawje stało. Wucźeŕ Schmidt schulerkam druheje klaßy w sysiskej wucźbje w auli rospokasowasche, kak ßo pólver dźěła. Wón tehodła w jenym tołkaczu chlorokißały kali a kruchi schwabla rostołka. Na dobo ßo měschenza sapali a sawußnywschi rosbuchny. Tołkacź ßo do kruchow rostorha, kotreż ßo psches stwu funknychu. Pschi rosbuchnjenju ßo wucźerjej zyła lěwa ruka wottorhny, mjes tym so ßo prawa ruka cźeźko srani, na kotrejż jenoż hischcźe dwaj porstaj wißaschtaj. Krej daloko na dźěczi zyrkny, kotreż w prěnim wokomiku s hrosu sprostnychu. Potom je satraschne stróczele pschimnychu. Kschiczo wone se jstwy běżachu, hdyż běchu ßo mjes tym dźěczi druhich klaßow, kotreż běchu rosbuchnjenje ßłyschałe, sběżałe. Wucźba ßo hnydom w zyłej schuli wotskasa. Lěkaŕ, kotryż pschipadnje nimo pschińdźe, s womoru wobjateho wucźerja swobała a ßo wo to postara, so jeho do hojernje dowjesechu. Pschi rosbuchnjenju je ßo też pjecź schulskich holzow, tola jenoż lohko sraniło. Dźěczi běchu ßo tak roshorile, so dyrbjachu ßo hnydom domoj póßłacź. Rosbuchnjenje bě tak ßylne byłe, so ßo w auli někotre woknowe schkleńzy wurasychu, a so w ßußodnych stwach kalk se sćźenow wotpadny. Cźeźko sranjeny wucźeŕ Schmidt je 35 lět stary a je woženjeny.

* (Inspektor straźowazeho a samkazeho towarstwa jako paduch.) Měßazy dołho ßo w Aschu w poknóznych Cźechach do domow dobywachu, tola paduchow njemózachu saßłapicź. Woßebje w fabriźy Khrysliana Geipela a Klause ßo twory a s drasty dźěłacźerkow, psches nóz ßo tam khowazeje, pjenjesy kradnychu. Nětko ßu ßo tele paduschstwa na pschesßłapjaze waschnje wujaßnike. Wutoru dwě holzy, kotrejż na wßach bydlitej, w fabriźy pschenozowaschtej. Wo poknozy wonej psches ropot wotucźischtej a wulzy ßo stróżiwschi wuhladaschtej muża w uniformje s teßakom a revolvrom wobronjeneho, kotryż latarnju psched ßebje dźerżo s durjemi sastupi. Widźeschtaj, kak hrosbny hósćz khamory wotamkasche, saki drasty pschepytowasche pjenjeżne móschnje k ßebi bjerjesche, potom durje fabrikskich salow wotamka, po nich khodźesche a ßo skónczńje wotßali. Poknej hrosy holzy leżo wostawschi ranje wocźakowaschtej. Tola w 4 hodźinach ßo wobronjeny muż wrócźi, wschě durje kedźbliwje sesamka a hischcźe někotre twory sebrawschi ßo wotßali. Na to ßo w nozy tsjo ßylni mużojo na łakanzu lehnychu a hižo bliżschu nóz ßo jim schlachczi, nutsdobywarja saßłapicź. Hdyż bě prěnja hodźina wotbiła, wón pschińdźe a ßo na pakosćzenje da. Na dobo cźi tsjo mużojo s khowanki wustoczichu. Jich wohladawschi, ßo mózny nawalnik ßmjercź wustróżiwschi na semju padźe. Mużej mjes wocźi poßwěcźichu a jeho jako inspektora Aschskeho straźowazeho a samkazeho towarstwa, Josefa Mrosa spósnachu. Wón je ßo hnydom ßwojich paduschstwow wusnał.

* (Samoženje Winskich Rothschildow.) Wo samoženju Rothschildez Winskeho doma jene pólske nowiny, kotreż maja s finanznym ministrom Bilinskim swißowanje, nadrobnische liczby podawaju. Po jich sdźělenju je ßo samoženje Rothschildez Winskeho doma w lěcźe 1901 na 11 milijardow (11000 milijonow) krónow woblicziło. Jeli so ßo tole samoženje lětnje jenoż se 4 prozentami sadanja, dyrbja lětne dokhody Winskich Rothschildow 440 milijonow wunjesćź. Woni maja po tajkim 1200000 krónow dokhodow wschěhdnje, kóżdu hodźinu něhdźe 50000 krónow, kóżdu minutu 83 krónow a kóżdu sekundu něhdźe 14 krónow. Sa poßlednje 8 lět je ßo tole samoženje sawěscźe saßo wjele pschisporiło a njepschestawajcy cźim dale cźim bóle roscźe.

* (Sadźěwany njeskutk móřskeho rubjeźnika.) Jedyn 22lětny maschinist na jenej Hamburgskej parnej łódźi bě cźitajo rubjeźniske powjedańcźka na myßl pschischoł, s pomozu někotrych matrosow na jěsbje s New-Yorka do połodnischeje Ameriki wschitkich łódźnych offizěrow skónzowacź a ßo jich brónjow a drohotneho łódźineho naklada, s połdra milijona dollarow słota wobstejazeho, smozowacź. Na to dyrbjesche ßo łódź, kotraż też 3500 zentnarjow gasolina wopschijesche, pak do powětra buchnycź, pak ßo potepicź. Jedyn łódźniski hólz słóstniske wotmyßlenje kapitanej pscheradźi, kotryż njekraßnika sajecź, do rjecźasow samknycź a w Pernambuco na kraj wußadźicź da. Tamnischi němski konsul je straschneho słóstnika s bliżschej parnej łódźu do Hamburga póßłał. Tam je wón sańdźenu ßobotu pschijeł a ßo ßudnijej wyschnosći pschepodał. Wón je ßo w Mecklenburgskej narodźił a je hižo w Amerizy dźiwje żiwjenje wjedł.

* Załostne żelesniske njesboże je ßo nowolětnu nóz pola Trensona w Missouriskim stacźe w poknóznej Amerizy stało. Kalifornisti spěschny cźah ßo swróczi. Dwaj wosaj ßo spalischtaj. Pschi tym ßo pjecź cźłowjekow spali, dźewjecźo druhich ßo cźeźko wopalichu.

Drjewowa awkzija.

Schtwórtk 10. februara ma ßo
na **Wutolczanskim revěrje**
500 schmrěkowych žerdžow ſ horow a
30 rm. palneho drjewa
dopołdnja wot 9 hodžin na pschesadžowanje pschedawacź.

Drjewowa awkzija.

Schtwórtk 10. februara ma ßo
na **Dubjanskim revěrje**
150 tolſtych dołhich hromadow jehlin. drjewa
ſa hotowe pjenjesy na pschesadžowanje pschedawacź.
Shromadžisna dopołdnja w 9 hodžinach w hajnkowni.
Hrabinſke Lippeſke hajniſke ſarjadniſtwo.
Hayn.

Drjewowa awkzija

na Drobjanskim a Bukowſkim revěrje.
Wutoru 8. februara 1910 dopołdnja ½10 hodžin ma ßo tam
175 khójnowych dołhich hromadow,
3 rm. khójnowych ſchcźěpow,
3 = kuluchow
ſa hotowe pjenjesy na pschesadžowanje pschedawacź.
Sapočatk ½10 hodžin pola wuhona na Drobjanskim revěrje.
W Minakale, 2. februara 1910. **Mauke.**

Drjewowa awkzija.

Wutoru 8. februara 1910
ma ßo na **Njeßwacźidliſkim majoratnym revěrje** ſcźěhowaze
palne drjewo
w lěßu ſa hotowe pjenjesy na pschesadžowanje pschedawacź:
14 rm. brěſowych ſchcźěpow } na wětrnikowej horje
21 = = kuluchow } w 39. wotdźělenju.
66 = dołhich hromadow }
Shromadžisna dopołdnju w 9 hodžinach w 39. wotdźělenju na wětrnikowej horje.

Pjatk 11. februara 1910

105 rm. ſchcźěpow liſcźiweho a jehl. drjewa
130 = kuluchow = a = =
20 = hakoſow jehl. drjewa
6 ſtotnjow walcźkow
856 rm. walcźiny jehl. drjewa
50 dołhich hromadow jehl. a liſcź. drjewa
459 rm. pjenkow
} w drjewiſchcźu 15. a 13. wotdźělenja a jenotliwje w 1.—4., 10., 12., 14. wotdźělenju.

Shromadžisna dopołdnja w 9 hodžinach w drjewiſchcźu 15. wotdźělenja w Holeſchowſkej Dubrawje a pschi Lupjanſkim puczu.

Hrabinſke hajniſke ſarjadniſtwo w Njeßwacźidle.
W. Dreßler, wyſchſchi hajnik.

Drjewowa awkzija.

Póndźelu 7. februara 1910 dopołdnja wot 9 hodžin ma ßo na revěrje **Jaßończanſkeho ryczerkubka** p. Ssokolzy
60 dubowych, ſchkowronczich a khójnowych wužitkowych kruchow,
80 ſchkowronczich a khójnowych krutych žerdžow,
70 rm. khójnowych kuluchow (3 metry dołhich),
60 = = pjenkow,
60 hakoſowych hromadow,
12 loßow liſcźoweho a jehl. drjewa k ßamßnemu wukopanju
ſa hotowe pjenjesy na pschesadžowanje pschedawacź.
Shromadžisna w drjewiſchcźu pschi Jaßończanſko-Lubjenzſkim gmejnſkim puczu.
Jara dobre wotwoženje.
Na knježim dworje w Jaßońzy w horach, 2. febr. 1910.
Pawoł Scholta.

Drjewowa awkzija: Wutoru 8. febr. pſchipołdnju w 12 hodž w hoſcźenzu w Raſchowje. — Sſrjedu 16. febr. dopołdnja w 9 hodž. na ſchkowronczej horje w Drožďžiju. — Wutoru 8. febr. pſchipołdnju w 1 hodž. w Nowych Małßezach. — Póndźelu 7. februara dopołdnja wot 9 hodž. na Wulkodubrawſkim revěrje pola Czelchowſkeho puczа.

Khěžna leżomnoſcź na pſchedań.

Khěžna leżomnoſcź ſemrjeteje **Hany** ſwud. **Rieſchnoweje** w **Rakezach** ſ něhdže k njej ßkuſchazmoj 2 kórzomaj pola pſchi Wojerowſkej drózy je pſches mje na pſchedań
Dalſche wukaſuje wjeßny ßudnik Müller w Rakezach. Ssadźenje njech ßo tutemu hacź do 20. februara woſjewja.
W Budyſchinje, 5. februara 1910.
Rěcźnik Goltzſch.

Nětotre dźěłaczérki

ßo pſchijimaju
w fabrizy ßłomjanych wobałkow we Łaſu.

Dobrowólne pſchesadźowanje leżomnoſcźe.

Póndźelu 7. februara 1910 dop. wot 10 hodžin ma ßo małoletnej Hanje Mari Běrkowej rodź. Schołcźiz ßkuſchaza
khěžna leżomnoſcź ſe ſahrodu
w Lětonju cźo. 7 leżaza, ſ bohacźe 1 kórzom pola w Porſchiſkich honach, na měſtnje ßamym w **Lětonju** ſjawnje na pschesadźowanje pschedawacź.
Hermann Libſch, ßud. akt. ſw. ßł., pod pſchiſahu wſaty a ſjawnje poſtajeny na pschesadźowanje pschedawak.

„Alfa“ mlokowa zentrifuga

derje ſdźeržana, ſa wodźinu 120 litrow ſběraza, ſa małych ratarjow ßo derje pſchihodźaza, je dla kupjenja wjetſcheje w **Jenkezach** cźo. 11 płacźiſny hódno na pſchedań.

Ssucźelna kruwa

je na pschedań
w **Plußnikezach** cźißko 8.

Młoda ßucźelna kruwa

bliſko k cźeleczu je na pſchedań w **Rachlowje** cźißko 40.

Khěža cźo. 31 w **Kolwaſy** je na pſchedań. Dalſche je ſhonicź pola **Zettwitza** w Budyſchinje w kupnizy.

Dobru lanu muczku

porucza
Khorla Kahrowe.

Stare pjenjesy.

Stare ſłote a ſłèborne pjenjesy, kaž też **ſtare zynowe ßydobja** a druhe ſtarožitnoſcźe po najwyſchſchich płacźiſnach kupuju.
Tolerjate rjeczaſy po najtuniſchej płacźiſnje dźěłam.
Adolf Boetius, ſłótnik,
w Budyſchinje
na bohatej haßy 28, pſchi wrotach

Sſłużobna holza

ßo we wothładarni dźěcźi na kamjeńtnej haßy cźo. 37 b pyta.

Domjazy pachoł

15 lět ſtary ßo k 15. febr. pyta w konditorni **Edm. Harniſcha**
G. Grohmanna naßlědnika
w Budyſchinje.

Sa ßwoju pſchedawarnju kolonialnych tworow derje wotcźehnjeneho hólza, ßyna ſprawneju ſtarſcheju, jako **wuczobnika** pytamoj.
Ginzel & Ritſcher
na wulkej bratrowſkej haßy.

Rěſniſkeho wuczobnika

pyta **Max Henker,** rěſniſki miſchtr na ſadnjej bohatej haßy.

Pjekarſki wuczobnik

dobre wucźbue měſtno doſtanje pola **G. Jägera,** pjekarſkeho miſchtra w Budyſchinje na nowoſalzſkej drózy.

Sahrodniſkeho wuczobnika

ſ pſchihódnymi wuměnjenjemi k jutram pyta
Hermann Droſchütz
na rybowej haßy.

Sſłużobneho hólza

k jutram pyta pjekarſki miſchtr **J. Šołta** w Budyſchinje na garbarſkej haßy cźißko 10.

Krawſkeho pomoznika

hnydom a **wuczobnika** k jutram pyta **Klimant** w **Radworju.**

Holzy, kotrež chzedźa

ſchicź

nawuknycź, hnydom abo poſdźiſcho darmotnu wucźbu pola mje namakoju.
Emma Heinowa, ſchwalcźa, na połnóznej drózy 6 po 2 ſkhod.

Kuchańki, ſtwinſke a ßkužobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy k ßwinjom, wotroczkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłaczerſke ßwójby pyta hnydom abo poſdźiſcho pſchiſtajerka **Görlichowa** na ßukelnſkej haßy 1 na rózku žitnych wikow w cźrijownі knjeſa Heinr. Mohra.

Sa jenu pſchedawarnju materialnych tworow a delikateßow w Grünhainje w rudnych horach ßo niz pſchemkoda **holza** do domjazeho dźěła pyta. Sprawnoſcź je ſ wuměnjenjom. Dobre měſtno. Dalſche pola **Marthy Friedeloweje**
w Budyſchinje
na Flinzſkej drózy 20 po 1 ſkhodź.

Njedźelu 13. februara popołdnju w 3 hodźinach

Spěwanski konzert

w Božim domje w Bukezach,

wuwjedźeny wot zyrkwinskeho khora pod zobuskutkowanjom knjenje Gottschalk-Keublorowej (sopran) a knjesa seminarskeho wyschscheho wučerja Heila z Budyschina.

Pschečelnje pscheproschuje **zyrkwiny khor w Bukezach.**

Sserbske towarstwo „Lipa“ w Rakezach

zwjeczi **njedźelu 13. februara 1910** zwój

30. założenski zwjedźeń.

Popołdnju w 3 hodź.: zwójbna shromadźizna (pschednoschk, rosprawa;

wječor 1/2 8 hodźin: dźiwadło a bal.

Na wschě tute wuhotowanja wschěch lubych Sserbow a wschitke zerbske towarstwa z blizka a z daloka wutrobnje pscheproschuje a w bohatej liczbje wočakuje **pschedsydstwo.**

Hosćenz herbskeje grychty w Radworju.

Pónjelu 7. februara 1910

wulki póstniski bal

se zněhowokulkatej poloneju a wschelakimi pschekwapjenjemi.

Wožebitosć: Ssamopjeczene pampuchi.

Wubjerne piwo a wino, wschelake dobre jěde.

Pschečelnje pcheproschuje Amalia Schmidtowa.

Do Měrkowa!

Na **kóslopiwowy zwjedźeń**

— z póstniskimi rejemi —

wot **zoboty 5.** hacz do **wutory 8. februara**

najpschečelnischo pscheproschuje

Oskar Raussendorf w Měrkowje.

Do Rakez!

Wotewrjenje pschedawarnje Khěžoroweho khofeja.

Poručam **khofej** po 100, 110, 120, 130 pjenjezkach.

Dawam na khofej wot 110 pjenjezkow 6 prozentow rabatta.

Khěžorowy zlodowy khofej

punt po 25 np. poručam.

Jan Müller na wětrnikowej drósy.

Česćenemu serbskemu brašcy,

Michałej Wincarej we Worklecach,

a jeho mandźelskej **Hanje,** slawjenej serbskej kuchařcy,

k jeju slěbornemu kwasej

na dnju 3. małeho rózka 1910.

W lubych dźěći kole
Swjećitaj dźeń slawny krasny,
Z Božeje kiž wole
Zakćěł Wamaj swětłojasny.

Zelena ta ruta —
Hlejdźe, slěborna dźens kćěje.
Wutroba z toh' hnuta
Wamaj zbože, radosć přeje.

Wjesołeho zboža.
Mnoho přecy Wamaj skhadźej!
Stajnje ruka Boža
Wodź Waj — wjesoła to nadźej!

Dołhoż serbki budźe
Braška wodźić serbske kwasy,
Narod serbssi budźe
Živy wostać wšitke časy!

Duž njech mnoho kwasow,
Twoja ruka hišće wjedźe;
Zbožownym tych krasow
Raj njech wotewrja a pleće! —

Dobry wobjed prawje
Kwasař kóždy wita rady.
Kuchařka, ta znaje
Dawno wšěch tych hosći žady.

A njech stajnje wšitko
Tebi tež so poradźuje;
A njech mnohe lětko
Twój skutk wšitkich zwjeseluje!

Tak njech zboże kćěwa
Na živjenskich Waju pučach!
Njech z Waj' kóždy měwa
Žohnowanje wewšěch skutkach!

Z přećeli jedyn.

Khěža

z 1 1/2 górzom pola je na pschedań w **Rakezach** cźišło 113.

Khěža

z mał. wobydlenjemi je hnydom tunjo na pschedań. Dalsche je shonicź na Wyšokej haźy (Hohengasse) 31.

Bukečanske serb. tow.

změje njedźelu **6. februara 1910** wječor w **7 hodźinach** swój lětuši zwjeselenski swjedźeń,

„z dźiwadłom a rejemi.“

Wšě lube sobustawy ze swojimi swójbnymi wutrobnje přeprošuje **předsydstwo.**

Do Lejna

pola Khróšcźiz!

Póstnizy njedźelu a **wutoru**

wulki kóslopiwowy zwjedźeń.

ff. kołbaski. Rjetkej darmo.

Wutoru popołdnju w 4 hodź.

reje.

Pschečelnje pscheproschujetaj

Pětr Nowak a mandźelska.

Do Radworja!

Njedźelu 6. februara budźa w hosćenzu „liliiow“ w Radworju

wulke póstniske reje

z dopiczom kóslopiwa.

Sapočzatk popołdnju w 4 hodźinach.

Pschečelnje pscheproschujetaj

wudowa **Delankowa** a zyn.

Tyscherskeho pomoznika

pyta **Jan Rachlitz** w **Hodźiju.**

Starscha holza, we warjenju a domjazych dźełach nashonjena, zwěrna a spuschczomna, zo pschi wyšokej mzdźe a dobrym wobkhadźe wot starscheho knjeistwa bjes dźěcźi bórzy do wožebnischeho domu w Draždźanach pyta. Dalsche je shonicź pola knjesa wyschscheho wučerja Fiedlerja abo direktnje we villi Jedickew Draždźanach na Lipscźanskej drósy cźo. 151.

Zsłużobnu holzu

nashonitu a wustojnu k 15. febr. abo k 1. měrzej pyta

A. Pittnerowa

na rózku

Tuchorskeje a Lessingskeje drohi.

Porjadnu cźistu

złużobnu holzu

k 1. měrzej pyta

J. Nowakowa

na znutskownej lawskej drósy 8.

Hejtman zo pyta.

Na Budyschinskki knjezi dwór zo bórzy abo k 1. haprleji ... stojny hejtman pyta. Zadarjo sa tymle městnom jenož z zyle dobrymi wopiśmami cźzyli zo samolwicź pola

tajneho ratarskeho radźicźela

Steigera.

Bohu Wjerschnemu je zo po jeho njewuzłědźenej radźe spodobało, schtwórtk rano 1/2 2 hodźin nascheho lubowaneho nana, mojeho zwěrneho mandźelskeho,

Gustu Schützu,

zjiwnosćerja w Hornim Hunjowje,

w 50. lěcźe zjiwjenja do wěcźnosćze wotwołacź.

Khowanje budźe njedźelu popołdnju w 2 hodźinomaj wot doma do Hodźija.

To lubym pschečelam a znatym k wjedźenju dawam

hluboko srudźena wudowa

Hana Schützyna z dźowku.

W Hornim Wunjowje, 3. febr. 1910.

Po Božej zwjatej woli wuzny sańdźenu njedźelu rano nascha luba macź, mandźelska, zotra a wowka

Marja Dreßlerka zwud. **Bartowa**

rodź. **Mitaschez.**

W Delnjej Hórzy na Božu rolu ju pokhowawschi, wuprajamy wschěm zuzodam, pschečelam a znatym za tak bohate a mnohe wopokasma zobuželenja a dźělbracza najnutrnische **„Zaplacź Bóh“.**

Ernst Bart w Brěsynzy

w mjenje zarowazych zawostajenych.

(K temu cźizku pschiloha.)

Pschiloha k czißku 6 Serbskich Nowin.

Ssobotu 5. februara 1910.

Płaczišny rěsneho slotu na Draždžanskich słótnych wikach.

31. januara 1910.

Płaczišny po zentnarju w hriwnach.

Słótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha hr.	Rěsna waha hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 6 lět	40 43	76 79
awstriske	48—50	84—86
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	35—39	71 75
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	31—34	67 70
4. ßnadnje pizowane kóždeje staroby	25 30	57—65
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	38—41	70 74
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 7 lět	34—37	65 69
3. starsche, wukormjene krowy a ßnadnje wuwite młódsche krowy a jałojzy	30—33	60—64
4. ßrěnjo pißowane krowy a jałojzy	25—29	55—59
5. ßnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	46—53
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	38 41	68 72
2 ßrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	34 37	64 67
3. ßnadnje pizowane	30 33	60 63
Cźelata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	49—52	79 82
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	45—48	75—78
3. ßnadnje wuwite wot zyza	40—44	70—74
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich skschiženjow w starobje hacž do $1\frac{1}{4}$ léta	54 55	71—72
2. mjaßne	52 53	69—70
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	48—51	64—67

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy bowos w Budyschinje:	W Budyschinje. 29. jan. 1910. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju. 3. febr. 1910. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pschenża — — —

Ssuche

ſchleſyſke kójnowe a ſchmrěkowe deſki

kaj tež

dubowe, bukowe, ruſke wólſchowe, lipowe

wſchěch ßo trjebazych tołſtoſczow a dołhoſczow,

ßuche ſchmrěkowe

hěblowane ſchpundowanje

(podrazowane ſchwedſke)

4/4 a 5/4 cm wſchelakich dołhoſczow, tež

tſěſchne laty, ſchpalěrſke laty, czeńke deſki, tramy (běrtliſke drjewo)

7/7, 8/8, 8/10, 10/10 a 12/12 cm tołſte atd. tunjo porucza

Schleſyſki drjewowy komptoir

Max Hitze

w Budyſchinje na Wjeleczanſkej dróſy 1.

Czěſku brunizu

(wuhlo)

Slokomorowſke ſalonowe, worjechojte a kóſtkojte brikety, ſchleſyſki koaks

po tunich dnjowych płaczińach poruczataj

Kühnemann & Richter

na Bismarkſkej dróſy 7. Telefon 228.

We Wettinſkim dworje na kamjentnej haßy. — **Na ſadnjej bratrowſkej haßy 2.**

Po tunich płaczińach poruczam ßwój derje wuhotowany ſklad

ff. domjazych, kuchińſkich a hoſpodarſkich wězow, lakowanych a njelakowanych, blachowych lamzow, latarńjow, zylindrow a ßuzołow, platow, płokanſkich wanjow, bowow, myjanych ſtejakow, zimanſkich maſchinow, kupanſkich wanjow, żeleſne pónoje a hornzy, hoſpodarſke wahi, noże, widliczki, łżizy, nożowe korbiki, khoſejowe młyny, khoſejowe khany, khoſejowe a zokrowe tyſy, rybowanſke maſchiny, mjaßornbaze maſchiny, mjaßowe mjezki, ſchczětki, ßerſchczowe mjeczawy, zentrifugowe ſchczětki atd.

Moritz Schulz, klampnarſki miſchtr : : : : : pſchi ßerbſkich hrjebjach 10.

— Wuporjedzernja. —

Tunja, ſtrowa a ßtódna kuchiń

MAGGIowym korjenjenjom,

poliwkowymi kuſkami, juſchkowymi kuſkami.

Stajnje czerſtwe doſtacź pola **Hanßa Lindnera** na ßerbſkej haßy 1.

Naſche inventurske wupſchedawanje

ßo 15. februara ſapoczinje a hacź do 28. februara traje.

Płaczińny ßu we wſchěch wotdźělenjach

= wurjadnje tunje =

poſtajene, a teho dla tule ſnatu ſkładnoſcź k tunjemu kupowanju k dobroczińwemu wobkedźbowanju poruczamoj.

Woßebje tunjo poſkiczamoj:

ſchtrympy, rukajzy, trikotowe a barchentowe ſchaty, ſchórzuchi ſa dźěczi a froſczenych, poßleſchczowe, blidowe a czělne ſchaty, gardiny, pſchikrywy (deki), **teppichi.**

Philippi & Co.

na bohatej haßy 3.

Telefon 488.

Serbske blido
kóždu wutoru w 5 hodźinach.
Wschitzy dobri Serbja ßu witani.

Pißarńja
ſa kupne, hypothekſke, dismembrazińſke, teſtamentſke a ſawoſtajenſtwowe wězy je wot nětka na
Moltkowej dróſy cžo. 1
po 1 ſchodźe, hoſcženz Gambrinus.
Max Frenzel.

Eckendorfſke runklizowe ßymjo,
dobru
pſcheńcžnu muku,
kołbaßowu
hejduſchku,
rajß a nudle
porucža
Khorla Kahrowe
pſchi žitnych wikach.

Liebſch,
ßudniſki aktnar ſw. ßłužby
pſchi nowych hrjebjach 5
pißarńja ſa kupowanſke, hypothekſke, dismembrazińſke, teſtamentſke a ſawoſtajeńſtwowe wězy atd.
Rěcži ßerbſki.
— Telefon cžißko 177. —
Pſcheßadžowanje leżomnoſcžow.

Dr. C. Roeberowy
pleſtr pſche podklócže
wicže, drjenje 1 ſcht. 50 np. je ßo tyßaz krócž wupruhował.
Germania drogownja
na bohatej haßy.

Brodowſka haptyka
na hoſchiz haßy 21
Kaſchel, katarrh, dybawoſcj
ßo ſpěſchnje połóžeja
thymuſinom
Bleſcha po 75 np.
1 hr. 40 np.

Inventurske wupſchedawanje.

Inventuru ſkónczíwſchi **wutoru 8. februara a ſcžěhowaze dny**
wulku dźělbu

wobucža

mužazych, žonjazych a dźěcžazych ſchkórnjow, gumijowych ſtupnjow, balſkich ſtupnjow, domjazych ſtupnjow atd.
po wurjadnje tunich płaczíſnach na pſchedań ſtaju.

K wobhladanju bjes nuſowanja k kupjenju najpodwolniſcho pſcheproſchuju.

Heinrich Mohr, črijownja
pſchi žitnych wikach.

Spěwańſke,

ßerbſke a němſke,
jednorje hižo po 2 a 3 hr. a woßebnje do cželazeje koże
ſwjaſane hižo po 6 hacž do 10 hr. ßu na pſchedań
we wudawańi Serb. Nowin.

Skladnoſtna kup.
Inventurſke
we wſchěch wotdźělenjach
na žitnej haßy 10

Skladnoſtna kup.
wupſchedawanje
we wſchěch wotdźělenjach
na bohatej haßy 9.

Helene Crucius

Beleſo, metalle, hadreſchcža, koſcže
atd.
po najwyſchſchich dnjowych płaczíſnach kupuje
Siegfr. Sußmann
na hornčerſkej haßy 35.

Moje lětuſche

≡ inventurſke ≡

wupſchedawanje

ſměje ßo

wot pónd́ele 7. februara t. l.
hacž do wutory 15. februara t. l.

Wone wſchě wotdžělenja mojeje pſchedawańje wopſchija. So bych do ſapočatka nalětneho cžaßa ßwoju ſkładownju dokładnje wuprózdnił, ßym płacžiſny tak niſko poſtajił, ſo je ßamo najmjeńſche kupjenje ſ dobytkom.

Zyle woßebite ſkładnoſtne kupjenje:

1 dželba draſtnych tkaninow,
1 dželba židžanych tkaninow,
1 dželba bělych płóczliwych tkaninow,
1 dželba wołmjaneho mußelina,
1 dželba žonjazeje draſty,
1 dželba koſtumowch ßuknjow,
1 dželba židžanych bluſow,
modelſkich wobleczenjow atd.

Jan Jurij Pahn

w Budyſchinje.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawaŕ Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawětki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 7. | Sobotu 12. februara 1910. | Lětnik 69.

Swětne podawki.

Reforma prěnjeje komory sakskeho ześma.

W druhej komorje sakskeho ześma budźe ześ wutoru wo někotrych namjetach ſ nationalliberalneje a ześwobodomyślneje strony, na reformu prěnjeje komory ześ počźahowazych, jednacź. Po tychle namjetach dyrbjało w prěnjej komorje industrija, pschemyślo a wikowanje wjazy sastupjerjow měcź. Knježeŕstwo je hižo psched dwěmaj lětomaj industriji posćiźiło, ſ njeje někotrych sastupjerjow do prěnjeje komory pschijeccź. Nationalliberalni pak ześebi wjazy sastupjeŕstwa žadachu a teho dla knježeŕstwowu posćiźeńku wotpokasachu. Sozialdemokratojo ześu namjetowali, so by ześ prěnja komora do zyła wotstroniła. Knježeŕstwo pjecźa tele namjety ſ krótkim rosestajenjom wotpokaže.

Pscheměnjenje sakskeho pólneho a lěśoweho khostanskeho sakonja.

Sakonje dawaza deputazija druheje komory je ŕóndźelu wo namjetach jednaka, po kotrychźż měke ześ khostanske postajenje w § 19 wumasnycź a ześ sakasnja schcźipanja jahodkow a hribow zyle wróćźicź. Dale měke ześ w § 14 město ślkowow, na wotewsacźe hakosow atd. ześ počźahowazych: „Žanu toŕerowanu hódnosćź“ stajicź: „Wjazy hacź 2 hriwnje hódnosćźe nima.“ Teź postajenja wo khodźenju do lěśow měke ześ pscheměnicź. Konserwatiwni ześu namjet stajili, so by ześ najprjódzy ſa tym napraschowało, kelko wobześedźerjow lěśow je ześwoje lěśy sjawnosćźi samkło a kak wulke ześu sahony, na kotreź je ześ sakasnja wupscheśtreła, dale kajkich pschicźinow dla je ześ lěś sjawnosćźi sakasał. S knježeŕstwoweje strony ześ namjety na pscheměnjenje sakonjowych postajenjow wotpokasachu. Knježeŕstwo je jenoź swólniwe, namjety na polěpschenje pschijecź a ześnadź namjet rospominacź, so by ześ sakasanje lěśow do rukow hamtskich hejtmanstwow położiło.

Ša 20 milijonow hriwnow ześukna ša němske wójsko

je wójnske sarjadnistwo nakupiło. Sapóśłanzam khěźorstwoweho ześma ześ tónle skład pschewulki bycź sdasche. Teho dla wójnski ministeŕ w budgetowej komišźiji khěźorstwoweho ześma rjekny: „Jeli so by wójna wudyriła, dyrbimy na to liczicź, so nakhwilnje industrija dźěłacź pschestanje. So bychmy ześ wukraja sastarali, njemóże ześ wocźakacź.“ Na porokowanje, so je ześ módre ześukno hischcźe w cźaśu nakupiło, hdyž bě hižo wucźinjene, so ześ barba uniformow pscheměni, haj so je wójskowe sarjadnistwo hischcźe loni módre ześukno ša wobześadźenje počźahuje. Někotre lěta budźa ześ měschane uniformy wužicź dyrbjecź. Wjetscha žadanka ša drascźenje a wuhotowanje wójska ześ skónczńje pschecźiwo khośam konserwatiwnych a nationalliberalnych wotpokasa. Pschi wothłośowanju wójnski ministeŕ sawoła: „Ale twora je ześ hižo skasaka!“, na cźoż jemu wotmolwichu, so ześ budgetowe prawo khěźorstwoweho ześma słamo, hdyž ześ skasanki cźinja, ša kotreź hischcźe khěźorstwowy ześm njeje pjenjesy pschiswolił. Jeli so by wójskowe sarjadnistwo pschichodnje měniło, so dyrbi do cźaśa skasanki cźinicź, dyrbjało ześ to ſ wuměnjenjom stacź, so khěźorstwowy ześm do teho swoli.

Pschedłoha ša nowe pruske wólbne prawo

je ześ wosjewiła. Wona je mało pschihłośowanja namakała, ša to pak cźim wjazy pohórschenja sbudźiła. Po nowym sakonju tśiklaśowa a sjawna wólba wostanje, tola wona njebudźe wjazy indirektna, ale direktna. Pschidźělenje do jenotliwych klaśow nima jenicźzy wjazy wot samoženja, ale teź wot sdźěłanosćźe, wot skutkowanja w sjawnych sastojńſtwach a wot staroby wotwiśacź. Ssobustawy ześmow, studowani ludźo, cźeśni sastojnizy sarjadniſkich sastupjeŕstwow a komunalnych swjaskow, pschede wschěm wulke wójsko reserwnych offiźerow a wojeŕskich cźakanzow po 5 hacź 15lětnej śłużbje maja ześ ſ tśeczeje do druheje a ſ druheje do tśeczeje klaśy ześunycź. Na tajke waschnje ześ politiske prawa rataŕstwa, rjemjeśła a pschemyślo k lěpschemu wyśokich a ześrěnich sastojnikow pschikrótscheja. Pschi wulkej liczbje statnych sastojnikow a pensionarow směja tucźi na wjele městnach w prěnjej a druhej klaśy wjetschinu. Schtwórtk je pruski ześm wo nowym wólbnym sakonju jednacź počźał. Wocźakuja, so ześ wón sacźiśnje. Prjedy hacź potom knježeŕstwo nowy nacźisk wudźěłacź da, drje ześ někotre lětko minje.

Njeměry w Wrótśławju.

Sozialdemokratojo we Wrótśławju sańdźeuu njedźelu ſ cźrjódami po drohach cźahajo pschecźiwo pruskemu krajnoześejmſkemu wólbnemu sakonjej protestowachu. Hdyž ześ pschipoldnju lud na Chistoforiſkim torhoschcźu hacźesche a ani do sady ani do prědka njemóżesche, jěsdni poliziſtojo ſ wucźehnjenym mjecźom do ludoweje cźrjódy jěchachu. Jedyn ſ luda, kotryž bě, wobydlenje ześebi pytajo, do cźrjódy pschischoł, njemóżesche rucźe doscź ſ pucźa hicź. Wón ześ ſ mjecźom psches hłowu rubny a dyrbjesche ześ na bliſkej haschereńſkej strażowarni wobalicź. Jeneho druheho pachoka bjes spósnajomneje pschicźiny dwaj poliziſtaj ſ cźrjódy wutorhnyschtaj a k strażowarni dowjedźeschtaj. Dweju wucźomzow pschekupskeje schule, kotrajź staj pjecźa pschipadnje do ludoweje cźrjódy pschischłoj, ześu pjecźa dla spjecźowanja pschecźiwo statnej mozy sajeli.

Sakonjowy nacźisk ša nowe němsko-amerikanske wucźinjenje

je ześ w němskim khěźorstwowym ześmje bjes debatty pschijał. Němskim kaž teź amerikanskim tworam ześu ześ najnižsche zła pschiswolike. Postajenja noweho wikowanskeho wucźinjenja ześu hižom w Němskej kaž w Amerizy do mozy stupike.

Jedyn list němskeho khěźora psched hollandskim ześejmom.

W prěnjej komorje hollandskeho ześma prjedawschi hollandski póśłanz w Stockholmje, van Heeckeren, ministra ſwonkownych należnosćźow nucźesche, so by w tajnym poześedźenju list jeneho ześudodneho knježerja rospominał. Wulka wjetschina komory pak ześ pschecźiwo tajnemu jednanju wupraji. Van Heeckeren je ześ pjecźa ministra praschał, hacź je wěrno, so je němski khěźor w lěcźe 1904 w jenym liscźe, kralowej Wyleminje póśłanym, hrosył, so by Hollandsku ſ němskim wójskom wobześadźił, jeli so by ześ Hollandska pschecźiwo móżnemu nadpadej Jendźelskeje njewobtwjerdźiła. Dalschim van Heeckerenowym napraschenjam ześ ſ pschijecźom namjeta na skónczenje debatty sadźewa.

Wobcźeżnosćze awstriſko-ruskeho sbliżenja.

Awstriſke knježeŕstwo je pospyt cźiniło, ześ ſ ruskim knježeŕstwom dla annezije Boßnije a Herzegowiny sjednacź. Hacź dotal

pak je ſ tym mało wuſpěcha měło. Ruske knježerſtwo nochże pjecża ſ nětcziſchim awſtriſkim pôßłanzom, hrabju Berchtholdom w Peterburgu, jednacź, dokelž k njemu dowěrjenje nima. Tež hrabja Iſwolſki, ruſki miniſter ſwonkownych naležnoſczow, je pjecża pſchecźiwo wſchemu jednanju ſ Awſtriſkej, dokelž ßo boji, ſo by Awſtriſka tola ſaßo Ruſkej wocźi wutrěła. Pſchi ruſkim dworje je ſ zyła mało hłoßow, kotrež bychu ſbliženje k Awſtriſkej poruczałe.

Awſtriſka pſchecźiwo łódźniſtwowym dawkam na němſkich rěkach.

W delnjoawſtriſkim ßejmje je khěžorſki naměſtnik hrabja Kielmannsegg w mjenje knježerſtwa na napraſchenje ſdźělił, ſo budże ßo Awſtriſka pſchecźiwo ſawjedźenju łódźniſtwowych dawkow na němſkich rěkach wobaracź. Hdyž ßu w lěcże 1870 łódźniſtwowe dawki ſpadłe, je ßo w cźěſkej krajinje nad Łobjom induſtrija roſſchěrika. Sa mnohe awſtriſke induſtrije ßo móżnoſcź wuwoſa jich wudźěłkow a jich konkurrenzna kmanoſcź na bjesdawkoſczi Łobja, ſ internationalnymi wucźinjenjemi ſaruczenej, ſałoża. Tole prawo Awſtriſka na žane waſchnje njemóże ſpuſchcźicź.

Wotſtorcźenje cźěſkeho krajneho ßejma.

Dla pſchecźiwjenja němſkich ſapôßłanzow na cźěſkim ßejmje njeje móżno było, wo krajnych naležnoſczach wuradźecź. Knježerſtwo je teho dla wuradźenja na poſdźiſchi cźaß wotſtorcźiło.

Powětrowe ballony w franzowſkim wójſku.

W franzowſkej deputěrtſkej komorje pſchi wuradźenju wo wudawkach ſa wójſko ſapôßłanz Joły na njeſbože wojeſkeho powětrowe ballona „Republique“ ſpomni. Ballon je ßo, kaž je ſnate, ſ tym ſnicził, ſo jeho wokſchidło ßo ſłamawſchi do ballona ſlecźi a jón roſtorha. Joły porokowaſche, ſo je ßo ſa „Republique“ pſchehubjena tkanina wužiła. Wón wobžarowaſche, ſo ma Franzowſka tak mało wodźliwych powětrowych ballonow a ſo je ßo druhim krajam, woßebje Němſkej, pſchěſcźahnycź dała. Wójnſki miniſter wotmolwi, ſo je ßo „Republique“ do drobna pruhował, hdyž je ßo do manevrow pôßłał, a ſo niczo njeje na to pokaſało, ſo mohło ßo njeſbože ſtacź. Metallowe wokſchidła ßu ßo wobkhowałe, dokelž ßu ßo drjewjane wokſchidła hakle w nowſchim cźaßu pſchi Bleriotowym pſcheleczenju nad Calaiſkim kanalom jako dobre wupruhowałe. We pſchichodże budźa ßo měſto metallowych drjewjane wokſchidła wužicź. Kajka tkanina budże ßo pſchichodnje trjebacź, ßo hiſchcże pruhuje. Joły na to pokaſowaſche, ſo ſměje Němſka naſymu 1910 24 wodźliwych powětrowych ballonow, mjes nimi 4 Zeppelinoweho typa, pjecź Parſevalloweho typa a 4 Großoweho ſyſtema. Franzowſka njeßměła ſady woſtacź. Wójnſki miniſter wotmolwi, ſo ßo hódnoſcź powětrowych ballonow njeßmě po liczbje měricź, wón měni, ſo ßmě rjez, ſo žane tak wjele hódne njejßu, kaž franzowſke.

Agitazija Makorußow ſa wucźiſchczenje němſkeje rěcze ſ Bukowiny.

Makorußojo w Bukowinje, kotſiž běchu ßo něhdy ſ Němzami pſchecźiwo Polakam ſwjaſali, poßledni cźaß pſchezo njepſchecźelniſcho pſchecźiwo Němzam wuſtupuja. We wjele gmejnach, w kotrychžž mějachu hacź dotal němſku ſarjadniſku rěcź, ßu němcźinu ſ zyłeho gmejnſkeho ſarjadniſtwa wuſamkli.

Wulkomozy ſa ſdźerżenje měra na Balkanje ſakrocża.

Wulkomozy ßu turkowſkemu knježerſtwu ßłubile, ſo temu ſadźěwaju, ſo by ßo kupa Kreta, hiſchcże nětkole pod turkowſkim nadknjeiſtwom ſtejaza, ſ Grichiſkej ſjednocźika. Wone teho dla Kretu ſ mużſtwami ßwojich wójnſkich łódżow wobßadża. Na pſchezo pak ßo njebudże hodźicź, pod turkowſkim nadknjejſtwom ſdźerżecź. To runje tak derje wulkomozy kaž Turkojo ßami wjedża. Wulkomozy teho dla turkowſkemu knježerſtwu radża, ſo by Kretu Grichiſkej pſchedała, kaž je loni Boßniju a Herzegowinu Awſtriſkej pſchedała. Hdy by Turkowſka do pſchedacza Krety ſwolika, bychu wulkomozy ſa ſapkacźenje kupneho pjenjeſa rukowałe. Turkowſke knježerſtwo drje po ſdaczu hiſchcże khabła, woprawdże pak by wjeßele było, hdy by Kretu tak wotbyło, ſo njebyſchtej jeho nahladnoſcź a cźeſcź pſchi tym ſchkodowałej. S dobom by Turkowſka wójnje ſ pucża ſchła, kotraž mohła zyłemu turkowſkemu knjejſtwu w Europje kónz ſcźinicź.

Nowy jendźelſki parlament.

Po poßlednich wólbach na Orkneyſkich kupach ſměje jendźelſki parlament tónle wobraz: 275 liberalnych, 273 konſervativnych, 40 dźěłacźerjow a 82 Irſkich. Žona ſtrona nima rosßudźazu wjetſchinu; liberalni budża ßo jenož ſ pomozu dźěłacźerſkeje a irſkeje ſtrony pſched konſervativnymi dowobaracź móz.

Operazija ſchwedſkeho krala.

Schwedſki kral Guſtav njedźelu na boloſcże delnjeho żiwota ſkhori. Wutoru lěkarjo ſpôſnachu, ſo je ßo kralej ßlepe cźrjewo ſahoriło a ßo hnydom k operaziji rosßudźichu. Ta je ßo ßrjedu dokonjała a ßo derje poradźiła. Kralowe żiwjenje njeje wjazy w ſtraſche.

Spytane ßamomordarſtwo Abdula Hamida.

Loni w naléczu wotßadżeny turkowſki ſultan Abdul Hamid je na ducha ſkhorił. Bywſchi ſultan, kotryž je w Saloniku we villi Alatini ſawrjeny, je poßlednje dny, kaž błudny ſakhadźał. Po iſtwje běhajo wón wjaſorjeſche a ſchkrěczeſche. Hdyž jeho póndźelu ſaßo ras cźežke myßle jimachu, ßo wón ſa jene trjenje wobwěßnycź ſpyta. Jeneho ßłużobnika, kotryž jemu wobaraſche, wón k ſemi cźißny a jemu jedyn porſt wotkußny. Sßłużobnika na pomoz wołacź ſaßłyſchawſchi, ſtražnizy pſchihnachu a bywſchemu ſultanej, kotryž kaž dźiwi zychnowaſche a wokoło ßebje pjerjeſche, wuwjeżnu jaku wobleczechu.

Łężny młyn.

(Pokracźowanje.)

„Hańża“, wón ſcheptaſche, „ty wěſch tak derje kaž ja, ſchtó je wczera njeczor w lěßu był. Schtož je ßo tam ſtało — to nichtó njeje widźał, a to tež nichtó ſhonicź njetrjeba. Ja ßym jedyn mjes prěnimi morweho widźał. Hladaj, tole bě ßo na jeho monturje twjerdże pſchipowßło.“

Pſchi tym holzy, kotraž ſe ſproſtnjenym wokom do daloka hladaſche, wotturhnjeny knefl, na kotrymž hiſchcże kuſk ßukna wißaſche, do dyrkotazeje ruki położi. „Tón ßym mjelczo wotewſał, hdyž jeho pſchepytowachmy.“

„Hańża“, Handrij ji pſchi ßamym wuchu dale ſcheptaſche, „ty wěſch, ſo bjes tebje żiwy bycź njemóżu. S hajnikez Jurjom je to nětkole tola na pſchezo nimo. Sſlub mi, ſo chzeſch moja żona bycź, — poſdźiſcho jónu — a dam tebi tón knefl abo cźißnu jón pſched twojimaj wocźomaj do młynſkeje rěki. Hewak pak —.“ Jeho wocźi ßo ſe ßurowym hroženjom do jejneju ryjeſchtej.

Hańża bjes dźak ſa knefłom pſchimaſche. Haj, nětkole bě wſchitko nimo: jeje hróſbne ſdacże bě ßo wobkrucźiło. Ale nětkole tež na dobo ßwój pucź jaßnje pſched ßobu widżeſche. Tu wjazy tſchepotajo khabłacź njemóżeſche.

„Chzu twoja żona bycź, Handrijo“, ſ wěſtotnym hłoßom rjekny, „ale to ßej derje ſpomjatkuj, jeno ßwojeho nana dla. A mój nan woſtanje pſchezo tam, hdźež ja woſtanu. Ssy to ſpokojom? Ale hiſchcże mój nan njeje ſe wſcheho ſtracha wutorhnjeny. Daj nětkole hiſchcże najprjódzy něſchto njedźel ßo minycź“, wona pokracźowaſche.

„Dobre“, Handrij pſchihłoßowaſche, „ßwojeho ßłowa ty njeſłamaſch, to wěm.“

Spodźiwny, ſproſtnjeny měr bě Hańżu pſchejał. Wona dźěſche, ſtraſchny knefl twjerdże w dłóni dżerżo, horje do nanoweje komory. Tu na ſtólzu maſana a włóżna jupa leżeſche, kotruż bě nan dźeń prjedy na ßebi měł. Dych ßo ji ſapowě, hdyž tón woblek ſběhaſche — a wuhladawſchi rósdrjeny blak, ßo ſtonajo na ſtólz ſwjeſe. Nětkole bě tež poßlednja ßwětka ſchkriczka troſchtneho dwěła wuhaßła. Hłuboka, bjeſtroſchtna nóz.

Wona ßedźeſche a myßleſche, tola njewědźeſche, ſchto — a kaž ſe ſtyſkneho ßona ßo wutorże a ſpłóſchiwa wokoło ßebje hladaſche, ow, to dźě bě hróſbna woprawdźitoſcź! Hodźiny běżachu, wona njepytny. Ale tute hodźiny ſ wjeßeleho, radoſcźiweho dźěſcźa, kajkež bě wczera hiſchcże była, khutnu doſrawjenu żónſku, hotowu, ßwoje ßamßne ſboże ſboża druheho dla woprowacź.

Wona ßo ſhraba — hiſchcże na nju najcźežſcha wěz cźakaſche. Wona ßama dyrbjeſche ßwojemu nawoženi ſdźělicź, cźeho dla żenje jeho bycź njemóże. Směromnje ßej pſchekładże, hdże mohła jeho namakacź. Potom młodu dźowku ſawoła, pſchepoda ji ſtaroſcź wo dom a ſady pſches ſahrodu do lěßa horje k hajńkowni dźěſche.

* * *

Jurij hórzy żarujo pſchi lěhwje kleczeſche, na kotrež běchu njebo nana położili. Hakle lědma běchu ßudniſzy knježa ſ bliżſcheho měſtacźka ſ wjeßnym lěkarjom a ſ gmejnſkim wjeßnym wubjerkom dom

wopuſchczili. Młody muzſki jenu ſe ſchkropaweju, ow, tak ſwjadleju nanoweju rukow we ßwojimaj dłónjomaj dźerżo do cźicheho wobliczа na ſtajnoſczi hladaſche, kotrehoż cźmowe ſmorſki bě ßmjercź pokojnje ſkładkowała. Hiſchcźe bě żarowanje wo nana jeho jeniczke cźucźe — na njeſnateho ſtucźerja a na jeho khoſtanje ßej hiſchcźe njemyßleſche.

Jurij derje wjedźeſche, kak jara bě jeho nan, njedźiwajo ßwojeho kruteho a wótreho waſchnja, jeho lubo měł a ßo ßylſow njehańbowaſche, kiż ßo jemu dyß a dyß po lizomaj ronjachu.

Stara, bjes maka hłucha hoſpoſa ſaſtupi, wutrje ßej wocźi ſ módrym płatowym ſchórzuchom a pſchinjeße zedlu. So bě ju Hańża ſ młyna ji daka a ſo ſady w ſahrodźe cźaka. So nuts pſchińcź nochze.

„Ja dyrbju, jeli móżno, ſ tobu hnydom porěcźecź", Jurij cźitaſche a khwatajo wuńdźe, mjes tym ſo ſtara hoſpoſa pſchi cźěle ſtejo woſta.

Wonka Jurij, każ dźěcźo płakajo, njewjeſtu ſa ruku wſa. „Ty pěkna, ſo ßy hnydom pſchiſchła, mje troſchtowacź!"

Jeno wokomik pſchewoſtaji ßo Hańża, wocźi ſandźelejo, ßwojim cźucźam. Potom ruku ſ waha k ßebi ſcźeże a ſ cźicha rjekny:

„Wbohi Jurjo, jenu nowu ſrudobu tebi njeßu! Wutroba chze ßo mi ſkoro puknycź — ale mój dyrbimoj ßo dźělicź!"

Wón njewěriwje na nju hladaſche. Tu ſpóſna jeje na ßmjercź błędy wuras jeje wot boloſcźe ſkamjenjene wobliczo.

„Hańża", wón wupraßny, „ſchto je?"

Wona mjelczeſche a njerěcźo jeno ſ hubomaj pohibowaſche; ale na dobo ßo brjoh dołho potłóczeneje boloſcźe ſ widliſchcźojtym płakanjom pſchedrje, a potom ßkowa każ nahła rěka pſchi hrimanju, ſměſchane jene do druhich, jene pſches druhe ßo pſchemjetujo, pſchińdźechu: wo powjedanju ſtareje khaty, wo nanowej ßlepej hidźe pſchecźiwo wſchěm hajnikam, wo jeho póſdnim wopłóſchanym wrócźenju a wo wottorhnjenym kneſlu, kotryż bě Hanrij we dłóni morjeneho namakał.

„A nětkole ty ßam ſroſymiſch, ſo ßmój róſno na pſchezo. Njecźiń mi to hiſchcźe cźeżſche. Moje měſtno je wot nětkole pſchi mojim nanu. Ja, jeho dźěcźo, mózu jeho jeno lubo měcź a jeho ßudźicź njemózu. A jeli ſo ßy mje jeno trochu lubo měł, ſcźiń jeno to jeniczke mi k woli, wo cźoż mózu cźe proßycź: Ty, lubodrohi, wodaj mojemu nanej, móżeſch-li, jeho cźeżki hrěch jemu, a mi najhórſche na tymle ßwěcźe ſalutuj. Nimo naju to jeno Bóh ßam a hiſchcźe — jedyn wě, a tón to njepſcheradźi."

Każ porażeny ßo Jurij na ſchtom ſepjeraſche, Hańżinu ruku twjerdźe dźerżo.

„To wěricź njemózu", wón bórbotaſche, „to dźě móżno njeje! Twój nan, nan mojeje njewjeſty, mohł — — ow, wboha, wboha Hańża, ſchto ßy ty cźerpika! —

„Daj mi khwile, Hańża! — Njeje dha woprawdźe hinak móżno? Dyrbimoj dha mój wobaj pokutu ſa zuſe hrěchi cźinicź? Ja dźě tebje njemózu ßo woſtajicź! — Hdy by nětkole twój nan woteſchoł, daloko — ßnadź pſches morjo — myßlu ßej, hdy bych jeho wjazy njewidźał, by ßnadź hróſbna dopomnjeńka ſblědnyła."

Hańża ſrudna ſ hłowu wijeſche. „Ně, Jurjo, runje nětkole ja k ßwojemu nanej ßłuſcham! Schtó dha chzył wokoło njeho bycź, wozucźi-li jeho ßwědomnje, hdyż budźe hróſba, ſadwělowanje ſ nim tſchaſcź? Schtó chzył jeho polběhowacź a troſchtowacź, khiba jeho dźěcźo? Ow, wón dźě hewak żaneho cźłowjeka wjazy nima, a —" wona ſ hłoßom ſaplaka — „ſda ßo, ſo je jeho ßamo njebjeſki Bóh wopuſchcził!"

Jurij każ porażeny mjelczeſche. Ow, wón dźě ßam derje cźujeſche, ſo mějeſche wona prawje, ſo dźě ßo w nim wſchitke dźěcźowſke cźucźe pſchecźiwo tej myßliczży ſepjeraſche, mordarjej ßwojeho lubeho ßwěrneho nana ßam nan rěkacź, ſ nim do wuſkeho pſchiwuſniſkeho ſwjaſka ſaſtupicź. Wón móżeſche Hańżi jeno nężnje ruku ſtłóczicź — wona dźě dyrbjeſche widźecź, kak bě jemu wutroba ſ pſcheněżnym ßobucźucźom pſchepjelnjena.

Potom Hańża, njewobrocźejo ßo, woteńdźe. Duzy po pucźu ji cźeżko na wutrobu padże, ſo Jurjej njebě niczo wo ßwojim pſchilubjenju Handrijej prajiła; ale porno ſtaroſcźi wo nana ßo ji to nimale ßnadna wěz ſdaſche. Sboże jeje żiwjenja bě tola na pſchezo ſkażene. Njech ßo nětkole ſ njeju cźinjeſche, ſchtożkuli chzyſche. Też Jurij ßo do teho poda.

* * *

Hdyż bě do lěßneho młyna dóſchła, nan hiſchcźe ſaßo domoj njebě: ale Handrij na nju pſched khěżu cźakaſche. W jeho wocźomaj ßo njedowěrna żarliwoſcź pokaſowaſche; tola wón mjelczeſche. Wona, mucźna na padnjenje, ßo na ławku pſched khěżu ſwjeſe a ſe ſproſtnjenej njeſajimawoſcźu to dowoli, ſo ßo Handrij pódla njeje na ławku ßydźe.

We dworje a w ſahrodźe bě wſchitko cźicho; jeno jenoſwucźne ſchucźenje a klepotanje młynſkeho koła bě ßłyſchecź.

Njejabzy zyle bliſko kraholz wótrje ſakſchikny. Handrij wuſtróżany a khabłajo ſ ławki ſtaże, jeho wobliczo bě na ßmjercź błędе.

„Njekniczomne ſwěriſko!" wón kſchipjeſche, „ty mje wjazy wuſtróżecź njedyrbiſch!" Wón do hródźe khwataſche a hnydom ſaßo ſ młynkowej tſélbu pſchińdźe.

Hana tſélbu wuhladawſchi ſ waha ſawoła a Handrijej wobarajo ruku wopſchimny.

„S tej — ſ tej je nan —."

Wona dale rěcźecź njemóżeſche. Ale Handrij na jeje njewuprajenu próſtwu nochzyſche dźiwacź. Jeho wócźko, ſ hněwom ßapajo, kraholza pytaſche, kotryż njehibity na wjerſchku njewyßokeho ſchmrěka ßedźeſche. Krótke měrjenje — wutſél ſawrjeßny, a ſ kſchidłomaj pjerjo ptak njelepje k ſemi dopadny.

„Teho běch měł!" tſélz bórbotaſche a ptaka dobyczeŕiſzy poſběhowaſche. Ale ſ poł potłóczenym roshněwanjom na to hnydom mrějaze ſwěrjo wot ßo cźißny.

Rubjeżny ptak bě ßo ſ poßlednimi mozami jemu ſ paſorami do ruki ſarubnył.

(Skónczenje pſchichodnje.)

Ze Serbow.

„Łużica", měßaczny cźaßopiß ſa ſabawu a powucźenje, njeſpi. Njeje ßo hiſchcźe wſchitko dowujednało, woßebje redaktorſtwa dla. Teho dla proßymy cźeſcźenych wotebjerarjow a pſchecźelow „Łużicy", ſcźerpnje wſchitko wocźakacź. Hdyż tute jednanja też něſchto dłeje traja, budźe naſch měßaczník potom cźim rjeńſchi, a kóżdy budźe jón potom hiſchcźe wjele radſcho cźitacź.

S Budyſchina. Żeleſniſki móſt na Nowoſalzſkej dróſy budźe wißazy móſt, tak ſo ßrjedźa pod nim żaneho ſtopa trjeba njebudźe. W lětuſchej mikej ſymje je móżno było, pobocźnej muri namurjowacź, tak ſo je murjeŕſke dźěło nimale dokonjane.

— Żeleſnizu ſ Budyſchina do Běłeje Wody ßebi wobydlerjo pruſkeje Łużizy żadaju. Sakſke knjeżeŕſtwo pak nětkole tutemu projektej njeje pſchikhilene, a teho dla je ßo wikowanſka komora ſa pruſku hornju Łużizu w Shorjelzu ſ projektom Běłowodźanſko-Wósborſkeje żeleſnizy ſaběraka. Pſchi tymle wuradźenju ßo ſ nowa na to pokaſowaſche, ſo intereßentojo w Běłej Wodźe a druhich ſtronach jenoż wot żeleſnizy wużitk wocźakuja, kotraż by ßo w runej měrje do Budyſchina natwarika.

— (Wójnſka ordra abo paßowa ſpomnjeńka.) Mużſtwa na dowoleńzy wójnſku ordru abo paßowu ſpomnjeńku w cźaßu wot 1. hacź do 15. měrza 1910 w Budyſchinje pſches hłownu pſchipowjedźeŕnju, a w druhich měſtach a wßach pſches gmejnſku wyſchnoſcź doſtanu. Pſcheměnjenje wobydlenja, kotreż ßo hiſchcźe njeißu hłownej pſchipowjedźeŕni w Budyſchinje k wjedźenju dale, maja ßo hnydom woſjewicź. Mużſtwa na dowoleńzy maja w cźaßu wot 1. hacź do 15. měrza 1910 — jeli ſo njemóża ßame doma bycź —, jenej druhej woßobje hoſpodarſtwa abo domowemu wobßedźerjej poruczicź, ſo by wójnſku ordru abo paßowu pſchiſpomnjeńku pſchijał. Kóżdy muż, kotryż hacź do 15. měrza 1910 njeje wójnſku ordru abo paßowu pſchiſpomnjeńku doſtał, ma to hłownej pſchipowjedźeŕni w Budyſchinje pak pißomnje pak ertnje woſjewicź. Stare wójnſke ordry abo paßowe pſchiſpomnjeńki, wot 1. haprleje 1910 wjazy njeplacźaze, maja ßo tutón dźeń ſniczicź.

— Żeleſniſke petizije ſ Łużizy ßu w nětcźiſchim krajnym ßejmje ſ jeho liberalnej a ſozialdemokratiſkej wjetſchinu malo pſchikhilnoſcźe namakali. Petizija Hornjohórcźanow wo natwarjenje tworoweho ſaſtaniſchcźa w Dźěżnikezach je ßo runje tak każ petizija Kelnjanow wo pſchiprawjenje ſaſtaniſchcźa w Kelnje pſchi Budyſko-Rakecźanſkej żeleſnizy ſacźißła. A tola ſtej tworowe ſaſtaniſchcźo w Dźěżnikezach a łużaze ſaſtaniſchcźo w Kelnje jara nuſnej.

— Żitne płacźiſny ßu ſ nowa ſpadnyłe. Żitni wikowarjo, kotſiż běchu na krótke powyſchenje płacźiſnow nadźiju ſtajeli, ßu ßo ſjebali. S Argentinſkeje ßo hromady noweje pſcheńzy pſchiwożuja. Też w Awſtralſkej maja jara dobre żně a wjetſchi dźěł ſ nich ßo do Europy wuwjeſe. Młyny mało kupuja, wone ßu ſaſtarane a wocźakuja. Piwarzy też hinak njecźinja, a jecźmjeń teho dla w żitnizach leżo woſtawa.

— (Komety a powodźenja.) Na ſpodźiwne ſetkanje

pschikhada kometow a wulkich powodźenjow jene jendźelske nowiny pokasuja. Wulke powodźenje, kotrež Franzowsku a ſ dźěla Jendźelsku doma pyta a žo ſ pschikhadom dweju kometow ſetkuje, je jenož ſ nowym dopokasmom ſa to. Hdyž žo Halleyski komet mjes hwězdami nimale na tym žamym městnje hibasche, kaž dźenža, žo Hollandska ſe ſatraſchnym powodźenjom potrjechi, pschi kotrymž žo 400000 cžłowjekow tepi. Hdyž žo w lěcže 1607 Halleyski komet saža pokasa, Severnska rěka w Jendźelskej žwoje brjohi pschedrě, žokmy hacž k tšěcham khěžow stupachu, a wjele stow cžłowjekow žmjercž w žokmach namaka. S pschikhadom Bielaſkeho kometa žo Yorkſhireski kraj w Jendźelskej powodźi. Někotre měžazy po pschikhadže teho žameho kometa w lěcže 1883 žo na Chinu wulke powodźenje wula, kotrež wjazy dyžli 10000 khěžow wupuſcźi. Franzowskej je Bielaſki komet dwě wulkej powodźeni pschinjeſł; krótko psched kometowym pschikhadom w lěcje 1839 žo někotre ſta khěžow ſ wulkej wodu wotpławichu, a hdyž ſa ſchěſcź lět komet saža pschińdže, žo Franzowſka ſ nowym powodźenjom potrjechi, kotrež ſa 80 milijonow hriwnow ſchkody nacžini. S poſledním kometowym pschikhadom w lěcže 1852 wulke powodźenje Huddersfieldſku krajinu wupuſcźi, pschi tym žo 90 cžłowjekow tepi. Tehdy žo Bielaſki komet do dweju połojzow dźěli a njeje žo wot teho cžaža wjazy wohladał. — Pódla wowodźenjow je žo wobkedźbowako, ſo je žo ſwucžene wjedro ſ pschińdźenjom kometow pscheměniło. W krajach, w kotrychž maja hewak symu, je symne wjedro wuwoſtało, a ſa to je w cžoplischich krajach žurowa syma była. — Nětcžiſchi komet 1910, kotryž hischcže žaneho mjena nima, žo wot ſemje rucže wotžaluje a njebudže wot 20. februara ſe žamym wócžkom wjazy widźecź.

— (Manevry w Hornjej Łužicy.) W krajinje mjes Biſkopizami, Kamjeńzom, Budyſchinom a Lubijom budźa žo lětža naſymu manevry 12. ſakſkeho armeekorpſa wotměwacź. Druhi ſakſki armeekorps śmeje žwoje manevry w Miſchnjanſkich ſtronach.

— Wróny žu žo w poſledním cžaſu jara pschiſporike a na polach wjele ſchkody nacžinjeja. Krajna kulturna rada bě hižom w lěcže 1906 miniſterſtwo ſwonkownych naležnoſcźow namolwiła, ſo by poruczyło, ſo bychu žo wróny potſělale a žo jich hnězda ſniczyke. Knjeżerſtwo je drje w tymle namolwjenju wukas wudało, tola hontwinſke prawo mějazy njejžu žo po nim ſložowali.

S Hajnicz. Tudy ſemrjety fabriſki wobžedźeŕ Porak je kóždemu žwojich dźěłacžerkow a dźěłacžerjow tu ſumu jako herbſtwo wotkaſał, kotruž porjadnje wob tydźeń ſaſłužuje.

S Budeſtez. Njedźelu Reminiſcere, to je 20. małeho róžka, popołdnju w 3 hodź. žo nam zyrkwinſki konzert wuhotuje. Sslepi śpěwarjo a śpěwarki ſ Draždźan k nam pschińdu, ſo bychu naš pſches žwoje nabožinſke śpěwy natwarili. Wunoſchk konzerta je ſa khudych žlepych we Łužicy poſtajeny.

S Pschiwcźiz. Sańdźenu njedźelu Jan Döring a jeho mandźelſka Johanna Karolina rodź. Heinrichez žwój ſloty kwaž žwjecźeſchtaj. Evangelſko-lutherſke konſiſtorſtwo jubilaromaj pschi zyrkwinſkim požohnowanju poſłocźanu cžežnu bibliju pschepodacź da.

S **Pschiwcźiz.** Sańdźenu njedźelu žwjecźeſche dźěłacźeŕ Jan Döring ſe žwojej mandźelſkej Hanu Karolinu rodź. Heinrichez žwój ſloty kwaž. W Budyſchinſkej zyrkwi doſtaſchtaj jubilaraj pſched ſkónczenjom šerbſkeje Božeje žłužby zyrkwinſke požohnowanje. Pſches knjeſa fararja žo jimaj biblija pschepoda, kotruž běſche evang. luth. krajne konſiſtorſtwo dariło. Też Pschiwcźanſka gmejna je mandźelſkimaj rjany dar pschepodała. H.

S Njeżwaczidła. W rataŕſkim towaŕſtwje pschi Cžornizy mějeſche žrjedu direktor Budyſkeje elektrizitetneje dźěłaŕnje, Hircha, pſchednoſchk wo naložењu elektriſteje mozy pſchede wſchěm w rataŕſtwje a rjemješłe. Mnoſy ſ pschitomnych běchu ſwólniwi, elektriſku móz w žwojim hoſpodaŕſtwje ſawjeſcź.

S Wjeleczina. Hdyž žrjedu rano dźěłacźerka Auguſtinowa ſ Wjeleczina do Korſymja na dźěło dźěſche, žo k njej njeſnaty muźſki pschida, kotryž chzyſche ju wumozowacź. Dokelž žo Auguſtinowa wobaraſche, ju wón wuplíſtowa a potom cźekny. Żandarm njeje hiſchcže žłěd ſa njedoczinkom namakał.

S **Bukez.** Sańdźenu njedźelu naſche šerbſke towaŕſtwo žwój dźiwadłowy wjeczor wotmě, ke kotremuž bě žo njedźiwajzy njeluboſneho wjedra jara wjele Serbow ſ bliſka a ſ daloka ſeſchło. A nichtó njeje wobžarowacź trjebał, ſo bě pschiſchoł. Pschetož hrajerjo běchu žwoju wěz pilnje nawukli a hrajachu wubjernje derje. Pſched dźiwadłom knjes pschedžyda Króna žobuſtawy ſ jich žwójbnymi a lubych hoſcźi powita a tſikrócźnu žławu naſchemu lubowanemu krajnemu wótcźej, kralej Bjedrichej Auguſtej wunješe. Wſchitzy ſhromadźeni śpěwachu žłejo „Krala Bóh požohnuj“. Na to ſběhny žo ſawěſchk a wjeżelohra: „Něcźeje horjo, něcźeji žměch“ žo ſapocźa. Wſchitzy žobuhrajerjo žebi dobru khwalbu ſaſłužichu, hrajachu ſ wulkej wuſtojnoſcźu. Knjes Wicźas ſe Żornožyk pſchedſtajeſche ſ dobrym wuſpěchom ſtudenta Naduwaka, teho runja knjes Rencź ſ Koporz korcźmarja. Wubjernje žo też žid Schmul wot knjeſa Kalicha ſe Żornožyk hrajeſche. Też cźi druſy hrajerjo: kk. Pětſch ſ Wawiz jako Izyk, Huſak ſe Żornožyk jako proſcheŕ Mato Drogula, Reinig ſ Wujeźka jako ſtudent Wjeżelik a Rencź ſ Wujeźka jako paślicźkaŕ Janko Hriwnak jara derje hrajachu. Pſched druhim jednanjom śpěwaſche žo: „Sſerbſke barby“ a pſched druhej hru: „Hdźe ſtatok mój.“ Wjeżelohra: „Cźłowjek móże žo mylicź“, žo też žiwje a derje pſchednjeże. Wubjernje kraźnje hrajeſchtaj tu knjes Reinig-Wujeźdźanſki bohateho korcźmarja Měrcźina Cźopa a knjeżna Lokez ſ Błožan jeho žonu Wórſchu. Ale też wſchitke druhe woźoby ſ wulkej wuſtojnoſcźu hrajachu a žebi wſchě najwjetſchu khwalbu ſaźkuża. Pſchedſtajeſche Hanu knjeżna Pjechez ſ Błožan, młodeho lěkarja knjes Wicźas-Żornocźanſki, Khatu knjeżna Kalichez ſe Żornožyk a murjerja Natuſcha knjes Rencź-Wujeźdźanſki. Knjes pſchedžyda Króna dźakowaſche žo na to wſchitkim hrajerjam a knjes žejmſki ſapóžkanz Soba ſrjadowarjam. Pschi wjeżelych rejach hiſchcže žo dołho ſabawjachmy. Dźiwadło pak bychmy rad hiſchcže junu w ſjawnoſcźi widźeli a žkyſcheli, ſo mohli też druſy Sserbja ſ bliſka a ſ daloka, kotſiž njejžu žobuſtawy abo kotrychž je žnadź wjedro tón krócź wotdźeržało, žem pschińcź.

S **Rakez.** Pschibliżiŕ je žo wjele wocźakowany dźeń 30. ſakożeńſkeho žwjedźenja naſcheje „Lipy“. Duž hiſchcže ras lubych šerbſkich bratrow ſ wutrobu proſymy: Pschińdźcże jutſje do šerbſkich Rakez! W šerbſkej žwěrje a pſchesłenoſcźi leži ta wulka móz, kotraž naſch narod ſchkituje pſched rowom. Kóždu ſkładnoſcź, žo wopokaſacź jako krucźi žwěrni Sserbja, dyrbimy my wužicź, ſo naſchi njepſcheczeljo, wucźeni a njewucźeni, widźa: Sserbſki lud lubuje horzo žwoju narodnoſcź a njeda žo ſatraſchicź. Też jutſiſchi wulki žwjedźeń „Lipy“ je tajka dobra ſkładnoſcź, žwoje šerbſke pſcheżwědcźenje wopokaſacź. A duž, bratſja ródni: Jutſje pschińdźcże do šerbſkich Rakez!

S Wojerez. Wutoru dopołdnja je žkužobna holza Pollenkez ſ Bukowa, hdyž je chzyła wodu ſ Halſchtrowa do khanow nacźrěcź, žo wobžunyła a do wody padnyła, w kotrejž je žo tepika. Hdyž cźěło ſ rěti wucźahnychu, hiſchcže jena ruka twjerdże khanu dźerżeſche. Spytachu holzy žiwjenje wrócźicź, tola wſcho prózowanje bě podarmo.

S Kulowa. Na prawje žortniwe waſchnje žu Kulowcźenjo žwój lětuſchi póſtniſki cźaſ wuhotowali. S Braunerez hoſcźenza woni ſ herzami na cźole po měſchcźanſkich dróhach cźahachu. W cźahu běchu ryczerjo, pacholjo, pažojo, Indijanojo, cźornochojo, rybazy, kwětkarki, žabjaza kapała, jena žaba na jěſdnym kole atd. widźecź. S towaŕſtwa „Pſchezo ſkurjeni“ wotdźělenje „módreho kſchiża“ na jenym woſyku nowy juchowy žud wjeſeſche, ſ kotrehož žo patoki k wokſchewjenju lacźnych duſchow tocźachu. Najwjazy žmjecźa cźinjeſche pak wós ſ wulkej tucźnej huźezu. 9 muźſkich w komiſkich frakach a klobukach pſchi ſynkach jeneho murjeŕſkeho klaveŕa kradnjenu tucźnu huźezu jědźichu, mjes tym ſo žo wobkradnjena, jena ſtara žona, prózowaſche, ſo by žo jej huźeza ſaźo wrócźiła, ſchtož pak žo jej tež ſ pomozu helmateho ſtražnika njeporadźi. Bajazojo ſe wſchelakimi tryſkami a khrobolazymi ſkakami pschihladowarjow w žměchach dźerżachu. Po prěnim pſchecźahu žo druhi, tola bjes wobliczowych maſkow wotmě. S dalokeje wokoliny běchu ludźo pschiſchli, ſo bychu žebi póſtniſke žiwjenje w Kulowje wobhladali.

S Blunja. Khorhoji tudomneho wojeŕſkeho towaŕſtwa je khěžor bant ſ pruſkimaj barbomaj a hóſdź ſ pruſkim woponom dariŕ.

S Rowneho pola Sslepeho. Na namołwjenje naſcheje wjeżneje pokładniży chze tudomny wobžedźeŕ zementowych zyhelow, knjes Cźaczkula, ſchrótowanſki młyn do žwojeje fabriki ſtajicź, kotryž dyrbi fabriżyna maſchina žobu cźeŕicź. Twarjenje ſa njón je hižom hotowe. Młyn žo tak naprawi, ſo ſa cźaž nuſnoty też muku mlěcź ſamoże. Naſcha nalutowaŕnja ſ knjeſom Cźaczkulu wucźinjenje wotſamknje a budże ſ dividendy ſa žwoje žobuſtawy ſchrótowanje ſorna ſapłacźecź, tak ſo žobuſtawy pſchi tym žanych pjenježnych wudawkow njeſmeja. Sa małych rataŕjow je tajki ſchrótowanſki młyn jara nuſny.

S Shorjelza. (Khoſtanſka komora.) Gmejnſkemu pſchedſtejicźerjej Michelej w Stróži pola Wulkich Sdźar běſchtaj žo loni w nozy 10. januara dwaj měchaj pſcheńzy kradnyłoj. Wobkradnjeny žo pſcheńcźneje cźerje dohlada, kotraž k domej ſtarſcheju jeho cźelaḍnika Ernſta Klimanta wjedźeſche. S dalſchim wobhonjenjom žo

wukopa, so běchu Michelej niz jenoz pscheńzu, ale też wowß kradnyli a so bě ßo wěsty Wierich pschi paduschstwje wobdźělił. Wierich bě ras 3 měchi wowßa hoscźenzarjej Bergerej w Stróži sa $22\frac{1}{2}$ hriwny pschedał; s tejele summy bě Wierich 7 hriwnow a Klimant 15 hriwnow dostał. Wojerowski kawnisti ßud bě Klimanta k jastwu na 3 njedźele a Wiericha, kotryż je hižo paduschstwa dla pschedyhostany, k jastwu na 4 njedźele saßudźichu. Klimant ßo pscheczźiwo wußudej powoła a wudawasche, so ßo njeje pschi kradnjenju wowßa wobdźělił, też njeje wěrno, so je wón Wiericha k kradnjenju wowßa nadpjerał a s wunoschka kradnjeneho wowßa něschto dostał. Powołanski ßud mějesche jenoz sa dopokasane, so je Klimant pscheńzu kradnył a wußud kawnisteho ßuda wobkruczi.

× S jenych stótnych wikow do Kulowa ßo wróczźiwschi ßo w dwórnischczowej czakatni stótny wikowar Jan Dittrich a stótny honjeŕ Pětr Duban s Kulowa do pukow daschtaj. Dokelž bě Duban Dittricha wo sastatu honjeŕsku msdu pominał, tón hanjaze ßkowa wołajo Dubana s kijom nadpadże. Tutón ßo wobarasche a bórsy biczkaj s nèkotrych ranow krwawjeschtaj. Wojerowski kawnisti ßud bě Dubana k jastwu na dwaj měßazaj saßudźił, mjes tym so bě Dittricha wuwinował. Ssudniży druheje instanzy Janej Dittrichej 200 hriwnow pjenjeżneho khostanja abo jastwo na 40 dnjow a Dubanej 60 hriwnow pjenjeżneho khostauja abo jastwo na 15 dnjow napołożichu. Skótneho honjerja Heinricha Dittricha, kotryż bě ßo pjecza pschi pukach wobdźělił, njedoßahazych dopokasmow dla wuwinowachu.

× Wojerowski kawnisti ßud bě murjerjow Jakuba Liparja a Augusta Schönu s Kulowa, kotrajż běschtaj wobskorżenaj, so staj hoscźenzarjej Jürgenzej we Wulkim Czisku 150 zigarow kradnykoj wuwinował. Powołanski ßud pak mějesche jeju winu sa dopokasanu a kóždeho s njeju k jastwu na 1 měßaz saßudźi. W jenej druhej wězy běschtaj wonaj dla pschekhowanja jastwo po 3 dnjach dostałoj. Wonaj běschtaj wot jeneho tscźeho, kotryż bě w jenym hoscźenzu 11 hriwnow s pjenjeżneho kaschczźika kradnył, dźěl pjenjes pschijałoj.

Přilopk.

* (Sadwělowazy paduch.) Wutoru we Waldheimje jeneho 28lětneho dźěłaczerja sajachu, kotryż bě ßo ßobotu w nozy do jeneho městna nuts dobył a kradnył. Hdyż polizija do jeho wobydlenja pschińdże, ßebi paduch s britwju do rukow hłuboko srěsa a ßebi potom hischcże krk pscherěsnyczź spyta. Jeho pschemochu a sawobalichu, na czoż jeho do hojerńje wotwjesechu. Na puczu dyrbjachu jeho s nowa wobaliczź, dokelž bě ßebi wobalki swottorhał.

* (Ssamomordarstwa w Draždźanach.) Nětkole ßo skoro żadyn dźeń w Draždźanach njeminje, na kotrymż polizajska rosprawa njeby powjesczź wo jenym ßamomordarstwje pschinjeßka. Tele dny je ßebi w starym měscże w jenym hoscźenzu jedyn hoscźenzar s Dippoldiswalde pjenjeżnych staroscźow dla s zyankaliom sawdał, mjes tym so je ßo wobßedźeŕ jeneho panorama, Knorre s Teschena, pschi Bismarckim stokpje satšělicz sypytał.

* (Myschaza czwila.) Po powjesczach, kotreż ßu w Draždźanskej ratarskej pschepytowarni dóschle, ßu ßo we wschelakich dźělach Sakskeje w milej symje pólne mysche ßylnje pschisporike. Duż je strach, so w nalěczu myschaza czwila nastanje.

* (Rubjeżny nadpad.) Ssobotu popołdnju mjes Brucha a Kleinsteinbergom jedyn nèhdże 31lětny muż wobßedźerja skały Ernsta Görmara, hdyż tón pjenjesy k wupłaczenju msdy do skały wjesesche, s jězdneho koła storhny. Potom s kijom do njeho bijesche, hacż wědomnje shubi a jemu pjenjeżnu móscheń s nèhdże 1000 hriwnami rubi. Nadpadnjeny drje wo pomoz wołasche, tola prjedy hacż ludźo pschiběżachu, bě rubjeżnik psches pola do kerkow czeknył. Na jeho popadnjenje je ßo 500 hriwnow wustajiło. Rubjeżnik je na nětajke waschnje shonił, so Görmar ßobotu popołdnju pjenjesy do skały wosy a teho dla bě na Görmara na puczu łakał, so by jeho wurubił.

* (Rubjeżne mordarstwo.) W Schneebergu ßu ßobotu njewoženjeneho czaßnikarja Schönu w jeho wobydlenju skónzowaneho namakali. Jeho hłowa tsi rany pokasowasche, s kotrychż bě kóżda ßmjertna. Pjatk popołdnju ßu młodeho człowjeka w Schönowym wobydlenju widżeli. Duż na tuteho tukaja, so je mordarstwo skucził. Sslěd sa nim pak hischcże njeißu namakali.

* (Kak daloko s Europy baczony leczźa.) Jenemu młodemu baczonej loni w Stockgartenje 1. augusta rynczku s czißkom 3022 pschiczinichu. Nětko je powjesczź dóschła, so ßu tuteho baczona 30. novembra na Ukereweskej kupje we Viktoria-Njanzaskim jězorje w němskej ranscho-afrikanskej koloniji żiweho popadli. Puczź, kotryż je baczon pscheleczał, 6375 kilometrow wuczinja.

* (Powodźenje w Jendźelskej.) W Yorkshiru ßo hižo nèkotre njedźele dołho deschczźik dże. Derowantska rěka je s rěcznischcza wustupika a kraj daloko powodźika. Wjele drohow je wot wobkhoda wotsamknjenych, wjele burskich dworow we wodże steji. Schkoda je hižo jara wulka. We West Wylemje ßo po ßylnych deschczach s jeneje hory semja ßuny. Tsi khěże ßo saßypnychu, woßom człowjekow ßo pod rospadankami pohrjeba.

* (Wóßom woßobow w New-Yorku smjersko.) We hłownym měscże połnóżneje Ameriki bě tele dny najsymnischi dźeń wot wjele lět. Ssylny wieczorny wětr symu shórschi. Dróhi běchu nimale zyle próżdne luda, dokelž ßo wjedniży automobilow a pohonczoju sapowjedźichu, pschi tajkej ßurowej symje se jstwy hicź. W New-Yorku ßamym je tón dźeń 8 człowjekow smjersko. W połnóżnych stronach thermometer 30 gradow symy pokasowasche.

* (Muż s 30 żonami.) Pjatk ßu w New-Yorku měnliweho barona Müllera s Los Angelis w Kalifornischej wyschnoscźi pschepodali. Müllera, kotryż ßo bjes prawa baron mjenuje, winuja, so je ßo sa nèkotre lěta s nèhdże 30 s wjetscha samożitnymi żónskimi se wschěch stron sjednoczenych statow woženił. Wón to njepręje a praji, so njeje niczo lóże, dyżli żónke k żeńtwje narěczecź. Najspodźiwnische je, so je ßo wón se wschitkimi żonami pod mjenom baron Müller abo s Hagena woženicź mohł a so njeje nihdże żanych sadźěwkow měł. W Kaliforniskej ßu jeho skónczńnje po żadanju jeneje s jeho żonow w New-Yorku sajeli. Wona bě jeho żona czißko 14. Müller bě s njej dwě njedźeli żiwy, hacż jemu wona ßwoje nalutowane 3000 dollarow dowěri. Potom ßo wón shubi a ßo sa czißkom 15 rosbladowasche. Hdyż jeho do New-Yorka pschimjesechu, bě ßo wjele s jeho żonow seschło, kotreż ßo njemodre do njeho dachu, so bychu jeho s pschedeschczźikami pichebiłe.

* (Skónzowanje poßelnika jeneje pjenjeżneje banki.) W Lillu w Franzowskej na łubi, k wobydlenju winoweho wikowarja Faviera ßłuschazej, ßu poßelnika Thaina Lilleskeje filiale franzowskeje banki skónzowaneho namakali. Częło pod tschu sa dwěmaj wulkimaj kaschczźomaj skhowane leżesche. Thainej bě Favier na jenu směnku 2800 frankow wupłacźił. Winowy wikowar bě bjes dwěla ßwój plan derje pschihotował a ßwoju żonu rano sahe s domu póßłał, so by wotebjerarjow wopytała. Thaina skónzowawschi bě Favier czeknył. Wutoru pak běchu jeho w Nancy wußlědźili a jeho w jenym tamnischim hoscźeńzu sajachu.

* (Khrobły rubjeżniski kuß.) Wjazy dyżli 100 poliziştow je ßo sa schtyrjomi jara wobrótnymi rubjeżnikami puschczźiło, kotsiż ßu blisko Eureki (w połnóżnej Amerizy) jedyn czah Mißoriskeje pazefikskeje żelesnizy wurubili. Dwejo s tych rubjeżnikow běschtaj 9 mil prjedy na jenym sastanischczu do czaha stupikoj. Taj dwaj druhaj hodźinu psched Eureku warnowanske snamjenja s czeŕwjenej lataŕnju dawaschtaj. Hdyż bě czah ßwoju spěschnoscź spomalschił, na lokomotivu skoczischtaj, revolver w ruzy dźerżo, lokomotivnika a tepjerja wuwjasachtaj. Mjes tym też taj dwaj druhaj dźěłaschtaj. Wonaj ludźaze wosy wot czaha puschczźischtaj, a jenoz lokomotiva, póstiki a paketowy wós hischcże kruch dale jědźechu. Sastojnizy, kotrymż se ßmjerczu hrożachu, běchu ßo s měrom wuputacź dali. Sa jenym s nich, kotryż mènjesche, so budże móz wupjerchnycź, wonaj tsèlischtaj. Kulka jemu jenu nohu pschetsèli a jemu możnoscź k czeknjenju wsa. Potom rubjeżnizy dale jědźechu. Jedyn s nich lokomotivu wjedźesche, mjes tym so tsjo druhy póstiske měchi wuprósdnjachu. Tole dźěło skónczźiwschi woni wodu s lokomotivy puschczźichu a potom sastojnikow nusowachu, so schtwórcź hodźiny wukhadźecź. Schto je jich rubjeżnistwo hódne, njeje hischcże snate.

* (Wudyrjenje vulkana w ßrjedźnej Ameriży.) Powjesczе s Port Limona w Coßaricy praja, so wohenpluwaza hora Poas, kotraż dołhi czaß woipoczowasche, ßylnje wumjetuje. Wustorkane hromady lavy płódne doły saplawuja, wulke rostleŕnje ßu ßo wupuscźike. Wßęy ßu każ wotemrjete, dokelž ßu wustróżeni wobydlerjo roscźékali. Wjele człowjekow je ßo morilo, tola hischcże njeje wěsta liczba snata. S hory ßo dwě scźi puntow częzke kamjenje mile daloko funkaju. Město Cabiela je wyßoko s popjełom poßypane, wjeß Lalecheri je ßo s kamjenjemi a lavu wupuscźika.

* (Wopor alkohola.) S Poßburga ßo pische: Emmerich Kalman, kotryż bě na khěżorstwowej akademiji pruhowanja s wusnamjenjenjom wobstał a ßo w Toerntalskim wokrjeßu sa wokrjeßneho ßudnika wuswolił, je ßo do picza dał a po nèczim zyle sdernył. Dokelž sastojniży, kotsiż ßu ßo je ßamßnej winu k służbje njekhmani sczinili, pensiju njedostawaju, ßo wón dlejschi czaß s prosčerstwom po kraju czahajo żiwjesche. W poßlednim lěcze je jeho sa Szabadki do Kecskemeta póßłachu. Tu wón wyschnoscź prosčesche, so by

jemu dowolnosć k pschedawanju pjeczwa daka. Njeschožowneho běchu hižo skoro sabyli. Pjatk powjesć pschińdže, so žu pjeczwapschedawarja Emmericha Kalmana na bróšy wonka smjerschnjeneho namakali.

* (Njehrajkajcże tšělbu!) Jedyn cželadnik w Mantzingu žo se žortom s teschinkom, kotryž bě pozdžeho měnjenju njenatykany, do pjatnaczělětneje holzy měrjesche. Na dobo žo wutschěli, a žmjertnje trjechena wboha holza na semju padže.

* (Njeschoże s automobilom.) We Werndu w Göttingenje je žo želesniski dźěłaczer Margart s automobilom pschejěł a morił. — S Phönixa žo pische: Jedyn automobil se 7 wožobami po jenym privatnym puczu jědžesche, w kotrehož bliskosczi je skała. Hacz runje skałarjo automobiloweho wjednika warnowachu, dokelž bě žo runje dynamit se sapalakom natykał, wjednik blisko nimo dynamitoweho natykanja jědžesche. Tón žamy wokomik dynamit rosbuchny. Wschitzy žedmjo jěidni žo morichu, automobil do kruchow roslecza.

* (Bamž a politišowaze žony.) Psched někotrymi dnjemi mějesche sapóžłanz Chimirri rěcz pschecziwo žonam, kotrež žo wo žwoje hospodarstwo njestarachu, ale žo s politiku sabèraju. Pschipad chzyschе, so bamž jenu knjeni s pschedžydstwa katholskeho žónskeho wólbneho towarstwa we wokomiku, hdyž chzyschе žo w privatnej audienzy psched nim klaknycz, se žkowami powita: „Nětko chzedža waž sapóžłanzy nusowacz, so byschcze žwoje dźěczi czěschiłe!“ Tak powitana knjeni žo czim bóle stróži, dokelž runje s njedželow pschińdže a bě žwoje dźěczo jenej dójzy pschewostajiła. Wona stonotasche: „Ale Wascha žwjatosć.“ Bamž pak, kotryž drje wopytarzynu žwójbnu stawisnu njesnajesche, žmějizy dale rěczesche: „Bich Waž radscho schtrympy schtrykowacz póžłał.“ Hdyž bě knjem tchodła czim bóle samylena, bamž pschispomni: „Bóh žohnuj Waž! Hlowna wěz wostanje, so wy žónske naž mužow njenusujecze, schtrympy schtrykowacz!“

* (Nowe wo kuskopruczíku.) Nowe wobkedžbowanje wo groczanym kuskopruczíku knjesa Uslara, kotryž je w afriskej němskej krótkowjeczornej provinzy wjele žórkow namakał, Mnichowski inženieur Dr. Aigner wosjewja. Nad stejazej wodu žo kuskopruczík njehnuje, ale jenož nad běžazej kuskopruczík wuhlo pokasuje, hacz pak tež metack, njeje hischcze dopokasane. Wjele njewuspěchow Uslarskeho pruczíka Dr. Aigner s tym wukožuje, so ma jenož 5 prozentow czlowjekow dar, pruczíkowe „pschipowodženje“ sacžuwacz.

Hanž Depla a Mots Tnnka.

M.: We „Wbohez mostach“ scheri!
H.: To hižo jako dźěczo snaju a žym tež do teho wěrił.
M.: Kaž dźěn dźěczi žu.
H.: Tehdom žamo wodnjo s bojosczu khwatach, so bych pasoram někajkeho dundaka — czi maja tam w lěcze žwoje lěhwa — abo wódneho muža, žamo njewidžomnych duchow wucžeknył.
M.: To drje žo czi lózo wodychny, hdyž mějesche kótliki, jamy a kerki sa khribjetom.
H.: Sso wě. A hdyž nětko jako doroscženy „Wbohez mosty“ pschekroczu abo pschejédu — t. r. w czěmnej nozy — dha mje hrósba wobdawa, symiza mje tschaže a tschepotam na wschěch stawach.
M.: Wóndy žo pišasche — khiba to jenož bajka —, so je žo tam schkrěczaty pschemjeńk narodžił. Starschi žo potaja.
H.: Wot zyganow tola njeje.
M.: Praji žo, so je žo hižo psched 2 lětomaj narodžił.
H.: Dha je žo wěscze tak dołho psched Herodežom wukhował.
M.: To žu „Wbohez mosty“ najlěpschi blak.
H.: Nětko žo po wžach a wožadach wokoło pokasuje.
M.: Sa pjenjesy?
H.: To niz. S tym tež niczo nahrabnyli njebychu.
M.: Wjazy bychu wuwikowali, hdy bychu Luhowskeho byka sa pjenjesy pschedstajeli, hacz so žo doma darmo puschcza.
H.: Powjeda žo, so budže rěsany.
M.: Lěpje je, so jeho 1911 do Brüssela na wustajeńzu czěrja.
H.: Moje dla njech jeho wutykaja a do Mnichowskeho museja darja. Tajkeho czělza hischcze zyła Bayerska widžała njeje.
M.: Tam žo džerži kaž egiptowska mumija.
H.: A traje hacz do konza žwěta a hischcze dlěje.
M.: To pak tež je žwětožławne swěrisko.
H.: Bryl žebi potom wot Kokle jeneho kupi.
M.: Brylazy a Koklazy njejžu žebi dobri.
H.: Na tym je tamny pschemjeńk wina.
M.: Nětko po kraju scheri a ludžo žo boja.
H.: Ssamo „Sserbske Nowiny“ žu žo nabojeli a warnuja psched nim.
M.: Njeje žo hischcze na hubu plaznył?
H.: Wocžakń jeno! To hischcze wscho budže.
M.: W „Sserbskich Nowinach“ žo wosjewił njeje.
H.: Njeje tola Sserb.
M.: Sserbja žu jemu kmótsili a žo luboscziwje džěscza pschimaja.
H.: Zuse žo Sserbam stajnje bóle lubi hacz žwoje.
M.: Mamy dźěn doscz tajkich norkow.
H.: Naju rosomczk a myžle žahaju bóle do rjanych starych czažow. Ssmój bóle patriarchalischkaj.
M.: Po wukasu a roskasu „wótczinskeho towarstwa“ ma žo do naschich sanježenych žerbskich wožadow nowocžažny duch sakorjenicz.
H.: Dha drje naju njepschijimuja?
M.: Tebje na žadyn pad. Ssy „njesrały katholik“.
H.: Na, Tebje tež niz. Ty hischcze na bibliju pschižahasch.
M.: Haj, prawje masch! Tu chzedža do stareho želesa czižnycz.
H.: Nětko mamy w Njeżwaczidle **žydom** němskich towarstwow.
M.: A jene jeniczke žerbske. A na to hischcze žo hórscha.
H.: Sserbja žebi žami žwój row ryja.
M.: Mnosy žaneje narodneje czescze nimaja,
H.: Sa žerbsku rěcz žo hańbuja. Teho dla ju w sjawnosczi njetrjebaja.
M.: Je tola bóle nobl, sdźěkane, hdyž žo němski rosmołwjeja.
H.: Někotsi žerbski wjazy njemóžeja. Kak jenož jasorja a teho dla žo do sjawnoscze njewěrja.
M.: Temu žo njedžiwam, hdyž žo doma a w schuli dźěczom žerbska rěcz s gławtom se schije dreje. To je „wótczinski“ skutk.
H.: Jutry 1902 sastupi pola naž 23 Sserbow a 12 Němzow do prěnjeho lětnika. 1910 je runje nawopak.
M.: Wo běhu wožmich lět je schula po tajkim **11** žerbskich dźěczi jeneho lětnika pscheněmczika.
H.: To je wěscze ta „nowocžažna mudrosc“. A schtož schula njedoczini, k temu dyrbi nětko towarstwo dopomhacz.
M.: Hrěschna liwkosc starschich je tajki srudžazy njedostatk sawiniła.
H.: Tu maja naschi sapóžłanzy a „Wjeżne wólbne towarstwo“ sakroczicz, so by žo naschim wotrodženzam schulski sakoń tróschku wujażnił.
M.: „Wótczinske towarstwo“ chze skórżbam mjes ludžimi sanjechacz.
H.: Potom móžemy směrzow parowacz.
M.: Hnydom pschihotujmoj petiziju na žejm, so žo nasch wotžadži.
H.: Ně, radscho niz, hewak žo namaj póndže, kaž protestej pschecziwo Kokli.
M.: Tón žu wschě strony jenohłóžnje sacžižke.
H.: Wbohi hamtski žudnik w Kinsbórku!
M.: Czeho dla žo wo njeho takle rudžisch?
H.: Chzyschе mjenujzy wobžwědczicz, so je **Kokla hłuchi** a wolerjo to wjedżeli njejžu.
M.: Nětk wo žwoje wjeżele pschińdže. Aw, jaw!
H.: Nowe towarstwo je kražna měschenza.
M.: Tam žo wscho hromadži:
H.: Schtož liberal a konserwativ,
M.: Tež njewěriwy w superlativ,
H.: Kusk evangelski, katholski kruch,
M.: Hdyž jenož ma tajki „wótczinski“ duch,
H.: Schtóž czažnemu postupej pohołdowa
M.: A nichtó czi „hłupych“ njedawa.
H.: Wy s Rakez, Łupoje, Minakała
M.: Nuts do naž pójcze, — tež s Njeżwaczidła.
H.: Hacz Němz abo Sserb, to njesascheŕ cže,
M.: Na poždledk njewěscze žami, schto scze.

M. W.

Za Serbski Dom w Budyšinje

je so w lěce 1910 dotal zaso nahromadźiło: 7 hr. — np.

Dale dari:

Farař Betlejewski w Tilicach . . . . . 8 hr. — np.

Hromadže: 15 hr. — np.

Z džakom kwituje a dalše dary přijimuje zarjadnistwo Maćicy Serbskeje.

Wužudženja.

Pschiżażny žud smeje žo w Budyschinje póndželu wot 14. hacz do pjatka 18. februara. Póndželu 14. februara, dopołdnja 3/4 10 hodžin budže žo pschecziwo žłužobnej džowzy Hanje Bilkez s Boranez dla morjenja džěscza, žrjedu, 16. februara, dop. 3/4 10 hodžin pschecziwo piwowydawarjej J. Urbanej s Drožđžija a zyhelnikej K. M. Urbanej na Židowje dla jebaweho bankrotta a konkursoweho pschestupjenja, pjatk, 18. februara, dop. 3/4 10 hodžin pschecziwo E. T.

Hartſteinej w Bóſchizach dla wopacźneje pſchißahi, dop. 1/2 12 hodźin pſcheczíwo murjerjej J. E. Kupzy ſ Cźornych Noßliz dla ſapalenja jednacź.

Khoſtanſka komora. 46létny prjedawſchi hajnik Hermann Moritz Cźech ſ Kobliz, kotryż bě pſchekſchiwjenja dla ßwoju ßkużbu ſhubił, loni na knjeźim dworje w Bukowzu ßkużeſche. Tam wón ryczerkubleŕzy Wjelinej jedyn cźaßnik kradny a hoſcźenzarja Krala we Khupońzy wo tſi litry palenza a nékotre zigary wobſchudźi, wudawajo, ſo ryczerkubleŕka Wjelina ſa njeho ſapkacźi. Na to ßo wón ßam poliziji ſtaji. Jemu polóżoze wobſtejnoſcźe pſchizpiwſchi jeho k jaſtwu na pjecź méßazow ſaßudźichu a jemu cźeßne prawa na tſi léta wotrjeknychu.

× 1893 w Kanezach narodźeny cźeladnik J. Schibſchik, hižo dwójcy khoſtany, bě hacź do dezembra 1908 na knjeźim dworje w Radworju ßkużik. W novembrje a dezembrje loni ßo wón do deleńzy w Radworju dobycź ſpyta. Pſchi druhim raſu, hdyż bě mlokowemu pohonczej 2 hriwnje kradnył, jeho lepichu a ſajachu. Dla ſpytaneho a dokonjaneho paduſchſtwa wón 3 méßazy jaſtwa doſta.

Drjewowa awkzija: Schtwórtk 24. febr. dop. wot 10 hodźin w hoſcźenzu „ſkotejc hwézdy“ we Wojerezach palne drjewo w kralowſkej holi pola Noweho Méſta, Roholnja, Kinajchta, Cźorneho Luha, Hor, Blunja, Noweho Khołma, Cźorneho Khołma, Lipoje; wużitkowe drjewo pola Kißylka, Noweho Méſta, Roholnja, Kinajchta, Cźorneho Luha, Hor, Blunja, Noweho Khołma a Cźorneho Khołma. — Wutoru 15. februara dopołdnja 1/2 10 hodźin we Wichowſkej ſkali 10 mjeńſchinow dale Wósborſkeho dwórniſchcźa.

Drjewowa awkzija.

Wutoru 15. februara 1910

ma ßo na **Njeßwacźidliſkim majoratnym revěrje** ſcźěhowaze

palne drjewo

w léßu ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź:

4 rm **ſchcźěpow,**
201,5 rm **kuluchow,**
146,5 = **hałoſow,**
142 = **walcźiny,**
68 dołhich hromadow liſcź. a jehl. drjewa,
320 rm **pjeńkow,**

} w drjewiſchcźu 23. a 22. wotdźělenja a jenotliwje w 21. hacź 26. wotdźěl.

Shromadźiſna dopołdnja w 9 hodźinach w drjewiſchcźu 23. wotdźělenja pſchi ſtarej dróſy (dołhim hacźe).

Schtwórtk 17. februara 1910

2 rm **ſchcźěpow,**
96 = **kuluchow,**
27 = **hałoſow,**

} jenotliwje w 37. a 38. wotdźělenju.

Shromadźiſna dopołdnja w 9 hodźinach pſchi Scheſchowſko-Koßlowſkim pucźu (dubowych hacźenjach).

Hrabinſke hajniſke ſarjadniſtwo w Njeßwacźidle.
W. Dreßler, wyſchſchi hajnik.

Drjewowa awkzija.

Wutoru 15. februara 1910 dopołdnja 1/2 **10** hodźin ma ßo na **Łupjanſkim revěrje**

19 rm **dubowych kuluchow,**
37 = **dubowych pjeńkow** (mjes nimi rubanſke pjeńki),
91 twjerdych hałoſowych hromadow,
7 rm **khójnowych ſchcźěpow,**
20 = **khójnowych kuluchow,**
6 = = **pjeńkow,**
142 khójnowych dołhich hromadow

ſa hotwe pjenjeſy ſjawnje na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Sapoczatk pſchi huſcźinje pſchi Łupjanſko-Khaßowſkim pucźu.

Na Łupjanſkim knjeźim dworje,
9. februara 1910. **Zelten.**

Drjewowa awkzija.

Pónjelu 14. februa t. l. dopołdnja wot 9 hodźin ma ßo w Bukonjanſko-Porſchiſkich kerkach **35 dołhich hromadow, 10 ſtotnjow walcźkow** a wſchelake **wużitkowe drjewo** na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

A. Steiger w Budyſchinku.

Drjewowa awkzija

na Kupjanſkim revěrje.

Pónjelu 14. februara 1910 ma ßo

300 rm. khójnowych kuluchow

ſ wumĕnjenjemi, prjedy woſſjewjomnymi, na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Shromadźiſna: 1/2 9 hodźin w Komorowſkim hoſcźenzu.

Kupjanſke hajniſke ſarjadniſtwo.

Drjewowa awkzija.

Na hajniſkim revěrje **Worzynſkeho** knjeſſtwa ma ßo

wutoru 15. februara t. l. dopołdnja wot 1/2 10 hodźin

142 twjerdych dołhich hromadow,
55 rm **dubowych ſchcźěpow a kuluchow** a
9 = **dubowych pjeńkow**

ſ wumĕnjenjemi, do awkzije woſſjewjomnymi, na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Sapoczatk w Běłej Horje pſchi Dürlichez hacźe.

W Běłej Horje, 2. februara 1910. **R. Beschow.**

Drjewowa awkzija.

Na knjeźim hajniſkim revěrje w **Dobroſchczach** pola Njeßwacźidła ma ßo **ſchtwórtk 17. februara 1910** dopołdnja wot **9** hodźin

24 rm **twjerdych kuluchow,**
54 = **khójnowych kuluchow,**
21 = = **pjeńkow,**
10 twjerdych dołhich hromadow,
45 khójnowych dołhich hromadow,
32 dubowych hałoſowych hromadow,
71 khójnowych hałoſowych hromadow

ſe ſwucźenymi wumĕnjenjemi ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Shromadźiſna w korcźmje.

Hajniſke ſarjadniſtwo.

Awkzija
wużitkoweho a palneho drjewa

na Jaßońezjanſkim revěrje pola Njeßwacźidła

ßrjedu 16. februara dopołdnja wot 9 hodźin.

Pſcheßadźowanje hoſpodarſkeje nadoby.

Bliźſchu **ßrjedu 16. februara** dopołdnja w 10 hodź. ma ßo w źiwnoſcźi cźißło 10 w **Bronju** pola Radworja wſchón źiwy a morwy inwentar jako **dwě kruwje, 1 ßuproſchna ranza, maſchiny, woſy a rólny grat** atd. ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Wobßedźer.

Konkurſowe pſchedawanje.

Schtwórtk 17. februara dopołdnja w 10 hodźinach mataj ßo w ſkali w **Nowym Bronju**

ſkalarſki grat a potrjeba,

k konkurſej Miſchnarez granitoweho ſkałarſtwa ßłuſchazej, pſches mje ſjawnje na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Shromadźiſna w Lockez hoſcźenzu w Nowym Bronju pola Radworja.

Kurt Wällnitz,
na pſcheßadźowanje pſchedawaŕ.

Kowarńja

w Hornim Hunjowje pola Hodźija je hnydom na pſchedań. Dalſche wukaſuje kubleŕ Würgatſch tam.

Źiwnoſcź,

1 hodźinu wot Budyſchina ſdalena, ſe 4 kórzami pola a łuki je na pſchedań. Dalſche je ſhonicź w Nowych Druźkezach cźißło 15 pola Źicźenja.

Njedźelu 13. februara popołdnju w 3 hodźinach

Spěwanski konzert

w Božim domje w Bukezach,

wuwjedźeny wot zyrkwinskeho khora pod zobuskutkowanjom knjenje Gottschalk-Keublorowej (sopran) a knjesa seminarskeho wyschscheho wuczerja Heila s Budyschina.

Pschecźelnje pscheproschuje **zyrkwiny khor w Bukezach.**

Serbske towarstwo „Lipa" w Rakezach

zwjeczi **njedźelu 13. februara 1910** zwój

30. salożenski zwjedźen.

Popołdnju w 3 hodź.: zwójbna shromadźizna (pschednoschk, rosprawa;

wjeczor 1/2 8 hodźin: dźiwadło a bal.

Na wschě tute wuhotowanja wschěch lubych Serbow a wschitke serbske towarstwa s bliska a s daloka wutrobnje pscheproschuje a w bohatej liczbje wocźakuje **pschedźydstwo**

Dobru lanu muczku
porucza
Khorla Kahrowe.

Mjeńscha khěża se sahroda je na pschedań. Shonicź we Wurizach cźišło 4.

Njesapomniczka

na row

cźežnemu młodźenzej **Guscźi Hermannej Hoczej** we Wokranczizach, k lětnemu wopomnjenju,
narodźi so 19. februara 1880
a zmjertnje do njesboża pschischoł 10. februara 1909.

Hłóž: Schtóž Bohu Wjetschnemu.

Kak dźiwne su tu Boże pucze,
Wschak njejsu dowuzlědźenju,
My njewěmy, na kajkim městnje
Naš mjesa wjedźe k dźělenju,
A rany so nam nabija,
Kiž wulku bolosczu naczinja.
A tajke bólne rany loni
Sso Hoczej zwójbje nabichu,
Jich zyna, kiž su lubo měli,
Psches nahlu zmjercz tu shubichu
Tak njejabzy se žiwjenja,
O kajka bě to srudoba.
We Hrodźischczu bě narodźeny,
Tam starschej pschebytk měješchtaj,
Sso do Wokranczizu pschezydlischtaj,
A zebi žiwnosczu kupischtaj,
Tam je wón schulu wukhodźił
A kschczeński zlub też wobnowił.
We bohabojasnosczi běschtaj
Joh' starschej zebi skubłałoj,
A zymjo, kotrez wuzywaschtaj,
Też ptódne na nim widźeschtaj,
Tak běsche jeho wutroba
Sa starschich prózu dźakowna.
Hdyž dwazyczi lět stary běsche,
Bu wusběhnjeny k wojakam,
We Budyschinje w wójsku běsche,
A kralej zwěru zkłužesche,
Hdyž zwoje lěta wuzkuži,
Sso starschim domoj sawróczi.
We Suborniczzy je wón dźěłał
Na schtyri lěta pospochi,
A hdyž bě wjeczor dźěłacź pschestał,
Dha domoj sazo khwatawschi
Wón wjeczor, rano pomhasche
Pschez starschim zobu w rataŕstwje.

Wy dźenza hischcze spominacze
Na tamne ranje s bolosczu, [sche,
Hdyž wasch zyn k wjedźenju wam da-
So w wutrobje ma cźežkotu,
Macź jeho s domu pschewodźi
A jeho Bohu poruczi.
Hdyž bě na zwoje dźěło dóschoł,
Też hižo dźěłacź sapoczał,
Je hnydom do njesboża pschischoł,
Njej' druheho dnja doczakał,
Joh' koła běchu hrabnyke
A stawy zyke rosmjatke.
Wón njedźelu psched zwojej zmjerc-
Je zwjatu wjeczeŕ wuživał, [zu
Sso tak se zwojim Bohom sjednał,
Kiž sa njoh' też zo woprował,
Nětk jeho duscha pschebywa
We měscze sbóžnoh' Salema.
Wón tudy hischcze sawostaji
Macź zwoju, nana po zebi,
Też zotsje dwě a jenoh' bratra,
Kiž wo njeho nětk žaruja,
Wy po cźaszu wschak budźecze
Sso widźecź sazo w hromadźe.
Duž wopomń zej, o luby cźłowcze,
Kak rucze zo wscho pscheměni,
Na ranje khodźi strowy cźerstwje,
A na wjeczor 'zno woblědnje,
Duž jeno wokomiknjenje,
A žiwjenje 'zno k kónzej je.
Wy dźenza s nowa spominacze,
Hdyž lěto nětko nimo je,
A k jeho rowu pokhwatacze,
Tam zylsy dźaka ronicze,
A jeho row nětk debicze
Hdyž wěnz tam na njón kładźecze

Njech w Božim mjenje wotpocźuje
We khłódnej semi skhowany,
Tam w Wonkranczizach na kerchowje
Njech lohka jemu semja je,
Njech junu tam na zudnym dnju
Bóh jeho sbudźi k žiwjenju.

W mjenje srudźenych sawostajenych J. Henka w Dubrawje.

Jutrnica,

serbske tow. za Njeswačidło a wokolinu,
zmeje njedźelu 20. małeho rózka popołdnju pola Weberec měsačnu zhromadźiznu.

Witany přednošk je nam lubje přilubjeny.

Wšěch lubych sobustawow a hosći wutrobnje přeprošuje
předsydstwo.

Přispomnjenje: Jutře njedźelu 13. mał. rózka puści so »Jutrnica« do susodnych Rakec na 30. założ. swjedźeń »Serbskeje Lipy«. Wočakujemy wobdźělenje wšitkich sobustawow.
Předsyda.

Domjaze dźowki a tajke k zwinjom, stwinske holzy, kuchaŕki, wotroczkow, pohonczow, hejtmanow, dźěłaczeŕske zwójby, tsecźakow a wolazych s wulkej msdu pyta **Khrystana Schmidtowo,** pschistajerncza na totołskej haźy 34 po 1 skh.

Sa zwoju pschedawarnju kolonialnych tworow derje wotcźehnjeneho hólza, zyna sprawneju starscheju, jako **wuczobnika** pytamoj.
Ginzel & Ritscher
na wulkej bratrowskej haźy.

Rěsniskeho wuczobnika
pyta **Max Henker,** rěsniski mischtr
na sadnjej bohatej haźy.

Pjekaŕski wuczobnik
dobre wuczbue městno dostanje pola **G. Jägera,** pjekaŕskeho mischtra w Budyschinje na nowosalzskej drózy.

Sslužobneho hólza
k jutram pyta pjekaŕski mischtr **J. Šolta** w Budyschinje
na garbaŕskej haźy cźišło 10.

Murjerjow
a cźežliskeho wuczobnika
pyta twaŕski mischtr **Juriz Hauser**
na žitnej haźy 9.

Kowaŕskeho pomoznika
hnydom a **wuczobnika** k jutram pyta **Klimant** w **Radworju.**

Kuchaŕki, stwinske a zkužobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy k zwinjom, wotroczkow, zrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłaczeŕske zwójby pyta hnydom abo posdźischo pschistajerka **Görlichowa** na zukelnskej haźy 1 na rózku žitnych wikow w cźrijownj knjesa Heinr. Mohra.

K zobu bydlenju pschi jenym realnym schulerju zo hischcze jedyn schuleŕ abo wuczobnik do dobreje a tunjeje pensije pyta. Dalsche je shonicź we wudawarni Serbskich Nowin.

Holzu, kotraž chze
schwalczistwo
nawuknycź, k 1. haprleji pyta
Marja Kuhmannowa
w Rakezach.

Sslužobnu holzu
nashonitu a wustojnu k 15. febr. abo k 1. měrzej pyta
A. Pittnerowa
na rózku
Tuchoŕskeje a Lessingskeje drohi.

Ssrěnzu
hnydom pyta kubleŕ **Kschižan** we Wurizach.

Wschehomóznemu Bohu je zo spodobało, nascheho lubeho

Maxelka,

4 lěta stareho, do zwojeho njebjeskeho raja wotwołacź.

Jutsje njedźelu dop. 1/4 12 hodźin budźe zo jeho cźělko wot doma na Tuchoŕ khowacź.

W Budyschinje,
na Prědaŕskej haźy.

Hłuboko srudźena
Hólnikez zwójba.

Dźak.

Mojeho zwěrneho mandźelskeho, nascheho lubowaneho nana

Gustu Schützu,

žiwnosczerja w Hornim Hunjowje,

k poslednjemu wotpocźinkej pschewodźiwschi, hnuje mje, wschitkim lubym zužodam, pschecźelam a snatym sa nimo měry bohatu kwětkowu pychu, sa wulki pschewod k rowu a sa wschě dopokasma dźělbracźa, wozebje knjesej fararjej Kschižanej a knjesej duchownemu Vogtej sa troschtapolne zkowa najwutrobnischi dźak prajicź.

Hluboko srudźena wudowa
Hana Schützyna s dźowku.

W Hornim Wunjowje, 7. febr. 1910.

(K temu cźišlu dwě pschiloscy.)

Prěnja pschiloha k cžißku 7 Serbskich Nowin.

Ssobotu 12. februara 1910.

Placžißny rěsneho skotu na Drazdžanskich skótnych wikach.

7. februara 1910.

Placžißny po zentnarju w hriwnach.

Skótne druzíny a wosnamjerzenje.	Žiwa waha	Rěsna waha
Wóły:	hr.	hr.
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscze hacž do 6 lět	40–43	76–79
awstriske	48–50	84–86
2. mlode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	35–39	71–75
3. žrěnjo pizowane mlode, derje pizowane starsche	31–34	67–70
4. žnadnje pizowane kóždeje starosby	25–30	57–65
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscze	38–41	70–74
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetscheje rěsneje hódnoscze hacž do 7 lět	34–37	65–69
3. starsche, wukormjene krowy a žnadnje wuwite mlódsche krowy a jałojzy	30–33	60–64
4. žrěnjo pißowane krowy a jałojzy	25–29	55–59
5. žnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	46–53
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscze	38–41	68–72
2. žrěnjo pizowane, mlódsche a derje pizowane starsche	34–37	64–67
3. žnadnje pizowane	30–33	60–63
Cželata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	49–52	79–82
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	45–48	75–78
3. žnadnje wuwite wot zyza	40–44	70–74
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich skhižењow w starobje hacž do 1¼ léta	56–57	73–74
2. mjaßne	54–55	71–72
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	50–53	66–70

Placžißna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:	W Budyschinje. 5. febr. 1910. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju. 10. febr. 1910. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pschenża, běła	—	—	—	—	11	20	11	40
" žołta	—	—	—	—	10	70	11	10
" nowa	11	—	11	15				
Rožka	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa	7	81	8	—	7	70	7	90
Jeczmjeń	7	50	8	—	7	—	8	—
Wows nowy	8	40	8	50	7	80	8	—
Hróch	12	50	15	—	12	50	13	—
Woka	10	—	11	—	—	—	—	—
Jahły	15	50	17	—	16	—	17	—
Hejduschka	17	50	18	—	20	—	22	—
Běrny	2	30	2	70	2	20	2	50
Butra 1 kilogr.	2	30	2	60	2	50	2	70
Pschenična muka 50 "	11	50	20	75	19	25	20	25
Rżana muka 50 "	9	75	13	25	13	50	14	50
Ssyno 50 "	4	75	5	25	4	50	5	—
Ssłoma 100 "	5	16	5	34	4	17	5	35
Prožata 738 schtuk, schtuka	13	—	28	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby	—	—	6	25	6	30	6	50
Rżane wotruby 50 kilogr.	—	—	6	50	6	50	6	80
Pschenični gris	—	—	6	50	—	—	—	—
Rżany gris	—	—	7	50	—	—	—	—

Na burzy w Budyschinje pschenża (běła) wot — hr. — np. hacž — hr. — np., pschenża (žołta) wot 11 hr 18 np. hacž 11 hr 50 np., rožka wot 7 hr. 85 np. hacž 8 hr. 20 np., jeczmjeń wot 7 hr. 50 np. hacž 8 hr — np., wowß wot 8 hr. 20 np. hacž 8 hr. 50 np.

W Budyschinje placžesche: tórz pschenzy (běła) po 170 punktach — hr. — np. hacž — hr. — np., žołta — hr. — np. hacž — hr. — np., nowa: 11 hr. 05 np. hacž 11 hr. 35 np., tórz rožki po 160 punktach — hr. — np. hacž — hr. — np., nowa: 8 hr. 80 np. hacž 8 hr. 05 np., tórz jeczmjenja po 140 punktach 7 hr. 50 np. hacž 8 hr. 10 np.

Wiczne placžißny w Kamjenzu.

10. febr. 1910.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 50 np. hacž 7 hr 75 np., pschenża wot 10 hr. 80 np. hacž 11 hr. 20 np., jeczmjeń wot 7 hr. 50 np. hacž 8 hr. — np., wowß wot 8 hr. 10 np. hacž 8 hr. 30 np., jahły wot 16 hr. — np. hacž 17 hr. — np. hróch 15 hr. — np., žyno 5 hr. 50 np., běrny 2 hr. 50 np., ßłoma (100 kilogr.) 5 hr. 83 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr 40 np. hacž 2 hr. 70 np.

Wjedro w Londonje 11. februara: Pomroczene.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi smeje njedželu Invokavit rano w 7 hodž. duchowny Tischer němsku spowjednu rěcž, ½9 hodž. farar Räda němske a w 10 hodž. žerbske prědowanje.

Wutoru popołdnju w 5 hodzinach budze we Wulkim Wjelkowje a žrjedu ½5 hodzin w Brěsowje póstna nutrnosć. — Tydženske sastojnske dźěła smeje duchowny Tischer.

Wěrowani:

W Michalskej zyrkwi: Jan August Matsk, fabrikar na Židowje, s Marthu Ramschez se Scheschowa na Židowje.

W katholskej zyrkwi: Josef Buhl, wobžeczeć mlokarnje w Hembsen we Westf. s Hanžu rodž. Knježkez s Wuczkez.

Křćeni:

W Michalskej zyrkwi: Rudi Waltar, Ernsta Pawoła Hawschtinka, khěžkarja a samkarja w Dobruschi, ž: — Marczin Khorla Rudolf, Ernsta Marczina Wjazki, inzeneura w Dobruschi, ž. — Erna Elsa, Gustava Jirzizki, stanzowarja na Zidowje, dž. — Renata Margareta, Augusta Hermanna Sommera, zjwnoscżerja w Libuchowje, dž. — Martha Marja, Ernsta Augusta Biesolda, fabrikanta zementowych tworow w Sklonej Borschczi, dž. — Emma Augusta, njemandž dž. w Hornjej Kinje.

W katholskej zyrkwi: Wylem, Pawoła Janki, samkarja w Budyschinje, ž. — Alois a Alwin, Franza Zjwinka ryjetskeho mischtra w Budyschinje, ž. (dwójn.)

Zemrjeli:

W Michalskej wozadze: 2. februara: Gustav Waltar, Jana Bohuwěra Duczmana, zjwnoscżerja w Torońzy, ž. 5 m, 14 d. — 6. Marja Emilia Kubiz, Jana Probsta ležomnoscżerja na Zidowje, mandželska, 59 l. 1 m. 5 d. — 7. Hana Kschižankez, njebo Pětr Pawlika, khěžkarja w Kelnje sawostajena wudowa tam, 84l. 6 m. 6 d.

W katholskej wozadze: 5. febr. Michał Pjetasch, pohonc w Budyschinje 31 l. 4 m. 10 d. — 7. Max, Emila Endlera krawza w Budyschinje, 8 l. 11 m. 20 d.

Zyrkwinske powjesęze s Hodzija.

Njedželu Invokavit smeje rano ½8 hodž. duchowny Voigt žerbsku spowjednu wuczbu, ½9 hodž. farar Kschižan žerbske a w 10 hodž. němske prědowanje. Popołdnju w 2 hodž. budże katechismußowa wuczba sa žerbsku mużsku mlodzinu.

Pjatk 18. februara budże rano ½9 hodž. žerbska spowjedź a ½10 hodž. žerbske póstne kemschenje.

Zyrkwinske powjesęze s Budestez.

Njedželu Invokavit smeje rano we 8 hodž. duchownyBójz němsku spowjedź, farar Domaschka dopołdnja w 9 hodž. němske a ½11 hodž. žerbske prědowanje. — Pjatk dopołdnja smeje w 9 hodž. farar Domaschka žerbske póstne prědowanje.

Po tunich placžisnach poruczam swój derje wuhotowany sklad

ff. domjazych, kuchińskich a hospodatskich wězow, lakowanych a njelakowanych, blachowych lampow, latarńjow, zylindrow a žužołow, platow, płokanskich wanjow, bowow, myjnych stejakow, zimanskich maschinow, kupanskich wanjow, żelezne pónoje a hornzy, hospodatske wahi, noże, widliczki, łžizy, nożowe korbiki, khosejowe młyny, khosejowe khany, khosejowe a zokrowe tyče, rybowanske maschiny, mjaßorubaze maschiny, mjaßowe mjezki, schczětki, žerschczowe mjeczawy, zentrifugowe schczětki atd.

Moritz Schulz, klampnatski mischtr : : : : : pschi žerbskich hrjebjach 10.

— Wuporjedzerja. —

Wumerjenske dźěła wscheje druzíny pschebjerjetaj ::

Rentsch & Schöne

pod pschißahu wsataj geometraj,

na rózku seminarskej haßy 13, I a Hoschiz haßy.

Telefon 682.

Naſche

inventurske wupschedawanje

ßo 15. februara ſapoczńje a hacz do 28. februara traje.

Płaczińſny ßu we wſchěch wotdźělenjach

wurjadnje tunje

poſtajene, a teho dla tule ſnatu ſkładnoſcz k tunjemu kupowanju k dobroczińwemu wobkedźbowanju poruczamoj.

Woßebje tunjo poſkiczamoj:

ſchtrympy, rukajzy, trikotowe a barchentowe ſchaty, ſchórzuchi ſa dźěczi a froſczenych, poßleſchczowe, blidowe a czělne ſchaty, gardiny, pſchikrywy (deki), teppichi.

Philippi & Co.

na bohatej haßy 3.

Telefon 488.

Stupnje a ſchkórnje

k konfirmaziji

a wſchě jenoz pomyßlne druziny

wobuća

ſa žónſke, mużſkich a dźěczi
porucza **w hobrſkim wubjerku**
po **ſnatych tunich płaczińſnach**

prěnja a najwjetſcha czrijownja
w Budyſchinje

Pawoła Kristellera

na bohatej haßy 29,
ſ napſchecza hoſczenza winoweje kicze.

Wobhladanje bjes kupjenja dowolene.

Th. A. Wällnitz naslědnik

w Budyſchinje
9 na ßukelniſkej haßy 9.

Najtuńſche kupowanſke žórło
ſa
njewjeſczińſke wuhotowanje
a
jednotliwe meble
ſolidneho a modneho dźěła.

Sprawne poßkuzenje.
Pſchi hotowych pjenjeſach rabatt.
Ssamßna pólſtrowatnja.

Kreſchu, na mjeno a hßišne čo, ſkedźbowacz.

Syntaſcze, proſchu

Njeje niczo lěpſcheho. Najnaležniſcho porucza
Ernſt Lehmann na kamjeńtnej dróſy 45.

---

100 zent. khoſchczazych prutow

tež po mjeńſchich dźělbach kupuje
wokrjeßny wuſtaw na Zidowje
pola Budyſchina.

Płaczišny w inventurskim wupschedawanju
tónle a pschichodny tydźeń

Waß k kupowanju pohnuja. Prjedy hacž lětusche nalětnje wobucże dóńdże, chzu nasadstajene twory a make sbytki wotbycź, so bych městno sa nowu tworu dobył. Płaczišny su tak ponižene, so mohł pschedawanje pospěschicź.

Poručam:

Žonjaze schkórniczki
schkórniczki k schnórowanju a sapinanju
czorne, nětkole 10.50, 8.50,
pišane, nětkole 8.50, 7.50,

žonjaze czehnite schkórniczki
czišła 36, 37, 38
nětkole 10.50, 8.50, 6.50,

žonjaze niske czrije
pišane, nětkole 5.50, 5 mk.

Balske stupnje
nětkole 250 pj.

Gumijowe stupnje
s prostymi khapami a wotrohom
nětkole 3.50.

Mužaze schkórniczki
schkórniczki k schnórowanju a se spinu
nětkole 12.50, 10.50.

Czclaze dołhe czrije
nětkole 12.50.

Mužaze domjaze czrije
czopke podschite, nětkole 4.50, 4 mk.

Filzowe stupnje,
filzowe stupnje se spinami
atd.

Wo wobhladanje tworow a płaczišnow bjes nusowanja k kupjenju proßy

Dźěczaze schkórniczki
k schnórowanju a sapinanju, czorne,
czišło 27 hacž 30, 31 hacž 35
nětkole 5.75, 6.75.

Pišane dźěczaze schkórnje
s woprawneje kosazeje koże
czišło 27/30 31/35
nětkole 4.75, 5.75.

Dźěczaze niske ezrije
czišło 25/26 27/30 31/35
nětkole 3.25, 3.60 3.75

Schulske schkórniczki
s drjewjanej póduschu
sa dźěczi, nětkole po 225 pj.

Heinrich Mohr, czrijownja pschi žitnych wikach.

Pißomne wuczinjenja,

lisćiny, testamenty, próstwowne pišma atd. nastajeja, **hypothekske pjenjesy a kupowanje a pschedawanje leżomnosćow** saradźujetaj

J. a E. Koban pschi žitnych wikach. czo. 4, telefon 675.
— Rěčimoj tež serbski. —

Pißarnja

sa kupne, hypothekske, dismembrazijske, testamentske a sawostajenstwowe wězy je wot nětka na

Moltkowej dróży czo. 1
po 1 schodźe, hosćenz Gambrinus.
Max Frenzel.

Lubijska banka
w Lubiju w Sakskej a w Neugersdorfje.

Filiale: w Budyschinje, Shorjelzu, Žitawje a Seifhennersdorfje.

Dawamy wot 16. febr. 1909 sa pjenjesy, pola naß na dań date

bjes prjedawscheho wupowjedźenja	3%	na lěto.
s měßacznym wupowjedźenjom	3¼%	
s 3měßacznym =	3½%	
se 6měßacznym =	4%	

Pjenjesy, kotrež ßu bjes wupowjedźenja podate, móża ßo tež sa check wužicź. Checkowe knižki, kaž tež postajenja, checkowy wobkhad nastupaze, ßu pschi naschich kaßach dostacź.

Filiala Lubijskeje banki
w serbskim domje.

Naether's Reform-Kinderstuhl!
Umgekl. m. gross. Tisch u. reiz. Spielvorrichtg.

Nur Naether's neue verstellbare Beinstützen u. selbstthät. Sicherh.-Verschl. biet. absol. Sicherh. gegen das Herausrutschen des Kindes unter dem Tisch, sowie gegen d. Herausfallen durch Selbstöffnen oder Nachlässigkeit der Bedienung. Jede besorg. Mutter verl. ausdr. Naether's Kinderst. Das Beste w. exist. Man prüfe!

Nätherowe dźěcace meble

porucża po tunich płaczišnach

dźěczaze blida, loża sa cześchne dźěczi,
dźěczaze stoły, běhanske korby,
dźěczaze loża, dźěczi schkitaze lěßyczki

Billigstes und bestes Kinderpult.
Naether's Normal-Schreibpult!

Gleichzeitige Verstellung von Sitz und Lehne für jede Körpergrösse. Bücherkasten. Lesepult. Schreibtafel. Bequeme Handhabung!

Gustav Thunig
na snutskownej lawskej haßy 6.

Beleso, metalle, hadreschcza, koscze

atd.
po najwyschschich dnjowych płaczišnach kupuje

Siegfr. Sußmann

na hornczerškej haßy 35.

Serbske blido

kóždu wutoru w 5 hodźinach.
Wschitzy dobri Sserbja ßu witani.

Spěwarske,

ßerbske a němske,

jednorje hižo po 2 a 3 hr. a woßebnje do czelazeje koże
swjasane hižo po 6 hacz do 10 hr. ßu na pschedań

we wudawarni Serb. Nowin.

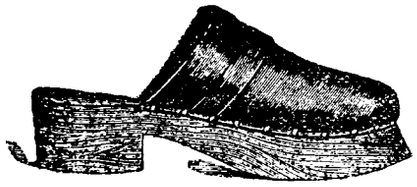

Schtóž chze ßebi

drjewjanzy, drjewjane a filzowe stupnje

a tež

kožane czrije

tunjo nakupicz, njech ßo direktnje do **drjewjanzarnje**

Oty Hebera

na ßerbškej haßy 9 wobroczi.

Drjewjanzy a drjewjane stupnje ßo saßo póduschuja.

Proßata Aischnjanskeje raßy

ßu na pschedań na **ryczerkuble w Rakezach.**

Dalsche je shonicz pola inspektora **Kocze** tam.

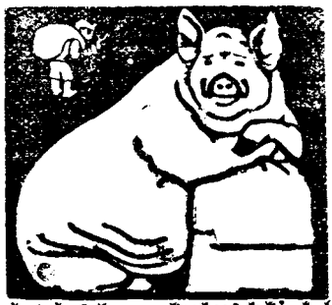

Woprawdźity Brockmannowy

pizowanski kalk

snamjenjow A a B

kaž tež **ßlone kuluschki** k lisanju po fabrikskich płaczišnach.

Emil Dietrich w Letonju.

Ssyno a rzanu praßowanu ßlomu kaž tež ßymjo czerwjeneho dżeczela

ma na pschedań

Telefon 15. **Khorla Bulan** w Huczinje.

Nekotre dżelaczerki

ßo pschijimaju

w fabrizy ßlomjanych wobalkow we Lasu.

Sahrodnistwo

ßadarskeje a sahrodniskeje schule

w Budyschinje w Sakskej

ma

ßadowe schtomiki

najlepscheje hódnosce, k poschitkownemu płodźenju :: poruczene, wotedacz.

Wyßoke schtomiki

ßo s hromadami plahuja. :: ::

Niske schtomiki. Kerkojte schtomiki.

Sapiß płaczišnow a druzinow darmo!

Bawlmjane, polwolmjane a czistowolmjane

drastne tkaniny

czorne a pißane, hładke, ßmužkate a kaschczikate

po jara tunich płaczišnach poruczą

Emil Wehrle

na jerjowej haßy 7

Sahrodnistwo

ßadarskeje a sahrodniskeje schule

w Budyschinje w Sakskej

ma

ßadowe schtomiki

najlepscheje hódnosce, k poschitkownemu płodźenju :: poruczene, wotedacz.

Wyßoke schtomiki

ßo s hromadami plahuja. :: ::

Niske schtomiki. Kerkojte schtomiki.

Sapiß płaczišnow a druzinow darmo!

Njedźelu samknjene.

W. Häcker.

Wolmjane a bawlmjane tworby

w Budyschinje na žitnej haßy 7.

Wulki wubjerk

wolmjanych a polwolmjanych

ßuknjowych tkaninow.

Koschlazy barchent.	Hotowe ßuknje.
Jakowy barchent.	Hotowe schórzuchi.

Sprawne poßkuženje. — Tunje płaczišny.

Njedźelu samknjene.

Kosaze kože
howjase kože,
czelaze kože,
sajecże, kaniklaze,
tkhórjaze, kunjaze,
kocże kože,
wowcże kože
a **wowczu wołmu**
po najwyschschich placźišnach kupuje
Heinrich Lange
a pschi žitnych wikach 11
pschi wowšnych wikach 4,
pschi šerbskej katholskej zyrkwi.

Eckendorfske runklizowe šymjo,
dobru
pscheńczu muku,
kołbašowu
hejduschku,
rajš a nudle
porucža
Khorla Kahrowe
pschi žitnych wikach.

Liebsch,
šudnišli aktuar šw. šłužby
pschi nowych hrjebjach 5
pišarnja sa kupowanske, hypothekske,
dismembraziške, testamentske a
sawostajeństwowe wězy atd.
Rěczi šerbski.
— Telefon cźišło 177. —
Pschešadžowanje leżomnosczow.

Pistne khartki
cźischczi spěschnje
Ssmolerjez knihicźischczetnja.

Brodowska haptyka
na hoschcź haša 21
Kaschel, katarrh, dybawosez
šo spěschnje polóžeja
s thymusinom
Blescha po 75 np.
1 hr. 40 np.

Privatni 4%. — **Khapki.** — **Czapki.** — **Krawzy 10%.**

Dźěczaze šukniczki. — **Schlipšy.**

Shorjelska pschedawarnja
Jana Schaafa
w Budyschinje, na bohatej drósy 29.

Fale. — **Prěnja wošebita pschedawarnja** — **Sslě.**

šerbskeje drasty.

Korsetowe schtalty. — **Schemisety.**

Wołmjane czorne posamenty
za jaki (łuty)
po —.35, —.50, 1.—, 1.50 hacź do 2.75.
Herkuleske porty (czorne)
w 5 kajkosczach a 10 schěrjach.
Zanki (czorne).
Banty a šekle **i pišanych posamentow.**
Běle schpachtlowe zanki
we wulkim wubjerku
po snatych tunich placźišnach.
Franzy, wołmjane a židžane.
Selene židžane rubischka
w krašnych nowych mustrach.
Czorne židžane banty
wošebje schěroke a czežke k šeklam.

knesle, lazki, zanki, schnóry
a wschitko schtoż šo we
schwalčistwje
trjeba.

Nohajzy. — **Khornarje.**

Koschle. — **Gardiny.**

Kholowy. — **Sawěschki.**

Schwaleže dostawaja 10%, **privatni** 4% rabatta.
Rěczi šo šerbski. **Rěczi šo šerbski.**

Krajna wołma. — **Ssylna wołma.** — **Wutrobołopjeschkata wołma.**

Franz Marschner
cźašnikat w Budyschinje
na bohatej haši 9
šwój sklad **cźašnikow** a **cźašnikowych rjeczasow** k dobroczźiwemu wobkedźbowanju porucża.
Hódna twora. **Pišomne rukowanje.** **Tunje placźišnt.**

Dr. C. Roeberowy
plestr psche podklócze
wicze, drjenje 1 schț. 50 np. je šo tyšaz krócź wupruhował.
Germania drogownja
na bohatej haši.

Moje lětuſche

≡ inventurſke ≡

wupſchedawanje

ma ßo

wot pónđźele 7. februara t. l.
hacž do wutory 15. februara t. l.

Wone wſchě wotdźělenja mojeje pſchedawarnje wopſchija. So bych do ſapoczatka nalětnjeho czaßa ßwoju ſkładownju dokładnje wuprózdnił, ßym płaczisny tak niſko poſtajił, ſo je ßamo najmjeńſche kupjenje ſ dobytkom.

Zyle woßebite ſkładnoſtne kupjenje:

1 dźělba draſtnych tkaninow,
1 dźělba židźanych tkaninow,
1 dźělba bělnych płóczliwych tkaninow,
1 dźělba wołmjaneho mußelina,
1 dźělba žonjazeje draſty,
1 dźělba koſtumowch ßuknjow,
1 dźělba židźanych bluſow,
modelſkich wobleczenjow atd.

Jan Jurij Pahn

w Budyſchinje.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawaŕ Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 8. Sobotu 19. februara 1910. Lětnik 69.

Swětne podawki.

Sakske wučerske seminary

wutoru w druhej komorje na dnjowym rjedźe stejachu. Nětkole je w Sakskej 21 seminarow sa wučerjow a 2 sa wučerki. Pódla teho staj hischcźe dwaj parallelnaj seminaraj, jedyn w Annabergu a jedyn w Bjedrichowym měscźe w Draždźanach. Tele seminary šo se 4495 wučomzami, mjes nimi 275 žónskimi, wopytuje. W lěcźe 1906 bě w Sakskej 10,398 statnych a 2332 pomoznych wučerskich městnow. S 254 schulskich kandidatow, kotsiž loni jutry žaneho sastojństwa njemějachu, šu mjes tym wschitzy městno namakali. Pschi wobsadźenju wučerskich městnow, sa kotrež ma knježerstwo wobsadźenske prawo, šu šo w prěnim rjedźe starschi, wólbokymani pomozni wučerjo namjetowali.

Pschi debacźe sozialdemokrat Nitzscha wo pschepjelnjenju schulskich klašow rěcźeschе. Knježerstwo dyrbjało schulski sakoń pschewjescź, po kotrymž ma šo najwjetscha liczba w jenej klašy na 60 samjesowacź.

Nationalliberalny Posern šo na to wobcźežowasche, so šo pschi wobsadźenju direktorskich městnow husto rosdźěl mjes akademiszy a seminaristiszy sdźěłanymi wučerjemi cźini. — Sswobodomyšlny Koch sa to wustupowasche, so dyrbjała šo franzowska rěcź na wschěch seminarach wučicź a so by šo sa to hudźbna wučba hischcźe bóle samjesowała.

Reforma prěnjeje komory sakskeho šejma šo schtwórtk w druhej komorje rospominasche. Namjet šwobodomyšlneho Günthera šebi wschěm wjetschim powolanskim worschtam šydło a hłóš w pschiměrjenej liczbje w prěnjej komorje žadasche, po namjecźe nationalliberalneho Hettnera dyrbi industrija, wikowanje a pschemysłko wjazy sastupjerjow w njej měcź, mjes tym so měła šo po namjecźe sozialdemokrata Dreschera prěnja komora powróćicź.

Statny minister hrabja Vitzthum s Eckstädt napschecźo prěnjschimaj namjetomaj na to pokasowasche, so je knježerstwo hižo prjedy na žadanje dźiwało, so bychu industrija, wikowanje a pschemysłko w prěnjej komorje šylnischo sastupjene byłe, so pak šo tehdy mjes prěnjej a druhej komoru njeje žaneje pschesjenosćze dozpicź hodźiło. Na sozialdemokratiski namjet njetrjeba šo snapschecźiwicź; pschetož wón je pschecźiwo wustawje. Duž šo knježerstwo nochze s nim saběracź. K druhimaj namjetomaj njemóže knježerstwo hischcźe stejischcźo wusmolicź, dokelž pschi knježazej njejašnosćži njeje wěste, hacź by šo jena wjetschina sa to namakała.

Lěwiza ministrowe šłowa s woschcźerjenjom pschewodźesche. Wona dosć jašnje praji, so knježerstwo nima myšle, prěnju komoru po žadanjach liberalnych pschetworicź.

Reforma pruskeho wólbneho sakonja.

W pruskim krajnym šejmje je komišija sa reformu wólbneho sakonja sańdźeny tydźeń wo prěnich ważnych postajenjach wothłošowała. Sswobodomyšlny namjet na sawjedźenje runeho wólbneho prawa šo s 15 pschecźiwo 13 hłošam wotpokasa. Pschecźiwo tutemu namjetej nationalliberalne a konserwatiwne šobustawy komišije rěcźachu, mjes tym so šwobodomyšlni a zentrumšzy sa njón wustupowachu. Pódla šwobodomyšlnych a zentrumskich sa njón też hischcźe Polazy a sozialdemokratojo hłošowachu.

Jara žiwa bě debatta wo namjecźe na tajne wólbne prawo. Sa tutón namjet s wumsacźom konserwatiwnych sastupjerjo wschěch druhich stronow hłošowachu. W poknym šejmje by po tajkim sa tajnu wólbu 231 pschecźiwo 212 hłošam stało. Knježerstwo je napschecźiwo temu pšches šwojeho sastupjerja pschipowjedźicź dało, so budźe na sjawnej wólbje, kotraž nětkole w Pruskej płacźi, też we pschichodźe wobstawacź. Komišija ma hischcźe wo schesćzoch dalschich namjetach jednacź.

Jedyn sozialdemokratiski namjet šebi žada, so by khěžorstwo-šejmske wólbne prawo też sa pruski šejm płacźiło, po jenym dalschim namjecźe dyrbjało šo pašiwne wólbne prawo hižo s 25. lětom sapocźecź. Hižo nětkole je do prědka widźecź, so s reformu pruskeho wólbneho sakonja niczo njebudźe, jeli so knježerstwo do tajneje wólby njeswoli.

Demonstrazije pschecźiwo pruskemu wólbnemu sakonjej

šu sozialdemokratojo sańdźenu njedźelu we wjele pruskich městach wotměli. Na wjele městnach je polizija ludowe cźrjódy s mjecźom rosehnała. Lud dźěłarsku marsailleſu spěwasche. W Barlinje šo pschi cźahanju po drohach něhdźe 50,000 wošobow wobdźěli. W Rixdorfje pola Barlina šo ludowa cźrjóda po pschikasni polizije njerosseńdźe. Polizistojo teho dla s mjecźemi do ludźi rubachu. Lud s kamjenjemi mjetasche a jeneho polizajskeho leutnanta a jeneho wachtmischtra srani. Pola kronprynzowskim měscźe 400 pachołow do polizije srasychu a na nju wokajo „krwawnizy!“ do njeje s kamjenjemi mjetachu. Tsjo njeměrniży šo srubachu. Też w Königsbergu, Halli a w Neumünstrje je polizija s mjecźom pschecźiwo demonstrantam sakrocźiła. W Halli je šo wjele ludźi sranilo. W Neumünstrje šo na Lütgenskej drósy wukładne wokna dweju klamow rosrasychu. Jenemu dźěłonjemějazemu dźěłacźerjej šo w tym wokomiku, hdyž chzyšche kamjeń do jeneho polizista cźišnycź, ruka wotrubny. 50lětny dźěłacźeŕ Thesmann šo wot sady tak sruba, so rany hacź do płuzow doššahachu a so šo jemu někotre rjebła slemichu. Po poslednich powjescźach je wón hižom wumrjeł. Jedyn druhi dźěłacźeŕ, njesnateho mjena, teho runja šmjertnje sranjeny, w hojeźni wumrje. 40 wošobow je šo lohko sranilo. Wschitzy lěkarjo města mějachu zyły wjecźor rany wobalecź; pschetož ranjenych bě wjele wjazy, hacź je wyschnosćź shoniła.

Też w Frankfurcźe nad Majnom je pschi demonstraziji pschecźiwo wólbnemu prawu k krwawnym njeměram dóschło. Polizistojo do njeměrnikow s mjecźom rubachu. Hdyž polizistej Attrotej s kijom a mjecźom hrožachu a jemu dwójzy popjeŕ do wocźow cźišnychu, wón s revolvra tšelesche. Polizist Kaminski, kotrehož šu pjecźa k wutrobje kłóli, šo s revolvrom wobarasche a dźěłacźerja Marcźina Schneidera šmjertnje srani. Někotsi drusy ludźo šo s mjecźom srubachu.

Nowy kalijowy sakoń

je šo wutoru w khěžorstwowym šejmje do wuradźenja wsał. Poslednje lěta je šo w Němskej wjele kaliowych jamow wotewrilo, kotrež šebi mjes šobu wulku konkurrenzu cźinja. Khěžorstwowe knježerstwo chze teho dla shromadne dźěło a pschedawanje wschěch kaliowych jamow pod kontrollu khěžorstwa stajicź. Pschi postajenju kaliowych płacźisnow dyrbi też khěžorstwo prawo šobupostajenja měcź. Khěžorstwowy nacźisk pola žaneje strony njedźělene spodobanje nje-

namaka. Zentrumski sapóßłanz dr. Heim měnjesche, so je kaliowy sakoń privatny monopol se statnym stemplom; pschecźiwo temu maja ßo wotebjerarjo w Němskej schkitacź. W komißiji ma ßo wunamakacź, kak dyrbi ßo to stacź. Runje tak wótrje ßwobodomyßlny Gotheim pschecźiwo nacźiskej rěcźesche, kotryż jenoż pola konservativnych a nationalliberalnych hnadu namaka, tola też jenoż se samjesowaojom.

Awstriske ministerstwo

ßo ßylnje khabla. W tu khwilu jemu se Sslowjanow jenoż jedyn Polak pschißłuscha. Sslowjenjo pak ßebi tśi ßudła żadaja, jene sa Polakow, druhe sa Czechow a tśecźe sa Sslowinzow. Ministerstwowy pschedßyda baron Bienerth je něhduschemu cźěskemu ministrej dr. Pazakej městno w ministerstwje posficźił, tola tón je ßo jemu sarjekł. Jenoż s tym wuměnjenjom by wón do ministerstwa sastupił, so by ßo też jedyn Sslowinza do njeho pschijak. Temu pak Němzy woboraju, kotśiż jeneho Sslowinza w ministerstwje cźerpicź nochzedźa. Pólski minister hrosy, so s ministerstwa wustupi, jeli so s najmjeńscha jedyn Czech jemu njepschißłuscha. Dokelż ßo bjes Polakow ministerstwo njehodźi dlěje dźerżecź, je móżno, so wone hižo w bliżschim cźaßu wotstupi.

Nadpad na franzowskich wojakow w awstriskej koloniji.

Domoródni we Wadaj ßu make franzowske wotdźělenje nimale do zyła sniczili. Franzowske knjeżerstwo je wo tym scźěhowazu powjesć dostało: Hejtman Fliegenschuh, kotryż we wadajskim hłownym měsće Abecheru nad kompagniju senegalskich honjerjow roskasowasche, bě tole městno loni 2. junija wobßadźił. Posdźischo mějesche wón sa nusne, dale do Massalita postupicź a ßo w januarje na pucź nastaji. Wón móżesche wocźakacź, so wobhonjerski marsch měrnje wotběži; pschetoż wón bě wot sultana Tagedina list dostał, kotryż jemu po sdacźu poknu wěstoscź saruczowasche. Fliegenschuhowe wotdźělenje s 109 senegalskich tirailleurow a někotrych wobronjenych domoródnych wobstejesche. Wotdźělenjowaj druhaj offiźeraj běschtaj artillerisći leutnant Delacommune a kavalleriski leutnant Basseur. Po tśioch dnjownych marschach na krótkowjecźornu stronu Fliegenschuhowe wotdźělenje pschi Massalitskej mjesy 4. januara s łakeńzy nadpadnychu. Wojazy po pschekhodźe, s wyßokimi horami wobdatym, cźahnychu. Njepschecźel bě ßo sady skałow a kerkow skhował. Franzowszy wojazy ßo satźělichu, prjedy hacź móżachu ßo s zyła wobaracź. Jenoż woßmjo senegalszy honjerjo a někotśi domoródniwjednizy móżachu do Abechera cźeknycź. Wschitkich druhich ßu morili. Franzowsojo ßu rucźe pschihoty cźinili, so bychu wobßadku w Abecheru poßylnili.

Bołharjo wo mkodoturkowskim knjeżerstwje.

Peterburgske nowiny ßu pschitomnoscź bołharskeho wotpóßłanza Kalinkowa pschi ßłowjanskej konferenzy w Peterburgu k wuwoprascheńju wo balkanskich wobstejnoscźach wużiłe. Kalinkow mkodoturkowskemu knjeżerstwu njewobstajnoscź porokowasche, kotraż mało dowěrjenja sbudźuje. Woßebje pschescźěhanjo bołharskich towarstwow w Mazedonskej, pschepytowanje domow a krute khostanja ßu Bołharow pschecźiwo Turkowskej roshorike. Turkowska nima mudrych staczanow, teho dla je wona prjedawsche dowěrjenje sbubiła. Hdyż ßo do Młodoturki drapa, hnydom Staroturka wustupi. Jeli so by balkanska wójna wudyrika, njebyschtej ani Bołharska ani Sserbija neutralnej wostałej. Turkowska je ßwoju poßlednju smenku wudała, hacź ju saplacźi, pschichod pokaże. Sa Bołharsku Ruska jenicźka wodźaza hwězda wostawa.

Sslowjanski kongreß w Sofiji.

W Sofiji dyrbi ßo létśa 7. julija ßłowjanski kongreß wotměcź. Na nim mělo ßo wo kulturnym sjednoczenju wschěch ßłowjanskich ludow jednacź. Komitej, kotryż ma sa njón pschihoty cźinicź, je wot 4. hacź do 15. februara w Peterburgu radu składowak. W tu khwilu sda ßo dwélne bycź, hacź ßo sastupjerjo ßłowjanskich ludow w Sofiji seńdu. Rusko-pólska roskora hischcźe pschezo dorosymjenju mjes ßłowjanskimi ludami sadźěwuje. Ruszy runje każ Polazy nochzedźa a njemóża na ßwoje stare swady a njepschecźelstwo sabycź, a sa to, so Rußojo Polakow w pólskim kralestwje potłocźeja, Polazy saßo Rußow w Galizijskej pschesćěhaju. Komitejowe póliske ßobustawy njemějachu tehodla sa pschisprawne, létśa ßłowjanski kongreß wotměcź. Bołharszy wotpóßłanzy pak prajichu, so je njemóżno, kongreß wotstorcźicź, dokelż ßu ßo w Bołharskej hižo pschihoty k powitanju ßłowjanskich hosczow w Sofiji stałe. Wukonjazy komitej ßo skóncznje rosßudźi, so ßo kongreß njeßmě wotstorcźicź, dokelż by to sły sacźischcź na balkanske ludy cźiniło. So pak bychu ßo sadźěwki sa shromadne kongreßowe dźěło Rußow a Polakow wotstronile, ßo woßebita komißija s ruskich a pólskich komitejowych ßobustawow postaji, so bychu ßo podłożki sa sjednoczenje pschiwißowarjow ßłowjanskeje myßle w nastupanju rusko-pólskich pomerow wudźełało.

Wscha ßłowjanska banka ma ßo hischcźe létśa sałożicź. Wona směje filiale we wschěch ßłowjanskich městach.

Mjaßowy boykott w połnóznej Amerizy.

Ludowa roshorjenoscź pschecźiwo trustam (swjasłam) pjenjeżkow psches zyły kraj dźe. Knjeżerstwo je sa nusne mělo, pschepytacź, na kajke waschnje je trustam móżno było, płacźisny skoro wscheje żyroby do njeßkyschaneje wyßokosćze sehnacź. Pschi tym je ßo wukopało, so na pschikład mjaßowy trust mjaßowe sklady na wikach s tym po ßwojej woli pomjeńscha, so wón wulkim hromadam mjaßa ßo do lodownjow shubicź dawa. W tu khwilu ßo w 558 lodownjach w sjednoczenych statach połnózneje Ameriki mjaßo dźeßacź milijonow howjadow, schěscź milionow cźelatow, pjecźadwazyczi milijonow jehnjatow a wowzow a połsta milijonow ßwini khowa. Pódła teho po ßamßnym wosjewjenju wobßedźerjow lodownjow w nich sa 25 milijonow dollarow smjersnjenych rybow, 1800 milijonow jerjow, 130 milijonow puntow wschelakeje pjerisny a sa 50 milijonow wschelakeho ßada leži. Hódnoscź teho runja systematiszy ßo khowazeje butry, mloka, twarożka a wschelakeje seleniny ßo na 100 milijonow dollarow takśeruje. Wscho hromadźe hódnoscź żyroby, w lodownjach ßo khowazeje, něhdźe 3000 milijonow dollarow wucźinja. To rěka, so na kóżdu khowu wobydleństwa w sjednoczenych statach niż mjenje dyżli 35 dollarow sa żyrobu rosdźěła, kotraż je ßo se ßwobodneho pschedawanja wsaka. Runje tehdy ßo żyroba s wikow bjerje, hdyż je dowos najßylnischi a hdy by móżno było, so bychu płacźisny s najmjeńscha nakhwilnje spadke. Runje tak je dopokasane, so mjaßowy trust ßo skerje k temu rosßudźi, wulke hromady żyroby sniczicź, hacź so by je, s wulkim dowosom nusowany, po tunich płacźisnach pschedał.

Hacź ßo wyßoke płacźisny żyroby saßo poniża, a na kajke waschnje by to móżno było, njehodźi ßo rjez. Nětkole w New-Yorku liter mloka 36 pjenjeżkow płacźi, a schtó wě, hacź hischcźe wyische njestupi. Podobnje ßu ßo mjaßowe płacźisny nimoměry wyßoko shnake, so ßebi khudy njemóże wjazy mjaßo kupowacź. So mohli ßo w połnóznej Amerizy hischcźe wjele sakraßnjenych milijonow ludźi seżiwicź, je wěste, pschetoż daloke a schěroke krajiny hischcźe puste leża a jenoż na ratarjow a skótnych pastyrjow cźakaju. Wěrno tak też je, so je ßo industrija njeßměrnje w dalokich stronach wjecźornych statow rosschěrika, w kotrychż hischcźe psched 10 létami jenoż ratarjo a skotarjo bydlachu.

Lěßny młyn.

(Skóncźenje.)

Hańża bě, samyßlena do cźeżkich myßli, jeno mało na to dźiwała. Ji bě to każ skóscź, so cźłowjek bróń, kotrejež ßo hischcźe roslata krej lěpjesche, tak bjese wscheho sastróżenja do ruki bjerjesche, a kak symny a hruby bě tola tón mużski, kotremuż bě ßo, se ßmjertneho stracha wo nana, pschilubika.

Handrij bórbotajo rukaw wuhornywschi wustupowaze kapy krwě setrě, małych ranow dale kedźbu njemějo. Potom tśělbu khwatajzy wotnjeße, dokelż se wßy dele młynka pschińcź wuhlada. Hańża wótrje k nanej préki hladasche. Wón krucźe a wěsće stupasche.

Wón na jeje njewěstotne praschenje rosprawjesche, so we wßy hischcźe na nikoho njetukaja. So wschak je drje morbar najskerje zusy dźiwi hońtwjer s dalokeho ßußodneho kraja, kiż je dawno saßo psches mjesy. Najskerje budźe wěz bórsy saßo wotbyta.

Hańża poßkuchasche, do teho njerěcźo, a woteńdźe bórsy do ßwojeje komory, wudawajo, so je jara sprózna. Ale ani dźenßa nochzysche ji spar pschińcź; we woźiwjazych ßo wobrasach ji podawki tuteho hrósbneho dnja pschezo saßo psches pomjatk khodźachu. A saßo nan wysche njeje bjes měra na jenojke waschnje tam a ßem khodźesche. Njedasche jemu ßwědomje wußnycź? Do teho ßo na pok ßłyschomne bórbotate ßamorécźe měschachu. Wona ßłuchasche, ale dorosymjecź niczo njemóżesche. Skóncźnje, hdyż honacźe hižo spěwachu, wona cźwilowazeho njeměra dla dlěje wutracź njemóżesche. Mjelcźo ßo wona po skhodźe horje kacźesche a wucho k schkakobje w durjach ßłuchajo stoży.

„Ta tśělba, ta tśělba“, młynk bórbotasche, „jeli so jeje wjazy

njenamakam! Njebě wón prajił pola buka? — Ale nětkole žo jeho praschecź njemóžu, hewak mohł žej žam myślicź —."

Cźežko samyślony wón hischcźe zyle sdrascźeny na stólzu žedźesche. Tu jeho wobja ruka jeho dźěscźa, a Hańžiny mjehki hłóš scheptasche:

„Nano, to žym ja. Ty žej staroscźe cźiniisch a ja wěm, cźeho dla. Hdy by ty mi chzył wschitko wupowjedacź, mohloj žej shromadnje radu skladowacź."

Wón wotpokasujo s hłowu tschaßesche.

„Hdy bych jeno wo tšělbje wjedźał —".

Hańža žo stróži. Bě žnadź nan na poßledku žamo pschemyßleny? Kak mohle žo jemu myßle hewak pschezo saßo k njesbožownej bróni wrócźecź, kotruž bě tola hakle wjeczor prjedy psched woczomaj měła?

Zunjo a kedźbnje wona rjekny:

„Nanko, jeli tebi jeno wo to tak jara dźe — twoja tšělba je dźě tu we domje. Handrij je hakle wczera wjeczor s njej kraholza satšělił.

Młynk poskoczi. „Ta tšělba tu je? Holza, je to teź wěrno?" A hdyž wona žłowa njerěczo pschikiwny, wón hladajcy wołożeny sawoła:

„Nó, dha dźě je wschitko dobre. Hewak mohło na mnje ske tukacź. Nětkole, dźěczo, chzu tebi něschto prajicź, schtož tebje saßo roswjeßeli. Tu wěz s tym Jurjom žym žej dał psches hłowu hicź. Chzesch-li ty jeho na kóžde waschnje měcź, nimam niczo pschecźiwo temu."

Hańži po wobliczu žo wutrobu ranjacy poßměw pokasowasche. „To je zyle nimo, to wostaj, nano, a wo tym njepowjedaj. Dźi najprjódzy k Handrijej, tón móže cźi s wěstoscźu rjez, hdźe twoja tšělba leži."

Młynk po skhodźe dele a psches dwór khwatasche. Ale mjes tym, so žo Hańža bjes myßlenja dospołnje dopschiprawjesche, wußłyscha, kak nan wótsje sa njej wołasche. Wona wuhlada, kak na Handrijowu komoru pokasowasche a sa nim do teho kónza khwatasche.

Wotroczk bě, to bě jaßnje widźecź, w nozy zyle cźežzy skhorjeł. S wobliczom, wot sahorjenja pyrjazym, s boloscźu stonajo, žo po žwojim lěhwje tam a žem wjerhasche. Prawa ruka, tołsto sacźekła, jako njelepa macźisna pódła njeho leżesche.

„Po lěkarja hicź", wón žałoscźesche, „to wjazy njewutraju!"

Młynk žam khwatasche, so by sapschehnjenje wobstarał. Hańža bě mjes tym rukaw hižom wot módroczerwjeneje ruki wotrěła a se symnymi wobałkami boloscź wołożecź pytasche. Shubikej běschtej žo strach a hrózba psched hidźenym nawoženju — jeno žobuczucźe a hłuboke žmilenje ji nětko s woczow shladowaschtej.

„Ty žy pěkna", khory mjes subami bórbotasche, „teho ani hódny njejžym, kaž žo ty rjenje napschecźiwo mi sadźerżiisch. Ale chzu cźe na rukomaj noßycź — na rukomaj", wón, sarjekujo žo, praji; potom žo jemu wuras wobliczа s nowa sacźeże a wón žo se žurowymi boloscźemi wijesche.

Sa dołhe hodźiny wjeßny lěkaŕ dóńdźe, ruku pschepyta a s hłowu tschaßesche. Wón Hańži morfijowu žykawku pschepoda a ju powucźi, kak ma s njej wobkhadźecź. Wonka ji a młynkej rjekny:

„Nimo měry schkoda wo teho mužskeho; ale pomozy tu njeje. Krej je sle sajědojcźena. Sawěscźe je kraholz cźěkny jěd morwego swěrjecźa na pasorach měł. Ta jeniczka wěz je, so wbohemu cźłowiekej hischcźe boloscźe po móžnoscźi wołożamy. Dźenža wjeczor saßo pschińdu."

Boloscźe po nałożenju morfija trochu popuschcźichu; ale sacźekłisna žo po zyłym cźěle rosscheri a Handrij spósna, so dyrbi wumrjecź. Po zyłych hodźinach cźiische, s waha stonajo leżesche. We wótrym, s boloscźemi rosrytym wobliczu dźěkasche a satorhowasche žo žylnje. Skónczńje pospyta žo srunacź, a s hłoßom rjekny:

„Młody hajnik njech pschińdźe — mam jemu něschto prajicź, ale bórzy!"

Hańža poskoczi, bórzy pak žo saßo sebra a młodu žłużobnu dźowku po Jurja póßła. Sdasche žo, so Handrij trochu wußny, s lěwizu pak Hańžinu ruku twjerdźe dźerżesche. Cźežko žo jemu dychasche. Dyß a dyß woczi sandźelejo dybawje žo praschesche:

„Njeje tu hischcźe?"

Skónczńje Jurij sastupi a Hańža widźiży potrjechenego bliže pschikiwny.

„Tule je hajnik, Handrijo", wona s waha rjekny, „ty chzyschе jemu něschto prajicź."

Handrij, woczi wotwěrajo, sdasche žo spróznje žwoje myßle hromadźicź. Potom zyle njepoßrědnje žady pschitorhujo rjekny:

„Wumrjecź dyrbju — duž chzu radscho wschitko rjez. Ja žym stareho hajnika — satšělił — ale běch žo mylił — pjerjo — honacźaze pjerjo na kłobuzy — na młodeho hajniskeho kakach — tón, Hańža, tebje dostacź njedyrbjesche —".

Łahodny Hańziny sakschik jeho pscheja. Na žmjercź khory pokracźowasche:

„A teho dla běch list póßłał — hajnikej — tón dyrbjesche žo s młynkom setkacź. Ale mjes tym ja na młodeho łakach. Ale tón njepschińdźe — ja njewěm, hdźe tón bě. Hańža, hinak njemóžach, tebje mějach pschejara lubo. To s tym kneflom — to bě prawje — a jeli so žej ty myßlesche, so je to twój nan scźinił — so je hajnika satšělił — njemóžesche žej tola Jurja bracź. Młynko, njepytaj twoju tšělbu — haha — ta dźě ženje sa bukom njeje leżała — dołho drje žy ju pytał — a mjes tym žym ja druheho s njej satšělił. Haj, pscheklepany — pscheklepany Handrij pschezo běsche — ale — kraholz, wohidny kraholz bě hischcźe bóle pscheklepany — poßłuchaj — tu saßo tak kraka, kaž tehdom, hdyž mylnje stareho hajnika satšělich a —".

Mrějazemu žo hłóš s błukim stonanjom łamasche. Hischcźe jónu boloscźe sapschimnychu, hischcźe jónu wón na Hańžu pohlada a potom wudycha.

S hłubokej žmilnoscźu Hańža na módru, hacź do njesvósnacźa sacźekku ruku hladasche a ju majkasche. Nichtó s wokolo stejazych žłowa njerjekny. Swjata móz žmjercźe kóžde pomyßlenje na pschichodne sboże potłóczi.

Jurij, kaž wotproschujo, lěßneho młynka sa ruku wsa. Hańža wótsje a pomału žo modleschе: „Wótcźe nasch."

Hdyž poßlednje cźerwjenoskote žłóncźne pruhi s wuskim woknom nuts padachu, bě wschitko nimo.

Hańža morwemu woczi sandźeli. Potom hikajo žwojemu nanej wotproscheschе, so bě tak sle na njeho tukała. Wón ji s waha a nježnje po włosach sajě, jeje a Jurjowu ruku hromadu położi a wobej won dowjedźe.

* * *

Dwě lěcźe stej žo minyłej. Psched s winom wobroscźenej hajńkownju kcźejaza młoda žona žedźi a młodemu domoj žo wrócźazemu hajnikej s nježnej hordoscźu sasłakowazeho hólcźka napschecźiwo dźerżi. Se sahrody žem, hischcźe pschezo runy a cźily, lěßny młynk stupa a pomha sróstnej Khacźe seleniny do domu donjesecź, kotrež maja nasajtra do městaczka na wiki pschińcź.

Jurij je nanowe městno dostał a sa lěto je žo s Hańžu woženił. Lěßny młynk, kotryž bě žo bórsy žam nabył, žwój młyn pschenaja a žo k žwojim dźěcźom scźeże. Pschedacź pak młyn nochze, wón žo tola nadźija, so jedyn wnuk po nim hischcźe skónczńje na lubosny lěßny młyn pocźehnje.

— Kónz. —

Ze Serbow.

S Budyschina. Dla njewotedacźa winoweho dawka je jedyn tudomny hoscźenzaŕ wo khětru summu pjenjes na žwojim samoženju schkodował. Psches jeneho pscheradnika bě dawkowa wyschnoscź shonika, so wón hoscźom wino porjedźa, sa kotrež žo njeje dawk dał. Duž dawkowa wyschnoscź hoscźenzarjowu pinzu pschepyta a pschi tym wußlědźi, so hoscźenzaŕ na žwoje wino dawk njepłacźesche. Hoscźenzaŕ ma nětko dźeßacźkrócźnu summu wotedateho dawka saplacźicź a pódła teho žu jemu zyłe wino sebrali. Jeho schkoda pjecźa wokolo 4000 hriwnow wucźinja.

— (Zwikowske thesy.) W hoscźenzu „króny" mějesche sańdźeny schtwórtk reformértski duchowny dr. Kautzsch s Draždźan pschednoschk wo „zyrkwinych sbóžnocźinjazych wěrnoscźach a wo Jesužowym evangeliju w sjednocźenju s Zwikowskimi thesami". Něcźnik Jesužowe bóstwo, jeho stanjenje s morwych a wodacźe hrěchow přejesche. Wón teho dla Zwikowskim thesam pschihłoßowasche, po kotrychž žo w schulach njeßmě wjazy wo Khrystužowym bóstwje, wo jeho stanjenju s morwych a wo žwjatej Trojizy wucźicź. Po pschednoschku shromadźisniny pschedžyda, fabrikski direktor Johne, kotryž bě w mjenje Budyskich liberalnych dr. Kautzscha do Budyschina pschesroßył, sa to rěcźesche, so by žo w schulach nabožina po Zwikowskich thesach wucźiła. Po jeho měnjenju dźěcźi hakle w schuli wschu wěru shubja, dokelž wone tam wězy wuknu, kotrež njemóža sapschijecź a wěricź. Bohužel njeběchu w shromadźisnje žani evangelscy duchowni pschitomni, kotsiž bychu błudnym nahladam dr. Kautzscha a direktora Johny napschecźiwo stupili. Powjedasche žo, so běchu žo

ſrěčeli, ſo dr. Kautzſchowy pſchednoſchk njewopytaju, dokelž ßu w Žitawſkej ſhromadźiſnje, w kotrejž je dr. Kautzſch wo tym ßamym themje rěčał, wuczerjo rěčam evangelſkich wěrjazych duchownych ſ herjekanjom a teptanjom ſadźěwali. Hacž je tole rosßudźenje Budyſkich duchownych prawe abo njeprawe było, wo tym wſchak ßo hodźi prawowacź. W ſhromadźiſnje pſchitomni wěrjazy kſcheſćijenjo wobžarowachu, ſo nichtó ſ duchownych Khryſtußowy evangelion njeſakitowaſche. Hdy budźichu ßwjeczi japoſchtolo też mjelčeli a pſcheczinikam Jeſußoweje wuczby ſ pucza khodźili, kak budźiſche ßo potom kſcheſćijanſtwo mohło po zylym ßwěcze rosſchěricź? Běchu pak też hłoßy ßłyſchecź, ſo je mjelčenje też jene wotmolwjenje.

— Wo ſtatnym ſawěſćenju konjow ſańdźenu ßobotu wokrjeßny ſkótny lěkař Steffani we wokrjeßnej ſhromadźiſnje Budyſkeho rataŕſkeho towaŕſtwa rěčeſche. Knjeżeŕſtwo je lětßa 29. januara wukas wo ſakoženju ſtatneho ſawěſćenja koni wudało. Tónle wukas praji: Po namjecze jeneho wobßedźerja konjow na hamtſke hejtmanſtwo abo měſchczańſku radu, ſakoženje ſawěſćenja konjow naſtupazym, ma naſtupna wyſchnoſcź wobßedźerjow konjow pſcheproßyć a ſhromadźiſnu hacž k ſakoženju towaŕſtwa wodźicź. Pſcheje ßo, ſo ßo ſawěſćeńſke towaŕſtwa njebychu pſchewulke ſtworiſe, ſo kotrolla a taxazija konjow njeby poczeżena była. Sawěſćenje ßo dobrowólnje bjes nuſowanja wobßedźerjow konjow ſtawa. Sawěſćeni ßo do towaŕſtwow ſamknu, kotrež ßo pſchi doßahajej liczbje k podpjerazemu ſwjaſkej pod ſtatnym dohladowaŕſtwom a ſe ſtatnym podpjeranjom ſjednocza. Swjaſkowe wodźenje ßo „wuſtawej ſa ſtatne ſkótne ſawěſćenje“, ſ pſchiſamknjenjom k ſtatnemu rěſny ſkót ſawěſćazemu wuſtawej ſakoženemu, pſchenjeße. Sa jenotliwe towaŕſtwa ßu pſchikładne a normalne wuſtawki wudźěłane. Wone ßu wot Budyſkeho rataŕſkeho towaŕſtwa dostacź. Sawěſćenje poczahuje ßo na njeſawinowane ßwiknjenje abo nuſne morjenje ſkoczatow dla njetrajneje njekhmanoſcze pſches khoroſcź abo ſnjeſboženje. Konje ßo po 6 ſtrachowych klaßach ſawěſćeja. W prěnjej klaßy w rataŕſkim dźěle a ſa ſrěbjata ßo $1\frac{1}{2}$ prozenta, a w 6. klaßy, hdyž ßu konje we woßebje wulkim ſtraſche pſchi dźěle, 6 prozentow ſawěſćeńſkeje hódnoſcze płaczi. Sarunanje 80 prozentow poßlednjeje ſawěſćeńſkeje hódnoſcze wucźinja. Schtóž konje hubjenje wothladuje, temu móże ßo ßobuſtawſtwo ſarjeż. Żane ſarunanje ßo njedawa, hdyž je ßo ſkoczo krjudowało abo ßo ſ nim hrubje wobkhadźało, hdyž je wobßedźeŕ jedyn ſnaty brach ſamjelczał abo hdyž je pſchi wěſtych wobſtejnoſcźach konja bjes pſchihłoßowanja towaŕſtwoweho pſchedßydu moricź dał. Hdyž ßo kóń dla njeporadźeneje kaſtrazije mori abo ßwiknje, ßo jenoż ſarunanje dawa, hdyž je tule operaziju jedyn ſkótny lěkař wuwjedł. Połojzu khóſtow ſkotolěkaŕſkeho pſchepytanja pſchi ſkhorjenju abo ſnjeſboženju ſawěſćeneho ſkoczecza towaŕſtwo płaczi. Dale ßo połojza khóſtow ſkotolěkaŕ keho lěkowanja ſaruna, hdyž je ßo woßebita próza na wuſtrowjenje ſkoczecza naložiła. Tale ſumma pak njeßmě 15 prozentow ſkoczeczoweje ſawěſćeńſkeje hódnoſcze a połojzu khóſtow pſchekroczicź. Podpjerazy ſwjaſk jenotliwym towaŕſtwam połojzu wupłaczomnych ſarunanjow a ſummow k ſkotolěkaŕſkim khóſtam wrócza. — Po żiwej debacze ßo ſakoženje konjeſawěſćazych towaŕſtwow poruczowaſche. Do komiteja, kotryž ma doprědnje dźěła k ſakoženju tajkich towaŕſtwow pſchewſacź, ßo rataŕſki radźiczeł Böhma w Debrikezach, rataŕſki radźiczeł Schwarz w Hrubjelczizach, kubłowy direktor Richter w Barcze a ryczeŕkubleŕ Schönberg w Dźěchorezach wuſwolichu. Se wſchěch ſtron ßo radźeſche, tajke towaŕſtwo ſakożicź, ſo by ßo czežke ſchkodowanje, kotrež tóżde lěto ſe ſhubjenjom drohotnych konjow wobßedźerjow trjechi, pomjeńſchiło.

— (Twar noweho muſeja w Budyſchinje.) Měſchczańſzy ſaſtupjerjo ßu ſchtwórtk ſ 12 pſcheczíwo 9 hłoßam wobſamkli, nowy muſej pſchi żitnych wikach natwaricź. Petizija, kotraż mějeſche muſejowy nowotwar ſa njetrěbny a woßebje pſcheczíwo pomjeńſchenju żitnych wikow proteſtowaſche, je ßo podarmo ſ 1800 wobyḋlerjemi podpiſała. — Płunowe roły měſchczańſkeje płunaŕnje ßo na Židowje wo 200 metrow podlěſcha.

— (Njekedźbliwy kołojěſdny.) Na domojpuczu ſ Hodźija do Budyſchina ßo njedźelu wjeczor bliſko Ratarjez ßwójba dźěłaczerja Młynka wot jeneho kołojěſdneho pſchejědże. Młynkowa żona ßo k ſemi ſtorhny a ßebi koleno czežko ſrani. Jako winowateho kołojěſdneho, kotryž je bjes ßwětła jěł, ßu jeneho ſchewza w Małßezach wußlědźili.

S Tſělan. Lětuſche wuběranje a mytowanje kobłow a wobhladanje kobłow ſměje ßo 26. haprleje dopołdnja $\frac{1}{2}$9 hodźin w Sserbſkich Pawłozach a pſchipołdnju $\frac{1}{2}$1 hodźin w Tſělanach.

S Njeßwaczidła. Jutſje je ſhromadźiſna „Jutrniz y“. Pſchińdźcze wſchitzy, lubi Sserbja, dokelž chzemy wo ważnych należnoſcźach jednacź. Pſchednoſchk je nam luboſcźiwje pſchilubjeny. Duž na ſaßowidźenje!

S Pſchiwczicz. Hdyž běchu na tudomnym knježim dworje hróḋżni ſchwajzarjo ſańdźenu njedźelu ſtanywſchi do hródże na ßwoje dźěło woteſchli, ßu ßo do jich komory paduſchi dobyli. Dołhoporſtakojo ßu nękotre cżaßniki, wobleczenja, kholowy, ſchantka, wjele porow nohajzow a też 9 hriwnow pjenjes ßobu wſali. Dale ßu też jedyn koffer ßobu kaſali, w kotrymż ßu najſkerje nakradnjene wězy wotnjeßli. Jenu kſchinju ßu ſe ßekeru, kotruż ßu tam namakali, roſpaczili. Sa poduchami nimaju żaneho ßłěda.

S Mniſchonza. Wobyḋlerjo naſcheje wßy ßu ßo dlěſchi cżaß ſ jenym ſcherjenjom traſchili. Wjeczor ſ tudomneho pohrjebniſchcza do běłeho ruba ſawalena poſtawa do lěża khodźeſche. Ludźo ßebi hnydom wukożichu, ſo je to duch, kotryż je w lěßu nęſchto ſłeho ſkucził a teho dla w rowje měra nima. Hróſbne wězy ßo powjedachu, a hroſa kóżdeho woběhowaſche, hdyž dyrbjeſche wjeczor nimo pohrjebniſchcza hicź. Jenoż tudomny żiwnoſcźeŕ Mjen ßo ſcherjenja njebojeſche, ale mějeſche požadanje, ßo ſ nim bliże ſeſnacź. Tele dny wjeczor ßo wón ſ zypami pſched pohrjebniſchczom ſtupi. Dołho njetrajeſche a hlej, ſcherjenje ßo woprawdże ſ pohrjebniſchcza pſchikroßni. Mjen ßo njebojaſny do njeho ſ zypami da a jo k ſemi poraſy. Żałoſcźejo a ſtonajo wone Mjena proſcheſche, ſo jo tola njeby doſaraſył. Wbohi pſchebity duch bě jedyn dźěłaczeŕ ſ Małych Debßez, kotremuż bě żort cżiniło, ſo bě po wjeczorach ludźi jako ſcherjenje traſchił.

S Lejna. Tu namaka ſańdźenu njedźelu jedyn dźěłaczeŕ w Hanſkej keŕkach morweho cżłowjeka, kotryż mějeſche krk a żily pſcherěſnjene. Pódla leżeſche wulki kuchinſki nóż a roſtorhnjene rubiſchko. Najſkerje je ßo wón najprjedy wobwěßnycź chzył, a to ßo jemu radźiło njeje. Potom je ßwoje żiwjenje na tole waſchnje ſkóncził. Każ ßo wupokaſa, je to wěſty Töpfer ſ Kamjenza, lokomotivny wodźeŕ a khěżny wobßedźeŕ. Wón je pjecza w cżežkich myßlach był a ßo hižo pſched tydźenjom wot domu wotßalił.

S Rakez. So w Rakeczańſkej woßadże hiſcheże dobre narodne żiwjenje ßo ſjewja, to je woßebita ſaßkužba towaŕſtwa »**Sserbſkeje Lipy**«. Na 30 lět ſkutkuje cżiſche, wobſtajnje, njekhabłajo. Krucże dźerżi ßerbſku khorhoj. Tſi lětdźeßatki dźěłacź a ſpěwacź ſa Sserbow khwalbu a mjeno, to ſapißuje Klio ßwěrnje do narodneje knihi. Wichory ßu ſchłe, ſdrěłe łopjena a hałoſy ſ »Lipy Sserbſkeje«, ale ſdonk, ſakorjenjeny do ſemje wótzowſkeje, je pſchětrał wſchě ſtrachi, hacž wróczichu ßo wjeßełe, ſkote cżaßy. S jubilarku ſraduje ßo zyłe Sserbowſtwo. S dopokaſom bě ſjěżd ßerbſkich towaŕſtwow na jejnym jubilejnym ßwjedźenju njedźelu 13. februara. Ssamo Němzy pſchikhadźachu k ſabawnemu dźělej. Katholſke Sserby běchu wurjadnje ßylnje ſaſtupjene. To je ſwjeßelaze, ſo ſteja k ßwojim narodnym bratram. Njepſchecźeliſke ſchcźuwanje a cżorna hiba nihdy njeroſtorhnje ſwjaſk, ſ nowa naß wobjimazy.

Dołholětny a horliwy pſchedßyda, k. Khorla Miczka, wotewri wokoło $\frac{1}{4}$4 hodźin jubilejnu ſhromadźiſnu, witajo mnohich hoſcźi we wjaſanej a pěſchej rěczi. Jeho ßłowa wuklinczachu do ſpěwa: „Sßławna Sßłowjanſchcźina naſcha . . .“ ßwjaty ßlub do pſchichoda. Knjes Jan Kruża, ßwědomity a ßwěrny ſapißowaŕ, ſ dobom też „kantor“ w towaŕſtwje, poda wobſchěrnu roſprawu wo 30lětnej dźěławoſcźi towaŕſtwa. 25. julija 1880 ſeńdźe ßo cżrjódka Sserbow — běchu jenoż 11 — a ſawda ßebi ruku k „dobrom' ſkutkej w Lużizach“. S cżaßa ſakoženja je jenoż jedyn ſwoſtak. Je to k. kubleŕ Klimant ſ Rakez. Wulku podpjeru namaka towaŕſtwo w k. wuczerju Bjarnatu Krawzu, nětko w Drježdżanach. Bě też ſ jeho prěnim pſchedßydu hacž do lěta 1884. Jeho ſcźěhowachu k. Rjelka hacž 1888, k. Keŕk hacž 1891, k. Schudak hacž 1893 a wottam knjes Miczka. Hdyž poßledni pſchedßydſtwo pſchewſa, mějeſche towaŕſtwo 10 ßobuſtawow, ſrudny wuhlad do pſchichoda. Liczba je naroſtła hacž na 53 a k temu 1 cżeßny ßobuſtaw. Ssnadź budże kraßny ßwjedźeń ſ móznym naſtorkom, ſo »Lipa« roſcże a kónz lěta 100 jako „ßwojich“ mjenuje, ſchtoż ßo jej ſ wjazorych ſtron pſchejeſche. W běhu 30 lět ſkhadźowachu ßo towaŕſchojo w 317 porjadnych a 22 wurjadnych poßedźenjach, w pſcheréſku dobre 11 krócź wob lěto. Pilnje wudźěłany pſchehlad ßo ſ dźakownoſcźu pſchija.

Na to jimaſche ßo k. faraŕ Gólcź ßłowa. Steji hižo ſ cżaßow ſakoženja we wuzſchim ſwjaſku ſ towaŕſtwom. Prěni ſapiß wobſtara k. faraŕ. Tak kmótrſjeſche pſchi narodże a ßwěrnje je ßwój „ſchcźeńſki ßlub“ dżerżał. Pſchednoſchowaſche też jako prěni w nowoſakoženej »Lipje«. A nětko po 30 lětach rad pſchewſa ßwjedźeńſku rěcź, rěcź tak ſajimawu, ſo ßo po pſcheczu mnohich w ßerbſkich cżaßopißach

wocžiščeži. Skožujo žo na žkowa „Historija je wuczetka czlowjestwa“ pokasa wobras narodneho žiwjenja, bědy, hibanja a horjestacža Sserbow w **17., 18. a 19. lětstotku.** Pschitomni žo ſ mózným plazanjom, ſ postanjenjom a ſ hrimotazej žkawu džakowachu.

Knjes ſapóžkanz Kokla — k. Soba bě ſamokwjeny — wupraji w mjenje žerbſkich towarſtwow džak ſa pscheproschenje a powitanje, doda někotre drobnoſtki wo wuwiczu towarſtwa, napominaſche pschitomnych, „žwěru žebi ruku ſawdacz“ a wunježe žkawu na »Lipu«. Knjes kubler Pjech-Mikoczanſki žkawjeſche k. farara Gólcža jako žwěrneho Sserba a duſchipaſtyrja, k. wucžer Sskodeńk k. Miczku jako pilneho a njeſpróżniweho pſchedžydu, k. kantor Hila k. Hofmanna jako ſmužiteho a njebojaſneho wojowarja ſa naſchu narodnu wěz. Woželbite ſbožopſchecza a poſtrowy w mjenje žwojich towarſtwow wuprajichu kk. Króna, kapłan Zur ſ Budyſchina (Jednota), Kokla (młódſchi) Khróſczanſki (Jednota), Kubaſch ſ Khažowa (Kath. Bjeſada w Radworju), Henka (Khwacžiczanſke tow.) ſ howdowazej pěžnju, Ryncž (Radworſka Meja), Sskodeńk (Kath. Bjeſada w Kukowje a Lipa Sserbſka), Sarjeńk (Jažeńczanſka kath. Bjeſada), Czech (Njeżwacžidlſka Jutrniza). Pižomnje pſchejachu ſboże naſch krajan k. Jan Bryl w Moſkwje, k. Wyrgacz w Kalkberge, Czornoboh w Draždžanach a Sorabia w Lipſku. Knjes farar Waktař, khorowatoſcže dla ſadžěwany, daſche jubilarku wutrobnje ſtrowicz.

W dalſchej rosmołwje žo jara ſkorželeſche, ſo někotſi wucžerjo ſchulſki ſakoń, naſtupajo žerbſku rěcž w ſchulach, ſ zyła njewobkedžuja. Tak pſchińdže, ſo žerbſke džěczi žerbſki czitacz njemóža, byrnjež 8 lět ſchulſku ławku tłoczike. Hórſchcže žo! Jeli niżſche inſtanzy ſprawne žadanje njedopjelnja, wobroczcže žo hnydom na miniſterium kulta. Tam ſawěſcže pomoz namakacže. Rjenje wſchak njeje, ſ tajkimi žrědkami žerbſkich wucžerjow k jich ſakońſkej a narodnej pſchiſłuſchnoſczi nuczicz. Wotrodženzow njetrjebamy. Jeli žo jim tu njelubi, njech du dale. Bjes nich póńdže.

Knjes Ryncž namołwjeſche ſtarſchich, žwoje džěczi žami žerbſki czitacz a pisacz wucžicz, hdyž to ſchula wjaz njecha abo njemóže. Praſchecz pak žo dyrbimy, k czemu potom žerbſkich wucžerjow? Schto měni ſchulſki dohladowař k temu, woželbje w Budyſchinje? S džěla pak žu tež ſtarſchi žami wina. W někotrych ſchulach žo wucžerjo jich praſcheja, kak chzedža žwoje džěczi wucžene měcz. Kiž žu narodne czucže dozyła ſhubili, praja wěſo — jenož němſki. Na kak niſkim ſkhodženku kultury tola czi ſteja, kiž žwoju maczerńu rěcž ani prawje rěczecz, ani czitacz njemóža. Tu je polo ſa „wótczińſke towarſtwo“. Hromadžcže džěczi na njedželſkich popoldnjach a wucžcže je žwoju narodnu rěcž.

Knjes ſapóžkanz Kokla ke kónzej hiſchcže někotre žortne a khutne žkowczka porěcža a žkawjeſche naſcheho lubowaneho krala. K žkawje pſchiſamknu žo hymna, kiž žo ſtejo wuſpěwa. Knjes pſchedžyda Miczka pſchejeſche, ſo bychu žo jadriwe žkowa ſakhowake a płody pſchinjeżke. S heżkom „jedyn ſa wſchěch a wſchitzy ſa jeneho“ ſkónczi impoſantnu ſhromadžiſnu. Mózńje ſchumjeſche „Naſche Sserbſtwo ſ procha ſtawa“ pſches pſchepjelnjenu ſalu, ſ kotrejež žo na krótki czaż wotżalichmy, ſo by k ſabawnemu džělej žo pſchihotowała.

Hdyž žo 1/2 8 hodž. po žwojim dundanju po Rakezach do ſale wróczich, ſ nuſu měſtno namakach. Sa tajke žwjedženje žu naſche ſale pſchemake. Tutón njedoſtatk nadeńdžemy na wżach ſ wjetſcha. Tola nětko k ſabawje! Sabawili žu naž »Lipjenjo« ſe ſpěwom a ſ hraczom. Nochzu bohaty program roskużacz, dokelž je žo rosprawa tak tróſchku dołha žo radżiła. Schtož naž woželbje ſwjeżelilo, je, ſo je k. wucžeř Berger ſe žwojej knježnu Botru waż tak luboſcziwje podpjerak. Sa to žłuſcha jimaj ſjawny džak. Njech wobkhowataj dale wopokaſanu pſchikhilenoſcz k žerbſkemu towarſtwu. A to ſtaj Němzaj.

Wjeżelohra „Prěni wobjed“, žortny wuſtup „Dundak“ a žmějſchk „Schwarni podružnizy“ pſchipożkucharjow woprawdże k wóznemu žmjecu, ſkoro k žyłſam hnujachu. Pſchipóſnacz dyrbi žo džiwadłowe pſchedſtajenje hižo tež teho dla, dokelž běchu hrajerjo pſchi wuwuczowanju žami na žo pokaſani. A to powjetſchi wuſpěch.

Bě hižo 1/2 11 hodžin, prjedy hacž wuſkoczne nóżki „k wjerczenju“ dóńdżechu. Nadžijam žo tola, ſo žu žo nawjerczeli a wuſkakali. A ſchtóž njeje, njech žo tak dołho poſczi, hacž po jutrach kiwa nowa radoſcz a wjeżele. Někotſi žo khětro poſdże na dompucz dopomnichu. To pak je dopokas, ſo je žo jim lubiło, runje kaž mi, byrnjež žo tróſchku ſażo domoj kulał.

Effekt tajkich ſjězdow je, ſo wone ſahorja k nowemu džěku, ſtrucża ſwjaſk pſcheczelſtwa, wobnowja towarſchnu myżl, narodne czucże wotucża a wobkrucża, ſo žmy jedyn lud a jedyn narod. A »Lipje Sserbſkej« hiſchcže raz: „Na mnohe lěta“.

S Rakez. Sajimawa hońtwa ſa jenym paduchom žo ſańdženu žobotu ſ Rakez do Njeżwacžidła wotmě. Wěſty Bergan ſ Komorowa pola Klukicha bě želeſniſkemu džěłacžerjej w Sderi jězdne koło kradnył. W Rakezach chzyſche jo wón pola Hawſchtynka pſchedacz. Temu pak žo wěz prawa bycz njeidaſche a wón teho dla pſchedawarja wotpokaſa. Tola knježi hejtman Niems žo narěczecz da a koło ſa 35 hriwnow kupi. Pjenjeſy doſtawſchi mějeſche žo paduch hnydom ſ procha. Mjes tym bě Hawſchtynk pſches teleſon ſhonił, ſo je žo koło w Sderi kradnyło a ſo je paduch ſ Komorowa. Tutón pak bě do Njeżwacžidła ſchoł a chzyſche žebi tam, dokelž jemu w żołdku khětro korczeſche, w dwórniſchczowej reſtawraziji derje ſeżkodžicz dacz. Prjedy pak hacž wón žnědanje dojě, jemu naſtrózazu powjeſcz pſchipowjedžichu, ſo jeho żandarmej pſchepodadża. Paduch teho dla woſtajiwſchi žnědanja czekny, tola želeſniſzy džěłacžerjo žo ſa nim puchczichu. Jeho bórſy doſcžěhnychu a Rakeczanam pſchepodachu, kotſiž běchu mjes tym do Njeżwacžidła dojěli. Wot tutych lohki ptaczk do rukow żandarma pſcheńdže.

S Rakez. Czežke njeſboże je žwójbu jeneho tudomneho ſamkarja podeſchło. Wutoru rano w 7 hodžinach chzyſche macz džěcži ſe ſpanja wołacz, kotrež w naſtwje ſpachu. Na ſkhodach pak žo wobžunywſchi żona tak njeſbożownje dele padże, ſo bjes wědomnja leżo woſta. Każ je žłyſchecz, žo pak jej wědomnje po něczim wróczi, tak ſo je nadžija, ſo žo wona žwojim žwójbnym ſdžerži.

S Rakez. Njeſbożowneje luboſcže dla je tu jedyn 20 létny mkodżenz na ducha ſkhorił. Njeſbożowneho žu dyrbjeli do błudnizy we Wulkej Sswójnzy dacz. Każ je žłyſchecz, je wón jenu holzu w Holeſchowje lubował, kotraż pak je žo wot njeho njeſnateje pſchiczinu dla wotwobroczka.

S jeneje holanſkeje wſzy. Podawk njewſchědneje wobſchudy žo tu powjeda a kedžbliwoſcz na žo wobroczi. Njech je kóždemu k powuczenju: Jedyn khěžkař chze žebi zentrifugu kupicz; pucžowař ſnateje fabriki k njemu pſchińdže, jeho w korczmje wożebje dó ſtwy wosmje, ſo by ſ nim ważnu wěz wucžinił. Ale kak žo wbohi człowjek naſtrója, jako ſhoni, ſo je žo na to podpiſał, ſo wob léto 25 maſchinow pſcheda a k temu je „wechſel“ na 2500 hr. wuſtajił. Na to je žo podpiſał; prajene jemu pak jenož bu, ſo dyrbi žo na 2 papjerzy podpiſacz, potom žwoju ſkaſanu zentrifugu doſtanje. S tajkej wobſchudu žo ludžo, kotſiž po wżach dwór wot dwora běhaju, ſabjeraja. Njech žebi ſ teho kóždy wuczbu wosmje, ſo žo na niczo njepodpiſche, ſchtož jemu tajki zuſy człowjek prjódk pokoži. Do żaneho njeſboża njepſchińdže, ſchtóž žebi rezept wot tamneje hoſpoſy ſkaſa, kotraż žebi wſa kij a tak žwój dwór wurjedži.

S Konjez. Na žwjatu Marju wotmě žo tu hłowna ſhromadžiſna Towarſtwa Sserbſkich Burow ſa Ralbiczanſku wożadu, kotraż běche jara derje wopytana. Knjes pſchedžyda Wicżas-Rózenczanſki powita pſchitomnych a ſpominaſche na ſemrjety žobuſtaw knjeſa Jakuba Schoktu. Shromadženi k jeho czeſczi poſtanychu. Potom napominaſche k prawje dobremu porjadej woželbje w płaczenju, ſażudžowaſche wſchelake pſchiżłodżaze rěcže a ſkónczi ſ pſchecžom, ſo by Bóh żohnował dale towarſtwo, każ tež ſtatoki a żně žobuſtawow.

Na to poda pokładnik ſliczbowanje wot léta 1909. S njeho ſhonichmy, ſo mějeſche towarſtwo

22714 hr. 11 np. dokhodow a
21648 = 20 = wudawkow; potajkim ſbytk
1065 hr. 91 np. w pokładnizy.

Ssobuſtawaj kk. Wjazżławk-Konjeczanſki a Jakub Zyż-Nowożlczanſki mataj ſliczbowanje pruhowacz.

Potom wuradžowachmy wo hnojach a żymjenjach. Budžemy dale najlěpſche drużiny kupowacz.

Wumjeńkarjej Pětr Lebſa ſ Ralbiz a Jak. Schelz ſe Schunowa buſchtaj, džiwajo na jeju ſażkużby wo ſakoženje a roswicže towarſtwa, jenohłóżnje ſa „czeſtneju“ žobuſtawow pomjenowanaj.

Dale powjedaſche žo hiſchcže wo žadowych ſchtomach a wſchelakich żórkach ſkótnych natykowazych khoroſczow. — Duż w Bożim mjenje do 22. léta!

S Kulowa. Sa tudomneho měſchczanoſtu žu na měſto dotalneho měſchczanoſty, kn. Schloſſareka, kotryż khorowatoſcže dla wot żwojeho ſaſtojńſtwa wotſtupi, ſarjadniſkeho dobrowólnika Prauſu ſ Leobſchütz wuſwolili.

S Delnjeho Wujeſda. Tudomna gmejnſka a wożadżina zyrkwina rada je w pſchitomnoſczi patronatſkeho ſaſtupjerja, měſchcža-

nosty Hamanna ſ Wojerez, jenohlóßnje wobſamkla, nowy farſki dom natwaricź.

S Wojerez. Tudomna präparanda ſa wuczeŕſki ſeminar dale woſtanje. Krajnoſtawſki ſaſtupjeŕ naſcheho wokrjeßa, knjes ſ Goetz, je ßo ſ wuſpěchom wo to pola miniſtra roswuczenje prózowal.

S Rychwalda. Njedźelu ßo w tudomnym Viewegez hoſczenzu ſhromadźiſna wotbywaſche, w kotrejź ßo wo twar żeleſnizy ſ Běleje Wody do Wósborka jednaſche. Sſylny wopyt ſhromadźiſny bě ſ dopokaſmom, ſo ßo w naſchich ſtronach ſa tule naležnoſcź jara ſajimuja. Knjes farař Wanka, kotryż je hižo ſa żeleſniſkim komitejom w Běłej Wodźe a Wósborku jednał, rosprawu wo nětcziſchim ſtawje żeleſniſkeho twara poda a pſchitomnych ſaſtupjerjow Rychwalda, Wunſchowa a Wochos namołwjeſche, ſo bychu 6 ſtawaty komitej wuſwoliłe, kotryż by żeleſniſki twar ſpěchował. Mjenowane gmejny ßu ſwólniwe, trěbne leżomnoſcźe ſa twar darmo pſchewoſtajicź abo je ſ gmejnſkeje kaßy kupicź. Sajimanje ſapóßkanzow w krajnym a khěżorſtwowym ßejmje a miniſterſtwa dyrbi ßo ſa żeleſniſki twar ſ petizijemi ſbudźicź.

S Krjebje. Do njelubych wuſkoſcźow ſtaj wóndano tu nawoženja a njewjeſta ſe ßußodneje wßy pſchiſchkoj. Na ſtawniſtwje jene pſchipowjedanje pobrachowaſche. Duż dyrbjeſche ßo ſkoku jedyn póßelnik do njewjeſcźineho poßlednjeho pſchebytka, do jeneje wßy pola Wósborka, póßlacź. Hakle ſa ſchtyri hodźiny ßo ważna liſcźina pſchinjeße, tak ſo móżeſche ßo wjeczor ½8 hodźin pſchi ßwěży zyrkwinſke wěrowanje wotměcź.

S Hory pola Mužakowa. Nahłu ßmjercź w ſaſtojniſkej ßłużbje je njedźelu żandarmſki wachtmiſchtr Haaje ſ Mužakowa wumrjeł. Wón mějeſche tu poliźajiſku nadkedźbu nad jenej politiſkej ſhromadźiſnu. Na dobo wón ſ wamoru wobjaty padny. Pomoznimi wobdźělnizy w ſhromadźiſnje jeho do jeho wobydlenja dowjeſechu. Boża ruczka bě żiwjenju ſtatneho muża kónz ſcźinika.

Přilopk.

* Krawne ſpytane mordarſtwo a ßamomordarſtwo je ßo ſchtwórtk tydźenja w nozy w jenym hoſcźenzu w Draždźanach ſtako. Tam je 21lětny pſchekupz Artur Freund ſe Spremberga 17lětnu pincźnizu Emmu Donathez ſ Hodźija ſ revolverom do ſpanja tſělił a ßmjertnje ſranił a potom ßam ßebje ſatſělił. Freund, nimo měry lohki a bjeßßwědomity cźłowjek, kotryż bě pola ßwojeho rana, jeneho fabrikanta w Sprembergu, ſ pſchekupſkim pucźowarjom, bě ßo ſ Emmu Donathez w Korſumju ſeſnał, hdyż bě wona ſ pincźnizu w tamniſchej herbſkej grychcźe. Wot tam ßo wona do Neußalza pſcheßydli, hdźež bě měſto w jenej khoſejowni namakała. Freund bě na to ſe ſtajnym hoſcźom w khoſejowni. Dokelż bě lohki pachoł wjele dołha naſpraſkał, wón Emmu Donathez narěcźa, ſ nim cźeknycź. Hižo prjedy bě wón jenemu hoſcźenzarjej, kotryż bě jeho wo pjenjeſy pominał, hroſył, ſo ßo ſatſěli, a tole wotmyßlenje je wón roßßudźił, ſkónczńje do ſkutka ſtajicź, hdyż bě něſtotre dny ſ wjeßełymi towarſchemi pſchejuſtał. Njedźelu ßo wón ſ jeneho wulěta do Czech do Neuſalza k ßwojej lubej wróćźi. Freudowa macź wo tym ſhoniwſchi po njeho do khoſejowneje pſchińdźe a jeho proſcheſche, ſo by ſ njej domoj ſchoł. Tola maczerne napominanja běchu podarmo, njeporadźeny ßyn w khoſejowni woſta a ßwoju lubu narěcźa, ßo ſ nim ſ procha měcź. Emmje Donathez ßo wotjěſd ſ tym połóži, ſo bě jej jejny hoſpodaŕ porucził, póndźelu do Korſymja po ßwoju invalidnoſcź ſawěſcźazu khartu dojěcź. Hdyż bě ßebi tam Freund hiſchcźe pjenjeſy napożcził, wón ſe ßwojej lubej do Draždźan wotjědże. Tam ßebi Freund w jenym hoſcźenzu bydło wotnaja a ßo jako fabrikant Freund ſ mandźelſkej do zuſbniſkich knihow ſapißa. Schtwórtk ßo wón do jeneho druheho hoſcźenza pſcheczahny. Hiſchcźe poſdźe wjeczor wón ſe ßwojej lubej w jědźerni wjeczerjeſche a wokoło 10 hodźin ſpacź dźěſche. Pjatk rano wokoło ½10 hodźin ßo na dobo ſwón ſtwy, w kotrejź Freund ſe ßwojej lubej pſchebywaſche, móznje ſaſwoni. Stwinſka holza pak ſtwu ſamknjenu namaka. Wona po hoſcźenzarja dźěſche a hoyż tón durje rospaczi, ßo jemu hróſbny napohlad poſkicźi. Na teppichu Freundowa luba ſ ranu we hłowje leżeſche, ſ kotrejež krej cźecźeſche. We łożu, ſ krwju polatym, jejny lnby, do hłowy dwójzy tſělany, morwy leżeſche. Holza hiſchcźe ßłabje dychaſche. Ju do měſchcźanſkeje hojerńje dowjeſechu. Sſnadź ßo jej żiwjenje ſdźerži.

* (Spytane rubjeżne mordarſtwo w ſchuli.) Hdyż póndźelu wjeczor w 11. hodźinje żona zyrkwinſkeho wucźerja Reinholda w Großweitzſchenje pola Lipſka do nuſnika ßwojeho wobydlenja ſaſtupicź chżyſche, jej jedyn mužſki napſcheczo ſtupi, a jej ſ elektriſkej latarnczku mjes wocźi poßwěcźiwſchi ju ſ revolvrom do ſadnjeje hłowy a ſchije tſěli. Sſwoju żonu ſakſchicżecź ſaßłyſchawſchi wucźeŕ pſchiběża a nawalnika dźerżeſche, hacź druſy ludźo na pomoz pſchiběżachu, hacź runje bě ßo też jemu wutrobno ſ jenej kulku ſ łohka ſranikło. Nawalnik bě 19lětny krawſki pomoznik Gühne, kotryż je ke kantorej Reinholdej do ſchule khodźił a kotrehoż ſtarſchej pódla ſchule bydlitaj. Młody cźłowjek ßo wuſna, ſo bě ßebi wotmyßlił, pjenjeſy kradnycź a ſo je ßo hižo hody 1907 na jenym měſtnje nutsdobył. Pódla revolvra a patronow też wulku titu popjera w jeho draſcźe namakachu.

* (Pokhroma w Barlinje.) Khěżorſke ſtrowotne ſarjadniſtwo je woſjewiło, ſo je w Barlinſkej rěſarni mjes howjaſym ſkotom pokhroma wudyrika.

* (Potepjenje franzowſkeje parneje łódże „General Chanzy“.) W ßrjedźoſcmſkim morju pſchi ſchpaniſkej kupje Minorka je ßo ßrjedu łódź „General Chanzy“ potepika. Łódź, na kotrejź bě 87 pucźowarjow a 47 muži wobßadki, bě pjatk ſ Marſeilla do Algiera wotjěła. Mjes pucźowarjemi běchu mjes druhimi jedyn hejtman, dwaj ſeutnantaj, dwaj podoffizěraj, ſchěſcź wojakow, jedyn duchowny, dźewjecź ſjawnych ſpěwarjow a ſpěwarkow. Łódź mějeſche 222 póſtſkich měchow pſchi ßebi. Njedźiwajcy ſatraſchneho wichora ßo wona ſ woprědka na prawej cźarje dźerżeſche, tola hdyż dyrbjeſche pſches kanal mjes kupomaj Minorku a Mallorku pſchejěcź, kapitan pucź mißny. Łódź do jeneje ſkały ſawadźi a ßo do dweju pokojzow roswali. Sa nětkotre wokomiki żołmy łódź pócźrjechu. Zyłe mužſtwo ßo tepi, runje tak pucźowarjo hacź do złonſteho ſaſtojnika Marcela Badeza, kotrehoż żołmy na brjoh wucźißnychu. Tutón wo njeſbożu ſcźěhowaze powjeda: 9. februara pſchipoldnju na łódź ſtupich, ſo bych ßo do Algiera dowjeſł. Pódla mje bě na łódźi hiſchcźe něhdźe 100 pucźowarjow. Bórſy po wotjěſdże ßo ßylny połnózny wětr roſputa. S nim ßo jěſba ſpěchowaſche. Na druhi dźeń ßo ſe ßylnym ſtorkom ſe ſpanja wubudźich. Sdaſche ßo, ſo je ßo łódź ſ jenym bokom na ſkału cźißła. Na praſchenje, ſchto je ßo ſtało, mi matroſojo wotmolwichu, ſo niczo dale njeje. Njewěrjach pak jim a něhdźe ſ 30 pucźowarjemi na łubju běżach. Żołmy, wyſchſche muża wyßoke, ßo pſches łubju walachu. Jena ſ nich powjaſy ſwottorha. Wjele pucźowarjow, kotſiż ßo powjaſow dźerżachu, ßo do morja ſtorhny. Ja ßam ßo jeneje hrjady doßahnych, kotruż njepuſchcźich. Widźach, ſo ßo ßłabſcha żołma k rosbitej łódźi bliži, ſ njej ßo ßobu puſchcźich. Dokelż ßym ſ dobrym pluwarjom a w bliſkoſcźi brjoh kiwaſche, ßo nadźijach, ſo ßo wukhowam. Krótko po tym ßo ſe ßylnym ſaducźom wětra na brjoh cźißnych. Hdyż ßo roshladach, bě ßo łódź ſhubiła. Dyrbju pſchiſpomnicź, ſo do morja padnywſchi, ſatraſchny buchot ſaßłyſchach, każ ſo by parny kotoł rosbuchnył. S dobom ßo mi pſches hłowu jedyn ßud pſchewali. Hdyż běch ßo brjoha pſchimnył, ranje ſaßwita. Nětko mózach moje ſrudne wobſtejnoſcźe pſchewidźecź. Pſchede mnu niczo njewidźach, khiba łódźine rosbitki. Wichor żałoßnje ſakhadźeſche. Zyły dźeń dyrbjach w ſkałobje woſtacź, w kotrejž běch wucźek namakał a ßo ſ deſkami trochu pſched żołmami ſchkitach. Jako żiwnoſcź mi ßyre běrny ßłużachu, kotreż bě woda k brjohej pſchiplawiła. Naſajtra mózach na něhdźe 50 metrow wyßoku ſkału ſaléſcź a ſ wulkim napinanjom hacź k jenemu domej dźěch, hdźež mje ſ jědźu a picźom ſaſtarachu. Potom mje do měſta Cindadele dowjedźechu, hdźež ßo po namołwjenju konſularneho agenta tſjo lěkarjo wo mnje prózowachu. Woni ſpóſnachu, ſo běch ßo jenoż ſ łohka ſranił.“ — Badez ßo ſkónczńje wyſchnoſcźi ſa doſtatu pomoz dźakuje.

* (Łódź ßo rosbiła.) Amerikanſka łódź „Lima“ je ßo w Magelhaenſkej dróſy rosbiła. Jendźelſka parna łódź „Hathumet“ je 205 woßobow ſ „Limy“ wukhowała. 88 woßobow je na „Limje“ woſtało, dokelż njebě móżno, je wukhowacź. Prěni wjeßkował a něhdźe 50 pucźowarjow je ßo tepiło. Kapitan „Hatumeta“ je do Liverpoola ſcźěhowazu powjeſcź póßłał: 8. februara wjeczor ſignale nuſy ſaßłyſchach. Rano w 5 hodźinach „Limu“ pſchi wjeczornym brjoſy Huamblina wuhladach. Wona bě na dno morja ſajěła. Żołmy ßo pſches łódź walachu. 300 pucźowarjow bě na łódźi. Kapitan wo pomoz proſcheſche. „Hatumet“ ßo ſakótwizowa a ſ pomozu jeneho powjaſa ludźi ſ rosbiteje łódże do ßwojich cźołmow cźahaſche. Pſchi tym ßo jedyn cźołm ſhubi. Cźołmy „Limy“ běchu ßo wottorhnyłe. Pſchezo pſchibjerazy wětr a hobrſke żołmy rosbitu łódź na druhi bok ſtorhnychu, a pſchi tym ßo powjas wot njeje wottorhny. Dalſche wukhowanje bě teho dla njemóżne.“ Póndźelu je jena wójnſka łódź „Limje“ na pomoz jěła. Dalſchich powjeſcźow njeje hiſchcźe dóſchło.

* Rubjeżneho mordarja, kotryż je w Bogußlawizach pschi prusko-ruskich mjesach jenu ßwójbu, ſ woßom woßobow wobſtejazu, morik, ßu ſkónczńje ſaßkapili. Wón je ruſki wojeŕſki cżeknjeny Koszinſki a je ßo hižo ßwojeho hróſbneho njeſkutka wuſnał. Koszinſki je ſa pok hodżiny zyku ßwójbu ſkónzował. Na to je ßo draſtu ſkónzowaneho woblekł a ßwoju krwawnu uniformu w jenej fajmje ſkhował. Tule uniformu ßu pſched rydżenjom wußlędżili a tak ßlęd ſa Koszinſkim namakali.

5. dezembra je morđar do Bytomja w Hornjej Schleſyſkej pſchiſchoł. Tam je wón hacż do 5. februara dżękał. Każ wón praji, chzyſche wón tamniſcheho direktora ſkónzowacż, pola kotrehoż bě wjele pjenjes widżał. Tole wotmyßlenje pak wón njeje wuwjeſcż mohł. K woßmemu mordarſtwu je jeho, każ mordar powjedaſche, ſcżěhowoza wobſtejnoſcż dowjedła. Wón bě do mordarſtwa Waßilewſkeho proßył, ſo by jemu nješchto pjenjes dał. Tón jemu rjekny, ſo żanych pjenjes nima, ſo pak bliżſche dny wjetſche pjenjeſy ſamèni a jemu potom żadanu ſumu da. Duż ßebi Koszinſki myßleſche, ſo ma Waßilewſki wjetſchu ſumu pjenjes doma. S tym je ßo wón k woßmemu mordarſtwu pohnuł.

Wußudżenja.

Pſchißażny ßud. Dla ſkónzowanja dżeſcża ßu ßkużobnu dżowku Hanu Bilkez ſ Barta, na poßled w Bacżonju ßkużazu, dżiwajo na woßebite wobſtejnoſcże pſchi ſkucżenju k jaſtwu na 2 lěcże a k ſhubjenju cżeßnych prawow na 3 lěta ſaßudżili. Ju winowachu, ſo je loni 18. novembra ßwoje njemandżelſke dżěczo ſkónzowała, dokelż bě ju jejny luby wopuſchcżił a ßo ſ jenej druhej holzu woženił.

✕ 21 lětny büfetier Ernſt Tr. Hartſtein, w Porſchizach narodżeny, na poßled w Draždżanach bydlazy, mějeſche ßo dla wopacżneje pſchißahi ſamolwicż. Wón bě w jenej ſkórżbje dla alimentow na ſchkodu kowarja Nowaka w Thonbergu pola Kamjeńża lohkomyßlnje wopak pſchißahał. Hartſtein lěto jaſta doſta.

✕ Wjeczor 10. oktobra 1909 k wojakam wuſběhnjeni pacholjo ſ Hnaſchez w tamniſchim Bergmannez hoſcżenza ßwoje wotßalenje ßwjecżachu. Wſchi tym bě tež 22lětny blidarſki pomoznik Schröter pſchitomny. Wón rejwarki wobcżeżowaſche, ſ kotrychż wón jenu na blido położi, druhe wón ſe ſale honjeſche a bě ſe ßwojej njehornoſcżu ſ powſchitkownym pohórſchenjom. Wſchi tym ßo wón ſ pohonczom Anderſom do ſwady da, do kotrejež ßo tež pohoncż Schneider, kowarſki pomoznik Lange a ßedkarſki pomoznik Reinel měſchachu. Skónczńje hoſcżenzaŕ Bergmann Schrödera ſe ſale wuwjeſcż da. Tón pak domoj njeńdżeſche, ale ßo wo wßy ſkhowa, ſo by na Schneidera cżakał a jemu nješchto wotkożił. Wón wjedżeſche, ſo Schneider ßwoju lubu, ßkużobnu dżowku Idu Gwandez, pola kublerja Sarinka ßkużazu, domoj pſchewodżi. Wokoło 1 hodżiny ßo Schneider na dompucż ſe ßwojej lubej naſtaji. Pſched Sarinkez dworom Schröder ſ jeneho kerka wulecża a ſe ßwojim wukhodżowanſkim kijom Schneidera ſ tajkim wotmachom pſches hłowu praßny, ſo kij roſlecża. Na to chzyſche hiſchcże wón Schneidera do rěcżki cżißnycż. Gwandez wo pomoz wokajo po wßy běżeſche. Na jejne wokanje kowarſki pomoznik Langa pſchiběża, ſo by hladał, ſchto je ßo ſe Schneiderom ſtało. Langa ßo ſe Schröderom ſetkawſchi ßo ſ nim do wurěcżowanja da. Mjes tym tež druſy pacholjo pſchińdżechu a ßo k nimaj pſchidachu. Na dobo Schröder nóż wucżahnywſchi k Schneiderej ſkoczi a jemu nóż do lěweho ſpanja ſtorczi, tak ſo Schneider k ſemi padnywſchi ſa morwy leżo woſta. Potom hiſchcże Schröder kowarſkeho pomoznika Langu do bjedra a do cżoła kłó a cżekny. Schneidera do Langez khěże donjeßechu, hdżež bórſy wumrje. Pſchi lěkarſkim pſchepytanju ßo pokaſa, ſo bě ßo nóż pſches nop ſtorcził a ſo bě kónczk noża ßo wotlemił a w koſczi tcżazy woſtał. Langowe ſranjenje bě mjenje cżeżke, wón je ßo ſaßo doſpołnje wuhojił. Schrödera k khoſtarni na 6 lět 9 měßazow a k ſhubjenju cżeßnych prawow na 8 lět ſaßudżichu.

Nětotre dżělacżerki

ßo pſchijimaju

w fabrizy ßłomjanych wobalkow we Laſu.

Drjewowa awkzija: Pondżelu 21. februara popołdnju w 1 hodż. budże ßo w Heimrichez hoſcżenzu w Bukezach palne drjewo a żerdże ſ Wujeżkowſkeho revěra na pſcheßadżowanje pſchedawacż. — Wutoru 22. februara popołdnju w 2 hodżinomaj na Wulkodubrawſkim revěrje. Shromadżiſna pola Brěmjenja.

Drjewowa awkzija.

Pjatk 25. februara t. l. ma ßo po 1dnju wot **3** hodżin w **hoſcżenzu** w **Hunczerizach** ſcżěhowaze

na Huſcżanſkim revěrje

we wotdżělenju 1. (pſchi wowcżeŕni), 2. w cżornym drjewje, 3. na winizy, 4. pola Nowych Drużkez, 5. a 6. w Kocżiczańſkej holi, 12. na liſchcżej horje, 18., 19., 20., 21. w Huſcżanſkim lěßu, 22. w Hopjenzez khójnach, 23. w Dubiczu, 24. pſchi hornczeŕſkim haczenju, 25., 26., 27. w Zicżanſkim haju a w parku ſeſtajene drjewo na pſcheßadżowanje pſchedawacż, jako:

889 ſchmrěkowych krutych żerdżow, 8—15 cm delnjeje tołſtoſcże,
494 ſchmrěkowych żerdkow, 2—7 = = =
250 rm **mjehkich klumpachow,**
40 = **twjerdych klumpachow,**
20 = **mjehkich repuchow,**
50 = **twjerdych repuchow,**
428 = **mjehkeje palneje walczinu,**
63 = **twjerdeje palneje walczinu.**

Huſcżanſke hajniſtwo, 15. februara 1910.

O. Mendte.

Drjewowa awkzija.

Na tachantſkim hajniſkim **Sderjanſkim revěrje** ma ßo

pondżelu 21. februara 1910 dopołdnja wot 9 hodżin

něhdże **40** rm **twjerdych, 120 khójnowych kuluchow,**
30 twjerdych, 50 khójnowych kuluchow,
90 rm **twjerdeje walczinu,**

ſeſtajenych pſchi ſkotym hacże pola Sderje ſa hnydom hotowe pjenjeſy na pſcheßadżowanje pſchedawacż.

Shromadżiſna na Sderjanſkim knjeżim dworje.

W Sderi, 11. februara 1910.

Tachantſke hajniſke ſarjadniſtwo.

Drjewowa awkzija

na Połpiczańſkim ſtatnym revěrje

pondżelu 21. februara 1910 dopołdnja wot 9 hodżin w Klukſchu w Schuſterez hoſcżenzu.

7	rm	**brěſowych palnych ſchcżěpow,**	we wurubach a jenotliwje pola Połpiz, Noweje Wßy, Wotpoczinka, w Boroſchczach, a w Brěſynjanſkej a małej holi.
82½	=	**khójnowych ſchcżěpow,**	
22	=	**brěſowych a dubowych klumpachow,**	
2½	=	**brěſowych a dubowych repuchow,**	
611	=	**khójnowych repuchow** (klumpachow),	
10½	=	**brěſowych a dubowych hakoſow** (ßkabe klumpaſchki),	
1030½	=	**khójnowych a dubowych hakoſow** (ßkabe klumpaſchki),	
35	=	**pjenkow,**	

Wſcho drjewo je pſchi pucżach ſkładżene a ßo derje wotwjeſcż hodżi.

Podpißane revěrſke ſarjadniſtwo w naſtupanju wużitkoweho drjewa dalſche wukaſuje.

Se ßwobodneje ruki ßo **palne drjewo** po khětro poniżenych płacżiſnach w kóżdym cżaßu pſchedawa.

Kralowſke hajniſke revěrſke ſarjadniſtwo w Połpizy.

Drjewowa awkzija

na Kupjanſkim revěrje.

Wutoru 22. februara 1910 ma ßo

200 tołſtych khójnowych dołhich hromadow,
hacż do 10 m dołhich,
50 rm **khójnowych kuluchow**

ſa hnydom hotowe pjenjeſy, ſ wuměnjenjemi, prjedy woſjewjomnymi, na pſcheßadżowanje pſchedawacż.

Dobre wotwożenje.

Shromadżiſna ½9 hodżin w hoſcżenzu w Komorowje, pocżeżnje w 9 w ſkale.

Kupjanſke hajniſke ſarjadniſtwo.

Tsihwĕsdowske tsĕschne

zyhele w rjanych njeshinitych barbach, **plestrowanske klinkerske zyhele** s 8 hkowcžkami sa pschejĕsdy, hródže, dwory atd., **zyhele k hrjebiczkam, zelesne klinkerske, wodunjepschepuschczate polne a dzĕrkate zyhele, schamottowe zyhele**

porucza

Pawoł Arnold,

parna zyhelnicza w Tsjoch Hwĕsdach

(Dreistern) pola Budyschina.

Kschemjenjowe jamy. Telefon: Budyske sarjadnistwo czo. 11.

Njedźelu samknjene.

W. Häcker.

Wolmjane a bawlmjane twory

w Budyschinje na žitnej haßy 7.

Wulki wubjerk

wolmjanych a polwolmjanych

ßuknjowych tkaninow.

Koschlazy barchent. | Hotowe ßuknje.
Jakowy barchent. | Hotowe schórzuchi.

Sprawne poßkuženje. — Tunje placzisny.

Wschędny, mjenje a lichse cło. Jedyny tajki dom.

Wobhladanje bjes kupjenja dowolene.

Th. A. Wällnitz naslĕdnik

w Budyschinje

9 na ßukelnjskej haßy 9.

Najtuńsche kupowanske žórko

sa

njewjesczinske wuhotowanje

a

jednotliwe meble

solidneho a modneho dźĕła.

Sprawne poßkuženje.

Pschi hotowych pjenjesach rabatt.

Ssamßna pólstrowatnja.

Konditornja a khofejownja

R. Lehmanna (prjedy Nauki)

na ßerbskej haßy cźißko 8

porucza ßwoje mĕstnosczе dobroczіwemu wopytowanju.

Pschihódny pschebytk!

Najlĕpsche napitki, ff. konditorske twory,

Torty, tykanzy, baby atd.

jako dary s kóždym žadanym napißmom sa kóždu składnosć

ßo hodźazym.

Schokolady. — Mjedowe tykanzy.

Serbske blido

kóždu wutoru w 5 hodźinach.
Wschitzy dobri Sserbja ßu witani.

Dobru **lanu muczku**

porucza

Khorla Kahrowe.

Pißarnja

sa kupne, hypothelske, dismembrazijske, testamentiske a sawostajenstwowe wězy je wot nětka na

Moltkowej drósy czo. 1

po 1 skhodże, hosczenz Gambrinus.

Max Frenzel.

Khěža

sa mjeńschich sastojnikow abo lĕpschich dźĕlaczerjow ßo pschihodźaza a se 6% ßo danjaza, je pschi napłaczenju 3000 mk. na vschedań. Wona 10 minutow wot Budyschina leži a ma elektriske wobßwĕtlenje. Dalsche je shonicz we wud. Serb. Nowin.

Tyscheŕnja

na pschedań.

Sswoju w dobrym rjedże ßo namakazu tyscheŕnju se wschĕm gratom a žiwym a morwym inventarom chzu pschedacz. K njej 7 jutrow polow, pschi domje leżazych, ßkuscha.

Pawoł Nowak w Dubom

pola Borschcże w Hornjej Kuźizy.

Kowařski měch (dujak)

derje sdźerżany, je na pschedań w **Zimmermannez** woknowej dźĕlaŕni w Budyschinje.

Kowařnja

w Hornim Hunjowje pola Hodźija je hnydom na pschedań. Dalsche wukasuje kubleŕ Würgatsch tam.

Sa ßwoju pschedawořnju kolonialnych tworow derje wotczehnjeneho hólza, ßyna sprawneju starscheju, jako **wuczobnika** pytamoj.

Ginzel & Ritscher

na wulkej bratrowskej haßy.

Rĕsniskeho wuczobnika

pyta **Max Henker,** rĕsniski mischtr na sadnjej bohatej haßy.

Pjekařski wuczobnik

dobre wuczbue mĕstno dostanje pola **G. Jägera,** pjekařskeho mischtra w Budyschinje na nowosalzskej drósy.

Murjerjow

a czeßliskeho wuczobnika

pyta twarski mischtr **Jurij Hauser** na žitnej haßy 9.

Kowařskeho pomoznika

hnydom a **wuczobnika** k jutram pyta **Klimant w Radworju.**

Pomoznika

a wuczobnika

pyta **J. Mĕrczink,** krawski mischte w Baczonju.

K ßobu bydlenju pschi jenym realnym schulerju ßo hischcże jedyn schuleŕ abo wuczobnik do dobreje a tunjeje pensije pyta. Dalsche je shonicz pola Redoweje na Tšĕlanskej drósy 17, rózk rĕžarnineje dróhi.

Serb. tow. „Lipa“

za Rakecy a wokoln.

změje, da-li Bóh, jutře njedźelu, 20. mał. rózka, pop. z dypkom 4 hodźin w Sokec hosćeńcu swoje

měsačne posedźenje.

Wšĕ lube sobustawy a hosći w bohatej ličbje wočakuje

předsydstwo.

Jutrnica,

serbske tow. za Njeswačidło a wokolinu,

změje **jutře njedźelu 20. mał. rózka** popołdnju pola Weberec měsačnu zhromadźiznu.

Dokelž budże so wo važnych wĕcach jednać, mjez druhim tež wo założeńskim swjedźenju, přińdźće wšitcy! Hosćo su nam lubje witani!

Předsydstwo.

Wuczobnika

s pschihódnymi wumĕnjenjemi pschijima kowařski mischtr **E. Paul** w Krjebi.

Holzu, kotraž chże

schwalczistwo

nawuknycz, k 1. haprleji pyta

Marja Kuhmannowa

w Rakezach.

Kuchařki, stwinske a ßkužobne holzy, mlokowe a hródźne džowki, dźĕlaczerske ßwójby, tsczakow a wolazych pschi wulkej msdże pyta **Schmidtowa,** pschistajerka na kotołskej haßy 34 po 1 skh.

Kuchařki, stwinske a ßkužobne holzy, mlokowe holzy, hródźne džowki, holzy k ßwinjom, wotroczkow, ßrĕnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźĕlaczerske ßwójby pyta hnydom abo posdźischo pschistajerka **Görlichowa** na ßukelnjskej haßy 1 na rózku žitnych wikow w cžrijownі knjesa Heinr. Mohra.

Sskužobna holza

nashonita a ßylna ßo k 1. měrzej pyta na Albertskim mĕstnje czo. 6 po 1 skhodże.

Sskužobnu holzu

ßylnu, hnydom abo najposdźischo k 1. měrzej pyta **Holan** we waggonowej fabrizy w Budyschinje.

Pĕstonczu

Sserbowku, kotraž ßo na hladanje makeho dźĕsczа wusteji, abo kotraž je hižo macz była, pyta pschistajerka **Herrmannowa** w Draždźanach Dippoldiswaldaergasse 6.

Hosposu

ßerbski rĕczozu, ßwĕrnu, sprawnu a pilnu, pyta jedyn swudowjeny ratař w Bukezach.

Dalsche je shonicz pola knjesa gmejnsk. pschedstejiczerja Sswory w Bukezach.

(K temu cźißku pschiloha.)

Pschiloha k czišku 8 Serbskich Nowin.

Ssobotu 19. februara 1910.

Placzišny rěsneho slotu na Draždžanskich slótnych wikach.

14. februara 1910.

Placzišny po zentnarjach s hriwnach.

Slótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha		Rěsna waha	
	hr.		hr.	
Woły:				
1. poknomjašne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hač do 6 lět	40	43	76	79
awstriske	48	50	84	86
2. mlode, mjašne, njewukormjene, — starsche wukormjene	35	39	71	75
3. žrěnjo pizowane mlode, derje pizowane starsche	31	34	67	70
4. šnadnje pizowane kóždeje staroby	25	30	57	65
Jałojzy a krowy:				
1. poknomjašne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	38	41	70	73
2. poknomjašne, wukormjene krowy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hač do 7 lět	34	37	65	69
3. starsche, wukormjene krowy a šnadnje wuwite młódsche krowy a jałojzy	30	33	60	64
4. žrěnjo pišowane krowy a jałojzy	25	29	55	59
5. šnadnje pizowane krowy a jałojzy	—		46	53
Byki:				
1. poknomjašne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	38	41	68	72
2. žrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	34	37	64	67
3. šnadnje pizowane	30	33	60	63
Cźelata:				
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	48	51	78	81
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	45	47	74	77
3. šnadnje wuwite wot zyza	40	43	70	73
Swinje:				
1. poknomjašne lěpschich rašow a jich skschiženjow w starobje hač do 1¼ léta	55	57	72	74
2. mjašne	53	54	70	71
3. šnadnje wuwite, tež ranzy a kundrošy	48	51	65	69

Placzišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:	W Budyschinje. 12. febr. 1910. wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.	W Lubiju. 17. febr. 1910. wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.
Pschenza bela	—	—	—	—	11	20	11	40
" žołta	—	—	—	—	10	80	11	20
" nowa	10	90	11	10				
Rožka	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa	7	75	8	87	7	60	7	80
Jačmjeń	7	50	8	—	7	—	8	—
Wows nowy (50 kilogr.)	8	40	8	50	7	70	7	90
Hróch	12	50	15	—	12	50	13	—
Woka	10	—	11	—	—	—	—	—
Jahły	15	50	17	—	16	—	17	—
Hejduschka	17	50	18	—	20	—	22	—
Běrny	2	30	2	70	2	20	2	50
Butra 1 kilogr.	2	50	2	70	2	50	2	70
Pschenična muka 50 "	11	50	20	75	19	25	20	25
Rjana muka 50 "	9	75	13	25	13	50	14	50
Ssyno 50 "	4	50	4	75	4	50	5	—
Ssloma 100 "	5	16	5	34	4	17	5	35
Prošata 696 schtuk, schtuka	14	—	29	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby (50 kilogr.)	—	—	6	25	6	30	6	50
Rjane wotruby (50 kilogr.)	—	—	6	50	6	50	6	80
Pschenični gris (50 kilogr.)	—	—	6	50	—	—	—	—
Rjany gris (50 kilogr.)	—	—	7	50	—	—	—	—

Na bursu w Budyschinje pschenza (bela) wot — hr. — np. hač — hr. — np., pschenza (žołta) wot 10 hr. 90 np. hač 11 hr. 30 np., rožka wot 7 hr. 75 np. hač 8 hr. 10 np., jačmjeń wot 7 hr. 50 np. hač 8 hr. — np., wowš wot 8 hr. — np. hač 8 hr. 20 np.

W Budyschinje placzesche: kórz pschenzy (bela) po 170 puntach — hr. — np. hač — hr. — np., žołta — hr. — np. hač — hr. — np., nowa: 18 hr. 53 np. hač 18 hr. 87 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hač — hr. — np. nowa: 12 hr. 40 np. hač 12 hr. 60 np., kórz jačmjenja po 140 puntach 10 hr. 50 np. hač 11 hr. 62 np.

Wiczne placzišny w Kamjenzu.

17. febr. 1910.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 50 np. hač 7 hr. 75 np., pschenza wot 10 hr. 90 np. hač 11 hr. 10 np., jačmjeń wot 7 hr. 50 np. hač 8 hr. — np., wowš wot 8 hr. 10 np. hač 8 hr. 30 np., jahły wot 16 hr. — np. hač 17 hr. — np. hróch 15 hr. — np., šyno 5 hr. 50 np., běrny 2 hr. 50 np., šloma (100 kilogr.) 5 hr. 83 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 60 np. hač 2 hr. 70 np.

Wjedro w Londonje 18. februara: Deschcź.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi smeje njedźelu Reminiscere rano w 7 hodź. farar Räda šerbsku spowjednu rěcź, ½9 hodź. duchowny Tischer šerbske a w 10 hodź. němske předowanje.

Pokutny dźeń smeje rano w 7 hodźinach duchowny Tischer šerbsku spowjednu rěcź, ½9 hodźin farar Räda šerbske a w 10 hodźinach němske předowanje. Sa snutskowne mišionstwo budźe kollekta. — Tydźenske sastojnske dźěła smeje farar Räda.

Wěrowani:

W Michalskej zyrkwi: Max Oswald Halma, fabrikar w Roswodezach, s Minu Emilu Kóčźkez w Hrubocźizach.

Křćeni

W Michalskej zyrkwi: Hana Frieda, Pawola Hermanna Petzolda, dźěłacźerja we Wurizach, dź. — Hilžbjeta Hana Marja, Alfreda Hermanna Matthienza, pišańskeho šlužobnika na Zidowje, dz. — Augusta Emilia Marja a Emilia Augusta Hana, Jana Gustava Göbela, fabrikarja na Zidowje, dwójn.

Zemrjeli:

W Michalskej wozadze: 13. februara: Khorla August Mikanja, fabrikar na Zidowje, 19 l. 8 m. 3 d. — 14. Ernst Bohuwěr Wjela, kublek w Hrubocźizach, 66 l. 8 m. 27 d.

W katholskej wozadze: 13. febr. Martha, Pětra Winklera, dźěłacźerja w Budyschinje, dź. 2 l. 7 m. 16 d. — Michał Handrik, wobšedźeł na Zidowje, 92 l. 3 m. 28 d.

Zyrkwinske powjesćze s Hodźija.

Njedźelu Reminiscere smeje rano ½8 hodź. farar Kschižan šerbsku spowjednu wucźbu, ½9 hodź. duchowny Voigt šerbske a w 10 hodź. němske předowanje. Popołdnju w 2 hodź. budźe katechismušowa wucźba sa šerbsku žónsku młodźinu.

Pokutny dźeń smeje rano ½8 hodź. duchowny Voigt šerbsku spowjedź ½9 hodź. farar Kschižan šerbske a ½10 němske předowanje. Psched durjemi je kollekta sa snutskowne missionstwo. Popołdnju w 4 hodź. je němska spowjedź.

Zyrkwinske powjesćze s Budestez.

Njedźelu Reminiscere smeje farar Domaschka rano ½8 hodź. šerbsku spowjedź, duchowny Bójź dopołdnja ½9 hodź. šerbske a 10 hodź. němske předowanje

Pokudny dźeń smeje duchowny Bojź rano ½8 hodź. šerbsku spowjecź, farar Domaschka dopołdnja w ½9 hodź. šerbske a w 10 hodź. němske předowanje. Psched zyrkwinymi durjemi šo kollekta sa pokład snutskomneho mišionstwa sběra. Popołdnju 5 hodź. smeje duchowny Bojź němsku spowjedź.

Sahrodnistwo

šadarskeje a sahrodniskeje schule w Budyschinje w Sakskej

ma

šadowe schtomiki najlěpscheje hódnoscże, k powschitkownemu płodźenju :: poručene, wotedacź.

Wyšoke schtomiki šo s hromadami plahuja. :: ::

Niske schtomiki. **Keŕkojte schtomiki.**

Sapiš płaczišnow a družinow darmo!

Po tunich płaczišnach poručam šwój derje wuhotowany skład ff. **domjazych, kuchińskich a hospodarskich wěžow, lakowanych a njelakowanych, blachowych lampow, latarńjow, žylindrow a šužokow, platow, płokanskich wanjow, bowow, myjnych stejakow, žimanskich maschinow, kupanskich wanjow, želesne pónoje a hornzy, hospodarske wahi, noże, widliczki, łžizy, nožowe korbiki, hospodarske młyny, hospodarske hamy, hospodarske a zokrowe tyče, rybowanske maschiny, mjašornbaze maschiny, mjašowe mjezki, schczětki, šerschczowe mjeczawy, zentrifugowe schczětki** atd.

Moritz Schulz, klampnarski mischtr : : : : :

pschi šerbskich hrjebjach 10.

— Wuporjedźerńja. —

Naſche

inventurske wupschedawanje

ßo 15. februara ſapoczinje a hacz do 28. februara traje.

Płaczišny ßu we wſchěch wotdźělenjach

wurjadnje tunje

poſtajene, a teho dla tule ſnatu ſkładnoſcz k tunjemu kupowanju k dobroczíwemu wobkedźbowanju poruczamoj.

Woßebje tunjo poſkiczamoj:

ſchtrympy, rukajzy, trikotowe a barchentowe ſchaty, ſchórzuchi ſa dźěczi a froſczenych, poßleſchczowe, blidowe a czělne ſchaty, gardiny, pſchikrywy (deki), teppichi.

Philippi & Co.

na bohatej haßy 3.

Telefon 488.

Stupnje a ſchkórnje

k konfirmaziji

a wſchě jenoż pomyßlne druziny

wobuća

ſa žónſke, mužſkich a dźěczi
porucza **w hobrſkim wubjerku**
po **ſnatych tunich płaczišnach**

prěnja a najwjetſcha czrijownja
w Budyſchinje

Pawoła Kristellera

na bohatej haßy 29,
ſ napſchecza hoſczenza winoweje kicze.

Ssuche

ſchleſyſke khójnowe a ſchmrěkowe deſki

laž tež
dubowe, bukowe, ruſke wólſchowe, lipowe
wſchěch ßo trjebazych tołſtoſczow a dołhoſczow,

ßuche ſchmrěkowe
hěblowane ſchpundowanje
(podražowane ſchwedſke)
4/4 a 5/4 cm wſchelakich dołhoſczow, tež
tſěſchne laty, ſchpalěrſke laty, czeńke deſki,
tramy (běrtliſke drjewo)
7/7, 8/8, 8/10, 10/10 a 12/12 cm tołſte atd. tunjo porucza

Schleſyſki drjewowy komptoir

Max Hitze
w Budyſchinje na Wjeleczanſkej dróſy 1.

Proßata Miſchnjanſkeje raßy

ßu na pſchedań na **ryczérkuble w Rakezach.**
Dalſche je ſhonicz pola inſpektora **Kocze** tam.

Sa tydzeń
džěčzazych ſchkórniczkow
wot 19. hač do 26. februara
ßo hiſchcze někotre **ſkładnoſtne dźělby**
mužazych, žonjazych, a konfirmandſkich ſchkórniczkow
ſ lakowanymi łapami a bjes nich, jenoż modneje formy a najlěpſcheho wudźěłka, po jenotnych płaćizſnach
8.75, 6.75, 5.50
pſchedawaju.

Dale dźělba **mužazych ſchnórowanſkich, cźehnitych a ſapinazych ſchkórniczkow** po 4.60 ſ kruteje kože a ſ hoſdźowanej póduſchu.

Dźělba **pacholazych ſchkórnjow,** krutych a trajnych, po 4.25.

Zhorjelska črijowa předawarńja
A. Jacobsohna
w Budyſchinje na bohatej haßy 7.
— Telefon 467. —

Ad. Rämſch naßl. w Budyſchinje
(mějeczel **Max Kirschner**)
pſchi butrowych wikach 1 **telefon cźißło 415**
porucza ßwoje daloko a ſchěroko ſnate
palenzy a likeury.
Roſeßkanje w cźwizach a bleſchach.
Proſchu ßebi płaćizſnowy ſapiß žadacź.

A. & W. Neuhahn
w Budyſchinje
na ßerbſkej haßy 4. Telefon 449.

K konfirmaziji:
ſaczne remontoirſke cźaßniki
prěnjoklaßne wudźěłki,
cźaßnikowe rjeczaſy
ſ woprawneho ſkoteho dubla abo běłeho metalla,
ff. ſaniklowane.
— Kavalěrſke rjeczaſy —
pſchipowſchaki — krawattowe jehły — medaillony — manſchettowe knefle — tykowe a khornarjowe knefle — chemiſettowe knefle atd. —
Najpoßledniſche nowoſcze. — Bohaty wubjerk.
Debjeńki
Kraßne nowoſcze **broſchow, nawuſchnizow, wokoło-ſchijazych rjeczaſow, medaillonow, wutrobow, łſchiżi-kow, pſchipowſchakow, narucznizow, pjerſchczenjow** atd. ſ woprawneho ſkoteho dubla, woprawneho ßlěbra, ſtareho ßlěbra, ſimili, korolla a jetta. **Wokołoſchijaze rjeczaſy** ſ woprawnych a podražowanych wóſkowych parlow, 1—8 rynczkatych.
— Debjeńki do włoßow —
Pſchedtyłanſke cźeßaki, poboczne cźeßaki, ſatykowaze cźeßaki, włoßaze ſpinki, włoßaze widliczki, włoßaze ſamki a **naczołniny, doſpołne garnitury** atd.
Bohaty wubjerk! Tunje płaćizſny!

Woprawdźity Brockmannowy
pizowanſki kalk
ſnamjenjow A a B
kaž tež **ßłone kulu;chki** k liſanju po fabrikſkich płaćizſnach.
Emil Dietrich w Lětonju.

Kosazekože
howjaſe kože,
cźelaze kože,
ſajecze, kaniklaze,
tkhórjaze, kunjaze,
kocze kože,
wowcze kože
a **wowczu wołmu**
po najwyſchſchich płaćizſnach kupuje
Heinrich Lange
a pſchi žitnych wikach 11
pſchi wowßnych wikach 4,

Płaćizſny ſa cźaß
inventurſkeho wupſchedawanja,
kotrež jenoż hiſchcze někotre dny traje, kóždeho k kupowanju pohnuja.

Hdyž tež hnydom žaneho wobucźa njetrjebacźe, Wam tola radźu, ßebi moje wobucźowe twory, po płaćizſnje jara poniżene, wobhladacź. Płaćizſny ßu tak niſko ſtajene, ſo ßo ſa kóždeho płaćzi, ßebi na ſkład někotre pory kupicź. Nichtó njebudźe wobžarowacź, ſo je ßebi wubjerk a płaćizſny wobhladował a pruhował.

Heinrich Mohr, cźrijownja pſchi žitnych wikach.

Pißomne wuczinjenja,

liſczíny, teſtamenty, prózſtwowne pißma atd. naſtajeja, **hypothekſke pjenjeſy a kupowanje a pſchedawanje leżomnoſczow** ſaradżujetaj

J. a E. Koban pſchi żitnych wikach. cżo. 4, telefon 675.

— Rěczimoj tež żerbſki. —

Żeleſo, metalle, hadreſchcża, koſcże

atd.

po najwyſchſchich dnjowych płaczíſnach kupuje

Siegfr. Sußmann

na hornczerſkej haßy 35.

Dr. C. Roeberowy

pleſtr pſche podklócże

wicże, drjenje 1 ſcht. 50 np. je żo tyßaz krócż wupruhował.

Germania drogowanja

na bohatej haßy.

Liebſch,

żudniſki aktuar ſw. żłużby

pſchi nowych hrjebjach 5

pißarńja ſa kupowanſke, hypothekſke, dismembraziſke, teſtamentſke a ſawoſtajeńſtwowe wěży atd.

Rěczi żerbſki.

— Telefon cżißko 177. —

Pſcheżadżowanje leżomnoſczow.

Brodowſka haptyka

na hoſchiz haßy 21

Kaſchel, katarrh, dybawoſcz

żo ſpěſchnje położeja

ſ thymuſinom

Bleſcha po 75 np. 1 hr. 40 np.

Tydżeń dżěczażych ſchkórniczkow

wot 19. hacż żobu do 26. februara.

S płaczíſnami, ſa tydżeń dżěczażych ſchkórniczkow, wjele poniżenych, wurjadnje tunju kupowanſku ſkładnoſcż poſkicżamy.

Kóżde dżěczo pſchihódny dar doſtanje.

Dżěczaże cżrije, kożane a filzowe, 1 mk. 10 pj., 75 pj., 45 pj.,

dżěczaże ſchulſke ſchkórniczki ſ konjazeje koże, prawje tolſte, 4.25, 3.75, 3.20,

dżěczaże boxcalfſke a chevreauxſke ſchulſke ſchkórnje modneje nohoweje formy, cżorne a brune, 5.75, 4.75, 4.20

Někotre wěży, kotrež żo wupſchedawaju, żu hacż do połojzy hewaſcheje płaczíſny poniżene.

Shorjelska črijowa pſchedawarnja A. Jacobsohna

Telefon 467. w Budyſchinje na bohatej haßy 7.

Spěwarſke,

żerbſke a němſke,

jednorje hižo po 2 a 3 hr. a woßebnje do cżelazeje koże ſwjaſane hižo po 6 hacż do 10 hr. żu na pſchedań

we wudawarni Serb. Nowin.

Franz Marſchner

cżaßnikat w Budyſchinje

na bohatej haßy 9

ſwój ſklad **cżaßnikow** a **cżaßnikowych rjeczażow** k dobrocżiwemu wobkedżbowanju porucża.

Hódna twora. **Pißomne rukowanje.** **Tunje płaczíſny.**

Ssypno a rżanu praßowanu żłomu każ tež żymjo cżerwjeneho dżeczela

ma na pſchedań

Telefon 15. **Khorla Bukan** w Hucżinje.

Eckendorfſke runklizowe żymjo,

dobru pſchenicżnu muku,

kołbaßowu hejduſchku, raiß a nudle

porucża

Khorla Kahrowe

pſchi żitnych wikach.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 9. Sobotu 26. februara 1910. Lětnik 69.

Swětne podawki.

Napjatosć mjes knjeżerstwom a liberalnymi w sakskim ßejmje.

Hižo wot wotewrjenja nětčišcheho ßejma knjeżerstwo a liberalni žaneje židy hromadże njepschadu. Liberalni we wschěm knjeżerstwo mischtruja a chzedża wscho lěpje wjedźicz. Ministerjo ßo nowotarjam pschecźiwja a ßu jim pschezo dopokasacź wjedźeli, so ßu jich namjety njepschisprawne abo njepschewjedźomne. Liberalni ßu ministram jara sa sko wsali, so maja woni konserwatiwnje smyßlenym sastojnikam wjazy dowěrjenja dyźli liberalnym. Jara rosmjersako je też to liberalnych, so je ßo knjeżerstwo sapowjedźiło, ßwjedźeń tsjoch kralow na bližschu sćěhowazu njedźelu pschepokožicz. Liberalni chzedża nětko knjeżerstwu ßwój hněw sacźucź dacź. Hdyż budże ßo wo pschiswolenje pjenjes sa sakske póßkanzstwo a naležnosće rjadow jednacź, liberalni pjecża hromadże se sozialdemokratami te kapitle wotpokaża. Knjeżerstwo nochze pak też tu se žanym wuměnjenjom zofacź. Jeli so potom nationalliberalni też pschi wujednanju s prěnjej komoru na ßwojim pschecźiwjenju wobsteja, by konflikt nastał, kotryż mohł ßo po wobstejnosćach jenoż s wotstupjenjom ministerstwa abo s rospuschćenjom ßejma wotstronicź.

Rospyrjenosć mjes knjeżerstwom a liberalnymi je ßo tele dny pschi jednanju wo jenej żelesniskej petiziji dale shórschika. Finanzny minister dr. s Rüger, kotryż ßo wschěm żelesniskim twaram sarjekuje, kotreż doßahazeho sadanjenja njelubja, nationalliberalnemu sapóßkanzej Gleisbergej snapschecźiwi, so wón njemohł ßlubicź, so ßo żelesniza natwari, a byrnjež Gleisberg ßydom ras ßydom rěczow teho dla měł. Potom minister stanywschi se sale wuńdże. To natinalliberalnym do noßa sajědże, a sapóßkanz Langhammer ßo huěwny praschesche, hdże je minister, schto ma to rěkacź; wón chze po sdaczu s komoru po waschnju rěczecź, kotreż měko ßo nanajrasnischo wotpokasacź. Sapóßkanzy móża ßebi žadacź, so minister ßobustawy ßejma njepschima a so potom s domu wuńdże. Knjeżerstwowy komißar se Seydewitz na to wotmolwi, so je finanzny minister komoru jenoż dla nusnych sastojnskich dźěłow wopuschćicź dyrbjał. Nationalliberalny ßudnisti direktor Hettner snapschecźiwi, so njedyrbjał minister na tajke waschnje pschecźiwo jenemu sapóßkanzej wustupicź, jeli so wón njeje mohł w komorje wostacź. Nationalliberalny Nitzschka hischcże na to skorżesche, so je ßo knjeżerstwo hacź dotal wschěm liberalnym żadanjam sarjekko. Jeli so to dale tak póńdże, komora na skhodźenk debattěrowazeho kluba padnje.

Prjedy hacź liberalni knjeżerstwu wójnu pschipowjedża, drje ßebi wěz hischcże rosmyßla. Po rospuschćenju ßejma bychu nationalliberalni w nowowólbach jenoż se schkodu pobyli a saßo někotre wokrjeßy na sozialdemokratow shubili.

Němskokatholikojo w Sakskej

běchu ßo na krajny ßejm s petiziju wo pschiswolenja 5000 hriwnow lětneje wurjadneje podpjery sa němskokatholske kultußowe saměry wobrocźike. Ssejm je pschecźiwo hłosam ßwobodomyßlnych a sozialdemokratow petiziju sacźißnył, jenoż 1050 hriwnow je ßo, kaž hacź dotal, sa kultußowe saměry němskokatholikow pschiswoliło. Němskokatholikojo ßu ßo wot romskokatholskeje zyrkwje dźělili. W nowschim cźaßu ßu woni ßwoje wěrywusnacże dospołnje wopuschćili, na kotrehoż sakładże bě ßo jich zyrkej w Sakskej jako kschesćijanska zyrkej pschipósnała. Němskokatholikojo ßo njemóża wjazy jako kschesćijenjo wobhladowacź, dokelž ani do Boha wjazy njewěrja a teho dla w kschesćijanstwje niczo pytacź nimaju.

Pschi wurěczenju ßo ßwobodokonserwatiwny sapóßkanz Dürr jako ßobustaw evangelsko-reforměrtskeje zyrkwje na to wobcźežowasche, so ßo dźěcźi reforměrtskich niz na to ßamßne waschnje k wucźerskemu powołanju njepschipuschćeja kaž dźěcźi evangelsko-lutherskich. Postorkuja ßo na reforměrtskim wěrywusnacźu a praja, so dyrbja k evangelsko-lutherskej zyrkwi pschistupicź.

Kultußowy minister Beck sapóßkanzej Dürrej snapschecźiwi, so ßo dźěcźi reforměrtskeje wěry do wucźerskich seminarow bjes dalscheho pschijimaju. Jako wotrjadni wucźerjo a wucźerki ßo woni bjes wuměnjenja do ßłużby bjeru, s wěstymi wuměnjenjemi móża ßo woni ßamo jako wucźerjo w ludowych schulach postajicź.

Dawk na żelesniske jězdne khartki

je ßo w budgetowej komißiji pruskeho krajneho ßejma naspomnił. Wobkhodny minister praji, so je po sawjedźenju dawka na jězdne kharty wjele pucźowarjow s wyschicheje do nižscheje klaßy pscheschko, a so ßu dokhody pruskich żelesnizow teho dla s wupadom wo něhdże 8 milijonow hriwnow schkodowake. Sa to pak ßu s pschibywanjom woßebiteho wobkhoda dokhody w lětomaj 1907 a 1908 njedźiwajzy klazanja pschemyßka a industrije wo něhdże 15 milijonow rostke a w lěcże 1909 budże ßo na 26 milijonow hriwnow wjazy licźicź móz. So by ßo dawk na jězdne khartki wotstronił, na to njeje żanych wuhladow. Minister dale praji, so ßo wón wo to prózuje, so bychu wschě ludźaze cźahi bjes prěnjeje klaßy jězdźike. W 79 prozentach wschěch ludźazych cźahow je wón hižo prěnju klaßu wuwostajił.

Pruske nowe wólbne prawo.

Nowy pruski wólbny sakoń njebudże ßo po sdaczu wot dotalneho wjele rosesnawacź. Konserwatiwni a zentrumszy ßu w komißiji sa wólbne prawo wobsamkli, so ma wuswolenje wólbnych mužow tajne bycź, so pak dyrbja wólbni mužojo pschi wólbje sjawnje wothłoßowacź. Ssobustawy zentrumskeje strony wudawaju, so dyrbja wólbni mužojo teho dla sjawnje wothłoßowacź, dokelž jich hewak wuswolerjo njemohli kontrollowacź. Jebanstwu bychu pschi tajnym wothłoßowanju durje a wrota wocźinjene byłe.

Praschenje na khěžorstwoweho kanzlera.

Khěžorstwowy kanzler s Bethmann-Hollweg bě w pruskim krajnym ßejmje wo tajnym runym wólbnym prawje, sa khěžorstwowy ßejm płacźazym, se ßłowami rěczał, kotreż chzychu liberalni a sazialdemokratojo w tym smyßle srosymicź, so chze khěžorstwowy kanzler tajne a rune wólbne prawo sa khěžorstwowy ßejm wotstronicź. W khěžorstwowym ßejmje ßebi teho dla sozialdemokrat Frank wot khěžorstwoweho kanzlera rosjaßnjenje žadasche. Tutón rosestaji, so je wón w pruskim krajnym ßejmje rjekł, so wón nima sa to, so by ßo tajne a rune direktne wólbne prawo sa wschě němske staty pschihodźało. Wón drje je prajił, so demokratiske roswicże parlamentarisma k srunanju politiskich waschnjow wjedże. Haj, je dha wón jenicźki a prěni, kotryż tajke měnjenje do sjawnosće dawa? To je ßo w stawisnach wschěch ludow a cźaßow stało. Wón njeje se żanym ßłowom wólbne prawo sa khěžorstwowy ßejm jako instituziju khěžorstwa pschimał abo jenoż nasnamjenił, so by wón chzył wólbne prawa

kněžorſtwoweho ßejma pſcheměnicź. Zyle druſy ludźo, ſozialdemokratojo to ßu, kotſiž wólbne prawo kněžorſtwoweho ßejma wohrožuja. Woni chzedźa ſtarobu ſa wólbne prawo ponižicź a też žonam hłoßowacź dacź. Sozialdemokratojo chzedźa wólbne prawo kněžorſtwoweho ßejma pſcheměnicź. Wón njeje wo wólbnym prawje kněžorſtwoweho ßejma ani poßudźił. Też ſwjaſane knjeżerſtwa ßebi na to njepomyßla, wólbne prawo kněžorſtwoweho ßejma potſchaſcź. Němſke kněžorſtwo je ßo ſ tutym wólbnym prawom naprawiło a njedźiwajźy wſchěch njedoſtatkow ſjawneho žiwjenja kanzlerowa wěra do mozy a pſchichoda němſkeho luda pſchedaloko doßaha, ſo njebych pſcheßwědčeny był, ſo ßo tutón twar też njeſranjeny ſakhowa.

Konſerwatiwni a nazionalliberalni rěčźi kněžorſtwoweho kanzlera žiwje pſchihłoßowachu. Rěčnizy wſchěch ſtronow ßo ſa ſakhowanje wólbneho prawa kněžorſtwoweho ßejma wuprajichu.

Hłowna ſhromadźiſna ſwjaſka ratarjow,

kotrehož ßobuſtawſka liczba je na něhdźe 310000 ßobuſtawow ſroſtka, je ßo póndźelu w Buſchowym zyrkußu w Barlinje wotměła. Swjaſkowy pſchedßyda, dr. Röſicke, pſchihłoßowanje ſwjaſkowych ſapóßłanzow k finanznej reformje ſakitowaſche, ßwěrnoſcź ſwjaſkarjow k kněžorej wuſběhowaſche, ßwarjeſche na ſozialdemokratiſke demonſtrazije pſchecźiwo pruſkemu wólbnemu prawu a horjeſche ßo na liberalny „Hanſaſki ſwjaſk“ a „Němſki burſki ſwjaſk“, kotryž ßu nationalliberalni pſchecźiwo konſerwatiwnym ſakožili. Sswobodny knjes ſ Wangenheim teho runja pſchecźiwo Hanſaſkemu a němſkemu burſkemu ſwjaſkej rěčeſche a potom wobmyßlenje roſpjerſchi, jako němſzy ratarjo njeſamohli, doſcź mjaßa a žita naplahowacź. Němſki lud ſteji na ſapočatku wulkeho wojowanja, w kotrymž na jenej ſtronje bitwiſke heßło rěka: „Monarchija a ßrěni ſtaw!“ a na druhej ſtronje „Wulkokapital a revoluzionarny proletariat!“ Direktor ſwjaſka ratarjow, dr. Hahn, dołho a wjele pſchecźiwo liberalnemu burſkemu ſwjaſkej rěčeſche, kotrehož dla ſwjaſk ratarjow do njeměra njepſchińdźe. Hdyž bě potom knjes ſ Oldenburg ſ tej ßamej trubu ſatrubił a na ßłaboſcź knjeżerſtwa pſchecźiwo ſozialdemokratam ßwarił, ßo ſhromadźiſna ſkónczi, ſwjaſkowemu pſchedßydſtwu ßwoje dowěrjenje wuprajiwſchi.

Awſtriſki miniſter ſwonkownych należnoſczow w Barlinje.

Hrabja Ährenthal bě wutoru na wjazy dnjow do Barlina na wopyt pſchijeł. Wopyt je w prěnim rjedźe wěz ſdwórliwoſcze, tola ßo wón njeſda bjes politiſkeje ważnoſcze bycź, dokelž je hrabja Ährenthal někotre audijenzy pola kněžora měł.

Pſcheměnjenje w awſtriſkim miniſterſtwje.

Němſki krajanſki miniſter Dr. Schreiner je po nuczenju miniſterſtwoweho pſchedßydy ßwoje ſaſtojnſtwo ſkožił. Dr. Schreiner ßo pſchejara do należnoſczow druhich miniſtrow tykaſche a bě jim teho dla wobczežny. Jeho też winuja, ſo je ſwadu mjes Czechami a Němzami po móżnoſczi pohórſchał. Teho dla ßo knjeżerſtwo nadźija, ſo ßo napſchecźiwoſcze mjes Czechami a Němzami ſkerje poßłabja.

Hida Italſkich pſchecźiwo Awſtriſkej.

S prjedawſchich czaßow, hdyž hiſchcze dźěl Italſkeje pod awſtriſkim knjejſtwom ſtejeſche, Italſzy Awſtriſku hidźa. Tale hida ßo też njeje ſtužiła, hacź runje je Italſka hižom léta dołho ſ Awſtriſkej ſ politiſkim ſwjaſkom ſwjaſana, Italſzy hiſchcze dźenßa Awſtriſku ſa ßwojeho ſtareho njepſchecźela wobhłądaju. Tele dny mějeſche Gabriela d' Annunzio w Mailandźe pſchednoſchk wo wobknjeżenju powětra. Pſchi tym ua wójnſke pſchihoty Awſtriſkeje pſchecźiwo Italſkej pokaſa a Awſtriſkej porokowaſche, ſo ſe požadliwymaj wocžomaj na italſke morja hlada. Dźěl poßkucharjow pſchi mjenowanju Awſtriſkeje ßyczeſche a hwiſdaſche, mjes tym ſo ßo kónz rěčnikowych ßłowow bjeskónczne pſchihłoßowanje wuwoła.

Wopyt bołharſkeho krała w Ruſkej.

Poßłednje léta je ßo po ſdaczu mjes Bołharſkej a Ruſkej politiſke ſbližene ſtało. Pſchecźiwo wupjeranju Awſtriſkeje na Balkanje je Bołharſka pomoz pola Ruſkeje pytała a namakała. Czim bóle ßo Awſtriſka na Balkanje roſßyłnja, czim bóle ßu Bołharſka, Czorna Hora a Sſerbija na ruſke ſakitanje pokaſane. Duž drje ßu też politiſke pſchicžiny bołharſkeho krała Ferdinanda pohnuke, ruſkeho zara wopytacź. Wón je ßrjedu ſe ßwojej mandźelſkej ſ pſchewodom miniſtrow Matinowa a Paprikowa do Peterburga pſchijeł. Kral Ferdinand zarej ßwoju mandźelſku pſchedſtaji, a hłowna wěz budźe, ſo bołharſkaj miniſtraj zarej hłuboki dźak bołharſkeho knjeżerſtwa a luda ſa materialnu a moralnu pomoz, w czežkich czaßach Bołharſkej ſkicżenu, wuprajitaj.

Kral zarej rjad ßłowjanſkeju japoſchtołow ßwj. Zyrilla a Metodija pſchepoda. Wuſakonjenje tuteho rjada je ßo hakle pſched tydźenjom w bołharſkim ßejmje ſtało. Zar Miklawſch budźe prěni, kotryž ßo ſ nim wuſnamjeni.

Wo puczowanju krala Ferdinanda do Ruſkeje bołharſke nowiny „Wjeczorna póſta“ ſcżěhowazu wulkej wocži cżinjazu powjeſcź pſchinjeßu: Ruſka pjecża Bołharſkej zyku eſkadru wójnſkich łódźow (tſi ſchižaki, tſi torpedowe cżołmy a dwaj podwódnaj cżołmaj) dari. To wona ſ pohladom na ßyłne wójnſke bronjenje Turkowſkeje a ſ wotpohladom cżini, ſo by Bołharſku pſched turkowſkim nadpadnjenjom ſe ſtrony Cżorneho morja ſakitała. Tale powjeſcź je w Bołharſkej ſroſymliwe dźiwanje ſbudźiła. Sjawne měnjenje bołharſkeho luda je runje ſ nowa hłuboko roshorjene ſ wotprawjenjom wjednika bołharſkich ſběżkarjow, Dinka, a ſ wotwjeſenjom jeho towaŕſchow na wójnſkich łódźach do Ssmyrny, hdźež ſmeja 15 lět abo na czaß žiwjenja w jaſtwje ßedźecź.

S tajkimi turkowſkimi ßurowoſczemi napjatoſcź mjes Turkowſkej a Bołharſkej ſtajnje roſcże. Pod młodoturkowſkim knjeżerſtwom Bołharow hiſchcże bóle podtłóczeja, dyžli prjedy pod ſtaroturkowſkim. W naléczu chzedźa teho dla Bołharjo w Mazedonſkej ſ nowa ſpytacź, turkowſki pſchah wottſchaſcź. Jeli ſo k powſchitkownemu ſběżkej dońdźe, potom k bołharſko-turkowſkej wójnje daloko njebudźe. Ssnadź Europa ſaßo ſakroczi a ßwoju kontrolu w Mazedonſkej wobnowi Ta by ſa knjejſtwo Młodoturkow nuſniſcha była, dyžli hdy prjedy.

Nowe turkowſke a bołharſke wojowanje na mjeſach.

Na mjeſach je 21. februara ſ nowa wótre wojowanje mjes turkowſkimi a bołharſkimi wojakami było. Bliſko Tamraſcha turkowſki namjeſny ſtražnik do bołharſkeho namjeſneho ſtražnika tſeleſche. Tón ſ tſelenjom wotmołwi, a bórſy ßo też wot ßubodnych ſtražnikow tſeleſche. Skónczńje Turkojo ßamo ſ kanonami tſelachu. Na turkowſkej ſtronje ſtaj jedyn korporal a jedyn wojak padnyłoj. Bołharſke knjeżerſtwo ßo boji, ſo chzedźa ßo Turkojo ſawadneje krajiny pola Tamraſcha ſmozowacź. Bołharſkemu generalej Ficżewej je ßo pſchikaſało, ſo dyrbi bołharſku krajinu ſa kóždu płaczińſu ſakitacź. Najprjódy je general Ficżew dwě kompagniji a wotdźělenje hórſkeje artillerije k mjeſam póßłał. Poßłednje dny je ßo tſelenza ſ nowa ſapočała. Tſelenje bołharſkeje hórſkeje artillerije, kotraž bě pola Filippopla ßłyſchecź, je Turkam khětru ſchkodu naczińiło. — Turkowſke a bołharſke knjeżerſtwo ſtej pjecża wujednakej, ſo ma ßo njepſchecźelnoſczam kónz cżinicź.

Nowe ruſke wójnſke łódźſtwo.

Ruſke knjeżerſtwo ma myßle, w ruſkich łódźerńjach 12 wulkich bitwiſkich łódźow Dreadnoughtiſkeho typa, wjele torpedowych a kanonſkich cżołmow a też podmórſke cżołmy natwaricź dacź. Runje telko łódźow ßo pjecża w Jendźelſkej natwari. Nowe łódźſtwo budźe pjecża něhdźe 1200 milijonow rublow płaczicź.

Zarowy ßwak, wulkowjerch Alexander Michajlowicz, je pjecża pſchecźiwo tworej wulkeho wójnſkeho łódźſtwa. Po jeho měnjenju budźa ſa 10 lět wſchě wójnſke łódźe ßwěta njetrěbne, dokelž pſchichod powětrowym ballonam a łódźam ßłuſcha. Wón teho dla radźi, ſo bychu ßo dobrowólne pjenjeżne dary. ſa twar wójnſkich łódźow naſběrane, na twar powětrowych ballonow a lětakow nałożiłe.

Ruſka duma

w tu chwilu wo wotdźělenju Cholmſkeje gubernije wot Pólſkeje jedna. Tale należnoſcź, kotraž je mjes Polakami wulke roshorjenje ſbudźiła. ßo nětkole w komißiji roſpomina. W pjatym poßedźenju je wo tym ſapóßłanz Lwow ſajimawu rěcź měł. Wón poměry Polakow k Ruſkej hiſtoriſzy pſchebra a dopokaſa, ſo ßu ßo tele poměry pſchezo bóle po nabożeńſkich, dyžli narodnoſtnych prinzipijach ſkožowale. Narodne pſchecźiwniſtwo bě mjeńſche dyžli pſchecźiwniſtwo dwojeho wěrywuſnacża: katholſkeho a prawoßławneho. Dźenßa pak, w 20. lětſtotku, chzemy-li k ſměrowanju tychle poměrow dozpicź, dyrbimy ßo wſcheho ſdalowacź, ſchtož by tymle nabożeńſkim roſdźělam polékowało.

Tak ßo wězy maju. Hdy by tych 160,000 cholmſkich Rußow njebyło, kotſiž ßu w létomaj 1905 a 1906 k katholſkej wěrje pſcheſtupili, a hdy by ßo tónle podawk jako ſnamjo wopadnjenja prawoßławneje zyrkwje a ruſkeho luda a jako ſnamjo roſpadnjenja ruſkeho ſtata njerosdumał, njebyło dźenßa žaneho cholmſkeho praſchenja, a pólſke kraleſtwo měło hižom ßamoſarjadniſtwo.

Skónzowanje egiptowskeho ministerstwoweho pschedžydy.

Egipczenjo žu žo jendželskeho nadknjejstwa nabyli. Hižo dawno na wokomik czakaju, so bychu žami s knjesom w žwojim kraju byli. Wot nětczišcheho ministerstwa woczakowachu, so Egipczanam wjazy pokitiskich prawow dobudže. Dokelž žo tole woczakanje njeje dopjelniko, je jedyn haptykař, Ibrahim Wardani, na ministerstwoweho pschedžydu Butrosa paschu mordarski nadpad s revolvrom sczinił. Minister, kotremuž bě jena kulka pscheš žoldk schka, je na žwoje rany wnmrjeł. Polizija je wjele woždobow sajaka, kotrež žu do pschižahanstwa sapleczene.

Generalny strajk w Filadelfiji.

Se strajkom personala dróhoweje želesnizy w Filadelfiji w sjednoczenych statach poknózneje Ameriki je k krwawnym njeměram dóschko. Dokelž wobžedžerjo dróhoweje želesnizy njejžu žwojim podstajenym ludžom jich žadanja dopjelnili, žu czi džéko sastajili a wjele wosow a elektriske groty snicžili. K strajkej dróhowych želesnizarjow žu žo nimale wschitzy druzy džélacžerjo w Filadelfiji pschisamkli. Mjes policistami a strajkowarjemi je žo wospjet njembrje wojowako. Něhdže 200 woždobow je žo czežko sraniko. Na někotrych městnach běchu žo prěki pscheš koliju dróhoweje želesnizy barrikady natwarike, k czemuž žu žo džéczaze wosy a wschelaka domjaza nadoba trjebake. Hdyž chzychu policistojo jenu barrikadu wotstronicz, nowe wojowanje nasta. Na dwěmaj městnomaj jězdni policistojo nadběh na lud sczinichu, pschi czimž žo 40 woždobow srani. Jeneho wosoweho wjednika, kotryž nochzyschе žobu strajkowacz, spyta roshorjeny lud lynchowacz. Policiji žo s czažom poradži, jeho wukhowacz. Njeměrnizy běchu jemu hižom powjas wokoko schije sadžernyli, so bychu jeho sa jenu dróhowu latarnju powěsnyli. Do wosow, kotrež běchu s policistami wobžadžene, s tšechow a wobydlenjow kamjenje mjetachu.

Postupanje Chiny pschecziwo Tibetej.

China, kotraž je poslednje léta Mandžursku shubika, prjedy teho Kiatschau Němskej wotstupicz a žwoje nadknjejstwo nad Anamskej spuschczicz dyrbjaka, chze tele shubjene kraje s wobžedženjom Tibeta narunacz. 25 000 chinejskich wojakow, s najlépschimi brónjemi, s apparatami sa bjesgrotnu telegrafiju, s maschinskimi tšélbami a hórskej artillerliju wuhotowanych, je žo do Tibeta nawaliko. Brónje sa tule expediziju žu žo w brónjerńjach w Chinytu s němskimi maschinami pod dohladowanjom Němzow shotowake. Chineske wójsko je pod symu a njepschecželnosczemi namjesnych ludow hižo wjele czérpiko. Blisko Betunga je wone do njepschecželskeho skradžneho kakanischcza saschko a je tam 400 muži a někotre kanony shubiko.

W Tibetu je najwyschschi duchowny Dalai Lama s knježerjom. Tutón je psched chinejskim wójskom do Indiskeje czeknył. Chinejsojo běchu jemu sa pjatomaj, hacž runje wo dnjo a w nozy czékasche. Pschi jenym rěcznym brodže Tibetanszy sastachu, so bychu žo pschescžéharjam napscheczo stajili a tak sa Dalaia Lamu czaž dobyli. Chinejsojo žu sa Dalaiom Lamu hacž k indiskim mjesam hnali.

Strajkowe njeměry we wjeczornej Indiskej.

Hdyž žo wschudže na žwěcze strajkuje, chzedža s tym też czornochojo we wjeczornej Indiskej žwoje sozialne wobstejnosce polépschicz. Na franzowskej kupje Guodaloupe žu czorni džélacžerjo na zokrowych plantažach džélacz pschestali. Strajkowarjo a wojazy žu žo do pukow dali, pschi czimž žu žo někotsi džélacžerjo morili. Na někotrych městnach žu strajkowarjo zokrowe plantaže sapalili.

Kuß platu.

„Podarmo pytacze pola mje žo na njeho pschižkodžecz, moja dowěra k njemu je njepowalna.“

„Ale, Hana, praju tebi, po zykym měsczе žo powjeda, wón žepse pjenjes rosmjeta a pschehrawa, sa kotrež mohka zyka žwójba měžazy dołho žo žiwicz, a nimo teho —“

„A nimo teho?“ mlódscha s dweju knjenjow wospjetowasche, kotrejž žej tule rosžudžene žłowa rěczeschtej, „wupraj žo tola zyle sjawnje, ty žy mi hižom telko napowjedała, so kuß wjazy abo mjenje niczo njeschkodži.“

„Ale, Hana, bych džé tebi to tak rad salutowała, ale w tymle padže, hdyž wo twoje zyke pschichodne žiwjenje dže, by to jara njewužitne pschelutowanje bylo.“

„To wschak wěm, luba czeta, so se mnu derje měnisch. Ale dokelž žo horliwje prózujesch, mi pschichodne staroscze salutowacz, teho dla, njepruhujo, bjerjesch sa wěrnosez blaby nowinkow žlěbnych ludži. Ja pak tak žnadnje njewěrju. Njech je też Handrij něschto krócz s kolijow wustupił, kotry mlody mužski žnadž to njeje sczinił? Ale nihdy na tajke waschnje, so by pschi nim moje pschichodne waschnje do stracha pschischło.“

„To žej ty myžlisch, ale — ale hdyž czi praju — so tebje wobžaruja —“

„Wobžaruja? Czeho dla?“

„Dokelž Handrij tebi, žwojej njewjesce, prawje žwěrny njeje.“

„Niske pschižkodženje!“ Mloda knjeniczka poskocži a rozbudžena pó jstwje tam a žem khodžesche.

„Wbohe džéczo, jeli so pak tole pschižkodženje njeby byko?“

Hana na dobo khodžicz pschesta, wosta psched žwojej czetu stejo, kiž bě knjeni hižo pschi létach.

„Skoro bych chzyła na tebje, czeta, hněwna bycz, hdy bych njewjedžała, so tebje jeno njeżebicżna luboscz k temu njepohnuwa, na wězy pscheczіwo mojemu nawoženju požkuchacz, — a schtož je najhórsche, też wěricz — kotrež žu Handrijowej powasy wotležane a kotrež jemu hižom jeho woprawdžita luboscz ke mni ženje njeby dowolika.“

„Luboscz žo, moje džéczo, czežzy wo njehódnosczi lubeho pschepokasacz da.“

„Schto pak by też luboscz žónskeje hódna byka, kotraž by žo tak žnadnje daka stschasez, kotraž chzyka dowěru do sprawnosеze a žwěry lubowaneho shubicz? Ně, džerżu žo jeho krucze, njech też jeho žwět žudži a sažudžuje, moja dowěra k njemu njeda žo s niczim sniczicz.“

„Bóh dak, so by tajkeje žwěry hódny byl.“

„To wón je“, Hana s wulkotnej dowěru wotmolwi. „Schto też tola je to byko, schtož je niske wobrěczenje pscheczelnosczow tak jara sawinyko? Najskerje žu namakali, so je pschejara žlaby byl napscheczo knjeni se žwojich snatych kruhow. To moju žarliwosez runje njewužaduje, nad tajkimi maliczkosczemi steju pschejara wyžoko. A nětkole njech je dosez, luba czeta. Njepschidaj też ty, so by žo twoja wěra na njeho s nowa skhabkowała. Placz pschižkodžerjam s tajkim sazpěczom, kotrež jeno po tajkich njewuschnych rěczach hižom sažkuża.“

„Nadžijejmy žo najlépscheho“, nětkole, podawschi žo, stara knjeni měnjesche.

Hana žo njerěczo na žwoje stare městno žydže, wsa žwoje džéko, wumjelske wuschiwanje, saže do rukow, a pocza židžane nitki nuts a won czahacz.

„Džéczo, ty žej žwojej woczi žlepisch!“ stara knjeni warnowasche.

„Ty masch prawje, czeta, sažwěczmoj žej lampu.“

„Njechasch ty trochu žwjatok sczinicz, hdyž je žo sažměrkalo a pschi tym trochu powotpoczinycz, žy dženža hižom žo s džélom napinała, tak so žo khribjet lédma srunacz da, jeno so by wschédny khléb sažłużiła. Ach, Hana, ty mohła žo tola jara wjele lépje měcz.“

„Ale ja žo tola njewobczežuju. Rad džélam a žym wježelа, so moja maka wumjelskosez tola něschto maleho wunježe.“

„Tola hdyž budže žo lubowany muž wo tebje staracz —“

„Nó, tón czaž dže też dondže, czeta.“

„Ow, kak dołho budže to tola hischeze tracz! Hana, ty budžische žo mohła prjedy tak derje měcz, njebudžische trjebała žwoje najlépsche léta tak pschežarowacz, hdy by jeno chzyka.“

„Ale ja dže jich nihdy na nihdy njejžym pschežarowała; sbožowna njewjesta žym, mam nadžiju na bjesstarostny pschichod.“

„Lube džéczo, hdy by to jeno też tak wěste byko. Pomyžl žej jeno na žwojohkownosez Handrijoweho nana, budżetej teje hdy móz pschewinycz? Wón je žwoje žłowo sawdał, so do ženitwy žwojeho žyna s njesemjanskej njesamožitej holzu ženje njeswoli. Myžlisch dha žej ty, so wón žwoje žłowo slama a žo waju pscheczam podwoli?“

„Budžemoj czakacz a žo nadžijecz, doniž skónczinje njepopuschczi abo —.“

„Abo?“

Mloda holza žej wobliczo mjenschiny dołho pschikry; hdyž ruzy saže wotewsa, bě wobliczo blédze hacž do hubow, potom podupschenje wotmolwi: „Sczerpnaj žo do teho podamoj, něhdy naju žwérne wutracze jemu tola twjerdu myžl rosmjehczi.“

„To njewěr, moja luba. Baron s Dżerżowa je jako twjerdy a žwojohkowny muž snaty.“

„A tola dyrbi też w jeho duschi milischa truna bycz; tak mnoho

ßo powjeda wo jeho wulkej luboſćži, kotruž je k ßwojej ſahe ſemrjetej mandželſkej měł."

„Haj, tu je lubował. Ale też to praja, ſo je hodžina, kotraž jemu ßyna dari, a ſ dobom mandželſku rubi, ſ njeho pokhmurjeneho, hrubeho muža ſćiniła. Wón morkotaſche, dokelž bě ßo jemu tak ſlě ſeſchło, a ßyn běſche jemu po jeho ſdaću njewinowata pſchičžina tak wulkeje ſchkody, teho dla też wot małoſće tak wulke wotkhilenje pſchećžiwo njemu."

„Ale Handrij je tola ßyn jeho mandželſkeje. Ow, ćzetka, na to džě ja twarju. Njedyrbi ßo wón bojeć, ſo budže ßej něhdy ſamolwjenje wot njeho žadać a ßo praſchećž: ßy ty też ßwoje džěćžo lubo měł, kotreż ßym tebi ſawoſtajiła?"

„To wſchitko twjerda hordoſć pſchikrywa. Džěćžo, ty njewěſch, kak krućže ßo ſtare ſemjanſke ßwójby ßwojich prawow džerža. Kak ßměło ßo njeſemjanſke a ſemjanſke ſjednoćžić? Stary ródny ſchtom by ßo wohanił, zuſe, mjenje hódne pruća by ßo na nadobny ſchtom ſaſchćěpiło."

„Ty pſchejara ćzorno barbiſch, ćzetka, to ßu tola ſaſtarjene nahlady, kotrymž ßo žadyn roſomny ćzłowjek njepodwoli."

„A hdy by to tola tak było — hdy by lěta dołho ćzakawſchi do teho pſchiſchła, ſo ßy ßwoju nadžiju na pěſk twarika, ſo móžeſch ſkerje twjerdu marmor rosmjehćžić, dyžli twjerdu, pſchedßudkow polnu wutrobu teho, kotremuž by rady nan rěkała? Potom budže ćži twojeje ſhubjeneje, pſchećžinjeneje młodoſće žel. Ale podarmo, pſchetož ſhubjeneho ćžaßa žane ßylſy njewrócża."

„Haj, žarowała bych, ale wo ßwoju młodoſć njebych płakała, ta njeby ſhubjena była, dokelž w njej ßym najmjeńſcheho ſboża wužiwała, ſo ßym lubowała a też lubowana była."

„Potajkim je twoje rosßudženje hotowe, rektorej Stajnikej lěpſcheje wotmołwy dać nochżeſch?"

„Druheje nimam, khiba prěnju."

„Hana, rosmyßl ßej, ßwojeho ſboża ßej ſ ruki njedaj."

„Moje ſboże je jeno w ruzy mojeho ßlubjeneho."

„Staj dha wój ßlubjenaj, hdyž tola nanoweho žohnowanja k waju ſwjaſkej pobrachuje?"

„Tuteho žohnowanja ßej wubědžimoj."

„Ow, hdy byſchtaj twojej ſtarſchej hiſchće žiwaj byłoj, Hana, taj byſchtaj prawe ßłowa namakałoj, kiž bychu tebje na prawy puć dowjedłe."

„Pſcheßwědčena ßym, taj byſchtaj naju ſwjaſk žohnowałoj, kotryž je najćžiſćiſcha luboſć ſwjaſała."

„Duž tebje twojemu woßudej pſchewoſtajam, ßym ßwoju winowatoſć ćziniła, njech dobroćziwy Bóh wſchitko k dobremu dowjedže!"

„Teho ßo nadžijam", Hana dowěrnje rjekny.

(Pokračowanje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. (Do džěła ßo ſaßo pſchijeli.) W tudomnej waggonowej fabrizy ßu wojnarjo, kotſiž běchu ßo loni w novembrje dla mſdowych žadankow ſ džěła puſchćili, ſaßo džěłacź ſapočzeli.

— W poßedženju wokrjeßoweho wubjerka Budyſkeho hamtſkeho hejtmanſtwa je ßo pſcheměnjenemu rejwanſkemu regulatiwej pſchihłoßowało. Sahnaće jeneho ſjawneho pućża w Małßezach, Hněwßezach a Libuchowje ßo ſa dobre ſpóſna, runje tak poſtajenje termijow ſa hłowne wuběranje plahowanſkich bykow. Grundmanej w Porchowje, Wićžaſej w Małej Dubrawje, Hultſchej w Ramnowje a Genčzej w Hušzy ßo korčmarſka konzeßija pſchiſwoli, mjes tym ſo ßo wona Matthejej w Połpizy, ſwud. Janaſchowej w Małej Borſchćži a Marſchnarej w Schěrachowje dla njepotrjeby ſarjekny. Dale ßo nowy porjad ſa ſběranje gmejnſkich a khudobnych dawkow ſa Hodžij, porjad gmejnſkich, zyrkwinſkich a ſchulſkich dawkow ſa Rakezy, woheńhaſcherſki ſwjaſk ſa Wbohow w horach a druhi pſchiſtawk k gmejnſkim wuſtawkam ſa Dobroſchezy pola Płußnikez a pſchipokaſanje pßowjeho dawka w Dobroſchezach pola Njeßwačzidła na gmejnſku kaſſu dowoli. Jenemu twarzej ßo dalſche twarjenje ſakaſa.

— Reformērtſki duchowny dr. Kautzſch, kotryž je wóndano w Budyſchinje wo Zwikowſkich theſach rěčzał, je ſ duchownym reformērtſkeje zyrkwje w Draždžanach. Jako tajki wón njeje na japoſchtolſke wērywuſnaće ſwjaſany, ale ßwoje ſaſtojnſtwo po ßwojim wjedženju a ßwědomnju ſaſtawuje. Wón ßo potajkim tehole ſakładneho wuſnaća njetrjeba džeržeć a móže ſe ßwojeho ſtejiſchća Khryſtußowe bójſtwo prěć, ſchtož wón na tak dokładne waſchnje čzini, ſo ßo jedyn wěriwy poßłuchać w Žitawſkej ſhromadžiſnje wuſna, ſo drje tak bjeshańbiczźiwe wohanjenje kſcheſćžijanſkeje wěry, kajkeż je dr. Kautzſch dokonjał, hiſchće njeßu w Žitawje ßłyſcheli. Wěrje njepſchećželſke pſchednoſchki ſnateho prědarja Sterna ßu napſchećžo temu ßame džěćžaze hry byłe. K temu ma ßo pſchiſpomnić, ſo ßo w reformērtſkej zyrkwi Sakſkeje wſchudže po pſchedpiſmje ßwjateho piſma njekſchćžije. Reformērtſzy maja ßo teho dla ſ němſkokatholikami do jeneho rjada ſtajić. Reformērtſki, kotryž k naſchej zyrkwi pſcheſtupi, měł ßo potajkim hakle kſchćžić. Prjedy teho ma ßo wón jako njekſcheſćžijan wobhladowacź a ma ßo kſchćžić kaž pohan, žid abo mohamedan. A jedyn ſaſtupjeŕ tejele zyrkwje ßo jako wēzywuſtojny powoła, ſo by na reformje kſcheſćžijanſkeje naboženſkeje wuczby ßobudžełał. Njeje to wohańbjaze? Spodžiwne tola je, ſo wojowarjo naboženſkeje reformy ſ tak khoroſtnym ſahorjenjom ſa žiwjokami pſchimaju, kotreż ſakładne ſtołpy kſcheſćžijanſkeje wēry podrywacź pytaju.

— K tydženſchej rosprawje wo ſhromadžiſnje reformiertſkeho duchowneho Dr. Kautzſcha knjes wučeŕ Kemnitz w Žitawje redakziji piſche, ſo njeje wērno, ſo ßu pſchi Žitawſkim pſchednoſchku Dr. Kautzſcha wučerjo rěčzam Žitawſkich duchownych ſ herjekanjom a teptanjom ſadžěwali.

— **Kſcheſćžijenjo ßo hibacź počzinaju.** Khryſtußowe bójſtwo ſaprěwaze pſchednoſchki, kajkeż je reformērtſki duchowny Kautzſch ſ Draždžan wóndano w Budyſchinje měł, ßu wěrjazym kſcheſćžijanam ſ wulkim pohórſchkom. Bohu žel pak ßo w Budyſchinje nichtó njenamaka, kotryž by ludowe ſhromadžiſny powołał a w nich Kautzſchowym bladam napſchećžo ſtupił. Jenož jedyn muž ſ luda, wěſty A. Stöbe, je w němſkich Budyſkich nowinach ſćěhowazy nawěſchtk wojſjewił: „Lubi ßobukſcheſćžijenjo! Njedajće ßo wot praweje wēry wotwjeſcź pſches tajkich ludži, kotſiž praja, ſo ßu ſbóžnoćžinjaze wērnoſće a ſkutki bajki. Džeržće ßo jenož krućże dopóſnacźa: Pola Boha njeje žana wēz njemóžna, ſchtož je też Sbóžnik wobkrućił. S čzim dyrbi ßo čzłowjek poſběhnycź a wučziſćžicź, hdyž luboſć, kotraž ßo w luboſćži wopokaſuje, ſhubi? Wſchitzy, kotſiž hinak wucża, ßu paduſchi, rubježnizy, mordarjo Waſcheje ſbóžnoſće."

Niž jenož w Sakſkej, też w druhich němſkich krajach njewěra ßwoju hłowu ſběha. W Barlinje je profeßor Drews też w ſjawnych ſhromadžiſnach podobnje kaž dr. Kautzich rěčzał a ßamo dopokaſacź ſpytał, ſo Jeſuß ſ zyła ženje njeje žiwy był. Barlinſzy wěriwi kſcheſćžijenjo pak njeßu k kemu mjelčzeli. S Drewßowymi pſchednoſchkami je ßo wulke proteſtowanſke hibanje ſbudźiło. Sańdženu njedželu ßo w dwěmaj ludowymaj ſhromadžiſnomaj wěrjazy kſcheſćžijenjo ſeńdžechu. Jena bě w Buſchowym zyrkußu w Barlinje. Pſchičžiſchcź k njej bě njeßměrnje wulki. Tyßazy ludži, kotſiž žaneho měſtna njenamakachu, ßo we wokolnych dróhach a pſched zyrkwju, Barlinſki dom rěkazej, ſeſtupachu. Tu jedyn wěriwy kſcheſćžijan lud k wěrje napominaſche. Shromadženi na to kłobuk ſcźahnywſchi kherluſch: „Jedyn twjerdy hród je naſch Bóh ßam" wuſpěwachu. Potom ßo lud do Božeho doma čzišchćeſche, hdyž ßo Boża ßłužba wotmě.

W ſhromadžiſnje w Buſchowym zyrkußu nětkotre woßoby na žiwe waſchnje pſchećžiwo Drewßowym nahladam proteſtowachu, na to pokaſujo, ſo parſchonſke nawjedženja w žiwjenju a w ſjawnoſćži w kóždym ćžaßu dopokaſma wo Jeſußowym byću podawaju. Lud druhi artikel wěrywuſnacźa praji a mjes rěčzemi kherluſche ſpěwaſche. Kſcheſćžijenjo njedadźa ßebi nadobnu woßobu ſakožerja ßwojeje wēry pſches wučzenych wurěčzecź. Tole wuſtupjenje njeje też na njewěriwych, kotſiž maja hiſchće trochu myßliczki ſa idealne ſapſchijeće žiwjenja, bjes ſacźiſchća woſtako.

— Miłe nałętnje wjedro nětko hižo połdra tydženja knježi. Thermometer wſchědnje popołdnju we khłódku 11 gradow po Celſiju pokaſuje, hacź runje ßo po protyzy naléćžo hakle ſa tſi njedžele ſapočznje. Wjerby ßo počzinaju ſelenjecź, a tu a tam ßu ßo też hižo ſchkórzy pokaſake. Jedyn kubleŕ we Wawizach, do kotrehož ſahrody běſchtej ßo dwě kurwoće ſaběžałej, drje ſ teho nowu bliſku ſymu wěſchćeſche, tola hacź dotal ßo nałętnje wjedro njeje ſamylicź dało. Burjo hižo pſchihoty čzinja, ſo bychu bliżſche dny wowß woßyli, tak bórſy hacź budže rola k temu khmana.

— Kaniłle płahowaze towaŕſtwo ſa Budyſchin a wokolnoſcź je ßebi wotmyßliło, wot 26. hacź do 28. měrza (jutry) ßwoju prěnju měſtnu wuſtajenzu kaniłlow, kaniłlazeje pjelſćžiny, kože atd. wotměwacź. Towaŕſtwo je ſe ßwojimi ſjawnymi pſchednoſchkami, w naſchim měſcze wotbywanymi, derje ſnate, a dokelž ßu pſchihotomanſke džěła ſa wuſtajeńzu w dobrymaj rukomaj, móže ßo něſchto widženja hódne na wuſtajeńzy wočzakacź. Poſdźiſcho ßo hiſchće k tej wēzy wróćzimy.

S Makeho Wjelkowa. W tudomnym ratarskim towarstwje mějesche póndźelu tydźenja professor Neumann ſ Budyskeje ratarskeje schule pschednoschk wo „rukowanskej winowatoſczi“. Rěčnik roskłoži, ſo je pschede wſchěm nusne, ſo ßo wſchě njeſboßu sadźewaze pschedpißma wuwjeduja; pschetoż jara ważne je, ſo ßo njeſboże ſe žanym ſanjechanjom njeſawinuje, hewak móże ßo pschedewſaczel dźěła k rukowanju winowaty ſczinicz. Też ſa woßoby, kotrež trajnje w dźěle njeſteja, dyrbi pschedewſaczel dźěła rukowacz, jeli ſo dźěłaczer žanej khorobnej kaſſy njepschißkuſcha. Ratarſzy ſaſtojnizy maja ßo hacz do 3000 hriwnow dokhodow ſawěſczicz. Jeli ſo jedyn dźěłaczer pſchi jenej pſchiprawje do njeſboża pſchińdże, kotraż do ratarſkeho dźěła njeßkuſcha, nima powołanſke ſjednoczeńſtwo, ale pschedewſaczel ſchkodu ſarunacz. Tu móża wſchelake jara cżežko ßo rosdźělaze pady ſaſtupicz, woßebje pola woženja. So by ßo tajkich ſawadnych padow ſminyło, radźi ßo, ſo by ßo woženje też w pódlanſkim dźěle mjenowało. Pſchedewſaczeljo maja też ſchkodowanje ſtrowoſcże ſarunacz, kotrež dźěłaczerjo ſ cżehnjenjom, njedoßahazym wobßwětlenjom abo druhim poczerpja. Najcżežſcho pak ratarja rukowanſka winowatoſcz potrjechi, kotruż ma wón ſa zuſe woßoby dopjelnicz, kotrež na jeho dźěłaniſchczo pſchińdu. Wón ma ſa kóždu ſchkodu rukowacz, kotraż ßo na pſchikład jenej zuſej woßobje ſ njerunoſczu pucża, ſ pobrachowanjom wobkłoženja, ſ puſchczenym pßom ſtanje, haj ßamo potom, hdyż ju warnuje, do jeho dwora dla jeneho tam wobſtejazeho ſtracha ſaſtupicz. Skónczńje rěčnik napominaſche, też ßnadne ſnjeſboženje pola dowěrnika a hamtſkeho hejtmanſtwa pſchipowjedźicz. Sanjechane pſchipowjedźenje móże jara ſke ſczěhwki ſa ßobu měcz. So mohł ßo ratař wſchej pjenježnej ſchkodże ſ rukowanſkej winowatoſczu, ßo jemu hrożazej, ſminycz, ßo jemu „ſjednoczeńſtwo ſakſtich ratarjow ſa ſawěſczenje rukowanſkeje winowatoſcze“ jako jednory a tuni ßrědk porucza. Rěčnik ratarjam naležnje radźeſche, k tutemu ſjednoczeńſtwu pſchiſtupicz, pſchetoż wone je napſcheczo rukowanſkej winowatoſczi, we wſchěch rózkach a kutach kakazej, jeniczke wukhowanje ſa ratarja, kotrež jemu najwjazy wěſtoſcze dawa, ſo móże w tutym naſtupanju bjez ſtrachowanja żiwy bycz.

S Wulkeje Dubrawy. W Margareczinej Hěcze je tele dny porzlinař Paul do njeſboża pſchiſchoł. S jeneje maſchiny jene pſchimadło wotlecza, kotrež Paula do hłowy trjechi a jeho cżežko ſrani. Kaž je ßłyſchecz, pak ßo ſ nim ſaßo polepſchuje. Duż je nadźija, ſo budże ſa dlejſchi cżaß ſaßo dźěłacz móz.

Se Suborniczki. Pjatk tydźenja rano je ßo w tudomnych wuhlowych jamach ſczěna hliny wotwalika, a dźěłaczerja Martina ſaraſyła. Martin żonu a dźěczi po ßebi ſawoſtaji.

S Budeſtez. Dobytk konzerta njedźele Reminiſcere w żyrkwi je wunjeßł 243,15 hr. Po ſapłaczenju wukożkow móżeſche ßo jako cziſty wunoſchk ſa Łużiſkich ßlepych wotedacz 204,60 hr.

S Brěmjenja. Ssobotu w nozy w 11 hodźinach je ßo ſe ßłomu kryta khěża fabrikarja Antona Buxbauma wotpalika. Dodźerżane twarjenje dyrbjeſche ßo ſa někotre njedźele wottorhacz. Kak je woheń naſtał, wo tym njeje hiſchcze niczo ſnate.

S Njeßwaczidła. Shromadźiſna naſcheje „Jutrniży“ ſańdźenu njedźelu bě jara derje wopytana. Ssamo cżrjódku hoſczi witachmy. Nowych ßobuſtawow pſchijimachmy 3. Po wuradźenju wſchelakich towarſtwowych naležnoſczow ſdźěli pſchedßyda, knjes Czech, ſo je knjes prof. Dr. Muka naſchej knihowni 34 wſchelakich knihi (někotre we wjazorych exemplarach) luboſcziwje darił. Sa tón ſchczedry ſkutk budź jemu też tudy najhorzyſchi dźak Jutrniczanow wuprajeny. Knjes wucżeŕ Nawka ſ Radworja powjedaſche nam wo woßebitoſczach a rjanoſczach naſcheje ßerbſkeje rěcze. S jara ſajimaweho pſchednoſchka ſpósnachmy, kelko rjanoſczow naſcha droha maczerna rěcz wobßedźi, na czoż my — ju husto doſcz tónzujo a ſkepßujo — ani njekedźbujemy. — Sakoženſki ßwjedźeń budże 10. haprleje. Sabawny dźěl ſarjaduje woßebity ßwjedźeńſki wubjerk. Po někotrych wießełych narodnych ſpěwach ſajimawu ſhromadźiſnu ſkónczichmy — Pſchichodna ſhromadźiſna je njedźelu „Palmarum“.

Wjazy ßerbſkeho wědomja! Pod tutym heßkom ſkorżachmy wóndanjo na tón njedoſtatk, ſo ßerbſzy korczmarjo ßwojich ßerbſkich hoſczi ſ němſkimi khartkami pſcheproſchuja. Wulzy naß to ſwjeßela, ſo je tón hłóß hižom pomhał. Doſtach do rukow tajkule khartku: „Na kóſkopiwowy ßwjedźeń wot ßoboty 26. hacz póndźelu 28. februara pſchecżelnje pſcheproſchujetaj Michał Nowak a mandźelſka w Dobroſchezach.“ Schtóż ßo ſjawnje pokaſa jako Sserb, teho dyrbja Sserbja też podpjeracz. Dźicze tam teho dla, Sserbja, knjeſa Nowaka wopytajcze a pokaſajcze, ſo ßebi tajke ßerbſke pſcheproſchenje ważicze. To je hižom krocżel do prědka, hdyż ßo narodne ſmyßlenje wſchudźom poczina ſjewjecz. Njech nětk też druſy hoſczenzarjo ſczěhuja tón dobry pſchikład! o.

S Jitka. Na cżeńki lód tudomneho hata běſchtaj ßrjedu jedyn ßornik a jena ßorna ſaběżałoj. Na měſtnie, hdżeż bě lód najcżeńſchi, ßo pſchepadnyſchtaj a ßo tepiſchtaj. Ludźo jeju wucżahnychu a do Rakez k hajnikej donjeßechu. Tam ßo hnydom lubowarjo ßornjazeho mjaſa ſamolwichu. Duż hajnik tepjenej ſměrjeczi wodrěcz, wukutlicz a na cżaſcze rosrubacz da. Sa krótki cżaß bě ßo wſcho mjaßo pokupiło.

S **Draždżan.** Njedźelu Lätare, to je 6. měrza, ßo evangelſzy Sserbjo tu w zuſbje ſaßo do ßerbſkeje Božeje ßłużby w kſchižnej zyrkwi ſhromadźuja. Prědowanje ſměje knjes farař Sarjeńk ſ Khwacżiz, ſpowjedź pak knjes farař Domaſchka ſ Budeſtez. Boża ßłużba ßo kaž hewak dopołdnja 1/2 12 hodź. ſapocznje. Kóżdy Sserb je naležnje pſcheproſcheny a wutrobnje witany. Kóżdy, kiż ma lubych ſnatych wonkach w zuſbje, poßylnjuj jich ſe ßłowom a ſe ſkutkom, ſo bychu ßwěrni wostacz mohli wſchemu, ſchtoż je naſchemu ludej ſ cżaßow wótzow ßem wulke a ważne a ßwjate a pohonjej jich woßebje, ſo bychu ßo k naſchim ßerbſkim Bożim ßłużbam dżerżeli. W drohej maczeŕnej rěcżi, na wokſarju a klětzy pſchipowjedane a prědowane, je Boże ßłowo mózniſche ſa naſche duſche hacz w żanej druhej rěcżi. Bóh żohnuj tón duſchowpaſtyrſki ſkutk na naſchim ludu w zuſbje a twař ßebi ßwoje kraleſtwo domach każ ſwonka ßerbſkeho kraja.

S Rakez. Druhi krócz ßo w tutym kěcze ſańdźenu njedźelu ßerbſke towarſtwo „Lipa“ k ßwojim měßacznym poßedźenjam ſhromadźi. Pſchitomnych bě 28 ßobuſtawow. Spěw wuwoſta, dokelż we hłubokim poſcze ſtejimy. Sapiß poßlednjeho poßedźenja ßo cżitaſche a ßo ſa prawy ſpósna. Dopiß běchu dóſchle wot „Draždżanſkeho Cżornoboha“, prof. Dr. Muki a cand. theol. Wyrgacża, wopſchijaze ſbożepſchecża k ſabawnemu wjecżorej. Knjes wucżeŕ Sſkodeńk nam pſches dopißnizu ſjewi, ſo ſměje wießne wólbne towarſtwo 13. měrza ßwoju ſhromadźiſnu w Rakezach. Też mózachmy 5 nowych ßobuſtawow jenohłóßnje do towarſtwa pſchijecz. Knjes pokładnik Hoffmann ſdźěli nam wſchelake nowinki wo poßedźenju evangelſkich wucżerjow w Draždżanach a też wſchelake njelube ßłowa, tam rěcżane, cżitaſche. Po namołwjenju jeneho ßobuſtawa ßo też wo pſchepokoženju poßedźenja na druhe měſtno jednaſche. Njedojedna pak ßo, ale ma ßo po wuſtawkach hakle w jutrowniku wotłoßowacz. Někotre krótke ßłowa ßo też wo ßwójbnym ßwjedźenju „Lipy“ poręczachu, a po krótkej debacże a ſabawje ßo roſeńdźechmy. Na ſaßowidźenje njedźelu Palmarum.

S Rakez. Kak mjerſaze wězki ßo ßamo na „wuhladach“ druhdy ſtawaju, wo tym ßo w Cżołmorowje něſchto powjeda. K jenemu wobßedźerjej ſ hornich wßow ſańdźenu njedźelu rjany żenich na „wuhlady“ pſchińdże. Sſo najèdſchi a napiwſchi a ſtatok ßebi wobhladawſchi, ßo żenich a młoda holza wjecżor na reje ßnowaſchtaj. „Ow, móżeſche pak tón rejwacz, teho ßebi wosmu!“ rjanka ßebi myßleſche, a pſchejſahe ßo ji reje ſkónczichu. Na to ßo wobaj domoj póraſchtaj. Stupiſchtaj ßo do cżmoweho kucżika k wrotam prěnjeho ßußoda. Ale wjedrowy hawak jeju na pokoj njewoſtaji. Duż dyrbjeſchtaj k wrotam druheho ßußoda kwatacz. Wſchak tam měßacżk njehladaſche a żaneho pßa tam też nimaja. Ale też tam ſlě pobuſchtaj, luby ßo k lubej ſ tajkej roſpalitoſczu tkóczeſche, ſo wrota wrieſtachu a pikotachu, haj, ſkoro ßo powalichu, tak ſo budźiſche wobßedźeŕ ſa „wuhlady“ druheho ßußoda pſchi ßamym hiſchcze ſchwarnu ſchkodu měł. Wón njeby wjedźał, ſchtó je ju ſawinował, njebudźiſcheli ßußodźina ſ wrjeſkotom wrotow wotucżiła a lubowańzy zuſeho pachoka tak dołho pſchihladowała, hacz bě měßacżk kukolatko ſacżinił. — Haj, luboſcz, ſchto ßy ty ſworaka?

S Kamjeńza. Lětuſche wobhladanje wojeŕſtwu powinowatych ludźi ſměje ßo w Kamjeńſkim hamtſkim hejtmanſtwje wot wutory 1. měrza hacz do 12. měrza. Wutoru 8. měrza dopołdnja wot 1/4 9 hodźin budże wobhladanje w Kamjeńzu ſa wßy ſe ſapocżatkom pißmika **A** hacz **G** (wot Wucżkez hacz do Hrabowki); ßrjedu 9. měrza dopołdnja 1/4 9 hodźin ſe wßow ſe ſapocżatkom ſ pißmikom **H** hacz ßobu ſ **P** (Häjlich hacz ſ Protezami); ſchtwórtk 10. měrza dopołdnja 1/4 9 hodźin ſa wßy ſe ſapocżatknym pißmikom wot **R** hacz **Z** (Worklezy hacz ſ Cżornjowom) a ſa Halſchtrow; pjatk 11. měrza dopołdnja wot 1/4 9 hodźin ſa Kamjeńz.

S Lubija. Na ſaſtaniſchczu w Schlaurothu je ßo pjatk wjecżor lokomotivnik Pawoł Forner ſe Shorjelza, hdyż żeleſniſku koliju pſchekrocżi, ſ lokomotivu, k wjercżitej tarczi jědżazej, pſchejéł a ßo hnydom morił.

Se Spremberga. (Na sdacże morwy pohrjebany?) Psched někotrymi dnjemi dyrbjesche žo do wjelba jeneho herbskeho pohrjebnischcża jene cžěko khowacź. Hdyž wjelb wocžinichu, žo dohladachu, so powostanki jeneho psched 16 lětami semrjeteho muža wjazy w kaschcżu njeležachu. Koscżowz s wobliczom k semi wobroceny pódla wotewrjeneho kaschcża ležesche, kaschcżowe wěko a derje sdźeržany tšělzski klobuk tehdy pohrjebaneho pschi wjelbowych murjach ležeschtaj. Duž měnja, so je psched 16 lětami nahlesemrjety jenoź na sdacże morwy był a so je po pohrjebanju w kaschcżu wotucźił a žo s njeho wudobył. Mózno pak teź je, so je žo wjelb s wodu pócźrjek, kotraž je kaschcżowe wěko wotsběhnyła a cžěko s kaschcża spławika.

S Trjebina. W naschej wšy je žo rejwanska łubja wotnajała, so by žo w njej w lětnym poklěcże schula wotměwała. Teho dla žo wschitko na to pschihotuje, so žo Trjebinske dźěcźi 1. haprleje se Sslepecho wuchuluja a schulu žami sa žo tworja. Nadźijamy žo, so dowolnosćź wot knjesa ministra k nowotwarej bórsy pschindże, so mohła žo schula skerje lěpje twaricź sapoczecź.

S Rychwałda. Hacź do 1. haprleje 1910 žo na Rychwałdskim gmejnskim a knježim a na Wóšliczohórskim gmejnskim revěrje se strychninom sajědojcźene kruchi mjaša k sajědojcźenju rubježnych swěrjatow wukładuja.

Přilopk.

* (Njesboże s automobilom.) Póndźelu popołdnju stej žo dwě dźěsczi, 10 a 12lět starej, njedaloko Ostraskeje alleje s jenym automobilom pschejěkej. Hólz na kulowatymaj cžrijomaj jěsdźesche a holcźka chzyjsche jeho, automobila žo dohladawschi, wottorhnycź, pschi cžimž wobej pod automobil pschińdźeschtej. Dźěsczi, kotrejž stej cžežko sranjenej, stej žo do hojetnje dowjeskej.

* (Rubježny nadpad.) Twarski wjednik Lindemann, pola twarskeho mischtra Leuba w Hattingenje dźěłazy, bě do jeneje pjenježneje banki po 8000 hriwnow k wupłacźenju msdy pschischoł. Hdyž wón s banki stupi, jeho dwaj Leubowaj dźěłacźerjej nadpadnyschtaj a jeho s nožom cžežko sranischtaj. Wón pak měješe hischcże duchapschitomnosćź, so pjenjesy do banzyneho twarjenja cžišny a wo pomoz wołasche. Polizistojo rubježnikow, kotrajž žo se wschej mozu wobaraschtaj, sajachu.

* (Syma w Franzowskej.) Mjes tym so je w žrjedźnej Europje lětža nadpadnje mila syma, ma wjecžorna Franzowska pod krutej symu cžerpicź. S wjele stron pišaja, so žo wjelki žamo do bliskosćze cžłowstich wobydlenjow swěrja. Teź žněha je saso wjele napadało. Kaž je snate, bě wulki žněh teź s pschiczinu wulkeho powodźenja w Parisu.

* (Njeporadźeny rubježny nadpad.) Na jenym želesnischim cžahu w Awstriskej je žo tele dny rubježnemu nadpadej sadźewało. W póstskim wosu bě žo jedyn muž sthował, kotryž psched městom Fiume spyta póstskeho sastojnika satělicź. Kulki pak mišnychu. Hdyž sastojnik sa strachowym powjasom sczahny, rubježnik s cžaha skoczi a cžekny.

* (Se žortom žo wobwěžnył.) W Nirnbergu jedyn 15lětny hólz žwoju hłowu do powjasoweho woka tykny. To žo sacźahny, a hólz njemóžesche žo žam wjazy s njeho wuzwobodźicź. Jeho sadajeneho namakachu.

* (Woheń jeneho kinematografa.) W Trucillu w pokodnischej Amerizy pschi pschedstajenju jeneho kinematografa woheń nasta. 50 wožobow je pschi tym žiwjenje shubiło. Twarjenje žo do cžista wupali.

* (Srudny kwaž.) Jimazy podawk je žo w Holtensenje w Hannoverskej stał. Tam měješe 30lětny telegrafiski sastojnik Hahn kwaž s dźowku jeneho kublerja. Po wěrowanju młody mandźelski na dwór dźěsche a tam žwojemu młodostnemu žwakej jedyn revolwer pokasowasche. S tuteho žo na dobo wutsěli, a kulka młodeho burskeho pachoła cžežko srani. Widźo, schto je naparał, žo młody mandźelski wobwěžny.

* (Puki pschi rejach.) W Salchendorfje we Wesifalskej žo 40 rejwarjow do pukow dachu. Někotsi pachołjo žo cžežko sranichu; jeneho 17lětneho pachoła morweho wotnjeżechu.

* (Skónzowanje jeneho duchowneho.) S Lublanja w Krajnskej pišaju: Sapoczatk dezembra žu fararja Josefa Kramariza s makeje wožady pschi khorwatskich mjesach morweho s Kulpy wucźahnyli. Tehdy žebi myšlachu, so je w nozy do rěki padnył a žo tepił. S pschepytanja, kotrež je žo hnydom sawjedło, žu spósnali, so žu fararja skónzowali. Na hłowje cžěka běchu ranu namakali a s woprědka měnili, so je wona s wobražanjom wo kamjeń nastała, nětko pak žo sda wěste bycź, so bu wona s kijom nadyrjena. Farař je žo s tym pohłuschił a potom do rěki padnył. Dokelž njejžu ani djenjes ani cžažnik namakali, žu drje jeho rubježnizy skónzowali.

* (K warnowanju.) Jena žónska w Zarowje psched někotrymi njedźelemi schaty płokasche a žebi pschi tym wodu w kótle warjesche. Dha jejny 4lětny hólcźk pschiběhny a rjekny: „Macże mi je syma.“ Zona jeho na kótkowe wěko žadźi a jemu pschikasa, so dyrbi směrom žedźecź. Hólcźkej pocża na wěku bórsy cžopko bycź, wón žo husasche, wěko žo wotžuny a na dobo hólcźk kschicžo w kropje ležesche. Macź jeho hnydom wutorhny, tola wón bě žo hižo tak slě woparił, so sa khwilu wumrje. Na to macź wobskoržichu, so je dźěsczowu žmjercź sawinowała. Statny rěcźnik psched žudom namjetowasche, so bychu ju k jastwu na 4 dny sadźudźili, tola žudnizy ju wuwinowachu, dokelž njeje wjedźecź mohła, so žo to wěko wotžunje.

* (Sražanje dweju łódźow na morju.) Kapitan jendźelskeje parneje łódże „Greenland“, kotryž je wutoru s Liverpoola do Hamburga pschijěł, je powjesćź pschinjeżł, so je wón s poknozy Borkuma do jeneje parneje rybaskeje łódże sawadźił. Poźlednischa je žo pschejěła a žo hnydom potepika. Hacźrunje je jendźelska łódź schtyri hodźiny sa snjesbożenym muzźstwom ponórjeneje łódże žlědźika, njeje móžno było, jeneho cžłowieka wukhowacź. Po sdacźu žu žołmy łódź hnydom późrjeke a 15 muži jeje wobžadki je žo tepiło. Jenoź někotre łódźine rosbitki žu s wody wulojili, s kotrychž pak njebě móžno, łódźine mjeno spósnacź.

* (Influenza w seminarje.) Mjes wucźomzami wucźerskeho seminara w Steinawje w Schlesyskej je influenza wudyrika. Wjazy dyžli sto wucźomzow je skhoriło. Dokelž khorownja sa nich njedožahasche, stej žo dwě sali w seminarje k hladanju skhorjenych pschiprawikej. Wucźenje je žo sastajiło.

* (W žněhowym mjecźelu wumrjeli.) W Pyrenäiskich horach mjes Franzowskej a Schpaniskej žu 7 baskiskich dźěłacźerjow w žněhu smjersnjenych namakali. Woni běchu na póstnizach w Franzowskej pobywschi žo na domojpucźu se žněhowym mjecźelom pschekhwatali.

* (Cźwilować wojakow.) Dla wjelekrócźneho krjudowanja wojakow je wójnski žud w Mnichowje 19lětneho khorhojnika (młodeho offizéra) Ludwiga Flügela k twjerdźisnjskemu jastwu na 5 měžazow sažudźił. Dźiwajo na wobskorženeho młodosćź wot degradazije wothladachu. Khorhojnik bě jenemu pěschkej, kotryž njebě dosć rucże běžał, tak dołho žo lěhacź a stawacź dawał, hacž wojak wustawschi ležo wosta. Wojak bě na to někotre dny khory. Teź posdźischo jeho khorhojnik storkasche, plistowasche, dajesche a do njeho kopasche. Druhich wojakow bě wón na podobne waschnje cźwilował.

* (Nafthowa fontaina.) W ruskim nafthowym kraju w Kawkasu žo nowa nafthowa fontaina žórli, kotraž sa 24 hodźin 100 000 pudow naftha (petroleja) dawa.

* (Dźěcźi žo spalike.) Njedźelu wjecźor we wobydlenju jastnika Nieży w Hamelnje petrolejowa lampa rosbuchny, s cžimž woheń w kuchni nasta. Nieżowe dźěcźi žo tak cžežko wopalichu, so stej dwě hnydom wumrjekej. Tsecże dźěcźo bjes nadźije na wotkhorjenje we kožu leži. Schtwórte dźěcźo a jena mała holcźka žo jenoź s lohka wopalischtej. Nieżez mandźelskaj běschtaj na jenym pucźowanju.

Wužudźenja.

Pschiščažny žud. 6. augusta 1861 w Cžornych Nožlizach narodźeny swudowjeny murjer J. E. Kupka, napožled we Wjelecźinje bydlazy, měješe žo wotmyšleneho sapalenja dla samolwicź. Kupka, na kotrehoż hižo prjedy ras tukachu, so je 5. julija 1900 žwoju sahrodnisku žiwnosćź we Wownjowje sapalił, bě žo tehdy njedožahazych dopokasmow dla wuwinował. Tón krócź bě wón wobskorženy, so je lětža 14. januara we Wjelecźinje khěžu, jeho starschej w Nadźanezach žłužazej, dźowzu Ernestinje Marcże Kupkez žłuschazu, sapalił. W tejle khěži pódla njeho a jeho 9lětnej dźowki hischcże bjesdźěcźnej Hilmiz mandźelskaj bydleschtaj. Kupka bě khěžu s dwěmaj kórzomaj pola a łuki kupił a ju loni žwojej dźowzy pschedał, tola na njej dale hospodarjesche. Kupka do dołha pschindże a dyrbjesche pschiščahacź, so niczo wjazy njewobžedźi. Swoju khudobnu domjazu nadobu bě wón s 2000 hriwnami psche woheń sawěscźił. S lěta 1908 bě se žyna a wowža jenoź zentnar sbytny wostał. Lětža 13. januara Kupka wežy žwojeho žyna, do wojakow swołaneho, k žwojej dźowzy do Nadźanez donjeże a je tam skhowa. Prjedy teho bě wón Hilmiz mandźelskeju napominał, so byschtaj tola žwoju nadobu psche wohnjowu schkodu sawěscźiłoj. 14. januara

popołdnju wón ſ kowarſkim miſchtrom Stangu ſ Wjeleczina do Warnoczíz dźéſche. Prjedy hacz Kupka woteńdże, wón móſcheń ſe 40 hriwnami a wſchě woheńſawěſczaze papjery k ßebi tyknu. Sswojej dźowzy bě wón pſchikaſał, ſo njedyrbi popołdnju ſe ſchule domoj, ale k ßußodezom chicź, hdźež po nju wjeczor pſchińdże. Wjeczor wokoło 6 hodźin ſ Kupkez khěže woheń wudyri, kotryż ju ſa krótki czaß ſniczi. Hdyż ßo Kupka do Wjeleczina nawróczi, jeho żandarm hnydom ſaja. Saſtupjerjej woheńſawěſczazeho towarſtwa wón, hdyż jeho ſajachu, praji, ſo je ßo ſ poßlednich żnjow 14 zentnarjow ßyna a wotawy ſ léta 1908 a 26 zentnarjow ßyna a wotawy ſ léta 1910 a 7 kop njewumkóczeneje rożki, 4 kopy wowßa a 25 zentnarjow běrnow ſpaliko. Każ żandarm wot jeho dźowki Friedy ſhoni, bě Kupka tež krótko prjedy teho prajił: „Hdyż ßo pola naß ras pali, dha praj, ſo hiſchcze njeßmy wumkóczili. Kupku winowateho ſpósnachu a jeho k khoſtarni na 3 léta a k ſhubjenju czeßnych prawow na 5 lét ſaßudźichu.

× 53lětny piwowy nakładnik J. Urban ſ Droždźija a jeho 26lětny ßyn K. M. Urban ſe Zidowa ßo wot wobſkórżby jebaweho bankrotta wuwinowaſchtaj. Jan Urban bě 18. haprleje 1908 na ßwój hoſczenz w Hnaſchezach 5450 hr. jako hypotheku ſa ßwojeho ßyna Maxa ſapißacź dał a 4. meje 1908 ßwój konkurs pſchi powjedźił. Jana Urbana a jeho ßyna na to po namjecze Urbanowych wěricielow jebanſtwa dla wobſkorżichu. Max Urban pak wudawaſche, ſo je ßwojemu nanej léta dołho wot ßwojeje mſdy pożczował, hacz běchu pożczonki mjenowanu ſumu doßahnyłe. Dokelż pſchißażni wobſtorżeneju ſa winowateju njeſpósnachu, njemóżachu jeju ßudnizy khoſtacź.

Schtóż chze ßebi

drjewjanzy,

drjewjane a filzowe ſtupnje

a tež

ožane czrije

unjo nakupicź, njech ßo direktnje do **drjewjanzarnje**

Oty Hebera

na ßerbſkej haßy 9 wobroczi.

Drjewjanzy a drjewjane ſtupnje ßo ſaßo póduſchuja.

Woprawdźity Brockmannowy

pizowanſki kalk

ſnamjenjow A a B

każ tež **ßlone kuluſchki** k liſanju po fabrikſkich płaczíſnach.

Emil Dietrich w Lětonju.

Drjewowa awkzija

na Bukowſkim revěrje.

Wutoru 1. měrza t. l. ma ßo na **Bukowſkim** revěrje

85 khójnowych dołhich hromadow,
24 rm **khójnowych ſchczépow,**
50 = **khójnowych kuluchow,**
1 = **khójnowych pjeńkow**

ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Shromadźiſna 1/2 10 hodźin pſchi pěſkowej jamje pola Łupjanſko-Pßowjanſkeho pucza.

W Minakale, 22. februara 1910. **Mauke.**

Drjewowa awkzija.

W hrabinſkim Lippeſkim **Bartſko-Nowowjeſczanſkim** revěrje ma ßo **póndżelu 28. februara t. l.** dopołdnja wot **9** hodźin ſcźěhowaze we wurubach 4., 5., 6., 7., 10. a 25. wotdźělenja ſeſtajane palne drjewo ſ wuměnjenjemi na měſtnje ßamym na pſcheßadźowanje pſchedawacź:

nětdże **26 twjerdych dołhich hromadow,**
123 mjehkich dołhich hromadow.

Shromadźiſna w 25. wotdźělenju żeleſniſkeho moſta pſchi Wulkoſuborniczanſkim puczu. — Dalſche na pſcheßadźowanje pſchedawanje w 10. wotdźělenju pſchi ſtarym Dubjanſkim puczu.

Hainiſke ſarjadniſtwo.

Sſerbſke a němſke

ſpěwarſke

ſa njewjeſty,

jara kraßnje ſwjaſane a ſe wſchelakim wudebjenjom wupyſchene,

w czelazej loži hižo po **6** hr. **50** np.,
najjeduoriſche = = **2** = — np.

ßu dostacź **we wudawarni Serbskich Nowinow.**

Wuſchkrjeny łój punt 50 pj., **ßuſcheny połcz** pſchi 5 punt. 90 pj., **ßuſch. ßwinj. brjuch** pſchi 3 p. 85 pj., **plezowy tuk** po 100 pj., **domjaz. kołbaßa** 2. drużiny 60 pj.

O. Pötſchke na żitnej haßy.

Kowarſki měch (dujal)

derje ſdźerżany, je na pſchedań w **Zimmermannez** woknowej dźełarni w Budyſchinje.

Wós,

derje ſdźerżany, je tunjo na pſchedań w Trjebjeńzy czíßko 7.

5 rjanych

ßuproſchnych ranzow

blisko k proßatam je na pſchedań we Worklezach czíßko 54.

Wobydlenje

je na pſchenajecze we Worklezach czíßko 54.

Tyſcherńja

na pſchedań.

Sſwoju w dobrym rjedże ßo namakazu tyſcherńju ſe wſchěm gratom a żiwym a morwym inventarom chzu pſchedacź. K njej 7 jutrow polow, pſchi domje leżazych, ßluſcha.

Pawoł Nowak w Dubom

pola Borſchcze w Hornjej Łużizy.

Konfirmandske wobłečenja

módre a cżorne ſ jara dobrych tkaninow a nanajlěpje ßedżaze.

Schulerſke wobleczenja w żaketottowej faßonje a ſportſkojoppowej faßonje,

mużaze wobleczenja na wulki wubjerk po zyle woßebje tunich płaczíſnach poruczam.

Pruhujcze pſchihódne poſkiczenje. Żane nuſowane kupjenje.

Pſchi hłownym torhoſchczu 9. **Ernst Jenke.** Pſchi hłownym torhoſchczu 9.

Němotre dźełaczérki

ßo pſchijimaju

w fabriziy ßłomjanych wobalkow we Łaſu.

Hacz do ßrjedy 2. měrza
moje
wulke rumowanske wupschedawanje
traje.

Płaczišny ßu ſwodźiwnje tunje; lońſche twory ßu **hacz do połojzy ßamßneje płaczišny ponižene**, tak ſo njedyrbjał nichtó ſakombźicź, ſkładnoſcź k pomyßlnje najtuńſchemu kupowanju wužicź.

Mužaze — pacholaze — hólczaze wobleczenja. Płóczliwe wobleczenja, bluſy, hólczaze wobleczenja, żaletty ſa dźěczi a młode holzy, **kapesy, żonjaze** a **holczaze ſchórzuchi, ſchaty, khapy, klobuki, mězy** atd.

ſa ſelenoſchtwórtkowſke dary
jara dobytkne!

Hotowa braſta najwjetſche wjeßele cźini.

Pſchi hlownym torhoſchczu 9. **Ernst Jenke.** Pſchi hlownym torhoſchczu 9.

Kowarńja
w Hornim Hunjowje pola Hodźija je hnydom na pſchedań. Dalſche wukaſuje kubleŕ Würgatſch tam.

Wucźobnika
ſ pſchihódnymi wuměnjenjemi pſchijima kowarſki miſchtr **E. Paul** w Krjebi.

Njeſapomniczka

na row
njebo mandźelſkeje **Lejny Frödźineje** rodź. **Hataßez,**
narodźi ßo 28. haprleje 1846 w Małej Dubrawje,
wumrje 1. měrza 1909 w Zicźenju.

Hłóß: Mój ſchcheſcźijano ſa mnu dźi.

Kak derje tym, kiž ſbóžnje du
Se ſachodneho ßwěta,
Tón cźaß, kiž tudy pſchebudu,
Ssu jenož krótke lěta,
Kiž rucźe ßo tu minjeja,
Kaž rěka nimo khwataja.
Cźi, kiž we ſprawnej luboſcźi
Tu mjes ßobu ßu žiwi,
Też dźělenja ßo njeſminu,
Kiž naczini ſtyſk, ſrudźbu.
O kak to boli wutrobu,
Hdyž lubi pſches ßmjercź woteńdu.
Tak też dźeńß ſaßo ſpomina
Tu Frödźiz ßwójba ſ nowa
Na tón dźeń, hdyž bě ſtupika
Ssmjercź cźiſche do jich doma,
A lubu macźeŕ wotwoła
Jow prjecź ſ jich ßwójbnoh' žiwjenja.
Kak je tu wona ſ luboſcźu
Wſchěm napſchecźiwo ſtaka,
To wobkruczu ja ſ wěſtoſcźu,
Hdyž mje je hoſpodkawa,
Hdyž khodźił tam ßym wokoło
Sa ßerbſke knihow towarſtwo.
Prjed' hacz je duſchu ſpuſchcźiła,
Sso roſžohnowa rjenje,
Wichěm ßwojim ruku ſawdała
A dźeſche: Mi b'dźe derje,
Hdyž budu tam pſchi Jeſußu,
Kiž ſa mnje wumrje na kſchižu.
Kaž kóždy wěrny kſcheſcźan tu
Ma wſchelke noßycź tudy,
Też horjo, kſchiž a ſrudobu
Pſches bliżſcheho ßnadź druhdy,
To Waſcha Inba macźeŕka
Je ſ Bohom wſchitko pſchětrała.

Nětk jeje wóczko njewidźi
Wjaz tutu ßwětnu kraßnoſcź,
Jej ßmjertny pſchelhód wotewri
Tam wjele rjeńſchu jaßnoſcź,
Schtož žane wóczko widźało,
To jej ßo tam nětk ſjewiło.
Tón Knjes ju njeje podarmo
Do winizy ßej ſwołał,
Bě tu ſa Boże kraleſtwo
Se ſkutkom a ſe ßłowom,
Bóh je jej wſchitko mytował
A hnadnu mſdu we njebju dał.
Tam pſchińdźechu jej napſchecźo
Dwaj bratraj a też ßotra,
Też luby ßyn ju powita,
Kiž dyrbjeſche ſe ßwěta
Jow hicź we ſaźnej młodoſcźi,
O kak to Waß tu rosrudźi.
Dom Boži bě jej woßebje
Sa žiwjenje pſchez ßwjaty,
We nim ßej troſchta pytaſche,
Hdyž njebě w ßwěcźe žadyn,
Najwjetſchi troſcht pak cźerpaſche
Se ßwjatej' Božej' biblije.
Tak wo nju hiſchcźe žarnja
Ssyn, mandźelſki a dźowka,
Też ſchtyri wnucźki ſhladuja
A pſchichodna też dźowka
Sa lubej wowku, kotraž je
Nětk w tamnym ſbóžnym Zoarje.
Tak jeje cźěło hižo ſpi
Nětk lěto w khłódnej ſemi
We Hodźiju na kerchowi,
Hacz Bóh jo ſaßo ſnowi
A ſbudźi k wěcźnom' žiwjenju
Tam junu ſ morwych ſtanjenju.

W mjenje ſrudnych ſawoſtajenych poßwjecził J. Henka.

Burſke towarſtwo w Rakezach

ſměje **njedźelu 27. februara** popołdnju w 4 hodźinach w Gáblerez hoſcźenzu ßwoje měßacźne poßedźenje, w kotrymž ma ßo wo ważnych naležnoſcźach towarſtwa jednacź. Wjecźor wot 7 hodźin ßo ſabawny dźěl ſ jědźenjom kołbaſkow ſapocźnje. Duž pſchińdźcze, lube ßobuſtawy, wſchitzy a wěſcze. Też hoſcźo ßu nam wutrobnje witani.

Pſchedßydſtwo.

Ratarſka wokrjeßna ſhromadźišna.

Podpißane ratarſke wokrjeßne towarſtwo
pjatk 4. měrza t. l. popołdnju w 4 hodźinach
w hoſcźenzu „herbſkeje grychty" w Hornim Wujeſdźe
ratarſku wokrjeßnu ſhromadźišnu wotměje, na kotruž ßo ßobuſtawy ratarſkich pobocźnych towarſtwow a ſkótplahowazych ſjednocźeńſtwow, kaž też jich žony najpſcheczelniſcho pſcheproſchuje.

Hoſcźo, ſe ßobuſtawami pſchiwjedźeni, ßu witani.

Dnjowy porjad:

1. Pſchednoſchk ßobupodpißaneho wokrjeßneho ſekretara wo „Hoſpodarſka a plahowanſka ważnoſcź pruhowanja dejwa pſchi dejnych kruwach ſ woßebitym poczahowanjom na kontrollne towarſtwa".
2. Powſchitkowne wuręczenje wo pſchednoſchku.

W Budyſchinje, 18. februara 1910.

Direktorij ratarſkeho wokrjeßneho towarſtwa ſa kral. ſakſke hornjołużiſke markhrabinſtwo.
Tajny ratarſki radźicźel dr. Hähnel. Prof. dr. Gräfe.

Rjanu žiwnoſcź

w zyrkwinſkej wßy, něhdźe 50 kórzow wulku ſ dobrymi maßiwnymi twarjenjemi, ma hnydom na pſchedań **Ernſt Meltka** w Khwaczizach.

Hólz ſprawneju ſtarſcheju, kotryž chze **konditorſtwo** nawuknycź, ßwědomitu wucźbu namaka w konditorni **Fr. Stäckela** w Budyſchinje na ſeminarſkej haßy.

Rěſniſkeho wucźobnika

pyta **Max Henker,** rěſniſki miſchtr na ſadnjej bohatej haßy.

Kowarſkeho pomoznika

hnydom a **wucźobnika** k jutram pyta **Klimant** w **Radworju.**

K ßobu bydlenju pſchi jenym realnym ſchulerju ßo hiſchcźe jedyn ſchuleŕ abo wucźobnik do dobreje a tunjeje penſije pyta. Dalſche je ſhonicź pola Redoweje na Tſélanſkej dróſy 17, rózk rěſarńineje dróhi.

Sa ßwoju pſchedawarńju kolonialnych tworow derje wotcźehnjeneho hólza, ßyna ſprawneju ſtarſcheju, jako **wucźobnika** pytamoj.

Ginzel & Ritscher
na wulkej bratrowſkej haßy.

Sſłużobneho hólza

k jutram pyta pjekarſki miſchtr **J. Šołta** w Budyſchinje na garbarſkej haßy cźißko 10.

Kuchaŕki, ſtwinſke a ßłużobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy k ßwinjom, wotrocźkow, ßrěnkow, rólnych pohoncźow, wolazych a dźěłacźerſke ßwójby pyta hnydom abo poſdźiſcho pſchiſtajerka **Görlichowa** na ßukelnſkej haßy 1 na rózku žitnych wikow w cźrijownı knjeſa Heinr. Mohra.

Sſłużobnu holzu

ßylnu, hnydom abo najpoſdźiſcho k 1. měrzej pyta **Holan** we waggonowej fabriży w Budyſchinje.

Wutrobny dźak.

Sso wrócźiwſchi wot rowa naſcheho lubowaneho ßyna, bratra a ßwaka

Jana Kſchiženka w Jitku

w młodych lětach ßwojeho žiwjenja ſemrjeteho, prajimy wutrobny dźak knjeſej fararjej Gólczej ſa troſchtowaze prědowanje; woßebje ßo dźakujemy Jitkowſkej młodźinje ſa kraßnu ßmjertnu pychu, piſkanje poſawnow, poſběhowazy ſpěw wjecźor do khowanja a pſchi pſchewodźenju, kaž też wſchěm lubym ßußodam a ſnatym najwutrobniſcho ſacźuty dźak.

Hłubokoſrudźena **Kſchiženkez ßwójba**
w Jitku.

(K temu cźißku pſchiłoha.)

Pschiłoha k czišku 9 Serbskich Nowin.

Ssobotu 26. februara 1910.

Płaczišny rěsneho słotu na Draždžanskich słótnych wikach.

21. februara 1910.

Płaczišny po zentnarjo a hriwnach.

Słótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha hr.	Rěsna waha hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetšeje rěsneje hódnosće hač do 6 lět	40–43	76–79
awstriske	47—50	82–86
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starše wukormjene	35–39	71–75
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starše	31–34	67–70
4. ßnadnje pizowane kóždeje staroby	25–30	57—65
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetšeje rěsneje hódnosće	38–41	70–73
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetšeje rěsneje hódnosće hač do 7 lět	34–37	65–69
3. starše, wukormjene krowy a ßnadnje wuwite młódše krowy a jałojzy	30—33	60—64
4. ßrěnjo pißowane krowy a jałojzy	25—29	55–59
5. ßnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	46—53
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetšeje rěsneje hódnosće	38–41	68–72
2. ßrěnjo pizowane, młódše a derje pizowane starše	34—37	64–67
3. ßnadnje pizowane	30–33	60–63
Cźelata:		
1. najlěpše s mlokom wukormjene abo najlěpše wot zyza	50—53	80—83
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	46—49	76—79
3. ßnadnje wuwite wot zyza	41—45	71—75
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpšich raßow a jich skšiženjow w starobje hač do $1\frac{1}{4}$ léta	54–56	71–73
2. mjaßne	52–53	68—70
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	48–51	65—68

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy bowos w Budyšinje:	W Budyšinje. 19. febr. 1910. wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.	W Lubiju. 24. febr. 1910. wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.
Pšenica . . . běła	—	—	—	—	11	20	11	40
" . . . žołta	—	—	—	—	10	70	11	10
" nowa	10	90	11	10				
Rožka . . .	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa	7	75	8	87	7	50	7	70
Ječmjeń . . .	7	50	8	—	7	—	8	—
Wows nowy 50 kilogr.	8	20	8	40	7	60	7	80
Hróch . . .	12	50	15	—	12	50	13	—
Woka . . .	10	—	11	—	—	—	—	—
Jahły . . .	15	50	17	—	16	—	17	—
Hejduschka . . .	17	50	18	—	20	—	22	—
Běrny . . .	2	30	2	60	2	20	2	50
Butra . . . 1 kilogr.	2	50	2	70	2	50	2	70
Pšeničzna muka 50 "	11	25	20	50	19	—	20	—
Rjana muka . . 50 "	9	50	13	—	13	—	14	—
Ssyno . . . 50 "	4	50	4	75	4	50	5	—
Ssloma . . 100 "	5	16	5	34	4	17	5	35
Proßata 726 schtuk, schtuka . .	15	—	29	—	—	—	—	—
Pšeničzne wotruby 50 kilogr.	—	—	6	25	6	30	6	50
Rjane wotruby 50 kilogr.	—	—	6	50	6	50	6	80
Pšeničzny gris 50 kilogr.	—	—	6	50	—	—	—	—
Rjany gris 50 kilogr.	—	—	7	50	—	—	—	—

Na bursy w Budyšinje pšenica (běła) wot — hr. — np. hač — hr. — np., pšenica (žołta) wot 11 hr. — np. hač 11 hr. 20 np., rožka wot 7 hr. 80 np. hač 8 hr. — np., ječmjeń wot 7 hr. 50 np. hač 8 hr. — np., wowsy wot 8 hr. — np. hač 8 hr. 20 np.

W Budyšinje płaczeše: korz pšenicy (běła) po 120 puntach — hr. — np. hač — hr. — np., žołta — hr. — np. hač — hr. — np., nowa: 18 hr. 53 np. hač 18 hr. 87 np., korz rožki po 160 puntach — hr. — np. hač — hr. — np., nowa: 12 hr. 40 np. hač 12 hr. 60 np., korz ječmjenja po 140 puntach 10 hr. 50 np. hač 11 hr. 62 np.

Wiczne płaczišny w Kamjenzu.

24. febr. 1910.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 50 np. hač 7 hr. 75 np., pšenica wot 10 hr. 80 np. hač 11 hr. — np., ječmjeń wot 7 hr. 50 np. hač 8 hr. — np., wowß wot 7 hr. 80 np. hač 8 hr. 20 np., jahły wot 16 hr. — np. hač 17 hr. — np. hróch 15 hr. — np., ßyno 5 hr. 50 np., běrny 2 hr. 50 np., ßloma (100 kilogr.) 5 hr. 83 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 50 np. hač 2 hr. 70 np.

Wjedro w Londonje 25. februara: Deschcź.

Cyrkwinske powjesće.

W Michałskej zyrkwi smje njedźelu Okuli rano w 7 hodź. farat Räda ßerbsku spowjednu rěcź, $\frac{1}{2}$9 hodź. duchowny Tischer ßerbske a w 10 hodź. němske prědowanje. — Tydźenske sastojnske dźěła smje duchowny Tischer.

Wěrowani:

W Michałskej zyrkwi: Khorla August Hubrig, dźěłaćer w Tšelanach, s Emmu Helenu Schłodźiz tam.

Křćeni:

W Michałskej zyrkwi: Ernst Richard, Jana Handrija Ernsta Lowki, khěžerja a pohonca w Małßezach, ß. — Alfred Jurij, Jana Augusta Pětscha, samkarja w Dobruschi, ß. — Pawoł Max, Jana Hilmana, pohonca w Delnjej Kinje, ß. — Ernstina Olga, Khorle Gustava Dejki, pjekarskeho mischtra w Dobruschi, dź. — Alma Liddy, Jana Panascha, fabrikarja we Wulkim Wjelkowje dź. — Hana Khrystiana, Jana Augusta Felsy, dźěłaćerja na Ssokołzy, dź.

W katholskej zyrkwi: Brigitta, Pawoła Brugera, seminarskeho wysch. wučerja w Budyschinje, dź. — Bjarnat, Jana Kindermanna, pohonca w Budyschinje, ß.

Zemrjeli:

W Michałskej wožadze: 18. februara: Elsa Frieda, njemandź. dź. we Wownjowje, 3 m. 8 d. — Handrij Falten, khěžkař a dostawar invalidneje renty we Wulkim Wjelkowje, 83 l. 11 m. 13 d. — 21. Alma Emma, njemandź. dź. na Zidowje, 5 m. 20 d. — Johana Karolina Jenez s Kelna, wobydlerka wokrjeßneje khorownje na Zidowje, 64 l. 5 m. 11 d. — 22. Hana Wiczasez s Wulkeho Wjelkowa, wobydlerka wokrjeßneje khorownje na Zidowje 82 l. 2 m. 6 d. — 23. Morwy narodź. ß. Augusta Hermanna, fabrikarja w Ssmolizach.

W katholskej wožadze: 18. febr. Sofija, Franza Bukalla, dźěłaćerja w Budyschinje, dź. (zemrje we Worklezach) 14 l.

Zyrkwinske powjesćze s Hodźija.

Njedźelu Okuli smje rano $\frac{1}{2}$8 hodź. duchowny Voigt ßerbsku spowjednu wučbu, $\frac{1}{2}$9 hodź. farar Kschižan ßerbske a w 10 hodź. němske prědowanje. Popołdnju w 2 hodź. budźe katechismußowa wučba za němsku mužsku młodźinu.

Pjatk 4. měrza je rano $\frac{1}{2}$9 hodź. ßerbska spowjedź a $\frac{1}{2}$10 hodź. ßerbske kemschenje.

Zyrkwinske powjesće s Budestez.

Njedźelu Okuli smje farar Domaschka rano $\frac{1}{2}$8 hodź. němsku spowjedź, duchowny Bójź dopołdnja $\frac{1}{2}$9 hodź. němske a 10 hodź. ßerbske prědowanje. — Wutoru popołdnju w 3 hodź. smje farar Domaschka w Čzornych-Rołlizach ßerbsku póstnu nutrnosćz. — Pjatk dopołdnja w 9 hodź. smje farar Damaschka liturgiske ßerbske póstne kemschenje s wudźělowanjom Božeho wotkasanja.

Schulske tornistry

sa hólzow a holzy

wschěch wuwjedźenjow a po wschěch płaczišnach,

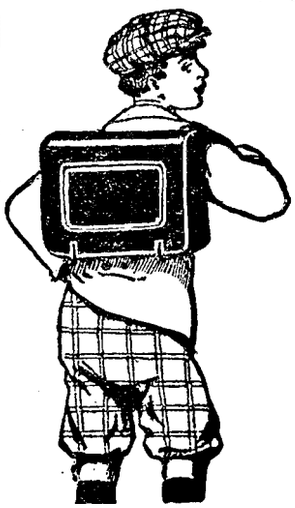

knihowe noschaki,
knihowe tosche,
ßnědanske tosche,
schifrowe tafle,
mapy sa schifrowe tafle,
schifrowe kaschežiki,
schifer s drjewjanym dźerżakom,
schwampy,
schwampowe tyšy,
porjadowe mapy
we wulkim wubjerku
po tunich płaczišnach porucza

Gustav Thunig

na snutskownej lawskej haßy ežišło 6.

Hobrski wubjerk konfirmaziskich khartkow,

wopomnjenskich knihw,
knihowych snamjenjow,
schpruchow na sczénu.

Najwjetschi wubjerk nowosczow

konfirmaziskich wobrasow,

zohnowazy Khrystuß,
jandzel pěston
atd. atd.

A. & W. Neuhahn

na zerbskej haßy 4. **Telefon 449.**

Napodobnuje zo

G. **njepschetrjecheny dobytk,** kotryž mojim czesczenym **Sch.**
wotebjerarjam sticzu.

Na njeßmérny nawal pschi mojim
tydzenju dźéczazych schlórniczkow
dźiwajo a so bych dalschim kruham skladnosć dał,
so bychu dobytk mojeho woblubowaneho

tydzenja dźéczazych schkórniczkow

wužiłe, zym jón hacz do
zrjedy 2. měrza
podléschił.
Njech nichtó njesakomdźi, jón wopytacz!

Zhorjelska
črijowa předawarnja
A. Jacobsohna
w Budyschinje na bohatej haßy 7.
— **Telefon 467.** —

Rukowanje za dobre dzerzenje. Rukowanje za tydzh. por.

Th. A. Wällnitz naslědnik

w Budyschinje
9 na zukelnskej haßy 9.
Najtuńsche kupowanske zórło
za
njewjesczinske wuhotowanje
a
jednotliwe meble
solidneho a modneho dźéła.
Sprawne poßkuzenje.
Pschi hotowych pjenjesach rabatt.
Ssamßna pólstrowatnja.

Wobhladanje bjes kupjenja dowolene. Stražkan, na mjenje cza, tehdyma.

W. Häcker.

Wolmjane a bawlmjane twory
w Budyschinje na žitnej haßy 7.
Wulki wubjerk
wolmjanych a polwolmjanych
zukujowych tkaninow.

Koschlazy barchent.	Hotowe zuknje.
Jakowy barchent.	Hotowe schórzuchi.

Sprawne poßkuzenje. — Tunje placzisny.

Njedźelu zamknjene. Njedźelu zamknjene.

Proßata Nischnjanskeje raßy

zu na pschedań na **rycherkuble w Rakezach.**
Dalsche je shonicz pola inspektora **Kocze** tam.

Ssuche

schlesynske khójnowe a schmrěkowe deski

laz tez
dubowe, bukowe, ruske wólschowe, lipowe
wschěch zo trjebazych tolstosczow a dolhosczow,
zuche schmrěkowe
hěblowane schpundowanje
(podrazowane schwedske)
4/4 a 5/4 cm wschelakich dolhosczow, tez
tsěschne laty, schpalerske laty, czenke deski,
tramy (běrtlisske drjewo)
7/7, 8/8, 8/10, 10/10 a 12/12 cm tolste atd. tunjo porucza

Schlesynski drjewowy komptoir

Max Hitze
w Budyschinje na Wjeleczanskej drósy 1.

Franz Marschner

czaßnikar w Budyschinje
na bohatej haßy 9
swój sklad **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczazow** k dobroczinwemu wobkedźbowanju porucza.

Hódne twory. **Pißomne rukowanje.** **Tunje placzisny.**

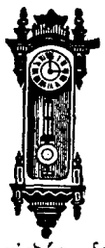

Kóždy, kotryž chze ßebi **dobry** a **tuni cżaßnik** kupicź, abo kotryž chze ßebi jón **porjedźicź** dacź, njech dże k cżaßnikarjej **Kurtej Jenčej** na ßwonk. lawßkej haßy 5. **Jencź** pßchedawa a porjedźa, ßa ßwoje dźěło ßprawnje rukujo. — **Proßchu, ßebi moje wukładne wokno, ß płaczißnami wupołożene, wobhladacź.**

Serbske blido

kóždu wutoru w 5 hodźinach. Wßchitzy dobri Sserbja ßu witani.

Spěwarske,

ßerbßke a němßke,

jednorje hižo po 2 a 3 hr. a woßebnje do cźelazeje kože ßwjaßane hižo po 6 hacź do 10 hr. ßu na pßchedań

we wudawarni Serb. Nowin.

Po tunich płaczißnach poručam ßwój derje wuhotowany ßkład

ff. domjazych, kuchińßkich a hßpodarßkich wězow, lakowanych a njelakowanych, blachowych lampow, latarńjow, zylindrow a ßnužołow, platow, płokanßkich wanjow, bowow, myjnych ßtejakow, zimanßkich maßchinow, kupanßkich wanjow, żeleßne pónoje a hornzy, hßpodarßke wahi, noże, widliczki, ßizy, nožowe korbiki, hßofejowe młyny, hßofejowe hany, hßofejowe a zokrowe tyßy, rybowanßke maßchiny, mjaßorubaze maßchiny, mjaßowe mjezki, ßchcźětki, ßerßchcźowe mjeczawy, zentrifugowe ßchcźětki atd.

Moritz Schulz, klampnatßki miśchtr : : : : : pßchi ßerbßkich hrjebjach 10.

— Wuporjedźernja. —

Wumĕrjenßke dźěła

wßcheje druźiny pßchebjerjetaj : :

Rentsch & Schöne

pod pßchißahu wßataj geometraj,

na rózku ßeminarßkej haßy 13, I a Hoßchiz haßy.

Telefon 682.

Torty

tykanzy,

baby a mjedowe póprjanzy

jako

najrjeńßchi kmótßazy dar

ß kóždym ßo žadazym napißmom a najlĕpßcheho ßkoda po wßchĕch płaczißnach.

Konditornja Lehmanna

Naukoweho naßl. na ßerbßkej haßy.

Skaßanki na wßy ßo ßwědomicze a najlĕpje wobßtaraju.

Płaczißny hódne ■ ■ cźrijowe twory.

Firma Pawoł Kriśteller wubjerk cźrijow jenož dźerżazeho wudźĕła, ße żaneje ßtrony tej niż pßchibliżnje doßahnjeny, poßkicza. ::

Dźĕcźaze cźrije ß kože a filza
1 mk., 90 np., 60 np., 40 np.

Dźĕcźaze ßchulßke ßchkórnje
ß konjazeje kože, jara krute
wulkoßcź 31/35 po **3.75,** 27/30 po **3.25,** 25/26 **2.80.**

Dźecźaze borcalfowe, borkožane a a chevreaurßke ßchulßke ßchkórnje
modneje formy, wulkoßcze 31/35 po **5.50** a **5 mk.,** 27/30 po **4.50,** 25/26 **4 mk.**

Mužaze, žonjaze a konfirmazißke ßchkórnje
ß lakowanej kapu a bjes njeje, modneje formy hižo po **8 mk., 7.50, 6.50** a **5 mk.**

Mužaze cźehnite ßchnórowanßke a ßo ßapinaze ßchkórnje
jara krute, ß hoßdźikowanej pódußchu po **4 mk. 50 pj.**

Pacholaze ßchkórnje
krute, ß hoßdźikowanej pódußchu, wulkoßcź 36/39 po **4 mk.**

! Proßchu, ßebi wupołożene cźrije ß płaczißnami w mojich wukładnych woknach wobhladacź. !

Pawoł Kriśteller

Telefon 168. **na bohatej haßy 29.** Telefon 168.

Wuporjedźenja ßo pßchijimuja. — Skaßanje po měrje.

Magnum bonum

jĕdźne bĕrny

ßaßo zentnar po **2 mk. 50 pj.** do domu pßchiwožuje

knježi dwór w Malßezach.

Nótaze dźaki
ßerbske a němske
ßu dostacź
we wudawarni
Serb. Nowin.

Dobru **lanu muczku**
porucza
Khorla Kahrowe.

Eckendorffke runklizowe ßymjo,
dobru
pscheńczñu muku,
kołbaßowu
hejduschku,
rajß a nudle
porucza
Khorla Kahrowe
pschi żitnych wikach.

Żeleso, metalle, hadreschcża, koscże
atd.
po najwyschschich dnjowych
płaczišnach kupuje
Siegfr. Sußmann
na hornczerskej haßy 35.

Liebsch,
ßudniski aktuar św. ßłużby
pschi nowych hrjebjach 5
pißarnja sa kupowanske, hypothekske,
dismembrazijske, testamentske a
sawostajeństwowe wěży atd.
Rěczi ßerbski.
— Telefon cźißło 177. —
Pscheßadżowanje leżomnoscżow.

Brodowska haptyka
na hoschiz haßy 21
Kaschel, katarrh, dybawosez
ßo spěschnje połóżeja
s thymusinom
Blescha po 75 np.
1 hr. 40 np.

Lubijska banka
w Lubiju w Sakskej a w Neugersdorfje.
Filiale: w Budyschinje, Shorjelzu, Žitawje a Seifhennersdorfje.

Dawamy wot 16. febr. 1909 sa pjenjesy, pola naß na dań date

bjes prjedawscheho wupowjedźenja	3 %	na lèto.
s měßacznym wupowjedźenjom	3 1/4 %	
s 3měßacznym =	3 1/2 %	
se 6měßacznym =	4 %	

Pjenjesy, kotrež ßu bjes wupowjedźenja podate, móża ßo też sa check wužicź. Checkowe knižki, kaž też postajenja, checkowy wobkhad nastupaze, ßu pschi naschich kaßach dostacź.

Filiala Lubijskeje banki
w ßerbskim domje.

Sahrodnistwo
ßadarskeje a sahrodniskeje schule w Budyschinje w Sakskej
ma
ßadowe schtomiki najlěpscheje hódnoscże, k powschitkownemu płodźenju :: poručene, wotedacź.
Wyßoke schtomiki ßo s hromadami plahuja. :: ::
Niske schtomiki. **Kerkojte schtomiki.**
Sapiß płaczišnow a družinow darmo!

Jutrowne tity
titowu papjeru,
najnowsche mustry,
najwjetschi wubjerk,
najtuńsche płaczišny!
A. & W. Neuhahn
w Budyschinje
na ßerbskej haßy 4.
Telefon 449.

Bawlmjane, połwołmjane a czistowołmjane
drastne tkaniny
czorne a pißane, hładke, ßmužkate a kaschczikate
po jara tunich płaczišnach porucza
Emil Wehrle
na jerjowej haßy 7

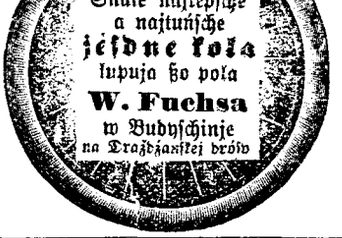

We wudawarni Serb. Nowin je sa **40 np.** dostacź knižka:
Worjeschki.
Psches dźewjecź stow hudanczkow s trěbnym kluczom.
Sa ßwojich wujkow a ßwoje cźetki
po zylych Sserbach napytał, wumyßlił, sestajał a do ßerbskeho kraja puschcził
Jan Radyßerb.

Dr. C. Roeberowy plestr psche podklócże
wicże, drjenje 1 schț. 50 np. je ßo tyßaz krócź wupruhował.
Germania drogownja
na bohatej haßy.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawaŕ Marko Smolerˇ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 10. | Sobotu 5. měrca 1910. | Lětnik 69.

Swětne podawki.

Zwikowske thesy psched prěnjej komoru sakskeho ßejma.

Zwikowske thesy, wo kotrež ßo wobydleŕstwo Sakskeje pschezo žiwischo počina sajimowacź, ßu schtwórtk w prěnjej komorje nastork k dlějschej debacźe dake. Hrabja Castell-Castell w mjenje wjele starschich, kotsiž na sakožku evangelskeho wěrywusnacźa steja, praji, so tuczi s khutnej staroscźiwoscźu na prózowanja Sakskeho wuczeŕskeho towaŕstwa hladaja. To towaŕstwo chze naboženŕsku wuczbu na druhe pucźe dowjescź, kaž ßo to w Zwikowskich thesach pscheje. Cźile starschi, kotrymž je wěra do Jesom Khrysta jako Božeho ßyna a nascheho Sbóžnika najßwjecźišche, ßu we wulkim wutrobinym cźěßnje pschi myßli, so dyrbja ßwoje dźěcźi do schule dacź, hdyž nimaja wěstoscź, so ßo njebudże wěra starschiskeho doma kasycź. Tutemu duchej wěrneho kschescźijanstwa Zwikowske thesy na žane waschnje njewotpowjedaju. Wot starschich ßo žada, so dyrbja ßwoje dźěcźi do naboženskeje wuczby ßlacź, woni ßmědźa ßebi teho dla žadacź, so ßo nabožina w dotalnym smyßle wudźěla. W jenym spißu evangelskeho schulskeho towaŕstwa ßo wujaßnja, schto ma ßo se schulskeje naboženŕskeje wuczby wupuschcźicź. Tale knižka njech ßo po móžnoscźi rosschěrja, dokelž wona wulki strach pokasuje, kotryž nam hrosy, a kelko sbytkneho wostanje, hdy by po woli sakskeho wuczeŕskeho towaŕstwa schło. Wot knjeżeŕstwa ßo nadźijamy, so naboženŕski kharakter nascheje ludoweje schule dale njepodótknjeny wostanje, so mohli starschi dale ßwoje dźěcźi schuli dowěricź.

Wyschschi dwórski přědaŕ dr. Ackermann nochze mjelcźecź, so by nadpadło, so ßo ßejmowe duchowne ßobustawy njeißu wo praschenju naboženŕskeje wuczby wuprajiłe. To njerěka, so wone Zwikowskim thesam pschihłoßuja. Po jeho měnjenju by nasch zykły lud cźeźko schkodował, hdy by ßo naboženŕska wuczba w schuli do sady scźischcźała. Bohužel ßu ßo w druhej komorje pschecźiwo nabožinje hłoßy s jeneje strony ßłyschałe, s kotrejež ßo wone njebudźichu wocźakałe. W khěžorstwowym ßejmje je wóndano ßłowo padło: „Też njewěra ma ßwoje prawo.“ Tutym ßłowam njeßměmy płacźicź dacź. Wjele ludźi je psches troscht wěry ßo posběhnyło. Hdyž ßo w dospołnej njewědomoscźi praji, so zyrkej njeje ženje niczo dobre dokonjała, so je wona wědomoscźi a kulturje njepschecźelna, a so bjeskharakternoscźi a njepočinkam połěkuje, so móže wona jenož potom se žohnowanjom skutkowacź, jeliso ßo wona do moralneje wuczby pschetwori, dha dyrbi wón pschecźiwo tejle njeßměrnej wobskórźbje też se ßejma protestowacź. Nabožina njech ßo dźěcźazemu srosumjenju bliže pschinjeße, tola jenož najpowołanischi móže tónle nadawk dokonjecź. Nětkole schulskemu praschenju bliže stupicź, by do cźaßa było. Tola na nowy schulski sakoń dyrbimy ßo pschihotowacź.

Hrabja se Schönburg-Glauchau měni, so mohło ßo, hdy bychu Zwikowske thesy sakońsku móc dostałe, ßo wscho móžne w schuli wuczicź. Wón pak nochze dale wo tymle dypku rěcźecź, ale ßo na jeneho wuczerja wobcźežowacź, kotryž je w stawisniskej wuczbje pschecźiwo katholskej zyrkwi schcźuwał a nastawk se „Sächsische Volkszeitung“ cźita. Knjeżeŕstwo njech ßo wo to postara, so ßo duch konfeßionalneho naschcźuwanja do wutroby dźěcźi njenoßy.

Kultußowy minister Beck wotmolwi, so knjeżeŕstwo tajku stawisnisku wuczbu saßudźuje. Po tymle padże njeßmědźa pak ßo wschitzy wuczerjo a zyłe roswuczenje ßudźicź. Knjeżeŕstwo je psches wokrjeßneho schulskeho inspektora tamnemu wuczerjej k wjedźenju dało, so ßo jeho stawisniska wuczba s postajenjemi schulskeho sakonja njesnjeße. Niz jenoż s konfeßionalneho, ale też s wuczeŕskeho stejischcźa njehodźi ßo to dowolicź, dźěcźi do nahladow swjescź, kotrež k hidże pschecźiwo hinakwěrjazym nadpjeraja. Nasche prózowanje je na to složene, konfeßionalny měr sakhowacź.

Dyrbi też hischcże na to pokasacź, so je sakski biskop pschezo rasnje sakrocźił, hdyž je ßo ras stało, so ßu ßo s katholskeje strony sacźucźa evangelskich sranike. Knjeżeŕstwowe stejischcźo k naboženŕskej wuczbje roskładuje, minister praji, so ma stat ßwjatu pschißkuschnoscź, ßo sa to staracź, so ßymjeschka, kotrež ßo w starschiskim domje do dusche kładu, psches schulu njeschkoduja. Wyschschi dwórski přědaŕ Ackermann je psched tym warnował, naboženŕsku wuczbu se schule wucźischcźecź. Nascha nětcźischa naboženŕska wuczba drje ßłabosće pokasuje. Naboźina ma ßo dźěscźowemu srosumjenju pschibližicź. Knjeżeŕstwo śmeje sa ßwoju thutnu winowatoscź, ßo konfeßionalneho kharaktera nascheje schule dźerżecź. Hrabja Castelli je ßo bojał, so ßo naboženŕska wuczba po něcźim na bjesbóžny podłožk staji a wosnamjenjaze je, so ßo nětkole a w sjawnych pschednoschkach přeje, so je Jesuß hdy žiwy byk. Ale tuto hibanje sbudźuje pschecźiwne hibanje, a tak ßu nam mózne protesty w Barlinje a też w Draždźanach pokasałe, so ma nabožina w ludu hischcże hłuboke korjenje. S rosprawow schulskich inspektorow je widźecź, so ßo nabožina po wěrywusnacźu podawa a tak też w pschichodże sawostanje. Knjeżeŕstwo ßo na žane druhe stejischcźo njestaji, hacź so ma ßo po ßłowach trónskeje rěcźe ludej naboźina sdźerżecź a so ma schula ßwój naboźinski kharakter wobkhowacź.

Biskop Schäfer ßo ministrej sa ßlubjenje dźakuje, so budźa ßo kaž hacź dotal też w pschichodże katholikoju w Sakskej schkitowacź. Wón wospjetuje, schtoż je hižo w Paderbornje rjekł, so wón we wobkuku sakonja a wustawy hischcże ženje njeje njedostatka derjeměnjenja k sakskim katholikam nawjedźił. Wobras, kotryž ßo swonka kraja husto wo katholskej zyrkwi w Sakskej podawa, njeje pschezo prawy. Wjeßelu ßo też, so móžu jako sakski biskop rjec, so móža starschi s połnym dowěrjenjom ßwoje dźěcźi katholskim wuczerjam do naboźinskeje wuczby pschepodacź. Katholske wuczeŕstwo ßwěrnje na podłožku kschescźijanstwa steji.

Wyschschemu měschcźanoscźe Kleinej s Zwikowa, kotryž Zwikawske thesy sakitowasche a ßo na hrabju Schönburga huntorjesche, so ßo do praschenjow evangelskeje zyrkwje tyka, kultußowy minister Beck wotmolwi, so hrabja Schönburg njeje wo wěrje, ale wo stawisniskej wuczbje rěcźał. Schula je wěc, wo kotrejž móže kóždy ßejmowy ßobustaw ßudźicź, wscho jene, hacź je evangelskeje abo katholskeje wěry.

Draždźanski wyschschi měschcźanosta Beutler pschisłomni, so je schula statna pschiprawa, duž ma kóždy stacźan wo njej rěcźecź. Nasch lud móže ßo najsdźěłanischim ludam ßwěta s měrom k boku stajicź. Nadźijamy ßo, so budźa płody reforměrowaneje schule runje tak dobre kaž te nětcźischeho schulskeho sakonja s lěta 1873.

Wo petiziji dla sběhnjenja wukasa wo sawěschenju wulkadnych woknow njedźelu a žwjate dny prěnja komora wobsamny, so žo wulkadne wokna njetrjebaja sawěschecź, jeli so to wyschnoscź dowola.

Podpjera sa němskokatholikow w Sakskej.

Swobodomyślny Günther žo w druhej komorje sakskeho žejma na to wobcźežowosche, so žo němskokatholikam 3000 hriwnow podpjery sa zyrkwinske saměry njeje wupłacźiło. Kultušowy minister Beck jemu snapscheczíwi, so žu němskokatholikojo w nowschim cźasu se žwojeho wěrywusnacźa wěru do Jesom Khrysta wucźišli, němskokatholikojo ani do Boha njewěrja a teho dla jim stat žaneje podpjery wjazy njedawa.

Deputazija druheje komory, kotraž je wo namjecźe wuradźowała, po kotrymž ma žo sa žrědkami psche bjesdźěkoscź pytacź, je žwoju rosprawu podała. Po nim měle žo s khwilemi wo cźasu, kharaktera a wobžahu bjesdźěkoscźe w Sakskej sapiski cźinicź a žo sa tym wobhonjecź, kajke nashonjenja žu w druhich krajach se sastaranjom džěło njemějazych džěłacźerjow a se sawěscźenjom psche bjesdźěkoscź měli.

Sozialdemokratojo žu namjet stajili, so by knjeżerstwo pschichodnemu žejmej sakonjowy nacźisk pschedpokožiło, po kotrymž měła kóžda gmejna 25 prozentow fonda statneho dokhodneho dawka žwojich wobydlerjow sa ludowe schule žama nawdacź; dalsche wudawki měł stat pschewsacź. Sběranje schulskeho pjenjesa w gmejnach měło žo sakasacź.

Kral Bjedrich August

je žo žobotu na pucźowanje do žrjedźosemskeho morja podał. Najpjródzy wón kupu Korfu w adriatiskim morju wopyta.

Nowy sakoń dla slschiwdźenja,

kajkiž je knjeżerstwo khežorstwowemu žejmej pschedpokožiło, njeje žo w komišiji pschijał. Po knjeżerstwowym namjecźe dyrbjesche žo tón s pjenjesami abo s jastwom khostacź, kotryž bjes prawa měr privatneho žiwjenja druhich s tym kasy, so sjawnje abo s rosschěrjenjom pišmow abo wobrasow a pschedstajenjow powjescźe wo jeho parschonskim, domjazym abo žwójbnym žiwjenju dawa. Tónle namjet, s kotrymž bychu žo homosexualni a druzy hrěschnizy schkitali, je žo sacźišnył. Tež wschě druhe knjeżerstwowe namjety, na slschiwdźenje žo pocźahawaze, žu žo sacźišle. Duž w nastupanju slschiwdźenja pschi nětcźischim sakonju wostanje.

Pschisamknjenje bayerskeho burskeho swjaska k němskemu burskemu swjaskej.

W Bayerskej žu burjo s politiku swjaska ratarjow njespokojom. Woni žu žo teho dla s wulkeho džěła k nowosakoženemu němskemu burskemu swjaskej pschisamkli. Po jich měnjenju, žo w swjasku ratarjow bóle interežy knježkow dyžli burow spěchuja. Někotsi sastupjerjo bayerskich burow pak hižo wobžaruja, so žu tak rucze k němskemu burskemu swjaskej pscheschli a žu s njeho hižo saže wustupili. Němski burski swjask žu pjecza nazionalliberalni k politiskemu pošłabjenju němskeho ratarstwa sakožili.

Sozialdemokratiski wjednik August Bebel

je psched tydźenjom žwoje 70. narodniny žwjecźił. Pschi tejle składnoscźi bě we wschelakich njesozialdemokratiskich nowinach cźitacź, so je stary revolutionar womjelknył, haj, so je w pošlednim cźasu žwoje měnjenje pscheměnił. Kak jara pak žu žo mylili, hdyž žu jemu smjehcźenje prjedawscheje krutoscźe pschipiżali! Pschi žwjedźenju, kotryž žu jemu jeho pschiwiżowarjo w Barlinje wuhotowali, je wón rjekł: „Politiske wobstejnoscźe žo pschezo bóle pschikóncźeja; jeli so wscho njejeba, budźe sozialdemokratija pschi pschichodnych wólbach do khežorstwoweho žejma měschcźanskim stronam generalny marsch piskacź, so pscheciwnikam žłyschenje a widźenje sańdźe. Towaršchojo a towaršchki, ja žym stary pachoł, to móže jenemu dych wuńcź. Tola to Wam praju: tón dźeń chzył hischcźe docźakacź, hdyž mohł psched Wami wojowarsku khorhoj w scźěhowazym bědźenju njesćź." To je Bebel, kajkehož wot lětdźežatkow snajemy. Njedźiwajzy žwojich 70 lět je hischcźe wón stary revoluzionar.

Prawda w franzowskej republiziy.

Radikalno-sozialdemokratiske knjeżerstwo w Franzowskej žwoju móz pschecźiwo žwojim politiskim pschecźiwnikam cźežko sacźuwacź dawa. Sapóžłanz narodneje strony, Lasies, je žwój mandat složił, dokelž knjeżerstwo jeho wuswolerjow, hdyž žo hodźi, pscheseźěha. Wón žam nima mozy, so by žurowoscźi wyschnoscźe kónz cźinił. Khudym ratarjam žo 75 zentow wschědneje podpjery sa wojerstu žłužbu jich žynow njewupłacźuje, dokelž njejžu pschi wólbach sa knjeżerstwoweho kandidata hłožowali. Lasieżowym pschecźelam, kotsiž žo do wojerskeje žłužby swokachu, žo ženje nasadstajenje njepschiswoli, dokelž žu jeho wuswolili. Džěłacźerjo, kotsiž žu žo s najlěpschim wědomnjom pola dawkowneje wyschnoscźe wo jedyn zent samlili, žo k 500 frankam khostanja sažudźeja, dokelž žu sa Lasieża hłožowali. Mjes tym njeje Lasieżej móžno, wulke jebanstwa khostacź dacź, kotrychž trajnje žo njekhostaze falschowanje wón podarmo wyschnoscźi wosćejja. Jenicźki žrědk, so by žwojich pscheczelow psched njepscheštawazym wjecźiwym pscheseźěhanjom schkitował, je tón, so bychu žebi sastupjerja wuswolili, kotryž njeje, kaž Lasies, s prjedawschim wojowanjom hidźeny.

Knjeżerstwo budźe na tajke wobskórźby bědźenja sprózneho Lasieża wotmolwicź dyrbjecź. Nětcźische franzowske knjeżerstwo rad žkowo „prawda" do huby bjerje, tola pschecźiwo politiszy hinak myślazym wone žaneje prawdy njesnaje.

Powyschenje dawkow sa automobile w Franzowskej.

Franzowska komora je wobsamkła, dawki na automobile powyschicź. Wot jenožydkatych a dwajžydkatych automobilow wukrajanow, kotsiž w Franzowskej pschebywaju, ma žo sa cźaž 360 dnjow 50 frankow dawka žadacź. Pódla teho ma žo dawk, motorskej mozy automobilow pschimérjeny a hacź 5 hacź 15 frankow wucźinjazy, sběhacź. Pschi dalschim jednanju sapóžłanz Lebrun namjetowasche, so dyrbjak kóždy zusy džěłacźer, kotryž jenož džěl lěta w Franzowskej džěła, dawk na hłowu płacźicź.

Skandale w franzowskich łódźernjach.

Jebanstwo a pokupnistwo je žo w zyłym sarjadnistwjo franzowskeho wójnskeho łódźstwa sahnědźiło. W Toulonje je, kaž je žo nětkole wotkryło, lěta dołho woprawdźita agentura sa pokupjenje sastojnikow we łódźernjach była. Wubjerk s listow — běsche jich něhdže 25,000! — dopokasuje, so je žo tónle wobkhod zyle sjawnje wjedł. Podźěl prozentow wobdźělenych sastojnikow žo sjawnje mjenuje. Praji žo, kelko pjenjes je k dostacźu skasankow trjeba. Saradźer žo njehańbuje, žwoju njecźistu žłužbu bjese wscheho pschikrycźa poskicźicź. Knjeżerstwo je dyrbjało pschecźiwo tutemu skandalej sakroczicź. Něhdže pjatnacźe lifrantow sa wójnske łódźstwo je žo do pschepytanja wsało.

Hrožazy strajk želesnizarjow w Franzowskej.

Paris ł nowa psched jenym wobłh odowym strajkom steji. Tepjerjo a lokomotivnizy statneje wjecźorneje želesnizy wjelschu msdu a wschelake położenja w žłužbje žadaju. Jeli so knjeżerstwo do tychle žadanjow njeswoli, budźa strajkowacź. Želesnišzy džěłacźerjo žu pschipowjedźili, so žo strajkej pschisamknu. Strajk žo bórsy sapocźnje, jeli so jednanje s ministrom wuspěcha njesměje.

Ruske statne finanzy

žu žo pošlednje lěta polěpschiłe. W khežorstwowej dumje je žo rosprawa krajnych finanzow podała, po kotrejž žo dokhody a wudawki wurunaju. Sa wjele lět je saže móžno, runowahu w finanzach bjes požcźonki dozpicź. K polěpschenju finanzow žu dobre lońsche žně pomhałe, kotrež žu s pschicźinu pschikhadźenja skota s wukraja byle. Statny kredit je žo sběhnył a kurs ruskich statnych papjerow je žo móznje powyschił. Ruska móže nětko wot pošlednich požcźonkow wotpocźowacź. Finanzny wuspěch hacź do najnišschich worschtow luda dožaha, kaž porjadne płacźenje dawkow dopokasuje.

Bołharskeho krala

žu w Peterburgu s wulkimi cźesćźemi witali. Pschi žwjedźeńskej hoscźinje zar Mikławsch na kcźěw njewotwiżneje Bołharskeje a bołharskeje kralowskeje žwójby pijo na skutki žwojeho džěda Alexandra II. spominasche, kotryž je młody žłowjanski stat k njewotwiżnemu krajej powołał. Kral Ferdinand wotmolwjejo žo w mjenje bołharskeho luda wutrobnje sa wscho džakowasche, schtož stej bratrowska Ruska a jejny zar sa pschipósnacźe njewotwiżnoscźe Bołharskeje cźinilo. Ruska a Bołharska njech wscho k hischcźe wjetschemu sežylnjenju bratrowskich žłowjanskich swjaskow, ruski a bołharski lud hromadu wjasazych, cźinilo.

Sa schtyri njedźele tež hischcźe Serbski kral Pětr k zarej do Peterburga na wopyt pschijědźe. W jeho pschewodźe budźa nětkotsi ministerjo. W Awstriskej na pucźowanje balkanskich

wjetchow do Ruskeje ſ wěſtym njedowěrjenjom hladaja. Tež wujednanje mjes Serbiju a Cžornej Horu awſtriſke knježerſtwo ſe ſtaroſczemi napjelnja. Ruskej je žo ſkónczne ſchlachczko, wſchě ſadžěwki wotſtronicz, kotrež ſwjaſkej žłowjanſkich balkanſkich ſtatow napſchecžo ſtejachu. Tónle ſwjaſk by wotmyślenjam Awſtriſkeje, zyły Balkan pod awſtriſke nadknjejſtwo ſtajicz, ſadžěwał. We Wienje žu teho dla nětkole na Ruſku hubjenje k rěczam, a wo ſpytanym awſtriſko-ruſkim ſbliženju njeje niežo wjazy žłyſchecz.

Hobrſke łódže ſa amerikanſke wójnſke łódźſtwo.

Hdyž pſched dwěmaj létomaj Jendželczenjo prénje 22,000 tunow wulke wójniſke łódže, „Dreadnoughty“ rěkaze, natwarichu, žebi myślachu, ſo łódže njemóža wjetſchich rosměrow měcz. Amerikanſzy pak žanych mjeſow pſchi twarje žwojeho wójnſkeho łódźſtwa njeſnaja. Łódźſtwowy ſekretar ſjednoczenych ſtatow poknózneje Ameriki, Meyer, je we wubjerku wójnſkeho łódźſtwa program ſa nowu natwarjomnu wójnſku łódź roswik, na kajkuž žebi jendželſka technika njeje hiſchcze ſwěrika. Tole nowa łódź dyrbi 32,000 tunow wulka bycz a 18 milijonow dollarow (po tajkim nětdže 75 milijonow hriwnow) płaczicz. Amerikanſke łódźſtwowe ſarjadniſtwo chzyſche po prawom tónle program hižo nětkle rospominacz, tola najprjódzy pruhowanſke tſělenje woczakuje, kotrež ma žo ſ nowymi ſchtyrnaczezolowſtimi kanonami wotměcz. Amerikanſke łódźſtwo žo w tu khwilu na to měri, ſo bychu ſjednoczene ſtaty niz po liczbje, ale po pſchemóžazej wulkoſczi a bitwiſkej žylnoſczi łódžow pſchewahu měle.

Kuß płatu.

(Pokraczowanje.)

Spěſchne, lohke ſtupanje bě wot ſkhoda žem žłyſchecz. Hana poſkoczi. „Handrij!“ wona rjekny a nězne wobliczo žo ji trochu ſaczerwjeni, hdyž pſchikhadžazemu durje wotewri.

Mkody, ſchwižny mužſki pſches proh ſaſtupi. „Moja luba njewjeſta“, wón ſ dyrkotazym hłožom ſcheptaſche.

Wona jemu žlédžo do wobliczа hladaſche. „Ty žy rosbudženy, Handrijo. Je žo tebi ſchto pſchecziwne ſtako?“

„Ach, najlubſcha, ſabudźmoj wſchitko a budźmoj ſ najmjeńſcha hodžinu ſbožownaj.“

„Njechaſch mi dowolicz, ſo bych twoje ſtaroſcze žobu nješka, Handrijo?“

„Poſdźiſcho, luba Hana.“

Wón ſtaru knjeni poſtrowi.

„Myślu žej“, ta rjekny, „ſo ma Hana prawo na to, ſo žo ji ſjawnje wuſnajecze. Wój dyrbitaj žej jedyn druhemu wſchitko wuſnacz, potom hakle móže prawe ſaczuwanje ſaſtupicz, kotrež ſtaroſcze a ſrudoby, jeli tež njeſaczěri, tola lózſcho pſchenježe.“

„Prawje macze, luba czeta, jeno nochzych Hanu ſrudźicz, dokelž žo wěz tola pſcheměnicz njehodži. Ssym pſchecziwny wuſtup ſe žwojim nanom měk.“

Hana ſdychny. „A to wſchitko moje dla?“

„Twojedla, najlubſcha, naſcheho ſboža dla.“

„Njenabèdźiſch žo tež ty ženje do ſpróznoſcze, njebudżeſch ženje wobžarowacz, ſo žy ſe žwojim nanom teho dla w roskorje žiwy byk?“

„Chze dha wón to tež hinak! Pſchedžudkej k woli dyrbjak žo tebje ſdacz?“

„A njemohła luboſcz twojeho nana, pſchiſpósnacze, kotrež by twojej poślušnoſczi pſchezpěł, tebi to wurunacz, hdy by twoja žynowſka luboſcz nad luboſczu k njewjeſcze dobyła?“

Wón na nju pokhmurnje pohlada. „Takle ty ke mni rěcziſch? Ssym ja tebi pſchecziwny, abo žy žo naczakała, ſo móżeſch mi takle radžicz?“

Hana ſ luboſcze poknym pohladom k njemu horje pohladny. „Najlubſchi, to je twój nan, wón ma na tebje ſtarſche prawo, dyžli njewjeſta, kotruž hakle wot njedawna ſnajeſch a kotrejež budżeſch teho dla žnadniſcho parowacz.“

„Rěczi to twoja wutroba takle, abo rěczi to ſymny, wobliczowazy roſom?“

Hana potrjechena mjelczeſche; wona dyrkotaſche kaž liſczo na wožyzy, hdyž ſ ranja wětſik wěje, pſched bliżſchimi žłowami, kotrež mohle rosžudženje pſchinjeſcz, kotrež by ji woždne było.

Tu žo prěni ras ſtara knjeni do rěczow lubowazeju měſcheſche. „Njebudźcze njeſprawny, knjes barono; Hana je najžwěrniſcha, waž hacz najbóle lubowaza njewjeſta; jeno dokelž je žej wědomna, ſo je mjes wami a mjes waſchim knjeſom nanom dželaza ſczěna žo natwariła, kotraž žo dżeń jako dżeń powjetſcha, teho dla je tak rěczała a wy dyrbicze to ſa nowy dopokaz jeje njeżebicznеje luboſcze ſpósnacz, kotraž žo radſcho žwojeho žamžneho ſboža ſdawa, hacz ſo by lubeho ſ roſtorhanjom najbóle pſchinarodżenych žwójbnych ſwjaſkow ſe žobu žamej do pſchekory ſczahnyła.“

Mody mužſki wſa ruzy žwojeje njewjeſty.

„Wodaj, najlubſchi, jeno ſtrach twojeje ſchkody dla je mi tajke žłowa na jaſyk dawał.“

„Ale ty bjes praweje winy dwělujeſch, pſchetož tu je wo njeſprawny pſchedžudk mojeho nana cžinicz, kotryž pſched ſtrowym roſomom njewobſteji.“

„Wy drje macze prawje“, ſ nowa ſtara knjeni ſarěcza, „tola dyrbicze wopomnicz, ſo to, ſchtož wy pſchedžudk mjenujecze, waſchemu knjeſej nanej jako wot létſtotkow žem pſchiſpósnaty ſakoń płaczi. Wón by žo žempſchiňdženjom žwojeho rodu wotrjekł, hdy by waſche žadanja ſa woprawnjene a waſchu wólbu ſa dobru pſchipósnał.“

„Wſchitko, ſchtož žo ſtrowemu roſomej pſchecziwja, ſpadnje a je hódne, ſo žo do ſtareho retomaža cžižnje.“

„Haj, hdy bychu cži, kotſiž žu wot pſchedžudkow pſchewſaczi, dorosymjecz chzyli, ſo žu to jeno žame pſchedžudki, kotrymž k woli žo měra a ſboža wotrjeknu.“

„Potom runje dže dyrbi woczi wotwěracz a hladacz, hdže prawe ſemjanſtwo tczi, hacz w namrěwanju žłowczka „ſ“, kotrež je pſched létſtotkami prjedownikej, ſchtó wě ſa kajki ſkutk — na kotrymž pak potomniży dżěla nimaju — wjerchowſka pſchikhilnoſcz ſpożczila, abo w ſemjanſtwje duſcha, kotraž je wot Boha.“

Handrij žwojej lubowanej njewjeſcze ruku poſkicži prajo:

„Pój bliže ke mni, ty holczka duſchinſkeho ſemjanſtwa!“

Dołho mjelczawſchi Hana rjekny, pſchi cžimž žo ji woczi hiſchcze ſe žylſami ſybolachu:

„Schto maſch myšle cžinicz, mój najlubſchi? Tele ſtajne njeluboſne wuſtupy ſ twojim nanom dyrbja tebi napośledku tola woprawdže njeſnjeżomne bywacz. Nochzeſch radſcho mjelczecz a po ſdaczu žo ſ jeho nahladami wujednacz?“

„Ja měł žwoju luboſcz k tebi ſapręcz, ſe lžu žo jemu do wutroby dowaczicz — nihdy na nihdy!“

„Niz ſe lžu, mój luby, ty jemu jeno napſchecziwo rěczecz njeżměſch, a mój — mój dže bychmoj žo mohłoj bóle ſ rědka ſetkowacz, ſo njebychmoj twojeho nana podarmo hněwałoj.“

„Njeby to runje tak tajenje było, a na to dyrbjałoj mój žwoje ſboże twaricz? Ně, ſjawnje a ſprawnje chzu žwoju luboſcz k tebi jemu a wſchemu žwětej woſjewicz. Jeno na wěrnoſcz twarmoj žwoje pſchichodne ſboże.“

„A ſ cžim je dżenża mjes wamaj pſchekora naſtała?“

„Ach, woſtaj! Ta ſtara wěz! Wón žej žadaſche wotrjeknjenje — podcżišnjenje žwojej woli, abo —“.

„Abo —?“

„Wuherbowanje a jeho — poklecze.“

„Handrijo, njeje to hróſbna wěz?“

„Njeboj žo, moja luba. Tak daloko to njedońdže a — tola precz ſ tymi wězami! Njeſprawne poklecze niczo njeſchkodži — a nochze-li mi mój nan žwojich pjenjes woſtajicz — nó, tež tak budže Bóh namaj dale pomhacz.“

„Sswojeho wótzneho namrěwka, létſtotki ſtareho wobžedżenſtwa žwojeje žwójby chzył žo ty ſ tak lohkej wutrobu wſdacz a to wſchitko mojedla, hacžrunje cži tola ja ſ niczim ſarunacz njemóžu?“

„Haj, twojedla, ty lubowana wutroba, kiž žy mi tyžaz króczi wjazy hódna, dyžli wſchitke kubła tehole žwěta! Abo bojiſch žo ty, ſe mnu khudobu dželicz?“

„Ow, hdy by jeno tole było, Handrijo. Ssym poniżnje ſmyślena a mojej ruzy ſtej dżěła ſwuczenej, w dżěle je žohnowanje.“

* * *

Saža bě po ſkhodže khwataze, pſchenahlene ſtupanje žłyſchecz, tola tón ras cžežke a błuke, kaž by bliżaze žo njeſboże pſchijjewjako.

Schto žo jimaj tak cžežke a tyſchne na wutrobu lehny, ſo po krótkim ſakłapanju wotewrjazemu ſ tyſchnoſczu, bjes mała njedychajo napſchecziwo hladaſchtaj? Mějeſchtaj ſdacze, ſo bě njeſboże runje proh pſchestupiło?

„Jano!“ Handrij ſ Dżerżowa na ſaſtupowazeho ſawoła.

„Mikoſcziwy knježe, pytam waž!“ ſtary, w domje jeho nana ſeſchědžiwjeny žłużobnik nahle a tola žo ſarjekujo rjekny.

„Mje?“ Handrij potrjecheny žo wopraſcha, „a ſchtó je tebje póžłał?“

„Nichtó — ale — ale —.“

„Schto ale? Won ſ tym, Jano, ty mje ſwilujeſch. Je dha ßo ſchto ſtało?“

„Njeſboże, milosćiwy knjeże.“

„Njeſboże? Mój nan!“

„Cžorny kóń milosćiweho knjeſa barona je ßo domoj wrócžił, ale ßamlutki.“

„Je dha mój nan wujěchał, a njejſcże dha wy pytali, hdże je baron woſtał?“

„Wěſo, hnydom. To też njebě njeßnadna wěz, cžěř wußlědźicź a ſcžěhowacź; cžorny kóń trochu krwawjeſche a nam ſ tym pucź na měſtno njeſboża pokaſowaſche.“

„Schto je ßo mojemu nanej ſtało?“ Handrij ßłużobnikowu pomału rosprawu pſchetorże, kiž ßej drje myßleſche, ſo ßmě ßwojemu młodemu knjeſej powjeſcź wo njeſbožu jeno po kuſkach ſdźělowacź.

„Milosćiwy knjes je bjes wědomnja.“

„Wón je morwy“, Handrij bluzy rjekny, a ſyma jeho tſchaßo po ſtawach pſcheběża. Jeho wocži ſprostej wudźěraſchtej, kaž do hróſbneje hłubiny, na kotrejež dnu ſahubjenje łaka, a wobliczo jemu na żołcź ßmjertna blědoſcź pokrywaſche. „Morwy, morwy“, wón bórbotaſche, „a poßledni krócź hromadże pſchebywawſchi ßo ſ pſchekoru roſeńdźechmoj.“

„Haj, młody knjeże, knjes nan je ſpěſchnje woteſchoł“, nětkole też ßłużobnik wobkrucźi.

„Ale kak je ßo to mohło ſtacź?“ ſaßo Handrij ßo wopraſcha, „tak ſkludny kóń, tak runy pucź?“

„Ow, knjes barono“, ſtary Jan ſeżałoſcźi, „to wſchak też njeje njeſboże ßame — to je mordarſtwo —.“

„Mordarſtwo!“ Handrij a wobej knjeni kaž jednym ertom ſawołaſchtej.

„Haj, ſaßudźenja hódne ſakhribjetne mordarſtwo — wutſěł do khribjeta.“ —

„Ow Bożo, też to hiſchcże“, Handrij ſtonaſche, „tola ſchtó chżył —?“

Stary muż ſkradźu na ßwojeho młodeho knjeſa ßlědźo pohlada a potom wotmolwi:

„Haj, ſchtóż je poklecża hódny njeſkutk wobeſchoł — tón njech też to wotpokucźi.“

„Njetnkaja dha na nikoho?“ Hana ßo wopraſcha, kiž njebě mjenje rosbudźena, dyżli jeje ßlubjeny.

Hana ßej ani njepomyßli na ßnadź ſbożowne wobrocźenje ßwojeho dóńta, kotrež mohło jako ſcžěhwk tuteho njeſboża abo njeſkutka ſaſtupicź, jeno na lubeho ßej myßleſche, kotryż dyrbjeſche pod cżežu tuteho njeſboża ßurowje cžerpjecź. A bjes dwěla wón cžerpjeſche, kak bě powjeſcź wo njeſbožu jeho pſchewſała!

A potom ta myßlicźka, kotraż dyrbjeſche jemu ßamemu wěcźnje porokowacź: Waju poßlednje ſhromadne pſchebywanje bě ſwada a njewujednanaj ſtaj ßo roſeſchłoj, nan je ßwoju ſrudobu ßobu do wěcźnoſcże wſał. Njebě to ßurowa wěz, móże dha Handrij hdy ßaßo wjeßekeje myßle nabycź? Njeſbożowny woßud, kiž ßwoje ſcžiny ßamo pſches row mjetaſche.

(Pokracźowanje.)

Sserbſka khorhoj.

Hłóß: Naſche Sserbſtwo —.

Sſławo! ßławo! ßławo mózna!
Tebi, khorhoj Sserbowſtwa.
Módre=cžerwjene a běłe
Sswěra, luboſcź, jednota
:,: W pſchecźelſtwje, w bratrowſtwje,
W narodnoſcźi, w kſcheſcźanſtwje. :,:

Sſławcże! módru barbu rjanu,
Barbu ßwěry ßerbowſkej.
Sdźerżmy ßwěru wuwołanu
Wěcźnje naſchom' narodej
:,: W pſchecźelſtwje, w bratrowſtwje,
W narodnoſcźi, w kſcheſcźanſtwje. :,:

Sſławcże, ßławcże! barbu kraßnu
Cžerwjenu, kiž ſahori:
Hajicź luboſcź njewuhaßnu,
Nadobnu, we Sserbowſtwi,
:,: W pſchecźelſtwje, w bratrowſtwje,
W narodnoſcźi, w kſcheſcźanſtwje. :,:

Sławcże! běłej barby jaßnoſcź,
Kotraż woła do Sserbſtwa:
Njewinoſcże měr, móz, kraßnoſcź,
Pſchinjeße nam jednota
:,: W pſchecźelſtwje, w bratrowſtwje,
W narodnoſcźi, w kſcheſcźanſtwje. :,:

Pſchißahajmy ſ nowa nětk ßej
Shromadnje, pſched khorhoju
Módrej cžerwjenej a běłej:
Sswěru, luboſcź, jednotu
:,: W pſchecźelſtwje, w bratrowſtwje,
W narodnoſcźi, w kſcheſcźanſtwje. :,:

G. Holan.

Ze Serbow.

Kantor Jordan †.

Cžežku ranu je ßmjercź delnjołużiſkemu Sserbowſtwu nadyrika. Saůdźeny ſchtwórtk je knjes kantor Hendrich Jordan 70 lět ſtary po dlějſchej khorowatoſcźi ßwój ſeńſki běh ſkonjał. Wón bě ßwěrny ßerbſki wótcźinc, kajżyż ßu w Sserbach jara żadni. Se ßerbſkej myßlu a duchom bě ßo wón, hdyż bě w Hermanezach ſ wucźerjom, pola naſcheho njeßmjertneho ßerbſkeho pěßnjerja Sejlerja napjelnił. S Hornjeje do Delnjeje Łużizy ßo pſcheßydliwſchi wón kaž płódny mejiki deſchcź ſe ßwojej ſpißaeżelſkej dźěławoſcźu narodne hibanje w Delnjej Łużizy k nowemu ſkutkowanju ſbudźi. Ssam na polu delnjołużiſkeho pißmowſtwa pilnje dźěłajo wón wjazorych Delnjołużiczanow nawabi, ßwoje pjero ßłużbje delnjołużiſkich Sserbow poßwjecźicź. Pódla Schwjele a Teſchnarja bě Jordan duſcha delnjołużiſkeho pißmowſtwa. Po jeho naſtorku je ßo zyły rjad ßerbſkich knihow wudał. S hornjej Łużizu wón w ſtajnym ſwjaſku woſta. Tak dołho hacź je jemu ſtrowoſcź dowoliła, njeje wón żanu hłownu ſhromadźiſnu Macźizy Sserbſkeje a żadon wulki ßerbſki ſpěwanſki ßwjedżeń ſakomdźił. Wón bě tak ſe ßrědnikom mjes Sserbami wobeju Łużizow. Teho dla pſchi jeho marach hornjołużiſke a delnjołużiſke Sserbowſtwo żaruje ſteji. Bóh chżył ſ wußywa jeho ducha mużow ſbudźicź, kotſiż bychu ßo ſ jeho pſchikładom ſahorili a po nim ſ tej ßamej wutrajnoſcźu a njeßebiczíwoſcźu ſa duchowne roswicże delnjołużiſkich Sserbow dźěkali.

S Budyſchina. (Ssamomordarſtwo.) Sso żiwjenja nabywſchi je ßebi póndźelu ratarſki dźěłacźeŕ Pellmann ſ wobwěßnjenjom żiwjenje wſał.

— (Ssamomordarſtwo.) W jenym hoſcźenzu blisko dwórniſchcża je ßebi jena pincźniza, kotraż tam bydleſche, ſ wobwěßnjenjom żiwjenje wſaka.

— (Twar wikownje w Budyſchinje.) Ratarjo, kotſiż wupłody ßwojeho hoſpodarſtwa do Budyſchina noſcha, dawno wo to proſcha, ſo by ßo w Budyſchinje wikownja (markthalle) natwariła. W njej njebychu, kaž nětkole, ſkobam wſchelakich wjedrow wuſtajeni byli. Na pſchedań pſchinjeßene twory njebychu pod horzym ßłónzom cžerpiłe a ßo ſ prochom njewomaſake. Budyſka měſchcźanſka rada měła hižo ſ dźiwanjom na ſtrowoſcź ßwojich wobydlerjow twar wikownje ſpěchowacź. Jako twarſke měſtno by ßo měſtno na rózku kamjeńtneje a Moltkoweje drohi pſchihodźiło. W bliżſchim cžaßu ßo petizije rosdadża, ſ kotrymiż budże ßo Budyſka měſchcźanſka rada proßycź, ſo by ſkerje lěpje wikownju natwariła.

— (Jebawy żenich.) Prawje njelube naſhonjenje je je jena młoda knjeżna ſ Lubija ſ jenym żenichom cžiniła, ſ kotrymż bě ßo pſches nawěſchtk ſeſnała. Wona ßo ſ nim w jenej khoſejowni na bohatej haßy w Budyſchinje ſetka, pſchi cžimż jemu ßwoje nalutowarſnſke knižki pokaſa. Naſajtra ßo wona dohlada, ſo běchu ßo jej pſchi tym jene knižki ſhubiłe. Hdyż wona potom do nalutowarſnje pſchińdże, wona ſhoni, ſo bě ßebi jebawy żenich ſ jejnych knižkow 600 hriwnow wupłacźicź dał.

S Delnjeje Hórki. Paducha, kotryż je wóndano hródźnych ſchwajzarjow na Pſchiwcźanſkim knježim dworje wobkradnył, je tele dny tudomny żadarm ſajał.

S Delnjeje Hórki. Tudomny Sprejiny móſt je wuporjedżenja dla ſa wobkhod ſamknjeny. Jěſdny wobkhod je na Delnjohórcźanſko-Krakecźanſki gmejnſki pucź pokaſany.

S Prěcźez. Pſched jenym motórſkim kołom ßo ſpłóſchiwſchi kóń tudomneho kublerja Pětſchki pjatk tydźenja popołdnju wós ſwrócźi. Kóń njembrje wokoło ßebje pjerjeſche a kublerja Pětſchku ſtraſchnje ſkopa. Tutemu je ßo hłuboka rana nadyrika a pódla teho je ßebi wón moſhy ſtſchaßł.

S Njeßwacźidła. Na poßlednje ſkótne wiki bě ßo 55 wołow, 378 howjadow, 75 běhakow a 360 proßatow na pſchedań pſchiwjedko. Wobkhod bě ßrěni.

S Jaßońzy pola Njeßwacźidła. Tele dny je na tudomnym knježim dworje pſchi młócźenju ſ parnej maſchinu knježi hejtman Förſter cžežko do njeſboża pſchiſchoł. Koło młócźazeje maſchiny jeho ſhrabny a jeho wjazy krócź wokoło ſwjertny. Cžežko ſranjeneho Förſtera ßu hnydom do Budyſkeje měſchcźanſkeje hojeŕnje dowjeſcź dyrbjeli.

S Bukez. Dla ſkhorjenja wjele ſchulſkich dźěcźi na woßypizy (maſry) je wyſchnoſcź poruczíła, prěnju klaßu tudomneje ſchule ſamknycź. Se 56 dźěcźi prěnjeho lětnika 39 na woßypizy khorych leži.

S Hliny. Sſrjedu wjeczor po 8 hodźin je ſo ſe ſkomu kryte ſtare próſdne ſtejaze domſke, żiwnoſczerjej Guſtavej Rietzelej ſkuſchaze, wotpaliło. Se ſkykawow, kotrež běchu k haſchenju pſchiſtate, je ſebi Bukonjanſka prenje a Maleſchanſka druhe myto dobyła.

S Minakala. Snjeſboženje abo mordarſtwo? Pod tutym napißmom nekotre nowiny powjeſcz wo nahłej ſmjerczi adminiſtratora Barlinſkeje krajneje banki, knjeſa ſ Borgoffiſkeho w Minakale pſchinjeßechu. Po wunoſchku pſchepytanja ſtatneho rěczniſtwa njemóże wo mordarſtwu żaneje rěcże bycz. Nehdże 34lětny ſ Borgoffiſky bě ſe pſchahom hromadże ſ ryczerſkubłowym inſpektorom reſervnym leutnantom Rabu do Khróſta wotjěł, ſo by cżaple tſelał. Raba bě teho dla ſwoju tſelbu ſobu wſak. Po Rabowym wuprajenju je ſo, hdyż ſtaj ſaſo na wós ſaleſkoj, ſ tſelby na dobo wutjěliko, a wutjěl je adminiſtratorej do hkowy ſleczał. Njeſbożownemu je ſo nop wotſběhnył, tak ſo je na měſcze morwy był. Borgoffiſky bě woženjeny a je nan tſjoch małych hiſchcże do ſchule njekhodźazych dźěczi. Jeho mandżelſtwo njeje, każ ludźo powjedaju, żyle ſbożowne było. Wón je ſo pjecża huſto ſe ſwojej żonu wadźił, dokelż je ju pjecża winował, ſo ſo jeje luboſcz jenemu druhemu pſchikhyla. Hacż ma tole ludźaze powjedanje nekajki ſakoż, njeje hiſchcże dopokaſane. Mjes wobydleŕſtwom bě nahle ſe żiwjenja ſtorhnjeny Borgoffiſky lubowany muż; dokelż wón nikomu żaneje ſkiwdy njeczinjeſche a ſ ludźimi pſcheczelnje wobkhadżeſche.

Njeſboże je ſo pſchi hlinjanym hacże mjes Khróſtom a Lomſkom ſtało. Srudny podawk ſ nowa druhe podeńdżenje do pomjatka woła kotrež je pſched 12 lětami bliſko teho ſameho měſtna pſchi ſamym tež jene cżłowſke żiwjenje żadało. Tehdy ſo tſelba jeneho hajnika njenadźizy ſpuſchczi, a ſchrótowy wutſěl żiwnoſczerjej Wobſtej ſ Lomſka do wutroby ſleczi. Jenoż ſbożownemu pſchipadej, ſo bě ſo Wobſt ſ tokſtym ſchawlom wobwił, ſ kotrymż ſo móz wutſěleneho ſchróta poßłabi, mějeſche ſo wón dźakowacz, ſo ſo njeje ſmjertnje ſranił. Tež na jene druhe njeſboże ſo ludźo ſaſo nětko dopominaju. Sańdżenu naſymu direktor Buſch ſ Budyſchina do jeneho honjerja tſěli a jeho khětro ſrani. Każ je widźecz, móże ſo tež njeſboże na hońtwje ludźom ſtacz, kotſiż ſ tſelbu wobkhadżecz wjedża. Duż chzedża bjes pſchicżiny buram hońtwu huſto ſapowjedźicz, prajiży, ſo njemóża ſ tſelbu wobkhadżecz. Drobjenjo wjedża wo tym powjedacz. Woni hižo lěta dołho wo ſwoju hońtwu ſkorża, tola hacż dotal ſebi njejßu mohli ſwoje prawo wuſkorżicz. Tež na ſakſkim ſejmje njejßu ſamßne hońtwinſke prawo dozpicz mohli.

Pjatk je ſo cżęſto ſnjeſboženeho ſ Borgoffikeha khowało. W Minakaſkim hrodże, hdżež wone na marach ſtejeſche, mějeſche knjes farat Ssykora hłubokojimaze cżelne prědowanje. Poßłucharjo ſo móznje ſ njej pſchimnychu a woßebje na inſpektora Rabu wone tajki pſchemożazy ſacźiſchcz cżinjeſche, ſo wón ſ womoru wobjaty k ſemi padże. Cżęſko je na tudomnym pohrjebniſchczu ſwój poßledni wotpocżink namakało.

S Rakez. Wjeßne wólbne towarſtwo njeſměje, każ bě ſo wobſamkło, ſwoju ſhromadźiſnu tu 13. měrza, ale wěſteje pſchicżiny dla hakle po jutrach. Dalſche ſo poſdźiſcho woſjewi.

— (Kak Kliborakez Macźij ſwjaty wjeczor wotſwoni.) „Duż 'noż bożemje, nimam cżaſa, dyrbju hicz ſwjaty wjeczor wotſwonicz!“ S tutymi ſłowami roszohnowa ſo Wonjeczan Kliborakez Macźij ſe ſwojim pſcheczelom a poda ſo, ſ jenym palzom do druheho ſakopujo, na pucz k wulkej cżmowej wěži. Tola, ow jej, hdyż chzyſche durje wotamknycz, dohlada ſo, ſo je zyrkwiny klucz doma do wuhladka położił a khěżny klucz do ſaka tyknył. „Poſkhaj ty, Macźijo, bjeŕ ſo na kedźbu, to pak je ſaſo ſapoczatk wjeczora połnych mylenjow.“ Tak pſchi ſebi bórbotajo běżeſche domoj po prawy klucz a byrnjeż ſo tež pſchi tym na tſi abo ſchtyri raſy wjazy ſakopnył, dha tola na to njedźiwaſche, běſche dźěn wulki cżaſ k wotſwonjenju. Schtóż jeho běżecz widżeſche, měnjeſche: „Schto dha tola Kliborakez Macźij dżenża tak nóżkuje?“ Ale ſchto tež to ſtaraſche ſo Wonjeczanſki ſwónk pſchi tajkej nuſnocże wo druhich ludźi. Bórſy ſtejeſche Macźij ſaſo pſched wěżinymi durjemi a je wotamknywſchi, ſaléſe połny mjerſanja do wěże. „Macźijo, nětk pak ſwoń!“ Pjeſł ſo ſłeknywſchi, pſchimny powjas wulkeho ſwona a pocża cżahacz. Cżahaſche a cżahaſche, ale, ſchto dha ſo to njeczinjeſche, ſwón njechaſche ſwonicz, hacżrunjeż wbohemu Macźijej hižom pót po wobliczu běżeſche. „To tola dracz wě, ſo ſwón żaneho ſwuka wjazy wot ſo njedawa. Sawěſcże je jemu ſchpałka wotleczika; khiba ſo je njemaſany? Nó, wſchak mam tu wjazy ſwonow. Budże kożdemu wſcho jene, hacż ſłyſchi dżenża Macźija ſ tym abo ſ druhim ſwonom ſwonicz. Wſchak jeho dawno wſchitzy ſnaja, a ſo je druhdy troſchku ſamyßleny, na, to ſo tajkemu młodemu a rjanemu pacholej, kiż ſo do kożdeho cżłowjeka, kotryż je w ſukni, ſakopnje a teho dla druhdy na wſcho druhe ſabudże, dźiwacz njemóża.“ Takle ſebi powjedajo wotſwoni naſch Macźij ſe ſkhódnym ſwonom, pot[320] cżeſche zyle ſpłóſchiły do bliſkeje korczmy. „Nó, Macźijo, ſch[7] ha to, ſo njeißy dżenża ſ wulkim ſwonom ſwonił?“ tak powita Lyſczija, jeho wuhladawſchi, korczmarjez dźowka. „Haj wſchak, luba Hańżka, Bóh wě, ſchto to je. Wulkemu ſwonej je najſkerje ſchpałka wotleczika a ſym tež hižom pola ſedkarja był, ſo by ju ſ rjemjeſchkom ſaſo pſchiwjaſał, ale na njeſboże njebě doma a do zyła dźěn tež njewěm, do kotreho rózka je wotleczika a hacż ſnadź njeje napoßledku ſ tſeczim wuhladom wuleczika.“ „Duż jenoż pój nuts a wohladaj ſo dżenża do ſwona a do ſchpałki, wſchak móżemoj mandżelſtwo tež bjes ſwona woßwjeczicz a je to tež tak lepje, dha ſebi naſche ſtare żónki njetrjebaja na namaj hubu torhacz.“ To ſdaſche ſo Macźijej tež prawe bycz a hdyż widżeſche, kak Hańżynej módrej wóczży, każ měßaczk a ſłónczko, na njeho hladatej, dha ſaſo na wſcho ſabywſchi, hrabny ſwoju pſchichodnu młodu mandżelku a wjedżeſche ju wjeßele do iſtwy. Tam pak powitachu jeho ſ wulkej hrimotazej ſkawu a pſchejachu jemu ſboże k tajkemu mandżelſtwu. Hnydom namakaſchtaj ſo braſchka a ſłónka, hacżrunjeż bě poßledmſcha we wſchědnych kholowach. Tola holza wſchak ſu bórſu, trjebaſch ſej jenoż ſchnórki ſa wjerſchk hłowy powěßnycz. Macźij wěſo pſchi tajkim ſbożu na pjenjezk njehladaſche. A k cżemu by to tež dyrbjał? Tak tunju mandżelſku tola tež kożdy dżeń njekupiſch! Tola ſchtó wě, hacż by ſo tak wjeßelił, hdy by wjedżał, ſchto na njeho w rjanym mandżelſtwje hiſchcże cżakaſche. Dżenża wſchak ſmějeſche ſo kożdy ſam pſchi ſebi a myſłeſche ſej, kuſk hłupy je rjenje, tola takle hłupy, to je tola pſche wſchu měru. Sswjatocżny cżaſ pſches kuchnju a khěżu ſkónczi derje poradżeny ſwjedżeń. Macźij dżeſche wjeßely domoj, ſo je ſtónczniże towarſchku ſa żiwjenje namakał. Tola niż tak Hańżka. Tutej bě Macźij telko ſchokolady a druhich dobrych kuſkow nadawał, ſo mějeſche wboha holczka nětkole bojaſne ſchcżiwanje w brjuſche, tak ſo ſebi myßleſche: „To tola żane dobre mandżelſtwo njebudże, to budżemoj naju khěżku hižom ſa měßaz na dobre kuſki ſwěſchecz.“ Pſchi tajkich a hinaſchich myßliczkach ſkónczniże wußny.

Sſtónczko hladaſche hižom ſ woknom nuts, hdyż Macźij ſe ſwojich ſbóżnych ſonow wotucźi. Bě jemu nětak dźiwno we hłowje, ale dokelż běſche ſa hodźinu cżaſ poldnjo ſwonicz, dyrbjeſche tola ſtanycz a ſo ſ najmjeńſcha kuſk ſhrabacz, hewak mohł hiſchcże ſo po kſchimym ſkhodże dele cżißnycz, pſchetoż chzyſche tola dżenża do ſwonow ſaléſcz a ſo pſcheßwědczicz, hacż je ta ſchpałka wotleczała abo hacż je ſwón njemaſany. Hdyż bě ſo ſwoblekał, cżampaſche, ſ nohomaj kamuſchki pſched ſobu kuleſo, do wěże. Dokelż pak durbjeſche poldnjo ſ wulkim ſwonom ſwonicz, dźěſche najprjedy pohladacz, hacż mohł khory ſwón ſaſo wuſtrowicz. Ale kak dźiwaſche ſo naſch Kliborakez Macźij, hdyż tu wuhlada měch a w nim ſwón. Tole ſebi tola nadżał njebě. Ale hdże dha je ta ſchpałka? Hlada a hlada, tola ſchto to? Tu njewiży cżorny żelesny klepak, ale něſchto ſchěre ſe ſchtrykami wobwjaſane. Macźij jedyn ſuk po druhim wocżinja, jedyn měch po druhim ſo dele ſuwa a ſkónczniże — haj, ſkónczniże, Macźijo, wěŕ abo njewěŕ, tu wiża ſaſo cżorna, na kónczu na woběmaj bokomaj kuſk placżita ſchpałka. Dobraj ſobużelniwaj cżłowjekaj, kotrajż ſebi myßleſchtaj, ſo klepatko tak wyſoko wißajo ſymu mrěje, běſchtaj jo do měchow ſawalikoj, bjes dźiwa potom, ſo ſwón njeſkonjeſche. Sa tym bě tež naſch Macźij ſkónczniże pſchiſchoł. Wjele wężkow bě hižom naſhomk, ale ſo je něchtó ſwón do měcha tyknył, to njebě woprawdże hiſchcże ſłyſchał a widżał. Tola troſchtowaſche ſo ſ tym, ſo je jemu ſwón w měſche pſchiwjedł nowu a rjanu njewjeſtu a ta bě hódno teho mjerſanja.

Duż, ſwóńkojo, bjerźe ſo na kedźbu,
So ſwony wam do měchow njeſtykaju.
To kraßna była je kellija,
Kiż Kliborakez Macźija je potrjechika. x y z.

S Ralbiz. Runje ſhonichmy, ſo Ralbiczanſke ſpěwarſke towarſtwo „Lilija“ po dlějſchej pſcheſtawzy ſaſo ſ nowa ſo hiba a ſo druhu njedźelu po jutrach nam konzert wuhotuje.

S Halſchtrowa. Tudomny pſchekupz August Günther je ſrjedu po khěżnych ſkhodżeńkach dele padnywſchi ſo ſarazył.

Se Sleho Komorowa. Ssobotu wjeczor wokoło 7 hodźin je ſo 25 lětny prjedawſchi wyſchſchi pinczník na tudomnym dwórniſchczu Khorla Gröſchel ſatjělił. Wón bě tón ſamy dżeń ſwoju njewjeſtu w Khocżebuſu wopytał a bě ſo wjeczor w 7 hodźinach do Sleho Komorowa wrócził. Na dwórniſchczowej khódbje ſtejo wón dwórniſchczoweho hoſczenzarja k ſebi proßycz da. Hdyż měſto tuteho hoſczenzarjowa żona pſchińdże, jej wón rjekny, ſo njemóże dleje żiwy

bycz, so chzyła zwojeho muża postrowicz. Na to wón browningsku pistoliju wucžahny, zo na kawku zyny, a prjedy hacz bě zo hosczenzarka wotzaliła, zo wutsěli. Kulka bě sa wuchom do hłowy schła a Gröschela hnydom mortwa wosta. Zywjenja zyty bě zwojej njewjesce, zwojimaj starschim, kotraj dwórnischczowemu hosczenzarjej wotzalne listy napisał, kotrež wón w jeho drasce namakachu.

— (Namakanje jantara (bernsteina) w Hornjej Kužizy.) W pjerschczi nad nowej wuhlowej jamu „Marga“ pola Stareho Komorowa zu jantar namakali. S namakanych kruchow zu někotre wulke kaž pjasc. Liczba tychle kruchow pak njeje wulka, dokelz zebi pschi wotkrywanskim dzěle s baggerom njepomyzlichu, so mohła pjerschcz jantar wopschijecz.

Se Shorjelza. Loni je zo w Shorjelzu twar wulkeje měschczanskeje spěwarnje sazypnył, pschi czimz zu zo někotsi dzěłaczerjo sarasyli. Nětkole je zo tale wěz psched zudom wuzudzika. Twarskeho wjednika Martinia, kotryz je pjecza po někotrych wězywustojnych zwoje dzěło derje dokonjał, po druhich wězywustojnych pak wopak czinił, k jastwu na 3 mězazy sazudzichu.

Se Shorjelza. (Mordarstwo.) Wutoru rano we 8 hodzinach někotre zony pschi brjosy rěli Nyzy duzy bluko měschczanskeje kumparnje wobleczene zónske czěło nehdze pół metra wot brjoha sdalene we wodze leżaze wohladachu. Czěło bě s nowymi powjasami wobwjasane. Na pucu pschi brjosy běchu krwawe zlědy a wulka luża krwě widzecz; dale bě na nowonatwarjenym czołmownischczu pjerschcz rosteptana, schtoz na to pokasowasche, so bě zo tam mordar se zwojim wopor czězko bědził. Blisko w kerkach czornu rukajzu a něschto dale běły mužazy schlips namakachu. Po spósnaczu lěkarjow je zo skónzowana zónska wukrwawika. Modar bě zwojemu woporej schiju wot jeneho wucha psches krk k druhemu wuchu pscherěsnył. Potom je zónsku hischcze dajił.

Hizo wutoru wjeczor je zo poradziło, mjeno skónzowaneje holzy nawjedzicz. Wona je 28 létna schwalcza Alma Sprengerez. Jako jejny mordar holzyny luby, 21 létny pomozny zudnisti zkužobnik Scholz do praschenja pschiźdze. Scholza hischcze wutoru wjeczor wokoło 9 hodzin sajachu. Najprjódzy wón wschu winu prějesche. Wón wudawasche, so je zobotu pola holzy pobył a s njej zwój wobkhad skóncził, dokelz je wona jemu pschestara była. Pschi pschepytanju jeho wobydlenja pak telko poczežowazych dopokasmow pschecziwo njemu namakachu, so zo Scholz płaczizy wusna, so je Almu Sprengerez skónzował, schtoz njeje bjes sczěhwkow wostało. Krótko do mordarstwa je jemu Sprengerez pisała, so smeje wón pola woczakujomneho dzěsca nanowske městno sastupicz. Hdy by wón sa dzěczo płaczicz dyrbjał, byschtaj to jeho starschej shonikoj. Duz je zo rozsudził, holzu skónzowacz. S tymle wotmyzlenjom je wón holzu pondzelu wjeczor 3/4 8 hodzin na rózk schulskeje drohi skasał a je potom k rězy dele s njej schoł. Duzy po pucu je wón powjas se saka wucžahnył a ju dajił. Potom hakle je wón se saczným nozom, kotryz bě zrjedy teho nawótsił, holzy krk pscherěsnył. Czěło je wón psches wobleczenje kumparnje do rěli czisnył. Njeskutk je zo mjes 8 a 9 hodzinami stał. Po tym je wón domoj schoł a wot tam k zudniskemu zkužobnikej Kaczmarekej schoł, s kotrymz je zo wón wjeselky hacz do 3/4 10 hodzin rosmołwjał. Domoj pschischedschi je wón hischcze schtwórcz hodziny se zwojej hosposu powjedał, doniz ta njemenjesche: „Nětko pak dzicze spacz!“ Blizschi wjeczor, hdyz bě powjescz wo mordarstwje w nowinach wocžischczana, Scholz k hosposy rjekny: „Nó, dha je zo sazo něschto rjane stało!“ Wón potom s najwjetschim měrom rosprawu wo namakanju skónzowaneje holzy czitasche. Na to wón k Kaczmarekej mandzelskomaj dzěsche. Hdyz zo wot tam wokoło 9 hodzin domoj wróczi, jeho sajachu. Mordar swonkownje njesympathiski saczischcz njeczini a ledma mohło zo wot njeho tajki hrosny njeskutk woczakacz.

Přilopk.

* (Strajk.) W Mischnje je w Teichertez hornczežerni zobotu po wupłaczenju msdy 2500 dzěłaczerjow dzěło složiło, dokelz zo jim njebě wyschscha msda pschiswolika.

* Palenje czěgow w Sakskej ma wjele pschiwižowarjow. W Kamjenicžanskej palerni je zo w februarje 51 czěgow spaliło, a to 32 muzskich a 19 zónskich.

* (Rubjezny nadpad.) W Kamjenizy (Chemnitz) je zo zrjedu na pózelnika pjenjezneje banki Kunatha a Nieritza rubjezny nadpad sczinił. Nadpadnik, nehdze 22létny człowjek, pózelnikej s wótrym instrumentom hłowu srani a potom psches konjaze wiki do tselernje czěkasche, hdzez jeho poliziśtojo sajachu.

* (Hrósbna namakanka.) Pola Weißenfelsa zu póndzelu se Ssołowy czěło jeneje holzy wucžahnyli, kotrejež hłowa bě rozrazena. Czěło jako 13létneje dzowki justizneho radzicela Webera s Naumburga spósnachu. Jejny nan bě psched někotrymi njedzelemi wulke myto na wuzlědzenje zwojeho dzěsca, kotrež bě zo bjes zleda zhubiło, wustajił. Maja sa to, so je někajki zkóstnik dzěczo wumozował a skónzował.

* (Scharlach mjes wojakami.) W Freiburgu zu wojazy dweju kompagnijow 113. pěscheho regimenta na scharlach skhorili. Kompagniji stej zo teho dla s kasarmow do lazareta pschepołożilej.

* (Nadobne wotkasanje.) Prjedawschi pschekupz Ettelt je městu Barlinej poldra milijonow hriwnow s postajenjom wotkasał, so maja zo s danju wokhudzeni pschekupzy podpjeracz; s dzěla dyrbi zo dań k polěpschenju padnjenych holzow a zonow nałożecz.

* (Scherjenje w jenych italskich kasarmach.) W Roni w Italskej zo jedyn wojak, psched regimentowej kazu w kasarmach strazowazy, satsěli. Borsy po tym jedyn wojak, kotryz na tym samym městnje strazowasche, wowrótni. Sslědowazu nóz zo spodziwny podawk sta, so zo sa zobu tsjo wojazy, kotsiz psched regimentowej kazu strazowachu, s womoru wobjachu. Wojazy wudawachu, so zu ducha zwojeho towarscha widzeli, kotryz bě zo tam satsělił.

* (Ssmjercz pod lawinu.) W Idahoskim statu w sjednoczenych statach połnózneje Ameriki je zo wjeß Mace s jenej zněhowej lawinu do zyła sazypka a wupuscziła. Wschitzy wobydlerjo, nehdze 100 człowjekow a 50 dzěłaczerjow połnózneje pazifikskeje zu zo sazypli. Hrimot lawiny bě 18 kilometrow daloko złyschecz. Hdyz powjescz wo njesbozu do 7 kilometrow sdaleneho městaczka Walace dońdze, se swonami swonjachu, so bychu zo wobydlerjo se spanja wubudzili a so bychu snjesbozenym na pomoz khwatali. Hdyz wobydlerjo města Walace k městnu njesboża pschibězachu, dok po dołhoszi dweju kilometrow se zněhom dospołnje sazypnjeny widzachu, s kotrehoz kruchi skałow a schtomy, s lawinu swutorhane, won tczachu. Lawina bě zo zobotu krótko do połnozy na město walika. Wobydlerjo skoro wschitzy spachu. Hizo někotre dny bě w horach czopły wětsik wěł, kotryz w tamnych stronach chinook rěka. Ssobotu po wětsiku deschczik pichińdze. Lawina se satraschnym wotmachom na město padze a wscho rosrasy, schtoz jej na pucu stejesche. Twarjenja a zelesniske wosy, w kotrychz 50 dzěłaczerjow bydlesche, zo sniczichu. Hdyz wumożerjo zwoje dzěło sapoczachu, zo jim se skałowymi kruchami, s lawinu zobu storhnjenymi, skoro njepschewinliwe sadzěwki napscheczo stajachu. Njedziwajzy teho zo jim poradzi, 25 człowjekow żiwych s rospadankow wukhowacz. Liczba njehodzi zo hizo s wěstoszu rjez, wěste pak je, so je jich wjazy dyzli 100. Hdyz změło zo jenej powjeszi wěricz, potom je zo tez Standardski hoscenz wupuscził, w kotrymz nehdze 300 hoszi pschebywasche.

Dzeń prjedy bě jena druha lawina město Burke wupuscziła. Tole město mějesche 900 wobydlerjow. Kelko człowjekow je żiwjenje zhubiło, njeje hischcze snate. Wobydlerjo w Burke běchu zo na to kedzbliwi sczinili, so je strach, so zo na město lawina wali. Duz bě zo wjele żonow se zwojimi dzěczimi na město podało, hdzez jim lawina se strachom njehrozesche.

* Satraschny wichor je w pokodnischej Franzowskej sakhadzał. Schtomy zo wuwróczachu a tšěchi zo wotkrychu. W Recy je wětr někotre khěże, kotrez běchu prjedy s powodzenjom czerpiłe, podtorhał. Tez na druhich městnach je wětr wulku schkodu naczinił.

W strachu powodzenja sazo Paris steji. Woda rěki Seine sazo straschnje pschibywa a je hizo někotre drohi pschi brjosy pócžrjeła. Deputěrtska komora je sakonjowy naczisk pschijała, po kotrymz změ franzowska banka powodzenym wobydlerjam hacz do 100 milijonow frankow na pjecz lět bjes danje wupożeczicz.

Pod létuschim powodzenjom tez Hollandska czezko czerpi. S Amsterdama pisaja, so zu rěki se zwojeho rěczniscza wustupiłe. Pjaty dzěl Friesiskeje je powodzeny. Pjezy, w kotrychz zo ruda schkrěje a fabriki wokoło Mastrichta zu zo póczrjeke. Wjele dzěłaczerjow dyrbi zwjeczicz. W Mastrichtu je wjele stow khěżow powodzenych.

* (Schtyrjo khostanzy wupjerchli.) S khostarnje w Coswigu w Anhaltskej zu schtyrjo straschni skóstmzy czekli. We woknje běchu lězyzy pscherěsali a zo sa powjasom k semi dele puschczichu. Dweju s nich zu zandarmojo hizo sazo sazkapili, dwaj druhaj staj pak wupjerchloj.

* (Zelesniski czah s lawinu zo sazypnył.) We Washingtonskim statu w sjednoczenych statach połnózneje Ameriki je zo w Kaskadskich horach jedyn zelesniski czah wulkeje połnózneje zelesnizy se zněhowe

lawinu saßypnył. Se saßypnjenych ludźi je ßo hacź dotal 20 żiwych a 25 mortwych se ßněha wuhrjebało; 25 cłowjekow hischcźe pobrachuje. Dwaceći woßobow je cźeźko sranjenych. Sady pschipowěßnjeny wós żelesniskeho direktora O'Neila je ßo teho runja se ßněhom sahrjebał. Wulkeho ßněha móża ßo wumożeńske cźahi jenoż hacź 8 mil daloko wot saßypneho cźaha pschedobyć. Też dwaj druhaj cźahaj, jedyn prósdny ludźazy cźah a jedyn cźah se ßněhowymi pluhami, staj ßo njedaloko Washingtona se ßněhom saßypłej, tola pschi tym njejßu cźłowjekoju do njesboża pschischli.

Za Serbski Dom w Budyšinje

je so w lěće 1910 dotal zaso nahromadźiło:	15 hr. — np.
Dale darichu:	
Ze zawostajeństwa knjeżny Hany Hejdanec w Khrósćicach přez knjeza kan. J. H. we W.	500 hr. — np.
Knjez farař Wencka w Dešnje	3 hr. — np.
Knjez kantor Šwjela w Skjarbošću . . .	1 hr. — np.
W. w H.	2 hr. 50 np.
Wot knjeza prof. Dr. Muki a jeho přećelow za stólcy	350 hr. — np.
Komisija Syrotka - Njesyrotka w Freibergu	3 hr. 30 np.
Haješ, Hanuš, Šimaček, Sejk, Štich, Morawec a Cipra w Prazy	7 hr. — np.
Hromadźe:	881 hr. 80 np.

Z džakom kwituje a dalše dary přijimuje

zarjadnistwo Maćicy Serbskeje.

Żelesniski jěsdny plan

ša Bělu Wodu,

płaćazy wot 1. oktobra 1909.

S Barlina-Khoćzebuša do Běleje Wody

517, 731, 1036, 1156, 113, 417, 557, 707, 1114.

S Běleje Wody do Khoćzebuša-Barlina

522, 732, 1038, 1206, 114, 420, 558, 712, 1116.

Se Shorjelza do Běleje Wody

513, 847, 1205, 220, 454, 711, 1023, 1235.

S Běleje Wody do Shorjelza

518, 848, 1206, 221, 455, 716, 1026, 1236.

Se Sslepeho do Hródka

527, 857, 230, 726, 1035, 1246.

Se Sslepeho do Běleje Wody

508, 722, 1027, 1145, 407, 658, 1105.

S Cźorneje Wody do Wrótßławja.

S Cźorneje Wody		6,29	9,3			4,24	7,23	10,8
Bukowa		6,38	9,19	10,17		4,33	7,43	10,17
Cźorny Khołmz		6,50	9,34			4,45	7,58	10,29
Wojerezy	4,55	7,02	9,49	10,36		4,58	8,8	10,41
Las	5,10	7,16	10,10			5,13		10,56
Delni Wujeśd	5,22	7,26	10,21			5,24		11,6
do Hórki	6,05	8,06	11,9	11,19		6,7		11,51
wot Hórki	6,11	8,16	11,24			6,26	7,52	11,59
do Shorjelza	6,44	8,48	11,56			6,49	8,21	12,27
wot Hórki	6,15	8,18	11,32	11,20		6,9		12,1
Kohlfurt	6,49	8,53	12,06	11,43		6,50		12,33
do Wrótßławja	10,30	1,00	3,14	1,48		9,41		6,00

S Wrótßławja do Cźorneje Wody.

S Wrótßławja	11,8		6,11		10,50	3,38	3,38	6,10
Kohlfurta	4,00		8,30		1,11	6,07	7,5	11,25
do Hórki	4,32		9,04		1,40	6,30	7,41	11,53
Se Shorjelza	4,10		7,47		1,10	5,58	7,10	11,25
do Hórki	4,34		8,11		1,38	6,23	7,39	11,59
wot Hórki	4,40		9,06		1,53	6,31	7,53	11,58
Delni Wujeśd	5,21		9,43		2,43	—	8,42	12,34
Las	5,31		9,52		2,57	—	8,53	12,44
Wojerezy	5,49	7,6	10,04	12,20	3,30	7,18	9,14	1,00
Cźorny Khołmz	5,58	7,16		12,29	3,40	—	9,24	1,08
Bukow	6,09	7,30		12,42	3,53	7,34	9,38	1,18
do Cźorneje Wody	6,16	7,38		12,49	4,00	—	9,46	1,25

S Khoćzebuša-Petershajna-Wojerez.

4,50	7,50	1,00	6,10	S Khoćzebuša	do	8,50	12,22	5,25	11,08
5,55	8,45	1,37	6,45	„ Petershajna	do	8,08	11,50	4,50	10,20
6,53	9,44	2,24	7,33	do Wojerez	do	7,10	11,02	4,02	9'20

Hapty'a w Halschtrowje

porucza jako woßebitosć:

schokoladu psche waki, sajedojcźenu pschenżu, Wotrowske skótne kapki

(Böhmowe kapki)

dale **drogi, chemikalije, ziwjadła** atd. po najtunischich płaćišnach.

Edwin Zillich.

Sćinowe plecźenje, deski, katy, tramy, hranite drjewo, kaž też **kuche hotowe schpundowanske deski** a **płotowe ryhele** k pschedstejazemu twarskemu cźaßej porucza

Max Hentschke,

twarski mischtr w Budyschinje na Moltkowej drósy 23.

Wowßnu a pschenicźnu ßłomu

pschedawa **Kokuschły** w Trjebjeńzy.

Wowßne pluwy a koßy

ma na pschedań **Löhnert** w Małym Wjelkowje.

Rjany

poßlescheźowy kaschcź,

wschelke meble, poßlescheźa

a druhe mam tunjo na pschedań

F. Trulley

na jerjowej haßy cźißko 1 po 1 schodźe.

Kowarski měch (dujak) derje sdźerżany, je na p'chedań w **Zimmermannez** woknowej dźěłarni w Budyschinje.

Wós,

derje sdźerżany, je tunjo na pschedań w Trjebjeńzy cźißko 7.

Wobydlenje

je na pschenajecźe we Worklezach cźißko 54.

Kubło pola Hornjeho Wujesda se 37 kórzami najlěpschich polow a łukow, s 320 jenoscźemi, dwěmaj konjomaj a 7 krowami a dospołnym inventarom je pschi napłaczenju 15000 mk. psches wobkhodneho agenta J. A. Lehmanna w Biskopizach na pschedań.

Khěża

cźißko 7 w **Dziwoczizach** pola Zicźenja s bróżu, bróżnju a 1 kórzom pola je na pschedań.

Khěża cźo. 7 w Lětonju

s bróżnju a bróżu, něhdże 1¼ kórzom pola, je hnydom na pschedań. Dalsche wukasuje darmo

Herm. Libsch,

ßudniski aktuar swonk. ßł.

Khěża

sa mjeńschich sastojnikow abo lěpschich dźěłaczerjow ßo pschihożaza a te 6% ßo danjaza, je pschi napłaczenju 3000 mk. na pschedań. Wona 10 minutow wot Budyschina leži a ma elektriske wobßwětlenje. Dalsche je shonicź we wud. Serb. Nowin.

Rjanu żiwnosć

w zyrkwinskej wßy, něhdże 50 kórzow wulku s dobrymi maßiwnymi twarjenjemi, ma hnydom na pschedań **Ernst Meltka** w Khwaćizach.

Tyscheŕnja

na pschedań.

Swoju w dobrym rjedże ßo namakazu tyscheŕnju se wschěm gratom a żiwym a mortwym inventarom chzu pschedacź. K njej 7 jutrow polow, pschi domje leżazych, ßłuscha.

Pawoł Nowak w Dubom

pola Borschcźe w Hornjej Łužizy.

Kowarskeho pomoznika

hnydom a **wuczobnika** k jutram pyta **Klimant** w **Radworju.**

Hólz sprawneju starscheju, kotryż chze **konditorstwo** nawuknyć, ßwědomitu wuczbu namaka w konditorni **Fr. Stäckela** w Budyschinje na seminarskej haßy.

Sslużobneho hólza

k jutram pyta pjekarski mischtr **J. Solta** w Budyschinje na garbarskej haßy cźißko 10.

Magnum bonum

jědźne běrny,

zentnaŕ po 2 mk. 30 np. do domu wosy

knježi dwór w Małßezach.

Khěžna leżomnosć na pschedań.

Leżomnosć cźißko 82 we Wjeleczinje, sapisana na łopjenje 375 leżomnostnych knihow sa Wjeleczin, wobstejaza s domskeho se ßadźenstej a trawowej sahrodu, rěsarnju, bróżu, kólnju a polom, je s pschihódnymi wuměnjenjemi na pschedań.

Dalsche wukasujetaj **rěcźnikaj Wesser a Lehmann.** w Budyschinje pschi nowych hrjebjach 16.

Khwaćanske serbske towarstwo

změje da-li Bóh, njedźelu za tydźeń 13. měrca. popołdnju w 5 hodź. w Hustec hosćencu měsačnu zhromadźiznu.

Jednać budźe so wo założeńskim swjedźenju a dalšich nuznych należnosćach. Teho dla so wšě sobustawy najnależnišo přeprošeja, tež hosćo su nam stajnje lubje witani.

Předsydstwo.

P. P.

S tutym cżeśćenym Sserbam k wjedźenju dawam, so ßym ßwoju maschiniku fabriku 24. februara knjesej inżenieurej

Oće Frankej

tu pschedał, kotryż ju po dotalnym waschnju dale powjedźe.

Sa dowěrjenje, mi hacż dotal spożćżene, ſ tutym najwutrobniſchi dźak ſ próſtwu praju, so chcyło ßo wono na mojeho naßlědnika dobroćiwje pschenjeśćż.

S pocześćowanjom

Emil Tanneberger.

P. P.

Na hornje wosjewjenje ßo sdwórliwje poczahujo ſ tutym k wjedźenju dawam, so ßym maschinſku fabriku knjesa Emila Tannebergera tu dźenża kupił a ſ firmu

maſchinſka fabrika Seb. Kühna w Budyſchinje

měješćel Otto Franke, inżenieur,

dale powjedu.

Budu ßo prózowacż, so bych cżeśćenym ſkaſowarjam ſe ſolidnym khmanym wumjedźenjom mi nawdatych ſkaſankow na ſpokojaze waſchnje poßkużak. Proſchu, so by ßo dowěrjenje, mojemu pschedkhadnikej spożćżene, tež na mnje pschenjeßko.

S pocześćowanjom

Otto Franke, inżenieur.

Mużaze — pacholaze — holcżaze wobleczenja. Płóczliwe wobleczenja, bluzy, hólcżaze wobleczenja, żaletty ja dźećźi a młode holzy, **kapesy, żonjaze a holcżaze ſchórzuchi, ſchaty, khapy, klobuki, mězy** atd.

ſa ſelenoſchtwórtkowſke dary jara dobytkne!

Hotowa draſta najwjetſche wjeßele cżini.

Pschi khownym torhoſchcżu 9. **Ernst Jenke.** Pschi khownym torhoſchcżu 9.

Schaty ſa konſirmandow

ſchaty do penſije

porucża derje a tunjo

A. Tſchentſcher na bohatej haßy 18.

Drjewowa awkcija: Wutoru 8. měrza dopołdnja wot 9 hodźin w Marijnych kupjelach w Ssmjećżkezach. — Pónđżelu 7. měrza rano w 9 hodź. na Splóſcżanſkim revěrje. Shromadźiſna w drjewiſchcżu cżißko 17 pola Kóſkowſkeje mjesy.

Swjaſk ratarjow.

Wokrjeßna ſhromadźiſna

ßobotu 5. měrza popołdnju w 3 hodźinach

w ſalu hoſcżenza „běłeho konja“ w Budyſchinje.

Dnjowy porjad:

1. Wotewrjenje pſches wotpóßłanza.
2. Pſchednoſchk knjesa ryczerkublerja Aus dem Winkel-Logau, naměſtneho pſchedßydy ſwjaſka ratarjow, wo „politiſkim położenju“.
3. Rosmołwa wo 2. dypku.

K tejle ſhromadźiſnje maja pſchiſtup ſwjaſkowe ßobuſtawy, ſ tutymi pſchiwjedźeni hoſcżo a woßebje pſcheproſcheni cżeßni hoſcżo.

Hłowny wotpóßłanz

Böhma w Debrikezach.

Kuchaŕki, ſtwinſke a ßłużobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy k ßwinjom, wotrocżkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłacżerſke ßwójby pyta hnydom abo poſdźiſcho pſchiſtajerka **Görlichowa** na ßukelnſkej haßy 1 na rózku żitnych wikow w cżrijownі knjesa Heinr. Mohra.

Pjekarſkeho wucżobnika

ſ pſchihódnymi wuměnjenjemi pyta

Oskar Raffe,

khlěbowo, zaktowa a tykanzowa pjekarnja we Wjeleczinje.

Sa ßwoju pſchedawórnju kolonialnych tworow derje wotczehnjeneho hólza, ßyna ſprawneju ſtarſcheju, jako **wucżobnika** pytamoj.

Ginzel & Ritscher

na wulkej bratrowſkej haßy.

K ßobu bydlenju pſchi jenym realnym ſchulerju ßo hiſchcże jedyn ſchuleŕ abo wucżobnik do dobreje a tunjeje penſije pyta. Dalſche je ſhonicż pola Redoweje na Tſčelanſkej dróży 17, rózk rěharineje dróhi.

Do Laſa!

Ssrjedu 9. měrza k hermankej

wulke reje.

Pſchecżelnjc pſcheproſchuje

Khorla Scholta we Laſu.

Sſłużobnu holzu

ßylnu, hnydom abo najpoſdźiſcho k 1. měrzej pyta **Holan** we waggonowej fabrizy w Budyſchinje.

Sſłużobna holza

15—17létna ßo do domu jeneho duchowneho pyta. Dalſche je ſhonicż

na Židowje cżo. 258.

Wutrobny dźak

wyßokodoſtojnemu knjesej fararjej Domaſchzy ſa jeho wutrobu hnujaze prědowanje na dnju 1. měrza w Cżornych Noßlizach dźeržane, wupraj eja

nutrni kemſcherjo.

Po Božej njewuſlědźomnej radże je po dołhim ćerpjenju w runje započanym 70. lěće żiwjenja mój luby mandźelski, mój jenički syn, naš dobry nan a dźěd

Hendrich Jordan,

wučeŕ a kantor w Popojcach

w Khočebuzskim wokrjesu,

cicho wusnył.

Wo ćiche dźělbraće proša żarowacy zawostajeni.

W Popojcach, 3. měrca 1910.

Emilia Jordanowa rodź. **Platerec**, jako wudowa,
Marja Jordanowa rodź. **Janakec**, jako mać,
Hana Genschkowa rodź. **Jordanec**,
Lejna Wenckowa rodź. **Jordanec**,
Jan Jordan, pomocny faraŕ w Gorjenowje,
Hajno Jordan, wučeŕ w Gołbinje,
Karlo Jordan, wučeŕ w Popojcach,
Martha Jordanec,
Měto Wencka, faraŕ w Dešnje,
Juro Genschka, wučeŕ we Wjerchowje,
a 5 wnučkow.

(K temu cżißku pſchiłoha.)

Pschiłoha k cźišłu 10 Serbskich Nowin.

Ssobotu 5. měrza 1910.

Płaczišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach.

28. februara 1910.

Płaczišny po zentnarjach a hriwnach.

Skótne druźiny a wosnamjeńenje.	Žiwa waha hr.	Rěsna waha hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscze hacź do 6 lět	40—43	76—79
awstriske	47—50	83—86
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	36—39	72—75
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	31—35	67—71
4. žnadnje pizowane kóždeje starosty	25—30	57—65
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscze	38—41	70—73
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnoscze hacź do 7 lět	34—37	65—69
3. starsche, wukormjene kruwy a žnadnje wuwite młódsche kruwy a jałojzy	30—33	60—64
4. žrěnjo pißowane kruwy a jałojzy	25—29	55—59
5. žnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	46—53
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscze	38—41	68—72
2. žrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	34—37	64—67
3. žnadnje pizowane	30—33	60—63
Cźelata:		
1. najlěpsche ſ mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	51—54	81—84
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	47—50	77—80
3. žnadnje wuwite wot zyza	46—42	72—76
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich ſchišiženjow w starobje hacź do 1¼ léta	54—55	71—72
2. mjaßne	51—53	68—70
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	47—50	64—67

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:		W Budyschinje. 26. febr. 1910. wot hr.	wot np.	hacź hr.	hacź np.	W Lubiju. 3. měrza 1910. wot hr.	wot np.	hacź hr.	hacź np.
Pschenża	běła	—	—	—	—	11	20	11	40
"	žołta	—	—	—	—	10	70	11	10
" nowa		10	80	11	—				
Rožka		—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa		7	63	7	81	7	50	7	70
Jeczmjeń	50 kilogr.	7	50	7	90	6	80	7	80
Wows nowy		8	—	8	30	7	60	7	80
Hróch		12	50	15	—	12	50	13	—
Woka		10	—	11	—	—	—	—	—
Jahły		15	50	17	—	16	—	17	—
Hejduschka		17	50	18	—	20	—	22	—
Běrny		2	30	2	60	2	20	2	50
Butra	1 kilogr.	2	50	2	70	2	50	2	70
Pschenična muka	50 "	11	25	20	50	19	—	20	—
Ržana muka	50 "	9	25	12	75	13	—	14	—
Ssyno	50 "	4	50	4	75	4	50	5	—
Ssłoma	100 "	5	16	5	34	4	17	5	35
Proßata 738 schtuk, schtuka		15	—	30		—	—	—	—
Pschenične wotruby	50 kilogr.	—	—	6	25	6	30	6	50
Ržane wotruby		—	—	6	50	6	50	6	80
Pschenični gris		—	—	6	50	—	—	—	—
Ržany gris		—	—	7	50	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot — hr. — np. hacź — hr. — np., pschenża (žołta) wot 10 hr. 83 np. hacź 11 hr. 20 np., rožka wot 7 hr. 65 np. hacź 7 hr. 85 np., jeczmjeń wot 7 hr. 50 np. hacź 7 hr. 90 np. wows wot 7 hr. 90 np. hacź 8 hr. 10 np.

W Budyschinje płaczeschе: korz pschenży (běła) po 170 puntach — hr. — np. hacź — hr. — np., žołta — hr. — np. hacź — hr. — np., nowa: 18 hr. 36 np. hacź 18 hr. 70 np., korz rožy po 160 puntach — hr. — np. hacź — hr. — np. nowa: 12 hr. 21 np. hacź 12 hr. 50 np., korz jeczmjenja po 140 puntach 10 hr. 50 np. hacź 11 hr. 48 np.

Wiežne płaczišny w Hamburgu.

3. měrza 1910.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 50 np. hacź 7 hr. 75 np., pschenża wot 10 hr. 60 np. hacź 11 hr. — np., jeczmjeń wot 7 hr. 50 np. hacź 8 hr. — np., wowß wot 7 hr. 80 np. hacź 8 hr. — np., jahły wot 16 hr. — np. hacź 17 hr. — np. hroch 15 hr. — np., žyno 5 hr. 50 np., běrny 2 hr. 50 np., žłoma (100 kilogr.) 5 hr. 83 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr 50 np. hacź 2 hr. 70 np.

Wjedro w Londonje 4. měrza: Khłódne.

Cyrkwinske powjesće.

W Michałskej zyrkwi śmje njedźelu Lätare rano w 7 hodź. duchowny Tischer žerbsku spowjednu rěcź, ½9 hodź. farat Räda žerbske a w 10 hodź. němske prědowanje. Popołdnju ½2 hodź. budże pruhowanje žerbskich paćerskich dźěćzi. Kschćenja budža w 3 hod. — Ssrjedu popołdnju ½5 hodź. budże w Libuchowje a schtwórtk popołdnju ½5 hodźin w Jenkezach žerbska póstna nutroscź. — Schtwórtk dopołdnja w 9 hodź. śmje farat Räda spowjednu rěcź. — Tydźeńske sastojnske dźěła śmje farat Räda.

Křćeni

W Michałskej zyrkwi: Khorla Oswald, Khorle Hermana Schöny, blidarja w Hrubjelcźizach, ž. — Martha, Khorle Ernsta Mětracha, khěžerja a stalarja w Brěsowje dź. — Alma Ida, Bjedricha Ernsta Reinholda Forkera, fabrikarja w Dobruschi, dź.

W katholskej zyrkwi: Jan, Khorle Paula, dźěłacźerja w Budyschinje, ž. — Jurij, Jakuba Hejduschki, pohonca w Budyschinje, ž.

Zemrjeli:

W Michałskej wotdadze: 26. februara: Johana Khrystiana Nutniczanskez, njebo Jana Augusta Halmy, kublerja we Wurizach, sawostajena wudowa tam, 72 l. — 27. Marja Schcźěpanez, njebo Augusta Kschižana, dźěłacźerja na Zidowje, sawostajena wudowa pod hrodom, 82 l. 4 m.

W katholskej wotdadze: 23. febr. Franz Wininger, stalat w Budyschinje, 29 l. 5 m. 8 d.

Zyrkwinske powjesće ſ Hodźija.

Njedźelu Lätare śmje rano ½8 hodź. duchowny Voigt němsku spowjednu wucźbu, ½9 hodź. farat Kschižan němske a w 10 hodź. žerbske prědowanje. Popołdnju w 2 hodź. budże katechismušowa wucźba sa němsku žónsku młodźinu. Popołdnju w 4 hodź. budże žerbska spowjedź a žerbske kemschenje w Bolborzach na schuli.

Pjatk 11. měrza je rano ½9 hodź. žerbska spowjedź a ½10 hodź. žerbske póstne kemschenje.

Zyrkwinske powjesće ſ Budestez.

Njedźelu Lätare śmje rano ½8 hodź. duchowny Bójz žerbsku spowjedź, dopołdnja ½9 hodź. žerbske a 10 hodź. němske prědowanje. — Pjatk dop. 9 hodź. śmje duchowny Bojz němsku póstne kemschenje ſ wudźělowanjom Bożeho wotkasanja.

Wobkładanje bjes kupjenja dowolene.

Th. A. Wällnitz naslědnik

w Budyschinje

9 na šukelnskej haßy 9.

Najtuńsche kupowanske žórło

sa

njewjesćzinske wuhotowanje

a

jednotliwe meble

solidneho a modneho dźěła.

Sprawne poßłuźenje.

Pschi hotowych pjenjesach rabatt.

Ssamßna pólstrowarnja.

Prošu, na mjeno a chěšinu cźo. ledźbowacź.

Konfirmandske wobłečenja

módre a cźorne ſ jara dobrych tkaninow a nanajlěpje šedźaze.

Schulerske wobleczenja w žaketottowej faßonje a sportschojoppowej faßonje,

mužaze wobleczenja na wulki wubjerk po zyle woßebje tunich płaczišnach poručam.

Pruhujcźe pschihódne posćiczenje. Žane nusowane kupjenje.

Pschi hłownym torhoschcźu 9. **Ernst Jenke.** Pschi hłownym torhoschcźu 9.

Konfirmandske flobuki

w tutym lěcze wożebje płaczišny hódne a we wulkim wubjerku na ſkładze.

Hugo Lehmann

w Budyſchinje na bohatej haßy 22
pódla hoſćenza winoweje kiće.

Ad. Rämſch naßl. w Budyſchinje

(mějećel **Max Kirschner**)

pſchi butrowych wilach 1 **telefon čišło 415**

porucza ßwoje daloko a ſchěroko ſnate

palenzy a likeury.

Roſeßłanje w čwizach a bleſchach.
Proſchu ßebi płaczišnowy ſapiß žadać.

Franz Marſchner

čaßnikat w Budyſchinje
na bohatej haßy 9
ßwój ſkład **čaßnikow** a **čaßnikowych rjećaſtow** k dobroćiwemu wobkedźbowanju porucza.

Hódna twora. **Bißowne rukowanje.** **Tunje płaczišny.**

Njedźelu ſamknjene.

W. Häcker.

Wolmjane a bawlmjane twory
w Budyſchinje na žitnej haßy 7.
Wulki wubjerk
wolmjanych a połwolmjanych
ßuknjowych tkaninow.

Koſchlazy barchent. | Hotowe ßuknje.
Jakowy barchent. | Hotowe ſchórzuchi.
Sprawne poßłuženje. — Tunje płaczišny.

Njedźelu ſamknjene.

Proßata Miſchnjanſkeje raßy

ßu na pſchedań na **ryćerſkuble w Rakezach.**
Dalſche je ſhonić pola inſpektora **Kocze** tam.

Sſuche ſchleſyſke khójnowe a ſchmrěkowe deſki

kaž tež
dubowe, bukowe, ruſke wólſchowe, lipowe
wſchěch ßo trjebazych tołſtoſćow a dołhoſćow,

ßuche ſchmrěkowe hěblowane ſchpundowanje

(podražowane ſchwedſke)
4/4 a 5/4 cm wſchelakich dołhoſćow, tež
tſěſchne laty, ſchpalěrſke laty, ćeńke deſki,
tramy (běrtliſke drjewo)
7/7, 8/8, 8/10, 10/10 a 12/12 cm tołſte atd. tunjo porucza

Schleſyſki drjewowy komptoir

Max Hitze
w Budyſchinje na Wjelećanſkej dróſy 1.

Hobrſki wubjerk konfirmaziſkich khartkow,

wopomnjenſkich knihw,
knihowych ſnamjenjow,
ſchpruchow na ſćěnu.

Najwjetſchi wubjerk nowoſćow

konfirmaziſkich wobraſow,

žohnowazy Khryſtuß,
jandźel pěſtoń
atd. atd.

A. & W. Neuhahn

na ßerbſkej haßy 4. **Telefon 449.**

Woprawdźity Brockmannowy

pizowanſki kalk

ſnamjenjow A a B
kaž tež **ßłone kulujchki** k liſanju po fabrikſkich płaczišnach.
Emil Dietrich w Lětonju.

Mótaze dźaki
ßerbſke a němſke
ßu dostacź
we wudawarni
Serb. Nowin.

Dobru **lanu muczku**
porucza
Khorla Kahrowe.

Eckendorffske runklizowe ßymjo,
dobru
pſcheńczmu muku,
kołbaßowu
hejduſchku,
raiß a nudle
porucza
Khorla Kahrowe
pſchi żitnych wikach.

Beleſo, metalle, hadreſchcźa, koſcźe
atd.
po najwyſchſchich dnjowych
płaczíſnach kupuje
Siegfr. Sußmann
na hornczerſkej haßy 35.

Liebſch,
ßudniſki aktuar ſw. ßkužby
pſchi nowych hrjebjach 5
pißarnja ſa kupowanſke, hypothekſke,
dismembraziſke, teſtamentſke a
ſawoſtajeńſtwowe wězy atd.
Rěczi ßerbſki.
— Telefon czíßło 177. —
Pſcheßadźowanje leżomnoſczow.

Brodowſka haptyka
na hoſchcz haßy 21

Kaſchel, katarrh, dybawoſcź
ßo ſpěſchnje połóżeja
ſ thymuſinom
Bleſcha po 75 np.
1 hr. 40 np.

Bawlmjane, połwołmjane a czíſtowołmjane
drastne tkaniny
czorne a pißane, hładke, ßmužkate a kaſchczíkate
po jara tunich płaczíſnach porucza
Emil Wehrle
na jerjowej haßy 7

Sahrodniſtwo
ßadarſkeje a ſahrodniſkeje ſchule **w Budyſchinje w Sakſkej**
ma
ßadowe ſchtomiki najlěpſcheje hódnoſcźe, k powſchitkownemu płodźenju :: poručene, wotedacź.
Wyßoke ſchtomiki ßo ſ hromadami plahuja. :: ::
Niſke ſchtomiki. **Kerkojte ſchtomiki.**
Sapiß płaczíſnow a druźinow darmo!

Otto Preuss
mějeczel **Khorla König**
na żitnej haßy 4. w Budyſchinje na żitnej haßy 4.
K konfirmaziji
poručam ßwój hobrſki ſkład
konfirmaziſkich a pruhowanſkich wobleczenjow
kaž tež jara woßebne
żaketty ſa konfirmandki.

Konfirmaziſke wobleczenja hižo po	**7.50**	**hacź**	**26 mk.**
Pruhowanſke wobleczenja = =	**7.—** =		**25** =
Żaketty ſa konfirmandki = =	**3.50** =		**15** =

Draſta ßo po měrje ſchije
w bjeſporocznym wuhotowanju a ſa najkrótſchi czaß.
Derje wuhotowany ſkład tkaninow.
Schtóż chze ßwoju potrjebu woprawdźe ſ dobytkom ſpokojicź, chzył ßo wo tunjoſczi bjes nuſowaneho kupjenja pſcheßwědczicź.
Wulke roſpſchedacźe. Najmjeńſchi wužitk.

We wudawarni Serb. Nowin je ſa **40 np.** dostacź knižka:
Worjeſchki.
Pſches dźewjecź ſtow hudanczkow ſ trěbnym kluczom.
Sa ßwojich wujkow a ßwoje czetki
po zylych Sserbach napytał, wumyßlił, ſeſtajał a do ßerbſkeho kraja puſchcził
Jan Radyßerb.

Jutrowne tity
titowu papjeru,
najnowſche muſtry, najwjetſchi wubjerk, najtuńſche płaczíſny!
A. & W. Neuhahn
w Budyſchinje
na ßerbſkej haßy 4.
Telefon 449.

Dr. C. Roeberowy
pleſtr pſche podklócźe
wicźe, drjenje 1 ſcht. 50 np. je ßo tyßaz krócź wupruhował.
Germania drogownja
na bohatej haßy.

Pißomne wuczinjenja,
liſcziny, teſtamenty, próſtwowne pißma atd. naſtajeja, **hypothekſke pjenjeſy a kupowanje a pſchedawanje leżomnoſczow**
ſaradźujetaj
J. a E. Koban pſchi żitnych wikach. czo. 4, telefon 675.
— Rěczimoj tež ßerbſki. —

Pißarnja
ſa kupne, hypothekſke, dismembraziſke, teſtamentſke a ſawoſtajeńſtwowe wězy je wot nětka na
Moltkowej dróſy czo. 1
po 1 ſchodźe, hoſczenz Gambrinus.
Max Frenzel.

Wuſchkrjeny łój punt 50 pj., **ßuſcheny potcź** pſchi 5 punt. 90 pj., **ßuſch. ßwinj. brjuch** pſchi 3 p. 85 pj., **plezowy tuk** po 100 pj., **domjaz. kołbaßa** 2. druźiny 60 pj.
O. Pötſchke na żitnej haßy.

Kóždy, kotryž chce ßebi **dobry** a **tuni cžaßnik** kupicź, abo kotryž chce ßebi jón **porjedźicź** dacź, njech dźe k cžaßnikarjej

Kurtej Jenčej

na ßwonk. lawßkej haßy 5.

Jencz pßchedawa a poczźa, ßa ßwoje dźełko ßprawnje rukujo. — **Proßchu, ßebi moje wukładne wokno, ſ płaczíſnami wupołożene, wobhladacź.**

Serbske blido

kóždu wutoru w 5 hodźinach. Wßchitzy dobri Sserbja ßu witani.

Spěwarske,

ßerbßke a němßke,

jednorje hižo po 2 a 3 hr. a woßebnje do cźelazeje koże ßwjaßane hižo po 6 hacź do 10 hr. ßu na pßchedań

we wudawarni Serb. Nowin.

Po tunich płaczíſnach poruczam ßwój derje wuhotowany ßklad **ſſ. domjazych, kuchińſkich a hoſpodarſkich wězow, łakowanych a njełakowanych, blachowych lampow, latarńjow, zylindrow a ßuzołow, płatow, płokanſkich wanjow, bowow, myjnych ſtejakow, zimanſkich maſchinow, kupanſkich wanjow, żeleźne pónoje a hornzy, hoſpodarſke wahi, noże, widliczki, łžizy, nożowe korbiki, hoſejowe młyny, hoſejowe łhany, hoſejowe a zokrowe tyſy, rybowanſke maſchiny, mjaßorubaze maſchiny, mjaßowe mjezki, ſcheźětki, ßerſcheźowe mjeczawy, zentrifugowe ſcheźětki** atd.

Moritz Schulz, klampnarſki miſchtr : : : : : pßchi ßerbßkich hrjebjach 10.

— Wuporjedźernja. —

Otto Heber na ßerbßkej haßy 9

porucza ßwój wulki ßklad

wobucźa

po njeßmërnje tunich płaczíſnach bjes ſchkórniczkowych tydźenjow a darow.

Kóždy tež najmjeńſchi poſpyt je ſ dobytkom.

Proſchu ßebi płaczíſny we wukładnym woknje wobhladacź.

Dobre wuwjedźenje wuporjedźenjow.

Torty

tykanzy,

baby a mjedowe póprjanzy

jako

najrjeńſchi kmótſazy dar

ſ kóždym ßo žadazym napißmom a najlěpſcheho ßłoda po wſchěch płaczíſnach.

Konditornja Lehmanna

Naukoweho naßl. na ßerbßkej haßy.

Skaſanki na wßy ßo ßwědomicze a najlěpje wobſtaraju.

Płaczíſny hódne ■ ■ cźrijowe twory.

Firma Pawoł Kriſteller wubjerk cźrijow jenoż dźerżazeho wudźěła, ſe żaneje ſtrony też niz pßchibliżnje doßahnjeny, poſkicza. ::

Dźěcźaze cźrije ſ koże a filza

1 mk., 90 np., 60 np., 40 np.

Dźěcźaze ſchulſke ſchkórnje

ſ konjazeje koże, jara krute

wulkoſcź 31/35 po **3.75,** 27/30 po **3.25,** 25/26 **2.80.**

Dźecźaze boxcalfowe, boxkożane a a chevreauxſke ſchulſke ſchkórnje

modneje formy, wulkoſcźe 31/35 po **5.50** a **5 mk.,** 27/30 po **4.50,** 25/26 **4 mk.**

Mużaze, żonjaze a konfirmaziſke ſchkórnje

ſ łakowanej kapu a bjes njeje, modneje formy hižo po **8 mk., 7.50, 6.50** a **5 mk.**

Mużaze cźehnite ſchnórowanſke a ßo ſapinaze ſchkórnje

jara krute, ſ hoſdźikowanej póduſchu po **4 mk. 50 pj.**

Pacholaze ſchkórnje

krute, ſ hoſdźikowanej póduſchu, wulkoſcź 36/39 po **4 mk.**

! Proſchu, ßebi wupołożene cźrije ſ płaczíſnami w mojich wukładnych woknach wobhladacź. !

Pawoł Kriſteller

Telefon 168. **na bohatej haßy 29.** Telefon 168.

Wuporjedźenja ßo pßchijimuja. — Skaſanje po měrje.

Magnum bonum

jědźne bèrny

ßaßo zentnar po **2 mk. 50 pj.** do domu pßchiwożuje

knježi dwór w Małßezach.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smolerˇ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 11. Sobotu 12. měrca 1910. Lětnik 69.

Čežćeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin,** kotśiž chzedźa sa nje na

2. schtwórtlěto 1910

do předka płaćicź, njech nětko **80 np.** we wudawarni Serbskich Nowin wotedadźa.

Čźi, kotśiž žebi Serbske Nowiny psches **pósť** pschinjesćź dadźa, njech tola njesapomnja, žebi je tam bórsy skasacź. Na schtwórtlěto saplaćźi žo sa Serbske Nowiny na sakskich a pruskich póstach, kaž teź w druhich krajach němskeho khěžorstwa **90 np.,** s pschinježenjom do domu **1 hriwna 5 np.**

Serbske Nowiny s pschikohu „Pomhaj Bóh" płacza na pósće **1 hr. 30 np.,** s pschinježenjom do domu **1 hriwnu 45 np.**

Redakzija Serbskich Nowin.

Swětne podawki.

Wichor w sakskim žejmje.

Napjatosćź, mjes knježerstwom a liberalnymi a sozialdemokratami wobstejaza, je žrjedu k roshorjazej debacže dowjedła, kajkichž drje s lěta 1849 w sakskim žejmje było njeje. S pschičźinu bě petizija něhduschich želesniskich dźěłaćerjow, kotrychž bě knježerstwo s dźěła puschćźiło, dokelž běchu k jenemu sozialdemokratiskemu swjazkej pschižłuscheli. Woni wo to proschachu, so by jich knježerstwo saso do dźěła pschijało. Deputazijo, kotraž bě wo petiziji wuradźowała, namjetowasche, ju sačźišnyćź, dokelž dyrbi žo knježerstwu prawo wostajicź, žwojich sastojnikow a dźěłaćerjow puschćźicź, jeli so žebi to interesy stata žadaju. Sozialdemokratojo a žwobodomyślni pschećźiwo tutemu namjetej rěčźachu. Sozialdemokratojo knježerstwo winowachu, so wono s njeprawom želesniskim dźěłaćerjam njedowola, žo mjes žobu organisowacź a jim žamo prawo k shromadźisnam sapowjeduje. Sozialdemokrat Wirth knježerstwu hrožesche, so budźa žo želesnischi dźěłaćerjo organisowacź, wscho jene hač s knježerstwowej dowolnosću abo niz.

Finanzny minister dr. Rüger sozialdemokratam wotmolwi, so knježerstwo dla nježměrneje wažnosće želesniskeho wobkhada sa zyke statne žiwjenje žanych prózowanjow cźerpicź nježdže, kotreż na to du, wobkhad se strajkami kasyćź. Po sakonju nimaju želesnischi sastojnizy a dźěłaćerjo k někajkim organisazijam pschižłuschećź. Schesćźo dźěłaćerjo w želesniskich dźěłarnjach, kotrychž je knježerstwo s dźěła puschćźiło, žu žobustawy sozialdemokratiskeho swjazka transportskich dźěłaćerjow byli a žu sa njón agitowali. Želesniske sarjadnistwo dyrbjesche teho dla sakroćźicź, a to cźim bóle, dokelž žo drusy dźěłaćerjo dla skutkowanja tamnych agitatorow wobcźežowachu. Někotsi dźěłaćerjo žu žo teź žami wusnali, so k tamnemu swjazkej pschižłuscheja. Jedyn s nich je krótko do žwojeho puschćźenja sozialdemokratiske lecźaze listy rosschěrjał. Knježerstwo njemóže žwoje poručenje wróćźicź a proźby žejm, so by namjetej deputazije pschihłosowało.

Mjes tym so konserwativni ministrej bravo pschiwołachu, sozialdemokratojo herjekachu a něchtó s nich sawoła: „Phi cźert!"

Hdyž na to minister dr. s Rügerom roshněwany rjekny: „Sakasuju žebi tajke njepschistojnosće!" žo woprawdźity zychoń mjes sozialdemokratami roshowri. Roshorjene hłoby dźiwje kschiczachu. Pjasće žo hrožo ministram napscheczo tykachu, a kschiki kaž: „Njehańbicźiwosćź!" — „Nasdatosćź!" — „Njeżłyschane!" — „Schto žebi myślicze, knjes ministro!" atd. žo žłyschachu. — „Tón minister dyrbi prjecź!" — „To je skandal!" — „To žebi njedamy lubicź!" žo jene do druheho wołasche. Presidento wo podarmo prózowasche, rosnjemdrjenych duchow směrowacź. Na presidentowe wołanje k porjadej nichtó njedźiwasche, teź njebě móžno, rěčźnikow spósnacź. Hdyž bě žo roshorjenje trochu slehnyło, žwobodomyślny Günther a nationalliberalny Hettner haru w interesy žejmoweje nahladnosće wobžarowachu. Sozialdemokrat Fräßdorf hrožesche, so žebi sozialdemokratiska strona žama dosćźinjenje wobstara, jeli so wobkhadny porjad k temu njedoža. Minister dr. s Rüger bě sozialdemokratiski wichor s měrom nad žobu dohowricź dał. Petizija se statnych dźěłarnjow puschćźenych dźěłaćerjow žo pschećźiwo sozialdemokratiskim a žwobodomyślnym hłoža sačźišny.

Petizija wo sažosawjedźenje wotwołanja želesniskich cźahow.

Konserwativny sapósłanz Friedrich je w druhej komorje namjetował, so by žo wotjěsd želesniskich cźahow na sastanischćźach sažo wotwołał. Po wotstronjenju wotwołanja dyrbja pucźowarjo woždebje pschi saposdźenju cźahow husto dołho na cźehnjatych sastanischćźowych khódbach cźakacź. Wschudże je dosćź ludźi, kotśiž mohli wotwołanje wobstaracź. Na wjetschich dwórnischćźach hodźa žo lohko elektriske swonidło abo wot žamo žo wobžwětlaze tafle pschiprawicź, kotreż wosnamjenjeja, hdyž jedyn cźah pschijédże. Teź dyrbjało žo na interesy dwórnischćźowych korcźmarjow dźiwacź. Konserwativni sapósłanzy maja wotwołanje sa zyle nusne.

Nasch žerbski sapósłanz Soba wobžarowasche, so žo woždebje na wjeżnych sastanischćźach njewotwoła. Tam by to wjele nusnische było, hacź we wulkich městach, kotrychž wobydlerjo maja žo sa intelligentnischich, hacź žu burjo.

Nationalliberalny Bauer njeměješche wotwołanje sa trěbne, dokelž žo lud bórsy na to swucźi. Tu je składnosćź, něschto salutowacź. Teź sozialdemokrat Wirth měni, so wotwołanje nima praktiskeje hódnosće. Nationalliberalny Gleisberg žebi pscheje, so žo nihdże njeby wjazy wotwołało. Finanzny minister dr. s Rüger praji, so je žo pschi wuradźenju wo nowym želesniskim wobkhodnym rjedźe wobsamkło, jenož na wjetschich sastanischćźach w cźakarnjach cźahi wotwołacź. Tajkich sastanischćźow je w Sakskej 30, na cźěskej stronje 5. Nowe pschiprawjenje je w prěnim cźažu s pschicźinu wjele skórźbow było. W nowschim cźažu pak žu skórźby woteběrale. Wón pak je swólniwy, rospominacź dacź, hacź žo njeby na wjetschej liczbje sastanischćźow wotwołanje sažo sawjedło.

Rosmnoženje wólbnych wokrjeżow sa krajnu kulturnu radu.

Liberalni, kotśiž maja hewak mało sympathijow sa ratarstwo, žu w druhej komorje namjetowali, so by žo liczba wólbnych wokrjeżow sa krajnu kulturnu radu powjetschika. Ratarjam w jenotliwych wokrjeżach dyrbi žo składnosćź dacź, so mohli žo se žwojim sastupjerjom w krajnej kulturnej radże lózo sřěčźecź. Wobdźělenje pschi wólbje cźerpi pod wulkosću wólbnych wokrjeżow a teho dla dyrbja žo wokrjeży pomjeńschicź.

Statny minister hrabja Vitzthum s Eckstädt na to pokasowasche, so je žo liczba žobustawow kulturneje rady, kotraž je 1872

se 14 žobuſtawow wobſtaka, po nječim na 28 powjetſchika. Liczba ratarjow njeje mjes tym pſchiběraka, duž knježerſtwo njeje ſa trěbne měło, liczbu žobuſtawow dale powyſchicz.

Sozialdemokratiſki Schulze ma ſa nuſne, ſo by žo liczba dawſkich jenoſczow wuſwolerjow ponižika a ſo bychu žo tež ratařſzy džěłaczerjo do kulturneje rady wolili.

Konſervatiwny Frenzel pſchipowjedži, ſo budże ſa pſchipokaſanje namjeta do deputazije hłoſowacz. Kaž žo ſda, dyrbja žo ſ namjetom mali ratarjo pſchecziwo wulkim ſtajicz. Pſchi nětcziſchich wólbach pak móže žo hižo wſchudże maky ratař wuſwolicz. W Frenzlowym wokrjeſu njeje žo hiſchcze ženje žadyn wulkoležomnoſczer wuſwolił. Woprawdże w kulturnej radże mjes wulkimi a makymi ratarjemi jenakoſcz intereſow wobſteji. Byki wuběrazy ſakoń njeje žo w kulturnej radże jenohłóſnje pſchijał. Tu w žejmje pak žu wſchitzy nationalliberalni ſa byki wuběrazy ſakoń hłoſowali.

Sapóſłanz Soba měješe ſa zyle pſchiſprawne, hdy by žnadž kóžde hamtſke hejtmanſtwo žydko w krajnej kulturnej radże namakało. Pſchi debacże žo hiſchcze wjetſcha liczba konſervatiwnych a nationalliberalnych ſapóſłanzow wobdžěli. Skónczńje žo namjet jenohłóſnje ſakonjedawazej deputaziji pſchipokaſa.

Khěžor na Helgolandſkej kupje.

Khěžor Wylem žrjedu popołdnju ſ łódžu „Deutſchland“ pſched Helgoland pſchijědże a pſchi gmejnſkim moſcze na kraj ſtupi. Ssebi pſchiſtawowe pſchiprawy wobhladawſchi a na pſchednoſchk wo wobaranſkich twarach poſłuchawſchi, wón pſches tunel na kupu horje ſjědże. Tam jeho mandželſka komandanta Schrödera powita. Khěžor potom horni kraj pſchekhodži a žo dlejſchi cžaſ ſe ſaſtupjerjemi wyſchnoſczow rosmołwjeſche. Gmejnje wón jenu Doeckerſku baraku ſa khorych dari. Wjeczor khěžor wotjědże.

Demonſtrazije pſchecziwo pruſkemu žejmſkemu wólbnemu prawu

žu žo ſańdženu njedželu ſ nowa w Barlinje a we wjele druhich wjetſchich pruſkich měſtach wotměła. W Treptowſkim parku pola Barlina bě polizija wotmyſlenu ſhromadžiſnu pod hołym njebjom ſakaſała. Njedžiwajzy teho tyžazy do Treptowſkeho parka cžehnjechu. Tam jěſdni poliziſtojo ſ mjeczom žo pſchiwalazy cžrjódy roſehnachu, pſchi cžimž žo mnoſy ludžo krwawi ſrubachu. Na někotrych měſtnach lud do poliziſtow kamjenje mjetaſche. Jenej žonje ſtaj žo pjecža dwaj porſtaj wotrubłoj. Pſched twarjenjom khěžorſtwoweho žejma bě žo něhdże 20000 ludži ſhěžało, kotſiž ſozialdemokratiſke ſpěwy ſanoſchachu. Na dobo žo ſ dobycžerſkeho ſtołpa cžerwjena khorhoj ſmahowaſche, a runje tak ſ rampy twarjenja khěžorſtwoweho žejma ſ cžerwjenymi khorhojemi machachu. Na to poliziſtojo ſakročžichu a lud roſehnachu.

Wucžerjo w Bremenje jako ſozialdemokratojo.

Bremenſzy wucžerjo žu ſ tym ſnacži, ſo žu w Němſkej prěni byli, kotſiž žu žebi žadali, ſo by žo nabožina ſ ludowych ſchulow wucžiła. Pſched někotrymi njedželemi bě wyſchnoſcz jeneho ſ tychle wucžerjow, wěſteho Holzmeiera, dla ſozialdemokratiſkeho ſmyſlenja a ſkutkowanja wot ſaſtojnſtwa wotžadžika. Někotſi Bremenſzy wucžerjo na to pſchecziwo wotžadženju Holzmeiera ſ pohórſchenjom proteſtowachu. W žwojim roshorjenju ſozialdemokratiſkemu wjednikej Bebelej, kotryž runje žwoje 70. narodniny žwjecżeſche, ſbožopſchecze póſłachu. Schědžiwemu wjednikej němſkeje ſozialdemokratije wo Holzmeierowym pokhoſtanju powjeſcz dawajo ſ najwutrobniſchimi žłowami ſboże pſchejachu a nadžiju wuprajichu, ſo by jemu hiſchcze dołho ſpožczene było, ſo by proletariatowe wojowanje nawjedował. Sbožopſchecze měješe podpiſmo: „Bremenſzy ſozialdemokratiſzy wucžerjo.“

Tole podeńdženje je po zykej Němſkej wulke džiwanje ſbudžiło. Hiſchcze ženje žo njeje hacž dotal ſtało, ſo je žo družina ſaſtojnikow na tak nadpadne waſchnje ſozialdemokratiſkeho ſmyſlenja wuſnała. A ſo njeby nichtó dwělował, ſo też hiſchcze mnoſy druſy wucžerjo ſozialdemokratiſkej ſtronje pſchiwiſzuja, „pruſke wucžerſke nowiny“ wobſamknjenju Bremenſkich wucžerjow pſchiſpomnja, ſo žu Bremenſzy wucžerjo ſtónczńje „žmuhu ſcžahnyli“. Mjes ryncžkami je cžitacz, ſo budžichu žo hižo dawno dyrbjeli duchojo džělicz. Bremenſka wyſchnoſcz pak ma ſa ſchkódne, hdyž wucžerjo ſozialdemokratiji hołduja. Wona nocze dale młodžinu tymle wucžerjam dowěricz, kotſiž wſcho wótcžinſke ſmyſlenje podrywaja a Boha w njebjeſach a žanu wyſchnoſcz na ſemi njepſchipóſnawaju. Tymle wucžerjam nocze wyſchnoſcz dale džěcži pſchewoſtajicz, kotrež runje tak derje ſke kaž dobre pſchijimaju. Duž wyſchnoſcz nětkole ſa podpiſarjemi telegrama žłědžicz dawa, ſo by jim ſkerje lěpje žłužbu wupowjedžika.

Woheń na jenej němſkej łódži.

Na nowej wójnſkej łódži „Poſen“, kotraž žobotu prěni krócz na pruhu jědżeſche, je ſtraſchny woheń naſtał. Jedyn džěłaczer bě we łódžinej próſdnej munizijowej komorje ſažwěczenu žwězu ſtejo woſtajił, ſ kotrejž žo wulke drjewjane regale, na kotrež ma žo munizija kłaſcz, ſapalichu. Woheń tajku móz nabu, ſo žo połdra zentimetra tołſte worzłowe płaty, kotrež munizijſku komoru ſchkitaju, ſažehlichu, žo ſeſhibowachu a ſažo drjewjane roſchty žužodnych měſtnoſczow ſapolichu. Dokelž běchu delnja łódž a pſchikhody k munizjowym komoram ſakurjene, a woheń pſchezo pſchibywaſche, dyrbjeſche žo Kielſka měſchczańſka wohnjowa wobora na pomoz ſawołacz. Haſcherjo žo pſches munizijſke ſchachty k wohnjej dobuchu a mějachu žo cžežko ſ płomjenjemi bědžicz, prjedy hacž bě móžno, jeho móz ſlemicz. K haſchenju běchu tſi hodžiny cžaža trjeba.

Awſtriſke knježerſtwo pſchecziwo łódžſtwowym dawkam na němſkich rěkach.

W awſtriſkim žejmje je wikowanſki miniſter Weißkirchner na praſchenja wotmołwił, ſo awſtriſke knježerſtwo ſe žanym wuměnjenjom do ſawjedženja dawkow na němſkich rěkach njeſwoli. Němſka je žo ſ napſchecza Awſtriſkej na to ſwjaſała, ſo na jěſdženje po rěkach njebudże žanych dawkow žadacz. Awſtriſki miniſter ſwonkownych naležnoſczow, hrabja Ahrenthal, je pſchi žwojim poſlednim wopycże w Barlinje ſ němſkim khěžorſtwowym kanzlerom Bethmannom-Hollwegom wo tejle naležnoſczi jednał. Ssejmowe žobuſtawy rěczi wikowanſkeho miniſtra žiwje pſchihłoſowachu.

Pſchekſchiwjenja w Franzowſkej.

Pſched krótkim je žo wukopało, ſo žo w ſarjadniſtwje Franzowſkeho wójnſkeho łódžſtwa ſtat kóžde lěto wo wjele milijonow wobſchudža. Jedyn njepopſchazy lieferant bě druhich lieferantow jebanſtwa dla a ſaſtojnikow pokupjenja dla pſcheradžił. Pſchi pſchepytanju je žo wupokaſało, ſo je zyke ſarjadniſtwo franzowſkeho łódžſtwa ſhniłe, ſaſtojnizy žu ſ wulkeho džěła jebazy, kotſiž žo liſrantam pokupicz dawaju, a tucži potom ſtat wo milijony wobſchudžeja.

Tež w ſarjadniſtwje ſamoženja, kotrež je ſtat zyrkwi ſebrał, je wulke pſchekſchiwjenje na žwětko pſchiſchło. Ssudniſkeho ſarjadnika Durza žu ſajecz dyrbjeli, dokelž je pjecz milijonow frankow ſe ſamoženja, zyrkwinſkim gmejnam wſateho, pſchekſchiwił. Po džělenju ſtata wot zyrkwje a po wuſtorkanju naboziny ſe ſchulow je bjes džiwa, ſo žo bjesžwědomitoſcz a njeſprawnoſcz niz jenož we wſchěch worſchtach, ale też we wójſku roſſchěrja.

Sſerbija a Turkowſka.

Po pohnucžu Ruſkeje je žo w poſlednim cžaſu ſbliženje mjes Bołharſkej, Sſerbiju a Turkowſkej dozpiło. Tele ſtaty žu ſpóſnałe, ſo móža dalſchemu roſſchěrjenju mozy Awſtriſkeje na Balkanje jenož ſ tym ſadžěwacz, ſo měr mjes žobu džerža. Pſchi wójnſkich ſchmatańzach by Awſtriſka ſkładnoſcz namakała, ſažo kruch Turkowſkeje wobžadžicz a ſkónczńje też na Sſerbiju a Bołharſku žwoju nohu ſtajicz. Strach pſched Awſtriſkej teho dla njewotwiżne balkanſke ſtaty k ſnjeżliwoſczi nucži. S tejle pſchiczinu je też ſańdženy tydžeń žerbſki miniſter wukrajnych naležnoſczow Milowanowicz do Konſtantinopla pucžował. Na domojpucžu je Milowanowicz w bołharſkim hłownym měſcze Sofiji ſaſtał. Jemu k cžeſczi žo w kralowſkim hrodże hoſcžina wuhotowa. Někotrym nowinſkim dopiżowarjam, ſ kotrymiž je žo Milowanowicz roſrěcžał, je wón prajił, ſo je wón ſ wuſpěchom žwojeho wopyta w Konſtantinoplu jara ſpokojom. Turkowſka je ſwólniwa, ſe Sſerbiju pſchihódne wikowanſke wucžinjenje wotſamknycz a nochze twarej żeleſniznu, ſ Romunſkeje a Sſerbije pſches Turkowſku k adriatiſkemu morju wjedžazeje, ſadžěwacz. Poſdžiſcho mohło mjes Sſerbiju a Turkowſkej k politiſkemu ſwjaſkej dończ, hdy bychu žebi to balkanſke intereży žadałe. W Konſtantinoplu njeje Milowanowicz hiſchcze žadyn protokol podpiſał. K žwojemu wopytej w Sofiji njeje wón wożebiteje poruczności doſtał. Poměry Sſerbſkeje k Bołharſkej žu najlěpſche.

Bołharſki a žerbſki kral do Konſtantinopla pojědžetaj.

Pſchi pobycžu žerbſkeho miniſtra ſwonkownych naležnoſczow Milowanowicża je žo wopyt žerbſkeho krala Pětra pola ſułtana wotrěcžał. Kral w runej měrje ſ Ruſkeje do Konſtantinopla pojědże.

Prjedy hacž žo žerbſki kral na pucz do Peterburga naſtaji

wón hischeże bolharskeho krala a jeho mandżelsku jako hosczi w Belgradże powita. Wujednawanje mjes Sserbiju a Bolharskej je k polnemu dorosumjenju mjes woběmaj krajomaj dowjedło.

Krwawe strajkowe njeměry w Filadelfiji.

W Filadelfiji je žo generalny strajk wuwołał. Něhdże 60000 dźěłaczerjow strajkuja. Njedźelu je ke krwawnym pukam s poliziſtami, kotsiż žu na 10000 muži pożżylnjeni, pschischło. Dwě wożobje ſtej žo ſatſelikoj, mnoſy žu žo ſranili. Strajkowarjo žo poliziji ſe wſchej mozu pſcheczíwjachu. Do wosow drohoweje żeleſnizy ſ kamjenjemi mjetachu abo je ſ rosbuchadłami wobſchkodźichu. Najżżylnischo žu ſe ſtrajkom tkajerńje potrjechene, ſ kotrychż dźěłaczerjow 20000 muži ſtrajkuje. Wjele fabrikow směrom ſteji. Też twary a automobilna induſtrija pod ſtrajkom cźerpi.

Wójna w rańſchej Aſiiſej?

Ruſke nowiny ſ Charbina powjeſcże pſchinoſchuja, ſo žu žo w Chinje wſchitzy wojeńſkej żłużbje powinowazy pod khorhoj ſwołali. Też Mandżurſzy žu žo do wojeńſkeho wuwuczenja wſáli. Tele naprawy chineſkeho knjeżerſtwa a ſpěſchne natwarjenje Aigunſkeje żeleſnizy pſches japanſkich inżeneurow žo w ruſkich nowinach żiwje roſpominaju.

Kuß platu.

(Pokraczowanje.)

Provinzijiſke měſto, w kotrymż žo tuta wěż podawaſche, bě lědma maku hodźinu wot ſtareho ſemjanſkeho żydka ſ Dżeržowa ſdalene a mózachu wotſal po pſchijomnje ſkoženej dróſy ſa ſpomnjeny cźaż żnadnje tam dozpěcź. Krótſchi, dokelż njepożrědny, pucź pſches lěż wjedźeſche. Po tutym žo Handrij k żwojej njewjeſcże ſ wjetſcha naſtajowaſche, druhdy drje też po dróſy, po kotrejż by potom ſ konjom jěchał. Dźenża bě żej lěżny pucź wuſwolił, tón żamżny, na kotrymż bě pjecża jeho nan morjeny był.

„Je lěkaŕ ſkaſany?“ bě žo Handrij hiſchcże wopraſchał, prjedy hacź žo ſe żłużobnikom wotżali, ſo by do bliſkeho hoſcźenza dokhwatał, hdyż bě Jan dweju konjow do hródże ſtajił.

„Haj“, bě Jan wotmolwił, „pohoncź bě bórſy po doſtaczu powjeſcże wo njeſbożu ſ korejtu k ſtrowotnemu radźicźelej dojěł, ſo by jeho na měſtno njeſboża dowjedł.“

„Potajlim mojeho nana hiſchcże njeżżu domoj pſchiwjeſli?“

„To je ſakońſzy pſchedpiżane, mikoſcźiwy knjeże, ſo dyrbi w tajkim padże cźěło tak dołho na měſtnje podawka woſtacź, doniż njeżżu wobſtejenja ſkutka wot pſchiżłuſchneje wyſchnoſcże pſchepytane a dopóſnate.“

„Dha je žo poliziji hižo powjeſcź dała?“

„Haj, pohoncź je też to wobſtaranje na žo wſał.“

„Ale njeje-li cźěło mojeho nana hiſchcże do hroda dowjeſene, cźeho dla njeżżmoj żej potom lěżny pucź wuſwolitoj, po kotrymż budźichmoj na měſtno njeſkutka pſchiječhałoj?“

„Myżżlach żej, ſo by knjeſej baronej tak lubſcho było“, żłużobnik wotmolwi, pſchi cźimż na żwojeho młodeho knjeſa ſażo ſpkóſchiwje ſ boka pohladny.

Handrij bě woteżży żwojeho konja na wokomik na krótſche pſchimnył; ſdaſche žo, ſo chże žo ſawrócźicź, ſo by po wopiżanym puczu na měſtno njeſkutka dozpěł, ale bě drje tu myżżliczku runje tak ſpěſchnje ſażo ſpuſchcźił, pſchetoż hnydom na to woteżży ſażo popuſchcźi a ſpěſchne ſkoczo ſ khwatkom dale cźerjeſche.

Hdyż běſchtaj jěſdnikaj potom do hroda dozpěłoj, bě tam też baronowe cźěło hižom pſchinjeżżene. Poliżajſka komiżija, kiż bě ſ lěkarjom tam na dobo dóſchła, njeměješche, hdyż bě lěkaŕ żmjercź ſa wěſtu wuprajił, po nuſnym roſpóſnaczu namakanych wobſtejnoſcźow niczo pſcheczíwo wotwjeſenju cźěła do hroda namjetowacź. Też lěkaŕ bě žo ſażo wotżalił, niczo cźinicź tu wjozy njemějeſche.

Sſłużobniſtwo bě wokoło cźěła hiſchcże ſhromadżene ſ němej bojaſnej cźeſcźownoſcźu wot majeſtoſcże żmjercże ryżżowane wobliczo żwojeho ſtareho tak nahle ſe żiwjenja wutorhnjeneho knjeſa żej wobhladowaſche.

Nichtó ſ nich drje jeho wożebicże lubo měł njebě, wón wſchak bě jim jeno ſ knjeſom był, kiż jim wobydlenje a khléb dawaſche, kotrýż żej ſ dźěłom żwojeju rukow ſażłużowachu. Pokhmurny a kruty bě pſcheczíwo nim był, żenje njebě jim ſ pſcheczelnym żłowom pokaſał, ſo drje też cźoplíſche cźucże ſa poddatych w nim dréma.

Ně, to njebě pſcheczelne wopominanje, kotrež żwojemu ſemrjetemu knjeſej pſchiżpěwachu, jeho njehibita krutoſcź pſcheczíwo wjeżżnym khudym, pſcheczíwo paducham drjewa a dźiwiny, żo hiſchcże żyle jażnje wopominaſche, tak ſo někotre dobre żamownoſcże, kiż nieběchu ani jemu pobrachowałe, na nich wujednawajo ſkutkowacź njemózachu, jeno pſchinarodżena ſpkóſchiwoſcź pſched wſchitko pſchewinowazej żmjercźu, kotraż żej żwoje dobytna po żwojej woli wubjera, njedźiwajo na to, ſchto jeje ſymna ruka roſtorhnje abo ſahubja, jich ſe żwojej mozu wobknjeżeſche.

Hdyż bě Handrij do iſtwy ſaſtupił, wſchitzy njerěczo do boka ſtupichu, tola rumnoſcże, hdżeż bě cźěło, njewopuſchcźichu; wcźipnoſcź bě tola wjetſcha hacź němа cźeſcźownoſcź, kotraż žo pſchi njeſbożu żłuſcha. Spkóſchiwe wcźipne wocźi na nětcźiſcheho roſkaſowarja ſhładowachu, ſo bychu widźeli, kajki ſacźiſchcź by żmjertne wobliczo na herbu cźiniło. Ale jeho wuras bě njepſchewidźomny, jeno khutne pohladnjenje komdźazych żo trjechi; na to też pożżledni iſtwu wopuſchcźi.

Hdyż bě Handrij żam pſchi morwym, k lěhwu pſchiſtupiwſchi żej dołho ſproſtnjeny wuras wobhladowaſche, wſa nanowu ruku a bjes dźak żo wot jeje lodoweje ſymy wróczo ſatorże.

„Nano!“ wón potom rjekny, a htóż jemu ſe ſnutskownym pſchewſacźom dyrkotaſche, „cźeho dla njemózachmoj w luboſcźi a pſchesjenoſcźi pornjo żebi khodźicź? Kak ſrudna mi nětkole kóżda dopomnjeńka woſtawa, kak mje nětkole kóżde hórke żłowo boli, kotrež żym tebi prajił! Cźeho dla dyrbjach też najlubſche, ſchtoż ja mam, wot tebje hanjene widźecź, na jeje nadobnym ſmyżżlenju, na jeje żwěrje, na woporniwoſcźi dwělowacź a ſa wobliczenje żej wukkadowacź? Mi drje mózeſche twój hněw, twoje ſazpěcże płacźicź, ale ji, najnadobniſchej, najnéżniſcho cźujazej holzy, to njemózach, to njeżżmědźach cźerpjecź! A duż mi żłowa ſe rta wuńdźechu, kotrež bych nětko radſcho njerěczane měł.

Duż wodaj mi, nano! Sſnadź, je-li twojemu cźěkazemu duchej dowolene, hiſchcże jónu wróczo pohladacź, budźeſch nětko hinak, miliſcho żudźicź, hdyż wſchitko żwětne pſched tobu ſpadnje, żo pſched tobu wulka, njeſnata wěcźnoſcź wotewrja.“

Wón żo kluboko ſamyżżli; kłowu do dłónje ſepjerajo drje hodźinu pſchi lěhwje morweho żedźeſche, żo njehibajo.

Sa tón cźaż běchu żo w knjeżej kuchini wſchitzy domjazy żłużobni ſhromadźili, dźenża běchu ſpodźiwnje ſ jedneho, kóżdeho k temu pohnuwaſche, ſhonicź, ſchto żej druhi wo hróſbnym podawku myżżli.

„Naż budże drje żudniſtwo wſchěch wuſkuſchowacź“, komornik měnjeſche, „nó, mi móże prawje bycź; ja praju njebojaſnje wſchitko, ſchtoż wěm.“

„Ale ſchto jeno wěſcże?“ hoſpoſa żo dźiwajo praſcheſche, „wy tola njeiſcże pódla byli, a teho dla też niczo prajicź njemózecże.“

„Ow, cźłowjek móże żej tola wſchelakore wěży w myżżlach ſeſtajowacź, hdyż tu we domje wobſtejenja ſnaje.“

„Hm, hm, wy macże prawje“, jemu pohoncź pſchihkożowaſche. „Kak drje bychu żudniſzy knjeża żadźili, hdy budźichu dźenżniſchemu wuſtupej mjes nanom a żynom pſchitomni byli.“

„Ale, Jano, wy tola nochzecże wobkrucźecź, ſo je naſch młody knjes —.“

„Ja niczo nochzu wobkrucźecź“, ſarěcża ji do rěcże pohoncź, „jeno ſkutki wuprajam, a to mi nichtó ſadźěwacź njemóże.“

„Ale njepomyżżlicże dha żej na to, kajke njeſboże móżecże ſ tym naczinicź? Młody knjes — — ně, kajka to njeknicżomna myżżlicżka!“

„Nó, hdyż něchtó hroſy, ſo žo njeſboże ſtanje, a ſa hodźinu žo něſchto tajkele ſtanje?“

„Knjeże Bożo, knjeże Bożo! Kajke żu to tola wěży! Ale ſcże dha wy to też woprawdże żami żkyſcheli, Jano?“ żo hoſpoſa pohoncża. wopraſcha.

„Haj; a też komornik, praſchejcże żo jeho jeno.“

Tón jeno ſ kłowu pſchikiwny, ſchtoż móżeſche żo jeno ſa wobkrucźenje wuprajenja wukkadowacź.

„Ow Bożo“, hoſpoſa hiſchcże jónu żakoſcźeſche, „dha dźe żej nan njeby wěſty byl pſched morjenjom pſches żamżneho żyna?“

„Bjerćcże żwój jaſyk trochu na kedźbu, knjeżna, to ja prajił njeżżym, ale ja żym jeno ſwadu a na to ſcźěhowaze njeſboże naſpomnił.“

„Ale to dyrbjeſche tola někak ſ tym ſwiżżowacź, hewak dźe njebudźiſchcże to trjebali naſpomnicź.“

„Hoſpoſa, myżżlu żej, ſo żmy tule hromadże, ſo bychmy wo tym podawku powjedali a wuradżowali“, nětkole žo ſażo komornik do rěcże měſcheſche, „to pak żej njeżada, ſo by jedyn żłowa druheho wotważował każ ſkoto; myżżlu żej, ſo mamy wſchitku pſchicżinu, ſ jeneho bycź. Schtó wě, ſchto nam bliſki pſchichod pſchinjeżże.“

„To macże prawje, Jurjo, nochzych žo też wadźicź, to žo mi

jeno tak ßurowe ſdaſche, ſchtoż wy tu naſpominaſchcże. Naſch mkody knjes, kiż ani jenemu dźěſczu bliſko njeſtupi, tón chżył —."

„Pſt, tukanje ßudniſkim knjeſam pſchewoſtajcże!"

„A tež ja móżu tu ſwadu a pſchi njej wuprajene ßkowa runje tak wobßwědczicź", nětkole ßo jſtwinſka holza daſche ßkyſchecź, kiż bě hacź dotal zyle mjelczała, tola kedźbnje pſchipoßkuchała. „Zyku rosmołwu mjes baronom a jeho ßynom ßym wot ſpoczatka hacź do kónza ßkyſchała, dokelż mějach we jſtwje pódla cźinicź, a to nutſka tak wótſje rěczeſchtaj, ſo budźiſche cźłowjek dyrbjał hłuchi bycź, jeli ſo njebudźiſche to ßkyſchał. A potom młodeho knjeſa ſ tajkim wobliczom prccź běżecź widźach, kiż ſawěſcże na niczo dobre njepokaſowaſche."

„Nó, Hańża, nětkole myßlu, wy měła ßwój jaſyk na kedźbu bracź, pſchetoż to hiſchcże njeje pſchicźina, ſo by młody knjes ßwojeho nana — ach ſchto!" hoſpoſa ßo krucże ſakitowaſche, hdyż chżychu ji rěcź pſchetorhnycź, „dajcże mi to jónu wuprajicź, ſchto to pomha, hiſchcże kedźbniſcho wobkhadźecź, hdyż tola ſ kóżdeho ßkowa mjenje bóle ſkhowane tukanje rěcźi — potajkim, ſo je pjecża młody knjes ßwojeho nana morił. Chżeczeli dha wy na ßwojeho ßamßneho knjeſa tukacź, jeho ßnadź katej pſchepodacź? To by tola njeßkyſchana wěz była."

„Kóżdy żněje, ſchtoż je ßył", komornik wotmołwi. „Jeli ſo je młody knjes krwawny njeſkutk ſkucźił, njech to tež wotpokucźi, każ kóżdy druhi."

„Haj, jeli", hoſpoſa rjekny. „Njejſcże hiſchcże wo njewinowatych ßkyſcheli, kotrychż je pſchesрěſchny, ſły jaſyk do najßurowiſcheho njeſboża ſtorcził?"

„Ach, hłupe wězy! K cźemu dha ßu tu ßudnizy, hacź ſo bychu winu a njewinowatoſcź roſpósnawali. A naſcha winowatoſcź je", hoſpoſa krucże warnowaſche, „ßwojeho knjeſa ſ njekniczomnymi bladami do wuſkoſczow njepſchinjeſcź."

„Cźinimy dha to?" jſtwinſka holza ßo ſakitowaſche. „Wy drje to ſcże, kotraż naſche ßkowa na ſły bok wukładujecże."

„Wukładuju, każ je to tola zyle jaßne każ běły dźeń: ſ tym chżych jeno wohidnoſcź pokaſacź, kiż ßo w tamnych ßkowach khowa. A nětkole, Hańża, myßlu ßej, ſo mamy nješchto khmańſche ſa dźěło, dyżli ßo wurěczowacź; pſchewoſtajmy ßudniſtwu, tu wěz roſjaßnicź. Mějmy radſcho na to kedźbu, kaſchcź ßwojeho knjeſa wupyſchecź; njech bě tež nam njepſcheczelny knjes, naſch knjes tola běſche, kotrehoż khléba ßmy po dołhich létach ßem jědli a wuźiwali. Wy muż-ßy pſchinjeſcże ſeleń ßem a kwětki a my holzy budźemy wěnzy wicź."

(Pokracźowanje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. Do Sprewje padnyła bě njedźelu w rybowej haßy 4létna holczka tudomneje dźěłacźerki Hanuſchoweje. Nimo duzy ßo cźěßliſki polěr Mudra dźěſcża dohlada a jo ßmjercźi tepjenja wukhowa.

— Wojeriſke towaŕſtwa nĕhduſchich honjerjow a tſĕlzow ßu ßwój generalny appell, kotryż dyrbjeſche ßo w lěcże 1910 w Budyſchinje wotměcź, na léto 1911 wotſtorczike. Duż budźa ßo wojeriſke towaŕſtwa „cźorneje brigady" hakle w lěcże 1911 w Budyſchinje ſkhadźowacź.

— (Paduſchſtwo.) W tudomnej pkuwarni bě ßo jenemu ſhubjazemu technikej pjenjeżna móſcheń ſ nĕhdże 10 hriwnami kradnyła. Jako paducha ßu hnydom 12létneho Henſla wußlědźili a wjetſchi dźěł kradnjenych pjenjes pola njeho namakali.

— Schtyri jěſdne koła ßu ßo ſa krótki cźaß w Budyſchinje kradnyke. Jene ſ nich mějeſche ſnamjo „Schladitz", druhe „Wanderer" a tſecże „Edelweiß". Snamjo ſchtwórteho njeje ſnate.

— (Samomordaŕſtwo.) Zywjenja ßo nabywſchi je ßebi na tudomnym tachantſkim fórbarku dźěłazy 36létny dźěłacźeŕ Auguſt Pellmann ſ wobwěßnjenjom żiwjenje wſak. Wón wudowu a 11létnu dźowku ſawoſtaji.

— Teho runja ſ powjaſom je 20létna pinczniza ſe Sernowiz ßwojemu żiwjenju kónz cźiniła, dokelż je jejny luby, jedyn wyſchſchi kubłowy ſaſtojnik, nahle wumrjeł.

— Nowe żeleſniſke jěſdne plany njebudźa pſchichodnje jenoż na pollěta, płacźicź. We lěcże budże tón ßamy plan płacźicź każ w ſymje. S tym dyrbi ßo wjetſcha ſtajnoſcź w jěſdnym planje a w ßłużbnych wukaſach ſa żeleſniſki perſonal, wjetſchi porjad, wěſtoſcź jěſdźenja a ſalutowanje wudawkow dozpicź.

— (Nowe żeleſniſke woſy 4. klaßy.) Wot nĕkotreho cźaßa w ludźazych cźahach Draždźanſko-Reichenbachſkeje cźary woſy 4. klaßy běża, kotreż wſchĕ pomyßlne żadanja ſpokojeja. Wós ma wulkoſcź ſchtyriwóſkatych ſpĕſchnocźahowych woſow. Wón je dźěleny do wotdźĕla ſa kurjerjow a njekurjerjow. Sa kóżde wotdźĕlenje je nuſnik ſ wodowym wopłokanjom ſatwarjeny. 10 najlĕpje wupruhowanych pſchiprawjenjow ßo ſa polĕpſchenje powĕtra ſtara, 20 wulkich durjowych a pobocźnych woknow doßahazy wuhlad dawaju. Tež ſa nózne poßwĕtlenje je ßo ſ pſchiprawjenjom dweju wulkeju płunoweju żehlazeju lampow poſtarako. Puczowarjo budża tele woſy woßebje rad wuźiwacź.

— (Sſywy we wukraju.) Po nowſchich powjeſcźach ſe ſnutskowneje Ruſkeje a ſ krótkowjeczornych ſtronow ßu żně tam mało ſpokojaze, w druhich ſtronach pak dobre. W Jendźelſkej ßu naſymſke wußywy dla wulkeje mokroty cźerpike a naſymu woßyta rola je mjeńſcha dyżli loni. W Franzowſkej ßywy ſ dźĕla khĕtro rĕdke ſteja, dźĕło na roli ßo ſapoczina. W Italſkej ßu ßywy rjane. Tež w Awſtriſkej ßu ßo ßywy derje roswike, druhdy ßu tak tucźne, ſo dyrbja ßo ſ wowzami wupaſcź. W Rumunſkej ßu wuhlady na żně hacź dotal jara dobre. W ſjednoczenych ſtatach połnózneje Ameriki ßu naſymſke ßywy ſ cźaſcźiſchim wotmĕnjenjom mjerſnjenja a tacźa cźerpike, tola njeje ſnate, hacź je naczinjena ſchkoda ſpomjenja hódna.

— **Knjeſa kantorowy Jordanowy pohrjeb.** We wſchĕch ßerbſkich ſtronach bĕſche powjeſcź Jordanoweje ßmjercże wulke ſrudźenje ſbudźiła. To njebĕſche khowanje ſtareho wucźerja, ale to bĕſche khowanje wyßokeho knjeſa. A my, kiż ßmy jeho ſnali, wobßwĕdczimy, ſo bĕſche njeboh Jordan woprawdźity knjes, dokelż wón ßo żenje njeje ſa ludźimi khilał, ani ſa niſkimi, ani ſa wyßokimi, ale je krucże a njepowalnje khodźił ßwój pucź ſe ßwojim ßwĕdomnjom jako muż, jako kharakter. To ßo póſna pſchi jeho khowanju ſ liczby pſchewodźerjow, każ tež ſ cźĕlnych prĕdowanjow, kotreż njebĕchu jenoż posbĕhowaze, troſchtowaze ßkowa, ale bĕchu wothlóß ßerbſkeje duſche, kotraż ßo dźakuje temu, kiż je ſa Sserbſtwo dźĕłał, a ßo podawa temu, kiż je ſa Sserbſtwo cźerpił. S Popoiz a wokolnych woßadow bĕſche ßo njeliczomna cźŕjóda burſkeho luda ſeſchła, ſ Khocźebuża a zyłeje wokoliny jara wjele wucźerjow a ſe wſchĕch ßerbſkich ſtronow wulka liczba Sserbow. Do druheho tyßaza ßnadź je ſtupiła liczba pſchewodźerjow, kotraż ßwĕdczeſche wo cźeſcźi ſemrjeteho pola Sserbow a Němzow. Cźĕlnu rĕcź pſchi kaſchcźu mějeſche woßadny duchowny knjes Großmann, kiż tež cźĕło do rowa pożohnowa. Potom prĕdowaſche pſchi rowje knjes ſarař Kruſchwiza ſ Wjerbna jako ſaſtupnik delnjoßerbſkeje Maczizy Sserbſkeje a dźakowaſche ßo ſemrjetemu ſa wſchu jeho ßwĕru we wſchĕch wězach, woßebje we ßerbſkim pißmowſtwje. Knjes ſarař Handrik-Sslepjanſki prajeſche ſemrjetemu poßlednju dobru nóz w mjenje hornjołużiſkeje Maczizy Sserbſkeje. Potom ßo ſhromadźichmy w zyrkwi. Knjes ſarař Korjeń-Bórkojſki, jako krajny ſchulſki inſpektor, prĕdowaſche němſki. Wón pokaſowaſche na teho ſemrjeteho, kak wón je wĕrnje a pilnje dźĕłał we ßwojej ßwójbje, we ßwojej ſchuli, we wſchĕm pädagogiſkim dźĕle, we ßwojej woßadże, ſa wótzny kraj a ßerbſki lud. Potom prĕdowaſche ßerbſki knjes ſarař Wenzko-Deſchnjanſki, pſchichodny ßyn ſemrjeteho. Wón ſtaji jeho żiwjenje pod ßkowa 1. Pĕtra 1, 3 a pokaſowaſche na to, kak je Boża hnada nad nim mózna była wot jeho naroda ßem hacź do jeho ßmjercże, kak wón we wĕrje do Boha je ſtejał a w tajkej wĕrje wjele dźĕłał a wjele cźerpił. Woßebje wobßwĕtli tutón prĕdař Jordanowe ßerbſke prózowanja a tež to wſchelake njepſcheczelſtwo, kotreż mějeſche teho dla wutracź hiſchcże w poßlednich dnjach ßwojeho żiwjenja. Smużite ßkowa to bĕchu, hdyż wón ſjawnje wupraji, kak je ßo ſtóſcź na njeho mĕrika a ani w khoroſczi njeje jeho pſchelutowała. Ale Bóh móże tež njeluboſcź ludźi do ßwojeje ßkużby ſtajicź.

Pohrjebna ßwjatoczноſcź bĕſche doſtojna Jordanoweho żiwjenja, harmoniſka, ſmużita. Tak, jako wón najebacź wſchitkeho hanjenja tola pſchezo je w dobrym mĕrje ſ Němzami żiwy był, tak bĕſche tež wjele němſkich pſchecźelow na pſchewodźenje pſchiſchło, a tak każ jadro jeho zyłeho żiwjenja bĕſche luboſcź k Sserbſtwu, tak bĕſche tež zyły pohrjeb niż jenoż w ßkowach, ale tež w duchu ßwjatoczноſcź Sserbſtwa. Njech je luboſcź we wutrobach Sserbow jemu najlĕpſchi pomnik, njech je jeho ßmjercź wußywy k nowemu żiwjenju tež na narodnym polu! Š.

S Dobruſche. Schtwórtk wjeczor je ßebi tu jedyn 11létny hólz khoſtanja ßo bojo żiwjenje wſak.

S Budeſtez. Tudomna ſchĕſcźdźeßacźlétna ſwudowjena Schwarzowa bě ßrjedu popołdnju na Mniſchonſku horu ſ woſom po drjewo jěła. Na domojpuczu wona pſched Budeſtezami ſ Bożej ruczku ßo ſajawſchi k ſemi padże a bjes wědomja leżo woſta. Ludźo, kotſiż ju namakachu, ju do jejneho wobydlenja dowjeſechu. Hacź dotal hiſchcże wona njeje ſ womory wotucźiła.

S Radworja. Wobżarujomne njeſboże je tu ßwójbu tudom-

neho žiwnoſćerja Čžornaka potrjechiło. Hdyž ſańdźeny tydźeń jich 4½ lětna holčka žebi wokoło khachloweje ławki hrajkaſche, ſtorhny na njej ſtejazy hornz čžopkeho khoſeja na žo dele. Wbohe dźěčžo žo tak ſtraſchnje na zbłym čźele wopari, ſo ſa něſchto dnjow po žurowych bolośćach na ſćěhwki woparjenja wumrje. — Starſchi, kedźbujcźe na žwoje dźěćži a njewoſtajcźe ženje nicžo warjene na khachlowej ławje ſtejo!

S **Dubrawki** pola Barta. Wutoru w nozy ½12 hodźin je žo domſke, ratarjej Wilhelmej žłuſchaze, wotpaliło. Bartſka dobrowólna wohnjowa wobora je žebi prěnje a Bukonjanſka druhe myto dobyła.

S **Minakała.** Direkźija Barlinſkeje krajneje banki je direktora Rabu ſe žłužby puſchćźiła. Raba, kotryž bě jeniczki žwědk na hońtwje pſchi žmjertnym ſnjeſboženju adminiſtratora ſ Bergoffſkeho, je hižo naſchu wjeſ wopuſchćźił. Na měſtno ſatſéleneho ſ Bergoffſkeho pomjenowany nowy adminiſtrator je hižo žwoje měſtno naſtupił.

S **Kortnizy.** Tudomnu 60lětnu ſwudowjenu Jenkowu njeběchu někotre dny ſa žobu wjazy widźeli. Hdyž žo do jejneje ſamknjeneje khěžki dobuchu, žonu morwu w jejnym kožu leżazu namakachu. Hdy je wona žamotna wumrjeła, njehodźi žo ſ wěſtoſću rjez.

S **Rakez.** Sańdźenu njedźelu je pſchi hrajkanju tſilětny žynk kantora Rjelki do Čžernizy padnył. Na ſboże runje krawſki wuczobnik Kalich po puczu nimo pſchińdźe, kotryž žo dźěſćźa dohladawſchi jo hnydom ſ wody wucźahny.

S **Wotrowa.** Wutoru popołdnju wokoło 3 hodźin na Luſchczańſkej kuble w čźeledźinej komorje woheń wudyri. Dokelž jón hiſchćźe ſ čźažom pytnychu, bě mózno, jón ſalecź, prjedy hač žo dale roſſchěri.

S **Khróſćiz.** Raſcha „Sserbſka pczólniza“ ma pſchichodny pjatk 18. měrza wjeczor ½8 hodźin pola Sarjeńkez žwoju lětuſchu hłownu ſhromadźiſnu. Mjes druhim budźa też nowowólby. Proſžymy lubych žobnſtawow naležnje, ſo bychu wſchitzy pſchiſchli a ſ tym dopokaſali, ſo žo ſa pczołaſtwo też woprawdźe ſajimuja!

S **Lubija.** Wojeŕſtwu powinowaczi ludźo maja w Lubijſkim hamtſkim hejtmanſtwje wot 18. měrza hač do 8. haprleje t. l. do měry hicź.

S **Lubija.** 114 dźěłaczerjow tudomneje pianofortſkeje fabriki Auguſta Förſtera žu dźěło ſkožili. Woni žebi pſchikrótſchenje dźěłanſkeho čźaža tydźeńſzy na 54½ hodźiny a powyſchenje mſdy wo 10 % žadaju.

Se **Sſtanknowa.** Wutoru tu we wosu jeneho wokołojěſdźazeho automobiloweho wobžěhdźerja ſ rosbuchnjenjom benzina woheń naſta. Pſchi tym žu žo ſchtyri woždoby cźežko wopaliłe.

Se **Žitawy.** Se žwojim mužom žo ſwadźiwſchi je tu ſchtwórtk ſchěſćdźeſaczlětna Wenzelowa do Nyžy ſkoczika a žo tepika. Cźěło žu ſ rěki wucźahnyli.

Se **Žitawy.** Pſchi rolowanju ſchatow je žobotu 30lětna žona ſchewza Schreiera žmjertnje do njeſboža pſchiſchła. Ju mrějazu w rólowarni namakachu. Elektriſzy žo cźěrjaza róla je žonje wutrobno ſatłóczika. Wobžaromna pjecź njewocźehnjenych dźěćži ſawoſtaji.

S **Draždźan.** Saſſki kral je 10. měrza ſ kupy Korfu w adriatiſkim morju do Trieſta pſchijěł. Wón je žebi měſtowe dźěle, wobhladanja hódne, hród Miramare a kobłarnju w Lipizy wobhladował. 15. měrza žo kral do Draždźan wróczi.

S **Draždźan.** Saſſki prynz Max, bratr naſcheho krala, ſměje w Barlinje w bliżſchim čźažu we wulkim ſalu architektſkeho doma dwaj wědomoſtnaj pſchednoſchkaj. 6. haprleje budźe wón wo „mniſchej republizy na horje Athoſu“ a 7. haprleje wo „waźnoſćzi grichiſkeje kultury ſa Boże kraleſtwo“ rěczecź.

Se **Khorjelza.** (Khoſtanſka komora.) Dla pſchеſtupjenja hońtwinſkeho ſakonja bě Wojerowſki ławniſki žud twarza Khorlu Domaſchku ſ Cžornych Noßliz k 20 hriwnam pjenježneho khoſtanja ſaßudźił, mjes tym ſo mějeſche žobu wobſkorženy Fiſcher 10 hriwn. khoſtanja ſapkaczicź. Jeju běchu ras njedźelu rano ſ tſélbu wobnjeneju na gmejnſkej hońtwje widźeli. Wonaj běſchtaj tſélakoj, a pytnywſchi, ſo žu jeju ludźo widźeli, běſchtaj žo domoj tulakoj. Na njeju žo tuka, ſo ſtaj tehdy jenu žornu tſélikoj. Pſched ławniſkim žudom Domaſchka wudawaſche, ſo je jenož teho dla tſélik, ſo by žwinje, kotreż na jeho polu ſchkodu cźinjachu, ſeſcherił. Ssudnizy pak měnjachu, ſo je wobſkorženy dźiwje žwinje niz jenož ſeſchericź, ale tſélicź chzył. Duž prěńſchi wußud wobkrucźichu.

✕ Dźěłaczeŕ Auguſt Wolf ſ Kamjeńtneje Wólſchinki bě w brikettowej fabrizy w Subornicźzy hromadu grata kradnył. Wón ma ſa to 4 měßazy jaſtwa wotžedźecź.

Se **Steho Komorowa.** Poßledni cźaß žu woſpjet cźežke pſchedmjety na želeſniſke ſchěny kładli ſ wotmyßlenjom, ſo by žo želeſniſki cźah ſwróćił. Mjes Skym Komorowom a Ssedliſchczom žu želeſnu ſignalnu žerdź preki pſches ſchěny położili, tola cźahowy wjednik žo ſ cźažom ſadźěwka dohlada. Pola Bahnsdorfſkeho dwórniſchcźa pſcheſtrenjowy wothladaŕ žobotu rano hrjady jeneho moſta a ſe ſemje wutorhnjeny pokaſowaŕ na ſchěny ſkładźene namaka. Prózowanjam polizije je žo poradźiło, ſkucźerjow wußlědźicź. Ssu to tſjo khłopzy ſ Bahnsdorfa, kotſiž žu žamopaſchniſtwo pjecźa w pjanoſći ſkucźili.

S **Radſchowa.** Schtwórtk popołdnju je žo tu jena wulka maßivna bróžeń tudomneho knježeho dwora wotpaliła. Jedyn hižo huſto khoſtany dundak, kotryž bě wo wßy po proſchenju khodźił, chzyſche ſe wßy duzy žwoju zigaru ſaželicź. S prjecź cźißnjenej ſapalku žo žłoma, pſched hunom leżaza, ſapali, ſa krótki cźaß wulka bróžeń ſe wſchěmi ſkładami w płomjenjach ſtejeſche a žo do cźiſta wotpali. Dundaka žu hnydom ſajeli.

Přilopk.

* (Jedyn Draždźanſki ballon do Jütlanda pſchi leczak.) S Kopenhagena žo telegrafuje: Jedyn Draždźanſki ballon ſ dwěmaj jěſdnymaj je po ſbožownej jěſbje w Loenburgu bliſko Ringkjoebingſkeho fjorda k ſemi pſchileczak.

* Hobrſzy wjele ſkotu bě žo ſańdźenu póndźelu do Draždźanſkeje rěſarnje pſchiwjedło. 850 howjadow, wjazy dyžli 2000 žwini, pſches 1000 wowzow a pſches 300 cźelatow žo na pſchedań poſkicźowaſche.

* (Njeſpokojnoſcź perſonala Draždźanſkeje drohoweje želeſniznz.) W nowſchim cźaßn je žo na Draždźanſkej drohowej želeſniſzy ſapłaženje po nowym tarifu ſawjedło. Tale nowota dyrbi měſchczańſkim kaßam nowe dokhody wotewricź; pſchetož woženjo je po nowym tarifje khětro podrožene. Publikum njeje žo ſ nowym ſyſtemom hiſchćźe ſeſnało, perſonal pak ma ſ teho wjele njeluboſćzow, hdyž žnadź jena woßoba dale zony, kotruž je ſapkaczika, jěđźe a rjadowaŕ žo teho hnydom njedohlada. Kontrolleurojo wſchědnje wjazy tajkich padow woſjewjachu, a pjenježne khoſtanje ſa perſonal wſchědnje pſchibywaſche. Perſonal je žo hač dotal podarmo prózował, ſyſtem pſcheměnicź. Sańdźenu njedźelu je žo ſhromadźiſna perſonala wotměło. Tam bě wjele wobcźežowanjow na nakładźe na khoſtanje žłyſchecź a žo wobſamknu, najprjódźy wyſchſchemu měſchczańoſćze naležnoſcź pſchedpołożicź, a jeli ſo tón njemohł wotpomhacź, proteſtowanſku ſhromadźiſnu wotměcź.

* (S automobilom žo pichejeł.) Njedźelu rano ½8 hodź. je žo w Draždźanach pſchi ſchiženju Ammonſkeje a Freibergſkeje drohi cźežke njeſboże ſtało. Tam jedyn wós drohoweje želeſniznz ſtejeſche, mjes tym ſo žo ſ Löbtawy jedyn automobil pomaku bližeſche. Tutón wós njeje po ſdaczu tepjeŕ Gläſer ſ Cottty widźał; pſchetož wón ſ jěſdnym kołom ſe žokołoweje drohi žo pſchijěđźo Freibergſku drohu do wotjěđa woſa drohoweje želeſniznz pſchejěđźe. 34lětneho woženjeneho muża pak automobil, kotryž wot ſady na drohu pſchijěđźe, ſhrabny a jeho hnydom mori. Po žwědczenju někotrych ludźi, kotſiž njeſboże widźachu, njeje automobilowy wjednik njeſboże ſawinował.

* Wo cźežkim ſnjeſboženju ſ jenym automobilom ſ Wina piżaju. Jedyn ſe žydom ſchauffeurami (automobilowymi wjednikami) wobžadźeny automobil žo pſchi jenym kole pſchecźißny a pod žobu jěſdnych pſchikry. Jedyn morwy leżo woſta, tſjo žo cźežko a dwejo žo lohko ſranichu. Automobil je njewobſchkodźeny woſtał.

* (Ssmjertny wußud.) Pſchißażny žud w Halberſtadtu je fabrikarja Stephana ſ Prahi, kotryž je 85lětnu wudowu Lettelowu w Bleckendorfje wumozował, ſkónzował a wurubił, k žmjercźi ſaßudźił.

* (Zyła žwójba ſ jěđom ſawdata.) Dwórniſchczowy pſchedſtejicźeŕ Gräber w Offſteinje je ſchtwórtk rano žwojej žonje, žwojim tſjom dźěčžom a potom žebi žamemu ſ jěđom ſawdał. Žona je morwa, tola dźěćži móża žo hiſchćźe wukhowacź. Njeſbožowne žwójbne wobſtejnoſćze žu naſtork k njeſkutkej dale.

* (500,000 frankow dobył.) Dobycźeŕ hłowneho, 500,000 frankow wucźinjazeho dobytka franzowſkeje lotterije je pſchedawaŕ Bombard we wulkej pſchedawarni Bonmarchet. Wón je hnydom žwoje měſto wopuſchćźił a do druheho bydła pſchecźahnył, ſo jeho njemóhli proſcherjo wobcźežowacź.

* (Sso spaliła.) Petrolejowa khana je soßo ras jene kčežjaze cłowske žiwjenje jako wopor žadała. 16lětna słužobna holza Hana Linkez w Petersdorfje pola Hirschberga w Schlesyskej petrolej do wohnja liny. Pschi tym so płomjo do khany dobu, kotraž rosbuchny. S dobom so wscha holzyna drasta sapali. Jako płomjenjaza sakla holza na domowy wustup cžerjesche, hdyž na semju padże. Palazu drastu shaschawschi ju hnydom do Warmbrunnskeje hojernje dowjesechu. Tam je wona w cžwilnych bolosczach wumrjekła.

* (Sražene dweju łódźow.) S New-Yorka pschijěduzaza łódź „Pensylvania" je schwórtk w nozy psched Hamburgom mjeńschu do Schottlanda jědźazu łódź „Gertrud" pschejeła a potepiła. Se 6 muži sylneje wobsadki je so 5 muži tepiło. Jedyn wukhowanski cžołm móżesche jenoż wjeslowarja s „Gertrudy" wukhowacź. Po wuprajenju wukhowanza je so njesboże w nozy 1/2 12 hodźin stało. „Pennsylvania" se wschej mozu k połodnju jědźesche, hdyž so na dobo psched jejnym prědkom „Gertrud" pokasa. Sso wuwinycź, njebě wjazy móżno. Strach spósnawschi „Pensylvania" wschě wukhowanske cžołmy na morjo puschcźi a wschě wukhowanske koła do wody smjetachu, tola jenoż wjeslowarja wukhowachu.

* (Mordarstwo a samomordarstwo.) W Riedawje w Delnjej Awstriskej hosczenzar Raubartberger swoju žonu a swojej 5- a 3lětnej dźesczi satsěli a jene 9lětne dźeczo straschnje srani. Potom sebi wón sam žiwjenje wsa. Pjenježna nusa a khorosczź stej jeho k njeskutkej pohnułej.

* Worakawy trysk je wóndano jedyn twarski dźěłacźer žandarmam w Milbertshofenje pola Mnichowa sejhrał. Wón do žandarmeriskeje stazije salěse a straźnikam, kotsiž běchu wuśli, tsi tselby, teśaki a patrony, a dale jedyn mantl sebra. Tole wězy wón bjes sadźěwka do Mnichowa donjeśe a je tam na polizajstwje woteda. Mnichowska polizija, kotraž muża najprjódzy sadźerża, jeho posdźischo puschcźi. Duzy po pucźu bě wón teź s wjeśelosczu někotre krócź do powětra tsělił. Mjes tym su so rossudźili, winika hrubeje njewuschnosćze a njewuschneho tsělenja dla někotre njedźele do arresta sadźicź, tola worakawy muž njeje wjazy namakacź a khostanski wukas njehodźi so jemu wotedacź.

* (W powětsje so sabłudźił.) Na Chalonskim lětanischczu w Franzowskej so wutoru prjedawschi honjerski kolojěsdny van der Born s Belgiskeje s jenym Farmanskim lětakom do powětra puschcźi, kotryž jeho sa krótki cžaś do Reimsa donjeśe. Hdyž bě Born wotlecźał, bě słubił, so budźe w Reimsu sněda cź. Wón teź słowo dźerżesche. Sa 20 minutow nad Reimskej zyrkwju lecźesche a so na wojerskim swucźowanischczu k semi puschcźi. Posněd awschi wón saso do wyśokosczе salecźa. Najprjódzy won dał ke koła dźěkajo nad městom lecźesche. Na to so wón na stronu k Fresenes shubi. Hdyž van der Born nad tejle wsu lecźesche, jeho błud wobeńdźe, tak so njewjedźesche, do kotreje strony měsesche lecźecź. Lětaŕ Farman, kotryž bě w Reimsu, so wo swojeho mucźomza strachowacź pocźa, a na swucźowanischczo do Chalonja powjesicź póśła. Hdyž powjesćź tam dońdźe, so hnydom jedyn s najmłodschich Farmanowych wucźomzow, Chavey, do powětra puschcźi, so by sabłudźeneho van der Borna pytał. Chavey sa krótki cžaś 500 metrow wyśoko slecźa a w dalokich kolach w powětsje sa van der Bornom słědźesche. A woprawdźe so jemu poradźi, w powětrowym morju swojeho towarscha wusłědźicź, kotryž so njerossudźiwschi tam a sem lětasche. Chaveya a jeho lětak wohladawschi, wón k njemu pschileczźi, a wobaj lětarjej někotre minuty posdźischo na Chalonskim lětanischczu k semi pschileczźischtaj.

* (S kropom morjena.) Na žałośne waschnje su knjeni Winiu w Amsterdamje skónzowali. Psched tsjomi měśazami bě sebi wona słužobnu holzu bjes wopisnow pschistajiła. Wona njebě s jejnym dźělom spokojom; służobna sdasche so njesprawna bycź. Ras rano knjeni Winia dla žałośnych bolosczow wotucźi. Wona spósna, so běchu ju s kropom poleli. Zona měsesche hischcźe móz, s koża skoczicź, wokno wocźinicź a wo pomoz wołacź. Potom so wona k semi swjese. Na pomoz khwatazy ludźo widźachu jeneho muża cźěkacź. Jeho saślapichu a sa 20lětneho służbaka Jacquesa Ronna, lubeho służobneje holzy, spósnachu. Ronna so wusno, so je nóz we Winioweje wobydlenju pschebył, hdyž bě jeho luba jeho wobrěczała, jejnu knjeni skónzowacź. Dokelž pak so wón bojesche, nóž abo powjas k temu mużicź, je so wón rossudźił, na nju krop linycź. Njesbožowna žona sa dwaj dnjej we wulkich bolosczach wumrje. Ronnu a jeho lubu su sajeli. Pola holzy drohotnu narucźnizu (armspange) namakachu, kotruž bě swojej knjeni kradnyła.

* S wosudom cźežko domapytana je swójba w Barlinje bydlazeho wizeadmirala swonka służby Livorniusa. Livorniusowy syn jako gymnasiast swojemu schulskemu towarschej Schulteśej s njekedźbliwosczu s teschinga do pjaty tsěli. Rana so sajědowicźi a franjeny hólc wumrje. Admiral Livornius so na to do Barlina pscheswydli. Tam jeho 18 lětna dźowka pod koła wosa elektriskeje żelesnizy pschińdźe. Ssyn so, hdyž jeho k wojerstwu sa khmaneho njespósnachu, na pucźowanje do Afriki nastaji, hdźež je jeho psched krótkim cźasom w Kongoskim kraju na honitwje jedyn elefant morił.

* (Kajutski hólc Napoleona I. je hischcźe žiwy.) W Sidneyu je pjecźa hischcźe muž žiwy, kotryž je w swojim dźěcźatstwje s Napoleonom I. k St. Helenaskej kupje jěł. Wón William Johnstone rěka, kotryž budźe blizsche dny swój 106. narodny dźeń swjecźicź móz. W lěcźe 1815 je wón, kaž praji, s kajutskim hólzom na łódźi „Northumberland" był. Wón je dlějschi cźas na St. Helenaskej kupje wostał a khěžorej Napoleonej I. poskuzował. Dale wón praji, so je wot Napoleona jene knihi s rukopisnym wěnowanjom dostał.

* (Kónz jeneho bohateho „khudeho.") W Kopenhagenje wot wjele lět pod łubju w cźmowej komorzy prjedawschi dźěłacźer Hans Carlsen bydlesche. Wón bě dźiwnuschki cźłowjek, kotryž s nikim njewobkhadźesche a so hižo dołhi cźaś s prosczerstwom žiwjesche. Psched někotrymi dnjemi Carlsena morweho w jeho komorzy namakachu; wón bě so wobwěsnył. W komorzy kaschcź pokny lapow, dodźerżany stoł a khabłate łožo stejachu; to bě wscha nadoba. Duż so khěžini wobydlerjo dźiwachu, hdyž se sudnistwa sastojnizy pschińdźechu a wobydlenje sasyglowachu. Jedyn bratr semrjeteho bě sebi to żadał, dokelž sebi myślesche, so ma prosczer pjenjesy něhdźe w swojej komorje skowane. Polizajske pschepytanje komory teź w kaschcźu pod lapami dwě nalutowarskej knižzy wo 4000 a 5000 krónach na swětło pschinjeśe. Dale bě samotnik 1000 krónow do schtrympow skował, kotrež w kaschcźu leżachu. Prosczer bě po tajkim 10 000 krónow samoženja wobsedźał. Njedźiwajzy bě sebi wón — so sahłódnjenja bojo — žiwjenje wsał. W sawostajenym liscźe wón na to skorżesche, so „prosczerstwo" w nětcźischich hubjenych cźasach niczo wjazy njewunjeśe a so je so wón teho dla žiwjenja nabył.

* (Lawiny w połnócznej Ameriży.) W Winepegeskej provinzy w Kanadźe je so 200 żelesniskich dźěłacźerjow s jenej sněhowej lawinu sasypko. Dźěłacźerjo w Rogerskim hórskim pschekhodźe sněh wuzypowachu, hdyž so s lawinu pschekhwatachu. Tamne městno w horach 1200 metrow wyśoko leži. Lawina so bjese wschěch pschedsnamjenjow a s njewuprajnej mozu pschiwali. Jenoż mało dźěłacźerjow je so smjercźe sminyło. Njedźiwajzy symy a hischcźe pschezo hrožazeho stracha so hnydom 600 muži na wumožerske dźěło poda. Mjes sasypnjenymi su s wjetscha Italiźy a Japanźy.

Wuśudźenja.

Lawniski sud. Kublowy inspektor Gießmann w Lichanju bě mandźelisku žiwnoscźerja Jungi rodź. Hilbjenzez w Klukschu dla sschiwdźenja wobskorźił. Wobskorżeneje dźowka bě so na lěto 1910 k Gießmannej pschistajiła, tola njebě słužbu nastupiła. Hdyž na to 16lětna dźowka Martha pschistajerja Fritsche w Klukschu k Jungowej pschińdźe a so prascheschе, cźeho dla jejna dźowka nochze do Lichanja cźahnycź, Jungowa wotmolwi, so dyrbi cźeledź pola Gießmannez hłodu mrěcź. Jungowa prějesche, so je to prajiła, tola sud mějesche wuprajenja swědkoweje Marthy Fritschez sa wěry hódne a Jungowu k 20 hriwnam pjenježneho khostanja abo k arrestej na 4 dny sasudźi.

Za Serbski Dom w Budyšinje

je so w lěće 1910 dotal zaso nahromadźiło:	881 hr. 80 np.
Dale darichu:	
Knjez professor Dr. Muka jako wěnc na row droheho přećela z młodych lět knjeza kantora Hendricha Jordana w Popojcach	5 hr. — np.
Knjez wučeŕ Jurij Słodeńk w Pančicach jako wěnc na row našeho njezapomniteho wótčinca knjeza kantora Jordana . . .	3 hr. — np.
Knjez wučeŕ Franc Kral w Khrósćicach jako wěnc na row Delnjołužiskeho wótčinca knjeza kantora Jordana w Popojcach . .	3 hr. — np.
Hromadźe:	892 hr. 80 np.

Z dźakom kwituje a dalše dary přijimuje

zarjadnistwo Maćicy Serbskeje.

Konfirmandske woblečenja

módre a cžorne ſ jara dobrych tkaninow a nanajlěpje žedžaze.
Schuleŕſſe wobleczenja w žaketottowej faßonje
a ſportſkojoppowej faßonje,
mužaze wobleczenja na wulki wubjerk
po zyle woßebje tunich płacžiſnach poruczam.
Pruhujcze pſchihódne poſkiczenje. Žane nuſowane kupjenje.

Pſchi hlownym torhoſchczu 9. **Ernst Jenke.** Pſchi hlownym torhoſchczu 9.

Najwjetſchi wubjerk
ſerbſkich a němſkich
ſpěwarſkich
w jednorych a wóßebnych ſwiaſkach,
po ſnatych tunich płacžiſnach poruczа
J. Nowak, na ſnutskownej lawſkej haßy 8.
— Telefon 136. —

We wudawarni Serb. Nowin je ſa **40 np.** doſtacz knižka:
Worjeſchki.
Pſches dżewjecz ſtow hudanczkow ſ trěbnym kluczom.
Sa ſwojich wujkow a ſwoje czetki
po zylych Serbach napytał, wumyßlił, ſeſtajał a do ſerbſkeho kraja puſchcził
Jan Radyßerb.

Awkzija ſchmrěkowych žerdžow.

Na **Ramnowſkim hajniſkim revěrje** ma ſo **ſtrjedu 16. měrza** na měſtnje ſamym dopołdnja wot 1/2 11 hodžin
něhdże **3000 krutych žerdžow,** 8/15 deln. tołſtoſcze } w 2. a 3. wotdžěl.
2000 žerdkow, 3/7 = = } pſchi Porchowſkich mjeſach.
ſ wuměnjenjemi na pſcheßadžowanje pſchedawacz.

Shromadžiſna dopołdnja w 10 hodž. w Hartwigez reſtawraziji w Ramnowje.

W Ramnowje, 8. měrza 1910.

ſ Kirchbachſke hajniſke ſarjadniſtwo.

Drjewowa awkzija.

Wutoru 15. měrza 1910 ma ſo na **Njeßwaczidliſkim** majoratnym hajniſkim revěrje ſcžěhowaze

palne drjewo

ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadžowanje pſchedawacz:

9,5 rm **ſchczěpow jehl. a liſcz. drjewa,**	W drjewiſchczu 15. wotdžěl. w ſchpitalſkich kerkach a jenotliwje w 4.—9., 12., 13., 15., 17., 18., 19. wotdžěl.
270 = **kuluchow jehl a liſcz. drjewa,**	
166,5 hałoſow jehlinoweho drjewa,	
14 ſtotnjow walczkow,	
776 rm **liſczoweje a jehlinoweje waležiny,**	
40 liſcz. a jehl. dołhich hromadow,	
384 rm **pjenkow,**	

Shromadžiſna dopołdnja w 9 hodžinach w 15. wotdžělenju (w ſchpitalſkich kerkach) pſchi Khawßowſko-Holeſchowſko-Dubrawſkim puczu

Hrabinſke hajniſke ſarjadniſtwo w Njeßwaczidle.
W. Dreßler, wyſchſchi hajnik.

Magnum bonum

jědžne běrny,
zentnar po 2 mk. 30 np. do domu woſy
knježi dwór w Małßezach.

Wobkładanje bjes kupjenja dowolene.

Th. A. Wällnitz naſlědnik

w Budyſchinje
9 na ſtukelnſkej haßy 9.

Najtuńſche kupowanſke žórło
ſa
njewjeſczinſke wuhotowanje
a
jednotliwe meble

ſolidneho a modneho dźěła.
Sprawne poßkuzenje.
Pſchi hotowych pjenjeſach rabatt.
Ssamßna pólſtrowatuja.

Wobkładanje bjes kupjenja dowolene.

Piſtolije, teſchingi, revolwry, pólwer, wſchě družiny munizije

we wulkim wubjerku
po tunich płacžiſnach poruczа
J. G. Klingst naßlěd.
w Budyſchinje
na bohatej haßy 6.

Cžerwjeny dżeczel, běły dżeczel, ſchwedſki dżeczel, žołty dżeczel, inkarnat, thymothee

w dobrej družinje bjes židy
poruczа
Khorla Preißer jun.

24 hodžin

žiwjenja ſu jenož hiſchcze jenemu kurjazemu woku ſpožczene pſchi nałożenju
Käppelinſkeje ſmjercze
:: **kurjazych wokow** ::
w tyſach po 60 np. jenož woprawne
w krónſkej drogowni
Araa Käppela
na ſeminarſkej haßy 8.
— Telefon 676. —
Njecziſchczi, ſkutkuje wěſcze.

Khěža

w Brěſynzy cžißko 2 pola Plußnikez je tunjo na pſchedań.

Drodowſka haptyka

na hoſchiz haßy 21

Kaſchel, katarrh, dybawoſez
ßo ſpěſchnje połožeja
ſ thymuſinom
Bleſcha po 75 np.
1 hr. 40 np.

Haptyka w Halſchtrowje

poruczа jako woßebitoſcz:
ſchokoladu pſche waki, ſajedojczenu pſcheńzu, Wotrowſke ſkótne kapki
(Böhmowe kapki)
dale **drogi, chemikalije, žiwjadła** atd. po najtuniſchich płacžiſnach.
Edwin Zillich.

Ssadowe ſchtomiki

na pěſku roſczene,
ſ dobrymi korjenjemi, ſu doſtacz
we Wukaſchez ſchtomowni
w **Komorowje** pola Rakez.

Wowßnu a pſcheńczną ſłomu

pſchedawa **Kokuſchky** w Trjebjeńzy.

Wós,

derje ſdžerżany, je tunjo na pſchedań w Trjebjeńzy cžißko 7.

Žiwnoſcz

cžißko 5b w Kobelnju, ſa kóždeho rjemjeßlnika ßo pſchihodżaza, je na pſchedań.

Žiwnoſcz

cžißko 18 w Cžornych Noßlizach je dla dżělenja herbſtwa hnydom na pſchedań. Dalſche je pola herbow ſhonicz.

Spěwarske,

ßerbske a němske,

jednorje hižo po 2 a 3 hr. a woßebnje do cželazeje koże

ßwjasane hižo po 6 hacž do 10 hr. ßu na pschedań

we wudawarni Serb. Nowin.

Khwaćanske serbske towarstwo

změje da-li Bóh, jutře njedźelu 13. měrca popołdnju w 5 hodź. w Hustec hosćencu měsačnu zhromadźiznu.

Jednać budże so wo założeńskim swjedźenju a dalšich nuznych należnosćach. Teho dla so wšě sobustawy najnależnišo přeprošeja, tež hosćo su nam stajnje lubje witani.

Předsydstwo.

Ratarska schula w Rudyschinje.

Bližschi **lěčny semester** ßo **wutoru 5. haprleje 1910** sapočnje Samolwjenja nowych wučomzow podpißany direktor pschijimuje kotryž je tež rad swólniwy, wscho dalsche wukasacź.

Prof. dr. **Gräse.**

Wumĕrjenske dźĕła

wscheje druziny pschebjerjetaj ::

Rentsch & Schöne

pod pschißahu wsataj geometraj,

na rózku seminarskej haßy 13, I a Hoschiz haßy.

Telefon 682.

Schaty sa konsirmandow

schaty do pensije

porucza derje a tunjo

A. Tschentscher na bohatej haßy 18.

Mužaze — pacholaze — hólczaze wobleczenja.

Płóčliwe wobleczenja, bluzy, hólczaze wobleczenja, żaletty ja dźĕči a młode holzy, **lapesy, żonjaze** a **holczaze schórzuchi, schaty, khapy, klobuki, mĕzy** atd.

ja selenoschtwórtkowske dary jara dobytkne!

Hotowa drasta najwjetsche wjeßele cżini.

Pschi hlownym torhoschczu 9. **Ernst Jenke.** Pschi hlownym torhoschczu 9.

Sslužobna holza

15—17lětna ßo do domu jeneho duchowneho pyta. Dalsche je shonicź na Židowje cżo. 258.

K ßobu bydlenju pschi jenym realnym schulerju ßo hischcże jedyn schuleŕ abo wucżobnik do dobreje a tunjeje pensije pyta. Dalsche je shonicź pola Nedoweje na Tšĕlanskej dróhy 17, rózk rĕsarnineje dróhi.

Tyschenja

na pschedań.

Sswoju w dobrym rjedże ßo namakazu tyschenju se wschĕm gratom a żiwym a morwym inventarom chżu pschedacź. K njej 7 jutrow polow, pschi domje leżazych, ßluscha.

Pawol Nowak w Dubom

pola Borschcże w Hornjej Łužizy.

Wobydlenje

je na pschenajecże we Worklezach cżißko 54.

Khěża cżo. 7 w Lětonju

s bróżnju a hródżu, něhdże 1¼ kórzom pola, je hnydom na pschedań. Dalsche wukasuje darmo

Herm. Libsch,

ßudniski aktuar swonk. ßł.

Khěża

w Konjezach cżo. 16 pola Kubschiz se sahrodu a 2 kórzomaj pola je na pschedań.

Khěża

se ßadowej sahrodu cżo. 3 w Holeschowje pola Njeßwacżidła budże ßo **wutoru 22. měrza** dopołdnja w 9 hodżinach na pscheßadżowanje pschedawacź. Dalsche pola gmejnsk. pschedstejicżerja.

Rjana żiwnosćź

w Banezach cżo. 14 pola Wutokcżiz se 40 kórzami najlĕpschich polow a łukow s dospołnym inventarom je tunjo na pschedań. Dalsche je shonicź pola wobßedżerja.

Jutrnica,

serbske tow. za Njeswačidło a wokolinu,

ma njedźelu palmarum, to je **20. nalĕtnika,** pop. w 4 hodź. pola Weberec swoju

měsačnu zhromadźiznu.

Wo prawje bohaty wopyt prosy **předsydstwo.**

Přispomnjenje: Česćene knježny maja w 2 hodź. we Łomsku pola Čechec spěwanje! Přińdźće, prosymy, zaso wšitcy.

Pjekarskeho wucżobnika

s pschihódnymi wuměnjenjemi pyta

Oskar Raffe,

khlĕbowa, zaktowa a tykanzowa pjekarnja we Wjeleczinje.

Sa ßwoju pschedawarnju kolonialnych tworow derje wotczehnjeneho hólza, ßyna sprawneju starscheju, jako **wucżobnika** pytamoj.

Ginzel & Ritscher

na wulkej bratrowskej haßy.

Kowarsk. pomoznika

pyta **R. Bär** w Budyschinje na Hoschiz haßy 5.

Bórzy k nastupjenju pytam

1 wucżobnika,

1 pomoznika.

Krawski mischtr **Aug. Pilak** w Bukezach.

Kuchařki, stwinske a ßkużobne holzy, mlokowe holzy, hródżne dżowki, holzy k ßwinjom, wotroczkow, ßrĕnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźĕlaczerske ßwójby pyta hnydom abo posdźischo pschistajerka **Görlichowa** na ßukelnskej haßy 1 na rózku żitnych wikow w cżrijownj knjesa Heinr. Mohra.

Sslužobnu holzu

ßylnu, hnydom abo najposdźischo k 1. měrzej pyta **Holan** we waggonowej fabrizy w Budyschinje.

Pilnu **ßkużobnu holzu,** niż młódschu 17 lět, k 1. haprleji pschi 13—14 hr. msdy pyta duchownka Haaßowa w Budyschinje na Albertskim městnje 11.

W ratarstwje naschoniteho, po możnosći woženjeneho katholskeho

pohonża

pschi darmotnym wobydlenju, tepjenju a běrnazym polu a msdże po wucżinjenju hnydom do ßkużby pyta twarski mischtr **Rocho** w Ssernjanach p. Rózanta (pola Kamjenza w Sakskej).

Wróczenje czeszże.

Skschiwdżaze ßkowa, wo kublerju Michale Delanje w Baczonju lětża 28. jan. w Haßlowskim hosćenzu sréczane, jako wumyßlene a njewérne roskaty wobżarujo wróczam.

Jakub Delenk,

żiwnosćeŕ w Haßlowje.

(K temu cżißku pschiloha.)

Pschiloha k czišłu 11 Serbskich Nowin.

Ssobotu 12. měrza 1910.

Placzišny rěsnego skotu na Drazdzanskich skotnych wikach

7. měrza 1910.

Placzišny po zentnarju a hriwnach.

Skotne druzhiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	Rěsna waha
Woły:	hr.	hr.
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscze hacz do 6 lět	39—42	75 78
awstriske	47—49	83—85
2. mlode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	35—38	71—74
3. ßrenjo pizowane mlode, derje pizowane starsche	30—34	66 70
4. ßnadnje pizowane lózdeje staroby	25—29	57—65
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscze	38—41	70 73
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetscheje rěsneje hódnoscze hacz do 7 lět	34—37	65 69
3. starsche, wukormjene krowy a ßnadnje wuwite mlódsche krowy a jałojzy	30—33	60—64
4. ßrenjo pißowane krowy a jałojzy	25—29	55—59
5. ßnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	46—53
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscze	38—41	68—72
2. ßrenjo pizowane, mlódsche a derje pizowane starsche	34—37	64—67
3. ßnadnje pizowane	30—33	60—63
Czelata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	52 55	82—85
2. ßrenje kormjene abo tež dobre wot zyza	48—51	78—81
3. ßnadnje wuwite wot zyza	43—47	73—77
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich skschiženjow w staroby hacz do 1¼ léta	53—55	70—72
2. mjaßne	50 52	67—68
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	46—49	63—66

Placzišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:		W Budyschinje. 5. měrza 1910. wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np.	W Lubiju. 10 měrza 1910. wot hr.	wot np.	hacz hr	hacz np.
Pschenza	běła	—	—	—	—	11	—	11	20
"	žołta	—	—	—	—	10	50	10	90
" nowa	50 kilogr.	10	75	10	85				
Rožka		—	—	—	—	—	—	—	—
" nowe		7	50	7	75	7	40	7	50
Jeczmjeń		7	50	7	90	6	70	7	70
Wows nowy		8	—	8	30	7	60	7	80
Hroch		12	50	15	—	12	50	13	—
Woka		10	—	11	—	—	—	—	—
Jahły		15	50	17	—	16	—	17	—
Hejduschka		17	50	18	—	20	—	22	—
Běrny		2	30	2	60	2	20	2	50
Butra	1 kilogr.	2	60	2	70	2	50	2	70
Pschenična muka	50 "	11	25	20	50	19	—	20	—
Ržana muka	50 "	9	25	12	75	13	—	14	—
Ssyno	50 "	4	50	4	75	4	50	5	—
Ssłoma	100 "	5	16	5	34	4	17	5	35
Prožata 206 schtuk, schtuka		15	—	30		—	—	—	—
Pschenične wotruby	50 kilogr.	—	—	6	25	6	30	6	50
Ržane wotruby	50 kilogr.	—	—	6	50	6	50	6	80
Pschenični gris	50 kilogr.	—	—	6	50	—	—	—	—
Ržany gris	50 kilogr.	—	—	7	50	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenza (běła) wot — hr. — np. hacz — hr. — np., pschenza (žołta) wot 10 hr. 75 np. hacz 11 hr. — np., rožka wot 7 hr. 50 np. hacz 7 hr. 80 np., jeczmjeń wot 7 hr. 50 np. hacz 7 hr. 90 np., wows wot 7 hr. 80 np. hacz 8 hr. 05 np.

W Budyschinje ptoczesche: korz pschenicy (běła) po 170 punktach — hr. — np. hacz — hr. — np., žołta — hr. — np. hacz — hr. — np., nowa: 18 hr. 28 np. hacz 18 hr. 78 np., korz rožy po 160 punktach — hr. — np. hacz — hr. — np. nowa: 11 hr. — np. hacz 12 hr. 40 np., korz jeczmjenja po 140 punktach 10 hr. 50 np. hacz 11 hr. 48 np.

Wiczne placzišny we Namjeszu.

10. měrza 1910.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 40 np. hacz 7 hr. 60 np., pschenza wot 10 hr. 60 np. hacz 10 hr. 75 np. jeczmjeń wot 7 hr. 30 np. hacz 8 hr. — np., wowß wot 7 hr. 50 np. hacz 8 hr. — np., jahły wot 16 hr. — np. hacz 17 hr. — np. hroch 15 hr. — np., ßuna 5 hr. 50 np., běrny 2 hr. 50 np., ßroma (100 kilogr.) 5 hr. 83 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 50 np. hacz 2 hr. 70 np.

Wjedro w Lonsonju 11. měrza: Pomroczene.

Cyrkwinske powjesce.

W Michałskej zyrkwi smeje njedzelu Judika rano w 7 hodź. farat Räda němsku spowjednu rěcz, ½9 hodź. duchom Tischer němske a w 10 hodź ßerbske predowanje. — Tydzeńske sastojnske dźěła smeje duchowny Tischer.

Wěrowani:

W Michałskej zyrkwi: Franz Hermann Stiller, fabrikat na Židowje, s Augustu Jdu Schkleńczerjej, tam.

Křcźeni

W Michałskej zyrkwi: Ernst Marczin, Roberta Hermanna Michałka, kamjenje cźeßarja w Nadźanezach, ß. — Richard Jan, Alwina Richarda Lehmanna, zigarnika na Židowje, ß. — Hermann Willy, Franza Hermanna Stillera, fabrikarja na Židowje, ß. — Hermann Gerhard, Maxa Hermanna Hajny, młynka na Židowje. ß. — Gustav Alfred, Gustava Emila Rencza, dźełacźerja na Židowje, ß. — Alfred Erich, Jana Hermanna Garbarja, khěžkarja a fabrikarja na Židowje, ß. — Emil Gerhard, njemandź. ß. we Wurizach. — Marja Hilžbjeta, njemandź. dź. we Wurizach. — Hana Hilžbjeta, Khorle Gustava Panacha, twarskeho dźełacźerja na Židowje, dź. — Emma Hilžbjeta, Jurja Khorle Schrama, pohoncźa na Židowje, dź. — Elsa njemandź. dź. na Židowje. — Johana Margareta, Jana Khorle Käßlera, dźełacźerja na Židowje, dź. — Pawoł Marczin, Augusta Hanuscha, žiwnoscźerja w Hněwßezach, ß.

W katholskej zyrkwi: Hilža, Pawoła Fachi, tyscherja we Wuri ach, dź

Zemrjeli:

W Michałskej wozadze: 4. měrza: Khorla Khrystamił Mehlig, wobydlet wokrejßnjeje khorownje, se Spremberga na Židowje, 86 l. 8 m. 25 d. — 5. Jan Ernst Neumann, pruskurist w Biskopizach, 58 l. 1 m. 11 d. (Pohrjebany na Michałskim pohrjebnischczu.) — 8. Harmann Max Nowak, hospodarski pomocznik a kamjenje cźeßar w Jenkezach, 28 l. 2 m 2 d.

W katholskej wozadze: 5. měrza: Emil Rößler, instalateur w Budyschinje, 48 l. 8 m. 23 d. — 8. Josef Hutter, krawz w Budyschinje, 42 l. 7 m. 7 d.

Zyrkwinske powjesce s Hodźija.

Njedźelu Judika smeje rano ½8 hodź. farat Kschiżan ßerbsku spowjednu wucźbu, ½9 hodź. duchowny Voigt ßerbske a w 10 hodź. němske predowanje. Popołdnju w 4 hodź. budże w Noßlizach na schuli němske predowanje a němska a ßerbska spowjedź.

Pjatk 18. měrza je rano ½9 hodź. ßerbska spowjedź a ½10 hodź. ßerbske póstne kemschenje.

Zyrkwinske powjesce s Budestez.

Njedźelu Judika smeje rano ½8 hodź. duchowny Bojz němsku spowjedź, farat Domaschka dopołdnja ½9 hodź. němske a 10 hodź ßerbske predowanje. Popołdnju w 2 hodź. pruhowanje ßerbskich paczerskich dźěczi. — Póńdźelu pruhowanje w Roswodezach, wutoru pruhowanje w Budestezach. Pjatk dopołdnja w 9 hodź. budże pruhowanje němskich paczerskich dźěczi.

Po tunich placźišnach poruczam ßwój derje wuhotowany sklad

ff. domjazych, kuchińskich a hospodarskich wězow, lakowanych a njelakowanych, blachowych lampow, latarnjow, zylindrow a ßužołow, platow, płokanskich wanjow, bowow, myjnych stejakow, zimanskich maschinow, kupanskich wanjow, żelezne pónoje a hornzy, hospodarske wahi, noże, widliczki, łžizy, nożowe korbiki, khołsejowe młyny, khołsejowe khany, khołsejowe a zokrowe tyły, rybowanske maschiny, mjaßornbaze maschiny, mjaßowe mjezki, schczětki, ßerschczowe mjeczawy, zentrifugowe schczětki atd.

Moritz Schulz, klampnatski mischtr : : : : :
pschi ßerbskich hrjebjach 10.
— Wupotjedzerja. —

Franz Marschner
cźaßnikat w Budyschinje
na bohatej haßy 9
wój sklad **cźaßnikow** a **cźaßnikowych rjeczazow** k dobroczźiwemu wobkedźbowanju poruczam.
Hódne twora. Pißomne rukowanje. Tunje placźišnje.

Jěsdny plan železnizow

płaczazy wot 1. oktobra 1909 hacz do 30. haprleje 1910.

Njedźelu a ßwjate dny też 4. wosowa klaßa jěsdźi.

Se Ghorjelza do Drażdżan

Wosowa klaßa	1-3.	1-4.	2-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	2. 3.
Se Ghorjelza	2,00	4,17		8,38	1,48	4,17	4,11	2,41	4,24	6,38	9,07	11 20
Rychbacha		4,40			8,12			2,45	4,48	7,22	9,31	12 04
Lubija	2,25	4,59	6,32*	9,23	8,32	11,44	2,36	3,07	5,07	7,43	9,51	12,48
Pomorz		5,14	6,49*		8,47	12,00		3,22	5,22	7,59	10,06	1,14
Budyschina	2,46	5,34	7,07*	9,44	9,07	12,2	2,57	3,43	5,42	8,21	10,26	1,36
Zyzenja	4,05	5,46	7,02		9,19	12,33		3,55	5,54	8,33	10,38	
Bistopiz	4,25	6,09	7,21		9,39	12,54		4,15	6,13	8,56	11,01	
Arnsdorfa	4,48	6,29	7,47		9,59	1,17		4,40	6,35	9,19	11,21	
Radeberga	4,55	6,37	7,56		10,07	1,25			6,43	9,27	11,29	
Do Drażdżan	5,17	6,55	8,20	10,35	10,24	1,44	3,51	5,04	7,01	9,45	10,24	11,53

* Jěsdźi jenož kóždu sobotu.

Z Drażdżan do Ghorjelza.

Wosowa klaßa	1-3.	1-4.	2-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	2-3.
Z Drażdżan	12,30	1,45		8,53	9,09	10,30	12,35	3,14	5,09	6,53	8,10	9,45	
Radeberga	1,02				9,41						8,37		
Arnsdorfa	1,10				9,60		1,08	3,45		6,06	8,45	10,18	
Bistopiz	1,35				10,17		1,38	4,10		6,32	9,11	10,43	11,14
Zyzenja	1,50				10,33		1,49	4,25		6,48	9,27	10,59	11,42
Budyschina	1,59	2,36	4,15	7,46	8,43	9,46	10,46	11,27	2,04	4,39	6,05	7,01	9,42	11,16	11,56
Pomorz			4,43	8,04			11,04		2,22	4,57		7,19	10,00	11,35	
Lubija		2,56	5,28	8,25		10,08	11,24	11,50	2,41	5,15	6,28	7,39	10,20	11,51	
Rychbacha			5,59	8,41			11,39		2,57	5,30		7,55	10,36	12,07	
Do Ghorjelza		3,17	6,38	9,03		10,31	12,01	12,14	3,19	5,51	6,52	8,17	10,57	12,28	

S Kamjenza do Arnsdorfa. Tu jenoż 2, 3. a 4. wosowa klaßa jěsdźi. **S Arnsdorfa do Kamjenza**

S Kamjenza	5,42	8,38	12,15	3,02	7,15	9,26				7,35	11,19	1,09	9,42	8,49	12 1
Pańcinizy	6,03	8,59	12,37	3,20	7,34	9,46				7,18	11,01	1,42	9,25	8,32	12 04
Grossröhrsdorfa	6,11	9,07	12,46	3,28	7,44	9 54				7,09	10,53	1,34	9,16	8,24	11,56
Do Arnsdorfa	6,24	9,20	12,59	3,40	7,58	10,07				6,54	10,38	1,20	9,02	8,09	11,44
S Kamjenza	10,28, a je w Arnsdorfje 11,16. — S Arnsdorfa 9,23 a je w Kamjenzu 10,12.														

Kamjenz-Halschtrow-Biskopizy.

S Kamjenza	5,50	11,30	2,03	7,02
Halschtrowa	6,17	11,58	2,30	7,36
Do Biskopiz	7,03	12,44	3,21	8,27

Biskopizy-Halschtrow-Kamjenz.

S Biskopiz	7,25	1,40	4,20	9,12
Halschtrowa	8,10	2,28	5,30	10,00
Do Kamjenza	8,34	2,56	6,06	10,25

S Lubija do Radworja.

Wosowa klaßa	2-4	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2. 3.
S Lubija	—	8,34	11,56	3,09	5,18	7,44	—	11,15†
Kettiz	—	8,45	12,07	3,20	5,29	7,55	—	11,26†
Radmeriz	—	8,54	12,17	3,29	5,38	8,04	—	11,35†
Hluschiny	—	8,59	12,23	3,35	5,44	8,09	—	11,41†
Luwoćziz	—	9,07	12,31	3,43	5,53	8,17	—	11,49†
Malećziz	—	9,14	12,38	3,50	6,00	8,24	—	11,56†
Wósborka	5,30	9,25	12,51	3,56	6,15	8,30	8,33*	12,02†
Hrodźischća	5,38	9,33	12,59	—	6,23	—	8,40*	—
Barta	6,03	9,50	1,16	—	6,37	—	8,51*	—
Hućziny	6,13	10,01	1,27	—	6,48	—	9,01*	—
Klukscha	6,24	10,12	1,33	—	7,00	—	9,11*	—
Wulk. Dubrawy	6,40	10,25	1,53	—	7,14	—	9,22*	—
Lutobcza	6,47	10,32	2,00	—	7,22	—	9,28*	—
Radworja sast.	6,53	10,38	2,06	—	7,28	—	9,34*	—
do Radworja dwórn.	7,00	10,45	2,13	—	7,35	—	9,41*	—

* Jěsdźi jenož 3. oktobra, 7. nov., 26. dez., 9. jan., 6. febr., 28. měrza a 24. haprleje. — † Jěsdźi jenož w oktobrje.

S Radworja do Lubija.

Wosowa klaßa	2-4	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2. 3.
S Radworja dwórn.	—	—	8,25	12,0[illegible]	—	4,26	—	9,01	—	11,49*
Radworja sast.	—	—	8,32	12,14	—	4,35	—	9,08	—	11,56*
Lutobcza	—	—	8,40	12,21	—	4,45	—	9,14	—	12,02*
Wulk. Dubrawy	—	—	8,49	12,3[illegible]	—	5,00	—	9,21	—	12,08*
Klukscha	—	—	9,0[illegible]	12,43	—	5,10	—	9,31	—	12,18*
Hućziny	—	—	9,12	12,53	—	5,23	—	9,41	—	12,28*
Barta	—	—	9,44	1,14	—	5,45	—	9,51	—	12,38*
Hrodźischća	—	—	9,55	1,25	—	5,56	—	10,02	—	12,48*
Wósborka	—	7,23	0,25	1,37	4,08	6,03	6,30	10,09	10,12†	12,56*
Malećziz	—	7,30	10,32	1,44	4,15	—	6,37	—	10,19†	—
Luwoćziz	—	7,39	10,39	1,5[illegible]	4,22	—	6,46	—	10,26†	—
Hluschiny	—	7,47	10,47	1,59	4,30	—	6,54	—	10,34†	—
Radmeriz	—	7,53	0,52	2,04	4,36	—	7,01	—	10,39†	—
Kettiz	—	8,06	11,03	2,15	4,48	—	7,14	—	10,50†	—
do Lubija	—	8,18	11,15	2,27	5,00	—	7,26	—	11,02†	—

† Jěsdźi jenož w oktobrje. — * Jěsdźi jenož 3. oktobra, 7. novembra 4. dezembra, 9. jan., 6. febr., 28. měrza a 24. haprleje.

Płaczišny hódne ■ ■ cžrijowe twory.

Firma Pawoł Kristeller wubjerk cžrijow jenož dżerżazeho wudżěła, še żaneje stronu też niż pschibližnje doßahnjeny, poskicża.

Dżěczaze cžrije ſ kože a filza
1 mk., 90 np., 60 np., 40 np.

Dżěczaze schulske schkórnje
ſ konjazeje kože, jara krute
wulkoſcź 31/35 po **3.75,** 27/30 po **3.25,** 25/26 **2.80.**

Dżěczaze boxcalfowe, boxkożane a a chevreauxske schulske schkórnje
modneje formy, wulkoſcże 31/35 po **5.50** a **5 mk.,** 27/30 po **4.50,** 25/26 **4 mk.**

Mużaze, żonjaze a konfirmaziske schkórnje
ſ lakowanej kapu a bjes njeje, modneje formy
hižo po **8 mk., 7.50, 6.50** a **5 mk.**

Mużaze cžehnite schnórowanske a ßo ſapinaze schkórnje
jara krute, ſ hoſdźikowanej póduſchu po **4 mk. 50 pj.**

Pacholaze schkórnje
krute, ſ hoſdźikowanej póduſchu, wulkoſcź 36/39 po **4 mk.**

! Proſchu, ßebi wupołożene cžrije ſ płaczišnami w mojich wukładnych woknach wobhladacź. !

Pawoł Kristeller

Telefon 168. **na bohatej haßy 29.** Telefon 168.

Wuporjedżenja ßo pschijimuja. — Skaſanje po měrje.

Njedźelu ſamknjene. Njedźelu ſamknjene.

W. Häcker.

Wolmjane a bawlmjane tworу
w Budyschinje na žitnej haßy 7.
Wulki wubjerk
wolmjanych a polwolmjanych
ſuknjowych tkaninow.

Koſchlazy barchent. | Hotowe ſuknje.
Jakowy barchent. | Hotowe schórzuchi.
Sprawne poßkuženje. — Tunje płaczišny.

Otto Heber na ßerbſkej haßy 9

porucża ßwój wulki ſklad

wobucża

po njeßměrnje tunich płaczišnach bjes schkórniczkowych tydżenjowa darow.
Kóżdy też najmjeńſchi pospyt je ſ dobytkom.
Proſchu ßebi płaczišny we wukładnym woknje wobhladacź.
Dobre wuwjedżenje wuporjedżenjow.

A. & W. Neuhahn

na ßerbſkej haßy 4 w Budyſchinje na ßerbſkej haßy 4

poručataj

ſchulſke torniſtry

ſa hólzow a holzy,

holčaze mapy

ſa ruku a na khribječe ßo noſchaze.

Knihowe noſchaki,
knihowe mapy,
taflowe mapy,
porjadowe mapy,
zenſurowe mapy atd.

Knihowe toſche

ſ kožanym wuſchlom a bjes njeho, ſ wóſkoweho ßukna a wumělſkeje kože ſ tłóčzatokneſlowym ſamknjenjom abo bjes njeho.

Hudźbne abo notowe mapy

na wulki wubjerk.

Jenož najlěpſchi wudźěłk. Tunje płaćiſny.

Konfirmandske flobuki

w tutym lěcze woßebje płaćiſny hódne a we wulkim wubjerku na ſkładze.

Hugo Lehmann

w Budyſchinje na bohatej haßy 22
pódla hoſćenza winoweje kiče.

Sahrodniſtwo
ßadarſkeje a ſahrodniſkeje ſchule w Budyſchinje w Saſkej
ma
ßadowe ſchtomiki najlěpſcheje hódnoſće, k powſchitkownemu płodźenju :: poručene, wotedacź.
Wyßoke ſchtomiki ßo ſ hromadami plahuja. :: ::
Niſke ſchtomiki. **Kerkojte ſchtomiki.**
Saviß płaćiſnow a družinow darmo!

Dr. C. Roeberowy
pleſtr pſche podklócze

wicze, drjenje 1 ſcht. 50 np. je ßo tyßaz krócź wupruhował.

Germania drogownja
na bohatej haßy.

Pißomne wuczinjenja,

liſczíny, teſtamenty, próſtwowne pißma atd. naſtajeja, **hypotheklſke pjenjeſy a kupowanje a pſchedawanje leżomnoſczow** ſaradźujetaj

J. a E. Koban pſchi žitnych wikach. cžo. 4, telefon 675.
— Rěčzimoj też ßerbſki. —

Pißarnja

ſa kupne, hypotheklſke, dismembraziſke, teſtamentſke a ſawoſtajenſtwowe wězy je wot nětka na

Moltkowej dróſy cžo. 1

po 1 ſchodze, hoſćenz Gambrinus.

Max Frenzel.

Wuſchkrjeny łój punt 50 pj., **ßuſcheny potcź** pſchi 5 punt. 90 pj., **ßuſch. ßwinj. brjuch** pſchi 3 p. 85 pj., **plezowy tuk** po 100 pj., **domjaz. kołbaßa** 2. družiny 60 pj.

O. Pötſchke na žitnej haßy.

Dźiwacże ßo,

ſo njedźiwajcy tak tunich płaćiſnow tak wubjerne

wobuće

pola naß kupujecże!

Se ſhromadnym kupowanjom w najwjetſchich fabrikach je nam móžno, ſtajnje **najlěpſche**, ſtajnje **najdobytkniſche** po najtuniſchich płaćiſnach pſchedawacź.

Wuporjedźerja.

Dźělanje po měrje.

Liebſch,
ſudniſki aktuar ſw. ſtuzby
pſchi nowych hrjebjach 5
pißarnja ſa kupowanſke, hypothekſke,
dismembraziſke, teſtamentſke a
ſawoſtajeńſtwowe wězy atd.
Rěczi ſerbſki.
— Telefon czißlo 177. —
Pſcheſkadźowanje leźomnoſczow.

Dobru **lanu muczku**
porucza
Khorla Kahrowe.

Eckendorfſke runklizowe ſtymjo,
dobru
pſcheńczmu muku,
kotbaßowu
hejduſchku,
raiß a nudle
porucza
Khorla Kahrowe
pſchi žitnych wikach.

Lubijſka banka

w Lubiju w Sakſkej a w Neugersdorfje.

Filiale: w Budyſchinje, Shorjelzu, Žitawje a Seifhennersdorfje.

Dawamy wot 16. febr. 1909 ſa pjenjeſy, pola naß na dań date

bjes prjedawſcheho wupowjedźenja	3%	
ſ měßaczným wupowjedźenjom	3¼%	na
ſ 3měßaczným =	3½%	lěto.
ſe 6měßaczným =	4%	

Pjenjeſy, kotrež ßu bjes wupowjedźenja podate, móża ßo tež ſa check wužicź. Checkowe knižki, kaž tež poſtajenja, checkowy wobkhad naſtupaze, ßu pſchi naſchich kaßach doſtacź.

Filiala Lubijſkeje banki
w ſerbſkim domje.

Walterowa lěkowarńja

w Budyſchinje pſchi nowych hrjebjach 3.

Lěkowanje ſa žónſke a mužſkich wſchědny dźeń rano wot ½9 hodźin hacź wjeczor do 8 hodźin. Njedźelu rano wot 8 hacź do 12 hodźin. 2. ßwjaty dźeń ſamknjene.

W kóždym dnjowym czaßu dawaja ßo **kaſchczowe** a **podźělne parne kupjele** abo **parne pokrjepjenje, elektriſke polne** abo **podźělne kupjele,** poßledniſche tež ſ módrym a czerwjenym elektriſkim ſchtyrizellowſkim wobßwětlenjom, **kupjele we wanjach a ßedźo,** faradiſke, galvaniſke, a **wotménjazy prud** (woßebje ſa wutrobine a nerwowe czerpjenje jara ſkutkowaze), **horzopowětrowe, wuhliczñate, mórſko, Staßfurtſke, Newogenſke ßelowe, ſchwablowe, jehlinowe ſawalenje.** Dale **ſawalenje do dubowеje ſkory, łuha ſchmrěkoweje ſkory, torfoweho extrakta, kupanje nohow, rukow** a **delnjeho žiwota w torfje, ſawalenje w fango** atd. **Thure-Brandtowa maßaża** pſchi czerpjenjach delnjeho žiwota, **ruczna** a **vibraziſko-elektriſka maßaża.**

Lěkuju kajkěžkuliž akutne a chroniſke khoroſcze krucze po naturſkim hojenju.

Rěczne hodźiny rano wot 9 hacź 12 a popołdnju wot 2 hacź 6 hodźin. Njedźelu jenož dopołdnja wot 8 hacź 10 hodźin. — Wopyty tež na wßy.

Proſpekty darmo. Telefon czißlo 577.

Reinhold Walter, wuſtojny naturſkeho hojenja.
Emma Walterowa, wotdźělenje ſa žonjaze czerpjenje.

Sſymjenja!

Sa tudomne ſtrony derje wupruhowane druźiny poßlednich žnjow:

warjenjowe ſymjenja,
kwětkowe ſymjenja,
trawowe ſymjenja,
zyblu k ſadźenju

we wulkim wubjerku a derje ſkhadźazej tworje kóždu dźělbu po tunich placźiſnach porucza

Khorla Preisser jun.

Wjele prózy ßebi hoſpoſa ſalutnje
ſ **MAGGI**owym korjenjenjom.
Jara **ſpore,** teho dla **tunje.**
Najlěpſche porucza
Franz Wölfle, prjedy **Moritz Mjerwa** pſchi mjaßowym torhoſchczu.

Hižo wot 25 lět

pſchedawam na **Budyſkich wikach**
ſymjenja ſa nalětni a lěczny wuſyw
wot firmy **J. E. Schmidta** w Erfurtu, kněžorſkeho a kralowſkeho podawarja, ßo mi ſczelaze, woßebje wot tejele firmy plahowane **runklizowe ſymjo** (woßebitoſcz), kotrež tole lěto woßebje derje ſkhadźa.

Teho dla ßwojim czeſczenym wotebjerarjam wſchě ſymjenja w dobrej ſkhadźazej tworje poruczam:

runklizowe, Eckendorfſke žołte a czerwjene hobrikowalzojte, Lutyjeczańſke a Oberndorfſke žołte Mammutſke ſymjo, najwjetſchu czerwjenu **pizowanſku zołkowu rěpu,** dołhu běłu.

Kalowe ſymjo, Erfurtſkeho ſaźneho, Barlinſkeho ſrěnjoſaźneho, hollandſkeho czěmnoczerwjeneho, póſdneho, Žitawſkeho hobrſkeho a ſerbſkeho burſkeho kala, běłeho kala a Winnigſtetterſkeho, kónczojteho Braunſchweigſkeho a woprawneho czěſkeho hłubateho kala.

Wulki wubjerk ſymjenja, karottow, morcheje, pizowanſkeje morcheje, bunow, gurkow atd.

Woßebitoſcz: Erfuriſke kwětkowe ſymjenja
w 10 pjenjezkatych pakczikach ſ wukaſanjom k plahowanju.

Wulki wubjerk **Draždźanſkeje zyble k ſadźenju.**

Woßebje poruczam wot hollandſkich plahowarjow ßo doſtawaze kwětkowe kulki gladiolow, begoniow, lilijow, tuberroſow atd.

Moje ſtejiſchczo je hižo wot 25 lět na mjaßowym torhoſchczu.

Jan Bjedrich, **ſymjenjowa pſchedawarńja**
w **Kolwaſy** pola Pomorz.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawaŕ Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 12. | Sobotu 19. měrca 1910. | Lětnik 69.

Čjesćeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin,** kotsiž chzedźa sa nje na

2. schtwórtlěto 1910

do prědka płaćicź, njech nětko **80 np.** we wudawarni Serbskich Nowin wotedadźa.

Čji, kotsiž žebi Serbske Nowiny psches **pósť** pschinjesćź dadźa, njech tola njesapomnja, žebi je tam bórsy skasacź. Na schtwórtlěto saplaćźi žo sa Serbske Nowiny na sakskich a pruskich póstach, kaž tež w druhich krajach němskeho kněžorstwa **90 np.,** s pschinježenjom do domu **1 hriwna 5 np.**

Serbske Nowiny s pschikohu „Pomhaj Bóh" płacźa na pósće **1 hr. 30 np.,** s pschinježenjom do domu **1 hriwnu 45 np.**

Redakzija Serbskich Nowin.

Swětne podawki.

Wobmjesowanje samknjeneho cźaża w Sakskej.

Liberalni a sozialdemokratojo chzedźa žwjećenje njedźele po możnosći samjesowacź, a dowolnosć k rejam a druhim swježenjam też na samknjeny cźaż psched jutrami wupscheśtrěcź. W sakonje dawazej deputaziji, w kotrejž maja liberalni a sozialdemokratojo wjetschinu, je žo wjetschina sa namjet žwobodomyślneho Brodausa rosžudźiła, so měł w hosćenzach harowazy wobkhad jenoź njedźelu rano wot 6 hacź do cźaża po dopołdnischej Božej słužbje sakasany bycź. Na to žo počahowazy sakonjowy nacźisk měło knježerstwo hischcźe nětcźischemu žejmej pschedpołožicź.

Konservatiwna mjeńschina napscheczo temu namjetuje, so by žo njedźelski měr hižo njedźelu rano w 2 hodźinomaj sapoczał. Jako samknjeny cźaż dyrbjałe njedźela do Palmarum hacź k jutrowniczźy a dny wot 22. dezembra hacź k hodownicźźy płacźicź. Martrowny tydźeń žměłe jenoź žwójbne žwjedźenje hacź do seleneho schtwórtka dowolene bycź.

Pschi debacźe statny minister hrabja Vitzthum powjedźi, so knježerstwo žo njeby sarjekło, samknjeny cźaż psched jutrami a hodami samjesowacź. Swójbne žwjedźenje pak budźe knježerstwo s cźežka w martrownym tydźenju hacź do seleneho schtwórtka dowolicź móz.

Sapóžłanz Spieß žo sa samjesowanje samknjeneho cźaża wupraji a je jenoź pscheczźiwo wupschestrjenju herjekazeho wobkhada w korczmach njedźelu rano hacź do 6 hodźin.

Nationalliberalny Nitzschke namjetowasche, samknjeny cźaż a njedźelski měr samjesowacź, so bychu korczmarjo a hosćenzarjo, kotsiž žu nětko w cźežkej nusy, wjazy saužili. W tym žamym smyśle wschitzy drusy liberalni a sozialdemokratiszy sapóžłanzy rěcźachu.

Nasch žerbski sapóžłanz Kokla na to dopomni, so je žo hacź dotal jenoź wo piwarnjach, herzach a rejach rěcźało. Lěpje pak by było, hdyż by žo žanych konzežijow wjazy njedawało. Rejwarjo a rejwarki žu wjeżele, hdyż maja ras cźichi cźaż. Też by lěpje było, hdy bychu žo ludźo napominali, so bychu žo do hód a do jutrow na wyšoke žwjedźenje pschihotowali. Też žwojim kollegam w žejmje wón ras khwilu cźicheho cźaża pschejesche.

Sapóžłanz dr. Hähnel žo praschesche, hdźe pschińdźemy, hdyż žebi nichtó nochze žane samjesowanje napokožicź. Teho dla žo wón njemóże s tym spschecźelicź, so by žo njedźela hakle njedźelu rano w 6 hodźinach sapoczała.

Skónczńje žo namjet wjetschiny pscheczźiwo konservatiwnym hłosam pschija.

Petiziju někotrych separěrowanych evangelsko-lutherskich wosadow njepscheměnjeneho Augsburgskeho wěrywusnacźa wo dowolnosć k sałoženju žamžnych schulow a wo srjadowanje nabožeńskeje wucźby w pschichodnym ludowym schulskim sakonju žo knježerstwu jako material k pschichodnemu schulskemn sakonjej pschipokasa.

Zychoń w druhej komorje sakskeho žejma a samolwjenje žejmoweho pschedsydy.

Dla wospjetnych hrubych skschiwdźenjow, kotrež žu žo w druhej komorje na sastupjerjow knježerstwa nawołake a žo njejžu wot pschedsydy dr. Vogela naźwarike, je žo w někotrych nowinach dwělowanje wuprajiło, hacź je nětcźischi pschedsyda dr. Vogel sa žwoje sastojństwo dosć wukhmanjeny. W poźedźenju 9. měrza bě finanzny minister dr. Rüger prajił, so jemu njeje móżno, dźěłacźerjow, kotsiž žu žo dla sozialdemokratiskeho smyślenja a sozialdemokratiskeje agitazije s dźěła puschcźili, saźo do statnych dźěłarnjow pschijecź. S prawizy žo po ministrowych žłowach „bravo!", s lěwizy pak „phi cźert!" wołasche. W bliżschim poźedźenju komoriny pschedsyda powjedźi, so wołanje „phi cźert!" njeje žłyschał. Napscheczo temu „Chemnitzer Tageblatt" rosprawu poda, po kotrejž žu někotsi nowinsźy dopisowarjo na nowinarskej tribunje a wjazori sapóžłanzy wołanje „phi cźert!" žłyscheli. Pschedsyda njebě saźo ras, kaž praji, tole wołanje žłyschał a njebě ministra psched wohanjenjom sakital. Schto je potom bóle žamosrosymliwischo, hacź so žebi minister tajke njepschistojnosće sakasa.

Napscheczo tejle rosprawje je žejmowy pschedsyda dr. Vogel žrjedu w žejmje s nowa wobkrucźił, so wón tamne sawołanje njeje žłyschał a so je jo do rosprawy „Draždźanskeho žurnala", w kotrejž žo wono teho runja namaka, něchtó pschistajił, a so je rosprawa w tutym nastupanju falschowana. Redakzija „Draždźanskeho žurnala" njeje žebi tónle porok lubicź daka. Sawołanje „phi cźert" drje žo w stenogrammje njenamaka, assessorojo pak, kotsiž maja stenogrammy pschehladowacź a pruhowacź, žu jo pschistajili, dokelž žu jo wjele woźobow w žejmje žłyscheli.

Zwikowske thesy

a Jesuźowe bójstwo prějaze pschednoschki reforměrtskeho duchowneho Kautzscha žu mjes wěriwymi kschesćźijanami w Sakskej mózne hibanje sbudźiłe. W „Draždźanskich nowinach" žo w nastawku pod napisom „Evangelski sakski ludo, wotucź!" na to pokasuje, so měło žo po Zwikowskich thesach Lutherowy mały katechismus s nabožeńskeje wucźby wotstronicź a so jón dźěcźi njeměłe wjazy s hłowy nawuknycź. Dźeźacź kasnjow, wěrywusnacźe do Boha Wótza, Boha žyna a Boha žwjateho Ducha njejžu po tajkim wuknjenja wjazy hódne. Nastawk, kotryž je wěsty Grössel w Lubhoscźu spisał, je Sakskej wjelestronski wothłóż namakał. Redakzija „Draždźanskich nowin" je s ludа wjele pschipisow dostała. W jenym žo praji: S dobrym prawom móżemy žebi žadacź, so sakske wucźerstwo w na-

ſtupanju naboženſkeje wučźby niczo pſcheměnicź njeda, doniż wobſamknjenja a pſchecźa, na ſaſtupieŕſkej ſhromadźiſnje ſakſkich wučźeŕſkich towaŕſtwow, 3. januara 1910 pſchijatych, žo njejžu ſakoń ſcźinike. So pak někotſi wučźerjo w jenotliwych padach ſpytaju, tele nowe nahlady na dźěcźi pſchenjeſcź, ſcźěhowaze dopokaſuje: Moja žona žo ſo mnu w pſchitomnoſcźi naju 12lětneje dźowki wo žwojich wotmyšlenych dźěłach w hoſpodaŕſtwje pſched jutrami rosmołwjeſche a pſchiſpomni, ſo po ſtarym waſchnju w martrownym tydźenju nochzyła płokacź. Na to dźowka wotmołwi: „Ale, macźi, wěriſch tež Ty hiſchcźe do teho? Naſch wučźeŕ dźě žam praji, ſo je to wſcho pſchiwěra!“ Běchmoj tak pſchekhwatanaj, ſo ani žkowa rjez njemóžachmoj. Po tajkim, Jeſušowe žiwjenje a jeho cźeŕpjenje je ſa dźěcźi jenož pſchiwěra! Scźelemy dha žwoje dźěcźi do ſchule, ſo bychu jim wučźerjo žwoje nowe myšle wo naboźinje, kotrež naſchej žwjatej wěrje napſcheczo rěcźa, ſaſchcźěpili? Potom njech radſcho njeje žaneje naboženſkeje wučźby wjazy w ſchuli, potom pſchewoſtajcźe nam ſtarſchim, wopſchijecźe naboźiny w dźěcźoch wobtwjerdźicź. Hdźe potom dohladowaŕſtwo a ſchulſka inſpekzija woſtawatej? Starſchi, ſtražujcźe nad žwojimi dźěcźimi a wuwopraſchujcźe žo je wo jich naboženſkich nahladach. To je najlěpſcha kontrolla ſa tajkich wučźerjow, kotſiž hižo nětkole w duchu wobſamknjenjow ſakſkeho wučźeŕſkeho towaŕſtwa wucźa. Hiſchcźe žu žrědki a pucźe, temu ſadźěwacź, hiſchcźe žu naſchi duchowni ſ powołanymi dohladowarjemi w ſchulach.

G. M. St. w C.

Pruſki ſemjanſki žejm

bě žo ſańdźeny tydźeń k krótkemu wuradźenju ſeſchoł. Na dnjowym rjedźe ſtejachu ſakonjowy naczisk k ſminjenju dwójneho napokoženja dawka pſchi gmejnſkich dawkach we wobžahu němſkeho khěžorſtwa, pſchiſtawk k ſtatnym dołžnym kniham a ſakoń wo dyrbjenſkej wješnej pokraczowanſkej ſchuli w Schleſyſkej.

Elſaſka a Lothringſka, němſki žamoſtatny ſwjaſkowy ſtat.

Jara pſchekhwatake je we khěžorſtwowym žejmje pſchipowjedźenje khěžorſtwoweho kanzlera, ſo je žo ſakonjowy naczisk ſa dalſche wuwicźe elſaſko lothrinſkeje wuſtawy wudźěłał. Tak bórſy hacź budźe jemu ſwjaſkowa rada pſchihłožowacź, žo naczisk khěžorſtwowemu žejmej pſchedpokoži. Mjes ludowymi ſaſtupjerjemi njeje hacź dotal nichtó wo tajkim naczisku niczo wjedźał, a nichtó njewě, kajki wón budźe, duž wo jeho wopſchijecźu jenož hudaja. Wot někotreho cźaža žo powjeda, ſo ma žo herbſke khěžorſke naměſtniſtwo w Straßburgu poſtajicź, a ſo je ſchtwórty žyn khěžora Wylema, prynz Auguſt Wylem, ſa naměſtnika wubrany. Prynz Auguſt Wylem je 23 lět ſtary a je pſched někotrymi lětami w Straßburgu žwoje prawiſniſke doktorſke pruhowanje wobſtał.

Wußwojenje pólſkich kubłow w Pruſkej

je ſaßydlenſka komißija woſpjet pruſkemu knježeŕſtwu namjetowała. Pruſke knježeŕſtwo njeje žo hiſchcźe k tejle kroczeli rosßudźicź mohło. Někotre nowiny chzychu wjedźecź, ſo je awſtriſki miniſter ſwonkownych naležnoſcźow, hrabja Aehrenthal, pſchi žwojim poßlednim pobycźu w Barlinje, pruſkemu knježeŕſtwu wotradźał, pólſke kubła wußwojecź, dokelž bychu žo potom awſtriſzy Polazy dalſchemu wobſtaczu němſko-awſtriſkeho ſwjaſka pſchecźiwjeli. Tale powjeſcź njeje prawa. Niz hrabja Aehrenthal, ale někotſi němſzy ſwjaſkowi wjeŕchojo žu pruſke knježeŕſtwo na ſke ſcźěhwki kedźbne cźinili, kotrež by wußwojenje pólſkich kubłow ſa žobu mělo.

Němſki khěžorſtwowy kanzler w Italſkej.

Němſki khěžorſtwowy kanzler bliſche dny do Italſkeje pojědźe a tam hacź do 28. měrza woſtanje. Tón dźeń žo jemu hoſcźina pola kardinala Merry de Val wuhotuje. To je prěni krócź, ſo žo we Vatikanje k cźeſcźi jeneho zuſeho ſtatnika hoſcźina wotměwa.

Nowe demonſtrazije pſchecźiwo nowemu pruſkemu wólbnemu ſakonjej.

žu žo wutoru w Barlinje a Kielu wotměle. W Barlinje wone bjes kaženja měra wotběžachu, w Kielu pak je k kreypſcheleczu dóſchło. Wot pſchipoldnja ſkoro we wſchěch dźěłaŕnjach priwatneje induſtrije a rjemjeßła dźěłacźerjo žwjecźachu. W Kruppez kódźerni bě 80% a w Howaldſkich dźěłaŕnjach 75% dźěłacźerjow ſ dźěła wutwoſtało. Po ſhromadźiſnach něhdźe 15,000 woßobow žwobodne wólbne prawo žebi žadajo po měſcźe cźahnychu. Hdyž bě wjetſchi dźěł demonſtrantow na Wylemſke měſto pſchicźahnył, poliziſtojo pſchecźiwo ludowej cźrjódźe ſ nahim mjecźom poſtupowachu a ju do pódlanſkich dróhow honjachu. Na rózku Wörthſkeje dróhi žo wjazy któcź wutſeli. Lud ſ kamjenjemi do poliziſtow mjetaſche. Někotſi ſ nich dyrbjachu žo do jenych rěźniſkich klamow wukhowacź, kotrychž ſchkleńcźane durje a wokna žo ſ kamjenjemi rosraſychu. Na to poliziſtojo ſe ſnutſkowneho měſta poßylnjenje dóſtachu. Někotre wutſele, pſchecźiwo poliziſtam ſaměrjene, mißnychu. Poliziſtojo ſ nowa ſ nahim mjecźom pſchecźiwo ludej poſtupowachu a jón ſkónczuje roſechnachu. 20 poliziſtow a 15 demonſtrantow je žo ſraniko.

S dźěłacźerjow, kotſiž žu demonſtrazijow dla dźěło wopuſchcźili, je žo na Germania-łódźerni 2400 muži ſ dźěła wuſamkło. Tucźi dźěłacźerjo žriedu po dróhach ſnutſkowneho měſta cźahachu. Pola noweho dźiwadła woni do poliziſtow ſraſychu, kotſiž žo do nich ſ nahim mjecźom dachu.

Demonſtrazije na drohach w Bremenje.

Někotrych Bremenſkich wučźerjow, kotſiž žu ſozialdemokratiſkemu wjednikej Bebelej pſchi ſkadnoſcźi jeho 70lětnych narodninow ſbožopſchejazy telegram póßłali, bě wyſchnoſcź pokhoſtała. Sańdźenu njedźelu teho dla něhdźe 15000 ludźi po měſchcźanſkich drohach cźahajo pſchecźiwo pokhoſtanju ſozialdemokratiſzy ſmyšlenych wučźerjow proteſtowaſche a na ſenat (měſchcźanſku radu) phi a hańbu wokaſche. Polizija a wojazy pſchecźiwo njeměrnikam njeſakrocźichu. Njedźiwajzy teho žu měſchcźanſzy ſaſtupjerjo ſozialdemokratiſke namjety, ſo by žo wučźerjam khoſtanje ſpuſchcźiło, ſacźišli. Teho runja je žo namjet, ſo bychu žo w ſchulach rańſche nakoženſke nutrnoſcźe a wotbywanje wótczinſkich žwjatocźnoſcźow wotſtroniło, wotpokaſał.

Wuſbytk pola pruſkich żeleſnizow.

W pruſkim ſemjanſkim žejmje je miniſter ſ Breitenbach ſwjeżelazu rosprawu podał, ſo žu w lěcźe 1909 pruſke ſtatne żeleſnizy 65 milijonow hriwnow wjazy wunjeżke, hacź bě žo wocźakało. Mſda ſaſtojnikow je žo wot 1899 wo 22 prozentow powyſchiła, mſda dźěłacźerjow wo 24 prozentow. Duž dźěłacźerjo nimaju žaneje pſchicźiny, njeſpokojom bycź. Sa to pak knježeŕſtwo njecźeŕpi, ſo bychu woni někajki ſwiž ſe ſozialdemokratiju měli.

Jebanſtwa roſpſchedawarja ſamoženja franzowſich klóſchtrow Dueza a jeho žobuwinikow

nětkole zyku Franzowſku ſajimuje. Sa ſkandal je nětcźiſche knježeŕſtwo ſamolwite, kotrež jebakow njeje kontrolowało. Poßlednje dny žu někotrych žobuwinikow ſajeli. Duezowy prokuriſt Martin Gauthier, kotrehož žu teho runja ſajeli, mějeſche w Pariſu ſchtyri nanajwoßebniſcho wuhotowane wobydlenja a njedaloko měſta villu, w kotrejž ſ khwilemi bydleſche. Dale wón w Neverſu kraßny hród wobžedźi. Hdyž polizija jeho wobydlenja pſchepyta, je kopate pokne drohotnych zyrkwinych pokładow namaka. Kaž jeho knjes a miſchtr Duez žebi też Gauthier tſi lubki dźeržeſche, kotrež bě w jenym klóſchtrje ſaměſcźił. Hdyž žo dla njehornoſcźow, kotrež žo tam ſtawachu, žuſodźa pola polizije wobcźežowachu, Gauthier žwoje lubki w žwojim hrodźe w Neverſu ſaměſcźi. Schtož je žłyſchecź, dyrbitaj žo hiſchcźe dwaj druhaj roſpſchedawarjej klóſchtriſkich ſamoženjow, Menage a Leconrtier, wotžadźicź.

W deputěrtſkej komorje žu žo pſchekſchiwjenja Dueza a jeho žobuwinikow k rěcźam pſchiuježke. Dokelž pak maja ſozialdemokratojo a liberalni w komorje wulku wjetſchinu, je žo knježeŕſtwu dowěrjenje wuprajiło. Ssnadź je mjes ſapóßłanzami někotryžkuliž, kotrehož je žebi Duez pokupił. Pod nětcźiſchim franzowſkim knježeŕſtwom je cźežko, prawdu namakacź, dokelž wróna wrónje wocźi njewudypa.

Winſki měſchcźanoſta dr. Lueger wumrjeł.

Wjednik awſtriſkeje kſcheſcźijanſko-ſozialneje ſtrony, dr. Lueger, je po dołhim cźeŕpjenju wumrjeł. S dr. Luegerom je žo politiſzy najſamožniſchi muž Awſtriſkej minył. Wón je knjejſtwo liberalneje ſtrony, na kotrejež cźole dołhe lěta židźi ſtejachu, we Winje potom w delnjej a hornjej Awſtriſkej ſlemił. Pod jeho wjedniſtwom žebi kſcheſcźijanſko-ſozialna ſtrona wjedźazu rolu w awſtriſkej ſnutſkownej politizy dobu. Wo wulkej nahladnoſcźi, kotruž dr. Lueger pola khěžora wuživaſche, jeho pohrjeb žwědcźeſche. Pſchi pohrjebnej žwjatocźnoſcźi w Schcźěpanſkej zyrkwi žo khěžor, Cumberlandſki wójwoda a ſaſtupjerjo němſkeho khěžora a bayerſkeho prynz-regenta wobdźělichu. Sa naßlědnika dr. Luegera we wjedniſtwje kſcheſcźijanſko-liberalneje ſtrony žu prynza Lichtenſteina wuſwolili.

Njemčry w Bołharskej jenoje žony dla.

W Ruschczuku a posdźischo też w Sofiji je ke krwawnym njemčram dla turkowskeje holzy dóschło, kotraž bě k starschimaj žwojeho lubeho, jeneho Bołhara, cźekła. Jena 16lětna holza, Saffet rěkaza, nochžyschе žo pschecźiwo woli žwojeju starscheju, žwojeho lubeho wostajicź a po starym bołharskim ludowym waschnju do domu jeho starscheju cźekny. Holzynej starschej pak pola žudnistwa wušud dozwischtaj, po kotrymž dyrbjesche žo jejne dźěcźo k nimaj wrócźicź. Holzu na polizajski komišariat dowjedźechu. Wobydlerstwo bě hižom wot 3 dnjow w njemčrje. Njedźelu žo ludowa cźrjóda, s něhdže 2000 wožobow wobstejaza, do polizajskeho komišariata dobu. Wojazy pak běchu žo mjes tym na pomoz sawołali. Woni ludowu cźrjódu wobstupichu a žebi žadachu, so by žo jim holza pschepodała. Město wotmolwy lud kamjenje do wojakow mjetasche a do nich s revolvrom tšělesche. Schtyrjo wojazy a pschipadnje pschitomny komandant divisije, general Dimitriew, žo sranichu. Na to wojazy najprjódzy žlepje tšělachu, a hdyž žo też hischcźe potom lud spjecźowasche, wótru salvu wotedachu. Wuskutk bě žałožny, 17 cźłowjekow morwych na městnje leżo wosta, 32 je žo cźežko sranichu. Psched khěžu generala Dimitriewa lud s cźornej khorhoju pschicźahny a jemu wokna wubi.

W zyłym kraju je sakrocźenje wojakow pschecźiwo ludej s wulkim pohórschkom. W Sofiji studentojo protestowansku shromadźisnu wotměchu, k kotrejž žo něhdže 2000 wožobow seńdže. W shromadźisnje postupanje knježerstwa a wójska s wótrymi žłowami sažudźowachu. Po shromadźisnje lud dwaj žmjertnaj nopaj na žerdźomaj njeżyzy po měsce cźahasche. Na městnje psched kralowym hrodom jěchu polizistojo lud sadžerżachu a jón skónczenje s pomozu zyłeje Sofijskeje garnisony rosehna. Posdźischo žo ludowe cźrjódy s nowa na drohach sběžachu. Jěchu mjecźe wuholowschi lud se schěrokej brjendu bijachu. Wschón wobkhad po drohach bě žo pschetorhnył. Lud žebi žada, so by ministerstwo wotstupiło.

Wopory Ruschcźuskich wojakow žu žo s njeżměrnym pschewodom khowale. Ruschcźuski metropolit, bywschi minister Panajodow a druhe wožoby mějachu cźělne rěcźe, pschi cźimž postupanje wyschnoscźe a wojakow krucźe sažudźachu. Knježerstwo je wschitich sastojnikow, kotsiž žu satšělennych k rowu pschewodźeli, khostanja dla pschežadźiło a wjele gymnasiastow se schulow wusamkło. Tychle krutych naprawow dla je lud hłuboko roshorjeny.

Wopyty knježerjow w Konstantinoplu.

Bołharskeho krala Ferdinanda na jeho pucźowanju do Konstantinopla tsjo ministerjo a 48 sastojnikow a wyschkow pschewodźi. Turkowske wotpóžłanzstwo jemu póndźelu rano hacź k sastanischcźu Balaeski nopschecźo pojědże. Po bołharskim kralu žerbski kral Pětr sultana wopyta. Sserbske knježerstwowe nowiny pišaja, so je žo mjes Turkowskej a Sserbiju dospołne dowěrjenje a wutrobne pschecźelstwo dozpěło, kotrež wuras s pucźowanjom krala Pětra do Konstantinopla dostanje.

Wopytaj bołharskeho a žerbskeho krala w Ruskej

něktrym awstrisko-němskim nowinam njemčr cźini. Wo pucźowanju balkanskeju žłowjanskeju kralow k ruskemu zarej hrožazy strach pschecźiwo Awstriskej widža. Ruske nowiny „Nowoje Wrjemje“ na to wotmolwja: „Awstriske knježerstwo Rusku winuje, so na Balkanje měr kasy, tola žama wužadowaze pschihoty cźini. Požcźonka dweju milijonow, kotrež finanzny minister Bilinski sa wójsko žada, je pschikryta nowa wójnska požcźonka, a wuherski finanzny minister runje w Barlinje wo podobnej požcźonzy 120 milijonow krónow wujednawa. Ani wopyty žerbskeho ministra Milanowicza, ani krala Pětra njemóže bojosch wo měr sbudźicź. Mjes Sslowjanami njejžu kažerjo měra. Wójnske wotmyślenja žo runje tam potajeja, hdźež žu sa annexiju Boßnije a Herzegowiny dźěkali.

Židowski sjězd w Peterburgu.

Wutoru je žo w Peterburgu pod pschedžydstwom „ruskeho Rotschilda“, barona Günzburga, sjězd židowskich wotpóžłanzow wotměł, kotryž je s pokracźowanjom podobneho sjězda, kotryž je žo psched schtwórcź lětom we Wilnje wotměł. Na sjězdže ma žo wo židowskich naboženskich wězach wuradźecź, pschi cźimž budźa žo też politiske wobstejnosce rospominacź. Ministerstwowy pschedžyda Stolypin njeje niz jenož rad dowolnosch k wotbywanju tajkeho sjězda dał, ale je też poručził, so ma žo jeho wobdźělnikam wschědny pjenjes w tej žamej wyżokosczi, kaž žobustawam dumy wupłacźicźi Ale to njeje hischcźe wscho. Židowszy wotpóžłanzy maja też po želesnizach darmotnu jězbu do Peterburga a wróczo sa žebje, sa žwoju žwójbu, haj žamo sa žwojich žłužobnikow.

Tu žo židzi njemóža wobcźežowacź, so jim ruske knježerstwo napschecźo njepschińdže. Knježerstwu wo to dže, so by pschecźa židowskeho luda pósnało, kotrehoż w Ruskej wjazy dyžli pjecź milijonow bydli.

Kuß platu.

(Pokracźowanje.)

„Ow Božo, Božo! Tajkele njesboże! Schtó je žej wo nim tole myślił! Ty wbohe, njewinowate dźěcźo, nětkole masch myto sa žwoju dowěru!“

Knjeni Najnowa, Hanina cźeta, wschě mozy shnbiwschi a bjes myžli žo na prěni bližschi stoł swjese. Wona bě runje s wukhoda domoj pschischła, bjes dycha, bjes myžli, symne kapy pota na cźole mějo. —

„Hana, daj mi kusk wody pózrjecź, teje siraschneje wězy hischcźe wopschimnycź njemózu!“

Hana bě pschi prěnich žłowach žwojeje cźety dźěko s rukow spuschcźiła, bě bleda a wot jeje žłowow hacź nanajhłubscho pschejata k starej knjeni khwataka a nětkole po žadany napoj dóńdże.

„Nochžesch mi prajicź, wo cźo žo jedna?“ wona tak směromnje kaž mózno, žo woprascha, hdyž bě rosbudźena cźeta žo sažo hrabała. „Ty žy tak jara myžle shubiła, so žo boju hrósbne wězy žłyschecź.“

„Haj, pschezo žo na to jeno pschihotuj, moje wbohe dźěcźo. K wobžarowanju je žo nješchto žurowe stało, nješchto, schtoż twoje žiwjenje do zyle druheho kónza sawrócźa. Ow, Hana, to je nješchto jara žurowe!“

„Cźeta, ty mje cźwilujesch!“

„Ach, dźěcźo, kajke žłowa dyrbju nabracź, so bych tebi tu hrósbnu wěz na kedźbu bjerjo sdźělił.“

„Duž powjedaj, bjese wscheho dźiwanja, jenož žamy podawk.“

„Nó, dha poßłuchaj, ale bjeŕ žo hromadu. Młodeho barona s Dżerżowa žu, mějo jara sprawny a nusowaty podhlad nanamordarstwa, sajeli.“

Hana ani njesakschikny, ani do womory njepudże, kaž bě žej to stara knjeni myžlika. Ale blěda kaž marmor, bjes maka žo njehibajo, tu młoda, schwižna holza stejesche. Wobliczo bě sprostnjene, ani žika žo njehnu. Jeno jeje wocźi rěcźeschtej. Njeżměrny hněw a sazpěcźe žo s njeju žwětlesche. Skónczenje też jeje ert sažo žłowa namaka.

„To žu žej swěrili?“ Tak Hana, polna nadobneho hněwa, sawoła.

„Swěrili žej žu, na nusowaty podhlad žo sepjerdjo“, stara knjeni wotmolwi.

„Jeno słóscź abo njerosom je žej to mohł wumyślicź“, Hana sakitowasche, straschne rosbudźenje, kotrež bě ju pschewsałko, poduschejo. „Ow, ty wbohi cźłowjecźe! A ja dyrbju daloko wot tebje pschebywacź, njeżměm w hodźinje, w kotrejž mje najbóle trjebasch, pschi tebi bycź! Tola, njech też zyły žwět tebje hidźi, tebje do procha teptacź pyta — ja tebi wěrju, dżerżu k tebi! Ani jastwo, ani žmjercź naju dźělicź njeżmě!“

„Hana, je to mózno, takle žej ty wo nim myślisch, kiž je hańbu a sazpěcźe na žwoje mjeno, na žwojich pschecźelow, a też na tebje pschinjeżł! Ow, kak budża nětkole žycźecź, wschitzy cźi dobri pschecźeljo, kiž tebi nawoženju se žławnym mjenom ženje njeżu popscheli. „Mordarjowa njewjesta!“ tak budża tebi rěkacź, budżesch-li žo też dale hischcźe k njemu snacź.“

Po tutych hanjazych žłowach bě žo po měrje a myślach holzy stało, kotraž bě we žwojich najwyschschich cźuccźach ranjena. S wócźkom, s hněwom žapazym, psched staru cźetu stupi. „To žej ty swěrisch prajicź, cźeta? Njewěsch dha, so mohłe tute žłowa naju na pschezo rosdźělicź, njebych-li na twojej njeżměrnej luboscźi ke mni pschežewědcźena była?“

Wona s hłuboka wodychny. „Handrij mordaŕ njeje, cźeta; runje tak, kaž ty a ja niz. A je-li to njesboże měł, psches njerosom abo lohkomyślnosch druhich tajki podhlad na žebje sczahnycź, dyrbimy jeho wobžarowacź, niz pak saßudźecź, a nascha winowatosch je, žwěru k njemu stacź w hodźinje njesboża.“

„Ale wschitzy ludźo wěrja, so je winowaty“, stara knjeni wscha makomyślaza rjekny.

„Wschitzy ludźo!“ Hana žo na sazpěwaze waschnje pohibny. Stara knjeni bě se žwojej njesbožownej powjescźu prawje měła. Hižom nasajtra, hdyž běchu baronowe cźełko namakali, bě

ßudniſtwo wſchitke ßkužobniſtwo njeboczičzkeho wuſkuſchowako, a jich jenohlóßne wuprajenja, ſo běſchtaj nan a ßyn w pſchekorje žiwaj byłoj, ſo běſchtaj ßo huſto wadźiłoj, ſchtož bě w poßlednim cžaßu, woßebje też na dnju krótko do mordarſtwa najhórje było, pſchi cžimž bě ßo młody baron hacž k hroženju dał ſtorhnyčz: ſo ßo njeſboże ſtanje, ſbudźowachu ßylny podhlad. Woßebje bě wſchěm ſnate, ſo ſtary knjes do ženitwy ßwojeho ßyna ſ drje cžeſtnej, ale njeſamožitej njeſemjanſkej holzu nihdy njeſwoli a ſo móżeſchtaj młodaj cžłowjekaj, chzyſchtaj-li ßwój ſaměr dozpěčz, ßo jeno hiſchcže teho wot ßmjercže ſtareho knjeſa nadźijecz, to bě pſchezo pſchicžina k tukanju, ſo bě ßo ßyn we ßwojim hněwje, kiž njebě bjes winy, a we ßwojim roshorjenju k tej ſkóſcži ſtorhnyčz dał.

Hiſchcže druhe myßlicžki k temu pomhachu. Stary knjes bě pjecža ßwojemu ßynej ſ wuherbowanjom a ſ poklecžom hroſyk, njeby-li ßo jeho pſchecžam podwolił, a njeby-li ßo ßwojemu ſtawej pſchiměrjenje woženił. Spěſchna ßmjercz, ſ kotrejž by ßo wuwjedźenju tuteho hroženja ſadźěwało, móżeſche potajkim ßynej jeno wužitne bycz. To bě ſrudne ſpóſnacže, ale pſchepytowazy ßudnik njeßmědźiſche to na bok woſtajicz, cžim mjenje, dokelž hońtwjeſka tſělba, kotraž bě w Handrijowym dopokaſojomnym wobßedźeńſtwje była, mjes jeho druhimi brónjemi pobrachowaſche.

Handrij bě ßo ſ błukim wotrjeknjenjom do ßwojeho dóńta podał. Wón to ſa njewotwobroczomny ſcžěhwk ßwojeje roskory ſe ßwojim nanom pſchiwſa. Njebě wón měł jemu luboſcžiwſcho a bóle popuſchczujo napſcheczo pſchińcz, njebě wón dyrbjał wjazy popuſchczowazeje myßle a dołhoczakawoſcže ſ jeho brachami a pſchedßudkami měcz a ßwój ſaměr po puczu cžicheho, pomałeho dobywanja dozpěcz pytacz? Haj, to budźiſche jeho dźěſcžowſka winowatoſcz była.

Ssudniſke pſchepytowanje mjes tym dale dźěſche a pſchepytowazy ßudnik, kiž drje bě trochu pſchedſapojaty, bywaſche dźeń a bóle w tym měnjenju poßylnjowany, ſo je Handrij winowaty. To dźě bě tak jaßne kaž běły dźeń, ſo móżeſche ßyn jeno ſ nanowej ßmjercžu ßwój ſaměr dozpěcz. Nimo teho bě hižo ſ dołheho cžaßa ßem wſchitke cžoplíſche cžucže mjes woběmaj wuſtudło, jeli ſo bě ſ zyła woprawdže tu było.

Bě to potajkim tak jara k wěrje njepodobne, ſo bě ßyn, roshorjeny wot pſchedkhadźazeho wuſtupa, ſ nahłej żadoſcžu a ſ hněwom nahonjowany, k tamnemu njeſbožownemu njeſkutkej dał ſtorhnyčz? Bjes dwěla! Wobſtejenja pſchejara jaßnje rěcžachu a pſchicžiny podhlada ßo dźě ſjawnje kaž wojmidła rjecžaſa ſwjaſowachu, a to ſdaſche ßo ſa winu wobſkorženeho rěcžecz. Nimo teho dźě njebě tu też żaneho naſtorka, na druhu woßobu teho njeſkutka dla tukacz; runjež drje ſtary knjes njebě żaneho pſchecžela mjes ßwojimi podrożnikami měł, k tajkemu njeſkutkej tu żaneje pſchicžiny njebě. Jene jenicžke wuwſacže drje budźiſche placžiło, njebudźiſche-li tón, wo kotrehož jenicžkeho budźiſche ßo mohło jednacz, wěſcže w jaſtwje pſchebywał, pſchetož tamny, kotrehož bě ſtary baron pſched wjazy lětami dla kradnjenja dźiwiny wobſkorżił a kotryž bu teho dla k wjazyłětnemu khoſtanju na ßwobodźe wotßudżeny, bě pjecža w prěnich ſłobach ßo rocžił: ſo chze ßo na ſtarym baronu wjecžicz. Ale cžaß jeho khoſtanja bě hakle ſa pół lěta nimo, a duż na njeho njeběchu żane myßle.

Sdaſche ßo, ſo wobſkorżawaze pißmo ſ roſeſtajenymi dopokaſami a ſ nich ſcžěhowazymi wußudkami jaßnje a njewotpokaſujomnej winu wobſkorženeho wobkrucżeſche.

Młody pſchepytowazy ßudnik bě ſ tym błyſchczate wußwědczenje ßwojeho wótreho roſoma a ßwojeje khmanoſcže ßej wuſtajił. So jemu to cžeſcz pſchinjeße a ſo jeho powyſchenju na ſadźěwk njebudże ßej wón pſchi ßebi myßleſche a ßej pſchi tym dobrym wuhladże wjeßely ruzy rybowaſche.

Woprawdže ßo też ſdaſche, ſo bě wobſkórżba też druhich ßudniſkich knjeſow ſpokojiła a ſo jim hałe njedowoli, na winje wobſkorženeho dwělowacz. Wěz bu pſchißaznym pſchipokaſana a ſajaty bu w krutym ßamojaſtwje dźerżany, kotrehož hróſbna ßamota ßo ani ſ wopytom, ani ſ cžitanjom pſchikrótſchicz njeßmědźeſche. Też bě jemu ſakaſane, liſty pſchijimacz abo pißacz. Na podhladneho mordarſtwa dla njemóże a njeßmě ßo na żane waſchnje dźiwacz.

Podarmo bě Hana ſpytała dowolenje doſtacz, ſe ßlubjenym porěcžecz; prěni krócz běchu ju ſ wobżarowazymi ßkowami, potom pak, hdyż bě ſ nowa wo to proßyła, ſ krótka, ſkoro ſ twjerdoſcžu wotpokaſali.

Hkuboko ſrudżena a ſ khabłazymi krocželemi Hana ßudniſku khěżu wopuſchczi, hdżež běchu ju na tak ßurowe waſchnje wotpokaſali. Ow, ſchto dyrbjeſche tutón najbóle wobżarujomny cžłowjek w tejle ſtraſchnej ßamocže cžerpjecz, winowany najhórſcheje ſłóſcže, kotruż móże ßej jenoż niekhmanoſcz a njekniczomnoſcz wumyßlicz, ſłóſcže pſchecžiwo pſchinarodżenoſcži — morjenja nana. Ani někotre hubjene ßkowcžka ſ cžłowjekom, jemu dowěrnym a dowěrjazym, njebuchu jemu popſchate. Dżeń jako dżeń njeßměrne rosbudżenje a drje też ſadwělowanje do ßebje ßameho pożeracz, nikomu ßo njedowěrjecz, wſchitko, wſchitko do ßwojeje ßamßneje wutroby ſamkacz! Żaneho cžłowjeka cžopke dźělbranje, żaneho troſchta — niczo, niczo, khiba ßame hołe, próſdne ſcžěny wuſkeho jaſtwa, w najlěpſchim padże ſamkarjowe abo pſchepytowazeho ßudnikowe wobużne wobliczo; kóżdy wuras w nim jeno pokaſowaſche, ſo jeho wobkrucżenjam wo njewinowatoſcži njewěri. — Kajki woßud! —

(Pokracżowanje.)

Ze Serbow.

Z Budyſchina. (Butra ſ tołkanymi běrnami.) Sańdżenu ßobotu jena mèſchczanka na butrowych wikach jenej wjeßnej żonje pok khany butry wotkupi. Hdyż ßebi butru bliże wobhlada, ßo jej wona zyle cžiſta bycz njeſdaſche. Duż ju roskra a mało ßo njedźiwaſche, hdyż ſnutska njeje rostołkane běrny namaka. Polizija jebawu pſchedawarku do pſcheßkyſchenja wſa. Wona je ſ jeneje wßy pola Budyſchina.

— Tudomna katholſka woßada měſtno ſa nowe pohrjebniſchczo pyta. Liczba katholikow w Budyſchinje je ſtajnje pſchibjerała. Mikławſchſke pohrjebniſchczo teho dla wjazy njedoßaha.

— (Sserbſzy wucžerjo.) Mjes wucžomzami Budyſkeho krajnoſtawſkeho ſeminara, kotſiž ßu pſched dwěmaj njedźelomaj kandidatne pruhowanje wobſtali, ßu tſjo Sserbjo: kk. Senda ſe Sderje, Kahoda ſ Kubſchiz a Iſelt ſ Budyſchina.

— (Ssamomordarſtwo.) Sańdżeny pjatk je ßebi 41lětna dźěłacżerka Hapacżez w ßwojim wobydlenju w cžežkich myßlach ſ wobwěßnjenjom żiwjenje wſaka.

Towarſtwo ſtarych knjeſow ßerbſkeje ſtudowazeje młodźiny. Jutry běchu a ßerbſka ßrjeda lěta 1906. W ſalu Sserbſkeho Doma bě ßo nalětnja ſkhadźowanka ſeſchła, bohacże wopytana wot ſtudowazych a woßebje też wot pſchecželow ſtudowazych wobeju Łužizow. Se „ßławu!“ wſchitzy pſchihłoßowachu, ſtari kaž młodźi, jako jedyn knjes ſ hoſcži ßwoje ßkowa k ſhromadźiſnje rěcžane takle ſłónczi: „Nochzemy ßo, kiž ßmy tu ſhromadżeni, roſeńcz, khiba ſo ßmy prjedy ſakožili tajke towarſtwo ſtarych knjeſow ſtudowazeje młodźiny, jene towarſtwo, kotreż by na to dźiwało, ſo ßo njeby żadyn ßerbſki ſtudowazy ſa ßerbſki lub ſhubił, ſo njeby żane towarſtwo ſtudowazych Sserbow ſaßo ſpacz ſchło!“ — — Tola wſchitzy woteńdżechu a ßo roſeńdżechu, ſtari a młodźi, cži ſtari, kotrychž winowatoſcz bě a je, ßo ſtaracz ſa ßerbſku młodźinu. Niczo ßo njeſta, kaž tak huſto pola naß Sserbow. Sſkowow cžinimy mnoho! Skutkow huſto doſcz żanych! Khiba ſo je to też ſkutk, něſchto ſamjelczecz, mjelczecz wo něczim, tak ſo ßo njeſtanje! — —

Hłowna ſkhadźowanka — lěto ßo miny! — Lěta ſańdżechu! To jenicžke, ſchtož ßo ſta, bě, ſo ſtudowazy ſtarych knjeſow na něſchto raſow proſchachu, tola tajke towarſtwo ſakožicz. Sslubjene a pſchilubjene bu! — A dale też dźenża hiſchcže njejßmy!

Něſchto dnjow pſched Porſchiſkej ſkhadźowanku doſta hłowny ſtarſchi wot jeneho pſchecželа ſtudowazych liſt ſ napominanjom, ſo by w Budyſchinje a wokolinje ſa knjeſami pytał, kotſiž bychu tajke towarſtwo ſtarych knjeſow wutworili. — To bě wěſo njemóżna wěz, do ſkhadźowanki hiſchcže něſchto wuſkutkowacz, bě tola tuta ſkhadźowanka tak hižo pſchebohata na dźěle. Wyſche teho bě hłowny ſtarſchi pſcheßwědczeny, ſo ßo tak niczo njedozpěje; ſa to Sserbow derje doſcz ſnaje. To bu tehdom też wuprajene — a po towarſtwje bě. —

Tak pſchińdże nalětnja ſkhadźowanka 1909, na kotrejž podpißany ßwoju poßlednju rosprawu jako ſtudowazy poda — a ſ dobom też namjet, kotryž ſtudowazu młodźinu napomina, ſo by wona ßama ßo prózowała, ſo by ßo towarſtwo ſtarych knjeſow ſakożiło, a kotryž jej też ſ dobom pucz pokaſa, po kotrymž mohło to k tajkemu towarſtwu dóńcz. — Skhadźowanka namjet pſchija, kotryž bě powſchitkowneho pſchihłoßowanja namakał. — Hłowna ſkhadźowanka 1910 ſaßo wuradźowaſche, ſaßo wobſamkny, woßebity wubjerk powoła, — ale nalětnja ſkhadźowanka tu ſaßo je; ſchtož tu njeje, je towarſtwo;

Studowazy też wěſo niczo dale njemóża, hacž to wobſamknycz a ßo wo ſakożenje prózowacz; ſakożicz dyrbja tuto towarſtwo ſtari knjeża ßami. Jich wina je, ſo hiſchcže żaneho towarſtwa nimamy, kotreż ßu tola hižo pſched 4 lětami a mjes tym woſpjet ſa wulzy nuſne ſpósnali, kotreż ſakożicz ßu woſpjet ßlubili; — jich wina też

je, hdyž to abo tamne towarstwo sažo spacz pódźe, — žnadź, so njeby ženje wiazy wotuczyło, kotrež pak by, w swjasku se starymi knjesami, sa Sserbstwo tak sahorjenymi, pěkuje a pilnje dźěłako a skutkowało. — Abo njewjedźa woni, so je psched něschto lětami wubudźene towarstwo „Societas Slavica Budisinensis“ hižo sažo ras podrěmało; so njewužny, mamy žo studowazym žamym dźakowacz! Abo njeje žamo to psched krótkim hischcże tak žiwe towarstwo „Włada“ do stracha pschischło! Jich wina tež bě, jeli so žo mjes tym tón abo tamny žerbski studowazy sa žerbski lud shubi; wina wschěch to je, wožebje pak tych, kotsiž běchu jemu czi najbliżschi.

A sakožicz žo tajke towarstwo hodźi! A sakožicz žo dyrbi, było-li to hischcże wjazy sadźěwkow! — A to bórzy! —

Praji žo, so je žo namjet podpižaneho wopak srozymik. — ? —

Stako žo potajkim hischcże niczo njeje! A tola bu namjet na wubjerku, na hłownej shadźowanzy a w rosprawach wospjetowany ertnje, pižnje! — So by žo tola s najmjeńscha něschto hischcże stako, njech tež jeno kusk papjery podpižało, prjedy hacz žo studowaza mkodźina sažo na nalětnjej shadźowanzy shadźuje, wospjetuje žo tu s krótka smyšl spomnjeneho namjeta — wožebje žo tu hischcże ras tón pucz pokasa, po kotrymž mohli stari knježa, do kotrychž nětko podpižany tež žkuscha, po wschěm sdaczu lohzy k towarstwu dóńcz. (Pschirunaj Serbske Nowiny czižko 18, lětnik 1909.)

Studowazy maja a wobkhowaja wěso wulki nadawk, niz jeno pschi shadźowankach a žerbskich wjeczorach atd. shromadnje wustupowacz a žo pokasowacz, ale tež wot wožoby k wožobje listnje a rtnje bóle a bóle žo sesnawacz a spósnawacz a jedyn teho druheho, jene towarstwo to druhe k pilnemu dźěłu a k sahorjenosczi dobywacz. To je wulzy nusne a wažne, kaž móže to podpižany wobžwědczicz, kotryž dwěmaj towarstwomaj pschižkuschesche. — To žo stawa! to dyrbi žo dale a lěpje stawacz a to budźe žo czim lěpje stawacz, smějemy-li towarstwo starych knjesow. —

Naspomnjeny namjet podpižaneho praji, pokasawschi na to, so je žo powschitkownje pschipósnało, so je tajke towarstwo wulzy nusne: Towarstwo starych knjesow žerbskeje studowozeje mkodźiny měło žo wo to staracz, so bychu žo nam Sserbja na wyschschich schulach a universitach sdžerželi, njech žu w towarstwach sjednoczeni abo njech žu bjes towarstwoweho swjaska, bywajo jim se schkitom, s pomozu a s pohonjenjom. Ssmy dyrbjeli czasto doscz nashonicz, so Sserb, na wyschschu schulu pschischedschi, na Sserbow sabu, so zyle towarstwa sańdźechu, a so tak Sserbja, kotsiž běchu w nich podpjery a pohonjenja namakali, s wulkeho dźěła Sserbstwo Sserbstwo bycz dachu, abo hdyž jo zyle njesaczižnychu, tola potom posdźischo s dźiwnej žerbschczinu wustupowachu. — Tola, kak ma žo tajke towarstwo wutworicz? Mamy drje: „Towarstwo pomozy sa studowazych Sserbow“, a sa to žmy my studowazy wulzy dźakowni. Tola koho budźe czesczene „Towarstwo pomozy“ podpjerowacz, hdyž na schulach a universitach žanych Sserbow wjazy njebudźe, abo s najmjeńscha tajkich niz, kotsiž woprawdźe tež Sserbja žu? Njeby tu „Towarstwo pomozy“, kotrež žo sa to stara, so žerbske towarstwa na schulach dale wobsteja a dźěkaja, kotrež žo tež sa tych Sserbow stara, kotsiž na jenotliwych druhich schulach studuja, runje tak nusne było kaž towarstwo, kotrež s pjenjesami podpjera? — »Czesczene „Towarstwo pomozy sa studowazych Sserbow“ žo prošy, žebi nadawk, kotryž by tajke towarstwo starych knjesow mělo, pschižwojicz, a studowazym Sserbam k pomozy bycz se žlowom a se žrědkom!« —

A kak mělo tuto towarstwo nětko dźěłacz?! So žaneho noweho sałożicz njetrjebamy, wěmy. Wschako mamy: „Towarstwo pomozy sa studowazych Sserbow!“ Wschitzy stari knježa, kotrymž je kusk wo to czinicz, so bychmy doscz abo tola něschto žerbskich studowazych měli, žu wěso s jeho žobustawami; so jedyn, kotryž je hdy pomoz towarstwa wuživał, njeby s jeho žobustawom bycz chzył, na to žebi tola pola naš Sserbow s zyła myšlicz njetrjebamy! — Czesczene „Towarstwo pomozy sa studowazych Sserbow“ chzyło nětko se žwojeje žrjedźisny wožebity wubjerk wutworicz, do kotrehož s najmjeńscha jedyn stary knjes kóždeho studentskeho towarstwa žkuscha a tež jedyn abo dwaj staraj knjesaj sa žyrotki na wschelakich wyschschich schulach. Tutón wubjerk sawostawa stajnje psches žwojich jenotliwych žobustawow w najbliżschim swjasku se wschěmi towarstwami na schulach a s zyła se wschěmi žerbskimi studowazymi, a potom mjes žobu a tež s zyłym towarstwom jedna a postaja, schtoż mělo žo stacz, kak mělo žo tu a tam pomhacz. Kóždy žobustaw towarstwa je na to swjasany, tuto dźěło po mózności podpjeracz a swjask mjes towarstwom a studowazymi wobtwjerdźicz, wožebje starschi a pschiwusni studowazych —

To je jedyn pucz, k towarstwu dóńcz, kotrež by naschim studowazym woprawdźe k pomozy było. Dźimy jón! — Ma-li schto lěpscheho, wosjew jón hnydom, a podpižany budźe mjes prěnimi žobu, kotsiž jón spěchuja. — Duž swježelmy tola nalětnu shadźowanku s tajkim towarstwom a požylimy tak studowazu mkodźinu a žamych žo!

Karl Wyrgač.

— **Wjeżne wólbne towarstwo** dyrbi a budźe žo hibacz. Poměry žu nimo měry pschihódne. Samér wjeżneho wólbneho towarstwa žo w ludu pschezo bóle pschipósnawa. Lud žedźi rasnje sa sastupowanjom žwojich burskich a žerbskich prawow. Na koho dźě mamy dźiwacz?! Na nikoho! My žerbšzy buršzy ludźo žmy dospolnje njewotwižni. Schtoż nasche prawa w schuli nastupa, ma žo netko sjawne a sprawne žłowczko porěczecz. Schtoż naboźinu w schuli nastupa, ani pižmik žo pschikrótschicz njeżmě. To žu žadanja sa lud! Tymle žadanjom žerbskeho luda s tolmaczom ma wjeżne wólbne towarstwo bycz. Po jutrach jenu sjawnu ludowu shromadźisnu po druhej, a to jenoż w žerbskej rěczi, wotměwamy! Tak žebi lud žada a tak tež budźe. E. B . . t.

Se Zidowa. Tudomna dobrowólna wohnjowa wobora žo žrjedu wjeczor w restawraziji Oty Hilbjenza k pożlednej symskej shromadźisnje seńdźe, so by žwěrneho towarscha, gmejnskeho starscheho Adolfa Hilbenza, kotryž je 25lět woborje žwěrnje žłužił, poczescziła. Hejtman Mittelstraß jubilarej w mjenje towarschow drohotny stok sa pižanske blido pschepoda. Czestny hejtman Steglich jubilara, kotryž njebě sa 25 lět pschi žanym wohnju wuwostał, ke kotremuž bě wobora wuczahnyła, jako njewuspróznjeweho wobornika žławjesche. Gmejnski pschedstejicżer Frenzel žo jemu w mjenje gmejnskeho sarjadnistwa dźakowasche.

Se Zidowa. Nad samożenjom tudomneho pjekarja J. A. Mittaga je žo konkurs wotewrił.

S Delnjeje Kiny. Na tudomnych honach žu sańdźenu njedźelu jene jěsdne koło namakali, kotrež bě žo 9. měrza w Budyschinje kradnyło. Wono je žo jeho wobžedźerjej, wětnemu Wroblej, pschepodało.

S Hornjeje Hórki. Tudomny 36lětny dźěłacżer Bibaš njedźelu wjeczor strowy domoj pschińdźe. Nasajtra rano jeho se spanja wołachu, tola žo wón njewotwoła. Hdyž chzychu jeho s loża sczahnycz, pytnychu, so bě wón morwy. W nozy bě jeho Boża ruczka sajała.

S Hajniz. Czestne znamjo sa žwěrnoscz w dźěle je žo w pschadowni firmy Grützner a Faltisa dźěłazym magazinskemu sarjadnikej Quosdorfej, tepjerjej Henczży a pschelczži Kalauchez psches hamtskeho hejtmana dr. Pflugka pschepodało.

S Hajniz. W tudomnej pschadowni je pjatk dźěłaczerka Hana Koberlez do njesboża pschischła. Jenu žo czěrjazu pschasnu maschinu wutrěwajo wona s prawej ruku do njeje sajèdźe, tak so žo jej schtyri porsty rosmjeczechu.

S Budestez. Sa rosczazu liczbu schulskich dźěczi tudomne schulske twarjenje dawno wjazy njedožaha. Duž dyrbjesche žo pak nowa schula natwaricz, pak žo dotalna powjetschicz, pak žo schulska gmejna dźělicz. Psched dwěmaj měžazomaj žo rožžudźichu, schulsku gmejnu dźělicz a w Raschowje a Jitozach nowej schuli natwaricz. Tutemu wobsamknjenju pak sastupjerjo Kostow njepschihłožowachu, a teho dla žo wono wuwjesczi njehodźesche. Nětko je knježerstwo poruczilo, so ma schulska gmejna njedźělena wostacz, a so ma žo w Budestezach nětczischa schula pak powjetschicz, pak žo nowe schulske twarjenje natwaricz.

S Maleje Borschcże. Schtwórtk tydźenja wjeczor je žo tu jena njewobydlena, se žlomu kryta khěża, tudomnemu knježemu dworej žłuschaza, wotpalika.

S Khwacziz. Pożlednje pożedźenje naschcho žerbskeho towarstwa sańdźenu njedźelu tež nasch knjes farar Sarjeńk se žwojim wopytom počzescži, pschinjeżewschi nam bratrowski postrow naschich krajanow w Draždźanach se žerbskeho towarstwa „Czornobóh“. Narodne wědomnje mjes Sserbami na wžach w Sakskej mózne pschibjera. Do wschelakich žerbskich towarstwow žo wožebje žerbšzy mkodźenzoju s czrjódami czischcża. Tak žłyschachmy s dwejoch, tsjoch towarstwow; to je wěsce nowa a radostna powjesczi. Tež nasche towarstwo s drěmanja wotuczuje. Hižo mkode jutry wuhotujemy žwjedźeń, kiž smeje wobschěrny wobžah: dźiwadłowe pschedstajenja a to tsi mjeńsche kruchi, konzert s 10 czižkami. Pscheproschujemy na nasch žwjedźeń wschitkich lubych Sserbow a Sserbowki se snatej pschecželnosczu.

S Njeßwaczidła. W shromadźišnje ratarskeho towarstwa „Pšchi Čzornizy“, kotraž ßo ßrjedu w tudomnym knježim hoscźenzu wotbywasche, knjes profeßor dr. Gräša ſ Budyschina jako sastupjer hornjolužiskeho wokrjeßneho ratarskeho towarstwa nekotrym ßwernym cźeladnikam a dźełacźerjam, na knježim dworje we Wutołcźizach ßłużazym, myta se pschi sprawnymi ßłowami wudźeli, a to knježemu pohonczej a hejtmanej Janej Fraukenbergej sa 21lětne ßłużenje „posłoczanu ßłěbornu medaillu“, „cźeßne wopißmo“ hejtmanej Ernstej Nowakej sa 11lětne ßłużenje, „pschipósnawazy diplom“ dźełacźerjej Handrijej Mjelcźakej a jeho mandźelskej Mari Mjelcźakowej, dźełacźerjej Franzej Kotznerej sa 17lětne a jeho mandźelskej Mari Kotznerowej sa 16lětne dźełanje, a dale dźełacźerzy Mari Rjecźynej sa 17lětne dźełanje.

S Njeßwaczidła. Naschich lubych Sserbow w Njeßwaczidle a wokolnosczi chcemy na to dopomnicź, so ma nascha „Jutrniza“ tule njedźelu popołdnju w 4 hodź. mßacznu shromadźišnu. Pschińdźcze wschitzy, lubi ßerbsky bratsja. Cźesczene knježny proßymy, so bychu pschipołdnju w 2 hodź. do Komska na spěwanje pschischkte!

S Huski. Ssrjedu wjecźor wokoło 8 hodźin ſ brózne prjedawscheho Nitzschmannez hoscźenza woheń wudyri, kotrehoż pak ßo ſ cźaßom dohladachu, tak so bě mózno, jón bórsy salecź. Woheń je ßo pjecźa założił.

S Kamjeneje pola Rakez. Ssrjedu rano 1/2 3 hodźin nascha zyła wjeß na dobo w ßwětle płomjenjow stejesche. S brózne a tólnje kublerja Jana Rieńcźa bě woheń wudyrił, kotryż wobej twarjeni do procha a popjela pschewobroczi. Mużstwam Rakecźanskeje dobrowólneje a wjeßneje wohnjowoje wobory a Njeßwaczidliskeje dobrowólneje wohnjoweje wobory ßo poradźi, wupscheſtrjenju płomjenjow sadźěwacź. Njeßwaczidliska ßykawa je ßebi prěnje myto dobyła.

S Draždźan. Sańdźena njedźela bě sa naß Sserbow w zusbje njedźela wjeßela, dokelž ßo nam saßo w lubej macźernej rěcźi Boże ßłowo prědowasche. Mjes kemscherjemi kaž tež spowjednymi widźachmy nahladnu liczbu snatych, ßwěrnych lubowarjow tutych Božich ßłużbow. Prědowanje běsche knjes far. Sarjeńk ſ Khwacźiz na ßo wsał, spowjednu wucźbu pak k. far. Domaschka ſ Budesteź. Spowjednych bě 155 liczenych. Bóh sdźerź a žohnuj tón wußnywarski skutk mjes nami Sserbami w zusbje.

S Draždźan. Kral Bjedrich August je ßo schtwórtk rano se ßwojeho pucźowanja po adriatiskim morju do Draždźan wrócził.

S Jiłoz. Tudomny prjedawschi korczmar Hohlfeld je pschi twarje ßwojeje noweje khěže ßobotu do schkody pschischoł. Kamjenje ſ wosa dele kładźo jemu jedyn cźeźki kamjeń na nohu padźe a ju jemu skama.

S Kschischowa. Wutoru popołdnju w Zytowje powětrowy ballon, w kotrymž dwaj offizěraj a dwaj ziwilistaj ßedźeschtaj, k semi pschijědźe. Powětrojěsdni ßo na tudomnym knježim dworje hospodowachu, hacź ßo nasajtra na domojjěsbu podachu.

S Dźěwina. Nasch tudomny gmejniki pschedstejicźer je jako ßobustaw se schulskeho pschedstejicźerstwa khorowatosczje dla wustupił. Gmejna na jeho městno dweju druhcju wuswoli. Tele dny w Běłkowskich nowinach stejesche, so je korczmar Schöna w Dźěwinje jako ßobustaw schulskeho pschedstejicźerstwa wot krajneho radźicźela wobkruczeny. Tola tuta powjesćź je mylna, dokelž ßo take wobkruczenje Schönje njeje dało. Wjele bóle je ße postajiło, so dyrbi Scholta dale ßobustaw wostacź a w nusnych padach jeho ßudniski muż sastupicź.

S Trjebina pola Sslepeho. Sa nuczerja nascheje wot 1. haprleje tuteho lěta nowosałożeneje schule je knjezerstwo knjesa wucźerja Meya ſ Běłeho Khołmza postałało. Drje hischcźe žadyn schulski dom njesteji, a dyrbi ßo w tu khwilu schula na rejwanskej kubi wotměcź, ale je nadźija, so ßo tež schuliske twarjenje, kotrež budźe ſ pychu zukeje wßy, w běhu lěca natwari.

S Brěsowki pola Sslepeho. Wulke, dołholětne žadanje, kotrež je nascha wjeß měła, mjenujcź ßama ßwoju schulu wobßedźecź, ßo nětko skónczńje dopjelni. Wot kultußoweho ministerstwa w Barlinje je wukas dóschoł, so ma Lěsk, dotal do Dźěwina ßłuschazy, ßam ßwój schulski swjask sałożicź, mjes tym so Dźěwin a Brěsowka jedyn schulski swjask wostanjetaj, ale w Brěsowzy ßo nowa schula natwari, a to sa 80 dźěcźi.

S Krjebje. (Wschelake.) Njedźelu ßu ßo jako gmejnskaj sastupjerjej ſ nowa wuswolikoj kk. pjekarski mischtr Popik a Ernst Wojta. Na 6 lět staj ßo saßo wuswolikoj kk. kowarski mischtr Paul a pschekuz G. Urban. Knjes samkarski mischtr Geißler je wustupił.

Pónd̄zelu ßu Klaru Hoffmannez sa wucźerku sa ruczne dźěło sa tudomnu pjecźrjadownjatu ludowu schulu powołali. Wona je hižo ßrjedu ßwoje dźěło sapocźała, dokelž dyrbjesche prjedawscha wucźerka njejabzy ßwoju wucźbu pschetorhnycź.

Tudomnej dobrowólnej wohnjowej woborje ßu sastupjerjo ßykawoweho swjaska sa Krjebju, Czernik, Radschowk a Krjebjanski knježi dwór haschersku pomoz napołożili. Pjenjeżne wudawki ßo shromadnje płacźa. Wobliczenje ßo po twarjenjowym dawku stawa. Tudomna wohnjowa wobora je ßo 1906 sałoźiła a ma wschě žadanja spokojazu tłóczńu a zuzatu ßykawu. W tu khwilu ma wobora 16 paßiwnych a 89 aktiwnych praktiszy wuwucźenych ßobustawow.

(Snjesboźik.) Wumjeńkař Khrystof Bader chzyńsche ßo w holi jenemu schtomej, kotryż bě jeho pschichodny ßyn, bur Wicźas, ſ pomozu jeneho dźełacźerja puschcźik, wuwinycź. Pschi tym ßo wón psches jedyn pschěrowcźk tak njesboźownje cźißny, so ßebi dwójzy nohu slemi. Po wukasanju na pomoz sawołaneho lěkarja ßu snjesboženeho do Niscźanskeje hojerńje dowjesli.

S Muzakowa. Jena burowka ſ wokolnosczje mějesche waschnje, so doma ßwoje pjenjesy něhdźe khowasche, so bychu ßo jej njekradnyke. Cóndano bě 3 stohriwnowske papjery dostaka, kotrež do jeneje khowanki połoźi. Sa někotre dny sa pjenjesami pohladacź dźěsche, tola ßo njemózesche dopomnicź, hdźe bě je połoźiła. Wona ßo ſ tym směrowa, so je drje posdźischo namaka. Sswoje dźěło w domje cźinjo, wona do łožow nowu ßłamu naßka a staru ßłamu ßwinjom ßypny. Nasajtra sa ßerichcźakami hladajo ßo wona zyle rosžraneho portmaneja dohlada, w kotrymž bě stohriwnowske papjery khowała. Te wone wjazy njenamaka; pschetoż korczaki běchu je skmutale.

Přilopk.

* (Dla 5 pjenjeżkow do jastwa.) Dla rubjeżnistwa na drósy je Lipscźanski pschißaźny ßud 46lětneho dźełacźerja Schreibera ſ Möderaua, prósdnokhodźazeho, sadundaneho, hižo 25 krócź khostaneho cźłowjeka, k jastwu na 1 lěto 2 měßazaj saßudźił. Wón bě w nozy w rózowym dole salubowaneju, kotrež ßo tam wukhodźowaschtaj, sadźerźał a na mużskeho dźiwje sarejił: „Pjenjesy jow abo satźelu tebje!“ Mjes tym so žónska cźěkasche, satrascheny mużki pjenjeżnu mósceń wucźahny a jemu jedyn pjenjes da. S tym bě rubjeżnik spokojom, wón pak drje je ßo tola sjebany widźał, pytnywschi, so je jenoż 5 pjenjeżkow dostał. Na njesboże jeho nasajtra nadpadnjeny na drósy setka a jeho sajecź da. S wopředka spytawschi vrěcź, ßo wón wusna, měnjesche pak, so je to, schtoż je cźinił, maliczkosćź, a praji, so chze temu knjesej te 5 pjenjeżkow wróczicź. Ssud pak bě hinajscheho měnjenja a wobskorżeneho k jastwu na 1 lěto 2 měßazaj saßudźi.

* (Cźwilowarjo wojakow). Někotsi podoffizěrojo uianskeho regimenta w Dschotzu ßu ßo dla wjelekrócźneho krjudowanja wojakow do pschepytanja wsali. S nich je ßebi pjecźa serżant Kasper, kotryż je pjecźa wjazy dyżli 100 krjudowanjow skucźił, w pschepytanskim jastwje spytał żiwjenje wsacź, ßo sa lěßyzy wokna ßwojeje zelle powěßnywschi. Jeho pak ſ cźaßom wotrěsnychu, a prózowanje, jemu żiwjenje wróczecź, mějachu wuspěch. W bliżschim cźaßu budźa jeho a jeho ßobuwinikow ßudźicź.

* Kubler Modes w Ziegengrünje pola Zwikowa ßo ſ měchom žitom na ramjenju psches schpundowanje ßwojeje brózńjoweje kubje pschekama a na huno dele padnywschi ßo ßmjertnje srani.

* (40 cźłowjekow ßo tepiko.) Jena mała portugalska płachtata łódź, kotraž bě ſ wucźahowarjemi wusko wobßadźena, je ßo pola pschistawa Ilha de Pico potepiła. Wona bě schpatnje wuhotowana a hubjenje wjedźena. 23 muži je ßo wukhowało. Semju pod ßobu saczuwschi, woni pokni stróżelow do kupineho snutskowneho kraja cźěkachu.

* (Zadkawy podawk je ßo sańdźeny tydźeń w polizajskim arrescźe w Cźoplizach w połnóznych Czechach stał. Dźěło njemějazeho dźełacźerja Fichtnera, kotryż w tu khwilu w jastwje ßedźi, běchu prosscherstwa dla ſ jeho wóßom měßacźnym dźěsczom a jenej schtyri lětnej holczku na polizajstwo dowjedli. Hdyż bě wón ſ dźěsczomaj w arrescźe ßam, wón se sadwělowanjom a hněwom cźěschne dźěczo sa nohomaj shrabny a jo tsi krócź wo scźěnu morßny. Wón budźische tež druhe dźěczo morił, njebudźichu-li strażowazy polizistojo tschiki dźěsczow saßłyschawschi pschikhwatali a dźiwuchej njewobarali.

* (Mordarstwo se żarliwosczu.) W Norschachu w Schwajzarskej je jedyn 25 lětny Italski najprjedy ßwoju 18 lětnu lubu satźelił, potom je na drósy dweju ßobulubowarjow wotkałał a jeneho ſ njeju satźelił, druheho pak se schtyri kulkami sranił. Skónczńje ßo poradźi,

nadpadnika sajecź. Wobydleŕstwo je pschecźiwo Italskim jara rosshorjene; wone chzysche jateho lynchowacź.

* (Rubjeżny mordaŕ jako ßkužobniza jeneje wjeŕchowki.) W Peterburgu ßo w semjanskich kruhach wjele wo tym powjeda, so ßu w hrodże wjeŕchowki Olgi Z. jejnu ßkužobnizu sajeli. Wjeŕchowka bě ßebi ßkužobnizu s wubjernymi wopißmami pschistajika. Dźěło wuschikueje ßkužobnizy wscho to wobkrucźesche, schtoż ßo we wopißmach lubjesche. Wona bě krucźe mjelczita, kaž ßebi to ßkužba žadasche, a woßebje ßo wona na friśerowanje wustejesche. Hruba rěcź a njelepe hibanje noweje ßkužobnizy drje s wopŕědka wjeŕchowzy nadpadowachu, tola na tele male njedostatki wona dla jejnych wabjozych wubjernosczow njedźiwasche. Wjeŕchowka ßo teho dla mało njestróži a njesaßkapi, hdyž tele dny kriminalni policistojo do hroda pschińdźechu a ßebi žadachu, so by ßo jim wěsty Michal Lopkin wudał. Hacź runje ßo wjeŕchowka salubjesche, so tajkeho cźlowjeka w jejnym hrodże njeje, policistojo na ßwojej pschikasni wobstachu. Duž niczeho druheho njewubu, hacź wschitkim pschistajenym ßkužobnym nimo policistow hicź dacź. Mjes tym so ßo to sta, bě ßkužobniza składnosćź namakała, ßo w jenym kucźiku skhowacź. Policajski inspektor pak ju wußlědźi a prajizy: „To dźě je nasch muž", ju saja. Měnliwa ßkužobniza dyrbjesche ßo skónczńje wusnacź, so je wona Michal Lopkin, kotrehoż policija rubjeżneho mordarstwa dla pyta. So by ßo ßlědźenjam policije sminył, bě wón, dokelž ßo na poßkuženje pola knjeźich wustejesche, ßo jako ßkužobniza swoblekał a ßo pola wjeŕchowki pschistajił.

Wußudźenja.

Khostanska komora. S nowotwara Budyskeho papjernika bě lětża 18. februara hižom khostany 57létny murjeŕ Handrij Gotsch s Lomska dwaj zementowaj měchaj, jenu kopatku a wětotre klózka a kliny kradnył. Wospjetneho paduschstwa dla jeho k jastwu na 4 mě ßazy a k shubjenju cźeßnych prawow na 3 léta saßudźichu.

× Redaktor „Bautz. Tagebl." Woldemar Müller bě s dwěmaj nastawkomaj měschczańsku radu a prjedawschu sarjadowarku w měschczańskim hospitalu skschiwdźił. Müllera k 250 hriwnam pjenjeżneho khostanja saßudźichu.

Drjewowa awkzija.

Na **Sdersanskim** tachantskim hajnischim revěrje ma ßo **póndźelu 21. měrza** dopołdnja wot **9** hodźin
něhdże **30 rm. khójnowych schczépow,**
15 = twjerdych khójnowych kuluchow,
120 = mjehkich = =
35 khójnowych dolhich hromadow (płotowych ryhelow)
sa hnydom hotowe pjenjesy na pschesßadźowanje pschedawacź.
Shromadźisna w Sderjanskim knjeźim dworje.

Tachantske hajniske sarjadnistwo.

Drjewowa awkzija.

Na k **Bartilo-Nowowjeszańskemu** revěrej ßkuschazym hajnischim sahonje Dubrawje" pola Hornich Brußow ma ßo
póndźelu 21. měrza t. l. dopołdnja wot 9 hodźin
něhdże

195 mjehkich dolhich hromadow

na městnje ßamym s wuměnjenjemi na pschesßadźowanje pschedawacź.
Shromadźisna w Fischerez hosczenzu w Hornich Brußach.
W Barcźe w Sakskej, 12. měrza 1910.

Hajniske revěrske sarjadnistwo.
Aust.

Drjewowa awkzija.

Schtwórtk 31. měrza t. l. ma ßo **popołdnju** wot **3** hodźin w herbskej grychcźe w **Demjanach** na
Huscźanskim revěrje
w 6. hacź 14., 49. a 50. wotdźělenju sestajene drjewo na pschesßadźowanje pschedawacź jako:
100 krutych żerdźow, 10—13 cm delka tołstych,
170 rm mjehlich klumpachow,
2 = klumpachow,
10 = mjehlich repuchow.
Huscźanske hajnistwo, 14. měrza 1910.

O. Mendte.

Drjewowa awkzija.

Ssrjedu 30. měrza t. l. ma ßo dopołdnja wot 9 hodźin
w hoscźenzu w Hucźinje
scźěhowaze
na Maleschanskim hajnischim revěrje
we wotdźělenjach 6 a 7 w Hlinjanskej holi, 18—21 w Stróżanskej holi, 25 w Rudlach, 26 w Fleißizu sestajene drjewo na pschesßadźowanje pschedawacź, jako
205 krutych żerdźow, 8—15 cm delnjeje tołstoscze, hacź 13 m dołhich,
1 rm **twjerdych palnych schczépow,**
33 = **twjerdych palnych kuluchow,**
360 = **mjehkich = =**
53 = = **repuchow,**
40 = **twjerdeje walczíny,**
433 = **mjehkeje walczíny,**
146 = **khójnowych pjenkow.**

Hrabinske Schall-Riaucourske hajnistwo,
13. měrza 1910.

O. Mendte.

Dźak.

Hižo wot dźěcźatstwa běch na cźuwy khora, pscheð 3 létami bě moje strowje runjewon wobmyßlomne. Moje cźuwy běchu zyle sdrjene, stajnje mje hłowa bolesche, jěsćź ßo mi nochzysche, w delnim żiwocźe khora, njeporjadne a ßylne krwawjenje, żałoßne drjenje we wobliczu a jětsjenja we wuschomaj. Ja ßo jenoż hischcźe wokoło bruczach, ßym wjele wuplakała a chzych sadwělowacź. Tehdy ßo mi na sboże knjes

hojazy magnetisenr Thomas

w Budyschinje na ßukelnskej haßy 1a

poruczi, kotrehoż jednore lěkowanje mje dospołnje wustrowi. Wot kónza léta 1907 njemóżu niczeho dla wjazy skorżicź. Appetit, kaž wscho druhe, je dobre, a druhdy saßo jara napinawje dźělam. Dokelž nětko widżu, so je wuhojenje trajne, a so ßo khorosćź njewrócźa, ßo knjesej **Thomasej** s tutym sa jeho pomoz sprawnje dźakuju.

Tež mojeho ßyna je knjes **Thomas** tehdy s tsikróczńym wobkhadźenjom wot drjenja wuhojił.

Hdźežkuli ßo hodźi, knjesa Thomasa poruczam a ßym swólniwa, dalsche wukasacź.

W Budyschinje, 17. měrza 1910.

Hana Praßowa
na Wjeleczańskej drósy 17.

Ssylny trjebany **dźěcźaze wós** je na pschedań na jerjowej haßy 19 po 1 skhodźe.

Wowßnu a pschenicźnu
ßlomu
pschedawa **Kokuschky** w Trjebjeńzy.

Wós,

derje sdźeržany, je tunjo na pschedań w Trjebjeńzy cźißko 7.

Spěwarske,

ßerbske a němske,

ßonorje hižo po 2 a 3 hr. a woßebnje do cželazeje kože ßwjasane hižo po 6 hacž do 10 hr. ßu na pschedań

we wudawarni Serb. Nowin.

Mužaze — pacholaze — hólczaze wobleczenja.
Płóczliwe wobleczenja, blusy, hólczaze wobleczenja, żaletty ßa dżěczi a młode holzy, **kapesy, żonjaze** a **holczaze schórzuchi, schaty, khapy, kłobuki, mězy** atd.

ßa ßelenoschtwórtkowske dary jara dobytkne!

Hotowa drasta najwjetsche wjeßele cžini.

Pschi hłownym torhoschczu 9. **Ernst Jenke.** Pschi hłownym torhoschczu 9.

K dopomnjeczu

cžeßneho młodżenza
Jana Hermanna ſ Noweje Wßy pola Njeßwacžidła
njesapomniteho lubeho ßyna, bratra a pschecžela,
† 16. měrza 1909.

Hdyž zunja róžiczka ßo minje
We wótrym wětrje nasymskim,
Hdyž ßucha hałožka tež shinje
Pschi sahrimanju ßurowym,
Dha bě pschemjehka taßka róża,
Ta hałžka mějesche ßwój cžaß,
So druhe hałosy rosćž móża
A nowe róże kćěła saß.

Hdyž pak psched naschim wócžkom pa-
We kraßnym kćenju ßylny schtom, [da
Dha drje se srudźbu kóždy hlada,
Dha stejisch ſ wulkim stróżenjom.
Tón wichor, kiž tak móznje duje,
Tón błysk, kiž ſ taßkej hrosu dże,
Tež twoja duscha stysknje cžuje,
A wutrobu cži trjechi je.

Tak stejimy pschi twojim rowje,
Njesapomnity ßuno nasch, [wje,
Hdżež spisch we cžichim ßwjatym kho-
Hdżež lěto wotpocžink 'žno masch.
Duž spominamy dżenß na tebje
We srudobje a ſ luboscžu,
A stysknje proßymy sa ßebje
Wot Boha troscht sa srudobu.

O kajke naléczowe kćenje
Na tebi wjeß'le widżachmy,
Ty njeißy rosrudżił naß żenje,
Ty ßwěrny, cžeßny, wěrjazy.
Ty drohi pschecželo nasch młody
Tu na tebje pschez' spomnimy,
Tam hižom żnějesch wěcžne płody,
Hdżež pola Boha sbóżny ßy.

A twoje cžeßne pschewodżenje,
Te róże, palmy, króny wschě,
Te běchu sjawne wobßwědčenje,
Kak drobi ty nam wschitkim bě.
Tón spěw pschi kromje twojoh' rowa,
Te kraßne ßłowa předarja,
To wopomnimy dżenßa ſ nowa
A wschědnje, a cžaß żiwjenja.

Haj, kóżdy wjecžor, kóżde rano
Psched naschim wócžkom stejisch ty,
Ty lubowany drobi Jano,
A twoje ßłowa ßłuschimy.
A twoje cžeßne dopomnjecże
Je drohe kubło wutrobow, [dże
Dóńž naß tež dom nasch sbóżnik wje-
Do żiwjenja psches ßmjercž a row.

Ssy dobre běđżenje ßo běđżił
A wěry pucž ßy dobějak.
Nětk je tón Knjes cží krónu skicžił
A herbstwo ßwojich ßwjatych dak.
Ty sapomnjeny njeb'dżeich żenje
A bliski wostanjesch ty nam,
Hacž tam na sbóżne sjenocżenje,
Na saßowohladanje tam!

Młode

ßadowe schtomiki

pschedawa tunjo
ryczerkubło w Bóschizach.

Ssuscheny połcž, 4 porsty tołsty, pschi 5 punt. 90 pj., **ßusch. ßwinj. brjuch** pschi 3 p. 85 pj., **sülzu** 40 pj., **domjazu kołbaßa** 2. drużiny 60 pj. **łój** punt 50 pj. porucża
O. Pötschke na żitnej haßy.

Kedżbu!

Sa cžitanje kharaktera, wukładowanje dłóninych cžarow je snata frenologowa ßobotu 19., njedżelu 20. a póndżelu 21. měrza k ręcžam rano wot 9 hacž do wjecžor 10 hodż. w hoscženzu „skoteho ßkónza" w Budyschinje. **Kylingowa.**

Kubło cžißko 7 w **Dreczinje** je pscheměnjenja dla na pschedań:

Żiwnoscž cžo. 42 w **Bukezach** ſ maßivn. twarjenjemi a 40 kórz. pola a łuki je na pschedań.

Żiwnoscž 34 1/2 kórza wulka je semrjecża dla na pschedań. 14 kórzow wotnajateho pola móże ßo pschewsacž. Shonicž w Trupinje cžo. 11.

Żiwnoscž
cžo. 7 w **Pschiwczizach** se 14 kórzami pola a łuki je płacžisny hódno na pschedań.

Żiwnoscž
cžißko 18 w Cžornych Noßlizach je dla dżělenja herbstwa hnydom na pschedań. Dalsche je pola herbow shonicž.

Khěża
je ßadowej sahrodu cžo. 3 w Holeschowje pola Njeßwacžidła budże ßo **wutoru 22. měrza** dopołdnja w 9 hodżinach na pschesadżowanje pschedawacž. Dalsche pola gmejnsk. pschedstejicžerja.

Hólczez, kotryż chze
tyscherstwo
nawuknycž, móże do wucžby stupicž pola **Jana Rachliza** w Hodżiju.

Jutrnica,

serbske tow. za Njeswačidło a wokolinu,
ma njedżelu palmarum, to je 20. nalětnika, pop. w 4 hodż. pola Weberec swoju
měsačnu zhromadźiznu.
Wo prawje bohaty wopyt prosy **předsydstwo.**
Přispomnjenje: Česćene knjeżny maja w 2 hodż. we Łomsku pola Čechec spěwanje! Přińdźće, prosymy, zaso wšitcy.

Serb. tow. „Lipa" za Rakecy a wokoln.
změje, da-li Bóh, jutře njedźelu Palmarum popołdnju z dypkom 4 hodżin w Sokec hosćeńcu swoje
měsačne posedźenje.
Wšě lube sobustawy a hosći w bohatej ličbje wočakuje
předsydstwo.

Bukečanske serb. tow.
změje **třeći dżeń jutrow** pop. w 5 hodż. **posedźenje.**
Knjez wučeŕ Šěca z Rachlowa je přednošk dobroćiwje přilubił. — Dla wobzamknjenja lětušeho wuléta wo bohate wobdźělenje wutrobnje prosy
předsydstwo.

Sa ßwoju pschedawarnju kolonialnych tworow derje wotczehnjeneho hólza, ßyna sprawneju starscheju, jako **wuczobnika** pytamoj.
Ginzel & Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy.

Kowarſk. pomoznika
pyta **R. Bär** w Budyschinje
na Hoschiz haßy 5.

Bórsy k nastupjenju pytam
1 wuczobnika,
1 pomoznika.
Krawski mischtr **Aug. Pilak**
w Bukezach.

Kuchařki, stwinske a ßłużobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dżowki, holzy kßwinjom, wotroczkom, ßrěnkow, rólnych pohonczow, wolaßych a dżěłaczerske ßwójby pyta hnydom abo posdżischo pschistajerka **Görlichowa** na ßukelnskej haßy 1 na różku żitnych wikow w cžrijowni knjesa Heinr. Mohra.

W ratarſtwje naſhoniteho, po móżnoscži woženjeneho katholſkeho
pohonża
pschi darmotnym wobydlenju, tepjenju a běrnazym poln a msdże po wuczinjenju hnydom do ßłużby pyta twarski mischtr **Rocho**
w Ssernjanach p. Różanta
(pola Kamjenza w Salſkej).

Wuſtojni
murjerjo
ſ wulkej msdu ßo pschijimuja
w Banezach cžo. 6 pola Přeczez.

(K temu cžißłu pschiłoha.)

Pschiloha k czišku 12 Serbskich Nowin.

Sobotu 19. měrza 1910.

Placišny rěsneho skotu na Draždžanskich skotnych wikach.

14. měrza 1910.

Placišny po zentnarjach z hriwnach.

Skótne druhiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	Rěsna waha
Woły:	hr.	hr.
1. poknomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacz do 6 lět	39–42	75 78
awstriske	46–48	82–84
2. mlode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	35–38	71—74
3. žrěnjo pizowane mlode, derje pizowane starsche	30—34	66–70
4. ßnadnje pizowane lóždeje staroby	25–29	57—65
Jałojzy a krowy:		
1. poknomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	37—40	69 73
2. poknomjaßne, wukormjene krowy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacz do 7 lět	33 36	64 68
3. starsche, wukormjene krowy a ßnadnje wuwite mlódsche krowy a jałojzy	29—32	60—63
4. žrěnjo pißowane krowy a jałojzy	25—28	55—59
5. ßnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	46—53
Byki:		
1. poknomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	38–41	68—72
2. žrěnjo pizowane, mlódsche a derje pizowane starsche	34—37	64—67
3. ßnadnje pizowane	30—33	60—63
Čželata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	54 57	84—87
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	50—53	80—83
3. ßnadnje wuwite wot zyza	45—49	75—79
Swinje:		
1. poknomjaßne lěpschich raßow a jich schischiženjow w starobje hacz do 1¼ léta	53—55	70 71
2. mjaßne	50—52	67—69
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	46—49	63—66

Placišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:	W Budyschinje. 12. měrza 1910. wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np.	W Lubiju. 17. měrza 1910. wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np.
Pschenża	bela	—	—	—	—	11	—	11	20
"	žołta	—	—	—	—	10	50	10	90
" nowa		10	60	10	85				
Rožka		—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa		7	38	7	65	7	40	7	50
Jećmjeń		7	30	7	80	6	70	7	70
Wows nowy	50 kilogr.	7	80	8	20	7	60	7	80
Hróch		12	50	15	—	12	50	13	—
Woka		10	—	11	—	—	—	—	—
Jahły		15	50	17	—	16	—	17	—
Hejduschka		17	50	18	—	20	—	22	—
Běrny		2	—	2	50	2	20	2	40
Butra 1 kilogr.		2	60	2	80	2	60	2	80
Pšeńczna muka 50 "		11	—	20	25	19	—	20	—
Rjana muka 50 "		9	—	12	50	13	—	14	—
Ssyno 50 "		4	50	4	75	4	50	5	—
Ssłoma 100 "		5	—	5	16	4	17	5	35
Prošata 1116 schtuk, schtuka		15	—	30	—	—	—	—	—
Pšeńczne wotruby	50 kilogr.	—	—	6	—	6	20	6	40
Rjane wotruby		—	—	5	75	6	40	6	75
Pšeńczny gris		—		6	50	—	—	—	—
Rjany gris		—		6	75	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (bela) wot — hr. — np. hacz — hr. — np., pschenża (žołta) wot 10 hr. 50 np. hacz 10 hr. 85 np., rožka wot 7 hr. 40 np. hacz 7 hr. 65 np., jećmjeń wot 7 hr. 50 np. hacz 7 hr. 75 np., wows wot 7 hr. 80 np. hacz 8 hr. — np.

W Budyschinje płaćeńe: kórz pschenicy (bela) po 170 puntach — hr. — np. hacz — hr. — np., žołta — hr. — np. hacz — hr. — np., nowa: 18 hr. 2 np. hacz 18 hr. 78 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hacz — hr. — np., nowa: 11 hr. 80 np. hacz 12 hr. 16 np., kórz jećmjenja po 140 puntach 10 hr. 22 np. hacz 11 hr. 34 np.

Wiczne placišny w Kamjenicy.

17. měrza 1910.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 40 np. hacz 7 hr. 60 np., pschenża wot 10 hr. 60 np. hacz 10 hr. 75 np., jećmjeń wot 7 hr. 30 np. hacz 8 hr. — np., wowß wot 7 hr. 50 np. hacz 8 hr. — np., jahły wot 16 hr. — np. hacz 17 hr. — np. hróch 15 hr. — np., ßyne 5 hr. 50 np., běrny 2 hr. 50 np., ßłoma (100 kilogr.) 5 hr. — np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr 70 np. hacz 2 hr. 90 np.

Wjedro w Londonze 18. měrza: Rjane.

Cyrkwinske powjesće.

W Michałskej zyrkwi smje njedźelu Palmarum rano w 7 hodź. farat Räda žerbsku spowjednu rěč, ½9 hodź. budże konfirmazija žerbskich a ½11 hodź. němskich paćerskich dźěći. — Tydźeńske sastojnske dźěła smje farat Räda.

Seleny schtwórtk dopołdnja w 8 hodźinach budże žerbska spowjedź, spowjednu rěč smje duchowny Tischer.

Čžichi pjatk smje duchowny Tischer žerbsku spowjednu rěč, ½9 hodź. farat Räda žerbske a w 10 hodź. němske předowanje.

Křćeni

W Michałskej zyrkwi: Richard Jurij, Jana Augusta Małcharja, pohonca w Ssmolizach, ß. — Rudolf Max, Jana Khorle Horna, khěžerja a murjerja w Sslonej Borschczi, ß.

Zemrjeli:

W Michałskej wotdźe: 10. měrza: Hana Kmochowa, bywscha khěžkatka a dźěłaćerka s Luha, 82 l. 12 d. — Max Erwin, Khorle Augusta Khristofa, fabrikarja w Dobruschi, ß., 10 l. 10 m. 10 d. — 13. Martha Helena, njemandź. dź. pod hrodom, 3 m 9 d. — 15. Emma Schubertez, Jana Ryschki, žukelnika pod hrodom, mandźetska, 62 l. 5 m. 20 d.

Zyrkwinske powjesće s Hodźija.

Njedźelu Palmarum budże rano we 8 hodź. konfirmazija němskich a w 10 hodź. žerbskich paćerskich dźěći.

Seleny schtwórtk budze rano ½9 žerbska spowjedź a ½10 hodź. žerbske kemschenje.

Čžichi pjatk smje rano ½8 hodźin farat Kschižan němsku spowjednu wucžbu, ½9 hodź. duchowny Voigt němske a ¾10 hodź. žerbske předowanje. — Popołdnju w 3 hodź. budże žerbska liturgiska Boża žłužba.

Zyrkwinske powjesće s Budestez.

Njedźelu Palmarum smje rano w 7 hodźinach duchowny Bójž žerbsku spowjedź, dopołd. w 8 hodź. konfirmaziju žerbskich a ¾10 hodź. farat Domaschka konfirmaziju němskich paćerskich dźěći. — Pšched zyrkwinymi durjemi žo kollekta sa ludowu knihownju sběra.

Seleny schtwórtk smje duchowny Bójž rano w 8 hodź. žerbsku a farat Domaschka dopołd. ½10 hodź. němsku spowjedź.

Čžichi pjatk smje farat Domaschka rano w 7 hodź. žerbsku spowjedź, dopołdnja w 8 hodź, žerbske a ½10 hodź. němske předowanje.

Torty

tykanzy,

baby a mjedowe póprjanzy

jako

najrjeńschi kmótšazy dar

s kóždym žo žadazym napižmom a najlěpscheho žłoda po wschěch płaćišnach.

Konditornja Lehmanna

Naukoweho naßl. na žerbskej haßy.

Skasanki na wšy žo žwědomicze a najlěpje wobstaraju.

Otto Heber na žerbskej haßy 9

porucza žwój wulki sklad

wobucża

po njeßměrnje tunich płaćišnach bjes schkórničžkowych tydźenjowadarow.

Kóždy tež najmjeńschi pospyt je s dobytkom.

Proschu žebi płaćišny we wukładnym woknje wobhladacź.

Dobre wuwjedźenje wuporjedźenjow.

Njepschetrjechenу dobytk

poskiczeja nasche

jutrowne schkórnje

ſa žónſke a mužſkich

we wubjernych družinach a formach

6.75 kóždy por **8.25.**

Někotre ſta porow **hólczazych** a **holczazych ſchkórniczkow, czornych** a **brunych** po njeßměrnje tunich płaczisnach. :: :: :: ::

Nichtó njeſkomdź tole poſkiczenje.

Zhorjelska črijowa předawarńja

A. Jacobsohn

w Budyſchinje na bohatej haßy 7.

Kóžde wuporjedźenje ßo pſchijimuje.

Emil Wehrle

na jerjowej haßy 7.

Derje ßedźaze koſchle

tunje ↓ **derje ßedźaze.**

Módroczíſchczowe nowoſcze.

Sahrodniſtwo

ßadarſkeje a ſahrodniſkeje ſchule w Budyſchinje w Sakſkej

ma

ßadowe ſchtomiki najlěpſcheje hódnoſcze, k powſchitkownemu płodźenju :: poručene, wotedacź.

Wyßoke ſchtomiki ßo ſ hromadami plahuja. :: ::

Niſke ſchtomiki. **Kerkoſte ſchtomiki.**

Sapiß płaczisnow a družinow darmo!

Najwjetſcha klobukowa pſchedawarńja

w Budyſchinje.

Wſchě nalětnje nowoſcze

kłobukow a mězow

ſa mužſkich a hólzow

ßu doſchle a we wulkim wubjerku na ſkładze.

Hugo Lehmann

w Budyſchinje na bohatej haßy 22

pódla hoſczenza winoweje kicze.

Hižo wot 25 lět

pſchedawam na **Budyſkich wikach**

ßymjenja ſa nalětni a lěczny wußyw

wot firmy **J. C. Schmidta** w Erfurtu, kněžorſkeho a kralowſkeho podawarja, ßo mi ſczelaze, woßebje wot tejele firmy plahowane **runklizowe ßymjo** (woßebitoſcź), kotrež tole lěto woßebje derje ſkhadźa.

Teho dla ßwojim czeſczenym wotebjerarjam wſchě ßymjenja w dobrej ſkhadźazej tworje poručam:

runklizowe, Eckendorfſke žołte a czerwjene hobrſkowalzojte, Lutyjeczanſke a Oberndorfſke žołte Mammutſke ßymjo, najwjetſchu czerwjenu **pizowanſku zokrownu rěpu,** dołhu běłu.

Kałowe ßymjo, Erfurtſkeho ſaźneho, Barlinſkeho ßrěnjoſaźneho, hollandſkeho czěmnoczerwjeneho, póſdneho, Zitawſkeho hobrſkeho a ßerbſkeho burſkeho kała, běłeho kała a Winnigſtetterſkeho, kónczojteho Braunſchweigſkeho a woprawneho czěſkeho hłubateho kała.

Wulki wubjerk ßymjenja, karottow, morcheje, pizowanſkeje morcheje, bunow, gurkow atd.

Woßebitoſcź: Erfurtſke kwětkowe ßymjenja w 10 pjenjezkatych pakczikach ſ wukaſanjom k plahowanju.

Wulki wubjerk **Drażdźanſkeje zyble k ßadźenju.**

Woßebje poručam wot hollandſkich plahowarjow ßo doſtawaze kwětkowe kulki gladiolow, begoniow, lilijow, tuberroſow atd.

Moje ſtejiſchczo je hižo wot 25 lět na mjaßowym torhoſchczu.

Jan Bjedrich, ßymjenjowa pſchedawarńja

w **Kołwaſy** pola Pomorz.

Franz Marſchner

czaßnikat w Budyſchinje

na bohatej haßy 9

wój ſkład **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczaſow** k dobroczinjwemu wobkedźbowanju poručа.

Hódna twora. **Pißomne rukowanje.** **Tunje płaczisny.**

Dr. C. Roeberowy
plestr pschе podklócze
wicze, drjenje 1 schț. 50 np. je ßo tyßaz krócź wupruhowaț.
Germania drogownja
na bohatej haßy.

Pißomne wuczinjenja
liseziny, testamenty, próstwowne pißma atd. nastajeja, **hypothekske pjenjesy a kupowanje a pschedawanje leżomnoscżow**
saradżujetaj
J. a E. Koban pschi żitnych wikach. czo. 4, telefon 675.
— Rěczimoj też ßerbski. —

Kóslaze koże,
howjase koże,
czelaze koże,
wowcze koże,
sajecze, kaniklaze,
tkhórjaze, kunjaze,
kocze koże,
po najwyschschich płaczisnach kupuje
Heinrich Lange
pschi ßerbsko-katholskej zyrkwi a pschi żitnych wikach 11

Deskowe twory,
łaty,
hranite drjewo,
płotowe ryhele,
scżinowe plecżenje,
asfaltowu a tšěschnu papu
tunjo pschedawa twarski mischtr
Zimmermann naßlědnik
M. Hentschka, twarski mischtr
na Moltkowej drosy 23.

Jutrowne
tity
we wulkim wubjerku a
torty a ff. pjecżwa
porucża
Lehmanez kontitornja
(Naukowy naßlědnik)
na ßerbskej haßy 18. Telef. 118.

Serbske blido
kóżdu wutoru w 5 hodżinach.
Wschitzy dobri Sserbja ßu witani.

Pißarnja
ßa kupne, hypothekske, dismembrazisle, testamentske a ßawostajenstwowe wězy je wot nětka na
Moltkowej drósy czo. 1
po 1 schodże, hosczenz Gambrinus.
Max Frenzel.

Walterowa lěkowarnja
w Budyschinje pschi nowych hrjebjach 3.

Lěkowanje ßa żónske a mużskich wschědny dżeń rano wot ½9 hodżin hacź wieczor do 8 hodżin. Njedżelu rano wot 8 hacź do 12 hodżin. 2. ßwjaty dżeń samknjene.

W kóżdym dnjowym cżaßu dawaja ßo **kaschczowe** a **podżělne parne kupjele** abo **parne pokrjepjenje, elektriske polne** abo **podżělne kupjele,** poßledniſche też ſ módrym a czerwjenym elektriſkim schtyrizellowſkim wobßwětlenjom, **kupjele we wanjach a ßedżo,** faradiſke, galvaniſke, a **wotmĕnjazy prud** (woßebje ſa wutrobine a nerwowe cżerpjenje jara ſkutkowaze), **horzopowětrowe, wuhliczнate, mórſko, Staßfurtſke, Newogenſke ßelowe, schwablowe, jehlinowe ſawalenje.** Dale **ſawalenje do duboweje ſkory, łuha ſchmrĕkoweje ſkory, torfoweho extrakta, kupanje nohow, rukow** a **delnjeho żiwota w torfje, ſawalenje w ſango** atd. **Thure-Brandtowa maßaża** pschi cżerpjenjach delnjeho żiwota, **ruczna** a **vibraziſko-elektriſka maßaża.**

Lĕkuju łajkżkuliż akutne a chroniſke khoroſcże krucze po naturſkim hojenju.

Rĕczne hodżiny rano wot 9 hacź 12 a popołdnju wot 2 hacź 6 hodżin. Njedżelu jenoż dopołdnja wot 8 hacź 10 hodżin. — Wopyty też na wßy.

Prospekty darmo. Telefon cżißło 577.

Reinhold Walter, wuſtojny naturſkeho hojenja.
Emma Walterowa, wotdżělenje ſa żonjaze cżerpjenje.

Otto Preuss
mĕjeczel **Khorla König**
na żitnej haßy 4. w Budyschinje na żitnej haßy 4.
Najmodniſche, ßamodżĕłane
mużaze a hólczaze wobleczenja
paletoty, ſportiſke jupy, kholowy ſa kolojĕdnych, ßwětłe a pißane lazy, woßebne **kholowy,** każ też **dżĕłaczerſke kholowy** ſ zwjerna, koże a manchestra.

Dżĕczaze wobleczenja
wot najjednoriſcheho hacź do najwoßebniſcheho po wurjadnje tunich płaczisnach.

Żonjazych żakettow
hobrſki ſkład wudżeržuju.
Krótke a też dołhe **żaketty,** cżorne a pißane wurjadnje tunjo. Swětłe pißane **paletoty** hižo po 5 a 6 mk. hacź do najwoßebniſchich.

Najwjetſchi wubjerk
ßerbſkich a němſkich
ſpĕwarſkich
w jednorych a woßebnych ſwjaſkach,
po ſnatych tunich płaczisnach porucża
J. Nowak, na ſmutskownej lawſkej haßy 8.
— Telefon 136. —

Brodowſka haptyka

na hoſchiz haßy 21
Kaſchel, katarrh, dybawoſcz
ßo ſpĕſchnje połóżeja
ſ thymuſinom
Blescha po 75 np.
1 hr. 40 np.

24 hodżin
żiwjenja ßu jenoż hiſchcże jenemu kurjazemu woku ſpożczene pschi nałożenju
Käppelinſkeje ßmjercże
:: kurjazych wokow ::
w tyſach po 60 np. jenoż woprawne
w krónſkej drogowni
Arna Käppela
na ſeminarſkej haßy 8.
— Telefon 676. —
Njecziſchczi, ſkutkuje wĕſcże.

Piſtolije, teſchingi, revolwry, pólver, wſchĕ drużiny munizije
we wulkim wubjerku
po tunich płaczisnach porucża
J. G. Klingst naßlĕd.
w Budyſchinje
na bohatej haßy 6.

Liebſch,
ßudniſki aktuar ſw. ßłużby
pschi nowych hrjebjach 5
pißarnja ſa kupowanſke, hypothekſke, dismembraziſke, testamentſke a ſawoſtajenſtwowe wězy atd.
Rĕczi ßerbſki.
— Telefon cżißło 177. —
Pſchehßadżowanje leżomnoſcżow.

Dobru **lanu muczku**
porucża
Khorla Kahrowe.

Eckendorfſke runklizowe ßymjo,
dobru
pſchenczmu muku,
kołbaßowu
hejduſchku,
rajß a nudle
porucża
Khorla Kahrowe
pschi żitnych wikach.

Po tunich płaczišnach poručam swój derje wuhotowany skład
ff. domjazych, kuchińskich a hospodatskich wězow, lakowanych a njelakowanych, blachowych lampow, latarnjow, zylindrow a sužokow, platow, płokanskich wanjow, bowow, myjnych stejakow, zimanskich maschinow, kupanskich wanjow, želesne pónoje a hornzy, hospodatske waki, nože, widliczki, ižizy, nožowe korbiki, khosejowe młyny, khosejowe khany, khosejowe a zokrowe tyče, rybowanske maschiny, mjažornubaze maschiny, mjažowe mjezki, schczětki, serschczowe mjeczawy, zentrifugowe schczětki atd.

Moritz Schulz, klampnatski mischtr : : : : :
pschi serbskich hrjebjach 10.
— Wuporjedženja. —

Ad. Rämsch nažl. w Budyschinje
(mějeczel **Max Kirschner**)

pschi butrowych wikach 1 **telefon čišło 415**

porucza swoje daloko a schěroko znate

palenzy a likeury.

Roseßłanje w čwizach a bleschach.
Proschu sebi płaczišnowy sapiš žadacz.

Woprawdzity Brockmannowy

pizowanski kalk

znamjenjow A a B

kaž tež **złone kuluschki** k lisanju po fabrikskich płaczišnach.

Emil Dietrich w Lětonju.

Najlěpsche mjažojuschkowe polimki, złódne warjenja, wubjerne juschki ko ruče a tunio pschihotuja s Magaiowymi juschkowymi kuskami

Stajnje czerstwe dostacz pola
Arthura Wendlera, kolonialne khlamy
na Bismarckskej drósy 10.

Jězdzene wosy!

jako: 3 wschelake kuče, hontwinski wós, lohka polschäsa s pschikryjliwym kósłom, dog-cart, coupé atd.

Nowe samojězdzaki, hontwinske wosy, kryte sadniki, dog-carty atd., Landawske kuče, landaulety, vis-a-vis-schäsy a polschäsy jara płaczišny hódno poručza

wosowa fabrika N. Galla naslědn.
Schrötera a Ficklera w Budyschinje.

Pistne khartki czischczi spěschnje a tunjo **Ssmolerjez knihiczischczerńja.**

Wobhladanje bjes kupjenja dowolene.

Th. A. Wällnitz naslědnik

w Budyschinje
9 na sukelnskej haży 9.

Najtuńsche kupowanske žórło
za
njewjesczinske wuhotowanje
a
jednotliwe meble
solidneho a modneho dźěła.

Sprawne poskužењe.
Pschi hotowych pjenjesach rabatt.
Ssamsna pólstrowatnja.

Broschu, na mjeno a chěžiny čo. ledźowacz.

Płaczišny hódne a czrijowe tworv.

Firma Pawoł Kristeller wubjerk czrijow jenoz dzerzazeho wudźěła, se zaneje strony tež niz pschibližnje doždhnjeny, poskicza. ::

Dźěczaze czrije s kože a filza
1 mk., 90 np., 60 np., 40 np.

Dźěczaze schulske schkórnje
s konjazeje kože, jara krute
wulkosću 31/35 po **3.75,** 27/30 po **3.25,** 25/26 **2.80.**

Dźeczaze boxcalsowe, boxkožane a chevreauxske schulske schkórnje
modneje formy, wulkosće 31/35 po **5.50** a **5 mk.,**
27/30 po **4.50,** 25/26 **4 mk.**

Mužaze, žonjaze a konfirmazijske schkórnje
s lakowanej kapu a bjes njeje, modneje formy
hižo po **8 mk., 7.50, 6.50** a **5 mk.**

Mužaze czehnite schnórowanske a so sapinaze schkórnje
jara krute, s hosdźikowanej póduschu po **4 mk. 50 pj.**

Pacholaze schkórnje
krute, s hosdźikowanej póduschu, wulkosću 36/39 po **4 mk.**

! Proschu, zebi wupoložene czrije s płaczišnami w mojich wukładnych woknach wobhladacz. !

Pawoł Kristeller

Telefon 168. **na bohatej haży 29.** Telefon 168.
Wuporjedženja so pschijimuja. — Skasanje po měrje.

Magnum bonum

jědzne běrny,
zentnar po 2 mk. 30 np. do domu wosy
knježi dwór w Malšezach.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smolerˇ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 13. | Sobotu 26. měrca 1910. | Lětnik 69.

Sa jutrowniczku.

Khrystuß je stanył! Duž khwalobne psalmy
Se rtom a wutrobu sanoschujcźe;
Kóždy sćel Sbóžnikej dźakowne palmy,
So mamy psches njeho wujednanje;
Sa nasche hrěchi wón we ßmjercźi poby,
Slemi móz ßmjercźe a žiwjenje doby.

Khrystuß je stanył! O póßelstwo kraßne,
Nóz bu precz, ranje je saßwitako;
Jutrowne ßlónzo nam seskhadźa jaßne,
Srudoby, skórźby nětk wostajmy ßo;
Do njebja we wěrje duscha njech hlada,
Psches Khrysta kćěje tam prawdosćz a hnada.

Khrystuß je stanył! Tak Sbóžnikej spěwa
Stwórba też s naleczom wotucźazym;
Ty pak chzesch mjelczecź, hdźež wschitko tu kćěwa,
Myßlam ßo podawacź pokhmurjenym?
Poßkuchaj tola, kak k jutram ßo swoni,
Dha ßo cźi pokoj, trosćht do dusche roni.

Khrystuß je stanył! Njech staroscź naß tyschi,
Kamjeń ßo lěha nam na wutrobu!
Wumóžnik sdychnjeńcźka nasche wschě ßłyschi,
Póscźele po nozy jutrowniczku:
Staroscźe kamjeń wón s wutroby wali,
So bychmy w dowěrje krucźischo stali.

Khrystuß je stanył! Nětk ßobu s nim postań
S hłubiny hrěcha a njeprawdoscźe;
Sa nim krocź, we nowym žiwjenju wostań,
Stary běh tebi njech prósdny row je.
Jeli=so s Khrystußom we ßwětle khodźisch,
Dha ßo s nim junu tam we njebju wodźisch.

Khrystuß je stanył! Duž njeboj ßo rowa,
Komorku twoju wón wußwjecził je;
Cźěło ßo do njeje na khwilu khowa:
Junu ßu jutry, hdźež sbudźi wón cźe.
Potom s nim pójdźesch do kraßnoscźe raja,
We kotrymž Salemske palmy ßo haja!

K. A. Fiedler.

Swětne podawki.

Schěra pólna uniforma w němskim wójsku

je ßo s khěžorowym kabinetskim wukasom pschikasała. Sa honjerjow a tšělzow je ßo schěroselene ßukno postajiło. Offizěrojo ßmědźa w měrje nětcźischce cźěmnomódre cźapki hacź do 1. oktobra 1913 a dotalne ßuknje hacź do 1. oktobra 1915 wotnoßycź.

Strajk pjekarjow w połodnischej Němskej.

W połodnischej Němskej ßebi pjekarśzy pomozniźy s najmjeńscha sa 10 abo 14 dnjow jedyn wotpocźowanski dźeń žadaju. Dokelž ßo w Frankfurcźe mischtrjo temu sarjekowachu, ßu pomozniźy jenohłóßnje wobsamkli, strajkowacź. Něhdźe 1000 pjekarskich pomoznikow a dźěłacźerjow je w Frankfurcźe dźěłacź pschestało. W Karlsruhe je 200 pjekarskich pomoznikow dźěło skožiło.

W Frankfurcźe ßu w nozy strajkowarjo kary s pjecźwom powróćili a pjekarskich wucźobnikow s jěsdnych kołow storhali a nabili. Do jeneje pjekarńnje ßo strajkowarjo w nozy nuts dobycź spytachu. Pjekarski mischtr ßo s revolvrom wobarasche a dweju pjekarskeju pomoznikow srani. Jedyn druhi mischtr, kotrehož klamy běchu strajkowarjo wobstupili, wohnjowu woboru na pomoz sawoła. W dwěmaj drohomaj pjekarskim mischtram wokna wubichu. Polizija je něktorych strajkowarjow sajała.

Němski khěžorstwowy kanzlet w Romje.

Khěžorstwowy kanzler s Bethmann=Hollweg je w Romje najprjedy italskeho krala a ministra swonkownych naležnoscźow wopytał. Nasajtra je wón w vatikanje s bamžom a s bamžowym statnym sekretarom, kardinalom Merryom de Valom, rosrěcźenje měł. We woběmaj rosrěcźenjomaj ßo wschě pschedležaze praschenja rospomnichu a ßo dospołna pschesjenoscź dozpi. Bamž a kardinal Merry de Val ßo s nim s wurasom najwjetscheho spokojenja jako najlěpschej pscheczelaj roszohnowaschtaj.

Skandal we wuherskim krajnym ßejmje.

Lěta dołho ßo hižo awstrisći khěžor s Madźarami bědźi. Tucźi chzedźa Wuherśku po móžnoscźi njewotwißnu wot khěžora a Awstriskeje scźinicź. Dokelž khěžor s prjedawschimi wuherskimi ministerstwami njemóžesche k žanej pschesjenoscźi dońcź, bě wón hrabi Khuenej porucził, nowe ministerstwo sestajecź. Temule ministerstwu je ßo wuherski ßejm hnydom pschi jeho stworjenju pschecźiwjał. Khěžor ßo teho dla rosßudźi, ßejm rospuschcźicź. Ssejm pak měješche rospuschcźenje sa njesakońske a spyta jemu sadźěwacź. W poßedźenju, w kotrymž ßo rospuschcźenje ßejma pschipowjedźi, je k najwjetschej herjekańzy a k pukam doschło. Prjedawschi justizny minister Polonyj na hrabju Khuena s pjascźomaj hrožo sawoła: „Wy hłupe ßwinjo, ßłuschecźe do bludnizy!“ Druhi wołachu: „Lamarjo sakonja won!

Sarażćże jeho!“ Najnjehorniſche wudma rejo a ſelo ꝥobuſtawy radikalneje ſtrony k ꝥydkam miniſtrow cžerjachu. Sapóßkanz Zacharias hrabi Khuenej dulu papjery a potom cžežke ſakonjowe knihi do hkowy cžißny. W tym ꝥamym wokomiku krej ſ miniſtroweho wobliczа bežeſche. Hnydom na to do njeho cžežki moßaſny tintowy nopach ſlecži a jemu cžoko ſrani. S dobom ꝥo bronſowy pjerowy dżerżak cžißny, kotryż jemu na lewym lizu ranu nadyri. Miniſterſtwowemu pſchedꝥydże ꝥo krej pſches cžoko a lizy puſoleſche.

Na to ꝥo woprawny bombardement pſchecžiwo ꝥydkam miniſtrow ſapocža. Do nich ꝥo knihe, mapy, tintowe nopachi a druhe wežy funkachu. Rataſki miniſter hrabja Bela Serenyj hrabju Khuena wobja, ſo by jeho pſched bombardementom ſchkitak. Na dobo ꝥo też wón ſatorhny a ꝥebi ſ ruku ſa cžoko pſchimny. Też jeho cžoko ꝥylnje krwawjeſche. Cžežki tintowy nopach bě jeho wyſche praweho wóczka trjechik. S dobom jeho nječhtó ſ linealom do wobliczа dyri. Też mnoſy ſapóßkanzy ꝥo ſ wokolołětazymi pſchedmjetami trjechichu a ꝥo ſ tintu polachu. Skónczńje ꝥo poradži, wohroženych miniſtrow ſ cžiſchcženży wukhowacž a w miniſtrowej ſtwje ſwobalicž.

Wopyt ꝥerbſkeho krala Pětra w Peterburgu.

Krala Pětra ꝥu pſchi khežorſkim dworje runje każ mjes ruſkim ludom na wurjadnje pſchecželne waſchnje witali. Pſchi cžeßnej hoſcžinje w Zarſkim Sſelu zar Miklawſch a kral Pětr ſ pſchipitkom krutoſcž ſtareho ruſko-ꝥerbſkeho pſchecželſtwa ꝥkawjeſchtaj. Kral Pětr woßebje wuſběhny, ſo móże wón do ꝥwojeje domiſny wjeßeku powjeſcž ꝥobu pſchinjeſcž, ſo móże ꝥo Sſerbija na pſchecželſtwo mózneje Ruſkeje dowěrjecž a ꝥo na nju ſepjeracž.

Peterburgſke nowiny ſtrowjachu krala Pětra jara ſympatiſzy jako wjerćha prěnjeho ꝥlowjanſkeho ſtróżiſchcża na Balkanje, jako wnuka Cžorneho Jurja, wußwobodżerja Sſerbije ſ turkowſkeho pſchaha, kotryż je do Ruſkeje pſchijěł, ꝥo ſa bratrſku pomoz podżakowacž.

Kral Pětr njeje ſ zuſobnikom w Ruſkej. Wón tam pſchebywaſche, hdyż ꝥo pod knjejſtwom ꝥerbſkich wjerchow Obrenowiczow ſe Sſerbije wuhna. Ruſke wojeriſke kruhi ꝥebi jeho woßebje teho dla waża, dokelż je wón w němſko-franzowſkej wójnje na franzowſkej ſtronje, nětcžiſchich ſwjaſkarjow Ruſkeje, wojował a też teho dla, ſo je w lěcže 1876 pod pſchijatym mjenom wójwody Pětra Měrkowicža boßniſkich ſběžkarjow nawjedował. Rußojo jeho też teho dla lubuja, ſo je Ruſkej ſtajnje ꝥwěrnje pſchiwißował a to woßebje pſchi lonſchich wójniſkich ſchmatanzach.

Hołk w ruſkej dumje.

Do wſchěch europiſkich ꝥejmow je njeměrny duch ſajěł. Też w khežorſtwowej dumje je k wulkej herjekańzy doſchło. Hdyż ſapóßkanz ſ prawizy Puriſchkewicž ruſkim univerſitam porokowaſche, ſo w nich njekaſanſke ſkażenje knježi, jedyn ſozialdemokratiſki ſapóßkanz na Puriſchkewicža ſawoła: „Sſlěpzo!“ Na to njewopißomny hołk naſta. Dotalny duminy pſchedꝥyda Chomjakow je tuteho podawka dla pſchedꝥydſtwo ſkożił. Na jeho měſtno ꝥu wjednika liberalneje ſtrony Guczkowa wuſwolili.

Generalny ſtrajk w Filadelfiji ꝥo njeporadżił.

Wulki dżěl dżěłacžerjow, kotſiż běchu ꝥo k generalnemu ſtrajkej w Filadelfiji pſchiſamkli, je ꝥo ſaßo k dżěłu wrócził. Mjes tym pak ſaßo druhi wulki ſtrajk hroſy. Tepjerjo lokomotiwow we wſchěch ſjednoczenych ſtatach połnózneje Ameriki chzedża ꝥwoje dżěło ſaſtajicž, jeli ſo ꝥo jich żadanja njedopjelnja.

Ruſka ꝥwoje wojeriſke mozy w raniſchej Aſiiſkej poßylnja.

Po woſſewjenju w knjeżeriſtwowych nowinach ꝥo w Blagoweſchczenſku, Nikolſko-Uſkuriſkim a w ſaſtaniſchczu Mandżuriji wojeriſka wobßadka na połdra armeekorpſa poßylni. Pódla teho ꝥo na tychle měſtnach wſcha potrjeba ſa wojeriſke wósniſtwo ſhromadżi. Skónczńje je knjeżeriſtwo poruczilo, ſo ma ꝥo druha kolija na ꝥibirſkej żeleſnizy natwaricž, a ſo budże ꝥebi kódżſtwowe miniſterſtwo wot dumy 8,937,786 rublow żadacž.

Pſcheměnjenje na abeſſiniſkim tróńje.

Abeſſinſki negus (khežor) Menelik mrěje. Njeſpokojni wjedniży ſchoaſkich ſplahow ꝥu ꝥo ſeſchli a ꝥo roſſbudżili, khežorku Taitu ſ knjeżeriſkich dżěłow wuſamknycž. Miniſtram ꝥu dali pſchißahacž, ſo wolu mrějazeho khežora wuwjedu. Wójſkowi wjedniży, kotrychż bě khežorka wotꝥadżika, dyrbja ꝥo ſaßo do ꝥwojich měſtnow poſtajicž. Wſchitzy hkownikojo ꝥu nowemu khežorej ꝥwěrnoſcž pſchißahali.

Krwawny podawk w Omarſkej moſcheji w Jeruſalemje.

Někotſi amerikanſzy pucžowarjo ſ pſchewodom ſtražnika amerikanſkeho konſulata Omarſku moſcheju wopytachu. Jedyn mohamedanſki putnik ſ Aſphaniſtana, kotryż ꝥo w moſcheji modleſche, ꝥo roshněwa na to, ſo ꝥo njewěriwzy wótſje rosrěcžowachu, w ꝥwjatnizy ſ cžrijemi khodżachu, haj tam ꝥamo fotografowachu. Wón ꝥo ſe ſtražnikom do rěcžow da, do kotrychż ꝥo też pucžowarjo měſchachu. Na to mohamedan ꝥwój revolwer wucžahny a ſchtyri kulki ſ njeho wutſěli Jena kulka Amerikanzy Parkerowej do wóczka ſleczi, kotrež hnydom wuběża. Jena druha amerikanſka knjeni ꝥo na noſy ſrani. Wobej hnydom do hoſpitala dowjedżechu. Tſělza ꝥu ſajeli.

Kuß platu.

(Pokracžowanje.)

Pſchißażny ꝥud bě ꝥwoje poßedżenje ſapocžał, jednanje wo naſpomnjenym padże bě na dżeńßniſchi dżeń poſtajene.

Statny rěcžnik pocža winy wobſkórżby roskładowacž. Wobſkorżeny nětkole, każ hižom prjedy, winowanje, ſo je ſkóſcž wobeſchoł, jako mylenje ꝥudniſtwa pſchedſtajowaſche, a prějeſche, ſo je tón ſkutk wobeſchoł.

Na to ꝥwědkow pſcheßkyſchowachu.

Jich wuprajenja běchu ꝥamßne, kajkeż w pſchedpſcheßkyſchowanju. Woni woſpjetowachu, ſo běſchtaj nan a ꝥyn w roskorje żiwaj byłoj, ſo bě mjes nimaj ſjawne njepſchecželſtwo, kotrež bě woßebje ſ teho naſtało, ſo ꝥo ſtary knjes wobaraſche, do żeńtwy ꝥwojeho ꝥyna ſ njerunoródnej żónſkej ſwolicž. So bě ꝥo tehodla ꝥyn zyle donuſowany roshórcžik, kotremuż ſniczenje najrjeńſcheje nadżije zykeho żiwjenja hrożeſche, to mějachu ſa pſchicžinu njeſbożowneho, hróſbneho njeſkutka. K temu też hiſchcże licžachu to, ſo jena ſ młodeho baronowych hońtwinſkich tſělbow pobrachowaſche. Hdże wona bě, wo tym, po měnjenju ꝥudnikow, wón wěry hódne wujaßnjenje dacž njemóżeſche.

Wobſkorżeny drje wudawaſche, ſo bě po tamnym poßlednim ſwadżenju myßle měł, na hońtwu hicž, ſo pak bě potom ꝥwoje wotmyßlenje pſcheměnił, a ſo bě tſělbu w hońtwinſkej khežy hacž do ꝥwojeho wróczenja ſ wopyta pola ꝥwojeje njewjeſty, ke kotremuż bě ꝥo tehdom roſſbudżił, ſkhował, ſo pak je potom, ꝥyſchawſchi wo njeſbożu, ꝥej druhi pucž wuſwolił, ſo ꝥej na tſělbu ſ zyła wjazy njeje pomyßlił, to ꝥo tola lědma ſchto druhe bycž ſdaſche, khiba pſchekkadżena wurěcž, ſo by ꝥo pobrachowanje wežy hódne bycž ſdało. Tuto prěcže a pſchewobroczenje podawkow, kotrež ꝥo, każ wobſkórżbnik a ꝥudniży ſ dobrych pſchicžinow měnjachu, dale wjazy ſ winami wujaßnjowacž njetrjebaſche, bě jeno na to khmane, ſo ꝥo pſchecžiwo njeroskatemu nanomordarjej hiſchcże bóle roshorjachu.

Żelnoſcžiwemu hrěſchnikej drje budżichu rady wołóżaze wobſtejnoſcże pſchizpěli, ale dokelż wobſtajnje prějeſche, ſo by jeno ſcžěhwki krwawneho njeſkutka wot ꝥebje wotwobrocził, teho dla njeběchu ſwólniwi, ſ nim miliſcho wobkhadżecž, każ to ſtatny rěcžnik w dlějſchej rěcži wukożeſche. Wón wot pſchißażnych żadaſche, ſo bychu dżiwajo na to, ſo bě wina wobſkorżeneho ſ wuprajenjemi ꝥwědkow nade wſchitkón dwěl ſwěſcžena, ꝥłowcžko „winowaty“ bjeſe wſchěch wołóżazych wobſtejnoſcżow wuprajili. „Pſchetoż“, wón hiſchcże dopraji, ꝥwoje żadanje ſeßylnjejo, „tu je ꝥo ſkóſcž ſtała, kiż nima ꝥwojeho runjecža! Ssyn je ꝥwojeho nana ſatſělił — ſa khribjetom, jako falſchny mordař, hdyż ꝥo teho njebocžiczki njenadżijeſche. Kajli by to kónz wſako, hdy bychmy pſchi tak wótſje do njebeß wołazym njeſkutku nochzyli wſchitku khutnoſcž ſakonja nakożicž? Tu, hdżež tajkale ſkóſcž najßwjecžiſche ſwjaſki ꝥwójby wohanja, we ꝥwójbje, kotraż do najprěnich zykeho kraja ꝥkuſcha, tu je kóſcž dwójzy cžežka. Muż, kiż je narodże a wukubłanju tak wyßoko poſtajeny, njeßměł ꝥo ſ tajkej ſkóſcžu wohańbicž. Tu ꝥo żada, ſo ꝥo ſkóſcž ſ nahkoſcžu pożadoſcże njeſamokwja. Sdżěłanoſcž, kotruż bě doſtał, dyrbjeſche jeho powuczicž, ſo by ꝥwoje nakhilnoſcże wobknjezał a ſo by nochzył ſaměra ꝥwojich pſchecžow ſ njeſkutkom dozpěcž.

Tehodla ꝥej wot knjeſow pſchißażnych khutnje żadam, ſo ꝥo ſ wopacžnje nałożenej ꝥobuželnoſcžu njebychu k wołóżazym wobſtejnoſcżam pohnuwacž dali, ale ſo bychu połne ꝥkowo „winowaty“ na nanomordarja wuprajili.“

Ani ſwuka njeprajo běchu wſchitzy pſchitomni na rěcž ſtatneho rěcžnika ꝥłuchali. Syma wſchěch wobèhowaſche, dżiwajo na to, ſchto by měła bliżſcha hodżina pſchinjeſcž.

Něſchto wokomikow ſtatny rěcžnik nimo hicž daſche, prjedy hacž ꝥwoje praſchenja pſchißażnikam pſchedpołoži; ſdaſche ꝥo, ſo chzyſche hiſchcże kóżdemu woßebje doſwuk ꝥwojich ꝥkowow ſacžucž dacž. Potom ſ wótrym, roſymliwym kłoßom ſapocža:

„Je wobſkorżeny Handrij ſ Dżeržowa winowaty, ſo je ßwojeho nana, barona ſ Dżeržowa, ſ wutſělom ſ pſcheckładżenjom morił?

Dale: Je wobſkorżeny tutón ſkutk w rosbudżenju wuwjedł, bjes teho, ſo by mordarſtwo ßej prjedy pſchiprawił?

S tſecża: Maja ßo wobſkorżenemu wolóżaze wobſtejnoſcże pſchizpěcż?“

Pſchißażni łubju wopuſchczichu, ſo bychu ßo ke khutnemu rosßudżenju wotßalili.

Też Handrija ſ Dżeržowa wotwjedżechu; jeho wobliczo bě ßmiercż blěde a wón ßo njewěſcże dżerżeſche. Jeho ſwonkowny napohlad ſkerje ſa njeho dyżli pſchecżiwo njemu rěcżeſche. Schtó chżyſche wjedżecż, cżeho dla bě tak blědy, tak roshnuty, każ bě to jemu ſ wocżow, ſ kóżdeho pohiba wobliczа widżeć? Pſchiczina teho móżeſche bycż ſke ßwědomnje, bojoſcż, do ſprawneho khoſtanja ſaßudżeny bycż, ale też bjesnadżijnoſcż, ſo mohł hdy ßwoju njewinowatoſcż dopokaſacż.

Pſchißażni běchu dowuradżili. Pomaku, wotměrjenje krocżo, ſaßo ſ wuradżowarnje ſtupachu a ßo na ßwoje měſtno ßydachu. Też wobſkorżeny bě ſaßo ßo wrócżił, pſchewodżany, każ prjedy, wot dweju poliziſtow.

Sswjatocżna, ſe żanym pohibom pſchetorhnjena cżiſchina po zyłej doſpołnje połnej łubi knjeżeſche.

Wſchitzy pſchitomni na wußudk pſchißażnych ſ napjatoſcżu cżakachu. Nětkole pſchedſtajeny pſchißażnych rosprawjecż pocża: „Na prěnje praſchenje: Je wobſkorżeny, Handrij ſ Dżeržowa, winowaty, ſo je ßwojeho nana morił? „Haj!“ —

Na druhe praſchenje: Je wobſkorżeny tón ſkutk ſ rosbudżenoſcżu wuwjedł, mordarſtwo ßej prjedy njerosmyßliwſchi? pſchißażni „ně“ wußudżichu.“

Kunje chżyſche pſchedſtajeny pſchißażnych na tſecże a poßlednje praſchenje wotmolwicż, tu naſta mylenje, ſ cżimż ßo zyłe jednanje hinak wobrocżi.

* * *

We ßwojim powjedańcżku dyrbimy ßo nětkole wo něſchto njedżel do ſady wrócżicż. Hdyż bě ßo Hana tehdom, hdyż bě podarmo ſpytała, dowolenje k rosmołwje ſe ßwojim ßlubjenym doſtacż, domoj wrócżiła, bě ßwojej cżecże prajiła: „Na nětkotre dny wotpucżuju; proſchu, luba cżeta, nochżeſch mi trochu pomhacż, trěbne wěży hromadu ſklaſcż? Ja ßama ßym tak jara pſchejata, ſo prjedy nuſnje něſchto hodżinow měra trjebam.“

„Ale ſchto maſch to myßle, hdże chżeſch?“

„Ty wěſch, ſo je ßudniſki radżicżel Mudrak w Barlinje mojeho nanowy dobry pſchecżel był. Jemu chżu ſadwělowany pad pſchednjeſcż, wón mi ßwojeje rady a pomozy njeſapowě.“

„Ach, dżěcżo, ty chżeſch do Barlina, ßama a w tejle naležnoſcżi? — Ja běch tak wjeßeła, ſo hacż dotal tebje njejßu do teje wěży ßobu nutsſcżahnyli a tebje njejßu do pſcheßkyſchowanja wſali. A nětkole chżeſch ßo ty bjesdżak ßama do tejele ßuroweje wěży tykacż; hižom wotmyßlenje, ſajateho wopytacż, mam ſa njepſchihódne. Derje, ſo ßu cżi to ſapowjeli.“

„Derje ty to rěkaſch, hdżeż ßo wo wboheho jateho, njewinoteho jedna? A njepſchihódne? Schto dżiwa njeſboże na towarſtwowe ſakonje, jemu placżitej jeno jenicżzży hnucże ßamßneje wutroby a ßwědomnje.“

„To hižom widżu“, ſtara knjeni wotmolwi, „ty ßej tuteho noweho wotmyßlenja wurěcżecż njedaſch, duż, ſchtoż je podarmo, ani poſpytacż nochżu, ale chżu cżi radſcho twoje wěży na pucż hromadu ſnoßycż.“

„Budu cżi dżakowna, luba cżeta.“

Sa něſchto hodżin ſtejeſche Hana hotowa k wotpucżowanju.

„Jeno ſo ßo tehole pucżowanja njebudżeſch kacż, dżěcżo. S tym dale bóle do rěcżow pſchińdżeſch.“

Hana jeno na wotpokaſowaze waſchnje wotmolwi.

Naſajtra rano, hiſchcże prjedy hacż běchu ßo ßudniſke hodżiny ſapocżałe, ſtejeſche Hana w domje ßudniſkeho radżicżela a ßwoju khartku nuts pózka, na kotruż bě pſchipißała: „we ßwojej ßamßnej, ale jara nuſnej naležnoſcżi.“

Ssudniſki radżicżel ji ßam durje wotewri.

„Je to móżno, wy, moja Hana? — Ale maka Hana je ſa tón cżaß na wulku, khětro nahladnu knjeni wotroſtła.“ Potom, hdyż bliże na nju hladaſche a jeje ſamylene wobliczo widżeſche, praſcheſche ßo ju: „Ale ſchto wam je, wy macże wuras ſtaroſcżiwoſcże, móżu wam w nějakjej wěży pomhacż?“

„Haj, knjes ßudniſki radżicżelo. Du k wam, jako k ßwojej poßlednjej nadżiji. Dowolcże mi, ſo ßwoju naležnoſcż pſchednjeßu a potom wo waſchn radu proſchu. Dżakuju ßo wam do cżaßa, knjes ßudniſki radżicżelo.“

A nětkole pocża Hana wo ßwojej wěży roſeſtajowacż. Jemu wo ßwojej luboſcżi powjedaſche a kak je nawożenjowy nan k jeju ſwjaſkej ßwojeho dowolenja ſapowjeł. So pak ju nadżija njeje wopuſchcżiła, ſo by pſchedßudki ſtareho knjeſa pſchewinyła, doniż bě hacż do tamneho poßlednjeho dnja dočżakała. Potom jemu nawożenjowu powahu rosjaßni a kak je tutón njeſkutk tajkej powaſy zyle ſdaleny, a ſo ßu jenoż te woßebite wobſtejenja a pſchißkodżenja jeho do tajkeho ſrudneho dónta ſtorhnyłe.

(Pokracżowanje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. Ssrjedu 30. měrza, dopołdnja wot 11 hodżin ßem ſměje w Sserbſkim Domje belletriſtiſki wotrjad Macżizy Sserbſkeje ważne poßedżenje. Wo bohaty wopyt tuteho wuradżowanja proßy profeſſor dr. Muka.

— Towarſtwo ſtarych knjeſow ßerbſkeje ſtudowazeje młodżiny. K naſtawkej, wojſjewjenemu pod tutym titulom w poßlednim cżißle Serbskich Nowin, bych ſcżěhowaze pſchiſpomnił: Wěż je ſawěſcże dobra a, każ ſpißowar dopokaſuje, nuſna. Bych wſchak namjetował, ſo by ßej kóżde ſtudentſke towarſtwo wuſwolilo ßamo ßwojeho protektora do tuteho ſdrużenja. To by ſawěſcże pomhało wużſchemu ſwiſkej mjes towarſtwom a protektorom, a na druhej ſtronje drje bychmy na tute waſchnje dóſchli ſkerje k tajkemu towarſtwu, hdyż ſtari knjeża njechadża initiativu na ßebje wſacż. C. W.

S Budyſchina. Pſcheskrajna ßycż Budyſkeje elektrizitetneje dżełarnje ßo po wobſamknjenju měſchczańſkich ſaſtupjerjow k dołhemu wjeczorej hacż do klóſchtrſkich ſtron, k połnozy hacż do Rakez, k ranju hacż do Lubija a Kotez a k krótkemu wjeczoru hacż do Hnaſchez a Hufki rosſchěri. Na wotmyßlene wupſcheſtrjenje budże 1,140,000 hriwnow trjeba, kotreż ßo ſ pożczonku wo 120,000 hriwnow wobſtaraja. Sa 30 lět ma ßo pożczonka dowotplacżicż; wotplacżenje ßo 1913 ſapocżnje. S tejle pożczonku wſchě pjenježne wudawki ſa twar měſchczańſkeje elektrizitetneje dżełarnje 2,430,000 hriwnow wucżinja. Dawkowa móż wobydleŕſtwa njebudże ßo ſa nowu pożczonku trjebacż, dokelż dyrbi dżełarnja zyły twarſki kapital ßama wotplacżicż a ſadanicż.

— W Budyſkim hamtſkim hejtmanſtwje maja wojeŕſtwu powinowacżi młodżenzojo wot 23. měrza hacż do 7. haprleje a to ßrjedu 23. měrza dopołdnja wot 9 hodżin w **Njeßwacżidle**; 29., 30. a 31. měrza, 1., 2., 4., 5., 6. a 7. haprleje w Budyſchinje.

— Naléczźo je lětßa ſe ßněhom ßwój pſchikhad pſchipowjedżiło. Hewak měrzſki ßněh po pſchißkowje ßywam ſchkodżi, tola tón krócż wón njeje wjele ſeſchkodżicż mohł, dokelż je na ſemju pſchileczźiwſchi hnydom rostał. Hórſchi je naléczźowy naſtupny wopyt w Schpaniſkej był. Tam je w krótkowjeczźornych ſtronach telko ßněha napadało, ſo ßu w nim żeleſniſke cżahi tcżazy woſtake. Do Madrida cżahi ſe ſakomdżenjom pſchijědżechu.

— (Léczźne cżahi do Kumwałda.) Wot jutrow ſaßo njedżelu a ßwjate dny 4 minuty po 12 hodżinach pſchipołdnju ludżazy cżah ſ Kumwałda do Budyſchina, a 18 minutow po 1 hodżinje popołdnju ſ Budyſchina do Kumwałda pojědże.

— Nowy ſakoń ſa automobile 1. haprleje ſe ßwojimi wótriſchimi poſtajenjemi do mozy ſtupi. Wot nich ßmě drje ßo wocżakacż, ſo budża njeroſumnemu hanjenju automobilow na drohach ſadżěwacż.

— (Wo pſchichodnym wjedrje.) Snaty wjedrawěſchczeŕ Preibiſch w Hrubjelczizach w haprleji mokrotu a nózne ſmjerſki wěſchczi. Druſy wjedra wuſtojni ſaßo ſa haprleju ßuchotu do prědka praja. Schtó ſměje prawo?

— **Sażne a póſdne jutry.** Lětßa mamy jutry hižo 27. měrza. To je khětro ſahe. Tola najſażniſche pak hiſchcże njejßu. 1882 běchu jutry 25. měrza a 1845 a 1856 hižo 23. měrza. Po poſtajenju konzila w Nizaea w lěcże 325 po Khryſtußu njeßmědża ßo naſche jutry ſe żidowſkimi jutrami (paſſah) trjechicż. S dobom ßo tehdom też wobſamknu, ſo maja ßo jutry prěnju njedżelu po nalětnim połnym měßaczku ßwjeczicż. Połny měßaczk je lětßa pjatk, potajkim je jutrowniczka njedżelu. By-li połny měßaczk njedżelu był, měli ßo jutry hakle ſa tydżeń ßwjeczicż.

Spocżatk naléczźa je powſchitkownje na 21. měrza poſtajeny. Je 21. měrza połny měßaczk a to ßnadż runje ßobotu, dha ßu jutry 22. měrza. To by potajkim najſażniſchi cżaß ſa jutrowniczku był.

W běhu 19. lětstotka je ßo to jenoż raz stało a to w lěcże 1810. 1970 smějemy jutry 22. měrza, schtóż budże tón dźeń doživicź.

Najpóśdnischi cżaß ßa jutry je 25. haprleje. Hdyż je polny mßaczk 18. haprleje (28 dnjow po 21. měrzu) a to je njedźela, potom ßwjecża ßo jutry tydźeń posdźischo, potajkim 25. haprleje. To je ßo stało 1886, a w lěcże 1943 budże saßo tak. Tute saschmjatane liczenje njeje wotwobroczko, so ßu wot lěta 325 nasche a židowske jutry dwójzy ßo trjechike. Dokelż ßo ßwjatki a druhe ßwjate dny (Boże spěcże, Bożeho cźěła, póstnizy) po cżaßu jutrow složuja a teho wschelakore hospodarske wobcźeżnoscże scżěhuja, żada ßo ś mnohich stron, so by ßo dźeń jutrow ßa zyły ßwět krucże postajił.

Ssnadź śmeje tónle wotpohlad w pschichodże wuspěch. Se schkodu sawěscże byko njeby. Lětża w juliju seńdże ßo w Londonje internationalny kongreß wikowanskich swjaskow. Budże ßo tam też wo postajenju jutrow jednacź. Ke kajkemu kónzej dóńdże, to ßwojim cżitarjam wossewimy.

Sserbow narodne jutry. A ßwita radostny ßwjedźeń jutrow. Sbóżnik je stanył ś bědneho rowa, wón, ßwěta wumóżnik. Wschitkón kschescźijanski lud rosbożeny juska a wyska. A k jutram wotucża a woživja wscha Boża stwórba. Tak je jutrowny ßwjedźeń cżaß wotucźenja, stawanja. Kak to steji ś naschim ßerbskim ludom? Wotucża też tón? Stawa wón ś nowa ś procha? Ja temu wěrju! Hlejcże, kak ßo poczina wschudźom towarstwowe żiwjenje mkódnicź! Kak horliwje a żivje prózuja ßo ßerbske towarstwa w katholskich stronach, dopjelnjecź ßwój ßwjaty narodny nadawk! A Bohu budź dźak! Też po evangelskich Sserbach wěje zyle hinaschi duch. Ssobu ßwjecźili scże wulkotny ßerbski dźeń Rakeczanskeje „Lipy“ w sańdźenym měßazu abo scże tola wo nim cźitali. S nowymi mozami też wustupi njedawno horliwe Bukeczanske ßerbske towarstwo. S radoscźu cźitachmy w „Serbskej Nowinje“ powjescź ʃ Khwacźicź wo wotucżazym narodnym żiwjenju. Mkode jutry Khwacżanske ßerbske towarstwo sjawnje pokasa pkód ßwojich prózowanjow. A nasche najmkódsche towarstwo, nascha „Jutrniza“, schto ta? Ow wěrcże mi, ta hladajzy roscże. Dwě njedźeli po jutrach też wona sjawnje wustupi ś krażnym ßwjedźenjom. Tak widźicże wschudźom pilne prózowanje. A najradoscźiwscha jutrowna powjescź je sawěscże ta, so nětko też Porschizy wěscże bórsy dostanu ßerbske towarstwo. W tamnischej wokolinje mjes burskim ludom dźeń a bóle sajimnoscź ja tajke towarstwo roscże. A naß wulzy wjeßeli. Jenoż ßo njebojcże a pschimajcże ßo gratu, Sserbja! Luby Bóh chzył pak dacź, so bychmy móhli wossewjecź jene sakoženje po druhim! Narodnych towarstwow tak jara nusnje trjebamy. Duż do dźěła też wy, Sserbja w Budestezach, w Hodźiju, w Minakale, w Maleschezach a tu a druhdże! Też wy w Bacźonju a Njebjelcźizach! Hdyż śmějemy takle po zykej ßerbskej Łużizy narodne towarstwa, kotreż budźa ßo ś hnutej wolu a horliwym skutkowanjom prózowacź, sdźeržecź a ßylnicź nasche Sserbowstwo, potom budże derje, potom ßwjecźimy najradostnische narodne jutry! R.

S Hnaschez. Na tšélniku na Baronizy póndźelu dwaj wojakaj dźiwi płót ś wulkimi nożizami wobrěsowaschtaj. Pschi tym ßebi pachokaj klubu cźinjo ś nożizomaj jedyn do druheho pjerjesche. Tajke żortowanje pak mějesche na dobo sły kónz. Do jeneho ś njeju ßo nożizy ś tajkim wotmachom saklochu, so ßo jemu pschi wutrobnje wulka żila pschekkó. Dokelż krej ś cżuru ś rany běżesche, Hajniczanskeho lěkarja na pomoz sawokachu. Tutemu pak ßo też njeporadźi, krej sastajicź, a sranjeneho dyrbjachu teho dla rucże do Budyskeho lazareta dowjescź.

S Prěcżez. Wóndano běchu ś Njeßwacżidliskich stron cżeladnizy k nam na reje pschijěli. Na rejwanskej kubi pak njeproschenych hoscźi njewitachu, ale jich ś durjow wustorkachu. Sa to chzychu ßo Njeßwacżidliszy wjecźicź. Na drósy wonka na njehospodlnych Prěcżecżanow kakachu. Bórsy schtyrjo pacholjo pschijědźechu. Po měnjenju Njeßwacżidliskich běchu to rejwarjo ś Prěcżowskeho hoscźenza. Dachu ßo ś nimi do pukow, tola nadpadnjeni psched pschemozu tak rucże hacź móżno zofachu. Woni běchu schtyrjo burszy pacholjo ś Myschez, kotsiż ś Budyschina domoj jědźechu a w Prěcżezach ś zyka njeběchu sastali. Jenemu ś nich běchu njembri nadpadnizy sub wurasyli a hubu tak sranili, so je ßo dlějschi cżaß rana jětsika. Sa Njeßwacżidliskich śmeje njespodobny podawk sle scźěhwki. Někotrych bicżkow po mjenje snaja a ßu jich wobskorżili.

S kraja. Cżitachmy wóndano w „Sserbskich Nowinach“ ś radoscźu, so ma ßo petizija na měschczansku radu w Budyschinje ßotowacź wo natwarjenju wikownje (Markthalle) w Budyschinje. Je to ważna a nusna wěc, woßebje ßa burskich wikowarjow, kotsiż se ßwojimi tworami a płodami se ßahrody a pola tydźeńske wiki w Budyschinje wopytuja. Pschińdu daloke pucże se wßow do města a dyrbja tu potom hodźiny dołho na haßach a na torhoschczu na kupzow cżakacź. A kajke je husto wjedro! Ssněh, deschczik, syma atd. wobcżeżuja wbohich ludźi pod holym njebjom! W lěcże pak saßo proch a horzota tworam schkoduja! Duż je twar tajkeje wikownje jara jara nusny, też dla strowoty měschczańskich wobydlerjow. — Hižom lěta dołho je ßo wo tym rěcżało, ale stało ßo njeje niczo hacź dotal. Duż njech interesenty rucże petiziju Budyskej měschczańskej radże pschepodadża, so by ßo wěz skerje lěpje do skutka stajiła. Schtoż je w druhich městach móżno było, móże ßo też w Budyschinje stacź. Runje tu, hdźež je telko sastojnikow, schulerjow, wojakow atd., dyrbjało ßo wikowanje se wschitkimi ßrědkami spěchowacź a powjetschicź. Nadźijamy ßo, so ßo tu bórsy wikownja natwari!

S Njeßwacżidła. Powschitkownu roshorjenoscź wubudźi to, hdyż widźachmy sańdźenu njedźelu nasche ßerbske konfirmandki bjes ßerbskich płachcźicżkow. Kajki bě to pusty, ßyry wobras! Hdże bě ta posběhowaza pobożnoscź a pokornoscź? Tón mudry muż, kiż je na tym srudnym skutku wina, wschak je, Bohu dźak, wot ludźi ßamych hołu wěrnoscź jaßnje doscź ßkschecź dyrbjał. H a ń b a je to ša naß Sserbow, hdyż ßo rjane a sdobne nałożki naschich prjedownikow takle nicża a kónzuja — někotrym ludźom k woli, phi a hańba! —r—.

S Njeßwacżidła. Jara żiwu a sajimawu schromadźisnu wotmě nascha „Jutrniza“ sańdźenu njedźelu. Po pschijimanju tsjoch nowych ßobustawow poda knjes Piwarz ś Wětrowa sličźbowanje lońscheho lěta. Knjes wucżeŕ K r a l pschednoschowasche wo rólnistwje jako wo schuli nabożnoscże a dobrych poczinkow a waschnjow. S kónz ßwojeho sajimaweho pschednoschka proschesche ßwěrnych Sserbow, so bychu też hajili ś zykej wutrobu ßwoju ßerbsku narodnoscź. Potom pokasa knjes wucżeŕ Sskodeńk, kak ßu tak wschelazy mużoje sa ßwoju ideju dźěkali a wschitko woprowali. Też nasche towarstwa dyrbja sa naschu schromadnu ideju: ßerbsku semju ßerbsku sdżeržecź, se wschěmi mozami wustupowacź. Na to knjes Cżech towarstwu sdźěli wuprajenje dweju tudomneju sastupjerjow „ßerbskeje“ inteligenzy wo „pschecźelstwje“ ś naschim towarstwom. Po jeju woßebitym pschecźu jeju towarstwo też żenje wjazy k ßebi proßycź njebudże. Schtóż chze bycź Sserb, tón njech ßo k nam dżerži. Schtóż pak Sserb njecha bycź, teho ani njerodźimy. Knjes Bartko namołwjesche pschitomne knježny, ßebi k wutrobje wsacź wschě te ßkowa a bycź prawje dobre Sserbowki! Najwjetscha móz dźě je w ruzy ßerbskeje macźerje! Nasch pilny knjes Helas poda nam někotre je ßwojich baßni, ś kotrychż ßo nam najlěpje spodobasche „Ssylsowy karanczk“. Jara ßo se ßrjedźisny ßobustawow pschejesche, so bychu na sakoženski ßwjedźeń (10. haprleje t. l.) nasche knjenje a knježny po móżnoscźi w ßerbskej drascże pschischkle. Duż cżahajcże ju ś cżaßom ś kschinjow, a hladajcże sa njej, dobre Sserbowki! Na saßowidźenje na radostnym dnju nascheho ßwjedźenja!

S Wotrowa. Nascha nalutowarnja wotmě bołmonczku, 20. měrza, ßwoju prěnju hłownu shromadźisnu sa tuto lěto. Wopyt běsche spokojazy, hacźrunjeż niz dospołny. Hacź też to je w Sserbach shromadźisna se wschitkimi ßobustawami móżna? My běchmy loni 118 ßobustawow, lětża 122. Sliczbowanje lěta 1909 pschinjeße nam 183,373 hriwnow 30 pjenjezkow dokhodow a 177,573 hriwnow 22 pjenj. wudawkow, tak so sby 5800 hriwn. 8 pjenj. w pakkadnizy. Mjes dokhodami mamy wusběhnycź 59,054 hr. 25 pj. na dań pschinjeßenych pjenjes a 26,054 hr. 25 pj. wróczo płaczenych pożczonkow. Mjes wudawkami namaka ßo 39,753 hr. 90 pj. ś knizkow sběhnjenych a 29,300 hr. ś nowa wupożczenych pjenjes. Nasche aktiva pokasuja mjes druhim dozyła wupożczenych pjenjes 191,653 hriwn. 22 pjenj.; pola zentrale mamy na składze leżo 48,672 hr. 20 pjenj. Sa njeplaczeny konsum hischcże wonkach steji 10,416 hr. 93 pjenj. Pschezo khětra summa! Tola jenoż pola tsjoch njeporjadnych ßobustawow ßaha njeporjadne płaczenje hacź do ßrjedy sańdźeneho lěta. Bohużel namakamy mjes naschimi Sserbami wschudźom njerodnych płaczerjow, kotsiż ßebi ßnano myßla, nalutowarnja móże jim hnoje a pizy daricź. Dokelż mamy ßami maly skład, mějachmy wot stareho do noweho lěta sa 1653 hr. 50 pj. tworow tam leżo. Wscho dohromady wucżinja nasche

aktiva 259,195 hriwn. 93 pjenj.
passiva pak 258.426 „ 98 „

Duż wusby nam 768 hriwn. 95 pjenj.

dobytka na sańdźene lěto.

Na dań pschinjeßenych pjenjes mamy w tu khwilu 249,188 hriwn. 85 pj. Dobytk bu zyły sakkadnemu a reserwnemu kapitalej

pschiraženy. Sa rozdźělenje naschi ludźo njejšu, derje wjedźo, so nahromadźene reserwy njejšu prjecź cźišnjene, ale so tworja kruty powjas, kiž towarstwo hromadu dźerži a kiž nam skicźa pomoz, pschińdźe=li cźaš nusy. Někotre pjenježki pak, kiž by jenotliwy šobustaw dostał, njeby šnadź tónšamy wjeczor domoj pschinješł.

Nadrobnje rosrěcźachmy šebi shromadne kupowanje hnojow a pizow. Spochi nam nasche swjaskowe cźažopižy pschikłady pokasuja, kak šo mudrym, kiž šami kupuja, nimo kula. Naschi burja šami šo pschepytowanja boja, pschetoż hdy šlyschischi, so jenotliwy kupz kupjenu tworu pschepytacź dawa? Wikowar dźě wobkrucźa s karanczkom piwa, so je twora kłmańscha hacź towarschna, a to jemu doššaha. Njeby=li pak tak lohzy wěrił, by drje někotryžkuli cźapor wikowarjej sašo wróczo pósłał, kaž je wóndano jedyn bur w naschej wokolnosczi cźinił. Najskerje pschi rjanym puczu njemějesche niczo druhe sa dźěło, duž wožesche pizu s Kamjeńza domoj a wot domu sašo do Kamjeńza. Też mjes naschimi šobustawami šu mudre hłowczki, kotrež šwój hnój radscho druhdźe — na pschikład lětša ammoniak a superphosphat wo runu hriwnu po měsche — drózscho kupuja a też pjenjesy radscho druhdźe požcźuja, dyžli pola naš. Te wješele njech maja. Wschak my rospschedachmy sa 26,075 hriwn. 98 pjenj. konsumskich tworow. —k.

S **Hajnic.** Jedyn tudomny wobydleŕ bě na ducha skhoriwschi tele dny w cźežkich myšlach do Sprewje skocził. Na wołanje jeho žony ludźo pschiběžachu, kotsiž wbogeho cźłowjeka s wody wucźahnychu.

S **Bukez.** Ssobustawy tudomneho rataŕskeho towarstwa běchu šo psched tydźenjom w tudomnej schulskej sahrodźe seschke, so by je pucźowazy šadaŕski wucźeŕ Ocklitz s Budyschina wo hajenju a wobrěsanju šadowych schtomow powucźił. Jedyn schtom bě šo hižo s koprokalkowej wodu pokrjepił. Knjes Ocklitz jako lěpschi šrědk fusicladium arsentenax poruczi, kotryž s dobom hušanzy a druhu njerodź skónzuje. Do 100 dźělow wody šo 1 hacź $1^1/_2$ dźěła tuteho šrědka rospuschczi. Koprokalkowa woda móže dwaj=prozentowska bycź, hdyž šu schtomy hischcźe nahe, hdyž pak šu šo pupki hižo rospukle, šo 1=prozentiske rospuschczenje, pschi bóczkatym šadże $^1/_2$=prozentiske nakožuje. S karbolinejom nješmědźa šo schtomy wobšykacź, tola je namasanje s karbolinejom pschе raka a schkitate wschi dobre. Dale šo pokasowasche, kak šo s wurěsanjom a wobrěsanjom schtomej šwětko a powětr dawa. Pola jeneje spalerskeje kruschenje šo njedoššahanje zyroby spósna. Knjes Ocklitz radźesche, ju se superfosfatom a Domaschowej mucźku pohnojicź. Jena druha spalerska kruscheń bě sańdźene lěto w roscźenju jara wróczo wostako, też njebě płody nješka. S pschicźinu teho běchu hromady wschow. Pschе nje ma šo quaššiowa juschka nakožicź. Schtomowy wothladaŕ Rachlowz pokasowasche, kak ma šo Holderska schtomowa šykawa trjebacź. Potom šo shromadźeni do Heimrichez hoscźenza podachu. Tam knjes Ocklitz najprjódzy wo wschach a mrowjach rosjaššnjaze škowa porěcźa. Najprjedy dyrbja šo mrowje sniczicź a potom wschi; pschetoż mrowje wschi haja a je jako dójki wužijeja. Potom knjes Ocklitz na šadźenje schtomow pscheńdźe. Prjedy hacź šo schtom šadźi, dyrbi šo sa njón najprjedy kłmane městno namakacź. Jeli so schtom njecźěri, dyrbi šo jemu dušyk (hnójniza, ammoniak, chilisalpeter) dacź. Ssu=li prucźiki (mjatlischcźa) šłabe, šo schtyrzecźi=prozentiski kali pschida. Jeli so schtom mało nješe, šo s fosforowej kišalinu hnoji, w naléczu se židkim superfosfatom, mjes tym so šo Domaschowa mucźka podhrjeba. S hnójnizu móže šo hischcźe nětkole abo po naššadźenju płodow hnojicź, tola niz w juliju, hewak drjewo s nowa roscźe a njedosrawi, šo s mjersnjenjom sniczi a potom rak nastanje. Bóczkaty šad pódla dušyka, fosforoweje kišaliny a kalia też kalk trjeba, a to k naroscźenju bóczkow. Teho dla šo jemu kalkowy pólwer a pschede wschěm kalkowa woda dawa. Hdyž s bóczkatych šadowych schtomow žiwiza kipi, je w pjerschczi pschewjele dušyka, potom šo jim kalk dawa. Sa šadźenje schtomow maja šo schtomowe dźěry po móžnosczi sahe wurycź; sa schtomy, kotrež maja šo w naléczu šadźecź, hižo w nasymje. Dźěry šo s pjerschczu wupjelnjeja, kotraž je s kompostom šměschana. Pódla kompošta šo pjerschcź też s torfowym drobom polěpscha, hdyž je pjerschcź mjelna, šypotata, wošebje w naléczu, dokelž torfowy drob wjele włóžnosczе na šo czehnje a pschi šebi dźerži. Njech šo něhdźe 6 puntow torfoweho droba na jenu dźěru bjerje. Dobre też je, jón najprjedy s hnójnizu namokacź. Dźěry dyrbja 2 kóšnaj metraj schěroke a 50 zentimetrow hłuboke bycź. K šadźenju njech šo po móžnosczi najlěpsche schtomiki bjeru, po móžnosczi se schtomownje, hdźež stej semja a klima tajkej, kaž pola naš. Pschi kupjenju njech šo na dobre korjenje, rune cźěło a prawje naroscźenu krónu hlada. Husto šo schtomy pschehłuboko šadźeja, to je smylk, kotryž je s pschicźinu posdźischeje njepłódnosеze. Potajkim radscho něschto wysche, dyžli pschehłuboko. Najlěpje šo džiwje woschczěpjene schtomiki pschihodźeja. K wukubłanju schtomow je trjeba, so maja powětr, šwětko a deschcź k nim pschistup. So njeměła njerodź telko khowankow, dyrbi šo se schtomow wotemrjeta skora wotschkrabacź. Ssykorki, kotrež njerodź žeru, dyrbja šo s kukawczkami a žłobkami (wot Draždźanskeho skótichkitazeho towarstwa) pschiwabicź a šo w symje se šłónczнorózowymi a kyrbišowymi bóczkami pizowacź.

S **Drožđžija** pola Pomorz. Ssobotu rano je šo tu bróžeń žiwnosczerja Peschela wotpalika. Pódla wješneje šykawy Worzynska prěnja a Njechornjanska druha k wohnjej pschiježdźe.

S **Kamjeńza.** W poślednim pošedźenju wokrješneho wubjerka je šo wo kermuschnych rejach w Khróscźanskej wošadźe wobsamkko. Dokelž w tejle wošadźe wschelake wšy šwoju kermuschu s Khróscźanskej hromadźe nješwjecźa, je šo postajiko, so šmědźa tu njedźelu pola nich kermuschne reje bycź, kotruž šwoju kermuschu wotměwaju. Tele njedźele šu: njedźela Wórsche sa Panczizu, Kukow, Mikocźizu, Wětеńzu, Jaworu a Sswinarnju; njedźela do Ssymana a Judy sa Worklezy, Hórki, Ssmjeczkezy, Kanezy a Hrańzu; 1. njedźela w novembrje sa Wuczkezy. Korczmarska konzešija je šo pschiswoliła kublerjej J. Kuschkej w Budyschinje sa ležomnosczi cźiško 11 w Ssmjeczkezach, Jurjej Wjeńkej w Khróscźizach sa ležomnosczi cźiško 7 w Khróscźizach a hosczenzarjej Köhlerej w Cźišowje sa jamu Saxoniu.

S **Kamjeńza.** Krajnošejmski sapóšłanz Rencź je sańdźenu šobotu wjeczor w shromadźisnje konserwatiwneho towarstwa w połdrahodźinskim pschednoschku wobstejnosczе w nětczischim sakskim krajnym šejmje wobšwětlił. Pod nětczischim liberalnym pschedšydu šu šo wotežki popuschczike, tak so je zychonej bóschko, kajkiž je prjedy w sakskim šejmje njesnaty byk. Sajimawe je, so je šo statistiziy dopokasało, so by po sawjedźenju runeho tajneho wólbneho prawa nětkole 68 sozialdemokratow w druhej komorje šedźało, mjes tym so bychu šo liberalni a konserwatiwni hromadźe jenož s 23 šydkami spokojicź dyrbjeli. Hdźe to powjedźe, hdyž šo maliczkostnych naležnosczow dla bjes kónza a zyle bjes płodow rěczi? Hacź dotal je šejm jenož mało płódneho dźěła dokonjał, a zyły rjad ważnych pschedłohow njeje šo hischcźe do wuradźenja wsał. Bohužel je wěrno, so je do sakskeho šejma zyle druhi duch sacźahnył, tola hacź je wón dobry, nad tym šměło šo dwělowacź. Hłuboko wobžarowacź ma šo, so šu nationalliberalni, kotsiž šu prjedy hromadźe s konserwatiwnymi płódnje skutkowali, šo k lěwizy pschiwobrocźili. Liberalni šu šamo sjawnje se sozialdemokratami sjednocźeja, kaž šu to mjes druhim wólby do Draždanskeho měschczanskeho sastupjerstwa dopokasałe, hdyž šu liberalni wjednizy šwój hłóš sozialdemokratam dali, a w šejmje je nationalliberalny sapóšłanz Hettner sjawnje rjekł, so šo wón nadźija, so wošebje pschi nowym schulskim sakonje liberalni se sozialdemokratami hromadźe póndu. Njedostatki w běhu lětow też pod najlěpschim sarjadnistwom nastawaju. Nasche knjeżerstwo je pak po nastorku w šejmje stajnje wotstronicź pytało, k czemuž njeje herjekanskich debattow trjeba bylo. Wulke pschibywanje industrije c rjemješka je s dopokasom, so je šo pod konserwatiwnym knjejstwom se žohnowanjom skutkowało. Nasch finanzny minister je sašo samohł, runowahu w krajnych finanzach bjes powyschenja dokhodneho dawka dozpicź. Rěcźnik potom na želesniske praschenja pscheńdźe. Dokelž šo motorski wós njeje jako khmany wupokasał, ma knjeżerstwo myšle, tak mjenowane lohke cźahi sawjesczź. Te lokomotiwy se šamopschikładźazym tepjenjom dostanu a šo jenoż s jenym abo dwěmaj mužomaj pschewodźeja. W nastupanju połnóznorańscheje želesniży je do šejma 59 petizijow dóschło, kotrež 15 wschelakich žadanjow wopschijeja. Rěcźnik šam njeje šo na žadyn s tutych projektow swjasał. Na nadrobne waschnje sapóšłanz Rencź pschedłohu noweho schulskeho sakonja rospominasche. Wucźerjo k temu khětro balone a s dźěła lědma woprawnjene žadanja cźinja. S pomjeńschenjom liczby dźěczi w rjadownjach dyrbja šo wucźerske městna pschisporjecź. S tym pak bychu šo wješe gmejny, s wulkeho dźěła finanznje šłabe, hischcźe bóle pocźežike. Wulke wobmyšlenja dyrbja pak tak mjenowane Zwikawske thesy sbudźicź. Po nich dyrbi šo ludowej schuli jejny konfesionalny karakter zyle wsacź. Se spiša, wot evangelisko=lutherskeho schulskeho towarstwa wudateho, rěcźnik zyły rjad rjanych biblisich schpruchow a khěrluschow cźitasche, kotrež dyrbja šo s „Wuknjenjom“ wumasnycź. Runje tak šo nješměle wjazy kasnje, wěrywusnacźe, sakramentaj šwjateje kschcźenizy a šwjatej wotkasanja wucźicź. Wón na jich wulku ważnosczź pschi wocźehnjeni pokasowasche a šwój pschednoschk se Schillerowymi šłowami skónczi:

„Schtoż namrjeł ßy po ßwojich wótzach, to ßebi dobywaj, so by jo wobßedźał.“ S dołhotrajazym pschihłoßowanjom ßo rěčznikej sa jeho pschednoschk dźakowachu.

Se Žitawy. Towarstwo sakskich fararjow je „Žitawske rańsche nowiny“ skschiwdźenja dla wobskorżiło. Wone běchu fararjam, kotsiż dźenża hischcże wuczerjow w nabożeńskej wuczbje a schulskim wjedźenju dohladuja, porokowałe, so moralskeho ßamowaženja nimaja.

S Kulowa. Na poßlednje skótne wiki běchu 65 koni, 117 wołow, 227 krowow, 9 bykow, 23 jałojzow, 96 běhakow a 222 proßatow na pschedań pschiwjedli. Konje a ßwinje ßo derje kupowachu, howjasy skót ßrěnjo.

S Brětnje. Někotsi tudomni burjo ßu wobsamkli, kuczne sjednoczenstwo założicź. Woni chzedźa psches 200 jutrow wulku hacź dotal njepłódnu pastwu do kułow pschetworicź, k czemuż ßo tale leżomnosćź derje pschihodźa. Dokelż knjeżerstwo tajke pschedewsaczе spěchuje a podpjeruje, smėja wobdźeleni burjo jenoż mało pjenjeżnych wudawkow, mjes tym so jich wobßedźenstwo s dobyczom wulkich a wunoschnych kułow po hódnosczi pschibywa. W naschich stronach mohłe mnohe druhe gmejny teho runja njepłódne pastwischcża do kułow pschetworicź.

S Běleje Wody. Pjatk rano je ßo na Barlinskej żelesniży 36 lětny moleŕski Ciesielski jenemu cżahej pschejěcź dał. Lokomotiwine koła běchu Ciesielskemu hłowu wot cżěła wotjěłe. Ssamomordaŕ je ßebi żiwjenje wsał, dokelż běchu jeho dla wumozowanja jeneje starscheje żónskeje wobskorżili. Jeho mischtr bě jeho teho dla s dźěła puschczik. Ciesielski żonu a tśi njewoczehnjene dźěczi w najwjetschim hubjenstwje sawostaji.

Se Shorjelza. W jenym kupeju 2. klaßy spěschneho cżaha, kotryż rano 1/4 hodźin s Drażdźan do Shorjelza wotjědże, je ßo wutoru mjes Łubijom a Shorjelzom jedyn 20 lětny pschekupski pomocznik satjělik. Jeho cżěło je ßo do tudomneje cżěłownje donjeßło. Pschiczina ßamomordaŕstwa ma drje ßo w njerodnym żiwjenju a w napraskanym dołhy pytacź.

S Drażdźan. Sakske żelesniske sarjadnistwo je ßwojim sastojnikam a dźěłaczerjam wospjet sakasało, se sozialdemokratami wobkhadźecź abo jich shromadźisny wopytacź. Na tule sakasnju njedźiwajo běchu w Kamjenizy saßo tśinaczo żelesniszu dźěłaczerjo jenu shromadźisnu wopytali, w kotrejż jedyn sozialdemokratiski krajnoßejmski sapósłanz wo wobstejnosczach żelesniskich dźěłaczerjow rěczeschе. Sarjadnistwo krajnych żelesnizow je tychle dźěłaczerjow se ßłużby puschcziło.

Přilopk.

* (Cźwilowarjo wojakow.) Wójnski ßud 23. diwisije w Drażdźanach je wo cżeżkim krjudowanju wojakow pola Oschatzskeho ulanskeho regimenta ßudźił. Wobskorżeni běchu vizewachtmischtr Schmidgen, serżantaj Caspar a Mentschel a podoffizěr Gerlach. Najbóle bě Caspar wobcżeżeny; wón je ßebi w pschepytowanskim jastwje żiwjenje wsacź spytał, ßo k scżenje sa powjas powěßnywschi, kotryż bě ßebi se ßwojeje koschle swjerczał. Caspara winowachu, so je w nějkich 100 jenotliwych padach wojakow krjudował a skschiwdźił. Jeneho wojaka je wón s konjazym kschudom bił, so je tśi dny we łożu khory leżał. Pschi jenej druhej składnosczi wón jeneho wojaka s hlebiju na hłowu dyri. Bórsy po tym wojakej pod helmom krej ßon běżeschе. Jedyn druhi ulan ßudej błusnu na ruzy pokasa; Caspar bě jeho s kschudom psches ruku dyrił. Wón s kijom wojakow erjeschе, so bitym módrjenzy na cżěle naležechu. Pschi kóżdej ładnosczi wón wojakow plistowasche a storkasche. Pschi doswuczowanju Caspar ras jeneho wojaka s njerjadom napluskacź da. Vizewachtmischtr Schmidtgen bě wojakow s kschudom a s powjasom prał, a serżant Mentschel bě w instrukzijskej hodźinje jenemu wojakej s karabinom ruku wupschestrjewacź a kolenje shibowacź dał, hacź bě wustawschi padnył. Podoffizěr Gerlach mėjeschе waschniczko, wojakow do lizow schczipacź a do nich w konjenzu storkacź. Jenemu wojakej wón dwě njedźeli sa ßobu stwinsku ßłużbu cżinicź dasche. Wobskorżeni ßo s tym samolwichu, so ßo krjudowanja njebudźichu stałe, hdy budźichu jich offizěrojo lěpje dohladowali. Też ßu woni pola offizěrow pschemało podpjery namakali, hdyż ßu wojakow wobskorżili; s wjetscha ßo woni njejßu khostali. Pschistajicź ma ßo hischcże, so je ßebi jedyn wojuk jeneje druheje eskadrony krjudowanjow dla żiwjenje wsał. Caspara k jastwu na 9 měßazow a k degradaziji, Schmidtgena k milemu arrestej na 5 njedźel, Mentschela k ßrěnjemu arrestej na 6 njedźel a Gerlacha teho runja k ßrěnjemu arrestej na 6 njedźel saßudźichu.

* (Njewujaßnjeny mordaŕski nadpad.) W Lipsku ßu sańdźeny schtwórtk ßłużobnu holzu Seifertez, kotraż pola jeneje stareje knjenje na Liwiaskej dróży ßłużesche, we łużi krwe s womoru wobjatu namakali. Nadpad je ßo hnydom po tym stał, hdyż bě holza se ßwojej knjenju wó jstwje nėkotre ßłowa porěczała. Holzyna hłowa 8 ranow pokasowasche, nop je ßo rosrasył. Nadpadne je, so holza drohi bosowy buket twjerdże w ruzy dżerżesche. Każ ßo sda, je nadpadnik holzy buket pschepodawschi ju na hłowu dyrił, mjes tym so je ßebi buket wobhładała. Hacź dotal ßo holzy hischcże njeje wědomje wrócźiło; boja ßo, so wona s womory njewotucźiwschi wumrje. Sa nadpadnikom njeje ßo hischcże żadyn ßlěd namakał.

* Sawjedźenje dawka sa kóczki skót sakitaze towarstwo pola měschczańskeje rady w Pirnje namjetuje. Wono to s pschiczinu cżini, so by ßo liczba kóczkow pomjeńschiła, kotrež w měschczańskich sahrodach ptaczki morja.

* (Ssamomordaŕstwo s bojosczu psched pruhowanjom.) Jeniczki ßyn nahładneho Draźdźańskeho pschekupza Jurja Bendera je ßebi s bojosczu psched wotkhadnym pruhowanjom żiwjenje wsał. Hižo psched dlějschim cżaßom bě wón wo to proßył, so bychu jeho wot cżeże studijow wußwobodźili, dokelż mėjeschе ßo wón k pruhowanju sa duchownje pscheßłabeho. Jeho nan pak na tym wobsta, so by wón s najmjeńscha wotkhadne pruhowanje ßobuczinił. Teho dla sadwělowawschi, mkody cżłowjek póndźelu we Winje do Dunajskeje rěki skoczi a w njej pytanu ßmjercź namaka.

* (Smjerśnył.) W drohowym pschěrowje w Scheibe pola Žitawy ßu 36 lětneho rataŕskeho dźěłaczerja Webera s Oberherwigsdorfa smjersnjeneho namakali. Wón żonu a dwě dźěsczi sawostaji.

* (Boykottowani poliziśtojo.) Zyle nowy boykot ßu Kielszy sozialdemokratoju po poßlednich krwawnych demonstrazijach pschecżiwo pruskemu wólbnemu sakonjej sawjedli, spytawschi policistam wobydlenje wupowjedźicź dacź. Woprawdże ßu też pola nėkotrych khėżerjow wuspėch mėli a jich nusowali, woßom policistam bydko wupowjedźicź, dokelż s nimi nochzychu pod jenej tśěchu bydlicź.

* Sajaty wyschschi leutnant Hofrichter we Winje, kotrehoż winuja, so je wón spytał wjazorym stabowym offizěram s zyankalijom sawdacź, je spytał, ßebi selo woblėd wobstaracź, s kotrehoż pomozu by jemu mózno było, bludnosczź ludacź.

* (Hdyż ßo cżłowjek derje njewobleka.) Hdyż tele dny pschedßyda franzowskeho pschißażneho ßuda w Dignu, Colombier, s jėdnym kołom s Aixa do Digna jėdźesche, jemu policistojo pucź sastupichu a jeho sajachu. W Dignu pschedßydu jastwowemu direktorej pschedwjedźechu. Tam ßo njedorosumje wujaßni. Policistam bě ßo runje poruczilo, straschneho rubjeżnika sajecź. Wopißanje tuteho cżłowjeka ßo do zyła na pschedßydu podobne sda: ßuchi, wulki, schėdźiwe włoßy a broda a pschede wschėm hubjenje swoblekany. Duż běchu jeho sajeli.

* (Rubjeżny nadpad na żelesniski cżah.) W Kawkaskej ßu rubjeżniży blisko sastanischcża Nigotti jenemu cżahej ßo swrócźicź dali, s kotrymż jedyn pokładniżyny sastojnik se msdu sa żelesniskich dźěłaczerjow ßobu jėdźesche. Jedyn rjadował ßo saraßy a lokomotiwa a dźeßacź wosow ßo rosbi. Rnbjeżniży do cżaha tśělachu, na cżoż policistojo, kotsiż cżah pschewodźachu, s tśělenjom wotmolwjachu. Jedyn pokładniżyny sastojnik bu morjeny. Tśjo policistojo ßo ranichu.

* Woheń bluwaza hora Aetna na Sizilskej kupje wot nėkotrych dnjow saßo lavu, popjeł a kamjenje wumjetuje. S nėhdże 10 wotewrjenzow ßo lawa muliwa, kotraż je ßo hižo do blisksosczе wßow San Leo a Rinazzi pschibliżiła. Nėkotre winizy ßu ßo wupuscźile, a nėkotre make khėże s roswalinami ßo pohrjebałe.

* (Stóstniśtwo na żelesniży.) Pschecźiwo spėschnemu cżahej, kotryż njedźelu popołdnju do Wrótßławja pschijėdże, je ßo pola Oelsa attentat skucźił, so by ßo cżah swrócźił. Na prawu schėnu běchu wutorhnjeny kilometerski kamjeń a na lėwu schėnu wulki plestrowanski kamjeń położili. Hdyż cżah do sadźėwka storczi, ßo wón móznje satorhny. Lokomotiwiny rumował bě ßo żylnje wobschkodźił.

* Cżeżke njeßboże s automobilom je ßo na dróży mjes Barlinow a Magdeburgom pola Glinowa stało. Hdyż automobil rucże psches drohu jėdźesche, ßo wón s jenym cżeżitym wosom setka. Automobilowy wjednik chzysche ßo wuwinycź, pschi cżimż wodźidko do njeporjada pschińdże. Automobil do jeneho pschěrowa sajėdże, tola s njeho saßo wujėdże a s tajkim wotmachom do jeneho schtoma sawadźi, so ßo zyle rosrasy. We nim ßedźaży ludźo ßo w dalokim aobluku wucźißnychu. Jedyn ßebi nosy, druhi rjebła słama. Dwaj druhaj ßebi jenoż kożu wobodrěschtaj.

* (Mordaŕski nadpad.) 24lětny cželadnik Schotery ſ Weſtrama je ßrjedu wjeczor w Stvellnje w Bramborſkej 22lětnu ßkužobnu dźowku Markewizez, hdyž wona krumy dejeſche, nadpadnył a ſe ßekeru morił. Mordarja, kotryž ſpyta ßam ßebje ſkónzowacź, ßu ſajeli.

* (Woheń.) W New-Yorku w jenym 6 poſkhodow wyßokim fabrikſkim twarjenju ſ rosbuchnjenjom woheń naſta. Wohnjowa wobora 800 holzow wukhowa, ſ kotrychž ßo mnohe ſa morwe w palazej draſcze wotnjeßechu. Jena holza ſ tſeczeho poſkhoda na dróhu dele ſkoczi a morwa leżo woſta.

Za Serbski Dom w Budyšinje

je so w lěče 1910 dotal zaso nahromadźiło: 892 hr. 80 np.

Dale darichu:

Gymnasialny direktor Holan w Rewelu jako dar k wopomnjeću našeho wótčinca a swojeho přećela a dobroćela † H. Jordana w Popojcach . . . . . 10 hr. — np.

W 12. čisle „Katholskeho Posoła“ lěta 1910 hižo kwitowane:

Marka Kichšlagerowa w Ljubljanju 12 hr. 30 np., stud. Šołta a Just za dwaj wobrazaj † Hórnika 1 hr. 50 np. . . . = 13 hr. 80 np.

Hromadźe: 915 hr. 80 np.

Z dźakom kwituje a dalše dary přijimuje

zarjadnistwo Maćicy Serbskeje.

Khutne czaßy.

Luba Sserbſka Nowina
Huſczíſcho nět' ſpomina
Na te theſy Zwikowſke
A ſchto we nich ſchkódne je.
Hdyž běch ja ßej khwile wſał,
Na jich ſchkódnoſcź pokaſał,
Doſtach ſjawne poroki,
So ßej myßlu wopaki.
Nichtóžkuli we Sserbach
Njemyßli na tajki ſtrach,
Dokelž mako ſnaty je
Błud tam we nich podaty.
Lubi Sserbjo, kupujcze
Tola theſy Zwikowſke
A ſchtož ſchulſke towarſtwo
W Draždźanach je wudako.
S pjenjezkami dwazeczi
Woboje ßo ſapkaczi,
Woßadny knjes duchowny
Wobſtarał to wěſcze by.
Duž ßo tola njekombźcze,
Wobej dwě ßej ſkaſajcze,
Wěſcze ſ teho někotry
Strach ſa wěru ſpósnaje.
Czert ßam mylicź poſpyta
Junu naſchoh' Luthera,
Hdyž wón tam na Wartburku
Pſchekoźeſche bibliju.

Tón pak njebě bojaſny,
Czornik ſ blida doßahny
A jón wrjeßny ſa nim tak,
So je dźeńß ſchcze widźecź błak.
Nětko czert pak lóże ma,
Hdyž wón hkowu ſawjercźa
Tajkim ludźom, kotſiž tu
Dźěłaju ſa njewěru.
Jenož myßla ßej na to,
So by něſchto noweho
Wot tych bójſkich wěrnoſczow
Sporjedźeli do ſchulow.
Nawopak je runje won,
Woni evangelion
Se wſchej bójſkej wěrnoſczu
Porjedźeny njeſnjeßu.
Ale ſchtož chzył prajicź ja,
Wſchitke bójſke wěrnoſcze
Woni maja ſa bajku,
Pſches te woni dawno ßu.
Tajkim hiſchcze pſchiwokam,
Kaž naſch ſbóžnik praji ßam:
Běda temu człowjekej,
Kiž da naſtork k pohorſchkej.
Hdyž ßo na to kedźbuje,
Woprawdźe je ſrudźaze,
Kak nětk błudna njewěra
Pſchezo bóle pſchiběra.

Wyſchnoſcź wſchitko dowoli,
Wſchak ßmy žiwi w ßwobodźi,
Hdyž b'dźe ſakoń do boka,
Hrěch też póndźe ſe ßwěta.

Falka, gp.

Drjewowa awkzija.

Sſrjedu 30. měrza t. l. ma ßo dopołdnja wot 9 hodźin

w hoſczenzu w Huczinje

ſcźěhowaze

na Maleſchanſkim hajniſkim revěrje

we wotdźělenjach 6 a 7 w Hlinjanſkej holi, 18—21 w Stróżanſkej holi, 25 w Rudlach, 26 w Fleißizu ſeſtajane drjewo na pſcheßadźowanje pſchedawacź, jako

205 krutych żerdźow, 8—15 cm delnjeje tołſtoſcze, hacź 13 m dołhich,
1 rm **twjerdych palnych ſchcźěpow,**
33 = **twjerdych palnych kuluchow,**
360 = **mjehkich** = =
53 = = **repuchow,**
40 = **twjerdeje walczíny,**
433 = **mjehkeje walczíny,**
146 = **khójnowych pjeńkow.**

Hrabinſke Schall-Riaucourſke hajniſtwo,
13. měrza 1910.

O. Mendte.

Drjewowa awkzija.

Na hrabinſkim Lippeſkim **Bartſlo-Nowowjeſczanſkim** revěrje ma ßo

wutoru 29. měrza t. l.

dopołdnja wot **9** hodźin ſcźěhowaze palne drjewo ſ wuměnjenjemi na měſtnje ßamym na pſcheßadźowanje pſchedawacź

něhdźe **10 rm. mjehkich ſchcźěpow a kuluchow** } w drjewiſchczu
186 = = **pjeńkow** } 10. a 18. wot-
53,50 ſtotnjow mjehkeje walczíny } dźělenja.

Shromadźiſna w drjewiſchczu 18. wotdźělenja pſchi Wulkoſuborniczanſkej mjeſy.

Hajniſke ſarjadniſtwo.
Anſt.

Drjewowa awkzija.

Wutoru 29. měrza t. l. ma ßo na **Jitkowſkim** revěrje ſcźěhowaze drjewo ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź:

1 rm. ſchcźěpow, I. klaßy
17 = = II. „
150 = **kuluchow,** I. klaßy
100 = = II. „

Shromadźiſna dopołdnja w 10 hodź. w Jitkowſkim hoſczenzu.

W Delnim Wujeſdźe, 23. měrza 1910.

Wyſchſcha hajnkownja Delnjowujeſdźanſko-Rakeczanſkeho knjejſtwa.
Hajniſki ſarjadnik **Preißler.**

Ssuſcheny połcź, 4 porſty tołſty, pſchi 5 punt. 90 pj., **ßuſch. ßwinj. brjuch** pſchi 3 p. 85 pj., **ſülzu** 40 pj., **domjazu kołbaßa** 2. druźiny 60 pj. **łój** punt 50 pj. porucza

O. Pötſchke na żitnej haßy.

Runklizu

ma na pſchedań

Rjeradźanſke ryczerſtwo.

Awkzija.

Wutorn 29. měrza 1910 dop. w 11 hodź. budu w **Konjezach** pola Budyſchina khěżnu leżomnoſcź czo. 16 ſ ratarſtwom na dobrowólne waſchnje na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

W leżomnoſczi, k kotrejż něhdźe 2 kórzaj dobreho pola ßkuſchataj, je klamarńja.

Shromadźiſna ßadźerjow na měſtnje ßamym w Konjezach.

Bruno Beutner
w Budyſchinje pſchi dwórniſchczu
pod pſchißahu wſaty a ſjawnje poſtajeny pſcheßadźowaŕ.

Luczne ßymjenjowe měſchenje

ſa ßuche a wlóżne luki porucza

Khorla Preisser jun.

Tſihwěſdowſke tſěſchne

zyhele w rjanych njeſhinitych barbach, **pleſtrowanſke klinkerſke zyhele** ſ 8 hłowčžkami ſa pſchejěſdy, hródże, dwory atd., **zyhele k hrjebiczłam, żeleſne klinkerſke, wodunjepſchepuſchczate połne a dźerkate zyhele,**

ſchamottowe zyhele

porucza

Pawoł Arnold,

parna zyhelnicza w Tſjoch Hwěſdach

(Dreiſtern) pola Budyſchina.

Kſchemjenjowe jamy. **Telefon: Budyſke ſarjadniſtwo cžo. 11.**

Ratarſka ſchula w Rudyſchinje.

Bliżſchi **lěczny ſemeſter** žo **wutoru 5. haprleje 1910** ſapočznje Samolwjenja nowych wuczomzow podpiſany direktor pſchijimuje kotryż je też rad ſwólniwy, wſcho dalſche wukaſacz.

Prof. dr. **Gräfe.**

10 000 hriwnow

žyrotnych pjenjes

je na 1. hypotheku k 1. julijej wupožczicz pſches **A. Lorenza** na rěſnifkej haży 8.

Młode

žadowe ſchtomiki

pſchedawa tunjo

ryczerkubło w Bóſchizach.

Ssyn pſchewſa ſtarſchej' žiwnoſcz
Sa tunje pjenjeſy,
A pjenjes pódla nadoſcz
Wón na dań pſchinjeży.
Wón woženicz žo rucże
Chżył ſ jenej holiczku,
Pak podarmo wſchě pucże
Po holzach woſtachu.
Duż do Pruſkej' wón ſtaji
Nětk kroczel żeńtwarſku,
A jena jemu praji,
So chże bycz ſ njewieſtu.
Wón kupi na hermanku
Jej žuknju njewieſtnu
A ſwjedże lubu Hanku
Na žiwnoſcz ſtarſchiſku.
Wón rjekny, ſo je ſtary
Lět wóžom a dwazeczi,
A tola bě wón ſtary
Lět pjecz a tſizeczi.
Hdyż njewjeſta to ſhoni,
So wěrnoſcz rěczak njej',
Dha ſ liſtom jemu ſgroni
So njeżmě pſchińcz wjoz k njej.
Nětk ſrudny nawożenja
Wjaz' rady njewě żej,
Ssnadź do Londona piża
Hacz njewjeſtow tam njej.

Hucźinjanſki wuj.

Kanikle plahowaze towarſtwo

ſa Budyſchin a wokolnoſcz.

Jutrownu žobotu, jutrowniczku a jutrownu póndżelu w piwarńſkej ſahrodże w Budyſchinje:

wulka

wuſtajenza kaniklow.

Wotewrjene wot 11 hodżin dop. (žobotu wot 9 hodżin) hacz wjeczor do 7 hodżin (žobotu do 8 hodżin).

Loży po 10 pj. žu w lokalu wuſtajeńży doſtacz.

Na bohaty wopyt pſcheproſchuje

kanikle plahowaze towarſtwo

ſa Budyſchin a wokolnoſcz.

Ležomnoſcz na pſchedań

abo

ležomnoſcz na pſchenajecże.

Ležomnoſcz cžo. 82 we Wjeleczinje, na kopjenje 373 ležomnoſtnych knihow ſa Wjeleczin, wobſtejaza ſ domſkeho ſe žadżeńſkej a trawowej ſahrodu, rěſańnju, hródżu, kólnju a polom je ſ pſchihódnymi wuměnjenjemi na pſchedań abo na pchenajecże.

Rěczniкaj **Wesser a Lehmann**
w Budyſchinje
pſchi nowych hrjebjach 16.

Žiwnoſcz na pſchedań

njedaloko Budyſchina, 25 kórzow wulka ſ rjanej ſahrodu, mażiwnymi twarjenjemi a ſe żiwym a morwym inventarom. Pokojza kupnych pjenjes móże ſtejo woſtacz. Hdże? ſe ſhonicz we wudawarni Serb. Nowin.

Magnum bonum

jedżne běrny,

zentnar po 2 mk. 30 np. do domu wožy

knjeżi dwór w Małżezach.

Hłowna zhromadźizna Maćicy Serbskeje

budże **jutrownu ſrjedu 30. měrca 1910** popołdnju w 2 hodź. w »Serbskim Domje«. — Porjad: 1. Rozprawy. 2. Nekrologi. 3. Wólby. 4. Namjety.

Wječor w 7 hodź. **zabawa:** 1. spěwy, 2. dźiwadło.

Wšěch sobuſtawow a přećelow wutrobnje přeproſuje

předsydſtwo.

Nalětna skhadźowanka

serbskeje ſtudowaceje młodźiny

wotměje so **serbsku ſrjedu 30. měrca 1910** dop. w 10 hodź. **w Serbskim domje.**

Ważnoho wuradźowanja dla: „towarſtwo ſtarych knjezow serbſk. ſtud. młodź.“ ſo proſy, zo bychu ſo ſtudowacy a tohorunja česćeni ſtari knježa serbſk. ſtud. młodź. a česćeni přećelja serbſkich ſtudowacych bohaće na ſkhadźowancy wobdźělili. Ze serbskim poſtrowom

ſtud. phil. Pawoł Fähla,
t. č. hłowny ſtarši.

Khwaćanſke serbſke towarſtwo

zmeje njedźelu za tydźeń, **3. haprleje,** w Huſtec hoſćencu w Khwaćicach z dypkom 1/2 8 hodźin swój

załoženſki ſwjedźeń

z dźiwadłowym předſtajenjom a ze spěwami.

Duż ſo wšě lubi Serbja a też wšě serbſke wótčinſke towarſtwa na njón najwutrobniſo přeproſeja.

Předsydſtwo.

Burſke towarſtwo w Rakezach

ſmeje **pſchichodnu póndżelu, 28. měrza** (druhi dźeń jutrow) popołdnju w 4 hodź. w Gäblerez hoſćenzu žwoje měżacżne pożedźenje. Duż proży wo powſchitkowny wopyt

pſchedžydſtwo.

Lubymaj Heidanej
žarowažymaj ſtarſchimaj
w Scheſchowje

k dopomnjeczu

lubeho njeſapomniteho žynka
a bratſika

Janka,

† 20. měrza 1909.

Jako wowzka Jeſuża
Bu nam, luby Janko, daty;
Jako wowzka Jeſuża
Bu do njebjeż ſahe wſaty.
Sahe twój pucz dokonja;
Twoja duſcha wſchitko ma.

So žy nahle domoj ſchoł,
Ach, to lubych ſtarſchich rudźi,
A twój ſażny czichi row
Tyſchi wjele žwěrnych ludźi.
Jene pak naż troſchtuje:
Twoja duſcha ſbóżna je.

K tebi dźenża pſchińdźemy,
Hdyż nětk lěto ſpiſch we rowje,
Horze žyłſy ronimy
Tu pſchi khłódnym Twojim
Wulku boloſcz ſaczuwa [ſkhowje,
Starſchiſka 'ſchcże wutroba.

K njebjeżam pak hladamy,
Prożymy wo měr we Boſy,
Dóńż do weczнej' žwjatnizy
Pſchińdźemy po ſeńſkej droſy.
Dóńż we njebju ſażo tam
Tebje Jeſuż dawa nam!

Bukečanske serb. tow.

zmeje **třeći dźeń jutrow** pop. w 5 hodź. **posedźenje.**

Knjez wučeŕ Šěca z Rachlowa je přednošk dobroćiwje přilubił. — Dla wobzamknjenja lětušeho wuléta wo bohate wobdźělenje wutrobnje proſy

předsydſtwo.

Bórſy k naſtupjenju pytam

1 wuczobnika,

1 pomoznika.

Krawſki miſchtr **Aug. Pilak**
w Bukezach.

Kuchařki, ſtwinſke a žkużobne holzy, mlokowe holzy, hródżne dżowki, holzy k žwinjom, wotroczkow, žrěnkow, rólnych pohonczow, wolażych a dżěkaczeŕſke žwójby pyta hnydom abo poſdźiſcho pſchiſtajeŕka **Görlichowa** na žukelnſkej haży 1 na rózku żitnych wikow w cžrijownі knjeſa Heinr. Mohra.

W rataŕſtwje naſhoniteho, po móżnoſczi woženjeneho katholſkeho

pohonicza

pſchi darmotnym wobydlenju, tepjenju a běrnazym polu a mſdże po wuczinjenju hnydom do žkużby pyta twarſki miſchtr **Rocho**
w Ssernjanach p. Rózanta
(pola Kamjenza w Saksej).

Sſłużobnu holzu

k 1. meji pyta **G. Spenka** pſchi žerbſkich hrjebjach.

(K temu cžišku pſchiloha.)

Pschiloha k czišłu 13 Serbskich Nowin.

Ssobotu 26. měrza 1910.

Placžišny rěsneho skotu na Draždžanskich skotnych wikach.

21. měrza 1910.

Placžišny po zentnarjach a hriwnach.

Skotne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha hr.	Rěsna waha hr.
Woły:		
1. polnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscze hacž do 6 lět	39–42	75–78
awstriske	46–48	82–84
2. mlode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	35–38	71–74
3. žrěnjo pizowane mlode, derje pizowane starsche	30–34	66–70
4. ßnadnje pizowane kóžbeje staroby	25–29	57–65
Jałojzy a kruwy:		
1. polnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscze	38–41	70–73
2. polnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnoscze hacž do 7 lět	34–37	65–69
3. starsche, wukormjene kruwy a ßnadnje wuwite mlódsche kruwy a jałojzy	30–33	61–64
4. žrěnjo pißowane kruwy a jałojzy	26–29	56–60
5. ßnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	48–54
Byki:		
1. polnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscze	38–41	68–72
2. žrěnjo pizowane, mlódsche a derje pizowane starsche	34–37	64–67
3. ßnadnje pizowane	30–33	60–63
Cźelata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	55–58	85–88
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	51–54	81–84
3. ßnadnje wuwite wot zyza	47–50	77–80
Swinje:		
1. polnomjaßne lěpschich raßow a jich skschiženjow w starobje hacž do 1¼ léta	53–55	70–72
2. mjaßne	51–52	68–69
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	47–50	64–67

Placžišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:		W Budyschinje. 19. měrza 1910. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju. 23. měrza 1910. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pschenża	běła	—	—	—	—	11	—	11	20
"	žołta	—	—	—	—	10	50	10	90
" nowa		10	70	10	88				
Rožka		—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa		7	38	7	65	7	40	7	50
Jeczmjeń	50 kilogr.	7	30	7	80	6	70	7	70
Wows nowy		7	80	8	10	7	60	7	80
Hróch		12	50	15	—	12	50	13	—
Woka		10	—	11	—	—	—	—	—
Jahły		15	50	17	—	16	—	17	—
Hejduschka		17	50	18	—	20	—	22	—
Běrny		2	—	2	50	2	20	2	40
Butra 1 kilogr.		2	80	3	—	2	70	2	80
Pschenična muka 50 "		11	—	20	25	19	—	20	—
Rżana muka 50 "		9	—	12	50	13	—	14	—
Ssyno 50 "		4	50	4	75	4	50	5	—
Ssłoma 100 "		5	—	5	16	4	17	5	35
Proßata 1128 schtuk, schtuka		15	—	30	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby	50 kilogr.	—	—	6	—	6	20	6	40
Rżane wotruby		—	—	5	75	6	40	6	75
Pschenični gris		—	—	6	50	—	—	—	—
Rżany gris		—	—	6	75	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot — hr. — np. hacž — hr. — np., pschenża (žołta) wot 10 hr. 75 np. hacž 11 hr. — np., rožka wot 7 hr. 50 np. hacž 7 hr. 80 np., jeczmjeń wot 7 hr. 50 np. hacž 8 hr. — np, wowš wot 7 hr. 70 np. hacž 8 hr. — np.

W Budyschinje placźesche: kórz pschenży (běła) po 170 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np., žołta — hr. — np. hacž — hr. — np., nowa: 18 hr. 19 np. hacž 18 hr. 50 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np., nowa: 11 hr. 80 np. hacž 12 hr. 16 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 10 hr. 22 np hacž 11 hr. 34 np.

Wiczne placźišny w Kamjenzu.

17. měrza 1910.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 40 np. hacž 7 hr. 60 np., pschenża wot 10 hr. 60 np. hacž 10 hr. 75 np., jeczmjeń wot 7 hr. 30 np. hacž 8 hr. — np, wowš wot 7 hr. 50 np. hacž 8 hr. — np., jahły wot 16 hr. — np. hacž 17 hr. — np. hróch 15 hr. — np., žyto 5 hr. 50 np., běrny 2 hr. 50 np., ßłoma (100 kilogr.) 5 hr. — np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 70 np. hacž 2 hr. 90 np.

Wjedro w Londonze 25. měrza: Rjane.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi śmeje Jutrowniczku rano w 7 hodź. duchowny Tischer žerbsku spowjednu rěcź, ½9 hodź. farar Räda žerbske a w 10 hodź. němske prědowanje. Zyrkwiny chor spěwa: Ssmjercź spóžrjeta je do dobrycza, wot E. Rody.

Druhi dźeń jutrow śmeje farar Räda rano w 7 hodź. němsku spowjednu rěcź, ½9 hodźin duchowny Tischer němske a w 10 hodź. žerbske prědowanje.

Tśeczi dźeń jutrow dopołdnja w 9 hodź. śmeje duchowny Tischer žerbske prědowanje sa dźěczi. — Tydźeńske sastojnske dźěła śmeje duchowny Tischer.

Wórowani:

W Michalskej zyrkwi: Khorla Jawrich, dźěłaczeŕ na Židowje, s Hanu Helenu Kalawchez s Jenkez.

Křćeni:

W Michalskej zyrkwi: Max Ota, Khorle Kiefera, dźěłaczerja a khěžerja na Židowje, ž. — Pawoł Alfred, Jana Emila Adolfa Prenzela, blidarja na Židowje, ž. — Waltat Max, Bjedricha Maxa Hußaka, fabrikskeho sastojnika we Wurizach, ž. — Max Jurij a Richard Pawoł, Hendricha Feya, žukelnika na Židowje, dwójnikaj. — Johana Gerta, Josefa Pětra Glucha, samkarja na Židowje, dź. — Martha Johana, Augusta Meldy, pohonca na Židowje, dź. — Margaretha Elsa, Khorle Gustava Kriegela, skłakarja we Wurizach, dź.

Zemrjeli:

W Michalskej wožadze: 15. měrza: Pawoł Richard, Handrija Rjelki, skłakarja w Rabozach, ž., 7 m. 11 d. — 20. Johana Khrystiana Dachselez, rentudostawarka je Stareho Lubija, we wokrjeßnej khorowni na Židowje, 81 l. 2 m. 3 d.

Zyrkwinske powjesće s Hodźija.

Jutrowniczku śmeje rano ½8 hodźin duchowny Voigt žerbsku spowjednu wucźbu, ½9 hodź. farar Kschižan žerbske a w 10 hodźinach němske prědowanje.

2. dźeń śmeje rano ½8 hodźin farar Kschižan němsku spowjednu wucźbu, ½9 hodźin duchowny Voigt němske a ¾10 hodźin žerbske prědowanje. Pscheď zyrkwinymi durjemi budźe žo kollekta sa sakske biblijske towarstwo składowacź.

3. dźeń budźe rano w 9 hodźinach žerbske kemschenje.

Zyrkwinske powjesće s Budestez.

Jntrowniczku śmeje rano w 7 hodźinach duchowny Bójź žerbsku spowjedź, farar Domaschka dopołdnja we 8 hodź. žerbske a ½10 hodź. němske prědowanje.

Druhi dźeń jutrow śmeje farar Domaschka rano w 7 hodźinach němsku spowjedź, duchowny Bójź rano we 8 hodź. němske a ½10 hodź. žerbske prědowanje. Jutry žo kollekta sběra sa sakske hłowne biblijske towarstwo.

Po tunich placźišnach poruczam swój derje wuhotowany skład

ff. domjazych, kuchińskich a hospodarskich wězow, lakowanych a njelakowanych, blachowych lampow, latarnjow, zylindrow a žužołow, platow, plokanskich wanjow, bowow, myjnych stejakow, zimanskich maschinow, kupanskich wanjow, želesne pónoje a hornzy, hospodarske wahi, noże, widliczki, łžizy, nožowe korbiki, khojowe młyny, khojowe khany, khojowe a zokrowe tyče, rybowanske maschiny, mjaßornbaze maschiny, mjaßowe mjezki, schczětki, žerschczowe mjeczawy, zentrifugowe schczětki atd.

Moritz Schulz, klampnarski mischtr : : : : : pschi žerbskich hrjebjach 10.

— Wuporjedźernja. —

Jěsdźene wosy!

jako: 3 wschelake kucze, honźwinski wós, lohka polschäsa s pschikryjliwym kóšlom, dog-cart, coupé atd.

Nowe šamojěsdźaki, honźwinske wosy, kryte sadniki, dog-carty atd., Landawske kucze, landaulety, vis-a-vis-schäsy a polschäsy jara placźišny hódno poruczа

wosowa fabrika N. Galla naslědn.

Schrötera a Ficklera w Budyschinje.

Najwjetscha klobukowa pschedawarnja
w Budyschinje.

Wschě nalětnje nowoscże

kłobukow a měžow

sa muzskich a hólzow

ßu doschle a we wulkim wubjerku na składze.

Hugo Lehmann

w Budyschinje na bohatej haßy 22
pódla hoscźenza winoweje kicze.

Hižo wot 25 lět

pschedawam na **Budyskich wikach**
ßymjenja sa nalětni a lěčny wußyw
wot firmy **J. E. Schmidta** w Erfurtu, khěžorskeho a kralowskeho podawarja, ßo mi scźelaze, woßebje wot tejele firmy plahowane **runklizowe ßymjo** (woßebitosćž), kotrež tole lěto woßebje derje skhadża.

Teho dla ßwojim cźesćenym wotebjerarjam wschě ßymjenja w dobrej skhadżazej tworje poruczam:

runklizowe, Eckendorfske žołte a cźerwjene hobrskowalzojte, Lutyjeczanske a Oberndorfske žołte Mammutske ßymjo, najwjetschu cźerwjenu **pizowansku zołkowu rěpu,** dołhu běłu.

Kałowe ßymjo, Erfurtskeho saźneho, Barlinskeho ßrěnjosaźneho, hollandskeho cźěmnoczerwjeneho, późneho, Zitawskeho hobrskeho a ßerbskeho burskeho kała, běłeho kała a Winnigstetterskeho, kónczojteho Braunschweigskeho a woprawneho cźěskeho hłubateho kała.

Wulki wubjerk ßymjenja, karottow, morcheje, pizowanskeje morcheje, bunow, gurkow atd.

Woßebitosćž: Erfurtske kwětkowe ßymjenja
w 10 pjenjeźkatych pakcźikach s wukasanjom k plahowanju.
Wulki wubjerk **Draždźanskeje zyble k ßadzenju.**
Woßebje poruczam wot hollandskich plahowarjow ßo dostawaze kwětkowe kulki gladiolow, begoniow, lilijow, tuberrosow atd.

Moje stejischczo je hižo wot 25 lět na mjaßowym torhoschczu.

Jan Bjedrich, ßymjenjowa pschedawarnja
w **Kolwasy** pola Pomorz.

Franz Marschner

cźaßnikat w Budyschinje
na bohatej haßy 9
swój skład **cźaßnikow** a **cźaßnikowych rjeczażow** k dobroczźiwemu wobkedźbowanju porucża.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczźizny.

Njepschetrjecheny dobytk

poskicźeja nasche

jutrowne schkórnje

sa žónske a muzskich

we wubjernych druzinach a formach
6.75 kóždy por **8.25.**

Někotre sta porow **hólcźazych** a **holcźazych schkórniczkow, cźornych** a **brunych** po njeßměrnje tunich płaczźisnach. :: :: :: ::

Nichtó njeskomdź tole poskicźenje.

Zhorjelska črijowa předawarnja

A. Jacobsohn
w Budyschinje na bohatej haßy 7.
Kóžde wuporjedźenje ßo pschijimuje.

Emil Wehrle

na jerjowej haßy 7.

Derje ßedżaze koschle

tunje ↓ **derje ßedżaze.**

Módrocźischczowe nowoscże.

Sahrodnistwo
ßadarskeje a sahrodniskeje schule w Budyschinje w Sakskej
ma
ßadowe schtomiki najlěpscheje hódnoscże, k powschitkownemu płodźenju :: poruczene, wotedacź.
Wyßoke schtomiki ßo s hromadami plahuja. :: ::
Niske schtomiki. Kerkojte schtomiki.
Saviß płaczźisnow a druzinow darmo!

Kóslaze kože,
howjaſe kože,
cželaze kože,
wowcze kože,
ſajecze, kaniklaze,
tkhórjaze, kunjaze,
kocze kože,
po najwyſchſchich płaczišnach kupuje
Heinrich Lange
pſchi ſerbſko-katholſkej zyrkwi a pſchi žitnych wikach 11

Dr. C. Roeberowy
pleſtr pſche podklócze
wicze, drjenje 1 ſcht. 50 np. je ſo tyßaz krócz wupruhował.
Germania drogownja
na bohatej haßy.

Pißomne wuczinjenja,
liſczíny, teſtamenty, próſtwowne pißma atd. naſtajeja, **hypothekſke pjenjeſy a kupowanje a pſchedawanje leżomnoſczow**
ſaradžujetaj
J. a E. Koban pſchi žitnych wikach. czo. 4, telefon 675.
— Rěczimoj tež ſerbſki. —

Jutrowne
tity
we wulkim wubjerku a
torty a ff. pjeczwa
porucza
Lehmanez kontitornja
(Naukowy naßlědnik)
na ſerbſkej haßy 18. Telef. 118.

Serbske blido
kóždu wutoru w 5 hodžinach.
Wſchitzy dobri Sserbja ſu witani.

Pißarnja
ſa kupne, hypothekſke, dismembraziſke, teſtamentſke a ſawoſtajenſtwowe wězy je wot nětka na
Moltkowej drósy czo. 1
po 1 ſchodže, hoſczenz Gambrinus.
Max Frenzel.

Sserbſke a němſke
ſpěwarſke
ſa njewjeſty,
jara kraßnje ſwjaſane a ſe wſchelakim wudebjenjom wupyſchene,
w czelazej koži hižo po **6** hr. **50** np.,
najjednoriſche = = 2 = — np.
ſu doſtacz **we wudawatni Serbskich Nowinow.**

Walterowa lěkowarnja
w Budyſchinje pſchi nowych hrjebjach 3.

Lěkowanje ſa žónſke a mužſkich wſchědny džeń rano wot 1/2 9 hodžin hacz wjeczor do 8 hodžin. Njedželu rano wot 8 hacz do 12 hodžin. 2. ſwjaty džeń ſamknjene.

W kóždym dnjowym czaßu dawaja ſo **laſchczowe** a **podzělne parne kupjele** abo **parne pokrjepjenje, elektriſke polne** abo **podzělne kupjele,** poßledniſche tež ſ módrym a czerwjenym elektriſkim ſchtyrizellowſkim wobßwětlenjom, **kupjele we wanjach a ſedžo,** faradiſke, galvaniſke, a **wotměnjazy prud** (woßebje ſa wutrobine a nerwowe czerpjenje jara ſkutkowaze), **horzopowětrowe, wuhliczñate, mórſko, Staßfurtſke, Newogenſke ſelowe, ſchwablowe, jehlinowe ſawalenje.** Dale **ſawalenje do duboweje ſtory, łuha ſchmrěkoweje ſtory, torfoweho extrakta, kupanje nohow, rukow** a **delnjeho žiwota w torfje, ſawalenje w ſangu** atd. **Thure-Brandtowa maßaža** pſchi czerpjenjach delnjeho žiwota, **ruczna** a **vibraziſko-elektriſka maßaža.**

Lěkuju łajkježkuliž akutne a chroniſke khoroſcze krucze po naturſkim hojenju.

Rěczne hodžiny rano wot 9 hacz 12 a popołdnju wot 2 hacz 6 hodžin. Njedželu jenož dopołdnja wot 8 hacz 10 hodžin. — Wopyty tež na wßy.

Proſpekty darmo. Telefon czißko 577.

Reinhold Walter, Emma Walterowa,
wuſtojny naturſkeho hojenja. wotdželenje ſa žonjaze czerpjenje.

Wobhladanje bjes kupjenja dowolene.

Th. A. Wällnitz naſlědnik
w Budyſchinje
9 na ſzukelnſkej haßy 9.
Najtuńſche kupowanſke žórło
ſa
njewjeſczinſke wuhotowanje
a
jednotliwe meble
ſolidneho a modneho dželka.
Sprawne poßłużenje.
Pſchi hotowych pjenjeſach rabatt.
Ssamßna pólſtrowatnja.

Wobhladanje, na mjeno a hyßtne žo. ledžowanje.

Otto Heber na ſerbſkej haßy 9
porucza ſwój wulki ſklad
wobucża
po njeßměrnje tunich płaczišnach bjes ſchkórniczkowych tydženjow a darow.
Kóždy tež najmjeńſchi pospyt je ſ dobytkom.
Proſchu ſebi płaczišny we wulkadnym woknje wobhladacz.
Dobre wuwjedženje wuporjedženjow.

Wumerjenſke dželá wſcheje druzíny pſchebjerjetaj ::
Rentsch & Schöne
pod pſchißahu wſataj geometraj,
na rózku ſeminarſkej haßy 13, I a Hoſchiz haßy.
Telefon 682.

Piſtne khartki czišchczi ſpěſchnje a tunjo **Ssmolerjez knihiczišchczerńja.**

Brodowſka haptyka

na hoſchiz haßy 21
Kaſchel, katarrh, dybawoſcz
ſo ſpěſchnje połóżeja
ſ thymuſinom
Bleſcha po 75 np.
1 hr. 40 np.

---

24 hodžin
žiwjenja ſu jenož hiſchcze jenemu kurjazemu woku ſpožczene pſchi nałożenju
Käppelinſkeje ßmjercze
:: kurjazych wokow ::
w tyſach po 60 np. jenož woprawne
w krónſkej drogowni
Arna Käppela
na ſeminarſkej haßy 8.
— Telefon 676. —
Njeczišchczi, ſkutkuje wěſcze.

Czerwjeny džeczel, běły džeczel, ſchwedſki džeczel, žołty džeczel, inkarnat, thymothee
w dobrej druzíne bjes židy
porucza
Khorla Preißer jun.

Liebſch,
ſudniſki aktuar ſw. ßłużby
pſchi nowych hrjebjach 5
pißarnja ſa kupowanſke, hypothekſke, dismembraziſke, teſtamentſke a ſawoſtajenſtwowe wězy atd.
Rěczi ſerbſki.
— Telefon czißko 177. —
Pſcheßadžowanje leżomnoſczow.

Dobru **lanu muczku**
porucza
Khorla Kahrowe.

Eckendorfſke runklizowe ßymjo,
dobru
pſchenczmu muku,
kołbaßowu
hejduſchku,
rajß a nudle
porucza
Khorla Kahrowe
pſchi žitnych wikach.

Meteor.

Njerostorhniwa židźana tkanina

ežorna a pißana po wſchěch placźiſnach

ſa njewjeſcźinſke wobleczenja.

Njerostorhniwe židźane tkaniny

„Meteor“

ßu najnowſchi wudźělk dźenßniſcheje mody. Woßebity rjany naturſki błyſchcź a ſaměrej nětcźiſcheje mody wotpowjedaza ſpodobna ßmykloſcź tele rukowanſke tkaniny wubjernje wuſnamjenjeja. Dokelž ßu jenož ſ lohka barbjene a nanajßwědomicźiwiſcho dźělane, ßu wone njerostorhniwe; pſchewoſmu ſa dobre noſchenje

rukowanje na 3 lěta.

Meteor

njerostorhniwa židźana tkanina.

Jeniczke pſchedawanje ſa Budyſchin a wokolnoſcź

Jan Jurij Pahn.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na nimskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smolerˇ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawóstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 14. | Sobotu 2. haprleje 1910. | Letnik 69.

Swětne podawki.

Jednanja 2. komory sakskeho ßejma wo żeleśnizach.

Druha komora sakskeho ßejma ßo ßrjedu saßo se żeleśniskimi naležnoścźemi saběrasche. Skónczńje mějesche ßo też wo natwarjenju żeleśnizy ſ Kumwałda do Łubija dowuradźicź. Sapóßłanz Rencź ßo nadźějesche, so pruhowanje, wot knjeżerſtwa pschilubjene, bórsy k temu dowjedźe, so ßo ßejmej pschedkoha wo natwarjenju żeleśnizy pschedpokoži. Wón namjetowasche, petiziju knjeżerſtwu k rospominanju poručicź.

Sapóßłanz Hähnel ßebi pschejesche, so by knjeżerſtwo ßwoje wotpokasowaze ſtejiſchcźo pscheměniło. W tym ßamym ſmyßle sozialdemokrat Linke rěcźesche.

Finanzny minister ſ Rüger temu napschecźiwi, so knjeżerſtwo njeměni, so ßo tu wo nuſnu potrěbnoſcź jedna. Po wjeleſtronſkich pschecźach chże wón wěz tehole żeleśniſkeho twara ſ nowa rosporuinacź dacź. Wón pak dyrbi na napjate finanzne położenje pokasacź. Deputazija je na wulke ßo njedanjaze ſumy pokasała, kotrež pschetwarjenje dwórniſchcźow, ſchtyrikolijaty wutwar pschedměſchcźańſkich żeleśnizow, pschetwar Draždźańſkeho opernſkeho doma atd. spóźeraju porno kotrymž dyrbja druhe ſtrony do ſady ſtupicź. Tola hłowne linije a łſchiżne městna dyrbja ßo powyſchenym poměram wotpowjedujo wuwicź, jeli ſo dyrbja żeleśnizy wunoſchne wostacź. Na to dyrbjało ßo pschi wſchěch jednanjach dźiwacź.

Evangelſzy łſcheſcźijenjo w Barlinje pschecźiwo njewěrje

mużnje wuſtupuja. Wulke běd̄żenje mjes wěru a njewěru ßo w Barlinje sapoczina. Nowa wulka ſhromadźiſna je ßo w hobrſkim Buſchowym zyrkußu wotměła, na kotruž běchu ßo saßo tyßazy ſeſchli, ſo bychu ßwoju wěru do trojeniczkeho Boha wuſnali. Barlin ßo nowy Babel mjenuje, tola mjes njewěriwymi, bjesbóžnymi wobydlerjemi tuteho Babela ßu hiſchcźe tyßazy ßwěrnych łſcheſcźijanow. Nětkole ßu mnoſy ludźo, kotſiž ßebi ſakaża, ſo by ßo jim łſchiż na row ſtajił, tola na ſboże ßu hiſchcźe mnoſy druſy, kotſiž wjeßeli Jeſußowy łſchiż na ßo bjeru. W ſhromadźiſnje w Buſchez zyrkußu jedyn duchowny wo wotpadźe wot wěry rěcźeſche, ſa kotryż njewěriwi duchowni a a profeßorojo w pißmje a w ſjawnych ſhromadźiſnach dźěkaju. Jedyn ſ nich ßwój pschednoſchk na wupowěſcheńkach ſ napißmom woſjewenja: „Sſmy my hiſchcźe łſcheſcźijenjo?“ Dźenßa, hdyž ßo ſjawnje wo praſchenju rěcźi, hacź je Khryſtuß żiwy był, dyrbimy na tole praſchenje ſjawnje „haj“ wotmolwicź. Nětkole, hdyž jedyn ſozialdemokratiſki ſpißacźel bohużel pschewěrnje piſche, ſo ßo w ßwětowych ſtawiſnach pr̄eni krócź njewěra jako ludowe hibanje organiſuje, ßo katholſzy łſcheſcźenjo pschecźiwo njewěrje organiſuja. Evangelſzy łſcheſcźijenjo njeßmědźa pschihotam běd̄żenja wěry ſ njewěru niczonjecźinjo bjes dźak pschihladowacź. Mjes tymi, kotſiž wěrja, a tymi, kotſiž njewěrja, je ßo bitwa sapoczała. Sozialdemokratojo praja: „Nabożina je privatna wěz.“ To tak daloko płacźi, hacź dyrbi ßebi kóžda duſcha ßwoje ſtejiſchcźo k Bohu ßama wubudźicź. Tola nabożina njeje privatna wěz, ale wěz zykeho cźłowjeſtwa. Niz, ſo by někotrych cźłowjekow, ale ſo by cźłowjeſtwo wumohł, je Bóh ßwojeho ßyna dał. Cźaß je khutny, wjazy khwile njeje, ßebi pſchemyßlowacź, dokelž je ßo hižo njepſchecźeł do kraja dobył. Dyrbimy ßo organiſowacź, kaž ßu ßo ſozialdemokratojo organiſowali. W Jendźelſkej a w Amerizy ßebi żane nowiny njeſwěrja najßwjecźiſche nabożiny wußměchowacź; tola tu w Němſkej hiſchcźe pſchezo politiku ſ nabożinu měſcheja. S hłownym brachom je, ſo evangelſzy żanych wulkich nowin nimaju, kotrež maju wliw na lud. Ssnadź by ßo hiſchcźe hodźiło, myßlicźku ſemrjeteho Stöckera do ſkutka ſtajicź, a wſchitkich, kotſiž do żiweho Jeſußa wěrja, do wulkeho ſwjaſka łſcheſcźijanow ſjednocźicź. Schtóž ßwojeho łſcheſcźijanſtwa dla ſchkoduje, kotrehož teho dla wußměchuje, pſcheſcźěhuje, kaž husto łſcheſcźijanſkich dźěkacźerjow jich ßobudźěkacźerjo, tón teho dla njeſadwěluj. Jedyn ſtary Jendźelcźan je wo ſatraſchenju, ſ kotrymž ßo łſcheſcźijenjo w Němſkej nětkole pſcheſcźěhuja, rjekł: Satraſchenje ßo ſ martrarſtwom pſchewinje. W cźeżkim běd̄żenju wo ßwoje bycźe, do kotrehož je evangelſka zyrkej ſaſchmatana, dyrbi ßo wona na wſchitkich ßwojich pſchiwißowarjow ſpuſchcźecź móz.

Pſchiwos danſkeho howjaſeho ſkotu do Němſkeje ßo ſaſtajił.

Wuwożerjo danſkeho ſkota běchu w poßlednim cźaßu wjele khoreho ſkotu do Němſkeje wotbyli. Tuberkulin, ſ kotrymž ßo pſchi němſkej mjeſy zuſy ſkót na to pruhuje, hacź je na tuberkuloſu khory, husto na ſkót njeſkutkowasche. Hakle posdźiſcho pſchi ſarěſanju ßo pokasa, ſo bě ſkót tuberkuloſny. W Danſkej běchu ſkót hižo dopředka ſ tuberkulinom ſchcźěpili, tak ſo ſnamjenja, pola khoreho ſkota ßo po ſchcźěpjenju pokasowaze, wuwoſtachu. Na to na němſkej mjeſy ſkót po nowym waſchnju pruhuja, pſchi cźimż ßo ſkocźecźowa khoroſcź njehodźi potajicź. W Kielu, Apenradże, Flensburgu atd. ßo pſchi wótriſchej kontroli ſ najmjeńſcha ſchtwórty dźěl danſkeho ſkotu jako khory wupokasa. Dokelž ßo ſawěſcźaze towarſtwa ſapowjedźichu, wuwożerjam pjenjeżne ſarunanja wupłacźicź, ßu danſzy wuwożerjo pſcheſtali, ſkót do Němſkeje woſycź.

Pólſka rěcź w pólſkich ſchulach w Ruſkej.

Komißija roswucźowanja ruſkeje khěżorſtwoweje dumy je wobſamkła, ſo ma ßo w jenoklaßnych ludowych ſchulach w Pólſkej a w baltiſkich provinzach wſchudże ſ pomozu macźerneje rěcźe wucźicź. Dokelž ßu nimale wſchě wjeßne ſchule jenoklaßne, je ſroſumicź, kajku wulkuważnoſcź ma tole wobſamknjenje. Dokelž je woßebita dumina konferenza runje tak wobſamkła, ßmě ßo ſ wěſtoſcźu na to licźicź, ſo ßo tole wobſamknjenje też w dumje pſchiwoſmje. — Nabożina je ßo w ludowych ſchulach w Ruſkej hižo dawno jenoż w macźerńej rěcźi podawacź ßměła, pólſkim dźěcźom pólſki, litwinſkim litwinſzy, Němzam němſki. Rußojo njemóża njepädagogiſke waſchnja wopſchijecź, ſo ßo w Pruſkej pólſkim a ßerbſkim dźěcźom nabożina němſki podawa. W Sakſkej njeje w nowſchim cźaßu wjele lěpje. We wſchelakich ſchulach ßo nabożina ßerbſkim dźěcźom jenoż němſki podawa. To drje je pſchecźiwo ſakonjej, tola kotra wyſchnoſcź ßo wo to ſtara, ſo by ßo ſchulſki ſakoń napſchecźo Sſerbam dopjelnił? Hdyž ßo Sſerbjo pola knjeżerſtwa wobcźeżuja, drje ßo druhdy na khwilku njedoſtatkej wotpomha, tola bórsy je saßo wſcho pſchi ſtarym.

Wojerſka ſpjecźenza w Chinje.

W Chinje po ſdaczu hiſchcźe ſtary njeporjad knjeżi. Teho dla pak tu pak tam ſběżki a njeměry wudyrja. Pola Cźinkianga ſtaj ßo dwaj bataillonaj pěſchkow ſpjecźikoj a ſtaj ſpytakoj město wobſtupicź a ßo do njeho dobycź. Wojerſkemu gouverněrej je ßo poradźiło, ſpjecźowarjow ſ artilleriſkim wohnjom roſpjerſchicź. Pſchi

wojowanju je ßo wjele kněžow wupuśćiko, a wjele śběžkarjow je ßo morilo.

Kněžor Menelik †.

Najwjetśchi knježeŕ Abeßinśkeje, kněžor Menelik, je po 20lětnym knjejśtwje wumrjeł. Pod nim je ßebi Abeßynśka na ßwěćże wulkomozowśke stejiśchćžo dobyła. Wón je abeßynśki lud do jeneho zyłka sjednoćił a potom njepśchećželśke nawale, kotreż ßo se wśchěch stron na Abeßynsku cźinjachu, dobyćeŕśzy wotraśył. Wón je ßo Jendźelćanow, Franzowsow, Italśkich a muhamedanśkich ludow, kotreż wśchě kraja łakomne ßo dźělow Abeßynśkeje smozowacź pytachu, sbožownje wobrał. Njesapomnita wostanje wulka bitwa pola Aduy, w kotrejž Menelik wulke italśke wójsko do cźista sbi a wjele italśkich wojakow saja. Wot teho cźaßa ßebi nichtó wjazy njeje śwěrił, na Abeßynsku nadpady cźinić. Kaž we wójnje khrobły a ßylny, Melenik w měrnym cźaßu mudrje a prawje knjeżeśche. Nowocźaßnej kulturje wón ßwój kraj njesamkaśche, tola pśchi tym wón stary wobśtejazy porjad nahle njepśchemèni.

Sa ßwojeho naßlědnika na trónje je Menelik prynza Lidź Jeassu pomjenował. Dokelž je hakle 19 lět stary, sa njeho ras Tassama knjejśtwo powjedźe. Lidź Jeassu je ßyn Menelikoweje dźowki Schorgaśche a rasa Mikaela Wollowśkeho. Wot 16. meje 1909, wot dnja, na kotrymž dnju je Menelik knjeżeŕśtwowych wulkich pod pśchißahu na Lidźu Jeassua wsał, je Jeassu też woženjeny. Nětcźiścha kněžorka, Romania Work, je hakle 8 lět stara. Wona je cźetka kněžorki Taitu a wnucźka prjedawścheho kněžora Jana.

Hižo sa Menelikowu khoroścź je ßo kněžorka Taitu knjejśtwowych wotežkow smozowacź spytała. Kłowniźy abeßynśkich ludow ßu pak ju nuśowali, ßo wścheho wliwa na knjeżeŕśtwo wśdacź. Ras Tassama je manifest wudał, w kotrymž ßo pśchekupzy a burjo napominaju, so bychu śměrom ßwoje dźěło hladali. Duž njeje žaneje pśchiczźiny k bojenju. Europiśzy pśchekupzy nětko měrne a strowe roswicźe kraja wocźakuja a maja dowěrjenje k nowemu knjeżeŕśtwu. Najśajimawiśche na Abeßynśkej je, śo je ßo w nim ßrjedź muhamedanśtwa kicheśćijanśtwo śakhowało. Hižo w śchtwórtym lětśtotku je ßo kścheśćijanśtwo do Abeßynśkeje pśchinjeßło a je ßo tam, hacź runje bě wot wścheho kścheśćijanśkeho ßwěta lětśtotki wotśamknjene, we wśchěch bědźenjach ś muhamedanśkimi ludami wobśtało. Wjerchojo na abeßynśkim trónje ßo jako potomniźy židowśkeho krala Salomona a kraloweje se Saby wudawaju.

Kuß płatu.

(Pokracźowanje.)

Ssudniśki radźicźeł bě kedźbnje pśchipoßłuchał, Hanine rěcźe ani ś jenym ßłowom njebě pśchetorhnył, nětkole ßo ju hiśchcźe wo něktore wěźy wopraścha, na cźoż jemu Hana po najlěpśchim wjedźenju swotmolwja.

„Wěŕcźe, luba knjeżna, ta wěź je, kaž ßo śda, hižom khětro wopak śapocźata, dokelž ßu ßudniźy ś pśchedßudkom pśchewśacźi; tu by po mojim měnjenju wustojny tajny polizista nuśny był, kiž by śa tamnym druhim njeśnatym mordarjom śledźił. To ßu tamni skomdźili, woni ßu ßo do teho samyßlili, so dyrbi jeno tón ßyn, jako jenicźki, kiž by ś nahleje ßmjercźe ßwojeho nana wužitk cźahnył, też woprawdźe tón bycź, kiž je njeśkutk wobeśchoł, a najhórśche je, so je ßo ś tym hižom najpśchihódniśchi cźaß pominył a so wobcźaß pśchißaźneho ßuda ßo hižo bórśy śapocźnje. Ale teho dla njeśhubcźe kuraże, knjeżna Hana“, wón hiśchcźe doda, śadwělowazy wuras młodeje holzy wuhladawśchi, „jeno wutrobicźe a ś wjeßełej nadźiju do pśchichoda hladajcźe! S Božej pomozu ßo hiśchcźe wśchitko na dobry bok wobrocźi.“

Stary knjes bě tak wótzowszy k Hanje rěcźał.

„A nětkole pójcźe k mojej žonje, ta njech waß trochu do troschtowanja wosmje, ja chzu na ßudniśtwo dóńcź a ßo śa nuśnym tajnym polizisćze roshladowacź; nadźijam ßo wěśćże, so budźe ta wěź hiśchcźe dźenßa śrjadowana.“

„Kak móžu ßo wam śa waśche dźělbracźe, śa waśchu dobrotu dźakowacź, knjes ßudniśki radźicźelo?“

„S tym, so ścźe wjeßełka a dowěriwa, moja luba knjeżna!“

Potom ju do pódlanśkeje bydlenśkeje jśtwy dowjedźe, hdźež bě jeho mandźelśka, kotraž też Hanu ßwjerśchnje śnajeśche a ju ś wutrobnosćzu, kiž bě ji woßebje data, pśchija.

„Luba žona“, bě pśchi tym prajił, „tule tebi śrudneho, troschta potrěbneho hośćza wjedu, próźuj ßo, naśchu młodu pśchecźelnizu roswjeßelicź a wucź ju, ś poknej nadźiju a dowěru do pśchichoda hladacź.“

„Haj, to ja chzu“, wubjerna žona rjekny. Młodoścź tak ßnadnje śadwěluje, hdyž je njebjo junu pokhmurjene, a ßej njepomyßli, so je ßłónzo jeno śa mrócźelemi śkhowane a so budźe we ßwojim cźaßu cźim jaßniścho ßwěcźicź.“

* * *

Dwaj dnjej posdźiścho bě ßej zusy w hośćenzu druheho rjadu w měśtacźku, hdźež ßo naścha wěź podawa, wobydlenje wotnajał. Wón rjekny, so chze tam něśchto njedźel pśchebywacź, so je moleŕ a so ma myßle, we wokolinje měśtacźka něśchto krajinśkich wobrasow śhotowicź.

To runje niczo wurjadne njebě, hižom husto běchu molerjo k temu pśchiśchli a běchu ßwoje ryßowanśke knihi wobohacźeli, ś dźěła ś wobrasami starych kněžow a dźiwnych rynkow woknow, nutŕarkow a wěźkow ś bohatymi, pißanje barbjenymi drjewjanymi wurěśkami, na drnhej stronje pak mějeśche wokolina mnoho krajinśkich rjanośćzow; duž ßo knjesam molerjam pśchezo saßo něśchto k ryßowanju a k molowanju posśicźeśche.

Duž pśchitomnoścź zuśeho nikomu woßebicźe nadpadna njebě, a ßnadno bě zyle njewobkedźbowany wostał, njebudźiśche-li nimo měry wjeßeły bjeßadnik był, kotrehož stajnje dobra myßl a jara žortnjwe dopomnjecźa wśchěch blidowych towaŕśchnikow sajimowachu. Ale hiśchcźe jenu saßkužbu mějeśche moleŕ ś tym, so ßo pśchi wobjedźe a wjecźeri wo wjeßełu śabawu staraśche. Wón na jene waschnje na tym njewobśtejeśche, jeno ßam ßłowo měcź, ale wón też druhich, ßamo mjenje rěcźazych, ś mjelcźenja wuwabjowacź wjedźeśche, tak so kóždy k temu ßobu śkutkowaśche, so bjeßada powśchitkowna bywaśche.

So ßo po tutej bjeßadźe najwjazy wo śkucźenym mordarśtwje rěcźeśche, to ßo ßamo rośymjeśche; pśchetož hrósbny podawk bě wśchěch myßle śajał, cźim bóle, dokelž mějeśche ßo na pśchißaźnym ßudźe w najbliźśchim cźaßu wo tym jednacź. Pśchi tym buchu wśchelake nahlady wuprajene, ale ani jedyn hłóß ßo njedaśche śaßłyśchecź, kiž by młodeho rycźeŕkubleŕśkeho knjesa ś hrosneho njeśkutka dośpołnje wuwinował. Jeno to, hacź budźa wuprajenja ßwědkow doßahacź, jeho wotßudźicź, dokelž tola dotalne dopokazy njedoßahaju, to jeni měnjachu, druzy saßo wobkrucźachu nawopak.

Zusy moleŕ drje tute rěcźe kedźbnje sceźěhowaśche, ale žadyn wuras jeho dobrocźiweho woblicźa njepścheradźowaśche, so jeho to bóle bliże śajimuje, a runje wón pśchezo saßo ś nowa rěcźe na tónle pśchedmjet skožowaśche, wěśo zyle njenadpadnje.

Nimo pojědźow ßo młody mużśki wśchak ženje w hośćenzu njepokaza, „so dyrbi ßwojeho cźaßa wužicź“, k korcźmarjej, kiž na njeho sarěcźa, měnjeśche, a ś ryßowanśkimi knihemi a ś pólnym stólzom a ś wulkim pśchedeśchćźnikom pod paźu do lěßa khodźeśche, hdźež rospadanu wuhleŕśku hětu abo hewak něśchto, śchtož ßo jeho wocźomaj jalubi, do ßwojeje ryßowanśkeje knihi ryßowaśche.

Też dźenßa posdatny moleŕ dźěkaśche, to rěka, wón tam, hdźež pucź do Dźeržowśkeho hrodu wjedźe, najbliźśchu a dalśchu wokolinu tamneho měśtna pśchepytuje, na kotrymž bě stary baron ś Dźeržowa žiwjenje śhubił.

Na molerja, kiž bě pśchiśchoł, wobrasy nacźiśkowacź, budźiśche drje jeho cźinjenje trochu nadpadne było, pśchetož wón ßej w tym wokomiku na niczo mjenje njemyßleśche, hacź wabjazy pśchedmjet, kiž ßo jemu runje ś teho měśtna posticźeśche, na płat wobkrucźicź, a tola budźiśche ßo to wěśo próźy płacźiło. Zyle w pißanych barbach, bjes dźak jimajo, hladaśche runje wotßal pśches ßwětlinu hród Dźeržow se ßwojeje seleneje wokoliny; jeho cźeŕwjeny pěśkowzowy twar molowańszy wot pokneje liścźoweje doby wobdawazych sćitomow wotesta-waśche, wobßwětleny wot žehliwych pruhow wjecźorneho ßłónza, kotrehož cźeŕwjenoślote płomjenja ßo w njeliczźomnych woknach wotražowachu.

Tola pśchecźelny cźitaŕ njeje woßoba, kiž by teje wěźy ßwědomna była, wón drje ma dawno śdacźe, so tamny posdatny moleŕ nichtó druhi njeje, khiba wot ßudniśkeho radźicźela wukasany tajny polizista, kotryž na ßwoju ruku śa tej wěźu śledźi. Wón runje saßo je na tym, pśches niśke kerki, kotreż tu khětro huste śteja, pśeki pśchekrocźicź, runjeż je to wulka próza, pśches nje ßo pśchedobycź, dokelž tu kerki cźornych jahodow, róži a cźeŕni jemu pśchekrocźenje śaracźa, a tola ßo do prědka dobywa; jeho wuwucźene wóczko je jemu mjenujzy, dokho podarmo pytawśchi, cźeŕ pokasako, kotraž jemu praji, so je ßo tu pśched njedawnym cźaßom cźłowjek pścheśchmjatał. Wón je ßo śkhilał a měru brał, wobhladnje a ßwědomicźe, ßamo zentimetrowśkej měru. Ale tuto dokładne pśchepytowanje jeno wobkrucźo, śchtož bě hnydom se spocźatka widźał. To je wulka, śchěroka stopa, kajkuž je tola młody baron ś Dźeržowa śkerje měcź mohł. Ale naśhonity,

w myßlach ſeſtajowazy tajny poliziſta ma to hnydom hromadu ſkoženе. Mordarſtwo je ßo na wuſkej ſchćeżzy ſtako, pſchetož baron bě na konju. Hdyž potom mordar ßwój wopor ſpadowacź widżeſche a ſplóſchene ſkoczo, khwatnje bežo, dale cźerjeſche, dyrbjeſche mordarjej pſchede wſchěm to na ſtaroſcźi bycź, khwatajzy wuſku ſch.żežku wopuſchcźicź, pſchetož na tej njeßmědżeſche ßo dacź ſaßkapnycź, ſo jeho njebychu hnydom ſajeli, też hłubſcho do lěßa ßo dobywacź, njebě radżicź, pſchetož móżeſche ßej myßlicź, ſo budże mordarſtwo bórſy pytnjene, dokelž budże kóń bjes ſtareho barona hrodowſke ßłużobniſtwo hnydom kedżbne cźinicź, a potom bychu też lěß pſchekhodźili a pſcheßlědżowali. — Ně, wón na cźernje njeßmědżeſche dźiwacź, kotrež jemu ſadźěwajo ßo do pucźa tkóczachu; ſchto mějeſche też małe wobodrjenje na ßebi porno ſtrachej, ſo mohli jeho wußlědżicź a ſajecź. Wón dyrbjeſche ſkerje lěpje na ſchěroku dróhu dozpěcź a tu jako njeſtraſchny pucźowar ßwój pucź dale hicź, tam drje jeho nichtó njeſadźerża.

Tak ßej to w myßlach naſch pſchecźel Pytak ſeſtajowaſche a wótrych cźerni njedźiwajo, kotrež jeho ſe wſchěch ſtronow ſapletowachu, ſmužicźe ßo do prědka dobywaſche, pſchezo ſcźěhujo ßłabe ſa cźiſchcźe tamneje prěnjeje ſtopoweje cźěrje, kotruž też hłubſcho w huſcźinje, njech też ßłabſchu, tola ſaßo namaka. Ale na dobo jemu noha tcźazy woſta, a łahodny ſawyſk ßo jemu wot hubow doby. Jeho pytaze, wokoło ßo roshladowaze wóczko bě małe promjo wołmy wußlědżiło, tajke něhdże, kajkež maja wjeßnjenjo na nohajzach, kotrež ßu cźerńjowym kerkam kuſk jara bliſko pſchiſchli — a, lědma dwě krocźeli dale, runje tak na cźernju wißajo, mały żołtobruny kuß płatu ſ kneflom, kotryž na nim hiſchcźe wißaſche.

Wobhladniwje Pytak tutaj pſchedmjetaj ſ cźerni wotcźini a jej we ßwojej liſtowej łapßy ſkowa, hdyž bě jej najprjódzy do papjery kedżbnje ſawalił. Ale ſe ßwojimi namakanjemi ani najmjeńſcha ßo njeſpokojejo, ßo ſmużity cźłowjek hiſchcźe dale dobywaſche a jeho próza njebě podarmo. Pſchezo ßłabu ſtopowu cźěr ſcźěhujo pſchińdźe nětkole k huſtym, njepſchedobytnym cźernjam, kotrež běchu tak huſto ſroſtke, ſo tam żadyn cźłowjek pſcheklußnycź njemóżeſche. Rady ßej njewjedźo, ßej pſchekładowaſche, k cźemu bě cźěkazy drje runje tule ſaſtał a bóle ſ nałożka, dyžli ſo budźiſche ßo wużitka nadżał, w ßuchim mjes cźernjemi nakopjenym liſcźu ſchkaraſche.

Ale dźenßa mějeſche ſboże; wón do twjerdeho pſchedmjeta ſtorcźi a liſcźe ſ njeho wothrabawſchi, dźiwaſche ßo, hdyž tam hońtwjeŕſku tſělbu naídźe. Sawěſcźe bě ju mordał tu ſkhował, ſo jeho njebychu ſ njej wuhladali. Ale ſchtó bě mordał? Namakanka jeho k myßlenju nucźeſche.

Na prěnje pohladnjenje bě ſpósnał, to njebě hońtwjeŕſka tſělba wſchědneho cźłowjeka, ke kotremuž ßo hrube ſtopy pſchihodźachu, wona bě woßebje dźěkana a ſamk ſe bě ßlěbora. Kak mějeſche ßebi to wujaßnicź? Kak ßo hrube cźrije a wołmjanaj kuſkaj k temu pſchihodźeſchtaj? Dwě wězy běſchtej móżnej. Pak bě młody baron, kotremuž tuta tſělba wěſcźe ßłuſcheſche a w kotrehož nadobje tſělbow jena hońtwjeŕſka tſělba pobrachowaſche, njedźiwajo teho, ſo jeho njewjeſta do jeho njewinowatoſcźe krucźe wěrjeſche, tola tón mordał, a wón bě ßebi ſe ſamyßłom hrube cźrije a nohajzy wſał, abo — a to ſdaſche ßo jemu hiſchcźe bóle móżno bycź — tamny njeſnaty mordał bě pſchipadnje wot młodeho knjeſa ſ Dżeržowa w hońtwjeŕſkej khěżzy leżo woſtajenu tſělbu naſchol a ßej jako dobry dobytk ßobu wſał. Dale wón barona ſetka, ſwada naſtanje, kiž ßnadź naſtanje ſ praſchenja: ſ wotkal tſělbu ma — ale ſchtó wě ſ kajkich druhich pſchicźinow — tamny ßo ſ tſělbu do barona ſaměri — a mordarſtwo je ßo ſtako. — Nětkole rěka cźěkacź, a tſělbu tak ſpěſchnje koż ßo hodźi ſkhowacź. Ale wſchitko to bě też mohł młody knjes ßej myßlicź, bě-li wón mordał. Wußlědżer ſtóſtnikow dyrbjeſche pſchidacź, ta wěz ſa barona derje njeſtejeſche, a dźenßniſche wotkrycźe na to ſapodobne njebě, jeho wuwinowacź, njeporadźi ßo jemu, wußlědżicź, cźeje ßu ſtopy a tamny kuß wołmy a kuß płatu ſ hiſchcźe pſchiwißowazym kneflom.

(Pokracźowanje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. 63. hłowna ſkhadźowanka Macźizy Sserbſkeje wotměwaſche ßo jutrownu ßrjedu, 30. měrza 1910, w ſali „Sserbſkeho Doma“. Měſto ſkhorjeneho pſchedßydy wotewri měſtopſchedßyda monſignore ſenior Jakub Skala ſhromadźiſnu popołdnju 1/2 3 hodźin. Porěcźa horliwe hłowa, ſpominajo na ſańdźenoſcź a hladajo pokny nadźije do pſchichoda.

Na to poſkicźeſchtaj rosprawy wo ſańdźenym lěcźe ſekretar towarſtwa knjes kanonik farar Żur a ſarjadnik Sserbſkeho Domu knjes notar Zyž. S poßlednjeje ſhonichmy, ſo mějeſche w minjenym lěcźe 14226 hr. 96 np. dokhodow a 11778 78 np. wudawkow, potajkim 2448 hr. 4 np. ſbytka. Dokhody ßu ßo porno druhim létam něſchto pomjeńſchike.

Hdyž bě ßo pſchedßyda ſarjadnikej Sserbſkeho Domu ſa jeho próżu dźakował, cźinjeſche to też hiſchcźe knjes farar Kubiza, jako pſchedßyda wubjerka, pſchipósnawajo wulke dźěło, próżu a ſtaroſcź ſarjadnikowu. Dale rosprawjejo wo dźěle wubjerka khwali wón wobſtejnoſcźe Sserbſkeho Domu, porjad w muſeju, w knihowni a w knihiſtkadźe.

Knjes wucźer Rjeczka poda ſlicźbowanje pokładnika knjeſa Cźecźa wo ſamóżenju towarſtwa. Reviſija bě ſlicźbowanje w rjedźe namakała, a tak jo też ſhromadźiſna ſa prawe ſpósna. Knjes notar Zyž hiſchcźe doda, ſo bě nimo tam ſpomnjenych darow knjes prof. Dr. Muka hiſchcźe 3500 hr. nahromadźił, kotrež buchu ſ wjetſcha k wuhotowanju ſale a jewiſchcźa nałożene. Shromadźiſna ßo knjeſej prof. Dr. Muzy ſ poſtanjenjom dźakowaſche.

Rosprawa, kotruž knjes kantor Kapler wo knihiſtkadźe poda, ßo, kaž druhe rosprawy, w „Časopisu“ Macźizy dokładniſcho wocźiſchcźi. So druhi ſeſchiwk Časopisa hiſchcźe njeje wuſchoł, teho wina ßu ſadźěwki w Monſej cźiſchcźerni.

Knjes profeſſor Dr. Muka porucźa knižku: „Stawiſny baßniſtwa łużiſkich Sserbow wot A. Cźerneho.“ Knižka ßo w ſhromadźiſnje pilnje kupowaſche a je też dale hiſchcźe dostacź pola khoſejownika Heinzy a wěſo też pola M. Ssmolerja.

Muſejownik knjes wucźer Wjerab rosprawjeſche wo muſeju.

Nekrologi běchu tſi, a to wo njebo ßobuſtawach: fararju Bartu-Cźiſchinſkim, wucźerju Sommeru a kantoru Jordanu. — Wo Bartu-Cźiſchinſkim poda rjany żiwjenjoběh a kritiſki pſchehlad jeho baßnjenja knjes kaplan Zyž. Knjes farar Waktar ßławjeſche jeho w baßni; theologaj Wjazßławk a Juſt pſchednoſchowaſchtaj dwě jeho pěßni, a knjes farar Libſch poda ſ bratrowſkeje luboſcźe cźerpane intimne dopomnjeńki na jeho woßobinſke a baßniſke wuwicźe a ſkutkowanje. Pſchedſtaji nam Cźiſchinſkeho ſ jeho ßonjazym a ſaßo ßapazym kharakterom, w jeho ſahorjenej, njekhabłazej luboſczi k ßwojemu narodej, we ßwojej wutrajnej dźěławoſczi na poetiſkim polu. Pokaſa nam, kak je ßerbſku poetiku po formje, rythmizy a rymje a ßerbſku rěcź k ſpodźiwnej bohatoſczi wuwił, kak je wuknył też wot druhich wulkich, woßebje ßłowjanſkich baßnikow, żaneho ſ nich pak njeſcźěhował na pucźe njewěry, ale ßwoje najhłubſche korjenje je měł we ßwojej krutej kſcheſcźijanſkej wěrje, kotrejž je też ßwoje poßlednje kraßne poetiſke pomniki ſtajił: „W prusy njebjeſkej.“ — K cźeſczi ſemrjeteho ſhromadźiſna poſtany.

S rosprawy knihownika, knjeſa wyſchſcheho wucźerja Fiedlerja, kotraž ßo tu ſaßuny, ſhonichmy, ſo je ßo knihownja w minjenym lěcźe wo 218 cźiſßkow pſchiſporika.

Knjeſa Rjeczkowy nekrolog wo njebo wucźerju Sommeru nam ſemrjeteho pſchedſtaji jako muża pokneje wěrnoſcźe, krutoſcźe a ßwěrneje luboſcźe napſchecźo ßwojemu narodej, kotryž je ertnje a pißomnje wjele ſa ßwój lud ſkutkował a kotryž ma nimo druheho też njeſapomnite ſaßkużby jako ſnajeŕ a ſbudżowar ßerbſkeho pcźołarſtwa. — Wo luboſcźiwym, hoſpodliwym a pſchecźelnym kantoru Jordanu poda nam knjes farar Schwjela najrjeńſchi wobraz, hdyž jeho mjenowaſche ßyna Hornjeje a nana Delnjeje Łużizy. — Też tuteju ſemrjeteju ſhromadźiſna ſ poſtanjenjom cźeſcźeſche.

Dokładnych rosprawow wo jenotliwych wotrjadach ßo njepoda, dokelž ßo w Časopisu wocźiſcha.

Pſchi nowowólbach buchu ſ aklamaziju do pſchedßydſtwa kk. Skala, Muka, Żur, Waktar a Wjerab, a do wubjerka kk. Kubiza, Räda a Rjeczka jenohłóßnje ſaßo wuſwoleni.

Pſchi ſcźěhowazym dypku, namjetach, pſchecźita najprjedy knjes wucźer Kral-Khróſcźanſki liſt knjeſa gymn. wucźerja Bryla w Moſkwje ſ wutrobnymi poſtrowjemi, a pſchiſamkny k liſtowej próſtwje, ſo by ßo Macźiza pſchede wſchěm ſa mkodoſcź ſtaraka, wutrobne ßłowa, kak mohła to woßebje cźinicź, podpjerajo cźaßopißaj „Raj“ a „Sahrodka“ a nowonaſtawaze „Klanko-dźiwadło“. Pokaſowaſche pak też na to, kak je najwjetſchi cźaß, ſo Sserbjo, woßebje evangelſkich woßadow, w towarſtwach ßo hromadźeja. Rjane ßłowa na hłownej ſhromadźiſnje nas njeſpěchuja, ale wutrajne dźěło doma.

8 nowych ßobuſtawow bu do towarſtwa pſchiwſatych.

Knjes profeſſor Dr. Muka pſchilubi 4 dalſche wobraſy do ßerbſkeje jſtwy: njebo Ssmolerja, Imſcha, Andrizkeho a Teſchnarja. Stwu chzetaj profeſſor Dr. Muka a kanonikus Herrmann, kotryž je

k temu hižo 400 hriwnow póßłał, wuhotowacź. Porucza Libschowy namjet, so by ßo na Bartowym ßmjertnym domje w Pancźizach tafla s napißmom pschicźinika a na jeho rowje we Wotrowje pomnik postajił. Namjetuje też, so by ßo rosprawa hłowneje shromadźisny niz jenoż w ßerbskich, ale też w němskich Budyschskich nowinach podawała.

Wichelake dalsche pschecza wo wuhotowanju Sserbskeho Domu pschepodachu ßo pschedßydstwu. Tehorunja namjet knjesa fararja Domaschki, so mélo pschedßydstwo pschecźiwo njewérnym abo njeprawym wupkodam némskich spißaczelow w Sserbach wustupicź.

Hdyż bésche ßo hischcze knjeni prof. Dr. Loska Mukowa jako jenicźka knjeni na shromadźisnje woßebje wutrobnje ßkawika, skónczi ßo shromadźisna po 6 hodźinach se spéwom: „Hischcze Sserbstwo njeshubjene.“

Sabawa po hłownej shromadźisnje Maćicy Serbskeje budźische mohła lépje wopytana bycź. Mnosy béchu ßo drje na jejny wopyt hotowali, tola ßnéhoweho mjeczela dla, kotryż ßrjedu popołdnju sakhadźesche, ßebi s doma njeswérichu. To je jara wobżarowacź. Schkoda, so spéwy, kotrez naschi młodźi studowazy Sserbjo w dokonjanej formje pschednjeßechu, njemózachu wjazy poßłucharjow namakacź. Scźéhowaze dźiwadło ßobustawy Budyskeje „Jednoty“ wubjernje pschedstajachu. Schmatańza, kotruż „Telegram“ nacźinjesche, poßłucharjow w stajnym ßmjecźu dźerżesche. Sa dźiwadłowe pschedstajenje ma „Jednota“ wustojne mozy. Duż jej pschejemy, so by też w pschichodże se ßwojim dźiwadłom ławrjenz żnjała. Njech ßo na tutym méstnje ßobustawam „Jednoty“ sa rjanu sabawu, kotruż ßu Macźizarjam wuhotowałe, najwutrobnischi ßerbski dźak praji.

Nałétnja shadźowanka ßerbskeje studowazeje młodźiny wotmě ßo sańdźenu ßrjedu w Sserbskim Domje w Budyschinje. Cześcźenych hosczi s Hornjeje a s Delnjeje Łużizy witachmy w bohatej liczbje; studowazych mohło ßo jich wjazy seńcź; s rosprawow pobrachowasche Delnja Łużiza, hdźeż studowazych njeje; rosprawa gymnasijastow hakle popołdnju dońdże. S wuradźowanjow, kotrež knjes stud. theol. Kapleŕ wjedźesche, sastupujo hłowneho starscheho, knjesa stud. phil. Fählu, kotryż je we wojakach, je najważnische tole: Létuscha hłowna shadźowanka njebudże, każ bě postajene, we Minakale abo we Łomsku pola Minakała, ale we Wulkej Dubrawje. Pschichodne léto póńdźemy do Delnjeje Łużizy a ßebi we Wjerbnje hłownu shadźowanku wuhotujemy. Porjad hłowneje shadźowanki ßo troschku pscheméni. Na méstо prénjeho podstarscheho, knjesa Scholtu, kotryż je ßwoje sastojństwo słożił, wuswoli ßo starschi towarstwa „Sserbowki“, kn. Jakubasch. — Namjet kn. kand. Wyrgacźa, zowarstwo starych knjesow sałożicź (pschir. też „Sserb. Now.“ cźo. 12 t. léta), ßo wo nészto pscheméńjeny po dléjschej debacze pschija: kóżde towarstwo studowazych wuswoli ßebi se ßwojich starych knjesow protektora, jedna se ßwojimi starymi knjesami, jich proscho, ßwoje stare towarstwo se ßłowom a se skutkom podpjeracź a ßo bohacze na shromadźisnje wobdźélicź, kotruż knjes hłowny starschi a knjes Wyrgacź s nékotrymi starymi knjesami powokataj. Tuta shromadźisna ma towarstwo starych knjesow sałożicź, wustawli pschewuradźicź a pschijecź a hnydom se ßwojim dźélom sapocźecź: studowazym bycź k pomozy se ßłowom a se skutkom. — Na podobne waschnje, każ stari knjesojo towarstwow, maja ßo też cźi stari knjeza, kotsiż w towarstwach njebéchu, sa towarstwo starych knjesow dobycź spytacź. Wupraji ßo też to pschecze, so by ßo s tym, je-li mózno, s dobom jene ßerbske ßwójbne towarstwo wuswoliko. Woboje je nam wulzy nusne, wo tym béchu wschitzy pscheßwédczeni! Duż do dźéła! — Pschispomnjenje: Towarstwa studowazych Sserbow dostanu wo tutej wézy bischcze dalscheje rosprawy.

S Budyschina. Na Macźicźnym dnju, sańdźenu ßrjedu, wotmě też belletristiski wotrjad Macźizy Sserbskeje ßwoje poßedźenje. Jara sajimawy pschednoschk podawasche knjes farar Schwjela s Wochos. Wón réczesche nadrobnje wo naschim nowinarstwje. Pschednoschk ßo we Łużicy wosjewi.

— Poßlednje jutry ßu tsjo ßerbszy wucźerszy kandidatojo pruhowanje srałoscze wobstali a cźakaju na sastojnstwo we Sserbach. S wulkim roshorjenjom saßłyschuje ßerbski lud, so njedźiwajzy teho wschelake pomozne schulske méstna we Sserbach, kotrymż schulska inspekzija wucźerjow pschipokasuje, s wucźerjemi, ßerbskeje réczе mózнymi, ßo njewobßadźuja.

— (Mordarstwo a ßamomordarstwo.) Hrosny njeskutk, kajkiż w Budyschinje hacź dotal nichtó njepomni, je ßo druhi dźeń jutrow w tudomnych starych kasarnach skucźił. Wojaka Rühlu, kotryż bě pola leutnanta Rascha se ßkużobnikom był, béchu 2. dźeń jutrow na wojeŕskim tsélniku pola Delnjeje Kiny satsélenego namakali. S woprédka ßebi njemózachu wukożicź, kajkeje pschicźiny dla bě ßebi wojak żiwjenje wsał. Bórsy pak ßo jeho ßamomordarstwo na hrósbne waschnje wujaßni. Wojakowy knjes, leutnant Rasch, kotryż bě żyły dźeń prjecźkach był, ßo w nozy do ßwojeho bydła wrócźi. Hdyż jemu prajichu, so ßu jeho ßkużobnika Rühlu satséleneho namakali, bě wón wschón poraźeny s tejle powjescźu a nochzysche s woprédka wéricź, so je Rühla ruku na ßebje skożił. Nékotre krwawe blaki wo jstwje a pobrachowanje jeho teschinga pak jeho dwélowanje wotstronichu. Wobydlenje swjerschnje pschepytajo w sofinym kucze roskamanu krwawu britej a jene nożizy namakachu. Teho dla ßebi myßlachu, so je ßebi Rühla s woprédka w leutnantowym wobydlenju żiwjenje wsacź spytał. Nasajtra żona jeneho feldwebla leutnantej radźesche, so by wobydlenje hischcze ras pschepytacź dał. Hdyż na to nékotsi wojazy wobydlenje pschepytachu, żadławu wéz wußlédźichu. W jenym koffrje leutnanta Rascha, na kotryż béchu wschelake wézy smjetane, cźélo jeneho hólza namakachu. Hólzej bě ßo krk pscherésnył, na cźoż bě ßo jeho cźélo do koffra stykało. Dale sady sofa pjesł, laz a mézu stónzowaneho hólza namakachu. Dale hischcze krwawy płatowy pjesł nadeńdźechu a na scźénje ßo wótcźischcza krwaweje ruki dohladachu. Cźélo jako to 13létneho hólza Willya Kaisera, ßyna blidarja Kaisera, w tudomnej waggonskej fabriży dźélazeho a na Wjelecźanstej drósy bydlazeho, spósnachu. Wón by pschichodne jutry schulu wukhodźicź dyrbjał a méjesche pola papjeroweho wikowarja Hälsiga na seminarskej drósy poßkużenje. Druhi dźeń jutrow wón wot doma woteńdże, so by ßwojeje ßkużby hladał. Jeho macź jeho hacź k evangelikemu seminarej pschewodźesche, hdźeż ßo wot njeho dźéli. Na krótkim puczu pśches promenadu je drje ßo po tajkim jedyn wojak s hólzom do réczow dał a jeho s néczim do kasarnow wabił. Na ßwoju ßkużbu njebé hólz pschischoł, a nichtó jeho njebé widźał. Hdyż ßo wón wjeczor domoj njewróczi, nan na polizajstwje wosjewi, so je ßo shubił. Polizija drje ßo sa nim wobhonjesche, tola, ßo wé, najprjódzy bjes wuspécha.

K wujaßnjenju żadławeho njeskutka bě wojeŕski ßud jeneho w njekasanskich njeskutkach nawjedźiteho kriminalneho sastojnika Draźdźanskeje polizajskeje direkzije powołał. Prénjotne tukanje, so je ßo na Kaiseru njekasanski njeskutk skucźił, prjedy hacź ßu jeho stónzowali, je ßo s pschepytanjom wobkrucźił. Jako skucźeŕ nichtó druhi do praschenja njepschińdże, dyżli wojak Rühle, ßkużobnik leutnanta Rascha, kotryż tehdy na dowoleńzy pschebywasche. Po pschepytanju ßu Kaiserowe cźélo k khowanju wudali. Pohrjeb budże njedźelu popołdnju w 2 hodźinomaj s cźélownje na Tuchoŕskim pohrjebnischczu.

— Nałétnje kontrolske shromadźisny sméja ßo w Budyschinje póndźelu 11., wutoru 12., ßrjedu 13., schtwórtk 14., pjatk 15. haprleje rano we 8 a dopołdnja w 10 hodźinach w tséleŕni; w **Hodźiju** ßobotu 16. haprleje dopołdnja we 8 hodź. w hosczenzu „jelenja“; w **Drožđżiju** póndźelu 18. haprl. dopołdnja 40 minutow po 8 hodź.; w **Klukschu** wutoru 19. haprl. dopołdnja ½10 hodźin a ½11 hodźin; w **Njeßwacźidle** ßrjedu 20. haprleje dopołdnja 5 minutow po 10 hodźinach a ¾11 hodźin; w **Budestezach** schtwórtk 21. haprleje ¾8 a ½9 hodźin; w **Sohlandże** pjatk 22. haprl. dopołdnja 40 minutow po 8 hodź. a ¾10 hodźin; w **Schéŕachowje** ßobotu 23. haprl., w **Hornjej Wjasońzy** 25. haprleje, a w **Biskopizach** wutoru 26. haprl. dopołdnja w 10, ¼11 a pschipołdnju ½1 hodźin, ßrjedu 27. haprl. dopołd. w 10, ¼11 a pschipołdnju ½1 hodźin.

Nałétnje kontrolske shromadźisny w **Lubijskim** hamtskim hejtmanstwje sméja ßo wutoru 19. haprl. w Neugersdorfje, ßrjedu 20. haprl. w Habrachcźizach, schtwórtk 21. haprl. w Neusalzu, pjatk 23. haprl. w Schönbachu, ßobotu 23. haprl. w Kumwałdże, wutoru 26. haprl., w **Lubiju** w hosczenzu „jehnjecza“, póndźelu 25. haprl. dopołdnja w 9 hodź. a popołonju w 3 hodź. sa wßy, wuotru 26. haprl. dopołdnja w 9 hodź. sa méstо reserva a narunanska reserva létnikow 1909 hacź 1902, popołdnju w 3 hodź. krajna wobora a narunanska reserva 1901 hacź 1897; we **Wósborku** 27. haprl. dopołdnja ½10 hodźin.

Nałétnje kontrolske shromadźisny we **Wojerowskim** wokrjeßu sméja ßo w **Delnim Wujesdże** póndźelu 18. haprleje dopołdnja we 8 hodźinach sa Bjerwałd, Tranje, Lésku, Lipiny, Kucźo, Manjow, Rudej, Ssepschezy a Delni Wujesd; we **Łasu** póndźelu 18. haprleje dopołdnja w 10 hodź. sa Tsi Dony, Drěwzy, Bjedrichezy, Hermanezy, Koblizy, Stycźin, Kas, Mortkow, Nydu, Radsku s Kołpinom, Kißlikom a Tyhlk; we **Wojerezach** póndźelu 18. haprleje popołdnju ½4 hodźin sa Hory, Brétnju

Kinajcht, Lubuſch, Michałki, Narcź, Wulku a Maku Nydu, Nowu Łuku, Cjorny a Běły Khołmz, Zidźino, Ptaclezy, Wulki a Mały Cjist; w **Kulowje** wutoru 19. haprl. dop. we 8 hodź. ſa Brěžki, Bukojnu, Němzy, Dubrjenk, Hoſt, Kulowz, Kocźinu, Lubhoſcź, Mucźow, Nowu Wjeß, Rachlow, Ssalow, Wulke Sdźary, Spale. Ssulſchezy, Stróju a Kulow; w **Njedźichowje** wutoru 19. haprl. popołdnju w 1 hodźinje ſa Njedźichow, Wětnizu a Cjißowu; w **Ruhlandze** ßrjedu 20. haprl. popołdnju w 2 hodź.; w **Höſni** ſchtwórtk 21. haprl. dop. we 8 hodź., w **Blunju** ſchtwórtk 21. haprl. dop. w 11 hodź. ſa Bluń, Parzow, Bjesdoły, Sabrod a Lejno; w **Bórkamorje** pjatk 22. haprl. dop. w 9 hodź. ſa Bórk, Bórkamor, Nowu Wjeß, Nowe Měſto, Daſchki, Kißlik, Roholń, Schiboj, Sprejzy, Cjorny Łuh a Drětwju; we **Wojerezach** pjatk 22. haprleje.

— (Wulki ßněh w ßrjedźnej Europje.) Schtó budźiſche po cźopłych dnjach ſapocźatka měrza na to pomyßlił, ſo mohłe po ßlednje dny tehole měßaza ßněhowe mjecźele po kraju zychnowacź? Ssrjedu po jutrach rano bě ßo nalětnja krajina njejabzy do wulkeho ßněha ſawaliła a wjecźor wětr ſ ranja ßwězy k tšěcham naducha. Naſajtra ßo hižo měſchcźanſke dźěcźi po ßankach wozachu. Schtó budźiſche to mjes jutrami a ßwjatkami we Łužizy ſa możne měł! Jenoż ſo ßněh ßywam njeſeſchłodźi, kotrež běchu w krajinje wokoło Budyſchina jara ſpokojaze. Cźeźko budźa pſches ßněh wbohe ptacźki cźerpicź, kotrež ßu ßo hižo ſ cźopłeho połdnja k nam wrócźiłe. Wbohe njemóża ßebi ßněha dla ża̍neje zyroby wjazy namakacź a budźa ſahłodnicź dyrbjecź, jeli ſo ßněh bórſy njerostaje.

— **Sa Waſche dźěcźi!** Sawěſcźe njeje wjetſcheje a cźiſcźiſcheje luboſcźe, dyžli luboſcź ſtarſchich k dźěcźom. Widźimy dźe, kak ßo ſtarſchi wo ßwoje dźěcźi ſtaraja, kak něſotrażkuliż macź ßej nješchto ſapréje, ſo by mohła ßwojemu dźěſcźu dacź, ſchtoż trjeba, haj, ſo by jemu mohła wjeßele popſchecź. Tola ſ wjetſcha myßli ßo tu jenoż na cźělne potrjeby — duchownje naſche wjeßne dźěcźi tradaja. Nimaju knižki ani druhe ſawjeßelenje, a tola żada ßebi też młody dźěſcźowy roſomcźk ßwoju ſabawu, ſo by ßo mohł wokſchewicź a wuwiwacź na wſchě ſtrony. Też wo to dyrbicźe ßo Wy ſtarſchi ſtaracź, hdyž macźe pſchileżnoſcźe k temu. A tutu pſchileżnoſcź Wam ſkicźamy. Chcemy ſ pomozu ßerbſkeje ſjawnoſcźe ſałožicź klanko-dźiwadło, kiž by pucźowało po ßerbſkim kraju a do wſchěch ſtronow rosnjeßło cźiche dźěſcźowſke wjeßele, niż jenoż Waſchim lubuſchkam, ale też Wam ßamym na dołhich njedźelikich popołdnjach. Budźe Wam to woprawdźe wokſchewjenje, hdyž Wam woźiwja kraßne klanki abo popki na ßwojim dźiwadleſchku wichuke te poſtawy, wo kotrychž je Wam něhdy wowka we ßwojich bajkach baka: Ssněhowka, Hłupy Hans, kraßna prynzeßna a druhe. Tu dopokaſajcźe ßwoju luboſcź k Waſchim dźěcźom a pomhajcźe ſałožicź tuto dźiwadło. Njechamy wot nikoho wulke wopory żadacź, ale njemóżemy też ßami na dobo zuły trěbny kapital ſwjeſcź. Wudamy teho dla 100 dołżenkow po 10 hriwnach a ſamjaſamy ßo, ſo nanajpoſdźiſcho ſa 5 lět pożcźene pjenjeſy wrócźimy. S tym, ſo nam na taſku dołżenku pożcźi 10 hr., móże nam pomhacź ſawěſcźe kóżdy wucźeŕ, kóżdy duchowny a kóżdy bur — wſchitzy ſamóżniſchi, kiž njejßu jenoż ſ rjanymi ßkowami, ale ſ eſkutkom Sserbja. Duž wobrocźimy ßo w bliżſchej dobje ſ próſtwu na wſchitkich ludźi dobreje wole a nadźijamy ßo, ſo ßo njenamaka mjes nimi nichtó, kiž by nam ßwoju pomoz ſaprěł.

Towaŕſtwo A. Cźerny.

Wubjerk ſa ſałożenje klanko-dźiwadła.

S **Krakez.** Lětßa budźa libjata pola naß żadne ptacźki. Něſotre ganſory ßu k rjeczaſam pſchijamkłe, ſo ßo njebychu ſ zuſymi ſtarkami, kotrež ganſora nimaja, ſtowaŕſchiłe. Abo dyrbja ßnadź ganſory nětko błużbu pßow ſaſtawacź a ſe ßwojim gigotanjom ßwojich wobßedźerjow pſched paduchami warnowacź?

S **Małeje Vorſchcźe.** Schtwórtk tydźenja popołdnju bě pod tšěchu domſkeho tudomneje Janaſchez klamaŕuje a pjekaŕuje woheń wudyrił. Płomjenja ſe ſchifrom krytu tšěchu a horni ſchoß ſniczichu. Delni ſchoß drje ßo wohenjej wobró, tola je ſ wodu khětro cźerpił. Pódla wjeßneje ßykawje ſ Druźkez a Dźěchorez ſkoku na pomoz pſchijědźeſchtej. Poſdźiſcho też hiſchcźe ßykawje ſ Hodźija a Zicźenja pſchikhwataſchtej, tola ßo njetrjebaſchtej do dźěła dacź, dokelż bě woheń hižo poddušcheny. Woheń je pjecźa pſchi pjecźenju tykanzow naſtał.

S **Pſchiwcźiz.** Spodźiwna wěz je ßo tu tele dny zoſaka. Jedyn żiwnoſcźeŕ bě ßwoje ßwinko dorěſacź dyrbjał. So by mjaßo rucźe wotbył, jo ßußodam po puntach pſchedawaſche. Podſchik pak chżyſche ßam ſjěſcź. Tola kak ßo pſcheßkapi, hdyž w kótle jenoż poł ßwinjazeje hłowy namaka. Jedyn kupowaŕ mjaßa, kotremuż bě podſchikowa wóń pſchesawjednje do noßa biła, bě ju ſkradźu ßobu kaſał.

S **Radworja.** S wobżaromnym njeſbożom je ßo mandźelſka knjeſa kublerja Żyża-Stróżcźanſkeho podeſchka. Hdyž ſe ßwojim mandźelſkim do Radworja jědźeſche, ßo woſowa wóſka ſłama; ſ cźimž ßo kóń ſpłóſchi. Knjes Żyž a jeho mandźelſka ßo ſ woſa cźißnyſchtaj, a poßledniſcha tak njeſbożownje padźe, ſo ßebi ruku cźeźko ſłama.

S **Njeßwacźidła.** Naſchi Jutrniczenjo pilnje wuknu, jo bychu ſa tydźeń ßwojim hoſcźom něſchto kraßne poſkicźili. Duž pſchihotujcźe ßo ſ cźaßom na naſch ßwjedźeń! A ſchtóż ma ſ Waß, cźeſcźene knjenje a knjeżny, hiſchcźe ßwoju rjanu ßerbſku draſtu, ſwoblekajcźe ßo ju a ſwjeßelcźe naß w tej kraßnej pyſche. Horzo witany je nam kóżdy ßwěrny Sserb!

S **Njeßwacźidła.** Ssobotu 2. haprleje ßo tu kral Bjedrich Auguſt a jeho ſyno ßynojo wocźakuja. Kral ſ automobilom ſ klóſchtra Marijneje Hwězdy pſches Bóſchizy na wopyt k knjeſej baronej Vitinghoffej pſchijědźe a budźe w knježim hrodźe wobjedowacź. W 3 hodźinach ßo wón ſ woßebitym żeleſniſkim cźahom pſches Budyſchin do Draždźan wrócźi. Tudomne towaŕſtwa krała na ßwjedźeńſke waſchnje powitaju.

S **Barta.** Tſecźi dźeń jutrow ßo tu ſhromadźiſna wotmě, w kotrejż mějeſche kubłowy direktor Richter ſ Barta pſchednoſchk wo ſtatnym ſawěſcźenju konjow. Powſchitkownje měnjenje knjeżeſche, ſo ma ßo nowe ſawěſcźenje ſ wjeßełoſcźu powitacź. Wulki dźěl pſchitomnych ßwoje pſchiſtupjenje ſ 84 konjemi k nowoſałożenemu Budyſkemu konjeſawěſcźazemu towaŕſtwu ſamolwi.

S **Wósborta.** Pjatk pſched tydźenjom je ßo prjedawſchi rycźerkubleŕ je Schau ſ Wokrancźiz bjes ßlěda ſhubił. Sswoje knjeże kubło pſchedawſchi wón na jenym mjeńſchim kuble pola Ligniz bydleſche. Sańdźeny tydźeń bě ßo wón na pucź k wopytej ßwojeho ßyna w Brußach naſtupił. Wot tam bě wón do Lubija wotjěł, wudawajo, ſo ßo bórſy wrócźi. Jedyn Wósborſki wobydleŕ je jeho w Lubiju do cźaha, do Shorjelza wotjědźażeho, ſaſtupicź widźał. Wot teho cźaßa je ßo knjes ſe Schau ſhubił, a wſcho wobhonjenje ſa nim je bjes wuſpěcha woſtało. Boja ßo, ſo je ßebi, dokelż je poßledni cźaß ſamußleny był, żiwjenje wſak.

Se **Ssmilneje.** Tu ßu w mkynſkej hrjebi 50 létnu Stiebißowu morwu namakali.

S **Rakez.** Każ druhdźe, mějeſche ßo njedźelu Palmarum w naſchim Bożim domje konfirmazija lětuſchich paczeŕſkich dźěcźi. Zyrkej, woßebje woktaŕ, běſche hacź najrjeńſcho ſ różemi wupyſchena. Dopołdnja w 9 hodźinach naſch wyßokodoſtojny knjes faraŕ Gólcź ßerbſke paczeŕſke dźěcźi do zyrkwje pſchiwjedźe. Běſche jich, Bohu budź ſkorżene, jenoż 20. Schto pak je to na taſku wulku ßerbſku woßadu? A ſchtó je wina na wſchěm? Drje duchowny a wucźerjo? Ně, w prěnim rjedźe ſtarſchi. Tute 20 ßu runje to nawukłe, ſchtoż tamne 48 němſke ſ dźěła ßerbſke konfirmandy. Ale wjele ſtarſchich wſchak rady widźi, hdyž jich ßerbſke dźěcźi němſki wuknu a rěcźa. To pak je phi a hańba. Ale wóczinſki dźak a ßława wam, lube ßerbſke dźěcźi, a waſchim lubym ſtarſchim, ſo ßo njejſcźe hańbowali rěcźe, kiž je waſcha wowka a prawowka rěcźała, a ſtónczńje knjeſej faraŕej ſa wſchě lube a ſahorjaze ßkowa, kiž je rěcźał na wſchěch póſtnych nyſchporach njedźelu Palmarum a jutrowne róczne dny. Bože żohnowanje żenje njewuwoſtanje.

S **Rakez.** W ſali tudomneho hoſcźenza „ſakſkeho doma“ bě 3. dźeń jutrow ßo něhdźe 40 rjemjeßlnikow dla ſałożenja pſchemyßłowcho towaŕſtwa ſeſchło. Shromadźiſnu też ſekretar Zitawſkeje pſchemyßłoweje komory dr. Gebhardt wopyta. Tutón najprjódy poſtajenja małeho dopołaſma wukhmanjenja wukładowaſche. Na praſchenja jeneho miſchtra w naſtupanju wucźobnikow wón wotmołwi, ſo ßmě miſchtr hižo ßam dweju wucźobnikow dźerżecź, pódla teho po dwěmaj pomoznikomaj hiſchcźe jencho wucźobnika. Jeli ſo ma miſchtr po tajkim jenoż jeneho pomoznika, ma wón jenoż prawo na 2 wucźobnikow. Na to mějeſche pſchekupz Domſchka pſchednoſchk wo rjemjeßle w prjedawſchich lětſtotkach a w nětcźiſchim cźaßu.

S **Rakez.** Sańdźenu njedźelu mějeſche „Rakecźaniſka Lipa“ ßwoje měßacźne poßedźenje. Pſchitomnych bě 18 ßobuſtawow a dwaj nowaj ßobuſtawaj ßo do towaŕſtwa pſchijeſchtaj. Knjes poſkladnik Hoffmann pſchednoſchowaſche wo „Litwiniſkej“ a k. ſapißowaŕ Kruża wo „njebo J. Cźiſchinſkim“. Wopyt ßerbſkich wjecźorow w Khwacźizach, Njeßwacźidle a Ralbizach ßo ſrjadowa a ßo ſ kóżdeho boka wo bohate wobdźělenje proſcheiche. Też ßo wobſamknu, ſo towaŕſtwo ßwój nalětni wulět ſłoži do Woßlinka. Knjes ſapißowaŕ ma jón ſrjadowacź. Dokelż ſpěw póſtneho cźaßa dla mjelcźeſche, ſo po króſkej rosmołwje roſeńdźechmy. Na ſußowidźenje hermanſku njedźelu.

S **Polpizy.** (Saposdźene) Ssobotu 12. małeho różka wotmě ßo tu w Garbarjez hoſcźenzu ludowa ſhromadźiſna, powołana ſe

strony konservativnych muzow ſ luda. Knjes kubleŕ Fröhlich ſ Kobelnja wotewri shromadźisnu, prajiwshi, so ma wona byeź bóle k rosrěčźowanju wo wshelakich pshedmjetach, so bychu žo wolerjo se žwojim sapóžłanzom k. Sobu sesnali. Wolerjam dyrbi móžno bycź, jemu ertnje wuprajecź žwoje pshecźa, žadanja a skórźby a to po móžnoscźi Sserbjo w žerbskej rěcźi.

Knjes Soba rosprawjesche nękko wo žwojej dźěławoscźi jako sapóžłanz a wo wshelakich sakonjach, kaž wo hońtwinskim, byki wuběrazym, automoblnym, polnym a lěžnym sakonju a wo wopalnej pokładnizy. Sa Budyshin pshejesche žebi knjes sapóžłanz „wikowarnju“ (Markthalle), so nasche hospoźy njetrjebake we wshěm wjedrje pod holym njebjom ſ butru, jejemi a druhimi rataŕskimi wuplodami — na wikach stacź, pak symu mrěcź, pak žo w horzym žłónzu paricź. Jeho rospominanja nadeńdźechu powshitkowne žiwe pshihłoźowanja.

Nětko chzychu žo hromadźeni wo žłyshannych pshedmjetach hischcźe rosrěčźowacź. K temu pak k powshitkownemu wobźarowanju njedóndźe. Jedyn hajnik, bjes teho; so bě žłowa dostał, bjes pshicźiny pshecźiwo wshelakim woźobam wnstupowasche, haj kshiwdźesche zyku shromadźisnu, wudawajo, so žu shromadźeni najecźi ludźo. Sserbam chzysche sakasacź, žwoju macźernu rěcź wužiwacź a wokasche žamo sa žandarmom. Tón pak bě rosomnischi a měnjesche, so do teho uicźo prajicź nima, Tajke wustupjenje jeneho kralowskeho sastojnika njemóžemy srosemicź. Jedyn wyšoki sastojnik w kralowskej žłužbje w Sserbach dyrbjał tola wjedźecź, so je trjebanje nascheje macźerneje rěcźe we sjawnych ludowych shromadźisnach sakońšzy dowolene a pshes ministerski wukas saruczene.

S **Rózanta.** Na hischcźe njewušlědźene waschnje wudyri jutry póndźelu rano w 4 hodź. pola tudomneho kulerja Mechele w bróžni Boži woheń. Sa krótki czaš běchu stare drjewjane, je žłomu kryte twarjenja dozyła sniczene. Wjele nadoby a też jena kruwa, jena ranza a byk žu žo spalike. Byka dyrbjachu doktócź. Też žušodne Jurkez twarjenja buchu dozyła do procha a popjeła pshewobroczene. Wot mnohich žykawow, mjes kotrymiž też tu Njeżwacźidlsku dobrowólnu woboru widźachmy, dosta 1. myto Schunowska a 2. Ralbiczanska. Woheń je sakoženy. Ssnadź žo wyshnoscźi bórsy poradźi, njedoczinka lepicź. S połnóznym wětsikom žo palaza žłoma hacź nimale do Khrósczig njeżesche. Na sboże njeje žo ſ njej woheń dale rosshěrik.

S **Noweho Města** pola Sslepeho. Druhi dźeń žwjatkow ſ połnóznym wětrom žo cźerjazy powětrowy ballon, Barlinskemu powětrojesdnemu towarstwu žłuschazy, pshilecźa a žo njedaloko wšy k semi puschcźi. Ballon krótko po 1 hodźinje ſ wyšokoscźe 2500 metrow nahle k semi spadowacź pocźa. Město na polo abo łuku pak do kerkow padźe a tam ſ wotmachom do tokśteje hakosy srasy. Se žylnym storkom žo mužiki, w korbje žedźazy, ſ njeho won wrjeżny a někotre minuty bjes wědomja leżo wosta. Ludźo, kotsiž na pomoz pshibeźachu, jemu wědomje sažo wrócźichu. Na to ballon ſ korbom na wós składźechu a na dwórnischcźo do Sslepeho dowjesechu. Hewak žo njeje žaneje schkody stało.

S **Rowneho** pola Sslepeho. Schrótowanski młyn tudomneje Czaczulez zementarnje je žo hižo do dźěła stajił. Młyn je najnowscheho systema a ma někotre woźebitoscźe, kotreż žu schrótowanju jara spomožne. K maguetej je też tłóczaza pshiprawa pshisamknjena, ſ kotrejež pomozu žo wschitkón njerjad hodźi wotstronicź. Pornjo małym schrótakam žo młyn po žwojej hódnoscźi ſ tym wusnamjenja, so sa wjele krótschi czaš drobnischi schrót podawa. Duž žo kóždemu radźi, so by tajku burstwu spomožnu pshiprawu husto wužiwał. Posdźischo žo k wulkemu schrótakej hischcźe pshiprawjenje pshicźini, ſ kotrymž žo hodźi se schróta muku nadźěłacź, a to ſ kórza 80 puntow muki.

— Pshi nowowólbach do gmejnskeje rady nascheje wšy staj žo sa Ia. rjadownju dwaj dźěłaczerskaj kandidataj wuswolikoj. Sa druhu rjadownju žo mjes dźěłaczerjom a burom wukakanska wólba wotmě. Pshes dobru sažužbu žu dźěłaczerjo do prěnjeje a druheje rjadownje psheschli.

S **Draždźan.** Jutrowniczku žu žo žobustawy tudomneho powětrojesdneho towarstwa se 26 ballonami do powětra puschcźili.

Přilopk.

* (Póstski pshekschiwjeŕ.) Póstski assistent Max Gotzsche w Olbernhawje je 30000 hriwnow a někotre scheki a smenki pshekschiwiwshi czeknył. Na jeho popadnjenje je žo 500 hriwnow myta wustajiło.

* (Ssmjertny wužud.) Lipsczanski pshisažny žud je czeżliskeho pomoznika Georgia žmjercźi sažudźił. Georgi bě loni 4. augusta wyshscheho knjezekstwoweho radźiczela žwobodneho knjesa ſ Wöhrmanna w jeho wobydlenju sarasył a wurubił.

* (Wodźliwy ballon žo spalił. Ballon „Ruthenberg“ w Hamburgu, kotryž žo po žwojim poślednim snjesboženju wuporjedźesche, je žo ſ wohnjom snicził. Jedyn dźěłaczeŕ bě ſ njekedźbliwoscźu jenu letowansku lampu powalił.

* (Czwilomaŕ wojakow.) Rano 22. februara rekrutu Hermanna se 4. eskadrony Oschatzskeho ulanskeho regimenta w měschczanskim lěsku wobwěžnjeneho namakachu. Sa pshicźinu žamomordarstwa žlědźo, shonichu, so bě dźežaczník (gefreite) Fritzsche semrjeteho husto krjudował. Tutemu mózachu dopokasacź, so je morweho Hermanna ſ najmjenscha 26 krócź nabił, 20 krócź bě wón jeho vlistował a někotre krócź ſ biczom a hlebijowym rjemjenjom prał. Krótko do žmjercźe bě jeho wón dwójzy do tyła storcził, a hdyž bě jeho 22. februara ſ biczom se jstwy do konjenza wuhnał, Hermann do lěža woteńdźe a žo wobwěžny. Prjedy teho bě wón žwojim towarscham rjekł, so je žo žiwjenja nabył a so jeho dźežaczník njebudźe wjazy bicź. Fritzschi dopokasachu, so je też druhich rekrutow krjudował. Tuczi žo njeběchu wobczežowali, dokelž žo starych mužiwow bojachu. Pshed wójnskim žudom žo Fritzscha wurěczecź spyta, so žu krjudowanja jenož lohke byke. Jeho pshedstajeni žu jemu husto porokowali, so žu jeho podstajeni ludźo njerodni, a teho dlc je hněwny był. Hermann žo też njeje krjudowanjow dla wobwěžnył, ale teho dla, so mějesche dla požczowanja pjenjes khostanje wobczakacź. Wón je pjecza husto w pjenjeżnych wuskoscźach, masany a njerodny był. Sswědźy pak běchu druheho měnjenja a prajichu, so je Hermann krjudowanjow dla do žmjercźe schok. Jenemu towarschej je wón płaczizy rjekł, so ma někto žyte. Fritzschu k jastwu na 4 měžazy sažudźichu.

* (Wulke pshekschiwjenje.) Ssrjedźoněmska kreditna banka pshes pshekschiwjenje žwojeho sastojnika Willharta wo 401500 hr. schkoduje. Žyke pshekschiwjenje pshes 700000 hriwnow wuczinja, dźěł tejele sumy je pak žo hischcźe se sebraczom Willhartoweha samoženja wukhował.

* (Żelesniske njesboże pola Mühlheima nad Rheinom). Jedyn wojeŕski czah, ſ muźstwami ſ jutrowneje dowolenzy do Metza žo wróczazymi, žrjedu rano dlějschi czaš na Mühlheimskim dwórnischczu czakasche. Hdyž chzyshe wón runje dale jěcź, luxušowy czah, kotrehož wjednik žo njebě snamjenja „sastacź!“ dohladał, wot sady do njeho sahna. Lokomotiva žo hacź do pokojzy pošlednjeho wosa dobu. Pošledni wós žo hacź do pokojzy rosrasy. Pshedpošledni wós nimale njewobschkodźeny wosta, tjecźi pošledni wós pshes schwórty pshejedźe a jón do zyła rostłóczi. Wschě wožoby w tutym wosu žedźaze, žu žo morili. Wscho hromadźe je žo 19 wojakow moriło a něhdźe 40 žo czežko sraniło. Też dwaj czahowej-rjadowarjej staj czežko do njesboża pshischkoj. Jenemu ſ njeju je žo dyrbjała noha wotewsacź.

* (50 pjenjeżkow dla.) W Regensburgu jeneho wojaka 6. pěschkowskeho regimenta, totryž bě w kasarmach se samknjeneho khamora 50 pjenjeżkow kradnył, wospjetneho paduschstwa dla k jastwu na jene lěto sažudźichu.

* (400 cźlowjekow žo pshi wohnjowym njesbožu moriło.) Wjetschi dźěł młodźiny wulkeje wuheŕskeje wšy Oekorito je na rejach pshi jenym wohnjowym njesbožu nahłu žałožnu žmjercź wumrjeło. Hižo dawno žo w Oekorito na wulke jutrowne reje pshihotowachu. 27 młodych hólzow bě wulku bróžeń k rejam wotnajało a ju rjenje ſ lampionami a selenymi hałsami wudebiło. Też wobydlerjo wokolnych wšow žo pscheproszychu. Sastupny pjenjes bě na jenu hriwnu postajeny. Hacź runje bě to sa tamnische wobstejnosce wyšoka płaczisna, žo bórsy 400 sastupnych khartkow rospscheda. Kaž pak žo sda, bě žo wjazy ludźi do bróžnje scźischczało; pshetož hdyž žo reje sapoczachu, bě tam tajka tłóczenza, so mózachu žo rejwarjo lědma pshedobycź. Teho dla srjadowarjo rejow bróžnine wrota ſ hosdźemi sabichu. Bróžnja njemějesche tšěchi a bě jenož se žłomu a hakosami swodźeta. W lampionach žo žwěžy žwěczachu; pódla teho bě žo wóžom petrolejowych lampow sažwěcziło. Sa wjeczor žo dwójzy lampiony se žwěczkami sapalichu, tola žo poradźi, kóždy ras płomjo haženycź. Wokoło połnozy jena petrolejowa lampa rosbuchny. Jena w blischoscźi wudebjenja dla pshibita hakosa žo sapali a na dobo — mjes tym so hischcźe někotsi rejwachu, wscho w płomjenjach stejesche. Njewopiżomna hrosa ludźi saja. Ssebi rady njewjedźo tam a jow běhachu, tola wukhoda njenamakachu. Jenemu žylnemu pachołej žo poradźi, maku dźěru pshes murju wurasycź a žo pshes nju wudobycź. Wschitzy na tole městno běžachu, běhźachu žo a storkachu. Dym a kur bywaschtaj pshezo

huſczišchej. Najwjazy woßobow ßo w kurje ſadußy a ßo ſpali. Też palazy pſchikryw ßo na njeſbožownych, na ſemi ßo walazych, ßypny.

Jedyn ſchößnaczelětny ßyn bohateho kublerja, kotryż je ßo wukhował, wo podawku powjedaſche: Se ßwojej lubej, Antoniu Nagyez, rejwach, hdyż lampa rosbuchny. Shrabnych ßwoju rejwarku ſa ruku, běžach ſ njej k durjam, tola njemóžach ßo k nim pſchecźiſchćeć. Skónczńje ßo ſe ßwojej pſchewodźerku k dźerje w muri pſchetkóczich. Naju draſta ßo ſapalowaſche, a holza ßo hižo khabkaſche. Njepuſchczich ju. Stupachmy pſches žiwych a morwych. Dobudźich ßo, runjeż cźežko, pſches dźeru won, tola ruku ßwojeje njewjeſty njepuſchczich, a ſ najwjetſchej prózu a ſ napinanjom wſchěch mozow ſamoch też ju pſches murinu dźeru pſcheczahnycź. Tam ßo mi wědomje wſa, a njewěm, ſchto je ßo ſ njej ſtako.

Po jenym druhim powjedanju ßu hólzy a holzy, kotſiž běchu wot rejow wuſamknjeni, ſ wjeczźiwoſczu bróżniny ßkomjany pſchikryw ſapalili. Wěſte je, ſo je ßo woheń tak rucże rosſchěrił, ſo ßebi rejwarjo a rejwarki ani na to pomyßlicź njemóžachu. Palaze pletwa a papjerjane kwětki na wuſtróżanych ludźi padnychu a ſtrach ſhórſchichu. Swonka ſtejazy ludźo drje ßłyſchachu ludźi w bróżni kſchicźeć a rejicź, tola bě jim njemóżno, wrota wocźinicź. Skónczńje jene wrota wotpaczichu. Tola jenoż někotſi ßo wukhowachu; pſchetoż hdyż běchu ßo wrota wotpaczike, ßo zyła bróżeń ſaßypny a cźlowjekow pod ßobu pohrjeba.

Zyła wokolnoſcź je połna płacża a żałoſcźenja. Njepſcheſtawajzy ßu pohrjebne cźahi widźecź a ßmjertne khěrluſche ßłyſchecź. Powſchitkownu měſchczańſku ſkótniznu k wobkradnjenju potrjechenych ßwójbow wužichu. Winſka měſchczańſka rada je wobſamkła, ſawoſtajenym 10000 krónow daricź a potrjechenej gmejnje wobżarowanſke pißmo póßłacź.

* Wulki wětr, bora rěkazy, ßrjedu w Trieſcźe a wokolnoſczi ſakhadźeſche. Někotre łódźe ßo w pſchiſtawje ſ kótwizow wottorhnychu a mózachu ßo jenoż ſ prózu ſaßo ſakótwicź. Wětr je wjele ludźi k ſemi ſmjetał. Jedyn ludźazy żeleſniſki cźah ßo ſ wětrom powali a ßo do hłubokeho pſchěrowa cźißny. 4 puczźowarjo ßu ßo morili a 18 ßo wobſchkodźiło. W poknóżnej Italſkej je wulki ßněh naſchoł. Thermometer niże null padny.

* (W ßněßy ſmjerſnyk.) Poßlednje dny měrza w zyłej Romunſkej wulka ſyma knjeżeſche a ßněhowe mjecźele ſakhadźachu. Profeſſor botaniki Jan Bracia ßo jutrowniczku na jenym wuléczu ſabłudźi, do jeneje wudrjenzy padże a tam ſe ſkamanymi ſtawami bjes pomozy ſkoro zyły dźeń leżo woſta. Hdyż běchu jeho namakali a lěkarjow na pomoz ſawołachu, bě hižo wón ſmjerſnył.

* (Nowe wudyrjenje woheń bluwazeje hory Ätny.) Hora Ätna na Sizilſkej kupje ſaßo njepſcheſtawajzy hromady żahkeje lavy wublumuje. Pódla teho ßo ſ njeho woprawny deſchcź popjeła a kamjenjow wumjetuje, kotryż bě w měſcźe Cataniji tak huſty, ſo dyrbjachu wokeńzy ſamknycź. Lava ßo nětkole wſchědnje jedyn kilometer dale hiba. Kcźéjaze wolijowe ſchtomy, winizy a wjele ſtow burſkich ſtatokow w horinym wotwißu w San Leonje ßu ſ dźéła do cźiſta wupuſcźene a ſ lavu pſchikryte. Wutoru w nozy ßo ſ hory njeßměrne mróczele pary walachu. S nakhwilnym ſabłyſknjenjom ßo wokolina ſ deſchcźom kamjenjow a popjeła poßypuje. Strach wobydlerjow ßo ſ njepſcheſtawazym hrimotom, rżenjom a buchotom ſ hory pohórſcha. Po měnjenju profeßora Benneta budże wumjetanje hory hiſchcźe dlěiſchi cźaß tracź. Lava ßo wſchědnje ruczíſcho dale hiba a je wßy Borello a Belbaßo hižo wobſamkła. Wjeß Fra Diavolo je khětro wyßoko ſ popjełom poßypana. San Filippo, na wotwißu hory Fuſara, hdyż wjele dobreho wina roſcźe, je wupuſcźeny.

Za Serbski Dom w Budyšinje

je so w lěće 1910 dotal zaso nahromadźiło: 915 hr. 80 np.

Dale darichu:

Zběrka na hłownej zhromadźiznje Maćicy Serbskeje 30. měrca 1910 . . . . . 76 hr. 24 np.

Hromadźe: 992 hr. 4 np.

Z džakom kwituje a dalše dary přijimuje

zarjadnistwo Maćicy Serbskeje.

Wußudźenja.

Khoſtanſka komora. Ssrjedź februara dyrbjeſche 20 lětny hróbźny ſchwajzaŕ Rindt ſ Nieder Altſtadta pola Trutnowa ßłużbu na knjeżim dworje w Delnjej Hórzy naſtupicź. Dokelż wón żaneje draſty njemějeſche, wón ſe ſchwajzarſkeje ſtwy na Pſchiwczańſkim knjeżim dworje, hdżeż bě ſnaty; ßedmjom tamniſchim ſchwajzarjam kożuch, draſtu, ſchaty, ſchkórnje, cźaßnik a 7 hriwnow pjenjes kradny. Pſchi tym wón někotre koffry rospaczi. Hižo prjedy khoſtaneho k jaſtwu na 6 měßazow a k ſhubjenju cźeßnych prawow na 3 lěta ſaßudźichu.

Lawniſki ßud. 35 lětneho ſkakarja J. A. Kubu ſ Krakez winowachu, ſo je w Dittrichez hoſcźenzu w Kubſchizach jedyn kij a jenu mězu hoſpodarſkemu pomoznikej Hejtmanej Kubſchizach a jedyn kłobuk hoſpodarſkemu pomoznikej Kſchižanej w Kubſchizach pſchi wkładnoſczi kóſkopiwoweho ßwjedżenja wſak. Njedoßahazych dopokaſmow dla Kubu wuwinowachu.

× Hižo paduſchſtwa dla khoſtana 54 lětna wikowarka Hana Marja Dejkowa w Budyſchinje bě wikowarzy Schlenkerowej por cźrijow kradnyła. Wona ma teho dla dwě njedźeli jaſtwa wotßedźecź.

× 23 lětny cźeladnik K. E. Biſkop ſ Maleſchez bě pohonczej Hajdże w Hornjej Kinje, kiž ſ nim w jenej komorje ſpaſche, por cźrijow kradnył. Biſkop, kotryż je hižo raz khoſtany, tydźeń jaſtwa doſta.

× Sſkużobna holza Hana Ida Hajniz ſ Wóßlinka bě wupowjedżenſkeho cźaßa ßo njedżerżo lětßa 20. februara ßwoju ßłużbu pola drogiſta Käppela w Budyſchinje wopuſcźiła. Měſchczańſka rada bě jej na to 10 hriwnow pjenjeżneho khoſtanja abo 2 dnjej arreſta napokłożila. Hajniz ßebi ßudniſke rosßudżenje żadaſche; jejne khoſtanje ßo dżenßa wobkrucźi.

Woprawdźity Brockmannowy

pizowanſki kalk

ſnamjenjow A a B

kaž też **ßłone kulujaki** k liſanju po fabrikſkich płacźiſnach.

Emil Dietrich w Lětonju.

Ad. Räméch naßl. w Budyſchinje

(mjejcźel **Max Kirschner**)

pſchi hutrowych wikach 1 **telefon cźißło 415**

porucza ßwoje daloko a ſchěroko ſnate

palenzy a likeury.

Roſeßłanje w cźwizach a bleſchach.

Proſchu ßebi płacźiſnowy ſapiß żadacź.

Dobry ßylny ßłód poliwki a jedże

MAGGI owym korjenjenjom

dóſtanu. Njech ßo korjenja po ſwarjenju, **niz ßobu waricź dacź.**

Najlěpſche porucza **Khorla Preißer** pſchi żitnych wikach 24.

Sahrodniſtwo

ßadaŕſkeje a ſahrodniſkeje ſchule w Budyſchinje w Sakſkej

ma

ßadowe ſchtomiki najlěpſcheje hódnoſcże, k powſchitkownemu płodżenju :: poruczene, wotedacź.

Wyßoke ſchtomiki ßo ſ hromadami plahuja. :: ::

Niſke ſchtomiki. **Kerkojte ſchtomiki.**

Sapiß płacźiſnow a druźinow darmo!

S tutym najpodwolniſcho k wjedźenju dawam, ſo

agentſtwo,

wot mojeho ſemrjeteho wuja, **Jana Kobana**, a wote mnje ſhromadnje wjedźene, na njepſcheměnjene waſchnje dale powjedu.

Sa dowěrjenje, mi a ſemrjetemu hacź dotal ſpožčene, ſo rjenje dźakujo, proſchu mi jo dale ſpožčicź.

W Budyſchinje, 2. haprleje 1910.

S počeſćowanjom

Ernst Koban,
wobkhodny agent.

Maly wódny mlyn
pyta wotnajecź abo kupicź
J. Schimanz
w Běłym Khołmzu p. Łaſa.

Młode
ſhadowe ſchtomiki
pſchedawa tunjo
ryczerkubło w Bóſchizach.

Runklizu
ma na pſchedań
Rjeradźanſke ryczerkubło.

Runklizu,
ſhno, pluwy
porucźa
J. Gäbler w Sajdowje.

Ssymjeńtny wowß,
ſhymjeńtny jeczmjeń
a ſajne
běrnaze ſhymjeńczki
ſhu na pſchedań na
Sarěczańſkim knježim dworje.

Ssuproſchna ranza
je na pſchedań w Koßlowje čžo. 8 pola Njeßwaczidła.

Hižo wot 25 lět

pſchedawam na **Budyſkich wikach**
ſhymjenja ſa nalětni a lěčźny wuſhyw
wot firmy **J. E. Schmidta** w Erfurtu, khěžorſkeho a kralowſkeho podawarja, ſo mi ſcźeloze, woſhebje wot tejele firmy plahowane **runklizowe ſhymjo** (woſhebitoſcź), kotrež tole lěto woſhebje derje ſkhadźa.

Teho dla ſhwojim cźeſćenym wotebjerarjam wſchě ſhymjenja w dobrej ſkhadźazej tworje poruczam:

runklizowe, Eckendorfſke žołte a cźerwjene hobrſkowalzojte, Lutyjeczańſke a Oberndorfſke žołte Mammutſke ſhymjo, najwjetſchu cźerwjenu **pizowanſku zokrownu rěpu,** dołhu běłu.

Kałowe ſhymjo, Erfurtſkeho ſaźneho, Barlinſkeho ſhrěnjoſaźneho, hollandſkeho cźěmnoczerwjeneho, póſdneho, Zittawſkeho hobrſkeho a ſherbſkeho burſkeho kała, běłeho kała a Winnigſtetterſkeho, kónczoſteho Braunſchweigſkeho a woprawneho cźěſkeho hłubateho kała.

Wulki wubjerk ſhymjenja, karottow, morcheje, pizowanſkeje morcheje, bunow, gurkow atd.

Woſhebitoſcź: Erfurtſke kwětkowe ſhymjenja
w 10 pjenjeźkatych pakcźikach ſ wukazanjom k plahowanju.

Wulki wubjerk **Draždźanſkeje zyble k ſhadzenju.**

Woſhebje poruczam wot hollandſkich plahowarjow ſho doſtawaze kwětkowe kulki gladiolow, begoniow, lilijow, tuberroſow atd.

Moje ſtejiſchczo je hižo wot 25 lět na mjaſhowym torhoſchczu.

Jan Zjedrich, **ſhymjenjowa pſchedawarńja**
w **Kołwaſy** pola Pomorz.

Wiſitne khartki cźiſchcźi ſpěſchnje a tunjo **Esmolerjez knihicźiſchczerńja.**

Khwaćanske serbske towarſtwo

zmjeje njedźelu 3. haprleje, w Hustec hoſćencu w Khwaćicach z dypkom ½8 hodźin swój

załoženski swjedźeń

z dźiwadłowym předstajenjom a ze spěwami.

Duž so wšě lubi Serbja a też wšě serbske wótčinske towarſtwa na njón najwutrobniſo přeproſeja.

Předsydstwo.

Bukečanske serbske towarſtwo

wuhotuje **njedźelu 3. haprleje 1910** wječor w 7 hodź.
w Heimrichec hoſćencu w Bukecach

zjawny dźiwadłowy wječor.

Hrać budźe so: **Nahrabnoſće mzda.**
Člowjek móže so mylić.

Wſitcy lubowarjo serbskeje zabawy z blizka a z daloka so k temu hač nanajwutrobniſo přeproſuja.

Předsydstwo.

Jutrnica,

serbske towarſtwo za Njeswačidło a wokolinu,
wuhotuje **njedźelu 10. haprleje 1910** swój

II. załoženski swjedźeń.

Porjad: Swjedźeńska rěč, spěwy a dźiwadło.
Započatk z dypkom w 7 hodźinach.

Wſitkich dobrych Serbow a lube narodne towarſtwa přeproſuje nanajwutrobniſo **předsydstwo.**

Ralbičanske spěw. tow. „Lilija“

wuhotuje
njedźelu 10. haprleje 1910 w Sernjanach

ſpěwny wječor

po znatym waſnju. **Započatk w 7½ hodź.**
Přećelnje přeproſuje **předsydstwo.**

Rjanu žiwnoſcź
w zyrkwinſkej wſy, něhdźe 50 górzow wulku ſ dobrymi maſiwnymi twarjenjemi, ma hnydom na pſchedań **Ernſt Meltka** w Khwaćizach.

Žiwnoſcź na pſchedań
njedaloko Budyſchina, 25 górzow wulka ſ rjanej ſahrodu, maſiwnymi twarjenjemi a ſe žiwym a morwym inventarom. Pokoja kupnych pjenjes móže ſtejo woſtacź. Hdźe? ſe ſhonicź we wudawarni Serb. Nowin.

Ležomnoſcź na pſchedań
abo
ležomnoſcź na pſchenajecźe.
Ležomnoſcź čžo. 82 we Wjeleczinje, na kopjenje 373 ležomnoſtnych knihow ſa Wjeleczin, woſtejaza ſ domſkeho ſe ſhadźeńſkej a trawowej ſahrodu, rěźarńju, hródźu, kólnju a polom je ſ pſchihódnymi wuměnjenjemi na pſchedań abo na pſchenajecźe.

Rěčznikaj **Wesser a Lehmann**
w Budyſchinje
pſchi nowych hrjebjach 16.

Žeńtwa.

Wudowz w 40 lětach, woſhebdźerſ khěže ſ polemi w zyrkwinſkej wſy a nan tſjoch dźěcźi, 3 hacź 14 lět ſtarych, na tutym pucźu towarſchku ſa žiwjenje, 30—45 lět ſtaru, pyta. Dobrocźiwe poſkicźenja chzdke ſo w liſcźe pod napiſmom **O. K. 133** we wudawarni Serb. Nowin. wotedacź.

Kuchařki, ſtwinſke a ſhužobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy k ſhwinjom, wotrocźkow, ſhrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłacźerſke ſhwójby pyta hnydom abo poſdźiſcho pſchiſtajerka **Görlichowa** na ſhukelnſkej haſy 1 na rózku žitnych wikow w cźrijowni kujeſa Heinr. Mohra.

Holza ſe wſow, niz pſches 18 lět ſtara, ſo ſ wulkej mſdu do kuchinje pyta. Shonicź w zentralnym automacźe w Budyſchinje pſchi lawſkich hrjebjach.

Woženjeny
rólny pohonczź
ſo hnydom pyta na
Sarěczańſki knježi dwór.

(K temu cźišlu pſchiloha.)

Pschiloha k czißku 14 Serbskich Nowin.

Ssobotu 2. haprleje 1910.

Placźisny rěsneho skotu na Draždźanskich skótnych wikach.

29. měrza 1910.

Placźisny po zentnarju z hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha hr.	Rěsna waha hr.
Woły:		
1. poknomjaßne, wukormjene, najwjetšcheje rěsneje hódnoscże hacź do 6 lět	39—42	75—78
awstriske	46—48	82—84
2. mlode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	35—38	71—74
3. žrénjo pizowane mlode, derje pizowane starsche	30—34	66—70
4. ßnadnje pizowane kóždeje staroby	25—29	57—65
Jałojzy a kruwy:		
1. poknomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetšcheje rěsneje hódnoscże	38—41	70—73
2. poknomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetšcheje rěsneje hódnoscże hacź do 7 lět	34—37	65—69
3. starsche, wukormjene kruwy a ßnadnje wuwite mlódsche kruwy a jałojzy	30—33	61—64
4. žrénjo pißowane kruwy a jałojzy	26—29	56—60
5. ßnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	48—54
Byki:		
1. poknomjaßne, najwjetšcheje rěsneje hódnoscże	39—42	69—73
2. žrénjo pizowane, mlódsche a derje pizowane starsche	35—38	65—68
3. ßnadnje pizowane	30—31	60—64
Cźelata:		
1. najlěpsche ſ mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	53—56	83—86
2. žrénje kormjene abo tež dobre wot zyza	49—52	79—82
3. ßnadnje wuwite wot zyza	44—48	74—78
Swinje:		
1. poknomjaßne lěpschich raßow a jich ſtschižењow w starobje hacź do 1¼ léta	53—55	70—72
2. mjaßne	51—52	68—69
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	47—50	64—67

Placźisna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:	W Budyschinje. 26. měrza 1910. wot hr.	wot np.	hacź hr.	hacź np.	W Lubiju. 31. měrza 1910. wot hr.	wot np.	hacź hr.	hacź np.
Pschenża běła	—	—	—	—	11	—	11	20
" žołta	—	—	—	—	10	70	11	—
" nowa	10	70	10	88				
Rožka	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa	7	38	7	65	7	40	7	50
Jećmjeń	7	30	7	80	6	70	7	70
Wows nowy	8	—	8	10	7	€0	7	80
Hróch	12	50	15	—	12	50	13	—
Woka	10	—	11	—	—	—	—	—
Jahły	15	50	17	—	16	—	17	—
Hejduschka	17	50	18	—	20	—	22	—
Běrny	2	—	2	50	2	20	2	40
Butra 1 kilogr.	2	90	3	—	2	70	2	90
Pschenična muka 50 "	11	—	20	25	19	—	20	—
Rjana muka 50 "	9	—	12	50	13	—	14	—
Ssyno 50 "	4	50	4	75	4	50	5	—
Skloma 100 "	5	—	5	16	4	17	5	35
Proßata 942 schtuk, schtuka	15	—	30	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby 50 kilogr.	—	—	6	—	6	20	6	40
Rjane wotruby 50 kilogr.	—	—	5	75	6	40	6	75
Pschenični gris 50 kilogr.	—	—	6	50	—	—	—	—
Rjany gris 50 kilogr.	—	—	6	75	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot — hr. — np. hacź — hr. — np., pschenża (žołta) wot 10 hr. 75 np. hacź 11 hr. — np., rožka wot 7 hr. 50 np. hacź 7 hr. 80 np., jećmjeń wot 7 50 np. hacź 8 hr. — np., wowß wot 7 hr. 80 np. hacź 8 hr. — np.

W Budyschinje placźesche: kórz pschenży (běła) po 170 puntach — hr. — np., hacź — hr. — np., žołta — hr. — np. hacź — hr. — np., nowa: 18 hr 19 np. hacź 18 np. 50 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hacź — hr. — np. nowa: 11 hr. 80 np. hacź 12 hr. 16 np., kórz jećmjenja po 140 puntach: 10 hr. 22 np. hacź 11 hr. 34 np.

Wiczne placźisny w Kamjencu.

31. měrza 1910.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 50 np. hacź 7 hr. 65 np., pschenża wot 10 hr. 70 np. hacź 10 hr. 80 np., jećmjeń wot 7 hr. 30 np. hacź 8 hr. — np., wowß wot 7 hr. 50 np. hacź 8 hr. — np., jahły wot 16 hr. — np. hacź 17 hr. — np. hróch 15 hr. — np., ßyno 5 hr. 20 np., běrny 2 hr. 50 np., skloma (100 kilogr.) 5 hr. — np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr 80 np. hacź 2 hr. 90 np.

Wjedro w Londonze 1. haprleje: Rjane ale symne.

Cyrkwinske powjesće.

W Michałskej zyrkwi smėje njedźelu Quaſtmodogeniti rano w 7 hodź. duch. Tiſcher ßerbſku ſpowjednu rěcź, ½9 hodź. farat Răda ßerbſke a w 10 hodź. němſke prědowanje. — Popoldnju ½2 hodźin budże katechismußowa wucźba ſ konfirmėrowanej ßerbſkej mlodźinu. — Tydźeńſte ſaſtojnſke dźěła smėje farat Răda.

Wěrowani:

W Michałskej zyrkwi: Max Hermann Wrobl, ſchewſki miſchtr na Židowje, ſ Hanu Marju Bartuſchez tam. — Bjedrich Ernſt Tamma, dźěłacźer w Ratarjezach, ſ Marju Madlenu Bartſchez tam. — Ernſt Albin Wuhlek, fabrikaŕ na Zidowje, ſ Johann Khryſtianu Runarjez, tam. — Ernſt Auguſt Ryczet, ſahrodnik w Cźornych Noßlizach, ſ Hanu Helenu Seifertez w Hrubjelcźizach. — Jan Auguſt Jurjenz, mlynſki pohonc̄ w Brėſynzy, ſ Erneſtinu Minu Pojlez w Kelnje.

Křćeni:

W Michałskej zyrkwi: Max Pawoł, Pawoła Guſtava Achtzehna, kamjenje cźeßarja we Wurizach, ß. — Hildegard Elſa, Juliuſa Reinholda Schcźėpana, formarja w Dobruſchi, dź. — Erneſtina Margareta, Bjedricha Pawoła Pėtſcha, khėžerja a kopornikarja na Zidowje, dź. — Lisbeth Hana, Rudolfa Bjedricha Alberta Jarmuzewſkeho, dźěłacźerja we Wurizach, dź. — Margareta Johana, Khorle Wylema Pėtſchki, fabrikarja na Zidowje, dź. — Milla Dora Frieda, Khorle Bjedricha Franza Nebela, wojnarja w Dobruſchi, dź — Margareta Auguſta, Jana Jurja Preißa, rėſborja w Tſėlanach, dź.

Zemrjeli:

W Michałskej wotzadźe: 24. měrza: Marja Kloßez, bywſcha ſwudowjena Langez, njebo Jana Wyrgacźa, uurjerja w Barcźe, ſawoſtajena wudowa na Zidowje, 80 l. 13 d. — 27. Martha Gertrud, Wylema Ferdinanda Worma, kublerja w Sſklonej Borſchcźi, dź. 1 l. 4 m. 4 d. — 29. Richard Pawoł, Hendricha Frya, ßukelnika na Zidowje, dwójniſki ßyn, 2 m.

Zyrkwinſke powjeſcze ſ Hodźija.

Njedźelu Quaſimodogeniti ſmėje rano ½7 hodźin farat Kſchižan němſku ſpowjednu wucźbu, ½8 hodź. duchowny Voigt němſke a w 10 hodźinach ßerbſke prědowanje. — Popoldnju w 2 hodź. budźe katechismußowa wucźba ſa ßerbſku mużſku mlodźinu.

Zyrkwinſke powjeſcze ſ Budeſtez.

Njedźelu Quaſimodogeni ſmėje rano w 7 hodźinach farat Domaſchka ßerbſku ſpowjedź, dopoldnja we 8 hodź. ßerbſke a ½10 hodź. němſke prědowanje. — Popoldnju w 2 hodź. ſmėje duchowny Bójź katechismußowu wucźba ſa ßerbſku mużſku mlodźinu. — Shromadźiſna kſcheſcźijanſkeho, mlodoſtneho, mużſkeho towaŕſtwa

Emil Wehrle

na jerjowej haßy 7.

Derje ßedźaze koſchle

tunje ↓ **derje ßedźaze.**

Módroczíſchczowe nowoſcze.

Otto Heber na ßerbſkej haßy 9

porucźa ßwój wulki ſklad

wobucźa

po njeßměrnje tunich płaczíſnach bjes ſchkórniczkowych tydźenjowa darow.

Kóždy tež najmjeńſchi poſpyt je ſ dobytkom.

Proſchu ßebi płaczíſny we wukładnym woknje wobhladacź.

Dobre wuwjedźenje wuporjedźenjow.

Czerwjeny dżeczel
bjes żidy,
schwedski dżeczel,
hroch,
woku,
rajsku trawu,
seradellu
sarucżenu derje skhadżazu tworu
porucża
Pawoł Schulze
naslědnik
na Hoschiz haßy.

Kóslaze kože,
howjase kože,
czelaze kože,
wowcże kože,
sajecże, kaniklaze,
tkhórjaze, kunjaze,
kocże kože,
po najwyschschich płaczišnach kupuje
Heinrich Lange
pschi żerbsko-katholskej zyrkwi a
pschi żitnych wilach 11

Dr. C. Roeberowy
plestr psche podklócże
wicże, drjenje 1 scht. 50 np. je żo tyßaz krócź wupruhowal.
Germania drogownja
na bohatej haßy.

Ssuscheny połcź, 4 porsty tolsty pschi 5 punt. 90 pj., **żuscb. żwinj. brjuch** pschi 3 p. 85 pj., **sülzu** 40 pj., **domjazu kolbaßa** 2. druźiny 60 pj. **łój** punt 50 pj. porucża
O. Pötschke na żitnej haßy.

Liebsch,
żudnisli aktuar św. żkuzby
pschi nowych hrjebjach 5
pißarnja sa kupowanske, hypothekske, dismembrazijske, testamentske a sawostajenstwowe wězy atd.
Rěczi żerbski.
— Telefon cźißko 177. —
Pschebadżowanje leżomnosczow.

Lubijska banka

w Lubiju w Sakskej a w Neugersdorfje.

Filiale: w Budyschinje, Shorjelzu, Žitawje a Seifhennersdorfje.

Dawamy wot 16. febr. 1909 sa pjenjesy, pola naß na dań date

bjes prjedawscheho wupowjedżenja	3%	na lěto.
s měßacżnym wupowjedżenjom	3¼%	
s 3měßacżnym =	3½%	
se 6měßacżnym =	4%	

Pjenjesy, kotrež żu bjes wupowjedżenja podate, móża żo też sa check wužicź. Checkowe knižki, kaž też postajenja, checkowy wobkhad nastupaze, żu pschi naschich kaßach dostacź.

Filiala Lubijskeje banki
w żerbskim domje.

Wobhladanje bjes kupjenja dowolene.

Th. A. Wällnitz naslědnik

w Budyschinje
9 na żukelnskej haßy 9.
Najtuńsche kupowanske žórło
sa
njewjesczinske wuhotowanje
a
jednotliwe meble
solidneho a modneho dźěła.
Sprawne poßkuzenje.
Pschi hotowych pjenjesach rabatt.
Ssamßna pólstrowarnja.

Kraschy, na mjenje a khižnje cza. testamenty.

Franz Marschner

czaßnikar w Budyschinje
na bohatej haßy 9
żwój skład **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczazow** k dobroczźiwemu wobkedźbowanju porucża.

Po tunich płaczišnach porucżam żwój derje wuhotowany skład
ff. domjazych, kuchińskich a hospodatskich wězow, lakowanych a njelakowanych, blachowych lampow, latarnjow, zylindrow a żużołow, platow, płokanskich wanjow, bowow, myjnych stejakow, zimanskich maschinow, kupanskich wanjow, żelesne pónoje a hornzy, hospodatske wahi, noże, widliczki, łžizy, nožowe korbiki, khosejowe młyny, khosejowe khany, khosejowe a zokrowe tysy, rybowanske maschiny, mjaßorubaze maschiny, mjaßowe mjezki, schczětki, żerschczowe mjeczawy, zentrifugowe schczětki atd.
Moritz Schulz, **klampnatski mischtr** : : : : :
pschi żerbskich hrjebjach 10.
— **Wuporjedzernja.** —

Drodowska haptyka

na hoschiz haßy 21

Kaschel, katarrh, dyhawosczź
żo spěschnje połóżeja
s thymusinom
Blescha po 75 np.
1 hr. 40 np.

---

24 hodźin

žiwjenja żu jenoż hischcże jenemu kurjazemu woku spožczene pschi nałożenju
Käppelinskeje żmjercże
:: **kurjazych wokow** ::
w tysach po 60 np. jenoż woprawne
w krónskej drogowni
Arna Käppela
na seminarskej haßy 8.
— Telefon 676. —
Njeczišschći, skutkuje wěscże.

Serbske blido
kóżdu wutoru w 5 hodźinach.
Wschitzy dobri Sserbja żu witani.

Pißarnja
sa kupne, hypothekske, dismembrazijske, testamentske a sawostajenstwowe wězy je wot nětka na
Moltkowej dróży cźo. 1
po 1 skhodże, hosczenz Gambrinus.
Max Frenzel.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smolerk.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 15. Sobotu 9. haprleje 1910. Lětnik 69.

Swětne podawki.

Wuischcze cźwile w sakskich lěžach.

Wo wutupjenju mnischcźich hußanzow w lěžach ßu měnjenja jara wschelake. Jeni ßu pscheßwědcźeni, so budźe ßebi pschiroda pscheczźiwo mnischkam ßama pomhacź. Wschě ßrědki, kotrež cźlowjek pscheczźiwo tymle schkódnikam nakožuje, pjecźa bjes wuspěcha wostanu. Teho dla njedyrbjako ßo dale na to njetrjebawschi sta tyßazy hriwnow podarmo woprowacź. S druheje strony ßo saßo wobkrucźuje, so cźlowjek samoże po něcźim mnischkam dowobaracź. Žitawska měschcźanska rada wudawa, so je w ßwojich lěžach s wuspěchom mnischcźu cźwilu samjesowała. Wona bě ßo teho dla na knjeżerstwo s próstwu wobrocźiła, so by ju pschi wutupjenju mnischkow s pjenjesami podpjerało.

Napscheczo tejle petiziji bě hrabja Schall-Riaucour w Huszy knjeżerstwu druhu petiziju podał. Ju ßu skoro wschitzy wjetschi wobßedźerjo lěßow we Łužizy a sastupjerjo města Budyschina a Budyskeho tachantstwa podpißali. W petiziji ßo praji, so wscho saniczowanje mnischcźich mjetlow a hußańzow a jejkow niczo pscheczźiwo tejle cźwili njesamóże. Sastupjerjo hajnistwa ßu w ßwojich nahladach drje dźěleni. Pschede wschěm njeje ßo ženje měnjenje wuprajiło, so je wutupjenje praktiske a nusne. S dopokasmom sa to je to, so pruske knjeżerstwo njeje ženje niczo sa wutupjenje cźiniło. Haj, město Shorjelz se ßwojimi wjele tyßaz hektarami lěża njeje ßo pscheð mnischku wobarało a je tule cźwilu do zyka wotbyło.

Wobej petiziji stej wutoru w prěnjej komorje sakskeho ßejma do wuradźenja pschischkej. Deputazija, kotrejž běschtej pschedležakej, namjetowasche, jej na ßebi ležo wostajicź. Pschi debacźe se Sandersleben, tajny rataŕski radźicźel Steiger a wyschschi měschcźanosta Käubler sa petiziju hrabje Schall-Riaucoura rěcźachu. Na wopak tajny kommerzilski radźicźel Wäntig měnjenje sastupowasche, so je ßo jenicźzy rasnym naprawam města Žitawy a knjeżerstwowym podpjeranjom dalschemu rosschěrjenju mnischcźeje cźwile sadźěwało. Tu móże ßo jenoż wo podpjeranje saniczerskich ßrědkow jednacź. Zyle wopak je, sakske wobstejnoscźe s rańschej Pruskej pschirunacź, hdyž ßnadź ßebi natura ßama pomha. Jenotliwym wobßedźerjam lěża dyrbjako ßo wěso pschewostajicź, hacź chzedźa naprawy pscheczźiwo mnischkam cźinicź abo niz. Knjeżerstwowe wukasy dyrbjake ßo wschudźe jenak wuwjesć, hdyž knjeżerstwo po jenakich saßadach podpjery dawa.

Statny minister dr. s Rüger wo podjeranju ßrědkow se statneje kaßy niczo wjedźecź nochzyschce. Wón pak měješche sa nusne, so měł ßo kóždy schtom hacź do poßlednjeje hakosy sakitacź. Hdyž ßo mnischka pokasa, budźe stat hnydom naprawy k jejnemu wutupjenju cźinicź. Hdyž ßo druhe staty pscheð mnischku njewobaraju, dha ßnadź to na druhej druźinje schtomow leži. Praji ßo pschezo, so wscho wobaranje niczo njepomha. Nawopak je prawe. Wón teho dla wo to proßy, so by statne sarjadnistwo ßo pschi wobaranju pscheð mnischku podpjerało, hacź je ßebi pschiroda pomhała. Schtoż ßmy cźinili, je płody pschinjeßko. Wulkoležomnoscźerjo móża najlóże khóstu sa wutupjenje snjesć, a bohate město Žitawa dyrbjała ßo hladacź, wot stata sarunanje schkody žadacź. Praji ßo pschezo, stat móże to. Pschi tym žadanja na stat kóžde lěto rostu, tola jeho ßrědki njerostu. Ludźo ßu, kotsiž ßebi jenoż na to myßla, dokhody stata pomjeńschicź.

Wyschschi hajniski mischtr Winter wutupjenje mnischkow nadrobnje rospomina. Klijowe koleska ßu ßo sa dobre wupokasake.

Druha komora skónczńje wobej petiziji saczißny.

Rosmnożenje lokomotiwow a wosow na sakskich żelesnizach

je druha komora sakskeho ßejma wobsamkła. Sa nowe lokomotiwy ßo 2 milijonaj hriwnow pschiswoli. Swjask statnych żelesniskich wosow, k kotremuż je Saksa pschistupiła, ju nusuje, so by liczbu ßwojich wosow wo ßedmy dźěl rosmnożiła. Sa to wudate pjenjesy budźa pak ßo derje danicź, dokelž dyrbja druhe staty, kotrež ßebi sakske wosy pożczuja, sa to pożczowanski pjenjes płacźicź. Też ßo sakska industrija, kotraž lokomotiwy a żelesniske wosy dźěła, s nowymi skasankami podpjeruje

Sapółkanzy Hartmann s Budyschina, Hähnel s Koporz a Bar s Zwikowa ßo na to wobcźežowachu, so sakski stat pschewjele wosow we wukraju dźěłacź dawa. Prawje też njeje, so spezialne wosy, kotrež je Saksa natwaricź dała, s wjetscha we wukraju jěźdźa. Tele wosy dyrbjake ßo do Sakskeje wrócźicź.

Podpjeru sa knjeżerstwowe nowiny „Draždźanski Žurnal“ a „Lipscźanske nowiny“ je ßejm pschecźiwo khłoßam sozialdemokratow pschiswolił. Pschi debacźe sapółkanz Kokla woßebne pißanje „Draždźanskeho Žurnala“ pschipósnawasche. Wschelake hamtske nowiny w provinzy mohłe ßebi na tym pschikład wsacź. Dale pak ßo wón pscheczźiwo temu wobrocźi, so dyrbja ßebi gmejny „Draždźanski Žurnal“ dżeržecź.

Petizija Ernsta Fuhrmanna na Židowje wo pscheměnjenje porjada wjeßnych gmejnow je ßo knjeżerstwu k wjedźenju dała. W petiziji ßo wo to proßy, so bychu wólby do gmejnskeje rady sjawne byłe. Hartmann s Budyschina na njedostatki pokasowasche, kotrež ßu s njesjawnymi wólbami na Židowje nastałe.

Finanzneho ministra dr. Rügera

bychu liberalni a sozialdemokratojo rad na wotpocźinku widźeli. Hižom wospjet nowiny powjescź pschinjeßechu, so je ßo wón sastojnstwa nabył. Sso ßamo rosumi, so dyrbjesche ßo jeho městno nětko s mužom liberalneho smyßlenja wobßadźicź. Po jich wudawanju bě ßo dr. s Rüger pscheð tydźenjom w poßedźenju, w kotrymž ßo pod kralowym pschedßydstwom wo spożczenju rjadow (orden) jednasche, s druhimi ministrami pschekorik. Dokelž ßu pjecźa drusy ministerjo rjady też sa liberalnych mužow namjetowali, je dr. s Rüger s poßedźenja hnéwny woteschoł. Sswojeje njesnjeßliwoscźe dla bě pjecźa dr. s Rüger nusowany, nasymu ßwoje sastojnstwo słożicź. Wscho tole powjedanje je hole wumyßlenje; też ßebi dr. s Rüger njeje pomyßlił, wot ßwojeho sastojństwa wotstupicź. Njedźiwajzy ßwojich 72 lět ßo wón cźełnje a duchownje doscź ßylny cźuje, so móże ßwoje dźěłapołne sastojnstwo dale sastawacź. Kral dr. s Rügera tak bórsy s ministerstwa njepuschczi; wón ßebi jeho jara wyßoko waži, dokelž je sakske finanzy do porjada stajił a s wuspěchom na wotpłacźenje statneho dołha dźěła.

Pruski prynz Eitel-Bjedrich w Palästinje.

Na ßwojim pucźowanju do Palästiny staj pruski prynz Eitel-Bjedrich a jeho mandźelska wutoru do Jerusalema pschijěkoj. Jimaj

k cžeſczi běchu wſchě zyrkwje a kſcheſczijanſke hoſczenzy ſ khorhojemi wupyſchene. Na żeleſniſkim dwórniſchczu, wot měſta khětro ſdalenym, jeju bayerſkej prynzaj Jurij a Konrad, němſki konſul ßwobodny knjes ſ Mirbach a Jeruſalemſki gouverneur woczakowachu. Pſchi jeju pſchikhadże do měſta bě ßo pſchi Zionſkej horje wulka ßyła ludu: Arabſzy, Syriſzy, Židži, Grichojo, Armenojo, Koptojo a Nubiſzy, ſhromadżika.

Demonſtrazija pſchecżiwo pruſkemu wólbnemu prawu pſched ßudom.

Dla naßylnoſczow pſchi ſozialdemokratiſkich wólbnych demonſtrazijach w Barlinje je hacż dotal 116 woßobow pſched ßudom ſtako. S nich je ßo jenoż 8 woßobow wuwiniko. Něhdże 70 woßobow je ßo hromadże k jaſtwu na něhdże 5 lět ſaßudżiło. 10 woßobow hromadże 42 dnjow arreſta doſta, 20 hromadże 1236 hr. pjenjeżneho khoſtanja. Wjele druhich woßobow je ßo wobſkorżiko, tola ßo hiſchcże njeje wo nich ßudżiło.

Sſerbſki kral Pětr w Konſtantinoplu.

Po bołharſkim kralu bě poßlednje dny ßerbſki kral Pětr ſ hoſczom pola ſultana w Konſtantinoplu. Sultan a jeho miniſter ßu krala jara pſcheczelnje powitali.

Na jěſbje ſ Peterburga ßo wón, rumunſke mjeſy pſchejěwſchi, ſ wotpóßłanzom kralа Karola poſtrowi. W Bołharſkej kral Ferdinand kralа Pětra ßam w Filippoplu woczakowaſche a ßo ſ nim dlějſchi cżaß rosrěczowaſche. Na ruſkich mjeſach bě kral Pětr zarej Mikławſchej roszohnowanſki telegram póßłał, na cżoż ßo zar telegrafiſzy dżakowaſche. Zar je Sſerbiji pjecża 600000 frankow lětneje danje ſpuſchcził. Tež chże wón poczżonku k wotplaczenju dołha ßerbſkeho offizěrſkeho korpſa pſchiſwolicż.

Hromadne pſchepytanje domow Ruſkeje.

Sa ruſkich njeſprawnych ſaſtojnikow ßu ſke cżaßy pſchiſchłe. 1. a 2. haprleje ßu ßo po zyłej europiſkej Ruſkej domy intendanturſkich ſaſtojnikow a privatnych ludźi, někak ſ tutymi ſaſtojnikami ſwißowazymi, pſchepytake. We Warſchawje ßamej je ßo 600 domow pſchepytało. Wſchě pißma, wobkhodne knihi, ſliczbowanja, haj ßamo toſchu ſe ſměnkami wo $1\frac{1}{2}$ milijona rublow ßu ßo ſebrake a ßo k pruhowanju wotwjeſke. W měſcże Lodżi ßu ſliczbowanja 18 najwjetſchich fabrikow, ſa intendanturu dżěłazych, zyły dżeń a nóż ßwěru pruhowali a wſchě wobkhodne papjery ſebrali. S tymile pſchepytowanjemi dyrbja ßo jebanſtwa a pſchekſchiwjenja wotkrycż, kotreż ßu ſ wulkeho dżěła podleżenje ruſkeho wójſka w ruſko-japanſkej wójnje ſawinowake.

Sběżk w połnóżnej Albanſkej.

Arnawtojo w Priſchtinje a wokolnoſczi ßu pſchecżiwo turkowſkemu knjejſtwu poſtanyli. 10000 Arnawtow je pucże w Labſkej a Golabſkej krajinje wobßadżiło. Sběżkarjo ßebi wotſtronjenje konſtituzije, ſchulow a żandarmow żadaju. Dale ßo njeßmědża pſches Albanſku żeleſnizy twaricż a ßo Arnawtam ſakaſacż, ſo bychu wobronjeni khodżili. Sběżkarjo hroża, ſo ßo pod awſtriſki ſchkit ſtaja, jeli ſo ßo tele żadanja njedopjelnja. Knjeżerſtwo je pſchecżiwo ſběżkarjam 16 bataillonow wojakow ſ artilleriju wotpóßłała, w Albanſkej wojerſku ßłużbu ſawjedże a budże tam powſchitkowne dawki ſehnawacż dawacż.

Kuß platu.

(Pokracżowanje.)

Wobożny, dokelż niczo dozpěk njebě, chżyſche ßo wróczicż, tu ßo něczeho njenadżiteho dohladawſchi ſtejo woſta. Runje ſ napſchecża, ſ tamneho boka pucża, jemu ßo wóczży napſchecżiwo błyſkaſchtej, kotrejż jeho dżiwnje jimaſchtej. A tutej wocži we ſtarym, ſmorſchczenym wobliczu tczeſchtej, ale ſ njeju něktore nahke żadoſcże każ wczipnoſcż, leſcż, ſkóſcż a pſcheklepanoſcż rěczachu.

Najprjódży ßo ſaſtróża, ſo je wobkedżbowany, ale bórſy ßo ſe ſtróżenja ſhraba, ſpóſnawſchi, ſo wudżěraza żónſka nihdy niczo njebě mohła wuhladacż, pſchetoż wón bě tak wobhladny byk, ſo bróń ſaſběhnył njebě, ale ſo bě ju ſaßo derje pſchikryk. Nimo teho budżiſche drje ßej ſtara żona lědma do cżeŕnjoweje huſczinу ſwěrika.

Ale cżeho dla ſtaruſchka jeho tak należnje wobkedżbowaſche, wjeżeleſche ßo ßnadż jeno nad tym, ſo ßej pſches huſte, ſaſchmjatane kerki a cżeŕnje pucż pytaſche, cżehoż budżiſche ßo kóżdy druhi ſdalowak! Haj, haj, wón ſpóſnawaſche, jeho poczinanje dyrbjeſche kóżdemu, ſchtóż to njerozymjeſche, dżiwne bycż, dyrbjachu jeho ſa blaſna měcż; ßnadż ßej tež ſtaruſchka tak myßleſche! Se żortnym ßkowom nětkole na nju ſawoła:

„Na tule njepſchekhodnu huſczinu tola!“ wón ßo ßmějo rjekny, ji ßo bliżo. „Cżeŕnje dżě cżłowieka ſe wſchěch kónzow hrabaju, pſches te nichtó pſchekroczicż njemóże!“

„Ale cżehodla chzecże, knjeże, tež runje po tymle puczu pſcheńcż?“ Stara ßo ßmějeſche a na njeho ſ boka ſ woczomaj mikotaſche.

„Je dha pſchekhod na dróhu wſchudżom takle ſaraczeny?“ Pytak ßo wopraſcha, kiż hiſchcże pſchezo njewjedżeſche, ſchto ßej wo ſtaruſchzy myßlicż. Mějeſche ßnadż wona tola ſdacże wo jeho cżinjenju?

„To drje by ßo wam, knjeże, lědma poradżiło, tule někajki pſchekhod namakacż“, wona nětkole khutniſcho wotmolwi.

„Dha ßo njeßměm druzicż, wokolo hicż.“

„Wy, knjeże, chżyſchcże na hród?“

„Niż runje na hród, jeno pſchihodne měſtno pytam, ſ wotkelż mohł jón molowacż, a runje ſ tehole měſtna ßo prawje rjenje pokaſuje, ale chżych ßo hacż na dróhu dobycż, ſo mohł ßo do wſchěch kónzow bjes ſadżěwka roshladowacż. To ßym ßo nětkole podarmo prózowak, najlěpſchi a najpſchihodniſchi cżaß je nimo, a ßwój wotpohlad dyrbju, chżyjo njechżyjo, hacż na jutſiſchi abo jedyn druhi dżeń wotſtorczicż.“

So by ſtaruſchku pſcheßwědcził, ſo je molerſ, ßwoju ryßowanſku knihu wotewri a ji wſchelakore pißane wobraſy pokaſa.

„Tule wowczeŕ, kak lěni we trawje leži, jeho poß pſchi nim kedżbuje a něſchto dale ſtadko ßo paßo. Tule cżrjóda pierchotatych a běhatych huß, paſtyrka ſa nimi khelpajo. Dale, wuhleŕnja a pódla hromada wuhla — roſpalena khěżka, nad kotrejż dyrbi ßo cżłowiek hiſchcże na ßamej papjerje dżiwacż, ſo hiſchcże ßo hromadu dżerżi.“

„To ßo wſchitko wocżomaj ſpodoba a hladarja jima“, ſtara wjazy krócż pſchihłoßujo rjekny a ßo dżiwajo ſawoła: „Ow!“

Hromadże dale dżěſchtaj; żona pſchi ßebi ſtejazy korb, kotryż bě hacż do kromy pokny hribow, kiż ßo k jědżi hodża, pſchimnyła, kotryż ſ lohkim wobßahom ßej bjes napinanja na khribjet ſaſběże.

„Wěſcże dha tež, knjeże, na kajkim měſtnje wy prjedy pobyſchcże?“

„Na kajkim měſtnje? — Kak to měnicże?“ Pytak cżinjeſche jako by njewjedżał.

„Na měſtnje mordarſtwa!“

„Mordarſtwa? — Schto, je dha ßo tule we wokolinje mordarſtwo ſtało? Sskyſchał něſchto ßym.

„Njedaloko měſtna, hdżeż wy, knjeże, běſchcże. To mózach ßej myßlicż, ſo běſchcże wy, knjeże, zuſy, pſchetoż druſy ßo ſdaluja měſtna, hdżeż bu něchtó morjeny a ſcheri, tak dołho, doniż njeſkutk khoſtany njeje.“

„Ow, ſchto wy powjedacże, macżi! Potajkim, ſtary baron tule ſcheri?“

„Nó, to je tola pſchezo tak. Widżał jeho runje hiſchcże nichtó njeje, dokelż ßo kóżdy na ßměrkach tehole měſtna ſdaluje.“

„Na, tež ja nochżył runje rady ducha ſetkacż! A ßamßny ßyn, praja, ſo je mordarſ? Hrózbno! To je lědma wěricż!“

„A tola to tak je, knjeże! Schtó druhi drje chżył to tež ſczinicż, dokelż nichtó wużitka ſ teho měcż njemóżeſche.“

„Ale ßyn — ßyn?“

„Haj, knjeże, ta wěż ma ßwój ſchpak. Młody knjes ßwoju njewjeſtu doſtacż njedyrbjeſche.“

„A duż je ßej potom ſadżěwk wotſtronił?“

„Haj, haj, ſa krótki cżaß jeho wotßudża; hacż drje budże jemu hłowa rubana?“

„Je-li woprawdże tón mordarſ, ſawěſcże!“

„Haj, haj, to je zyle wěſte, nichtó nad tym njedwěluje.“

Haj, ſtaruſchka mějeſche prawje, nichtó na ßynowej winje njedwělowaſche, jeno wón druhu cżěŕ pytaſche. Hacż ju namaka?

Wobaj dżěſchtaj a mjes tym běſchtaj hacż do kónza lěßneho pucża dóſchłoj, tam, hdżeż na dróhu wuběhnje.

„Tak, tule drje ßo naju pucżej dżělitej, wy, knjeże, drje chżecże tola do měſta wróczo?“

„To ßo wě, macżerka, mějcże ßo derje a ſa tole“, — Pytak ſtaruſchzy pjenjes do dłónje ſtłóczi — „ßej jónu něſchto dobre popſchejecże, na ßylnjazy kruch mjaßa to doßaha.“

Starej ßo wocži ſabłyſknyſchtej. „Dżakuju ßo, knjeże, Bóh wam to mytuj.“

Pytak ßo na pucż do měſta naſtaji. Sa khwilu poſaſta a na pucż wróczo pohlada. Wón ſtaruſchku hiſchcże widżeſche, kak ßwój pucż dale dżěſche. Jemu běſche, jako by jeje njeßměł ſ woczow ſpu-

schczicz, jako by wona na nekajke waschnje k potajnstwu zluschala, kotrez zo wón wuzlédzicz prózowasche. Dyrbjesche wón sa njej khwatacz, ju wróczo sadzerzecz? Ale czeho chzyschе zo s teho nadzijecz? Hole zony to, kotrymz polekowasche!

„Dobry wieczor!“ czerstwy hlóz pódla njeho rjekny.

Pytak zo wobroczi wschi k njemu pschiwobroczene wobliczo mkodeje wjezneje holczki sawuhlada, kotraz po sdaczu w mesczе pobywschi wróczo dzesche.

Wón na postrow wotmolwi. „Hdze pucz wjedze, luba holczka?“

Holza zo pozmewasche. „Pschezo runje won, knjeze!“

Tez wón zo pozmewkny. „To zu tez moje myzle. To mózemoj khwilu hromadze hicz.“

„Ale prajcze mi tola, knjezna, schtó je po prawom tale stara zonka psched namaj?“

„Ach“, holza s napoł sazpewazym hlozom wotmołwi, „to je tajka! —“

„Kajka?“

„Nó — tajka pscheklepana — to wam tak dokladnje prajicz njemózu, ale to je wesce, so ma stara sa wuschomaj a czlowjek jeje zlowam wericz njemóze.“

To zej myzlach, pomyzli zej Pytak. Wótsje pak pschistaji:

„Ale ta je tola stara a hubjena, ta drje nikomu schkody czinicz njemóze.“

„Ow, wy wschak ju njesnajecze, tu staru Hribakowu.“

„Hribakowa?“

„Tak ji wschitzy rekaju, dokelz do hribow khodzi a potom w mesczе pschedawa, a pschi tym wschelake nowinki tam a zem nozby, kotrez, kazkuli zo ji najlepje hodzi, pomjenscha a powjetscha. Wona zo tez we wschech domach snaje, niczo jeje woczomaj njewunidze. Schtó we, s wotkal to ma, ale wo czimz nichtó sdacza nima — stara Hribakowa to we. A tutu wedomosczi drje tola tez nakozuje, hdyz khartу kladze abo pschichodne wezy weschczi.“

„Potom tez khartу kladze — Hribakowa? Hm, hm, wjelestronska wozboa. Aha, tamle dze zo runje sawrócza do khezczicki, kotraz drje je bóle na kosazu hródz, dyzli na czlowjeske wobydlenje sapodobna. Bydli dha tam?“

„Haj, to je jeje.“

„Je dha wona zyle zama?“

„Haj, s teho czasa, so jeje zyn dla dziwjeho hontwarjenja w jastwje zedzi. Nekotsi wschak chzedza wjedzecz, so je zwój czaz wotzedzał; dokelz je zo derje sadzerzał, zu jemu pjecza pol leta spuschczili, ale temu drje tola tak njeje, pschetoz widzał jeho hischcze nichtó njeje.“

Njewopizujomny swuk pschekwapjenja zo Pytakej wudoby. „Potajkim paduch dziwiny je zyn? Czeje dha tele lezby tule wokolo zu — gmejnske?“

„Ne, wschitko, schtoz tule widzicze, tez pola, to k hrodej tamle zluscha, swotkelz mlody knjes nétkole zam we klódze zedzi.“

„Ma dha mlody knjes tak schpatne mjeno, so mohli zej wo nim myzlicz, so je nana morił?“

„Swada a pschekora wschak je pjecza mjes nanom a zynom była, ale mlodeho knjesa mejachu tola wschitzy rady, tajki schikmany, pschecelny knjes! A so wón tak krucze k zwojej njewjesce stejesche, to be tola tez rjenje.“

„Haj, to zu srudne wezy, a wina teho je tola lubosc.“

Pytak posasta. „To drje je czaz, so zo do mesta wróczu, dzakuju zo tez sa pschecelnu sabawu.“

Pytak nétkole woprawdze do mesta wróczo dzesche; we hlowje zo jemu myzliczki honjachu. Be nétkole woprawdze jenu czer wuzlédził? Paduch dziwiny — najskerje po namjecze stareho barona khostany — a kotremuz je zo potom pjecza pol leta khostanja spuschczilo, kotryz pak zo hischcze nikomu njeje pokasał — ow, hdy by w tej wezy klucz k hódanczku tczał — hdy by njewinowaty mohł zurowemu khostanju wutorhnjeny, jemu czesc a dobre mjeno sazo wróczene byc!“

* * *

(Pokraczowanje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. Czeko w starych kasarmach na tak zalozne waschnje skónzowaneho hólza Kaisera je zo zobotu popoldnju w 2 hodz. na Tuchorskim pohrjebnischczu khowało. Mjes pschewodzerstwom bechu pódla hólzoweju wobzaromneju starscheju, bratrow a zotrow widzecz wotpózłanzstwo offizerskeho korpsa 103. regimenta s regimentowym komandeurom wyschkom se Schmiedenom, schulski direktor Zschau se wschemi wuczerjemi, podoffizerski korps 103. regimenta a zobuschulerjo wobzaromneho wopora njeczłowskeje pozadliwosce. Ludzi be zo wjele stow na pohrjebnischczu sbezało. Pod poduschenym bubnowanjom a synkami khérluscha „Jesuz moja nadzija“ zyła regimentska kapała na czole pschewodzenskeho czaha krocześche, kotryz s czélownje na nowe pohrjebnischczo czehnjesche. Wenzy a kopjenate pletwa, mjes druhim tez wulki kawrjenzowy se zeklowym naczischczom „Infant. reg. czizko 103“ zo psched kaschczom njezechu. Pschi rowje mejesche archidiakonuz Haaz wutrobu jimazu troschtowazu rec.

— (Sso schubik.) Jedyn pscheczel zamomordarja Rühla, wojaka tudomneho pescheho regimenta czizko 103, kotryz je pjecza Willya Kaisera skónzował, je czeknył. Wón be w jenym tudomnym hosczenzu s domjazym pachokom. S 3 hriwnami, kotrez be wón sa jedz, na rybowu hazu donjezenu, dostak, je zo wón schubił. Korb, w kotrymz je jedz njezk, je wón pjecza w Hodziju stejo wostajił. Na sawostajenej papjerzy je wón k wjedzenju dał, so chze zebi zywjenje wsacz. Wo nim zo powjeda, so je wón s wojakom Rühlu nekak wobkhadzał a wo skónzowanju hólza Kaisera wjedzał.

— (Pomnik krala Alberta w Budyschinje.) Mescczanszy sastupjerjo zu schtwórtk w tajnym pozedzenju wo postajenju pomnika krala Alberta wuradzeli a jenomyzlnje wobsamkli, po radzinym namjecze pomnik jako sczensti pomnik pschi lawskej wezi wuwjesc dacz. Dla dostacza naczischkow zo wupizanje mytow wuda.

— W tudomnej ratarskej schuli je zo wutoru leczny semester sapoczał. Na mesto semrjeteho profezora Mannskopfa je zo ratarski wuczer dr. Krecmar, kotryz je hacz dotal se sapizowarjom stadkowych knihow hornjoluzizkeho wokrjezneho towarstwa byl, psches profezora dr. Gräfu zwjedzenszy do sastojnstwa sapokasał.

— (Paduch jesdnych kolow.) W pozlednim czazu bechu zo w Budyschinje a Kamjenzu nekotre jesdne kola kradnyke. Kamjenskej poliziji je zo poradziło, dzelaczerja Panacha s Wulkeho Wjelkowa jako paducha wuzlédzicz a sajecz. Wón be sazo w Budyschinje jene jesdne kolo kradnył a jo w Kamjenzu pschedacz spyta. Pschi tym jeho lepichu.

S Porschiz. Budyske evangelske dzelaczerske towarstwo hizo wjele let zywje skutkuje. Wone chze nétko tez we wokolnosczi dalsche evangelske dzelaczerske towarstwo sakozicz. S tutym wotmyzlenjom zo pschichodnu njedzelu popoldnju w 3 hodzinach w hosczenzu shromadzisna wotmeje. Wschitzy pschecelio wótczinskeho dzelaczerskeho hibanja zo na nju pscheproscheja. Evangelske dzelaczerske towarstwa zo w Sakskej mózne rosschérjeja. Na letuschej swjaskowej skhadzowanzy we Waldheimje be zo 176 wotpózłanzow seschło, s kotrychz be 153 woprawdzitych dzelaczerjow. Zyke hibanje evangelskich dzelaczerskich towarstwow zo niz jenoz na dzelaczerske praschenja njesamjesuje, ale zo tez s powschitkownymi ludowymi praschenjemi sabera. Duz melo zo s wjezelom powitacz, hdy by zo tez w naschich stronach tajke towarstwo sakozilo. Tele towarstwa zu zebi na zwoju khorhoj hezko: „Bohabojosczi — kralozwernosczi — lubosczi k blizschemu napizake.

S **Huaschez.** Tudomny preni wuczer Wolf je po 45letnym sastojnskim skutkowanju 1. haprleje na wotpoczink schok. Pschi tejle skladnosczi je zo jemu titul wyschscheho wuczerja spozczik.

S Radworja. Druhi dzen jutrow mejesche nascha nalutowarnja zwoju nalétnu khownu shromadzisnu pola Domaniz. Pschedzyda knjes Berk-Radworski wotewri shromadzisnu wokolo 6 hodz. s powitanjom pschitomnych. Na to mejesche knjes wuczer Scholta se Sdzerje pschednoschk wo „wuwiczu ratarstwa“. Reczenik wopizowasche najprjedy sapoczatki ratarstwa, kotrez s dolinow Afriki a Asiskeje k Grekam a Romjanam pschinidze. Wot Romjanow rosschérjesche zo tez do naschich krajinow, a stari Sskowjenjo jo hajachu. Wokoko 10. letstotka nasta hizo tak mjenowane „tsipolow-wobdzelanje“. Wone wobstejesche w tym, so rólnik 3. dzel polow s nalymskimi, 3. dzel s nalétnymi zywami wobzy, mjes tym so jedyn dzel pusty lezo wosta. Tuto sarjadowanje wobsta hacz do 18. letstotka. Korla Wulki bésche lubowar ratarstwa. Wozebje pak mejachu mnischa wulke sazkuzby wo nje. Thaer, wuczeny muz, wotstroni „tsi-polow-wobdzelanje“ a sawjedze tak mjenowane „Fruchtfelderwirtschaft“. Tez druzy wuczeni, kaz Justus Liebig, sajimowachu zo sa ratarstwo. Skónczinje reczenik hischcze wo naschim dzenznischim ratarstwje porecza a skónczi sajimawy pschednoschk s pschecelom: ratarstwo pschezo dale spechowacz „Bohu k czesczi a buram k wuzitku“! — Nétko poda zo sliczbowanje sandzeneho leta. Dokhodow mejesche nalutowarnja 183615 hr. 15 np., wudawkow

183012 hr. 65 np., sbytka 602 hr. 50 np. So tutón njeje wjetschi, pschińdże ſ teho, so nalutowańja 3¾ % dawa a ßebi jenoż sa wupożczene pjenjesy 4 % żada. Dobytk bu po wotliczenju żadaneje ⅔ pokładnizy sa wotemrjete ßobustawy pschipokasany. S teho wscheho je widżecź, kak nalutowańja k spomóżenju sa zyku wokolinu skutkuje.

S **Khwaczizy.** Hižo je rjane naléczo też do nascheje Łużizy ßwojich prěnich pósłow wupósłało, a bórsy saßo woživi ßerbska semja pod wodychom nalécza. Tajki woživajzy nalétny duch je też do Khwaczańskeho ßerbskeho towarstwa sacżahnył, kotreż sańdżenu njedżelu w Hustej hoscżenzu ßwój 18. sakożeński ßwjedżeń ßwjeczesche. Sala bésche pschepjelnjena, tak so wschitzy ani méstna njedostachu. Zive pschihłoßowanje, kotreż spěwarki a spěwarjo, hrajerki a hrajerjo żnějachu, bě jaßny dopokas sa to, so ßu ßwoju wěz derje czinili. Najprjódzy powita pschedßyda towarstwa, knjes Henka, hoscżi. Sskyschachmy méschanaj khoraj „Mi nihdże tak ßo njelubi“ a „Wórschulka hischcze ßwěczesche“. Khoraj ßo wubjernje a czisce pschednjeßeschtaj. Woßebje wusběhnycź dyrbimy jaßne a srosymliwe wurjekowanje texta a wuras spěwaj, kiž bě zyle k wobßahej texta pschimérjeny. Knjeni Wowczerjowa a knjeżnje Templez ſ Porschiz saspěwachu nam se sacżuczom terzetaj „Hanka, budź wjeßeła“ a „Nasch njebo dżéd“. Dale skyschachmy kwartetaj „Sto lět każ mi dżenß je“ a „A pißane ßu ßanki“. Też dżiwadło ßo hrajesche, a to „Czestny bóńczk“ a „Na kwaßnym puczowanju“. Krażny a lubosny napohlad poskiczichu hrajerki w ßwojej evangelsko-ßerbskej drascze. Wschitzy ſ dorosumjenjom a żiwje hrajachu. Woßebitu radosczź a pschihłoßowanje sbudźi wjeßelohra „Jurk a Marka“. Tak mózemy sabawu w wschitkich ßwojich dżélach radżenu mjenowacź. A so to mózemy, je saßkużba knjesa wuczerja Wowczerja, kiž je ſ wopornjwej luboscżu a prózu spěwy a hry wuwucżował. Sskawa jemu! Po skónczenju sabawy réczesche sastupjer Rakeczanskeje „Lipy“ a wupraji postrowy Rakeczanow a wunjeßy ßkawu wopornjwemu dirigentej a njesprózniwemu pschedßydże Khwaczańskeho ßerbskeho towarstwa. Sastupjer Radworskeje „Meje“ wunjeßy teho runja ßkawu spěwarkam a spěwarjam a da pokiw, so bychu też na pschichodnu sthadżowanku někotre Sserbowki w ßwojej narodnej drascze pschischkle. Knjes Henka podżakowa ßo réczníkomaj wusběhujo, kak krażnje je, ßo sa ßwoju narodnosczź sahorjecź. Khwaczańskemu ßerbskemu towarstwu pak pschejemy, so by dale w tutym duchu skutkowało. H.

S **Huczinu.** Swjask zyrkwinskich chorow Budyskeje diözesy sméje ßwoju prěnju létuschu shromadżisnu njedżelu 8. meje we Wolfez hoscżenzu w Huczinje. Prjedy teho wotméje ßo zyrkwinski konzert, kotryż tudomny zyrkwinski chor pod wodżenjom ßwojeho dirigenta, knjesa zyrkwinskeho wuczerja Hajnika popołdnju ¼4 hodż. wuhotuje. Na programje steji wulka liczba jenotliwych spěwow a chorow starschich a nowschich mischtrow, wotmenjatych spěwow mjes woßadu a chorom, każ też choralne kantata czißło 4 wot Maxa Rogera, w jednorych poměrach czężko wuwjedżomna, kotraż je ßo w novembrje 1906 w Lipsku prěni krócź spěwała. Spěwne a instrumentalne solopartije ßu knjenje a knjesojo ſ wokolnoscże, sa zyrkwinsku hudżbu sahorjeni a ßobustawy zyrkwinskeho chora na dżaka hódne waschnje pschewsali. Wopyt konzerta, kotrehoż sastupny pjenjes je jara nisko wobmérjeny, njech je ſ tutym należnje poruczeny.

S **Njeßwaczidła.** Powjescź, so kral Bjedrich August ſ klóschtra Marijneje Hwězdy do Njeßwaczidła na wopyt k ßwojemu komornikej baronej Vietinghoffej pschijédże, bě mjes zylym wobydleŕstwom Njeßwaczidliskeje woßady wjeßely njeměr sbudźiła. Město Jaßeńzu kral se ßwojim pschewodom psches Horu pschijédże. W Jaßońzy teho dla czrjóda ßwjedżeńszy swoblekanych druzkow podarmo na njeho czakasche. Na Horje kral automobil sastajicź da a ßo ſ ludźimi pschecżelnje rosmołwjesche. K jeho powitanju béchu ßo hólzy tamnischeje schule ſ khorhojemi pschi puczu sestupali. Njeßwaczidło bě ßo ßwjedżeńszy ſ khorhojemi wupyschiło. Psched knjeżim hrodom béchu ßo k powitanju lubowaneho krajneho wótza ßobustawy wojerskeho towarstwa, dobrowólnje wohnjoweje woboty, bjechtowarskeho a turnarskeho towarstwa sestupale. Wokolo ½2 hodżin kral pod schumjazym hura-wołanjom a melodiskimi hońtwarskimi synkami wjerchowskeho postrowa se ßwojim automobilom psched hród pschijédże; hrodowy knjes a jeho ßwójba jeho powitachu, a młódschej dżowczicżzy powitaze hrónczko prajizy kwětkowej wonjeschzy pschepodaschtej, kotrejż kral widomnje ſ wulkej wjeßelosczu milosczziwje pschija. Kral też ßobustawy towarstwow, kotreż béchu ßo k powitanju seschle, woßebje někotrych starych veteranow wojerskeho towarstwa ſ rosmołwu wusnamjeni. Na to ßo kral se ßwojimaj ßynomaj a se ßwójbnymi k ßnědanju poda, k kotremuż bě ßo też knjes farař Waktař pscheproßył. Njeßwaczidliske spěwarske towarstwo pschi tym w kraßnej sali někotre spěwy wuspěwa. K tutemu holdowanju ßo wukhodżowanje po starym rjanym parku pschisamknu, w kotrymż kral ßam a kralowskaj prynzaj někotre napohlady fotografowachu. S milosczziwymi dżaknymi ßłowami ßo wyßozy wopytarjo ½4 hodżin rosżohnowachu, so bychu ßo ſ Njeßwaczidliskeho dwórnischcża ſ woßebitym cżahom na domojjésbu nastajili.

S **Njeßwaczidła.** Jutsje je sakożeńſki ßwjedżeń nascheje »Jutrnizy«. Lubym hosczom budża ßo dżiwadło a spěwy posliczicź, ſ wjetscha doscź żortne wézki — też někotre nowinki! Sa lohke wuskoczne nózki budże po programje składnoscź k wjeßełej rejzy. Sa wschitkich mamy něschto pschihotowane, sa starych a sa młodych, sa żónske a sa mużskich. Teho dla pschińdżcże jutsje wschitzy dobri Sserbja na ßwjedżeń »Jutrnizy«! Sapoczatk je wjeczor w 7 hodżinach.

S **Njeßwaczidła.** Na poßlednje skótne wiki bě ßo tu 502 howjadow, 57 béhakow a 200 proßatow pschihnało. Howjada ßo prénjo, ßwinje żiwje kupowachu.

S **Boschez.** Tudomne wulke Wjeliz kubło, kotreż je Wjeliz ßwójba někotre létstotki wobßedżała, je prjedawschi wobßedżeŕ Weikersdorfskeho ryczerkubła Fuß kupił.

S **Boschez.** Tele dny je bratr tudomneho kublerja Moritza Lehmanna, Bohuwér Lehmann, czężko do njesboża pschischoł. Mjes tym so wón na dworje ßkomu wutschaßowasche, jedyn kóń njejabzy wukopny a jemu delka pola kulki nohu do zyła pscheraſy, so ßo koscże psches kożu wustorczichu. Po lékarjowej poruczności snjesboženeho hnydom do Budyskeje méschczańskeje hojerńje dowjesechu.

Se **Ssemichowa.** Do ßmjertneho stracha je tele dny tudomny gmejnski pschedstejicżeŕ Kapleŕ pschischoł. Wón stare papjery ſ jeneho sawostajenstwa w khachlach palesche. Mjes tym so wón papjeru do płomjenja tykasche, na dobo ſ khachlow se satraschnym wrjeskom płomjo Kaplerjej do woblicża praßny. Broda a mikawczki ßo jemu ſ dobom do zyła wotßmudżichu, runje tak koża, so wulke bolosczże po tym sacżuwasche. Widżenje njeje na sboże czérpiło. Każ ßo sda, je w papjerach pólver abo někajke rosbuchadło leżało.

S **Kubschiz.** Na njewschédne waschnje je tudomny kubleŕ Wjela wóndano na ßwojim skocże schkodował. W jeho kruwarni pódla ßebje dwě jałojzy pschiwjasanej stejeschtej. W nozy skoczeczi tak na ßo salétowaschtej, so ßo ſ rjeczasami saschmataschtej a ßo skónczńje sadajiischtej. Hdyż czeledź rano do hródże stupi, jałojzy morwej leżeschtej.

S **Bukez.** Po nowym postajenju knjeżerstwa njeßmě jena schulska rjadownja wjazy dyżli 60 dżéczi liczicź. Dokelż ßu ßo do najnižscheje rjadownje nascheje schule jutry 68 dżéczi pschijało, dyrbi ßo wona dżélicź. Duż ßo jako pjata pomozna wuczerska móz hnydom jedyn pomozny wuczeŕ postaji. Nadżijomnje ßo schulske pschedstejicżerstwo sa to postara, so ßo k temu jedyn ßerbskeje réczе mózny wuczeŕ wubjerje.

S **Huski.** Sańdżeny schtwórtk w nozy je ßo statok tudomneho kublerja Klugi wotpalił. Woheń w kólni wuńdże a ßo na bróżeń a domske wupschestrje. Twarjenja béchu stare a se ßkomu kryte. Zyła nadoba je ßo spaliła, jenoż skót ßu płomjenjam wutorhnyli. Kluga nima niczo psche wohnjowu schkodu sawésczene. Każ ßo sda, je skóstniska ruka woheń sałożiła. Zokowska ßykawa je ßebi druhe myto dobyła.

S **Wotrowa.** Pschi torhanju jeneho domskeho, kotreż dyrbi ßo wobnowicź, sańdżenu wutoru murjeŕ Michał Rachel tak njesbożownje padże, so ßebi nohu skama. Dyrbjachu jeho do Worklecżanskeje khorownje dowjescź.

S **Jaßenzy.** Nascha katholska Bjeßada wotmě sańdżenu njedżelu derje wopytanu ßwójbnu shromadżisnu. Hkowny pschednoschk bě luboscżiwje knjes kapłan M. Micź ſ Radworja na ßo wsak. Wón réczesche wo ważnoscźi maczerneho powołanja a wo wukubłanju dżéczi. Sa ßwoje sajimawe a powuczaze ßkowa żnějesche powschitkowne pschihłoßowanje. Knjes ßejmski sapóßłanz Kokla spominasche na sańdżene czaßy tehole towarstwa, hdyż je wón jako młody muż tu skutkował, woßebje ßo starał wo ßerbske dżiwadło. Na prjedawscheho pschedßydu — kiž je to 18 lět ſ wulkej ßwěru był — knjesa fararja monsignore kanonika Wornara spominasche knjes kapłan Delan a pschejesche, so bychu jeho naßlédnizy na Khróscżiczanskej farje stajnje tak krucże k naschej wézy stali. Knjes student Rab ſ Wotrowa pokasa jako mißionski wuczomz na ważnoscź mißionstwa sa fschescżijansku wéru. Wo petiziji sa natwarjenje wikowańje w Budyschinje réczesche knjes wucżeŕ Kral. Pscheproschowasche pschitomnych Sserbow też wutrobnje do

Njeßwaczibła na narodny ßwjedźeń »Jutrnizy«. Knjes kantor Hila ſpomni na prěni ſaſtup naſchich dźěczi do ſchule a dawaſche wſchelake praktiſke pokiwy dla ſnatych titow. Mjes rěczemi pleczechu ßo rjane narodne ſpěwy. Skónczńje pſchednjeße knjes wucżeŕ Kral, ſo bychmy ßo też ras prawje poßmjecź mohli, humoreſtku: »koſa — koſoł; koſoł — koſa«. To běchu ßměchi! — Shromadźiſna bě żiwa a doſcź ſajimawa. Pſchińdźeże pſchichodnje ſaßo w tak bohatej liczbje! R.

S Luha. Tudomne knjejſtwo njeje ſ ratarſkim radźiczelom Brühlom pſchenajenſki kontrakt wobnowiło. Brühl teho dla Luh a Khaßow wopuſchczi.

S Marijneje Hwěſdy. Hejtmanej klóſchtra Marijneje Hwěſdy, komornikej Jurjej ſ Poſern, je ßo offizěrſki tſchiż Albrechtſkeho rjada ſ mjeczomaj pod krónu ſpożczińo.

S Połpizy. Póndźelu je ßo ſtatok tudomneho żiwnoſcźerja a a gmejnſkeho pſchedſtejicźerja Jana Krawza wotpalił. Twarjenja běchu ſ wjetſcha dźěla ſ ßłomu kryte. Kak je woheń naſtał, njeje ſnate.

S Lubija. Hłowna ſhromadźiſna Lubijſkeje banki je wobſamkła, 6 prozentow dividendy wudźělicź.

S Wojerez. Tudomni moleŕſzy pomoznizy něhdże 15 muži ſtrajkuja. Molerjo ßebi powyſchenje mſdy wo 5 pjenjeżkow na hodźinu, połdra hodźiny wobjedowanſkeho cżaßa a 10 hodźinſki dźěłanſki cżaß żadaju.

S Wojerez. W domje pſchekupza Schmidta je ßo tu ſtarożitniſki muſej wotewrił, kotryż ßu nękotſi měſchczenjo ſakożili. Mnoſy daricźeljo ßu ſ dźěła drohotne ſtarożitne wězy do muſeja pſchepodali.

S Wojerez. Kralowſka wyſchſcha hajnkownja je ßo wo něhdże 3000 jutrow ſ pokupjenjom Kuczowſkeje hole powjetſchiła. Sa nowy dobyty dźěl ßo nowa hajnkownja natwari.

S Běłeje Wody. Sańdźenu póndźelu je ßo ł twarej tudomneho hamtſkeho ßudniſtwa prěnja kopacź ſaſtajiła.

S Draždźan. Nowy wucżeŕſki ſeminar, kotremuż ßu ſeminar krala Bjedricha Auguſta narjekli, je ßo ßrjedu w Strehlenje pola Draždźan poßwjecził. Pódla teho ßo hiſchcże nowy wucżeŕſki ſeminar w Biſkopizach twari. Seminarow budże po tajkim w Saſkiej nětko doſcź. Jeno ſo bychu kandidatojo wucżeŕſtwa też w pſchichodże pſchezo po wobſtatym pruhowanju ſaſtojńſtwo namakali. Lětża dyrbja nękotre ſta ſ nich próſdni khodźicź, doniż ßo w běhu cżaßa měſtna njewupróſdnja.

S Draždźan. Hdyż ßo na piwo, tobak atd. maly dawk loni położi, korczmarjo a piwarzy płaczińy hnydom wo wjelekróczną ſumu dawka powyſchichu. Duż ßebi wobydlerjo w Draždźanach myßlachu, ſo ßo płaczińy ſa żyrobu poniża, hdyż lětża 1. haprleje měſchczańſke żyrobne dawki ſpanychu. Wone wucżinjachu ſa kilogram pſcheńcżneje muki 2,4 pjenjeżka, ſa margarinu 4 pj., ſa cżerſtwe mjaßo a tuk 4 pj., ſa ßelene a ßuſchene mjaßowe twory 6 pj., ſa kolbaßu 9 pj. atd. Tola ludźo ßu ßo ſe ßwojimi wocżakanjemi ſjebali; rěſnizy, pjekarjo a wikowarjo njejßu ani wo pjenjeżk płaczińy pomżili a ßo ßmějizy ſpadnjeny dawk do ſakow tykaju. Kupowaze wobydleŕſtwo pak dwójzy ſchkoduje; pſchetoż wone dyrbi dotalne wyßoke płaczińy płaczicź a dyrbi pódla teho wupad, kotryż ſe ſpadnjenjom żyrobnych dawkow w měſchczańſkich kaßach naſtawa, ſ wyſchſchim gmejnſkim dawkom narunacź.

Přilopk.

* (Krwawny podawk.) Póndźelu pſched wjeczorom pſchekupż Semper, kotryż w Delnich Leßnizach pola Draždźan bydli, ſe ßwojej mandźelſkej w tunelowym reſtawrantu „lěßneho hrodźika“ pſchebywaſche. Tu ßo mandźelſkaj do ſwady daſtaj, pſchi cżimż Semperowa ßwojemu mużej pliſtu wotłoży. Żona na to cżekny. Muż ßo ſa njej puſchczi a ju w Draždźanſkej holi doßahny. Tu wón do ßwojeje żony wjazy krócź tſěli a ju ßmjertnje ſrani. Na to wón revolver na ßo ſameri a ßo cżeżko ſrani. Se ßwědkom tuteho krwawneho podawka bě ſakſki kral, kotryż ßo runje ſ jeneho wukhoda ſ Draždźanſkeje hole wróczeſche. Semper wot nękotrych njedźel ſe ßwojej żonu dla dźělenja mandźelſtwa ſkorżeſche.

* (Njeporadźeny ſtrajk.) Strajk pomoznych dźěłacźerjow w Miſchnjanſkich khachlowych fabrikach je ßo po ßydomnjedźelſkim traczu ſaſtajił, dokelż wuhladow na wuſpěch njemějeſche. S 840 ſtrajkowarjow jenoż dźěl ſaßo dźěło namaka, dokelż je ßo najwjazy měſtnow mjes tym ſ ludźimi, k dźěłu ſwólniwymi, wobßadźiło. Pſchi ſtrajku ßo jenoż wo 1 pjenjeżk hodźinſkeje mſdy jednaſche. Fabrikantojo běchu mſdu wot 27 na 29 pjenjeżkow powyſchili, ſtrajkowarjo pak ßebi 30 pjenjeżkow żadachu.

* Hróſbny njeſkutk je w Mitweidze pola Kamjenizy dźěłacźer Mannſchnitt ſkucził. Wón ßwojimaj 2 a 4 lěta ſtarymaj dźěſczomaj krk pſcherěſny a ſchtyrnacźelětnu dźowku wobßedźerki doma, w kotrymż bydleſche, a ßwoju mandźelſku ſ nożom ſakała. Mordaŕ potom khěżu ſapaliwſchi ßo wobwěßnycź ſpyta. Na pomoz khwataczy ludźo woheń ſalachu a njekraßnika hiſchcże ſ cżaßom wotrěſnychu, P chicżina hroſneho njeſkutka njeje hiſchcże ſnata. Na blidże papjerku, ſe ßłowami popißanu, namakachu: Ssym ßo żiwjenja nabył. Max.

* (Mordaŕſtwo.) W Heidelbachu pola Kamjenizy je ßobotu wjeczor 45 lětny hoſcźenzaŕ Liebſcher ßwojej dźěſczi, 5 a 12 lětnej, ſatſelicź ſpytał. Dźěczi pak cżeknychu a njeſranjene woſtachu. Potom ßo Liebſcher ſ tſjomi kulkami ſatſěli. Pjenjeżna nuſa je jeho pjecża k njeſkutkej pohnuła.

* Sakſki prynz Max w Pariſu w tu khwilu w najſtarſchej tamniſchej żyrkwi ßwj. Julija prěduje. Nowiny „Matin“ pſchi tejle ſkładnoſczi naſpomnja, ſo prynz Max ßwoje żytołětne dokhody, 40 000 hriwnow wucżinjaże, mjes khudych rosdźěła.

* (Jebawy wyſchſchi póſtſki rjadowaŕ.) Dla pſchekſchiwjenja pjenjeżnych poßyłkow, wjazy dyżli 40.000 hriwnow wucżinjażych, ßu wyſchſcheho póſtſkeho rjadowarja Wutha w Erfurcże ſajeli. Wón je ßo paduſchſtwa wuſnał. Jeho wobydlenje pſchepytajo ßu 20 000 hriwnow ſtatnych papjerow namakali. To je póſtſke ſarjadniſtwo ſebrało, dokelż je je Wuth pſchekſchiwił. Njeſprawny ſaſtojnik je hižo ßydom lět dołho pſchekſchiwjał. Sa paduchom hižo dawno ßledźachu. Skónczńje jeho ßled namakachu, hdyż chżyſche w jenym druhim měſcże jenu kradnjenu ſtatnu papjeru pſchedacź. Wuth, kotryż je woženjeny a nan 5 dźěczi, ma w Póſtnecku jenu villu.

* (Woheń.) Deßawſka radniza, kraßne twarjenje, kotrež je ßo hakle w lěcże 1901 natwariło, je ßo ßobotu w nozy ſ wulkeho dźěła wotpaliło. Woheń ½11 hodźin w jenej tſěſchnej komorje pſchi wuhenju wudyri a ßo bórzy na wſchě kóſła wupſcheſtrje. Potom ßo płomjenja druheho poſkhoda ſmozowachu. Wulka poßedźeŕnja, w kotrejż ßo měſchczańſke ſaſtupjeŕſtwo ſhromadźowaſche, je ßo wſcha wupaliła. Poßedźeŕnju drohotne wobraſy a ſaſtarſke wězy pyſchachu, kotrež ßu ßo runje tak każ kraßne molowanje woknow ſ wohnjom ſatykało. Druhaj poſkhodaj ſtaj mjenje cżeŕpikaj a móża ßo dale wużicź. Hdyż běchu ßo kóſła wotpaliłe, ßo monumentalne ßw ßle, na kotrychż wupyſchenje by ßo 90,000 hriwnow wudało, ßo ſaßypny a ßo na gmejnſku poßedźernju wali. Poßedźeŕniny wjeŕch, kotrehoż hódnoſcź ßo na 90,000 hriwnow wobliczeſche, ßo pſcheraſy. Hakle naſajtra pſchipołdnju bě woheń tak daloko ſhaſchany, ſo mózachu nękotre ßytawy wotjěcź. Woheń je pjecża pſches wobſchkodźeny wuheń naſtał.

* (Ballon „Pommern“ do ranſcheho morja padnył.) Sańdźenu njedźelu popołdnju w 2 hodźinomaj je ballon „Pommern“, kotryż bě ßo tón ßamy dźeń rano w Schczeczińje do powětra puſchcził, pola kupy Rujany do morja padnył. W korbje běchu ſchtyri woßoby, mjes nimi khěżorſtwoßejmſki ſapóßłanz Delbrück ſe Schczeczińa. Hdyż ßo ballon do powětra puſchczi, ßo wón do telegrafowych grotow ſaſchmata, kotrež wón ſroſtorha. Na to ßo wón ł jenemu fabrikſkemu twarjenju cżerjeſche, kotrehoż wuheń wón pſcheraſy. Ballon dale leczeſche, tola, każ bě ſpóſnacź, bě ßo korb cżeżko wobſchkodźił; pſchetoż wón na lěwym boku hłuboko dele wißaſche. Pſchihladowarjo, ſe ſtróżelemi wobjeczi, ſakſchiknychu. Se ſchtyrjoch woßobow, kotrež w korbje ßedźachu, je ßo, koż ßo poſdźiſcho ſhoni, jenoż bankowy ſaſtojnik Semelhardt wukhował. Po jeho roſprawje je dr. Delbrück, hdyż ballon do wuhenja ſraſy, ßebi hłowu cżeżko ſranił a ßebi jenu nohu ſkamał. Měſchczańſki twarſki radźicźel Beduhn je ßebi noſy a ruży ſtamał a ßebi hłowu cżeżko ſranił. Najhórſche bě, ſo bě ßo pſchi ſrażenju do grotow dźěł ßyczeŕnych powjaſow roſtorhnył, tak ſo ßycź lědma hiſchcże pokojzu ballona wobdawaſche. Ballon móżeſche tak kóżdy wokomik ſe ßycże wujěcź, a korb by ſ nami potom ſ wyßokoſcże 1900 metrow na ſemju dele padnył. Duż dyrbjachmy po móżnoſczi ſkerje lěpje k ſemi jěcź. Duż chżychmy ſa ventilom ſczahnycź, tola to njebě móżno, dokelż bě ßo ventilowy powjaſ roſtorhnył. Duż dyrbjochmy ßo ßwojemu woßudej pſchewoſtajicź. Wětr naß k morju njeßeſche. Chżychmy ballonej tak dołho leczecź dacź, hacż by ßnadź ßo w Schwedſkej na ſemju puſchcził. Tola ballon do mróczelow ſajedże, kotrež jón hacż na 50 metrow dele ſtkóczichu. Wětr naß w runej měrje k kupje Rujanje cżerjeſche. Roſßudźichmy ßo, ballonowe wodźecże roſtorhnycź. Něhdże 500 metrow pſched kupu dr. Delbrück ſ powjaſom ballonowe wodźecże roſtorhny. Ballon ſe ſatraſchnej mozu na morjo ſtorczi. Korb ßo hnydom ponóri, a wſchě ſchtyri woßoby, kotrež běchu w nim ßedźale, w morju pku-

wachu. Widžach, kak žo Hein, Beduhn a dr. Delbrück tepichu. Njebaloko mje ballonowe wodžeče pkuwacź wuhladach, dopkuwach k njemu a sa ballonowu žycź žo pschimnywschi žo na wodžeče žydnych. Lódźnizy ſ kupy ſ dwěmaj cžołmomaj na pomoz pschijědžechu a mje wukhowachu.

* Druhe njesboże ſ powětrowym ballonom je žo pola Köslina stako. Njedźiwajzy wulkeho wětra bě žo profesor Abegg we Wrótkławju sańdźenu niedźelu hromadže se žwojej žonu, knježnu Simonez a pschekupzom Gerstlom ſ ballonom „Schlesien" do powětra puschcźił. Prěni krócź ballon pola wžy Cratziga k semi pschijědže. Korb žo dwójzy pschecźižny, a Abeggowa žona, knježna Simonez a pschekupz Gerstel žo ſ korba wucźižnychu, tola žo njesranichu. Wulki dźěl ballasta a instrumenty žobu wupadźechu. S tym polóženy ballon ſ profesorom Abeggom, kotryž bě w korbje wostał, khětro wyžoko slecža a žo ſ wětrom dale k morju cźerjesche. Tu je profesor Abegg ſ powjasom ballonowe wodžeče rostorhnył. Korb ſ wulkim wotmachom na semju srasy, pschi cźimž žebi profesor Abegg nohu skama a nop rosrasy. Jedyn wucźeŕ snjesboženeho profesora do schulskeho twarjenja donježe a jeneho lěkarja ſ Köslina na pomoz sawoła. Někotre hodźiny posdźischo profesor Abegg ſ womory njewotucźiwschi wumrje.

* (Toselliowa žo wot žwojeho muža dźěli.) Něhduscha hrabinka Montignoso (sakska kronprynzeža), kotraž bě žo w Londonje ſ herzom Toselliom woženika, je ſ Florenza wot žwojeho muža cźekła. S Toselliom je žo wona jara sjebaka; wón je žo jenož ſ njej woženił, so by žo ſ jejnymi pjenjesami žiwił. W zykłym Florenzu njesnježe wobstejnosće w Toselliez domje snajachu. Toselli drje w sjawnosći wježe mysle ludasche a prějesche, schtož žo wo jeho mandźelskim žiwjenju w sjawnosći powjedasche. Wón je žo pjecža sa žwojej mandźelskej do Schweizarskej puschcźił, tola najskerje bjes wuspěcha, pschetož Luisa žwoje wotmyslenje njepuschcźi. Toselliowa žona je pjecža wot prěnjeho dnja noweho mandźelstwa bjes poroka žiwa była, mjes tym so je žo Toselli žamo se žkužobnizami žwojeje žony nakładował. Toselliowa dyrbjesche tehodla kóždy wokomik žwoje žkužobnizy pscheměnjecź, wo cźimž žo skónčnje w zykłym měsće powjedasche. Luisyny rěcźnik w Florenzu, advokat Coselschi je rjekł, so žo Luisyne mandźelstwo bórzy dźěli, to rěka, w Londonje wobsamknjene mandźelstwo w Italskej, hdźež žo mandźelstwa njehodža dźělicź, niczo njepkacźi. Hižo poslednje dny měrza staj Toselli a Luisa psched žudowym pschedstydu, notarom a jendźelskim konsulom pismo podpisałoj, po kotrymž wobžwědcźitaj, so je žo kóždy mjes nimaj wobstejazy swjask rospuscheźił. Luisa, kotraž hacź na dalsche žwoje dźěcźo pschi žebi wobkhowa, Toselliej pensiju wustaji.

* Ssmjertny pad powětrojěsdnja Leblona.) Wobydlerjo a hosćo San Sebastianskich kupjelow žu žobotu se žwědkom roshorjazeho podawka byli. Hdyž powětrojěsdny Leblon njedźiwajzy deschcźoweho wjedra psches mórski salim leccźesche, žo njesnateje pschicźiny dla jeho lětak pscheczižny a ſ khětreje wyžokosće do morja dele padže. Leblon žebi mohł stschažy. Duž njemóžesche pkuwacź, hacź runje mějesche wukhowanski paž wopažany. Wón bě hižo morwy, hdyž cźołmy, kotrež na pomoz khwatachu, jeho ſ morja wucźahnychu a na brjoh dowjesechu. Tam žo podarmo prózowachu, jemu žiwjenje wrócźicź. Jeho žona žo płakajo na jeho cźěło cźižny, a cźežko bě, ju do hosćenza wrócźo dowjesćź.

* (Zyganjo se žwojimi sapschahami žo tepili.) Dwazecźi kilometrow psched městom Luhom w Ruskej leži Cźeremski jězor. W nim je žo njedźelu něhdże 50 zyganow tepiło. Po jězorowym lodźe 7 zyganskich sapschahow do Luha jědźesche. Hacź runje zyganjo wjedźachu, so njeje lód wjazy twjerdy, a so ma jězor pódla teho cźopke žórko, žebi woni tola pucź po lodźe wuswolichu, so bychu žebi wokołopucź salutowali. Ssrjedź jězora žo prěni sapschah pschekama. S tutym podawkom, kotryž žo w cźmowej nozy sta, žo zyły cźah do stracha da. Zyganjo žebi wołanje ſ prěnjeho wosa tak wukožichu, so žu jón rubježnizy nadpadli. Duž do konjow pjerjechu, so bychu skerje do prědka pschischli. Tak wschitzy žwój row w jězorje namakachu; jenož schtyrjo zyganjo žo wukhowachu.

* (3800 hriwnow w želeźnischkim wosu zhubił.) Jedyn sastojnik Scobelez piwarnje w Gliwizach w Schlesyskej bě w Bytomje 3800 hriwnow sa piwo dostał. Na domojjěsdže dyrbjesche wón w želeźnischkim cźahu na nusnik hicź. Tam wón skote pjenjesy, kotrež běchu w tsjoch rokkach sawalene, na jenu pódlansku deschku położi. Hdyž ſ nusnika wunđže, wón na pjenjesy sabu. Sa pjecź minutow žo wón na pjenjesy dopomni a žo hnydom na cźiche městacźko wrócźi. Kak pak žo wón wustróži, hdyž te pjenjesy tam wjazy njenamaka. Podarmo žo wón prózowasche, je sažo dostacź. Wyschnosćźi je žo wosjewiło, so žu žo te pjenjesy zhubiłe, wscho žlědźenje sa nimi pak je hacź dotal bjes wuspěcha wostało.

* (Spodźiwne amerikanske sakonje.) W někotrych statach sjednocźeneje poknózneje Ameriki žu žo někotre spodźiwne sakonje sawjedłe. W Coloradowskim stacže je sakónsźy sakasane, napitne pjenjesy dawacź abo bracź. W Oregonskim stacže njeżmědźa žo klobukowe jehły, kotrež žu dlějsche dyžli 22 zentimetrow, na žadyn pad nożycź. W Delawareskim stacže žu nježenjenzam — zyganam wożebity dawk napołożili, dokelž wobej ludźazej družinje jako njerjad widźanych cźłowjekow wobhladuja. W Utasskim stacže kóždeho, mužskeho abo žónsku krucže khostaja, kotryž žo wob tydźeń ſ najmjeńscha ras njekumpa. W Texażu žu sakasali, pschi telefonje žwaricź a felicź; tajki wukas by žo też sa Němsku pschihodźił. W Nebraskaskim stacže dyrbja hosćenzarjo koža se ſ najmjeńscha 3 metra dołhimi płachtami pschikryte měcź, a pódla teho jara cźiste blidowy schaty. Kóžde lěto dyrbja žo schaty ſ najmjeńscha ras pschekuricź. Wschě tele sakonje sdadźa žo nam dźiwnuschke bycź, tola wone bychu w Němskej, kaž na pschiklad napitkny dawk a sakasanje lětnich klobukow, jara wužitne była.

* (Arsenik jako zokor.) W Cammbergu žwójba ratarja Hescha khofej wupiwschi cźežko skhori. Hischcže njeje snate, kak je jěd mohł do žwójby pschińcź. Muž je hižo wumrjeł. Žona a dźěcźi cźežko khori leža.

* (Hłód w Marokkowskej.) Po powjesćźach jendźelskich nowin w poknóznischej Marokkowskej žuchoty dla hłód hrosy. S drohotu też rubježnistwo pschiběra. Wschědnje žo karawany nadpaduja.

* (Ssamomordarstwo dźěsćźow.) W Wutoru w nozy žo w Kopenhagenje jedyn 13 lětny hólz a jena 12 lětna holza rossudźischtaj, hromadže wumrjecź. Wobeju rano w jenej pinzy namakachu, hdźež bě hólz holzu satsělił. Cźežko sranjeneho hólza do hospitala donjeżechu. Starschi wobeju dźěsćźow žu dźěłacźerjo.

* (Ssmjercź w rejwarni.) W Szeckesfahervarje (w Wuherskej) bursti pachoł Karoły Sebos, kaž bě žo wjetował, na konju do jeneje brózdnje pschijěcha, kotraž bě žo do rejwarnje pschetwarika. Druhy pacholjo žo teho dla roshorichu, storhnychu jeho ſ konja, sabichu jeho a jeho konja satsělichu. Rejwarki kschiczo a płaczo roscźěkachu; pschi tym žo wjele wożobow srani, doniž žandarmojo njepschińdźechu. — W Szentlorrinezu žo pschi jenym schulskim žwjedźenju dźěcźazy bal wotmě. Pschi tym žo drasta wucźeŕskeje dźowki Hany Farkasez sapali. Dźěcźo žo žrjedź rejwarnje hacź do koscźow spali. Někotre druhe dźěcźi, kotrychž drasty žo teho runja płomjenja popadnychu, žo cźežko wopalichu.

* (S lawinu žo sažypli.) Kaž ſ Madrida pišaju, je žo khěža želeźnischkeho wothladarja w Busdongo w Leonskej provinzy ſ jenej lawinu sažypła. Schěscź wothladarjowych dźěcźi je žo morikło, wón a jeho žona staj žo cźežko sraniłoj.

Za Serbski Dom w Budyšinje

je so w lěce 1910 dotal zaso nahromadźiło: 992 hr. 4 np.

Dale darichu:

Knjez kan. far. J. H. we W. jako jubilejski dar za wuhotowanje jstwy serbskich wótčincow	400 hr. — np.
Knjez wučeŕ em. Jenč w Kluču za stólcy .	10 hr. — np.
Knjez faraŕ Betlejewski w Tilicach	2 hr. — np.
Hromadźe:	1404 hr. 4 np.

Z džakom kwituje a dalše dary přijimuje

zarjadnistwo Maćicy Serbskeje.

Wuskudźenja.

Khostanska komora. Dla konkursoweho pscheńdźenja mějesche žo drastowy wikowar E. W. J. Mudra ſ Budyschina samolwicź. Jeho winowachu, so je jako dołžnik, kotryž je pschestał płacźicź, žwoje pschekupske knihi tak njerodnje wjedł, so žo jeho samoženjowe wobstejnosće njehodźachu pschewidźecź. Loni 24. julija bě Mudra drastowu pschedawarnju žwojeho nana pschewsał. Tehdy bě wona hižo se 4853 hriwnami pschedołžena. Wón pschedawarnju powjetschi, tola wobkhod hubjenje dźěsche, tak so dyrbjesche hižo loni 4. dezembra konkurs pschipowjedźicź. Mudru k jastwu na 1. měžaz sažudźichu.

Lawnisti žud. Dla kaženja domjazeho měra, wobschkodźenja wězy a wohroženja mějesche žo bětnaŕ F. A. Stiebitz se Spytez, w Barcže bydlazy, samolwicź. Wón bě 27. febr. wjecźor w Müllerez

hosćenzu hosćzi wobcźežował. Hdyž běchu jeho, dokelž na kasanje stwu njewopuschćzi, s mozu wuwjedli, bě wón na drósy halekował a ludźom se sakakanjom hrosył. Stiebitza k 40 hriwnam pjenjeżneho khostanja abo k 6 dnjam jastwa a k arrestej na 2 dnjej saßudźichu.

⨯ 21lětny pschekschiwjenja dla khostany prjedawschi pißař P. E. Pallmer se Schönberga, nětkole w Budestezach, bě wot Budyskeho hamtskeho ßuda khostanski wukas wo 15 hriwnach abo 5 dnjach arresta dostał, dokelž bě poßledni cźaß druhim ludźom prawne należnosćze wobstarał, k temu wyschnosćzinu dowolnosćz njemějo. Pallmer ßebi ßudniske rosßudźenje żadasche, ßo sarěcźejo, so sa ßwoje dźěło ženje njeje niczo żadał, ale so je druhdy jenož sa to jěsćz a picź dostał. Ssud rosßudźi, so je wscho jene, hacź je Pallmer pjenjesy abo jědź dostał a khostanje wobkrucźi.

⨯ Wucźeŕ J. Domaschka w Łusy bě redaktora Serb. Nowin, Marka Ssmolerja w Budyschinje skschiwdźenja dla wobskorźił. W jenej rosprawje wo jenej shromadźisnje „wótcźinskeho towarstwa“ w Rakezach, bě ßo projiło, so je tam wucźeŕ Domaschka njeknicźomne kłže wo wěrje katholikow rosschěrjał, prajizy, so ßo k ßwjatej Marji modla. Katholski wucźeŕ, kotryž bě rosprawu spißał, bě posdźischo shonił, so tele ßkowa njebě wucźeŕ Domaschka, ale kantor Rjelka w Rakezach rěcźał a bě w pschichodnym cźißle ßadu, pschecźiwo wucźerjej Domaschzy ßo měrjazu, wrócźił. Njedźiwajzy teho Domaschka Ssmolerja wobskorźi, so by drje ßo pola njeho sa poßlednje wólby we 8. wjeßnym wólbnym wokrjeßu wotnamkał. Ssmoleŕ psched ßudom wudawasche, so nastawk njeje do drobna pruhował. Dokelž je krótko do skónczenja redakzije hromadże s někotrymi druhimi dopißami doschoł, je jón jenož swjerschnje wobhladał a ßo njeje żady, na wucźerja Domaschku ßo pocźahowazej, dohladał. Posdźischu korrekturu je knjes seminarski wyschschi wucźeŕ Fiedleŕ wobstarał. Na ßudnikowe praschenje, schto je s wurasom „njeknicźomne kłže“ měnjene, Ssmoleŕ wotmolwi: „Na tamnej shromadźisnje je ßo projiło, so ßu katholikojo ludźo sastarjenych nahladow, kotsiż ßo k ßwjatej Mari modla. To njeje wěrno. Katholikojo ßwjatu Marju jenož cześcźuja, modlenje k njej by pschibójstwo było.“ Rěcźnik Wicźas, jako Ssmolerjowy sakitował, na to pschecźiwo wucźerjej Domaschzy napschecźnu wobskórźbu sapokłoži. Domaschka bě loni 3. oktobra we wólbnej shromadźisnje w Rakezach Ssmolerjowu wólbnu agitaziju pschecźiwo najenkej Brühlej „masanu“ mjenował. Dale bě Domaschka jako ßobustaw Brühloweho wólbneho wubjerka w jenym nawěschtku Budyskich nowin wo jenym lecźazym kopjenje wjeßneho wólbneho towarstwa, kotrehož sapißował je Ssmoleŕ był, prajił, so je tamny lecźazy list pokny kłow a pschewjecźenjow a so na najnjehornische waschnje pschecźiwo Brühlej schcźuwał. Dla pscheßkyschenja dalschich ßwědkow ßo ßudniske jednanje wotstorcźi.

Franz Marschner

cźaßnikaŕ w Budyschinje
na bohatej haßy 9
ßwój skład **cźaßnikow** a **cźaßnikowych rjecźasow** k dobrocźiwemu wobkedźbowanju porucźa.

Hódna twora. **Pißomne rukowanje.** **Tunje płacźisny.**

Runklizu

ma na pschedań

Njeradźanske ryczeŕkubło.

Kóždy, kotryž chze ßebi **dobry** a **tuni cźaßnik** kupicź, abo kotryž chze ßebi jón **porjedźicź** dacź, njech dże k cźaßnikarjej

Kurtej Jenčej

na swonk. lawskej haßy 5.

Jencź pschedawa a poda edźa, sa ßwoje dźěło sprawnje rukujo. — **Proschu, ßebi moje wukładne wołuo, s płacźisnami wupołożene, wobhladacź.**

Sslodowe kocholki, majßowe pomyje, rźane pomyje

po najtunischich płacźisnach porucźa

Pawol Schulze naßł.
na Hoschiz haßy.

Pißarnja

sa kupne, hypothekske, dismembrazijske, testamentske a sawostajenstwowe wězy je wot nětka na

Moltkowej drósy cźo. 1

po 1 skhodźe, hosćenz Gambrinus.

Max Frenzel.

Hižo wot 25 lět

pschedawam na **Budyskich wikach**

ßymjenja sa nalětni a lèczny wußyw

wot firmy **J. E. Schmidta** w Erfurtu, khěžorskeho a kralowskeho podawarja, ßo mi sćelaze, wołebje wot tejele firmy plahowane **runklizowe ßymjo** (wołebitosćz), kotrež tole lěto wołebje derje skhadźa.

Teho dla ßwojim cźesćenym wotebjerarjam wschě ßymjenja w dobrej skhadźazej tworje porucźam:

runklizowe, Eckendorfske żołte a cźerwjene hobrskowalzojte, Lutyjecźanske a Oberndorfske żołte Mammutske ßymjo, najwjetschu cźerwjenu **pizowansku zokrowu rěpu,** dołhu běku.

Kałowe ßymjo, Erfurtskeho sażneho, Barlinskeho ßrěnjosażneho, hollandskeho cźěmnocźerwjeneho, pózdneho, Zitawskeho hobrskeho a ßerbskeho burskeho kała, běłeho kała a Winnigstetterskeho, kónczojteho Braunschweigskeho a woprawneho cźěskeho hłubateho kała.

Wulki wubjerk ßymjenja, karottow, morcheje, pizowanskeje morcheje, bunow, gurkow atd.

Wołebitosćz: Erfurtske kwětkowe ßymjenja

w 10pjenjeżkatych pakcźikach s wukasanjom k plahowanju.

Wulki wubjerk **Draždźanskeje zyble k ßadzenju.**

Wołebje porucźam wot hollandskich plahowarjow ßo dostawaze kwětkowe kulki gladiolow, begoniow, lilijow, tuberrosow atd.

Moje stejischcźo je hižo wot 25 lět na mjaßowym torhoschcźu.

Jan Bjedrich, ßymjenjowa pschedawarnja

w **Kolwasy** pola Pomorz.

Wumĕrjenske dźěła

wscheje druziny pschebjerjetaj ::

Rentsch & Schöne

pod pschißahu wsataj geometraj,

na rózku seminarskej haßy 13, I a Hoschiz haßy.

Telefon 682.

Wótcźinski dźak

wuprajamy knjesej wucźerjej Wowcźerjej kaž tež jeho knjeni mandźelskej a knjeżnam a knjesam spěwarjam a dźiwadźelnikam sa horliwe prózowanje, so je ßo nasch 18. saloženjski ßwjedźeń tak kraßnje poradźił.

W Khwacźizach, 8. jutrownika 1910.

Pschedßydstwo ßerbskeho tow. w Khwacźizach.

Pschiproschenje.

Njedźelu 10. haprleje

sjawna shromadźisna w hosćenzu w Porschizach

dla saloženja **evangelskeho dźěłacźerskeho towarstwa** sa Porschizy a wokolnosćz.

Pschednoschł swjaskoweho sekretara evangelskich dźěłacźerskich towarstwow w salskim kraleństwje knjesa Fleischera s Annaberga: **Cźeho dla dyrbja ßo narodnje smyßleni dźěłacźerjo sjednocźicź? Schto evangelske dźěłacźerske towarstwa poskicźeja?**

Wschitzy narodnje smyßleni mužojo a żony ßo na shromadźisnu pschiproscheja.

Sapocźatk popołdnju w 3 hodźinach. **Powołaŕ.**

Wosjewjenje.

Wójnske ministerstwo je žebi wotmyßliło, też w tutym lěcże pschede wschěm žylne wojeńske konje w Sakskej jako remonty kupowacź dacź.

Remontske wiki smëja žo:

Sšrjedu 27. haprleje dopołdnja we 8 hodźinach w **Kamjenzu** na Albertskim naměścu,
žrjedu 27. haprleje popołdnju 1/2 3 hodźin w **Budyschinje** na městnje psched tšeleźnju,
schtwórtk 28. haprleje dopołdnja 1/2 9 hodźin w **Lubiju** na skótnych wikach.

Kupowanske wuměnjenja:

1. Konje dyrbja 3—4 lět stare bycź. Wone žo hnydom wotwosmu a žo po kwitowanju s hotowymi pjenjesami saplacźa. Srěbzy (hengsty), pschisrěbne kobły a konje s pschirubnjenej wopuschu žo njekupuja.
2. Konje s njedostatkami, kotrež po sakonju kuź wrócźeja, dyrbi pschedawaź po sarunanju kupneje placźisny a khostow wrócźo wsacź, teho runja konje, kotrež žu žo sa 28 dnjow, wot dnja pschiwjedźenja do depota jako klepzy wupokasake. Sakońsći rukowanski cźaß žo sa periodiske sahorjenje wocźow (inutskowne sahorjenje wocźow, měßacźkowu žleposcź) na 28 dnjow po dnju pschiwjedźenja do depota podlějschi, sa hikanje žo rukowanski cźaß wo 10 dnjow wot mjenowaneho cźaßa pschikrótschi
3. Pschedawarjo, kotsiž konje pschedwjedu, kotrež jim njeßluscheja, dyrbja žo na doßahaze waschnje wupokasacź móz.
4. Pschedawaź dyrbi kóždemu pschedatemu konjej nowu tokstu wusdu s howjaseje koże s hładkim žylnym rysadkom (žanu sacźahowansku wusdu) a nowu kožanu abo konopjanu hłowozu s dwěmaj s najmjeńscha 2 metraj dołhimaj powjasomaj darmo žobu dacź.
5. K spósnacźu wotkhada konja žu pschipuschcźne a srěbcże wopißma žobu pschinjescź. Dokelž žo snacźe wotkhada se strony macźerje woßebje pscheje, maja žo plahowanske wopißma a druhe wupokasy wo macźerni remonty tak daloko hacź móžno, teho runja žobu pschinjescź.
6. Też žo pschedawarjo napominaju, so njebychu wopusche konjow pschejora pschitsihali.
7. Pschedstejaze kupowanske wuměnjenja też sa njesjawne wiki placźa.

Wójnske ministerstwo.

Wjeßne wólbne towarstwo

wotměje pschichodnu **njedźelu sa tydźeń, 17. haprleje,** popołdnju w 3 hodźinach
w Sturmez hosćenzu w Małym Wjelkowje
žwoju

1. sjawnu ludowu shromadźisnu,

w kotrejž budźe žo jenoź w žerbskej rěcźi jednacź.

Na dnjowym rjedźe steja pschedmjety:

1. Saměr wjeßneho wólbneho towarstwa.
2. Sserbska rěcź w ludowych schulach.
3. Wucźenje Božeho žłowa w ludowych schulach njeßmě žo pschikrótschicź.

Wschitzy Sserbja žo na tule shromadźisnu pscheprosceja. Žadyn Sserb doma wostacź njeßmě. Pschińdźcże woßebje žerbšzy nanojo. Dalsche shromadźisny budźa w Rakezach, Porschizach, Hucźinje, Bukezach a we wschelakich druhich wßach.

Něhdźe **10—15**

kołczow pczołow

je na pschedań w Mjeschizach cźo. 14.

Maly wódny mlyn

pyta wotnajecź abo kupicź
J. Schimanz
w Běłym Khołmzu p. Łasa.

Mlode

žadowe schtomiki

pschedawa tunjo
ryczerkubło w Bóschizach.

Malotrjebany

planetowy göpel

je dla pschiprawjenja elektriskeho cźerjenja tunjo na pschedań w Rosswodezach pola Budestcz. Dalsche je shonicź we wudawarni Serb. Nowin.

Jutrnica,

serbske towarstwo za Njeswačidło a wokolinu,
wuhotuje **njedźelu 10. haprleje 1910** swój

II. załoženski swjedźeń.

Porjad: Swjedźeńska rěč, spěwy a dźiwadło.
Započatk z dypkom w 7 hodźinach. Po tym **reje.**
Wšitkich dobrych Serbow a lube narodne towarstwa přeprošuje nanajwutrobnišo **předsydstwo.**

Ralbičanske spěw. tow. „Lilija“

wuhotuje
njedźelu 10. haprleje 1910 w Sernjanach

spěwny wječor

po znatym wašnju. **Započatk w 7 1/2 hodź.**
Přećelnje přeprošuje **předsydstwo.**

Do Radworja!

Pschichodnu **njedźelu 10. haprl.** wjecźor w 7 hodź. budźe w **Delenkez hosćenzu „Lilijow“**

spěwanski konzert

a pschedstajenje spěwarjow se Sprejineho doła.

Po tym wjeßele **reje.**
Wutrobnje pscheproschuje
Delenkowa a žyn.

Žeńtwa.

Wudowz w 40 lětach, wobžedźeŕ khěže s polemi w zyrkwinskej wßy a nan tsjoch dźěcźi, 3 hacź 14 lět starych, na tutym pucźu towarschku sa žiwjenje, 30—45 lět staru, pyta. Dobrocźiwe poskicźenja chzyke žo w liscze pod napißmom **O. K. 133** we wudawarni Serb. Nowin. wotedacź.

Kuchańki, stwinske a žłužobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy k žwinjom, wotrocźkow, žrěnkow, rólnych pohoncźow, wolazych a dźěłacźerske žwójby pyta hnydom abo posdźischo pschistajeńka **Görlichowa** na žukelnskej haßy 1 na rózku žitnych wikow w cźrijownі knjesa Heinr. Mohra.

Rjanu žiwnosćź

w zyrkwinskej wßy, něhdźe 50 kórzow wulku s dobrymi maßiwnymi twarjenjemi, ma hnydom na pschedań **Ernst Meltka** w Khwacźizach.

Shubiłej

stej žo na pucźu s Khróšta do Budyschina 1 wosowa wijawa a 1 wósskowy klucź. Sa myto wotedacź w Budyschinje na Moltkowej dróšy 1a w kontorje.

(K temu cźišku pschiłoha.)

Pschiloha k czißku 15 Serbskich Nowin.

Ssobotu 9. haprleje 1910.

Placißny rěsneho skotu na Draždžanskich skotnych wikach.

4. haprleje 1910.

Placißny po zentnarjn a hriwnach.

Skótne druźiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	Rěsna waha
Woły:	hr.	hr.
1. poknomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 6 lět	40—43	76—79
2. wostriske	47—49	83—85
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	36—39	72—75
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	30—35	67—71
4. šnadnje pizowane kóždeje staroby	25—29	57—65
Jałojzy a kruwy:		
1. poknomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	39—42	71—74
2. poknomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 7 lět	35—38	66—70
3. starsche, wukormjene kruwy a šnadnje wuwite młódsche kruwy a jałojzy	30—34	61—65
4. žrěnjo pißowane kruwy a jałojzy	26—29	56—60
5. šnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	48—54
Byki:		
1. poknomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	39—42	69—73
2. žrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	35—38	65—68
3. šnadnje pizowane	30—34	60—64
Cźelata:		
1. najlěpsche ſ mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	53—56	83—86
2. žrěnje kormjene abo też dobre wot zyza	49—52	79—82
3. šnadnje wuwite wot zyza	44—48	74—78
Swinje:		
1. poknomjaßne lěpschich raßow a jich skschiżenjow w starobje hacž do 1¼ léta	53—55	70—72
2. mjaßne	51—52	68—69
3. šnadnje wuwite, też ranzy a kundroßy	47—50	64—67

Placißna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:	W Budyschinje. 2. haprleje 1910. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju. 7. haprleje 1910. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pschenża — běła	—	—	—	—	11	—	11	20
" — žołta	—	—	—	—	10	70	11	—
" nowa	10	70	10	88				
Rožka —	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowe	7	38	7	60	7	40	7	50
Jačmjeń — 50 kilogr.	7	30	7	80	6	70	7	70
Wows nowy	8	—	8	30	7	60	7	80
Hróch	12	50	15	—	12	50	13	—
Wola	10	—	11	—	—	—	—	—
Jahły	15	50	17	—	16	—	17	—
Hejduschka	17	50	18	—	20	—	22	—
Běrny	2	—	2	50	2	20	2	40
Butra — 1 kilogr.	2	80	3	—	2	60	2	80
Pschenična muka 50 "	11	—	20	25	19	—	20	—
Rjana muka 50 "	9	—	12	50	13	—	14	—
Ssyno 50 "	4	50	4	75	4	50	5	—
Ssloma 100 "	5	—	5	16	4	17	5	35
Proßata 1026 schtuk, schtuka	15	—	30	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby — 50 kilogr.	—	—	6	—	6	20	6	40
Rjane wotruby	—	—	5	75	6	40	6	75
Pschenični gris	—	—	6	50	—	—	—	—
Rjany gris	—	—	6	75	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot — hr. — np. hacž — hr. — np., pschenża (žołta) wot 11 hr. — np. hacž 11 hr. 20 np., rožka wot 7 hr. 70 np. hacž 7 hr. 85 np., jeczmjeń wot 7 50 np. hacž 7 hr. 90 np., wowß wot 7 hr. 80 np. hacž 8 hr. 05 np.

W Budyschinje placźesche: kórz pschenży (běła) po 170 puntach — hr. — np., hacž — hr. — np., žołta — hr. — np. hacž — hr. — np., nowa: 18 hr 19 np. hacž 18 np. 50 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np. nowa: 11 hr. 80 np. hacž 12 hr. 16 np, kórz jeczmjenja po 140 puntach: 10 hr. 22 np. hacž 11 hr. 34 np.

Wiczne placißny w Kamjenzu.

7. haprleje 1910.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 50 np. hacž 7 hr. 65 np., pschenża wot 10 hr. 70 np. hacž 11 hr. — np., jeczmjeń wot 7 hr. 30 np. hacž 8 hr. — np., wowß wot 7 hr. 50 np. hacž 8 hr. — np., jahły wot 16 hr. — np. hacž 17 hr. — np. hróch 15 hr. — np., žyne 5 hr. 20 np., běrny 2 hr. 50 np., ssloma (100 kilogr.) 5 hr. — np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr 30 np. hacž 2 hr. 80 np.

Wjedro w Londonje 8. haprleje: Rjane.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi smje njedźelu Misericordias Domini rano w 7 hodź. duchowny Tischer němsku spowjednu rěč, ½9 hodź. farar Rěda němske a w 10 hodź. šerbske prědowanje. — Tydźeńske sastojnske dźěła smje duchowny Tischer.

Křćenl:

W Michalskej zyrkwi: Alfred Rudolf, Jakuba Rychtarja, murjerja na Židowje, š. — Helena Emma, Fabiana Vinzenza Valentina Gurli, fabrikarja na Židowje, dź. — Emmy Ilsa, njemandź. dź. na Židowje. — Hana Flora, Khorle Augusta Mětascha, sastanischczoweho dźěłaczerja w Makym Wjelkowje, dź. — Martha Elsa, Jana Augusta Nowaka, khěžerja a koporniskeho dźěłaczerja w Sslonej Borschczi, dź. — Martha Frieda, Gustava Adolfa Kühna, skakarja we Wurizach, dź.

W katholskej zyrkwi: Brigitta, Pawoła Gründlera, samkarja w Budyschinje, dź.

Zemrjeół:

W Michalskej wotdźe: 30. měrza. Khorla Herbert, njemandź. š. w delnjej Kinje, 2 m. 4 d. — 2. haprleje: Max Jurij, Hendricha Feya, šukelnika na Židowje, š. 2 m. 3 d.

W katholskej wotdźe: 5. haprleje: Hańža rodź. Rynczej, Augusta Nowotneho w Budyschinje, mandźelska, 50 l. 9 m. 15 d. — 7. Jakub Schpon, wobydlěr w Budyschinje, 77 l. 9 m. 17 d.

Zyrkwinske powjesćze ſ Hodźija.

Njedźelu Misericordias Domini smje rano ½7 hodźin duchowny Voigt šerbsku spowjednu wuczbu, ½8 hodź. farar Kschižan šerbske a w 9 hodźinach němske prědowanje. — Popołdnju w 2 hodź. budźe katechismußowa wuczba sa šerbsku žónsku młodźinu.

Zyrkwinske powjesćze ſ Budestez.

Njedźelu Misericordias Domini smje rano w 7 hodźinach farar Domaschka němsku spowjedź, duchowny Bójž popołdnja we 8 hodź. němske a ½10 hodź. šerbske prědowanje. — Popołdnju w 2 hodź. budźe katechismußowa wuczba sa němsku mužsku młodźinu. — Shromadźisna kschesćijanskeho, młodostneho, žónskeho towarstwa

Wobkładanje bjes kupjenja dowolene.

Th. A. Wällnitz naslědnik

w Budyschinje

9 na šukelnskej haßy 9.

Najtuńsche kupowanske žórło

sa

njewjesćzinske wuhotowanje

a

jednotliwe meble

solidneho a modneho dźěła.

Sprawne poßkuzenje.

Pschi hotowych pjenjesach rabatt.

Ssamßna pólstrowatnja.

Proschu, na mjeno a hólzu cła. ledźiwosć.

Po tunich placźisnach poruczam šwój derje wuhotowany skład

ff. domjazych, kuchińskich a hospodarskich wězow, lakowanych a njelakowanych, blachowych lampow, latakńjow, zylindrow a šnužokow, platow, plokanskich wanjow, bowow, myjnych stejakow, zimanskich maschinow, kupanskich wanjow, želesne pónoje a hornzy, hospodarske wahi, noże, widliczki, łžizy, nožowe korbiki, khosejowe młyny, khosejowe khany, khosejowe a zokrowe tyły, rybowanske maschiny, mjaßornbaze maschiny, mjaßowe mjezki, schczětki, šerscheżowe mjeczawy, zentrifugowe schczětki atd.

Moritz Schulz, klampnatski mischtr : : : : :

pschi šerbskich hrjebjach 10.

— Wuporjedźerńja. —

Jěsdny plan železnizow

płaćzazy wot 1. oktobra 1909 hacź do 30. haprleje 1910.

Njedźelu a ßwjate dny tež 4. wosowa klaßa jěsdźi.

Se Ghorjelza do Drahdźan.

Wosowa klaßa	1-3.	1-4.	1-4.	2-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	2.-3.
Se Ghorjelza			4,17			8,08	11,17	2,11	2,21	4,24	6,58	8,52	9,07	11,20
Rychbacha			4,40						2,45	4,48	7,22		9,31	12,04
Lubija	2,00		4,59									9,15	9,51	12,48
Pomorz	2,25		5,14	6,32*	9,23		11,44	2,36	3,07	5,07	7,43		10,06	1,14
Budyschina			5,34	6,49*		8,47	12,00		3,22	5,22	7,59			
Bjelenja	2,46	3,54	6,51	7,07*	9,44	9,07	12,21	2,57	3,43	5,42	8,21	9,36	10,26	1,36
Bjelenja		4,05	5,46			9,19	12,33		3,55	5,54	8,33		10,38	
Bistopiz		4,25	6,09	7,02										
Arnsdorfa		4,48	6,29	7,21		9,39	12,54		4,15	6,13	8,56		11,01	
Radeberga		4,55	6,37	7,47		9,59	1,17		4,40	6,35	9,19		11,21	
Do Drahdźan	3,39	5,17	6,55	7,56		10,07	1,25			6,43	9,27		11,29	
			8,20			10,24	1,44	3,51	5,04	7,01	9,45	10,24	11,53	

* Jěsdźi jenož kóždu ßobotu.

S Drahdźan do Ghorjelza.

Wosowa klaßa	1-4.	2. 3.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	2.-3.
S Drahdźan	12,30	—	6,14	7,11	8,53	9,09	10,30	12,36	3,14	6,09	5,33	8,10	9,45	—
Radeberga	1,02	—	—	7,43	—	9,41	—	—	—	—	—	8,37	—	—
Arnsdorfa	1,10	—	6,48	7,54	—	9,50	—	1,08	3,45	—	6,06	8,45	10,18	—
Bistopiz	1,35	—	7,14	8,18	—	10,17	—	1,33	4,10	—	6,32	9,11	10,43	11,14
Bjelenja	1,50	—	7,30	8,34	—	10,33	—	1,49	4,25	—	6,48	9,27	10,59	11,42
Budyschina	1,59	2,36	7,46	8,43	9,46	10,46	11,27	2,04	4,39	6,05	7,01	9,42	11,16	11,56
Pomorz	—	4,15	8,04	—	—	11,04	—	2,22	4,57	—	7,19	10,00	11,35	—
Lubija	—	4,43	8,24	—	—	11,24	11,50	2,41	5,15	6,28	7,39	10,20	11,51	—
Rychbacha	2,56	5,28	8,25	—	10,08	11,39	—	2,57	5,30	—	7,55	10,36	12,07	—
Do Ghorjelza	—	5,59	8,41	—	—	—	—	3,19	5,51	6,52	8,17	10,57	12,28	—
	3,17	6,38	9,03	—	10,31	12,01	12,14							

S Kamjenja do Arnsdorfa. Ze jenož 2., 3. a 4. wosowa klaßa jěsdźi.

Wosowa klaßa	1-3.	1-4.	2. 3.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	2.-3.
S Kamjenza	7,13	9,26	7,35	11,19	1,59	5,42	8,49	12,21				
Połcznizy	7,34	9,46	7,18	11,01	1,42	5,25	8,32	12,04				
Großröhrsdorfa	7,44	9,54	7,09	10,53	1,34	5,16	8,24	11,56				
Do Arnsdorfa	7,58	10,07	6,54	10,38	1,20	5,02	8,09	11,44				

S Arnsdorfa do Kamjenza

S Arnsdorfa 9,23 a je w Kamjenzu 10,12.

Kamjenz-Halschtrow-Biskopizy.

S Kamjenza	5,50	11,30	2,03	7,02
Halschtrowa	6,17	11,58	2,30	7,36
Do Biskopiz	7,03	12,44	3,21	8,27

Biskopizy-Halschtrow-Kamjenz.

S Biskopiz	7,25	1,40	4,20	9,12
Halschtrowa	8,10	2,28	5,30	10,00
Do Kamjenza	8,34	2,56	6,06	10,25

S Lubija do Radworja.

Wosowa klaßa	2-4	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2. 3.
S Lubija	—	8,34	11,56	3,09	5,18	7,44	—	11,15†
Ketliz	—	8,45	12,07	3,20	5,29	7,55	—	11,26†
Radměriz	—	8,54	12,17	3,29	5,38	8,04	—	11,35†
Hluschiny	—	8,59	12,23	3,35	5,44	8,09	—	11,41†
Luwoćiz	—	9,07	12,31	3,43	5,53	8,17	—	11,49†
Malećiz	—	9,14	12,38	3,50	6,00	8,24	—	11,56†
Wósborka	5,30	9,25	12,51	3,56	6,15	8,30	8,33*	12,02†
Hrodźischcza	5,38	9,33	12,59	—	6,23	—	8,40*	—
Barta	6,03	9,50	1,16	—	6,37	—	8,51*	—
Hućiny	6,13	10,01	1,27	—	6,48	—	9,01*	—
Klukscha	6,24	10,12	1,38	—	7,00	—	9,11*	—
Wulk. Dubrawy	6,40	10,25	1,53	—	7,14	—	9,22*	—
Lutobcza	6,47	10,32	2,00	—	7,22	—	9,28*	—
Radworja fast.	6,53	10,38	2,06	—	7,28	—	9,34*	—
do Radworja dwórn.	7,00	10,45	2,13	—	7,35	—	9,41*	—

* Jěsdźi jenož 3. oktobra, 7. nov., 26. dez., 9. jan., 6. febr., 28. měrza a 24. haprleje. — † Jěsdźi jenož w oktobrje.

S Radworja do Lubija.

Wosowa klaßa	2-4	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2. 3.
S Radworja dwórn.	—	—	8,25	12,04	—	4,26	—	9,01	—	11,49*
Radworja fast.	—	—	8,32	12,14	—	4,35	—	9,08	—	11,56*
Lutobcza	—	—	8,40	12,21	—	4,45	—	9,14	—	12,02*
Wulk. Dubrawy	—	—	8,49	12,31	—	5,00	—	9,21	—	12,08*
Klukscha	—	—	9,01	12,43	—	5,10	—	9,31	—	12,19*
Hućiny	—	—	9,12	12,53	—	5,23	—	9,41	—	12,28*
Barta	—	—	9,44	1,14	—	5,45	—	9,51	—	12,38*
Hrodźischcza	—	—	9,55	1,25	—	5,56	—	10,02	—	12,48*
Wósborka	—	7,23	0,25	1,37	4,08	6,03	6,30	10,09	10,12†	12,56*
Malećiz	—	7,30	10,32	1,44	4,15	—	6,37	—	10,19†	—
Luwoćiz	—	7,39	10,39	1,51	4,22	—	6,46	—	10,26†	—
Hluschiny	—	7,47	10,47	1,59	4,30	—	6,54	—	10,34†	—
Radměriz	—	7,53	10,52	2,04	4,36	—	7,01	—	10,39†	—
Ketliz	—	8,06	11,03	2,15	4,48	—	7,14	—	10,50†	—
do Lubija	—	8,18	11,15	2,27	5,00	—	7,26	—	11,02†	—

† Jěsdźi jenož w oktobrje. — * Jěsdźi jenož 3. oktobra, 7. novembra 4. dezembra, 9. jan., 6. febr., 28. měrza a 24. haprleje.

S Budyschina do Rakez — Wojerez.

S Budyschina	5,10	7,48	9,13	11,34	2,10	3,49	7,15	8,26	10,45	11,1
Ratarjez	5,17	7,55	9,20	11,41	2,17	3,56	7,22	8,33	10,53	—
Židowa	5,21	8,00	9,24	11,45	2,21	4,00	7,27	8,37	10,58	—
Mak. Wjelkowa	5,29	8,08	9,32	11,54	2,30	4,10	7,35	8,44	11,06	11,39
Radworja	5,40	8,25	9,43	12,07	2,40	4,26	7,46	9,01	11,22	11,49
Khaßowa	5,46		9,49		2,46		7,53		11,28	
Njeßwaćidła	5,55		9,58		2,55		8,04		11,38	
Scheschowa	6,03		10,06		3,03		8,12		11,46	
Rakez	6,15		10,15		3,15		8,25		12,09†	
Komorowa	6,22		10,22		3,22		8,32		12,16†	
Sdźarow	6,29		10,29		3,29		8,39		12,23†	
Hóska	6,36		10,36		3,36		8,46		12,30†	
Kulowa	6,43		10,43		3,43		8,53		12,37†	
Němzow	6,51		10,51		3,51		9,01		12,45†	
do Wojerez	6,57		10,57		3,57		9,07		12,51†	

† Jěsdźi jenož w nozy poßlednjeho dźěłanskeho dnja w tydźenju.
O Jěsdźi jenož 3. oktobra, 7. nov., 26. dez., 9. januara, 6. februara, 28. měrza a 24. haprleje.

S Wojerez — Rakez do Budyschina.

S Wojerez	†4,10		7,04		10,11		2,31		7,41	
Němzow	†4,17		7,11		10,18		2,38		7,48	
Kulowa	†4,25		7,19		10,26		2,46		7,56	
Hóska	†4,32		7,26		10,37		2,53		8,03	
Sdźarow	†4,39		7,33		10,44		3,00		8,10	
Komorowa	†4,46		7,40		10,51		3,07		8,17	
Rakez	5,07		7,50		11,12		3,24		8,25	
Scheschowa	5,15		7,57		11,19		3,31		8,33	
Njeßwaćidła	5,23		8,05		11,27		3,39		8,40	
Khaßowa	5,33	7,00	8,14	10,45	11,35	2,13	3,48	7,35	8,49	9,41
Radworja	5,44	7,05	8,21	10,51	11,41	2,17	3,55	7,44	8,55	9,42
Mak. Wjelkowa	5,55	7,15	8,31	11,01	11,53	2,28	4,08	7,54	9,05	9,57
Židowa	6,03	7,23	8,38	11,08	12,00	2,36	4,15	8,01	9,12	—
Ratarjez	6,08	7,27	8,43	11,13	12,05	2,40	4,19	8,06	9,17	—
do Budyschina	6,15	7,34	8,50	11,20	12,12	2,47	4,26	8,13	9,24	10,04

5,30 wot Wósborka. 8,34 wot Lubija. 11,56 wot Lubija. 5,18 wot Lubija. O 7,44 wot Lubija

† Jěsdźi jenož kóždy poßledni dźěłanski dźeń w tydźenju.
O Jěsdźi jenož 3. oktobra, 7. nov., 26. dez., 9. januara, 6. februara, 28. měrza a 24. haprleje.

S Budyschina do Wjeleczina.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4	2-4.	2-4.	2-4.	2. 3
S Budyschina	4,55†	5,56*	7,12	10,47	1,18†*	2,06	4,39	7,25	9,28	11,25
Dźěžnikez	5,03†	6,08*	7,24	10,55	1,30†*	2,14	4,47	7,34	9,36	11,33
Budestez	5,11†	6,17*	7,35	11,01	1,39†*	2,21	4,53	7,41	9,42	11,40
Roswodez	5,15†	—	7,41	11,06	—	2,26	4,58	—	9,47	11,45
Do Wjeleczina	5,22†	—	7,50	11,13	—	2,34	5,05	—	9,54	11,52

† Jěsdźi jenož ßobotu a póndźelu. — * Jěsdźi kóždu póndźelu, abo hdyž je tehdy ßwjaty dźeń, wutoru. — †* Jěsdźi jenož ßobotu hacź do 14. nov., wot 27. měrza tež njedźelu a ßwjate dny. — ‡ Jěsdźi jenož 31. oktobra, 28. novembra, 26. dezembra, 30. jan., 27. febr. a 28. měrza.

S Wjeleczina do Budyschina.

Wosowa klaßa	2.—4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	3-4.
S Wjeleczina	—	6,05†	8,25	12,06	—	2,59	5,25	—	10,15
Roswodez	—	6,12†	8,33	12,12	—	3,09	5,35	—	10,21
Budestez	5,09*	6,18†	8,41	12,17	12,42†*	3,17	5,42	7,50	10,26
Dźěžnikez	5,18*	6,24†	8,47	12,23	12,52†*	3,28	5,51	7,56	10,32
Do Budyschina	5,29*	6,31†	8,54	12,30	1,04†*	3,38	6,01	8,03	10,39

* Jěsdźi kóždu póndźelu, abo hdyž je tehdy ßwjaty dźeń, wutoru.
† Jěsdźi jenož ßobotu a póndźelu. — †* Jěsdźi jenož ßobotu, hacź do 14. novembra a wot 27. měrza tež njedźelu a ßwjate dny.

Emil Wehrle

na jerjowej haßy 7.

Derje ßedźaze koschle

tunje derje ßedźaze.

Módrocźischczowe nowosćze.

Brodowska haptyka

na hoschiz haßy 21

Kaschel, katarrh, dybawoseł

ßo ſpěſchnje polóżeja

ſ thymuſinom

Bleſcha po 75 np.
1 hr. 40 np.

Kóſlaze koże, howjaſe koże, cźelaze koże, wowcże koże, ſajecże, kaniklaze, tkhórjaze, kunjaze, kocże koże,

po najwyſchſchich płaczíſnach kupuje

Heinrich Lange

pſchi ſerbſko-katholſkej zyrkwi a pſchi żitnych wikach 11

Dr. C. Roeberowy

pleſtr pſche podklócże

wicże, drjenje 1 ſcht. 50 np. je ßo tyßaz krócź wupruhował.

Germania drogownja
na bohatej haßy.

Ssuſcheny połcź, 4 porſty tołſty, pſchi 5 punt. 90 pj., **ßuſch. ßwinj. brjuch** pſchi 3 p. 85 pj., **ſülzu** 40 pj., **domjazu kołbaßa** 2. druźiny 60 pj. **tój** punt 50 pj. porucza

O. Pötſchke na żitnej haßy.

Liebſch,
ßudniſki aktuar ſw. ßłużby
pſchi nowych hrjebjach 5
pißarńja ſa kupowanſke, hypotheſke, dismembraziſke, teſtamentſke a ſawoſtajeńſtwowe wězy atd.
Rěczi ßerbſki.
— Telefon cźißło 177. —
Pſcheßadźowanje leżomnoſcźow.

Serbske blido
kóżdu wutoru w 5 hodźinach.
Wſchitzy dobri Sserbja ßu witani.

Privatni 4%. — Khapki. — Cźapki. — Krawzy 10%.

Dźěcźaze ßukniczki. — Schlipßy.

Shorjelska pſchedawańnja Jana Schaafa

w Budyſchinje, na bohatej dróſy 29.

Fale. — Sslě.

Prěnja woßebita pſchedawańnja ßerbſkeje draſty.

Korſetowe ſchtalty. — Schemiſety.

Wolmjane cźorne poſamenty
za jaki (khuty)
po —.35, —.50, 1.—, 1.50 hacź do 2.75.

Herkuleſke porty (cźorne)
w 5 kajkoſcźach a 10 ſchěrjach.

Zanki (cźorne).

Banty a ßekle ſ pißanych poſamentow.

Běle ſchpachtlowe zanki
we wulkim wubjerku
po ſnatych tunich płaczíſnach.

Franzy, wolmjane a źidźane.

Selene źidźane rubiſchka
w kraßnych nowych muſtrach.

Cźorne źidźane banty
woßebje ſchěroke a cźeźke k ßeklam.

knefle, lazki, zanki, ſchnóry
a wſchitko ſchtoź ßo we
ſchwalčiſtwje
trjeba.

Nohajzy. — Khornarje.

Koſchle. — Gardiny

Kholowy — Sawěſchki.

Schwależe doſtawaja 10%, **privatni** 4% rabatta.

Rěczi ßo ßerbſki. **Rěeźi ßo ßerbſki.**

Krajna wołma. — Ssylna wołma. — Wutrobołopjeſchkata wołma.

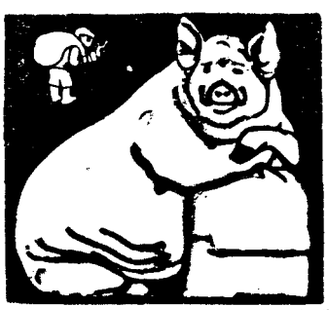

Woprawdźity Brockmannowy

pizowanſki kalk

ſnamjenjow A a B

kaź też **ßłone kuluſchki** k liſanju po fabrikſkich płaczíſnach.

Emil Dietrich w Lětonju.

24 hodźin

źiwjenja ßu jenoź hiſchcże jenemu kurjazemu woku ſpożcźene pſchi nałożenju

Käppelinſkeje ßmjercże
:: kurjazych wokow ::

w tyſach po 60 np. jenoź woprawne

w krónſkej drogowni
Arna Käppela
na ſeminarſkej haßy 8.
— Telefon 676. —

Njecźiſchcźi, ſkutkuje wěſcże.

Zyrkuß E. Blumenfeld wud. ſ Gory

w Budyſchinje pſchi žitnych wikach.

Njewróčnje jenož 3 dny pſchedſtajenja!

Pjatk 15. haprleje wječor we 8 hodžinach:

Wulke prěnje gala-pſchedſtajenje.

Ssobotu 16. haprleje popoldnju w 4 hodžinach:

wulke extra-ſchuleŕſke aßwójbne pſchedſtajenje

po poniženych płaćiſnach.

Wječor we 8 hodžinach:

Wulke gala-pſchedſtajenje.

Njedželu 17. haprleje popoldnju w 4 a wječor we 8 hodžinach:

Njewróčnje 2. poßlednje wotßalne pſchedſtajenje.

Poniżene płaćiſny w pſchedpſchedawanju w zigarowych klamach knjeſa Ernsta Hentſchela pſchi theaterſkim naměſće.

Wulki ſenſaziſki program,

kotryž je ßo hdy w jenym provinzialnym měſće widžał. Njewopißomna **rjana pycha a wuhotowanje.** So bychmy ßwoje ſtare ßławne mjeno wobkhowali, ßmy ßwój zyrkuß ſ nakoženjom něhdže 60000 hriwnow ſaßo wudoſpołnili, jenož ſo bychmy dopokaſali, ſo je ſtara firma **E. Blumenfeld wud. ſ Gory** pſchezo prědku a ſo ßo ſe žanej pućowazej konkurrenzu njepſchetrjechi, teho dla ßo pſchedſtajenja pokaſuja, kotrež ßo prjedy teho hiſchćże ženje widžake njejßu, mjes nimi woßebje:

Mr. Kerslake ſe ßwojimi 8 dreßěrowanymi jenječzy na ßwěćże ßo namakazymi amerikanſkimi ßwinjemi.

Tónle kruch bě loni naſymu dnjowe powjedanje w Barlinje.

Nowe! Hiſchćże ženje widžana kraßna pycha w brónidłach a wuhotowanju.

Powućžaze ſa młodžinu, ſajimawe ſa ſroſćenych:

Ryćzeŕſka hra (tournier) **k ßwjedženju powyſchenja hrabje Wylema I. ſ Berg na wójwodu w lécze 1380.**

Kraßne džiwadło (žana pantomima) pädagogiſkeho a kulturhiſtoriſkeho ſajimanja, wyßokich baßniſkich powabow a khrobolateje ſmužitoſćże.

5 ſchottlandſkich poniow a 5 pßow, hromadže w ßwobodže pſchedwjedženych. Potom: **W kwětkowej ſahrodże!** Spodžiwny kruch ſ dreßury knjeſa direktora **A. Blumenfelda.**

(Maneža ßo pſchi tym do kwětkoweje ſahrody pſchemèni.)

Wuhotowanje k ryćzeŕſkej hrje a k tejle kwětkowej ſahrodże ſtaj knjeſaj **Eberhardt** a **Siegmann,** koſtumowy atelier w Barlinje, ſhotowałoj.

Wyßozy ſajimawe! **Schulſki kóń a ballerina!** **Wyßozy ſajimawe!**

Senſaziſki kruch ſchulſkeho jěſdneho **Hr. Schumanna** ſ jeho ßławnym ſchulſkim konjom lordom Douglaſom a rejwarki **Amandéje.**

Teho runja zyle ſ nowa nawuknjene!

Tſojaka wyßoka ſchula

na dwěmaj bykomaj a jenej arabſkej běłej koble wot **3 bratrow Blumenfeldez jun.**

Wubjerni klowny, džiwanja hódna akrobatika, jěſdne wumělźnizy, brillantni yokejſzy jěſdni atd. atd.

Hródže, w kotrychž ßo tež te amerikanſke ßwinje atd. namakaju, ßu ſa 10 pjenježkow ſaſtupneho pjenjeſa ſa woßobu widžeć.

Płaćiſny měſtnow:

Ssydło w ložach	mk. 3,—
ſawrjete měſtno	„ 2,—
1. měſtno	„ 1,50
2. měſtno	„ 1,—
3. měſtno	„ 0,75
galerija	„ 0,50

Džěćži niže 10 lět a wojazy bjes ſcharže płacza ſa

ßydło w ložach	mk. 2,—
ſawrjete měſtno	„ 1,20
1. měſtno	„ 0,90
2. měſtno	„ 0,60
3. měſtno	„ 0,50
galerija	„ 0,30

W billetowym pſchedpſchedawanju pola **Ernsta Hentſchela** na theatrowym měſtnje:

Ložowe ßydło	mk. 2,75
ſawrjene měſtno	„ 1,80
1. měſtno	„ 1,40
2. měſtno	„ 0,90
3. měſtno	„ 0,65
galerija	„ 0,40
džěćži atd.	mk. 1,80
„ „	„ 1,—
„ „	„ 0,80
„ „	„ 0,50
„ „	„ 0,40
„ „	„ 0,25

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawóstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 16. Sobotu 16. haprleje 1910. Lětnik 69.

Swětne podawki.

Bědźenja mjes twarzami a twarskimi dźěłaćerjemi w Němskej.

Jednanja twarzow s twarskimi dźěłaćerjemi w Němskej wo postajenju noweho msdoweho tarifa su bjes wuspěcha wostałe. Twarzy kaž dźěłaćerjo su na swojich žadanjach w nastupanju msdy, dźěłańskeho cźaża, akkordskeho dźěła a swobodneho wuswolenja dźěłaćerjow wobstali. Tež knjeźerstwo je so podarmo prózowało psches tajneho radźićźela Wiedfelda mjes twarzami a dźěłaćerjemi hrožaze bědźenja wotwobroćić. Duž su twarzy sańdźeny pjatk wschitkich organisowanych twarskich dźěłaćerjow s dźěła wusamkli. Po swjerschnym wobličenju je něhdźe 400 000 twarskich dźěłaćerjow wčera dźěło shubiło. Hdyž so wschě wobstejnosće njepschesjenosće mjes twarzami a jich dźěłaćerjemi rospominaju, dyrbi so bědźenza w twarstwje jako ludowe njeboże wobhladać, kotrež so se swojimi sćěhowkami woprawdźitej wójnje runa. 400 000 dźěłaćerjow, to je s jich žonami a dźěćimi wjele psches pokdra milijona wosobow, so najprjódy s wusamknjenjom s dźěła najcźežscho potrjechi. Tola liczba ludźi, kotraž budźe s nimi sobu cźerpić dyrbjeć, je wjele wjetscha, wona do milijonow dźe. Pomyślmy sebi jenož na ludźi, kotsiž direktnje wot twarstwa wotwisuja, na twarskich samkarjow, blidarjow, schkleńćerjow, kowarjow, zyhelnikow, klempnarjow, molerjow atd. Jeli so su wusamknjeni twarjy dźěłaćerjo wschědnje jenož po 3 hriwnach sažkužili, shromadny wupad msdy wschědnje 1 200 000 hr. wucźinja. 400 000 dźěłaćerjow je nusowanych, prósdni khodźić. Hódnosće, kotrež hewak jich ruzy tworjeschtej, so ludowemu hospodarstwu shubja.

Wusamknjeni dźěłaćerjo, kotsiž sebi njejsu niczo nalutować mohli, budźa hnydom pschi spoczatku bjesdźěławeho cźaża slutniwje žiwi bycź dyrbjeć. Dźěłaćerske kasy hakle dwě njedźeli po sastaću dźěła strajkowe podpjery dawaju. 16 milijonow, tak wjele wupad msdy sa tónle cźaż wucźinja, dyrbja dźěłaćerjo najprjódy sami woprować. A schtóž pjenjes nima, dyrbi pola klamarja, pjekarja, rěsnika atd. požcźować. Pschi prjedawschich wulkich strajkach je hižo někotryžkuli klamar, kotryž je dźěłaćerjam požcźować dyrbjał, swoju existenzu shubił. Tež tón króć temu tak budźe, jeli so so bědźenza bórsy njeskónći. Hdyž pak klamarjo, rěsnizy, pjekarjo do pjenjeżneje nusy pschiňdu, budźe ratarjam cźežko, swoje wupłody po dotalnych płacźisnach wotbywać. Sta tyšazy swójbow so do njewěstosće, do hubjenstwa cźišnu; dokelž niczo nadźěłać njemóža, njemóža so na porjadne waschnje sežiwjeć, a wschitzy, kotsiž jim zyrobu wobstaraju, so sobu do njesboża sacźahnu. Wjele khěžerjow budźe podarmo na saplacźenje podružniskeho pjenjesa cźakać. Sa cźaż wusamknjenja dźěłaćerjow budźe so tež mało khěžow twaricź. S tym budźe pola wschěch rjemjeślow s dźěłom klazać, kotrež potrjebu sa twarjenje dawaju. Wulka żelesowa industrija njebudźe swoje żelesne noschaki wotbycź móc, zementowe fabriki, zyhelnicźe, rěsaki, samkarnje, schkleńcźerńje, khachlizy dźěłaze hornczerńje směja mało dźěła. Wschitzy fabrikantojo, rjemjeślnizy, wikowarjo a klamarjo so do sobućeńpjenja saschmataju, runje tak pjenjeżnizy, kotsiž twarzam pjenjesy požcźuja. Schtož cźi direktnje shubja, to potom sažo wschě druhe worschty hospodarskeho žiwjenja s powschitkownym woślabnjenjom kupowanskeje mozy pschetrjebarjow a kreditneje hódnosće sacźuwaja.

Wobhladajmy sebi ras rosdźělne dypki mjes twarzami a dźěłaćerjemi, kotrež su k tejle wosudnej bědźenzy dowjedke. Swjask twarzow sebi mjes druhim žada, so bychu so s jeneho městna dźěłanske wuměnjenja postajiłe, niz pak po dobrosdaću lokalnych organisazijow. Dale maja dźěłaćerjo dźěłodawarske wukasarnje dźěła pschipósnać, to rěka, so smě swjask twarzow bjes kontrolle a sobuskutkowanja dźěłaćerskich swjaskow dźěło saradźić. Dźěłaćerjo tejle dźěłodawarskej wukasarni dowěrjenja nimaju, dokelž so boja, so wona njeswólniwych dźěłaćerjow w Němskej s dźěła wusamknje. Twarzy pschećiwo temu praja, so dźěłaćerske wukasarnje, kotrychž wjednistwo w sozialdemokratiskej ruzy leži, jenož sozialdemokratiszy smyślenym dźěłaćerjam dźěło saradźuja. Twarzy sebi dale dowolnosć k akkordskemu dźěłu žadaju, dokelž je po prawdźe, so so kóždemu jednotliwzej pschewostaji, hać chze w akkordźe dźěłać abo niz a swoju dźěłansku móc tak wjele hać móžno na pjenjesy stajić. Dźěłaćerjo pschećiwo temu wudawaju, so so s akkordskim dźěłom kóžde tarifne postajenje msdy spowaluje. Po žadanju twarzow dyrbi so jim pschewostajić, hać so msda po jenakej měrje, po pscherěsku abo po skhodźeńkach płaći, dokelž je pod wliwom jenakeje msdy dokonjenje wróćo schło. Po prawdźe njeje, so hubjeny dźěłaćer tu samu msdu dostawa kaž dobry. Swjask twarzow je so skónčnje pschećiwo dalschemu pschikrótschenju 10 hodźinskeho dźěłanskeho cźaża wuprajił, dokelž so jenož w cźażu, w kotrymž je wjedro pschihódne, twaricź hodźi.

Dźěłaćerjo pschećiwo temu na to pokasuja, so so w někotrych wulkich městach jenož hischcze 8 abo 9 hodźin dźěła, twarzy pak so na to powołaju, so maja twarjy dźěłaćerjo dosć wotpočinka, hdyž krótke dny dźěło samjesuja abo hdyž je smjersk zyle sastaji. Pschede wschěm pak so dźěłaćerjo pschećiwo temu wobaraju, sa bychu so sa zyku Němsku jenož s jeneho městna dźěłanske wuměnjenja postajiłe. S tutym postajenjom bychu twarzy móc dźěłaćerjow slemili, dokelž bychu cźi na wěstu liczbu lět na tele wucźinjenja swjasani byli.

Dokelž swjask twarzow se žanym wuměnjenjom swoje žadanja njespuschcźi, njeje so wójna wobjńcź hodźiła. Njech so kažkuliž wojowanje skónczi, cźim dlěje budźe tracź, cźim cźežsche rany hospodarskemu žiwjenju nabije a cźim wjazy existenzow sniczi. A skónčnje po njemdrym bědźenju budźa sebi tola twarzy a dźěłaćerjo ruku k měrej sawdać dyrbjeć.

Twarzy a podawarjo twarskeho materiala

su do wudyrjenja msdoweje wójny so na wěste postajenja swjasali. Po nich so twarzam, kotsiž organisowanych dźěłaćerjow njejsu s dźěła wusamkli, njeśmě twarski material podawać. Na tajke waschnje woni njebudźa twaricź móc. Tež s druhimi ludźimi, kotsiž so s twarskej wójnu potrjecha, chze swjask twarzow jednać.

Dla puschczenja 13 dźěłaćerjow se statnych żelesniskich dźěłarnjow w Kamjenicy

su so sozialdemokratojo w druhej komorje sakskeho sejma wobcźežowali. Cźile dźěłaćerjo su jenu sjawnu shromadźiznu żelesniskich dźěłaćerjow wopytali, kotruž wopytać bě sarjadnistwo statnych żelesniznow sakasako. Sozialdemokrat Sindermann knjeźerstwu porokowasche, so je wono s tejle sakasnju khěžorstwowy shromadźeński sakoń sraniło. Finanzny minister dr. s Rüger wotmolwi, so żelesniskim dźěłaćerjam njeje sakasane, politiske shromadźizny wopytać, tola knjeźerstwo njeśmědźesche dowolić, so bychu so żelesniszy dźěłaćerjo

pschi shromadźisnach němskeho swjaska transportskich dźěłaćerjow wobdźělili. Lětša 17. februara bě tole towarstwo w Lipsku jenu shromadźisnu wotměło, na kotruž bě žo wjele želesniskich dźěłaćerjow seschło. W njej sapóžłanz Wirth želesniskich dźěłaćerjow napominasche, so bychu žo organisowali a k swjaskej transportskich dźěłaćerjow pschistupili. Knjeżerstwo teho dla wobsamknu, žwojim dźěłaćerjam sakasać, shromadźisnu wopytać, kotruž bě swjask transportskich dźěłaćerjow na 4. měrza powołał. Njedźiwajcy tejele sakasnje žo někotsi želesnischi dźěłaćerjo pschi tutej shromadźisnje wobdźělichu. Pod tymile wobstejnoscźemi njeje knjeżerstwu niczo druhe wubyło, hač tymle dźěłaćerjam, kotsiž žu pschećiwo wurasnej knjeżerstwowej sakasni cźinili, dźěło wupowjedźić. S puschćenjom s dźěła žo 13 dźěłaćerjow w statnych dźěłarnjach potrjechi. S někotrymi druhimi dźěłaćerjemi je žo mikoscźiwje wobkhadźało, dokelž bě móžno, so žebi žwojeje njepožłuschnoscźe njejžu wědomni byli. Dźiwajo na žwoju autoritu a disziplinu njeje žo knjeżerstwo kombźicź žměło, tamnych dźěłaćerjow s dźěła puschćicź. Minister na to pokasowasche, kak towarstwo transportskich dźěłaćerjow dowěrjenje dźěłaćerjow k jich pschedstajenym podrywa. Skónczny saměr tehole towarstwa w tym wobsteji, se strajkami knjeżerstwo k podwólnoscźi k njemu nusowacź a statej a industriji schkodźicź. Psched tymle njesbožom dyrbi žo zyły lud wobarnowacź. Tež s prawneho stejischcźa žo pschećiwo sakasni njehodźi niczo rjez, dokelž želesnischi dźěłaćerjo pschemyžłowemu porjadej njepodsteja a jim teho dla njewobmjesowane koalizisle prawo njepschisteji. Wožebita mikoscź je była, so je žo jenož dźělej dźěłaćerjow dźěło wupowjedźiło. Powołarjo tajkich shromadźisnow wulke samolwjenje na žo bjeru. Hdyž dyrbja potom dźěłaćerjo se žwojej žwójbu khléba tradacź, njech to kóždy wobdźělený se žwojim žwědomnjom wotcźini.

Pschi scźěhowazej debacźe konserwatiwnaj Opitz a dr. Böhmer a nationalliberalny dr. Niethammer knjeżerstwowe sadźerżenje sa prawe spósnachu, mjes tym so žwobodomyžlnaj dr. Roth a Brodauf sozialdemokratisku interpellaziju podpjeraschtaj.

Skónczńje finanzny minister pschipowjedźi, so je žo knjeżerstwo rosžudźiło, wot žejma pjenježne žrědki žadacź, so mohło želesniskim dźěłaćerjam hodźinsku mšu wo 2 pjenježkaj powyschicź. Pokdra milijona hriwnow chzył žejm dale k polěpschenju pensije želesniskich dźěłaćerjow pschisiwolicź.

Reforma prěnjeje komory sakskeho žejma,

kotruž žebi liberalni žadaju, do wuradźenja nětcźischeho žejma s zyła hischcźe njepschińdźe. Statny minister hrabja Vitzthum s Eckstädt njeje žo w tutym nastupanju w sakonje dawazej deputaziji na niczo swjasał. Hač by žo sa reformu prěnjeje komory w žejmje wjetschina namakała, je jara dwělne. Konserwatiwni žu nětkole pschećiwo reformje, sozialdemokratojo pak kóždu reformu wotpokasuja, dokelž chzedźa prěnju komoru s zyła wotstronicź.

Pruski nowy wólbny sakoń

je žo w pruskim krajnym žejmje s hłožami konserwatiwneje a zentrumskeje strony pschi skónczńym wothłožowanju pschijał. Liberalni a sozialdemokratojo s nowa s najwótrischimi žłowami pschećiwo nowemu sakonjej rěcźachu, njemóžachu pak na nim niczo pscheměnicź.

Nacźisk nowehо wodoweho a rybaskeho sakonja žo pruskemu krajnemu žejmej bliżschu symu pschedpołoži. Prěni nacźisk wodoweho sakonja s léta 1908 je žo dospołnje pschedžěłał. Nacźisk niz jenož wobstejnoscźe pschi wodowych drohach srjaduje, ale žo tež na podsemske wody, schkitanje žórkow a hacźenjowe prawo wupschesćera. Jenotliwje žo wobžedźenstwo pschi wodach, jich wuźiwanje, jich hacźenje a w rjedźe džerżenje wodowych drohow a praschenje wo pschipuschcźenju wodowych sjednoczenstwow srjaduje.

Dawk na pschibywazu hódnoscź

je w swjaskowej radźe pschihłožowanje namakał. Tutón dawk, kotryž hischcźe do khěžorstwoweje finanzneje reformy žłuscha, ma žo hischcźe do skónczenja nětcźischeho požydanja khěžorstwoweho žejma dowuradźicź. Nowy dawk ma khěžorstwu 30 milijonow hriwnow cźisteho dobytka wunjesćź. Dawk žo jenož na pschibywazu hódnoscź leżomnoscźow pokoži; hódnostne papjery žo pschepuschcźa. Gmejny maja dawk sběracź a 6 % dawka khěžorstwu wotedacź. We wěstych padach žo dawk njeżmě bracź, na pschikład, hdyž leżomnoscźe na cźělnych potomnikow pscheńdu, kotsiž maja pschemyžłko dale wjesćź. Dawk dyrbi žo na njesażłuženy dobytk kłasćź, po tajkim na dobytk, kotryž njeje s dźěła jenotliweho cźłowjeka, ale s pschiprawjenjow gmejnow a stata nastał. Teho dla dyrbja žo tež gmejny a stat do dawkoweho wunoschka dźělicź.

Wótre wurěcźowanje mjes sozialdemokratami a presidentom w pruskim krajnym žejmje.

Pschi wuradźenju wo statnych želenizach w pruskim žejmje sozialdemokrat Leinert knjeżerstwu porokowasche, so směrom pschihladuje, kak žo wobstejnoscźe želesniskich dźěłaćerjow pschezo bóle pohubjeńscheja. Dźěłaćerjam dawa hłodu mrěcź. Minister prawa dźěłaćerjow s nohomaj tepta. Wón pok milijona ludźi na niskim kulturnym skhodźenku wostaja a tónle spodźiwny nadawk s pozokrowanym khlěbom a khudom dokonja. Bjes dwěla maja želesnischi dźěłaćerjo prawo, žo organisowacź a strajkowacź. Minister Breitenbach na tym dwělowasche, so žo želesnischi dźěłaćerjo se sozialdemokratiskimi rěcźemi lepicź dadźa. So želesnischi dźěłaćerjo njeżmědźa strajkowacź, je měnjenje wschěch njesozialdemokratiskich stronow. Dźěłaćerjow, kotsiž žo k sozialdemokratiji, pschisamknu, njebudźe wón cźerpicź. So žu dźěłaćerjo na statnych želesnizach se žwojej msdu spokojom, je s teho widźecź, so dźěłaćerjo tež w cźažu, hdyž industrija wulku msdu dawa, k njej njepscheńdu. Dźěłaćerjo maja wožebite dobytki. Woni móža žo do sastojnskich městnow pscheżadźicź, schtož žo jara husto stawa. Nasche pschiprawjenja sa derjeměcźe dźěłaćerjow žu wjele hódne. Pensionska każa dźěłaćerjam po 30lětnym dźěle 793 hriwnow, po 40lětnym 990 hriwnow lětneje renty wupłacźuje. Jenož hdyž nusowaze wobstejnoscźe pschedleża, žo dźěłaćerjo puschcźa.

Sozialdemokrat Ströbel ministra se sawokanjom pschetorhny: „To žu jenož frasy!“ Président Ströbela powucźi, so je tajke pschiwokanja pschećiwo žejmowemu porjadej. Ströbel wotmolwi: „Ach žejmowy porjad wy žami njesnajecźe; to scźe wcźera pokasali.“ Président Strobela k porjadej sawoła: „Napominam waž, so byscźe žo sadźerżeli, kaž žo kraložwěrnym mužam saleži. (Woschcźerjenje pola sozialdemokratow). Knjes sapóžłanzo, scźe tola tež kraložwěrny muž; pschetož scźe kralej žwěrnoscź a požłuschnoscź pschižahali. (Sozialdemokratojo wołaja: „Tón žort scźe hižom ras cźinili“. S prawizy žo woła: „K porjadej!“) Prezident snapschećiwi: „Njemóžecźe žebi žadacź, so knjesa sapóžłnaza k porjadej wołam. Nimam žrědka, so mohł měr pschikasacź. Dajcźe mi wołhudny porjad, s kotrymž to samožu.

Minister Breitenbach žwoju rěcź skónczi: „Msdowe praschenje njemóže žo tak rospominacź, kaž je to Leinert cźinił. Želesniske sarjadnistwo je msdy stajnje polěpschowało.

Konsumske towarstwa

žamostatnemu rjemjeżku a pschemyžłku wjele schkodźa. Zentralny swjask pjekarskich jednotow je teho dla khěžorstwowemu žejmej petiziju pschepodał, w kotrejž žo žada, konsumske towarstwa sa sastojnikow sakožicź a konsumskim towarstwam wožebity dawk napokožicź. Zentrumskaj sapóžłanzaj Schefbeck a Giesber a sapóžłanz Rieseberg s hospodarskeho sjednoczeństwa petiziju pschecźiwo sozialdemokratam a nazionalliberalnemu dr. Weberej sakitachu. Rieseberg wožebje wobžarowasche, so knjeżerstwo leżomnoscźe sa konsumske towarstwa pschewostaja. Tele towarstwa žrěni staw podrywaju.

Pschecźiwo wobdźělenju khěžora Wylema pschi manevrach w Galizisku

pólske nowiny protestuja a žebi žadaju, so by khěžor Franz Josef němskeho khěžora njepscheproshył abo hižo wotpóžłane pscheproschenje wrócźił. S wopytom němskeho khěžora by žo pólski lud skschiwdźił. Awstriski khěžor budźe s cźežka na pólske nowiny dźiwacź.

Pruski prynz Eitel Bjedrich w Jerusalemje.

W pschitomnoscźi pruskeho prynza Eitela Bjedricha a jeho mandżelskeje žu žo w Jerusalemje zyrkej žwjateje Marje domkhoda na Zionskej horje, hospiz žwjateho Pawoła psched Damaskowymi wrotami a wustaw khěžorki Augusty Viktorije požwjecźili. Na městnje, hdyž je žo zyrkej žwjateje Marje domkhoda natwarika, je pjecźa Jesužowa macź wumrjeła. Hdyž w lěcźe 1898 khěžor Wylem Jerusalem wopyta, je wón tule leżomnoscź kupił a ju němskemu towarstwu žwjateho kraja darił. Hospiz žwjateho Pawoła psched Damaskowymi wrotami dyrbi kschescźijanskim pucźowarjam, kotrychž kóžde lěto wjazy do Jerusalema pschikhadźa, žłužicź. Tsecźe twarjenje, wustaw khěžorki Augusty Viktorije, je sa hojeńnju němskich wobydlerjow w Palästinje postajene. Stajnje khłódny powětr dyrbi khorych

wustrowicź. Tola teź puczowarjo budża tu w czażu wot nowembra hacź do meje hospodu namakacź móz.

S eosinom barbjeny jeczmjeń

je žitowym wikowarjam a wulkim mlynam s wulkim pohórschkom. Po poßlednim wikowanskim wuczinjenju ßo na piwarski jeczmjeń 4 hriwny zła, na pizowanski jeczmjeń pak jenoź 1 hriwna 30 pjenjeźkow zła kładże. Dokelź woßebje wulke mlyny husto pizowanski jeczmjeń sa piwarski pschedawachu, je ßebi knjeżerstwo rosmyßlilo, hacź ßo njeby hodźało, pizowanski jeczmjeń s eosinom czerwjeny barbicź. Na to ßu mlynzy a wikowarjo khèżorstwowemu ßejmej peticiju podali, w kotrejź wo to prosscha, so by ßo jeczmjeń s eosinom wjazy njebarbił.

Swobodomyßlny sapóßlanz Carstens chzyscze w ßejmje dopokasacź, so je eosin strowoscźi schkódny. Mjaßo ßwini, kotrež s eosinom barbjeny jeczmjeń żeru, nochze nichtó kupowacź, dokelź ma hrosny, njeappetitny napohlad.

Statny sekretar Wermut temu snapschecźiwi, so knjeżerstwo hižo měßazy dołho ßwinje s jeczmjenjom, s eosinom barbjenym, pizowacź dawa. Strowoscź skoczatow njeje pschi tym czerpika. Nawopak je bylo. S eosinowym jeczmjenjom ßo pizowaze ßwinje ßu po czělnej wasy bóle pschibjerale, dyźli ßwinje, s njebarbjenym jeczmjenjom pizowane.

Němzowstwo w pólskim kraju.

Němszy ratarjo ßo mjes Polakami domjazy njeczuja a s tamneho kraja skerje lěpje wuczahnu. Poßledni czaß pscheńdźenje němskich leżomnoscźow do pólskeje ruki khètra pschibèła. Polazy ßu na 20 kubłow a żiwnoscźow, něhdże 4000 jutrow wobßahazych, Němzam wotkupili.

Njesboże pschi swuczowanju němskich wójnskich łódźow.

Blisko kupy Rujany je ßrjedu wjeczor w 8 hodźinach pschi nóznym swuczowanju maly kschižak „München“ do jeneho torpedoskeho czołma srasył. Torpedoski czołm ßo wschón rospró, maschina ßo powrócźi. Maschinistaj Küster a Genne buschtaj morjenaj, nékotsi mużojo wobßadki ßu ßo sranili. Druhe czołmy na pomoz khwatachu tak so ßo poradźi, czołm potepjenju wukhowacź.

Kuß płatu.

(Pokraczowanje a skónczenje.)

Nasajtra Pytak pola Hribakoweje sakkapa. Na jeje „dale!“ durje wotewri, s kotrymiż mózesche jeno hkowu skhilejo sastupicź. Nimale runje tak niska rumnoscź, se wschelakorymi pschecźiwnymi wězami napjelnjena, jeho wobja, tak so jeno s czuczom grawanja psches proh stupi.

Stara żona na niskim stólzu ßedźo hriby czischczesche; jeje smorschczene wobliczo ßo k sastupowazemu pschiwobroczi, ale bě widźecź, so ju njebě wjeßele pschekwapił.

Pytak hnydom pytny, so ji jeho wopyt luby njeje. Teho dla se ßnadnym schamakym poßměwom rjekny:

„Pschischoł ßym, macźi, so bych ßej jónu kharty dał klascź, nochzecze teź mi něschto s mojeho pschichoda sdźělicź?“

„To bych njewjedźała, so ßym wam, knjeże, schto wo tym powjeła“, wona wobożna wotmolwi.

„Wy niz, ale druhi sbożowny człowjek je mi to sdźělił, tej scze wy teź kharty kładli, a wschitko to je dospołnje trjechiło.“

„Tak, ale wo tym hischcze niczo njewěm.“

„To hakle je ßo teź wczera stało, wy scze ji nawożenju wěschczili, kotrehoż ßej pschejesche, a wczera je ßo s nim ßlubiła“, wón na dobre sboże sełża.

„Schtó dha tónle sbożowny człowjek je?“

„To drje wy, macźi, hdyż saßo prěni ras do města póńdźecze, shonicze.“

Pytak pjenjes s kapßy wucżeże a mjes porstami s nim hrajkasche. „Nó, nětkole mi budźcze k woli, sa pjenjesy a dobre ßłowo, mi kharty klascź.“

Wona njedowěrnje s boka na njeho hladasche.

„Mi ßo sda, wy chzecze mje sa błasna poměcź.“

„Ale, hdże teź to! Jeno kuraże chzu na wěstu wěz nabycź, pscheđ kotrejź człowjekej kóżdy ras trochu wutroba pukota.“

Stara ßo pscheklepanje ßmějesche.

„Njejscze dha wy hischcze woženjeny?“

„K wobżarowanju ně“, wón ßměschnje sdychny a pjenjes s hischcze druhim pjenjesom starej bliże położi.

„Nó dha, hdyż wy tak jara rjenje prośnycze.“

Hribakowa stanywschi se stareho kaschczika drje runje tak ftare a masane kharty wuwsa a po blidże roskładże.

Wschelakore hrónczka żwamlo kharty po hromadkach dźěleschе, sejmowasche a s nowa je rjadowasche, jenotliwe pschitorhowane swuki bórbotajo.

Pytak na nju njekedźbowasche. Jeho wocźi po małej rumnoscźi wokoło sa někajkim pschedmjetom ßlědźeschtej, wón ßam njewjedźesche, sa czim, ale to bě jemu jónu wěste, so dyrbjesche tu něschto namakacź, schtoż by jeho bliże k jeho saměrej dowjedło. Ale na dobo każ milinazy (elektriski) tok s nim satorhny, hnydom na to pak wocźi sandźeliwschi ßo na ßwoje ßydło wróczo swjese, hluboko s wutrobna stonajo. Stara to pytny.

„Je dha ßo wam, knjeże, schto stało?“ wona ßo wopraschа, hdyż bě khwilku na njeho hladała.

„Wodu“, wón stonasche, po sdaczu czeżko dych łojo, „prawje czerstwu a symnu wodu.“

Stara stanywschi won dóńdże, hdyż bě hischcze jónu dźiwajo ßo na tak njejapzy s womoru pschejateho pohladała.

Lědma pak Pytak wuhlada, so je ßam, tu każ kóczka spěschnje poskoczi, s korba, w kotrymż ßo wschelakore porjedźenja trěbne wězy khowachu, gamaschu wucżeże, kajkeż ßo wjeßnjenjo na czrije wobuja, na kotrejź druhi knefl s kuskom płatu pobrachowasche, kotruż potom khwatajzy pod ßwoju ßuknju skhowa! Druhu k temu ßkuschazu gamaschu w měrje leżo wostaji, so njeby staru s jeje pobrachowanjom na to kedźbnu sczinił; runje tak ßo nohajzow njedótkny, kotrejuż barba a wokma ßo tak dospołnje jeho namakańzy na czerńjowym kerku rnnasche. Runje tak khwatajzy bě ßo saßo do ßamßneho postajenja wrócził, w kotrymż bě prjedy był, a hdyż ßo żona s hornzom wody wróczi, njemóżesche sdacże měcź, so bě jeje hóscź sa tón czaß ßwoje městno był wopuschcził.

Wón podatu wodu wsawschi ßej czoko womacża.

„Mějcze dźak“, potom sa khwilu rjekny a pomaku stany, „trochu lěpje mi bywa; myßlu ßej, so je dobre, hdyż trochu na czerstwy powětr wuńdu. Sda ßo mi, so wasche hriby stroweho powětra njerosschěrjeja.“

Stara něschto njerosymliwych ßłowow bórbotasche, bě pak hotowa, dostate pjenjesy wjazy njewudacź; wschako bě to jeho wina, hdyż wuhódanje wocżakacź nochzyssche. A hdyż ßej wón niczo wróczo njeżadasche, dasche jemu bjes sadźerżenja hicź.

Schto teź to měschczanam wscho na myßle njepschińdże. Wona bě tola dźeń wote dnja tónle powětr dychała, a żenje njebě pytka, so ji tón njebě derje czinił.

Pytak hischcze khwilu pomaku khablajo stupasche, każ ßej to jeho hra na khoreho żadasche, doniż ßo starej Hribakowej na wobłuku pucża s wocżow shubił njebě. Na doho jemu setkanje krocżele saraczi, kotrež jeho woprawdże s myßli wutorże. Psched nim s czmoweho lěża ßo pachoł wunóri, tak něhdże psches ßrjedź dwazytych lět, tola njedźiwajo jeho młodoscze ßo na jeho wobliczu něschto pscheстarjene pokasowasche, kajkeż to bywa, hdyż je człowjek dołho khory abo dołho wó jstwje pschebywacź dyrbjał. Wón mějesche jakny ßukaty kij w ruży a do pišaneho rubischka swjasane łónczko pod pażu.

Lědma ßo Pytak jeho dohlada a hnydom ßej pomyßli: „Ssyn stareje Hribakoweje! Po sdaczu ßo hakle nětkole s jastwa domoj wrócża, ale namakana gamascha s pobrachowazym kuskom płatu je mi pscheradźiła, so je hižom prjedy we wobydlenju ßwojeje maczerje pobył. Czakaj, mój pachołko, mój drje hischcze dale hromadu porěczimoj!“

Njestrowjo nimo ßebje dźěschtaj. Sa khwilu dyrbjesche ßo Pytak sa nim wobhladowacź, ale pschi tym bě tak kedźbny, każ bě temu hižo swuknył, ßebi skhow wupytacź, so njeby wobkedźbowany jeho mohł widźecź. Tón ras jemu schěroki buk to mózno sczini — a tu — bjes maka budżesche s hłoßom sawyskał, runje hischcze widżesche, kak ßo pachoł w khèżzy stareje Hubakoweje shubi. S tutymi spěschnje sczěhowazymi, sawěscze ważnymi wotkrycźemi pschejaty ßo na něschto wokomikow do mjehkeho mochu popscha.

Wón gamaschu, kotruż bě hischcze pschezo pod ßwojej ßuknju skhowanu nośył, wucżeże a ju na kolenje roskoži, potom se ßwojeje listownje tamny na czerńju namakany kuß płatu wuwsa. — Ně, to mylenje njebě! To ßo po barbje a wulkoscźi runje do wutorhnjeneje dźěry hodźesche. Wutroba jemu ßylnje pukotasche, hdyż ßej pomyßli, kak jara mohła tuta namakanka woßud wboheho sajateho pscheměnicź. Potajkim jeho próza njebě podarmo, bě jónu saßo prawje sboże měł.

* * *

Pschedßydu pschißaźnych, prjedy hacź bě mohł na poßlednje praschenje, na pschißaźnych stajene, wotmolwicź, běchu pschetorhli. „Haj“ — mordarstwa winowaty — wosta njewuprajene a duž teź wußud nad wobskorźenym.

Ssudniski ßlužobnik wosjewi, so chze zusy, kotryž ßo sa tajneho poliziſtu wudawa, ſ pschedßydu pschitomneho ßudnistwa we nusnej należnoscźi, kotraž ßo na dźenßniſche jednanje poczahuje, rěczećź.

Zadanje bu dopjelnjene.

Pytak sastupi, ßwoje wupokasowaze papjery wupoloži a ſ wótrym, jaßnje po zykej lubi srosymliwym hłoßom rjekny:

„Knjes pschedßyda, wobskorźeny, nad kotrymž chze wyßoke ßudnistwo runje „winowaty“ wuprajicź, je na skutku njewinowaty, kotryž ßo jemu pschizpěwa; sa to jako mordarja njebo barona ſ Dźerżowa dotal sajateho Korlu Młóżku wobskorźuju, kotrehoż, dokelž je teje wězy dla jara podhladny, hnydom sajecź dacź proschu. Chze drje wyßoke ßudnistwo swólniwe bycź, so ßměm ßwoje pschiczíny a dopokasy pschedpokožicź?“

Pschedßyda jemu to dowoli.

Nětkole Pytak ſ krótkimi a jaßnymi ßkowami wupowjeda, kak bě ßlědźił a schto bě wußlědźił.

S najwjetschej napjatoscźu běchu wschitzy jeho ßkowam pschipoßkuchali; dyrbjachu pschipósnacź, so běchu jeho dopokasy dobre a so dyrbjesche ßo podhladny hnydom sajecź. Tuto sajecźe ßo teź hnydom pschiporucźi. Sajateho do wotdźěła w jastwje wotwjedźechu, teź ßudnizy ßo wotßalichu. Sa hodźinu ßo ßudnizy a pschißaźni saßo na ßwoje městna wrócźichu. Teź pschipoßkucharjo, kiž běchu ſ dźěła ßudniſku łubju wopuschcźili, ßo saßo pschinamakachu.

Sajaty, kotrehoż běchu hakle psched krótkim ſ jastwa puschcźili, bu pschedwjedźeny a hnydom pscheßłyschany. Wón bě widźomnje potrjecheny, ale wón prějesche a wobkrucźesche, so je ßo hakle psched někotrymi hodźinami ſ jastwa domoj wrócźił a so hewak niczo njewě. Hdyž pak jemu potom psched wocźi stajichu, so je prjedy do cźaßa puschcźeny był, schtož bě ßo ßudnistwu wosjewiło, a hdyž běchu ßo jeho wopraschcheli, hdźe je na dnju mordarstwa pschebywał, ßo sajaty do nawopakow saschmjata. Potom do wuskoscźow sahnaty ſ dopokasami, kiž ßo pschedpoložichu, pschińdźe drje do teho, so tu prěcźe niczo wjazy pomhacź, ale so tu wěz hischcźe shórschicź mohło, mjes tym so by sjawne wusnacźe jemu ßnadź mohło milischi wußud wuskutkowacź.

S rocźazym ßo, ſ dźěła se sakhadźazym hłoßom, kotryž wo snutskownych słobach, so je nětko tola wschitko ßo wukopało, ßwědcźesche, wón wupraji, so je do barona ſ Dźerżowa na tawnym wjecźoru tšélił, hdyž je jeho, wrócźejo ßo ſ jastwa, wuhladał.

Nihdy njeje myßle měł, jeho moricź, so je jemu jeno něschto wottyknycź chzył, jemu bojoscź naczinicź, so dyrbi ßo na kedźbu bracź, wboheho pachoła, kiž jemu druhdy ßornu satšéli, hnydom ßudnistwu pschepodacź.

Wo tšélbje, ſ kotrejž bě do barona tšélił, wón rjekny, so bě ju w tamnej wot Handrija ſ Dźerżowa wopisanej hajniſkej khěżży, do kotrejež bě na wokomik sastupił, namakał a ßobu wsał.

Korla Młóżk, ßyn stareje Hribakoweje, bě ßo potajkim nětkole ßam winowaty wusnał, a njebě pschiczíny, na jeho wuprajenju dwělowacź. Teho dla jeho dwaj polizajej do jastwa wotwjedźeschtaj. Hischcźe jónu nětkole Handrij ſ Dźerżowa psched ßudnistwo stupi.

S hnutej wutrobu a ſ dyrkotazym hłoßom pschewsa pschedßyda nadawk, jemu wußwobodźenje wot njeskutkow, kotrychž běchu jeho winowali, w formach prawa wosjewicź. Potom k njemu pschistupi, wsa jeho sa ruku a jemu ßwoju radoscź wupraji, so bě ßo wěrnoscź hischcźe ſ cźaßom wukopała a ßo ſ tym mordarstwo ßudniſkeje mozy wotwobrocźiło. Na poßledku proschesche, so njebychu jemu ani jeho sastojńskim bratram niczo wo tej wězy powjedali, so ßu woni wschitzy cźłowjekojo, a tehodla błudej podcźißnjeni.

Pschedßyda ßo wotßali, so by ßwojim kolegam městno dał, kotryž jedyn po druhim pschistupowachu a bjes maka womorjenemu ruku tłóczichu.

Handrij ſ Dźerżowa bě ßwobodny, móżesche woteńcź. Tu dosta ßo jemu hischcźe druhe njenadźite holdowanje.

Bjes swuka, kaž na worrěczenje, běchu ßo ludźo pschi jeho woteńdźenju sběhnyli a khwatachu k wukhodej. Tu ßo sestupowachu — dołhi njepschehladny rjad, kotsiž ſ nahej hłowu tuteho martrarja pschecźaßneho błuda nimo puschcźichu.

Lědma bě wón hacź do wukhoda dozwěł, hdyž chzyſche jemu ßłužobnik runje swjerschnik a łobuk posticźicź, tu k njemu żónska w cźornej drascźe wukhwata. Ruzy ßo posběhnyschtej a jeho wobjeschtej.

„Ow, ty wbohi, schto ßy ty dyrbjał wutracź“, tak ſ wótrym hikanjom rjekny.

„Ty moja ßwěrna njewjesta, tebi mam ßo sa wschitko dźakowacź, ty ßy mi wěrika, hdyž mje wschitzy sacźißnychu.“

Sa dwaj měßazaj Handrij ſ Dźerżowa ßwoju młodu żonu do hroda ßwojich wótzow pschiwjedźe. Wschitke cźmowe scźiny sańdźenoscźe ßo se starych muri shubichu psched ßłóncźnej wjeßełoscźu młodeje żony. Pokoj a pschesjenoscź tam knjeżeschtej.

— Kónz. —

Ze Serbow.

S Budyschina. (Wusamknjenje twarskich dźěłacźerjow.) Teź swjask Budyskich twarzow, 32 ßobustawow licźazy, je wschitkich organisowanych murjerjow, twarskich dźěłacźerjow a cźěßlow pjatk, 15. haprleje ſ dźěła wusamknył. Polěrojo, njeorganisowani dźěłacźerjo a wucźobnizy ßmědźa dale dźěłacź. W tu khwilu ßo ani w Budyschinje, ani na wßach wjele njetwari, mischtram teho dla na tym wjele njeleži, so ßo spěschnje dźěła. S wusamknjenjom ſ dźěła ßo něhdźe 700 dźěłacźerjow potrjechi.

Pjenjeżne ßrědki, kotrež budźa wusamknjeni twarszy dźěłacźerjo wužicź ßměcź, na 12 abo 15 milijonow hriwnow wucźinjeja. S nich zentralny swjask murjerjow psches 7 milijonow, zentralny swjask cźěßlow 2 milijonaj, zentralny swjask twarskich pomoznych dźěłacźerjow $1^1/_4$ milijona a swjask kscheścźijanskich swjaskow něhdźe 5 milijonow wobßedźi. Poßlednischa suma ßmě pak ßo jenoż ſ makeho dźěła sa straſki wužicź.

W někotrych němskich městach, kaž w Hamburgu a Coburgu, ßu ßo twarzy se ßwojimi dźěłacźerjemi dojednali a dale dźěłacź dadźa.

— Sakske krajne towarstwo němskeje reformskeje strony je 10. haprleje na shromadźisnje dowěrnikow w Mischnje wobsamkło, pschi bliżschich wólbach do khěżorstwoweho ßejma w Lubijskim, Budyskim, Draždźanskim nowoměschcźanskim, Mischnanskim, Pirnaskim, Bornaskim a Marienbergskim wokrjeżu kandidatow postajicź.

— **Zyrkuß Blumenfeld wudowa** je pjatk rano se Žitawy do Budyschina pschijěł. Na žitnych wikach, hdźež ßo wón postaji, ßo hnydom żiwe hibanje roswi. Sa krótki cźaß běchu hródźne stany a stan wulkeho zyrkuża natwarjene. Blumenfeldez zyrkuß je ßo hižo wospjet w Budyschinje pokasał a kóżdy krócź ßebi khwalbu a pschipósnacźe dobył. Tón ras wón ſ wuhotowanskej hru „Ryczeŕski turnèr ſ lěta 1380“ woßebite sajimanje sbudźuje. Žitawske nowiny pißaju: „Niczo njesda ßo tak wubjerńe k pschedstajenju w zyrkuźu pschihodźicź, kaž tajka ryczeŕska hra, hdźež ryczerjo w żelesnych kabatach do wobłożenjow jěchalu a se ßwojimi hlebjemi pschecźiwnika do pěska cźißnycź pytaju. A k temu pschikhad dwora, jěsdne hry, reja pažow a mjecźata reja dwanacźe knježnow, to wscho ßo k pißanemu, putazemu wobrasej sjednocźa. Woßebne wuhotowanje ryczeŕskich hrow a historiſka ßwěrnoscź zykeho pschedstajenja polne pschipósnacźe saßłuża.“

S Dobruſche. Tudomny 50 létny sabriſki cźěßla J. E. Wagner, kotryž bě poßledni cźaß do cźeżkich myßlow samyßleny, je ßebi ſ wobwěßnjenjom żiwjenje wsał. Wón wudowu ſ tsjomi dźěcźimi po ßebi sawostaji.

S Bóschiz. Ratarſkim dźěłacźerkam Hańži Kaulsez, swudowjenej Mèrschowej a swudowjenj Pjetaschowej, kotrež ßu psches 30 lět na tudomnym knježim dworje dźěłale, je ßrjedu hamtski hejtman dr. Pflug ſ Budyschina w pschitomnoscźi ßłužbneho knjejstwa cźestne snamjo sa ßwěrnoscź w dźěle pschepodał.

S Porschiz. Sańdźenu njedźelu je ßo tu evangelske dźěłacźerske towarstwo sakožiło. Shromadźisnu, kotraž ßo w hoscźenzu „města Straßburgu“ wotmě, pschedßyda Budyskeho evangelskeho dźěłacźerskeho tow. wodźesche. Druhi sekretar swjaska sakskich evangelskich dźěłacźerskich towarstwow mějesche pschednoschk wo nusnoscźi sjednocźenja narodnje smyßlenych dźěłacźerjow w evangelskim dźěłacźerskim towarstwje. Klimka se Židowa pschitomnym hischcźe ſ krótkimi ßkowami ßerbski nusnoscź evangelskich dźěłacźerskich towarstwow roskładowasche a Khorlus ſ Budyschina teho runja ßerbski samèry tychle towarstwow rosjaßni. W shromadźisnje ßo hnydom 50 wołobow k sastupjenju do noweho towarstwa samolwi.

S Huczíny. Po pohnucźu sekretara hornjołużiskeho wokrjeżneho ratarskeho towarstwa, profesſora dr. Gräſy, je ßo tu mloko kontrollowaze towarstwo sakožiło. Jemu je 7 knježich kubłow se 660 kruwami pschistupiło. S mlokowej kontrollu dyrbi ßo plahowanje khmaneho dejneho skotu spěchowacź. Wodźenje towarstwa w ruzy horjołużiskeho wokrjeżneho ratarskeho towarstwa leži.

S Njeßwaczidła. Sańdżenu njedżelu — 10. jutrownika — woßwjeczi „Jutrniza“ ßwoje druhe narodniny. Lońſche ſchczińſna wotmĕwachu ßo pod wurjadnje hroſnym wjedrom, a lĕtßa jutrownik, kaž dżĕn je ßwoje waſchniczko, „haprlejkowaſche“: ſ czaßami ßłóncżne pruhi, wjercholate ßnĕżinki, ſchczipate wĕtſiki. Na wjeczor wocżichny ſtwórba. — Kaž by Sserbam w Njeßwaczidle a wokolnoſczi ßwitak czichi wjeczor narodny po czaßach bĕdżenja a czĕßnoſcże.

Horliwy pſchedßyda, k. Czech ſ Lomſka, witaſche hoſczi ſ bliſka a daloka a radowaſche ßo na pſches mĕru bohatym wopycże. Kaž woſjewi, je liczba ßobuſtawow ſtajnje roſtka, najebacź wſchelakich pſchecżiwnoſczow a wichorow. Towaŕſtwo ſkutkuje po heßku, kiž je knjes farař Waktař jemu na pucź ßobu dał: „Boj ßo Boha, czeſczuj krala a lubuj bliżſcheho.“ Na kónzu ßwojich ßłowow ſpominaſche pſchedßyda na naſcheho lubowaneho krala, kiž je pſched krótkim Njeßwaczidło ſe ßwojim wopytom poczeſcził, a wunjeße ßławu na Jeho Majeſtoſcź. K njej pſchiſamknu ßo ſakſka hymna.

Knjeżna Wirtez ſe Scheſchowa wotewri program ſ prologom „Serbam“ wot Czíſchinſkeho, ke kotremuż knjeżna Czechez ſ Lomſka hiſchcże jenu ſ jeho baßni pſchida. Knjes farař Waktař, kiž ßo we Wiesbadenje lĕkuje, póßła ſbożopſchejazu depeſchu a poſtrow. W jeho mjenje rĕczeſche knjes farař Gólcź ßłowa, polne ſahorjenoſcże a jadra. Pſchiruna „Jutrnizu“, tu „womkodżenku“, ſ dubom, kiž we wichorach ſteji njekhabłazy. Roſłoży ſymboliſki woſnam ßerbſkich barbow, **módra, czerwjena** a **bĕła,** barby ßwĕry, lubo=ſcże a njewinoſcże. Tute poczinki debja Sserbow ſe ſtarodawna. Schtóż ßwĕru njedżerži k ßwojemu narodej a jón njelubuje, tón ſ zyła żadyn **charakter** njeje. „Tracź dyrbi Sserbſtwo, ſawoſtacź.“ Se ſapalom rĕczeſche do luda a namaka w nim ſtokróczny wothłóß. — Dobri Sserbja froſymja ßwojim duſchipaſtyrjam, jenoż wotrodżenzy niz. — Naſche „holicza“ ſaſpĕwachu nam zyle pĕknje 4 jeno= a dwujhłóßne khory a żnĕjachu ſ nimi powſchitkowne pſchipóſnacże. „Duż dha, »holzy«, ſpĕwajcże, ſo nam Sserbſtwo njeſańdże.“ Mnohich debjeſche kraßna narodna draſta, kiž hewak w ſchininym kucźiku wotpoczuje; też ſtare maczĕrki w ßwojej pyſche pſchikhwatachu. W pſchichodże pſchińdżcże ſaßo w narodnej draſcże. „Dołha kołbaßa“ — niz wot rĕſnika — wobſtejeſche ſe żortnych wobraſow, ke kotrymż zyłu litaniju wuſpĕwachmy. Naßmjeli ßmy ßo pſchi tym na doſcź. Knjes ſapółłanz Kokla rĕczeſche ſ krutym hłoßom, napominaſche wſchĕch, niz jenoż we ßwójbach Sserbſtwo hajicź, ale też w ſjawnoſczi, a wukhwalujeſche „ßołobikow“ a ſdobnu ßerbſku draſtu. Pokaſowaſche też na lońſche wichorate czaßy, namołwjeſche, niz zoſacź pſched zuſymi ptaczkami. We Łużizy ßmy my ſ knjeſom, a mamy tu ßwoje prawo. Żortnu hru „Skażene wjeßele“ pſchedſtajachu derje kk. Miſchnař (Ssudk), Henka (Schidleſchko) a Bĕtnar (Hanß).

W druhim dżĕlu rezitowaſche k. ſtud. Fähla ſ wuraſom a ſaczuczom 4 baßnje ſ Czíſchinſkeho „Wobraſkow“ a pſchida baßeń wot Pĕtra Młónka: „Schto je tych Sserbow wótzny kraj?“ We wuſchomaj mi dżenßa hiſchcże ſchumi: „Tón Sserb pak, kiž ßo pſcheněmcża, njej' hódny priſy tobaka!“ Ta ßada ſbudżi powſchitkowne ßmjecże. Knjes kapłan Delan wĕnowaſche ßwoje ßłowa ßerbſkim maczerjam. Macź je prĕnja woßoba ſa ſdżerżenje rĕcże a nałożkow. W towaŕſtwje hakle ſpóſnaja, ſo njeſteja ßame, ale namakaju tu podpjeru w ßwojich narodnych próżowanjach. Narodnoſcź a bohabojoſcź ſtej dwĕ dżowży. Wobej wukhadżatej wot Boha. Knjes kapłan Mież pſchinjeße poſtrow wot ßußodneje Radwoŕſkeje woßady a tołmaczeſche ſbożopſchecża tamnych towaŕſtwow. Knjes Michalk radżeſche hólzam, kajku ßebi njeßmĕdża bracź, a knjes Kroſchk burikam a hoſpoſam, kajzy dyrbja bycź, jeli chzedża ßo wopizy ſczinicź. Ke kónzej hrajeſche ßo: „Tón mĕch je żiwy, żiwy muż“, hra tak żortneho wobßaha, ſo cże k „ßułſam hnuje“. Hrajerjo, k. Schołta (Młynk), knjeżna Hanuſchez (Lejna), k. Łukaſch (Jan) a k. Kroſchk (zwónk), wukonjachu ßwoje róle derje, hdyż ſ wjetſcha wſchitzy ſ nich prĕni ras pſchi ßerbſkim dżiwadle ßo wobdżĕlichu. Wſchĕm hrajerjam a ſpĕwarkam też hiſchcże na tutym mĕſtnje wutrobny dżak.

Sswjedżeń ſkónczi ßo ſ wjeßelej rejku a dalſchej ſabawu a woſtanje wobdżĕlnikam w pomjatku. Lubiło je ßo jara. Naſajtra dóńdże hiſchcże liſt wot naſcheho krajana k. kandidata Wyrgacża, w kotrymż ßwoje wjeßele na roskczĕwanju „Jutrnizy“ wupraji a k dalſchemu pilnemu dżĕku pohnuwa.

S Khróſczizy. Sswobodne ſjednoczeńſtwo naſchich ßerbſkich burſkich ßynow, „Wjeßna Klinka“, wuhotowa ſońdżenu ßrjedu pola Wjenkez ßwój lĕtuſchi ſabawny wjeczor. Wopyt bĕ bohaty; dopokaz, ſo ßo hoſczom na ßwjedżenjach „Klinki“ rjenje ſpodoba. Woßebje ſ wulkej radoſczu witachmy nadobny wopyt Njeßwaczidliſkeje „Jutrnizy“. Krucźiſcho a krucźiſcho dyrbimy evangelizy a katholizy Sserbja ßo hromadże ſtupacź napſchecźiwo naſchim njepſchecźelam, ßerbſkim a zuſym. „Wjeßna Klinka“ poſkiczi ßwojim hoſczam tſi dżiwadłowe hry a to: „Schwarni podrużnizy“, „Na kwaßnym pucźowanju“ a „Kak Pĕtr lĕkari“. Wſchitke tſi hry ßo żiwje a derje hraiachu. Woßebje pak ßo ſpodobaſche knj. wyſch. ſem. wucżerja K. A. Fiedlerowa hra „Kak Pĕtr lĕkari“. Mjena nochzu mjenowacź. Wichitzy ßu ßebi wulku prózu dawali. Nĕkotſi — to dyrbi ßo wulbĕhnycź — ßwoje róle jara derje wobknjeżachu a pſchedſtajichu. S kónz offizielneho ßwjedżenja porĕcża hiſchcże knjes Kokla jun. a wunjeße naſchemu lubowanemu kralej mózny ßławu. A potom knjeżeſchtej hiſchcże dołho wjeßeła rejka a ſchwarna bjeßada. — „Wjeßna Klinka“ móże ſ wuſpĕchom ßwojeho ſabawneho wjeczora wulzy ſpokojna bycź. My pak ßo jara wjeßelimy, ſo naſchi mkodźi burja ſ tak ryſy ßerbſkim programom wuſtupuja. To je nam garantija ſa jich dobre ßerbſke ſmyßlenje! A jo by to w nich też dale żiwe woſtało, to móżemy jenoż k ſbożu naſcheho droheho naroda wutrobnje pſchecź. R.

S Nakez. Póndżelu 4. haprleje je po dlĕſchej khoroſczi tudomny kĕżeŕ a bywſchi paleŕſki miſchtr Jan Bohuwĕr Krawz we 80. lĕcże żiwjenja wumrjeł. 44 lĕt bĕſche ſemrjety ſ paleŕſkim miſchtrom na tudomnym rycżeŕkuble. Też ßerb. tow. „Lipa“ je ßwojeho najſtarſcheho ßobuſtawa ſhubiło, kotryż ſ zyłej wutrobu na nim wißaſche a hdyż bĕ hiſchcże ſtrowy, żane poßedżenje njeſkomdźi, haj ſ jenym ßłowom, njebohi bĕ dobry, ryſy Sserb. Njech jemu Bóh luboſcź k Sserbſtwu ſ njebjeſkej krónu mytuje. Schtwórtk 7. haprleje je ßo jeho cżĕło ſ wulkej cżeſczu na tudomnym pohrjebniſchczu khowało. Njech je jemu ſemja lohka.

S Kumwałda. 23lĕtny dżĕłacżeŕ Guſtav Donig je ßebi njedżelu wjeczor ſ nożom krk pſcherĕznył. Njeſbożowny cżłowjek żylnje na padawu khoroſcź cżeŕpjeſche.

S Kotez. Jutrowny tydżeń je tudy maly mużik pola ludźi pjenjeſy ſbĕrał, pak ſa ſnutſkowne miżionſtwo, pak ſa „Heilsarmee“, a je też nĕſchto pjenjes doſtał. Ssnadź wón druhdże też hiſchcże pſchińdże. Njewĕrimy, ſo ma wón wot wyſchnoſcże dowolnoſcź, ſa „Heilsarmee“ pjenjeſy ſbĕracź, ale ſo wón najikerje do ßwojeho ſaka ſbĕra; hdżeż ludźo dale ſa jeho wotpohladom ßlĕdża, jim bórſy czeknje. Jako legitimaziju pokaſuje maku papjeru wot „Heilsarmee“.

Se Ssmjeczkej. Wutoru popołduju w 5 hodżinach w ßußodnym Łuſy ſe ſtatoka, kupjelnikej Hagerej ßłuſchazeho, woheń wudyri. Płomjenja ßo rucże na domſke, hródże a bróżeń a kólnju wupſcheſtrjechu. Wſchĕ tſi twarjenja, pażene a ſe ßłomu kryte, ßo ſa krótki czaß do procha a popjela pſchewobrocźichu. Wone bĕchu ſtare a dobżeržane a ßo hižo wjele lĕt wjazy njewobydlachu. Kak je woheń naſtał njeje ſnate.

S **Kamjenza.** Nalĕtnje kontrolſke ſhromadżiſny budża wutoru 19. haprleje dopołdnja 1/410 hodżin w **Halſchtrowje** a popołdnju 3/42 a 1/44 hodżin w **Khróſczizach** we Wjenkez hoſczenzu, póndżelu 25. haprleje dopołdnja 3/49 hodżin w **Kamjenzu** a popołd. 3/43 hodżin w **Jitru,** wutoru 26. haprleje dopołdnja w 8, 1/411 a popołdnju 3/42 hodż. w Kamjenzu.

Se Ssernjan. Sańdżenu njedżelu mĕjeſche Ralbiczańſke ſpĕwanſke towaŕſtwo „Lilija“ derje wopytany konzert w Bjeńſchez hoſczenzu. Sſkyſchachmy 11 ſpĕwow a dwaj żortnej wuſtupaj. Sa tydżeń podamy wobſchĕrniſchu roſprawu.

S Konjez. Ralbiczańſka „Lilija“ wuhotuje jutſje njedżelu 17. haprleje ſpĕwny wjeczor tu w herbſkej grychcże pola noweho hoſczenzarja knjeſa Manjoka. Tajkeje ßerbſkeje ſabawy tu na pomjeſach ßußodneju kraleſtwow hižo dołhe lĕta njeißmy mĕli.

S Lubija. Po pſcheproſchenju hamtſkeho hejtmannſtwa je ßo tu ſhromadżiſna ſaſtupjerjow politiſkich, zyrkwinſkich a ſchulſkich gmejnow pod pſchedßydſtwom knjeżeŕſtwoweho tajneho radżicżela ſ Polenza wotmĕła. Jednaſche ßo wo ſałożenje gmejnſkeho ſwjaſka ſa ſawĕſczenje rukowanſkeje winowatoſcże. 62 politiſkich, 31 ſchulſkich a 19 zyrkwinſkich gmejnow je ßwój pſchiſtup k ſwjaſkej ſamolwiło.

S Nĕmzow. Tele dny je akzijowe towaŕſtwo „jemy Ilſa“ 300 jutrow leżomnoſczow kupiło, pod kotrymż wuhlo leży. Sa jutro je nĕhdże 1200 hriwnow ſapkacziło.

Se **Shorjelza.** (Khoſtanſka komora.) 50lĕtny ſchkrĕjeŕ Matiza a 32lĕtny blidaŕ Büttner ſ Woßliczeje Hory do hatow Jamnowſkeho knjeſa ſ Jena rybu łojicź khodżeſchtaj. Büttner pſchi tym pſchezo jedyn revolver pſchi ßebi noſcheſche. Loni 21. ſeptembra jeju ſkónczńje pſchi łojenju rybow lepichu. Hdyż ßo ſ popadom k brjohej wróczeſchtaj, jeju ſtrażowarjo wohladachu. Hatny ſtrażnik Petrik cżĕkazeju

napominaſche, ſtejo woſtacź. Tola měſto teho Büttner revolver wuczahnywſchi do Petrika tſěli, na ſboże pak mißny. Petrik ſ wutſělom wotmolwi a Büttnera do nohi trjechi. Matiza pó cźmje wupjerćhny. Wón je pjecża też w Schepzu rybu łojił, tola to je pjecża dowolene. Dokelž je Matiza wſchelakim ludźom ßornjaze mjaßo pſchedawał, na njeho tukachu, ſo je też ſwěrinu łojił. Jeho wobydlenje pſchepytajo też w nim teſchinki, koprowy grot a ßornjaze rózki namakachu. Matizu dla cźeźkeho paduſchſtwa a pſcheſtupjenja hońtwinſkeho ſakonja k jaſtwu na 1 lěto a Büttnera dla paduſchſtwa a wohroženja k jaſtwu na 9 měßazow ſaßudźichu.

Se Shorjelza. (Pſchißaźny ßud.) 21lětneho pomozneho ßudniſkeho ßkužobnika Reinholda Scholza, kotryž je wjeczor 28. februara ßwoju lubu, 27lětnu ſchwalczu Almu Sprengerez, ſ wotmyßlenjom morił, k ßmjercźi ſaßudźichu. Scholz je ßo wuſnał, ſo je njeſkutk ſ poknym pſchemyßlenjom ſkucził. Wón je holzu, ſ kotrejž bě ßo pſchi jenym ſwjeßelenju ßudniſkich ßkužobnikow ſeſnał, wjeczor 28. februara na rózk ſchulſkeje drohi ſkaſał, je ſ njej k winowej łuźi ſchoł a je jej, mjes tym ſo bě jeho wobjała a jeho koſcheſche, ßobu pſchinjeßeny powjas wokoło ſchije ſcźahnył a ju ſadajił. Hdyž je holza morwa na ſemi leżała, je jej hiſchcźe ſ nožom krk pſcherěſnył. Potom je wón cźěło do Nißy cźißnył. Njeſkutk dokonjawſchi je ßwoju draſtu wot krwě wucziſcźił a ſe ßwojej hoſpoſu a ſe ßwojimi kollegami wobkhadźał, kaž ſo ßo niczo njebudźiſche ſtako. Holzu je wón ſkónzował, dokelž bě jemu wona pißała, ſo je ju dóſchoł. Pſchi pſchepytanju cźěła pak je ßo wupokaſako, ſo ßo holza njebe dóſchła. Skónzowana je porjadna pilna holza była, jejny mordař pak cźlowjek, kotryž wjele ſe žónſkimi wobkhadźeſche.

S **Běleje Wody.** Tu je ßo 13lětna Berta Menzelez w Janſkim hacźe tepiła. Holza bě pola zuſych ludźi na wocźehnjenju. Pſchicźina, kotraž je dźěcźo pohnuło, ßmjercź we wodźe pytacź, njeje ſnata.

S Bórkamora. Wo žiwjenje a ßmjercź je ßo pſched tydźenjom bliſko Nowowjeßnjanſkich wuhlowych jamow tudomny żandarm Jendroſch ſ dźěkacźerjom Spreitzom bědźił. Spreitza hižo dawno dla pſcheſtupjenja hońtwinſkeho ſakonja pytachu. Skónczńje ßo żandarmej poradźi, jeho w Nowowjeßnjanſkich wuhlowch jamach ſaßkapicź a ſ pomozu někotrych dźěkacźerjow wuwjaſacź. Hdyž bě jateho ſ jamow wotwjedył ßo tón njejabzy do żandama da a jemu revolver wutorhny, ſo by jeho potſělił a ßo wuſwobodźił. Na ſboże pak bě tſělba ſwěſcźena. Sso ſe żandarmom bědźo, Spreitz jemu teßak wutorny. Żandarm pak ßo w tym ßamym wokomiku ſamó revolvra ſmozowacź a ſ njeho kulku do Spreitza tſělicź. Tutón na ßmjercź ſranjeny ßwoje žiwjenje wudycha.

S Drażdżan. (Zwikowſke theſy.) Sakitarjo Zwikowſkich theſow w ſjawnoſcźi cźaſto měnjenje roſſchěricź pytaju, ſo woni nochzedźa nabożinu ſ ludowych ſchulow wotſtronicź. Runje na wopak ſ pomozu wuczby, po Zwikowſkich theſach ſkoženeje, dyrbja ßo dźěcźi w prawym nabożnym duchu wocźahnycź. S tajkim wudawanjom dyrbja ßo ludźo ßlepicź a ßo jim wotpohlady njewěrjazych bjesbóżnych wuczerjow ſakrycź. Schto mamy woprawdźe wot Zwikowſkich theſow a jich ſakitarjow wocźakacź, je jena ſhromadźiſna na naſtróżaze waſchnje wotkryła, kotraž je ßo 8. haprleje w Draždżanach wotměła. W njej je gymnaſialny wyſchſchi wuczeŕ prof dr. Gurlitt ſ Barlina ſcźěhowaze njehańbicźiwe nadpady na kſcheſcźijanſku nabożinu cźinił:

„Schtož ma kſcheſcźijanſka nabożina na ßwědomnju, je njeßmerne. Kſcheſcźijanſtwo je najwjetſche njeſboże, kotreż je cźlowjeſtwo hdy doczakało. Żane dźěcźo njemóże w Němſkej wotroſcź, kotreż njeby pod nabożeńſku walzu pſchiſchło. Dźěcźi dyrbja ßo nad ßwojim žiwjenjom wjeßelicź a njeßmědźa ßebi na Boha myßlicź, kotryž ßnadź ſ zyła njeje. Wěcźne pokaſowanje dźěcźi na Boha ſaßkłódkuje a mjakhnje. Dźěcźom ßo njeßmě žiwjenje wohórknycź ſ pokaſowanjom na tamne žiwjenje. Hdy by jemu, rěcźnikej, něchtó wěcźne žiwjenje lubił, teho by wón ſ durjemi won cźißnył. Nabożina je mumija, wot kotrejež dyrbimy ßo dźělicź."

Kak daloko je kſcheſcźijanſtwo w nahladnoſcźi padło, tale rěcź dopokaſuje. Tak ßmě dźenßa jedyn wuczeŕ jeneje pruſkeje wyſchſcheje ſchule rěcźecź. Najbóle wohańbjaze a ſrudne je, ſo wulka wjetſchina pſchipoßkucharjow rěcźnikej wótſtje pſchihłoßowaſche. A ſchto prof. dr. Gurlitt wo Zwikowſkich theſach w tamnej ſhromadźiſnje praji? „Zwikowſke theſy dyrbi kóždy podpjeracź jako krocźel dale k wumoženju." Pod wumoženjom wón wotwobrocźenje wot kſcheſcźijanſtwa k njewěrje měni. K tutemu wotthknjenemu kónzej dyrbja naß Zwikowſke theſy dowjeſcź. Budźa wěriwi kſcheſcźijenjo w Sakſkej ſměrom pſchihladowacź, hdyž ßo wěra do trojeniczkeho Boha ſe ſchulow wucźiſchcźi. Kaž wóndano w Barlinje, dyrbjeli też w Sakſkej wěriwi kſcheſcźijenjo w cźaßu nětcźiſcheho wotpada wot kſcheſcźijanſtwa w ſjawnych ſhromadźiſnach mużniwje pſchecźiwo każerjam Jeſußoweje wucźby wuſtupowacź a ßo ßwojeje kſcheſcźijanſkeje wěry wuſnawacź.

Přilopk.

* (S automobilom ßo pſchejěło.) W Löbtawje pola Draždżan je ßo jene 4lětne dźěcźo ſ automobilom pſchejěło a ßo tak cźeźko ſraniło, ſo na wjeſbje do hojeŕnje wumrje.

* (S kruchom ßyreho mjaßa ßo ſadußył.) W Chriſchwizach pola Plawna ßobotu wjeczor ſkakaŕ Blechſchmidt domoj pſchiſchedſchi, cźaſcź mjaßa na blidźe wohlada, kotreż dyrbjeſche ßo naſajtra k wobjedu ſwaricź, ßebi wón kruch ſ njeho wotrěſny a jón do huby tykny. Dokelž bě wón ßylny jědźk, kotryž też jara nahle jědźeſche, wón mjaßo njeroskußane pózrje. Na njeſboże jemu wone w ſchiji tcźazy woſta. Wón njemóżeſche wjazy dychacź a ßo ſaduße, prjedy hacź lěkaŕ dońdźe. Sswoju żonu, kotraž ſpyta jemu mjaßo ſe ſchije wucźahnycź, wón w ßmjertnej bědźenzy do porſta kußny. Krótko do wobżaromneho podawka bě Blechſchmtdt hiſchcźe w korcźmje pojědł a rjekł, ſo chze ſkat hracź. Prjedy teho pak chzyſche hakle doma powjecźerjecź. Jeho nahłoſcź bě jemu woßudna. Wón wudowu a 8 dźěcźi ſawoſtaji.

* (S woknom won padła.) Hdyž w Lipſku na Khryſtianſkej dróſy 27 jena ßkužobna holza wokno rjedźeſche, wona mißnywſchi ſ tſecźeho poſkhoda na drohu dele padźe. Njeſbożowna bě hnydom morwa.

* (Straſchne hrajkanje.) W Alberodźe hrajkachu dźěcźi ſ bleſchu ſ njehaſchanym kołkom a wodu pjelnichu, ſo bychu jej rosbuchnycź dałe. Bleſcha rosleczi, hdyž do jejneje bliſkoſcź 12lětny ßyn korcźmarja Loßa pſchińdźe. Warjaza mokſchiſna hólzej do woblicża ßykny. Jene wóczko ßo hnydom ſniczi, druhe je jara ſranjene, tak ſo je mało nadźije na to, ſo ßo ſakhowa.

* (Ssyn nana jako mordarja wobſkorżił.) Jedyn ratí w Meimbreſſinje je ßwojeho ßamßneho nana, ſ kotrymž je w njepſcheczelſtwje żiwy, pola ſtatneho rěcźniſtwa w Kaſſelu wobſkorżił, ſo je pſched 35 lětami drjewarja Schülera ſkónzował a wurubił. S wobhonjenjom je ßo wupokaſako, ſo je ßo Schülerej pſched 35 lětami woprawdźe ſ knjeżerſtwoweje hłowneje kaßy wjetſcha ſuma pjenjes wupłacźiła, ſ kotrymiž chzyſche wón ßwojim dźěkacźerjam mſdu wupłacźicź. Hdyž bě wón pjenjesy ſ kaßy doſtał, je ßo wón bjes ßlěda ſhubił.

* (800 cźlowjekow ßo tepiło.) Po powjeſcźach ſ Japanſkeje je ßo pſchi wulkim wichorje pſchi rańſchim japanſkim brjoſy wjazy dyžli 50 łódźow potepiło.

* Swjaſk pſchecźiwo wulkim tworownjam je ßo w Barlinje ſakożił. Woßebje khěżerjo jemu pſchiſtupuja. S pſchiběranjom tworownjow je ßo w Barlinje něhdźe 4500 klamow a 10000 wobydlenjow wuprózdniło. Na tajke waſchnje ßo khěżerjo lětnje pſches tworownje wo $17\frac{1}{2}$ milijana hriwnow ſchkaduja. Ssobuſtawy noweho ſwjaſka ßo ſ cźeſtnym ßkowom na to ſwjaſaja, ſo w tworownjach njebudźa niczo wjazy kupowacź.

* (Dźěcźo ßo kradnyło.) Hdyž w Torunje w Póſnańſkej w Khołmſkim pſchedměſcźe někotre dźěcźi ßebi hrajkachu, pſched nimi na dobo jedyn automobil ſaſta. S njeho wuſkoczíwſchi jedyn muż jenu holczku ſhrabny, ſo by ju ßobu wſak. Dokelž pak ßo dźěcźo ſe wſchej mozu wobaraſche a 12lětny hólz Sadarſki wótſtje kſchicźeſche, muż holzu puſchczi, tola měſto njeje jeneho dwělětneho hólczka ſhrabny. S nim do automobila ſkoczíwſchi wón ſ nim wotjědże. Wón njeſpóſnaty wupjerćhny; jedyn kołojěſdny ßo podarmo prózowaſche jeho doſcźěhnycź.

* (6500 hriwnow pſchekſchiwił.) Knihiwjednik Müller pola tudomneje ſkałoweje ſirmy Berndt Söhne je 6500 hriwnow pſchekſchiwiwſchi cźeknył.

* (Sſłużobna holza — milijonarka.) Jena holza, pola jeneho Deſſaukeho duchowneho ßłużaza, je po jenym wuju w Ameriży ſchěſcź milijonow dollarow namrěła. Holza po ſdacźu ßwoje ſboże njemóże wopſchijecź. Wona je ßwojemu knjejſtwu rjekła, ſo chze pſchezo pſchi nim woſtacź. Tole roſßudźenje pak drje ßo bórſy pſchemění, pſchetož holzy ßo ſe wſchěch ſtron hromady żenichow nacźiſchcźuja.

* (5 muži ſatſělili a 20,000 hriwnow rubili.) Schtyrjo ſababjeni rubjeżnizy ſchwórtk w Mackee Raksu pola Pittsburga w poknóznej Ameriży do Viktorija-banki ſaſtupichu. Direktor Friedmann ßo jim napſchecźo ſtaji. Rubjeżnizy jeho, pokładnika a tſjoch druhich bankowych ſaſtojnikow ſatſělichu. 20,000 hriwnow hotowych pjenjes ſebrawſchi rubjeżnizy cźeknychu. Sa nimi ßo poliziſtojo puſchcźichu, kotrymž je ßo ſchlachcźiło, jeneho ſ rubjeżnikow ſaßkapicź.

* (Spytane ßamomordarſtwo jeneho wojeńſkeho attaſcheja.) Na żelesnizy pola Briega w Schlesyńskej wożobnje wobleczeny puczowar ſe żelesnikeho cžaha ſkoczi. Jedyn w tym ßamym kupeju ßobu jědžazy puczować ſa ſtrachowy powjas ſaczahnywſchi cžah ſaſtaji. Po żelesnizy wuſkoczeneho pytajo jeho khětro ſranjeneho pſchi koliji nadeńdžechu. Wón chzyſche ßebi runje ſ wótrym kamjenjom pulſowe żily rosrěſnycź. Jeho do wokrjeßneje hojeńnje dowjesechu a ſwobalichu. Tam ßo wupokaſa, ſo bě żiwjenja ſpróżny jedyn wojeńſki attaſchej jeneho wukrajneho póßkanzſtwa w Barlinje. Wón bě na jěßbje do Ziegenhalſkeje lěkowarńje, dokelž na rostſchaßenje cžuwow cžerpjeſche. Posdźiſcho ßu jeho Briegkej bludnizy pſchepodali.

* (Wot leoparda ſkußany.) Cžeżke njeſboże je ßo w Havermannez menażeriji w Toulonje ſtako. Tam dźěkacžerja Kellero, jeneho Němza, hdyż klětki rjedżeſche, jedyn leopard ſa ramjo ſhrabny a jemu lěwu ruku wotkußny. Dokelž je Keller wjele krwě ſhubił, maja lěkarjo mako nadżije, jemu żiwjenje ſakhowacź.

Wußudźenja.

Khoſtanſka komora. Dla rubjenja ßwobody mějeſche ßo 1883 w Maleſchezach narodźeny, dla paduſchſtwa a cžělneho ranjenja ſchěſcź krócź khoſtany Hermann Jurij .... ſ Wichowow ſamolwicź. Jeho nan ma 2 kuble; na jenym ſ njeju wón, wobſkorżeny, hoſpodari. Tu 17lětna holza Boßakez ßkuži, kotruż wobſkorżeny ßnadneje pſchicżiny dla nabi, k ſemi ſtorcži a jej kſchiwdżaze wudma nawdawa. Hdyż holza do ßwojeje komory dźěſche, ſo by ßo wupkakała, ju wón wot 9 hodź. dopołdnja hacž do 3 hodź. popołdnju ſamknu a klucz wotcžahny. Skſchiwdżenja dla je wobſkorżeny hižo khoſtany a je holzy 30 hriwnow pokuty ſapkacźicź dyrbjał. Wußudźenje ßo na wutoru wotſtorcži.

× Njekaſanſtwa dla pſchi wuſamknjenju ſjawnoſcże Helenu Hubrichowu rodź. Ellez w Pßowjach k 50 hriwnam pjenjeżneho khoſtanja abo k jaſtwu na tſi njedżele ſaßudźichu.

× Cžeżke falſchowanje liſcžiny je 14lětny M. A. Kobajn ſ Hodźija, w Budyſchinje bydlazy, ſkucźik. Loni w dezembrje bě jemu jeho macź pominańſku zedlu a 4 hriwny 10 pjenjeżkow ſ poruczhnoſcźu dawa, ſo by dawki na radnej khěži ſapkacźił. Kobajn pak dawki njeſapkacźi a pominańſku zedlu ſ někajkim njeczitajomnym mjenom podpiſa. Hólz doſta 3 dny jaſtwa ſ wuměnjenym wotſtorcżenym khoſtanjom. Pſchekſchiwjenja dla jeho njemóżachu khoſtacź, dokelž ſtarſchej njeběſchtaj trěbny khoſtanſki namjet ſtajiłoj.

Ad. Rämſch naßl. w Budyſchinje

(mějeczel **Max Kirſchner**)

pſchi butrowych wikach 1 **telefon cžiſło 415**

porucża ßwoje daloko a ſchěroko ſnate

palenzy a likeury.

Roſeßłanje w cžwizach a bleſchach.

Proſchu ßebi płacžiſnowy ſapiß żadacź.

Th. A. Wällnitz naſlědnik

w Budyſchinje

9 na ßukelnſkej haßy 9.

Najtuńſche kupowanſke żórło

ſa

njewjeſcžinſke wuhotowanje

a

jednotliwe meble

ſolidneho a modneho dźěła.

Sprawne poßłużenje.

Pſchi hotowych pjenjeſach rabatt.

Esamßna półſtrowatnja.

Wobhładanje bjes kupjenja dowolene. Katalogy a mustry ſo na wſchitke cžaſy ſkitaju.

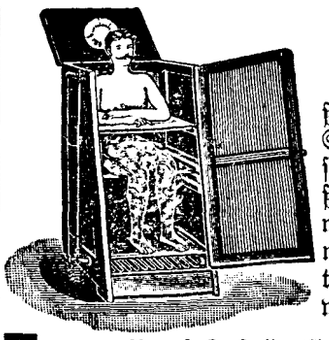

Drjenje

ßo w nětcžiſchim cžaßu ßuſto pokaſuje. S hłownej pſchicżinu je naſymnjenje a ſ tym ßydnjenje moczokißakych ßelow; te ßame wobſtejnoſcże ßo pola ßylnych mjaßowych jědźkow a piwowych picźkow namakaju. Kak je ßo khoroſcź ſ naturſkohojazej methodu wotſtroniła, ſcźěhowazy podawk pokaſuje:

Ratař L. ſ H. tſi njedżele cžeżko khory leżeſche, proſty każ hrjada, wſchě ſhibadła jara bolosczíwe, njedźiwajzy wſchěch maſow a wużiwanja ſalicyla njebu lěpje. Spanje ßo zyle ſhubi. W tychle żałoßnych wobſtejnoſcźach ßo khory na naturſke hojenje kedźbliwy ſcźini.

Wukaſanje a ſkutkowanje: Parjenja we łożu a na ſtole, měſtne horze wobalki, nózne włożne wobalenje a mycże bórſy połóżenja pſchinjeßechu. Woſpjetne lěkowanja tu w ſtaziji doſpołne ſahojenje dozpichu. Hacž dotal njeje ßo khoroſcź wrócźiła.

Ssobuczerpjerjam ßo rada wukaſuje.

We łożu leżaze khori ßo doma we wobydlenju hoja

Reinh. Walther, wuſtojny naturſkeho hojenja,

w Budyſchinje, pſchi nowych hrjebjach 3.

Telefon cžiſło 577. Telefon cžiſło 577.

Dr. C. Roeberowy

plaſtr pſche podklócże

wicże, drjenje 1 ſcht. 50 np. je ßo tyßaz krócź wupruhował.

Germania drogownja

na bohatej haßy.

Bohużel njejcże

moje tunje poſticzenja

jěſdnych kołow, ſchijazych maſchinow a pſchißłuſchkow

wobkedźbowali, dokelž ſcże ßebi myßili, ſo ßo wo mjenje hódnu tworu jedna.

Nawopak pak je.

Jedyn pospyt pſcheßwědczi, ſo pola mje najtuńſcho kupujecże.

10% rabatta na pſchißłuſchk.

J. Schieback,

na Mużakowſkej dróſy 4.

Najwjetſcha pſchedawarnja tu a w Budyſchinje.

150 jěſdnych kołow na ſkładże.

Wuporjedźerńja ſa jěſdne koła a ſchijaze maſchiny.

Serbske blido

kóżdu wutoru w 5 hodźinach.

Wſchitzy dobri Sserbja ßu witani.

Něhdże **10–15**

kołczow pczołow

je na pſchedań w Mjeſchizach cžo. 14.

Mały wódny młyn

pyta wotnajecź abo kupicź

J. Schimanz

w Běłym Khołmzu p. Łaſa.

Młode

ßadowe ſchtomiki

pſchedawa tunjo

ryczerkubło w Bóſchizach.

Małotrjebany

planetowy göpel

je dla pſchiprawjenja elektrikeſkeho cžerjenja tunjo na pſchedań w Roswodezach pola Budeſtez. Dalſche je ſhonicź we wudawarni Serb. Nowin.

Kuchańki, ſwinſke a ßłużobne holzy, młokowe holzy, hródżne dżowki, holzy kßwinjom, wotroczkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłacżerſke ßwójby pyta hnydom abo posdźiſcho pſchiſtajerka **Görlichowa** na ßukelnſkej haßy 1 na rózku żitnych wikow w cžrijownı knjeſa Heinr. Mohra.

Awkzija.

Pczoły, kolcze a pczołarſki grat, k ſawoſtajenſtwu njebo knjeſa wucżerja Sommera ßłuſchaze, maja ßo **ßobotu 23. haprleje** popołdnju w 2 hodźinomaj na hornczeńſkej haßy 11 na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Wjeßne wólbne towarſtwo

wotměje **njedźelu 17. haprleje,** popołdnju w 3 hodźinach
w Sturmez hoſćenzu w Malym Wjelkowje
ßwoju

1. ſjawnu ludowu ſhromadźiſnu,

w kotrejž budże ßo jenoż w ßerbſkej rěčzi jednacź.

Na dnjowym rjedże ſteja pſchedmjety:

1. Saměr wjeßneho wólbneho towarſtwa.
2. Sserbſka rěcź w ludowych ſchulach.
3. Wucźenje Bożeho ßłowa w ludowych ſchulach njeßmě ßo pſchikrótſchicź.

Wſchitzy Sserbja ßo na tule ſhromadźiſnu pſcheproſcheja. Žadyn Sserb doma **woſtacź** njeßmě. Pſchińdźeże woßebje ßerbſzy nanojo. Dalſche ſhromadźiſny budźa w Porſchizach, Huczinje, Bukezach a we wſchelakich druhich wßach.

Njedźelu 24. haprleje budże **2. ſjawna ludowa ſhromadźiſna** po ßamßnym dnjowym rjedże w **Rakezach** w hoſćeńzu „Sakſkeho doma".

Njedźelu 17. haprleje 1910
wječor wot 7 hodźin
wuhotuje Ralbičanska „Lilija"
ſpěwny wječor
w herbskej grychče w **Konjecach.**
Wutrobnje k temu přeprošuje
J. Manjok. **Ralb. „Lilija".**

Wot pjatka 15. hacź do póndźele 18. haprleje transport **wyßokoßuczelnych pólſkich krnwow a krnwow k rěſu** w hoſćeńzu „dwórniſchcźa" we **Wósborku** na pſchedań ſtaju.

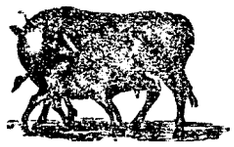

Jan Grems.

Ranza
blisko k proßatam, je na pſchedań w Scheſchowje cźißko 28.

2 holzy
k pólnemu dźěłu pſchi dobrej mſdźe pyta **Pohriſch** w Jeſchizach.

Serb. tow. „Lipa" za Rakecy a wokoln.
změje, da-li Bóh, jutře nje-17. jutrownika pop. z dypkom 5 hodźin w Sokec hoſćeńcu swoje **měsačne posedźenje.**
Ważnych wuradźenjow dla wšě lube sobustawy a hoſći w bohatej ličbje wočakuje
předsydstwo.

Bukečanske serb. tow.
změje **njedźelu 24. haprleje** pop. w 5 hodź. posedźenje.
Knjez duchowny Mjerwa je přednošk dobroćiwje přilubił.
Wo bohaty wopyt wutrobnje prosy **předsydstwo.**

Džak.
Na derje poradźeny ſakoženſki ßwjedźeń „Jutrnizy" pohladujo, jejne pſchedßydſtwo kk. wucźerjomaj Kralej a Sſkodeńkej ſa wſchu wulku prózu a woporniwoſcź, kotruž ſtaj „Jutrnizy" pſchi wuwucźenju ſpěwow, dźiwadłoweho pſchedſtajenja a wſchěch ßwjedźeńſkich pſchihotach wopokaſakoj, najwutrobniſchi dźak praji.
Pſchedßydſtwo „Jutrnizy".

Wojnarſkeho pomoznika
pyta **Junker**
w Czerwjenych Noßlizach.

Sſo wróćziwſchi wot rowa naſcheje horzolubowanje mandźelſkeje a macźerje

Hany Zyžoweje,

wuwrajamy wſchitkim **najwutrobniſchi dźak** a **„ſapłacź Bóh"** ſa wopytowanje puſteho wjecźora, kaž tež ſa tak bohate pſchewodźenje k rowu.

W Stróżiſchcźu, 10. haprleje 1910.

Hłubokoſrudźeni ſawoſtajeni.

Dźenßa dopołdnja 3/4 9 hodźin je po dlějſchej a ſ wulkej ſćerpnoſcźu ſnjeßenym cźerpjenju

Marja Madl. ſwud. Benſchowa
rodź. Schuſterez

wumrjeła.

Sa dołhe 27 lět je ſemrjeta pſchezo ſ tej ßamej žadnej ßwěrnoſcźu a pſchiwißnoſcźu w naſchim domje njewuſtawajzy dźěłała. Naju a naſchich dźěći **wutrobny dźak** ſa naſchej lubej podružnizu, kotruž budźemy boloſtnje parowacź, pſches row do wěcźnoſcźe dźe!

Na knjeżim dworje we Worzynje,
13. haprleje 1910.

Ratarſki radźicźel Zſchucke
a mandźelſka.

Džak.

Sſo wróćziwſchi wot rowa naſcheho lubowaneho ſemrjeteho,

Jana Bohuwěra Krawza,
paleriſkeho miſchtra ſw. ßk. w Rakezach,

wſchitkim ſa bohatu kwětkowu pychu ßwój **najwutrobniſchi dźak** wuprajimy, woßebje mužſkemu ſpěw. tow., ßerbſkemu towarſtwu „Lipje" a burſkemu towarſtwu, pſchede wſchěm pak wyßokodoſtojnemu knjeſej ſararjej Gólczej ſa troſchtowaze ßłowa pſchi rowje.

W Rakezach, 7. haprleje 1910.

Žarowazy ſawoſtajeni.

(K temu cźißku pſchiloha.)

Pschiloha k czišku 16 Serbskich Nowin.

Ssobotu 16. haprleje 1910.

Placišny rěsneho slotu na Draždžanskich slótnych wikach.

11. haprleje 1910.

Placišny po zentnarju w hriwnach.

Slótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	Rěsna waha
Woły:	hr.	hr.
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetšeje rěsneje hódnosće hač do 6 lět	40—43	76—79
awstriske	45—48	81—84
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starše wukormjene	36—39	72—75
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starše	30—35	67 71
4. ßnadnje pizowane kóždeje staroby	25—29	57—65
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetšeje rěsneje hódnosće	38—41	70—73
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetšeje rěsneje hódnosće hač do 7 lět	34—37	65—69
3. starše, wukormjene kruwy a ßnadnje wuwite młódše kruwy a jałojzy	30—33	61—64
4. ßrěnjo pißowane kruwy a jałojzy	25—29	55—60
5. ßnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	48—54
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetšeje rěsneje hódnosće	38—42	68—73
2. ßrěnjo pizowane, młódše a derje pizowane starše	34—37	64—67
3. ßnadnje pizowane	30—33	60—63
Čelata:		
1. najlěpše s mlokom wukormjene abo najlěpše wot zyza	52—55	82—85
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	46—51	78—81
3. ßnadnje wuwite wot zyza	43—47	73—77
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpšich raßow a jich skšiženjow w starobje hač do $1\frac{1}{4}$ léta	51—53	68—70
2. mjaßne	49 50	66—67
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	45—48	62—65

Placišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyšchinje:	W Budyšchinje. 9. haprleje 1910. wot hr.	np.	hač hr.	np.	W Lubiju. 14. haprleje 1910. wot hr.	np.	hač hr.	np.
Pšeńca . . . . . běła	—	—	—	—	11	—	11	20
" . . . . . žołta	—	—	—	—	10	70	11	—
" nowa	10	83	11	—				
Rožka	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa	7	50	7	60	7	40	7	50
Ječmjeń . . . . 50 kilogr.	7	30	7	80	6	70	7	70
Wows nowy	8	—	8	30	7	60	7	80
Hróch	12	50	15	—	12	50	13	—
Woka	10	—	11	—	—	—	—	—
Jahły	15	50	17	—	16	—	17	—
Hejduschka	17	50	18	—	20	—	22	—
Běrny	2	—	2	50	2	20	2	40
Butra . . . . 1 kilogr.	2	60	2	80	2	60	2	80
Pšeńczna muka 50 "	11	—	20	25	19	—	20	—
Rožana muka . . 50 "	9	—	12	50	13	—	14	—
Ssyno . . . 50 "	4	50	4	75	4	50	5	—
Ssloma . . 100 "	5	—	5	16	4	17	5	35
Proßata 1104 schtuk, schtuka . .	15	—	30	—	—	—	—	—
Pšeńczne wotruby	—	—	6	—	6	20	6	40
Rožane wotruby 50 kilogr.	—	—	5	75	6	40	6	75
Pšeńczny gris	—	—	6	50	—	—	—	—
Rožany gris	—	—	6	75	—	—	—	—

Na bursy w Budyšchinje pšeńca (běła) wot — hr. — np. hač — hr. — np., pšeńca (žołta) wot 11 hr. — np. hač 11 hr. 20 np., rožka wot 7 hr. 70 np. hač 7 hr. 85 np., ječmjeń wot 7 50 np. hač 7 hr. 90 np., wowß wot 7 hr. 80 np. hač 8 hr. 05 np.

W Budyšchinje płacźeše: kórz pšeńcy (běła) po 170 puntach — hr. — np., hač — hr. — np., žołta — hr. — np. hač — hr. — np., nowa: 18 hr 41 np. hač 18 np. 70 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hač — hr. — np. nowa: 12 hr. — np. hač 12 hr. 8 np., kórz ječmjenja po 140 puntach: 10 hr. 22 np. hač 11 hr. 34 np.

Wiczne płacźišny w Kamjenicy.

14. haprleje 1910.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 50 np. hač 7 hr 65 np., pšeńca wot 10 hr. 70 np. hač 11 hr. — np., ječmjeń wot 7 hr. 30 np. hač 8 hr. — np. wowß wot 7 hr. 50 np. hač 7 hr. 80 np., jahły wot 16 hr. — np. hač 17 hr. — np. hróch 17 hr. 50 np., ßyno 5 hr. 20 np., běrny 2 hr. 30 np., ßloma (100 kilogr.) 5 hr. 32 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr 60 np. hač 2 hr. 80 np.

Wjedro w Londonje 16. haprleje: Rjane.

Cyrkwinske powjesće.

W Michałskej zyrkwi smjeje njedźelu Jubilate rano w 7 hodź. farar Räda ßerbsku spowjednu rěč, $\frac{1}{2}$9 hodź. duchowny Tischer ßerbske a w 10 hodź. němske předowanje. — Popołdnju $\frac{1}{2}$2 hodźin budźe katechismußowa wuczba s konfirměrowanej ßerbskej młodźinu. — Tydźenske sastojnske dźěła smjeje farar Räda.

Křćenl:

W Michałskej zyrkwi: Waltar Gerhold, Bjedricha Hermanna Fiezy, fabrikarja na Zidowje, ß. — Ernst Marczin, njemandźelski ß. w Jenkezach. — Martha Elfrieda, Bjedricha Rudolfa Förstera, dźěłaczerja na Zidowje, dź. — Martha Madlena Ernsta Bohuwěra Pětschki, khěžkarja a czěßlikeho poléra w Hrubjelczizach, dź. — Elsa Elfrieda, njemandź. dź. w Sczijezach.

W katholskej zyrkwi: Beno, Jurja Frenzla skakarja w Budyšchinje ß. — Hańža, Jana Kozjelskeho, dźěłaczerja na Zidowje, dź.]

Zemrjeli:

W Michałskej wotdźe: 9. haprleje. Ernst Schütza, žiwnosczek a murjet we Wulkim Wjelkowje, 48 l. 3 m. 25 d. — 10. Hańža Schneiderez, njebo Jana Bohuwěra Wojnarja, wumjenkarja w Dobruschi, sawostajeno wudowa, 84 l. 9 m. 8 d. — 12. Jan Ernst Wojnar, khěžcz a czěßla w Dobruschi, 50 l. 9 m. 5 d. — 13. Martha Marja, Ernsta Augusta Biesolda, fabrikanta ziementowych tworow w Sslonej Borschczi, dź., 2 m. 13 d.

W katholskej wotdźe: 12. haprleje: Bernhard, Jana Kindermanna, pohonja w Budyschinje, ß. 2 m. 1 d. — 12. Hańža, Jana Kozielskoho, dźěłaczerja na Zidowje dź. 1 d. — 14. Hana, sawostajena wudowa Bandy tach. registr. we wußk., s Budyschina, 66 l. 5 m. 11 d.

Zyrkwinske powjesće s Hodźija.

Njedźelu Jubilate smjeje rano $\frac{1}{2}$7 hodźin farar Kschižan ßerbsku spowjednu wuczbu, $\frac{1}{2}$8 hodź. duchowny Voigt ßerbske a w 9 hodźinach němske předowanje. — Popołdnju w 2 hodź. budźe katechismußowa wuczba sa němsku mużsku młodźinu.

Zyrkwinske powjesće s Budestez.

Njedźelu Jubilate smjeje rano w 7 hodźinach duchowny Bójz ßerbsku spowjedź, farar Domaschka dopołdnja we 8 hodź. ßerbske a $\frac{1}{2}$10 hodź. němske předowanje. — Popołdnju w 2 hodź. budźe katechismußowa wuczba sa ßerbsku žónsku młodźinu.

Po tunich płaczišnach poruczam ßwój derje wuhotowany skład

ff. domjazych, kuchińskich a hospodarskich wězow, lakowanych a njelakowanych, blachowych lampow, latarnjow, zylindrow a ßužołow, platow, płokanskich wanjow, bowow, myjnych stejakow, zimanskich maschinow, kupanskich wanjow, želesne pónoje a hornzy, hospodarske wahi, noże, widliczki, žizy, nožowe korbiki, khołejowe młyny, khołejowe lhany, khołejowe a zokrowe tyły, rybowanske maschiny, mjaßorubaze maschiny, mjaßowe mjezki, schczětki, ßerschczowe mjeczawy, zentrifugowe schczětki atd.

Moritz Schulz, klampnatski mischtr : : : : : pschi ßerbskich hrjebjach 10.

— Wuporjedźerja. —

Niedoßahnjene po dobroczi a ßłodze ßuß

Poruczam je ßwojim czeßczenym wotebjerarjam najnaležnischo

August Zetzsch, H. Kunackowy naßlědnik, na bohatej haßy 8.

Franz Marschner

czaßnikar w Budyschinje

na bohatej haßy 9

ßwój skład **czaßnikow a czaßnikowych rjeczazow** k dobroczźiwemu wobkedźbowanju porucza.

Brodowska haptyka

na hoschiz haßy 21

Kaschel, katarrh, dybawosej

bo spěschnje połóżeja

s thymusinom

Blescha po 75 np.
1 hr. 40 np.

Kóslaze koże,
howjase koże,
czelaze koże,
wowcze koże,
sajecze, kaniklaze,
tkhórjaze, kunjaze,
kocze koże,

po najwyschschich płaczisnach kupuje

Heinrich Lange

pschi ßerbsko-katholskej zyrkwi a pschi žitnych wikach 11

Ssuscheny potcz, 4 porsty tolsty, pschi 5 punt. 90 pj., **ßusch. ßwinj. brjuch** pschi 3 p. 85 pj., **sülzu** 40 pj., **domjazu kolbaßa** 2. druzinu 60 pj. **łój** punt 50 pj. porucza

O. Pötschke na žitnej haßy.

Wšědnje čerstwe:

Kielske bücklingi,
„ sprotty,
tučne flundry,
sušenu hašu,

cyle miłu a něžnu,

ff. rěčne wuhory

poruča

Gustav Küttnera nasl.
Richard Weigel
10 na ßerbskej haßy 10.

Liebsch,
ßudnistki aktuar św. ßkužby
pschi nowych hrjebjach 5
pisarnja sa kupowanske, hypothekske, dismembrazijske, testamentske a sawostajenstwowe wězy atd.
Rěczi ßerbski.
— Telefon czißlo 177. —
Pscheßadzowanje lezomnosczow.

Privatni 4%. | Khapki. | Czapki. | Krawzy 10%.

Shorjelska pschedawarnja
Jana Schaafa
w Budyschinje, na bohatej drósy 29.
Prěnja woßebita pschedawarnja
ßerbskeje drasty.

Dźěczaze ßukniczki. | Schlipßy.

Fale. | Sslě.

Korsetowe schtalty. | Schemisety.

Wolmjane czorne posamenty
za jaki (khuty)
po —.35, —.50, 1.—, 1.50 hacz do 2.75.

Herkuleske porty (czorne)
w 5 kajkosczach a 10 schěrjach.

Zanki (czorne).

Banty a ßekle s pißanych posamentow.

Běle schpachtlowe zanki
we wulkim wubjerku
po snatych tunich płaczisnach.

Franzy, wolmjane a židzane.

Selene židzane rubischka
w krasnych nowych mustrach.

Czorne židzane banty
woßebje schěroke a czežke k ßeklam.

knesle, lazki, zanki, schnóry
a wschitko schtoz ßo we

schwalčistwje
trjeba.

Nohajzy. | Khornarje.

Koschle. | Gardiny

Kholowy | Sawěschki.

Schwależe dostawaja 10%, **privatni** 4% rabatta.

Rěczi ßo ßerbski. **Rěczi ßo ßerbski.**

Krajna wolma. | Ssylna wolma. | Wutrobołopjeschkata wolma.

Pisarnja
sa kupne, hypothekske, dismembrazijske, testamentske a sawostajenstwowe wězy je wot nětka na
Moltkowej drósy czo. 1
po 1 schodze, hosczenz Gambrinus.
Max Frenzel.

Runklizu
ma na pschedań
Rjeradzanske ryczetkubło.

Sslodowe kocholki, maißowe pomyje, rżane pomyje
po najtunischich płaczisnach
porucza
Pawoł Schulze naßl.
na Hoschiz haßy.

24 hodźin
žiwjenja ßu jenoż hischcze jenemu kurjazemu woku spožczene pschi nałożenju
Käppelinskeje ßmjercze
:: kurjazych wokow ::
w tysach po 60 np. jenoż woprawne
w krónskej drogowni
Arna Käppela
na seminarskej haßy 8.
— Telefon 676. —
Njeczischczi, skutkuje wěsče.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawaŕ Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 17. | Sobotu 23. haprleje 1910. | Letnik 69.

Nowe ſarjadowanje ſtatnych pjenjes ſa ludowe ſchule.

Wot lěta 1902 ßo dźěl wunoſchka leżomnoſtneho dawka mjes ſchulſke gmejny rosdźěla. Pſchi tym ßu ßo wſchelake njerunoſcże ſtawake. Knjeżerſtwo je nětko ſtejmej nowy nacźiſk ſa rosdźělenje pjenjes pſchedpokoźiło, po kotrymž by ßo dotal wudźělenej ſumje, 1,961,140 hriwnow wucźinjazej, 596,869 hriwnow ſ běžnych ſtatnych ßrědkow pſchidało. Poßlědniſcha ſumma měła ßo ſkhudym gmejnam pódla dotalneje podpjery rosdźělicź. Ssejm je knjeżerſtwowemu namjetej pſchihłoßował.

Pſchi debacże ſozialdemokratiſki ſapółßłanz Lange namjetowaſche, ſo bychu ßo ſchulam podpjeranſke pjenjeſy po dotalnym waſchnju wjazy njewudźělake. Měſto teho dyrbjała kóžda gmejna 25 prozent ſtatneho dokhodneho dawka ſwojich wobydlerjow nawdacź, wſchón druhi pjenjeżny nakład ſa ſchule dyrbjał pak ſtat pſchewſacź. Schulſki pjenjes ßo njeßměł wjazy ſběracź. Pſchecźiwo tutemu namjetej ßo wſchitzy rěcźnizy konſervatiwneje a liberalneje ſtrony wuprajichu. S woßebitej wótroſcźu finanzny miniſter dr. ſ Rüger ſozialdemokratiſki namjet wotpokaſa. Sozialdemokratiſke žadanje, ßrěnje a nižſche kłaßy wot dawka wußwobodźicź, njemóże ßo ženje dopjelnicź. Wopacźna wucźba je, rjez. ſo móże ßo na pucźu ſběhanja dawkow wot wyſchſchich kłaßow też jenoż jedyn dźěł potrjeby nawdacź, wo kotrymž ßo tu rěcźi. Hdy by ßo do tehole ſozialdemokratiſkeho žadanja ſwoliło, by to přenja krocźel k ſahubjenju ſtata była. „Schtoż ſozialdemokratojo rěcźa, je jenoż hoke powjedanje. Njepoßłuchajcźe na ſozialdemokratiſke ſpěwanje!“ miniſter warnowaſche, (Njeměr pola ſozialdemokratow; ſapółßłanz Nitzſche woła: „Njepſchiſtojnoſcź!“ Sapółßłanz Riem woła: „Žadamy ßebi pſchiſtojnoſcź“.) Finanzny miniſter dale rěcźi: „Móžu Wam jenoż hiſchcźe ras rjez, ſo ſozialdemokratiſka ſtrona derjeměcźe ſtata nima we wocźomaj a teho dla proſchu, ſo njebyſchcźe do ſozialdemokratiſkich žadanjow ſwolili.“

Wo penſije ſchwadliſkich wucźerkow je wjetſchina, ſe ſozialdemokratow a liberalnych wobſtejaza, pſchecźiwo knjeżerſtwowej pſchedkoſy wobſamkła, ſo ma ſtat penſiju ſchwadliſkich wucźerkow pſchewſacź. Knjeżerſtwo namjetowaſche, ſo bychu gmejny tule penſiju płacźiłe.

Sekta, kotraž ßo „Přenja zyrkej Khryſtuſa ſcientiſtow“ mjenuje, je ßejmej petiziju pſchepodała, w kotrejž ßo wo to proßy, ſo by ſtat wuſtawki a nabožeńſku wucźbu tehole ſjednocźenſtwa wobkrucźił. Petizija ßo knjeżerſtwu k wjedźenju da.

Schtwórtk druha komora wo żeleſnizach jednaſche. Sapółßłanz Rencź rosprawu wo 14 wſchelakich petizijach wo natwarjenje połnózno-rańſcheje żeleſnizy poda. Jena petizija ßebi twar do bliſkoſcże Róžanta, Wóßlinka a Jitra žada, po druhej petiziji dyrbi ßo wona pſches klóſchtrſke ſtrony wjeſcź. Tśecźa petizija proßy, żeleſnizu pſches Protezy, Wudwoŕ, Worklezy, Jaßeńzu, Bóſchizy, Sarěcź twaricź. Dale jena petizija twar żeleſnizy pſches Jěžow, Njebjelcźizy, Jitro, Sſerbſke Paſlizy atd. porucźa. Skóncźnje jena petizija wo to proßy, ſo by ßo cźara bóle k pokodnju na Banezy, Ssulſchezy, Přěcźezy, Lejn atd. ſkožiła. Wſchě tele petizije ßo knjeżerſtwu k rosmyßlenju pſchipokaſachu. Sapółßłanz Hartmann ſ Budyſchina knjeżerſtwo namokwjeſche, ſo by ßo nětko ſe wſchej raſnoſcźu do pſchedběžnych dźěłkow dało. Sapółßłanz Kokla wobżarowaſche, ſo ßu wot 20 lět wſchě pſchecźa intereßentow tak mało wobkedźbowanja pola knjeżerſtwa namakałe. Sskowow je ßo nětk doſcź rěcźało, nětko chcźemy ſkutki widźecź.

Sawěſchenje wukładnych woknow njedźelu a ßwjate dny.

Druha komora ſakſkeho ßejma je runje, kaž hižo prěnja komora, knjeżerſtwu móz dała, wukas wudacź, po kotrymž ßo njedźelu a ßwjate dny wukładne wokna njetrjebaju ſamkacź, hdźež to wikowanſka a pſchemyßłowa komora a zyrkwinſka wyſchnoſcź dowoła.

Porjad khěžorſtwowych ſawěſcźenjow

je tele dny w khěžorſtwowym ßejmje do wuradźenja pſchiſchoł. Po nowym rjedże ma ßo pokojza pſchinoſchkow ſa ſawěſcźenje dźěkodawarjam napokožicź, kotſiž hacź dotal jenoż tſecźinu pſchinoſchkow płacźachu, ſa to dyrbja dźěkodawarjo pſchedßyßtwo w khorobnych kaßach dostacź. Zentrumſki ſapółßłanz Spahn namjetowaſche, ſakonjowu pſchedkłohu halle w komißiji pſchewuradźicź. Konſervatiwny Schickert ßo teho runja ſa to wupraji. Praſcha ßo, hacź budźa dźěkodawarjo nowe cźěžkoty, kotreż chcźedźa jim napokožicź, ſnjeſcź móz. Też ſozialdemokratojo ßo dźělenju pſchinoſchkow na poł mjes dźěkodawarjemi a dźěłacźerjemi pſchecźiwja, dokelž dyrbjał ßo ſa to jich pſchinoſchk w khorobnych kaßach poßłabicź. Reformar Gräfa njemóżeſche ßo ſ pſchedkłohu ſpſcheczelicź. Dźěkodawarjo dyrbjeli pſchi dźělenju pſchinoſchkow na poł 60 milijonow hriwnow pſchinoſchkow wjazy płacźicź. Temu ßo njemóże pſchihłoßowacź, pſchetoż ſozialne ſakonjedawaŕſtwo njeßmě wobſtejnoſcże ßrěnjeho ſtawa dale pohubjeńſchicź.

Pruſki wólbny ſakoń pſched ſemjanſkim ßejmom.

Ssobuſtawy pruſkeho ſemjanſkeho ßejma ßu nimale wſchěm poſtajenjam, kotreż je pruſki krajny ßejm wobſamknył, pſchihłoßowake. Jenoż to poſtajenje je ßo ſakonjej pſchidało, ſo ßmě ßo wón jenoż ſ wjetſchinu dweju tſecźinow pſcheměnicź.

Jedyn pſcheradnik w němſkim wójnſkim łódźſtwje.

Jedyn maſchiniſt kſchižaka „Stettin“ je ſpytał, tajne knihi němſkeho łódźſtwa, kotreż běchu ßo jemu jako podoffiźerej dowěriłe, w Kielu 6. haprleje jenemu inżenieurej jeneje ruſkeje łódże pſchedacź. Někotre ruſke wójnſke łódże běchu tehdy do Kiela pſchijěłe, a pſcheradniſki podoffiźer bě tule ſkładnoſcź wužił. W jenej Kielſkej reſtauraziji bě wón tajne knihi ruſkemu inżenieurej ſa pjenjeſy poſkicźił. Pſchepytanje teje wězy ßo jara tajnje wjedźe.

Strajk ratarſkich dźěłacźerjow w Franzowſkej.

W Franzowſkej poczinaju nětko po pſchikładźe fabrikſkich a twarſkich dźěłacźerjow też ratarſzy dźěłacźerjo ſtrajkowacź. W Abeillanje ßu nětkotre ſta ratarſkich dźěłacźerjow dźěło wopuſchcźili, dokelž ßo jim wjetſcha mſda njepſchiſwoli. Do cźaha ßo ſeſtupawſchi ſ cźeŕwjenymi khorhojemi a ſ herzami po wßach cźahaju, ſo bychu druhich ratarſkich dźěłacźerjow nawabili, ßo k ſtrajkej pſchiſamknycź.

Židźi w Ruskej a Pólskej.

Khěžorstwowa duma žo poźledni cžaš wjele se židowskim praschenjom sabjeruje. Lěwiza dumy je žebi wotmyšlika namjetowacź, so by mjesa židowskich žydlischcžow padnyka. S tym bychu židźi prawo dostali, žo wschudže po Ruskej saživdlicź, hdźež žo jim lubi a hdźež žwój dobytk widža. Prawiza dumy je pschipowjedźika, so budže, budže-li tónle namjet podaty, namjetowacź, so bychu žo židźi wjazy do žrěnich a wyschschich schulow njepschipuschcźeli, so by žo jim prawo wsako, wikowacź a ležomnoscže kupowacź abo hinak nabycź, dale: nowiny wudawacź, we wójsku, w semstwach a w krajnym sarjadnistwje žkužicź. Po tymle namjecže žo k židam też „židźi kschescźijanskich wusnacźow" licža, to rěka cźi, kotsiž žu žo dali kschcźicź, kotsiž pak pschi tym židźi wostawaju a jenož židowskej wěry žkuža.

Kajki duch w ruskim židowstwje knježi, resoluzija židowskeho kongreža w Peterburgu „wo mjažu" žwědcźi. Wot knježerstwa ma žo žadacź: 1. so bychu sastojnizy dowolnoscź k wikowanju se skotom a mjažom s dźěla jenož po dobrosdaczu rabbinow dawali; 2. so by žo pschedawanje njekoscherowaneho mjaža sa koscherowane jako pschestupjenje wobhladalo a žo jako pschestupjenje khostalo.

W Pólskej žo židźi pschezo bóle wot pólskeho luda dźěla, s kotrymž žo wot lěta 1830 sjednocźichu. Pólszy židźi žo też w Galizijskej a Bukowinje jako židźi se žwojej pižanej rěcžu cźuja, kotruž chzedža wumjelszy se židowsko-němskeje narěcže wutworicź.

Polazy na tole prózowanje jako na poźkabnjenje pólskeho luda hladaju a teho dla žo jich žwobodomyšlne elementy pola židow sažadźuja, so bychu pólskemu ludej žwěrni wostali.

Židźi na to w žowjich nowinach „wujažnjenje" wosjewjeja, w kotrymž pschecźiwo wudawanju protestuja, so bychu něschto njepschecźelske pschecźiwo pólskemu ludej wotmyšlili.

Podawk s burskeje wójny.

Zyka Němska w plomjenjach stejesche, burska wójna bě wudyrika, a s cźrjódami burjo a najecźi wojazy palo a mordujo po Schwabskej, Frankskej a nad Rhynom sakhadźachu, kaž s dźiwim wjercźenjom běchu cźlowjekojo poraženi, myšlachu žej, so je kónz cžažow blisko, so je sczerpnoscź Boža dowucźerpana a s hrožaseho sahubjenja jeno wot powschitkowneho pscheměnjenja wschěch dotalnych wobstejenjow spomoženje wocźakowachu.

Mjes tym wójna se žwojimi hudźbami howrjesche, wjerchojo wobronjeni pschecźiwo žebi stejachu, města dotalne knježstwo wottschažowachu. Schtožkuli bě widźecź, bě žama wójna a palenje, žamopaschnoscź a sběžkarstwo.

Jeno w městacźku Kražowje, kotrež bě něschto hodźinow wot hłownego města sdalene, bějsche měr a pokoj, kaž w małych wježnych žydleschcźach, njedźiwajo njeměrneho cžaža.

Tu žwěrny wucźeŕ njewotstupi, žadyn burski wotpóžkanz měschcźanow do bróni njewokasche, s krótka, niczo žo tu njehibasche, to mějesche městacźko jeno žwojemu sažkužbnemu měschcźanoscže Melchiore Struže žo džakowacź.

Struž bě kruty, ale sprawny muž; se želesnej pjasczu bě wot žwojeho městacźka, kotrež bě jeho staroscźi dowěrjene, wliwy sběžkarstwa, kotrež kolwokolo jeho murjow howrjachu, dowotdźerżał, a to maliczkoscź njebě, pschetož we wulkim, jeno malo hodźin sdalenym měsce bě zyka rada, wschitke wožebne žwójby a zyke měschcźanstwo nowu wustawu pschijako.

„Kubstwo Boże na semi", w kotrymž jedyn niczo a wschitzy wschitko wobžedźa, kralestwo bratrow bě žo sakoźiło. A temu chzyli Kražowczenjo směromnje pschihladowacź?

Ale Melchior Struž na kubstwo bratrow njedźiwasche, wón póžkam, kotrychž Domasch Münzer, hłowny nawjednik sběžka, scźeleschе, měschcźanske wrota psched nožom samkny a dasche jim prajicź, so njech druhdźe cźinja, kaž chzedža, so pak w Kražowje wschitko pschi starym wostanje. A se žarliwej krutoscźu bě stary želesny muž na to kedźbował, so žo „nowa wucžba" ani se žkowom, ani s pižmom njeby do města dobyła.

Ale druhdy žo na žwěcźe dźiwnje cźini. Mužojo, kiž zyke ludy nawjeduja, ani we žwojim domje žwojeje wole pschewjesczu njemóža; kuklarjo (pädagogojo), kiž žkowa knihi wo kuklanju pižaju, njemóžeja žwoje dźěcźi na khmanych cźlowjekow wukuklowacź.

Melchior Struž bě pschistup „nowej wucžbje" dowobaracź mohł, dobywanje teje žameje do žwojeho žamžneho domu pak njebě mohł sadźěwacź. A to staremu mužej wulku, jara wulku sru-dobu cźinjesche, wožebje dokelž bě to jeho jenicźki žyn Jurij, srótny a rjany młodźenz, něhdže dwaczeźi lět, kotrehož bě jěd kludow natykнył.

Jurij, hewak zuni, trochu žnadnje žo sahorjaty młody mužki, bě nanej hacž do teho cžaža hordoscź a wjeżele byk. Poddaty a podwolny bě wschitko cźinił, schtož žej nan wot njeho žadasche, a tón bě hižom zyły pucź žiwjenja žwojemu žynej, schtož żeństwu, postajenje, sastojństwo a dostojnoscź nastupa, krucże pschedwosnamjenił, tu jemu pachowoła stóstniska lohkomyšlnoscź zyke wobliczenje skasy.

A schto bě wina, so žo nahlady młodeho mužkeho, kotryž bě žo pod starym knjejstwom — wschako bě jeho nan prěni w zyłym měsce — prawje derje měł? Bě to woprawdże pschecże, so by wschěm potkóczenym na pomoz khwatał, wschěch cźlowjekow sa bratrow měł? To drje lědma. Bě žnadź to pschecże, so byschtej žo dżeżatk a robota sběhnyłej? Runje tak mało, pschetož wón ani dżeżatka njedawasche, ani na robotu njekhodźesche.

Abo bě jemu na staroscźi, so by žo hońtwinske prawo abo prawo rybakstwa sběhnyło? To hakle najmjenje, nawopak, to budźische najradscho tak seżylnjene měł, so by jeno wón žam to prawo měł, w měschcźanskich lěżach hońtwu měcź a w měschcźanskich hatach ryby kojicź.

Schto to potajkim běsche, schtož jeho k nowej wucźbje wabjesche? — To bě wucźba wo runoscźi wschitkich cźlowjekow! — Hoj, chzyšche dha wón, so dyrbja wschitzy cźlowjekojo žebi runja bycź? Też niz, ale jena dyrbjesche jemu „runja" bycź, ta jena, kiž to njeběsche. — To bě holza!

Jurij lubowasche holzu, a ta holza bě dźowka — „njecźestneho". —

To bě jara hórka wěz lubowazymaj a wulke mjersanje nanej a wschěm wobdźělenym.

Po prawom dyrbjesche žej tola kruty knjes měschcźanosta wulki dźěl winy žebi žamemu pschizpěwacź; so bě s jeho žynom tak daloko dóschko, s najmjeńscha bě wón, njech też njedobrowólnje, pschileżnoscź k temu dawał.

Jónu bě žo mjenujzy na jeho pohnucże w radże wobsamkło, so by žo wulkemu hinjenju rybow, kotrež měschcźanske haty wupuscźicź hrożesche, kónz scźiniło, daloko žkawneho kuskarja magistra Bredu s Rotterdama do Kražowa powokacź.

A kaž bě rada wobsamkła, tak žo sta. Hdyž bě žo něschto rosprawow tam a sažo žem pózkało, hdyž běchu žo pkacźisna, bydlenje, dodawanje hotoweje zyroby, darmotne pucźowanje a podobne wězy postajike a hdyž bě žo magistrej pižomnje sawěscźiło, so jeho rjemjeżka dla a też sa to, so je wukonjesche, psched žud njebudża žadacź, pschi prósdnym podhladże abo słym wobrěczenju, ale jeno hdy bychu jeho pschi žamym skutku lepili, hdyž skóscź abo kschiwdu wobeńdże.

Też njedyrbjachu žo jemu wědomostne pospyty, kotrež bychu k wotwobroczenju hinjenja rybow žkužike, ani sakasacź ani sadźěwacź, też mějachu jeho psched namozu, skóscźu a psched žamopaschnoscźu sakitowacź.

Tak pschijědże jónu wucźeny muž, mały cźlowjek se žylnje sashibnjenym nožom a s horbom na burskim wojnczku, pschewodźeny wot schtyrjoch měschcźanskich straźnikow na konju s młynskimi wrotami do Kražowa. Ale wón njepschińdże žam, rjana młoda holza se žwětkymi žołtymi włožami a s błyschcźatymaj módrymaj wocźomaj, pódla njeho na woklepje žkomy žedźesche, kotraž bě město žydka pschiprawjena. Młoda holza bě kuskarjowa dźowka.

Magister bě wucźeny muž, do teho radni knjeża bórsy pschińdźechu, a wožebje to měschcźanosta spósna. Nětkole pak bě tón žam wulki pschecźel knihi a khutneje bjeżady, teho dla bě jemu magistrowy wobkhad jara luby, jeno so mějesche jara mało cźaža s nim wobkhadźecź, dokelž mějesche jako měschcźanosta mnoho dźěła.

So by tutemu njedostatkej wotpomhał, Struž magistra husto k žebi do domu pscheproschowasche. Dokelž pak žo derje njehodźesche, so by wyžoki měschcźanosta wožrjedź běłeho dnja s kuskarjom, kiž sawěscźe se słym duchom pschecźelszy wobkhadźesche, snajomstwo měł abo žamo jeho jako hosca do domu pschijimał, duž mózachu žo tute wopyty jeno hacž nanajtajnischo a to jeno w nozy wotbywacź.

S tym bě žo wschěm po woli stało. Měschcźanosta mějesche žwoju sabawu, a magister, kotryž tuteje tajnoscże ani najmjeńscha sa sło njebjerjesche, a kotryž mějesche ju sa zyle srosymliwu, tu cźescź, hóscź knjesa měschcźanosty bycź.

Najlěpje pak žo pschi tutych tajnych sthadźowanjach Jurjej natorże. Jurij mjenujzy dyrbjesche na wjecźornych žmerkach powjescź, so knjes měschcźanosta magistra wocźakuje, k njemu nožycź a po-

tom w kuſkarjowym domje tak dołho pſchebywacź, doniż tón ßo njeby wróczik. Tak dom bjes mużſkeho ſtrażnika bycź njetrjebaſche.

Pſchi tym bě Jurij Hanu, rjanu magiſtrowu dźowku, ſeſnak. Nan drje bě ßwojej dźowzy krucźe pſchikaſak, ſo ma ßo po jeho wotkhadźe hnydom wotßalecź a młodeho mużkeho ßameho woſtajecź, ale njedźiwajo teho bě tola k temu pſchiſchło, ſo ßo młoda holza ſ zuſnym knjeſtkom najprjódzy nješchto mjeńſchinow, poſdźiſcho ſchtwórcź hodźinow a napoßledku hiſchcźe dźeje ſabawjeſche.

Hacź nanajßwěrniſcho ßo tutej dwě njenaſhonjenej, njeſkaźenej a njewinowatej cźłowjeſkej dźeſcźi lubowaſchtej. Dawno hižom ßo lubowaſchtej, prjedy hacź do teho pſchińdźeſchtej, a hakle potom wjedźeſchtej, ſchto je luboſcź, hdyż ſpytowachu jeju rosdźělicź.

Cźiſta a njeſkaźena, kajkaiż běſchtaj ßamaj, bě też jeju nakhilnoſcź, żadyn ſ njeju ßej na pſchichod njepomyßli, a hdyż ſhromadnje na njón ſpominaſchtaj, ßej jón jeno w najbóle luboſnym ßwětle molowaſchtaj.

Druhdy drje ßo Hana ſtaroſcźiwje woprascha, ſchto to by knjes měſchcźanoſta prajił, ſo dyrbi wona jeho pſchichodna dźowka bycź, ale Jurij by potom jara ßo dźiwajo na nju hladał. Schto chźyſche prajicź? Sbożowny by był, każ by dyrbjał kóżdy ſbożowny bycź, kotremuż je dowolene, jedyn powětr ſ njeju dychacź.

(Pokracźowanje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. (Schulſki radźicźel Hiller †.) Direktor tudomneho krajnoſtawſkeho ſeminara, ſchulſki radźicźel Hiller, je po dlějſchej khorowatoſcźi ſańdźenu ßobotu wumrjeł. S nim je ßo kſchesćźijanſzy ſmyßleny, ſprawny, luboſcźiwy muż a wuſtojny wucźeŕ minył. S Němzami też my Sserbjo wo njeho żarujemy. Żenje njeſabudźemy, ſo je njebocźiczki nam Sserbam pſchecźelnje ſmyßleny był. Pod jeho direkziju je ßo ſaßo wjazy ßerbſkich wucźomzow do ſeminara pſchijało, dyżli dołhe lěta prjedy njeho. Duż mamy nadźiju, ſo budźe po něcźim ſaßo móżno, na wjetſchi dźěl měſtnow, kotreż ßu nětkole ſ wucźerjemi, ßerbſkeje rěcźe njemóznymi, wobßadźene, ſaßo Sserbow poſtajicź. W cźaßu wſchelakeho potłócźenja ßerbſkeje rěcźe ſ cźim wjetſchej dźakownoſcźu Sserbjo na ſemrjeteho direktora krajnoſtawſkeho ſeminara ſpominaju, kotryż je ßo pſches ßmjercź pſchesahe ſ jeho żohnowaneje dźěławoſcźe wutorhnył.

S Budyſchina. S dźěła wuſamknjeni twarſzy dźěłacźerjo běchu ßrjedu wjecźor do „Albertſkeho dwora“ ludowu ſhromadźiſnu ſwołali. Na nju běchu ßo pódla dźěłacźerjow a jich żonow nětkotſi wcźipni ſeſchli. Twarzy běchu njedźiwajcy pſcheproſchenja wuwoſtali. Rosprawu wjednik wokrjeßneho ſwjaſka organiſowanych twarſkich dźěłacźerjow, cźěßla Rösch, poda. Wón prějeſche, ſo ßu dźěłacźerjo pſchewulke żadanja ſtajeli; dla drohoty je ßo jenoż powſchitkowne polěpſchenje mſdy żadało. Twarzy (dźěłodawarjo) ßu tajnje ſa pſchichodne lěto nowy tarif wudźěłali a jón dźěłacźerjam ſ pſchiſpomnjenjom pſchedpołożili, ſo ßo na nim njeßmě ani pißmika pſcheměnicź, hewak dyrbjeli ßo dźěłacźerjo 1. haprleje ſ dźěła puſchcźicź. To je ßo nětko ſtało. Najważniſche tarifowe dypki, kotreż ßu dźěłacźerjo wotpokaſali, ßu: poſtajenje tarifa ſ jeneho měſtna ſa zyłu Němſku; dowolenje ſa mſdu po pſcherěſtu abo po ſkhodźeńkach; poſtajenja ſa akkordſke dźěło; ſakaſanje agitazije na twarſtim měſtnje, też w pſcheſtawkach; pſchipóſnacźe wukaſarnje dźěła twarzow; 10hodźinſki dźěłanſki cźaß. Tarif dyrbi ßo na 5 lět wobſamknycź a ſa tón cźaß ßo mſda njepowyſchi. Hdyż chzedźa — rosprawnik měnjeſche — twarzy po dokonjanym dźěle płacźicź, potom dyrbjeli wjele wjetſchu mſdu płacźicź, ſo mohli ßo dźěłacźerjo pſchiſtojnje żiwicź. W naſtupanju dźěłanſkeho cźaßa rosprawnik rjekny, ſo ßo dźěłacźerjo wo wóßomhodźinſki dźěłanſki cźaß prózuja. Nětkole nimaju dźěłacźerjo khwile, ßo wo wocźehnjenje ßwojich dźěcźi ſtaracź. Běhźenje mjes dźěłacźerjemi a twarzami budźe tydźenje a měßazy dołho tracź. Dźěłacźerjo maja doſcź pjenjes, ſo móża běhźenje dobycźeŕſzy doběhźicź. Skónczńje ßo reſoluzija pſchija, po kotrejż ſhromadźiſna poſtupanje twarzow ſaßudźuje a wuſamknjenym dźěłacźerjam ßwoje najpołniſche ſympathije wupraji.

S Budyſchina. Hejtmanojo wokrjeßneho ſwjaſka kużiſkich wohnjowych woborow póndźelu ſhromadźiſnu wotměchu, na kotruż bě ßo 97 ſaſtupjerjow ſe 86 woborow ſeſchło. Hłowna ſwjaſkowa ſhromadźiſna ſměje ßo 19. junija w Ssmilnej pola Biſkopiz.

— S dźěła wuſamknjeni twarſzy dźěłacźerjo ßu ſ dźěła do Cźech dźěło pytacź ſchli. Tola jara mało ſ nich ßu tam dźěło namakali. Pornjo prjedawſchim cźaßam je nětkole runje nawopak. Hewak twarſzy dźěłacźerjo ſ Cźech do Němſkeje cźahachu, nětkole němſzy murjerjo ſe Saſkeje do Cźech dźěło pytacź khodźa.

— Mjes twarzami njeje telko pſchesjenoſcźe każ mjes dźěłacźerjemi. We wjele měſtach, każ w Brandenburgu, Küſtrinje, Frankfurcźe nad Wódru, Lubnjowje, Khocźebuſu, Luckenwaldźe, Rathenowje, Schwibuſu, Słym Komorowſe, Sommerfeldźe atd. ßo na twarach dale dźěła. Twarzam drje dobycźe njebudźe tak lohke, każ ßu ßebi myßlili. Jene Wrótßkawſke nowiny pißaju, ſo mjes twarzami mudri dale dźěłaju, mjes tym ſo hłupi kaſtanije ſa nich ſ wohnja cźahaju. Wjele twarzow po ſchtucźźy cźini: Swjaty Floriano, wobarnuj naſch dom a ſapal ſa to druhe!

— Pod protektoratom jeho majeſtoſcźe krala ſtejaze ſakſke wojeŕſke żiwjenje ſawěſcźaze towaŕſtwo w Draždźanach móżeſche ßo w prěnimaj měßazomaj noweho (36.) wobkhodneho lěta (w februarje a měrzu) nad woßebje żiwym pſchikhadom nowych ſawěſcźenjow wjeßelicź. Jemu niz mjenje dyżli 697 ßobuſtawow ſe 758,900 hriwnami kapitala pſchiſtupi. S tym ßo ſhromadny ſawěſcźenſki wobſtatk na 79,601 ſawěſcźenjow ſ 22,877,780 hriwnami ſawěſcźenſkeje ſummy powyſchi. — Wupłacźenja ßobuſtawam a jich ſawoſtajenym hromadźe ſ wupłacźnym kapitalom w februarje 20,318 hriwnow 43 pjenjeżkow a w měrzu 30,037 hr. 93 pj., wot wobſtacźa towaŕſtwa pak nahladnu ſummu 3,288,969 hr. 41 pj. wucźinichu. Wukaſanja a proſpekty radłubje a bjes khóſtow direkzija w Draždźanach na Schulgutſkej dróſy 7 podawa.

— Pſche hnicźe płodow pomha: hnojenje ſ drjewowym popjełom. Na jenej Cellmiſkej jabłoni jabłuka ſ hromadami hnijachu, też mjes wotſchcźipanymi pſches nóz 10 abo 15 wocźorni. Wot teho cźaßa, ſo ſchtom ſ drjewowym popjełom hnoja, jabłuka juſchne a ſtrowe woſtawaju.

— **(Sjawna ludowa ſhromadźiſna w Małym Wjelkowje.)** Minjenu njedźelu popołdnju wotmě ßo tu ſjawna ßerbſka ſhromadźiſna, powołana a ſarjadowana wot Wjeßneho Wólbneho Towaŕſtwa. Knjes Bart-Brěſynczański wotewri ju wokoło 1/4 hodźin. Bohaty wopyt ßwědcźeſche wo tym, ſo ßo naſch lud ſajimuje ſa praſchenja, kotreż naſch cźaß a Sserbow jimaja. Ssudźu to też ſ napjateje kedźbnoſcźe pſchipoßkucharjow, ſ kotrejż rěcźnikow ſcźěhowachu, a ſe żiweje rosmołwy, kotraż ßo jenotliwym dypkam dźeńſkeho porjada pſchiſamkny. Pſchedßyda roſkoži, kak ßmy dyrbjeli ßo bědźicź, prjedy hacź ßmy njewobmjeſowane prawo dozpili, w naſchej macźeŕnej rěcźi wſchudźe w ſjawnoſcźi jednacź. W Barlinje a Draždźanach ßu naſchi ſapóßłancy k temu pucźe rubali a ſadźěwki wotſtronili, hacź wudobychu Sserbam jich naturſke prawo. Sa to ßkuſcha jim dźak zyłeho Sserbowſtwa. Nětko hladamy ſ nadźiju do pſchichoda: Naſcha ßerbſka rěcź njeßmě a njemóże ſańć.

Poſtajeny dnjowy porjad ßo pſchija. Na to rosprawjeſche knjes kubleŕ Pjech-Mikocźanſki: ſchto je a ſchto chże W. W. T. S poßlednich wólbow ßu naſchi njepſchecźelio ſpóſnali, kajka móż hiſchcźe w Sserbach tcźi. A lěpje by hiſchcźe było, bychmy-li pſchesjene byli hacź do poßlednjeho muża. Wěſo ßu naß ſprawni Němzojo podpjerali a nam k dobycźu dopomhali. Teho dla je ßo też w Radworju wo ſałożenju němſkeho wotrjada W. W. T. jednako. (W rosmołwje ßo na to pokaſa, ſo ſtaj tam ſwjaſk ratarjow a konſerwatiwna ſtrona ſ domom, a bychu ßnadź tutón nawal do jich kónczin jako njepſchecźelſke ſmyßlenje wudawali, ſchtoż je ßo hižo pſchi wólbach ſtało.) W. W. T. hromadźa mozy ßrjedźneho a dźěłacźeŕſkeho ſtawa. My ſtejimy na kraloßwěrnej, kſchesćźanſko-konſerwatiwnej późe. Kóżdy muż, kiż je 18. lěto dozpił, móże ßobuſtaw bycź, hdyż ßnadny pſchinoſchk — 50 pj. wob lěto — do towaŕſtwoweje pokładnizy ſapłaci. Wo konfeſſionalnych praſchenjach ßo tu njejedna. Ale ſmużiće wojujemy pſchecźiwo njepſchecźelam kſchesćźanſkeje wěry. Mamy ßo prózowacź, ſo ßu Sserbja w ſchulſkich, zyrkwinſkich a gmejnſkich pſchedſtejićeŕſtwach a w ßejmje po ßwojej powaſy ſaſtupjeni. Dźeržimy ſwjaſk ſ tymi němſkimi ſtronami, kotreż ſchkitaju naſche rólne płody pſches zła. Kóżdy ſ naß móże a dyrbi ſaměry towaŕſtwa ſpěchowacź. Organaj W. W. T. ſtaj Serbske Nowiny a Katholski Posoł. Ke kónzej wołaſche vangelſkich a katholſkich Sserbow do boja ſa wěru, narod a ſemju wótzowſku. — Wuſtawki towaŕſtwa ßo rosdźělachu. —

Pſchi ſcźěhowazej debacźe, na kotrejż ßo kk. Soba, Sskodeńk, Młyńk, Ssmoleŕ a Bart wobdźělachu a wuwjedźenjam rěcźnika ſ dźěła pſchihłoßowachu, ſ dźěła hiſchcźe něſchto dodachu, ßo ſ jeneje ſtrony jara wobżarowaſche, ſo pſchi woteběranju „Sserbſkeho Hoſpodarja“ ſpodźiwna liwkoſcź knježi, byrnjeż je ßo 1908 pſchi jubileju burſkeho towaŕſtwa w tej ßamej ſali jenohłóßnje jeho dalſche wudawanje wobſamkło. Knjes Ssmoleŕ namołwjeſche, ſo bychu burſke towaŕſtwa a nalutowaŕnje „Sserbſki Hoſpodaŕ“ ſa ßwoje ßobuſtawy wotebjerali, każ to jene hižo wot wſcheho ſpocźatka cźini. Każ błyſchachmy, budźe „Sserbſki Hoſpodaŕ“ potom wo wjele tuńſchi. Do kóżdeje

wšły pósćelu šo trěbne exemplary, a tam šawěšće šo něchtó namako, kiž dalšche rosdawanja wobstara.

„Wo prawje šerbšfeje rěčże w šerbšfich šchulach“ rěčżeše knjes šapóšłanz Soba. Sepjeraše šo pšchi tym na šchulški šakoń, kiž zyle jašnje a šrošymliwje wupraji a poštaji, šo ma šo we wšchěch šerbšfich šchulach šerbški cžitacź wucžicź, potajkim niz jenož tam, hdźež šo to wucžerjej šdobne a prawe šda. § 12 šchulšfeho šakonja poručži: „Dźěcźi šerbšfeje narodnošcże maju šo kaž němški **tak tež šerbšli cžitacź nawucžicź** ... Naboźina ma šo še šobunakožowanjom **macžerneje rěcże** — t. r. w hornjej rjadowni — wudźělecź, tak dołho hacź šo porjadne **šerbšfe** Boże šłužby ša wošadu wotměwaju.“ K temu hišchcże motivy pšchišłaja: „So šo w šchulach šerbšfeho kraja tež tuta rěcź pěstuje, tak daloko hacź je to ša dźěcźi macžerna rěcź, **to šo šamo rozumi.** W měšťnach, hdźež jenož šerbšfe šwójby bydla, **dyrbi** jich rěcź ſ najmjeńšcha w prěnich lětach **ſ zyła wuwucžowaza rěcź byćź.**“ Schulški šakoń dowola **šerbšfe** biblije, katechismuše a špěwarſke knihi. S teho wšcheho šcźěhuje, šo ma šerbšfe dźěcźo wot špočžatka šerbški wuknycź, a pódla teho němški. Hdźe pak je šerbška fibla? Nasch lud je tak mako hordy šam na šo. Rěcźnik rosriša — pšchi zykej dybawošcźi — špomnjeny paragraf. Kł. Bart a Soba w debacże dopokašaschtaj, kak šo pšches kralowšich šaštojnikow šakoń rani a pšchinješe šchtaj wšchelake pšchikłady, kotrež šu šawěšće też ša schěrschu šjawnoš́ć šajimawe. We šwojim cžašu — a to pod direktorom Müllerom — šo doše haza liczba šerbšich wucžomzow na krajnoštawški šeminar njepšchija. Pšches to naša njedoštatk na šerbšich wucžerjach. S wjetšcha šo potom šarschemu štatnemu wucžerjej jedyn młody němški do šerbšfeje wše póše. Tón šo ſ wošadu špšecželi, šlubi, šo šerbški nawuknje, woženi šo še šerbšfej buršej dźowku a ſ jeje šamóženjom a bu po šmjercźi „šareho kantora“ jeho naše lědnik, bjes teho šo je dozyła šerbški nawuknył! W tej šchuli je po Sserbšwu, jeli šo šarschi šwoje dźěcźi šami njewucža. Wucžerjo šami wudawaju, šo šo to „rady widźi“, hdyž šerbška rěcź šo potkóčžuje. Hdźe — to kóždy šhuda. We wšchelakich šchulach kaž w Dobruschi, Hnaschezach, Drjecžinje atd. šo wjazy šerbški njewucźi. Kak dha šo pšchiše aha na šchulški šakoń dopjelnja a hdźe je tón, kiž ma na to hladaś??? We **Wóšlinku** běhaše pšched lětami nětcžišchi wucžeŕ ſ papjeru dom wot domu a hromadźeše wot šerbšich šarschich podpišma, hacź chzedźa šwoje dźěcźi šerbški wucžene měcź. To je zyle njeſakońſke! Wucžeŕ dyrbi je šerbški wucžicź, byrnjež njechaŕ. Lětuše jutry šerbše gmejny šerbšich wucžerjow njedoštachu. Budyški šchulški radźicźel bě jim loni Němzow póšłaŕ. Kóždy bě pšcheše wědcženy, šo tak dale hicź njemóža. Jeli wucžerjo wjazy šerbški wucžicź njemóža a njechadźa, njech tola cžahnu wottud. Schkoda tajšich njebudże. Lokalni šchulšzy dohladowarjo měli šo pšcheše wědcžicź, hacź šu šerbške dźěcźi też šerbški cžitacź nawukli. To je nimo měru waše. Skónczńje šo ſ hrimotazym pšchihłoše anjom jenohłóše njeſcźěhowaza reſoluzija pšchija: „Sjawna šhromadźišna Sserbow w Małym Wjelkowje šamołwja knježeŕšwo, krute wošacź a wšchě pošpyty wotrašycź, kotrež na to dźeja, šchulam konfeſſionalny kharakter wšacź, a ženje niz pšchidacź pšchikrótschenje a škepšanje wucženja Božeho šłowa w ludowych šchulach.“

W rosmołwje šo našpomni, kak je njewěra wot univerſitow šo po cžašu pšcheša ła do nišších ludowych worschtow. To šu nětko te płody. Njech žiwa wěra pšchekiša šašo lud, a lěpje budże ſ nami. Njekschešcźijanſkim profešoram dyrbi šo šakašacź, lud šlepicź. — Knj. Króna dźakowaše šo rěcźnikam a knj. Běrk-Radwoŕški pšched-žydstwu W. W. T. za wulke dźěło a mnohu próžu pšchi wólbnym bědźenju. Pšched šyda šlóncži jara žiwu šhromadźišnu ſ tšikrócźnej hrimotazej šławu na naschego lubowaneho krala.

Wobě reſoluziji šo šakemu knježeŕšwu pšchipóšcźeletej.

Njedźelu, t. r. jutšje 24. haprleje, wšchitzy Delanšzy ſ najmjeńšcha do Rakez!

S Wownjowa. Jena młoda pšchedawaŕka ſ jenych Budyšich klamow bě pjaŕ tydźenja wjecžor tu k cźělzej (pšchibohej) pšchišchła, šo by šo tam, kaž hižo wjele njeśbožownych prjedy njeje w Schpreji tepiła. Holza šo wušlěkawšchi draštu do wody cźišny. tola hdyž chzyše do wody šłocźicź, ju hroša wobja. Wona njeměješe wjazy mozy, šwoje šamomordaŕše wotmyšlenje wumjeścź. Wobžaromna holza šymnu nóz naha pšchi Schprejinym brjoše ležo wošta, hacź ju tam šobotu rano jedyn muž ſ Budyšchina nimale zyle šmjerśnjenu namaka. Tutón šłoku do Wownjowa po žonjazu draštu doběža a ſ pomozu druhich ludźi njeśbožownu šwobleka a do Budyšeje hojeŕnje dowjeścź da. Lěkaŕ šo nadźija, šo šo holzy žiwjenje šdźerži.

S Margareczineje hěty. Po jutrach je do wuštawa ša dźěcźi w Margarecźinej hěcże nowa šotra diakoniššyna Auguša Rätzena sacźahnyła. Wona šměje, kaž jejna pšjedowniza, też wošadźinych khorych wothladowacź. Knjes zyrkwinški radźicźel Dr. Molwitz wot evangelško-lutherško-diakoniššyšeho wuštawa w Draždźanach šam ju k nam pšchiwjedźe. Bóh luby Knjes požohnuj jejne dźěło w naschej wošadźe.

S Hodźija. Sserbšfe miššionſke towaŕšwo budże w Hodźijšim Božim domje šwój lětuschi šwjedźeń šwonkowneho miššionšwa na Boże šlpicże popołdnju šwjecźicź. Sserbška Boža šłužba šo popołdnju w 2 hodźinomaj, němška w 4 hodźinach šapocžnje. Sserbšti šwjedźeńški prědaŕ budże knjes faraŕ Domaschka ſ Budeštez, kiž w tudomnej wošadźe hišchcże w dobrym doomnjecźu šteji, a němški prědaŕ budże knjes lic. theol. dr. Siedel ſ Lauju, bywschi inšpektaŕ miššionšeho wuštawa w Lipšku. Sšwjedźeńški cžah, na kotryž šu wošadźine towaŕšwa ſ młodźinu proschene, šo $^{3}/_{4}2$ hodźin w faršim dworje šeštupa. Hdyž šu šo tajke a podobne šwjedźenje w tudomnej wošadźe hewak pšchezo dźěławy dźeń wotměwake, je šo lětša miššionšti šwjedźeń na šwjaty dźeń teho dła położił, šo mohli šo na nim też dźěłacźerjo še škałow a fabrikow, šaštojniży na želeśniży a póštach wobdźělicź. S wutroby pšchejemy šwjedźenjej wjele poššłucharjow a jich wutrobam šwólniwu darniwoš́ć ša šwjate miššionštwo.

S Bukez. Knjes kandidat wucžeŕšwa Łahoda ſ Kubšchiz je šo pšchi naschej šchuli jako pomozny wucžeŕ poštajił a šo pšches knješa faraŕja Kubizu do šwojeho noweho šaštojńšwa šapokašał. W Budyšim šchulšim wokrješe njebě knjes Łahoda njedźiwajcy šwojeje dobreje zenšury měšťna namakał, hacź runje je tam něhdże 16 wucžeŕšich měšťnow ſ wucžerjemi, šerbšfeje rěcże njemóžnymi, wobšadźenych.

S Khróšcźiz. Pjaŕ tydźenja wumrje we Worklečžanšfej khorowni naš wjeleša šłužbny knjes faraŕ monšignore kanonik Jakub Wornaŕ w 82. lěcże šwojeho žiwjenja. Nimale hacź do poššledńjeho dnja je njeboczicźki šwoje šaštojńšwo šaštaraŕ. A runje tón dźeń, hdyž došta pišmo, šo šmě nětko šwój wotpocźink wužiwacź, powoła jeho Bóh k wěcźnemu wotpocźinkej. Jakub Wornaŕ bě šyn Kulowšeje wošady, rodźeny ſ Dubrjeńka. Skutkowaše hižo jako młody kapłan dołhe lěta w naschej wošadźe. Potom bu ša faraŕja do Kamjeńža powołany. Hdyž šo Khróšcźanška fara wuprózdni, wuswolichu jeho ša wjedńika naščeje wulkeje

Tute šłowo je dźenša waźnische hacź hdy prjedy. Pšchirodošpytnik Häckel je cźłowjecże hłowy šawjercźaŕ. Też na šeminarach dyrbi lěpšchi wěriwy duch wěcź. Jedyn nan je rěcźnikej wuškorźił, šo je jeho šyn wěru na šeminaru šhubił. Naše šchule dyrbja byćź šchešcźijanše a ſ dobom też konfeſſionalne. Nasch kral je jara jašnje a rašnje pšchi wotewrjenju šejma wuprajił, šo šo Boże šłowo w šchulach njepšchikrótschi. Też knježeŕšwo šebi na to njemyšli. Jara šajimawe wumjedźenja šo do reſoluzije šjednocźichu: „Sjawna šhromadźišna Sserbow w Małym Wjelkowje namołwja knježeŕšwo, krute wošacź a wšchě pošpyty wotrašycź, kotrež na to dźeja, šchulam konfeſſionalny kharakter wšacź, a ženje niz pšchidacź pšchikrótschenje a škepšanje wucženja Božeho šłowa w ludowych šchulach.“

W rosmołwje šo našpomni, kak je njewěra wot univerſitow šo po cžašu pšcheša ła do nišších ludowych worschtow. To šu nětko te płody. Njech žiwa wěra pšchekiša šašo lud, a lěpje budże ſ nami. Njekschešcźijanſkim profešoram dyrbi šo šakašacź, lud šlepicź. — Knj. Króna dźakowaše šo rěcźnikam a knj. Běrk-Radwoŕški pšched-žydstwu W. W. T. za wulke dźěło a mnohu próžu pšchi wólbnym bědźenju. Pšched šyda šlóncži jara žiwu šhromadźišnu ſ tšikrócźnej hrimotazej šławu na naschego lubowaneho krala.

Wobě reſoluziji šo šakemu knježeŕšwu pšchipóšcźeletej.

Njedźelu, t. r. jutšje 24. haprleje, wšchitzy Delanšzy ſ najmjeńšcha do Rakez!

S Wownjowa. Jena młoda pšchedawaŕka ſ jenych Budyšich klamow bě pjaŕ tydźenja wjecžor tu k cźělzej (pšchibohej) pšchišchła, šo by šo tam, kaž hižo wjele njeśbožownych prjedy njeje w Schpreji tepiła. Holza šo wušlěkawšchi draštu do wody cźišny. tola hdyž chzyše do wody šłocźicź, ju hroša wobja. Wona njeměješe wjazy mozy, šwoje šamomordaŕše wotmyšlenje wumjeścź. Wobžaromna holza šymnu nóz naha pšchi Schprejinym brjoše ležo wošta, hacź ju tam šobotu rano jedyn muž ſ Budyšchina nimale zyle šmjerśnjenu namaka. Tutón šłoku do Wownjowa po žonjazu draštu doběža a ſ pomozu druhich ludźi njeśbožownu šwobleka a do Budyšeje hojeŕnje dowjeścź da. Lěkaŕ šo nadźija, šo šo holzy žiwjenje šdźerži.

S Margareczineje hěty. Po jutrach je do wuštawa ša dźěcźi w Margarecźinej hěcże nowa šotra diakoniššyna Auguša Rätzena sacźahnyła. Wona šměje, kaž jejna pšjedowniza, też wošadźinych khorych wothladowacź. Knjes zyrkwinški radźicźel Dr. Molwitz wot evangelško-lutherško-diakoniššyšeho wuštawa w Draždźanach šam ju k nam pšchiwjedźe. Bóh luby Knjes požohnuj jejne dźěło w naschej wošadźe.

S Hodźija. Sserbšfe miššionſke towaŕšwo budże w Hodźijšim Božim domje šwój lětuschi šwjedźeń šwonkowneho miššionšwa na Boże šlpicże popołdnju šwjecźicź. Sserbška Boža šłužba šo popołdnju w 2 hodźinomaj, němška w 4 hodźinach šapocžnje. Sserbšti šwjedźeńški prědaŕ budże knjes faraŕ Domaschka ſ Budeštez, kiž w tudomnej wošadźe hišchcże w dobrym doomnjecźu šteji, a němški prědaŕ budże knjes lic. theol. dr. Siedel ſ Lauju, bywschi inšpektaŕ miššionšeho wuštawa w Lipšku. Sšwjedźeńški cžah, na kotryž šu wošadźine towaŕšwa ſ młodźinu proschene, šo $^{3}/_{4}2$ hodźin w faršim dworje šeštupa. Hdyž šu šo tajke a podobne šwjedźenje w tudomnej wošadźe hewak pšchezo dźěławy dźeń wotměwake, je šo lětša miššionšti šwjedźeń na šwjaty dźeń teho dła położił, šo mohli šo na nim też dźěłacźerjo še škałow a fabrikow, šaštojniży na želeśniży a póštach wobdźělicź. S wutroby pšchejemy šwjedźenjej wjele poššłucharjow a jich wutrobam šwólniwu darniwoš́ć ša šwjate miššionštwo.

S Bukez. Knjes kandidat wucžeŕšwa Łahoda ſ Kubšchiz je šo pšchi naschej šchuli jako pomozny wucžeŕ poštajił a šo pšches knješa faraŕja Kubizu do šwojeho noweho šaštojńšwa šapokašał. W Budyšim šchulšim wokrješe njebě knjes Łahoda njedźiwajcy šwojeje dobreje zenšury měšťna namakał, hacź runje je tam něhdże 16 wucžeŕšich měšťnow ſ wucžerjemi, šerbšfeje rěcże njemóžnymi, wobšadźenych.

S Khróšcźiz. Pjaŕ tydźenja wumrje we Worklečžanšfej khorowni naš wjeleša šłužbny knjes faraŕ monšignore kanonik Jakub Wornaŕ w 82. lěcże šwojeho žiwjenja. Nimale hacź do poššledńjeho dnja je njeboczicźki šwoje šaštojńšwo šaštaraŕ. A runje tón dźeń, hdyž došta pišmo, šo šmě nětko šwój wotpocźink wužiwacź, powoła jeho Bóh k wěcźnemu wotpocźinkej. Jakub Wornaŕ bě šyn Kulowšeje wošady, rodźeny ſ Dubrjeńka. Skutkowaše hižo jako młody kapłan dołhe lěta w naschej wošadźe. Potom bu ša faraŕja do Kamjeńža powołany. Hdyž šo Khróšcźanška fara wuprózdni, wuswolichu jeho ša wjedńika naščeje wulkeje

wošady. Sswěru je wón wukonjał swoje duschipastyćstwo. Krašny pomnik, kotryž lětstotki pschetraje, je swebi pschihotował w naschim Božim domje. Po jeho radźe a s jeho prózu bu nascha zyrkej powjetschena a krašnje wupyschena, tak so je nětko hódny Boži dom sa zentralnu wošadu katholskich Sserbow. Knjesa J. Wornarjowe skutki so też hižo sa cžaš jeho žiwjenja pschipósnawachu. Tachantstwo pomjenowa jeho sa tachantskeho knjesa, swětna wyschnosć spožči jemu Albrechtowy kschiž, a bamž posběhny jeho sa swojeho tajneho komornika. Kelko luboscže pak je swebi njebocžiči dobył, dopokasa wošebje swjatočny pohrjeb sańdženu wutoru. Wošadne towarstwa (też Kamjeńske kasino) so wobdželichu w poknej liczbje, s dźela też s khorhojemi. Dołhi rjad duchownych knježich pschewodźachu kaschcž swobubratra. Njeliczomne swyki ludu wopokasachu wošadnemu fararjej poslednju cžesć. Towarstwa a jenotliwzy běchu pschi kaschczu rjane wěnzy a palmy z bantami w serbskich a bamžowych barbach położili. Krašne wopomnjeńske prědowanje mějesche knjes senior Jakub Skala. — Na swojeho swěrneho a dobreho fararja Khrósczicžanska wošada ženje njesabudže. Bóh pak mytuj nadobnje jeho swěru! R.

S Kamjeńza. Jedyn mlody pschekupz, kotrehož běchu tu pschekschiwjenja dla se služby puschczili, je swebi žiwjenje wsacz spytał. Wón swebi kulku do hłowy tšeli, kotraž pak jeho smjertnje njesrani. Dla sahojenja rany su jeho do tudomneho smilnostneho wustawa pschijeli.

Se Žitawy. Kral Bjedrich August je sańdženy tydźeń sašo w Dybinskim revěrje hłucharje honił. Pschi mrowjazej horje je wón wurjadnje swylneho hłucharja tšelił. Njedźiwajcy swylneho deschcža kral nasajtra rano s nowa na honitwu džesche. Tola tón krócz njemějesche wón składnosce tšelicz; dokelž so hłucharje hubjeneho wjedra dla njepokasachu. Na Dybinskej horje so kralej k czesczi honitwinska snědanska hoscžina wotmě.

S Draždžan. Pschiwišowarjo ratarskeho radžiczela Brühla, kotsiž běchu pschecžiwo placžiwojczi krajnoreimskeje wólby kublerja Michała Kokle w Khrósczizach pola knježerstwa protestowali, móža swebi nětko pokoj dacz. Druha swejmowa komora je sańdženu póndželu Koklowu wólbu jenohłósnje jako prawu spósnała. Nazionalliberalny sapósklanz Hettner wo wězy rosprawu poda. W protesce bě so prajiło, so Kokla tak cžežko slyschi, so njemóže swejmske jedna nje scžěhowacz, a so su wolerjo niz sakskeho statneho pschisłuschenja sobu wolili. Prěnschi namjet njebě wobkedźbowanja hódny a druhi so njetrjebasche pruhowacz, dokelž budźische so Kokla bjes hłosow někotrych njesakskich wuswolerjow wuswolił.

S Lipska. Nasch krajan Jan Bohuwěr Pjech je starosty dla swoju w lěcze 1870 do Lipska pschepołożenu firmu Schmaler & Pech skožił. Kmoti jeje nakłada su nětko wot Pjecha sameho abo wot tudomneje kuihownje Otto Harrasowitz dostacz.

S Wojerez. So bychu so ryby w Halschtrowje pschisporike, su do njeho sobotu popołdnju 100,000 małych wuhrow sadźili.

S Kulowa. Ssrjedu tydženja je so tšecha doma hoscženzarja a kóžkarja Braunsteina wotpalika. Pschi haschenju je so pomocnik wuhnjerskeho mischtra Welsa s kurom sajědocził. Wjele kožuchow je so s wohnjom wobsmudźiło a so s wodu sykałow wobschkodźiło.

Se Khorjelza. (Khostanska komora.) Srażenje dweju jěsdneju kołow je stymi scžěhwkami so loni 9. oktobra na drósy mjes Mikowom a Nowej Wsu sta. Džełacžer Hermann Michałk njebě, hacž runje hakle swerkasche, lataŕnju swojeho jěsdneho koła sašwěcžił a do koła murjerja Wicžasa sawadźił. Tutón s koła padnywschi swebi nohu pschi kukzy skama. Wjele njedžel wón khory w hojerni leżesche. Kaž wón wudawa, je jeho dźěłanska khmanosc s tutym snjesbožencjom trajnje schkodowała. Michałk bě, so wo to njestarajo, schtož bě nacžinił, dale jěł. Niscžanski kawnisi sud bě jeho lohkomyslneho cžělneho sranjenja dla k jastwu na jedyn tydźeń sašudźił. Pscheds powołanskim sudom wón prějesche, so je njesboże sawinił. Jeho sakitowar pytasche dopokasacz, so so jenoz wo njesbožowny pschipad jedna. K tutemu měnjenju też sudnizy druheje instanzy dóńdžechu a Michałka wuwinichu.

S Delnjeho Wujesda. Kaž hižom pišachmy, dyrbi so tudy nowa fara natwaricz. Nowy duchowny, knjes Jurk, bydli hischcže we Lucžu, hdžež je nowotwar fary też hižom wobsamknjeny. Nětko je kralowski konsistorium pjecza pschikasał, so dyrbitej wobej wošadže so sjednocžicz a nowa fara so w Ssepschezach natwaricz. Tuta wjeś slusscha k Lucžu a je wot tam kaž wot Wujesda něhdže 3 kilom. sdalena. Farar dyrbjał potom dwě njedźeli we Wujesdže a tsecžu njedźelu we Lucžu prědowacz. S tutym namjetom pak njebudže ani Wujesdźanska ani Lucžowska wošada spokojom a móže so hižom nětko prajicz, so s tuteje wězy niczo njebudže. Jeli so dyrbi so woprawdże sjednocženje wobeju wošadow stacz, dha móže so to tola jeno tak stacz, so farar we Wujesdže bydli.

Se Spal. Nad naschej wsu sobotu s połodnja jedyn powětrowy ballon leczesche. Wón so khětro k semi dele puschczesche a po sdaczu chzyschе wón na Spalskich łukach k semi sjěcz. Na dobo pak wón sasso do wysoka stupasche a so s wětrom k ranju cžerjesche.

S Krjebje. (Wopyt khěžorskeho prynza.) Khěžorowy syn prynz Oskar pschichodnu wutoru do Krjebje k hrabi Janej Jurjej Einsiedelskemu na honitwu sa lěsnymi kurami a hłucharjemi pschijědže. Prynz budże tu někotre dny pschebywacz.

— Kaž w Němskej, Awstriskej a Rumunskej, su też sywy w Ruskej s wjetscheho dźěła spokojoze. Wošebje rjane su sožne nasymske wusywy. Po žnjach w Ruskej so skoro pschezo žitne placžisny skožuja.

— Pschišažny sud w Budyschinje budże sudźicz 25. haprleje dopołdnja 3/4 10 hodź. murjerja E. Fichtu s Zokowa dla spytaneho wumozowanja.

Přilopk.

* (Sašypnjenje wodoweje wěže w Oschatzu.) Srjedu rano w Oschatzu w bliskosc noweje wodoweje wěže na winizy hrimotazy wrjeskot sašłyschachu. Nowa wodowa wěża (turm), kotraž bě so hakle dźeń prjedy do wužiwanja wsała, bě so rossypka. 30 metrow wysoka wěża je zyle skónzowana. Zelesna konstrukzija je so słamała, murjowany podłožk je so roswalił. Spomnjenja hódne je, so je so dno wódneho kótła puschcziło. Kaž so soda, je kotoł pschesłabje twarjeny był, tak so je woda dno wuczischczała. Wěża, kotrejež kotoł 300 kubiknych metrow wopschijesche, bě so sa 60000 hriwnow natwariła.

* (Slět Parsevalskeho ballona czišło IV s Bitterfelda psches Lipsk do Altenburga.) Parsevalski ballon czišło IV bě so do Altenburga nastajił. Njedźiwajcy wulkeho wětra wón trochu rucže do Altenburga pschijědže. Tu wón k semi dele sjědže. Saksko K. burgski wójwoda a jeho mandželska, kotrajž běschtaj ballon wocžakałoj, so do njeho sydnyschtaj. Ballon khětro nisko nad torhoschczom leżesche, hdžež runje wojerjzy herzy pytachu. Wot delka so postrowy k ballonej horje wołachu, na kotrež so s czołmika wotmolwjesche. S Altenburga so ballon psches Lipsk na domojěbu puschczi. Wětr czim dale czim bóle pschiběrasche. Pola Seehausena ballonowe wotschidła (propellir) na dobo směrom stejachu a ballon so hacž do 30 metrow k semi pschibliži. W jeho czołmiku sedźazy ludźo wołachu, so chzedźa k semi pschijěcz. Ballon pak hischcže hacž k Engelsdorfej leczesche a móżesche so hakle tu po sczehnjenju torhazeho powjasa a po wucžišnjenju kótwizow na semju puschczicz. Ballon bě dyrbjał swoju jěsbu pschetorhnycz, dokelž běchu so wotschidła wobschkodźiłe. Ballon so wuprósdni, so sawali a so po želesnizy do Bitterfelda dowjese.

* (Džiwuch.) Hdyž khostanski sud w Lignizach hižo wospjet khostaneho dźełacžerja Neudecka jebanstwa dla k lětu jastwa sašudźi, wón stólz shrabny a jón do statneho rěcznika cžišny. S jenym druhim stokom wón do sudniskich służobnikow a policajskich sastojnikow pjerjesche. Jenoz s wulkej prózu samóchu džiwuchu wupschimnycz.

* Wustajeńza kormjeneho skota je so wutoru w Barlinje wotewrika. Mjes wustajenymi 386 swinjemi je jene Yorkshireskeje rasy, kotrež 7 zentnarjow 92 puntow waži. Psches 7 zentnarjow je jena schtyrilětna Yorkshireska ranza ryczerskublerja Maogora s Isenawa w Pósnańskej cžežka. Też mjes howjasym skotom su někotre hobrske skocžata. Jedyn byk wahu s 24 zentnarjemi wobcžežowasche, pola krutwow so najwjetscha waha s 19 zentnarjemi 6 puntami postaji. Spodźiwny wuspěch je so s kormjenjom cželatow dozpił. Tsi měsacžne a schtyrimēsacžne cželata běchu po wasy s wjazy dyzli schtyri zentnarjemi sastupjene. Schtyri měsacžne cželo jeneje jakojzy samo 5 zentnarjow 10 puntow wažesche.

* (Błysk schtyrjoch cžłowjekow morił. Pola Magdeburga staj so w Sarkawje sobotu pschi njewjedrje rěsnik Holz a jeho žona, kotrajž na polu dźěłaschtaj, s błyskom sarasyłoj. Mužowe cžěko bě tak wopalene, so njebě wjazy spósnacz. — Druhe njewjedro je pola Bonna teho runja cžežke njesboże naczinilo. Hdyž we Wallhausenje jena žona a jejny 21 létny syn we winizy dźełaschtaj, błysk syna mori a macz pohłuschi. Jenej w bliskosczi dźełazej holzy strózele rěcz wsachu. Pola Schwegchofina so teho runja jedyn na polu dźełazy burski syn s błyskom mori.

* Strajk skałarjow w Gottleubaskim dole je so skóncził Strajkowarjo njejsu niczo dozpili, dokelž so na twarach dla wu-

ſamknjenja twarſkich dźěłaćerjow ſ dźěła njedźěło, budże ßo też w mnohich ſkałach dźěło ſaſtajicź dyrbjecź.

* (Rosbuchnjenje w ſapałkowej fabrizy.) W ſapałkowej fabrizy w Szegedu we Wuherſkej wutoru kotoł rosbuchny. Pſchi tym je ßo 21 holzow moriło a 22 ßo cźežko ſranikło.

Wulki, 200 zentnarjow cźežki, kotoł ßo wyßoko do powětra wjerhny a nad dwajſchoßnej khěžu do dwora jenych kaſarmow pſcheleczi, hdźež na ſboże nichtó njepſchebywaſche. 22 ſranjenym holzam ßu ßo wſchě ſtawy ſłamałe. Też maſchinſt, kotryž ßo ſ powětrowym cźišchcźom 25 metrow daloko cźißny, je ßo cźežko ſranił a je na ßwoje wobſchkodźenje wumrjeł. S 22 cźežko ſranjenych holzow je hacź dotal 8 wumrjeło, a druhe teho runja bjes nadźije na khorołožu leža. Wſchěm ßu ßo moſhy najſtraſchniſcho ſtſchaßłe a ßo ruzy a noſy wjele krócź ſłamałe. Někotre ßu ßo ſ běžitym ſoſforom, kotryž bě ßo ſapałił, ſtraſchnje wopalile, a dwě wóßomnacźelětnej holzy ſ dźiwje cźwilowazymi boloſcźemi wowrótniſchtej. Kak wulka je móz rosbuchnjenja była, je ſ teho ſpóſnacź, ſo pſches 30 zentnarjow cźežki kótkowy kruch w dałokim wobłuku na ſdalenu khěžu ſleczi a ju doſpoknje rosraſy. Wobydlerjo khěže na ſboże wonka na polu dźěłachu, hewak budźichu ßo wſchitzy ſ wěſtej ßmjercźu pſchekhwatali. S 21 ßmjertnych woporow ßu jenoź mohli hacź dotal pola 10 mjeno poſtajicź — wſchě druhe běchu tak wopalene a ſwohidźene, ſo je jich ßwójbni njemóžachu ſpóſnacź. Jenej do hojeŕnje donjeßenej holzy bě ßo pſchi rosbuchnjenju jena noha wutorhnyła a njemóžeſche ßo ſaßo namakacź. Holza ßo ſe ßmjercźu bědźi. Macź jeneje pſchi rosbuchnjenju morjeneje holzy, kotraž pſched ſchěſcź lětami po cźežkim porodźe rěcź ſhubi, cźěło ßwojeje dźowki wohladawſchi ſaßo rěcźecź pocźa.

Njeſboże je ßo jeniczzy ſ lohkomyßlnoſcźu fabrikſkeje direkzije ſawiniło, kotraž je wjedźała, io je wulki kotoł dawno dodźerżał, tola ßo ſlutniwoſcźe dła komdźeſche, nowy kotoł kupicź.

* Cźežke njewjedra ßu ßo we wjele ſtronach Wuherſkeje rospuſchcźiłe. W Szegu błyſk pſchi Božej ßłužbje do zyrkwje dyri a jenu żonu mori.

* (Błyſk do powětroweho ballona trjechił.) Ballon „Delitzſch“ towaŕſtwa ſa powětrojěźdniſtwo ſa Bitterfeld a wokolnoſcź, kotryž bě ßo ßobotu w 6 hodźinach w Bitterfeldźe do powětra puſchcził, je ßo ſe żałoßnym njeſbožom podeſchoł. Ballon ßobotu w nozy pola Reichenſachſena do njewjedroweho wichora ſajěźe. S błyſkom ßo ballon ſapali, tak ſo korb ſ 2000 metrow wyßokoſcźe na ſemju dele padźe. Schtyri w nim ßedźazy woßoby, hamtſki ſkótny lěkaŕ Hecker a pſchekupz Graupner ſ Lipſka, a ballonowy wjednik pſchekupz Luſt a pſchekupz Leichſenring ſ Bitterfelda, ßo hnydom morichu. Cźěła ßo hakle njedźelu rano w 6 hodźinach namakachu. Kubleŕ Müller w Reichenſachſenje w tutym cźaßu do hródźe ſkót pizowacź dźěſche. Po dworje duzy wón na wiſcheni ßwojeho ßußoda powjaſy a kruchi rostorhaneje ßyczże wohlada. Bliże ſtupiwſchi wón bliſko pſchi ſahrodźinym płoczże krwawu cźłowſku ruku widźeſche. W hałoſach zyle rosbiteho ſchtoma ſbytki jeneho ballonoweho wodźecźa wißachu, na kotrymż běchu hiſchcźe jenotliwe pißmiki ßłowa „Delitzſch“ cźitacź. Do hłubokeje dźěry pſchi ſchtomje bě ßo ballonowy rosraženy korb ſaryk, w kotrymż dwě żałoßnje rosraženej cźěle leżeſchtej, ſo njeběſchtej ſkoro wjazy ſpóſnacź. Jejnej hłowje běſchtej ßo ſe ſatraſchnym wotmachom ſraženja hacź pſches wocźi do ſemje ſtłocźiłej. Kubleŕ ludźi ſe wßy ſawoła a po żandarma póßła. Sa krótki cźaß bě wulka cźrjóda ludźi měſtno njeſboża wobſtupiła. S hroſu a ſtróżelemi njemóžachu ludźo ſ wopŕědka ani ßłowcźka rjez. Se ßłowami je lědma móżno, wopißacź, kak běſchtej cźěle ſwohidźenej. Jedyn ſ powětrojěźdnych bě ßo pſchi padnjenju po ſdaczu tak widliſchcźojcźe powjaſow dźerżał, ſo běſchtaj ßo jemu, hdyż korb na ſemju ſraſy, wobaj palzaj ſe ſhibadłow wutorhnyłoj. Dwěmaj druhimaj cźěłomaj, kotrejż pódła korba leżeſchtej, bě ßo nop wjazy krócź rosraſył, a jeju wobliczo bě tak ſwohidźene, ſo niczo cźłowſkeho na ßebi wjazy njeměješchtej. Pódła ſwonkownych wobſchkodźenjow běchu ßo jim cźrjewa rostorhnyłe, jěrchenje a jětra ßo tłußnyłe, a na někotrych měſtnach ßo ſe żiwota cźrjewa cźiſchcźachu. Ssamo lěkarjo a khorych wothładowaze ßotry, kotrejż běchu mjes tym na pomoz pſchijěłe, prajichu, ſo hiſchcźe żenje njejßu tak ſwohidźene cźěło wohładali. Stawy, khribjet a rjebła wſchěch ſchtyrjoch cźěłow běchu wjele krócź ſłamane, ſo njebě móżno wſchě ſlemki liczicź. Jena ſe ßotrow cźěła wohładawſchi ßo do kſchiczazeho płacza da, a ßo hałle po dołhim prózowanju lěkarjow ſměrowa. Hdyż bě Cſchwegeſki wokrjeżny lěkaŕ pſchicźinu ßmjercźe ſpóſnał, ßo cźěła w Reichenſachſenſkej ßykowowni na mary ſtajichu. W Reichenſachſenſkej zyrkwi w njedźelſkim prědowanju duchowny na ſnjeſożenych powětrojěźdnych ſpominaſche a ßo ſa nich modleſche.

* Żałoßny krwawny njeſkutk je ßo w Njemirowje w Podolſkej ſtał. Rubjeżnizy dźeßacź holzow, kotreż ßo po ßwjatoku ſ zokroweje fabriki ſ tydźeńſkej mſdu domoj wróczachu, nadpadnychu a ſabichu. Jena ſ dźěłaćerkow, kotraż wjetſchi dźěł pjenjes ßwojich ßobudźěłaćerkow pſchi ßebi njeßeſche, ßo póczmje ſkhowa a k ßwojej ßotſje cźeknje. Hdyż bě hižo ſpacź ſchła, muż jejneje ßotry ſ krwju wopanzany domoj pſchińdźe, a wona ßkyſcheſche, ſo bě ßo wón pſchi nadpadźe wobdźělił. Shoniwſchi, ſo je ßotra jeho żony w jeho wobydlenju, njekraßnik rjekny, ſo chze ju moricź a wurubicź. Prjedy pak hacź wón do ſpanſkeje komory ſtupi, wuſtróżena holza ſ woknom won cźekny. Wona k gmejnſkemu pſchedſtejicźerjej khwataſche, kotremuż powjedźi, kajki krwawny njeſkutk bě ßo ſtał. Gmejnſki pſchedſtejicźer po żandarmow póßła, kotryż holzyneho ßwaka a jejnu ßotru ſajachu. Bórſy běchu ßo też cźi druſy rubjeżnizy wußlědźili a ſajeli.

* (Do żandarma tſělił.) W jenej wßy pola Straßburga jedyn żandarm jedyn zyganſki wós pſchepytajo w nim jeneho dawno pytaneho cźeknjenza ſ bayerſkeho wójſka wußlědźi. Tón revolver wucźahnywſchi do żandarma tſěli a jeho cźežko ſrani. Cźeknjenza ßu ſajeli.

* (Nowotwar ßo ſaßypnył.) W Peterburgu je ßo na Waßilſkim Woſtrowje ſchěſcź poſthodow wyßoki nowotwar ſaßypnył. Jenoź murje prěnjeho ſchoßa ſtejo woſtachu. 8 dźěłaćerjow je ßo pod rospadankami pohrjebało.

* (Rubjeżny mordaŕ w telefonowańi.) W telefonowańi w Udine je ſaſtojnik Guiſeppe Piemonte pſches rubjeżne mordaŕſtwo żiwjenje ſhubił. Dwaj ſamkaŕſkaj pomoznikaj běſchtaj ßo do telefonowańje dobykoj a běſchtaj hižo jeneho telefonſkeho ßłużobnika pſchemohkoj a wuwjaſakoj. Hdyż ßo do mjenowaneho faſtojnika daſchtaj, ßo wón ſapowjedźi, rjez, hdźe ßo telefonowańine pjenjeſy khowaju. Rosnjembrjenaj ſłóſtnikaj jeho ſakakaſchtaj. Prjedy hacź móżeſchtaj rubjeżnikaj wupjerchnycź, jeju ſaßłapichu.

* Satraſchny wichor pſched tydźenjom w Franzowſkej ſakhadźeſche. W Chalonſu ſur Marne ßo někotſi dźěłaćerjo, kotſiž na kólni ſa wodźliwe powětrowe ballony dźěłachu, dele cźißnychu. Jedyn ſ nich je morwy, tſjo ßu cźežko ſranjeni. Dale je wětr dźěł dźěłańjow ſa powětrowe lětaki a někotre ßo twarjaze lětaki roſkamak. Někotre hiſchcźe njedotwarjene kólnje ßo ſ wětrom potorhachu.

* (Powodźenje w Sſerbiji.) S wutrajnymi deſchcźemi a rostaczom ßněha je we wjeczornej Sſerbiji wulka woda naſtała, kajkuż ſa wjele lětdźeßatkow njeſnaja. Satraſchne njewjedro, kotreż bě ſe ſlimkom pſchewodźene, je ßo nad Kragujewazom rospuſchcźiło. Daloke ſtrony ßu ßo powodźiłe. We wulkej wodźe je ßo pjecźa ſ najmjeńſcha 200 cźłowjekow tepiło. Wobkhad po żeleſnizach je ßo pſchetorhnył. Żeleſniſke naßypy ßu ßo na wjele měſtnach podmlěłe. Naſtata ſchkoda wjele milijonow wucźinja.

Woda njepſcheſtawajzy pſchibywa a na někotrych měſtnach dwaj metraj wyßoko a wyſche ſteji. Wjele khěžow je ßo ſaßypło. W Kragujewazu ßu ßo wſchě fabriki a nowe kaſarmy pócźrjeło. Měſto Schumadija a wjele wßow je zyle powodźenych. Dróhowe a żeleſniſke mosty ßu ßo ſwottorhaſe a wupuſcźiłe. Kóżdy wobkhad po dróhach a po żeleſnizach je pſchestał. Rěka Morawa hładajzy pſchibywa.

Wußudźenja.

Khoſtanſka komora. 27lětneho hoſpodaŕſkeho pomoznika Jana Jurja Heleſcha ſ Maleſchez ſ khowanſkeho jaſtwa pſchedwjedźechu. Jeho winowachu, ſo bě jenej ßłużobnej holzy ßwobodu rubił. Hižo 15. haprleje bě ßud wo tym jednał, tola dla ſkaſanja nowych ßwědkow bě ßo ßudźenje wotſtorcziło. Heleſch bě lětßa 19. februara na kuble ßwojeho nana we Wichowach 17lětnu ßłużobnu holzu Bobakez k ſemi poraſył a ju, hdyż bě ßo ſchła do ßwojeje komory wupłakacź, dopołdnja wot 9 hodźin hacź popołdnju do 3 hodźin ſamknył a kluczź wotcźahnył. Wón bě też holzu ſkchiwdźaze wudma nawdawał, tola ßo teho dła njehodźeſche khoſtacź, dokelż bě tule wěz pola holzyneho nana ſ pjenjeſami ſarunał. Sswědźy, kotrychż bě Heleſch dła ßwojeho wołóżenja pſchiwjedł, pſched ßudom do zyła ſarjeknychu. Duż jeho k jaſtwu na 8 dnjow ſaßudźichu.

× Lěßneho dźěłaćerja J. Miczku, 1858 w Scheſchowje narodźeneho, winowachu, ſo je hońtwinſki ſakoń pſcheſtupił. Hdyż 25. januara 1910 na Połpiczańſkim hajniſkim rewěrje někotre woka, haj ßamo morwe ßorny we wokach namakachu, ßo tukanje na wobſkor-

ženeho wobroczi, kotryż bě hakle pscheð krótkim tsimężaczne jastwowe khostanje dla paduschneho honjenja wotpokuczik. W jeho wobydlenju a tež njedaloko městna, hdżež dżěłasche, woka a měch, w kotrymż běchu żornjaze koßma, namakachu. W hosczenzu w Nowej Wßy Miczka gmejnskemu pschedstejiczerjej, hajniskemu pomoznikej a żandarmej, kotsiż běchu jeho wobydlenje pschepytali, skschiwdżaze wudma nawdawa. Dla skschiwdżenja a dla pschestupjenja honitwinskeho sakonja Miczku k jastwu na 8 měßazow saßudżichu a jemu czeżnprawa na 3 lěta wotrjeknychu.

⚔ 19lětneho schewza Khěżnika w Kobjelnju njenaturskeho njekasanstwa dla, w lěczu 1907 abo 1908 skuczeneho, k jastwu na 6 dnjow saßudżichu.

Lawniski żud. W korczmje w Bórku bě żo loni żwjedżeń Bożeho czěła wojak Rudeck s Budyskeho regimenta s gmejnskim pschedstejiczerjom Schusterom s Klukscha wadżił a do njeho s teßakom bił. Tuteho podawka dla Rudecka pola wójnskeho żuda wobskorżichu a jeho tam k jastwu na 10 dnjow saßudżichu. Do tejele skórżby bě żo żiwnoscżeŕ J. T. Britscha w Klukschu, kotryż je se Schusterom s njepschecżeleny, tykał. Wón bě wójnskemu żudej pißak, so je Schuster hižo wjazy krócź khostany a so je wyschschi żandarm Röseberg wo nim żwědżił, so je wjecźiwy, swadźliwy, żebicźiwy, nasdaty a stroniski. Lawniski hamtski żud jeho njeje k pschißaßy pschipuschczik. Britscha, kotrehoż żu hižo 7 krócź dla skschiwdżenja Schustera khostali, sa żwoje pißmo na wójnski żud 2 měßazaj jastwa dosta.

⚔ 18lětny cżeladnik Jak. Deutschmann se Sserbskich Pasliz bě żo 21. dezembra 1909 pola tamnischeho kublerja Kubanka pschistajił a 3 hriwny sawdawka pschijał, tola dwaj dnjej posdżischo skużbu w Jitru nastupił. Deutschmanna, kotryż bě żo teho dla jebanstwa dla wobskorżił, wuwinowachu.

Po tunich płaczisnach poruczam żwój derje wuhotowany skład

ff. domjazych, kuchińskich a hospodatskich wězow, lakowanych a njelakowanych, blachowych lampow, latarnjow, zylindrow a żużołow, platow, płokanskich wanjow, bowow, myjuych stejakow, zimanskich maschinow, kupanskich wanjow, żelesne pónoje a hornzy, hospodatske wahi, noże, widliczki, łżizy, nożowe korbiki, khosejowe młyny, khosejowe lhany, khosejowe a zokrowe tyły, rybowanske maschiny, mjaßorubaze maschiny, mjaßowe mjezli, schczętki, żerschczowe mjeczawy, zentrifugowe schczętki atd.

Moritz Schulz, klampnatski mischtr : : : : :
pschi żerbskich hrjebjach 10.
— Wuporjedżerńja. —

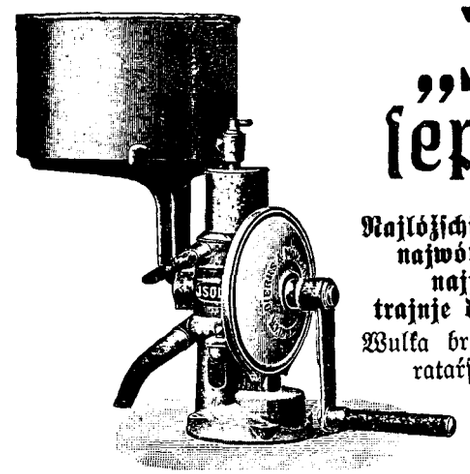

„Jsola“ separatory

D. R. patenty.

Najlózschi khód, najwótrische wotsběranje, najjednorische woblhadżenje, trajnje dżěłane, tunje płaczisny.

Wulka bronsowa medailla němskeho ratarstwa sa nowu nadobu, w lěcze 1905 spožczena. Wot 15 lět najlěpje sawjedżena zentrifuga.

Jan Manjok naslědnik
(Jurij Hänsel)
pschi żitnych wikach 6 w Budyschinje, na żukelnskej haży 34.
Składownja a podawanje wschěch ratarskich maschinow a wscheje ratarskeje nadoby.

Foßforokißaly kalk

snamjenja A a B, kaž tež wschě

präparaty sa ratarstwo:

skótny jatrowy tuk, żydrischczowu essenzu, natron, butrowy pólver, glaubersku żel, skótnu żel, koprowy vitriol, zyły a tolczeny, **kolmas, kophtny mas, wolij sa patentowe wóski, vaselinu,** dale wschě **żwobodnje żo pschedawaze sela a korjenjowe pólvry;**

k desinfekziji:

kreolin, kreosolowu mydlowu rosmodu, lysol, lysolform, antiseptiske skótne mydło, karbolowu kißalinu, żyru a czisczenu, **chlorkalk, wolij psche czelczki,** w stajnje czerstwej tworje poruczа

krónska drogerija

Arna Käppela

en gros — **na seminarskej haży 8.** — en détail

Telefon czo. 18.

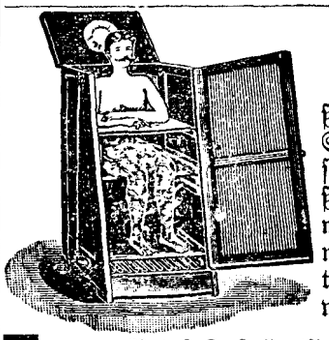

Drjenje

żo w nětczischim czażu husto pokasuje. S hlownej pschiczinu je nasymnjenje a s tym żydnjenje moczokißalych żelow; te żame wobstejnosce żo pola żylnych mjaßowych jědżkow a piwowych piczkow namakaju. Kak je żo khorosć s naturskohojazej methodu wotstroniła, sczěhowazy podawk pokasuje:

Ratař L. s H. tsi njedżele czežko khory leżesche, prosty kaž hrjada, wschě shibadła jara bolosczíwe, njedżiwajzy wschěch masow a wużiwanja salicyla njebu lěpje. Spanje żo zyle shubi. W tychle żakoßnych wobstejnosczach żo khory no naturske hojenje kedżbliwy sczini.

Wukasanje a skutkowanje: Parjenja we ložu a na stole, městne horze wobalki, nózne wkłózne wobalenje a mycze bórsy położenja pschinjeßechu. Wospjetne lěkowanja tu w staziji dospołne sahojenje dozpichu. Hacź dotal njeje żo khorosć wróczíła.

Ssobuczerpjerjam żo rada wukasuje.

We ložu leżaze khori żo doma we wobydlenju hoja

Reinh. Walther, wustojny naturskeho hojenja,
w Budyschinje, pschi nowych hrjebjach 3.
Telefon czißko 577. Telefon czißko 577.

Serbske blido

kóżdu wutoru w 5 hodżinach.
Wschitzy dobri Sserbja żu witani.

Młode

żadowe schtomiki

pschedawa tunjo

ryczerkubło w Bóschizach.

Wjeßne wólbne towaŕstwo

wotměje **njedźelu 24. haprleje,** popołdnju w 3 hodźinach
w hoscźenzu „Sakskeho doma" w Rakezach
ßwoju

2. sjawnu ludowu shromadźisnu,

w kotrejž budźe ßo jenož w ßerbskej rěczi jednacź.

Na dnjowym rjedźe steja pschedmjety:

1. Saměr wjeßneho wólbneho towaŕstwa.
2. Sserbska rěcź w ludowych schulach.
3. Wucźenje Bożeho ßłowa w ludowych schulach njeßmě ßo pschikrótschicź.

Wschitzy Sserbja ßo na tule shromadźisnu pscheproscheja. Žadyn Serb doma wostacź njeßmě. Pschińdźcźe woßebje ßerbszy nanojo. Dalsche shromadźisny budźa w Porschizach, Hucźinje, Bukezach a we wschelakich druhich wßach.

Njedźelu 1. meje budźe **3. sjawna ludowa shromadźisna** po ßamßnym dnjowym rjedźe w Handrikez hoscźenzu w **Porschizach.**

Sakske wojeŕske žiwjenje sawěscźaze towaŕstwo w Draždźanach.

— Protektor: Jeho Majestoscź kral. —
Saloženе 1876 a. G.

Sawěscźenje žiwjenja. Sawěscźenje rentow.
Zentralna pohrjebna kaßa.

Najnižsche premije! Najpschihódnische wuměnjenja! Roscźaza dividenda!
Wukasanja a prospekty njech ßo žadaju wot sastupjerjow abo ſ póstskej khartu wot
direkzije w Draždźanach A., Schulgutstr. 7.

Wšědnje čerstwe:
Kielske bücklingi,
„ sprotty,
tučne flundry,
sušenu hašu,
eyle miłu a něžnu,
ff. rěčne wubory
poruča
Gustav Küttnera nasl.
Richard Weigel
10 na ßerbskej haßy 10.

Rjebsch,
ßudnisli attnar św. ßłužby
pschi nowych hrjebjach 5
pißarnja sa kupowanske, hypothekske, dismembrazijske, testamentske a sawostajeńsstwowe wězy atd.
Rěczi ßerbski.
— Telefon cźißło 177. —
Pschesßadźowanje leżomnoscźow.

Burske towaŕstwo w Rakezach.

Dokelž ßo ßobustawy Rakecźanskeho burskeho towaŕstwa sawěscźe **njedźelu 24. haprleje** na ßerbskej ludowej shromadźisnje popołdnju w 3. hodź. w hoscźenzu „Sakskeho doma" w Rakezach wobdźěła, směje burske towaŕstwo tón krócź ßwoje poßedźenje w Gáblerez hoscźenzu hakle **po słónczenju ludoweje shromadźisny.**

Pschedßydstwo.

Khwaćanske serbske towaŕstwo

zmėje da-li Bóh, jutře **njedźelu 24. haprleje** popołdnju **w 5 hodź.** w Hustec hoscźencu swoje **měsačne posedźenje.** Duž so wšě sobustawy najnaležnišo přeprošeja, tež hosćo su nam stajnje lubje witani. Předsydstwo.

Awkzija.

Pczoły, łokcze a pczołaŕski grat, k sawostajenstwu njebo knjesa wucźerja Sommera ßłuschaze, maja ßo **ßobotu 23. haprleje** popołdnju w 2 hodźinomaj na hornczeŕskej haßy 11 na pscheßadźowanje pschedawacź.

Derje ßuschene **praßowane wuhło**
1000 schtuk, něhdźe 17 zentnarjow waßaze, **po 7 mk.**
porucźa, dokelž je ßo dźěło saßo sapocźało,
wuhlowa praßowaŕnja na Horje
pola Njeßwacźidła.

Bukečanske serb. tow.

změje **njedźelu 24. haprleje** pop. w 5 hodź. posedźenje.
Knjez duchowny Mjeŕwa je přednošk dobroćiwje přilubił.
Wo bohaty wopyt wutrobnje prosy **předsydstwo.**

„Sserbska Pczolniza"

smėje **wutoru 3. meje** popołdnju w 5 hodź. w hoscźenzu w **Sserbskich Paslizach shromadźisnu.**
Rěczecź budźe ßo wo pschenaleczenju pczołkow.
Wschěch ßerbskich pczołkarjow wutrobnje pscheproschuje
pschedßydstwo.

Do Łasa!

Njedźelu 24. haprleje
reje,
na kotrej pscheczelnje pscheproschuje
Khorla Scholta.

Kublo

hodźinu wot Budyschina ſdalene, 80 kórzow wulke, ſ nowymi twarjenjemi je hnydom tunjo na pschedań. Dalsche je ſhonicź we wudawaŕni Serb. Nowin abo pola kublerja Hanikeho w Lejnje pola Khróscźiz.

Płahowaza stazija wokrjeßneho rataŕskeho towaŕstwa ſa „cźorne Minorka-kury" na **ſarje w Rakezach** pschedawa **jeja k naßadźowanju** po 15 np.

Wschě družiny
ručźnych wosow

najmjeńschich a najwjetschich, ſ rěblinami a bjes nich, ßu na pschedań na Hoschiz haßy 8 a ßobotu na žitnych wikach na rózku Preiserz khěže.

Małotrjebany
planetowy göpel

ſe dla pschiprawjenja elektrikeſkeho cźerjenja tunjo na pschedań w Rosswodezach pola Budeſtez. Dalsche je ſhonicź we wudawaŕni Serb. Nowin.

Wojnaŕskeho pomoznika
pyta **Juuker**
w Czerwjenych Noßlizach.

Kuchaŕki, ſtwinske a ßłužobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy k ßwinjom, wotroczkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłacźeŕske ßwójby pyta hnydom abo posdźischo pschistajeŕka **Görlichowa** na ßukelnskej haßy 1 na rózku žitnych wikow w cźrijownі knjesa Heinr. Mohra.

Wróczenje cześcze.

Pola smerza ßo rosrunawschi ſchichwdźenja na cźeladnika Augusta Kunzu ſrěczane, jako njewěrne wróczam.
W Hucźinje, 13. haprleje 1910.
Marja Roscherez.

(K temu cźißłu pschiłoha.)

Pschiloha k czißku 17 Serbskich Nowin.

Ssobotu 23. haprleje 1910.

Placzißny rěsneho slotu na Draždzanskich slótnych wikach.

18. haprleje 1910.

Placzißny po zentnerju a hriwnach.

Slótne druzíny a wosnamjenjenje.	Žiwa hr.	Rěsna waha hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscze hacz do 6 lět	39—42	75—78
awstriske	45—48	81—84
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	35—38	71—73
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	30—34	65—70
4. ßnadnje pizowane kóždeje staroby	25—29	57—65
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscze	37—40	69—72
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnoscze hacz do 7 lět	33—36	64—68
3. starsche, wukormjene kruwy a ßnadnje wuwite młódsche kruwy a jałojzy	29—32	60—63
4. ßrěnjo pißowane kruwy a jałojzy	25—28	54—59
5. ßnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	48—53
Byli:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscze	38—41	68—72
2. ßrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	34—37	64—67
3. ßnadnje pizowane	29—33	59—63
Cźelata:		
1. najlěpsche ſ mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	50—52	80—82
2. ßrěnje kormjene abo też dobre wot zyza	46—49	76—79
3. ßnadnje wuwite wot zyza	40—45	70—75
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich ſſchiżenjow w starobje hacz do 1¼ léta	50—51	68—70
2. mjaßne	48—49	65—66
3. ßnadnje wuwite, też ranzy a kundroßy	44—47	61—64

Placzißna żitow a produktow.

Żitowy dowos w Budyschinje:		W Budyschinje. 16. haprleje 1910. wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np.	W Lubiju. 21. haprleje 1910. wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np.
Pschenża	běła	—	—	—	—	10	90	11	10
"	żołta	—	—	—	—	10	70	10	90
" nowa		10	83	11	—				
Rožka		—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa		7	50	7	60	7	40	7	50
Jeczmjeń	50 kilogr.	7	30	7	80	6	70	7	70
Wows nowy		7	20	8	—	7	50	7	70
Hróch		12	50	15	—	12	50	13	—
Woka		10	—	11	—	—	—	—	—
Jahły		15	50	17	—	16	—	17	—
Hejduschka		17	50	18	—	20	—	22	—
Běrny		2	—	2	50	2	20	2	40
Butra	1 kilogr.	2	70	2	90	2	60	2	80
Pschenična muka	50 "	11	—	20	25	19	—	20	—
Rjana muka	50 "	9	—	12	50	13	—	14	—
Ssyno	50 "	4	50	4	75	4	50	5	—
Ssloma	100 "	5	—	5	16	4	—	5	—
Prošata	984 schtuk, schtuka	15	—	31	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby	50 kilogr.	—	—	6	—	6	20	6	40
Rjane wotruby		—	—	5	75	6	40	6	75
Pschenični gris		—	—	6	50	—	—	—	—
Rjany gris		—	—	6	75	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot — hr. — np. hacz — hr. — np., pschenża (żołta) wot 10 hr. 80 np. hacz 11 hr. — np., rožka wot 7 hr. 50 np. hacz 7 hr. 75 np., jeczmjeń wot 7 50 np. hacz 8 hr. — np., wowß wot 7 hr. 50 np. hacz 8 hr. — np.

W Budyschinje placzesche: kórz pschenży (běła) po 170 puntach — hr. — np., hacz — hr. — np., żołta — hr. — np. hacz — hr. — np., nowa: 18 hr 41 np. hacz 18 np. 70 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hacz — hr. — np. nowa: 12 hr. — np. hacz 12 hr. 8 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach: 10 hr. 22 np. hacz 11 hr. 34 np.

Wiczne placzißny w Kamjenzu.

21. haprleje 1910.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 30 np. hacz 7 hr. 50 np., pschenża wot 10 hr. 50 np. hacz 10 hr. 80 np., jeczmjeń wot 7 hr. 50 np. hacz 7 hr. 75 np., wowß wot 7 hr. 50 np. hacz 7 hr. 80 np., jahły wot 16 hr. — np. hacz 17 hr. — np. hróch 17 hr. 50 np., ßyno 5 hr. 20 np., běrny 2 hr. 30 np., ßloma (100 kilogr.) 5 hr. 32 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 60 np. hacz 2 hr. 80 np.

Wjedro w Londonje 22. haprleje: Rjane.

Cyrkwinske powjesće.

W Michałskej zyrkwi smeje njedźelu Kantate rano w 7 hodź. farat Räda ßerbsku spowjednu rěcź, ½9 hodź. duchowny Tischer ßerbske a w 10 hodź. němske prědowanje. — Tydźenske sastojnske dźěła smeje duchowny Tischer.

Wěrowanl:

W Michałskej zyrkwi: Ernst Bohuwěr Ssuschka, fabrikat na Židowje, ſ Minu Hanu Hajnikez ſ Kißliży. — Franz Kreuzer, knježi pohonca w Hilbersdorfje pola Kamjenizy, ſ Marthu Marju Mětrachez na Zidowje. — Jan Ernst Spank, ſkładownik na Zidowje, ſ Hanu Hanuschkez ſe Scheschowa.

W katholskej zyrkwi: Pawoł Barcź, podwyschk w Budyschinje, ſ Marju rodź. Piskorez tu. — Jan Bjarsch, samkat w Budyschinje, ſ Emmu rodź. Michalkez tu. — Michał Dórnik, ſtakat w Budyschinje, ſ Martu rodź. Měrcźinkez, dźěłaczeku tu.

Křćenl:

W Michałskej zyrkwi: Pawoł Willy Kurt, njemandź. ß. na Zidowje.

W katholskej zyrkwi: Khata, Jana Schabla, rjem. wjednika w Budyschinje, dź. — Hilżbjeta, Michała Domaschki, fabrikskeho dźěłaczerja w Budyschinje, dź. — Benno, Jana Siebera, cźěßle w Hrubjelczizach, ß. — Rosalija, Jakuba Czórlicha, strażnika w Budyschinje, dź. — Jakub, Jakuba Schustera, sastojnika na żelesnizy w Budyschinje, ß.

Zemrjeół:

W Michałskej wotdźe: 15. haprleje: Ernst Bohuwěr Rostok, hospodarski pomoznik a hosćenzar w Jeńkezach, 25 l. 5 m. 5 d. — Hana Augusta Klinkez, wobydlerka wokrjeßneje khorownje na Zidowje, 55 l. 2. m. 10 d. — 16. Pawoł Willy Kurt, njemandź. ß. na Zidowje.

W katholskej wotdźe: 15. haprleje: Hańża, Michała Hejduschki, khěžerja w Budyschinje. mandźelska, 48 l. 1 m. 13 d. — 16. Wilhelm Preibisch, pjekat w Budyschinje, 44 l. 7 m. 18 d. — 18. Herta swud. zyrkw. inspekt. n. wuńk. Wjenkowa rodź. Weßez w Budyschinje (ſemre w Kulowzu, 73 l. 5 m. 27 d. — 19. Khorla, Jana Wiczasa, murjerja w Budyschinje, ß. 6 l. 16 d.

Zyrkwinske powjesćze ſ Hodźija.

Njedźelu Kantate śmeje rano ½7 hodźin duchowny Voigt ßerbsku spowjednu wucźbu, ½8 hodź. farat Kschiżan ßerbske a w 9 hodźinach němske prědowanje. — Popoldnju w 2 hodź. budźe katechismußowa wucźba ſa němsku żónsku młodźinu.

Zyrkwinske powjesćze ſ Budestez.

Njedźelu Kantate śmeje rano w 7 hodźinach farat Domaschka němsku ſpowjedź, duchowny Bójz dopoldnja we 8 hodź. němske a ½10 hodź. ßerbske prědowanje. — Popoldnju w 2 hodź. budźe katechismußowa wucźba ſa němsku żónsku młodźinu. — Popoldnju w ½5 hodź. ma młodostne muzske towarstwo ſhromadźisnu. — Ssrjedu wjeczor we 8 hodź. śmeje towarstwo żónskeje młodoscze ßwoju ſhromadźisnu.

Th. A. Wällnitz naslědnik

w Budyschinje

9 na ßukelnskej haży 9.

Najtuńsche kupowanske žórło

ſa

njewjeſczinske wuhotowanje

a

jednotliwe meble

solidneho a modneho dźěła.

Sprawne pożłużenje.

Pschi hotowych pjenjesach rabatt.

Ssamßna pólstrowatnja.

Wobkładanje bjes kupjenja dowolene. Proschu, na mjeno a hyšnje ćo. ledźiwacź.

Wuměrjenske dźěła wscheje druzíny pschebjerjetaj ::

Rentsch & Schöne

pod pschiżahu wſataj geometraj,

na rožku ſeminarskej haży 13, I a Hoschiz haży.

Telefon 682.

Privatni 4%. | Khapki. | Czapki. | Krawzy 10%.

Dźěczaze ſukniczki. | Schlipßy.

Shorjelska pschedawarnja
Jana Schaafa
w Budyschinje, na bohatej drósy 29.

Fale. | Sslě.

Prěnja woßebita pschedawarnja
ßerbſkeje draſty.

Korsetowe ſchtalty. | Schemiſety.

Wolmjane czorne poſamenty
za jaki (khuty)
po —.35, —.50, 1.—, 1.50 hacz do 2.75.

Herkuleſke porty (czorne)
w 5 kajkoſczach a 10 ſchěrjach.

Zanki (czorne).

Banty a ßekle ſ pißanych poſamentow.

Běle ſchpachtlowe zanki
we wulkim wubjerku
po ſnatych tunich płaczisnach.

Nohajzy. | Khornarje.

Franzy, wolmjane a zidzane.

Selene zidzane rubiſchka
w kraßnych nowych muſtrach.

Koſchle. | Gardiny

Czorne zidzane banty
woßebje ſchěroke a czezke k ßeklam.

knefle, lazki, zanki, ſchnóry
a wſchitko ſchtoz ßo we

ſchwalčiſtwje
trjeba.

Kholowy | Sawěſchki.

Schwalcze doſtawaja 10%, **privatni** 4% rabatta.

Rěczi ßo ßerbſki. **Rěczi ßo ßerbſki.**

Krajna wołma. | Ssylna wołma. | Wutrobołopjeſchkata wołma.

Brodowſka haptyka
na hoſchiz haßy 21.

Thymusin
Sachs. Thymus-Extract
Sächs. Thymus-Extract
Sächs. Thymus-Extract
Säch

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihličišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawóstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 18. Sobotu 30. haprleje 1910. Lětnik 69.

Nowa statna požčzonka w Sakskej.

Wot lěta 1902 sakske knježerstwo prěni króć sažo s naczińskom noweje požczonki psched žejm stupi. W mjenowanym lěcze bě žejm 100 milijonow hriwnow wuczinjazu požczonku pschiswolił, sa kotruž bě žo tsiprozentska danjowa měra postajiła. Nětczischi finanzny minister dr. s Rüger njeje tule požczonku wuzicz trjebał, ale je město teho statny dołh wo něhdże 100 milijonow hriwnow pomjeńschicz mohł. S powyschenjom msdy a pensije krajnych sastojnikow žu poslednje lěta wudawki njeßměrnje pschiběrake. Duž budże knježerstwo žnadź nětko požczonku, w lěcze 1902 pschiswolenu, s dźela wuzicz dyrbjecz. Po tsi prozentach pak nětkole nichtó žwoje pjenjesy statej njepožczi. Knježerstwo je teho dla nusowane, žejmej powyschenje sadanjenja pschiswoleneje požczonki wot 3 prozentow na 4 prozent. namjetowacz. Ssejm, kotryž žo temu njebudże pschecziwjecz, je najprjódzy tu wěz finanznej deputaziji k rospominanju pschipokasał.

Zdyły statny dołh Sakskeje w tu khwilu 890 milijonow hriwnow wuczinja. S tejele summy je kraj nimale 800 milijonow hr. sa žwoje želesnizy wudał. Napschecžo krajnemu dołhej potajkim wulke žo derje danjaze samóženje steji.

Pschi wuradźenju wo pensijach žo k rěczam pschinjeße, so je žo prjedawschemu tajnemu kzyrkwinskemu radźiczelej Kellerej w Budyschinje 1274 hriwnow pensije pschewjele wupłaczisko. Mjeńschina sliczbowanskeje deputazije bě namjetowała, so dyrbjał stat tule summu wróczo žadacz. Tónle namjet pak žo s 33 pschecziwo 25 hłosam saczišny.

Druha komora nětkole jara spěschnje dźěła, so mohłe žo žejmowe wuradźenja do žwjatkow skónczicz. Ssejm ma do teho czaża hischcze wjele dokonjecz. Mjes petizijemi, kotrež je deputazija sa wobczežowanja a petizije dowuradźiła, žo někotre na byki wuběrazy sakoń poczahuja. Deputazija porucza, tele petizije, tak daloko hacz wone sawjedźenje powschitkowneho wuběranja bykow žadaja, statnemu knježerstwu k wjedźenju dacz.

Schtwórtk žejm wo petiziji sakskeho narodopišneho towarstwa jednasche. Towarstwo wo to proßy, so by žo stara žejmownja sa sestajenje towarstwowych sběrkow pschewostajiła. Knježerstwo je towarstwu stary kadettski dom poskicziło, tola towarstwo je tule poskiczeńku wotpokasało, dokelž městnoscze kadettskeho doma sa sběrki njedožahaju. Komora wobsamkny, petiziju narodopišneho towarstwa knježerstwu k wobkedźbowanju porucziz.

Khežorstwowy kanzler Bethmann Hollweg skhorił.

Hacz dotal mějesche khežorstwowy kanzler Bethmann Hollweg jara mało wuspěcha w žwojim sastojnistwje. Nimale ničzo njeje žo jemu poradźiło. Wón bě žebi wotmyßlił, s njestronisker, žamej wězownej politiku žebi jenotliwe strony dobycz. Tola wón njebě pomyßlił, so wězownoscz a interesy politiskich stron žebi napschecziwo steja. Konserwatiwna a zentrumska wjetschina je žo skoro wschěm sakonjowym naczińkam, kotrež žu žo khežorstwowemu žejmej pschedpołożike, pschecziwjała. Nětczischi žejm budże lědma najwažnische s nich, kaž khežorstwowy dawk na pschibytu hódnoscz, khežorstwowy sawěsczenski sakoń, dowuradźicz móz. Tež nowy pruski wólbny sakoń žo s czežka w tej formje, kotruž žebi knježerstwo pscheje, w semjanskim žejmje pschiwosmje. Tele njepschestawaze njewuspěchi žu khežorstwoweho kanzlera nerwosneho sčinike. Wón je žo jako khory samolwił. Ssnadź je tale khoroscz pschedehra diplomatiskeje njestrowoscze, s kotrejž chze Bethmann Hollweg žwojeho zofanja s politiskeho jewischcza pschikrycz.

Wustawa sa Elsaß a Lothringsku.

Khežor Wylem je sańdźeny tydźeń pschi žwojim wopycze w Straßburgu wo wustawje rěczak, kotraž ma žo Elsaßej a Lothringskej spožczicz. Wón žo wješelesche, so je nětkole tole praschenje na dnjowy porjad pschischko. Po khežorowym měnjenju dyrbjał kraj žwoje należnoscze žam rjadowacz. Wo formje wustawje žo khežor wupraji, so wo tym njemóże žaneje rěcze bycz, so by žo sa Elsaß a Lothringsku nowy wjerchowski dom postajił. Khežor dale s krajnym knjesom Elsaßa a Lothringskeje wostanje.

Wójnske kontribuzije sa krótkowjeczornu Afriku.

Sa potłóczenje poßlednjeho sběžka domoródneho wobydlerstwa w němskej krótkowjeczornej Afriskej koloniji je žo pódla wjele człowiskich woporow něhdże pok milijardy hriwnow wudako. Běli pschiczahowarjo w krótkowjeczornej Afrizy nětkole płody horzeho wojowanja žněja, tola wójnske khósty ma wobydlerstwo w Němskej płaczicz. Zentrumski sapósłanz Erzberger je teho dla namjetował, so bychu běli wobydlerjo krótkowjeczorneje Afriki hłowny dźěl wójnskich khóstow njeßli. Nětkole žo tam sa wjele milijonow diamantow namakuje, na kotrež mohł žo wulki dawk położicz, tak so by žo na 4 lěta kóžde lěto 81 milijonow hriwnow dawkow w krótkowjeczornej Afrizy nawdawako.

Statny sekretar Dernburg je žo se wschej rasnoscžu psched Erzbergerowym namjetom wobarał. Po Dernburgowym wukoženju by Erzbergerowy namjet k konfiskaziji samoženja samožitych běłych w krótkowjeczornej Afrizy dowjedł. Budgetowa komißija khežorstwoweho žejma je drje Erzbergerowy namjet saczißła, tola je wobsamkła, knježerstwo namołwicz, so by sakonjowy naczisk wo dawkach w krótkowjeczornej Afrizy wudźěłacz dało. Po nim měło samožitym woßobam a towarstwam, kotrež žu žo do wudyrjenja sběžka tam saßydlike, dawk napołożicz.

Sběžk Arnawtow.

Wobydlerjo Albanskeje, Arnawtojo rěkazy, nochzedża nowy porjad w Turkowskej pschipósnacz a žo nowym sakonjam podczißnycz. Hacz dotal bě žo turkowskemu knježerstwu pschezo schlachczisko, spjeczowarjow směrowacz. Psched někotrymi njedźelemi běchu někotre arnawtske splahi turkowskemu knježerstwu poßkuschnoscz sapowjedźike. Psched tydźenjom saßo rěkasche, so je žo sběžk potłóczik. Tón krócz pak běchu žo sběžkarjo jenož na sdacze podwolili. Mjes tym so jich wotpósłanzy s turkowskim generalom jednachu, woni skradžu wschě splahi napominachu, žo k sběžkej pschisamknycz. Psched dwěmaj njedźelomaj njeběchu Arnawtojo hischcze na wójnu pschiprawjeni; dźenża je temn hinak. 55,000 derjewobrónjenych Arnawtow pjecza turkowske wójsko wocžakuje. Najhórsche je, so žu Turkojo hnydom pschi spočzatku wojowanja porażku poczerpili. Pola Kaczanoka žu Arnawtojo wotdźělenje turkowskich wojakow sbili a žo tamnischeho

hórskeho pschekhoda a želesnizy smozowali. Ani wojakow ani wójnsku potrjebu njemóža Turkojo nětko wjazy do Albanskeje wosyczy. Sběžkarjo žu tež Djakowu wobžadźili, pok bataillonej turkowskich wojakow brónje sebrali a wyschnoscze wuhnali. Wobydlerstwo Izeka je pschižahako, so žo k sběžkej pschisamknje. Město Mitrowiza je we wulkim strasche, so žo se sběžkarjemi wobžadźi. W Mitrowizy žu wulke skladownje wojerskeje potrjeby, kotrež žo jenož s mako wojakami wobstražuja. Sběžk je žo po zykej hornjej Albanskej wupschestrěł a žo tež po pokodnischej Albanskej rosschěrja.

Turkowske knježerstwo je roskasowarjej turkowskeho wójska, generalej Schefketej paschi poručiko, so dyrbi s 8000 muzemi sběžkarjow s Kačzanika wuhnacz.

Pschepoloženje jeneho ruskeho armeekorpsa.

Ruska žebi na to njemyšli, s někim wójnu wjesci, najmjenje pak s Němskej. Psched krótkim je žo 5. ruski armeekorps s Pólskeje do Permskeje gubernije w rańschej Ruskej pschepoložił. Nowiny „Nowoje Wremja“ pschecźiwo tutemu pschepoloženju protestowachu, s kotrymž žo rusko-franzowski swjask srani, s kotrymž je žo postajiko, so žo wojerska móz Ruskeje na wjeczornej stronje, potajkim pschi němskich mjesach, nježmě bjes dowolnoscze Franzowskeje pobkabicz. Ruske knježerstwo je na to tole cziško mjenowanych nowin konfiskowacz dako.

Podawk s burskeje wójny.

(Pokracžowanje.)

Hana bě mudrischa hacž Jurij, tež bě wjazy nawukka a wobkhadźejo se žwojim wuczenym nanom schěrscheho roshlada nabyka, dyžli bě to žynej wobydlerja makeho města mózno bylo. Se strachom lubowaza holza pytny, kak jednostronski jeje nawoženja je, a nětkole pocža jeho roswuczecz. Bjes teho so wón wo roswuczenju schto pytny, wona jeho wjedženje pschisporjesche a jeho nahlady rosschěrjowasche, haj, sawěscze budźische s njeho hischcze mudraczka po módže, wěso po srosymjenju schežnateho lětstotka, sczinika, njebudźische-li žo njejapzy na jeju sboże luboscze dwoji nanowski hněw rospyril.

Prěni bě magister, kotryž bě jako wuczenz a žwěta nježwědomny žwoju džowku sa czlowjeka, kiž je luboscži njepschistupny, měl, do teho pschischoł, so bě wona žwoju wutrobu njedowěrnemu młodženzej pschiwobroczika. Roshněwany k nanej młodeho muzskeho khwatasche a wutschaže žo na njeho, wótsje porokujo, so bě žwojeho žyna schpatnje wukubkował, kiž bě tak njerosomny byk, s czestnej knježnu wo luboscži powjedacz.

Měschczanosta žo njemózesche dodźiwacz a bě wschón poražený, tak so žej mjeczel žkowow mólczkeho muža lubicz dasche. Potom pak žo wuždypa:

Schto, jeho žyn chzyk s džowku tajkeho muža wobkhadźecz? Dundaka, kusskarja, kiž hižom dawno na schczěpowz žkuscha? So s tajkej pschiběžanej holzu jeho žyn ani njerěczi, na to wón žwoju ruku dowolnje położi.

Měschczanosta na to magistrej durje pokasa a žwojeho žyna pschiwoka, so by žej wot njeho dał wobkrucźicz, so tajke sabludźenje ani mózne njeje.

Hdyž pak jemu Jurij nětkole wupraji, so Hanu, kotraž žana dundaczka njeje, ale kiž je deba žwojeho splaha, wěrnje a woprawdže lubuje a so móže jeno potom sbožowny bycz, jeli ju sa žonu dostanje, žo hněw stareho žurowje rospyri.

„Schto, lubowacz? lubowacz?“ wón sakhadźesche, sakuskawo je cze tole khrobke holczisko, kusskarnicza je, kotraž je tebi s napojemi a pohladami naczinika. Na schczěpowz mi dyrbi, njepuschczi-li tebje se žwojich žyczi. Hischcze dženža budu w radže namjetowacz, so ma žo na žmjercz a žiwjenje wobskoržicz!“

A ani njedźiwajo a ani žo njekomdžo měschczanosta žwój namjet w radže pschednježe. Ale tu tola na sadźěwki storczi. Kusskarjej běchu na wschě pady sawěscźili, so wón a jeho žwójbni žaneho podhlada dla psched žudnistwo žadani bycz nježmědža; so drje tež holza, kiž bě rjana, njebě trjebała žanych kusskarskich žrědkow nakožecz, so by žej luboscz młodeho muzskeho dobyka, so dyrbi teho dla rada žo sapowjecz, pschecźiwo njej wustupicz. Tola bě radže swada mjes měschczanostu a magistrom jara w hódź, dokelž hinjenje rybow tak wotebjerasche, so bě sakuskanje pschewinjene, so pak pschesběhnjenje, kotrež bě magister pschecźiwo měschczanoscži sawinył, radže žnadź to prawo dawa, kusskarjej wuczinjene sarunanje pak s dźěla pak s zyka sapowjecz.

Tutemu měnjenju rada móznje pschihkožowasche. Snata žwěra a sprawnosz njebě we wschěch czažach tak jara khwalobna, kaž to wukhwalowarjo „starych dobrych czažow“ pschezo pschedstajuja, a wyžoke a najwyschsche knježstwa, wyschnoscze, senaty a rady žu husto najschpatnische žrědki nakožili, so bychu žwój wužitk namakali abo tež winowatoscžow žo sminyli. Schtóž chzysche tehdom kontrakty czinicz, dyrbjesche žo jara na kedźbu bracz. pschetož s wjetscha žo mjes wotrěczanymi wuměnjenjemi jene namaka, kotrež žo, njech tež kontrakt czinjazy jednasche, kažkuli chzyshche, pschezo tak swjerczecz hodźesche, so kontrakt sa pschestupjeny placzesche. Tajke poczinanje sa hanibne njemějachu, ale nawopak sa jara mudre a derje pschemyžlene, jeno so móžesche žo to tež se sczinom prawa, byrnjež tež zyle njerosomnje, pschiwodźecz. S najmjenscha wulka czrjóda mějesche to sa prawo a prawdu, a czlowjek, kotryž tajkele pižmo na žwój wužitk swjerczecz wjedźesche, placzesche sa schwarneho a hódneho muža.

Teho dla tež měnjenju, so žmě žo s tuteho pada wužitk sczahnycz, wjetschina Kražowskeje rady pschihkožowasche. Mjes nimi wschak běchu tež někotsi tajzy, kiž wobkrucźachu, so dyrbi rada magistrej žwoje žkowo džeržecz, ale na tych, dokelž běchu mjeńschina, njepožluchachu.

Pschecźiwo kusskarjej sapocža žo skóržba, kotraž žo po mnohich pschežkyschenjach, termijach a požedźenjach s tym skónczi, so magistra winowateho spósnachu, so bě žo pschecźiwo měschczanoscze hrubje pscheschoł, sa czož ma žo jemu twjerde khostanje na czěle a na pjenjesach a žwójstwje pschizpěcz.

Dokelž pak bě magister sa město wužitnje skutkował, wužudźichu, so chze wyžoka rada we žwojej dobrocźiwoscži jeho jeno s města wupokasacz a so chze jemu žamo hischcze schtwórty dźěl wuczinjenych pjenjes wupkaczicz, jeli so chze sa wschitke pjenjesy kwitunku dacz a pschižahacz, so nochze městej schkody naczinicz.

Pschi tym to wosta. Magister drje mějesche jara dokhe wuczene rěcze, kaczanski a tež němski, so by žwoje prawo dopokasał, ale s tym niczo dale njedozpě, khiba so žo rada pschi nich wužmja.

Schto chzysche potajkim magister czinicz, so by žwoje prawo dostał? Niczo! Kóždy rosomny czlowjek budźische to spósnał, ale magister bě wuczenz a jako wuczenz wón to njespósna. Duž poskiczenych pjenjes njepschija, wužudka njepschipósna a na žwojim sdaczu wobstejesche. S města wschak dyrbjesche, ale jeno tak daloko džěsche, kaž móz rady dožahasche; na prěnjej wžy, kotraž swonka měschczanskeho wobžaha leżesche, wsa žwój pschebytk, so by wot tam pschecźiwo městej a radže pola khěžora a khěžorstwa skorżił.

Jurij a Hana wodychnyschtaj; na wadu běschtaj tschepotajo a dwělujo pschihladowakoj, nětkole bě tola s najmjenscha składnosz poskiczena, so móžeschtaj žo lubowazaj dyž a dyž widźecz. Wěso nan na Hanu, jeje žón luboscze wotkrywschi, krucźischo dyžli prjedy kedźbowasche, wěso bě tež kruty knjes měschczanosta, hrožo se žwojim nanowskim hněwom, žwojemu žynej sakasał, so ženje wjazy s dundaczku žkowa rěczecz nježmě, ale hdy a hdźe na žwěcze žu lubowazy na tajke pschikasanja kedźbowali? Wobaj žo sa czaž skórżby a tež po nim husto widźeschtaj, pschetož hdyž bě žo magister na wžy sažydlił, jěchasche Jurij, hdyžkuli bě jemu to mózno, won, so by žwoju njewjestu widźał.

To bywachu bóle srudne hacž wježelke hodźiny, kotrež lubowazej pschežiwjeschtaj, dokelž wobaj derje rosymjeschtaj, so je towarstwowny rosdźěl mjes nimaj pschejara wulki, hacž so by žo hdy wurunacz mohł.

Mnoho płakajo wobaj wo lěpschich pschichodnych czažach žonjeschtaj, ale ani žadyn s njeju njemózesche telko mozy nabycz, žwojeje luboscze žo wotrjez abo s khroblym rossudkom, njedźiwajo wschěch sadźěwkow, žwoje sboże žej s mozu dobycz.

Jeju jenicźka nadźija bě, so bychu myžle Domascha Münzera, wjednika burskeho sběžka, dobyczeršzy placźiwoscze nabyke. To bywasche jeju pschecze a žedźenje, haj, Jurij bě žej wotmyžlił, žamo do hlownego města huscźischo hacž jónu doječhacz, so by žo sjawnje Münzerowym pschiwižnikam pschisamknył; ale so by to mohł, budźische žo dyrbjał wot žwojeje lubeje Hany dźělicz a to bě jemu njemózno.

To běchu požlednje dny haprleje lěta 1525, tu Jurij, sarudźeny po wopytanju žwojeje njewjesty, do Kražowa wróczo jěchasche. Pschezo hischcze mjes bojoscžu a nadźiju khabkasche. Kajki dyrbjesche to kónz wsacz?

Sběžkarszy burja mějachu zyle wěscze wuspěchi. Ale runje tute wuspěchi samochu tež, so žo najmóznischi mjes wjerchami na spschecźiwjenje sjednoczichu. Bychu-li burow pschedobyli, bychu tež Jurjowe nadźije sniczene byke, to wón wjedźesche.

Wótry ſakſchik jeho njejapzy ſ myßli wutorže. Wón dohlada ßo na mlodu holzu, kotruž naſchczuwanaj pßaj pſcheſczěhaſchtaj, holza něhdže dwě ſczě krockeli pſcheď nim pſches dróhu czérjeſche. Hnydom na to ßo jěſdnik wunóri. Jeno krótki kruch pucza holza dale doběža, potom ju pßaj k ſemi potorženſchtaj, a ſa wokomik tež jěſdnik pódla njeje ſaſta.

Sadźiwany Jurij na podawk hladaſche, kiž bě ßo kaž ſ błyſkom dopjelnik, ale jeho dźiwanje ßo do roshněwanja pſcheměni, hdyž jěſdnik ßwój czežki kožany kſchud ſaſběže a do na ſemi leżazeje pjerjeſche.

Sa wokomik bě Jurij na jěſdnika, ſemjana, ſchtož ßo po draſcze bycź ſdaſche, pſchihnał.

„Njeje waß hańba, do njewobronjeneje bicź?“ wón na njeho wołaſche.

„Njewobronjena? Wußlědźerka je, burſke holczíſko, kotraž je wot ſběžkarſkich burow pſchiſchła, ſo by tudomnym ſběžkarjam powieſcze pſchinjeßka. Duſchu ji ſ czěła wubiju, njebudźe-li hnydom rěczecź!“

Wón ſ nowa kſchud ſběže, ſo by ſ nim dale do holzy bił, ale hižom bě Jurij ßwojeho konja mjes rosnjemdrjeneho a mjes jeho wopor donucźił a wołaſche:

„Je-li to wußlědźerka, dowjedźcze ju pſched radu a pſchiſßažnych — wy — — —“

Dale wón njepſchińdže.

(Skónczenje pſchichodnje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. Tudomne kavalleriſke kaſarmy ßu nětko dotwarjene. Wone ſ dweju twarjenjow ſa muźſtwa, ſ jeneho ßwójbneho doma, ſ 5 eſkadronſkich konjenzow, ſ jeneho konjenza ſa khore konje, ſ jěchaŕnje, ſ tſělbaŕnje a kowaŕnje a ſ offizěrſkeje jědźeŕnje wobſteja. Muźſtwowej twarjeni wſchón nowoczaßny naporjad wopſchijetej. W kóždym poſkhodźe ßo jena eſkadrona ſaměſczi. W kóždym revěrje ßo pódla teho wobydlenje ſa jeneho leutnanta a wachtmiſchtra namaka. Sswójbny dom 23 wobydlenjow ſa ſaſtojnikow a woženjenych podoffizěrow wopſchija. Hródže ßu maßiwne a wjelbowane. 1. oktobra t. l. nowy ſałožomny huſarſki regiment do kaſarmow ſaczehnje.

— (Remontſke wiki.) Na remontſke wiki w Budyſchinje bě ßo ßrjedu 27 koni na pſchedań pſchiwjedło. Komißija jenož 7 koni ſa wójſko kupi a to 5 koni Rudolfa Weiganga w Sczijezach, 1 konja kublerja Bjara w Bobolzach a 1 konja kublerja Bjara w Dźenikezach. Saplacźiło je ßo po 1000 hacź 1100 hriwnach ſa konja.

— (Wuſamknjenje organiſowanych twarſkich dźěłaczerjow.) Mjes twarzami, kotſiž ßu wobſamkli, organiſowanych twarſkich dźěłaczerjow ſ dźěła wuſamknycź, njejednota knježi. Barlinſzy twarzy ßu ßo ſe ßwojimi dźěłaczerjemi dojednali a ßwojim dźěłaczerjam dale dźěłacź dawaju. Jenož druhdże wuſamknjeni organiſowani dźěłaczerjo pola ſwjaſka Barlinſkich twarzow dźěło njenamakaju. Najwjetſcha ſchmatanza ſda ßo mjes twarzami w Schleſkej bycź. Twarzy w hornjoſchleſkim induſtrijowym wokrjeßu ßo bliźſche dny ſeńdu, ſo bychu wo tym wuradźeli, hacź ma dalſche wuſamknjenje dźěłaczerjow hiſchcze ſamyßła, dokelž ſwjaſkowe ßobuſtawy wſchědnje wjazy organiſowanych dźěłaczerjow do dźěła bjeru.

— (K pſchichodnym wólbam do khěžorſtwoweho ßejma.) Dowěrnizy pokraczowanſkeje ludoweje (ßwobodomyßlneje) ſtrony w 3. ſakſkim khěžorſtwoßejmſkim wólbnym wokrjeßu ßu pſchekupza Richarda Pudera w Małych Storkwizach pola Lipſka ſa kandidata w Budyſko-Biſkopſkim wokrjeßu ſa pſchichodne wólby do khěžorſtwoweho ßejma poſtajili. — Reformarjo a konſerwatiwni ſ nowa Hendricha Gräfu ſ Biſkopiz ſa kandidata poſtaja.

— Pſched létami hižo pospytachmy, cżaßopiß ſa evang. ßerbſke dźěcźi, »Sahrodku«, kiž dotal jako ſchtwórczłětna pſchikoha »Sserb. Nowin« wukhadźeſche, ßamoſtatnje a cżaſcźiſcho wudawacź. Ale namakachmy tehdy mjes wucźerſtwom tak mało pſchecźeli, ſo bě njemóżno wěz wuwjeſcź. Létßa chzemy tule nadźiju nětko zyle wěſcze do ſkutka ſtajicź. Nadobna dobroczerka ßerbſkeho ludu je nakład cżaßopißa na ßo wſaka. Ssmy drje ßo też létßa ſaßo na ßerbſkich wucźerjow wobroczili, ale ſkoro żaneje podpjery njenamakali. Wutrobny dźak pak tym knježim, kotſiž ßu nam pomoz ßlubili. — Doſtacź pak naſche dźěcźi ßwój cżaßopiß a wukubłamy ßerbſke, to je najważniſche praſchenje ßerbſkeho naroda. Teho dla, ßerbſzy ſtarſchi, dowolcze Waſchim dźěcźom, ſo ßmědźa »Sahrodku« cźitacź. Płacźiſna je jara ßnadna, na lěto 50 pj., a kóždu druhu ßobotu wuńdże cźiſßko. Wobroczcze ßo na Waſcheho knjeſa fararja; tón Wam radlubje »Sahrodku« wobſtara. — Dźenßa wuńdże 1. cźiſßko »Sahrodki«. Żadajcze ßebi je pola Ssmolerjez na pokaſku! Póſczelemy pak też do wſchěch woßadow doſcź cźiſßkow, ſo byſchcze naſch cżaßopiß wohladali a ßebi jón potom ſkaſali.

Redakzija »Sahrodki«.

— Wobhladanje ſrěbjatow w Tſělanach. Na wobhladanje ſrěbjatow, kotrež ßo wutoru ſa wobßah ſakſkeje Hornjeje Łužizy w Tſělanach wotmě, bě ßo něhdže 50 ratarjow ſe ßwojimi konjemi ſeſchło. Komißiji, kotraž ſ generalneho leutnanta remontſkeho inſpektora Hönnigſa, krajneho konjeſkeho miſchtra hrabje Münſtera, tajneho rataŕſkeho radźiczela Steigera, rataŕſkeho radźiczela Böhmy, veterinarſkeho radźiczela Röbera a wokrjeßneho ſkótneho lěkarja Steffania wobſtejeſche, najprjódzy kobły a potom dwělětne a jenolětne ſrěbjata pſchedwjedźechu.

Pſchi ſczěhowazej kritizy hrabja Münſter najprjódzy poſtrow ßwojeho bratra, kotryž je mjes tym na wotpoczink ſchoł, wupraji a potom wſchelake pokiwy ſa plahowanje konjow dawaſche. Hdyž je komißija wjetſchej liczbje konjerjow myta pſchipóſnała, je wona ſ woßebitej miloſczu ßudźiła. Rjez ßo njeßmě, ſo ßu pſchedwjedźene konje wubjerne byłe, wjele bóle dyrbi to ſ pohonjenjom bycź, wſchelake wopaczność w plahowanſkim naſtupanju polěpſchicź.

Wjele ſrěbjatow prawje njekhodźi, dokelž ßo najſkerje pſchemało na paſtwu puſchczeja. Hrabja Münſter dale wuſběhowaſche, ſo je k rationalnemu plahowanju koni jich khodźenje na paſtwje bjes wuměnjenja trěbne. Srěbjata ſ njejenakim ſtejenjom, ſ njejenakim khodźenjom bychu na paſtwje ſa nětkotre měßazy ßwoje brachi wotbyłe abo je pomjeńſchiłe. Wón konjerjow na to kedźbliwych cźinjeſche, ſo ßu na towaŕſtwowej paſtwje w Oberfriedersdorfje hiſchcze nětkotre měſtna próſdne. Na to ßo myta wudźělachu. 1. myto, 100 hriwnow wuczinjaze, kubleŕ Wicźas w Delnjej Hórzy doſta, kotremuž ßo też cżeßne myto, ßlěborny bjechaŕ, wot tajneho radźiczela Steigera-Budyſchinſkeho wuſtajene, pſchipóſna. 2. myto, 75 hriwnow, kubleŕ J. Bajeŕ w Maleſchezach doſta. 3. myto po 50 hriwnach wudźěli ßo kublerjam M. Delanej w Bacźonju, Pawołej Lipiczej w Korſymju, Auguſtej Hilbjenzej w Bórku, Fr. Holanej w Zokowje a J. Kulikej w Schěrachowje. Jene 3a myto po 25 hr. kubleŕ E. Mět w Bobolzach doſta. Sa najlěpſche dokonjenje w plahowanju ßo 1. myto po 100 hriwnach kublerjej Michałej Hórnikej w Hornjej Kinje, 2. myto po 75 hr. kublerjej J. Delanej w Hornim Hunjowje a 3. myto po 50 hr. kublerjej J. A. Barej w Bónjezach doſta.

W naſtupanju konjow, woßebje kobłow a ſrěbjatow, hrabja Münſter na to pokaſa, ſo ßo krajne konjeŕſtwo ſ tym njemóże nakładowacź, ale ſo chżyli ßo konjerjo na Großenhainſke konjeŕſke towaŕſtwo ſ poſkicźenjemi wobroczicź. Wón też na ſrěbjaze wiki kedźbliwe cźinjeſche, kotrež ßo kóždołětnje w auguſcze w Großenhainje wotměwaju.

S mytami wuſnamjenjeni ratarjo ßu lětßa ſ małym wuwſaczom nimale wſchitzy Sserbjo. To je ſe ſwjeßelazym dopokaſmom, ſo ßerbſzy ratarjo niz jenož w rataŕſtwje, ale też w konjeŕſtwje na cźole łužiſkeho rataŕſtwa krocża.

— Ssywy w Europje a Amerizy w tu khwilu ſ wulkeho dźěła rjane ſteja. Duż njeje żanych wuhladow, ſo bychu ßo żitne płacźiſny powyſchiłe. Na Barlinſkej burſy ßu ßo ßrjedu rožkowe płacźiſny w dotalnej wyßokoſcźi ſdźerżałe, pſcheńcżne płacźiſny ßu ſ nowa ſpadnyłe.

— (Haprlejſke wjedro.) „Najrjeńſchi tón měßaz njeje, ßněh a błóto wobradźi,“ ßo we Wósborſkim hermanku wo haprleji prajı. Létßa je nam haprlejka woßebje ßwoju njewobſtajnoſcź ſaczucź dawała. Ssněh, deſchcź, wětry, ßłóncżne a mróczne wjedro, cźopłota a ſyma ßo ſa dźeń dźeßacź krócź wotměnjachu. W połodniſchej Bayerſkej, Salzburgſkej, Tirolſkej a we wjeczornej Sserbiji je ſ deſchczowym wjedrom wulka woda naſtała a tamniſche rěki ßu pſches brjoh ſtupiwſchi daloke ſtrony powodźiłe.

Mjes tym ſo w ßrjedźnej Europje cźłowjekoju pod ſymnym haprlejſkim wjedrom cźerpjachu, w Italſkej wulka horzota knjeżeſche. W Romje ßo ludźo hižo wulkeje cźopłoty dla w Tiberſkej rězy kupachu. Wjeßny lud je ßo wurjadneje horzoty dla do njemèra dał a měni, ſo wona ſ Halleyſkim kometom ſwißuje. W Sizilſkej ßo wſchědnje prozeßiony ſ wotpohladom wotměwaju, ſo by ßo kometowe ſchłódne ſkutkowanje wotwobroczíło. W połnóznej Amerizy je ßo njejabzy ſymne wjedro ſe ßněhom a ßylnymi deſchczemi wróczíło. We wjeczornych a krótkowjeczornych ſtatach ßu płody a żita ſe ßněhami cźeżko cźerpiłe, ſchkoda pjecża 30 milijonow dollarow wu-

cźinja. Jowaſki ſtat ßam wo 8 milijonow dollarow ſchkoduje. W Chicagu je ſatraſchny ßněhowy mjeczel ſakhadźak. Na Michiganſkim jězorje je ßo wjele łódźow wobſchkodźiło.

S Daliz. Pſchi pſchiprawjenju błyſkowoda na jenym tudomnym nowotwarje ßo rěbl ſlemi. Klampnarſki miſchtr dele padnywſchi ßo cźežko wobſchkodźi.

S Huczinu. Wóndano bě do jeneje ſ naſchich wßow „mudry muž“ ſ nětkajkeje němſkeje wßy pſchiſchoł. Wón dyrbjeſche w jenym ſtatoku khodojtu ſarocźicź. Tam wſchón ſkót widomnje hinjeſche. Proßata, kotrež běchu ßo pſched lětom k kormjenju kupiłe, njepſchibywachu, ale kaž ſajazy małe woſtachu. Runje tak bě ſ howjaſym ſkotom. Tón dźeń a dale mjeńſchi a ßuſchiſchi bywaſche, měſto ſo by roſtł a ßo roswił. Srudnje bě tež na kury a hußy hladacź. Te ßo ſe ßłaboſczu lědma na nohomaj ſdźerżachu, hdyž ßebi hacź do nozy na zuſnych łukach pizu pytochu. Bjes dwěła bě ßo zyłkemu ſkotej naczińiło. A ſchtó bě kuſtarńcźa? Nichtó druhi hacź jena ßußodźina. Kak by hewak móżno było, ſo by wona tak cźaſto tucźne ßwinjo rěſnikej pſchedała. Tež mudry muž bě teho měnjenja. Zyłe hromady pjerſchcźe bě wón ſ hródże wumoſycź dał, hacź ſkóncźnje ſawoła: „Tu mam teho ſcź....!“ Zónſkej, kotrejž pſched durjemi ſ khoſchcźom ſtražowaſchtej, na pomoz ſawoławſchi, wón jimaj kaſaſche: „Bijcźe teho ſcź....! Bijcźe jeho! Bijcźe jeho!“ Zónſkej drje niczo njewidźeſchtej, tola ſe wſchej mozu pjerjeſchtej, ſo pruty wot khoſchcźow lětachu. „Nětko je doſcź!“ mudry muž komandowaſche. „Skeho ducha ßmy wuhnali.“ Sa ßwoju prózu ßebi 18 hriwnow żadaſche. Schkoda tychle rjanych pjenjes. Hdy budźichu ßebi tola ſa to radſcho pola młynka wotruby a lane woßuchi nakupili a ſkotej dawali. Niz ßußodźina, ale hłód a hubjene wothladanje je ta khodojta, kotraž ſkotej mozy bjerje. Ta pak ßo ſ niczim druhim njehodźi ſarocźicź, dyžli ſ dobrej ſtrowej pizu.

S Bukez. Naſche ſarſke měſtno ma ßo, kaž ßo hižo tydźenja piſaſche, lětża 1. oktobra ſ nowa wobßadźicź. Wone lětnje 5636 hriwnow 81 pjenježkow wunjeßy. Samolwjenſke piſma wo njo maja ßo Budyſkemu tachantſtwu, kotrež ma patronatſke prawo nad Bukecźanſkim ſarſkim měſtnje, ſkerje lěpje póßłacź.

S Hrodźiſchcźa. Sańdźenu njedźelu mějeſche ßo zyrkwinſka viſitazija w Hrodźiſchcźu. W prěnjej ßerbſkej Bożej ßłużbje mějeſche rěcź na woßadu knjes farař Matek-Bartſki a w němſkej Bożej ßłużbje knjes zyrkwinſki radźicźel Roſenkranz ſe ßwojej viſitazijſkej rěcźu woßadu poſtrowi. Popoldnju mějeſche ßo ſhromadźiſna hoſpodarjow, pſchi kotrejž běſche tež knjes general Krauß jako kollator pſchitomny. Póndźelu wopyta knjes zyrkwinſki radźicźel woßadne ſchule w Hrodźiſchcźu, w Drożdźiju a Rakojdach.

S Maleczicz. Wobžaromne njeſboże je tudomneho żiwnoſcźerja Krecźmarja podeſchło. Se ßwojimaj kruwomaj wón rolu dźełaſche. S pſchijědźazym Wósborſkim żeleſnikim cźahom ßo kruwje ſplóſchiſchtej. Krecźmař chżyſche jej ſ wotežku, kotruž mějeſche wokoło porſtow ſwitu, ſadźerżecź. Tola ſkocźecźi jeho k ſemi ſtorhnyſchtej, pſchi cźimž jemu ſ łéweje ruki, ſ kotrejž wotežku dźerżeſche, ſchtyri porſty wutorhnyſchtej.

S Rakez. (Żiwjenja ßo nabył.) Jedyn tudomny wobydleŕ bě ßo pſched nětkotrymi měßazami woženił. Kaž horza bě do żeńtwa jeho luboſcź była, tak wulka bě w mandźelſtwje jeho cźwila. Wbohemu cźłowjekej w nozy a wo dnjo żarliwoſcź měra njewoſtaji. Jeho na ſtajnoſcźi myßliczka trapjeſche, ſo je jemu jeho rjana żónka njeßwěrna. Pod jeho żarliwoſcźu mějeſche jeho mandźelſka cźežko cźerpicź. Woßebje póndźelu by ju wón na kóżde waſchnje krjudował. Jenoż ſańdźenu póndźelu mějeſche żona měr pſched nim. Żarliwz jej ſ zyła pſched wocźi njeſtupi. Skóncźnje ßo podrużniży dohladachu, ſo běchu do jeho klamicźkow wſchě durje ł nutſka ſaßuwane. Skóncźnje, dokelž ßo mandźelſki nihdźe widźecź njedaſche, w nozy ½ 12 hodźin po ſamkarja póßłachu. Tón ſamk wotpacźi, a hdyž ßo durje wocźinichu, mandźelſka ßo ſtróżiwſchi widźeſche, ſo ßo njebě njetrjebawſchi najhórſcheho bojała. W klamicźkach na ſemi „cźéło“ leżeſche. Wſchě ſtawy jej hrajachu; jejny muž bě ßebi żiwjenje wſak. K jeho prawizy piſtolija bjes półwra a kulki, próſdna palenzowa bleſcha a modleŕſke knihi leżachu. Sa wjeŕchom nad woporom żarliwoſcźe rjemjeń bimbaſche. Sa nim bě drje ßo muž wobwěßnycź chżył, jeli ſo budźiſche jeho kulka njemorika. Stróżele na wokomik wſchěm pſchitomnym rěcź wſachu. Sſo trochu ſaßo ſhrabawſchi ſmużichu ßo, cźéło pſchepytacź. Tola ſ nowa „ſtróżele“, ßamomordaŕ bě dźě — żiwy. Wón bě wſcho ßłyſchał, kak podrużniży ſa durje torhachu, po ſamkarja póßłachu, tón durje rospacźi atd., tola bě ſměrom morwy leżo woſtał, dokelž jemu palenz ſtawy wobcźežeſche. Najprjedy ßo pſchitomni do ßmjecźa dachu, tola potom hnydom ßamomordarja „wożiwicź“ počźachu. Pſchi tym jemu woßebje liży wobdźěłachu a jej khětro njeſwaha wutruwachu. Tale prozedura pak njeje ßamomordaŕſkemu kandidatej niczo ſwadźiła. Wón ßo jenoż hněwaſche, ſo njebě mohł kocźe mjerſanje wuſpacź.

Sjawna ludowa ſhromadźiſna w Rakezach. W lěcźe 1904 wokaſche naſch njeſapomnity Jakub Cźiſchinſki w ßwjatej roshorjenoſcźi do Sserbow:

Kónz ſcźerpnoſcźe!

Budź ſcźerpny, w pokorje daj wſchitko lubicź
Ssej! Sserbej rěcźi ßo a radźi maſnje —
To ſmyłk a hańba; wołam do waß raſnje,
S tym ſbytk naſch hiſchcźe też ßo dyrbi ſhubicź!

Schtoż ßerbſke je, to woſtań ßerbſke! Rubicź
Ssej njedaj dale, hewak ſkóncźnje wjaſnje
Lud zyły! Dźerż ßo rěcźe njebojaſnje,
A njedaj doma płuh ßej ſ rukow wubicź!

Lud dołho doſcź je ſcźerpny ſtał a hladał,
A dołho doſcź je měcź ßo dał ſa błaſnja —
A tak je ſtatok po ſtatku nam ſpadał. —

Njech ſcźerpnoſcźe je kónz! Njech lud ßo ſtupi!
Niz niczo njedaj lubicź ßej! budź kaſnja
Nět! — Rěſacź dawaju ßo jenoż hłupi!

A hlejcźe, dźenßa nětko ßo lud ßerbowſki ſběha. Scźerpnoſcźe je kónz! Naſch wbohi Cźiſchinſki, wón wſchak njeje doczakał tón radoſtny cźaß, ſo po jeho kaſnjach lud ßo počźina hibacź a ſchkitacź ßwoje ßwjate prawa.

Schtóż je ſańdźenu njedźelu ßobu w Rakezach był, tón je ſo mnu ſaczuł: Lud ßerbſki ſtawa, ſtawa k młódnemu żiwjenju.

Hižo nimo měry bohaty wopyt (pſches 300 woßobow) dopokaſuje, kak ßo naſch lud počźina ſajimowacź ſa narodne hibanje. W ½4 hodźin wotewri pſchedßyda Wjeßneho Wólbneho Towaŕſtwa ſhromadźiſnu ſpominajo na dowolnoſcź wyſchnoſcźe, ſo ßměmy we wſchěch ludowych ſhromadźiſnach w ßerbſkej rěcźi jednacź.

Wo ſaměrach W. W. T. roſprawjeſche knjes wucźeŕ Sſkodeńk a roſkłoži woßebje, kak chżemy na podłoſy ſakonja naſche prawa ſchkitacź. Woßebje chżemy lud w politiſkim hibanju roswucźowacź. Njetrjebam ani tón pſchednoſchk, kaž też niz ſcźěhowazaj tak dokładnje roſpißowacź. Wſchak je ßo to hižo tydźenja ſtało. Do debaty wo tutym dypku pſchimachu kk. Wirt ſe Stróže, Sſkodeńk a Bart.

Dokelž knjes Bart wo nabożinſkej wucźbje w ſchulach a wo Zwikowſkich theſach ßam rěcźeſche, pſchepoda pſchedßydſtwo knjeſej kublerjej Schieberej ſ Łomſka. Tež tutón pſchednoſchk je hižo ſ poßlednjeje roſprawy ſnaty; teho dla jenoż ſ krótka ſapißuju: Mamy wſchu pſchicźinu, ſa wěru ſjawnje wuſtupicź. Naſch ſtat je ſcheſcźijanſki ſtat a dyrbi to woſtacź, jeli ſo chże dale wobſtacź. Nowotarjo ßo mozuja ſchule. Derje wjedźa: Schula je kubłarnja pſchichodneho naroda. A mjes wucźerjemi je doſcź tajkich, kotſiž temule nowemu pohanſtwu polékuja. Straſchne ſa naſchn kſcheſcźijanſku ſchulu ßu ſnate Zwikowſke theſy. Wſchelake wuprajenja a naſtawki njewěriwych wucźerjow to dopokaſuja. Tež naß Sserbow chżedźa ßlepicź a do ßwojich ßycźow lepicź. Njedajmy ßo jim! — Pſchitomni dźakowachu ßo knjeſej Bartej ſ móznym pſchihłoßowanjom.

W roſmołwje pokaſa knjes Hofmann ſ Rakez na to, kak ßo ſtajnje a wſchudźom wſchitzy na dźělacźerſki lud hórſcha, ale hdyž wucźeni profeſſorojo njewěru wucźa a roſſchěrjeja, to nichtó niczo njepraji. Tajzy ludźo ßu wo wjele ſtraſchniſchi hacź khudy „cźerwjeny“ dźělacźeŕ. Knjes Wirt ſ Jitka woßebje wobżarowaſche, ſo ßu wucźerjo w ßwojim naczińſku noweho plana runje najrjeńſche khěrluſche wuſchmórnyli a na jich měſtno bóle ßwětne ſpěwy ſtajili. Pod powſchitkownym pſchihłoßowanjom rěcźeſche knjes Bart: So bychu wſchitzy naſchi Sserbja ßo ſbudźili, póndźemy woßadu wot woßady, po zyłej Łużizy. Dobycźerſzy kroczmy do prědka. Wocźakowali ßmy, ſo tu dźenßa cźi njeßerbſzy wucźerjo pſchiñdu, ßwoju mudroſcź a kulturu pſchedawacź, ale ſtrach je jim najſkerje do nohow ſajěł. Boja ßo pſched ſjawnym tribunalom ludu. — Napſchecźiwo hłoßej knjeſa wucźerja Vogta ſ Pßowjow ßo nětko reſoluzija pſchija: „Sjawna ſhromadźiſna Sserbow w Rakezach namołwja knjeżerſtwo, krute woſtacź a wſchě poſpyty wotraſycź, kotrež na to dźeja, ludowym ſchulam konfeſſionalny kharakter wſacź, a żenje niz pſchidacź pſchikrótſchenje a ſkepßanje wucźenja Bożeho ßłowa w ludowych ſchulach.“

Wo tſecźim dypku, wo prawach ßerbſkeje rěcźe w ludowych ſchulach, rěcźeſche knjes Bart-Brěſyncźanſki. Pſchecźita ſnaty § 12

a motiwy k temu a rostoži to ludej. We wschelakich schulach knježi system na wukorjenjenje žerbskeje rěče. Huschčanski wožada ma 4 schule. Tola w žanej žo žerbšzy njewucži, a tola tu w Huschy hischče žerbske Boże služby. Schěwk tajkeho njesakońskeho činjenja je, so žo lětsa ani jene dźěčžo njeje žerbski konfirměrowacz dako. Dźěčži husto skorža, so žo jim žerbske čitanje na wschelake waschnje čežke čini. Hižo w interessy wótzneho kraja žebi to njeßměmy lubicz dacz. Kóžde swěrjatko žo schkita. Schtó pak schkita žerbski lud? Sakoń! Schto pak pomha najkhmańschi sakoń, hdyž žo wobeńdže? 4. kasnja Boža a luboscz k domowinje nam pschikasujetej, so žo hórschimy. — Wschelazy mužoju s ludu žo jara wobčežowachu a hórschachu na nasche schule. Tak žo na pschikład sjewi, so žo dźěczi psches wudma a schikany wotraschuja, žerbšzy wuknycz. W Hnaschezach je žerbski wučer žerbske dźěčžo „Wendscher Stießel“ titulował.

Knjes Schewčzik (Schelzig) s Komorowa dawasche starschim wulku winu, so žo pschemako wo žerbske wukubkanje swojich dźěczi staraja. Hdyž wučerju čuja, so jich schulski dohladowar tajke njesakońske potłóčowanje žerbskeje rěče rady widži, poležuja nětkotsi temu prawje jara, so bychu w dobrej hnadže stali. Budźmy pak napschečziwo naschim wučerjam sjawni, njeßwarmy sa khribjetom na nich, ale prajmy jim sjawnje a sprawnje, schto žo nam njespodoba. Rakečzanske schulske wobstejnosče illustrowasche knjes Hofmann s Rakez. Njeßměmy žo temu dźiwacz, so žo dźěczi žerbšzy konfirměrowacz njedadža, hdyž dyrbja tola žerbske dźěczi hodźinu dlěje w schuli bycz, dyžli němske. Jeli chzedža dozyka žerbšzy čitacz nawuknycz, dyrbja dźěczi w druhim schulskim lěče hakle do woßebiteje hodźiny khodźicz. To žu njesakońske wobstejnosče! Knježerstwo je drje nam jara derje smyßlene, ale čzrjóda sastojnikow pak niz. Čzeho dla njedyrbjeli žebi Sserbja swoje prawa žadacz a wužiwacz, prawu žwobody w tak woßkawjenym kulturnym stacže? — W běhu dalscheje rosmolwy, pschi kotrejž žo wobdźělichu kk. Micžka s Rakez, wučer Sklodeńk, redaktor Ssmoler a pschedsyda Bart, žo tež rasnje pokasa na wulku waznosc nascheje žerbskeje rěče mjes druhimi europiskimi rěčemi. Drohi pokład, haj žamo njeskónčne samóženje my naschim wbohim dźěčžom bjerjemy, hdyž jim damy rubicz kraßnu maczernu rěcz. Po dalschich žlowach knjesa Barta žo jenohlóßnje — pschitomni wučerjo žo jako podstajeni schulskeje wyschnosče hloßowanja wsdachu — s wulkej rasnosču tale resoluzija pschija: „Sjawna shromadźizna Sserbow w Rakezach žada žebi, so bychu žo we wschěch ludowych schulach w Sserbach postajenja schulskeho sakonja, žerbsku rěcz nastupaze, dopjelnike, a so kralowskim sastojnikam njeby móžno było, postajenjam schulskeho sakonja sadźěwacz a tak s pomozu schule naschu maczernu rěcz wukorjenicz. My nimamy žwětnej schulskej inspekziji žaneho dowěrjenja, pschede wschěm niz knjesej radźiczelej Bachej w Budyschinje.“

Wobej resoluziji žo saßo pschepodatej knježerstwu. Po tym spominasche hischče knjes kubleŕ Běrk s Radworja na poßledni horzy wólbny boj. Naboženske schczuwanje napschečziwneje strony žo bóle a bóle w prawje spodźiwnym žwětle pokasuje. Tehdy bě žo wot nich wudawało, so runje Radwoŕ psches nowe sarjadowanje zyrkwineho dawka jara wjele dobywa. Knjes Běrk dopokasa jaßnje, so by runje Radwoŕ jara schkodował. A so katholikoju njeßu njesnjeßliwi ludźo, kajkichž jich Brühlazy ryßowachu, sa to je typiski pschikład runje saßo Radwoŕ. — Tutym pěknym rosjaßnjenjam pschitomni žiwje pschihloßowachu. Jena murja po druhej pada w tym najeńskim twarje lońscheje nasymy!

Naschemu žerbskemu burskemu ludej, kiž tola wschitkich sežiwja, naschim rjemjeßlnikam, naschim malym sastojnikam, naschemu dźěłaczerskemu ludej wunjeße knjes Hofmann móznu žławu.

Na nascheho lubowaneho krala Friedricha Augusta spominasche s rjanymi žlowami knjes pschedsyda Bart, a pschitomni jemu pschihloßowachu s hrimotazej žławu.

A kaž s jeneho rta roslehny žo po sali dobyczerski hymnus: „Nasche Sserbstwo s procha stawa.“ Wschitzy žmy stejo spěwali s wulkej sahorjenosču.

Wy pak, lubodrosy Sserbja, jenož krocžče njebojasnje dale po tym puču! Tón je prawy, tón wjedže k dobyczam, k žwobodže!

S Lubija. Straik w tudomnej Försterez fabriży je žo skónčił. Wobžedźeŕ fabriki je 35 straikowarjow bjes wuměnjenja do dźěła wsał. Posdźischo žo hischče wjazy ludźom dźěło da.

S Draždžan. Wobej žwobodomyßlnej stronje w Sakskej stej žo do „krajneho swjatka pokraczowanskeje ludoweje strony sa sakske kralestwo“ sjednoczilej. Sa prěnjeho pschedsydu sjednoczeneje strony žu krajneho a khežorstwoweho sapóßlanza Günthera wusmolili.

S Łasa. Na tudomnym dwórnischču je pjatk pschipokdnju khowanz spomóžerńje, Heinrich Groß, na transporcze s Isenhagena, do Wilhelmshofa pola Rosbórka žwojemu pschewodnikej s wosa czeknył. Pschewodnik drje žo hnydom sa nim puschči, tola pachoła kotryž do hole wupjerchny, njedoscžahny. Czeknjenz je 19 lět stary, 1 meter 75 cm. wulki, wotnoschenu czornu drastu wobleczeny a mějesche na hkowje pohonczowsku mězu. Prawa ruka a lěwa noha běschtej s rjeczasom wuputanej.

S Krjebje. Sańdženy tydzeń žu w tudomnych stronach rudžane kuski wurywacz poczeli. Wone žo do hornjeje Schlesiskeje woža, hdyž žo hischče ras pscheschkrěja.

Se Shorjelza. (Khostanska komora.) Pollenk Krupaŕ s Rowneho pola Sslepeho bě rukowanske pißmo s mjenom wěsteho Hanža Nowaka falschował. Na falschowane pißmo bě jemu nalutowańa 500 hriwnow požczika. Krupaŕ bě w pjenjeznych wuskoscžach falschowanje skuczik. Wón sa to 4 měžazy jastwa dosta.

S Mužakowa. Njedželu je w jenym želesnistim czahu, s Borschče do Běleje Wody jědžazym, jena žona jeneho hólczka porodźika. Wós dyrbjesche žo w Debrnje s czaha wumjesc. Wjeczor móžesche macz žo se žwojim dźěsczom na dalschi pucz do Jabłońza pola Mužakowa nastajicz.

Přilopk.

S Neugersdorfa. Na pucžu mjes Neugersdorfom a Neueibawu je schtwórtk 30lětny fabrikaŕ Hermann Dreßler s Neugersdorfa žwoju žonu se schěrcz wutšelemi s revolvra morik a potom do blischeho hata skoczik, w kotrymž je žo tepik. Žona bě žo psched pol lětom wot muža dźělila, dokelž žo njemóžesche s nim snjesecz. Schtwórtk běschtaj mandželskaj na žudnistwje w Budyschinje dla dźělenja mandželstwa pobyłoj. Dreßler bě s czahom prjedy wotjěł a na pucžu na žwoju žonu kakasche, kotruž jejna žotra pschewodźesche. Bliško Hetzwalda Dreßler žwoju žonu nadpadže a do njeje tšt kulki s revolvra wutšeli. Dwě kulzy žonu trjechischtej, tšecza žotšiny rukaw pschetšeli, tola ju njesrani. Dreßler potom czekny. tola žo borzy wrócži, shrabny sranjenu žonu a jej s najwjetscheje blischosče tši kulki do hkowy tšeli. Njesbožowna žona, kotrejž wobliczo žo k njespósnaczu swohidži, bě hnydom morwo. Nětkotsi na polu dźětazy ludźo kichiki žotrow saßkyschawschi pschikhwatachu a žo do morbarja s kopokami dachu. Wón jim revolwer napschečžo dźerżesche, kotryž wschak bě prózdny. Hdyž skónčnje žaneho wucžeka njewidźesche, wón k něhdže 1000 metrow sdalenemu hatej Hoffmannez fabriki běžesche a do njeho skoczi. Prjedy hacz mózachu ludźo jeho dosczahnycz, bě žo wón tepik. Dreßler bě hižo prjedy ras woženjeny był, tola bě žo mandželstwo jeho njesnjeßliwosče dla dźělilo.

* (Lotteriske dobyczże w rowje.) W Zwikowje bě wobstarna wowka M. w hojerni krótko do žwojeje žmjercze do lotterije žadźika. Pschipadnje jeje lóß 400 krónow dobu. Na to khudži herbjo lotteriju zedlu w modleŕskich knihach pytachu, w kotrychž by wowka lotterike zedle pschezo khowała. Kak pak žo stróžichu, shonjwschi, so běchu žo modleŕske knihi semrjetej po jejnym žadanju žobu do kaschcza dale. Wuhrjebanje czěła je tak drohe, so njesamóžiczi herbjo na tajku njewěstosc nochzedža pjenjesy woprowacz.

* (W swadže sarasyk.) W Borschczi w Delnjej Łužizy žo twarz Freund s džělacžerjom Kerschkom dla 50 pjenjezkow dołha swadži. Sso roshnéwawschi Freund do Kerschka s piwowej bleschu dyri. Tutón jo s pjasczu wotrasy. Freund žo k semi smota a bě hnydom morwy.

* (Sniczenje Zeppelinoweho wodźliweho ballona II.) Czežka schkoda je němske wojerske powětrowe łódźstwo podeschła. „Z. II.“ (Zeppelinowy wodźliwy ballon II.) je žo póndželu pschipołdnju wot kótwizowanischcza w Limburgu wottorhnył. Ballon bjes wjednika wotlecža a pola Weilburga na semju padnywschi žo rosrasy. Zeppelin II bě žobotu hromadže s jenym Großowym a Parsevalskim ballonom s Kölna do Homburga pschijěł, hdyž khežor pschebywasche. Tónle slět dyrbjesche pruha sa wschě tši systemy bycz, so by žo pschi jenakich wuměnjenjach pokasało, kotry s nich je najkhmańschi. Wschě tši pruhu jenak derje wobstachu. Khežor na pschikhad ballonow czakasche a žiwe wjeßele pokasowasche. Wjeczor bě hoscžina, na kotruž běchu ballonowi wjedniży pscheprosceni. Póndželu rano dyrbjachu žo ballony do Kölna wrócžicz. Tola w postajenej hodźinje žylny žněhowy mjeczel zychnowasche. Tež žo wupokasa, so bě žo Großowy ballon wobschkodźił. Wón dyrbjesche žo teho dla wuprózdnicz a po želesniży wotwjesc. Zeppelinowy a Parsevalowy ballon pak žo njedźiwajzy žylneho wětra na domoj-

jěsbu puschczišchtaj. Parsevalowy ballon sbožownje do Kölna dolecza. Zeppelin pak měješche so czežko s wětrom bědzicz a dyrbješche so pola Limburga k semi puschczicz. Limburgska wohnjowa wobora bě pschi puschczenju na semju pomozna. Posdžischo jedyn bataillon pěschkow a Dietza na pomoz pschińdže. Jedyn czežki rjeblowany wós so do semje sahrjeba a k njemu so ballon s groczanymi powjasami pschiwjasa. Dokelž bě ballon wjele płuna shubił, dyrbješche so wón s płunom dopjelnicz. Pschipołdnju bě wón napjelnjeny. Wulkeho wětra za deschcza dla pak so ballon njehodžeše do powětra puschczicz. S krótka do 1 hodziny so ballon s wětrom s boka shrabny. Hoki a schěny, k kotrymž běchu groczane powjasy pschiczinjene, so s ballona wotorhnychu, a někotre druhe groczane powjasy so kaž skomjane stwjelza rostorhnychu. Wojakam, kotsiž ballon s powjasami džerzachu, njebě mózno, jón sdžerzecz. Dyrbjachu jón puschczicz. W czołmikach nichtó njebě. Ballon tak rucze do powětra sjědže, so pschitomni offizěrojo njesamochu do czołmikow skoczicz. Blizschi wokomik bě so wón shubił. 20 min. po 1 hodzinje ballon pola Weilburga wohladachu. Kaž so sdasche, chzyschce so wón na semju puschczicz. Tola wětr jón sasso sběhny a jón po dole Lahnskeje rěki czěrjesche. Ballonowa sriedźisna so do skakojteho brjoha Weberskeje hory wrjesny a alluminiowy rjap so s wotmachom shibny. Zyły ballonowy krym so rostorha a so s wětrom do schtomow, kotrež na horje rostu, sahna. Sadny ballonowy dźěl so na sahrodinu khěžku, na wjerschku hory natwarjeneu, cżisny. Jenož czołmikaj a motory su nimale njewobschkodżene wostałe. Hewak je so ballon wschón roskhartował, tak so su jón dyrbjeli rosrubacz.

* (Přeczo Jesuzoweho bycza.) Profesor Drews je so pschi swojim pschednoschku: „Je Jesuš žiwy był?“ w Darmstadtu prawje do swětka stajił. W swojich pschednoschkach bě so wón husto na profesora Gunkela w Giesenje powołał. Tutón jemu njenadźizy w Darmstadtu napischeczo stupi, tola niz jako pomoznik, ale pschecziwnik. Profesor Gunkel profesorej Drewsej pod nóz pikasche, so s zyła hebrejsku rěcz njesnaje a so teho dla wo starym testamencze s zyła njemóże sudźicz. Pschi swojich dopokasmach, so Jesuš njeje žiwy był, so na měnjenje ludzi poczahuje, kotsiž runje tak mało rosumja, kaž wón sam. Kaž wón nětkole dźěła, je wón wschěm móznym bludam wustajeny. Profesor Gunkel Drewsej radzesche: „Njerěczcze wo wězach, kotrež Wy njerosumicze. Zyłe starsche khcheszijanstwo je do Jesuza wěrilo. Czoz hischcze je, so sawróczicz, knjes profesoro Drewso, a dajcze so jenemu wotrjadnemu wuczenzej powuczicz. Praschenje wo Babelu a bibliji je so w pěsku saběžało, a Waschim theorijam to same namjo wěschczu.“

* (Pschi czumpanju snjesboziła.) Hdyž so w Beierfeldze někotre 6—10létne dźěczi na czumpjeli, k jenym drjewjanym sahrodnym wrótkam pschipowěsnjenej, czumpochu, so jedyn stolp wrótkow powali a na dźěczi padny. Jenemu dźěsku so noha dwójzy skama, druhe dźěczo sebi khowu czežko srani a tsecze je so snutska czežko wobschkodżiło.

* (Na honćwje widżenje shubił.) Sekretar dwórskeho marschalla w Sigmaringenje, Morzek, bě w nozy na honćwu schok. Njeswěsczena tělba so spuschczi a sekretarej wobej wocži srani, so wón woslepi. Wobzaromny człowjek dyrbješche na nohomaj a rukomaj k jenemu burskemu statokej lěsczi, hdzež so jemu lěkarska pomoz dosta.

* (Zona do muža tsěliła.) Hdyž so srjedu schtyrzeczilětny rektor měschczanskeje wyschscheje holczeje schule w Nürnbergu, dr. Helberich, s jeneho wukhoda domoj wróczi, jeho žona tsi króz s revolwra do njeho tsěli a jeho smjertnje srani. Potom sebi žona nohu lohko srani.

* (Samomordał.) Hdyž parna łódź „Paraguay“ s Genuy do Livorno pschijědže, so jedyn puczowaz tseczeje rjadownje na sadni konz łódze sydny a sebi kulku do khowy tsěli. Wón snak do morja padže a so we wodze shubi. W samomordarjowym sawostajenym mantlu papjerku se scžěhowazymi słowami w franzowskej rěczi namakachu: „Rěkam Lowick Permikin. Ssym 31 lět stary. Morju so dobrowólnje.“

* (Běhženje s rubježnikom.) W Landshutu kubleŕ Fichtner w nozy s ropotom wotuczíwschi pytny, so je so něchtó do jeho doma dobył. Rubježnik runje pjenježny khamor rospaczi, hdyž jeho Fichtner pschežkapi. Tola rubježnik, kotrehož kubleŕ jako swojeho czeladnika spózna, so do njeho se žekeru da a jemu w běhženzy porst wotkusny. Potom wón czekny. W Trautliebersdorfje jeho sajachu. Fichtner je na khowje czežko sranjeny.

* (Młodostni sapalerjo.) W Prasy chzychu někotsi hólzy schulu sapalicz, dokelž běchu hubjene zensury dostali.

* (Sajědojczeŕ.) Awstriski wyschschi leutnant Hofrichter je so wusnał, so je strychninowe pille offizěram generalneho staba skał. Jedyn s tychle offizěrow je so s tutymi pillemi sajědojcził. Hofrichter so nadžijesche, so jeho do generalneho staba pscheżadża, hdy bychu někotsi stabowi offizěrojo psches jeho jědojte pille wumrjeli.

* (Straschne wjetowanje.) W Raabje we Wuherskej so tsjo wjeżni pacholjo wjetowachu, so chzedża w menażeriji, kotraž so tam pokasowasche, w lawjazej klětzy czwizu piwa wupicz. Jedyn s lawow pak so na njeswuczenych hosczi rosskobi, skoczi na pacholow a jeneho s nich mori, mjes tym so so taj druhaj jenoż pschi samym wukhowaschtaj.

* (Ssamomordarstwo jeneje rejwarki pschi dźiwadłowym pschedstajenju.) Balletna rejwarka Cubischez pschi Budapeschtskej operje je sebi pschi pschedstajenju žiwjenje wsała. Wona s jeneho wokna w pjatym poskhodże do dźiwadłoweho dwora dele skoczi, hdyž ju pół hodziny posdźischo morwu namakachu. Wona bě so bjes nadžije do jeneho dźiwadnika salubowała, czehož dla je do smjercze schła.

* Powodženje w Sserbiji je nimo měry wulke sapuszczenje naczinilo. Najbóle je město Kragujewaz czerpiło. Tam bě so 530 khěžow póczrjeło. We wokolnosczi Kragujewaza je 20 wsow powodženych. Wulka schkoda je tež strony wokoło Schumadije potrjechiła. Rěki Ligeniza, Ibar, Morawza, Rastina atd. su s rěcznischczow wustupiłe. Nasymske a nalětnje žywy su so sapuszczile. Kelko ludzi je so tepiło, njeje hischcze snate.

* (Njesboże s automobilom.) Ssobotu po drósy mjes Koßmanoßom a Młodym Boleßławom automobil jědżesche, w kotrymž inżeneur Knopz a puczowaŕ Nebožižek sedżeschtaj. Pódla wjednika tež hischcze jedyn dźěłaczeŕ sedżesche. Pschi jěsbje automobil do jeneho kamjenja sawadzi. Se sraženjom so Knopz a Nebožižek s tajkim wotmachom na drohu czisnyschtaj, so morwaj leżo wostaschtaj. Hakle w Młodym Boleßławje so wjednik dohlada, so běschtaj so jeho sobujěsdnaj se swojeho sydła shubiłoj. Wón so hnydom sawróczi a jeju na drósy leżazeju namaka. Njesboże je so najskerje tehodla stało, dokelž je wós hakle polhotowy był, tak so so Knopz a Nebožižek njejstaj mohłoj pschi sraženju do kamjenja sadżerżecz.

* (Sswinjaze plezo wot horka.) Zortny podawk je so pschi jěsbje Parsevalskeho ballona pola Bingena wotměł. Njedaloko Clauba na jenu wleczensku łódź łódźnika Mundschenka s Parsevalskeho ballona schěsć puntow czežke suschene swinjaze plezo padże. Łódźiny poz hnydom klóschczenku wuzłedźi, na czoz so na nju łódźnizy kedźbliwi sczinichu. Łódź běsche powětrowe ballony, s Kölna do Homburga jědżaze, s tsělenjom powitała. Ssnadź je so jej sa to jako dżak sydne plezo s ballona pschicżiżiko.

* (Hraczkowska požadliwosczź je listynoscherja Birku w Halli do jastwa dowjedła. So by sebi pjenjesy k hraczu wobstarał, wón póstiske pschipokasanki na mjena swojich sobuhraczkow falschowasche a je mjes woprawne pschipokasanki měschesche. Wón na tajke waschnje 5400 hriwnow nakluka, kotrež je wón wozebje w Lipsku wotbył. Wón ma sa to $3\frac{1}{2}$ léta w jastwje wotpokucźicz a czežne prawa na 5 lět shubi.

* Jendželski wójskowy wodźliwy ballon, kotryž bě so na pruhu pschi wulkim wětrje do powětra puschcził, je so powrócził, ballon je so puknył a rjap je so skamał.

* (Njehrajkajcze sa tsělbu!) Žona duchowneho w Stonzschu chzyschce revolver, wo kotrymž měnjesche, so njeje natykany, na bok położicz. Tón same wokomik so kulka wustěli, kotraž w blischoszczi pschebywazu skužobnu holzu tak njesbožownje do khowy trjechi, so wona hnydom wumrje.

* Wo luboszczach młoduschkeho portugalskeho krala Manuela wě Parizki „Journal“ powjedacz. Kral je so pschi składnoszczi swojeho posledniejho wopyta w Parisu s jenej młodej dźiwadniczu, s knjeznu Galya Deslys, sesnał. Wona bě na krala tak khłuboki saczischczź czinika, so wón do swojeho khłowneho města Lissabona so wróczíwschi, jenemu dwórskemu sastojnikej poruczi, do Parisa puczowacz a młodu knjeznu do Lissabona dowjesczź. Dźiwadnicza je so dała sa to dobycz a je sebi blisko Lissabona bydko wubrała. To njeje prěnja luboszczź młoduschkeho portugalskeho krala.

* (Ssyna satsělił.) 23létny syn ratarja Dauba w Traisu pola Darmstadta bě so se swojim nanom swadził. Hdyž wón w nozy psches wrota starschijskeho dwora lěsesche, nan so rosyněwawschi 5 kulkow do njeho wutsěli, kotrež wschě do khowy trjechichu. Młodeho człowjeka mrějazeho do hojerinje donjeżechu.

* (Nanowy mordař.) Hrosny njeskutk je žo w Oberrudolfswaldawje skucził. Dwaseczilětny džěłaczeŕ Pawoł Patzelt žwojeho 61lětneho nana do lěsa wabjesche, wudawajo, so chze sa jenu girlandu hakosy narěsacz. W lěsu wón nana skónzowa a jemu $11\frac{1}{2}$ hriwny tydzeńskeje msdy rubi. Potom mordař na reje džěsche, hdzež žo hacz do ranja wjeselesche a pijesche. Patzelt, kotrehož žu sajeli, je žo hižo žwojeho njeskutka wusnał; wón žaneho roskacza njepokasuje.

* (Sažypnjenje ballonskeje kólnje w Mnichowje.) Ssrjedu žu žo w Mnichowje želesne roschty kólnje sa powětrowe ballony sažypke. Schěsćz woženbow je žo czežko sraniko, s kotrychž je jena w hojeńni wumrjeła. Mjes sranjenymy je tež direktor wuwjedžazeje twarskeje firmy.

* (Wulki woheń.) W Böhmenkirchu we Württembergskej schtwórtk woheń wudyri, kotryž žo se žylnym wětrom na 70 khěžow wupschestrě. Zyrkej, schule a póstske twarjenje žu žo wohnjej wobroke. Jene schěsćzlětne džěczo je se schwablickami hrajkajo woheń saparako. S wohnjowym njesbožom potrjecheni ludžo žu s wjetscha khudži. Nimale wscha nadoba je žo spalika.

* (Želesniski tunel s lawinu žo sažypnył.) Dwě lawinje stej w Schwajzarskej połdnischi wukhod žo twarjazeho Lötschbergskeho tunela sažypkej, tak so je něhdže 100 džěłaczerjow w tunelu wot swonkowneho žwěta wotsamknjenych 50 muži žněh wotwožuje.

* (Jedyn jendželski ballon w njewjedrowym wětrje. Kapitan Maitland žo wot kristalloweho hroda w Londonje s jenej knjenju na jěsbu do powětra puschczi, kotraž budžische pschi žamym njesbožowny kónz wsała. Horje leczo ballon do žylneho njewjedra pschińdže. Hdyž bě hnědže 1000 metrow wysche Londona sleczik, jemu krupobicze a wětry sadžewachu, nad prósdne městno doleczecz. Wustróženi pschihladowarjo widžachu, kak wón blisko njewyšoko nad městom leczesche. Ballon sdasche žo na pol wuprósdnjeny bycz, tola po wuržypanju zyłeho ballasta njemóžesche žo wón sběhnycz. W Rother fieldskej drósy wón žylnje do wuhenja jeneje khěže srasy, s kotrejež deschcz zyhelow dele praskotasche. Potom wón do jeneho druheho twarjenja sawadži a do sahrody jeneje ville padže. Na dziwne waschnje kapitan a jeho towarschka njewobschkodženaj wostaschtaj. Wobydlerjo ville jeju pschijachu a jeju hospodowachu.

* (192 khěžow žo spaliło.) W Felsoofalcy w Wuherskej je žo 192 khěžow s pódlanskimi twarjenjemi wotpaliło. Schkoda je jara wulka; woheń je s njekedžbliwosczu hrajkazych džěczi nastał.

Wuržudženja.

Khostanska komora. Dla pschekschiwjenja něhdže 3000 hriwnow mějesche žo 27lětny w Draždžanach narodženy pucźowař Bukan samolwicz. Jako pucźowař pola firmy Pawoka Schołty w Budyschinje bě wón tele pjenjesy pola wotebjerarjow dostał, tola je njewotedał. Runje tak wón wjetschu sumu pschekschiwi, kotruž mějesche wón do Hucziny dowjesc. Jeho k jastwu na $1\frac{1}{2}$ léta saržudzichu a jemu czestne prawa na 3 léta wotrjeknychu.

H. Seikrittez **meblowa pschedawarnja**
na kotołskej haży 28
porucża pschi potrjebje
drastne khamory, vertiki atd.
khmane a płaczisny hódne.

Po tunich płaczisnach poruczam žwój derje wuhotowany sklad
ff. domjazych, kuchińskich a hospodarskich wězow, lakowanych a njelakowanych, blachowych lampow, latarnjow, zylindrow a žužołow, platow, płokanskich wanjow, bowow, myjnych stejakow, zimanskich maschinow, kupanskich wanjow, želesne pónoje a hornzy, hospodarske wahi, noże, widliczki, žizy, nožowe korbiki, khosejowe młyny, khosejowe khany, khosejowe a zokrowe tyły, rybowanske maschiny, mjažorubaze maschiny, mjažowe mjezki, schczětki, žerschczowe mjeczawy, zentrifugowe schczětki atd.
Moritz Schulz, **klampnarski mischtr** : : : : :
pschi žerbskich hrjebjach 10.
— **Wuporjedžerńja.** —

Hamburgska en gros skladownja
A. Bockelmanna naslědnika
mějeczel: Curt Müller
na žerbskich hrjebjach 2, **w Budyschinje** rózk kamjentneje drohi
Telefon 517. **delka a po 1 schodze.** Telefon 517.

Najwjetschi wubjerk
schwadliskich wězow, krótkich tworow, tkaninow k podschiczu, passementerije, wobžadženskeje židy, kneflow, schtaltow, schtrympow.
Rukajzy, krawatty, žlě. Pschedeschczniki.
Mužaze, žonjaze a dźěczaze schaty.
Spódnje žuknje, schórzuchi. Tapižerijowe wězy.
Židžany bant, schlewjery, tüll.
Trikotaže a spódnje tkaniny.
Gardiny, blidowe a ložowe pschikrywy (deki).
Schwalcze 10%. **Privatni 4%.**
Rěczi žo žerbsli.

Kuchiński pjezak
derle sdžerżany, je na pschedań na Hoschiz haży 44 delka.

Turnowanski barren,
sa schule žo hodžazy,
hudźbny automat a
dźěczazy wós
žu na pschedań w hosczenzu „króny".

Ssuscheny połcz 4 porsty tołsty, pschi 5 p. po 90 pj., **žuschene žwinjaze mjažo** po 85 pj., wuschkrjeny **kój** po 55 pj. poruca
O. Pötschka na žitnej haży.

Kuchańki, stwinske a žkužobne holzy, mlokowe holzy, hródžne džowki, holzy k žwinjom, wotroczkow, žrénkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłaczerske žwójby pyta hnydom abo posdźischo pschistajerka **Görlichowa** na žukelnskej haży 1 na rózku žitnych wikow w czrjsowni knjesa Heinr. Mohra.

Kublo
hodžinu wot Budyschina sdalene, 80 górzow wulke, s nowymi twarjenjemi je hnydom tunjo na pschedań. Dalsche je shonicz we wudawarni Serb. Nowin.

Wjeßne wólbne towaŕstwo

wotměje **njedźelu 1. meje,** popołdnju w 3 hodźinach
w Handrikez hoſćenzu w Porſchizach
ßwoju

3. ſjawnu ludowu ſhromadźiſnu,

w kotrejž budźe ßo jenož w ßerbſkej rěčži jednacź.

Na dnjowym rjedźe ſteja pſchedmjety:

1. Saměr wjeßneho wólbneho towaŕſtwa.
2. Sſerbſka rěcź w ludowych ſchulach.
3. Wuczenje Bożeho ßłowa w ludowych ſchulach njeßmě ßo pſchikrótſchicź.

Wſchitzy Sſerbja ßo na tule ſhromadźiſnu pſcheproſcheja. Žadyn Sſerb doma woſtacź njeßmě. Pſchińdźeże woßebje ßerbſzy nanojo. Dalſche ſhromadźiſny budźa w Porſchizach, Hucźinje, Bukezach a we wſchelakich druhich wßach.

Njedźelu 8. meje budźe **4. ſjawna ludowa ſhromadźiſna** po ßamßnym dnjowym rjedźe w Heimrichez hoſćeńzu w **Bukezach.**

„Sſerbſka Pčzolniza“

ſmjeje **wutoru 3. meje** popołdnju w 5 hodź. w hoſćeńzu w **Sſerbſkich Paſlizach ſhromadźiſnu.**

Rěčzecź budźe ßo wo pſchenalečzenju pčzołkow.

Wſchěch ßerbſkich pčzołkarjow wutrobnje pſcheproſchuje

pſchedßydſtwo.

Do Radworja!
Njedźelu 1. meje
woßwjeczimy **ſtajenje meje**
ſ wjeßelnymi rejemi
pola **Delankez** w **Radworju.**
Pſchecźelo, ſchto, pſchińdźeſch?

Bělerńſka lezomnoſcź
(blejcha)
w Budyſchinje, ſa Sſerba ßo jara pſchihodźaza, je hnydom płaczińſny hódno na pſchedań. W bliſkoſczi žadyn wobßedźeŕ. Dalſche je ſhonicź pola wobßedźerja na bělerńſkej dróſy (Bleichenſtr.) 2 delka.

Schmidt & Gottſchalk,

pjenjezna banka

w Budyſchinje

na theaterſkej haßy 6, rózł ſchulſkeje drohi.

Pſcheßadźowanje.

Póndźelu 2. meje t. l. dopołdnja wot 9 hodźin maja ßo pſchi lawſkich hrjebjach 2 po 2 ſkhodomaj wſchelake **trjebane meble, teppichi, portièry a gardiny,** jako: **draſtne khamory, komody, 2 vertikaj, ſofowe blida, 1 wulke wucźahowanſke blido, ſtoły, 3 diplomatſke piſanſke blidka, 2 piſanſkaj ſtolaj, 1 büfett, trumeauxowe a ſtolpowe ſchpihele, 2 garnitury pólſtrowanych meblow, 1 plyſchowy ſofa, 3 ſchäſlongi, 3 draſtne hrabje, 1 knihowy khamor, wſchelake knihowe etażery, loża a matrazy, myjne blida a nózne khamorczki ſ marmorom, 1 doſpołna ſpanſka ſtwa ſ duboweho drjewa, czerwjene a ſelene plyſchowe portièry, gardiny a vitraże, teppichi wſchelakich wulkoſczow, pſchedłohi, 2 ſtwě trjebaneho linoleja, 1 poßleſchczo a 6 hłowakow, 1 pjerowy pſchikryw, pſcheſchiwane pſchikrywy, myjne ſerviſy, něſchto ßudobja** (ſ Wurrez konkurßneje maßy) pſches mje na pſcheßadźowanje pſchedawacź. — Wobhladanje póndźelu wot 8 hodźin dopołdnja.

Kurt Wällnitz,
na pſcheßadźowanje pſchedawaŕ.

Serbski musej budźe **jutře njedźelu** dop. wot ½11—12 hodź. wotewrjeny.

Miſſionſki ßwjedźeń w Hodźiju.

Na **Boże ſtpiecze** budźe w Hodźiiſkej zyrkwi
ßwjedźeń ſwonkowneho miſſionſtwa.
Sſerbſke prědowanje popołdnju w 2 hodźinomaj ſmjeje knjes faraŕ Domaſchka ſ Budeſtez, **němſke prědowanje** pop. w 4 hodź. knjes faraŕ lic. theol. dr. Siedel ſ Lauſy.

Wſchěch lubowarjow ßwjateho miſſionſtwa na to wutrobnje pſcheproſchuje **zyrkwine pſchedſtejiczerſtwo.**

Zyrkwinſki konzert w Hucźinje

njedźelu 8. meje
popołdnju ¼4 hodźin.
Płaczińſny měſtnow: łódź 20 pj., łubje 30 pj., ſtoły pſchi woltarju 1 hr.

Žiwnoſcź na pſcheßadźowanje.

Sſrjedu 4. meje dopołdnja wot 11—12 hodźin ma ßo w **Njechornju** pola Pomorz **žiwnoſcź** kataſtr cźiſło 30, wobſtejaza ſ domſkeho, hródże a bróżnje, ßadoweje ſahrody, 8 kórzow najlěpſcheho pola a łukow ſemrjecźa dla ſ wuměnjenjemi, prjedy woſjewjomnymi, na měſtnje ßamym na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Dalſche je ſhonicź w Delnich Kotezach cźiſło 42.

Kubło na pſchedań.

Jara rjane **kubło** we **Łuſy** ſ 48 kórzami jenož pola a łukow, ſ 576 dawſkimi jenoſcźemi, maßiwnymi twarjenjemi, bjes wumjenka a hoſpody, ſ doſpołnym žiwym a morwym inventarom je hnydom płaczińſny hódno na pſchedań.

Dalſche wukaſujetaj **Säuberlich** w Budyſchinje, **H. Keller** w Rakezach.

Awkzija młodeho ſkota.

Wutoru 10. meje t. l. pſchipołdnju ½12 hodźin ſmjeje ßo na knjeźim dworje w **Sſmilnej** pola Biſkopiz awkzija **młodeho ſkota rańſcho-friſiſkeje raßy.** Pſchi tym budźa ßo něhdźe 70 ſkocźatow, ſ wjetſcheho dźěła jahłojzow, ſ wuměnjenjemi ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Auguſt Schmalz.

Płahowaza ſtazija wokrjeßneho rataŕſkeho towaŕſtwa ſa „cźorne Minorka-kury“ na **farje w Rakezach** pſchedawa **jeja k naßadźowanju** po 15 np.

Maßiwna khěża
cźo 25 w Kortnizach pola Hrodźiſchcźa ma ßo ſ polom abo bjes njeho hnydom pſchedacź. Dalſche je ſhonicź w Rakojdach cźiſło 40.

(K temu cźiſłu pſchiłoha.)

Pschiloha k czißku 18 Serbskich Nowin.

Ssobotu 30. haprleje 1910.

Placzisny rěsneho skotu na Draždžanskich skotnych wikach.

25. haprleje 1910.

Placzisny po zentnarju z hriwnach.

Skotne druziny z wosnamjerjenje.	Žiwa waha	Rěsna waha
	hr.	hr.
Woły:		
1. poknomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscze hacz do 6 lět	40—43	76—79
awstriske	45—48	81—84
2. mlode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	36—39	72 75
3. žrenjo pizowane mlode, derje pizowane starsche	31—35	68—71
4. žnadnje pizowane kóždeje staroby	25—40	57—65
Jalojzy a kruwy:		
1. poknomjaßne, wukormjene jalojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscze	38—41	70—72
2. poknomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnoscze hacz do 7 lět	34 37	65 69
3. starsche, wukormjene kruwy a žnadnje wuwite mlódsche kruwy a jalojzy	30—33	61 64
4. žrenjo pißowane kruwy a jalojzy	25—29	54—60
5. žnadnje pizowane kruwy a jalojzy	—	48—53
Byki:		
1. poknomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscze	38—41	68—72
2. žrenjo pizowane, mlódsche a derje pizowane starsche	34—37	64—67
3. žnadnje pizowane	29—33	59—63
Cželata:		
1. najlěpsche z mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	50—52	80 82
2. žrenje kormjene abo tež dobre wot zyza	46—49	76—79
3. žnadnje wuwite wot zyza	40—45	70—75
Swinje:		
1. poknomjaßne lěpschich raßow a jich schischiženjow w starobje hacz do 1¼ léta	51—53	68—70
2. mjaßne	49—50	66—67
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	45—48	62—65

Placzisny žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:	W Budyschinje 23. haprleje 1910 wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np.	W Lubiju. 28. haprleje 1910 wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np.
Pschenza . . . . . běla	—	—	—	—	10	80	11	—
„ . . . . . žołta	—	—	—	—	10	60	10	80
„ nowa	10	60	10	75				
Rožka	—	—	—	—	—	—	—	—
„ nowa	7	35	7	50	7	30	7	50
Jeczmjeń	7	30	7	80	6	70	7	70
Wows nowy } 50 kilogr.	7	70	8	—	7	40	7	60
Hroch	12	50	15	—	12	50	13	—
Woka	10	—	11	—	8	25	9	50
Jahły	15	50	17	—	16	—	17	—
Hejduschka	17	50	18	—	20	—	22	—
Běrny	2	—	2	50	2	20	2	40
Butra . . . . 1 kilogr.	2	70	2	90	2	60	2	80
Pschenična muka 50 „	10	75	19	75	18	—	20	—
Ržana muka . . 50 „	8	75	12	—	12	—	14	—
Ssyno . . . 50 „	4	50	4	75	4	25	4	75
Ssloma . . 100 „	5	—	5	16	4	17	5	17
Prožata 978 schtuk, schtuka . .	15	—	31	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby }	—	—	6	—	6	10	6	30
Ržane wotruby } 50 kilogr.	—	—	5	75	6	20	6	50
Pschenčny gris }	—	—	6	50	—	—	—	—
Ržany gris }	—	—	6	75	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenza (běla) wot — hr. — np. hacz — hr. — np., pschenza (žołta) wot 10 hr. 50 np. hacz 10 hr. 95 np., rožka wot 7 hr. 35 np. hacz 7 hr. 60 np., jeczmjeń wot 7 50 np. hacz 8 hr. — np., wowß wot 7 hr. 50 np. hacz 8 hr. — np.

W Budyschinje placzesche: kórz pschenzy (běla) po 170 puntach — hr. — np., hacz — hr. — np., žołta — hr. — np. hacz — hr. — np., nowa: 18 hr 41 np. hacz 18 np. 70 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hacz — hr. — np. nowa: 11 hr. 76 np. hacz 12 hr. — np., kórz jeczmjenja po 140 puntach: 10 hr. 22 np. hacz 11 hr. 34 np.

Wiczne placzisny w Kamjenzu.

28. haprleje 1910.

Po 50 kilogr.: Rožla wot 7 hr. 30 np. hacz 7 hr. 50 np., pschenza wot 10 hr. 50 np. hacz 10 hr. 80 np., jeczmjeń wot 7 hr. 50 np. hacz 7 hr. 75 np, wowß wot 7 hr. 50 np. hacz 7 hr. 80 np., jahły wot 16 hr. — np. hacz 17 hr. — np. hroch 17 hr 50 np., žyno 5 hr. 20 np., běrny 2 hr. 20 np., žloma (100 kilogr.) 5 hr. 32 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr 80 np. hacz 2 hr. 90 np.

Wjedro w Londonje 29. haprleje: Rjane.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi smeje njedželu Rogate rano w 7 hodź. duchowny Tischer žerbsku spowjednu rěcź, ½9 hodź. farar Räda žerbske a w 10 hodź. němske prědowanje. — Kollekta sa samery evangelskich holczich towarstwow — Popoldnju ½2 hodźin budze katechismußowa wuczba z konfirmérowanej žerbskej mlodźinu. — Tydźenske sastojnske dźěła smeje duchowny Tischer.

Boże stpicze smeje rano w 7 hodź. farar Räda spowjednu rěcź, ½9 hodź. duchowny Tischer žerbske a w 10 hodźinach němske prědowanje. Kollekta sa wožadźinych khudych.

Wórowani:

W Michalskej zyrkwi: Jan August Janak, twarski dźěłaczer w Draždźanach, z Marthu Marju Wünschez w Kelnje. — Hermann Jurij Hlinak, hospodarski pomocnik w Bukojnje pola Barta, z Hedwigu Theresiu Pětschez w Hrubocźizach.

Křćeni:

W Michalskej zyrkwi: Hermann Willy a August Erich, Hermanna Neuberta, skakarskeho dohladowarja w Scźijezach, dwójnikaj. — Khorla Willy, Khorle Augusta Hubriga, dźěłaczerja w Tšelanach, ž. — Jan Alfred, Jana Lahody, kopornikeho dźěłaczerja na Zidowje, ž. — Pawol Willy, njemandź. ž. na Zidowje. — Richard Emil, njemandź. ž. we Wurizach. — Martha Margaretha, Khorle Oty Jakuba, žiwnoscerja na Zidowje, dź. — Mariana Elsbeth, Ernsta Augusta Weinerta, zyhelniskeho dźěłaczerja na Zidowje, dź. — Emma Hanka, Hermanna Bohuwěra Lehnera, fabrikarja w Dobruschi, dź.

W katholskej zyrkwi: Martha, Adolfa Siegla, lakérarja w Budyschinje, dź. — Hugo, Khorle Mantki, krawza w Budyschiuje, ž.

Zemrjeli:

W Michalskej wožadze: 20. haprleje: Pawol Albert, njemandże. ž. w Dobruschi, 1 l. 2 m. 13 d. — 27. Ludmila Philippez, rentudostawakka z Ohorna we wokrjeßnej khorowni na Zidowje 75 l. 5 m. 10 d.

W katholskej wožadze: 20. hapr. Fedor Humeniak, dźěłaczer w Khrósczе, † w khorowni w Budyschinje, 25 l. — 24. Max Salm, khěžer a pohonca na Zidowje 35 l. 3 m. 3 d.

Zyrkwinske powjesczе z Hodźija.

Njedželu Rogate smeje rano ½7 hodźin duchowny Voigt němsku spowjednu wuczbu, ½8 hodź. farar Kschižan němske a w 9 hodźinach žerbske prědowanje. Psched zyrkwinymi durjemi budze žo kollekta sa sakske evangelske žónske towarstwo składowacz. — Popoldnju w 2 hodź. budze katechismußowa wuczba sa žerbsku mužsku mlodźinu.

Boże stpicze smeje rano ½7 hodź. farar Kschižan žerbsku spowjednu wuczbu, ½8 hodź. duchowny Voigt žerbske a w 9 hodź. němske prědowanje. Popoldnju w 2 hodź. smeje farar Domaschka z Budesteza žerbske mißionske prědowanje a w 4 hodź. farar Lic. theol. Dr. Siebel z Lausy němske mißionske prědowanje. Sswjedźenski cźah žo ¾2 hodź. w farskim dworje sestupa. Psched zyrkwinymi durjemi budze kollekta sa swonkowne mißionstwo.

Zyrkwinske powjesczе z Budesteza.

Njedželu Rogate smeje rano w 7 hodźinach duchowny Bójz žerbsku spowjedź farar Domaschka dopoldnja we 8 hodź. žerbske a ½10 hodź. němske prědowanje. Psched zyrkwinymi durjemi žo kollekta sa swjatk tschesczijanskich towarstwow žónskele mkodosczе sběra. — Popoldnju w 2 hodź. budze katechismußowa wuczba sa žerbsku mužsku mlodźinu.

Boże stpicze smeje farar Domaschka rano w 7 hodź. žerbsku spowjedź, duchowny Bójz dopoldnja 8 hodź. žerbske a ½10 hodź. němske prědowanje.

Franz Marschner

cźaßnikar w Budyschinje

na bohatej haßy 9

swój skład **cźaßnikow** a **cźaßnikowych rjeczazow** k dobrocźiwemu wobkedźbowanju porucźa.

Ad. Rämsch naßl. w Budyschinje

(mějeczel **Max Kirschner**)

pschi butrowych wikach 1 **telefon cźißło 415**

porucza swoje daloko a schěroko znate

palenzy a likeury.

Roseßlanje w cźwizach a bleschach.

Proschu žebi placźisnowy sapiß žadacz.

Privatni 4%. | Khapki. | Czapki. | Krawzy 10%.

Dźěczaze ſukniczki. | Schlipßy.

Shorjelska pschedawaŕnja
Jana Schaafa
w Budyschinje, na bohatej drósy 29.

Fale. | Ssslě.

Prěnja woßebita pschedawaŕnja ßerbſkeje draſty.

Korſetowe ſchtalty. | Schemiſety.

Wolmjane czorne poſamenty
za jaki (khuty)
po —.35, —.50, 1.—, 1.50 hacž do 2.75.

Herkuleſke porty (czorne)
w 5 kajkoſczach a 10 ſchěrjach.

Zanki (czorne).

Banty a ßekle ſ pißanych poſamentow.

Běle ſchpachtlowe zanki
we wulkim wubjerku
po ſnatych tunich płaczišnach.

Franzy, wolmjane a židžane.

Selene židžane rubiſchka
w kraßnych nowych muſtrach.

Czorne židžane banty
woßebje ſchěroke a cžežke k ßeklam.

knefle, lazki, zanki, ſchnóry
a wſchitko ſchtož ßo we

ſchwalčiſtwje
trjeba.

Nohajzy. | Khornarje.

Koſchle. | Gardiny.

Kholowy | Sawěſchki.

Schwalcže doſtawaja 10%, **privatni** 4% rabatta.

Rěcži ßo ßerbſki. **Rěcži ßo ßerbſki.**

Krajna wolma. | Ssylna wolma. | Wutrobołopjeſchkata wolma.

Brodowſka haptyka
na hoſchcz haßy 21.

Kaſchel, katarrh, dybawoſej
ßo ſpěſchnje połóžeja
ſ thymuſinom
Bleſcha po 75 np.
1 hr. 40 np.

Kóſlaze kože,
howjaſe kože,
czelaze kože,
wowcže kože,
ſajecže, kaniklaze,
tkhórjaze, kunjaze,
kocže kože,
po najwyſchſchich płaczišnach kupuje
Heinrich Lange
pſchi ßerbſko-katholſkej zyrkwi a pſchi žitnych wikach 11

Bohužel njejcže
moje tunje poſkičženja
jěſdnych kołow, ſchijazych maſchinow a pſchißłuſchkow
wobkedźbowali, dokelž ſcže ßebi myßili, ſo ßo wo mjenje hódnu tworu jedna.

Nawopak pak je.
Jedyn poſpyt pſcheßwědczi, ſo pola mje najtuńſcho kupujecže.
10% rabatta na pſchißłuſchk.

J. Schieback,
na Kužałowſkej drósy 4.
Najwjetſcha pſchedawaŕnja tu w Budyschinje.
150 jěſdnych kołow na ſkładže.
Wuporjedźenja ſa jěſdne koła a ſchijaze maſchiny.

---

24 hodžin
žiwjenja ßu jenož hiſchcže jenemu kurjazemu woku ſpožčzene pſchi nałożenju
Käppelinſkeje ßmjercže
:: kurjazych wokow ::
w tyſach po 60 np. jenož woprawne
w krónſkej drogowni
Arna Käppela
na ſeminarſkej haßy 8.
— Telefon 676. —
Njeczišchczi, ſkutkuje wěſcže.

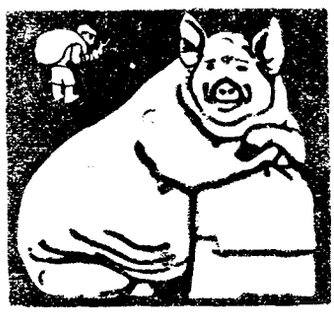

Woprawdźity Brockmannowy
pizowanſki kalk
ſnamjenjow A a B
kaž tež **ßłone kuluſchki** k liſanju po fabrikiſkich płaczišnach.
Emil Dietrich w Lětonju.

Dr. C. Roeberowy
pleſtr pſche podklócže
wicže, drjenje 1 ſcht. 50 np. je ßo tyßaz krócž wupruhował.
Germania drogownja
na bohatej haßy.

Jěsdny plan železnizow

placžazy **wot 1. meje 1910 hacž do 30. septembra 1910.**

Njedźelu a ſwjate dny tež 4. wosowa klaſa jěsdźi.

Z Chorjelza do Draždżan.

Wosowa klaſa	1-3.	1-4.	1-4.	2-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	2. 3.
Z Chorjelza	2,00	—	4,17	—	7,48	8,58	11,17	2,11	2,10	4,24	6,58	8,62	9,07	11,53
Rychbacha	—	—	4,40	—	8,12	—	—	—	2,44	4,48	7,22	—	9,31	12,21
Lubija	2,25	—	4,59	—	8,32	9,23	11,44	2,36	3,06	5,07	7,43	9,15	9,51	12,48
Pomorz	—	—	5,14	—	8,47	—	12,00	—	3,22	5,22	7,59	—	10,06	1,14
Budyschina	2,46	3,54	5,34	6,51	9,07	9,44	12,21	2,57	3,43	5,42	8,21	9,36	10,26	1,36
Zičenja	—	4,05	5,46	7,02	9,19	—	12,33	—	3,55	5,54	8,33	—	10,38	—
Biskopiz	—	4,25	6,09	7,21	9,39	—	12,54	—	4,15	6,13	8,54	—	11,01	—
Arnsdorfa	—	4,48	6,29	7,47	9,59	—	1,17	—	4,40	6,35	9,19	—	11,24	—
Radeberga	—	4,55	6,37	7,56	10,07	—	1,25	—	—	6,43	9,27	—	11,32	—
Do Draždżan	3,39	5,17	6,55	8,20	10,24	10,35	1,44	3,51	5,04	7,01	9,45	10,24	11,56	—

* Jěsdźi jenož kóždu ſobotu.

Z Draždżan do Chorjelza.

Wosowa klaſa	1-4.	3. 4.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	2.-3.
G Draždżan	12,30	1,45	—	6,14	7,11	8,53	9,09	10,30	12,35	3,14	6,09	6,33	8,10	9,45	—	—
Radeberga	1,02	—	—	—	7,43	—	9,41	—	—	—	—	—	8,37	—	—	—
Arnsdorfa	1,10	—	—	6,47	7,54	—	9,50	—	—	1,08	3,47	—	8,45	10,18	—	—
Biskopiz	1,35	—	—	7,16	8,18	9,31	10,17	—	—	1,34	4,10	—	9,11	10,43	11,14	—
Zičenja	1,50	—	—	7,32	8,34	—	10,33	—	—	1,50	4,25	—	6,48	9,27	10,59	11,42
Budyschina	1,59	2,36	4,25	7,46	8,43	9,48	10,46	11,27	—	2,04	4,39	6,05	7,01	9,40	11,16	11,56
Pomorz	—	—	4,53	8,04	—	—	11,04	—	—	2,22	4,57	—	7,19	9,58	11,35	—
Lubija	—	2,56	5,42	8,25	—	10,09	11,24	11,50	—	2,41	5,15	6,28	7,39	10,18	11,51	—
Rychbacha	—	—	6,08	8,41	—	—	11,39	—	—	2,57	5,30	—	7,55	10,34	12,07	—
Do Chorjelza	—	3,17	6,36	9,03	—	10,31	12,01	12,14	—	3,19	5,51	6,52	8,17	10,56	12,28	—

Z Kamjenza do Arnsdorfa.

Tu jenož 2., 3. a 4. wosowa klaſa jěsdźi.

Wosowa klaſa	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	2. 3.
G Kamjenza	5,42	8,38	12,15	3,02	7,13	9,24	7,35	11,19	1,59	6,42	8,49	12 1	
Potschnizy	6,03	8,59	12,37	3,20	7,35	9,46	7,18	11,01	1,42	5,25	8,32	12,04	
Großröhrsdorfa	6,11	9,07	12,46	3,28	7,45	9,55	7,09	10,53	1,34	5,16	8,24	11,56	
Do Arnsdorfa	6,24	9,20	12,59	3,40	7,59	10,08	6,54	10,38	1,20	5,02	8,09	11,44	

Z Arnsdorfa do Kamjenza.

G Arnsdorfa	5,45	—	—	8,37	—	10,18	11,51	1,42	5,25	8,32	12,04			
Großröhrsdorfa	5,58	—	—	8,50	—	10,31	12,04	1,55	5,38	8,45	12,17			
Potschnizy	6,07	—	—	8,59	—	10,40	12,13	2,04	5,47	8,54	12,26			
Kamjenza	6,24	—	—	9,16	—	10,57	12,30	2,21	6,04	9,11	12,43			

Arnsdorfa 9,23 a je w Kamjenzu 10,12.

Kamjenz-Halschtrow-Biskopizy.

G Kamjenza	5,50	11,30	2,03	7,02
Halschtrowa	6,17	11,58	2,30	7,36
Do Biskopiz	7,03	12,44	3,21	8,27

Biskopizy-Halschtrow-Kamjenz.

G Biskopiz	7,25	1,40	4,20	9,12
Halschtrowa	8,10	2,28	5,30	10,00
Do Kamjenza	8,34	2,56	6,06	10,25

G Lubija do Radworja.

Wosowa klaſa	2-4	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2. 3.
G Lubija	—	8,34	11,56	3,09	5,18	7,44	—	11,15†
Ketliz	—	8,45	12,07	3,20	5,29	7,55	—	11,26†
Radměriz	—	8,54	12,17	3,29	5,38	8,04	—	11,35†
Hluschiny	—	8,59	12,23	3,35	5,44	8,09	—	11,41†
Luwoćiz	—	9,07	12,31	3,43	5,53	8,17	—	11,49†
Malećiz	—	9,14	12,38	3,50	6,00	8,24	—	11,56†
Wósborka	4,45	9,25	12,54	3,56	6,18	8,30	8,33*	12,02†
Hrodźischcza	4,52	9,33	1,02	—	6,26	—	8,40*	—
Barta	5,15	9,50	1,19	—	6,40	—	8,51*	—
Huczíny	5,25	10,01	1,30	—	6,51	—	9,01*	—
Kluksha	5,36	10,12	1,41	—	7,03	—	9,11*	—
Wulk. Dubrawy	5,51	10,25	1,55	—	7,17	—	9,22*	—
Lutobcza	5,58	10,32	2,01	—	7,24	—	9,29*	—
Radworja saſt.	6,04	10,38	2,08	—	7,30	—	9,35*	—
do Radworja dwórn.	6,14	10,45	2,14	—	7,37	—	9,41*	—

* Jěsdźi jenož 16. meje, 5. junija, 3. julija, 7. auguſta a 4. ſeptembra.
† Jěsdźi jenož ſwjate dny.

G Radworja do Lubija.

Wosowa klaſa	2-4	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2. 3.
G Radworja dwórn.	—	—	8,25	12,18	—	4,39	—	9,01	—	11,49*
Radworja saſt.	—	—	8,32	12,25	—	4,47	—	9,08	—	11,56*
Lutobcza	—	—	8,40	12,32	—	4,56	—	9,14	—	12,02*
Wulk. Dubrawy	—	—	8,49	12,39	—	5,07	—	9,21	—	12,08*
Kluksha	—	—	9,01	12,50	—	5,17	—	9,31	—	12,18*
Huczíny	—	—	9,12	1,00	—	5,29	—	9,41	—	12,28*
Barta	—	—	9,44	1,16	—	5,50	—	9,51	—	12,38*
Hrodźischcza	§	—	9,55	1,27	—	6,01	—	10,02	—	12,48*
Wósborka	5,35	7,23	10,25	1,39	4,08	6,08	6,30	10,09	10,12†	12,56*
Malećiz	5,42	7,30	10,32	1,45	4,15	—	6,37	—	10,19†	—
Luwoćiz	5,49	7,39	10,39	1,52	4,22	—	6,46	—	10,26†	—
Hluschiny	5,57	7,47	10,47	2,00	4,30	—	6,54	—	10,34†	—
Radměriz	6,02	7,53	10,52	2,05	4,36	—	7,01	—	10,39†	—
Ketliz	6,13	8,06	11,03	2,16	4,48	—	7,14	—	10,50†	—
do Lubija	6,25	8,18	11,15	2,28	5,00	—	7,26	—	11,02†	—

§ Jěsdźi jenož ſchtwórtk, abo hdyž je tehdy ſwjaty dźeń, ſrjedu, hacž do kónz auguſta. — † Jěsdźi jenož ſwjate dny. — * Jěsdźi jenož w nozy do 16./17. meje, 5./6. junija, 3./4. julija, 7./8. auguſta a 4./5. ſeptembra.

G Budyschina do Rakez — Wojerez.

G Budyschina	5,10	7,48	9,13	11,48	2,10	4,05	7,15	8,26	10,45	11,24
Ratarjez	5,17	7,55	9,20	11,55	2,17	4,12	7,22	8,33	10,53	—
Židowa	5,21	8,00	9,24	11,59	2,21	4,16	7,27	8,37	10,58	—
Mak. Wjelkowa	5,29	8,08	9,32	12,07	2,30	4,24	7,35	8,44	11,06	11,39
Radworja	5,40	8,25	9,43	12,18	2,40	4,39	7,46	9,01	11,22	11,49
Khaßowa	5,46		9,49		2,46		7,53		11,28	
Njeßwačzidła	5,55		9,58		2,55		8,04		11,38	
Scheschowa	6,03		10,06		3,03		8,12		11,46	
Rakez	6,12		10,15		3,15		8,25		12,09†	
Komorowa	6,29		10,22		3,22		8,32		12,16†	
Sdźarow	6,26		10,29		3,29		8,39		12,23†	
Hóska	6,33		10,36		3,36		8,46		12,30†	
Kulowa	6,40		10,43		3,43		8,53		12,37†	
Němzow	6,48		10,51		3,51		9,01		12,45†	
do Wojerez	6,54		10,57		3,57		9,07		12,51†	

			do Wósborka 12,56. O

Proschu wobkedźbujcze **khmane dźełko, woßebnu formu, tunje płaćišny** mojich cźrijow, kotrež

bruny črijowy tydźeń

na pschedań pschińdu.

Płaćišny njeßměrnje tunje.

Zane nuſowanje k kupjenju. Kóždy por ßo radlubje ſ woknow woſmje. Wuporjedźenje. Dźěłanje po měrje.

Shorjelſka cźrijowa pschedawańja

A. Jacobsohna

— w **Budyſchinje na bohatej haßy 7.** —

Telefon 467.

Liebſch,
ßudniſki aktuar ſw. ßłužby
pschi nowych hrjebjach 5
pißańnja ſa kupowanſke, hypothekſke, dismembraziſke, teſtamentſke a ſawoſtajeńſtwowe wězy atd.
Rěcźi ßerbſki.
— Telefon cźißko 177. —
Pſcheßadźowanje leżomnoſcźow.

Młode
ßadowe ſchtomiki
pschedawa tunjo
ryczerkubło w Bóſchizach.

Sprattowe
pßowje woßuchi,
pizu ſa pjeriſnu, pizu ſa kurjatka,
Crissel,
najlěpſche k wukublanju
pßow a pjeriſny
porucza najlěpſche
Khorla Preisser jun.

Foßforokißały kalk

ſnamjenja A a B, kaž tež wſchě

präparaty ſa ratarſtwo:

ſkótny jatrowy tuk, ßydriſchcźowu eſſenzu, natron, butrowy pólwer, glauberſku ßol, ſkótnu ßol, koprowy vitriol, zyły a tołcźeny, **kołmas, kopytny mas, wolij ſa patentowe wóſki, vaſelinu,** dale wſchě **ßwobodnje ßo pſchedawaze ſela a korjenjowe pólvry;**

k desinfekziji:

kreolin, kreoſolowu mydłowu roſmodu, lyſol, lyſolform, antiſeptiſke ſkótne mydło, karbolowu kißalinu, ßyru a cźiſcźenu, **chlorkalk, wolij pſche cźelcźki,** w ſtajnje cźerſtwej tworje porucza

krónſka drogerija

Arna Käppela

en gros **na ſeminarſkej haßy 8.** en détail

Telefon cźo. 18.

Derje ßuſchene
praßowane wuhło

1000 ſchtuk, něhdźe 17 zentnarjow ważaze, **po 7 mk.** porucza, dokelž je ßo dźěło ſaßo ſapoczało,

wuhlowa praßowańja na Horje
pola Njeßwacźidła.

Serbske blido

kóždu wutoru w 5 hodźinach.

Żeleſniſki jěſdny plan
ſa Běłu Wodu,

płaćazy wot 1. meje 1910.

S Barlina=Khoczebuſa do Běłeje Wody

517, 737, 1036, **1123**, 1156, **113**, 419, 557, 707, 1114, **238**.

S Běłeje Wody do Khoczebuſa=Barlina

522, 739, 1038, **1124**, 1206, **114**, 421, 558, 712, 1116, **239**.

Se Shorjelza do Běłeje Wody

513, 847, **1205**, 220, **454**, **628**, 711, 1023, 1235.

S Běłeje Wody do Shorjelza

518, 848, **1206**, 221, **455**, **629**, 716, 1026, 1236.

Se Sslepeho do Hródka

527, 751, 857, 230, 550, 726, 1035, 1246.

Se Sslepeho do Běłeje Wody

508, 728, 1027, 1145, 410, 658, 1105.

S Cźorneje Wody do Wrótßławja.

S Cźorneje Wody		6,29	9,3			4,27	7,23	10,8
Bukowa		6,38	9,19	10,17		4,36	7,43	10,17
Cźorny Khołmz		6,50	9,34			4,48	7,58	10,29
Wojerezy	4,55	7,02	9,49	10,36		5,00	8,8	10,41
Las	5,10	7,16	10,10			5,15		10,56
Delni Wujeſd	5,22	7,26	10,21			5,26		11,6
Klětno	5,31	7,34	10,32			5,35		11,15
do Hórki	6,05	8,06	11,7	11,19		6,8		11,51
wot Hórki	6,11	8,18	11,24		6,26	7,52		11,59
do Shorjelza	6,44	8,48	11,56		6,49	8,21		12,27
wot Hórki	6,15	8,20	11,32	11,20		6,10		12,1
Kohlfurt	6,49	8,53	12,06	11,43		6,50		12,33
do Wrótßławja	10,30	1,02	3,14	1,48		9,41		6,00

S Wrótßławja do Cźorneje Wody.

S Wrótßławja	11,8		6,11		10,45	3,38	3,38	6,10
Kohlfurta	4,00		8,30		1,7	6,07	7,5	11,25
do Hórki	4,32		9,04		1,39	6,30	7,41	11,53
Se Shorjelza	4,10		7,47	11,20	1,10	5,58	7,10	11,25
do Hórki	4,34		8,11	11,38	1,36	6,23	7,39	11,51
wot Hórki	4,40		9,06		1,53	6,31	7,53	11,58
Klětno	5,9		9,35		2,32	—	8,30	12,26
Delni Wujeſd	5,21		9,43		2,43	—	8,42	12,34
Las	5,31		9,52		2,57	—	8,53	12,44
Wojerezy	5,49	7,6	10,04	12,20	3,31	7,18	9,14	1,00
Cźorny Khołmz	5,58	7,16		12,29	3,40	—	9,24	1,08
Bukow	6,09	7,30		12,42	3,53	7,34	9,38	1,18
do Cźorneje Wody	6,16	7,38		12,49	4,00	—	9,46	1,25

S Khoczebuſa=Petershajna=Wojerez.

4,50	7,50	1,00	6,08	↓	S Khoczebuſa do	8,50	12,22	5,25	11,08
5,55	8,45	1,37	6,45	↓	„ Petershajna do	8,08	11,50	4,50	10,20
6,53	9,44	2,24	7,33	↓	do Wojerez	ſ 7,10	11,02	4,02	9'20

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawaŕ Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěsatki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 19. | Sobotu 7. meje 1910. | Lětnik 69.

Reforma sakskeho lěžneho a pólneho khostanskeho sakonja.

Nowy lěžny a pólny khostanski sakoń, kotryž bě poźledni ßejm wobsamknył, je w kraju wjele pohórschenja sbudźił. Sozialdemokratojo ßu pschi poźlednich wólbach tule njespokojnosćź na schkodu druhich stron wutwužili a ju hromadźe se ßwobodomyßlnymi dale k politiskej agitaziji nakožuja. S tutym wotpohladom je też ßwobodomyßlny sapółanz Günther w druhej komorje namjet na reformu lěžneho a pólneho khostanskeho sakonja stajił. Deputazija, kotraž bě wo Güntherowym namjecźe jednała, poruczi, so by ßo § 19 sakonja pscheměnił, po kotrymž ma ßo tón s pjenjeżnym khostanjom hač do 30 hriwnow abo s arrestom hač do 1 tydźenja khostacź, kotryž na jenu leżomnosćź napschecźo wobßedźerjowej sakasni stupi. Wjetschina deputazije bě spósnała, so wobßedźerjo lěża žanych wulkich interesßow na sdźerżenju tehole postajenja nimaju, abo so tola, hdźeż ßo se sakasnju lěž schkituje, wobkhowanju sdźerżenja sakasnje interesßy wobydleŕstwa napschecźo steja, kotreż maja ßo jako pschewažaze wobhladacź. § 14, kotryž sakasuje, w lěžu jahodki, sela, hriby, lěžne worjeschki, trawy, kopschiwy, liscźe a kwětki schcźipacź abo wotrěsacź, dale hable, žołdźe, bukowe worjechi a kastanije sběracź a na polach klóšći dosběracź, dyrbjak ßo teho runja pscheměnicź. Pschestupjerjo tehole sakonja ßměli ßo jenoż potom khostacź, hdyž wědomnje sakasnju pschestupja.

Napschecźo tymle namjetam chzyšche mjeńschina deputazije najprjedy wußlědźicź, kelko lěžowych wobßedźerjow ßu sakasali, do jich lěžow khodźicź, a w kelko padach je ßo njedowolene schcźipanje jahodkow atd. khostało.

Sozialdemokratej Uhligej njebě namjet deputazije doßahazy. Wón ßebi žadasche, so by dowolene było, jahodki, hriby, sela a lěžne kwětki schcźipacź.

Konservativny dr. Spieß wobžarowasche, so ßu w tak wulkim wobßahu, kaž w Kamjeńskich stronach, sakasali, do lěžow khodźicź. Teho dla by wón rad swólniwy był, tule sakasnju wotstronicź, jeli so by ßo s knjeżeŕstwowym pschepytanjom dopokasako, so tu njesależenje pschedleži. W nastupanju sakasanja schcźipanja jahodkow ßebi wón pschejesche, so by ßo jenoż tón khostał, kotryž by wědomnje sakasnju pschestupił. Sapółanzaj dr. Hähnel a pschedßyda Opitz ßo pschecźiwo pscheměnjenju sakonja wuprajischtaj.

Ssejm se 40 pschecźiwo 13 hłoßam sa to hłoßowasche, so by ßo lěžny a pólny khostanski sakoń po namjecźe wjetschiny deputazije pscheměnił. Swjeżelaze by było, hdy by ßo też w prěnjej komorje wjetschina sa tole pscheměnjenje namakała.

Nowy pruski wólbny sakoń

je ßo w semjanskim ßejmje se 140 pschecźiwo 94 hłoßam pschijał. Pornjo dotalnym sakonju je ßo wón wjele pohubjeńschił. Po sakonju, w lěcźe 1892 pschijatym, bě móžno, so wuswolerjo s nižšcheje klaßy we wyschschej wolachu. Pschecźiwo tutemu postajenju ßo liberalni a ßwobodokonservativni, kotrychž móz ßo skoro zyle na wulkich pjenjeżnikow we wulkoinduſtriji sepjera, s nohomaj a rukomaj wobarachu. Móžnota, so bychu ßo rjemjeßlniźy a dźěłacźerjo saßo do pruskeho ßejma wuswolili, je saßo wotstronjena. Měsćo, so by ßo s nowym wólbnym sakonjom móz pjenjeżneho měcha poßłabiła, je ßo wona poßylnila. Wschitzy mjenje samožiczi wolerjo, kotsiž njejßu sastojniźy, offizěrojo abo kotsiž njejßu universitne pruhowanje cźinili, budźa w tsecźej klaßy wolicź dyrbjecź.

Hacź sakoń, kajkiž je jón semjanski ßejm wobsamknył, też w pruskim krajnym ßejmje wjetschinu namaka, je hischcźe jara dwělne. Swobodomyßlni, sozialdemokratojo a zentrumsźy budźa pschecźiwo njemu hłosowacź. Hdyž bě ßo w trónskej rěcźi pschipowjedźiło, so ßo wólbny sakoń, nowemu cźaßej pschiměrjeny, pscheměni, njebě ßebi lud myßlił, so ßo s tym płacźazy wólbny sakoń pohubjeńschi.

Pschicźiny sjesboženja powětroweho ballona „Zeppelin II“

budźa ßo w bliżšchim cźaßu psched khěžorstwowym ßejmom rospominacź. Někotsi snacźi sapółanzy ßu ßo hižo s podłohami sastarali, so bychu pschicźiny dopokasali, kotreż ßu njesboże sawinowale. Pschicźiny maja ßo pjecźa s hłowneho dźěła w tym pytacź, so mjes wojeŕskim a techniskim wjedniſtwom Zeppelinoweho ballona pschesjenosćź njeknjeżesche, kotraž je potom jara nusna, hdyž nad ballonom jedyn offizěr komando wjedźe, kotryž hischcźe ženje njeje dlějschu jězbu, wjele mjenje pak nóznu jězbu pschi wětratym wjedrje ßobucźinił.

Wo njesbožownej jězbje ßu ßo hischcźe někotre nadrobnosćźe shoniłe. Hdyž chzychu ßo w Homburgu na domojjězbu podacź, hischcźe w poßlednim wokomiku jeneho offizěra jako hosćźa ßobuwsachu, a dokelž ßo s tym ballon pschejara pocźeži, ßo jedyn wupruhowany wjednik wußadźi. W Limburgu, hdźeż ballon wětra dla k semi pschijědźe, wojeŕskemu roskasowarjej naležnje radźachu, so by pschi wětrje w powětśje wostał, abo ßo do Homburga wróćził, hdźeż by ballon trěbny wukhow namakał, tola so njeby na žadyn pad we wuskim Lahnskim dole k semi sjeł. Samolwity hejtman njedźiwajźy teho poruczi, ßo na semju puschcźicź, ßo wo to njepostarawschi, so bychu cźołmiki wobßadźene wostałe.

Pjenjeżne wudawki sa sběžk w krótkowjecźornej Afriziy

běchu s pschicźinu wótreho wurěcźowanja mjes zentrumskim sapółanzom Erzbergerom a statnym sekretarom Dernburgom. Erzberger Dernburgej porokowasche, so jeho kolonialna politika jenoż wulkemu kapitalej, hoji. S wucźinjenjemi, kotreż je wón s Němskim Kolonialnym Towaŕstwom wobsamknył, němske khěžorstwo schkoduje, runje tak ßo s Dernburgowej diamantowej politiku milijony wulkemu kapitalej do khlamy waleja a ßo khěžorstwu bjeru. Zentrumska strona Erzbergerowej rěcźi žiwje pschihłosowasche.

Dernburg Erzbergerej s napschecźiwi, so by ßo s jeho namjetom, po kotrymž měło ßo němskemu kolonialnemu towaŕstwu, 81 milijonow hriwnow dawkow napołožicź, samoženje tuteho towaŕstwa konfiskowało. Wón warnowasche, afriskej krótkowjecźornej koloniji pschewulke cźežkoty napołožicź, dokelž nichtó njewě, kak dołho ßo tam semine pokłady namakaju. Hdy by ßo poradźiło, na wumělskim pucźu diamanty dźěłacź, bychu diamantowe pola po hódnosćźi wjele shubiłe.

Sozialdemokrat Ledebour sa to rěcźeschе, so by pożcźonku, kotruž je khěžorstwo krótkowjecźorneje afriskeje kolonije dla scźiniło, tale kolonija khěžorstwu danka a s dawkom na pschibywazu hódnosćź tamnischich leżomnosćźow wotplacźiła.

Antisemit Lattmann namjetowasche, so by ßo w koloniji 300 000

hriwnam samoženja 3000 hriwnow dawka napoložiło. Tajki dawk mohł žo zyle derje snjesć. Kolonialne towarstwo se žwojim wulkim wobžedženstwom tamnische wiki wobknjeża. Saßydlensku politiku, politiku žrenjeho stawa dyrbimy spěchowacź.

Sapóßlanz s Oertzen mějesche teho runja sa prawe, so žo kolonistam dawki nakladuja, tole to dyrbi žo s kedźbliwosczu cźinicź, hewak žo kokosch sarěsa, kotraż skote jeja nježe. Lattmannowy namjet pschedaloko dże, resoluzija komißija je prawa. — Resoluzija komißija žo sjónczńje pscheczíwo hłoßam sozialdemokratow, zentrumskeje strony a hospodarskeho sjednoczenstwa pschija.

Wopyt italskeho ministra w Barlinje.

Italski minister swonkownych należnosczow, marquis di San Giuliano, w meji do Barlina pschińdże. Wón smeje pola khěžora audienzu a s khěžorstwowym kanzlerom rosrěczenje. Jara wjele žo w Barlinje na tutón wopyt wjedźicź njemóża. Italska je jara njewěsta swjaskarka. Mjes Awstriskej a Italskej najwjetsche njedowěrjenje wobsteji, wonej jena druhej najhórsche wotmyßlenja porokujetej. Teho dla žo Němska a Awstriska njemóża na Italsku spuschczecź. Di San Giuliano je prjedy k najwjetschim pscheczíwnikam němsko-awstrisko-italskeho swjaska ßluschał.

Mejski ßwjedżeń w Němskej

je žo powschitkownje měrnje minył. Jenoż w Mageburgu je k njeměram doschło. Tam žo něhdże 20 000 woßobow psched městom shromadźi. Spěwy na powschitkowne tajne jenake wólbne prawo žo spěwachu a žo phi a hańba na pruski wólbny sakoń wokasche. Polizistojo žo s dala dźerżachu. Hdyż žo cźah do města wróczi, jón polizistojo do póblanskich drohow wodźachu. Demonstrantojo měrnym wukasam swólniwje poßkuchachu. Hakle posdźischo, hdyż žo lud ßrjedź města sběża, žo wón poliziji spjeczowasche. Polizistojo teßaki wucźahnychu a wjele woßobow łajachu. Jeneho polizista s konja torhnychu.

Sozialdemokrat njeßmě schulskemu pschedstejicźerstwu pschißłuschecź.

Sozialdemokratojo njeßmědźa žobustawy schulskich pschedstejicźerstwow w Pruskej bycź. Tak je pruski wyschschi sarjadnisk ßud postajił. W Michelsdorfje w Teltowskim wokrjeßu běchu plestrowarja Diekowa sa schulskeho pschedstejicźerja wuswolili. Shoniwschi, so je Diekow sozialdemokrat, knjeżerstwo rosßudźi, so je wólba njepłacźaza, Wokrjeßny wubjerk a podkrjeßny wubjerk w tym samym smyßlu rosßudźischtaj a wyschschi sarjadnisk ßud wußud wobkrucźi, so žo jedyn sozialdemokrat s pohladom na saßady sozialdemokratiskeje strony sa schulskeho pschedstejicźerja njepschihodźi.

Spionaża w franzowskim wójsku.

W měsczе La Fère w Franzowskej ßu dweju artilleristow Hoguaisa a Lanterniera dla spytaneho wojerskeho pscheradnistwa sajeli. Hoguais je žo wusnał, so je jeho artillerist Lanternier sawjedł, automatiske samkadło 75 milimetriskeje kanony kradnycź a němskemu knjeżerstwu pschedacź. Lanternier je do Barlina dopißował. Jedyn němski offizěr dyrbjesche s Parisa s automobilom do la Fère pschijecź, hdźež žo paduschstwo derje wuwjesćź hodźesche. Automobil dyrbjesche pschi jenych njewobstražowanych durjach sady kasarmow cźakacź, pschi kotrychž żelesniza nimo wjedże. Wojakaj chzyschtaj samkadło kradnycź a w kasarmskim dworje sa durjemi cźakacź, hacź by jedyn żelesniski cźah nimo jěł. Pschi nastatym ropocże chzyschtaj durje wocźinicź, a automobil dyrbjesche potom wschitkich wobdźelnikow k němskim mjesam dowjesćź. Hoguais a Lanternier žo nadżeschtaj, so wot němskeho knjeżerstwa 2000 frankow myta sa pscheradnistwo dostanjetaj. Franzowske knjeżerstwo pak pscheradniski plan, prjedy hacź žo wuwjedże, wußlědźi.

Franzowske pschichodne powětrowe łodźistwo.

Kajkeż ßu runje wobstejnosczе, tak žo ludowe měnjenje w Franzowskej pak sa wodźliwy ballon, pak sa aeroplan (powětrowy lětak) wotměnja. Powětrowe łódźistwo Němskeje žo w Franzowskej s wulkim sajimanjom wobkedźbuje. Nětko je rucże sa žobu njesboże „Zeppelinoweho ballona II. a wuspěschne leczenje Franzowsy Paulhana s powětrowym lětakom sczěhowało. Na to je žo měnjenje dospoknje pscheměniło; wo wodźliwych ballonach nochzedźa niczo wjazy wjedźecź.

Wójnske ministerstwo wschak njemóże tajke nahłe pscheměnjenje žobu cźiniecź. Wone runje tak wodźliwe ballony każ powětrowe lětaki po wschelakich systemach twari. Franzowsojo praja, so ßu njesboże Zeppelinoweho ballona do prědka widźeli a so teho dla proste ballony njetwarja. Teho runja žo w Franzowskej kólnje a płunarnje sa ballony twarja, a mużstwo žo nanajßwědomicźiwischo wuwuczeja. Najhóle žo wójnske ministerstwo sa powětrowymi lětakami saběro, s kotrychž žo bórsy 30 natwari. Tu bě praschenje wjednikow najważnische. Franzowska ma nětko dweju wustojneju wjednikow lětakow, leutnanta Damermana a leutnanta Aquavivu. Taj w Chalonsu wojakow na lětanje s powětrowym lětakom wuwuczujetaj.

Sbežk w Albanskej.

Turkowske wójsko je hórski pschekhód pola Kaczanika sběžkarskim Arnawtam bórsy saßo wotdobyło. General Schewket Torgut pascha je žo sa cźěkazymi sběžkarjemi puschcził a jich pola Morawaskej rězy doscźěhnył, a pod ßylny artillerisk woheń wsak. Pschi tym je 400 Arnawtow na bitwischczu wostało. Sbytk je k Preschowje wupjerchnył. Pola Konjola Bogazi ßu žo Arnawtojo turkowskemu wójsku s nowa napscheczo stajili, tola žo saßo s artillerischim wohnjom rospjerschili. Arnawtojo žo do wschěch stron systematiszy scźěhuja. Sběžkarjo ßu w poßlednich wojowanjach wjele ludźi shubili. Na woběmaj stronomaj je žo njemdrje wojowało; pardon njeje žo dawał. Turkowszy wojazy ßu wschě domy, kotreż běchu njewobydlene, spalili.

Pola Kaczanika ßu po turkowskim wosjewjenju 3 offizěrojo a 24 wojazy padli, 5 offizěrow a 89 wojakow je žo sraniło. Sběžkarjo ßu 500 morwych měli, mjes nimi ßwojeho wjednika Idriża Sesera. 3. meje je žo pola Morawabalki wojowało. Sběžkarjo ßu žo tu s nowa sbili. Arnawtojo, kotsiż běchu do Djakowy pschischli, ßu žo rospjerschili.

Djakowa w płomjenjach.

Po nowschej powjescźi ßu Arnawtojo s wjetschimi mozami město Djakowu nadpadli a sapalili. Djakowa w płomjenjach steji. Po jenej depeschi s Mitrowizy tam turkowske wójska s Arnawtami wojuja. Hrimot kanonow a buchot tšélbow je wot tam ßłyschecź. Arnawtojo ßu žo pjecza Djakowy smozowali.

Porażka turkowskich wojakow.

Po wěstych powjescźach ßu Arnawtojo pola Ghilana jedyn munizijski cźah s łakańzy nadpadli. Pschi tym je žo schěscź wojakow moriło, 16 žo sraniło a 120 žo sajało. Arnawtojo ßu jatym bronje sebrali a jich potom puschczili. 48 kaschczow patronow je Arnawtam do rukow padło.

Politiske mordarstwa w Ruskej

ßu drje poßlednje lěta khětro wotebjerałe, tola zyle njeißu hischcze pschestałe. Wutoru ßu w Peterburgu polizista, kotryż bě mordarja polizeiskeho schefa Karpowa sajał, nětotsi ludźo w nozy na dróży satšélili. Mordarjo ßu cźekli. Polizija je nětotre sta ludźi pschepytała. Jeneho s wójska puschczeneho offizěra, dweju studentow a a nětotrych druhich ludźi ßu sajeli.

Podawk s burskeje wójny.

(Pokracźowanje město skónczenja.)

„Schto masch žo ty do teho tykacź, ty měschczaństi dundako?“ jěźdnik wołasche, kiž drje Jurja sa małeho měschczańskeho pschekupza spósna. „Staraj žo wo ßwoje popjerjowe měchi, kramarski hólczisko, a dźi mi s pucża, hewak —!“

Wyßoko sasběhnjeny kschud mějesche drje pobrachomne ßkowa dorunacź a doruna je też. Ale hroženje, kiž mějesche bojoscź naczinicź, to njewuskutkowa.

S roshorjenosczu dyrkotajo bě Jurij ßwój mjecź s nóżnjow wutorhnył.

„Pßam hroż se ßwojim kschudom, ty pßyczi dracże!“ wón wołajo žo do ßwojeho pscheczíwnika da.

Jěźdnik nětkole kschud spuschczi a też teßak wucźeże. Wojowanje bě krótke; jeno jónu breńtwje spraßnyschtej, potom žo ryczeł, s Jurjowym mjeczom pschekkóty, s konja swjese.

Wustróżany Jurij na mrějazeho spohladny, wustróżany žo koło wokoło roshladowasche, hacź bě schtó ßwědk spěschneho skutka był, ale nikoho njewuhlada, ßamo jeho schkitanka, burska holza, bě žo shubiła; wona bě bědźenje mużskeju wuźiwała, so by žo mjelczo s procha měła. Jeno pßaj pschi tym, kiž na semi leżesche, stejeschtaj a jemu wobliczo a ruzy lisaschtaj.

Jurij wołożeny wodychny, njech bě žo skutk też we sprawnym wojowanju stał, lěpje to pschezo běsche, so to nichtó njebě pytnył,

morwy wot teho njebudźiſche wotucził a wjeczenje njepytaſche żaneho wopora.

Wón teho dla ßwojemu konjej wotrohi do boka ſtorczi a wotehna.

Cżaßy běchu pſchejara njemërne, tak ſo namakanje ſaraženeho na dróſy wulkeje hary naczinicz njemóżeſche, też bě ßo ta wëż hiſchcże ſ wonka mjeſow Kraßowa ſtaka.

Jurij niczo wo tej wëży powjedacz njeßkyſchеſche, tola nëſchto njedżel ßo Lëßowa — to bě mjeno wßy, hdżež jeho njewjeſta bydleſche — ſdalowaſche a jeno ſ liſtami ßej wërjeſche, wuſwolenej ßwojeje wutroby wëczny ßwëru a luboſcz ſawëſczicz. Cżeho dla ßo po prawom ſdalowaſche, to ßej ſdżëlicz njeſwaži, ale wudawaſche, ſo jeho nan jara krucże na njeho kedżbuje; tola pſchiſtajowaſche w liſcże, ſo drje ßo tuta krutoſcz bórſy da, a ſo ßo na najbóle nadżija, ſo budże móz ßwoju lubu bórſy poſtrowicz.

Hana pißajo wotmolwi, ſo ſa tym cżaßom horzo żedżi, a kak jara cżerpi, dokelż je wón tak dołho ſdaleny, ſo pak je tola ſpokojom, ſo dżëlenje, hdyż je Bóh hižom jónu tak poſtajił, runje do tuteho cżaßa padnje. So ma mjenujzy khoreho w domje, kotrehoż wothladanje jeje nanej a ji runje doſcz prózy cżini, tak ſo budźiſche lëdma wjedżała, lubemu hiſchcże cżaßa wuſbytkowacz. Ale ſo je nëtkole khory cżiły a wjeßely a ſo chże nëtkole wſchëdnje ßo modlicz, ſo mohła ßwojeho Jurja bórſy ſaßo wuhladacz.

Kak bě ßej mohła wboha Hana myßlicz, kajke to ſaßowidżenje budże, a hdże to budże! Pſchi katowym pjeńku!

Ssurowe cżaßy dżëchu mjes tym ßwoju krocżel dale, njeliczomne cżëła po puczu leżo woſtajejo.

Jena bitwa bě nimo, 5000 burow w njej wo żiwjenje pſchińdże. Münzera do hłowneho mëſta wotwleczechu, hdżež mëjeſche ßwoje żiwjenje ſ 25 wjednikami ſbëżkarſkich burow pſches katowu ßekeru ſkónczicz.

Ssurowe khoſtanje mëjeſche ßo wuwjeſcz w krajinach, hdżež bëchu ſbëżkarjo ſakhadżeli. Se wßy do wßy, ſ mëſta do mëſta cżahachu wojeſke cżrjódy krajneho hrabje Filipa Heßenſkeho, khurwjerha Jana a wójwodow Jurja a Hendricha Sakſkeho.

S najwobſchërniſchej połnomozu wuhotowani bëchu wjedniży tutych wojakow wobſkorżerjo, ßudniży a, bě-li trëbne, też ſ dobom katojo w jednej woßobje.

Wot Durinkſkeho lëßa hacz do Ssmólnych horow njebě ani mëſta, ani wßy, ani mëſtnoſcże abo ſtatoka, hdżež njebě ſchibjeńża poſtajena.

Też we Kraßowje ßo jónu tajki wjednik ſ katom do wrotow kłapaſche. To bě ryczeŕ ſe Schwenkowa, pſchewodżeny wot cżrjódy hobrſkich wojakow.

Bjes bojoſcże a kombżenja jemu wrota wotewrichu. Hordy a ſmërny mëſchczanoſta wupraji, ſo ßo ryczerjowemu pſchebytkej w mëſcże niczo pſchecżiwjecz njebudże, ſo pak drje ryczerjowe pſchebywanje w mëſcże, njech by to hiſchcże cżeſtniſche ſa mëſto było, ryczerjej ßamemu mało wużitka pſchinjeße, dokelż bě ßo jemu (mëſchczanoſcże) ſ pomozu rady derje poradżiło, njedżiwajo cżeżkich cżaßow, najlëpſchi mër a porjad wobkhowacz.

Tajke wuprajenje ßo na ſjawnym torhoſchczu pſchede wſchëm ludom ſta, pſchi cżimż ryczeŕ na konju ßedżeſche, mëſchczanoſta pak a ſhromadżena rada pſched nim ſtejeſche. Wëſo ſ pſchikrytej hłowu, ale podwolni a pſchecżelni, pſchetoż ryczeŕ bě w mjenje krajneho knjeſa pſchiſchoł.

Tón, na kotrehoż bu ſarëczane, ſ krótka ſ hłowu pſchikiwny, a ßwojemu wóczku daſche ßo po cżrjóbach pohibowacz. Wón bě dołhi ßuchi muż ſ blëdym wobliczom, na kotrymż běchu ßlëdy njedawno pſchëtrateje cżeżkeje khoroſcże ſjawnje ſpóſnacz. W tej khoroſczi bě drje jemu też dżiwje roszuchana broda narоſtka, kotraż delni dżël jeho wobliczа doſpołnje pſchikrywaſche.

(Skónczenje pſchichodnje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. Prjedawſchi Budyſki hamtſki hejtman, tajny radżicżeł ſ Carlowitz, je pjatk tydżenja tu w ßwojim wobydlenju wumrjeł.

— Sa ſararja Kamjeńſkeje katholſkeje woßady ßu knjeſa kapłana Jakuba Zura w Budyſchinje, redaktora „Katholſkeho Pózła“, wuſwolili.

— Prënja a jenicżka lëkarka w Budyſchinje, knjeni dr. med. Wittowa, je póndżelu rano po dlëjſchej khoroſczi wumrjeła. Wona bě ßo pſched tſjomi lëtami ſe ßwojim mandżelſkim, dr. med. Wittom w Budyſchinje ſaßydlika. Mjes wobydleŕſtwom wona wjele ſympathijow wużiwaſche, a mnohe żónſke a dżëczi pola njeje w khoroſczi pomoz a radu pytachu.

— (Panzanje butry.) Sańdżenu ßobotu ßu na butrowych wikach w Budyſchinje ſaßo ßrjedż jeneho kuża butry twaroh namakali. Jenu butrowu pſchedawarku ßu na polizajſtwo dowjedli a jej butru roskrali, dokelż bě pſchelohka. Pſched tydżenjom bě jena mëſchczanka wot pſchedawarki butru kupiła, kotraż doma na waſy pſchemało ważeſche. Mëſchczanka to ßobotu na polizajſtwje woſjewi a praji, ſo pola teje ßameje pſchedawarki butru kupi. Poliziſt ſ dobom pſchedawarżyneje butru pſchewaži a ju pſchelohku namaka.

— **Halleyſki komet** ßu ſańdżenu póndżelu rano w Budyſchinje ſ dalokowidom wohladali. Wón mëjeſche ßwëtloſcz hwëſdy druheje wulkoſcże. W dalokowidże ßo wón jako jaßnje ßo ßwëczaza hwëſda pokaſowaſche, kotraż bě ſ błuko ßwëczatej mhłu wobdata. Prut ſ zyła njebě widżecz. Po dotalnym mënjenju hwëſdarjow dyrbjeſche 18. meje naſcha ſemja pſches kometowy prut hicz. Pſchi tym bychu tyßazy meteorow po njebju lëtake a nam napohlad nadſeńſkeho wohnjoſtroja bjes runjecża pſched wocżomaj ſkuſkake. Też dudkawe ſchumjenje, ßwëtowy wichor, by ßkyſchecz był, tola ßo pſchi tym powëtr njeby bóle hibał, dyżli bjes bliſkoſcże kometa. Hacz wo tychle ſjewjenjach nëſchto wohladamy, je nëtkole dwëlne.

Po nowſchim wobliczenju Greenwichſkeje hwëſdarnje w Jendżelſkej naſcha ſemja 18. meje pſches kometowy prut njepóndże. Prut je wjele krótſchi, hacz je ßo wocżakało. Duż je mózno, ſo wón 18. meje ſ zyła njebudże k ſemi doßahacz.

— (Mejſki ßwjedżeń.) Lëtßa runje 1. dżeń meje na njedżelu padże. Sozialdemokratoju mózachu teho dla mejſki ßwjedżeń bjes ſakomdżenja dżëła ßwjecżicz. W Budyſchinje woni njedżelu dopołdnja ſe żonu a dżëczimi do reſtawrazije hórſkeho hrodżika na ßnëdanje cżehnjechu a popołdnju ßo k piwnej ſabawje w hoſcżenzu „tſjoch lipow“ ſhromadżichu. Tam ßo konzertowaſche a ſpëwaſche. Pódla teho ßo żiwe wobraſy a wumëlſke pſchedſtajenja na kołach pokaſowachu. Dżëkacżeŕſki ſekretar Buck ſ Draždżan mëjeſche ßwjedżeńſku rëcż. Wjecżor bě bal.

— Kwëtkojta meja je ßo prëni tydżeń ſe ſymu, ſliwkami a ßnëhom w ßrjedżnej Europje pſchedſtajika. Ssobotu w nozy je w hornich ſtronach Łużiży, każ w Sohlandże na Sprewju tak ßylny ſmjerſk był, ſo ßu njedżelu pupki a kcżenja ſe ſchtomow wotpadake.

Też ſ rheinſkich ſtron pißaju, ſo ßu winizy a ßadowe ſchtomy pod ſmjerſkami poßlednich nozow cżëżko cżeŕpiłe. Saźne bërny ßu ſmjerſke.

W Awſtriſkej ßu ßylne ſliwki padke. S Wina pißaju, ſo je ßo tam 36 hodżin ſa ßobu deſchcż lał, a ſo teho dla wulka woda hroſy. Se wſchëch ſtron woſjewja, ſo woda w rëkach rucże pſchibywa. S delnjoawſtriſkich alpow, ſe ſalzburgſkich, połnócznotiroliſkich, voralbergſkich alpow, ſe Schumawy w Cżechach, ſ rudnych a hobrſkich horow ßu powjeſcże pſchiſchkle, ſo je ßo tam khëtry ßnëh naſchoł. S Züricha w Schwajzarſkej telegrafuja, ſo tam pſchi 5 gradach ſymy ßnëhowy mjecżeł ſakhadża. Zyła rańſcha Schwajzarſka je hacz do dołow dele do ßnëha ſawalena.

— Stari knjeſojo ßerbſkeje ſtudowazeje młodżiny ßo ſe ſtudowazej młodżinu ßrjedu po ßwjatkach w »Sserbſkim Domje« ſeńdu, ſo bychu ſakożili: „Towarſtwo ſtarych knjeſow ßerbſkeje ſtudowazeje młodżiny“, każ je to poßlednja nalëtnja ſkhadżowanka w pſchesjednoſcżi ſ mnohimi ſtarymi knjeſami wobſamkka. (Pſchir. nawëſchtk!) So je tuto towarſtwo ſa ßerbſkich ſtudowazych nuſne, to kóżdy ſpóſnawa, jeli ſo chze! Abo njeżadaju ßebi wobſtejnoſcże khutnje, ſo bychu ſtari knjeſojo ßerbſkej ſtudowazej młodżinje k pomozy byli ſe ßłowom każ ſe ſkutkom!? Chzemy-li pilnu, ßwërnu ßerbſku ſtudowazu młodżinu ſdżerżecz a wobkhowacz, dyrbimy ßo wo to ſtaracz, ſo jeje towarſtwa bjes pſchеſtacża dżëkaja, ſo pſches liwkoſcz Sserbow abo druhich pſchicżinow dla njeſańdu, ſo kóżdy ßerbſki ſtudowazy, je-li mózno, do jeneho ſ jeje towarſtwow ſaſtupi, ſo ßo ſtudowazy, kotſiż na ſchulach a univerſitach ſtuduja, hdżež żanych ßerbſkich towarſtwow njeje, ſa Sserbſtwo njeſhubja, ſo ßo liwzy ſahorja, khabłazy poßylnja, — do zyła, ſo wſchitzy ßerbſzy ſtudowazy dżëkaju a dżëkacz ſamózeja ſa Sserbſtwo!

K tutemu dżëku chzedża ßo nëtko ſtari knjeſojo ſjednocżicz w „Towarſtwje ſtarych knjeſow ßerbſkeje ſtudowazeje młodżiny“. A kóżdy ſtary knjes, njech bě nëtk ßobuſtaw jeneho ßerbſkeho ſtudentſkeho towarſtwa abo njech jako ßamotnik na ſchulach abo univerſitach pſchebywaſche, njech je Hornjołużiczan abo Delnjołużiczan, ßo najwutrobniſcho proßy, ſo by do tuteho towarſtwa ſaſtupił a tak ſjednocżeny ſe wſchëmi ſtarymi knjeſami ßerbſkeje ſtudowazeje młodżiny, kotſiż ßerbſkich ſtudowazych a Sserbowſtwo lubuja, pomhał ſdżerżecz,

schkitaeź, poßylnjecź towarstwa studowazych, ßamotnikow, zyku studowazu mkodźinu a tak tež zyke Sserbowstwo!

A mohko-li ßo ſ tym ſ dobom ßerbske ßwójbne towarstwo sjednoczicź, by „Towarstwo starych knjesow“ ſ dobom hischcze jedyn druhi wulzy ważny nadawk dopjelniko.

Tak njech kóżdy ßrjedu po ßwjatkach pschikhwata a pomha sakożicź „Towarstwo starych knjesow ßerbskeje studowazeje mkodźiny“ a jeho dźeko sarjadowacź, so by „Towarstwo starych knjesow“ skutkowacź mohko: Bohu k czesczi, Sserbam k wuźitku! —

Wschém studowazym a wschém pschecźelam studowazeje mkodźiny ßo ſ tutym ſ dobom wosjewja, so je ßo pschichodna hkowna skhadźowanka ßerbskeje studowazeje mkodźiny nusowazych wobstejnosczow dla pschepokożicź dyrbjała a to do Kluksch! Tak njech ßebi kóżdy njedźelu 7. auguſta sa skhadźowanku ßwobodnu skhowa.

— Lětna rosprawa ratarskeje chemiskeje pschepytowatnje w Pomorzach sajimawe rosjaßnjenje wo falschowanju hnojow a pizy podawa. Pschepytako je ßo 2494 hnojidkow, 2345 pizowanskich ßrědkow, 389 mlokarnskich produktow, 48 wodow, 17 pjerschczow, 50 zyrobnych ßrědkow a 85 druhich wězow. 60 prozentow hnojidkow je ßo jako mjenje hódne spósnako. Pola 27 prozentow bě mjeńscha hódnosczź tak wulke, so dyrbjesche ßo sarunanje sapkaczicź, jeli so bě ßebi jo kupź wumělk. Hischcze pschezo kóżdy tsczi ratar na ßwojim samoźenjom schkoduje, hdyż hnojidka njeda pschepytacź. Mjes 56 pruhami chiliskeho salpetra 27 jědojty rostlinam schkódny perchlorat wopschijesche. Samoniaka-superfosfata bě polojza mjenje hódna a dyrbjesche sarunanje płaczicź. Pola tuteho měschaneho hnojidka je pschepytanje woßebje nusne. Kosczina bě husto pschemako mlěta. Rybjazy guano bě ſ wjetscha pschemako roskuskowany a na njedoßahaze waschnje wutucźnjeny. To staj njedostatkaj, kotrajź skutkowanje tuteho hewak khmaneho hnojidka pomjeńschujetaj. Jene wot firmy W. O. Schreyer w Draźdźanach jako rybjazy guano pschedate hnojidko jenoż $1\frac{1}{2}$ prozenta fosforoweje kißaliny a 4,9 prozentow dußyka, hewak pak ſ wjetscheho dźela rěs wopschijesche. Ta ßama firma tež „spezialny guano“ po 5 hriwnach sa zentnar pschedawasche. Tsi pruhi 0,8 hacź 1,3 prozenta njerospuschczićiteje fosforoweje kißaliny a 1,9 hacź 3,1 prozenta dußyka a jenoż ßlědy kalia wopschijachu. Tónle guano je jenoż 1 hr. 25 pj. hacź 2 hr. 30 pj. hódny. Kupzy ßu potajkim wo 2 hr. 70 pj. hacź 3 hr. 75 pj. po zentnarju sjebani. Dokelź ßo pschedawanje na wßach psches pucźowarjow stawa a ßo jenoż ertne wuměnjenja wucźinichu, njemóża ßebi kupzy ſ wuhladom na wuspěch sarunanje żadacź. Mjes pschipóßlanymi pruhami rżanych wotrubow bě 162 ſ pěskom, njerjadom, wotpadankami kamjeńtnych worjechow, běrnazymi bělisnami, gipsom, rajßowymi pluwami a jahkowym tokczom smješchanych. Jeczmjenjowe wotruby skoro wschě wowßne pluwy wopschijachu. S 189 jeczmjenjowych wotrubow bě 114 ſ njerjadom abo ſ pschewulkej hromadu wowßnych pluwow, pěskom, gipsom, jeczmjenjowym tokczom a běrnazymi bělisnami falschowanych. Husto ßo jeczmjenjowe wotruby pod mjenom „jeczmjenjowa piza“ pschedawaju. Ratarjam ßo radźi, so bychu pod mjenom „jeczmjenjowe wotruby“ kupowali. Lane a druhe woßuchi, palmsornowa mucźka atd. běchu teho runja falschowane, ſ dźela ſ hribikami pscheroscżene a ſ dźela tež mile wopschijachu. Kalijowe ßele běchu hacź do 51 prozentow mjenje hódnje a 32 prozentow ſ nich běchu k sarunanju winowate.

S Raboz. Sslużobnej dźowzy Hańźi Amaliji Pawlinje Libschiz, kotraź 31 lět tu na Penzigez kuble dźěła, je ßo cżeßne ſnamjo sa ßwěrnosczź w dźele spożczilo.

S **Porschiz.** S cźrjódami Sserbjo shromadźisny „Wjeßneho wólbneho towarstwa“ wopytuja. Tež na shromadźisnu w tudomnym Handrikez hoscżenzu bě ßo sańdźenu njedźelu tak wulka ßyła Sserbow sesczka, so móżesche jich wulka sala lědma wopschijecź. Towarstwowy pschedßyda, knjes Bart ſ Brěsynki, shromadźisnu wotewri, wusběhujo, so móża nětko Sserbjo w sjawnych shromadźisnach bjes dowolnosczе wyschnosczе ßerbski rěczecź. Sapóßlanzam w khěżorstwowym ßejmje, pschede wschém knjesej Gräfje w Biskopizach, mamy ßo dźakowacź, so je ßo ßerbskej rěczi tole politiske prawo dostako. Naschej ßerbskaj sapóßlanzaj, knjesaj Kokla a Soba, staj potom hischcze w Draźdźanach pola saskeho knjeżerstwa wubědźiłoj, so je ßo tole prawo Sserbam bjese wscheho wuměnjenja dako. Shromadźisny „Wjeßneho wólbneho towarstwa“ njemérja ßo pschecźiwo wucźerjam, każ ßebi tucźi mylnje myßla, ale pschecźiwo wschitkim tym, kotsiź schulski sakoń w nastupanju ßerbskeje rěcże pscheſtupuja. Do Porschiz je ßo shromadźisna po namołwjenju wobydlerjow Porschiskeje woßady powołała. Knjes Bart do prědka naspomni, so na wucźenju ßerbskeje rěcże w Porschiskej schuli niczo wustajeeź njeje, so pak chzedźa Porschicźenjo tež pschecźiwo schiwdźe, kotraź ßo Sserbowstwu we wjele druhich schulach stawa, sjawnje protestowacź. Na to druhi pschedßyda „Wjeßneho wólbneho towarstwa“, knjes Pjech ſ Mikocźiz, w dlejschej rěczi samery towarstwa rosjaßni, kotrež je na sakładże kscheścźijanstwa, kraloßwěrnosczе a Sserbowstwa sakożene. Knjes sapóßlanz Soba pschitomnych namołwjesche, towarstwu pschistupicź. Wono pschi wólbach interesy wschitkich Sserbow, burow, rjemjeßlnikow a dźěłaczerjow, hlada. Teho dla je nusne, so by po mózności wjele Sserbow do njeho sastupiło a jo se ßwojim pschinoschkom podpjerało; pschetoż bjes pjenjes ßo njehodźi wólbna wójna wjesczź. W tym ßamym smyßle tež knjes Króna ſ Bukez rěczesche.

Na druhim městnje dnjoweho porjada stejesche: Sserbska rěcź w ludowych schulach. Knjes sapóßlanz Soba paragrafy schulskeho sakonja czitasche, kotrež ßo na ßerbsku rěcź poczahuja. Woßebje w nowschim czaßu pod schulskimaj radźiczelomaj Schützu a Bachom je ßo ßerbska rěcź w schulach na njesakońske waschnje potkóczowała. Knjes kantor Hanczka ſ Porschiz spyta schulskeho radźiczela Bacha sakitacź a dopokasacź, so wón njeje Sserbam njepschecźelnje smyßleny. Tole prózowanje knjesa Hanczki bě zyle podarmo. Redaktor Ssmoleŕ jeho na pschesczěhanje ßerbskeje rěcże w Lubijskim schulskim wokrjeßu dopomni. Tam ßu ßo pod Bachowym dohladowarstwom se wschěch schulow ßerbske czitanki a spěwanske knižki „Spěwna radosczź“ na zyle njesakońske waschnje swumjetake. Je ßnadź to pschecźelne smyßlenje k Sserbam? W Dażinskej schuli, hdźež je wjele ßerbskich dźěczi, ßo ani ßerbski czitacź njewucźi. Hdźe je schulski dohladowacź, kotryż by po ßwojej sastojńskej winowatosczi sa prawom hladał? Knjes wucźeŕ Hänsel ſ Boschez schulskeho radźiczela Bacha dla wobßadźenja Boschczańskeho druheho schulskeho městna ſ němskim wucźerjom samolwjesche. Tutón wucźeŕ by, hdy by ßo na jene němske městno pscheßadźił, po ßwojej mśdze schkodował. Redaktor Ssmoleŕ ßo knjesa Hänsela wopraschа, hacź ßnadź mśda Boschczańskeho wucźerja wysche sakonja steji. Pod sakonjom my wschitzy stejimy, mśda Boschczańskeho wucźerja, tež schulski radźiczel, haj ßamo Jeho Majestosczź kral, a nichtó njeßmeł bjes khostanja sakoń ranicź. Po sakonju dyrbi ßo w ßerbskich schulach ßerbski czitacź wucźicź. Schtóż pak, każ schulski radźiczel Bach, ßerbske schule se ßerbskimi wucźerjemi njewobßadźa, hacź runje tu ßerbszy wucźerjo ßu, tón wuwjedźenje schulskeho sakonja njemóżne czini. Każ w Boschezach, ßu ßo tež na druhich pomoznych městnach němszy wucźerjo wostajili, kotsiź ßu ßo tam hakle loni postajili. Tucźi potajkim njebychu po mśdze schkodowali, hdy bychu ßo na němske městna pscheßadźili.

W roshorjazej debacze ßo tež hischcze naspomni, so ßu pod schulskim radźiczelom Bachom tež w Budyskim schulskim wokrjeßu „Spěwnu radosczź“ ſ wjele schulow wucźiskali. W Lubijskim wokrjeßu je schulski radźiczel rjekł, so Sserbjo ſ zyła prawo nimaja, w schuli ßerbski spěwacź. Tajke prajenje wscho rosjaßnja. Hdyż loni towarstwo „Macźiza Sserbska“ wosjewi, so „Spěwnu radosczź“ ſ powjetschenym wobßahom ſ nowa wuda, někotsi wucźerjo, so bychu temu sadźěwali, wucźerja Krawza namolwichu, so by woßebitu ßerbsku spěwansku knižku k němskej sestajał. Tale knižka je wuschła. Wona wjele spěwow wo luboscżi a wo salubowanych wopschija. Hodźi ßo tajka knižka sa schulsku mkodosczź? Knjes zyrkwinski wucźeŕ Polak drje praji, so to schulskim dźěczom niczo njewadźi, hdyż hižo sa schulske lěta shonja, kak salubowani mjes ßobu wobkhadźeja, tola mjes pschitomnym ludom wón se ßwojim měnjenjom žaneho pschihkoßowanja njenamaka.

Stónczńje ßo scżěhowaza resoluzija pschija: „Shromadźisna w Porschizach pschipósnawa, so ßo w Porschiskej schuli postajenja schulskeho sakonja, ßerbsku rěcź nastupaze, k ßożu dźěczi a k lěpschemu wótzneho kraja dopjelnjeja, a namolwja knježerstwo, krucźe na to dźěłacź, so bychu ßo po tymle pschikładże sakońske postajenja, ßerbsku rěcź nastupaze, we wschěch Sserbach wuwjedle.

Wo wucźenju Bożeho ßkowa w schulach a woßebje Zwikowskich thesach knjes Bart ſ Brěsynki rěczesche. Jeho pschednoschkej ßo żiwje pschihkoßowasche. Woßebje sajimawe bě ßkyschecź, kak k. schulski radźiczel Bach k Zwikowskim thesam steji. Wón je pjecża w Rakezach w jenym poßedźenju rjekł: „Sastupjerjo Zwikowskich thesow nimaju zyle njeprawo. Teho dla njetrjebamy hischcze lubeho Boha pensionerowacź.“ Tež knjes kantor Hanczka njemějesche Zwikowske thesy hižo sa tak straschne, so dyrbjeli ßo bojecź, so budźe ßo po nich w schulach wucźicź. Knjes sapóßlanz Soba a knjes farař Krygař pak pschitomnych napominaschtaj, so bychu mużnjwje pschecźiwo ßo rosschěrjazej njewěrje ßwoju tschesczijansku wěru wusnali. Schtó

wě, kajke wobstejnosćze smějemy sa 20 lět abo hischcze prjedy. Shromadźisna na to scźěhowazu resoluziju pschija:

„Sjawna shromadźisna Sserbow w Porschizach namołwja knjeżerstwo, krute wostacź a wschě pospyty wotrasycź, kotrež na to dźeja, ludowym schulam konfesionalny kharakter wsacź, a żenje niz pschidacź, so by so wuczenje Božeho skowa w ludowych schulach pschikrótschiko a skepsako a so by so duchownska inspekzija se schulow wotstronika."

Sapósklane. Na ludowej shromadźisnje w Porschizach rosjaßni wěsty wuczeŕ stejnischczo schulskeho radźiczela Bach.. napsl. eczo serbskej rěczi w schulach se sapisa serbskeje wuczeŕskeje konferenzy a chzysche to hischcze s druhim dopokasacź. Tajke pschilezne wuprajenja nimaja niczo na sebi, hdyż skutki sa tym njejsu. § 12 schulskeho sakonja rosrisuje jasnje a dokkadnje płacziwosćź nascheje maczerneje rěcze, so ani trjeba njeje, swoje wosebite stejischczo wobkruczicź. To so mi sda jako samołwjenje. Jeli je tamny wuczeŕ w mjenje a na namołwjenje schulskeho radźiczela rěczał, dha bě shromadźisna radscho widźała, hdyż bě jej scźěhowaze ujasnik:

W Budyschskim schulskim wokrjesu stej dwě serbskej městnje prósdnej. Byrnjež tu serbskaj kandidataj byłoj, wobsadźi tola schulski radźiczeł městnje s Němzomaj. Kak so to snjese s tamnymi rjanymi skowami, se sprawnosću a sakonjom???

Dale je so na shromadźisnach prajiło, so so wot „wěsteje strony" rady widźi, hdyż so serbska rěcź w schulach potłóczuje. A schulskemu radźiczelej je tola snate, so so we wschelakich serbskich schulach ani skowczka wjaz **serbski cźitacź** njewucźi. Je wón tutemu njesakońskemu cźinjenju wschudze wotpomhał? So někotsi serbsźy starschi swoje dźěcźi njechaja wjazy serbski wucźene měcź, to je s dopokasom, kak niske jich kulturne stejischczo. Wbosy ludźo! Njewjedźa, schto cźinja! Kóżdy zygan waži a cźesćźi sebi swoju rěcź. A Sserbja su hižo tak daloko, so teptaja swoje duchowne kubła! A swojemu narodej zusi a wotemrjeczi wuczerjo polěkuja wěz. Kak chze potom hinak bycź, so dźeń a bóle hinje nascha maczerna rěcź a dźěcźi so sa nju hańbuja, schtoż móże so wosebje tam wobkedźbowacź, hdźež tajke njesakońske wobstejnosćze knjeża. Hdy swita sasso Sserbam krasne nalěczo narodne! Dyrbjało so to w běhu někotrych lětdźesatkow shubicź,s chtoż su naschi prjedownizy we wótrym bědźenju nam wudobyli? Nihdy niz! Njech kóżdy, wosebje wy serbsźy starschi, so stara, so nam nascha maczerna rěcź budź sasso kuba a droha. Potom budźe teź lěpje s nami. az.

S Hucźiny. Jutsje 8. meje 1/4 hodźin popołdnju směje so tu zyrkwinski konzert. Płaczisny městnow su sa łódź 20 np., sa kubje 30 np., sa stoły pschi wołtarju 1 hr.

S Hodźija. Na Boże stpicze swjeczesche serbske mišionske towarstwo swoj swjedźeń w Hodźijskim Božim domje. Runjež so zyle dopołdnja sylnje deschczowasche, bě so tola do dweju w farskim dworje jara wulki cźah sestupał, wobstejazy s Hodźijskeho a Nosłowskeho wojeiskeho towarstwa, s wosadźinych wóhnjowych woborow a młodźiny. S dypkom 2 hodź. cźehnjesche wón, hdyż bě swjedźeńskich hosći, mjes nimi 8 duchownych, do swojeje srjedźisny wsak, po wšy horje do Božeho domu, kiż bě hacź na posledne město wobsadźeny, schtoż bě pschi deschczowym wjedrje a rosmokanych pucźach wulkeje khwalby hódne. Mózne schumjachu swuki swjedźeńskich khěrluschow psches rjane rumy Hodźijskeje krasneje zyrkwje: Na kěrku stupi na to k. farar Domaschka s Budestez, kiż na podkładku: 1. Jan 5, 4 mózne swědczenje wotpokoji wo tym, so je nascha wěra to, dobycze, kotrež swět je pschewinyła. Wón wukładowasche 1) Shladuj wróczo do sandźenych lětstotkow — te jo wobswědcza, 2) Shladuj nuts do naschego husto w bludze khodźazego, ale tola Boha pytazego luda — tón jo wobkrucza. 3) Shladuj won do pohanskich krajow, — tam jo žadaju. S wjele jara derje wubranymi pschikładami rosymjesche swjedźeński prědar nusu pohanow a krasnu móz kscheseźijanstwa do praweho swětła stajecź a sa mišionstwo sahorjecź. Po prědowanju swjeseli Hodźijski zyrkwiny khor pod nawjedowanjom k. kantora Bělika s woprawdze wumětszy dokonjazym spěwom wosadu. Wołtarnu Božu mschu kk. fararjej Wjazka s Wujesda a Kschižan s Kotez wobstaraschtaj.

Na měsćze po serbskim kemschenju sapocza so němske. Teź na nim bě wjele kemscherjow. Swjedźeński prědar bě něhduschi mišionski inspektar pschi Lipsczanskim mišionskim wustawje, k. farar Lic. theol Dr. Seibel s Lausy. Wón prědowasche po 1. Thess. 5, 9.: a wukładowasche: Hajcze mišionstwo, pschetoż Bóh nasz njeje k hněwu postajił ale k wobsydnjenju teje sbóżnosćze. Se swojeho shonjenja, wón wjele sajimaweho powjedasche.

Teź na němskim zyrkwiny khor tón samy spěw runje tak derje sanjesy, mjes tym so wołtarnu Božu słužbu kk. fararjej Waltar s Njeswacźidła a Handrik s Huski wobstaraschtaj. Kollekta wucźinjesche na serbskim 244 hr. 2 np., na němskim 109 hr. 40 np., po tajkim wscho hromadze 353 hr. 42 np. To je bohaty dar. Bóh saplacź wschěm daricźelam. Dźak pak teź towarstwam a młodźinje, kiż su so pschi wschěm njelubym wjedrje do cźaha sestupali.

S Njeswacźidła. „Jutrniczenjo" so pschichodnu póndźelu k swobodnej skhadźowanzy a bjesadze seńdu pola swojeho pschedsydy, knjesa Czecha we Lomsku. Duż pschińdźcze wschitzy, też nasche czesczene spěwarki! Saspěwamy sebi pěknje po serbsku! Na sasowidźenje!

S Njeswacźidła. Na poslednje skótne wiki bě so 417 howjadow 93 běhakow a 400 prosatow pschihnako. Kupowanje bě pschi wschěch tsioch skótnych družinach srěnje.

S Drobow. Psched 9 létami bě zimnosćzeŕ Broda s nascheje wsy do Njeswacźidła po pjenjesy sa pschedatu krumu schok. Brodze běchu tam kupny pjenjes wupłacźili, a wón bě so s nim na domoj pucź nastajił, tola domoj njeje dóschoł. Wón bě so bjes sléda shubił a njebě wjozy namakacź. Nětko po dołhich létach so potajnstwo wotkryje. W Minakawskim hosczenzu běschtaj so wóndano dźěłacźeŕ Horschk s Rudeje, kotryż je prjedy jako kowaŕ w Adolfskej Hěcze, dźěłał a dźěłacźeŕ Michałz s Łupoje swadźiłoj. Pschi tym bě Michałz rjekł: „Wěm wschak, hdze Broda leži." Psched někotrymi létami je so Michałz teź psched jenym dźěłacźerjom w podobnym smysle wuprajił. Tele rěcze su so statnemu rěcźnistwu k wjedźenju dałe, kotrež je na to Horschku a Michałza do pschepytanja wsało. Wobaj staj so do pschepytowanskeho jastwa wotwjedłoj.

S Wulkich Sdźarow. Wutoru 26. haprleje tudomny kubleŕ Jan Hajnk se swojej mandźelskej sléborny kwasz swjecźesche. Hižo s rańschim switanjom tudomny hudźbny chor jubjelskimaj mandźelskimaj sastanczko sapiska. W běhu dnja mnohe dary a sbožopschecza dóńdźechu. Pschedsydstwo nalutowarnje jubilarej jako swojemu direktorej dwaj stokaj se scźěhowazymi schtuczkami pschepoda:

Dźenz sléborny kwasz swjecźitaj
Jan Hajnk a jeho žona,
Staj cźitaj, cźerstwaj, wjeselaj
A dźaknje bija hrona.

My pschepodamoj stólczkaj dwaj
A pschejemoj, so byschtaj,
Hdyż wustakoj a spróznaj staj,
Na nimaj wotpocznykaj.

Hdyż pominje so něschto lět
A kwasz so swjecźi skoty,
Njech Hajnkez Jan schcze jako dźěd
Se žonu je wschón mkody.

To pscheje Wamaj Pětschkez Jan,
Jan Hlinak, Nowak Jurij
A napośledku Sulkez Jan,
Bóh daj, so strowi byli.

S Wulkich Sdźar. Nasche burske towarstwo swjecźesche sandźenu njedźelu na wosebje swjatocźne waschnje swój 25létny jubilej. Popołdnju běsche w sahrodze konzert, a sobustawy kulachu kehele abo tsélachu, woboje wěso wo myta. Wjecźor we 8 hodź. seńdze so nahladna liczba hosći a sobustawow se swójbnymi k shromadnej wjecźeri. Wjeleseasskužbny towarstwowy pschedsyda, knjes Hajnk, witasche wschitkich wutrobnje a spominasche s rjanymi skowami na sandźene 25 lět. Pokasa teź wosebje na derje poradźenu stótnu wustajenżu, kotruż towarstwo psched něschto létami srjadowa. Skónczi s mócznej skawu lubowanemu krajnemu wótzej. Knjes Wirt se Stróże wróczo hladajo wusběhny wosebje wuspěchi na polu sadarstwa. Bórsy po tym rěczesche knjes wucźeŕ Kral s Khrósczicz swjedźeńske skowa. Rěcźnik pokasa w prěnim dźělu swojeje rěcze, kak je burstwo schula nabožneho smysslenja, kak je w burskim ludze žiwa sprawna mysl a czesczowanje zuseho kubła, kak so w nim namaka wěrna lubosćź k wótczinje a wjerchowskemu domej, kak so w burskim ludze khowaju stare dobre waschnja a maczerna rěcź, a kak skónczne burstwo płodzi runu, njewotwisnu mysl. W druhim dźělu pschepytowasche rěcźnik, kak doloko je serbski lud tute wosebitosćze burskeho ludu hischcze wobkhował. Pschi czesczowanju a hajenju maczerneje rěcze a serbskeje narodnosćze dyrbi nasch lud wosebje sasso bóle burski bycź. Narodna liwkosćź by nam skónczne rubika nasche žiwjenje. Rěcźnik namoł-

wjesche teho dla pschitomnych Sserbow, bycź Sserbja ſ cźěkom a duschu a wostacź prawy ßerbſki burſki lud. Mózne pschihkoßowanje pokasa, ſo běchu tute ßkowa pkódnu rolu namakake. Knjes gmejnſki pschedſtejicźer Henza ſpominasche hiſchcźe na ſakožerjow towarſtwa. Jim k cźeſcźi poſtanychmy.

Ssobuſtawy naſcheho burſkeho towarſtwa hrajachu nětko dźiwadło, po wjele lětach ſaßo ßerbſki. Prěnja hra bě K. Wyrgacźowy „Dundak“. Ssym tule hru hižo wjazy raſow widźak, ale nihdźe ßo hiſchcźe tak derje hraka njeje, jako tu w Sdźarach. Knježa Sulk, Pawlik a Krawcźik ßwoju wěz jara derje cźinjachu. Druhi žort bě wojerſki: „Hanß Depla a Mots Tunka“ (Krawcźik a Pawok Hajnk). Kaž by woprawdźe tajkeho ſtareho reſerviſtu a njenaſhoniteho rekrutu w kaſarmach wohladak! To chzyſche ßo ludźom jara ßmjecź. Scźěhowaze cźißko bě woßebje ſajimawe, dokelž bě hrajer też ſ dobom baßnik ßam. Knjes J. Sulk wuſtupi jako ſtary bur a roſpowjeda nam to nowe burſtwo. A to ßo wſchitkim tak lubjeſche, ſo dyrbjeſche hiſchcźe něſchto pſchidacź. Też ta ſtawiſna wo Hadamje ßo jara derje poradźi. Knjes Sulk je ßobu jedyn ſ najlepſchich komikow na ßerbſkim jewiſchcźu a najſajimawſchi, dokelž ßu jeho pſchednoſchki originalne. Skónczńje hrajeſche ßo. hiſchcźe K. Wyrgacźowe „Kwaßne pucźowanje“ ſaßo jara derje a wuſtojnje (knježna Markez a knjeſaj Sulk a Krawcźik). Po němſkim kuſku ſcźěhowaſche wjeßeka reſka.

Burſke towarſtwo móže na ßwój woprawdźe wulkotnje poradźeny jubilejny ßwjedźeń, na kotrymž běſchtej też Stróžiczańſke burſke towarſtwo a Rakeczańſka „Lipa“ derje ſaſtupjenej, ſ wulkej ſpokojnoſcźu wrócźo ſhladowacź. Njech je tónle wuſpěch pohonjenje ſa dalſche ſkutki, ſo bychmy nětko kóžde lěto ßerbſke dźiwadło we Wulkich Sdźarach wohladali. Duž ſ dobrej myßlu pilnje do dźěła, bratſja w pruſkej Hornjej Łužizy!

Se Žitawy. W tudomnej paleźni cźěkow je ßo w haprleji 19 cźěkow ſpaliko, a to po 14 mužſkich a 5 žónſkich wožobow, wot wotewrjenje paleźnje (6. haprleje 1909) je ßo 146 cźěkow ſpaliko.

Se Žitawy. Sa jene wrota tudomnych nowych kaſermow je ßo póndźelu pſchipokdnju dźěkacźer Hofbauer wobwěßnył. Wón je hižo dlějſchi cźaß bjes dźěła był a drje ßebi nuſy dla žiwjenje wſak.

S Draždźan. Saſtupjer 44. wjeßneho wólbneho wokrjeßa, Sieber bě wutoru w ßejmowym poßedźenju ſkhorił. Hdyž jeho domoj pſchiwjeſechu, wón wumrje.

S Draždźan. (Saſki kral jako namakař.) Sajimawy podawk, w kotrymž kral Bjedrich Auguſt hlownu rólu hraje je ßo tele dny w Draždźanach wotměł. Kral wóndano bjes pſchewodka po měſcze khodźeſche. Woſpjet wón pſched woknami wulkich pſchedawarnjow ſtejo woſta a ßebi ſ widomnym ſajimanjom wupokożene wězy wobhladowaſche. Jeho pucź jeho też pſches ſtare torhoſchcźo na krala Janſku dróhu wjedźeſche. Bliſko „Zentralneje khoſejownje“ wón na drósy něſchto do papjery ſawalene ležo wohlada. Wón jo ſběhnywſchi do ßuknineho ſaka tykny a ßwój pucź dale dźěſche. Ženož nětkoſi ludźo běchu nimo duzy tónle podawk pytnyli. S „Zentralneje khoſejownje“ pak běchu widźeli, ſo bě kral něſchto ſběhnył. Do hrodu ßo wrócźiwſchi kral papjerjany walcźk roswali a w nim ſtaru wotnoſchenu pjenjeżnu móſchniczku wohlada, kotraž dźeßacźhriwnowſki ſloty a nětkotre niklowe a koprowe pjenjeſy wopſchijeſche. Móſchniczku ſ nowa pſchepytawſchi kral w njej maku papjerku namaka, na kotruž bě mjeno napißane. Kral hnydom porucźi, ſa nim ßlědźicź, a hižo ſa dwě hodźinje móžeſche ßo ſhubjerjowe mjeno naſhonicź. Wón ßo jako wſchědny dźěkacźer ſ jeneje Draždźanſkeje fabriki wupokaſa. Móſchniczka wjetſchi dźěl tydźeńſkeje mſdy dźěkacźerja wopſchijeſche, kotryž bě ßo dla ſhubjenja pjenjes hluboko ſrudźił. Wón ßo teho dla wjeßele pſchekhwata, hdyž naſajtra jedyn hrodowſki ßkužobnik do jeho wobhydlenja pſchińdźe a jemu ſhubjenu a wot krala namakanu móſchniczku wrócźi. Hiſchcźe wjeßelſche pſcheßkapnjenje pak ßo dźěkacźerjej doſta, hdyž wón móſchniczku woczini a pjenjeſy w njej pſcheliczi. Pódla ßwoeje mſdy wón dwaczeźihriwnowſki ſloty namaka, kotryž bě kral ſe ßwojej wutrobnej dobrotu k druhim pjenjeſam pſchipoložił, ſo by ſhubjerjej woßebite wjeßele pſchihotował.

Přilopk.

* (S wakom kožow ßo ſaraſył.) Hdyž ßobotu w Lipſku do jeneho doma ſ elektriſzy cźerjenej wijawu waky kožow horje wijachu, jedyn wak ſa jenej lěßyzu wißajo woſta. Dokelž ßo teho njedohladachu, wijawa dale dźěkaſche. Powjas, ſa kotrymž wak wißaſche, ßo ſ tym napja a ßo roſtorhny. Tſi zentnarje cźežki wak dele padnywſchi jeneho dźěkacźerja tak njeſbožownje trjechi, ſo jemu hkowu roſraſy a wutrobno ſatkóczi. Trjecheny bě hnydom morwy.

* (Rubježne mordarſtwo.) Wutoru w nozy ßo w Portizach pola Lipſka paduſchi do wobydlenja 60 lětneje ſwudowjeneje Eismannoweje dobycź pytachu. S woprědka ßo wotſcherichu, tola woni ßo wrócźichu. Naſajtra ßußodźa wudowu wuputanu a morwu namakachu. S pomozu jeneho polizajſkeho pßa ßu 21 lětneho hródźneho Schwajzarja Schwingera jako mordarja ſajeli. Jeneho druheho Schwajzarja, Schwingeroweho kumpana, ßu tehorunja ſaßkapili.

* Hróſbna ßmjercź je 25 lětneho dźěkacźerja Majera, pola jeneje aſfaltoweje firmy w Charlottenburgu dźěkazeho, podeſchka. Hdyž wón na dróſy aſſalt warjeſche, wón pkomjenju pſcheblisko pſchińdźe. Tón ßamy wokomik ßo jeho draſta, ſ aſſaltom ſabrudźena ſ pkomjenjom paleſche. Wón ßo ßmjertnje wopali.

* (Ludźižraczży.) Na Tongoſkich kupach w Cźichim Morju ßu dźiwi preſbyterianſkeju mißionarow Horatija Hopkenſa a Hektara Macferſonſa ſežrali.

* (Żeleſniſki pſchekhod bjes ſawjery.) Cźežke żeleſniſke njeſboże je ßo ßobotu rano pola Rathenowa ſtako. Na tamnym pſchekhodźe njeje žaneje ſawjery. Runje hdyž blidarſki miſchtr Hecker a jeho wucźobnik ſe ſapſchahom pſches żeleſnizu jědźeſchtaj, lokomotiwa pſchijědźazeho cźaha do ſapſchaha ſraſy a jón do cźiſta rosbi. Hecker pod lokomotiwine koła pſchińdźe a bě na měſcze morwy. Jeho wucźobnik, kotryž ßobu na wosu ßedźeſche, na ſemju padnywſchi ßebi nop pukny a ßebi noſy ſkama. Wón bjes nadźije w Rathenowſkej hojeźni leži. Kóń njeſranjeny woſta.

* (Dynamitowa bomba.) Pſchi ſkladnoſcźi wólbow do gmejnſkeje rady w Roſchcźi (w Sſerbiji) je ßo do wobydlenja jeneho wólbneho kandidata dynamitowa bomba cźißka. S woßmjoch we wobydlenju pſchebywazych ludźi ſtej ßo dwaj morikoj, tſjo ßu ßo ßmjertnje a tſjo lohko ſranili.

* (Wjelk cźeknył.) S jeneje menažerije w Pariſu je ſchtwórtk wjecźor pſchi cźiſcźenju klětki jedyn ßibirſki wjelk cźeknył. Hacźrunje hnydom ſa nim honichu, ßo jemu poradźi, do Boulogneſkeho lěſka cźeknycź. Wſcho ßlědźenje ſa nim je bjes wuſpěcha woſtako.

* (Na pſchemo jěſba mjes lokomotiwu a powětrowym lětakom.) Franzowiſki powětrowy lětak Paulhan je ſe ßwojim ſlětom ſ Londona do Manchesſtera cźeßne myto wo 200,000 hriwnow dobył. Na jeho ſlěcźe je jemu jedyn żeleſniſki cźah ſ wjednikom był. Lokomotiwnik tuteho cźaha je dopißowarjej jenych Londonſkich nowin wo tejle jěſbje ſcźěhowaze nadrobnoſcźe ſdźělił: Rano, hdyž ßo Paulhan w Lichtfieldu do powětra puſchcźi, wětr ßylnje dujeſche, tola hdyž bě mrócźno roſpkunyło, cźopke ßkónzo ſkhadźeſche. Paulhan pſchezo nad żeleſniſkej koliju leczeſche, jenož pola Crewe wón na dobo żeleſniſku cźaru wopuſchcźi a na bok leczeſche, ſo jeho na nětkotre minuty ſ woczow ſhubich. Bórſy pak lětak na podnjebju ſaßo jako cźorny dypk wohladach, kotryž ßo nětdźe we wyßokoſcźi 400 metrow dźerżeſche. To běſche Paulhan, kotryž po mojim wobliczenju ſe ſpěſchnoſcźu 80 kilometrow ſa hodźinu leczeſche. Wón ßaßo k żeleſniſkej cźarje pſchilecźa a ßo ßaßo nad cźahom dźerżeſche. Poſdźiſcho jeho potom ßo nahle k wjecźoru ſawinycź widźach. Dach poknu paru, ſo bych ſ dźiwim khwatom Paulhana, kotryž bě mje pſchelecźił, doſcźěhnył. Tola wſcho bě podarmo, mi njebě móżno, ßo jemu pſchibliżicź. Druhdy, hdyž ßo wětr k wichorej poßylni, ſdaſche ßo, kaž ſo by ßo powětrowy lětak chzył powrocźicź, a ja ſ roſhorjenoſcźu tſchepotajo njewjedźach, hacź bych ßwoju lokomotiwu ſaſtajił a Paulhanej, kotryž kóżdy wokomik hrożeſche dele padnycź, na pomoz khwatak, abo hacź bych dale jěł.

* (Wulki woheń.) W jenej wßy pola Kaniz na Morawje je ßo ßobotu 17 ſtatokow wotpaliko. W pkomjenjach ßu ſchtyrjo cźlowjekojo žiwjenje woſtajili. Wjeßnjenjo chzychu khěžkarja, pola kotrehož bě woheń wuſchoł, do wohnja ſtorcźicź, dokelž jeho winowachu, ſo je khěżku ſapalił. Poliziſtojo měnliweho ſapalerja lědma roſnjemdrjenemu ludej wutorhnychu.

* 75 lětny mandźelſki jubilej je w Stewkenje pola Truna w Póſnańſkej wumjeńkar Skapan ſe ßwojej żonu ßwjecźił. Muż je 99 lět ſtary, żona 95 lět.

* Sazpiteje luboſcźe dla je wucźer Schadt w Torunje w Póſnańſkej do 18lětneje kubleriſkeje dźowki Bohlmannez 6 kulkow ſ revolwra ſtělił, ſ kotrychž ſchtyri do ſchije a khribjeta trjechichu. Mordař je potom cźeknył, tola ßu jeho ſajeli.

* (W powětrowym lětaku wokoło Straßburgſkeho münſtera.) Powětrolětař Wincźinger je wutoru ſe ßwojim lětakom wežu Straßburgſkeho münſtera woblecził. Wincźinger je ßebi ſ tym

cżeßne myto dobyk, kotreż je ßebi elsaſki-lothringiſki khěżorſki naměſtnik Zorn ſ Bulach wuſtajik.

* (Sßmjertny pad.) W Mnichowje murjerjej Lorenzej na wyßokich roſchtach cżapka ſ hkowy padże. Hdyż chżyſche ßo ſa njej ſkhilicż, wón pſchewahu doſta a do hkubiny padże. Wón bě hnydom morwy.

* (Njewſchědne ſnjeſboženje.) W Torunje w Póſnańſkej ßo pſchi ſwucżowanſkim jěchanju jedyn jenolětny dobrowólnik 4. ulanſkeho regimenta pſches hkowu ſpkóſcheneho konja cżißny a na jene dżěcżo, pſchi pucżu hrajkaże, padże. Jenolětny ßebi ſchiju ſwiny a bě na měſcże morwy. Dżěcżo ßebi rjap cżeżko wobſchkodżi.

* (Cżeżke njeſboże ſ automobilom.) Pſchi Kölnſkim měſchcżanſkim lěßu jedyn automobil, ſe ſchtyrimi woßobami wobßadżeny, ſ tajkim wotmachom do jeneho ſchtoma ſraſy, ſo ßo ludżo ſ njeho wuwjerhnychu. Automobil ßo rosraſy. Jedyn ſ pucżowarjow bě hnydom morwy, jedyn druhi ßo cżeżko ſrani, jedyn tſecżi ßebi nohu ſkama. Automobilowy wjednik je ßo ſ lohka ſranił.

Druhe cżeżke njeſboże ſ automobilom, w kotrymż hrabja ſ Meiſtor ßedżeſche, je ßo pola Toulona w Franzowſkej ſtako. Automobil ſ wulkej mozu do jeneho ſchtoma ſawadżi. W nim ßedżaze woßoby ßo wucżißnychu. Automobilowy wjednik ßo mori, mjes tym ſo ßo hrabja a dwě druhej woßobje cżeżko ſranichu. Automobil je ßo do cżiſta rosraſył.

* (S Londona do Pariſa pſches powětr.) Pſchi lětanju ſ powětrowymi lětakami ßu hacż dotal Jendżelcżenjo pſchezo pſched Franzowſami podleżeli. Nětkole ßu jendżelſke nowiny „Daily Mail“ 200 000 hriwnow jako myto ſa najrucżiſchi ſlět ſ Londona do Edinburgha wuſtajike. Jendżelſki powětrowy lětać Grohem White ma myßle, ßo wo tole myto prózowacż, póbla teho pak ßo na ſlět ſ Londona do Pariſa hotuje. Dale chże wón ſchulu ſa powětrowych lětarjow w Londonje ſakożicż. White ßo nadżija, ſo ßo jemu ſlět ſ Londona do Pariſa poradżi, a ſo wón njebudże wjazy dyżli ſchtyri krócż k ſemi ſlecżicż trjebacż. Prěni krócż ßo wón pola Divira pſchi jendżelſkim brjoſy na ſemju puſchcżi, druhi krócż pſchi franzowſkim mórſkim brjoſy a potom hiſchcże dwójcy w Franzowſkej.

* (Semjerżenje.) Satraſchne ſemjerżenje je měſto Carthago w Coſtarizy (w ßrjedżnej Amerizy) wupuſcżiło. 500 cżłowjekow je ßo moriło.

* Hobrſki woheń je japanſke měſto Aomori ſnicził. 8000 khěżow je ßo ſpaliło, 30 000 cżłowjekow je bjes hoſpody. 16 cżłowjekow je ßo ſpaliło.

Wußudżenja.

Khoſtanſka komora. W nozy wot 14. k 15. haprleji běchu ßo do kórczmy w Bórku paduſchi nuts dobyli a ſ buffeta 5 hriwn. 15 pjenjezkow dróbnych pjenjes a ſa 1 hriwnu liſtnych ſnamkow kradnyli. Jako paducha dżělacżerja F. A. O. Urbana, hižo 11 krócż khoſtaneho, wutlědżichu. Wón hižo nětkole w Shorjelzu 2 lěcże 9 měßazow w khoſtańni wotpokucża. K jeho khoſtanju ßo $1\frac{1}{4}$ lěta khoſtańnje pſchida.

⚔ Proviſionſki pucżowař M. ſ Budyſchina bě ßo hižo loni paduſchſtwa dla k jaſtwu na 4 měßazy a 2 njedżeli ſaßudżik. Wón bě ſ nowa wobſkorżeny, ſo je dweju ſchulerjow, kotrajż pola jeho ſtarſcheju bydlitaj, wobkranył. Jeho khoſtanje ßo na 1 lěto 1 měßaz jaſtwa powyſchi a ßo jemu cżeßne prawa na 3 lěta wotrjeknychu.

Drjewowa awkzija.

Wutoru 17. meje t. l. popołdnju wot 3 hodżin budże ßo **w Heldez reſtawraziji w Hunezerizach**

ſcżěhowaze

na Huſcżańſkim revěrje

we wotdżělenjach 1 (we wowcżeŕni), 3 (na winiży), 4 (pola Nowych Drużkez), 6 (w Kocżiczańſkim haju), 9 (w dżecżelowych kěrkach), 18 a 20 (w Huſcżańſkim lěßu) ſeſtajane drjewo na pſcheßadżowanje pſchedawacż:

15 krutych żerdżow, 8 cm delnjeje tołſtoſcże,
4600 żerdkow, 4—7 cm delnjeje tołſtoſcże,
12 rm **twjerdych palnych kuluchow,**
100 = = = =
17 = **mjehlich repuchow,**
78 = **khojnoweje walcżiny**

a pjeńki w drjewiſchcżach 2., 20. a 31. wotdżělenja.

Huſcżańſke hajniſtwo, 4. meje 1910.

O. Mendte.

Derje ßuſchene

praßowane wuhlo

1000 ſcht. (17 zent.) po 6 mk. ſ jamy

porucża

knjeżi dwór w Bóſchizach pola Njeßwacżidła.

— Telefon 16. —

Kubło na pſchedań.

Jara rjane **kubło** we **Luſy** ſ 48 kórzami jenoż pola a łukow, ſ 576 dawſkimi jenoſcżemi, maßiwnymi twarjenjemi, bjes wumjenka a hoſpody, ſ doſpołnym żiwym a morwym inventarom je hnydom płacżiſny hódno na pſchedań.

Dalſche wukaſujetaj **Säuberlich** w Budyſchinje, **H. Keller** w Rakezach.

Lubijſka banka

w Lubiju w Jakſkej a w Neugersdorfje.

Filiale: w Budyſchinje, Shorjelzu, Žitawje a Seifhennersdorfje.

Dawamy wot 16. febr. 1909 ſa pjenjeſy, pola naß na dań date

bjes prjedawſcheho wupowjedżenja	3 %	na
ſ měßacżnym wupowjedżenjom	$3\frac{1}{4}$ %	
ſ 3měßacżnym =	$3\frac{1}{2}$ %	
ſe 6měßacżnym =	4 %	lěto.

Pjenjeſy, kotreż ßu bjes wupowjedżenja podate, móża ßo też ſa check wużicż. Checkowe knižki, każ też poſtajenja, checkowy wobkhad naſtupaże, ßu pſchi naſchich kaßach doſtacż.

Filiala Lubijſkeje banki

w ßerbſkim domje.

Sſerbſke a němſke

ſpěwarſke

ſa njewjeſty,

jara kraßnje ſwjaſane a ſe wſchelakim wudebjenjom wupyſchene, **w cżelazej kożi** hižo po **6** hr. **50** np., **najjednoriſche** = = **2** = — np. ßu doſtacż **we wudawarni Serbskich Nowinow.**

Wjeßne wólbne towaŕstwo

wotměje **njedźelu 8. meje,** popołdnju w 3 hodźinach
w Heimrichez hoſćenzu w Bukezach
ßwoju

☛ 4. ſjawnu ludowu ſhromadźiſnu, ☚

w kotrejž budźe ßo jenoż w ßerbſkej rěčži jednacź.

Na dnjowym rjedźe ſteja pſchedmjety:

1. Saměr wjeßneho wólbneho towaŕſtwa.
2. Sſerbſka rěcź w ludowych ſchulach.
3. Wucźenje Bożeho ßłowa w ludowych ſchulach njeßmě ßo pſchikrótſchicź.

Wſchitzy Sſerbja ßo na tule ſhromadźiſnu pſcheproſcheja. Žadyn Sſerb doma **woſtacź** njeßmě. Pſchińdźće woßebje ßerbſzy nanojo.

Dowolam ßebi ſ tutym k wjedźenju dacź, ſo ßym

w Budyſchinje
w ßwojej khěži na theaterſkej haßy 6

privatnu kliniku ſa khorych na wocži

pſchiprawił.

Rěčne hodźiny: ½10—½1 hodźiny,
popołdnju wot 3—4 hodźin,
njedźelu wot 10—11 hodźin.

Dr. Nonnenmacher,
wočny lěkaŕ.

Telefon 526.

Njedźelu 8. meje w **Suborniczźy** w hoſćenzu Luſaziji

wulki transport

wowzow a jehnjatow

na pſchedań ſtaju.

J. Grems.

Awkzija młodeho ſkota.

Wutorn 10. meje t. l. pſchipołdnju ½12 hodźin ſměje ßo na knježim dworje w **Sſmilnej** pola Biſkopiz awkzija **młodeho ſkota rańſcho-friſiſkeje raßy.** Pſchi tym budźa ßo něhdźe 70 ſkoćzatow, ſ wjetſcheho dźela jahlojzow, ſ wuměnjenjemi ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Auguſt Schmalz.

Schmidt & Gottschalk,

pjenježna banka

w Budyſchinje

na theaterſkej haßy 6, rózk ſchulſkeje drohi.

Ssymjeńtny majß, hroch, woku

porucza tunjo

Pawoł Scholta
naßlědnik
na Hoſchiz haßy.

Jědźne běrny, ſkótne běrny, runklizu

pſchedawa
knježi dwór w Czelchowje.

Bukečanske serb. tow.

změje 3. dźeń ſwjatkow, **17. meje,** popołdnju w 6 hodź. posedźenje. Dnjowy porjad: 1. Swobodna rozmołwa, 2. rozrěčenje wo wuléće, 3. spěwy atd.

Wo bohaty wopyt wutrobnje proſy **předsydstwo.**

Do Lomſka

pola Njeßwacźidła.

Mnichowſke piwo

ßo **póndźelu** a **wutorn** točźi.

K temu pſchećelnje pſcheproſchuje
Jan Czech we Lomſku
pola Njeßwacźidła.

Sſwětle platowanje

móža holzy nawuknyć na nowej haßy 1 po 2 ſhod. w Budyſchinje.

Kuchańki, ſtwinſke a ßłužobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy k ßwinjom, wotrocźkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłaczerſke ßwójby pyta hnydom abo poſdźiſcho pſchiſtajeŕka **Görlichowa** na ßukelnſkej haßy 1 na rózku žitnych wikow w cźrijownі knjeſa Heinr. Mohra.

Kubło

hodźinu wot Budyſchina ſdalene, 80 kórzow wulke, ſ nowymi twarjenjemi je hnydom tunjo na pſchedań. Dalſche je ſhonicź we wudawaŕn Serb. Nowin.

Plahowaza ſtazija wokrjeßneho rataŕſkeho towaŕſtwa ſa „cźorne Minorka-kury" na **farje** w **Rakezach** pſchedawa **jeja k naßadźowanju** po 15 np.

Stari knjezojo serb. stud. młodźiny!

Srjedu, dźeń 18. meje, popołdnju w 3 hodź., wotměje ſo w Serbſkim Domje zhromadźizna starych knjezow serbſkeje ſtudowaceje młodźiny, zo by założiła: „Towaŕſtwo starych knjezow serbſkeje ſtudowaceje młodźiny. — Wšěch starych knjezow, kotřiž ſtudowacu młodźinu a Serbſtwo lubuja, bywajo ſobuſtawy jeje towaŕſtwow abo nic, a wšěch ſtudowacyc' naležnje na tutu zhromadźiznu přeproſuja:

Domaška, faraŕ, **Fähla,** hł. ſtarši. **Kral,** wučeŕ, **Křižan-Hodźijſki,** faraŕ, **Polan,** wučeŕ, **Skala,** ſenior, **Świela,** faraŕ, **Wyrgač,** cand. theol.

Towaŕſtwo Pomocy za ſtudowacych Serbow

změje **ſrjedu po ſwjatkach, 18. meje 1910,** ſwoju lětušu

☛ hłownu zhromadźiznu ☚

w Budyšinje w »**Serbſkim Domje**«. Započatk ½3 hodźin. Dźeńſki porjad: 1. Rozprawy. 2. Nowowólby. 3. Namjety.

Předsydstwo.

Byrkwinſki konzert w Hucźinje

☛ njedźelu 8. meje ☚
popołdnju ¼4 hodźin.

Płaćiſny měſtnow: łóđ 20 pj., łubje 30 pj., ſtoły pſchi woltarju 1 hr.

(K temu cźiſłu pſchiłoha.)

Pschiloha k czišku 19 Serbskich Nowin.

Ssobotu 7. meje 1910.

Płaczišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach.

2. meje 1910.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne druzhiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	Rěsna waha
Woły:	hr.	hr.
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscze hacz do 6 lět	40—43	76—79
awstriske	45—48	81—84
2. mlode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	36—39	72—75
3. žrěnjo pizowane mlode, derje pizowane starsche	31—35	68—71
4. žnadnje pizowane kóžedje staroby	25—30	57—65
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscze	38—40	70—72
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnoscze hacz do 7 lět	34—37	65—69
3. starsche, wukormjene kruwy a žnadnje wuwite młódsche kruwy a jałojzy	30—32	61—64
4. žrěnjo pißowane kruwy a jałojzy	25—29	54—60
5. žnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	48—53
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscze	38—41	68—72
2. žrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	34—37	64—67
3. žnadnje pizowane	29—33	59—63
Cźelata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	53—56	83—86
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	49—52	79—82
3. žnadnje wuwite wot zyza	43—48	73—78
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich skhižењow w starobje hacz do 1¼ léta	52—53	69—70
2. mjaßne	50—51	67—68
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	46—49	63—66

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:	W Budyschinje. 30. haprleje 1910 wot hr.	np.	hacz hr.	np.	W Lubiju. 4. meje 1910. wot hr.	np.	hacz hr.	np.
Pschenża — — — běła	—	—	—	—	10	70	10	90
" — — — žołta	—	—	—	—	10	55	10	75
" nowa	10	60	10	75				
Rožka	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa	7	25	7	45	7	15	7	35
Jeczmjeń	7	30	7	70	7	—	7	70
Wows nowy	7	50	8	—	7	20	7	40
Hróch	12	50	15	—	12	50	13	—
Woka	10	—	11	—	8	25	9	50
Jahły	15	50	17	—	16	—	17	—
Hejduschka	17	50	18	—	20	—	22	—
Bérny	2	—	2	50	2	20	2	40
Butra — 1 kilogr.	2	80	3	—	2	60	2	80
Pschenična muka 50 "	10	50	19	50	18	—	20	—
Ržana muka 50 "	8	50	11	50	12	—	14	—
Ssyno 50 "	4	50	4	75	4	25	4	75
Ssloma 100 "	5	—	5	16	4	17	5	17
Proßata 1044 schtuk, schtuka	15	—	30	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby	—	—	6	—	6	10	6	30
Ržane wotruby	—	—	5	75	6	20	6	50
Pschenični gris — 50 kilogr.	—	—	6	50	—	—	—	—
Ržany gris	—	—	6	75	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot — hr. — np. hacz — hr. — np., pschenża (žołta) wot 10 hr. 50 np. hacz 10 hr. 95 np., rožka wot 7 hr. 35 np. hacz 7 hr. 60 np., jeczmjeń wot 7 50 np. hacz 8 hr. — np., wowß wot 7 hr. 50 np. hacz 8 hr. — np.

W Budyschinje płaczesche: kórz pschenzy (běła) po 170 puntach — hr. — np., hacz — hr. — np., žołta — hr. — np. hacz — hr. — np., nowa: 18 hr 41 np. hacz 18 np. 70 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hacz — hr. — np. nowa: 11 hr. 76 np. hacz 12 hr. — np., kórz jeczmjenja po 140 puntach: 10 hr. 22 np. hacz 11 hr. 34 np.

Wiczne płaczišny w Kamjenzu.

4. meje 1910.

Po 50 kilogr.: **Rožka wot 7 hr. 30 np. hacz 7 hr. 50 np., pschenża wot 10 hr. 50 np. hacz 10 hr. 80 np., jeczmjeń wot 7 hr. 50 np. hacz 7 hr. 75 np, wowß wot 7 hr. 40 np. hacz 7 hr. 70 np., jahły wot 16 hr. — np. hacz 17 hr. — np. hróch 17 hr. 50 np., žyno 5 hr. 20 np., bérny 2 hr. 20 np., žłoma (100 kilogr.) 5 hr. 32 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 70 np. hacz 2 hr. 90 np.**

Wjedro w Londonje 6. meje: Deschcź.

Cyrkwinske powjesće.

W Michałskej zyrkwi smeje njedźelu Exaudi rano w 7 hodź. duchowny Tischer němsku spowjednu rěcź, ½9 hodź. farat Räda němsce a w 10 hodź. žerbsce prědowanje. — Tydźenske sastojnske dźěła smeje farat Räda.

Wěrowani:

W Michałskej zyrkwi: Pawoł Richard Eisoldt, měschczanski lěžny dźěłaczer w Gottleuba, s Helenu Minu Melcherez na Zidowje. — Khorla Moritz Pawoł Dießner, žedkar w Dobruschi, s Theresu Friedu Hänselez s Draždžan.

Křćeni:

W Michałskej zyrkwi: Erich, Jana Ernsta Miczki, twarskeho dźěłaczerja na Židowje, ž. — Hana Gertrud, Khorle Oty Rencza, wikowarja na Zidowje, dź. — Martha Hana, Eduarda Moritza Zillera, dźěłaczerja we Wurizach, dź. — Elsa Hedwig, Jana Augusta Rychtarja, fabrikskeho dźěłaczerja w Dobruschi, dź.

W katholskej zyrkwi: Hilžbjeta, Franza Zitzmanna, kamjenjeczischczerja w Budyschinje, dź. — Selma, Arnoschta Bergera, klampnarja w Budyschinje, dź.

Zemrjeli

W Michałskej wožadże: 30. haprleje. Jan August Bérk, dźěłaczer w Delnjej Kinje, 45 l. 7 m. 13 d. — August Theodor Rieje, rentier tu, 78 l. 10 m.

W katholskej wožadże: 28. haprleje. Gustav Herkner, pokładnik w Budyschinje, 58 l. 6 m. 7 d. — 1. meje: Michał Schwon, dźěłaczer w Budyschinje (hewak s Kukowa), 57 l. 11 m. 14 d. — 3. Hedwig swudowjena amtmanowa Riedlowa rodź. Rimmelle w Budyschinje, 91 l. 4 m. 8 d.

S druhich wožadow: Jan August Scholta w Ssowrjezach, žiwnoscźer, 69 l. 11 m. — Henrietta swud. Paulowa w Koporzach, 66 l. 4 m. — Gustav Rich., K. A. Mjedaka, sahrodnika w Kißlizy, ž., 5 l. 3 m. 21 d. — Theresia Waworeż, rodź. Granichez s Dubrawki, mandźelska żelesniskeho dźěłaczerja J. E. Wawora w Budyschinje. — Ernst Hendr. Nowak, dźěłaczer w Běłej Horje, 59 l. 4 m. — Martha Elsa, fabrikarja Zorna we Wulkej Dubrawje, dź., 7 m. 5 d. — Marja Lukaschez, dźěłaczerka we Lomsku pola Minakała. — Handrij Wjenk, khěžkar w Sarěcźu. — Jan Freudenberg, prjedy kubler w Njeswačidle.

Zyrkwinske powjesće s Hodźija.

Njedźelu Exaudi smeje rano ½7 hodźin duchowny Voigt žerbsku spowjednu wuczbu, ½8 hodź. žerbske a w 9 hodźinach němske prědowanje. — Popołdnju w 2 hodź. budże katechismußowa wuczba sa žerbsku žónsku młodźinu.

Zyrkwinske powjesće s Budestez.

Njedźelu Exaudi smeje rano w 7 hodźinach farat Domaschka němsku spowjedź, duchowny Bójz dopołdnja we 8 hodź. němske a ½10 hodź. žerbske prědowanje. — Popołdnju w 2 hodź. budże katechismußowa wuczba sa němsku mužsku młodźinu.

Otto Preuss

mějeczel **Khorla König**

na žitnej haßy 4. w Budyschinje na žitnej haßy 4.

Najmodnische, žamodźěłane

mužaze a hólczaze wobleczenja

paletoty, sportske jupy, kholowy sa kolojěsdnych, žwětke a pißane lazy, wožebne **kholowy,** kaž tež **dźěłaczetske kholowy** s zwjerna, kože a manchestra.

Dźěczaze wobleczenja

wot najjednorischeho hacz do najwožebnischeho po wurjadnje tunich płaczišnach.

Žonjazych žakettow

hobrski sklad wudžeržuju.

Krótke a tež dołhe **žaketty,** cžorne a pißane wurjadnje tunjo.

Sswětke pißane **paletoty** hižo po 5 a 6 mk.

hacz do najwožebnischich.

Jěsdny plan železnizow

płaczazy **wot 1. meje 1910 hacz do 30. septembra 1910.**

Njedźelu a ßwjate dny też 4. wosowa klaßa jěsdźi.

S Lubija do Radworja.

Wosowa klaßa	2-4	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2. 3.
S Lubija	—	8,34	11,56	3,09	5,18	7,44	—	11,15†
Ketliz	—	8,45	12,07	3,20	5,29	7,55	—	11,26†
Radměriz	—	8,54	12,17	3,29	5,38	8,04	—	11,35†
Hluschiny	—	8,59	12,23	3,35	5,44	8,09	—	11,41†
Luwocźiz	—	9,07	12,31	3,43	5,53	8,17	—	11,49†
Maleczíz	—	9,14	12,38	3,50	6,00	8,24	—	11,56†
Wósborka	4,45	9,25	12,54	3,56	6,18	8,30	8,33*	12,02†
Hrodźischcza	4,52	9,33	1,02	—	6,26	—	8,40*	—
Barta	5,15	9,50	1,19	—	6,40	—	8,51*	—
Huczíny	5,25	10,01	1,30	—	6,51	—	9,01*	—
Klukscha	5,36	10,12	1,41	—	7,03	—	9,11*	—
Wulk. Dubrawy	5,51	10,25	1,55	—	7,17	—	9,22*	—
Lutobcza	5,58	10,32	2,01	—	7,24	—	9,29*	—
Radworja ſaſt.	6,04	10,38	2,08	—	7,30	—	9,35*	—
do Radworja dwórn.	6,14	10,45	2,14	—	7,37	—	9,41*	—

* Jěsdźi jenož 16. meje, 5. junija, 3. julija, 7. augusta a 4. septembra.
† Jěsdźi jenož ßwjate dny.

S Radworja do Lubija.

Wosowa klaßa	2-4	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2. 3.
S Radworja dwórn.	—	—	8,25	12,18	—	4,39	—	9,01	—	11,49*
Radworja ſaſt.	—	—	8,32	12,25	—	4,47	—	9,08	—	11,56*
Lutobcza	—	—	8,40	12,32	—	4,56	—	9,14	—	12,02*
Wulk. Dubrawy	—	—	8,49	12,39	—	5,07	—	9,21	—	12,08*
Klukscha	—	—	9,01	12,50	—	5,17	—	9,31	—	12,18*
Huczíny	—	—	9,12	1,00	—	5,29	—	9,41	—	12,28*
Barta	—	—	9,44	1,16	—	5,50	—	9,51	—	12,38*
Hrodźischcza	§	—	9,55	1,27	—	6,01	—	10,02	—	12,48*
Wósborka	5,35	7,23	10,25	1,39	4,08	6,08	6,30	10,09	10,12†	12,56*
Maleczíz	5,42	7,30	10,32	1,45	4,15	—	6,37	—	10,19†	—
Luwocźiz	5,49	7,39	10,39	1,52	4,22	—	6,46	—	10,26†	—
Hluschiny	5,57	7,47	10,47	2,00	4,30	—	6,54	—	10,34†	—
Radměriz	6,02	7,53	10,52	2,05	4,36	—	7,01	—	10,39†	—
Ketliz	6,13	8,06	11,03	2,16	4,48	—	7,14	—	10,50†	—
do Lubija	6,25	8,18	11,15	2,28	5,00	—	7,26	—	11,02†	—

§ Jěsdźi jenož schtwórtk, abo hdyž je tehdy ßwjaty dźeń, ßrjedu, hacz do kónz augusta. — † Jěsdźi jenož ßwjate dny. — * Jěsdźi jenož w nozy do 16./17. meje, 5./6. junija, 3./4. julija, 7./8. augusta a 4./5. septembra.

S Budyschina do Rakez — Wojerez.

S Budyschina	5,10	7,48	9,13	11,48	2,10	4,05	7,15	8,26	10,45	11,24
Ratarjez	5,17	7,55	9,20	11,55	2,17	4,12	7,22	8,33	10,53	—
Židowa	5,21	8,00	9,24	11,59	2,21	4,16	7,27	8,37	10,58	—
Mal. Wjelkowa	5,29	8,08	9,32	12,07	2,30	4,24	7,35	8,44	11,06	11,39
Radworja	5,40	8,25	9,43	12,18	2,40	4,39	7,46	9,01	11,22	11,49
Khaßowa	5,46	ptschij. do Lubija 11,15.	9,49	ptschij. do Lubija 2,28.	2,46	ptschij. do Wósb. 6,08.	7,53	ptschij. do Wósb. 10,09.	11,28	do Wósborka 12,56. O
Njeßwaczidła	5,55		9,58		2,55		8,04		11,33	
Scheschowa	6,03		10,06		3,03		8,12		11,46	
Rakez	6,12		10,15		3,15		8,25		12,09†	
Komorowa	6,29		10,22		3,22		8,32		12,16†	
Sdźarow	6,26		10,29		3,29		8,39		12,23†	
Hóska	6,33		10,36		3,36		8,46		12,30†	
Kulowa	6,40		10,43		3,43		8,53		12,37†	
Němzow	6,48		10,51		3,51		9,01		12,45†	
do Wojerez	6,54		10,57		3,57		9,07		12,51†	

† Jěsdźi jenož w nozy pošlednjeho dźěłanskeho dnja w tydźenju.
O Jěsdźi jenož 16. meje, 5. junija, 3. julija, 7. augusta a 4. septembra.

S Wojerez — Rakez do Budyschina.

S Wojerez	†4,10	4,45 wot Wósborka	7,04	8,34 wot Lubija.	10,11	11,56 wot Lubija.	2,31	5,18 wot Lubija.	7,41	O 7,44 wot Lubija
Němzow	†4,17		7,11		10,18		2 38		7,48	
Kulowa	†4,25		7,19		10,26		2,46		7 56	
Hóska	†4,32		7,26		10,37		2,53		8,03	
Sdźarow	†4,39		7,33		10,44		3,00		8,10	
Komorowa	†4,46		7,40		10,51		3,07		8,17	
Rakez	5,07		7,50		10,59		3,16		8.25	
Scheschowa	5,15		7,57		11,06		3,23		8,33	
Njeßwaczidła	5,23		8,05		11,14		3,31		8,40	
Khaßowa	5,33	6,11	8,14	10,45	11,22	2,14	3,39	7,37	8,49	9,41
Radworja	5,44	6,16	8,21	10,51	11,28	2,17	3,46	7,44	8,55	9,42
Mal. Wjelkowa	5,55	6,26	8,31	11,01	11,38	2,28	3,56	7,54	9,05	9,57
Židowa	6,03	6,34	8,38	11,08	11,45	2,36	4,03	8,01	9,12	—
Ratarjez	6,08	6,38	8,43	11,13	11,50	2,40	4,07	8,06	9,17	—
do Budyschina	6,15	6,45	8,50	11,20	11,57	2,47	4,14	8,13	9,24	10,04

† Jěsdźi jenož kóždy pošledni dźěłanski dźeń w tydźenju.
O Jěsdźi jenož 16. meje, 5. junija, 3. julija, 7. augusta a 4. septembra.

H. Seikrittez **meblowa pschedawarnja**
na kotolskej haßy 28
poruča pschi potrjebje
drastne khamory, vertiki atd.
khmane a płaczišny hódne.

Tšihwěšdowske tšěšchne

zyhele w rjanych njeshinitych barbach, **plestrowanske klinkerske zyhele** ſ 8 hłowčzkami ſa pschejeśdy, hróbže, dwory atd., **zyhele k hrjebiczkam, żelezne klinkerske, wodunjepschepuschczate połne a dźerkate zyhele, schamottowe zyhele**
poruča
Pawol Arnold,
parna zyhelnčza w Tšjoch Hwěšdach
(Dreistern) pola Budyschina.
Kschemjenjowe jamy. Telefon: Budyske ſarjadnistwo čžo. 11.

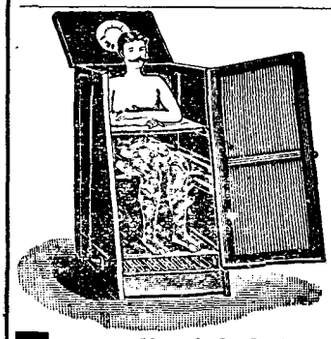

Drjenje

ßo w nětčzišchim čzaßu husto pokaſuje. S hłownej pschičžinu je naſymnjenje a ſ tym ßydnjenje močzokißałych ßelow; te ßame wobstejnoſcze ßo pola ßylnych mjaßowych jědźkow a piwowych piczkow namakaju. Kak je ßo khoroſcź ſ naturſkohojazej methodu wotſtroniła, ſcźěhowazy podawk pokaſuje:

Ratař L. ſ H. tſi njedźele cźežko khory leżeſche, proſty kaž hrjada, wſchě ſhibadka jara bolosczíwe, njedźiwajzy wſchěch maſow a wužiwanja ſalicyla njebu lěpje. Spanje ßo zyle ſhubi. W tychle žałoßnych wobſtejnoſczach ßo khory na naturſke hojenje kedźbliwy ſczini.

Wukaſanje a ſkutkowanje: Parjenja we ložu a na ſtole, měſtne horze wobałki, nózne włóżne wobalenje a myczе bórſy połóżenja pschinjeßechu. Woſpjetne lěkowanja tu w ſtaziji doſpołne ſahojenje dozpichu. Hacž dotal njeje ßo khoroſcź wróczíła.

Ssobuczerpjerjam ßo rada wukaſuje.

We ložu leżaze khori ßo doma we wobydlenju hoja

Reinh. Walther, wuſtojny naturſkeho hojenja,
w Budyschinje, pschi nowych hrjebjach 3.
Telefon čžißko 577. Telefon čžißko 577.

Th. A. Wällnitz naslědnik
w Budyschinje
9 na ßukelnſkej haßy 9.
Najtuńſche kupowanſke žórło
ſa
njewjeſczinſke wuhotowanje
a
jednotliwe meble
ſolidneho a modneho dźěła.
Sprawne poßłuženje.
Pschi hotowych pjenjeſach rabatt.
Ssamßna pólſtrowatnja.
Wobkładanje bies kupjenja dowolene.
Proſchu, na mjeno a khěžne čžo. kedźbować.

Franz Marschner
čžaßnikar w Budyschinje
na bohatej haßy 9
ßwój ſkład **čžaßnikow** a **čžaßnikowych rjeczaſow** k dobroczźiwemu wobkedźbowanju poruča.

Privatni 4%. | Rhapki. | Czapki. | Krawzy 10%.

Dżěczaze ſkuknieżki. | Schlipßy.

Shorjelska pschedawańnja
Jana Schaafa
w Budyschinje, na bohatej drósy 29.

Prěnja woßebita pschedawańnja
ßerbſkeje draſty.

Fale. | Ssłě.

Korſetowe ſchtalty. | Schemiſety.

Wolmjane czorne poſamenty
za jaki (łhuty)
po —.35, —.50, 1.—, 1.50 hacž do 2.75.

Herkuleſke porty (czorne)
w 5 kajkoſczach a 10 ſchěrjach.

Zanki (czorne).

Banty a ßekle ſ piſzanych poſamentow.

Běłe ſchpachtlowe zanki
we wulkim wubjerku
po ſnatych tunich płaczíſnach.

Franzy, wolmjane a židžane.

Selene židžane rubiſchka
w kraßnych nowych muſtrach.

Czorne židžane banty
woßebje ſchěroke a cżežke k ßeklam.

knefle, lazki, zanki, ſchnóry
a wſchitke ſchtoż ßo we

ſchwalčiſtwje
trjeba.

Mohajzy. | Khornarje.

Koſchle. | Gardiny.

Kholowy | Sawěſchki.

Schwależe doſtawaja 10%, **privatni** 4% rabatta.

Rèczi ßo ßerbſki. **Rèczi ßo ßerbſki.**

Krajna wołma. | Ssylna wołma. | Wutrobołopjeſchkata wołma.

Hrodowſka haptyka
na hoſchiż haßy 21.

Kaſchel, katarrh, dyhawoſcej
ßo ſpěſchnje połóżeja
ſ thymuſinom
Bleſcha po 75 np. 1 hr. 40 np.

Kóſlaze koże, howjaſe koże, czelaze koże, wowcże koże, ſajecże, kaniklaze, tkhórjaze, kunjaze, kocże koże,
po najwyſchſchich płaczíſnach kupuje
Heinrich Lange
pſchi ßerbſko-katholſkej zyrkwi a pſchi žitnych wikach 11

Bohužel njejcże
moje tunje poſkiczenja
jěſdnych kołow, ſchijazych maſchinow a pſchiſzłuſchkow
wobkedžbowali, dokelž ſcże ßebi myßili, ſo ßo wo mjenje hódnu tworu jedna.
Nawopak pak je.
Jedyn pospyt pſcheßwědczi, ſo pola mje najtuńſcho kupujecże.
10% rabatta na pſchiſzłuſchk.
J. Schieback,
na Mužakowſkej drósy 4.
Najwjetſcha pſchedawańnja tu w Budyſchinje.
150 jěſdnych kołow na ſkładże.
Wuporjedžeńnja ſa jěſdne kola a ſchijaze maſchiny.

Snate najlěpſche a najtuńſche
jěſdne kola
kupuja ßo pola
W. Fuchsa
w Budyſchinje
na Draždżańſkej drósy

Dr. C. Roeberowy
pleſtr pſche podklócże
wicże, drjenje 1 ſcht. 50 np. je ßo tyßaz krócž wupruhował.
Germania drogownja
na bohatej haßy.

---

24 hodžin
žiwjenja ßu jenož hiſchcże jenemu kurjazemu woku ſpožczene pſchi nałożenju
Käppelinſkeje ßmjercże
:: kurjazych wokow ::
w tyſach po 60 np. jenož woprawne
w krónſkej drogowni
Arna Käppela
na ſeminarſkej haßy 8.
— Telefon 676. —
Njeczíſchczi, ſkutkuje wěſcże.

Sſłódnu jědž pſchihotuje hoſpoſa
ſ **MAGGI** owym korjenjenjom.
Wulka korjenjenſka móz. Teho dla jara ſpore. Najlěpſche porucża
J. E. Rabowſky na hrodowſkej haßy 2.

Mudry kołojěſdny
wuſwoli
Ramannowe Germania-kola.
Saſtupjeŕ:
wumělſki jěſdny Marſchner
na Nowoſalzſkej drósy 36.

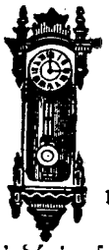

Kóždy, kotryž chce ßebi **dobry** a **tuni cżaßnik** kupicź, abo kotryž chce ßebi jón **porjedźicź** dacź, njech dźe k cżaßnikarjej

Kurtej Jenčej

na ßwonk. lawskej haßy 5.

Jenčj pschedawa a pojedźuje, ßa ßwoje dźěło sprawnje rukujo. — **Proschu, ßebi moje wukładne wokno, ſ płaczisnami wupołożene, wobhladacź.**

Liebſch,
ßudniſki aktuar ſw. ßtuzby
pschi nowych hrjebjach 5
pißarnja ſa kupowanſke, hypothekſke, dismembraziſke, testamentſke a ſawostajenſtwowe wězy atd.
Rěcźi ßerbſki.
— Telefon cźißło 177. —
Pscheßadźowanie leźomnoscźow.

Młode
ßadowe ſchtomiki
pschedawa tunjo
ryczerkubło w Bóschizach.

Ssuſcheny połcź 4 porſty tołſty, pschi 5 p. po 90 pj., **ßuſchene ßwinjaze mjaßo** po 85 pj., wuſchkrjeny **kój** po 55 pj. porucźa
O. Pötſchka na žitnej haßy.

Serbske blido
kóždu wutoru w 5 hodźinach.

Hamburgſka en gros ſkładownja
A. Bockelmanna naſlědnika
mějeczel: Curt Müller
na ßerbſkich hrjebjach 2, **w Budyſchinje** rózk kamjeńtneje drohi
Telefon 517. **delka a po 1 ſłhodze.** Telefon 517.

Najwjetſchi wubjerk
ſchwadliſkich wězow, krótkich tworow, tkaninow k podſchiczu, paſſementerije, wobßadźenſkeje źidy, kneflow, ſchtaltow, ſchtrympow.
Rukajzy, krawatty, ßlě. Pſchedeſchczniki.
Mužaze, žonjaze a dźěcźaze ſchaty.
Spódnje ßuknje, ſchórzuchi. Tapißerijowe wězy.
Židźany bant, ſchlewjery, tüll.
Trikotaže a ſpódnje tkaniny.
Gardiny, blidowe a łožowe pſchikrywy (deki).
Schwalcze 10%. **Privatni 4%.**
Rěcźi ßo ßerbſki.

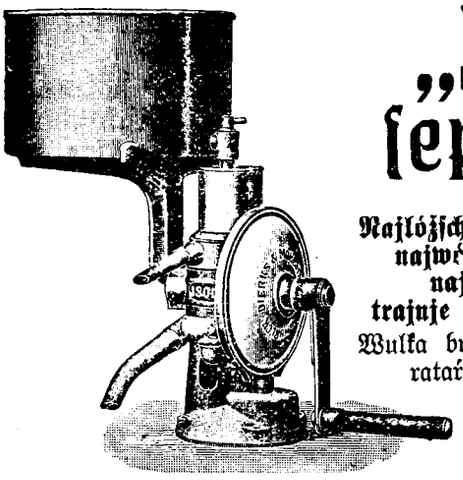

„Iſola“ ſeparatory
D. R. patenty.
Najlóžſchi chód, najwětriſche wotſtěranje, najſjednoriſche wobłhadźenje, trajnje dźěłane, tunje płaczisny.
Wulka bronſowa medailla němſkeho rataŕſtwa ſa nowu nadobu, w lěcźe 1905 ſpožczena.
Wot 15 lět najlěpje ſawjedźena zentrifuga.

Jan Manjok naslědnik
(Jurij Hänsel)
pſchi žitnych wikach 6 w Budyſchinje, na ßukeluſkej haßy 34.
Składownja a podawanje wſchěch rataŕſkich maſchinow a wſcheje rataŕſkeje nadoby.

Žychi **běłe a pißane,** meter hižo po 35 np.,
wupjerki, pjerje njepſchepuſchczate, ſ cźerwjenymi ßmuhami,
hładke cźerwjene, módroßmuhate,
hotowe ſeſchite po jara poměrnych płaczisnach,
rubjany płat, běły płat, połpłatowe a bawłnjane tkaniny
we wſchěch ſchěrjach porucźa
Emil Wehrle
na jerjowej haßy 7.

Wuměrjenſke dźěła
wſcheje druzinу pſchebjerjetaj ::
Rentsch & Schöne
pod pſchißahu wſataj geometraj,
na rózku ſeminarſkej haßy 13, I a Hoſchiz haßy.
Telefon 682.

J. G. Schneider,
najwjetſchi ſklad
porzlina, ſchkleńczanych tworow, kamjeniny, ſtarožitnoſczow.
Ssamßne porzlinowe molowanje. Najtuńſche płaczisny.
— Wulki wubjerk kwaßnych darow. —

Piſtne khartki
cźiſchczi ſpěſchnje a tunjo
Ssmolerjez knihicźiſchczerńa.

We wudawarni Serb. Nowin je ſa **40 np.** dostacź knižka:
Worjeſchki.
Pſches dźewjecź ſtow hudanczkow ſ trěbnym kluczom.
Sa ßwojich wujkow a ßwoje cźetki
po zyłych Sserbach napytał, wumyßlił, ſeſtajał a do ßerbſkeho kraja puſchcził
Jan Radyßerb.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 20. | Sobotu 14. meje 1910. | Lětnik 69.

Sswjatkowny spěw.

Sswjaty Ducho! Boże ducże,
Pschiwjedź sbóžne ßwjatki nam;
Sbudź naß cźische abo krucże,
Pschińdź ßem k wschitkim cźłowjekam!
Khrysta templa ßwjate murje
S wěcźnym sakožkom nam twar,
Wotankú wutroby a durje,
Budź ßam daricźel a dar.

Pój se ßwjatej roßu mikej
Njebjeskeje **luboscże,**
So we Bożej ßłużbje žiwej
Kóždy twój grat khmany je.
Luboscź ßwjatkowna njech spali
Hrěchow njerjad s wohenjom;
Khěrlusch ßwjatkowny njech khwali
Tebje s Wótzom, se Ssynom.

Saßwěcź twojoh' ßłowa ßwězy,
Ducho **wéry,** wěrnoscże,
So psche wschitke semske wězy
Duscha pyta njebjeske.
Kóždy woltař, kóždu klětku
S nowoh' twar a ßwjecź a pysch,
Twoju ßwjatu zyrkej wschitku,
Ducho mozy, wodź a ßłysch.

Ducho **měra,** hidu, swadu
Wucźěř, kraj nasch wupokoj,
Spožcź nam hnadu, pomhaj s radu,
Bólne rany słóź a shoj.
Směruj srudnu duschu khudu,
Kotrejž je wschěch hrěchow žel,
Twojom' Sserbstwu, naschom' ludu
Jednotu a sboże scźel!

A hdźež wócźko horzo płaka,
Ducho **troschta,** troschtuj ty,
Hdźež na ßwětko błudny cźaka,
Wsmi prjecź stysk a strach a cźmy.
Hdźež pschi cźichim drohim rowje
Zarowazy steji ßam,
Wobradź troscht we Božim ßłowje;
Pokaž k njebju: Wón je tam!

Ducho **nadźije,** kak rjenje
Pola saß' ßo selenja;
Nowy wußyw, kraßne kcźenje
Zyrkej ßebi wuproscha,
Proßy Cźe wo sbóžne płody,
Pój se ßłóncźkom, s deschcźikom,
So by kóždy, stary, mkody,
Był kaž płodowpołny schtom.

Kraßnje pyschi semju meja,
Stwórba wscha ßo wobnowja,
Połne rózow schtomy steja,
Radoscź knježi nalětnja.
Ale rjeńscho, Ducho ßwjaty,
Kcźeje duchow naléczo;
S Tobu njech nam budźe date,
Sswjatkow sbóžne bohatstwo!

Jan Waltat.

Jendźelski kral Eduard †.

Pjatk, 6. meje, krótko do połnozy, je kral Eduard wumrjeł. Zyła Jendźelska wo njeho hłuboko a wěrnje žaruje, niz jenoż pschiwißowarjo monarchije, ale ßamo też sozialdemokratojo. Kak bě wón mjes ludom lubowany, wo tym woßebje rěcź ßwědcźi, kotruž je sozialistiski wjednik Will Brooks krótko psched kralowej ßmjercźu w jenej shromadźišnje měł. Pschitomnych napominajo, narodnu hymnu saspěwacź, wón rjekny: „Cźuju a wěm s hłubokoscże ßwojeje wutroby, so je kral najwjetschi diplomat, kotryž je w tu khwilu na ßwěcże žiwy. Sswětowy měr je w jeho rukomaj wschón bjes stracha. Wěm, so ßo wón wo wschědny lud a wo derjeměcże khudeho muża stara. Wón je woprawdźe nasch wschitkich nan. Duž s hłubiny ßwojeje wutroby proschu, so by ßo nam wón sakhował.“

Prjedy hacź kral Eduard na trón stupi, bě wón jako Walesti prynz bjes staroscźow wjeßele hacź do 60. lěta žiwy. Wón ßo se sjawnymi wězami njesaběrasche a politiku „trónskeho naßlědnika“ njedźěłasche. Wón mějesche jenoż myßle na ßwoju sabawu. W Pariśu bě wón wschědny hóscź w ludowych spěwarńjach, a jeho najwjetscha staroscź sdasche ßo bycź, kak by ßo po najnowschej módże drascźił. Powschitkownje mějachu jeho sa prysłateho, lohkomyßlneho cźłowjeka.

Psches nóz bu wón hinaschi, tak bórsy hacź kralowa Viktoria ßwoje dołhe knježerstwo skónczi. Lohka myßliczka ßo na dobo s njeho shubi, hdyž bě wón wotežki knježerstwa do ruki wsał. Schtóž bě jeho jako wjeßekeho, pusorneho Waleskeho prynza snał, njemóžesche tole njejapke pscheměnjenje sapschijecź. A wón hischcże s něcźim druhim ßwět do spodźiwanja staji. Kralowa Viktoria bě ßwojim ministram a parlamentej wjedniśtwo politiki pschewostajiła. To ßo rucże pod kralom Eduardom pscheměni. Wón jendźelsku politiku do druheje kolije swjesy. Pod knježerstwom jeho macźerje bě ßo Jendźelska w Europje woßamocźiła. S Franzowskej a Ruskej bě ßo ßamo snjepschecźelika a w Němskej jej straschny pschecźiwnik nastawasche, kotryž hrožesche, jej knjejstwo nad morjom wutorhnycź.

Pschi tajkich wobstejnoscźach sbliżenje s Franzowskej a Ruskej

pschećźiwo Němskej spytacź, dyrbjesche žo runjewon bludna myšl sdacź. Kral Eduard tónle nadawk na spodźiwanje zyleho žwěta dokonja. Najprjódzy žo ſ Franzowskej sdobri a ſ njej swjask sćźini. Ružojo žebi hižo myšlachu, so budźe nětko ſ ruſko-franzowskim swjaskom nimo. Ale ně, kral Eduard tež stólětnemu pschećźiwnistwu mjes Jendźelskej a Ruskej kónz sćźini. Hacź dotal žo Jendźelcźenjo staj-nje strachowachu, so žo ruſke wójsko do Indiskeje nawali a tam jendźelske knjejſtwo powali. Dźenža móža Jendźelcźenjo Ruskeje dla ſ měrom spacź. Kral Eduard je žo ſ Ruskej do Asiskeje dźělił. Wón je žo ſ Ruskej wo tym dorěcźał, kak daloko maja mjesy Ruskeje a jendźelskeho knjejſtwa tam dožahacź. Pódla Ruskeje a Franzowskeje žebi Jendźelska Schpanisku, Portugalsku a Italsku sbliži. Móznemu němsko-awstriskemu swjaskej kral Eduard swjask europiskich statow napscheczo staji. Wón bě dokonjał, zyku dotalnu europisku politiku pschewróćźicź. Skónczńje bě žo loni tež sažo ſ němskim khěžorom, kotrehož žo léta dołho sdalowasche, wujednał.

S połnym prawom teho dla Jendźelcźenjo krala Eduarda jako najwjetscheho diplomata nětcźischeho cźaža wobdźiwaju.

Semrjeteho žyn Jurij jeho jako kral Jurij V. na trónje scźěhuje. Wón je žo 3. junija 1865 narodźił; budźe potajkim w bliž-schim cźažu 45 lět stary. Jeho starschi bratr Viktor je 1892 wumrjeł. 6. julija 1893 žo prynz Jurij ſ njewjestu žwojeho semrjeteho bratra, ſ prynzežu Marju ſ Tecka woženi. Wona je 43 lět stara a ſ pschejendźelcźaneje němskeje wjerchowskeje žwójby wotkhadźa. Jejny dźěd bě württembergski wójwoda Alexander, kotryž žebi k lěwej ruzy hrabinku ſ Rheder pschiwěrowacź da. Ssyn tuteho mandźelſtwa bu najprjódzy awſtriſki hrabja Hohenſtein, kotrehož posdźi-scho württembergski kral sa Teckſkeho wójwodu, po jenym hrodźe württembergskich kralow, pomjenowa. W lěcźe 1866 žo wón ſ dźowku Cambridgeskeho wójwody, ſ jendźelskej prynzežu Adelaidu, woženi. Najſtarsche dźěcźo ſ tuteho mandźelſtwa je nětcźischa jendźelska kralowa Marja.

Nowy jendźelski kral Jurij V. hacź dotal w sjawnoscźi njeje wuſtupił. Jeho politiſke smyšlenje je teho dla hischcźe zyle njesnate.

Wo semrjeteho krala Eduarda wschě europiſke wjerchowske dwory sjawnje žaruja a k jeho pohrjebej saſtupjerjow póscźelu. Němski khěžor je žam žwojemu wujej na khowanje wotjěł.

Salſke knjeżerſtwo a wusamknjenje twarſkich dźěłacźerjow.

W druhej komorje ſakſkeho žejma je žo sozialdemokratiſki sapóžłanz Fräždorf ſ praſchenjom na knjeżerſtwo wobroćźił: Kak steji knjeżerſtwo k wusamknjenju wulkeho dźěła němſkich twarſkich dźěłacźerjow, wot němſkeho dźěłodawaſſkeho swjaſka sa twarſtwo pschewjedźenemu? Ma knjeżerſtwo myšle, do tuteho konflikta, potrjechenym cźežko schkodźazeho, ſapſchimnycź? Je knjeżerſtwo žo ſa to postarało, so žo dźěła na ſtatnych twarach tež ſa cźaž wuſamknjenja dale wjedu?

Statny minister hrabja Vitzthum ſ Eckſtädt na to wotmolwi, so móže žo knjeżerſtwo jenož w tſjoch padach pohnucź, žo ſ wusamknjenjom twarſkich dźěłacźerjow nakładowacź, a to: jeli so by k njeměram dóſchło, jeli so by ſtatne derjeměcźe do ſtracha pſchiſchło, abo hdy by jena ſtrona žama knjeżerſtwo wo požrědnistwo proždyła. To wſcho njeje žo hacź dotal ſtało. Tola hdy by jena ſtrona žebi knjeżerſtwowe požrědnistwo pſchała, by knjeżerſtwo žwědomicźe pruhowało, hacź by požrědnistwo wuſpěſchne było a potom po wunoſchku pruhowanja krocźele cźiniło. W tu khwilu žo do prědka wo tym rospomina, po kajkim pucźu měło žo jednacź. Haj, mjes dźěłacźerjemi je pokhilnoscź k jednanju, dźěłodawarjo pak njejžu hischcźe ſ tym na ſjawne ſtupili. Minister žebi pſchejeſche, ſo dźěłodawarjo njebychu jednanje wotpokaſali, a ſo by žo jednanje w směrnym duchu wjedło.

Sa ſtatne twarjenja njeje žo wuměnjenje ſtrajka wucźiniło. Dźěłodawarjo žu potajkim na postajeny cźaž ſwjaſani. Hacź dotal žu žo tele cźažy dźerżałe. Hacź ſapoczane dźěła pod wuſamknjenjom cźerpja, njeje ſnate, tola njeje wuſamknjene, ſo žo wudźělomne dźěła ſakomdźa, dokelž žo pſchedewſtacźeljo njenamakaju, kotſiž žo nětkole na wěſty cźaž ſwjaſaju.

Pšchi ſcźěhowazej debacźe nationalliberalny Göpfert roſkładowaſche, ſo maja dźěłacźerjo prawo ſtrajkowacź, na drnhej ſtronje pak dźěłodawarjo prawo, dźěłacźerjow ſ dźěła wuſamknycź. Tež prawo ſjednocźenja a organiſowanja maja dźěłodawarjo. Dźěłodawarjo njejžu hacź dotal zentralneje organiſazije měli, woni pak žu ſpóſnali, ſo bjes tajkeje njeńdźe. S njepſchestawazymi ſtrajkami w měſtach žu žo wožebje mali dźěłodawarjo na kromu ſahubjenja dowjedli. Dźěłacźerjow, kotſiž chzychu dźěłacź, žu wobcźežowali, jim grat ſebrali atd. (Sozialdemokratojo wołaja: „Hdźe dha?“) We Freibergu, Arnsdorfle a na druhich měſtnach. Dokelž jednanja, kotrež žo bjes teho ſtawaju, najſkerje k měrej w twarſtwje dowjedu, móže žo knjeżerſtwu jenož dźakowacź, ſo wone tež druhemu dźěłej žwoje ſajimanje pſchiwobrocźa.

Sswobodomyšlny Günther nochzyſche wolij do wohnja lecź, tola mějeſche wón ſa prawe, ſo žo, hdyž žo najniżſcha mſda wobměri, wuſtojniſchim dźěłacźerjam lěpſcha mſda płacźi. Dźěłacźerjo njedyrbja žo wotdźerżecź, jene dźěło w akkordźe wuwjeſcź. W intereſy twarſtwa njemóže leżecź, akkordſke dźěło ſ zyła wuſamknycź. S tym bychu žo wobydlenſke płacźiſny powyſchiłe, a to njemóže w intereſy makeho muża a žrěnjeho ſtawa bycź. Dźěłanſki cźaž njehodźi žo tež po ſchablonje poſtajicź, ale dyrbi žo po měſtnych wobſtejnoſcźach ſložowacź.

Sozialdemokrat Fräždorf njebě ſ knjeżerſtwowym ſtejiſcźom ſpokojom, tola wón wocźakuje, ſo wono pſchedewſacźelam, cźaž njepodléſchi, ale ſo jim, hdyž w poſtajeuym cźažu hotowi njebudźa, wuměnjene konventionalne khoſtanje napoloži.

Salſki žejm

je pjatk žwoje wuradźowanja ſkóncził. Ludowi ſaſtupjerjo žu žo poždlednje njedźele dźeń wote dnja ſ dźěłom do ſpěcha měcź dyrbjeli. Knjeżerſtwo bě žo rosžudźiło, ſo žo žejmowe poždźenja nježdźeła psches žwjatki wupſchestrjecź, a teho dla ſapóžłanzow k pilnemu dźěłu napominaſche. Sańdźeny ſchtwórtk žo druha komora ſ někotrymi petizijemi ſaſtojnikow ſabjeraſche, kotſiž ſe žwojej mſdu hiſchcźe njejžu ſpokojeni. Pſchi tym rěcź finanzneho miniſtra dr. Rügera wulke ſajimanje ſbudźowaſche. Wón na to pokaſowaſche, ſo je žo po poždlednim powyſchenju ſaſtojnſkeje mſdy ſe wſchěch ſtron prajiło, ſo dyrbi nětko khwilu ſe žadanjemi ſaſtojnikow měr bycź. Njedźiwajcy teho je telko petizijow doſchło, ſo bychu k dopjelnjenju tychle žadanjow létnje lědma 4 milijony hriwnow doždahale Miniſter ſapóžłanzow napominaſche, ſo bychu w žwojej domiſnje ſaſtojnikow směrowacź pomhali.

W prěnjej komorje žu wobſchěrnje wo reformje wyſchſchich holcźich ſchulow jednali. Druha komora bě wo tym wobſamkła, ſo žmědźa žo tež wucźerki jako direktorki wyſchſchich holcźich ſchulow poſtajicź. Napſchecźo temu prěnja komora na tym wobſta, ſo žo žónſke nježmědźa jako direktorki pſchipuſchcźicź.

Namjetej druheje komory, ſo by žo ſarjadniſtwo ſakſkich ſtatnych żeleſnizow ſ pomjeńſchenjom inſtanzow a ſ powyſchenjom jich ſamolwitoſcźe ſjednoriło, je prěnja komora pſchihłoſowała. Petizija ſeparěrowaneje ev.-lutherſkeje gmejny pſcheměnjeneho augsburgſkeho wěrywuſnacźa wo ſpuſchcźenje abo pomjeńſchenje dawka pſchi pſchipowjedźenju wuſtupa ſ krajneje zyrkwje žo runje kaž petizija Lipſcźanſkich zigarowych pſchedawarjow wo dalſche ſakhowanje njedźelſkeho pjecźhodźinſkeho pſchedawanſkeho cźaža ſacźižny.

Pſcheměnjenje lěžneho a pólneho khoſtanſkeho ſakonja, kotrež bě druha komora wobſamkła, je prěnja komara ſacźižła. Dnž ſakoń, kotryž ſozialdemokratojo pſchi wólbach k agitaziji ſ wuſpěchom wužija, njepſcheměujeny woſtanje.

Němſki khěžorſtwowy žejm

je žo žrjedu roſeſchoł. K nowym wuradźenjam žo wón hakle 30. novembra ſažo ſhromadźi. Sakonje, kotrež je žejm wobſamknył, žu: rukowanſki ſakoń ſaſtojnikow, pſchiſtajeńſki ſakoń, nacźiſk wo polóženju khěžorſtwoweho žuda, kaliowy ſakoń, ſakoń ſa kolonialnych ſaſtojnikow. Dale žu žo wikowanſke wucźinjenja ſ Boliviu a Portugalſkej, Jendźelſkej, połnóznej Ameriku, Schwedſkej a Egiptowſkej dowuradźiłe.

Nowy wobkhadny porjad w pruſkim krajnym žejmje.

W pruſkim krajnym žejmje žu ſa nuſne měli, nowy wobkhadny porjad ſawjeſcź. Sozialdemokratojo, kotſiž běchu po poždlednich wólbach žebi ſaſtup do pruſkeho žejma dobyli, tam khětro jara žwobodnje rěcźachu. Po dotalnym wobkhadnym porjedže njemóžeſche jich žejmowy pſchedžyda ani k porjadej ſawołacź. Duž je žo wobkhadny porjad nowym wobſtejnoſcźam pſchimérjeny pſcheměnił. Sapóžłanzy, kotſiž parlamentſku žwobodnoſcź njewužitnje wužiwaju, budźa žo pſchichodnje na jedyn dźeń ſ wuradźenjow wuſamknycź žměcź. Konſervativni běchu wuſamknjenje hacź do 12 poždźenjow namjetowali, tola zentrumſka ſtrona wuſamknjenje jenož na jedyn dźeń wuſkutkowa. Sapóžłanzy, kotſiž budźa žo žejmowemu preſidentej ſpjecźowacź, žo ſ pomozu polizije ſe žejmownje wuwjedu.

Wopyt prjedawscheho amerikanskeho presidenta Roosevelta w Barlinje.

Se swojich hońtwow sa dźiwimi swěrjatami w srjedźnej Afrizy so domoj wróćejo prjedawschi president Roosevelt sastupjerjow europiskich statow wopytuje. Sańdźeny tydźeń je wón s hosćom němskeho khěžora był. Roosevelt so wschudźe jako pschichodny kandidat sa amerikanske presidentstwo wobhladuje a jemu nětkole hižo cźesće wopokasuja, jako by wón hižo sasso s presidentom był. Na dwórnischću w Barlinje jeho statny sekretar se Schön wocźakowasche. Khěžorowy generalny adjutant s Löwenfeld, kotryż dyrbjesche Roosevelta w mjenje němskeho khěžora powitacź, bě so wo pol hodźiny sakomdźił. Khěžor je swojemu hosćej k cźesći wulke pólne swućźowanje na swućźowanischću pola Debriz wotměł. Schtwórtk je Roosevelt w Barlinskej universicźe w pschitomnosći khěžora, khěžorskich prynzow a khěžorstwoweho kanzlera pschednoschł wo swětowej kulturje a wo winowatosćach ludow měł. Po skónczenju jeho rěcźe jeho tajny radźicźel profesor Schmidt po jenohłósnym wobsamknjenju filosofiskeje fakulty sa cźesćneho doktora pomjenowa.

Nowe awstriske wójnske łódźstwo.

Awstriske knježerstwo je sebi wotmysliło, swoje wójnske łódźstwo niz jenoż ponowicź, ale też na hobrske waschnje powjetschicź. Hacź do léta 1920 ma so 20 wulkich łódźow Dreadnaughtskeho typa natwaricź. W bliżschim cźasu budźa s nich schtyri hotowe. Bjes dwěla Awstriska w prěnim rjedźe tele hobrske łódźe pschecźiwo Italskej twari. Hdyż budźe sasso składny cźas, mjesy Awstriskeje na Balkanje dale k pokodnju wupschestrjecź, potom směje awstriske wójnske łódźstwo nadawk, Italskej morjo salehnycź. Tola niz jenoż Italskej, też Franzowskej a Jendźelskej nowe awstriske wójnske łódźe wjele staroscźow cźinja.

Anarchistiska dźěłarnja bombow w Grenoblu.

W Grenoblu w Franzowskej su jeneho stwinskeho molerja sajeli, kotryż bě do doma swojeho mischtra dynamitowu bombu pokožił. Jeho dom pschepytajo wušlědźichu, so wón w nim bomby dźěłasche. Mjes druhim kaschcź melinita a druhe rosbuchadła, też hižom hotowe bomby namakachu. Sajaty molerć je anarchist.

Revisije w ruskej Pólskej

su mjes intendanturje wjele pschekschiwjenjow a jebanstwow wotkryłe. Generalny gubernator Skalon, kotryż je njesprawnym sastojnikam pschemako na porsty hladał, budźe pjecźa teho dla wotstupicź dyrbjecź. S pschekschiwjerjemi w Pólskej je wyschk Ackimow w Peterburgu swiš měł, kotrehoż su teho dla sajeli. Ssobotu w nozy su w Peterburgu wobydlenja někotrych wyšokich intendanturskich sastojnikow pschepytali. Dalsche pschepytowanja so w bliżschim cźasu stanu. Pschekschiwjenja a jebanstwa intendanturskich sastojnikow su pschede wschěm wójnski njewuspěch ruskeho wójska w japansko-ruskej wójnje sawinowake.

Albanske wojowanischcźo.

Turkojo mějachu sa wěste, so so arnawtski sběžk potłóczi, tak bórsy hacź Kaczanski hórski pschekhód, kotryż bě se sběžkarjemi wobsadźeny, dobudu. Tola hinak je so stało. Hacź runje su Turkojo s Kaczanskeho pschekhoda sběžkarjow wuhnali, su dźeń wote dnja se sběžkarjemi wojowacź měli. Po turkowskich powjescźach su sběžkarjo na wschěch stronach zofali. Też s Djakowizy su so wuhnali. Arnawtojo nětko karadagskemu wěnzej horow cźahnu, widźo, so su se schtyrjoch stron wobstupjeni. Wjednik turkowskeho wójska Schafket Turgoj pascha ma myslę, jich w lěsnatym a hórkatym kraju mjes Karadagom a Hornjej Morawu sawrjecź. Wschě wšy so wobsadźa a rjecźas wojakow budźe so bóle a bóle samkacź, tak so sběžkarjam jenoż wubudźe, pak na horach wostacź, pak so podacź a brónje složicź.

Po jenej mjenje dowěrjenja hódnjej powjescźi su Arnawtojo s Turkami pola Morawy wojowali, pschi cźimž su Turkojo wjele ludźi shubili. Arnawtojo su jim 200 tšélbow a wjele munizije a provianta sebrali. Sranjeni turkowszy wojazy so wschěndnje do Uskuba woża. — Salonikiske nowiny „Yeni Assir“ pišaju, so su w arnawtskim lěhwje dweju awstriskeju offizěrow sajeli. Turkojo so dawno na to hrěscha, so je awstriske knježerstwo Arnawtow s bronjemi a muniziju sastarako a k sběžkej schcźuwako. Awstriskej po měnjenju Turkow wo to dźe, so by w Turkowskej stajny njeměr był. Potom měka Awstriska sasso skerje pschileżnosć, někotre turkowske kraje wobsadźicź, so by je najprjódzy směrowała a posdźischo pod swoje knjejstwo wsała.

Sběžk Tibetskich.

Tibetski kraj w Asiskej bě wot dawno pod chineskim nadknjejstwom stał. Tola nadknjejstwo w poslednim cźasu jenoż po mjenje wobstejesche. Tibet je zyrkwinski stat, kotrehoż wjerch Dalai Lama rěkazy, swiš s Chineskej po móžnosći rospuschcźicź pytasche. Psched někotrymi měsazami teho dla chineske knježerstwo wójsko do Tibeta póssła, kotrež dyrbjesche Dalaia Lamu sajecź. Tón pak cźekny a so do Indiskeje wukhowa. Wot teho cźasa w tibetaskim hkownym mésce Lhassy chineske wójsko leżesche. Pschecźiwo temu su nětko Tibetscy postanyli a pjecza 1000 Chinesow morili.

Podawk s burskeje wójny.

(Skónczenje.)

Hdyż bě rycźeŕ, na měschcźanostowu narěcź njewotmolwjejo, na lud spohladnył, so jemu wobliczo njejabzy wohidnje sczeże.

„A tónle tam?“ wón njembrje sawoła, ruku na spłóschane cźrjódy wupschestrjewajo.

Měschcźanosta so wobrocźi a do teho kónza dźěsche, hdyż ruka pokasowasche. Dźiwajo so widźesche, so rycźeŕ na jeho syna pokasuje.

„To je mój syn Jurij!“ wón rjekny, runje też trochu wuskoscźliwje; pschetoż so dopomni, so bě Jurij sběžkarskemu wjednikej Münzerej a buram pschikhileny. „Sa teho rukuju, wěm, so njeje niczo cźinił, schtoż mohło sběžkarjam wužitne abo schkódne bycź.“

„Pschimućze jeho!“ Schwenkow swojim wojakam pschiwoła, kotsiž so hnydom do Jurja dachu.

Jurij bě sblědnył, nětkole rycźerja jako teho muża saso spósna, wo kotrymž so myslesche, so bě jeho morił. Ale prjedy hacź móżesche so dorossudźicź, hacź cźeknycź abo so wobaracź, běchu wojazy jeho wupschimnyli a psched rycźerja dowleczili.

„Snajesch mje?“ tón na njeho sahrima.

Pschehordy, hacź so by chał, Jurij pschihłosujo psched rycźerjom hkowu nakhili.

„Wěsch ty, schto tebi hrosy?“ rycźeŕ so dale wopraschа.

Saso Jurij hkowu pokkoni.

„Schto je mój syn skucźił?“ nětkole měschcźanosta wustupiwschi s krutym hłosom so wopraschа.

Rycźeŕ Schwenkow hanjo na njeho dele hladasche, potom pomalu rjekny:

„Wón je, so by holzu sakitał, kotraž sběžkarskim buram powjescźe donoschesche, mje wosrjedź dróhi nadpadnył a mje na smjercź sranił. Sa to jeho jutsje katej wotprawicź dam. Prjecź s nim do jastwa, a“, doda k temu, hrožazu ruku nad lud wupschestrjewajo, „město so na wschěch schtyrjoch kónzach sapali, dacźe-li temu pachołej cźeknycź!“ Pschi tym swojeho konja s wotrohami kło a bjes dźiwanja do cźrjódy, kiž wustróżena roscźěkasche, sajěcha, so by do swojeho pschebytka, „hosćenza k módremu jandźelej, dozpěł.

Stary měschcźanosta, kiž bě so pschi krutym rycźerjowym wusudku kaž poražený na semju swjesł, so shraba a k swojemu synej hwatasche; też rada a ludźo so k młodźenzej tłóczachu.

Směromnje a bjes pschekwapjenja Jurij po prawdźe wscho powjedasche.

Wón mnohim na roszohnowanje ruku poda, doniż jeho Schwenkowszy wojazy njewotwjedźechu. Sswojeho nana, kotryż jeho duzy do jastwa pschewodźesche a kotremuż wojazy drje se sobuželnosću to dowolichu, Jurij jako posledni krócź proschesche, so by to jeho njewjesće Hanje k wjedźenju dał, so mohł ju hischće jónu widźecź a so s njej roszohnowacź.

Stary měschcźanosta bě sej myslił, so bě so luboscź jeho syna k tej „dundaczży“ dawno pominyła a so je Jurij kóždy krócź, hdyż bě wotjěchał, w měschcźanskich lěsach na hońtwje był. W kóždym druhim cźasu drje budźische žadanje, so dyrbi wot swojeho syna „kuskarniży“ powjescź dacź, s wulkim sakhadźenjom wotpokasał, tola nětkole se sylsojtymaj wocźomaj swojemu synej slubi, so chze tu powjescź wobstaracź.

Hdyż běchu so jastwowe durje sa Jurjom samknyle, měschcźanosta hnydom k Schwenkowej khwatasche. Ale straże jemu do domu njedachu. A samo hdyż zyku měschcźansku radu shromadźiwschi s njej do domu so dobycź spytowasche, wotehnachu strażnizy s toporami swojich hlebijow radnych knjesow wrócźo, a rycźeŕ s woknom won wołasche, so budźe dacź kóždeho do żelesa sputacź, schtóż chzył so sa krajneho pscheradnika samolwjecź abo so jeho k podobnemu wosudej wotsudźi.

Duż radni knjeza srudni hkowu sklonichu a dźěchu domoj. Pschepokasaneho wobdźělnika na burskim sběžku nichtó wumóż njemóżesche.

S tym žo cžaž miny. A ſ tym bě tež měſchczanoſta ſabył, Hanje powjeſcź dacź, a hdyž žo ſaž̌o na to dopomni, bě hižom tak poſdže, ſo móžeſche poſoł lědma ſ cžaž̌om dońcź, a tak wbohi Jurij zyku nóz podaſmo na pſchikhad žwojeje njewjeſty cžakaſche.

Spodźiwnje kraž̌ne lěcžne ranje nad měſtaczkom žwitaſche, ale nichtó to kedźbu njemějeſche, wſchěch wutroba bě njemérna a ſaruđźena. Se ſtyſkniwym žeđźenjom bě Jurij zyku nóz na žwoju njewjeſtu cžakał. Se ſdychowanjom žłónzo ſthađźecź widźeſche. Se ſeſkhađźenjom žłónza dyrbjeſche wón wumrjecź. Wón budźiſche ju rady hiſchcže jónu wohladał, ju, kiž bě jemu tak droha.

Na torhoſchczu bě wſcho k wotprawjenju hotowe. Schibjeńza bě ſtajena, wokolo kotrejež wojazy ſe žwětkej brónju ſtejachu.

Zyke měſto bě na torhoſchczu ſhromađźene a ſtyſkniwje wocžakowaſche ſ njepſchikrytej hłowu, ſamyžlene, mjelczo, krwawnu hru.

Směromny a hotowy Jurij k žmjerczi krocžeſche; wojazy jeho wjeđźechu a měſchnik jeho pſchewođźeſche. S krutej krocželu na krwawne wotprawniſchczo ſtupaſche.

Miſchtrej Hanžej, ſtaremu Kraž̌owſkemu katej, žyliſy do woczow ſtupichu, hdyž mkođźenz, k njemu doſchedſchi, jemu ruku poda a rjekny:

„Němérno, ty žwoju wěz derje wuwjeđźeſch!“

Stary jeno pſchikiwny, rěcžecź njeſamo.

Jurij žo požledni krócź pomodli a k njebju pohladnywſchi žo k pjeńkej poklakny.

Ssmjertna cžiſchina nad ſchěrokim torhoſchczom knjeżeſche, jeno potkóczene płakanje a hikanje bě žłyſchecź.

Hdyž bě rycžeŕ ſe Schwenkowa, kiž na konju žeđźo bliſko wotprawniſchcža krwawnemu ſkutkej pſchihladowaſche, katej pſchikiwnył, tutón ſady wotžuđźeneho, kiž bě hižom hłowu na pjeńk położił, ſtupi. Se žylnymaj rukomaj kat žwětku žekeru ſaſbéže, tak ſo žo kaž błyſk na žłónzu ſaž̌wěcźi — wſchěm wutroba kłapacź poſaſta — ſa wokomik dyrbjeſche k žmjertnemu rubnjenju ſpadnycź. Ale wſchěm na đźiwanje kat njejapzy hróſbnej žekerje wróczo ſpadnycź daſche, poł krocžele do ſady ſtupiwſchi žej dwójzy ſ wotmachom po wobliczu ſjéđźe. Potom hakle ſ nowa k pjeńkej wotprawniſchcža pſchiſtupi, žej ſaž̌o do dłónjow pluny a žekeru druhi krócź k žmjertnemu rubnjenju ſaſbéže. Ale prjedy hacž móžeſche to dokonjecź, ſawoła žo ſe ſpocžatka dróhi, kotraž na torhoſchczo wuběhowaſche, wótſje: „Cžakaj! Cžakaj!“

Wſchitzy žo do teho kónza wobrocźichu, ſ wotkelž žo ſawoła. Kak žekeru ſ nowa dele popuſchczi a na wězy cžakaſche, kiž mějachu pſchińcź, pſchetož „cžakaj!“ bě bjes dwěla tola jemu płacźiko. Haj, žamo wbohi Jurij bě hłóž wuž̌kyſchawſchi — tón bě jemu jara derje ſnaty — poſkocžił a kaž wutorhnjeny na to wudźeraſche, ſchtož žo pſched nim podawaſche.

Tak nadobny po prawom njebě tutón napohlad, ſkerje bě trochu žměſchny a ludźo žo tež woprawdźe žmějachu. Pſchetož to bě woprawdźe žměſchne, kak žławny magiſter Breda, maly horbaty muźik, žem pſchihna, a ſa nim rjana Hana, ſ rubjeſchkom kiwajo a ſe žwojim nanom hromađźe wołajo: „Cžakaj, cžakaj!“

Hdyž bě žo Schwenkow tuteho đźiwneho wujewa dohladał, jemu po wobliczu hněwny poždmėw đźéſche, ale wón tola kiwaſche, ſo dyrbja jimaj ſ pucźa hicź.

Sa wokomik bě Hana w tym kole a rycžerjej koleno wobjimujo kłwatuje wupražny:

„Tehole, teho mi nježdmécže dacź wotprawicź, tón je mój, to je mój luby nawoženja, temu niczo cžinicź nježdmécže!“

„Tak?“ rycžeŕ, žo ſkobjo, rjkny, „a wěſch tež, ſo je wón mje ſ mjeczom kłół, ſo bě moju žmjercź ſawinył, njebudźiſche-li mje ty naſchła a wukhowała?“

Jurij đźiwajo žo poždkuchaſche. Tole potajkim běſche tón khory, wo kotrymž bě jemu Hana pižała, ſo bě jeho ſ nanom hromađźe hladała. Wona bě ranjeneho naſchła a do žwojeho domu pſchijała. Kak bě to ſpodźiwnje! Ale tónle pſchipad jemu žiwjenje khoſchtowaſche. Teho dla potajkim wo tym, kotrehož mějeſche ſa morjeneho, niczo žłyſchał njebě, jeho njewjeſta bě jeho žmjertnemu njepſchecželej žiwjenje wukhowała, jeho njepſchecželej, kiž chzyſche jeho nětkole ſahubicź.

Podobnje drje tež Hana ſacžuwaſche, pſchetož rycžerja ſa ruku wſawſchi ſ hnujazym hłoždmom wołaſche:

„Schtož je wón ſkucźił, žym ja ſarunała. Kak huſto ſcže wy prajili, ſo wam niczo cžežko njebudźe, mi žwoju đźakownoſcź wopokaſacź. Nětkole to dopokaccže a woſtajcže jemu žiwjenje!“

„To žo njehođźi!“ rycžeŕ rjekny, „budźiſche-li žo jeno pſchecžiwo mi pſcheſchoł, mohło to hicź, ale mějeſche ſe ſbéžkarſkimi burami ſwiſt.“

„Roczu žo na žwoju duſchu!“ nětkole Jurij ſ wotprawniſchcža wołaſche: „Njebudźiſchcže-li mi ſ kſchudom hroſyli, ženje njebudźich žo mjecža pſchimał!“

„Ssmilnoſcź!“ Hana wołaſche.

„Ssmilnoſcź!“ ſtary měſchczanoſta wołaſche, ruzy ſtyknywſchi bliže ſtupajo.

„Ssmilnoſcź!“ pſchitomne cžrjódy luda kaž ſ jenym rtom wołachu a wſchitzy žo kaž na jedyn pokiw poklaknychu.

„Je to twojeho žynowa njewjeſta?“ rycžeŕ žo měſchczanoſty wopraſcha.

„Haj!“ ſtary muž, ſdychujo praji.

„Dha ji jeho žiwjenje darju, njech je ji ſa to pſchezo đźakowny!“ Wón žwojeho konja ſawróczi a pomału do žwojeho pſchebytka jěchaſche.

Jene jeniczke njeżmérne wyſkanje žo roſlehny, đońđźechu po Jurja na wotprawniſchczo a dowjeđźechu jeho k jeho njewjeſcže; płakajo ſtary měſchczanoſta jeju ſwjaſk žohnowaſche, nětkole běchu žo wſchě dwěle tež jemu ſhubiłe. Hana bě jemu jeho žyna wukhowała, nětkole žłuſcheſche wona jemu, na tym žo niczo wjercźecź a wobroczecź njehođźeſche.

Wſchitzy buchu wjeżeli a ſbožowni. Sſkawa a wyſk wſchitzy wołachu. Ssobu nanajwótſiſicho ſtary kat wołaſche. Wón ſbožownemu nawoženi ruku koſcho tak wótſje wołaſche, ſo hara wotmjelkny:

„Haj, wěſcže wy tež, mkody knjeże, komu macže žo ſa žwoje žiwjenje jeniczzy đźakowacź? — Sswojej rjanej njewjeſcže? — Nó, zyle wěſcže, tež tej, ale jeno jenej woždy! — Haj, to jeno žo đźiwajcže, tola je to tak, woprawdźe a wérnje. Pſchetož hlejcže, hdyž mi rycžeŕ kiwny, a hdyž běch žekeru ſaſbéhnył, ſo bych rubnył, žydže žo mi na dobo wulka woža na kónczk noža a mje tak jara do noža kló, ſo mi woda do woczow ſtupi. Cžakaj, pomyžlich žej, rubnjeſch-li nětkole, rubnjeſch wěſcže nimo a budźeſch mkodeho knjeſa podarmo cžwilowacź, kiž je nimo teho žyn naſcheho měſchczanoſty. Telko khwile drje budźe, ſo móžu woždu wotehnacź. Duž w mérje žekeru popuſchczich a pſchekażanza wotehnach, a hlejcže, mkody knjeże, runje tutej krótkej khwilzy macže žo đźakowacź, ſo je waſcha knjeżna njewjeſta hiſchcže w prawym cžaž̌u dóſchła. Pſchetož njebudźiſche-li mje woža kłoła, by hižom žmjertne rubnjenje hotowe było, prjedy hacž budźiſche knjes magiſter ſe žwojej đźowku na torhoſchczo dokhwatał, a waſcha rjana njewjeſta by nětkole měſto teho, ſo nětkole wſcha ſbožowna wam po boku krocźi, pſchi waſchim krwawnym cžéle kleczała.“

Hnuty poſkaſche Jurij na rosprawu ſtareho.

„Bohu mam žo đźakowacź ſa žwoje žiwjenje“, wón rjekny. „Wón žwoje žrědki woli, kaž wón chze!“

Potom wón žwoju njewjeſtu do domu žwojeho nana k wjeżeżemu žinbej dowjeđźe.

Naſajtra Schwenkow měſto wopuſchczi, wobydlerjo jeho ſ pſchecžemi a žohnowanjom pſchewođźachu a ſa krótke dny na to bě Jurjowy a Haniny kwaž. Njeđźiwajo wſcheho, ſchtož bě žo ſtało, ſ woprědka na kuſkarjowu đźowku ſe ſchělhawymaj woczomaj hladachu; tola wona žej luboſcź Kraž̌owſkich měſchczanow bórſy dobycź wjeđźeſche. Hiſchcže bóle jeje nahladnoſcź pſchibywaſche, hdyž khežor jeje nana na Prażſku univerſitu ſa wucžerja powoła.

Jurij pak bě ſ đźakownoſcźu napſchecžo wukhowarzy žwojeho žiwjenja woždu do žwojeho wopona pſchijał a žwoju nowotwarjenu khežu na torhoſchczu „woždazy rój“ pomjenowa.

Jeho wnukojo a potomnizy tu khežu hacž do lěta 1730 wobžeđźachu, w kotrejž poždledni tuteje žwójby jako wójnſki radźicźel w heżenſkich žłużbach ſemrje. Ta khéża žama hiſchcže hacž do lěta 1801 ſtejeſche, tehdom bu potorhana, ſo by tam ſchula natwarjena była.

Jurjowi herbja žwěru a krucže pſchikaſnju žwojeho prjedownika wobkedźbowachu, w mjeſach žwojeho domu žaneje woždy njewotehnacź abo woždazeho hnéſda njekónzowacź. Tež ani jedyn ſ Jurjowych potomnikow hacž do poždledjeho njeje ženje žaneje woždy moril, ſ đźakownoſcže ſa to, ſo bě woża jich prjedownika pſched katowſkej žmjercźu wukhowała.

— Kónz. —

Ze Serbow.

S **Budyſchina.** Ssrjedu po žwjatkach 18. meje žo w Sserbſkim Domje wſchelake wažne ſhromadźiſny wotđźerża. Dopołdnja w 10 hodźinach ma hłowna ſerbſka prédarſka konferenza žwoje poždeđźenje, popołdnju w ½3 hodź. žo ſobuſtawy towarſtwa Pomozy ſa ſtudo-

wazhych Sserbow seńdu a po tym ßo, da-li Bóh, nowe towarstwo sakoži, towarstwo starych knjesow k spomoženju naschich mlodych studowazych Sserbow. Sso nadźijamy, so s teho wscheho zohnowanje sa nasch luby ßerbski lud wukhadźa.

— (Paduschi.) W hosczenzu měschczanskeje sahrody a w restawraziji Karolineje sahrody ßu paduschi wóndano w nozy automaty a sběranske tysy kschižobratrowskeho blida rospaczili a wurubili.

— (Wot smijizy kußnjeny.) Schulski hólczej Schuster bě ßobotu popoldnju na ßypischczu pola Tuchorja jeneho hada wohladawschi jeho pschimnył, měnjo, so je njejědojty. Had pak bě jědojta smijiza, kotraž hólza do ruki kußny. Ruka hnydom saczěkasche. Dokelž hady w naléczu hischcze njejßu jara jědojte, ßu ßo sczěhwki hadoweho kußnjenja bórsy njeschkódne czinicz móhle.

— Bědźenza w němskim twarstwje nětkole hižo schtyri njedźele traje a žanych wuhladow hischcze njeje, so by ßo wona bórsy skónczika. W Lipsku ßamym ßo twarskim dźěłaczerjam kóždy tydźeń něhdźe 200000 hriwnow msdy shubi. Czežko je prajicz, kak dołho budźa kaßy organisowanych twarskich dźěłaczerjow dźěłaczerjam pjenježnu podpjeru placzicz móz. Mjes tym je ßo wjednistwo organisowanych twarskich dźěłaczerjow na swjaski druhich organisowanych dźěłaczerjow wo pomoz wobroczilo. Knihiczischczerski swjask Lipsczanskeho wokrjeßa je na to wobsamknył, s dźěła wusamknjenym dźěłaczerjam hnydom 3000 hriwnow pschiswolicz a jich dale s pjenjesami podpjeracz. S tutej pschiczinu knihiczischczerjo w Lipsku tydźenski pschinoschk wot 60 pjenježkow na 90 pjenježkow powyscha. Dale je swjask drjewowych dźěłaczerjow w Lipsku wobsamknył, wusamknjenych twarskich dźěłaczerjow tydźenszy s 1000 hriwnami podpjeracz.

Njedźiwajzy pjenježneje podpjery, kotruž wusamknjeni dźěłaczerjo pola druhich organisowanych dźěłaczerjow namakaju, nadźijeja ßo twarzy, so dźěłaczerjo w bědźenzy tola podleža. W Sakskej je sa poßlednje tsi njedźele telko twarzow k swjaskej twarzow pschistupiło, so je ßo liczba swjaskowych ßobustawow podwojiła. Tele nowe ßobustawy dźěłodawarskeho swjaska kóždy tydźeń wjazy organisowanych twarskich dźěłaczerjow s dźěła wusamkuja, s czimž wudawki dźěłaczerskeje organisazije wschědnje rostu.

— **Halleyski komet** je nětkole rano do 3 hodźin na rańschej njebjeskej stronje widźecz. Jendźelszy hwězdarjo běchu psched tydźenjom powjescz do ßweta póßlali, so je ßo jeho prut pschikrótschik a so teho dla 18. meje, kaž bě ßo prjedy wobliczilo, k naschej semi njebudźe doßahacz. Napscheczo temu je italski hwězdar Isodoro Baroni wobliczik, so je jeho prut pschezo tak dołhi, so 18. meje hacz k semi doßahnje. Pschekhód semje psches kometowy prut budźe 3 hodźiny tracz. Tutón jenož s mhły wobsteji, teho dla człowjekojo na semi lědma nješchto wo tym pytnu.

Halleyski komet budźe widźecz:

		na rańschim njebju:				wot semje sdaleny:		
14. meje	rano	2	hodź.	29	m.	5,79	milijonow	mil
15. „	„	2	„	36	„	5,12	„	„
16. „	„	2	„	48	„	4,48	„	„
17. „	„	3	„	07	„	3,84	„	„
18. „	„	3	„	33	„	3,40	„	„
		na wjeczornym njebju:						
19. meje	wjeczor	8	hodź.	37	m.	3,16	„	„
20. „	„	9	„	29	„	3,58	„	„
21. „	„	10	„	18	„	3,16	„	„
22. „	„	10	„	47	„	3,47	„	„
23. „	„	11	„	07	„	3,81	„	„
24. „	„	11	„	20	„	4,46	„	„
25. „	„	11	„	27	„	5,08	„	„
26. „	„	11	„	33	„	5,77	„	„
27. „	„	11	„	37	„	6,50	„	„
28. „	„	11	„	37	„	7,23	„	„
29. „	„	11	„	38	„	8,03	„	„
30. „	„	11	„	38	„	8,74	„	„

— Nětczischce njewobstajne wjedro pjecza s njeporjadnoszemi mórskeje Golfskeje réki swißuje, kotraž s Afriki nimo wjeczorneje a poknóżneje Europy k poknóżnemu polej běži. Tele njeporjadnoszcze budźa s pschiczinu, so budźe létusche lěczo trochu khłódne. W nastupanju ßwjatkowneho wjedra chzedźa wjedrowustojni wjedźecz, so drje budźe tu a tam ßkónczne, so pak njewjedra njejßu wusamknjene. Po ßwjatych dnjach ßo saßo do deschcza da.

Temperatura je na mjersnjenje spadła. Na Brennerskej żelesnizy je jedyn żelesniski czah w ßněży jeneje wotwaleneje lawiny tczazy wostał. Boja ßo, so ßo se symu ßad sniczi.

Do poknóżneje Italskeje je ßo symne wjedro wróczilo. We wyschschich dołach je ßo wulki ßněh naschoł.

Też w Schpaniskej ßu wutoru a ßrjedu ßněhowe mjeczele w stronach wokoło Pampelony a Hueski sakhadźake. Wokolne hórki ßu někotre zentimetry wyßoko se ßněhom pschikryte. Doły ßu do zyła sawěte. Wobkhad po hórskich pschekhódach je njemóżny, dokelž ßu wone se ßněhom pschikryte.

— Symnaj dnjej Servaza a Bonifaza staj ßo Bohu dźakowano w naschich stronach bjes smjerskow minyłoj. Runjež je meja hacz dotal doscz khłódna była, je ßo Boża stwórba wschudźe na najrjeńscho wuwika. Deschczik je drje ßo kóżdy dźeń schoł, tola mokrota njeje nihdźe schkodźiła, skerje ßo skorži, so je semja hischcze pschezo jara ßucha. W hórskich stronach je ßo hischcze sańdźeny tydźeń wjele ßněha naschło. S Insbrucka pißaju, so je ßo tam njedźelu ßněh wot ranja hacz do nozy schoł. Pola ßu 30 zentimetrow wyßoko se ßněhom pschikryte. Na horach je wulki strach dla ßněhowych lawinow.

S Wownjowa. Tu ßu dźěłaczerja Pawła Thomaßa s hornich Pózkowow sajeli. Jeho winuja, so je w Dźěchorezach něktrym dźěłaczerjam czaßniki a pjenjesy kradnył.

S Hory pola Njeßwaczidła. Ssrjedu wjeczor we 8 hodźinach je ßo torfowa brózeń w tudomnej knježej wuhlowej jamje wotpaliła. Bóschiczanska wohnjowa ßykawa je ßebi prenje, Wětrowska druhe myto dobyła. Też Jaßeńczanska ßykawa na pomoz pschijędźe. Njeßwaczidliska ßykawa ßrjedź pucza sawróczi, dokelž bě ßo woheń hižo shaschał. Něhdźe 100,000 wuhlowych woßuchow je ßo spaliło. Njedźiwajzy teho je na skkadźe hischcze doscz woßuchow, kotrež ßo bjes pschetorhnjenja dale pschedawaju. Też dźěło w jamje po swuczenym waschnju dale dźe.

Se Sserbstich Pasliz. Wutoru 3. meje wotmě pola naß Khróscziczanska „Sserbska Pczólniza“ puczowansku shromadźisnu. Wopyta bě tu jara wjele. Pschedßyda, k. kantor Hila, witasche a powjedasche wo ßkawnym pczołarjenju naschich starych Sserbow. Wo pschenaléczenju pczołkow pschednoschowasche w dlějschej réczi k. Kmjecz s Khróscziz. Pschi sczěhowazych wuradźowanjach wobsamkny ßo, so ma ßo létża hischcze wjetschi pczołarski ßwjedźeń rjadowacz. Pschichodna shromadźisna budźe w Radworju; hdy, to ßo w „Sserb .Now.“ potom wosjewi. Nowych ßobustawow sastupi 10.

S Khróscziz. Sańdźenu ßobotu ßo nascha wjeß w kraßnej pysche khorhojow (s wjetscha ßerbskich) a pletwow błyschczesche. Nascheho noweho knjesa fararja Bjarnata Hizku, dotalneho fararja w Kamjeńzu, ßwjatoczńje witachmy. Na pomjesach Khróscżanskeje woßady, ßrjedź Pasliz a Ssmjeczkez, czakachu kschižerjo. W Ssmjeczkezach witasche noweho knjesa knjes gmejnski pschedstejiczer Trenkler. Druzki Workleczanskeje schule, kiž bě ßo tu sestupała, pschepodachu kraßne wonjeschko. W Ssmjeczkezach, Wudworju a pola Kosariz běchu wulkotne czestne wrota natwarjene. We Wudworju witasche saßo knjes gmejnski pschedstejiczer a pola Kosariz knjes kubler Kmjecz. Dwě druzzy pschepodaschtej kraßne kwětki a drohotnu vasu se sczěhowazymi ßkowami:

Też nascha wjeska njeda ßebi wsacz
A khwata s wjeß'kej myßlu dźenßa,
Tu ruku ßwěrnu k witanju Wam dacz.

K nam witajcze, my wjeßle pschejemy:
Njech Bóh Wam spożczi ßwoju hnadu
A zohnowanja mnoho, proßymy.

My ßwěru chzemy dźerżecz k Wam a stacz,
So ßboże by Wam kczěko, radoscz.
Waß stajnje pěknje chzemy poßkuchacz.

Noż małki wopokaß tej' luboscze
Tu wsmicze! Każ tych kwětkow kczenje,
Hlej, s Bożej hnadu kraßnje narosce,
Budź pomoz Wam też Boża hnada.

Na mjesach Khróscziczanskeje gmejny saßo kschižerjo czakachu. W jich mjenje witasche knjesa fararja knjes kubler Herman s Khróscziz. W spoczatku wßy stojachu wulke czestne wrota. Pod tymi postrowjesche knjesa fararja knjes kapłan Delan s wutrobnymi ßkowami. Tón ßo hnuty dźakowasche. Nětko ßo srjadowa ßwjatoczny czah: Najprjedy czestni kschižerjo, potom zyrkwinske khorhoje, sa nimi schulske dźěczi, „Jednota“ s khorhoju, Jaßenczanska katholska Bjeßada s khorhoju, „Sserboßław“, wulka ßyła wulkich a małych druzkow. Swony rjenje swonjachu, woßadni kraßny khěrlusch sanoschowachu, se wschěch stronow praskachu radostne wu-

tšěle — tak krocžachmy do zyrkwje, hdyž žo hnydom mejski nyschpor wotmě. Wjeczor saspěwa knjesej fararjej nascha „Jednota“ pěkne sastaniczko. Njedželu bu knjes farař žwjatocžnje sapokasany, a to psches knjesa seniora Monsignore J. Skalu. Sswjedženski czah wjedžesche knjesa fararja s fary do zyrkwje. (Nětko bě tež Kukowska katholska Bjeżada s khorhoju pschitomna.) Po žwjatocžnych Božich žkužbach pschejachu towarstwa a korporazije sboże. — Njech Bóh luby Knjes naschemu nowemu knjesej fararjej czikosć a strowotu wobradži, so mohł tak prawje dołho horliwje k sbožu njeżmjertnych duschow skutkowacź!

S Khróšczij. Na Boże spěcże wotmě nasche žerbske towarstwo „Sserbożław“ jara sajimawu žwójbnu shromadžisnu. Knjes kantor Hila rěczesche wo wukubłanju dźěcźi; wożebje rosjażni, schto a kak maja žo dźěcźi hižo sahe wo nabożinje roswucžicź. Po pschednoschku pokasowasche k. žejmski sapóžłanz Kokla, pschedžyda towarstwa, na to, kak žo w naschim czażu wschelazy prózuja, nabożne smyślenje dźěcźom rubicź. Spomni też na snate Zwikowske thesy, kotrež bychu w žwojich sczěhwkach sa nasche kschesczijanstwo jara straschne byke. Knjes kantor Ssymank s Baczonja rěczesche wo japoschtołskim skutkowanju lajikow. Snaty dr. Oertel w Barlinje bě nam rjanu wotmołwu póžłał na list, kiž jemu w žwojim czażu póžłachmy, czesczujo jeho dla smužneho wustupowanja sa konfesionalny měr a pokoj. Dale běschtej sajimawej listaj póžłałoj knjesaj gymn. wucžeŕ Jan Bryl s Moskwy a stud. Rab se Sittarda. Knjes wucžeŕ Kral jej czitasche. Knjes kubleŕ Kmjecź s Kosariz saždžowasche jara krucze wschelake njepoczinki a njeżerbske nowotarstwa naschich burskich a wucženych wotrodženzow. Pschitomni jemu žiwje pschihłożowachu. Ssrjedź rěczow spěwasche pilna „Jednota“ rjane żerbske khory. Kražnje sabawjesche naż Wudworjan stary knjes braschka se žwojim skotym humorom. Tež dołha kołbaża wulke žměchi sbudži. Jara žmjecź chzysche so ludźom też, hdyž k. wucžeŕ Kral žměschk „Psched kważom“ pschednjeże. Dołho žmy hischcze wjeżele spěwali a bjeżadowali. Pschichodna žwójbna shromadžisna budże njedželu 29. meje k czesczi naschcho nowcho knjesa fararja.

S Bukez. Sserbski lud žo czim dale, czim bóle wo prawa żerbskeje rěcze a wo wudželenje naboženskeje wucžby w schulach sajimuje. Sandženu njedželu bě žo s daloka a schěroka wjele stow Sserbow do shromadžisny seschko, kotruž bě „Wjeżne wólbne towarstwo“ do tudomneho Heimrichez hosczenza powołało. Towarstwowy pschedžyda, knjes Bart s Brěsynki, we wotewrjazej rěczi se spokojenjom a wjeżelosczu na pschezo bohatschi wopyt shromadžisnow „Wjeżneho wólbneho towarstwa“ pokasowasche. W Sserbach nětkole towarstwo žwoje shromadžisny w żerbskej rěczi wotměwa, dokelž žo w nich wo potłóczenju żerbskeje rěcze w schulach jedna. S džakom knjes Bart na khěžorstwożejmskich sapóžłanzow Webera a Gráfu a na krajnożejmskich sapóžłanzow Koklu a Sobu spominasche, kotsiž žu Sserbam žwobodne, njewobmjesowane wužiwanje żerbskeje rěcze w sjawnych shromadžisnach wubědžili.

Knjes Króna s Bukez wo samerach Wjeżneho Wólbneho Towarstwa rosprawjesche. Wone je žo psched 5 létami na sakładze kschesczijanstwa a kralożwěrnosce sałożiło. Jemu niz jenoż Sserbjo, ale też Němzy jako žobustawy pschiżłuschcheja. Towarstwo hromadže se „swjatskom ratarjow“ zkownu politiku sastupuje, so by s tym interesży ratarstwa a industrije spěchowało. Pschi politiskich wólbach budże wone, kaž hacž dotal, też pschichodnje žamostatnje postupowacź a wotezki w žwojej ruzy wobkhowacź.

Rosprawu wo żerbskej rěczi w ludowej schuli bě knjes žejmski sapóžłanz Soba pschewsał. Wón paragrafy schulskeho sakonja, na żerbsku rěcź w ludowych schulach žo poczahowaze, czitasche a roskładowasche. Kak s tym w Lubijskim schulskim wokrjeżu steji? Bohużel žo tu sakoń wschudže njedopjelnja. W Dažinskej schuli žo s zyka niczo wjazy żerbski njewucži, a w Koteczanskej schuli njeje wjele lěpje. Potłóczenje żerbskeje rěcze w Lubijskim schulskim wokrjeżu je žo pod schulskim tadžiczelom Bachom sapoczało. Knjes farař Kubiza na to pokasowasche, so stej žo teho runja pod schulskim radžiczelom Bachom Bartkowa żerbsko-němska czitanka a żerbsko-němska „Spěwna Radosczź“ s Bukeczanskeje schule swumjetakej. To je žo na njesakońske waschnje stało. Schulske pschedstejiczerstwo je s pschihłożowanjom schulskeje wyschnosczе tejle knisy sawjedło a bjes jeho pschihłożowanja žo wonej njejstej žmětoj s Bukeczanskeje schule wotstronicź. Po tym žamżnym njesakońskim waschnju stej žo tejle knisy s Koteczanskeje, Nožaczanskeje a Wujesdžanskeje schule shubiłej Knjes kantor Kerk wobżarowasche, so mnosy żerbsky starschi žwojim dźěcźom katechižmuż, schpruchi a khěrlusche żerbski wuknycź njedawaju. To je woprawne duchowne mordarstwo. Sa czaż žwojeho dołholětneho sastojnstwa je wón spósnał, so żerbske dźěcźi, kotrež żerbsku naboženssku wucžbu wužiwaju, němsku rěcź lěpje wobknjeża, hacž te żerbske dźěcźi, kotrež žo wot naboženskeje wucžby w maczerinej rěczi wotwlakuja. Bartkowu czitanku a „Spěwnu Radosczź“ wón njeje wjazy w Bukeczanskej schuli nadeschoł, hdyž je w njej sastojnstwo nastupił. Pschitomni Sserbjo s Bukez a wokolnych wżow, kotrychž dźěcźi do Bukeczanskeje schule khodża, teho dla knjesa kantora Kerka napominachu, so by žo wo to postarał, so byschtej žo Bartkowa czitanka a „Spěwna Radosczź“ w Bukeczanskej schuli sażo sawjedłej. Na kónzu rosrěczenja shromadžisna sczěhowazu resoluziju pschija: „Sjawna ludowa shromadžisna w Bukezach je spósnała, so je žo pod wokrjeżnym schulskim dohladowarstwom schulskeho radžiczela Bacha żerbska wucžba w dwěmaj schulomaj Lubijskeho schulskeho wokrjeża do zyka potłócziła, a knježerstwo napomina, so by wono tam żerbskej rěczi k jejnemu sakońskemu prawu sażo dopomhało.“

Wo wucženju Božeho žkowa w ludowych schulach knjes Bart s Brěsynki sa sahorjazymi žkowami rěczesche. Stajnje rosczaza njewěra w poślednich létach na to dźěła, kschesczijansku naboženu se schule wucžischczecź. Najwjetschi dźěl sakskich wucžerjow tele wotmyślenja podpjera. Naboženа měła žo pschichodnje na sakożku Zwikowskich thesow wudźělicź. Po tychle thesach njeżměło žo wjazy wucžicź, so je Bóh žwět stworił a so je Jesuż Boži žyn, kotryż je se žwojim czerpjenjom a wumrjeczom człowjestwo wumohł. W sczěhowazej debacze žo knjes kantor Kerk jako wěriwy kschesczijan wusna. Sswojich njewěriwych kollegow wón samolwjecź pytasche. Kak móżemy žo jim dźiwacź, hdyž žu wot wěry wotpadli. Starschi dźěcźi, kotrež maja roswucžicź, husto ani do Boha njewěrja a doma dźěczom wobaraju, nadawki naboženskeje wucžby wuknycź. Se słym pschikładom žu wucžerjam profesorojo na universitach. Woni žaneho Boha njepschipósnaju, a po jich wucžbje je nascha semja jenoż kapka błónza. Knjes farař Kubiza žwoje spokojenje na tym wupraji, so žo knjes kantor Kerk jako wěriwy kschesczijan psched sjawnej shromadžisnu wusna. Jemu pak žo njespodobasche, so wón njewěrjazych wucžerjow samolwjecź pyta. Czeho dla dha tamni wucžerjo nochzedża na wěriwych starschich dźiwacź? Nimaju czi to žame prawo kaž njewěriwi? Wschelazy profesorojo na universitach druhdy wulke błudnosczе wucża. Schtoż jedyn dženża jako njepowalnu wěrnoscź wudawa, to jutsje druhi sażo jako njewěrne a njeprawe dopokasuje. Hdyž wucžerjo njemóża dźěcźi w nabożinje wjazy po dotalnym waschnju roswucžecź, žu woni bankrot schule pschipowjedźili. Kak wyżoko nad nimi islandske maczerje steja, kotrež žwoje dźěcźi žame w kschesczijanskej nabożinje roswucžeja, dokelž tam njeje žanych ludowych schulow. Njedyrbjeli to wucžerjo dokonjecź, schtoż islandske žony samóżeju? Też knjes duchowny Mjerwa pschecźiwo sastupjerjam Zwikowskich thesow rěczesche. Shromadženi na to sczěhowazu resoluziju pschijachu:

„Sjawna shromadžisna Sserbow w Bukezach namołwja knježerstwo, krute wostacź a wschě pospyty wotrasycź, kotrež na to dżeja, ludowym schulam konfesionalny charakter wsacź, a żenje niz pschidacź, so by žo wucženje Božeho žkowa w ludowych schulach pschikrótschiło a skepsało a so by žo duchownska inspekzija se schulow wotstroniła.“

S Minakała. Sandženu žobotu rano ½ 6 hodžin bě tu w Reckez khěži woheń nastał. Reckowa, jejna džowka a jejny pschichodny žyn Gleisberg běchu hižo rano 4 hodžinach do Budyschina wotjeli. Sso wohnja dohladawschi ludźo khwatachu jón haschecź. Hdyž žo do khěže dobuchu, widžachu, so bě žo sapalenje derje pschiprawiło. Ssrjedź hromady žyna a druhich lohko žo palazych wězow, kotrež běchu žo sapaliłe, sażwěczena žwěza stejesche. Hischcze tón žamy dżeń popołdnju Reckowu a jejneho pschichodneho žyna w Budyschinje sajachu. Reckoweje džowka je žo hižo wusnała, so je žo woheń słomyślnje sałożił.

S Wojerez. Jeneho wudrěwarja je tudomna polizija sandženu žobotu saślapika. Jedyn žobustaw swjaska „Czorneje ruki“ bě jenej milijonarzy w Frankfurcze nad Mainom wudrěwarski list póžłał, w kotrymż žebi žadasche, so dyrbi jemu 2 milijonaj hriwnow na Wojerowski póst póžłacź, njebyli to czinika, dyrbjała pod žałożnymi wobstejnosczemi wumrjecź. Bohata žona list statnemu rěcznistwu pschepoda, kotrež hnydom paźle powlecze, w kotrychž dyrbjesche žo wudrěwaŕ popadnycź. Ssobotu wjeczor jena mała holczka po pjenježnu poślu pschińdże, kotraž dyrbjesche pod napišmom D A 25 na póscze leżecź. Wot holczki shonichu, so bě ju jedyn zusy muzski póžłał, kotryž psched póstskim twarjenjom czakasche. Tuteho hnydom

ſajachu. Wón bě hiſchcźe niz 18 lět ſtary pachoł ſ Požima. Kaž wudawaſche, měješe myßle „Perpetuum mobile“ (bjes cźěrjazeje mozy na ſtajnoſcźi ßo hibazu maſchinu) wunamakacź. Dokelž bě jemu patentowy bureau woſſewik, ſo je k temu wjele pjenjes trjeba, bě jemu myßl pſchipadła, ßebi ſ wudrěwanſkim liſtom trěbne pjenjesy wobſtaracź.

Přilopk.

* Dla njekaſanſtwa ſe ſchulſkimi dźěcźimi je khoſtanſka komora w Khocźebuſu wucźerja Siedu ſ Woldenberga k jaſtwu na dwě lěcźe ſaßudźiła.

* Cźeźke njewjedra ßu ßo ſchtwórtk w zyłej Pfalzy ſe ſliwkami a krupobicźom rospuſchcźiłe. Wjele wßow je ßo powodźiłe. Schkoda je jara wulka.

* (Rosbuchnjenje w podkopkach.) W Jendźelſkej ßu ßo we wuhlowych podkopkach pola Whitehavena ſke powětry ſapaliłe. W jamje bě 120 muži. Hacź dotal ßu ßo jenoź 4 muži wukhowali. Boja ßo, ſo ßu druſy ſhubjeni.

* (Semjerźenje.) We Winje a wokolnej krajinje ßu ßrjedu ßyłne ſemjerźenje ſacźuli, kotreź je 4 abo 5 ſekundow trało. Wono bě tak ßyłne, ſo cźaßniki ſtejo woſtachu a wěźy ſe ſcźěnow padnychu. We wjele wobydlenjach ßu ßo wjerchi roſpukałe. Sſo wuſtroźiwſchi wobydlerjo na drohi cźeknychu a dźěł nozy pod hołym njebjom woſtachu.

* Sliwkojty deſchcź ſ krupobicźom je ßo w połodniſchej Thüringſkej naſchoł.

* (S błyſkom ſaraźeni.) W Uepplingenje w Hanoverſkej błyſk wutoru do jeneho domſkeho dyri a ſchtyri ſa blidom ßedźaze ſtawy jeneje ßwójby ſaraſy, potom błyſk do kruwarnje pſcheleczi a tam dwě kruwje a jeneho woła ſaraſy.

* (Njeſbožowna luboſcź.) Khorhojnik Měrſch w Liberzu ßebi a ßwojej lubej, pincźniży Zimmermanez, ſ zyankaliom ſawda.

* So by ßo woda w kwětkowych ſchkleńzach cźerſtwa ſdźerźała, ßu někotre ßrědki, kotreź ßu runje tak jednore kaž tunje. Hdyž ßo wotrěſane kwětki do jeneje ſchkleńzy abo vaſy wody tykuu, njech ßo njeſabudźe do njeje nožowy kónczk ammoniaka ſypnycź. Woda potom dołho cźerſtwa woſtanje. Měſto ammoniaka móża ßo teź někotre kowane hoſdźe do wody połožicź, kotraź drje ßo potom žołta barbi. Hniczu pak ßo ſe ſerſawzom wobara. Dale ßo kwětki we wodźe dlěje dźerża, hdyž ßo woda wſchědnje ponowja a ßo někotre ſchcźipki ßele do njeje ßypnu. Pſchi tym njech ßo na to hlada, ſo ßo kijeſchki ſ nožizami wo někotre millimetry pſchikrótſcha, prjedy hacź ßo saßo do wody tyknu. Hroſne wonjenje, kotreź ſe ſhnileje wody, w kotrejź ſwjadłe kwětki ſteja, ſtupa, je huſto ſ pſchicźinu naſtacźa ſkych ſkhorjenjow było.

* (12 hoſcźi w hoſcźenzu we ložu ßo ſpaliło.) W Cornwallu w ſjednocźenych ſtatach połnózneje Ameriki je ßo Roſſmoreſki hotel wotpalił. 12 woßobow je ßo we ložu ſpaliło, 20 ßo ſraniło. Płomjo rano w 3 hodźinach wudyri, hdyž hoſcźenzowa cźeledź a 60 hoſcźi we hłubokim ſpanju leżeſche. Płomjo bě ßo hižo daloko rosſcheriło, prjedy hacź domownik wohnjowy kur pytny. Hłowny ſkhód ßo paleſche a jenoź wuſke drjewjane ſkhodźeńki běchu jeniczki wupucź, po kotrymž mózachu ſe ſpanja wubudźeni hoſczo nahe žiwjenje wukhowacź. Hoſcźenzowi ßłużobniży pytachu ßo pſches kur pſchedobycź a durje hoſcźenzſkich ſtwow rosraſycź, ſo bychu ſ kurom hižo poł ſaduſchenych hoſcźi wukhowali. Hdyž wohnjowa wobora pſchijěźe, bě wulke twarjenje jeniczke płomjenjaze morjo. Njedźiwajzy teho ßo hiſchcźe ſ pomozu rěblow poradźi, někotrych hoſcźi ſe ßmjertneho ſtracha wumóz. Hacź do tſecźeho poſkhoda pak ßo njemózachu wukhowarjo pſchedobycź. Tam pſchenozowazy hoſczo dyrbjachu ßo ßwojemu woßudej pſchewoſtajicź. Dźeł ſ nich w płomjenjach ßmjercź namaka. Druſy ſadwělowawſchi na dróhu dele ſkoczichu, hdźeź ſe ſłamanymi ſtawami a žałoßnje wopaleni leżo woſtachu.

* (Sniczenje ßadoweho kſchcźenja.) Njedźelu je w Pariſu a wokolnoſcźi ßyłne krupobicźe było, kotreź je na ßadowych ſchtomach a w ſeleninje w ſahrodach wulku ſchkodu naczinilo. Krupy běchu kaž hołbjaze jeja wulke a w ſymnym wjedrje dołho leżo woſtachu. Se ßadowych ſchtomow ßo žadyn wunoſchk njewoczakuje. Wjeßne wobydleŕſtwo měni, ſo poßlednje wulke powodźenje w Pariſu a wokolnoſcźi ſ Halleyſkim kometom ſwißuje.

* (Dźěcźo w koffrje.) W Kaſſelu tele dny jedyn njeſnaty muž do jenych wjetſchich klamow ſtupi a ßo do pſchedawarjow měſcheſche. Pſchi tym wón ßwój koffer bliſko pſchedawanſkeho blida ſtajł. Na dobo ßo dźěcźaze płakanje ſ koffra ßłyſcheſche, a hdyž jón woczinichu, w nim něhdźe tydźeń ſtareho hólczka namakachu. Polizija dźěcźo do měſchczańſkeje dźěcźazeje khowarnje donjeße. Muźſki je njeſnaty cźeknył.

* (Mandźelſtwokamarſtwo.) Hdyž pjatk wjecźor hornczer Hinſch w Barlinje ſ korczmy domoj pſchińdźe, wón ßwoju žonu ſ dwěmaj lubkowarjomaj pſchekhwata. Wón jimaj ſe jſtwy kaſaſche, tola wonaj ßo njewotßaliſchtaj. Hinſchowa žona pak do kuchinje po hornz kropa khwataſche a jón na muża wuliny. Wbohi ßo žałoßnje wopari. Potom jeho hiſchcźe muźſkaj nabiſchtaj. Skónczńje jeho ſ woknom won na dwór cźißnyſchtaj, hdźeź jeho ludźo cźeźko ſranjeneho nammakachu.

* Satraſchne rosbuchnjenje je ßo pjatk w dynamitowej dźěłarni w Hullu w połnóznej Ameriży ſtało. 9 cźłowjekow je ßo ſ nim morilo a 40 ßo ſraniło. Rosbuchnjenje někotre ßußodne khěże wupuſcźi, kotrychž wobydlerjo ßo pod roſpadankami pohrjebachu Wjele ſtow woknowych ſchkleńzow ßo we 2 mile ſdalenym měſcźe Ottawje ſatłóczi. Njeſboże je ßo ſe ſapalenjom jeneho hakle njedawno patentowaneho noweho rosbuchadła ſtało. Rosbuchadło w kamjeńtnej khěži leżeſche. Roſpadanki tehole twarjenja ßo ſchtwórcź mile daloko funknychu a někotre khěże pſcheraſychu, kotrychž wobydlerjo pak ßo morichu pak ßo ſranichu. Měſchczańſka wyſchnoſcź je hakle pſched krótkim cźaßom prozeß pſchěhraka, ſ kotrymž bě ſpytała wunuſowacź, ſo by ßo dynamitowa ſkładownja ſ měſta pſchepołożiła.

*(Semjerźenje.) Semjerźenje w Coſtariży w ßrjedźnej Ameriży je ßo poßlednje dny woſpjetowało. Pódla měſta Cartaga ßu ßo teź Paraiſa, Orhomogo a někotre wßy wupuſcźiłe. W Cartagu je něhdźe 2000 cźłowjekow žiwjenje ſhubiło. Wjele ſtow cźłowjekow hiſchcźe pod roswalinami leži, hacź runje je ßo hižo 500 wuhrjebało. We wulkej horzocźe ßu cźěła bórſy hnicź poczałe, a teho dla ßo boja, ſo khoroſcźe wudyrja. Po ſemjerźenju ßo měſto ſ mróczelemi próchа ſacźmi. Paduſchi a mordarjo ßo ſ jaſtwa wudobuchu. Tyßazy cźłowjekow, kotſiž ßu bjes wobydlenja, ßu ßo pod woheńbluwazej horu roſlehnyli.

Wußudźenja.

Lawniſki ßud. Jeneho kopoła dla běſchtaj ßo 53lětny žiwnoſcźeŕ G. a žona žiwnoſcźerja K. w Cźornych Noßliżach ſwadźiłoj. G. a K. kóždy po połoizy jenu prjedawſchu wjetſchu žiwnoſcź wobßedźitaj a w tym ßamym dworje bydlitaj. Poßlednjn ſymu bě ßo G . . ej na polu jedyn kopoł ſhubił. 28. februara G. ßwój kopoł, do kotrehož bě K. druhi kij tyknył, w rukomaj ßwojeho ßußoda wuhlada. 13. haprleje ßußodowa žona ſ tutym kopołom hnój ſ hróże cźahaſche, G. je pjecźa ßußodowej žonje teho dla kopoł ſ rukow wutorhnył a ju na hłowu bił. Žona ßußoda K. pſched ßudom wudawaſche, ſo je ju dlěſſchi cźaß hłowa bolała a ßo wjercźała a ſo je ji wutroba kwapała. G. ma dla jednoreho cźělneho ſranjenja 50 hriwnow khoſtanja ſapłacźicź, abo tydźeń jaſtwa wotpokucźicź. Pódla teho dyrbi 30 hr. pokuty ßußodowej žonje ſapłacźicź.

Drjewowa awkzija.

Wutoru 17. meje t. l. popołdnju wot 3 hodźin budźe ßo **w Heldez reſtawraziji w Hunczerizach** ſcźěhowaze

na Huſcźanſkim revěrje

we wotdźělenjach 1 (we wowczeŕni), 3 (na winiży), 4 (pola Nowych Druźkez), 6 (w Kocźiczańſkim haju), 9 (w dźeczelowych kełkach), 18 a 20 (w Huſcźanſkim lěßu) ſeſtajane drjewo na pſcheßadźowanje pſchedawacź:

15 krutych žerdźow, 8 cm delnjeje tołſtoſcźe,
4600 žerdkow, 4—7 cm delnjeje tołſtoſcźe,
12 rm **twjerdych palnych kuluchow,**
100 = = = =
17 = **mjehkich repuchow,**
78 = **khójnoweje walczinu**

a pjeńki w drjewiſchczach 2., 20. a 31. wotdźělenja.

Huſcźanſke hajniſtwo, 4. meje 1910.

O. Mendte.

Maßiwna khěża cźißko 8b w Njeſdaſchczach pola Hodźija ſe ßadowej ſahrodu je na pſchedań pſches A. Holtſcha w Nowych Druźkezach.

Maßiwnu khěżu w Jeńkezach ſ 5 kórzami pola a łuki ma na pſchedań drohowy wothładaŕ Jan Nowak w Sohlandźe n. Sprewju.

Dowolam ſebi ſ tutym k wjedźenju dacź, ſo ſym

w Budyſchinje

w ſwojej khěži na theaterſkej haßy 6

privatnu kliniku ſa khorych na woczi

pſchiprawił.

Rěcźne hodźiny: ½10—½1 hodźiny,
popołdnju wot 3—4 hodźin,
njedźelu wot 10—11 hodźin.

Dr. Nonnenmacher,

Telefon 526. woczny lěkaŕ.

Nataŕſke woheńſawěſćzaze towaŕſtwo

w ſakſkim kraleſtwje w Draždźanach.

Draždźanſke woheń ſawěſćzaze towaŕſtwo.
Powſchitkowne ſawěſćzenje pſche woheń a nutsdobywanſke paduſchſtwo ſa měſta a wſy.
— Wotewrjenje wobkhoda 1873. —

Wobſtatk ſawěſćzenjow ¹/₁	mk.	1 033 170 631.—
Dotalne ſarunanje ſchkody	=	14 594 822.65
Darmotne lěta a dividendy ſawěſćzenych . .	=	3 657 095.30

15 % dividendy, wot generalneje ſhromadźiſny wobſamknjene, ßo woprawnjenym ſawěſćzenym wot 1. junija na bliſſche lětne premijowe płaćzenje ſliczi, mjes tym ſo ßo do prědka ſapłaćzene premije po žadanju pola direktorije abo pola agentow wupłaća.

K pſchijimanju ſawěſćzenjow pſche woheń, nutsdobywaŕſke paduſchſtwo a ſchkodowanje hódnoſcze w měſtach a na wſach ſ pſchihódnymi wuměnjenjemi poručataj ßo

C. Meiſel w Budyſchinje, **E. Locka** w Błóžanach,
Czech we Lomſku, **Běrk** w Kelnje.

Podßobna kruwa

ſ cźeleczom je na pſchedań we Worzynje cźißko 23.

Khěža

na rěſniſkej haßy 4 je wobßedźerjoweje ſtaroby dla na pſchedań.

Khěža

cźißko 12 w Měrkowje, dwě wobydleni wopſchijaza, je na pſchedań.

Kubło

hodźinu wot Budyſchina ſdalene, 80 kórzow wulke, ſ nowymi twarjenjemi je hnydom tunjo na pſchedań. Dalſche je ſhonicź we wudawarni Serb. Nowin.

Pyta

ßo k 1. junijej holza jako **podjera zony** do ßrěnjeho kubła. Kubleŕſkim dźowkam ßo lěpſchina dawa. Poſticzenja chźyke ßo we wudawarni Serb. Nowin ſ napißmom O. H. wotedacź.

Sſłužobna holza

katholſka, ſe wßow, 16—18lětna, ßo k 1. junijej do katholſkeho ſeminara w Budyſchinje pyta. Samolwicź a ßo pſchedſtajicź pola domownika tam.

Płahowaza ſtazija wokrjeßneho nataŕſkeho towaŕſtwa ſa „cźorne Minorka-kury" na **farje** w **Rakezach** pſchedawa **jeja k nałożowanju** po 15 np.

Jako ßłužobnu holzu

mkodu pſchiſtojnu holzu k 1. junijej pyta **Elſa Adamowa** na dwórniſchcźowej dróſy (Bahnhofſtr.) 8 po 1 ſkodźe.

Domjaze, kuchińſke, ßłužobne holzy, wotroczkow a pohonczow pyta pſchiſtajeŕka **A. Holtſchowa** w Albertſkim dworje w Budyſchinje.

Kuchaŕki, ſtwinſke a ßłužobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy k ßwinjom, wotroczkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłaczerſke ßwójby pyta hnydom abo poſdźiſcho pſchiſtajeŕka **Görlichowa** na ßukelnſkej haßy 1 na rózku žitnych wikow w cźrijownі knjeſa Heinr. Mohra.

Sſwětłe platowanje

móža holzy nawuknycź na nowej haßy 1 po 2 ſkhod. w Budyſchinje.

Kubło na pſchedań.

Jara rjane **kubło** we **Łuſy** ſ 48 kórzami jenoż pola a łukow, ſ 576 dawſkimi jenoſcźemi, maßiwnymi twarjenjemi, bjes wumjenka a hoſpody, ſ doſpołnym żiwym a morwym inventarom je hnydom płaćiſny hódno na pſchedań.

Dalſche wukaſujetaj **Säuberlich** w Budyſchinje, **H. Keller** w Rakezach.

Hłowna serbska prědarſka konferenca

změje **ſrjedu po ſwjatkach, 18. meje,** dop. w 10 hodź. w Serbskim domje swoje posedźenje.

Předsydstwo.

Towaŕſtwo Pomocy za ſtudowacych Serbow

změje **ſrjedu po ſwjatkach,** 18. meje 1910, swoju lětušu

hłownu zhromadźiznu

w Budyšinje w »**Serbskim Domje**«. Započatk ½3 hodźin. Dźeńſki porjad: 1. Rozprawy. 2. Nowowólby. 3. Namjety.

Předsydstwo.

Stari knjezojo serb. ſtud. młodźiny!

Srjedu, dźeń 18. meje, popołdnju w 3 hodź., wotměje so w Serbskim Domje zhromadźizna starych knjezow serbskeje ſtudowaceje młodźiny, zo by założiła: „Towaŕſtwo starych knjezow serbskeje ſtudowaceje młodźiny". — Wšěch starych knjezow, kotřiž ſtudowacu młodźinu a Serbſtwo lubuja, bywajo sobuſtawy jeje towaŕſtwow abo nic, a wšěch ſtudowacych należnje na tutu zhromadźiznu přeprošuja:

Domaška, faraŕ, **Fähla,** hł. ſtarši. **Kral,** wučeŕ, **Křižan-Hodźijſki,** faraŕ, **Mjerwa,** duchowny, **Polan,** wučeŕ, Msgr. **Skala,** ſenior, **Swjela,** faraŕ, can. **Žur,** faraŕ, **Wyrgač,** cand. theol.

Khwaćanſke serbſke towaŕſtwo

změje da-li Bóh, **njedźelu 22. meje** popołdnju w 5 hodź. w Huſtec hoſćencu w Khwaćicach posedźenje. Duž ſo wšě ſobuſtawy najnależnišo přeprošeja, też hoſćo ſu nam ſtajnje lubje witani.

Předsydstwo.

Jako pomozniza

ßo ſdźěłana holza do farſkeho doma pyta. Połne pſchiſamknjenje k ßwójbje. Poſticzenki chźyke ßo ſterje lěpje pod napißmom C. B. do redakzije Serb. Nowin póßłacź.

Woſjewjenje.

Wſchě te woßoby, kotrež maja žadanja na Schołkźiz herbow w Ssowrjezach cźißko 15, abo kotrež maja jim něſchto ſapłaćzicź, ßo proſcha, ſo bychu ßo hacź do 16. meje ſamolwili. Na poſdźiſche žadanja njehodźi ßo dźiwacź.

Scholkźiz herbjo
w Ssowrjezach cźo. 15.

Najwutrobniſchi dźak

wyßokodoſtojnemu knjeſej fararjej Waktarjej ſa jeho kraßne prědowanje ſańdźeneje njedźele.

Dźakuj kemſcherjo
Njeßwacźidliſkeje woßady.

Serb. tow. „Lipa" za Rakecy a wokoln.

změje, da-li Bóh, **druhi dźeń ſwjatkow** popołdnju z dypkom 5 hodźin w Sockec hoſćencu ſwoje **měſačne posedźenje.**

Knjez Polan je přednošk dobroćiwje přilubił.

Wšě lube sobuſtawy a hoſći w bohatej ličbje wočakuje

předsydstwo.

Bukečanske serb. tow.

změje 3. dźeń ſwjatkow, **17. meje,** popołdnju w 6 hodź. posedźenje. Dnjowy porjad: 1. Swobodna rozmołwa, 2. rozrěčenje wo wuléće, 3. spěwy atd.

Wo bohaty wopyt wutrobnje prosy **předsydstwo.**

Młody pachoł

do dźěła ßo pyta w automatowym reſtaurantu w Budyſchinje.

Po dokonjenju 70. lěta žiwjenja ßu ßo mi wot mojich ſaſtojnikow a dźěłaczerjow Worzynſkeho, Njechorńſkeho a Běłohórſkeho ryczerſkubła mnohe dopokaſma luboſcze a ßwěrneho dźělbraca dostałe, kotrež ßu ßwój wuras w pſchepodaczu drohotnych darow a w poczeſczenju ſe ßmólnizowym cźahom dostałe.

So bych ßwoje wulke wjeßele nad tym na ſjawne dał, ſ tutym wſchitkim wobdźělnikam

najwutrobniſchi dźak

praju.

We Worzynje, 7. meje 1910.

Nataŕſki radźiczel Ꝺſchucke.

(K temu cźißku pſchiloha.)

Pschiłoha k czišku 20 Serbskich Nowin.

Ssobotu 14. meje 1910.

Placišny rěsneho slotu na Draždžanskich słótnych wikach.

9. meje 1910.

Placišny po zentnarjach w hriwnach.

Słótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha hr.	Rěsna waha hr.
Woły:		
1. poknomjaßne, wukormjene, najwjetšeje rěsneje hódnosće hač do 6 lět	40—43	76—79
awstriske	45—48	81—84
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	36—39	72 75
3. šrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	31—35	68—71
4. šnadnje pizowane kóždeje starosty	25—30	57—65
Jałojzy a kruwy:		
1. poknomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetšeje rěsneje hódnosće	38—41	70—73
2. poknomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetšeje rěsneje hódnosće hač do 7 lět	34—37	65 69
3. starsche, wukormjene kruwy a šnadnje wuwite młódsche kruwy a jałojzy	30—33	61 64
4. šrěnjo pißowane kruwy a jałojzy	25—29	54—60
5. šnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	48—53
Byki:		
1. poknomjaßne, najwjetšeje rěsneje hódnosće	39 42	69 73
2. šrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	35 38	65 68
3. šnadnje pizowane	30—34	60 64
Čelata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	54—57	84—87
2. šrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	50—53	80—83
3. šnadnje wuwite wot zyza	44—49	74—79
Swinje:		
1. poknomjaßne lěpšich raßow a jich skšiženjow w starosty hač do $1\frac{1}{4}$ léta	52—53	68—69
2. mjaßne	49 51	64—66
3. šnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	45—48	59—63

Placišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyšinje:		W Budyšinje 7. meje 1910 wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.	W Lubiju. 12. meje 1910. wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.
Pšeńeza	běła	—	—	—	—	10	70	10	90
"	žołta	—	—	—	—	10	55	10	75
" nowa		10	60	10	75				
Rožła		—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa		7	20	7	35	7	15	7	35
Ječmjeń	50 kilogr.	7	30	7	70	7	—	7	70
Wowš nowy		7	50	7	80	7	20	7	40
Hróch		12	50	15	—	12	50	13	—
Woka		8	50	9	—	8	25	9	50
Jahły		15	—	17	—	16	—	17	—
Hejduschka		16	—	17	—	20	—	22	—
Běrny		2	—	2	50	2	20	2	40
Butra	1 kilogr.	2	80	3	—	2	60	2	80
Pšeničzna muka	50 "	10	50	19	50	18	—	20	—
Ržana muka	50 "	8	50	11	50	12	—	14	—
Ssyno	50 "	4	50	4	75	4	25	4	75
Ssloma	100 "	5	—	5	16	4	17	5	17
Prožata 1044 schtuk, schtuka		15	—	32	—	—	—	—	—
Pšeničzne wotruby	50 kilogr.	—	—	6	—	6	10	6	30
Ržane wotruby		—	—	5	75	6	20	6	50
Pšeničzny gris		—	—	6	50	—	—	—	—
Ržany gris		—	—	6	75	—	—	—	—

Na bursy w Budyšinje pšeńza (běła) wot — hr. — np. hač — hr. — np., pšeńza (žołta) wot 10 hr. 50 np. hač 10 hr. 95 np., rožła wot 7 hr. 35 np. hač 7 hr. 60 np., ječmjeń wot 7 50 np. hač 8 hr. — np., wowš wot 7 hr. 50 np. hač 8 hr. — np.

W Budyšinje placzeše: kórz pšeńzy (běła) po 170 puntach — hr. — np., hač — hr. — np., žołta — hr. — np. hač — hr. — np., nowa: 18 hr 41 np. hač 18 np. 70 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hač — hr. — np. nowa: 11 hr. 68 np. hač 11 hr. 84 np, kórz ječmjenja po 140 puntach: 10 hr. 22 np. hač 11 hr. 34 np.

Wiczne placišny w Kamjency.

12. meje 1910.

Po 50 kilogr.: Rožła wot 7 hr. 20 np. hač 7 hr. 30 np., pšeńza wot 10 hr. 30 np. hač 10 hr. 50 np., ječmjeń wot 6 hr. 80 np. hač 7 hr. 50 np, wowš wot 7 hr. 40 np. hač 7 hr. 70 np., jahły wot 16 hr. — np. hač 17 hr. — np. hróch 17 hr. 50 np., šyno 5 hr. 20 np., běrny 2 hr. 20 np., šloma (100 kilogr.) 5 hr. 32 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 70 np. hač 2 hr. 30 np.

Wjedro w Londonze 6. meje: Čzopke a druhdy jaßne.

Cyrkwinske powjesće.

W Michałskej zyrkwi smeje šwjatkownicžku rano w 7 hodź. duchowny Tischer šerbsku spowjednu rěč, $\frac{1}{2}$9 hodź. farar Räda šerbske a w 10 hodź. němske prědowanje.

2. dźeń šwjatkow smeje rano w 7 hodź. farar Räda němsku spowjednu rěč, duchowny Tischer $\frac{1}{2}$9 hodź. němske a w 10 hodź. šerbske prědowanje. — Wobaj šwjataj dnjej budže kolekta sa sakski powschitkowny zyrkwiny fond.

3. dźeń šwjatow smeje dopołdnja w 9 hodź. farar Räda šerbske prědowanje sa dźěći. — Tydźenske sastojnske dźěła smeje duchowny Tischer.

Wěrowanl:

W Michałskej zyrkwi: Ernst Moritz Frühauf, twarski dźěłaczer pod hrodom, s Emmu Theresiu Bemschez s Budyschinka. — Bjedrich Oswald Köhler, lokomotiwny tepjer w Kölnje nad Rh. — Nippesu, s Emmu Marju Haasez na Židowje.

W katholskej zyrkwi: Karl Berger, elektromonteur w Budyschinje, s Pawlu rodź. Majez tu.

S druhich wožadow: J. E. Schuba s Džiwočziz, s Helenu Baumgartez w Kschiwej Borschczi. — M. A Pinker, fabrikar w Pirnje, s Emmu Augustu Lischkez w Pßowjach.

Křćenl:

W Michałskej zyrkwi: Hana Martha, Ernsta Ssykory, pohonca na Židowje, dź. — Frieda Alma, Jana Augusta Kaspera, žiwnoscerja w Dźěžnikezach, dź. — Ernst Richard, njemandź. š na Židowje.

Zemrjeli

W Michałskej wožadze: 5. meje. Hana Martha, Ernsta Sykory, pohonca na Židowje, dź. 1 d. — 7. Ernst Bohuwěr Pětki, wumjenkar a invalid w Dźěžnikezach, 70 l. 27 d. — 8. Morwa narodź. dź. w Dobruschi. — 9. Khorla Gustav Schober, kamjenjecźeßar s Wjelecźina, we wokrjeßnej khorowni na Židowje, 51 l. 6 m. 2 d.

W katholskej wožadze: 5. meje. Handrij Mótko w Budyschinje, 69 l. 2 m. 25 d.

S druhich wožadow: Morwej narodź. dwójniskej dźowzy Hejny w Myschezach. — Elsa Elisabetha, Khorle Leschawy, žiwnoscerja w Džiwočzizach, dź., 2 m. — F. H. Schmidt, pohonc w Huszy. — Bertha Pawlina Voigtowa, wudowa w Nowej Wßy pola Huski. — Khorla Alfred, šyn Jana Augusta Parjenza w Kschiwej Borschczi. — Gustav Hanš, šyn pohonca K. G. Wiedmera w Khwaczizach. — Hana šwud. Kloßowa, wumjenkarka we Wadezach. — Marja Martha, dź. K. T. Běrki, žiwnoscerja w Rachlowje. — Martha Elisabeth, njemandź. dź. w Rachlowje. — Bertha Elsa, dź. W. R. Reichela, tschikrtyerja w Lětonju. — Marja Martha, dź. J. Toppa, murjerja w Porschizach. — Alma, dź. E. H. Runarja w Hlinje.

Zyrkwinske powjesće s Hodźija.

Sswjatkowniczku smeje rano $\frac{1}{2}$7 hodźin duchowny Voigt šerbsku spowjednu wuczbu, $\frac{1}{2}$8 hodź. farar Kschižan šerbske a w 9 hodźinach němske prědowanje.

2. dźeń smeje rano $\frac{1}{2}$7 hodź. farar Kschižan němsku spowjednu wuczbu, $\frac{1}{2}$8 hodź. duchowny Voigt němske a $\frac{3}{4}$9 hodź. šerbske prědowanje. — Wobaj šwjataj dnjej budže kolekta sa krajny zyrkwiny pokład.

3. dźeń smeje farar Kschižan rano we 8 hodź. šerbske prědowanje.

Zyrkwinske powjesće s Budestez.

Sswjatkowniczku smeje rano w 7 hodź. duchowny Bójz šerbsku, spowjedź, farar Domaschka dopołdnja we 8 hodź. šerbske a $\frac{1}{2}$10 hodź. němske prědowanje. Khor spěwa: „Sso šmił, o ducho šwjaty", hłóß Mendelsohnowy.

2. dźeń smeje rano w 7 hodź. farar Domaschka němsku spowjednu wuczbu, duchowny Bójz dopołdnja we 8 hodź. němske a $\frac{1}{2}$10 hodź. šerbske prědowanje. — Na 1. a 2. dźeń šwjatow šo kolekta sa powschitkowny zyrkwiny pokład sběra.

Zychi **běle a pißane,**
meter hižo po 35 np.,
wupjerki, pjerje njepschepuschczate,
s czerwjenymi šmuhami,
hładke czerwjene, módroßmuhate,
hotowe seschite po jara poměrnych płaczišnach,
rubjany płat, bely płat,
połpłatowe a bawlmjane
tkaniny
we wschěch schěrjach porucza
Emil Wehrle
na jerjowej haßy 7.

Ssymjeńtny majß, hroch, woku

porucza tunjo

Pawoł Scholta

naßlědnik

na Hoschiz haßy.

Jědźne běrny, ſkótne běrny, runklizu

pſchedawa

knježi dwór w Czelchowje.

Liebſch,

ßudniſki aktuar ſw. ßłużby

pſchi nowych hrjebjach 5

pißarnja ſa kupowanſke, hypothekſke, dismembrazijſke, testamentſke a ſawoſtajeńſtwowe wězy atd.

Rěczi ßerbſki.

— Telefon cźißło 177. —

Pſcheßadźowanje leżomnoſcźow.

Hamburgſka en gros ſkładownja

A. Bockelmanna naſlědnika

mějeczel: Curt Müller

na ßerbſkich hrjebjach 2, **w Budyſchinje** rózk kamjeńtneje drohi

Telefon 517. **della a po 1 ſłhodze.** Telefon 517.

Najwjetſchi wubjerk

ſchwadliſkich wězow, krótkich tworow, tkaninow k podſchicźu, paſſementerije, wobßadźenſkeje źidy, kneſlow, ſchtaltow, ſchtrympow.

Rukajzy, krawatty, ßlě. Pſchedeſchcźniki.

Mužaze, żonjaze a dźěcźaze ſchaty.

Spódnje ßukuje, ſchórzuchi. Tapißerijowe wězy.

Źidźany bant, ſchlewjery, tüll.

Trikotaże a ſpódnje tkaniny.

Gardiny, blidowe a łožowe pſchikrywy (deki).

Schwalcże 10%. **Privatni 4%.**

Rěczi ßo ßerbſki.

Po tunich płaczińſnach poručam ßwój derje wuhotowany ſklad

ſſ. domjazych, kuchińſkich a hoſpodarſkich wězow, lakowanych a njelakowanych, blachowych lampow, latarnjow, zylindrow a ßužołow, platow, płokanſkich wanjow, bowow, myjnych ſtejakow, źimanſkich maſchinow, kupanſkich wanjow, żeleſne pónoje a hornzy, hoſpodarſke wahi, noże, widliczki, łžizy, nožowe korbiki, khoſejowe młyny, khoſejowe khany, khoſejowe a zołkowe tyſy, rybowanſke maſchiny, mjaßorubaze maſchiny, mjaßowe mjezki, ſchcźětki, ßerſchczowe mjeczawy, zentrifugowe ſchcźětki atd.

Moritz Schulz, **klampnarſki miſchtr : : : : :**

pſchi ßerbſkich hrjebjach 10.

— Wuporjedźerńja. —

Mudry kołojěſdny

wuſwoli

Naumannowe Germania-kola.

Saſtupjeŕ:

wumělſki jěſdny Marschner

na Nowoſalzſkej dróſy 36.

J. G. Schneider,

najwjetſchi ſklad

porzlina, ſchkleńczanych tworow, kamjeniny, ſtarožitnoſcźow.

Stamßne porzlinowe molowanje. Najtuńſche płaczińy.

— Wulki wubjerk kwaßnych darow. —

Piſtne khartki cźiſchcźi ſpěſchnje a tunjo **Ssmolerjez kuhicźiſchcźerńja.**

Foßforokiſßały kalk

ſnamjenja A a B, kaž tež wſchě

präparaty ſa ratarſtwo:

ſkótny jatrowy tuk, ßydriſchcźowu eſſenzu, natron, butrowy pólver, glauberſku ßol, ſkótnu ßol, koprowy vitriol, zyły a tołcźeny, **kolmas, kopytny mas, wolij ſa patentowe wóſki, vaſelinu,**

dale wſchě **ßwobodnje ßo pſchedawaze ſela a korjenjowe pólvry;**

k desinfekziji:

kreolin, kreoſolowu mydlowu rosmodu, lyſol, lyſolform, antiſeptiſke ſkótne mydło, karbolowu kißalinu, ßyru a cźiſcźenu, **chlorkalk, wolij pſche czelcźki,** w ſtajnje cźerſtwej tworje poručza

krónſka drogerija

Arna Käppela

en gros **na ſeminarſkej haßy 8.** en détail

Telefon cźo. 18.

Kwaßne dary
ßwjedźeńske dary

ſa kóždu ſkładnoſćz ßo pſchihodźaze,
porucza
w jednorym a tež w najwoßebniſchim wuwjedźenju

Gustav Thunig

na ſnutſkownej lawſkej haßy 6.
Saložene 1865. Telefon 645.

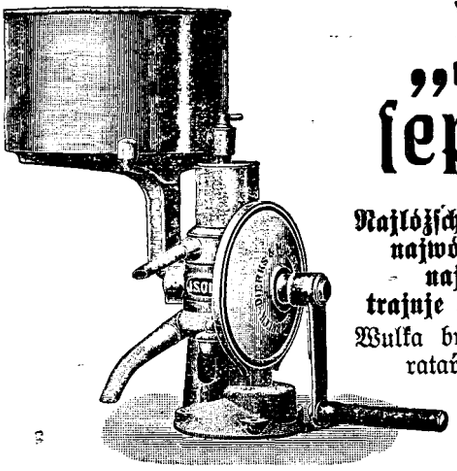

„Jſola“ ſeparatory

D. R. patenty.

Najlóžſchi chód, najwótriſche wotſbĕranje, najjednoriſche wobkhadźenje, trajnje dźĕłane, tunje płaczíſny.

Wulka bronſowa medailla němſkeho ratarſtwa ſa nowu nadobu, w lĕcze 1905 ſpožczena.

Wot 15 lĕt najlĕpje ſawjedźena zentrifuga.

Jan Manjok naslĕdnik
(Jurij Hänsel)

pſchi žitnych wikach 6 w Budyſchinje, na ßukelnſkej haßy 34.

Składownja a podawanje wſchĕch ratarſkich maſchinow a wſcheje ratarſkeje nadoby.

Wobhladanje bjes kupjenja dowolene.

Th. A. Wällnitz naslĕdnik
w Budyſchinje
9 na ßukelnſkej haßy 9.

Najtuńſche kupowanſke žórło
ſa
njewjeſczinſke wuhotowanje
a
jednotliwe meble
ſolidneho a modneho dźĕła.

Sprawne poßłuženje.
Pſchi hotowych pjenjeſach rabatt.
Ssamßna pólſtrowatnja.

Strohły we mjeſe a ßtitne cły, ćeſkowanſke.

Derje ßuſchene
praßowane wuhło
1000 ſchtuk, nĕhdźe 17 zentnarjow ważaze, **po 7 mk.**
porucza, dokelž je ßo dźĕło ſaßo ſapoczało,
wuhlowa praßowańja na Horje
pola Njeßwaczidła.

Maggiowe juſchkowe kuſki ßo ßamodźĕłanej mjaßowej juſchzy doſpołnje runaja a ßo runje kaž ta wužija. Najlĕpſche porucza
Rudolf Pötſchke pſchi mjaßowych jĕdkach 7.

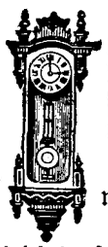

Kóždy, kotryž chze ßebi **dobry** a **tuni cżaßnik** kupicź, abo kotryž chze ßebi jón **porjedźicź** dacź, njech dźe k cżaßnikarjej
Kurtej Jenčej
na ſwonk. lawſkej haßy 5.
Jenčj pſchedawa a porjedźuje, ſa ßwoje dźĕło ſprawnje rukujo. — **Proſchu, ßebi moje wukładne wokno, ſ płaczíſnami wupołożene, wobhladacź.**

Sſerbſke a němſke
ſpĕwańſke
ſa njewjeſty,

jara kraßnje ſwjaſane a ſe wſchelakim wudebjenjom wupyſchene, **w cżelazej koži** hižo po **6** hr. **50** np., **najjednoriſche** = = **2** = — np. ßu dostacź **we wudawatni Serbskich Nowinow.**

Lubijſka banka
w Lubiju w Sakſkej a w Neugersdorfje.

Filiale: w Budyſchinje, Shorjelzu, Žitawje a Seifhennersdorfje.

Dawamy wot 16. febr. 1909 ſa pjenjeſy, pola naß na dań date

bjes prjedawſcheho wupowjedźenja	3 %	na lĕto.
ſ mĕßacżnym wupowjedźenjom	3¼ %	
ſ 3mĕßacżnym =	3½ %	
ſe 6mĕßacżnym =	4 %	

Pjenjeſy, kotrež ßu bjes wupowjedźenja podate, móża ßo tež ſa check wužicź. Checkowe knižki, kaž tež poſtajenja, checkowy wobkhad naſtupaze, ßu pſchi naſchich kaßach dostacź.

Filiala Lubijſkeje banki
w ſerbſkim domje.

Privatni 4%. | Khapki. | Cžapki. | Krawzy 10%.

Dżěczaze ſzuknicżki. | Schlipßy.

Shorjelska pschedawaŕnja
Jana Schaafa
w Budyſchinje, na bohatej drósy 29.

Fale. | Ssłě.

Prěnja woßebita pschedawaŕnja ßerbſkeje draſty.

Korſetowe ſchtalty. | Schemiſety.

Wolmjane cžorne poſamenty
za jaki (khuty)
po —.35, —.50, 1.—, 1.50 hacž do 2.75.

Herkuleſke porty (cžorne)
w 5 kajkoſcžach a 10 ſchěrjach.

Zanki (cžorne).

Banty a ßekle ſ piſzanych poſamentow.

Běle ſchpachtlowe zanki
we wulkim wubjerku
po ſnatych tunich płacžiſnach.

Franzy, wolmjane a židžane.

Selene židžane rubiſchka
w kraßnych nowych muſtrach.

Cžorne židžane banty
woßebje ſchěroke a cžežke k ßeklam.

knefle, lazki, zanki, ſchnóry
a wſchitko ſchtož ßo we

ſchwalčiſtwje
trjeba.

Nohajzy. | Khornarje.

Koſchle. | Gardiny.

Kholowy | Saweſchki.

Schwalcže doſtawaja 10%, **privatni** 4% rabatta.

Rěcži ßo ßerbſki. **Rěeži ßo ßerbſki.**

Krajna wołma. | Ssylna wołma. | Wutrobołopjeſchkata wołma.

Skład
drainěnowanſkich rołow
w Lětonju
porucža
drainěrowanſke wónzuchowe a wodu wodżaze roły, žłoby, kruwjaze, ſwinjaze a proßaze korta ſ prěkuſchom
a bjes njeho,
zementowe płaty
wſchelakich wulkoſcžow a družinow,
ſcžinowe plecženje
ſe ſazynowanym grotom,
tſěſchnu papu
wſchelakich tołſtoſcžow,
tſěſchne pomaſanje „optimus“
a **kamjentnowuhlowy teer, teerowe kótka** ſ **pſchißłuſchkom, grotowe, ſcžinaze a papjaze hoſdze, horuczerſke twory, Brockmannowy**
= pizowanſki kalk =
ſnamki A a B
po fabrikſkich płacžiſnach.
Emil Dietrich
w Lětonjanſkim hoſcženzu.

Bohužel njejcže
moje tunje poſticzenja
jěſdnych kołow, ſchijazych maſchinow a pſchißłuſchkow
wobkedžbowali, dokelž ſcže ßebi myßili, ſo ßo wo mjenje hódnu tworu jedna.

Nawopak pak je.
Jedyn pospyt pſcheßwědczi, ſo pola mje najtuńſcho kupujecže.
10% rabatta na pſchißłuſchk.

J. Schieback,
na Mužakowſkej drósy 4.
Najwjetſcha pſchedawaŕnja tu w Budyſchinje.
150 jěſdnych kołow na ſkładže.
Wuporjedžeŕnja ſa jěſdne kóła a ſchijaze maſchiny.

---

24 hodžin
žiwjenja ßu jenož hiſchcže jenemu kurjazemu woku ſpožczene pſchi nałożenju
Käppelinſkeje ßmjercže
:: kurjazych wokow ::
w tyſach po 60 np. jenož woprawne
w krónſkej drogowni
Arna Käppela
na ſeminarſkej haßy 8.
— Telefon 676. —
Njeczíſchczi, ſkutkuje wěſcže.

H. Seikrittez **meblowa pſchedawaŕnja**
— na kotołſkej haßy 28 —
porucža pſchi potrjebje
draſtne khamory, vertiki atd.
khmane a płacžiſny hódne.

Franz Marſchner
cžaßnikat w Budyſchinje
na bohatej haßy 9
ßwój ſkład **cžaßnikow** a **cžaßnikowych rjeczaſow** k dobroczíwemu wobkedžbowanju porucža.

Młode
ßadowe ſchtomiki
pſchedawa tunjo
ryczerſkubło w Bóſchizach.

Sſuſcheny połcz 4 porſty tołſty, pſchi 5 p. po 90 pj., **ſzuſchene ſwinjaze mjaßo** po 85 pj., wuſchkrjeny **kój** po 55 pj. porucža
O. Pötſchka na žitnej haßy.

Serbske blido
kóždu wutoru w 5 hodžinach.

Serbske Nowiny wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćernje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawóstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 21. Sobotu 21. meje 1910. Lětnik 69.

Shromadźizna nabožeńskich wuczerkow w Draždźanach.

Pšecźiwo organisaziji njewěrjazych wuczerjow, kotrychž prózowanje so na to měri, kschesćźijansku nabožinu po mózhnosćźi s ludowych schulow wotstronicź, su wuczerki w Němskej napschecźny swjask sakožili. Sańdźeny tydźeń měješe tónle swjask swoju shromadźiznu w Draždźanach. W njej mějachu wuczerki a profesorojo pschednoschki. Tam pak njespytachu Jesušowe bójstwo prěcź a swjate pišmo knihu bajkow mjenowacź. Prěnja pschednoscherka, wyschscha wuczerka Austowa s Wrótšławja, wo themje rěcźeschе: Je nabožina póstneho židowstwa wuliw na Khrystušowy wobras japoschtoła Pawoła měka? Něcźerka tsi žórka wo nastaczu Khrystušoweho wobrasa kospominasche a to Khrystušowe sjewjenje w Damaskušu, dale swědcźenje prěnjeje gmejny a skónczńje Pawołowe listy na Timotheja. Cźi wschak poślednische njepschipósnawaju, kotsiž maja Jesušowe wobswědcźenja sa falschowane. Sa nich hudanczko njewuhudajomne wostawa, kak staj prěnja gmejna a japoschtoł Pawoł k swojemu Khrystušowemu wobrasej pschischkoj. Schtóž pak so k Jesom Khrystej jako Ssynej Božemu wusnawa, sa teho njeje w tutym praschenju žaneho dwělowanja.

Druhi pschednoschk měješe profesor Hoppe wo prěnich cźłomjekach. Někotsi pschirodospytnizy, kaž profesor Häckel, chzeda dopokasacź, so cźłowjek wot wopizy Gibbona wotkhadźa. Häckel je wjele pschiwišowarjow namakał, a tucźi nětko w knihach a nowinach praczłowjeka jako stworjenje pokasuja, kotrež s nětcźischim cźłowjekom žaneje podobnosćze nima. Prěni cźłowjekojo so nam husto se sraženym cźokom, s wustejazym cźeleźnom, s kosmatym cźěrkom a s małymaj kschiwymaj nohomaj pokasuja. Duž praschenje blisko leźi, hacź je wědomostnje sakožene, so so prěni cźłowjekojo tajzy pschedstajeja a hacź su woprawdźe tajki napohlad měli. W nowschim cźasu wopizu Gibbona jako nana cźłowjestwa mjenuja. Ssamo so rosumi, so maja prěnje kschesćźijanske pišma hinasche nahlady wo prěnich cźłowjekach. W bibliji so jenoź wo jednorym wulkim Božim skutku rěcźi. A runje, schtoź biblija praji, w najnowschich wušlědźenjach podpjeru namakuje.

Najprjódzy smy na to pokasani, se šlědow starych ludow jich bytosćź spóznacź. Tak je na pschikład dopokasane, so su stare ludy w srjedźnej Asiskej wjele lětstotkow do Khrystuša wyšoko roswitu kulturu měle. Wošebje su rjenje tocźene stare kamjeńtne brónje a wurěsanki namakali, s kotrymiž je dopokasane, so su hižo prěni cźłowjekojo s duchownymi darami wuhotowani byli. Najwěsćźische dopokasma pak su najnowsche namakanki s terziarneho a diluwialneho cźasa podale. Nopy a kosćźowzy s tamneho cźasa zyle teźame formy pokasuja, kaž nopy a kosćźowzy nětcźischich Europjanow. S tym je so dopokasało, so cźłowjekojo wot Gorille abo Gibbona njewotkhadźeja, ale so su woni hižom tajzy byli kaž dźensa, hdyž je jich Bóh stworił. Woni su hižom tehdy ducha, wot Boha do nich sdunjeneho, měli, su tehdy hižom wunamakanja cźinili, a schtoź je hkowna wěz, woni su hižom nabožinu měli.

Pscheměnjenja w pruskim wójsku

so sašo rosmyšluja. Kavalleriski mjecź dyrbi so wotstronicź a so s krótkim teźakom narunacź, kotryž so na sydko powěscha. Tehorunja dyrbi so mjecź kódźstwowych offizěrow shubicź, na jeho město kódźstwowy kakacź pschińdźe. Sso samo wě, so budźa druhe němske staty po pruskim pschikładze cźinicź.

Piwna wójna w Bayerskej.

Kaž loni w Sakssej, so nětkole w Bayerskej piwna wójna wjedźe. W Bayerskej su piwarnje hakle psched nětkotrymi njedźelemi poczake, piwowu płacźisnu powyschicź. S tym su wschudźe wulke pschecźiwjenje nadeschli. Piwopicźzy su so salubili, so njebudźa kapki piwa picź, doniž so prjedawsche płacźisny sašo njesawjedu. Dokelž so korczmarjo bojachu, so ludźo zyle notwuknu piwo picź, na wjele městnach swojim hosćźam k woli piwo sašo po prjedawschej płacźisnje podawaju. Kak krucze je so piwowy boykott pschewjedł, je s teho widźecź, so su w Rotthalu nětkotre piwarnje nusowane byke, wjele sudow piwa, kotrež bě so pschi piwowej wójnje skasyło, wuběžecź dacź.

W městach wošebje dźěłacźerske swjaski boykott nawjeduja. Hdyž bě so w bayerskim sejmje powyscheny dawk na słód pschiswolił, su dźěłacźerske swjaski hnydom wobsamkle, wschudźe tam, hdźež by powyschenje piwoweje płacźisny wjazy dyžli 2 pjenjezkaj sa liter wucziniło, boykott pschewjesćź, a tam, hdźež by powyschenje 2 pjenjezkaj wucziniło, so po mózhnosćźi piwopicza wostajicź. Na tole wobsamknjenje so nětkole we wschěch shromadźisnach dopomina a so krucze pschewjeduje, a pschi tym so wschitzy dźěłacźerjo bjes rosdźěla politiskeje strony s jena cźuja. Husto so jim tež druhe ludowe worschty pschisamkuja. S tutym cźichim boykottom wošebje te korczmy schkoduja, w kotrychž dźěłacźerjo wobkhadźeja. Pschede wschěm so nětkole w fabrikskich kantinach mało piwa wotbywa. Tak so na pschikład w Augsburgu w fabrikskich kantinach jenoź hischcze nětkotre litry piwa wschědnje porjedźeja, mjes tym so by so prjedy wschědnje wjele hektolitrow wotbyło. Piwarnje a korczmarjo pod boykottom cźežko cźerpja.

Brónjenje Awstriskeje na morju.

Awstriska je so rosšudźiła, swoje wójnske kódźstwo s wulkimi kódźemi Dreadnaughtskeho typa posylnicź. Nětko knježerstwu wulke staroscze cźini, s wotkal trěbne pjenjesy wosmje. Dwě wulkej wójnskej kódźi je knježerstwo hižo natwaricź dało, hacź runje ludowi sastupjerjo njejsu ani pjenjezka k temu pschiswolili. W Budapesćze su awstrisźy a wuherisźy ministerjo shromadnje wo tutym praschenju jednali. Sa nowe kódźstwo budźe so najprjódzy nětdźe 300 milijonow krónow sa 4 Dreadnaughtske kódźe, 3 nowe kschižaki, 4 dunaske monitory, 6 podmórskich cźołmow a na nětdźe 10 abo 12 torpedowskich cźołmow twaricź. Annexija Bosnije a Herzegowiny je hižo nětkotre sta milijonow krónow žadała, a nětko hižo sta milijony krónow sa wójnske kódźstwo! Sa to swólniwu wjetschinu w sejmje namakacź, budźe jara cźežko. Pódla teho je wuherska statna kasa loni 72 milijonow hriwnow mjenje dokhodow dyžli lěto prjedy měła.

Nowa židam njepschecźelska strona w Rumunskej.

W Rumunskej je so antisemitiska strona, na kotrejež cźole universitnaj profesoraj dr. Jorga a dr. Cusa stejitaj, sakożiła a sebi mjeno nationaldemokratiska strona narjekła. K sakoženskej shromadźisnje, kotraž je so w Bukarestu wotměła, bě so 300 wotpósłanzow se wschěch stron kraja sešło. Wošebje spomnjenja

hódne je, so ßo mnosy offizérojo rumunskeho wójska pschi sakoz^knju wobdźělichu a tež do debatty sapschimowachu. Program sčěhowaze hłowne dypki wopschija: 1. Žadamy ßebi krucże narodny saměr we wschěm sjawnym žiwjenju, w snutskownej kaž w swonkownej politiży. 2. Wupokasanje židow se wschěch wjeßnych gmejnow, dokelž ßu s lichowanjom a jebanstwom a se sawjedźenjom k wopitstwu ratarsti lud po samoženju a po duchu sahubili. 3. Wusamknjenje židow s wójska, dokelž ßu woni bojasny, pscheradniski a narodnym idealam rumunskeho luda njepschecźelski element. 4. Wusamknjenje židow se wschěch statnych sastojnstwow a statnych pschedewsacźow a se wschěch podawanjow sa stat. 5. Naprawjenja, so bychu ßo židźi a židowski wliw s nowin wotstronili. — Tónle program noweje antisemitiskeje strony njebudże ßo tak lohka pschewjesć hodźicź. Židża maja w Europje nětkole taiku wulku politisku móz, so budże cźežki nadawk, jim w Rumunskej wschě politiske prawa sebracź.

Kretiski ßejm je Turkowskej poddanstwo wupowjedźił.

Kupa Kreta je ßebi s pomozu europiskich wulkomozow psched wjazorymi létami krajne ßamosarjadnistwo wudobyła, tola je pod nadknjejstwom Turkowskeje wostała. Někotre léta je se sultanowym naměstnikom jedyn grichiski prynz był. Jeho prózowanje, Kretu zyle wot Turkowskeje njewotwißnu sčinicź a ju s Grichiskej sjednocźicź, pak bjes wuspěcha wosta a teho dla wón ßwoje sastojnstwo słoži. Wobydlerjo Krety ßu mjes tym wospjet s nowa sa ßwoje pschisamknjenje k Grichiskej wustupili, grichisku khorhoj na knjeżerstwowym twarjenju wutykli, a psched dwěmaj njedźelomaj ßu ßejmowe ßobustawy grichiskemu kralej ßwěrnosć pschißahali.

Turkowska je kaž prjedy, tež tón krócź pola wulkomozow pschecźiwo wottorhnjenju Krety wot Turkowskeje sakrocźiła. Hdy by ßo njetrjebała wulkomozow bojecź, by Turkowska nětkole se ßwojimi wójnskimi łódźemi psched Kretu pschijěła a ßebi kupu s wohnjom a mjeczom podcźißła. Tola psched tym strachom Kretu wulkomozy schkitaju. Skónczńje budże jeniczki wupucź tón, so ßo Turkowskej Kreta wotkupi, kaž stej ßo jej loni Boßnija a Herzegowina wotkupiłej.

Sběžk w Albanskej

ßo pjecża ßwojemu kónzej bliži. S pomozu muhamedanskich duchownych knjeżerstwo sběžkarjow pohnucź pyta, so bychu ßo knjejstwu podcźißli. Knjeżerstwu wo to dże, ßo po dobrym s wójnskimi Arnawtami rosrunacź. hacź s nimi krwawnu wójnu wjesć.

Arnawtojo se sadwělnej khrobłosczu wojuja. Jedyn dopißowaŕ młodoturkowskich nowin „Jeni Asir“, kotryž je pschi poßlednich bitwach mjes Arnawtami a sběžkarjemi pschitomny był, pische, so ßo Arnawtojo do bitwy s najwjetschej njembrosczu a khrobłosczu puschcźeja. Kaž sběžkarjo, je tež wójsko wjele ludźi shubiło. Arnawtojo maja lěpschinu, dokelž hórsku wójnu wjedu. 30. haprleje ßu w krwawnej bitwje tež žonu widźeli, kotraž po boku ßwojeho muża wojowasche. Hdyž jejny muž padny, wona jeho tšělbu wsa a do Turkow runje kaž muž tšělesche. Hdyž wona padny, pschi njej brěmjeschko khlěba a 500 patronow namakachu. W tejle bitwje mjes Arnawtami dwaj ßydomdźeßacźlětnaj schědźiwzaj a jedyn schěßnacźelětny hólz wojowachu. Sběžkarjo ßu s wjetscheho dźěła s Giljan, a Isa Boletinaz jich nawjeduje. Mjes sajatymi sběžkarjemi ßu tež awstriskeho offizéra w zywilnej drascże s wjele jeho pocźežowazymi pißmami sajeli.

Trěbne pjenjesy sa wójnsku potrjebu ruskeho wójska

je duma bjes dołhich rěczow pschiswoliła, mjes druhim 100,000 rublow sa wobhonjerjow a 4 milijony rublow sa wobtwjerdźenja pschi pschiwißanskej żelesniży. Sdźěłani ludźo, kotsiž chzedźa reserwni offizérojo bycź, dyrbja 2 lěcże ßłużicź, s njeju ½ léta jako msdu dostawazy offizér. Pódla teho ßo dobrowólni wot 20. hacź do 30. léta s woßebitymi lěpschinami pschijimaju. Liczba żelesnizow, kotreż k wjeczorej du, je ßo na 10 powjetschiła. S nich je 5 dwojokolijatych. Teho dla ßo 4 abo 6 armeekorpsow, kotreż hacź dotal w Pólskej stejachu, do snutskowneje Ruskeje na městno, hdźeż ßu ßo narodźeli, pschepołoži. Wójnska hotowosć ruskeho wójska ßo s tym wjele powyschi.

Hórski pschekhód pola Stymnije ßu Arnawtojo s wulkej khrobłosczu sakitali. Tam je wjele Arnawtow spadało. Na wołanje wojakow, so dyrbja tšělby prjecź cźißnycź, woni jenoż s wußměschazymi ßłowami wotmolwjachu. Sswojich padnjenych woni, tak daloko hacź móżno, ßobuwsachu a jich w lěßach skhowachu. Hromadu cźělow ßu woni w jenym wopuschcźenym dworje spalili.

S ruskimi židami

ßo w nowschim cźaßu saßo njekahodnischo wobkhadźa. S Kijewa ßu něhdże 10,000 židow wupokasali, kotsiž tam po sakonju nimaju prawo bydlicź. S dobom ßo nowy pschecźiwo židam ßo měrjazy sakoń pschihotuje. Po nim dyrbi ßo wukrajanam, kotsiž ßu do ruskeho poddanstwa stupili, sakasacź, w Podolskej, Wolsynskej a w Kijewskej guberniji leżomnoscże swonka městow kupowacź. Gubernatorojo směja prawo, ludźi, kotsiž tónle sakoń pschestupja, wupokasacź. Runje kaž židam, może pak ßo tež Němzam po tymle sakonju sakasacź, ßo w mjenowanych tsjoch gubernijach s wonka městow saßydlicź. Ruske nowiny ßu hižo husto na strach pokasowali, kotryž Ruskej s tym nastawa, so ßo na jejnych wjecźornych mjesach tyßazy němskich ratarjow saßydluje. Po měnjenju ruskich nowin ßu cźile saßydlazy wschitzy reserwistojo němskeho wójska. Pschi wudyrjenju wójny s Němskej mohli woni pjecża Ruskej straschni bycź.

Anarchistojo w Argentinskej

w pokodnischej Amerizy běchu wobsamkli, pschi składnosczi ßwjecźenja jubileja stołětneho wobstacża Argentinskeho stata revoluzionarny generalny strajk pschewjesć. Argentinske knjeżerstwo je na to hnydom na zyku republiku woblehnjenstwo na njewobmjesowany cźaß pokazało. Wustupowanje anarchistow je w Argentinskej powschitkownje wobydlerstwo roshorilo. Cźrjóda studentow ßo w Buenos Aires do cźischcźerńjow jenych anarchistiskich a jenych sozialdemokratiskich nowin dobu, maschiny rosbi a wjele schkody naczini. Potom studentojo psched sozialdemokratiske towarschownje pschicźahnychu a tam herjekachu. Pschi tym ßo někotsi ludźo sranichu.

Jurij a Khata.

Powjedancźko s léta 1796.

To je nimale dźiwna stawisna, kotraž pak tola s nowischimi ßwětowymi stawisnami abo, schtož je nimale ßamßna wěz, s Napoleonowymi stawisnami jara wuszy swißuje. To bě tehdom wurjadny cźaß. Kóżdy bur móżesche tehdom se ßwojeho domu pschihladowacź, kak ßo stawisny ßwěta podawaju a kak nimo njeho cźahnu, kralojo a khěżorojo w nich ßobu skutkowachu a ßo pak w tej, pak w druhej drascże pokasowachu; a pschi tutej wulkotnej dramatiskej hrje bur dale niczo pschißadźicź njemóżesche, khiba dwór a samoženje, abo ßnadź hischcże żiwjenje. Tola mojemu ßußodej Jurjej ßo tak slě njeseńdże; chzu pak tu wěz se spocźatka powjedacź.

To bě léta 1796. My dźěcźi zyle cźicheho cźaßa, dźěcźi njespokojneho pokoja, móżemy ßej lědma myßlicź, kajki njeměr tehdom knjeżesche; to bě, kaž bychu ludźo s zyła wjazy nihdże krucże doma njepschebywali, kaž budźische ßo wschón cźlowjeski splah na nohi nastajił, so by jedyn druheho ßem abo tam sahnał. Psches nasche hory pak Rakuschenjo we ßwojej běłej ßukni, pak Franzowsojo se ßwojim wjeßelym wobliczom, pak Rußojo se ßwojej dołhej brodu cźahachu, a mjes nimi woßrjedźa tcźachu Bajerszy, Württembergszy, Heßenszy a wschelazy drusy.

To ßo potajkim husto cźahasche, cźěkasche a saßo do prědka pokracźowasche, tšělesche a s kanonami hrimasche, so cźłowjek njewjedźesche, hdże jemu hłowa stejesche; woprawdże tež druhdy stejo njewosta, ale bu wottšělena.

Pschi ßamym Budyschinje na runym polu leża morwi wojazy; Franzowsojo, Rußojo, Pruszy a drusy, shromadnje pokhowani w jenym rowje.

Ale mój ßußod Jurij bě temu wucźeknył, so wojak bycź njetrjebasche, runjeż bě do dźewjatnateho léta sastupił a runjeż bě rjany srótny hólz, kiž móżesche ßo wschudźom dacź widźecź.

To bě mjenujzy takle ßo měko: Na dnju domojwoženja bura Wendlaka, kiž ma żonu s Něhdźez, tež Jurij s druhimi ßußodami ßobu jěchasche psched wosom, w kotrymż bě njewjesta. Jurij by pschezo najhórje tšělał, wón by pschezo dwójzy tšělbu nabiwał. Hdyž nětkole wosy porno hlinjanej jamje dojěhdźechu, hdźeż je na lěwizy zyhelnczu, s kotrejež Khata won hladasche, tu Jurij saßo wutšěli, ale prjedy hacź wutšěla doßkyschachu, ßkyschachu tež, kak Jurij s khloßom żakoscźesche. Tšělba jemu s ruki wupadże, wón ßam budźische s konja padnył, njebudźische-li jeho towarsch Jan jeho dodżerżał. Nětkole widźachu, schto bě ßo stało: Jurij bě ßej pokasował praweje ruki na ßriedźnym knyßku wottšělił; jeho nětkole s konja wsachu. Wschitzy ßkużobni pschiskocźichu a tež Khata s zyhelncze pschiběża a budźische bjes maka do womory padnyła, widźo, kak Jurjej porst jeno hischcże na koži wißa; Jurij pak ßej s bolosczu suby sakußny a na Khatu wudźerasche. Jeho nětkole do Zyhelnikez khěże donjeßechu. Khětsje stareho Handrija sawołachu, kiž móżesche krej sasta-

jicź; druhi do města k Radnikej doběža, kiž bě jara pytany lěkaŕ na rany.

Hdyž bě stary Handrij do jstwy stupił, na dobo wschitko wotmjelkny a psched nim na bok stupi, tak so wschitzy ſ kóždeho boka stejo haſku tworjachu, po kotrejž wón k ſranjenemu kročeſche, kiž ſa blidom na lawzy leżeſche.

Jeno Khata wuſtupi a ſawoła: „Božedla, Handrijo, pomhajcże Jurjej!“

Wocźi wotewriwſchi ßo ſranjeny ſa rěczażej wobrocźi a hdyž nětkole Handrij pſched nim ſtejo a ßo modlo ſ waha jeho ruki ßo dótkny, hižom krej běżecź pſcheſta.

Lěkaŕ Radnik dońdże a Jurjej bu porſt pſchi ßrjedżnym ſtawczku wotewſaty. Wón ßo pſchi ßurowej boloſczi każ rjek ſadżerża. Hdyž ſa něſchto hodżin poſdżiſcho hižom w ranowym ſahorjenju leżeſche, bě jemu tak, każ by ßo k njemu jandżel ſnoſchował a jemu wokłódnjenje pſchiwěwał.

Jurij dże njewjedżeſche, ſo jemu Khata muchi wobara, a pſchi tym zyle bliſko jeho wobliczа horje a dele ſjeżdżowaſche; tajke něſchto móże dże ſ tajkeje bliſkoſcże tón ſcżěhwk měcź, ſo ßo cżłowjekej poczina dżecź, a tak bě to tež pola Jurja.

Potom ßo Jurjej wo ßnje ſaßo zyle ſababjena poſtawa pokaſa; poſdżiſcho ßo wjazy prawje dopomnicź njewjedżeſche, kajka bě była, a — kak dżiwne ßu ßony — a ta mějeſche potom bolazy porſt we rcże a ſ nim tobak kurjeſche, każ by to dymka była, tak ſo ßo módre mróczakki ſ wonjatych koleßow rosſchěrjachu.

Khata pytny, ſo ßo Jurjej ſamknjenej hubje wo ßnje wjazy krócź horje a dele pohibowaſchtej. Hdyž wozucźi, bě prěnje, ſchtož ßej żadaſche, jeho dymka. Jnrij mějeſche w zykej wßy najrjeńſchu dymku, a dyrbimy ßej ju bliże wobhladacź, dokelž je jena ſ hłownych wężow w naſchej ſtawiſnje.

Bě to rjana drjewjana hłojczka, jeje brune ryßowanki najdżiwniſche twórby tworjachu, tak ſo móżeſche ßej cżłowjek pſchi nich wſchelakore myßle cżinicź. Sſlěborne wěczko bě każ pſchilbiza (helm) tworjene a bě tak ßwětke, ſo móżeſche ßo cżłowjek w nim widżecź a też tu woßebitoſcź hiſchcże mějeſche, ſo móżeſche cżłowjek w nim wobliczo podwojene, a to najprjódzy zyle delka a potom zyle horka, widżecź. Na delnjej kromje a też na ſchiji bě dymkowa hłojczka ſe ßlěborom wobbita. Dwoji ßlěborny rjeczaſk ſ rynczku město ſchnóry ſaſtupowaſche a dżerżeſche krótku rolku ſ dołhim, wjelelenkowym, kſchiwym rtnym kónzom hromadu.

Njebě tale dymka rjana, a njemějeſche Jurij prawje, ſo ßej ju ważeſche każ rjek w ſtarym wěku ßwój ſchkit?

Prěnja wěż, na kotruż ßo Jurij, porſt pſchißadżiwſchi mjerſaſche, bě ta, ſo móżeſche ßej nětkole lědma hiſchcże dymku natykacź. Khata ßo jemu ßmějeſche a porokowaſche jemu, ſo bě ßo temu tak nawucźił, ale wona jemu tola dymku natyka, pokoži też wuhliczko na nju a ſcżeże też ßama něſchto krócź; tola ſatſchaßny ſ hłowu a cżinjeſche, każ ſo by ßo wograwała.

Runje bě horzy cżaß w lěczu, Jurja ſ jeho ranu domoj dowjeſcź njemóżachu; wón dyrbjeſche potajkim pola zyhelnika woſtacź. To bě naſchemu khoremu runje w hódź.

Naſajtra bě kwaß bura Wendlaka a hdyž ßo k wěrowanju ſwonjeſche, ßej Jurij wjeßeły hłóß hwiſdaſche. Khacże wón rjekny:

„Khata, njerudź ßo, bórſy budże ſaßo kwaß, a potom budżemoj hromadże rejwacź, każ bycź dyrbi.“

„Kwaß?“ Khata ßo ſrudnje wopraſcha, „to bych wjedżała, cżeji.“ —

„Pój wſchak jeno ßem“, Jurij poßměwajo ßo rjekny; Khata bliże ſtupi a wón pokracżowaſche:

„To chżu cźi jeno wuſnacź, porſt ßym ßej ſe ſamyßkom wottſělik, ſo bych wojak bycź njetrjebał.“

Khata ßo ſatorże, ſ hłoßom ſapkała a ßej wobliczo ſe ſchórzuchom pſchikry.

„Cżeho dla to płakaſch?“ ßo Jurij wopraſcha, „njeje to tebi po myßli? To dyrbi tebi prawje bycź, pſchetoż ty ßy na tym wina!“

„Ach, ſchto to powjedaſch? Ja tola ſawěſcże niz. Kajki hrěch ßy ty jenoż wobeſſchoł, Jurjo! Ty dże budżiſche ßo mohł też ſatſělicź; ně, ty ßy dżiwi cżłowjek, ſ tobu nochżyła hromadże żiwa bycź, pſched tobu mam ſtrach.“

Khata chżyſche cżeknycź, ale Jurij ju hiſchcże ſ lěwej ruku dodżerża. Wona tu ſtejeſche, torhaſche mjerſaza, pſchiwobrocźi ßo jemu ſ khribjetom a tykaſche kónczk ſchórzucha do rta; Jurij budźiſche ſchtó wě ſchto na to dał, hdy budźiſche jeno jónu na njeho pohladnyła, ale podarmo proſcheſche a żałoſcżeſche. Wón nětkole popuſchcźi a khwilu cżakaſche, hacź ßo wona ßnadź njewobrocźi; hdyž pak pſchezo hiſchcże njerěczo a wotwobrocżena ſtejeſche, ſ dyrkotazym hłoßom rjekny:

„Njechaſch tak dobra bycź a po mojeho nana dóńcź? Ja chżu domoj.“

„Ně, to ty njeßměſch, ty dże mohł widliſchcża doſtacź, tak je Radnik prajił!“ Khata wotmolwi, pſchezo hiſchcże wotwobrocżena.

„Nochżeſch-li po nikoho hicź, dóńdu ja ßam“, Jurij rjekny.

Khata ßo wobwjertny a na njeho płakajo hladaſche, wſchě próſtwy a wſchě mozy luboſcźiweje ſtaroſcże ßo ji ſ wocżow ſybolachu. Jurij Khatu ſa ruku wſa, ta ſe ſahorjenjom paleſche, a wón dołho ßwojej holiczży do wócżkow hladaſche. Rjana po prawym njebě, ſchtož tak rěkaja, ale bě ſaßadżita a ßylna; hłowa a wobliczo běſchtej ſkoro każ kula kulowatej, cżoko bě wyßoko wjelbowane, bjes mała każ pół koła, wocźi ji hłuboko pod cżołom leżeſchtej, mały ſchěroki nóß, kotryż trochu na ſchibałoſcź a khrobłoſcź pokaſowaſche, kulowatej połnej lizy, wſchitko wo ſtrowym cżerſtwym żiwjenju ßwědcżeſche. Jurij na nju hladaſche, każ by rjekł, ſo je wona najrjeńſcha holza.

Tak ßo dołho dżerżeſchtaj, ani ßłowa njerěczo.

Skónczńje Khata rjekny: „Dyrbju cźi ſaßo twoju dymku natykacź?“

„Haj!“ Jurij rjekny a Khatu puſchcźi.

Hdyž ßo Khata k temu poſkicźi, bě ſ tym wujednanje hacź najlěpje wuprajene; to wobaj do teho pſchińdżeſchtaj, duż wo ſwadże ßłowa dale njeprajiſchtaj.

S wjecżora mnoho hólzow a holzow ſ pyrjazym wobliczem a ſ radoſtnym wócżkom pſchińdże, ſo bychu Khatu na reje wſali; ale ta nihdy ßobu hicź nochżyſche.

Jurij ßo pſchi ßebi poßměwaſche. Hdyž pak Khatu proſcheſche, ſo by to jemu k woli ſcżiniła a ßobu ſchła, poſkocźi wona wjeßela a bórſy na to rjana wupyſchena ſaßo pſchińdże.

Nětkole pak bě nowy ſadżěwk. Njedżiwajo wſcheje dobrocźiwoſcże, njechaſche tola nikomu ſ reji a pſchi Jurju woſtacź; tu na dobre ſboże ſtary Handrij dóńdże, a ſa karan dobreho piwa wón ßlubi, hdy by trjeba było, zyku nóż woſtacź.

(Pokracżowanje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. Sſrjedu po ßwjatkach, 18. meje, mějeſche **Towaŕſtwo Pomozy ſa ſtudowazych Sſerbow** ßwoju lětuſchu hłownu ſhromadżiſnu w „Sſerbſkim Domje“. Lětuſchi wopyt móże ßo jara nahladny mjenowacź. Pſched pjecźimi létami bě na hłownu ſhromadżiſnu 9 ßobuſtawow pſchiſchło, lětuſchi ſapiß pſchitomnych pak wupokaſuje 33 mjenow pſchitomnych. To je dobre ſnamjo a dopokaſuje, ſo ſajimanje ſa Towaŕſtwo ſaßo bóle wożiwja.

Pſchedßyda knjes faraŕ Räda ¾3 hodżin ſhromadżiſnu wotewri a radoſcź nad tym wupraji, ſo je ßo tak nahladna liczba ßobuſtawow ſeſchła. — W ßwojej rosprawje pißmawjedżeŕ Towaŕſtwa, knjes ſenior Skala, lětuſchu hłownu ſhromadżiſnu woßebicże ważnu mjenowaſche, dokelž je Towaŕſtwo Pomozy 30 lět ßwojeho wobſtacża dokonjało. Wo jeho cźichim a ſpomożnym ſkutkowanju jaßniſcho hacź rjane ßłowa ßwědcźi to, ſo je Towaŕſtwo ſa tón cżaß 18132 hr. pomozy wudżeliło we 322 jenotliwych podpjerach. Liczba ſtudowazych wſchak tak wulka njeje, dokelž ßu nimale wſchitzy wjaz lět podpjeru doſtawali, doniž ſtudije njeißu dokonjeli. To drje ßu rjane liczby, tola kak wjele wjaz by Towaŕſtwo mohło ſkutkowacź, hdy by liczba jeho ßobuſtawow ſroſtła ſ horſtki na zyłe wójſko! A trěbna je pomoz, pſchetoż najwjetſchi dżeł naſchich ſtudowazych wukhadża ſ wuſkich, cżaſto khuduſchkich poměrow. Njech dha tola tak ſpomożnje ſkutkowaze towaŕſtwo, kotrež je zyle nuſne ſa naſche Sſerbſtwo, dale a bóle runje mjes ludom ſympathije nabudże. Duż proßymy tych, kotſiż maja najbóle ſ ludom wobkhadżowacź, woßebje knjeżich duchownych a wucżerjow proßymy, ſo bychu pſchi kóżdej dobrej pſchileżnoſcźi na naſche Towaŕſtwo Pomozy pokaſowali a do njeho pſcheproſchowali. To wſchak by pſchede wſchěm winowatoſcź była ſa tajkich, kotſiż maja ßo Towaŕſtwu ßobu dżakowacź, ſo ßu ßwoje powołanje doſcżahnycź móhli. Bohużel pak nětkotry na tajku winowatu dżakownoſcź zyle ſabudże! — Pſchedßydſtwo a wubjerk ſtaj loni w ſhromadnym poßedżenju 775 hr. na 20 ſtudowazych rosdżělikoj. Ważne należnoſcże Towaŕſtwa ßu ßo też mjes hłownymi ſaſtupjerjemi pſchedßydſtwa a wubjerka rosßudżicź a wobſamknycź dyrbjake, hdyž cżaßa njeběſche, wſchěch do poßedżenja powołacź. —

Druhu rosprawu poda pokładnik, knjes wučeŕ Polan. S njeje shonichmy, so je ßo létnych pschinoschkow wot ßobustawow 145 hr. wotedako. To je mako a pokasuje na to, so dyrbimy ßo prózowacź, Towaŕstwu wjaz ßobustawow dobycź. Pomozy je loni sa 20 studowazych 775 hr. pschidźěliko. Samóźenja ma Towaŕstwo nětko 24642 hr. 95 np., wot lońschoho léta je potajkim wo 279 hr. 75 np. pschirostko. Sliczbowanje staj ßobustawaj pschehladakoj a sa dobre spósnakoj. Duź teź hkowna shromadźisna jo sa prawe spósna a pokładnika wuźwobodźi.

Lětźa je cźaź sastojństwa sa prěnjeho pschedßydu a pokładnika s pschedßydstwa a kk. fararja Nowaka-Radworskeho a redaktora Ssmolerja s wubjerka wuběźak. Po namjecźe knjesa fararja Mrósaka shromadźisna jenohłóßnje wschitkich saßo wuswoli.

Namjety a pschecźa, kotreź wschelazy s pschitomnych wosjewjachu, ßo najbóle na to počźahowachu, schto měko ßo stacź, so bychu podpjerani dostate pomozy Towaŕstwu saßo wróćźili, hdyž to móźa, so mohke te ßrědki saßo druhim studowazym k wužitku bycź. Pschezo saßo dyrbi ßo wobźarowacź, so wschelazy s pomozu nascheho Towaŕstwa ßwoje powołanje doscźahnywschi bórsy Sserbow wopuschcźa, druhdźe zyle wunoschne sastojństwa dostanu — na moralisku pschißłuschnosćź napschecźo Towaŕstwu pak zyle sabudu. Byrnje zyle derje móhli, Towaŕstwu niczo saß njepłacźa; někotsi ani ßobustawy njejßu, a hdyž jich k temu namołwjamy, hischcźe njelubosnje wotmołwjeja. Tajku njedźakownosćź dyrbi kóždy cźesćźnje smyßleny cźłowjek saßudźicź. Towaŕstwo Pomozy njecha tajkich se ßudniskimi skóržbami na jich winowatosćze dopominacź, dokelž ßwoje podpjery woprawdźe jako pomoz poskicźa a je wot wscheho spočźatka ßo pschezo na to pokasowało, so je to wěz cźesćźe a ßwědomnja. Pschipósnacź ßo dyrbi, so ßu někotsi zyłu dostatu pomoz Towaŕstwu saßo wróćźili, a to tak khětsje hacź móźachu; tola ßu teź drusy, kotsiž to prawje derje dokonjecź móhli, ale sakomdźa. Sserbja pak, kotsiž mjes ßwojim ludom horliwje skutkuja, runje s tym skutkowanjom saměry Towaŕstwa dopjelnjeja a podpjeraja. Jim ßo poroka njecźini, hdyž jim dotal móźno njeběsche, teź s pjenjesami Towaŕstwu dobroty sarunacź. S tym ßo ßobustawy spokojichu, a pschedßydstwo ßlubi, so chze teź dale namołwjecź a pohnuwacź, so ßo na ßwoju winowatosćź dopomnja tajzy, kotsiž ßu wot Towaŕstwa dobroty wuźiwali.

— „Towaŕstwo starych knjesow ßerbskeje studowazeje mkodźiny“ je ßo sałożiło. Saźdźenu ßrjedu, po shromadźisnje „Towaŕstwa pomozy“ wotewri w sale Sserbskeho doma k. cand. theol. Wyrgacź shromadźisnu, po namjecźe nałětneje skhadźowanki wot njeho a k. hł. starscheho powołanu, postrowjejo mnoho shromadźenych starych knjesow wschěch towaŕstwow a njetowaŕstwownikow kaź teź studowazych, kotrychž pak tam jeno mako wohladachmy. Jeho postrow wuklincźa w jenym: „Nochźemy ßo roseńcź bjes teho, so sałożimy towaŕstwo starych knjesow!“ Wot pschitomnych sa wodźerja shromadźisny wuswoleny, rosprawjesche wón na to wo tym, kaź bě k tej shromadźisnje dójschło, schto ßebi wot shromadźisny źada a schto ßebi wot noweho towaŕstwa źada: Myßliczka, towaŕstwo starych knjesow sałożicź je, kaź je ßo na tutym městnje hižom wospjet rosprawjako, 4 léta stara. Hacź runje bu sa dobru pschisnata, wosta hacź dotal tola wscho pschi starym. Namjet „Towaŕstwo pomozy“ proßyćź, tajke towaŕstwo wutworicź, bu drje loni pschijaty, tola na poßlednjej nałětnjej skhadźowanzy saßo spadny, kotraź pak wobsamkny, towaŕstwo psches powołanu shromadźisnu sałożicź a sa tutu bě ßo do ßrjedy hižo 43 starych knjesow do towaŕstwo samołwiło. — Tuto towaŕstwo chze bycź sjednoczeństwo wschěch starych knjesow, kotsiž ßerbsku stud. mkodźinu a ßerbski lud lubuja a chzedźa sa njou teź dźěłacź. A tuto dźěło je to, so ßo towaŕstwo starych knjesow sa to stara, so towaŕstwo studowazych na schulach a universtach dale wobsteja a teź dźěłaja, so ßo na schulach ßerbske hodźiny dawaju a wot Sserbow teź wopytuja, so ßo Sserbjo, kotsiž na schulach a universitach studuja, hdźeź ßerbskich towaŕstwow abo hodźinow njeje, sa Sserbstwo sdźerża. Tutón wulzy ważny nadawk ma towaŕstwo dopjelnicź, skutkujo na studowazych a tohorunja teź na starschich studowazych, schtoź je mjes Sserbami bohużel husto runje tak nusne. Je-li móźno, by towaŕstwo teź s pjenjesami podpjeracź dyrjało. Teź byschtej „Towaŕstwo pomozy“ a „Towaŕstwo starych knjesow“ w tutej wězy psches jene bycź dyrbjałoj. Ważne by teź było, hdy by ßo s tym teź hnydom ßerbske ßwójbne towaŕstwo sałożiło. — Dźěło towaŕstwa měko ßo sarjadowacź psches wubjerk a jeho namjety měle ßo na hłownej shromadźisnje wot towaŕstwa pschijecź. Ssnadź by ßo něhdźe takle dźěłacź hodźiło. Kóždy ßobustaw ma ßo wo dźerźenje Sserbstwa na schulach a universitach staracź, wołebje dźiwajo na ßwoje towaŕstwo. Kóžde studentske towaŕstwo je we wubjerku psches protektora sastupjene, kotrehoż je ßebi hižom wuswoliło a s kotrymž stajnje w swisku wostanje, kaź teź hłowny starschi s pschedßydu towaŕstwa starych knjesow. Je-li po rosprawach protektorow sakroczenje wubjerka abo zyłeho towaŕstwa nusne, ßo wo tym wuradźuje a ßo pomha. — Protektorojo ßu jako tajzy s dobom wubjerkowniźy. Wubjerk móźe ßo hischcźe psches pschiwólby powjetschicź. — Dalsche dypki jednachu wo létnym pschinoschku ßobustawow, wo towaŕstwje st. knjesow jako sapißane towaŕstwo atd. Pschispomni ßo teź, so s tym dźěło studowazych a hł. skhadźowanki njeschkoduje ale połóźa.

Sa protektorow ßu wuswoleni: kk. faraŕ Domaschka sa Sorabicum, faraŕ Kschiźan sa njetowaŕstwownikow, duchowny Mjerwa sa gymnasij, wučeŕ Polan sa evangelski seminar, sen. Monsg. Skala sa Sserbowku, faraŕ Schwjela sa Delnju Łužizu, faraŕ Żur sa katholskich seminaristow.

Po tutym referacźe ßo wo tych najważnischich dypkach debatowasche. Knjes faraŕ Domaschka resestaja, so je tajka pomoz studowazym trěbna a so dyrbja ßo pschede wschěm stari knjesojo tuteho nadawka pschimacź. Knjes faraŕ Schwjela rěcźi sa to, so by ßo s tym s dobom ßwójbne towaŕstwo wutworiło. Knjes pschedßyda shromadźisny wupraji na to, so je: „Towaŕstwo starych knjesow ßerb. stud. mkodźiny“ sałożene, schtoż shromadźisna se „ßława“ wobkrucźi, a pschecźita mjena hižo sastupjenych starych knjesow, namołwjejo tych druhich, so bychu sastupili, a kónz shromadźisny bě towaŕstwo 56 ßobustawow nabyło. Do wubjerka ßo na to hischcźe k. wučeŕ Hajno Jordan sa Delnju Łužizu wuswoli a sa pschedßydu k. faraŕ Domaschka a jako pißmawjedźeŕ bu do wubjerka k. cand. Wyrgacź pschiswoleny. Na to pschewsa nowowuswoleny k. pschedßyda pschedßydstwo, towaŕstwu dobreho wuspěcha pschejo. Sbożopschejazy telegram bě dóschoł s Revala w Ruskej wot ßwěrneho pschecźela Sserbow, k. rektora prof. Holana. Knjes faraŕ Schwjela namjetuje ßwójbny wjecźor. Wschě tute dźěła ßo wubjerkej pschepokaźa, kotryž ßo psches k. pschedßydu powoła, kaź teź potom pschichodna hłowna shromadźisna. Knjesej kapłanej Zyżej ßo dźak sa protokolwanje wupraji. Pschedßyda, k. faraŕ Domaschka, napominasche skóncźnje wschěch starych knjesow kaź studowazych k ßwěrnemu dźěłu a k wobstacźu w Sserbowstwje, wupraji k. cand. Wyrgacźej dźak sa jeho prózowanje sa towaŕstwo a skónczi shromadźisnu, hdyž bě ßo protokol pschecźitał, se spěwom: „Nasche Sserbstwo s procha stawa“.

S Budyschina. Sserbske Budyske kapłanstwo dostanje nětko knjes kapłan Jurij Delenk s Haßlowa, kotryž je wot 1. haprleje fararja de Lasalle w Pirnje sastupował. Dotalny knjes kapłan Jakub Żur woteńdźe ßobotu, 21. meje, do Kamjenza, hdźeź budźe njedźelu, na ßwjatu Trojizu, sapokasany.

— **„Spěwna Radosćź“**, sběrka schulskich spěwow, je tele dny w schtwórtym nakładźe wuschła. Nowy wudawk staj wyschschi wučeŕ kantor J. Kapleŕ a zyrkwiny wučeŕ J. Rjeczka w Budyschinje pschedźěłakoj a jeho wobßah wo nimale 4 listna powjetschikoj. Nowy wudawk „Spěwneje Radosćze“ jenoż spěwy wopschija, s kotrymiž ßo nežne sacźucza dźěcźazeje wutroby njeranja. Spěwy, kotreź ßměli jenoż doroscźeni spěwacź, njejßu ßo do „Spěwneje Radosćze“ pschijake. Njech ßo nětko nowa „Spěwna Radosćź“, kotraź budźe ßerbskim dźěcźom woprawna radosćź, we wschěch ßerbskich schulach sawjedźe. Schulske pschedstejicźeŕstwa njech ßo sa to postaraja, so ßo „Spěwnej Radosćźi“ durje wotewrja do wschěch schulow, do kotrychž ßerbske dźěcźi khodźa.

— Żitne płaczišny dale a dale spaduja. Ssywy nětkole skoro w zyłej Europje rjane steja a bohate žně lubja. Teho dla wikowarjo hladaju, so bychu žito se ßwojich składownjow cźim skerje cźim lěpje wotbyli. Pschi tym ma ßo na to dźiwacź, so nowe žito pschedwidźomnje prjedy dyźli druhe léta na wiki pschińdźe. To wołebje nětkole na płaczišny tłóczi.

S dobom njenadźizy s Ruskeje wulke hromady žita na pschedań poskicźeja. Ruska je loni jara rjane žitne žně měła. Dokelž ruske knjeżeŕstwo, runje kaź wulzy kublerjo, ßebi pschejesche, so bychu ßo létźa runje tak wyßoke płaczišny, kaź loni, sa ruske žito dozpěte, ßo wuwos žita do wukraja po móžnosćźi počźežowasche. Knjeżeŕstwo po móžnosćźi mako żelesniskich wosow sa wotwjesenje žita do wukraja do wobkhoda dawasche. So bychu ratarjo a wikowarjo schkody s teho njeměli, statne kaßy na žito pjenjesy wupožcźowachu. Spósnawschi, so ßo lońsche płaczišny njebudźa wjazy dostacź móz, banki wikowarjam pożcźonki wupowjedaju a tak wikowarjow nusuja, žito pschedacź. S teho sceźehuje, so ßo nětkole na dobo wjele ruskeho žita na žitnych wikach poskicźuje. Teho dla płaczišny spaduja.

— Halleyski komet je wschitkich wuczenych a njewuczenych hwězdarjow do bluda sawjedł. Mězazy dołho hižo woni dźeń, hodźinu a minutu wobliczachu, hdyž dyrbjesche kometowy prut psches semju hicź. A hlej, hdyž schtwórtk rano w postajenym czażu ſ dalokowidami jón woczakowachu, ßo wón ſ zyła njepokasa. Hwězdarjam, kotſiž kóždu muchu porßnycź ßłyſcha, je komet ſ jeho prutom wulke hudanczko. Nětkotſi měnja, ſo je ßo wón nětajkeje winy dla sakomdźił a ſo wón ſe ßwojim prutom hakle tele dny psches semju póndźe. Druſy saßo praja, ſo ma komet dwaj prutaj, jedyn runy a jedyn ſchichiwjeny. Tón runy budźe rano, a ſchichiwy wjeczor widźecź.

Jeli ſo ßo hwězdarjo njeßu mylili, budźe Halleyski komet wot 22. hacź 26. meje wjeczor po khowanju ßłónczka na wjeczornym njebju widomny. Posdźiſcho budźe kometowa ßwětłoſcź ßylnje wotebjeracź, dokelź ßo wón rucze wot ßłónza wotßaluje.

Mjes tym ſo w Němſkej nihdźe niczo wo Halleyowym komecze pytli njeßu, je ſ Londona powjeſcź dóſchła, ſo ßu we hwězdarni we Williamsburgu w ſjednoczenych ſtatach połnózneje Ameriki ſchtwórtk rano wot 2 hacź do 3 hodźin prut Halleyoweho kometa jaßnje widźeli. Wón bě wjele jaßniſchi dyžli bělosta a maliczkoſcź k połnozy ſkſchiwjeny.

— **Wjeßne wólbne towarſtwo** pſchihotuje dale ſjawne ludowe ſhromadźiſny w Huczinje, Minakale, Hornjej Hórzy, Njeßwaczidle, Hnaſchezach, Hodźiju, Hornim Wujeſdźe, Wóßlinku, Barcze, Kotezach, Hrodźiſchczu a hiſchcze w druhich wßach. Pſchezo roſcźazy wopyt tychle ſhromadźiſnow dopokasuje, ſo ßo ßerbſki lud ſa ßwoje ſakońſke prawa ſajimuje. Tele ſhromadźiſny ßu jenoż prěnja krocźel w bědźenju ſa naſche ſakońſke prawo. Schěrſcha ſjawnoſcź poczina na naſche poměry kedźbowacź. Němſke nowiny wo naſchim postupowanju rospißuja. Nětkotre ſ nich rěcza hižo jaßne ßłowa, ſo budża ſchkitacź mały ßerbſki lud a jeho ſakońſke prawa.

— Towarſtwo „Ilſyneje jamy“ je w poßlednim czażu wjele leżomnoſczow we wokolnoſczi Skeho Komorowa 2200 jutrow, pola Němjeſchka 1200 jutrow a dale pola Němzow leżomnoſcze kupiło a ſa jutro 1500 hriwnow ſapłacźiło. Nětcziſcha brikettowa fabrika dyrbi ßo w tajkej měrje powjetſchicź, ſo budże létnje 50,000 waggonow brikettow nadźěłacź móz. Ilſyne wobßedźeńſtwo wuhlowych polow je ßo ſ poßlednimi kupjemi nimale podwojiło.

— (Njewjedra.) Mjes tym ſo je ſańdźenu ßobotu w ſakſkej Łużizy jenoż **błabe** njewjedro **było**, ßu ßo w ſtronach mjes Shorjelzom a Lubanjom ßylne ſliwki rospuſchczíłe, kotrež ßo ſ krupobiczom pſchewodźachu. Wjele twarjenjow je ßo ſ błyſkom ſapaliło. W Fryſtadtu a Kunzendorfje ßu ßo tſjo człowjekojo ſ błyſkom ſaraſyli. W Czornje je błyſk jenemu hólzej noſy wopalił. W Katholſkim Hennersdorfje ßo tſi woßoby ſ Bożim njewjedrom pohłuſchichu, tola ßo jim wědomje ſaßo wróczi. W Leopoldsheimje hodźiny dołho trajazy deſchcź, ſ khwilemi ſ krupami směſchany, zyku wjeß powodźi. Wobydlerjow dyrbjesche na pomoz ſawołana Shorjelſka wohnjowa wobora ſ czołmami ſ khěžow wukhowacź.

W Hermsdorfje bě powodźenje wjetſche dyžli 1880 a 1897. Sſeklate błyſki jedyn po druhim ſ hroſbneho czorneho mróczna wrjeſkachu, tola ßo ſ nimi tu jenoż nětkotre ſchtomy trjechichu. S njebjeß ßo deſchcź njeßměrnje niz ſ krjepjelemi, ale ſ tołſtymi czurami lijeſche, ſ khwilemi krupy, kaž lěßne worjechi wulke padachu. Na ſboże bě czicho, hewak budźiſche deſchcź wjele wjetſchu ſchkodu naczinił. Se wſchěch ſtron, ſ kotrychž ßo hewak ženje njeßu ſ wodu bědźicź widźeli, ßo rěczki do wjeßneje rěki lijachu, pjerſchcź ſ polow, ſahrodow a puczow ßobu wjedźo. Njewěromnje rucze bu hewak nikła wuſka wjeßna rěczka ſchěroka torhaza rěka. Woda wyſche mostow ſtupaſche a tſi kamjeńtne a wſchě drjewjane mosty ſwotorha. S powodźenjom pſchekhwatani wobydlerjo, kotſiž tajku wulku wodu njeběchu ſa móżnu měli, móżachu ßebje a domjazy ſkót lědma wukhowacź, a dyrbjachu twarjenja, kotrež běchu k ßwjatkam rjenje wucziſcźili, maſanym żołmam pſchewoſtajicź. Domjaza nadoba a łoża wó iſtwach płuwachu. Skót, kotryž w hródźach ſ měſtnami hacź do ſchije we wodże ſtejeſche, móżeſche ßo druhdy jenoż ſe ßmjertnym ſtrachom tepjenju wukhowacź. Hakle ßwjatkownicźku wjeczor móżachu ßo ludźo ſaßo do ßwojich domow wróczicź. Womaſane a pſchemaczene twarjenja, ſ maſanej wodu napjelnjene ſtudnje, ſ wotorhane mosty a wudrěte pucze budża wjele prózy, dźěła a pjenjes żadacź, prjedy hacź budża ſaßo do rjada ſtajene. Tam, hdźež żołmy ſ wjetſchej mozu ſrażowachu, ßu ßo murje podmléke a ſ ßwißle ſaßypke. Hiſchcze niſke wowßne pola, dźeczele a ſe ſelen nu poßadźene pola ßu ſrażene a ſ błótom ſanjeßene, łuki ßu tak ſmaſane, ſo ßo trawa ſ nich njehodźi trjebacź. Běrnaze pola ßu ſ wodu ſ wulkeho dźěła rosryte a běrny ſ nich wupławjene. S barbowej kraßnoſczu ßadowych ſchtomow je nimo, wjele kżenja je pak hiſchcze na ſchtomach woſtało, tola ßo praſcho, hacź ſ njeho płody naſtanu. Semja je kaž twjerdźe ſwalzowana, a w ſahrodach je wſcho nalětnje dźěło ſniczene, a ſchtoż je ſ młodych roſtlinow hiſchcze widźecź, budże ßo w twjerdźe ſbitej wot powětra wotſamknjenej ſemi lědma ſhrabacź móz. Na pohrjebniſchczu je wjele rowow ſapadło a pomniki ßu ßo ſkſchiwiłe.

Lauterbach je teho runja czežko czerpił. Sa krótki czaß bě zyła wjeß powodźena. Wulka woda, płoty, kolcze atd. ßobu wjedźeſche. Woda ßo tak njenadźizy pſchiwali, ſo ßo ſ nětkotrych dworow njehodźeſche ſkót wjazy wukhowacź. Pola młynka Zingela ßo dwě krumje tepiſchtej a pola młynka Riedela jena koſa.

S **Bjózan.** Sańdźenu ßrjedu wjeczor w 11 hodźinach tudy w njewobydlenym ſtatoku żiwnoſczerja Ernſta Loki woheń wudyri, kotryž ßo też na wobydlene domſke, hródź a brózeń wupſcheſtrje. Tele twarjenja běchu wſchě ſe ßłomu kryte a ßo do cziſta wotpalichu. S 5 ßykawow, kotrež běchu na pomoz pſchijěle, je ßebi Zornoßuczańſka prěnje a Bukeczańſka druhe myto dobyła. Kak je woheń naſtał, njeje ſnate.

S **Kotez.** 2. njedźelu po ßwj. Trojizy, 5. junija, wotměje ßo w Kotezach Guſtav-Adolfſki ßwjedźeń. Popołdnju w 2 hodź. ßu ßerbſke kemſche (farař Kſchižan-Hodźijſki), 1/44 hodź. němſke kemſche (farař Wauer-Spitzkunnersdorfſki), 1/46 hodź. ſjawna ſhromadźiſna pſchi rjanym wjedrje pſched ſchulu, pſchi hubjenym wjedrje w zyrkwi.

S **Ketliz.** Naſch wjeleczeſczeny knjes duchowny Nowy naß bórſy wopuſchczi. Wón je ßo na jenu faru do delnjeje Łużizy ſamolwił.

S **Lubija.** S wojeŕſkimi czeſczemi ßu wuczeŕku ruczných dźěłow Emiliu Krauſez hrjebali. Semrjeta je w Lubiju 42 lět ſ wuczeŕku ruczných dźěłow była. We wójnje 1870/71 je wona na franzowſkich bitwiſchczach ſranjenych a khorych hladała a je nětkotremu khoremu wopornim pomoz wopokaſała. S woßebitymi czeſczemi ßu ju khowali. Wotpóßłanzſtwo ſ khorhojemi tudomnych tſjoch wojeŕſkich towarſtwow kaſchcź ſemrjeteje k poßlednjemu wotpoczinkej pſchewodźachu. Tſělbne wodźělenje wojeŕſkeho ſwjaſka jej pſchi rowje wojeŕſku czeſcź wopokaſa.

S **Hewjeriz** pola Lubija. Ssobotu popołdnju błyſk do domſkeho kamjenjeczeßarja Fiedlera dyri a ſapali. Khěża ßo do procha a popjeła pſchewobrocźi.

S **Biſkopiz.** Tudomni wobydlerjo ßu Zeppelinſke powětroječſdne towarſtwo proßyli, ſo by jedyn ſ Zeppelinowych wodźiwych ballonow ras nad Łużizu pſcheleczał. Towarſtwo je na to wotmolwiło, ſo budże ßo po móżnoſczi pſchecze łużiſkeho wobydleŕſtwa dopjelnicź! Jeli ſo ßo to njebudże létßa hodźicź, potom pak na najpoſdźiſcho k létu.

S **Draždźan.** Kral Bjedrich Auguſt ßo 27. junija na pucźowanje po Miſchnjanſkim hamtſkim heztmanſtwje naſtaji. Prěnje powitanje budże w Zehrenje pola Miſchna.

S **Klětneho.** Meju na 36 metrow dołhej żerdźi je ßebi każ loni, Klětnjanſka młodźina tež létſa ſtajiła. Sswjatki je ßo meja puſchczíła. Młodźina bě ßo na tutón dźeń hižo dawno wjeßeliła a bě wocźakała, ſo budże niz jenoż po harmonizy, każ poßlednje jutry, rejwacź, ale ſo jim na Bublez ſali wuſtojni herzy ſapiſkaja. Ale, pßej ſkorżene, ſ tym niczo njebu, Bublez ſala ßo młodźinje ſ zyła njewocźuni. Hdy by naſcha młodźina wjazy ſkładnoſcze k rejam njeměła, by wona ſ zyła rejwacź ſabyła. Ale bórſy budże hinak. W naſchej wßy ßo nětkole hnydom dwě nowej rejwarni twaritej. To mamy ßo pſchichodnemu wobßedźerjej rejwarnje knjeſej Guſtavej Juderej dźakowacź. Wón je ßo hižo dawno wo to prózował, ſo by ßo cźaßej pſchimérjena ſala w Klětnom natwarika. Tež dotalny wobßedźer rejwanſkeje kubje je ßo ſ tym pohnuł, ſ twarom noweje ſale ſapoczecź.

S **Kulowa.** Na tudomne wiki běchu ſańdźeny tydźeń 475 krumow, 20 bykow, 25 wołow, 51 koni, 250 proßatow a 170 běhakow na pſchedań pſchihnali.

S **Kſchidoła.** Wutoru w nozy běchu tudomnemu młynkej Kummelej jeneho konja ſ hródźe kradnyli. Żandarmoju, kotſiž hnydom ſa paduchom ßlédźachu, pſchi Halſchtrowym měicze ßléd namakachu. Paduch bě konja po Halſchtrowych łukach k pruſkej mjeſy a wot tam do Łaſa wjedł. Tu pruſzy żandarmoju dalſche ßlédźenje pſchewſachu. Jim ßo poradźi, jeneho tamniſcheho konjazeho rěſnika jako paducha wußlédźicź. Żandarm k paduchej pſchińdźe, hdyž ßo tón runje hotowaſche, konja ſarěſacź. Konja jemu wotewſachu a ßu jeho młynkej Kummelej ſaßo wróczili. Paducha, kotryž je nětdy w Kſchidole ßłużił, ßu ßudniſtwu pſchepodali.

S Bambrucha. Wjeczor nimo wießneje rěczki duzy je do njeje prjedawschi hoscźenzař Wehner ſ Bożej ruczku ßo ſajawschi padnył a ßo w njej tepił. Wehner bě 68 lět stary a bě na wumjeńku żiwy.

S Krjebje. (Jena holza ßo ſadußyka.) Pjatk 14. meje w nozy ſ khěże ſwudowjeneje Nitschoweje woheń wudyri. Se ßkomu kryte twarjenje ſa něktore minuty zyke w płomjenjach ſtejeſche a Nitſchowa móżeſche ſ woknom wuſkoczíwſchi jenoż ßebi nahe żiwjenje wukhowacź, tola jejna 15 lětna wnuczka je bohużel ßwoje młode żiwjenje w płomjenjach woſtajicź dyrbjała. Nitſchowa ßama je ßo jenoż ſ pſchipadom ßmjercźe ſminyła. Wona ſ laczłoſczu wotuczi a ßebi po picźnu wodu duzy woheń pytny, hdyż ßo hiżo khěża ſ płomjenjom paleſche. Wona ßwoju wnuczku ſawoła, kotraż na druhej ſtronje khěże w komorje ſ małym woknjeſchkom ſpaſche. Wona pak wohnja dla njemóżeſche k njej dońcź. Nitſchinjeje dźowka, kotraż hewak w komorje ßobu ſpaſche, chżyſche naſajtra do Budyſchina jěcź a bě teho dla hacź do Noweje Wßy ſchła. Tutemu ſbożownemu pſchipadej ma ßo wona dźakowacź, ſo je tak wěſtej ßmjercźi wucźekła. Wnuczka je ßo wowku praſchała, hacź ßměła pola njeje na kanapeju ſpacź, dokelź ßo ßama bojeſche. Kajkej pſchicźiny dla je ßama w komorje ſpała, njeje hiſchcźe wujaßnjene. Dokelź ßußodnym twarjenjam ſtrach njehrożeſche, pytaſche wohnjowa wobora najpródzy wnuczku wukhowacź. Hdyż pak ßo k holzy dobuchu, bě ßo wona hiżo ſadußyka. Wnuczka něhdźe wot jeneho lěta k podpjerje ßwojeje ſtareje ßłabeje wowki pſchebywaſche. Kak je woheń naſtał, njeje wujaßnjene, tola ßo měni, ſo je pak wuheń dodźeržany był, pak ſo je woheń ſ pjezy wuſchoł, do khěże ſa twarjeneje, w kotrejż bě ßo dźeń prjedy pjekło.

Přilopk.

* (Ruſke jelenje w Draždźanſkej holi.) K polěpſchenju jelenjow w Draždźanſkej holi ßu ßo do njeje jelenje ſ Ruſkeje puſchcźiłe.

* (S błyſkom ßo ſaraſyłoj.) 28lětny wuſchiwař Poller a jeho żona ſ Ellfelda w Vogtlandſkej ſtaj ßo, hdyż wutoru mjes Albertbergom a Carolagrünom pod jenym ſchtomom wukhow pſched njewjedrom pytaſchtaj, ſ błyſkom ſaraſyłoj.

* Cźeźke krupobicźe je Nordhauſen a jeho wokolnoſcź potrjechiło. Krupy ſemju meter wyßoko pſchikrychu, ßywy ßu do cźiſta ſniczene, a kcźenje a liſcźe je ſe ſchtomow ſbite, ſo ßu jenoż hiſchcźe nahe hałoſy każ w ſymje widźecź. Wulki ſliwk je do krupobicźa pjerſchcź ſ polow ſpławił a łuki a ſahrody ſ błotom abo pěſkom ſanjeßł.

* (Jědojty ſchtom.) Nětkole ſchtom, „ſkoty deſchcź“ rěkazy, kotryż ßo w promenadach a ſahrodach nadeńdźe, kcźěcź poczina. Każ rjane je jeho kcźenje, tak jara je wone jědojte. Też truki, łopjena, ſkora a drjewo tuteho ſchtoma ßu jědojte. Tele dny bě w Draždźanach jedyn hólcźk hrajkajo něktore kcźenje ſłoteho deſchcźa ſjědł. Wón bórſy na to ſkhori a ſa tſi dny na ſajědojcźenje wumrje.

* (Sſo derje płacźaze ſaniczenje mejſkich brukow.) K wutupjenju mejſkich brukow je hajniſke ſarjadniſtwo Letzlingſkeje hole 120000 hriwnow poſtajiło, ſo by ßo 33000 jutrow młodźiny, kotraż je ßo na měſto ſ hußanzami ſniczenych khójnow naßadźała, wobarnowała. Wobydlerjam Letzlingſkeje hole ſe ſaniczenjom mejſkich brukow dobra ſaßłużba naſtawa. Wjeſka Dolleje je ßama w lětomaj 1902 a 1906 ſa sběranje mejſlich brukow 28000 hr. dostała.

* (Kak ßo w Barlinje ſa ſchulſke dźěcźi ſtaraju.) Haptykał Anderſch je 144000 hriwnow Barlinej a Charlottenburgej wotkaſał. Sa dań ſ tychle pjenjes dyrbja ßo po wotkaſarjowej woli khude a doſtojne ſchulſke dźěcźi bjes rosdźěła wěruwuſnacźa ſ cźopłym ßnědanjom ſaſtaracź. Jeli ſo ßo tole poſtajenje njehodźiło pſchewjeſcź, dyrbjała ßo draſta khudym ſchulſkim dźěcźom kupowacź. — Sarjadniſtwo rěſniſkeje wuſtajeńzy w Barlinje je mjes 1000 ſchulſke dźěcźi 300 kobołkowych kołbaßow wudźělicź dało.

* (Wóßom cźłowjekow ßo tepiło.) We Winkelsbaru w Pennſylvanſkej towarſtwo młodych muźſkich a holzow ſ cźołmom na jěſor wujědźe. Każ ßo ſda, ßu woni ſtanyli, ſo bychu ßedka ſaměnili, pſchi cźimż je ßo cźołm powrócźił. Wſchě woßoby do wody padźechu, a dwaj młodźenzaj a ſchěſcź młodych holzow ßo tepi.

* (47 ludźi ßo tepiło.) Na rězy Dnjeprje w Ruſkej jena parna łódź pola Alexandrowſka do jeneje ſkały ſawadźi. 47 woßobow je ßo tepiło.

* (Woheń w błudnizy.) S błyſkom je ßo żonjaze wotdźělenje bludnizy w Bailleulu w Franzowſkej ſapaliło. Wukhowanje khorych bě jara wobcźeżne, dokelź běchu ßo mnoſy ſ nich pod łożami ſkowali. Wulki dźěl twarjenjow je ßo wotpaliło.

* Spodźiwni wěſchcźerjo wjedra. Niż kóżdy, kotryż by rad wjedźił, kajke budźe wjedro, hacź budźe błónczko rjenje ßwěcźicź, hacź budźe khłódne abo hacź ßo deſchcźik póńdźe, móże ßo barometra wo radu praſchecź; pſchetoż khmany barometer je drohi, a żiwjenje je bjes teho doſcź drohe. Jedyn pjerinar je nětko ßrědk wußłědźił, ſ kotrehoż pomozu ßo hodźi, w pjerju ptacźiny wjedro do prědka ſpóſnacź. Ptakam, woßebje běłym kuram, ßo wſchědnje maliczkoſcź popjera do pizy pſchidawa. Wużiwanje popjera na to ſkutkuje, ſo ßo pjerjo na cźerwjeń barbi. Na tajke waſchnje pizowane a barbjene kury ßo ſ tym dowěrne wjedro-wěſchcźerjo ſcźinja a barometer doſpołnje ſarunaju. Wſchě pſcheměnjenja temperatury ßo ſ pjerjom pſchipowjeduja. Hdyż ßo deſchcź bliżi, ßo pjerjowa cźerwjeńkojta barba do cźmoczerwjeneje barby pſchekhadźa. Hdyż je wjele wkohi w powětſje, ßo pjerjo ßamo ſcharlatcźerwjene barbi. Franzowſke nowiny, kotrež tónle ſjewjeny ſkutk pſchirody wopißuja, pſchi tym na wjedro wěſchcźate ßamownoſcźe błuſnow pokaſuja. Pſchi pſcheměnjenju wjedra ßo błuſnina barba pſcheměni; cźerwjena barba do namódreje pſchekhadźa a ſtari ſranjeni wojazy kóżde pſcheměnjenje wjedra na tym do prědka ſpóſnawaju.

* (Njewſchědnje njeſboże.) Hdyż ßo wutoru rano pola Neumünſtera dwaj żeleſniſkaj cźahaj kſchiżeſchtaj, ſ wyſche jědźażeho cźaha wuhlowa kopacź dele padźe a do dźěłacźerjow Stutta ſ Kiela a Kriegbelaßa ſ Hamburga, kotrajż pſchi woknje jeneho woſa 4. klaßy ſtejeſchtaj, ſlecźi. Stutt bu morjeny, Kriegbelaß cźeżko ſranjeny.

* (36 cźornochow ßoſpaliło.) W jaſtwje towarſtwa wuhlowych podkopkow. Cźerwjene Pjero w Centewillu w Alabauaſkim ſtacźe w połnóżnej Amerizy je ßo pſchi jenym wohenjowym njeſbożu 36 cźornochow ſpaliło. Woheń je jedyn jaty ſakóżił, kotryż chżyſche pſchi ſtraſche a ſchmatanzy cźeknycź. Jeneho ſ cźełazych cźornochow ßu ſaſtojnizy ſatſělili. Cźornochojo běchu jeczi ſe ſtatnych jaſtwow, kotſiż běchu ßo towarſtwu k dźěłu pſchewoſtajili. Jaſtwo, kotrež běſche wſcho ſ drjewa natwarjene, ßo do cźiſta wotpali.

* (Law mjes pſchihladowarjemi.) W jenym varitee-dźiwadlj w Clevelandźe jeneho ſkludźeneho lawa na ſjawne jewiſchcźo pſchewodźachu. Law ßrjedu na dobo ſ jewiſchcźa do parketta ſkocźi, ßo na jenu żonu wali, kotraż dźěcźo w ruzy dźerżeſche, jej dźěcźo wutorhny a ſ nim na jewiſchcźo wrócźo ſkocźi. Potom wón krwawjaze dźěcźo do jeneho kuta donjeße a ſpocza jeho krej liſacź. Skludźeř a jcho pomoznizy ſpytachu, lawa wot wopora wotehnacź, ſchtoż ßo też ſkóncźnje poradźi, tola hakle, hdyż bě law dźěcźo ſtraſchnje ſkußał.

* (Dynamitowe rosbuchnjenje na Kubje.) W měſcźe Pinan del Rio je 30 zentnarjow dynamita rosbuchło. Něhdźe 100 woßobow je ßo pſchi tym moriło. Njeſboże je ßo w kaſarmach krajneje ſtraże ſtało. Dźěłacźerſkich njeměrow dla bě wyſchnoſcź dynamit ſ měſta do kaſarmow dowjeſcź dała. Każ ßo ſda, je jedyn dźěłacźeř jenemu kaſchcźej dynamita na ſemju padnycź dał. S wjetſcha ßu ſranjeni poliziſtojo, tola ßu ßo pjecźa też zyke ßwójby poliziajſkich offizěrow a wjele wobydlerjow měſta ſ roſlecźazymi roſpadankami murjow morili.

* (Mudry w Chicagu.) Jedyn milijonar a pſchecźel cźłowjekow, kotryż je ßwoju woßebitu ſtaroſcźiwoſcź ſchulam a wukubłańnjam dźěcźi pſchiwobrocził, dr. Pearſons w Chicagu, je tele dny ßwoje 90. narodniny ßwjecził. Loni je wón woſjewił, ſo je ßo wón roſßudźił, wſcho ßwoje ſamoženje roſdźělicź, prjedy hacź jeho ßmjercź doſcźěhnje. Dokelź je dr. Pearſons też hewak ſe ßwojim jednorym żiwjenjom ßwojim ßobucźłowjekam ſ pſchikkadom, ßu jemu pſchimjeno „Chicagoſki mudry“ narjekli. W jenym roſrěcźenju ſ jenym nowinarjom je dobroczelſki milijonar potajnoſcź na ſjawne dał, kak móże cźłowjek ſbożownu wyßoku ſtarobu dozpicź a wuſpěch w żiwjenju měcź. Jeho radu ſcźěhowaze ßady wopſchijeja: „Dźerż dźeßacź Bożich kaſnjow. Khodź ſahe ſpacź a ſpi wóßom hodźin. Njeczíń ßebi ſtaroſcźow. Jěs pomérnje a jenoż tebi tyjaze jědźe. Spi pſchi woczinjenym woknje. Woſtaj ßo waſchniczkow a wiwow a wſcheho roſhněwanja. Sprawnoſcź, pózcźiwoſcź, ſtróſbnoſcź — to ßu ſakóżki wuſpěſchneho żiwjenja.“ — Też w Němſkej bě ßo powjeſcź roſnjeßła, ſo chze dr. Pearſons ßwoje zyke ſamoženje na dobroczelſke ſkutki nałożicź. Na to ſchědźiwz něhdźe 5000 proſcheřſkich liſtow ſ Němſkeje doſta, w kotrychż jeho wo dobroczelſke wuſtajenje proſchachu. Mjes tutymi bě też jedyn měſchcźanoſta jeneho maleho němſkeho měſta, kotryż je ſ dwanacźe dźěcźimi żohnowany, wón ſa kóżdu ßwojich 6 dźowkow wo 5000 dollarow pomozy proſcheſche. Hiſchcźe ſpokojniſchi bě jedyn něhduſchi leutnant pruſkeje gardy, kotryż „Chicagowſkeho mudreho“ wo 50,000 dollarow k ſapkacźenju ßwojeho dołha proſcheſche.

* (Sso tepika.) Dwanaczelětna džowka schleswigsko-holsteinskeho krajneho hejtmana, hrabja Platena-Hallermunda, je na kuble zwobodneho knjesa Hollena w Oberholsteinje s czołmom po jěsorje jědžo zo tepika.

* (Ludźižraczństwo.) W němskej rańschej Afriziy zu zo posledni czaz wospjet domoródni Wamatumbiskeho luda ludźižraczństwa dla khostali. W Samanga jena kuskarncza bydlesche, kotraz druhe žónske kuskacz wuczesche. Se zobustawom kuskarskeje zwólby mózesche jenoz žónska bycz, kotraz bě ludźaze mjazo zrała. Kuskarncza jeneho hólza sarěsa a jeho se zwojimi wuczobnizami sezra. Wjeru zu na schibjenzu powěźli, jenu s jejnych wuczobnizow zu k rjeczasowemu khostanju na czaz žiwjenja sazudźili, a jena druha wuczobniza je w jastwje wumrjeła. Dla ludźižraczństwa zu hischcze tež druse domoródni wobskorzeni.

Th. A. Wällnitz naslědnik

w Budyschinje

9 na zukelnskej hazy 9.

Najtuńsche kupowanske žórło

za

njewjesczinske wuhotowanje

a

jednotliwe meble

solidneho a modneho dźěła.

Sprawne poskuzenje.

Pschi hotowych pjenjesach rabatt.

Esamzna pólstrowarnja.

Wobhladanje bjes kupjenja dowolene. Kreslam, na mjene a khěžne cza, rezbowarc.

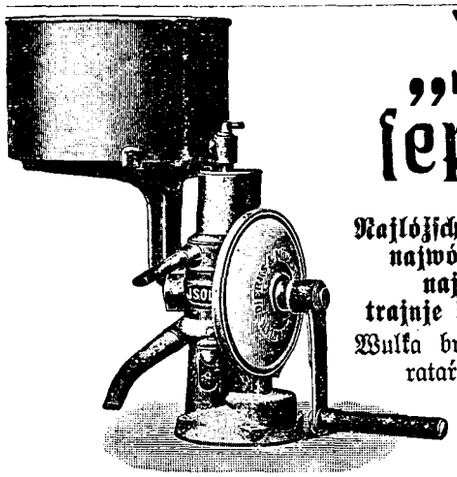

„Jsola“ separatory

D. R. patenty.

Najlózschi khód, najwótrische wotsběranje, najjednorische wobkhadzenje, trajnje dźělane, tunje placzisny.

Wulka bronsowa medailla němskeho ratarstwa sa nowu nadobu, w lěcze 1905 spožczena. Wot 15 lět najlěpje sawjedzena zentrifuga.

Jan Manjok naslědnik

(Jurij Hänsel)

pschi žitnych wikach 6 w Budyschinje, na zukelnskej hazy 34.

Składownja a podawanje wschěch ratarskich maschinow a wscheje ratarskeje nadoby.

Franz Marschner

czaznikat w Budyschinje

na bohatej hazy 9

swój skład **czaznikow** a **czaznikowych rjeczasow** k dobroczinwemu wobkedźbowanju porucza.

Hódna twora. Bizomne rukowanje. Tunje placzisny.

Woprawny **Helgolandski**

zmolowy plestr

je najlěpschi psche **wiez, podklócze, drjenje,** scht. po 50 pj.

poruczataj

Měrschez bratraj nazl.

pschi žitnych wikach 30.

Liebsch,

zudnisli aktuar sw. zkužby

pschi nowych hrjebjach 5

pisarnja sa kupowanske, hypothekske, dismembrazniske, testamentske a sawostajeństwowe wězy atd.

Wěczi zerbski.

— Telefon czizło 177. —

Pschezadźowanje ležomnosczow.

Ad. Rämsch nazl. w Budyschinje

(mějeczel **Max Kirschner**)

pschi hutrowych wikach 1 **telefon czizło 415**

porucza zwoje daloko a schěroko znate

palenzy a likeury.

Rozezłanje w czwizach a bleschach.

Proschu zebi placzisnowy sapiz žadacz.

Lětny zmjertny dzeń

njeboh **Gustle,** mandž. džowki Jana Schołty, zahrodnika w Mortkowje, wumrje 23. meje 1909, 9 lět 2 mězazaj stara, kaz tež **wěnzy dopomnjecza** na rowy schuleriskich džěczi, kiž zu w krótkim czazu we Lasowskej wozadze semrjeke a to na row **Marje Rózmijez** s Lasa, stareje 10 l. 7 m., **Gustle Soriz** s Radskeje, stareje 9 l. 29 dn., **Pawoła Nowaka** s Nydeje, 6 l. 4 m. stareho, **Khorle Kubizy** s Drěwzow, 11 l. 1 m. stareho, **Ernsta Muchi** se Schiboje, 9 lět stareho, **Jana Michalza** s Drěwzow, 9 lět stareho, **Marthy Scholeziz** s Běłeho Khołmza, 11 l. 4 m. stareje a **Maxa,** mandž. zyna Khorle Hanza, zelesniskeho sastojnika we Lasu, wumrje 19. haprleje 1910, 12 l. 6 m. stary.

Schto mrějecze wy džěczatka tak nahle s tutoh' zwěta?
Schto wasche czółka hrjebaja tu hižo prěnje lěta?
So hižo kónz ma žiwjenje, schto dha je teho wina?
Knjes Jesuz zwoje jehnjatka zej-hromadza do klina.

Tak móze w naschej wozadze jich wjele starschich prajicz,
Hdyž na te czazy sandźene b'dza zwoje myzle stajicz,
Na zwoje lube džěczatka, kiž zu jim nahle wsate,
Kiž běchu wschak jich nadźija, zu semi pschepodate.

Haj tak ty luba Gustlka 'schcze zrjedu w schuli běsche,
A njedź'lu rano se zwěta 'žno psches zmjercz k njebju džěsche,
O kak zo tehdy stróżichu czi twoji zwěrni lubi,
Kiž wokoł' tebje zedźichu, twoje žiwjenje zo shubi.

Tež lubowany Maxo ty, bě njedź'lu s towarschemi
'schcze strowy, cziły, wjeselty, 'žno wutoru s jandźelemi,
Sso w Bożim raju stowarschi tam pola Bożoh' tróna,
Hdźez blyschczi zo wam na hłowje nětk wschitkim słota króna.

Njej' dołho było k złyschenju wschak tudy na tej semi,
Kaz w krótkim czazu we Lasu, so zmjercz tak nahle slemi
Te sakczěwate róziczki, te lube schulske džěczi,
Kiž běchu w zwojej czistosczi najrjeńscha pycha w zwěczi.

Haj tak je zmjercz nětk džewjecz krócz tu zwoje žně 'žno měka,
Je slamała tu złabu łódź a do semje je zyła
Te rjane pscheńczne sornjatka, kiž skhadźecz budza rjenje,
Hdyž Boži hłóz jich sawoła a budza wubudźene.

Ssu hižo luboscz Jesuza nětk woptali we schuli,
Duž jako jeho jehnjatka zu jemu lube byli.
Tak k zebi wón jich sawoła we prawym sbóžnym czazu
Nutssańcz do sbóžnoh' Ziona, zo wjeselicz na kwazu.

Tam zu nětk wasche džěczatka w Jesuzowych rukach,
Je paze luboscz pastyrska na njeswjadnjenych łukach,
Duž lubi starschi njepłaczcze, so zu wam wone wsate,
Wy dopósnacz jo budźecze, hdyž budza wam saz' date.

Nětk stadła wowzow wopuschcza tak jara husto jeho,
Wo zwoju sbóžnoscz njerodza, tež njerodza wo njeho,
Duž pastyr małe jehnjatka tak rucze k zebi žada
A sa zwět zwoje njebjeza jim dawa jeho hnada.

Spi derje, luba Gustlka, haj spicze wschitke rjenje,
Hacz Boži hłóz waz sawoła a b'džecze wubudźene
Na tamnym wulkim kroznym dnju, hdyž Jesuz psch'ńdże k zudu
A płaczi po prawdosczi msdu wschak wschitkemu tu ludu.

Twoja czeta a kmótra **Hanza Budatka** rodz. Scholeziz
w mjenje hłuboko srudźenych starschich.

Wjeßne wólbne towaŕstwo

wotměje **njedźelu 29. meje,** popołdnju w 3 hodźinach
w Wolfej hoſćenzu w Hucźinje

5. ſjawnu ludowu ſhromadźiſnu,

w kotrejž budźe ßo jenoż w ßerbſkej rěčźi jednacź.

Na dnjowym rjedźe ſteja pſchedmjety:

1. Saměr wjeßneho wólbneho towaŕſtwa.
2. Prawa ßerbſkeje rěčze w ludowych ſchulach.
3. Wucźenje Bożeho ßłowa w ludowych ſchulach njeßmě ßo pſchikrótſchicź.

Wſchitzy Sserbja ßo na tule ſhromadźiſnu pſcheproſcheja. Žadyn Sserb doma woſtacź njeßmě. Pſchińdźcźe woßebje ßerbſzy nanojo!

Khwaćanske serbske towaŕstwo

změje da-li Bóh, **njedźelu 22. meje** popołdnju w 5 hodź. w Hustec hoſćencu w Khwaćicach posedźenje. Duž so wšě sobustawy najnaležnišo přeprošeja, tež hoſćo su nam stajnje lubje witani.

Předsydstwo.

Burſke towaŕſtwo w Nakezach

ſměje **pſchichodnu njedźelu 22. meje,** popołdnju w 5 hodźinach poßedźenje. Wo bohaty wopyt pſcheceźelnje proßy

pſchedßydſtwo.

Knihiwjedniſki kurſus.

Ssobotu 25. junija hacź ßobu do **2. julija 1910** budźe ßo pſchi rataŕſkej ſchuli w Budyſchinje **knihiwjedniſki kurſus** ſa praktiſkich, ßamoſtatnych ratarjow wotbywacź.

Pſchipowjedźenja maja ßo hacź do njedźele 12. junija t. l. pola direkźije rataŕſkeje ſchule ſtacź, kotraž tež wſchě dalſche wuměnjenja ſa wobdźělenje rad k wjedźenju dawa.

W Budyſchinje, 20. meie 1910.

Direkźija rataŕſkeje ſchule.
Prof. dr. Gräfe.

Warnowanje a namołwjenje.

Donoſchuje ßo nam, ſo ßu w jenej ſchulſkej gmejnje, w kotrejž woßadźe hiſchcźe ſta ßerbſkich ßwójbow bydli, ale w kotrychž ſchulach ßo hižo lěta dołho wjazy po ſakońſkich poſtajenjach, ßerbſku rěcź naſtupazych, njewucźi, ßo ludźo pohnucź dali, pißomnje wobßwědcźicź, ſo tam ßerbſkich dźěcźi njeje. Kaž ßo tam wěźy maja, by tole wobßwědcźenje zyle wopacźne było. Tajke wopacźne wobßwědcźenje ßo ßamo ſ jaſtwom khoſta. (§ 271 a tež § 348 khoſtanſkeho ſakonja ſa němſke khěźorſtwo.) Namołwjamy wſchěch, kiž naſtupa, **ſr nochzyli nikomu k woli niczo wopacźne podpißacź a ſ tym pomhacź njeprawdoſcźe ſamaſacź. Tak rucźe hacź hdźe wo podawanju njewěrnych podłožkow ſhonimy, bjes komdźenja, na nikoho njedźiwajo, ſakroczimy a wěź, jeli nuſne, ſtatnemu rěcźniſtwu pſchepodamy.**

S wulkim ſpokojenjom ſaßłyſchujemy, ſo hižo wyßoki ſaſtojnik ſ miniſterſtwa ßerbſki kraj pſchejeźdźuje a ſchule w Sserbach pſchehladuje. Jeli śmeje ſchtó žane roſſjaßnjenje dacź, njech rěcźi ſjawnje a ſprawnje, niczo hładknjo, niczo njeſamjelczo. Prawdoſcź ßo wſche wſcho ſwjedźe.

Skutkowanſki wubjerk wjeßneho wólb. towaŕſtwa.
Bart. Pjech. Króna.

Njedźelu 22. meje
transport
lětuſchich **jehnjeczow**
w Suborniczzy w Łuſaziji na pſchedań ſtaju. **Grems.**

S mojeje, prjedy ßwobodnemu knjeſej Uckermannej ßłuſchazeje, **parneje zyhelnicze w Měrkowje** (pſchi Lutobcźanſkim ſaſtaniſchcźu) wubjerne

murjeŕſke zyhele, pſchepuſchcźate zyhele,

najlěpſche **tšěſchne zyhele** bruneje, cźeŕwjeneje a naturſkeje barby atd. po tunich płacźiſnach porucźam.

Albert Krauſe w **Měrkowje.**
Telefon Khróſt-Lomſk cźo. 17.

Khěźa

na rěſniſkej haßy 4 je wobßedźerjoweje ſtaroby dla na pſchedań.

Khěźa

cźiłko 12 w Měrkowje, dwě wobydleni wopſchijaza, je na pſchedań.

Prawny hŭrow Ernsta Kohana

(prjedy J. a E. Kobana)
w Budyſchinje
pſchi žitnych wikach 4.
— Telefon 675. —

Saradźenje leżomnoſcźow a hypothekow, ſrjadowanje ſawoſtajenſtwow, wudźěłanje kupjow a liſcźinow wſcheje druźiny, ſeſtajenje wſchěch druhich pißnych dźěłow. Sehnawanje pjenježnych žadankow.

— Rěcźu tež ßerbſki. —

Pyta

ßo k 1. junijej holza jako **podpjera žony** do ßrěnjeho kubła. Kubleŕſkim dźowkam ßo lěpſchina dawa. Poſkiczenja chzyłe ßo we wudawarni Serb. Nowin ſ napißmom O. H. wotedacź.

Jako pomozniza

ßo ſdźěłana holza do ſarſkeho doma pyta. Połne pſchiſamknjenje k ßwójbje. Poſkiczenki chzyłe ßo ſkerje lěpje pod napißmom C. B. do redakźije Serb. Nowin póßłacź.

Kuchaŕki, ſtwinſke a ßłužobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy k ßwinjom, wotroczkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, wołazych a dźěłacźeŕſke ßwójby pyta hnydom abo poſdźiſcho pſchiſtajeŕka **Görlichowa** na ßukelnſkej haßy 1 na rózku žitnych wikow w cźrijownі knjeſa Heinr. Mohra.

Poß ßo ſaběžał,

cźorny, ſ běłej ſchiju, brunymi nohami, ſ pſchitſihanymaj wuſchomaj a wopuſchu.

Schula w Sprejzach.

Wſchehomóznemu Bohu je ßo ſpodobało, naſcheho lubeho mandźelſkeho, nana a dźěda

Jana Wicźaſa,

wumjenkarja w Cźornych Noßlizach,

ßrjedu popołdnju 3/4 3 hodźin w 74. lěcźe žiwjenja po krótkej khoroſcźi do wěcźnoſcźe wotwołacź.

Jeho wotemrjete cźěło budźe ßo njedźelu popołdnju w 3 hodźinach ſ wotproſchenjom ſ Cźornych Noßliz na Hornjohórcźanſke pohrjebniſchcźo khowacź.

W Cźornych Noßlizach a w Falkenſteinje w V., 18. meje 1910.

Hłubokoſrudźeni ſawoſtajeni.

(K temu cźiłku pſchiłoha.)

Pschiloha k czišłu 21 Serbskich Nowin.

Ssobotu 21. meje 1910.

Placišny rěsneho skotu na Draždžanskich skotnych wikach.

17. meje 1910.

Placišny po zentnarju z hriwnach.

Skotne druziny a wosnamjenjenje.	Žiwa hr.	Žiwa np.	Rěsna waha hr.	Rěsna waha np.
Woły:				
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetšeje rěsneje hódnosće hacž do 6 lět	39—42		75—78	
awstriske	45—48		81—84	
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starše wukormjene	35—38		71	74
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starše	30	34	67	70
4. žnadnje pizowane łóžbeje staroby	25—29		57—64	
Jałojzy a kruwy:				
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetšeje rěsneje hódnosće	37—40		69	72
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetšeje rěsneje hódnosće hacž do 7 lět	33	36	64	68
3. starše, wukormjene kruwy a žnadnje wuwite młódše kruwy a jałojzy	29—32		60	63
4. žrěnjo pißowane kruwy a jałojzy	24	28	54—59	
5. žnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—		48—53	
Byki:				
1. połnomjaßne, najwjetšeje rěsneje hódnosće	38	41	68	72
2. žrěnjo pizowane, młódše a derje pizowane starše	34	37	64	67
3. žnadnje pizowane	29—33		59	63
Čželata:				
1. najlěpše z mlokom wukormjene abo najlěpše wot zyza	52—54		82	84
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	48—53		78	81
3. žnadnje wuwite wot zyza	43—47		73—77	
Swinje:				
1. połnomjaßne lěpšich raßow a jich sćhišenjow w starobje hacž do 1¼ léta	50	51	66	67
2. mjaßne	47	49	63	65
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	43	46	57—62	

Placišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyšinje:

		w Budyšinje. 17. meje 1910 wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	w Łudżu. 19. meje 1910. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pšenica	běła	—	—	—	—	10	40	10	60
"	žołta	—	—	—	—	10	20	10	40
"	nowa	10	—	10	50				
Rožka		—	—	—	—	—	—	—	—
"	nowa	7	—	7	20	6	90	7	15
Ječmjeń	50 kilogr.	7	10	7	60	6	40	7	40
Wows	nowy	7	50	7	80	7	—	7	15
Hróch		12	50	15	—	12	50	13	—
Wóka		8	50	9	—	8	25	9	50
Jahły		15	—	17	—	16	—	17	—
Hejduschka		16	—	17	—	20	—	22	—
Běrny		2	—	2	50	2	20	2	40
Butra	1 kilogr.	2	80	2	90	2	50	2	70
Pšeničźna muka	50 "	10	50	19	50	18	—	20	—
Ržana muka	50 "	8	50	11	50	12	—	14	—
Ssyno	50 "	4	50	4	75	4	—	4	50
Ssłoma	100 "	5	—	5	16	4	17	5	17
Prošata 1044 schtuk,	schtuka	15	—	32		—	—	—	—
Pšeničźne wotruby	50 kilogr.	—	—	6	—	6	10	6	30
Ržane wotruby		—	—	5	75	6	20	6	50
Pšeničźny gris		—	—	6	50	—	—	—	—
Ržany gris		—	—	6	75	—	—	—	—

Na bursy w Budyšinje pšeńza (běła) wot — hr. — np. hacž — hr. — np., pšeńza (žołta) wot 10 hr. 25 np. hacž 10 hr. 50 np., rožka wot 7 hr. 10 np. hacž 7 hr. 60 np., ječmjeń wot 7 50 np. hacž 8 hr. — np., wowß wot 7 hr. 30 np. hacž 8 hr. — np.

W Budyšinje płaćeše: kórz pšeńzy (běła) po 170 puntach — hr. — np., hacž — hr. — np., žołta — hr. — np. hacž — hr. — np., nowa: 17 hr — np. hacž 17 np. 85 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np. nowa: 11 hr. 20 np. hacž 11 hr. 52 np, kórz ječmjenja po 140 puntach: 9 hr. 84 np. hacž 10 hr. 64 np.

Wiczne płaćišna w Barnizach.

19. meje 1910.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. — np. hacž 7 hr. 20 np., pšeńza wot 10 hr. 30 np. hacž 10 hr. 50 np., ječmjeń wot 6 hr. 80 np. hacž 7 hr. 50 np., wowß wot 7 hr. 40 np. hacž 7 hr. 70 np., jahły wot 16 hr. — np. hacž 17 hr. — np. hróch 17 hr. 50 np., žyno 5 hr. 20 np., běrny 2 hr. 20 np., ssłoma (100 kilogr.) 5 hr. 32 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 30 np. hacž 2 hr. 70 np.

Wjedro w **Londonje** 20. meje: Rjane.

Cyrkwinske powjesće.

W Michałskej zyrkwi smjeje žwjedźeń žwjateje Trojizy rano w 7 hodź. farar Rěda žerbsku spowjednu rěč, ½9 hodź. duchowny Tischer žerbske a w 10 hodź. němske předowanje. — Popołdnju w ½2 hodź. budże katechismußowa wuczba za žerbsku młodźinu.

Wěrowani:

W Michałskej zyrkwi: August Jurschik, pohonc̆ we Wownjowje, z Friedu Berthu Hajnikez z Kißlizy. — Hendrich Geißler, twarski dźěłac̆er w Ratarjezach, z Minnu Idu Waltarjez z Kubschiz. — Willy Theodor Gotthard Schubert, fabrikar we Wurizach, z Marthu Hedwigu Heinrichez tam. — Max Richard Wojnar, fabrikar we Wurizach, z Emmu Longez na Zidowje. — Ernst August Gruhl, blidar w Draždžanach, z Hanu Helenu Libschiz we Wurizach. — Jan August Lada, fabrikar w Budyschinje, z Marju Marthu Schimanez w Čjichońzach. — Pawol Willy Neumann, kamjenjeczischc̆ek na Zidowje, z Hanu Berthu Berghoferez w Budyschinje. — Khorla August Hensel, dźěłac̆er na Zidowje, z Johanu Khrystianu Petrikez z Hornjeje Borschc̆e. — Jan August Koch, žiwnosc̆ek na Ssokolzu, z Hanu Lenu Wic̆aśez w Brěsy.

W katholskej zyrkwi: Richard Schaal, schewz w Budyschinje, z Hanu rodź. Barschez, plotowarku z Budyschina. — Alois Morawez, rěsbar w Budyschinje, z Josefu rodź. Horac̆kez z Hertwigswaldy.

Křćeni:

W Michałskej zyrkwi: Jurij Alfred, Khorle Kloßa wrótnika w Dobruschi, ž. — Ota Herbert, Hermanna Pawoła Braziga, knihic̆ischerja w Tšelanach, ž. — Pawoł Marc̆in, Khorle Maxa Fiedlera, khěžerja a murjerja w Jenkezach, ž. — Kurt Erich, njemandź. ž. we Wurizach. — Martha Hilda, njemandź. dź. pod krodom. — Emma Erna, njemandź. dź. we Wurizach. — Hana Margareta, njemandź. dź. na Zidowje. — Hana Hilžbjeta, Bjedricha Augusta Brühla, khěžerja a schewza w Dobruschi, dź. — Hana Hedwig, Jana Augusta Měta, zyhelnskeho mischtra w Ssmolizach, dź.

W katholskej zyrkwi: Erich, Gustava Paula, samkarja w Budyschinje, ž. — Měrošlaw, Franza Němc̆eka, dźěłac̆erja w Małym Wjelkowje ž.

Zemrjeli

W Michałskej wozadże: 15. meje: Hana Khrystiana Schneiderez wumjenkarka w Hrubjelc̆izach, 74 l. 6 m. 4 d. — 18. Ernst Richard, njemandź. ž. na Zidowje 21 d.

Zyrkwinske powjesće z Hodźija.

Na žwjatu Trojizu smjeje rano ½7 hodźin farar Kschižan žerbsku spowjednu wuczbu, ½8 hodź. duchowny Voigt žerbske a w 9 hodźinach němske předowanje. — Popołdnju w 2 hodź. budże katechismußowa wuczba za němsku muzšku młodźinu.

Zyrkwinske powjesće z Budestez.

Na žwjatej Trojizu smjeje rano w 7 hodź. duchowny Bójz žerbsku spowjedź, farar Domaschka dopołdnja we 8 hodź. žerbske a ½10 hodź. němske předowanje. — Popołdnju w 2 hodźin budże katechismußowa wuczba za žerbsku žónsku młodźinu.

Po tunich placišnach poruc̆am swój derje wuhotowany sklad

ff. domjezych, kuchińskich a hospodarskich wězow, lakowanych a njelakowanych, blachowych lampow, latarnjow, zylindrow a žnožkow, platow, płokanskich wanjow, bowow, myjnych stejakow, zimanskich maschinow, kupanskich wanjow, żelesne pónoje a hornzy, hospodarske wahi, noże, widliczki, łžiży, nožowe korbiki, chołcjowe młyny, chołcjowe khany, chołcjowe a zokrowe tyče, rybowanske maschiny, mjaßorubaze maschiny, mjaßowe mjezli, schc̆ětki, žerschc̆owe mjec̆awy, zentrifugowe schc̆ětki atd.

Moritz Schulz, klampnarski mischtr : : : : :
pschi žerbskich hrjebjach 10.
— Wuporjedźernja. —

Mudry kolojěsdny
wusmoli
Naumannowe Germania-kola.
Sastupjeŕ:
wumělski jěsdny Marschner
na Nowosalzskej drózy 36.

Drjewjane
rjemjenjowe taczele
wschěch normalnych wulkosczow
stajnje na składze,
Ia. czěrjenske rjemjenje
s jadriweje koze wschěch schěrjow
tunjo porucza
Otto Büttner,
pschedawarnja koze, czěrjenskich
rjemjenjow, technischich gumijowych
wězow,
w Budyschinje
pschi hłownym torhoschczu.

Sklad
drainěnowanskich rolow
w Lětonju
porucza
drainěrowanske wónzuchowe
a wodu wodjaze roły,
žłoby, krnwjaze, žwinjaze a
prožaze korta s prěkuschom
a bjes njeho,
zementowe płaty
wschelakich wulkosczow a družinow,
sczinowe plecženje
se sazynowanym grotom,
tšěschnu papu
wschelakich tolstosczow,
tšěschne pomasanje
„optimus"
a **kamjentnowuhlowy teer,**
teerowe kótła s pschižłuschkom,
grotowe, sczinaze a papjaze
hosdże, hornczerske twory,
Brockmannowy
= pizowanski kalk =
snamki A a B
po fabrikskich płaczisnach.
Emil Dietrich
w Lětonjanskim hosczenzu.

Bohužel njejcze
moje tunje posliczenja
jěsdnych kolow, schijazych
maschinow a pschižłuschkow
wobkedžbowali, dokelž scze žebi
myšili, so žo wo mjenje hódnu
tworu jedna.
Nawopak pak je.
Jedyn pospyt pschežwědczi, so pola
mje najtuńscho kupujecze.
10% rabatta na pschižłuschk.
J. Schieback,
na Mužakowskej drózy 4.
Najwjetscha pschedawarnja tu
w Budyschinje.
150 jěsdnych kolow na składze.
Wuporjedžerńja sa jěsdne kola
a schijaze maschiny.

Esuscheny polcz 4 porsty tolsty,
pschi 5 p. po 90 pj., **žuschene**
žwinjaze mjaso po 85 pj., wu-
schkrjeny **kój** po 55 pj. porucza
O. Pötschka na žitnej haży.

Schmidt & Gottschalk,
pjenjezna banka
w Budyschinje
na theaterskej haży 6, rózk schulskeje drohi.

Zychi **běle a pišane,**
meter hižo po 35 np.,
wupjerki, pjerje njepschepuschczate,
s czerwjenymi žmuhami,
hładke czerwjene, módroßmuhate,
hotowe seschite po jara poměrnych płaczisnach,
rubjany płat, běły płat,
połpłatowe a bawlmjane
tkaniny
we wschěch schěrjach porucza
Emil Wehrle
na jerjowej haży 7.

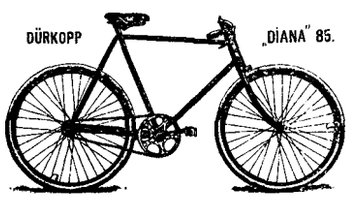

E. Urban
w Krjebi w h. Ł.
Poruczam žwoje prěnjoklažne
- jěsdne kola -
jako **Dürkoppske, Phänomenske, Internationalne** atd. po
najtunischich płaczisnach.
Wulka skladowanja jěsdnych kolow, pschižłuschki sa jěsdne kola
a narunanske dźele.
Najlěpsche mantle a schlawchi, karbidowy skład.
— Wobhladanje je bjes nusowanja k kupjenju dowolene. —

Derje žuschene
prażowane wuhlo
1000 scht. (17 zent.) po 6 mk. s jamy
porucza
knjezi dwór w Bóschizach pola Njeżwaczidła.
— Telefon 16. —

J. G. Schneider,
najwjetschi skład
porzlina, schkleńczanych tworow,
kamjeniny, starožitnosczow.
Ssamžne porzlinowe molowanje. Najtuńsche płaczisny.
— Wulki wubjerk twažnych darow. —

Zistne khartki czischczi spěschnje a tunjo
Ssmolerjez knihiczischczerńja.

Prima
fahrodne & schlawchi
gumijowe a
konopjane schlawchi
wupruhowaneje najlěpscheje družiny
po najtunischich płaczisnach porucza
Otto Büttner,
pschedawarnja koze, czěrjenskich
rjemjenjow a
technischich gumijowych wězow
w Budyschinje
pschi hłownym torhoschczu.

Wolijowe barby
wschěch snatych nuanžow, hnydom
k barbjenju hotowe,
derje a twjerdže schnjaze,
molerske a
murjerske barby,
terpentinowy wolij
(němski a franzowski),
lanowolijowy firniß,
jantarjowe laki,
kopallaki, damarlaki,
želesowe laki,
Kölnski klij,
murjerski klij,
drobnu krydu, gyps,
portlandski zement,
najlěpschi karbolineum,
barbicže wscheje družiny,
schablony
sa molerjow a murjerjow
porucza a ma pschezo na składze
po najtunischich płaczisnach
Emil Mërsch,
drogowe klamy
na kamjentnej haży 24.

Sshmjeńtny
majß,
hroch,
woku
porucza tunjo
Pawoł Scholta
nažlědnik
na Hoschiz haży.

Jědzne běrny,
skótne běrny,
runklizu
pschedawa
knjezi dwór w Czelchowje.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 22. Sobotu 28. meje 1910. Lětnik 69.

Sakski partikularismus a awstriske nadknjejstwo.

Poždźenja sakskeho žejma, kotrež běchu druhdy jara njemērne, žu žo do žwjatkow skónčiłe. Dwaj dotalnaj žobustawaj national-liberalneje strony, sapóžłanzaj Langhammer a Merkel, pak žo njejstaj hischcze směrowałoj a swadu swonka žejma dale wjedźetaj. Wobaj staj s nationalliberalneje strony wustupiłoj, dokelž žo jimaj wona njeje knježerstwu dosć pscheczíwjała. Merkel je leczazy list czischczecz dał, w kotrymž wón nationalliberalnym porokuje, so žu žo woni pschi wothłoßowanju sakskich póßłanzstwow we Winje, Mnichowje a pola thüringskich statow knježerstwu podwolili. S wopředka žu nationalliberalni rosßudźeni byli, pschecźiwo dalschemu wobstaczu woßebitych sakskich póßłanzow hłoßowacz, tola minister hrabja Vitzthum s Eckstädt je w deputaziji s dowěrnym sdźělenjom jich wot jich přeńscheho wobsamknjenja wotepřeł. Minister je pjecza prajił, so je sakske póßłanzstwo we Winje tehodła nusne, dokelž mohło žo stacz, so by w pschichodźe ras Awstriska saßo nadknjejstwo nad Němskej dostała. Tole wudawanje sapóßłanza Merkla je teho dla czežka wobskorżba pschecźiwo sakskemu knježerstwu, dokelž po nim sakske knježerstwo s móżnoscu liczi, so by Pruskej, kotraž je žebi we wójnje 1866 nadknjejstwo nad Němskej dobyła, wone saßo wsako. Sapóßłanz Merkel je žo hižo s tym pschecźiwo czežnoscźi a pschistojnoscźi pscheschoł, so je ministerowe dowērne sdźělenje do sjawnoscze dał. Tola s tym njeje hischcze dosć, hrabja Vitztum s Eckstädt je Merkela winował, so je žebi wón žłowa, kotrež je minister pjecza wo móżnym wróczenju awstriskeho nadknjejstwa nad Němskej s niczeho wumyßlił, a so je s tym pschecżelne pomēry mjes Sakskej a Pruskej kasył.

Tež žobustawy nationalliberalneje strony žu sjawnje protestowali. Jemu pod nóß pikaju, so je hrubje skamane dowērjenje skucził, hdyž je wo tajnym jednanju w deputaziji nēschto do sjawnoscze dał. Najhórsche je, so je Merkelowe sdźělenje zyle njewērne; wón je žebi je runje won s porstow wuzyzał. Ministrowe dowērne sdźělenje je nawopak dopokasmo podało, so sakskej póßłanzstwje w Mnichowje a Winje na žane waschnje partikularistiskim interesam njeßłużitaj. Tónle dopokas je tež někotre wobmyßlenja směrował, kotrež žu hacz dotal pola nationalliberalnych pschecźiwo pschiswolenju pjenjes sa sakske póßłanzstwa wobstała.

Kral Bjedrich August

je lětża žwoje narodniny w žwojej villi w Wachwizach wohladał. Kapały grenadērskeho, gardejēsdneho a 12. pólneho artilleriskeho regimenta jeho s rańschim piskanjom postrowichu. Potom kral deputaziju Wachwizskeje a Loschwizskeje gmejny pschija, kotraž jemu sbožopschecża pschinjeże. W 10 hodźinach kral do Draždźanskeho kralowskeho hroda k pschijeczu sbožopschecźow pschijēdże. Wón biskopa a katholske duchownstwo, semjanow kralowskeje žłużby a žwojeho czelneho lěkarja, statnych ministrow, kamandowazeju generalow sakskeju armeekorpsow, komandeurow Draždźanskich regimentow a deputazije měschczańskeho sastupjerstwa pschija. W 11 hodźinach kral Bożu žłużbu wopyta. W 1 hodźinje bě pscheđ nim parada wojakow zyłeje Draždźanskeje garnisony.

Nowy pruski wólbny sakoń

je žo w pruskim semjanskim žejmje po žwjatkach druhi krócz pschijał. Tole wospjetne wothłoßowanje wo wólbnym sakonju je nusne, dokelž žo wo pscheměnjenje wustawy jedna. Nowy wólbny sakoń je žo 29. haprleje se 140 pschecźiwo 94 hłoßam pschijał. Druhi krócz je žo sa nowy sakoń 127 hłoßow pschecźiwo 82 wotedało.

Sakonjowy naczisk wo rjedźenju rēkow je žo po krótkim rospominanju komišiji k pißomnej rosprawje a k nowemu pruhowanju pschipokasał. Dwórski sakoń sa Schaumburgski wokrjeß je žo sa to hnydom pschijał. Potom žo žejm s petiziju wo palenje czēłow w Pruskej sabjerasche, kotruž rosprawnik profeßor Löning poruczowasche.

Do mozy nowy pruski wólbny sakoń s czežka stupi. Zentrumska strona a nationalliberalni w pruskim krajnym žejmje žu hižom pschipowjedźili, so wólbny sakon w tej formje saczißnu, w kotrejž je jón semjanski žejm pschijał.

Strajkowe njemēry w Franzowskej.

W skałach Mery sur Oise je 300 dźēłaczerjow dźēło sastajiło. Dokelž žu spósnali, so se strajkowanjom najskerje žwoje žadanje njepscheczischcza, žu strajkowarjo wschelake naßylnoscze skuczili. Woni žo se žonami a dźēczimi do dwórnischcza dobuchu, so bychu wosam, s kamjenjemi nakładźenym, wotjēcz sadźēwali. Hdyž tworowy żelesnisti czah pocza jēcz, žo mnosy dźēłaczerjo na koliju czißnychu, a nēkotsi s nich žwoje dźēczi na nje położichu. So žo njeby wulke njesboże stało, dyrbjesche žo czah sastajicz. Strajkowarjo žu pódła teho maschiny w skałach a żelesniske wosy wobschkodźili. W nozy woni se žonu a dźēczimi pod hołym njebjom wostachu a wutorhnjene żelesniske tramy sapalichu, so bychu žo sa jich wohnjom wohrjewali. Departementowy prefekt je 100 žandarmow do Mery sur Oise pósłał, so bychu porjad saßo postajili. Czi pak njejßu samohli tónle nadawk dopjelnicz. Strajkowarjo dyrbja žo teho dla s mozu jēsdnych se żelesnizy wuhnacz.

Spjeczowanje franzowskich reservistow.

Reservistojo w Nimesu běchu sańdźeny tydźeń na tšelnik pola Manillona wuczahnyli, so bychu žo tam w tšelenju swuczowali. Po wyschkowej pschikasni dyrbjachu woni na tšelniku w biwaku leżecz. Hdyž wojazy do lēhwa pschińdźechu, bē žłoma, kotraž dyrbjesche k leżenju žłużicz, wscha pschemaczena. Hodźiny dołho bē žo deschcz s czurami lał. Reservistojo žo teho dla sarjeknychu, na njej pschenozowacz. Offizērojo a podoffizērojo spytachu, jim jich wotmyßlenje wurēczecz. Wscho rēczenje k dobremu pak niczo njepomhasche. Duž offizērojo a podoffizērojo njespokojnych wobstupichu, so njemohli žo wotžalicz. Dźēl njespokojnych ludźi na napominanje offizērow a podoffizērow poßłuchasche, nēhdże 100 muži pak žo psches wobstupjenje pschedrē. Jedyn woßebje roshorjeny reservist žo žamo do regimentoweho wyschka Gasteinga da a jeho s tšelbinym toporom k semi porasy. Spjeczowarjo potom do Nimesa czehnjechu a žo tam wojakam poddachu. General Andry, roskasowar 5. armeekorpsa je do Nimesa pschijēł a je porucził, wēz najkruczischche pschepytacz.

Wutoru je žo lēhwo s wutrajnym deschczom s nowa pschemaczało. Dokelž žo wojerska wyschnoscz nowych spjeczowanjow boje-

sche, ßo 19. a 25. artilleriski a 40. pěschi regiment w hotowoscźi dźerżachu. Schtyrjoch hkownych naschkararjow a dwanacźe reserwistow ßu sajeli; woni ßo psched wójnski ßud staja.

Mjes ludom, woßebje mjes wobydlerstwom w Nimesu, ßo ßylne pohórschenje pschecźiwo regimentowemu wyschkej pokasuje, kotryż je na niczo njedźiwajo se ßwojimi wukasami reserwistow roshorił. Zyke Nimeske wobydlerstwo na stronje reserwistow steji.

Franzowske nowiny ßo do drobna s Manillonskej spjecźeńzu sabjeraju. Radikalna „Petite Republique" pische: „W tejle wězy matej wobej stronje wopak: wojerska wyschnoscź, kotraż njeje reserwistow psche deschcź wobarnowała, a reserwistojo, kotsiż ßu ßo srudnje sadźerżeli. Sanjechanje offizěrow njehodźi ßo s njepoßkuschnoscźu wojakow samolwicź, wone mohło ßo jenoż s tym wukoźicź." Radikalny „Petit Parisien" pische: „Manewry njeßu k temu, so bychu ßo wojazy na khoroscź swucźili." Konserwatiwny „Journal" wěni: „Hdyż Franzowsojo nochzedźa njespodobnoscźe snjescź, kotreż wojerska ßkužba ßobu pschinjeße, potom njech ßo zyke wójsko rospuschcźi.

Potepjenje jeneho franzowskeho podmórskeho cźołma.

Franzowske wójnske łódźerstwo je ßo s nowym njesbožom potrjechiło. W Calaiskim pschistawje je ßo podmórski cźołm „Pluwiose„ pschi nórjenskim swucźowanju s kopatnikom jeneje parneje łódźe wobschkodźił a ßo hnydom potepił, 2 offizěraj a 25 muži, s kotrymiż bě podmórski cźołm wobßadźeny, ßu ßo tepili. Najskerje je cźołm w hłubinje manewrował a je hdyż je saßo na swjerch wody płunył, do kopatnika parneje łódźe sawadźił. Parna łódź je ßo teho runja wobschkodźika a je ßo teho dla do pschistawa wrócźicź dyrbjała.

Hrožazy strajk franzowskich żelesnizarjow.

Lokomotiwnizy a tepjerjo franzowskeje poknózneje żelesnizy běchu knjeżerstwu próstwu wo wjetschu mjdu podali. Dokelż ßu wotpokasowaze wotmolwjenja dostali, ßu wobsamkli, na powyschenje mjdy se wschěmi sakońskimi ßrědkami, też se sastajenjom ßkužby dźěłacź. Jeli so by to nusne było, bychu ßo najprjedy se swjaskom żelesniskich dźěłacźerjow sjednocźeli. Podobne wobsamknjenje ßu psched někotrymi měßazami lokomotiwnizy a tepjerjo statej ßkuschazeje wjecźorneje żelesnizy pschijeli.

Wotběranje ratarstwa w Jendźelskej.

W Jendźelskej njeje żaneho zła na wukrajne żito. Duż maja tam niske żitne płacźisny, a ratarstwo teho dla prózu njesapłacźa. To je s pschicźinu, so ßo tam łěto wot łěta wobßah polow pomjeńscha. Też loni je ßo 26,000 hektarow role shubiło, s kotrychż je ßo 14600 hektarow do pastwischcźow a łukow pschemeniło. Sa poßledne 40 łět je ßo něhdźe milijon hektarow role shubiło, mjes tym so ßu łuki a pastwischcźa pschiběrake. Sso dźěłazeje semje je nětkole něhdźe 10 milijonow hektarow, s teho je 40 prozentow role a 35 prozentow łukow. Dla niskich żitnych płacźisnow ßu jendźelszy ratarjo nusowani, k skotarstwu pscheńcź. S teho ßo pschiběranje łukow a pastwischcźow wujaßnju. Pschi poßlednim skótnym licźenju je ßo w Jendźelskej $1\frac{1}{10}$ milijona cźeżnych koni, $2\frac{1}{4}$ milijona krowow, $1\frac{1}{2}$ milijona cźelatow, 27 milijonow wowzow, a $1\frac{1}{3}$ milijona druheho skota naliczilo. Woženje żiweho skota s Ameriki do Jendźelskeje je pschedrohe, a teho dla jendźelszy skotarjo pod amerikanskej konkurrenzu njecźerpja.

Sawjedźenje ßamosarjadnistwa w ruskej Pólskej.

Ruska duma je ßobotu wo knjeżerstwowym nacźisku wo sawjedźenju krajneho ßamosarjadnistwa w ruskej Pólskej jednacź poczała. Ministerstwowy pschedßyda Stolypin knjeżerstwowe stejischcźo a ßwoje měnjenje wo Polakach rosestaji. Wón rjekny, so Rußojo żenje na Polakow jako na ßwojich njepschecźelow njehladaju a wón ßam pschecźiwo nim njepschecźelskich wotmyßlenjow nima. Wón ßam je mjes nimi łěta dołho żiwy byk a je nawuknył, jich ßebi ważicź. Tola njedźiwajzy wyßokowaženja Polakow dyrbi ruske knjeżerstwo pomyßlicź, so gubernije, wo kotreż ßo jedna, njeißu po wobydlerstwje pólske, ale ruske, a so je w nich kolebka ruskeho stata staka. Ruske knjeżerstwo nochze tam Polakow potłóczicź, a jeho nadawk by ßo jara połožił, hdy bychu też Polazy wopomnili, so woni w tutych gubernijach żenje njebudźa s rosßudźazym elementom. Na tutym sakładze knjeżerstwowy nacźisk steji, wólby ßu narodnoscźi pschimerjene. Wolicź budźe ßo po zykej guberniji, so bychu Polazy w někotrych wokrjeßach wjetschinu njedostali. Tule naprawu ma knjeżerstwo sa nusne, so by ßo psched „jagellonskej myßlu" wobarako, kotraż wo wobnowjenju Pólskeje „wot morja k morju" ßoni. So ßo njeißu tejele myßle wsdali, ßu w poßlednjej ruskej rewoluziji pokasali, hdyż ßu s wobrocźenjom stow tyßaz Rußow na katholsku wěru wopokasali, so hacź dotal k ranju cźahnu, tola pschecźiwo temu dyrbi ßo Ruska wobaracź.

Stolypinowa rěcź je ßo w ruskich nowinach s wulkim pokhwalenjom pschijała, ale pólske nowiny a s nimi ruske ßwobodomyßlne njenamakaju dosc ßkowow k jejnemu saßudźenju. Sswobodomyßlny Ruß Rodicźew na pschikład Stolypinej porokuje, so je jeho rěcź pokna hidy pschecźiwo Polakam a sazpicźa pólskeje kultury. Tola hdyż Stolypin pschecźiwo pólskej kulturje wustupuje, wón wójnu s zyka kulturje pschipowjeduje.

Potłóczenja sběžka w Albanskej.

Arnawtojo ßu drje rjekowszy pschecźiwo turkowskemu wójsku wojowali, tola s pschemozu ßo se wschěch stron wobstupiwschi, ßu ßo skónczńje poddacź dyrbjeli. Sběžkarjo nětkole dobycźerskemu turkowskemu wójsku ßwoje brónje pschepodawaju. Sajeli ßu Turkojo jenoż 22 sranjenych Arnawtow, dokelż ßu Arnawtojo ßwojich sranjenych pschezo s bitwischcźow ßobu wsali. Żadyn njesranjeny Arnawt njeje ßo w bitwje sajecź dał. Mjes jatymi ßu tsjo sběžkarszy wjedniznj; woni ßo psched wójnski ßud staja.

W tu khwilu je w Albanskej deschcźowaze wjedro, kotreż je k wojowanju jara njepschihódne. W turkowskim wójsku je wjele wojakow skhoriło.

Njepschecźelnoscźe pschecźiwo zusym w Chinje.

W Cźuanschia w Chinje je ßobotu k njeměram dóschło. Njeměrniży ßu dźěl města a luthersku kapaku spalili. Njepschecźelske hibanje pschecźiwo zusym dźe. Njeměry bywaju pschezo straschnische. Na wojakow ßo njemoża wjazy spuschcźecź, tola kažerjo měra nimaju hischcźe organisazije. Njepschecźelnoscźe pschecźiwo zusym pschezo bóle pschiběraju, a sastojniży njesakrocźeja. Mißionarojo ßu po wudyrjenju njeměrow cźekli.

Jurij a Khata.

Powjedanczko s lěta 1796.

(Skónczenje.)

Jurij bě ßej wotewsataj stawczkaj ßwojeho porsta lěkarjej we schkleńzy palenza dał khowacź, to chzysche Khacźe daricź; ale njedźiwajo wscheje hewak wopokasowaneje khrobkoscźe ßo holza tola bojesche, kaž scherjenja, lědma ßej sněri, ßo schkleńzy dótknycź.

Hdyż ßmědźesche Jurij nětkole prěni ras s domu wuńcź, dóńdźeschtaj hromadźe do sahrody psched khěżu a porstowaj stawczkaj sahrjebaschtaj. Jurij samyßleny pódla stejesche, hdyż Khata dźěru saßo samjeta. Hrěch, kotryż bě, ßebje ßameho sbraschiwjenja wobeschoł, jemu na myßle njepschińdźe; sa to pak ßej pomyßli, so je ßo tu dźěl żiwjeńskeje mozy, kotruż bě jemu Bóh daril, sahrjebał, a so dyrbi wo tym něhdy samolwjenje dawacź. Wón mohł rjez sa żiwjenje pschi ßwojim ßamßnym pokhowanju stejesche a wón ßej wotmyßli, so chze wschitke jemu sbywaze mozy po winowatoscźi a po ßwědomnju ßwěru nakożecź a trjebacź. Myßliczka na ßmjercź jeho pscheja, a srudny a wjeßely wón spohladny, wuhlada ßebje żiweho a pódla ßebje ßwoje lubowane holiczo. Tajke myßle s jeho ouschu na pok jaßnje pohibowachu a wón rjekny:

„Khata, to drje widźu, so ßym cźeżzy shrěschił; chzu sa to rady pokutu cźinicź."

Khata temu pschihłoßowasche a ßwoju ßwěru a luboscź jemu placźo wobkrucźesche. Cźłowjek by ßej myßlił, so dyrbjako někoho woßebicźe, tajnje na tamne městno wabicź, hdyż je kruch jeho żiweje bytoscźe skhowany. Kaž je nam wótcźina dwójzy droha teho dla dokelż tam powostanki naschich lubych wotpocźuja; kaž je nam semja hakle tak prawje droha teho dla, dokelż ßo s jeje prochom cźěła naschich pschecźelow a ßobucźłowjekow sjednocźeju; tak dyrbi to sawěscźe cźłowjeka, kotryż wě, so je ßo jeho ßamßneho cźěła hižom dźěl do semje saßo wrócźił, spodźiwnje hnucź a jeho tam wabicź, hdyż je row jeneho jeho stawa.

Njech ßo w duschi nascheho pschecźela tajke myßliczki też trochu wunórjachu, dołho pola cźłowjeka, kajkiż nasch Jurij běsche, mozy wobkhowacź njemóżachu. Wón wschěhnje k Zyhelnikezom khodźeschе, niż pak, dokelż tam morwy staw s jeho cźěła wotpocźowasche, ale dokelż bě tam Khata, kotruż kaž ßwoje żiwjenje lubowasche. Druhdy pak by też prawje srudny wottam saßo woteschoł, pschetoż Khata bě druhdy po sdacźu na to wumyßlena, jeho mjersacź a powucźowacź.

Prěnje, schtoż ßej Khata pschezo a pschezo saßo wot njeho ża-

dasche, bě, so dyrbi ßej kurjenje wotwuczicź. Wón ji njeßmědźesche ženje na woczi pschińcź, hdyžkuli bě kurik, a prjedy hacź by k njej schol, by kóždy ras dyrbjał ßwoju lubu dymku skhowacź; w Zyhelnikez jstwě pak nihdy na nihdy kuricź njeßmědźische, a runjeź so by tam hischcźe radscho pschebywał, by ßo tola pschezo saßo sa khwilu precź nastajił. Khata drje měješche prawje, hdyž jemu teho dla klubu rěčeše.

Jurij ßo jara hněwasche, so bě Khata tak jara ßwojeje hkowy, a wón ßo na ßwoje swuczenje dale bóle sepjerasche. Wón měnjesche, so ßo mužskemu njesaleži, ßebi wot žónskeje schto poruczecź dacź; so ma žona popuschczicź, ßej myßlesche; a potom dyrbi ßo teź prajicź: jemu bě njemózna wěz, kurjenja ßo wsdacź.

Wón to jónu na ßynowych žnjach dwaj dnjej pospyta, ale jemu bě, jako by ßo dyrbjał poscźicź: jemu wschudźom něschto pobrachowasche, a wón ßej saßo po ßwoju dymku dóńdźe, a hdyž ßej ju wješeły se subami pschidźeržowasche, wcheń klepajo, pschi ßebi rjekny:

„Njech mi Khata a wschě žónske se schije wostanu, ja ßo kurjenja wostajicź njemóžu!“

Pschi tym ßo do ruki klepny, a s njej, dokelž jeho jara bolesche, tschaßo, ßej pomyßli: to je s hrěchom, pschetož twoje rocźenje po prawom tola wěrne njeje.

Skónczńje bě nasyma dóschła, Jurja woprawje sa njekhmaneho sa wojeŕsku ßłużbu spósnachu. Hischcźe někotsi bursźy hólzy běchu jeho lescź scźěhowali, běchu ßej mjenujźy prědkowne suby swutorhali, so bychu patronowe kónczki wotkußnycź njemóhli, kaž bě w tamnym cźaßu pschi nabiczu tšelby waschnje. Ale wojeŕska wyschnoscź to sa wotmyßlene sbraschiwjenje spósna, mjes tym so měješche Jurjowe sbraschiwjenje, dźiwajo na jeho straschnoscź, sa njesboże. Suby pobrachowazych wsachu do wosaŕstwa (Fuhrwesen) a tak dyrbjachu cźi tola ßobu do wójny cźahnycź. Se srědnjenymi subami dyrbjachu cźasto ßuche kusli wójnskeje zyroby kußacź.

Nětkole na dobo rěkasche, so Franzowsojo cźahnu. Dźěl teho wójska teź do Wonez dóńdźe; wjazy dnjow prjedy běchu wo tym powjedali. To bě bojoscź a strach we wßy, so ßej ludźo radźicź a pomhacź njewjedźachu.

We wschěch pinzach ryjachu a kopachu a wschě pjenjesy a drohe wězy, kotreź mějachu, tam khowachu. Holzy ßwoje schnóry se słotymi a ßlěbornymi pjenjesami pschinjeßechu a je do wurytych dźěrow stykachu. Tak ßo nihdźe wjazy druźki widźecź njedachu. Słót pola Wonez do njepschistupneje doliny sahnachu. Holzy a hólzy na ßo srudni hladachu, hdyž běchu rěcźe wo bliżazym ßo njepscheczelu, dokelž hólzow s mozu ßobu do wójny bjerjechu.

Najhórje pak ßo židam dźěsche. Bjerjechu-li burej teź wschitko, role a pluha jemu tola wotnjescź njemóžachu; židźa pak mějachu wschitke ßwoje samoženje w hibitych wězach, w pjenjesach a w tworach; teho dla dwójzy a trójzy tschepotachu. Židowski pschedstajeny synagogiskeho wubjerka, mudry a wobrotny muž, wjedźesche ßej na pscheklepane waschnje pomhacź. Wón dasche wulki ßud cźerwjeneho wina, kotreź bě doscź jara s palenzom směschane, psched ßwoju khěžu stajicź a na blido napjelnjenych bleschow nastajecź, so by s tym njeproschenych hosczi hospodował a wotdźeržował. Ta lescź ßo radźi, dokelž mějachu Franzowsojo tak hižom doscź nusne, so dale pschińdźechu.

Dźeń pschecźehnjenja wójska pschińdźe a lěpje woteńdźe, dyžli běchu ßo nadźeli. Ludźo we wßy s cźrjódami hromadźe stejo na nimocźehnjazych hladachu. Najprjódzy jěsdnizy dóńdźechu, potom wulka ßyła pěschkow.

Jurij bě se ßwojimaj towaŕschomaj Janom a Jakubom won do zyhelnizy schol; wón chzyische tam na wschě pady bycź, so by ßo Khacźe niczo njestało. Wón se ßwojimaj towaŕschomaj do sahrody psched domskim sańdźe a, na płót slehnjeny, w měrje ßwoju dymku pachasche.

Khata s woknom hladajo rjekny:

„Jeli so nochzesch kuricź, Jurjo, możesch se ßwojimaj towaŕschomaj horje pschińcź.“

„My ßmy tule derje skhowani“, Jurij wotmolwi, tši krócź sa ßobu spěschnje pachnywschi a dymku krucźischo pschimajo.

Nětkole jěsdnizy pschijěchachu. Wschitzy bjes porjadka jěchachu, sdasche ßo, so lědma hromadu ßłuschezu, kóždy ßo jeno bjes mała wo ßebje staraschе, a tola bě saßo widźecź, so hromadu dźerżachu.

Khata wokno saßuny a jeno skradźu hischcźe sa schkleńzu won kukasche.

Po pěschkach wosy s zyrobisnami a sranjenymi pschijědźechu. To bě žałostny napohlad. Jedyn se sranjenych ruku wutykowasche, na kotreji běchu teź jeno schtyri porsty; to Jurjej do wutroby sajě, jemu bě na dobo, jako by tam ßam swjerćha leżał. Sranjeny niczo wokolo hkowy swiasane njemějesche, hacź rubischko a sdasche ßo, so bě jemu syma. Jurij spěschnje psches płót skoczi, wsa ßwoju wuchatu cźapku s hkowy a tykny ju wbohemu na hkowu; potom jemu hischcźe něschto pjenjes s kožaneje móschniczki da.

Sranjeny něschto snamjeni se rtom scźini a s tym pokasa, so by rady kurił; pschi tym pschezo na Jurja prosche kaž proscheŕ hladasche a s tym chzyische wosnamjenicź, so by rady dymku měł, ale Jurij tschaßesche s hkowu a rjekny: „Ně!“

Khata khlěba a koschle pschinjeße a mjes sranjenymi na wosu rozdawa. Khori wojozy wjeßeli na cźerstwu holzu hladachu, a někotsi po wojeŕsku strowjachu a mjes ßobu franzowszy powjedachu. Potom, pschezo pschecźelnje kiwajo, dale jědźechu. To ßej nichtó na to njemyßlesche, hacź ßu to pscheczeljo abo njepscheczeljo; to běchu njesbožowni, pomozy potrěbni ludźo, a kóždy cźlowjek dyrbjesche jim pomhacź.

Wulka cźrjóda jěsdnikow cźah wobsamkny.

Khata saßo we woknje stejesche, Jurij se ßwojimaj towaŕschomaj teź na ßwojim městnje; tu rjekny Jan:

„Hladaj, tole ßu mucźni!“

Dwaj rostorhanaj pachokaj, w pokojcźnej uniformje, bjes ßedka a tschemjenjow, k nim dohnaschtaj. Kruch prjedy, hacź běschtaj k Jurjej dojěchakoj, sastaschtaj a něschto hromadźe powjedaschtaj; jedyn ßo ßmějesche. Potom pomaku a zyle pschi ßamym płocźe jěchaschtaj a hlej, jedyn Jurjej dymku se rta wutorže a potom cźerjesche, schtoż możesche kóń běżecź, dale.

Jěsdny ßej hischcźe ßo żehlazu dymku do rta tykny a wješeły, kaž na wußměschenje pachasche.

Jurij ßej rt dźerżesche, jemu bě, kaž bychu jemu wschě suby s cźeleßnow swutorhali; Khata pak ßo s zykeje schije ßmějesche a sawoła:

„Takle, nětkole ßej dźi po ßwoju dymku!“

„Haj, ja po nju póńdu!“ Jurij rjekny a se skobami katu s płota wukama, „pójtaj, Jano a Jakubje, wosmjemy ßwoje konje won a sa nimi dojěchamy, a byrnje pschi tym sahinyli, tym njedocźinkam ßwojeje dymki njewostaju!“

Towaŕschej doběżeschtaj domoj a bórsy ßwojeho konja s hródźe wuwjedźeschtaj.

Jurij bě mjes tym teź ßwojeho konja s hródźe wuwjedł; ale Khata dele pschiběża, wsa jeho dyrkotajo sa ruku a rjekny:

„Božedla, Jurjo, wostaj dymku. Chzesch dha ßo tajkeje wězki dla skónzowacź dacź? Wostań tola tu!“

„To ja nochzu. Mi je wscho jene, njech mi kulku do hkowy satřěla. Ty masch mje tola jeno sa blasna!“

„Ně, ně!“ Khata wokasche, „ja cźi njedam hicź, ty dyrbisch jow wostacź.“

Jurja to dźiwnje pscheja, ale wón ßo khroble woprascha:

„Chzesch dha ty moja žona bycź?“

„Haj, haj, to ja chzu!“

Jurij wješele sawoła:

„Cźaß žiwjenja mi dymka wjazy do rta pschińcź njedyrbi. Hlej, hewak —“

„Ně, njerocź ßo, teź tak dyrbisch ßo sdźerżecź móz, to je lěpje. Ale nětkole mi wostaj dymku a Franzowsow na pokoj!“

Sa tón cźaß towaŕschej na konju pschijěchaschtaj, se ßynowymi widłami běschtaj ßo wobronikoj a wokaschtaj:

„Khwataj, Jurjo, khětsje, pój!“

„Ja ßobu njepóńdu“, Jurij rjekny.

„Schto dha dostanjemoj, jeli so cźi twoju dymku saßo pschinjeßemoj?“ Jan ßo wopraschа.

„Dymka je wamaj.“

Kaž s wětsikom towaŕschej po pucźu do Něhdźez wotjěchaschtaj, Jurij a Khata sa nimaj hladaschtaj. Tam pschi hórzy, hdyž je hlinjana jama sa zyhelnizu, jěsdneju dóscźeżeschtaj; ale hdyž taj wuhladaschtaj, so staj pschescźěhanaj, ßo khroble sawrócźischtaj, sahanjeschtaj ßo s teßakom, a jedyn ßo ßamo s pistoliju měrjesche. Jan a Jakub, to wuhladawschi, sawrócźischtaj ßo teź a běschtaj spěschnischo saßo wróczo hacź tam.

S teho cźaßa Jurij wjazy dymku do huby njewsa. Sa schtyri njedźele bě prěnje pschipowjedanje sa Khatu.

Jónu Jurij do zyhelnizy dźěsche; wón bě sa domskim pschischoł, nichtó jeho wohladał njebě; tu saßkyscha, kak Khata s někim nutska powjeda.

„Po tajkim ty ju snajesch?“ wopraschа ßo Khata.

„Kak nochzyk jeje ſnacź?“ praſchany wotmolwi.

Jurij po rěczi cźerwjeneho murjerja ſpósna, po zykej wokolinje ſnateho.

„Doſcź husto dźě ßym jeho ſ njeju widźał“, murjeŕ dale rěcźeſche. „Ale hdy by móżno byko, by ßej ju brał.“

„Wěſch ty“, Khata rjekny, „chzu jeno widźecź, „kak budźe wocźi wuwalecź, hdyż ju na kwaßu ſaßo wuhlada. Potajkim móżu ßo zyle wěſcźe na to ſpuſchcźecź?“

„Tak wěſcźe, każ na ßwěcźe ſchto!“

„Ale Jurij wo tym niczo ſhonicź njeßmě.“

„Mjelczu każ ryba!“ murjeŕ wotmolwi a woteńdźe.

Jurij zyle nabojany ke Khacźe pſchińdźe, jeho bě hańba, wuſnacź, ſo bě poſkał; hdyż pak dowěrnje hromadźe powjedaſchtaj, wón rjekny:

„To chzu cźi jeno wuſnacź, to ßej njedaj narěczecź, to njeje wěrno. To ßu jónu narěczeli, ſo mam ſ Korczmarjej ßłużobnej dźowku ſnajomſtwo, kotraż nětkole ſa Drježdźanami ßłuži, to mi wěŕ, to wěrno njeje, tehdom tola hiſchcźe na wuczbu khodźach, to běchu hiſchcźe dźěcźaze lěta.“

Khata cźinjeſche, każ by rjekła, ſo je ta wěz jara ważna. Jurij hiſchcźe wieczor murjerja wuſkuſchowaſche, ale tón mjelczeſche każ ryba.

Jurij mějeſche hiſchcźe mnoho pruhow wobſtacź. Skónczńje ßo kwaß ſ wyſkanjom a ſpěwom wotbywaſche, ale tſělecź ßo pſchi tym njeßmědźeſche, pſchetoż wot Jurjoweho njeſboża abo jeho wólnoſcźe bě to krucźe ſakaſane.

Sa kwaßnym blidom bě wjeßele. Hnydom po wobjedźe Khata won dóńdźe, wróczi ßo ſpěſchnje ſaßo a mějeſche dymku w hubje — to woprawdźe njebě móżno roſeſnacź, hacź bě ſtara abo druha — Khata wobliczo ſcźahujo, ſaßo něſchto krócź pachny a dymku potom Jurjej da, prajizy:

„Tule, wſmi, derje ßy ßo ſadźerżał, ty móżeſch ßej něſchto ſapowěſcź; mojedla móżeſch kuricź, nimam niczo pſchecźiwo temu!“

Jurij ßo ſopyri wſchón cźerwjeny, ale wón ſ hlowu wotkiwny a rjekny:

„Schtoż ßym jónu prajił, ſ teho ani myſch niczo njewotkußnje, cźaß żiwjenja wjazy njepokurju!“

Na to wuſna Jurij, ſo je wſchitko ßkyſchał, ſchtoż bě Khata ſ cźerwjenym murjerjom powjedała, a ſo je ßej myßlił, ſo bě wo Korczmarjez dźowzy rěcź.

Na tón żort ßo ßmějachu.

Ta dymka ßo khowaſche w domje jako droha wopomnjeńka a Jurij husto na nju pokaſuje, hdyż chze prajicź, ſo móże cźlowjek ſ krutym wotmyßlenjom ßej wſcho wotwucźicź.

Jurij a Khata běſchtaj wyßoku ſtarobu dozpěkoj a běſchtaj dołhe lěta jako dźěd a wowka cźikaj a cźerſtwaj w domje ßwojich lubych ſbożownje żiwaj. Dymka je pjecź Jurjowym ßynam droha ßwójbna wopomnjeńka; żadyn ſ nich a też żane ſ jich dźěcźi njeje ßo kuricź nawucźiło.

— Kónz. —

Ze Serbow.

S Budyſchina. Jeho Majeſtoſcź kral Bjedrich Auguſt je Monſignorej ſeniorej Jakubej Skali w Budyſchinje ryczerſki kſchiż ſaßłużbneho rjadu 1. klaßy ſpożcźił a knjeſa ryczńika a notara Michała Zyża ſa juſtiżneho radźicźela pomjenował. S zykeje wutroby wjele ſboża!

— Zeppelinowy wodźliwy ballon ßnadź 13. junija nad Łużizu polecźi. Wón ßo 10. junija ſ Bitterfelda na ſlět do Wina puſchcźi. Wot tam ßo wón 13. junija pſches Wrótßław, Liegnizu, Shorjelz, Budyſchin a Draždźany ſaßo do Bitterfelda wróczi.

— (Paduſchſtwo.) W nozy 22. meje je ßo jedyn paduch do ſodawodoweje khěżki pſchi dwórniſchczu dobył a ſ njeje něhdźe 20 hriwnow a 300 zigarow kradnył.

— Wuſamknjenje twarſkich dźěłacźerjow nětko hižo pjecź njedźel traje. Khěżorſtwowy hamt ſnutskownych naležnoſcźow je mjes tym ſ nowa wujednanje mjes miſchtrami a dźěłacźerjemi ſpytał. Nadźijomnje ßo jemu tónle nadawk dopjelnicź poradźi. Dźěłodawarjo maja w tu chwilu k tutemu nowemu wujednanſkemu pospytej mało dowěrjenja. Lipſcźanſzy miſchtrjo ßu wokolnik wudali, w kotrymż na to kedźbliwe cźinja, ſo hiſchcźe njeje cźaß pſchiſchoł, wuſamknjenje organiſowanych dźěłacźerjow łahodniſcho nałożecź. Też dźěłacźerjo ßebi wot poßrědniſtwa khěżorſtwoweho hamta wjele wuſpěcha njelubja. W napominanju na wſchě dźěłacźerſke organiſazije w Němſkej woni wo pjenježnu pomoz proſcha, dokelż budźe wuſamknjenje hiſchcźe nětotre měßazy tracź. Po tym ßo ſda, ſo ßo kaßy organiſazije twarſkich dźěłacźerjow próſdnja. Po wudawanju organiſowanych dźěłacźerjow, je ßo liczba wuſamknjenych dźěłacźerjow ſ tym něſchto pomjeńſchika, ſo ßu dźěłacźerjo do wukraja wucźahnyli.

Wuſamknjeni twarſzy dźěłacźerjo w Budyſchinje ßu ſańdźeny tydźeń leczazy liſt roſſchěrili. W nim wſchu winu nětcziſcheje ſwady mjes miſchtrami a dźěłacźerjemi na miſchtrow ßuwaju. Na poßled proſcha, ſo bychu wobydlerjo Budyſchina twarſke dźěła jim wuwjeſcź dali.

Napſchecźo temu twarſzy miſchtrjo w nawěſchtku němſkich nowin praja, ſo ßu wudawanja dźěłacźerjow njewěrne a pſchewjercźane a na jedyn naſtawk ſozialdemokratiſkich ludowych nowin pokaſuja, w kotrymż ßo praji: Tele bědźeuja móża ßo jenoż ſe ſnicźenjom wobſtejazeho towarſtwoweho porjada, ſ dobycźom proletariata ſkónczicź.

— Italſzy twarſzy dźěłacźerjo ßo lětßa uihdźe w Němſkej njenadeńdu. Po radźe italſkeho knjeżerſtwa woni njeißu lětßa do Němſkeje na dźěło ſchli, ſo njebychu njepſcheczelnoſcźe ſ dźěła wuſamknjenych němſkich dźěłacźerjow pſcheczźiwo ßebi ſbudźili. Italſzy dźěłacźerjo ßu ßo po tejle radźe ſkożili.

— Lětuſcha wulka wuſtajenza němſkeho ratarſtwoweho towarſtwa ſměje ßo wot 2. hacź 7. junija w Hamburgu. Pſchipowjedźiło je ßo 670 koni, 1332 howjadow, 822 wowzow, 815 ßwini a 222 koſow. Howjada ſkoro wſchě niżinſkim cźornopißanym raßam pſchißłuſcheja. Jara widźenja hódna budźe wuſtajenza maſchinow a wſchelakeho ratarſkeho grata. Woßebje ma ßo pokaſacź na wuſtajenzu ßytwow, ſa kotreż ßu ßo poßlednje lěta w Němzach towarſtwa ſałożiłe.

— Pſchichodne wólby do khěżorſtwoweho ßejma budźa naiſkerje naſymu lěta 1911.

— **Wjeßne wólbne towarſtwo** wotměje njedźelu 29. meje popołdnju w 3 hodźinach w Hucźinje a njedźelu 5. junija popołdnju w 3 hodźinach w Henſelez hoſcźenzu w Hornjej Hórzy a tón ßamy dźeń w ßamym cźaßu w Khróſcźizach ſjawnu ludowu ſhromadźiſnu, w kotrejż budźe ßo wo Zwikowſkich theſach a wo ſakońſkich prawach ßerbſkeje rěcźe w ſchulach jednacź.

— **Halleyſki komet** je ßo ſańdźeny tydźeń na wieczornym njebju widźecź dał. Każ wjele je ßo wo nim pißało a rěcźało, tak bě wón ßnadny a njenahladny. Wón ßo mróczakży mhły runaſche, a hdy budźichu jón ludźo njepytali, ßo jeho ſ zyka njebudźichu dohladali.

— (Lěta Halleyſkeho kometa.) Dny, na kotrymż je ßo Halleyſki komet k naſchej ſemi pſchibliżił, běchu w naſchich ſtronach wurjadnje horze. W druhich ſtronach ßu wulke ſlimki byke, kotreż ßu wulke ſapuſcźenja nacźiniłe. Sajimawe je teho dla ſhonicź, kajke je wjedro byko, prjedy hacź je Halleyſki komet do bliſkoſcźe ſemje pſchiſchoł. W „Corriere de la Sera“ ſcźěhowazy ſapiß lětow namakamy, w kotrychż ßu Halleyſki komet widźeli:

1066. Jědojte mhły a khoroſcźe w Němſkej.

1145. Powodźenja a wětry w Franzowſkej a Němſkej, kotreż lěßy a zyrkwje wupuſcźichu. Hłód w Awſtriſkej a Němſkej.

1222. Cźeżke krupobicźe w Salzburgſkej. Wulke ſemjerżenje nad Rheinom a w Hornjej Italſkej, kotreż město Breſcia wupuſcźi. Ssylne wudyrjeuje wohenbluwazeje hory Aetna.

1301. Wurjadnje mika ſyma. Hłód a mór w Němſkej.

1378. Dołha a ßurowa ſyma; mokroſymne lěcźo. Hłód.

1456. Naſyma a ſyma jara mokrej a ſymnej; lěcźo horze a jara wětrate. Satraſchne ſemjerżenje w Italſkej w auguſcźe, pſchi cźimż je 70000 cźlowjekow ßmjercź namakało. W Němſkej ßo prěni krócź na żicźe ßnjecź pokaſa.

1531. Powodźenja w zykym lěcźu. W Hollandſkej morjo hacźenja pſchedrě. W pokodniſchej Němſkej njeporjadne żně a hłód.

1607. Mika, ale wětrata ſyma w Cźechach; jara kruta ſyma w Jendźelſkej. Lěcźo horze a ßuche. Powodźenja w naléczu. Wětry, poknózne ßwětko, wudyrjenje Aetna.

1682. W januarje cźopły deſchcź a powodźenja w Němſkej a Hollandſkej. Zyke lěto wětrate. W Schpaniſkej ßuchota. S městnami ßo cźeżka tokſta mhła pokaſowaſche. Słót na pokhromu ſkhori. Wulke ſemjerżenje w Peru, kotreż wjele městow wupuſcźi. Wudyrjenje Veſuva.

1759. Jara mika ſyma, druha pokojza lěcźa wurjadnje horza. Wudyrjenje Veſuva. Ssylne ſemjerżenje, w januarje pod Libenanom, w dezembrje w poknóznej Europje.

1835. Symne naléczo w Sizilſkej. Syma w zykej pokodniſchej Europje ßurowa. Semjerżenje w Ceſarea w zentralnej Ameriży.

1910. Wudyrjenje Aetny. Semjerżenje w ßrjedźnej Ameriży.

S Wulkeho Wjelkowa. Tudomnemu knjesej wučerjej Hilbrigej je žo titul wyschscheho wučerja spožčik.

S Kelna. Tudomnemu prjedawschemu gmejnskemu pschedstejičerjej Säuberlichej je žo noschny cžežny kschiž spožčik, kotryž je jemu knjeżerstwowy radžičel dr. Grille s Budyskeho hamtskeho heitmanstwa w sastojńskej stwje nětčžischeho gmejnskeho pschedstejičerja Wiciasa w pschitomnosči gmejnskeje rady pschepodał.

S Delnjeje Hórki. Jenemu cželadnikej s jeneje njedalokeje wšy je žo wondano wješele sašowidženje s lubej skasylo. Mjes tym so wón pola lubeje pschebywasche, jeho jěsdne kolo, kotrež bě pschi wrotach stejo wostajik, kradnychu.

S Wulkeje Dubrawy. Tudomnemu gmejnskemu pschedstejičerjej Frenzelej, kotryž je 25 lět dołho w naschej gmejnje gmejnske pschedstejičerstwo sastawał, je žo cžežny kschiž s liščinu a tudomnemu direktorej Schomburgej Albrechtski kschiž 1. rjadownje spožčik. Tole wusnamjenjenje je sańdženu póndželu knjes hamtski heitman dr. s Pflugk s Budyschina pschepodał. Nascha gmejna pschi tejle składnosči žwojemu dołholetnemu gmejnskemu pschedstejičerjej s darjenjom jeneho lěhanskeho stola žwoje počeščenje a pschipósnacže wopakasa.

Hornjeje Hórki. Towarstwo sjednočenych Budyskich papjernikow je žo sa krótki čas s nowa s wulkim wohnjowym njesbožom potrjechiło. Lědma so je žo dźěło w Židowskim papjerniku, psched połdra lětom s wohnjom sničenym a hischče niz zyle dotwarjenym, sapočało, je žo sańdženu njedźelu wječor tudomny poślednje léta wjele powjetscheny papjernik do procha a popjeła pschewobroči. Woheń je pjecža wokolo $^3/_4$10 hodźin w papjerowej rěsarni w žrěnim twarjenju, 1897 nowonatwarjenym, wuschoł. Podarmo spytachu najprjódźy w papjerniku pschitomni ludźo woheń shascheč. Płomjenja žo do hadreschčownje dobuchu a tam njesměrnje wjele zyroby namakachu. Duž žo s parnej fabrikskej pischčelu wokolne wohnjowe wobory na pomoz wołachu. Sa krótki čas Małodebžečanska žykawa prěnja a Čornonožličanska druha pschikhwatajchtej. Potom hischče žykawy s Hajniz, Dobrusche, Hnaschez atd. pschijědžechu. Tola wschě tele žykawy njesamochu hobrsti woheń samjesowacž. Wožudne bě, so bě žo hnydom w spočatku s wohnjom telefonowe wodženje roseschkrěko. To bě s pschičinu, so parnej žykawje s Budyskeje waggonoweje a Weigangez fabriki hakle rano $^1/_2$3 hodźin k wopalnischču pschijědžeschtej. Nětko hakle móžesche žo dalschemu wupscheslrjenju wohnja s wuspěchom wobaracž. Tsi poskhody wyšoko hłowne twarjenje hižo wscho w płomjenjach stejesche, papjernja, maschinownja, hollandarnja, hadreschčownja a składownja papjerowych rołow bě jene płomjenjowe morjo. Mužstwa wohnjowych woborow teho dla žwoje dźěło na to složichu, so sastojniski dom wohnjej wobrochu, schtož žo tež skónčnje poradźi. Mjes tym žo wrjeskotajo tšěchi a wjerchi hłowneho twarjenja pschekamachu a žo ridrujo dele žypachu. Wyšoko płomjenja k njebju schwihachu a Sprewiny dół s krejčerwjenym žwětkom polachu.

Wulke hromady hotoweje papjery a druhich tworow je žo s wohnjom sežrało. Sastojniski dom, čěžlowanja, kowarnja, kotelnja a někotre składownje žu žo wukhowake. Tež dwě papjerowej maschinje stej na sboże njewobschkodźenej wostałej, tak so dźěło njebudže pschedołho wotpočowacž. W tu khwilu dyrbi něhdže 300 ludźi, kotsiž žu w Hornjohórčanskim papjerniku dźěłali, žwječicž. Pschi hascheršim dźěle je žo hascherjej Rynczej s Čornych Nošliz s dele padnjenym tšěschnym zyhelom ruka čežko sranika. Jeho ranu žu saschili a ju w Budyskej měschčanskej hojerni hoja. Blidař Otto s Čornuch Nošliz je žo pschi žamym saczknył. Wón bě spytał žwoje wězy s palazeho twarjenja wukhowacž. Pschi tym je žo tak kura naždrěbał, so je žo sajědojčił a so hischče dženža čežko khory leži. Kak je woheń nastał, njeje hischče wujaždnjene. Wokolo 9 hodźin je jedyn fabrikski strażnik nimo městna schoł, hdyž je woheń wuschoł, tola njeje nicžo pytnył. Pół hodźiny posdźischo žo wón dohlada, so žo se schpundowanja kuri. Wón dweju druheju strażnikow sawoła a s wodewoda s nimi wodu puschči. Tola woheń kaž kóčka běžo žo na dobo po zyłej sali rosschěri a njeda žo wjazy salecž. Nastata schkoda žo se sawěščenjom połnje saruna; njedźiwajzy pak akzijowe towarstwo sjednočenych Budyskich papjernikow čežko schkoduje, dokelž žo wjele čaža pominje, prjedy hacž budže nowonatwarjeny papjernik sažo połne dźěło dokonjecž móz.

S Holeschowa. Tudomnemu wjeżnemu žudnikej Czumpjeli je žo čestny kschiž spožčik, kotryž je žo jemu psches pschedžydu tudomneho hamtskeho žudnistwa, wyschscheho justižneho radžičela Leonharda, na žwjatočne waschnje pschepodał.

S Bačonja. Knjesej Michałej Pjechej, prjedy kublerjej w Libonju, je Jeho Majestosč kral Bjedrich August krónu k powschitkownemu čestnemu znamjenju spožčik. Knjes Pjech je žebi wjele sažłužby wo schulu, wožadu a gmejnu dobył, psches 53 lět je žobustaw a nětko dołho hižo pschedžyda schulskeho wubjerka, 40 lět bě gmejnski pschedstajeny w Libonju, a w kóždym sastojństwje, kaž tež w mnohich druhich čestnych žłužbach je wón se žwojimi wjelelětnymi nashonjenjemi a se žwojim wopornjwym skutkowanjom sa kraj a zyrkej, schulu, wožadu a gmejnu jara wjele dobreho dokonjał. Duž žo radujemy, so je to tež wyšoke pschipósnacže namakało, a pschejemy knjesej Pjechej, so by, Bóh dał, hischče dołho žo strowy tuteho noweho wusnamjenjenja wježelicž mohł.

S Pančiz. Njedźelu 12. junija budže žo tu swjatkowa skhadźowanka wohnjowych woborow Kamjeńskeho hamtskeho heitmanstwa wotbywacž.

S Rakez. Druhi dźeń žwjatkow shromadźichu žo žobustawy „Lipy“ k žwojemu měšacznemu poženbenju, kotrež bě wot 16 žobustawow wopytane. Knjes pschedžyda je se spěwom „Rjana Łužiza“ wotewri. Po pschečitanju sapisžo, kotryž žo sa prawo spósna, so jedyn nowy žobustaw jenohłóžnje do towarstwa pschija. Knjes Polan pschednoschowasche wo „Michale Budarju“. Tež sličzbowanje sadawneho wječora žo pschedpołoži. Dale žo postoji so žo towarstwo 30. junija na mišionskim žwjedženju s khorhoju wobdźěli a wulět do Wóžlinka žo srjadowa. Shromadna wječeř žo njedźelu 24. julija žwječi, schtož je dźeń do 30. sałożeńskeho dnja „Lipy“. Po někotrych spěwach žo poženbenje skónči se spěwom „Nasche Sserbstwo s procha staka.

— Wěža naschej zyrkwje žo počina nowy schat woblekacž. Wot sańdženeje póndžele molerjo wěžu barbja. Tež kula, khorhoj a hwězda žo s nowa poskoča. Njech je Bóh luby Knjes se žwojim schkitom pschi tym straschnym dźěle.

S Wožlinka. S wješelom žmy sažłyscheli, so budže žo w naschej wšy njedźelu 12. jun. t. l. „žerbski wječor“ wotbywacž, kotryž žerbske tow. „Lipa“ s Rakez wuhotuje. To je sa 11 lět sažo prěni krócž, so žo tu žerbske dźiwadło hraje. Njech je tajki žerbski wječor prawje bohacže wopytany jako dopokasmo, so je we Wóžlinčanskej wožadže „Hischče Sserbstwo njeshubjene“.

Se Žornožyl. W bliskosči nascheje čicheje wjeski je žo lětža jedyn žołobik sažydlił. Nětkole wón wschědnje wot wječora hacž do žwitanja žwój kražny žłódki spěw sonoschuje. Schtóž chze jeho žłyschecž, njech wječor pschińdže poślučacž, hdyž wón wot 10 hacž do 3 hodźin rano Wschehomóznemu žwój kražny khěrlusch spěwa.

Se Sdžara. Mandželska tudomneho hosčenzarja Kschižana bě tele dny na blido 50 hriwnow pokožila, so by žebi wschelake wězy sa nje nakupiła. Mjes tym so bě jeneje wobstaranki dla na wokomik se jstwy wuschła, jedyn zusy hantwjerski sastupi. Tón pjenjesy wuhladawschi je shraba a měješche žo s nimi skoku s procha. Sa paduchom drje žo hnydom puschčichu, tola tón bě mjes tym hižo psche wschě hory a žo sažłapicž njeda.

S Lipicža. Pschi cžežkim njewjedrje, kotrež žrjedu popołdnju nad tudomnymi stronami cžehnjesche, błysk do statoka tudomneho žiwnosčerja Khorla Scholtu dyri a hródž sapali. Mužstwam Lipicžanskeje a Pžowjanskeje žykawy žo poradźi, žužodne twarjenja wohnjej wobrócž. Skót je žo wukhował. Ssylny deschcž je po dlejschej žuchocže zyłu pschirodu rjenje wokschewił a roscženju jara bohił.

S Połpiz. Pschi składnosči kralowych narodninow je žo tudomny wjeżny žudnik Zähr s čestnym kschižom wusnamjenił.

S Wunschowa pola Rychwałda. Ssrjedu pschipołdnju błysk do gratoweje kólnje tudomneje schlesyskeje dźěłacžerskeje kolonije dyri. S powrjestwami napjelnjena kolnina lubja hnydom w płomjenjach stejesche. Jenož někotre wosy mózachu žo wukhowacž. Hacž runje hnydom s kolonijinej žykawu woheń salecž spytachu, žo twarjenje do čista wotpali. Rychwałdska wohnjowa wobora, kotraž bě teho runja k wopalnischču pschikhwatała, žužodne twarjenje a wosownje schkitasche. Nastata schkoda žo se sawěščenjom saruna.

Se Shorjelza. Wulki lěžowy woheń je njedźelu popołdnju dźěl hole mjes Kohlfurtom a Pjenczkom snicžił. Něhdže 90 hektarow, s wjetscha młodźina, je žo spaliło. Hižo žobotu wječor je pjecža pschi wuhlowych podkopkach, městu Shorjelzej žłuschazych, se žałkym popjełom woheń nastał, kotryž pak žo bórsy shaicha. Pod popjełom pak je žo po sdaczu dale bało a žylny rańchi wětr je płomjo s nowa rosbuł. Pschi tehdomnischej žuchocže žo woheń rucže rosschěri a bě wjele mil daloko widžecž; žamo w žužodnych Czechach

a w Sakſkej ßo cžornych mróczelow kura dohladachu, kotrež ßo ſ hole walachu. Hajnkownja w Langenawje, kotraž zyle blisko wohnja leżeſche, ßo na ſboże ſ nim pſchepuſchczi. We wohnju je drje też wjele ſwěriny kónz wſako. Scžežory elektriſkeho naporjada, pſches wopalniſchczo natwarjeneho, ßu ßo wopakiłe. Wulka liczba wohnjowych woborow bě na pomoz pſchikhwataka. Jim ßo ſkónczńje poradzi, woheń ſamjeſowacź a podußyczź.

S Draždžan. Pſchi pſchileżnoſczi ßwojich narodninow je kral Bjedrich Auguſt ſaßo ßwoje najrjeńſche knježeŕſke prawo wužijo 16 jatych wobhnadżił.

Přilopk.

* Köpenickſki hejtman je w Oſchatzſkich ſtronach naßlědnika namakał. Pſched króttim młody cžlowjek w uniformje huſarſkich offizěrow k kublerjej Sch. w Jahnje pſchińdże, kotryż konje plahuje a ſa 1250 hriwnow kraßne ſrěbjo kupi. Pſchi tym ßo wón ſe ſemjanſkim mjenom mjenowaſche a ßlubi, ſo ßwojeho ßkużobnika naſajtra po konja póſczele. To też ßo ſta. Hdyż pak chżyſche potom kubleŕ ßwoje pjenjeſy měcź a offizěrſkemu kupzej liſt napißa, ßo tutón jemu jako njewotewajomny wróczi. Też kublerjowe ßamßne wobhonjenje pola Großenhainſkeho huſarſkeho regimenta njemějeſche żaneho wuſpěcha, dokelż tam żaneho offizěra tamneho mjena njebě. Kublerja je jedyn jebak wobſchudżił.

* (S błyſkom ßo ſaraſył.) W Erlichtu ſa Draždżanami le błyſk ßrjedu do ſtatoka żiwnoſczerja Stüßnera dyrił, tuteho ſaraſył a domſke ſapalił. Też w Döbelnſkich ſtronach ßu ßo ſ błyſkom něktore twarjenja wotpaliłe.

* (Mordarſki nadpad dla ſazpiteje luboſczże.) 21 lětny moleŕ Franz Wyrwol we Wrótßławju póndżelu wjeczor wokoło 10 hodżin mordarſki nadpad na pißarku Rahmfeldtez ſczini. Wyrwol ßo hižo dlějſchi cžaß wo luboſcź 18 lětneje holzy prózowaſche, tola holzyna macź jemu njebě pſchikhilena a teho dla ßo holza jeho wobkhada ſdalowaſche. Póndżelu wjeczor pak bě Wyrwol ju tola narěczał, ßo ſ nim na kamjeńtnej haßy ſetkacź. Hdyż wón tam na jenym hiſchcże njewobtwarjenym měſtnje ſtejeſche, wón na dobo revolver wucżahny a do holzy tſěli, kotruż kulka do delnjeho żiwota trjechi. Potom wón tſělbu k ßebi nawróczi, tola mißny. Njedżiwajcy teho ßo wón na ſemju cžißny a da ßebi ſdacże, jako by ßmjertnje ſranjeny był. Tſělenje ſaßłyſchawſchi ludżo pſchiběżachu. Bórſy pytnychu, ſo Wyrwol jenoż ſranjenje luda. Jeho teho dla na měſcże pſchebichu a jeho potom poliziji pſchepodachu, mjes tym ſo cžežko ſranjenu holzu do hojeŕnje dowjeſechu. Lěkarjo nadżijeja, ſo ßo holzy żiwjenje ſakhowa; kulka dyrbi ßo ſe żiwota ſ operaziju wotſtronicź.

* (Wotprawjenje.) W ßudniſkim dworje w Plötzenſeeu je ßo ſchtwórtk rano rubjeżnemu mordarjej Heckradtej ſ Potsdama hłowa wotcżaka. Wón bě loni naſymu ſwudowjenu Rudolfiowu ſkónzował.

* (Njeſbożena hońtwje.) Hdyż ſchtwórtk rano dwórſki podawaŕ Engeler ſ Barlina na ßwojim hońtwinſkim revirje honjeſche, ßo wón do jeneho ſchtomoweho korjenja ſakopnywſchi padże, pſchi cžimż ßo wutſěł ſpuſchczi. Kulka do ſadnjeje hłowy ſjěże a Engelera hnydom mori.

* Jako ſły pſcheſczěhaŕ wojakow mějeſche ßo podwyſchk Libowſki ſ pioneŕſkeho battaillona w Hłowowje (Glogau) pſched Wótßławſkim wójnſkim ßudom ſamolwicź. L. je w 260 padach podſtajenych wojakow krjudował, pliſtował, krwawnych ſchczipał, włoßy wutorhał a wězy do hłowy mjetał. Jenemu rekrutej L. noſy na ramjeni pokoži a da jemu wſchěch generalow 5. armeekorpſa prajicź. Hdyż ßo wojak ſamyli, jemu L. hłowu ſ nohomaj ſtłußny. Pódla teho bě ßebi wobſkorżeny wot wjele wojakow pjenjeſy pożczował abo jim pjenjeſy wudrěł. Jeho k jaſtwu na 3 lěta, k degradaziji a k pſcheßadżenju do 2. rjadownje wojeŕſtwa ſaßudżichu.

* Cžežke njewjedra ßu ßo nad wjeczornej Europu roſpuſchczike a ßu też we wjeczornej Němſkej ſlě ſakhadżake. Pola Metza ßo pſchi bitwiſkim pomniku 18. diviſije jedyn obeliſk ſ błyſkom roſraſy. W pſchirheinſkej krajinje ßu ſliwki wulku ſchkodu naczinike. W Romsdorfje ßo dwaj dżełaczerjej w ſahrodnych woßrědkach ſaraſyſchtaj. Pola Bingena ßo żeleſniſki naßyp podmlě a lokomotiwa jeneha ſpěſchneho cžaha ßo teho dla ſwróczi. W Riedſkej krajinje je krupobicże njeßměrnu ſchkodu naczinilo. Pola Johannisburga ßu ßo ſ krupobiczom winizy wupuſczike. W Franzowſkej ßu njewjedra, krupobicże a ſliwki teho runja njeßměrnu ſchkodu naczinike. S wulkej wodu ßu ßo we wßy Bachereiku tſi ſkěże wotpławile. **Pſchi tym je ßo 5 cžlowjekow morilo. Dwě woßobje ſtej ßo bjes** ßlěda ſhubikej. Dwě dżěſczi morwej pod roſpadankami jeneje ſkěże leżitej. Měſchczanoſtowy bratr ßo ſ wulkej wodu dwaj kilometraj daloko ßobu ſtorhnu.

* (Hofrichterowy proześ.) Awſtriſki wyſchſchi leutnant Hofrichteŕ kotryż je nětkotrymoſ fizeram awſtriſkeho generalneho ſtaba zyankaliowe pille ſ wotpohladom póßłał, ſo bychu ßo ſ nimi ſajědojcźili, ßo nětkole ßudźi. Wón je ßo ßwojeho njeſkutka wuſnał. Dokelż je jedyn ſe ſtabowych offizěrow te pille wužił a na nje wumrjeł, Hofrichtera k ßmjercźi ſaßudża.

* (Tſi dżěczi ßo ſ błyſkom ſaraſyłe.) Pola Luxemburga dżěczi na ſchulſkim wulěcże ſe ßwojim wucżerjom pſched ßo bliżazym njewjedrom wukhow pod jenym ſchtomom pytachu. Błyſk do ſchtoma ſjěże a tſi dżěczi mori, tſi ßo ßmjercź ſtraſchnje a 19 a wucżeŕ lohko ſranichu.

* (Semjerżenje.) W Elſaßu ßu ſchtwórtk rano ßylne ſemjerżenje ſaczuli. Pſchi ſchwajzarſkich mjeſach bě wone najßylniſche. Tam ßo něktore, rucże ßo ſcżěhowaze ſtorki pytnychu. Nadobo w khěżach kabkaſche, koża ßo pſcheßunychu, a ludżo, kotſiż chżychu ßebi cžrije ſwjaſacź, ßo powalichu.

* (Wikowaŕ ſe żónſkimi.) W Krakowje je polizija wěſteho Schmulz Rothe ſajaka, kotryż wudawaſche, ſo je bohaty pſchekupz a pſched żeńtwu ſ 19 lětnej żidowſkej pſchekupſkej dżowku Henu Schneebaumez ſtejeſche. Polizija je nawjedżiła, ſo je tón cžlowjek wikowaŕ ſ holzami, kotryż je hižo 12 krócź wożenjeny był a wſchě 12 żonow do Ameriki pſchedał. To ßame mějeſche wón też ſe Schneebaumez w myßlach.

* (Rubjeżniſtwo w Ruſkej.) W Odeßy ſchtyrjo rubjeżniży jeneho pokładnika (kaßěrarja) nadpadnychu a jeho wurubichu. Żandarmojo ßo ſa nimi puſchczichu a dweju ſ nich ſatſělichu. Dwaj druhaj cžeknyſchtaj, tola hdyż na jenu jědżazu lokomotiwu ſkocźiſchtaj, pſchi cžimż lokomotiwnika ſraniſchtaj, jeju żandarmojo doſcżěhnychu a ſajachu. Wonaj ſtaj cžežko ſranjenaj.

* (Slět pſches mórſki kanal.) Lětanje ſ lětakami ßo pſchezo bóle wudoſpołnja. Pſched něktrymi měßazami ßo w Franzowſkej Bleriotej poradzi mórſki kanal, Franzowſku wot Jendżelſkej dżělazy, ſe ſmijojtym lětakom pſcheleczicź. Jeho pſchiklad je ßobotu lětaŕ de Leſſeps ſcżěhował. Tutón bě ßebi wotmyßlił, kanal pſcheleczicź a ßo tón ßamy dżeń domoj wróczicź. Wón hnydom 500 metrow wyßoko ſleczi a ſbożownje do Jendżelſkeje pſchileczi. Póndżelu je ßo wón na domojjěſbu puſchcził. Wón je ſa ßwoju jěſbu 40 minutow mjenje trjebał dyżli Bleriot.

* (Żeleſniſke njeſboże.) Spěſchny żeleſniſki cžah, ſ Wrótßławja do Hłowowa jědżazy, je ßo wutoru pola Makeje Brěży ſe wſchěmi woſami ſwrócził. Lokomotiwnik a tepjeŕ ſtaj ßo cžežko ſranikoj. Jena holza je ßebi nohu ſłamała a je ßo do hojeŕnje dowjeſła. Tſjo lohko ſranjeni ßu dale pucżowali.

* (Njeſbożowna luboſcź.) 24 lětny kamjenjeczińſchczeŕ Schwarzkopf we Wandsbecku je ßwoju 19 lětnu njewjeſtu w njepſchitomnoſczi jejneje maczerje ſatſělił a potom ßam ßebje ſkónzował.

* (Němſki lětak nad Barlinom.) Hacź dotal ßo jenoż Amerikanoju, Jendżelczenjo a Franzowſojo na lětanje ſ powětrowym lětakom lětacź wuſtejachu. Skónczńje je też jenemu Němzej, Robertej Feyej ſ Heidenheima, ßo jedyn dlějſchi ſlět ſ jenym amerikanſkim lětakom poradził. Fey ßo w Johannisthalu do powětra puſchczi, leczeſche k Barlinej wyſche ſwěrinſkeje ſahrody, wobleczа dobyczeŕſki ſtołp, ſaměri ßo nimo khěżorſkeho hroda do Treptowa a ßo potom k měſtu, nad kotrymż bě ßo do powětra ſběhnył, wróczi. Wón bě 38 minutow 200—400 metrow wyßoko leczał. Nowiny khrobłeho lětarja „němſkeho krala powětra“ mjenuja.

* (W ßornjazym woku.) Dżěczi ſ Fleißheima běchu do Lixheimſkeho lěßa zakiki ſchczipacź ſchłe. Pſches keŕczinu każo ßo jedyn 13 lětny hólz w ßornjazym woku popadże, kotreż bě ſa młody buk ſwjaſane. Hdyż hižo hólz nad ſemju wißaſche, jeho towaŕſchojo jeho kropicź ſaßłyſchawſchi pſchiběżachu a jeho ſ woka wucżahnychu.

* (Khróbły ſkutk.) S Münſtera w Weſtfalſkej ßo piſche: Lokomotiwu jeneho jědżazeho ludżazeho cžaha tepjo, tepjeŕ Mehl mjes wuhlom dinamitowu patronu wuhlada. Sſo rucże roſßudżiwſchi wón ſ rukomaj do wohnja pſchimny a patronu wuhrabny. Dokelż je wón ſ tym cžežkemu njeſbożej ſadżěwał, je jemu żeleſniſka direkzija ſa jeho mużniwy ſkutk nahladny pjenjeżny dar pſchepodała.

* (Njeſboże ſ łódżu.) Němſka płachtata łódź „Vimen“ ſ Bremena je na jěſbje ſ Hamburga do Mexika do jendżelſkeje parneje łódże „Skerryvore“ ſawadżika. Parna łódź je ßo potepika. 22 muži ſ jeho mużſtwa je ßo w morju ſhubiło.

* (Byk cžlowjeka morił.) W Kummersdorfje w połnóžnych Cžechach ſańdženy pjatk 68 lětny kubleŕ Herbich byka ſ hróbže wjedžeſche. Njeſnateje pſchicžiny dla žo byk ſkobjeſche. To Herbicha pohnu, jeho do hróbže wróčo dowjeſcž. Pſchi tym žo ſnjembrjeny byk do Herbicha ſahna a jemn žiwot pſchebodže. Hacž runje žo Herbichej hnydom lěkaŕſka pomoz doſta, je wón na ſnutſkowne wukrwawjenje wumrjeł.

* (Teſtament na ſchifrowej tafli.) Papjera, pjero a tinta njejžu pſchezo w kóždym domje na wžach namakacž. To je druhdy k najſpodžiwniſchim ſcžěhwkam dowjedko. Tak bě raz jedyn lěkaŕ, dokelž njebě w domje khoreho ani tinty ani papjery doſtacž mohł, rezept ſ krydu na durje napiſał, a khoreho nan bě potom durje wužadžił a ſ nimi do haptyki jěł, ſo by napiſany rezept pſchihotowacž dał. Sajimawy je tež rozžud jeneho wyſchſcheho žuda, kotryž je w „Juriſtiſkim tydženiku“ wojſewjeny. Jedyn ratař cžujeſche, ſo žo jemu žmjercž bliže ſche, a dokelž bě wón porjad lubowazy muž, nochžyſche wón wumrjecž, teſtament njeſawoſtajiwſchi. Tinty a pjera wón njemějeſche; tež žo wón njebě ženje rad ſ tym ſaběrał. Duž wón ſchifrowu taflu žwojeho wnuka wſa, kotraž wſchak bě khětro roſpukana. Tež ſchifrowy pižał namakawſchi wón žwoju poſlednju wolu napiža a njeſabu tež wjeſ a datum napiſacž. Potom wón wumrje. Na to wulka ſwada naſta, dokelž pſchiwuſni telko njedoſtachu, kaž běchu žo nadželi, k prawiſnikej dźěchu, a tón měnjeſche, ſo mohli drje ſ prozežom teſtament powalicž, pſchetož to njeje žadyn prawy teſtament. Tola žud bě hinaſcheho měnjenja; wón teſtament na ſchifrowej tafli ſa doſpołny ſpósna a tónle wužud je, hdyž pſchiwuſni dale ſkoržachu, khěžorſtwowy žud wobkrucžił. Nětko pſchi tym woſtawa, hdyž cžlowjek žaneje druheje pſchiprawy nima, móže wón žamo na ſchifrowu taflu pižacž.

* (Kholera w Ruſkej.) Kaž nowiny „Nowoje Wrjemja“ pižaju, žo w połodniſchej Ruſkej kholera rucže roſſchěrja.

* (Najſtarſchej mandželſkaj.) Pſchi ludowym liczenju, kotrež žo w tu khwilu w ſjednoczenych ſtatach połnózneje Ameriki wotměwa, je žo wupokaſało, ſo w kaliforniſkim měſcže Florenzu wobſtarnaj mandželſkaj bydlitaj, kotrajž drje ſtaj najſtarſchej žwěta. Muž je žwoje 110. lěto žiwjenja dozył, mjes tym ſo je jeho žona 107 lět ſtara. Pſched 90 lětami ſtaj žo wonaj woženiłoj. Wón je žo w Nowym Mexiku w lěcže 1800 jako dźěcžo franzowſkeju ſtarſcheju narodžił, wona je 3 lěta poſdžiſcho w Mexiku na žwět pſchiſchła. W lěcže 1820 wonaj w Santa Fé pſched wěrowanſki woltař ſtupiſchtaj. W žwojim 90 lětnym mandželſtwje ſtaj žo ſ 10 dźěcžimi žohnowałoj, ſ kotrychž je jenož hiſchcže jene žiwe, jedyn 85 lětny doſtojny ſchědžiwz.

Wužudženja.

Lawniſki žud. Cžělneho ſranjenja dla měješche žo 30 lětny fabriſki džełacžeŕ H. O. Pollaž ſ Komorowa pola Klukſcha ſamolwicž. Jeho winowachu, ſo je lětža 15. januara w Adolfſkej Hěcže 19 lětneho Hanuſcha na hłowu a ruzy bił a jemn trajne boloſcže naczinił. Dokelž Pollaž přejeſche, žo wužudženje dla pſcheškyſchenja dalſchich žwědkow wotſtorczi.

⚔ Seminarſki wyſchſchi wucžeŕ Wotruba a jeho mandželſka w Budyſchinje běſchtaj žo ſ jenym naſtawkom w „Bautz. Tagl.“ ſkſchiwdžiłoj. Wonaj teho dla mějeczela tychle nowin, W. Müllera w Budyſchinje, wobſkoržiſchtaj. Pſched žudom žo pak ſ tym ſpokojiſchtaj, ſo jim Müller w žwojich nowinach cžeſcž wróczi, 50 hriwnow pokuty ſa próſdniniſke kolonije ſaplacži a wſchě žudniſke khóſty a wudawki pſchewſa.

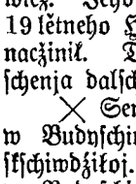

Mudry kolojeſdny
wuſwoli
Naumannowe Germania-kola.
Saſtupjeŕ:
wumělſki jeſdny Marſchner
na Nowoſalzſkej dróſy 36.

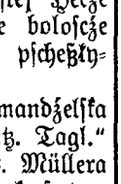

Wumerjenſke dźěła wſcheje druzyny pſchebjerjetaj ::
Rentsch & Schöne
pod pſchiſabahu wſataj geometraj,
na rózku ſeminarſkej haže 13, I a Hoſchiz haže.
Telefon 682.

Po tunich płaczišnach poruczam žwój derje wuhotowany ſkład
ff. domjazych, kuchiňſkich a hoſpodarſkich wězow, lakowanych a njelakowanych, blachowych lampow, latarnjow, zylindrow a žužołow, platow, płokanſkich wanjow, bowow, myjnych ſtejakow, zimanſkich maſchinow, kuzanſkich wanjow, želeſne pónoje a hornzy, hoſpodarſke wahi, nože, widliczki, łžizy, nožowe korbiki, khoſejowe młyny, khoſejowe khany, khcſejowe a zokrowe tyſy, rybowanſke maſchiny, mjažornubaze maſchiny, mjažowe mjezki, ſchczětki, žerſchczowe mjeczawy, zentrifugowe ſchczětki atd.
Moritz Schulz, **klampnatſki miſchtr : : : : : pſchi žerbſkich hrjebjach 10.**
— **Wuporjedžernja.** —

Awkzija lěžneho žłanja.

Wutoru 31. meje t. l. dopołdnja 1/2 10 hodžin ma žo na **Łupjanſkim revěrje**
120 ložow mocha a jehlinoweho žłanja
ſa hotowe pjenjeſy ſjawnje na pſcheža dožowanje pſchedawacž.
Sapoczatk pſchi ſakhodže do lěža pſchi Łupjanſko-Khažowſkim pucžu.
We Łupoji, 24. meje 1910. **Zipfel.**

Prawny bürow Ernsta Kohana
(prjedy J. a E. Kobana)
w Budyſchinje
pſchi žitnych wikach 4.
— Telefon 675. —
Saradženje ležomnoſczow a hypothekow, ſrjadowanje ſawoſtajenſtwow, wudžělanje kupjow a liſczinow wſcheje druzyny, ſeſtajenje wſchěch druhich pižnych dźěłow. Sehnawanje pjenježnych žadankow.
— Rěczu tež žerbſki. —

S mojeje, prjedy žwobodnemu knjeſej Uckermannej žłuſchazeje, **parneje zyhelnicže w Měrkowje** (pſchi Lutobežanſkim ſaſtaniſchczu) wubjerne
murjerſke zyhele, pſchepuſchczate zyhele, najlěpſche **tſěſchne zyhele** bruneje, czerwjeneje a naturſkeje barby atd. po tunich płaczišnach poruczam.
Albert Krauſe w **Měrkowje.**
Telefon Khróſt-Lomſk czo. 17.

Serbſke a němſke
ſpěwarſke
ſa njewjeſty,
jara kražnje ſwjaſane a ſe wſchelakim wudebjenjom wupyſchene,
w czelazej koži hižo po **6** hr. **50** np.,
najjednoriſche = = **2** = — np.
žu doſtacž **we wudawarni Serbskich Nowinow.**

Ranza
bliſko k proſatam je na pſchedań w Koßlowje cziško 10,

Zimnoſcž
cziško 16 w Nowoßlizach pola Różanta ſ 7 3/4 kórzami ležomnoſcže, polo, lěž a łuku wopſchijazeje, je hnydom ſe žwobodneje ruki na pſchedań. **Wobžedžeŕ.**

Sahrodniſka zimnoſcž
bliſko Budyſchina, ſ maživnymi twarjenjemi, 18 kórzow pola a łuki wopſchijaza, je pſchemenjenja dla hnydom na pſchedań. Dalſche je ſhonicž we wudawarni Serb. Nowin.

Sahrodniſka zimnoſcž
czo. 15 w Ssowrjezach, 7 akrow 280 □ prutow wulka, ſe 134,68 dawſkimi jenoſczemi poczežena, ſ maživnymi twarjenjemi, bjes hoſpody, je ſe živym a morwym inventarom na pſchedań. Dalſche je pola ſwudowjeneje Schokczineje tam ſhonicž.

Wjeßne wólbne towarſtwo

wotměje **njedźelu 29. meje,** popołdnju w 3 hodźinach
w Wolfez hoſćeńzu w Kucźinje

5. ſjawnu ludowu ſhromadźiſnu,

w kotrejž budźe ßo jenoż w ßerbſkej rěczi jednacź.

Na dnjowym rjedźe ſteja pſchedmjety:

1. Saměr wjeßneho wólbneho towarſtwa.
2. Prawa ßerbſkeje rěcźe w ludowych ſchulach.
3. Wucźenje Bożeho ßłowa w ludowych ſchulach njeßmě ßo pſchikrótſchicź.

Wſchitzy Sserbja ßo na tule ſhromadźiſnu pſcheproſcheja. Žadyn Sserb doma **woſtacź** njeßmě. Pſchińdźcźe woßebje ßerbſzy nanojo! Dalſche ſhromadźiſny budźa w Minakale, Njeßwacźidle, Hnaſchezach, Hodźiju, Hornim Wujeſdźe, Wóßlinku, Barcźe, Kotezach, Hrodźiſchcźu atd.

Njedźelu 5. junija budźe **6. ſjawna ludowa ſhromadźiſna** po ßamßnym dnjowym rjedźe w Hänſelez hoſćeńzu w **Hornjej Hórzy.** Tu ßamu njedźelu budźe też ſhromadźiſna w **Khróſćźizach.**

Njedźelu 5. junija

ßwjeczi Lubijſke pobocźne Guſtav Adolfſke towarſtwo

Guſtav Adolfſki ßwjedźeń w Kotezach.

Popołdnju w 2 hodź. dźerži knjes farař Kſchižan ſ Hodźija ßerbſke a 1/2 4 hodźin knjes farař Wauer ſ Spitzkunnersdorfa němſke ßwjedźeńſke prědowanje; 1/4 6 hodźin je ſkónczaza ſhromadźiſna.

Wutrobnje pſcheproſchuje

zhrkwinſke prſódkſtejiczéřſtwo.

Wuſtajeńza plahowanſkeho ſkota

ſ mytowanjom ſe ſtatnych ßrědkow.

Hornjołużiſke ratarſke wokrjeßne towarſtwo je ßebi wotmyßliło,

pjatk 8. julija t. l. w Rybarizach pola Žitawy,

ßrjedu 13. julija t. l. w Porſchizach a

ßrjedu 20. julija t. l. w Habrachcźizach (Ebersbach)

wuſtajeńzu plahowanſkeho ſkota ſ mytowanjom ſe ſtatnych ßrědkow wotmětwacź. — K mytowanju pſchińdu:

1. **Howjada** cźornopißaneje nižinſkeje raßy a ſkſchiżenja ſ jejnym wuraſnym typom, a to: a) byki, kotrež ſjawnemu wužiwanju ßłuża; (hdyž ßo priwatne byki k mytowanju ſamolwja, ma ßo dopokaſacź, ſo ßu wone w prjedawſchim lěcźe ſjawnemu wužiwanju ßłużiłe); b) krumy hacź do 4 lět ſtare; c) ſtarſche krumy, hdyž ßu widźomnje ßucźelne abo ßo ſ cźeleczom pſchedwjedu; d) wokłócźene jałojzy a e) ßamowocźehnjene a cźehnite woły.
2. **Koſy** Saanenſkeje raßy, kaž też ſkſchiżenja ſ wuraſnym typom tejele raßy, a to: a) kóſły, kotrež ſjawnemu wužiwanju ßłuża a kotrež ßu ſ najmjeńſcha 10 měßazow ſtare; b) plahowanſke koſy ſ kóſlatami abo bjes nich, kotrež ßo hiſchcźe k plahowanju wužiwaju.

Samolwjenja k ſapóßłanju na tule wuſtajeńzu maja ßo hacź do 18. junija 1910 podpißanemu direktoriju woſjewicź, w kotrehoż pißarni ßu formulary k ſamolwjenju dóſtacź.

W Budyſchinje, 27. meje 1910.

Direktorium ratarſkeho wokrjeßneho towarſtwa
ſa kral. ſakſke hornjołużiſke markgrabinſtwo.

Tajny ratarſki radźicźel dr. **Häynel.** Prof. dr. **Gräfe.**

Piſtne khartki cźiſchcźi ſpěſchnje a tunjo **Esmolerjez knihicźiſchcźerńja.**

Kuchařki, ſtwinſke a ßłużobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy k ßwinjom, wotrocźkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłacźerſke ßwójby pyta hnydom abo poſdźiſcho pſchiſtajerka **Görlichowa** na ßukelnſkej haßy 1 na rózku žitnych wikow w cźrijownі knjeſa Heinr. Mohra.

Žeńtwa.

50lětna wudowa ſ 3000 hr. ſamoženja pyta ßo ſ jenym ſtarſchim mužom, na pſchikład wumjenkarjom atd. woženicź. Poſkiczenja chżyke ßo we wudawarni Serb. Nowin w liſcze ſ napißmom O. R. 27 wotedacź.

Sahrodniſka žiwnoſcź

cźißko 6 we Wownjowje pola Budyſchina, 30 kórzow wulka, ſ 300 jenoſcźemi, ma ßo wutoru **31. meje** popołdnju w 2 hodź. na pſcheßadźowanje pſchedawacź. Taxa 19000 mk.

Žiwnoſcź,

40 jutrow wulku ſ nowymi twarjenjemi ma na pſchedań Robert Thieme w Borſchcźi p. Mikowa.

Jutrnica,

serb. tow. za Njeswačidło a wokolnoſć,

zmėje jutře **njedźelu 29. meje** pop. w 4 hodź. we Weberec hoſćencu zhromadźiznu.

Naš wjelelubowany knjez farař Waltař je přednošk luboſćiwje přilubił.

Duž přińdźće wšitcy lubi Jutrničenjo! **Předsydstwo.**

Do Łaſa!

Njedźelu 29. meje budźa

reje.

Pſchecźelnje pſcheproſchuje

Khorla Scholta.

---

2 ſchtyrietažataj kolcźej ſ ramikami, kaž nowaj, ma na pſchedań **Otto Gottwald** w Budyſchinje na Draždźańſkej dróſy 201.

Prěnju

pſchedawarku

pyta k 1. julijej **Ernſt Bart** we Wulkej Dubrawje.

Pyta

ßo k 1. junijej holza jako **podjera žony** do ßrěnjeho kubła. Kubleŕſkim dźowkam ßo lěpſchina dawa. Poſkiczenja chżyke ßo we wudawarni Serb. Nowin ſ napißmom O. H. wotedacź.

Sſłużobnu holzu,

ſtarſchu, pěknu, k 1. julijej do dobreje ßłużby pyta wyſchſchi wucźeŕ **Sachße** na Wettinſkej dróſy cźißko 8 delka.

Sſłużobna holza

ßo do Scheŕachowa pyta, dokelž dyrbi nětcźiſcha po 15lětnej ßłużbje dla ſkhorjenja ßwojeje macźerje tole měſtno wopuſchcźicź.

Sſo ſamolwicź na rěſniſkej haßy cźo. 17 delka pola Fiſchera.

Pěſtońcźa

14—16lětna, ßo k dwěmaj dźěſcźomaj na wßach pyta. Dalſche je ſhonicź we wudawarni Serb. Nowin.

Knježi dwór w Lichanju

ſtarſchu ſtrowu a cźiłu žonu abo młódſchu holzu k paßenju huß pyta.

S tutym warnuju, pſchißłodźaze rěcźe wo mojej žonje roſſchěrjecź. Kóždeho pſchißłodnika budu ßudniſzy thoſtacź dacź.

Murjeŕ **Hermann Gubſch**
w Kywacźizach.

Dźak.

W prěnim połłéće 1910 su Towařstwu Pomocy Stud. Młodźiny přepodali

knjez farař Świela we Wochozach jako zběrku z wosady 10 hr.,
knjez farař Waltař w Njeswačidle . . . . . 10 hr.,
serbske towařstwo w Khwaćicach jako čisty wunošk ze założeńskeho swjedźenja . . . . . 20 hr.

Z dźakom kwituje

E. Polan,
měšćanski wučeŕ w Budyšinje.

(K temu cźißłu pſchiloha.)

Pschiloha k czišku 22 Serbskich Nowin.

Sobotu 28. meje 1910.

Placišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach.

23. meje 1910.

Placišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	Rěsna waha
	hr.	hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 6 lět	38—42	74—78
awstriske	45—48	81—84
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	34—37	70 73
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	30—33	67— 69
4. žnadnje pizowane kóžbeje staroby	24—29	56—64
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	37—40	69—72
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 7 lět	33—36	64—68
3. starsche, wukormjene kruwy a žnadnje wuwite młódsche kruwy a jałojzy	29—32	60—63
4. žrěnjo pißowane kruwy a jałojzy	24—28	54—59
5. žnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	48—53
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	38—40	68—71
2. žrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	34—36	64 - 66
3. žnadnje pizowane	29—33	59 - 63
Cželata:		
1. najlěpsche z mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	58—60	88—90
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	54—57	84—87
3. žnadnje wuwite wot zyza	50—53	80—83
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich schischenjow w starobje hacž do 1¼ léta	51—53	67—69
2. mjaßne	49 50	65—66
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	45—48	61—64

Placišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:	W Budyschinje. 21. meje 1910. wot hr.	np.	hacž hr.	np.	W Lubiju. 26. meje 1910. wot hr.	np.	hacž hr.	np.
Pschenża	—	—	—	—	10	20	10	40
" žołta	—	—	—	—	10	—	10	20
" nowa	10	—	10	30				
Rožka	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa	7	—	7	20	6	50	7	—
Jeczmjeń	7	10	7	60	6	20	7	20
Wows nowy	7	50	7	70	6	80	7	—
Hróch	12	50	14	—	12	50	13	—
Woka	8	50	9	—	8	25	9	50
Jahły	15	—	17	—	16	—	17	—
Hejduschka	16	—	16	50	20	—	22	—
Běrny	2	—	2	50	2	20	2	40
Butra 1 kilogr.	2	40	2	70	2	40	2	60
Pschenična muka 50 "	10	25	19	25	16	50	18	50
Ržana muka 50 "	8	50	11	75	10	50	12	50
Ssyno 50 "	4	25	4	50	4	—	4	50
Ssloma 100 "	5	—	5	16	4	17	5	17
Prožata 1098 schtuk, schtuka	17	—	31	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby	—	—	6	—	6	10	6	30
Ržane wotruby 50 kilogr.	—	—	5	75	6	20	6	50
Pschenčny gris	—	—	6	50	—	—	—	—
Ržany gris	—	—	6	75	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot — hr. — np. hacž — hr. — np., pschenża (žołta) wot 10 hr. 25 np. hacž 10 hr. 50 np., rožka wot 7 hr. 10 np. hacž 7 hr. 30 np., jeczmjeń wot 7 50 np. hacž 8 hr. — np., wowß wot 7 hr. 50 np. hacž 7 hr. 65 np.

W Budyschinje placżesche: kórz pschenży (běła) po 170 puntach — hr. — np., hacž — hr. — np., žołta — hr. — np. hacž — hr. — np., nowa: 17 hr — np. hacž 17 np. 51 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np. nowa: 11 hr. 20 np. hacž 11 hr. 52 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach: 9 hr. 84 np. hacž 10 hr. 64 np.

Wiczne placžišny w Kamjencu.

26. meje 1910.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. — np. hacž 7 hr. 20 np., pschenża wot 9 hr. 50 np. hacž 10 hr. — np., jeczmjeń wot 6 hr. 80 np. hacž 7 hr. 70 np, wowß wot 7 hr. 40 np. hacž 7 hr. 70 np., jahły wot 16 hr. — np. hacž 17 hr. — np. hróch 17 hr. 50 np., žyns 5 hr. 20 np., běrny 2 hr. 20 np., ssloma (100 kilogr.) 5 hr. 82 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 40 np. hacž 2 hr. 70 np.

Wjedro w Londonje 27. meje: Khłódne a pomročene.

Cyrkwinske powjesće.

W Michałskej zyrkwi smeje 1. njedželu žwjateje Trojizy rano w 7 hodź. duchowny Tischer žerbsku spowjednu rěč, ½9 hodź. žerbske a w 10 hodź. němske prědowanje. — Tydženske sastojnske dźěła smeje duchowny Tischer.

Wórowani:

W katholskej zyrkwi: Jurij Hejduschka, kontorist w Budyschinje, s Hanu rodź. Rychtarjez w Budyschinje.

Křóeni:

W Michałskej zyrkwi: Alfred Rudolf, Khorle Augusta Krawza, žiwnoscżerja we Wownjowje, ž. — Martha Elsa, Khorle Adolfa Kießlicha, kamjenjecżežarja w Rabozach, dź. — Frieda Alma, Gustava Adolfa Cžecha, pohoncża w Tšelanach, dź.

W katholskej zyrkwi: Elsa, Aloišija Mischkovskoho, samkarja na Židowje, dź. — Jan, Maza Morawy, khachlestajerja w Budyschinje, ž. — Hańža, Benna Bjarscha, kamjenjecżischcżerja w Budyschinje, dź.

Zemrjeli:

W Michałskej wotzadże: 23. meje: Emilia Augusta Hana, Jana Gustava Gübela, dźěłacżerja na Židowje, dwójniska dź., 3 m. 21 d.

W katholskej wotzadże: 21. meje: Hermann Mehlich, domownik n. w. w Budyschinje, 52 l. 11 m. 29 d. — 25. Hana swud. Kralowa w Małbezach, 75 l. 9 m. 26 d.

Zyrkwinske powjesćze s Hodźija.

1. njedželu po žwjatej Trojizy smeje rano ½7 hodźin duchowny Voigt žerbsku spowjednu wucżbu, ½8 hodź. farat Kschižan žerbske a w 9 hodźinach němske prědowanj. — Popołdnju w 2 hodź. budże katechismußowa wucżba sa němsku žónsku młodźinu.

Zyrkwinske powjesćze s Budestez.

1. njedželu po žwjatej Trojizy smeje rano w 7 hodź. farat Domaschka žerbsku spowjedź, duchowny Bójz dopołdnja we 8 hodź. žerbske a ½10 hodź. němske prědowanje.

Otto Preuss

mějeczel **Khorla König**

— telefon 4. — **w Budyschinje** na žitnej haßy 4.

Snamjenite nowoscże

muzažych a pacholazych wobleczenjow

s wjetscha žamßneho shotowjenja w najwjetschim wubjerku a po najtunischich płaczišnach.

Sa horzy lěczny czaß poručam

lustrowe a platowe žakety, koßmikate jupy w sportskej faßonje, platowe kholowy a lazy, drelowe kholowy, ploczliwe dźěczaze wobleczenja a jenotliwu dźěczazu drastu

njeßměrnje tunjo.

Zonjaze žakety a paletoty

czorne a pißane w hobrskim wubjerku

a po najnižschich placžišnach.

S dobom poručam so k **seschiczu elegantneje muzažeje drasty po měrje** s połnym rukowanjom sa bjesporočne žedženje a najtunische wobliczenje placžišny.

Drjewjane rjemjenjowe taczele
wschěch normalnych wulkoszczow
stajnje na składze,
Ia. czěrjenske rjemjenje
s jadriweje koże wschěch schěrjow
tunjo porucza
Otto Büttner,
pschedawarnja koże, czěrjenskich rjemjenjow, technischkich gumijowych wězow,
w Budyschinje
pschi hlownym torhoschczu.

Skład drainěnowanskich rolow w Lětonju
porucza
drainěrowanske wónzuchowe a wodu wodjaze roły, žłoby, kruwjaze, swinjaze a proßaze korta s prěkuschom a bjes njeho,
zementowe platy
wschelakich wulkoszczow a druzinow,
szinowe pleczenje
se sazynowanym grotom,
tšěschnu papu
wschelakich tolstoszczow,
tšěschne pomasanje „optimus"
a **kamjentnowuhlowy teer, teerowe kótła s pschißkuschkom, grotowe, szinaze a papjaze hosdże, hornczerske twory, Brockmannowy pizowanski kalk**
snamki A a B
po fabrikskich płaczisnach.
Emil Dietrich
w Lětonjanskim hoszczenzu.

Bohužel njejcze
moje tunje posliczenja
jěsdnych kolow, schijazych maschinow a pschißkuschkow
wobkedźbowali, dokelž scze sebi myßili, so so wo mjenje hódnu tworu jedna.
Nawopak pak je.
Jedyn pospyt pschesswědczi, so pola mje najtuńscho kupujecze.
10% rabatta na pschißkuschk.
J. Schieback,
na Mužakowskej drózy 4.
Najwjetscha pschedawarnja tu w Budyschinje.
150 jěsdnych kolow na składze.
Wuporjedźerńja sa jěsdne kola a schijaze maschiny.

Esuscheny polcz 4 porsty tolsty, pschi 5 p. po 90 pj., **szuschene swinjaze mjaßo** po 85 pj., wuschkrjeny **łój** po 55 pj. porucza
O. Pötschka na žitnej haßy.

Lubijska banka

w Lubiju w Jakskej a w Neugersdorfje.

Filiale: w Budyschinje, Shorjelzu, Žitawje a Seifhennersdorfje.

Dawamy wot 16. febr. 1909 sa pjenjesy, pola naß na dań date

bjes prjedawscheho wupowjedźenja	3%	na lěto.
s měßaczným wupowjedźenjom	3¼%	
s 3měßaczným =	3½%	
se 6měßaczným =	4%	

Pjenjesy, kotrež su bjes wupowjedźenja podate, móża so tež sa check wuzicz. Checkowe knizki, kaz tež postajenja, checkowy wobkhad nastupaze, su pschi naschich kaßach dostacz.

Filiala Lubijskeje banki
w Serbskim domje.

Zychi běle a pißane, meter hizo po 35 np.,
wupjerki, pjerje njepschepuschczate, s czerwjenymi smuhami,
hładke czerwjene, módroßmuhate,
hotowe seschite po jara poměrnych płaczisnach,
rubjany płat, běły płat, polpłatowe a bawłmjane tkaniny
we wschěch schěrjach porucza
Emil Wehrle
na jerjowej haßy 7.

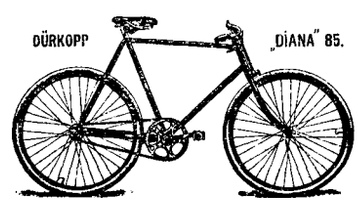

E. Urban
w Krjebi w h. Ł.
Poruczam swoje prěnjoklaßne
- jěsdne kola -
jako **Dürkoppske, Phänomenske, Internationalne** atd. po najtuńschich płaczisnach.
Wulka skladownja jěsdnych kolow, pschißkuschki sa jěsdne kola a narunanske dźele.
Najlěpsche mantle a schlawchi, karbidowy skład.
Wobhladanje je bjes nusowanja k kupjenju dowolene.

Franz Marschner
czaßnikar w Budyschinje
na bohatej haßy 9
swój skład **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczazow** k dobroczinnemu wobkedźbowanju porucza.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczisny.

Prima
sahrodne schlawchi
gumijowe a konopjane schlawchi
wupruhowaneje najlěpscheje druzziny po najtuńschich płaczisnach porucza
Otto Büttner,
pschedawarnja koże, czěrjenskich rjemjenjow a technischkich gumijowych wězow
w Budyschinje
pschi hlownym torhoschczu.

Woprawny **Helgolandski**
szmolowy plestr
je najlěpschi psche **wicz, podklócze, drjenje,** scht. po 50 pj.
poruczataj
Měrschez bratraj naßl.
pschi žitnych wikach 30.

Liebsch,
sudnisli aktnar sw. szłużby
pschi nowych hrjebjach 5
pißarnja sa kupowanske, hypothekske, dismembrazilske, testamentske a sawostajenstwowe wězy atd.
Ręczi serbski.
— Telefon czißło 177. —
Pschesßadźowanje leźomnosczow.

Hornczerśku tworu
ma saßo na wulki wubjerk a ju porucza
hornczerńja w Nowej Wßy
pola Njeßwaczidła.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawaŕ Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihičišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 23. | Sobotu 4. junija 1910. | Lětnik 69.

Skhorjenje němskeho kněžora.

Na kněžorowej prawej ruzy je na shibadle wysche dłónje psched tydźenjom bólna sačeklisna nastaka. Tajny radźičel Bier je sa nusne měŕ, na sačeklisnje maku operaziju wuwjesć. Hač runje je kněžorowe strowje zyle spokojaze, dyrbi so wón, so by operazija bjes sadźewka sažika, wscheho napinanja hladać. Dokelž so s ruku njeńmě hibać, njeje jemu możno, so wojeŕsku žuknju woblez. Tejele pschičziny dla njeje kněžor pschi powitanju belgiskeho krala a jeho mandźelskeje, kotrajž staj póndźelu na wopyt kněžoroweje žwójby do Barlina pschijeloj. pschitomny byk. Pschi powitanju a pschi wojeŕskich paradach a hosčzinach, kotrež žu so k čzesčzi belgiskeju kralowskeju mandźelskeju wotměle, je teho dla krónprynz kněžora sastupowak, wón też sa njeho hač na dalsche wschě liščziny podpižuje.

Nadpad na němskeho krónprynza.

Hdyž němski krónprynz žrjedu pschipoldnju po hrodowskim městnje psches swježelensku sahrodu k hrodej jěchasche, jedyn widomnje ducha khory muž sa nim konservowu tysu čžižny, kotraž psched nosy jeneho polizista padny. Muža sajachu a jeho pschepytachu, hač je duchownje strowy. Kaž je so wupokasako, je konservowa tysa s bunami pjelnjena była. Muž, kotryž je ju čžižnył, je poliziji hižo dawno jako duchakhory znaty. Wón je ruski žid Eierweiß, kotryž so s pschekupowanjom živi.

Zivilna lista němskeho kněžora

ma so wo 3 abo 4 milijony hriwnow powyschicź. Nusnosčz jejneho powyschenja sakožuje so na powyschenje sastojnskeje mšdy, kotrež je so mjes tym stako, a ma so nětko też na dwórskich sastojnikow wupscheslrjecź. Dale dyrbja so też apanaže sa woženjenych prynzow powyschicź.

Pruski žejm směje so hižo bližsche dny s pschedkohu, na to so počzahowazu, saběracź, kotraž ma so pschichodny tydźeń dowuradźicź. Zivilna lista w tu khwilu 15 719 296 hr. wučzinja.

Pruski statny dołh

je so wot lěta 1906 hač do 1910 wo wjazy dyžli dwě milijardže powjetschik. Wón w lěčze 1900 něhdže $7\frac{1}{3}$ milijardy wučzini a je lětša na $9\frac{1}{4}$ milijardy frostł. Napscheczo temule dołhej so kapital, na pruske statne želesnizy nałożeny, na 10 milijardow hriwnow wobliczja.

Wudospołnjaze wólby do kněžorstwoweho žejma.

Skoro s dobom stej so dwě žydle w kněžorstwowym žejmje se žmjerczu jeju měječelow wuprósdnikej. W Draždźanach je redaktor Oswald Zimmermann, žobustaw reformskeje strony, 51 lět stary wumrjeł. Wón Czopawsko-Marienbergski wokrješ sastupowasche, hdyž běchu jeho pschi wólbach lěta 1907 se 14,732 pschečziwo 11,281 hłosam wuswolili, kotrež běchu na sozialdemokratiskeho kandidata Göhru padke. Druhi žobustaw kněžorstwoweho žejma, kotryž je tónžamy dźeń wumrjeł, je Albert Detto. Wón jako Bassermannowy naślědnik wot lěta 1907 Frankfurtski wokrješ nad Wódru sastupowasche. Wobaj wokrjeżaj staj we wulkim strasche, so pschi nowowólbach sozialdemokratiji pschipadnjetaj.

Pschedkoha noweho pruskeho wólbneho prawa

je w pruskim krajnym žejmje wulke pschečziwjenje nadeschła. Wjetschina, wobstejaza s zentrumskeje strony, nazionalliberalnych, žwobodomyślnych a sozialdemokratow, pschečziwo jejnym hłownym paragrafam hłožowasche. Na to je knježeŕstwo zyku pschedkohu wróčzo wsako. S pschedkohu wólbneho sakonja je rosdwojenje mjes konserwativnymi a liberalnymi, kotsiž běchu 1907 se žobu swjask pschečziwo zentrumskej stronje sčzinili, pohkubschiko. To móže pschi pschichodnych wólbach do kněžorstwoweho žejma schkódne sčzěhwki měčz. Shromadne postupjenje liberalnych a konserwativnych budże jara počzežene. Duž budźische lěpje było, hdy budźische knježeŕstwo pschedkohu wólbneho sakonja s zyka do nowych kněžorstwowych wólbow žejmej njepschepodako.

Shromadźisna sastupjerjow němskeho wučzeŕstwa w Straßburgu wo Zwikowskich thesach.

W Straßburgu žu so po žwjatkach sastupjerjo 120000 němskich wučzerjow seschli a žu wo schulskej reformje jednali. Wobsamknjenja, kotrež žu so tam pschijake, njebudźa bjes wliwa na pschichodne roswicze němskich schulow. Hdyž też niz hnydom, posdźischo budźa so knježeŕstwa jenotliwych němskich statow s nimi saběracź dyrbjecź, dokelž wulka wjetschina němskich wučzerjow sady nich steji. To so woženbje też na stejischczo němskeho wučzeŕstwa k Zwikowskim thesam počzahuje. Na Straßburgskej shromadźisnje žu wone pschihłožowanje sačzischczazeje wjetschiny namakake. Kaž sastupjerjo sakskich wučzerjow, tak powschitkownje zyke němske wučzeŕstwo s mało wuwsačzemi wo nabožeńskej wučzbje w ludowej schuli myšli. Evangelska zyrkej budze so žnadź prjedy abo posdźischo čzežko wo naboźinsku wučzbu w schulach bědźicź dyrbjecź. Schtož měko so po Zwikowskich thesach w ludowej schuli wučzicź, nima wjazy niczo shromadneho s kschesčzijanskej naboźinu. To by jenoż roswučzenje wo morali było, kotruž też w naboźinje židow, muhamedanow a buddhistow namakamy.

Němske nabožeńske wučzerki pschečziwo Zwikowskim thesam.

Krótko do teho czaža, w kotrymž so sastupjerjo němskeho wučzeŕstwa sa nabožensku wučzbu po Zwikowskich thesach wuprajichu, žu němske nabožeńske wučzerki w Draždźanach shromadźisnu měke. Tam hinaschi duch hač mjes wučzerjemi knježesche. Wschě wučzerki na sakkadze kschesčzijanskeje wěry stejachu. Wone drje mějachu też reformu nabožeńskeje wučzby sa nusnu. Pod tejle reformu wone pak nowočzažne reformske namjety njerosymja, kotrež wusnawanske sakkady evangelskeje wěry rostschaženja abo žwjate pišmo s jeho stejischcza k lěpschinje wupkoda parschonskeho pišmowstwa wučzischczuja. Wučzerki so teho twjerdze dźerža, so je katechismušowe roswučzenje runje tak nusne, kaž czažej pschiměrjene.

Nowe jednanja w němskim twarstwje.

Mjes twarskimi mischtrami a twarskimi dźěłaczerjemi žu so pjatk tydźenja po namołwjenju kněžorskeho hamta snutskownych należnosczow w kněžorstwowej žejmowni sapočzałe a žu so wutoru wječzor skónczike. Hač runje žu so tsjo njeschroniszy, tajny radźičel dr. Wiedfeld, wyschischi měschczanosta dr. Beutler s Draždźan a direktor pschemyślkoweho žuda Premmer s Mnichowa, horliwje prózowali,

někajke wujednanje dozpicź, njejšu jednanja k někajkemu wuspěchej dowjedźe. Jenoż to je šo postajiło, so matej hač do 6. junija wobej stronje pola khěžorstwoweho hamta snutskownych należnoscżow wosjewicź, hač ma šo do 13. junija wucżinicź, so šo wusamknjenje twarskich dźěłacżerjow hač najposdźišcho 15. junija skónczi.

Khěžor Franz Josef w Boßniji a Herzegowinje.

Loni annektowanej krajej Boßniju a Herzegowinu je khěžor Franz Josef sańdźeny tydźeń wopytał. We hłownym měsce Sserajewje njebě powitanje pschežiwe. Na šwjedźeńskej drósy s dwórnischcża hač k knjeżerstwowemu hrodej bě spalěr druhdy s městnami prósdny, schtož khěžorej widźomnje nadpadowasche. Khěžor je duchownych sastupjerjow katholskeho, prawoßławneho a evangelskeho wěrywusnacża, muhamedanow, židow, měschczańskeje gmejny, offizěrow, pschekupstwa, pschemyßła a prawisnistwa pschijał. 200 khostanzam je khěžor khostanje spuschcził abo jo ponižił. Mjes nimi šu s wjetscha politiskich pschestupjenjow dla sańdźene woßoby a 30 wojerskich khostanzow. S pschijeczom, kotrež je khěžor w annektowanymaj krajomaj namakał, je wón pjecża spokojom. Wón je pjecża generalej Baresaninej rjekł: „Wobkrucżam Wam, so šo po tym, schtož šym tu widźał, wo dwazyczi lět mlódschi cżuju.“ Hdyž khěžor s města jědźesche, šo njeluby podawk sta. Jena wowrótnjena žona s prěnjeho poskhoda jeneje khěže blisko khěžoroweho wosa kamjenje cżišny. Ju šu do krajneje hojerńje podali.

Finanzna nusa Awstriskeje.

Awstriski finanzny miuister je khěžorstwowej radže jara njeswjeselazu wěz sdźělił. K sarunanju njedostatka w statnych kaßach budże šo 300 milijonow krónow požczicź dyrbjecź. Sozialne sawěscżenje budże něhdże 90 milionow žadacź. Po sawjedźenju dwělětneje wojerskeje šłužby budże lětnje 90 milijonow wjazy sa wójsko trěbnych. Pódla teho nowe kasarmy, uniformy a nowe wójnske łódże někotre sta milijonow spóżeru.

Krwawne wólby we Wuherskej.

We Wuherskej je šo 1. junija wólbne wojowanje sapoczało. Pschi nim šo niz jenoż se šłowami, ale wjele bóle s pjascżemi a s nožemi wojuje. Zyła cżrjóda ludźi je pschi tym šwoje žiwjenje wostajiła. Na kónzu šo woprawdźite bitwy bijachu. Woßebje horze bě bědźenje w Kecskemetu: Jeneho 72 lětneho muža, Imru Prikkela, wolerjo pschecżiwneje strony satsělichu a jeho cżełko do jeneho wodoweho pschěrowa cżišnychu. Pschede wšu šo mjes Kossuthowymi a Justhowymi pschiwišowarjemi bitwa bijesche. Pschecżiwnizy šo na konje seźydachu a se smahowazymi khorhojemi pschecżiwo šebi jěchachu. Jeneho Kossuthoweho pschiwišowarja s heju, s wokojom wulatu sarasychu, a jeneho Justhaka s rovolvrom potsělichu. Wschitzy drusy wojowarjo šu mjenje abo bóle cżežko sranjeni. S druhich wšow wo podobnych podawkach pišaju. Knjeżerstwo je na poźled 100 000 wojakow a 20 000 žandarmow dla sakhowanja porjada trjebało.

Knjeżerstwowa strona je pschi wólbach wulke dobycże sczinika. S wuswolenych 313 sapóšłanzow 201 ke knjeżerstwowej, 14 Andrassyowej, 39 Kossnthowej, 26 Jušthowej a 7 k khatholskej ludowej stronje šłuscheja.

Němske wobhonjerstwo w Ruskej.

S khwilemi ruske nowiny powjescże wo němskim wobhonjerstwje w Ruskej pschinoschuja. Po nich šo zyle systematiszy němszy reservistojo w nawjecżornej Ruskej s hromadami sańdźuja, so bychu kraj wobhonili a pschi wudyrjenju wójny němskemu wójsku pomozni byli. W nowschim cżasu nowiny „Ruske Sskowo“ sa němskimi wobhonjerjemi šlědża. Jedyn s hłownych wobhonjerjow je pjecża Pawoł Forst w Pósnanju. Wón ruski rosumi, a jako pucżowazy pschekupz po Ruskej s tworami wschelakeje druzhiny pucżuje. S jeho nadawkom je, němskemu knjeżerstwu powjescże wo ruskich wójnskich mozach podawacź. Jeho agentojo šo se wschelakich worschtow wobhdleństwa najimuja. Pólske kraleswo woni po derje pschemyßlenym planje wobhonjeja. Twjerdźizny, mosty, sastaranje s proviantom a muniziju, plany mobilisazije, roskoženje wójska, wscho to kedźbliwje studuja, so bychu ani najmjeńscheho pschemenjenja njepschehladali. S hłowneho dźěła šu podawarjo tajkich powjescżow němszy kolonistojo, kotsiž na wójnske swucżowanje do Pruskeje jěsdża. Němske wójnske ministerstwo je roskas dało, kotryž wschěm pschišłuschnikam němskeho wójska, kotsiž maja wobšedźenstwo w Pólskej, pschikasuje, so bychu šo hnydom pscheđ wróczenjom do Ruskeje w Pósnanju pola Forsta samolwili, kotryž šo jich wupraschuje, schto wo ruskim wójsku wjedża.

Kaž je šo hižo prajiło, šo tajke powjescże wo němskim wobhonjerstwje w Ruskej huscżischo w ruskich nowinach namakaju. Ruske knjeżerstwo pak tole wobhonjerstwo do zyła straschne znima. Wone na wopak sańdźenju němskich kolonistow we wjecżornej Ruskej hischcże po móżnoscżi polěkuje.

Sakitanje ruskeho wójska pschecżiwo generalej Kuropatkinej.

Roskasował ruskeho wójska w japansko-ruskej wójnje, general Kuropatkin, je knihu spišał, po kotrejž šu njedostatki ruskeho wójska, bojasnoscź wojakow a lěnjoscź a njesmužitoscź offizěrow, poražene sawinowało. Pschecżiwo tymle Kuropatkinowym wudawanjam je wěsty M. Batjanow w „Nowym Wremoni“ nastawk wosjewił. W nim wón praji, so šu wschě poroki wo njepschihotowanoscżi ruskeho wójska a łódźstwa falschne, a so stej ruske wójsko a łódźstwo do wójny lěpje pschihotowanej schkej, dyžli do prjedawschich wójnow. Pschiczińny njeschlachczenja maja šo druhdże hladacź. We wschěch wójskach šu byłe, bywaju a budża njedostatki. Wone běchu też we wójnje s Japanskej, ale rosdźěł je tón, so Japanszy šwoje njedostatki naprawuja, šmjecże s jěsby njewunoscheja a šami šebje njeczornja, mjes tym so to Rußojo rad cżinja. Nětko je hižo swěscżene jako njepowalny podawk, wobkrucżeny sa wschěmi zusymi wojerskimi sastupjerjemi, so je pola Ljoojana japanske wójsko było poražene a so je hižo roskas k zofanju dostało, so pak je ruske wójsko hischcże reserwy měło. Hdy budźische tehdy hłowny roskasowar Kuropatkin roskas k zofanju dał, wuspěch zyłeje wójny budźische hinaschi był. Podobnje ma šo też wěz s ruskim wójnskim łódźstwom. Też wono bě na wyßokoscżi, tola jejne njewuspěchi šu jejni wodźerjo sawinowali. Cżeho dla je šo łódźstwo we Wladiwostoku shromadźiło, niz pak w Port Arturje? Hdy budźische wójsko w Port Arturje było, ujebudźische žadyn japanski admiral nadawk na šo wsał, na korejski brjóh pół milijona wojakow wußadźicź, hdyž je wjedźał, so w Kronstadtu hischcże druha eskadra hotowa steji.

We hłowach ruskeje wójnskeje mozy bě njedostatk, tam dyrbi šo porjadk cżinicź, tam je nowych ludźi trjeba! Ruske wójnske ministerstwo mějesche saßadu, so šo pschi pomjenowanju wójskowych roskasowarjow njetrjeba na wójnu dźiwacź.

Njeměry w Albanskej

njejšu hischcże skónczene. Hischcże pscheđ tydźenjom stej měsce Diakowa a Ipek w ruzy arnawtskich sběžkarjow byłej. Pschecżiwo nim je šo 40 bataillonow wotpóßłało. Wěstych powjescżow s Albanskeje jara mało pschikhadża. Wjednistwo turzowskeho wójska jenoż to do sjawnoscże dawa, schtož šo jemu pschihodża.

Dopomnjeńka s dźěcżazych dnjow.

Napisał Björnson.

Tehdom běch něhdże šydom lět, tu šo na farje w lěcżnym cżasu popołdnju powjescź rosnješe, so běschtaj muzej, pschi brjohu cżołm wjeßłujo, nad šamej mórskej runinu na poł leżo, na poł wisajo žónsku naschkoj, kotsiž běchu tam s nahkeje skaliny cżišli. Njedótknyschtaj šo jeje, doniž wot njeje njeschonischtaj, schtó bě to sczinił.

Pjecź mili po morju měješchtaj po lěkarja jěcź a prjedy hischcże k mojemu nanej po pschijimazy list do khorownje šej wobstaracź! Dlěje schtyriadwazeczi hodźin bě tam žónska bjes pomozy a potom bórsy, hdyž ju wunješechu, semrje.

Prjedy bě jeno prajiła, so bě to skucżił Pětr Hagbej. „Ale“, bě hnydom pschistajiła, „njeczińcże jemu teho dla niczo!“

Wschitzy wschak wjedźachu, so bě šej ju hospodarjowy šyn shladał, ale sadźewk mjes khudej holzu a bohatym burskim šynom bě wulki, duž chzychu ju wotstronicź.

Derje šo wěm dopomnicź, kak tu powjescź pschinješechu.

To běsche, kaž hižom prajich, tu šamšnu njedźelu popołdnju, hdyž běchu ju rano s wotmyßlenjom morili — bě to woßrjedź najrjeńscheho lěcża, hdyž šłónczko najwyschsche khodźesche a hdyž bě na kuble najwjetsche wješele. Hischcże šo dopomnicź wěm, so bě to, kaž by njejapzy šo sacźmiło; wschěm wobliczo sprostny, mórski salim šo sakhmuri s mhłu, sdasche šo, kaž byschtej lěß a krajina we sczinje hromadu spkownyłej. Pomnju, so šmy tón sacźischcź hischcże nasajtra sacźuwali, kaž by to nahła rana do zyłeho porjada swucżeneho žiwjenja była; njesamóch do schule woteńcź, dźěłacżerjo wustawachu pschi dźěle a šo šydachu, hdyž bě jim to na myßle pschischło. Woßebje žónske kaž bjes myßli khodźachu a s wobliczа bě jim jaßnje pósnacź, so šo wobhrožene cżujachu — a woprawdźe šo wo tym też tak powjedasche.

Zuſym ludźom, kiž do dwora pſchińdźechu, pokaſowaſche to jich wuras woblicza a pohibowanje, ſo jim to mordarſtwo na myßle dźe a runje tak bě to też na naſchim wobliczu widźecź. Podawachmy ßej ruku, kaž ſ njeßměrneje dalokoſcźe; to bě mordarſtwo, ſchtož mjes nami ßrjedźa bèſche; njech rěczachmy wo cźimźkuli, ſ kóždeho ßkowa a ſwuka bě mordarſtwo ßkyſchecź.

Poßlednje cźucźe wjeczor a prěnje rano bě to, ſo tu wſchitko pada bjes podpjery, a ſo je wſcha wjeßeloſcź źiwjenja ſaſtaka, kaž pokaſowak na cźaßniku pſchi wěſtym wotbiwanju hodźinow.

Ale po něcźim ßo mordarſtwo też do druhich wězow ſměſcha; wo to ßo wcźipnoſcź a blady ſtarachu, te ju powjetſchichu a pſchetworjachu a wobtorhowachu a drějachu tak dołho, ſo bě to po prawom doſpołnje zyle nowa wěz.

Bórſy ſnajachmy, ſchto bě mjes morjenej a mordarjom było, hacź do najmjeńſchich drobnoſcźow; wjedźachmy, ſchtó to je, kotruž ma ßej Pětr bracź, kaž ßej to jeho macź pſcheje: ſnajechmy Hagbejez hacź do dna, ſwonkownje a ſnutſkownje, a zyły jich ßwójbny pokhad, kaž daloko bě to móżno, jón ſcźěhowacź.

Hdyž tehdom ßudnik na ſaru k prěnjemu pſcheßłyſchowanju pſchińdźe, ßo wo ßamym mordarſtwje bjeſe wſcheho kónza powjedaſche; ale hdyž potom naſajtra wokrjeßny ßudniſki wukonjeŕ ſ hiſchcźe někotrymi muźſkimi ſ mordarjom pſchińdźe, pſchewſa mje nowe cźucźe, kotrehoż ßym prjedy njeſnak — njewurjeknite ßobucźucźe. Młody, rjany hólz ſ nježnych ſtawow a kraßnje ſroſcźeny, runjeż niz wulki, ſ cźěmnymi, njehuſtymi włoßami, ſe ſajimawymaj wocźomaj, kotrejž běſchtej tehdom ſpłóſchiwej — ſ jaßnym hłoßom a ſ wěſtej woßebnoſcźu a mohł rjez ſe ſdźěłanoſcźu we ßwojim ſadźerżenju a waſchnjach, ſkerje ſjednocźeny ſe źiwjenjom, hacź ſe ßmjercźu, ſ radoſcźu, haj ſ wulkej wjeßeloſcźu.

Mějach njewurjeknicźe wulke ßobucźucźe ſ nim.

Kaž ßudniſki wukonjeŕ, tak też druſy ſ nim směromnje a pſchecźelnje powjedachu, ſawěſcźe mějo ſ nim ßamßne ßobucźucźe. Jeniczki mały rosbudźeny pißaŕ jeho ſe ßepju wótrych ßkowow nadpadźe, na te pak wón, cźapku w ruzy dźeržo, ani njewotmolwi. Wón bjes ßuknje po dworje tam a ßem khodźeſche — bě horzy dźeń — ſ runej ßuknjanej cźapku na wottſihanych włoßach; jeho ruzy njemérnje ſtwjelzo trawy ſkubaſchtaj.

Poß na dworje hoſcźi powita, a wón jich hracźe ſ kurymi a ſ nami dźěcźimi wobkedźbowaſche, kaž by ßo cźłyk k nam pſchidacź.

Holzyne ßkowa: „Ale njecźińcźe jemu teho dla niczo!“, nochźychu dowuklinczecź, hdźeźkuli dźěſche, hdźeźkuli poſaſta abo ßo ßydnje. Wjedźach, ſo budźa jeho k ßmjercźi ſaßudźicź, a ſo ßo to jara bórſy ſtanje. Mje hróſba pſchewſa, hdyž ßej pomyßlich, ſo ßnadź ßej wón praji: ſa měßaz wumru, a potom ſa tydźeń, a potom ſaßo „jutſe“, „ſa hodźinu“ . . ., to bě tola ßurowe wědomje!

Laczach ßo ſa nim, ſo bych jemu na ſchiju pohladał — runje bě ßej na nju ruku, maku wußmahnjenu ruku, położił. Poſdźiſcho nochźyſche mi to ſ myßli hicź, ſo ßnadź też te porſty wotlecźa, hdyž ßekera na nju dopadnje.

Straźnizy a też wón buchu k wobjedu ſawołani. Njedaſche mi to měra, a dóńdźech ßej wobhladacź, hacź budźe wón woprawdźe jěſcź. Haj, jědźeſche a powjedaſche kaž druſy a to mje doſpołnje ſ mojeje wuſkoſcźe wutorże. Ale lědma běch wonka a zyle ſamlutki, ß. zyle na jeho woßud ſamyßlich a tu ßo mi pſchejara twjerde ſdaſche, ſo na jeje ßkowa: „Ale njecźińcźe jemu teho dla niczo!“, ani ſ najmjeńſcha njedźiwaſche.

Dyrbjach nuts a to nanej prajicź. Tón wſchak pomału a khutnje, pißaŕ pak ſpěſchnje a hibicźe, pó iſtwje tam a ßem khodźeſchtaj, wótſje ßo rosmołwjejo, wótſje, njedźiwajo na ſtyſknoſcź w mojej wutrobje. Skradźu ßo wukaczich ſe iſtwy, pſchibliźich ßo k jeho ßukni a dótknych ßo jeje.

Pſcheßłyſchowanje bě horkach w naſchej wucźbnej iſtwje; mój wucźeŕ mějeſche tajneho pißarja cźinicź a ja ßmědźach jako ławniſki ßudnik pſchipoßłuchacź.

Pißaŕ pak ſe ßwojim hłoßom tak njeſlutniwje wobkhadźeſche, ſo bě jeho pſchi wotewrjenym woknje po zyłym dworje ßłyſchecź.

Wbohi pachoł dyrbjeſche wo zyłej njedźeli ſamołwjenje dawacź, hdyž bě ßo mordarſtwo ſtało, wo kóždej hodźinje teho dnja. Prejeſche, ſo ju njebě morił, to ſ najwjetſchej rosßudźenoſcźu prějeſche — ně, wón to nihdy cźinił njeje!

Se ßudnikoweho napinanja bě wſchak jaßnje ſpóſnacź, ſo ma wótry roſom, ale też najlěpſche ſmyßlenje; wón Pětra hacź do ßyłſow hnu, ale njedozpě, ſo by ßo k temu wuſnał.

„Woſtanjemy tu dołho“, ßudnik mojej macźeri rjekny, hdyž bě wuſkuſchowanje prěnjeho dnja dokónczene.

Na wjeczor pak do dwora Pětrowa żona pſchińdźe a zyłu nóż pſchi nim woſta. Sſkyſchachmy, kak ſcheptaſchtaj, płakaſchtaj a njepſcheſtawaſchtaj. Rano bě Pětr błędy a mjelczity. Pſched ßudom wſchitko na ßebje wſa.

To pak ßo takle ſta: Wón bě ſ luboſcźu k tej holzy wſchón pſchewſaty, ale jeho macź nihdy na nihdy ſ mnohich pſchicźinow do ženſtwy nochźyſche ſwolicź. A holza ſaßo bě ſ zyłej wutrobu jemu pſchikhilena.

Tu jónu njedźelu ßo w lěßu ſetkaſchtaj, hdyž wona ſ knihu pßalmow w ruzy do zyrkwje dźěſche. Hromadźe ßo ßydnyſchtaj a wón ßo jeje wopraſcha, hacź woprawdźe nochze wot njeho puſchcźicź a ßej druheho bracź; w tutej wulkej wuſkoſcźi bywachu mjenujźy ji roswucźowanja w zyrkwi najwjetſchi troſcht.

Wona wotmolwi, ſo žaneho druheho lubeho nima a ſo ßo jeho wotrjez njemóże.

Pětr ji wukkadowaſche, kajka budźe pſchecźiwna, haj zyle njemóżna wěz, a kak je macź nětkole hižom roshorjena.

To wěſo holza jara derje roſymjeſche. Pětrowa macź ju hidźeſche a wot njeho bě to dźiwne, ſo holzu njeſakitowaſche; wſchak tola derje wjedźeſche, ſchtó je zyłe njeſboże ſawinył. Nětkole ßej wumyßli a ßej rosmyßleſche, kak mohł ju hacź nanajbóle rosſłobicź. ale to ßo jemu njeporadźi, wona bě pſchejara měr lubowaza dobroczíwa duſcha.

Tola Pětrej niczo druhe wyſche njewoſta, wón dyrbjeſche ßwój ſaměr dozpěcź. Do paprocźi, pſchi kotrychž ßedźeſchtaj, bě ßej wulku ßekeru ſkhował; nětkole ſa njej ßahny a ſ njeju holzy ſady do hłowy ranu nadyri.

Wona hnydom wědomnje njeſhubi, kaž bě ßo teho Pětr nadźał, ale ßo wobaraſche a proſcheſche, ſo njeby ju morił, ale ji źiwjenje ſdźerżał.

Schto bě ßo dale ſtako, Pětr hižom njewjedźeſche, też ßam myßle ſhubi. Schtož wſcho druhe naſtupaſche, to pſchidawaſche ſa móżne to wußwětlenje, kotrež jemu poſkicźachu.

Ssotra na dworje cźakaſche, doniž Pětr ſ wußłyſchowanja wupłakany a ſprózny njepſchińdźe; ſaßo woteńdźeſchtaj do boka a ßej ſcheptaſchtaj. Na nju ßo dale dopomnicź njewěm, khiba ſo pokhilena dźěſche a jara płakaſche.

* * *

(Skónczenje pſchichodnje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. W Budyſkim hamtſkim hejtmanſtwje směje ßo wuſběhanje rekrutow 6. junija dopołdnja ½8 hodźin w Schěrachowje a 7., 8., 9. a 10. junija dopołdnja wot ½8 hodźin w Budyſchinje.

— Zeppelinowy ballon ßnadź 12. abo 13. junija ſe Shorjelza wyſche Budyſchina do Draždźan poleczi. Lubijſka měſchczańſka rada bě hrabju Zeppelina proßyła, ſo by jeho ballon też nad Lubijom pſcheleczał. Hrabja Zeppelin pak je wotmolwicź dał, ſo to tón krócź njeje móżno, ale ſo ballon w runej měrje poleczi. Lubijſka rada je na to ßwoju próſtwu ponowiła, na to pokaſuje, ſo by wokołopucź pſches Lubij jenoż 4 kilometry wucźinił, a ſo je połodniſchi dźěł Lubijſkeho hamtſkeho hetmanſtwa wjele huſcźiſcho wobydleny, dyžli Wósborſke ſtrony.

— Cźeżko do njeſboża je pſched tydźenjom pjekaŕſki miſchtr Max Strohbach ſ Budyſchina pſchiſchoł. Wón w Kroſtawje pola Schěrachowa ſ kołom padźe a ßebi cźeżko moſhy ſtſchaße. Dwěluja, ſo wón ſaßo wotkhori.

S Njeßwaczidła. Na poßlednje ſkótne wiki bě ßo 512 howjadow, 96 běhakow a 230 proßatow na pſchedań pſchihnało. Pſchedawanje ßrěnjo dźěſche.

S Njeßwaczidła. Wo běłych wróblach je hižo huſcźiſcho ßłyſchecź było, tola lědma hdy je něchtó jeneho **běłeho knota** wohladał. Tudomny wobydleŕ knjes Jurſch je ſańdźeny tydźeń jene tajke żadne ſwěrjo popadnył.

S Khróſcźiz. Sańdźenu njedźelu bě naſch „Sſerboßław“ jako powitanſku ſhromadźiſnu naſcheho noweho knjeſa fararja ßwójbnu ſhromadźiſnu ſarjadował. „Jednota“ ju wotewri ſ muźſkim khorom „Naſche Sſerbſtwo ſ procha ſtawa“. Knjes pſchedßyda, ßejmſki ſapóßłanz **Kokla**, witaſche knjeſa fararja **Hižku** wutrobnje do towaŕſtwa. Knjes faraŕ ßo na to ſ wutrobnymi ßłowami dźakowaſche a ßłubi, ſo chze ſe wſchej mozu ßobu ſkutkowacź k wěcźnemu a cźaßnemu ſbożu naſcheho luda. Po ßwětowym roshladźe powjedaſche knjes Kokla naſchim żonam ſajimawy podawk, **kak je jedyn ſakſki kral ßerbſke płachcźiczki cźeſcźik.** Sswjedźeńſki

pschednoschk mějesche knjes P. Romuald Domaschka ſ Rózanta. Kraßnje rěčzješche wo ſozialnej waznoſczi kſchesczijanſtwa. Potom bě ſabawny dźěl. Woßebje ßo lubjeſchtej „Dołha kołbaßa“ a „Tirolſki kwartet“. Wſchěm ßo jara ſpodobaſche. Pſchichodnje pſchiňdu ſaßo.

S Khróſczizy. Kaž je ſ roſeßkanych plakatow widźecz, ſměje tu Wjeßne Wólbne Towarſtwo jutſje njedźelu ſjawnu ludowu ſhromadźiſnu. Jednacz budźe ßo wo jeho ſaměrach a wo dalſchej organiſaziji mjes katholſkimi Sserbami. Dyrbimy ßo krucze ſwjaſacz, ſo ſtajnje pſchihotowani ſtejimy. Njedajmy ßo pſchekwapicz! Dnjowy porjad woſjewja dale: prawa ßerbſkeje rěcze w ludowych ſchulach a ſdźerżenje konfeßionalneho kharaktera ſchule, nimo měry ważne pſchedmjety. Pokažmy pak ſ dobom tež, ſo ßmy ſolidarni ſ naſchimi evangelſkimi bratrami a ſo chzemy ſ nimi wojowacz muż pſchi mužu wo kſchesczijanſtwo a narodnoſcz.

S Nuknizy. Naſcha gmejna je elektriſkeje mozy a ßwěży dla ſ Budyſkim elektriſkim wuſtawom wucžinjenje wobſamkła, prjedy pak ßo na hamtſke hejtmanſtwo w Kamjeńzu wobrocźiła. Na teho próſtwu je ßo ſakſka krajna kulturna rada wuprajiła, ſo ßu wěſte wuměnjenja w nim koſkocźiwe, haj ſ dźěła dyrbja ßo jako zyle njepſchijomne wonamjenicz. Spodźiwne wſchak je, ſo wyſche poſtajeneje garantije ßo nětko ſa kóżdy motor hiſchcze pſchedpiſana liczba kilowatt wutrjebacz dyrbi. Je-li temu tak, kaž ßo powjeda, dha móże to ſa tych, kotſiž maja motory, khětro droha ſapłata bycz. Hladajcze ßo ſ cžaßom!

S Hucžiny. Sjawna ludowa ſhromadźiſna Sserbow, kotraž ßo 28. meje w Hucžinje wotmě, dyrbjeſche ßo pſchekaſyc abo ßo jednanje w němſkej rěczi wunuſowacz. K temu běchu ßo ßamo naſchi němſzy krajenjo nawabili, do ſhromadźiſny hicz, hacžrunjež „Wjeßne wólbne towarſtwo“ we wſchěch woſjewjenjach na to pokaſuje, ſo budźe ßo jenož ßerbſzy jednacz. Tola tónle ſaměr ßo njedozpi. Na domjaze prawo ßo powołajo, hrożachmy měrkażerjam, ſo pſchecźiwo nim ſakroczimy. To pomhaſche. Jednaſche ßo jenož ßerbſki, kaž nam ſakoń prawo dawa. Knjes Króna rěcžeſche wo ſaměrach „Wjeßneho wólbneho towarſtwa“, knjes Soba pak wo prawje ßerbſkeje rěcze w ludowych ſchulach. Nětko ſběhny ßo wichor. Pſchitomnych bě tež ßnano 20—30 wucžerjow. Knjes kantor Hanczka po rěczi knjeſa Soby praji, ſo ma ßo po poruczноſczi wokrjeßneho ſchulſkeho inſpektora we wſchěch ſchulach w Sserbach ßerbſki wucźicz, a hdy by w nich jenož jene jeniczke ßerbſke dźěcźo było. Temu napſchecźiwo ßo redaktor Ssmoleŕ knjeſa Hanczku woprajcha, hacz dha jemu njeje ſnate, ſo ßo w Dažinje, hdźež je hiſchcze pokoiza ßerbſkich dźěcźi, ſ zyła niczo ßerbſki njewucźi. Teßame njeſakońſke wobſtejnoſcze ßu w Kotezach, kaž ßu na Bukecžanſkej ſhromadźiſnje ludźo ſ tamnych ſtron prajili, dale w Huſzy a w Hnaſchezach. Knjes kantor Hantuſch ſ Kluſcha nam wukożowaſche, kak w Kluſchanſkej ſchuli dźěcźi hakle ſe ßedmym a woßmym lětom ßerbſzy cžitacz wuknu. Sserbſkeje cžitanki tam njeje. Je-li ßo tam pſchi wucženju Bożeho ßkowa ßerbſki cžitacz wucźi, dha je to maltretazija naboženſkeje wucźby. To ſtawa ßo bohużel tež w druhich ſchulach w Sserbach. Sso wě, tajke poměry, we kotrychž dopjelnjenje jaßnych a njedwělomnych ſakońſkich poſtajenjow widźimy, dalſchemu pſchepytanju dale podamy. Knjes wucžeŕ Polak-Maleſchanſki ſpiß Hnaſchecžanſkeho wucžerja cžitaſche, we kotrymž pyta ſakrycz, ſo ßu w Hnaſchecžanſkej ſchuli hiſchcze dźěcźi ßerbſkich ſtarſchi. Knjes redaktor Ssmoleŕ widźi w tymle ſpißu ſkchiwdźenje a je k. Polaka teho dla wobſkorżił. Knjes zyrkwinſki wucžeŕ Petrka-Hrodźiſchcžanſki rosprawja w naſtupanju Kotecžanſkeje ſchule, ſo je knjeżerſtwo wuprajiło, ſo dźěcźi ßerbſkich ſtarſchich njetrjebaja, jeli ſtarſchi ßebi to żadaja, ani ßerbſki cžitacz, ani naboźinu w ßerbſkej rěczi wuknycz. Tajke poſtajenja bychu § 12 ſchulſkeho ſakonja, ßerbſku rěcz naſtupazy, ſběhnyke. Bohużel ßo we wjele ßerbſkich ſchulach ſe wſchelakimi małymi ßrědkami na to ſkutkuje, ſo by ßo ßerbſkim dźěcźom macźerna rěcz wograwowała, ſ dźěła pak ßu ſtarſchi k ſchkodźe ßwojich dźěcźi tak njeroſomni, ſo ßebi tajke nješchto ſtónczнje tež żadaja, woßebje, hdyż ßłyſcha, ſo to knjes wucžeŕ rad widźi. Tež tu macźiſnu „Wjeßne wólbne towarſtwo“ knjeżerſtwu pſchepoda.

Redakziji „Serbskteh Nowin“ pſchitomni wucžerjo napſchecźo dźerżachu, ſo wona jenoſtronſke roſprawy wo ludowych ſhromadźiſnach „Wjeßn. wólbn. tow.“ podawa. Knjes Króna redakziju „Sserb. Nowin“ pſchecźiwo tutemu porokej ſakitujo roſeſtajeſche, ſo ßu roſprawy „Sserb. Nowin“ po wěrnoſczi ſpißane. Sajimawe bě na to wurěcžowanje mjes k. Ssmolerjom a k. Polakom. Knjeſej wucžerjej Polakej redaktor Ssmoleŕ na jeho porok, ſo ßu ßady, kotreż ßo na knihu „Khwatajcze, ale ſpěwajcze!“ poczahuja, wopacżne, ſnapſchecźiwi, ſo je ßo woprawdże tak mělo, kaž je ßo wo tym roſprawiło. Knjes Polak je ßo w tym ſmyßle wuprajił, ſo wjele na tym njeleži, hacz dźěcźi ſalubowanſke ſpěwy a ſ nich wobkhad ſalubowanych hižo ſa ſchulſke lěta ſeſnaja, abo pſchi prěnich kſchcźtſnach, hdźež hólz kmótru ſa ſchiju hrabnje.

Na to pſchija ßo błědowaze roſßudźenje: „Shromadźiſna Sserbow żada ßebi, ſo bychu ßo we wſchěch ludowych ſchulach we Sserbach ſakońſke poſtajenja, ßerbſku rěcz naſtupaze, nałożowałe a ſo bychu ßo pomozne wucžeŕſke měſtna ſ wucžerjemi, ßerbſkeje rěcze móznymi, wobßadźeli.“

Potom rěcžeſche ßo wo Zwikowſkich theſach. Knjes pſchekupz Bart roſprawjeſche, kaž hižo w prjedawſchich ſhromadźiſnach, wo roſcźażej mozy njewěry. Nowocžaßne pohanſtwo chze ſ pomozu ſchule kſchesczijanſku zyrkej powróczicz. Njewěriwym ßo wo to jedna, dźěcźi kſchesczijanſtwu wozuſobnicz. Prěnje krocžele k temu ßu tak mjenowane Zwikowſke theſy, kotreż ßu po měſcze Zwikowje tak mjenowane, dokelż ßu je tam ſaſtupjerjo ſakſkich wucžerjow pſchijeli. Poſdźiſcho ßu ßo wucžerjo ſa tele wobſamknjenja w Draždźanach ſ nowa wuprajili. Po pſchednoſchku knjeſa Barta mózne pſchihłoßowanje pſches ſalu ſchumjeſche, jenož pſchitomnym wucžerjam ßo wuwjedowanja knjeſa Barta njeſpodobachu. Knjes kantor Hanczka prějeſche, ſo ßu wucžerjo w Draždźanach tak wobſamkli, kaž bě knjes Bart roſprawił. Temu napſchecźiwo pak ßo knjes Bart na cźiſchcźanu roſprawu powołaſche, kotruż ſ dobom cźitaſche. Knjes farař Matek ßo na to „Wjeßn. wólbn. tow.“ dźakowaſche, ſo je nětko tež w Hucźinje ſhromadźiſnu wotměło. Wo Zwikowſkich theſach wón měnjeſche, ſo dyrbitej dom a ſchula na wocźehnjenju dźěcźi hromadu dźěłacz a ſo dyrbi ſchula kſchesczijanſku wěru, kotruż dźěcźi ſ doma ßobu pſchiniеßu, wobkrucźicz. Wón ßo na tym wjeßeleſche, ſo wjetſchina ßerbſkich wucžerjow ſa wucženje naboźiny po Zwikowſkich theſach njeje, wón pak ßo temu dźiwaſche, ſo woni potom ſ wucžerſkeho towarſtwa njewuſtupja, kotreż je tele theſy wobſamkło. Se 14,000 ſakſkich wucžerjow je to 200 cźiniło, cźeho dla ßerbſzy wucžerjo tónle pſchiklad njeſcźěhuja?

Shromadźiſna na to ſcźěhowazu reſoluziju pſchija: „Sjawna ſhromadźiſna Sserbow w Hucźinje namołwja knjeżerſtwo, krute woſtacz a wſchě poſpyty wotraſyc, kotreż na to dźeja, ludowym ſchulam konfeßionalny kharakter wſacz, a żenje niz pſchidacz, ſo by ßo wucženje Bożeho ßkowa w ludowych ſchulach pſchikrótſchiło a ſkepſako a ſo by ßo duchownſka inſpekzija ſe ſchulow wotſtroniła.“

S Kaſchez. W bliſkoſczi naſcheje wßy je póndźelu dopołdnja powětrowy ballon „Prynzeßa Viktoria“ ſ Bonna k ſemi pſchijeł. Ballon bě ßo ſ tſjomi mužemi wobßadźeny, w nozy po 12 hodźinach do powětra puſchcził a bě dobru jěſbu měł. Puſchczenje na ſemju ßo bjeſe wſchěch ſadźewkow ſta.

S Němſkich Paſliz. Dźěłacžerjej na tudomnym knježim dworje, Khorli Auguſtej Sarjenkej, je ßo ſa wjazy dyżli 30 lětnu ßwěrnu ßłużbu ßłěborna medailla „Sa ßwěrnoſcz w dźěle“ ſpożczika.

S Němſkich Paſliz. Schtwórtk tydźenja ßu ßo bliſko tudomneho wulkeho hata nětkotre kórzy lěßa wotpaliłe. Najſkerje ßu dźěcźi woheń ſamiſchkriłe.

S Noweje Wßy pola Njeßwacźidła. Sańdźenu njedźelu bě ßo w dworje tudomneho hoſcźenza tak mjenowany „burſki młyn“ ſtajił, kotryż mějeſche wjele pſcheběha. Swjeßelenje pak ßo nahle ſkónczi, hdyż ßo 3 lětny hoſcźenzarjowy ßyn ſ jenym młynowym kaſchczom k ſemi poraſy a ßo tak cźeżko ſrani, ſo dyrbjachu hnydom lěkarja ſawołacz.

S Kobliz pola Kumwałda. Pſchi wurywanju ſemje na fabrikſkej leżomnoſczi Khorle Kalaucha ßu pſchedſtawniſki row ſ rosbitymi popjelnizami namakali. Pſchipadnje ßo poſdźiſcho hiſchcze tſi małe popjelnizy wußlědźichu, kotreż běchu hiſchcze derje ſdźeržane. Wone běchu 6—8 zentimetrow wyßoke.

S Cźißowy. Tudomny młyn ſ něhdże 40 jutrami leżomnoſcze ſtaj cźěßliſkaj miſchtraj Jurk a Hetmann kupiłoj. Wonaj chzetaj tam jenoßwójbne abo dwěßwójbne khěże twaricz.

S Pokcźnizy. W ſtatnym lěßu mjes Ohornom a Bretnigom je tele dny żandarm Zocher jeneho 56 lětneho dundaka ſajał. Tutón je w lěßu jeneho młodeho cźłowjeka nadpadnył, kotremuż je ſpytał cźaßnik a pjenjeſy rubicz. Nadpadnjeny je pak ßo rubjeżnika dowobaral a cźeknył.

S pruſkich mjeſow pola Rakez. Wóndano běſche jedyn żiwnoſczeŕ, domach ßo nabywſchi, na dyrdombeje woteſchoł. Wokoło dundajo wón ſady Wojerez do Małeje Nydeje k jenej njewjeſcze trjechi, pola kotrejež tſi dny pſchebywaſche. Wón jej barbjeſche, ſo je jemu żona pſched pół lětom wumrjeła, a ſo chze ßo ſaßo woženicz.

Wona by ßo runje ſa njeho jako mandźelſka hodźiła a by ſ nim ſbožownje žiwa była. Njewjesta da ßo ſ tajkimi leßnymi ßłowami narěčeć a ßłubi, na wuhlady pſchińć. Tſi dny prjeczka woſtawſchi a něhdźe 100 hriwnow pſcheczińiwſchi ßo nasch „wudowz“ domoj ßnowaſche. Sa někotre dny njewjesta na wuhlady pſchijědźe, ale, pßej ſkobaneczy, kak ßo wona dźiwaſche, hdyž w domje ßwojeho nawoženje cźrjódku małych dźěcźi a hiſchcźe niz pſcheſtu mandźelſku měnliweho wudowza a jeho ßameho wuhlada. Spóſnawſchi, na kak hanibne waſchnje bě ßo ſjebała, jemu wona někotre ßłowcźka rospraji a potom powěſchawſchi hłowu ſrudna domoj do Małeje Nydeje cźehnjeſche.

S Delnjeho Wujeſda. Na tudomnym knjeźim dworje je mjes ßwinjemi mrětwa wudyrika.

S Wojerez. Lětuſche wuſběhanje rekrutow ſměje ßo ſa Wojerowſki wokrjeß 13. a 14. junija we Wojerezach.

S Běleje Wody. Tudy běſche wutoru 31. meje wuradźowanje dla żeleſnizy ſ Běleje Wody do Sakſkeje, wo kotrymž ſcźěhowazu rosprawu do „Sserb. Nowiny“ damy. Hdyž bě ßo loni wuźſchi komitej wuſwolił, běſche ßo na miniſterſtwo próſtwa póßłała, ſo by ßo dowoliło, pſchedběžne dźěła ſa żeleſnizu wot Běleje Wody hacź „k ſakſkim mjeſam“ cźinicź. Nam tudy najwjazy na tym leži, ſo mamy bliſki pucź do Budyſchina, druhi intereſſentojo pak ßu bóle ſa Wósbork. We tym cźaßu je ßo nětko w Żarowje nowy komitej ſeſtajał, kotryž ſa druhu cźaru dźěła, też do Wósborka. My chżychmy ßo nětko ſjednocźicź, na kotry dypk ſakſkich mjeſow dyrbi naſcha żeleſniza pſchiſamknjenje pytacź, hacź w Barcźe abo w Hrodźiſchcźu. Saſtupjene běchu na ſhromadźiſnje nimo bliſkich woßadow měſto Budyſchin pſches knj. měſchcźanoſtu dr. Zahna, Wósbork, Lubij, Zitawa, Shorjelſka pſchekupſka komora a Mużakow. Pſchedßyda, knj. fabrikiſki wobßedźeŕ Schweig, roskładowaſche, kak ta zyła wěz nětko ſteji. Żiwa debatta ßlědowaſche. Knjes měſchcźanoſta dr. Zahn wupraji ßo ſa Bart, w nadźiji, ſo budźe ßo radźicź, żekeſnizu wot Barta runy pucź do Budyſchina dale wjeſcź. S druheho boka pak ßo praji, ſo żaneje nadźije na tutu cźaru njeje. Duž ßo ſhromadźiſna ſjedna na to, ſo chże miniſterſtwo proßyćź, ſo by tuta cźara ßo ßměła do Hrodźiſchcźa wjeſcź a ßo tam k ſakſkim żeleſnizam pſchiſamknyćź.

Se Shorjelza. (Khoſtanſka komora.) Wojerowſki kawniſki ßud bě jebanſtwa dla twarza Bjedricha Papprotha ſe Sslepeho k jaſtwu na 5 měßazow, k ſhubjenju cźeßnychprawow na jene lěto a ſ 200 hriwnami pjenjeżneho khoſtanja ſaßudźił. Wón bě rěſakoweho wobßedźerja Schuberta w Daſchkach narěčał, ſo je prjedawſchu Lohrez blidarnju w Sslepom ſa 7500 hriwnow kupił a 3000 hriwnow na nju naplacźił. Schubert bě ßo ſ tutym njewěrnym wudawanjom pohnuł, Papprothej ſa něhdźe 900 hriwnow drjewa na pożcźonku pſchedacź. Dla falſchowanja ſměnkow hižo ſ lětom jaſtwa khoſtany wobſkorżeny pſched khoſtanſkej komoru prějeſche, ſo je chżył Schubertа ſjebacź. Tola ßudnizy mějachu ſa to, ſo ßo wo jebanſtwo jedna a jeho khoſtanje wobkrucźichu.

S Kamjenizy (Chemnitz). Na tudomnym ſtótnym dworje ßu pokhromu mjes ßwinjemi ſpóſnali, kotrež ßo njeběchu ſchtwórtk roſpſchedałe. Khore a podhladne ſkocźata ßu ßo hnydom ſarěſałe. Też ſtaj ßo hnydom ſtótny dwór a rěſarnja wſchemu wobkhodej ſa ſtót ſawrjekej. Tajka kruta naprawa je trěbna, dokelž je ſtót w někotrych ſtronach rańſcheje Pruſkeje na pokhromu ſkhorił.

Přilopk.

* (Mordarſtwo dla ſazpiteje luboſcźe.) Njedźelu w nozy je w Lipſku ſamkarſki pomoznik Morgenſtern ßwoju lubu, ßkużobnu holzu Sieperez, wonka na dróſy ſ revolvrom ſatſělicź ſpytał, dokelž wo jeho luboſcź wjazy njerodźeſche. Wón holzu ßmjertnje ſrani. Morgenſterna ßu ſajeli.

* (Bohahanjeŕ ßo wobſkorżił.) Profeßora dr. Gurlitta w Barlinje je Draždźanſke ſtatne rěcźniſtwo dla hanjenja Boha wobſkorżiło. Kaž je ſnate, bě profeßor Gurlitt, kotryž je ſ gymnaſialnym wucźerjom, pſched něktrymi měßazami w jenej ſhromadźiſnje w Draždźanach kſcheſcźijanſtwo najwjetſche njeſboże ſa cźłowjeſtwo mjenował.

* (Skopcźki.) Hobrſke roje ſkopcźkow ßu tele dny wot Cźopliz w Cźechach k Lóbjowemu dokej cźahnyłe. Něhdźe dwaj kilometraj ſcheroki a jenož tſi metry nad ſemju lecźazy cźah pół hodźiny trajeſche. Duž móżemy ßebi myßlicź, ſo ßu milijony ſkopcźkow k ranju lecźałe. Po popadnjenych eksemplarach ſkopcźki k rańſcho-europiſkej druźinje ßłuſcheja.

* (Pſchi hoſcźinje widźenje ſhubił.) Leutnant Viebig we Wittenbergu bě ßwojich towarſchow do ßwojeho wobydlenja na hoſcźinu pſcheproßył. Hdyž běchu wſchitzy ſa blidom ſhromadźeni a ßo wón na ſofa ßydny, jemu ſe ſaka mała Browningka piſtolija wupadźe. Wón ſa tſělbu pſchimny a to tak njeſbożownje, ſo ßo ſ njeje wutſěli. Kulka leutnantej wobej wocźi pſchetſěli. Wbohemu cźłowjekej drje ßo żiwjenje ſdźerži, tola wón na pſchezo ßlepy woſtanje.

* (Sajědojcźenje.) Jenicźki ßyn milionara generala Buturlina, kotryž bě ßo pſched dwěmaj lětomaj ſ jenej němſkej ſpěwarku woženił a teho dla jako offižer ſ gardoweho regimenta wuſtupił, bě 24. meje nahle ſkhorił a hižom bliżſchi dźeń wumrjeł, hdyž bě jemu lěkaŕ pod kožu lěkarſtwo ſaßyknył. General Buturlin cźěło ßwojeho ßyna pſchepytacź da, pſchi cźimž ßo wupokaſa, ſo ßu jeho ßyna ſ jědom morili. Na lěkarja Panczenka, 70lětneho ſchědźiwza, ßo hrěſchachu, ſo je młodeho Buturlina morił. Na Buturlinowej ßmjercźi, kotryž 16 milijonow hriwnow ſamoženja ſawoſtaji, mataj jako jeho herbaj jenož jeho ßwak Obrion de Laſſi a jeho ßotra ſajimanje. Lěkarja Panczenka a Obriona de Laſſi je polizija ſajała.

* (Żałoßna ßmjercź.) W Stötterizach pola Lipſka jena wudowa w ßwojim wobydlenju jedyn ßo palazy ſpiritußowy warjak powali, pſchi cźimž ßo jejna draſta ſapali. Żona ßo na khribjecźe tak cźeżko wopali, ſo dyrbjeſche ßo do hojeŕnje dowjeſcź. Tam je wona na ßwoje żałoßne rany wumrjeła.

* (Hońtwa ſa lawami w Stendalu.) S jeneho pucźowanſkeho zyrkuſa w Stendalu ßu ßo ßobotu ſchtyri lawy wudobyłe a dweju konjow ſkußałe. Wo tutym podawku ßo piſche: Hdyž ßo ßobotu rano 1/2 7 hodźin woſy zyrkuſa Carla Cortya na měſtno pſched měſchcźanſkej lutowaŕnju wjeſechu, ßo ſ dna jeneje klětki, ſ dwěmaj ſtarymaj a dwěmaj młodymaj lawomaj wobßadźenеje, jena deſka puſchcźi. Stary law bě ſchkodu hnydom pytnył, deſku wutorhnył a pſches naſtatu dźěru ſ klětki cźeknył. Hnydom na to też lawiza ſe ßwojimaj młodymaj cźekny. Mjes tym ſo ſtary law hnydom konjow ßwojeho woſa nadpadny, lawiza ſe ßwojimaj młodymaj na ßußodnu łuku běżeſche a ßebi tom ſ nimaj hrajkaſche. Pod lawowej cźežu ßo konjej na ſemju ſwjeſeſchtaj, ſamożeſchtaj pak jeho wottſchaſcź a ſaßo ſtanycź. Law potom hiſchcźe druhi a tſecźi nadpad ſcźini, pſchi cźimž konjow ſlě ſkuża, puſchcźi pak jeju potom na dobo a ßo do tſeleŕſkeje dróhi wobrocźi. Tu wón tſi konje jeneho deſkowaneho woſa, pſched jenej korczmu ſtejazeho, nadpadny, ſ kotrychž wón jeneho żałoßnje ſkuża. Dwaj druhaj konjej ßo nadpadnika, do njeho kopajo, wobrócź pytaſchtaj. Hdyž ßo lawej ſkak na jeneho ſ tuteju konjow njeſchlachcźi a ßo wón na ſemju kuli, wón ßwoje woporу puſchcźi a do kerkow bliſkeje promenady běżeſche. Pódla jeneje hróże ßo wón na ſemju lehny. Poliziſtojo, offižerojo a muźſtwa Stendalſkeho ulanſkeho regimenta ſpytachu jeho popadnycź. Tola lohke dźěło to njebě. Skónczńje ßebi mumyßlichu, jemu ſ hróżineje tſěchi woko pſches hłowu cźißnycź. We wokomiku, hdyž law powjas wokoło ſchije cźujeſche, wón mórczo ſtany. Powjaſowe woko ßo ſacźahny a cźeknjenza běchu popadli. Bjes wjele próży bě na to móżno, lawej też prědnjej a ſadnjej noſy wuputacź a jeho rucźe do pſchiwjeſeneje klětki ſběhnycź. Wjele lóżo bě, ßo lawizy a młodeju lawow ſmożowacź. Wone pſchi roshorjazym dźěle pſchezo hiſchcźe měrnje na łuzy w ßkóńczku hrajkachu a ßo ſ měrom do klětki wabicź dachu. S wulkim ſbożom bě, ſo ßo lawy pół hodźiny do ſapocźatka ſchulſkeje wucźby wudobuchu. Schtwórcź hodźiny poſdźiſcho budźichu dźěcźi do ſchule duzy do wulkeho ſtracha pſchiſchkе.

* Cźežke njeſboże ſautomobilom je ßo ßobotu pola Eſchwege ſtało. Jedyn drjewowy wikowaŕ ßo ſe ßwojim automobilom ſe ſapſchahom wyſchſcheho hajnika Seilera ſ Ershauſena ſetka. Automobil drje pomału nimo ſapſchaha jědźeſche, tola konjej ßo ſplóſchiſchtaj, na bok ſkocźiſchtaj a wós do dróhoweho pſchěrowa ſtorhnyſchtaj. Wós ßo powrocźi, ſo běchu koła horka, a ſo pohoncź a wyſchſchi hajnik pod nim leżeſchtaj. Automobilowy wjednik, kotryž bě jenož konjow ſaſkocźicź widźał, tola hewak wo podawku njebě niczo pytnył, bě dale jěł. Hdyž dróhowi dźěłacźerjo nimo měſtna njeſboża pſchińdźechu, pohoncźa morweho namakachu; ſchkleńzy woſoweje lataŕnje běchu ßo jemu do nopa ſtorcźile, ſ cźimž bě ßo wón morił. Wyſchſchi hajnik bě ßo cźeżko ſranił. Jena noha bě ßo jemu ſłamała, tak ſo wón njemóżeſche hicź. Konjej w pſchirowje leżeſchtaj, běſchtaj pak njeſranjenaj. Wyſchſcheho hajnika a morweho pohoncźa, nana dweju dźěſcźow, do Ershauſena dowjeſechu.

* (Studentojo dla naßylnoſcźow pſched ßudom.) Někotre ſtudentſke towarſtwa w Bonnje běchu loni w ſymje w Rüngsdorfje piwowu pijenzu wotměli a ßo wopili. Sa domojpucź běchu ßebi woni woßebity parny cźah ſkaſali. Wot tuteho někotſi ſ nich

ſpytachu, lokomotivu ſe ſchrubowakom wotwjertnyć. Studentojo na lokomotivu ſalěſechu a ßo njedachu ſ njeje wotehnać. Na njej hać do Bonna woſtachu a po puću wſchelke njewuſchnoſće činjachu, parnej piſchćeli hwiſdać dachu atd. Wotpuſchćenju lokomotivy cžahowi ſaſtojnizy ſbožownje ſadźěwachu. Hdyž bě cžah ſajěł, ſtudentojo wſchě ßwězy haßnychu a wſchě woknowe ſchkleńzy rosbichu. Mjes tym ſtudentojo, kotſiž na perronje ſady lokomotivy ſtejachu, tutu wot cžaha wotpuſchćićź ſpytachu. Cžahowy rjadowaŕ drje temu najprjódzy ſadźěwa, hdyž pak jemu mězu ſ hłowy wotraſychu, a ßo wón ſa njej khileſche, ßo ſtudentam woprawdźe poradźi, lokomotivu wotpuſchćićź. Cžah tu runje po ſpadźe dele jědźeſche a, hdy budźiſche lokomotivnik poknu paru njedał, ſo ſćěhowaze woſy njemóžachu do lokomotivy ſraſyć, njebudźiſche ßo móhło njeſboža ſminyć. Też hdyž bě ßo lokomotiva poſdźiſcho ſaßo pſchipowěßka, ſpytachu ju ſtudentojo woſpjet wotpowěßnyć. Sſkužbu cžinjazy kontrolleur ſkónčnje na pſchipowěſchadko ſtupi. Też jemu mězu ſ hłowy wotraſychu, tola woſtajiwſchi ßo mězy ßo wón ſa to poſtara, ſo ßo lokomotiva njewotpowěßny. Na kónzu jěſby jedyn ſtudent jenemu cžahowemu rjadowarjej kruch roſklamaneje ſchkleńzy do hłowy cžißny a jeho wyſche wóczka khětro ſrani.

* (Spjećenza dźěłaćerjow.) W Döhlez parnej zyhelnczi w Niedervellmarje pola Kaſſela dla ſwady wo mſdu 20 dźěłaćerjo do domu zyhelnſkeho miſchtra Nietſche pſchińdźechu a jemu a jeho ßwójbnym hrožachu. Nietſche revolver ſhrabnywſchi dweju dźěłaćerjow potřěli. Jedyn ſe ſranjeneju je wumrjeł. Dźěłaćerjow, kotſiž ßu ßo pſchi ſpjećeńzy wobdźělili, ßu ſajeli.

* (Sſo tepił.) Vizefeldwebel Hofſtätter ſe Solingena je, w Moſeli pola Metza ßo kupajo, ßo tepił. Wón w Metzu ßwoje wojeŕſke ſwućowanje wotměwaſche a dyrbjeſche ßo po nim ſa reſervneho offizěra pomjenować.

* (Khlěb ſ bawkmoweje muki.) W Dallaſu w Texaſu ßu ſ wuſpěchom ſpytali khlěb ſ bawkmoweje muki pjez. Muka ſ bawkmowych ſornow runje telko žiwnoſće dawa, kaž pſchenża. Bawkmowy khlěb derje ßkodźi a je požitny. W Dallaſkim wokrjeßu ßo bawkmowa muka hižo wjele k pjećenju wužije. Wěſty Alliſon chże wulku pjekaŕnju bawkmoweho khlěba natwaricź. Wón praji, ſo móže khlěb ſ bawkmowych ſornow ſa pok placźiſny, kotraž ßo ſa druhi khlěb płaćźi, podawać.

* (Siameſiſkaj dwójnikaj.) 40lětna zyganka Harakowa we Wuherſkej je w zyganſkim lěhwje pola Wuherſkeho Broda hromadu ſroſćenych dwójnikow porodźiła. Dźěſćźi ſtej ſ delnim žiwotom hromadu ſroſćenej a ſtej žiwej.

* Cžaß raka je pſchiſchok. Po ludźazym pſchiwěrku ßo praji, ſo je rak w cžaßach, kiž žane „r“ nimaja, najlěpſchi. Tola wućeni a wězywuſtojni ßo tutemu měnjenju ſpjećuja a praja runje nawopak. Měnja, ſo w tutych měßazach rak ßwój khabaćik wuměnjuje a je teho dla ßuchi. Temu pak pſchihłoßować njemóżemy. Kóždy „khłóſchćak“ wě, ſo rak wot meje hać do auguſta nanajlěpje ßkodźi a w tym cžaßu ßwój khabat njepſcheměni, ale poſdźiſcho a tehdom ßu raki khipre a njeßkodźa. Potajkim woſtanje po ſtarym prajenju a dajmy ßebi w tych měßazach bjes „r“ raki ßkodźećź. Tola jedyn pſchedßudk ma ßo wotſtronićź, ſo ßu tak mjenowane „hobrſke raki“ najkhmanſche. Powſchitkownje žadaja ßo ſa nje najdróžſche płaćźiſny, bjes teho ſo bychu pſchiměrjenu khmanoſć měli. Chżeſch-li woprawdźe ßkódneho raka měćź, maſch na to kedźbować, ſo njeje pſchemały, też niz pſchewulki. Sa raki, kiž ßu 18—20 zentimetrow dołhe, je najrjeńſchi cžaß žiwjenja ßo pominył. Nježnoſć a ßkód mjaßa je też ſhubił. Wěſo, khwatnemu jědźkej ßo najlěpje jě a je też „hódne“ tajke ſwěriſko ſchlapnyć. Tola „khłóſchćak“ woli radſcho mjeńſche raćźki wot 13 hać do 15 zentimetrow dołhoſće. Byrnjež dyrbi ßo pſchi „dźěle“ troſchku „napinać“, dha tola njeje wobužny. Wſchako ßo dźěło pſches lěpſchi ßkód ſaruna. Raki, 8 abo 9 lět ſtare, njepſcheměnjeja tak cžaſto ßwoju ſchkorpiſnu kož młode, kiž ßo huſćźiſcho wob lěto ßwlěkaju, a móżeja ßo lěpje dokormićź. Nětko je prawy cžaß k łojenju rakow. Schtóž tajku delikateßu lubuje, njech wocźinja móſcheń, abo njech poda ßo ßam na łojenzu. Hladaj ßo ſchćźipalzow! Rak njeżortuje, hdyž ßo wo jeho žiwjenje abo ßmjercź jedna.

* (Skoty a ßlěborny poklad ßo namakał.) W Kagenje w Hornjej Bajerſkej ßu pſchi wotkamanju jeneje bróžnje pod hrjadami a deſkami wulki poklad ſłotych a ßlěbornych pjenjes namakali, kotreż ßu pjećza něhdźe 50 000 hriwnow hódne.

Wußudźenja.

Khoſtanſka komora. We Wotrowje pola Pancźiz ßo 6. měrza we wobydlenym pódlanſkim twarjenju Kuſchćanſkej kubła jena komora wupali. 19lětneho cželadnika Michała Lebſu winowachu, ſo je woheń lohkomyßlnje ſawinował. Prjedy hać bě ſpomnjeny dźeń ſe ßwojeje komory woteſchoł, bě ßebi zigaru ſe ſchwabliczku ſapalił a hiſchće ßo žehlazu ſchwabliczku na bok cžißnył. Po jeho woteńdźenju ßo dohladachu, ſo ßo w komorje pali. Se ſchwabliczku bě ßo na ſemi leżaza papjera ſapalika, a woheń ßo po zyłej komorje wupſcheſtrje. Na ſboże ſamóchu jo hiſchćże ſalećź. Lebſa ma dla ßwojeje lohkomyßlnoſće měßaz jaſtwa wotpokućźićź.

Južnoſerbſka pěßniczka.

1. O kak ßy hłuboke,
Ty morjo mkodoſćże;
Po tebi płowa ſ cžołmikom
Kćźěw mojej' luboſćże.

2. Sſo praſcham morjakow
Sa ßwojim lub'wanym:
Hdźe wujěł je wón ſ cžołmikom,
Kiž mi je ßudźeny.

3. A praja morjazy:
Je wotjěł ſa khlěbom
A bórſy ſaß' ßo wróćźi dom,
Hdźe lubi cžakaju.

4. O drohi luby mój,
Hdźe ßy ty na zuſbje;
O napiſch jedyn liſćźik mi
Wo naju luboſćźi!

5. Hdyž wjećzor lehnyć dźeſch,
Bóh dał cźi lohku nóż,
A póſćźel ſ raja jandźelow
Cźi na ſchkit, na pomoż!

M. Nawka pſchełožił.

„Rakez pjanak“ w Njeßwacźidle.

Běſche muż we Njeßwacźidle
Pſchećźinjeŕſki wopiky,
A dla ſtajnoh' palenzpicźa
Rakez pjanak rěkany.

Tón bě wot ſlutniwych ſtarſchich
Pěknu žiwnoſć herbował,
A niz dołho po jich ßmjercźi
Do korcźmow wſcho ſwotnoſchał.

K dźěłu dźerżany wot nana
S woprědka wón dźěłał bě;
Hdyž pak piiny nan ßo miny,
Sſkłodźeſche jom' próza ſlě.

Mjerſaze jym' běchu graty:
Koßa, płuh a motyka;
Woſtajiwſchi wón ßo dźěła
Snuri ßo do próſniſtwa.

Kóžda ſłóſcź pak jeja lehnje
K mnohim druhim njećźinkam;
Hdźeż ßej próſdnoſcź ßydank ſtaji,
Djaboł bórſy ßyda tam.

A tón Rakez muż też bórſy
Picźk a hracźk bu ſ lěnicha,
W korcźmach ßydał, doniž doma
Wobużna bě woſtuda.

Ssamo wěßo: ſ tajkim waſchnjom
Samoženje ſhubi ßo,
A wón poßles pſchiſchoł běſche
Nimale na proſcheŕſtwo.

Junu w nozy domoj dźěſche
Nimo „hrodu ſtareho“,
Dohlada ßo njenadźizy,
So tam w pinzach ßwěćźi ßo.

Bojoſćże wón njemějeſche,
Duž ßo ßuże ſ durjemi,
Wuhlada ſa ſłotym blidom
Schtyrjoch mužow ſ khartami.

Cźi mějachu ſtawy jakne,
Hłowy, brody ſchědźiwe,
Woblicźa tak pokne ſmorſkow,
Wocźi jako ßapate.

Mějachu pſched ßobu leżo
Skotych pjenjes hromadki. —
Jedyn ſ nich, ßo roſhněwawſchi,
Na njoh' rěſnje ſatrubi:

„Schto ßo w nozy k nam tu ſkhro-
Błudny, nózny hawronje, [bliſch,
Hłowu ſtorhnyć to cźi chzemy,
A cźe wjerhnyć do hrjebje!“

Wón jich ſtyſkny proßyć poczo,
Na kolena padnywſchi:
„Paduch njejßym kradnyć njecham!
Njeſćźińće tej' ſłóſćże mi.“

Woni ßmilichu ßo nod nim,
Njeſćźinichu niczo 'mu,
A tón prěni ſ mikſchim hłoßom
Na njeho tak ſaſběhnu:

„Dha tych ſkotkow nabjeŕ ßebi,
Kelkoż dźe cźi do ſakow;
Ale njepraj nikom' niczo;
Nihdy wjaz też njepſchińdź jow!“

A wot nětka wón ßo ſaßy
Žiwjeſche we wjeßelu,
A ßo we wßy wſchitzy ludźo
Toho jara dźiwachu.

Wjele cžaßa njetrajeſche;
Skotki ſwulětachu wſchě,
A wón běſche ſaßo hołkał,
Kajkiž pobył hižo bě.

Ale ſ nowa do tej pinzy
Njeſwaži wón wjazy ßo,
Dokelž běchu tamni hracźzy
Sakaſali krućźe to.

Hdyž pak ſaß' we póſdnej nozy
S korcźmy dom ßo cžampaſche,
Duzy nimo ſtaroh' hrodu
Pytny w pinzach ßwěćźenje.

Sabywſchi to ſakaſanje,
Skhroblený wot palenza,
Maßajo ßo do tej pinzy
Nětkaŕ ßo tam ſeſchmjata.

Ale ale tu ßo ſeńdźe
Jemu wulzy žałoſtnje:
Ssurowje bu pſchemorſkany,
Hacź ßo krej tak lijeſche.

Skónčnje krwawom' horſtku ſłot-
Stykachu 'ſchćźe do ſaka, [kow
Do cźmy ſ hrodu wuſtorkachu
Pſchemłóćźenoh' wopikża.

Hlej a ſ tym bu wuhojeny
Wot tej njekniczomnoſćże:
Wón ßo ſpokućza a pocza
Roſumniſche žiwjenje. —

Wopikżow a njerodnikow
Hoja morſki pichotne:
Najſtrowſche ßu ſa tych puki.
Tajke prawe wjedrowe.

Radyserb.

Po tunich płaczišnach poruczam ſwój derje wuhotowany ſkład
ff. **domjazych, kuchińſkich a hospodatſkich wězow, lakowanych a njelakowanych, blachowych lampow, latarnjow, zylindrow a ſuzołow, platow, płokanſkich wanjow, bowow, myjnych ſtejakow, zimanſkich maſchinow, kupanſkich wanjow, żelesne pónoje a hornzy, hospodatſke wahi, noże, widliczki, kłizy, nožowe korbiki, khoſejowe młyny, khoſejowe khany, khoſejowe a zokrowe tyſy, rybowanſke maſchiny, mjaßorubaze maſchiny, mjaßowe mjezki, ſchczětki, ßerſchczowe mjeczawy, zentrifugowe ſchczětki** atd.

Moritz Schulz, **klampnatſki miſchtr : : : : :**
pſchi ßerbſkich hrjebjach 10.
— Wuporjedźeknja. —

Wulka dźělba
słomjanych
kłobukow

najjednoriſcheje hacź do najwoßebniſcheje druźiny je ſaßo dóſchła. Ja je po najtuniſchich płaczišnach pſchedawam.
Proſchu ßebi moje wukładne wokna wobhladacź.

Hugo Lehmann
w Budyſchinje na bohatej haßy 22.

Th. A. Wällnitz naſlědnik
w Budyſchinje
9 na ßukelnſkej haßy 9.
Najtuńſche kupowanſke źórło
ſa
njewjeſczinſke wuhotowanje
a
jednotliwe meble
ſolidneho a modneho dźěła.
Sprawne poßłużenje.
Pſchi hotowych pjenjeſach rabatt.
Esamßna pólſtrowarnja.

Wobhladanje bjes kupjenja dowolene. Kryčku, na wſen a dźěſne cła, ßeſłowacź.

Ad. Räṁſch naßl. w Budyſchinje
(mějeczel **Max Kirſchner**)
pſchi butrowych wilach 1 **telefon czißło 415**
poruczа ßwoje daloko a ſchěroko ſnate
palenzy a likeury.
Roſeßłanje w czwizach a bleſchach.
Proſchu ßebi płaczišnowy ſapiß žadacź.

Wſcho warjenje woßebje ßylne derjeßłodźenje dostawa
MAGGI owym korjenjenjom.
Pſchczo hakle po ſwarjenju pſchidacź
Nanajlěpſchi poruczа
Hermann Kuſchke na ſchuleriſkej haßy 5,
w filiali na rybowej haßy 5.

Sserbſke a němſke
ſpěwarſke
ſa njewjeſty,
jara kraßnje ſwjaſane a ſe wſchelakim wudebjenjom wupyſchene,
w czelazej koži hižo po **6** hr. **50** np.,
najjednoriſche = = **2** = — np.
ßu dostacź **we wudawatni Serbskich Nowinow.**

Prima
ſahrodne ſchlawchi
gumijowe a konopjane ſchlawchi
wupruhowaneje najlěpſcheje druźiny po najtuniſchich płaczišnach poruczа
Otto Büttner,
pſchedawarnja koże, cžerjenſkich rjemjenjow a techniſkich gumijowych wězow
w Budyſchinje
pſchi hłownym torhoſchczu.

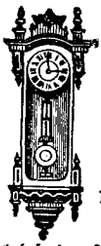

Kóždy, kotryž chze ßebi **dobry** a **tuni cžaßnik** kupicź, abo kotryž chze ßebi jón **porjedźicź** dacź, njech dże k cžaßnikarjej
Kurtej Jenčej
na ſwonk. lawſkej haßy 5.
Jencź pſchedawa a poledźuje, ſa ßwoje dźěło ſprawnje rukujo. — **Proſchu, ßebi moje wukładne wokno, ſ płaczišnami wupołożene, wobhladacź.**

Jědźne běrny
(magnum bonum)
pſchedawa
knježi dwór w Sarěčźu.

Khěža
ſe ſahrodu a ¾ górzom pola je na pſchedań w Radworju cžo. 89 b.

Wolijowe barby
wſchěch ſnatych nuanßow, hnydom k barbjenju hotowe,
derje a twjerdźe ſkhnyjaze,
moleriſke a murjeriſke barby, terpentinowy wolij
(němſki a franzowſki),
lanowolijowy firniß, jantarjowe laki, kopallaki, damarlaki, żeleſowe laki, Kölnſki klij, murjeriſki klij, drobnu krydu, gyps, portlandſki zement, najlěpſchi karbolineum, barbicze wſcheje druźiny,
ſchablony
ſa molerjow a murjerjow
poruczа a ma pſchezo na ſkładze po najtuniſchich płaczišnach
Emil Měrſch,
drogowe klamy
na kamjeńtnej haßy 24.

Woprawny **Helgolandſki**
ßmołowy pleſtr
je najlěpſchi pſche **wicź, podkłócze, drjenje,** ſcht. po 50 pj.
poruczataj
Měrſchez bratraj naßl.
pſchi žitnych wikach 30.

Liebſch,
ßudniſki aktuar ſw. ßinžby
pſchi nowych hrjebjach 5
pißarnja ſa kupowanſke, hypotheſke, dismembraziſke, teſtamentſke a ſawoſtajenſtwowe wězy atd.
Měcži ßerbſki.
— Telefon cžißło 177. —
Pſcheßadźowanje leżomnoſczow.

S mojeje, prjedy ßwobodnemu knjeſej Uckermannej ßłuſchazeje, **parneje zyhelncze w Měrkowje** (pſchi Lutobcžanſkim ſaſtaniſchczu) wubjerne
murjerſke zyhele, pſchepuſchczate zyhele,
najlěpſche **tſeſchne zyhele**
bruneje, cžerwjeneje a naturſkeje barby atd. po tunich płaczišnach poruczam.
Albert Krauſe w **Měrkowje.**
Telefon Khróſt-Lomſk cžo. 17.

Sahrodniska žiwnosćz

blisko Budyschina, ſ maſziwnymi twarjenjemi, 18 kórzow pola a łuki wopschijaza, je pscheměnjenja dla hnydom na pschedań. Dalsche je ſhonicź we wudawarni Serb. Nowin.

Žiwnosćz

cźišło 16 w Nowoßlizach pola Rózanta ſ 7¾ kórzami leżomnoscźe, polo, lęß a łuku wopschijazeje, je hnydom ſe ßwobodneje ruki na pschedań. **Wobßedźer.**

Khěža

ſ rjanej ßadowej ſahrodu je tunjo na pschedań. Dalsche je ſhonicź pola gmejnſkeho pschedſtejicźerja w Hrodźiſchcźu pola Wósborka.

2 ſchtyrietažataj kolcźej

ſ ramikami, kaž nowaj, ma na pschedań **Otto Gottwald** w Budyſchinje na Draždźanſkej drósy 20 I.

Žonjaze jěſdne koło

niſkeho twara a **mužaze jěſdne koło** hižo po 18 mk. je na pschedań na Tšelanſkej drósy 46 po 3 ſkhodach.

Lożo,

dwojopschežne, ſkoro nowe, je tunjo na pschedań na Moltkowej drósy 1 II na lěwizy.

Wjeßne wólbne towarſtwo

wotměje **njedźelu 5. junija,** popołdnju w 3 hodźinach
w Hänſelez hoſcźenzu w Hornjej Hórzy

6. ſjawnu ludowu ſhromadźiſnu,

w kotrejž budże ßo jenož w ßerbſkej rěcźi jednacź.

Na dnjowym rjedże ſteja pschedmjety:

1. Saměr wjeßneho wólbneho towarſtwa.
2. Prawa ßerbſkeje rěcże w ludowych ſchulach.
3. Wucźenje Bożeho ßłowa w ludowych ſchulach njeßmě ßo pſchikrótſchicź.

Wſchitzy Sserbja ßo na tule ſhromadźiſnu pscheproſcheja. Žadyn Sserb doma wostacź njeßmě. Pſchińdźcże woßebje ßerbſzy nanojo! Dalsche ſhromadźiſny budźa w Minakale, Njeßwacźidle, Hnaſchezach, Hodźiju, Hornim Wujeſdże, Wóßlinku, Barcże, Kotezach, Hrodźiſchcźu atd.

Awkzija.

Ssobotu 11. junija t. l. ſmėje ßo dopołdnja w 9 hodźinach na hornczerſkej haßy cźo. 13 awkzija.

Na pschedawanje budże ßo pschedawacź:

naſadſtajene kožane twory, trjebany konjazy grat, dźělba zypow,

pódla teho wſchelake **hoſpodarſke wězy.**

Schěroke łožo

ſ **matrazu** je na pschedań na Moltkowej drósy 2 po 3 ſkhodach na lěwizy.

Khěža na pschedań.

Maßivnu khěža ſe 4½ kórzom pola je wobßedźerjowje khorowatoſcźe dla na pschedań. Tež je tam **ſchrótowanſki mlyn** ſ wětrnikowym cźerjenjom na pschedań. Dalsche je ſhonicź pola Runarja w Libuchowje.

Kuježi dwór w Lichanju

ſtarſchu ſtrowu a cźiku žonu abo mkódſchu holzu k paženju huß pyta.

Kuchařki, ſtwinſke a ßłużobne holzy, mlokowe holzy, hródźne džowki, holzy k ßwinjom, wotroczkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłacźerſke ßwójby pyta hnydom abo poſdźiſcho pſchiſtajerka **Görlichowa** na ßukelnſkej haßy 1 na rózku žitnych wikow w cźrijowni knjeſa Heinr. Mohra.

K 1. julijej ßylnu

kuchińſku holzu

do Njeßwacźidlſkeho hroda pyta
baronkaſ Vietinghoff-Rieſch.

Sſłużobnu holzu

porjadnu a wuſtojnu, k 1. julijej abo poſdźiſcho pyta
Martha Neumannowa
na Mättigowej drósy cźo. 2.

Pyta

ßo k 1. junijej holza jako **podjera žony** do ßrěnjeho kubła. Kublerſkim džowkam ßo lěpſchina dawa. Poſticźenja chzyke ßo we wudawarni Serb. Nowin ſ napißmom O. H. wotedacź.

Sſłużobna holza

ßo do Schěrachowa pyta, dokelž dyrbi nětcźiſcha po 15 lětnej ßłužbje dla ſkhorjenja ßwojeje macźerje tole městno wopuſchcźicź.

Sso ſamolwicź na rěſniſkej haßy cźo. 17 delka pola Fiſchera.

Sſłużobna holza,

kotraž je hižo ßłużiła, ßo k 1. jul. do lohkeje ßłużby pyta na ſnutskownej lawſkej haßy 8 w pychařniſkich khlamach.

Pěſtończa

ßwědomita a dowěrna, 14—16 lětna, ßo bórſy do ßłużby pyta w diakonacże w Kumwałdże.

Prěnju pſchedawarku

pyta k 1. julijej **Ernſt Bart** we Wulkej Dubrawje.

Njedźelu 5 junija

ßwjeczi Lubijſke poboczne Guſtav Adolfſke towarſtwo

Guſtav Adolfſki ßwjedźeń w Kotezach.

Popołdnju w 2 hodź. dźerži knjes farař Kſchižan ſ Hodźija ßerbſke a ¼4 hodźin knjes farař Wauer ſ Spitzkunnersdorfa němſke ßwjedźeńſke prědowanje; ¼6 hodźin je ſkónczaza ſhromadźiſna.

Wutrobnje pscheproſchuje

zyrkwinſke prjódkſtejicźerſtwo.

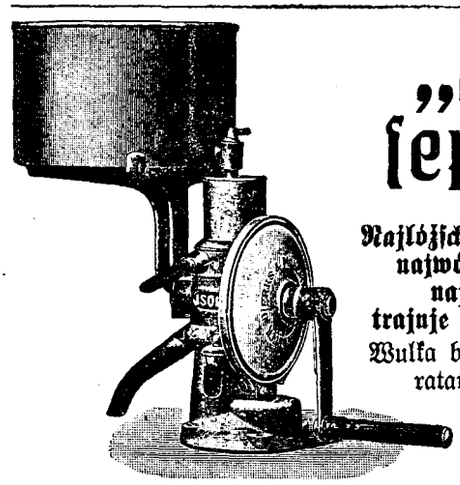

„Jſola“ ſeparatory

D. R. patenty.

Najlóžiſchi khód, najwótriſche wotſběranje, najjednoriſche wobkhadźenje, trajuje dźěłane, tunje płaczišny.

Wulka bronſowa medailla němſkeho rataŕſtwa ſa nowu nadobu, w lěcźe 1905 ſpožczena.

Wot 15 lět najlěpje ſawjedźena zentrifuga.

Jan Manjok naſlědnik

(Jurij Hänſel)

pſchi žitnych wikach 6 w Budyſchinje, na ßukelnſkej haßy 34.

Składownja a podawanje wſchěch rataŕſkich maſchinow a wſcheje rataŕſkeje nadoby.

Džak a ßława!

W ßerbſkej ludowej ſhromadźiſnje, kotraž je ßo ſańdźenu njedźelu w Hucźinje wotměła, ßu knjes pſchekupz **Bart** jako jejny wodźer, knjes **Króna** ſ Bukez, knjes ſapóßłanz **Soba** a knjes redaktor **Ssmoler** ſ Budyſchina ſ dokładnymi ßłowami politiſke prawa ßerbſkeho luda roſeſtajeli a je ſakitali. Mjenowanym knjeſam ſa to ßławu pſchiwołamy. Džak a ßława ßłuſcha pak tež knjeſej fararjej **Matekej**-Hucźinjanſkemu ſa tak wutrobne napominanje a powucźaze ßłowa, kotrež je wſchěm ſhromadźenym rěcźał.

Wjele poßlucharjow.

(K temu cźišłu pſchiloha.)

Pschiloha k czišku 23 Serbskich Nowin.

Ssobotu 4. junija 1910.

Placišny rěsneho skotu na Draždžanskich skotnych wikach.

30. meje 1910.

Placišny po zentnurjn a hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	Rěsna waha
Wóły:	hr.	hr.
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnosćje hač do 6 lět	38—42	74—78
awstriske	45—48	81—84
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	34—37	71—74
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	31—34	68—70
4. ßnadnje pizowane kóžedje staroby	25—30	57—65
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnosćje	37—40	69—72
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnosćje hač do 7 lět	33—36	64—68
3. starsche, wukormjene kruwy a ßnadnje wuwite młódsche kruwy a jałojzy	30—32	61—63
4. ßrěnjo pißowane kruwy a jałojzy	25—29	55—60
5. ßnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	48—54
Byli:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnosćje	39—41	69—72
2. ßrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	35—37	65—67
3. ßnadnje pizowane	30—34	60—64
Cźelata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	55—58	85—88
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	52—54	82—84
3. ßnadnje wuwite wot zyza	45—50	75—80
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich sschiženjow w starobje hač do $1\frac{1}{4}$ léta	50—51	66—67
2. mjaßne	46—48	62—64
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	42—45	58—61

Placišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:	W Budyschinje. 28. meje 1910. wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.	W Lubiju. 2. junija 1910. wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.
Pšeńca . . . . . běła	—	—	—	—	9	70	10	—
" . . . . . žołta	9	55	9	85	9	50	9	75
" nowa	—	—	—	—				
Rožka	6	88	7	—	6	70	6	90
" nowa	—	—	—	—	—	—	—	—
Jećmjeń	7	—	7	50	6	—	7	—
Wows nowy . . . . . 50 kilogr.	7	20	7	70	6	70	6	90
Hróch	12	50	14	—	12	50	13	—
Woka	8	50	9	—	8	25	9	50
Jahły	15	—	17	—	16	—	17	—
Hejduschka	16	—	16	50	20	—	22	—
Běrny	2	—	2	50	2	20	2	40
Butra . . . . 1 kilogr.	2	30	2	50	2	20	2	40
Pšeńcźna muka 50 "	10	—	19	—	16	50	18	50
Rjana muka . . 50 "	8	25	11	50	10	50	12	50
Ssyno . . 50 "	4	25	4	50	4	—	4	50
Skoma . . 100 "	4	75	5	—	4	17	5	—
Prošata 726 schtuk, schtuka	17	—	31	—	—	—	—	—
Pšeńcźne wotruby	—	—	5	75	5	80	6	10
Rjane wotruby . . . . . 50 kilogr.	—	—	5	60	5	20	6	20
Pšeńcźny gris	—	—	6	15	—	—	—	—
Rjany gris	—	—	6	60	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pšeńca (běła) wot — hr. — np. hač — hr. — np., pšeńca (žołta) wot 9 hr. 75 np. hač 10 hr. — np., rožka wot 7 hr. — np. hač 7 hr. 10 np., jećmjeń wot 7 50 np. hač 8 hr. — np., wowß wot 7 hr. 25 np. hač 7 hr. 50 np.

W Budyschinje płaćeśe: kórz pšeńcźy (běła) po 170 puntach — hr. — np., hač — hr. — np., žołta — hr. — np. hač — hr. — np., nowa: 16 hr 24 np. hač 16 np. 75 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hač — hr. — np. nowa: 11 hr. 01 np. hač 11 hr. 20 np., kórz jećmjenja po 140 puntach: 9 hr. 80 np. hač 10 hr. 50 np.

Wjecne płaćišny w Kamjencu.

2. junija 1910.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 6 hr. 90 np. hač 7 hr. — np., pšeńca wot 9 hr. 30 np. hač 9 hr. 50 np., jećmjeń wot 6 hr. 30 np. hač 7 hr. 50 np, wowß wot 7 hr. 40 np. hač 7 hr. 70 np., jahły wot 17 hr. — np. hač 17 hr. — np. hróch 17 hr. 50 np., ßyno 5 hr. 20 np., běrny 2 hr. 20 np., ßkoma (100 kilogr.) 4 hr. 66 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. — np. hač 2 hr. 40 np.

Wjedro w Londonje 3. junija: Deschcź.

Cyrkwinske powjesće.

W Michałskej zyrkwi smeje 2. njedźelu ßwjateje Trojizy rano w 7 hodź. farat Räda ßerbsku spowjednu rěcź, $\frac{1}{2}$9 hodź. duchowny Tischer ßerbske a w 10 hodź. němske prědowanje. — Tydźeńske sastojnske dźěła smeje farat Räda.

Wóřowanł:

W Michałskej zyrkwi: Hans Richard Müller, inżenier w Lipsku, s Juliu Thekłu Linu Hetzerez w Dělnjej Kinje.

Křćenł:

W Michałskej zyrkwi: Ota Rudolf, Oty Herfurta lithografa w Dobruschi, ß. — Frieda Kätha, Oskara Jurja Dittricha, kontorista w Hrubjelčźizach, dź.

W katholskej zyrkwi: Pětr, Jana Krawza, wobßedźerja na Zidowje, ß. — Meta, Pawoła Krawza, kowarja w Budyschinje, dź.

Zemrjeł

W Michałskej wotzadźe: 28. meje: Khrystiana Kalichez, njebo Handrija Haasy, dźěłaćerja a wobydlerja na Zidowje, sawostajena wudowa tam 88 l 4 m 25 d.

Zyrkwinske powjesće s Hodźija.

2. njedźelu po ßwjatej Trojizy smeje rano $\frac{1}{2}$7 hodźin farat Kschižan němsku spowjednu wucźbu, $\frac{1}{2}$8 hodź. duchowny Voigt němske a w 9 hodźinach ßerbske prědowanje.

Zyrkwinske powjesće s Budestez.

2. njedźelu po ßwjatej Trojizy smeje rano w 7 hodź. duchowny Bójz ßerbsku spowjedź, farat Domaschka dopołdnja we 8 hodź. ßerbske a $\frac{1}{2}$10 hodź. němske prědowanje. — Popołdnju w 2 hodź. budźe katechismußowa wucźba sa němsku žónsku młodźinu.

Otto Preuss

mějeczel **Khorla König**

— telefon 4. — **w Budyschinje** na žitnej haßy 4.

Snamjenite nowosćje

mużazych a pacholazych wobleczenjow

s wjetscha ßamßneho shotowjenja w najwjetschim wubjerku a po najtunischich płaćišnach.

Sa horzy lěcźny czaß poručam

lustrowe a płatowe żakety, koßmikate jupy w sportskej faßonje, płatowe kholowy a lazy,

drelowe kholowy, płoczliwe dźěcźaze wobleczenja a jenotliwu dźěcźazu drastu

njeßměrnje tunjo.

Zonjaze żakety a paletoty

czorne a pißane w hobrślim wubjerku

a po najnižschich płaćišnach.

S dobom poručam ßo k **sescheizu elegantneje mużazeje drasty po měrje** s połnym rukowanjom sa bjesporocźne ßedźenje a najtunische wobliczenje płaćišny.

Mudry kolojěsdny

wuswoli

Naumannowe Germania-kola.

Sastupjeŕ:

wumělski jěsdny Marschner

na Nowosalzskej drózy 36.

Drjewjane
rjemjenjowe taczele
wschěch normalnych wulkosczow
stajnje na składze,
Ia. czěrjenske rjemjenje
s jadriweje koże wschěch scherjow
tunjo porucza
Otto Büttner,
pschedawarnja koże, czěrjenskich rjemjenjow, technischich gumijowych wězow,
w Budyschinje
pschi hlownym torhoschezu.

Skład
drainěnowanskich rolow
w Lětonju
porucza
drainěrowanske wónzuchowe a wodu wodzace roły, žłoby, kruwjaze, zwinjaze a proßaze korta s prěkuschom a bjes njeho,
zementowe platy
wschelakich wulkosczow a druzinow,
sczinowe pleczenje
se sazynowanym grotom,
tsěschnu papu
wschelakich tolstosczow,
tsěschne pomasanje „optimus“
a **kamjeńtnowuhlowy teer, teerowe kótła s pschißkuschkom, grotowe, sczinaze a papjaze hosdze, hornczerske twory, Brockmannowy = pizowanski kalk =**
znamki A a B
po fabrikskich płaczisnach.
Emil Dietrich
w Lětonjanskim hosczenzu.

Bohužel njesczo
moje tunje posticzenja
jěsdnych kolow, schijazych maschinow a pschißkuschkow
wobkedzbowali, dokelž scze žebi myßili, so žo wo mjenje hódnu tworu jedna.
Nawopak pak je.
Jedyn pospyt pscheßwědči, so pola mje najtuńscho kupujecze.
10% rabotta na pschißkuschk.
J. Schieback,
na Mužakowskej drósy 4.
Najwjetscha pschedawarnja tu w Budyschinje.
150 jěsdnych kołow na składze.
Wuporjedžerńja sa jěsdne koła a schijaze maschiny.

Esuscheny połcz 4 porsty tolsty, pschi 5 p. po 90 pj., **žuschene zwinjaze mjažo** po 85 pj., wuschkrjeny **tłoj** po 55 pj. porucza
O. Pötschka na žitnej haßy.

Privatni 4%. | **Khapki.** | **Czapki.** | **Krawzy 10%.**

Dżěczaze žuknicżki. | **Schlipßy.**

Shorjelska pschedawarnja
Jana Schaafa
w Budyschinje, na bohatej drósy 29.

Fale. | **Ssłě.**

Prěnja woßebita pschedawarnja žerbskeje drasty.

Korsetowe schtalty. | **Schemisety.**

Wolmjane czorne posamenty
za jaki (khuty)
po —.35, —.50, 1.—, 1.50 hacž do 2.75.

Herkulesske porty (czorne)
w 5 kajkosczach a 10 schěrjach.

Zanki (czorne).

Banty a žekle s pißanych posamentow.

Běle schpachtlowe zanki
we wulkim wubjerku
po snatych tunich płaczisnach.

Franzy, wolmjane a židzane.

Selene židzane rubischka
w kraßnych nowych mustrach.

Czorne židzane banty
wobežbje schěroke a czežke k žeklam.

Knesle, lazki, zanki, schnóry
a wschitko schtoż žo we

schwalčistwje
trjeba.

Schwależe dostawaja 10%, privatni 4% rabatta.

Nohajzy. | **Khornarje.**

Koschle. | **Gardiny.**

Rěczi žo žerbski. **Rěczi žo žerbski.**

Kholowy | **Sawěschki.**

Krajna wolma. | **Ssylna wolma.** | **Wutrobołopjeschkata wolma.**

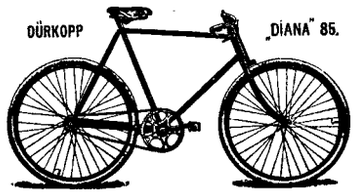

E. Urban
w Krjebi w h. Ł.
Poruczam žwoje prěnjoklaßne
- jěsdne koła -
jako **Dürkoppske, Phänomenske, Internationalne** atd. po najtuńischich płaczisnach.
Wulka składownja jěsdnych kołow, pschißkuschki sa jěsdne koła a narunanske dźěle.
Najlěpsche mantle a schlawchi, karbidowy skład.
Wobhladanje je bjes nusowanja k kupjenju dowolene.

Prawny bürow Ernsta Kohana
(prjedy J. a E. Kobana)
w Budyschinje
pschi žitnych wikach 4.
— Telefon 675. —
Saradźenje ležomnosczow a hypothekow, srjadowanje sawostajenstwow, wudźěłanje kupjow a lisczinow wscheje druziny, sestajenje wschěch druhich pißnych dźěłow. Sehnawanje pjenježnych žadankow.
— Rěczu też žerbski. —

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoleř.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 24. **Sobotu 11. junija 1910.** **Lětnik 69.**

Debatta wo automobilach w pruskim krajnym ßejmje.

Spěšchne jěsdźenje automobilow po dróhach je cźwila sa zły wobkhad. W pruskim krajnym ßejmje je teho dla konserwatiwny sapółkanz Strosser knjeżerstwo napominał, poliziji poruczić, so by na to dźeržała, so bychu ßo pschedpißma sa jěsdźenje automobilow krucźischo wobkedźbowałe. Srosymicź njeje, so je nětkole ßamo Barlinski polizajski president dowolenu spěschnosć w Barlinje wot 15 na 20 kilometrow powyschił.

Jedyn komißar s ministerstwa sjawnych dźełow na tole wobcźežowanje wotmolwi a ßlubi, so knjeżerstwo poliziji poruczi, so by ßo na krute wobkedźbowanje pschedpißmow hladało. Powyschenje spěschnosće jěsdźenja pak ßo njehodźi městnej poliziji sakasacź. To woßebje sa wulke města płacźi, hdźež je wobydlerstwo na wjetschu spěschnosć swucźene.

Zentrumski sapółkanz s Eynassen na rosćazu njewuschnosć automobilow ßwarjesche, na kotruž wobydlerstwo s rosćazym roshorjenjom hlada. To woßebje wo wokrjeßach płacźi, psches kotrež wulke dróhi s ranja k wječorej wjedu. Sjawnje dyrbi ßo ras wuprajicź, so knjeżerstwo s nusnej rasnosću njesakrocźi, dokelž ßu wěsći wyßokostejazy ludźo pschecźeljo a pschiwißowarjo automobilneho sporta. Hdyž to knjeżerstwo njewě, dha to lud wě. Wěmy, cźeho dla wschě rěcźe w ßejmje niczo njepomhaju. Sapółkanzy hischcźe ßu, kotsiž maja rjap a kotsiž budźa wobydlerstwo schkitacź. Nasch lud njeßmě k pscheßědcźenju dóńcź, so njejßmy wjazy w prawnym stacźe żiwi. Njeßmě ßo dale wjazy dowolicź, so automobile se spěschnosću żelesniskich khwatazych cźahow hanjeja. Pschecźiwo temu budźe ßo pschezo protestowacź. To je pschißłuschnosć sapółkanzow.

Sapółkanz Strosser doda, so ma tež lud prawo na dróhi a niz jenoż automobilistojo. Stotyßazy pilnych Barlinjanow móża njedźelu lědma po drósy khodźicź. Zyły Grunewald je ßuche dny wschón saprószheny. — Strosserowy namjet ßo s hłoßami zentrumskeje a konserwatiwneje strony pschija.

Sa powjetschenje pruskeje zibilneje listy

je zyły pruski ßejm s wuwsacźom sozialdemokratow hłoßował. Sozialdemokrat Hoffmann pschecźiwo powyschenju zibilneje listy rěcźesche. Wón ßobustawam pruskeho kralowskeho doma radźesche, so bychu rataŕstwo nawukli a potom na kralowskich kubłach hospodarili. Hdyž ßo kralowske hrody njehodźa pschedacź, potom njech ßo rozdawaja. Hoffmann dale finanzneho ministra s Rheinbabena pschimasche. Wón jemu zensuru wudźěli: w statistizy ßłaby, w licźenju s hłowy teho runja. Se ßwojej wědomosću w licźenju njemóże wón ani městno poßlednjeho knihiwjednika w jenym małym wobkhodźe sastawacź. Sozialna reforma njeje s namjeta krony, ale s namjeta rheinskeje industrije wuschła, kotraž je ju s bojosću pscheb sozialdemokratiju poruczika.

Finanzny minister s Rheinbaben praji, so je króna s wotstupjenjom ßwojich kubłow a lěßow njeßebicźiwosć wopokasała. Runjež krónske kubła mało wunjeßu, njehodźi ßo rjez, so ßo na nich njerodnje hospodari. Schtó dyrbi wudawki sa dźiwadła płacźicź, jeli so niz króna. Přěcź ßo njehodźi, so je sozialna reforma s namjeta krony wuschła. Nasche sakonje interesßam dźěłacźerjow ßłuża. Ssamo se sozialdemokratiskeje strony je ßo pschipósnało, so je ßo msda polěpschiła. Msda je ßo wo 38 prozentow powyschiła, wudawki sa sežiwjenje pak jenoż wo 25 prozentow. Sozialdemokrat Schippel je pschipósnał, so ßu indirektne dawki dźěłacźerjow wjele wjetsche w druhich krajach dyżli pola naß. Dźěłodawarjo khósty sozialneje politiki na żane waschnje na dźěłacźerjow njewotwaleja. Nawopak woni pschinoschki, na dźěłacźerjow padaze, ßobu njeßu. Sozialdemokratija nima prawo, so ßo sastupjerka dźěłacźerjow mjenuje. Wona s 19 milijonow dźěłacźerjow jeno 1,8 miliona sastupuje.

Polěpschenje khěžorstwowych finanzow.

W sliczbowanskim lěcźe 1909 ßu dokhody němskeho khěžorstwa 1360 milijonow hriwnow wunjeßke, to je 98 milijonow hriwnow wjazy, hacź bě ßo doprědka wobliczikło.

Tež pruske krajne finanzy ßu ßo polěpschike. Finanzny minister je w budgetowej komißiji wosjewił, so cźisty wusbytk krajnych żelesnizow doprědka wobliczenu summu wo sto millijonow pscheßaha. Wón 183 milijonow město 83 milijonow wucźinja.

Kolonialny statny sekretar Dernburg wotstupił.

Kolonialny statny sekretar Dernburg je pjecźa hižo prěnje dny meje khěžora proßył, so by jeho se ßłużby puschcźił. Dernburg njeje pjecźa s nětcźischej pruskej politiku pschesjene. Jako liberalny ßo Dernburg k nětcźischim ministram, kotsiž ßu hewak wschitzy krucźi konserwatiwni, njepschihodźi. Prjedawschi khěžorstwowy kanzler Bülow bě tehdy Dernburga do kolonialneho hamta powołał, hdyž chżysche ßo wón wot zentrumskeje strony dźělicź a s konserwatiwnymi a liberalnymi swjask sczinicź. Tónle swjask je loni na kruchi schoł, a wjerch Bülow je bórsy na to wotstupił. Dernburg je w němskich kolonijach njeporjadej kónz sczinił, a to tež zentrumska strona pschipósnawasche a jeho teho dla ßławjesche. W poßlednim cźaßu pak je jeho s nowa saßo s wulkej wótrosću pschimała, dokelž w krótkowjecźornej Afriży pjecźa pschejara wulkim kapitalistam polěkowasche. Jeho ßamo winowachu, so wón teho dla kapitalistam lěpschinu dawa, dokelž je ßo wón ßam se ßwojim samoženjom pschi diamanischcźach w krótkowjecźornej Afriży wobdźělił. Tajke njepscheſtawaze pschimanje je skónczńje Dernburgowe stejischcźo sischaßko. Duż je ßo wón rucźe rosßudźił, ßo dobrowólnje do privatneho żiwjenja wrócźicź, prjedy hacź bychu jeho jeho politisźy pschecźiwnizy k temu nusowali.

Sa Dernburgoweho naßlědnika je khěžor nětcźischeho statneho podsekretara w kolonialnym sarjadnistwje, s Lindequista, pomjenował.

Palenje cźěłow w Pruskej.

W pruskim krajnym ßejmje je ßo ßobotu namjet, se ßwobodomyßlneje ludoweje strony wukhadźazy, pschijał, po kotrymż ßměłe ßo w Pruskej cźěła palicź. Pschecźiwo namjetej jenoż ßobustawy zentrumskeje strony a dźěl konserwatiwnych kłoßowachu. Zentrumski sapółkanz Hauptmann pschecźiwo palenju cźěłow rěcźo rosestajesche, so by s nim ßudniske ßlědźenje jedyn ßwojich najważnischich gratow shubiło. Wjele pscheſtupjenjow njemohło ßo pschi palenju cźěłow wußlědźicź. Rěcźnik je tychle kriminalistiskich pschicźinow dla sa to, so by ßo sakasało, cźěła palicź. Se sawjedźenjom palenja cźěłow ßo pscheſtupnikam na najbóle polěkuje; pschetoż jim woßebje wo to dźe, so ßo wschě ßlědy wotstronja. Rěcźnik je pscheßwědcźeny, so budźe ßo palenje cźěłow, hdyž budźe powschitkownje sawjedźene, kriminalistiskich pschicźinow dla sakasacź dyrbjecź.

Awstriska kněžorstwowa rada wo wuherskich wólbach.

Wuherske knježerstwo je pschi nowowólbach wulke dobycze sčinilo. S kajkimi njesakońskimi žrědkami a s kajkej naßylnosću je žo to stało, je žo w awstriskej kněžorstwowej radze wobžwětliło, hdyž žo tam wo wupósßkanju shromadneho wójska k wuherskim wólbam jednasche. Częski póßklanz Koroscher pschečiwo temu protestowasche, so žo wójsko k potkóčenju wólbneje žwobody snjewužije. W žkowakskich a rumunskich wokrjeßach žu žo knježerstwowi sastupjerjo jenož s pomozu bajonnetow a njesakońskich žrědkow wuswolili. Wojazy njeßu žo w tychle wokrjeßach k sakhowanju měra a porjada, ale k wumozowanju wuswolerjow wužili. S tymile wólbami žu k knjejstwu najhlownischi njepschečeljo powschitkowneho runeho a tajneho hłoßowazeho prawa pschischli, kotsiž žu s dobom na dźělenje Awstriskeje mot Wuherskeje dźěłali.

Hrožazy strajk na franzowskich želesnizach.

Franzowska psched wulkim strajkom želesnizarjow steji. Swjask lokomotiwnikow a tepjerjow połnóžnych želesnizow je wobsamknył, strajkowacz, jeli so žo žadana wjetscha mjsda njepschisiwoli. Strajkowemu wubjerkej je žo pschewostajiło, dźeń a hodźinu postajicz, hdyž ma žo strajk sapoczecz. Tež swjask želesniskich sastojnikow ma žo napominacz, so by žo k strajkej pschisamknył. W Parisu je žo žrjedu strajk na dróhowych želesnizach hižo sapoczał. 1800 sastojnikow a dźěłaczerjow strajkuje. Wobkhad po dróhach mjes Parisom a połnóznymi pschedměstami je pschetorhnjeny.

Prjedawschi žerbski krónprynz Jurij

je do wukraja — niz zyle dobrowólnje — wotjěł. Swonkowne wobstejnosće, pod kotrymiž je wón Serbiju wopuschcził, dadža spósnacz, so mjes nim a kralowskim dworom wulka napjatosć knježi. Ani kral Pětr, jeho nan, ani krónprynz Alexander, jeho bratr, ani někajki dwórski sastojnik njeběchu k wotžalenju na dwórnischczo pschischli.

Kreta a Turkowska.

Turkowske knježerstwo dla spiecziwosće Kretiskich pschečiwo turkowskemu nadknjejstwu s wójnu hrosy. Rosžudzenje Jendźelskeje, Ruskeje, Franzowskeje a Italskeje, kotrež Kretu schkitaju, ani Turkowsku ani Grichisku njespokojeja. Turkojo widža, so jich nadknjejstwo nad Grichiskej njeje doscz wobwarnowane, a Grichojo žo hórscha, so sjednoczenje Krety s Grichiskej pschepomaku dże. Turkowske nowiny wójnu prěduja. Sa žwojej najßylnischej pschečiwniznu Turkojo swudowjenu jendźelsku kralowu a swudowjenu rusku zarowu, macz nětczischeho zara, wobhladuja, kotrejž chzetej žwojemu bratrej, grichiskemu kralej Jurjej, trón se sjednoczenjom Krety s Grichiskej sakhowacz. Kral Jurij po žwojim wopycze w Parisu nětkole w Romje pschebywa, so by wulkomozy sa žadanje Grichiskeje dobył.

Mjes tym kralowi pschečiwniznu pschečiwo njemu lud schczuwaju. Kralowi dowěrniznu žu do Italskeje pschijěli, so bychu jemu pschipowjedźili, so žu žo jeho njepschečeljo sřečeli, so jemu na grichiski brjoh njedadža stupicz, jeli so wón dowolnosć wulkomozow k annexiji Krety žobu njepschinjeße.

Portugalski kral Manuel chze wotstupicz.

Dla hubjenych krajnych finanzow ma mloduschki portugalski kral Manuel myßle, krónu složicz. Jeho nana žu, kaž je snate, psched pokdra lětom revoluzijonarojo skónzowali. Tež kral Manuel žo drje revoluzije boji a chze teho dla trón žwojemu wujej donej Alfonsej Braganzaskemu wotstupicz. Ministerstwo je žo rosžudźiło, nětczischi žejm rospuschczicz.

Nowy stat w połodnischej Afriziy.

31. meje je žo nowy stat, wobstejazy s Kaplanda, Natala, Transvaala a Oranjeskeho kraja pod mjenom „sjednoczena połodnischa Afrika“ stworił. S prěnim ministerstwowym pschedžydu noweho stata je general Botha. S brónju w ruzy je burski lud psched dźesacz lětami wo mało wjazy wojował, schtož žo jemu nětkole s piskanjom trompetow měra wobradźi. Měr ma tež tak wulke dobycza kaž wójna, woßebje hdyž wón po wójnskich podawkach žlěduje. Skoro wschо, wo czož žu burjo tehdy wojowali, žu woni dozpili — wschо s wuwsaczom mjena a khorhoje. Po mjenje je połodnischa Afrika na Jendźelsku swjasana, a lord Gladstone je hižo do njeje pschijěł, so by w mjenje krala Jurja V. jendźelske nadknjejstwo sastupował, woprawdźe pak žu Burjo žwobodny lud, kotryž ma roswicze žwojeje mozy w žwojej žamßnej ruzy. Tak žu žo skónczńje tola najważnische žadanja Burow dopjelnike; woni maja žwobodnu republiku se žwojim prjedawschim wójnskim roskasowarjom na czole, woni žu žwoju rěcz wukhowali a žu s knjesom w žwojim domje.

Dopomnjenka s dźěczazych dnjow.

Napißał Björnson.

(Skónczenje.)

Nasymu mějesche bycz k žmjerczi wotprawjeny. To bu jemu na woßebje krótki czaß wosjewjene. Wschitzy w domje mějachu hnydom połnej ruzy dźěłacz; nan dyrbjesche na wotprawnischczu porěczecz, propst, jako duchowny wjednik k žmjerczi wotžudźeneho, kaž tež wokrjeßny žudniski wukonjeř mějeschtaj k nam hižom dźeń psched wotprawjenjom pschińcz.

Pětr, žkužobnik, jedyn pschečel a wucžeř Jakobsen jako radźiczel a troschtowar w czaßu sajecza, dyrbjachu w nozy w delnjej wucžbnej jstwě spacz; jěsć dyrbjachmy jim tam połačz.

Derje žo wěm dopomnicz, kak jónu dopołdnja na dwěmaj czołmomaj propst, wokrjeßny žudniski wukonjeř a wotžudźeny pschijědźechu. Ale dyrbjach we schuli žedźo wostacz a ani potom njeßměd̄ach dele doběžecz.

Tuto sakasanje mi zyły podawk hischcze tajny czinjesche.

Sahe žo saczmi; morjo bě czorne pornjo běłemu brjohu, kotryž bě tu a tam kaž do koła samjeczeny; rostorhane mróczele žo honjachu, hrožesche hrimanje.

Na dobo woheń s wuhenja farskeho domu wupraßny; czrjóda wojakow na pomoz pschihna. Wulki wohnjowy rěbl bu s bróžnje wucžehnjeny; tón bě njewschědnje czežki a njelepy, tak so žo dołho podarmo prózowachu jón stajicz, doniž žej nan pucz njewudźěła, wot nich njepožada, so bychu wotstupili, a jón žam njepostaji. Na to we wožadže hischcze dźenža spominaju, kaž tež na to, kak wokrjeßny žudniski wukonjeř, maly wobrotny muzik, po rěblu spěschnje postupowasche, w kóždej ruzy khanu wody, doniž na dornowej tšesche njestejesche. Czorny saliw morja, dźiwje leczenje mróczelow, to, schtož na ranje sczěhowazeho dnja hrožesche, płomjenja a holk a běhanje . . . a potom bě saßo czicho a žo we jstwach a wonka na dworje schepotasche, po kotrymž mnoho ludźi khodźesche, hladajo s czaßami kedźbnje na směromne žwětko we wucžbnej jstwě.

Tam wucžeř Jakobsen se žwojim pschečelom žedźesche; spěwaschtaj a modleschtaj žo hromadže, kaž žym wot ludźi saßłyschak, kotsiž wot tam pschikhadźachu. Pětrowi žwójbni wjeczor na czołmje pschijědźechu; běchu pschischli, žo s nim roszohnowacz. Wón bě pjecza bóle, hacz běchu žo nadželi, smužity we žwojej wěstosczi, so hižom jutsje budže pschebywacz w Božim raju a pjecza jich tak rjenje troschtowasche a woßebje jich wutrobnje proschesche, so bychu jemu jeho macz postrowili a so bychu žo hacz do žmjercze derje napschecžo njej sadźerželi. Něchtó praji, so bě pjecza tež na czołmje pschijěła s druhimi, ale nochzysche na kraj wustupicz. Temu tak njebě; runje tak, kaž tež to wěrno njebě, schtož žo tež powjedasche, so běchu někoho s Hagbejez nasajtra mjes pschihladowarjemi na wotprawnischczu widželi.

Rano nimoměry poražený a stysknу wozuczich. Wjedro žo wobroczi a bě rjenje, ale tola někak tužno. Nichtó wótsje njeporěcza a powschitkownje žo sdasche, so žo kóždy rěczenja sdaluje, prajo jeno najnusnische.

Tež ja žmědźach pschitomny bycz a pschihladowacz. Khwatach teho dla, so bych žebi žwojeho wucžerja namakał, pschetož bě mi pschikasane, so žo wot njeho njeßměm wotžalicz. Wobaj duchownaj w talaru pschińdźeschtaj; seńdźechmy žo k pschistawej a wot tam žmy prěni kruch pucza wjeßkowali. Wotžudźeny a jeho pschewodnizy běchu hižom na druhim brjohu, czakajo na naß, hdźež mějachmy k brjohu dojěcz, so bychmy dalschi dźěl pucza, něhdże kilometer, shromadnje pěschi schli. Wotprawjenje mějesche žo na rospuczach stacz, a tu běchu jeno jene, mjenujzy w Eidzwangu, něhdże milu wot městna mordarstwa. Ssudniski wukonjeř pschewod nawjedowasche, sa nim wojazy sczěhowachu, potom wotžudźeny s propstom na prawizy a s mojim nanom na lěwizy, sa nimi Jakobsen s mojim wucžerjom a mjes ja nimaj, potom czrjóda druhich ludźi a saßo wojazy.

Po hładkej semi dyrbjachmy wobhladniwje stupacz; duchownaj s Pětrom njepschestawajzy powjedaschtaj, kiž bě njewschědnje blědy; jeho wuras bě měrny a sprózny, a wón mnoho njepowjedasche. Moja macz, kotraž bě napschecžo njemu tak dobroczliwa — sa to žo jej džakowasche — da nam bleschu wina žobu, so by žo duzy po pucžu poßylnił. Hdyž ju mój wucžeř jemu prěni ras poskiczesche

ßo praſchejo na wobeju duchowneju pohlado, chzyſche wjedźecź, hacź to hrěch njeje. Mój nan jemu naſpomni ßkowa ßwjateho pißma a Pětr bjes komdźenja ßo napi.

Pſchi pucźu ludźo cźakachu, ſo bychu jeho widźeli a ßo k pſchewodej pſchidawachu; mjes nimi běchu teź jeho dobri towaŕſchojo, kotrymž ſrudny na poſtrowjenje kiwny. Nješchto krócź teź cźapku ſajběže, mjenujzy tu runu ßuknjanu cźapku, w kotrejž ßym jeho prěni raz wuhladał. To bě jaßne, jeho towaŕſchojo mějachu jeho rady, teź młode žónſke widźach, płakachu a ßo ſ tym njetajachu. Krocźeſche, ruzy na wutrobnju tſchižujo — bjes dwěla ßo modleſche.

Hdyž běchmy na měſtno dóſchli, ßo wſchitzy ſaſtróžichmy, hdyž hejtman ſ hrimazym kłoßom pſchikaſa: „Kedźbu!“

Wojazy ßo do wotewrjeneho ſchtyrirózka ſrjadowachu, kotryž ßo ſamkny, hdyž běchu do njeho nuts ßudniſki wukonjeŕ, wobaj duchownaj, wotßudźeny a hiſchcźe nětkoſi ludźo pſchipuſchcźeni, mjes nimi teź ja. Tam bě ßo jara wjele ludźi ſhromadźiło; woni mjelcźachu a nade wſchitkich ßo wuſběhowaſche polizajſki ſarjadnik w tſirózkatym klobuku a na konju. Hdyž běchu wojazy, kotſiž běchu ſ nami pſchiſchli, po nětkotrych raſnych roskaſach do ſchtyrirózka ſrjadowani, ſapocźa ßo jednanje ſ tym, ſo polizajſki ſarjadnik wotßudźenje k ßmjercźi a najwyſchſchi kralowſki roskas k wotprawjenju pſcheczita.

Wón ſ konjom runje pſchi tym měſtnje ſtejeſche, hdźež běchu pſches lědma wurity row wotběłowane deſki nakładźene, a na jenym kónzu pſchi nich ſtejeſche pjeńk. Na druhej ſtronje rowa bě hromada pjerſchcźe namjetana a ſ teje mějeſche nětkole probſt porěcźecź.

Pětr Hagbej na ſkhodźeńku kleczeſche, hłowu ſkloniwſchi a do dłónjow ſeprěwajo, zyle bliſko pſchi ßwojim duchownym ſaſtararju. Probſt bě rodźeny Dana, jedyn ſ jara mnohich, kotſiž pſchi wottorhnjenju ßej Norwegſku ſa wótcźinu wuſwolichu. Jeho rěcźe běchu wubjerne — na papjerje, ale jich bě hubjenje ßłyſchecź, woßebje, hdyž bě rosbudźeny; a to ßo jemu jara huſto ſta. W tajkim pſchipadźe by prěnje ßkowa jara wótſje ſawołał, potom pak by hłowu do ramjeni ſcźahnył, ſtajnje ſ njej tſchaßo, pomału by wocźi ſańdźelił a napoßledku by ſ krótka dychajo něſchto ſkoro poduſchenych ſwukow wupraßnył. Schtóž jeho ſnajeſche, jeho teź lubowaſche, ale zuſy cźłowjek by ßo lědma mohł dodźiwacź. Jeho rěcź njebě ßłyſchecź a njebě jej roſymjecź, a bě krótka; dyrbjeſche, ſ hnucźom pſchejaty, pſcheſtacź. Jeno jene wſchitzy roſymjachu: ſo teho blědeho młodeho muźſkeho lubowaſche, kotrehož k ßmjercźi pſchihotowaſche a ßej pſchejeſche, ſo mohli wſchitzy k ßwojemu Bohu ſ tajkim pokojom a tak radoſtnje woteńcź, kaž tón dźenźa. Propſt doręcźawſchi ßo ſeſtupi, wobjeſchtaj ßo na roſzohnowanje. Pětr nětkole mojemu nanej ruku da a hiſchcźe nětkotrym a na to k ßwojemu pſchecźelej Jakobſenej pſchiſtupi. Tón wjedźeſche, ſchto ma to rěkacź; wſa rubiſchko a jemu wocźi ſawjaſa. Sſłyſchachmy, kak pſchi tym ſchepta a kak ßo jemu ſe ſcheptanjom wotmolwja. Něchtó pſchiſtupi, chzyjo Pětrej ruzy na khribjet ſwjaſacź, ale wón ßej pſchejeſche, ſo by ßměł ßwobodny woſtacź, a to jemu dowolichu. Potom jeho Jakobſen ſa ruku wſa a wjedźeſche jeho. Hdźež mějeſche Pětr ßo poklaknyćź, Jakobſen ſ nim ſaſta a wón ßo pomału poklakny. Jakobſen jeho ruku njepuſchcźi a ßo k njemu nakkoni — doniž hłowa na pjeńku njeleżeſche. Potom wotſtupi a ruzy ſtykny.

Tole wſchitko ßym widźał, a teź to, kak potom ßo na dobo wyßoki muż pokaſa a ſ ruku Pětrej ſchiju pſchitłócźi, a druhi mjeńſchi wuwali ſ dweju trjenjom ßwětku, wótru nałócźenu ßekeru — wjazy widźał njejßym; wotwobrocźich ßo. Jeno ſtraſchny hejtmanowy pſchikas ſaßłyſchach: „Brónje k cźeſcźi preſentujcźe!“ — ßłyſchach ßo modlicź wótcźenaſch, móżno, ſo bě to Pětr ßam — potom próſdnje ſwucźaze dyrjenje. Saßo ßo ſpěſchnje wobrocźu a w tym wokomiku ßo cźěło kuleſche a něſchto lohcźi wot njeho hłowa leżeſche a ſ hubu powětr łojeſche. Katowy pomoznik pſchiſkocźi, wobej kónzaj wokoło hłowy ſwjaſaneho rubiſchka popadźe a ſe ſchudrowanjom hłowu do kaſchcźa k cźěłu pſchicźißny. Deſki pſches kaſchcź leżachu, nětkole buchu wotcźißnjene a cźěło w kaſchcźu leżeſche; potom bu kaſchcź do rowa ſpuſchcźeny.

Nětkole mój nan na hromadu pjerſchcźe ſtupi a rěcźeſche; jemu wſchitzy roſymjachu, jeho mózny hłóß bě khětro daloko ßłyſchecź — hacź do dźenßniſcheho ßo wo tym we woßadźe powjeda. Wukhadźejo wot tuteho khoſtanja, kaž ſ hrimotom rěcźeſche, młodoſcź napominaſche, ſo by ßo njekhmanſtwow na kedźbu brała, kotrež hacź k najhórſchim njeſkutkam wjedu, kajkež ßu woßebje nětkole roſſchěrjene: wopiłſtwo, ſwady, njecziſtota a druhe ßurowe wězy. Tale rěcź ßo jim ſjawnje jara lubjeſche, pſchetoż duzy domoj wſachu ju jemu ſ kapßy ſ talara.

Woteńdźech wot tam tak we wutrobje khory a tak ſpodźiwnje ſtyſkny, kaž bych nětkole ja prěni měł wotprawjeny byćź. Posdźiſcho ſ druhimi rěcźach, kiž běchu teź ßamßne cźucźe měli. Mój nan a propſt horka na horje pola hejtmana ſ druhimi ſaſtojnikami wobjedowaſchtaj; ale wot wobjeda hnydom domoj dźěſchtaj.

Ale ſchtó mohł ßej pſchedſtajecź moje ſaſtróżenje, moju hróſbu, hdyž w kucźe cźapnjeny ßedźo — nichtó mje tam kedźbu njemějeſche — ßłyſchach, kak propſt mojimaj ſtarſchimaj powjedaſche, ſo je jemu Pětr pſched poßlednim wotkaſanjom w jaſtwje prajił, ſo tu holzu na kromu ſkały njeje wotwlekł, ſo ju njeje dele cźißnył, a jeli ſo propſt na tym wobſteji, ſo chze wjedźecź, ſchtó je to był, jemu Pětr to praji.

Propſt pak to nochzyſche ſhonicź, pſchetoż „ma jeno ſ Pětrom cźinicź.“

Hakle posdźiſcho ſaßłyſchach, ſo ßo po zyłej woßadźe ſchepta, ſo je to pjecźa Pětrowa macź była, kiž je ßyna k temu namołwiła, ſo by holzu wotſtronił. Teź je ju Pětr pjecźa wěſcźe ſe ßekeru dyrił a ßo ſ holzu bědźił, ale ſo je ju leżo woſtajiwſchi cźeknył. Hakle pjecźa po tym je tam macź dóſchła a ßwoje dźěło docźiniła.

Duž je Pětr do ßmjercźe ſa ßwoju macź ſchoł a k temu bě jeho ßotra jeho hiſchcźe namołwiła. Potajkim bě to potajńſtwo, kotrež we ſbožownym błudźenju Jakobſena k njemu putaſche, to, ſchtož jeho propſtej tak lubeho cźinjeſche — tak ſ najmjeńſcha ßym to posdźiſcho roſymił.

— Kónz. —

Ze Serbow.

S Budyſchina. (Sso tepił.) W Sprewi bliſko krónprynzowſkeho moſta ßo kumpajo je ßo ßobotu pſchipołdnju 19lětny ßyn w rybowej haßy bydlazeho dźěłacźerja Ullbrichta tepił. Jeho cźěło hakle někotre hodźiny posdźiſcho namakachu, hdyž běchu ſaſtawu ſcźahnyli a wodźe dali wotběżecź. Kaž ſaſtupowazy polizajſki lěkaŕ dr. Kral ſpóſna, bě ßo nahle ſe żiwjenja wotwołany ſ Bożej rucźku ſajał, ßo podnórił a ßo tepił.

— Twar noweje ſchule ſa evangelſku ſchulſku gmejnu je měſchcźanſke ſaſtupjerſtwo wobſamkło. Nowa ſchula ßo pſchi dwórniſchcźowej dróſy na měſtnje, na kotrymž reſtawrazija „krajneho hrabje“ ſteji, natwari.

— **Hrabja Zeppelin ſe ßwojim wodźiliwym ballonom** 13. junija nad Łužizu do Draždźan njepoleczi. Wón je ßwoju jěſbu wotſtorcźicź dyrbjał, dokelž je ßo pſchi wupruhowanju noweho ballona jena motorowa wała ſkamała. Hrabja Zeppelin je teho dla ßwoju jěſbu do naſymy wotſtorcźił.

— (Jěſdne koło kradnył.) Tele dny ßu w Budyſchinje dźěłacźerja Panacha ſ Wulkeho Wjelkowa ſajeli, dokelž je pjecźa 29. meje ſ hoſcźenza „honjerſkeho dwora“ jene jěſdne koło kradnył. — Dale ßu knihiwjaſaŕſkeho wucźobnika Petrika ſajeli, kotryž je ßwojemu miſchtrej na Moltkowej dróſy wot 2 lět wjele knihiwjaſaŕſkeje potrjeby kradnył.

— (S automobilom ßo ſranił.) 31. meje wjecźor 1/4 11 hodźin je ßo na Draždźanſkej dróſy bliſko Ratarjez wikowaŕ Wojta ſ Budyſchina ſ jenym automobilom k ſemi ſtorhnył a ßo we wobliczu, na ruzy a na hornim cźěle khětro cźeżko wobſchkodźił. Automobil je ſe ßwojim wjednikom njepóſnaty twochnył, dokelž njeběſche wobßwětleny.

— (Na ducha ſkhoriła.) Wěſta Kunzowa ſe Schěrachowa, kotraž bě ßebi w Budyſchinje wſchelake wězy nakupicź chzyła, bě tu njejabzy na ducha ſkhoriła. Polizija je ju do měſchcźanſkeje hojetnje dowjeſcź dała.

— (Běd̄enje w twarſtwje w Budyſkim wokrjeßnym hejtmanſtwje). Schtwórtk je ßo w Budyſchinje w „měſchcźanſkej ſahrodźe“ mjes ſaſtupjerjemi miſchtrow a dźěłacźerjow měſtne jednanje wo ſwadnych praſchenjach wotmělo. Jednaſche ßo wo wupłacźeńnje w Budyſchinje, w Zitwje, Neugersdorfje, Lubiju, Rychnowje, Rennersdorfje, Kamjeńzu, Kinsbórku, Großröhrsdorfje, Biſkopizy. Wo tracźu dźěłanſkeho cźaßa ßo pſchesjenoſcź dozpi, mjes tym ſo ßo mſda na cźaß 3 lět pola żaneho měſtna njedojedna, dokelž dźěłacźerjo na powyſchenje mſdy cźiſchcźachu. Wo wyßokoſcźi mſdy ma nětko ſměrzowſki ßud, kotryž 13. junija w Draždźanach ſeſtupi, rosrißacź. Kaž wobſtejnoſcźe leża, njeje wocźakacź, ſo ßo miſchtrjo abo dźěłacźerjo temule rosrißanju podcźißnu. Duž budźe běd̄eńza w ſakſkim twarſtwje ſe wſchej wótroſcźu dale tracź.

— (Měr w twarſtwje.) Dźěło w němſkim twarſtwje ßo nadźijomnje 15. junija ſaßo wſchudźe ſapocźnje. Miſchtrjo a dźěłacźerjo ßu namjetam njeſtroniſkich ßrědnikow pſchihłoßowali. Dźěła-

cźerjo ßu do dźeßacźhodźinskeho dźěła a też do akkordskeho dźěła swolili. Scźěhwki dwajměßacźneho běhźenja budźa hischcźe dołho cźucź.

— Žita w Ruskej powschitkownje rjane steja. To je teho dla sa nasche ratarstwo ważne wjedźecź, dokelž ßo po ruskich žnjach žitne płacźisny w Europje složuja. — Też w Němskej ßu wuhlady na žně w tu khwilu dobre.

Schto je prawda? W jenym „sapóßkanym“ w „Bautzener Tageblatt“ (cźißło 124) njedawno něchtó pißasche, so do „Sswobodneho sjednocźeństwa wucźerjow pschi ßerbskich schulach“ zyke ßerbske wucźerstwo ßkuscha. Tuta powjescź pak je cźista njewěrnoscź a ma najskerje jenoż tón wotpohlad, ludźi ßlepicź a samylicź. S wucźerjow pschi ßerbskich schulach w Kamjeńskim wokrjeßu njeje nam ani jedyn knjes znaty, kiž by ßobustaw tehole towarstwa byk. A tam ßu tola schwarna cźrjódka ßerbskich wucźerjow, s kotrymiž ma ßo tola też licźicź. My pak też w Budyskim wokrjeßu tójschto ßerbskich wucźerjow snajemy, kotsiž zyle krucze k nam, k nam Sserbam, steja — a dźak a pschipósnacze tym knjeźim —. psches tajku smylnu powjescź mohko mjes ludom měnjenje nastacź, so Wjeßne Wólbne Towarstwo ani jeneho pschecźela mjes wucźerjemi nima. Temu pak je runje nawopak! A my ßmy wjeßeli, so ßwěrni ßerbßzy wucźerjo — a kóždy dyrbjak to bycź — k nam steja!

S Hornjeje Hórki. Na ßerbsku ludowu shromadźisnu bě ßo tu sańdźenu njedźelu do Henselez sale psches 200 woßobow seschło. Naschi pschecźiwnizy běchu hnydom prěni dźeń, na kotrymž běchu ßo tydźeń prjedy shromadźisny pschipowjedźaze plakaty wupowěßke, je wschudźe dele storhali a je sniczili. Se Serbskich Nowin pak bě tola wobydlerstwo wo wotmějomnej shromadźisnje shoniło a ßo s nahladnej ßyku na nju sejchło. W prěnim dypku dnjoweho porjada, Wjeßne Wólbne Towarstwo nastupazym, dyrbjesche po prjedawschim postajenja knjes Króna s Bukez a wo druhim, wo sakońskich prawach ßerbskeje rěcze w schuli, knjes sapóßkanz Soba, rěcźecź. Dokelž běschtaj wobaj knjesaj wotdźerženaj, knjes gmejnski pschedstejicźer Bart wo tym na wobschěrne waschnje rosprawjesche. Hacź runje bě wón zyle njepschihotowany pschischoł, wón ßwój nadawk wubjernje wuwjedźe.

Po rosprawje wo sakońskich prawach ßerbskeje rěcze w ludowych schulach ßo žiwe rosrěcźenje roswi. Knjes Bjenada s Bělcźez kedźbliwoscź na to słoži, so w Budyskej Michalskej schuli jedyn ßerbskeje rěcze njemózny němski wucźeŕ naboženstku wucźbu wudźěła. Pod tajkimi wobstejnoscźemi njeje móżno, so bychu ßerbske dźěcźi porjadnje ßerbsku naboženstku wucźbu wuźike. Knjes farař Domaschka radźesche, so by ßo w tejle należnoscźi lokalnemu schulskemu inspektorej wobcźežowanje podało. Tón sawěscze wucźbny plan tak sestajicź da, so budźe ßo nabożina w ßerbskej rěcźi we wschěch klaßach podawacź móz. Redaktor Ssmoleŕ k ßkowam knjesa fararja Domaschki pschistaji, so druhdy lokalny schulski inspektor pschezo ßwoju poknu winowatoscź njemóże cźinicź. Kak dha je ßo měko, hdyž dyrbjesche ßo po njebo wucźerju Kralu na Ssokolz ytamnische wucźeŕske městno wobßadźicź? Tole městno ßo w Budyskich nowinach s tak niskimi dokhodami, kajkeż tehdy żadyn ßerbski statny wucźeŕ njemějesche, wupißa. Njedźiwajzy teho pak ßo jedyn ßerbski wucźeŕ wo tole městno samolwi. Tehdomnischi wokrjeßny schulski inspektor Schütza pak pschedstejicźerstwu Ssokolanskeje schule wotradźowasche, ßebi tuteho wucźerja wuswolicź, dokelž wón pjecza sa požadanja Ssokolanskeje schule njeby doßahał. Na to wokrjeßny schulski inspektor město w Draždźanskich schulskich nowinach bjes pschispomnjenja, so dyrbi ßo samolwjazy wucźeŕ ßerbskeje rěcze mózny bycź, wupißa. Każ ßo pschipadnje nashoni, bě ßebi wokrjeßny schulski inspektor wotmyßlił, Ssokolanske město s wucźerjom, ßerbskeje rěcze do zyła njemóżnym, wobßadźicź. Hakle s wobcźeżnym pißmom na wokrjeßne hejtmanstwo móżesche Ssokolanska schulska gmejna tutemu wotmyßlenju sadźěwacź. Takle dyrbja ßo Sserbjo druhdy wo ßwoje prawa w schuli běhźicź. Cźłowjek njebě wěrił, so mohke ßo w jenym konstitutionalnym statu tajke njesakonoscze stacź.

Jedyn sozialdemokrat ßo na to hórschesche, ßo ßerbskaj sapóßkanzaj njejstaj sa sozialdemokratiske namjety w nastupanju schule hłoßowakoj a so pschecźiwo Zwikowskim thesam wustupujetaj. Też ßo po jeho měnjenju schulskej wyschnoscźi s njeprawom porok cźini, so ßo w Huszy wjazy ßerbßzy njewucźi. W tamnych stronach pjecza žanych Sserbow wjazy njeje. Tutemu mylnemu měnjenju sozialdemokratiskeho rěcźnika redaktor Ssmoleŕ snapschecźiwi, so je w Huszy a wokolnych wßach hischcze jara wjele Sserbow. Njech jenoż njedźelu, hdyž je prěnja Boża ßłużba ßerbska, w Huszy keńschi dźe, potom budźe ßo pscheßwědcźicź móz, so w Huscźanskej woßadźe hischcze wjele Sserbow bydli. Knjes Bart k temu hischcze nastawk s jenych sozialdemokratiskich nowin cźitasche. W nim ßo s pokasanjom na podtłóczenje ßerbskeje rěcze praji, so sozialdemokratoju w sakskim ßejmje ženje njebudźa sakonjam pschihłoßowacź, kotreż bychu ßo na potłóczenje ßerbskeje rěcze měrike. Woni ßu też stajnje pschecźiwo potłóczenju Polakow a Danow byli.

Jedyn rěcźnik spyta knjesa schulskeho radźicźela Bacha dla jeho pscheczelnoscze k Sserbam khwalicź. Jeho pscheczelne smyßlenje ßamo tak daloko dźe, so ßebi wón pscheje, so by ßo ßerbske wucźenje we wurjadnym schulskim cźaßu stawało. Po tajkim sawjedźenje ßerbskeje wucźby w cźaßu s wonka porjadnych schulskich hodźin dyrbi wuras pscheczelstwa k Sserbam bycź! Runje na wopak, w nim ßo najwjetsche njepscheczelstwo pscheczíwo ßerbskej rěcźi khowa, dokelž ßo s nim ßerbske wucźenje se schulow wucźischcźuje. Tajke wucźenje je zyle njesakońske a khostanje sa ßerbske dźěcźi. Wot ßerbskich dźěcźi chzedźa ßebi žadacź, so bychu wone, hdyž chzedźa ßerbski cźitacź nawuknycź, hodźinu dlěje, dyźli druhe dźěcźi, w schuli wostake. W symskim cźaßu dyrbja potom, każ ßo to w Rakeczanskich stronach stawa, ßame po dalokim ßamotnym pucźu pó cźmje psches holu domoj khodźicź. W Budesczanskej schuli dyrbja dźěcźi, kotreż ßerbsku naboženstku wucźbu wuźija, ßamo woßebje saßo do schule khodźicź. Duż ßo njetrjebamy dźiwacź, so licźba ßerbski wuknjazych dźěcźi wotebjera. S tajkim pschiprawjenjom ßo dźěcźom ßerbske wuknjenje wograwuje. Też starschim ßo wono pod tajkimi wobstejnoscźemi wohidźa. Schtóż ßwójbne žiwjenje ratarjow a dźěłacźerjow snaje, wě, so ßo wjetsche schulske dźěcźi doma husto k wschelakim dźěłam nusnje trjebaju. Pak dyrbja wone mjeńsche dźěcźi hladacź, pak dom rjedźicź, pak lohke dźěła na polu wobstaracź atd. K tymle dźěłam, s kotrymiž ßo dźěcźi k dźěławoscźi swucźa, pak ßo wone njehodźa bracź, hdyž dyrbja niz jenoż dopołdnja, ale ßerbskeho wucźenja dla też hischcze popołdnju do schule khodźicź.

Knjesej hoscźenzarjej Rachlowzej s Wulkich Debßez bě sajimawe, shonicź, so je tajke wucźenje we wurjadnym schulskim cźaßu njesakońske. Ludźo njejßu ßo w Budesczanskej woßadźe na njo wobcźežowali, dokelž njejßu schulski sakoń a ßwoje prawa snali. Njech ßo jenoż na wjednikow Sserbskeho Burskeho Towarstwa wobrocźa; cźi jim pucź pokasaja, po kotrymž ßebi też ßerbska rěcź w Budesczanskej schuli saßo ßwoje sakońske prawo dobudźe. W Delnjohórczanskej schuli, hdźež je psches 90 prozentow ßerbskich dźěcźi, ßu njedawno też woßebite hodźiny sa ßerbske wucźenje sawjesczi chzyli. Tola pschedßydstwo tamnischeje schule ma jaßnu hłowu; wono tónle namjet, po kotrymž bychu ßo schulskej gmejnje nowe pjenježne wudawki napołożike, s rasnoscźu wotpokasa.

Kak lubosnje je jedyn wucźeŕ w Budesczanskej schuli se ßerbskimi dźěcźimi wobkhadźak, knjes Urban s Lejna powjedasche. Na jene dźěcźo, kotreż bě ßerbski wukko, bě wucźeŕ sawołał: „Ich habe keine Zeit, mit dir wend'sch zu reden!“ Druhi krócź ßu ßo pjecza hischcze hórsche ßkowa rěcźake. Na tajke waschnje je ßo w Budesczanskej schuli ßerbske wucźenje poßlednje lěta poczísischczowało.

Rosrěcźowanje skónczíwschi knjes Bart sczěhowazu resoluziju, kotrejž shromadźeni s wuwsacźom tsjoch sozialdemokratow a někotrych wucźerjow pschihłoßowachu, namjetowasche: „Shromadźisna Sserbow żada ßebi, so bychu ßo we wschěch ludowych schulach we Sserbach sakońske postajenja, ßerbsku rěcź nastupaze, nałożowake a so bychu ßo pomozne wucźeŕske městna s wucźerjemi, ßerbskeje rěcze móznymi, wobßadźake.“

Jara ma ßo wobżarowacź, so bě ßo cźaß mjes tym pschibliżił, w kotrymž mějesche ßo sala sjawnym rejam pschewostajicź. Duż dyrbjesche rosprawa wo Zwikowskich thesach wupadnycź. Po namołwjenju poßłucharjow budźe ßo w bliżschim cźaßu w hoscźenzu w Bělczezach wo Zwikowskich thesach rěcźecź.

S Khróscźiz. Dwě sjawnej shromadźisnje wotměwasche Wjeßne Wólbne Towarstwo — w najnowschim cźaßu mjenuje je jedyn s naschich snatych pschecźiwnikow s mjersanjom hischcze „ßerbske“, dokelž njeje w Hucźinje ßwój njepscheczelski wotpohlad dozpět — sańdźenu njedźelu, w Khróscźizach a Hornjej Hórzy. Po městnje sdalenej, ale w duchu sjednoczenej jednasche ßo tu a tam wo ważne pschedmjety. Knjes kubleŕ Pjech-Mikoczanski wotewri shromadźisnu 1/4 7 hodźin, witajo nahladnu licźbu pschipoßłucharjow. Dalsche pschedßydstwo a wjednistwo pschewsa k. najeńk Ryncź-Workleczanski. Knjes Pjech rosprawjesche wo samèru towarstwa. Dyrbimy ßo krucze swjasacź a organisowacź, dyrbimy stacź pschihotowani. Skónczníe namołwjesche k shromadnemu skutkowanju W. W. T. se swjaskom ratarjow a konserwatiwneho towarstwa, bjes teho so bychmy ßwoju ßamostatnoscź pschedali. K temu snapschecźiwi k. Kokla, so mělo ßo

to jenoż we wěstych mjesach stawacź. Ssmy dźě něschtoźkuli naſhonili pſchi poßlednjej wólbje. Knjes kapłan Delan namołwja k ßamoſtatnemu dźěłu na podłożku naſcheho programa a rěczi ſa pſchesjenoſcź mjes kſcheſcźijanſkimi wěrywuſnacźemi. Knjes kantor Hila namjetuje, ſo by ßo ßerbſke burſke towarſtwo ſ W. W. T. do jeneho ſjednocźiło. Prěnjotne je ßwój nadawk a ſaměr wuwjedło. Na to jima ßo k. ſapóßłanz Kokła ßłowa a roſkładuje na podłożku ſchulſkeho ſakonja prawo ßerbſkeje rěcźe w ßerbſkich ſchulach. Runje pſchi tutym praſchenju ſpósnawachmy wużitk, ſo mamy ßerbſkeho ſapóßłanza, kiž je ßyn naſcheho luda a ſ nami cźuje a cźerpi, kiž je ſ duſchu naſch. Raſnje ſakituje ſakońſke prawa ßwojeho luda a wotpokaſuje njehańbite ſchcźuwanja, ſo je naſche narodne hibanje pſchecźiwo Němzam, ſchtož někajki ſaßłepjeny Sserb w Budyſkich dźenikach nam porokuje. Rěcźnik wobžaruje jara, ſo je naſcha macźerna rěcź hižo we 8 ſchulach na njeſakońſke waſchnje ſanjechana, a to w **Huſzy, Hnaſchezach, Hornim Wujeſdźe, Wóßlinku, Łupoji, Kotezach, Wulkim Dažinje a Ketlizach.** To je naſſkerje dopokaſ, ſo „wucźerjo w ſchuli ſ wjetſcha wjazy w ßerbſchcźinje dźěłaja, hacź ßebi ſakoń żada.“ Tule „mudroſcź“ mózachmy pſched krótkim cźaßom w němſkich nowinach cźitacź. O sancta simplicitas! To pak ßu ſchulſzy dohladowarjo teź ßobu ſawinowali. Woßebje měła ßo lokalna ſchulſka inſpekzija, po tajkim knjeża duchowni, wo to ſtaracź, ſo ßo ſakoń njewobeńdźe. W tutych ſchulach ma ßo ßerbſka rěcź ſaßo ſawjeſcź. Kóždy ßerbſki nan ma prawo, ßebi żadacź, ſo dźěcźo ßerbſki cźitacź nawuknje. A wucźer dyrbi to cźinicź, byrnjež njechał. Je ßo tola k. ſchulſki radźicźel Bach w poßlednim cźaßu dyrbjał wuprajicź, ſo ma kóžde ßerbſke dźěcźo, a byrnjež jenoż jene było, prawo, ſo ßwoju macźernu rěcź nawuknje. „Sſkowo drje ßłyſchu, tola . . .“ Skónczńje ßnadź ßo naſche żadanje dopjelni a ßerbſki lud po cźaßu ſa tym pſchińdźe, ſchto ßo jemu ſ wukorjenjom narodneje rěcźe pſches ſchulu bjerje.

Pſches ßerbſku rěcź ßo nihdy naſtajenje wucźenja njepſchikrótſchi, je tola klucź k druhim ßłowjanſkim rěcźam. W katholſkich ßerbſkich ſchulach ßo poſtajenja ſakonja wſchudźom dopjelnjeja. Cźeho dla teź niz w evangelſkich? Najwjazy wſchak ſaleži na wucźerjach. Bohużel mamy zyku cźrjódu, kiž ßu ßwojemu narodej wozuſbnjeni. „Schtóż ma ſchulu, ma młodoſcź, a ſchtóż ma młodoſcź, ma pſchichod.“ Dyrbimy po tajkim hladacź, ſo naſche ludowe ſchule konfeſſionalny kſcheſcźijanſki ras wobkhowaja. Sa to je teź naſche ſakſke knjeżerſtwo. Je dźě naſch kral ßam pſchi wotewrjenju ßejma wobkrucźił, ſo dyrbi ßo ludej naboźina ſdźerżecź. W pſchichodźe budźe ßo ßejm ſ tutym nimo měry ważnym pſchedmjetom ſaběracź: hacź konfeſſionalna abo ſimultanſka ſchula. Sozialdemokratoju ßu dźě ſa wotſtronjenje naboźiny ſe ſchule, teź ßwobodnoſmyßlena ſtrona. Kak budźa ßo nationalliberalni ſadźerżecź? Pódu tucźi ſ konſervatiwnymi ſa konfeſſionalnu ſchulu? Lud dyrbi knjeżerſtwo w jeho wotpohladach podpjeracź.

W roſmołwje naſpomni k. Pjech, ſo ſ wotſtronjenjom duchowneho dohladowarſtwa krajej nowe wudawki roſtu, dokelž hacź dotal cźinja to duchowni darmo. Dyrbimy dźěn tak ſ naſchimi kſcheſcźijanſkimi pjenjeſami njewěriwych profeßorow płacźicź. Knjes kapłan Delan mjenuje kużoł wſcheje njewěry cźłowjeſku hordoſcź a nadutoſcź. Kſcheſcźijanſka wěra njeje pſchecźiwo poſtupej. Knjes Kokła hiſchcźe temu doda, ſo, hdyž ßnadź ßo duchowny dohlad wotſtroni, ßo wucźerjo ſ tym njepołépſcha. Knjeżerſtwo wobſteji na lokalnym dohladowarſtwu. Khiba budźe wucźerjam někajki krawz abo ſchewz bóle witany?

Wſchitzy běchu w tym pſchesjeni a pſcheßwědcźeni, ſo mamy naſchich evangelſkich bratrow pſchi bědźenju wo narod a naboźinu ſe wſchěmi ſakońſkimi ßrědkami podpjeracź. Ssu dźě teź we wjetſchinje k nam ſtali w ſtraſchnym wojowanju. Teho dla ßo ſkónczńje ſcźěhowaza reſoluzija jenohłóßnje pſchija:

„Sjawna ludowa ſhromadźiſna katholſkich Sserbow w Khróſcźizach wupraja ßo ſ evangelſkimi Sserbami ſolidarna pſchi prózowanjach ſdźerżenja ßerbſkeje rěcźe w ßerbſkich ſchulach, kaž teź konfeſſionalneho kharaktera ludowych ſchulow a poſkicźa jim we wſchěm moralnu podpjeru.

S dobom pak wupraja dźak a pſchipósnacźe k. ſchulſkemu radźicźelej dr. Hartmannej w Kamjeńzu ſa dopjelnjenje ſchulſkeho ſakonja, naſtupajo prawa ßerbſkeje rěcźe w katholſkich ßerbſkich ſchulach. Se ſpodźiwanjom ßłyſchi ſhromadźiſna, ſo we wſchěch evangelſkich ßerbſkich ſchulach temu tak njeje.“

S tſikrócźnej hrimotazej ßławu na naſcheho lubowaneho krala a ſ wuſpěwanjom ſakſkeje hymny ſkónczi ßo żiwa, bohacźe wopytana ſhromadźiſna.

S Khróſcźiz. Sańdźenu ßobotu wotmě tu „Sſerbſka Pcźółniza“ ßwoju ſhromadźiſnu. Wjecźor w 6 hodźinach bu tu pola k. Kmjecźa to a druhe ſ pcźołarjenja praktiſzy roſpokaſane. 1/28 hodźin wotewri knjes pſchedßyda kantor Hila pola Sarjeńkez ſhromadźiſnu, wſchěch wutrobnje powitawſchi. Knjes zyrkwiny wucźer Andrizki ſ Radworja pſchednoſchowaſche wo wjercźenju mjedu a wo hoſpodarjenju ſ nim. Jara ſajimawy a powucźazy pſchednoſchk ßo w »Serbskim Hospodarju« wocźiſchcźi. — Pſchichodna ſhromadźiſna budźe w Radworju!

S Wulkeje Dubrawy. Sańdźenu wutoru błyſk do jeneje wiſchenje, pſchi Pentherez domſkim ſtejazeje, dyri. Schtomowe cźěło ßo troſchku roſtſchěſka.

S Budeſtez. Njedźelu 19. junija ßo tu Guſtav-Adolfſki ßwjedźeń ßwjecźi. Sa ßerbſke kemſchenje, kiž ßo w 2 hodź. ſapocźnje, je knjes farař Waltař ſ Njeßwacźidła, ſa němſke, kiž ma 1/24 hodź. ßwój ſapocźatk, k. farař Hauſa ſ Wósporka prědowanje pſchecźelnje na ßo wſał. Pſchecźelio Bożeho kraleſtwa ſ bliſka a ſ daloka ßu na ßwjedźeń wutrobnje witani.

S Rodez. Sańdźenu njedźelu pſched wjecźorom je ßo w tudomnym knjeżim hacźe 14lětny ſchulſki hólz Jurij Nowak ſ Rodez tepił. Wón běſche ſ druhimi towarſchemi k hatej doběžał, ſo by ßo kupał. Jako prěni wón hnydom do ßrjedź hata ſalěſe, hacź runje jemu to towarſchojo, dokelž płuwacź njemóżeſche, wotradźowachu. Na dobo ßo we hłubokim pſchěrowje, kotryż ßrjedźa pſches hat wjedźe, ſhubi. Sſkabi towarſchojo drje rucźe na pomoz kwatachu, tola jim móżno njeběſche, Nowaka ßmjercźi wutorhnycź. Duż dźěcźi po knjeżich pohonczow doběžachu. Hakle nimale ſa hodźinu ßo tutym poradźi, cźěło tepjeneho namakacź a wucźahnycź. Spytachu ſaßo żiwjenje wrócźicź, tola wſcho prózowanje bě podarmo. — Hižo pſched 4 lětami běſche Nowak w tym ßamym hacźe pſchi kupanju do ßmjertneho ſtracha pſchiſchoł a ßo nimale tepił. Na ſboże pak ßo jenemu tehdy wjetſchemu towarſchej poradźi, jeho hiſchcźe cźaßa doſcź ſ wody wutorhnycź. Nětko je jeho tola hiſchcźe ßmjercź pſches tepjenje nadeſchła.

S Korſymja. Dźěkacźer Hohlfeld je tu pjatk tydźenja ßmjertnje do njeſboża pſchiſchoł. Hdyž żeleſny ſcźežor ſa elektriſke wobßwětlenje ſtajachu, ßo ſcźežor powaliwſchi Hohlfeldej na hłowu padźe a jeho ſaraſy.

S Wjeleczina. S cźežkim njeſbožom je ßo mandźelſka kheżerja Franza Wagnera podeſchła. Cźežkeho njewjedra dla chżyſche wona w nozy ſtanycź a ßwěżu ſaßwěcźicź. Pſchi tym ßo wona ſ wócźkom tak njeſbożownje do łożoweho rógka ſtorcźi, ſo ßo jejne widźenje ſniczi. Wobžaromna żona ßo ſ tutym njeſbożom cźim cźežſcho potrjechi, dokelž je wona hižo pſched nětkotrymi lětami widźenje na druhim wócźkom ſhubiła, tak ſo je nětko zyle woßlepiła.

S Kukowa. W poßlednjej ſhromadźiſnje naſcheje „Katholſkeje Bjeßady“ ßo mjes druhim wobſamknu, ſo ßebi lětßa ſaßo ſarjadujemy ſhromadny wulět. Loni ßmy wopytali naſchich ßerbſkich bratrow w naſchich łużiſkich horach. Lětßa puſchcźimy ßo k evang. ßerbſkim bratram do ßerbſkich Delan, k ßwěrnym Rakecźanam, wopytawſchi ßobu naſchich bratrow w „Jutrniży“, kotſiž traſch ßo nam bratrowſzy pſchiſamknu. Sa dźeń wuléta ßmy poſtajili njedźelu 3. julija. W hromadźe dyrbimy ſtacź, wojowacź a ßo wjeßelicź, wſchitzy, evangelſzy a katholſzy Sserbja, jeli chzemy dobycź napſchecźiwo naſchemu ſhromadnemu njepſchecźelej, napſchecźiwo cźrjódźe naſchich renegatow, kotſiž dźě ßo runje w tychle dnjach dźiwiſcho jako hdy prjedy ſahanjeja na ßerbſku jednotu. Pokaſajmy jim, ſo ßmy ſ jena, ſo my Sserbja kroczimy ſ tymi, kotſiž ßo ſa naß njehańbuja, a niz ſ tymi knjeſami, kotrymż wſchitko ßerbſke ßmjerdźi?

S Kotez. Njedźelu 5. junija ßo tudy lětuſchi ßwjedźeń Lubijſkeho Guſtav-Adolfſkeho pobocźneho towarſtwa ßwjecźeſche. Pſchi rjanym wjedrje běſche ßo nahladna liczba hoſcźi ſ bliſka a ſ daloka ſeſchła a ßo ſhromadźiła w naſchim drje jednorje debjenym, ale tola rjanym a wócźko wopytarja wokſchewjazym Božim domje. Pſched wobémaj Božimaj ßłużbomaj ßo wotmě mały ßwjedźeńſki cźah, wobſtejazy ſ Kotowſkeje wohnjoweje wobory, někotrych ſe ßwjedźeńſkej pychu ſdraſcźenych młodych holzow a ſkónczńje duchownych ſ jich pſchiwuſnymi. Sswjedźeńſki cźah pſched němſkim kemſchenjom pſchewodźeſche kollatora naſcheje zyrkwje, knjeſa ryczerſkubleria Wilhelmi-a, kemſchi. W ßerbſkim kemſchenju prědowaſche knjes farař Kſchižan-Hodźijſki wo Jeſ. 58, 7: Njewotcźehń ßo, luba evang.-luth. zyrkej, wot ßwojeho cźěła! Tole ßu mjenujzy naſchi wěry-

bratsja w rospróschenju. Prědar naß w cžopłych a wutrobnych ßłowach na naschu pschißłuschnoscź dopominasche, jich po evangelskim Božim ßłowje hłódne wutroby pytacź naßycźicź, na tych woßamocźenych spominacź a tu nahoscź a te pobrachi jich wutrobow pytacź wodźewacź s drastu Khrystußoweje prawdoscźe. W němskim kemschenju prědowasche knjes farar Wauer-Spitzkunnersdorfski wo 1. Jan. 3, 16—18. Wón ßwj. Janowe ßłowo, ßwoje žiwjenje wostajicź sa bratrow, nałožowasche na naschn pschißłuschnoscź Gustav-Adolfskeho dźěła. Na pscheßwědcžaze a wutrobne waschnje wón napominasche, so mamy nusu naschich wěrybratrow w rospróschenju pósnacź, a tola ju njemóžemy widźecź bjes pomhanja. Duet a solo posběhowaschtej na woběmaj Božimaj ßłużbomaj nutrnoscź poßłucharjow. Wołtarnu ßłużbu běchu na ßo wsali: w ßerbskim kemschenju knjes farar Mrósak-Hrodźischcźanski a knjes duchowny Mjerwa-Bukecźanski, na němskim knjes farar Hubrig-Dürrhennersdorfski a knjes farar Martin-Obercunnersdorfski. Po skónczenju Božeju ßłużbow wotmě ßo ludowa shromadźisna wonka na městnje psched schulu. Tudy saklinczachu mózne, ale lubosne a nježne Gustav-Adolfske spěwy, a ßo pschedawachu Gustav-Adolffke ßwjedźeńske pißma a napohladnizy. S dobom ßo tu wschelake rěcže wotdźerżachu wot woßadneho duchowneho, wot knjesa past. prim. Wallensteina-Lubijskeho, knjesa farara Kupfera-Lěwałdskeho a knjesa duchowneho Noweho-Ketliczanskeho, kotrež pak na skutkowanje Gustav-Adolfskeho towarstwa na rospróschenych wěrybratrach, pak na rosdźělene abo swužitkowanje darow dźiwachu. Tudy někoryžkuli hłubscho do naschich rospróschenych wěrybratrow pohlada, ale tež do žohnowanja połkneho dźěła ßwjedźenskeho towarstwa. Kollekta ßwjedźenja se ßobuliczenjom dara konfirmirowaneje młodźiny a schulskich dźěczi (2,55 hr.) je wunjeßła něhdźe 218 hr. Hnujaza lubosc rěczi s tuteho dara, Bóh žohnuj jón s bohatymi płodami na wutrobach tych, kiž jón dostanu.

S Němskich Pasliz. Ssrjedu dopołdnja w domskim žiwnoscźerja Rusbarka woheń wudyri, kotryž zyły statok do procha a popjeła pschewobroczi. Woheń je s wobschkodźenjom wuhenja nastał.

S Hornjeho Hbjelska. Schtwórtk 12. junija w nozy je ßo tudomna schula s błyskom sapaliła a ßo s wohnjom sniczika. Schula bě dwajschoßne s zyhelom kryte twarjenje a pódla dweju schulskeju stwow wobydlenje sa kantora wopschijesche. Kantor Hoffmann móżesche jenoż něschto nadoby s delnjeje jstwy wukhowacź, mjes tym so ßo hornje městnoscźe wschě wupalichu. Schulske twarjenje bě dodźerżane a stare. Loni w novembrje, hdyž běchu dźěczi w ßwobodnej schtwórcźhodźinje swonka schulskeju jstwow, ßo wjerch saßypny a někotre nowe schulske ławki rosbi. Schulska gmejna njewobžaruje, so je ßo stare twarjenje sniczike.

Se Shorjelza. (Khostanska komora) Dla pschestupjenja honćwinskeho sakonja běschtaj bur Handrij Nowak s Mortkowa a jeho bratr Jan Nowak s Bukojny wobskorżenaj. Wonaj běschtaj ßo jako honćwinskaj hoscźej na jenej honćwje na Radskim gmejnskim revěrje mjesu pschekrocźiwschi jeneho sajaza na Lasowskim knježim revěrje tšélikoj. Dokelž Wojerowski ławniski ßud njeje pschißkuschny, tajke pschestupjenje khostacź, ßo wěz Shorjelskej khostanskej komorje pschipokasa. Wobskorżenaj winu přěješchtaj a wschelake wurěcže cžinjeschtaj. Ssudnizy pak jeju po 50 hriwnach pjenježneho khostanja abo k jastwu po 10 dnjach a k sebraczu tšélbow, pschi honćwje wužiwaneju, saßudźi.

Se Židźineho. Tudomne wojerske towarstwo sańdźenu njedźelu ßwjedźeń ßwojeho 25lětneho wobstacża ßwjecźesche. Pschedßyda wokrjeßneho wojerskeho swjaska, krajny radźiczel dr. Hegenscheidt, měješe ßwjedźeńsku rěcź a jubilejskemu towarstwu khorhojny bant, wot Jeho Majestoscźe krala spožczeny, pschepoda.

S Kinsbórka. Dźeń 7. junija mużstwam 3. kompagnije 177. pěscheho regimenta pschezo w hrósbnym wopomnjenju wostanje. Regiment bě ßo na Kinsbórskim swucžowanischczu swucžował a ßo pschipołdnju po kompagnijach do barakow wrócźesche. 3. kompagnija bě najdale sady wostała a ßo s njewjedrom pschekhwata. Njedźiwojzy ßo lijazeho deschcża běchu wojazy wjeßeleje myßle a ßwoje spěwy sanoschowachu. Hdyž ßo hižo k lěhwu bliżachu, błepjaza błyskowa pruha saßapny a ßo praskotajo sawrjeßny — a w bliżschim wokomiku ßo zyła kompagnija jako saschmatany kubkuch po semi walesche, s kotrehož sranjeni stonachu a žałoscźachu. Tšjo mužojo pak němi a sprostnjeni na semi leżachu — woni běchu s błyskom morjeni. Schtyrnacże muži jako sranjenych wotnjeßechu.

S Drażdżan. Nasche ßerbske kemschenje w kschižnej zyrkwi ßo saßo bliża. Da-li Bóh, chcemy ßo poßlednju njedźelu junija, to je 26. junija, do nich seńcź. Prědowanje je k. farar Ssykora s Minakała, spowjednu wucžbu k. farar Domaschka s Budestez na ßo wsał.

Přilopk.

* Nětczischa wulka horzota nastawanju njewjedrow hoji. Se wschěch stron powjesce wo cźežkich njewjedrach pschikhadźeja. Straschne njewjedro je schtwórtk wokoło Wostrowza sakhadźało. We Wostrowzu błysk do Kretschmerez rěsaka dyri a tam cźěßlu Krecžmera mori. Jedyn dźěłacźer ßo cźežko wopali.

Sa Kamjeńzom ßu krupy w Möhrsdorfje, Hauswaldźe, Bretnigu a Ohornje wulku schkodu naczinike. Krupy tak husto padachu, so ßo na hona hladasche, kaž so budźische ßo ßněh naschol. Krupy dołho leżo wostachu; wone běchu wjele woknowych schkleńzow rosbike. Do błyskowodow, telefonowych grotow a schtomow ßu błyski na wjele městnach dyrike.

* (S błyskom ßo sarasyła.) S Brěsnika w Delnjej Łužizy pißaju: Wutoru pschipołdnju je žonu khěžkarja Neumanna błysk sarasył. Hdyž chzyschе ßo žona se ßwojej dźowku a hischcże s dwěmaj druhimaj dźěsczomaj s pola domoj wrócźicź, njewjedro pschicźahny. Žona a dźěczi pod jedyn topoł běžachu. Hdyž běchu lědma k schtomej doběželi, ßo sabłyskny. Neumanowa ßo hnydom mori. Jena holza ßebi nohu wopali. Druhy se stróżelemi woteńdźechu.

* (Noha ßo wotjěła.) Jedyn krajny wobornik, pola Draždźanskeho maschinsko-tšélbowеho wotdźělenja k dwě njedźelskemu swucžowanju swołany, ßrjedu wjecźor psched kasarmami s jědźazeho wosa elektrikeje żelesnizy wotskocźi. Pschi tym wón tak njesbožownje padże, so ßo jemu lěwa noha wotjědże. So by ßo wón se ßwojeho njesbožowneho położenja wußwobodźił, dyrbjachu pomozniwi ludźo wós sběhnycź. Jeho do garnisonskeho lazareta dowjesechu, hdźež jemu nohu wotewsachu.

* (S błyskom saraženaj.) Na knježim dworje w Groitzschu pola Eilenburga ßłużazy wotroczk Busch, woženjeny a nan dweju dźěsczow, a jedyn ruski czeladnik ßo s błyskom sarasyschtaj. Wonaj běschtaj ßo psched njewjedrom pod hromadu dźecźela skhowałoj.

* (Pschi wojerskim swucžowanju ßo tepił.) Ssrjedu dopołdnja schtyrjo podoffižerojo pscheżneho wotdźělenja pěscheje artillerije se ßwojimi konjemi stare Łobjo pola Magdeburga pschepluwachu. Pschi tym ßo jedyn koń pscheczißny. Podoffižer ßo tepi.

* (Rosbuchnjenje karbonida.) W Schlebuschu pola Kölna pschi njewjedrje ßrjedu błysk do tamnischeje rosbuchadkoweje fabriki dyri. Tsi twarjenja na dobo w płomjenjach stejachu. Rosbuchnjenje bě tak móżne, so ßo w dwě hodźinje sdalenym Miesdorfje wschě wokna a durje wurasychu, a so ßo tam ludźo k semi cźißnychu. Ssamo w Kölnskich pschedměstach ßo murje khěžow, pschi Rheinje stejazych, rospukachu, wukkadne wokna ßo wutłóczichu a na druhich městnach ßo khěże wotkrychu. 80 cźłowjekow je ßo sraniło, tola ßo po sdaczu njeje nichtó morił. W Schlebuschu ßamym njeje ani jeneje khěże njewobschkodźeneje wostało.

* Cžežke njesboże s automobilom je ßo pola Buchholza stało. Jene kwaßne towarstwo, na schtyrjoch wosach jědźaze, ßo s jenym autc nobilom pschescźěhny. Kóń jeneho kwaßneho wosa ßo spłóschi, pschi cźimž ßo wós swróczi a ßo do pschěrowa cźißny. W nim ßedźaze woßoby, schtyrjo doroscźeni a tsi dźěczi, pod wós padnychu, pschi cźimž ßo schtyri woßoby mjenje abo bóle cźežko wobschkodźichu. Jenemu ßydomdźeßacźlětnemu mužej ßo wutrobno satłóczi. Automobil ßo pschi wuwinjenju teho runja cźežko wobschkodźi.

* Cžežke njesboże je ßo na jenym twarje w Barlinje stało. Hdyž jenu khěžu potorhachu, ßo na dobo prědnje ßwißle saßypnychu, pschi cźimž ßo 7 dźěłacźerjow ßobu do hłubiny storhny. Dwaj mucźej běschtaj hnydom morwej, pjeczo druhy ßo cźežko sranichu.

* (Kóczka dźěczo nadpadła.) Wóndano w Lignizy jedyn hródźny schwajzar se ßwojej žonu na ßłużbu pschicźahny. Mandźelskaj něhdźe jenelětne dźěczo ßobu pschinjeßeschtaj. Póndźelu wonaj kóczku dostaschtaj, kotraž w nozy s mandźelskimaj a dźěsczom w spanskej komorje wosta. Rano starschej na ßwoje dźěło dźěschtaj, kóczku pschi dźěsczu wostajiwschi. Hdyž ßo sa krótki cžaß žona wrócźi, wona ßwoje dźěczo w krwi płuwaze wuhlada. Kóczka bě dźěsczu na wobliczo skoczika, jemu nóß wotkußła a jemu kruchi mjaßa s lizow wukußała a s pazu prawe wóczko cźežko sranika. Sawołany lěkar njemóżesche spósnacź, hacź budże ßo widźenje sranjeneho wóczka sdźerżecź hodźicź. — Tutón podawk je s nowym napominanjom, so ßo kóczki pola małych dźěczi njeßmědźa wostajicź.

* (Powodźenje w Rumunskej.) Ssylne deschcże ßu ßo po wjetschim dźělu Rumunskeje naschke a s nimi je powodźenje nastało. W Bukarestu je ßo njepschestawajzy 24 hodźin deschcź lał. Wucźba w schuli a dźěło w fabrikach a dźěłarnjach stej ßo sastajicź dyrbjałej. Nižschi měschczanski dźěl je ßo póczrjeł. Wot 1867 tajki deschcź

wjazy njepomnja. Wobkhad po żelesnizach je żo pschetorhnył. Wo žně żo jara boja. Deschcź żo hischcże dże.

* (Srudne wěschczenje sa Jurja V.) Jedyn amerikanski hwězdak je nowemu jendżelskemu kralej Jurjej V. horoskop stajił a pschi tym k jara srudnemu wěschczenju pschischoł. Kral Jurij budże jenoż hischcże 6 lět żiwy. Prěnje 5 lět jeho knjeżerstwa budża najnjeměrnische, kotrez jendżelske stawisny s zyła snaja. W spoczatku druheho knjeżerstwoweho lěta sběżki w někotrych kolonijach, wożebje w Indiskej nastanu. W tsecźim lěcze żo Jendżelska do satraschneje wójny s jenym druhim europiskim statom saschmata. S njeho Jendżelska jara poślabjena wuńdże, tak so budże k wulkim podwolenjam nusowana. Egiptowska budże Jendżelskej teho runja wjele njeměra cźinicź, tola wona njebudże jendżelske nadknjejstwo wottschascź móz, pod naślědnikom krala Jurja żo wona tola s jendżelskeho pschaha wuswobodźi. Jendżelska żama dyrbi żo na pscheměnjenje żwojeje wustawy pschihotowacź. Semjanstwu budża żo jeho nětcźische pschedprawa samjesowacź, a sa tsecze lěto knjeżenja Jurja V. pschi dworje wulka swada wudyri. Sa druhe knjeżerstwowe lěto żo ska drohota wěschczi. — Tajke wěschczenja s wjetscha nimo trjecha.

* (Semjerżenje w pokodnischej Italskej.) Se żylnym semjerżenjom żu żo wutoru rano Salermska, Avelinska a Casertaska provinza w pokodnischej Italskej podesch[illegible]. W Vallata a Calitri je żo wjele khěżow saśypko. Pod rospadankami żu hacź dotal něhdże 50 saraženych wucźahnyli. Najbóle je pod semjerżenjom Calitri cźerpił, hdźež żu żo zyrkej, schulske twarjenje a někotre druhe khěże saśypke. 8 cźlowjekow je żo tam moriko a 15 żo sranilo.

S dobom se semjerżenjom satraschny wichor w Sardinskej sakhadźesche. 500 cźlowjekow je we wichorje żiwjenje shubiło, mjes nimi wjele pastyrjow, kotsiż żo na pastwje, a rybakow, kotsiż żo na morju s wichorom pschekhwatachu. Nastata schkoda żo s 10 milijonami lirow wobliczа.

* (Błyśk do wotdźělenja wojakow sajěł.) Pola Zarskeho Ssela w Ruskej żo schtwórtk wjetsche wotdźělenje pěschkow s njewjedrom pschekhwata. Jedyn błyśk do bajonnetow cźělneho regimenta trjechi a dwejn wojakow sarasy. Jedyn tsecźi wojak żo cźeźko wopali.

Wuśudźenja.

Khostanska komora. Dla pschekschiwjenja dowěrjenych pjenjes żu rěcźnika Dietricha s Połcźnizy k jastwu na pjecź měżazow saśudźili. Wón bě żwoje samoženje pschiśadźiwschi ras 300 a druhi krócź 900 hriwnow, kotrez dyrbjesche żwojim klientam wupłacźicź, sa żwoje potrěbnosće wužik.

⚔ Żiwnosćerja J. T. Bryczu w Klukschu bě lawniski żud dla skschiwdźenja gmejnskeho pschedstejicźerja Handrija Schustera k jastwu na 2 měżazaj saśudźik. Bryczowe powołanje pschecźiwo tutemu wuśudej żo sacźišny.

Tsihwěsdowske tsěschne

zyhele w rjanych njeshinitych barbach, **plestrowanske klinkerske zyhele** s 8 hłowcźkami sa pschejěsdy, hródże, dwory atd., **zyhele k hrjebiczkam, żelesne klinkerske, wodunjepschepuschczate połne a dźerkate zyhele, schamottowe zyhele**

porucza

Pawoł Arnold,

parna zyhelnicza w Tsjoch Hwězdach

(Dreistern) pola Budyschina.

Kschemjenjowe jamy. Telefon: Budyske sarjadnistwo cźo. 11.

Th. A. Wällnitz naslědnik

w Budyschinje

9 na żukelnskej haśy 9.

Najtuńsche kupowanske źórło

sa

njewjesczinske wuhotowanje

a

jednotliwe meble

solidneho a modneho dźěła.

Sprawne poślużenje.

Pschi hotowych pjenjesach rabatt.

Ssamżna pólstrowatnja.

Wobhladanje bjes kupjenja dowolene.

Broschury, na mjeno a bydlenje cźo. kedźbowace.

Pscheśadźowanje.

Póndźelu 13. junija dopołdnja wot 9 hodźin

maja żo na **schulerskej haśy 7** dla rospuschczenja cźaśnikarstwa knjesa A. Wobedy hischcże na składże żo namakaze **munżaze a żonjaze cźaśniki** (mjes druhim 12 dobrych skotych), **stwinske cźaśniki, 1 stejaty cźaśnik, cźaśnikowe rjeczasy,** woprawne skote, źlěborne a doubléowe, **narucznizy,** brillantowe a wschelake druhe, **pjerschczenje, brosche, nawuschnizy** atd., kaž tež **3 hudźbne pisadła a 5 grammofonow s platami, wschelake thermometry a barometry, nože a widliczki, alfenidowe a zynowe wězy** atd., teho runja něktore **trjebane saczne cźaśniki** a **1 klamowe blido** psches mje sjawnje na dobrowólne waschnje na pscheśadźowanje pschedawacź. Wobhladanje rano wot $^1/_2$8 hodźin.

Kurt Wällnitz,

pod pschiśahu wsaty a sjawnje postajeny pscheśadźowaŕ.

Schmidt & Gottschalk pjenjezna banka

w Budyschinje

pschi theaterskej haśy 6, na rózku schulskeje haśy.

Dańske kupony

sa 1. julij 1910 hižo wot 15. junija bjes khostow s hotowymi pjenjesami po najwyschschim kursu samjenjamoj.

Dobre twjerdźe żo danjaze hódnostne papjery stajnje na składże.

Pjenjesy k sadanjenju po $2^1/_2$—$3^1/_2$ % żo bjes khostow pschijimaju.

Sserbske a němske

spěwańske

sa njewjesty,

jara kraśnje swjasane a se wschelakim wudebjenjom wupyschene, **w cźelazej koži** hižo po **6 hr. 50 np.**, **najjednorische = = 2 = — np.** żu dostacź **we wudawarni Serbskich Nowinow.**

Někotre starsche, derje cźahaze

konje

żu tunjo na pschedań **na knjeżim dworje w Cźelchowje.**

Ssym ßo w **Budyschinje** jako

rěčnik

saßydlił. Ssym pola kral. krajneho ßuda w Budyschinje, pola komory sa wikowanske wězy w Žitawje a pola hamtskich ßudow pschipuschčeny. **Moja pißarnja je**

pschi lawskich hrjebjach 10 po 2 skhod.

Telefon 520.

Wobłhodny czaß: 8—1, 3—6, ßobotu 8—3 hodźin.

Rěčnik dr. jur. **Flade.**

Gustav Adolfski ßwjedźeń
w Budestezach.

Lětny ßwjedźeń Budyskeho pobočneho towarstwa Gustav-Adolfskeho wustawa ßo

njedźelu 19. junija t. l.

popołdnju w Budestezach wotměje; w ßerbskej Božej ßłužbje w 2 hodź. směje knjes farař Waltař-Njeßwačidlski a w němskej Božej ßłužbje 1/2 4 hodźin knjes farař Hauffa-Wósborski **ßwjedźeńske předowanje.**

S pschisamknjenjom k zyrkwinskemu ßwjedźenjej budźe ßo lětuscha **hłowna shromadźizna** w Rösikej sahrodźe wotbywacz. Dnjowy porjad: Narěčz pschedßydy. Lětna rosprawa. Lětne sliczbowanje. Wólby.

Ssobustawy a wschitzy pschečeljo s Boha žohnowaneho dźěła luboscze na evangelskich wěrybratrach w rosproschenju ßo wutrobnje pscheproscheja.

Zyrkwinske pschedstejiczerstwo w Budestezach. **Gustav-Adolfske pobocżne tow. w Budyschinje a wokolu.**

Kedźbu!
Sserbski wjeczor we Wóßlinku
njedźelu 12. junija 1910

ßo wěsteje pschiczyny dla njewotdźerži, ale ßo na dalsche wotstorczi.

Składnostna kup.

Holczaze płoczliwe wobleczenja
a malo saprószchene
běle zankate wobleczenja
nize shotowjenskeje płaczisny.

Hólczaze płoczliwe wobleczenja, bluhy, mužaze sportske koschle, lustrowe żakety, lěczne koßmikate a zwjernowe jupowe wobleczenja, lohke a tola trajne sa hólzow a mužskich wurjadnje tunje.

Pschi hłownym torhoschczu 9. **Ernst Jenke.** Pschi hłownym torhoschczu 9.

Žonjaze jěsdne kolo

niskeho twara a **mužaze jěsdne kolo** hižo po 18 mk. je na pschedań na Tšelanskej drózy 46 po 3 skhodach.

Sahrodniska žiwnosćz

blisko Budyschina, s maßiwnymi twarjenjemi, 18 kórzow pola a łuki wopschijaza, je pscheměnjenja dla hnydom na pschedań. Dalsche je shonicz we wudawarni Serb. Nowin.

Khěža

s rjanej ßadowej sahrodu je tunjo na pschedań. Dalsche je shonicz pola gmejnskeho pschedstejiczerja w Hrodźischczu pola Wósborka.

Czesczenym wobydlerjam w **Khróscżizach** a **wokolnosczi** ßo

k platowanju a płokanju
bělych schatow
wscheje druzyny

porucza a spěschne dźěło lubi
Lucia Skatulla w Kukowje.

Khěža

czisło 16 w Rachlowje pod Czornym Bohom s brózńju a 4 kórzami pola je se żiwym a morwym inventarom bjes hospody a wumjeńka hnydom na pschedań.

Wobydlenje

je w Bronju czisło 1 se sahrodu a polom hnydom na pschedań.

Khěža

se sahrodu a 3/4 kórzom pola je na pschedań w Radworju czo. 89 b.

Khěža na pschedań.

Maßiwnu khěža se 4 1/2 kórzom pola je wobßedźerjoweje khorowatosczе dla na pschedań. Tež je tam **schrótowanski młyn** s wětrnikowym czerjenjom na pschedań. Dalsche je shonicz pola Runarja w Libuchowje.

Kucharki, stwinske a ßłużobne holzy, młokowe holzy, hródźne dźowki, holzy k ßwinjom, wotroczkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, wolażych a dźěłaczerske ßwójby pyta hnydom abo posdźischo pschistajerka **Görlichowa** na ßukelnskej haßy 1 na rózku žitnych wikow w czrijownі knjesa Heinr. Mohra.

Ssłużobna holza,

młódscha, ßo k 1. julijej pyta na ßukelnskej haßy 21 po 1 skhodze.

Ssłużobnu holzu,

młódschu se wßow k podpjerje w hospodarstwje, hdźež ma składnosczz w scho hospodarske dźěło a waricz nawuknycz, s pschisamknjenjom k ßwójbje pyta **Zieglerowa** w Hrubjelczizach w Sprejinym dole.

Pohoncża,

wustojneho a strósbeho, hnydom pyta **Keller** w Rakezach.

(K temu czisłu pschiloha.)

Rjane howjase a czelaze mjaßo

kaž tež czerstwu **metowu a domjazu kolbaßu** kóždu ßobotu pschi hłownym torhoschczu w Budyschinje tunjo pschedawa

Scheser s Mateho Wielkowa.

Konkurßowa awkzija.

Póndźelu 13. junija a sczěhowaze dny dopołdnja wot 9 hodź. maja ßo w **Budyschinje** na **žitnej haßy czisło 9** khětre **wobstatki** małych żelesnych tworow, w konkursu firmy **B. Fischera** ßo hischcze namakazych, jako: **schruby, samki, pilowe kopjenowe drjewo, ßedlarska, tapezerarska a blidarska potrjeba, dźělba tolsteho moßasneho blacha, dźělba kwětkoweho a druheho grota, dale domjaza a hospodarska nadoba, widły, łopacże a rjeczasy, niklowe twory, kaž tež klamowy naporjad,** wobstejazy **s dweju klamowych blidow, khamorow, regalow, pokladnizy, kopěrowanskeje praży s khamorom, dwěkolaty wós** atd. sa hotowe pjenjesy na pschesadźowanje pschedawacz.

Konkursowy sarjadnik.
Gustav Christoph.

Pschiłoha k czišłu 24 Serbskich Nowin.

Ssobotu 11. junija 1910.

Płaczišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach.

6. junija 1910.

Płaczišny po zentnarjach w hriwnach.

Skótne druziny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha hr.	Rěsna waha hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 6 lět	39—42	74—78
awstriske	45—48	81—84
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	35—38	71—74
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	31—34	68—71
4. žnadnje pizowane kóždeje starosty	25—30	57—65
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	38—41	70—73
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 7 lět	34—37	65—69
3. starsche, wukormjene krowy a žnadnje wuwite młódsche krowy a jałojzy	30—33	61—64
4. žrěnjo pißowane krowy a jałojzy	26—29	56—60
5. žnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	48—54
Byli:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	39—42	69—73
2. žrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	35—38	65—68
3. žnadnje pizowane	30—34	60—64
Cželata:		
1. najlěpsche z mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	55—56	84—86
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	49—53	79—83
3. žnadnje wuwite wot zyza	43—47	73—77
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich zkschiženjow w starosty hacž do $1\frac{1}{4}$ léta	50—52	66—68
2. mjaßne	47—49	63—65
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	43—46	59—62

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:	W Budyschinje. 4. junija 1910. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju. 9. junija 1910. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pschenża — běła	—	—	—	—	9	70	10	—
" — žołta	9	09	9	55	9	50	9	75
" — nowa	—	—	—	—				
Rožka	6	75	6	88	6	70	6	90
" nowa	—	—	—	—	—	—	—	—
Jeczmjeń	7	—	7	50	6	—	7	—
Wows nowy	7	30	7	70	6	70	6	90
Hróch	12	50	14	—	12	50	13	—
Woka	8	50	9	—	8	25	9	50
Jahły	15	—	17	—	16	—	17	—
Hejduschka	16	—	16	50	20	—	22	—
Běrny	2	—	2	30	2	20	2	40
Butra — 1 kilogr.	2	20	2	50	2	20	2	40
Pschenična muka 50 "	9	75	18	75	16	50	18	50
Rżana muka 50 "	8	25	11	50	10	50	12	50
Ssyno 50 "	4	—	4	25	3	80	4	25
Ssłoma 100 "	4	75	5	92	4	17	5	—
Proßata 1092 schtuk, schtuka	16	—	31	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby	—	—	5	75	5	80	6	10
Rżane wotruby	—	—	5	60	5	20	6	20
Pschenični gris — 50 kilogr.	—	—	6	25	—	—	—	—
Rżany gris	—	—	6	60	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot — hr. — np. hacž — hr. — np., pschenża (žołta) wot 9 hr. 50 np. hacž 9 hr. 70 np., rožka wot 6 hr. 90 np. hacž 7 hr. 10 np., jeczmjeń wot 7 50 np. hacž 8 hr. — np., wowß wot 7 hr. 25 np. hacž 7 hr. 50 np.

W Budyschinje płaczesche: kórz pschenży (běła) po 170 puntach — hr. — np., hacž — hr. — np., žołta — hr. — np. hacž — hr. — np., nowa: 16 hr 24 np. hacž 16 np. 75 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np. nowa: 11 hr. 01 np. hacž 11 hr. 20 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach: 9 hr. 80 np. hacž 10 hr. 50 np.

Mjezne płaczišny w Kamjenicy.

9. junija 1910.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 6 hr. 90 np. hacž 7 hr. — np., pschenża wot 9 hr. 30 np. hacž 9 hr. 50 np., jeczmjeń wot 6 hr. 30 np., hacž 7 hr. 50 np., wowß wot 7 hr. 20 np., hacž 7 hr. 50 np., jahły wot 17 hr. — np. hacž 17 hr. — np., hróch 17 hr. 50 np., žyno 5 hr. 20 np., běrny 2 hr. 30 np., žłoma (100 kilogr.) 4 hr. 99 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 10 np. hacž 2 hr. 20 np.

Wjedro w **Londonje** 10. junija: Rjane.

Cyrkwinske powjesće.

W Michałskej zyrkwi smjeje 3. njedželu žwjateje Trojizy rano w 7 hodź. duchowny Tischer němsku spowjednu rěcź, $\frac{1}{2}$9 hodź. farat Räda němske a w 10 hodź. žerbske prědowanje. — Tydženske sastojnske dźěła smjeje duchowny Tischer.

Wěrowani:

W katholskej zyrkwi: Khorla Karut, powjasar w Budyschinje, z Hanžu swud. Försterowej rodź. Wagnerez, trubkidźěłacźetku w Budyschinje.

S druhich wožadow: Khorla Ernst Hohlfeld, žiwnoscźer w Sohlandze nad Spr., z Marju Augustu Zyžez z Nowych Kaschez — Herman Bohuwěr Wicźas we Lusy, z Marju Marthu Hoblez z Lomska. — Khorla Ernst Jenka, žiwnoscźer w Minakale, z Emu Helenu Wenkez tam. — Bjedrich August Rößler z Pßowjow, z Marju Augustu Heinrichez tam. — Pawoł Richard Pawluschi, tepjer z Lupoje, z Emmu Köhlerez w Khrósczе. — Jan Ernst Grützner z Lemischowa, z Hanu Helenu Sommerez w Lichanju.

Křćeni:

W Michałskej zyrkwi: Martha Selma, Ernsta Bohuwěra Ssuschki, dźěłaczerja na Zidowje, dź.

Zemrjeli

W Michałskej wožadze: 2. junija: Jan Ernst Rychtař, khěžeł a murjeł w Jenkezach, 60 l. 7 m 9. d. — 7. Helena Emma, Fabiana Vincenza Valentina Gurki, fabrikarja na Zidowje, dź. 2 m. 12 d. — 8. Marczin Kurt, Bjedricha Maxa Matiska, czěßle w Draždžanach, ž., 5 m. 3 d. († w Hrubjelczizach). Jan Khorla Pjetrasch, wumjenkař a invalid w Dźěžnikezach, 72 l. 9 m. 14 d.

W katholskej wožadze: 3. junija. Hana, Franza Neumüllera, skłakarja w Budyschinje, mandželska, 43 l. 5 m. 6 d. — 8. Jan Kolpa w Budyschinje, 60 l.

S druhich wožadow: Ota Hoschař w Hodžiju, 1 l. 2 m. 13 d. — Bohuwěr Wylem, žyn Marje Dornikez w Wulkej Dubrawje, 2 m. 20 d. — Hana Madlena swud. Barowa rodź. Mětez w Bukezach, 66 l. 3 m. — Jurij Nowak z Roswodez, 13 l. 8 m. — Pawoł Richard, Jana Großa, pohonca w Lichanju, ž., 25 d. — Hugo Ludwig Hermsdorf, komerziski radźicźel a ryczekkublet w Kupoji, 70 l. 9 m. 26 d.

Zyrkwinske powjesćze z Hodžija.

3. njedželu po žwjatej Trojizy smjeje rano $\frac{1}{2}$7 hodźin duchowny Voigt žerbsku spowjednu wuczbu, $\frac{1}{2}$8 hodź. farat Kschižan žerbske a w 9 hodźinach němske prědowanje.

Zyrkwinske powjesćze z Budestez.

3. njedželu po žwjatej Trojizy smjeje rano w 7 hodź. farat Domaschka němsku spowjedź, duchowny Bójž dopołdnja we 8 hodź. němske a $\frac{1}{2}$10 hodź. žerbske prědowanje.

Wulka dźělba
słomjanych
kłobukow

najjednorischeje hacž do najwožebnischeje druzinу je saßo dóschka. Ja je po najtunischich płaczišnach pschedawam.

Proschu žebi moje wukładne wolna wobhladacź.

Hugo Lehmann

w Budyschinje na bohatej haßy 22.

Franz Marschner

czaßnikat w Budyschinje

na bohatej haßy 9

žwój skład **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczaßow** k dobroczźiwemu wobkedźbowanju porucza.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczišny.

Drjewjane
rjemjenjowe taczele
wschěch normalnych wulkosczow
stajnje na składze,
Ia. czěrjenske rjemjenje
s jadriweje koże wschěch schěrjow
tunjo poruca
Otto Büttner,
pschedawarnja koże, czěrjenskich rjemjenjow, technischich gumijowych wěžow,
w Budyschinje
pschi hłownym torhoschczu.

Sklad
drainěrowanskich rolow
w Lětonju
poruca
drainěrowanske wónzuchowe a wodu wodjaze roły, žłoby, krowjaze, žwinjaze a prošaze korta s prěkuschom a bjes njeho,
zementowe platy
wschelakich wulkosczow a druzinow,
sczinowe pleczenje
se sazynowanym grotom,
tšěschnu papu
wschelakich tolstosczow,
tšěschne pomasanje „optimus“
a **kamjentnowuhlowy teer, teerowe kótła** s **pschižłuschkom, grotowe, sczinaze a papjaze hosdże, hornczerske twory, Brockmannowy**
= pizowanski kalk =
snamki A a B
po fabrikskich płaczisnach.
Emil Dietrich
w Lětonjanskim hosczenzu.

Bohužel njejcze
moje tunje poskiczenja
jěsdnych kolow, schijazych maschinow a pschižłuschkow
wobkedźbowali, dokelž scze žebi myžili, so žo wo mjenje hódnu tworu jedna.
Nawopak pak je.
Jedyn pospyt pschežwědczi, so pola mje najtuńscho kupujecze.
10% rabatta na pschižłuschk.
J. Schieback,
na Mužakowskej drózy 4.
Najwjetscha pschedawarnja tu w Budyschinje.
150 jěsdnych kolow na składze.
Wuporjedźenja sa jěsdne kola a schijaze maschiny.

Serbske blido
kóždu wutoru w 5 hodźinach
w khosejowni.

Wschě 30. junija a 1. julija 1910 sapłaczomne

kupony

hižo wot 15. junija bjes khostow po najwyschschim kurže s hotowymi pjenjesami saměnjamy.

Filiala Lubijskeje banki
w Budyschinje w žerbskim domje.

Po tunich płaczisnach poruczam žwój derje wuhotowany skład
ff. domjazych, kuchińskich a hospodatskich wězow, lakowanych a njelakowanych, blachowych lampow, latarnjow, zylindrow a žnurkow, platow, płokanskich wanjow, bowow, myjnych stejakow, zimanskich maschinow, kupanskich wanjow, želesne pónoje a hornzy, hospodatske wahi, noże, widliczki, łžizy, nožowe korbiki, khosejowe młyny, khosejowe khany, khosejowe a zokrowe tyče, rybowanske maschiny, mjažorubaze maschiny, mjažowe mjezki, schczětki, žerschczowe mjeczawy, zentrifugowe schczětki atd.
Moritz Schulz,
klampnatski mischtr : : : : :
pschi žerbskich hrjebjach 10.
— **Wuporjedźerja.** —

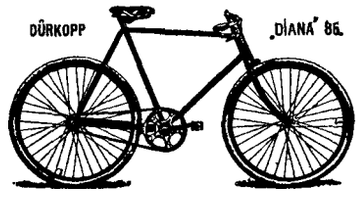

E. Urban
w Krjebi w h. Ł.
Poruczam žwoje prěnjoklažne
- jěsdne kola -
jako **Dürkoppske, Phänomenske, Internationalne** atd. po najtunischich płaczisnach.
Wulka składowanja jěsdnych kolow, pschižłuschki sa jěsdne kola a narunanske dźele.
Najlepsche mantle a schlawchi, karbidowy skład.
Wobhladanje je bjes nusowanja k kupjenju dowolene.

Wumerjenske dźela
wscheje druziny pschebjerjetaj ::
Rentsch & Schöne
pod pschižahu wsataj geometraj,
na rózku seminarskej haže 13, I a Hoschiz haže.
Telefon 682.

Mudry kolojesdny
wuswoli
Naumannowe Germania-kola.
Sastupjer:
wumělski jěsdny Marschner
na Nowosalzskej drózy 36.

Prawny bürow Ernsta Kohana
(prjedy J. a E. Kobana)
w Budyschinje
pschi žitnych wikach 4.
— Telefon 675. —
Saradźenje ležomnosczow a hypothekow, srjadowanje sawostajenstwow, wudźelanje kupjow a liscznow wscheje druziny, sestajenje wschěch druhich pisnych dźelow. Sehnawanje pjenježnych žadankow.
— Rěcžu tež žerbski. —

Prima
jahrodne & schlawchi
gumijowe a konopjane schlawchi
wupruhowaneje najlepscheje druziny po najtunischich płaczisnach poruca
Otto Büttner,
pschedawarnja koże, czěrjenskich rjemjenjow a technischich gumijowych wěžow
w Budyschinje
pschi hłownym torhoschczu.

Woprawny **Helgolandski**
žmołowy plestr
je najlepschi pschi **wiez, podkłócze, drjenje,** scht. po 50 pj.
poruczataj
Měrschez bratraj nasl.
pschi žitnych wikach 30.

Liebsch,
žudniski aktuar sw. žłužby
pschi nowych hrjebjach 5
pisarnja sa kupowanske, hypothekske, dismembrazijske, testamentske a sawostajenstwowe wězy atd.
Rěczi žerbski.
— Telefon czišło 177. —
Pschežadźowanje ležomnosczow.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłaća we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoleř.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 25. Sobotu 18. junija 1910. Lětnik 69.

Čłeščeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin,** kotśiž chzedźa sa nje na

3. schtwórtlěto 1910

do přědka płaćicź, njech nětko. **80 np.** we wudawarni Serbskich Nowin wotedadźa.

Čźi, kotśiž ßebi Serbske Nowiny pśches **póst** pschinjeśćź dadźa, njech tola njeśapomnja, ßebi je tam bórśy śkasacź. Na schtwórtlěto śapłaćźi ßo śa Serbske Nowiny na śakśkich a pruśkich póstach, kaž teź w druhich krajach němśkeho kněžorśtwa **90 np.,** ś pschinjeßenjom do domu **1 hriwna 5 np.**

Serbske Nowiny ś pschikohu „Pomhaj Bóh" płaćźa na póśćźe **1 hr. 30 np.,** ś pschinjeßenjom do domu **1 hriwnu 45 np.**

Redakźija Serbskich Nowin.

Bamžowa Borromeowa enzyklika a Němśka.

Pschi śkładnosćźi 400lětneho wopomnjećźa ßwjatoprajenja něhduścheho Mailandśkeho arzybiśkopa Borromeo je bamž wokolnik (enzykliku) wudał, kotruž ßu biśkopojo dyrbjeli ßwojim woßadam wośjewicź. Dokelž je Borromeus w 16. lětśtotku žiwy byl, ßo w bamźcowym wokolniku tehdomniśche zyrkwinśke wobśtejnosćźe naśpomnja. Po zykej Italśkej, Schpaniśkej, Franzowśkej, Němśkej atd. woßebje pak w Borromeowej diözesy ßo tehdy katholśkej zyrkwi pśhećźiwny duch śběhaśche. Borromea śpytachu ßamo śkónzowacź. W tym ßamym cźaßu wucźeni pośtanychu, kotśiž ßwjatu Trojizu a Khrystußowe bójśtwo prějachu a ßo zyrkwinśkej wyśchnosćźi śpjećźowachu. S dobom Jendźelśki kral Hendrich VIII. a kralowa Hilźbjeta Jendźelśku wot katholśkeje zyrkwje dźělischtej. Na tele wobśtejnosćźe dźiwajo ßo w enzyklizy praji:

Tehdy śakhadźachu požadliwosćźe, pósnaćźe wěrnosćźe bě pśchepŕekowane a śaćźěmnjene, śtajnje ßo ś błudom wojowaśche, a cźłowjeśtwo waleśche ßo njeśbožu napśhećźo a śdaśche ßo śahubjenju pśhepodate. A pod tutymi wobśtejnosćźemi wuśtupichu hordźi a śpjećźiwi ludźo, njepśhećźeljo „kśchiža Khrystußoweho", ludźo śe „śeńśkim śmyßlenjom, kotrychž Bóh je brjuch". Tućźi njeśkožichu ßo wěśo na połěpśchenje waschnjow, ale na śaprěwanje wěrnosćźow, powjetschachu njeporjad a dachu śa ßebje a druhich njeporjadnosćźi ßwobodu, abo śazpiwajo wjedniśtwo zyrkwje, a połěkujo požadosćźam śkaženych wjeŕchow a ludow, ś wěśtym tyranśtwom, ś najmjeńścha wucźb.., wuśtawy a porjad zyrkwje podrywachu.

Tele ßady, kotreź, kaž katholśke nowiny wudawaju, pśchede wśchěm Franzowśkej, Italśkej a Jendźelśkej płaćźa, ßu pak evangelśźy w Němśkej na ßebje počźahnyli, dokelž je ßo w Němśkej w 16. lětśtotku reformazija rośśchěriła. Se ßłowami: „ludźo śe śeńśkim śmyßlenjom, kotrychž Bóh je brjuch, a śkaženi wjeŕchojo" woni ßebje a ßwojich wjeŕchow śkschiwdźenych widźa. Po zykej Němśkej ßo teho dla protestowanśke śhromadźišny wotměwaju. Na cźole tehole hibanja evangelśki śwjaśk śteji. Liberalne nowiny jemu po móžnosćźi połěkuja, dokelž ßo ś nim roskora w kścheśćźijanśkej zyrkwi powjetscha a ßo konśervatiwne elementy ßłabja. Teź njewěriwym ludźom nětkole pścheńźa kśchćźěje. Jedyn reforměrtśki duchowny, kotryž je pśched ńekotrymi měßazami w jenej śhromadźišnje w Budyschinje Khrystußowe bójśtwo a wścho to prěł, śchtož ßo w ßwjatych śćźenjach wo Khrystußowym narodźe, jeho žiwjenju, dźiwach, ßmjercźi a śtanjenju ś morwych praji, w protestowanśkich śhromadźišnach w Draždźanach ßobu prěnju rólu hraje. Tajzy ludźo tola nimaja wolu, evangelśku wěru ßylnicź, ale maju zyle hinaśche wotpohlady. S powschitkowneho kścheśćźijanśkeho śtejiśchća ßo teho dla wobžaruje, śo je ßo Borromeowa enzyklika do śjawnosćźe daka. Bamž ßam je to śpósnak, hdyž bě jeho pruśki póßłanc na jejne śćźěhwki kedźbliweho śćźinik, a je biśkopam poruczik, śo ju njebychu wośjewili.

Mjes němśkimi wjeŕchami je śakśki kral prěni byk, kotryž je wo Borromeowej enzyklizy ßwoje měnjenje wuraźyk. Pschi wuradźenju śe ßwojimi miniśtrami wón na to śe śpokojenjom śpominaśche, śo je jeho prózowanje wo śdźeržanje konfeßionalneho měra w kraju pschezo wuśpěśchne było. Cźim bóle wón wobžarowaśche, śo ßu ßo ś Borromeowej enzykliku jeho prózowanja pśhekśchiżiło. Kral je w tymle śmyßle bamžej ßamoruczny liśt póßłał. Se ßwojim śchkitanjom konfeßionalneho měra je ßebi śakśki kral po zykej Němśkej śympathije dobył. Jeho śtutk ßo cźim bóle pschipósnaka, dokelž je wón ßwěrny, wěriwy katholik.

Khěžor Wylem ś nowa śkhorił.

Lědma je rana na khěžorowej ruzy, pśches karfunkel naśtata, žažika, a ś nowa powjeśćź pschińdźe, śo je ßebi khěžor pschi něka̋jkim cźělnym napinanju, najśkerje pschi jěchanju koleno śranił. Po měnjenju lěkarjow, je ßo jemu pod kolenowym jabłukom krej wulaka. Lěkarjo ßo nadźijeja, śo ßo khěžorowe cźerpjenje bórśy śhubi. Hacź do teho cźaßa dyrbi ßo wón wścheho napinanja cźerpjazeje nohi hladacź. Wśchě khěžorowe pucźowanja a wopyty, kotreź běchu ßo hižo pschipowjedźiłe, ßu ßo wotprajiłe.

Pruśki krajny ßejm

je schtwórtk ßwoje wuradźowanja śkóncził. W poßlednim poßedźenju śemjanśkeho ßejma hrabja Hoensbroech knježeŕśtwo napominaśche, śo by powodźenych w Ahrśkim dole śe śtatneje kaßy podpjerało.

Kaž w krajnym ßejmje, tak je ßo teź w śemjanśkim ßejmje Borromeowa enzyklika k rěcźam pschinjeßła. Hrabja Zieten praji, śo hkuboke roshorjenje pśches protestantśke wobydleŕśtwo zykeje Němśkeje enzykliki dla dźe, kotraž je reformaziju, němśkich wjeŕchow a němśke ludy wohaniła. Sswobodny knjes ś Landsberg śnapschećźiwi: Dyrbju jako katholik ßłowam hrabje Zietena w nětkotrym naśtupanju wobaracź. Njemóžu pschidacź, śo enzyklika wohanjenje a śśchiwdźenje wopschiha, śrośymju pak na druhej stronje, śo ßu ßłowa enzykliki roshorjenje evangelśkeho wobydleŕśtwa Pruśkeje śbudźiłe. Enzyklika je drje zyle zyrkwina naležnosćź, tola my ßobu roshorjenje, pśches nju naśtate, wobžarujemy. Cźim bóle dyrbimy ßo śe wśchěmi mozami prózowacź, śo by ßo konfeßionalny měr śdźeržał.

Kak je ßo do wuheŕśkeho ßejma wolilo,

wo tym Winśke nowiny ś nowa nětkotre pschinoschki podawaju. Němśkej Zagersdorfśkej gmejnje ßo ś wuměnjenjom, śo wona śa knježeŕśtwoweho kandidata wuśwoli, ßlubi, śo jej knježeŕśtwo nowu zyrkej natwari. Hdy by pak gmejna śa druheho kandidata hłoßowała, by knježeŕśtwo śpośnało, śo je zyrkej dodźeržała a by gmejnu nuśowało, niž jenož nowu zyrkej, ale teź nown śchulu natwaricź.

Skónčnje ßo wuſwolerjerjo dwaj dnjej do wólby a wólbny dźeń tak ſ darmotnym winom wopijachu, ſo woni k wolenju pjeni pſchińdźechu a jako ſwólniwy grat knježerſtwa a žandarmow wolichu. W Alvinzſkim wokrjeßu ßo druha wólbna jebanka wuwjedźe. Dotalny rumunſki ſapóßłanz Maniu mějeſche we wokrjeßu jara twjerde ſtejiſchčo, ſo ßo ani ſ naßylnoſczi njehodźeſche nicžo pſcheczíwo njemu wucžinicź. Tola knježerſtwo ßebi pomhacź wjedźeſche. Dwaj dnjej do wólby wone jeno haptykarja ſ Peſta, kotryž pſchipadnje tež Maniu rěkaſche, ſa napſcheczneho kandidata poſtaji. Nichtó wo tym nicžo njeſhoni. Bližſchi dźeń rumunſzy ratarjo pſchińdźechu a pſchi ertnym wothloßowanju ſa Maniu hloßowachu. „Ale ſa kajkeho Maniu? Staj tu dwejo" jim wólbny preſidrnt rjekny. „Nó Maniu," kotrež wſchitzy ſnajemy!" Najwjazy burow njemóžeſche rjez, kak jich Maniu rěka a hdže bydli, a teho dla wólbny preſident wſchě tele hloßy jako njepłaczaze ſpósna, a tak knježerſtwowy kandidat wjetſchinu doſta.

K podtłóczenju pſcheczíwnych politiſkich ſtronow je wuherſke knježerſtwo 220 bataillonow a 168 eſkadronow, wſcho hromadźe 9 armeekorpſow, trjebało.

Nadpad na rumunſku póſtſku parnu łódź w Grichiſkej.

Pomĕry mjes Rumunſkej a Grichiſkej njejßu hižom wot wjazy lět dobre. S jenym podawkom, kotryž je ßo w Pyräußu, w pſchiſtawje grichiſkeho hlowneho měſta, ſtał, ßu ßo wone hiſchcze ſhórſchiłe. Po rosprawje rumunſkeho knježerſtwa bě ßo na rumunſku łódź „Trajan" w Alexandriji jedyn cźeknjeńz rumunſkeho wójſka dał. Hdyž bě łódź do Pyräußa pſchijěła, na nju nĕkotſi derje ſdraſczeni mužojo pſchińdźechu a ßebi žadachu, ſo bychu jim teho wojerſkeho cźeknjeńza a dweju druheju mužow, turkowſkeju poddanow, grichiſkeje narodnoſcze wudali, kotrajž dyrbjeſchtaj ßo turkowſkej wyſchnoſczi w Konſtantinoplu pſchepodacź. Dokelž nawalnikam njebĕchu k woli, na date ſnamjo nĕkotre ſta muži ßylna cźrjóda łódź nadpadny, roſpaczi durje, rosbi woknowe ſchkleńzy a pocza kradnycź. Wojerſkeho cźeknjeńza wyſkajo na brjoh dowjedźechu, łódźine mužſtwo pak nabichu a nĕkotrych muži k pſchiſtawowej präfekturje pſchiwjedźechu. Tſjoch na łódźi ßo namakazych egiptowſkich prynzow ſajachu, wudawajo, ſo ßu wobhonjerjo turkowſkeho knježerſtwa. S nĕkotrymi Turkami ſlě ſakhadźachu. Tole podeńdźenje nĕhdže 3½ hodźiny trajeſche a ßo pſched wocžomaj wotdźĕlenja grichiſkich łódźſtwowych wojakow ſta, kotſiž bĕchu wobrónjeni na łódź pſchiſchli. Polizija ſkónčnje porjad poſtaji.

Mordarſki nadpad na boßniſkeho krajneho ſchefa.

Po wotewrjenju boßniſkeho ßejma je ßo na krajneho ſchefa, na generala Vareſchanina, nadpad ſczinił. Hdyž tutón po khĕžorſkim moſcze do hrodu jĕdźeſche, mkody ſróſtny cźlowjek ſ wupſcheſtrjenej ruku ſa woſom pſchihna. Bližſchi wokomik wón pjecź kulkow ſ revolvrom do Vareſchanina wutſĕli. Tola tutón runje kaž jeho adjutant, major Heller, njeſranjenaj woſtaſchtaj. Scheſtu kulku ßebi nadpadnik do huby tſĕli a ßo ſ roſtſĕlenym nopom na ſemju cźißny. Wón Bogdan Serajiz rěka a je ßo w Neweßinju w Herzegowinje narodźił. Serajiz je hakle 26 lět ſtary a je prjedy w Belgradze, hdźež ſtudowaſche, k jenemu arnarchiſtiſkemu ſwjaſkej pſchißłuſchał. Dokelž jeho ßerbſke knježerſtwo teho dla wupokaſa, wón w Sagrjebje dale ſtudowaſche.

Sbĕžk Arnawtow w Albanſkej

njeje hiſchcze pſchewinjeny. W hornjej Albanſkej na turkowſke wójſko hiſchcze cźeźke wojowanje cźaka. W Maleſſiji cźrjódy ſbĕžkarjow wſchĕdnje ßylnje pſchibywaju. Woni ßu ßebi ſkładownje ſa proviant a muniziju ſakoženi a ßu ßo roſßudźili, na ßwojich wubjernych ſtejiſchczach ſ najwjetſchej ſaßakkoſczu Turkam napſcheczo ſtejecź.

Grunwaldſka bitwa a Rußojo.

Lětßa 15. julija ßo 500 lět minje, ſo ßu Polazy ſ pomozu Rußow, Litwjanow a Czechow pola Grunwalda wójſko 200,000 němſkich ryczerjow ſbili. S woprědka ßu Polazy a Rußojo tole dobycze chzyli hromadźe ßwjeczicź. Mjes tym pak je mjes nimaj tajke roſkorjenje naſtało, ſo je ßo tale myßl ſpuſchczíła. Rußojo budźa teho dla wopomnjecze tamneje bitwy w měſcze Smolenſku ßwjeczicź, kotrehoż khrobke regimenty ßu bitwu roſßudźiłe. Pólſki ßwjedźeń budże w Krakowje. Rußojo chzedźa na njón wotpóßłanzow póßłacź, jeli ſo Polazy Rußow pſcheproſcha.

Sakitanje ruſkeho wójſka pſchecźiwo generalej Kuropatkinej.

Roskaſowaŕ ruſkeho wójſka w japanſko-ruſkej wójnje, general Kuropatkin, je knihu ſpißał, po kotrejž ßu njedoſtatki ruſkeho wójſka, bojaſnoſcź wojakow a lĕnjoſcź a njeſmužitoſcź offizĕrow poraženje ſawinowałe. Pſchecźiwo tymle Kuropatkinowym wudawanjam je wĕſty M. Batjanow w „Nowym Wremoni" naſtawk wojſiewił. W nim wón praji, ſo ßu wſchě poroki wo njepſchihotowanoſczi ruſkeho wójſka a łódźſtwa falſchne, a ſo ſtej ruſke wójſko a łódźſtwo do wójny lĕpje pſchihotowanej ſchkej, dyžli do prjedawſchich wójnow. Pſchicźiny njeſchlachcźenja maja ßo druhdże hladacź. We wſchĕch wójſkach ßu byłe, bywaju a budźa njedoſtatki. Wone bĕchu tež we wójnje ſ Japanſkej, ale roſdźĕl je tón, ſo Japanſzy ßwoje njedoſtatki naprawuja, ßmjecźe ſ jĕſby njewunoſcheja a ßami ßebje njecźornja, mjes tym ſo to Rußojo rad cźinja. Nĕtko je hižo ſwĕſczene jako njepowalny podawk, wobkrucźeny ſe wſchĕmi zuſymi wojerſkimi ſaſtupjerjemi, ſo je pola Ljoojana japanſke wójſko było poražene a ſo je hižo roskaſ k zoſanju doſtało, ſo pak je ruſke wójſko hiſchcze reſervy mĕło. Hdy budźiſche tehdy hłowny roskaſowaŕ Kuropatkin roskaſ k zoſanju dał, wuſpĕch zyłeje wójny budźiſche hinaſchi był. Podobnje ma ßo tež wĕz ſ ruſkim wójnſkim łódźſtwom. Tež wono bě na wyßokoſczi, tola jejne njewuſpĕchi ßu jejni wodźerjo ſawinowali. Cźeho dla je ßo łódźſtwo we Władiwoſtoku ſhromadźiło, niz pak w Port Arturje? Hdy budźiſche wójſko w Port Arturje było, njebudźiſche žadyn japanſki admiral nadawk na ßo wſaŕ, na korejſki brjoh pol milijona wojakow wußadźicź, hdyž je wjedźał, ſo w Kronſtadtu hiſchcze druha eſkadra hotowa ſteji.

We hłowach ruſkeje wójnſkeje mozy bě njedoſtatk, tam dyrbi ßo porjadk cźinicź, tam je nowych ludźi trjeba! Ruſke wójnſke miniſterſtwo mějeſche ſaßadu, ſo ßo pſchi pomjenowanju wójſkowych roskaſowarjow njetrjeba na wójnu dźiwacź.

Schpaniſke liberalne knježerſtwo pſchecźiwo klóſchtram

puſtupuje. W trónſkej rěcźi, ſ kotrejž ßo ßejm wotewri, ßo praji, ſo budże ßo pſchesměrnemu pſchibĕranju nabożeńſkich rjebow (klóſchtrow) napſcheczo ſtupacź. Knježerſtwo pak ßo nadźija, ſo ßo njedźiwajzy teho dobre pomĕry k bamźej ſakhowaju. Sa wójſko ßo powſchitkowna wojerſka powinoſcź ſawjedże. Pſchi reformje dawkow maja ßo tež klóſchtram dawki napokožicź.

Nadpad ſ revolmrom na preſidenta Tafta?

W bĕłym domje (knježerſtwowym twarjenju) we Waſhingtonje ßu jeneho hórnika ſ Cumberlanda, kotryž ßo James Striklin mjenuje, ſajeli. Pola njeho ſ kulkami natykany revolver namakachu. Sajaty praji, ſo je hižo loni Taftej pſchipowjedźił, ſo wón ras derje wobrónjeny pſched njeho ſtupi. Tehdy ßu jeho ſajeli a khwilu do jeneje błudniży ſamkli. Straźnizy, kotſiž po prawom nikoho k preſidentowym privatnym ſtwam njeßmĕdźa puſcheczicź, ßo ſ tym ſamolwjeja, ſo je Striklin najlĕpſchi ſacźiſchcź cźinił. Wón je wudawał, ſo ma ſ preſidentom porĕczecź, kotryž jeho wocźakuje.

Antitruſka ſtrona w połnóznej Amerizy.

Prjedawſchi preſident ſjednocźenych ſtatow połnózneje Ameriki, Rooſevelt, bě bĕdźeńzu ſ bohacźkami ſapocźał, kotſiž ſ pomozu ßwojeho wulkeho ſamóženja lud wurubjeja. Woni ßo do łowarſtwow (truſtow) ſjednocźeja, ßo induſtrije a wikowanja ſmozuja a, ſniczíwſchi wſchu konkurrenzu, ludej wyßoke płacźiſny pſchedpißuja. W nĕkotrych wulkich měſtach, w kotrychž bĕ mjaßowy truſt mjaßowe płacźiſny njeßmĕrnje wyßoko ſehnał, bĕchu teho dla lĕtßa njemĕry wudyrike. Nĕtczi preſident Taft pſchecźiwo truſtam njeſakrocza a jim połnu ßwobodu dawa. Tole łahodne wobkhadźenje ſ truſtami je jemu wjele jeho pſchiwißowarjow wozuſbniło. Tucźi chzedźa nowu politiſku ſtronu ſakožicź, kotraž budże pſchecźiwo truſtam wojowacź. Na cźole tejele ſtrony budże Rooſevelt, prjedawſchi ſekretar ſnutſkownych naležnoſczow Garfield, a Pinchot, jedyn wot preſidenta Tafta puſchczeny ſaſtojnik, ſtejecź.

Sapißany liſt.

I.

To bě mhkowa nóz w novembru. Spĕſchny cźah ßwój pucź mjes khĕtro nahladnym wokrjeßnym a hłownym měſtom po ßwojej żeleſnej cźĕri hrimotajo ſchumjeſche. Saſtojnik w jaßnje roſßwĕtlenym póſtowym woſu bě dźĕło ſ poßledneho ſaſtaniſchcza ſhotowił a ßej nowiny cźitaſche. Na wjetſchim pakecze bě ßej pakowaŕ, kiž póſtowy wós pſchewodźeſche, ſtrowe ſpanje popſchał, mózne ßmorcźenje bĕſche hudźba k jeho prawidłownemu dychanju, mkodeho ſekretara to

njemyleſche; jeno, hdyž by pſchejara wótre było, by ſawołał: „Wornako!“ Na to by ßmorczak njewozuczejo ſaßo trochu měrniſcho ßwoje ſwuki dawał.

Cžah bě runje do dołheho tunela ſajěł, tu njenadžizy ſchkleńza wokna we woſowych durjach ſchcžerczo rospraßny. Bjes mała w ßamßnym wokomiku ßo ſ wonka ruka nuts naczeże, durje buchu ſ wuſtojnym pſchimnjenjom na tłóczak, kotryž je ſnutſka ſamkaſche, wotewrjene, a mózna poſtawa mužſkeho ſe ßaſoczornym wobliczom nuts ſaſkoczi, wot kotrehož běše we wóczku njewjeßele woteſtawaſche.

Sekretara bě na něſchto wokomikow wuſtróženje zyle ſlemiko. „Wornako! Wornako!“ potom na ſpjazeho pakowarja wołaſche a poſkoczi. Tu jemu też hižom ſ wotmachom cžežki hamor na hłowu ſaſwucza a jeho morweho k ſemi poraſy.

Pakowarjej bě ßamßny woßud pſchiwotmyßleny, ale wótry ſakſchik bě jeho wubudźił, a hdyž mužkeho ſ cžornym wobliczom a na ſchpundowanju ſekretarja ſ krwju polateho leżazeho wohlada, jeho to hnydom wubudźi, a rosßudźeny ßo do wobaranja da. We wuſkim rumje ßo nětkole džiwje bědženje ſapocza.

Wornak, hakle ſ krótka ſ wojeńſkeje do póſtoweje ßłużby pſcheßadźeny, bě horliwy turnar a ßwojeje njewſchědneje cžělneje mozy dła we wokrjeßnym měſcze ſnaty. Jeno jedyn tam bě, kiž bě hiſchcże ßylniſchi hacž wón.

Na ßwoje mozy ßo ſpuſchczejo bě ßo pakował do wojowanja ſ rubježnikom dał, dobycza ßebi měſty; tola bórſy ßo wuſtróża, hdyž bu jemu jaßne, ſo bě jeho pſchecžiwnik hiſchcże pſches njeho. Tele liby (muſkle) a żily ſdachu ßo worzlowe bycź a Wornak pocza ſpěſchnje womucžnjecź, wot pſcheßylneju pjaſczow pſchimany. Wón na pomoz wołaſche, ale pſchi ſchumjenju cžaha a też pſchi wothłoßu, kotryž ſcžěny tunela dawachu, to ßłyſchecź njebě. Ale wón chzyſche ßwoje žiwjenje cžim dróżſcho, cžim lěpje pſchedacź, a ſ tigerſkimi ſkobami wón wobaj rjadaj ßwojich ßylnych ſubow rubježnikej do horneje ruki ſary, tak ſo tón ſ boloſczu ſtonaſche a ſo mózeſche ßwoju ruku lědma ſaßo ſubam ßwojeho wopora wuwinycź, hdyž bě też jeho poßledńja móz dawno hižom dowutrjebana. Potom njeſbožowneho pakowarja hrabnywſchi jeho do ſchěroko wotewrjenych duri dowlecże a do cžorneje nozy tunela wucžißny.

Nětko móżeſche ßo rubježnik njemyleny do kradnjenja dacź, kotreż bě ßej ſ tak krwawnym ſkutkom pſchiprawił, a to ſ tajkej wěſtoſczu wukonjeſche, ſ kotrejž bě ſpósnacź, ſo bě ßo we wſchěch ſarjadowanjach póſtoweje ßłużby na żeleſnizy prjedy dokładnje roshładał. Też krajiny, pſches kotreż cžah khwataſche, bě, kaž ßo ſdaſche, zyle ßwědomny, pſchetož, ßwój wurubk w rukomaj dżerżo, wón ſměromnje cžakajo ſtejo woſta, doniž cžah bórſy, hdyž bě ſ tunela won, na wulke koleno njedozpě, kotreż jeho nuſowaſche pomaku jěcź. Tu ſłóſtnik najprjódzy hromadu ſwjaſane póſtowe měchi wucžißny a potom wós też ßam wopuſchczi, durje ſa ßobu ſaßo pſchitłóczíwſchi, a ſ běżneje deſki ſwažliwy na ſemju ſkoczi.

Hdyž ſpěſchny cžah ſa hodžinu ſaſta, ßo hróſbneje wěży dohładachu. Wußlědki pſchepytowanja, kotreż na to ſcžěhowaſche, běchu tele: ſekretarej bě dyrjenje ſ hamorom, kotryž hiſchcże we woſu nańdžechu, nop na wjerſchku wjazy krócź ſlemiko, ſchtož bě jeho hnydom moriko.

Pakowarja Wornaka w tunelu namakachu. Tón bě żiwy, ale bjes wědomnja, pſchetož jemu běchu ßo moſhy jara ßylnje ſtſchaßke a nimo teho bě ßo jemu noha dwójzy ſkamała.

Kaž jedyn ſ konduktorow (wobſtararjow), kiž běchu ſpěſchny cžah pſchewodźeli, wupraji, běſche we wokrjeßnym měſcze knjes w ſchěrokim cžěmnym pſchewobleku do próſdneho wotdźěła prěnjeje jadownje ſa ßamym póſtowym woſom ſaléł a bě wobſtararjej dobre pſchepitne pjenjeſy dał, ſo by we wotdźělu ßam bycź ßměł. Tuto pſchecże njebě wobſtararjej nadpadnu, dokelž pucźowazy, kiž ßej trějaze rubiſchko na ert a nóß dżerżeſche a módru brylu mějeſche, ßo khorowaty ſdaſche bycź. Schěry filzowy klobuk bě ßej hłuboko do cžoła ſtłócził, tak ſo bě wot jeho cžoła jeno mało widźecź.

Na tuteho pucźowazeho ßo ßylne tukanje ſkoži, ſo bě wón ſłóſcź ſkucźił, pſchetož, hdyž cžah na ſaſtaniſchczo dojěżże, hdżeż ßo rubježne mordarſtwo wotkry, bě ßo tutón muž bjes ßłěda ſhubił. Wobliczo bě ßej ſawěſcże hakle krótko pſched wumjedźenjom njeſkutka we ßwojim wotdźělu ſe ßaſami ſcžornił, jeho ruzy běſchtej wot teho dźěła hiſchcże dyrbjałej cžornej bycź, pſchetož jeju ßaſowe wotczíſchcże běchu hiſchcże na wobliczu a na monturje cžežzy ſranjeneho pakowarja, na wſchelakich měſtnach ſnutſka póſtoweho woſa a też na durjowych pſchimadłach widźecź.

Wſchitke pjenjeżne a ſapißane liſty pobrachowachu, kotreż běchu w póſtowym woſu byłe. Pjenjeſy, kotreż dyrbjeſche póſt ſarunacź, wucžinjachu ſchěſcźdżeßacź hriwnow. Rubježnika njewußlědźichu. Hdyž ſa tydźeń w lěßu njedaloko tunela wobydlerjo ßußodnych wßow ßłanje hromadźichu, namakachu pod wyßokej hromadu liſcża próſdne póſtowe měchi a cžěmnobruny ſymſki pſchewoblek, w kotrehož nabocžnej kapßy módra bryla tcżeſche. Pſchewoblek bě wjazy krócź roſtorhany a na lěwym hornim rukawje bě wutorhnjeny blak ſ krwawymi ßlědami, kotreż běchu ſawěſcże wot kußnjenja póſtoweho pakowarja.

Sawěſcże bě rubježny mordał pod pſchewoblekom draſtu měł, w kotrejž podhładneho pucźowazeho ſpěſchneho cžaha tak lohko ſaßo ſpósnacź njemóżachu.

Wornak żiwy woſta, ale tydźenje ßo minychu, prjedy hacž bě ßo wot ſtſchaßenja moſhow tak daloko ſhrabał, ſo mějeſche ſaßo jaßne wědomnje a ſo móżachu jeho pſcheßłyſchowacź. Wo woßobje a draſcże rubježneho mordarja niczo wěſte wuprajicź njewjedźeſche, wón bu pſcheſpěſchnje do ſadwělowazeho bědźenja ſtorhnjeny, ſo ßwojeho pſchecžiwnika, kiž bě jeho hnydom ſe ſpocżatka pod ßobu měł, ßej njebě mohł wobhładacź. Tón mužſki bě tak ßylny był, rjekny Wornak, ſo ßej myßleſche, ſo ma ſ mkodym Palakom cžinicź, ſ kotrymž bě ßo w turnarſkim towarſtwje hižom wjazy krócź na pſchimanje měrił, pſchi cžimž pak bě kóżdy ras podležał.

Jan Palak bě we wokrjeßnym měſcze jako njekhmanik ſnaty. Hižom jako ſchulſki hólz bě lohkomyßlne kuſki wuwjedł. Jeho nan bě jeho jako jeniczke dźěcźo, kotreż bě jemu jeho ſahe ſemrjeta żona ſawoſtajiła, ſa wucżene powołanje poſtajił, ale njedżiwajo dobreho duchowneho wobdarjenja lěni ſchuler na gymnaſiju tola ſady woſta, tak ſo dyrbjeſche napoßledku pſchekupſtwo wuknycź. Lědma wucżbny cżaß pſchetra, hdyž bě wjazy krócź wſchelakich wucżbnych knjeſow poměł. Na poßledku do bankoweho wobkhoda Handrija Kupcżaka ſaſtupi; tu něſchto lět wudźerża, ale wjedźeſche pſchi tym jara roſpuſchczene żiwjenje. Dwaj dnjej do tamneho rubježneho mordarſtwa bě ſ bankownje wuſtupiwſchi ßo ſ měſta ſhubił. Bórſy bě ßłyſchecź, ſo bě do Ameriki ſchoł.

Ludźo mějachu Palaka powſchitkownje ſa rubježneho mordarja, ale dokelž bě mało ſpuſchczomnych podhładowych pſchicžinow, njemóżeſche ßo na ßudniſke ßłědženje myßlicź.

Jeho nan bě muż bjeſe wſcheho poroka a nimo teho pſchedßyda wokrjeßneho ßudniſtwa. Wſchědni a njeſdźěłani ludźo ßebi myßlachu, ſo běchu, dźiwajo na njeho, wěz ſawodźewali. Na pſchedßydźe wokrjeßneho ßuda bě ſpósnacź, ſo mějeſche cżežku ſrudobu, ſ kotrejež ßo żenje ſaßo zyle njeſhraba, doniž ſa ßydom lět njeſemrje.

Wornak bě wot dwojeho ſłamanja nohi cżaß żiwjenja proſtu nohu ſdżerżał a dyrbjeſche na wotpocżink hicź. S napſchecża ßameho dwórniſchcża bě pódła wjazy woßebnych hoſcżenzow njenahładna jara ſtara korcżma „k żeleſnizy“. Do teje tajzy pucźowazy ſakożichu, kiž na pſchenozowanje wjele pjenjes wudawacź njemóżachu, a dła khwalby tunjoſcże bywaſche jednora korcżma jara wopytowana.

To bě hiſchcże ſtare wobßedźenſtwo ſtatneje żeleſnizy, a hdyž bě ßo pſchenajecże wupißało, dachu mjes mnohimi ſamokwjerjemi Wornakej prěnje měſtno. Jemu ßamemu wſchak proſta noha ſadźěwaſche, winowatoſcże wjele ſaſtarazeho hoſcżenzarja poknje dopjelnjecź, ale wón mějeſche ſa to cžim ſróſtniſchu żonu, kiž bě ßo k tajkemu wobkhodej kaž narodźiła, a tak bě bórſy na najlěpſchim pucżu, ſamożenja nabywacź.

(Pokracżowanje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. (Do ßmjertneho njeſboża pſchiſchoł.) Na tudomnym dwórniſchczu je ßrjedu wjeczor 1/2 7 hodźin jena ranżěrowaza lokomotiwa 62létneho wuhibarja Handrija Handrika pſchejěła. Handrik bě krótko pſched tym w 6 hodźinach ßwoju ßłużbu naſtupił a pſchi jenym wuhibadle łużu, ſ deſchczom naſtatu, wucżerpowaſche. Pſchi tutym dźěle bě wón ſ wopjecżizu duzy do kolije ſtupił a njebě pſchi njewjedrje pytnył, ſo ßo lokomotiwa ſchprejnodołoweje żeleſnizy k njemu bliżeſche. Maſchina Handrika ſa khribjet ſhrabnywſchi jeho cžełko ſmjecże, tak ſo bě wón na měſcze morwy. Handrik, kotryž wjetſchu ßwójbu ſawoſtaji, je jako wojak 102. regimenta w němſko-franzowſkej wójnje ßobu wojował.

— (Pomjenowanje noweje drohi a noweho měſtna.) Měſchczańſka rada je dróſy pſchi kavalleriſkich kaſarmach mjes Tſélanſkej a Wettinſkej dróhu mjeno „Sedanſka droha“ a pſchi njej leżazemu měſtnu mjeno „Sedanſke měſtno“ dało.

— (Konjej ßo ſplóſchiłoj.) Hdyž chzyſche ſchtwórtk popołdnju Kamjeńſki póſtſki wós ſ póſtſkeho dwora wotjecź, ßo nje-

snateje pschiczíny dla konjej spkóschischtaj. Runje won ßo do domu Heydemannez pjenjeżneje banki samẽriwschi, wonaj do dróhoweje latarnje, tam stejazeje, sawadźischtaj a ju powalischtaj. Tu ßo na sboże poradźi, cźeknjenzow sadźerżecź. Konjej staj njesranjenaj wostałoj.

— Sakszy kħẽżerjo mẽjachu njedźelu w Budyschinje ßwoju 12. porjadnu hłownu shromadźisnu. W njej ßo też wo należnoscźach politiskeho sajimanja jednasche. Mẽschczaństi sastupjeŕ Braun s Draždźan wo kħẽżorstwowym dawku na pschibytu hódnoscź rẽczżesche. Po żiwej debacźe ßo scźẽhowaza resoluzija jenohłóßnje pschija:

Swjask sakskich kħẽżerskich towarstwow na najwótrischo pschecźiwo kóždemu dawkej na pschibytu hódnoscź s leżomnoscźow protestuje. Jeli so pak bychu ßo krajne ßejmy s tymle dawkom chżyle sabjeracź, by wón pschecźiwo njemu w tej formje protestował, kajkaż ßo w kħẽżorstwowym ßejmje poruczowasche. Knjeżerstwo njedyrbjało dale mẽstne wustawki, kotrez dawk na pschibytu hódnoscź kładu, wobkrucźicź abo wobkrucźenje, hdźez je ßo dało, wróczo wsacź.

— Mnischcźa cźwila w naschich lẽßach je po sdaczu nimo. Hajnizy ßu wobkedźbowali, so ßo mnischki shubjuja. Sa to pak we wieczornych stronach Sakskeje skorża, so tam mnischki pschibẽraju.

— (Twar żelesnizy s Radworja psches Kamjeńz do Kinsbórka.) Budyske wokrjeßne hejtmanstwo wosjewja, so knjeżerstwo na leżomnoscźach, psches kotrez ßnadź żelesniza powjedźe, powschitkowne pschedbẽżne dźẽła wuwjescź da. Twjerde snamjenja, kotrez żelesniske sarjadnistwo teho dla cźinicź da, maja ßo hacź do sapoczatka twara żelesnizy, tola niz dlẽje hacź dwẽ lẽcźe stejo wostajicź.

—(Spytane njekasanstwo.) Njedźelu je wupkaczerski aspirant tudomneho pẽscheho regimenta, woženjeny a nan nẽkotrych dźẽcźi, dwẽ holcźizy, 9 a 10 lẽt starej, k ßebi wabił a ßo na nimaj spytał njekasańszy pschepschimacź. Na sboże macź s cźaßom k dźẽscźomaj pschibẽża a słóstiskemu wotmyßlenju sadźẽwa. Njekraßnika ßu sajeli a do ßudniskeho pschepytanja wsali.

— Ssynam nẽtcźische wjedro njehoji. Dźeń wote dnja ßo mróczi, a s cźmowych mróczelow ßo deschcź dźe. Semja wschak je w hłubokoscźi ßucha a by hischcze wjele deschcźa snjeßka, ale ßyno ßo pschi stajnym deschcźu hubjenje domoj khowa. Deschcźowe wjedro je sańdźeny tydźeń niz jenoż we Lużizy, ale w zyłej ßrjedźnej Europje a w Jendźelskej knjeżiło. S mẽstnami je wulka woda nastała. Wßy ßu ßo póczrjeło, a wjele cźłowjekow je ßo pschi powodźenju tepiło. Na druhich mẽstnach ßu ßo ludźo s Bożim njewjedrom sarasyli. Sa dołhe cźaßy ßo njepomni, so je ßo telko ludźi psches błysk moriło, każ lẽtsa.

— **Wjeßne wólbne towarstwo je na prawym puczu.** S jeneje strony ßu ßo pschecźiwo „Wjeßnemu wólbnemu towarstwu“ saßakle nadpady cźinike. Wjeßne wólbne towarstwo steji njehnute a postupuje dale. Cźisty schkit a wótre brónje wone ma. S wopredka rẽkasche: „Pschewostajcźe jich jeno mi, ja jich hižo skludźu.“ Druhi pschida: „Jene ßkowo, a woni leża pod blidom.“ Towarstwo krocżesche dale, a saßkyschachmy hroženje: „Ssmy ßebi schkit ministerstwa wuproßyli.“ Pschińdźe Porschicźańska shromadźisna. Tu mẽjesche ßo postupowanje Wjeßneho wólbneho towarstwo sadźerżecź. Ale hlej, towarstwo dobyczerszy se shromadźisny wotendźe. Jeha wliw a pschiwisk hladajo pschibẽra. W Bukezach bẽ shromadźisna, kiż nima ßwojeho runjecźa. Tu sapokloži ßo hižo sakład k dalschemu postupowanju w naschich stronach. Niczo njemóże postupowanje Wjeßn. wólbn. tow. sadźerżecź. Na shromadźisnu w Hucźinje stajachu pschecźiwniziy wschu nadźiju. Pschecźiwnikow pak Wjeßne wólbne tow. njetrjebało żanych mẽcź, jeli njesrosymliwu saßlepjenoscź wẽsty dźẽl wucżerjow do pschecźiwnistwa hnała njeby. S bliska a s daloka honjachu ßo naschi nẽmszy krajenjo na shromadźisnu do Hucźiny. Sserbskim krajanam ßo Wjeßne wólbne tow. w zyle wopacźnym ßwẽtle pokasowasche. Woni ßo namolwjachu, niz sa Wj. w. tow. kłoßowacź. Nẽmska rosmołwa dyrbjesche ßo wunusowacź. Tola wschitko hinak pschińdźe. Hucźinjanska shromadźisna je jene nimo mẽry ważne moralne dobycźe Wjeßn. wólbn. tow. To pschecźiwnizy se subokschipjenjom saczuchu a walichu ßo w nẽmskich nowinach każ njembruchi na Wj. w. tow. To njewosta khrome, ale rasnje wotmolwjesche, a tole rospißanje w nẽmskich nowinach bu jemu s dobytkom, dokelż nẽmszy rojenkojo naschu żałoscź spósnachu. Zyle njenadźizy wustupi „Sjednocźenstwo wucżerjow na schulach w Sserbach“ a spyta do Wj. wólbn. tow. porubacź. S jeneho wosjewjenja shonichmy, so ßo na wojowanju dale njewobdźẽli. Też to je nam spodźiwne, pschetoż tule ßobotu psched dwẽmaj njedźelomaj wotmẽ mjenowane „Sjednocźenstwo wucżerjow“ shromadźisnu w Budyschinje, a to runje psched Hucźinjanskej shromadźisnu Wjeßn. wólbn. tow., na kotrejż bẽ też 20—30 wucżerjow pschitomnych. Na tutej shromadźisnje wucżerjow ßo hischcze jara khroble rẽczżesche a ßo wschelake naprawy wobsamknychu, na kotrychż wuspẽch smy jara wcźipni. Myßla dha cźi knjeża wucżerjo, so rosßudźenje wscheho politiskeho hibanja jenoż w jich rukach leżi?! — Mjes tym wosjewi ßo jedyn nastawk s podpißmom „Caveant consules“, kiż je zyle na to skożeny, nẽmsku sjawnoscź wo naschich schulskich wobstejnoscźach wopak roswucżecź, s dobom to, schtoż ßo wo Sserbach praji, skoro każ wuhanjenje Sserbow klinczi. To je pißał jedyn wucżeŕ, ßyn ßerbskeho ludu! Wschitko to, schtoż ßo wo nabożinje praji, ßu powschitkownoscźe, s wotpohladom, ludźom pẽsk do wocżow namjetacź. Wschitko je pschitsihane na ßadu, kiż ßo bohużel hižo lẽtdźeßatki dołho nakożuje se strony jeneho dźẽła ßerbskeje intelligenzy k schkodźe ßerbskeho luda a wótcźiny: „Dajcźe hicź, każ chze. Bożedla żadyn njemẽr, żane roshorjenje!“ „Cźicho, cźicho“, tak je heßko. Wjeßne wólbne towarstwo pak postupuje pschezo dale a dale. Njedźelu 4. junija wotmẽ dwẽ shromadźisnje, w Hornjej Hórzy a w Khróscźizach. Po krótkej pschestawzy, ßynowych żnjow dla, póńdźe postup Wjeßn. wólbn. tow. njemyleny dale. Wulku ważnoscź pschipißujemy wożebje shromadźisnomaj w Khróscźizach a Hornjej Hórzy. Ważnoscź Khróscźicźanskeje ßaha dale, hacź ßebi schtó myßli. Hornjohórcźanska pak wuruba nam pucź sady Budyschina. Sapoczane dźẽło powjedźemy njemylene dale. Też naschi nam njepschecźelszy smyßleni ßerbszy wucżerjo budźa bórsy na rospuczu stacź. Potom hakle ßo nẽkotremużkuliżi s nich wocźi wotewrja a spósnaja, kak prawje Wjeßne wólbne tow. ma.

S Dobrusche. Sańdźenu njedźeln je tudomne wojerske towarstwo ßwoju nowu khorhoj poßwjecźiło. Sswjedźeńsku rẽcź mẽjesche knjes farař Räda.

S Hornjeje Hórki. Na horje blisko hajnkownje sańdźenu wutoru cźorne mróczele kura k njebju stupachu. Dokelż bẽ ßo runje hrimało, mẽnjachu ludźo, so je do hajnkownje błysk dyrił. W tuthym mẽnjenju ßo ludźo hischcze s automobilnej ßykawu wobkrucźichu, kotraż na pruhu po pucźu pschijẽdźe. Każ pak ßo posdźischo naßoni, bẽchu ßo blisko hajnkownje jenoż nẽkotre hromady spalike, kotrez ßo njehodźachu hewak k nẽcźemu druhemu wużicź.

S **Budestez.** S wjeßelom hladamy jutsischemu zyrkwinskemu ßwjedźenjej napschecźiwo. Dołhe lẽta ßo tu żadyn Gustav-Adolfski ßwjedźeń wjazy ßwjecźił njeje; teho dla je nam cźim bóle witany. Dźẽło towarstwa je wulke, ßwjate a w naschim cźaßu dwójzy ważne. Kelko spytowanjow ßoni nascha wẽra tu w domisnje a tola mamy składnoscź, kóżdu sbóżnu njedźelu ßebi ßwoju wẽru w towarstwje wẽrjazych ßylnicź. We wjazy duchownych spytowanjach pak naschi wẽrybratsja w rospróschenju steja. Nascha ßwjata pschißłuschnoscź je, jim pomozni bycź. Każ jandźel Boži Gustav-Adolfske towarstwo mjes nimi wot wożady k wożadze khodźi a poßylnja ßkabych a pyta shubjenych. Schtó mjes nami nochżyk rad powjesćze se żohnowaneho skutkowanja sa evangelskich bratrow ßłyschecź? Knjes farař Waktař s Njeßwaczidła budźe nam ßerbske, k. farař Hausa s Wósporka nẽmske prẽdowanje dźerżecź. Sserbske kemschenje ßo w 2 hodź., nẽmske 1/2 4 hodź. sapoczinje. Żadyn kemscheŕ njesapomń na ßwój wopor luboscźe! Sswjedźeń pak nochże jenoż wożadnym sa natwarjenje duschow ßłużicź, ale też wjele ßerbskim hoscźom s bliska a s daloka. Duż, lubi Sserbjo, pschińdźcźe k nam pohladacź. Naschi wótzojo ßo też dalschich pucźow pschi zyrkwinych rjanych ßwjedźenjach bojeli njejßu. Pschińdźcźe a wschitży budźecźe wutrobnje witani!

S Njeßwaczidła. Póndźelu ßu tudomneho kħẽżerja Khorlu Ducźmana w jeho wobydlenju wobwẽßnjeneho namakali. Won je ßebi w cźeżkich myßlach żiwjenje wsał.

S Brẽsynki niże Delnjeje Hórki. Tu je stare prajenje, so ßebi Schprewja kóżde lẽto ßwój wopor żada. Tajki wopor dosta ßo jej skoro póndźelu wjecźor. Jẽdnacźelẽtny ßyn tudomneje żiwnoscźerki swud. Nowakoweje dźẽsche ßo s druhimi dźẽcźimi do Schprewje kumpacź. Wón salẽse ßebi do hłubiny, tak mjenowaneho kótleschcźa, do kotrehoż rẽcźne dno jara nahle wotpaduje, a ßo podnóri. Hižo stupachu pucherje na swjerch. Ssobu ßo kumpaze dźẽcźi to wuhladawschi sapoczachu schkrẽczecź. Stysknjwe kschiki saßkyschawschi pschikhwata tudomny młynwobßedźeŕ knjes Jan Pẽtschka a skoczi hnydom sa podnórjenym dźẽscźom do rẽki. Jemu strach hrożesche, so ßo ßam do kótleschcźa storhnje. S jenej żerdźu scźahny hólcźeza po wulkej prózy k ßebi. Hólcźez bẽ hižo bjes żiwjenja. Knjes Pẽtschka jeho na ßuche donjeße a drusy mjes tym pschikhwatani wjeßnjenjo wschẽ

móżne žrědki nałožowachu, jeho wożiwicź. Po khětrej khwili hólczež sapocża dychacź a potom wjele wody wot žo dawasche. Mjes tym pschiwołana hólczežowa macź, kiž bě, žo wě, žmjercź wustrózała, žwoje dźěćźo saža żiwe dosta. Hólczež nětko khory leži.

Se Ssulschez pola Prěčžez. Pšched tydźenjom bě tudomny knježi pohoncź Kiß konjej w Cžornej Wodźe kumpak. Pšchi domojěchanju žo kóń, na kotrymž Kiß žedźesche, spłóschi a Kißa wotcźißny. Tón tak njesbožownje na pucź padny, so žebi nop pukny a s womoru wobjaty ležo wosta. S jeho strowosczu žo nětko polěpschuje.

Se Scheschola. Sańdźenu wutoru popołdnju błyšk s wohenjom do doma želesniskeho dźěłacźerja Rochowa dyri. Wuheń rosbiwschi wón do žwißlow a wot tam do jstwy sjědźe. Tu wón jedyn na scźénje wißazy wobras a scźénski wobras skónzowa a potom k semi sjědźe. Wo jstwje bě 7 woßobow pschitomnych, kotrež se žamymi stróżelemi woteńdźechu.

S Bacźonja. Schtwórtk, 9. junija, žwjecźesche knjes kantor Ssymank a jeho knjeni mandźelska Hańža, rodźena Wjeńkez s Wyßokeje, žléborny mandźelski jubilej. Hižo dźeń prjedy, žrjedu wjecźor, hudźbna kapała knjesa Bërmicha w Haßlowje a tudomne spěwarske towarstwo jubilaraj s jara rjanym sastanicźkom swjeßelischtej. Hudźbnizy pschednjeßechu najprjedy khoral (khërlusch): „Wótcźe, wótcźe luby nasch“ se snatej wustojnosczu. Potom spěwarjo khërlusch wuspěwachu. Na to pschejesche woßadny duchowny w mjenje woßady, schulerjow a schulerkow knjesej kantorej a jeho mandźelskej sboże, spomni na mnohe wulke saßkužby, kotrež je žebi knjes Ssymank jako wucźeŕ, hudźbnik, spißowacźel a žwërny žerbski wótcźinz dobył niz jeno wo naschu woßadu, w kotrejž bjes mała 25 lět skutkuje, ale też wo zyły žerbski lud. Tola — njesahy pschi tejle składnosczi wopominacź, kak wulki dźěl ma na tutych saßkužbach też jeho cžesczena knjeni mandźelska, kiž žo woporniwje wo žwojeho mandźelskeho, žwoju žwójbu a jako wucźerka wo roswucźenje žónskeje młodosczje a jako jara sdźěłana a luboscziwa žónska też wo khudych, khorych a troschta potrjebnych stara. Cžiche skutkowanje „žylneje žony“ dyrbi žo też wyßoko ważicź. „Macź je wschudźom snacź.“ To je žerbske pschißkowo.

Jako snamjo dźaka pschepoda rjanu knihu. Knjes kubleŕ Michał Rjencź s Cžornez jako pschedžyda spěwarskeho towarstwa pschejesche sboże w mjenje towarstwa knjesej kantorej jako dirigentej a pschepoda žléborne kžizy jako dar žobustawow. Knjes kubleŕ Michał Delan s Baczonja pschejesche w mjenje nëhduschich schulerjow a schulerkow sboże a pschepoda rjany žléborny wënz.

Potom spěwasche žo hnujazy spěw: „Domczk mój luby skoty tudy“ a druhi spěw jara exaktnje a s dobrym srosymjenjom. S teho žmy też spósnali, kak pilnje žu žobustawy dołho a wuspěschnje žo we wjazyhłóžnym spěwje wudokonjeli pod wustojnym dirigentom. K temu hischcże pschida knjes Bërmich, kiž wopomni, so bě hižo na selenym kwaßu piskał, něschto kruchow, też wjeßelischich, se žwojimi pomoznikami. Hižo tón dźeń a nasajtra dóńdże mnoho ertnych a pißomnych sbožopscheczow. Knjes kantor Hila s Khróscźiz pschejesche sboże w mjenje Sjednoczeństwa žerbskich katholitich wucźerjow a deputazija wucźerskeje konferenzy Njeßwacźidłsko-Rakeczanskeho wokrjeża. S jara mnohich rjanych darow njech je woßebje mjenowany wulki kraßny wobras „Dwanacźelětny Jesuß w templu“ po Hofmanu; tón darichu starschimaj dźakne dźěcźi (žyn a tsi dźowki).

My pak pschejemy naschemu cžesczenemu a lubowanemu knjesej kantorej a jeho lubej knjeni mandźelskej, so chzył Bóh jeju hischcże dołho stroweju sdźerżecź, so mohłoj tu hischcże wjele a spomóżnje skutkowacź, a też skoteho kważa a druhich wjeßelych žwjedźenjow docźakacź. K temu daj Bóh sboże! J. L.

S Bukez. Tudomne zyrkwinske pschedstejicźerstwo je sa naßlědnika knjesa fararja Kubizy, kotryž lětża Michała na wotpocźink póńdże, knjesa pomozneho duchowneho Mjerwu wuswolilo. Knjes Mjerwa w bliżschim cžaßu žwoje druhe duchowne pruhowanje wotpołoži.

S Bukez. Pucźowanska shromadźizna Kotmarskeho Hornjoschprejskeho pcźołarskeho towarstwa je žo tu sańdźenu njedźelu wotměła. Ssobustawy Kotmarskeho towarstwa do Pomorz pschijěwschi kołcże knjesow Hajnzki, Wicźasa a Pomorskeje ratarskeje spytowarnje wobhladachu. Hdyž běchu knjeża s Budyschina pschijěli, žo dale pcźólnizy kk. Mětascha, Malkscha a Mucźerja w Bukezach wobhladowachu. Sa pcźołarja je tajke wobhladanje pcźólnizow w tym nastupanju ważne, so wón pschi tym wschelake nowe pschiprawy a methody nawjedźi. W hosczenzowej sali potom knjes wucźeŕ Nutniczanski wo themje rěcźesche: Kak žo rojenju sadźěwuje a kak žo po móżnosczi wjele mjedu dobywa? Wón na tejle prascheni na sakładze scźěhowozuych žadow wotmolwi: Dawaj pcźołam wjele městnosczje a to w prawym cžaßu, — njedaj žo žwojim ludstwam pschejara seßylnicź, ale bjeŕ naißylnischim wubytknu móz a poßylnjej s njej žłabuschkow, — kralowu s cžaßom wotsamkń a sadźěwaj, so wona pschewjele jejow lehnje, — w žwojej pcźólnizy rosomne wuplahowanje raßy pschewjedź. Po tomle sajimawym wuwjedźenju rěcźnik hischcże wo wschelakich pcźołowych raßach rěcźesche a je po barbje, płódnosczi a kharakterowych žamownosczach wopißowasche. S rosomnym kschiżenjom hodźa žo dobre žamownosczje jeneje raßy na druhe pschenjesczi. W scźěhowazej debacźe knjes zyrkwinski wucźeŕ Schenk s Ketliz na wulku hódnosczi pschepowěschenja krasa a prawocźaßneho wotsamknjenja matki dla sadźěwanja rojow a dla pschisporjenja mjedoweho wunoschka na druhej stronje pokasowasche. Wo dobrych wuhladach lětuscheho mjedoweho wunoschka běchu jenakeho měnjenja a dźiwajo na to žo wobsamkny, dotalnu mjedowu płacźisnu, 1 hr. 20 pjenj. sa punt niz powyschicź. W pschichodnym oktobrje chze Hornjoschprejske towarstwo mjedowe wiki, kotrež budźa s wuloßowanjom płasta sjednocźene, srjadowacź.

S Hrodźischcza. W dźěłarni tudomneho blidarskeho mischtra Hofmanna s wuskocźenjom něktorych schkrow s khachlow woheń nasta. Něktre hrjady, deski a sapocźana domjaza nadoba žu žo wopalike. S pomozu žußodow je móżno było, woheń salecź.

S Ketliz. Tudomny diakonat žo 1. julija wuprózdni. Žadacźelju wo tole městno, kotsiž dyrbja žerbskeje rěcźe mózni bycź, maja žwoje samolwjenje hacź do 5. julija pola patronki, žwobodneje knjenje se Salza rodź. Souterer, póßtacź.

S Konjez. Njedźelu 12. junija žwjecźesche tudomne wojerske towarstwo 25lětny jubilej. Na žwjedźenju wobdźělichu žo 11 žußodnych towarstwow. Knjes kapłan Dornik-Ralbicźanski mějesche jadrnu žwjedźeńsku rěcź. Zyła wjeß a też žußodny Schunow běschtaj žwjedźeńsźu wupyschenaj.

Se Sserujan. Hdyž wutoru popołdnju cźeźke njewjedro pśches naschu krajinu cźehnjesche, dyri błyšk do bróżnje sahrodnika Rynczki a ju sopali. Nimo Różenczanskeje žykawy běchu też Ralbicźanska, Koßlowska a Workleczanska na haschenje pschichwatake. Kaž žo wjeda, je to hižo tsecźi ras, so je błyšk tutu bróżeń spalił.

S Rakez. Saßo wjeßely dźeń žwita Sserbam Rakeczanskeje woßady. Kaž tydźenja cźitachmy, skoži Kukowska Bjeßada žwój wulět do Rakez k žwërnym Rakeczanam. To dyrbjało Waß sawěsczje swjeßelicź, lubi Sserbja. Duž žo njekombdźcże, ale thwatajcże njedźelu 3. julija popołdnju w 2 hodź. do žerbskich Rakez w bohatej licźbje, so bychmy powitali na žwjedźeńske wachnje naschich žerbskich bratrow s Kukowa, s Khróscźiz, s Njeßwacźidła atd. Chzemy žo s nimi sabawjecź tak prawje po žerbsku. Wobtwjerdźmy swjask krucźischo s naschimi katholskimi Sserbami. Wjecźor drje najskerje žłyschimy rane spěwy a dźiwadło. Njech je wasche wschitkich heßło: Njedźelu 3. julija do „Sakskeho doma“ w Rakezach!

S Lubija. Na tudomnym dwórnischczu je 30 lětny pomozny wuhibaŕ Sinkwitz, kotryž bě žo hakle psched krótkim s Wósborka tu pscheßadźał, pschi žłużbje pola Wósborskeho mosta s lokomotivu Draždźansko-Shorjelskeho spěschneho cźaha shrabnył a žo hnydom morił. Hłowa bě žo tak smjatka, so mosby s njeje wustupichu. Kaž žo sda, njeje žo Sinkwitz pschi dźěle jědźazeho spěschneho cźaha dohladał.

Se Stróże pola Rakez. Njedźelu w nozy 1/2 1 hodźiny stej žo bróżeń a hródź tudomneho piwarnika Bergara do cźista wotpalikej. Jenoż skót je žo wukhował, wosy a wscha druha nadoba žu žo spalike. Woheń je s bróżnje wuschoł.

S Draždźan. Poßledńja njedźela w juniju je tu saßo njedźela Sserbow. Sswërni lubowarjo Bożeho žłowa žo dawno na nju wjeßela. Saßo mamy składnosczi, Boże žłowo w macźernej rěcźi žłyschecź. Kemschenje je kaž hewak, w kschiżnej zyrkwi a žo pokodnjo 1/2 12 hodź. sapocźnje. Spowjednu wucźbu smjeje faraŕ Domaschka s Budestez, předowanje pak faraŕ Ssykora s Minakała. Bóh žohnuj jeju dźěło mjes nami! Wy pak, lubi Sserbjo, s bliska a s daloka, pschińdźcże wschitzy! Wotstrońcże wschě sadźěwanja! Seńdźcże žo 26. junija do kschiżneje zyrkwje s cźrjódami.

S Hermanez. Ssobotu 11. junija 3/4 6 hodźin w statoku žiwnosczerja Jana Scholty woheń wudyri, kotryž Scholczi twarjenje a bróżeń žußoda Jana Hobraka sniczi.

S Wochos. W drjewischczu delnjo schlesyskeje wuhleŕnje Kerla a Troska bě pjatk tydźenja woheń nastał. Pschi tehdomnischej žuchocze a wětšiku žo woheń rucze rosschëri a 200 metrow spuschczaneho drjewa spali. Hakle w žußodnej husczinje žo woheń pobi.

S Woleschnizy pola Klětneho. Dejmantowy kwaß ſańdżenu njedżelu tudomnaj Krawzez mandżelſkaj ßwjecżeſchtaj. Hižo dlějſchi cżaß ſtaj wonaj khorowataj.

S Krjebje. Sańdżenu ßrjedu popołdnju pſches naſche ſtrony njewjedro ſe ſlimkojtym deſchcżom cżehnjeſche. Błyſk tu dwójży do telefonowych grotow dyri.

W bliſkim Cżernſku Boże njewjedro do domſkeho fabrikanta zementowych tworow a hoſcżenzarja Ernſta Mjechelka dyri a ſapali. Mjechelka a jeho ßynojo ſamochu woheń w naſtaczu ſhaſchecż. Jena dżowka je ßo lohko na ruzy ſraniła. W Mikowje je błyſk do telefonoweje zentrale dyrił, tola njeje żaneje ſchkody naczinił.

Přilopk.

* Mjes twarſkimi miſchtrami a dżěłacżerjemi je ßrědniſki ßud měr wujednał. Duż ßo nadżijomnje wſchudże ſaßo twarſke dżěło ſapocżnje.

* (200 cżłowjekow ßo pſchi powodżenju ſhubiło.) Nad Eifelſkimi horami we wjecżornej Němſkej ßu ßo pondżelu w nozy ſlimki rospuſchcżiłe. Někotre wßy ßo pócżrjechu a wupuſcżichu. Jenoż ſwonkowne murje khěżow hiſchcże ſteja. Wobydlerjo ßo w nozy ſ wulkej wodu pſchekhwatachu. Něhdże 200 cżłowjekow je ßo ſhubiło. Jena kantina, w kotrejż italſzy żeleznißzy dżěłacżerjo ſpachu, je ßo ſ wodu ßobu ſtorhnyła. Sa dżěłacżerjemi njeje ßo żaneho ßlěda namakało; najſkerje ßu wſchitzy ßmjercż we wulkej wodże namakali. W Fuchshofenje ßu ßo wſchitzy wobydlerjo hacż do 6 tepili, mjes nimi wjele dżěcżi. Cżěła ſ wjetſcha pod drobnymi kamjenjemi leża, tak ſo ßu cżężko namakacż. S wody hroſne ßmjerdżenje ſtawa. Pſchipkawjene cżěła ßu ſkoro zyle nahe, dokelż ßo w ſpanju ſ powodżenjom pſcheßłapichu. Druhe cżěła běchu cżężko ſranjene. Horny dół Ahreſkeje rěki je ſ domjazej nadobu, draſtu a poßleſchcżemi pokryty. Zyły rěcżny dół je jene kamjeniſchcżo. Pſchedewſacżeljo żeleſniſkeho twara pſchi żeleſnizy po Ahrſkim dole ßu wſcho ſhubili. Wſchě twarſke budy a moſty ßu ßo ſwottorhałe. Jedyn żeleſniſki cżah we wodże leži. Pola Krippa ßo cżěło jeneje żony ſ jejnym teho runja morwym dżěſcżom pſchipkawi. Dżěcżo bě ßo twjerdże macżerje pſchimnyło.

Wodowa móz bě tak wulka, ſo je w Altenahwſkim tunelu 30 metrow hłuboka wudrjenza naſtała.

Pioněrojo a pěſchzy na tym dżěłaju, ſo bychu měſto ſ wotorhanych moſtow, něhdże 20, nakhwilne moſty natwarili.

S wjetſcha khude wobydleŕſtwo Eifelſkich horow je cżężko doma pytane. Żně ßu ßo ſ měſtnami do cżiſta ſniczłe. Pódła cżłowjekow je ßo też wjele ſkotu tepiło. Tak cżěło jeneho muża ſ jenej koſu nimo płuwacż widżachu, kotryż koſyny powjas hiſchcże twjerdże w ruzy dżerżeſche. Zyłe khěżne murje ſ domjazej nadobu a rólnym gratom po żołmach ſ hrimotazym hołkom pluwachu, wſcho, ſchtoż ßo jim napſcheczo ſtaji, powalejo. Muż tołſte ſchtomy ßo podmlěchu a ßo w żołmach ſhubichu. Ahrweilſka wohnjowa wobora je ſa 1000 hriwnow drjewa wukhowała. W Neuenahrſkich kupjelach ßo niſko leżaze hoſcżenzy hacż do prěnjeho poſkhoda powodżichu, tak ſo ßo kuchinje ſ maſanej wodu pjelnichu, a ſo dyrbjachu w nich waricż pſcheſtacż. Schkoda je tak wulka, ſo ßo njehodži wobliczicż.

Załoßne nadrobnoſcże wocżicżi ßwědzy powjedaju. Pola Erpjela ßo jena holza pſchipkawi. Wona bě ßo ſ powjaſom k kruwje pſchiwjaſała a bě ſ njej hromadże ßmjercż namakała. Jedyn inżenieur ſchěſcż ſe ßwojich dżěłacżerjow na jenych ſwißlach wißajo pſchipkuwacż widżeſche. Ludżo njepſchestawajcy wo pomoz wołachu, kotraż pak ßo jim njehodżeſche pſchinjeſcż. Pſched inżenieurowymaj wocżomaj ludżo do wody padnychu, hdyż ßo ſwißła do jeneje ſkały ſraſychu. — W Schuldu je ßo jedyn móſt ſaßypnył, kotryż bě ſ pſchihładowarjemi huſcże wobßadżeny. Liczba tepjenych je hiſchcże njeſnata.

Cżěła tepjenych ßu ßo ſ dżěła ſ Ahrſkej rěku do Rheina wotwjedłe. Schtwórtk ßu někotre cżěła ſ Rheina wucżahnyli. Mjes tepjenymi je wjele dżěcżi. Po wudawanju wukhowanych ludżi je ßo ſ dweju kantinow 114 muży ſhubiło. Pſchezo a pſchezo ſaßo ßo cżěła pod pſchipkawjenym błótom a rospadankami namakaju. S Kölna je ßo wulka hromada kaſchcżow pſchiwjeſka. Pjatk ßu ßo namakani tepjeni khowali.

* (Powodżenje w Barlinje.) Satraſchne njewjedro a ſlimk ßo wutoru wjecżor nad Barlinom rospuſchcżi. Hacż runje błónzo hiſchcże na njebju ſtejeſche, ßo zyle ſacżmi. Deſchcż ßo ſ tajkej mozu lijeſche, ſo ßo na dobo měſto powodżi. Na dwórniſchcżu pola Papeſteje drohi ßo jedyn wjetſchi naßyp ßuny. Woda je pinzy pócżrjeła. Też tunel ſa podſemſku żeleſnizu je ßo pócżrjeł.

* (Sliwki a powodżenje w Bajerſkej a Awſtriſkej.) Hornja Bajerſka a połnózna Tirolſka ßu ßo ſańdżeny tydżeń ſe ßylnymi ſlimkami podeſchłe. Wßy Garnich a Partenkirchen ſtej ßo pócżrjekej. Sa 3000 lět njeje w tamnych ſtronach tajkeho powodżenja było. Żitowe, ßynowe a wotawowe żně ßu do zyła ſniczłene. Oberammergau je ſe ßwojimi 600 zuſymi wot wobkhada wſchón wotſamknjeny. Kochelſki a Walchenſki jězor ſtaj pſches ßwoje brjohi ſtupikej a kraj daloko powodżikej. Powodżenje je bohużel někotre cżłowſke żiwjenja ſa wopor żadało.

W Schtyrſkej je wulka woda 40 měſtow ſ wottorhała. W Mürzſkim a Raabſkim dole je ßo 6 cżłowjekow tepiło.

W Innsbruckiej wokolinje je ßo pſchi ſatraſchnym njewjedrje 10 cżłowjekow ſ błyſkom ſaraſyło. Na żeleſnizy Stubajſkeho dola je ßo dła ßunjenja naßypow jěſdżenje cżahow ſaſtajicż dyrbjało. We wokolnoſczi ßkawnych Iſerſkich winizow ßu żně ſ wjetſcheho dżěła ſniczłene.

* (Schěſcż cżłowjekow ßo ſ błyſkom ſaraſyło a 13 ßo cżężko ſraniło.) Sańdżenu njedżelu ßo w holi pola Barlina tyßazy ßo wukhodżowazych ludżi pod hołym njebjom ſ cżężkim njewjedrom pſchekhwatachu. Pſchi płocże Janſkeho pohrjebniſchcża bě něhdże 1000 ludżi wukhow pytało. Wokoło 1/4 7 hodżin błyſk ſe ſatraſchnym hrimotom do wuhenja njedałokeje tſělerńje dyri, poběha na ßwěcżniku, ßrjedż ſale wißazym, ſjědże k ſemi a ßo pod ſemju kónczkatemu grotej, nad płotom pſchicżinjenemu, ſawjedże, hdżeż ludżo ſtejachu. Na tutych błyſk ßmjercż a ſtróżele pſchinjeße. Něhdże 80 ludżi wón k ſemi poraſy. Scheſcżo běchu morwi, druſy ßo ſtonajo na ſemi wijachu. Wſchudże bě ſtonanje ßłyſchecż. S njeſbożeni ßo do Virchowſkeje hojerńje dowjeſechu. Mjes ſarażenymi bě też jedyn wojak gardoweho füſilěrſkeho regimenta.

* Jara cżężke njewjedra ßu pſches Hannoverſku cżahałe, kotreż ßo ſe ßylnymi deſchcżemi pſchewodżachu. W Hannoverje błyſk ſchtyriſchoßnu wulku ſkładownju firmy Meyera a Kohna ſapali. Woheń w łapach, gumiju atd. wjele żyroby namaka. Zyłe twarjenje ßo do cżiſta ſpali. W Stenhagenje błyſk do cżrjódy ludżi dyri. Jedyn 20 létny ſahrodniſki pomoznik ßo ſaraſy, někotre woßoby ßo ſranichu. W Barntruppu błyſk do jeneje bróżnje ſjědże, do kotrejež bě ßo 10 dżěłacżerjow pſched njewjedrom ſkhowało. Schtyrjo dżěłacżerjo ßo ſranichu, dwjeo ſ nich ßmjercż ſtraſchnje. Ssylne krupobicże, kotreż njewjedro pſchewodżeſche, je na polach njeßměrnu ſchkodu nacziniło.

* Woprawdżita lijenza je ßo na ßrjedżnu a rańſchu Schwajzarſku wulała. W Abtdorfje je ßo wutoru w nozy ſe ßunjenjom pjerſchcże jena khěża ſaßypła. Zyła ßwójba liſtynoſcherja Zieglera je ßo pod rospadankami pohrjebała. Macż a dżeßacż dżěcżi, wot 1 hacż do 16 lět, ßu morwi. Ziegler ßam mějeſche ßkużbu w póſtſkim twarjenju. W Altorſje Uri je wotwal ſ hory dwě khěži ßobu ſtorhnył a 12 cżłowjekow pohrjebał. Tſjo mózachu ßo wukhowacż. Delnje měſto Luzerna je pócżrjene. Wobydlerjo ßu cżekli. Też delnje měſto Berna je ßo powodżiło. Tſi młyny a dwaj rěſakaj ßu ßo ſ wulkej wodu ßobu ſtorhnyłe.

W thurgawſkej wßy Kradolfje je ßo ſchtwórtk móſt ſe 6 woßobami wotpławił, kotreż ßu ßo wſchě tepiłe.

* Satraſchne njewjedra ßu też w ßrěnjej Pfalzy ſakhadżałe a njeßměrnu ſchkodu nacziniłe. Żně ßu w dałokim wokrjeßu ſniczłene.

* (Powodżenja w Sſerbiji.) Też někotre měſta w Sſerbiji ßu ßo ſe ſtraſchnym powodżenjom potrjechiłe. Ssylne njewjedro je ßo nad měſtami Jagodinu, Cżupriju, Bagodanom a Swilejnazom rospuſchcżiło. Żołmy rěkow Morawy a Reſawy dróhi tychle měſtow pócżrjechu. Sa krótki cżaß wſcho pod wodu ſtejeſche. Żně w Morawinym dole, w najpłódniſchej krajinje Sſerbije, ßu ßo ſniczłe. W Swilejnazu je ßo 26, w Bagodanje 6 cżłowjekow tepiło. Schkoda je jara wulka. S dobom je ßylne krupobicże w někotrych wokrjeßach Sſerbije żně do zyła wupuſcżiło. Kral, miniſter ſwonkownych dżěłow a wójnſki miniſter ßu do powodżeneho kraja wotjěli.

Wußudżenja.

Lawniſki ßud. Pſchi jenej ſwadże bě fabrikar F. A. K. Kwißer ſe Suborniczki mandżelſkej dżěłacżerja Kulki, ſ nim w jenym domje bydlazeho, rjekł, ſo Kulka ßwojim dżěcżom niczo jěſcż njeda, wone ßu teho dła nuſowane, ßebi w ſchuli pomaſki kradnycż. Kulka Kwißera wobſkorži, tola ßwoju ſkórżbu wróczi.

× Płokarńicża Marja Pětſchowa rodż. Fietzez ſ Mikowa bě płokarńiczu E. P. Neumannowu rodż. Müllerez ſ Dażinka a Khr.

M. Wittekowu rodź. Wenzelez ſ Wownjowa ſkſchiwdźenja dla wobſkorźika. Wſchě tſi žony w jenym domje na kſchidarſkej haßy w Budyſchinje bydla. Hdyž bě Pětſchowa 9. meje ßwojeho hólza ſ klepaczom nabika, běſchtaj ßo Neumannowa a Wittekowa do njeje dakej a jej ſkſchiwdźaze wudma nawdawakej. Pſched ßudom Neumannowa wudawasche, ſo je ju Pětſchowa teho runja ſkſchiwdźika, jednanje pſhecźiwo njej ßo teho dla wotſtorczi. Wittekowu k 10 hriwnam pjenježneho khoſtanja abo k arreſtej na tſi dny ſaßudźichu.

Khoſtanſka komora. Knihiczíſchczeŕ, nakładnik a redaktor „Bautzn. Tagebl.“ A. O. W. Müller w Budyſchinje a pola Müllera poſtajeny dopißowaŕ G. E. W. Schwarz w Budyſchinje, mějeſchtaj ßo dla ſkſchiwdźenja jeneho ſaſtojnika ſamolwicź. Jeju winowachu, ſo ſtaj ſtatneho rěčnika dr. Hennickera, wyſchſcheho lentnanta ſw. ßł., w Budyſchinje ſkſchiwdźikoj. Tutón bě ßmjertne ſnjeſboženje, kotrež bě lětßa 18. februara adminiſtratora ſ Bergoffſkeho w Minakale potrjechiło, pſchepytacź měł. Tole pſchepytanje bě wupokaſało, ſo w naſtupanju nahleje ßmjercźe adminiſtratora ſ Bergoffſkeho mordaŕſtwo njepſchedleži. Na to bě ßo w jenym poſdźiſchim cźißle „Bautzner Tageblatt“ ſchtuczka wocźiſchczała, w kotrejž ßo praji, ſo nichtó njewěri, ſo je ſ Bergofffki pſches ſnjeſboženje wumrjeł, to tež žadyn ſtatny rěčnik njewěri, khiba ſo by wón leutnant ſwonka ßłużby był. W tejle ſchtuczźy ßo ſtatnemu rěčnikej dr. Hennickerej porok hrubeho ſranjenja winowatoſcźe w ſaſtojńſtwje cźinjeſche, ſ kotrymž ßo wón w ſjawnoſczi wohani a poniži. Müllera k jaſtwu na 6 njedźel a Schwarza k jaſtwu na 4 njedźele ſaßudźichu.

Th. A. Wällnitz naſlědnik

w Budyſchinje

9 na ßukelnſkej haßy 9.

Najtuńſche kupowanſke žórło

ſa

njewjeſczinſke wuhotowanje

a

jednotliwe meble

ſolidneho a modneho dźěła.

Sprawne poßłuzenje.

Pſchi hotowych pjenjeſach rabatt.

Esamßna pólſtrowatnja.

Wobhladanje bjes tuńjenja dowolene. — Kroſchn, na mjenje a hłubje cła, ležoſnowarjo.

Mudry kolojěſdny

wuſwoli

Nanmannowe Germania-kola.

Saſtupjeŕ:

wumělſki jěſdny Marſchner

na Nowoſalzſkej dróſy 36.

Sklad

drainěnowanſkich rolow

w Lětonju

porucza

drainěrowanſke wónzuchowe a wodu wodźaze roły, žłoby, kruwjaze, ßwinjaze a proßaze korta ſ prěkuſchom

a bjes njeho,

zementowe platy

wſchelakich wulkoſczow a druźinow,

ſcźinowe pleczenje

ſe ſazynowanym grotom,

tſěſchnu papu

wſchelakich tołſtoſczow,

tſěſchne pomaſanje „optimus“

a **kamjentnowuhlowy teer, teerowe kótła ſ pſchißłuſchkom, grotowe, ſcźinaze a papjaze hoſdże, hornczeŕſke twory, Brockmannowy**

= pizowanſki kalk =

ſnamki A a B

po fabrikſkich płaczíſnach.

Emil Dietrich

w Lětonjanſkim hoſczenzu.

Wſchě 30. junija a 1. julija 1910 ſapłaczomne

kupony

hižo wot 15. junija bjes khoſtow po najwyſchſchim kurßu ſ hotowymi pjenjeſami ſaměnjamy.

Filiala Lubijſkeje banki

w Budyſchinje w ßerbſkim domje.

Prima

ſahrodne & ſchlawchi

gumijowe a konopjane ſchlawchi

wupruhowaneje najlěpſcheje druźiny po najtuniſchich płaczíſnach porucza

Otto Büttner,

pſchedawaŕnja koże, cźerjenſkich rjemjenjow a techniſkich gumijowych wężow

w Budyſchinje

pſchi hłownym torhoſcźu.

Bohnžel njejcźe

moje tunje poſkiczenja

jěſdnych kołow, ſchijazych maſchinow a pſchißłuſchkow

wobkedźbowali, dokelž ſcźe ßebi myßili, ſo ßo wo mjenje hódnu tworu jedna.

Nawopak pak je.

Jedyn poſpyt pſcheßwědczi, ſo pola mje najtuńſcho kupujecźe.

10% rabatta na pſchißłuſchk.

J. Schieback,

na Mužakowſkej dróſy 4.

Najwjetſcha pſchedawaŕnja tu w Budyſchinje.

150 jěſdnych kołow na ſkładze.

Wuporjedźeŕnja ſa jěſdne kola a ſchijaze maſchiny.

Woprawny **Helgolandſki**

ßmołowy pleſtr

je najlěpſchi pſche **wicź, podkłócze, drjenje,** ſcht. po 50 pj. poručataj

Měrſchez bratraj naſzl.

pſchi žitnych wikach 30.

Prawny bürow Ernsta Kohana

(prjedy J. a E. Kobana)

w Budyſchinje

pſchi žitnych wikach 4.

— Telefon 675. —

Saradźenje ležomnoſczow a hypothekow, ſrjadowanje ſawoſtajenſtwow, wudźělanje kupjow a liſcźinow wſcheje druźiny, ſeſtajenje wſchěch druhich piſmnych dźěłow. Sehnawanje pjenježnych žadankow.

— Rěcźu też ßerbſki. —

Liebſch,

ßudniſki aktuar ſw. ßłużby

pſchi nowych hrjebjach 5

piſmarnja ſa kupowanſke, hypothekſke, dismembrazíſke, teſtamentſke a ſawoſtajeńſtwowe wěży atd.

Rěcźi ßerbſki.

— Telefon cźißło 177. —

Pſcheßadźowanje ležomnoſczow.

Trawowa awkzija.

Trawjenje gmejnskeje łuki w **Hněwšezach** ma so **njedźelu 19. junija** popołdnju w 4 hodź. po sahonach sa hotowe pjenjesy na pschedawanje pschedawacź.

Gmejnski pschedstejiczet.

Kruwa

blisko k czelenju je na pschedań w **Porschizach** czišło 47.

Kruwa

blisko k czelenju je na pschedań w **Lubjenzu** czišło 8.

Ssuproschna ranza

blisko k proßatam, mjes dwěmaj na wubjerk, je na pschedań w **Njeßwaczidle** czišło 20.

Žonjaze jěsdne kolo

niskeho twara a **mużaze jěsdne kolo** hižo po 18 mk. je na pschedań na Tšelanskej drósy 46 po 3 skhodach.

Serbske a němske

ſpěwarske ſa njewjesty,

jara kraßnje swjasane a se wschelakim wudebjenjom wupyschene,

w czelazej koži hižo po **6** hr. **50** np.,
najjednorische = = **2** = — np.

ßu dostacź **we wudawarni Serbskich Nowinow.**

Drjewjane rjemjenjowe taczele

wschěch normalnych wulkoseżow stajnje na składże,

Ia. czěrjenske rjemjenje

s jadriweje koże wschěch schěrjow tunjo porucza

Otto Büttner,

pschedawarnja koże, czěrjenskich rjemjenjow, techniskich gumijowych wężow,

w Budyschinje
pschi hłownym torhoschczu.

Někotre starsche, derje czahaze

konje

ßu tunjo na pschedań
na knjezim dworje w Czelchowje.

Lubi Sserbja a pschecżeljo mißionſtwa

ßo wutrobnje pscheproschuja na

wokrjeßny mißionski ßwjedżeń

we Lasu, na Jana, 24. junija.

W 2 hodź.: Sserbska ßwjedżeńska Boża ßłużba: k. farar Waktař s Njeßwaczidła.
W 4 hodź.: Němska ßwjedżeńska Boża ßłużba: k. superint. Sejlař s Barschcże.
W 6 hodź.: Mißionska rosprawa: k. mißionar Sandrock s Afriki.

Lasowska zyrkwinska rada.
Krüger, farar.

Ssym so w **Budyschinje** jako

rěčnik

saßydlił. Ssym pola kral. krajneho ßuda w Budyschinje, pola komory sa wikowanske wězy w Žitawje a pola hamtskich ßudow pschipuschczeny. Moja pißarnja je

pschi lawskich hrjebjach 10 po 2 skhod.

Telefon 520.

Wobkhodny czaß: 8—1, 3—6, ßobotu 8—3 hodźin.

Rěčnik dr. jur. Flade.

Pjenjesy s kaßow.

Wobstaram 1. hypotheki na wjeßne ležomnosće, hacź do dżeßaczoreho wunoschka wotnajenskeho pjenjesa abo hacź do $^6/_{10}$ ßudniskeje toty. Dańska měra 4%, jednore pschijomne wuměnjenja. Pschi prawoczaßnym płaczenju danje je wupowjedżenje tak derje każ wusamknjene.

Ssnadne khosty.

Telefon 629. **Raue**

w Budyschinje, pschi ßerbskich hrjebjach 2 po 1 skhodże.

K wußnwej hroch, woku, kolij, hejduschku

wscho w derje skhadżazej tworje tunjo porucza

Jan Marcinkowski na kamjentnej haßy.

Awkzija.

Dżenża **ßobotu 18. junija** dopołdnja w **10 hodźinach** maja so w hosćenzu „markhrabje" pschi żitnych wikach

skoro nowa polschäsa,

1 dżeczelßyjaza maschina a 1 ßyknjowa maschina na dobrowólne waschnje na pscheßadżowanje pschedawacź.

Kurt Wällnitz,
do pschißłuschnosće wšaty na pscheßadżowanje pscheßadżowař.

Serb. tow. „Lipa" za Rakecy a wokoln.

zmeje, da-li Bóh, jutře **njedźelu, 19. smažnika** popołdnju z dypkom 5 hodźin w Sokec hosćencu swoje **měsačne posedźenje.**

Přednošk je přilubjeny. Važneho wuradźenja dla wše lube sobustawy a hosći w bohatej ličbje wočakuje

předsydstwo.

Jutrnica,

serb. tow. za Njeswačidło a wokolnosć,

zmeje **njedźelu 26. junija** pop. z dypkom $^1/_2$4 hodźin pola Weberec měsačnu zhromadźiznu. Jednać budże so tež wo **wuleče!** Tohodla přińdźe wšitcy, lubi Jutrničenjo!

Předsydstwo.

Do Lejna pola Khróscźiz!

Njedźelu 19. junija 1910 wulki

kwětkowy bal

Sapoczatk popołdnju w 4 hodź.

Pschecźelnje pscheproschujetaj

P. Nowak a mandźelska.

Žiwnosć

w **Hruboczizach** czo. 2, s maßiwnymi twarjenymi, 9 kórzow wulka, je na pschedań.

Khěža

czišło 16 w Rachlowje pod Czornym Bohom s bróžnju a 4 kórzami jara dobreho pola je se żiwym a morwym inventarom bjes hospody a wumjenka hnydom na pschedań.

Schaty

wscheje drużiny ßo płokaja a platuja w **Klukschn** czišło 34.

Kuchańki, stwinske a ßłużobne holzy, mlokowe holzy, hróbżne dżowki, holzy k ßwinjom, wotroczkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dżěłaczerske ßwójby pyta hnydom abo posdźisco pschistajerka **Görlichowa** na ßukelnskej haßy 1 na rózku żitnych wikow w czrijownj knjesa Heinr. Mohra.

Saplacź Bóh,

jene wntrobne a nutrne, wuprajam knjesej **Janej Pětschzy,** młynwobßedżerjej w Brěsynzy, so je moje dźěczo s Bożej pomozu ßmjerczi tepjenja wutorhnył, pschi czimž je ßam ßwoje żiwjenje na hraczki stajił.

W Brěsynzy, 16. junija 1910.

Augusta swud. **Nowakowa.**

Serbske blido

kóždu wutoru w 5 hodźinach w khosejownj.

(K temu czišłu pschiloha.)

Pschiloha k czißku 25 Serbskich Nowin.

Ssobotu 18. junija 1910.

Płaczišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach.

13. junija 1910.

Płaczišny po zentnarju z hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	Rěsna waha
Woły:	hr.	hr.
1. poknomjaßne, wukormjene, najwjetšcheje rěsneje hódnoscże hacž do 6 lět	39—48	74—84
awstriske	45—48	81—84
2. mlode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	35—38	71—74
3. žrěnjo pizowane mlode, derje pizowane starsche	31—34	68—71
4. žnadnje pizowane kóžbeje staroby	26—30	58—65
Jałojzy a kruwy:		
1. poknomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetšcheje rěsneje hódnoscże	38—41	70—73
2. poknomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetšcheje rěsneje hódnoscże hacž do 7 lět	34—37	65—69
3. starsche, wukormjene kruwy a žnadnje wuwite mlódsche kruwy a jałojzy	30—33	61—64
4. žrěnjo pißowane kruwy a jałojzy	26—29	56—60
5. žnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	48—54
Byki:		
1. poknomjaßne, najwjetšcheje rěsneje hódnoscże	39—42	69—73
2. žrěnjo pizowane, mlódsche a derje pizowane starsche	35—38	65—68
3. žnadnje pizowane	30—34	60—64
Cźelata:		
1. najlěpsche z mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	54—55	84—85
2. žrenje kormjene abo tež dobre wot zyza	48—52	78—82
3. žnadnje wuwite wot zyza	40—46	70—76
Swinje:		
1. poknomjaßne lěpschich raßow a jich schchižen jow w starobje hacž do 1¼ léta	48—50	65—66
2. mjaßne	46—47	62—64
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	42—45	58—61

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:	W Budyschinje. 11. junija 1910. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju. 9. junija 1910. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pschenża běła	—	—	—	—	9	70	10	—
" žołta	9	40	9	55	9	50	9	75
Rožla nowa	—	—	—	—				
" nowa	6	75	6	88	6	70	6	90
Jećmjeń nowy	—	—	—	—	—	—	—	—
Wowš nowy	—	—	—	—	6	—	7	—
Hróch	7	30	7	70	6	70	6	90
Woka	12	50	14	—	12	50	13	—
Jahły	8	50	9	—	8	25	9	50
Hejduschka	15	—	17	—	16	—	17	—
Běrny	16	—	16	50	20	—	22	—
Butra 1 kilogr.	1	80	2	30	2	20	2	40
Pschenična muka 50 "	2	20	2	40	2	20	2	40
Rjana muka 50 "	9	75	18	75	16	50	18	50
Ssyno 50 "	8	25	11	50	10	50	12	50
Ssloma 100 "	3	80	4	—	3	80	4	25
Proßata 1104 schtuk, schtuka	4	75	4	92	4	17	5	—
Pschenične wotruby 50 kilogr.	15	—	29	—	—	—	—	—
Rjane wotruby 50 kilogr.	—	—	5	75	5	80	6	10
Pschenični gris 50 kilogr.	—	—	5	60	5	20	6	20
Rjany gris 50 kilogr.	—	—	6	25	—	—	—	—
	—	—	6	60	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot — hr. — np. hacž — hr. — np., pschenża (žołta) wot 9 hr. 50 np. hacž 9 hr. 70 np., rožła wot 6 hr. 90 np. hacž 7 hr. 10 np., jećmjeń wot 7 50 np. hacž 8 hr. — np., wowš wot 7 hr. 25 np. hacž 7 hr. 50 np.

W Budyschinje płaczeschе: kórz pschenizy (běła) po 170 puntach — hr. — np., hacž — hr. — np., žołta 15 hr. 98 np. hacž 16 hr. 24 np., nowa: — hr — np. hacž — np. — np., kórz rožki po 160 puntach 10 hr. 80 np. hacž 11 hr. — np. nowa: — hr. — np. hacž — hr. 20 np., kórz jećmjenja po 140 puntach: — hr. — np. hacž — hr. — np.

Wiczne płaczišny ze Namjenuze.

9. junija 1910.

Po 50 kilogr.: Rožła wot 6 hr. 90 np. hacž 7 hr. — np., pschenża wot 9 hr. 30 np. hacž 9 hr. 50 np., jećmjeń wot 6 hr. 30 np., hacž 7 hr. 50 np., wowš wot 7 hr. 20 np., hacž 7 hr. 50 np., jahły wot 17 hr. — np. hacž 17 hr. — np., hróch 17 hr. 50 np., žyno 5 hr. 20 np., běrny 2 hr. 30 np., žloma (100 kilogr.) 4 hr. 99 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 10 np. hacž 2 hr. 20 np.

Wjedro w Londonje 17. junija: Rjane.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi smjeje 4. njedźelu po žwjatej Trojizy rano w 7 hodź. farat Răda žerbsku spowjednu rěč, ½9 hodź. duchowny Tischer žerbske a w 10 hodź. němske předowanje. — Tydźeńske sastojnske dźěła smjeje farat Răda.

Wěrowani:

W katholskej zyrkwi: Willy Adler, molet w Budyschinje, s Madlenu rodź. Krawzez, plotowarku w Budyschinje.

Křćeni:

W Michalskej zyrkwi: Max Kurt, Jana Hermanna Albinusa, pohonca na Židowje ž.

W katholskej zyrkwi: Jadwiga, Michała Gudy, kublerja w Hrubjelčzizach, dź. — Karl, Jana Žida, dźěłaćerja na Židowje dź. —

Zemrjeli:

W Michalskej wotzadźe: 12. junija: Jakub Zun se Scheschowa, wobydlet wokrjeżneje hojeńnje na Židowje, 58 l. 11 m. 26 d.

Zyrkwinske powjesće z Hodźija.

4. njedźelu po žwjatej Trojizy smjeje rano ½7 hodźin duchowny Voigt žerbsku spowjednu wučbu, ½8 hodź. farat Kschižan žerbske a w 9 hodźinach němske předowanje.

Zyrkwinske powjesće z Budestez.

4. njedźelu po žwjatej Trojizy smjeje rano w 7 hodź. duchowny Bójz žerbsku spowjedź, farat Domaschka dopołdnja we 8 hodź. žerbske a ½10 hodź. němske předowanje.

Popołdnju žwjeczi žo w tudomnej zyrkwi Gustav-Adolfski žwjedźeń. W 2 hodź. smjeje kn. farat Waltat z Njeżwaczidła žerbske a ¼4 hodź kn. farat Hanfa z Wósporka němske žwjedźeńske předowanje. — Psched zyrkwinymi durjemi žo kollekta za Gustav-Adolfske towarstwo zběra.

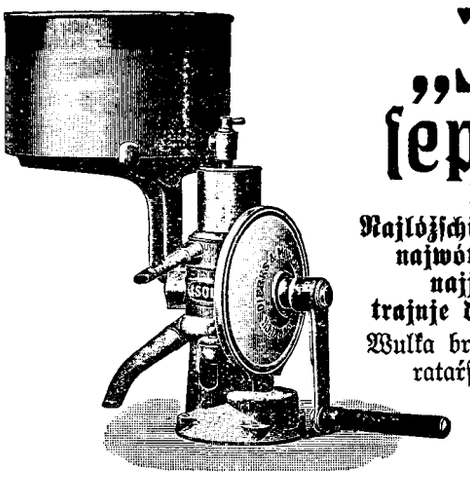

„Jsola“ separatory

D. R. patenty.

Najlóžschi khód, najwótrische wotsběranje, najjednorische wobkhadźenje, trajnje dźěłane, tunje płaczišny.

Wulka bronsowa medailla němskeho ratarstwa za nowu nadobu, w lěcze 1905 spožčena. Wot 15 lět najlěpje sawjedźena zentrifuga.

Jan Manjok naslědnik

(Jurij Hänsel)

pschi žitnych wikach 6 w Budyschinje, na žnkelnskej haży 34.

Składownja a podawanje wschěch ratarskich maschinow a wscheje ratarskeje nadoby.

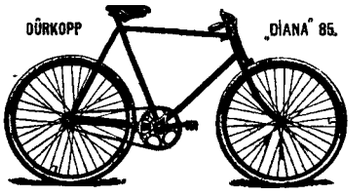

E. Urban

w Krjebi w h. Ł.

Poručam žwoje prěnjoklaßne

- jěsdne kola -

jako **Dürkoppske, Phänomenske, Internationalne** atd. po najtunischich płaczišnach.

Wulka składownja jěsdnych kolow, pschiščłuschki za jěsdne kola a narunanske dźěle.

Najlěpsche mantle a schlawchi, karbidowy skład.

Wobhladanje je bjes nuzowanja k kupjenju dowolene.

Moje lětuſche

lěčzne pſchedawanje

naſadſtajenych tworow

ſapočznje ßo

ſchtwórtk 23. junija.

Žonjaza draſta, wołmjane draſtne tkaniny,

židźane tkaniny, płoczliwe tkaniny.

Jan Jurij Pahn

w Budyſchinje pſchi hłownym torhoſchczu.

Franz Marschner

czaßnikar w Budyſchinje
na bohatej haßy 9

ßwój ſkład **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczaſow** k dobroczliwemu wobkedźbowanju porucza.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczißa.

Wšelěčznym czaßu woßebje poruczenja hódne

Jenoż krop trěbny. Niczo lěpſcheho a pſchihódniſcheho njeje. Pſchezo na ſkładze pola

Franza Wölfle, prjedy Moritza Mjerwy, pſchi mjaßowych wikach.

Po tunich płaczißnach poruczam ßwój derje wuhotowany ſkład

ff. domjazych, kuchińſkich a hoſpodarſkich wězow, lakowanych a njelakowanych, blachowych lampow, latarnjow, zylindrow a ſzužołow, płatow, płokanſkich wanjow, bowow, myjnych ſtejakow, zimanſkich maſchinow, kupanſkich wanjow, żeleſne pónoje a hornzy, hoſpodarſke wahi, noże, widliczki, łžizy, nožowe korbiki, khoſejowe młyny, khoſejowe khany, khoſejowe a zokrowe tyſy, rybowanſke maſchiny, mjaßorubaze maſchiny, mjaßowe mjezki, ſchczětki, ßerſchczowe mjeczawy, zentrifugowe ſchczětki atd.

Moritz Schulz, **klampnatſki miſchtr : : : : :**
pſchi ßerbſkich hrjebjach 10.
— Wuporjedźernja. —

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smolerˇ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 26. | Sobotu 25. junija 1910. | Lětnik 69.

Čeśćeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin,** kotśiž chcedźa sa nje na

3. schtwórtlěto 1910

do přědka płaćićˇ, njech nětko **80 np.** we wudawarni Serbskich Nowin wotedadźa.

Čźi, kotśiž ßebi Serbske Nowiny psches **póst** pschinjeśćˇ dadźa, njech tola njeśapomnja, ßebi je tam bórśy śkasacˇ. Na schtwórtlěto śapłaćźi ßo sa Serbske Nowiny na śakśkich a pruśkich póstach, kaž teˇ w druhich krajach němśkeho kněžorśtwa **90 np.,** ś pschinjeßenjom do domu **1 hriwna 5 np.**

Serbske Nowiny ś pschikłohu „Pomhaj Bóh" płaćźa na pósćze **1 hr. 30 np.,** ś pschinjeßenjom do domu **1 hriwnu 45 np.**

Redakźija Serbskich Nowin.

Kral Bjedrich August

je ßo pśched tydźenjom ś kronprynzom Bjedrichom Khryśtianom na pućowanje do wječorneje Němśkeje naśtajił. Se śajimanjom je ßebi kral w Eśśenje Kruppez dźěłaćńju kanonow a panzerowych płatow wobhładował. Pśches Köln je kral potom do Metza jěł, hdźež je ßo w jeho pschitomnoścźi 12. regiment śakśkeje artilerije w tśělenju śwućźował. Tele dny ßo kral do Draždźan wróćźi, so by potom Hłomaćźśku, Mischnjanśku a Noßeńsku krajinu wopytał.

Khěžor Wylem śaßo wotkhoril.

Saćźeklišna, kotraž bě nad kolenom khěžora Wylema naśtała, je ßo śańdźeny tydźeń tak daloko śhubiła, so je ßo khěžor wutoru ś automobilom na jěśbu ś Potśdama do Parisa podacˇ mohł. Tam je wón dlěśśche rośrěčźenje ś khěžorśtwowym kanzlerom měł.

Pscheměnjenje w pruśkim ministerśtwje.

Zyle njenadźizy śtaj dwaj ßobuśtawaj pruśkeho ministerśtwa, minister ratarśtwa ś Arnim a minister śnutskownych należnoścźow ś Moltke, wot ßwojeho śastojńśtwa wotśtupiłoj. Na jeju měśtno je khěžor wyśchścheho presidenta Rheinśkeje provinzy ßwobodneho knjeśa śe Schorlemera śa ratarśkeho a wyśchścheho presidenta Schleśyśkeje ś Dallwitza śa ministra śnutskownych należnoścźow pomjenował.

Se ßwobodnym knjeśom Schorlemerom drje prěni króćˇ jedyn katholik do pruśkeho ministerśtwa śastupi. Zentrumśka strona pak teho dla nima pschiczˇiny, śawyśkacˇ; pschetoˇ ßwobodny knjeś Schorlemer je śtajnje ś pschećźiwnikom zentrumśkeje strony był. Wón je mjes katholikami towarśtwo a němśke śjednoćeńśtwo ßobu śakładł, kotreˇ pschi wólbach zentrumśkej śtronje na kóžde waschnje napscheczo dźěła. Byrnjeˇ ßnadź něktrehoźkuli katholika ś doścźinjenjom napjelnja, so je ßo ras jedyn katholik do pruśkeho ministerśtwa powołał, dha tola politiśke śtejischczo tehole ministra wulkej wjetschinje němśkich katholikow mało wjeßela cźini.

Nowy minister śnutskownych należnoścźow ś Dallwitz je ßo hacˇ dotal k konservativnej śtronje dźerźał. Hdyž dyrbjachu ßo pśched něktrymi lětami kanale w Pruśkej twaricˇ, ś Dallwitz w pruśkim krajnym ßejmje pschećźiwo jich twarej hłoßowaśche. Wón bě tehdy ś krajnym radźićelom w Lubinśkim wokrjeßu a dyrbjeśche ßwojeje pschećźiwnoścźe pschećźiwo knjeźerśtwowej kanalowej pschedkośy dla wotśtupicˇ. Po powschitkownym wobhnadźenju śpjecźowarjow teˇ wón po śkhodźe horje padny. Sa krótki cźaß jemu śchleśyśke wyśchśche presidentśtwo dowěrichu a nětko ßu ßo jemu ßamo durje do ministerśtwa wotewrike.

Nowowólby do khěžorśtwoweho ßejma

śmeja drje ßo w septembrje 1912. Wěśta termija njeje hischcze pośtajena, tola ßo wona tak pokoži, so śmeje ßo wona po žnjach a do wulkeho pschećźahowanja w oktobrje, tak so móża ßo wuźśche wólby śapocźatk oktobra śtacˇ. Nowy khěžorśtwowy ßejm budźe potom ßwoje dźěło w novembrje śapocźecˇ móc.

Sozialdemokratiśke dobycźe.

Pśchi wudośpołknjazej wólbje do khěžorśtwoweho ßejma w Uśedomśko-Wollinśkim wokrjeßu je sozialdemokratiśki kandidat Kuntza ś 10,158 hłoßami nad konservativnym ś Böhlendorfom dobył, kotryž 9456 hłoßow dośta. Konservativni ßu podleżeli, dokelž ßu liberalni śa sozialdemokrata hłoßowali. Jeli so liberalni teˇ k lětu pschi nowowólbach do sozialdemokratiśkeho lěhwa pschenźu, móże ßo śtacˇ, so budźa sozialdemokratojo najßylniścha politiśka strona w pschichodnym němśkim khěžorśtwowym ßejmje.

Schcźuwanje pschećźiwo wójśku w Němśkej.

Pruśki wójnśki minister je śtatnemu ministerśtwu rosprawu podał, w kotrejž praji, so śa wójnśku kymanoścź wójśka na dlěśśchi cźaß njemóże rukowacˇ, jeli so ßo schcźuwanje pschećźiwo wójśku we wěśtych stronach Pruśkeje mjes mkodźinu do wubracźa rekrutow śe wschej raśnoścźu napscheczo stupacˇ njebudźe. Dopokaśy wo schcźuwanju pschećźiwo wójśku je minister śe ßamßneho wobkedźbowanja pola wójśka a ś rosprawami wo khěžorśkich manevrach w Rheinlandśkej dośtał. Sadźerźenje wobydleŕśtwa na marschu a w kwartěrach je ś dźěła woprawdźe ś pohorschkom było, a je wot teho, schtož je w Pruśkej dobre śtare waschnje było, jara wotkhiliło. Pśchi tym ßu woßebje mkodźi ludźo w industrialnych krajach ś njepschećźelśkim wuśtupowanjom nadpadowali.

Saśtojńśke śkutkowanje bywścheho kolonialneho statneho śekretara Dernburga

je ßo w něktrych nowinach rospomniło. Dernburgej ßo porokuje, so je wón na nadpadne waschnje interesßy wulkeho kapitaliśtiśkeho němśkeho kolonialneho towarśtwa śpěchował. S wucźinjenjemi, kotreˇ je wón ś tymle towarśtwom wobśamknył, je němśke khěžorśtwo wo 240 milijonow schkodowało. Khěžorśtwowy kanzler je, wo tym śhoniwschi, ßebi wot Dernburga wujaßnjenje żadał. Tón je na to hnydom wot śastojńśtwa wotśtupił.

Saśtaranje Němśkeje ś mjaßom.

Rěśnizy a wschelazy druśy ludźo ßebi hischcze pschezo myßla, so bychu ßo mjaßowe płacźiśny w Němśkej poniżiłe, hdy by ßo wukrajny śkót psches němśke mjeśy pschepuschcźił. Temu napscheczo je waźne, na něktre ßady w lětnej rosprawje němśkeho rěśniśkeho śwjaśka pokaśacˇ. Tam rěka: Spóśnacˇ je, so dokonjenje śkoro wschěch krajow śa wuwos mjaßa a śkota popuschcźa. Połnózna Amerika, kotruž mějachu pryedy śa njewucźerpajomnu śe ßwo-

jej sanicžazej konkurrenzu, nětkole žama skót s wukraja kupuje. S Ruskeje, Jendželskeje, Hollandskeje, Franzowskeje, Schwajzarskeje, a Awstriſko-Wuherskeje skóržby dla drohoty mjaža pschikhadžeja, a někotre kraje, kotrež mějachu něhdy wjele nižsche skótne pkaćišny hač Němska, žu jej nětko k bokej stupike.

Rosbuchnjenje bomby a wurubjenje banki w Friedbergu.

W radnizy hornjoheženskeho městačka Friedberga je žrjedu popołdnju něchtó jenej bombje rosbuchnyć dał. S tym nastatu schmatanžu je wón k rubježnistwu w filiali khěžorstwoweje banki wužił.

W Friedbergskej radnizy žu polizija, arrestske jastwo, měschćanski archiv, měschćanostwo, měschćanska kaža a wikowarnja samešćene. Něhdže 20 sastojnikow w tychle městnoscžach žwojeho sastojnstwa hlada. Pjećž minutow do 4 hodžin popołdnju žo twarjenje w žwojich sakkadach se satraschnym rosbuchnjenjom satschaže, kotrež bě niz jeno w měsće, ale tež w dalokej wokolnoscži žkyschecž. Tónle wokomik bě zyke twarjenje do husteje mročele kura sawalene, a wustróženi sastojnizy wo pomoz wokajo k woknam běžachu. Najprjódzy žebi myžlachu, so je pkun rosbuchnył. Tole měnjenje pak njewoczakane druhe wujaznjenje dosta. Hdyž běchu muzstwa wohnjoweje woboty wustróženych sastojnikow po rěblach na drohu wunješke, widžachu, so nihdže woheń s twarjenja njeżapasche. Duž bě jażne, so bě žo tu rosbuchnjenje stako. Zyke twarjenje bě žo rospukko. Wjerchi běchu žo seshibowake, hrjady a lózsche murje žo sażypke. Skhody běchu žo do zyka shubike, wschě scžěny žo swutorhake, wschě wokna žo rosbike.

Pschiczinu attentata běchu najprjódzy s hudanczkom, tola bórsy žo wujaznichu. Dwaj něhdže 20 hač 23 lět staraj cžlowjekaj běschtaj bombje rosbuchnyć dakoj, so byschtaj kedžbliwoscž Friedbergskich wobydlerjow wot druheho runje tak khrobkeho a cžežkeho njeskutka wotwobroczikoj. Hdyž bě lědma rosbuchnjenje doržako, jedyn s cžornej larvu sababjeny muzski do filiale khěžorstwoweje banki, njedaloko radnizy žo namakazeje, stupi a rubježny mordarski nadpad na 33lětneho banzyneho pschedžydu Meyera skuczi. Sababjeny nadpadnik do banzyneho sastojnika, kotryž bě žam w banzy pschitomny, s revolvra kulku tseli, kotraž Meyera do schije trjechi. Rubježnik potom w bliskoscži ležaze pjenjesy, něhdže 4700 hriwnow, shrabny, žo na jězdne koło, psched durjemi stejaze, žydny a na stronu k Nauheimskim kupjelam wotjědže. Někotsi kołojězdni a jedyn automobil žo hnydom sa nim puschczichu. Jeneho schulerja, kotryž jemu pucz sastupi, wón do žiwota tseli. Spósnawschi, so njemóže žwojim scžěhowarjam wucžeknyć, žo rubježnik s wutsělom do spanja mori. Morwy mějesche falschowane legitimaziske papjery pschi sebi, kotrež běchu na mjeno jeneho dželaczerja wustajene. Polizija je wužledžika, so je wón jedyn schauffeur, Hendrich Barkenheim rěkazy. Rubjene pjenjesy žo pola njeho namakachu.

Hnydom s Frankfurta nad Mainom sawołany kriminalny komiżar Wieland měnjesche, so staj bombowy attentat taj žamaj cžlowjekaj skuczikoj, kotrajž staj psched někotrymi dnjemi nadpad na villu bankiera Meyera w Frankfurcže nad M. spytałoj.

Wjednik albanskich sbězkarjow, Isa Bolletinaz,

je s dwaczeczi pschiwižowarjemi na Cžornu Horu cžeknył. Turkowske knježerstwo je cžornohórskeho wjercha namołwiło, so by cžeknjenzow wudał. Cžornohórzy budža s cžežka Turkam k woli.

Wotsamknjenje balkanskeho swjaska.

Mjes Sserbiju, Cžornohoru, Bołharskej a Turkowskej je žo po wopycže turkowskeho kronprynza w Sserbiji a Bołharskej pjecža balkanski swjask sčžinił. Swjask pod wjednistwom Ruskeje, Franzowskeje a Jendželskeje steji.

Italski kral Viktor Emanuel a sozialdemokratoje.

Kral Viktor Emanuel je hižo wospjet se sozialdemokratami pschecželnje wobkhadžał. Wo nowym pschikkadže kraloweho pschecželneho smyślenja k sozialdemokratam italske nowiny pišaja. W Genua bě žo honjenza sozialdemokratiskich kołojězdnych pschipowjedžika. Kral bě sa to jene myto pózkał. Sozialdemokratiske nowiny wo tutym kralowym darje s dżaknymi žkowami kwituja. S dobom žo sajimawe wuprajenje sozialistiskeho sapózklanza Graziadea do sjawnoscže dawa. Graziadei je rjekł, so wón njemóže dopósnacž, cžeho dla žo italski kral na czoło sozialneje reformy stajicž a teżame dobroty sa wobydlerstwo sawjesčž, kotrež Němska hižo lětdżežatki wuživa.

Sapižany list.

(Pokracžowanje.)

II.

Wot hrósbneho podawka w želesniczným póstowym wosu bě žo dżežacž lět minyło, tu žo Jan Palak njejapzy do žwojeho narodneho města wrócži a žo tam jako amerikanski subowy lěkař sażydli. Wón lubosnu mandželsku a tsi kcžějaze dżěczi žobu pschiwjedže. Kóždemu, schtóž to žkyschecž chzysche, powjedasche, so žo jemu tam w nowym žwěcže najprjódzy njebě derje wjedło. Hižom jara wobtorhany bě žo w Baltimorje se subowym lěkarjom pschipadnje sesnał, kotremuž žo wón salubi a kotryž jeho w žwojej wězy wudokonja.

Subowy lěkař mějesche wjele dżěczi; jena s jeho dżowkow luboscž w mkodym zusbniku sbudži a tež jeho lubowasche. Wonaj žo wsaschtaj sa mandželskeju a Jan bu wobdželnik žwojeho pschichodneho nana. Napożledku jeho saža do domisny cžehnjesche a jeho žona jeho rady a swólniwje scžěhowasche.

Tak by subowy lěkař wo žwojich jednorych podeńdżenjach w Amerizy powjedał. Wón bě žebi wschitke postupy amerikanskeho subowego lěkarja pschiżwojił, a žebi we žwojim narodnym měsće bórsy tak dobreho mjena po prawdże doby, so cžakarnje jeho powołanskich towarschow dale bóle prósdne stejachu, w jeho cžakarni pak mějachu pomoz pytazy lědma ruma. Podhlada rubježneho mordarstwa, kotryž běchu psched wjazy lětami pschecžiwo njemu měli, jeho skutkowanju niczo njewadżesche; splah, kiž bě sa tón cžaż wotrosił, bě wo tamnym krwawnym njeskutku jeno cžémne dopomnjecže wobkhował a wobydlerstwo města bě psches politiske podawki a pschežuwanja, kiž běchu žo s teho cžaża w Němskej stake, jara s mnohimi zusnymi pschikhadnikami směschane, kotrymž běchu měschczanske powjedańzy mało snate.

Jan Palak bě žo jara pscheměnik. Wón bě bjes poroka žiwy, pożwjeczi žo tež zyle žwojej žwójbje, dasche žwojim dżěczom dobre wukublanje a sdasche žo, so je w mandželstwje zyle sbožowny.

Ras do jednoreho hoscženza „k želesnizy“ zusbnik sakoži, kotrehoż bě po sdaczu tež powjesčž wo tunim žiwjenju tam pschiwabika, kaž móżesche žo žnadnje po jeho wotnoschenej drascže žudžicž. Wobliczo bě jemu jara sestariko, wkoży běchu srědke a do cžaża seschědžiwike. Zusy žo do hoscži měschesche, kotrež běchu w piwnej jstwě w delnim schożu, kotruž jara mnosy domjazni wobydlerjo wopytowachu, a wón pschi rosmołwje žo na žudnisskeho pschedžydu Palaka praschesche. Hdyž sażkysycha, so tón wjazy žiwy njeje, žo we wuraju jeho woblicža njelube wojebanje pokasa. Potom žo na jeho žyna praschesche a nětkole, sjawnje spokojeny, shoni, so je tón, dlějschi cžaż w Amerizy pobywschi, žo wrócžił a so ma nětkole jako najbóle pytany subowy lěkař we žwojim narodnym měsće wjele dżěła.

Nasajtra rano zusy suboweho lěkarja wopytacž dżěsche. Dokelž bě niz jako cžerpjazy, ale se wschědnej naležnoscžu pschischoł, a dokelž Jan runje žwoje rěczne hodžiny wotmětwasche, jemu Marja, lěkarjowa mandželska, pschisprawnischu hodžinu wukasa, w kotrejž tež zusy woprawdże s dypkom sażo pschińdże. Wón žo s Janom žamym lutkim rosmołwjesche, a hdyž žo sażo wotżali, Marja pytny, so bě jeje mandželski jara potrjechený. Na jeje strachocžiwe praschenje wotmolwi, so žebi njeżmě njetrěbnych staroscžow cžinicž, so dže je to jeno nakhwilna wobožnoscž. Na to žo na wuńdżenje shotowawschi woteńdże s domu.

Ale Marja bu njewurjeknicže njeměrna, mějesche sdacže, so bě žo jeje mandželskemu něschto jara njesbožowne stako a so ma tež tuto woteńdżenje s tym cžinicž. Spěschnje pkaschcž a kłobuk hrabnywschi sa žwojim mužom khwatasche. Daloko khodžicž njetrjebasche, wuhlada jeho do khěže sastupicž, w kotrejž bě bankownja Schymana Spinkowskeho a towarstwa.

„Ow Bože, moje myžle“, mkoda žona blědnjo scheptasche. Měnjo, so doscž wě, žo domoj wróczi. Tež mandželski bórsy sażo pschińdże.

„Jano“, wona rjekny, „sdacža pokny stysk mje pohnuwasche, sa tobn hicž, ty pola žwojeho prjedyscheho žkužbneho knjesa poby. Tebi strach hrosy!“

„Směruj žo jeno zyle“, wón pokojejo rjekny.

Sbytkny dżeń bě Jan po sdaczu wjeżeły, ale Marja jara derje pytny, so jemu to s wutroby njepschikhadżesche.

Nasajtra žo zusy w žamžnej hodžinje s nowa pschinamaka.

„Scže žebi tu wěz pschekkadli?“ žo suboweho lěkarja woprascha, hdyž běsche s nim žam.

„Haj“, Jan symnje wotmolwi, „žym žo pscheżwědżił, so sa

ßwoje wobkrucżenje ßwědka nimacże. Bjes dopokasow pschecżiwo mi niczo njewucżinicże."

Rót zuseho ßo hanjo poßměwasche. Pschi tym stary list se saka na wutrobnu wucżeże, subowemu lěkarjej napiß pokasa a potom list tež roswali, tak so móżesche tamny na jeho wobßah a podpißmo pohladacź. To ſ njedowěrnej wobhladniwoscżu cżinjesche, so jemu pißmo njemohło wutorhnjene bycź.

„Je wam tuto ruczne pißmo snate?" wón ßo woprascha, list staroscżiwje saßo k ßebi tykajo.

„To je ruka mojeho nana", subowy lěkař potrjechený pschida. „Doniż pak dokkadnje njewěm, schto tutón list wobßahuje" —

„Wy rosymicże", tamón jeho pschetorże, „so by wote mnje jara njemudra wěz była, hdy bych wam tutón list, kotryż je mi tak drohi, chzył do rukow dacź. Teho dla ßym jón dokkadnje wotpißał a tutón wotpiſk wam k waschemu wużiwanju pschewostaju."

To prajo sesawalenu papjeru wucżeże a ju subowemu lěkarjej pschepoda. Tón popißane kopjeno papjery dwaj krócź wot spoczatka hacź do kónza ſ dale wjetschim njeměrom pschecżita. Potom cżoło do wobeju rukow sklócżiwschi pó jſtwje tam a ßem khodżesche.

„Kak scże k temule listej pschischli?" wopraſcha ßo, psched njelubym wopytarjom stejo wostawschi.

Tón ßo hanjo poßměwasche.

„Wy rosymicże, so njejßym swólniwy, wam na to wotmolwicź. Sa naju jednanje to doßaha, so ja tón liſt mam."

„A kak wyßoko wy tuto wobßedżeństwo wotważicże?" ßo subowy lěkař wopraſcha.

„Placżisna w liscże ßamym steji", tamón ßo poßměwajo wotmolwi.

„Dżeßacź tyßaz hriwnow?" Jan wustróżany sawoła. „Pomyßlcże ßebi, so ßej ja hischcże bohatſtwo nahromadźił njejßym. Telko njebych mohł swjescź, hdy bych tež wschitko pschedał, schtożkuli mam. A potom bych ſniczeny był."

„Potom wam pschezo hischcże tón wupucź wostanje, so w druhim měscże ßwoje dżěło saßo sapocżnjecże", zusy lódsymnje wotmolwi. „Wy scże doscź dołho ſ tamneho boka morja pschebywali, so scże ßej wot Americżanow mohli nusnu hibitoscź wothladacź. Na waschu wotmołwu cżakam."

„Teje wam nětkole hischcże dacź njemóżu", subowy lěkař pokhmurjeny wotmolwi. „Najprjódzy chzu pospytacź, te pjenjesy sehnacź. Hdże bydlicże?"

„W hoscżenzu „k żelesniży."

„Tam waß nasajtra wopytam", subowy lěkař ßlubi, na cżoż ßo zusy njerěcżo roszohnowa.

Jan něschto mjeńschinow wó jſtwje każ poraženy stejesche. Pschedewschěm ßo njeměrnje praschesche:

„Kak je tutón list zusemu do rukow pschischoł, tutón list, kotryż je něhdy mój nan mojej ßotsje pißał?"

Jan ßo rossbudźi, hnydom ßam do hlowneho města pucżowacź a ßo cżety na to wuwopraschowacź, hacź je list tež dobrowólnje ſ rukow dała, abo hacź ßu jón jej kradnyli. Sswojej żonje jeno sdżěli, so dyrbi hnydom do hlowneho města wotpucżowacź.

„Chzesch ßnadź ty k ßwojej cżecże Mózakowej?" Marja stysknje sdychujo ßo Jana praschesche. „Proschu cże, njenacżiń ßej podarmo noweho poniżenja. Hiżom, hdyż ßy ßo ſ Ameriki wrócżił, twojeho wopyta pschijała njeje."

„Tehdom ßo ſ lohka wotpokasacź dach, dokelż ßo jeno wo wopyt sdwórliwoscże dla jednasche", Jan wotmolwi, kiż ßej hiżom ßwoje małe wězy na pucżowanje pschiprawjesche, „tón ras ßu wězy hinasche a pschistup k njej ßej, jeli budże trjeba, tež wunusuju. Wona dyrbi mje ßłyschecź!"

Jan bě tak jara rosbudżeny, so ßo Marja njeswaži, ſ praschenjemi ßo do njeho dacź. Sa mało mjeńschinow wón na dwórnischczo khwatasche, Marju we wulkej srudobje sawostajiwschi.

(Pokracżowanje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. Protestowanska shromadżisna pschecżiwo bamżowej Borromejowej enzyklizy je ßo wutoru w sali hoscżenza krony wotměła. Na nju bě ßo něhdże 800 mużow a żonow seschło. Hlowny rěcżnik bě duchowny Kreher ſ Zwikowa. Dale rěcżachu wyschschi wucżeŕ pschi realnej schuli dr. Baumann, duchowny Haebler a duchowny Berg. Kralej ßo hołdowanski telegram pósła. Protest pschecżiwo enzyklizy ßo ſ wulkim pschihłoßowanjom pschija. W shromadżisnje ßo městne wotdżělenje evangelskeho swjasta saloži, k kotremuż 250 woßobow pschistupi.

— (Budyski husarski regiment.) Sa komandeura noweho sakoženeho 3. husarskeho regimenta cżišło 20 ßu wyschkowskeho leutnanta ßwobodneho knjesa Heinzu ſ Luttiz, w tu khwilu komandeur 2. husarskeho regimenta cżišło 19 w Grimmje, pomjenowali. Do staba tuteho regimenta je ßo adjutant Moritz ſ generalneho komanda 12. armeekorpsa pscheßadźił. Jako rytmischtrjo a eskadronszy schefojo Budyskeho husarskeho regimenta ßu ßo postajili rytmischtrjo ſ Arnim ſ 1. ulanskeho regimenta, ſ Römer ſ 1. husarskeho regimenta, ſ Planitz ſ 2. husarskeho regimenta, von der Decken ſ 2. ulanskeho regimenta a wyschschi leutnant Keilberg ſ 2. husarskeho regimenta, kotryż je ßo sa rytmischtra nakhwilnje bjes patenta pomjenował.

— (Budyska ßukelnja, akzijowe towarſtwo w Budyschinje.) Po rosprawje pschedßydstwa je sańdżene wobkhodne lěto sa towarſtwo jara wobcżeżne bylo. Placżisny sa wolmu a pschedżeno ßu wurjadnje wyßoke byle, mjes tym so njebě móżno, placżisnu sa hotowu tworu powyschicź. Mlyn ßo njeje hischcże wużicź hodźił. Dobytk je jenoż 37,307 hriwnow (loni 80,261 hr.) wucżinił.

— Twarszy dżěłacżerjo w Łużizy ßu ßo ſ rosßudom Draždżanskeho poßrědniſkeho ßuda spokojili a wot póndżele saßo dżěłaja. Też we wschěch druhich stronach Němskeje je ßo mjes twarſkimi mischtrami a dżěłacżerjemi měr scżinił.

— Nasymske manevry 19. (druheho sakskeho) armeekorpsa směje ßo wot 9. hacź do 21. septembra najprjedy pola Crimmitschaua, Hluchowa, Schneeberga a Annaberga a napoßled pola Zwikowa a Schneeberga.

— Nasymske manevry 12. armeekorpsa budża lětßa w Hornjej Łużizy. Brigadne manevry budża ßo wot 12. hacź do 15. septembra pola Halschtrowa, Kinsbórka a pola Budyschina wotbywacź. Na to scżěhuja divisonske manevry wot 16. hacź 20. septembra pola Kamjenza, Połcżnizy a Budyschina a korpsowe manevry wot 22. haež 24. septembra pola Budyschina. Wot 16. septembra ßo pschi manevrach tež telegrafowe a telefonowe wotdżělenje a dwě batterije pruskeho pěscheho artilleriſkeho wotdżělenja cżišło 6 (w Hłowowje w Schlesyskej stejazeho) wobdżěła.

— (Syma.) Wutoru w nozy je na wyschsche leżazych městnach thermometer na null spadnył. Młode běrnaze selo je smjersło. — Na hoborskich horach je ßo ßamo khětry ßněh naschoł. Ssnéżka ßo ßrjedu rano wopytarjam horow w nowym běłym schacże pokasowasche.

— (Wuhlady na pschichodne żně.) Němske statiſtiske sarjadnistwo je rosprawu wo ßywach w Němskej wosjewiło. Po njej ßu wuhlady na żně nětkole dobre. Hacź do 15. junija stej ßo nasymska rożka a pschenża polěpschikej, jerza, jecżmjeń a wowß pornjo meji pak ßo něschto pohubjenschike. Hdyż liczbnik 1 jara dobre, 2 dobre, 3 ßrěnje, 4 schpatne a 5 jara schpatne wosnamjenja, ßu nasymska pschenża liczbnik 2,2, nalětnja pschenża 2,5, nasymska rożka 2,4, nalětnja rożka 2,5, jecżmjeń 2,5, wowß 2,6, dżecżel 2,2, lucerna 2,3, powodżene łuki 1,3, druhe łuki 2,3 dostake. K tymle liczbam ßo pschispomni, so ßu ſ cżežkimi njewjedrami a sliwkojtymi deschcżemi we wschelakich stronach Němskeje powodżenja nastale, a też ſ krupobicżom ßu ßywy cżerpike. Wo schkódnikach mjes swěrjatami ßo mało skorżi. Nasymske żito je dołhu ßuchotu derje pschětrało.

— **Shromadźisny „Wjeßneho wólbneho towarſtwa"** ßu njenadżizy naschich fanatiſkich njepschecżelow a saßaklych renegatow sbudżili. Nětko wěmy, hdże mamy jich pytacź a schto mamy wot ludźi „ſ dwěmaj duschomaj" dżeržecź. Niż jenoż, so spytaja klin sahnacź do ßerbſkeho luda, ně, woni jón też wußměscheja a hanja. Njedawno pißasche jedyn ßerbſki wucżeŕ w „Budyschſkich nowinach", so ßu Sserbja „dobrocżiwy ludźik". W tym ßamym nastawku móżachmy też cżitacź, so ßerbſzy wucżerjo ſ luboscżu k jich domisnje a k ßerbſkemu narodej mjes Sserbami wostawaju. Pola mnohich je temu tak. Snaju pak też tajkich, kotrychż ßu dobre zyrkwinske dokhody wabili, tu wostacź. To njeje porok a to nikomu njesawidźimy. Potom pak dyrbjeli ßerbſzy wucżerjo ßo też sa tym měcź. Snaju wucżerja, kiż je ſ dżakom sa to, so je wunoschne ßerbſke sastojńſtwo dostał, ßerbſku rěcź w schuli wukorjenił. Doniż tuto sastojńſtwo njemějesche, dżerżesche ßo k Sserbam, ale nětko je najhórschi wotrodżenz. Dale hórschesche ßo tamny wucżeŕ, so nima cżaßa, skepßane nabożne wuraſy, kiż ßerbſke dżěcżo do schule pschinjeße, porjedżecź. Němske dżěcżo pak dyrbi we ßwojej rěcżi też hakle prawe wuraſy wuknycź. Mi ßo ſda, so w tym nastupanju pola nětkotrych straschna khudoba w ßerbſchcżinje knježi, tajke něschto każ narodny bankerott. Pschi zykłym wojowanju a hibanju móżemy spodżiwne symptomy wobkedżbowacź. Wěſty E. K. wosjewi w 135. cżišle „B. N.", so ßu na shromadżisnje w Hornjej Hórzy wschitzy wucżerjo pschecżiwo resoluziji

hłoßowali. W njej jednasche ßo wo prawu ßerbſkeje rěcże. Tuto prawo je nam ſwěſczene ſe ſakonjom, kotryż bu wot **wobeju ſakſkeju krajnoßejmſkeju komorow** pſchiwſaty a wot **krala** wobkruczeny. Nětko ßebi dowoleja něktoſi wuczerjo, krajni ſaſtojnizy, pſchecźiwo reſoluziji hłoßowacź, kiż tola niczo druhe njewopſchija, hacź ſchtoż ßebi ſakoń żada a na kotryż ßu wuczerjo pſchi ſaſtupjenju do ßwojeho ſaſtojnſtwa ſ ruku pſchißahali. Schto też to wyſchnoſcź k temu měni? Nam ßo ſda, ſo ßo wuczerjam wot wěſteje ſtrony polěkuje, hewak ßebi tola njebychu ſwěrili, takle khroble pſchecźiwo ſakonjej wuſtupowacź. Hdy bychu ßo tola naſche dobre elementy k ſhromadnemu ſkutkej ſjednocźiłe. S poknym prawom poczina ßerbſki lud na ßwojich wuczerjach dwělowacź. Wjeßne wólbne towarſtwo pak wuhotuje ßwoje ſhromadźiſny dale. Byrnjeż wjelki bóle wuli, dha je tola pſchichod naſch, dokelż mamy p r a w e a ſ p r a w n e wězy. Jedyn wuczeŕ.

S **Boholz.** Jara płódny ſchtom je ßebi loni tu żiwnoſcźeŕ Broda ßadźił. Hnydom prěnje lěto wón kruſchwy njeßeſche. Lětßa wón ſaßo bohacże kcźějeſche a nětko wón něhdże kopu pok ſrakych płodow njeße. Pſchi tym je wón pſched tydźenjom druhi krócź ſakcźěł, tak ſo móże jeho wobßedźeć naſymu lětßa druhi wunoſchk płodow woczakacź.

S **Budeſtez.** Mjes módrymi horami a wobdata wot ſchumjazych lěßow je naſcha wjeß ſtajnje w nalětnym cźaßu luboſno, kcźějaza ſdhrodu, pſcheczelny, wóczko a duſchu ſwjeßelazy napohlad ſa pucźowarja. Sańdźenu njedźelu pak běchu ßo Budeſtezy woßebje pyſchnu a ßwjedźeńſku draſtu woblekłe. Khorhowje ßo ſ domow a tſěchow we wětſiku ſmahowachu. Rjana zyrkej bě ſwonka a woßebje ſnutſka ſ najrjeńſchej ſelenej pychu wupyſchena. Wjele pilnych rukow bě w běhu tydźenja hacź do nozy dźěłako a wſchu prózu nałożiło, ſo by ßo Boži dom ſ pletwami a wěnzami hódnje wudebił. Wopornjwi daricźeljo zyłe woſy ſchmrěcźkow a brěſyczkow pſchiwjeſechu, a bórſy běchu k dźěłu pſchezo ſwólniwi zyrkwinſzy pſchedſtejicźerjo je wuſtojnje ſa dalſche wudebjenje naſłożili. Tak ßo wjeß a zyrkej na Guſtav-Adolfſki ßwjedźeń hotowaſche, kiż chzyſche Budyſke pobocźne towarſtwo tu ßwjecźicź.

Hdyż bě ſ wěże dele dźakny khoral wuklincźał, ßo popołdnju w 2 hodź. ßerbſke kemſchenje ſapocźa, w kotrymż kk. far. Kſchižan ſ Kotez a Räda ſ Budyſchina woltarnu ßłużbu ſaſtawaſchtaj, knjes far. Waltaŕ ſ Njeßwacźidła pak na ſałożku 84. pſalma ſcht. 6—10 ßwjedźeńſkej woßadże pſchiwoła: „Pſchibjerajcźe ſtajnje w ſkutku teho Knjeſa! 1. Skutk Guſtav-Adolfſkeho towarſtwa njeje wot cźłowjekow, ale je wot Boha naſcheho Knjeſa. 2. Skutk Guſtav-Adolfſkeho towarſtwa njeje ſkutk hidy a njepſcheczelſtwa, ale je ſkutk luboſcźe a měra. 3. Skutk Guſtav-Adolfſkeho towarſtwa njeje podarmo, ale je wulzy żohnowany a dobyczeŕſki tu a tam.“ Přědowanje bě mózne ßwědczenje wo ważnym a nuſnym dźěle ſa naſchich evangelſkich wěrybratrow, a ßwjata luboſcź, kiż k duſcham ſ njeho rěcźeſche, wjedźiſche wutroby wotewrjecź a dobycź. W němſkim kemſchenju, kiż ßo po 1/24 hodź. ßerbſkej Božej ßłużbje pſchiſamkny, a w kotrymż kk. duchowny Häßner ſ Kumwałda a wyſchſchi zyrkwinſki radźiczeł Roſenkranz ſ Budyſchina jako liturgaj ßłużeſchtaj, běſche k. far. Hauffa ſ Wósporka přědowanje pſcheczelnje pſchiwſał. Na podłożku Fil. 4, 4—6 wón ſhromadźenej woßadże tu radoſtnu powjeſcź pſchinjeße: „Tón Knjes je bliſko!“ Ta wěſtoſcź ſ 1. naß ſ wjeßelom napjelni, ſ 2. naß k luboſczi ſahori a ſ 3. naß k modlitwje poſběhnje. Pod wuſtojnym wjedniſtwom ßwojeho wodźerja, k. kantora Ssmoły, zyrkwinſki khor na woběmaj kemſchenjomaj nutrnych poßłucharjow pſches Wermanowy ſpěw: „Bóh ßłónzo je, ſchkit mózny“ ſwjeßeli a natwari. Kollekta, kiż po ßerbſkej Božej ßłużbje 257 hr., po němſkej pak 189 hr., hromadźe 446 hr. wunjeße, bě ſrěcźniwy dopokas, ſo tu hiſchcźe wutroby ßu, kotrychż luboſcź ſa Boże kraleſtwo a evangelſku wěru wuhaßnyła njeje.

Ludowa ſhromadźiſna, po kemſchach do Röſikez ſahrody powołana a wot wyſchſcheho zyrkw. radźiczela Roſenkranza wodźena, bě wot wjele ſtow woßadnych wopytana. Wulki lud bě ßo ſeſchoł, tak ſo ſtoły nihdźe njedoßahachu a poßłucharjo każ murje kołowokoło ſtejachu. Hdyż bě wodźeŕ ſhromadźiſny wſchitkich poſtrowił a k. farař Räda ſ Budyſchina ſe ſrěcźniwymi ßłowami lětnu rozprawu towarſtwa, pokładnik pak ſliczbowanje podał, wuſtupi duchowny Günther ſ Grotawy, ſo by wſchěch pſchitomnych pſches ſakſke mjeſy do krajinow wjedł k woßadam, kotrymż żadyn ſwón njeſwoni, żana evangelſka zyrkej ßo njewotewri, kiż na duchownym ſaſtaranju cźeźko nuſu cźerpja. Wjecźor tu bě, jako w móznym khorje pſches poſauny pſchewodźany khoral: „Njech Bohu dźakuje!“ ſ hnutych wutrobow dźak Bohu njeßeſche.

Każ na horje ßmy ſańdźenu njedźelu ſtali; ale na horach woſtacź njemóżemy a niż na Thaborje hěty ßebi twaricź. S hory a ſ wyßokoſcźow je naß naſch pucź hižom ſaßo dele wjedł do wſchědneho dźěła a prózy, do wojowanjow a bědźenjow. To jene pak żenje wjozy ſapomnicź nochzemy: Evangelſka zyrkej w domiſnje a jeje ſtawy w roſpróſchenju ßłuſchatej hromadźe a njeßmětaj ßo dźělicź. Hdyż je naſch ßwjedźeń naß k nowej, wjeßełej dźěławoſcźi w Božim kraleſtwje ſbudźił a płomjenja luboſcźe k naſchim wěrybratram ſahorił, potom tutón dźeń njeje ſhubjeny, ani ſa naß ani ſa nich, ale bohacże żohnowany każ ſa cźaßnoſcź, tak ſa wěcźnoſcź.

S **Lětonja.** Do hołbjenza tudomneho hoſcźenzarja Dittricha běchu ſcherſchenje hněſdo natwarili. Hdyż běchu wóndano ſcherſchenje wulecźiłe, je knjes Dittrich hněſdo wotſtronił. Wono je 1/4 metra ſchěroke, 1/4 metra wyßoke a ſ 5 etażow wobſteji. Dokelż ſcherſchenje kóżde lěto jenoż etażu twarja, je drje hněſdo pjecź lět ſtare. Wone je ſ tſchěſkow kruſchenjow wumjekſzy natwarjene a je wjazy dyżli 500 ſcherſchenjam ſkhow dawało.

S **Radworja.** Hdyż chzyſche tele dny tudomny żiwnoſcźeŕ Bjenſch dwaj woſaj ßyna ſ łuki domoj dowjeſcź, jeho njenadźizy ßylny wichor pſchekhwata. Tutón zychnujo do woſow ſajěże a pokojzu ßyna wotwjeże.

S **Radworja.** Każ ßłyſchimy, pſchińdu ßerbſzy pczołarjo ſ Khróſcźanſkich ſtronow pſchichodnu ßrjedu k nam. „Sſerbſka Pczólniza“ ſměje tu pola Domaniz ſhromadźiſnu ſe ſajimawym pſchednoſchkom „wo ważnoſcźi a wo plahowanju młodych matkow“. Pſchińdźcże teho dla, ßerbſzy pczołarjo ſ naſcheje wokoliny, wſchitzy na pczołarſku ſhromadźiſnu. Wſchitzy ſchkituja ßwoje intereßy w krutych ſwjaſkach, cźeho dla njedyrbjeli to też my pczołarjo? Teho dla njech je heßło kóżdeho pczołarja ßrjedu 29. junija: „K Domanizom do Radworja na pczołarſku ſhromadźiſnu!“

S **Jaßeńzy.** Sańdźenu njedźelu witaſche naſcha kath. „Bjeßada“ w jara derje wopytanej ßwójbnej ſhromadźiſnje naſcheho noweho knjeſa fararja Hižku do ßwojeje ßrjedźiſny. W mjenje towarſtwa to pſchedßyda, k. Sarjeńk, ſ wutrobnymi ßłowami cźinjeſche. Knjes farař Hižka, ßo dźakowawſchi ſa powitanje, wopomni prjedawſche cźaßy, hdyż hiſchcźe jako Khróſcźanſki kapłan w tym towarſtwje ſkutkowaſche. Dale pokaſa na ważnoſcź towarſtwow a ſhromadneho ſkutkowanja. Knjes kapłan Delan po ſnatym ſajimawym waſchnju politiſki roshlad poda. Pſchednoſchk mějeſche k. wuczeŕ Kral „wo Hornjoammergauſkich paßionſkich hrach“. Potom ßebi wjeßele ſaſpěwachmy. Wjele żorta ſbudźi „Dołha kołbaßa“ a „Dobra rada ſa hólzow“ ſ wobraſkami.

S **Njeßwacźidła.** Jutſje njedźelu popołdnju 1/24 hodźin ſměje naſcha „Jutrniza“ ßwoju měßacźnu ſhromadźiſnu. Wěſteje winy dla je ſapocźatk tak ſahe poſtajeny. Proßby ßo naležnje, ſo bychu też wſchitzy ſ dypkom pſchiſchli. Rěcźecź budźemy wo wulcźe. Pſchednoſchk je nam pſchilubjeny „wo ßwětoßławnych Hornjoammergauſkich paßionſkich hrach“. Teho dla pſchińdźcże w prawje bohatej licźbje! Też knjenje a knjeżny, kiż ßo ſa to ſajimuja, ßu nam wutrobnje witani, tehorunja wſchitzy lubi ßerbſzy hoſcźo. Potajkim 1/24 hodźin budźcże pola Weberez!

S **Prawocźiz.** Tu tepi ßo ßobotu tydźenja Sopiz dwělětny ßynk w bliſkim hacże.

S **Habrachcźiz** pola Lubija. Tele dny ßo tu bróżeń żiwnoſcźerja Seibta wotpali. Naſajtra ßu Seibta ſajeli a ßudniſtwu pſchepodali, dokelż je pjecża woheń ſałożił.

Se **Sohlanda** nad Sprewju. 4. junija bě ßo 4 lětna dźowczicźka dźěłacźerja Libſche ſ bliſkeho Neugrafenwalde ſhubiła. Hdyż bě polizija dlějſchi cźaß dźěcźo podarmo pytała, jenemu ßlědźeŕſkemu pßej ſ Draždźan pſchińcź dachu. Tola też tón dźěcźo namakacź njemóżeſche. Nětko je ſkónczńje jena żona, kotraż bě na jenu łuku, 20 minutow wote wßy ſdalenu, po trawu ſchła, dźěcźo namakała. Holczka pod moſcźikom jeneho wodoweho pſchěrowa leżeſche. Dźěſcźu bě draſta nad hłowu ſwjaſana.

Jako dźěſcźowheho mordarja ßu 17-lětneho pachoła, wěſteho Ulbricha, ſajeli. Cźěkowa hłowa bě pſchi namakanju do jeneho měcha ſawalena a hižo ßylnje tkajeſche. Hacź je ßo dźěcźo do ſkónzowanja wumozowało, njehodźeſche ßo ſ lěkarſkim pſchepytanjom dopokaſacź. Dźěſcźowe cźěło ßu ßrjedu pohrjebali.

S **Wullich Sdźar.** Njedźelu ſ bróżnje pſchedawarja jěſdnych kołow, Sulka, woheń wudyri. Płomjenja ßo na domſke roſſchěrichu a też tole twarjenje do procha a popjeła pſchewobroczichu. Woheń je wjele domjazeje nadoby a wuporjedźerńju jěſdnych kołow ſ wjele kołami a kołojeſdnu potrjebu ſnicził. Sulk je khětru ſchkodu poczerpił. Kak je woheń naſtał, njeje ſnate.

Se Esmilneje pola Biskopiz. Njedźelu žo tu 36. swjaskowa shromadźisna Łužiskich wohnjowych woborow wotmě. Ssobotu bě poždźenje wotpółdankow. Měschćanoscże Reichje w Budyschinje, kotryž je 25 lět se swjaskowym pschedžydu byk, žo album s wobrasami wschěch swjaskowych komandantow a wjednikow pschepoda. Po wobsamknjenju maja žo na někotrych městnach wjedniske kursy wotměwacz. Pschichodne lěto budże swjaskowa shromadźisna w Oberkunnersdorfje. Njedźelu rano žo swuczowanje wohnjowych woborow wotměwachu. Pschi žwjedźeńskim cźahu žo 1000 wohnjowych woborniков s 15 hudźbnymi kapałami wobdźěli.

S Kóslow. W lěcze 1898 je žo tu wikowak Korla August Wjela shubik. Jeho pschiwusni žu pola wyschnoscże namjet stajili, so by žo wón morwy prajik.

S Hór pola Wojerez. Ssobotu w nozy je žo bróžeń žiwnoscźerja Nowotnika wotpalika.

S Wujerja. Tudomneho woženjeneho tšěchikryjerja Starku žu sajeli. Jeho winuja, so je jenu schulsku holzu w Hbjelsku wumozował.

S Brěsowki. Žadna žwjatocžnoscź běsche sa naschu wjeß sańdźenu žrjedu, 22. t. m., pschischła, hdyž žo rózkny kamjeń sa naschu nowu schulu położi. Njedźiwajcy nusneho dźěła w žynowych žnjach běsche žo nahladna cźrjóda wjeßnjanow shromadźika. Hdyž běchu schulske dźěcźi 2 spěwaj pod nawjedowanjom k. wucźerja Laxa-Dźěwinskeho wuspěwake, knjes farar Handrik-Sslepjanski w dlějschej rěcźi rosestaja, kak je žebi Brěsowka wot lětdźeßatkow žem schulu wo wßy žadała, kak je w tutych poßlednich lětach žo sa wuwjedźenje tuteje wězy dźěkako, kak je gmejnska rada na wscho móžne waschnje pytała, dowolnoscź wot knjeżerstwa k tutemu nowotwarej dozpěcź, a kak je dźenża ta hodźina pschischła, hdyž s wjeßelom widźimy, so žu wschitke prózowanja nětko s dobycźom krónowane; napoßledk rózkny kamjeń poßwjeczi. Hdyž běchu też žobustawy gmejnskeho sastupjerstwa a twarski mischtr tsi ras na kamjeń dyrili s pschihódnymi žkowami a pscheczemi, žo žwjatocžnoscź skónczi s powschitkownym spěwom: „Njech Bohu dźakuje.“ — Dźěcźi wokschewjenje dostachu w Lehmanez hoscźenzu. — Bóh dak, so by žo schulski twar skerje lěpje wuwjedł a nowa schula sa naschu wjeß pycha była.

S Hóska. Póndźelu popołdnju wokoło 3 hodźin žo tu bróžnje kublerjow Scholtty mjenowaneho Debika, a Scholtty mjenowaneho Nuka a Manuki wotpalichu. Wschitzy tsjo wobžedźerjo běchu w tutym cźaßu jako hoscźo na jenym kwaßu w Dubrjeńku. Wo wohnju shoniwschi wschitzy kwaßarjo, něhdźe 200 woßobow do Hóska cźerjachu. Prěnje na pomoz muźstwa Barlinskeho telegrafoweho wotdźělenja pschikhwatachu, kotrež žo w tu khwilu w Budyskim wokrjeżu swuczuja. Po něcźim też žydom žykawow k wopalnischcźu pschijědże. Domske žu žo wohnjej wobróle. Kaž žo sda, je słóstniska ruka woheń sałożika.

Se Shorjelza. (Khostanska komora.) S hadlerjow Rychwałdskeho knjeństwa bě žo loni w nozy 27. dezembra wjele linow a kharpow kradnyło. Na khěžkarja Augusta Polpizu a samkarja Hermanna Nowaka s Rychwałda tukachu, so staj paduschstwo skucźikoj. Pola Polpizy běchu doma hischcże 15 puntow linow a schtyri punty kharpow namakali. Paduschstwo žo jako cźeżke wobhladowasche, dokelž běschtaj winikaj psches jedyn grocźany płót pschelěskoj. Psched žudom wonaj prějeschtaj, so staj ryby kradnykoj a wudawaschtaj, so staj je jenemu njesnatemu muźej wotkupikoj. Cźeżkeho paduschstwa dla Polpizu k jastwu na 4 měßazy saßudźichu, mjes tym so Nowaka njedoßahazych dopokasmow dla wuwinowachu.

Se Shorjelza. (Pschißažny žud.) 46lětny fabrikar Hugo Eckert s Ligniz bě lětża 5. měrza jako hantwjerski do Radschowa do knjeżeho dwora po proschenju pschischoł. Tam jěscź dostawschi žo Eckert po jenym pólnym pucźu wotžali. Wón nimo jeneje maživneje bróžnje pschiňdże, kotroż bě se žkomu, w njej leżazej, 8000 hriwnow hódna. Eckert wudawa, so je žebi wón pschi bróžninych wrotach zigarettu sażehlił a sapałku njekedźbliwje prjecź cźißnył. Psched wrotami leżaza žkoma je žo sapalika, a wón je žo prózował, woheń s nohu sateptacź. Tola bórzy je žo s wrotow kuriko. Napscheczo tutemu wudawanju dźěkačer Markuß, kotryž w dźěkačerskej khěži, 250 metrow wot bróžnje natwarjenej, bydli, wobžwědczi, so je žo Eckert psched bróžninymi wrotami klaknył a tam něschto cźinił, schtož wón (žwědk) njeje mohł widźecź. Sa něhdźe pjecź minutow je žo bróżeń s płomjenjom palika. Markuß je sa muźom běžał a wołał: „Cźłowjecże, schto žy cźinik?“ na cźož je tón wotmolwił: „Wschako widźiśch, so žo hižo kuri!“ Pschißažni wobskorżeneho jenož prosceŕstwa winowateho spósnachu, tola njemějachu sa dopokasane, so je woheń se samyßkom sałożił. Ssudniży na to Eckerta dla proscheŕstwa k najwyschschemu khostanju, k jastwu na 1 lěto 6 njedźel, saßudźichu. 6 njedźel žo jemu s pschepytanskej jatbu jako wotpokuczene wotliczichu. Pódla teho žo wobskorżeny krajnej poliziji pschipokasa.

Přilopk.

* (Cźeżke njeßoże ballona „Plauen“.) S ballonow, kotrež běchu žo njedźelu w Lipsku do powětra puschcźike, je ballon „Plauen“ póndźelu wjeczor we wulkim wětrje w Sülósu we Wuherskej k semi dele slecźił, pschi cźimž w nim žedźaze woßoby, Lipscźanski lěkar dr. Albrecht, fabrikant Müller s Greiza a pschekupz Krauß s Reichenbacha s korba wupadnychu. Dr. Albrecht žebi moshy stschaßy a žebi rjebka skama, Müller žebi ruku skama, mjes tym so Krauß njeskranjeny wosta. Schtwórty powětrojěsdny, rukajcy Wiener s Kamjenizy, žo s wětrom saßo horje storhny a žo wotnjeße. Wiener hakle wutoru rano w cźischinje bjes schkody w Csavoly s ballonom k semi sjědże. Sranjeni žo w Bajaskej hojerni lěkuja.

* (Woheń.) W Pirnje je žo 10 žrjedu fabrika filzowych klobukow Friedemanna a Riedela wotpalika. W žuscherni běchu žo spiritußowe dymy žame wot žo sapalike a rosbuchle. Sa krótki cźaß zyke twarjenje w płomjenjach stejesche. Hacźrunje 20 žykawow na pomoz pschijědże a žo też Draždźanska automobilna parna žykawa na pomoz sawoła, njehodźesche žo tola wohnjej wobaracź. Jenož maschinownja je žo wukhowała. W fabriży 200 ludźi dźěkachu, kotśiž dyrbjachu cźekajo twarjenje wopuschcźicź. Pschi tym je žo 9 woßobow sraniło, mjes nimi 4 cźeżko. Schkoda je jara wulka, tola žo pjecza se sawěscźenjom saruna. Pódla 200 dźěkacźerjow też hischcże 50 doma sa fabriku dźěkazych ludźi saßłużbu shubi.

* Cźeżke njeßoże s automobilom je žo w Olbersdorfje pola Rychbacha stało. Tam jedyn automobil rytmischtra s Chapiusa s Großwilkau s tajkim wotmachom do sapschaha kublerja Niklausa s Guttmannsdorfa sawadźi, so žo wós s ludźimi, na nim žedźazymi, do pschěrowa cźißny. Niklaus psches wosowe wokno padże a žo cźeżko srani. Też jeho mandźelska a jeho cźeta žo straschnje sranischtej.

* Wojerski wodźliwy powětrowy balon „Parseval II“ wutoru na pruhu s Barlina do Spandawa a wróczo lecźesche. Nad Antoninej drohn žo ballon s wětrom shrabny a žo k delka stejazym schmrěkam stłóczi, do kotrychž hakosow žo cźołmik a wokschidła saschmatachu. Muźstwo žo podarmo prózowasche, ballon se schmatańcy wußwobodźicź. Duž žo muźstwa powětrojěsdneho bataillona na pomoz sawołachu. Sjednocźenym mozam žo po połdrahodźinskim prózowanju poradźi, ballon wußwobodźicź. Wón žo potom sa powjasami do kasernementa powětrojěsdneho bataillona dowjedże a žo w kólni saměscźi. Někotre dźěle ballonoweje maschiny a wokschidłow žu žo wobschkodźike.

* (Se żelesniskim cźahom žo rosmjatk.) We Wulstenje w Hannoverskej chzysche pjecźlětny žyn jeneho dźěkacźerja dźěcźazy wós, w kotrymž jeho $3^1/_2$lětna žotśicźka leżesche, psches żelesnizu pschewjesecź. Pschekhód drje bě se sawjeru sawrjeny, tola hólcźk wós pod njej pscheczahny. W bliżschim wokomiku ludźazy cźah pschijědże, kotryž wós shrabny a maku holcźku rosmjecże. Hólz žo s tajkim wotmachom na bok cźißny, so wón cźeżko sranjeny leżo wosta a teho runja wumrje.

* Sapalerjow hischcże psched 100 lětami w Pruskej spalichu. W měrzu 1813 žu w Barlinje jeneho sapalerja a jeho żonu, kotrajž mějeschtaj někotre cźłowske žiwjenja na žwědomnju, sjawnje na schcźěpowzu scalili.

* (Spalenje kinomatografiskeho apparata.) W sali radneje khěże w Kinsbórku žo žrjedu pschihoty sa kinomatografiske pschedstajenje cźinjachu. Pschi tym žo filmsy, wobrasy wopschijaze, sapalichu. Woheń žo na apparat a na w bliskosczi žo namakaze wězy rosschěri. Ludźo hnydom k haschenju khwatachu a płomjenja podußychu.

* (S lawom nadpadnjena.) Póndźelu popołdnju je w Charlesowym zyrkußu w Trieru skludźerku, knjeżnu Charlesez, kotroż žwoje 14 lawow pschedwjedże, jedyn law cźeżko sranik. Hdyž skludźerka lawej khlamu wocźini a žwoju hłowu do njeje położi, law khlamu sacźini a jeho rózkne suby žo do skludźerzyneho liza sarychu. Skludźerka, kotrejž krej po wobliczu dele běžesche, pak duchapschitomnoscź njeshubi a žo s kschudom a revolwrom do lawow dawasche, kotrež žo žutajo do žwojeje klětki wróczichu. K sranjenej žo hnydom lěkar sawoła.

* (Hubjenstwo dweju dźěšćow.) Srudnje je žo dwěmaj dźěšćomaj jeneho twarskeho dźěłaćerja w Neumünsterje, jenemu hólzej a jenej holzy, seschko. Jeju rano na hromadže hnoja spizy namakachu. Dźěšćźi powjedaschtej, so jimaj nan kasa po proschenju khodźićź. Dokelž njeisstaj dosćź domoj pschinjeßkoj, je jeju nan wuhnak. Njesbožownej dźěšćźi stej na hnojowej hromadže tsi nozy lěhakoj. Wyschnosćź je dźěšćźi do jeneje wukhowarnje daka. Njeczłowšti nan budže žo psched žudnistwom samolwićź dyrbjećź.

* (Khěža žo sažypka.) W židowskim dźělu galiziskeho města Lwowa je žo njedźelu w nozy tsi poskhody wyžoka khěža sažypka. Wjerćhi wschěch poskhodow žo sažypnychu a wobydlerjow, kotsiž s wjetscha we hlubokim spanju leżachu, do hlubiny žobu storhnychu. Sažypnjenych hnydom wukhowaćź pytachu, a sa něktore hodźiny bě žo 8 morwych a 8 cźeźko sranjenych wuryko. Wojazy a polizistojo njepschestawajźy sa sažypnjenymi pytachu. Měschćańska wyschnosćź bě njedawno khěžinemu wobžedźerjej, Samuelej Menkesej, a wobydlerjam poruczźika, khěžu wopuschćićź, dokelž žo sažypnyćź hrožesche. Menkes pak žo pschećiwo wukasej wyschnosćze pola městodźerźiczelstwa powoła a to wukas wyschnosćze sacźišny.

* (Njesboże s automobilom.) Sa wczerawschim automobil jeneho Wrótßkawskeho pschekupza pola Jordanskeho młyna njedaloko Nimptscha do jeneho kilometroweho kamjenja sawadźi. W automobilu žedźazy ludźo do drohoweho pschěrowa padnychu. Pschekupz Kirschner žebi nop rosrasy a bě hnydom morwy. Jena knjeni žo snutska cźeźko wobschkodźi. Automobilowy wjednik a wobžedźeŕ njesranjenaj wostaschtaj.

* (Cźłowjekojo s błyskom saraženi.) W Eimbronje je błysk schtwórtk do jenejeŕ pólneje bróžnje dyrił, do kotrejež běchu rataŕ Müller, jeho 23 létny žyn, dwaj dźěłaćerjej a jena žłužobna dźowka psched njewjedrom cźekli. Błysk do bróžnje dyri a žyna mori, mjes tym so žo druhe woßoby jenoż pohłuschichu. — W Kölnje w jenym klóschtrje błysk schtyri holzy trjechi, s kotrychž žo jena saraschy. — Tón žamy dźeń je žo w porheinskim kraju něhdźe 20 cźłowjekow s błyskom moriko. — Na artilleriskim swuczowanischczu we Wahnskej holi błysk do wotdźělenja žo swuczowazych wojakow dyri. Dwaj kanoněraj, mjes nimaj offizěrsti žłužobnik Brückner s 12. sakskeho artilleriskeho regimenta w Metzu, žo s błyskom saraschyschtaj. Dwaj druhaj wojakaj, kotrajž staj žo s błyskom trjechiłoj, cźeźko khoraj leżitaj.

Pola Langersheima běchu žo doroscźeni a dźěcźi, kotsiž rěpu na polu cźahachu, pod jedyn wulki kerk skhowali. Błysk do nich dyri a jenu dwanaćelětnu holzu a palerskeho mischtra s knjeżeho dwora, nana 6 dźěcźi, saraschy. 12 dźěcźi žo pohłuschi, wone žu žo wschě tak cźeźko wopališe, so žo jim s cźeźka žiwjenje sakhowa. —

Tsi holzy s Eppenicha běchu k žwjećećźu w Eicksu putnikowałe. Na domojpućźu žo s njewjedrom pschekhwatachu. W Floisdorfje w domje jeneho ratarja wućek namakachu. Błysk do domu sajědže a jenu 22 létnu holzu saraschy.

* (Wulka woda w Sserbiji.) S powodźenjom žu žo psched tydźenjom najpłódnische strony Sserbije sapuscźiše. Město Svilajnaz je jara cźeźko cźerpiło. Też krajina wokoło Braniczowa je zyle wupuscźena. Wjazy dyžli 60 městow je žo pócźrjeło, wjele skotu je žo tepiło. Dla powodźenjow je žo wobkhad pschetorhnył. Skoro wschě mosty žu žo swottorhałe. Něhdźe 100 cźłowjekow je žo tepiło, s nich w měscźe Cźupriji 34 a w Svilajnazu 42. Wschědnje žo nowe cźełka namakaju.

* Kholera w pokodnischej Ruskej žo w nětcźischim horzym wjedrje rucźe rosschěrja. Wobydlerjo s nakaženych wšow do wschěch stron cźěkaju a tak khoroscź do dalokoscźe sanoschuja. W měscźe Poltawje je hacź dotal 77 woßobow skhoriło a 25 wumrjeło. W wšach nad rěku Dnjeprom žebi kholera woßebje wjele woporow žada. Lěkarjo a wothladarjo njedoßahaju.

* (Mordarstwo dla luboscźe.) 20 létny konditorski pomoznik Dosch w Metzu do pschedawarki Kleine tšeli, dokelž wo jeho luboscź njerodźesche, a žebi potom kulku do spanja tšeli, kotraž jeho mori. Holza bě žo lohko na ruzy sraniła.

* (Dźěcźo žiwe do kaschcźa pokožili.) S njewschědnej wězu ma žo statne rěcźnistwo w Karlsruhe nakkadowaćź. Psched něktrymi dnjemi žo sastupjeŕ tamnischeho cźěłowobhladarja do domu jeneje baby sawoła, so by žmjercź jencho wóžom dnjow stareho njemandźelskeho dźěšća wobkrucźił, kotrež bě žo pola baby kubłało a nahle wumrjeło. Ssebi dźěcźo swjerschnje wobhladawschi cźěłowobhladaŕ dowoli, cźełko do cźěłownje dowjesćź. Hnydom na to cźełowa žona pschińdže, kotraž dźěcźo do kaschcźa połoži a do cźełownje na pohrjebnischcźo dowjesćź da. Hdyž tam kaschcź wocźinichu, so bychu dźěcźo po pschedpisžmje na mary stajili, žo njemałko strózichu, wohhladawschi, so bě dźěcźo hischcźe žiwe. Lěkaŕ žo prózowasche, dźěšću žiwjenje sdźerżećź, tola sa dwanacźe hodźin wone wumrje.

* (Mordarstwo a samomordarstwo.) 38 lět stary Knittel w Neurode w połnóznych Czechach je swoju 50 létnu mandźelsku sadajił a žo potom wobwěsnył.

* (Powodźenje we Wuherskej.) Po poslednich powjescźach wo powodźenju w Krassó-Szoerenyjskim komitacźe žu tamnische wobstejnoscźe žałosne. Lěžy žu žo wotpławiłe a płódna rola je žo do pusteho kamjenischcźa pschetworiła. Zyłe wšy žu žo sbubiłe, a rěki žu žebi nowe rěcźnischcźa wuryłe. Licźba tepjenych ludźi žo na 400 wobliczа. Tsi sta cźełow žu hižo namakali a hischcźe žo sa wjazy dyžli 100 woßobami pyta. Wobkhad žo hacźi, dokelž žu dróhi wudrěte a mosty swottorhane. Telefonowe a telegrafowe groty rostorhane na semi leża. S kajkej mozu žu žołmy sakhadźałe, je s teho spósnaćź, so na Orsowaskej statnej żelesniży schěny na dalokosćź schtyrjoch kilometrow njejžu wjazy namakaćź. Ssobotu wjecźor je žo město Szegedin se satraschnym sliwkom domapytało. We wjele městach woda muž wyžoko steji. W Pleskuzy je žo dwanacźe khěžow swottorhało. Dwaj cźłowjekaj staj žo tepiłoj. We wokolnosćźi Wulkeho Waradima staj žo dwaj cźłowjekaj s błyskom saraschyłoj.

* (Krupobicźe.) Kubła wjerćha Hohenlohe-Öhringen w ruskej Pólskej pola Tosaszowa žu žo se satraschnym krupobicźom potrjechiłe. 5000 wowzow a jehnjatow, wjele žornow, jelenjow a sajazow je žo morwych namakało. Pjećź pasthyrjow je žo s dulemi lodu, s mróczelow padazych, saraschyło.

* Se satraschnym njewjedrom je žo město Pětrkow w ruskej Pólskej podeschło. Něktore bróžnje žo spalichu a pod rospadankami žo 6 cźłowjekow pohrjeba. Pschi sažypnjenju jeneho hlinjaneho domika žu žo jena wudowa a schtyri dźěcźi saraschyłe.

* (Lynchowanje w Texasu.) W Rusku w Texasu bě cźornoch Leinard Johnson běku holzu Mandu Reddingez wumozował a skónzował. Ssudnik jeho saja, tola po ludowym žadanju jeho wón ludej pschepoda. Běli žo nad Jonsonom jeho njeskutka dla žałosnje wjecźichu. Jeho k kolej swjasachu, polachu jeho s petrolejom a jeho žiweho spalichu. Wyschnosćź njespyta ludej wobaracź.

* (Wuspěch sakskeho plahowanja wowzow.) Na skótnej wustajenzy w Buenos Aires w połodnischej Ameriży a na rataŕskej wustajenzy w Hamburgu je ryczeŕkubleŕ Adolf Steiger na žwoje wustajene merinowske wowzy wusnamjenjenje dostał.

Wußudźenja.

Lawnisti žud. Piwarnskaj najenkaj Gustav Robert Micźka a jeho bratr Emil Pawoł Micźka w Hucźinje běschtaj kral. wyschscheho hajnika dr. Otu Männela skchiwdźenja dla wobskorźikoj. Tón bě pschecźiwo nmaj pschecźiwnu skórźbu podał. S pschicźinu skórźby běchu swady dla hońtwy. S kralowskim Połpicźanskim reverem Połpicźanski, Kißlicźanski a Lemischowski hońtwinski revěr mjesuja. Robert Micźka bě hońtwu Połpicźanskeje a Pawoł Micźka hońtwu Lemischowskeje gmejny wotnajał. Poßlednischa bě žo loni 28. augusta pschenajała. Pschecźiwo tutemu pschenajecźu žo wyschschi hajnik dr. Männel, do kotrehož hońtwy też Lemischowske burske ležomnoscźe žkuscheja, pola hamtskeho hejtmanstwa a posdźischo, hdyž žo tu wotpokasa, pola wokrjeżneho hejtmanstwa wobcźežowasche, kotrež pschenajecźe sa njepłacźaze spósna. Pawoł Micźka pschecźiwo tutemu rosžudej skorżesche. Prjedy hacź skórźba woteńdże, žo do wobydlenja hońtwineho pschedžydy Zimmermanna w Lemischowje loni 19. dezembra shromadźisna žobustawow hońtwarstwa powoła, so mohłe žo rosžudźicź, hacź bychu žo k skórźbje pschisamkle. Dr. Männel bě jako žobustaw pschitomny, tola też Robert Micźka, kotremuž bě k temu jedyn njepschitomny žobustaw połnomóz dał. Dr. Männel bě Roberta Micźku pjecźa s tym skschiwdźił, so bě na njeho sawołał: „Ach, Wy scźe tón, kotryž je liscźiny falschował. Ja žym Waß wobskorźił, statny rěcźnik rosžudźi.“ Dale bě dr. Männel w jenej shromadźisnje, wot žejmskeho sapóžkanza Soby w Kißliży powołanej, s počźahowanjom na Micźkow rjekł: „Micźkaj staj schcźuwarjej a schkarakaj, kotrajž do gmejny njemér žyjetaj.“ Skónczńje Micźka hischcźe w tym skschiwdźenje namaka, so bě dr. Männel w jenym pißmje na wyschschi sarjadniski žud w Draždźanach rjekł, so staj Micźkaj w Połpizy jenoż na khosły fiskusa honikoj a fiskalisku hońtwu nimale sniczikoj; so staj wonaj, so byschtaj žebi pschikhilnosćź burow dobykoj, dobrym waschnjam pschecźiwne žrědki nałożowałoj a mjes kralowskim revěrskim sarjadnistwom a burami roskoru a swadu wušykoj. Pschecźiwna skórźba dr. Männela žo na to sałożowasche, so bě Robert Micźka w Sobowej shromadźisnje jemu pschiwował: „Schtóž sa

Waß hłoßuje, na teho dyrbjako ßo hnydom plunyć; Wy ßanu hońtwu wjazy njedoſtanjecże!" a: „Wy ſcże dźeń wólby do krajneho ßejma hońtwu wotměli; to je njekhmanoſć". Miczkow dr. Weſſer w Budyſchinje, dr. Männela rěčnik dr. Herrmann ſaſtupowaſche. Dr. Männel praji, ſo je ßo pſchi ſkładnoſći ſnowapſchenajecża Połpiczańſkeje gmejńſkeje hońtwy hamtſkemu hejtmanſtwu pißmo ſ podpißmom Połpiczańſkeho hońtwineho pſchedńdydy Hendricha Nowaka ſ porokami pſcheczíwo njemu ſapodało. Tole podpißmo njeje wot Nowaka, ale wot hoſpodaŕſkeho pomoznika Fröhlicha w Kobelnju napißane, kotryż hromadże ſ Miczkomaj a ryczerkublerjom Döringom w Koſchli pſcheczíwo njemu agituje. Wón pak je pißmo ſa Robertowe Miczkowe měł, dokelż je Fröhlich też jedyn liſt ſ Miczkowym podpißmom Połpiczańſkemu revěŕſkemu ſarjadniſtwu napißał. Wón (dr. Männel) pak je jenoż rjekł: „To je falſchowanje liſczíny." Miczkow wón njeje w Sohowej ſhromadźíſnje „ſchczuwarjow a ſchkarakow" mjenował. Schtož je wón w pißmje na Miczkez ſkórżbu na hamtſke hejtmanſtwo rjekł, je wěrno. Miczkaj ſtaj pſchi pſchenajeczu hońtwy hłoßy kupowałoj a roſkoru mjes gmejnu a hajniſke ſarjadniſtwo ßyłoj. Stajnje je mjes revěŕſkim ſarjadniſtwom a hońtwinymi ßußodami měr knjeżił, hakle wot teho cżaßa, ſa ſtaj Miczkaj hońtwu wotnajałoj, je ſtajnje njeměr. Po pſchebłyſchenju ßwědkow, dr. Männela k 70 hriwnam pjenjeżneho khoſtanja ſaßudźichu, Miczkaj ßo wuwiniſchtaj.

Mudry kolojěſdny
wuſwoli
Naumannowe Germania-kola.
Saſtupjeŕ:
wumělſki jěſdny Marſchner
na Nowoſalzſkej dróſy 36.

Franz Marſchner
cżaßnikat w Budyſchinje
na bohatej haßy 9
ßwój ſklad **cżaßnikow** a **cżaßnikowych rjeczaſow** k dobroczíwemu wobkedźbowanju porucża.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczíſny.

Wumĕrjenſke dźěła wſcheje druźiny pſchebjerjetaj ::
Rentſch & Schöne
pod pſchißahu wſataj geometraj,
na rózku ſeminarſkej haßy 13, I a Hoſchiz haßy.
Telefon 682.

Pjenjeſy ſ kaßow.

Wobſtaram 1. hypotheki na wjeßne leżomnoſcże, hacż do dźeßacżoreho wunoſchka wotnajenſkeho pjenjeſa abo hacż do 6/10 ßudniſkeje taxy. Dańſka měra 4%, jednore pſchijomne wumĕnjenja. Pſchi prawocżaßnym płaczenju danje je wupowjedźenje tak derje każ wuſamknjene.

Sſnadne khoſty.

Telefon 629. **Raue**
w Budyſchinje, pſchi ßerbſkich hrjebjach 2 po 1 ſkhodże.

Liebſch,
ßudniſki aktuar ſw. ßłużby
pſchi nowych hrjebjach 5
piſańŕnja ſa kupowanſke, hypotheſke, dismembraziſke, teſtamentſke a ſawoſtajeńſtwowe wězy atd.
Rĕczi ßerbſki.
— Telefon cżíßko 177. —
Pſcheßadźowanje leżomnoſcżow.

Sſerbſke a němſke
ſpěwańſke
ſa njewjeſty,
jara kraßnje ſwjaſane a ſe wſchelakim wudebjenjom wupyſchene,
w cżelazej koži hižo po **6** hr. **50** np.,
najjednoriſche = = **2** = — np.
ßu doſtacż **we wudawarni Serbskich Nowinow.**

Bohużel njejcże
moje tunje poſkicżenja
jěſdnych kołow, ſchijazych maſchinow a pſchißłuſchkow
wobkedźbowali, dokelż ſcże ßebi myßili, ſo ßo wo mjenje hódnu tworu jedna.

Nawopak pak je.
Jedyn poſpyt pſcheßwědczi, ſo pola mje najtuńſcho kupujecże.
10% rabatta na pſchißłuſchk.
J. Schieback,
na Kužakowſkej dróſy 4.
Najwjetſcha pſchedawarńja tu w Budyſchinje.
150 jěſdnych kołow na ſkładże.
Wuporjedźerńja ſa jěſdne kola a ſchijaze maſchiny.

Drjewjane rjemjenjowe taczele
wſchĕch normalnych wulkoſczow
ſtajnje na ſkładże,
Ia. cżĕrjenſke rjemjenje
ſ jadriweje koże wſchĕch ſchĕrjow
tunjo porucża
Otto Büttner,
pſchedawarńja koże, cżĕrjenſkich rjemjenjow, techniſkich gumijowych wĕżow,
w Budyſchinje
pſchi hłownym torhoſchczu.

Prawny bürow Ernſta Kohana
(prjedy J. a E. Kobana)
w Budyſchinje
pſchi żitnych wikach 4.
— Telefon 675. —
Saradźenje leżomnoſcżow a hypothekow, ſrjadowanje ſawoſtajeńſtwow, wudźĕkanje kupjow a liſcżinow wſcheje druźiny, ſeſtajenje wſchĕch druhich pißnych dźĕłow. Sehnawanje pjenjeżnych żadankow.
— Rĕczu też ßerbſki. —

Nĕkotre ſtarſche, derje cżahaze
konje
ßu tunjo na pſchedań
na knjeżim dworje w Cżelchowje.

Skład drainĕrowanſkich rolow w Lĕtonju
porucża
drainĕrowanſke wónzuchowe a wodu wodżaze roły, żłoby, kruwjaze, ßwinjaze a proßaze korta ſ prĕkuſchom
a bjes njeho,
zementowe płaty
wſchelakich wulkoſczow a druźinow,
ſcżinowe pleczenje
ſe ſazynowanym grotom,
tſĕſchnu papu
wſchelakich tołſtoſczow,
tſĕſchne pomaſanje „optimus"
a **kamjeńtnowuhlowy teer, teerowe kótka ſ pſchißłuſchkom, grotowe, ſcżinaze a papjaze hoſdże, hornczerſke twory, Brockmannowy pizowanſki kalk**
ſnamki A a B
po fabrikſkich płaczíſnach.
Emil Dietrich
w Lĕtonjanſkim hoſczenzu.

Prima
ſahrodne ſchlawchi
gumijowe a konopjane ſchlawchi
wupruhowaneje najlĕpſcheje druźiny po najtuńſchich płaczíſnach porucża
Otto Büttner,
pſchedawarńja koże, cżĕrjenſkich rjemjenjow a techniſkich gumijowych wĕżow
w Budyſchinje
pſchi hłownym torhoſchczu.

Woprawny **Helgolandſki**
ßmołowy pleſtr
je najlĕpſchi pſche **wicz, podkłócze, drjenje,** ſcht. po 50 pj.
poruczataj
Mĕrſchez bratraj naßl.
pſchi żitnych wikach 30.

Na Budyſkim ßudniſtwje ma ßo 13. auguſta dop. w 10 hodż. żiwnoſć Hany Thereſije Kliemannoweje w Brĕmjenju, na 9400 hr. takſĕrowana, na dyrbjenſke waſchnje na pſcheßadźowanje pſchedawacż.

Khĕża
cżíßko 16 w Rachlowje pod Cżornym Bohom ſ bróżnju a 4 kórzami jara dobreho pola je ſe żiwym a morwym inventarom bjes hoſpody a wumjeńka hnydom na pſchedań.

Lohki jenopſchežny
hoſpodarſki wós
ma tunjo na pſchedań
B. Urban w Trjebjenzach.

Drjewowa awkzija

na **Polpiczańskim ſtatnym hajniſkim revěrje**

kóždu 2. a 4. wutoru w měżazu na měſtuje żamym w lěżu, prěni króć **28. junija,** potom **12.** a **26. julija, 9.** a **23. auguſta, 13.** a **27. ſeptembra 1910** atd.

Na pſchedań pſchiňdu ſ drjewa 1910 a 1909 ſpuſchczaneho:
362 rm. kójnowych ſchczěpow,
63 rm. kójnowych kuluchow, hromady ſ 38,5 rm. liſczoweho drjewa,
649 rm. kójnowych repuchow (kſchiwych kuluchow), hromadże ſ 33 rm. liſczoweho drjewa,
1060 rm. kójnowych hakoſow (żkabych kuluchow), hromadże ſe 36,5 rm. liſczoweho drjewa,
391,5 rm. kójnowych pjeńkow.

Shromadźiſna pſchi kóždej awkziji:

dopołdnja ½ 9 hodźin pſchi Polpiczańſkej hajnkowni.

Drjewo żo kóždy cżaż ſe żwobodneje ruki pſchedawa, pſchi wjetſchich dźělbach po jara niſkich płaczińnach.

Kral. lěżne revěrſke ſarjadniſtwo w Polpizy.

K wużynwej

hroch,
woku,
kolij,
hejduſchku

wſcho w derje ſkhadźazej tworje tunjo porucża

Jan Marcinkowſki na kamjeńtnej haży.

Wulke rumowanſke wupſchedawanje

holczażych wolmjanych wobleczenjow, płoczliwych wobleczenjow, żaketow atd.,
hólczażych wolmjanych wobleczenjow, płoczliwych wobleczenjow, bluſow, paletow, pacholażych a mużaczich wobleczenjow,
żkomjanych klobukow ſa dźěczi, holzy a żony.

Płaczińny żu jara poniżene.

Ernst Jenke

w Budyſchinje pſchi hłownym torhoſchczu.

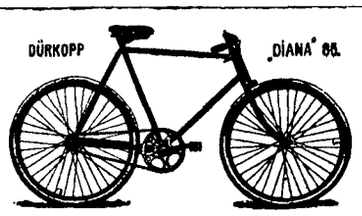

E. Urban

w Krjebi w h. L.

Poruczam żwoje prěnjoklażne

- jěſdne kola -

jako **Dürkoppſke, Phänomenſke, Internationalne** atd. po najtuniſchich płaczińnach.

Wulka ſkładownja jěſdnych kolow, pſchiżłuſchki ſa jěſdne kola a narunanſke dźěle.

Najlěpſche mantle a ſchlawchi, karbidowy ſklad.

Wobhladanje je bjes nuſowanja k kupjenju dowolene.

Burſke towarſtwo w Rakezach

ſměje, da-li Bóh, **njedźelu 26. junija** popołdnju ſ dypkom **5** hodź. w Gäblerez hoſcżenzu **pożedżenje.** Pſchednoſchk je knjes Hofmann dobroczińwje pſchilubił. Wo bohaty wopyt proży

pſchedżydſtwo.

Trawu a żito żnějaze maſchiny,

wſchě druhe

ratarſke maſchiny

a **ratarſki grat**

knježam ratarjam poruczam.

Jena trawu żnějaza a jena żito żnějaza maſchina pola mje na wobhladanje ſteji.

H. Riemann,

kowarſki miſchtr

w Hornim Wujeſdże.

Żiwnoſcź na pſchedań.

W Holeſchowje je **żiwnoſcź cżo. 13** ſ 25 kórzami pola a łuki, rjanymi nowymi twarjenjemi a ſ najlěpſchim naprawjenjom wobżedźerjoweje khorowatoſcże dla ſe żwobodneje ruki na pſchedań.

Żiwnoſcź

w **Hruboczizach** cżo. 2, ſ mażiwnymi twarjenymi, 9 kórzow wulka, je na pſchedań.

Kuchańki, ſtwinſke a żkużobne holzy, mlokowe holzy, hródżne dżowki, holzy k żwinjom, wotroczkow, żrěnkow, rólnych pohonczow, wolażych a dźěłacżerſke żwójby pyta hnydom abo poſdźiſcho pſchiſtajerka **Görlichowa** na żukelnſkej haży 1 na rózku żitnych wikow w cżrijowni knjeſa Heinr. Mohra.

Służobna holza

ſe wżow, kotraż je jutry ſchulu wukhodźiła, żo do lohkeho domjazeho dźěła a k dwělětnemu dźěſcżu k 1. julijej pyta w Budyſchinje pſchi żerbſkich hrjebjach cżo. 2 po 3 ſkhodach.

Jutrnica,

serb. tow. za Njeswačidło a wokolnoſć,

změje **njedźelu 26. junija** pop. z dypkom ¼4 hodźin pola Weberec měſačnu zhromadźiznu. Jednać budże ſo tež wo **wuléće!** Tohodla přińdźće wſitcy, lubi Jutrničenjo!

Předsydſtwo.

Pczołarjo!

Na ſſ. Pětra a Pawoła, **ſtrjedu 29. junija,** ſrjaduje „Sſerbſka Pczólniza" popołdnju ½5 hodźin pola Domaniz w **Radworju** puczowanſku ſhromadźiſnu.

Dnjowy porjad: 1. Pſchednoſchk wo ważnoſcźi a plahowanju młodych matkow. 2. Sswobodna roſmołwa. 3. Pſchijimanje nowych żobuſtawow.

Wſchěch żerbſkich pczołarjow pſcheproſchuje nanajwutrobniſcho

pſchedżyda.

Do Měrkowa!

Njedźelu 26. junija

truſkalżowa bowla

a **balſke reje.**

Pſchecźelnje pſcheproſchuje

Oskar Raussendorf.

Do Delnjeho Wujeſda!

Njedźelu 26. junija popołdnju wot 4 hodźin

reje.

Na nje pſchecźelnje pſcheproſchuje

Delnjowujeſdżanſka młodźina.

Serbske blido

kóždu wutoru w 5 hodźinach w khoſejowni.

Po Božej njewużłědźliwej radże je ſchtwórtk 23. jun. rano w 5 hodźinach na ſajědojcźenje kře naſch lubowany wnuk a żyn, naſch dobry bratr, żwak a wuj, duchowny

Jan Jordan

29 lět ſtary wumrjeł.

Wo cźiche dźělbracże proſcha

W Popojzach, 23. junija 1910

hluboko ſrudżeni ſawoſtajeni.

Khowanje budże njedźelu popołdnju w 4 hodźinach w Popojzach.

(K temu cźiżku pſchiloha.)

Pschiloha k cžišku 26 Serbskich Nowin.

Ssobotu 25. junija 1910.

Placžišny rěsneho slotu na Draždžanskich slótnych wikach.

20. junija 1910.

Placžišny po zentnarju w hriwnach.

Elótne druziny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	Rěsna waha
Wóły:	hr.	hr.
1. polnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscže hacž do 6 lět	40—50	76 - 86
awstriske	46—51	82—87
2. mlode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	36—39	72 75
3. žrěnjo pizowane mlode, derje pizowane starsche	32—35	68—71
4. žnadnje pizowane lózdeje starochy	28—31	60 - 67
Jałojzy a kruwy:		
1. polnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscže	39—43	71—75
2. polnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnoscže hacž do 7 lět	35—38	66—70
3. starsche, wukormjene kruwy a žnadnje wuwite mlódsche kruwy a jałojzy	31—34	62 65
4. žrěnjo pißowane kruwy a jałojzy	28—30	58 - 61
5. žnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	—
Byki:		
1. polnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscže	40—44	70 —74
2. žrěnjo pizowane, mlódsche a derje pizowane starsche	36—39	66 69
3. žnadnje pizowane	32—35	62—65
Cželata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	53—54	83 - 84
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	48—52	78—82
3. žnadnje wuwite wot zyza	40—46	70—76
Swinje:		
1. polnomjaßne lěpschich raßow a jich skschižen jow w starobje hacž do $1\frac{1}{4}$ léta	48—50	65 - 66
2. mjaßne	46—47	62 - 64
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	42—45	58—61

Placžišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:		W Budyschinje. 18. junija 1910. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju. 23. junija 1910. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pschenza	běła	—	—	—	—	9	80	10	10
"	žołta	9	50	9	70	9	60	9	85
" nowa		—	—	—	—				
Rožka		6	75	6	88	6	80	7	—
" nowa		—	—	—	—	—	—	—	—
Jeczmjeń	50 kilogr.	—	—	—	—	6	10	7	10
Wows nowy		7	40	7	50	7	—	7	25
Hróch		12	50	13	50	12	50	13	—
Woka		8	75	9	25	8	25	9	50
Jahły		15	—	17	—	16	—	17	—
Hejduschka		15	50	16	—	20	—	22	—
Běrny		1	80	2	30	2	20	2	40
Butra	1 kilogr.	2	20	2	50	2	20	2	40
Pschenična muka	50 "	9	75	18	75	16	50	18	50
Rjana muka	50 "	8	25	11	50	10	50	12	50
Ssyno	50 "	3	80	4	—	3	—	4	—
Ssloma	100 "	4	67	4	84	4	—	5	—
Prošata	882 schtuk, schtuka	13	—	28	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby	50 kilogr.	—	—	5	50	5	70	6	—
Rjane wotruby		—	—	5	40	5	70	6	—
Pschenični gris		—	—	6	—	—	—	—	—
Rjany gris		—	—	6	40	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenza (běła) wot — hr. — np. hacž — hr. — np., pschenza (žołta) wot 9 hr. 50 np. hacž 9 hr. 70 np., rožka wot 6 hr. 90 np. hacž 7 hr. — np., jeczmjeń wot — np. hacž — hr. — np., wowß wot 7 hr. — np. hacž 7 hr. 50 np.

W Budyschinje placzesche: korz pschenzy (běła) po 170 puntach — hr. — np., hacž — hr. — np., žołta 16 hr. 15 np. hacž 16 hr. 49 np., nowa: — hr. — np. hacž — np. — np., korz rožki po 160 puntach 10 hr. 80 np. hacž 11 hr. — np. nowa: — hr. — np. hacž — hr. 20 np., korz jeczmjenja po 140 puntach: — hr. — np. hacž — hr. — np.

Wiežne placžišny w Kamjenzu.

23. junija 1910.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. — np. hacž 7 hr. 30 np., pschenza wot 9 hr. 50 np. hacž 9 hr. 90 np., jeczmjeń wot 6 hr. 30 np., hacž 7 hr. 50 np., wowß wot 7 hr. 40 np., hacž 7 hr. 70 np., jahły wot 6 hr. — np. hacž 17 hr. — np., hróch 17 hr. 50 np., žyno (stare) 5 hr. — np. (nowe) 2 hr. 50 np., běrny 2 hr. 30 np., žłoma (100 kilogr.) 4 hr. 50 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 30 np. hacž 2 hr. 60 np., jeja (mandl) 98 np.

Wjedro w Londonze 24. junija: Cžopke, s deschcžom hrožaze.

Cyrkwinske powjesće.

W Michałskej zyrkwi smje 5. njedželu po žwjatej Trojizy rano w 7 hodž. duchowny Tischer žerbsku spowjednu rěcž, $\frac{1}{2}$9 hodž. farat Räda žerbske a w 10 hodž. němske prědowanje. — Tydženske sastojnske dźěła smje duchowny Tischer.

Wórowani:

W Michałskej zyrkwi: Ernst Bohuwěr Nowak, žiwnoscžer a kopornik w Sslonej Borschcži, s Marju Marthu Schimanez, s bywschej swudowjenej Mlynkowej s Běcžiz, w Sslónkezach.

S **druhich wozadow:** Pawoł Richard Cžornak, žiwnoscžer a porzlinowy wjercžer w Wulkej Dubrawje, s Marju Wolschez tam. — Khorla August Hanusch, porzlinowy wjercžer w Khróscže, s Marthu Friedu Päßlerez, domjazej dźowku tam. — Pawoł Jurij Nowak, fabrikat w Khwacžizach, s Hanu Marju Nowakez, domjazej dźowku w Khróscže. — Jan August Pawoł, žiwnoscžer w Koporzach, s Hanu Madlenu Lehmannez, hospodarskej pomoznizu tam.

Křćeni:

W Michałskej zyrkwi: Hermann Gerhard, dźělacžerja w Dobruschi, ž. — Ernst Kurt, Ernsta Schmidta, pohonca na Zidowje, ž. — Jan Rudi, Jana Rachlowza, fabrikarja w Dobruschi, ž. — Richard Kurt a Frieda Johanna, Alwina Maxa Raußendorfa, žiwnoscžerja w Malym Wjelkowje, dwójnikaj. — Frieda Martha, Jana Ernsta Spanka, hejtmana w Dobruschi, dž. — Alma Martha, Ernsta Emila Libsche, modelskeho blidarja w Dobruschi, dž.

W katholskej zyrkwi: Marja, Jana Franki, schewza na Zidowje, dž. — Hilžbjeta, Pawoła Klimanta, wosyßwětlerja w Budyschinje, dž.

S **druhich wozadow:** Ella Frieda Liddy, Khorle Popele, pohonca w Boranezach, dž. — Richard Max, Bjedricha Wylema Melzera, fabrikarja we Wulkej Dubrawje, ž. — Ella Liddy Hirschez, njemandž. dž. w Měrkowje. — Hana a Martha, Jana Němza, khěžkarja w Nižej Wžy, dwójnistej dž. — Udo Erich, Ferdinanda Hohendorfa, knjessk. pohonca w Minakalk, ž. — Lejna, Hermanna Lódneho, žiwnoscžerja w Pßowjach, dž. — Emil Hermann, Jana Ernsta Bjenscha, žiwnoscžerja w Komorowje, ž. — Max Hendrich, Jana Augusta Mitascha, khěžkarja a cžeßle w Kißlizy, ž. — Bertha Elsa, Jana Bohuwěra Khěschnika, žiwnoscžerja w Sdžaru, dž. — Jurij Hellmut, Hermanna Maxa Schneidera, listynoscherja w Bukezach, ž. — Lejna Martha, Jana Augusta Rychtarja, khěžerja a dźělacžerja w Cžornjowje, dž.

Zemrjeli:

W Michałskej wozadze: 22. junija: Emma Hildegard Hedwig, Gustava Khorle Hermanna Guschki, samkarja na Zidowje, dž., 7 m. 13 d.

W katholskej wozadze: 18. junija: Hilžbjeta, Pawoła Klimanta, wosyßwětlerja w Budyschinje, dž., 6 hodž.

Zyrkwinske powjesce s Hodzija.

5. njedželu po žwjatej Trojizy smje rano $\frac{1}{2}$7 hodźin farat Kschižan žerbsku spowjednu wuczbu, $\frac{1}{2}$8 hodž. žerbske a w 9 hodźinach němske prědowanje.

Zyrkwinske powjesce s Budestez.

5. njedželu po žwjatej Trojizy smje rano w 7 hodž. duchowny Bójz němsku spowjedź, dopołdnja we 8 hodž. němske a $\frac{1}{2}$10 hodž. žerbske prědowanje.

Schmidt & Gottschalk pjenježna banka

w Budyschinje

pschi theaterskej haßy 6, na rózku schulskeje haßy.

Daňske kupony

sa 1. julij 1910 hižo wot 15. junija bjes khostow s hotowymi pjenjesami po najwyschschim kursu saměnjamoj.

Dobre twjerdže žo danjaze hódnostne papjery stajnje na skladže.

Pjenjesy k sadanjenju po $2\frac{1}{2}$—$3\frac{1}{2}$ % žo bjes khostow pschijimaju.

Moje lětusche

lěčzne pschedawanje

nasadstajenych tworow

ßo hacž do 6. julija t. l. wotměwa.

Žonjaza drasta, wolmjane drastne tkaniny,

židźane tkaniny, płoczliwe tkaniny.

Jan Jurij Pahn

w Budyschinje pschi hlownym torhoschczu.

Wobhladanje bjes kupjenja dowolene.

Th. A. Wällnitz naslědnik

w Budyschinje

9 na ßukelnskej haßy 9.

Najtuńsche kupowanske žórło

sa

njewjesczinske wuhotowanje

a

jednotliwe meble

solidneho a modneho dźěła.

Sprawne poßłuzenje.

Pschi hotowych pjenjesach rabatt.

Esamßna pólstrowatnja.

Prajtaj, nam wjace cyhlinc a tyhlinc trjebamy.

Po tunich płaczisnach poruczam ßwój derje wuhotowany skład

ff. domjazych, kuchińskich a hospodarskich wězow, lakowanych a njelakowanych, blachowych lampow, latarnjow, zylindrow a ßuzołkow, platow, płokanskich wanjow, bowow, myjnych stejalow, zimanskich maschinow, kupanskich wanjow, żelesne pónoje a hornzy, hospodarske wahi, noże, widliczki, łizy, nożowe korbiki, hosejowe młyny, hosejowe hany, hosejowe a zokrowe tyły, rybowanske maschiny, mjaßornbaze maschiny, mjaßowe mjezki, schczětki, ßerschczowe mjeczawy, zentrifugowe schczětki atd.

Moritz Schulz, klampnatski mischtr : : : : :
pschi ßerbskich hrjebjach 10.

— Wuporjedzetnja. —

»Serbske Nowiny« wuđawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoleř.

Čišć Smolerjec knihičišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 27. Sobotu 2. julija 1910. Lětnik 69.

Pscheměnjenje w pruskim ministerstwje.

Liberalne nowiny poslednje njedźele na wschě mózne waschnje khěžorstwowemu kanzlerjej Bethmannej-Hollwegej kónz jeho sastojnskeho skutkowanja wěschćachu. Po nich wón njebě nadawkam swojeho sastojnstwa sroscźeny a dyrbjesche bóle wukhmanjenemu muzej swoje městno pschewostajicź. Čzim wjetsche je nětko pscheßłapjenje. Po rosrěčenju, kotrež je khěžorstwowy kanzler w Kielu s khěžorom měł, je finanzneho ministra swobodneho knjesa s Rheinbabena tón samy wosud podeschoł, kaž bywscheho ministra s Moltku a s Arnima. Wón, kotryž so husto jako nasłědnik Bethmanna-Hollwega mjenowasche, je njejabzy pokiw k wotstupjenju dostał. Na jeho město je khěžor Magdeburgskeho wyschscheho měschćanostu Lentzu powołał. Tola s tym so hischće nowotworjenje pruskeho ministerstwa njesda skónczene bycź. Tež wikowanski minister se Sydow pjecza sa wotpoczinkom żada, sa jeho nasłědnika je so pjecza hižom Barlinski bankier Ludwig Delbrück shladał. Pschi wuběranju nowych ministrow je khěžorstwowy kanzler mjenje na jich dotalne politiske stejischćo hacź na to dźiwał, so jeho politiskim nahladam pschihłosuja. Wo wotstupjenych ministrach so powjeda, so we ważnych prascheńjach njejsu s jena s Bethmann-Hollwegom byli. Pschi reformje pruskeho wólbneho sakonja je wón pola nich pjecza mało podpjery nadeschoł.

Pschi swojim rosrěčenju w Kielu je so khěžor niz jenoź wo pruskich snutskownych, ale tež wo němskich swonkownych należnoscźach k ważnemu rossudźenju dóschoł. Statny sekretar swonkownych należnoscźow se Schön je so po swojim pschecźu sa pósłanza w Parisu pomjenował, a jeho wuprósdnjene městno je so s dotalnym pósłanzom w Bukarestu, s Kinderlenom-Wächterom, wobsadźiło. Dotalny pósłanz w Parisu, wjerch Radolin, je wyšokeje staroby dla wo puschcźenje se sastojnstwa prošył. Sa jeho nasłědnika so knjes se Schön teho dla derje hodźi, dokelž wón pola Franzowsow jako měrniwy muž płacźi. Pschi marokkowskich swadach je wón němsko-franzowske pschecźiwnoscźe sbožownje wurunacź wjedźał a wójnski strach, kotryž khwilu wobstejesche, sarocźił.

Nowe žadanja sa němske wójsko.

Pschichodne lěto so pjecźlětny cźas minje, sa kotryž bě so nětcźischa sylnosć němskeho wójska postajiła. Duž psched nowymi žadankami sa wójsko stejimy. So bjes powjetschenja wójska njepóńdźe, sda so wěste bycź. Praji so, so mataj so dwaj uowaj arweekorpsaj postajicź. Rekrutojo k temu wschak doßahaja, tola niz pjenjesy. Nowe dawki, kotrež je khěžorstwowy sejm loni pschiswolił, hischće njedoßahaju sa wudawki. Runowaha w khěžorstwowych wudawkach a dokhodach njeje so hischće dozpiła, wudawki su saso wo 23 milijonow wjetsche, dyžli dokhody. Khěžorstwowy sejm budźe wěscźe do powjetschenja wójska swolicź, wón jenoź sebi rady njebudźe wjedźecź, s wotkal dyrbja so trěbne pjenjesy bracź. Saso ludej nowe dawki nakkascź so skoro njehodźi.

Dobycze sozialdemokratow w Friedbergsko-Büdingskim wokrjeżu.

Pschi wuzschej wólbje do khěžorstwoweho sejma w Friedbergsko-Büdingskim wokrjeżu je sozialdemokratiski kandidat Busolt nad kandidatom swjaska ratarjow s 2000 hłosami wjetschiny dobył. Psched dwěmaj lětomaj je tam nationalliberalny hrabja Oriola sozialdemokrata s 3000 hłosami wjetschiny porasył. Sozialdemokratojo su tón krócź s podpjeru swobodomyślnych a nationalliberalnych swojeho kandidata pschecźischcźeli. Hdyž budźa tež k lětu liberalni wschudźe pschi wuzschich wólbach sa sozialdemokratow hłosowacź, dha liczba sozialdemokratiskich sapósłanzow na 130 slése. To njejsu dobre wuhlady do pschichoda.

Hrožaze listy na badenskeho wulkowójwodu.

Badenski wulkowójwoda je někotre bjesmjenite listy dostał, s kotrymiž so hrosy, jeho hród w Karlsruhe s dynamitom do powětra buchnycź. Poliziji njeje so hacź dotal poradźiło, pisarja listow wuslědźicź. Hród a wobkhad psched nim a w nim so na najwótrischo wobkedźbuje. Wulkowójwoda sam wěz sa straschnu nima a měni, so je duchakhory abo pryslaty cźłowjek listy pisał.

Ropot na drohach w Parisu.

Něhdźe 2000 blidarjow njedźelu w Parisu cźěko jeneho blidarja k rowu pschewodźachu, kotrehoż běchu pschi pukach s poliziśtami morili. Hdyž bě so cźěko pohrjebało, so cźrjódy pschewodźerjow wokoło cźornych a cźerwjenych khorhojow shromadźowasche. Hdyž so cźrjódy k Flanderskim wrotam pschibliżichu, jich poliziśtojo a dragunarjo, kotsiž běchu wrota wobsadźili, napominachu, so rosejicź. Dokelž so po tejle pschikasni njecźinjesche, poliziśtojo a dragunarjo mjecź wucźahnychu. W tymle wokomiku so do poliziśtow pjecź krócź wutsěli, a jena kulka jeneho poliziśta lohko srani. Na to k pschimaćźy dóńdźe, pschi kotrejž s pjascźemi, kijemi a mjecźemi do so pjerjechu. Pschewodźerjo do wschěch stron roscźěkachu. Mnosy k semi padnychu, na žonach a dźěcźoch teptachu. Puki schtwórcź hodźiny trajachu, doniž njeměrniży njeroscźekachu. S poliziśtow je so 27 sraniło, s njeměrnikow pak něhdźe 80 abo 100.

Pschipowjedźenje wo wěry jendźelskeho krala.

We wutornym posedźenju ludoweho sejma je ministerstwowy pschedsyda Asquith pschipowjedźeny sakonjowy nacźisk pschedpołożił, s kotrymž so kralowe pschipowjedźenje pschi stupjenju na trón pscheměni. Po pschedpißmje tehole sakonja so kral jako swěrny sobustaw protestantskeje reforměrtskeje zyrkwje wusnawa a lubi, so budźe so po najlěpschich mozach a po sakonju so skožujo prózowacź, so by trónske nosłědnistwo protestantske wostało. Katholikow skschiwdźaze sady su so wuwostajiše. Asquith praji, so knjeżerstwo měni, so su so w sakonju wschě rukowanja pschedwidźake, kotrež móża so po cźłowskim spósnaczu žadacź. Dale wón na sylne roscźenje liczby katholskich poddanow pokasowasche, dla kotrychž njedwělneje swěrnoscźe wosebite wobhladnostne naprawy so njesdadźa trěbne bycź.

Sakoń pschecźiwo němskim sydlerjam we wjecźornej Ruskej

so bliżschej dumje pschedpołoži. Poslednje lěta je liczba němskich sydlerjow sylnje pschiběraka. W tu khwilu hižo s najmjeńscha 200000 němskich ratarjow we wjecźornej Ruskej sydli. Tajkeho pschisporjenja Němzom poczinaju so w Ruskej bojecź. Hižo pod zarom Alexandrom III. bě so sakoń wudał, po kotrymž so wukrajanam sakasa, so we wjecźornej Ruskej s wonka městow sasydlicź. Tónle wukas pak Němzy na to waschnje wobeńdźechu, so ruske poddanstwo pschijachu. Posdźischo so po prózowanju němskeho

knježerſtwa zyły ſakoń ſběhny. Wot teho cžaßa je ßo liczba němſkich ßydlerjow wjazy hacž podwojiła. Nětcziſche ruſke knježerſtwo w tajkim pſchibjeranju němſkich ßydlakow ſtrach ſa Ruſku widži a teho dla nowy ſakoń pſcheczíwo pſchiběranju němſkich ßydlerjow pſchihotuje. Po nim ßo wukrajnym pſchicžaharjam, byrnjež ruſke poddanſtwo pſchijeli, kotſiž ßu ßo w Kijewſkej guberniji, w Podolſkej a Wolynſkej ſaßydlili, prawo wosmje, tam kraj kupowacž abo ßebi jón wotnajecž.

Awſtriſki wobhonjeŕ w Ruſkej ßo ſajak.

W Peterburgu je polizija ſaſtupjerja awſtriſkeje nowinſkeje dopißowarnje, barona Ungerna-Sternberga ſajaka. Tutón je pjecža po poruczności awſtriſkeho knježerſtwa potajnoſcže ruſkeho wójſka wuſkuſchował. Wot něhdže jeneho lěta ruſke wójnſke miniſterſtwo pytny, ſo ßo we wulkim generalnym ſtabje a pola druhich wojerſkich wyſchnoſczow ważne pißma wotpißowachu, kotrež ßo kóždy krócž do Awſtriſkeje pſchedachu. Dokelž tole ſyſtematiſke pſcheradžowanje wójnſkemu miniſtrej wjele njeměra cžinjeſche, ßo podhladne woßoby krucže wobkedžbowachu. S tym ßo jako winikojo baron Sternberg a někotſi wojerſzy ſaſtojnizy wußlědžichu. Polizija bě woßebje ßwoju kedžbliwoſcž na barona Sternberga ſložika a bě nawjedžika, kak husto a hdy ßo wón ſ awſtriſkim wojerſkim attaſchejom ſetkowaſche. W Sternbergowym wobydlenju ßu tež ſapiſki namakali wo pjenjeſach, kotrež je wón wot awſtriſkeho pósßkanzſtwa dóſtawał a k pokupowanju wojerſkich ſaſtojnikow wužił.

Pſchiwótſjenje grichiſko-rumunſkeho konflikta.

Dla nadpada na jenu rumunſku łódž w grichiſkim pſchiſtawje Piräuſu ßebi rumunſke knježerſtwo wot Grichiſkeje 20000 frankow ſarunanja żada. Grichiſka je ßo ſapowjedžika, tule ſumu ſapłacžicž, doniž njeje jedyn ßrědniſki ßud ſchkodu woblicził. Tole żadanje pak je rumunſke knježerſtwo wotpokaſako, wono hroſy, ſo wſchitkich grichiſkich poddanow ſ Rumunſkeje wupokaże, jeli ſo Grichiſka żadane ſarunanje njeſapłacži.

Rosbuchnjenje bomby w Barcelonje.

W Schpaniſkej ma anarchiſtiſka ſtrona wjele pſchiwißowarjow. Bomby, kotrež ßo dyß a dyß tu a tam namkaju, wo jich ſkażerſkim ſkutkowanju ßwědcža. Wutoru wjecžor w Barcelonje jedyn hólz pſchi durjach jeneje khěže jenu bombu namaka. Wón to hnydom poliziji woſiewi, kotraž teho dla dróhu ſawrje. Bórſy tež panzerowany wós pſchijědže, a jedyn khrobły poliziſt bombu do njeho położi. Hdyž wós nimo Kolumbußoweje poſtawy pſchijědže, ßo ſatraſchne rosbuchnjenje ſta. Panzerowany wós do kruchow roſlecža. Dwaj poliziſtaj, kotrajž na woſu ßedżeſchtaj, ßo do powětra wjerhnyſchtaj. Wſchě woknowe ſchkleńzy wokolnych twarjenjow ßo rosraſychu. Na ſemi w ßwojej krwi wjele ſranjenych leżeſche, mjes nimi ſ rosražentym nopom jedyn mkody pſchekupz. Mjes cžežkoſranjenymi ßu ſchtyrjo artilleriſtojo a tſjo poliziſtojo. Tutón nowy anarchiſtiſki njeſkutk je po zyłym kraju wulke pohórſchenje ſbudžił.

Sapißany liſt.

(Pokracžowanje.)

III.

Knjeni Mózakowa, ßotra Janoweho nana, bě po ßwojim mandželſkim, kiž bě hižom pſched dwazecži lětami ſemrjeł, khětre ſamoženje namrěła. Wona bě jara kruta a ſkupa żona.

W pſchedſtwje tuteje ſtareje knjeni naſch ſubowy lěkař cžaka, hdyž je ßo pſches ßkužobnizu dał pſchiſjewicž. Ta ßo wróczi ſ powjeſcžu, ſo knjeni Mózakowa żaneho bratrowza ſ mjenom Jana Palaka nima a ſo k rěcžam njeje.

Jan bě tutu wotmolwu do cžaßa wjedžał, kotruž bě hižom jónu w ßamßnej pſchedſtwje dóſtał. Rosbudżeny nětkole do iſtwinych duri ſaklapa, ßkužobnizu na bok ßunywſchi, a dokelž ßo żane „dale!“ njerjekny, bjeſe wſcheho dźiwanja ſaſtupi.

Knjeni Mózakowa roshněwana ſ kanapeja poſtany a roskaſowarſzy na durje pokaſowaſche.

„Wodajcže, cžeta, ale ſ wami dyrbju porěcžecž“, Jan ſapocža. „Ja wjazy njejßym to, ſchtož ßym byk, roskacže je mje dawno na druhe pucže pſchiwjedło a wliw nadobneje holzy, kiž bu moja mandželſka, je moje polěpſchenje ſdokonjała.“

„Tak, tak“, knjeni Mózakowa hanjo wotmolwi, „nadobna holza bu waſcha mandželſka? Wěſo wo waſchej ſańdżenoſcži ſdacża nima a je ßo wam ſjebacž daka.“

„Prjedy hacž ßo wo nju ſamolwich, ßym jej ßwěru ßwoju winu wuſnał.“

„Holza, kotraž ſłóſtnikej w domje ruku ſawda, ßama wjele lěpſcha bycž njemóże, dyžli tutón“, ſtara knjeni ſ krutym hłoßom wotmolwi.

„Cžeta!“ Jan ßo ſatorhnywſchi ſawoła.

„Haj, to hiſchcže jónu praju: Wy ſcže ſłóſtnik. So njebuſchcže jako tajki pſched ludźimi wotkryty a pſched ßudniſtwo żadany, macže ßo to jeno mi dżakowacž. Schtož ßym cžiniła, ßym cžiniła wěſo niz waſche dla, ale jeno k temu, ſo bych waſcheho nana, ßwojeho wboheho bratra, pſched ßynowej hańbu wukhowała. Sswoju pomoz ßym jeno ſ tym wuměnjenjom dała, ſo waß waſch nan hnydom do Ameriki póſcžele a wam żenje njedowoli, ßaßo ßo wrócžicž. Wón je mi to krucže a ßwěrnje ßlubił. So pak ſcže tu wy tola ßaßo a ſo macže ßkowo droheho ſemrjeteho tak mało ſańcž, to ſawěſcže njeßwědczi ſa to, ſo ſcže ßo polěpſchili.“

„Mje do mojeje domiſny wróczo cžehnjeſche, do kotrejež ßměd żach jako tajki, kiž je ſłóſcže ßwojeje mkodoſcže wobżelnoſcžił, pokucžił a ßo polěpſchił, derje ſaſtupicž.“

Njedżiwajo tehole wuſprawnjenja ſtara knjeni dale porokowaſche: „Wy ſcže w Amerizy khwatajzy ßwójbu ſakożili, měſto ſo byſchcže ßwoje żiwjenje na to ważili, ßwojemu nanej cžežu wotewſacž, kotruž ſcže jemu napokożili.

Wjazy krócž ßym jemu pjenjeſy ßłała, ale wón je to kóždy krócž pſcheczelnje wotpokaſał. S tehole ſadżerżenja zyle ſtaru ßłaboſcž ßwojeho bratra ſpósnawam“, knjeni Mózakowa ßo hórzy poßměwaſche, „zyle tamne njeſamolwjomne polěkowanje, ſ kotrymž je ßwoje jenicžke dżěcžo ſacžahnył a ßej cžwilu ßwojeho żiwjenja ſcžinił. Ssměm drje ßebi myßlicž“, ſ kahodnym wußměwanjom porokowaſche, „ſo ſcže ßo ſ Ameriki jako bohaty muż wróczili, něwěrno?“

„Ně, ale“ —.

„To ßej myßlach“, knjeni jeho ſ jěrym hłoßom pſchetorże, „hewak byſchcže lědma tak jara ſa mnu żedżili, pſchetoż cžetu ſ krutymi ſaßadami cžłowjek, kajtiž ſcže wy, jenoż potom pyta, hdyž jeje potrjebuje. Ale nadżije ßej njeczińcže! Ja ſa waß niczo njebych cžiniła a byrnjež waß k mojimaj nohomaj mrěcž widżała.“

„To wy tež njetrjebacže“, Jan ſ dyrkotazym hłoßom rjekny, „ale ßurowa wěz to wot waß je, ſo wy nětkole, ſo byſchcže mi moje żiwjenje wſali, tamny liſt mojeho nana, w kotrymž wam wón moju winu wotkrywa a wo waſchu pomoz proßy, ſcže ſ rukow dała a ſo ſcže mje ſ tym najhórſchemu cžłowjekej pſchepodała, kiž mi moje ſamoženje wunuſuje abo mje ſniczi.“

„To je kża“, knjeni Mózakowa hněwna wujědže. „Teho liſta żenje dóſtała njejßym.“

„Wy ſcže jón dóſtała“, Jan twjerdže wobkrucžeſche, „mam dobru pſchicžinu, wo tym pſcheßwědczeny bycž.“

Wſcha bjes myßli tuteje poſdatneje khrobłoſcže dla, ſtara knjeni ſe wſchej mozu ſa ſwónczk torhaſche.

„Njekhmaniko!“ na wuja wokaſche, „tutu kżu ſcže ßej wumyßlili, ſo byſchcže mi pjenjeſy wunuſowali. Hana, Hańża!“ na ßkužobnizy, kotrejž pſchihnaſchtej, ßo wobrocži, „pſched tymle cžłowjekom mje ſakitajtej! Sawołajtej hnydom pomoz! Běžtaj khwatnje po poliziju!“

„Woſtajcže to, ja wſchak du“, Jan rjekny. „Wjetſcheho dopokaſa njetrjebam, ſo ſcže njeſjednawa a njeluboſcžiwa. Mějcže ßo rjenje!“

To prajiwſchi ßo wotßali.

Bjes maka w ßamßnej hodżinje, hdyž ßo we hłownym měſcže runje wupowjedana wěz podawaſche, wopyta bankownika Schymana Spinkowſkeho w jeho jſtwě pódla jeho pißarnje Marja Palakowa.

Stary, trochu jěry nježenjenz, żonu ſuboweho lěkarja ſe ſymnej ſdwórliwoſcžu powita.

Marja pocža wo zuſym powjedacž, kotryž jeje mandželſkeho wopytuje; ſo wona wě, ſo je Jan po ßamym prěnim pobycžu tuteho njeſnateho cžłowjeka ke knjeſej Spinkowſkemu khwatał a ſo może teho dla ſhódacž, wo cžo ßo jedna.

„Tak je wam to ſnate, ſo —“, bankownik rjekny a rěcž ßo jemu hacžeſche.

Marja pſchikiwny, na ſemju hladajo.

„Dha mózu jenoż wospjetowacž, ſchtož hižom waſchemu mandželſkemu rjeknych“, Spinkowſki pokracžowaſche, „ſo ßym mjenujzy bjes winy, ſo je zuſy jeho wopytał. Schkoda, ſo wam w tejle nimo měry cžežkej wězy k radże bycž njemózu, a pomozy ßwojemu mandželſkemu ßej tola wote mnje żadacž njebudżecže. Njedżiwajo ani ſ najmjeńſcha na to, ſo měł ja najpoßledni bycž, kotrehoż ſ tutej

wězu wobcźežuja, ßym w tamnym cźaßu — měnju pśched jědnacźe lětami — wjele, jara wjele pśchißadźił, ßa cźož mi njebo pśchedßyda wokrjeßneho ßuda njeje ßarunał."

„A ßa tuto pśchißadźenje ma mój mandźelśki runje tak ßamolwity bycź?" Marja, njewěrliwje ßo dźiwajo ßawoła.

„To ßo ßkoro boju", Spinkowśki, ſ ramjenjomaj ßcźahujo, wotmolwi.

„Kak mam to ßroßymicź?" Marja ßtrachocźiwje ßo dale napraßchowaße.

„Nó haj, myßlu ßej", bankownik rjekny, ßmorkajo, kaž by ßo na wuśchiknu wotmolwu chźył dopomnicź, „myßlu ßej, ßo ßu nětcźiśche wokomiknite wobśtejenja waßcheho mandźelśkeho, kajkež je zuſy ßawinył, ſ dweju śleju wězow, kotrejž tu jónu śtej, po prawom tola mjenje śła wěz."

„Wy kaž ſ hódańcźkom powjedacźe, knjes Spinkowśki. Ja ßej tola myßlu, ßo je nan mojeho mandźelśkeho wam ßarunał!" Marja naßpomni.

„To njewěm, hacź je wam ßnate", bankownik ſ poduśchenym hłoßom rjekny a pśchi tym na młodu žonu wótrje hladaße, kaž by jej chźył hacź do dna do duße hladacź, „ßo bu pśched jědnacźe lětami, pśched ßamym wotjéßdom waßcheho mandźelśkeho do Ameriki, mjes tudomnym a hłownym měßtom żeleßniśki póßtowy wós wurubjeny, jedyn ße ßaßtojnikow morjeny, druhi cźežko ſranjeny. Skucźerja wßchak njejßu wußlědźili."

„Nó, a dale?" Marja ßo ſtyſknińje wopraßcha.

„Nó", Spinkowśki trochu ßo wotlakujo rjekny, „waßch mandźelśki budźiße lěpßchi był, hdy budźiße w Amerizy woßtał, měßto ßo je ßo na horzu pódu ßwojeje domiſny wrócźił, pśchetoż hnydom wot ßpocźatka ßu ludźo měnili — dyrbju wam to ſ jaßnymi ßłowami prajicź —, ßo je mjes nim a mjes tamnym rubjeźniśtwom na żeleźniźy njepoßrědny ßwiſt."

Marja ſ wótrym hłoßom ßakßchikny a ßo ſ womoru ßajata ße ßtólza ßwjeße. Stary knjes, kiž mało roßymjeße, kak kipre žonjaze cźuwy ßu, ßo ßwojeje njekedźbliwoßcźe kajeße a wßchitke ßwoje žónße błużobne hromadu na pomoz ßwoła, ßo bychu we womorje ßo namakazu ßaßo k wědomnju wrócźiłe; to ßo hakle po dlějßchim cźaßu ſ wulkej prózu poradźi. Marja, ßaßo ßo ßhrabawßchi, domoj khabłaße, ani ßłowcźka dale njeprajiwßchi.

(Skónczenej pśchichodnje.)

Ze Serbow.

S Budyßchina. Do cźežkeho njeßboża je njedźelu rano w 3 hodźinach pśchi pśchepołożenju kabela na nowym Nowoßalźkim moßcźe elektromonteur Lippold pśchißchoł. Wón do jamy, ßa kabel wurytu, padźe a ßebi pśchi tym wobliczo rosrěßny a w žiwocźe cźežku ßchkodu ßczini. Snjeßbożeneho ßu do měßchcźańßkeje hojerńje dowjeßcź dyrbjeli.

— Sa direktora krajnoßtawßkeho ßeminara je ßo na měßto ßchulßkeho radźicźela Hillera wodźeŕ parallelneho ßeminara w Annabergu, knjes ßeminarśki wyßchßchi wuczeŕ Eiſenßchmidt pomjenował.

— Budyßka ßerbßka arjemjenjeŕßka jednota njedźelu 26. junija w měßchcźańßkej ßahrodźe ßwój 350-létny jubilej ßwjecźeßche.

— Bliżßche ludliczenje w němßkim kheżorßtwje śmeje ßo 1. dezembra 1910. Miniſterßtwo ßnutßkownych naležnoßcźow je dźiwajo na ważnoßcź ßtatiſtiſkich ßapißow poruczíło, ßo ßo tutón dźeń ßhromadźiſny a hermanki po móżnoßczi njebychu wotmětke.

— (Woheń.) W Hochaußez pśchadowni na „dalokej bělerni" bě póndźelu rano woheń wudyrił. Na ßboże ßo jeho hnydom dohladachu a měßchcźańßku wohnjowu woboru na pomoz ßawołachu. Ta płomjenja, kotrež bychu wjele żyroby namakałe, hdy bychu ßo roßßchěriłe, ßa krótki cźaß ßala. Pśchi haßchenju ßo też wohnjowa wobora ſ waggonoweje fabriki a Dobruße wobdźěli. Na njeßboże pśchi tym dźěkacźeŕ Beyer ſ waggonoweje fabriki pod kola fabrikśkeje parneje ßykawy pśchińdźe. Jemu ßo nětkotre rjebła a jena ruka ßłamachu a pódła teho ßo jemu hłowa cźežko ſrani. Beyera ßu hnydom do měßchcźańßkeje hojerńje dowjeßli.

— Ryczeŕßtwowy internat w Budyßchinje, kotryž je ßo po naßtorku ßemrjeteho miniſtra ße Schliebena natwarił, ßo 1. oktobra wotewri. Wón dyrbi wucźomzam Budyßkich wyßchßchich ßchulow dom poßkicźicź, w kotrymž ßo ßa ßdźěłanje ducha a cźěła ßtara. Sa ßynow ryczeŕkublerjow płacźi lětna penßija 1300 hriwnow, ßa ßynow druhich ßakßkich ßtatnych pśchißłußchnikow 1600 hriwnow a ßa wßchěch druhich 1800 hriwnow.

— Wußudźenja Budyßkeho pśchißażneho ßuda śmeja ßo wot póndźele 4. julija hacź do ßchtwórtka 7. julija. Wutoru 5. julija dopołdnja wot $^3/_4$10 hodźin budźe ßo wo póßelniśkim wóśniku F. L. Gleisbergu ſ Nikriſcha a wo njewożenjenej Marji Madlenje Reckez ſ Minakała dla ßapalenja ßudźicź.

— Měr w twarßtwje njeje ßo wßchudźe ſ Draždźańßkim poßrědniśkim wußudom dozpił. W Lipßku, Solingenje, Hagenje a Düßſeldorfje njeißu dźěłacźerjo poßrědniśki wußud pśchipóßnali. W Düßſeldorfje ßu teho dla miſchtrjo 600 murjerjow a twarßkich dźěłacźerjow ſ dźěła wuſamkli. Njetrjeba pak drje ßo teho dla bojecź, ßo by ßo teho dla njeměr na wßcho twarßtwo w Němßkej pśchenjeßł. Kßcheśćijanßzy twarßzy dźěłacźerjo ßu wßchudźe poßrědniśki ßud pśchipóßnali a dźěłacź ßapocźeli.

Se Židowa. Na Hrodźißchku je ſ wyßokeje ßkały nad ßnatej ßkałobu ßrjedu wjecźor 11 létny Koßelez hólz k Sprewi dele padnył a ßa morwy leżo woßtał. Wón je ßebi moßhy ßtßchaßł a ßebi żyłe cźełko, woßebje hłowu, ßtraßchnje wobraßył. Hólz je drje hißchcźe żiwy, tola ßo jemu hißchcźe njeje wědomnje wrócźiło.

S Jenkez. Tu je pśched tydźenjom błużobna dźowka Emma Luiſa Scheffelez ßchwablowu kißalinu wupiła. Pśchi tym je ßebi jědnizu a żołdk tak ßtraßchnje wopaliła, ßo je na to wumrjecź dyrbjała.

S Radworja. Towaŕßtwo „Kosmos" (ßa pśchirodowědu) běßche naßchej „Meji" ßwětłowe wobraßy wo njebjeßkich ßnamjenjach lubje darmo požcźiło. Duž mějeße knjes wucźeŕ Nawka tu pola Delanez 26. junija pśchednoßchk wo ßłónczku, měßacźku, hwěßdach a kometach. Wopyt běße dobry. Wěz běße powucźaza a ßajimawa. Pśchichodnje budźe „Meja" też na ßwojim konzercźe ßwětłowe wobraßy ßobu pokaßowacź dacź.

S Njeßwacźidła. SSańdźenu njedźelu bě bohacźe wopytane poßedźenje naßcheje „Jutrniży". Knjes wucźeŕ Kral pśchednoßchowaße wo „Oberammergauſkich paſſionſkich hrach". Saſpěwachmy ßebi nětkotre ſpěwy, ſpominajo woßebje na „dych ßwj. Jana". Wuradźichmy ßebi, ßo ßo ſ Kukowßkej kath. Bjeßadu ßobu do Rakez puſchcźimy. Njedźelu 10. julija ſmějemy ßami wulět do kraßnych Błótow. S prěnim cźahom wotjédźemy do Khocźebuſa. — We měßazomaj juliju a auguſcźe ßhromadźiſny njeje. — Wobdźělcźe ßo, lubi Jutrniczenjo, wobej njedźeli prawje bohacźe!

S Roswodez. Tudomne kralowßke ßakßke wojeŕßke towaŕßtwo je ßańdźenu njedźelu ßwoju nowu khorhoj poßwjecźiło. Knjes duchowny Bójz ſ Budeßtez mějeße ßwjedźeńßku rěź. Pśchi ßwjedźeńßkim cźahu ßo 32 towaŕßtwow ße 7 hudźbnymi khorami a 22 khorhojemi wobdźěli.

S Wósborka. Woknowe ßchleńzy wutłocźiwßchi ßu ßo wutoru w nozy nětkotśi paduśchi do tudomneje dwórniśchcźoweje reſtawracźije dobyli, jedyn piſkały automat a nětkotre kaſchcźiki roßpacźili a 12 hriwnow ſ nich kradli. 15 hriwnow, kotrychž drje ßo njeißu dohladali, ßu ležo woßtajili. Na to ßu po ßdacźu cźi ßami paduśchi ſpytali ßo w Kotezach do Schwarzez hoßcźenza a w Hbjelśku a Wokrańcźizach nuts dobycź. Na wßchěch měßtnach pak jich pytnychu, tak ßo dyrbjachu próßdni wotcźahnycź.

S Rakez. Pśchińdźcźe, lubi Sßerbja, jutßje na bjeßadnu ßhromadźiſnu. Budźecźe wjele rjaneho ßłyßchecź a widźecź. Też pękne dźiwadło ßo wam popołdnju ßehraje. Sßerbja njech Sßerbow witaja! Jenoż ſ jena ßmy my ßylni. Duž hajcźe a krucźcźe tutu jednotu a pśchińdźcźe jutßje!

Se Stróże pola Rakez. Pjatk tydźenja w nozy ßtaj ßo tu domßke żiwnoßczerja Błażija a ßtatok zyhelnika Klimanta wotpaliłoj. Komorowßka ßykawa prěnja na pomoz pśchijědźe a po njej Wulkoßdźarowßka, Kobliczańßka, Rakecźańßka a Schcźeńcźańßka. Woheń je w Błażijej domßkim wuſchoł.

S Łaßa. Na Jana do Łaßa! tak heßło ßa kóždeho rěkaße, kiž ma hißchcźe w naßchim cźaßu cźopku wutrobu ßa ßwjate miżionßtwo mjes pohanami. Hižom wot daloka khorhowjata wěża lubych hoßcźi do wjeßki naßcheho njeßapomniteho Sejlerja witaße. A luba Łaßowßka woßada ßama wjeßeła, ßo móże po dołhich lětach ßaßo ras tajki ßwjedźeń ßwjecźicź, běße pilnje ßwojej ruzy hibała. Selene brěſyczki pśchi pucźu lubońnje ſchumjachu, jako ßwjedźeńßki cźah ſ cźeßtnymi młodymi holzami w běłych draßtach, ſ duchownymi a zyrkwińßkimi pśchedßtejicźerjemi wot fary do kraßnje ſ różemi wudebjeneho Božeho domu cźehniße. Tam nutrna woßada hłowa pśchi hłowje poßłuchaße na rjane ſpěwanja zyrkwińßkeho chora kaž na mózne a wutroby hłuboko pohnuwaze prědowanje ßwojeho něhduſcheho duſchowpaſtyrja k. fararja Waktarja-Njeßwacźidłßkeho, kiž na łożku 18. ſchtucźki 3. ßtawa knihow Ruthy ßerbßkej woßadźe pśchiwoła: „Budź ſtroſchtna, miżionßka woßada"! 1. Se ſtroſchtnej wěru pohładaj na Knjeßa ßwjateho miżionßtwa! 2. Se ſtroſchtnej lu-

boscžu a žwěru pomhaj pschi žwjatym mišionstwje! 3. Se stroschtnej nadžiju spomń na sbožny kónz žwjateho mišionstwa! Na němskej Božej žkužbje k. superintendent Sejler-Barschčanski duchapokne prědowanje džeržeše wo prěnjej schtuczy druheho stawa profety Hosea: „A dyrbi žo stacz na tym měsce, na kotrymž k nim prajene běsche: Wy mój lud njejsce! budže k nim prajene: O džěczi teho živeho Boha!“ Tole žkowo je 1. Hlóž želniwosce, so bychmy žobu džěkali! 2. Hlóž wježelosce, so žmělmy žobu džěkacz! Wunoschk kollekty psched durjemi na woběmaj Božimaj žkužbomaj běsche 408 hr., khwalbne wobžwědčenje sa lubosc Lasowskeje wožady k Boženu kraleštwu.

Wjeczorne žmérki widžachu potom hischcže wulku žyku, kotraž běsche žo pod móznym dubom knježeho parka wokoło misionara Sandroka sešchła, a na jeho žkowa s jeho živjenja a nashonjenja mjes pohanami delkach w cžopkej Afriky, tak mjenowanym Bechoanaludom, požkuchasche. Sserb je był, wěsty Wuras s Delnjeje Lužizy, kiž je jako prěni missionar w lěcze 1843 sapoczał Boże žkowo tamnemu ludej prědowacz, po kotrymž jeho nazlědnik nětko nam wschelakore sajimawe powjedacz wjedžešche. Superintendent Sejler žo hischcže woželbje na mkodžinu wobroczywschi ju w duchu do Ameriki mjes Indianow a jich pohanske živjenje wjedžešche. Tež schulske džěczi pod nawjedowanjom k. kantora shromadžisnu s někotrymi rjanymi spěwami swježelichu. Na kónzu wježny duchowny k. farar Krygar žo wschitkim džakowasche, kiž běchu pomhali žwjedženj tak krażnje wuhotowacz, a napominasche we žwojim džakowanju teho njesabycz, bjes kotrehož my cžlowjekojo podarmo džěkamy. A Sserbjo kaž Němzy, kóždy we žwojej lubej maczernej rěczi, Knjesej žwjateho mišionstwa saspěwachu: „Njech Bohu džakuje žo wutroba wschěch ludzi!“ Wón žam pak njech cžini po žwojej woli, so bychu bohate płody srostke wschitkim, kiž mózachmy žobu žwjeczicz džeń žwjateho Jana we Lasu. —ler.

S Motydła. Domske živnosczerja Blažija a statok tšěchikryjerja Klimanta stej žo wotpalikej.

S Němzow. Pola Wulkosdžarowskeho hata žu njedželu rano tudomneho wumjeńkarja Mróša, kotryž bě žo pjatk wotžalił, morweho namakali. Pschiczina jeho žmjercze njeje hischcže snata.

S Ptaczez. Njedželu popołdnju tu jedyn powětrowy ballon wohladachu. Wón chzyšche žo po sdaczu tu na semju puschczicz, tola wětr jeho wotehna. Na Lejnjanskich honach mózeše žo wón skónczinje k semi dacz. S ballonoweho korba jena knjeni a dwaj offizěraj stupichu.

Se Shorjelza. Wutoru rano je w tudomnym žudnistwowym dworje kat Schwietz s Wrótžkawja prjedawscheho pomozneho žudniskeho žkužobnika Reinholda Scholza wotprawił. Shorjelski pschižažny žud bě Scholza k žmjercži sažudził, dokelž bě tutón žwoju lubu, 27létnu schwalczu Almu Sprengerez, sadajił. Sažudzeny bě prósstwu wo wobhnadženje wotpokasał, poždni cžaž bě wón wschón bjes džak był a bě žebi husto pschał, so by žo žmjertny wužud bórsy wukonjał. Runje tak bjesdžak bě Scholz tež pschi wotprawjenju, kotrež jenož někotre minuty trajesche. Scholz bě hakle 22 lět stary. Wón bě žo nowe lěto pola tudomneho žudnistwa jako pomozny žudniski žkužobnik postajił, hdyž bě žo po krótkej wojerskej žkužbje we Wrótžkawju jeneho snjesboženja dla se žkužby puschcził.

S Draždżan. Kelko Sserbow drje w Draždżanach a wokolinje bydli? To je praschenje, kiž je sa naž wschěch sajimawe a kiž žo tehodla tež husto žkyschecz da. Bjes praschenja je liczba Sserbow tu w Draždżanach wulka; ale někotryžkuliž mjes nami wjazy Sserb bycz nochze. Kaž žo doma we Lužizy někotry žwojeje maczerneje rěcze wotwlakuja, tak wěso tež tu. Ssu sa naž strachi a spytowanja, so žo žwojej narodnosczi wozusbimy, tola wjele wjetsche hacz domach! Cžim bóle swježelaze je, so je tola tež tu w Draždżanach nahladna liczba tych, kiž žwěru žwoju narodnoscz sakhowacz pytaju a kiž žu wožebje swježeleni, hdyž žmědża tu w zusbje ras sažo Boże žkowo w lubej a drohej maczernej rěczi žkyschecz. Tak bě sandżena njedžela sažo njedžela Sserbow. W kschižnej zyrkwi bě Boże blido sa naž kryte a krażny Boži dom nam sa Božu žkužbu w maczernej rěczi wotewrjeny stejesche. Spowjednu wuczbu bě k. farar Domaschka s Budestez, prědowanje k. farar Ssykora s Minakala na žo wsał. Spowjednych bu 130 liczenych. Bóh žohnuj dale nasche lube žerbske kemschenja tu w zusbje a sbudz a sdżerż luboscz k nim we wschěch wutrobach Sserbow. —

Přilopk.

* (Mordarstwo a žamomordarstwo.) Po lěžu žo wukhodżowazy ludžo žobotu pola Sebniz cžěko žony džěkacerja Wenzela sa schtomom wižaze namakachu. Najprjódzy žebi myžlachu, so je žebi žama živjenje wsaka, posdžische pschepytanje pak wupokasa, so běchu žonu skónzowali a potom sa schtom powěžli. Na pschichodneho nana skónzowaneje tukachu, so je mordarstwo skucžił, a jeho teho dla sajachu. Prjedy pak hacz žo wěz wujažni, žo tutón w jastwje wobwěžny. Wenzeloweje muž, kotryž mějesche nješchto cžaža jastwoweho khostanja wotpokucžicz, dokelž bě žonu do hata storcził, bě s jastwa žo puschczywschi, ju s pschichodnym nanom pschekhwatał. Wot teho cžaža bě žo žona shubiła.

* (Wotprawjenje w Lipsku.) W dworje krajneho žudnistwa w Lipsku žu 21létneho cžěžliskeho pomoznika Hermanna Georgija wotprawili, kotryž je loni w auguscze wyschscheho knježerstwoweho radžicžela žwobodneho knjesa s Wöhrmanna se žochorom sarasył. Khostanz bjes džak na powjesc žo pożkuchasche, so kral njeje žwoje wobhnadżeńske prawo wužił.

* (Se skażenym mjažom žo sajědojcžiłoj.) S kažene žuschene žwinjaze plezo wužiwschi, stej w Brokwizach pola Grożenhaina žona a 18létna džowka jeneho kublerja se snamjenjemi sajědojcženja cžežko skhorikoj. Tež sawołany lěkar njemózesche wjazy pomhacz. Macz a džowka stej wumrjekej.

* Sso symneje studnjazeje wody napiwschi je 20létna žkužobna džowka Alwina Mathiasez w Paužnizach pola Grożenhajna nahle wumrjeła.

* (Ssmjertny wužud.) Wobžedżerja Schulzu w Hilmersdorfje, kotryž je žwoju lubu, hospožu Emmu Weißbrotez, skónzował, so by žo hrożazych alimentskich pschižžkuschnoscžow sminył, je pschižažny žud k žmjercži sažudził. — W Torunje w pruskej Pólskej žu wucžerja Scherdta s Oslowy, kotryž je džowku kublerja Rohlmanna 18. haprleje skónzował, k žmjercži sažudzili.

* (Nadpad na jeneho Barlinskeho hoscženzarja.) W jenej restawraziji na starej Jakubskej drósy w Barlinje žu žrjedu wjeczor schtyrjo njedocžinkojo restawrateura Mildu nadpadli a žu spytali, žo pjenježneje kažy smozowacz. Milde žo wobarasche, mjes tym so jena w restawraziji pschitomna pschiwusna na drohu wubeža a wo pomoz wołasche. Skóstnizy spytachu na to cžeknycz, tola jedyn kriminalny sastojnik jim pucz sastupi. Dóńdże k bedżeńzy, w kotrejž sastojnik podleża. Jemu žo hkowa srani, tola sranjenje njeje straschne. Mjes tym běchu žo ludžo sbeželi, kotrymž žo poradźi, dweju njekražnikow pschimnycz a poliziji pschepodacz. Taj dwaj druhaj cžeknyschtaj.

* (Rubježnizy w Barlinje.) S wulkej pscheklepanoscžu žu žo tele dny w Barlinje někotsi rubježnizy do pižarnje firmy Heymanna, Weltera a Co. dobyli. Pižarnja pschi Sprewi leži. Rubježnizy žo s jenej płokanskej kawu pschi brjosy k jenemu pincžnemu woknu pschiwjesechu, pschepilowachu pinzyne wokno a žo s pinzy s pomozu wubjerneho grata do pižarnje dobuchu. Tam hnydom želesny pjenježny khamor rospaczichu a s njeho 5500 hriwnow hotowych pjenjes a někotre papjerygrubichu.

Drusy rubježnizy w Bjedrichowej drósy džěkachu. Tam w Pernerez piwowej składowni teho runja želesny pjenježny khamor rospaczichu a s njeho hotowe pjenjesy a skotaj cžažnikaj kradnychu. Potom žo spytachu do pjenježneje banki Bernsteina a Co. dobycz. Hdyž pak žo psches wjerch kamachu, jich domownik pytny a haru sehna. Želesny žochory lezo wostajiwschi rubježnizy skoku cžeknychu.

* (Zeppelinowy ballon „Němska“ snjesbożił.) Cžłowjek je hischcže daloko wot teho sdaleny, so by powětr wobknježił. Sažo je jedyn Zeppelinowy ballon snjesbożił. Wodžliwy ballon „Němska“, kotryž bě němske powětrojesdne akzijowe towarstwo hrabi Zeppelinej wotkupiło, je s powětra padnywschi žo na schmrěki Teutoburgskeho lěža saschtapił. Ballon, kotryž je 148 metrow dołhi, bě žo hakle na žwoju tsecžu jěsbu puschcził. Po towarstwowym pscheproschenju žo 17 němskich nowinskich dopižowarjow pschi jěsbje wobdżěli, kotraž bě s Düsseldorfa na stronu k Elberfeldej složena. Hižo wot wscheho spoczatka mějesche žo ballon s wětrom běžicz. Hdyž ballon nad Barmenom lecžesche, jedyn s jeho tsjoch motorow dżěkacz pschesta, dokelž bě žo jene pjero rosłamake. Inżenieuram pak žo poradźi, schkodu wuporjedżicz a motor sažo hicz dacz, dokelž mjes tym wětr bóle a bóle pschiběrasche, a ballonowy wjednik, wyschschi inżenieur Dürr, žo teho dla rosžudźi, s ballonom k semi sjecz. To dyrbjesche žo w Münsteru abo Dortmundże stacz, hdżež bychu wojazy k pomozy byli. Depesche žo na semju mjetachu, hdżež žo wo pomozne mužstwa proschesche.. Wětr pak ballon wot Dortmunda

a Münstera honjesche, też ßylny deschcź na njón padasche a jón k semi tłóczesche. Ballonowy wjednik chzyshche ſ nim na to w Osnabrücku k semi sjećź; pschetoż hižo bě ßo wjele benzina pschetrjebało.. Na dobo poczа ßo ballon do wyßoka sběhacź wot 200 metrow na 500 a skónczńje na 1500 metrow. Każ schip wón pśches mrócźelowe morjo leczesche. Tola dołho to njetrajesche. Se spěschnoscźu błyska ßo ballon na 1250 metrow dele puschczi a mrócźelowu scźěnu rostorhny. Wócźko saßo na selene łuki a lěßy hladasche. Wschitzy sadychnychu; pschetoż delko ßkónczko ßwěcźesche. Tu prědni motor sasta; njesboże bě ßo stało. Ballon na koßu dele schwórczi. Wschitzy woněmja. Wschěm wutroba łapacź pśchesta, wschitzy maja ßo sa shubjenych. Jedyn ſ inżenieurow ſ wjedniskeho czołmika po moscze k kajücze, w kotrejż dopißowarjo ßedża, pschińdże a do njeje wocźi dźiwje wudźěra. Bliżschi wokomik ßo satraschnje sawrjeßnje, ballon wschón sapikoze a ßo satschaßny. Tola wón każ pschikowany steji. Wón je na Teutoburgiki lěß padnył. Cźlowjekojo w ballonje ßu pak ßo sbożownje wukhowali. Se stróżelow ßo shrabawschi, poczachu ßebi schkodu wobhladacź. Ssrjedź pśches kajücźine dno je ßo tołsty schtom pschedrěł. A tutón tołsty schtom bě ſ wukhowanjom tśizecźoch cźlowjekow, kotśiż w czołmikach a w kajücze ßedźachu. Wón je ballon w jeho padże sadżerżał. Hdy budźiśche ballon na runu twjerdu semju padnył, budźiśche ßo żałoßne njesboże stało.

Ballon něhdże 10 metrow nad semju na schtomach wißasche. Muźstwo po powjasowym rěble na semju slěje a někotre schtomy w ballonowej bliskoscźi puschczi. Potom jěsdni jedyn po druhim k bjesstraschnej semi dele slěju. Sso wo dalschi ballonowy woßud njestarajo nowinszy dopißowarjo w deschczu do bliżscheje wßy khwatachu, so bychu wo ballonowym ſnjesbożenju ßwojim nowinam powjescź póßkali. Prěnje powjescźe do Barlina slecźichu.

Njesboże je ßo ſ tym sawinowało, so je prědni motor we woßudnym wokomiku dźěłacź pschestał. Dowěra do Zeppelinoweho prosteho systema je ßo ſ tutym podawkom khětro poßkabika. Cźaßne sastacźe motorow a dale njedostatk, so ßo njehodźi ballon ſ wotewrjenjom ventila na semju puschczicź, ßu tola ßłabosćze, kotrež Zeppelinowy syštem njemóża poruczicź. — Krótko po 6 hodźinach wjeczor kompagnija 78. pěscheho regimenta ſ Osnabrücka k dalokemu městnu njesboża cźehnjesche, so by schtomy spuschcźała a wobschkodźeny ballon ſ nich wucźahnyła. Ballonowy sadny dźěl je wschón skónzowany. Zyły ballon ßo rosebjerje. Jedyn monteur je ßebi pschi dźěle nohu słamał.

Hrabja Zeppelin je wo njesbożu ballona „Němskeje“ w Osnabrücku shonił. Wón ßo ſ tejle powjescźu wschón wustróżi. Hrabja Zeppelin do Kiela pucźowasche, so by ßo k jěsbje k kupje Spitzbergen pschisamknył. S Spitzbergen chzedźa ſ jenym Zeppelinowym ballonom k połnóznemu polej jěcź. Někotryżkuliż drje ßo ſ njesbożom „Němskeje“ wot tejele jěsby wottraschicź da. W ßněhach a lodach lodoweho morja bychu wobdźělnizy ſmjerśli, hdy by ßo ballon ſ podobnym njesbożom każ nad Teutoburgskim lěßom podeschło.

* Wjerch Eulenburg, pschecźiwo kotremuż ßo pśched dwěmaj lětomaj w Barlinje skandalosny prozeß wjedźesche, je pjecźa saßo wotkhorił. Někotre nowiny teho dla powjescź pschinjeßechu, so ßo nětkole prozeß pschecźiwo njemu dowußudźi. Knjeżerstwowe nowiny a Nordd. Allg. Zeitung pak pißaju, so je tale powjescź njeprawa. Wjerch Eulenburg njeje khmany k ßudźenju, dokelż je wón hischcźe pschezo na wutrobu khory. Duż statne rěcźnistwo njesamóże termiju ßudniskeho jednanja sa njeho postajicź.

* (Wulki wohenź.) W Tuchelu we wjeczornej pruskej provinzy je ßo 15 dworow se 37 twarjenjemi wotpaliło. W drjewjanych se ßkomu krytych twarjenjach płomjenja wjele zyroby namakachu. Dźěcźi ßu pjecźa wohenź saparake.

* (Pschi hoscźinje widźenje shubił.) Leutnant Viebig we Wittenbergu bě ßwojich towarschow do ßwojeho wobydlenja na hoscźinu pscheproßył. Hdyż běchu wschitzy sa blidom shromadżeni a ßo wón na sofa ßydny, jemu se saka maka Browningska pistolija wupadże. Wón sa tśělbu pschimny a to tak njesbożownje, so ßo ſ njeje wutśěli. Kulka leutnantej wobej wocźi pschetśěli. Wbohemu cźlowjekej drje ßo żiwjenje sdżerżi, tola wón na pschezo ßlepy wostanje.

* (Zony pschecźiwo rěsnikam.) Dla podrożenja mjaßa ßu ßo żony w Awstriskej na rěsnikow rosnjemdrike, kotrymż winu dla powyschenja płacźisnow dawaju. Po pschikładże żonow w měscze Kremsu, hdżeż ßu ßo żony sarocźike, so njebudża hacź na dalsche żaneho mjaßa wjazy kupowacź, chzedża nětko też w druhich městach mjaßowy bojkott pschewjescź. — Wyschschi mischtr Kremskeje rěsniskeje jednoty je jenej deputaziji żonow, kotrež ßo jeho praschachu, hacź rěsnizy powyschene płacźisny wobkhowaju abo hacź je poniża, wotmolwił, so rěsnizy njemóża ſ płacźisnow niczo spuschcźicź, dokelż ßu skótne płacźisny pschewyßoke. Tak bórsy pak hacź te saßo spadnu, budża ßo też rěsnizy po nich skożowacź. Mjaßo ßo nětkole ſ druhich stron kupuje. Żony ßo też ſ kołbaßarjemi wadża. W Stöckerawje pola Wina kołbaßarjo płacźisny powyschichu. Żony ßo śrěcźachu, so njebudża żaneje kołbaßy wjazy kupowacź. Sa schtyri dny ßo rěsnizy poddachu a ßo k starym płacźisnam wrócźichu.

* (Hejtman jako pschesćěhaŕ wojakow.) Wójnski ßud w Rastattu je hejtmana Vahlkampfa ſ pěscheho regimenta cźißko 111 (maschinsko-tśělbneho wotdźělenja) dla pschescźěhanja wojakow w někotrych stach padach k jastwu na 2 lěcze a k puschczenju se ßłużby saßudźił. Dokelż bě sjawnoscź wusamknjena, je jedyn prjedawschi hejtmanowy podstajeny Mannheimskim nowinam něschto ſ teho podał, schtoż je ßam nawjedźił. Tutón muż w lěcze 1908 k nowosałożenemu wotdźělenju pschińdże, kotrež tehdomnischi wyschschi leutnant Vahlkampf pschewsa. Wón pische, so ßu puki ſ mjecźom, plisty a kopanje pschi tśělenju na dnjowym rjedże byle, a nasajtra ßo tutón offizěr psched zyłej kompagniju khwalesche, kak je wón ßwoje woporty tśělecź nawucźił. Někotsi wojazy mějachu hischcźe pjecź dnjow posdźischo na sadku a scźehnomaj módrjenzy. Do jeneho wojaka Vahlkampf tak kopasche, so wón ſ huby a noßa krwawjesche. Vahlkampf je na to jenemu druhemu wojakej 5 pjenjeżkow dał, prajiży: „Tu daj temu ßwinjecźu tele 5 pjenjeżkow, so mohł ßebi ßwoje schantko wupłokacź dacź, hewak to skocźopraji, so je moje dla pjenjeżne wudawki měło.“ Żaneho muża drje njeje w kompagniji było, kotryż ßo njebudźische nabił. Druhdy je Vahlkampf jedyn dźeń kóżdeho wojaka dwójcy plistował. Husto dyrbjachu wojazy też zyłe nozy khostanja dla na straži stejecź.

* (K ßmjercźi ßo saßudźił.) Kubler Zamboni w St. Michaelu pola Innsbrucka, kotrehoż posticźenu żeńtwu bě dźowka hoscźenzarja Dalmonecha wotpokasała, bě na to Dalmonechez se strychninom sajědojcźene bonbony póßkał. Holza bě je jědła a wumrjeła. Zambonia ßu k ßmjercźi na schibjenzy saßudźili.

* (Wulke njesboże na żelesniży.) Na sastanischcźu we Villepreux w Franzowskej je spěschny cźah do ludźazeho cźaha, kotryż na sastanischcźu stejesche, sajěł. Pschi srażenju ßo někotre wossy do ßo storcźichu a ßo rostschěskachu. S wrócźeneje lokomotivy schkrě na rospadanki lětachu a je sapalichu. Tak ßo sto, so ßo ludźo, pod rospadankami leżaze, spalichu. S rospadankow ßu 19 morwych a 30 cźeżko sranjenych ſwucźahali. Někotsi pucźowarjo ßu ßo na popjeł spalili.

* (23 000 hriwnow ßo kradnyło.) Palerjej Dransfeldej, kotryż bě ßo ſ krótkowjecźorneje Afriki se ßwojimi nalutowanymi pjenjesami wrócźił a w jenej restawraziji wußnył, korczmař 23 000 hriwnow rubi. Korczmarja teho dla sajachu. S pjenjes pak bě wón w nozy 6000 hriwnow wudał.

* (S błyskom ßo saraſyłoj.) Ssobotu w nozy ßu ßo w Nizzy w połdnischej Franzowskej tśjo rybazy na morju se satraschnym njewjedrom pschekhwatali. Dwejo ßo ſ błyskom morischtaj, tśecźi ßo pohłuschi. Hdyż bě ßo wón saßo ſ pohłuschenja shrabał, móżesche wón cźołm ſ morwymaj towarschomaj k brjohej dowjescź.

* (Wulki wohenź.) Nimale zyła wjeś Jiwina w połnóznych Czechach je ßo wotpaliła. 24 burskich statokow je ßo snicziło. Se sapalkami hrajkajo ßu dźěcźi wohenź pjecza saparake.

* (Pschenapinanje wojakow.) Wschelake derje němszy smyßlene nowiny ßwoje wobmyßlenje pschecźiwo pschehnacźu wojerskich ſwucźowanjow wuprajeja. Tak Frankfurtske nowiny wo jenym marschu 2. bataillona Mühlhausenskeho 142. pěscheho regimenta pißaju, kotrehoż wurjadne napinanje je ßmjercź dweju wojakow a někotre cźeżke skhorjenja sawinowało. Wojerska wyschnoscź je spytała, roshorjene wobydlerstwo ſ wossjewjenjom smérowacź, so je ßo tamny dźeń wscho stało, schtoż by muźstwam ſ położenjom a wocźerstwjenjom było. Po rosprawje „Mühlhausenskich ludowych nowin“ pak je ßo bataillon pjecza hižo dźeń do horzeho marscha pschenapinał; woßebje je 8. kompagnija khostanske doſwucźowanje měła. Ludźo tehole bataillona ßu hakle w 10 hodźinach w nozy k měrej pschischli a ßo $^1/_2$ 5 hodźin hižo saßo budźili. Runje pschi 8. kompagniji je ßo najwjazy njesboża stało. Husto ßo na to njedźiwa, kak ßu ßo prjedy muźstwa ſwucźowałe a napinałe.

* (Njesboże żelesniskeho cźaha.) Na Tapuskodołowej żelesniży w Indiskej, je ßo jedyn ludźazy cźah psches jedyn móst pschekamał. 15 wosow je dele padło. Wjele woßobow je ßo morilo abo ßo franiło.

* Lětanje s lětakami (lětanskimi maschinami) sda so hischcże straschnische bycź, dyžli s powětrowymi ballonami. Psched dwěmaj njedźelomaj je žebi lětaŕ Robel, se swojim lětakom k semi padnywschi, schiju swinyk. Psched tydzenjom je też jendźelski wyschk Cody pola Londona se swojim lětakom do niesboża pschischol. W žylnym wětrje dwójzy se swojim lětakom spěschnje wokoło polecźawschi, chzysche so Cody na semju puschczicź. Hdyž pak so lětak semje dótkny, so prědnje storkaczne koła skamachu, a zyky lětak se satraschnym wrjeskotom do prědka slecźi a so roskama. Cody po sdaczu morwy na semi leżesche. Wón bě žebi hłowu cźežko sranik, a po prěnim lěkarskim pschepytanju so najhórscheho bojachu. Posdźische powjesćze běchu mjenje ske.

* (Wußudźenje Hofrichtera.) Wójnski žud je awstriskeho wyschscheho leutnanta Hofrichtera mordarstwa dla k khostarni na 20 lět a k kaßěrowanju offizěrskeje scharze saßudźik. Hofrichter je 13 stabowym offizěram zyankaliowe pille pódałak, so bychu so s nimi sajědojcźili. Jedyn s offizěrow, hejman Mader, bě te pille wužik a na nje wumrjek. Hofrichter bě so nadźak, so jeho po žmjerczi někotrych stabowych offizěrow do generalneho staba powolaja. Psched někotrymi měßazami bě so Hofrichter swojeho njeskutka wusnak, psched krótkim pak je swoje wusnacże wróczik. Duž jeho njejßu mohli k žmjerczi saßudźicź.

* (250 cźlowjekow we Wuheŕskej so tepiło.) W komitacże Krassa Syereny je so sliwk rospuschczik. S wulkej wodu so někotre wßy po žkowje wotplawichu. We wjele wßach so twarjenja s wjetscha saßypnychu. Hacź dotal su 250 morwych namakali, w Berzasyka a Synokowa hižo samo psches 100. Drohi, mosty a telefon su sniczene. Ssywy a luki su nojwjetschu schkodu cźerpike. Najwjetschi dźěl wobydleŕstwa je do hubjenstwa storczeny.

* (Ssmjertne padnjenje w Alpach.) Tajny wyschschi knjeźeŕstwowy radźicźel Dungs s Barlina je pola Zinala w Schwajzarskej na jenym puczowanju po lěsu na straschnym městnje, tak mjenowanej hońtwarskej schcźežy, hdźež ma so jene bjesdno pscheskoczicź, 200 metrow hłuboko dele padnyk. Hórszy wjednizy, puczowarjo a hoscźenzowi cźeladnizy, kotsiž běchu snjesboženeho pytacź schli, jeho cźěło namakachu a jo s wulkimi wobcźežnoscźemi wotnjeżechu.

* (Sajědojcźerjo w Franzowskej.) Se wschelakich stron Franzowskeje powjescże wo sajědojcźenjach pschikhadźeja. W Maurentu pola Bordeauxa so cźeladnik Hainot na žudnistwje s wusnacźom staji, so je 27lětnemu kublerjej Gauthierej s jědom sawdak, dokelž jemu Gauthier njeje chcyk swoju dźowku dacź. W Tarbes w pokodnischej Franzowskej su jeneho pastyrja a jeho žonu sajeli, dokelž staj pjecża kublerjej Gerardej s jědom sawdakoj. Dale su w Andreßu pola Toulousa wěstu Japakowu do jastwa wotwjedli, kotraž je pjecża swojeho lubkarja narěczała, so by jejnemu mužej s jědom sawdał.

* (Jedyn franzowski ballon do Bayerskeje slecźał.) Ballon „Escapade" je se swojim wjednikom, Blanchetom, kotryž bě so njedźelu popołdnju 3 hodźinach w Parisu do powětra puschczik, póndźelu dopołdnja s wobschkodźenym pschikrywom do žrjedź Walchenskeho jězora w Bayerskej dele slecźik. Ballonowy wjednik a korb so wukhowaschtaj.

* (Bołharszy offizěrojo s błyskom saraženi.) We wojeŕskim lěhwje pola Tyrnowa staj so dwaj hejtmanaj bołharskeho wójska s błyskom sarasyłoj, jedyn tsecźi je žmjertnje sranjeny, jedyn schtwórty offizěr je so lohko sranik.

* (Rubježny nadpad na jedyn spěschny cźah.) Spěschny cźah na Oregonsko-Shotlineskej želesniży so njedźelu w nozy blisko města Ogdehna w Utahskim statu w połnóznej Ameriży s tsjomi rubježnikami sastaji. Puczowarjam s revolvrami hrožachu a jich wurubichu. Banditojo kóždeho porasychu, kotryž spyta so pschecźiwjecź. Jenu žonu su cźežko sranili. Wobydlerjo su so sa rubježnikami puschczeli.

* (Woheń na Missisippiskej parnej łódźi.) Na jenej Missisippiskej parnej łódźi, na kotrejž bě něhdźe 1500 puczowarjow, sobotu straschny woheń wudyri. Kapitan hnydom łódźi k brjohej dojecź da a skoro wschitzy puczowarjo mózachu so wukhowacź. Jenož někotre žony su pjecża swoje dźěcźi do řěki storczike a sa nimi skocźiwschi so tepike.

* (Jěsba s lětakom.) Amerikanski powětrojěsdny Hamilton je se smijotym lětakom s New-Yorka do Filadelfije a saso wróczo s Filadelfije do New-Yorka leczał. Na wróczopuczu dyrbjesche so Hamilton cźežko s wětrom bědźicź a dyrbjesche, dokelž bě so motor wobschkodźił, pola Aboya k semi slecźicź. Wón swój motor wuporjedźi a chzysche wotleczecź, tola jeho lětakowy schrub do jeneho schtoma sawadźi a so do cźista rostschěska. Wón nětkole schkodu wuporjedźa, so by swoju jězbu skónczik.

* (We wobschkodźenym ballonje nad New-Yorkom.) Wobydlerjam New-Yorka, kotsiž wutoru wodychnjenje po horzocże na tšěchach domow pytachu, so stracha pokny napohlad skicźesche. Powětrojěsdny Frank Owen, kotryž bě so s wodźliwym balonom do powětra puschczik, móz nad ballonom shubi, hdyž nad New-Yorkom lětasche. Tsi krócź jeho ballon bjes wodźenja wokoło jeneje wěże cźerjesche a so jenoż pschi žamym wožuda sminy, so wo nju rosrasycź. 200,000 pschihladowarjow wustróżeni na tónle podawk hladachu. Ballonowe wobkuki so roskamachu, hdyž Owen do wuhenja měschczańskeho žudnistwa sawadźi. Ballon na to bjespomoznje psches Eastriver do Brooklyna cźerjesche, hdźež so Owenej poradźi, powjasy wucźišnycź, kotrež pschihladowarjo popadnychu. Potom ballon dele sczahnychu, hacź so wón wjerschka jeneho schtoma dótkny. Skónczinje so wohnjowej woborje s wulkimi rěblemi poradźi, Owena s jeho straschneho žydła wukhowacź.

* (Njeßměrna horzota w Ameriży.) Rańsche strony sjednoczenych statow połnóznje Ameriki maja nětkole pod wulkej horzotu cźerpicź. We wulkich městach wobydlerjo pod njej žakoscźeja. Tyßazy w sjawnych parkach spja, dokelž horzoty dla njemóża w twarjenjach wutracź. Khorownje su pschepjelnjene, a ludźo so boja, so natykowaze khoroscże wudyrja. W New-Yorku je 8, w Filadelfiji 15, w Baltimorje 5 a w Pittsburgu 8 wožobow se žlónzom sežahanych wumrjeko.

Wußudźenja.

Lawniski žud. 18lětny kowarski pomoznik Jan August Hoffmann s Hucźiny bě lětża 10. měrza wot Budyskeho hamtskeho hejtmanstwa khostanski wukas wo 5 hriwnach dostak, dokelž bě pjecża w dworje kowarskeho mischtra Pětschki w Hucźinje bjes dowolnoscże s teschingom sa wroblemi tšělak. Hoffmann žebi žudniske rosßudźenje žadasche, a dokelž so jemu psched žudom njehodźesche žana wina dopokasacź. jeho wuwinychu.

⨯ Dla pscheńdźenja pschecźiwo wyschnoscźinym pschedpißmam sa žobustawy dawkischazowazeje komißije mějesche so 47lětny kubleŕ Jurij Ernst Schiman s Kamjeneje samolwicź. Budyska wokrjeżna dawkownja bě jemu khostanski wukas wo 10 hriwnow pódałaka, dokelž bě wón, hacź runje ma so wo podeńdźenjach pschi schazowanju dawkow mjelczecź, w korczmje w Kamjenej powjedak, so je komißija wumjeńkarja Kloßa pschewyßoko schazowała; Kloß budże žebi teho dla myßlicź, so je wón, Schiman, to sawinyk, dokelž jemu Kloß njeje 3000 hriwnow chcyk požczicź. Lawnisti žud bě pschežwědczeny, so bě Schiman winowaty a jeho k 10 hriwnam pjenježneho khostanja abo k arrestej na 2 dnjej saßudźi.

⨯ Kubleŕ Bohuwěŕ Mětasch w Bónezach bě tamnischu žiwnoscźerku Augustu Herminu Ryczerjowu skschiwdźenja dla wobskorźił. Ryczerjowa bě pjecża wo nim swojej cźetzy, žłużobnej holzy Huldże Idże Mětaschez, kotraž pola Mětascha žłuži, powjedała, so je Mětasch w nozy wokoło 12 hodźin s wulkeje kołbaßy jenu holzu domoj pschewodźił a so je so wot njeje hakle w 3 hodźinach wrócził. Ryczerjowa prějesche, so je chzyła Mětaschej kschiwdu cźinicź, tola ju sa winowatu spósnachu a ju k 20 hriwnam pjenježneho khostanja abo k arrestej na 4 dny saßudźichu.

⨯ Hižo khostany 23lětny samkaŕ Khorla August Balzer mjenowany Herzog s Hornjeho Hbjelska bě po swojim žamßnym wusnacźu wot měrza hacź do meje w Shorjelzu, Zitawje, Lubiju atd. 7 jězdnych kokow kradnył a je pschedał. Też je wón w Bukezach, Lubiju a Delnich Kundraczizach hoscźenzarjow wujebał. Jeho k khostarni na 3 lěta saßudźichu a jemu cźežne prawa na 5 lět wotrjeknychu.

⨯ Nětczischeho skakarja Maxa Nowaka winowachu, so je lětża 10. haprleje, hdyž bě s pohonczom na knježim dworje w Czeŕwjenych Noßlizach, jeneho 1000 hriwnow hódneho kuczoweho konja tak skakał, so dyrbjachu konja sakkócź. Wobskorżeny prějesche, so je winowaty. Wón mějesche rólne konje pod žobu a chzysche rad s prěnim knježim pohonczom bycź, teho dla je pjecża staremu pohonczej husto klubu cźinik. Nowaka dla wězywobschkodźenja k jastwu na 8 měßazow saßudźichu.

⨯ Falschowanja liscźiny a jebanstwa dla mějesche so hacź dotal njekhostany puczowaŕ Richard Wadenbach w Budyschinje, 1877 w Małżezach narodźeny, samolwicź. Wobskorżeny mějesche chemigrafiski wumětski wustaw a pschi tym do pjenježnych wuskoscźow pschińdże. Wón swój wobkhod pscheda, mějesche pak hakle posdźischo sapkaczenje wocźakacź. W pjenježnej nusy wón schtyri smenki wuda,

kotrež ſ mjenom ßwojeho pſchichodneho nana a ſ mjenom Mrós we Wjaſońzy podpißa, tola njeje nichtó ſchkodował, khiba ſ proteſtowanſtimi khóſtami. Wobſkorżeneho k jaſtwu na 5 mĕßazow a k ſhubjenju cżeßnych prawow na 2 lĕcże ſaßudźichu.

Ad. Rämſch naßl. w Budyſchinje

(mĕjeczel **Max Kirschner**)

pſchi buntrowych wikach 1 **telefon cżißko 415**

porucża ßwoje daloko a ſchĕroko ſnate

palenzy a likeury.

Roſeßkanje w cżwizach a bleſchach.

Proſchu ßebi płaczíſnowy ſapiß żadacż.

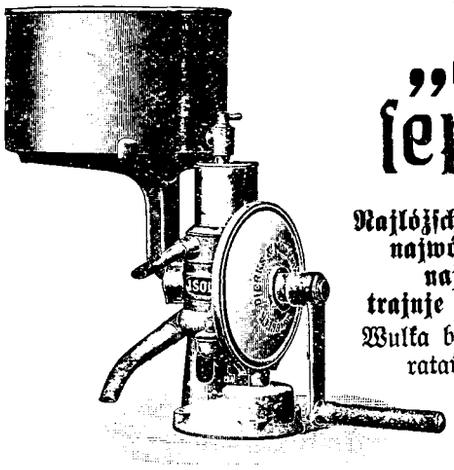

„Iſola“ ſeparatory

D. R. patenty.

Najlóżſchi khód, najwótriſche wotſbĕranje, najjednoriſche woblhadżenje, trajnje dźĕłane, tunje płaczíſny.

Wulka bronzowa medailla nĕmſkeho rataŕſtwa ſa nowu nadobu, w lĕcże 1905 ſpożczena.

Wot 15 lĕt najlĕpje ſawjedżena zentrifuga.

Jan Manjok naſlĕdnik

(Jurij Hänſel)

pſchi żitnych wikach 6 w Budyſchinje, na ßukelnſkej haßy 34.

Skkadownja a podawanje wſchĕch rataŕſkich maſchinow a wſcheje rataŕſkeje nadoby.

Wulki ſklad

hotowych koſchlow

bĕłnych, pißanych, ßmużkatych a kaſchczíkatych wſchelakich płaczíſnow,

mużaze koſchle hižo po 1 mk.,
żonjaze koſchle hižo po 95 pj.,
dźĕczaze koſchle wſchĕch wulkoſczow ſa kóżdu ſtarobu.

Módroczíſchcź

w rjanym wubjerku każ tež

módroczíſchczowe hotowe jaki

porucża

Emil Wehrle

na jerjowej haßy 7.

Lĕcżne rumowanſke wupſchedawanje

wot **1. julija** hacż do **14. julija.**

So bych ßwoju

mużazu, żonjazu a dźĕczazu draſtu

ſkerje lĕpje wotbyk, ju po zyle poniżenych płaczíſnach pſchedawam.

Mużaze wobleczenja po 10, 12, 14, 17, 20 mk.,
apartne mużaze wobleczenja 21, 23, 25, 27, 30 mk.,
ßamßneho ſeſchicża, ſarunanje ſa ſchicże po mĕrje.
Bĕłe a pißane lazy po $2\frac{1}{2}$ a $3\frac{1}{2}$ mk.,
luſtrowe a płatowe żakety po 4, 5, 6 mk.
kołojĕſdne khołowy wſchĕch barbow,
łohke lĕcżne khołowy hižo po 1 mk. 70 pj.,
jupy hižo po 1 mk. 20 pj.,
dźĕczaze wobleczenja po $2\frac{1}{2}$ mk.

So bych **płoczliwe dźĕczaze wobleczenja, jenotliwe błuſy,** każ tež **khołowcżli** wſchĕ wotbyk, je po a niże nutſkupowanſkeje płaczíſny pſchedawam.

Żonjaze żakety, paletoty a pſcheprochowe mantle nĕtkole wjele niże płaczíſny.

Cżorne żakety hižo po 4 mk.,
ßwĕtke paletoty hižo po $5\frac{1}{2}$ mk.

Dokelż ßu płaczíſny nĕtkole tak tunje ſtajene, porucża ßo, ßwoju potrjebu ſa cżaß wupſchedawanja ſpokojicź.

Otto Preuss

mĕjeczel **Kurt König**

na żitnej haßy 4 w Budyſchinje na żitnej haßy 4.

Proſchu na moju firmu kedźbowacź.

Piſtne khartki

cżiſchczi ſpĕſchnje a tunjo

Smolerjez knihicżiſchczerńja.

Drjewjane rjemjenjowe taczele

wſchĕch normalnych wulkoſczow ſtajnje na ſkładze,

Ia. cżĕrjenſke rjemjenje

ſ jadriweje koże wſchĕch ſchĕrjow

tunjo porucża

Otto Büttner,

pſchedawaŕnja koże, cżĕrjenſkich rjemjenjow, techniſkich gumijowych wĕżow,

w Budyſchinje

pſchi khownym torhoſchczu.

Liebſch,

ßudniſki aktuar ſw. ßkużby

pſchi nowych hrjebjach 5

pißaŕnja ſa kupowanſke, hypotheſke, dismembraziſke, teſtamentſke a ſawoſtajenſtwowe wĕzy atd.

Rĕcżi ßerbſki.

— Telefon cżißko 177. —

Pſcheßadżowanje leżomnoſczow.

Kóżdy, kotryż chze ßebi **dobry** a **tuni cżaßnik** kupicź, abo kotryż chze ßebi jón **porjedźicź** dacź, njech dże k cżaßnikarjej

Kurtej Jenčej

na ſwonk. lawſkej haßy 5.

Jenčj pſchedawa a poledżuje, ſa ßwoje dźĕło ſprawnje rukujo. — **Proſchu, ßebi moje wukładne wokno, ſ płaczíſnami wupołożene, wobhladacź.**

Z dnja 1. julija 1910 pschihłoßowanjom měschczańskich sastupjerjow

wuměnjenja sa podawanje elektriskeje mozy

s Budyskeje měschczańskeje dźěłarnje elektrizitäty tak **pscheměnjene**, so s tsecza poßledni a pschedposledni wotstawk w § 9 pschichodnje zyle wotpadnjetaj, sa to pak pschedposledni wotstawk mjenowaneho § ßo na scźěhowaze waschnje pscheměni:

„Sa jěsdne stoły, krany, wijawy a podobne na stajnoscźi njedźěłaze pschiprawy ma ßo pódla khostow sa elektrisku móz 25 hriwnow jenokrócźnje sa kóżdy kilowatt pschisamknjeńskeje hódnoscźe sapłacźicź."

Tole pscheměnjenje

1. julija 1910

do mozy stupi.

S tsecza poßledni wotstawk w § 9 rěkasche:

„Sa pschiprawy elektriskeje mozy ßo jako najmjeńsche pschetrjebanje sa kóżdy pschisamknjeny kilowatt pschedpiża, so ßo létnje 150 hodźin po najnižschim tarifje wužije. Hdyż ßo tole pschetrjebanje energije njedozpi, ma konsument po wotsamknjenju létneho sliczbowanja telko dopłacźicź, kaž na sumje pobrachuje, kotraż by ßo pschi 150 hodźinskim wuźiwanju doßahnyła. Wobßwětleńska móz, teho runja po najnižschim tarifje pschetrjebana, ßo pschi wobliczenju kónz léta pschetrjebanju elektriskeje mozy k lěpschemu sliczi, poczeźnje ßo wot tuteho njewotczehnje."

Poßledni wotstawk scźěhowoze postajenje wopschijejesche:

„Sa kóżde pschiprawjenje dyrbi ßo najnižscha płacźisna s najmjeńscha 1 léto płacźicź."

Pscheměnjeny pschedposledni wotstawk je hacź dotal rěkał, kaž scźěhuje:

„Sa jěsdne stoły, krany, wijawy a podobne na stajnoscźi ßo njetrjebaze pschiprawy ma ßo pódla khostow sa elektrisku móz létnje 25 hriwnow sa kilowatt pschisamknjeńskeje mozy sapłacźicź.

Měschczańska rada w Budyschinje, 22. junija 1910.

Wulke rumowanske wupschedawanje

holczazych wolmjanych wobleczenjow, płoczliwych wobleczenjow, jaketow atd., **hólczazych wolmjanych wobleczenjow, płoczliwych wobleczenjow, blusow, paletow, pacholazych a mużazych wobleczenjow,**

ßkomjanych klobukow sa dźěczi, holzy a żony.

Płacźisny ßu jara ponižene.

Ernst Jenke

w Budyschinje pschi hłownym torhoschczu.

Nowe! **Nowe!**

Hischcze ženje bylo!

Nichtó njesakomdź pschi měschczańskim tšélenju (Schießbleiche)

budu mjedowych tykanzow

s wjercźenjom koła

wopytacź. **Tam kóżdy dobudże!**

August Fürste.

Pol dźěła

a wjeßele schicź je, hdyż ßo bjesporocźne

favoritske rěsy

(schnitty) wužiwaja. Rospokasowanje psches **favoritski modowy album,** jenoż 60 pjenjezkow.

Agentura na Lubijskej drózy 2.

K rěczam rano wot 1/2 8 hacź do popoldnja 1/2 7 hodźin.

Trawu a żito žnějaze maschiny,

wschě druhe

ratarske maschiny a ratarski grat

knjezam ratarjam poruczam.

Jena trawu žnějaza a jena żito žnějaza maschina pola mje na wobhladanje steji.

H. Riemann,

kowarski mischtr

w Delnim Wujesdże.

Hróch,
woku,
kolij,
lupiny,
hejduch,
peluschki,
żonop

derje skhadźazeje najlépscheje twory poruczа

Khorla Preisser jun.

pschi żitnych wikach.

Ssuproschna ranza

je na pschedań w **Jitku** cźišło 22 pola Rakez.

Ssuscheny połcź 5 porstow tołsty, punt po 90 pj., **ßuscheny brjuch** punt po 85 pj., **ßadło** punt po 75 pj., **kołbaßowy tuk** punt po 50 pj., **kołbaßu** punt po 60 pj. poruczа

O. Pötschka na żitnej haßy.

Prima

sahrodne schlawchi

gumijowe a konopjane schlawchi

wupruhowaneje najlépscheje družiny po najtunischich płacźisnach poruczа

Otto Büttner,

pschedawarnja koże, cźérjenskich rjemjenjow a techniskich gumijowych wężow

w Budyschinje

pschi hłownym torhoschczu.

Serbske blido

kóżdu wutoru w 5 hodźinach w khosejowni.

Serb. tow. „Lipa" za Rakecy a wokoln.

Jutře njedźelu 3. julija změje so tu pop. wot 3 hodźin

zhromadźizna serbskich towarstwow.

Wšitcy Serbjo maja swobodny přistup. W zhromadźiznje změja so přednoški, spěwy so přednoša a na posled budże dźiwadłowe předstajenje.

Přećelnje přeprošuje

předsydstwo.

Jutrnica,

serb. tow. za Njeswačidło a wokolnosć,

Njedźelu 3. julija sobu do Rakec. 1/2 10 hodźin přińdu lubi bratřa z Klóštrskich stron. 1/2 12 hodźin so sobu do Rakec pušćimy.

Njedźelu 10. julija:

Wulět do Błótow.

Wotjědźemy z prěnim ćahom z Njeswačidła do Khoćebuza (5 55). Znamješka njezabudźće.

Bohate wobdźělenje wočakuje

předsydstwo.

Do Haßlowa!

Pczołarjo!

Njedźelu 10. julija pop. w 5 hodź. budże **pczołarska zhromadźizna** w Haßlowje. Pschednoschk ma knjes Kubasch s Khaßowa.

Wschěch serbskich pczołarjow pscheproschuje najwutrobnischo

pschedstyda.

Kuchańki, stwinske a ßkužobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy k ßwinjom, wotroczkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłacźerske ßwójby pyta hnydom abo posdźischo pschistajerka **Görlichowa** na ßukelnskej haßy 1 na rózku żitnych wikow w cźrijownі knjesa Heinr. Mohra.

Żiwnoscź na pschedań.

W Holeschowje je **żiwnoscź cźo. 13** s 25 kórzami pola a łuki, rjanymi nowymi twarjenjemi a s najlépschim naprawjenjom wobßedźerjoweje khorowatoscźe dla se ßwobodneje ruki na pschedań.

Schneiderez **khěžkatska żiwnoscź** w Lejnom pola Cźorneho Khołmza s něhdźe 13 jutrami pola a łuki a s nowonatwarjenym domskim a hródźu je semrjecźa dla se żiwym a morwym inventarom se ßwobodneje ruki na pschedań. Dalsche je pola kublerja Otty Säuberlicha w Lejnom shonicź.

Khěža

cźišło 79 w Bukezach s 5 1/2 kórzom pola, łuki a sahrody je na pschedań.

(K temu cźišłu pschiloha.)

Pschiłoha k czišłu 27 Serbskich Nowin.

Ssobotu 2. julija 1910.

Płaczišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach.

27. junija 1910.

Płaczišny po zentnarjach w hriwnach.

Skótne druzhiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha hr.	Rěsna waha hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscze hacž do 6 lět	45—48	83—84
awstriske	48—52	84—88
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	40—43	76 79
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	36—39	72—75
4. ßnadnje pizowane kóždeje staroby	31—34	67—70
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscze	43—45	75—77
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetscheje rěsneje hódnoscze hacž do 7 lět	39—41	71—73
3. starsche, wukormjene krowy a ßnadnje wuwite młódsche krowy a jałojzy	36—38	68 70
4. ßrěnjo pißowane krowy a jałojzy	32—34	63—65
5. ßnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	—
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscze	45—48	75—78
2. ßrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	40—43	70 73
3. ßnadnje pizowane	35 38	65—68
Čzelata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	54—56	84—86
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	48—52	78—82
3. ßnadnje wuwite wot zyza	44—46	74—76
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich sschiženjow w starobje hacž do 1¼ léta	50—52	67—68
2. mjaßne	49—52	65—66
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	44—47	60—63

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:	W Budyschinje. 25. junija 1910. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju. 30. junija 1910. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pschenza . . . běła	—	—	—	—	9	80	10	25
" . . . žołta	9	50	9	85	9	60	10	—
" nowa	—	—	—	—				
Rožka . . .	6	88	7	—	6	80	7	—
" nowa	—	—	—	—	—	—	—	—
Jeczmjeń . . .	—	—	—	—	6	10	7	10
Wows nowy } 50 kilogr.	7	60	7	80	7	—	7	25
Hróch . . .	12	50	13	50	12	50	13	—
Woka . . .	8	75	9	25	8	25	9	50
Jahły . . .	15	—	16	50	16	—	17	—
Hejduschka . . .	15	50	16	—	20	—	22	—
Běrny . . .	1	80	2	30	2	20	2	40
Butra . . . 1 kilogr.	2	40	2	60	2	30	2	50
Pschenična muka 50 "	9	75	18	75	16	50	18	50
Rjana muka . . 50 "	8	25	11	50	10	50	12	50
Ssyno . . 50 "	3	80	4	—	3	—	4	—
Ssloma . . 100 "	4	67	4	84	4	—	5	—
Proßata 776 schtuk, schtuka	13	—	28	—	—	—		—
Pschenične wotruby } 50 kilogr.	—	—	5	50	5	70	6	—
Rjane wotruby } 50 kilogr.	—	—	5	40	5	70	6	—
Pschenični gris } 50 kilogr.	—	—	6	—	—	—	—	—
Rjany gris } 50 kilogr.	—	—	6	40	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenza (běła) wot — hr. — np. hacž — hr. — np., pschenza (žołta) wot 9 hr. 50 np. hacž 9 hr. 70 np., rožka wot 6 hr. 90 np. hacž 7 hr. — np., jeczmjeń wot — np. hacž — hr. — np., wowß wot 7 hr. — np. hacž 7 hr. 50 np.

W Budyschinje płaczesche: kórz pschenzy (běła) po 170 puntach — hr. — np., hacž — hr. — np., žołta 16 hr. 15 np. hacž 16 hr. 75 np., nowa: — hr — np. hacž — np. — np., kórz rožki po 160 puntach 11 hr. — np. hacž 11 hr. 20 np. nowa: — hr. — np. hacž — hr. — np., kórz jeczmjenja po 140 puntach: — hr. — np. hacž — hr. — np.

Wiczne płaczišny w Kamjenzu.

30. junija 1910.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 10 np. hacž 7 hr. 40 np., pschenza wot 9 hr. 50 np. hacž 10 hr. — np., jeczmjeń wot 6 hr. 30 np., hacž 7 hr. 50 np., wowß wot 7 hr. 60 np., hacž 7 hr. 75 np., jahły wot 6 hr. — np. hacž 17 hr. — np., hróch 17 hr. 50 np., ßyno (stare) 4 hr. 50 np. (nowe) 2 hr. 50 np., běrny 2 hr. 30 np., ßloma (100 kilogr.) 4 hr. — np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 30 np. hacž 2 hr. 60 np., jeja (mandl) 1 hr. 5 np.

Wjedro w **Londonje** 1. julija: Deschcž.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi smje 6. njedželu po ßwjatej Trojizy rano w 7 hodž. duchowny Tischer ßerbsku spowjednu rěcž, ½9 hodž. ßerbske a w 10 hodž. němske prědowanje. — Psched zyrkwinymi durjemi budže kollekta sa zyrkwiny twar w Klaffenbachu pola Kamjenizy. — Tydženske fastojnske dželo smje duchowny Tischer.

Wěrowanl:

S druhich wozadow: Gustav Adolf Tammer, korbat w Draždžanach, s Hanu Wiczasez se Spytez — Max Freudenberg s Kamjenza, s Almu Rakez s Njesdaschez. — Bjedrich Khorla Kaschig, fabrikski wjednik w Gahro, s Minnu Marju Schmidtez s Radworja. —

Křćenl:

W Michalskej zyrkwi: Pawoł Herbert, Pawoła Jurja Rychtarja, fahrodnika a hońtwineho dohladowarja w Hornjej Kinje, ß. — Kurt, njemandz. ß. w Sajdowje: — Emma Hedwig, Khorle Bjedricha Kießlicha, fabrikarja w Dobruschi, dž. — Emma Hildegard, Ernsta Hermanna Sachsy, želesniskeho dželačzerja w Sčzijezach, dž. — Johana Hulda Frieda, Augusta Pawoła Libsche, dželačzerja w Hornjej Kinje, dž. — Helena Hana, Maxa Tittmanna, fabrikarja w Sajdowje, dž.

W katholskej zyrkwi: Rosa, Pawoła Stefela, lokomotivneho wjednika w Malej Subornicžzy, dž. — Marija, Jana Nowaka, listynoscherja w Budyschinje, dž.

S druhich wozadow: Lydia Mathilda, Jana Gansela, dželačzerja w Błohaschezach, dž. — Khorla Gerhard, Wylema Frenzla, dželačzerja w Leschawje, ß. — Jan Čzeschemčr, Ernsta Huschmanna, sekretara w Błohaschezach, ß. — Selma Frida, Maxa Augusta Richtera, dželačzerja we Wulkej Dubrawje, dž. — Max Willy Alfred, Bruna Jurka, wyschscheho schwajzarja we Luschu, ß. — Margareta, Maxa Oskara Biehela, dželaczerja w Nowej Wßy, dž. — August Hermann, Jana Čzeczja, pohoncza w Njeßwaczidle, ß. — Emma Marja, Jana Augusta Jenczja, khežerja w Nowej Wßy, dž. — Pawoł Willy, Jana Augusta Błažija, murjerja w Khaßowje, ß. — Olga, Augusta Giertha, žiwnoscherja w Schczeńzy, dž. — Pawoł Hermann, Jana Augusta Sturma, czeßle w Rakezach, ß. — Emma Helena, Khorle Augusta Měrczinka, žiwnoscherja w Jatschobju, dž. — Hildegard, Emila Roberta Rösy, klampnarja w Klukschu, dž.

Zemrjeli:

W Michalskej wozadze: 27. junija: Emma Luisa Scheffelez, służobna dżowka w Jenkezach, 25 l. 9 m. 26 d. (w Bukezach ßo khowała.)

W katholskej wozadze: 25. junija: Richard Franke, truhar w Budyschinje, 18 l. 6 m. 3 d. — 28. Khorla, Jana Zida, dželačzerja na Zidowje ß. 26 d

S druhich wozadow: Max Khorla, Handrija Schiebera, kublerja we Lomsku, ß., 8 l. 5 m. 11 d. — Hana swud. Michalkowa rodž. Tillez w Scheschowje, 73 l. 2 m. — Kurt Erich, Hendricha Maxa Schrötera, žiwnoscherja w Nowej Wßy, ß., 1 l. 9 m. 2 d.

Zyrkwinske powjesče s Hodžija.

6. njedželu po ßwjatej Trojizy smje rano ½7 hodžin duchowny Voigt němsku spowjednu wuczbu, ½8 hodž. farat Kschižan němske a w 9 hodžinach ßerbske prědowanje.

Zyrkwinske powjesče s Badestez.

6. njedželu po ßwjatej Trojizy smje rano w 7 hodž. duchowny Bójz ßerbsku spowjedž, farat Domaschka dopoldnja we 8 hodž. ßerbske a ½10 hodž. němske prědowanje. — Psched zyrkwinymi durjemi ßo kollekta sa zyrkwjetwar w Klaffenbachu sběra.

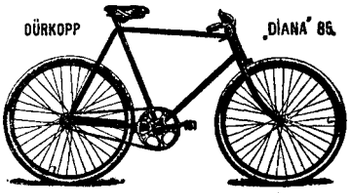

E. Urban

w Krjebi w h. Ł.

Poručzam ßwoje prěnjoklaßne

- jězdne kola -

jako **Dürkoppske, Phänomenske, Internationalne** atd. po najtunischich płaczišnach.

Wulka składowanja jězdnych kolow, pschißłuschki sa jězdne kola a narunanske dżele.

Najlěpsche mantle a schlawchi, karbidowy skład.

Wobhladanje je bjes nusowanja k kupjenju dowolene.

Mudry kolojězdny

wusmoli

Naumannowe Germania-kola.

Sastupjeł:

wumělski jězdny Marschner

na Nowosalzskej drózy 36.

Moje lětuſche

lěčzne pſchedawanje

naſadſtajenych tworow

ßo hacž do 6. julija t. l. wotměwa.

Žonjaza draſta, wołmjane draſtne tkaniny,

židźane tkaniny, płoczliwe tkaniny.

Jan Jurij Pahn

w Budyſchinje pſchi hlownym torhoſchczu.

Th. A. Wällnitz naslědnik

w Budyſchinje

9 na ßukelnſkej haßy 9.

Najtuńſche kupowanſke žórło

ſa

njewjeſczinſke wuhotowanje

a

jednotliwe meble

ſolidneho a modneho dźěła.

Sprawne poßłuženje.

Pſchi hotowych pjenjeſach rabatt.

Esamßna pólſtrowarnja.

Wobhladanje bjes kupjenja dowolene.

Po tunich płaczišnach poruczam ßwój derje wuhotowany ſklad ff. **domjazych, kuchińſkich a hoſpodarſkich wězow, lakowanych a njelakowanych, blachowych lampow, latarnjow, zylindrow a ßužołow, platow, płokanſkich wanjow, bowow, myjnych ſtejakow, zimanſkich maſchinow, kupanſkich wanjow, želeſne pónoje a hornzy, hoſpodarſke wahi, noże, widliczki, łžizy, nožowe korbiki, hoſejowe młyny, hoſejowe hany, hoſejowe a zokrowe tyče, rybowanſke maſchiny, mjaßorubaze maſchiny, mjaßowe mjezki, ſchczětki, ßerſchczowe mjeczawy, zentrifugowe ſchczětki** atd.

Moritz Schulz, klampnarſki miſchtr : : : : : pſchi ßerbſkich hrjebjach 10.

— Wuporjedzernja. —

Wobhladanje bjes kupjenja dowolene.

Moje

rumowanske pschedawanje

hacž do **16. julija** traje a njedozpity dobytk poskicža.

Wołmjane a židžane draſtne tkaniny a jenotliwe roby, płoczliwe tkaniny, běle draſtne tkaniny, bluſowe tkaniny

po woßebje tunich płaczisnach.

Pol hotowe roby

běle a pißane ſ indiſkeho mulla, płata a ponžea, kraßne nowoſcze na bal a drohu hižo po 6 mk.

dźělba **czistowołmjanych mußelinow** meter hižo po 50 pj.,
dźělba **bawłmjanych mußelinow, kattunow** hižo po 25 pj.

So bych **žonjazu draſtu** wotbył, pschedawam:

pißane žakety, czorne žakety, žonjaze paletoty,
koſtumowe ſukńje, ſpódnje ſukńje hižo po 150 pj.

Koſtumy jenož lětuſchich faßonow wot **8** mk. hacž **25** mk.,
20 hacž 60 mk. hódnych.

Pscheprochowe mantle jenož lětuſcheje faßony hižo po **3** mk. **50** pj.

Dźělba **bělych bluſow** hižo po 1 mk. 25 pj.,
wołmjanych bluſow hižo po 2 mk. 50 pj.

Alphons Schauseil w Budyšinje.

Płaczisny nimo měry tunje, ženje ßo wjazy njewróczaze.

Walter Noebel w Budyschinje.

Pjatk 1. julija sapočnje ßo moje **rumowanske wupschedawanje.**

Sa ſcžěhowaze wězy ßu płaczisny ſ dźěla hacž do 25 % ponižene.

Dźěczaze wobleczenja, ſpódnje ſukńje, płoczliwe wobleczenja ſa hólzow, tkaniny ſa zychi a wupjerki, khapiczki, ſukńjaze volanty, rnczne dźěła, pißane dźěczaze ſchtrympy, jeczki, blnſy, pscheßlónczniki, jenotliwe ſchtalty.

Woßebita poſkiczenka: Wulka dźělba žonjazych ſchatow, regularna twora:

koſchlaze naramjenizy, koſchlaze wobſchiwanje, po 1 mk.
pikejowe nózne jaki, po 1,15.
kholowy ſ wuſchiwanjom, po 1,15.
ſpódnje taille, bohacze wuſchiwane, po 95 pj.
reformſke a lazowe ſchórzuchi po 95 pj.
ſlote gumijowe paßy, woßebna nowoſcz, po 95 pj.
ßomoezane gumijowe paßy, po 95 pj.

Lěčźne
rumowanske wupředawanje.
Na wscho pißane wobuće

dawam wot dźenßa **15—20 prozentow rabatta.**

Telefon 168. **Paul Kristeller.** Na bohatej haßy 29.

Wolijowe barby

wschěch ſnatych nuanßow, hnydom k barbjenju hotowe, derje a twjerdźe ſkhnyjaze.

molerſke a murjerſke barby, terpentinowy wolij (němſki a franzowſki), **lanowolijowy firniß, jantarjowe laki, kopallaki, damarlaki, żeleſowe laki, Kölnſki klij, murjerſki klij, drobnu krydu, gyps, portlandſki zement, najlěpſchi karbolineum, barbiczе** wſcheje druźiny, **ſchablony ſa molerjow a murjerjow** porucza a ma pſchezo na ſkładźe po najtuniſchich płaćiſnach

Emil Měrſch,
drogowe klamy
na kamjeńtnej haßy 24.

S mojeje, prjedy ßwobodnemu knjeſej Uckermannej ßłuſchazeje, **parneje zyhelnicze w Měrkowje** pſchi Lutobcźanſkim ſaſtaniſchczu) wubjerne

murjerſke zyhele, pſchepuſchczate zyhele, najlěpſche **tſěſchne zyhele** bruneje, cźerwjeneje a naturſkeje barby atd. po tunich płaćiſnach poručam.

Albert Krauſe w **Měrkowje.**
Telefon Khróſt-Lomſk cźo. 17.

Żonjaze ſchkórniczki. | Mużaze ſchkórnje. | Dźěćźaze ſchkórniczki.

Sa cźaß wulkeho
inventurſkeho pſchedawanja
wot 1. hacź do 10. julija
pſchińdu
w Shorjelſkej pſchedawańni cźrijow
telefon 467 **na bohatej haßy 7**

Toſſe. Sandale.

wulka ſkładnoſtna kup
a wſchelake **jenotliwe pory**
po njeßměrnje tunich płaćiſnach na pſchedań.

Sportſke ſtupnje. | Domjaze ſtupnje. | Puczowanſke ſtupnje.

K wußywej
hroch,
woku,
kolij,
hejduſchku

wſcho w derje ſkhadźazej tworje tunjo porucza
Jan Marcinkowſki na kamjeńtnej haßy.

Franz Marſchner
cźaßnikar w Budyſchinje
na bohatej haßy 9
ſwój ſkład **cźaßnikow** a **cźaßnikowych rjeczaſow** k dobroćiwemu wobkedźbowanju porucza.

Hódna twora. **Pißomne rukowanje.** **Tunje płaćiſnz.**

Prawny bürow Ernsta Kohana
(prjedy J. a E. Kobana)
w Budyſchinje
pſchi żitnych wikach 4.
— Telefon 675. —

Saradźenje leżomnoſcźow a hypothekow, ſrjadowanje ſawoſtajenſtwow, wudźěłanje kupjow a liſcźinow wſcheje druźiny, ſeſtajenje wſchěch druhich pißnych dźěłow. Sehnawanje pjenjeżnych żadankow.
— Rěcźu też ſerbſki. —

Woprawny **Helgolandſki**
ßmołowy pleſtr
je najlěpſchi pſche **wicź, podklócze, drjenje,** ſcht. po 50 pj. poručataj
Měrſchez bratraj naßl.
pſchi żitnych wikach 30.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawaŕ Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 28. | Sobotu 9. julija 1910. | Lětnik 69.

Awstriski parlament

je ßo samknyć dyrbjał, dokelž je saßo ras k dźěłu njekhmany. Nětčišče awstriske knježerstwo je se ßwojej njerosomnej politiku ßamo sawinowało, so ßo dźěło w parlamencze hači. Pschi wuradźenju wo sałoženju italskeje universitу we Winje ßebi Sskowinzy žadachu, so by ßo sa 10 abo 15 lět tež Sskowinzam universita sałoźiła. Njedorosymliwych pschičinow dla ßo ministerstwowy pschedßyda baron Vienerth sapowjedźi, Sskowinzam někajke ßlubjenje w nastupanju ßłowinskeje universitу činić. S tym ßo Sskowinzy hłuboko sschiwdźeni čujachu a ßo rossudźichu, s podawanjom njeličomnych namjetow dowuradźenje wo italskej universitу snjemóžnić. Wschitzy drusy Sskowjenjo s wuwsaczom Polakow jich pschi tym podpjerachu. Sa někotre dny knježerstwo dopósna, so njesamóže pschečiwjenje Sskowinzow pschewinyć a teho dla parlamentowe wuradźenje hač do nasymy wotstorči. Ssnadź ßo potom knježerstwo woprawnjenym žadanjam Sskowinzow swólniwische pokaże.

Knježerstwowe poraženje psches Sskowinzow je ßo s khablatym stejischczom Polakow shórschiło. Knježerstwo bě w lěcze 1901, hdyž palament pjenjesy sa twar želesnizow w Alpach pschiswoli, Polakam ßlubiło, so psches Galizisku kanal natwari, kotryž rěki Dunaj, Wißbu a Wódru sjednoczi. Polazy ßu skónčnje sa tym pschischli, so ßu jich s prósdnymi lubjenjemi sablasnili. Ženje njeje ßebi knježerstwo na to pomyßliło, wobkhod w Galizisku s jenym kanalom spěchowacz. Sa to, so ßu Polazy knježerstwu pschečiwo ßłowjanskemu swjaskej pomhali, woni žaneho myta njedostanu. So by jich na khwilu směrowało, knježerstwo sa Galizisku 50 milijonow krónow posliczi, tola Polazy 250 milijonow žadaju; pschetoż kanalowy twar by snajmjeńscha 500 milijonow płacził.

Sskowjanski sjěsd w Sofiji.

W bołharskim hłownym měscze Sofiji je ßo nětko sjěsd sastupjerjow ßłowjanskich ludow wotměwa. Rußojo, Czechojo, Sslowinzy, Sserbjo a Bołharjo wo spěchowanju ßłowjanskeje wsajomnosczе na polu hospodarstwa a pißmowstwa wuradźeja. S wyßokej politiku ßo woni njenakładuja; pschetoż na pscheměnjenje politiskich mjesow europiskich krajow nochze ßłowjanski sjěsd žaneho wliwa měcz. Po Rußach najßylnischi ßłowjanski lud, Polazy, ßo tón krócz pschi ßłowjanskim sjěsdze njewobdźěła. S pschičinu jich njepschitomnosczе je rusko-pólska swada, kotraž je ßo skerje shórschiła. Jenoż tsjo Polazy ßu bjes poručnosczе se ßamßneho pohnucza do Sofije pschischli. Czech dr. Kramař we wotewrjazej rěczi njewobdźělenje Polakow hłuboko wobžarowasche, prajizy, so móża Polazy swěsczeni bycz, so mjes ßłowjanskimi sastupjerjemi połnu sympathiju sa ßwoje woprawne wobczežowanje namakaju; pschetoż se saßadu Nowoßłowjanow je: Tón njeje Sskowjan, kotryž Sskowjana potłóczuje! Wón pak ßo nadźijesche, so budźa na pschichodnym ßłowjanskim sjěsdze wschitzy Sskowjenjo sjednoczeni.

Bołharjo ßu ßłowjanskich hosczi s nimo měry wulkej sahorjenosczu do Bołharskeje witali. Hižo pschi mjesach jich deputazije a wojerske kapały wocakowachu. Woßebje žiwe poczesczowanje ßo pschedßydźe ruskeje dumy, Gucžkowej, hrabi Bobrinskemu, profeßoromaj Pogodinej a Florinskemu a Czechej dr. Kramarjej dosta. Ruskeho generala Stolětowa, kotryž je w rusko-turkowskej wójnje divisiju krajneje wobory nawjedował, na dwórnischczu shromadźeni něhduschi stari bołharschy wojazy na ramjeni sběhnychu a wyskajo psches lud njeßechu.

Na ßłowjanski sjěsd je tež 700 czěskich Ssokołow (turnarjow) wotjěło. Tuczi ßu schtwórtk na jěsbje w Belgradze sastali. Na dwórnischczu jich sastupjerjo ßerbskich towarstwow a města witachu. Po wulkim pschewodze po měscze bě popołdnju w pschitomnosczi krala Pětra a trónskeho naßlědnika Alexandra ßokołske swuczowanje, pschi kotrymž ßo czěschy, ßerbschy, khorwatschy a ßłowinschy Ssokolojo wobdźělichu, Czechojo mějachu se ßwojimi wukonami najwjazy wuspěcha. Naßlědnik jim gratulowasche a ßwoju radosc nad tym wupraji, so je ßo czěskim Ssokołam poradźiło, ßebi psched tydźenjom w Londonje ßlěborny schkit dobycz. Pjatk bě kral Pětr Ssokołow k ßebi na hosczinu pscheproßył.

Polazy ßo pschi ßłowjanskim kongreßu w Sofiji njewobdźěła.

Jedyn Winski dopißowaŕ ruskich nowin „Nowoje Wremja“ pschičinu njepschitomnosczе Polakow na ßłowjanskim kongreßu w Sofiji we wliwu awstriskeho knježerstwa a w pscheměnjenju pomerow Polakow k Němskej widźi. Woprawne pschičiny njewobdźělenja Polakow pschi Sofijskim kongreßu njeßmědźa ßo w ruskopólskich, ale w polěpschenju pólskoněmskich pomerach pytacz, to rěka, niz w pohubjenischenju pólskoruskich, ale w polěpschenju pólskoněmskich pomerow. Pscheměnjenje w pólskoněmskich pomerach je ßo na namołwjenje awstriskeho ministra swonkownych naležnosczow, hrabje Ährenthala, stako, kotremuž je ßo pschi jeho poßlednim pschebywanju w Barlinje poradźiło, němske knježerstwo pohnucz, so ßwoju pólske kubła wußwojazu politiku napscheczo Pósnańskim Polakam spuschczi. Na tajke waschnje je hrabja Ährenthal pólske wobydlerstwo we wschěch pólskich krajach s awstrisko-němskim swjaskom sjednał. Tole sjednanje Polakow nusuje, němskim interesam ßłużicz a pschesjenosc se Sskowjanami wotpokasacz. Scżěhwki Barlinskeho sakroczenja hrabje Ährenthala njejßu dołho na ßo czakacz dake. Na jenej stronje ßo w Pósnańskej wußwojenje pólskich kubłow s zyła njesapocza, a na druhej ßu pólszy sapóßłanzy w němskim khěžorstwowym a w pruskim krajnym ßejmje němskemu knježerstwu ßwoju ßwěrnosc wobkruczili. Woni ßu tež wobsamkli, ßwjedźeń Grunwaldskeje bitwy, w kotrejž ßu psched 500 lětami Polazy, Litwinojo a Rußojo 200,000 ryczerjow ßylne němske wójsko sbili, w Galizisku w najwużschich mjesach ßwjeczicz a ßo wscheho wostajicz, schtoż mohło němske narodne sacżucze sranicz. Bjes dwěla je sbliżenje Polakow k Němskej jich pohnuło, pschesproschenje na ßłowjanski kongreß w Sofiji wotpokasacz. Polazy chzedźa ßebi s tym dowěrjenje pruskeho knježerstwa dobycz a nochzedźa se ßwědkom pschi ßwjedźenjach k czeszci rusko-bołharskeho pschecželstwa bycz.

Njepschecželnosczе mjes Rußinami a Polakami.

Galizisке wobydlerstwo s Polakow a Rußinow (Malorußow) wobsteji. Zyke sarjadnistwo w Galizisku bě prjedy pólske, a hischczе nětkole ßu wschě wyschsche sastojnistwa s Polakami wobßadźene. Po něczim ßu ßebi Rußinojo wschelake politiske prawa dobyli. Jene s jich hłownych žadanjow ßo na sałoženje rußinskeje universitу w Lwowje měri. Hižo wospjet ßu rußinszy studentojo wjazy prawow sa rußinsku rěcz na Lwowskej universiczе žadali. To ßo tež

psched tydženjom sta. Pschi tym žo s pólskimi studentami do pukow dachu. S wobeju stronow žo s revolvrow tšělesche, a rußinskeho studenta Kočka satšělichu. Rußinskich studentow, kotrymž žu revolvry a kije sebrali, žu do pschepytanja wsali.

Strajk franzowskich želesnizarjow

žo pjecža 9. abo 10. julija sapočnje, jeli so žo hač do teho čaža žadanja želesnizarjow njedopjelnja. Knježeństwo chže strajkej s tym sadźěwač, so želesnizarjow, kotsiž žu we wójsku žłužili, do wojeńskeje žłužby swola. S 300,000 želesniskich dźěłačerjow wjetscha pokojza želesnizarskemu swjaskej pschiščłuscha. Njespokojni dźěłačerjo žo teho dla nadźijeja, so budže žo wobkhad na wschěch želesnizach hačić, tak bórsy hač žo strajk sapočnje.

Japansko-ruske wujednanje.

Prjedawschej pschečiwnikaj w rańschej Asiskej, Japanska a Ruska, staj žo wujednakoj a swjask mjes žobu sčinikoj. Jena druhej jejne nětčežesche wobžedženstwo w rańschej Asiskej, wožebje w Mandžurskej rukuje. K temule nowemu swjaskej stej roscaza wojeńska móz Chiny a pschečiwjenje sjednočenych statow poknóžneje Ameriki pschečiwo ruskemu a japanskemu knjejstwu w Mandžurskej a pschečiwo japanskemu nadknjejstwu w Koreji dowjedkej. China žwoje wójska organisuje, so mohła Japanskich a Ruskich s Mandžurskeje wuhnać, a Amerika žylne wójnske łódźstwo sa wójnu pschečiwo Japanskej twari. Japanska žo pschečiwo Chinje a Ameriy dosć žylna njeczuje. Teho dla pomoz pola Ruskeje pyta. W Ruskej pak swjask s Japanskej s wješelom witaju; dokelž njetrjebali nětko wjazy žwoje wojeńske mozy džělić, hdy bychu w Europje wójnske schmatanzy nastake.

Sničenje wójnskich łódźow s lětakami.

Nětkole wschě wulke staty nascheje semje milijardy na twarjenje wójnskich łódźow wudawaju. Kóždy stat na pschemo wschě mozy napina, so by žußodow s twarom wulkich wójnskich łódźow pschetrjechił. A tola žu žnadź žo wschě hoborske wopory podarmo cžinike. S twarom a wudospołnjenjom lětakow wójnskim łódźam saničer nastawa. W Chattanooga pola New-Yorka je sańdźeny tydžeń powětrojěsdny Curtis s wuspěchom spytał, bomby s lětakow dele mjetać. Jemu je žo poradźiło, s wyšokosce 300 hač 900 metrow na saměry, łódże pschedstajaze, s 22 cžilkow 15 trjechakow dozpicž. Wobtwjerdženja, do kotrychž žo bomby cžißnychu, žo na kruchi rostorhachu. W blišschej mórskej wójnje njebudža hobrske bitwiske łódże niczo hódne. Cžim wjetsche wone budža, cžim lóže budže je powětrojěsdny na lětaku s bombu trjechicž móz.

Drobne politiske powjesce. Khežor Wylem je žo póndželu na jěsbu k połnóznemu morju nastajił. Tón krócz jeho s wuwsaczom molerja profežora Sidwera jenož wyšozy offizěrojo pschewodźeja.

Sapißany list.

(Skónčenje.)

Knjesej Spinkowskemu to niczo njenadźite njebě, hdyž k njemu nasajtra rano Jan Palak wulzy rosbudženy pschińdże.

„Wy potajkim tu žurowu powjedańzu wěricže, s kotrejž scže moju wbohu žonu takle jara porasyli?“ žo subowy lěkar žwojeho něhdyscheho knjesa s wotmachom woprascha.

„Sawěscže žej myšlach, so wam se sjawnej rěczu skerje derje hač schpatnje poßłužu“, Spinkowski wotwlakujo wotmolwi, „wěso prěni saciščcž, kiž je to na waschu žonu mělo, wobžaruju.“

„Wy scže pschi tutym wotkrycžu tež na schkodu pokasali, kotruž scže měli a kotrejež wam mój nan njeje sarunał. Ssměm žo waß, knjes Spinkowski, wopraschecž, schto s tym měnicže?“

„Ja jenož njerad na tamnu wobožnu wěz spominam“, praschany wotmolwi. „Pschi tamnym wurubjenju je žo mi list shubił, kotryž nahladne hódnostne papjery wopschijesche, ale k wobžarowanju jenož sapißany list, niz pak tež po žwojej hódnocže wosnamjenjeny.“

„Aha, to rosymju!“ Jan hórzy žo poßměwajo rjekny. Potom jemu njejapzy myšlicžka pschińdże, kaž žo sdasche. „Knjes Spinkowski“, woprascha žo saßo bankownika, „možecže wy datum tuteho shubjeneho lista hischcže wußlědźicž?“

Bankownik durje jeneje khowneje pißaknje wotewri a poruczi, so maja wotpißnu knihu wěsteho lětnika wupytacž.

„Wčera pola žwojeje cžety Mózakoweje pobych“, Jan pokracžowasche, „wona nochze wjedžecž, so by list mojeho nana dostała, na kotryž žo tola tamne wuczinjenje sepjerasche, kotreż s wami sčini.“

„To žo žnadnje hodži“, Spinkowski wobkrucži, „pschetož žo derje dopomnicž wěm, so wasch nan na žwój list podarmo wotmolwy wočakowasche a so dyrbjesche k žwojej žotsje žam puczowacž, so by jej wěz rosestajał.“

„Džiwnje, džiwnje!“ Jan sawoła, „tón list bě runje tak sapißany kaž wasch. Tamny zusy jón ma, kotryž jón mi s wotschtemplowanej adreßu pokasowasche.“

Runje žłužobnik staru wotpißnu knihu pschinjeße. Spinkowski w nich kopjena wobroczesche a bě w nich bórsy wotpisk shubjeneho lista namakał. Tutón wotpisk mějesche datum 5. novembra.

Khwatnje Jan do saka na wutrobnu žahny, w kotrymž wotpisk khowasche, kotryž bě wot zuseho dostał.

„Tu hladajcže!“ wón s dybawym kłoßom sawoła, „tež mojeho nanowy list je 5. novembra wustajeny!“ Pschi tym na pschißłuschne městno pißma dyrkotajo pokasowasche.

„Duž je žo s woběmaj sapißanymaj listomaj, s mojim a tež s waschcho nanowym, jenak stako“, Spinkowski spomni, „wobaj staj najskerje w žamžnym póstowym wosu bykoj a staj s druhimi wězami listoweho pósta padnykej —“

„Rubježnikej do rukow“, Jan doda. „Ow, na teho njekhmanika, snaju jeho! Tón słóstnik, kiž je žo s ruku, s krwju wopanzanej, potajństwa smóznik, kotrehož chze nětkole skradźu pschečiwo mi wužicž, kotrehož njeskutk mi na khowu storkaja, tón mi twochnycž njedyrbi!“

Kaž njembry wón wulecža a w runej měrje do „hoscženza k želesniży“ khwatasche. Wornak, tón hoscženzak, jeho s tajkim wurasom woblicža pschija, kaž by žwojeho mordarskeho njepschečzela psched žobu měł.

„Wostajmy nětkole wschitko na bok, schtož wopacžna powjedańza wo mni wobkrucža“, Jan khwatnje na njeho sarěcža. „Pschižaham wam, wy mi kschiwdu cžinicže. Pomhajcže mi a hischcže dženža žo wo tym pschežwědčicže. Pola waß zusbnik bydli, s kotrymž dyrbju hnydom porěčžecž“, wón doda a potom wopißowasche, kajki napohlad jeho hóscž ma. „Dowjedźcže mje hnydom k njemu a wostańcže w bliskoscži!“

S khowu tschaßo Wornak, pschewodźany wot suboweho lěkarja, po wuteptanym skhodže horje klazasche a wobaj do jstwy sastupischtaj, w kotrejž hóscž bydlesche; jeje jenicžke wokno do dwora won džěsche.

„Ssym pschischoł, so bych wot waß list žwojeho nana dostał“, Jan počža bjes dalscheho sawoda.

„Pšched tymle knjesom?“ zusy žo woprascha, s džiwanjom žo poßměwajo, na hoscženzarja pokasujo.

„Cžeho dla niz?“ Jan snapschecžiwi. „To džě mohł jedyn s waschich starych snatych bycž.“

„W mojim wědomnju niz“, zusy rjekny, žwojeho hoscženzarja s njepotrjechenym wócžkom žej wobhladujo.

„To žo wě — sa jědnacze lět žo cžłowjek swonkownje wjele pscheměni“, Jan pokracžowasche, „tež bě to jene jara swjerschne spósnacže — na želesniży — w póstowym wosu.

Zusy bu spłóschiwy.

„Tola scže wy tehdom žwojemu towarschej na puczowanju trajazu dopomnjeńku sawostajili“, Jan praji, „jeho sprostnjenu nohu mjenujzy.“

Nanajbóle potrjecheny wudźěrasche zusy na žwojeho khromeho hoscženzarja, kotremuž žo po sdacžu njejapzy jaßnicž počža, pschetož khwatajzy wsa swonka tcžazy klucž nuts, samkny s nim durje snutsska a tykny jón do saka.

„Ty žy tón mordar a rubježnik“, nětkole Jan na zuseho sahrima, „tón list, kotryž ty wobžedźisch, je tebje pscheradźił. Niz wot mojeje cžety žy jón dostał, ně, wón bě mjes wurubkami, kotreż tebi do rukow padžechu, hdyž ty póstowy wós wurubjowasche.“

Winowany žo do schamaweho žmjecža da.

„Ma to satraschaze wutšělenje bycž?“ wón sawoła, „abo scže wy pschemyšleny?“

„To džě mózemy žnadnje wußlědźicž“, nětkole Wornak žo dasche žkyschecž. „S tymile žwojimi subami žym tamnemu póstowemu rubježnikej snamjo dał a chzu žo dacž wobwěßnycž, nima-li hischcže rjenje wutłóczeneho wotcžischcža mojich subow na žebi. Wy trjebacže potajkim jenož žwoju lěwu hornju ruku wotkrycž“, na zuseho žo wobroczi, „a je-li tam wschitko dobre, je žo knjes Palak na waß pschißłodźał.“

Zusemu bě pschi tutych žłowach wobliczo na žmjercž sblědło. „Sda žo, so stej žo k tutej hrje mi k lubu srěčzałoj“, wón lědma

ſ nuſu ßo wobknjeżejo wotmolwi, ale ſo bych ßo na tak ſchpatne brónje ſaparak, k temu mam ßo tola trochu jara lubo. Tule, wſmicże ßebi liſt ßwojeho nana", wón pſchiſtaji, ſubowemu lěkarjej njeſboże ſawinowaze pißmo pod noſy cżiſkajo, „a wukńcże wote mnje, kak ſdżěłany muż njedoſtojnemu wobkhadżenju ſ pucża dże. A nětkole, mojej knjeſaj, pſcheju ßej ßam bycż."

„Niż prjedy, doniż njeißtym waſcheje lěweje hornjeje ruki widżak!" Wornak ſawoła, kotremuż ßo huba dżiwnje ſatorhowaſche.

Hdyż bě zuſy do teho pſchiſchoł, ſo tak ßnadnje, każ bě ßebi myßlił, njetwochnje, ßo jemu wocżi njewjeßele ſaßwěcżiſchtej. Sa wokomik bě ſe ſaka ßwojeje ßuknje revolver wutorhnył, ale w tym wokomiku, hdyż porſt na tłóczadło położi, Jan na njeho ſlecżawſchi mordarſku bróń jemu ſ ruki wuraſy. Wutſěł, kotryż bě hoſcżenzarjej, w durjach ſtejazemu, płacził, ßo wudoby a kulka Janej nimo ßameje hłowy ßyczeſche a do wjerćha ſajě. Wokomik ßo ſdaſche, każ by ßo wotbrónjeny do Jana chżył dacż, kiż bě revolver zuſeho na ßo ſtorhnył, ale wón ßo potom ſpěſchnje każ ſ błyſkom do wotewrjeneho wokna wobroczi a ßo won ſchwikny.

Mużej wótre ſarżenje a hróſbny ſakſchik ſaßłyſcheſchtaj, pſchetoż cżěkanz bě do hromady próſdnych ſchkleńżow padnył, kotrež běchu k wopłokowanju na dworje naworſchtowane.

Straſchnje ſranjeny a ſ mnohich ranow krwawjo bu bjes wědomnja do khorownje wotnjeßeny. Dwě ranje běſchtej ßmjertnej. Pſched ßwojej ßmjercżu ßo ſranjeny, na kotrehoż lěwej hornjej ruży ßo woprawdże hiſchcże jaßne ßlědy hłubokeje kußnjeneje rany pokaſowachu, wuſna, ſo je tehdom rubjeżne mordarſtwo w póſtowym wozu wobeſchoł.

S papjerow, kiż mějeſche pſchi ßebi, bě pósnacż, ſo Rarik rěka. Każ ßo ſ wußlědżenjemi ßudniſkich wyſchnoſcżow, kotrež ßo na to ſepjerachu, wukopa, běſche w prjedyſchich lětach na khwilu we wokrjeßnym měſcże jako póſtowy ſaſtojnik poſtajeny był. Poſdźiſcho bě podrażenje ſawinył, kotrehoż dla bu ſ póſtoweje ßłużby puſchcżeny a ſ jaſtwom pokhoſtany. Po rěblu ſłóſcżow dale lěſo bě napoßledku tamne póſtowe wurubjenje ſawinył, a hdyż bě bohaty wurubk ſ pſcheczinjatym żiwjenjom a pſchi hraczu pſcheczinił, mějeſche myßle, wobßah ſapißaneho liſta pſchedßydy wokrjeßneho ßuda, kotryż bě derje khował, k temu wużicż, ſo by ſaßo pjenjes nabył.

Ssudniſtwo po wuſkuſchenju bankownika Spinkowſkeho wot Jana Palaka bliżſcheho wujaßnjenja wo ßwójbnym tajeńſtwje njeżadaſche, kotrež bě k wotkrycżu rubjeżneho mordarja dowjedło. Wornakej pak ſubowy lěkaŕ, ßwobodnje ßej myßlo, liſt pſcheczitacż daſche, ke kotrehoż doſtaczu bě jemu tutón ßobu dopomhał. To bě ſdźělenje pſchedßydy wokrjeßneho ßudniſtwa jeho ßotſje, ſo bě Jan ſe ßwojej lohkomyßlnoſcżu ßwojeho knjeſa, bankownika Spinkowſkeho, wo wjetſchi pjenjes wujebał. Bankownik bě do teho pſchiſchoł a nan bě ßo, ſo by ßwoje cżeſtne mjeno pſched ſjawnej hańbu ſakitał, ſe Schimanom Spinkowſkim na to ſjednał, ſo jemu podrażene pjenjeſy ſaruna. Se ſdychowazymi wuraſami Janowy nan ßwoju bohatu ßotru proſcheſche, jemu te pjenjeſy pożcżicż.

To bě ta wina, kotruż mějeſche Jan Palak na ßwědomnju a kotruż bě ſ hórkej żelnoſcżu a ſ wěrnym polěpſchenjom ſapokucżił. Bankownik Spinkowſki pak bě, każ bě ßlubił, krucże wo tym mjelcżał a też we wutrobje cżeſtneho Wornaka woſta jemu dowěrjene potajuſtwo pohrjebane.

Njelube powjedańży wo Janu bórſy wotmjelknychu, hdyż bě ßo njeſkutk wukopał a jara ſchwarny a pilny ſubowy lěkaŕ ßebi a ßwojej ßwójbje w měſcże nahladnoſcże naby.

— Kónz. —

Ze Serbow.

S Budyſchina. (Njeſprawnik.) Pſchi měſchczańſkej dawkowni poſtajeny běrka Kemter je pſchekſchiwjenja ſkucżił. Jeho ßu teho dla ßudniſkej wyſchnoſcżi pſchepodali.

— (Wojeŕſki cżeknjeńż.) Wojak Max Schulze ſ 3. kompagnije tudomneho 103. pěſcheho regimenta je ßo 4. julija wotßalił a njeje ßo ſaßo wrócżił.

— Njenaturſkeho njekaſanſtwa dla ßu jeneho dżěłaczerja, wěſteho Sommera, ſajeli a ßudniſtwu pſchepodali. — Teho runja je polizija tudomneho blidaŕſkeho pomoznika Bodwiga ſajała, dokelż je jenu woženjenu żonu, wěſtu Fandowu, w jejnym wobydlenju wumozowacż ſpytał.

— (Njeporadżeny ßyn.) Dla wohroženja ſ revolvrom ßu tele dny w Charlottenburgu 19 lětneho pſchekupſkeho volontaira Roßbacha ſ Budyſchina ſajeli. Roßbach bě ßwojemu w Budyſchinje bydlazemu nanej někotre ſta hriwnow kradnył a bě ſ nimi do Barlina dojěł, hdeż pjenjeſy ſa krótki cżaß pſcheczini. K ſkónczenju ßwojeho wuléta ßo wón ſ drożku do Charlottenburga dowjeſcż da. Hdyż ßebi pohonczż ſkónczńje żadaſche, ſo by jemu ſapłacził, jemu młody cżłowjek ſ revolvrom hrożeſche a ſpyta mydło wjeſcż. Někotſi dźěłaczerjo pak jeho ſadżerżachu a jeho poliziji pſchepodachu.

— (200-lětny jubilej naſchich ßerbſkich ſpěwaŕſkich knihow.) W lěcże 1710 ßu ßo naſchim ßerbſkim prjedownikam prěnje w ßerbſkej rěczi cżiſchczane khěrluſchowe knihi do rukow dake. W nich běſche 199 khěrluſchow. (Pſchirunaj pſchedrěcż w nowych ſpěwaŕſkich.) Kajki mamy porno temu bohaty pokład duchownych khěrluſchow w naſchim cżaßu, runje każ w prěnim a druhim dźělu rjanych Zionſkich hłoßow. Duż wużiwajmy je ßwěru ſ dżakownej wutrobu k ſbożu a natwarjenju naſchich duſchow.

— (Samjeſowanje dźěła we łużiſkich bruniz. jamach.) Swjaſk wobßedżerjow łużiſkich brunizowych jamow je wobſamknył, w jamje „Philippine" pola Běleje Wody dźěło zyle ſaſtajicż. Wotbywanje wuhla je dżeń a wobcżeżniſche, teho dla dyrbi ßo jeho mjenje ſ jamow dobywacż.

— (Ssamomordarſtwo w Sakſkej.) Wot léta 1903 hacż 1909 je ßebi w Sakſkej 8591 mużſkich a 2824 żónſkich żiwjenje wſako. W lěcże 1909 bě liczba ßamomordarſtwow najwjetſcha. 1102 mużſkich a 364 żónſkich do ßmjercże dźěſche. Dokelż bědżenza wo ſeżiwjenje dżeń a cżeżſcha bywa, mohli ßebi myßlicż, ſo ßu njeſbożowni ſeżiwjenja dla ruku na ßebje ſkożili. To by mylne měnjenje było; pſchetoż 354 je w cżeżkich myßlach a 203 cżělnych cżerpjenjow dla ßwojemu żiwjenju tónz cżinike. Jara ſrudżaze je pſchibéraze ßamomordarſtwo mjes dźěcżimi; jich liczba je na 26 ſtupika. W Budyſkim wokrjeßnym hejtmanſtwje njebě żanych ßamomordarſtwow dźěcżi, měſto teho bě ßebi 91 doroſcżenych żiwjenje wſako.

— (Wo pſchichodnym wjedrje.) Po Falbſkej theoriji budże wjedro wot 10. hacż do 20. julija rjane a wot 18. hacż 22. julija horze. Po khłódnych deſchczowych dnjach cżłowjekojo a zyka pſchiroda ſa cżopłotu żedżi. Mjes tym ſo my w ßrjedźnej Europje ſymu mrějachmy, njewjedżachu ßo w poknóżnej Europje, w Laplandſkej, hdże bychu ßo pſched horzotu wukhowali. Też ſjednoczenych ſtatach poknóżneje Ameriki cżłowjeſtwo pod wulkej horzotu ſtonaſche. W New-Yorku ßu ſchtyrjo, w Filadelfiji ſcheſcżo, w Pittsburgu ſchtyrjo a w Chikagu teho runja ſchtyrjo cżłowjekojo ſe ßłónzom ſeżahani wumrjeli. Też na druhich měſtnach ßu ßo ludżo ſe ßłónzom ſeżahali.

S Bórka. Pónd̀żelu je ßo tudomna w pyſchnym wjeßnym ſtylu natwarjena nowa ſchula poßwjeczika. ½2 hodżin ßo kk. hamtſki hejtman dr. ſ Pflugk, ſchulſki radżiczel Bach, ſchulſke pſchedſtejiczeŕſtwo, wucżerjej ſe ſchulſkimi dźěcżimi a mnohimi ßobuſtawami ſchulſkeje gmejny w ſtarej ſchuli ſhromadżichu. Hdyż bě tu knjes wucżeŕ Lolk ſ krótkimi ßkowami na wucżerjow ſpominał, kotſiż běchu w ſtarej ſchuli, w lěcże 1837 natwarjenej, ſkutkowali, cżaß do wobwěnzowaneje noweje ſchule cżehnjeſche. Kn. ſchulſki radżiczel Bach mějeſche tu poßwjeczazu rěcż a kn. měſtny ſchulſki dohladowaŕ po krótkich ßerbſkich ßkowach modlitwu praji. Pſchi pſchepodaczu kluczow kn. architekt Kempe, pſchedſtejiczeŕ ſchulſkeho pſchedſtejiczeŕſtwa kn. kubleŕ Hilbenz w Hněwßezach, knjes hamtſki hejtman, kotryż durje wotamknu a kn. wucżeŕ Lolk krótke dżakowanſke a ſbożopſchejaze ßkowa porěczachu. Kk. bratraj Hilbjenzaj běſchtaj rjany ſtejaty cżaßnik dariloj. Na to ſcżěhowaſche ſchulſki ßwjedżeń, kotremuż ßkónczne wjedro howjeſche. Nowa wucżeŕnja, kotruż je knjes murjeŕſki miſchtr Graff w Boſankezach k najwjetſchej ſpokojnoſcżi natwarił, dwě ſchulſkej ſtwje a dwě wucżeŕſkej wobydleni wopſchija. Boże żohnowanje chżyło nad nowym domom wotpoczowacż.

S Radworja. Pczołaŕſka zhromadżiſna na ßwjateju Pětra a Pawoła bě derje wopytana. Po ſawodnych ßkowach knjeſa kantora Hile pſchednoſchowaſche knjes żiwnoſcżeŕ Kmjecż ſ Khróſcżiz wo ważnoſcżi a plahowanju mkodych matkow. Sa dowěrnika Radworſkeje wokoliny bu knjes Kubaſch ſ Khaßowa wuſwoleny. Nowych ßobuſtawow ſaſtupi do »Sſerbſkeje Pczólniży« 9. Pſchichodna pucżowanſka ſhromadżiſna je njedżelu 10. julija (to je jutſje) w Haßlowje, na cżoż naſchich ßerbſkich pczołarjow woßebje kedżbnych cżinimy.

S Radworja. Hdyż cżłowjek nóż pſchejuſka, każ je to nětkole pſchi měſchczańſkim tſélenju w Budyſchinje někotryżkuli cżinił, potom jeho wo dnjo druhdy ſpar ſmota. Jedyn ßyn jeneho Budyſkeho rěſnika ßo tele dny też ſe ſparom bědżeſche, tola podarmo, wón na woſu ßedżo ſdrěmny. Jeho ßwěrnaj konikaj pak też bjes wjednika pucż do Radworja namakaſchtaj a pſched hoſcżenzom ſtejo woſtaſchtaj. Někotſi ſchibakży ßo ſpanza dohladawſchi konjej wupſcha-

hnychu a jeju do konjeńza dowjedźechu. Mjes tym so ꝥebi hłódnej skoczeczi dźeczel derje ꝥłodźicź daschtej, sprózny młodźenz mĕrnje dale spasche. Wón ꝥo spizy ꝥłódko poꝥmĕwasche, a najskerje ꝥo jemu wo jeho lubej dźijesche, ſ kotrejż bĕ ꝥo w nozy po synkach walczika a pólki wjeꝥele wjerczak. Wbohe njebožatko, kak hrubje dyrbjesche ꝥo ſ tychle lubosnych, ꝥłódkich ꝥonow wutorhnycź! Klubu cźinjazy ludźo bĕchu ꝥebi wumudrowali, jeho wós do bliskeje kaczeje łuże dowjescź a sa wojo papjeru ſ napiꝥmom „Pucźowanje do Helgolanda“ pschiwjasacź. Prjedy pak hacź wós k wottyknjenemu kónzej dowjesechu, ꝥo rĕsniski ſ njekahodnym storkom ſ drĕmanja wutschaꝥny. Wón njemako woczi wuwalesche, hdyż cźrjódu ludźi wokolo ꝥebje widźesche, tola łużu wohladawschi, wón jich djabolski wotpohlad spósna a ꝥo rosstokowschi na nich wschelake wudma nawoła. Cźim bóle pak wón ꝥantorjesche, cźim bóle ꝥo jemu ꝥmĕjachu. Mjes tym bĕ dobroczinwy hoscźenzar konjow pschiwjedł a sapschahnoł. S hnĕwom ꝥo pyrjo rĕsniski do njeju schwikny, so by wuꝥmĕwzam skerje lĕpje ſ woczow wujĕł.

Se Sahorja. Make dźĕczo tudomneho dźĕłacźerja Nowaka tele dny wo jstwje psches bow kropa padźe. Wone ꝥo pschi tym tak slĕ wopari, so dyrbjachu hnydom po lĕkarja póꝥłacź.

S Kubschiz. Wóndano je tudomny gmejnski pschedstejicźeŕ ſ Harburga pola Hamburga wot tamnischeje wyschnoscźe powjescź dostał, so je ꝥo 17lětny P. R. Langa ſ Kubschiz we Łobju ꝥo kumpajo tepił.

S Łuska. Żadny ꝥwjedźeń, kajkiż je krótke żiwjenje mĕjazym ludźom ſ rĕdka wotꝥudźene, je ꝥo pjatk 1. julija na tudomnym knjeźim dworje wotmĕł. Wyꝥokocźesćzena Schmuhlez ꝥwójba 50 lětny ꝥwjedźeń ꝥwojeho najeństwa ꝥwjeczesche. Nĕtczischa hłowa, knjeni Johanna · swud. Schmuhlowa rodź. Zeißigez njemóżesche ꝥebi se ꝥwojimaj ꝥynomaj a tśjomi dźowkami sarjez, tutón dźeń ſ wo-ꝥebitym dźakom k Bożej wĕczuej hnadźe a ꝥwĕrnoscźi ꝥwjedźeńszy wotmĕcź. Sswójbini pschiꝥłuschnizy se ꝥwojimi dźĕczimi a mjenowaneje bratśja a ꝥotry, jedyn ꝥwĕrny ꝥuꝥod a wołaꝥźiny duchowny bĕchu ꝥo seschli. Knjes knjeźeŕstwowy radźicźel dr. Schulz ſ Łubija bĕ po poruczności kralowskeho hamtskeho hejtmanstwa pschischoł a jako jubilejske dary ꝥłĕborne medaille — noschne cźeꝥne ſnamjenja sa ꝥwĕrnoscź w dźĕle — sa scźĕhowazych dźĕłacźerjow a cźeladnikow pschinjeꝥł, kotsiż ꝥu dlĕje dyżli 30 lĕt Schmuhlez ꝥwójbje ꝥwĕru w dźĕle pomhali, a to sa: paleŕskeho mischtra Gustawa Adolfa Młynka (33 lĕt), strażnika Młynka mjenow. Mrósa (31 l.), dźĕłacźerja Jana Augusta Mikanju (31 l.), dźĕłacźerja Khorlu Augusta Kaspera (30 l.), dźĕłacźerku Hanu Khrystianu Kasperowu (30 l.), dźĕłacźerja Khrystofa Kaufmanna (33 l.), dźĕłacźerku Marju Kerkowu (38 l.), dźĕłacźerku Johannu Khrystianu Seibtowu (39 l.) a dźĕłacźerku Marju Madlenu Schrammowu (35 l.). Mjenowani ꝥo wschitzy na wulkej stwje Schmuhlez ꝥwójby seńdźechu, runje tak wschitzy druſy dźĕłacźerjo a cźeladnizy. Knjes Ota Schmuhl, starschi ꝥyn a pomoznik ꝥwojeje macźerje, ꝥwjatocznoscź pschepodacźa wusnamjenjenjow ſ hłubokosacźutej rĕczu wotewri, spominajo na wĕczną Bożu hnadu, kotraż je we wjeꝥełych a srudnych dnjach, we wĕtrje a ꝥłóncźku nad ꝥwójbu a dźĕłacźerjemi wupschestrjena była, dźakowasche ꝥo dźĕłacźerjam sa jich njekhabłazu ꝥwĕru, ſ kotrejż ꝥu runje tak k jeho macźeri, każ k dźĕdej a nanej stali. — Knjes knjeźeŕstwowy radźicźel dr. Schulz na to ſ pschipósnawazymi ꝥłowami wusnamjenjenja pschepoda, kotreż żónske sa ꝥomoczanym bantom wokolo schije, mużojo sa selenym bantom na wutrobnu noscha. Knjes Schmuhl hischcźe naspomni, so dźĕłacźerjo, kotsiż ꝥu hižo dołhe lĕta ꝥwĕrnje w dźĕle wutrali, tola hischcźe njejꝥu 30. lĕto dozpili, posdźisscho psches rataŕske wokrjeꝥne towaŕstwo wusnamjenjenje dostanu. Na to mĕjesche dołholĕtny ꝥwójbny pschecźel knjes farař Kubiza ſ Bukez rĕcź wo ꝥłowach Luk. 12, 42: wo najatym ꝥwĕrnym a mudrym sastojniku, kotryż je postajeny na ꝥwoju cźeledź, so by jim w prawym cźaꝥu jich potrjebu dał. — Knjes Ota Schmuhl potom ſ wałkom listow pschińdźe; kóżdy ſ nich nahladny dar sa kóżdeho robocźana, njech bĕ krótki abo dołhi cźaꝥ w dźĕle był, wopschijesche. — Sswjatocznoscź ꝥo ſ wuspĕwanjom khĕrluscha: „Njech Bohu dźakuje“ skónczi.

S Rakez. Schtwórtk, 30. junija, bĕsche wulzy ꝥwjedźeńŝki dźeń sa naschu woꝥadu. Se wschĕch stron woꝥady każ se ꝥuꝥodnych woꝥadow bĕchu ꝥwjedźeńszy hoscźo wot ꝥwojeho wschĕdneho dźĕła ꝥo wottorhnywschi na ꝥwjedźeń snutskowneho mißionstwa do Rakez pschikhwatali, kotreż ꝥamo ſ khorhowjemi pschi wĕzi każ na wjele domach bohacźe wupyschene, bĕchu ꝥo ꝥwjatocznu drastu woblekłe.

Wokoło 1/4 4 ꝥo ꝥwjedźeńŝki cźah ſ khorhowjemi naschich towaŕstwow, jako wohnjoweje wobory, wojeŕskich towaŕstwow, tež ꝥerbskeho a burskeho, ſ bohatym wobdźĕlenjom młodźiny, schulow, każ schulskich pschedstejicźeŕstwow, ſ zyrkwinskim pschedstejicźeŕstwom a wokoło 12 wokolnymi duchownymi pod synkami hudźby psches wjeꝥ do Bożeho doma k ꝥerbskej ꝥwjedźeńskej Bożej ꝥłużbje hibasche. Boži dom, kraꝥnje wudebjeny, ꝥo hacź na poꝥlednje mĕstno ſ kemscherjemi napjelni, kiż pod pschewodźenjom posaunow saspĕwachu: „Dusscha ſ duschu sjenocźena.“ Pschi ꝥłowach ꝥwjedźeńskeho prĕdarja, k. fararja Waktarja-Njeꝥwacźidlskeho, ꝥo duscha ſ duschu sjenocźi w Bosy k dźĕlbracźu na skutku lubosćze, kiż ꝥo na khorych, błudźazych, do cźĕlneho a duchowneho stracha stajenych bratrach a ꝥotrach w kraju dokonja. Wot mjena Königswarta wukhadźejo prĕdaŕ po Jesuꝥowym ꝥłowje Matth. 25, 40 (Schtoż scźe cźinili jenemu tych mojich najmjeńschich bratrow, to scźe mi cźinili) do ꝥrjedźa staji: Na wyꝥokej kralowskej straži Jesuꝥowe praschenje: Kak ſ lubosczu steji, wy wĕrjaze dźĕcźi? 1. Snajecźe ꝥwjatu lubosćz snutskowneho miꝥijonstwa? 2. Wopokasujecźe tutu lubosćz? 3. Chzecźe ju wĕcźnje żnjecź? Wot Sbóżnikoweje lubosćze naꝥ wón wjedźische na polo, srudne a radostne ſ dobom, hdźeż lubosćz pyta a hromadźi we wustawach, a pokasa, kak jejne skutkowanje, wot Wicherna psched 60 lĕtami kraꝥuje wopokasane a do wĕsteje kolije skożene, ꝥo w dźakownych wutrobach hischcźe dźenża a też pola naꝥ pschekraꝥnjuje. Kak k wutrobje rĕcźana bĕsche powjescź wo tamnej macźeri, kiż na tym mĕscźe, hdźeż bĕsche psches pschebłaby mosćźik jejne dźĕcźo kónz wsako, rjany móst da woporniwje natwaricź, so njeby żane druhe tón ꝥamy dóńt potrjechił. Wołtarnu Bożu ꝥłużbu kk. far. Sarjenk-Khwacźanski a Kubiza-Bukecźanski wobstaraschtaj.

Po 5 hodź. ꝥo němska Boża ꝥłużba wotmĕ. Na tutej knjes farař Kränkel ſ Bretniga żiwje k bohacźe shromadźenej woꝥadźe rĕcźesche po tekscźe: 1. Tim. 2, 4 (Bóh chze, so by wschitkim ludźom pomhane było) wo tym prawje, kiż ma skutk snutskowneho mißionstwa psches to ꝥłowo: Bóh chze. Ducha a ꝥwĕdomnje prĕdaŕ sbudźowasche ſ tymaj praschenjomaj: Je nusa w Jsraelu? Je dha pomoz tu? Wołtarnu Bożu ꝥłużbu k. farař Ssykora-Minakalski a Matek-Bartski dokonjeschtaj. Na wobĕmaj kemschenjomaj khorske spĕwy, jedyn se rta schulskich dźĕcźi, druhi jako żónski a tśecźi jako mĕschany khor, kiż bĕsche k. kantor Rjelka ſ wulkej sprózniwoscźu pschihotował, wutroby poꝥłucharjow poꝥbĕhnychu. Wschitkim, kiż ꝥu pschi derje radźenym ꝥwjedźenju, kotryż bu wot sastupjazeho deschcźa lĕhdy nĕkak moleny, ꝥobu skutkowali, wutrobny dźak ꝥłuscha. Woꝥada ꝥwoje dźĕlbracźe na ꝥwjatym Knjesowym skutku snutskowneho mißionstwa ſ rjanej kollektu wupraji, kotraż na ꝥerbskim 200 hr., na němskim 120 hr. wucźinjesche. Rĕkasche hižom pschezo w naschich woꝥadach: „Mißionstwo wonkach mjes pohanami je nasche“, duż njech dale rjeńscho rĕka, schtoż je jeho sakoźeŕ, Wichern, hižom jako pschecźe wuprajił: Snutskowne mißionstwo je nasche. Bóh pożohnuj ꝥwój skutk też dale w Rakecźanskej woꝥadźe a pschispoŕ jón.

S Rakez. Sańdźena njedźela bĕ saꝥo jedyn wulkotny ꝥerbski dźeń. Kukowska Kath. Bjeꝥada a Pancźicźanska „Lipa Sserbska“ bĕschtej ꝥebi k nam wulĕt sarjadowałej. W Njeꝥwacźidle witasche towaŕstwje narodne towaŕstwo „Jutrniza“ najwutrobnischo. Wulĕtnizy ꝥebi stary hród a kraꝥny park wobhladachu. Sa lubosćziwu dowolnoscź k temu budź też na tutym mĕstnje knjesej baronej a komornikej ſ Vittinghof-Riesch, snatemu pscheczelej a lubowarjej ꝥerbskeho luda, najwutrobnischi dźak wuprajeny. Pschi Rakecźanskich mjesach powita towaŕstwje ſ kath. stron nanajwutrobnischo w mjenje a se cźrjódku ꝥobustawow Rakecźanskeje „Lipy“ k. Hofman. Hdyż bĕchu ꝥebi kaolinowu twornju w Kamjenej wobhladali, wróczichu ꝥo wulĕtnizy spĕwajo do Rakez, hdźeż shromadny wobjed scźĕhowasche. Tu ꝥo hižo jaꝥnje pokasowasche narodny ras zykeho ꝥwjedźenja. Knjes Miczka wunjeꝥy ꝥławu naschemu lubowanemu kralej. Wschitzy stejo kralowsku hymnu spĕwachu. Knjes wucźeŕ Kral pak ꝥławjesche ꝥerbsku ꝥwĕru a pschesjenoscź, kotraż pschezo rjeńscho a rjeńscho sakcźĕwa w ꝥerbskich honach. Po wobjedźe pjelnjesche ꝥo sala, każ ꝥmy to pschi ꝥerbskich ꝥwjedźenjach w Rakezach stajnje swucźeni. To bĕ saꝥo jena ſ tych grandiosnych ꝥerbskich shromadźiſnow! Hdyż to takle pschirunam, nasche wulkotne, efektne skhadźowanki a khudobne shromadźenja naschich wotrodźenzow, potom mi bywa pschezo jaꝥnische te pscheꝥwĕdcźenje: Dźeń a bóle roscźe sajimnoscź sa naschu ꝥerbsku wĕz mjes naschim ludom. Nasch lud hižo wjazy niczo wjedźecź nochze wo tych „wjelkach we wowcźej koži“. Tón saczischcź mějach też sańdźenu njedźelu. Woꝥadny knjes farař Gólcź bĕ sastojnskich dźĕłow dla

sadźěkany. Wječor potom ſ nim bjeßadowachmy. Po powitanſkich ßkowach knjeſa Miczki, pſchedßydy „Lipy“, pſchednjeße k. wucžeŕ Kral wohniwu baßeń † Jakuba Cžiſchinſkeho: Sserbja, pſchimajcže ßo gratu! Na to ßo k. Kral w mjenje Bjeßady a Lipy ſa te wutrobne powitanje dźakowaſche a roskoži, cžehodla ßmy pſchiſkhwatali ſ kath. ſtron k evangelſkim ßerbſkim bratram. Žana móz njemóže rostorhnycž naſch bratrowſki ſwjaſk. Dale roſpokaſa, kak nuſnotrěbne je k ſdźerżenju naſcheje narodnoſcže: So wostanje naſcha ſemja w ßerbſkich rukach. Knjes Kroſchk ſ Liſchej Hory ſpěwaſche na to doſcž ſatyriſku baßeń „Buriko, chżeſch mi bycž knjes“. Żortna hra „Skażene wjeßele“, wuſtojnje pſchedſtajena wot ßobuſtawow naſcheje „Jutrnizy“ ſbudźi wjele wjeßela a ßmĕchow. Kn. Kružowe (Rakeczan) ſolo „Modlitwa ſtareho bura“ bě nimomĕry hnujaze. Knjes Michalk ſ Bóſchiz dawaſche hólzam dobru radu, kajku maja ßebi njewjeſtu wuſwolicž a roſjaßni ßwoje ßkowa ſe żortnymi wobraſkami. Ssmjecže a ßmĕchi bjes kónza ſbudźi pſchežortna hra † Mikk. Andrizkeho „Tón mĕch je żiwy, żiwy muż“. (Saßo wot Jutrniczanow pſchedſtajana.) Do jenotliwych cžißkow ſaklinczowachu ſhromadne narodne ſpěwy. Knjes Wirt ſe Stróże ſpominaſche ſ radoſczu na ßerbſki ßwjedźeń w Sdźarach a ſjewi nam — ſchtoż ßmy wſchitzy ſ wulkim wjeßelom ſaßkyſcheli — ſo ßwjedźeń hižo płody njeßy. Też to je hižo wuſpĕch, ſo ßu tu też dźenża Sserbja ſ Pruſkeje Łużizy (ßamo ſe Schulſchez!). Proßy ßo wo dalſchu podpjeru, ſo by ßo narodne żiwjenje też w Pruſkej trochu roswiko. Skónczńje ßławjeſche towaŕſtwje Kuk. Bjeßadu a Panczicžanſku Lipu. Po ſpěwje k. Kruże „Njeſcže leczo mróczele“ ßławjeſche k. Hofman pilnu a ſmużitu „Jutrnizu“ a jeje pěkne hrajerki a dobrych hrajerjow. Hdyż bě knjes Miczka hiſchcže ſarjadowarjej tehole dnja dźakne ßkowa wuprajił, porĕcža k. Kral ſkónczne ßkowa, pokaſawſchi ſ krótka na wſchě te rjane napominanja dźenßniſcheje ſhromadźiſny. Hordźi dyrbimy na to bycž, ſo ßmy Sserbja ſtworjeni wot Boha. Wſchitzy dyrbimy bycž pſcheßwĕdczeni a horliwi a dźĕkawi Sserbja, potom njeje ſtracha wo naß. Na to ſaklincza móznje po zykej ſali ſ pſches 200 ertow: Jeno ſlóſcž ßo na naß mĕri, by naß pózrjela; njech pak ſawiſtna ßo ſchcžĕri, njech ßo pſchißkłodża: **Bóh je ſ nami,** wjedże naß. Njepſchecžel ßo hižom hori. **Sserbja Sserbja wostanu, Sserbja dobudu.**

A wječzorne ßkónczko roſßywaſche ßwoje ſkote pruhi po ßerbſkej Łużizy a wot Cžornoboha a ſ Delan klinczeſche wróczo: Sserbja Sserbja wostanu! Po zykym ßerbſkim kraju roſlĕhowaſche ßo Sserbow narodny hymnus. — Ow klincž, a klincž do wĕczných cžaßow, ßerbſki ſpěwje, klincž dobycžeŕſzy po wſchĕm ßerbſkim kraju!

S.

S Wjeleczina. Tu je ßo nalutowańja rataŕſkeho towaŕſtwa ſa Wjeleczin a wokolnoſcž ſakożika, kotraż jej pſchepodate pjenjeſy ſ 3½ % ſadanja. **Kóżdy** móże tam ßwoje nalutowane pjenjeſy ſapokożicž. Kaſſieraŕ je knjes E. W. Pjech na torhoſchczu we Wjeleczinje.

S Beſerez. Ssobotu pſchipołdnju je błyſk do wĕże reſtawrazije na Bĕłym Boſy dyril a ſapalił. Hnydom na to płomjenja ſ wĕże ßapachu a tołſte mróczele kura ßo ſ njeho walachu. Kamjeńtna wĕża, kotraż bě ſ drjewom wutwarjena, ßo wſcha wupali. Na reſtawraziji njeje ßo ſ błyſkowym raſom żana ſchkoda naczinika.

Se Sohlanda nad Sprewju. Na tudomnym ſaſtaniſchczu ſpinaŕ Berner ſ Biſkopiz pſchi ranżĕrowanju ſ woſa na kolije padże, pſchi czimż wobżaromnemu mużej koła pſches ruzy a wutrobno dźĕchu, tak ſo ßo wón na dwě połojzy roſdźĕli. Wo ſnjeſboženeho wudowa a dwě njedoroſtżenej dźĕſczi żaruja.

S Maleczicz pola Wósborka. Schtwórtk popołdnju ſtej ßo domſke a hoſpodaŕſke twarjenje tudomneho żiwnoſczerja Wilhelma wotpalilej. K wohnju 7 ßykawow pſchijĕdże; mjes nimi bě Łuwoczańſka prĕnja.

S Biſkopiz. S bohatym wobdźĕlenjom veteranow ſ lĕtow 1864, 1866, 1870/71 ßo tu 44. wopomnjeńſki dźeń wójny lĕta 1866 wotmĕ. Na row prjedawſcheho komandeura 103. pĕſcheho regimenta wyſchka Dittricha deputazija wĕnz połoži. Popołdnju bě ßwjedźeńſki cžah.

S Draždżan. Roshorjazy podawk je ßo ſchtwórtk dopołdnja wokoło 11 hodźin Łobju mjes pioneŕſkim ſwuczowaniſchczom a pſchedmĕſtom Wbohowom ſtał. 12. pioneŕſki bataillon bě wójnſki móſt pſches Łobjo natwaril. Hdyż jón wottorhachu, pioneŕ Kaniſ ſnak do Łobja padże. Płuwajo ßo wón khwilu nad wodu ſdźerża a nĕhdże 60 metrow po rĕzy dele płuwaſche, potom pak jeho mozy wopuſchczichu a wón ßo pod wodu ſhubi. Jedyn leutnant a jedyn podwyſchk drje ſa nim hnydom ſkoczíſchtaj, tola ßo jimaj njeporadźi, podnórjeneho pod wodu namakacž.

S Rańka pola Skeho Komorowa. W tudomnych brikettowych fabrikach je ßo wjele wuhlowych ſkładow wotpaliło. Dokelż je nĕtko cžeżko, wuhlo wotbycž, ßu briketty na hromady ſkadli. Tele hromady ßu ßo ſe ſaparjenjom ſapalike. Wjele ſtow tyßaz zentnarjow wuhla je ßo ſniczíło. Ssnadź ßo hakle ſa nĕkotre njedźele woheń dopali. Cžłowſka ruka je tu njemózna. Żahke hromady ßu drje ßo ſ pĕſkom pomjetake, tola pſches pĕſkowy kryw ßo płomjenja pſchezo ſaßo dobywaju. W Anhaltſkich jamach ßo wulka hromada wuhla a jena kólnja palitej. Nĕkotre ſta dźĕłaczerjow ßo prózuja, woheń ſamjeſowacž a wukhowacž, ſchtoż ſamózeja. Rańſke dróhi ßu nĕtkole wot ranja hacž do nozy pokne ſapſchahow, kotrež po tunju brunizu jĕſdża; zentnaŕ ßo po 40 pjenjeżkach pſchedawa.

— (Nowy ſchleſyſki wyſchſchi preſident.) Sa noweho ſchleſyſkeho wyſchſcheho preſidenta je khĕżor ſtatneho podſekretara w ſtatnym miniſterſtwje dr. jur. ſ Guenthera pomjenywak.

Přilopk.

* (Wulki woheń w Draždżanach.) Wulka dwójna ſ kładownja pſchi Albertſkim Łobjowym pſchiſtawje, kotraż bě hacž k tſĕſche ſ bawłnu, lanymi woßuchami, żitom a muku napjelnjena, je ßo ßrjedu hacž do murjow wotpaliła. Wjele ßykawow drje hromady wody do płomjenjoweho morja mjetaſche, tola hakle poſdże w nozy ßo wohnjowa móz pſchemó. Wulki ſtrach jenej drjewowej ſkładowni, złownej ſkładowni a nĕkotrym druhim ſkładownjam hrożeſche. Na płomjeniſchczo bě pó czmje hróſbnje, rjenje hładacž. Tyßazy bě wohniſchczo wobſtupiło, ke kotremuż po drohowej żeleſnizy woßebite woſy jĕſdżachu. Naſtata ſchkoda, kotraż ßo na 700 000 hriwnow wobliczа, ßo ſe ſawĕſczenjom pſche wohnjowu ſchkodu ſaruna. Bohużel je ßebi woheń też jene cžłowſke żiwjenje ſa wopor żadał. Haſcheŕ Reinhold Schneider je ßo w pinzy, hdyż bě ßo ſchławch jeho pſchekurneho helma rostorhnył, ſ twarjenjowymi roſpadankami pohrjebał a ßo ſadußył. Wón żonu a dwě dźĕſczi ſawoſtaji.

* (Kral a ßwinjaza dżowka.) Pſchi ſkładnoſczi poßlednjeho kraloweho wopyta w Miſchnanſkich ſtronach je ßo na knjeżim dworje żortniwy podawk ſtał. Hejtmanaj ſ Boranez a Krögiſa bĕſchtaj ſe ßwojimi ludźimi pſchiſchłoj, ſo byſchtaj kralej hołdowałoj. Hejtmanaj ßo pola krała ſamołwiſchtaj a ſ dobom ſ rjada dźĕłaczerjow ſtara dołholĕtna dźĕłaczeŕka k kralej ſtupi, prajizy: „A ja ßym ßłużobna dżowka ſ Boranez, najhnadniſchi knjeże!“ Kral ßwĕrnej dźĕłaczeŕzy ruku da a bě ſ jejnym khroblym wuſtupjenjom widomnje ſwjeßeleny.

* (Njeporadżena jĕſba wojeŕſkeho wodźliweho ballona K III.) Poßledni cžaß nad ſlĕtami nĕmſkich wodźliwych ballonow njeſbożowna hwĕſda ſteji. Krótko ſa ßobu ſtaj ßo dwaj Zeppelinowaj ballonaj ſniczíkoj, a nĕtko je ßo też jĕſba wojeŕſkeho ballona K III njeſchłachcžiła. Ballon bě ßo póndźelu w nozy 3/4 12 hodźin w Tegelu na jĕſbu do Gothy puſchcžił. Pſchi ſlĕtu dyrbjeſche ßo ſpytacž, ſchkrowy telegrafny ſwiż ſe wſchĕmi ſtazijemi nĕmſkeho khĕżorſtwa dokonjecž a wupruhowacž, kak daloko ballonowy ſchkrowy apparat doßaha. Ballon bě wójnſzy wuhotowany a dyrbjeſche ßo w mĕſcže Gotha jedyn tydźeń ſwuczowacž. Tak bě wotmyßlene, tola wĕtrate wjedro zyły plan ſkaſy. Pola Torgawa mĕjeſche ßo ballon ſ tak ßylnym wĕtrom bĕdźicž, ſo bě nuſowany, ßo pola Zeithaina k ſemi puſchcžicž. Kral Bjedrich Auguſt, kotryż bě tónßamy dźeń do Zeithaina dła wobhładanja wojakow pſchiſchoł, ßo hnydom k mĕſtnu deleſjĕdżeneho ballona poda. Tutón dyrbjeſche ßo ſ płunom ſ nowa napjelnicž a naſajtra dale leczecž. Bórſy pak ßo pokaſa, ſo je dalſcha jĕſba njemózna, dokelż bě ßo ballon cžeżko wobſchkodźił. Powjaſy, ſ kotrymiż je korb k ballonej pſchiwjaſany, ßo dła ßylnych wĕtrowych ſtorkow rostorhnychu. Jenoż ſ napinanjom wſchĕch mozow ſamó wotdźĕlenje wojakow ballon ſdźerżecž. Jedyn grenadĕr, kotryż korb ßobu dźerżeſche, ßo, hdyż ßo ballon raſ ſbĕhny, 5 metrow wyßoko ſbĕhnywſchi dele padny a ßebi pſchi tym ſtawy ſłama.

* (Żeleſniſke njeſboże.) Ssrjedu rano je pola Aachena jedyn hollandſki ludźazy cžah do jeneho dźĕłaczeŕſkeho cžaha ſawadźił. Cžahaj ſ połnym khwatkom jĕdżeſchtaj. Nĕkotre woſy dźĕłaczeŕſkeho cžaha ßo roſraſychu. 19 dźĕłaczerjow ßo cžeżko ſrani, nĕhdże 12 wożobow lohko. Wjednik dźĕłaczeŕſkeho cžaha je ßebi rjap ſwinył.

* (Ssmjertny ſlĕt lĕtarja Wachtera.) W Rheimſu w Franzowſkej lĕtarjo ſ lĕtakami na pſchemo lĕtachu. Lĕtaŕ Wachter bě wjazy króczí 100 metrow wyßoko leczał, na dobo jeho motor roſbuchny a lĕtak k ſemi dele wrjeßnywſchi ßo roſraſy. Pod roſpadankami Wachtera morweho wucžahnychu. Jeho żona a dźĕczi bĕchu jeho lĕtanju pſchihładowałe.

* (Straschna jěsba parneje łódźe „Trieste“.) Paßažěrojo łódźe „Trieste“ awstriskeho Lloyda ſ hrosu satraschnu jěsbu wopißuja, kotruž ßu w indiſkim morju pſchětracź dyrbjeli. 15. junija łódź ßwój schrub, kotryž łódź cźěri, ſhubi. Dokelž njebě žaneje pomozy wot nětkajkeje nimo jědźazeje łódźe woczakacź, kapitan ßlóncźne ſtany jako płachty rospinacź da. Ssylnje dujazy wětr tež „Trieste“ 200 mil daloko cźerjesche, hacž ſkóncźnje po cźwilnych hodźinach wuhlowu łódź „Loather Range“ wuhladachmy. Se ſtrachowymi ſignalemi ßo poradźi, kedźbliwoſcź jeje mužſtwa ſbudźicź. Wona ßo bliżesche, ſo by naſchu wětrej bjes pomozy pſchewoſtajenu łódź — płachty bě wětr rostorhak — k wleczakej (powjaſej) pſchiwjaſako. Wětrateho morja dla bě ſkoro njemóžno, cźołmy na morjo wuſtawdźicź. Druheho maſchiniſta łódźe „Lowthera Range“ wulka żołma ſ łódźe ſtorhny, a někotſi matroſojo ßo cźežko ſranichu, hdyž ßo wleczak k naſchej łódźi położi. Straſchna jěsba po indiſkim morju ßo nětko ſapocźa. Wyßokožołmjaze morjo ſa powjaſom wißazu łódź tam a ßem mjetasche. Zyły nakład dyrbjesche ßo ſ łódźe ſmjetacź a plumpy dyrbjachu njepſcheſtawajcy dźěłacź. Mjes tym zyroba na kónz dźěſche. Paßažěrojo dyrbjachu ßo ſ dórtkami ſpokojecź. Cźim bóle ßo wukhowazemu Bombayſkemu pſchiſtawej bliżachmy, cźim bóle morjo njemdrjesche. Hiſchcźe pſched indiſkim brjohom ßo powjas mjes „Trieste“ a „Lowtherom Rangu“ rostorhny, a ſ najwjetſchej prózu ßo ſkóncźnje poradźi, łódź do pſchiſtawa dowjeſcź.

* (Spytane mordarſtwo w żeleſniſkim kupeju.) W tunelu pola Saint Mandea je woßobnje ſdrascźeny młody cźłowjek jenu knjeżnu w kupeju prěnjeje klaßy żeleſniſkeho cźaha nadpadnył. Stóſtnik ſe ſabijakom do knjeżny bijesche. Knjeżnje pak ßo poradźi, ſtrachowy powjas ſcźahnycź a cźah ſaſtajicź. Pytnywſchi, ſo ßo njeſkutk wotkryje, nadpadnik, mjes tym ſo cźah hiſchcźe jědźesche, ſ njeho wuſkoczi. Tónßamy wokomik jedyn cźah ſ druheje ſtrony pſchijědźe, kotryž ſtóſtnika pſchejědźe. Jeho ßu ſa ſadundaneho ſubjazeho technika Vallieuxa ſpósnali. Jeho wopor je ßo jenož njeſtraſchnje na hłowje ſranił.

* (Powodźenje w Chinje.) S powodźenjom Huangkiangſkeje rěki w Hunanſkej provinzy w Chinje je ßo tyßaz cźłowjekow tepiło. Wulki dźěł wobydleŕſtwa je na proſcheŕſki kij pſchiſchoł, dokelž ßu ßo raißowe žně ſniczile.

* (Krwawne puki mjes cźornochami a běłymi.) Pſchi boxowanju wo myto je tele dny w Renu (w Nevadaſkim ſtatu) w ſjednoczenych ſtatach połnócźneje Ameriki cźornoch Johnſon nad běłym Jeffreyom dobył. S tym je ßo běłe wobydleŕſtwo jara roshoriło. Po zyłym kraju ßo běli ſ cźornochami do pukow dawaju. Mnoſy cźornochojo ßu ßo cźežko ſranili. W New-Yorku ßu jeneho cźornocha ſaraſyli a jenu khěžu, ſ cźornochami wobydlenu, ſapalili. W New-Orleanſu ßu dweju cźornochow ſatſělili. W Mount City (w Illionoiſkim ſtatu) ßu jeneho cźornocha ſaraſyli a jeneho druheho ßmjertnje ſranili. Tež w Pittsburgu, Filadelfiji a w druhich měſtach je k njeměram dóſchło. Wſchudźe běli nadpady na cźornochow cźinjachu.

* (Cźorna ruka.) Mjes italſkimi pſchicźahowarjemi w Ameriży tajny rubježniſki ſwjaſk, „cźorna ruka“ rěkazy, wobſteji. Tuta zwólba woßebje ßwojich krajanow, kotſiž ßu ßo w Ameriży wobohacźili, kluka Italſkemu lěkarjej Scimecy w New-Yorku, pſchecźelej poliżajſkeho leutnanta Petroſina, loni w Palermje ſkónzowaneho, běchu pſched tydźenjom jeho ſchtyrilětneho ßynka rubili. Hdyž hólz na dróſy hrajkasche, jemu jedyn muž kłóſchcźenki dawasche a jeho prjecź wabjesche. Wot teho cźaßa je ßo hólz ſhubił. Mjes tym liſt „cźorneje ruki“ dońdźe ſ powjescźu, ſo ßo hólz wrócźi, jeli ſo ßo ſa njeho ſa 10 dnjow 3200 hriwnow wukupneho pjenjeſa ſapłacźi. To bě Scimecy njemóžno. Hdyž bě ßo poſtajeny cźaß minył, ßo lěkarjej teleſoniſzy woſjewi, ſo ßu jeho ßyna ſkónzowali, a ſo nětko jeho druhi ßyn, kotryž je hakle 7 měßazow ſtary, na rjad pſchińdźe. Potom bychu jeho ßameho ſkónzowali.

* (Cźežke njeſboże na żeleſnizy.) Pola Daytona w Ohioſkim ſtatu w połnóznej Ameriży je jedyn tworowy cźah do jeneho ludźazeho ſpěſchneho cźaha ſraſył. Lokomotiva tworoweho cźaha do jeneho woſa, ſe żónſkimi a dźěcźimi napjelnjeneho, ſjědźe. Někotre woſy ßo ſwrócźichu. 31 morwych a 87 ſranjenych ßu pod rosbitkami ſwucźahali.

Wußudźenja.

Pſchißażny ßud. Lětßa 7. meje rano ßo ludźo w Minakale dohladachu, ſo ßo ſ tſěchi Reckez khěže kuri. Ssußodźo ſamknjenu poßlednizu wuraſywſchi do Reckez khěže ſaſtupichu a na łubi hromadu palazeho ßyna, lapow a ßłanja, ſ petrolejom polatu, wohladachu. Schpundowanje a tſěſchne katy ßo hižo palachu, tola bě hiſchcźe móžno, woheń ſalecź. Woheń bě, kaž bě ſpósnacź, ſakoženy, a tukanje ßo na póßelniſkeho wósnika Fr. L. Gleisberga a jeho ßwakowu Marju Madlenu Reckez wobrocźi. Wobaj běſchtaj hromadźe tónßamy dźeń rano do Budyſchina wotjěkoj, hdźež jeju polizija, powjeſcź ſ Minakała doſtawſchi, ſaja. Pſched ßudom mějeſchtaj ßo nětko ſapalenja dla ſamolwicź. Gleisberg je dla paduſchſtwa, ſkſchiwdźenja, a napoßledk dla ſpytaneho ſaraženja a dla pſchestupjenja hońtwinſkeho ſakonja w lěcźe 1904 ſe 4lětnym jaſtwom khoſtany. Mjes tym ſo wón poßlednje khoſtanje wotpokucźeſche, jeho żona wumrje. Loni ßo ſ jaſtwa puſchcźiwſchi ßo wón najprjódy w Budyſchinje ſ wósniſtwom żiwjeſche. Bórſy po tym ßo wón w Budyſchinje ſ wudowu Khorle Auguſta Recko, w lěcźe 1908 w Minakale ſemrjeteho, a ſ jejnej dźowku Marthu ſeſna. W dezembrje 1909 ßo wón ſ Marthu Reckez woženi a w januarje 1910 ßwoju pſchichodnu macź do Budyſchina do ßwojeho wobydlenja wſa. Semrjety Reck bě w lěcźe 1881 żiwnoſtku ſa 1230 hriwnow kupił a po jeho ßmjercźi bě ßo jeho zyłe ſawoſtajeńſtwo ſe 1613 hriwnami wobliczyło. W lěcźe 1906 bě ſemrjety Reck ßwoju nadobu pola Hamburgſko-Bremenſkeho woheń ſawěſcźazeho towaŕſtwa ſ 5500 hriwnami ſawěſcźił, tola po jeho ßmjercźi jeho ſawoſtajena nadoba jenož ſ 2 łožow, rostorhaneho kanapeja, jeneho blida, 2 khamorow, někotrych ſtołow, jeneho wjetſcheho woſa, 1 ruczneho woſa, 1 ßykanjoweje maſchiny, 1 konja, 2 koſow a 1 ßwinjecźa wobſtejesche. Lětßa w haprleji Gleisberg ſawěſcźazemu towaŕſtwu woſjewi, ſo je wón Reckowe ſawoſtajeńſtwo ſa 5000 hriwnow kupił, žodasche ßebi, ſo by ßo ſawěſcźenje na jeho woßobu pſchepißało a ſ dobom jedyn wós, jene jěſdne koło, 2 kožuchaj, 2 draſtnaj khamoraj, 2 ſkotaj żonjazaj cźaßnikaj a jedyn regulator ſ 595 hriwnami pſchiſaweſcźi. Jěſdne koło a jedyn cźaßnik pak jeho ßwakowej Marji ßłuſcheſchtaj, druhi cźaßnik pſchichodnej macźeri, a kožuchaj, kotrajž bě wón ſ 90 hriwnami ſawěſcźił, běſchtaj tak ſtarej a wotnoſchenaj, ſo běſchtaj lědma 10 hriwnow hódnaj. Zyłe ſawoſtajeńſtwo drje Gleisberg pſchewſa, tola ßwojej pſchichodnej macźeri jenož mały wumjeńk ſa to da. Hotowych pjenjes mějesche wón w meji jenož 20 hriwnow a 700 hriwnow dołha. Khěžu w Minakale ßobuwobſkorżena Marja Reckez wobydlesche. Gleisberg huſto w Minakale pſchebywasche a mějesche tam ſe ßwojej ßwakowej bliſki wobkhad. Wón ßo ſ njej ſrěcźa, khěžu ſapalicź, ſo by ſawěſcźenſki pjenjes wuplacźeny doſtał. Kaž Marja Reckez pſched ßudom praji, bě Gleisberg chzył 5. meje (Boże ſtpicźe) na łubi ßwězu do hromady ßyna ſtajicź. Wona je dyrbjała tón dźeń do měſta jěcź, tola dokelž je w Minakale woſtała, njeje hiſchcźe wón ſapalił. Wón pak je ju na łubju ſawołał a tam je wona widźała, ſo bě wón na hromadu ßyna deſku położił, do kotrejež bě tſi hoſdźe ſabił. Do hoſdźow bě wón ßwězu tyknył a deſku ſe ßynom wobdał. Ssobotu 7. meje je wón ſ njej ſaßo na łubju ſchoł a jej kaſał, ſo by ßwězu na deſzy ſaßwěcźiła. To je wona cźiniła. Wón je potom ſ jeneje petrolejoweje lampy palak ſe ßużohom wotſchrubował a pódła ßwězy położił, wona pak je ßłomu ſ petrolejom polała. Khěžu ſamknywſchi ſtaj potom do Budyſchina wotjěkoj. Gleisberg napſchecźo temu prějesche, ſo je bliſki wobkhad ſe ßwojej ßwakowej měł a wudawasche, ſo je wona jemu huſto powjedała, ſo chze khěžu ſapalicź, ſchtož pak je jej kóždy krócź wotradźował. Niż wón, ale jeho ßwakowa je woheń ſakožika. Sswědży wuprajichu, ſo je Marja Reckez hewak wěrnoſcź rěcźała a ſo ßo ſkerje ſda, ſo je myßl k ſapalenju wot Gleisberga wuſchła. Gleisberga k khoſtarni na 2½ lěta a k ſhubjenju cźeßnych prawow na 5 lět, wobſkorżenu Reckez k dowolomnemu najniżſchemu khoſtanju, k khoſtarni na 1 lěto a k ſhubjenju cźeßnych prawow na 3 lěta ſaßudźichu.

× 18lětneho cźeladnika H. A. Běrku ſe Żornoßyk winowachu, ſo je lětßa 6. junija 14lětnu ßłużobnu dźowku Domaſchkez wumozowacź ſpytał. Běrku jenož ſ dźěła winowateho ſpósnachu a jemu położaze wobſtejnoſcźe pſchiżpiwſchi jeho k jaſtwu na 9 měßazow ſaßudźichu.

× 24lětny ſkakaŕ Ernſt Michalk, na poßledk w Běłych Noßliżach bydlazy, kotryž je hižo 6 krócź ßudniſzy khoſtany, bě ßo ſe żeleſnym ßochorom w Scźijeczańſkej ſkale do twarſkeje budy dobył a dokelž tam dale niczo njenamaka, jene ſapißanſke knižki a jedyn nóż, jene khołowy a jenu próſdnu móſchniczku ßobu wſa. W nozy 1. julija w Židowſkej ſkale, hdźež dźěłasche, ſ jenej żerdźu w twarſkej budże wokenzu wotpacźi a w njej kantinſkemu korczmarjej Buſchzy 63 hriwnow kradny. Michalka k jaſtwu na 1½ lěta ſaßudźichu a jemu cźeßne prawa na 3 lěta wotrjeknychu.

Wulke rumowanske wupschedawanje

holczazych wolmjanych wobleczenjow, ploczliwych wobleczenjow, zaketow atd., **holczazych wolmjanych wobleczenjow, ploczliwych wobleczenjow, blusow, paletow, pacholazych a mużazych wobleczenjow,**

zklomjanych klobukow za dźěczi, holzy a žony.

Placzisny zu jara ponizene.

Ernst Jenke

w Budyschinje pschi hlownym torhoschczu.

Ssolotwjam wscheje druziny

MAGGIowe korjenjenje · hewak njedożahliwy dobroźłód dawa. We woprawnych bleschkach a s nowa pjelnjene porucza **Ernst Lehmann** na kamjeńtnej haźy 45.

Wolijowe barby

wschěch snatych nuanźow, hnydom k barbjenju hotowe, derje a twjerdźe skhnyjaze

molerske a murjerske barby, terpentinowy wolij (němski a franzowski), **lanowolijowy firniź, jantarjowe laki, kopallaki, damarlaki, żelesowe laki, Kölnski klij, murjerski klij, drobnu krydu, gyps, portlandski zement, najlěpschi karbolineum, barbicze** wscheje druziny, **schablony za molerjow a murjerjow** porucza a ma pschezo na składze po najtunischich placzisnach

Emil Měrsch,

na kamjeńtnej haźy 24.

S mojeje, prjedy zwobodnemu knjesej Uckermannej zkuschazeje, **parneje zyhelnicze w Měrkowje** pschi Lutobczanskim sastanischczu) wubjerne

murjerske zyhele, pschepuschczate zyhele, najlěpsche **tsěschne zyhele** bruneje, czerwjeneje a naturskeje barby atd. po tunich placzisnach poruczam.

Albert Krause w **Měrkowje.**
Telefon Khróst-Lomsk czo. 17.

Woprawny **Helgolandski**

zmolowy plestr

je najlěpschi psche **wicz, podkłocze, drjenje,** scht. po 50 pj. poruczataj

Měrschez bratraj nazl.
pschi žitnych wikach 30.

Sserbske a němske

spěwarske za njewjesty,

jara krazne swjasane a se wschelakim wudebjenjom wupyschene, **w czelazej koži** hižo po **6 hr. 50 np.**, **najjednorische = = 2 = — np.** zu dostacz **we wudawatni Serbskich Nowinow.**

Liebsch,

zudniski aktuar sw. zkuzby

pschi nowych hrjebjach 5

pisarnja sa kupowanske, hypothekske, dismembraziske, testamentske a sawostajeństwowe wězy atd.

Rěczi zerbski.

— Telefon czizło 177. —

Pschesadźowanje leżomnosczow.

Prima

sahrodne schlawchi

gumijowe a konopjane schlawchi

wupruhowaneje najlěpscheje druziny po najtunischich placzisnach porucza

Otto Büttner,

pschedawarnja koże, czerjenskich rjemjenjow a techniskich gumijowych wězow

w Budyschinje

pschi hlownym torhoschczu.

Hróch,
woku,
kolij,
lupiny,
hejduch,
peluschki,
żonop

derje skhadźazeje najlěpscheje twory porucza

Khorla Preisser jun.
pschi žitnych wikach.

Drjewjane rjemjenjowe taczele

wschěch normalnych wulkosczow stajnje na składze,

Ia. czerjenske rjemjenje

s jadriweje koże wschěch schěrjow tunjo porucza

Otto Büttner,

pschedawarnja koże, czerjenskich rjemjenjow, techniskich gumijowych wězow,

w Budyschinje

pschi hlownym torhoschczu.

Prawny bürow Ernsta Kohana

(prjedy J. a E. Kobana)

w Budyschinje

pschi žitnych wikach 4.

— Telefon 675. —

Saradźenje leżomnosczow a hypothekow, srjadowanje sawostajenstwow, wudźělanje kupjow a liscžinow wscheje druziny, sestajenje wschěch druhich pižnych dźěłow. Sehnawanje pjenježnych žadankow.

— Rěczu tež zerbski. —

Pol dźěla

a wjeżele schicz je, hdyž zo bjesporocżne

favoritske rěsy

(schnitty) wužiwaja. Rospokasowanje psches **favoritski modowy album,** jenož 60 pjenježkow.

Agentura na Lubijskej drózy 2.

K rěczam rano wot 1/2 8 hacz do popoldnja 1/2 7 hodźin.

Zsuscheny polcz 5 porstow tolsty, punt po 90 pj., **zuscheny brjuch** punt po 85 pj., **zadło** punt po 75 pj., **kolbazowy tuk** punt po 50 pj., **kolbazu** punt po 60 pj. porucza

O. Pötschka na žitnej haźy.

Lohki jenopschežny

hospodarski wós

ma tunjo na pschedań

B. Urban w Trjebjenzach.

Pjekarnja

se žiwym wobkhadom je s klamowym naporjadom a wikowarnju pizowadkow a 2 kórzomaj pola pschemenjenja dla na pschedań. Dalsche je shonicz p. Wollmanna w Budyschinje na Tuchorskej drózy czizło 11 II.

Khěża

w dobrym rjedźe zo namakaza, je prjeczczehnjenja dla na pschedań. Wona zo sa dźěłaczerske zwójby hodźi, dokelž je ryczerkubla wo wzy. Dalsche wukasuje Kschižank w Rodezach pola Pomorz.

Khěża na pschedań.

Schraderez khěża w Subornicžzy s twarskimi městnami, 34,3 ara wulka, 16 500 wopalnejé kazy, je psches naju na pschedań.

Rěczniкaj **Wesser a Lehmann** w Budyschinje.

Khěża na pschedań.

W Njesdaschczach pola Hodźija je mazivna khěża se sahrodu pschemenjenja dla na pschedań. Dalsche je shonicz pola Andersa w Druzkezach.

Nowa khěża

w Scheschowje czizło 4 s hródzu, bróznju a rjanej sahrodu je na pschedań.

Zimnosczi

w Banezach czizło 8 pola Njezwaczidła se 27 kórzami polow, łukow a nješchto lěża je dla wobzedźerjoweho semrjecza se zwobodneje ruki na pschedań. Dalsche je shonicz pola Höhny w Bóschizach pola Njezwaczidła.

Zimnosczi na pschedań.

W Brězynje pola Hucziny je zimnosczi czizło 13 s 10 kórzami pola a łuki na pschedań. Dalsche je shonicz pola wobzedźerja.

Pschewsacze drogoweje pschedawarnje.

Czesczenym Serbam w Budyschinje a wokolnosczi dowolam sebi k wjedzenju dacz, so sym

drogowu pschedawarnju
a fabriku mineralnych wodow

wot knjesa **Franza Straucha** wot dolhich lět na **kamjentnej hasy 3** pod firmu

Strauch & Kolde

wjedzenu, s dzensnischim dnjom kupił a pschewsał a so ju po dotalnym waschnju dale powjedu.

S tym prostwu sjednoczam, so by so tutemu wobkhodej hacz dotal spožczene dowerjenje a derjemenjenje tez na mnje pschenjesczi chzyko. Ja budu so horliwje prózowacz, so bych pschecza swojich wotebjerarjow w kózdym nastupanju spokojił.

W Budyschinje, 4. julija 1910.

S poczesczowanjom

Hermann Schubert

s firmu **Strauch & Kolde.**

Jutrnica,

serb. tow. za Njeswačidło a wokolnosć,

ma jutře njedźelu 10. julija

wulět do Błótow.

Wotjězd: Z prěnim čahom z Njeswačidła (5⁵⁵).

Znamješka přitykńće!

Předsydstwo.

Do Hasłowa!

Pczolarjo!

Njedźelu 10. julija pop. w 5 hodź. budże **pczolarska shromadźizna** w Hasłowje. Pschednoschk ma knjes Kubasch s Khasowa.

Wschěch serbskich pczolarjow pscheproschuje najwutrobnischo

pschedsyda.

Aloko

kózdu dźělbu do Draždźan po najwjetschej placzisnje pyta **Zetsch** w Draždźanach, Kamenzerstr. 40.

Kuchańki, stwinske a skužobne holzy, mlokowe holzy, hródzne dźowki, holzy k swinjom, wotroczkow, sprěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłaczerske swójby pyta hnydom abo posdźischo pschistajerka **Görlichowa** na sukelnskej hasy 1 na rózku žitnych wikow w cžrijownj knjesa Heinr. Mohra.

18lětny syn, derje wobdarjeny, pilny a sprawny, syn jeneho klamarja na wsach, pyta skužbu jako pomoznik w klamarstwje, hosczenzu atd., hdyž mohł so wudospołnicz. Dalsche je shonicz we wudawarni Serb. Nowin.

Wosjewjenje.

Ratarske wokrjesne towarstwo sa hornjolužiske markhrabinstwo wotmeje

srjedu 13. julija t. l. dop. wot ½11 hodźin
w Panczizach

a

srjedu 20. julija t. l. dop. wot 10 hodźin
w Habracheczizach

wobhladanju skota

s mytowanjom se statnych srědkow,

k czemuž so sobustawy ratarskich towarstwow a skót plahowazych sjednoczenstwow, kaž tez drusy interesentojo pscheprosceja.

W Budyschinje, 6. julija 1910.

Direktorij ratarskeho wokrjesneho towarstwa.

Tajny radźiczel **dr. Hähnel.** Prof. **dr. Gräfe.**

Nowe! **Nowe!**

Hischcze jenje bylo!

Nichtó njesakombdz pschi měschczanskim tšělenju (Schießbleiche)

8 budu mjedowych tykanzow 8

s wjercženjom koła

wopytacz. **Tam kózdy dobudze!**

August Fürste.

Kublo

se 66 kórzami, maßiwnymi twarjenjemi, je s napłaczenjom 15000 mk. na pschedań. Dalsche wukasuje hosczenzar Hering w Delnjej Kinje.

Rjane wobhydlenje

delka, se jstwy, komory, kuchinje, wjelba a kólnje wobstejaze, je na pschenajecze w Nowej Wjesy cžišco 6 pola Worklez.

Starscha zona

na wsy lózschu skužbu w domjazym dźele, na polu abo tez jako pěstonca pyta. Dalsche je shonicz we wudawarni Serb. Nowin.

Bóh wobradźi namaj dzensa strowu

dźowčičku.

We Wóslinku, 7. julija 1910.

P. Wićežk, farar,

a manželska rodź. Severinec.

Wutrobny dźak

prajimy ryczerkubleŕskej najeńkowej knjeni swudowjenej **Schmuhlowej** a swójbje we Lusku sa dobroczinwe dary, kotrež su so nam pschi jubileju jejneho 50lětneho kubloweho najenstwa dostake, kaž tez knjesej fararjej Kubizy w Bukezach sa czesczaze a posběhaze skowa.

Wschitzy dźěłaczerjo a czeladnizy

Luscanskeho a Czornjowskeho ryczerkubła.

(K temu cžišu pschiloha.)

Pschiloha k czißku 28 Serbskich Nowin.

Ssobotu 9. julija 1910.

Płaczišny rěsneho słotu na Draždžanskich słótnych wikach.

4. julija 1910.

Płaczišny po zentnarju w hriwnach.

Słótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	Rěsna waha
Woły:	hr.	hr.
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 6 lět	42–45	80–81
awstriske	46–50	82–86
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	38–40	74–76
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	34–36	70–72
4. ßnadnje pizowane kóždeje staroby	28–33	60–63
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	40–43	72–75
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 7 lět	36–39	68–71
3. starsche, wukormjene kruwy a ßnadnje wuwite młódsche kruwy a jałojzy	32–35	63–66
4. ßrěnjo pißowane kruwy a jałojzy	28–31	58–62
5. ßnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	—
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	41–44	71–74
2. ßrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	36–40	66–70
3. ßnadnje pizowane	32–36	62–66
Cželata:		
1. najlěpsche z mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	52–54	82–84
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	47–50	78–80
3. ßnadnje wuwite wot zyza	42–46	72–76
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich schischiženjow w starobje hacž do 1¼ léta	51–52	67–68
2. mjaßne	48–50	65–66
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	44–47	60–63

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:	W Budyschinje. 2. julija 1910 wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju. 7. julija 1910. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pschenża — — —

Jěsdny plan železnizow

płaczazy **wot 1. meje 1910 hacž do 30. septembra 1910.**

Njedźelu a ßwjate dny też 4. wosowa klaßa jěsdźi.

S Lubija do Radworja.

Wosowa klaßa	2-4	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2. 3.
S Lubija	—	8,34	11,56	3,09	5,18	7,44	—		11,15†
Ketliz	—	8,45	12,07	3,20	5,29	7,55	—		11,26†
Radměriz	—	8,54	12,17	3,29	5,38	8,04	—		11,35†
Hłuschiny	—	8,59	12,23	3,35	5,44	8,09	—		11,41†
Luwoćiz	—	9,07	12,31	3,43	5,53	8,17	—		11,49†
Malećiz	—	9,14	12,38	3,50	6,00	8,24	—		11,56†
Wósborka	4,45	9,25	12,54	3,56	6,18	8,30	8,33*		12,02†
Hrodźischcza	4,52	9,33	1,02	—	6,26		8,40*		—
Barta	5,15	9,50	1,19	—	6,40		8,51*		—
Huczíny	5,25	10,01	1,30	—	6,51		9,01*		—
Klukscha	5,36	10,12	1,41	—	7,03		9,11*		—
Wulk. Dubrawy	5,51	10,25	1,55	—	7,17		9,22*		—
Lutobcza	5,58	10,32	2,01	—	7,24		9,29*		—
Radworja fast.	6,04	10,38	2,08	—	7,30		9,35*		—
do Radworja dwórn.	6,14	10,45	2,14	—	7,37		9,41*		—

* Jěsdźi jenož 16. meje, 5. junija, 3. julija, 7. augusta a 4. septembra.
† Jěsdźi jenož ßwjate dny.

S Radworja do Lubija.

Wosowa klaßa	2-4	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2. 3.
S Radworja dwórn.		—	8,25	12,18	—	4,39	—	9,01	—	11,49*
Radworja fast.		—	8,32	12,25	—	4,47	—	9,08	—	11,56*
Lutobcza		—	8,40	12,32	—	4,56	—	9,14	—	12,02*
Wulk. Dubrawy		—	8,49	12,39	—	5,07	—	9,21	—	12,08*
Klukscha		—	9,01	12,50	—	5,17	—	9,31	—	12,18*
Huczíny		—	9,12	1,00	—	5,29	—	9,41	—	12,28*
Barta		—	9,44	1,16	—	5,50	—	9,51	—	12,38*
Hrodźischcza	§	—	9,55	1,27	—	6,01	—	10,02	—	12,48*
Wósborka	5,35	7,23	10,25	1,39	4,08	6,08	6,30	10,09	10,12†	12,56*
Malećiz	5,42	7,30	10,32	1,45	4,15	—	6,37	—	10,19†	—
Luwoćiz	5,49	7,39	10,39	1,52	4,22	—	6,46	—	10,26†	—
Hłuschiny	5,57	7,47	10,47	2,00	4,30	—	6,54	—	10,34†	—
Radměriz	6,02	7,53	10,52	2,05	4,36	—	7,01	—	10,39†	—
Ketliz	6,13	8,06	11,03	2,16	4,48	—	7,14	—	10,50†	—
do Lubija	6,25	8,18	11,15	2,28	5,00	—	7,26	—	11,02†	—

§ Jěsdźi jenož ßchtwórtk, abo hdyž je tehdy ßwjaty dźeń, ßrjedu, hacž do kónz augusta. — † Jěsdźi jenož ßwjate dny. — * Jěsdźi jenož w nozy do 16./17. meje, 5./6. junija, 3./4. julija, 7./8. augusta a 4./5. septembra.

S Budyschina do Rakez — Wojerez.

S Budyschina	5,10	7,48	9,13	11,48	2,10	4,05	7,15	8,26	10,45	11,24
Ratarjez	5,17	7,55	9,20	11,55	2,17	4,12	7,22	8,33	10,53	—
Židowa	5,21	8,00	9,24	11,59	2,21	4,16	7,27	8,37	10,58	—
Mak. Wjelkowa	5,29	8,08	9,32	12,07	2,30	4,24	7,35	8,44	11,06	11,39
Radworja	5,40	8,25	9,43	12,18	2,40	4,39	7,46	9,01	11,22	11,49
Khaßowa	5,46		9,49		2,46		7,53		11,28	
Njeßwaćidła	5,55		9,58		2,55		8,04		11,38	
Scheschowa	6,03		10,06		3,03		8,12		11,46	
Rakez	6,12		10,15		3,15		8,25		12,09†	
Komorowa	6,29		10,22		3,22		8,32		12,16†	
Sdźarow	6,26		10,29		3,29		8,39		12,23†	
Hóska	6,33		10,36		3,36		8,46		12,30†	
Kulowa	6,40		10,43		3,43		8,53		12,37†	
Němzow	6,48		10,51		3,51		9,01		12,45†	
do Wojerez	6,54		10,57		3,57		9,07		12,51†	

O 6,09. 8,26 wot Wósb. 10,09. 12,56. O 11,15. 2,28 wot Lubija. 6,08. wot Wósb.

† Jěsdźi jenož w nozy poßlednjeho dźěłańskeho dnja w tydźenju.
O Jěsdźi jenož 16. meje, 5. junija, 3. julija, 7. augusta a 4. septembra.

S Wojerez — Rakez do Budyschina.

S Wojerez	†4,10		7,04		10,11		2,31		7,41
Němzow	†4,17		7,11		10,18		2,38		748
Kulowa	†4,25		7,19		10,26		2,46		7 56
Hóska	†4,32		7,26		10,37		2,53		8,03
Sdźarow	†4,39		7,33		10,44		3,00		8,10
Komorowa	†4,46		7,40		10,51		3,07		8,17
Rakez	5,07		7,50		10,59		3,16		8,25
Scheschowa	5,15		7,57		11,06		3,23		8,33
Njeßwaćidła	5,23		8,05		11,14		3,31		8,40
Khaßowa	5,33	6,11	8,14	10,45	11,22	2,14	3,39	7,37	8,49	9,41
Radworja	5,44	6,16	8,21	10,51	11,28	2,17	3,46	7,44	8,55	9,42
Mak. Wjelkowa	5,55	6,26	8,31	11,01	11,38	2,28	3,56	7,54	9,05	9,57
Židowa	6,03	6,34	8,38	11,08	11,45	2,36	4,03	8,01	9,12	—
Ratarjez	6,08	6,38	8,43	11,13	11,50	2,40	4,07	8,06	9,17	—
do Budyschina	6,15	6,45	8,50	11,20	11,57	2,47	4,14	8,13	9,24	10,04

O 7,44 wot Lubija. 4,45 wot Wósborka. 8,34 wot Lubija. 11,56 wot Lubija. 5,18 wot Lubija.

† Jěsdźi jenož kóždy poßledni dźěłański dźeń w tydźenju.
O Jěsdźi jenož 16. meje, 5. junija, 3. julija, 7. augusta a 4. septembra.

Kamjenz-Halschtrow-Biskopizy.

S Kamjenza	5,50	11,30	2,03	7,02
Halschtrowa	6,17	11,58	2,30	7,36
Do Biskopiz	7,03	12,44	3,21	8,27

Biskopizy-Halschtrow-Kamjenz.

S Biskopiz	7,25	1,40	4,20	9,12
Halschtrowa	8,10	2,28	5,30	10,00
Do Kamjenza	8,34	2,56	6,06	10,25

Se Chorjetza do Drježdżan.

Wosowa klaßa	1-3.	1-4.	1-4.	2-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	2. 3.
Se Chorjetza	2,00	—	4,17	—	—	7,48	8,58	11,17	2,11	2,20	4,24	6,58	8,52	9,07	11,52
Mychbacha	—	—	4,40	—	—	8,12	—	—	—	2,44	4,48	7,22	—	9,31	12,21
Lubija	2,25	—	4,59	—	6,32*	8,32	9,23	11,44	2,36	3,06	5,07	7,43	9,15	9,51	12,48
Pomorz	—	—	5,14	—	6,49*	8,47	—	12,00	—	3,22	5,22	7,59	—	10,06	1,14
Budyschina	2,46	3,54	5,34	6,51	7,07*	9,07	9,44	12,21	2,57	3,43	5,42	8,21	9,36	10,26	1,36
Žičenja	—	4,05	5,46	7,02	—	9,19	—	12,33	—	3,55	5,54	8,33	—	10,38	—
Biskopiz	—	4,25	6,09	7,21	—	9,39	—	12,54	—	4,15	6,13	8,54	—	11,01	—
Arnsdorfa	—	4,48	6,29	7,47	—	9,59	—	1,17	—	4,40	6,35	9,19	—	11,24	—
Radebergа	—	4,55	6,37	7,56	—	10,07	—	1,25	—	—	6,43	9,27	—	11,32	—
Do Drježdżan	3,39	5,17	6,55	8,20	—	10,24	10,35	1,44	3,51	5,04	7,01	9,45	10,24	11,56	—

* Jěsdźi jenož kóždu ßobotu.

S Drježdżan do Chorjetza.

Wosowa klaßa	1-4.	1-3.	2. 3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	2-3.
S Drježdżan	12,30	1,45	—	6,14	7,11	8,53	9,09	10,30	12,35	3,14	6,09	5,33	8,10	9,45	—	—
Radeberga	1,02	—	—	—	7,43	—	9,41	—	—	—	—	—	8,37	—	—	—
Arnsdorfa	1,10	—	—	6,47	7,54	—	9,50	—	—	1,08	3,47	—	6,06	8,45	10,18	—
Biskopiz	1,35	—	—	7,16	8,18	9,31	10,17	—	—	1,34	4,10	—	6,32	9,11	10,43	11,14
Žičenja	1,50	—	—	7,32	8,34	—	10,33	—	—	1,50	4,25	—	6,48	9,27	10,59	11,42
Budyschina	1,59	2,36	4,25	7,46	8,43	9,48	10,46	11,27	—	2,04	4,39	6,05	7,01	9,40	11,16	11,56
Pomorz	—	—	4,53	8,04	—	—	11,04	—	—	2,22	4,57	—	7,19	9,58	11,35	—
Lubija	—	2,56	5,42	8,25	—	10,09	11,24	11,50	—	2,41	5,15	6,28	7,39	10,18	11,51	—
Mychbacha	—	—	6,08	8,41	—	—	11,39	—	—	2,57	5,30	—	7,55	10,34	12,07	—
Do Chorjetza	3,17	6,36	9,03	—	—	10,31	12,01	12,14	—	3,19	5,51	6,52	8,17	10,56	12,28	—

S Kamjenza do Arnsdorfa. — Zu jenož 2., 3. a 4. wosowa klaßa jěsdźi. — S Arnsdorfa do Kamjenza.

S Kamjenza	3,02	7,13	9,24										7,36	11,19	1,59	5,42	8,49	12,1
Połcznitz	3,20	7,35	9,46										7,18	11,01	1,42	5,25	8,32	12,04
Großrühsdorfa	3,28	7,45	9,55										7,09	10,53	1,34	5,16	8,24	11,56
Do Arnsdorfa	3,40	7,59	10,08										6,54	10,38	1,20	5,02	8,09	11,44
S Kamjenza	8,38	12,15											5,42					
	10,30, a je w Arnsdorfje 11,18. — S Arnsdorfa 9,23 a je w Kamjenzu 10,12.																	
	8,59	12,37											6,03					
	9,07	12,46											6,11					
	9,20	12,59											6,24					

S Budyschina do Wjeleczina.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4	2-4.	2-4.	2-4.	2. 3
S Budyschina	4,52†	5,56*	7,12	10,47	1,18†*	2,06	4,39	7,25	9,28	—
Dźěžnikez	5,00†	6,08*	7,24	10,55	1,30†*	2,14	4,47	7,34	9,36	—
Budestez	5,08†	6,17*	7,35	11,01	1,39†*	2,21	4,53	7,41	9,42	—
Roswodez	5,12†	—	7,41	11,06	—	2,26	4,58	—	9,47	—
Do Wjeleczina	5,19†	—	7,50	11,13	—	2,34	5,05	—	9,54	—

† Jěsdźi jenož ßobotu a póndźelu, kaž też ßwjate dny wot 15. meje hacž do 28. augusta. — * Jěsdźi jenož na kóždym prěnim dźěłańskim dnju w tydźenju. — †* Jěsdźi jenož njedźelu a ßwjate dny.

S Wjeleczina do Budyschina.

Wosowa klaßa	2.—4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.
S Wjeleczina	—	6,05†	8,25	—	12,06	—	3,03	5,25	—	10,15
Roswodez	—	6,12†	8,33	—	12,12	—	3,11	5,35	—	10,21
Budestez	5,06*	6,18†	8,41	11,48	12,17	12,42†*	3,19	5,42	7,50	10,26
Dźěžnikez	5,15*	6,24†	8,47	12,04	12,23	12,52†*	3,29	5,51	7,56	10,32
Do Budyschina	5,26*	6,31†	8,54	12,16	12,30	1,04†*	3,38	6,01	8,03	10,39

* Jěsdźi jenož na kóždym prěnim dźěłańskim dnju w tydźenju. — † Jěsdźi jenož ßobotu a póndźelu, kaž też ßwjate dny wot 15. meje hacž do 28. augusta. — †* Jěsdźi jenož njedźelu a ßwjate dny.

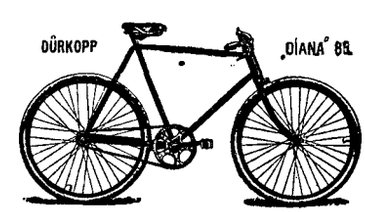

E. Urban

w Krjebi w h. L.

Poruczam ßwoje prěnjoklaßne

- jěsdne kola -

jako **Dürkoppske, Phänomenske, Internationalne** atd. po najtunischich płaczišnach.

Wulka skladownja jěsdnych kolow, pschißłuschki sa jěsdne kola a narunanske dźěle.

Najlěpsche mantle a schlawchi, karbidowy skład.

Wobhladanje je bjes nusowanja k kupjenju dowolene.

Mudry kolojěsdny

wuswoli

Naumannowe Germania-kola.

Sastupjeŕ:

wumělski jěsdny Marschner

na Nowosalzskej drózy 36.

Lěcźne
rumowanske wupředawanje.
Na wscho piſzane wobuće

dawam wot dźenſa **15—20 prozentow rabatta.**

Telefon 168. **Paul Kristeller.** Na bohatej haſzy 29.

Wulki ſklad

hotowych koſchlow

bělych, piſzanych, ſmužkatych a kaſchćikatych wſchelakich płaćiſnow,

mužaze koſchle hižo po 1 mk.,
žonjaze koſchle hižo po 95 pj.,
dźěćźaze koſchle wſchěch wulkoſćow ſa kóždu ſtarobu.

Módroćiſchćź

w rjanym wubjerku kaž tež

módroćiſchćźowe hotowe jaki

porucźa

Emil Wehrle

na jerjowej haſzy 7.

Po tunich płaćiſnach porucźam ſwój derje wuhotowany ſklad **ff. domjazych, kuchińſkich a hoſpodarſkich wěžow, lakowanych a njelakowanych, blachowych lampow, latarnjow, zylindrow a ſzužokow, platow, płokanſkich wanjow, bowow, myjnych ſtejakow, zimanſkich maſchinow, kupanſkich wanjow, želeſne pónoje a hornzy, hoſpodarſke wahi, noże, widliczki, łžizy, nožowe korbiki, khoſejowe mkyny, khoſejowe khany, khoſejowe a zokrowe tyče, rybowanſke maſchiny, mjaſzorubaze maſchiny, mjaſzowe mjezki, ſchćětki, ſzerſchćźowe mjeczawy, zentrifugowe ſchćětki** atd.

Moritz Schulz, klampnatſki miſchtr : : : : : pſchi ſzerbſkich hrjebjach 10.

— Wuporjedźernja. —

Franz Marschner

cźaſznikat w Budyſchinje
na bohatej haſzy 9

ſwój ſklad **cźaſznikow** a **cźaſznikowych rjeczaſow** k dobroćiwemu wobkedźbowanju porucźa.

Hódna twora. Piſzomne rukowanje. Tunje płaćiſny.

Lěcźne rumowanſke wupſchedawanje

wot **1. julija** hacź do **14. julija.**

So bych ſwoju

mužazu, žonjazu a dźěcźazu draſtu

ſkerje lěpje wotbył, ju po zyle poniženych płaćiſnach pſchedawam.

Mužaze wobleczenja po 10, 12, 14, 17, 20 mk.,
apartne mužaze wobleczenja 21, 23, 25, 27, 30 mk.,
ſamſkneho ſeſchića, ſarunanje ſa ſchićze po měrje.
Běle a piſzane lazy po $2\frac{1}{2}$ a $3\frac{1}{2}$ mk.,
luſtrowe a płatowe żakety po 4, 5, 6 mk.
kołojěſdne kholowy wſchěch barbow,
lohke lěcźne kholowy hižo po 1 mk. 70 pj.,
jupy hižo po 1 mk. 20 pj.,
dźěcźaze wobleczenja po $2\frac{1}{2}$ mk.

So bych **płoćźliwe dźěcźaze wobleczenja, jenotliwe bluſy,** kaž tež **kholowcźki** wſchě wotbył, je po a niže nutſkupowanſkeje płaćiſny pſchedawam.

Žonjaze żakety, paletoty a pſcheprochowe mantle
nětkole wjele niže płaćiſny.

Cźorne żakety hižo po 4 mk.,
ſwětłe paletoty hižo po $5\frac{1}{2}$ mk.

Dokelž ſu płaćiſny nětkole tak tunje ſtajene, porucźa ſo, ſwoju potrjebu ſa cźaſ wupſchedawanja ſpokojicź.

Otto Preuss

mějeczel **Kurt König**

na žitnej haſzy 4 w Budyſchinje na žitnej haſzy 4.

Proſchu na moju firmu kedźbowacź.

Wumĕrjenſke dźěła

wſcheje druźiny pſchebjerjetaj ::

Rentsch & Schöne

pod pſchiſzahu wſataj geometraj,

na rózku ſeminarſkej haſzy 13, I a Hoſchiz haſzy.

Telefon 682.

Moje

rumowanske pschedawanje

hacž do **16. julija** traje a njedozpity dobytk poskicža.

Wolmjane a židžane draſtne tkaniny a jenotliwe roby, płoczliwe tkaniny, běle draſtne tkaniny, bluſowe tkaniny

po woßebje tunich płaczisnach.

Pol hotowe roby

běle a pißane ſ indiſkeho mulla, płata a ponzea, kraßne nowoſcze na bal a drohu hižo po 6 mk.

dźělba **czistowolmjanych mußelinow** meter hižo po 50 pj.,
dźělba **bawlmjanych mußelinow, kattunow** hižo po 25 pj.

So bych **žonjazu draſtu** wotbył, pschedawam:

pißane žakety, czorne žakety, žonjaze paletoty, koſtumowe ſzuknje, ſpódnje ſzuknje hižo po 150 pj.

Koſtumy jenož lětuſchich faßonow wot **8** mk. hacž **25** mk.,
20 hacž 60 mk. hódnych.

Pscheprochowe mantle jenož lětuſcheje faßony hižo po **3** mk. **50** pj.

Dźělba **bělych bluſow** hižo po 1 mk. 25 pj.,
wolmjanych bluſow hižo po 2 mk. 50 pj.

Alphons Schauseil w Budyšinje.

Płaczisny nimo měry tunje, ženje ßo wjazy njewróczaze.

Walter Noebel w Budyſchinje.

Pjatk 1. julija ſapoczа ßo moje **rumowanske wupſchedawanje.**

Sa ſcžěhowaze wězy ßu płaczisny ſ dźěla hacž do 25 % poniżene.

Dźěczaze wobleczenja, ſpódnje ſzuknje, płoczliwe wobleczenja ſa hólzow, tkaniny ſa zychi a wupjerki, khapiczki, ſzuknjaze volanty, ruczne dźěla, pißane dźěczaze ſchtrympy, jeczki, bluſy, pſcheßlónczniki, jenotliwe ſchtalty.

Woßebita poſkiczenka: Wulka dźělba žonjazych ſchatow, regularna twora:

koſchlaze naramjenizy, koſchlaze wobſchiwanje, po 1 mk.
ſpódnje taille, bohacze wuſchiwane, po 95 pj.
ſlote gumijowe paßy, woßebna nowoſcz, po 95 pj.
pikejowe nózne jaki, po 1,15.
reformſke a lazowe ſchórzuchi po 95 pj.
kholowy ſ wuſchiwanjom, po 1,15.
ßomoczane gumijowe paßy, po 95 pj.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 29. | Sobotu 16. julija 1910. | Lětnik 69.

Kultuzowy minister dr. Beck wo pschichodnym srjadowanju nabožeńskeje wuczby w sakskich ludowych schulach.

W lětnej shromadźišnje sakskich wokrjeznych schulskich inspektorow w Draždźanach je kultuzowy minister dr. Beck nadrobnje wo pschichodnym srjadowanju nabožeńskeje wuczby w sakskich ludowych schulach rěčał. Wón pschi tym wozebje wusběhowasche, so budże statne knjeżerstwo kaž prjedy, tež pschichodnje schulu jako zamostatne statowe naprawjenje wobhladowacź. Ludowa schula dyrbi tež pschichodnje konfesionalna wostacź. Wudawanja, so konfesionalna schula k njepschećelskemu rosschćěpjenju mjes wobydlerstwom wjedże, zu mylne; pschetoż schulska młodźina njezmě zo ženje napscheczo pschiwizowarjam druhich wusnaczow w njepschećelskim abo nasdatym smyslenju wocźahnyć. Hdyž zo starschi se sakonjom nucźa, dźěći do schule złacź, je stat w nastupanju nabožeńskeje wuczby samolwity. Starschi, kotsiž wěstej wěrje pschizłuscheja, budźa zebi žadacź móz, so zo jich dźěći w njej wocźahnu. Rada, so by zo młodźina hakle w paczerskej wuczbje do zyrkwineho wusnacza sawjedła, njehodźi zo hižo dla krótkosće czaza teje wuczby wuwjesć.

Hdyž dyrbi po měnjenju wuczerjow Jesuzowa wozoba zrjedź nabožeńskeje wuczby stejecź, móże zo pschi prawym srosymjenju tutemu samerej pschihłozowacź. S wotkal pak spósnawamy wažnosć Jesuzoweje wozoby a jeho smyslenja? Tola jenoż s jeho złowow, nam s biblije podatymi, kotrymž je wón zlubjenje dał: „Njebjeża a semja sańdu, tola moje złowa njesańdu!“ Duž zo njehodźi po dobrosdaczu jenoż někotre s jeho złowow pschijecź, druhe pak wotpokasacź. Duž dyrbimy zo nabožeńskeje wuczby, po pismje a wusnaczu złożeneje, dźerzecź, kotraž ma zo s rosumnej polěpschenej rozwuczowanskej methodze dźěćom podawacź. Dotalne nabožeńske wuknjenja njejzu niz jenoż pschewobschěrne, ale maja zo też dla pschijecża schpruchow a schtuczkow, sa dźěsćowu wutrobu po rěči a wopschijeczu cżežkich, pscheměnicź, kaž je to poslednja krajna synoda pschipósnała. Wubjerk a wobzah zo wuradźenjam najwyschscheje schulskeje wyschnosće se sastupjerjemi zyrkwje a schule pschewostaji. Dotalne wjele sawadne namjety (Zwikowske thesy) njemóża pak zo sa khmany podłožk wobhladowacź.

Minister hischcże na to spomni, so w rozprawach, jemu pschedležazych, jara wobmyslny sćin na nahlady wo pschichodnym srjadowanju nabožeńskeje wuczby pada. S nich wón někotre wusběhny. Po nich je wuczerske towarstwo jenemu snatemu rěcznikej, kotryž je zbóžnocźinjoze wěrnosće kschesćijanskeje naboziny prěł, dźak sa złyne podpjeranje wuczerskeho towarstwa wuprajiło. Jedyn druhi rěcznik, kotrehoż pschilubjene „brónjowe bratrowstwo“ jene sakske schulske nowiny „dźakownje a s wjeselokosću“ pschijachu, je w jenym posdźischim pschednoschku najcżeżsche nadpady na naboznu a kschesćijanstwo cżinił a prajił, so je kschesćijanstwo najzakoznische njesboże, kotrež je hdy cżłowjestwo potrjechiło. A skónczinje po jenej lětnej rosprawje jene wuczerske nowiny praja: „Hischcże njejzmy tak daloko kaž w Schwizy, hdźež móże sozialistiske wuczerske towarstwo bjes sadźewka wobstacź, hdźež statne wědomje sozialistiszy smyslenych wuczerjow cżerpi. Tola naléczo zo se schumjenjom bliži“ atd. Minister pschispomni, so tajke wobkedźbowanja nasche kschesćijanske wobydlerstwo s prawom njepokojeja.

Bamzowy list sakskemu kralej.

Bamz je na pismo sakskeho krala w nastupanju Borromejoweho wokolnika se zamorucznym pismom wotmolwił. Wón w nim praji, so jemu ženje njeje do myslow pschischło, němskich protestantow skschiwdźicź. Nastate njedorosumjenja je wón s njewosjewjenjom Borromejoweho wokolnika wotstronił.

Liberalne nowiny zo hischcże s tutym pismom nochzedża spokojicź. Jim wozebje njeje wotmolwjenje dozahaze, kotrež je bamz pruskemu pózłanzej na jeho pschedstajenje dał.

List khežora Wylema „wulkemu a dobremu pschećelej“.

W Amerizy a Jendźelskej zu zo sazo ras s jenym listom němskeho khežora roshorili. Khežor je lětza 26. haprleje presidentej Nikaraguaskeje republiki w zrjedźnej Amerizy, Madrizej, list pózłał. Tehdy běchu sjednoczene staty południoweje Ameriki Nikaraguaskeho presidenta Zelayu nusowake, wotstupicź, a na jeho město bě zo Madriz president sczinił. Kaž zo sda, je Madriz němskemu khežorej wosjewił, so je knjeżerstwo nastupił, a khežor bě jemu k temu wutrobnje sboże pschał. Khežor w zwojim liscże Madriza zwojeho „wulkeho dobreho pschećela“ mjenuje a wobkrucza, so budże němske knjeżerstwo najlepsche poměry pěstowacź, kotrež na sboże mjes němskim khežorstwom a Nikaragua wobsteja. S tychle njewinowatych złowow chzedża amerikanske a jendźelske nowiny wschelake worakawe wotmyslenja Němskeje namakacź. Němskej zo porokuje, so wona hischcże njeje sazadu něhduscheho amerikanskeho presidenta Mouroa pschipósnała, po kotrejž zo njeamerikanske staty njezmědża do politiskich należnosczow amerikanskich statow tykacź. Jendźelska je zo na zyle hinak hacź Němska w Nikaraguaskej należnosczi stajiła. Hdyž je Jendźelska roswažała, hacź by Madriza sa presidentu pschipósnała, je zo najprjedy sa stejischczom sjednoczenych statow południoweje Ameriki wobhonika. Shoniwschi, so knjeżerstwo sjednoczenych statow Madriza njepschipósnawa, je Jendźelska wěz na njewěsty czaz wotstorczika. Pschekhwatane postupowanje Němskeje potajkim dopokasuje, so knjeżerstwo w Barlinje na měnjenje sjednoczenych statow njedźiwa. Hdy by zo w pschichodze tajki pad wospjetował, bychu to bjes dwěla w sjednoczenych statach sa sło měli.

Sskowjanski sjězd w Sofiji

je zwoje wuradźenja skóncził. Po pschijatych wobsamknjenjach ma zo w lěcze 1913 w Prasy wschozłowjanska wustajenza wuměstwa, industrije a hudźbnistwa wotměwacź. Dale matej zo wikowanje a industrija w złowjanskich krajach spěchowacź a zo hospodarske poměry mjes nimi roswicź. Czeski pózłanz dr. Kramaŕ psched tym warnowasche, nowozłowjanskemu hibanju s politiskimi swadami seschkodźicź. Nowozłowjanstwo njezmě zo do politiki jenotliwych statow měschecź.

Na sjězdze złowjanskeho sokolstwa w Sofiji je zo 4500 Ssokolow (turnarjow) wobdźělilo. Pschi swuczowanjach zu zebi Czechojo prěnje myto dobyli.

Franzowske lětadła we wójnje.

W Franzowskej zu zo tele dny prěnje manevry s lětadłami w powětrje wotměwake. Pschi manevrje zo wo to jednasche, dwě lětadle, kotrejž zo s leczischcża w Bötheny wróczischtej, sadźerzecź a

ßo ſa nimi puſchczicz. Dwaj leutnantaj, wjednikaj wojeŕſkeje powětrojéſdneje ſchule w Mourmelonje ßo poſkiczeſchtaj, manever wuwjeſcz. Wonaj lětadłomaj napſcheczo jědżeſchtaj a jimaj ßo poradżi, pſchi tym naſhonjenja czinicz, kotrez ßu ſa wójnu ważne.

Wójnſke pſchihoty Turkowſkeje pſcheczíwo Grichiſkej.

Turkowſka dawa ßwoje mjeſy napſcheczo Grichiſkej wobtwjerdżicz. Tele dny je ßo 12 czężkich kanonow k grichiſkim mjeſam wotwjeſko. Italſke nowiny młodoturkowſkemu knjeżeŕſtwu porokuja, ſo wono na kóżde waſchnje wójnu ſ Grichiſkej pyta, hacz runje Grichiſka żaneje pſchiczíny k temu njedawa. Mjes Bołkarſkim wobydleŕſtwom ßo ſ nowa pſcheczíwo turkowſkemu knjeżeŕſtwu drożdżi, dokelż wono w Mazedonſkej nowe turkowſke wóßy ſakożuje. Njeſpokojni Bołharjo ßo teho dla pſcheczíwja ßwoje brónje turkowſkim wyſchnoſczam wudacz. Bołharſki komitej je ßamo Bołharam pſchikaſał, brónje ſdżerżecz. W Koumanowje ßu jeneho Bołhara ſatſélili, dokelż je ßwoje brónje wudał.

Spionaża barona Sternberga w Peterburgu

njeje bjes ſczéhwkow woſtała. Jedyn je Sternbergowych woporow je zarſki komornik Skarżinſki. Jeho ßu dla jeho wobkhada ſ baronom Sternbergom ſ dwórſkich liſczinow wumaſli. Skarżinſki bě ßo ſ baronom Sternbergom ſeſnał a jemu wo podeńdżenjach pſchi dworje powjedał. Pſchepytowanſki ßudnik je Sternberga hižo ſchtyri krócz pſcheßłyſchał. Ssydom do tejele wězy ſaſchmatane woßoby ßu ßo teho runja pſcheßłyſchałe. Sternberg je pjecza mjes druhim najnowſchi plan mobiliſazije ruſkeho wójſka Awſtriſkej pſchedał. Wón je ßo pjecza pſchepytowanſkemu ßudnikej ſjawnje wuſnał, ſo je ſ nékotrymi ßobuſtawami awſtriſkeho póßkanſtwa wobkhadżał.

Senatorſke reviſije w Ruſkej.

Sa njeſprawnych ſaſtojnikow ßu w Ruſkej ſke cżaßy pſchiſchke. Wjele ſtow ſaſtojnikow, woßebje tajkich w intendanturach, je ßo ſajako. Poßlednje méßazy je ßo jara kruta reviſija w ruſkej Pólſkej pſchewjedła. Po njej je ßo 47 wyſchſchich ſaſtojnikow Warſchawſkeje intendantury dla pokupjenja a dla wudrécza pjenjes ßudniſtwu pſchepodało. S nich je ßo wobhladniwoſcze dla dwazeczi offizérow hnydom ſajako. Też mnoſy ſaſtojnizy w ſarjadniſtwje knjeżeŕſtwowych kubłow a wojeŕſki ſchef w Płozſkej guberniji, wyſchk Jeſremow ßu ßo do ßudniſkeho pſchepytanja wſali. Poßledniſcheho winuja, ſo je ſa pjenjeſy żidow wot wojeŕſkeje ßłużby wußwobodżił.

Też pſchi reviſiji wohnjoweje wobory je ßo wulki njeporjad wukopał; a wyſchſcheho wopalneho miſchtra, wyſchka Ludrawſkeho, ßu njejabzy wotßadżili. Sajatym intendanturſkim offizéram je ßudniſka wyſchnoſcz jich zyke ſamoženje ſebraka. Jebanſtwo mjes ſaſtojnikami njehodżi ßo wutupicz, khiba ſ najwjetſchej krutoſczu. Poraženje, kotrez je Ruſka w poßlednjej wójnje ſ Japanſkej poczeŕpiła, ßu ruſzy njeſprawni ſaſtojnizy ſawinili. Se ſakrocżenjom pſcheczíwo nim a krutym khoſtanjom winowatych ßebi knjeżeŕſtwo ludowe dowérjenje a ſympathije dobywa.

Kholera w pokodniſchej Ruſkej

je ßo pſches daloke ſtrony roſſchérika. Němſke knjeżeŕſtwa teho dla ruſkim wucżahowarjam wjetſchu kedżbliwoſcz pſchiwobrocżeja. Saſkſke miniſterſtwo ſnutſkownych naležnoſczow je poruczíło, ſo ma ßo kóżda woßoba, kotraż w runej měrje ſ Ruſkeje pſchijédże a njemóże dopokaſacz, ſo je dléje dyżli pjecz dnjow do ßwojeho pſchikhada ruſke mjeſy pſchekrocżíła, w běhu 12 dnjow po ßwojim pſchikhadże pola měſtneje polizajſkeje wyſchnoſcze, abo, hdyż je kubłowy pſchedſtejicżeŕ k ſamolwjenju winowaty, pola hamtſkeho hejtmanſtwa ertnje abo piſßomnje ſamolwicz. Kóżda woßoba ma ßo 5 dnjow wot ßwojeho wujécza ſ Ruſkeje lékaŕſkemu wobkedżbowanju podczíßnycz.

China a ruſko-japanſke wucżinjenja.

Chineſke knjeżeŕſtwo ma ruſko-japanſke wucżinjenja ſa żebje jara njepſchihódne. Prynz Tſai-Tao, ſchef generalneho ſtaba chineſkeho wójſka, kotryż w tu khwilu na czole jeneje woje ŕſkeje komißije w Peterburgu pſchebywa, je ßo wo wucżinjenju w tym ſmyßle wuprajił, ſo ruſko-japanſke wujednanje w Chinje hłuboki ſacżíſchcz czini a ſo jón jako jara njepſchecżelſki ſkutk wobhladuje. Boja ßo, ſo ßo wone pſcheczíwo Chinje měri.

Po wukożenjach jendżelſkich nowin je k ruſko-japanſkemu wucżinjenju jenoż teho dla dóſchło, dokelż je China poczała w Mandżurſkej ßylnu raßu ludźi ſaßo ſaßydlicz, a dokelż je Japanſka chżyła ßwobodnu ruku w Koreji měcz. Jendżelſke nowiny Ruſkej radża, ſo by nětko ßwoje woje ŕſke czężiſchczo k wjeczornym mjeſam pokożíła a w ßwojim kraju ſ połnozy Kaſpiſkeho morja ruſke wobydleŕſtwo ſaßydlaka. Każ Jendżelczanam, tak ßu też Franzowſam ruſko-japanſke wucżinjenja jara witane, dokelż móże Ruſka nětko ßwoju woje ŕſku móz pſchi wjeczornych mjeſach, to je pſcheczíwo Awſtriſkej a Němſkej, wużicz.

Wojowanje mjes Portugalſkimi a Chineſami.

Na portugalſke wobßedżeńſtwo pokłupu Macao pſchi chineſkim brjoſy ßu wobrónjene czrjódy Chineſow nadpad ſcziniłe a ſpytałe, ßo wobtwjerdżenja Colowan ſmozowacz. Portugalſki kanonſki czołm dwě małej łódźi ſ cżékazymi Chineſami rostſéla. Wſchitzy Chineſojo ßo tepichu. Ssydom chineſkich kanonſkich czołmow pola Macao wojowanju pſchihladowaſche. Chineſke knjeżeŕſtwo je na kupje Wung-Kum pola Colowan 1200 wojakow poſtajiło a roswicże wězow woczakuje.

„Czorna ruka.“

Dwazeteje meje dopołdnja wokolo 10 hodżin pſchińdże cżeſczowny knjes Jan Brinkman, wjelekróczny milijonar a ſenator w Boſtonje, do pißarnje wußlédżeŕſkeho wuſtawa dróhi 159. Pſchedſtajenemu rjekny, ſo bě krótko prjedy ſ njekedżbnoſczu ſjawnje prajił, ſo ma myßle, wobkhodow ßo ſdalicz a jenicżzy privatnje żiwy bycz, a ſo chze k temu kónzej ßwoju jenicżku dżowku a powſchitkownu herbowku Hańżu ſ jeje kublańſkeho wuſtawa w Němſkej k żebi wſacz. So pak je nětkole, prjedy hacz bě mohł tuteho ßwojeho ſamyßła pſchewjeſcz, jemu ſcżéhowaze pißmo dóſchko — pſchi tym na ſchlebjerdku ſapodobnu zedulku na blido połoži. Wón ßo wopraſcha, ſchto ma ßo wo tej wězy myßlicz a je li trjeba, w tej wězy cżinicz.

Pſchedſtajeny cżitaſche: „Waſcha dżowka do Boſtona ſaſtupicz njeßmě, hewak je też wona ſhubjena. Na ſamoženje — ſ wuwſaczom ſto tyßaz lirow, kotrez njech knjenje Hańżi woſtanu — my jako hłowni herbjo ruku kładżemy! C. M. N.“

„Nó, ſchto wy do teho měnicze?“

Knjes Grat ſamyßleny ſ włoßatej hłowu kolebaſche. „Schto do teho měnju? So tuto towaŕſtwo ßłowo dżerżi, pſchetoż je hižo to ſto krócz pokaſako; tu réka, pak płaczicz, pak —“

„To dżé je jara rjenje“, ſtary knjes, njeměrny, ſnapſchecżiwi. „Nochżecze mi prjedy ſ najmjeńſcha prajicz, koho w tutym towaŕſtwje ſpóſnawacze?“

„To mohli wy njewjedżecz?“ tamón, dżiwajo ßo, ſpohladny horje. „Tajny ſwjaſk „czorneje ruki“ to ßo wé, abo każ ßebi ßami rékaju: cammoriſti mano nera.“

„C. M. N. — prawje“, knjes Brinkman dych kojeſche, „ſo ja hnydom na to pſchiſchok njejßym! Potom je ta wéz hižo ſka, to drje mi niczo druhe do rukow njehlada, dyżli Boſton tak mjelczo a tak ſpéſchnje każ móżno, wopuſchczicz.“

Wußměſchazy poßměw wußlédżeŕſkemu pſchedſtajenemu wokolo hubow ſejhrawaſche. „Ta próza, knjeże, je podarmo; też polizija a my ßmy pſcheczíwo tutemu paßmej bjes mozy, pſchetoż woni ßu ſe wſchitkimi ludowymi worſchtami we ſwjaſku.“

„Potajkim ſchto potom?“ Brinkmann, ßebi rady njewjedżo, ßo wopraſcha.

„Dajcze mi trochu ßej pſcheklaſcz, to je jónu ſaßo cżéżke hudańczko, kotrez nam cżile pacholjo nawdawaju.“

Wobaj mużej ßo hłuboko wotmjelknyſchtaj, tola ſe ſmorſchcżeneho czoła wußlédżeŕſkeho pſchedſtajeneho, kotrez ßo pomaku ſ włóżnym błyſchczom pſchikrywacz pocża, móżeſche człowjek ſhudacz, ſ kajkim napinanjom jeho moſhy dżékaju.

Skónczńje ßo ſruna. „Poſpytajmy, wuměnjenje je, ſo nam tu wéz dowéricze bjes teho, ſo poliziju na pomoz bjerjecze, pſchetoż wſchitke pſchihoty dyrbja mjelczo woſtacz hacz do poßlednjeho wokomika; mjenje jich wo tym wě, a lépje to je! Jeli ſo knjeżna Helkinez tu wéz na ßo woſmje, mohł ja ßam ſa dobry wuſpéch rukowacz; tola poßkuchajmy, ſchto wona ßama do teho měni.“ Wón na dalokoréczaku ſaſwoni a mjenowanu woßobu w nuſnej naležnoſczi k ßebi pſcheproßy.

„Knjeni mohła tole wuwjeſcz?“ Brinkmann njewériwje ßo wopraſcha. „To tola waſche khutne měnjenje bycz njemóże!“

„Tola wéſcze!“ tamón ßo poßmewaſche, „wona je naſcha prénja móz a ma telko wótreho roſoma, ſo by to Konanej Doilej wſchu czeſcz cżiniło.

Pſcheßłapjeny ſtary knjes na wyßoku, ſacżiſchcża cżinjazu poſtawu hladaſche, kotraż pſchi tychle ßłowach, ſ krótka ßylnje ſakkapawſchi, pſches proh ſaſtupi. Wuras ßylneje wole w tymle k molo-

wanju rjanym wobliczu, wótry pohlad tuteju mudreju, worzloschěreju wocži běsche jemu jeho dwěle sa wokomik wotewsak. A hdyž bě jemu pschi pschedstajenju woßobow kaž schrub twjerdże prawizu wobjaka, do teho pschińdże, so žónsku we wschědnym smyßku teho ßkowa psched ßobu nima.

S krótkimi ßkowami wußlědżerski pschedstajeny sastojnizu roswucži, kotraž hkowu skhiliwschi, kaž dźěl njebjerjo pschipoßkuchasche. Ale hdyž bě nětkole se ßkowami: „Nó, knjeżna Helkinez?“ dorěčak, hkowu živje sasběže, a symny błysk ßo ji pod dolhimi mikalczkami sabkyskny.

„Dobre, knjeże, wot dżenßnischeho dnja ßym ja knjeżna Hańża Brinkmanez, dżowka tehole woßebneho knjesa; nadawk pschijimam!“

„To wam sboże pscheju“, pschedstajeny k Brinkmanej jednorje rjekny a ßo k ßwojemu pultej pschiwobrocži, kaž by jeho ta wěz dale njenastupaka.

Město njeho nětkole knjeżna Helkinez s Brinkmanom ßamym rěčeżesche. „Waschu wěz wjesć je mi teho dla mózno, dokelž tu w Bostonje ßamym hischće żenje woßobinszy dźěłała njeßym; woßebicże ßo snajomstwa s „kamoru“ sdalowach, nadźijejo ßo, so jónu skladnosć nańdu, ju dokladnje wotbycź, sda ßo, so je nětkole tale skladnosć pschischła. Proschu, so chzyli mje dżenßa popołdnju we schtyrjoch s parnikom, s Liverpoola pschikhadżazym, sjawnje wocżakowacź, ja ßym, kaž hižo prajach, wascha s Barlina pschikhadżaza dżowka Hańża!“

Tute ßkowa prajiwschi ßo njepoßrědnje wotßali a stareho knjesa s myßlemi, kotrež ßo na njeho dobywachu, ßameho wostaji.

Knjeżna Helkinez bě ßo skradżu s wjednikom łódżow na łódź podała a nadźijesche ßo, so pschikhad na sdacże, kaž s Europy, wuwjedujo a wubjernje powitanje hrajo, něschto wußlědźi, ale to ßo sjeba. Po swuczenej harje a holku na pschistawnischczu łódźi, hdżež bě ju Brinkmanez nan s jednym ßwojich sastojnikow wocżakował, běschtaj skónczńje do nanowskeho doma dozpěłoj, ale ani najmjeńsche sapschijecże podhlada ßo njebě pokasało. Tola so njedźiwajo teho njeběschtaj njepytnjenaj wostałoj, sa to rukowasche ßamßna podołhojta zedła, kotraž pschi pschikhadże na nanowym pißanskim blidże leżesche. Na njej běchu tele ßkowa napißane:

„Wy scże ßwoju dżowku potajkim tola ßem wsali? Nó dobre, dha dyrbicże też scżěhwki na ßo bracź! C. M. N.“

Stary knjes ßo hewak tak rucże se ßwojeho měra wutorhnycź njedasche, tole pak jemu tola duchapschitomnosć wsa. Knjeżna Helkinez jeho, schtož mózno, směrowa, potom ßebi dospołnu ßwobodu wuproßy a ßo hnydom do dźěła da. Tst dny pospochi bě nětkole sa najmjeńschimi cźěrjemi ßlědźiła a napoßledku dyrbjesche ßebi wusnacź, so ßo jej, jeli jej sbožowny pschipad k temu njedopomha, drje lědma poradźi, wußlědźicź, s wotkal dale bóle hrożaze pschipißy wukhadżeja. Pschetoż dżeń prjedy bě s nowa pschipiß dóschoł, so dyrbi knjes Brinkman, chze-li hrożazej ßmjercźi wucżeknycź, ßwoje samożenje, kotrež bě w někotrych pjenjeżnych wustawach sakożene, na hkownej banzy na wěstej bróšy sjednocźicź, so mohło ßo C. M. N., kaž je sa bliżschi cżaß pschiporučżene, bjes sadźěwka pschepodacź.

Knjeżna Helkinez abo nětkole po prawym knjeżna Hańża Brinkmanez bě ßo wěso k temu jenoż sazpěwajo poßměwaka. „Kak njelepje“, wona měnjesche. „To móżemy bjes staroscże bycź, pschetoż hdy bychu chzyli ßwoje hroženje,wuwjescź, bychu ßo tola ßami wo nadżaty popad wojebali, dokelž bychu pjenjesy jim potom hakle tak prawje shubjene byke; ta wěz je sawěscże jenoż na satraschenje pschihotowana!“

Ale njedźiwajo teho bě tola hacž nanajbóle makeje myßle, hdyž ßo nětkole, njewuspěschneho dźěła ßyta, s nowa podarmo wokolo ßlědźiwschi, na dompucź nastaji. Pschesßkapjena wosta stejo a ßłuchajo dych sadżerżowasche, hdyž njejapzy po ßwojim waschnju bjes schudrowanja do jstwy sastupi; wot pódla s jeje ßamoty dobywasche ßo drje pohłuschene, ale doscź rosbudżene powjedanje.

„Ty, Horaßijo, kajka njekedźbnosć, trjechja-li tebje, ßmy shubjeni!“

Po prěnim swuku tutych se strachom dyrkotazych ßkowow Hańża ßwoju ßłużobnizu spósna.

„Bjes staroscże, najlubscha“, hłuboki hłóß ßo ßmějesche, kotryž bě jej spodźiwnje snaty, „stary skupak je na bursy a nježnu knjeżnu ßym s krótka hakle na brjohu setkał.“

„Njedźiwajzy teho je tola njerosom! Schto tule chzesch, a kak ßy ty s zyła ßem nuts pschischoł?“

„Dwě prascheni na dobo, to maju wschě żónske rady! Kak ßym nuts pschischoł? S kluczikowej dźerku wěso, hkowje „kamory“ je dźě to ßnadna wěz.“

Knjeżna Hańża ßo pscheßkapjena na myjaze blidko sepjeraschе. „To je rjenje — po zyłych dnjach wschě kucżiki Bostona wotkhodżuju, a tule w domje strach na naß łaka!“

„Njerěcź hkuposcżow!“ ßłużobniza dale dżesche.

„Na wopak“, tamón ßo ßmějesche, „a schto ja chzu? Nó, wobstejenja wußlědżecź, spósnacże městnoscże budże mi najskerje bórsy jara nusne!“

„Ludowiko, ty tola nimasch myßle —“, Hańża ßkyschesche, kak holza ruzy splazny.

„To ßo wě, so chzu! Njebudże-li skupak też tón ras poßkuschny, jemu wo schiju póndże, dokelž je nascha scżerpnosć wucżerpana. Ale nětkole ßo njedroż, błasniczka —“

Kaž sprostnjena tu Hańża stejesche, s nowa ßo woživi, pschetoż dosc bě ßkyschała. „Skónczńje pruha ßwětła we cźmě!“ Po ßamßnym puczu, po kotrymž bě pschischła, bě ßo sa bliżschi wokomik też saßo shubika. Hdyž ßkużobna holza sa sekundu, so by ßo pscheßwědczika, nóßk psches sawěschk w durjach tykny, ani dusche w tym rumje wjazy njebě, jenoż papagaj hněwny sakschikny, tak so ßo sastróżena satorże.

Wjedżecź chzyjo, kak dorosymjenje dawaza pschiprawa dźěła, poda ßo Hańża psched khěżu a rózkowy stokp wobschedschi, powolnje po pschedsahrodże tam a ßem khodżesche.

Tu pak ßo też hižo nadpadnje wótsje ßwarjaty hłóß pod woknom jeje ßamßneje stwy sasběże. „Hejda, Hanßo, hdże tón schamalz tczi, kak dołho mam hischcże cżakacź na Boscżija, woprawdże je najwjetschi cżaß, dodźěłacź!“

Sahrodnik to běsche, kiž ßo tam rossłobjeny wusakhadżowasche.

(Pokracżowanje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. Nowy Nowosalzski dróhowy móst je ßo pjatk dopołdnja na ßwoju noschnu móz pruhował. Móst, kotryž ßo psches 38 metrow wupina, ßo najprjódzy s dwěmaj po 300 zentnarjach cżežkimaj dróhowymaj walzomaj, pomału a spěschnje jěsdżazymaj, poczeži. Dla wobkedżbowanja mostoweho hibanja běchu ßo pod nim měrjaze apparaty sestajałe, kotrež najßnadnische sakhabłanje s najwjetschej wěstoscżu pokasowachu. Hdyž běschtaj parnej walzy pjecź krócź tam a ßem, pódła ßebje a sa ßobu jěkej, ßo lědma widomne shibnjenje spósna. Skónczńje ßo hischcże 600 muži tudomneho pěscheho regimenta s połnym wuhotowanjom na móst sawołka, so by ßo móst s wjazy dyžli 1000 zentnarjemi poczeżił. Mużstwa pomału a spěschnje po moscże krocżachu. Skónczńje ßo 600 muži na moscże sestupa, s dobom běschtej ßo hischcże parnej walzy do ßrjedź mosta dowjeskoj. Tole hobrske poczeżenje móst jara derje wudżerża. Nětkole ßo hakle móst sa wosy wotewri, dokelž hischcże nabocżnaj khodaj njejstaj dotwarjenaj.

— (Sso tepik.) Ssrjedu dopołdnja ßu 83lětneho dźěłacżerja Jurja Schimanka prjedy pólvernika na Wownjowskim revěrje morweho se Sprewje wucżahnyli. Wobstarny muż, kotryž pola ßwojeho ßyna na seminarskej haßy bydlesche, bě ßo ßrjedu rano 1/2 8 hodżin s bydła wotßalił a njebě ßo wjazy domoj wrócził.

— Kulu lawskeje wěże, kotrejuż tsěchu nětkole s koprom kryja, ßu sańdżeny tydżeń wuporjedżenja dla dele wsali. W njej ßu pißma s lětow 1739, 1794 a 1853 a někotre stare pjenjesy namakali. W pißmje s léta 1739 ßo na wulki woheń léta 1639 spomina. Schwedojo ßu tehdy bohatu, ßerbsku, schuleńsku a Miłkawschsku wěżu sapalili. 1686 ßu ßo bohata wěża a Marijna a Marczina zyrkej s nowa wotpaliłe. 1704 je woheń radnu khěżu a wěżu snicził a 1709 je ßo bohata wěża tseczi krócź wotpaliła.

S Hornjeje Kiny. Pschi ßylnym ujewjedrje je tu sańdżenu ßrjedu wjeczor błysk do domu murjeńskeho poléra Wiczasa dyrił. Wuhenjowu hkowu wotrasywschi błysk wschě stwy pschejeżdże a ßo skónczńje po swónczkowym grocże s domu shubi. W domje je ßo wulke sapuscżenje naczinilo.

S Delnjeje Hórki. Tu je ßyn wudowy Kernigoweje pschi hrajkanju tak straschnje padnył, so je ßebi ruku dwójzy slemik. Njedawno je we ßamßnej ßwójbje jedyn hólczez druhemu też pschi hrajkach porstaj wotrubnył.

S Kschiweje Borschcże. Wczera schtwórtk pschipołdnju do 2 hodż. dyri błysk do Skopez pólneje bróżnje a ju sapali. Wschón sklad ßkomy ßo sniczi, tak so Skopez ßkomu k sascżékanju nětko nimaju. Derje, so ßmy na żnjach.

S Měrkowa. Pschi cżežkim njewjedrje je sańdżeny schtwórtk popołdnju 1/2 2 hodżin błysk do khěże wuhloweho dźěłacżerja Jakuba Rjencża dyrił a tsěchu a khachle rosbił, tola na sboże njeje sapalił.

S **Wulkeje Dubrawy.** Sańdźeny schtwórtk wokoło 2 hodź. dyri błysk do swißlow tudomneje Cžornakez žiwnosćze. Hornje rumy pschejeśdźiwschi, rosbi někotre wokna, wobschkodźi sćěny a wjerchi a rostschěška też něschto nadoby.

— Na kemschazej schćežzy, ſ Brěsynki do Maleschez wjedźazej, sajěđže błysk do duba na hačenjach.

— Deschća mamy pśche wjele. Žito rosćze na ſtwjelzach a w popach. Też běrny ſ mokrotu schkoduja. Wschěžita leža, kaž bychu byłe swalzowane. Ratarjo směja hubjene žyćenje. Bóh, kiž je dał bohatym žnjam narosć, spožć skoro ratarjam rjane žnjowe wjedro!

S **Bělčežez.** Po žadanju bě „Wjeßne Wólbne Towarſtwo“ sańdźenu njedźelu do Bělčežez ſjawnu ludowu ſhromadźisnu powołało. Bělčanſzy Sserbjo běchu žo na nju w bohatej liczbje seschli, też ſ wokolnych wßow běchu Sserbjo ſhromadźisnu wopytali. Knjes Bart ſ Brěsynki a knjes Króna ſ Bukez wo saměrach „Wjeßneho Wólbneho Towarſtwa“ rěčeschtaj. Pschednoschk wo nabožeńſkej wuczbje w schuli bě saßo knjes Bart pschewsak a žebi ſ nim džak a pschipósnacze poßkucharjow dobu. Knjes Soba na podłožku schulskeho sakonja prawa žerbskeje rěcze w ludowej schuli rospominasche. We ſhromadźisnje sadźerženje někotrych žerbſkich wuczerjow, kotſiž běchu w Hucźinje w ſjawnej ludowej ſhromadźisnje žerbsku rěcź potkóczicź spytali a kotſiž w němſkich nowinach žwoju maczerńu žerbsku rěcź wohanjeja, powschitkowne pohórschenje ſbudźi.

Pschi debacze knjes Wiczas žkyschanym pschednoschkam pschihłožujo wobžarowasche, so žo Bělčanam wulke cźežkoty cźinja, hdyž chzedźa žebi schulu w Raschowje natwaricź. Knjes Rěsak na to skorżesche, so maja wichelazy žerbſzy starschi pśche mało ſrosymjenja sa žerbsku rěcź a so žebi ſ njerosomom myßla, so jich dźěcźi skerje němski nawuknu, hdyž žerbſki niczo njewuknu. Knjes Króna na to pokasowasche, so prózowanja Wjeßneho Wólbneho Towarſtwa njejßu podarmo byłe. W žerbſkich schulach Lubijſkeho wokrjeża, hdźež žu žerbsku rěcź se schulow wustorkali, žerbska rěcź saßo žwoje sakońſke prawa dostanje. Nasche prawdosćźiwe knježerſtwo nochze žerbsku rěcź w schuli a zyrkwi podtłóczicź, ale chze Sserbam wscho dacź, na cžož maja po sakonju prawo. Shromadźisna jenomyßlnje a jenohłóßnje resoluziji, nabożeńsku wuczbu a žerbsku rěcź w schuli nastupazej, pschija. Do roseńdźenja knjes Soba naschemu lubowanemu kralej ſ rěcźniwymi žłowami žławu wunjeße, kotraž hrimaty wothłóß namaka.

S **Adolfſkeje Hěty.** Sda žo, kaž bychu byłe sa někotre ſtrony dny njesbožow. Sańdźeny schtwórtk rano dźěłacźer Mettasch se Sdźerje w Adolfſkej Hěcze jedyn młyn sa kamjenje masasche. Młyn wo tón cźaß ſtejesche. Pschi tym druhi dźěłacźer, tak žo powjeda, tónle młyn do cźěrjenja pschehibny. Mettasch tcźesche hischcze w młynje a cźežke koła jeho tak ſmjecźechu, so hnydom wudycha.

S **Haßlowa.** Njedźelu 10. julija bě pola naß ſhromadźisna „Sserbſkeje Pcźólnizy“, kotraž pak bě hrosneho wjedra dla žłabje wopytana. Schkoda! Pschednoschk knjesa Kubascha-Khaßowſkeho wo jeho nashonjenjach pschi pcźołarjenju bě tak sajimawy, so bychu jón wjazy žłyschecź dyrbjeli. Pschitomni žo k pschipósnaczu posběhnychu. Nowi žobustawowje pschijachu žo 3. Pschichodna ſhromadźisna budźe we Wotrowje, hdy, to pschedbyđstwo wosjewi.

S **Njeßwaczidła.** Nascha „Jutrniza“ wulecza žebi sańdźenu njedźelu, runjeż žo doma ſ khanami lijesche, do Delnjeje Kužizy, do kraßnych Błótow. A tam naß žłóncźne wjedro witasche. S Khocźebusa jěđzechmy ſ wosomaj do Bórkowow. Tam žo seßydachmy na cžołmy a rjenje płuwachmy na staroßerbſkej Sprewi. Trjechichmy listynoscherja na cžołmje, kmótrow a kwaßańki. Wscho to žmy widźeli. To mějachmy sbožo. Lubiło je žo nam tam jara derje. Naschi delnjokužiſzy bratſja žu rjani a pěkni ludźo, woßebje te holczki w žwojej kraßnej drascze. Spominacź budźemy na sajimawe waschnje, kak žmy naschu „bleschku“ ſ jeneho cžołma do druheho dawali. Wjecźor pschijěđzechmy saßo wjeßeli domoj — hdźež žo wěso móznje deschćowasche. Na Njeßwaczidliſkim dwórnischcźu pak žebi hischcze jedyn marodny spěw sanjeßechmy. Hacź je někotrym pschejara do wuschow klinczał, kotſiž tam na naß hladachu, to njewěmy. Wo to žo też njestaramy. Nam žo też wscho njelubi! — Tamni, kotſiž žu žo tón ras wjedra nabojeli, pojěđu po žnjach hromadźe do Błótow.

S **Roswodez.** Pschi wjeßełych rejach sańdźenu njedźelu želene puki padachu. Na nje budźe woßebje dźěłacźer P. spominacź. Jeho po ſkhodźe dele cźißnychu, pschi cźimž žebi wobruczku ſlemi.

S **Hornjeje Hórki.** Satraschne njewjedro schtwórtk popołdnju 1/2 5 hodźin w naschich ſtronach zychnowasche. W papjerniku błysk dwójzy do telefona dyri a rěcźny apparat rosbi. Pschi dyrjenju bě zyłe twarjenje ſ płomjenjom napjelnjene, a wschitzy pschitomni žo žmjercź wuſtróżichu. Ssylny wětr, ſ kotrymž njewjedro pschicźahny, je w žußodnych Dźěžnikezach 4 schtomy pschi drósy wuwalił.

Dźeń prjedy, žrjedu, pscheđ wjecźorom je teho runja pschi žylnym njewjedrje błysk w Hornjej Hórzy do jeneje kruschenje, pscheđ khěžu dźěłacźerja Hejny ſtejazeje, dyrił a ju rosschcźěpił.

S **Wjeleczina.** Cžwila a schkoda, kotruž žu hußanzy mniſchcźich mjetelzow w naſchich lěßach nacźiniłe, lětża ſaſtanje. Hußanzy ſ hromadami mrěja. Někajka khorosćź je do nich pschischła. Dźiwne też je, so wjele schmrěkow, kotrež běchu hižo loni wot hußanzow zyle nahe sežrane, žo nětko saßo ſelenja a k nowemu žiwjenju pschińdu. S zyła dyrbi žo prajicź, so žu wschitke žrědki pschecźiwo hußanzam, kaž sběranjo psches dźěcźi, klijenje schtomow ſ kołmasom atd. nimale podarmo byłe. Něschto drje je pomhało, ale jara, jara mało, a te wulke wudawki, kotrež žu wobžedźerjo lěßow pschi žałoßnych rojow hußanzow a mjetelow, kotrychž tu miliardy běchu, psches to měli, njesteja w žanej poměrje k tej pomozy, kotraž dyrbjesche žo psches to pschinjesćź, a wschak pschischła njeje. Stwórba dyrbi žebi žama pomhacź, a to žo nětko ſtawa ſ wulkim mrěcźom hußanzow. Ssmy teho dla jara wjeßeli. —

S **Hucźiny.** Sańdźenu wutoru popołdnju žo pohoncź tudomneho knježeho najeńka w Suborniczańskej korcźmje ſ jenym bětnarjom ſ Barta swadźi, dokelž chzyſche jemu tón jeho palenz wupicź. Hdyž na to pohoncź domoj jěđzesche, sa nim bětnar pschiběža, spyta jemu ſchud ſ ruki wutorhnycź a na wós skocźicź. Dokelž je bětnar žylny cźłowjek, budźiſche wón nad pohoncźom dobył, hdy budźiſchtaj dwaj dźěłacźerjej jemu na pomoz njepschiběžałoj. Taj bětnarja wuwjasaſchtaj a do Hucźiny dowjedźeſchtaj. Tam bicźka najprjódzy do wjeßneho arresta sawrjechu, doniž żandarm po njeho njepschińdźe.

S **Panczicz.** Pschedbyđstwo wokrjeßneho ratarſkeho towarſtwa Hornjeje Kužizy ſarjadowa tu sańdźenu žrjedu ſkótnu wustajenzu. Pschi wotewrjenju dopołdnja 1/2 11 hodźin wjedro ſ najmjeńſcha tróſchku hojesche. Popołdnju pak žo wob cźaß deschćź tak lijesche, so ludźo ſ khwatkom do khowankow roscźěkachu. Nadźijomnje ſkót pod hubjenym wjedrom cźerpił njeje. 46 wobžedźerjow a ſjednocźeństwow wustaji 153 howjadow (mjes nimi 28 bykow, 65 krutwow, 33 jałowjzow, 27 młodeho ſkotu ſ wuwſacźom cźelatow), 2 kosołaj a 6 kosow (mjes nimi jena ſ 5 kóſlatami). Wot howjaſeho ſkotu wustaji žo ſ klóſchtrſkich dworow 27, ſ Kukowa 7, ſe Sswinarńje 4, ſ Mikocźiz 4, ſ Wotrowa 4, ſ Kosariz 6, ſ Wudworja 16, ſ Worklez 22, ſ Khróſcźiz 14, ſ Nuknizy 4, ſ Haßlowa 3, ſ Wucźkez 8, ſ Ledźborez 6, ſ Thonberga 1, ſ Talpenberga 8, ſ Dobranez 3, ſ Prjotez (Prietitz) 6, ſ Gersdorfa 3, ſ Bischheima 6 a ſ Połcźnizy 1. Haſchtrow wustaji 6 kosow a Prjotezy 2 kosy.

Tak daloko hacź žo hodźesche wußlědźicź, pschińdźe

na byki	6 I.,	8 II.	a	12	III.	mytow,
na krutwy	7 I.,	19 II.	a	22	III.	=
na jałowjzy	4 I.,	15 II.	a	4	III.	=
na młody ſkót	6 I.,	5 II.	a	1	III.	=
na młode byki	4 I.,	2 II.	—	—		=
na młode kosoły	—	1 II.	—	—		=
na młode kosy	2 I.,	3 II.	a	2	III.	=

Mjena mytowanych podamy sa tydźeń, so bychmy žo ſmylkow ſminyli.

Pschichodna ſkótna wustajenza budźe 20. julija w Habrachcźizach (Ebersbach).

S **Hatka pola Minakala.** Pschi cźežkim njewjedrje sańdźenu žrjedu wjecźor dyri tu błysk do knježich krutwarńjow a je sapali. 50 wosow žyna žo spali. Krutwy žo błyſkej a wóhnjej wukhowachu.

S **Klětneho.** Mejiny žwjedźeń žo sańdźenu njedźelu w naſchej wßy wotměwasche. Młodźina bě žo hižo dawno na njón wjeßelika, tola wón žo pschezo wotſtorkowasche. S njebjeß běchu žylſy njejednoty padałe, a też hamtſki pschedstejicźeŕ jón nochzyſche dowolicź. Skóncźnje pak bě žo tola žwjedźeńſki dźeń doczakał. Wupyſchene holzy pod meju kaž njebožatka ſtejachu, a dźěl pachołkow, kołojěſdne kholowy wobleczenych, bě žo žrjedź kruha ſtupił. Druſy ſa kradnjenej połojzy meje ſrudnje ſhladowachu. Dokelž njebě žaneho praweho wjeßełeho žiwjenja, kosoła kupichu, kotryž dyrbjesche jako khostanje hischcze někotre pjenjezki ſa kradnjenu mejinu połojzu saßłużicź. Na to žo meja puschczi. Wona na jenu bréſu padźe. Hłowu ſhubiwſchi wona ſa ujej wißajo wosta. Młodźina radu ſkładowasche, schto měło žo nětko ſtacź. Torhachu a cźahachu ſa meju, tola njemózachu ju dele ſcźahnycź. Jedyn ſ pachołkow chzyſche ſ mejinym kralom bycź. Jeho tak dołho ſe žerdźemi a wohnjowymi

hokami horje storkachu, hacž wjerschk doßahny. Juskajo a spěwajo na to s meju do Juderez sale cžahnychu. Tam ßo holzy wjeßelachu, so budža ßo prawje wurejwacž móz. Tola kosa jich lisny. S dróhi pjecž zusych holzow pschińdže, kotrymž ßo lěpschina dawasche.

S Noweje Luki pola Wojerez. S cžežkim njewjedrom ßo ßrjedu popołdnju wokoło 5 hodžin tudomnaj žiwnoscžerjej Jank a Korch pschekhwataschtaj, hdyž běschtaj do hole po walcžki wotjěkoj. Jedyn błysk pscheð Korchowym sapschahom k semi sjědže, a hnydom na to jedyn druhi błysk s cžornych mrócželow ßapny. Tón do bróśnika Jankoweho sapschaha, něhdže 50 metrow sady Korchoweho sapschaha jědžazeho, dyri a wobeju konjow mori. Jank, kotryž pódla wosa dźěsche, ßo pohłuschiwschi na semju padže, tola ßo jemu sa khwilu saßo wědomjo wrócži. Konjej staj ßo na pódlanskim polu sahrjebakoj.

Se Shorjelza. (Khostanska komora.) Dla kradnjenja drjewa bě Mužakowski kawniski ßud dźěłacžerja Augusta Kruska, schkleńcžerja Wylema Běkeho a swudowjenu khěžkarku Augustu Domaschikowu s Běkeje Wody po 50 hriwnach pjenježneho khostanja a pódla teho Kruska k jastwu na 2 njedźeli a Běkeho k jastwu na 3 dny saßudźił. Krusk bě pjecža něktore schmrěki w knježej holi wotrěsał a Běły bě je sa Domaschikowu wotwjesł. Pscheð powokanskim ßudom Krusk a Běły wudawaschtaj, so staj měnikoj, so tamny dźěl hole Domaschikowej ßluscha. Ssudnizy jenož Kruska k 50 hriwnam pjenježneho khostanja a k sarunanju žerdźoł, 5 hriwnow hódnych, saßudźi, mjes tym so Běkeho a Domaschikowu wuwiny.

S Bórkowow w Delnjej Łužizy. Na drósy mjes Bórkowami a Khocžebusom ßo hižo wot něktorych njedźel rubježnizy brucža. Wóndano ßu młynskeho dźěłacžerja Pawlischa s Stschupcžanskeho młyna na domojpucžu do Khocžebusa posdže wjecžor tsjo rubježnizy nadpadli. Hacž runje běchu jeho hižo s jěsdneho koła storcžili, ßo tola ßylnemu mužej poradźi, nadpadnikow wotrasycž a ßo saßo na koło schwihnycž. Se schěscž wutsělow, kotrež nadpadnizy sa Pawlischom póßłachu, ßo wón se schrótom do hłowy trjechi, tola ßo cžežko njesrani, dokelž měza móz schrótow poßłabi.

S Draždźan. Dołhowoczakany Parsevalowy wodźliwy ballon VI. je skónczńje wutoru do Draždźan pschilecził. Pschipołdnju w 1. hodźinje s Bitterfelda telefoniska powjesc do Draždźan pschińdže, so ßo Parsevalowy ballon na jěsbu do Draždźan puschcži. S spěschnoscžu błyska ßo tola powjesc po residenzy rosscheri, wobydlerstwa ßo wjeßeła napjatosc smozowa, a wschudže bě wyßkanje a wjeßelosc ßkyschecž. Schule, dźěłarnje a fabriki ßo do cžaża samknychu, a wokoło 5 hodźin bě kóžde sjawne město w Draždźanach s ludźimi wobßadźene, na Łobjowych mostach a brjohach ßo wscho s ludźimi wjerwjesche. Ssamo na khěžach ludźo stejachu a psches holu sa ballonom shładowachu. Statyßazy běchu wulke wojerske swuczowanischczo, Heller rěkaze, wobsłupili. S wojerskej akuratnoscžu, po lědma tsihodźinskej jěsbje psches Eulenburg, Worzyn, Oschatz, Mischno, ßo „Parseval VI" na podnjebju wohlada. Wyskanje saschumi, hdyž ballon ßo njepschirunomnje jenak spěschnje jědžo městu bliżesche. Ballonowe hobrske cžełko, schwórcžate wokschidka ßo w pruhach wjecžornych skónczńych pruhow błyskotachu. W cžołmiku běchu ballonowy wjednik, wyschschi leutnant swonka skłużby Stelling, a jeho towarschojo jaßnje widžecž. Woni na wyskanje ludźi s khorhojemi smahujo wotmolwichu. S Draždźanskeje hole ballon w runej měrje do ßrjedź města leczesche, pschi Augustußowym městnje Łobjo pschelecži a w skónczńitym Łobjowym dole wschelake manevry wuwjedźiwschi ballon s elegantnym slětom kralowski hród, dwórsku zyrkej a kschižnu zyrkej wobleczi a ßo potom k kralowskemu hrodej wrócźiwschi, ballon wschelake manevry cžinjesche, blisko nad tšechami létajo a ßo se wschěch stron dźiwazemu ludej pokasowasche. Skónczńje ßo wón k pschileczischczu na Helleru saměri, nad nowym městom leczo wežu wojerskeje zyrkwje wobleczi, potom hischcže wón nad hłowami sahorjenych tyßazow pschihładowarjow slětowasche a ßo potom k pschileczenju na semju hotowasche. Hrimotaze hura wjeßele sahorjeneho luda k ballonej rzesche, kotryž ßo pomału majestetiscy na semju puschcži. S ballonoweho prědka ßo dwaj powjasaj k sakótwizowanju k semi dele cžišnyschtaj, a tsi skasane kompagnije pionerow sa 17 minutow ballon sakótwizowachu. 1/2 6 hodźin běchu hižo prynz Jan Jurij a mandźelska a jeje bratraj pscheð kralowski pawillon pschijěli a 3/4 6 hodźin tsjo kralowi ßynoju na Heller dóńdžechu. Hdyž bě ßo ballon na semju puschcžił, ßo kralowsy knježa k cžołmikej podachu a powětrojěsdnych, wyschscheho leutnanta Stellinga jako wjednika, wyschscheho inżeneura Kiefera, hejtmana Härtela s Lipska a knježerstwoweho twarskeho mischtra Hackstettera, powitachu. Cžołmik pódla teho tsjoch monteurow wopschijesche Ballonowy wjednik wyßokim knježim, kotsiž běchu do cžołmika stupili, zyku pschiprawu rospokasa a jich k krótkej jěsbje nad městom pscheproßy. We wschěch dźělach do drobna ßo pschepytawschi ßo „Parseval" s nowa do powětra puschcži, s wyskanjom luda a pschi synkach wojerskich kapałow w dałokim kole wokoło městna leczesche a ßo potom k městu wobrocži, slětowasche nad hrodom prynza Jana Jurja w Zinzendorfskej drósy, pschepręcži s nowa Łobjo a ßo nad kasarmami na Heller wrócži. Kralowszy knježa s najwyschschej radoscžu wo jěsbje rěcžachu a wutrobny dźak prajizy ßo s ballonowej wobßadku roszohnowachu. K cžesczi ballonowych wjednikow ßo w sali pschemyßkowneho doma piwna sabawa wotměwasche. Ssrjedu rano je ßo ballon na domojjěsbu do Bitterfelda puschcžił.

— Nowy móst, kotryž je ßo na město wottorhaneho Augustußoweho mosta natwarił, ßo w augusce wobkhadej pschepoda. Nowemu mostej ßo mjeno „Krala Bjedricha Augusta móst" narjeknje.

S Lipska. 8. julija je knjes profesor dr. Leskien ßwoje 70. narodniny ßwjecžił.

Přilopk.

* (Dźěcžo ßo sarasyło.) W jenej khěži na Horsiskej drósy w Kamjeńzu 1 1/2 létna dźowczicžka jeneho rukajzarja swoknom won dwaj poskhodaj dele do sahrody padny a ßo sarasy.

* (Sajědojcženje s hribami.) W Sobrigenje pola Pilniz je zyła Simonez ßwójba po wužiwanju hribow skhoriła. Nan a tsi dźěczi ßu hižo wumrjekle, macž a dźowka ßo se ßmjercžu bědža.

* (Njesboże na hońtwje.) W jenym lěßku pola Grimmy ßu 47létneho kublerja Ziegnera satsělenego namakali. Ziegner bě na hońtwu schok a bě na schtom salěł, so by na ßorniki kakał. Hdyž je Ziegner se schtoma lěsł, je drje s nohu do tsělby storcžił, tak je ßo wutsěl spuschcžił. Kulki běchu jeho do woblicža tjrechiłe.

* (Cžežke njesboże s automobilom.) Pola Osnabrücka je wutoru wjecžor automobil pschedstejerja pjenježneje banki Schmidta s Bünde do njesboża pschischoł. Automobilowej kole na prawym boku ßo słamaschtej. Schtyrjo jěsdni ßo wuwjerhnychu a ßo cžežko sranichu. Knihiwjednik Rahn ßo sarasy. Jedyn knjes s Münde ßo s nutska tak cžežko pscheras, so bórsy po tym wumrje. Druhaj jěsdnaj ßo jenož lohko wobschkodźischtaj.

* (Na sczekłosc wumrjeła.) W Ssokolecžu w Cžechach bě 9. junija jedyn skaženy (sczekły) poß po wßy wokoło běhajo jenu schtyrilětnu holzu skußał. Holzu do Pasteurskeho wustawa we Winje k hojenju póßłachu. Dwě njedźeli posdźischo ju jako sahojenu domoj póßłachu. 10. julija pak holza tola se snamjenjemi skaženosczе skhori a je po wulkim cžerpjenju na worakawu khorosc wumrjeła.

* (Noha ßamomordarki.) W Barlinje ßu tele dny jenu wobutu žónsku nohu we Sprewi namakali. Kaž ßo sda, je to noha jeneje ßamomordarki, kotruž je schrub jeneje parneje łódže wot cžełła wottorhnył.

* (Jěsba s Zeppelinowym ballonom k połnóznemu polej.) Runjež ßu ßo hižo tsi Zeppelinowe ballonow sniczike, nochzedźa ßo s tym wottraschicz, s jenym Zeppelinowym ballonom s kupy Spitzbergen k połnóznemu polej jěcž. Ssobotu je parna łódź Mainy s wobdźělnikami s Kiela do Spitzbergen wotjěła. Na łódźi ßo pódla hrabje Zeppelina pruski prynz Hendrich, profesor Hergesell a mnosy drusy mužojo powětrojěsnistwa a wědomoscže namakaju. Schtó ßo s nich pschi jěsbje k połnóznemu polej wobdźěli njeje hischcže snate.

* (Semjerženje w Tirolskej a Bayerskej.) Ssrjedu dopołdnja wokoło 3/4 10 hodźin je psches połnóznu Tirolsku a Bayersku ßylne semjerženje schło. Na wiele městnach wěże (tórmy) khablachu. W Hochwannerje pola Partenkirchena ßo mózne skały s horow do doła walachu. W Mnichowje bě podsemski stork s městnami tak ßylny, so ßo ludźo bojachu, so ßo khěże saßypnu, a teho dla wustróżeni na drohu wuběžachu. W ßudnistwje ßo ludźo do hrosy dachu. W jenej ßudniskej sali ßo na dobo jedyn stok hibasche, na kotrymž jedyn polizist ßedźesche. Někotsi ßudnizy se ßwojich stwow cžerjachu. W Innsbrucku bě stork woßebje ßylny. Zona měschczańskeho wežnika ßo se stoka cžišny a bjes wědomnja leżo wosta. We wobydlenjach wobrasy se sczénow padnychu, durje ßo wocžinichu a woknowe schkleńzy ßo rospuknychu. Najßylnische bě semjerženje we wyschschim Innskim dole.

W Rippenje khěże sakhabkachu, se sczénow ßudobja padnychu, wjerchi a wuhenje ßo saßypnychu, tak so wustróżeni wobydlerjo s khěżow wuběžachu.

* (Hrósbny njeskutk błudneho.) Njejabzy wowrótniwschi je jedyn muž pola Eisenbroda w połnóznych Cžechach hrósbne

njeſkutki ſkucził. Wón je ßwoje najmłódſche dźěczo do kropa tyknył, druhe dźěczo ſateptał, ßwoju macź ſadajił, ßwojemu nanej ſe ßekeru hłowu rosſchczěpił a ßwojej ßonje jene wucho wotrěſnył, hacź jeho ſkónczńje wuwjaſachu a do jaſtwa wotwjedźechu. Dwě ſtarſchej dźěſczi běſchtej ßo na ßwoje ſboże ſ cźaßom ſłowakej.

* (Saßo jedyn wodźliwy ballon ßo ſnicził.) Zakoßne ballonowe njeſboże je ßo ßrjedu dopołdnja pola Leichtlingena w pſchirheinſkim kraju ſtako. Wodźliwy ballon „Erbslöh“, rheinſko-weſtfalſkemu powětrojěſdnemu towaŕſtwu ßkuſchazy, je ſ wyßokoſcze 700 metrow na ſemju padnywſchi ßo rosraſył.

Ballon bě ßo ſa paßażěrſke jěſby po Erbslöhowych planach natwarił a bě ßo hižo ſ wjele jěſbami wupruhował. Ssobotu bě ßo jene wokſchidło ſłamało, kotreź pak bě ßo dokładnje wuporjedźiło. Ballon ßo dopołdnja w 9 hodźinach ſe ßwojeje kólnje wucźahny. Do cźołmika ßydnychu ßo Oskar Erbslöh jako wjednik, fabrikant Prelle ſ Barmena, inżenieur Kranz ſ Hagena, inżenieur Höpp ſ Elberfelda a monteur Spiecks ſ Leichtlingena. Sa nětkotre minuty Erbslöh pſchikaſa wotjěcź. Wjedro bě pomérnje pſchihódne, tak ſo móżeſche ßo ſ hjeſſtraſchnej dalokej jěſbu liczicź. Ballon ßo k wjecźoru ſaměri a ßo ſa krótki cźaß na podnjebju ſhubi. Hdyż bě po połhodźinſkej jěſbje do Pottſcheidſkich ſtron pſchijěł, wón do huſteje mhły pſchińdźe a njebě wjazy wot ſemje widźecź. Cźim bóle ßo ratarjo na polach ſtróżichu, hdyż na dobo ſabuchnjeuje, na kanonſki wutſěł podobne, ſaßłyſchachu a hdyż nětkotre ſekundy poſdźiſcho ſ mróczelow ballon dele padnycź widźachu. Bliżſchi wokomik bě ßo hižo njeſboże ſtako. Ballon najprjedy ſ kónzom do ſemje ſraſy. S wulkim wrjeſkom cźołmik do ſemje ſawadźi, a motor ßo nětkotre metry hłuboko do pjerſchcze ſary. Ratarjo k měſtu njeſboża khwatachu a żałoßny wobraz widźachu. Mjes ballonowymi roſpadankami, kotreź běchu daloko roſcźißnjene, żałoßnje roſkhartowane cźěła powětrojěſdnych leżachu. Jenicźzy inżenieur Kranz bě ßo ſ cźołmika cźißnył a we wulkej łuži krwě na polu leżeſche. Inżenieur Höpp ſ Elberfelda jenoż ſ pokojazy pod gondlu leżeſche a, hdyż jedyn bur pſchiběża, ßłabe mozy żiwjenja wot ßo dawaſche. Wón bórſy wudycha, prjedy hacź móżeſche ßo jemu lěkarſka pomoz dóſtacź. Hakle hdyż běchu ſanitetne mużſtwa ſ Leichtlingena dóſchłe, móżeſche ßo zyły wobßah njeſboża pſchewidźecź. Roſtorhany ballonowy kryw, kotryż bě nad roſpadankami wupſcheſtrjeny, ßo wotcźahny a żeleſne a drjewjane dźěle ßo na bok ßunychu. Potom ßo cźežki motor wuſběhny, kotryż bě ßo nimale tſi metry hłuboko do ſemje ſarył. Pod nim żałoßnje roſrażene cźěła tſjoch powětrojěſdnych leżachu. Bjes dwěla ßu ßo woni ſ motorom a cźołmikom roſmjatli. Sa to ſłamane ſtawy a rjebła rěcźa, kotreź na nich namakachu. Nop bě jim roſbity, tak ſo ßo moſhy ſ njeho cźiſchcźachu. Pola jeneho bě hornje a delnje cźeleßno twjerdźe do ßo ſtłußnjene.

Wo pſchicźinach njeſboża ßu měnjenja wězywuſtojnych wſchelake. Najſkerje je ßo ballon puknył. Wón je ſ mhły do ßylnje hrějazeho ßłónża pſchiſchoł. S tym je ßo płun w ballonje roſpinał a kryw puknył. Druſy měnja, ſo to njeby móżno było, hdy budźichu ventile w rjedźe byłe. Ventile ßu ßo teho dla ſaſyglowake a dyrbja ßo w Leichtlingenje pruhowacź.

* (S lětadłom pſches Alpy.) Ssrjedź ſeptembra dyrbja ßo ſ lětadłom Alpy pſcheleczecź. Italſke lěkarſke towaŕſtwo je ſa pſchelět 300000 frankow myta wuſtajiło. Franzowſa Paulhan a Jendźelcźan Lotham ſtaj ßo hižo ſamolwikoj.

* (Powodźenja.) Po poßlednich deſchcźach je ßo rěka Ahr w Eifelſkich horach ſaßo wyßoko napjała. Nětkotre moſty, kotreź běchu po poßlednjej wulkej wodźe pioněrojo natwarili, ßu ßo wottorhnyli.

* (Sſněh w Italſkej.) W połnóznej Italſkej je lětßa wurjadnje ſyma. Schtwórtk běchu hory ſe ßněhom pſchikryte. Wobydleŕſtwo pod ſymu cźežko cźerpi, dokelż njeje na nju pſchiprawjeny.

* (Wuheŕſka wjeß ßo ſpaliła.) W Frankenawje pola Ödenburga we Wuheŕſkej ſ njekedźbliwoſczu jeneje hoſpoſy w jenej drjewjanej ſe ßkomu krytej khěži woheń noſta. Wětr płomjenja na ßußodne twarjenja honjeſche. Sa krótki cźaß ßo 32 domow a wjele hoſpodaŕſkich twarjenjow paleſche. Żona, ſ kotrejež njekedźbliwoſczu je woheń wudyrił, dwě dźěſczi a jedyn ſtary muż ßu ßo ſpalili.

* (Pſchi ßwjedźeńſkej hoſcźinje do powětra buchnjeni.) W Manovarja w Schpaniſkej bu baukier Galliando ßwojim politiſkim a wobkhodnym pſcheczelam hoſcźinu wuhotował. Hdyż wſchitzy ſa blidom ßedźachu, ßo ſatraſchny wubuch ſta. Dno ßo ſ bombu, najſkerje do pinzy połoženeje, roſtorhny, a zyła hoſcźina k wjerchej ſlecźa. Dweju hoſcźow ßu ſe ſlemjenymi ſtawami morweju namakali, hoſpodaŕ a dwanacźo druſy hoſcźo buchu ßmjercź ſtraſchnje ſranjeni.

* (Jedyn jendźelſki wójwoda do wody padnył.) Weſtminſterſki wójwoda w pſchiſtawje pſched Coweſom cźołm wupruhowaſchae, ſ kotrymż chzedźa Jendźelcźenjo pſchichodne lěto w Amerizy wuſtupicź. Na wrócźojěſbje ßo pſchecźiwo żołmam nahle wobrocźiwſchi ßo cźołm powrócźi a wſchitzy jěſdni do wody padźechu. Wójwoda ßo něhdźe 50 metrow do morja cźěrjeſche a ßo potom podnóri. Sa krótki cźaß pak ſaßo na ſwjerch wody pſchińdźe a ßo wukhowa. Wón bě hižo bjes wědomnja; ſ wumjelſkim dychanjom ßo jemu żiwjenje ſaßo wrócźi.

* (Rubjeżny nadpad?) Přěni póßelnik Amſterdamſkeje pjenjeżneje banki Ontwang en Betaal Kas je ßo ſe 425,000 hriwnami papjerjanych pjenjes a ſcheckow ſhubił. Boja ßo, ſo ßu jeho rubjeżnizy nadpadli.

Wuſłudźenja.

Khoſtanſka komora. 39lětny dźěłacźeŕ a pohoncź E. M. Hauffa ſ Koßarnje bě w Budyſchinje jenu pſchiſtajeńku wo $4\frac{1}{2}$ hriwny ſjebał a jenej wikowaŕzy 20 hriwnow hódnu cźehnitu harmoniku wuwěſchcźił. Dale bě wón w Lubiju ßwojej lubej jedyn ruczny wós wſał a jón pſchedał. Hižo wjazy krócź khoſtaneho wobſkorżeneho, kotremuż ßu ßo hižo cźeßne prawa na 10 lět wotrjekłe, k jaſtwu na $1\frac{1}{4}$ lěta ſaßudźichu.

⚔ 40lětny dźěłacźeŕ J. Branzka ſ Mikoraſa, we Kupoji bydlazy, bě wobſkorżeny, ſo ſe ßwojej pſchirodnej dźowku, 29lětnej hoſpodaŕſkej pomoznizu Marju Natuſchkez, njekaſanſzy wobkhadźa. Branzka je ßo ſ Natuſchkez macźerju, kotraż je 15 lět ſtarſcha hacź wón, woženił, a bě bórſy po tym ſ pſchirodnej dźowku njekaſanſtwo hnał. Hižo loni běchu teho dla jeho k jaſtwu na 6 a Natuſchkez na 2 měßazaj ſaßudźili. Njedźiwajzy teho pak ßo wón wobkhada ſ njej, ſ kotrehoż je 5 dźěcźi wuſchło, njewoſtaji. Branzka nětko k jaſtwu na 8 a Natuſchkez na 4 měßazy ſaßudźichu.

⚔ 48lětny dźěłacźeŕ Tillig ſ Mużakowa bě po wßach po proſchenju cźahał, wudawaju, ſo je kubleŕ Schneider ſ Ramnowa, kotremuż bě ßo ſtatok wotpalił. Hižo wóßom krócź khoſtaneho wobſkorżeneho jebanſtwa dla k jaſtwu na $1\frac{1}{4}$ lěta ſaßudźichu a jemu cźeßne prawa na 3 lěta wotrjeknychu.

Lawniſti ßud. Pſchekſchiwjenja dla 40lětneho pikywótſjerja A. Dejku ſ Dubrawki k jaſtwu na 1 tydźeń ſaßudźichu. Wón bě ßebi pola mandźelſkeje cźěßle Kubſcha grat pożcźił, kotryż njebě ſaßo wrócźił.

⚔ Cźeżke ſkſchiwdźenje bě lětßa 11. meje 21lětny cźeladnik Chriſt, pola kublerja Wicźaſa w Pſchiſchezach ßkużazy, na tamniſcheho gmejnſkeho pſchedſtejicźerja Schibaka pſchi jenej ſwadźe ſe Schibakowym ßynom ſrěcźał. Pſchi tym je pjecźa rjekł: „Twój nan je tajki khadła, wón je najwjetſchi paduch wo wßy. Wón je najwjetſche ßwinjo, wón ßo ſ jenej Dobruſchanſkej żonu w Pſchiſchcźanſkich pěſkowych jamach brucźi.“ Schibak bě teho dla Chriſta wobſkorżił. Chriſt njeprějeſche, ſo bě tajke rěcźe měł, tola ſchtoż bě rěcźał, je wěrno, wón ſa to dopokaſmo wěrnoſcźe pſchinjeße. Jeho hoſpodaŕ Mor Wicźas je jemu ras ßam powjedał, ſo je jemu Schibak ryby ſ hata wſał, a jeho bratr Ota Wicźas je ſ nim (Chriſtom) hromadźe gmejnſkeho pſchedſtejicźerja Schibaka ſ jenej żonu w jenej pěſkowej jamje widźał. Ssud wobſamknu wo tym ßwědkow ßłyſchecź a jednanje wotſtorcźi.

⚔ Mandźelſka żiwnoſcźerja Martina w Khróſcźe bě 9lětneho Pawoka Adama ſ pjaſku do hłowy a woblicza biła. Martinowu teho dla k 25 hr. pjenjeżneho khoſtanja abo k jaſtwu na 5 dnjow ſaßudźichu.

⚔ 29lětny młynſki pohoncź Schmidt ſ Delnjeje Hórki bě ſ dwajpſchežnym woſom pod hrodom ſaſtał a muku wotkładł. Wuſka droha ßo ſe ſapſchahom ſawrje. Dr. Wagner, kotryż k jenemu khoremu jědźeſche, njemóżeſche dale jěcź a teho dla Schmidta napominaſche, ſo by na bok ſjěł. Dokelż ßo tón komdźeſche, ßo dr. Wagner pola gmejnſkeho pſchedſtejicźerja hórſcheſche. Tón Schmidtej 4 hriwny khoſtanja napołoži. Schmidt ßebi ßudniſke roſßudźenje żadaſche a ſ tym jenoż dozpi, ſo ßo jemu khoſtanje na 2 hriwnje poniżi.

Młodźinſki ßud. Lětßa 16. januara wjecźor bě ßo na pucźu mjes Radworjom a Bronjom bliſko pſchi żeleſnizy na 72lětneho khěžkarja Michała Roharka ſ Bronja rubjeżny nadpad ſcźinił. Wot ſady bě jeho něchtó ſtorcźił, ſo bě ßo do pěſka walił. Na to bě nadpadnik do njeho po ſdaczu ſ jenym kamjenjom bił a jemu pjenjeżnu móſcheń, 90 hriwnow ſkotych a něſchto ßlěbornych pjenjes wopſchijazu, wutorhnywſchi cźeknył. Rohark bě prjedy nadpada w Delankez korcźmje w Radworju pobył, a dokelż bě tam żiwnoſcźer

Jakub Brankacz ſ Radworja pódla njeho ßedżał a widżał, ſo ma wjele pjenjes w móſchni, bě ßebi Rohark hnydom, hdyż nadpadnik na nim klecżeſche, myßlik, ſo je to Brankacz. a bě teho dla ſawołał: „Jakubje, daj mi tola hicź!“ Hdyż bě ßo rubjeżnik jemu ſ wocżow ſhubił, Rohark do Delankez korczmy běżeſche a powjedaſche, ſo je jeho Brankacz nadpadnył. Brankacża teho dla do pſchepytowanſkeho jaſtwa wotwjedżechu, tola dyrbjachu jeho bórſy puſchczicź, dokelż mózeſche wón dopokaſacź, hdże bě w cżaßu pſchebywał, w kotrymż bě ßo nadpad ſtał. Sa to ßo bórſy po tym na 18lětneho cżeladnika Jakuba Schibſchika, w Banezach narodżeneho, tukanje wobrocżi. Tutón je hižo tſi krócź paduſchſtwa dla khoſtany. Wón je 2 lecże w Bronju ßkużił a je tehdy ſhonił, ſo ma Rohark pſchezo wjele pjenjes pſchi ßebi. Bórſy po 16. jan. bě ßebi Schibſchik w Budyſchinje kholowy, pſchedeſchcźnik a cżaßnik a w Lejnje rukawaty laz a ſchlipſy kupił. Tež bě wón w Haßlowſkej korczmje wjele pjenjes pſchecżinił, wino pił a ſkotaki pſcheměnicź dał. Pſched ßudom wón wudawaſche, ſo je 16. januara, hdyż bě ßo Rohark nadpadnył. w domje ßwojeho hoſpodarja, gmejnſkeho pſchedſtejicżerja Rjencża w Cżornezach, pſchebywał. Na ßudnikowe praſchenje, ſ wotkal je wón pjenjeſy wſak, kotrež je pſchecżinił, Schibſchik wotmolwi, ſo je pjenjeſy namakał. Wón je 21. januara w Budyſchinje pſchi jenej ſtórżbje pſchecżiwo hoſpodarſkemu pomoznikej Kurjecżu ſ Radworja, cżělneho ranjenja dla wobſkorżenemu, ßwědcżił. Na domojpucżu je wón w Pŕěcżezach pſchi kromje drohi móſcheń ſe 60 hriwnami namakał. S tymile wurěcżenjemi pak Schibſchik wuſpěcha njemějeſche. Ssudnik jemu ſnapſchecżiwi, ſo bě ßebi wón w Budyſchinje te wězy tola prjedy kupił, hacź bě w Pŕěcżezach pjenjeſy namakał. Tež mózachu cżeladnizy, kotſiż běchu ſe Schibſchikom hromadże pola Rjencża ßkużili, wobßwědcżicź, ſo wón njebě 16. januara doma był a ſo bě ßo hakle wjecżor w 10 hodżinach domoj wrócżił. Najbóle ſa Schibſchika wobcżežowaze bě, ſo běchu Roharkowu próſdnu pjenjeżnu móſcheń pola gmejnſkeho pſchedſtejicżerja Rjencża w cżeladniſkej komorje pod ſtarymi lapami namakali. S tym mějachu ßudnizy Schibſchikowu winu ſa dopokaſanu a jeho k jaſtwu na $2^1/_2$ lěta ſaßudżichu.

Ad. Rämſch naßl. w Budyſchinje

(mějeczel **Max Kirſchner**)

pſchi butrowych wilach 1 **telefon cżißło 415**

porucża ßwoje daloko a ſchěroko ſnate

palenzy a likeury.

Roſeßłanje w cżwizach a bleſchach.

Proſchu ßebi płacżiſnowy ſapiß żadacź.

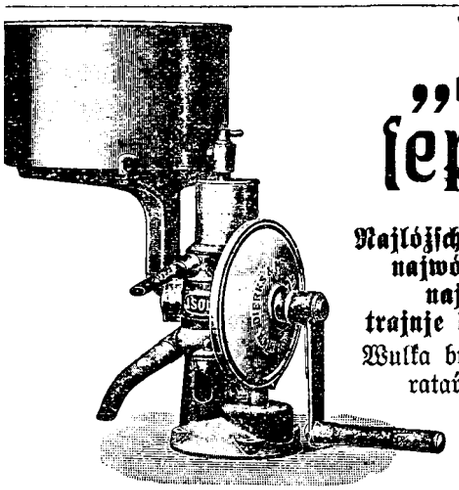

„Jſola“ ſeparatory

D. R. patenty.

Najlózſchi khód, najwótriſche wotſběranje, najjednoriſche wobſłudżenje, trajnje dźěłane, tunje płacżiſny.

Wulka bronſowa medailla němſkeho rataŕſtwa ſa nowu nadobu, w lěcże 1905 ſpożcżena.

Wot 15 lět najlěpje ſawjedżena zentrifuga.

Jan Manjok naſlědnik

(Jurij Hänſel)

pſchi żitnych wilach 6 w Budyſchinje, na ßukelnſkej haßy 34

Składownja a podawanje wſchěch rataŕſkich maſchinow a wſcheje rataŕſkeje nadoby.

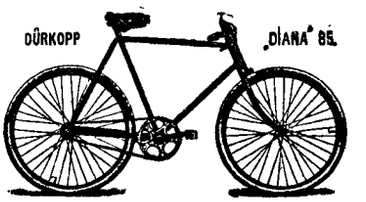

E. Urban

w Krjebi w h. Ł.

Poruczom ßwoje prěnjoklaßne

- jěſdne kola -

jako **Dürkoppſke, Phänomenſke, Internationalne** atd. po najtuniſchich płacżiſnach.

Wulka ſkładownja jěſdnych kolow, pſchiſłuſchki ſa jěſdne kola a narunanſke dźěle.

Najlěpſche mantle a ſchlawchi, karbidowy ſklad.

Wobhladanje je bjes nuſowanja k kupjenju dowolene.

Sſerbſke a němſke

ſpěwarſke ſa njewjeſty,

jara kraßnje ſwjaſane a ſe wſchelakim wudebjenjom wupyſchene,

w cżelazej koži hižo po **6** hr. **50** np.,

najjednoriſche = = 2 = — np.

ßu dostacź **we wudawatni Serbskich Nowinow.**

S mojeje, prjedy ßwobodnemu knjeſej Uckermannej ßkuſchazeje, **parneje zyhelnicze w Měrkowje** pſchi Lutobcżanſkim ſaſtaniſchcżu) wubjerne

murjeŕſke zyhele, pſchepuſchcżate zyhele,

najlěpſche **tſěſchne zyhele** bruneje, cżeŕwjeneje a naturſkeje barby atd. po tunich płacżiſnach poruczam.

Albert Krauſe w **Měrkowje.**

Telefon Khróſt-Lomſk cżo. 17.

Ssuſcheny połcż 5 porſtow tołſty, punt po 90 pj., **ßuſcheny brjuch** punt po 85 pj., **ßadło** punt po 75 pj., **kołbaßowy tuk** punt po 50 pj., **kołbaßu** punt po 60 pj. porucża

O. Pötſchka na żitnej haßy.

Prima

fahrodne ſchlawchi

gumijowe a konopjane ſchlawchi

wupruhowaneje najlěpſcheje drużiny po najtuniſchich płacżiſnach porucża

Otto Büttner,

pſchedawaŕnja koże, cżěrjenſkich rjemjenjow a techniſkich gumijowych wěžow

w Budyſchinje

pſchi hłownym torhoſchczu.

Hróch, woku, kolij, łupiny, hejduſch, peluſchki, ßonop

derje ſkhadżazeje najlěpſcheje twory porucża

Khorla Preiſſer jun.

pſchi żitnych wikach.

Drjewjane rjemjenjowe taczele

wſchěch normalnych wulkoſczow ſtajnje na ſkładże,

Ia. cżěrjenſke rjemjenje

ſ jadriweje koże wſchěch ſchěrjow tunjo porucża

Otto Büttner,

pſchedawaŕnja koże, cżěrjenſkich rjemjenjow, techniſkich gumijowych wěžow,

w Budyſchinje

pſchi hłownym torhoſchczu.

Prawny bürow Ernſta Kohana

(prjedy J. a E. Kobana)

w Budyſchinje

pſchi żitnych wilach 4.

— Telefon 675. —

Saradźenje leżomnoſczow a hypothekow, ſrjadowanje ſawoſtajenſtwow, wudżěłanje kupjow a liſtcżinow wſcheje drużiny, ſeſtajenje wſchěch druhich pißnych dźěłow. Sehnawanje pjenjeżnych żadankow.

— Rěcżu też ßerbſki. —

Towarstwo Serbskich Burow.

Njedzelu 24. julija 1910 popołdnju w 3 hodzinach

hłowna shromadzisna

w hosćenzu w **Małym Wjelkowje.**

Dnjowy porjad:

1. Rosprawa. 2. Sliczbowanje. 3. Wólby. 4. Namjety (sjednoćenje Tow. Ss. B. s Wjeßnym Wólbnym Towarstwom). 5. Rosmołwa.

Wschě poboćne towarstwa a pscheczelow ßerbskeho burstwa należnje pscheproschuje **M. Kokla,** pschedßyda.

Provinzialne towarstwo sa snutskowne mißionstwo.

K **letnej shromadzisnje** provinzialneho towarstwa sa snutskowne mißionstwo w Budyskim knjeżerstwowym wokrjeßu,

pónjdżelu 25. julija t. l. dopołdnja w 10 hodź.

w **Marczinym wustawje w Budyschinje** ßo smějazej, ßo towarstwowe ßobustawy s tutym najpodwolnischo pscheprosceja.

Dnjowy porjad:

1. Letna rosprawa.
2. Rosprawa wo pokładnizy.
3. Wobsamknjenje wo rosdźelenju do wole datych pjenjes.
4. Wobsamknjenje wo sałoženju wukhowarnje sa konfirmerowanych hólzow.

W Budyschinje, 13. julija 1910.

Pschedßyndstwo.
Clemens hrabja s Lippe.

Do Njeßwaczidla!

Ssymjenja

wschěch druzinow

jako **kolij, ßrěni każ tež hobrski, broch, woku, hejduschku**

jenoż s derje skhadźazych a rucże roscżazych druzinow porucża tunjo

pschekupz **Bar w Njeßwaczidle.**

Pol dźěła

a wjeßele schicź je, hdyż ßo bjesporocżne

favoritske rěsy

(schnitty) wuziwaja. Rospokasowanje psches **favoritski modowy album,** jenoż 60 pjenjezkow.

Agentura na Lubijskej drózy 2.

K rěczam rano wot 1/2 8 hacź do popołdnja 1/2 7 hodźin.

Lohki jenopscheżny

hospodarski wós

ma tunjo na pschedań

B. Urban w Trjebjenzach.

Liebsch,
ßuduisti aktuar sw. ßłużby
pschi nowych hrjebjach 5
pisarnja sa kupowanske, hypothekske, dismembrazijske, testamentske a sawostajeństwowe wězy atd.
Rěczi ßerbski.
— Telefon cźisło 177. —
Pscheßadźowanje leżomnoscżow.

Woprawny **Helgolandski**

ßmołkowy plestr

je najlěpschi psche **wicź, podkłocże, drjenje,** scht. po 50 pj. poruczataj

Měrschez bratraj naßl.
pschi żitnych wikach 30.

Khęża

w dobrym rjedźe ßo namakaza, je prjeczcżehnjenja dla na pschedań. Wona ßo sa dźěłacżerske ßwójby hodźi, dokelż je ryczerkubło wo wßy. Dalsche wukasuje Kschižank w Rodezach pola Pomorz.

Khęża na pschedań.

W Njesdaschezach pola Hodźija je maßiwna khęża se sahrodu pscheměnjenja dla na pschedań. Dalsche je shonicź pola Andersa w Druzkezach.

Nowa khęża

w Scheschowje cźisło 4 s hródźu, bróżnju a rjanej sahrodu je na pschenajecże.

Żiwnosćz

cźisło 40 w Cżornych Noßlizach se 4 wobydlenjemi a 3 kórzami pola a luki je s małym napłacżenjom na pschedań. Twarjenja ßu dobre. Dalsche je shonicź pola murjerskeho mischtra A. Dudy w Dobruschi.

Żiwnosćz

w Banezach cźisło 8 pola Njeßwaczidła se 27 kórzami polow, łukow a nješchto łęża je dla wobßedźerjoweho semrjecża se ßwobodneje ruki na pschedań. Dalsche je shonicź pola Höhny w Bóschizach pola Njeßwaczidła.

Rjane wobydlenje

delka, se jstwy, komory, kuchinje, wjelba a kólnje wobstejaze, je na pschenajecże w Nowej Wjesy cźisło 6 pola Worklez.

Pjekarnja

se żiwym wobkhadom je s klamowym naporjadom a wikowarnju pizowadłow a 2 kórzomaj pola pscheměnjenja dla na pschedań. Dalsche je shonicź p. Wollmanna w Budyschinje na Tuchorskej drózy cźisło 11 II.

Mloko

kóżdu dźělbu do Draźdżan po najwjetschej płaczisnje pyta **Zetsch** w Draźdżanach, Kamenzerstr. 40.

Mały poß,

cżorny rattler s brunymi snamjenjemi, je cżeknył. Sa myto wotedacź **na knjezim dworje w Ratarjezach.**

Sslużobnu holzu,

pilnu sprawnu, hnydom abo posdźischo pyta **Lunzowa** na bohatej haßy 16.

Serb. tow. „Lipa“ za Rakecy a wokoln.

zmeje, da-li Bóh, **jutře njedźelu 17. julija** popołdnju z dypkom 5 hodźin w Sockec hosćencu swoje měsačne posedźenje.

Ważneho wuradźenja dla wšě sobustawy w bohatej liczbje wocakuje **předsydstwo.**

Njedźelu 24. julija zhromadźimy so wječor we 8 hodź. w Sockec hosćencu **k zhromadnej wječeri.**

Předsydstwo.

Kuchatki, stwinske a ßłużobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy k ßwinjom, wotroczkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłacżerske ßwójby pyta hnydom abo posdźischo pschistajerka **Görlichowa** na ßukelnskej haßy 1 na rózku żitnych wikow w cżrijownji knjesa Heinr. Mohra.

Sslużobnu holzu

k 1. auguste pyta R. Hädicke w Njeßwaczidle.

Starscha żona

na wßy lózschu ßłużbu w domjazym dźěle, na poln abo tež jako pěstońcża pyta. Dalsche je shonicź we wudawarni Serb. Nowin.

Sszyzkow do akkorda

sa rózku pyta

knjezi dwór w Sarěczu.

Wróczenje cześcze!

S tutym k wjedźenju dawam, so ßu sschiwdzaze rěcże, kotrež ßym wo mandźelskej żiwnosćz. Kopjena we Lupoji rosscherika, njewerne. Tele rěcże wobżarujo wróczam.

Marja Heinrichowa we Lupoji.

Najwutrobnischi dźak.

Sa nimo měry wjele dopokasmow lubosćze a wopraweneho dźělbracża, kotrež ßu ßo nam sa cżaß dołheje khorosćze a pschi wotßalhiczu nascheho njesapomniteho mandźelskeho, bratra a wuja,

kublerja Handrija Scholty,

dostałe, każ tež sa bohatu kwětkowu pychu a cześczaze pschewodźenje k poßlednjemu wotpocżinkej, tež wschitkim tym, kotsiž ßu naß w tychle cżežkich dnjach je ßłowom a pißmom troschtowali, s tutym **najwutrobnischi dźak** prajimy.

Woßebje ßo knjesej fararjej Sarjenkej sa mnohe wopytanje khoreho a sa troschtowanske ßłowa pschi kaschczu dźakujemy.

W Jeschizach, Delnjej Hórzy a Budestezach.

Hłuboko srudźeni sawostajeni.

(K temu cźisłu pschiłoha.)

Pschiloha k czišku 29 Serbskich Nowin.

Sobotu 16. julija 1910.

Placišny rěsneho słotu na Draždžanskich słótnych wikach.

11. julija 1910.

Placišny po zentnarju w hriwnach.

Słótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	Rěsna waha
Woły:	hr.	hr.
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscze hacž do 6 lět	42—46	80—82
awstriske	46—50	82—87
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	38—41	74—77
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	34—37	70—73
4. ßnadnje pizowane łóžbeje staroby	29—33	62—69
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscze	40—44	72—76
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetscheje rěsneje hódnoscze hacž do 7 lět	36—39	68—71
3. starsche, wukormjene krowy a ßnadnje wuwite młódsche krowy a jałojzy	32—35	63—67
4. žrěnjo pißowane krowy a jałojzy	28—31	58—62
5. ßnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	—
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscze	41—45	72—76
2. žrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	37—41	67—71
3. ßnadnje pizowane	32—36	62—66
Cźelata:		
1. najlěpsche ſ mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	52—55	83—85
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	48—52	78—82
3. ßnadnje wuwite wot zyza	43—47	73—77
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich ſlschiženjow w starobje hacž do 1¼ léta	51—53	67—69
2. mjaßne	49—50	65—66
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	45—48	61—64

Placišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyšinje:	W Budyšinje. 9. julija 1910. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž ny	W Lubiju. 14. julija 1910. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pšeńca . . . . . běła	—	—	—	—	9	90	10	25
" . . . . . žołta	9	70	10	—	9	70	10	10
" nowa	—	—	—	—				
Rožka	6	88	7	12	7	—	7	10
" nowa	—	—	—	—	—	—	—	—
Jeczmjeń . . . 50 kilogr.	—	—	—	—	6	10	7	10
Wows	7	70	8	—	7	35	7	60
Hróch	12	50	13	50	12	50	13	—
Woka	8	75	9	25	8	25	9	50
Jahły	15	—	16	50	16	—	17	—
Hejduschka	15	50	16	—	20	—	22	—
Běrny	1	80	2	30	2	20	2	50
Butra . . . . 1 kilogr.	2	40	2	70	2	40	2	70
Pšeńcžna muka 50 "	10	—	19	—	16	50	18	50
Rjana muka . . 50 "	8	25	11	50	10	50	12	50
Ssyno . . 50 "	3	80	4	—	3	—	4	—
Ssłoma . . 100 "	4	67	4	84	4	—	5	—
Proßata 1008 schtuk, schtuka . .	13	—	29	-	—	—	—	—
Pšeńcžne wotruby	—	—	5	50	5	70	6	—
Rjane wotruby 50 kilogr. .	—	—	5	40	5	70	6	—
Pšeńcžny gris	—	—	6	—	—	—	—	—
Rjany gris	—	—	6	40	—	—	—	—

Na bursy w Budyšinje pšeńca (běła) wot — hr. — np. hacž — hr. — np., pšeńca (žołta) wot 9 hr. 85 np. hacž 10 hr. 25 np., rožka wot 7 hr. 10 np. hacž 7 hr. 35 np., jeczmjeń wot — np. hacž — hr. — np., wowß wot 7 hr. 65 np. hacž 7 hr. 85 np.

W Budyšinje placzesche: kórz pšeńzy (běła) po 170 puntach — hr. — np., hacž — hr. — np., žołta 16 hr. 49 np. hacž 17 hr. — np., nowa: — hr — np. hacž — np. — np., kórz rožki po 160 puntach 11 hr. — np. hacž 11 hr. 39 np. nowa: — hr. — np. hacž — hr. — np., kórz jeczmjenja po 140 puntach: — hr. — np. hacž — hr. — np.

Wiczne placišny w Kamjenzu.

14. julija 1910.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 30 np. hacž 7 hr. 40 np., pšeńca wot 9 hr. 50 np. hacž 10 hr. — np., jeczmjeń wot 6 hr. 30 np., hacž 7 hr. 50 np., wowß wot 7 hr. 70 np., hacž 7 hr. 80 np., jahły wot 6 hr. — np. hacž 17 hr. — np., hróch 17 hr. 50 np., ßyno (stare) 4 hr. 50 np. (nowe) 2 hr. 50 np., běrny 5 hr. — np., ßłoma (.00 kilogr.) 4 hr. — np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 20 np. hacž 2 hr. 50 np., jeja (mandl) 1 hr. 5 np.

Wjedro w Londonje 15. julija: Rjane.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smeje 8. njedželu po žwjatej Trojizy rano w 7 hodź. duchowny Tischer žersku spowjednu rěcź, ½9 hodź. žerbske a w 10 hodź. němske prědowanje. — Tydźeńske sastojnske dźěła smeje duchowny Tischer.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi:** Wylem Richard Hartrampf, technik w Draždžanach, ſ Ernestinu Jennyu Bartuschez na Zidowje. — Jan Ernst Gruhl, murjet w Hornjej Kinje, ſ Marju Rakez tam.

W **katholskej zyrkwi:** Jan Heidrich, seminarski wyschschi wuczet w Budyschinje, ſ Marju rodź. Plewkez tu.

S **druhich wozadow:** August Jenka, pohonč we Lutyjezach, ſ Emmu Helenu swud. Mětez rodź. Bamborez w Rakezach. — Ernst Richard Pohl, cźěßla we Lasu, ſ Hanu Nowakez ſ Noweje Wßy. — Khorla August Bjenada, hospodarski pomoznik we Lomsku, ſ Hanu Marthu Schützez ſ Lupoje. — Gustav Max Paul, kowak w Malym Wjelkowje, ſ Emmu Ernestinu Wicźaßez ſ Pschiwcźiz. — Pawoł Hermann Grund, dróhowy dźěłacźet w Budyschinje, ſ Hanu Marju Pětschkez w Hrodźischcźu. — Max Richard Henka, hospodarski pomoznik we Wyßokej, ſ Hanu Marju Krenzez tam.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi:** Meta Lotta, Wylema Bjedricha Bösela, žołtolijerja w Jeńkezach, dź. — Kurt Richard, Augusta Hermanna Lelanza, kamjenjecźeßarja we Wurizach, ß. — Alfred Max Alois, Aloisa Schlagera, kamjenjecźeßarja w Scźijezach, ß. — Fanny Herta, Emila Rudolfa Näthera, maschinskeho samkarja na Zidowje, dź. — Emma Dora, Maxa Emila Krawza, dźěłacźerja we Wurizach, dź. — Elsa Martha, Ernsta Moritza Frühaufa, dźěłacźerja na Zidowje, dź. — Marja Martha, njemandź dź. ſ Jeńkez.

W **katholskej zyrkwi:** Hana, Jurja Schenkera, dźěłacźerja w Budyschinje, dź.

S **druhich wozadow:** Emma, Jana Hurbanka, hejtmana we Lupoji, dź. — Alwin Gerhard, Jana Wuscha, hospodarskeho pomoznika w Nowej Wßy, ß. — Richard Hermann, Khorle Hermanna Micza, murjerja w Pßowjach, ß. — August Waklař, Jana Augusta Kirscha, žiwnoscźerja w Lemischowje, ß. — Ernst Hermann, Jurja Zura, khěžerja w Hlinje, ß. — Marja Martha, Roberta Hermanna Wylema, khěžerja w Lemischowje, dź. — Jan Kurk, Khorle Augusta Reka, pohoncza w Hlinje, ß. — Rudolf Kurt, Pawoła Richarda Bürgera, pschekupowarja w Bukezach, ß. — Ernst Max, Khorle Augusta Hocha, želesniskeho dźěłacźerja w Trjebjenźy, ß. — Hana Martha, njemandź. dź. w Lejnje.

Zemrjeći:

W **Michalskej wozadze:** 7. julija: Johana Gertrud, Khorle Gustava Micźki, kowarja w Jeńkezach, dź., 7 m. 4 d. — 9. Richard Jan, Alwina Richarda Wicźaßa, zigarnika na Zidowje, ß., 5 m. 5 d. — Marja Martha Kolichez, hospodarska pomozniza w Jeńkezach, 14 l. 6 m. — Hermanna Nyče, rěsnika w Jeńkezach, morwa narodź. dź. — Jurij Schimank, dostawak starobneje renty ſ Budyschina, do wody padnył a ßo tepił w Sprewi na Wowmjowstich leżomnoscźach, 83 l. 3 m. 13 d.

W **katholskej wozadze:** 6. julija: Anton Stark, porzlinwjercźet we Wulkej Dubrawje († w khorowni w Budyschinje), 21 l. 5 m. 23 d.

S **druhich wozadow:** Marja Mikaniz rodź. Schrybarez, njebo Handrija Mikanje w Budyschinku, sawostajena wudowa w Hodźiju, 79 l. 7 m. 11 d. — Marja Madlena Kloßez rodź. Kapplerez, njebo Handrija Kloßa w Trjebjenźy, sawostajena wudowa w Hornjej Borschcźi, 69 l. 6 m. — Martha, Hermanna Neubera, korczmarja w Nowych Blohaschezach, dź., 24 l. — Jan Ernst Scholta, khěžeŕ a murjet w Kschiwej Borschcźi, 49 l. 14 d. — Handrij Scholta, kublet w Jeschizach, 70 l. 7 m. 10 d. — Jurij Werner, wumjeńkaŕ w Komorowje, 81 l. 3 m. 8 d. — August Waklař, Jana Augusta Kirscha, žiwnoscźerja w Lemischowje, ß., 23 d. — Khorla, Jana Augusta Hasche, žiwnoscźerja w Kanezach, dwójniski ß., 2 m. 3 d. — Handrij Malka, krawz w Kortnizy, 35 l. 8 m. 16 d. — Richard Erwin, Khorle Richarda Bitterlicha, sahrodniskeho žiwnoscźerja w Błožanach, 6 l. 1 m.

Zyrkwinske powjesćze ſ Hodźija.

8. njedželu po žwjatej Trojizy smeje rano ½7 hodźin farat Kschižan žerbsku spowjednu wuczbu, ½8 hodź. duchowny Voigt žerbske a w 9 hodźinach němske prědowanje.

Zyrkwinske powjesćze ſ Budestez.

8. njedželu po žwjatej Trojizy smeje rano w 7 hodź. duchowny Bójz žerbsku spowjedź, farat Domaschka dopołdnja we 8 hodź. žerbske a ½10 hodź. němske prědowanje.

Franz Marschner

cźaßnikat w Budyschinje

na bohatej haßy 9

swój ſklad **cźaßnikow** a **cźaßnikowych rjeczaßow** k dobroćźiwemu wobkedźbowanju porucza.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje placišny.

Jěsdny plan želesnizow

płaczazy wot 1. meje 1910 hacž do 30. septembra 1910.

Njedźelu a ßwjate dny tež 4. wosowa klaßa jěsdźi.

S Lubija do Radworja.

Wosowa klaßa	2-4	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2. 3.
S Lubija	—	8,34	11,56	3,09	5,18	7,44	—	11,15†
Ketliz	—	8,45	12,07	3,20	5,29	7,55	—	11,26†
Radmĕriz	—	8,54	12,17	3,29	5,38	8,04	—	11,35†
Hłuschiny	—	8,59	12,23	3,35	5,44	8,09	—	11,41†
Luwoczíz	—	9,07	12,31	3,43	5,53	8,17	—	11,49†
Maleczíz	—	9,14	12,38	3,50	6,00	8,24	—	11,56†
Wósborka	4,45	9,25	12,54	3,56	6,18	8,30	8,33*	12,02†
Hrodźischcza	4,52	9,33	1,02	—	6,26	—	8,40*	—
Barta	5,15	9,50	1,19	—	6,40	—	8,51*	—
Hucziny	5,25	10,01	1,30	—	6,51	—	9,01*	—
Klukscha	5,36	10,12	1,41	—	7,03	—	9,11*	—
Wulk. Dubrawy	5,51	10,25	1,55	—	7,17	—	9,22*	—
Lutobcza	5,58	10,32	2,01	—	7,24	—	9,29*	—
Radworja fast.	6,04	10,38	2,08	—	7,30	—	9,35*	—
do Radworja dwórn.	6,14	10,45	2,14	—	7,37	—	9,41*	—

* Jěsdźi jenož 16. meje, 5. junija, 3. julija, 7. augusta a 4. septembra.
† Jěsdźi jenož ßwjate dny.

S Radworja do Lubija.

Wosowa klaßa	2-4	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2. 3.
S Radworja dwórn.		—	8,25	12,18	—	4,39	—	9,01	—	11,49*
Radworja fast.		—	8,32	12,25	—	4,47	—	9,08	—	11,56*
Lutobcza		—	8,40	12,32	—	4,56	—	9,14	—	12,02*
Wulk. Dubrawy		—	8,49	12,39	—	5,07	—	9,21	—	12,08*
Klukscha		—	9,01	12,50	—	5,17	—	9,31	—	12,18*
Hucziny		—	9,12	1,00	—	5,29	—	9,41	—	12,28*
Barta		—	9,44	1,16	—	5,50	—	9,51	—	12,38*
Hrodźischcza	§	—	9,55	1,27	—	6,01	—	10,02	—	12,48*
Wósborka	5,35	7,23	10,25	1,39	4,08	6,08	6,30	10,09	10,12†	12,56*
Maleczíz	5,42	7,30	10,32	1,45	4,15	—	6,37	—	10,19†	—
Luwoczíz	5,49	7,39	10,39	1,52	4,22	—	6,46	—	10,26†	—
Hłuschiny	5,57	7,47	10,47	2,00	4,30	—	6,54	—	10,34†	—
Radmĕriz	6,02	7,53	10,52	2,05	4,36	—	7,01	—	10,39†	—
Ketliz	6,13	8,06	11,03	2,16	4,48	—	7,14	—	10,50†	—
do Lubija	6,25	8,18	11,15	2,28	5,00	—	7,26	—	11,02†	—

§ Jěsdźi jenož schtwórtk, abo hdyž je tehdy ßwjaty dźeń, ßrjedu, hacž do kónz augusta. — † Jěsdźi jenož ßwjate dny. — * Jěsdźi jenož w nozy do 16./17. meje, 5./6. junija, 3./4. julija, 7./8. augusta a 4./5. septembra.

S Budyschina do Rakez — Wojerez.

S Budyschina	5,10	7,48	9,13	11,48	2,10	4,05	7,15	8,26	10,45	11,24
Ratarjez	5,17	7,55	9,20	11,55	2,17	4,12	7,22	8,33	10,53	—
Židowa	5,21	8,00	9,24	11,59	2,21	4,16	7,27	8,37	10,58	—
Mak. Wjelkowa	5,29	8,08	9,32	12,07	2,30	4,24	7,35	8,44	11,06	11,39
Radworja	5,40	8,25	9,43	12,18	2,40	4,39	7,46	9,01	11,22	11,49
Khaßowa	5,46	pschij. do Lubija 11,15.	9,49	pschij. do Lubija 2,28.	2,46	pschij. do Wósb. 6,08.	7,53	pschij. do Wósb. 10,09.	11,28	do Wósborka 12,56. ○
Njeßwaczidła	5,55		9,58		2,55		8,04		11,38	
Scheschowa	6,03		10,06		3,03		8,12		11,46	
Rakez	6,12		10,15		3,15		8,25		12,09†	
Komorowa	6,29		10,22		3,22		8,32		12,16†	
Sdźarow	6,26		10,29		3,29		8,39		12,23†	
Hósťa	6,33		10,36		3,36		8,46		12,30†	
Kulowa	6,40		10,43		3,43		8,53		12,37†	
Němzow	6,48		10,51		3,51		9,01		12,45†	
do Wojerez	6,54		10,57		3,57		9,07		12,51†	

† Jěsdźi jenož w nozy pošlednjeho dźěłanskeho dnja w tydźenju.
○ Jěsdźi jenož 16. meje, 5. junija, 3. julija, 7. augusta a 4. septembra.

S Wojerez — Rakez do Budyschina.

S Wojerez	†4,10	4,45 wot Wósborka.	7,04	8,34 wot Lubija.	10,11	11,56 wot Lubija.	2,31	5,18 wot Lubija.	7,41	○ 7,44 wot Lubija
Němzow	†4,17		7,11		10,18		2 38		7 48	
Kulowa	†4,25		7,19		10,26		2,46		7 56	
Hósťa	†4,32		7,26		10,37		2,53		8,03	
Sdźarow	†4,39		7,33		10,44		3,00		8,10	
Komorowa	†4,46		7,40		10,51		3,07		8,17	
Rakez	5,07		7,50		10,59		3,16		8.25	
Scheschowa	5,15		7,57		11,06		3,23		8,33	
Njeßwaczidła	5,23		8,05		11,14		3,31		8,40	
Khaßowa	5,33	6,11	8,14	10,45	11,22	2,14	3,39	7,37	8,49	9,41
Radworja	5,44	6,16	8,21	10,51	11,28	2,17	3,46	7,44	8,55	9,42
Mak. Wjelkowa	5,55	6,26	8,31	11,01	11,38	2,28	3,56	7,54	9,05	9,57
Židowa	6,03	6,34	8,38	11,08	11,45	2,36	4,03	8,01	9,12	—
Ratarjez	6,08	6,38	8,43	11,13	11,50	2,40	4,07	8,06	9,17	—
do Budyschina	6,15	6,45	8,50	11,20	11,57	2,47	4,14	8,13	9,24	10,04

† Jěsdźi jenož kóždy pošledni dźěłanski dźeń w tydźenju.
○ Jěsdźi jenož 16. meje, 5. junija, 3. julija, 7. augusta a 4. septembra.

Kamjenz-Halschtrow-Biskopizy.

S Kamjenza	5,50	11,30	2,03	7,02
Halschtrowa	6,17	11,58	2,30	7,36
Do Biskopiz	7,03	12,44	3,21	8,27

Biskopizy-Halschtrow-Kamjenz.

S Biskopiz	7,25	1,40	4,20	9,12
Halschtrowa	8,10	2,28	5,30	10,00
Do Kamjenza	8,34	2,56	6,06	10,25

Wulki skład

hotowych koschlow

běłych, pißanych, ßmužkatych a kaschczikatych wschelakich płaczisnow,

mužaze koschle hižo po 1 mk.,
žonjaze koschle hižo po 95 pj.,
dźěczaze koschle wschěch wulkosczow sa kóždu starobu.

Módroczischcź

w rjanym wubjerku kaž tež módroczischczowe hotowe jaki

porucza

Emil Wehrle

na jerjowej haßy 7.

Po tunich płaczisnach poruczam ßwój derje wuhotowany skład **ff. domjazych, kuchińskich a hospodarskich wězow, lakowanych a njelakowanych, blachowych lampow, latatnjow, zylindrow a ßužokow, platow, płokanskich wanjow, bowow, myjnych stejakow, zimanskich maschinow, kupanskich wanjow, želesne pónoje a hornzy, hospodarske wahi, noże, widliczki, ižizy, nožowe korbiki, khojesowe młyny, khojesowe khany, khojesowe a zokrowe tyče, rybowanske maschiny, mjaßorubaze maschiny, mjaßowe mjezki, schczětki, ßerschczowe mjeczawy, zentrifugowe schczětki** atd.

Moritz Schulz, klampnatski mischtr : : : : : pschi ßerbskich hrjebjach 10.

— Wuporjedźernja. —

Th. A. Wällnitz naslědnik

w Budyschinje

9 na ßukelnskej haßy 9.

Najtuńsche kupowanske žórło sa

njewjesczinske wuhotowanje a

jednotliwe meble

solidneho a modneho dźěła.

Sprawne poßkuzenje.

Pschi hotowych pjenjesach rabatt.

Ssamßna pólstrowatnja.

Wobhladanje sej kupjerja dowolene. Proschu, na mjeno a hólźinu cźo. kedźbowacź.

Mudry kolojěsdny wuswoli

Naumannowe Germania-kola.

Sastupjeŕ:

wumělski jěsdny Marschner

na Nowosalzskej drósy 36.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoleń.

Čišć Smolerjec knihličišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 30. Sobotu 23. julija 1910. Lětnik 69.

Skónzowanje jeneho Němza w Palästinje.

Pola Haify, jeneho pschimórskeho města Palästiny, žu w fellachskej wšy Hrehu domoródni jeneho Němza satšélili. Tamnische domoródne wobydleŕstwo je Němzam njepschećelszy smyšlene, dokelž je žo tam něhdže 500 Němzow saštydliko, kotsiž žo s ratarstwom a winizarstwom žiwja. W Haifje ma němsko-katholske mišionstwo žwoje žydko. Němska kolonija je dla skónzowanja jeneho žwojeho žobustawa we wulkim roshorjenju.

Mjes tym žu drobnische powjesće wo podawku dóschke: Na winizach 8 kilometrow wot Haiffy sdaleneho němskeho žydlischća Neuharta běchu jeneho domoródneho se wšy Tireha satšéleneho namakali. Haiffaski statny rěčnik tamnischeho němskeho vizekonsula napominasche, so by žo pschi wobhladanju cźěła wobdźělił. Konsul žo s tołmačom a jenym nahladnym žobustawom němskeje kolonije, Fritzom Ungerom, kotryž dyrbjesche s wězywustojnym być, do Neuharta dowjesy. Tam žo se statnym rěčnikom, žudniskim lěkarjom a dwěmaj žandarmomaj setka. Něhdže 150 muži a žonow se žušodneho Tireha jich wołajo a kschičžo wočakowachu. Němzow winowachu, so žu teho muža skónzowali. Mjes tym so konsul k cźěłu džěsche, žo někotsi Tirehszy do Ungera, kotryž bě pschi wosu wostał, dachu, bijachu jeho wot sady a jeho psched wočomaj konsula a turkowskeje wyschnoscze se žydom kułkami satšélichu. Na to wschitzy roscźěkachu. Mjena někotrych skućerjow móžachu pak žo shonić. Konsul je žebi wot turkowskeje wyschnoscze žadał, so bychu žo skućerjo khostali a so bychu žo k schkitanju wojazy do žamotneho němskeho žydlischća połožili. Hischće tónžamy džeń žo 42 wojakow tam pósłka. S Beiruta je kompagnija wojakow do Haiffy woteschła. Beirutski wali je najwobschěrnische naprawy cźinił, so bychu žo winikojo khostali a je žo teho dla žam do Haiffy podał.

Wo skónzowanju jeneho Němza w Palästinje shoniwschi, je němski póslanz w Konstantinoplu turkowskeho ministra swonkownych należnoscźow hnydom namołwjał, so bychu žo winikojo khostali a žo němszy žydlerjo schkitali. Minister je žlubił, so trěbne naprawy poruczi.

Khědźor Wylem do Wina pojědże.

Khědźor Wylem 20. augusta na dwaj dnjej do Wina pojědże, so by awstriskemu khěžorej k 80. narodninam sboże pschał. We Winje deputazija 7. husarskeho regimenta khěžorej Wylemej, kotryž je s jeho schefom, cźežny mjecź pschepoda.

Wučerki w Pruskej nježmědža žo woženić.

Pruski minister je pschi składnoscźi jeneho wožebiteho pada na postajenje kedźbliwe cźinił, na kotrež ma žo pschi pschistajenju wučerkow dźiwać. Po tymle postajenju wučerki žwoje wučerske městno hnydom shubja, hdyž žo woženja.

Nowa powětrowa wójnska łódź.

Wodźliwe powětrowe ballony a lětadła budža žo w pschichodnej wójnje niz jenož k wužlědźenju njepschećela, ale też k saniczenju jeho twjerdźišnow a wójnskich łódźow wužiwać. Powětrojědne towarstwo w Grefrathu nad delnim Rheinom nowu wodźliwu powětrowu łódź twari, kotraž je k pschijimanju rosbuchadkow a postajenju maschinskich tšélbow pschiprawjena. Nowy motorski drjewjany ballon žo sda prosta powětrowa łódź być, woprawdże pak wón s tšjoch se žobu hromadu swjasanych ballonow wobsteji, s kotrychž móže kóždy žam w powětsje jědźić. Prědni a sadni ballon hodźitaj žo sa dwě mjeńschinje wot žrjedźneho ballona wotdźělić a žo k wójsku wróćić, mjes tym so móže žrjedźny ballon s njepschećelskimi wojakami wojować. Pruske wójnske ministerstwo žo wo nowy ballon, kotryž je wěsty Zorn natwarił, jara sajimuje.

Pjećstowlětny žwjedźeń bitwy pola Grunewalda

žu Polazy w Krakowje, w něhduschim hkownym měsće stareho pólskeho kralestwa, žwjećili. Pšched 500 lětami běchu Polazy pod kralom Jagellom s pomozu Litwinow, Rušow a Czechow pola Grunwalda wójsko němskeho rycźerskeho rjada sbili. S tejle bitwu bě žo dobywanju němskich rycźerjow do litwinskeho a pólskeho kraja kónz sćiniło, a rycźerski rjad podźischo žamo pólske nadkinjejstwo pschipósnowasche.

K 500 lětnemu wopomnjenju tuteje bitwy je žo w Krakowje pomnik krala Jagella, wot pólskeho hudźbnika Paderewskeho darjeny, poswjećił. Polazy běchu s wulkimi žykami na žwjedźeń pschischli. Woženite želesniske cźahi mózachu lědma lud dowosyć. Pschi žwjedźenju běchu khěžorski naměstnik, galizisti krajny marschal, dale pólszy wotpósłkanzy němskeho khěžorstwoweho žejma a ruskeje dumy pschitomni. Spomnjenja hódna bě žwjedźeńska rěcź, kotruž mějesche krajny marschal hrabja Ladišław Badeni. Wón žo wscheho njepschećelstwa pschećiwo Němzam wostaji, sa to pak Polakow napominasche, so bychu na pucźu dźěła žwoje samery dozpić pytali, tola niz na pucźach bludow. Galizisti je jenicźki kraj, w kotrymž móže žo pólski lud žwobodnje roswiwać, cźim bóle pak dyrbi wón dźěłać, so by narodnu myšl spokojił. Wječor bě město žwjedźeńszy wobžwětlene.

K skónczenju žwjedźenja žo nowinarjam a hosczom hosczina wuhotowa. S rěczow, kotrež žo tam mějachu, je wožebity sacźischcź rěcź ruskeho dumineho sapósłanza Rodičzewa cźinika. Wón praji, so na franzowski postrow pólskeho profesora Sdiechowskeho wotmołwi, so je žo pólski lud drje pschemohł, tola nichtó njemóže saprěcź, so žu sympathije Rušow na stronje pschemóženych. Wschitzy wojowarjo sa žwobodnoscź a prawdoscź w Ruskej, w kotrychž mjenje Rodičzew rěczesche, widźa w Polakach rodźenych bědźerjow sa žwobodu a prawdu; woni žu też po boku ruskich bědźerjow sa tute najwyschsche ideale žwobody wojowali. Rěcźnik nochze wěschcźić, niczo do prědka rjez, tola praji s najhłubscheho pschežwědczenja, so žo bórsy džeń pschibliži, hdyž wobaj ludaj, ruski a pólski, wušwobodźenaj mjes žobu pschecźelstwo wobsamknjetaj. Rodičzewowe žłowa wospjet schumjazy pokłesk wubudźichu, tola wyschnoscźi žo wone do žwjedźenjoweho programa njepschihodźachu. Drje po pschikasni awstriskeho knježerstwa bě Krakowski měschcźanosta žwjedźeńskemu komitejej sakasał, Rušow na žwjedźeń pscheproščyć. Awstriske knježerstwo sbliženju Sskowjanow a wožebje wujednanju Polakow s Rušami po móžnoscźi sadźěwacź pyta. So by žo teho dla Rodičzewowa wuspěschna rěcź trochu pożłabiła, Polak Schěroschewski wotmołwi: „Hdyž my sa džělenje Pólskeje wot Ruskeje wojujemy, wojujemy też sa žwobodu ruskeho luda.“ — Dla tychle žłowow je Rodiczew hosczininemu pschedžydźe Krnipińssemu pišmo póslał, w kotrymž wón praji, so ma wón Schěroschewskeho měnjenje sa zyle smy-

lene, njeprawe a njewěrne. Rodiczewowi politiszy pschecżeljo, każ wón ßam, ſa ßamoſarjadniſtwo Pólſkeje wojnja, tola nochzedża na żane waſchnje do dżělenja Pólſkeje wot Ruſkeje ſwolicź.

Na domojpuczu ſe ßwjedżenja Grunewaldſkeje bitwy ßo Polazy ſ Němſkeje pſchi pruſkich mjeſach na njelube waſchnje pſcheßkapichu. Złonizy a poliziſtojo jich ſadżerżachu a draſtu na jich cżěle pſchepytajo jim patriotiſke ſnamjenja a wopomnjeńſke medaille ſebrachu. Dla dokładneho pſchepytanja, kotreż 12 hodżin dołho trajeſche, běchu mnoſy Pology pſchiſamknjenje k żeleſniſkim cżahom ſakomdżili. Też pſchi pſchekrocżenju ruſkich mjeſow je ßo ſ Krakowa domoj jědżazym Polakam podobnje ſeſchło.

Senatorſke reviſije w Ruſkej.

Ruſzy ſenatorjo, kotſiż ßu w minjenych měßazach we wſchěch dżělach ruſkeho kraja reviſije wotměli, ßu na lěto ßwoje dżěło pſchetorhnyli a ßo do Peterburga ſjěſdżuja, hdżež budża ßo kónz tuteho měßaza dowěrne wuradżenja wſchěch reviſorow wotbywacź. Reviſorojo ßebi ßwoje nawjedżenja ſdżěla, ßebi plany dalſchich reviſijow poſtaja a ßo też mjes druhim wo tym roßßudża, w kajkej formje budża zarej roſprawy wo ßwojej dżěławoſcźi podawacź.

Pſchi reviſijach w pólſkim kraleſtwje je ßo wupokaſało, ſo ma ßo wina na njeporjadże w politiſkim ſarjadniſtwje w tym pytacź, ſo w Pólſkej wojeńſke a zivilne ſarjadniſtwo w jenej a tej ßamej ruzy leži. Duż budże ßo zarej namjetowacź, ſo by ßo wojeńſka a zivilna móz w Pólſkej dżěliła.

We Warſchawje ßu ßo po ſenatorſkej reviſiji wyſchſchi gubernſki lěkaŕ Brandt, direktor ſtatneje ſawěſcźeńnje Danilewſki a finanzny direktor dwórſkeho dżiwadła Kriwoſchejin ſajeli. Se 47 intendantow, kotrychż je pſchepytowaza komißija wobſkorżiło, je 20 w pſchepytowanſkim jaſtwje ſawoſtało.

Też ſenator Dědulin, kotryż je reviſiju w Kijewſkim wojeńſkim wokrjeßu wodżił, je na khwilu ßwoje dżěło ſkóncził. Wunoſchk jeho dżěławoſcże je tón, ſo ßu ſchěſcź ſtabnych a wyſchſchich offizěrow twjerdżiſniſkeho inżenieurſkeho ſarjadniſtwa, generala Akimowa, ſchěſcź ſaſtojnikow a offizěrow wokrjeßneho inżenieurſkeho ſarjadniſtwa, generala lieutnanta Topora-Rabczickżkeho, pjecź offizěrow intendantury a něhdże dżeßacź wyſchſchich offizěrow a ſaſtojnikow komißije ſajeli, kotraż twory ſa intendantury pſchijimowaſche.

Nowe njemčry w Albanſkej.

Sběżk Albanſkich ßo ſ nowa roſchěrja. Knjeżeŕſtwo je wojakow do Veriſowiza, Korprula a Iſtiba póßłało. Moſty a tunele ßo na wſchěch żeleſnizach krucże ſtražuja. To je ſnamjo, ſo je ſběżk ſaßo woßylnik.

Pſchißahanſtwo pſchecźiwo mkodoturkowſkemu knjeſſtwu

je ßo w Konſtantinoplu wotkryło. Wjednizy pſchißahanſtwa ßu něhduſchi wyſchſchi ſaſtojnizy a miniſtrojo wotehnateho ſultana Abdula Hamida. Pſchißahanzy běchu ßebi wotmyßlili, něktorych nětcziſchich miniſtrow ſkónzowacź, mkodoturkowſke knjeſſtwo powróczicź a wotehnateho ſultana ſaßo na trón ßadżicź. Hłowny wjednik Ali Kemal, jedyn prjedawſchi ſpion wotehnateho ſultana, njeje ßo ſajał, ale je do Egiptowſkeje cźekнył. Knjeżeŕſtwo je telko ludźi ſajecź dało, ſo ßu wſchě jaſtwa w Konſtantinoplu pſchepjelnjene.

Strajk żeleſniſkich dżěłaczerjow w Jendżelſkej.

Na połnózno-rańſchej żeleſnizy w Jendżelſkej 25,000 dżěłaczerjow ſtrajkuje. Po wudawanju żeleſniſkeje direkzije je ßo ſtrajk ſe ſpjecźiwoſcźu jeneho ranżěrowazeho dżěłaczerja ſawinował. Jemu bě ßo woſjewiło, ſo ßo wón póndżelu ſ wjecźora ranżěrowanſkeho dwórniſchcża k rańſchemu kónzej pſcheßadźi. Wón pſchecźiwo temu proteſtowaſche, ſchtoż pak bjes wuſpěcha woſta, a ßo póndżelu rano na ßwoje dotalne měſtno k dżěłu ſtupi. Tam ßo jemu ſdżěli, ſo dyrbi na ßwojim nowym měſtnje dżěłacź, tola po dokonjenju dnjoweho dżěła by ſchef tamniſcheje ſekzije ſwólniwy był, na jeho żadanja poßłuchacź. Dżěłaczeŕ ßo ſapowjedźi, to cźiniciź, na cźoż jeho ſ dżěła pnſchecźichu. Hnydom ßo jemu 3000 towarſchow pſchiſamknу. W tu khwilu 25,000 muži ſtrajkuje, a ſtrajk hiſchcże pſchibjera.

Tule roſprawu je żeleſniſka direkzija wudała. Strajkowarjo pak praja, ſo ßo ſtrajk na to ſakożuje, ſo dżěłaczerjo na ßwoje wſchelake wobcźežowanja njejßu ſpokojaze wotmolwjenje doſtali, a ſo je ßo poßledni cżaß ſa wſchelake dżěła mſda poniżiła. Teho dla je njeſpokojnoſcź powſchitkowna.

Njedżiwajzy ſtraika njejßu ßo ſpěſchne cżahi ſakomdżile, tola woženje wuhla je ßo zyle ſaſtajiło. Parne kótże njemóża ſ pſchiſtawow wujěcź, dokelż ßo po żeleſnizy żaneho wuhla wjazy njepſchiwożuje. W někotrych pſchiſtawach hižom teho dla pſchiſtawni dżěłacżerjo ſtrajkuja.

Hrożaza wójna mjes Nikaragua a ſjednoczenymi ſtatami połnózneje Ameriki.

Nowy Nikaraguaſki preſident Madriz, kotryż je ſ revoluziju knjeſſtwo na ßo ſtorhnył, ſwadże ſe ſjednoczenymi ſtatami połnózneje Ameriki ſ pucża njeńdże. Wón je porucził, wſchitkich jatych, też Amerikanow, kotſiż ßu pſchecźiwo njemu wojowali, ſatſělicź. Teho runja je wón potajnje pſchikaſał, jateho Amerikana Pitmanyonga, kotryż je napſchecźnemu preſidentej Eſtradże jako inżenieur ßłużił, wotprawicź. Jeli ſo by ßo tónle wukas wuwjedł, dyrbjake ſjednoczene ſtaty Nikaragui wójnu pſchipowjedźicź.

„Cżorna ruka.“

(Pokracżowanje.)

„Potajkim ßłużobna holza a ſahrodnik! Brinkmanezy dźě maju po ſdaczu ſpuſchcżomnych ßłużomnych“, tak ßebi knjeżna Helkinez hanjo myßleſche a ßo ſa rózkom domu ſhubi, ale jenoż k temu, ſo by ſa kerkom cżorneho drjewa hnydom ſaßo won kukała. Mjeńſchinu poſdżiſcho ßo ſ druheho kónza mużika poſtawa ßrěnjeje wulkoſcże ſ klobukom, hłuboko do cżoła ſtłóczenym, wunóri, kedżbnje do wſchěch kónzow ßo roshladujo, potom ſ lěßynznymi wrotami na dróhu wuſtupi, hdżež, po ſdaczu niczo kedżbu njemějo, ßwój pucź měrnje dale dżěſche.

S napinanjom wobkedżbowarka wukſchik pſcheßłapjenja podußy — wotßał potajkim tónle ſnaty hłóß! Wulzy ſpokojena ßo wona bjes komdżenja do ßwojich rumow poda, hdżež ßebi hacź do ßněđanja horliwje roſmyßłowaſche.

W jědżeŕni bě Brinkmanez nan hižom pſchitomny, hdyż wona ſaſtupi.

„Dobre ranje, nanko!“ knjeżna Helkinez Brinkmanna poſtrowi. Wonaj běſchtaj wobſamkkoj, też w najdowěrniſchim wobkhadże tutu formu wobkedżbowacź, dokelż żenje wjedżecź njemóżeſchtaj, ſ kotreho kónza w tymle ſaſchmjatanym padże pſcherada pražeſche.

„Dobre ranje, moje dżěcźo, ſtary wotmolwi, pſchi cżimż ßo jemu na cżole ſmorſk ſtaroſcźow hiſchcże bóle ſahłubjowaſche. Sa jědżu ßo dale khětro mało powjedaſche; tola hdyż bě ßo poßłużowazy ßłużobnik wotßalił, woprascha ßo ważnje: „Nowe powjeſcże, nano, to na tebi widżu!“

Ani ßłowa njeprajo wón ji jenu ſ derje ſnatych zedulkow pſchißuny.

Ani ſ najmjeńſcha wobliczo njepſcheměnjejo wona cżitaſche: „Hiſchcże měßaz wam na rosmyßlenje dawamy — njepoßłuchacże-li, ſcże wotßudżeni!“

„Potajkim woni to tola tak nuſne nimaju“, wona ſ cżicha ßo ßmějeſche; „nó, tón cżaß drje budże też mi doßahacź!“

„A ty — ßy ty hižom něſchto wußłědżiła?“ wón napjaty wuſkuſchowaſche.

Wona jenoż ßwojim myßlam pſchihłoßowaſche, na jeho praſchenje pak něma ſ hłowu tſchaßeſche.

„To dźě je rjenje“, wón bórbotaſche, ſymne kapy ßebi ſ cżoła trějo. „To budu ja tola napoßledku dyrbjecź pſchidawacź —“

Wona, dżiwajo ßo, horje ſhladny. „Ale hdże też to! Wo tu wěz ßo ſ zyła wjazy njeſtaraj a to dalſche zyle bjes ſtracha mi pſchewoſtaj. Mjenje tebi ſa bliżſchi cżaß na wocźi pſchińdu, a wěſcźiſcho ßměmoj ßo wuſpěcha nadżijecź!“

„A jeli ſo mje cźi ſa tón cżaß —“, wón cżinjeſche jara wuſnamny cżink.

„Teho ßo bojecź njeje trjeba, mamy dobre ſchtyri njedżele khwile, a ſa tón cżaß dyrbi ßo wſchitko roſßudżicź.“

„Ale to njeroſtymju, ſchto ty —“

„To też trjeba njeje“, jemu do rěcże ſarěcża.

„Proſchu tebje też, ſo ßo mje wo niczo dale praſchał njeby, pſchetoż doniż ta wěz ſraka njeje, njemóżu tebi na żane waſchnje wotmolwicź. Ale hiſchcże jena wěz: kak tola rěkaſche tamny mkody mużik, kotryż ſ tobn tehdom w pſchiſtawje mje wocżakowaſche? Móżeſch mi teho jako dowěrnu woßobu poruczecź?“

„Ach, tón Romigo — haj, bjes dwěla, jara mudry, dowěrny hódny cżłowjek!“

„Nó potajkim, to je dobre!“

We ſcżěhowazych dnjach knjeżna Helkinez pſchede wſchěm wſchitke jej pſchiſtupne akty wo njeſkutkach a nowinſke powjeſcże wo ſłě roſnoſchenym tajnym ſwjaſku „cżorneje ruki“ ſtudowaſche. We ſbytknym

cžaßu nanowu pißarńju wopytowaſche, hdźež ßo wot knjeſa Romiga rospokaſacź daſche, abo wujěchowaſche, pſchi cžimž ju wón też pſchewodźowaſche; to bě nadpadna wěz, ſo bě rjany muźſki pola njeje pſchiſtup naſchoł. Ale też jeho cžornej wocži hižom dźiwajo na nju ſhladowaſchtej.

Dźenßa ſa ßnědanjom nětkole Hańža nana proſcheſche, ſo by jej dopołdnja w pißarni ſabytu ruczku toſchku pſches knjeſa Romiga pſchipóßłał. „To pak njeßmě nichtó druhi hacź Romigo bycź“, wona hiſchcže jónu doda.

„Cžeho dla runje tón?“ ßo nan praſcheſche.

„Hižom jónu ßym cže proßyła, nano, mje ßo wo niczo njepraſchej — hdyž budże cžaß, budu wſchak ßama rěcžecź!“ wona jeho ſ krótka wotpokaſa.

„Mi ßo ſda, ſo ßo tu měſto „kamory“ jenož něka̍jka luboſcź wukopa“, ſtary knjes woboźnje bórcžeſche, pſchetož tute tajne cžinjenje ßo jeho cžeſtnej powaſy pſchecžiwjeſche. Bjes maka bě jemu nětkole wopak, ſo bě ſchto pſchilubił. „Jónſka, a njech by to też wußlědźeńka była a hiſchcže wótriſcheho roſoma a krucźiſcheje wole měła, woſtanje tola jónſka; hdyž jónu wutroba ßobu rěcži, wſcho druhe ßame pſcheſtanje!“ Tak ßebi wón to myßleſche. Ale nětkole bě to poſdźe — tej naležnoſczi dyrbjeſche ßo pucź woſtajicź.

Hdyž naſajtra dopołdnja knjes Romigo pſched khěžnymi durjemi klinkaſche, Hańža hižom w ßwojej iſtwje na njeho cžakaſche. Se ſamyßłom bě ßo hacź nanajpyſchniſcho wuhotowała. Wopytowarjej ßo wěſo tuta rjana poſtawa njemało ſalubi.

To bě Hańža też pytła a bě ſ tym jara ſpokojena. „Schto mi njcßecze?“ wona poßměwajo ßo wopraſcha a jeho, ſ ruku pohibujo, namołwjeſche, dale poſtupicź.

„Ja mam wam tule toſchku pſchinjeſcź“, wón ſamyßleny mjekotaſche.

„Dźakuju ßo“, też wona nětkole zyle nježnje dychny a ruku ſa toſchku wupſcheſtrje.

Tu wona jeho bliže pſchikiwny a na poł wótſje w zyle cžiſtej italſkej rěcži, kajkuž tam w Toſkanſkej krajinje rěcža, ſcheptaſche:

„Pſchebe mnu tajenje niczo njepomha, Ludwiko Horaßijo, ſnaju tebje!“

Kaž wot ſmijizy kußnjeny ßo wón ſatorže a ſ prawizu ſa kakacžom, kiž mějeſche w ßukninym ſaku, ßahny.

Wona ßo ſ waha ſaßmja — ßlěbrojaßne, ſmyßły mylaze ßmjecže. —

„Tu wězku jenož tam woſtajcže, njeboju ßo!“

Horaßijo ßo ſa cžoło hrabny, to bě jemu hudańczko, ſ wotkal wona jeho prawe mjeno wjedźeſche. Bě to dźiwi ßón abo kuſkowna woprawdźitoſcź, pſchetož ta jónſka ßo tola njebudźiſche pſcheradźiła, hdy budźiſche něſchto ſkeho w myßlach měła.

Tu jeho ſaßo Hańžine ßmjecže ſ poraženja ſbudźi. „Hłowa ſwjaſka „cžorneje ruki“ ßo tola njehodźi k temu, ſo by hudańczka ſhudawała; ja ßym to tola ßama była, kotraž ßym waß daka ßem póßłacź, ſo bych waß warnowała.“

Poraženy wón na nju wudźěraſche, w kajkim ſtraſche je, bu jemu na dobo wědomo, a ſpłóſchiwy kaž dźiwje ſwěrjo ßo wón wokoło ßebje roshładowaſche, jako by najpſchihódniſchi wupucź k cžekanjenju pytał.

„Wy mi pſchezo hiſchcže njewěricže!“ wona porokujo hramjeſche. „Hdyž wy, Ludwiko Horaßijo, ſaßo na wußlědźowanje póńdźecže, njech ßebi pomyßlicže, ſo maja huſto też ſcžěny wuſchi, a ſo to kóždy krócź pſchecželniza njeßkyſchi.“

Wſchě ſmyßły ſhubjowajo wón Hańži do ßmějateho wobliczа hladaſche. „Wy, knježna, ſcže naſcha pſchecželniza?!“

„Nó haj, je dha to tak jara dźiwna wěz? Ja dźě pſchi tym podobny wužitk pytam, kaž wy ßami.“

Na jeje ſnamjo poßłuchajo ßo wón kaž bjes wole na niſki ſtólczk pódła njeje poßydźe, wona pak pſchi tym jemu ſ cžicha do wucha ſcheptaſche. Ludwikowy wuraſ bě dale a bóle napjaty, wocži dale jaßniſcho ſhladowaſchtej, nětkole wona dorěcža: „Cžeho dla to, to ty jutſje ſhoniſch, dźenßa njech cži to doßaha, ſo mam cže rady!“

Tu wón wyſkajo poſkoczi. Jenož ſ najwjetſchim napinanjom móžeſche wón ßwoju wjeßeloſcź wobknježicź; hiſchcže jónu ßo na nju żehliwej italſkej wocži ſabłyſknyſchtej, „jutſje potajkim“, wón dybawje wuſtorczi a iſtwu khabkajcy wopuſchcźi.

Hdyž bě wón wonka, ju ſymiza pſcheběža, ale ſuby ſakußnywſchi pocža ßo pſchehotowacź. Hiſchcže w ßamßnej nozy Horaßijo ßwojich towaŕſchow ſ tej powjeſcźu pſcheßłapi, ſo bě jara ważny ßobuſtaw ſwjaſkej dobył, kotryž chże naſajtra pſchiwjeſcź, ſo by ßwoje pſchilubjenje ſcžinił. Wſchitzy jemu „ßława!“ pſchiwołachu, potom kóždy na ßwoje dźěło dźěſche.

Kaž bě wotrěcžane, ßo Hańža a Ludwik na wjecžornych ßměrkach na Waſhingtonowej dróſy ſetkaſchtaj. Wona bě ßo ſa muża ſdraſcźiła. Po dlějſchim pucžowanju pſches ſaſchmjatane haßy jeje wjednik na poßledku pſched napoł roſpadanej khěžku ſtejo woſta; po harje ſ pſchiſtawa na lěwizy Hańža ſpósna, ſo je we ſlě rosnoſchenym italſkim kucże. Na něka̍k buchanje jemu ſtara żónſka, kiž ſubow njemějeſche, wotamkny, we ſtuchłym cžmowym rumje jenož ßlepjaza ſtaruſchżyna lataŕnja wuſku ßmuhu ßwětła na maſanu podłohu ryßowaſche.

„Ssu tu wſchitzy?“ Horaßijo na poł wótſje ßo wopraſcha.

„Hdyž ſcže to wy, knježe, je wſchitko hotowe“, bórbotaſche ſtaruſchka, na Hańžu wcžipnje hladajo.

„Potajkim ſa ßobu!“ Horaßijo njeſcźerpny pohonjeſche.

Stara jachło kožo do boka ſtorczi, Ludwik ſ wotmachom ſpody ſkhowane ſpadowaze durje ſběže a Hańžu ſ pokiwom požada, ſo ma tam dele kroczicź. Pokhmurny wjelb ju wobja; ßmolane fakle, ßepje nopow morwych, na cžerwjeń poſtawy w płaſchcžach, wona dyrbjeſche ßo dźerżecź, ſo by ßo wótſje njeſaßmjaka. Dokelž pak budźiſche to zyku wěz ſkaſyło, pſchewiny ßo.

Nětkole jedyn ſe ßrjedźiſny wuſtupi a ßo Hańžu ſ błukim hłoßom wopraſcha, hacź chże dobrowólnje ßlub cžinicź, ſo nikoho njepſcheradźi. Wona pſchikiwny a też najcžeżſche wuměnjenja pſchiwſa. Hdyž bě to nimo, bórbotachu pſchihłoßujo.

Horaßijo wjeßeły ſawoła: „Nětkole ßy ty naſcha, nětkole budźeſch hakle widźecź, do kak mózneho ſwjaſka ßłuſcheſch, ſcźěhuj mje!“

(Skónczenje pſchichodnje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. (Poſtajenje ſapłacźeneho rjadowarja w měſchczańſkim muſeju.) Měſchczańſky ſaſtupjerjo ßu w ßwojim poßlednim poßedźenju wobſamkli, ſa měſchczańſki muſej jeneho rjadowarja ſ 2400 hriwnami lětneje mſdy poſtajicź.

S Budyſchina. (Khěża ßo ſaßypka.) Na rěſaŕninej dróſy je ßo pjatk tydźenja jedyn nowotwar twarſkeho miſchtra Schneidera ſ dźěła ſaßypnył. S njepſcheſtawazym deſchczom bě kalk ſ zyhelow wotmokał. Do njeſboża njeje nichtó pſchiſchoł.

— (Żito wuroſcże.) Ratarjam, kotſiž ßu żito mokre do ßnopow wjaſali, je tu a tam rożka w ßnopach wuroſtka. Woßebje ſlě je w tutym naſtupanju w Draždźańſkich ſtronach. Na něktorych polach pópy pokne ſelenych bantow ſteja.

— Khětro ßylne krupobicže je ležomnoſcže ſ ranja Budyſchina k Ssokolzy a Bónjezam horje potrjechiło. Runklizowe kopjena a ſelo ſaźnych běrnow ßu ßo ſlě rosbiłe. Też żito je dźěl ſornow ſhubiło. Cźi, kotſiž maja ßwoje wupkody pſche krupobicže ſawěſcźene, nadźějeja ßo, ſo 7 prozentow żnjoweho wunoſchka jako ſarunanje doſtanu.

— (Khoroſcź mjes běrnami.) Dokhotrajaza mokrota je ſ měſtnami běrnam ſeſchkodźiła. Do druźiny magnum bonom ßu ßo hribiki daże, kotrež ßu běrny do zyła ſežrake.

— Stejenje żnjow w Pruſkej ßrjedź julija bě, hdyž 2 dobre, 3 ßrěnje woſnamjenja, ſcźěhowaze: Naſymſka pſcheńza 2,4 (loni 2,9), nałětnja pſcheńza 2,7 (2,6) naſymſke rożki 2,6 (2,7), jerza 2,9 (2,9), jecźmjeń 2,7 (2,5), wowß 2,7 (2,6), hroch 2,8 (2,5), półne buny 2,8 (2,6), woka 2,7 (2,6), běrny 2,5 (2,5), zokrowa rěpa 2,4 (2,5), raps a ripik 2,4 (3,4), leń 2,7 (2,5), dźecźel 2,5 (3,3), luzerne 2,4 (3,1), kuki 2,5 (3,4). Wulku ßuchotu deſchczowe wjedro ſcźěhowaſche, w rańſchich provinzach běchu ßamo mrózy. Někotre ſtrony ßu pſchewjele deſchcża doſtałe. Se ßylnymi deſchczemi ßu ßo żita ſlěhałe. Mokre wjedro je roſcźenju njerjada hojiło, woßebje wohniſchcźu. Tu a tam ßo na khoroſcże żita, dźecźela a běrnow ſkorži. S pjenkowanjom żita a ſ roſcźenjom ſornow njejßu zyle ſpokojom. W naſtupanju běrnow ßo powſchitkownje praji, ſo jara pokne w ſelu ſteja a ſo maja wjele płodow pod pjenkom. Zokrowa rěpa je ßo prawje rjenje roswika. Na pizowanſke roſtliny a kuki ßo wjele ſkorži.

— Liczba ſ rataŕſtwom ßo ſabjerazych ludźi je poßlednje lěta ßylnje woteběraka. W lěcže 1895 je ßo w Budyſkim hamtſkim hejtmanſtwje 18,028 woßobow ſ rataŕſtwom żiwiko, w lěcže 1907 bě tale liczba na 16,542 ſpadła, potajkim wo 1556 woßobow woteběraka. Też liczba tobakowych dźełacźerjow je ßo pomjeńſchiła, a to wot 439 na 391, runje tak liczba młynſkich dźełacźerjow wot 327 na 258.

— (Ssamomordaŕſtwa w němſkim wójſku.) Wot lěta 1901/02 njeje liczba ßamomordaŕſtwow w ſakſkim wójſku wjazy tak wulka była, hacź w lěcže 1909. 1901/02 je 36 wojakow ruku na

žebje skožiło, 1903: 15, 1904: 25, 1905: 23, 1906: 24, 1907: 25, 1908: 22 a 1909: 29. Bojosćz pšched khostanjom je ſ hłownej pšchičžinu žamomordarſtwa była. Najwjazy žamomordarjow w ſakſkim wójſku je žo ſatſeliko abo žo wobwěžko. W měžazu januarje je žo pšchezo najwjazy žamomordarſtwow ſtało.

— Wobžwědženja ſa pućowanſke pſchemyžko (ſa wokołonoſcherjow) budža žo pſchichodnje jenož pſchi potrjebje dawacź.

S **Hornjeho Hunjowa.** Sſrjedu wjeczor žo tu 3létny žynk murjerja Schneidera, Waktar Schneider, w małym ale trochu hłubokim haćiku pſchi wježenej žykawarni tepi. Runjež žo wſcho móžne cžinjeſche, jeho do žiwjenja ſwołacź, njebě to tola wjazy móžno. Tež pſchiwołanemu lěkarjej žo to njeporadźi.

S **Hornjeje Hórki.** Njedźelu 31. julija budże tu Budyſki wokrjeſ ſakſkeho kołoješdneho ſwjaſka žwój létuſchi wokrjeſny žwjedźeń žwjećźicź.

S **Hornjeje Hórki.** Pſched paduchami njeje nicžo wěſte. Tele dny žu we wodowej cžiſćerni tudomneho papjernika něhdże 30 puntow cźežki koprowy honacź kradnyli.

S **Lejna** pola Budeſtez. Tudomny dźěłacźeŕ Haſa je žrjedu we waggonowej fabriży w Budyſchinje cźežko do njeſboža pſchiſchoł. Schrubowanſka maſchina jemu małuſchk a pjerſchćenjak praweje ruki wotmjecże a žrjedźny porſt ſtraſchnje ſmjecże.

S **Njeżwacžidła.** Hdyž žobotu tydženja ſ cźaha wuſtupich na tudomne dwórniſchcžo, widźach, kak žo zyła wjeż wobleka žwjatocžnu pychu ſa wulki wojeŕſki žwjedźeń. Małohdy žym jenu wjeż tak bohacže a wulkotnje wupyſchenu widźał. Sswojimaj wocžomaj pak ſkoro wěricź njechach, hdyž mje, wjeſele we wětſiku žo žmahujo, ſ jenych cźežnych wrotow ſtrowjeſche žerbſka khorhojcźka, módra — cźeŕwjena — běła. Bě to pſched domom k. Jurſcha. Cźeſćź a khwalbu temu knjeſej ſa tak žwěrne wuſnacże žerbſkeho ſmyślenja! — Mała žerbſka khorhojcźka pak žwjedźenjej njeje ſeſchkodźała. Wſchak je žo kražnje poradźił. Mała žerbſka khorhojcźka je wjeż žobu pyſchiła, kaž žu naſchi dobri Sserbja a Sserbowki tež žwěru žo prózowali, wojeŕſki žwjedźeń porjeńſchicź a ſkražnicź. Woni žu dopokaſali, ſo žu jako dobri Sserbja tež žwěrni patriotojo. To chžych jenož pſchiſpomnicź, dokelž žmy w poſlednim cžaſu žkyſchecź dyrbjeli, ſo žo žerbſkoſcź a patriotismuž njeſnježe. Tak něktoſi mudri ludźo wudawachu!! Dopokaš, ſo ſcże wopak rěcźeli, macże tu! — A ta maka žerbſka khorhojcźka bě drje tón ras hiſchcże žamalutka, njemějeſche žotrow, ale wěrcże mi: Tež tón dźeń pſchińdże, ſo budża žo ſ wjazy domow w Njeżwacžidle žmahowacź žerbſke khorhoje, módre, cźeŕwjene a běłe! S.

S **Njeżwacžidła.** Pſchi rjanym žłónczným wjedrje ſańdźenu njedźelu Njeżwacžidliſke kral. ſakſke wojeŕſke towarſtwo 25létny jubilej žwojeje khorhowje žwjecźeſche. Na žwjedźeń běchu něhdże 2000 ſaſtupjerjow póſłali wojeŕſke towarſtwa ſ Wojerez, Narcźa, Wulkich Sdźar, Spal, Hór, Běłeho Khołmza, Nydeje, Schcźeńzy a Hermanez, Kulowa, Wulkeho Cźiſka, Kſchiſchowa, Delnjeho Wujeſda, Lubuſcha, Łaſa, Semiz, Klukicha, Łomſka, Palowa, Dobruſche, Małeho Wjelkowa, Budyſchino, Lichanja, Porchowa, Hornjeho Wujeſda, Hnaſchez, Hodźija, Dźibrachcźiz, Wulkeje Dubrawy, Radworja, Židowa, Khwacźiz, Wósborka, Brěſnje, Huſki, Minakała, Cźeŕwjenych Noßliz, Maleſchez, Přěcžez, Trjechowa, Rakez, Konjez, Biſkopiz, Kamjeńza, Suborniczki, Komorowa, Hornjeje Hórki, Wóßlinka a Barta. Popołdnju w 2 hodźinomaj žo žwjedźeńſki cźah ſrjadowa. Na jeho cźole 12 jěſdnych jěchaſche, k kotrymž žo 96 žwjedźeńſkich holzow pſchiſamknu. Sswjedźeńſku rěcź mějeſche knjes ſarar Waktar. Po wjeleſtronſkim žadanju je wona cźiſchcźana wuſchła. Jako ſaſtupowazy wokrjeſny pſchedſtejicźeŕ knjes Huhn ſ Budyſchina khěžorſku khorhojnu pychu, wobſtejazu ſe žekle w khěžorſtwowych barbach a jeneho khorhojneho hoſdźa ſ khěžorſtwowym worjołom, pſchepoda. Knjes komornik ſ Vietinghoff-Rieſch w mjenje cźežnych žobuſtawow khorhojny bandelier a nalutowanſku knižku ſ nahladnej ſummu k dobrocźelſkemu ſaměrej pſchinježe. K wopomnjenju na žwojeho dźěda, exzellenzy generalneho leutnanta Funki, knjes Arnold ſ Vietinghoff jedyn khorhojny hóſdź dari. Sswjedźeńſke holzy khorhojnu žeklu a žony twjele ſa pſchedſtejerja, wjednika tſélboweho wotdźělenja a pſchewodnikow khorhowje pſchepodachu, knježna Leupoltez ſ Holeſchowa ſchkit ſa khorhojnika pſchinježe a ſaſtupjerjo bratrowſkich towarſtwow khorhojne hoſdże darichu. S wuſpěwanjom khěrluſcha: „Budź khwalba Bohu Wjerſchnemu“ žo žwjedźeń ſkónczi.

S **Přěcžez.** Pjatk rano 1/2 1 hodźiny ſ bróžnje tudomneho kublerja Nowaka woheń wudyri, kotryž žo rucže na pódlanſku kólnju roſſchěri. Bróžeń a kólnja běſchtej ſe žłomu krytej a teho dla na dobo w płomjenjach ſtejeſchtej. Wohnjowe wobory, kotrež běchu na pomoz pſchikhwatałe, dyrbjachu žo ſ tym ſpokojicź, ſo domſke wohnjej dowobrochu. Hakle hdyž bě žo žkomjana tſěcha trochu ſpaliła, bě móžno, žwinje wukhowacź. Wone běchu na ſboże hiſchcże žiwe, jenož jene bě žo wopaliło a dyrbjeſche žo teho dla kłócź. W bróžni žu žo něktore woſy lońſcheje žkomy a zyłe žyno, dale wſchě maſchiny, mjes druhim nowa drillowaza maſchina, ſpalike. W kurjenzu žu žo wſchě kury ſadużyłe. Na domſkim je žo ſe ſatraſchnej horzotu wjele ſchifrowych zyhelow roſpukało. Wobžedźeŕ žo ſ wohnjowym njeſbožom jara cźežko potrjechi, dokelž nima niczo pſche wohnjowu ſchkodu ſawěſcźene.

Se Semiz. Cźežke njeſboże je žo w C. G. Kunathez ſkale na Tumiſkej horje tele dny ſtało. Mjes tym ſo dźěłacźerjo w žnědarni (w jenej drjewjanej budże) wobjedowachu, w ſkale jedyn wutſěl wubuchny. Wotbuchnjene wjetſche kamjenjowe kruchi žnědarninu tſěchu pſcheraſychu a dźěłacźerja Wilkuža žmjertnje a něktorych druhich dźěłacźerjow lózo ſranichu. Wobžaromnemu, kotryž je wudowz a nan něktorych njewocźehnjenych dźěcźi, žo nop tak rosraſy, ſo moſhy wuſtupichu. Jeho ſ khorobnym korbom do Biſkopſkeje hojeŕnje donjeżechu, hdźež je wón bórſy wumrjeł. S wulkim ſbožom je, ſo njeje hiſchcże wjazy dźěłacźerjow žiwjenje ſhubiło.

S **Hornjeho Wujeſda.** Na měſto knjeſa kantora Kubiży, kotryž žo Michała na wotpocžink poda, žu ſańdźeny ſchtwórtk knjeſa wucžerja Krawza w Cźeŕwjenych Noßlizach ſa žyrkwinſkeho wucžerja wuſwolili.

S **Pancźiz.** Naſchej tydźeńſchej roſprawje wo ſkótnej wuſtajeńzy dodamy hiſchcże tole:

Po nahłym ſkónczenju wuſtajeńzy ſhromadźichu žo wuſtajerjo, mytowarjo, ſaſtupniży pſchedžydſtwa wokrjeżneho towarſtwa, kaž tež pſcheczeljo burſtwa w Pancźiczanſkim hoſcźeńzu. Knjes ökonomſki radźicźeł Reichel ſtrowjeſche pſchitomnych a džakowaſche žo miniſterijej a druhim daricźelam ſa pſchiwobrocźene pjenježne a druhe dary.

Knjes wyſchſchi mediziniſky radźicźeł profeżor dr. Puſch khwaleſche powſchitkowny poſtup w płahowanju ſkotu w klóſchtrſkich ſtronach wot poßlednjeje wuſtajeńzy (7. julija 1896) žem.

Na to woſſjewi a rosdźěli knjes profeżor dr. Gräfa ſcźěhowaze myta:

Cźeſtny diplom na powſchitkowne dokonjenje (Geſamtleiſtung) pſchipóſna žo klóſchtrſkemu knježſtwu (inſpektor Fiedler) a najeńkej Rynczej we Worklezach.

Na byki dóſtachu I. myto (60 hr.): płahowańſke ſjednocźeńſtwa w Połcźniży a Worklezach (Ryncž), klóſchtrſke knježſtwo 2 njewupłacźenej (tež 1 II. a 1 III.), najeńk Nika w Biſchheimje (2 njewupł.), kubleŕ Striegler we Wucźkezach (njewupł.).

II. myto (40 hr.): płahowańſke ſjednocźeńſtwo w Biſchheimje (Reppe), we Wudworju (Schewcźik) a we Worklezach (Ryncž), kublerjo Woleńk w Kukowje (k temu hiſchcże 1 II.), Rebiſch w Haßlowje (k temu hiſchcże 2 III.) a Müller w Thonbergu.

III. myto (25 hr.): płahowańſke ſjednocźeńſtwa w Dobranezach (Fiedler), w Koſarizach (Kmjecź), we Worklezach (Ryncž), w Ledźborezach (Gräfa), žwobodne ſjednocźeńſtwo w Pancźizach (Fiedler), kublerjo Wrobl a Nowak we Wotrowje, Hancże w Prjotezach, Pjech w Sswinaŕni a Cźeßła w Khróſcźizach.

Na kruwy I. myto (35 hr.): klóſchtrſke knježſtwo (inſpektor Fiedler, k temu hiſchcże 5 I. a 4 II.), kublerjo Woleńk w Kukowje (k temu hiſchcże 2 II.) a Cźeßła w Khróſcźizach (k temu hiſchcże 3 III.).

II. myto (25 hr.): najeńk Ryncž we Worklezach (k temu hiſchcże 2 II. a 3 III.), kublerjo Nowak we Wudworju, Hancża w Prjotezach (k temu hiſchcże 1 II.), Striegler we Wucźkezach (k temu hiſchcże 2 III.), Hillmann w Talpenbergu (k temu hiſchcże 4 III.), Hermann w Khróſcźizach (k temu hiſchcże 1 II.) a Wjeńka w Khróſcźizach.

III. myto (15 hr.): młynk Kuſchk a pſchekupz Rjelka we Worklezach, kublerjo Gräfa w Ledźborezach (k temu hiſchcże 1 III.), Hancża w Gersdorfje, Pjech w Mikocźizach (k temu hiſchcże 2 III.), Fiedler w Dobranezach, Wawrik w Nukniży, Pjech w Sswinaŕni a kubleŕka Leiderka w Koſarizach.

Na jałojzy I. myto (20 hr.): klóſchtrſke knježſtwo (inſpektor Fiedler, k temu hiſchcże 1 I. a 5 II.), najeńk Ryncž we Worklezach (k temu hiſchcże 1 II.), kublerjo Reppe w Biſchheimje (k temu hiſchcże 1 II.) a Hermann w Khróſcźizach (k temu hiſchcże 1 II. a 1 III.).

II. myto (15 hr.): kublerjo Wawrik w Nukniży, Hancża w Prjotezach (k temu hiſchcże 1 II. a 1 III.), Kmjecź w Khróſcźi-

zach, Hillmann w Talpenbergu (k temu hischcze 1 II.) a Pjech w Swinarni (k temu hischcze 1 II.).

III. myto (10 hr.): kublerjo Striegler we Wuczkezach (k temu hischcze 1 III.), Kmjecź w Kosarizach, Cźeßla w Khróscźizach a Wrobl we Wotrowje.

Na mkody skót woßebje darjene myta: I. klóschtrske knjeżstwo (inspektor Fiedler, cžaßnik na scźénu), najeńk Ryncź we Worklezach (10 hr.) a kubleŕ Hancźa w Gersdorfje (10 hr.).

II. kublerjo Nowak we Wudworju (1 kij), Fiedler w Dobranezach (8 hr.), Striegler we Wuczkezach (8 hr.) a kubleŕka Leiderka w Kosarizach (1 budżeŕ).

III. kubleŕ Zyż we Wotrowje (6 hr.).

Na mkode byki: I. kubleŕ Woleńk w Kukowje (10 hr.), klóschtrske knjeżstwo (inspektor Fiedler, 10 hr.), najeńk Ryncź we Worklezach (10 hr.).

II. kubleŕ Sarjeńk we Wudworju (8 hr.).

Na kosoły: kosyplahowańske sjednoczeństwo w Halschtrowje (2 mycze po 10 hr.).

Na kosy po 7 hr. Hancźa w Prjotezach a Rychtaŕ w Halschtrowje; po 5 hr. Niczowa w Halschtrowje; po 3 hr. wuczeŕ Eschke a khèżeŕ Ssimang w Halschtrowje.

Woßebity dary poskiczichu: rataŕske towaŕstwo w Panczizach (45 hr.), klóschtrske knjeżstwo (50 hr. — pschewostaji tež městno k wustajenju darmotnje), kk. Schöna, Bambach a Mierisch w Kamjeńzu (po 25 hr.) a Merkel w Halschtrowje 75 zentnarjow briketow.

Hotowych pjenjes je żo potajkim **1460 hriwnow** rosdżeliko. —

Wustajeńza je ſ rasnym dopokasom, so żo w klóschtrskej (ſ wjetscheho dżela żerbskej) wokolinje po nowoczaßnych samerach skót plahuje a wot wèzywustojneje strony teho dla sjawne pschipósnacze a derje saßkużenu khwalbu żnèjesche. Teho żmèmy a dyrbimy żo wjeßelicź.

Wjeßeła hoscźina a sabawa skónczi — najebacź njeżadaneho deschcźa — hewak derje radżenu wustajeńzu. Njech je ſ nastorkom k dalschemu a wuspèschnemu prózowanju.

S **Brèsnje** pola Kamjeńza. Dżèkacźeŕ Domschka ſ dwèmaj koßomaj ſ wrotami do Haufiz kubła dżèsche. Na dobo wètr wrota sapraßny, a pschi tym jena koßa Domschzy hlowu a schiju straschnje srani.

S **Khróscźiz.** Nasch knjes kapłan Delan naß 1. winowza wopuschczi, dokelż bu ſa administratora do Bacźonja powołany. Bacźońſki knjes farar Libsch póńdże na wumjenk. Do Khróscźiz pschińdże ſa kapłana knjes kapłan Rjeda, nětkle w Seitendorfje.

S **Ketliz.** Pśches woteńdżenje knjesa duchownehо Noweho, kotryż bu ſa fararja do Brjasynja w Delnjeje Łużizy powołany, je żo diakonatstwo w Ketlizach wuprosdniło. Dokelż żo nichtó wo duchowne městno samolwił njeje, je evangelsko-lutherske konsistorstwo knjesa kandidatu duchownstwa Waltera Mrósaka ſ Hrodźischcźa ſa diakonatskeho vikara ſ pschihłoßowanjom kollatora a zyrkwinskeho pschedstejicźerstwa postajiło. Knjes kandidat Mrósak dosta sańdżenu njedżelu duchownu żwjecźisnu a bu do żwojeho noweho sastojństwa sapokasany. Duchownu żwjecźisnu wukonjesche po poruczności konsistorialneje wyschnoscze knjes farar lic. theol. Rencź, kotremuż kk. farar Mrósak ſ Hrodźischcźa a farar Wiczas ſ Noßacźiz k pomozy stejeschtaj. Knjes farar Rencź mèjesche żwjedżeńsku rècź na sakożku 1. Kor. 4, 1—2: „Duchowneho sastojństwa 1. wulka móż, 2. żwjaty nadawk, 3. snutskowna duscha. Po żwjecźisnje a sapokasanju wużiwasche sapokasany knjes duchowny żwjatu wjeczeŕ a dżerżesche żwoje nastupne prědowanje po Romſk. 1, 16: „Sskyschcze, w kajkej myßli chzu ja mi dowèrjene sastojństwo sastawacź: 1. Schto ja psched wami wusnawam; 2. cźeho żo sa waß nadźijam; 3. schto żebi wot waß wuproscham. W żerbskej Bożej żkużbje mèjesche knjes farar Wiczas wokŧarnu Bożu żkużbu a knjes farar Mrósak ſ Hrodźischcźa noweho knjesa duchowneho w żerbskej rèczi pschedstaji a po Joelu 2, 21 to dwoje pschecze wupraji: 1. so by woßada wjeżele mèka nad żwojim nowym duschepastyrjom, a 2. so by tón radoscź mèł nad żwojimi woßadnymi, na cźoż sapokasany żwoje żerbske nastupne prědowanje dżerżesche. Pschi sapokasanskej żwjecźisnje bèsche żo woßada w bohatej liczbje sešchła. Pschitomna bèsche też knjeni kollatorka se Salza a knjes wokrjeżny hejtman ſ Kraushar ſ Budyschina.

S **Brèsez.** Po drosy żo wjedżazy kóń tudomneho kublerja Ssykory żo psched jenym automobilom, kotryż jemu napschecźo jèdżesche, spłóschi. Automobil, kotryż njemóżesche wjazy ſ pucźa jècź, konjej do sadnjeju nohow sajèdże. Hdyż spytachu konja, na sadnimaj nohomaj żedżazeho, saßo na prědnjej nosy scźahnycź, żo wón na semju wali. Wbohe skocźo bè żebi jenu sadnju nohu skamako. Jedyn tšélz ſ Kortnizy jo ſ dwèmaj kulkomaj satšéli.

S **Lipicza.** Póndżelu popołdnju je żo na tudomnym knjeżim dworje 18lětny wucźomz rataŕstwa Herr satšélił. Młody cźłowjek je żebi pjecza wulkeho dołha dla żiwjenje wsak. Sapiß woßobow, kotrymż je wón pjenjesy winojty, je wón pjecza sawostajił. Też żwojimaj starschimaj, kotrajż wutoru do Lipicza pschijèdżeschtaj, je wón dwaj listaj ſ njesnatym wopschijecźom napißał. Mjes jeho nanom a tudomnym ryczeŕkublerjom je pjecza k khètro wótremu wureczowanju dóschło. Mjes ludźimi bè młody cźłowjek lubowany.

Se **Schèrachowa.** Pschi młynskej hrjebi tachantskeho młyna njedżelu wjecźor hrajkajo je 5lětny żyn fabrikskeho wjednika Kadnera do wody padnył a żo tepił. Jedyn starschi hólz, kotryż bè żebi ſ małym Kadnerom żobu hrajkał, podarmo wo pomoz wołasche.

S **Lubija.** Jedyn automobilowy wjednik (schafer) bè tele dny bjes dowolnoscze żwojeho knjesa ſ automobilom hromadże ſ tšjomi towaŕschemi do Shorjelza wotjèł. Tam żo żylnje napichu a żo pjeni na domojpucź nastajichu. Na wróczojèsbje automobil, 15,000 hriwnow hódny, do jeneho schtoma ſ tajkej mozu srasy, so żo wschón rosrasy. Rospadanki żu żo po żelesniży do Draždżan dowjeske.

S **Lubija.** Piwoporjedżerka w tudomnym hoscźenzu „Wettinskeho dwora“ bè wotkapane piwo pschi porjedżenju żobu wużika. Wèż żo wyschnoscźi k wjedżenju da, a holza żo psched żud żadasche. Dla pschestupjenja zyrobneho sakonja ju k 15 hriwnam pjenjeżneho khostanja saßudżichu.

Se **Zitawy.** Njedawno bè żo jedyn 13lětny hólz se Charlottenburga, kotryż se żwojimi schulskimi towaŕschemi rudne a Zitawske hory wopyta, pola Jonsdorfa ſ jenej smijizu kußnył. Wón żo dwaj dnjej w Jonsdorfje jenemu lèkarjej hojicź dasche a żo potom domoj wróczi. Nětko je do Jonsdorfa powjesć dóschła, so je hólz na hadowe kußnjenje wumrjeł.

Se **Skeho Komorowa.** Tšjo pißatnßzy sastojnizy jamy „Marga“ żo pjatk tydżenja w Halschtrowje pola Brèzkow kupachu. Jedyn ſ nich, 18lětny Sajaz, żo ſ prudom żobu storhny a żo w żołmach shubi. Jeho cźèło żu skónczenje wutoru dżèkacźerjo, kotsiż sa nim pytachu, pschi moscze pola Bèkeje namakali.

S **Bogeńza** pola Hródka. Na sarjadnika tudomneho noweho młyna je njedżelu jedyn 18lětny cźeladnik ſ wukraja ſ revolwra schtyri kulki wutšélił, kotreż żu sarjadnikej hlowu a ruku sraniłe. Sarjadnikowa żona bè cźeladnikej poruczika, so by konjow sapschahnył a ju do Stareje Darbnje dowjesł, hdżeż jejny mandżelski na jenym żwójbnym żwjedżenju pschebywasche. Cźeladnik żo spjecźowasche a mèjesche hrożaze rècze. Sso posdźischo domoj wróczywschi sarjadnik wo tym shoni a cźeladnikowe bydło pschepytujo cźeladnikej żłuschazy tesching namaka. Sso ſ bydła wróczejo żo wón wo khèżi ſ cźeladnikom setka, kotryż hnydom schtyri krócź do njeho tšéli a potom cźekny. Jeho hischcze njejßu saßkapili.

Přilopk.

* Se żynowym wosom żo w Ulbersdorfje pola Sebniz jedyn cźeladnik k muri pschipreˊ a żo żmjertnje srani.

* (S błyskom żo sarasył.) Cźeżke njewjedro póndżelu psches Lößnitzsku krajinu cźehnjesche. Psched żylnym deschcźom bè kubleŕ Vetters ſ Kötzschenbroda ſ koßu schoł a ſ jenym druhim dżèkacźerjom wukhow pod jenym schtomom pytał. Do schtoma błysk dyri a Vettersa, kotryż koßu w ruzy dżerżesche, sarasy. Dżèkacźeŕ se żamymi stróżelemi woteńdże.

* (Spomnjeńka na 7lětnu wójnu.) W juliju psched 150 lětami pruske wójsko w 7lětnej wójnje Draždżany wobłèhowasche. Pruszy artilleristojo żo woßebje rad do měschcźańskich wèzow měrjachu. S kamjeńtneho tšèschcheho wjelba tšischiżneje zyrkwje drje kule wotlětowachu, tola 19. julija bomby jejnu wèżu sapalichu. Sa jenu hodżinu żo wona nakhili a na zyrkwinu tšèchu padże, kotraż żo do hromady rospadankow pschewobrocźi.

* (Na nowe běrny njeßmè żo wjele wody picź.) W Hohensteinje bè 30lětna hosposa tkalza Hoppy żo na nowe běrny wody napiwschi nahle wumrjeła. Mjes ludźimi żo teho dla powjedasche, so je żebi żónska ſ jèdom sawdała. Lèkaŕske pschepytanje pak je dopokasało, so je picźe wody ſ pschicźinu jejneje nahleje żmjercźe bylo.

* (Njeżboże ſ automobilom.) W Randersu automobil wósnika Jensena dla sarjeknjenja spinadła po brjosy cźèrjesche a żo swróczywschi żo rosrasy. S pjecź we wosu żedżazych woßobow żo Jensenowa żona a jene na prósdninach pschebywaze dżèczo sarasychu.

Jensen, automobilowy wjednik a jene druhe dźěčźo žo tak cźežko sranichu, so žo prascha, hacź žo sažo shrabaju.

* (W juchowym žudźe žo tepił.) W Niederschönje pola Freiberga je dwělětny žynk jeneho cźěžle do juchoweho žuda padnywschi žo tepił.

* (Zakožna žmjercź.) Bětnar Julius Klingner w Altenburgu chzysche w žwojej dźěłarni piku jeneje drjewo wobdźěłazeje maschiny s wolijom namasacź. Pschi tym žo wón wobžuny a žo cźěrjata kulojta pika jemu hlowu wotrěsny.

* (Błyskowy strach pschi telefonje.) Psched něktotrymi njedźelemi žo jena telefonistka w Eschwege pschi njewjedrje s błyskom pohłuschi. Mjes tym so žo s woprědka sdasche, so podawk słych sćěhywkow njesměje, stej poźlednje dny telefoniscźinej nosy a ruzy wokhromikej. Ju žu teho dla do Göttingskeje universitneje hojerńje dowjesli.

* (Błysk do žyzkow dyrił.) Pola Wildgrube w Merseburgskim wokrježu je błysk do cźrjódy žyzkow, kotsiž s kožami domoj khwatachu, dyrił. Dwaj žyzkaj, jena žona a jedyn hólz žo cźežko sranichu. — Pola Boxlebena jedyn błysk 15 ratarskich dźěłacźerkow pohłuschi. Jena s nich je wumrjeła.

* (Krwawny njeskutk.) W židowskej modleńi w Cźažłowje w Cźechach je 35létny cźahowy wjednik 21. krajnoworborneho pěscheho regimenta, Gellinez, temploweho žłužobnika s revolwrom satśělił a do dźowki skónzowaneho tśělił, tola mižnył. Potom je žo Gellinez s kulku do hłowy satśělił. Wón je krwawny njeskutk skucźił, dokelž bě jeho prózowanje wo ruku młodeje holzy podarmo byłe.

* Spodźiwna natykowaza khoroscź je mjes hólzami ludoweje schule w Mühlhausenje wudyrika. Koža na hłowje žo sahorja a s dobom włoży wupadaju. Schulski lěkar je spósnał, so je žo wjazy dyžli 100 hólzow s khoroscźu natykko. Też na něktore holzy je žo wona pschenješka.

* (Rubježnistwo w Barlinje.) Na Barlinskej wokołownej želesniży žu paduschi jeneho murjerja, kotryž bě wužnył, wurubili a potom w połnej jěsbje na koliju won cźišli. Hakle sa khwilu žu jeho želesnischy dźěłacźerjo namakali a do hojerńje donjeśli, hdyž na žmjercź sranjeny leži.

* Sa polizista žo wudawajo je poźledni cźaž jedyn mužski w Barlinje do bydłow, kotrychž mějecźeljo běchu wotpucźowali, pschikhadźał. Słužobnej holzy je wón narěcźał, so žu ju paduschstwa dla wobskoržili, a so ma wón jejne wězy a jejnu drastu na cźěle pschepytacź. Holzy běchu žo s powjescźu, s najwjetschej wěstoscźu pschedenježenej, tak wustróžiłe, so žu psched falschnym policistom žwoje kschinje a komody swocźiniłe. Jebak je wscho do drobna pschepytał a wschě drohotne wězy, wožebje pjenježne móschnicźki žobu wsak. Prjedy hacź je woteschoł, je njekhmanik žwojim žmjercź wustróženym woporam radźił, so bychu sa tsi dny na bližsche policajstwo po žwoje wězy pschischłe.

* (Rosbuchnjenje w Zeppelinowej karboniumowej fabriży w Friedrichshafenje.) Zeppelinske powětrojěsdne towarstwo w Friedrichshafenje je žo s nowej cźežkej schkodu podeschło. Karboniumowa fabrika, w kotrejž žo sa powětrojěsdnych trěbny wodźikowy plun dźěła, je wutoru rano do powětra sleczika. S rosbuchnjenjom žu žo wschě fabrizyne murje potorhałe. Njesboże je žo pjecza s rosbuchnjenjom jeneho kótka stało. Dwaj dźěłacźerjaj staj žo žmjercź straschnej sranikoj, scheścźo žu s łóžschim wobschkodźenjom woteschli.

* (123 hodźin pod semju sawrjenaj.) W podkopkach „Prinzregent“ pola Bochuma we wjecźornej Němskej bě žo wutoru jedyn khód sažypnył a žo s tym hórnikomaj Brenkerej a Keeperej wukhod sawrjeł. Hakle njedźelu po pjecźdnjowskim njepschestawazym dźěle je žo poradźiło, jeju s podsemskeho jastwa wukhowacź. Jeju hnydom do cźopkych pschikrywow sawalichu a pomaku na běły dźeń wuwjesechu. Wonaj běschtaj jara wožłabkoj. K wocźerstwjenju žiwjenjowych duchow jimaj lěkar äther sažykny a jimaj mloko a mineralnu wodu picź da. W hojerni jeju hłuboki spał saja. Jeju cźělne mozy běchu prěnje dny tak njespokojaze, so žo žamo pschiwusni k nimaj njepschipuschcźichu. Khód, w kotrymž běschtaj sažypnjenaj dźěłakoj, bě žo s wotwalenjom skały, 40 metrow dołheje, 25 metrow wyšokeje a 2 metraj tołsteje, na 50 metrow dołhoscźe saracźazu skału rosdźěłachu. Wot wutory hacź do žoboty na straschnym wukhowanskim dźěle 53 dźěłacźerjow dźěłasche. Njedźelu 100 sastojnikow a dźěłacźerjow dźěłasche.

* (Mordarski nadpad.) Se žarliwoscźu 30létny pižarński žłužobnik Stephan Brau na žwoju 22létnu lubu mordarski nadpad scźini. Wón žo na nju s revolwrom samèri, a hdyž holza do jenych klamow cźekny, žo wón sa njej puschcźi a do njej tsi kulki tśěli, kotrež pak jej jenož jenu nohu lohko sranichu. Jena kulka sa to wobžedźerka klamow do ruki trjechi. Skónczńje žo Brau spyta satśělicź, tola žo revolwer sarjekny. Jeho wupschimnychu a poliziji pschepodachu.

* (Ssylna žona.) W italskej wži Mondovi žo jena žona se žužodom do swady da, kotraž bórsy do pukow pscheńdże. Žona žo s maliczkoscźemi njenakładowasche, ale žwojeho pschecziwnika pod pažu shrabny, jeho k sahrodnej muri donjeże, jeho wo nju rěsny a jeho potom psches murju na 4 metry hłubje leżazu murju cźišny. Tu muža w poślednim wudychanju namakachu.

* (S lawinu žo sažypke.) Wysche Berosaza w Schwajzarskej je póndźelu jena žněhowa lawina s horow dele sjěła. Jedyn alpski dom a jena burowka staj žo sažypkoj. Burowku njejžu hacź dotal namakali. Też wjele skotu je žo w žněży sadužyło.

* (Želesniske njesboże w Schpanskej.) W spěschnym želesniskim cźahu, s Valladolida jědźazeho, w jenym wosu 3. klažy woheń nasta. Hdyž cźah na strachowe snamjenja pomakschu jědźesche, roshorjeni pucźowarjo palazeho wosa na póndlansku koliju wuskocźichu. W tutym wokomiku Madridski expreżny cźah pschijědże. Jeho pažažerojo běchu žwědkojo žałožneho podawka. Psched jich wocźomaj žo jedyn snaty Madridski bědźeŕ s bykami wschón rosmjecże. Jedyn duchowny žo na žmjercź srani. Wjele ludźi žo s paru, s lokomotivy žo wužycźazej, žmjertnje wopari. Sranjeni žo, tak derje hacź žo hodźesche, do wosow expreżneho cźaha pokožichu a žo do Madrida dowjesechu.

* (Jedyn franzowski statny rěcźnik jako wudrěwaŕ.) Powołanski žud w Orleansu je statneho rěcźnika Duranda w s Montargis dla wudrěwanja k jastwu na 6 měžazow sažudźił. Něktosi měschcźenjo běchu listy dostali, w kotrychž žo jim wosjewi, so žu žo statnemu rěcźnikej Durandej khostajomnych skutkow dla pscheradźeli. Skónczńje žo wukopa, so bě statny rěcźnik te listy žam napisał, so by ludźom pjenjesy wudrěł.

* (W sadwělowanju.) W Palaisowje pola Parisu je jena młoda žona žwoje dźewjecźlětne a žwoje pjecźlětne dźěcźo do wody cźišła a potom žama do wody skocźiła. Wschě tsi žu žo tepike. Žona je hrósbny njeskutk skucźiła, dokelž bě dla krjudowanja žwojeho muža sadwělowała. Rybazy žu tsi cźěła s wody wucźahnyli.

* (Sswětowy mjedowy wudźěłk.) S najwjetschim pcźokarjom semje je Harrison w Kaliforniji, kotryž 600,000 kołcźow wobžedźi a kóždy lěto w pscherěsku 200,000 puntow mjedu nakluka. W Grichiskej je žo 30,000 kołcźow naliczisko, kotrež milijon puntow mjedu wunoscheja, w Danskej je 80,000 kołcźow s 2 milijonomaj puntow, w Ruskej 100,000 kołcźow s 3 milijonami puntow, w Holandiskej 240,000 kołcźow se 6 milijonami puntow, w Němskej 1,450,000 kołcźow se 40 milijonami puntów mjedu. Najwjazy kołcźow Awstriska a Wuherska liczitej, mjenujcy 1,500,000 kołcźow s něhdże 42 milijonami puntow mjedu. W sjednoczenych statach połnócźneje Ameriki žo něhdże 3 milijony kołcźow namakaju, kotrež 70,000 pcźokarjam žkuscheja a lětnje něhdże 62 milijonow puntow mjedu wunoscheja.

* (Sso tepił.) W mórskich kupjelach w Algorta w Schpanskej je němski vizekonsul Helmrich s Božej rucźku žo sajawschi tepił. Hdyž jeho wukhowacź spytachu, žo też konsulatski sastojnik Kraul tepi, mjes tym so mózesche žo jedyn druhi sastojnik wukhowacź. Konsulowa žona a dźowka dyrbjeschtej s brjoha njesbožu pschihladowacź, tola njemózeschtej pomhacź.

* Ludźižracźstwo. Na kupje Haiti w žrjedźnej Amerizy, kotraž je s najwjetscheho dźěła s cźornochami wobydlena, žu sažo ludźi pohanam woprowali a jich cźěła sežrali. Ludźižracźstwa dla žu tsi wožoby sajeli. Jena žona je žo wusnaka, so je mjažo hólzow a holzow jědła.

* (Hróšbny podawk w jenej amerikanskej zyrkwi.) S Tampy w Floridże žo pische, so je tam jedyn cźornoch, Wilson rěkazy, s pschesměrnym wužiwanjom kokaina wowrótnił. Sa cźaž Božeje žłužby wón s tśělbu do zyrkwje pschiindże a duchownego dr. Averya, organista a žwoju pschichodnu macź satśěli. Dale dźiwuch žwoju žonu srani a potom žam žebje satśěli.

* (Statistika amerikanskich želesnizow.) Wot 1. jul. 1908 hacź do 30. junija 1909 je žo na želesnizach sjednoczenych statow połnócźneje Ameriki 8722 cźłowjekow moriło a 95626 žo sranilo. Na twar želesnizow je žo 17½ milijardy dollarow nałożiło. Jako dividendu žu želesniży 321 milijonow dollarow wunjeże. Wscho hromadże je žo 891472435 wožobow po želesnizach wosyło, swožene twory 1553559741 tunow wucźinja.

Wußudźenja.

Lawniſki ßud. Sajimawy prozeß ßo w privatnej ſkórźbje ratarja Khorle Raby w Königsbergu pſcheczíwo mějeczelej „Bautz. Tagebl.“ O. A. Woldemarej Müllerej w Budyſchinje a jeho dopißowarjej Jurjej Schwarzej tam wjedźeſche. Wobeju winowachu, ſo ſtaj ratarja Rabu ſkſchiwdźikoj. jeho w „Bautz. Tagebl.“ winujo, ſo je adminiſtratora ſ Bergoffſkeho, 28. februara 1910 w Minakale ſemrjeteho, ſatſělił a ſo je ſ Bergoffſkeho mandźelſkej lubkowanje měł. Skórźba dla kſchiwdy ſ njeſbožownej jěſbu na hóńtwu 28. februara 1910 ſwißuje, pſchi kotrejź bě adminiſtrator Minakalſkeho knjeżeho kubła ſ Bergoffſki nahłu ßmjercź namakał. Na tejle jěſbje bě Rabe ſ Bergoffſkeho pſchewodźik. Dźeń po njeſbožu bě Müller ßobuwobſkorżeneho Schwarza do Minakała na wobhonjenje póßłał, a tutón bě na to telefoniſzy rosprawu podał. Rosprawu, w „Tageblatt“ wocźiſchczanu, kaž też jedyn poſdźiſchi dopiß, ſtatneho rěčnika dr. Hennickera ſkſchiwdźazeho, kotrehoż dla ßu Müllera a Schwarza hižo k jaſtwu ſaßudźili, bě pjecza Schwarz ſpißał. Ssudniſke pſchepytanje njeje dopokaſy ſa to podało, ſo je Raba ſ Bergoffſkeho ſkónzował. Tutón bě ßo, kaž to wobſtejnoſcze wězy wobßwědczachu, ſ wutſělom natykaneje tſělby, ſ njeſbožownym pſchipadom ſpuſchczeneje, morił. Pſched ßudom nětko Müller a Schwarz prajiſchtaj, ſo nochzetaj Rabje mordaŕſtwo porokowacź, a Schwarz ſamolwjenje ſa ſkſchiwdźazaj naſtawkaj wotpokaſowaſche, wudawajo ſo je jenoż ſ telefonom krótku rosprawu dał. Müller pak chzyſche dopokaſmo wěrnoſcze ſa to wjeſcź, ſo je Rabe ſ Bergoffſkeho żonu lubkował. Sswědzy wyſchſchi ſchwajzaŕ Giger ſ Minakała, hatny ſtražnik Sahrodnik ſ Hatka, hrodowſki ſtražnik Kuba, ſchofer Schütza, kuchińſka holza Krawzez, wſchitzy w Minakale, a prjedewſcha hoſpoſa ſ Bergoffſkeho, Zyżowa rodź. Geißlerez w Kalawje wobßwědczichu, ſo ſtaj Rabe a ſ Bergoffſkeho żona jara ſ bliſka ſe ßobu wobkhadźałoj, zyły Minakał je wo tym rěčał. Wobaj ſtaj w njepſchitomnoſczi ſ Bergoffſkeho huſto wujěloj abo ßo ruku ſa ruku wukhodźowałoj. Rabe je huſto w ſamknjenej żoninej ſtwje pſchebywał, a żona je huſto pola Raby pobyła. Tuteho wobkhada dla je ßo mandźelſki huſto ſe żonu wadźił, ſ Bergoffſki je Rabje woſpjet ſe jſtwy won kaſał a jemu ſakaſał, ſe ßwojej żonu wobkhadźecź. Nózny ſtražnik Kuba je widźał, ſo ſtaj Rabe a ſ Bergoffſkowa, hdy by jejny muż wotjěł, ſ kupańſkej potrjebu do njewobydleneho hroda ſchłoj, hdźež ßu kupjele pſchiprawjene, a ſo ſtaj ßo hakle w nozy w 1 hodźinje wrócźiłoj. Wón je też wobkedźbował, ſo je, hdyż je ßo ſ Bergoffſki ſ woſom abo ſ automobilom domoj wrócźił, něchtó pó cźmje po khodźe ſe żonineje ſtwy ſkoku bězał a ßo pola Raboweho wobydlenja ſhubił. Hatny ſtražnik Sahrodnik bě ßamo ras w nozy bliſko hata Rabu a ſ Bergoffſkowu na ſemi leżazeju widźał; Raba bě na żonje leżał, kotrejež draſta bě hacź do żiwota ſběhnjena. Někotſi ßwědzy ſjawnje prajichu, ſo je po jich měnjenju Rabe ſ Borgoffſkeho ſatſěli. To zyły Minakał wěri. Po namjecźe ſtórźbnikoweho ſaſtupjerja ßo wobſamknu, Minakalſkeho póſtſkeho ſaſtojnika wo tym pſcheßłyſchecź, ſchtoż bě Schwarz 1. měrza ſ Minakała redakziji „Tageblatt“ telefonował. Jednanje ßo teho dla do 21. julija wotſtorczi. W nowej termiji póſtſki agent Bieſold njedźiwajzy ſnapſchecźenja wobſkorżeneho Schwarza a ßudoweho pſchedßydy wobßwědczi, ſo je Schwarz, ßuadź wothladane wot napißma a ſawodnych ßłowow, zyły naſtawk 48. cźißła „Tageblatt“ ßwojej redakziji telefonował. Müller chzyſche na to hnydom ſpicźacźela druheje naſtawkoweje pokojzy mjenowacź, jeli ſo by ſtórźbnik ßlubił, ſo tuteho njewobſkorzi, Rabowy ſaſtupjeŕ, rěčnik dr. Weigel, pak ſnapſchecźiwi, ſo nima połnomóz k tajkemu ßlubjenju. W ſcźěhowazych ſakitanſkich rěčach rěčnik dr. Weigel na to pokaſa, ſo ſtaj wobſtorżenaj po wobſtórźbje winowataj, wonaj ſtaj Rabje porokowałoj, ſo je mordaŕſtwo ſkucźił a ſ Borgoffſkowej ſakaſane lubkowanje měł. W cźißle 54 je Müller ſkſchiwdźenja woſpjetował a to pſcheczíwo lěpſchemu wjedźenju, potajkim pſchißłodźerſzy. Dla dopokaſaneho wjeßela na kleſkach a harje a dla cźeżkoty porokow je krute khoſtanje nuſne, tola wón wumĕrjenje khoſtanja ßudej pſchewoſtaji. Rěčnik Marſchner ſa Müllera a dr. Flade ſa Schwarza wuwjedźenjam Raboweho rěčnika napſchecźo ſtupaſchtaj a ſaprěwaſchtaj, ſo ſtaj wobſtorżenaj ſ zyła mordaŕſtwo porokowałoj, jenoż momenty podhladnoſcze ßu ßo naliczike, a k temu maja nowiny prawo. Wuprajenja ßwědkow wobßwětlejo mějeſchtaj ſa dopokaſane, ſo je Rabe ſ Bergoffſkowej lubkował. Wonaj běſchtaj pſcheßwědczenaj, ſo je ſ Bergoffſkowa pod pſchißahu k lěpſchemu Raby wopak ßwědczíła, hdyż je tole lubkowanje ſapręła. Rěčnik dr. Flade wuſběhowaſche, ſo ßwědk Bieſold njemóże po 5 měßazach wobßwědczicź, ſo je Schwarz tamny naſtawk ßłowo po ßłowje telefonował, kajkiż je ßo wocźiſchczał. Sakitowarjej běſchtaj też pſcheßwědczenaj, ſo ſtaj wobſkorżenaj woprawnjene intereßy hladałoj a namjetowaſchtaj, jeju wuwinowacź. Po nadrobnym ſkładowanju rady ßo wußud woſjewi. Ssud Müllera a Schwarza ſa winowateju ſpóſna, ſo ſtaj Rabej mordaŕſtwo a ſakaſane lubkowanje porokowałoj. Přěnjeho poroka dla ßo Müller k 200 hriwnam pjenjeżneho khoſtanja abo k 20 dnjam arreſta a Schwarz k 100 hr. pjenjeżneho khoſtanja abo 10 dnjam arreſta ſaßudźi. W naſtupanju druheho poroka mějeſche ßud dopokaſma wěrnoſcze ſa dowjedźene ſ wuwſaczom ſpkażneho wobkhada mjes Rabu a ſ Borgoffſkowej. Ssudniſke khoſty mataj wobſtorżenaj njeſcź, tola ma Raba khoſty ſa ßwědkow Natha, Balzera a Bieſolda, k dopokaſanju wěrnoſcze ſkaſanych, njeſcź. Stórźbnikej ßo prawo pſchizpi, ſo ßmě wußud w „Bautz. Tagebl.“ woſjewicź.

⚔ Murjeŕ J. A. Měrſch w Budyſchinje bě lětßa 21. februara murjerjej Schuſterej pjenjeżnu móſcheń ſ wobydlenja wſak a ſ wopaczněj kwitowanſkej knižku ſ kaßow zentralneho ſwjaſka wſcho hromadźe 10 hriwnow jako pucźowanſku podpjeru wuwěſchcził. Dale bě ßo w hoſcźenzu ſ wopaczňym mjenom ſapißał. Jeho k jaſtwu na 6 njedźel a k 10 hriwnam pjenjeżneho khoſtanja, abo k arreſtej na 3 dny ſaßudźichu.

Khoſtanſka komora. Schrammez mandźelſkaj w Radworju mějeſchtaj ßo dla kuplowanja a Schramm pódla teho dla njekaſanſtwa ſamolwicź. Wonaj běſchtaj wot 2 lět někotrym mkodym ludźom ßwoje bydło k njekaſanſtwu pſchewoſtajałoj. Schramm bě ſe ßwojej pſchirodnej dźowku Hańżu wot jeneho lěta njekaſanſzy wobkhadźał. Schramma k jaſtwu na 10 měßazow, jeho żonu k jaſtwu na 3 měßazy ſaßudźichu. Pódla teho ßo woběmaj cźeßne prawa na 2 lěcźe wotrjeknychu.

Huſcźinanſkemu wujej k narodnemu dnjej.

O ty bratſje mokry luby,
Kiž ßy w „Sserbſkich Nowinach“
Sjewił njewěrnoſcźe brudy,
Wumyßlene w ſchibakſtwach,
Njeſtaraj ßo wo ludźi,
Ale radſcho wo ßebi
Staroſcź cźini ſchědźiwoh',
Niż pak w hłowje mudreho.

So by alimenty płacźił,
To bych tebi radźicź chzył,
Něhdy ßy jej ßwěrnoſcź ßlubił,
Tola holzu wopuſchcził,
Wboha nětko ſrudna khodźi,
Wo dźěczo ßo ſtaracź ma,
Ty pak měniſch w ßwojej myßli,
So je żiwa wot loſta.

Każ mi radźiſch, mój pucź wjedźe
Runje won do Londona,
Mam pak radu też ſa tebje:
Ssobu khodź won do ßwěta,
Sa braſchku pak njemohł trjebacź
Tajku hłowczku ſwjercźanu,
To bych dyrbjał pſchezo cźahacź
Palenzowu bleſchczicźku.

Wěm, ſo maſch ßam leßnu Hanku,
Dał by ju rad někomu,
Schto pak bur chze ſ twojej klanku,
S tajkej nobel knjeżniczku?
Wona wſchak ßo lěpje hodźi
Sa wulkeho měſchczana;
Tajki knjes ßnadź wo nju rodźi,
Temu pak njej ſrěczniwa.

Duż cźi dawam dobru radu,
Wuwucź ju we pěknoſcźach,
Potom njeſmějeſch wjaz ſwadu,
Hdyż b'dźe wona na żeńtwach.
Do Londona na to dźimoj,
Pytajmoj tam żenicha,
Mudroſcź ßobu na pucź wſmimoj,
So naj' lubje witaja.

Liebſch,
ßudniſki aktuar ſw. ßkužby
pſchi nowych hrjebjach 5
pißarnja ſa kupowanſke, hypothekſke,
dismembraziſke, teſtamentſke a
ſawoſtajeńſtwowe wězy atd.
Rěczi ßerbſki.
— Telefon cźißło 177. —
Pſcheßadźowanje leżomnoſczow.

Serbske blido
kóżdu wutoru w 5 hodźinach
w khoſejowni.

Sserbſke a němſke
ſpěwarſke
ſa njewjeſty,
jara kraßnje ſwjaſane a ſe wſchelakim wudebjenjom wupyſchene,
w cźelazej koži hižo po **6** hr. **50** np.,
najjednoriſche = = **2** = — np.
ßu dostacź **we wudawarni Serbskich Nowinow.**

XXXVI. hłowna skhadźowanka

serbskeje studowaceje młodosće

wotměwa so **6., 7. a 8. augusta 1910**

w Klukšu

w Šusterec hosćencu.

Sobotu 6. aug.: popołdnju w 3 hodź. **posedźenjo wubjerka.** (Towařstwa maja wšě zastupjene a namjety wozjewjene być.)

Njedźelu 7. aug.: pop. w 1/4 hodź. **hłowna zhromadźizna:** powitanjo, wólby, rozprawy, swjedźeńska rěč atd. — 1/2 7 hodź. koncert — dźiwadło* — bal.**

Póndźelu 8. aug.: wulět (městno a čas so njedźelu wobzamknje).

Cyły serbski lud a wšitcy přećeljo serbskeje studowaceje młodosće, wosebje też wšě serbske towařstwa so **jenož z tutym** nanajwutrobnišo na skhadźowanku přeprošuja. Wšitcy su prošeni, zo njebychu jenož wječornu zabawu, ale też hižo popołdnišu hłownu zhromadźiznu wopytali, a zo bychu so tak ze studowacej młodźinu nic jenož při wjesołej zabawje ale też při khutnym wuradźenju zjednoćili.

W Nowym Łušću, w juliju 1910.

Pawoł Fähla, stud. ling. rec.
t. č. hłowny starši.

* Čisłowane městna za koncert z dźiwadłom, prěnje po 1 hr., druhe po 50 pj., móža so pola podpisanoho do časa skazać (Neulauske bei Neschwitz), kaž też na dnju skhadźowanki we Šusterec hosćencu.

** Bal je jenož za wopytowarjow koncerta a dźiwadła.

Woprawny **Helgolandski**

žmołowy plešter

je najlěpšchi psche **wicź, podkłóčze, drjenje,** šcht. po 50 pj. poručataj

Měrščhez bratraj naßl.
pšchi žitnych wikach 30.

Nowa khěža

w Scheschowje čžišło 4 ſ hródžu, bróžnju a rjanej ſahrodu je na pšchenaječže.

Khěža na pšchedań.

W Njesdaschezach pola Hodźija je maßiwna khěža ſe ſahrodu pšcheměnjenja dla na pšchedań. Dalſche je ſhonicź pola Anderſa w Družkezach.

Rjane wobydlenje

delka, ſe jſtwy, komory, kuchinje, wjelba a kólnje wobſtejaze, je na pšchenaječže w Nowej Wjeſzy čžišło 6 pola Worklez.

Do Njeßwačžidła!

Sſymjenja

wſchěch družinow

jako kolij, žrěni kaž też hobrſki, hroch, woku, hejduſchku

jenož ſ derje ſkhadźazych a rucže roſćazych družinow poručža tunjo

pſchekupz **Bar w Njeßwačžidle.**

Towařſtwo Sserbſkich Burow.

Njedźelu 24. julija 1910 popołdnju w 3 hodźinach

hłowna ſhromadźiſna

w hoſćenzu w **Małym Wjelkowje.**

Dnjowy porjad:

1. Rosprawa. 2. Sličžbowanje. 3. Wólby. 4. Namjety (ſjednoćenje Tow. Ss. B. ſ Wjeßnym Wólbnym Towařſtwom). 5. Rosmołwa.

Wſchě poboćzne towařſtwa a pſchećelow ſerbſkeho burſtwa naležnje pſcheproſchuje **M. Kolla,** pſchedßydа.

Ssobuſtawy a dowěrnizy Wjeßneho wólbneho towařſtwa ßo proſcha, ßo jutſje njedźelu 24. julija popołdnju w 3 hodź. w Sturmez hoſćenzu w Małym Wjelkowje ſeńcź. Njech ßo ſapißy ßobuſtawow ßobu pſchinjeßu. Tež móža ßo pjenjeſy pokładnikomaj kk. Delanej w Hunjowje a Delanej w Bačžonju wotedacź.

Pſchedßydſtwo.

Burſke towařſtwo w Nakezach

ſmje, da-li Bóh, **njedźelu 24. julija** popołdnju ſ dypkom **5** hodź. w Gáblerez hoſćenzu **pożedźenje.**

Wo bohaty wopyt proßy **pſchedßydſtwo.**

Pjekařnja

ſe žiwym wobkhadom je ſ klamowym naporjadom a wikowařnju pizowadkow a 2 kórzomaj pola pſcheměnjenja dla na pſchedań. Dalſche je ſhonicź p. Wollmanna w Budyſchinje na Tuchořſkej dróſy čžišło 11 II.

Mloko

kóždu dźělbu do Draždźan po najwjetſchej płaćiſnje pyta **Zetſch** w Draždźanach, Kamenzerſtr. 40.

Koſa

je na pſchedań w Libuchowje čžišło 20.

Khěža

w dobrym rjedže ßo namakaza, je prjećžćehnjenja dla na pſchedań. Wona ßo ſa dźěłaćžerſke ßwójby hodźi, dokelž je ryćžerkubło wo wßy. Dalſche wukaſuje Kſchižank w Rodezach pola Pomorz.

Žiwnoſcź

čžišło 40 w Čžornych Noßlizach ſe 4 wobydlenjemi a 3 kórzami pola a łuki je ſ małym napłaćenjom na pſchedań. Twarjenja ßu dobre. Dalſche je ſhonicź pola murjerſkeho miſchtra A. Dudy w Dobruſchi.

Kucharki, ſtwinſke a ßłužobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy k ßwinjom, wotročžkow, ßrěnkow, rólnych pohonćžow, wolažych a dźěłaćžerſke ßwójby pyta hnydom abo poſdźiſcho pſchiſtajerka **Görlichowa** na ßukelnſkej haßy 1 na rózku žitnych wikow w čžrijownі knjeſa Heinr. Mohra.

Sſłužobnu holzu

k 1. auguſtej pyta R. Hädicke w Njeßwačžidle.

Sſłužobna holza,

porjadna, młódſcha, ßo do lěpſcheho hoſpodařſtwa k 1. oktobrej pyta w Budyſchinje na Walſkej dróſy čžo. 12 delka.

Sſłužobna holza,

porjadna a ſwólniwa, 15—16 létna, najradſcho, kotraž je hižo ßłužiła, ßo k 1. auguſtej pyta na Hoſchiz haßy 32 po 2 ſkhodomaj.

Młódſcha porjadna

ßłužobna holza

ßo k dwěmaj knjenjomaj k 15. ſept. abo 1. oktobrej pyta na Stieberſkej dróſy 40 delka.

Sſyzkow do akkorda

ſa rožku pyta

knježi dwór w Sarěčžu.

Sakſke wojerſke žiwjenje ſawěſčžaze towařſtwo

w Draždźanach.

Protektor: Jeho Majeſtoſcź kral.

Sałożene 1875 a. G.

Sawěſčženje žiwjenja. □ Sawěſčženje njewjeſčžinſkeje pomozy. Sawěſčženje pohrjeba.

Najnižſche premije! Najpſchihódniſche wuměnjenja! Roſćaza dividenda!

Wukaſanja a proſpekty njech ßo žadaju wot ſaſtupjerjow abo ſ póſtſkej khartu wot

direkzije w Draždźanach-A., Schulgutſtr. 7.

(K temu čžišłu pſchiłoha.)

Pschiloha k czißlu 30 Serbskich Nowin.

Ssobotu 23. julija 1910.

Placzißny rěsneho skotu na Draždzanskich skótnych wikach.

18. julija 1910.

Placzißny po zentnarju z hriwnach.

Skótne druzíny a wosnamjenjenje.	Żiwa waha hr.	Rěsna waha hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscze hacz do 6 lět	41—45	77—81
awstriske	45—48	81—85
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	37—40	73—76
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	33—36	69—72
4. ßnadnje pizowane kóždeje starosty	29—32	62—68
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscze	40—43	72—75
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnoscze hacz do 7 lět	36—39	68—71
3. starsche, wukormjene kruwy a ßnadnje wuwite młódsche kruwy a jałojzy	32—35	63—67
4. ßrěnjo pißowane kruwy a jałojzy	28—31	58—62
5. ßnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	—
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscze	41—43	71—74
2. ßrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	36—40	66—70
3. ßnadnje pizowane	31—35	61—65
Czelata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	52—54	82—84
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	47—51	77—81
3. ßnadnje wuwite wot zyza	43—46	73—76
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich schischiženjow w starobje hacz do 1¼ léta	52—54	68—70
2. mjaßne	49—51	65—67
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	45—48	61—64

Placzißna żitow a produktow.

Żitowy dowos w Budyschinje:	W Budyschinje. 16. julija 1910 wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np.	W Lubiju. 21. julija 1910. wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np.
Pschenża . . . . . běła	—	—	—	—	10	25	10	75
„ . . . . . żołta	10	—	10	25	10	—	10	30
„ nowa	—	—	—	—				
Rožka	7	—	7	20	7	20	7	40
„ nowa	—	—	—	—	—	—	—	—
Jeczmjeń	—	—	—	—	6	50	7	50
Wows . . . . 50 kilogr.	7	70	8	—	7	50	7	80
Hróch	12	50	13	50	12	50	13	—
Woka	8	75	9	25	8	25	9	50
Jahły	15	—	16	50	16	—	17	—
Hejduschka	15	50	16	—	19	—	20	—
Běrny	2	—	2	50	2	50	3	—
Butra . . . . 1 kilogr.	2	50	2	70	2	40	2	60
Pschenična muka 50 „	10	25	19	55	16	50	18	50
Rżana muka . . 50 „	8	50	11	75	10	50	12	50
Ssyno . . 50 „	3	50	3	75	3	—	4	—
Ssłoma . . 100 „	4	17	4	34	4	—	4	30
Prožata 894 schtuk, schtuka	15	—	30	—	—	—	—	—
Pschenična wotruby	—	—	5	50	5	70	6	—
Rżane wotruby 50 kilogr.	—	—	5	40	5	70	6	—
Pschenčny gris	—	—	6	—	—	—	—	—
Rżany gris	—	—	6	40	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot — hr. — np. hacz — hr. — np., pschenża (żołta) wot 10 hr. — np. hacz 10 hr. 15 np., rožka wot 7 hr. — np. hacz 7 hr. 45 np., jeczmjeń wot — np. hacz — hr. — np., wowß wot 7 hr. 75 np. hacz 8 hr. — np.

W Budyschinje placzesche: kórz pschenży (běła) po 170 puntach — hr. — np., hacz — hr. — np., żołta 17 hr. — np. hacz 17 hr. 43 np., nowa: — hr. — np. hacz — np. — np., kórz rožki po 160 puntach 11 hr. 20 np. hacz 11 hr. 52 np. nowa: — hr. — np. hacz — hr. — np., kórz jeczmjenja po 140 puntach: — hr. — np. hacz — hr. — np.

Wiczne placzißny w Kamjenzu.

21. julija 1910.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 30 np. hacz 7 hr. 50 np., pschenża wot 9 hr. 50 np. hacz 10 hr. — np., jeczmjeń wot 6 hr. 75 np., hacz 8 hr. — np., wowß wot 7 hr. 80 np., hacz 8 hr. 10 np., jahły wot 6 hr. — np. hacz 17 hr. — np., hróch 17 hr. 50 np., ßyno (stare) 3 hr. — np. (nowe) 2 hr. 80 np., běrny 2 hr. — np., ßłoma (100 kilogr.) 4 hr. — np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 30 np. hacz 2 hr. 70 np., jeja (mandl) 1 hr. 5 np.

Wjedro w Londonje 22. julija: Deschcź.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smeje 9. njedźelu po ßwjatej Trojizy rano w 7 hodź. duchowny Tischer ßerbsku spowjednu rěcź, ½9 hodź. ßerbske a w 10 hodź. němske prědowanje. — Tydźeńske sastojnske dźěła smeje duchowny Tischer.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi:** Bjedrich Ernst Scholta, skałak w Wbohowje pola Budesteź, s Emmu Augustu Pjetaschez w Sslonej Borschczi. — Khorla Hendrich Rychtak, wurjeŕ we Wulkim Wjelkowje, s Khrystianu Henczkez, hospodarskej pomoznizu w Schczeńzy.

S **druhich wozadow:** Pawoł Zimmer, pomozny mischtr pschi wasy w Budyschinje, s Lejnu Teichez se Zicźenja. — Marczin Urban, kamjenjeczeßak w Brěsyschczu, s Linu Rychtarjez s Brěsowa. — Khorla Emil Janasch, fabrikat we Wulkej Dubrawje, s Minnu Hedwigu Zyżez s Khrósta. — Ernst Alfred Kopta s Klukscha, serżant w pěschim regimencze cźißko 108 w Draždźanach, s Martbu Margarethu Peschelez w Droždźiju. — Jan August Hanusch, zyhelniski dźěłaczeŕ w Kanezach, s Emmu Emiliu Bobakez s Budyschinka. — Jan Jakub Dallwitz, kubleŕ s Wawiz, s Marthu Ernestinu Müllerez tam.

Křćenl:

W **Michalskej zyrkwi:** Heinz Günther, Bjedricha Wylema Böhmy, wuczerja na Židowje, ß. — Khorla Ota, Khorle Augusta Nowaka, dźěłaczerja na Židowje, ß. — Elsbeth Johanna, Khorle Ernsta Ducźmana, wuźiwarja żiwnoscze w Dobruschi, dź. — Frieda Margareta, Gustava Pawoka Měrscha, żiwnoscerja w Delnjej Kinje, dź.

W **katholskej zyrkwi:** Hana, Jana Lobedanna, serżanty w Budyschinje, dź. — Jan, Ignaza Matuschaka, dźěłaczerja w Hnéwßezach, ß.

S **druhich wozadow:** Kurt Erich, Gustava Adolsa Walkwitza, fabrikskeho dźěłaczerja we Wulkej Dubrawje, ß. — Hana Margareta, Khorle Hendricha Arthnra Springera, zyhelnskeho mischtra w Měrkowje, ß. — Max Pawoł, Jana Augusta Měta, żiwnoscerja we Lupoji, ß. — Alma Martha, Jana Měrczinka, khěżerja w Pßowjach, dź. — Max Hermann, Ernsta Hermanna Kloßa, sahrodniskeho żiwnoscerja w Lipiczu, ß. — Elsa Marja, Roberta Arthura Klammera, żelesniskeho dźěłaczerja w Klukschu, dź. — Arno Erich, Hermanna Hettmanna, khěżerja w Kobelnje, ß. — Hermann Ernst, Jana Ernsta Ssuschki, żiwnoscerja w Lichanju, ß. — Martha Lejna, Ernsta Augusta Mrosa, żelesniskeho dźěłaczerja w Ssowrjezach, dź.

Zemrjeći:

W **Michalskej wozadze:** 18. julija: Ernst Walter, Bohuwěra Brycze, fabrikarja na Zidowje, ß., 1 l. 2. 1 dź. — Jan Willy, Gustava Hermanna Kosela, fabrikarja na Zidowje, ß., 9 l. — Marja Ernestina Märkerez, Bjedricha Wylema Urbana, dźěłaczerja w Budyschinje, sawostajena wudowa na Zidowje, 49 l. 3 m. 15 d. — 19. Bertha Täschnerez, Pětra Adolfa Päziga, zigarnika na Zidowje, mandźelska, 72 l. 5 m. 14 d.

W **katholskej wozadze:** Franziska swud. Doschowa rodź. Wolfez w Budyschinje, 75 l. 3 m. 16 d. — Hańża swud. Domschzyna rodź. Lórzez, dźěłaczerka w Budyschinje, 65 l.

S **druhich wozadow:** Hana, Handrija Leschawy, żiwnoscerja w Stróži, mandźelska, 58 l. 4 m. 28 d. — Amalija Sidonija, Khorle Richarda Hermanna Thiemy, żiwnoscerja w Pßowjach, mandźelska, 73 l. — Gustav Ernst, Gustava Maxa Lowki, khěżerja w Rakojdach, ß. 1 l. 10 d. — Richard Pawoł Mittasch, fabrikski dźěłaczeŕ w Sdźeri, 31 l. 3 m. 28 d.

Zyrkwinske powjesćze s Hodźija.

9. njedźelu po ßwjatej Trojizy smeje rano ½7 hodźin duchowny Voigt ßerbsku spowjednu wuczbu, ½8 hodź. farar Kschižan ßerbske a w 9 hodźinach němske prědowanje.

Zyrkwinske powjesćze s Budesteź.

9. njedźelu po ßwjatej Trojizy smeje rano w 7 hodź. farar Domaschka němsku spowjedź, duchowny Bojz dopołdnja we 8 hodź. němske a ½10 hodź. ßerbske prědowanje.

Pschihódnje a spěschnje, jenoż s pschilinjenjom wody, hodźa ßo **s Maggiowymi poliwkowymi kuskami**

sa 10 pjenjezkow 2—3 talerje derje ßłodźaze poliwki swaricź. Wone hižo wscho nusne wopschijeja, ani [illegible] njeßmě ßo pschilinyczź, ani ßo pschiżelicź.

W czerststwej tworje a we wulkim wubjerku druzinow pschezo na składze pola **Ginzela a Ritschera,** mějeczel **Aug. Ritscher,** na wulkej bratrowskej haßy.

Jěsdny plan želesnizow

placzázy **wot 1. meje 1910 hacz do 30. septembra 1910.**

Njedźelu a ſwjate dny też 4. wosowa klaſa jěsdźi.

Ze Chorſtja do Drażdżan.

Wosowa klaſa	1-3.	1-4.	1-4.	2-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	2. 3.
Ze Chorſtja	2,00	—	4,17	—	—	7,48	8,58	11,17	2,11	2,20	4,24	6,58	8,52	9,07	11,52
Rychbacha		—	4,40	—	8,12	—	—	—	—	2,44	4,48	7,22	—	9,31	12,21
Ludija	2,25	—	4,59	—	6,32*	8,32	9,23	11,44	2,36	3,06	5,07	7,43	9,15	9,51	12,48
Pomorz	—	—	5,14	—	6,49*	8,47	—	12,00	—	3,22	5,22	7,59	—	10,06	1,14
Budyſchina	2,46	3,54	5,34	6,51	7,07*	9,07	9,44	12,21	2,57	3,43	5,42	8,21	9,36	10,26	1,36
Bjelenja	—	4,05	5,46	7,02	—	9,19	—	12,33	—	3,55	5,54	8,33	—	10,38	—
Biſtopiz	—	4,25	6,09	7,21	—	9,39	—	12,54	—	4,15	6,13	8,54	—	11,01	—
Arnsdorfa	—	4,48	6,29	7,47	—	9,59	—	1,17	—	4,40	6,35	9,19	—	11,24	—
Radeberga	—	4,55	6,37	7,56	—	10,07	—	1,25	—	—	6,43	9,27	—	11,32	—
Do Drażdżan	3,39	5,17	6,55	8,20	—	10,24	10,36	1,44	3,51	5,04	7,01	9,45	10,24	11,56	—

* Jěsdźi jenož kóždu ſobotu.

© Drażdżan do Chorſtja.

Wosowa klaſa	1-4.	1-3.	2. 3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	2-3.
© Drażdżan .	12,30	1,45	—	6,14	7,11	8,53	9,09	10,30	12,35	3,14	5,09	5,33	8,10	9,45	—
Radeberga	1,02	—	—	—	7,43	—	9,41	—	—	—	—	—	8,37	—	—
Arnsdorfa	1,10	—	—	6,47	7,54	—	9,50	—	1,08	3,47	—	6,06	8,45	10,18	—
Biſtopiz . .	1,35	—	—	7,16	8,18	9,31	10,17	—	1,34	4,10	—	6,32	9,11	10,43	11,14
Bjelenja . .	1,50	—	—	7,32	8,34	—	10,33	—	1,50	4,25	—	6,48	9,27	10,59	11,42
Budyſchina	1,59	2,36	4,25	7,46	8,43	9,48	10,46	11,27	2,04	4,39	6,05	7,01	9,40	11,16	11,56
Pomorz . .	—	—	4,53	8,04	—	—	11,04	—	2,22	4,57	—	7,19	9,58	11,35	—
Ludija . .	—	2,56	5,42	8,25	—	10,09	11,24	11,50	2,41	5,15	6,28	7,39	10,18	11,51	—
Rychbacha .	—	—	6,08	8,41	—	—	11,39	—	2,57	5,30	—	7,55	10,34	12,07	—
Do Chorſtja	—	3,17	6,36	9,03	—	10,31	12,01	12,14	3,19	5,51	6,52	8,17	10,56	12,28	—

© Kamjenza do Arnsdorfa. Tu jenož 2., 3. a 4. wosowa klaſa jěsdźi.

© Kamjenza	5,42	8,38	12,15	3,02	7,13	9,24	⟶				7,35	11,19	1,59	5,42	8,49	12, 1
Počerniły	6,03	8,59	12,37	3,20	7,35	9,46	⟶				7,18	11,01	1,42	5,25	8,32	12,04
Großpröhrsdorfa	6,11	9,07	12,46	3,28	7,45	9,55	⟶				7,09	10,53	1,34	5,16	8,24	11,56
Do Arnsdorfa	6,24	9,20	12,59	3,40	7,59	10,08	⟶				6,54	10,38	1,20	5,02	8,09	11,44

© Kamjenza 10,30, a je w Arnsdorfſe 11,18. — © Arnsdorfa 9,23 a je w Kamjenzu 10,12.

© Budyſchina do Wjeleczina.

Wosowa klaſa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4	2-4.	2-4.	2-4.	2. 3
© Budyſchina	4,52†	5,56*	7,12	10,47	1,18†*	2,06	4,39	7,25	9,28	—
Dźěžnikez	5,00†	6,08*	7,24	10,55	1,30†*	2,14	4,47	7,34	9,36	—
Budeſtez .	5,08†	6,17*	7,35	11,01	1,39†*	2,21	4,53	7,41	9,42	—
Roswodez	5,12†	—	7,41	11,06	—	2,26	4,58	—	9,47	—
Do Wjeleczina	5,19†	—	7,50	11,13	—	2,34	5,05	—	9,54	—

† Jěsdźi jenož ſobotu a póndźelu, kaž też ſwjate dny wot 15. meje hacz do 28. auguſta. — * Jěsdźi jenož na kóždym prěnim dźěłanſkim dnju w tydźenju. — †* Jěsdźi jenož njedźelu a ſwjate dny.

© Wjeleczina do Budyſchina.

Wosowa klaſa	2.—4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.
© Wjeleczina	—	6,05†	8,25	—	12,06	—	3,03	5,25	—	10,15
Roswodez .	—	6,12†	8,33	—	12,12	—	3,11	5,35	—	10,21
Budeſtez .	5,06*	6,18†	8,41	11,48	12,17	12,42†*	3,19	5,42	7,50	10,26
Dźěžnikez .	5,15*	6,24†	8,47	12,04	12,23	12,52†*	3,29	5,51	7,56	10,32
Do Budyſchina	5,26*	6,31†	8,54	12,16	12,30	1,04†*	3,38	6,01	8,03	10,39

* Jěsdźi jenož na kóždym prěnim dźěłanſkim dnju w tydźenju. — † Jěsdźi jenož ſobotu a póndźelu, kaž też ſwjate dny wot 15. meje hacz do 28. auguſta. — †* Jěsdźi jenož njedźelu a ſwjate dny.

Po tunich płaczišnach poručam ſwój derje wuhotowany ſklad **ff. domjazych, kuchińſkich a hoſpodarſkich wězow, lakowanych a njelakowanych, blachowych lampow, latatnjow, zylindrow a ſnužokow, platow, płokanſkich wanjow, bowow, myjnych ſtejakow, zimanſkich maſchinow, kupanſkich wanjow, želesne pónoje a hornzy, hoſpodarſke wahi, noże, widliczki, kžizy, nožowe korbiki, khoſejowe młyny, khoſejowe khany, khoſejowe a zokrowe tyče, rybowanſke maſchiny, mjaſorubaze maſchiny, mjaſowe mjezki, ſchczětki, ſerſchczowe mjeczawy, zentrifugowe ſchczětki** atd.

Moritz Schulz, **klampnatſki miſchtr : : : : : pſchi ſerbſkich hrjebjach 10.**

— Wuporjedźerja. —

Konditornja a khofejownja

R. Lehmanna (prjedy Nauki)

na ſerbſkej haſy čišło 8

porucza ſwoje měſtnoſcze dobroczźiwemu wopytowanju.

Pſchihódny pſchebytk!

Najlěpſche napitki. ff. konditorſke twory.

torty, tykanzy, baby atd.

jako dary ſ kóždym žadanym napißmom ſa kóždu ſkkadnoſcź ſo hodźazym.

Schokolady. — Mjedowe tyianzy.

Sklad drainěrowanſkich rolow w Lětonju

porucza

drainěrowanſke wónzuchowe a wodu wodźaze roły, žłoby, krumjaze, ſwinjaze a proßaze korta ſ prěkuſchom a bjes njeho,

zementowe platy

wſchelakich wulkoſczow a druźinow,

ſczinowe pleczenje

ſe ſazynowanym grotom,

tſěſchnu papu

wſchelakich tolſtoſczow,

tſěſchne pomaſanje „optimus“

a **kamjentnowuhlowy teer, teerowe kótła ſ pſchißłuſchkom, grotowe, ſczinaze a papjaze hoſdze, hornczerſke twory, Brockmannowy**

= pizowanſki kalk =

ſnamki A a B

po fabriſkich płaczišnach.

Emil Dietrich

w Lětonjanſkim hoſczenzu.

Hróch, woku, kolij, lupiny, hejduſch, peluſchki, žonop

derje ſkhadźazeje najlěpſcheje twory porucza

Khorla Preisser jun.

pſchi žitnych wikach.

Prawny bürow Ernsta Kohana

(prjedy J. a E. Kobana)

w Budyſchinje pſchi žitnych wikach 4.

— Telefon 675. —

Saradźenje leżomnoſczow a hypothekow, ſrjadowanje ſawoſtajenſtwow, wudźělanje kupjow a liſczinow wſcheje druźiny, ſeſtajenje wſchěch druhich pißnych dźěłow. Sehnawanje pjenježnych žadankow.

— Rěczu też ſerbſki. —

Wolijowe barby

wſchěch ſnatych nuanßow, hnydom k barbjenju hotowe, derje a twjerdźe ſkhnyjaze,

moleŕſke a murjeŕſke barby, terpentinowy wolij

(němſki a franzowſki),

lanowolijowy firniß, jantarjowe laki, kopallaki, damarlaki, želeſowe laki, Kölnſki klij, murjeŕſki klij, drobnu krydu, gyps, portlandſki zement, najlěpſchi karbolineum, barbiežе wſcheje druźiny,

ſchablony

ſa molerjow a murjerjow

porucza a ma pſchezo na ſkładze po najtuniſchich płaczišnach

Emil Nĕrſch,

na kamjentnej haſy 24.

S mojeje, prjedy ſwobodnemu knjeſej Uckermannej łkuſchazeje, **parneje zyhelnicze w Mĕrkowje** pſchi Lutobczanſkim ſaſtaniſchczu) wubjerne

murjeŕſke zyhele, pſchepuſchczate zyhele,

najlěpſche **tſěſchne zyhele** bruneje, czeŕwjeneje a naturſkeje barby atd. po tunich płaczišnach poručam.

Albert Krauſe w **Mĕrkowje.**

Telefon Khróſt-Lomſk čzo. 17.

Ssuſcheny połcź 5 porſtow tolſty, punt po 90 pj., **ſuſcheny brjuch** punt po 85 pj., **ſadło** punt po 75 pj., **kołbaßowy tuk** punt po 50 pj., **kołbaßu** punt po 60 pj. poručza

O. Pötſchka na žitnej haſy.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoleř.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 31. | Sobotu 30. julija 1910. | Lětnik 69.

Wuńwojenski ſakoń pſcheczíwo Polakam w rańſchej Pruſkej

njeje ßo hacź dotal nakożił. Nowaj miniſtraj, ſe Schorlemer a dr. Lentze, ſtaj drje, prjedy hacź ſtaj ſaſtojńſtwo naſtupiłoj, rańſchu Pruſku wopytałoj a ßo hakle tele dny wot tuteho pućowanja wróćiłoj, tola ſ njepſchećelſkimi naprawami pſchećiwo Polakam wono njeſwißuje. Knjeżerſtwu bliſko ſtejaze nowiny „Magdeburger Zeitung pißaja, ſo pućowanje miniſtrow nima žanych politiſkich ſamĕrow, woßebje wono ſ praſchenjom njeſwißuje, hacź ma ßo wuńwojenſki ſakoń pſcheczíwo Polakam pſchewjeſćź. Mĕni ßo, ſo ſa cźaß knjeiſtwa khěžorſtwoweho kanzlera Bethmanna-Hollwega njebudże ßo wuńwojenſki ſakoń — ſ dźiwanjom na ſwonkownu politiku — nakożećź. Pokaſuje ßo na ſakroczenje awſtriſkeho miniſtra ſwonkownych naležnoſćow, hrabje Ährenthala. Tutón je woſpjet němſkemu kanzlerej wukładował, ſo pſchewjedźenje ſakonja njeby intereßam němſko-awſtriſkeho ſwjaſka ßkužiło. Polazy w Awſtriſkej mohli wobćeżnoſće cźinić, hdy bychu ßo Polazy w Pruſkej ſ wuńwojenſkim ſakonjom ſtrachowali.

So ßnadź napſcheczo Polakam ſ dźiwanjom na ſwonkownu politiku nĕtkole mjenje wótry wĕtr duje, ſda ßo wĕrje podobne bycź. Po powjeſćźach pólſkich nowin „Noweje Reformy“ ma ßo pſchi poßwjecźenju khěžorſkeho hroda w Pósnanju w khěžorowej pſchitomnoſćźi Pósnańſko-Hnězdnjanſki arzybiſkopſki ſtoł ſ nowa wobßadźicź. Pruſke knjeżerſtwo je ſwólniwe, tole mĕſtno jenemu Polakej, tola jenemu ſtarſchemu, dowĕricź. Jako kandidataj, kotrajž mataj na to wuhlady, mjenujetaj ßo ßwjecźazy biſkop Likobowſki a prälat Jacźewſki.

Roſkora w němſkej ſozialdemokratiji.

W badenſkim ßejmje telko ſozialdemokratiſkich ſapóßłanzow ßedźi, ſo ßu jeneho ſozialdemokrata do ßejmoweho pſchedßydſtwa pſchijećź dyrbjeli. Badenſzy ſozialdemokratojo ßu ſdwórliwiſchi ludźo, hacź jich runoſmyßleni w poknóznych Němzach. Woni ßo njeſapowjedaju, badenſkemu wulkowójwodźe cźeſćźowanje wopokaſacź, kotreż ßo jemu ſaleži. Też ßu woni krajne dokhody a wudawki ſa dobre ſpósnali a jim pſchihłoßowali. S tym pak ßu wulki hněw pola ſozialdemokratiſkeho wjedniſtwa w Barlinje ſbudźili, a Barlinſke nowiny jich dla jich poßłużnoſće a pokornoſće pſched badenſkim knjeżerſtwom ſchkrĕjachu. Badenſzy ſozialdemokratojo ßo ſ tym njejßu ſamylicź dali. W ludowych ſhromadźiſnach ßu ßo woni ſa to wuprajili, ſo ßu ßo jich ſapóßłanzy w badenſkim ßejmje zyle prawje ſadżerżeli.

Pruſka zivilna liſta.

Sozialdemokratojo njepſcheſtawaju ßo na to hórſchicź, ſo je pruſki ßejm kralowu zivilnu liſtu wo $3\frac{1}{2}$ milijona hriwnow powyſchił. Pruſke knjeżerſtwo napſcheczo temu wobſchĕrne dopokaſanje ſa to pſchihotuje, ſo ßu wudawki khěžoroweho hoſpodaŕſtwa jenož ßnadnje pſchibĕrake, a ſo ßo 80 prozentow teje ſummy, wo kotruž je ßo zivilna liſta powyſchiła, na mſdu a penſiju khěžorowych ſaſtojnikow nakoži.

Konſtituzija w Bolharſkej

nĕtkole jenož po ſdaczu wobſteji. Zyła knjeżerſtwowa móz w ruzy krala Ferdinanda leži. Pſchi wólbach do ßejma niz lud ßwoju wolu njewobßwĕdcza, ale kral. Wſchitzy krajni ſaſtojnizy wſchĕ mozy napinaju, ſo bychu wólby tajke wupadke, kajkeż ßebi je kral żada. Pod tajkimi wobſtejnoſćźemi w Bolharſkej parlamentariſka wjetſchina jenož tak dołho traje, hacź ßo kralej ſpodoba. Jenož tak móże ßo wukoźicź, ſo ßo jene miniſterſtwo, kotreż je ßwoju winowatoſcź dopjelniło, roſpuſchcźi, dokelž njeje kralej we wſchĕm k woli było, hacźrunje móżeſche ßo wone w ßejmje na wjetſchinu pjecź ſcheſćźinow ſepjeracź. Kral ſ krótka nowowólby wupiſa, a bjes poroka ſkutkowazy apparat kralowſkich ſaſtojnikow dozpi, ſo ſ wjetſchiny pjecź ſcheſćźinow lĕdma tſjo mużojo do ßejma ßo wróćźichu! To wſcho wſchak je jenož teho dla móżno, dokelž cźrjódy wuſwolerjow hiſchcźe njejßu organiſowane.

Njedźelu je ßo ſchĕſćź wudoſpoknjazych wólbow wotmĕło. S nich je knjeżerſtwo pjecź dobyło; jenož w Kaſanlyku je pſcheczíwna ſtrona ßwojeho kandidata pſcheczíſchcźała. Tam ßu prjedawſcheho finanzneho miniſtra Geſchowa wuſwolili, wjednika narodneje ſtrony. S Geſchowom je kral njeſdwórliwje wobkhadźał a teho dla narodna ſtrona wólbne wojowanje pſcheczíwo kralowej woßobje wjedźeſche. S tejle pſchicźinu Geſchowowe dobycźe cźim cźeżo waži a ßo w kraju jako kralowe parſchonſke poraženje wobhladuje.

Němzy we wjeczornej Ruſkej.

kotrychž ſaßydlenju je Ruſke knjeżerſtwo po móżnoſći poßledńje lĕta polĕkowało, ßo na dobo jako politiſzy ſtraſchni ludźo wobhladuja. Ruſkemu knjeżerſtwu je nadpadło, ſo wulka wjetſchina němſkich ßydlerjow njeje ruſke poddanſtwo pſchijała, hacźrunje ßu ßo k temu němſzy ßydlerjo napominali. To je ſ pſchicźinu, ſo ßo zyle podarmo na nich njehrĕſcha, ſo ßu Němzy w ruſkich nawjecźornych provinzach ſ wobhonjerjemi němſkeho wójſka. Ruſke knjeżerſtwo je pjecźa ſ dowĕrnym wokolnikom gubernatorow namjeſnych wokrjeßow napominało, ſo bychu politiſke ſkutkowanje němſkich ßydlakow a němſkich wobydlerjow mĕſtow wobkedźbowali a wo nich miniſterſtwu roſprawy podawali. Tole knjeżerſtwowe napraſchowanje ma ßo ſ tym wujaßnicź, ſo ßu ßo miniſterſtwowemu pſchedßydźe Stolypinej jara huſto ſaſtojńſke roſprawy póßłałe, w kotrychž ßo praji, ſo ßu němſzy ßydlazy w Ruſkej politiſzy ſtraſchny element.

Roſprawjenja wo pſchekładowanju wojakow w Ruſkej.

S Japanſkej ßo dojednawſchi Ruſka po ſdaczu ßwoje wojeŕſke ſtejiſchcźo pſchi europiſkej wjecźornej mjeſy poßylnja. To ßo po móżnoſći potajnje ſtawa. Każ galiziſke pólſke nowiny „Kurjer Lwowſki“ pißaju, je pſched nĕkotrym cźaßom ruſki miniſter ſnutſkownych naležnoſćow ſa cźaß pok lĕta ſakaſał, ſjawnje wo pſchekładowanju wojakow roſprawjecź. Nĕtko je ruſki generalny ſtab poručił, ſo ßo njeßmĕdźa też telegramy a dopißy wo roſßohnowanjach pſchi wotßalenju abo wo powitanjach a druhich cźeſćźowanjach pſchi pſchikhadźe wojakow, do druhich ſtron pſchepołożenych, do ſjawnoſće dawacź, a ſo ßo pſcheſtupjenje tejele ſakaſnje khoſta.

Połĕpſchenje mſdy ruſkich ſaſtojnikow.

Senatorſke reviſije ßu dopokaſałe, ſo nĕtcźiſcha mſda ruſkich ſaſtojnikow njeje wjazy cźaßej pſchimĕrjena. Saſtojnikam w gubernatorſkich pißarńjach a pſchi gubernſkich wyſchnoſćźach ma ßo

mſda wo 50 hacz 100 prozentow powyſchicz. Radźiczeljo pſchi gubernſkim ſarjadniſtwje, kotſiż mějachu hacz dotal 1800 rublow lětnje, ſměja 2500, niżſchim ſaſtojnikam ꝑo mſda wot 900 na 1200 a najniżſchim ſe 400 na 800 rublow powyſchi. W Ruſkej bě dawno ſjawne potajńſtwo, ſo ꝑu ſtatni ſaſtojniży, woꝑebje cźi na wꝑach, tak hubjenje płaczeni, ſo ꝑo njemóżachu bjes „pódlanſkich dokhodow“ żiwicz. Pódlanſke dokhody pak mějachu jenoż, hdyż ꝑo dawachu pokupowacz. To je ꝑo też pſchi ſenatorſkich reviſijach wukopało, a reviſorojo ꝑu ſ prawom knjeżerſtwo na to kedźbliwe cźinili, ſo je ſ prěnim wuměnjenjom ſprawnoſcźe ſaſtojnika, ſo by jeho ſtat, ſa kotrehoż dźěła, tak płacził, ſo mohł ꝑo cźeſtnje żiwicz. Njeꝑwěrni ſaſtojniży njebudża pak ꝑo pſchichodnje, hdyż jich lepja, ſamolwicz móz, ſo dyrbja pódlanſkich dokhodow hladacz.

Protyczna reforma w Ruſkej.

W naſymſkim ꝑydanju khěżorſtwoweje rady ma ꝑo też praſchenje wo ſawjedźenje protyki noweho ſtila w Ruſkej rosrißacz. W khěżorſtwowej radźe by ꝑo na to ꝑo poczahowazy ſakoń wěſcźe pſchijał, dokelż ſa tajku reformu wſchě wědomoſtne a hoſpodarſke pſchicziny rěcza. Do khěżorſtwoweje dumy ta wěz w naléczu na dnjowy porjad pſchińdźe. Sswjaty ſynod pak ꝑo ſawjedźenju noweho ſtila pſchecźiwja.

Ruſka ꝑo němſkeho nadpada boji.

Cźeho dla je ꝑo Ruſka do ſpěcha měka, ꝑo ſ Japanſkej wujednacz, je po rosrěczenju jaꝑne, kotrež je hrabja Bobrińſki, ꝑobuſtaw ruſkeje khěżorſtwoweje dumy a też dumineho wubjerka ſa krajne ſakitanje, ſ jenym nowinarjom měł. Hrabja Bobrińſki je tutemu rjekł: „Ruſka ꝑwoje pſchihoty cźini. Sańdźenu ſymu je ꝑo w najwjetſchej tſchěſkańzy ſ najkrucźiſchej potajnoſczu wobtwjerdźenje a ſ nowa wuhotowanje Kronſtadtſkeje twjerdźiſny ſkónczko. Pſchi tym ꝑmy ꝑo wo wukhmanjenju a dokonjenju ꝑwojich techniſkow pſcheꝑwědczili. Kronſtadt ſ mórſkeje ſtrony ruſke hkowne město ſakituje. Spěſchne wobtwjerdźenje Kronſtadta pokaſuje, ſ kotreje ſtrony ſtrach hroſy. Strach ſ Němſkeje pſchińdże. Miniſtrej ſwonkownych naléżnoſczow, Iſwolſkemu, chzychmy padnycz dacz, dokelż bě jeho politika pſchi annexiji Boßnije pſches Awſtriſku njewuſpěſchna była, tola ꝑmy jeho dźerżeli, dokelż wón pokaſuje, ſo ꝑo ſmylki wuporjedźeja, kotrež ꝑu prjedawſchi miniſterjo ſwonkownych naléżnoſczow w ruſkej politizy ſawinowali. Iſwolſki je ruſku politiku na jejny ſtary ſtawiſniſki pucz do Europy wróczo ſwjedł. W Europje je Ruſka w kóżdej wójnje ſkónczńje dobyła.“ — Trjeba drje njeje pſchiſpomnicz, ſo je jara dwělne, hacz je też ruſke knjeżerſtwo teho ꝑameho měnjenja każ hrabja Bobrińſki.

Namjet italſkeho krala na wotbrónjenje.

Italſka je ſ twarjenjom ꝑylneho awſtriſkeho wójnſkeho łódźſtwa nuſowana, teho runja ꝑwoje łódźſtwo wo łódże dreadnoughtſkeho typa poßylnicz. Italſke finanzy pak tajke hobrſke wudawki cźeżko ſnjeßu. Teho dla je italſki kral ſpytał europiſke wulkomozy pohnucz, ſo bychu ſ bronjenjom na morju pſcheſtałe. Wulkomozy měłe mjes ßobu poſtajicz, kak ꝑylne měło wójnſke łódźſtwo kóżdeho kraja bycz. Kralowe prózowanje, wo kotrymż je ꝑo kral też ſ prjedawſchim amerikańſkim preſidentom Rooſeveltom rosrěczał, ꝑwobodu ludow na żane waſchnje njeſamjeſuje. Italſke nowiny chzedża wjedźecz, ſo je kral ſe ꝑwojim namjetom w Jendźelſkej pſchikhilnoſcz namakał, tola niz w Barlinje. Němſki khěżor njeda ꝑo wot ꝑwojeho wotmyßlenja wotwobroczicz, po kotrymż ma ꝑo k ſchkitowanju němſkeho wikowanja a jeho kolonijow ꝑylne wójnſke łódźſtwo natwaricz. W lěcze 1913 budże wono tak mózne, ſo budże ꝑo Němſka ſ Jendźelſkej na morju měricz móz. Hdy by Jendźelſka na morju podležała, by wona němſkemu nawalej bjes pomozy wuſtajena była. Jendźelczenjo mohli, hdy bychu wſchě mozy napinali, lědma 300,000 muži na kraju dobyczeriſkim Němzam napſchecźiwo ſtajicz.

Njeměry w Mazedonſkej.

Turkowſke knjeżerſtwo nětko też w Mazedonſkej wobydlerjam brónje bjerje, tola jenoż Bołharam, niz pak Turkam. Bołharow, kotſiż ꝑu ꝑo wobarali, ꝑwoje brónje wudacz, ꝑu Turkojo krjudowali. Najhórſche je, ſo turkowſzy ſaſtojniży Bołharam ſebrane brónje mjes turkowſke wobydleŕſtwo rosdźěleja. Bołharſke wobydleŕſtwo je tak wſchěm naßylnoſczam Turkow wuſtajene. Mnoſy Bołharjo ꝑu ſe ꝑwojej brónju do hór cźekli, druſy ꝑu wukhow w Bołharſkej pytali. Każ ꝑo ſda, chze turkowſke knjeżerſtwo bołharſke wobydleŕſtwo w Mazedonſkej wutupicz. Temu njeßmě bołharſke knjeżerſtwo ſ měrom pſchihladowacz, ale dyrbi najraſniſcho ſakroczicz.

China a ruſko-japanſke doroſumjenje.

Cźim dale, ſ cźim wjetſchim dowěrjenjom a mjerſanjom China na ruſko-japanſke doroſumjenje ſhladuje. W Chinje drje ꝑo zyle bjes prawa njeboja, ſo ꝑu po ruſko-japanſkim doroſumjenju wſchě nadźije na to ſniczene, ſo by ꝑo Mandżurſka ſaßo Chinje wróczika. Ruſka a Japanſka ſtej ꝑo na pſchecźelne waſchnje do njeje dźěliłoj a jena druhej ſa jejne wobꝑedźeńſtwo rukuje. W Chinje ꝑo móżnoſcźe boja, ſo ꝑo nětko Japanſka a Ruſka dalſchich chineſkich krajow ſmożujetaj. Chineſke nowiny maja teho dla ſa nuſne, ſo by China ſ Němſkej, Awſtriſkej a Ameriku ſwjaſk pſchecźiwo Ruſkej a Japanſkej ſcźiniła.

Wotpokaſanje němſkeho ſkota ſ Buenos Aires.

W Buenos Aires, we hkownym měſcźe Argentinſkeje, ꝑo lětża wulka ſkótna wuſtajeńza wotměwa. Też ſ Němſkeje je ꝑo ſkót na nju póßłał, tola němſke ſkotaŕſtwo ꝑebi ſ nim njeje żaneje khwalby dobyło. Hdyż němſki ſkót ſ Kochowym konzentrowanym tuberkulinom woſchcźěpichu, wón ſnamjenja ſkhorjenja tuberkuloſy pokaſowaſche. W Němſkej je ꝑo ſa wuſtajeńzu poſtajeny ſkót też woſchcźěpił, tola jenoż ſe ßłabym jědmom. Móżno też je, ſo khoroſcz njeje tehdy hiſchcźe roswita była. W Buenos Aires ſ 45 howjadow 40 ſa tuberkuloſne a tſi ſa podhladne ſpóſnachu. Cźelata běchu ꝑo ſ woprědka też wſchě jako podhladne woſnamjenike. Wone pak ꝑo wſchě na wuſtajeńzu pſchijachu, hdyż bě ꝑo ſ pſchepytanjom jeneho ſarěſaneho cźelecźa pokaſało, ſo podhlad tuberkuloſy podkożka nima.

Mexikanſki preſident, general Porfirio Diaz,

je ꝑo ꝑedmy krócz ſ nowa ſa preſidenta mexikanſkeje republiki wuſwolił. Diaz, kotryż budże lětża 15. ſeptembra ꝑwoje 80. narodniny ꝑwjecźicz, je hiſchcźe pſchi poknych mozach a cźiły a cźerſtwy. Wot léta 1877 wón njepſchеſtawajzy na cźole knjeżerſtwa ſteji. Hacz dotal njeje hiſchcźe żanemu preſidentej żaneje republiki ꝑwěta tak dołhe njepſchetorhnjene knjejſtwo ſpożcźene było. Hdyż Diaza prěni krócz wuſwolichu, bě Mexiko ſnutſka ſ bratromordarſkej wójnu rosryty, też ſe ſwonkownej wójnu woßkabnył a w najwjetſchej khudobje. Dżenża je Mexiko bohaty kraj, zyle bjes dołha a ma hiſchcźe lětża 73 milijonow peſow wuſbytka w ſtatnej kaßy.

Nikaragua wo pomoz pſchecźiwo ſjednoczenym ſtatam połnózneje Ameriki proßy.

Nikaraguaſki preſident Madriz je němſkemu, jendźelſkemu, franzowſkemu, italſkemu a ſchpaniſkemu knjeżerſtwu a ꝑrjedźoamerikanſkim republikam wokolnik póßłał, w kotrymż ꝑo na to wobcźežuje, ſo ſjednoczene ſtaty połnózneje Ameriki pſchiwißowarjow napſchecźneho preſidenta Eſtrady ſ brónjemi ſaſtaraju a jich na kóżde waſchnje podpjeraju. Mexikanſki preſident Diaz je na to preſidentej Taftej namjetował, ſo by preſidentej Madrizej ſkładnoſcz dał, měr a porjad w Nikaragujie poſtajicz. Němſki khěżor budże ꝑo ſ cźeżka do nikaraguaſkich ſwadow tykacz. Sjednoczene ſtaty ꝑu jara njedótkliwe, hdyż ꝑo europiſke ſtaty ſ amerikańſkimi naléżnoſczemi ſabjeraju. Němſkemu khěżorej běchu hižo ſa ſło wſake, ſo bě Madriza ſa nikaraguaſkeho preſidenta pſchipóſnał a jemu „wulki pſchecźel“ rěkał.

Chineſzy rubjeżniży na kupje Kolowanje

ꝑu ꝑo nětko ſkónczńje pſchewinyli. Kolowan a połkupa Makao, pſchi chineſkim brjoſy leżazej, ßłuſchatej Portugalſkej. Na Kolowanje ꝑu Portugalſzy wobtwjedźenje natwarili, kotrehoż běchu ꝑo chineſzy namórſzy rubjeżniży ſmozowali. Portugalſke a chineſke wójnſke łódże běchu łódże rubjeżnikow na to rostſélake a kupu wobſtupike. 100 matroſow a 200 portugalſkich wojakow ꝑo 25. julija ſ nadpadej na cźeżko pſchikhódne kupine ſkałoby a doły hotowaſche. Wo poł nozy woni poſtupowachu. Jim ꝑo poradźi, rubjeżnikow pſcheßłapicz a rubjeżne hnězdo wubracz. Tſizecźi Chineſow ſajachu. W ſkałobach ſchěßnacze jatych namakachu, kotrychż běchu rubjeżniży do rjecźaſow ſputali. Woni běchu na kóſcz woßuchnyli a njemóżachu ꝑo bjes pomozy ꝑwojich wußwobodźerjow hibacz. W nětkotrych ſkałobach nětkotre koſczowzy wo tym ꝑwědczachu, ſo běchu jecźi Europjenjo a wobydlerjo chineſkich pſchimórſkich městow pola rubjeżnikow ſahłódnicz dyrbjeli.

„Cźorna ruka.“

(Skónczenje.)

Słóſtniſke ꝑydło bě waprawdźity podſemſki labyrint (ſawity twar). Zykł ſ mnohimi ſaſtupami a wukhodami bě na liſchczu jamu

ſapodobny, tak ſo mózachu cźi, kotſiž ßo w nim namakachu, hdy bychu jich wußlědźili, tola kóždy cźaß cźeknycź.

„A bychu-li naß wobſtupili, woſtanje tole poßledni wukhód“, Ludowiko na kónz rjekny, kruch ſkały, w cźopach khodźazy, bjes ſchudrowanja wobwjertnywſchi. „Tale khódba w runej měrje k morju wjedźe, a nimo naß tam nichtó próſdnjenzu w ſtarym wopuſchcźenym pſchiſtawje njeſnaje, do kotrehož wuběhnje! Takle, nětkole wſchitko ſnajeſch, a nětkole k naſchej wězy, ty chzyſche mi hiſchcźe něſchto dowěricź.“

„Haj, prawje maſch! Też wy, mój luby, kaž ßo ſda, njewěſcźe, ſo ßym ja jenoż Brinkmannowa pſchiwſatu dźowka a ſo mam, jeli wumrje, ſ jeho milijonow jenoż maly dźěl wocźakowacź; pſchiwuſni wſchak ßo wo to poſtaraju, ſo proſcheŕzy pſchewjele njepſchipadnje.“

„Że to móżno!“ wón ſe wſchěmi ſnamjenjemi najwjetſcheho dźiwanja rjekny.

„Haj“, wona ſ nahlej požadoſcźu ßyczeſche, „ja pak ßebi wſchitko žadam, wſchitko chzu měcź, niz proſcheŕſkeho pjenježka ſ mikoſcźe! Roſymiſch ty nětkole, cźeho dla ßym wam do rukow khwataka?“

„Niz jeho prawa dźowka? Dha dźě budźichu naſchi hewak tak ſpuſchcźomni wußlědźerjo jónu wopak roſprawjeli?“ Wón dwělujo ſ hłowu tſchaßeſche.

„Myßliſch dha ßebi, ſo bych ßwojeho ßamßneho nana —“

„Pſt, woſtajmy to“, wón ju khwatnje pſchetorže, jako budźiſche we ßwojim pohłuſchenym ßwědomnju do ranjomneho měſtna hył ſtorcźeny; „cźim lěpje ſa tebje!“ Potom jej ßwoju najnowſchu myßliczku roſeſtajowaſche. Wona mějeſche na ſakładze hrožazych liſtow nana k temu pohnucź, ßwoje zyke ſamoženje domoj ſebracź, ſo by ſ nim pſched „kamoru“ do Němſkeje cźeknył. Hacź do teho cźaßa by wón měł pjenjeſy a papjery w pokładniży ßwojeje ßamßneje pißarnje khowacź. Wo ßnje měł ßo ſtary Brinkman potom moricź, a wona by měła kluczże pſchinjeſcź; wſchitko druhe by wón potom wobſtarał.

Knjeżna Helkinez mějeſche, runjeż běchu jeje cźuwy ßylne, tola maku hróſbu; to bě bjes dwěla dſabokſzy wumyßleny ſamyßł.

„Sa dwě njedźeli, hdyž ßo kamoriſtojo tule k powſchitkownej roſprawje ſhromadźa, ßo to wuwjedźe, je to tebi tak prawje?“

Wona pſchihłoßujo pſchikiwny, ale jeje hłóß bě dźiwnje dybawy, hdyž ßwoje „ßym ſa to“ wotmolwi.

Pſches khódbu, kotraž do roſpadaneje zyhelniży wuběhowaſche, potom próſdnjeńzu wopuſchcźi.

Wſchitko dźěſche, kaž bycź dyrbjeſche. Hižo na druhi wjecźor móżeſche Hańża roſprawjecź, ſo bě jej Brinkmann do paßli ſchoł a ſo bě jeje pohnuwanju po woli hył. Horaßijo jeje wuſtojnoſcź nimo měry wukhwalowaſche.

Druhi ſ poſtajeneju tydźeni ßo kónczeſche. Hańża bě w labyrincze runje tak ßwědomna, kaž najſtarſchi kamoriſta, jenoż pſches khódbu k próſdnjeńzy hiſchcźe pſchiſchła njebě, dokelž k temu ženje ſkładnoſcź njebě, a to jej trochu ſtaroſcźe cźinjeſche. Nětkole ju Horaßijo poßledni ras pſched roßßudnej nozu na ſwojeŕch ſemje pſchewodźeſche, by-li ßo to radźiło, by jemu ſkónczńje pſchilubjene myto kiwało; dźeń a bóle bě ju lubo měcź počźał.

„Potajkim jutſje ſ dypkom w jednej hodźinje budźemy tebje wocźakowacź, zyła kamora chze ßwojemu najmłódſchemu ßobuſtawej ſboże pſchecź, a potom — potom budźeſch ſkónczńje moja.“

Jej ßo we wocźomaj woßebicze ſablyſkny. „Haj, to je nětko bórſy hotowe!“

„Pſchetož jutſje — —“

„Ty chzyſche mi hiſchcźe něſchto ßobu dacź“, wona jeho wobożnje pſchetorže.

„Haj woprawdźe, najważniſchu wěz budźich bjes maka ſabył! Tule je ſnamjo kamory, wonka dyrbja widźecź, ſo my ßwoje ßkowo dopjelnjamy!“ S tymi ßkowami jej wótrje toczeny tſiróžkaty kalacź pſchepoda, na kotrehož toporu ßo tamne tſi pißmiki w moßaſnych hoſdźikach błyſchcźachu. „Na ſboże, a krutu, wěſtu ruku!“

Hańża pak, hdyž bě ßama, połna hidy wupluny.

Knjes Brinkman, kiž Hańżu w poßlednim cźaßu ſ zyła huſto ſawohladał njebě, ju naſajtra ſ zyła na wocźi njedoſta; wona bě rano ſahe wuſchła a też k ßnědanju ßo njewróczi.

„Temu dyrbi ßo kónz ſcźinicź“, wón roßßudźeny ßebi pomyßli, njemějo ſdacźa, kak bliſko ßwojemu kónzej běſche; „tuteje njewěſtoſcźe dléje njeſnjeßu!“

S tutym khwalbnym wotmyßlenjom ßo do pißarnje poda.

Powſchitkowna roſprawa bě ſkónczena, Horaßijo móżeſche ſe ſkutkowanjom kamoriſtow jara ſpokojom bycź. Nětkole jeho ßnadny njeměr pſchewſa, jeho maly cźaßnik něſchto mjeńſchinow pſches jenu pokaſowaſche, a wo Hańži hiſchcźe pſchezo niczo ßłyſchecź njebě. Samyleny hiſchcźe na někotre druhe cźaßniki pohlada — to ßo trjechowaſche.

Tu — bě to bjes maka na pok k dwěmaj — ſkónczńje derje ſnate buchanje. Hnydom na to knjeżna Hańża Brinkmanez ſaſtupi. Blěda, ale ſe ſebranej myßlu wona pſched ſhromadźiſnu ſtejeſche, a hdyž bě hiſchcźe jónu ſ hłuboka wodychła, ſ powyſchenym hłoßom rjekny: „Tule ßu te kluczże!“

Sahorjene „eviva!“ (ßkawa) ßo po podſeńſkim wjelbje roſnjeße, ale ſchto to — bě? Na dobo ßo wſcho mjeŕwjeſche w rumje, ſe wſchěmi khódbami ßo wobronjeni poliziſtojo nuts dobywachu, wutſěle praſkachu, ſakliwanje, ſtonanje — krótke ſadwělowaze běđźenje — pſchenahle bě wſchitko pſchiſchło; prjedy hacź kamoriſtojo do teho pſchińdźechu, wot koho, běchu hižo pſchewinjeni, a ſchcźercźaze worzłowe puta ſhibadła rukow ſeſpinachu. W kutach hiſchcźe někotſi poliziſtojo na někotrych rubjeżnikach, kiž kaž wowrótnjeni wokoło ßebje pjerjechu, kleczachu.

Nětkole ßo wjednik poliziſtow po Hańži wobhladowaſche, ale nihdźe njebě nawjedniza nadpada namakacź; ale też hłowa rubjeżniſkeje zwólby „cźorneje ruki“ pobrachowaſche! Ani wołanje, ani pytanje njepomhaſche, wonaj kaž do ſkały ſhubjenaj woſtaſchtaj. Sa kamjenjom pjched khódbu do próſdnjeńzy pak Ludowiko Horaßijo w dźiwich ſłobach ſe ſubami kſchipjeſche. „Ow poklata — pſcheradniza — ty khoſtanju njewucźeknjeſch!“

W najwjetſchej mjeŕwjeńzy pſchekhwatanja bě wón jeniczki, kotryż duchapſchitomuoſcź ſhubił njebě. W prěnim wokomiku bě ſpóſnał, ſchtó bě pſcheradźił; Hańżu kaž ſ błyſkom ſ cźrjódki wutorhnywſchi do ſakhowaneje khódby ſtorczi a njepytnjeny ſpadowaze durje ſa ßobu ſacźeże. Nětkole ju, kiž ßo ſ mozu wobaraſche, ſa ßobu ſ hobrſkej ßylnoſcźu wleczeſche a wſchitke jeje ſakſchiki wo pomoz na njemiłoſcźiwych włóżnych kamjeńtnych ſcźěnach wotražowachu. Knjeżna Helkinez cźujeſche ßo ſhubjena, pſchetož mordarſki njekhmanik bě ji po krótkim běđźenju ruzy na khribjet ſwinył a jej nětkole dłóni ſ powjaſom tak jara hromadu ſawjaſa, ſo ji hłuboko do mjaßa ſarěſny.

„Takle! Nětkole ſa mnu, ty tajeńſke ſtworjenje; ani ſwuka wjazy, ty wěſch, kak derje mój kalacź trjechi!“ Potom ju ſpěſchnje dale cźehnjeſche.

Pod cźokom ßo jej myßle warjachu. Hdy by ßej ruzy wußwobodźiła, by bjes roſmyßlenja hiſchcźe jónu ſ nowa wojowacź počźała, wſchako pſchimadło revolwra pſchezo hiſchcźe na kohcźu cźujeſche! Wěſo bě wſchak poliziji pucź tuteje khódby nanajdokładniſcho wopißała, ale ſchtó ſa to rukowaſche, ſo běchu tu próſdnjeńzu też namakali; a ſchto potom? Wona pytny, kak jej na cźole ſymne kapy ſkhadźeju, bèſche na ſadwělowanje. Tu počźa jej po żehliwym wobliczu cźerſtwy powětr wěcź, to bě ſnamjo, ſo ßo ke kónzej khódby bliżeſchtaj.

„Haha“, Ludowiko jej we tym wokomiku połny hidy do wucha ßyczeſche, „njeprajich tebi, ſo namaj tónle wucźeł pſchezo wotewrjeny woſtanje? Kak derje, ſo jón tebi, ty falſchna tajeńza, njepokaſach, nětkole mje wón wutorhnje!“

Hrubje nuſowaſche ju ſaſtacź, Hańża ßo pod jeho móznym wupſchimanjom wijeſche. „Hnydom budźemoj w próſdnjeńzy, tam wotbywam ja, jako jeniczki, kotryż je ſ Boſtonſkeje „kamory“ poliziji wucźeknył, nad tebi ſatraſchny ßud!“

Wón něſchto krocźeli kedźbnje dele poſtupi, potom hakle ßo wrócźiwſchi pó cźmje ſa njej błędźo wokoło maßaſche. Mjes tym bě ßo Hańži na pok radźiło, bolaze puta wo woteſtawazy kamjeń pſcherybowacź, teho dla ßo jeho cźehnjenju ſapjeraſche.

„Oho“, wón ßo hrubje ſaßmja, „pój jenoż, najlubſcha, dźenża na twoju wolu njedźiwam — ty pſcheradna njekhmaniza.“ Wón njejapzy woněmi. Hańża jenoż hiſchcźe ßylne jachlenje jeho wutrobna ßkyſcheſche, padnjenje — potom hłóß, dych łojo, dybawje wupraßny: „Sswężu, Jano, a ty, Handrijo, pſchimaj, tón pachoł dźě kaž ryba w ßyczi ſ nohomaj ſatorhuje!“

Błyſkowe ßwětko ßo roſßwětli a Ludowiko tſjom poliziſtam do hanjazeho wobliczа, wſchón ſe ſtrachom ſniczeny, wudźěraſche. „Mi ßo ſda, tule je nam tola jedyn do rukow pſchiběžał“, prěni ßo ßmějeſche, Hańża pak ßo, ſ radoſcźu ſkoro ſ womoru pſchewſata, na ſkalnu ſcźěnu ſepjeraſche.

Podarmo ßo Horaßijo napinaſche, ſ prawizu ſa kalacźom ßahnycź, ſchtyri ruki jeho kaž nuſowate ſchruby wobſpinachu, a ſa bliżſchi wokomik mějeſche też wón worzłowe puta wokoło ſhibadłow wobeju rukow.

Hańži Helkinez bě ßo jeje pſchecźe dopjelniło, „kamoru“ bě do-

kładnje wotbyła. Ale krótke hrósbne mjeńschiny w podseńskej khódbje běchu jej też wjeßele na wußlědźerśkim powołanju skasyke, teho dla knjesa Brinkmanowemu namjetej, so by ju nětko ßměł jako ßwoju druhu dźowku pschiwsacź, rady pschihłoßowasche.

Schtoż bě Ludowikej Horaßijej jenoż tak pscheð wocźi cźiniła, to ßo we woprawdźitosćźi sta, a hdyż prawa Hańża Brinkmanez do ßamßneho pschistawa dozpě, hdźeż bě ju mordarśki kumpan hižo ras wocźakał, tam ju powita niz jenoż nan, ale też ßotra, něhduscha wußlědźerka Hańża.

— Kónz. —

Ze Serbow.

S Budyschina. Wobcźeże na wulku schkodu, kotrež dźiwje kornikle wot Kinsbórka hacź do Budyschina w lěßach a na polu nacźinja, scźelu ßo se wschěch stron na knjeżerśtwo. Njech we wßach, hdźež ßo hońtwa pschenaja, na to ßo dźiwa, so ßo po sakonju wot 26. junija 1902 jedna a so ßo pißomnje do kontrakta staji: Schtóż chze hońtwu měcź, dyrbi khartu sa dweju wjeßnych kupicź, kotrajž mataj dźiwje kornikle tśělecź a kónzowacź; też ma schkoda, ś korniklom nacźinjena, ßo sarunacź. Jeli w tej naležnoscźi pschesjedne a krucźe njejednamy, seźerje naß tuta njerodź (niczo druhe kornikl njeje) a pschewobrocźi nam lěßy a pola do pusczinow, kaž w Afriźy a Australskej. Kornikl ßłuscha do najschkódnischich swěrjatow a je cźwila sa ratarśtwo, hdźeźkuli ßo saßydli.

— Lawska wěża je ßo tele dny ś koprom dokryła a ś nowa postkoczena kula, khorhojczka a hwězda ßu ßo na nju tykli. Też roschty ßu ßo pjatk dele dobrake. Pschi wschěm straschnym dźěle njeje dźakowano Bohu nichtó do njesboża pschischoł. Měschczańska rada je ßo rossßudźiła, lawsku wěžu ś koprom krycź, so ßo njetrjebała pschezo ś nowa barbicź. Pola kopra je barbjenje njenusne, dokelž ßo wón po něczim wot ßameho ś rjanym selenym serśawzom poczehnje.

— (Konjej ßo spłóschiłej.) Pohonczej Židej ś Minckerez fabriki ßo tele dny na Nowosalzskej drósy konjej spłóschischtaj. Žid ßo ś wosa dele cźißny a ßebi hłowu straschnje wobrasy. Konjow ßu na swonkownej lawskej haßy sadźerźeli.

— (Ssamopaschnoscź.) Ssobotu w nozy je wojnarśki pomoznik Tokarski na swonkownej lawskej haßy pola jeneho klampnarja schkleńzu wukładneho wokna, 30 hriwnow hódnu, se ßamopaschnoscźu rosbił. Jeli so ßo schkoda njesaruna, jeho wobßedźeŕ wobskorźi.

— Žně w Sserbach ßu lětßa jara bohate. Rožka je nětko wschudźe poßyczena a ś wulkeho dźěła hižo domoj swożena. Dokelž je wjele kop, njebudźe někotremużkuli brózeń doßahacź; kaž ßo sda, budźe rožka derje dawacź. Też pschenźza, jecźmjeń a wowß budźe po sdacźu spokojazy wunoschk dawacź. Rěpa, dźecźele a wschelaka piza rjane steja. Běrny drje ßu ś deschcźemi khětro cźerpike, po pschestacźu deschcźa pak ßu ßo wone saßo porjedźike. S dźaknjwej wutrobu ratař wusnawa, so ßu lětusche Boże žně w Sserbach žohnowane.

S Maleho Wjelkowa. Po wjazy hacź dwělětnym pschetorhnjenju wotmě ßo tu njedźelu 24. julija popołdnju hłowna shromadźisna **Towarśtwa Sserbskich Burow.**

Prěni pschedßyda, k. sapółßanz Kokla, wotewri ju, wobźarujo ßnadny wopyt. Naschemu ludej brachuje intelligenzy (dowidźenja) a sahorjazeho wohnja sa jeho ßerbske naležnoscźe. Dyrbimy ßo rosswiwacź w narodnym hospodarśtwje, so bychmy ßami se ßwojich saßkużenych a shospodarjenych pjenjes wużitk měli. Rěcźnik rosprawjesche wobstejenja ßerbskeho a khěžorśtwoweho ratarśtwa. Ssu dobre. A to woßebje psches to, so ßu psches snatu reformu (porjedźenje) khěžorśtwowe finanzy do rjada stajene. Nasche pólne wupkody bychu hewak tunje byke. Skót też derje płacźi. Hladajmy a starajmy ßo, so ßwoje statoki sdźerźimy. Kupujmy je. Mnoßy ś nascheho luda cźahnu do městow. Tam ßo nam shubja, je-li do ßerbskich towarśtwow njesastupja, kajkeż mamy w Budyschinje a w Draždźanach. Rěcźnik je husto pschebywał w Draždźanskej „Jednocźe“. Tam pak ßo ś wjetscha rěcźi jenoż němski. To je jara k wobźarowanju.

W nascheich Raiffeisenskich kaßach tcźi trěbny kapital, ś kotrymž móhli psches shromadne skutkowanje ßerbsku banku po pschikładze druhich sakładźicź. Woprujmy kóżde lěto nješchto sa nju. Tak wjedźemy prawu a wużitnu sozialökonomiju. Mějmy sa pschikład bayerskich burow, kotśiż běchu ßo njedawno w Rěsnje (Regensburg) w liczbje 15000 seschli. Wodźeŕ dr. Heim wusna: „My ßmy waß wokali a wy scźe pschischli.“ „To ja wo Sserbach dźenża prajicź njemóžu“, doda rěcźnik. Dale pohonjesche pschitomnych, niz wróczo stupacź. Bóh je wschelake ludy stworił, też naß Sserbow, a mamy naturske prawo na wobstacźu, byrnjež mały lud byli. Kóżdy pak dyrbi na tym dźěłacź po ßwojich mozach. Potom móżemy spěwacź: „Hischcźe Sserbstwo njeshubjene.“

S tym heßłom skónczi pschedßyda ßwoju jara sajimawu rossprawu. Jemu ßo móznje pschihłoßowasche.

Knjes wucźeŕ Sskodeńk poda sliczbowanje wot meje 1908 hacź do dźenßnischeho dnja. Dokhodow bě 1711,07 hr. a wudawkow 1677,84 hr. Potajkim sbytka 33,23 hr. S teho shonichmy, so ßwoje pschinoschki płacza (lětnje 5 hr.) Bukecźanske, Małowjelkowske, Radworske, Łahowske, Ralbicźanske, Njebjelcźanske a Khrósćźanske pobocźne towarśtwa. Hdźe pak ßu druhe? Sliczbowanje so ś małej porjedźeńku jenohłóßnje sa prawe pschipósna a pokładnik ßo wotwjasa.

Dnjowy porjad ßo w dalschim tróschku pscheměni. Rěcźesche ßo najprjódzy wo namjecźe, nastupajo sjednocźenje T. S. B. ś Wjeßnym Wólbnym Towarśtwom. Potom krocźesche ßo k wólbam. Po khětro dołhej rosmołwje wobsamknu ßo, so wobej towarśtwje ßamostatnej wostanjetej. Jene skutkuje na narodno-hospodarśkim, druhe na ńarodno-politiśkim polu. Namjet ßo mjes tym też wróczo scźahny, dokelž wschelake sadźěwki sjednocźenje towarśtwow njemóžnjeja. Namjet pak sbudźi mnohe myßliczki. Knjes Bart ryßowasche nasche politiske naležnoscźe a saměr W. W. T. Naspomni, kak druhe nowiny do naß ßykaja. Móhli k temu wotpomhacź, hdyż ßo »Serbske Nowiny« k dźenikej wutworja. Knjes Ssmoleŕ rěcźesche najprjedy sa dwójne wukhadźenje Nowiny a namjetowasche, so by ßo mjes pobocźnymi burskimi towarśtwami sa pschistup jenotliwzow k W. W. T. agitowało. Knjes Króna schwika lěnjoscź ßerbskeho luda pschi sdźerźenju ßwojeje narodnoscźe a rěcźe, ßwojeho prawa a hospodarśtwa. Dyrbimy hromadźe kupowacź, ale też pschedawacź. S teho mamy wulki wużitk.

Pschedßyda pokasa na nowy wodowy sakoń. Po nim wobsteji w kóżdym hamtskim hejtmanstwje wodarśke sjednocźenstwo, na kotrež ma ßo kóżdy wo sakoń nastupazych praschenjach wobrocźicź. We Łużizy je njedostatk, so ßmědźa ludźo rěki rjedźicź, ale wulzy pak ryby kójicź. To sbudźuje njespokojnoscź w ludu. Pola naß je to wěz łużiskeho ßejma. W herbskich krajach je hinak. Tam ßmě kóżdy ryby kójicź, kotrehoż wobßedźenstwo k rězy mjesuje. Tak ma wschudźe bycź.

Na woptawanje butry na wikach w Budyschinje ßu ßo pola pschedßydstwa T. S. B. hórschili a na wotstronjenje cźischcźeli. Je ßo mjes tym sakasako. To je jara derje. Wschako druhe twory ßo też njeßmědźa woptawacź.

Dale ßo sdźěli, so je k. farař Schewczik w Kamjenizach jara rjany dźakowny list sa dostate cźestne ßobustawstwo T. S. B. hižo loni w januarje pschipółßał, kiž ßo pschi napjatej kedźbnoscźi pschecźita. Jadriwe, wěrne ßłowa. Da-li Bóh, so by ßo bórsy saßo do naß wrócźił. Organisatorske talenty ßu nam runje w nětcźischim cźaßu wojowanja a bědźenja nusne, kaž wschědny khlěb.

Pschedßyda wury něschto se stareho „Sserbskeho Hospodarja“. To njechamy naschim cźitarjam sapowjedźicź. Tam rěka: „A pohladajmy do ßerbskich ßwójbow! Kak tola dale a bóle němzuja. Ssami doma mjes ßobu rěcźa němski. Drasta cźehnje ßo bóle a bóle po zusej módźe. Hladajcźe na pjesle a ßuknje! Zyke cźinjenje a sadźerźenje je bóle němske. Na kwaßach je němske blido. Rysy Sserbja wuhotuja ßebi němske kwaßy. Na kermuschach a kołbaßach ßu jědźe po zusym waschnju. Kak a kołbaßu wjazy njejědźa. To njebě sa uaschich wótzow njecźeścź! Wrócźmy ßo, prjedy hacź je posdźe. Cźim bóle sa zusym waschnjom kójimy, cźim prjedy naß zusy wutupja. Njechamy ßebi ßami ßwój row rycź.“

Skónczinje dóndźe k wólbam. Dokelž ßo dotalny pschedßyda ś rukomaj a nohomaj dalschemu pschedstejicźerśtwu wobarasche, wuswoli ßo k. ryczerkubleŕski najenk Ryncź we Worklezach jenohłóßnje sa prěnjeho pschedßydu, kiž sastojnstwo ś dźakom sa wopokasanu dowěru a cźescź pschija. Hewak wosta wscho pschi starym, k. Soba druhi a k. Nowak-Wudworjanski tśeczi pschedßyda.

Knjes kantor Hila dźakowasche ßo w mjenje pschitomnych k. Kokli sa wulku prózu, wobhladniwe wjednistwo, njespróżniwu dźěławoscź, rasne a njekhabłaze wustupowanje w běhu 22 lět jeho pschedßydstwa. Horzy dźak wuklincza do tśojeje hrimotazeje ßławy, kotraž ßo stejo wuspěwa. Knjes Kokla ßlubi, też dale po ßwojich mozach w towarśtwje ßobuskutkowacź. Daj Bóh, so by to hischcźe mnohe lěta trało. Wschako ßo njedawa jako starz, ale jako hobr pschi cźělnych a duchownych mozach.

S pscheczitanjom a pschipósnacźom sapiża skónczi ßo żiwa shromadźisna, hdyż bě na tśi hodźiny trała.

S Hodźija. Hodźij, runjež jena ſ najwjetſchich ſerbſkich wſow, hacž do teho cžaſa žaneho ſahrodnika njemějeſche. Nětko pak je ſebi jedyn ſahrodnik cžiſcže pſchi wſy leżaze Hankez polo kupił a chze tu ſahrodniſtwo ſakožicź. S twarjenjom je ſo hižo ſapoczało. Sa Hodźij budże to wulka dobrota.

S Bukez. Knjeſej fararjej Kubizy, kotryž ſo 1. oktobra na wotpoczink poda, je jeho Majeſtoſcź kral w pſchipóſnaczu jeho dołholětneho, ſwěrneho a ſpomožneho ſaſtojniſkeho ſkutkowanja krónu k ryczeřſkemu kſchižej 1. rjadownje Albrechtoweho rjada ſpożcżił. Tajny radźicżel Berger je jemu ſańdźenu wutoru w pſchitomnoſcźi zyrkwinſkeho pſchedſtejicżeřſtwa tole kralowſke wuſnamjenjenje pſchepodał.

S Korſymja. S Korſymja do Wjeleczina duzy chzyſche fabrikaŕ Langner ſ jeneho wjerabza ſwojemu ſynkej wjerbiny naſchcźipacź. Wón bě teho dla na ſchtom ſaléſł, ſ kotrehož pak tak njeſbożownje padże, ſo morwy leżo woſta.

S Kosariz. Schtwórtk tydźenja ſwjeczeſchtaj tu wjeleſnataj knjes kubleŕ Jakub Kmjecź a mandźelſka Hana ſwój ſlěborny kwaſ a ſ nimaj zyła naſcha wjeſ. Mótki a wjeſne holczki pſchejachu ſ rjanymi hróncźkami wjele ſboża a pſchepodawachu kraſne kwěcźele. S tych hróncźkow jene wotcźiſchcźujemy, ſo bychu je też druſy wužicź mohli:

Hdyž wſchitzy dźenża Wamaj pſcheja
Juž ſboża, žohnowanja Božeho,
Kak chzyła mjelczecź mótka Twoja?

Ně! So by radoſcź pſchewodźała
Waj' na wſchěch pucźach žiwjeńſkich
A hnada Boża Wamaj trała:

To mótka dźakna Wamaj pſcheje
A myſli: Nawożeń a njewjeſta,
Haj, kóždy ſ teho radoſcź ſměje! —

S Hornjeje Borſchcże. W tudomnej Manjokez kněži je ſo ſańdźenu njedźelu dwójzy paliko. Hacž runje domowi wobydlerjo njeběchu doma, ſo ludźo tola wóhnja dohladachu a jón ſhaſchachu. Prěni krócź bě woheń wjeczor wokoło 8 hodźin a druhi krócź wokoło połnozy wuſchoł. Naſtata ſchkoda je njewulka. Kak je ſo woheń ſamiſchkoril, njeje hiſchcże wujaſnjene.

Se Stróże. Njedźelu w nozy je ſo bróżeń tudomneho gmejnſkeho pſchedſtejicżerja Mikle wotpalika. S wohnjom ſu ſo 20 kop rożki, dwaj rólnaj wołaj a nowa mlócźaza maſchina ſniczike. Wohnjowe wobory ſ Wulkich Sdźar, Kobliz a Komorowa roſſchěrjenju pkomjenjow na ſuſodne twarjenja dowobarachu. Kaž hižo prjedawſche, tak je ſo też tutón woheń ſe ſtóſtniſkej ruku ſakożik. Wón je ſo ſe ſapaleřſkimi liſtami pſchipowjedźik. Po nich matej ſo hiſchcże dwě druhej bróżni wotpalicź. Tudomne wobydleřſtwo je ſo ſe ſapaleřſkimi liſtami do hroſy a ſtracha ſahnało. Kóždu nóz ſo wjeſ ſtražuje. Nadźijomnje ſo poradźi ſtóſtnika ſaſkapicź a ſudniſkej wyſchnoſcźi pſchepodacź.

S Kamjenza. W naſchej wokolnoſcźi knježa naſtupajo roswucżenje we wucżeřnjach pokorniſche wobſtejenja jako wokoło Budyſchinja. Bě drje też tudy prěnja ſerbſka cžitanka ſahnata, a wucżerjo poczinachu ſ dźěcźimi jenož němſki cžitacź. Schulſki radźicżel dr. Hartmann pak je naſhonił, ſo dźěcźi na tutym pucźu ſchkodu cżerpja, a ſo je naturſki pucź tola: Najprjedy ma dźěcźo ſo w ſerbſkej cžitanzy roshladowacź, na to w němſkej, tak ſo na kónz 2. lěta we woběmaj rěcźomaj cžita — ſerbſki kaž němſki. Dr. Hartmann wotměwaſche 26. julija ſhromadźiſnu katholſkich fararjow a wucżerjow, a na tutej ſo postaji, ſo ma wot jutrow 1911 ſo ſaſo we wſchěch katholſkich ſchulach (też w Bacżonju, Radworju a Sdźeri) ſerbſko-němſka cžitanka trjebacź, jako prjedy. Dokelž je tuta cžitanka wot ſchulſkeje wyſchnoſcże ſa dobru a khmanu ſpóſnata (ju wobdźěła knjes wucżeř Schewczik w Rolbizach), njeje dale ſadźěwka, ſo ſchulſki dohladowaŕ dr. Bach w Budyſchinje ju ſa ſwoje ſchule porucża. Evangelſzy fararjo njech jenož ſ pißmom na dr. Bacha ſo wobrocża a żadaja, ſchtož ſakoń porucża, kaž ſu to katholſzy w Kamjenzu cžinili. Sa evangelſke ſchule woſebita cžitanka ſo wobdźěłacź a wudacź njetrjeba: prěnja cžitanka tola tak na wěru njedźiwa, ale na to, ſo dźěcźo cžitacź nawuknje. Sslyſchimy bohużel, ſo ſu na evangelſkej ſtronje tu a tam ſtarſchi ſo ſaſlepicź dali a pißmo podpißali na dr. Bacha w Budyſchinje, ſo by ſerbſka rěcź w evangelſkich ſchulach ſo potupika (wěſo liberalnym k woli, kotrymž ſu ſnate Zwikawſke theſy hłowu ſawjercżałe); to pak ſo njehodźi. Knježeřſtwo je ſo jaſnje doſcź wuprajiło, ſo wěru ſe ſchule ſahnacź njeda; a ſchulſki ſakoń postaja jaſnje doſcź, ſo ma dźěcźo w ſerbſkej ſchuli we woběmaj rěcźomaj ſo roswucżowacź.

Myſlimy, ſo ſchtóż je w Saſkej wucżeř a mſidu doſtawa wot ſchulſkeje woſady, też wopory pſchenjeſe, kotrež roswucżowanje w ſerbſkich ſchulach nakkaduje. Schtó powjedźe dźěcźi prjedy do zuſeho ſwěta bjes teho, ſo je narodnu wjeſ ſesnako; a ſchtó roſomny chze prajicź: ſo dźěcźo lózſcho cžitanje w zuſej rěcźi nawuknje jako w macżeřnej? Cžinja dha němſzy wucżerjo też tak, ſo ſwoje dźěcźi prjedy w franzowſkej rěcźi roswucżeja a hdyž ſ tutej ſo njehodźi, ſa tym pſchińdu, ſo je tola roſomniſcho, ſ němſkimi dźěcźimi němſke cžitanje ſapoczecź?! Tak tola ſ naſchimi dźěcźimi też wólborne experimenty ſo cžinicź njeſmědźa, ale wſcho ma po naturſkim pucźu ſo wotwlaz: najprjedy njech ſo w ſerbſkej cžitanzy roshladuja, a hdyž ſu w tej doma, dawa ſo jim němſka do rukow, tak ſo na kónzu 2. lěta we woběmaj rěcźomaj cžitaja. Evangelſzy duchowni njech na tym wobſteja, ſchtož ſakoń żada, a hdźež je trěbne, pola knježeřſtwa w kultusminiſteriju ſo wobcżežuja.

S Cżorneho Khołmza. Schtwórtk tydźenja ſu w tudomnej kralowſkej holi muźſke cżěło namakali, kotrež bě módry ſymſki ſwjeřſchnik ſe ſomocżanym khornarjom, módry běłoſmużkaty żaket, laz ſ běłeje tkaniny, druhi ſchěrokaſcźikaty ſuknjany laz a ſchtrykowanu jaku wobleczene. Noſy běſchtej dobrej dołhej ſchkórni wobutej a na hłowje měješe wone żołtoſeleny koſmikaty klobuk. Włoſy na hłowje a broda běchu cżornoſchěre. Pola cżěła ſtaj ſo żeleſny kſchiž 2. klaſy a bruny wukhodźowanſki kij namakałoj. Muż, kotryž je po ſdaczu wot poſlednjeje ſymy w holi leżał, je něhdże 50—65 lět ſtary.

S Běłeje Wody. Poſledni cżaſ ſu w Běłej Wodże někotſi ludźo na wodu ſkhorili, kotraž ſ gmejnſkeho wodowoda wukhadźa. Pſchi chemiſkim pſchepytanju wody ſu ſo ſlědy wokoja we wodże namakałe. Tutón wokoj ſo pjecża wot wokojowych rokow wotpuſchcża, hdyž woda dlejſchi cżaſ w nich ſteji.

Se Shorjelza. (Khoſtanſka komora.) Khěžkarka Marja Marſchakowa w Lubuſchu bě 19 lětneho cżeladnika Pohla ſ Hór k paduſchſtwu ſawjedła. Pohla, kotryž pola bura Grundmanna ſłużeſche, Marſchakowej 1/4 ſchrótowaneho żita pſchinjeże, kotrež bě ſwojemu hoſpodarjej kradnył. Wojerowſki ławniſki ſud bě cżeladnika k jaſtwu na 1 dźeń, ſawjednizu k jaſtwu na 10 dnjow ſaſudźił. Pſched powołanſkim ſudom Pohla wudawaſche, ſo je ſ tym ſchrótowanym żitom konje pizował, ſudniży pak jemu njewěrjachu a khoſtanje wobeju wobſkorżeneju wobkrucźichu.

⚔ Njekaſanſki nadpad na jenu 12 lětnu ſchulſku holzu je lětża 11. junija tſěchikhyjeŕ Auguſt Stark ſ Wurjerja na pucźu ſ Hbjelſka do Suborniży ſkucźił. Wobſkorżeny prěje, ſo je tamny dźeń po tym pucźu ſe ſwojim jěſdnym kołom jěł, nadpadnjena holza pak Starka ſ wěſtoſcźu ſaſo ſpóſnaje. Wón je ju do żitneho pola ſcżahnył a ſo njekaſaúſzy jeje dótknył. Hdyž je wo pomoz khicżała, je ju puſchcźił. Wybſkorżeneho, kotryž je hižo ras njekaſańſtwa dla 6 měżazow jaſtwa wotpokucźił, k jaſtwu na jene lěto ſaſudźichu.

S Draždźan. Kral Bjedrich Auguſt w tu khwilu w tirolſkich alpach pſchebywa. Ssobotu bě wón ſwoje pucźowanje pſchetorhnywſchi do Altgrabowa pola Magdeburga pſchijěł, hdźež ſo nětkole ſakſka kavalleriſka diviſija ſwucżuje. Pondźelu rano w 4 hodźinach jěſdni a artillerija ſ lěhwa na ſwucżowaniſchcżo wucżahnychu. Tam jich generalny inſpektor general kavallerije ſ Kleiſt w pſchitomnoſcźi krala Bjedricha Auguſta wobhladowaſche. Kral bě uniformu Wulkohajnſkich huſarow wobleczeny. Wjetſche wójnſke ſwucżowanje ſo wotmě, k kotremuž ſo kritika pſchiſamknu. Kral offizěram někotre ſłowa pſchipóſnacża praji. Na to ſo pſched kralom paradny marſch w eſkadronſkej froncże wuwjedże. Po jenotliwych brigadach pojěchawſchi ſo kral roſžohnowa a ſaſo wróczo do Tirolſkeje pucźowaſche.

Přilopk.

* Straſchneho ſłóſtnika ſu w Lipſku ſajeli. Lipſcżanſka knihikupſka firma Weber bě pſched někotrymi dnjemi wudrěwanſki liſt doſtała, w kotrymž ju napominachu, pſchinjeżerjej liſta, jenemu ſchulſkemu hólzej, 20 000 hriwnow pſchepodacź. Pożelnika khwilu ſadżerżachu. Mjes tym bě knihikupz Weber ſwój automobil pſchiwjeſcź dał. Hdyž bě hólz woteſchoł, ſa nim njenadpadnje jědżechu. Widźachu, kak hólz k jenemu derje ſwoblekanemu mużej dźěſche a jemu praji, ſchtož běchu jemu porucżili. Hdyž k mużej ſtupichu, pſchi kotrymž hiſchcże dwaj druhaj muźſkaj ſtejeſchtaj, ſo wón do

cźěkanja da. Sa nim pak ſ automobilom cźěrjachu ſa ſ pomozu jeneho polizista jeho ſajachu. Wudrěwarja jako 29lětneho pinčznika Bjedricha Coppiuſa ſpósnachu. Nasajtra je ßo poliziji poradźiło, Coppiuſoweho 22lětneho bratra ſajecź. Coppius je Weberej wjazy wudrěwanſkich liſtow pißał. W nich je ßo ſ tym hordźił, ſo je w novembrje 1908 w Lipſku Friedrichez mandźelſkeju ſkónžował, liſtynoſcherja Rübnera w Lipſku nadpadnył a jeho k ſemi porasywſchi jemu 9000 hriwnow rubił. Dale ßo Coppius w ßwojich liſtach khwaleſche, ſo je 32 cźlowjekow morił. Se ſapißnych knižkow, pola njeho namakanych, je ßo dopokaſało, ſo je wón te wudrěwanſke liſty a też póſtiſku pjenjeżnu pſchipokaſanku pißał, kotruż je pjenjeżny liſtynoſcheŕ do khěże pſchinjeſcź dyrbjał, w kotrejż na njeho lakaſche. 9000 hriwnow, kotrež jemu rubi, Coppius ſa pół lěta pſcheczźini.

* Nad Draždźanſkim powětrojěſdnym towaŕſtwom je ßo konkurß wotewrił. Towaŕſtwo bě pola Mogilna ſa 300000 hriwnow leżomnoſcźow kupiło, kotrež dyrbjachu ßo ſa leczźiſchcźo naprawicź. Tam dyrbjachu ßo też ſlěty ſ lětadłami wotměwacź, tola ani jedyn ſlět ßo njeje wuwjedł, hacź runje běchu ßo tyßazy ludźi ſeſchłe a ſaſtupny pjenjes ſapłacźiłe. Tehdy k wulkemu hołkej dońdże. Pjenjeſy, kotrež ßu ßo towaŕſtwu płacźiłe, ßu ßo k wſchěm móżnym wězam pſchetrjebałe, jenoż niz k tym, ſa kotrež běchu ßo wone poſtajiłe. S konkurſom budże drje ßo też hiſchcźe khoſtanſki ßudnik ſaběracź.

* (Liſtynoſcheŕ 50000 hriwnow pſchekſchiwił.) W Barlinje je ßrjedu liſtynoſcheŕ Ludwig Bergmann 50000 hriwnow pſchekſchiwił, kotrež běchu k wupłacźenju mſdy póſtiſkich ſaſtojnikow poſtajene. Wón dyrbjeſche te pjenjeſy na póſcźe ſ jeneje ſtwy do druheje donjeſcź. Bergmann pak pjenjeſy doſtawſchi hnydom ſ póſta wuńdże a do ßwojeho wobydlenja ſ automobilom dojědże. Tam je ßo rucźe zivilnu draſtu ſwoblekał a pjenjeſy do jeneho koffra ſamknył a ßo ſ nim wotßalił. Każ ßo ſda, je wón do Hamburga wotjěł. Ssrjedu wokoło pſchipołdnja je na Lehrtſke dwórniſchcźo w Barlinje jedyn muż, kotryż je po wopißanju Bergmannej podobny, khwatajo k wopacźnej wudawaŕni billetow pſchiſchoł, hdźež jeho k prawej wudawaŕni pokaſachu. Tam je ßebi billet do Hamburga kupił a k ſapłacźenju ſtohriwnowſku papjeru dał. Koffer je dyrbjał khětro cźeźki byćź, dokelż te 50000 hriwnow ſ 20000 hr. ſłota, ſ 3200 hr. ßłěbra, ſe 100 hr. nikla a ſbytkne ſ papjery wobſtejachu. Bergmann bě njewożenjeny a mějeſche wjele lubkow. K temu a też k wjetam pſchi honjenju konjow je wón wjele pjenjes trjebał.

* (Wupokaſanje mormonow ſ Barlina.) Polizija je 21 wukrajnych mormonſkich japoſchtołow ſ Barlina wupokaſała. Hižo woſpjet ßu ſ pruſkich měſtow mormonow wuhnali, dokelż pjecźa jich nahłady wo dobrych waſchnjach naſchim napſcheczźo ſteja. W Barlinje bě mormonſka ſekta, kotraż ßebi „ßwjeczźi poßlednjeho dnja“ rěka, jenu modleŕnju na Landsbergiſkej dróſy wotnajała. Hnydom prěnju modleŕſku hodźinu, kotruż 150 mużſkich a 250 żónſkich wopyta, polizija ſkaſy. Japoſchtołow ſajachu a na poliziju dowjedźechu. Jako wobcźeżnym wukrajanam je ßo jim poruczźiło, Pruſku ſa něktore dny wopuſchcźicź. Měnjenje, ſo je pola mormonow wjeležónſtwo ſawjedźene, je wopacźne. Prjedy drje ßebi mormonoja ßměd̀źachu wjazy żonow pſchiwěrowacź, wot lěta 1890 pak ßo w ſjednoczźenych ſtatach połnóżneje Ameriki, hdźež mějachu mormonoja w Utahſkim ſtacźe ßwoje hłowne ßydło, wjeležónſtwo pſchi krutym khoſtanju ſakaſa. W Jendźelſkej ßměd̀ża ßo mormonoja ßwobodnje roſſchěrjecź a maja tam wjele pſchiwißowarjow. Po jich měnjenju njeßměd̀ża ßo make dźěcźi, ale jenoż doroſcźeni kſchcźicź. Hłownej ßydle mormonow w Europje ßo w Liverpoolu w Jendźelſkej a w Zürichu w Schwajzarſkej namakatej. W zyłej Europje ßo jenoż 40,000 mormonow liczźi.

* (Pod koła pſchiſchoł.) W Mnichowje bydlazy pſchekupſki pomoznik Hans Wirth ſe ſpěſchnym żeleſniſkim cźahom domoj jědźeſche. Wón wußny a hakle wotucźi, hdyż bě cźah hižo Münchenbergſke ſaſtaniſchcźo pſchejěł. Duż wón rucźe ſ cźaha ſkocźi. Tón ßamy wokomik pak po druhej koliji Bayreutſki ſpěſchny cźah pſchijědże, ſhrabny Wirtha a jeho ſajědże.

* (Sajědojcźene mloko.) W Mnichowje je 13 woßobowna ſajědojcźene mloko ſkhoriło, mjes nimi dwě ßwójbje po pjecź ßobuſtawach a pódla teho cźeladnik wikowarja, kotryż je mloko podał. Wyſchnoſcź pſched hudańcźkom ſteji, dokelż ßo ani w mlozy ani w ßudobjach niczo ſchkódne njeje namakało.

* (36 woßobow na jědojte hriby ſkhoriło.) We Libuſchinje w Cźechach je ßo 56 woßobow ſ hribami ſajědojcźiło. Dwě woßobje ſtej hižo wumrjełej.

* (W płomjenjach.) Jena ſchtyrnacźelětna holza w Gohliſu wutoru popołdnju we wobydlenju ßwojeju ſtarſcheju platowaſche. Pichi tym chżyſche do ſpiritußoweje płaty ſpirituß pſchilinycź. Na dobo ſpirituß rosbuchny a holzynu draſtu ſapali. Holza ßo po zyłym cźěle tak ſtraſchnje wopali, ſo je mało nadźije, jej żiwjenje wukhowacź. Woheń bě ßo też wó iſtroje roſſchěrił, tola możeſche ßo wón bórſy potłóczźicź.

* (S parnej walzu ßo pſchejěł.) Wutoru popołdnju ßo pohoncź Gentſch ſe ßwojim ſapſchahom na dróſy pola Altenburga ſ tam dźěłazej parnej walzu ſetka. Gentſchowy ſapſchah do walzy ſtorcźi, a ſe ſtorkom ßo Gentſch tak njeſbożownje ſ woſa cźißny, ſo ßo wón ſ parnej walzu pſchejědże. Sapſchah a walza ßo tak ſaſchmjataſchtej, ſo ßo po dróſynym brjoſy dele waliſchtej.

* (Pěkny ſkutk ſe żiwjenjom ſapłacźił.) Po hrodowym hacźe w Pſchibramje dwě knjeżnje ſ cźołmom jědźeſchtej. Pſchi tym jenej ſ njeju pjenjeżna móſcheń do wody padże. Hdyż ßo wona ſa njej ſkhili, wona ſ cźołma do wody padże a druhu, ſa kotrejż ßo pſchimny, ßobu ſcźahny. Pſchekupſki pomoznik Wjazław Schafarik, kotryż podawkej ſ brjoha pſchihładowaſche, do wody ſkocźi a ſ wulkim napinanjom wobej hołzy wukhowa, ſ kotrejuż bě jena hižo bjes wědomnja. Hdyż bě wukhowanſke dźěło dokonjał, pak młodeho cźłowjeka mozy wopuſchcźichu; wón pſchi brjoſy do wody wrócźo padże a ßo tepi.

* (Liczźba automobilow.) Lětßa 1. januara je w Němſkej 49941 automobilow było a to w Pruſkej 24731 pornjo 16048 w lěcźe 1907. Bayerſka ma 5607, Saſkа 4669, Elſaſka a Lothringſka 2767, Württembergika 2150, Badenſka 2033, druhe ſwjaſkowe ſtaty wſcho hromadźe 4659 automobilow k wożenju ludźi.

* („Nadpad“ na Toſelliez mandźelſkeju.) Na Toſellia a jeho mandźelſku, kotrajż ſtaj ßo ſaßo ſjednakoj, je ßo wóndano „nadpad“ ſcźinił. Mjes tym ſo knjes Toſelli a mandźelſka (prjedawſcha hrabinka Montignoſo) ſa wjeczźerju w ßwojej villi w Florenzu ßedźeſchtaj, na dobo kamjenje na blido padachu, kotrež talerje a ſchkleńży rosbichu. Hdyż Toſelli njembry ſe ſtoła ſkocźi, wón tſjoch mużſkich cźěkacź widźeſche, ſ kotrychż jedyn na njeho něktore wohanjaze wudma w němſkej rěcźi nawoła. Hnydom na pomoz ſawołana polizija měni, ſo je nadpad ſ jeneje ſakſkeje ßwójby wuſchoł, kotraż w bliſkej wßy Settignano jenu villu wobydli.

* (Ssněh w Alpach.) W bayerſkich alpach je ßo wutoru wjele ßněho, kotryż hacź do dołow dele doßaha naſchło. Hórſke puczźe ßu ſ dźěła ſawěte. Temperatura je na 6 gradow po Celſiju ſpadła.

* Żarliwoſcź je ſ pſchicźinu krwawnych puków w Bleſſowje pola Kolberga była. Muſkeětra Schwenka ſ Kolbergſkeho pěſcheho regimenta, kotryż bě ßo na żnjowe dźěło wotpuſchcźił, je ßyn żiwnoſcźerja Buntrocka ſ worcźikom ſaraſył. Potom ßebi mordał ſ nożom krk pſcherěſny. Wobaj woporaj běſchtaj hnydom morwaj. Wina na tymle krwawym podawku je wojakowe lubkowanje ſ burſkej holzu, ſ kotrejż ßo młody Buntrock hižo dlěſchi cźaß wodźeſche. Burſzy pacholjo ßu wo wßy wojakow, na żnjowe dźěło wotpuſchcźenych, woſpjet nadpadli a nabili. Dokelż holzy wojakam lěpſchinu dawachu, běchu ſkoro wſchědnje wulke puki.

* (Kholera w Ruſkej.) Też w Peterburgu ßo kholera roſſchěrja. Po jenym telegramje wot tam je 50 ludźi tam ſa jedyn dźeń na kholeru ſkhoriło, ſ kotrychż je 16 wumrjeło. Liczźba ſkhorjenych nětko 389 wucźinja.

* (612000 krónow khoſtanja dla pſchekſchiwjenja dawkow.) W Hartmuthowej fabrizy wokojnikow w Budějowizach ßu wulke pſchekſchiwjenje dawkow wußlědźili, kotrež na 10 lět wrócźo doßaha. Firmu na to k milijonej krónow a k dopłacźenju ſaßudźichu. Tale ſuma je ßo pſchi jednanjach, kotrež je firma ſ knjeżeŕſtwom wjedła, na 612000 krónow ponižiła. S dobom je ßo firmje wo 25 prozentow wyſchſchi pſchemyßłowy dawk napołożił.

* (Wichor w hornjej Italſkej.) Pjatk tydżenja, hdyż po Němſkej cźeźke njewjedra howrjachu, je ſatraſchny wichor w hornjej Italſkej, woßebje w Buſto-Arſizio, Leglano a Saronno, wulke ſapuſcźenja naczźinił. Nimale wſchě fabrikſke wuhenje ßo powalichu, ſ cźimż ßo 60 dźěłacźerjow ſaraſy. Pola ßu ßo ſapuſcźiłe, tſěchi ßo wotkryłe a ſchtomy ßo ſłamałe. Wjazy dyżli 200 cźłowjekow je ßo ſaraſyło abo ßo ſraniło. Krupy, kotrež ſ wichorom padachu, ßu wſchě płody rosbiłe. Zyłe rjady ſchtomow ßu ßo wuwalałe abo ßo ſłamałe. Cźeźko nakładżene woſy ßo hromadźe ſ konjemi powrócźichu. W Carugo wětr zyrkwinu wěżu powali. Wichor je po 30 kilometrow ſchěrokej a 100 metrow dołhej ſtronje cźahnył a ßo w Bergamſkich alpach ſhubił. Najbóle ßu pſchadownje a druhe fabriki cźerpiłe. W Buſto-Arſizio ſchkoda něhdże 3 milijony wucźini, w Saronno teho runja. Naj-

wjazy ludźi je ßo ſ tšěchami a wuhenjemi moriko, hdyž ßo saßypnychu, druſy ſ wokołołětazymi hakoſami, padazymi ſchtomami abo kamjenjemi.

* (Wohnjowe njeſboże w Jendźelſkej.) Stare ßwójbne bydło barona Valentina Blaka w Irſkej, hród Menloug Caſtle, je ßo póndźelu ſ wohnjom ſnicził, dźowka barona Valentina na ſhibadkowe drjenje khora we kožu leżeſche a njeſamó ßo hibnycź. Dwě ßkužobnizy ßo podarmo prózowaſchtej, ju wukhowacź. W płomjenjach mkoda knjeżna směrom paczerje ſpěwaſche, hacź ju ßmjercź saja. Skónczńje běſchtej też ßkužobnizy ſ płomjenjemi wobdatej a ſ woknom won ſkoczíſchtej. Na ſemju padnywſchi ßo tak cźežko ſraniſchtej, ſo wumrjeſchtej. — W Belfaßu je ßo hoſcźenz Kelvin wotpalił. Tſi woßoby ßu ßo ſpalile, pjecź ßo cźežko ſraniło, hdyž ſ woknom won ſkoczíchu.

* (Dźěczi jako mordarjo.) W Bukareſtu w Rumunſkej je w pjanoſczi wóßomlětny ßyn jeneho gymnaſialneho wuczerja žałoßnje hróſbny njeſkutk ſkucźił. W njepſchitomnoſczi ßwojeju ſtarſcheju połdra litra palenza wupiwſchi wón tſělbu ßwojeho nana ſe ſczěny wſa a ßwoju tſílětnu na ſemi hrajkazu ßotſiczku ſatjěli. Potom ßo wón ſ tſělbu do 17lětneje pěſtończe ſaměri a ju tehorunja ſ někotrymi wutſělemi mori, prjedy hacź móżeſche jemu wona wobaracź. Na to młodoſtny dwójny mordaŕ cźekny. Hacź dotal jeho hiſchcźe njejßu móhli ſaßkapicź. — S Budapeſta we Wuherſkej piſaju: W Telloku pjecźlětny ßyn kublerja Koralia ßwoju 3½lětnu ßotſiczku do cźehniteje ſtudnje cźißny. Hdyž ju tam ßo tepicź widźeſche a jej pomhacź njemóżeſche, wón ſ hroſu dla ßwojeho njeſkutka ßo ſajawſchi cźekny. Hacź dotal jeho njejßu namakali.

* (Lynchowaza juſtiza w Texaßu.) S Beltona w Texaßu piſaju: Cźornocha Hendricha Gentrya pſchi tym ſaßkapichu, hdyž ßo wón do jſtwy k jenej běłej knjeni dobywaſche. Cźornoch poliziſta, kotryž chzyſche jeho ſajecź, ſatjěli. Na to rosnjemdrjeny lud Gentrya ſhrabny a jeho na torhoſchcźu žiweho ſpali.

Wußudźenja.

Khoſtanſka komora. 47 lětny dźěłacźeŕ Schubert w Budyſchinje bě ſ jeneje běrnoweje fajmy Cźichonjanſkeho knjeżeho dwora měch běrnow, 2 hriwnje hódnych, kradnył. Někotrym ßußodam bě wón na to běrny darił, prajizy, ſo móża běrnow wot njeho doſtawacź, kelkoż chzedźa. Hižo wospjet paduſchſtwa dla khoſtaneho wobſkorżeneho k jaſtwu na 5 měßazow ſaßudźichu a jemu cźeßne prawo na 3 lěta wotrjeknychu.

⚔ Njekaſanſtwa dla po § 175 mějeſche ßo 45lětny dźěłacźeŕ K. A. Sommer ſ Dobroſchez ſamolwicź. Pſchi ßudźenju ßo ſjawnoſcź wuſamknu. Sommer 9 měßazow jaſtwa doſta a cźeßne prawa na 3 lěta ſhubi.

⚔ 25lětny cźěßla J. E. Kappleŕ ſ Kelna bě pola pſchedawarja jěſdnych kołow Krenza w Małym Wjelkowje jěſdne koło na wotpłacźenje kupił. Krenz pak bě ßebi wobßedźeńſke prawo wumeńił, doniż njeby koło dopłacźene było. Hacź runje bě Kappleŕ hakle 31 hriwnow ſapłacźił, jo wón pola pſchedawarja jěſdnych kołow Schibaka w Budyſchinje ſa druhe koło ſaměni a Krenzej niczo wjazy njewotpłacźi. Pſched ławniſkim ßudom Kappleŕ wudawaſche, ſo Krenzowe kupne wumeńenje ſroſymił njeje, dokelž ani prawje piſacź a cźitacź njemóże. Ławniſki ßud pak jemu njewěrjeſche a jeho pſchekſchiwjenja dla k jaſtwu na 2 njedźeli ſaßudźi. Też pſched powołanſkim ßudom njemějeſche Kappleŕ žaneho wuſpěcha.

⚔ Wospjetneho pólneho paduſchſtwa dla bě Budyſki ławniſki ßud žiwnoſcźerja a ſkałarja A. Ryczerja w Bónezach k jaſtwu na 2 měßazaj ſaßudźił. Ryczeŕ bě pjecza loni 1. novembra ſ pola kublerja Bara w Bónezach měch ſ 50 abo 60 puntami běrnow wſał. Ryczerjowe powołanje ßo ſaczíßny.

Ławniſki ßud. 24. meje bě hoſcźenzaŕ Hering ſ Delnjeje Kiny wjeczor wokoło 8 hodźin na Mużakowſkej dróſy ſ jěſdnym kołom nimo ſapſchaha pohoncza Ssykory ſ Krakez ſjěwſchi do motorſkeho koła rěžbarja J. Khěžnika ſ Budyſchina ſawadźił. Wobaj ſ koła padnyſchtaj a ßo ſraniſchtaj. Budyſka měſchczańſka rada bě Ssykorje, Heringej a Khěžnikej khoſtanſki wukas póßłała, dokelž běchu jěſdny porjad pſcheſtupili. Hering dyrbjeſche 2 hriwnje khoſtanja ſapłacźicź. Khěžnik a Ssykora běſchtaj pjecza na wopacźnej ſtronje, mjenujzy na lěwej, jěkoj, Hering pak bě pjecza na prawym boku, potajkim na wopacźnym, nimo Ssykoroweho ſapſchaha jěł. Prěńſchej khoſtanje ſapłacźiſchtaj, Hering pak ßebi ßudniſke rosriżanje żadaſche. Pſched ßudom wón wjedźeſche dopokaſacź, ſo bě na lěwym boku nimo Krakeczańſkeho ſapſchaha jěł. Jeho teho dla wuwinichu.

Wumĕrjenſke dźěła wſcheje druźiny pſchebjerjetaj ::
Rentsch & Schöne
pod pſchiſßahu wſataj geometraj,
na rózku ſeminarſkej haßy 13, I a Hoſchiz haßy.
Telefon 682.

Wolijowe barby
wſchĕch ſnatych nuanßow, hnydom k barbjenju hotowe,
derje a twjerdźe ſkhnyjaze,
moleŕſke a murjeŕſke barby, terpentinowy wolij
(němſki a franzowſki),
lanowolijowy firniß, jantarjowe laki, kopallaki, damarlaki, żeleſowe laki, Kölnſki klij, murjeŕſki klij, drobnu krydu, gyps, portlandſki zement, najlĕpſchi karbolineum, barbicze wſcheje druźiny,
ſchablony
ſa molerjow a murjerjow
porucza a ma pſchezo na ſkładźe
po najtuniſchich płacźiſnach
Emil Mĕrſch,
na kamjeńtnej haßy 24.

Sklad drainĕrowanſkich rołow w Lĕtonju
porucza
drainĕrowanſke wónzuchowe a wodu wodźaze roły, żłoby, kruwjoze, ßwinjaze a proßaze korta ſ prĕkuſchom a bjes njeho,
zementowe płaty
wſchelakich wulkoſczow a druźinow,
ſczinowe pleczenje
ſe ſazynowanym grotom,
tſĕſchnu papu
wſchelakich tołſtoſczow,
tſĕſchne pomaſanje „optimus“
a **kamjeńtnowuhlowy teer, teerowe kótła ſ pſchißłuſchkom, grotowe, ſczinaze a papjaze hoſdźe, hornczeŕſke twory, Brockmannowy**
= pizowanſki kalk =
ſnamki A a B
po fabrikſkich płacźiſnach.
Emil Dietrich
w Lĕtonjanſkim hoſcźenzu.

Prima
ſahrodne & ſchlawchi
gumijowe a konopjane ſchlawchi
wupruhowaneje najlĕpſcheje druźiny po najtuniſchich płacźiſnach porucza
Otto Büttner,
pſchedawarnja koże, cźerjenſkich rjemjenjow a techniſkich gumijowych wĕzow
w Budyſchinje
pſchi hłownym torhoſchczu.

Pol dźĕła
a wjeßele ſchicź je, hdyž ßo bjeſporoczne
favoritſke rĕſy
(ſchnitty) wužiwaja. Roſpokaſowanje pſches **favoritſki modowy album,** jenoż 60 pjenjezkow.
Agentura na Lubijſkej dróſy 2.
K rĕczam rano wot ½8 hacź do popołdnja ½7 hodźin.

Kóżdy, kotryž chze ßebi **dobry** a **tuni cźaßnik** kupicź, abo kotryž chze ßebi jón **porjedźicź** dacź, njech dźe k cźaßnikarjej
Kurtej Jenčej
na ſwonk. ławſkej haßy 5.
Jenčj pſchedawa a poledźuje, ſa ßwoje dźĕło ſprawnje rukujo. — **Proſchu, ßebi moje wukładne wokno, ſ płaczíſnami wupołożene, wobhladacź.**

Drjewjane rjemjenjowe taczele
wſchĕch normalnych wulkoſczow
ſtajnje na ſkładźe,
Ia. cźerjenſke rjemjenje
ſ jadriweje koże wſchĕch ſchĕrjow
tunjo porucza
Otto Büttner,
pſchedawarnja koże, cźerjenſkich rjemjenjow, techniſkich gumijowych wĕzow,
w Budyſchinje
pſchi hłownym torhoſchczu.

Wosjewjenje.

Ratarske wokrjeßne towarstwo sa hornjołużiske markhrabinstwo wotměje

ßrjedu 24. auguſta t. l. dop. wot 7 hodźin

w Halſchtrowje

ſ pſchiſamknjenjom k ſjawnym ſkótnym wikam

wiki ſa plahowanſki ſkót

ſ mytowanjom ſe ſtatnych ßrědkow.

Schtóž ma myßle, plahowanſki ſkót na tele wiki póßłacź, chzył ßo hacź do 10. auguſta t. l. pola podpißaneje direkzije ſamolwicź.

W Budyſchinje, 29. julija 1910.

Direktorij ratarſkeho wokrjeßneho towarſtwa.

Tajny radźiczeł **dr. Hähnel.** Prof. **dr. Gräſe.**

Ratarſka ſchula w Budyſchinje.

Bliżſchi **zymſki ſemeſter** ßo **wutoru 18. oktobra 1910** ſapoczynje. Samolwjenje nowych wucźomzow podpißany direktor pſchijimuje, kotryż je tež rad ſwólniwy, dalſche wukaſacź.

Prof. **dr. Gräſe.**

Do Njeßwaczidła!

Sſymjenja

wſchěch družinow

jako kolij, ßrěni kaž tež hobrſki, broch, woku, hejduſchku

jenoż ſ derje ſkhadźazych a rucze roſcźazych družinow porucza tunjo

pſchekupz **Bar w Njeßwaczidle.**

K žnjam

poruczam wulki ſklad

měchow

wſcheje družiny. Jenoż ras trjebane

zokrowe měchi

po 60 pj.

Heinrich Lange

11 pſchi žitnych wikach 11.

Prawny bürow Ernsta Kobana

(prjedy J. a E. Kobana)

w Budyſchinje

pſchi žitnych wikach 4.

— Telefon 675. —

Saradźenje leżomnoſcźow a hypothekow, ſrjadowanje ſawoſtajenſtwow, wudźełanje kupjow a liſtźinow wſcheje družiny, ſeſtajenje wſchěch druhich pißnych dźełow. Sehnawanje pjenjeżnych żadankow.

— Rěcźu tež ſerbſki. —

Woprawny **Helgolandſki**

ßmołowy pleſtr

je najlěpſchi pſche **wicź, podkłócze, drjenje,** ſcht. po 50 pj. poruczataj

Měrſchez bratraj naßl.

pſchi žitnych wikach 30.

Kuchařki, ſtwinſke a ßłużobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy k ßwinjom, wotrocźkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, wolaźych a dźěłacźerſke ßwójby pyta hnydom abo poſdźiſcho pſchiſtajerka **Görlichowa** na ßukelnſkej haßy 1 na rózku žitnych wikow w cźrijownı knjeſa Heinr. Mohra.

Žiwnoſcź

cźißko 40 w Cźornych Noßlizach ſe 4 wobydlenjemi a 3 kórzami pola a łuki je ſ małym napłacźenjom na pſchedań. Twarjenja ßu dobre. Dalſche je ſhonicź pola murjerſkeho miſchtra A. Dudy w Dobruſchi.

Sſerbſke a němſke

ſpěwarſke

ſa njewjeſty,

jara kraßnje ſwjaſane a ſe wſchelakim wudebjenjom wupyſchene, **w cźelazej łoźi** hižo po **6** hr. **50** np., **najjednoriſche = = 2 = —** np. ßu dostacź **we wudawarni Serbskich Nowinow.**

XXXVI. hłowna skhadźowanka

serbskeje studowaceje młodoſće

wotměwa so **6., 7.** a **8. auguſta 1910**

w Klukšu

w Susterec hoſćencu.

Sobotu 6. aug.: popołdnju w 3 hodź. **posedźenjo wubjerka.** (Towařſtwa maja wšě zastupjene a namjety wozjewjene być.)

Njedźelu 7. aug.: pop. w 1/2 4 hodź. **hłowna zhromadźizna:** powitanjo, wólby, rozprawy, swjedźeńska rěč atd. — 1/2 7 hodź. koncert — dźiwadło* — bal.**

Póndźelu 8. aug.: wulět (městno a čas so njedźelu wobzamknje).

Cyły serbski lud a wšitcy přećeljo serbskeje studowaceje młodoſće, wosebje tež wšě serbske towařſtwa so **jenoż z tutym** nanajwutrobnišo na skhadźowanku přeprošuja. Wšitcy su prošeni, zo njebychu jenoż wječornu zabawu, ale tež hižo popołdnišu hłownu zhromadźiznu wopytali, a zo bychu so tak ze studowacej młodźinu nic jenoż při wjesołej zabawje ale tež při khutnym wuradźenju zjednoćili.

W Nowym Łuſcu, w juliju 1910.

Pawoł Fähla, stud. ling. rec.
t. č. hłowny starši.

* Čisłowane městna za koncert z dźiwadłom, prěnje po 1 hr., druhe po 50 pj., móža so pola podpisanoho do časa skazać (Neulauske bei Neschwitz), kaž tež na dnju skhadźowanki we Šusterec hoſćencu.

** Bal je jenoż za wopytowarjow koncerta a dźiwadła.

Agentura!

Prěnjoklaßna firma k pſchedawanju jeneho khmaneho hižo ſ wulkim wuſpěchom ſawjedźeneho artikla, kotryż ßo w kóždej ßwójbje trjeba, pyta wuſtojneho ſaſtupjerja, kotremuż ßo po ſtajenju kawzije tež inkaſſo dowěri. Liczi ßo na hibicźiweho derje poručeneho muża, kotremuż ßu Njeßwaczidliſke a Rakeczanſke ſtrony derje ſnate. Město ßo woßebje ſa intelligentneho rjemjeßlnika hodźi. Zadaczelio ſa tymle městnom chzyli liſt pod **D. L. 4947** we wudawarni Serb. Nowin wotedacź.

Nowa khěża

ſ dwěmaj wobydlenjomaj, w Njeßwaczidle pola dwórniſchcza rjana natwarjena, je na pſchedań.

Dalſche je ſhonicź pola tyſcheńſkeho miſchtra A. Schuberta tam.

Aloko

kóždu dźělbu do Draždźan po najwjetſchej płaczišnje pyta **Zetſch** w Draždźanach, Kamenzerſtr. 40.

Kedźbu!

K cźitanju kharaktera, k wukoženju cźarow w dłóni je ſnata frenologniza wot ßoboty **6.** hacź do póndźele **7. auguſta** w hoſcźenzu ßłónza w Budyſchinje k rěcźam rano wot 9 hodźin hacź wjecźor do 10 hodźin. **Kylingowa.**

Krawſkeho wucźobnika

k jutram 1911 pyta

Pawoł Miczka w Pomorzach.

Blidarſkeho pomoznika

pyta **Zyž w Njeßwaczidle.**

Wuſtojnu ßłużobnu holzu,

kotraż ma luboſcź k dźěcźom, hnydom abo k 15. auguſtej pyta

F. A. Trumpler
(Robert Voye)
fabrika zokrowych tworow
na kotołſkej haßy.

Wróczenje cześcze!

S tutym k wjedźenju dawam, ſo ßu ſſchiwdzaze rěcze, kotrež ßym wo mandźelſkej žiwnoſcź. Kopjena we Łupoji roſſchěriła, njewěrne. Tele rěcze wobžarujo wróczam.

Marja Heinrichowa we Łupoji.

Wutrobny dźak

wupraju Rakeczanſkemu ßerbſkemu towarſtwu „Lipje“ ſa poczeſczowanje pſches ranſchu hudźbu a rjany dar, hdyž běſche mi ſpožczene ſ lubym towarſtwom jako ßobuſałožer a 30 létny ßobuſtaw jeho jubilej ßwjeczicź.

W Rakezach, 25. julija 1910,
jako na towarſtwowym ſałożeńſkim dnju.

Handrij Kliemand.

(K temu cźißku pſchiloha.)

Pschiloha k czišku 31 Serbskich Nowin.

Ssobotu 30. julija 1910.

Placzišny rěsneho slotu na Draždžanskich slótnych wikach.

26. julija 1910.

Placzišny po zentnarju a hriwnach.

Slótne druzhiny a wosnamjenjenje.	Žiwa hr.	Rěsna waha hr.
Wóły:		
1. polnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscze hacz do 6 lět	42—46	78—81
awstriske	47—50	84—87
2. mlode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	38—41	74 77
3. žrěnjo pizowane mlode, derje pizowane starsche	35—37	71—73
4. žnadnje pizowane tóždeje staroby	30—33	63 69
Jałowjzy a krowy:		
1. polnomjaßne, wukormjene jałowzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscze	41—44	73—76
2. polnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetscheje rěsneje hódnoscze hacz do 7 lět	37—40	69 72
3. starsche, wukormjene krowy a žnadnje wuwite mlódsche krowy a jałowzy	33—36	64—68
4. žrěnjo pißowane krowy a jałowzy	29—32	59—63
5. žnadnje pizowane krowy a jałowzy	—	—
Byki:		
1. polnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscze	42—44	72—75
2. žrěnjo pizowane, mlódsche a derje pizowane starsche	37—41	67 71
3. žnadnje pizowane	34 36	64 66
Cželata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	54—56	84—86
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	49—52	79—82
3. žnadnje wuwite wot zyza	44—48	74—80
Swinje:		
1. polnomjaßne lěpschich raßow a jich schischiženjow w starobje hacz do 1¼ léta	53 55	69 71
2. mjaßne	50 52	66—68
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	46—49	62—65

Placzišna žitow a produktow.

Žitowy bowos w Budyschinje:	W Budyschinje. 23. julija 1910 wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np.	W Lubiju. 28. julija 1910. wot hr	wot np.	hacz hr	hacz np.
Pschenza . . . . . běła	—	—	—		10	25	10	75
" . . . . . žołta	10	15	10	30	10	—	10	50
" nowa	—	—	—	—				
Rožka	7	20	7	35	7	—	7	40
" nowa	—	—	—	—	—	—	—	—
Jeczmjeń	—	—	—	—	6	50	7	50
Wows . . . . . 50 kilogr.	7	90	8	10	7	50	7	80
Hroch	12	50	3	50	12	50	13	—
Boka	8	75	9	25	8	25	9	50
Jahły	15	—	16	50	16	—	17	—
Hejduschka	15	50	16	—	19	—	20	—
Bérny	2	—	2	50	2	40	2	80
Butra . . . . . 1 kilogr.	2	50	2	70	2	40	2	60
Pschenczna muka 50 "	10	25	19	25	16	50	18	50
Rjana muka . . 50 "	8	75	12	—	10	50	12	50
Ssyno . . 50 "	3	50	3	75	3	—	4	—
Ssloma . . 100 "	4	17	4	34	4	—	4	30
Proßata 834 schtuk, schtuka	14		29					—
Pschenczne wotruby	—	—	5	50	5	70	6	—
Rjane wotruby 50 kilogr.	—	—	5	40	5	70	6	—
Pschenczny gris	—	—	6	—				—
Rjany gris	—	—	6	40	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenza (běła) wot — hr. — np hacz — hr. — np., pschenza (žołta) wot 10 hr. 50 np. hacz 10 hr. 70 np., rožka wot 7 hr. 50 np. hacz 7 hr. 70 np., jeczmjeń wot — np. hacz — hr. — np., wowß wot 7 hr. 90 np. hacz 8 hr. 10 np.

W Budyschinje placzesche: kórz pschenzy (běła) po 170 puntach — hr. — np., hacz — hr. — np., žołta 17 hr. 26 np. hacz 17 hr. 57 np., nowa: — hr — np. hacz — np. — np., kórz rožki po 160 puntach 11 hr. 52 np. hacz 11 hr. 76 np. nowa: — hr. — np. hacz — hr. — np., kórz jeczmjenja po 140 puntach: — hr. — np. hacz — hr. — np.

Wiczne placzišny w Kamjenzu.

28. julija 1910

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. — np. hacz 7 hr. 35 np., pschenza wot 9 hr. 50 np. hacz 10 hr. — np., jeczmjeń wot 6 hr. 75 np, hacz 8 hr. — np, wowß wot 7 hr. 80 np., hacz 8 hr. 10 np., jahły wot 6 hr. — np. hacz 17 hr. — np., hróch 17 hr. 50 np., žito (stare) 3 hr. — np. (nowe) 2 hr. 80 np, bérny 3 hr. — np., ssloma (00 kilogr.) 4 hr. — np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 50 np. hacz 2 hr. 80 np., jeja (mandl) 1 hr. 5 np.

Wjedro w Londonje 29. julija: Rjane.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michałskej zyrkwi** smjeje 10. njedželu po žwjatej Trojizy rano w 7 hodź. farar Räda žerbsku spowjednu rěč, ½9 hodź. duchowny Tischer žerbske a w 10 hodź. němske předowanje.

Wěrowani:

W **Michałskej zyrkwi:** Richard Max Grosch, fabrikant mineralnych wodow w Budyschinje, s Klaru Fridu Hanu Gudźiz na Zidowje.

S **druhich wozadow:** Richard Dießner, dźěłaćer w Nowej Wßy, s Marju Gnaukez se Spytez. — Pawoł Röhr, pohonc w Drožđžanach, s Marju Sahrodnikez se Ssmochćiz. — Oskar Hause, samkat w Budyschinje, s Emmu Augustu Kauliz s Bóschiz. — Jan Ernst Voigt, wojnat w Delnjej Kinje, s Marju Emmu Nowakez s Lahowa. — Pawoł Hermann Strympa, murjer w Pßowjach, s Emmu Marthu Schèrzez s Lipicza.

Křćeni:

W **Michałskej zyrkwi:** Marcźin Erich, Pawoła Khorle Reisewitza, listynoscherja w Makym Wjelkowje, ž. — Pawoł Marcźin, Jana Pawoła Blažija, dźěłaćerja na Zidowje, ž. — Emil Marczin Kurt, Maxa Marcźina Köhlera, piwarza w Scźijezach, ž. — Gertrud Ella, Gustava Kurta Libsche, formarja w Dobruschi, dź. — Hilźbjeta Mariana, njemandź. dź. na Zidowje. — Hermann Ota, Jana Augusta Schmidta, fabrikarja na Zidowje, ž.

W **katholskej zyrkwi:** Konrad, Pawoła Jäkla, listynoscherja w Budyschinje, ž.

S **drnhich wozadow:** Kurt Max Barchmann w Semichowje. — Frieda Martha, Jana Augusta Jencza, pohonca w Tjoch Hwězdach, dź. — Jan Bjedrich, Bjedricha Hermanna Schmiedela, rěsnika we Lahowje, ž. — Jan Bohuwěr, Michała Hejdana, hosćenzarja w Scheschowje, ž. — Lejna, Jana Ernsta Hobraka, žiwnoscherja we Lahowje, dź. — Ota Ewald, Jana Brósti, dźěłaćerja w Njeßwaczidle, ž. — Max Alfred, Khorle Augusta Němza, dźěłaćerja w Scheschowje, ž. — Lydia Johanna, Jurja Hejny, dźěłaćerja w Bóschizach, dź. — Jan, Jana Franza Augusta Ulbiga, hejtmana w Jaßenzy, ž. — Linda Irmgard, Bjedricha Oty Lohsy, wyschscheho schwajzarja w Bóschizach, dź. — Bjedrich August Jurij Harry Ralph, s Bietinghoff-Riescha, kral. komornika nad Njeßwaczidlom, ž. — Ernst Kurt, Jana Augusta Wowßnika, tschichryerja w Rakezach, ž. — Martha Emma Mèrschez, njemandź. dź. w Rakezach. — Richard Ota, Khorle Kroschka, dźěłaćerja w Khwaczizach, ž. — Gerhard Oswin, Gustava Bruna Teicha, kublerja w Porschizach, ž. — Hermann Max, Augusta Hermanna Klina, žiwnoscherja w Porschizach, ž. — Marja Emma, Jana Augusta Schneidera, žiwnoscherja w Wbohowje, dź. — Pawoł Oskar Stiebitz, njemandź. žyn w Barcze. — Berta Lejna, Jana Jurja Helescha, hospodarskeho pomoznika we Wichowach, ž.

Zemrjeći:

W **Michałskej wozadze:** 25. julija: Hedwiga, Ferdinanda Fischera, dźěłaćerja w Ratarjezach, dwójniska dź., 1 l. 2 m. 8 d. — Marja Augusta Urbanez, wudowa po njebo Khorlu Wylemu Großu, krawza na Zidowje, semrjela w měschczańskej hojeni, pohrjebana na Zidowje, 44 l. 7 m. 11 d.

S **druhich wozadow:** Waltat, Ernsta Hermanna Schneidery, dźěłaćerja w Hornim Hunjowje, ž., 3 l. 9 d. — Marja Selma Wiczasez rodź Hentschelez w Dreczinje, 29 l. 8 m. 11 d. — Jan Jurij Nowak, wumjenkat w Holzy, 63 l. 9 m. 14 d. — Khorla August Zyž, tyscherski pomoznik w Njeßwaczidle, 22 l. 2 m. 23 l. — Jan Pawoł Ssmolet s Bóschiz, 8 l. 6 m. 17 d.

Zyrkwinske powjesće s Hodźija.

10. njedželu po žwjatej Trojizy smjeje rano ½7 hodźin duchowny Voigt žerbsku spowjednu wuczbu, ½8 hodź. farar Kschižan žerbske a w 9 hodzinach němske předowanje. Psched zyrkwinymi durjemi budże žo kolleta sa rosschèrjenje evangelija w žlubjenym kraju a sa mißonstwo mjes židami sběracź.

Zyrkwinske powjesće s Budestez.

10. njedželu po žwjatej Trojizy smjeje rano w 7 hodź. duchowny Bójž žerbsku spowjedź, farar Domaschka dopoldnja we 8 hodź žerbske a ½10 hodź. němske předowanje. Psched zyrkwinymi durjemi budże kolleta sa mißionstwo mjes Židami. — Popoldnju ½4 hodźin shromadźizna towarstwa žónskeje mlodosće w paczerskej jstwje.

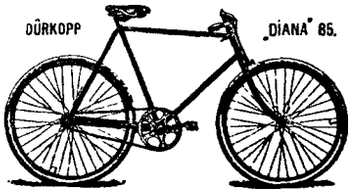

E. Urban

w Krjebi w h. Ł.

Poruczam swoje prěnjoklaßne

- jěsdne kola -

jako **Dürkoppske, Phänomenske, Internationalne** atd. po najtunischich placzišnach.

Wulka sklądownja jěsdnych kolow, pschißtuschki sa jěsdne kola a narunanske dźele.

Najlěpsche mantle a schlawchi, karbidowy sklad.

Wobhladanje je bjes nusowanja k kupjenju dowolene.

Konditornja a khofejownja
R. Lehmanna (prjedy Nauki)
na ßerbſkej haßy cžißło 8

porucža ßwoje měſtnoſcže dobrocžiwemu wopytowanju.

Pſchihódny pſchebytk!

Najlěpſche napitki. ff. konditorſke twory.

torty, tykanzy, baby atd.

jako dary ſ kóždym žadanym napißmom ſa kóždu ſkładnoſcž ßo hodžazym.

Schokolady. — Mjedowe tykanzy.

Wobhladanje bjes kupjenja dowolene.

Th. A. Wällnitz naslědnik
w Budyſchinje

9 na ßukelnſkej haßy 9.

Najtuńſche kupowanſke žórło

ſa

njewjeſczinſke wuhotowanje

a

jednotliwe meble

ſolidneho a modneho dźěła.

Sprawne poßłużenje.

Pſchi hotowych pjenjeſach rabatt.

Esamßna pólſtrowatnja.

Proſchu, na mjeno a hyſline cžo. ledźiwacz.

Po tunich płacžiſnach poručam ßwój derje wuhotowany ſkład **ff. domjazych, kuchińſkich a hoſpodarſkich wězow, lakowanych a njelakowanych, blachowych lampow, latarnjow, zylindrow a ßužołow, płatow, płokanſkich wanjow, bowow, myjnych ſtejakow, zimanſkich maſchinow, kupanſkich wanjow, żeleſne pónoje a hornzy, hoſpodarſke wahi, noże, widliczki, łžizy, nožowe korbiki, khofejowe młyny, khofejowe łhany, khofejowe a zokrowe tyſy, rybowanſke maſchiny, mjaßornbaze maſchiny, mjaßowe mjezli, ſchežětki, ßerſchczowe mjerčawy, zentrifugowe ſchežětki** atd.

Moritz Schulz, klampnatſki miſchtr : : : : : pſchi ßerbſkich hrjebjach 10.

— **Wuporjedžerja.** —

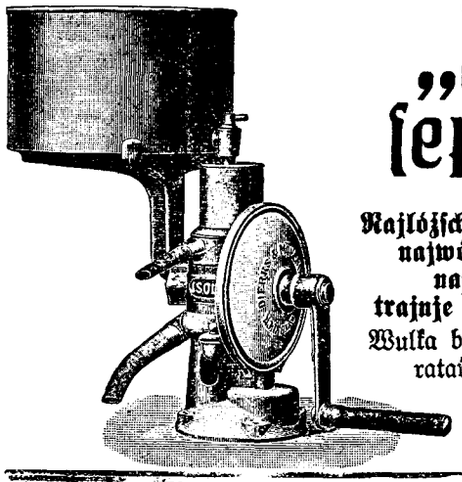

„Jſola“ ſeparatory

D. R. patenty.

Najlóžſchi khód, najwótriſche wotſběranje, najjednoriſche wobhadźenje, trajnje dźěłane, tunje płacžiny.

Wulka bronſowa medailla němſkeho ratarſtwa ſa nowu nadobu, w lěcže 1905 ſpožčžena.

Wot 15 lět najlěpje ſawjedžena zentrifuga.

Jan Manjok naslědnik
(Jurij Hänsel)

pſchi žitnych wilach 6 w Budyſchinje, na ßukelnſkej haßy 34

Składowanja a podawanje wſchěch ratarſkich maſchinow a wſcheje ratarſkeje nadoby.

Wulki ſtład
hotowych koſchlow
bělych, pißanych, ßmužkatych a kaſchczikatych wſchelakich płacžiſnow,

mužaze koſchle hižo po 1 mk.,
žonjaze koſchle hižo po 95 pj.,
dźěczaze koſchle wſchěch wulkoſczow ſa kóždu ſtarobu.

Módroczíſchcź
w rjanym wubjerku kaž tež
módroczíſchczowe hotowe jaki
porucža
Emil Wehrle
na jerjowej haßy 7.

Ad. Rämſch naßl. w Budyſchinje
(mějeczel **Max Kirſchner**)

pſchi hutrowych wilach 1 **telefon cžißło 415**

porucža ßwoje daloko a ſchěroko ſnate

palenzy a likeury.

Roſeßłanje w cžwizach a bleſchach.

Proſchu ßebi płacžiſnowy ſapiß žadacź.

Mudry kolojeſdny
wuſwoli
Naumannowe Germania-kola.
Saſtupjeŕ:
wumělſki jeſdny Marſchner
na Nowoſalzſkej dróży 36.

S mojeje, prjedy ßwobodnemu knjeſej Uckermannej ßkuſchazeje, **parneje zyhelnicze w Měrkowje** pſchi Lutobcžanſkim ſaſtaniſchczu) wubjerne

murjerſke zyhele, pſchepuſchczate zyhele,

najlěpſche **tſěſchne zyhele** bruneje, cžerwjeneje a naturſkeje barby atd. po tunich płacžiſnach poručam.

Albert Krauſe w **Měrkowje.**

Telefon Khróſt-Lomſk cžo. 17.

Liebſch,
ßudniſki aktuar ſw. ßłużby
pſchi nowych hrjebjach 5
piſarnja ſa kupowanſke, hypothekſke, dismembraziſke, teſtamentſke a ſawoſtajeńſtwowe wěży atd.
Rěczi ßerbſki.
— Telefon cžißło 177. —
Pſcheßadžowanje leżomnoſczow.

Serbske blido
kóždu wutoru w 5 hodžinach w khofejowni.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleř.

Čišć Smolerjec knihičišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 32. Sobotu 6. augusta 1910. Lětnik 69.

Khěžor Wylem ze domoj wróćił.

Se zwojeje jěsby po połnóznym morju je ze khěžor zrjedu psches Schćeććin domoj wróćił. Tónzamy dźeń dopołdnja wón paradu Schćeććinskeho grenaděrskeho regimenta wotewsa. Prynz Eitel Bjedrich, kotryž w rjedźe tuteho regimenta steji, kóždy krócź zobu nimo khěžora cźehnjesche. Potom khěžor s prynzom na regimentowym cźole tutón do města wróćzo wjedźesche, hdźež jeho wschudźe ludowe zuky wyskajo witachu. Po pucźu druhy garnisonowi wojazy a towarstwa se spalěrom stejachu. Psched Buggenhagenskej zyrkwju khěžor hischcźe ras regimentej nimo cźahnyć da. Na to khěžor pola regimentoweho offizěrskeho korpsa znědasche.

Nowe sozialdemokratiske dobycze.

Sozialdemokratam pscheńza pschi wudospołnjazych khěžorstwozejmskich wólbach kćźeje. W Ludwigsburgsko-Cannstattskim wokrjeźu je ze zobotu sozialdemokratiski krajny sapósłanz Keil hnydom pschi prěnjej wólbje s 18,705 hłozami wuswolił. Nationalliberalny fabrikski wobzedźeŕ Öttingen 9528 a kandidat swjatska ratarjow dr. Wolff jenoź 4930 hłozow dosta. Tale wólba najkhroblische nadźije sozialdemokratow pschetrjechi. Sa krótki cźaź zu sozialdemokratojo pschi wudospołnjazych wólbach zydom wokrjeźow na ze storhnyli, kotrež jim hacź dotal njejzu ženje pschiźłuschale. S tychle wokrjeźow je jenoź jedyn jeniczki konservativneho sastupjerja měł, wschě druhe běchu ze s liberalnymi sastupiłe. Hdyž liberalni wudawaju, so khěžorstwowa finanzna reforma wuswolerjow do sozialdemokratiskeho lěhwa cźěri, dha je to tołsta łża. Liberalni zu pschecźiwo finanznej reformje hłozowali, a tola zu jich sozialdemokratojo zbili. S poźlednjej wólbu je liczba sozialdemokratiskich sastupjerjow na 50 stupika; sozialdemokratojo zu potajkim nětko tsecza najzylnischa strona w khěžorstwowym zejmje.

Na knjeźerstwo sozialdemokratiske dobycza jara njeluby sacźischcź cźinja. Bjes dwěla zu nowe dawki mjes ludom njespokojnosć zbudźiłe. Knjeźerstwo teho dla radu składuje, na kajke waschnje by ze dozpicź hodźiło, so ze khěžorstwowe wudawki njebychu dale powyschiłe. W poźlednjej konferenzy khěžorstwoweho kanzlerja s khěžorstwowymi sarjadnistwami je ze wobsamkło, so ze zejmej njezmědźa nowe dawkowe nacźiski pschedpołożicź. Jenoź sa nowu wojerstu pschedkohu budźa ze někotre milijony žadacź.

Zarowe pucźowanje do Němskeje.

Zar, kotrehoź mandźelska je jena hessenska prynzeza, s tutej 24. augusta do Friedberga (w Hessenskej) pschijedźe a budźe w tamnischim wulkowjerchowskim hrodźe bydlicź. Zarowej, kotraž je jara złaba, je lěkaŕ schěsćźdnjowne pschebywanje w Nauheimskich kupjelach wukasał, kotrež zu jenoź schtwórcź hodźiny wot Friedberga sdalene. W hrodźe, kotryž je hižo dlějschi cźaź njewobybdleny, ze sa ruski wopyt 100 stwow pschihotuje. Němske nowiny chzedźa wjedźecź, so ze zar s němskim khěžorom setka.

Turkowska němske wójnske łódze kupuje.

Dokelž Grichiska někotre wójnske łódze twaricź da, ma ze tež Turkowska do spěcha, zwoje wójnske łódźstwo pozylnicź. Wona je Němskej dwě wójnskej łódźi, po 12,000 tunach wopschijazej, wotkupiła a sa kóždu łódź 10 milijonow hriwnow saplacźiła. Wobej łódźi stej ze něhdźe psched pjatnacze lětami natwarikej a stej nětkole hižo sestarjenej. Pschecźiwo grichiskim a bołharskim łódźam móżetej pak wonej hischcze najlěpschu złużbu cźinicź. K saplacźenju turkowske knjeźerstwo pjenjesy wuzije, kotrež je wotzadźeny sultan Abdul Hamid do němskich bankow położił. Dwě nowej wulkej łódźi Dreadnoughtskeho typa je Turkowska pjecza w Jendźelskej skasała.

Jendźelske nowiny ze na to hněwaju, so Němska Turkowskej zwoje stare łódze pschedawa. Wone na to zwarja, so je Jendźelska zwoje wuzłużene łódze do stareho żelesa pschedała, mjes tym so je Němska sa jenu 10 milijonow hriwnow dostała. Wójnskej łódźi, kotrejž je Němska Turkowskej pschedała, stej mjeńschej a njejstej lěpschej, hacź dwě jendźelskej łódźi, na wottorhanje sa hromadze 100,000 hriwnow pschedatej. Němske knjeźerstwo je wubjernje derje pschedało, wono je s dwěmaj starymaj łódźomaj poł płacźisny sa twar jeneje wulkeje łódze Dreadnoughtskeho typa wuwikowało.

Ruska a Polazy.

W ruskich nowinach „Nowym Wrjemjenju“ ze namjet cźini, po kotrymž by móżno było, dźěl prjedawscheho pólskeho kraleństwa sazo wobnowicź. Ruska měła po wotdźělenju Khołmskeje gubernije s pólskeho kraleństwa Warschawsku, Kalischsku, Kelezku, Piotrkowsku, Płozsku a Radomsku guberniju Awstriskej pschewostajicź, so by jej ta sa to narańschu Galizisku, s Rużinami wobydlenu, dała.

Ruszy Polazy zu pschecźiwo temu a chzedźa pod Ruskej wostacź. „Gazeta Warschawska“ pische: Wuměnjenje pólskich gubernijow sa rańschu Galizisku by sa Rusku s wulkim dobytkom było. Ruska by s tym zwoju njepschihódnu wjecźornu mjesu wotbyła, schtoź woprawdze w strategiskim smyśłu płacźi. Ruska mjesa by potom na wjecźorje runischa była.

Tola Awstriska by sa to město zwojich dosćź derje wobarnowanych mjesow najnjepschihódnische linije dostała. Schěsćź pólskich gubernijow, Awstriskej wotstupjenych, by wuski klin tworike, mjes Rusku a Prusku sacźischcźany, klin, kotryž ze njemohł sakitacź pschecźiwo nawalej ani s ranja, ani s wjecźora. Tutón klin by wot sprědka k shubjenju sazudźeny był a hdy by sazo Ruskej njepschipadnył, by ze Pruskej dostał. Awstriski generalny stab dyrbjał s mužow wobstejecź, kotsiž zu stroweho rosoma zbyli, hdy bychu tajkemu saměnjenju pschihłozowali.

Tež Pruska je pschecźiwo namjetej „Noweho Wrjemjenja“. Pruske listy, bjerjo namjet sa khutny, jako by jón hižo ruske knjeźerstwo cźiniło, Awstrisku napominaju, so by jón njepschijała. Po wobnowjenju pólskeje pod awstriskej krónu by Pruska nusowana była, Pósnańskim Polakam k woli bycź a jich zmjertny wuzud wotwołacź. A to Pruska na žane waschnje nochze. Hdy pak by dale s nimi kaž dotal wobkhadźała, by jich do rukow Awstriskeje honiła, s cźehoź by nowe njepschecźelstwo a wójna nastała. Pruska je s nětcźischimi wobstejnosćźemi spokojom. Galizisky Polazy ze po něcźim s Němskej spschecźelja, kaž hižo cźěsko-schlesyszy Polazy, a rusko-pólska zwada, hdyž budze dale tracź, kaž hacź dotal, budźe wuzitk na Pruskeje wobej wadźazej stronje złabicź, Rusku a Polakow.

Zwada mjes Schpaniskej a bamžom.

Nětcźische schpaniske liberalne knjeźerstwo je zebi wotmyślilo, politiske mózne stejischczo katholskeje zyrkwje w Schpaniskej poślabicź. S tymle

wotpohladom chze wone liczbu klóschtrow samjesowacz a wschěm wěrywusnaczam teżame politiske prawo dacz, kotrež je hacz dotal jenicżzy katholska zyrkej měła. Bamż je pschecżiwo tutemu spocżinanju protestował. Liberalne knjeżerstwo pak na żwojim wobsamknjenju wobsteji a je, dokelż żo jemu bamż podwolicz nochze, żwojeho pósłanza pola bamża wotwołako, jeho pak na dalsche jedyn pósłanzo-vy sastojnik sastupuje. Katholske duchownstwo mjes tym w zykej Schpanskej agitaziju pschecżiwo liberalnemu knjeżerstwu wjedże. 7. augusta dyrbjesche psched kralom w San Sebastianje lud pschecżiwo knjeżerstwowej katholskej zyrkwi pschecżiwnej politizy sjawnje protestowacz. Kral pak chze temu s tym s pucża hicz, so se żwojej mandżelskej do Jendżelskeje pojedże.

Krwawne puki mjes bełymi a czornochami w Texażu.

Pschirodnych pschicżinow dla żo běli njemóża na dlejschi czaż s czornochami snjesczy. S teho maja żo krwawne puki wukożicz, ke kotrymż je pak tu, pak tam dóschło. W Palestinje w Texażu żu dwazeczi czornochow a pjecz bełych morili. Puki żu pjecża dla dołha nastałe, kotryż je jedyn czornoch pola jeneho bełeho měł. Se żużodnych městow 300 czornych żwojim rażowym towarschom na pomoz czehnje. Wohrożeni běli żu teho dla knjeżerstwo wo wojakow k sakitanju pschecżiwo czornochom prożyli. Tež se Slokuma a Andersona żu powjesczże dóschke, so żo tam běli s czornochami bija. Někotsi wobydlerjo żu sranjeni a někotsi morjeni.

W lężu.

„To pak je tola njeprawda, Jano“, Hana pschi żwojim wosta, s kłożom, kotryż żo bjes maka se żylsami duschesche, „to je njeprawda, a ty dyrbisch to pschestacz!“

Hdyż bě to shonika, bě żo strózika, każ by ju njewjedro trjechiło: Jan Pětron, jeje Jan, kotrehoż chzyschе żebi po hodżoch sa mandżelskeho bracz, běsche, każ to żam wusna, paduschny hońtwjeŕ. Jako rosomnaj, mudraj żlubjenaj běschtaj żebi żwoje dokhody rospowjedakoj, hdyż żo mjes nasymszy barbjenymi schtomowinami pschekhodżowaschtaj, a běschtaj żebi pschekkladowakoj, kelko żmětaj wudawacz, a kak daloko byschtaj s tym dożahakoj.

„A potom żu hischcże tež knjesowe bażanty, kotrež cżłowjekej takle tsizeczi hriwnow njeżu“, Jan żebi njepschekkadujo wupraji, „tež to żo njeżmje sazpěcz.“

Dobrocżiwy każ dżěczo, kotrež to njerosymi, wón żo żmějesche, hdyż wona wustróżena pschipożłuchasche.

„My tule tola wschitzy paduschnje hońtwjerimy“, wón ju powucżi, „czemu tež to niz? Msda je maka, to dyrbi żo cżłowjek tola staracz, so może żo s wuhenja kuricz, cżłowjek dyrbi pschijomne s wużitnym sjednoczicz.“

Ale wona żo ani troschtowacz, ani pschesżewědżicz njedasche.

„To je njeprawda, Jano“, by wona pschezo sażo prajika, „wostaj żo teho!“

„Schtó dha to praji, so je to njeprawda?“ żo wón wopraschа. „Sakoń nima niczo s ptaczkami cżinicz, kotrež dżiwje w powětrje lětaju.“

„Tebje popadnu a nuts tyknu, Jano!“

„Cżi niz!“ Jan se sazpěwanjom rjekny; „to bychu dyrbjeli sażo stawacz. Ale s tym żo njeczwiluj, moja luba, hladaj, to je mużaze dżěko, pohonjaza sabawa, wo kotrejż lube hłupe żónki niczo njerosymja.“

„Proschu cże, Jano“, wona hikasche, „njeczin to wjazy, mi k woli. Kak chzyła ja sbożowna bycz, hdyż njewěm, hacz mi sażo pschińdżesch abo hacz cże do jastwa cżiżnu!“

Jan njeměrnje s nohomaj hrjebajo s boka na nju hladasche. To bě prěni krócz, so Hana psched nim płakasche a schěscz stopow wyżoki mużski żylnych stawow, kiż wscho tak dokkadnje wjedżesche a cżinjesche, schtoż chzyschе, żo psched njej njejapzy tak mjehki cżujesche, każ wósk.

„Hanka, Hanka“, wón rjekny, „telkole hary tajkeje małeje wężki dła! Wschako cżi żlubju, so żo njedam popadnycz.“

„To mi doscz njeje“, wona stonasche. „To je sakasane a po njeprawdże nabyte pjenjesy sboże njepschinjeżu.“

Wón widżesche, so jeho njepuschczi.

„Nó, duż tebi k woli“, wón napożledku njesczerpny rjekny. „Jenoż jónu hischcże — tule nóz dyrbju hońtwjericz, potom dyrbi to wostacz na pschezo, dokelż ty to chzesch.“

Hanje běchu żo żylsy każ s krywom stajile, wona pokhilenu hłowu posběże a sbożowna na Jana hladasche.

Jedyn jendżelski spiżowaczel powjeda, so je w tamnej krajinje jara wjele jabkukoweho wina, rjanych ludzi, paduschnych hońtwjerjow a pschiwěry, a runjeż tež na tajke powschitkowne żady spuschczenja njeje, dha to w tymle padże tola trjechi.

Nětczischi wobżedżeŕ knjeżeho dwora bě dżiwim hońtwjerjam wójnu pschipowjedżił. Jeho nan drje bě w tej wěży jene wóczko sandżelił, jenoż so jemu doscz ptaczkow sbywasche, so mohł żwojich hosczi spokojicz. Ale hdyż bě stary muż lěto prjedy semrjeł, bě żej jeho żyn wotmyżlił, trochu hinak piskacz. Wón strażnikow postaji, kotsiż běchu w nozy a wo dnjo na straži, a khowasche w lężu alarmowaze tšélby (męsto żurowych wokow na nohi), tšélby, kotrež żame wutšéla, hdyż dżiwi hońtwjeŕ njejapzy na schnóru stupi, kotraż je dwaj palzaj nad semju wobkruczena.

Jan drje mějesche potajkim tola prawje, hdyż to posbudżowaze sawjeżelenje mjenowasche. Wjetschi je strach lepjenja, a bóle to khrobłych ludzi wabi, do njeho żo podawacz. Najwjetscheje wobrotnosczе a kedżbnosczе bě trjeba, so mohł cżłowjek s wuspěchom dżiwinu honicz; to bě něschto wotměnjaze pschi stajnej jenajkosczi wschědneho dżěła.

Tón wjeczor Hana hischcże dołho w kuchini żedżesche, wudżerasche do dożehlazych żo schkrow na wohnischczu a bě samyżlena do teho, schtoż bě żłyschała. Janowe żlubjenje bě ju troschtowako, wona wjedżesche, so budże wón żwoje żkowo dżerżecz. Jenoż to bě jej wopak, so njebě krucze pschi tym wostała, so dyrbi straschne pschecżinjowanje cżaża nětkole hnydom w runej měrje na bok wostajicz. Potom pak żebi sażo rjekny, so njeje pschicżiny, cżeho dla měli jeho runje w tutej nozy popadnycz, hdyż bě hońtwjerjenje telko lět derje schło.

Wokoło na pol dżeżacżi żo wona skónczńje směrowana do koża lehny a bórsy twjerdże wużny.

Wożrjedż nozy żo wona njejapzy wustróżana se spanja wutorże a żkuchasche s napjatej kedżbnosczu, ale nimo stareho cżażnika na scżenje w kuchini, kotryż powschitkownje tikasche, bésche w khěżcżiczzy wschitko cżicho.

Wona żo dżiwasche, schto bě ju tola tak njenadżizy se spanja wutorhło, tola żo sażo lehny a wocżi sandżeli. Ale na wużnjenje wjazy myżli njebě — wona mějesche pschedsdacże, njejażne, tyschne cżucże, kajkeż drje druhdy kóżdeho nadpadnje. Něhdże něschto njebě w porjadku, něhdże by żo njesboże stało, hdy by wona temu njesadżěwała.

Khwatnje żo swoblekawschi żo wona po skhodże dele a s domu dowacżi. Bě to symna nóz w oktobru; czeżke mróczele, wot wótreho wětra czerjene, na njebju stejachu a dyż a dyż skhadżazy měżacżk sacżěmnjowachu. Se symu dyrkotajo a huhotajo Hana ke knjeżemu lěżej khwatasche.

Wobhladniwje psches kerczinu lěso pomaku bjes swuka hacz na knjeże hońtwischczo dozpě. Jeje wobliczo żo pyrjesche a kóżda czuwa w njej dyrkotasche. Wona sczinow, kotrež żo nad jeje hłowu psches halsy żuwachu, njewidżesche, a żamo hdyż dołha wopusch bażanta jej wkłoży myrny, wona to njepytny. Jenoż Jana jeje wóczko pytasche a tajne pschedczucze we wutrobje ju pohonjesche, so by s rosbudżenym khwatkom sa nim żlědżika, jeho warnowała a domoj dowjedła.

Praż! Tu żo s praskazej patronu pódla njeje wutšéli, a wona wustróżana s hłożom sakschikny.

Ani sdacża njemějo wo tajkich wężach, bě wona na jedyn grot stupika, kiż bě k tšélbinemu tłóczakej pschicżinjeny a psches to bě żo wutšél spuschcził. To bě sa strażnikow snamjo, so żu njewoprawnjeni na hońtwischczo pschischli.

Mużski s kerkow wustupi a spěschnje k njej pschikhadżesche — mużski, kotrehoż wobliczo spósnacz njemóżesche, kotryż pak schkitajo żwoju ruku na nju pokoży.

„Hana“, wón scheptasche, bjes maka runje tak wustróżany, każ wona, „twój sakschik sażłyschach.“

Prjedy hacz móżesche jemu hischcże wużwětlicz, cżeho dla bě do lęża schka, jeho wótre wuwucżene wucho dupot bliżazych żo stupow pytny, a ju spěschnje na bok wostajiwschi, cżiżny něschto, schtoż bě s druhej ruku dżerżał, daloko wot żebje do kerkow.

„Směrom stacz!“ ryczeŕkubleŕ sawoła, kiż bě s dwěmaj strażnikomaj pschikhwatał. „Tón krócz waż měchmy!“

„Potajkim scże to wy, Pětronje?“ wón wótrje rjekny, jemu do wocżi hladajo.

„To żebi tola myżlach, so scże wy żobu pódla. — Schtó dha je to tule?“ żo ryczeŕkubleŕ k Janowej pschewodniży żo wobroczejo, praschesche.

„Moja njewjesta, hnadny knježe“, Jan wujaßni, kotremuž běchu ßo myßle we hlowje spěšchnje sjednoczile.

„To je rjana, měßaczna, jaßna nóz a mějachmy něschto waßne rospowjedacz“, Jan njepotrjechený dale rěczeschе. „Sa krótki czaß chzemoj ßo bracz, a wěsče wy, ludźo praja, hdyž ßlubjenaj wo poł nozy w lěßu naporstniki schczipataj, to sboże ſ nimaj do domu ßobu czehnje. Dokelž je nětkole hižom w oktobru, njeßměmoj ßo komdźicz, pschetož hižom pschekczěwaju.“

„Hdže dha ßu te kwětki?“ ryczerkubleŕ ßo woprascha ſ wuraſom, kaž by chzył prajicz: Mje njesjebataj.

„Runje chzychmoj schczipacz, tu na něczo stupichmoj, schtož sapraßny kaž wuſěl. To drje bě snamjo dawaza tſělba na paduschnych hońtwjerjow, něměrno, hnadny knježe?“

Jan hacz nanajbóle njewinowacze hladaſche, ale wotmolwy ßo jemu njedoſta. Wón ßo nakhili a ſ waßnym czinkom naporstnik wotschczipny.

„Nětkole mějtaj ßo ſ procha“, ryczerkubleŕ woboßny rjekny. „Wój tule niczo czinicz nimataj.“

„Dobru nóz, hnadny knježe, dobru nóz, ſtraßnikaj!“ Jan ſawoła, a Hanu ſa ruku wſawschi ju ſe ſakaſaneho hońtwischcza wuwjedże.

„Hana, moja luba“, wón piſchpotaſche, hdyž jeju wjazy ßlyſchecz njebě, „kak ßy ty ßem pschiſchła? Ani ſdacza njemějach, ſo ßy ty w bliſkoſczi. Njebudźiſche-li ßo wutſělko, budźich jim tón ras do paßli ſaléſł.“

„Njemózach ſpacz“, wona jemu powjedaſche. „Mje něschto won honjeſche, ſo bych wuſchła a cze pytała.“

„Bóh czi to mytuj, luba njewjesta“, wón nutrnje ſawoła. „A nětkole ßym dźiwje dohońtwjerił, ženje to wjazy czinicz njebudu, to tebi ßlubju.“

Wona bě wſcha ſbożowna.

„Kak mudry ty ßy“, wona, dźiwajo ßo, rjekny. „Tole ſa wokomik wſcho ßebi wumyßlicz!“

„Nó, něschto rjez tola dyrbjach“, wón khwalbu ponižnje wotpokaſowaſche.

„Tón naporstnik k wopomnjeczu na tule nóz ſkhowamoj“, wona pokraczowaſche, „ßnadź budże potom hiſchcze wſchitko tež wěrno.“

„To ßo wě, ſo ßo to dopjelni“, wón ßo ßmějeſche. „Doniž tam tebje w domje budże, budże pſchezo ſboże w domje.“

* * *

Naſajtra rano daſche ryczerkubleŕ Jana k ßebi ſawołacz.

„Jedyn ſ mojich ludźi je pſchi ßwitanju jara rjanu powětrowu tſělbu dźiwjeho hońtwjerja w lěßu naſchoł“, wón khutnje rjekny, „bažantow pſchi njej njebě, hewak by něchtó do khlódy dyrbjał.“

„Trjebaju dha paduſchni hońtwjerjo powětrowych tſělbow?“ woprascha ßo Jan.

„Prawi paduſchni hońtwjerjo ſ powołanja trjebaju jich“, ryczerkubleŕ, bjes dźak ßo ßmějo, wotmolwi. „Poſkajcze“, wón jemu ruku ſkicźi, „muž ſtroweho roſoma a dobreho žorta je mi pſchezo luby — woſtaji-li mi bažanty na pokoj.“

„Stari ludźo ßo po nozach wokolo njehonja, hnadny knježe“, Jan ßwěru wobkrucżeſche.

Ryczerkubleŕ bě, kaž ßo ſdaſche, ſpokojeny.

„Tu tſělbu ßym ſpalił“, wón rjekny, do lazoweje kapßy maßajo, „ale tule je ſloty na kwaßny dar.“

Duž jemu Jan tu wěz wusna.

— Kónz. —

Ze Serbow.

S Budyſchina. Budyſki wójnſki ßud je płaczeŕſkomiſchtrſkeho aſpiranta Graupu njekaſanſtwa dla k jaſtwu na 1¼ lěta, k ſhubjenju czeßnych prawow na 2 lěcze a k pſcheßadźenju do wojerſtwa 2. klaßy ſaßudźił. Graupe bě pſched někotrymi njedźelemi ſpytał, jenu ſchulſku holzu wumozowacz.

— (Kóń ßo ſpłóſchił.) Sańdźenu njedźelu pſchipołdnju ßo na kronprynzowſkim moſcze kóń ſapſchaha hoſczenzarja Dórnika ſ Jěłzy njeſnateje pſchiczíny dla ſpłóſchi. Kóń ſ woſom hacz k moſtowemu kónzej pſchi Schliebenſkej dróſy czérjeſche. Tu wón wós wo moſtowe wobkłoženje wrjeßny, ſo ßo wóſka ſłama a jene koło wotleczi. Se ßylnym ſraženjom ßo hoſczenzaŕ Dornik, dwě žónſzy a dwě dźeſczi, kotſiž na woſu ßedźachu, na drohu czißnychu. Jena žónſka bě ßo po ſdaczu czežko wobraſyła a ßylnje krwawjeſche. Ju teho dla do měſchczańſkeje ſahrody dowjedźechu. Sawołany lěkaŕ pak ſpósna, ſo ßebi njebě na ſboże žadyn ſtaw ſłamała a ſo ßo tež ſnutſka czěła njebě pſcheraſyła. Dórnik bě ßebi pſchi padnjenju nohu wobraſył, tola móżeſche, runjež klazajo, konja do jeneje hródże dowjeſcz. Dźeſczi, kotrejž běſchtej na woſu ßedźałoj, běſchtej njeſranjenej woſtałej.

— (S konjom ßo dyrił.) Do 64lětneho pohoncza Jana Hawſcha, pola wósnika Pětſchki na hornczerſkej haßy ßłużazeho, je ſańdźenu ßobotu jedyn kóń kopnył a jeho tak njeſbożownu trjechił, ſo je jemu kóſcz praweje ruki wyſche łokcza rosbił. Snjeſboženy ßo w měſchczańſkej hojerni hoji.

— Budyſki huſarſki regiment czißko 20 budże prěni, kotryž budże hižom w měrje, w ßłużbje a pſchi paradże pólno-ſchěru uniformu noßycz. Jenoż ſchkórnje njebudźa, ſ najmjeńſcha nakhwilnje, ſchěro-brune, ale hiſchcze czorne. Uniforma ſ polo-ſchěreje attile ſ czěmnoſelenymi ſchnórami a ſ polo-ſchěrych kholowow wobſteji. Knefle, olivy a czißka ßu błuke ßłěbro-barbne. Wotſnamjenja na czapkach ßu módreje barby. Ssedło a konjazy grat nimatej ßwětłych wobbitkow. Uniforma njedźiwajzy ßwojeje jednoroſcze derje draſczi a je porno druhim huſarſkim uniformam tunja. Tak je offizěrſke wuhotowanje pola noweho regimenta wo něhdże 1000 hriwnow tuńſche, hacz pola huſarſkeju regimentow czißko 18 a 19.

— (Paduſchi na butrowych wikach.) Sańdźenu ßobotu ßu hoſczenzarźy Kuſchzynej ſ Brěſynki pola Huſki na butrowych wikach pjenježnu móſchniczku ſe 7 hriwnami kranyli.

— Zitne płaczíſny ßu poßledni tydźeń něschto do wyßoka ſtupałe, dokelž ßu žně pjecza ſ deſchczowym wjedrom ſchkodowałe. W Pruſkej ßo lětuſche žně naſymſkeje rožki ſ 8311551 tunami pornjo 8471007 tunam ſańdźeneho léta wobliczuje.

— Se ßylnymi deſchczemi, kotrež ßu ßo póndźelu a ſchtwórtk rano w pokodniſchej Łužizy naſchke, ßu w ßerbſkich nižinach powodźenja naſtałe. Łuki wokolo Maleſchez a Kluſcha ßu ßo póczrjełe a ßo ſamaſałe. Pola Hucziny je woda Lubaty ßamo hacz na pola ſtupała.

— Czežke njewjedra ßu ſchtwórtk rano pokodniſchu Łužizu domapytałe. S lijazym deſchczom ßo w Neuſalzu pucze a dróhi powodźichu, Sprewja ſa krótki czaß pſches ßwoje brjohi ſtupi a w Sprembergu, Holbinje, Sohlandże atd. pſchimjeſowaze ležomnoſcze powodźi. Łuki a ſahrody ßu ßo póczrjełe, a wotawa je ßo wotpławiła. Wułka woda je, dokelž je nahle pſchiſchła, tu a tam wſchelaku nadobu wotwjedła. — Njewjedra ßu też w Zitawſkich ſtronach ſłě ſakhadźałe. Se ſliwkojtym deſchczom ſtej ßo rězy Niža a Mandawa ſ wodu napjałej a pſchimjeſowaze žitne pola póczrjełej. W Friedersdorfje błyſk do bróżnje kublerja Hermanna dyri, kotraž ßo ſ domkhowanym žitom a maſchinami ſpali. We Wittgendorfje je ßo bróżeń ratarja Peukerta teho runja ſ błyſkom ſpalił. Dale je ßo khěża, wot Schineckez mandźelſkeju wobydlena ſ błyſkom ſapalika a ßo do procha a popjeła pſchewobroczíła. Tež we Walddorfje ßu njewjedra ſtraſchnje zychnowałe. Tam je ßo khěża blidaŕſkeho miſchtra Ulricha do czíſta wotpalika. W Oberullersdorfje w khěžach pſchi rěczży woda 60 zentimetrow wyßoko ſtejeſche. — Tež w Bayerſkej a w porheinſkej krajinje ßu ſliwki wjele ſchkody naczinike. S měſtnami je ßo wobkhad na żeleſnizach pſchetorhnył.

S Wułkeho Wjelkowa. Sańdźenu ßrjedu je knjes wyſchſchi wucżeŕ Hilbrig po dlějſchej khorowatoſczi wumrjeł. Wón chzyſche na Michała na wotpoczink hicz, tola jemu njeje wotßudźene było, tutón czaß doczakacz. Knjes Hilbrig je ßo 7. měrza 1845 w Porſchizach narodźił. 1866 jeho ſa pomozneho wucżerja w Barcze poſtajichu, wot tam ßo wón 1868 do Jędłowa pola Kamjeńza powoła. Wot 1873 je wón ſ wułkim žohnowanjom we Wułkowjelkowſkej ſchuli ſkutkował.

S Njeßwaczidła. Kaž je ſ nawěſchtka widźecz, chze naſchu „Jutrnizu“ bratrowſke ßerbſke towaŕſtwo „Jednota“ ſ Budyſchina njedźelu 14. žnjeńza woppytacz. To naß wutrobnje ſwjeßela. Sczrjódami póndźemy na tule ſhromadźiſnu naſcheje „Jutrnizy“, witacz a ſtrowicz lubych hoſczi. Sajimawy pſchednoſchk ßo nam poſkicźi, a naſchi hoſczo pſchinjeßu nam wſchelake rjane ſajimawki ſ Budyſchina ßobu. Tuž, Jutrniczenjo, pſchińdźcze a pſchiwjedźcze waſchich ßwójbnych ßobu, ſo bychmy ſaßo junu byli hromadże w ßerbſkej jednocze a luboſczi!

S Njeßwaczidła. Na poßlednje ſkótkne wiki bě ßo 473 howjadow, 71 běhakow a 300 proßatow na pſchedań ſtajiło. Pſchedawanje ßrěnjo dźěſche.

S Maleſchez. Po poruczności Budyſkeho hamtſkeho hejtmanſtwa ſańdźenu njedźelu wopalny miſchtr Stölzel ſ Biſkopiz naporjad tudomneje wohnjoweje wobory wobhladowaſche. Hdyž bě ßo

haſcherſki grat w Sendźiż hoſczenzu k ſpokojnoſczi pruhował, ßo wieczor towarſchna ſabawa wotmẽwaſche.

S Dźẽżnikez. Drjewo rubajo je tu wutoru ſchtyrnaczẽlẽtny Max Richard Schmidt cżẽżko do njeſboża pſchiſchoł. Wón ßebi ſe ßekeru ßuchu żiłu mjes palzom a pokaſowarjom pſcherubny.

S Hodźija. Sańdźenu póndźelu pſched wieczorom jẽdźeſche automobil ſ mẽſta po droſy pſches Hodźij. Hdyż hewak automobile tež pſches wieß tak ſpẽſchnje hanjeja, jako bychu ſchtó wẽ ſchto ſkomdźike, jẽdźeſche tutón roſomnje, każ ßo ßłuſcha. Hdyż bẽ njedaloko teho mẽſtna pſchiſchoł, hdźeż Brẽſanſki pucż drohu kſchiżuje, dohlada ßo wodźeŕ automobila, ſo ſ tuteho pucża żitny wós ſe ßłomu na drohu jẽdże. Automobil ſadźerżecż wjazy njemóżeſche. So by ſ woſom hromadu njeſtorcżił, torhny wón jón na liwizu a ſajẽ pſchi tym do pſchirowa. Tak ßo żane njeſboże njeſta. Tež automobil móżeſche po khwili, runjeż wobſchkodźeny, dale jẽcż.

S Roweho Bronja. Sańdźenu njedźelu wieczor wokoło 8 hodźin je ßo njedaloko naſcheje wßy automobil jeneho Budyſkeho wobydlerja ſapalił. Automobilowy wjednik ßo płomjenjow ſtróżiwſchi po pſchirowa ſajẽdźe. Ludźo ſ naſcheje wßy woheń ſa krótki cżaß ſhaſchachu. S wohnjom je ßo jenoż automobilowy horni twar wobſchkodźił. S jẽſdnych njeje nichtó do ſchkody pſchiſchoł.

Se Suborniczli. Jedyn pjenjeżnik w Niſkej je wuhlowopſchijaze leżomnoſcże, Pẽtſchkez herbam ßłuſchaze, kupił.

S Khróſcżiz. Sańdźenu njedźelu 31. julija ßwjecżẽſche naſch ſaßłużbny knjes kantor Pẽtr Hila ßwoje 50. narodniny. Hiżom na pſchedwieczoru ſaſpẽwa jemu jeho „Jednota“ pẽkne ſaſtaniczko. Njedźelu tak mnoſy — a cżeſcżowarjow a pſchecżelow ma k. kantor wjele — wutrobnje gratulowachu. Popołdnju na ſhromadźiſnje „Sſerboßława“ wupraji pſchecża a mẽnjenja zyłeje ßerbſkeje wokoliny k. ßejmſki ſapóßłanz Kokla ſ rjanymi ßłowami. Knjes wucżeŕ Kral wẽnowaſche k. kantorej dwẽ Cżiſchinſkeho baßni, kiż ßławitej horliwe pſcheßwẽdcżene Sſerbowſtwo. — Knjes kantor Hila je ßebi pſches ßwoju ſtajnje wjeßelu myßl, pſches ßwoju luboſcżiwoſcż a pſchecżelnoſcż, pſches ßwoje ßwẽrne a żohnowane ſkutkowanje w ſchuli a woßadźe, pſches ßwoju horjazu ßo ßerbſku wutrobu doſcż a wjele pſchecżeli dobył. Tajkim wucżerjam je ßerbſki lud tež dobry a jich cżeſcżuje. Njeßwẽrnych wón njecha!

Se ſaſtarſka. Hdyż ßo wo prjedawſchich dobrocżelach Sſerbow rẽcżi, drje ßo nimo wole a to ſ prawom — na najſnamjenicżiſcheho ſ nich, njeſapomniteho Michała Budarja dopomnimy. Tola Budaŕ na żane waſchnje jeniczki ßam tajki njeje. Na jeneho druheho, kotryż pak mẽjeſche wjele mjenje ſamożenja, tola ſ jenak nadobnymi ſacżuczemi każ Budaŕ k ßwojemu ludej napjelnjeny, chżemy kedźbliwoſcż wobrocżicż. Bẽſche to kubleŕ Michał Donat w Stróżiſchcżu, kotryż bẽ w prẽnjej pokoju 18. lẽtſtotka żiwy. Donat ſ njeżenjenzom woſta. S wutrobnym pſchecżelſtwom bẽ wón kublerjej Janej Bochmannej w Łahowje ſwjaſany. Hdyż wón ßmjercż ßo bliżicż widźeſche, wón tuteho proſcheſche, ſo chżył dla ſeſtajenja poßlednjeje wole jeneho ſaſtojnika jeho ßudniſkeje wyſchnoſcże, Budyſkeho tachantſtwa, ſkaſacż. 14. ſeptembra 1746 na to k njemu do Stróżiſchcża pod pſchiſbahu wſaty tachantſki pißaŕ Jakub Ignaz Wjazßław ſ pſchewodom tſjoch ßudniſkich woßobow ſ Hornjeje Hórki, ßudnika Jana Włóſkeho a ßudniſkeju kawnikow Marcżina Buka a Marcżina Wirtha pſchindźe. Hdyż bẽchu cżeladniży a jeho pſchecżeł Bochmann ſe iſtwy wuſchli, Donat „pſchi doſpołnym roſumje w ßerſkej rẽcżi a zyle ſroſumliwje“ ßwoju poßlednju wolu woſjewi. Wón ßwoju duſchu do rukow Jeſom Khryſta, ßwojeho wumóżnika a ſbóżnika, ßwoje cżẽło pak ſemi poruczi a chżyſche do Radworja po jednorym waſchnju khowany bycż. 200 toleŕ wón Radworſkej ſchulſkej gmejnje a tamniſchej khudobje wotkaſa. Se ſchtyri prozentſkeje danje dyrbjeſche wucżeŕ 4 tolerje doſtacż, ſa cżoż dyrbjeſche wón „nẽkotre khude, tola ßerbſke dźẽcżi darmo wucżicż“. Te druhe ſchtyri tolerje danje dyrbjachu ßo lẽtnje „mjes Radworſkich khudych, teho runja ßerbſkich wudźẽlicż“. Dalſche 100 toleŕ kapitala Donat Hodźijſtemu wucżerjej a runje tak 100 toleŕ Rakecżanſkemu wucżerjej ſ poſtajenjom wotkaſa, ſo byſchtaj ſa to „khude ßerbſke dźẽcżi wucżikoj“. Kak je tutón mrẽjazy katholik bjes pſchedßudkow myßlił a cżinił, kotryż je tež mkodźinje druheho wẽrywuſnacża żohnowanja ſchulſkeho roswucżenja pſchiwobrocżił. Budyſkemu tachantſtwu wón 200 toleŕ pſchipokaſa, ſo by je po ßwojej woli nałożiło, dale ſawoſtajenym dźẽcżom jeneho ſpſchecżeleneho młynka we Wjelkowach pola Biſkopiz 100 toleŕ. S jeho cżeladnikow wotrocżk Handrij Gelanſki 20 toleŕ, runje tak dźowka Gerſcha 20 toleŕ, krumaŕ 5 toleŕ a wowcżeŕ 5 toleŕ doſtachu. Dale hiſchcże wón ſdalenym pſchiwuſnym po 40 a 8 tolerjach wotkaſa. Jeho pſchecżel Bochmann w Łahowje jeho burſke kubło namrẽ. Dokelż ßo w Donatowym teſtamencże wotkaſanja ſa ſchule a tachantſtwo namakachu, ßo jeho wopſchijecże k knjeżerſtwowym aktam wſa. Jeho potwjerdźeny wotpiß we hłownym krajnym archiwje loc. 2019 „confirmationes fundationum XV 630“ namaka, ſ kotrehoż ßmy ſcżẽhowaze uadrobnoſcże ſdźẽlili. Njech ßo wopomnjecże ßwẽru na ßwojim ßerbſkim ludu wißazeho bura w cżeſcżi ſakhowa! P.

S Makeje Huſki. Wutoru dopołdnja je na polu ßwojeho nana dwazecżilẽtna dźowka hoſcżenzarja Hänſela do koßy ſtupiwſchi ßebi pjatu roſrẽſka. Snjeſbożenu ßu, hdyż bẽ ju lẽkaŕ dr. Peſchek ſwobalił, do jeneje Budyſkeje kliniki dowjeſli.

Se Ssmjerdźazeje. Póndźelu popołdnju je Boże njewjedro do maßiwneje bróżnje tudomneho żiwnoſcżerja Kubaſcha dyriko a ßyno w njej ſapaliło. S pomozu ßußodow móżeſche ßo na ſboże woheń bórſy ſhaſchecż. Jene kóſko je ßo wopaliło, a nẽkotre zyhele ßu ßo roſbike. Naſtata ſchkoda njeje wulka.

S Rakez. Póndźelu popołdnju pſchi cżẽżkim njewjedrje błyſk na tudomnym knjeżim dworje do ſahrodneje ſale dyri. Wón njeje żaneje ſchkody naczinił, khiba ſo je do wjerćha tſi make dźẽry wuraſył a na blidże ſtejazy elektriſki ſwónczk ſkónzował. Jena w ſali pſchitomna knjeżna ßo jenoż wuſtróżi. S dobom błyſk 12 elektriſkich ſwẽſcżenjow w paleŕni a w rentſkim hamcże ſniczi. Na ſwẽſcżenju ponowjeneho błyſkowoda hoſcżenza „Saſkſkeho doma“ bẽ widźecż, ſo bẽ tež tam błyſk nuts ſajẽł.

S Rakez. Póndźelu wieczor wokoło 1/2 6 hodźin automobil knjeſa rẽcżnika Weſſera ſ Budyſchina pomaku pſches naſchu wieß jẽdźeſche. Na rózku Kellingez khẽże 16lẽtny ßyn tudomneho wucżerja Dreßlera ſ jẽſdnym kołom jẽdżo do automobila ſawadźi. Srażenje pak doſcż ſbożownje wotbẽża. Młody cżłowjek ßo na bok ſchmórny, a jenoż koło ßo khẽtro wobſchkodźi. Hacżrunje automobil ſrażenje njeje ſawinował, je knjes rẽcżnik Weſſer ſwólniwy, ſchkodu ſarunacż.

S Kamjenza. Sańdźeny ſchtwórtk je ßo 68 lẽt minyło, ſo je ßo Kamjenz ſ wulkim wohnjom wupuſcżił. Jedyn ſe ſtarych Kamjencżanow, kotſiż ßu tutón woheń widźeli, wo nim ſcżẽhowaze wopißanje dawa: Sapocżatk julija 1842 ßußodżina, mandźelſka ßukelniſkeho miſchtra Kłoßa, k mojej macżeri pſchińdże a praji: „Eckartowa, kupmoj ßebi korby. Wẽżnik Fickert je pjecża nẽſchto widźał a wẽſchcżi, ſo ßo zyły Kamjenz wotpali; pola zyrkwje pjecża woheń wuńdże.“ Na to ßebi kóżda ſe żonow tſi korby kupi. Hdyż mje nẽkotre njedźele po tym, 4. auguſta 1842 wieczor w 10 hodźinach, lehnycż wjedźeſche, a mój do najſtwy pſchińdźechmoj, ſawołach: „Nano, tu woheń wukhadźa!“ S dobom hiżo płomjenja ſ tſẽchi ßuknjoweje praßy pola appretcura Auguſta Ritſchela w rẽblowej haßy ßapachu a ſa krótki cżaß ßo zyły dźẽl khẽżow paleſche. Primariat, khẽża zyrkwinſkeho ßłużobnika, Leſſingowy narodny dom a khẽżi ßukelnſkeju miſchtrow Kłoßow w płomjenjach ſtejachu. Rano 3/4 hodźin cżaßnik na palazej radnej khẽżi poßledni krócż cżepjeſche. Rano w ſchtyrjoch hodźinach bẽ 486 khẽżow ſ wjazy dyżli 500 twarjenjemi (mẽſto Kamjenz a wjeß Schpihal) jene wulke płomjenjowe morjo. Dopołdnja 1/2 11 hodźin potom kompagnija pionẽrow ſ Draźdżan pſchińdże, kotraż bẽ ſchẽſcż njedźel mẽſchcżanam pomozna.

S Brẽſneje pola Kamjeńza. Hdyż ßyn jeneho tudomneho kublerja póndźelu rano pizu ſa ſkót pſchihotowaſche, padny njeſbożownje do koßy a roſrẽſa ßebi prawu ſtronu żiwota. Pſchiwołany lẽkaŕ ſaſchi khẽtro wulku ranu. Tola dyrbjeſche ßo cżẽżko ſranjeny do mikoſcżiweho wuſtawa w Kamjeńzu pſchewjeſcż. — Sruđny podawk wucżi, ſo dyrbi ßo prawje wobhladniwje ſ hoſpodarſkimi pſchiprawami wobkhadźowacż.

S Kulowa. Nowowuſwoleny mẽſchcżanoſta Prauſe je ßo póndźelu pſches naměſtneho krajneho radźicżela, wokrjeßneho wotpóßłanza a rytmiſchtra ſw. ßł. Götza ſ Bukowa ſapokaſał.

S Lubija. Ssmjertnje do njeſboża je tu njedźelu w nozy dźẽłacżeŕ Menzel pſchiſchoł. Wón na moſcże pſchi zyrkwi ßwjateho Ducha ſ tajkim wotmachom do nẽhydże 3/4 metra wyßokeje murje ſawadźi, ſo wón ſ jẽſdnym kołom do hłubiny ſlecżi. Pſchi tym je ßebi wón pódła druheho wobſchkodźenja nop roſraſył. Rano 1/2 3 hodźin ßo cżẽła dele padnjeneho dohladachu. Wón 6 dźẽcżi ſawoſtaji. — Druhe cżẽżke ſnjeſbożenje je ßłużobnu holzu Hilżbjetu Raſchez podeſchło. So by ßebi pſchi cżiſcżenju woknow rẽbł ſalutowała, bẽ holza ſ balkona na ſims ſtupicż chżyła. Wona pak mißnywſchi na jenu ſchkleńczanu tſẽchu ſtupi, pſches kotruż ßo pſchełama. Holza ßebi jenu nohu a ruzy ſłama a ßo ſe ſchkleńzu ſrẽſa.

S Lubija. Dźẽcżaze kaſchcże ßo tele dny pſchi jenym ßudniſkim pſcheßadźowanju pſchedawachu. Nadpadna bẽ pak niz jenoż

wěz, ale tež płaczišna, na žadyn kaschcź žo wjazy dyžli hriwna njeżadźi.

S Lubija. Duchakhory krawz Franz Deckert je žrjedu dopołdnja s jeneho tšěschneho wokna sadnjeho twarjenja dwaj skhodaj wyšoko dele skočił. Wón najprjódzy na tšěchu jeneje kólnje padże a žo s njeje na dworowy plestr kuli. W dworje pschebywazych ludźi wón proschesche, so bychu jemu pschecźiwo žušodej pomhali, kotryž chze jeho satšělicź. W žwojim wobydlenju bě Deckert pišmo sawostajił, w kotrymž bě postajił, kak ma žo jeho sawostajenstwo rosdźělicź.

S Lubijskeho wokrjeża. Nětczischeho sastupjerja Lubijskeho wokrjeża w němskim khěžorstwowym žejmje, bankoweho direktora dr. Webera w Lubiju, konserwatiwni w Lubijskim wokrjeżu s nowa sa žwojeho kandidata njepostaja. Schtož je žkyschecź, je žo tež dr. Weber sarjekł, kandidaturu sa pschichodne wólby pschijecź. Nowy kandidat sa wólby do khěžorstwoweho žejma njeje žo hischcże namakał. Jeli so w Lubijskim wokrjeżu njebychu konserwatiwni a liberalni shromadneho kandidata njepostajili, mohło žo lohko stacź, so sozialdemokratojo wokrjeż na žo storhnu.

S Połcźnizy. W blišej wšy Ohornje sajachu wuczerja Thomaża dla njekasanstwa se schulskimi holzami. Schtwórtk psched tydźenjom bu do tudomneho jastwa wotwjedźeny, hdyž bě statne rěcźnistwo w Budyschinje na podkožku wobcźežazych dopokasmow to pschiporuczikło.

— **(Hdyž žo woženisch.)** Pschi wulěcże kważnych hoscźi w Steinbachu swadźichu žo tucźi duzy po pucźu. Skónczńje scźahnychu nawoženju s wosa, pschebichu jeho mózńje a cźišnychu jeho do pschěrowa, hdźež ležo wosta. Mjes tym jědźechu kważarjo s njewjestu dale. — Wbohi muž!

S Kulowa. Na tudomnym kapłanstwje žo pscheměnjenje stanje. Knjes kapłan Markowicź, kotryž je tu wot 10. dezembra 1908 skutkował, žo do Paniz pola Perleberga pscheżadźi. Na jeho městno stupi knjes kapłan Joachimski s Opolna.

S Cźorneho Khołmza. Póndźelu tudomny kantor Hanka žwój 25lětny sastojnski jubilej žwjecźesche. Knjes farař Wendt, reweŕski hajnik Hoffmann a někotři wožadni běchu žo se schulskimi dźěcźimi w schuli shromadźili. S wuspěwanjom khěrluscha žo žwjatocznosć sapocza. Na to rěcże a deklamazije dźěcźi žlědowachu. Na to žo knjes kantor Hanka sa poczesćowanje a sa jemu pschepodaty wožadźiny dar podźakowa.

— S Wojerowsko-Rósborskeho wokrjeża. Konserwatiwni tudomneho wólbneho wokrjeża nochzedźa wjednika nationalliberalneje strony, rěcźnika Bassermanna, pschi pschichodnych wólbach s nowa wuswolicź, dokelž je wón pschecźiwo khěžorstwowej finanznej reformje hłožował, kotruž je poźledni khěžorstwowy žejm wobsamknył. Bassermann je žo teho dla sa jenym druhim wokrjeżom roshladował. Po dołhim pytanju žu jemu skónczńje kandidaturu w Heidelbergsko-Ebersbachsko-Mosbachskim wokrjeżu w Badenskej poskicźili. W tutym wokrjeżu hižo lěta dołho nationalliberalni knjeża.

Pschi pschichodnych wólbach je kóžda politiska strona wobsamkła, žwojeho wożebiteho kandidata postajicź. Konserwatiwni a swjask ratarjow žu žo rossudźili, krajneho direktora a prjedawscheho krajneho radźicźela s Lucke w Mückenhojnje sa žwojeho kandidata postajicź. Nationalliberalni žu žebi pjecza hamtsko-žudniskeho radźicźela Hahna s Liegnizy sa kandidatu wubrali, korryž je psched někotrymi lětami se žudnikom w Niskej był. Sozialdemokratojo chzedźa saso žwojemu prjedawschemu kandidatej, Neumannej s Namja, žwój hłós dacź. Zentrumska strona drje tón krócź konserwatiwneho kandidata podpjera.

S Krjebje. Lětża je w naschich stronach wurjadnje wjele smijizow. Tele dny je jena smijiza 14lětneho Marcźina Kijanka s Noweje Wšy, hdyž w holi jahodki schcźipasche, do nohi kušła. Dokelž žo khětra khwila miny, prjedy hacź hólz domoj dońdźe, noha žylnje sacźekasche. Po lěkarjowym poruczenju žu hólza do Niscźanskeje hojernje póslali.

Se Sabroda. Jara cźežke njewjedro póndźelu popołdnju nad naschej wšu cźehnjesche. Wumjeńkarku Augustu Tausendowu, kotraž bě s jenym wnuczkom a sapschahom wonka na polu, błysk sarasy. Wnuczk žo pohłuschi, tola sa khwilu žo sažo shraba; Boże njewjedro jemu hewak njebě niczo seschkodźiło. — Wo wšy Boże njewjedro do hródże khěžkarja Rychtarja dyri a dwě krowje mori. Pola bura Ungera błysk s wuhenjom nuts sajędże a w domskim wjele schkody naczini. Też do sahrody bura Kraniza jedyn błysk dyri, tola schkodu njenaczini. — Też w Jaženju je błysk do jeneho twarjenja dyrił a sapalił.

S Draždžan. Kral Bjedrich August je žo se žwojeho pucźowanja po tirolskich alpach se žwojimi dźěcźimi schtwórtk do Draždźan wrócźił. W tu khwilu wón w hońtwinskim hrodże w Moritzburgu pschebywa. W tirolskich alpach je kral s majorom Schmalzom a pschewodom na horje Großvenediger a Großglockner schoł, kotrejž je wón njedźiwajzy njewjedrowych deschczow dozpił. Hdyž wón na 3797 metrow wyšoki Großglockner dóńdźe, žo njebjo wujažni, a wuhlad bě do najdalscheje dalokosćze zyle cźisty. Po pokrahodźinskim pschebywanju na Großglocknerskim wjerschku s hory dele do Hugena dźěchu, hdźež wosy k wjesbje do Weißensteinskeho hroda hotowe stejachu.

S Draždžan. Pola Ostragehege w Draždźanach je žo nowa rěsarnja se skótnym dworom natwarika. Twar je 17 milijonow hriwnow pózrjek. Draždźanscy rěsnizy žu žo dołho pschecźiwo nowotwarej wobarali, skónczńje pak bě žud wuždźił, so ma měschczańska wyschnosć prawo, skótny dwór a skótne wiki pschepołożicź. Rěsarnja bjes skótnych wikow by pak dla wobcźežneho transporta skota se wschelakimi cźežkotami swjasana była, njeby też žama dosć wunoschna była. Duž žo rěsnizy skónczńje s měschczańskej radu dorěcźachu. Tola też nětkole hischcże rěsnizy měnja, so je twar noweje rěsarnje njetrěbny był, a so žu žo milijony sa nju njetrjebawschi wudake. Najhórsche je, so budźa khosty sa nowu rěsarnju wobydlerjo płacźicź dyrbjecź. Dokelž budże rěsanje s nowotwarom jara podrožene, budźa žo też mjažowe płacźisny powyschicź dyrbjecź, kaž so bychu wone nětkole dosć wyšoke njebyke. Duž Draždźanczenjo njesměja žaneje pschicźiny, žo nad twarom noweje rěsarnje wjeselicź.

S Draždžan. Organižowani drózkarjo strajkuja, a to dla makeje mzdy. Dostawachu hacź dotal 1 hriwnu na dźeń. Nětko pak žebi žadaja 1,50 hr. Se strajkowanjom sapocźachu njedźelu, runje na dnju, hdyž žo „ptacza łuka" wotewri. Myšla žebi, so w najnusnischim cźažu žwoje žadanja dozpěja. Tola wobžedźerjo a jich pschiwusni jěsdźa s wulkeho dźěła žami a tak trószku njedostatkej wotpomhaja. S zyła njeje wulke praschenje sa drózkami, byrnjež w tych dnjach najwjazy pucźowarjow Draždźany wopytowali. Elektriske wosy, automobile a druhe wobkhódne pschiprawy dowoseja njeżmérny lud na „ptaczu łuku". Wobžedźerjo drózkow njechadźa žadanje drózkarjow dopjelnicź. Dha drje strajk sa nich derje njewupadnje. Tola žo rjez njemóże, so je jich žadanje njesprawne.

— Po rosprawje sakskeho wojeńskeho žiwjenje-sawěsćażeho towarstwa w Draždźanach, pod protektoratom jeho majestosćze krala stejażeho, je w jeho 34. wobkhodnym lěcże jeho zyły sawěsćenski wobstatk 78112 sawěsćenjow s 22247761 hr. 64 np. kapitala wucźinił. Wotkhad žo, dokelž też woprawne semrjecże sady sličbowanskeho khětro wróczo wosta, zyle w normalnych mjesach dźerżesche. Wschě wupłacźenja w rosprawnym lěcże 362544 hr. 80 np. wucźinjachu. Cźisty pschibywk žo na 4770 sawěsćenjow s 2606960 hr. 40 np. kapitala staji. Dokhody s premijow (hromadże policowymi bjernjemi) 836 hr. 35 np. a s danje 188723 hr. 52 np. wucźinichu. Wschě dokhody w rosprawnym lěcże žo na 1039626 hr. 71 np. pornjo 936049 hr. 35 np. w lěcże 1908 stajichu. Ssobustawam abo jich sawostajenym mějesche žo po wucźinjenym wotběženju sawěsćenja abo po žmjerczi sawěsćenych 357512 hr. 96 np. wupłacźicź. Na dań date kapitalije žu w rosprawnym lěcże wo 360085 hr. 13 np. na 4803308 hr. 11 np. srostke. Po bilansy zyłe samoženje 31. januara 1910 4902584 hr. 38 np. wucźini. W pscherěsku žo kapital se 4,09 np. dani. Njech towarstwo po pucźu postupowazeho roswicźa cźiłe dale krocźi. — Dalsche wukasanje a prospekty direkzija w Draždźanach na Schulgutstraße 7 wudźěła.

— **(Njekniczomny žort.)** Jena pschekupniza w Draždźanach dosta s Mischna dopižnizu s podpižmom Müller, so je jeje macź wumrjeła. Pschekupniza jědźesche teho dla khwatajzy domoj. Tu pak nadeńdźe žwoju macź cźerstwu a strowu. Tamny dopiž bě potajkim hoka łža. Schtó je žebi tajki njekniczomny žort sehrał, žo hacź dotal wušlědźiło njeje.

Přilopk.

* (Mordarka žwojeho dźěsćza.) W Nowym Měscze pola Stolpna žu 23lětnu fabriksku dźěłacźerku Marthu Käsebergez s Dürröhrsdorfa sajeli, dokelž je žwoje dźěczo s jědom morika. Käsebergez ma dwě njemandźelskej dźěsćzi. Jene s njeju jejna woženjena žotra w Oberhelmsdorfje kubła. Sańdźenu njedźelu Käsebergez do Oberhelmsdorfa k žotsje na wopyt pschińdże a žo se

ßwojim dźěśćom na někotre hodźiny wotßali. Hdyž ßo wona wróćźi, ßo ßotra dohlada, so mějesche dźěćźo sacźekle njebjeska a hubu. Nasajtra dźěćźo wumrje. Käsebergez je ßo wusnaka, so je dźěśću s lysolom sawdaka. Teź ßu we wobydlenju młodostneje mordarki bleschu lysola namakali.

* (Njeśboże na Łobju.) Póndźelu w nozy žona kapitana Dünnebiera parneje łódźe „Falke“ s Postoliz se ßwojim schtyrilětnym dźěśćom na jenym cźołmje na Łobju pschebywasche. Wokoło 1/2 1 hodźiny ßo łódź „Falke“ s dlějšcheje jěsby wróćźi a ßo sakótwizowa. Dünnebierowa spyta psches někotre cźołmy k parnej łódźi saléść, na kotrejž jejny muž pschebywasche. Mißnywschi pak žona do wody padźe. Kapitan hnydom sa njej skočźi, tola pó cźmje ju njemóžeśche namakacź. Mjes tym bě teź dźěćźo se strachom do wody padko a ßo rucźe podnóriko. Hacź runje dyrbjeśche ßo nan cźežko se žołmami bědźicź, ßo jemu tola poradźi, dźěćźo pschimnycź a wukhowacź. Cźěko jeho 40létneje mandźelskeje njeßu hischcźe namakali.

* (Pschi ßlědźenju sa zyganami ßo tśělił.) W Hornim Ullersdorfie bě ßo jedyn žandarm s někotrymi ludźimi sa paduschnymi zyganami puschcźił. W žandarmowym pschewodźe bě teź dźěłacźeŕ Posselt. Hdyž tón pódla žandarma dźěśche, ßo na dobo se žandarmoweje tśělby wutśěli, a kulka Posseltej lěwe koleno pschetśěli.

* (Nosy ßo wotrěśłej.) Se žnějazej maschinu stej ßo w Nikolschizach we wjecźornej Sakskej jenej pjatnacźelětnej holzy wobej nosy wotrěśkej. Hdyž njesbožownu do hojeŕnje wjesechu, je wona wumrjeła.

* (Skónzowanje jeneho 8lětneho dźěśća.) W lěßu pola Lindawy ßu 8létnu dźowcźiczku jeneho blidaŕskeho mischtra s pscherěśnjenym krkom a rosprótym bruchom namakali. Žadławza hischcźe njeßu wußlědźili.

* (Na hońtwje ßo morił.) Knjesa s Baernreitera ßu na jeho hońtwinskim revěrje pola Grieskirchena morweho namakali. S pschepytanjom je ßo spósnało, so je Baernreiter na nóznej łakańzy wußnył. S njesbožownym pschipadom je ßo tśělba, w jeho ruzy ležaza, spuschcźika, tak so je kulka jeho do hłowy trjechika a jeho hnydom morika.

* (Schulskeho rektora njekasanstwa dla sajeli.) Rektora Barlinskeje 40. gmejnskeje schule, Bocka, kotryž nětkole w Hornjej Schlesynskej na prósdninach pschebywasche, ßu sajeli. Jeho winuja, so je ßylnje roswite schulske holzy wjecźor k ßebi do schule skasowak a je tam sawjedk. Jena s jeho schuleŕkow bě jenemu dźěśću žiwjenje daka a rektora sa ßwojeho sawjednika mjenowała. Posdźišcho pak wona ßwoje wuprajenje wróćźi, a rektora, kotrehož běchu sajeli, teho dla saßo puschcźichu. Mjes tym pak je polizija wjele schulskich holzow wußlědźika, s kotrymiž je rektor Bock njekasanski wobkhad měŕ. Rektora s nowa do pschepytanja wsachu, tola hdyž bě 10000 hriwnow kawzije stajił, jemu dowolichu, prósdniny w Hornjej Schlesynskej pschebycź. S njewobhladniwosću bě Bock ßwojim snatym prajił, so wot tam pschi składnosći psches ruske abo awstriske mjesy cźeknje. Duž jeho polizija wobkedźbowasche, a hdyž chzyšche ßwój wotpohlad wuwjesć, jeho saja. Rektor Bock je lěta dołho pózcźiwosć starschich schulskich holzow kasył. W spěwanskej hodźinje jim wón rad spěwy wo luboscźi, a to husto njepózcźiwe spěwacź dawasche.

* (Paduschneho listynoscherja Bergmanna sajeli.) Listynoscheŕ Bergmann, kotryž bě psched tydźenjom 50000 hriwnow na jenym Barlinskim posće kradnył, njeje se ßwojim rubjeńśtwom ani s Barlina pschischoł. W ßwojim wobydlenju ßo pschewoblekawschi a kradnjene pjenjesy do jeneho koffra samknywschi bě ßebi wón w jenym hosćenzu bydło wotnajał. Hižo bliźschi dźeń wón s nowin shoni, so jemu njeby móžno było, po żelesniznu cźeknycź, dokelž bě ßo jeho fotografija wschitkim żelesniskim sastojnikam rosdawała. Wón ßo teho dla rosßudźi s automobilom do Hamburga wotjěcź. Prjedy teho ßo s drastu wuhotowa, sa cźož někotre sta hriwnow wuda. Mjes tym pak bě Bergmann hosćenzarjej nadpadnył, pola kotrehož wón bydlesche. Tón poliziji powjesć póßła. Ta jeho bydło a jeho koffer pschepyta, w kotrymž pódla pjenjes jedyn knefl jeho uniformy namaka. Hdyž ßo Bergmann do hosćenza wróćźi, jeho kriminalny komißar Schnellrath saja prajizy: „Nó, Fritza Bergmannno, pójcźe sa mnu na polizajstwo!“ Pola Bergmanna hischcźe 48833 hriwnow namakachu. Hischcźe w nozy Bergmanna pscheßkyschachu. Wón wudawa, so je jemu, hdyž je pjenjesy do ruki dostał, na dobo myßl pschipadła, je pschekschiwicź.

* (Spytane rubjenje zyrkwinych pjenjes.) W Friedenawje pola Barlina je ßo wutoru khrobły rubjeżny nadpad na zyrkwinskeho ßkužobnika skucźił. Dopołdnja w 10 hodźinach po kemschach bě zyrkwinski ßkužobnik do zyrkwje schoł, so by wopurowe kaschcźiki do ßobupschinjeßeneho kaschcźika wuprósdnił. S zyrkwje wón do ßwojeho bliskeho bydła dźěśche. Hdyž bě lědma do pißańnje stupił, ßo pschi durjach saswoni, a dwaj młodaj cźłowjekaj ßo samolwischtaj, so chzetaj do młodźenskeho towaŕstwa sastupicź. Sskužobnik zusymaj do pißańnje kasasche. Mjes tym so jedyn s njeju s nim rěcźeśche, druhi do njeho s kijom dyri. Kij bě woprawdźe żelesna żerdka, kotraž bě ßo wobarbika, so by napohlad wukhodźowanskeho kija měka. S krwju polaty ßo ßkužobnik na semju swjesy a s hłoßom wo pomoz wołasche. S jeho kschikami ßo ludźo na drósy na podawk kedźbliwi sćinichu a do wobydlenja pschiběžachu. Rubjeźnikaj chzyschtaj cźeknycź, tola pschi khěžnych durjach jeju saßkapichu a tak dołho sadźeržachu, hacź jeju sawołany poliziśt saja. Pachołaj staj dźěłacźerjej Kawizki a Lösche se Steglitza. Skužobnikowe sranjenje je drje cźežke, tola niz ßmjertne.

* Rěcźnika a prjedawscheho wójnskeho ßudniskeho radźicźela Maxa Staatsa je Barlinski ßud njeßwěrnosće a pschekschiwjenja dla k jastwu na jene lěto saßudźił.

* (Dwójne ßamomordaŕstwo salubowaneju.) W Barlinje je njedźelu wjecźor 36 lětny rentier a danski leutnant reserwy, Pawoł Junker, ßwoju hischcźe niz 20 lětnu lubu Ernu Brusendorfez a potom ßam ßebje satśělił. Salubowanaj staj psched něhdźe 8 njedźelemi s Kopenhagena do Barlina pschijěłoj. Měni ßo, so je Junker w Danskej woženjeny a so je holzu narěcźał, so by s nim wumrjeła.

* (50 woßobow na mjaßowe sajědojcźenje skhoriło.) W Langenbergu a Stublachu pola Gery je něhdźe 50 woßobow na mjaßowe sajědojcźenje skhoriło. Jena žona je hižo wumrjeła. Wjetschi dźěł skhorjenych je na pucźu polěpschenja. S pschicźinu skhorjenja je wuźiwanje skaženeje kołbaßy.

* (Se ßekeru ßwojeho muża skónzowała.) W Dortmundźe ßo dźěłacźeŕ Franzki se ßwojej žonu swadźi. Pschi wurěcźowanju žona ßekeru shrabny a ßwojeho muża s njej do wutrobna rubny. Ssekera ßo hłuboko sary. Muž morwy na semju padźe a bórsy po tym w hojeŕni, hdźež běchu jeho ßußodźa donjeßli, wumrje. Žonu ßu sajeli.

* (Mordaŕstwo a ßamomordaŕstwo.) Dźiwadłowy spěwaŕ Albert Aumann w Halli je wutoru ßwoju we łožu ležazu žonu s revolwrom satśělił. Potom je ßebi ßam kulku do hłowy tśělił, a dokelž rana njebě ßmjertna, ßo sa drastny khamor wobwěßnył. Aumann bě hižo dlějschi cźaß nervosny. Hdyž ßo jeniczka 16 lětna dźowka mandźelskeju s wukhoda domoj wróćźi, bě ßo njeskutk stał.

* (Njesbożowne mandźelstwo.) We Winje je ßo 24 lětna žona hejtmana Prokoschinskeho satśělika, mjes tym so jejny mandźelski a starschej w sahrodźe na nju pschi wjecźeri cźakachu. Hejtman dla ßamomordaŕstwa ßwojeje mandźelskeje sadwělowawschi ßo wobwěßny.

* Pschi ßylnym njewjedrje dyri błysk do khalupy schwajzarskeho alpskeho kluba pod Alwierskej horu 2300 metrow wyßoko w St. Gallskich horach ležazeje. Pschitomni hosćo ßo bóle abo mjenje cźežko sranichu. Jenemu hórskemu wjednikej ßo drasta na cźele spali, tak so je ßo wón straschnje wopalił.

* (Nowaj woporaj lětanja w powětśje.) Sslawny powětrojěźdny Kinet w Belgiskej je wutoru se ßwojim lětadłom na semju padnył a ßo sarasył. Kinet hižo psches tśi hodźiny w powětśje lětasche, a wjedro bě jeho leczenju pschihódne. We wyßokosći 200 metrow je po sdacźu na dobo wichor nastał, kotryž je wokschidła jeho lětadła skamał, tak so wón runje do hłubiny padźe. Jeho žona, kotraž jeho leczenju pschihladowasche, je blisko wobkludnicź. Teź Kinetowy wuj Daniel je s lětadłom lětajo nahłu ßmjercź poczerpił. — Amerikanski powětrojěźdny Charles Walden, kotryž ßrjedu jene lětadło wupruhowasche, je pola Mineola na Longislandskej kupje na semju dele padnył. Hdyž bě něhdźe 100 metrow wyßoko slecził, ßo na dobo lětadło powróćźi a se satraschnej spěschnosću k semi padasche. Walden ßo pod rospadankami pohrjeba a bě hnydom morwy.

* (Sso spalika.) Na knjeźim dworje w Lißomizach pola Toruna je ßo dźěłacźerska khěża, kotruž 6 ßwójbow wobydlesche, wotpalika. Jena 90 lětna žona je ßo spalika. Wohnjowa wobora móžesche hakle haschecź sapoczecź, hdyž bě ßo woheń dopalił, dokelž bě ßykawa w najwjetschim njeporjedźe.

* (Schěśćź ruskich matrosow s rosbuchnjenjom kótka morjenych.) Kaž s Peterburga pißaja, je na jenym torpedoskim cźołmje psched Kronstadtom kotoł rosbuchnył. Pschi tym je ßo schěśćź muži morilo a schyrnacźe ßo sranilo.

* (Smjerśnjene łastojczki.) S Czech ſ wjele ſtron powieſcze pſchikhadżeja, ſo w lětuſchim ſymnym a mokrym lěczu łaſtojczki ſ tyßazami ſ hłodom a ſymu kónz bjeru. We wokolnoſczi Pſchibrama ßu na dróhach wjele ſtow łaſtojczkow morwych namakali.

* (Woheń na parnej łódźi.) Na němſkej petrolej wożazej parnej łódźi „Standart“ je na morju pſched Kopenhagenom w nozy woheń wudyrił. Skrażowazemu matroſej je lědma mózno było, ſpize mużſtwo ſe ſpanja wubudźicz, kotrež je jenoż pſchi ßamym ßwoje żiwjenje wukhowacz ſamohło. Wſchě ßykawy ſ pſchiſtawa a ſ měſta ßo na pomoz pſchiwjeſechu. Petrolej ſ wulkim wrjeſkotom rosbuchaſche.

* (Nadpad na dwě Barlinſkej knjeżnje.) W Ssmólnych Horach (Harzu) ſtaj dwaj pachołaj ßotſje Ilſu a Gretu Schmidtez ſ Barlina, hdyż ßo wukhodżowaſchtej, nadpadłoj a jimaj pjenjeſy a debjeńki rubikoj. Polizija je poſdźiſcho nadpadnikow pola Meisdorfa ſajała. Wonaj ſtaj dwaj 22lětnaj żeleſniſkaj dźěłacźerjej ſ Quedlinburga.

* (Italſki wójnſki miniſter na lětadle.) Italſki wójnſki miniſter je ßo wutoru rano na dlějſchi ſlět ſ lětadłom puſchczik. Lětadłowe wjedniſtwo bě leutnant Savoia pſchewſak.

* Cżeżke njeſboże ſ lětadłom, pſchi kotrymż je ßo 14 hólzow moriło a ſchtyri woßoby ßo ſraniło, je ßo pónđżelu na leczíſchczu pola Londona ſtało. Wjeczor wokolo 7 hodżin wjazy dyżli 7000 ludźi lětakju lětakki Frankoweje, mandźelſkeje jeneho redaktora nowin „Daily News“ pſchihladowaſche. Frankowa bě ßebi pſched krótkim wotmyßlika, móriſki kanal mjes Jendźelſkej a Franzowſkej pſcheleczecz, njepſchihódneho wjedra dla pak bě dyrbjała ßwój wotpohlad ſpuſchczicz. Hdyż Frankowa ſ lětadłom ſalecza, jene lětadłowe wokſchidło do jeneho khorhojneho ſczeżora ſawadźi. Lětadło ßo ſ tym powróczi a do pſchihladowarjow padże. Wono na ſchtyrnacze dżęczi ſleczi, kotrež ßo ſaraſychu, pódła teho ßo ſchtyri woßoby ſranichu. Frankowa ßebi nohu ſłama a pódła teho ßo jej ſchija ſ lětadłowymi grotami ſadżerny.

* (Paduſchſtwo pſchi zarowym dworje.) Wulkej wocźi czini wußlědżenje paduſchſtwa w zarowym hoſpodarſtwje. Jedyn ßłużobnik je wulku hromadu ßlěbornych blidnych ßudobjow kradnył. Wjazy dyżli 80 puntow ßlěbornych ßudobjow ßu pola jeneho pſchekupowarja namakali, kotrehoż ßu runje tak każ ßłużobnika ſajeli.

* (Kholera w Ruſkej.) W połodniſchej Ruſkej ßo kholera ßylnje rosſchěrja. W někotrych wuhlowych jamach je ſkoro połojza dźěłacźerjow na nju wumrjeła. Dźěłacźerjo ſ hromadami cźěkaju a khoroſcź do wßow ſanjeßu. W jenotliwych jamach ßu dźěłacźerjo po tyßazach dźěło wopuſchczili a prjecz cźahnyli.

Wußudźenja.

Khoſtanſka komora. Skałar W. Zocha we Wyßokej bě kuplowanja dla wobſkorżeny. Wón bě ßwojej żonje ſ druhimi mużemi wobkhadżecz dawał, mjes druhim też wósnikej Silej w Lěſkej. Tutemu wón potom ſpyta pjenjeſy wudrěcz. Zochu k jaſtwu na połdra lěta ſaßudźichu, jemu cźeſtne prawa na 5 lět wotrjeknychu a jeho pod polizajſku nadkedźbu ſtajichu.

Lawniſki ßud. Wucżeny ſchewz G. P. Klingſt w Budyſchinje bě, dokelż jemu ſchewſtwo doſcz njewunjeße, na myßl pſchiſchoł, ludźi hojicz. Lětßa w naléczu wón w Semizach bydleſche a ßo ſa khorymi ludźimi wobhonjeſche. Wón jich wopyta a jim lubjeſche, ſo też zyle ſeſtarjene cźerpjenja ſa 6 njedźel ſahoji. Sa wobſtaranje lěkarſtwa ßo wón hacz do 50 hriwnow do prědka ſapłacźicz dawaſche a potom khorych ſ zyle njekhmanymi ßrědkami lěkowaſche. S jeho hłownym ßrědkom bě myrrhowa tinktura, kotruż wón pſche liſchawu, koſczowu żeŕ, ſahorjenje a podobne cźerpjenja nałożowaſche. Druhdy też khorym „Jeruſalemſki balſam“ a kamilki dawaſche. Schěreho ſchkórza wón ſe żałbu ſ běrnazeje muki, czornika a jédźneho wolija lěkowaſche a jendźelſku khoroſcź jeneho ¾lětneho hólza chżyſche wón ſ terpentinom a żidkim mydłom ſahojicz. S doſtatnymi pjenjeſami bě wón w Semicżanſkim hoſczenzu ſ wulka żiwy, pijeſche wjeczor wino a hacz do 18 hriwnow druhdy ſa jedyn wjeczor pſchecżini. Sa to pak ßebi wón ßwoje lěkarſtwo droho ſapłacźicz dawaſche. Tak ßebi wón ſa bleſchu ßwojeho maſa, kotryż bě něhdże 1½ hriwny hódny, 14 hriwnow żadaſche. Jeho hojenje do zyła niczo njepomhaſche, huſto ßo ſ nim khoroſcź pohórſchi. Klingſta jebanſtwa dla k jaſtwu na 8 měßazow, k arreſtej na 1 měßaz a a k 250 hriwnam pjenjeżneho khoſtanja abo k dalſchim 50 dnjam arreſta ſaßudźichu.

Sakska hymna.*

1. Krala Bóh požohnuj, zbože z nim wobradźuj, žohnuj joh' Bóh! Sława, česć jemu kčěj, lišćerjow wot so zwěj, při trónje mudrosć měj: Žohnuj joh' Bóh!

2. Dołhe jom' knjejstwo daj, pokoj a měr za kraj, dobywanje! Sprawny wón, miły je we wšěm, štož započnje; Saksow krej lutuje: Žohnuj joh' Bóh!

3. Wón nas kaž dźěćata wótcowscy lubo ma, radosć nam je; za wšěch wón zbože chce, poddanstwo přiwisne jemu je witane: Žohnuj joh' Bóh!

4. Saksojo, slubće dha swěru měć za krala z pobožnosću! Zwjazk naš budź jednota, přisahaj wutroba, zo wšón kraj zanoša: Žohnuj joh' Bóh! F.

* Na żadanje wjele čitarjow wočišćana.

Po tunich płaczišnach poruczam ßwój derje wuhotowany ſkład **ff. domjazych, kuchińſkich a hoſpodarſkich wężow, łakowanych a njełakowanych, blachowych lampow, łatarnjow, zylindrow a ßnjołow, platow, płokanſkich wanjow, bowow, myjnych ſtejakow, żimanſkich maſchinow, kupanſkich wanjow, żeleſne pónoje a hornzy, hoſpodarſke wahi, noże, widliczki, łżizy, nożowe korbiki, khoſejowe młyny, khoſejowe khany, khoſejowe a zokrowe tyſy, rybowanſke maſchiny, mjaßornbaze maſchiny, mjaßowe mjezki, ſchczętki, ßerſchczowe mjeczawy, zentrifugowe ſchczętki** atd.

Moritz Schulz, klampnatſki miſchtr : : : : : pſchi ßerbſkich hrjebjach 10.

— Wuporjedżernja. —

Franz Marſchner

cżaßnikat w Budyſchinje

na bohatej haßy 9

ßwój ſkład **cżaßnikow** a **cżaßnikowych rjeczażow** k dobroczźiwemu wobkedźbowanju poruczą.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczišna.

K žnjam

poruczam wulki ſkład

měchow

wſcheje drużiny. Jenoż ras trjebane

zokrowe měchi

po 60 pj.

Heinrich Lange

11 pſchi żitnych wikach 11.

Liebſch,

ßudniſki aktuar ſw. ßłużby

pſchi nowych hrjebjach 5

pißarnja ſa kupowanſke, hypotheſke, dismembrazijſke, teſtamentſke a ſawoſtajeńſtwowe wěży atd.

Rěczi ßerbſki.

— Telefon czißło 177. —

Pſcheßadżowanje leżomnoſczow.

Woprawny **Helgolandſki**

ßmołowy pleſtr

je najlěpſchi pſche **wicz, podtłócze, drjenje,** ſcht. po 50 pj.

poruczataj

Měrſchez bratraj naßl.

pſchi żitnych wikach 30.

Serbſke a němſke

ſpěwarſke

ſa njewjeſty,

jara kraßnje ſwjaſane a ſe wſchelakim wudebjenjom wupyſchene, **w czelazej koži** hižo po **6** hr. **50** np., **najjednoriſche = = 2 = —** np. ßu doſtacz **we wudawarni Serbskich Nowinow.**

Mißionski ßwjedźeń
we Wokrańčizach.

We **Wokrańčizach** w Rósborskim wokrjeßu smeje ßo **njedźelu 14. auguſta t. l.**

mißionski ßwjedźeń.

Pſcheczelnje k temu pſcheproſchuje

Arthur Schachſchneider.

Podawanje

elektro-motorow

ſa cźerjenje rjemjeßlniſkich a ratarſkich maſchinow.

Wuwjedźenje ßwětlowych a mozowych pſchiprawow

ſ pſchiſamknjenjom

k Budyſkej pſcheſkrajnej zentrali.

Sachſenwerk,

akzijowe towarſtwo ſa ßwětło a móz

w Niederſedlitz pola Draždźan.

Twarſki bureau w Budyſchinje

na Bismarkſkej dróſy 7.

Wopyty ſaſtupjerjow a wobličzenja khoſtow darmo.

Prawny bürow Ernsta Kobana

(prjedy J. a E. Kobana)

w Budyſchinje

pſchi žitnych wilach 4.

— Telefon 675. —

Saradźenje leżomnoſczow a hypothekow, ſrjadowanje ſawoſtajenſtwow, wudźělanje kupjow a liſczinow wſcheje druźiny, ſeſtajenje wſchěch druhich pißnych dźělow. Sehnawanje pjenjeżnych žadankow.

— Rěczu też ßerbſki. —

S mojeje, prjedy ßwobodnemu knjeſej Uckermannej ßłuſchazeje, **parneje zyhelnicze w Měrkowje** pſchi Lutobczanſkim ſaſtaniſchczu) wubjerne

murjerſke zyhele, pſchepuſchczate zyhele,

najlěpſche **tſeſchne zyhele** bruneje, czerwjeneje a naturſkeje barby atd. po tunich płaczišnach poruczam.

Albert Krauſe w **Měrkowje.**

Telefon Khróſt-Lomſk czo. 17.

Tſihwěſdowſke tſeſchne

zyhele w rjanych njeſhinitych barbach, **pleſtrowanſke klinkerſke zyhele** ſ 8 hłowczkami ſa pſchejeſdy, hródże, dwory atd., **zyhele k hrjebiczkam, żeleſne klinkerſke, wodunjepſchepuſchczate połne a dźěrkate zyhele, ſchamottowe zyhele**

poručza

Pawol Arnold,

parna zyhelnicza w Tſjoch Hwěſdach

(Dreiſtern) pola Budyſchina.

Kſchemjenjowe jamy. Telefon: Budyſke ſarjadniſtwo czo. 11.

XXXVI. hłowna skhadźowanka

ſerbskeje ſtudowaceje młodoſće

wotměwa ſo **6., 7. a 8. auguſta 1910**

w Klukšu

w Šusterec hoſćencu.

Sobotu 6. aug.: popołdnju w 3 hodź. **poſedźenjo wubjerka.** (Towarſtwa maja wšě zaſtupjene a namjety wozjewjene być.)

Njedźelu 7. aug.: pop. w 1/4 hodź. **hłowna zhromadźizna:** powitanjo, wólby, rozprawy, ſwjedźeńſka rěč atd. — 1/2 7 hodź. koncert — dźiwadło* — bal.**

Póndźelu 8. aug.: **wulět** (městno a čas ſo njedźelu wobzamknje).

Cyły ſerbſki lud a wšitcy přećeljo ſerbskeje ſtudowaceje młodoſće, wosebje też wšě ſerbſke towarſtwa ſo **jenož z tutym** nanajwutrobniſo na ſkhadźowanku přeproſuja. Wšitcy ſu proſeni, zo njebychu jenož wječornu zabawu, ale też hižo popołdniſu hłownu zhromadźiznu wopytali, a zo bychu ſo tak ze ſtudowacej młodźinu nic jenož při wjeſołej zabawje ale też při khutnym wuradźenju zjednoćili.

W Nowym Łuſcu, w juliju 1910.

Pawoł Fähla, ſtud. ling. rec.
t. č. hłowny ſtarši.

* Čiſłowane městna za koncert z dźiwadłom, prěnje po 1 hr., druhe po 50 pj., móža ſo pola podpiſanoho do časa ſkazać (Neulauske bei Neſchwitz), kaž też na dnju ſkhadźowanki we Šusterec hoſćencu.

** Bal je jenož za wopytowarjow koncerta a dźiwadła.

Serbſke blido

kóždu wutoru w 5 hodźinach w khofejowni.

Mloko

kóždu dźělbu do Draždźan po najwjetſchej płaczišnje pyta **Zetſch** w Draždźanach, Kamenzerſtr. 40.

Mužaze a žonjaze

jězdne kolo

kaž nowe, ſe ßwobodnym běhom, je tunjo na pſchedań na hornczerſkej haßy 13 po 1 ſkhodźe.

Schtó by młodemu Sſerbej k 1. ſeptembrej **100 hriwnow** požčžił, kiž ßo ſa dwě lěcze ſ 5% danje ſprawnje ſaßo wróca. Poſkiczenja pod **J. J. 100** chžyke ßo we wudawarni Serbſkich Nowin wotedacź.

Kuchařki, ſtwinſke a ßłužobne holzy, mlokowe holzy, hródźne džowki, holzy k ßwinjom, wotroczkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłaczerſke ßwójby pyta hnydom abo poſdźiſcho pſchiſtajerka **Görlichowa** na ßukelnſkej haßy 1 na rózku žitnych wikow w cźrijownі knjeſa Heinr. Mohro.

Pjekařſkeho wuczobnika

hnydom abo poſdźiſcho pyta

Ota Wiesner

na hrodowſkej haßy cźišło 3.

Kowařſkeho wuczobnika

k jutram 1911 pyta

Pawoł Miczka w Pomorzach.

Jutrnica,

ſerb. tow. za Njeſwačidło a wokolnoſć,

zrjaduje při ſkładnoſći wuléta Budyſkeje Jednoty **njedźelu 14. žnjeńca** w 6 hodź. pola Weberec

porjadnu zhromadźiznu.

Přednošk a dosć zabawnych nowinkow ſo wam poſkići. Też naše knjenje a knježnički wutrobnje přeproſujemy.

Bohaty wopyt wočakuje

předſyda.

„Sſerbſka Pczólniza“

ſmeje **15. žnjeńca** pop. w 4 hodź. pola Sarjenkez w **Khróſczizach**

zhromadźiznu.

Porjad:

1. Pſchednoſchk wo ſapuczowanju ſ pczołkami.
2. Roſmołwa.
3. Naležnoſcze towarſtwa.

Wſchěch ſerbſkich pczołarjow pſcheproſchuje wutrobnje

pſchedžyda.

Kedźbu!

K cźitanju kharaktera, k wuloženju cźarow w dłoni je ſnata frenologniza wot ßoboty **6.** hacź do póndźele **7. auguſta** w hoſcźenzu ßłónza w Budyſchinje k rěczam rano wot 9 hodźin hacź wjeczor do 10 hodźin. **Kylingowa.**

Warnowanje.

Warnuju, wo mni njewěrne rěcze roſſchěricź a dawam k wjedźenju, ſo winowate woßoby wobſkorżu.

Moritz Langa w Njeßwaczidle.

(K temu cźišłu pſchiloha.)

Pschiloha k czißku 32 Serbskich Nowin.

Ssobotu 6. augusta 1910.

Płaczišny rěsneho skotu na Draždžanskich skotnych wikach.

1. augusta 1910.

Płaczišny po zentnarju z hriwnach.

Skótne druzhiny a wosnamjerjenje.	Žiwa waha hr.	Rěsna waha hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscze hacz do 6 lět	42—46	78 81
awstriske	45—47	81—85
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	38—41	74 77
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	34 37	70 73
4. ßnadnje pizowane łóżdeje staroby	30 33	63 69
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscze	41—44	73 76
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnoscze hacz do 7 lět	37 40	69 72
3. starsche, wukormjene kruwy a ßnadnje wuwite młódsche kruwy a jałojzy	33—36	64—68
4. ßrěnjo pißowane kruwy a jałojzy	29 32	59—63
5. ßnadnje pizowane kruwy a jałojzy	26 28	56—58
Byli:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscze	42 44	72 75
2. ßrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	37—41	67 71
3. ßnadnje pizowane	33 36	63 66
Čželata:		
1. najlěpsche ſ mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	53—55	83 85
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	48—52	78—82
3. ßnadnje wuwite wot zyza	43—47	73—77
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich ſchchiženjow w starobje hacz do 1¼ léta	52 53	68 69
2. mjaßne	49 52	65 67
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	45—48	61—64

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:	W Budyschinje. 30. julija 1910 wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np.	W Lubiju. 4. augusta 1910. wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np.
Pschenza bela	—	—	—	—	10	25	10	50
" žołta	10	15	10	30	10	—	10	30
" nowa	—	—	—	—				
Rožka	7	—	7	20	7	—	7	15
" nowa	6	85	7	—	—	—	—	—
Jeczmjeń } 50 kilogr.	—	—	—	—	6	50	7	50
Wows	7	90	8	20	7	40	7	70
Hróch	12	50	13	50	12	50	13	—
Woka	8	75	9	25	8	25	9	50
Jahły	15	—	16	50	16	—	17	—
Hejduschka	15	—	16	50	19	—	20	—
Bérny	3	—	3	50	2	40	2	80
Butra 1 kilogr.	2	40	2	60	2	40	2	60
Pschenczna muka 50 "	10	25	19	50	16	50	18	50
Rżana muka 50 "	8	75	12	—	10	50	12	50
Sseno 50 "	3	50	3	75	3	—	4	—
Sloma 100 "	4	17	4	34	4	—	4	30
Proßata 858 schtuk, schtuka	14		28		—	—	—	—
Pschenczne wotruby } 50 kilogr.	—	—	5	50	5	70	6	—
Rżane wotruby	—	—	5	40	5	70	6	—
Pschenczny gris	—	—	6	—	—	—	—	—
Rżany gris	—	—	6	40	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenza (bela) wot — hr. — np. hacz — hr. — np., pschenza (žołta) wot 10 hr. 25 np. hacz 10 hr. 50 np., rožka wot 7 hr. 50 np. hacz 7 hr. 25 np., jeczmjeń wot — np. hacz — hr. — np., wowß wot 8 hr. — np. hacz 8 hr. 15 np.

W Budyschinje płaczesche: korz pschenzy (bela) po 170 puntach — hr. — np., hacz — hr. — np., žołta 17 hr. 26 np. hacz 17 hr. 51 np., nowa: — hr — np. hacz — np. — np., korz rožki po 160 puntach 11 hr. 52 np. hacz 11 hr. 76 np. nowa: — hr. — np. hacz — hr. — np., korz jeczmjenja po 140 puntach: — hr. — np. hacz — hr. — np.

Wiczne płaczišny w Kamjenzu.

4. augusta 1910.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 6 hr. 80 np. hacz 7 hr. — np., pschenza wot 9 hr. — np. hacz 9 hr. 50 np., jeczmjeń wot 6 hr. 75 np., hacz 8 hr. — np., wowß wot 7 hr. 80 np., hacz 8 hr. — np., jahły wot 16 hr. — np. hacz 17 hr. — np., hróch 17 hr. 50 np., ßyno (stare) 3 hr. — np. (nowe) 2 hr. 80 np., bérny 2 hr. 75 np., ßloma (100 kilogr.) 3 hr. 66 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 50 np. hacz 2 hr. 80 np., jeja (mandl) 1 hr. 5 np.

Wjedro w Londonje 5. augusta: Rjane.

Cyrkwinske powjesće.

W Michałskej zyrkwi smeje 11. njedželu po ßwjatej Trojizy farar Räda rano w 7 hodžinach ßerbsku spowjednu rěcž, ½9 hodž. ßerbske a w 10 hodžinach němske prědowanje. — Tydženske sastojnske dźěła smeje farar Räda.

Wěrowani:

W katholskej zyrkwi: Pawoł Benno Wjerab, tyscheŕ we Wurizach, ſ Hanu Marju rodž. Schlezej tam.

Křćeni:

W Michałskej zyrkwi: Ewald Erwin, Ernsta Bjedricha Wylema Wormsa, molerja na Zidowje, ß. — Pawoł Alfred, Jurja Pawoła Töpfera, fabrikarja w Dobruschi, ß. — Hermann Jurij, Augusta Pawoła Graffa, twarskeho wjednika w Delnjej Kinje, ß. — Erich Helmuth, Jana Augusta Kocha, žiwnoscerja na Ssokolzy, ß. — Marjana Hildegard, Oswalda Edwina Donatha, pjekarja na Zidowje, dž. — Emma Hedwiga, Hermanna Oty Schlettega, fabrikarja na Zidowje, dž.

W katholskej zyrkwi: Jan Khorla Wylem Arnoscht, Jana Khorle Augusta Muchi w Suborniczzy, ß. — Jurij Bjarnat, Khorle Augusta Młynka, kublerja w Sskonej Borschczi, ß. — Hana Lejna, njemandž. dž. we Wurizach. — Jurij Jan, Jana Jurja Kurjata, krawskeho mischtra w Budyschinje, ß. — Viktoria, Stanißkawa Wojtala, dźěłacerja w Schönfeldže pola Greiza, dž.

S druhich wozadow: Hana, Khorle Pawoła Beiera, pjekarja w Czetwjenych Nožlizach, dž. — Gertrud Elisabeth, Arthura Pawoła Henniga, wyschscheho schwajzarja w Spytezach, dž. — Emma Elsa, Ernsta Bjedricha Schörbela, murjerja w Rakezach, dž. — Hermann Richard, Jana Ernsta Schmidta, khěžerja w Budyschinku, ß. — Fritz Kurt Donath w Lichanju. — Willy Ernst Erich, Wylema Ernsta Schustera, tyscherja w Hucžinje, ß. — Richard, Khorle Hendricha Krygarja, dźěłacerja w Hlinje, ß. — Marcźin, Augusta Hermanna Rausendorfa, wojnatskeho mischtra w Drožđžiju, ß.

Zemrjeći:

W Michałskej wozadze: 30. julija: Martha Selma, Ernsta Bohuwěra Ssuschki, dźěłacerja na Zidowje, dž., 2 m. 20 d. — 3. augasta: Gustav Hermann Hilbrig, wyschschi wucžer we Wulkim Wjelkowje, 65 l. 4 m. 25 d.

S druhich wozadow: Morwy narodżeny ßyn Josefa Kolina, dźěłacerja w Myschezach. — Marja rodž. Kühnez, njebo Jana Wicźasa, sawostajena wudowa w Dobruschi, 84 l. 8 m. 10 d. — Margareta Panachez w Semichowje, 2 m. — Hermann Ernst, Khorle Klemenza Schneidera, dźěłacerja w Rakezach, ß., 8 m. 12 d. — Lejna Augusta, Augusta Wróbla, žiwnoscerja w Komorowje, dž., 4 m 15 d. — Marja swud. Ramschowa w Rakezach, 68 l. 19 d. — Jan Ernst Mět, gratmischtr w Khwacźizach, 47 l. 4 m. 6 d. — Lejna Martha, Augusta Rychtarja, khěžerja w Czornjowje, dž., 1 m. 17 d. — Elsa Hedwig, njemandž. dž. w Rachlowje, 2 m. 19 d. — Bjedrich Ernst Bäßler, krawski mischtr w Lejnje, 84 l. 3 m. — Madleua rodž. Domschez, Augusta Granicha, fahrodnika w Krakezach, mandželska, 58 l. 11 m. — Richard, Khorle Hendricha Krygarja, dźěłacerja w Hlinje, ß.. 11 hodž. — Pawoł Ernst, njemandž. ßyn we Worzynje, 2 d. — Ernst Pawoł Duczman, hospodarski pomoznik w Hrodźischczu, 27 l. 4 m. 6 d.

Zyrkwinske powjesčze ſ Hodźija.

11. njedželu po ßwjatej Trojizy smeje rano ½7 hodźin duchowny Voigt němsku spowjednu wucźbu, ½8 hodž. farar Kschižan němske a ¾9 hodźin serbske prědowanje.

Zyrkwinske powjesčze ſ Badestez.

11. njedželu po ßwjatej Trojizy smeje duchowny Bójz rano w 7 hodž. serbsku spowjedź, farar Domaschka dopołdnja we 8 hodž. serbske a ½10 hodž. němske prědowanje. — Kollekta saňdženu njedželu sa zyrkwinske sastaranje w žlubjenym kraju a sa syrisku žyrotownju sbérana, je po serbskim kemschenju 86 hr., po němskim 38 hr. 31 pj., hromadže 124 hr. 31 pj. wunjeßka.

Wohladanje bjes kupjenja dowolene.

Th. A. Wällnitz naslědnik

w Budyschinje

9 na ßukelnskej haßy 9.

Najtuńsche kupowanske žórło

sa

njewjesczinske wuhotowanje

a

jednotliwe meble

solidneho a modneho dźěła.

Sprawne poßkuzenje.

Pschi hotowych pjenjesach rabatt.

Ssamßna pólstrowatnja.

Pschichi, na mjeno a hyšćine cyp. ležiwacz.

Sklad drainěrowanskich rolow w Lětonju

porucza

drainěrowanske wónzuchowe a wodu wodżaze roły, žłoby, kruwjaze, žwinjaze a proßaze korta ſ prěkuſchom a bjes njeho,

zementowe platy

wſchelakich wulkoſczow a druzinow,

ſczinowe pleczenje

ſe ſazynowanym grotom,

tſěſchnu papu

wſchelakich tolſtoſczow,

tſěſchne pomaſanje „optimus“

a **kamjentnowuhlowy teer, teerowe kótła** ſ **pſchißłuſchkom, grotowe, ſczinaze a papjaze hoſdże, hornczerſke twory, Brockmannowy pizowanſki kalk**

ſnamki A a B

po fabrikſkich płaczišnach.

Emil Dietrich

w Lětonjanſkim hoſczenzu.

Pol dżěła

a wjeßele ſchicz je, hdyž žo bjes-poroczne

favoritſke rěſy

(ſchnitty) wužiwaja. Rospokaſowanje pſches **favoritſki modowy album**, jenož 60 pjenjezkow.

Agentura na Lubijſkej dróſy 2.

K rěczam rano wot ½8 hacz do popoldnja ½7 hodżin.

Ssuſcheny połcz 5 porſtow tolſty, punt po 90 pj., **žuſcheny brjuch** punt po 85 pj., **žadło** punt po 75 pj., **kolbaßowy tuk** punt po 50 pj., **kolbaßu** punt po 60 pj. porucza

O. Pötſchla na žitnej haßy.

Privatni 4%. | Khapki. | Czapki. | Krawzy 10%.

Dżěczaze žukniczki. | Schlipßy.

Shorjelska pſchedawarnja Jana Schaafa

w Budyſchinje, na bohatej dróſy 29.

Fale. | Sslě.

Prěnja woßebita pſchedawarnja ßerbſkeje draſty.

Korſetowe ſchtalty. | Schemiſety.

Wolmjane czorne poſamenty za jaki (khuty) po —.35, —.50, 1.—, 1.50 hacz do 2.75.

Herkuleſke porty (czorne) w 5 kajkoſczach a 10 ſchěrjach.

Zanki (czorne).

Banty a ßekle ſ pißanych poſamentow.

Běle ſchpachtlowe zanki we wulkim wubjerku po ſnatych tunich płaczišnach.

Franzy, wolmjane a židżane.

Selene židżane rubiſchka w kraßnych nowych muſtrach.

Czorne židżane banty woßebje ſchěroke a czežke k ßeklam.

knefle, lazki, zanki, ſchnóry a wſchitko ſchtoż žo we

ſchwalčišćwje trjeba.

Nohajzy. | Khornarje.

Koſchle. | Gardiny.

Kholowy | Sawěſchki.

Schwaleže doſtawaja 10%, **privatni** 4% rabatta.

Rěczi žo ßerbſki. **Rěczi žo ßerbſki.**

Krajna wołma. | Ssylna wołma. | Wutrobołopjeſchkata wołma.

Do Njeßwaczidła!

Sſymjenja

wſchěch druzinow

jako kolij, ßrěni kaž tež hobrſki, broch, woku, hejduſchku

jenož ſ derje ſkhadżazych a rucze roſczazych druzinow porucza tunjo

pſchekupz **Bar w Njeßwaczidle.**

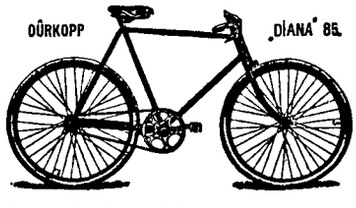

E. Urban

w Krjebi w h. L.

Poruczam ßwoje prěnjoklaßne

- jěſdne kola -

jako **Dürkoppſke, Phänomenſke, Internationalne** atd. po najtuniſchich płaczišnach.

Wulka ſkładowanja jěſdnych kolow, pſchißłuſchki ſa jěſdne kola a narunanſke dżěle.

Najlěpſche mantle a ſchlawchi, karbidowy ſkład.

Wobhladanje je bjes nuſowanja k kupjenju dowolene.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihičišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 33. Sobotu 13. augusta 1910. Lětnik 69.

Strajk w němskich łódźernjach.

W Hamburgu žebi dźěłaćerjo w tamnischich łódźernjach powyschenje mzdy wo 10 prozentow žadachu, a hdyž žo jich žadanje wotpokasa, žu dźěło skožili. Dźěłodawarjo, kotsiž žu žo loni podobnje tak organisowali, kaž dźěłaćerjo, žu na to wobsamkli, w žwojich łódźernjach něhdźe 60 prozentow žwojich dźěłaćerjow s dźěła puschćzicź. Na to žu też dźěłaćerjo, kotsiž žmědźachu dale dźěłacź, dźěło wopuschćzili. Nětko žo prascha, hacź dźěłodawarjo abo dźěłaćerjo sastajenje dźěła dlěje wudźerža.

Setkanje němskeho khěžora s zarom.

Nětko je wěste, so němski khěžor zara wopyta, hdyž budźe tutón w Friedbergu w Hessenskej se žwojej mandźelskej pschebywacź. Friedebergskej měschćanskej wyschnoszći je hižo khěžorowy wopyt pschipowjedźeny.

Jězba pruskeho kronprynza do rańscheje Asiskeje.

Pruski kronprynz žo na jězbu do rańscheje Asiskeje poda. Wón Kiautschau, Chinu, Japansku a na domojjězbje Indisku wopyta. Pschichodnemu noscherjej němskeje khěžorskeje krony dyrbi žo na tejle jězbje składnoscź poskićzicź, žo s němskimi kolonijemi se žamžnym wobhladanjom sesnacź. S teho je hižo widźecź, so žo kronprynzowa jězba politiskich saměrow a wotmyślenjow sdaluje. Kronprynzeža žwojeho mandźelskeho na jězbje njepschewodźi. Wěste hischcże njeje, hacź kronprynz s jenej spěschnej parnej łódźu abo s jenej němskej wójnskej łódźu pojědże.

Sozialdemokratiske hamtske nowiny.

Wudawar sozialdemokratiskich nowin „Weimarsche Volkszeitung“, w Jenje žo cźischcźazych, bě žo psched někotrym cźažom na tamnischu gmejnsku radu s próstwu wobrocził, so by gmejnska rada hamtske nawěschtki też we „Weimarsche Volksztg.“ wocźischcźecź dawała. Gmejnska rada do teho swoli, a bórsy po tym bě w nawěschtkowym dźělu sozialdemokratiskich nowin scźěhowazy nawěschtk pschi składnoszći powitanja weimarskeju wulkowójwodskeju mandźelskeju wocźischcźany:

„Zyle Jenaske wobydlerstwo žo najpschecźelniwischo napomina, so bychu s debjenjom khěžow a s wupowěžnjenjom khorhojow městu žwjedźeński wuras dali a po starym Jenaskim waschnju najwyschschim knježam wutrobne powitanje pschihotowali.“

Tón žamy dźeń redakzija pod wotdźělenjom „Lokalki“ na cźole nastawk s napisžmom: „Nochzu wjerchow žłužobnik bycź“ wocźischcźa. Dźeń po powitanju pschińdźe nastawk s napisžmom: „Kónz komedije“. Krónu na žwoje sadźerženje sozialdemokratiske nowiny bliżschi dźeń stajichu, hdyž žo saža w nich nawěschtk Jenaskeho wyschscheho měschćanosty wosjewi, w kotrymž tutón knjes w mjenje wulkowójwody a wulkowójwodki městu a jeho wobydlerstwu sa nowe wobžwědčenja žwěrneho monarchiskeho smyślenja (!) najcźoplischi dźak wupraji.

Kaž wyschnoszcź w Jenje, tak też bayerske knježerstwo w Mnichowskich sozialdemokratiskich nowinach nawěschtki sa 6000 hriwnow wocźischcźecź dawa, hacźrunje sozialdemokratoju w krajnym žejmje krajne dokhody a wudawki njepschiswoleja. Cźeho dla też sozialdemokratiske nowiny njedyrbjake pjenjesy bracź, kotrež jim bojasne knježerstwo s móschnjow dawkidawarjow dawa?

Skónzowanje jeneho ruskeho polizajskeho agenta w Krakowje.

W Krakowje je na drósy wěsty Trudnowski sastojnika pólskeho schulskeho towarstwa, Rybaka, satšělik. Rybak je w žłužbje ruskeje polizije stał a tutej powjescże wo ruskich revoluzionarach žłał. Warschawska sozialdemokratiska strona bě teho dla Rybaka k žmjercźi sažudźiła a Trudnowskemu poruczika, jeho skónzowacź. Trudnowskeho žu sajeli a jeho, dokelž je ruski poddan, Ruskej wudadźa.

Franzowske manevry s lětadłami.

Franzowsojo w lětuschich manevrach prěni krócź lětadła wužija. Leutnant Maillefort je s pschewodom jeneho artillerijskeho leutnanta s lěhwa pola Bonya wuleczał, so by něhdźe 12 kilometrow sdalene njepscheczelske batterije wobhonił. Leutnant Maillefort něhdźe 500 metrow wyžoko leczesche a žo sa 25 minutow se žwojeho slěta wrócźi. Nasajtra je wón spytał, do wužlědźeneho njepscheczela tšelecź. Franzowske knježerstwo chze, jeli so žo Maillefortowe manevry poradźa, tyžaz lětadłow natwaricź dacź. Wone hischcże dźežaczinu płaczisny jeneje wulkeje panzerowaneje wójnskeje łódźe njewuczinja.

Njekasanstwo mjes danskimi offizěrami.

Dwaj danskaj duchownaj staj sjawnje danskim offizěram porokowałoj, so njekasanske žiwjenje wjedu. Danskemu knježerstwu dyrbi žo czesc dacź, so wono njeje hrěchi offizěrow potajicź spytało. Ministerstwowy pschedžyda je hnydom krute pschepytanje porucził, a kultušowy minister je jeneho s tuteju duchowneju, fararja Kocha w Udelseeu, namołwjał, ministerstwu dlěischu rosprawu podacź, w kotrejž wón na wobschěrne waschnje dopokasa, so žu jeho poroki wěrne. Koch dźežacź podawkow mjenuje, w kotrychž žu žo winowani offizěrojo na njekasanske waschnje na žwojich podstajenych pscheschli. Poślednje tsi podawki do lěta 1909 žkuscheja. Ministerstwowy pschedžyda a wójnski minister staj pschepytanje pscheczíwo winowanym offizěram sawjesczi dałoj.

Jendźelska a Němska.

Jendźelczenjo žu nadźiju spuschczili, so Němsku wottrascha, žebi žylne wójnske łódźstwo natwaricź. Někotre jendźelske nowiny nětko namjetuja, so dyrbjała Jendźelska telko wulkich nowych wójnskich łódźow twaricź, so by Němska dyrbjała statny bankrott pschipowjedźicź, hdy by chzyła žo se žwojej mórskej mozu Jendźelskej runacź. Nětkole ma Jendźelska hischcże wulku pschewahu. Sańdźenu žobotu je žo w Jendźelskej najwjetscha wójnska łódź žwěta, „Lion“, na morjo puschczika. Wona je 700 stopow dołha, 80 stopow schěroka a ma spěschnoscź 30 žukow. Po wulkoszći a spěschnoszći ju žana němska łodź njedožahnje. „Lion“ je s kanonami $13^1/_2$ zolowskeho kalibra wuhotowany. „Lionowe“ panzery hacź 7 stopow pod wodu dožahaju a jich wudźerźliwoscź je wo 30 prozentow wjetscha, dyžli pola dotal natwarjenych panzerowanych łódźow. Na „wotbrónjenje“ njeje žaneje nadźije wjazy.

Napjatosćz mjes Turkowskej a Bołharskej.

Pod młodoturkowskim knjejstwom žo Bołharjo a Sserbjo runje tak slě pschesćźěhaju, kaž něhdy pod sultanowym žamoknjejstwom. Sserbam a Bołharam wschě brónje sebjeru, Turkam pak je wostajeja. Sserbjo a Bołharjo žo teho dla njemóža wobaracź, hdyž jich Turkojo nadpaduja. Hdźež turkowšzy wojazy njejžu brónje namakali, žu Sserbow a Bołharow na žmjercź bili, so bychu brónje wudali, kotrež běchu po jich měnjenju skhowali. So bychu tymle pschesćźěhanjam wucźekli, je wjele kschesćźijanow w Bołharskej a Sserbiji wukhow pytało. Pschesćźěhanje kschesćźijanow w Turkowskej je mjes bołharskim ludom wulke roshorjenje sbudźiło. Bołharske knjeźerstwo je bołharskeho krala, kotryž we wukraju pschebywasche, domoj sawołało. Kral je po ministerstwowym wobsamknjenju pschesćźiwo pschesćźěhanju kschesćźijanow hnydom pola turkowskeho knjeźerstwa a europiskich wulkomozow protestował. So by žo bołharskemu sakročenju nješchto dorasa dało, je bołharske knjeźerstwo 60000 muži reservow do brónjow na manevry swołało, kotrež budža žo pschi turkowskich mjesach wotbywacź.

Bamž a schpaniske knjeźerstwo.

K demonstrazijam, kotrež wjedniźy katholskich sjednoczeństwow w San Sebastianje pschihotowachu, njeje dóschło. Bamž bě biskopam poručił, so bychu lud wot demonstrazijow wotdźerźeli. Na tajke waschnje je žo njetrjebawschemu krejpscheleczu sadźěwało. Ministerstwowy pschedžyda Canalejas bě někotre sta wojakow do San Sebastiana skasał, kotsiž dyrbjachu pschi njeměrach pschesćźiwo ludej s brónju sakročicź. Duž bě mudrje, so žu žo katholikojo demonstrazijow wostajili. Bamž je pjecza swólniwy, žo s dobrym se schpanskim liberalnym knjeźerstwom rosrunacź.

Poroki pschesćźiwo jendźelskemu wójsku.

Leutnanta Allana Sutora, kotryž pola artillerije w Tynemouthu steji, dla spiža: „Wójskowy system, abo kak žo 30 milijonow puntow sterlingow (600,000 milijonow hriwnow) w měrje rosbroja“, psched wójnski žud staja. W spižu žo wo jendźelskim wójsku s wulkej wótroscźu žudźi, a někotsi wyschschi offizěrojo žo sjawnym žměcham pschepodawaju. Allan Sutor praji, so je s wježeloscźu powjesćź powital, so jeho psched wójnski žud staja; pschetož jenož tak budźe jemu móžno, žwoje wobskórźby pschesćźiwo jendźelskemu wójsku psched lud pschinjesćź. Po jeho měnjenju nětkole w jendźelskim wójsku wójnu jako njelube pschetorhnjenje khutneho sabawjenja s tenisom a polom — tak dwě jendźelskej hrje rěkatej — sačuwaju. W jendźelskim wójsku njeje žanych khutnych mužow, a tola je wójna s Burami wucźiła, so žu tajźy jara trěbni. Hdy by wón njeprawo měł, dyrbjeli jeho s jastwom khostacź. — Jendźelcźenjo wschak žami wjedźa, so by Jendźelska shubjena była, hdyž dyrbjała žo jenož na žwoje krajne wójsko spuschczećź. S teho jich bojosćź psched žylnym němskim kódźstwom wukhadźa.

Jendźelske staroscźe w Indiskej.

W njeżměrnym indiskim kraju, kiž ma 4860000 kóžnych kilometrow a psches 300 milijonow wobydlerjow, žo móznje hiba a mucźi. Dys a dys bóhdźe też krwawnym pukam, wo kotrychž žwět wěso wscho njeshoni. Njeměry njejžu ženje sastałe. Poslednje lěta pak žo w kraju, kiž žo „kolebka cźłowjestwa“ mjenuje, tak hiba, so Jendźelska se strachom na dalsche wuwicźe tuteje žwojeje kolonije hlada. Jejne staroscźe žo powjetschuja, dokelž žo też w Egiptowskej sběžkarjo khroble sběhaja, Kanada a Awstraliska wo žamostatnosćź žada a sjednoczene staty w pokodnischej Afriźy něhdy po pschikkadźe Ameriki žo wužwobodźa. Po zyłej Indiskej je tajny swjask organisowany, kotryž ma žwoje žrjedźiscźo w Kalkutcźe a ma wotmyślenje, Indisku Jendźelcźanam s mozu wudrěcź. Najprjódźy bojkotowachu jendźelske twory, skónzowachu loni jendźelskeho wyschka Williama Curzona Wyllica, a nětko je powschitkowny tajny sběžk nastał. Jendźelska móže cźežko sakročicź, dokelž žo pschižahanzy njepscheradźa. Teho dla njewjedźa, hdźe sapocźecź a koho wobskorźicź. Domoródni Hindojo steja na cźole tuteho hibanja a Brahminojo jich nawjeduja. Tuto mucźenje wukhadźa niz jeno s narodneho ale też s nabožneho stejischcźa. Schtož Jendźelska njeje s dobrym dokonjała, budźe dyrbjecź s pjasću a s mjecźom wumjesćź. Potom pak dyrbi žwoju tamnischu wojersku móz wjazy hacź podwojicź. S 75000 běłymi a 160000 cźornymi wojakami, s džěła njespuschczomnymi ludźimi, njeje Jendźelska domoródnemu wobydlerstwu sroscźena, hdyž powróczerjo žo po milijonach khutnje sběhnu. Jendźelska teho dla w Europje mjelczi, dokelž ju druhdźe cźrij cźischcźi.

Revolnzija w žrjedźnej Amerizy.

Nikaraguaski president, kotrehož bě němski khěžor „wulkeho pschecźela“ mjenował, ma žo hischcźe pschezo se sběžkom bědźicź. Po amerikanskich nowinach sběžkarjo dobyczerśzy postupuja. Woni žu s nadběhom wobtwjerdźenje San Ubalda dobyli, pschi cźimž je jim wjele tšélbow a munizije do rukow padło. Sběžkarjo žu mało ludźi shubili.

Też w žužodnej honduraskej republizy je sběžk wudyrił. Presidents Davida je s hłowneho města zosacź dyrbjał.

Krwawne njeměry w Persiskej.

Nětcźisćhe persiske knjeźerstwo ludej, kotryž bě žo pschi lońschim sběžku wobronił, brónje bjerje. Pschi tym też žaneho wuwsacźa pola žwojich pschiwižowarjow njecźini. Wjedniźy něhduschich sběžkarskich cźrjódow žo sapowjedźichu brónje wotedacź. Tehodla je w persiskim hłownym měsće Teheranje ke krwawnemu wojowanju dóschło. Wojazy dyrbjachu spjeczowarjow woblehnycź a s kanonami do nich tšélecź. Hakle na druhi džeń žo spjeczowarjo poddachu. Jich wjednikaj Sattan khan a Beghin khan staj žo sajałoj. S knjeźerstwowych wojakow je žo 12 muži moriło abo sraniło, na stronje spjeczowarjow 30. Něhdźe 300 spjeczowarjow žu sajeli.

Po poraženju sběžkarjow pak hischcźe njeje porjad postajeny. W Teheranje hrosa knježi. Knjeźerstwowi wojazy domy zusych wurubicź sapocźinaju. Ruszy poddani žu hižom do konsulatskich twarjenjow cźekli. Mjes tym cźrjódy sběžkarjow s kraja do Teherana cźahnu. Kosakska brigada je pucź do Schimery wobžadźiła, so by sběžkarjam dowobaraka, do Teherana sacźahnycź.

Naduwak a prynz.

Anton žkuschesche do najwjetschich naduwakow w zyłym kraju. Hdźeżkuli by žo Anton pokasał, by też zyła krajina polna jeho tołstych łžow a wumyślenych bajkow była. Na žwojich dołhich dunbankach by žebi Anton žwoje stawisny wumyślił, a se žwojej wobrasnosću dosć dołho do nich ponórjeny by napoślédku žam žwoje bajki wěrił, prjedy hacź by je komu mohł pschedacź. — Woželbje rad by Anton wo žwojich woželbnych snajomstwach a wo žwojich poměrach k wjerchowskim woželbam powjedał a łhał.

Po žwojich powjedanjach bě wón pschede wschěm dobry pschecźel arzywójwody Jana, bratra awstriskeho khěžora Franza I., kiž tehdom jara husto w Tyrolskej pschebywasche, cźasto na bura pschedrascźeny žo do ludźi měschesche a s nimi njenucźenje wobkhadźesche. We woprawdźitosći pak Anton arzywójwody ani njesnajesche.

Nětkole bě w Eppanu wulke khěžorske tšélenje wupiłane a pschesproschenje na njo bu do wschěch końzow kraja rospóslane. Pschi tym tšélenju wěso dyrbjesche też Anton jako stary wuwucźeny tšélz pódla bycź. Wón žo s póstom s horneho kraja dele wjesesche, w Bozenje pschenozowa a nasajtra pěschi, žwoju toschu na khribjecźe njeżo, do Eppana krocźesche. Wón bě tón ras jara woželbnje wuhotowany, w Bozenu bě žo dał hładki wotruhacź, bě žebi nowy tšélzowski kłobuk s pyschnym pjerom kupił a też jeho nowa tšélzowska drasta jemu žedźesche kaž pschilata.

Duzy do Eppana žo Anton hnydom do wumyślowanja da. Wón žebi pschedstajowasche, schto wschitko by w Eppanu prajił a cźinił, hdy by nětkole hnydom na dobo wjazy Anton njebył, ale arzywójwoda Jan. Wón s rukomaj w powětrje machasche, swuczowasche žo we woželbnych žłowach a wurasach a wótsje žam se žobu roskasowasche.

Nětkole pak žo sta, so arzywójwoda Jan w žamžnym rumje też w Bozenu pschebywasche a žo s Antonom duzy do Eppana setka. Arzywójwoda bě mjenujzy, kaž bě to jeho waschnje, žam na horu žebi wuschoł a runje žo wrócźejo na dróhu dele pschińdźe, hdyž nasch Anton we wulkej paradźe žem krocźesche. Anton mějesche prynza Jana sa winizoweho bura a hižom s nasdala na njeho wołasche:

„Ssy trochu sa winom hładał, wujo?“

„Haj, hižo“, prynz poželměwajo žo wotmolwi, „lětža je wschitko prawje rjane.“

„Aha, to žo mi lubi“, Anton wobkrucźesche, „to ma žo ludźom popschecź, hdyž derje rosće .... A kajke dha je s khěžorskim tšélenjom w Eppanu?“

„To budźe zyle dobre“, prynz Jan wotmolwi.

„Wulke je pjecza tšélenje a praja, też prynz Jan tam pschińdźe — njej wěrno?“

„To žym nješchto žłyschał“, prynz rjekny.

„Snajesch ty prynza Jana?“ wuskuschowasche Anton.

„Derje niz.“

„Njejßy prynza ženje widźak?“

„Na wobrasu drje, ale po wobliczu ženje“, prynz rjekny, ßo poßmĕwajo.

„Ty pak by chzył jeho tola rady jónu we woprawdźitosczi widźecź?“

„To ßo wĕ.“

„Dha jenoż ßwojej woczi wotwjeraj a na muje hladaj!“

„Kak ty to mĕnisch?“ arzywójwoda cźinjesche, kaž by samyleny był.

„Haj, njepschińdźesch dha ty do teho?“ Anton ßo ßmĕjesche.

„To cźi njerosymju.“

„Dha cźi to ßam praju“, Anton ſ wyßoka rjekny; „ja ßym prynz Jan, ja ßam!“

Arzywójwoda bĕ najprjódzy njelubje pschesßłapjeny a na powjedazeho dwĕlujo hladasche; na dobo pak jeho wobliczo wjeßeły wuras pschiwsa a wón zyle ponižnje rjekny:

„Ale, khĕžorska wyßokosczź, wodajcźe, so njejßym pschißłuschnu cźesczownosczź ...“

„Tu ßo niczo wodawacź njetrjeba“, jemu Anton do rĕcźe sajĕ, „a „ty“ budźesch mi rĕkacź; ja też wschĕm ludźom „ty“ rĕkam.“

„Ale **to** ßebi tola swĕricź njeßmĕm, khĕžorska wyßokosczź.“

„Wĕso to ßmĕsch, hdyž ßym to jónu prajił ... „Khĕžorska Wyßokosczź“ móżesch też na bok wostajicź; rĕkaj mi runjewon prynz Jan!„

„Hdyž ty potajkim dowolisch“, arzywójwoda schibale ßo ßmĕjesche ..., „a ſ wotkel dha ßy pschischoł, prynzo Jano?“

„Runje ſ Wina ßameho horje“, Anton rjekny.

„Kak dha ßo khĕžorej wjedźe?“

„Pschezo derje, ale knjeżenje jemu pschecźiwnosczow cźini.“

„Je to mózno?“ arzywójwoda dźiwnje na to rjekny.

„To ßo wĕ“, Anton wobkrucźesche, „a wón chze na hłowu krónu wotpołożicź, ale wo naßlĕdnika je hara ..., najbliżschi bych wĕso ja był — a khĕžor, mój bratr, proßy mje kóżdy krócź, hdyžkuli mje widźi: „Pój, Jano, budź tak dobry a pschewsmi khĕžorstwo!“ — ale rosymisch, tu wĕz dyrbju ßebi najprjódzy derje pschekkasczź, hewak dźe by wschitko derje a rjenje było, hdy bychu jenoż wĕcźne paranja a staranja ſ tymi ministrami njebyłe — jedyn trjeba pjenjesy a druhi nowu ßuknju — a wo wschĕm tym nochzył hischcźe tak jara wjele powjedacź, ale tón zyły luby dźeń ſ cźeźkej słotej krónu na hłowje a w dołhim khĕžorskim płaschczu po Winje wokoło khodźicź, to je potom tola kusk jara wostudłe.“

Arzywójwoda ßo ßmĕjesche, so mohł ßo kulecź.

„Cźeho dla dha ßo ßmĕjesch?“ Anton krucźe ßo woprasscha.

„Dokelž ßebi prynza Jana w tej drascźe ani prawje pschedstajicź njemózu“, arzywójwoda wotmolwi.

„Też ja niz“, Anton wobkrucźesche, „mam tola radscho tyrolski kłobuczk a wołmjanu jupu a ßwoju tarcźnu tschĕlbu, hacź khĕžorski płaschcź, krónu a szeptaŕ. Ale khĕžor tola hižo hinak cźinicź njebudźe a bórsy budźe rĕkacź: Jan je khĕžor. Ale to cźi hižo nĕtkole praju: Hdyž khĕžorstwo pschewosmu — ministrow a wubjerki a radźicźelow hnydom prĕni dźeń wucźĕrju — a knjeżicź budu ßam. W najlĕpschim padźe ßebi ministra wójny pschistaju, kiž mi tschĕlby do rjadu sestaja; ja hižo wĕm, koho.“

„Koho dha to, jeli ßmĕ ßo cźłowjek wopraschecź, prynzo Jano?“ arzywójwoda, jara wjeßeły, ßo napraschowasche.

„Po prawom je to tajna wĕz“, Anton wotmolwi, „ale tebi ßmĕm drje to prajicź: Tyrolan to je — Anton w Hornim Kraju w Grünbüchelu, schwarny cźłowjek, to cźi praju — tón ma hłowu na prawym blaku a nĕschto wjazy hacź rósynki we hłowje, nimo teho je to tschĕlz, kajkehoż druheho njenamakasch. Tón cźi pjecź dźeßacź krócź sa ßobu na tsi sta krocźeli pschesz naporstnik tschĕli. Anton budźe wójnski minister, pschi tym wostanje, a knjeżicź budźemoj, so budźe ßo dźiwacź zyły ßwĕt. Hdyž smĕju Antona, smĕju doscź bjeßady. Wĕsch, dopołdnja budźe knjeżenje a popołdnju budźe do tarcźe tschĕlane.

Arzywójwoda ßo saßo ßmĕjesche, so jemu ßylsy po lizomaj bĕżachu.

„Schto ty płakasch?“ Anton rjekny.

„Ja ßym wschón hnuty“, arzywójwoda wotmolwi.

„Ty ßy schwarny cźłowjek“, Anton rjekny, „hdyž budu junu na khĕžorskim trónje, móżesch ßo sa mnu wopraschecź, też tebi drje ßo nĕhdźe w hrodźe nĕkajka ßkużbicźka ſ nĕschto tyßazam mjdy namaka.“

„Mĕj dźak“, ßo poßmĕwajo arzywójwoda rjekny, „ale hdźe dha ma prynz Jan ßwoje konje a wós? To ßo tola jemu njeleži, takle pĕschi do Eppana pucźowacź.“

„Hdyž cźi njekniczomni pohonczojo njejßu hotowi byli!“ Anton rosskobjeny cźinjesche, „konje dyrbja ßo tola nażracź, ßu prajili, mi je ßo wostudźiło a ßym woteschoł a ßym pschikasał, so dyrbja bórsy sa mnu pschijĕcź, woni dyrbja tu kóżdy wokomik dojĕcź.“

„Ale tschĕlbu ßam noßycź, prynzo Jano“, arzywójwoda rjekny, „nimasch dha ßkużobnikow?“

„Wĕso, lakajow“, Anton wotmolwi, „ale tym njeßmĕsch tschĕlby w rukomaj wostajicź, to ßu njelepi pacholjo a ßo wscheho pschimaja, mohli ßo ſ tschĕlbu ranicź. Ale ja dyrbju nĕtkole khwatacź, jeli so wós napoßledku tola njedojĕdźe, skomdźu wschitko. Mĕj ßo derje!“

„Na saßowidźenje!“ arzywójwoda wotmolwi a khwatajo, pschezo psched ßobu ßo ßmĕjo, dźĕsche k Bozenej. Po wobjedźe ßo arzywójwoda ßwoju generalsku uniformu woblecźe, dasche konje sapschahnycź a do Eppana na khĕžorske tschĕlenje jĕdźesche. Duzy po pucźu pschewodnikej ßwoju stawisnu ſ Antonom powjedasche.

Wonka w Eppanu bĕ ßo mjes tym cźike tschĕlzowske žiwjenje roswiko. Spĕschnje tschĕlby praskachu a tarcźe ßo wjeßele wjercźachu. Anton bĕ na mĕrnischcźu a bĕ runje wot kónza sapocźak tschĕlecź. Tu ßo njejapzy durje na tschĕlnischcźo wotewrichu a nuts sastupi — arzywójwoda Jan —. Tschĕlzowski mischtr jemu hnydom napschecźo dokhwata, so by jeho powitał, tschĕlzy pak, jeho spósnawschi, sawołachu: „Sskawa, ßkawa, ßkawa! Jemu ßkawa!“

Anton ßo wotwobrocźi; lĕdma ßo arzywójwody dohlada, sapyri ßo hacź do wuschi. Spĕschnje ßo k ßußodej wobrocźi a ßo wopraschа: „Schtó dha to je?“

„Haj, ty jeho njesnajesch?“ tamón jemu do wucha scheptasche; „arzywójwoda Jan.“

Anton nĕtkole hischcźe junu arzywójwodźe pruhujo do woczi pohlada a wĕscźe spósna, so prynz nichtó druhi njeje hacź winizowy bur, ſ kotrymž bĕ dopołdnja schoł.

„Aw jaw tola“, wón nĕtkole pschi ßebi sdychny, „nĕtkole je dźeßacź krócź nimo mißnjene a roskidane.“

Hnydom tschĕlbu do boka staji a chzyschce ſ pódlanskimi durjemi twochnycź. Ale arzywójwoda bĕ na njeho hižo wótrje pohladał a w runym mĕrje nĕtkole na njeho pschikrocźi.

„Kak dha dźe, prynzo Jano?“ wón ßo ßmĕjo woprascha.

Anton ßo pocźesche se strachom a po zykym cźĕle dyrkotasche.

„Khĕžorska mikosczź“, wón skónczńje mjekotasche, „ja nimam cźesczź — ja njejßym prynz Jan ..... tak daloko hischcźe dozpĕł njejßym.“

„Ale junu pobyli scźe tola prynz Jan“, arzywójwoda krucźe pschi tym wosta.

„Wĕso ßym junu tak hkupy był“, Anton se subami klepotajo rosprawjesche, „ale ja to sawĕscźe saßo cźinicź nochzu.“

„Haj, schtó dha wy po prawym scźe?“

„Tón Anton ſ Grünbüchela w hornym kónzu“, tamón bojasnje wotmolwi.

„Ach tak“, arzywójwoda ßo ßmĕjesche, „potajkim mój pschichodny wojeŕski minister.“

„Haj, jeli Wascha Mikosczź porucźicźe“, Anton rjekny, saßo trochu khrobłosczźe nabywschi, „dha ßym k wschĕm ßkużbam hotowy.“

„Haj, Antonje“, prynz žortowasche, „hdyž budu ja khĕžor, budźecźe wy mój wojeŕski minister; to móżecźe ßo na to spuschczecź.“

Nĕtkole chzyschce prynz Jan widźecź, kak Anton tschĕła; ale Anton dyrkotasche kaž sajaz, popadnjeny we włoku, a tschĕlesche na pschemoh nimo. Prynz ßo trochu poßmĕwasche a rjekny, so maja ludźo w Grünbüchelu jara wulke naporstniki. Anton ßo kaž rak sacźerwjeni, tykny hłowu do ßwojeje tosche a khwilu w njej parasche. Baron, kotremuž bĕ arzywójwoda zyłu stawisnu powjedał, bĕ tu wĕz sa tón cźaß snatu scźinił a nĕtkole poczachu tschĕlzy Antona schkrĕcź a drĕcź a ßo ßmjecź. Anton prĕnju lĕpschu składnosczź pytasche, so by nĕkak ſ durjemi twochnył. Do Južneje Tyrolskeje ženje wjazy na tschĕlenje njepschińdźe, cźim bóle pak po Ssewjernej Tyrolskej ßo wukhwalowasche, so ßebi ſ prynzom Janom „ty“ rĕka a so budźe junu jeho wójnski minister.

— Kónz. —

Ze Serbow.

S Budyschina. (Manewry w Budyskim hamtskim hejtmanstwje.) Prĕni wojazy pschińdu do kwartĕrow w Budyskim hamtskim hejtmanstwje 30. augusta do Budyschina, Brĕsy, Hodźija a Bóscheriz, Zicźenja a Zicźeńka, Małeje Borschcźe, Praskowa, Dźiwocźiz, Hornjeje Borschcźe, Sajdowa, Małeho Wjelkowa, Krakez, Sskoneje Borschcźe, Cźemjerz, Delnjeje Kiny, Schmochcźiz a Tschĕlan. 7. septembra ßu kwartĕry pschipowjedźene w Małßezach, Hnĕwßezach a Delnjej Hórzy

w druhich wßach budża wojazy wot 10. hacź do 21. septembra wjazy abo mjenje dnjow w kwartěrach leżecź.

— W poßedźenju wokrjeßneho wubjerka Budyskeho hamtskeho hejtmanstwa je ßo mjes druhim wo sćěhowazych naležnosćach wobsamkło: Dokhody pßowjeho dawka ßmědźa ßo w Minakale a Bjedrusku do gmejnskeje kaßy bracź, pucź psches sahon 214 w Dobroschezach pola Plußnikez ßmě ßo sahnacź, teho runja dźěl schćeźki k nowej drósy we Wulkim Wjelkowje, leżomnosćze na 43. łopjenje Hlinjanskich leżomnostnych knihow, na 4. łopjenje Boschczanskich leżomnostnych knihow a 32. łopjenje Radworskich leżomnostnych knihow ßmědźa ßo roskuskowacź. Próstwa wo hromadu położenju leżomnosćzow na 5. a 11. łopjenje Sskónczanskich leżomnostnych knihow ßo wotpokasa.

— (Ssamomordarstwo.) Wojak Richard Große s 2. kompagnije 103. regimenta je ßo na Kinsbórskim wojerskim swuczowanischczu wobwěßnył. Horjo njesbožowneje lubosćze je pjecza 21lětneho wojaka do ßmjercze sahnało. — W Freibergu je ßo teho runja jedyn wyschschi honjer tamnischeho honjerskeho regimenta w hospitalskim lěßu wobwěßnył.

— Podawisna, kajkeż ßo hewak jenoż w Barlinje a druhich wulkich městach stawaja, je ßo psched tydźenjom w Budyschinje zosała. Jenemu Kulowskemu skótnemu wikowarjej bě ßo w jenej korczmje wuskocźna pinczniza salubika. Po jeho pscheproschenju bě wona hnydom swólniwa, s nim bleschu wina w pódlanskej stwje wupicź. Tam bě Kulowczan w ßwojej salubowanosćźi tak njekedźbliwy, so pschitulnej pscheczelniznj ßwoju listownju s 5000 hriwnami pokasa. Tajkele bohatstwo hnydom stajnje pjenjes potrjebnu rjanku ßylnje wabjesche a na jejnu próstwu: „Daj mi něschto!“ jej też schćedriwy Kulowczan 20 hriwnow ßuny. Tola schto je 20 hriwnow sa tajkeho lohkeho ptaczka. Wona s luboscźiwosczu a winom Kulowczana tak wopoji, so wón na kanapeju leżo sbóżny wußny. Potom jeho lubowniza s jeho listownje rucze 2000 hriwnow hrabny a korczmarjej wudawajo, so dyrbi sa ßwojeho hosća po kaviar hicź, ßo skoku wotßali. Korczmar ßo wě podarmo na holzu a na kaviar czakasche, a hdyż lubkarski Kulowczan skónczńje se ßwojich ßłódkich ßonow wotuczźi a ßo dohlada, so ßu ßo jemu s listownje 2000 hriwnow shubiłe, njebě ßo pinczniza hischcze pschezo wrócźiła. Ta bě wjeczor s bliżschim żelesnischim czahom do Shorjelza wotjěła. S Budyschina pak bórsy ßłěd sa njej namakachu, a pryedy hacź mózesche kradnjene pjenjesy wużicź, paduschnizu sajachu.

— Zitne płaczźisny, kotreż běchu ßo maliczkosćź powyschiłe, ßu saßo spadłe. Powjescź, so ßu w Ruskej hubjene żně, je ßo jako njewěrna wupokasała. Tajke bursowe manevry maja krótke nohi. Loni ßu ruske żně nimo měry bohate byłe, a hakle nětkole ßo wjele lońscheho ruskeho żita do wjeczorneje Europy pschedawa. Lětusche żně drje ßo njemóża s lońschimi zyle runacź, wone pak ßu w pscherěsku hischcze doscź dobre.

— (Ssrědk psche tuberkulosu howjadow.) Każ s Parisa pißaju, je direktor skotolěkarskeje schule w Lyonje, profeßor Arlwing, na kongreßu k spěchowanju pschirodosłpyta wosjewił, so je ßrědk k schćěpjenju howjadow psche tuberkulosu wußlědźił. Hdy by ßo Arlwingowy ßrědk jako khmany wupokasał, by to wulki wuspěch franzowskeho skotolěkarstwa był. Woßebje w Němzach je tuberkulosa mjes howjasym skotom jara rosschěrjena. Ssamo skót, kotryż bě ßo na wustajenzu do Buenos Aires w Argentinskej s Němskeje póßłał, je ßo pschi pruhowanju jako tuberkulosny wopokasał a njeje ßo teho dla na wustajeńzu pschipuschćźił. Němske skotarstwo s tuberkulosu cźeżko schkoduje. Nadźějmy ßo, so ßo nowy ßrědk jako khmańschi wupokasa, dyżli wschě hacź dotal poruczene a nałożene rezepty.

— (Wuczźba sa pjekarjow.) Spytowarnja sa pschedźěłanje żita w Barlinje Nr. 65 Seestraße 4a wot 3. hacź do 15. oktobra w spytowanskej wuczbnej pjekarni, s tamnym wustawom swjasanej. wotrjadny kursus sa pjekarjow wotbywa. Żito, muka, pomozne ßrědki sa pjeczenje, każ droźdże, butra, tuk, zokor, schmałz, ßel dobreje a hubjeneje kajkoscze ßo pokasuje a rospominaju a ßo najjednorische a sakkadne methody wucża, jich hódnosćź sesnacź. Dale ßo hibanje cźesta wucźi. Wo sakkadach, w chemiji a botaniźy, k srosymjenju nusnych wotrjadnych praschenjow trěbnych, ßo pryedy wuczby w wotrjadnych praschenjach jedna. W pjekarni a młynje ßo dźěłanje muki a khłeba praktiszy rospokasuje. Honorar sa kursus 90 hriwnow wucźini.

— (Wójnski ßud.) Podwyschk A. B. Semerau s 2. kompagnije 103. pěscheho regimenta mějesche ßo psched wójnskim ßudom dla njepraweho wobkhadźenja a sschiwdźenja podstajenych samolwicź. 15. junija ßo muźstwa jeho korporalstwa na kasarmskim dworje swuczowachu. Bórsy ßo pocza deschczźik hicź a muźstwa dyrbjachu do swuczowarnje hicź. Pola jeneho wotdźělenja ßo pschikasa, skoku běżecź. Měnjo, so tale pschikasnja też korporalstwu wobskorżeneho płaczźi, jeho ludźo skotu běżachu. Semerau sa nimi ßwarjo běżesche, dokelż njeběchu jeho pschikasnju wocźakali. Pschi tym wón ruku sběhajo na wojaka Wenzela sareji: „Wostańcźe stejo, hewak Wam jenu wotkożu, so ßo w ßwojim ßamßnym njerjedźe walecźe.“ Pschi tym hischcźe na wojakow wschelake wudma nawoka. W swuczowarni pak Wenzel pjecza nětotre swuczowanja prawje njeczinjesche, schtoż Semeraua tak roshori, so wón ßwojich ludźi se swuczowanjom cźiwilowacź pocza. Wenzela, kotryż bě wustawschi jenu ruku dele puschczźik, wón s pjasczu s tajkej mozu do wupscheństrjeneje ruki wysche kłocźa dyri, so ruka s bolosczu hnydom dele padny. Pschi tym podwyschk na Wenzela sareji: „Wy wóshriwzo, masany, hubaty!“ Wojaka ruka, kotraż módra podběża, hischcźe nětotre dny bolesche. Każ druhy wojazy wobßwědczichu bě Semerau skoro wschědnje skichiwdźaze wudma wojakam nawdawał. Wójnski ßud Semeraua sa winowateho spósna a jeho k ßrěnjemu arrestej na 10 dnjow saßudźi. Dokelż je wón też krjudowanja dla saßudźeny, njeßmě wón po khěžorskim wukasu wjazy kapitulowacź.

— (Wo pschichodnym wjedrje.) Wjedrowěschczerjo, kotsiż ßu ßo lětża wschitzy hromadźe mylili, sa kónz augusta a sa september rjane ßłónczne wjedro doprědka praja. Deschcźe, kajkeż ßmy w juniju a juliju měli, njejßu wjazy wocźakacź. Nadźijmy ßo, so temu tak budźe.

S Czichońz. Sahrodniski pomoznik Beyer s Bergena w Norwegskej bě w Budyschinje někotrych hólzow k ßebi wabił a s nimi do haja pschi Wjelkowskej drósy schoł. Tam je jich wußlěkał a potom fotografował. Budyska polizija je cźłowjeka, kotryż po sdaczu njeje strowego rosuma, sajała.

S Dźěchoriz. Po Budysko-Wjasonskej drósy ßrjedu psched wjeczorom automobilowu parnu ßykawu, w Budyskej waggonowej fabriży natwarjenu, wupruhowachu. Dokelż je ßo pschi tym pjecza wodźidko sapowjedźiło, ßykawa do jeneho schtoma sawadźi. Se ßylnym sraženjym ßo gratmischtr Jähnig a tepjeŕ se ßykawy dele wjerchnyschtaj, jedyn tsecźi dźěłacźer ßo semi skocźiwschi wukhowa. Jähnig tak njesbožownje padże, so ßebi hwisdźel lěweje nohi slemi, mjes tym so ßebi tepjeŕ jenoż hłowu lohko srani. S automobilom waggonoweje fabriki ßu Jähniga, kotryż je woženjeny a nan dweju dźěcźi, hnydom do Budyskeje měschczańskeje hojerńje dowjesli.

S Hornjeje Hórki. Sańdżeny tydźeń ßu s nowotwarom tudomneho papjernika, psched dwěmaj měßazomaj wotpaleneho, sapocźeli. Twarske dźěło je ßo twarzej Thomasej w Budyschinje pschepodało.

S Boschez. Pched krótkim bě kubleŕ Fuß prjedawsche Wjeliz kubło sa khětro wulku płaczźisnu kupił. Każ je ßo wupokasało, nima Fuß telko samożenja, kelkoż je k napłaczźenju trěbneho. Duż je ßo nad jeho wobßedźenstwom konkurs wotewrił. 24. septembra 1910 dopołdnja w 10 hodźinach budże ßo prjedawsche Wjeliz kubło na Budyskim ßudnistwje na dyrbjenske waschnje na pschedawacź. Wono je 149 akrow 152 □prutow wulke, s 2633,15 dawskimi jenosćźemi wobcźeżene a na 285000 hriwnow takserowane.

Se Zicźenja. Sańdżenu njedźelu rano 1/2 5 hodźin je ßo w Hencźelez składowni na tudomnym dwórnischczu něhdże 50 zentnarjow brikettow spaliło. Woheń je se saparjenjom nastał. Tudomna wohnjowa wobora płomjenja shascha.

S Maleczź. Póndźelu w nozy na tudomnym knjeźim dworje s jeneje dźěłacźerskeje khěże woheń wudyri. S wokoło lětazymi schkrjemi ßo też dom dźěłacźerja Krawza sapali. Wobej se ßłomu krytej khěźi ßo do cźista wotpalischtej. W płomjenjach stej dwě kosy kónz wsałej. S domjazeje nadoby je ßo jara mało wukhowało. Pódla wjeßneje ßykawy ßo hischcze pjecź se ßußodnych wßow pschi hascherskim dźěle wobdźěli. Jim ma ßo dźakowacź, so ßu ßo dalsche se ßłomu kryte statoki płomjenjam wobrółe.

S Hucźiny. Psched tydźenjom je tu Lubacźina wulka woda wjele schkody naczinika. S městnami je woda na pola stupika, na kotrychż ßu ßo běrny tepike. Łuki ßu ßo s błótom samasałe, so ßo s wotawu njebudże skót pizowacź móz.

S Kluksha. (XXXVI. hłowna skhadźowanka ßerbskeje studowazeje młodźiny 6., 7. a 8. augusta 1910.) Saßo je po sthadźowanzy! To je tak wjerschk w naschim narodnym lěcźe. Ssmy jón dozpěli. A bě saßo tak wyßoki każ loni, każ druhe lěta? Haj! woßebje schtoż wuradźowanja a wobsamknjenja naschich studentow nastupa, to ßmy widźeli lětża kraßny a witany postup. Ale wopyt se strony ludu njebě tajki, każ na pschikład loni. A na

cžim to ſaleži! A to dyrbimy ſ prawdu wusnacź: Wſcha cžeſcź a khwalba waſchim pſchihotam, moji mkodźi ſtudowazy — ale něſchto ſcže ſapomnili, a to te najważniſche: Tu agitaziju, reklamn! žane plakaty, žane dopißniczki, žane naſtawczki a namołwjenja, niz w „Sserbſkich Nowinach“ a niz w „Katholſkim Pózle“ — jenoż ßamón nawěſchtk! Schkoda, ſo ßo to létßa njeje ſrjadowako — wopyt by bohatſchi był, woßebje ſ Klukſchanſkich ſtron. A tola — bjes dwěla — je ßo też létuſcha ſkhadźowanka poradźiła, kraßnje poradźiła — a to je ſaßkužbny ſkutk létuſcheho ſtarſcheho, knjeſa ſtud. kil. Fähle.

Hižom ßobotu bě ßo ſchwarna cžrjódka ſtudowazych ſ někotrymi hoſcžemi ſeſchła — runjeż wjedro jara woßebite njebě. Wuradźowanja a rosmołwy běchu jara ſajimawe. Horza njedźelſka debatta ßo hižom pſchihotowaſche, dokelž witachmy doſpołnje nowe a ważne namjety. Jenoż ſchtoż ßo wjazy poradźicź njecha, to je tón ßobotny komerß ſtudowazych. Njeje dźě to ſkónczńje tak ważne, ale rjenje pak tola bě. Spominam to na Hodźij.

Njedźelu popołdnju witaſche hłowny ſtarſchi, knjes stud. kil. Fähla, hoſcźi a namołwjeſche naſchich mkodych a ſtarych Sserbow, ſo bychu byli jako ſkała krucźi a ßo njedali pſchewinycź ſeſkobjenej cžrjódźe njepſcheczelow a wotrodźenzow. Scžěhowachu hnydom rosprawy jenotliwych towaŕſtwow. Te ßo wocźiſchcža po pißmiku we „Łužicy“ — duž cžitajcže je tam! Naſpomnjam jenicžzy rosprawu „Sswobody“, dokelž naß ta najbóle ſajimuje. Kak je ßo nam wutroba radowaka, hdyž ßłyſchachmy ßwjaty ßlub tych mkodych ſeminariſtow, ſo chzedźa też jako wucžerjo poſdźiſcho bycź a woſtacź ßwěrni Sserbja a ſo chzedźa ßwěru ßłužicź ßwojemu narodej. A my jim wěrimy, tym mkodym! Krutu, njepowalnu nadźiju dźě ſtajamy na naſchu mkoboſcź, ſo nam wona dźerži tón ßlub ßwěrny. A kak to naſch lud runje w naſchim cžaßu pſchijima ſ radoſcžu, tajki ßwjaty ßlub, to wy wſchitzy wěſcže, kiž ſnajecže naſche hubjenſtwo! W tym cžaßu, hdźež ſteji w rjadach naſchich njepſcheczelow a podtłóczowarjow telko „ßerbſkich“ wucžerjow! Duž to wam k wutrobje rěcžimy, wy mkodźi ſtudencža, budźcže ßwěrni a woſtańcže naſchi, kaž ſcže nam to ſańdźenu njedźelu ßlubili.

Rosprawu finanzneje komißije pſchecžita knjes cand. theol. Wyrgacź. Ssamón knjes rosprawjeſche wo nowoſałoženym „Towaŕſtwje ſtarych knjeſow“ a poda mjena ßobuſtawow. Wobžarowaſche, ſo je jich tak mało evangelſkich wucžerjow (!) ſaſtupiło, a ſ pruſkeje Hornjeje Łužizy ſkoro nichtó!

Pſchi ſcžěhowazych wólbach wuſwolichu ſa ſtarſcheho pſchichodneje ſkhadźowanki knjeſa Joſefa Jakubaſcha ſe „Sserbowki“, ſa I. podſtarſcheho knjeſa Jurja Schołtu-Wotrowſkeho ſa njetowaŕſtwownikow, a ſa II. podſtarſcheho knjeſa Ssmołu ſe „Sorabicum“. Jako měſtno pſchichodneje ſkhadźowanki poſtaji ßo Kulow, ſchtoż ßo ſ powſchitkownej radoſcžu wita. W naſchej pruſkej Łužizy — evangelſkej a katholſkej — je tójſchto narodneho prózowanja trěbne.

Namjety ßo létßa nimo měry ważne wuradźowachu. „Ssyrotka“, towaŕſtwo ßerbſkich gymnaſijaſtow w Dupawje (w němſkich Czechach) proſcheſche wo pſchijimanje do ſwjaſka ſkhadźowanki. To ßo wěſo jenoßłóßnje pſchija. Srudnu hiſtoriju, kak ßmy dozyła do tuteho měſtacźka naſchich Sserbow doſtali, njechamy tu ani powjedacź — na ſkhadźowanzy ßo to też prajiło njeje! Ale wjeßelimy ßo, ſo cźi mkodźi Sserbja ßo jako tajzy cžuja a ſo ßu ßebi towaŕſtwo ſałożili. Nimaja, kaž ßłyſchimy, lohke ſtejniſchcžo w Dupawje. Njedyrbjał tam też knjeźicź Sserbam pſchecžiwny chauvinißmuß — kaž wſchudźe druhdźe! Jich mjeno, „Ssyrotka“, ßo nam lubi; to hižom ſjewja tu wěſtu ſrudobu.

Mamy wſchak dozyła ſtrach wo naſchu ſtaru ßławnu „Sserbowku“. To ßo nam tam tak někak wſchitko drjebi. Ale my w pſchichodźe krute ßłowczko w tejle wězy poręcžimy. Nihdy njedamy někajki ſyſtem nałožowacź. Poßledni cžaß je pokaſał, ſo roſymimy, ſ wuſpěchom proteſtowacź. Nó ale, to ſkónczńje njeßkuſcha do ſkhadźowanki! Duž dale wo jeje wuradźowanjach.

Wobſamkny ßo, ſo pſchichodnje hłowny ſtarſchi poda jenicžku rosprawu wo dźěle a prózowanju jenotliwych ſtarſchich. Ta nowa wězka je dobra a móże ſkhadźowanzy jenoż ſ wužitkom bycź.

Wo dalſchich ważnych, haj jara ważnych namjetach a wo ſabawnym dźělu ſkhadźowanki, kaž wo wulécže powěm wam pſchichodnje nadrobnje. Na dźenßniſche: Bożemje!

S Njeßwacźidła. Hiſchcže ras namołwjamy naſchich lubych „Jutniczanow“, ſo bychu tola jutſje njedźelu (hladaj naweſchtk!) ſe ßwojimi ßwójbnymi pſchikhwatali do naſcheje ſhromadźiſny. Je to něſchto zyle woßebite, hdyž ßo ſeńdźemy takle kraßnje dobri ßerbſzy bratſja a ßerbſke ßotry w jenej luboſcži hromadźe. W jednocže a pſchesjednoſcži, moji Sserbja, tam leži naſcha móz. A njedajmy ßebi tu ſ ruki wutorhnycź, ale dźerżmy ju krucže! Duž pſchińdźcže jutſje, pſchińdźcže wěſcže! Wutrobnje budźemy ßo witacź!

S pola. Na ßydom ſpanzow (27. junija) ßo deſchcžik dźěſche. Po ſtarym prajidmje je potom ßydom njedźelow hroſne wjedro. Létßa to hacź na pißmik trjechi. Mějachmy mało dnjow, kiž žnjam tyjachu. S wopréďka rjane žně njebudźa tajke, kaž ßmy ßebi nadźeli. Rożka drje je ſ wjetſcha pod ßuche. Ale ſtajnje włóżne wjedro je jej tróſchku ſeſchkodźiło. Hubjene wuhlady ßu ſa pſcheńzu a jecžmjeń. Teho dla dyrbjeſche ßo kóżdy dźeń pilnje wužicź, hdyž ßo wjedro někak ſtaji. Dźiwajo na to, ßo ſańdźenu njedźelu ſ klétkow ſjawnje dowoli, na ßwjatym, hewak Bohu Knjeſej poßwjecźenemu dnju dźěłacź. To naß hoſpodarjow ſwjeßeli, ſo ma zyrkej wutrobu ſa burſtwo, hdyž je nuſa. Wſchako hewak Bohu damy, ſchtoż je Boże. Potajkim bě ſańdźenu njedźelu popołdnju ſa mnohich heßło: „Won do pola!“ Ssamo hoſpoſy, kiž maja hewak w domje połnej ruzy dźěłacź, pſchimachu ßo gratu a dźěchu khwatajcy na polo. Pſcheńza a jecžmjeń cžakachu. S khwalbu dyrbi ßo wuſnacź, ſo też naſcha cželedź naſad njewoſta a po poruczноſcži knjeſa ßo mějeſche a ßwěrnje k njemu ſteji, hdyž cžaß a wobſtejnoſcže to žadaja. Ssamo njedźelu ſkoži ßobu ruzy na nuſne dźěło. Dźak a cžeſcź ßkuſcha tajkej cželedźi. Tu ßebi kóżdy hoſpodaŕ waži, dokelž ſ nim cžuje.

Tola na wſchěch kubłach temu tak njeběſche. Tam ßebi žadaſche wotroczk ßwoju njedźelu a njeſtaraſche ßo wo roskas ßwojeho knjeſa. Niz traſch ſ rosmyßła, ſo mohł ſ njedźelſkim dźěłom ßwoje ßwědomjo a Boha Knjeſa ranicź, ale ſo by ßwojemu cžělnemu wjeßelu a lóſchtej ßłużił. Ssydny ßo na koleßo a jědźeſche „won do ßwěta“, kaž je to nětko njedźelſke waſchniczko. Mjes tym ſo ßo na polach ſ dźěławym ludom mjerwjeſche, ſhladowaſche „knjes hólczik“ ſ wyßoka worzloweho konja poßměwkujo na „hłupy lud“, kiž njedźelu hiſchcže ßo „dracžuje“. To jemu trjeba njeje. Sa „njedźelſke dźěło ßo też pſchiſtajił njeje“. Tu mudroſcź je wěſcže pola wojakow nawuknył a mjenuje ßo — disziplin. Niz na tym doſcź, ſo ßo ßam wot dźěła wotwlakowaſche, też druhich ſpytaſche wotdźerżowacź. Wulku mſdu ßebi wě žadacź. Hacź je dźěło ſa tym, to někotrych cželadnych njeſtara. A hdźe ju bur jow bjerje, to ſtaroſcź „knjeſa hólczika“ njeje, też niz, hacź hoſpodarjej žita na polu ſhnija. Bohu dźak, ſo ßu tajzy cželadni jenoż wumſacźa.

Duch ſpjecžiwoſcže a hordoſcže ßo dźeń a bóle do naß žerje a ſniczuje dobre počžinki a waſchnja. Hdy a hdźe ßmy to prjedy widźeli a ßłyſcheli? Jenoż wopicža hordoſcź a hłupikojte wulzyczinjenje ſtaj ſ pſchiczinu, ſo Sserbja, kotſiž mjes ßwojim ludom a pſches njón pjenjes a bohatſtwa naléſu, też ßwoju macžerńu rěcź podtłóczuja, haj ßamo wußměſchuja a tak ludźom bjes narodneho cžuća a kharaktera ju wograwuja.

To ßu płody nowotaŕſtwa. Te naß ßłabi ſmutſka a ſwonka, cžělnje, duchownje a materialnje. Sserbja! Njeje wam to ſkoro jaßne?

Jedyn hoſpodaŕ.

— 372 milijonow hriwnow ſa pſchikupne hnoje je ßo w Němſkej w lěcže 1909 wudało, a to ſa chiliſki ſalpeter 95, ſa ſuperfoſfat 85, ſa ſchwablokißały ammoniak 72, ſa Domaſchowu mucžku 55, ſa kaliowe ßele 41, ſa koſcžinu 8, ſa guano 5 milijonow hriwnow atd. Najwjazy pſchikupneho hnoja ſ wukraja pſchińdźe, kotremuż Němſka ſa to ſta milijonow hriwnow płacźi. Hdy by ßo hnojowe hoſpodarjenje ſawſedko, hdy bychu ßo kompoſtowe hromady ſe ſemje, wotpadankow, dróhowych ßmjecžow atd. dźěłałe, mohło ßo wjele pjenjes ſa pſchikupne hnoje ſalutowacź. Wſchelazy ratarjo měnja, ſo pſchesměrne nałoženje pſchikupnych hnojow rolu wuzyża a roſcženju hoji.

S Wjeleczina. Tudomny wohnjerſki miſchtr Mehnert bě tele dny wjecžor ſtrowy lehnycź ſchoł. Naſajtra rano jeho morweho we łožu namakachu. Boża ruczka bě jeho ſajaka. — Tydźeń prjedy bě jeho žona wumrjeła.

S Hluſchiny. Pjatk dopołdnja je ßo tu 12létny ßyn dźěłacžerja Karſchmidta w Lubacže ßo kumpajo tepił.

Se Shorjelza. Se ßamomordaŕſkim wotpohladom je njedźelu rano ſ tſěchi jeneje khěže pſchi ſelenych hrjebjach 16létna ßłużobna holza Preußez na drohu ſkoczika a ßo ſaraſyła. Njeſbožowna bě ßo prjedy teho w ßwojej komorje wobwěßnycź ſpytała, pſchi tym pak bě ßo hóſcź ſe ſcžěny wutorhnył.

S Krjebje. Po deſchcžach, kotrež běchu ßo pſched tydźenjom naſchle, je tu pjatk Schepz pſches brjohi ſtupił a pola a łuki powodźił. Hiſchcže wjetſchu ſchkodu je Hußniczka naczińiła. Tale rěcžka, kotraž móże ßo hewak lohko pſcheſkocžicź, bě ßo do torhazeje rěki

pschetworika. Trawa na łukach je ßo zyle samasaka, so ßo njebudże móz skotej dawacź. Hischcże hubjeńsche wuhlady běrny dawaju. — We wulkej Hußniczżynej wodże ßo kumpajo je ßo jedyn dźewjecźlětny hólz pschi ßamym tepik. Wón bě ßo pschedaloko swěrik a torhaza woda jeho shrabny. Na sboże mózachu pak drusy ludźo hólza wukhowacź.

S Běleje Wody. Tudomne schkleńczeŕnje lětnje sa 14 milijonow hrimnow tworow rospschedawaju. To je cźim bóle naspomnjenja hódne, dokelž je ßo tu schkleńczeŕska industrija sa mało lět k nětcźischej wulkosczi roswika.

S Khoczebusa. We wokolnosczi nascheho města ßu w nowschim cźaßu wjele wuhlowych skladow namakali. Někotre lěta drje sańdu, prjedy hacź wuhlo rycź sapocznu. Tež na wjetschim dźělu leżomnosczow, na kotrychž je Khoczebus natwarjeny, wuhlo leži.

Přilopk.

* (Schtyri porsty ßo wotrěske.) W Hausdorfje pola Pirny tele dny někotre dźěczi, na kuble pola dźěda a wowki pschebywaze, se ßykanjowej maschinu hrajkachu. Pschi tym ßebi jedyn dźeßacźlětny hólz schtyri porsty praweje ruki pscherěsny.

* (Cźeźke njesboże.) W Lipsku jedyn woßlepjeny invalidny dźěłacźeŕ w ßwojim wobydlenju psches heczku, na puczu stejazu, padże a ßo pschi tym na ßwoju na semi skhilenu s lampu sa něcźim pytazu żonu cźißny. Żonje lampa wupadny, kotraż rosbuchny, tak so ßo żonina drasta sapali. Wobżarowna, kotraż ßwojeho muża żiwi, ßo cźeźko wopali.

* (Snjesboženje psches automobil.) Pola Freiberga chżysche hórniski dźěłacźeŕ Venus, hdyż bě automobil nimo jěł, drohn pschekrocźicź, tola pschi tym wón pod koła druheho automobila pschińdże, kotryż pjecźa njeje żane snamjo dał. Dźěłacźerjej ßo noha a ruka skama a pódla teho ßebi hłowu cźeźko srani.

* (Srudne scźěhwki hłupeho żorta.) Pola Friedberga w Hornjej Bayerskej bě jena ßłużobna dźowka wo żnje pschi ßwacźinje jenej druhej skradźu żiwu żabu sa drastu pschi schiji tykła. S hrosu sajata holza s hłoßom sakschikny, pschecźißny ßo a ßebi pschi tym s koßu holzy, kotraż bě żabu jej na cźeło tykła, schiju pscherěsny, tak so hnydom morwa na semju padny.

* (Dożnějazeje maschiny padnył.) W Oberreinsdorfje w Vogtlandskej měješche jedyn schulski hólz njesboże, so do żnějazeje maschiny padże. Maschinine noże hólzowy żiwot prěki pscherěsachu.

* (Rubjeżne mordarstwo.) W blischoscźi Annendorfa ßu cźeło galiziskeho dźěłacźerja Bojby namakali. Pjenjesy ßu ßo jemu rubike. Jeneho dźěłacźerja s wjeczorneje pruskeje provinzy, na kotrehoż tukaju, so je mordarstwo skucźił ßu sajeli. Każ ßo sda, ma wón ßobuwinikow.

* Skandalosna wěz rektora Bocka w holcźej schuli na Gnausenauskej drósy w Barlinje pschezo hanibnische wobstejnosczе tamneje schule wotkrywa. Nětko ßu też hischcże jeneho druheho wucźerja a Bockoweho 16lětneho ßyna sajeli. Wobaj staj po pschikładże rektora Bocka se schulskimi holzami njekasanski wobkhad měloj. Najhórsche pak je, so je rektor Bock sa ßwojich pschecźelow s poßrědnikom njekasanskeho wobkhada s holzami ßwojeje schule był. Wopschijecź njeje, so wyschnosczź njeje prjedy pschecźiwo temu sakrocźika.

* (Wotprawjenje.) Molerjej Sängerej s Borschcże w Delnjej Łużizy, kotryż je w holi pola Barlina wěsteho Franku satšělił a wurubił, ßu wutoru rano w Gubinskim jastwje hłowu wotcźeli. Sänger njeje ßo mordarstwa wusnał.

* (Wopyt w powětsje.) Hdyż ßo tele dny powětrojěsdna Katka Paulusez w Lunaskim parku w Barlinje s ballonom do powětra puschcźi, ßebi jedyn s jejnych poßłużobnikow, jedyn prjedawschi kekleŕ, żort sczini, so ßo na kótwizowy powjas ßydny, kotryż jeho ßobu do powětra horje wsa. S tyßaz ertow ßo sakschikny, bojachu ßo, so poßłużobnik s powjasa padnje, tola bórsy ßo hrosa do spodźiwanja pschemeni, hdyż kekleŕ po powjasu horje lěsesche. Knjeżnje Paulusez, kotraż běsche ßo s kschikami wot delka na wopyt kedźbliwa sczinika, ßo poradźi, hdyż by ballon hižo někotre sta metrow horje sleczak, njewoczakaneho wopytarja do korba sczahnycź. Ballon je sbożownje w Mikorasu pola Frankfurta nad Wódru k semi dele sjěł.

* (Njeskutk zyganow.) 17lětny ßyn wikowarja Jansena w Oberhausenje ßo komdźesche, wokołoczahazym zyganam jeneho konja wotkupicź. Zyganjo jemu bleschu poskiczichu, so by ßo s njeje napił. W bleschi bě jěd. Jansen hnydom skhori a sa někotre hodźiny na sajědojczenje wumrje.

* (Ssamoprawy.) S konja padnywschi je w Fuldże katholski hejtman Hammar wumrjeł. Katholszy duchowni njejßu ßo pschi jeho khowanju wobdźělili. Każ ßo sda, ßo to teho dla njeje stało, dokelž hejtmanowa żona njebě franziskanskeho duchowneho k njemu puschcźiła, kotryż bě wo njesboženju shoniwschi pschischoł, jeho wopytacź. Hdyż duchowny na to pokasa, so strach wobsteji, so franjeny bjes zyrkwineho troschta wumrje, jemu wotmolwichu, so je hejtman mjes ßwojimi snatymi jako sprawny muż snaty a so móże wón też bjes zyrkwineho troschta wumrjecź.

* (Schěscź dźěłacźerjow ßo s cźahom rosmjatło.) Blisko Benfelda nad Rheinom schtwórtk rano je jedyn żelesniski ludźazy cźah do cźrjódy żelesniskich dźěłacźerjow sajěł a pjecź muži na mějcże morił. Jedyn schesty je ßo cźeźko sranił. Njesboże je ßo psches wulku mhłu stało, kotraż nad Rheinskim dokom leżesche. Hdyż ludźazy cźah pschijědże, na druhej koliji jedyn tworowy cźah jědźesche. Dla ropota, kotryż tón cźinjesche, dźěłacźerjo njepytnychu, so ßo ludźazy cźah pschbliži. Prěni pjecźo dźěłacźerjo ßo s lokomotivu shrabnychu a pod koła pschińdźechu. Do schesteho dźěłacźerja, kotryż na ßmjercź sranjeny doma leži, też lokomotiva srasy, tola jeho na bok do jeneho druheho dźěłacźerja wjerhny.

* (Rubjeżny nadpad w zyrkwi.) Cźeźki njeskutk je ßo w zyrkwi w Lechenichu pola Kölna skucźił. Woßobnje drascźenaj knjesaj chżyschtaj ßebi tamnischu zyrkej wobhladacź. Hdyż s pschewodom swónkoweho dwanacźelětneho ßyna do pschitwara stupischtaj, hólza k semi porasyschtaj a jeho potom s někajkim ßrědkom pohkuschischtaj. Mjes tym so hólz w pohkuschenju leżesche, wonaj khamory swoczinischtaj a wurubischtaj. Hdyż swónk, dla dołheho wuwostacźa ßwojeho ßyna do hrosy ßo dawschi, do zyrkwje pschiběża, hólza cźeźko sranjeneho na semi leżazeho namaka. Paduchaj běschtaj mjes tym cźekkoj.

* (Woßudne tšělenje.) Hdyż póndźelu wjeczor pioněrojo w Sofiji (w Bolharskej) jenu minu sa swjeżelenske tšělenje kładźechu, wona wubuchny. Dźewjecź wojakow je ßo moriko, jedyn leutnant a pjecź muži je ßo cźeźko sraniko.

* (Ssmjercź jeneje lichowarki.) W Lecce w Italskej żona wumrje, kotraż bě s lichowanjom někotre milijony saßkużika. Hdyż ßo powjescź wo jejnej ßmjercźi w měscże rosscheŕi, ßo wulka cźrjóda ludu wokoło semrjeteje doma sběża a ßo morwu saklinajo do jejneho wobydlenja cźischcźesche, w kotrymż wscho na make kruchi rosbi. Polizija měješche wjele prózy, prjedy hacź rosnjembrjenych ludźi wuhna. — Biskop je semrjetej zyrkwinski pohrjeb sapowjedźił a jejne wotkasanje sa khudych diözesy, połdra milijona lirow wucźinjaze, wotpokasał.

* (Dźěscźi ßo sadußłej.) W kasarmach trainskeho baitaillona w Hannoverje póndźelu pschi rjedźenju jeneho trainskeho wosa cźěle dweju dźěscźow namakachu, kotrejž běschtaj ßo 30. julija shubikej. Dźěcźi staj ßo khowajo do wosa saleŝkej a staj ßo w nim, hdyż bě ßo s někajkim pschipadom sapraßnył, sadußłej.

* (Drohe zigary.) Psched někotrymi dnjemi na awstriskej zkonowni w Heinersdorfje jenemu pucźowarjej s Pruskeje dwanacźe zigarow, kotrejž wón derje skhowane w ßwojim tornistrje njeßesche, jako kontrebandu konfiskowachu, pódla teho dyrbjesche wón sa nje 9 krónow khostanja sapłacźicź. Sa pucźowarjow s Němskeje njech je tutón podawk s warnowanjom.

* (Hłowny dobytk w rowje.) Wulki lóß poßlednjeje lotterije Brüsselskeje ßwětoweje wustajeńzy, 200000 frankow wucźinjazy, kotryż je ßo psched tydźenjom cźahnył, njeje ßo hacź dotal sběhnył. W Lübecku je nan jeneho hewjerja, kotryż je pschi njesbożu w podkopkach ßmjercź poczerpik, namjetował, so bychu ßynowe cźeło wuryli. Nan měni, so je jeho ßyn lóß, na kotryż je hłowne dobycze padło, w njedźelskej drascźe měł, w kotrejž je ßo wón pohrjebał.

* (Montpensierski wójwoda mjes rubjeżnikami.) S někotrymi pschecźelemi sańdźeny tydźeń Montpensierski wójwoda w New-Yorku psches Tenderloinski dźěl dźěsche. Pschi tym jeho nadobo rubjeżnizy s revolvrami nadpadnychu. Wójwoda a jeho pschewodnizy teho runja revolvry wucźahnychu a s wobeju stronow ßo tšělesche. Na dobo jedyn s nadpadnikow na wójwodu cźerjesche, tola krótko psched nim na semju padże. Pokasa ßo, sa běchu jeho satšělili. Na to rubjeżnizy cźeknychu, a wójwoda 50 metrow dale jeneho druheho cźeźko sranjeneho muża namaka, kotrehoż wón ßam na wós sběhnycź pomhasche. S tym ßo dyrdombejski wukhod skónczi.

* (S wěże padłoj.) S wěże (tórma) měroweje zyrkwje w Schczecźinje póndźelu popołdnju tšěchikryjeŕ Salomon a jeho pomoznik dele padnyschtaj. Salomon ßo saraſy. Pomozника cźeźko sranjeneho do hojeŕnje donjeßechu.

* (27 cźłowjekow ßo spaliło.) W franzowskej Senegalskej koloniji w Afriży je ßo wjeß Toumouna s błyskom do cźista spaliła.

27 ludźi, mjes nimi 3 Europjenjo, je ßo spaliło. 12 Europjenjow je ßo sraniło. Drusy wobydlerjo, kotsiž ßn živi wostali, ßu ßo do wschěch stron rospjerschili.

* (Wusnacże na ßmjertnym łožu.) Jedyn w Belgradskej hojerni leżazy widżany pschekupz je ßo do ßwojeje ßmjercże wusnał, so je pscheð wjele lětami, hdyž je hischcże Belgradże s nóznym straznikom był, jeneho khosejownika satšělił a wurubił. Tuteho njeskutka dla ßu tehdy njewinowatych ludźi sajeli a saßudżili. Někotsi s nich ßu w jastwje wumrjeli.

* (Powodżenje w Japanskej.) Po wurjadne wulkich deschczach je w Japanskej powodżenje nastało. Někotre sta khežow ßu ßo póczrjeke a żelesniske czahi ßo swróczíle.

* (Nadpad na New-Yorkskeho měschczanostu.) Do New-Yorkskeho měschczanosty, Gaynora, je, hdyž chzysche wutoru s němskej parnej łódźu „Khežor Wylem Wulki" do Europy wotjěcź, prjedawschi pschistawny straznik Gallagher tšělił a jemu hłowu sranił. Nadpadnik praji, so je wón měschczanosty dla ßwoju ßłużbu shubił. Měschczanosta je ßebi s pschewjedżenjom reformow wjele njepschecżelow sczinił. Dokelž je jeho rana straschna, ßu jeho do hojerńje dali. Gallagher je tsi krócź do njeho tšělił, dwaj wutšělaj pak staj mißkoj.

Wußudżenja.

Khostanska komora. Jenu desku wottorhnywschi bě ßo 23 lětny dźěłaczeŕ F. A. Fröde na Židowje do jeneje twarskeje budy w Budyschinje dobył a bě murjeŕskemu polěrej Rychtarjej jedyn żaket a schkórnje kradnył. Frödu k jastwu na 4 měßazy saßudźichu a jemu czeßne prawa na dwě lěcże wotrjeknychu.

Lawniski ßud. 30 lětny pohonczˇ E. B. Běbrach s Mjeschiz, pola kublerja Blažija w Budyschinje ßłużazy, bě lětßa 9. meje wjeczor w 6 hodźinach s dwojopscheżnym sapschahom po Lomscżansko-Njeßwaczidliskim gmejnskim pucżu jěł, kotryž bě po wosjewjenju hamtskeho hejtmanstwa sa czaß wot 30. haprleje hacž do 10. meje sa wobkhad sawrjeny. Njeßwaczidliski kublowy pschedstejiczeŕ bě teho dla Běbrachej khostanski wukas wo 2 hriwnomaj abo s dnju arresta pósłał. Běbrach ßebi ßudniski wußud żadasche. Wón dopokasa, so bě ßo popołdnju 9. meje Lomscżanski-Njeßwaczidliski gmejnski pucż dowuporjedźił, so bě drohowy dźěłaczeŕ Wróbl s Njeßwaczidła hižo popołdnju w 4 hodźinach sakasanssku tasliczku wotstronił, a so běchu pscheð Běbrachom hižo drusy pohonczˇojo po tym ßamym pucżu se sapschahom jěli, tak so bě ßebi Běbrach myßlicź mohł, so je pucż wotewrjeny.

× Twarzaj Jan Raida s Czorneho Hodlerja a Emil Voitek w Budyschinje běschtaj w Budyschinje khežu twaricź sapoczałoj, tola njeběschtaj pod semju leżaze murje natwariwschi revisiju sakładneho twara pschipowjedźikoj. Měschczanska rada bě jimaj teho dla khostanski wukas wo 75 a 50 hriwnach pósłała. Jeju nadźija, so ßo se ßudniskim wußudom khostanja sminjetaj, ßo njedopjelni. Lawniski ßud jimaj to ßame khostanje napołoži.

× Dla wobschkodżenja jeneho mosta mějachu ßo 20 lětny A. G. Bohot s Dobrusche, 20 lětny fabrikaŕ G. R. Lehmann w Lejnje a 20 lětny murjeŕ J. G. Gruhl we Wulkich Debßezach samolwicź. Woni běchu pjecża 8. junija popołdnja sady „Dalokoje běleŕnje" na Budyskim reverje se Sprejneho mosta dwě tramje se samyßkom wottorhnyli. Psched ßudom mózachu pak wobskorżeni dopokasacź, so bě ßo hižo prjedy mjenowaneho dnja połdra tramy shubiło, a so běchu jenoż pok tramy, kotraż bě jenoż hischcże troschku wißała, do Sprewje storczíle. Wobskorżeni, kotsiž běchu dobrowólnje wuporjedźenje mosta sapłaczili, ßo wuwinichu.

× Cżeßla Hascha w Radworju bě 19. junija rano żelesniskeho dźěłaczerja Měscherja w kemschach se spěwaŕskimi knihemi do tyła dyrił, dokelž bě Měscheŕ wußnył. Tón ßamy dźeń wjeczor Měscheŕ teho dla na Haschu nawoła, wonaj ßo wureczowaschtaj a ßebi sschiwidżaze wudma nawdawaschtaj. Ssud Měscherja sa njewinowateho spósna a Haschi 10 hriwnow pjenjeżneho khostanja abo 2 dnjej arresta napołoži. Do ßudniskich khostow pak mataj ßo wonaj dźělicź.

× Mandżelska dźěłaczerja Winklera w Budestezach bě tsilětnemu hólzej dźěłaczerja Langi někotre plisty wotłożika. Cżělneho ranjenja dla ma wona 3 hriwny khostanja sapłaczicź abo dźeń jastwa wotßedżecź.

× Fabrikaŕ Khorla Sommer we Wulkej Dubrawje bě, se ßwojim podružnikom, porzlintoczerjom Němzom ßo wadżo, Němzowej żonje porokował, so je wona drjewo kradnyła a jej pódla teho sschiwidżaze wudma nawdawała. Sommera teho dla 30 hriwnam pjenjeżneho khostanja abo jastwu na 6 dnjow saßudźichu.

Ad. Rämsch naßl. w Budyschinje
(mějeczel **Max Kirschner**)
pschi butrowych wikach 1 **telefon czißło 415**
porucża ßwoje daloko a schěroko snate
palenzy a likeury.
Roseßklanje w cżwizach a bleschach.
Proschu ßebi płaczisnowy sapiß żadacź.

Po tunich płaczisnach poruczam ßwój derje wuhotowany skład **ff. domjazych, kuchińskich a hospodarskich wězow, lakowanych a njelakowanych, blachowych lampow, latatnjow, zylindrow a ßnjołow, platow, płokanskich wanjow, bowow, myjnych stejakow, zimanskich maschinow, kupanskich wanjow, żelesne pónoje a hornzy, hospodarske wahi, noże, widliczki, łżizy, nożowe korbiki, khosejowe młyny, khosejowe łhany, khosejowe a zokrowe tyče, rybowanske maschiny, mjaßorubaze maschiny, mjaßowe mjezki, schczětki, ßerschczowe mjeczawy, zentrifugowe schczětki** atd.
Moritz Schulz, **klampnatski mischtr : : : : :** **pschi ßerbskich hrjebjach 10.**
— **Wuporjedżerja.** —

Kóżdy, kotryž chze ßebi **dobry** a **tuni cżaßnik** kupicź, abo kotryž chze ßebi jón **porjedźicź** dacź, njech dże k cżaßnikarjej
Kurtej Jenčej
na swonk. lawskej haßy 5.
Jencź pschedawa a poledźuje, sa ßwoje dźěło sprawnje rukujo. — **Proschu, ßebi moje wukładne wokno, s płaczisnami wupołożene, wobhladacź.**

Woprawny **Helgolandski**
ßmołowy plestr
je najlěpschi psche **wicź, podklócze, drjenje,** scht. po 50 pj. poruczataj
Měrschez bratraj naßl.
pschi żitnych wikach 30.

Sserbske a němske
spěwaŕske
sa njewjesty,
jara kraßnje swjasane a se wschelakim wudebjenjom wupyschene, **w cżelazej koži** hižo po **6** hr. **50** np., **najjednorische = = 2 =** — np. ßu dostacź **we wudawatni Serbskich Nowinow.**

Liebsch,
ßudniski aktuar sw. ßłużby
pschi nowych hrjebjach 5
pißaŕnja sa kupowanske, hypotheŕske, dismembraziske, testamentske a sawostajenstwowe wězy atd.
Měcži ßerbski.
— Telefon czißło 177. —
Pscheßadżowanje leżomnoscżow.

Dobru
lanu muczku
porucża **Khorla Kahrowe**
pschi żitnych wikach.

Hand aufs Herz
Ssmjercź wěscże
skutkuja
Käppelinske
subjaze kapki
(destillat)
s krónskeje drogownje
Arna Käppela
na seminarskej haßy 8.
— Telefon 18. —

Mißionſki ſwjedźeń we Wokrancžizach.

We **Wokrancžizach** w Rósborſkim wokrjeßu ſměje ßo **njedźelu 14. auguſta t. l.**

mißionſki ſwjedźeń.

Sapočatk dopołdnja w 9 hodźinach, popołdnju $^1/_2$2 hodźin.

Pſcheceźelnje k temu pſcheproſchuje

duchowny Schachſchneider.

Ratarſka ſchula w Rudyſchinje.

Bliźſchi **ſymſki ſemeſter** ßo **wutoru 18. oktobra 1910** ſapočnje. Samolwjenje nowych wučomzow podpißany direktor pſchijimuje, kotryž je też rad ſwólniwy, dalſche wukaſacź.

Prof. dr. Gräſe.

Sſo domoj wróćił.

Wesser,

rěčnik a notar.

K dopomnjenju

na row

Marje Auguſty Holanoweje,

Jana Holana, gmejnſkeho pſchedſtejiceŕja w Budyſchinku, mandźelſkeje, wumrje 13. auguſta 1909.

Hłóß: Kſchesćźijenjo, ach tu njej.

Wjele cźłowſkoh' žiwjenja
Minje ßo tu w jenym lěcźe,
Hdyž ßo naſad pohlada,
Dha jich wjele na tym ſwěcźe
Semſki běh ßu ſkónczili,
Njejßu wjaz mjes žiwymi.
Tak też waſcha mandźelſka,
Kiž tak ſ jena ſ wami běſche,
Pſched lětom je wumrjeła,
Wſchitka luboſcź njemóžeſche
Sdźeržecź jeje žiwjenje,
Tón Knjes ſ njej prjecź khwataſche.
Hdyž tak wjazy měßazow
Prjedy khorowata běſche,
Žadaſche ßej prjecź wot jow
A radlubje wumrjecź chzyſche,
Tſinateho auguſta
Bóh tón Knjes ju wotwoła.
Schtyrzyceźi a wóßom lět
Pſchekrocźiła hakle běſche,
Myßlili ßej njejſcźe lěd',
So ſ njej hižo k ßmjercźi dźěſche,
Hdyž też tak pſchi ſkładnoſcźi
Ssmjercź a row rad naſpomni.
Wſchitka próza lěkarja
Samohła też niczo njeje,
Jejna khoroſcź běſche ſła,
Wodźeſche ju k ßmjercźi ſkerje,
Hiſchcźe njeje narośtka
Pſche ßmjercź žana ſelina.

Horjo cźłowſkoh' žiwjenja
Trjechi ju we polnej měri,
Hdyž je wumrjecź widźała
Scheſcź tych ßwojich małych dźěcźi,
Jedyn ßyn pak k rowu 'ſchcźe
Pſchewodźał tu macźeŕ je.
Tak ju tudy potrjechi
Srudoba a ſtyſka wjele,
Bóh tón Knjes pak pſchewaži,
Prjedy hacź nam kſchiž jow ſcźele,
So pſches horjo wſchelake
Kſcheſcźan ſkerje k njebju dźe.
Kóždu njedź'lu dopołdnja
Bě tak rad we Božej ßłużbje,
A je hewak ſkłožiła
Sſo po kſcheſcźijanſkej wučźbje,
Hdyž tak ßwój dom ſaſtara
Jako macź a mandźelſka.
Pſches ßmjercź wona ſawěſcźi
Shubiła wſchak niczo njeje,
Ale tam we wěcźnoſcźi
Wjedźe ßo jej nětko derje,
Tam nětk hižo wužiwa,
Schtož je tudy wěrika.
Duž nětk ſa njej hladajmy,
Kaž ſa jenej, kiž je wuſchła
Do wěcźneje domiſny,
K naſchom' ſbóžnikej je doſchła,
Kotryž jej też ſ hnady da
Sbóžnoſcź, kiž nam ſwarbowa.

Tón Knjes pak njech troſchtuje
Tych, kiž pſches ßmjercź wón tu ſrudźi,
Njech ßo wjazy luboſcźe
K njeſachodnym kubłam ſbudźi,
Pſchi tym tola woſtanje:
Schtož Bóh cźini, dobre je.

Pſches F., g. p.

Dobru

pſcheńcźnu muku

porucźa **Khorla Kahrowe**
pſchi žitnych wikach.

Jáhły, hejduſchku, grupy, ßoki, hroch, rajß a nudle

porucźa **Khorla Kahrowe**
pſchi žitnych wikach.

Hoſcźenz w Lětonju.

Njedźelu 14. auguſta 1910
po ſkónczenym ponowjenju

wukulenje kołbaßy

ſjednoczene

ſ wjeczerju po khareźe a ſ muſikalnej ſabawu.

Sa dobre jědźe a picźe je ßo najlěpje poſtaraco.

K temu najpſcheceźelniſcho pſcheproſchujetaj

E. Dietrich
a mandźelſka.

Mužaze a žonjaze

jěſdne kolo

kaž nowe, ſe ßwobodnym běhom, je tunjo na pſchedań na hornczeŕſkej haßy 13 po 1 ſkhodźe.

Khěža

w dobrym rjedźe je prjecźcźehnjenja dla placźiſny hódno na pſchedań. Dalſche wukaſuje **Jan Kſchižank** w Rodezach p. Pomorz.

Prawny bürow Ernsta Kobana

(prjedy J. a E. Kobana)
w Budyſchinje
pſchi žitnych wikach 4.
— Telefon 675. —

Saradźenje leżomnoſcźow a hypothekow, ſrjadowanje ſawoſtajenſtwow, wudźěłanje kupjow a liſtźinow wſcheje druźiny, ſeſtajenje wſchěch druhich pißnych dźěłow. Sehnawanje pjenježnych žadankow.
— Rěcźu też ſerbſki. —

K žnjam

poručam wulki ſklad

měchow

wſcheje druźiny. Jenož ras trjebane

zokrowe měchi

po 60 pj.

Heinrich Lange
11 pſchi žitnych wikach 11.

Jutrnica,

serb. tow. za Njeswačidło a wokolnoſć,

zrjaduje při składnoſći wuleta Budyskeje Jednoty njedźelu 14. žnjeńca w 6 hodź. pola Weberec

porjadnu zhromadźiznu.

Přednošk a dosć zabawnych nowinkow so wam poskići. Też naše knjenje a knježnički wutrobnje přeprošujemy.

Bohaty wopyt wočakuje
předsyda.

„Serbſka Pczólniza“

ſměje **15. žnjeńca** pop. w 4 hodź. pola Sarjenkez w **Khróſcźizach**

ſhromadźiſnu.

Porjad:
1. Pſchednoſchk wo ſapucźowanju ſ pczołkami.
2. Rosmołwa.
3. Naležnoſcźe towaŕſtwa.

Wſchěch ſerbſkich pczołarjow pſcheproſchuje wutrobnje

pſchedźyda.

Do Laſa!

Njedźelu 14. auguſta

kermuſchka

ſ rejemi.

Pſcheceźelnje pſcheproſchuje

Khorla Scholta.

Schtó by młodemu Serbej k 1. ſeptembrej **100 hriwnow** požcźił, kiž ßo ſa dwě lěcźe ſ 5% danje ſprawnje ſaßo wrócźa. Poſkicźenja pod **J. J. 100** chzyłe ßo we wudawarni Serbskich Nowin wotedacź.

Kuchaŕki, ſtwinſke a ßłużobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy k ßwinjom, wotroczkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłaczeŕſke ßwójby pyta hnydom abo poſdźiſcho pſchiſtajeńka **Görlichowa** na ßukelnſkej haßy 1 na rózku žitnych wikow w cźrijowni knjeſa Heinr. Mohra.

Pjekaŕſkeho wučzobnika

hnydom abo poſdźiſcho pyta

Ota Wiesner
na hrodowſkej haßy cźißko 3.

Kowaŕſkeho wučzobnika

k jutram 1911 pyta

Pawoł Miczka w Pomorzach.

Pytamy 6 Sserbowkow ſa ßwoju cźiſcźeńnju. Ssamoſtejazy rjany dom pódla fabriki, ſ 3 ſtwami, 3 komorami, kuchinju a pinzu atd., ſahrodu a polom ßo pſchewoſtaji. Pſcheßydlenje ßo ſapłacźi, hdyž je trajne.

Porzlinowa fabrika Donath
w Tiefenfurt w Schleſyſkej.

(K temu cźißku pſchiloha.)

Pschiłoha k czišłu 33 Serbskich Nowin.

Ssobotu 13. augusta 1910.

Płaczišny rěsneho ſłotu na Draždżanskich ſłótnych wikach.

8. augusta 1910.

Płaczišny po zentnarju k hriwnach.

Ekótne družiny a wośnamjenjenje.	Žiwa hr.	Rěsna waha hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetſcheje rěsneje hódnoſcże hacž do 6 lět	42—46	79—83
awſtriſke	46—50	82—87
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — ſtarſche wukormjene	39—42	75—78
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane ſtarſche	35—38	71—74
4. ßnadnje pizowane kóždeje ſtaroby	30—34	64—70
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetſcheje rěsneje hódnoſcże	41—44	73—76
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetſcheje rěsneje hódnoſcże hacž do 7 lět	37—40	69—72
3. ſtarſche, wukormjene krowy a ßnadnje wuwite młódſche krowy a jałojzy	33—36	64—68
4. žrěnjo pißowane krowy a jałojzy	29—32	59—63
5. ßnadnje pizowane krowy a jałojzy	25—28	54—58
Byli:		
1. połnomjaßne, najwjetſcheje rěsneje hódnoſcże	43—45	73—76
2. žrěnjo pizowane, młódſche a derje pizowane ſtarſche	38—42	68—72
3. ßnadnje pizowane	34—37	64—67
Čželata:		
1. najlěpſche ſ mlokom wukormjene abo najlěpſche wot zyza	53—56	83—86
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	48—52	78—82
3. ßnadnje wuwite wot zyza	43—47	73—77
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpſchich raßow a jich ſchkiżenjow w ſtarobje hacž do 1¼ léta	52—53	68—69
2. mjaßne	49—51	65—67
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	45—48	61—64

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowoz w Budyſchinje:		W Budyſchinje. 6. augusta 1910 wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju. 11. augusta 1910 wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pšeńeža	běła	—	—	—	—	10	25	10	50
"	žołta	9	25	9	40	10	—	10	30
" nowa		—	—	—	—	9	—	9	50
Rožła		7	—	7	20	7	—	7	25
" nowa		6	85	7	—	6	80	7	—
Jeczmjeń	50 kilogr.	—	—	—	—	6	50	8	—
Wowš		8	—	8	30	7	40	7	80
Hróch		12	50	13	50	12	50	13	—
Woka		8	75	9	25	8	25	9	50
Jahły		15	—	16	50	16	—	17	—
Hejduſchka		16	—	17	—	19	—	20	—
Běrny		2	50	3	—	2	40	2	80
Butra	1 kilogr.	2	40	2	60	2	40	2	60
Pšeńeżna muka	50 "	10	25	19	50	15	50	18	50
Ržana muka	50 "	8	75	12	—	10	50	12	50
Ssyno	50 "	3	50	3	75	2	50	3	—
Ssłoma	100 "	4	—	4	17	4	—	4	30
Prožata 1086 ſchtuk,	ſchtuka	13	—	27	—	—	—	—	—
Pšeńeżne wotruby	50 kilogr.	—	—	5	50	5	70	6	—
Ržane wotruby		—	—	5	40	5	70	6	—
Pšeńeżny gris		—	—	6	—	—	—	—	—
Ržany gris		—	—	6	40	—	—	—	—

Na burſy w Budyſchinje pšeńeża (běła) wot — hr. — np. hacž — hr. — np., pšeńeża (žołta) wot 10 hr. 25 np. hacž 10 hr. 50 np., rožła wot 7 hr. 50 np. hacž 7 hr. 25 np., jeczmjeń wot — np. hacž — hr. — np., wowš wot 8 hr. — np. hacž 8 hr. 15 np.

W Budyſchinje płaczeſche: kórz pšeńeży (běła) po 170 puntach — hr. — np., hacž — hr. — np., žołta 15 hr. 73 np. hacž 15 hr. 98 np., nowa: — hr — np. hacž — np. — np., kórz rožki po 160 puntach 11 hr. 52 np. hacž 11 hr. 76 np. nowa: 11 hr. — np. hacž 11 hr. 20 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach: — hr. — np. hacž — hr. — np.

Wiczne płaczišny w Kamjenzu.

11. augusta 1910.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 6 hr. 80 np. hacž 7 hr. 20 np., pšeńeża wot 9 hr. — np. hacž 9 hr. 50 np., jeczmjeń wot 6 hr. 88 np., hacž 7 hr. — np., wowš wot 7 hr. — np., hacž 8 hr. — np., jahły wot 6 hr. — np. hacž 17 hr. — np., hróch 17 hr. 50 np., ßyno (ſtare) 3 hr. — np. (nowe) 2 hr. 80 np., běrny 2 hr. 50 np., ßłoma (100 kilogr.) 3 hr. 66 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 40 np. hacž 2 hr. 80 np., jeja (mandl) 1 hr. 5 np.

Wjedro w Londonje 12. augusta: Rjane a čzopke.

Cyrkwinske powjeśće.

W **Michałſkej zyrkwi** śmeje 12. njedželu po ßwjatej Trojizy farat Räda rano w 7 hodžinach němſku ſpowjednu rěč, ½9 hodž. němſke a w 10 hodžinach ßerbſke předowanje. — Tydženſke ſaſtojnſke dźěła śmeje farat Räda.

Wěrowani:

S druhich wozadow: Arthur Theodor Pawoł Hennig, wyſchſchi ſchwajzak ſe Shorjelza, ſ Auguſtu Selmu rodž. Schleiez. — Ernſt Pawoł Pfeiffer, fabrikat ſe Sleho Komorowa, ſ Elſu Eliſabethu Margaretu Wiczašez ſ Komorowa pola Rakez. — Jan Ernſt Kruža, kublet w Komorowje, ſ Almu Selmu Kloßez ſ Kamjeneje pola Rakez. — Ernſt Hermann Winkler, fabrikar w Nowej Wßy nad Spr., ſ Hanu Marju Léſkez ſ Kóſkow. — Khorla Ernſt Graf, żeleſniſki dźěłaczeř w Budyſchinje, ſ Hanu Auguſtu Mikaniz ſ Hliny. — Bjedrich Max Wünſcha, kamjenjeczěßar w Brěſyſchczu, ſ Hanu Khryſtianu Wiczašez ſ Drožďžija. — Bjedrich Hermann Wiczas, žiwnoſczeř w Prěczezach, ſ Auguſtu Kowarkez ſ Rakojd. — Khorla Auguſt Wollmann, žiwnoſczeř w Běłej Horje, ſ Erneſtinu Měrczinkez we Worzynje.

Křćeni:

W **Michałſkej zyrkwi:** Max Rudolf, Jana Khorle Ernſta Koroleſkeho, hlidarja we Wurizach, ß. — Gertrud Lisbeth, Guſtava Sebaſtiana, rěßarja na Židowje, dź. — Max Helmut, njemandž. ß. na Židowje. — Max Hermann, njemandž. ß. w Delnjej Kinje. — Hermann Pawoł, njemandž. ß. w Zyžezach. — Johana Margareta, njemandž. dź. w Sajdowje.

W **katholſkej zyrkwi:** Robert Rudolf, Jana Stoliuy, ſchewza w Budyſchinje, ß. — Jurij Alfred Joſef, Jurja Měta, piwarza w Budyſchinje, ß. — Hana Marja, Auguſta Hermanna Schwarza, ſchewza w Budyſchinje, dź.

S druhich wozadow: Martha Elſa, Khorle Auguſta Löhnerta, czéßle w Hodžiju, dź. — Khorla Ernſt, Jana Auguſta Jórſchika, dźěłaczerja w Hodžiju, ß. — Margaretha Eliſabeth, Khorle Emila Waltarja, kublerja w Hornjej Borſchczi, dź. — Marja, Domaſcha Kempaßa, khěžerja w Jenſchezach, dź. — Max Waltaŕ, Jana Auguſta Pětſcha, tſchikrjerja w Kſchiwej Borſchczi, ß. — Richard Erich, Ernſta Mjetwy, dźěłaczerja w Pßowjach, ß. — Erika Luiſa, Franza Seyfrieda, ſchewſkeho miſchtra w Minakale, dź. — Hana Frieda, Bohuwěra Lorenza, ſahrodn. žiwnoſczerja we Wjeßlu, dź. — Emil Pawoł, Bohuwěra Ssykory, khěžerja w Minale, ß. — Martha Marja, Roberta Kitty, ſahrdniſkeho žiwnoſczerja we Wjeßlu, dź. — Emma Martha, njemandž. dź. we Wjeßlu. — Emil Kurt, Jana Bohuwěra Klimanta w Pomorzach, ß. — Max, Khorle Hermanna, Wittenberga, žiwnoſczerja w Rodezach pola Pomorz, ß. — Hana Alma, Maxa Pawoła Joachima, murjerja w Bukezach, ß.

Zemrjeći:

W **Michałſkej wožadže:** 7. auguſta: Julius Neuroſchat, żeleſotočeř w Hornjej Wjaſońzy, we wokrjeßnej hojeſni na Židowje, 70 l. 2 m. 1 d. — 11. Max Helmut, njemandž. ß. na Židowje, 25 d.

W **katholſkej wožadže:** 10. auguſta: Marja Pjechowa ſ Khróſczíz, 67 l. 11 m. 18 d.

S druhich wožadow: Marja Auguſta, Jana Bornaka, kublerja we Wjeßlu, dź., 28 l. 3 m. 10 d. — Marja Thereſa ſwud. Seyfriedowa w Minakale, 77 l. — Jan Auguſt Koban, žiwnoſczeř w Krakezach, 62 l. — Frieda Emma Grützneroz w Lichanju, 13 l. 3 m. 10 d. — Max Alfred, Khorle Ernſta Kloßa, ſahrodnika w Kobelnju, ß., 1 l. 2 m. 4 d.

Zyrkwinſke powjeſcze ſ Hodžija.

12. njedželu po ßwjatej Trojizy śmeje rano ½7 hodžin duchowny Voigt ßerbſku ſpowjednu wuczbu, ½8 hodž. ßerbſke a ¾9 hodžin němſke předowanje.

Zyrkwinſke powjeſcze ſ Budeſtez.

12. njedželu po ßwjatej Trojizy śmeje farat Domaſchka rano w 7 hodž. němſku ſpowjedž, duchowny Bojz dopołdnja we 8 hodž. němſke a ½10 hodž. ßerbſke předowanje.

Franz Marschner

cżaßnikar w Budyſchinje

na bohatej haßy 9

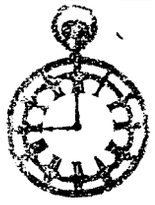

swój ſklad **cżaßnikow** a **cżaßnikowskich rjeczazow** k dobroczźiwemu wobkedžbowanju porucza.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczišny.

Wumerjenſke dźěła wſcheje družiny pſchebjerjetaj ::

Rentsch & Schöne

pod pſchißahu wſataj geometraj,

na rózku ſeminarſkej haßy 13, I a Hoſchcz haßy.

Telefon 682.

Sklad
drainěrowanskich rolow
w Lětonju
porucza
drainěrowanske wónzuchowe a wodu wodżaze roły, złoby, kruwjaze, ßwinjaze a proßaze korta ſ prěkuſchom
a bjes njeho,
zementowe platy
wſchelakich wulkoſczow a druźinow,
ſczinowe pleczenje
ſe ſazynowanym grotom,
tſěſchnu papu
wſchelakich tolſtoſczow,
tſěſchne pomaſanje „optimus“
a **kamjeńtnowuhlowy teer, teerowe kótła ſ pſchißłuſchkom, grotowe, ſczinaze a papjaze hoſdże, hornczerſke twory, Brockmannowy**
= pizowanſki kalk =
ſnamki A a B
po fabrikſkich płaczíſnach.
Emil Dietrich
w Lětonjanſkim hoſczenzu.

S mojeje, prjedy ßwobodnemu knjeſej Uckermannej ßłuſchazeje, **parneje zyhelneje w Měrkowje** pſchi Lutobczanſkim ſaſtanišczu) wubjerne
murjerſke zyhele, pſchepuſchczate zyhele,
najlěpſche **tſěſchne zyhele**
bruneje, czerwjeneje a naturſkeje barby atd. po tunich płaczíſnach poruczam.
Albert Krauſe w **Měrkowje.**
Telefon Khróſt-Komſk czo. 17.

Drjewjane
rjemjenjowe taczele
wſchěch normalnych wulkoſczow
ſtajnje na ſkładże,
Ia. czerjenſke rjemjenje
ſ jadriweje koże wſchěch ſchěrjow
tunjo porucza
Otto Büttner,
pſchedawarnja koże, czerjenſkich rjemjenjow, techniſkich gumijowych wężow,
w Budyſchinje
pſchi hłownym torhoſchczu.

Ssuſcheny połcz 5 porſtow tolſty, punt po 90 pj., **ßuſcheny brjuch** punt po 85 pj., **ßadło** punt po 75 pj., **kołbaßowy tuk** punt po 50 pj., **kołbaßu** punt po 60 pj. porucza
O. Pötſchka na żitnej haßy.

Konditornja a khofejownja
R. Lehmanna (prjedy Nauki)
na ßerbſkej haßy czißło 8
porucza ßwoje měſtnoſcze dobroczíwemu wopytowanju.
Pſchihódny pſchebytk!
Najlěpſche napitki. ff. konditorſke twory.
torty, tykanzy, baby atd.
jako dary ſ kóždym żadanym napißmom ſa kóždu ſkładnoſcz ßo hodżazym.
Schokolady. — Mjedowe tykanzy.

Wulki ſklad
hotowych koſchlow
běłych, pißanych, ßmužkatych a kaſchczikatych wſchelakich płaczíſnow,
mużaze koſchle hižo po 1 mk.,
żonjaze koſchle hižo po 95 pj.,
dźěczaze koſchle wſchěch wulkoſczow ſa kóždu ſtarobu.
Módroczíſchcz
w rjanym wubjerku kaž tež módroczíſchczowe hotowe jaki
porucza
Emil Wehrle
na jerjowej haßy 7.

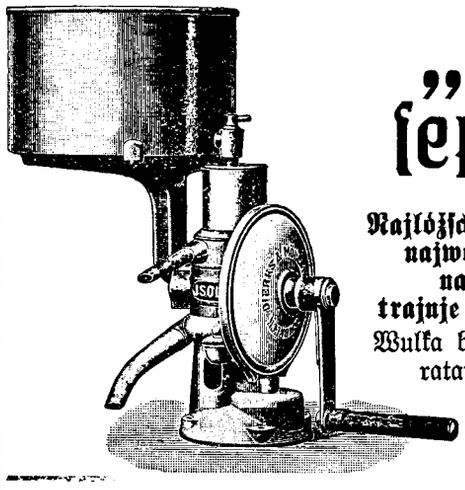

„Iſola“ ſeparatory
D. R. patenty.
Najlózſchi khód, najwótriſche wotſběranje, najjednoriſche wobkhadzenje, trajnje dźěłane, tunje płaczíſny.
Wulka bronſowa medailla němſkeho ratarſtwa ſa nowu nadobu, w lěcze 1905 ſpožczena.
Wot 15 lět najlěpje ſawjedżena zentrifuga.

Jan Manjok naſlědnik
(Jurij Hänſel)
pſchi żitnych wikach 6 w Budyſchinje, na ßukelnſkej haßy 34
Składownja a podawanje wſchěch ratarſkich maſchinow a wſcheje ratarſkeje nadoby.

Wolijowe barby
wſchěch ſnatych nuanßow, hnydom k barbjenju hotowe,
derje a twjerdże ſkhnyjaze,
molerſke a murjerſke barby, terpentinowy wolij
(němſki a franzowſki),
lanowolijowy firniß, jantarjowe laki, kopallaki, damarlaki, żelezowe laki, Kölnſki klij, murjerſki klij, drobnu krydu, gyps, portlandſki zement, najlěpſchi karbolineum, barbicże wſcheje druźiny,
ſchablony
ſa molerjow a murjerjow
porucza a ma pſchezo na ſkładże po najtuniſchich płaczíſnach
Emil Mersch,
na kamjeńtnej haßy 24.

Prima
ſahrodne ſchlawchi
gumijowe a konopjane ſchlawchi
wupruhowaneje najlěpſcheje druźiny po najtuniſchich płaczíſnach porucza
Otto Büttner,
pſchedawarnja koże, czerjenſkich rjemjenjow a techniſkich gumijowych wężow
w Budyſchinje
pſchi hłownym torhoſchczu.

Pol dźěła
a wjeßele ſchicz je, hdyž ßo bjesporoczne
favoritſke rěſy
(ſchnitty) wužiwaja. Rospokaſowanje pſches **favoritſki modowy album,** jenož 60 pjenjezkow.
Agentura na Lubijſkej dróſy 2.
K rěczam rano wot ½8 hacz do popołdnja ½7 hodżin.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihičišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 34. Sobotu 20. augusta 1910. Lětnik 69.

Mjaßowa drohota w Němskej

sozialdemokratiskim a liberalnym nowinam s nowa składnosćz dawa, ßebi žadacz, so by ßo saßo ruski skót bieße wscheho wobmjesowanja psches němske mjesy puschczak. Napscheczo tutemu žadanju je pruske ratarske ministerstwo wosjewiło, so k spokojenju mjaßoweje potrjeby hischcze němske ratarstwo doßaha. Hacz runje je ßo wobstatk nětrych skótnych družinow pomjeńschik, dha je ßo s pschibywanjom młodeho skota, kotryż budże sa krótki czaß k rěsu srały, a s pokraczowazym polěpschenjom skota sa mjaßowu potrjebu w Němskej w doßahazej měrje postarało. Ratarstwowe ministerstwo ma pak sa nusne, na to pokasacz, so ßo niczo njeßmě sakomdźicz, so bychu ßo ßwinje s wjetschej stajnosczu plahowałe. Tež plahowanje howjaseho skota dyrbjało ßo bóle spěchowacz. Se wschěmi ßrědkami dyrbi ßo na to dźěłacz, so by ßo wjazy młodeho skota wjasało. S tymle wotpohladom dyrbjało ßo wjazy pizy plahowacz, pastwy ßo polěpschecz a ßo na sjednoczenske wuwužiwanje skota bóle dźiwacz.

Strajk w němskich łódźelnjach.

Po poßlednim sapißu dźěłodawarjow je we łódźelnjach 30,280 strajkowazych abo s dźěła wusamknjenych dźěłaczerjow. W Hamburgu je ßo wusamkło 9200, w Schczeczinje 6113, w Bremenje 2400, w Vegesacku 1600, w Geestemünde 1500, w Rostoku 800, w Flensburgu 2000. Mały dźěl dźěłaczerjow je ßo se sympathiju sa strajkowazych strajkej pschisamknył.

Dwaj němskaj torpedowaj czołmaj ßo potepiłoj.

Psched Kielom staj ßo wutoru w nozy torpedowaj czołmaj S 76 a S 32 potepiłoj. Wonaj staj pó czmje do ßo sawadźiłoj a ßo hnydom podnórikoj. Muzstwa ßu ßo na panzerowanaj kschižakaj „Danzig“ a „Undine“ wukhowałoj.

Turkowski finanzny minister Dzawid pascha w Němskej.

Turkowska je nusowana, ßebi s nowa něhdże pjenjesy požczicz. Najprjódzy je turkowski finanzny minister w Franzowskej požczonku spytał. Franzowske knjeżerstwo je jemu sdźěliło, so bychu Franzowsojo jenoż s tym wuměnjenjom požczili, hdy bychu Turkojo ßwoju wójskowu potrjebu w Franzowskej kupowali. Na to je turkowski finanzny minister ßwoje sboże w Barlinje spytał. Na turkowskim póßlanzstwje ßo jemu k czesczi hosczina wuhotowa, pschi kotrejż ßo němski statny sekretar swonkownych należnosczow s Kinderlen-Wächter a direktor němskeje banki s Gwinner wobdźělischtaj. Dzawid pascha je potajkim składnosć měł, tam s wodzerjom němskich swonkownych należnosczow wo sapłaczenju 18 milijonow sa wójnsku łódź, wot Němskej Turkowskej pschedatej, jednacz, a ßo pola direktora němskeje banki sa tym wobhonicz, hacz by turkowska požczonka w Němskej mózna była.

Chileski president w Němskej wumrjeł.

President chileskeje republiki, kotryż bě 16. augusta wjeczor do Bremena pschijěł, je někotre hodźiny posdźischo w hosczenzu s Božej ruczku sajaty wumrjeł. President, kotryż na ßłabosć wutrobinych muskulow cźerpjesche, chzyssche ßo w Nauheimskich kupjelach wulěkowacz. Jeho žona a jeho ßwakowa jeho pschewodźeschtej. President bě ßo 1846 narodźił a bě po powołanju prawisnik.

80. narodniny khěžora Franza Josefa.

Najstarschi wjerch Europy, haj drje zykeje semje, awstriski khěžor Franz Josef, sandźeny schtwórtk ßwoje 80. narodniny w ßwojim hrodże w Ischlu w kruhu ßobustawow khěžorskeje ßwójby ßwieczesche. Hižo wot 18. lěta wón krónu awstrisko-wuherskeho khěžorstwa noßy a je sa czaß ßwojeho dołheho knjejstwa dosć czežkich dnjow doczakał. 1866 wón wójnu s Pruskej shubiwschi ßo s Němskeje wusamknu. Najczežscha rana ßo jeho wutrobje nadyri, hdyž jeho jeniczki ßyn, krónprynz Rudolf, nahle wumrje, a jeho mandźelska pod kałaczom jeneho anarchistiskeho skótnika ßwoje žiwjenje wudycha.

Narodniny khěžora Franza Josefa, kotryż je wot dawnych lět se ßwěrnym swjaskarjom němskeho khěžorstwa, ßu ßo tež w Němskej s pschecželnosczu a czesczowanjom wopominałe. W Draždźanach ßo w katholskej zyrkwi ßwjedźeńska Boża ßkužba wotbywasche. Khěžor Wilhelm, kotryż schtwórtk we Wilhelmshöhe pschebywasche, je pschi ßwjedźeńskej ßnědanskej hosczinje awstriskemu khěžorej pschipitk wunjeßł, w kotrymž jemu sbožopschecza zykeho němskeho luda wupraji.

Njedoßahanje mjaßa w Awstriskej.

Hižo někotre měßazy lud w Awstriskej s rěsnikami dla mjaßowych płaczisnow wójnu wjedże. W někotrych městach, kaž w Kremsu a Klosterneuburgu, ßu ßo hosposy saroczałe, so mjaßo njebudża wjazy waricz, doniž jo rěsnizy njebudża saßo po prjedawschej płaczisnje pschedawacz. Nakhwilnje ßu drje tež hosposy dobyke, wone ßu rěsnikow w někotrych městach nusowałe, mjaßowe płaczisny ponižicz. Tole dobycze pak njeje dołho trało. Dokelž bě rěsny skót dźeń a žadnischi, ßu ßo płaczisny sa krótki czaß saßo powyschiłe. Na poßledne skótne wiki we Winje bě ßo tak mało skotu pschihnało, so s 5000 howjadow ani jene njepschedate njewosta. Njedźiwajzy powyschenych płaczisnow rěsnizy s mjeńschich městow 1462 howjadow pokupichu. Njedźelu ßo potom, kaž bě ßo pschipowjedźiło, mjaßowe płaczisny wo 20 prozentow powyschichu. Pod czischczom tychle podawkow je pschedßydstwo Winskeje měschczanskeje rady wikowanskemu ministrej dr. Weiskirchnerej telegram s napominanjom póßłało, so by ßo hnydom wukas wudał, po kotrymž by sakasane było, rěsny skót a mjaßo s Awstriskeje do wukraja wuwosycz.

Tajka sakasnja by nětczischemu njedoßahanju mjaßa w Awstriskej khětro wotpomhała. Awstriski skót ßo woßebje do Němskeje wuwožuje, potom do Italskeje a Schwizy. Do Němskeje ßameje je ßo sa prěnje 6 měßazow tuteho lěta 21,000 howjadow wuwjesło. Woßebje wulke skótne wiki w pokodnischej Němskej, kaž Mnichow a Nürnberg, bychu bjes pschiwosa awstriskeho skota czežko schkodowałe. Do Mnichowa je ßo poßledni czaß na pschikład wob tydźeń něhdże 500 doroscenych howjadow pschiwožało. Hdy by ßo potajkim skót s Awstriskeje do Němskeje wjazy njeßměł wuwosycz, bychu ßo mjaßowe płaczisny w Němskej bjes dwěla wysche hnałe, a mjaßowa drohota w Němskej by potom wěsta była.

Nadźijomnje pak ßo Němska hischcze mjaßoweje drohoty sminje. W najwjetschej nusy Awstrisko ßwoje mjesy ßerbskemu skotu wotewri. Njedoßahanju mjaßa w Awstriskej ßo potom hnydom kónz czini. Awstrisko-ßerbska zkowna wójna, kotraž je ßo psched tsjomi lětami sapoczała, je najdlěje trała. Tejele wójny dla Awstriska žadyn skót se Sserbije psches ßwoje mjesy njepuschczesche, mjes tym so ßo Sser-

bija pschiwosej wudźělkow awstriskeje industrije samkny. Awstriska je s zkownej wójnu wjele cźežšcho schkodowała, dyžli Sserbija. Teho dla je wona wobkhad se Sserbiju saßo pytała. Postajenja noweho awstrisko-ßerbskeho wikowanskeho wuczinjenja ßu hižo dowuradźene. Po nich budże Sserbija wob lěto 50,000 wolow a 190,000 ßwini do Awstriskeje wuwosyczź ßměcź. K wuwjesenju pschipuschczene skoczata budża ßo w rěsarnjach, w Sserbiji leżazych, s dohladowarstwom awstriskich a wuherskich skótnych lěkarjow rěsacź. Mjaßo budże ßo po nowym pschepytanju w samknjenych wosach do Awstriskeje wosyczź. Wono ßmě ßo jenoż w tajkich městach pschedawacź, w kotrychž ßo po nawjedźenju wjele mjaßa pschetrjebuje. Zko ßo hižo do rěsanja płaczi a to po tych ßamych ßadźbach, kotrež ßo wot rumunskeho skota žadaja. Zko na howjada 9 krónow 40 halerjow sa 2 zentnarjej wuczinja, mjes tym so ma ßo sa ßwinje hacź 220 puntow po 11 krónach płaczicź. Cźežšche ßwinje po 10 krónach sa dwójny zentnar žiweje wahi płacźa. We Winje a w Pestu ßo nětkole wjazy skota na wiki honi, hacź je jeho trjeba. To ßame tež s Barlina pißaja.

Napschemolětanje lětadłow w Franzowskej.

Sańdźeny tydźeń ßu w rańschej Franzowskej koło wokoło nad krajom wot němskich mjesow hacź do Parisa s lětadłami na pschemo lětali. S prěnim dobyczerjom je powětrojěsdny Leblanc był. W Parisu wulke ßyły ludu pschi Eiffelskej wěži dobyczerja wocźakachu. Wójnski minister, general Brun, Leblanca wobjima. Wojazy njesamochu ludowe czrjódy wróczo dźerżecź, kotrež ßo na Leblanca walichu a chzychu jeho w triumfu na ramjenjach wotnjesecź. Leblanc powjedasche, so je wubjerny slět měł. Wón je 790 kilometrow daloki pucź se 6 pschestawkami sa 11 hodźin 56 minutow pscheleczał. Leblanc je wulke myto, 100,000 frankow wuczinjaze, dobył.

Bołharska a Turkowska.

Bołharske knježerstwo je ßo s njeměrami w Mazedonskej do cźěßna sahnało. Wschědnje bołharszy cźeknjenzy s Mazedonskeje do Bołharskeje pschikhadźeja. W Mazedonskej ßo sběžkarske czrjódy hromadźeja, kotrež Bołharam sakasuja, Turkam ßwoje brónje wudacź. Knježerstwo hischcże na wocźakowazym stejischczu steji a ßo hischcże njeje k žanej njepschecźelskej kroczeli pschecźiwo Turkowskej rosßudźiło. W rosrěczenju turkowskeho póßlanza Assima beja s ministrom swonkownych należnosczow Paprikowom je ßo wo wróczenju cźeknjenzow do wopuschczenych statokow jednało. Mjes tym ßo knježerstwo prózuje, cźeknjenzam w Bołharskej dźěło wobstaracź.

Saßudźena kralowa.

Portugalske knježerstwo je skoro wschě powjesce wo prozeßu swudowjeneje kraloweje podtkócziło. Kralowa je wokhudnyła a wona njemóżesche krawzej 80000 hriwnow sa drastu sapkaczicź. Duž ju krawz wobskorži. Kraloweje rěcznik ßo na to powoła, so ßo swudowjena kralowa jako ßobustaw kralowskeje ßwójby njehodźi wobskorżicź. Krawz pak ßo s tym njesměrowa, ale na wyschschi ßud dźěsche. Tutón je nětko wußudźił, so je swudowjena kralowa portugalska stacźanka a so teho dla krajnym sakonjam podsteji. Jenoż kral ßo njehodźi dołha dla wobskorżicź. Tutón wußud wulkej woczi czini. To je prěni krócź, so je wyschschi ßud jedyn ßobustaw kralowskeje ßwójby saßudźił.

Klobuk shubił, czapku namakał.

(Žort.)

Piczkowski Lažak bě jara dobry mandźelski, wón ßo niczeho bóle njebojesche, hacź ßwojeje žony, wjele hary w domje a na dworje njeczinjesche, wostaji kóždemu ßwoje měnjenje, pschede wschěm ßwojej lubej Hanje, wodu wón pilnje pijesche, a, hdyž bě wjeczor wotswoniło, bywasche lědy hdy swonka domu. Jenoż jara s rědka mějesche jeho protyka pschestupny dźeń, na kotrymž wón prawidłowny porjad na bok staji a tež nóznemu stražnikej do woczi hladasche.

Dokelž pak bě jemu Hana dołhe dny a krótke nozy krucze a jaßnje sapißała, bu s jeje ßylnej pomozu jeho protyka tak dokładnje porjedźena, so ßo pschestupne dny po něczim zyle shubichu: Ale na poßlednim pschestupnym dnju we Lažakowej protyzy ßo něschto sta, schtož je hódne, so by ßo tež posdźischim cźaßam sakhowało.

Lažak bě na hermanku w Něhdźezach pobył a bě jara derje wikował. Wón bě ßo tež na ßwoju njesapomnitu mandźelsku dopomnił a ji jara rjane židźane módre rubischko kupił, do kotrehož běchu woßrjedź město Paris a na rózkach pißane kwětki satkane. Tutón cźestny dar, mandźelskej postajeny, doda jemu, kiž ßo niczeho słeho njenadźesche, wulki měr a wěstosc, schtož pak sa njeho słě wupadźe. Hižo w Něhdźezach bě ßebi laczinu schiju s zyle druhimi napojemi hacź s wodu wokschewjak a bě zyle posdźe pschischoł. W korczmje pschi pucźu, hodźinu wot Něhdźez, bě jeho cźma pschekhwataka, a tam dyrbjesche cźakacź, doniž měßaczk njeskhadźa a jemu domoj njeßwěcźesche. Hdyž skónczinje sa horami měßaczk skhadźesche, Lažak rjekny, so ßebi pschе to njemóże, so měßaczk skhadźa, a schtož domojhicże nostupa, so ßo k temu wot nikoho honicź njeda — so wón ßwoju wěz płaczi a s tym je wscho wotbyte!

Měßaczk hižo woßrjedź njebja stejesche, tu hosczenzał Lažaka s durjemi won pschewodźesche. Lažak krucze a wěscze wobtwjerdźesche, so je korczmał skurjeny, dokelž wón, Lažak, jeho pschezo dwaj krócź widźi. Duzy po pucźu Lažak na stajnosczi na měßaczk ßwari, so tak jara hubjenje ßwěcźi, so cźlowjek pschezo saßo pucźa myli a so móże ßebi na poßledku hischcże stawy skamacź. Po někotrych mjersanjach hacź na polo dozpě, kiž bě njedaloko wßy. Tu wichor sawě, jemu klobuk s hłowy storhny a jón wjeßele psches dróhu wotnjeße.

„Hej, hej, hej", Lažak wołasche, „nó tola trochu wocźakń, wujo, mój ßmój hromadźe pikoj, mój tež hromadźe domoj póńdźemoj."

Klobuk nochzyjsche jemu dorosymjecź a jenoż hischcże spěschnischo ßo po drósy dale kulesche.

„Dha jenoż běž", Lažak sa cźěkanzom wołasche, „hdyž masch tak jara nusne..., postrow mi doma moju žonu a praj, so dyrbi mi poliwku na cźopke stajicź."

Ale po něczim bu jemu trochu pschecźiwne, so je jemu pschikryw s hłowy cźeknył.

Tu ßo Lažak njenadźizy s wulkej wjeßelosczu dohlada, so s kóždeho boka dróhi wulka ßyła cźornych cźapkow leži.

„Hej, hej", wón rjekny, „schtó je duzy s hermanka jenoż tola tele cźapki shubił?" Wón do boka na polo stupi a něschto hromadkow tajkich cźapkow naliczi.

Ale dźeń prjedy bě tam jeho ßußod hnój s hródże wosył a na hromadkach leżo wostajił, kotrež ßo Lažakej pschi mutnym měßaczkowym ßwětku cźapki bycź sdachu.

Lažakej tale namakanka jara w hódź pschińdże, wón móżesche nětkole ßwoju nahu hłowu do cźapki tyknycź — ale tale cźapka ßo jara cźežko stajesche. Prěnju, njedźiwajo wschěch napinanjow, nihdy na nihdy na hłowu dostajicź njemóżesche, s druhej ßo jemu to skónczuje poradźi. Cźapka jemu wubjernje ßedźesche.

Ale schto chzyjsche s tymi druhimi rjanymi cźapkami sapoczecź, kotrež koło wokoło leżachu? To ßo wě, wschě ßobu wsacź! Ale tu ßo dopomni, so by to paduschstwo było a so dyrbi cźlowjek kóždemu wostajicź, schtož je jeho. Cźapki drje jeho njeběchu — te bě sawěscze rosnoschowaŕ shubił, kiž ßebi nasajtra po nje pschińdże. Duž je leżo wostaji. Ale, hdy by w nozy hrosne wjedro pschischło?! Jaßnemu njebju a pyschnemu měßaczkej wěricź njebě. Hdy by ßo něschto pschischło, bychu cźapki smokle a ßo wobschkodźiłe. Potajkim dyrbi je tola ßobu wsacź! Trochu ßebi to pschemyßliwschi ßo Lažak rossudźi, cźapki domoj snoßhcź a je nasajtra rosnoschowarjej sa schwarny namakański pjenjes wróczo dacź. Wón mějesche pschi ßebi wulku toschu, w tej niczo njebě, hacź židźane rubischko Hanje. Lažak wotewri ßwoju toschu a tykasche do njeje telko cźapkow, kelkoż jenoż nuts dźěsche. Potom toschu saßo saspinkowa a khelpasche domoj.

Hdyž bě skónczinje domoj dozpěł a do jstwy stupił, njewjedro tež woprawdźe pschicźeże, ale s zyle druheho kónza, hacź bě ßo wón nadźał.

„Ty njeknicźomny, ty njekhmany, ty njecźeßany, ty tajki a hinaschi njedocźinko", tak to praskasche a hrimasche s kuta won, „hdyž ßym ßebi tebje braka, ßym tola troje bróżnine wrota pscheð wocźomaj měcź dyrbjała!"

„Ach, daj pokoj, Hana, směruj ßo tola!" muž sakhadźenje pschetorże. „Tebi ßym rjane židźane rubischko na schiju s kraßnymi wuschiwanymi kwětkami kupił, a tež město Paris je na nim."

„Město Paris drje masch pod noßom abo we ßwojej heji! Zyke nasche pschiwusnistwo nam sahańbisch, zykej woßadże a zykemu kscheszczanstwu jenoż pohórschk dawasch; ßwoje ßamßne dźěcźi ske wuczisch a sawjedźesch."

„Dźěczom ßym cźapki, rjane nowe cźapki ßobu pschinjeßk", muž do rěcze saje.

„Cźapki drje ßwojim wopizam trjebasch, kotrychž ßy zyku czrjódu ßobu pschinjeßk!"

Muž do teho pschińdże, so jemu dźenßa w komorje prawje pschijomne wjedro njebudże; wón ßebi pomyßli: „Mudrischi po-

puschczi!“ a po skhodże dele do bydlenskeje stwy khelpasche, hdżež žo na kawku sa khachlemi lehny.

Ale Hana žwoju žónsku wczipnosć pschewinycz njemóżesche; židżane rubischko a město Paris ji s myžli nochzysche. Wona stany a sažwěczi žebi žwězu. Wona dyrbjesche tola widżecz, schto bě muž s hermanka pschinjesł. Wona puczowansku toschn hrabny, kotraž na blidże leżesche, a ju wotewri. Jej wóń napschecziwo žapasche, kotraž na moschuž a na różowy wolij sapodobna njebě. Wona do tosche nuts hrabny — tu saksischiny — ju syma po khribjecze pschebeża; — wona blize pohlada a do womory padże. Hdyž bě sažo k žebi pschischła, s hněwom a s mjersanjom płakasche. So mohł jeje muž tak njewurjeknicze sły bycz, to žebi njebě myžlika. S prěnim rańschim žwitanjom s domu wubežawschi žo sa zyły dżeń wjazy doma njepokasa.

Kažaka rano czeladni wubudżichu, liž žo s zylej schiju žmějachu, dokelž wón mějesche hischcze žwoju czapku s kruwjazeho hnoja na hłowje.

Hakle posdże wjeczor Kažak, dołho pytawschi, žwoju roshněwanu mandżelsku sažo namaka. Hdyž bě jej jara wotproschował a žwěru žlubił, so žo nakasa, dasche žo wona hischcze junu k temu pohnucz, sažo do domu žo wróczicz.

Stawisnu s czapkami czeledź mjes ludźimi rosnoży. Wschudżom žo ludżo Kažaka k lubu praschachu:

„Schto płaczi czopka czapka?“

Tajke rěcze pak Kažaka tak jara mjersachu, so chzysche dom a dwór pschedacz a tu krajinu wopuschczicz. Ale k temu njedóńdże, dokelž bě Hana krucze a wutrajnje pschecziwo temu.

Ale tale nóz Kažakej ženje s myžli njepschińdże a wón žo ženje wjazy njewopi.

— Kónz. —

Ze Serbow.

S Budyschina. Schtyrzeczilětny dżeń Sedanskeje bitwy budże žo po wosjewjenju měschczanskeje rady na woženbje žwjedżeńske waschnje žwjeczicz. Dżeń do 2. septembra budża žo wojerske rowy na Tuchorju a Mikławschu pyschicz. Do 2. dnja septembra žo rano $^1/_2$6 hodżin se swonjenjom a budżazym piskanjom sawjedże. Dopołdnja $^1/_2$9 hodżin žo žwjedżeński cżah wyschnosczow, towarstwow, jednotow atd. na żitnych wikach sestupa a k wojerskemu pomnikej poczehnje, hdżež budża hižo wojerske towarstwa srjadowane stejecz. Wot tam žo cżah do Pětrowskeje zyrkwje nastaji, hdżež budże w 10 hodżinach žwjedżeńska a dżakowanska Boża žłużba. Wot 12 hacz do 1 hodżiny budże patriotiski konzert na hłownym torhoschczu a popołdnju wot 2 hodżin budże na tělniku sjawne turnowanje na pschemo. Wjeczor we 8 hodżinach žo žwjedżeń w krónskich salach se žwjedżeńskej rěczu a turnowanskimi posticzenkami skónczi.

— Budyski pěschi regiment czisło 103 je žo žrjedu wjeczor s Kinsbórskeho wojerskeho swuczowanischcza wrócził, hdżež bě jón tón žamy dżeń dopołdnja kral Bjedrich August wobhladował.

— (Jěsdne kolo žo kradnyło.) W Schubez korczmje je žo dżełaczerjej Kocżej s Zieglerskeho Doka pola Kumwalda jěsne kolo, 70 hriwnow hódne, kradnyło. Sa paducha maja 30 lětneho cżłowjeka w cżémnej drascze, kotryž je na stronu k Nowosalzskej drósy wotjěł.

— (S motorskim kołom do njesboża pschischoł.) Pjatk wjeczor $^1/_4$7 hodżin gratmischtr Jokusch s Thomažez fabriki jěsdnych kołow s motorskim kołom s wulkeje bratrowskeje haży na hrodowske městno jědżo do różka murje s napschecza wodowoda sawadżi. Se satraschnym storkom s kola žo cżižnywschi žebi Jokusch hłowu žałožnje rosbi a s womoru wobjaty na semi leżo wosta. Kaž žo sda, je žebi wón rjap wobschkodził a žebi nosy swinył abo skamał. Jeho hischcze żiweho do měschczanskeje hojerńje dowjesechu.

— (Żitne płaczisny.) W Franzowskej žu žo pjecza pscheńczne žně hubjenje poradżile a teho dla žu žo tamnische płaczisny powyschike. W połdnischej Ruskej žu žo žně s deschczowym wjedrom sadżerżake, a w Argentinskej žu žně pjecza s wutrajnej žuchotu schkodowale. Tele njedobre powjesczе žu na żitnych wikach w Němskej pscheńczne płaczisny horje sehnake. W Barlinje je žo wjele pscheńzy pokupiło, kotraž je žo do Franzowskeje wuwjesła. Rożkowe płaczisny žu žo mało pscheměnike, dokelž žo s tukraja wjele rożki na wiki nawjese.

— (Wojerski czeknjenz.) Offizěrski aspirant vizefeldwebel Greiner s 11. kompagnije 103. pěscheho regimenta, w tu khwilu w Kinsbórku pschebywazy, je žo s wobstejnosczemi wot žwojeho wójskeho wotdżělenja wotžalił, so žo sda, so je wot khorhoje czeknył. Regimentski komando teho dla wojerske a zywilne wyschnosczе napomina, so bychu Greinera sajake, hdy bychu jeho nadeschke. Greiner je 29 lět stary a bě pschi wotžalenju uniformu wobleczeny.

— (Spytane paduschstwo.) Do pižańnje Heinleinez piwoweje pschedawarnje na Nowosalzskej drósy žu žo schtwórtk w nozy paduschi dobycz spytali. Se schczerczenjom, kotrež je pschi rostkóczenju woknowych schkleńzow nastako, žu žo wobydlerjo na nich kedżbliwi sczinili a jich wotehnali.

— (Też jedyn narodny skutk.) Psches Saksku wěsty dr. Schuenemann lěta dołho hižo khodźi a woženbje duchownych a zyrkwinych wuczerjow wopytuje. Jeho dżeło w tym wobsteji, so žebi hudżbne, žwětne abo zyrkwinske liturgiske sawostanki pschedpołożicz da, kiž žu do lěta 1800 nastake. W bližschim czażu maju žo s podpjeranjom wyschnosczе knihi wudacz, w kotrychž žu wschě hudżbne starożitnosczе wopisane. Sběraczel bě w němskich woženadach a wěso woženbje w městach wjele materiala namakał. Jemu pak by jara lubo było, hdy by też se žerbskich woženadow posticzenja dostał. Teho dla žo s tutym wschitzy žerbszy knjeża duchownі a wuczerjo abo schtóž hewak žo na hudżbu, zyrkwinsku abo žwětnu, wusteji, proscheni, so chzyli pschecželniwje sa hudżbnymi starożitnosczemi hnydom pytacz a do redakzije „Sserb. Nowin“ powjesć dacz.

— Loży lotterije k lěpschemu wopomnjenskeho wustajenja kralowy Karole žu žo runje wudake. S wunoschkom tuteje lotterije dyrbja žo se žohnowanjom skutkowaze wustawy, wot kraloweje Karole sałożene, Karolina hojerńja, dom sa bědnych, Janske towarstwo, hladarńja małych dżěczi, dom czeladnikow, ludowa kuchiń atd. podpjeracz. So bychu žo pjenježne žrědki k temu dostake, je kralowske ministerstwo wotměcze lotterije dowoliło. Wona je dobroczelska lotterija w najnadobnischim smyžle žłowa a je hódna, so by žo wot zyłeho sakiseho luda podpjeraka. Loży žu we wudawarni Serb. Nowin a we wschěch pschedawarnjach ložow dostacz.

— **(Wunoschk běrnow.)** Wobstajne deschczowe wjedro sańdżenych měžazow je běrnam wjele seschkodżiło. Něhdże schtwórty dżěl sażnych běrnow je hižo shnił. Běrnowe płaczisny žu žo teho dla sańdżenu žrjedu na Budyskich wikach powyschike. Nadżijomnje nětk žłónczne wjedro wutraje, so bychu też póstne drużiny běrnow njeschkodowake. Dokelž selo powschitkownje hinycz poczina, boja žo, so žu też póstne drużiny hižo skhorike.

— Błóta, delnjołużiske Sserby, s létuschej mokrotu czežko czerpja. Wotawa je shubjena, dokelž je žo pschi poždlednim powodżenju s błótom samasała a je teho dla skotej njestrowa. Dokelž běrny hnija, budże skótna piza jara żadna.

Theologiske myto. W lěcze 1766 sałoži farar Adam Bohukhwal Schěrach w Budyschinku Hornjołużiske pczołarske towarstwo. Tute je s najwjetschim żohnowanjom skutkowało. S towarstwowym duchownym wodżerjom běsche Schěrach, wulzy sdżěłany knjes, kiž je w žwojim njedołhim żiwjenju, wumrje w lěcze 1773 lědma 49 lět stary, wulku hromadu knihow a wědomostnych nastawkow spisał. Budyschinkska fara běsche tehdy maka akademija; se žameje Ruskeje pschińdżechu k Schěrachej, so bychu pola njeho pczołarstwo a pschirodospyt studowali. Schěrach listowasche s wjerchami a wuczenzami zyłeho žwěta; w lěcze 1767 dosta wot tehdomnischeho administratora Sakskeje, prynza Xavera, skotu medaillu s wobrasomaj sahe semrěteho kurwjercha Bjedricha Kschesczijana a jeho wudowy Marje Antonije. To běsche tehdy jara wulka czesć. Hischcze dżenża mjenuje žo we wědomostnych knihach Schěrachowe mjeno s czeszowanjom.

Hornjołużiske pczołarske towarstwo mějesche wurjadne a rjadne žobustawy. Do wurjadnych žłuschachu s wjetscha wukrajni wuczenzy a wyžozy knjeża. Rjadne žobustawy dżělichu žo do wědomostnych a praktiskich. Poždledni běchu nimale žami žerbszy pczołarjo. Tajzy tehdy wěsze wubjerni žerbzy pczołarjo běchu tsjo Porschiczenjo: Matej Běbrach, wuczer Krawz, Jurij Jeremias; s Lětonja Jurij Bjenada; s Nadżanez najeńk Jurij Bart; s Maleschez wuczer Fiedler a czěžła Thiela; s Klukscha August Jesajas Wiczas, s Delnjeje Hórki Michał Jokusch; s Łuska Jan Jurij Běhmar; s Khwaczig mischtr Jan Budar; s Worzyna Jurij Soba; s Jeschiz Jan Wiczas; s Wulkeje Dubrawy Marczin Hattas; s Czornjowa Pětr Rjencz; s Wulkeho Wjelkowa Handrij Jenka; s Wósborka Jan Němz a radny knjes Jan Michał Berger a dr. Do rjadnych wědomostnych žobustawow žłuschachu s wjetscha fararjo, se žerbskich nimo Schěracha Mag. Jan Bohukhwal Schlachta s Njeżwaczidła, Jan Wylem s Dżěżow, Jan Kschesczijan Herold s Wikow. Tuczi wudawachu tóżdołetnje wědomostnu rosprawu wo skutkowanju towarstwa se wschelakimi nastawkami wo plahowanju a wo pschirodże pczołkow

W lěcze 1767 wupiša towarstwo myto sa theologu, kiž by wo žłowje Jesajaša 7, 18 najnadrobnische physikalne (t. r. pschirodopišne), theologiske a ſ dobom tež natwarjaze wukkadowanje podał a Schërachej sapóžłał. Nimamy powjesćze, so je žo to stało. o. w.

Se Zidowa. Schewzej a wójnskemu invalidej Heinrichej Cžornakej, kotryž je lětža 29. junija ſ khrobłosczu a rosžudnosczu jene 3lětne dźěczo žmjercži tepjenja w Sprewi wukhował, je wokrježne hejtmanstwo 50 hriwnow myta pschiswoliło. Hamtski hejtman ſ Pflugk je jemu tole myto w pschitomnosczi gmejnskeho pschedstejiczerja Frenzla a gmejnskeho starscheho Hilbjenza pschepodał.

S Nowych Błohaschez. Psched tydzenjom je 12lětny žyn tudomneho dźěłacżerja Alberta na sajědojczenje krwě wumrjeł. Hólz bě na schczernischczu khodźo žebi žłomiczku do nohi sakłoł. Rana swonkownje rucze saži. Psched něhdźe 10 dnjemi hólz na dobo žylne bolenje w nosynym shibadle saczu. Kaž je žo nětko spósnało, je žo noha snutska jětsika, ſ czimž je žo krej sajědojczika.

S Hornjeje Borschcze. Póndźelu rano je žo tu stara dodźerżana kólnja prjedawscheje Walterez žiwnosczе wotpalika. Hodźijska žykawa prěnja k haschenju pschijědźe a žebi myto dobu. Stare twarjenczko prósdne stejesche. Schtó je woheń sakožił, njeje hischcze wušlědźene.

S Hornjeje Hórki. Tudomne tsecze statne wucżerske městno žo w bližschim czažu wuprósdni. Dokelž je tu wjele žerbskich dźěczi, je zyle nusne, so by žo městno ſ wucżerjom wobžadźiło, kiž je žerbskeje rěcze mózny. Nadźijomnje žo žerbski wucżeŕ namaka.

S Hornjeje Hórki. Njedźelu rano sahe je žo w tudomnym papjerniku stara njewobydlena khěża, w kotrejž je prjedy papjerniski pohoncz bydlił, wotpalika. Hacz dotal njesnata woždoba je woheń sakožika.

S Huski. Sańdźenu žrjedu žo tu restaurateur Braune ſ Budyschina pschi jenym kwažu wobdźěli. Hdyž chzyschе wón se žwojim malym automobilom domoj jěcź, na dobo automobilowy motor rosbuchny. Na sboże pschi tym nichtó do schkody njepschińdźe. Schkoda na motorje žo na 150 hriwnow wobliczi.

S Budestez. Sańdźenu žrjedu w nozy je jedyn paduch tudomneho gmejnskeho pschedstejiczerja wobkradnył. Wón je se spanskeje komory jene nowe wobleczenje, jene nowe kholowy a sloty czažnik kradnył. Hacz je hižo wjeczor žo dał do domu samknycź, abo hacz je w nozy ſ poźlednizu nuts salěsł, njeje hischcze wujažnjene. Tež nimaja sa pakostnikom hischcze žaneho žłeda.

S Korsymja. Czežke njesboże ſ automobilom je žo njedźelu popołdnju pola Oderwitz stało. Automobil tudomneho pschedawnika Oty Engerta, žyna drogownika O. Engerta w Budyschinje, pschi sawinjenju pucża ſ wulkim wotmachom do jeneho schtoma sawadźi a žo pschecźižny. S jědnych žebi Engert ruku skama, mjes tym so žo automobilowemu wjednikej Popjelej noha a ruka slemi. Ludźo, kotsiž po pucżu pschińdźechu, snjesboženym pomhachu, a wótsje žałoscżazeho Popjela na łuku położichu. Mjes tym bě na pomoz sawołany lěkaŕ Neumann ſ Jurkez pschijěł, kotryž franjenymaj prěnju pomoz poda a poruczi, Popjela do Zitawskeje měschczańskeje hojeŕnje dowjesćź. S pschicżinu njesboża je pjecża to było, so automobilowy wjednik pschi sawinjenju pucża njeje automobil ſ czažom sawinył.

S Njeżwaczidła. Njedźelu 14. žnjeńza wopyta naschu wjeż a nasche narodne towarstwo „Jutrnizu“ Budyschske žerbske towarstwo „Jednota“. Wulětnizy — a tych bě rjana, pižana liczba — žebi wjeż, hród a park wobhladachu a potom žo shromadźichu pola Weberez ſ naschimi Jutrniczanami. „Jutrniza“ wotměwasche porjadnu shromadźisnu. Pschedžyda k. Czech witasche Budyschskich Sserbow wutrobnje do žerbskeho Njeżwaczidła. Po pschecźitanju protokola jimasche žo k. farař Waktař žłowa. W jeho wutrobnej rěczi žłyschachmy telko kražneho a sajimaweho. Jadro jeho pschednoschka bě: My žmy jeneje krwě, žłużimy jenemu Bohu, a jena žwěra a luboscź ma pola naš knježicź. Se sahorjenosczu pschihłożowachu pschitomni tymle kražnym a jažnym žłowam. Knjes kapłan Delenk, městopschedžyda Budyschskeje „Jednoty“, džakowasche žo najprjedy sa tak wutrobne powitanje. Dale rospokasa, kak je to runjewon patriotiski skutk, hdyž žmy dobri, pscheżwědczeni Sserbja. Knjes wucżeŕ Kral cżitasche † Jakuba Czischinskeho kražne žłowa wo žerbskej žwójbje. Na to nam k. farař Waktař rospowjeda, kak je wón psches Božu ruku namakał pucź do Sserbowstwa. Wožebje hnujaze žłowa wopomnjecża požwjeczowasche naschim wótczinzam Jmischej, Hórnikej a Ssmolerjej, kotsiž žu jeho tak sahorjeli sa žerbski lud. Skónczнje proschesche wo skutkownu podpjeru „Towarstwa Pomozy sa stud. Sserbow“. Mjes rěczemi saklinczowachu narodne spěwy. Jednocżenjo pschedstajichu nam krótki, ale pěkny žorczik „Pětr pola lěkarja“. Sslyschachmy hischcze wschelake žortne spěwy a bažnje. Knjes Micżka, pschedžyda Rakeczanskeje „Lipy“, kotraž bě tu tež jara bohacże sastupjena, dawasche shromadźenym Božemje a wupraji nadźiju, so žo bórsy sažo w tajkej žerbskej sabawje seńdźemy. Na to žo saspěwa a wuspěwa nascha hymna „Hischcze Sserbstwo“. Tež k. kapłan Delenk sawdawasche Božemje a napominasche hischcze ras se sahorjazymi žłowami k žiwym skutkam narodnym. Knjes wucżeŕ Kral pak spomni hischcze junu na tu żelesnu pschesjednosczź mjes evangelskimi a katholskimi Sserbami, kiž je najwažnischa sa nasche narodne wobstacże. Po spěwje „Nasche Sserbstwo“ žo roseńdźechmy pscheżwědczeni, so žmy sažo kražny žerbski dźeń žwjecżili. R.

S Njeżwaczidła. Lětuschi žnjowy žwjedźeń naschеje wožady budże žo njedźelu 28. augusta dopołdnja najprjódzy se žerbskej a potom ſ němskej Božej žłużbu žwjecżicź. Popołdnju w 2 hodźinomaj budże mižionska hodźina.

S Njeżwaczidła. Wóndano rano žo Njeżwaczidlenjo njemało dźiwachu, hdyž pschi torhoschczu na rózku Barrez khěże drjewjanu budku stejo wuhladachu. Hdy budźische pola naž hermank był, budźichu žebi myžlili, so budże žo w budzy kasperle hracź, abo so směje w njej jedyn fotograf žwój atelier. Budku pak žebi bliže wobhladujo, spósnachu, so ma wona druhej nusnej wězy žłużicź. Hdyž bě žo pola Hobrakez twariko, běchu ju twarszy dźěłacżerjo huscźischo wopytali. Wot teho czaża bě wona njewužiwana w kucźiku staka. Hakle někotsi nózni hawronojo, kotrymž drje bě alkohol moshy trochu smucźił, běchu budku ſ jejneho wotpocżinka žrjedź wžy donjeżli a do njeje někotre wopomnjeńki położili. Niz jeno Njeżwaczidlenjo, ale tež zusy wopytarjo, kotsiž do nascheje wžy pschińdźechu, žo spodźiwnemu twarjenczku dźiwachu. Schtóž pak ſ wczipnosczu jeho durje wocźiniwschi nuts pohlada, je hnydom sažo sapražny; pschetož sa sijawkami tam njewonjesche. Budka bě skónczнje zykemu Njeżwaczidku ſ pohorschkom, a teho dla ju gmejnska rada wotnjesecź da. Sa winikami, kotsiž běchu wěz naparali, žłédžo je żandarm někotrych czeladnikow pscheżłyschak. Czi pak prěja a žo hórscha, so žo mjes druhimi ludźimi, kotsiž sahe rano ſ korczmy khodźa, hrěschnizy njepytaju.

S Dobroschez pola Njeżwaczidła. Sańdźenu njedźelu je žo w naschej wžy dwójzy paliko. Dopołdnja žu žo khěża blidarja Jurja Pietschmanna a popołdnju twarjenja Wetzlichez statoka wotpaliłe. Kak je woheń nastał, njeje snate.

XXXVI. hłowna skhadźowanka žerbskeje studowazeje młodźiny w Klukschu 6., 7. a 8. augusta 1910. (Pokracżowanje a skónczenje.) Tež dalsche jednanja naschich studentow běchu nimo měry wažne. Wobsamknу žo, so ma skhadźowanka „Towarstwo starych knjesow“ proshycź, so by wo sawjedźenje žerbskich hodźinow na ratarskej schuli a w realzy w Budyschinje žo postarało. W tutej należnosczi pschilubi tež knjes žejmski sapóžłanz Soba žwoju poknu pomoz. — Finanzna komižija proschesche wo to, so bychu žo Sejlerjowe spižy tuńscho žměli pschedawacź, a to: Pyschny swjask po 2 hr., jednory swjask po 1 hr. a broschurowany po 75 pj. To žo wobsamknу. — Sajimawy bě namjet, so ma žo kóždolětnje we wulkich prósdninach dospołny sapiž žerbskich studowazych wudacź a jako wožebita pschiłoha »Łużicy« pschipołożicź. Czischcź płacżi studowaza młodźina žama. So je žo to pschijało, naž swjeżeluje. To tola skerje naschich młodych sesnajesch, a woni žami móža žo tež skerje wopytowacź. A to je sa nasche narodne žiwjenje jara wažne, so žo naschi wjednizy derje snaja. — Dale žo wobsamknу, so chze skhadźowanka duchownu wyschnosczź »Sserbowki« wo to proshycź, so žměli Sserbowczenjo sažo dźiwadło žobu hracź. To je žo jim — kaž je to snate — po Porschicżanskej skhadźowanzy sakasało. — So bychu skhadźowanki powschitkownje wjazy wuskutkowacź mohłe, postaji žo, so ma žo tež w hodownych prósdninach skhadźowanka powołacź, kiž móže po wobstejnosczach tež na wžy bycź. Wschitke skhadźowanki maja prawo wobsamknjenja; jenoż wólby swostanu sa hłownu skhadźowanku. — Dalsche jara wažne wobsamknjenje je: Wothłożowanje stawa žo pschichodnje po jenotliwzach, niz wjazy po towarstwach. Prjedy mějachu jenoż starschi towarstwow prawo wothłożowacź. Psches to bjerjesche žo jenotliwzam wscha sajimnosczź. Nětk pak móže kóždy žobu džełacź! Tak je to khmańscho! — Namjet, so by sa wólbu hłowneho starscheho była žwobodna konkurrenza dowolena, so žo potajkim njeby — kaž nětkle — se strony jeneho towarstwa jedyn knjes namjetował, po horzej debacże spadny. — Potom cżitachu žo listy a dopiže, kajkež běchu pózłali sczěhowazy knjeża: Farař Kschižan w Hodźiju, farař dr. Rencz a žyn we Wjeleczinje, abiturientojo cżěskeho gymnasija w Prostějowje, farař Domaschka w Budestezach, farař Waktař

w Njeßwačidle, farař Jakub w Budyschinje, kapłan Zyž w Žitawje a farař Mrósak w Hrodźischczu. (Pondźelu dóńdże tež dopiß mkodeho ßerbskeho wojaka J. Skale.) Woßebje žiwe a wutrobne pschihłoßowanje namaka knjesa Brylowy list, kiž wotkry naschu najbolosczíwschu rann: Nasche schule. List ßo wocźischczi. — Sběrka sa Sserbski Dom wunjeße 22 hr. 30 pj. — Dokelž bě hižom posdże, wotstorczi ßo pschednoschk studowazeho na pschichodnu skhadźowanku. — Knjes Pětschka s Draždźan pschinjeße strowjenja tamnscheho „Czornoboha“ a wusběhowasche ważny narodny nadawk ßerbskeje maczerje. Knjes farař Mikela napominasche studowazych a lud k pschesjenosczi a bratrowskej luboscźi. Knjes Króna s Bukez studentow proschesche, so bychu tón ßlub, kiž ßu tudy ludej sawdali, tež ßwěru wopomnjeli a wukonjeli kóždy cźaß. Knjes hkowny starschi Fähla džakowasche ßo woßebje Klukschanam sa lubu hospodu.

Wjeczorny sabawny dźěl bě doscź sajimawy. Prolog J. Czischinskeho a baßeń Pětra Młynka pschednjeße jara derje knjes Fähla ßam. Měschane khory, duett a solko, a dźiwadło wuwjedźe ßkawnje snata Radwořska „Meja“ se snatej wuschikosczu. Spěwy ßo powschitkownje jara lubjachu. Najbóle skutkowaschtej pak žortnej hry „Czestny bónczk“ a „Jedyn mußy ßo ženicź“. Tale hra (wot knjesa kapłana Micźa wobdźěłana) ßo woprawdźe wulkotnje pschedstaji. Wscha czesczź a khwalba Radworczanam!

Pondźelny wulět do Radworja bě jara wopytany, tak ßylnje, so w Radworje na dwěmaj salomaj rejwachu. Dupawska „Ssyrotka“ hrajesche tam „Nahrabnosczе msda“, a knjesaj stud. Schołta a Jakubasch poskiczischtaj woprawdźe kraßne a žortne pantomimy. —

A wschitzy ßo hižom wjeßela na Kulow. My też! Duž tam na saßowidźenje! S.

S Bronja. Schtwórtk psched dwěmaj njedźelomaj tudomny kubleŕ Grubert, jeho mandźelska a žiwnosczeŕ Běrk s Radworja na Budyskim ßudniſtwje w jenej naležnosczi pobywschi w Budyschinje w jenym hosczenzu naßelenu ßwinjazu a czelazu pjeczeń a ßlowki wobjedowachu. Sso domoj wróczíwschi wschitzy tsjo czežko skhorichu. Grubertowa na wulke bolosczе w žiwoczе a na běhańzu czerpjesche, jejny mandźelski dyrbjesche wróczecź a Běrk se ßlabosczu snak padasche. Mjes tym so Grubert a Běrk saßo wotkhorischtaj, Grubertowa dźeń wote dnja bóle khorjesche a tydźeń posdźischo wumrje. Po poručnosczi wyschnosczе ßo jejne czélo pschepyta, tola lěkaŕ móżesche jenož wobßwědczicź, so je wona na koliku khora była. Jědź a napitki, kotrež běchu wona, jejny muž a Běrk wužiwali, běchu ßo, ßo rosumi, w běhu tydźenja dawno se žiwota shubiłe a ßo njemóżachu wjazy dopokasacź. Hacź je polizija jědźe a napitki w restawraziji, w kotrejž běchu wobjedowali, pschepytała, njeje snate.

S Lichanja. W pschetwarje tudomneje Bukanez pschedawarńje je ßrjedu w nozy woheń nastał. Młodźi ludźo, kotsiž w nozy w bliskosczi pschedawarńje khodźachu, ßu kur wucźuli a ßußodow na njón kedźbliwych czinili. Woheń je ßo hnydom salecź hodźił. S nim je ßo jenoż klamowe blido wobßmudźiło a někotre twory ßu ßo sbruniłe. Na kajke waschnje je ßo samischkriko, njeje snate.

S Hrodźischcza. Ssrjedu dopołdnja staj ßo tu ukodaj konjej, Wichowskemu ryczeŕkubłu ßkuschazaj, s jenym skoku jědźazym sapschahom splóschiłoj a czeklaj. Jedyn s drohotnych konjow je ßo hnydom sakłócź dyrbjał.

S Wósborka. Ssudniski dźeń, na 24. auguſta postajeny, wupadnje. Bližschi ßudniski dźeń směje ßo létßa 7. septembra.

S Wósborka. Póndźelu 29. auguſta budźa tu skótne wiki a hermank.

S Jiłoz. Sańdźenu njedźelu ßu w jenej tudomnej korczmje wobstarneho muża Schäfriga s Budeſtez tak njesbožownje storczili, so je ßebi schědźiwz ruku skłamał.

S Wóßlinka. Njedźelu 21. auguſta směje knjes wyschschi zyrkwinski radźicźel Rosenkranz s pomozu knjesa fararja Waktarja s Njeßwačidła zyrkwinu visitaziju.

S Biskopiz. Wutoru rano je ßebi tudomny měschczański wachtmischtr Kästner s wobwěßnjenjom žiwjenje wsał. Wón bě ßo někotrym žonam na njepózcźiwe waschnje bližił, schtož ßo s jeho sastojńſtwom njesnjeße. Hacź do 1. oktobra běchu jeho teho dła se ßkužby puschczili. Mjes tym ßu hischcze druhe pschenďdźenja na ßwětko pschischkłe. Kästner žonu a tsi džowki sawostaji.

S Lubija. Sa konſervatiwneho kandidata sa pschichodne wólby do khěžorſtwoweho ßejma w 2. khěžorſtwoßejmſkim wólbnym wokrjeßu ßu fabrikſkeho wobßedźerja K. A. Förſtera w Sprembergu postajili. Förſter je Lubijſki wokrjeß hižo w khěžorſtwowym ßejmje wot 1898 hacź 1905 a schesty wólbny wokrjeß w ſakſkim ßejmje wot 1905 hacź 1909 saſtupował.

S **Wochos.** Wulke deschcze, kotrež ßu druhdy wulku schkodu naczińke, ßu naschej krajinje jara hojike. Wot ßucheho lěta 1904 njeje ßo nascha krajina do hłubiny pschemokała. Loni běchu teho dła žita jara rědke a s městami běchu zyle wuſkhke. Létßa mamy rjane žita kaž sa wjele lět wjazy niz. Też naschej holi je włóżne wjedro pschihódne było, hdźež je ßo psched tsjomi létami s mnischkami wobžrana hola spuschczecź dyrbjała a ßo młodźina naßadźała, wscho na najkraßnischo steji. W pschemokowazym wjedrje ßu ßo też jahodki poradźiłe. Jena ßwójba je ßobotu 250 litrow jahodow na wiki swjesła a s nich 50 hriwnow nawikowała.

S Wojerez. W poßledním poßedźenju zyrkwinych saſtupjerjow je ßo mjes druhim wobsamkło, byrgle tudomneje zyrkwje, kotrež ßu w ßwojim twarje sestarjene a pschi wuživanju njepschihódne, s dowolnosczu kral. knjeżerſtwa jako zyrkwineho patrona sa něhdże 4000 hriwnow pschetwaricź dacź. Dale ßo sliczbowanska rosprawa wo evangelskej kapale w Kulowje poda. Zyły twar je 40 000 hriwnow płacził. 9000 hriwnow s teje sumy njeje saplaczenych a ma ßo hischcze sadanicź.

Se Shorjelza. (Khostanska komora.) Želesniſki wothładaŕ Jan Muka w Nowej Wßy a Jan Tielsch w Radschowku běschtaj sa krótki cźaß 3400 litrow palenza ßwojim wotebjerarjam rospschedawałoj. Palenz, kotryž w tamnych stronach wjele lubowarjow namaka, běschtaj ßebi se Sakſkeje ßłacź dałoj. Korczmaŕ Heinrich w Nowej Wßy, kotryž noweje konkurrenzy dła ßwój palenz wjazy wotbycź njemóżesche, skradźneju korczmarjow wobskorži. Niscźanſki kawniſki ßud bě wobskorżeneju wuwinił, dokelž wudawaschtaj, so njejstaj pschi ßwojim skradźnym korczmarjenju žaneho wužitka hładałoj a so staj jenoż ßwojich pschecźelow s tunim palenzom, kotryž staj po zylisnach kupowałoj, sastarałoj. Statny rěcźnik bě pak ßo pschecźiwo wußudej powołał a psched khostanſkim ßudom chzyschе wón s knihow wobskorżeneju dopokasacź, so njejstaj bjese wscheho wužitka s palenzom wikowałoj. Po měnjenju statneho rěcźnika ßo s teje wězy hischcze prozeß dła wopacźneje pschiſzahi wuwije. Dła dalscheho pschepytanja ßo wußudźenje wotstorczi.

S **Běleje Wody.** Kak spodźiwnje móże cźłowjek druhdy do njesboża pschińcź, sceźhowazy podawk wucźi. W tudomnej schuli běchu w pschestawzy někotsi hólzy wó jstwje wostali a tam herjekachu. Wucźeŕ, kotryž wonka khodźesche, chzyschе jim s woknom nuts měr kasacź. Wón na hromadku zyhelow, pod woknom leżazych, stupi, wobßuny ßo, hrabny s ruku sa wokno a s pjerschcźenjom sa sawjertakom wißajo wosta. Porst ßo hnydom wotlemi, wucźeŕ padny na semju, tola s wopręd̆ka s zyła njesaczu, so bě porst shubił. Jeho ßu do Shorjelskeje hojeŕnje dowjesli.

S **Draždźan.** Nowy Bjedrichowy Auguſtußowy mósi ßo 30. auguſta poßwjeczi a wobkhadej pschepoda.

Přilopk.

* Lipscźanſkaj mordarjej a wudrěwarjej, bratraj Khorla a Fritz Koppius, staj ßo wusnałoj, so staj hromadźe w Lipsku na wětrnikowej drósy Friedrichez mandźelskeju skónzowałoj a wurubiłoj. Na Liviaſkej drósy staj ßłużobnu holzu Seyffertez s hamorom k semi porasyłoj. Wonaj běschtaj ßebi wotmyßlikoj, ßłużobnu holzu a jejnu knjeni, Rauerowu, skónzowacź a wurubicź. S holzynym wokanjom a s Rauerowеje swonjenjom pak staj ßo sescheriłoj. Pjenjeżneho listynoscherja Rübnera je Khorla Koppius na skhodźe jeneje khěże ßam s jenym hamorom k semi porasył a 9000 hriwnow rubił. Sswoje rubjenstwo je wón na khwilu we wuhlowej kólni winoweje korczmy skhował, w kotrejž bě wón tehdy s pinczńikom. Rubjene pjenjesy pak je wón bórsy s wjetami pschi konjazych honjenjach shubił. Dale je Khorla Koppius mandźelsku fabrikſkeho wobßedźerja Wagnera na skhodach jeneje khěże w Lipsku nadpadnył a jej spytał s nožom krk pscherěsnycź. Dokelž pak žona wo pomoz wołasche, a ßo też jeho nóż sacźini, njemóżesche wón ßwoje wotmyßlenje wuwjesczź. Wudrěwanske listy knihikupzej Weberej w Lipsku je teho runja Khorla Koppius pißał. Knihikupzej Weberej je ßo skónczńje poradźiło, njekraßnikow lepicź, hdyž na wotmolwjenje wudrěwanskeho lista cźakałschtaj, s kotrymž chzyschtaj Weberez kuihikupskej firmje 20,000 hriwnow wudrěcź.

* (Postillon 80 000 hriwnow pschekschiwił.) Na jěßbje s Forbacha do Frankfurta nad Mainom je postillon Roland s Forbacha 80 000 hriwnow pschekschiwił. Wón je kaschcź, do kotrehož běchu pjenjesy samknjene, s druhim kluczom wocźinił a so by tukanje wot ßebje wotwobrocźił, kaschcźikowe dno rosbił. Na tajke waschnje dyrbjesche ßo sdacź, so ßu ßo pjenjesy pschi jěßbje shubiłe. Kradnjene pjenjesy je Roland do jeneho korba tyknył a tutón s adreßu „Bahn-

lagernd Neumkirchen" jenemu spediteurej pschepodał, so by jón po želesnizy hnydom wotpósłał. Spediteurej pak žo wěz njesdasche po prawom byczy a wón teho dla wyschnoszći powjesczy da. W korbje wschě 80000 hriwnow namakachu. Rolanda žu sajěli.

* (Polizajskeho komižara satsělił.) Hdyž chzysche polizajski komižar Schlag w Histenje w Arnsbergskim knježerstwow. wokrježu jeneho Italijana s Tirolskeje sajecz, tutón na dobo revolwer wuczahny a tsi krócz do komižara tsěli. Jena kulka komižarej prawu ruku rostsěli, mjes tym so druha kulka jeho do žiwota trjechi. Schlag bě hnydom morwy. Hdyž bě Italjan podarmo spytał, žam žebje skónzowacz, jeho sajachu. Komižar bě jeho pschi tym pscheßkapik, hdyž wón kradnjene czaßniki pschedawasche.

* (Njesboże psches lětadło.) Hdyž w Stuttgartu njedželu powětrojesdny Vollmöller se žwojim lětadłom se 60 metrow wyßokosczе k semi sjedże, wón se žwojim apparatom jeneho 12 lětneho hólza tak czežko srani, so tón pschi pschewjesenju do hojerńje wumrje.

* (Pschekschiwjenje.) Jedyn wupłaczer w Kruppez dželarńjach w Essenje bě msdowe sapißy falschujo něhdże 50000 hriwnow pschekschiwił. Hdyž běchu žo jeho jebanstwa dohladali, bě wón czeknył. Nětko je žo wón poliziji stajił. Pschekschiwjene pjenjesy je wón pscheczinił.

* (Sapschah pod lokomotivu pschischoł.) Na želesniskim pschekhodże pola Lobensteina je žo rjeblowany wós, na kotrymž žwinjazy wikowar Stapf se žwojej žonu a dwěmaj džowkomaj žedżesche, s lokomotivu hrabnył. Na wosu žedżaze woßoby žo s czahom pschejědżechu. Stapfowa žona a žydomlětna džowka žo morischtej. Druha džowka a Stapf žo czežko sranischtaj. Dokelž na tamnym městnje pschi želesniskim pschekhodże žaneje sawjery njeje, a žo krajina czežko pschewidżecz hodži, je drje Stapf pscheßkyschał, so žo czah bliži.

* (W pěskowej jamje žo saßypkoj.) W Sswónzy w Schlesynskej staj žo njedželu dwaj hólzaj w jenej pěskowej jamje saßypkoj. Jeneho mózachu s wulkej prózu wukhowacz, druhi je žo sadußył.

* (Sstědkaj psche schczónwy.) W měßazu auguscze schczónwy człowjeka czwilowacz poczinaju. Najjednorischi žrědk psche nje je petrolej. Kožow a sczěnow, kotrež žo wospjet s petrolejom namaczeja, žo schczónwy sdaluja. Druhi žrědk je w kropje rospuschczeny alaun. Sczěny a koża, do kotrychž žu žo schczónwy sahnětdżiłe, žo s tutej mokschinu pomasaju. Jeli so žu žo schczónwy sa tapetami sahnětdżiłe, njech žo tapety wottorhaju, sczěny njech žo wucziscza, a lěpej, s kotrymž žo nowa tapeta pschilěpi, njech žo aloe a wotwar koloquintow pschida, s czimž žo schczónwy skónzuja. Husto žo poruczazy zacherlin schczónwy jenoż pohłuscha, ale je njemori. Petrolej a alaun staj wjele tuńschej a wuspěschnaj žrědkaj.

* (Se smijizu kußnjeni.) Na wojerskim swuczowanischczu Lackstedtskeho lěhwa w Schlesyskej, žu smijizy schtyrjoch wojakow, kotsiž běchu žo na semju lehnyli, kußke. Jedyn s wojakow czežko khory leži.

* (Spjeczywosczy na kermuschi. W Grünlinghausenje nad Rheinom na kermuschi dwaj muzikaj na parnej łódzi s revolwra tsěleschtaj. Jeneho polizista, kotryž chzysche jeju teho dla sajecz, s nožom skakaschtaj a do Rheina czißnyschtaj. Jeneho s njedoczinkom polizist do wody žobu sczahny. Mjes tym so žo poliztst wukhowa, žo njedoczink, 20 lětny człowjek, tepi.

* (Czežke želesniske njesboże w Franzowskej.) Želesniski czah s wulětnikami, kotryž kóždu njedželu rano s Bordeauxa do Royana wotjědże, je pola Saujouskeho dwórnischcza do jeneho tworneho czaha sawadził. Tutón czah bě žo na jenu pódlansku koliju swjesczy dyrbjał. Njewujaßnjennych pschiczinow dla pak lokomotiva tuteho czaha, hdyž bě na pódlansku koliju sjěła, na dobo sasta. Dwórnischczowy pschedstejeŕ njebě, dokelž měnjesche, so ludżazy czah hischcze blisko njeje, warnowanske znamjenja dał. Na dobo ludżazy czah pschipucha. Jeho lokomotiva do tworneho czaha sawadżiwschi s kolije skoczi a žo po želesniskim brjosy dele wali. Prěnje schesczy wosow na kopizu sjědże a žo do žebje sestorka. Tsi žo do zyła rostschěskachu. W jenym s tychle wosow žo jedyn holczi pensionat wjesesche. Czah bě něhdże se 1200 woßobami wobßadżeny. S rospadankow žu 36 czołow a 50 sranjenych swuczahali. S poßlednischich žu tsjo na wjesbje do hojerńje na žwoje sranjenje wumrjeli. Lokomotivnik ludżazeho czaha žo pschi sraženju daloko s lokomotivy wjerhny; lokomotivnik tworoweho czaha rosmjeczeny pod žwojej maschinu leži. Mjes sranjenymi je tež direktor statnych želesnizow, Dubois.

* (Dołhi spał.) Wyschschi póstownik Khorla Rahe w Duisburgu nad Rhynom spi njepschestawajzy wot 22. julija. Raha pschińdże na žamym dnju wjeczor s korczmy domoj a dżesche do loża,e bjes teho, so by žo khorowaty czuł. Hacz dotal njeje wotucził. Lěkarjo njejžu žebi pschesjeni, hacz je to sparna abo jena druha khoroscz. Drěmazy, kiž je nan wot 5 dżeczi, zyle strowy saczischczy czini. Dycha porjadnje, a jeho czělny napohlad njeje žo wo niczo pscheměnił. Budże žo spytacz, se žitkej zyrobu jeho pschi žiwjenju sdżerżecz. Wo tajkim spodżiwnje dołhim spanju mamy hižo wjazore pschikłady. Ssu s njeho saßo wotuczili, njewjedża pak niczo wo tym.

* Wulki skandal njekasanstwa je žo na Helgolandże wotkrył. Tam žu jeneho czaßnikarja sajeli, kotryž je lěta dołho se schulskimi holzami wobkhad měł. Hacz runje je to snate, njeje tola wyschnoscz pscheczinwo njemu sakroczika. Do masaneje wězy žu pjecza jedyn wyschschi leutnant, jedyn wyschschi stabowy lěkař, jedyn wyschschi maat a jedyn maat sapleczeni. Sajaty czaßnikař je žebi w jastwje s jědom sawdał. Pruski justizny minister budże dyrbjecz do skandala poßwěczicz a woßebje pschepytacz dacz, czehodła je wyschnoscz skandalnej wězy tak dołho pschihladowała.

* (Wulki woheń na Brüsselskej žwětowej wustajeńzy.) Wjeczorny dżěl Brüsselskeje žwětoweje wustajeńzy je žo njedželu w nozy s wohnjom snicził. Nastata schkoda žo na 150 milijonow frankow woblicza. Jendżelska žauna žebi wot belgiskeho knježerstwa 75 milijonow frankow jako sarunanje schkody żada. Woheń je sa sawěsczaze towarstwa s wulkim njesbożom. Diamanty a brillanty, kotrež běchu w belgiskim a franzowskim wotdżělenju wustajene, žu žo na sboże w nozy w njespalomnych khamorach khowake.

* (Łódź žo potepiła.) Schpaniska parna łódź „Martos" je na morju blisko Gibraltara do němskeje parneje łódże „Elsa" srasyła. Martos je žo potepił. 65 puczowarjow a muzstwow je žo na Elsu wukhowało a žo w Gibraltarje na kraj wußadżiło. 7 matrosow a 39 puczowarjow s „Martos" je žo tepiło.

„Elsa" je „Martos" do dweju dżělow rosrěska, kotrajž žo sa něktore minuty podnórischtaj. „Elsa" hnydom wukhowanske czołmy na morjo puschczi a wscho mózno k wukhowanju žo tepiazych czinjesche. Jedyn puczowař, kotryž se žwojej žonu a tsjomi dżeczimi puczowasche, žo jenoż žam wukhowa. Jedyn druhi žam žebje a žwojej dżesczi wukhowa, mjes tym so žo jeho žona tepi.

S druheje strony žo pische: Parna łódź „Martos" mhły dla s pomjeńschenej spěschnoszu jědżesche a strachowe znamjenja dawasche, hdyž „Elsa" do njeje srasy. „Martos" žo hnydom s wodu napjelni a žo sa 3 minuty potepi. Puczowarjo, kotsiž s wjetscheho dżěła spachu, žo s hrosu sajachu. 70 lětny kapitan łódże „Martos" je na komandowanskim mosczе stejo žo se žwojej łódżu podnórił.

* (Powodżenje w Japanskej.) S hobrskim powodżenjom je žo w Japanskej wulke sapuscżenje naczinilo. Zyle města a wsy žu žo wotplawike. Wo Tokio žamym je žo něhdże 30000 khěžow se Sumidagawaskej řeku póczrjelo. Na wjele městnach wobydlerjam hłód hrosy. Něhdże 900 człowjekow je žo tepiło. W Yokohamje žu žo wulke roły wodowoda pukle, tak so je město bjes picźneje wody. Tamnischi Hakonski hoscżenz je žo se žołmami wottorhnył, a 15 hoscżi je žo tepiło. Pola Karuizawy je žo jedyn tunel saßypnył, a pjecżdżeßacz tam dżěłazych dżěłaczerjow pohrjebał. Schkoda žo na wjele milijonow woblicza.

Po powjesczach, kotrež je knježerstwo dostało, je žo 1112 człowjekow tepiło. 3953 khěžow je žo s wodu wottorhnyło. Wjele tyßaz ludzi je bjes wobydlenja a je na sjawnu žmilnoscz pokasanych.

* (Se samyßkom hłodu wumrjeła.) W jastwje w Brooklynje w Amerizy je wěsta Virginia Wardlowa, kotraž mordarstwa dla w pschepytowanju žedżesche, se samyßkom hłodu wumrjeła. Wobstarnu žonu a jejnej žotsije winowachu, so žu žwoju czetku, knježnu Smeadez, pomaku do žmjercze czwilowake. Knježna Smeadez dyrbjesche žo w domje žwojich czetow polěpschecz. Jedyn dżeń pak ju morwu w kumpanskej wani namakachu. W jenym liscze wona praji. so je žebi s tepjenjom žiwjenje wsała, dokelž je žo jeho nabyła, Tola žo wukopa, so bě Virginia Wardlowa tón list napißała. Na to buchu te tsi žotry sajate. Pódla tamneho lista pak žo njehodżesche wjele wobczežowazych dopokasmow na nich pschinjesczy.

Wußudżenja.

Khostanska komora. Tsinaczelětny P. E. Ritscher w Czichońzach bě ras lětża w haprleji we wobydlenju dżěłaczerja Pětscha tam woknowu schkleńzu rosbiwschi wokno wotwjertnył a do wobydlenja salěst. Tam bě wón potom jedyn samknjeny khamor rospacził a s njeho $6\frac{1}{2}$ hriwny kradnył. Dale bě žo wón ras lětża w meji jenu desku wotrasywschi do łubje dżěłaczerja Frenzla dobył a tam

po 20 pjenjeżkach, 40 pj. a 60 pj., dale pok punta łuſkateho zokora a jedyn ſkoty pjerſchczeń kradnył. Młodoſtneho pakoſtnika k jaſtwu na 4 měßazy ſaßudźichu.

Lawniſki ßud. 65lětny invalida Mikkawſch Wróbl w Boranezach bě na wjeßneho ßudnika Pjetraſcha tam nawołał: „Tajkeho ßlěpzowſkeho wjeßneho ßudnika njetrjebamy“ a hdyž bě jemu gmejnſki pſchedſtejiczer Miklisch dawkowu zedlu pſchinjeßł, bě jemu wón rjekł: „Ty chzeſch zyły ßwět ſjebacź a mje też.“ Dale bě wón Miklisch winował, ſo je Borancźanſke ryczerſkubko ſapalił. Dokelž je Wróbl po wobßwědczenju wězywuſtojneho wokrjeßneho lěkarja dr. med. Sauera ſe ſtarobu hłupikojty a ßo wón teho dla njemóże ſamolwity cźinicź, jeho wuwinowachu.

✕ Invalid Wróbl ſ Boranez bě dale wot Budyſkeje měſchczańſkeje rady khoſtanſki wukas wo 1 hriwnje abo wo 1 dnju arreſta doſtał, dokelž bě někotre ßoboty, a to woßebje 18. junija 1910 na nowych hrjebjach pſched domom aktuara Liebſche ſ wołanjom a ßwarjenjom měr kaſył. Wróbl ßebi ßudniſke wußudźenje žadaſche a ßo ßwojeje ſtarobneje hłupikoſcze dla wuwini.

✕ Jednanje pſcheczíwo 21lětnemu cźeladnikej K. Chriſtej w Pſchiſchezach dla ſjawneho ſkſchiwdźenja tamniſcheho gmejnſkeho pſchedſtejiczerja Schibaka, kotremuž bě paduſchſtwo a njekaſanſtwo porokował, ßo dale wjedźeſche. Chriſta k 30 hriwnam pjenjeżneho khoſtanja abo k jaſtwu na 6 dnjow ſaßudźichu. Schibakej ßo pódla teho prawo da, ſo ßmě wußud ſ wupowěßnjenjom na gmejnſkej tafli woſjewicź.

✕ W Libuſchiz hoſcźenzu w Rakezach bě ßo 30. junija 1910 agent a ratař Jan Pawlik w Rakezach ſ rybakom Brahingerom ſwadźił. Piwaŕſki najeńk K. Knappa ſ Łupoje ßo do ſwady tykajo Brahingerej rjekny: „Njeroshoŕcźe ßo! To tón (Pawlik) njeje hódny.“ Pawlik na to Knappje: „Awſtriſki wóſhriwzo!“ rěkaſche. Knappa wotmolwi: „Ja mam hiſchcźe ßwoje cźeßne prawa, Wam ßu ßo wone wotrjekłe.“ Kaž je ſnate, běchu Pawlika 23. februara 1907 dla falſchowanja liſcźiny k jaſtwu na 6 měßazow a k ſhubjenju cźeßnych prawow na 3 lěta ſaßudźili. Pawlik ßo na to roscźerczo Knapje ſkſchiwdźaze wudma nawdawa. Jedyn druheho ſkſchiwdźenja dla wobſkorži. Pawlik 15 hriwnow, Knappa 5 hr. khoſtanja doſta.

✕ Sa ßwojeho hoſpodarja ryczerſkublerja Mathu w Małßezach bě lětßa 9. haprleje 55lětny hižo huſto khoſtany cźeladnik J. Runaŕ ſ Połpizy, nětkole we Wujeżku pola Wósborka ßłużazy, 20 zentnarjow běrnow hoſcźenzarjej Kießlingej w Budyſchinje dowjeſł a ſa nje 10. haprleje 60 hr. doſtał. Měſto ſo by pjenjeſy ßwojemu knjeſej dał, je Runaŕ pſchekſchiwi. Jeho k 20 hriwnam pjenjeżneho khoſtanja abo k jaſtwu na 5 dnjow ſaßudźichu.

✕ 41lětny ratařſki dźełacźeŕ P. Kobicźka bě 6. auguſta w Błażijej korczmje we Wbohowje w njepſchitomnoſcźi korczmařki ſ pjenjeżneho kaſcheźika 50 hr. 50 pj. kradnył a ßo ſ nimi ſhubił. Sa nim ßo hnydom puſchcźichu a jeho doſcźěhnywſchi jeho nabichu. Wot 8. hacž 9. auguſta bě wón pod hołym njebjom nozował. Jeho k jaſtwu na 5 dnjow a k arreſtej na 1 dźeń ſaßudźichu. Wot 10. auguſta je wón w pſchepytowanſkim jaſtwje, jeho khoſtanje teho dla jako wotpokucźene płacźi.

✕ Murjeŕ H. Berndt w Droždźiju bě tamniſcheho pohoncźa J. A. Lindnera ſkſchiwdźenja dla wobſkorżił. Lindner bě pjecźa Berndtowej dźowzy Fridże paduſchſtwo a Berndtej pſchekhowanje porokował. Pſchesßłyſchenje ßwědkow ſa Lindnera tak derje wupadny, ſo Berndt ßwoju ſkórżbu wrócźi a wſchě khóſty na ßo wſa.

Za Serbski Dom w Budyšinje

je so w lěće 1910 dotal zaso nahromadźiło: 1404 hr. 4 np.

Dale darichu:

Na 36. hłownej skhadźowancy serbskeje studowaceje młodźiny w Klukšu . . .	22 hr. 30 np.
Inžen. Jaromir Šmejkal	20 hr. — np.
Hromadźe:	1446 hr. 34 np.

Z džakom kwituje a dalše dary přijimuje

zarjadnistwo Maćicy Serbskeje.

ßu najlepſche. Stajnje cźerſtwe doſtacź pola **J. E. Rabowſkeho** na hrodowſkej haßy 2.

Pok dźěła

a wjeßele ſchicź je, hdyž ßo bjesporocźne

favoritſke rěſy

(ſchnitty) wužiwaja. Roſpokaſowanje pſches **favoritſki modowy album,** jenož 60 pjenjeżkow.

Agentura na Łubjiſkej dróſy 2.

K rěcźam rano wot 1/2 8 hacž do popołdnja 1/2 7 hodźin.

Sſerbſke a němſke

ſpěwańſke

ſa njewjeſty,

jara kraßnje ſwjaſane a ſe wſchelakim wudebjenjom wupyſchene, **w cźelazej koži** hižo po **6** hr. **50** np., **najjednoriſche** = = **2** = — np. ßu doſtacź **we wudawakni Serbskich Nowinow.**

Ssmjercź wěſcźe

ſkutkuja

Käppelinske ſubjaze kapki

(deſtillat)

ſ krónſkeje drogownje

Arna Käppela

na ſeminarſkej haßy 8.

— Telefon 18. —

Liebſch,

ßudniſki aktuar ſw. ßkužby

pſchi nowych hrjebjach 5

pißańnja ſa kupowanſke, hypotheſke, dismembraziſke, teſtamentſke a ſawoſtajenſtwowe wězy atd.

Rěcźi ßerbſki.

— Telefon cźiſło 177. —

Pſcheßadźowanje leżomnoſcźow.

Lětny dźeń ſemrjecźa

ſwudowjeneje **Marje Nowakoweje** rodź. **Jſeltez**

ſ Nydeje pola Laſa,

wumrje 20. auguſta 1909, 40 lět ſtara.

Ach ſachodne je na ßwěcźe
Wſcha ſrudoba a wjeßele,
Hdyž kſchiž a ſtyſk naß wobdawa,
We ßmjercźi wſchitko ßwój kónz ma.
Tak bě pſchi Tebi, Marija,
Kiž cźeźki kſchiž ßy noßyła,
Hacž w Wojerezach w hojeŕni
We ßmjercźi wocźi ſańdźeli.
Hacž runje pomoz lěkaŕſka
Bu wſchudźom wſchudźom pytana,
Kaž w Budyſchinje, w Shorjelzu,
Też w Wojerezach na kónzu.
Też dwójzy operazija
Sso běſche derje radźiła,
Dha tola w wulkich boloſcźach
Ty wumrjeła ßy po tſjoch dnjach.
Ty ßy pak ſ wulkej ſcźerpnoſcźu,
Kaž ßmilne ßotry prajachu,
Wſchón kſchiž a boloſcź noßyła,
Hacž ßy tam ſbóžnje wußnyła.
Ty ſ Nydeje bě rodźena,
Sžy do ſchule ſchła do Laſa,
Tu kſchcźeńſki ßlub też wobnowi,
Bu pomozniza macźeri.
A dokelž nan bě hubjeny,
Sso ſ cźaßom woženika ßy,
Wot cźeßnych ludźi ſ młodźenzom
Tam ſ Khołmza ſ Janom Nowakom.
To mandźelſtwo tak ſbożowne
Pak ßmjercź tak ſahe dźělesche
Pſches kſchiž a cźeźke hubjenſtwo,
Kiž mandźelſkoh' je podeſchło.
Tak je wón prjedy tebje ſchoł
Tam do tych ſbóžnych njebjeßow,
Hdźež ſtaj nětk ſaßo hromadźi
Wój ſwjaſanaj we luboſcźi.
Wy pak, wy wbohe ßyrotki,
Bjes nana ſcźe a macźerki
A macźe žiwnoſcź wobdźěłacź,
Kiž wotkaſała je wam macź.
Tón luby nan a luba macź
Tu njejſtaj ßměkoj ſawoſtacź,
Tak je Bóh cźeźke hubjenſtwo
Tu póßłał ſ jenoh' do druhoh'.
Budź Bohu dźak a modlitwa
Sa ſtrowoſcź, kiž ta wowka ma,
Kiž waß k wſchom' dźěłu ſwucźuje
A woßebje też k modlitwje.
Bóh ſwarnuj dale pak waſch dom
Pſched khoroſcźu a hubjenſtwom,
A ſpožcź wam wſchitkim hromadźe
Ras ſbóžne ſaßowidźenje.
Tak ſpi nětk derje, Marija,
Ty dźowka, ßotra, macźerka,
Tu na kerchowje we Laſu,
My pſchińdźemy też ſa Tobu.

W mjenje hłuboko ſrudźeneje macźerje, ßotrow a dźěcźi

Hańža Budarka.

Hauptoweje rejwanski wustaw.

Samolwjenje młodych knjeznow, kotrez chzedza so pschi rejwanskim kursu ratarskeje schule wobdźelicz, hacz do **pjatka 26. augusta** wot 10—½3 **hodźin** pschijimam.

Sapoczatk kursa 20. oktobra.

L. Hauptowa,

wuczerka sa reje a wobkhodne formy pschi kral. realnym gymnasiju a wyschschej ratarskej schuli w Döbelnje, pschi evang. wuczerskim seminarje a ratarskej schuli w Budyschinje.

W Drazdźanach: institut w Starych a Nowych Drazdźanach.

Privatne wobydlenje: Blasewitzerstraße 53.

Ernst Jenke pschi hlownym torhoschczu 9 **drastowa pschedawarnja sa holzy, hólzy a muzskich.**

Wosebje tunja poskiczenka.

Dla wutrajneho deschczoweho wjedra je s hromadami wysche wostała

lecżna twora wscheje druzyny. Wot nětka dawam na nju wulki rabatt!

Běle a ploczliwe wobleczenja a drasta, polwolmjane wobleczenja a drasta, blusy, kholowy, sportske koschle, zakety, kapesy, pjeki atd.

Sslomjane klobuki sa zónske, muzskich a dźeczi, **lecżne khapy** a **klobuczki.**

Sa schulske zwjedźenje, Sedanske zwjedźenje atd. pschihódna składnosć nowa najlepscha hódna twora po zyle wosebje tunich płaczisnach.

Ernst Jenke pschi hlownym torhoschczu 9 **drastowa pschedawatnja sa holzy, hólzy a muzskich.**

Serbske blido

kózdu wutoru w 5 hodźinach w khofejowni.

Lamanu schokoladu

po puntowskich pakczikach, tez lepsche druzyny wopschijazych, hizo po 1 mk. porucza

Moritz Schmidt

pschi mjazowych jědlach 1,

mjes zerbskej hazu a Pětrowskej zyrkwje.

Jahły, hejduschku, grupy, zoki, hroch, rajz a nudle

porucza **Khorla Kahrowe**

pschi zitnych wikach.

Dobru

pschenczinu muku

porucza **Khorla Kahrowe**

pschi zitnych wikach.

Kakao

punt po 90 pj.,

pschi wotewsaczu 10 puntow po 85 pj.

Moritz Schmidt

pschi mjazowych jědlach 1,

mjes zerbskej hazu a Pětrowskej zyrkwju.

Do Radworja!

Czesczenym Serbam w Radworju a wokolnosczi k wjedźenju dawam, so zym w Radworju

pjekarnju

wotewrik. Pola mje budze **wschědnje dobry khlěb** dostacz. Dobre **zalty** budu wutoru, pjatk, zobotu a njedźelu pjez.

S poczesczowanjom

Jurij Domaschka w Radworju.

---

1. pjenjezna lotterija

k lepschemu

wopomnjenskeho wustajenja kralowy Karoly.

55719 pjenjeznych dobytkow bjese wscheho wotczehnjenja wuczinjazych hromadze **225 000 hriwnow.**

Hlowne dobytki 25 000, 15 000, 10 000 hriwnow atd.

Czehnjenje: 15. a 16. dezembra 1910.

Na kózde 10 sa zobu zlědowaze czisla zo s najmjenscha jedyn dobytk sarucza.

Loszy po 1 mk. we wschěch lotterijowych wobkhodach kaz tez we **wudawarni Serbskich Nowin** abo psches **„Invalidendank"** w Drazdźanach. (Jako porto ma zo 15 pj., sa pschipósłanje dobytkowych sapizow 10 pj. pschipoloziz.) **Serija 10 loszow** 10 mk. hromadze s portom a dobytkowym sapizom.

Franz Marschner

czasnikar w Budyschinje

na bohatej hazy 9

swój skład **czasnikow** a **czasnikowych rjeczasow** k dobroczinwemu wobkedźbowanju porucza.

Hódna twora. Pizomne rukowanje. Tunje płaczisny.

Prawny bürow Ernsta Kobana

(prjedy J. a E. Kobana)

w Budyschinje

pschi zitnych wikach 4.

— Telefon 675. —

Saradźenje lezomnosczow a hypothekow, srjadowanje sawostajenstwow, wudźelanje kupjow a liscżinow wscheje druziny, sestajenje wschěch druhich pizmych dźelow. Sehnawanje pjenjeznych zadankow.

— Rěczu tez zerbski. —

K žnjam

poruczam wulki skład

měchow

wscheje druziny. Jenoz ras trjebane

zokrowe měchi

po 60 pj.

Heinrich Lange

11 pschi zitnych wikach 11.

Serb. tow. „Lipa" za Rakecy a wokoln.

zmeje, da-li Bóh, **jutre njedźelu 21. žnjenca** pop. z dypkom 5 hodźin w Sockec hosczencu swoje měsačne posedźenje.

Wsě lube sobustawy a hosci w bohatej liczbje wocakuje

předsydstwo.

»Serbosław«

towarstwo kath. Serbow za Khrósćicy a wokolinu

zmeje **njedźelu 28. žnjenca** popołdnju w 4 hodź. měsačnu zhromadźiznu we Wjenkec hosczencu w Khrósćicach.

Wutrobnje do njeje přeprosuje **předsydstwo.**

Žiwnosć na pschedań.

W Rakojdach je žiwnosć czo. 12 s 20 korzami pola a luki pscheměnjenja dla se zwobodneje ruki hnydom na pschedań.

Kuchańki, stwinske a zkuzobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy k zwinjom, wotroczkow, zrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźelaczerske zwójby pyta hnydom abo posdźischo pschistajerka **Görlichowa** na zukelnjej hazy 1 na rózku zitnych wikow w czrijownj knjesa Heinr. Mohra.

Sslužobna holza,

pilna a sprawna, zo k 15. sept. abo k 1. oktobrej pyta na Tselanskej drózy 28.

Dźelaczerska zwójba

zo s dobrej msdu a darmotnym wobydlenjom do Wochosowskich stron hnydom pyta. Poskiczenja chzyke zo do wudawarnje Serb. Nowin pózlacz.

(K temu czisku pschiloha.)

Pschiłoha k czišku 34 Serbskich Nowin.

Ssobotu 20. augusta 1910.

Płaczišny rěsneho słotu na Draždžanskich słótnych wikach.

15. augusta 1910.

Płaczišny po zentnarjach z hriwnach.

Słótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	Rěsna waha
Woły:	hr.	hr.
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetšcheje rěsneje hódnosćze hač do 6 lět	43—47	79—83
awstriske	46—50	82—87
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starše wukormjene	39—42	75—78
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starše	35—38	71—74
4. žnadnje pizowane łóžeje staroby	30—34	64—70
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetšcheje rěsneje hódnosćze	41—44	73—76
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetšcheje rěsneje hódnosćze hač do 7 lět	37—40	69—72
3. starše, wukormjene krowy a žnadnje wuwite młódše krowy a jałojzy	33—36	64—68
4. žrěnjo pißowane krowy a jałojzy	29—32	59—63
5. žnadnje pizowane krowy a jałojzy	25 28	54—58
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetšcheje rěsneje hódnosćze	43—45	73—76
2. žrěnjo pizowane, młódše a derje pizowane starše	38—42	68—72
3. žnadnje pizowane	34 37	64—67
Čželata:		
1. najlěpše s mlokom wukormjene abo najlěpše wot zyza	53—56	83—86
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	48—52	78—82
3. žnadnje wuwite wot zyza	43—47	73—77
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpšich raßow a jich słchiženjow w starobje hač do 1¼ léta	53—55	69—71
2. mjaßne	50—52	66—68
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	46—49	62—65

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyšchinje:	W Budyšchinje. 13. augusta 1910 wot hr.	np.	hač hr.	np.	W Lubiju. 18. augusta 1910. wot hr.	np.	hač hr.	np.
Pšeńca . . . . běła	—	—	—		10	30	10	60
" . . . . žołta	10	15	10	30	10	10	10	40
" nowa	9	40	9	55	9	10	9	60
Rožka	7	—	7	20	7	—	7	25
" nowa	6	88	7	—	6	80	7	—
Jeczmjeń . . . 50 kilogr.	—	—	—	—	6	80	8	—
Wows, stary	8	—	8	20	7	—	7	90
Hróch	12	50	13	50	12	50	13	—
Woka	8	75	9	25	8	25	9	50
Jahły	15	—	16	50	16	—	17	—
Hejduschka	16	—	17	—	19	—	20	—
Běrny	2	30	2	70	2	40	2	80
Butra . . . . 1 kilogr.	2	40	2	60	2	50	2	70
Pšeńczna muka 50 "	10	25	19	50	15	50	18	50
Rjana muka . . 50 "	8	75	12	—	10	50	12	50
Ssyno . . 50 "	3	—	3	50	2	50	3	—
Ssloma . . 100 "	4	—	4	17	4	—	4	30
Prožata 918 schtuk, schtuka	13	—	27		—	—	—	—
Pšeńczne wotruby	—	—	5	50	5	70	6	—
Rjane wotruby 50 kilogr.	—	—	5	40	5	70	6	—
Pšeńczny gris	—	—	6	—	—	—	—	—
Rjany gris	—	—	6	40	—	—	—	—

Na bursy w Budyšchinje pšeńca (běła) wot — hr. — np hač — hr. — np., pšeńca (žołta) wot 9 hr. 75 np. hač 10 hr. 50 np., rožka wot 7 hr. 10 np. hač 7 hr. 40 np., jeczmjeń wot — np. hač — hr. — np., wowß wot 7 hr. 90 np. hač 8 hr. 10 np.

W Budyšchinje płaczeše: kórz pšeńcy (běła) po 170 puntach — hr. — np., hač — hr. — np., žołta 17 hr. 25 np. hač 17 hr. 52 np., nowa: 15 hr 98 np. hač 16 np. 24 np., kórz rožki po 160 puntach 11 hr. 52 np. hač 11 hr. 76 np. nowa: 11 hr. — np. hač 11 hr. 20 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach: — hr. — np. hač — hr. — np.

Wiczne płaczišny w Kamjenzu.

18. augusta 1910.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. — np. hač 7 hr. 30 np., pšeńca wot 9 hr. — np. hač 9 hr. 70 np., jeczmjeń wot 6 hr. 80 np, hač 7 hr. 50 np., wowß wot 7 hr. — np., hač 8 hr. — np., jahły wot 6 hr. — np. hač 17 hr. — np., hróch 17 hr. 50 np., ßyno (stare) 3 hr. 30 np. (nowe) 3 hr. 80 np., běrny 2 hr. 50 np., ßloma (100 kilogr.) 3 hr. 83 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 50 np. hač 2 hr. 70 np., jeja (mandl) 1 hr. 5 np.

Wjedro w Londonje 19. augusta: Rjane a cžopke.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michałskej zyrkwi** smeje 13. njedželu po ßwjatej Trojizy farat Räda rano w 7 hodžinach ßerbsku spowjednu rěcž, ½9 hodž. ßerbske a w 10 hodžinach němske prědowanje. — Tydženske sastojnske dźěła smeje farat Räda.

Wěrowani:

W **Michałskej zyrkwi:** Jan Ramsch, rěcžnikowy expedient, s Emmu Marju Knjeźkez na Zidowje. — Ota Willy Scholta, pjekarski mischtr pod hrodom, pschichodny khěžeł tu, s Friedu Hilžbjetu Weißbachez s Makeho Wjelkowa.

S **druhich wozadow:** Fryz Ota Gentzsch, assistent pschi želesniznym w Ostrowje w Sakskej, s Hanu Linu Uhliz w Huszy. — Ottomar Kurt Keil, pokładnik w Lohmenje, s Hanu Alißu Khatu Benadžiz we Wósborku.

Křćeni:

W **Michałskej zyrkwi:** Kurt Marczin, Ernsta Augusta Kubjenza, želesnischeho dźěłaczerja w Hrubočizach, ß. — Richard Kurt, Jana Ernsta Kunatha, dźěłaczerja we Wurizach, ß. — Emma Helena, Jana Ernsta Heinricha, žiwnosczerja w Małbezach, dź.

W **katholskej zyrkwi:** Hilžbjeta Hanža, Jakuba Schenkera, dźěłaczerja w Budyschinje, dź. — Pawoł Bjarnat, Jana Pawoła Rjeczki w Dźěchorezach, ß.

S **druhich wozadow:** Elsa Paula, Maxa Alwina Riedla, cžeßle we Warnocžizach, dź. — Marja Hildegart, Gustava Moriza Neumanna, murjerja w Nowej Wßy, dź. — Alwin Arthur, Hermanna Alwina Wenzla, fabrikskeho dźěłaczerja w Běłych Noßlizach, ß. — Martha Frieda, Pawoła Scholtki, twarskeho dźěłaczerja w Běczizach, dź. — Kurt Marczin, Khorle Augusta Pětki, dźěłaczerja w Zicženku, ß. — Oskar Pawoł Hans, Pawoła Wiczasa, hosczenzarja w Hodžiju, ß. — Elsa Ottilia, Wylema Juliuße Wiczasa, žiwnosczerja w Hornjej Borschczi, dź. — Frieda Hilža, Ernsta Hermanna Pawoła Penthera, fabrikskeho dźěłaczerja we Wulkej Dubrawje, dź. — Martha Hilža, Maxa Otty Hermanna Menzla, žiwnosczerja w Rodezach, dź. — Richard Pawoł, Khorle Augusta Benady, pohonczа w Pomorzach, ß. — Marhata Herta, Khorle Ernsta Krawczika, sahrodnika w Sahkowje, dź.

Zemrjeći:

W **Michałskej wozadze:** 11. augusta: Hana Pumpakez, njebo Jana Fiedlera, dźěłaczerja w Dźěchorezach, satwostajena wudowa na Zidowje, 68 l. 1 m. 2 d.

W **katholskej wozadze:** Hana Hejduschowa rodź. Rolligez w Dobruschi, 70 l. 11 m

S **druhich wozadow:** Bjedrich August, Bohuwěra Ernsta Alberta, khěžerja a zyhelniskeho dźěłaczerja w Nowych Błohaschezach, ß., 11 l. 7 m. 18 dn. — Johanna Karolina Hermannowa rodź. Pjetraschez, Khorle Hermanna, žiwnosczerja w Nowych Spytezach, mandželska, 64 l. 6 m. 13 dn. — Marja Augusta swud. Eulowa rodź. Jakubez khěžerka w Khwaczizach, 58 l. 9 m. 19 dn. — Wylem Ewald Richter, knihiwjednik w Nowej Wßy n. Sprewju, 40 l. 5 m. 5 dn. — Hermann, Mateja Rjeka, rybarja w Lichanju, ß., 1 l. 19 dn. — Frieda Johanna Krawzez, dź., 6 m.

Zyrkwinske powjesčze s Hodžija.

13. njedželu po ßwjatej Trojizy smeje rano ½7 hodžin duchowny Voigt ßerbsku spowjednu wucžbu, ½8 hodž. ßerbske a w 9 hodž. němske prědowanje.

Ssrjedu 24. augusta jako na Bartromja budže rano ½8 hodžin ßerbska spowjedź a ½9 hodžin ßerbske kemschenje.

Zyrkwinske powjesčze s Budestez.

13. njedželu po ßwjatej Trojizy smeje duchowny Bójz rano w 7 hodž. ßerbsku spowjedź, farat Domaschka dopołdnja we 8 hodž. ßerbske a ½10 hodžin němske prědowanje.

Po tunich płaczišnach poručam ßwój derje wuhotowany sklad **ss. domjazych, kuchińskich a hospodarskich wěžow, lakowanych a njelakowanych, blachowych lampow, latarńjow, zylindrow a ßužołow, platow, płokanskich wanjow, bowow, myjuych stejakow, zimanskich maschinow, kupanskich wanjow, želesne pónoje a hornzy, hospodatske wahi, noże, widliczki, łžizy, nožowe korbiki, khosejowe młyny, khosejowe khany, khosejowe a zokrowe tyče, rybowanske maschiny, mjaßorubaze maschiny, mjaßowe mjezki, schczětki, ßerschczowe mjeczawy, zentrifugowe schczětki** atd.

Moritz Schulz, klampnatski mischtr : : : : : pschi ßerbskich hrjebjach 10.

— Wuporjedžernja. —

Skład
drainěrowanskich rolow
w Lětonju
porucza
drainěrowanske wónzuchowe a wodu wodjaze roły, žłoby, kruwjaze, žwinjaze a proßaze korta ſ prěkuſchom
a bjes njeho,
zementowe platy
wſchelakich wulkoſczow a druzinow,
ſczinowe pleczenje
ſe ſazynowanym grotom,
tſěſchnu papu
wſchelakich tolſtoſczow,
tſěſchne pomaſanje „optimus“
a **lamjeńtnowuhlowy teer, teerowe kótła ſ pſchißłuſchkom, grotowe, ſczinaze a papjaze hoſdze, hornczerſke twory, Brockmannowy**
= pizowanſki kalk =
ſnamki A a B
po fabrikſkich płaczińnach.
Emil Dietrich
w Lětonjanſkim hoſczenzu.

S mojeje, prjedy žwobodnemu knjeſej Uckermannej žłuſchazeje, **parneje zyhelnicze w Měrkowje** (pſchi Lutobczanſkim ſaſtaniſchczu) wubjerne
murjerſke zyhele, pſchepuſchczate zyhele,
najlěpſche **tſěſchne zyhele**
bruneje, czerwjeneje a naturſkeje barby atd. po tunich płaczińnach poruczam.
Albert Krauſe w **Měrkowje.**
Telefon Khróſt-Lomſk czo. 17.

Wolijowe barby

wſchěch ſnatych nuanßow, hnydom k barbjenju hotowe,
derje a twjerdże ſkhnyjaze,
molerſke a murjerſke barby, terpentinowy wolij
(němſki a franzowſki),
lanowolijowy firniß, jantarjowe laki, kopallaki, damarlaki, żeleſowe laki, Kölnſki klij, murjerſki klij, drobnu krydu, gyps, portlandſki zement, najlěpſchi karbolineum, barbicze wſcheje druzíny,
ſchablony
ſa molerjow a murjerjow
porucza a ma pſchezo na ſkładze
po najtunſchich płaczińnach
Emil Měrſch,
na lamjeńtnej haßy 24.

Privatni 4%. | Khapki. | Czapki. | Krawzy 10%.

Dźěrżaze žukniczki. | Schlipßy.

Shorjelska pschedawarnja
Jana Schaafa
w Budyſchinje, na bohatej drózy 29.

Fale. | Sslě.

Prěnja woßebita pſchedawarnja
ßerbſkeje draſty.

Korſetowe ſchtalty. | Schemiſety.

Wolmjane czorne poſamenty
za jaki (lhuty)
po —.35, —.50, 1.—, 1.50 hacz do 2.75.

Herkuleſke porty (czorne)
w 5 kajkoſczach a 10 ſchěrjach.

Zanki (czorne).

Nohajzy. | Khornarje.

Banty a ßekle ſ pißanych poſamentow.

Běle ſchpachtlowe zanki
we wulkim wubjerku
po ſnatych tunich płaczińnach.

Franzy, wolmjane a zidżane.

Koſchle. | Gardiny.

Selene zidżane rubiſchka
w kraßnych nowych muſtrach.

Czorne zidżane banty
woßebje ſchěroke a czežke k ßeklam.

knefle, lazki, zanki, ſchnóry
a wſchitko ſchtoż ßo we

ſchwalčiſtwje
trjeba.

Kholowy | Sawěſchki.

Schwależe dostawaja 10%, **privatni** 4% rabatta.

Rěczi ßo ßerbſki. **Rěczi ßo ßerbſki.**

Krajna wołma. | Ssylna wołma. | Wutrobołopjeſchkata wołma.

Prima
ruſke maſchinſke a zylindrowe wolije,
prima maſchinſki tuk a motorſke wolije,
prima kołomaſy
porucza po ſnatej hódnoſczi w originalnych barelach
a tež w mjeńſchich ßudobjach najtuńſcho
Otto Büttner
pſchedawatnja kožanych a czerjenſkich rjemjenjow a techniſkich gumijowych wěžow.

Woprawny **Helgolandſki**
ßmołowy pleſtr
je najlěpſchi pſche **wiez, podkłócze, drjenje,** ſcht. po 50 pj.
poruczataj
Měrſchez bratraj naßl.
pſchi žitnych wikach 30.

Dobru
lanu muczku
porucza **Khorla Kahrowe**
pſchi žitnych wikach.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihličišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot maleho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 35. Sobotu 27. augusta 1910. Lětnik 69.

Poßwjećenje kßežorskeho hroda w Pósnanju.

Poßwjećenje kßežorskeho hroda w Pósnanju je ßo bjese wschěch njepschećelnoscźow pschećiwo Polakam wotměło. Woßebje kßežor je ßo w ßwojej rěcźi wscheho sminył, schtož by ßo rosdźěła mjes narodnoscźu a wěrywusnaćom dótkło. Jako krajny wótz wón kóždemu sprawnemu dźěłu a rjemjeßku ßwój schkit lubjesche. Kßežor jenoż na němzowstwo wuras kładźesche, hdyž Pósnańsku němsku provinzu mjenowasche. Wschoněmzow njeje kßežorowa rěcź spokojiła. Woni bychu radscho ßłyscheli, hdy by wón Němzow k wojowanju pschećiwo Polakam napominał, kaž je wón to wospjet prjedy cźinił. Pschi poßwjećenju kßežorskeho hroda w Pósnanju bě saßo spósnaćź, so je ßo pruska politika napschećo Polakam pscheměnika. Awstriske knjeżerstwo je pjecźa Prusku pohnuło, s Polakami kahodnischo wobkhadźeć. Wußwojenski sakoń ßo pjecźa pschećiwo pólskim kublerjam teho dla njenakłožuje, dokelž bychu ßo hewak Polazy němsko-awstriskemu swjaskej pschećiwjeli. Na ßwojeho awstriskeho swjaskarja dźiwajo je Pruska nusowana, nakhwilnje s mjeńschej wótroscźu pschećiwo Polakam postupowaćź. Pscheněmcźowanje Pósnanskeje pak tehodla s njepoßkłabjenej mozu dale dźe. S dobom ßo s pomozu Polakow Němzy w Awstriskej w knjeżerstwje dźerża. Runje hakle je awstriske knjeżerstwo 120 milijonow krónow k twarjenju kanalow w Galizijskej Polakam pschiswoliło. Sa to ßu Polazy ßlubili, nětcźisce němske knjeżerstwo pschećiwo Sskowjanam w ßejmje podjeraćź.

Pruski krónprynz — rektor magnificentissimus Königsbergskeje universitу.

Pruski krónprynz je ßo wutoru ßwjedźeńszy jako rektor magnificentissimus Königsbergskeje universitу sapokasał. Krónprynz mějesche pschi tym rěcź, w kotrejż wědomoscź napominasche, narodne woßebitoscźe němskeho luda dale wutworjećź.

Kßežor je tónßamy dźeń Königsbergsku wobßadku wobhladował. Nasajtra je wón w Königsbergskej radnizy rěcź měł, w kotrejż wón wosjewi, so je ßo rosßudźił, Königsberg, kotryż je hischcźe nětkole twjerdźisna, wobtwjerdźićź dacź. Wón ßo nadźija, so ßo pschi wubjernoscźi němskeho wójska tež dale poradźi, měr sakhowacź, a jeli so by tola ras wotßudźene było, so dyrbjeli ßo wo ßwoju existenzu bědźićź, rańschopruske regimenty hrjebje a naßypy narunaja. Kßežor pschejesche, so bychu ßo nadźije měschcźanow dopjelnike a so by ßo po wotstronjenju naßypow nowe město wokoło stareho natwariło, a so by ßo Königsberg jene s najrjeńschich městow Pruskeje scźiniło.

Sozialdemokratiske wólbne dobyćze w Zschopawsko-Marienbergskim wokrjeżu.

Marienbergsko-Zschopawski wólbny wokrjeß, kotryż bě w lěcźe 1907 reformar Zimmermann sozialdemokratam wutorhnył, je saßo sozialdemokratam pschipadnył. S Zimmermannowej ßmjercźu bě ßo mandat tuteho wokrjeża wuprósdnił. Reformarjo běchu kublerja Fritschu, liberalni krajnoßudniskeho radźićzela Brodaufa a sozialdemokratoju něhduscheho evangelskeho duchownehо Göhru sa kandidatu postajili. Wólbne wojowanje bě jara roshórcźene. Wěste bě, so sozialdemokratiski kandidat wjele hłoßow dostanje, tola s cźeżka je ßo wěriło, so ßo sa Göhru 14,443 hłoßow woteda, so Fritscha jenoż 4544 a Brodauf 4672 hłoßow dostanje. Göhra je po tajkim nimale s 5000 hłoßami wjetschiny hnydom pschi prěnim wothłoßowanju dobył. S Göhru ßo liczba sozialdemokratiskich sapóßłanzow w kßežorstwowym ßejmje na 51 powyschi. Nětcźisce politiske wobstejnoscźe ßu sozialdemokratam jara pschihódne. Nowe dawki, kotreż ßu ßo s finanznej reformu sawjedźe, sozialdemokratoju jako wótru bróń we wólbnym wojowanju wuźiwaju. Też liberalni se wschěmi synkami pschećiwo finanznej reformje schćuwaju a s tym wodu na sozialdemokratiske młyny honja a pschi tym ßami pod koła pschińdu.

Sozialdemokratija je wot 1. julija sańdźeneho lěta 8 ßydłow dobyła, 1 ßydło s wuspěchom sakhowała a njeje žane ßydło shubiła. Tajkeho njepschestawazeho dobywanja njeje hischcźe w stawisnach sozialdemokratije było.

Jeneho Němza w Franzowskej jako wobhonjerja sajeli.

Jeneho Němza, kotryż ßo Mathias Conter mjenuje, ßu w Verdunskej twjerdźisnje w Franzowskej sajeli. Wón je na glazisu twjerdźisny fotografował.

Sajecźe jendźelskeho wobhonjerja.

Němska nětkole ßwoje brjohi a kupy pschi poknóznym morju wobtwjerdźa. Jendźelcźanow tole dźěło jara sajimuje. Tele dny ßu jeneho tajkeho wcźipneho Jendźelcźana sajeli. Wón bě s błyskowym ßwětłom wobtwjerdźenja Borkumskeje kupy fotografował. Jedyn strażowazy wojak bě ßo jeho dohladał, hdyž wón do ßwětłoweje pruhi ßwěcźazeje wěże pschińdźe. Wón na njeho sawoła a hrożesche, so jeho satšěli, hdy by chzył cźeknyćź. Wojak Jendźelcźana saja, a tón ßo pschecźiwo temu njewobarasche. Fotografiski apparat s platami ßu jemu wsali.

Powyschenje mjaßowych płacźišnow

wobhdleństwo, kotreż dyrbi mjaßo kupowacź, dźeń a bóle roshorja. Ludowy hněw ßo pschecźiwo rěsnikam, słótnym wikowarjam a ratarjam wobrocźa. Rěsniźy a wikowarjo w liberalnych nowinach wschu winu na ratarjow wotwaleja. Tucźi ßu w Tulnje w delnjej Awstriskej wulku shromadźišnu ratarjow swołali. Sapóßłanz List wo mjaßowym praschenju rěcźo měnjesche, so ßo ratarjo dla knjeżerstwowych naprawow njetrjebaju strójićź. Wukrajne a samórske mjaßo njehodźi ßo tak rucźe wobstaracź, a pódla teho njebudźa wobhdlerjo Wina mjenje hódne mjaßo, kotreż ßo s wukraja pschiwjese, jěsćź chzycź, na wopak, budźa jo s tukrajnym pschirunacź a potom sa njo rad wyschschu płacźišnu sapłacźićź. Rationalne plahowanje skota budźe njedźiwajźy wschěch naprawow wyschsche płacźišny saručźećź. W rosrěcźowanju běchu rěcźniźy w tym psches jene, so pschiwos howjaseho mjaßa s Argentinskeje domjazemu skotej njebudźe tajku konkurrenzu cźinićź, kajkaž by nasche słótne płacźišny ßylnje dele stłócźiła. Tola hrożazy pschiwos žiwych howjadow a ßwini s Italskeje, Hollandskeje a Franzowskeje rasne pschećiwjenje pola shromadźišny nańdźe. Sapóßłanz Zwezbacher wo tym praji: My burjo amstriskemu ministerstwu njepschejemy, so by ßo se žiwym pschiwosom s tutych krajow saběrało, hewak mohli cźi knjeża we Winje něschto doczakaćź, so bychu ßo dźiwali. Hižo dla stracha sanjeßenja khorosćźow se žanym wuměnjenjom žiwy słót do Awstriskeje njepuschćźimy. Tola też mjaßo s Argentinskeje a mjaßo postajeneje liczby žiweho skota s balkanskich krajow ßměło ßo jenoż na woßebitych ludowych

mjaßowych kawach pschedawacź a to na městnach, hdźež je najwjazy wołakow; cźi dyrbja tunje mjaßo jěsćź, ša dwě njedźeli potom wěsćze wołacź pschestanu. Jene Winske nowiny pißaju: Wótra, ſ burskej revoluziju hrožaza rěcź je wothłóß hrubych nadpadow wikowarjow, rěsnikow a bursowych nowinow na ratarjow. Njeßmě pak ßo prěcź, so móże powyschenje zyroby cźeźke politiske scźěhwki ša ßobu měcź. Drohe mjaßowe a žitowe płacźišny budźa industrialnych dźěłacźerjow, rjemjeßlnikow a měschcźanow do lěhwa liberalnych a sozialdemokratow honicź. Poßlednja wólba w Marienbergsko-Zschopawskim wokrjeßu, hdźež ßu na město semrjeteho reformarja Zimmermanna sozialdemokratu Göhru wuſwolili, njech je nam ſ warnowanjom.

Mjaßowej nuſy mohła ſ dźěła pjecza Argentinska wotpomhacź. Argentinski konsul we Winje je tele dny na to pokasał, so by argentinskemu knjeźerſtwu móžno było, 1500 hacź 2000 howjadow najlěpscheje druźiny, kajkeź w Awstriskej a Němskej njeißu lěpsche dostacź, tydźeńſzy do Triesta ßlacź. Płacźišna ša howjado 700 kilogr. žiweje wahi, kotreź nětkole w Awstriskej 700 hacź 900 krónow płacza, njeby w Argentinskej wjazy dyźli 200 krónow wucźinika. Hdy by němske knjeźerſtwo tajki pschiwos dowolilo, by njedźiwajzy wschěch khostow ša pschiwjesenje a pschepytanje płacźišna hischcźe khětro nižscha była, dyźli płacźišny, kotreź ßo w Němskej nětkole ša mjenje hódne druźiny mjaßa płacza.

Awstriske żelesniske ministerſtwo spyta najprjódzy ſ poniženjom płacźišnow ša woženje skota ſ hórschenju mjaßoweje drohoty wobaracź. Wono je płacźišnu frachtow wo połojzn poniżiło. Poniženje ma 3 měßazy tracź, tola ſ tym wuměnjenjom, so ßo poniżene tarify wrócza, jeli so ßo ſ tym mjaßowe płacźišny njeponiża.

Awstriski trónski naßlědnik pola Rotschilda.

Awstriske knjeźerſtwo dawa wulke wójnske łódże Dreadnoughtskeho typa twaricź, hacźrunje ludowe ſastupjerſtwo njeje k temu pjenjesy pschiſwoliko. Někotre łódźerńje łódże na ßwoje pjenjesy twarja. Dźěłacźnje, kotreź ßu twar nowych łódźow pschewsake, ſ dźěła baronej Rotschildej ßłuscheja. Awstriski trónski naßlědnik Franz Ferdinand je teho dla barona Rotschilda wopytał, so by ßo jemu džakował, so nowotwar awstriskeho wójnskeho łódźſtwa spěchuje.

Awstriſka a Rumunſka.

K najlěpschim pscheczelam awstriskeho khěžora hacź dotal rumunski kral Karol ßłuscheſche. K narodninam khěžora Franza Josefa by wón porjadnje do Ischla pschijěł a khěžorej ertnje ſboże pschał. Cźim nadpadnische je, so wón létża tutón dźeń njeje khěžora wopytał, hacź runje jeho njeje khoroſcź wotdźerżała. Rumunſke nowiny ßu nětko wujaßnjenje wo tym dake. Kral Karol je nuſowany, ßo pscheczelſkeho wobkhada ſ khěžorom Franzom Josefom wostajicź, dokelź mjes rumunſkim ludom wulke roshorjenje pschecźiwo Awstriskej knježi. Tſi milijony Rumunow, kotſiž we Wuherſkej bydła, ßo ßurowje potlóczuja. Madźarojo runje kaž politiſtich wjednikow Sſkowakow też Rumunow, kotſiž politiſke prawa a rěcź ßwojeho luda pschecźiwo madźarſkim naßylnoſcźam schkitaja, k cźežkemu pjenjeżnemu khoſtanju saßudźeja abo jich do jaſtwa tykaju. Tele żałoßne wobſtejnoſcźe njeißu ßo też pod knjeſtwom hrabje Khuena, khěžoroweho dowěrnika, polěpschiłe. Hrabja Khuen bě drje Němcam, Sſkowakam a Rumunam prawdoſcź a ſchkit pschilubił, tola wſcho je pschi ſtarym wostało. Mjes 30 rumunſkimi wólbnymi wokrjeßami ßu Rumunojo lědma 8 rumunſkich wólbnych kandidatow wuſwolicź ſamohli. To je w rumunſkim kraleſtwje wulke roshorjenje ſbudźiło. Khěžora Franza Josefa winuja, ſo ßo ſ jeho wolu Rumunojo we Wuherſkej pſchesćźehuja. Někotſi ſnamjenicźi ſenatorojo a ſapóßłanzy běchu ßebi teho dla wotmyßlili, ſ pißmom ſ wjele tyßaz podpißmami krala Karola napominacź, so njeby khěžorej Franzej Josefej k jeho woßomdźeßatemu narodnemu dnjej parſchonſzy ſboże pschał. Hdyž ßo tole wotmyßlenje w ſjawnoſcźi rosnjeße, knjeźerſtwowe nowiny hnydom powjeſcź pſchinjeßechu, ſo kral Karol tole léto do Ischla k awſtriſkemu khěžorej njepojědže.

Sbliżenje Turkowſkeje k Němskej a Awstriskej.

Turkowska je ßo po ſdaczu rosßudźiła, ſwjaſk ſ Němskej a Awstriskej ſcźinicź a je drje pola tuteju pſchecźelne pſchijecźe namakała. Wo tym ßwědcźi pſchedacźe dweju němskeju wójnſkeju łódźow Turkowſkej a wopyt turkowſkeho finanzneho miniſtra w Barlinje. W bliźſchich dnjach ßo też turkowski wulkowesier Hakki pascha, kaž w Turkowſkej miniſter ſwonkownych naležnoſcźow rěka, wocźakuje. Wón je hižo rosrěcźenje pola rumunſkeho krala a pola awſtriſkeho miniſtra ſwonkownych naležnoſcźow, barona Aehrenthala měł. S Awſtriſkej je Hakki pascha pjecza dojednał, ſo ma Awſtriſka ßandźak Nowy Basar pſchecźiwo wſchěm ßerbſkim a cźornohórſkim požadanjam ſchkitacź. Sa to ßo Turkowſka na to ſwjaſa, ſo Sſerbiji pſchewos wójnſkeje potrjeby pſches Turkowſku ſakaże, hdyž ßebi Awſtriſka tajku ſakaſnju pſcheje.

Cźornohórſka — kraleſtwo.

Pſchichodnu njedźelu Cźornohórſka dwoji jubilej ßwojeho wjerchowſkeho doma — ſkoty knjeżerſki a ſkoty mandźelſki jubilej wjerćha Miklawſcha — ßwjecźi. Tón ßamy dźeń ßo Cźornohórſka jako kraleſtwo wuwoła. Sſkowjanſke ludy cźornohórſke ßwjedźenje ſ najlěpſchimi pſchecźemi pſchewodźeja. Cźornohórſka drje je mały krajik — wona jenoż 9080 kóßnych kilometrow wobßaha a něhdże 230,000 wobydlerjow licźi — tola po ßwojim wuſnamje je wona wulki ſtat. Cźorna Hora je jenicźki ſtat na Balkanje, kotryž ßebi njeißu Turkojo podcźißnycź ſamohli. Po njeſbožownej bitwje na Koßowym Polu Sſerbjo, kotſiž nochzychu turkowſke knjeiſſtwo pſchipósnacź, na Cźornych Horach wucźek namakachu. Stajnje ßo ſ Turkami wo ßwoju njewotwißnoſcź bědźo, buchu cźornohórſzy Sſerbjo khrobli wojowarjo. W poßlednjej ruſko-turkowſkej wójnje Cźornohórzy dźiwy khrobkoſcźe dokonjachu. Turkowski ſultan 100,000 muži ßwojich najlěpſchich wojakow na Cźorne Hory póßła. Sſerbjo Turkow do ßwojich hór nuts puſchcźichu a jich tam we Wjelcźim Dole nadpadźechu. Hewak rěka, ſo je Bóh ſe ßylnymi bataillonami. Tu bě hinak; Bóh małkemu cźornohórſkemu wójſku dobycźe da. S lawjazej khrobloſcźu ßo cźrjódki Cźornohórzow do Turkow walichu. Kulki ſe ßwojich tſělbow a pistolijow wutſělawſchi woni ſ mjecźom do Turkow rubachu a jich po tyßazach ſarubachu. Jenoż mały dźěl turkowſkeho wójſka krwawej rubańzy wucźekny. Cźornohórzam njebě móžno, cźěła ſabitych Turkow w ſkałojtej ſemi pobrjebacź, a dołho ßo jich koſcźe w ßłónzu a deſchcźu bělachu, doniž je dźiwje ſwěrjata njewotnjeßechu.

Poraženje Turkowſkeho wójſka w Cźornych Horach dalſchi běh wójny rosriża. Turkam, kotrychž najkhmańſchi wojazy běchu pod mjecźemi Cźornohorakow ſpadali, njebě móžno, nawał ruſkeho wójſka w Bołharſkej wotraſycź. Plewnu dobywſchi a balkanſke hory pschekroczíwſchi ruſke wójſka bórſy pſched Konſtantinopel pſchicźahnychu. Jako myto ſa ßwoju khrobloſcź Cźornohórſka pſchi wobſamknjenju měra dźěl Turkowſkeje ſ mórſkim pſchiſtawom dosta.

W dołhim cźaßu měra je wjerch Miklawſch kulturne roswicźe luda a kraja ſpěchował. Wón je ſchule ſałożił, dróhi twaril, krajne ſarjadniſtwo polěpſchił a ſkónczńje krajej wuſtawu ſpožcźił. Se ßwojimi ſkutkami w mérje a wójnje bě wjerch Miklawſch ßebi a ßwojemu krajej po złym ßwěcźe ßławu a nahladnoſcź dobył. Prěnju dźowku wón něhduſchemu ßerbſkemu prynzej Pětrej Karadźordźewicźej, nětcźiſchemu ßerbſkemu kralej, wuda, druhu a tſecźu wón ſ dwěmaj ruſkimaj wulkowjerchomaj woženi, a jeho ſchtwórta dźowka, Elena, jako kralowa na italſkim tróńje ßedźi.

Wuwołanju Cźorneje Hory ša kraleſtwo ßu wſchě europiſke wulkomozy bjes pschecźiwjenja pſchihłoßowałe. Też Awſtriſka, kotraž je hacź dotal roswicźu Cźornohórſkeje, hdźežkuli je ßo hodźiło, ſeſchkodźicź pytała, njeje żanych ſadźěwkow cźiniła. Njeßmě pak ßo wěricź, ſo je ßo to ſ pſchecźelſtwom ſtało. Hdyž Awſtriſka Cźornohórſku ša kraleſtwo pſchipósnawo, wona to w nadźiji cźini, ſo ßo ſ tym pſchecźiwo Cźornohórſkej njepopſchecźe a ſawiſcź Sſerbow w Sſerbiji ſbudźi, kotraž njebudże nětko jenicźke ßerbſke kraleſtwo na Balkanje. S tejle ſpekulaziju pak drje ßo Awſtriſka ſjeba. Sſerbſki kral Pětr je poſběhnjenje Cźornohórſkeje ša kraleſtwo hnydom ſjawnje ſ wulkej wutrobnoſcźu powital a ßwojeho ßyna na Cźornu Horu póſcźele, ſo by kralej Miklawſchej w mjenje ßerbſkeho luda ſboże pſchał.

Prěni wjerchowſzy hoſcźo ßu hižo w běhu ſańdźeneho tydźenja do hłowneho cźornohórſkeho měſta Zetinje pſchiſchli. Prěnjej běſchtaj bołharſki kral Ferdinand a bołharſki prynz Boriß. Dźeń poſdźiſcho italſki kral ſe ßwojej mandźelſkej w automobilu cźornohórſkeho herbſkeho prynza Danila do Zetinje pſchijědže. S powyſchenjom Cźorneje Hory na kraleſtwo je cźornohórſke wójſko nowu uniformu dostało. Wona ßo do zyka ruſkej uniformje runa. Sſukno je ſchěreje barby, hłowu kryje ruſka cźapka a też epolety ßu na ruſke podobne. Wjerch Miklawſch je k ßwojim offiźeram rěcź měł, w kotrejž praji, ſo ma nowa cźornohórſka uniforma wuſnam noweho ſwjaſka ſ bratrowſkim ruſkim wójſkom.

Němski khěžor je ßamoruczne ſbožopſchejaze pißmo wjerchej Miklawſchej póßłał, w kotrymž praji.

„Wróczo hladajo móże Waſcha kralowſka Wyßokoſcź ſe ſpokojenjom ſpósnacź, ſo je Waſchemu krajej pod Waſchim knjeżerſtwom

žohnowany cžaß ſbožowneho roswicža ſnutska a ſwonka ſpožčeny byk. Wy chžyli hiſchče dołho woßud ßwojeho kraja wodžicž a ßo nad džakownoſczu ßwojeho ßwěrneho pſchiwißneho luda wjeßelicž."

Shórſchenje wójnſkeho ſtracha mjes Turkowſkej a Grichiſkej.

Grichiſki lud ſa wójnu ſ Turkowſkej žada. Teho dla je pſchi wólbach do grichiſkeho ßejma pſchedßydu kretiſkeje wyſchnoſcže a druhich Kretiſkich wuſwolił, kotſiž ßu w nalěczu pſchiſamknjenje Krety k Grichiſkej wuwołali. Grichiſki lud njeje ßo ſ hrožењom turkowſkeho knjeżerſtwa ſatraſchicž dał, kotrež bě woſjewiło, ſo Grichiſkej wójnu pſchipowjedži, jeli ſo bychu wobydlerjo Krety wólbu do grichiſkeho ßejma pſchijeli. Nětkole nochże turkowſke knjeżerſtwo dale Kretiſkim wobaracž, do grichiſkeho ßejma ſaſtupicž, jeli ſo woni ßwoje ſaſtojńſtwo na Krecže ſłoża a ſ turkowſkeho poddanſtwa wuſtupja.

Mjes tym ßo Turkowſka pilnje na wójnu hotuje. Wona je tſělby w Němſkej a kanony pola Kruppa w Eſſenje a Creuzota w Franzowſkej ſkaſaka. Sa wyſchſcheho roskaſowarja pſchi grichiſkej mjeſy je wójnſki miniſter Torghuta paſchu pomjenował, kotryż je ſběžk w Albanſkej porasył. Turkowſka by ßnadž hižo Grichiſkej wójnu pſchipowjedžiła, hdy by ßo njetrjebała bojecž, ſo byſchtej potom też hnydom bołharſke a ßerbſke wójſko pſchecžiwo Turkowſkej wucžahnyłej. Awſtriſka njemohła temu ſměrom pſchihładowacž, a tak mohła ſ turkowſko-grichiſkeje wójny powſchitkowna europiſka wójna naſtacž.

Srażenje jendželſkeho kſchižaka „Bedforda".

Jendželſki kſchižak „Bedford" je w połnej jěſbje pſchi japanſkim brjoſy do jeneje podmóřſkeje ſkały ſraſył. Skała ßo pſches kóbžinu ſcžěnu do kotołnje pſcheraſy a wułku džěru wutorhny. Woda ßo hnydom ſ tajkej hromadu do kotołnje wali, ſo ßo mužſtwo njemóžeſche wukhowacž. 18 tepjerjow je ßo tepiło. Kótły rosbuchnychu a elektriſke ßwětło haßny. Kſchižakaj „Minotaur" a „Monmouth" ſtaj ſbytk wobßadki wukhowałoj. „Bedford" maja ſa ſhubjeny.

Sběžkarjo w Nikaragua dobyli.

Nikaraguaſzy ſběžkarjo, kotrychž ſjednoczene ſtaty połnózneje Ameriki potajnje podpjerachu, ßu knjeżerſtwo preſidenta Madriza powróczili. Madriz je ſtatnu kaßu ßobu wſawſchi ſ 300 mužemi cžekнył. Na cžoło knjeżerſtwa je Eſtrada, bratr dobycžeriſkeho ſběžkarſkeho generala Eſtrady, ſtupił.

Bywſchi amerikanſki preſident Rooſevelt

je prěnju ſe ßwojich pſchipowjedženych politiſkich rěczow w Utika měł. Wón praji, ſo je powſchitkowne ſkaženje na Ameriku a wſchě bruhe kulturne kraje pſchiſchło. S cžimž pak ßo ſjednoczene ſtaty połnózneje Ameriki njedžiwajcy jenotliwych ſnamjenjow ſkaženja k ßwojemu lěpſchemu wot druhich krajow roſeſnawaju, je to, ſo jich wobydlerjo njedoſtatki ſpóſnawaju a ſo ßo lud prózuje, je wotſtronicž. S pomozu ludoweho ſajimanja ßo też połnózneje Amerizy lohko poradži, periodu ſkaženja pſchewinycž. S pſchicžinu wſcheho ſkeho je ſpěſchne roſcženje měſtow, ſ kotrymž roswicže na wßach jenak rucže njekrocži. Farmerej a jeho žiwjenju dyrbi bjes wumělenja taßama kedžbliwoſcž kaž induſtrialnemu džěłacžerjej na wßach ßo pſchiwobroczicž. Farmer dyrbi ßebi ßwoje žiwjenje tak naprawicž móc, ſo wón, jeho ßwójbni a džěcžidžěcži ſ wjeßeloſcžu a luboſcžu na ratarſtwje wißaju a ßebi ſa dróhami wulkeho měſta a lud kažazym hołkom njeżadaju. Pſchi tym dyrbi ßo woßebita kedžbliwoſcž na to ſłožicž, ſo ma farmař khmanu žonu a hódnu cželedž. Farmerka (burowka) pſchichod luda njeße.

Herba.

Hdyž ſwucženeho paducha Hanßa Cžóraną tſecži ras wotßudžichu, napalichu jemu pjecž połnych lět. Bě-li też hiſchče hłupiſchi a lěniſchi na myßlenje, tuto krute khoſtanje jeho tola roshori. Sa cžo po prawom tutych pjecž lět doſta? Po prawom pſche niczo a ſa niczo! Tſi młode woły bě ſ tamneho boka rěki Tißy k rěſnikej hnał. Wěſo bě wſchak woły prjedy kradnył, ale namołwjany wot ßwojeho tajerja! Ani džěła dobytka, jenož wěſte ſarunanje džeßacž ſchěßnakow bě ßo jemu pſchißłubiło. A też to jenož na to wumělenje, ſo by wěz derje wotběżała. Jeho běchu lepili a na pjecž lět do jaſtwa wotßudžili. Pjenjes ani ſłamaneho pjenježka ſawohładał njebě.

A kak bě ßo pſchi tym dyrbjał cžwilowacž!

Po błócžanym pucžu, w lijazym deſchcžu, kiž jeho hacž do koże pſchemacža, bě woły po zyłych dnjach hnał. Młode ſkocžata běchu woſtudke, pſched kóždym kopjenom ßyna, pſched kóždym podobnym ſapſchahom woſtawachu ſtejo a chżychu pryſle hnacž. Wón bě woprawdże haru měł, je na pucžu dodżerżecž. A potom hakle pſched moſtom pſches Tißu! Połdnjo bě ſkomdžił, jenož ſo by njeſpósnaty pſches njón pſchiſchoł. Koża jemu ſe ſymu ßo paleſche, hdyž ſkónczńje na poł hłodu mrějo a picža tradajo woły do rěſniczeho dwora dohna.

Sa to dyrbjeſche nětkole pjecž lět wotßedżecž! Telko bě pſchi wußudżenju doßłyſchał, ſo běchu jeho ſtare hrěchi ßobu na wahu cžißli. Ale runje to jeho mjerſaſche. To ßo jemu njecžłowſka wěz ſdaſche, liſchży dwaj kócž kožu drěcž! So ßebi to dawał ſakonja hinak myßli, to wěſo wón njeroſymjeſche. Wón pjecž lět jenož ſ tej prózu wotważeſche, kotruż bě ſ wołami měł.

W jaſtwje pak ßo bórſy ſměrowa. Tupy a bjeſcžucžiwy ßo wón pſchedpißam ſhibowaſche, kaž běchu ßo prjedy jeho woły jemu ſhibowałe, hdyžkuli jako wołazy jim kwaklu kładżeſche. —

Hižo tu lěto bě we wulkim ſchěrym twarjenju pſcheżiwił, w kotrymž bě wſchitko tak prawidłowne a wotměrjene, kaž bróſdy na roli, tu jeho jaſtwowy ſtražnik jónu k direktorej dowjedże.

Do tuteho wotdżěleneho dżěła twarjenja hewak jenož cži jecži pſchińdżechu, kotrychž mózachu k pißanju trjebacž. Schto jenož ſ nim tam chżychu? Wón bě ſkerje wcžipny hacž wuſtróżany. Pſchecžiwo pſchedpißam jaſtwa ßo njebě pſcheſchoł a druhich wězow dła ßebi tu wot njeho ſamołwjenja żadacž njemózachu.

Direktor, mały muż ſ wótrymaj wocžomaj, jeho nimo měry pſchecželnje pſchija.

„Wy macże ſboże, Hanßo", wón na njeho ſarěcža, „wam je ßo něſchto natorhło, ſchtoż ßebi ſawěſcže njeběſchcže ani wo ßnje dżecž dali!"

„Schto jenož mohło to bycž", Hanß ßebi myßleſche. „Puſchcża mje ßnadž? Ně, to je njemóżno! S nowa padazemu khoſtanje njeſpuſchcża a to je hižo tſecża koża, kotruż njepołèpſchomnej liſchży dřeja!" — —

Direktor pomaku a ſkładnje kónzo aktow roswjaſowaſche a khoſtanzej rjekny, ſo je wulkotne ſamoženje namrěł po Jurju Kezowje, pſchiwuſnym po macžerinej ſtronje.

„Schěſcž a dwazecži kórzow pola na jenym kruchu, nimo teho lenowe pola, melonowe pola, łuki, ſchěſcžatſizecži wołow, wóßomadwazecži koni, ßwinje, wowzy, ſ jenym ßkowom wulke burſke kubło. Nimo teho hotowych pjenjes wóßom tyßaz a ſchěſcž ſtow ſchěßnakow. Tule je ſapiſk, Hanßo, to je wſchitko wam!"

„Mi?"

Hanß Cžóran woprawdże do ſady khabłaſche. Dżeßaty dżěł bě doßahał, jeho ſ myßli wutorhnycž.

„Wſchitko", direktor wobkrucżeſche. „Ssudniſtwo je wobtwjerdżiło, ſo ſcže wy jeniczki herba. Tak rucże kaž na ßwobodu pſchińdżecże, mózecże kubło pſchewſacž. Hacž do teho cžaßa je ſarjadnik poſtajeny."

Hiſchcže mějachu ßo někotre formalne wězy wukonjecž. Cžóran na rukomaj a nohomaj tſchepotaſche, hdyž mějeſche ßwoje mjeno podpißacž. Wjetſcheje powolnoſcže dła jemu direktor dowoli, do jeho ßamßneho ſtoła ßo ßydnycž, a to jeho hiſchcže bóle myleſche. W tymle ſtole nimo njeho hiſchcže ani jedyn khoſtanz poßedżał njebě! To bě woprawdże dżiw!

Też direktora dżiwne cžucże pſchewja. Hacžrunje jeho ta wěz ani ſ najmjeńſcha njeſajimowaſche, cžinjeſche tak wulke ſamoženje na njeho tola njemały ſacžiſchcž. Bjes mała wótzowſzy ſ khoſtanzom rěcžeſche a jemu ßwoju pſchikhilnoſcž wobßwědcžeſche.

Rosbudżeny ßo khoſtanz do ßwojeje dżełarnje wrócži. Hiſchcže ženje ßo jemu tak wuſka njebě ſdała, kaž dżenża. Jemu bě, kaž by ßo dyrbjał ſadußycž. Wjecžora njemóżeſche doczakacž, ſo mohł ſe ßwojimi myßlemi ßam pſchebywacž. Ale też w ßamocže ßo do teje wězy namakacž njemóżeſche. Licżbu wołow bě hižo ſabył, jenož kelko bě koni, to bě ßebi hiſchcže ſpomjatkował: wóßomadwazecži. Kajke jenož tola ßu, ßebi wón myßleſche. Hacž budża mjes nimi też běłoſche?

Běłoſche mějeſche Hanß jara rad a dołho jemu tole na myßle lěſeſche. So mohł ßebi, hdy by żaneho běłoſcha mjes nimi njebyło, tajkeho kupicž, na to ßebi ani njepomyßli. Hakle po něcžim dyrbjeſche pſchedſtajenju pſchiwuknycž, ſo je nětkole bohaty muż.

Bjes wotpocžinka ßo na ßwojej ławzy waleſche. Njejapzy ßo na żonu dopomni. Sa ſchtyrnacże lět jeje wuhładał njebě. To bě ſróſtna żona, ale ßwojeje hłowy a ſchepjerjawa. Twjerdeje drużiny.

Hdyž bě wón prěni raz ſ jaſtwa domoj pſchiſchoł, bě jeho ſ krutymi ßkowami pſchijaka:

„To cźi praju, Hanßo: jeli ſo hiſchcźe junu něſchto tajke ſworaſch, ßmój dźělenaj na pſchezo.“

Pſchi druhim rasu bě tuto hroženje też wuwjedła. Wona bě jeho dom wopuſchcźiła a ßo k ßwojemu nanej domoj wrócźiła. Małe dźěcźo, kotrež bě Hanß jenož w kolebzy widźał, bě wona ßobu wſaka. Maczerje a dźěſcźa ſa tón cźaß wjazy wohladał njebě! Ale nětkole ßnadź mohło to hinak bycź! Sswoje zyłe wobßedźeńſtwo chzyſche jej dacź. Wón ßam dźě mało trjebaſche. Wón na dobo zyłe jaßnje cźujeſche, ſo bě ßo mjenje pſchecźiwo ſakonjej, dyžli pſchecźiwo ßwojej ßwójbje pſcheſchoł. W tym naſtupanju dyrbjeſche też pokutu cźinicź.

Cźaß ßo jemu bóle dlijeſche, hacź prjedy. Žiwjenje w jaſtwje bu jemu dwójzy pſchecźiwne. Sawiſcź jaſtwowych towarſchow jemu měra njeda. Sbohatnjenemu ſapowěchu towarſchiſtwo. Też w jaſtwje móże hanjenje a wußměſchenje ranicź.

„Hejda, Hanßo“, ßo jeho mordaŕ woprasſcha, „njaby mje ty ſa knjeźſkeho pohonca trjebacź mohł? Ja mam jenož hiſchcźe dwanacźe lět ßedźecź, ale potom ßym hnydom ſwólniwy.“

Rjehotaze ßmjecźe bě ſarunanje ſa tutón žort, Hanß pak ſe ſkobami ſblědny. Na njeliczomne hanjaze rěcźe wón pſchi ßwojim krótkim roſomje niczo wotmolwicź njewjedźeſche a bjes pomozy dyrbjeſche ßebi wſchitko lubicź dacź. Druhdy pak jemu bě, jako by dyrbjał roſom ſhubicź. Poßlednej dwě lěcźe ßo jemu cźwilow pokna wěcźnoſcź bycź ſdaſchtej. Kaž by rjekł, ſo bě ßo koło cźaßow do błóta ſarěſko.

Ale njech ßo tej dwě lěcźe jemu hiſchcźe dleſchej ſdaſchtej, ſkónczńje ßo tola minyſchtej. Sto ſchěßnakow w kapßy khowajo Hanß po żeleſnizy do Ssolnoka jědźeſche, wot tam wón do Cźankez pěſchi dźěſche, hdźež jeho žona pſchebywaſche. Najprjódy chzyſche tam na wěſte pſchińcź, wſchitko druhe móżeſche cźakacź.

Hižo ßo wjecźorjeſche, hdyž bě duzy do derje ſnateje wßy. Wón pucźe a ſchcźeźki koło wokoło ſnajeſche, tu dźě bě ßwoje prěnje paduſchſtwo wuwjedł. Też te tſi woły bě wotßal wotehnał. Ale derje, ſo bě to nětkole nimo. Nětkole je wón hinaſchi cźłowjek, a zyły ßwět dyrbi to ſpóſnacź.

„Po prawom ja żenje njekhmany cźłowjek był njejßym“, wón duzy po pucźu ßebi roſpominaſche, „jenož khudoba bě pſchejara wulka. Khudoba, to je ta ßurowa ſawjedniza!“

Se ſpokojnej ßamolubоſcźu nětkole na kopjena ßyna a na hiſchcźe njepoßyczene żita hladaſche. Je tola cźłowjek ſbożowny, kiž něſchto ma! Tón njekradnje, ale jemu kradnu. Tak to na ßwěcźe je; — nó, jeho dla ßmědźachu kradnycź. Jemu ßamemu to wjazy trjeba njebě!

Hdyž bě do ſnutſkowneho dwora ſaſtupił, pocźa jemu wutroba ßylnje pukotacź. W trochu cźěmnym pſchedrumje ſpóſna wobryßy ßwojeje żony. Sdaſche ßo, ſo je poknіſcha a pomałſcha.

S khłodnym hłoßom jej Hanß dobry wjecźor pſchejeſche. Żona jeho njeſpóſna.

„Schto dha waß ßem wjedźe, luby pſchecźelo?“

„Njeſnajeſch dha mje ty woprawdźe, Hana? mje, ßwojeho muża?“ —

Jeje ſchěroke ſbrunjene wobliczo na dobo twjerdy wuras pſchikry. Huſte brjowki ßo cźmowje hromadu ſatorżechu.

„Ach, ty to ßy? K cźemu ßy pſchiſchoł? Njejßym cźi ja prajiła, ſo ßy mi pſchecźiwny, tak dołhi, kaž ßy?“

„Ale Hana, dźenża je to hinak, dyžli tehdom! Nětkole na zyle hinaſchim ſkhodźeńku ſteju, ßym herbował a ßym nětkole bohaty bur, mam dwór, konje, woły — —“

„Schto je to mi wo to? To budź wjeßely!“

„Wſchitko chzu tebi dacź, Hana!“

„Ja też tak wobſteju. Dźi jenož ßwoje pucźe!“

(Skónczenje pſchichodnje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. (Dwoje wotkaſanje ſa Budyſchin.) Wobydlerka Ernestina Pawlina Fiebigerowa, lětża 2. julija ſemrjeta, je městu Budyſchinej 54000 hriwnow wotkaſała. Dań tejele ſumy ma ßo kóżde lěto narodniny wotkaſarzyneho ſemrjeteho muża mjes evangelſkich khudych rosdźělicź. Tak mjenowani hańbicźiwi khudźi dyrbja wuſamknjeni bycź. — Druhe wotkaſanje je Franziſka Weberez w Niſkej cźiniła. Wona je prjedy w Budyſchinje bydliła a teho dla město Budyſchin ſa univerſalneho herbu jejneho ſamoženja, něhdże 200000 hriwnow wucźinjazeho, poſtajiła. S tutymi pjenjeſami dyrbi ßo ßyrotownja ſa ßyroty ſ Budyſkeho hamtſkeho hejtmanſtwa natwaricź. Njemandźelſke dźěcźi ßo wuſamknu.

— (Krala Albertowy pomnik.) Dla dostacża nacźiſkow ſa krala Albertowy pomnik je Budyſka měſchcźańſka rada 6000 hriwnow poſtajiła, kotrež ßo mjes ſamokwjerjow rosdźěla.

— S womoru ßo ßrjedu popołdnju dźěłacźeŕ Kujan ſaja, kotryž na jenym nowotwarje twarza Schiffnera dźěła. Po lěkarjowym wukaſanju ßu jeho do měſchcźańſkeje hojeŕnje dowjeſli.

— Ssamopaſchnoſcź jeneho njeduſchneho hólcźiſka je wutoru ſke ſcźěhwki měła. Popołdnju wokoło 3 hodźin jedyn hólz wós ſ kalkom nimo hrajiſchcźa po rybowej haßy wjeſeſche. Jedyn 9lětny njedocźink horſchcź kalka ſ wosa wſa a jón jenej holzy mjes wocźi cźißny. Na njeſboże je kalk do wocźi ſlecźik, ſo je holza dyrbjała hnydom lěkarſku pomoz pytacź. Boja ßo, ſo wona widźenje jeneho wócźka ſhubi.

— (Wo lětuſchich manevrach.) Regimentſke brigadne ſwucźowanje 32. pólno-artilleriſkeje brigady ſměje ßo 31. auguſta mjes Hornjej Wjaſońzu, Pózkowami, Ssmilnej, Trjechowami a Nowej Wßu; 2. ſeptembra mjes Budyſchinom, Radworjom, Bacźonjom, Hodźijom, Nadźanezami, Delnjej Kinu a Boſchezami; 3. ſept. pola Budyſchina, Radworja, Bacźonja, Hodźija, Małßez, Bórka, Delnjeje Kiny, Krakez, Dobroſchez; 5. ſeptembra pola Budyſchina, Sſkoneje Borſchcźe, Zicźenka, Běłych Noßliz, Hornjeje Hórki, Budyſchina, Plußnikez, Dobroſchez, Krakez, Porſchiz, Pſchiwcźiz; 6. ſept. pola Běłych Noßliz, Scźijez, Sſkoneje Borſchcźe, Hodźija, Pſchiwcźiz, Dobroſchez, Delnjeje Kiny, Mjeſchiz, Trjebjenz a Pſchiwcźiz.

Brigadne manevry 63. pěſcheje brigady budźa 12. ſeptembra: pola Budyſchinka, Dobroſchez, Sprewje, Bórka, Budyſchina, Jenkez, Boſchez, Nowych Porſchiz a Porſchiz.

13. ſeptembra: pola Budyſchinka, Dobroſchez, Sprewje, Bórka, Budyſchina, Jenkez, Boſchez, Nowych Porſchiz, Schekez, Pomorz, Drożdźija, Worzyna a Skanez.

15. ſeptembra: pola Kumſchiz, Konjez, Kubſchiz, Jenkez, Nadźanez, Bórka, Dobroſchez, Pſchiwcźiz, Konjez, Běłeje Hory a Worzyna.

Brigadne manevry 64. pěſcheje brigady budźa 12. ſeptembra: pola Kelna, Luha, Łahowa, Ssulſchez a Hornjeho Hunjowa.

13. ſeptembra: pola Njeſdaſchez, Wulkeho Woßyka, Stachowa, Cźerwjenych Noßliz a Małeje Prahi.

15. ſeptembra: pola Běłych Noßliz, Huſki, Noweje Wßy, Delnjeje Wjaſońzy, Hornjeje Wjaſońzy a Dreczina.

Diviſionſke manevry budźa 16. a 17. ſeptembra w krajinje mjes Scheſchowſkim ſaſtaniſchcźom, Njeßwacźidłom, Budyſchinom a Sprewju pola Budyſchina a budźa doßahacź hacź do Roswodez, Hornjeje Wjaſońzy, Noweje Wßy, Mjedźoißa, Wulkeho Woßyka, Khróſcźiz, Worklez, Dobroſchez a Scheſchowa.

19. a 20. ſeptembra: w krajinje mjes Khaßowſkim żeleſniſkim ſaſtaniſchcźom, Budyſchinom, Pomorſkim żeleſniſkim ſaſtaniſchcźom, Drożdźijom, Skanezami, Hlinu, Hucźinu, Lichanjom, Kupoju, Komſkom, Łupoju a Khaßowom.

Korpſke manevry budźa 22., 23. a 24. ſeptembra.

Ratarjo ßo na to kedźbliwi cźinja, ſo dyrbja pola, ſ kotrychž ßo drohotniſche płody, kaž dźecźelowe ßymjo, kał, rěpa, len atd., njejßu domoj khowałe, ſ daloko ſpóſnajomnymi warnowanſkimi ſnamjenjemi (wěchcźemi atd., tola niz ſ khorhojcźkami) wobdacź. Naſtata ſchkoda na leżomnoſcźach, na tajke waſchnje ſpóſnajomne njeſcźinjenych, ßo njeſaruna. K ſadźěwanju ſnjeſboženjow ßo wobßedźerjo ſkałow, pěſkowych a druhich jamow, hłubokoleżazych hatow a nahłych wotwißow napominaju, ſo bychu je ſ wěchcźemi a cźornymi khorhojcźkami atd. wobdali.

— 400,000 reſerviſtow je lětża w ſeptembrje k manevram němſkeho wójſka pod khorhoj ſwołanych. Němſka ſměje po tajkim ſa někotre njedźele wjazy dyžli milijon wojakow pod brónjemi. Franzowſke nowiny na to pokaſuju ßo móżnoſcże boja, ſo by Němſka tule ſkładnoſcź wuwużiła, hromadże ſ Awſtriſkej Franzowſku a Ruſku nadpadnycź. Wójna lětow 1870/71 hiſchcźe dźenża kaž traſchidło Franzowſow ſcheri; woni měnja, ſo Němſka na ſtajnoſcźi na pſchileżnoſcź łaka, ſo by ßo ſ nowa ſe ßwojimi wójſkami do Franzowſkeje waliła a ju roskuſkowała.

Liſt k XXXVI. hłownej ſhadźowanzy ßerb. ſtudowazeje młodźiny w Kluſchu. Sſławna ſhadźowanka! Wjelelubowana ßerbſka ſtudowaza młodźina! 36. krócź woßławujeſch lětża narodniny ßwojeho ſjednocźeńſtwa, powoławſchi ßebje a ßerbſki narod na

ßkawny ßwjedźeń skhadźowanki. Na czole khownеje shromadźisny a wschěch skhadźowanskich ßwjatoczнoscźow stojisch Ty, miła nascha mkodźina, s zykka ßo a wusběhujo jako naczoknik, wěrschk, króna. Na skhadźowanzy rěczisch Ty prěnje a poßlednje ßkowo, tu masch Ty wjedniſtwo, a masch móz, so by sahorjaka a pscheßwědczaka, masch winowatoscź, so by ßlubika a pschißahaka, so Twój duch je duch wótczinſtwa a narodnoscze, duch ßerbskeje luboscze a ßerbskeje ßwěry; tola niz tu khwilu jenoz we ßkowach dźenßa, ně, w skutkach a jednanjach sa czaß żiwjenja! Haj, sa czaß żiwjenja! tole ßkowo sapißaj ßebi do wutroby!

Pschetoz stawisny naschich dnjow wotkrywaju we Sserbach njekraßny narodny skandal, so mjenujzy czi ßami, kotsiż junu we Twojich rjadach na Twojich městnach wustupowachu se ßkódkim ßkowom na jasyku, czile ßami dźenßa du s hidu a pscheradu pschecźiwo narodej, wohanjejzy ßwoju krew, wußměschujzy ßwój lud, sniczujzy ródne jeho prawa w zyrkwi, schuli a żiwjenju! — Spodźiwnje! Skandalosnje!

W druhich pobratrowskich narodach sběraju ßebi poßlednje kroschki, czasto s hórkim potom saßkużene, so bychu ßwojim dźěczom natwarjeli maczicznych schulow, so bychu jim sawobstarali wuczerjow, kotsiż bychu dźěczom dawali wuczbu w maczeрnej rěczi a we jich wutrobje wupěscźili ßwěru, dźak, luboscź a wschě narodne czucźa. Tam njestara ßo żadyn sakoń wo tajki dorost a jeho narodne wukubkowanje, ale tam staraju ßo starschi a wuczerjo a wschón narod ßam ßwěrnje, s najwjetschimi woporami sa ßwoje prawa, sa ßwój pschichod! — Tola kak zyle nawopak ßu nasche wobstejnoscze doma a we schuli: Hlejcze, Sserbjo ßami sahanjeja ßebi ßwoje prawa, kiż je wótzow wěra a ßwěra dźěczom wudobyła! Sawěrno, je wschak hižo najwjetschi czaß, so wschón ßerbski narod wotucźi, a so ßo stupi na stražu, prjedy hacź budże posdźe a wscho shubjene! — —

Duż dźenßa njech je ßwjedźeń pschißahi sa Waß, mkodźi studowazy Sserbjo, so wuprajicze ßwojemu ludu na skhadźowanzy, so njejscze Judaschowje ani bratsja s wotrodźenzami, tymle wopluskom czlowjeſtwa, a nihdy tez w pschichodźe tajzy njebudźecze, hdyż sastupicze do ßwojich powołanjow a sastojnſtwow jako duchowni, wuczerjo, prawnizy, lěkarjo atd. — A tak s prěnich płodow jenym Wascheje skhadźowanki budź sakhowanje ßwěry k Bohu a narodnoscźi! Njech wschón ßerbski lud dźenßa s Twojeje ßrjedźisny, luba mkodźina, wotkhadźa s pscheßwědczenjom, so ßerbska studowaza mkodźina je s nim jeneje myßle, jeneho czucźa, jenajkeje ßwěry, jenak solidarna!

Druhi płód skhadźowanki, kotremuż wschak Ssy hižo psched létami pschihotowaka pódu a létßa wußzym, njech sesthadźa Czi k Twojemu sbožu a k żohnowanju wscheho naroda: mjenujzy najhorliwische żiwjenje nowosałożeneho „Towarſtwa starych knjesow“, k czemuż Tebi, luba studowaza mkodźina a wschitkim czesczenym jeho ßobuſtawam pscheju s horzej wutrobu najkraßnische sbožo a Boże żohnowanje!

Njech dopjelnja ßo nětko ßkowa, kiż je wyßozyczesczeny knjes farař Domaschka, wuswoleny pschedßyda noweho towarſtwa, léta 1901 wuprajił na XXVII. khownej skhadźowanzy w Hodźiju:

„Ssmy katholszy a evangelszy, ßmy poddani sakszy a pruszy, ale wschitzy dyrbimy bycź bratsja, sahorjeni sa jenu ßwjatu wěz!“ —

A tak żiwy budże narod jedyn w Hornjej kaž w Delnjej Łużizy!

Ty pak, dobry, drohi, ßkawny mój ludo ßerbowski! Wojuj pod saschkitom ßwjateje wěry do Boha, kotryż je nasch narod tak wótzowszy wodźił pschese wschě ſke a dobre czaßy, stotki a wěki, wojuj smużicze a rjekowszy s duchom a skutkom dale sa dźěczi, dom a narod s krutej dowěru, so Bóh je s nami, wjedże naß!

A kraßne dobycze budże Sserbow dostatk pschichodny! Tole pscheßwědczenje běrmy ßebi dźenßa s khownеje skhadźowanki ßerbskeje studowazeje mkodźiny ßobu do żiwjenja:

Motto: Narod, wotucźiwschi po straschnym sparu, wubudźeny psche hołk a tołk njesprawnoscźow, njeßwěry a wotrodźenſtwa; stupiwschi ßo s wótrym duchom a s luboscze ßapazej wutrobu muż pschi mużu do boja sa bójſku wěru a sakorjenjenu w njej narodnoscź; hotowy nastajnje sa ßwoje ßwjate prawa a wótzowske dźědźiſtwo wojowacź pod heßłom: jedyn sa wschitkich — wschitzy sa jeneho! — narod tajki njesahinje na wěki!

S najwutrobniſchim pscheczom: „Wjele sboża skhadźowanzy a wschěm skhadźowankarjam!“ ßym s poczesczowanjom poddaty

Wasch krajan, pschecźel a bratr
Jan Bryl, gymn. wucźeŕ.

S Wulkich Debßez. Boże njewjedro je sańdźenu pónd̀zelu popołdnju do tśěchi klamarja Schlenkarja dyriko a kójka sapaliko. Tudomnej wohnjowej woborje ßo poradźi, woheń w nastaczu salecź, duż njeje nastata schkoda wulka.

S Hornjeje Hórki. Schtwórtk bě schtyrilětna Hasej holczka se ßwojej wowku na hory do hribow schła. Tam ßo holczka wot wowki wotßali a ßo sabłudźi. Wowka ju njemóżesche wjazy namakacź a dyrbjesche ßo bjes njeje saßo domoj wróczicź. Wobydlerjo nascheje wßy hnydom holczku pytacź dźěchu, tola podarmo sa njej ßlědźachu. Holczka bě mjes tym psches horu do Wjeleczina dele pschischła. Ludźom, kotsiż ju setkachu a ßo ju wuwopraschachu, njemóżesche wona niczo dale wotmolwicź, hacź so Erna rěka. Duż ßo s telefonom w Hornjej Hórzy wopraschachu, hacź ßo tam njeje holczka shubika. Wot tam hnydom wotmolwichu, so po nju pósczelu.

S Brěsowa. Naschej gmejnje ßad s kóżdym létom wjazy pjenjes wunoscha. Psched dwěmaj létomaj ßo gmejnski ßad sa 75 hriwnow, loni sa 96 hriwnow a létßa ßamo sa 146 hriwnow pschenaja, hacź runje bě jeho khětro mjenje dyżli loni. S Budyschina bě ßo wjele hosczenzarjow a druhich ludźi seschło, kotsiż ßo na pschemo honjachu, dokelż chzyschе ßebi kóżdy něschto ßadu wotnajecź. Někotsi, kotrychż běchu pscheßadźeli, ßebi pola wobßedźerjow sa drohi pjenjes ßad s někotrych schtomow kupichu a jón drózscho hacź na wikach sapłaczichu.

S Radworja. Na sajědojczenje krwě je tele dny 75 létny żiwnoscźeŕ Mejn wumrjeł. Njedźiwajzy ßwojeje staroby hischcze pschezo strowy a czily muż, schtwórtk wotawu dźěkajo, ßo běłeho bleczka na żile léweje ruki dohlada. Doma wón bleczk s někajkim masom rosrybowa. To bě s njesbożom; pschetoż bórsy po tym pocza ruka saczekacź a czornycź. Każ ßo sda, je na bleczku někajki jěd był, kotryż je ßo s masom do krwě sarybował. Sawołany lěkaŕ njemóżesche pomhacź, a Mejn ßrjedu do Bożeje wole ßo podawschi wumrje.

S Wutołczicz. Tu bě ßo wóndano jena holza roshněwaka, dokelż běchu ju naßwarili. Prajiwschi, so ßo wobwěßnje, woteńdźe. Dokelż ßo sa dlějschi czaß njewróczi, ju pytacź dźěchu. Dokelż bě jejna komora samknjena, durje rospaczichu. Tola prjedy hacź k holzy dóńdźechu, dyrbjachu hischcze jene druhe durje rospaczicź. Skónczнje holzu sa schnóru wißazu namakachu. Na sboże bě wona hischcze żiwa. Ju ßu hischcze tón ßamy dźeń k jejnymaj starschimaj dowjedli.

Se Żiczenja. Na tudomnym dwórnischczu je ßo wutoru wjeczor jena lokomotiva pschi ranżěrowanju swrócźika. Draždźanszy monteurojo ßu ju hischcze w nozy na koliju stajili. Do njesboża njeje nichtó pschischoł.

S Wadez. Njedźelu psched wjeczorom bě w naschej wßy woheń. Někajki njedoczink bě wulku hnojowu hromadu wulkeho sahrodnika Kroschka sapalił. Wjeßnjenjo woheń bórsy shaschachu. Każ ßo sda, je woheń tón ßamy njekraßnik sałożił, kotryż je w prjedawschich létach tu wospjet twarjenja sapalił.

Se Suborniczki. W schemjeninowej jamje, wuhlowym jamam „Olbje“ ßluschazej, ßu we hłubokosczi 2 metrow sbytki dweju pschedstawisniskeju jelenjow, jeneho schtyrnaczerohacza a jeneho wóßmnaczerohacza, wuryli. Koscźowzaj staj derje sdźerżanaj. Stej to wurjadnje ßylnej skoczecźi bykoj, kotrejuż hłowa ßo ßrěnjemu konjej runa. W dawnych czaßach staj jelenjej w schemjeninje wjasnykoj, abo staj ßo w lijeńzy na tole městno pschipławikoj.

S Wóßlinka. Sa naschu woßadu běsche sańdźena njedźela woßebity ßwjedźeńſki dźeń. Po dołhim czaßu dźerżesche ßo tu saßo zyrkwinska visitazija, ke kotrejż běschtaj knjes wyschschi zyrkwinski radźicźel Rosenkranz a nasch prjedawschi duchowny, knjes farař Waktař s Njeßwaczidła, pschischkoj. Bohacze bě ßo woßada każ k ßerbskej, tak tez k němskej Bożej ßłużbje w naschim lubym rjanym, loni ponowjenym Bożim domje shromadźika. Do prědowanja rěczeschtaj zusaj knjesaj k woßadze, pokasujo na waznoscź zyrkwinskeje visitazije. Rjany spěw pod pschewodźenjom byrglow a hußlow saklincza s khora. Swjeßelaze bě bohate wobdźělenje mkodźiny na katechismußowym rosrěczowanju, a żiwe wobdźělenje woßady na shromadźisnje hospodarjow! Pónd̀zelu wopyta knjes wyschschi zyrkw. radźicźel někotre woßadźine schule, każ tez koloniju sa dźěkaczerjow w Lěsku! Bóh daj, so by wuspěch tuteje rjaneje visitazije tez był trajaze żohnowanje sa naschu woßadu!

S Wóßlinka. Pónd̀zelu w rańschich hodźinach bě tu mózne njewjedro. Pschi tym dyri Boże njewjedro do hródże żiwnoscźerja Rjeschki, kiż bě ßam hakle runje s hródże wustupił, a sarasy jenu drohu krowu, tak so śmeje Rjeschka, kiż bu w poßlednich létach hižo husto cźeżko domapytany, s tym wjetschu schkodu.

S Czorneho Khołmza. Wot dlějscheho czaßa ßo s jeneho tudomneho hata ryby kradnychu, tola ßo njeporadźi, paducha saßka-

picź. Wobžedźerjo žo teho dla śrěčžachu, po nozach strażowacź. Njedźelu w nozy dweju mužow ſ wokolnoſćže pſchi kradnjenju pſchěkhwatachu a ſajachu. Paduchaj ſtaj žo pola žudniſtwa wobſkorźikoj.

S Běleje Wody. Wulki dźěl tudomnych wobydlerjow je žo ſ wokojom, kotryž žo we wodźe měſchćańſkeho wodowoda namaka, ſajědojćźił a ſkhorił. Jako knjeźerſtwowy ſaſtupjeć je teho dla knjeźerſtwowy a tajny medizinalny radźićźel dr. Schmidt ſ Ligniz do Běleje Wody pſchiſchoł. Na ſajědojćźenju žu wokojane roły wina, po kotrychž žo woda ſe žórkow do Běleje Wody wodźi. Měſto wokojanych budźichu žo żeleſne roły wſacź dyrbjake. Nětko žu ſpytali, wodu pſches kalk a drobny marmor zydźićź; na tajke waſchnje dyrbi žo žwobodna wuhliczñata kißalina wjaſacź a žo woda ſtwjerdźićź.

S Kinsbórka. (Snjeſboženje.) Pſchi wobhladanſkim tſělenju 28. pólneho artilleriſkeho regimenta je žo póndźelu cźeźke njeſboże ſtako. S doczaßnym rosbuchnjenjom jeneje granaty je žo jedyn jenolětnik ſ jenej tſchěſku ſranił. Sranjenje je bohužel cźeźſche byko, hacź žu žebi ſ woprědka myßlili. Sranjeny je wutoru w Draždźonſkim garniſonſkim lazarecźe, hdźež běchu jeho hnydom dowjeſli, wumrjeł.

S Draždźan. Finanzny miniſter dr. ſ Rüger, kotryž bě na khripu cźeźko ſkhorił, je wotkhoriwſchi žrjedu prěni króćź ſaßo w miniſterſtwie žwojeho ſaſtojńſtwa hladał.

S Draždźan. Kral Bjedrich Auguſt žo pſchichodne lěto 29. januara na puczowanje do Egiptowſkeje a Nubiſkeje naſtaji. Wón pjecźa ſ Genuy abo Neapla do Alexandrije a wot tam pſches Port Said, pſches Cźerwjene Morjo pojědźe. Kral chze na tutym puczowanju teź na hońtwu khodźićź. Puczowanje je na 2½ měßaza wobliczene. Jeli ſo by po wuſtawje ſaſtupjerſtwo w knjeźerſtwje ſa tón cźaß trěbne byko, by krala prynz Jurij ſaſtupował. — Kónz ſeptembra žo teź prynz Jan Jurij, jeho mandźelſka a prynzeßa Mathilda na puczowanje do rańſcheho kraja podadźa. Woni Jeruſalem, Sinai a Damaſkus atd. wopytaju. Krótko do hód žo woni domoj wrócźa.

— **Kotru zuſu rěcź ma pſchekupz wuknyćź?** Němſka nowina „Merkuria“, cźaßopiß ſjednoczenych pſchekupſkich ſwjaſkow, tuto waźne praſchenje w jenym dopißu ſ Londona roſpomina. Dopißowaŕ, ſnajeŕ tamniſchich wobſtejnoſćźow, měni, ſo waźnoſćź jendźelſkeje a franzowſkeje rěcźe žo w mnohich worſchtach pſchekupzow w Němſkej pſchepósnawa. Wěſo woſtanjetej tutej rěcźi nuſnej ſa němſkeho pſchekupza. Dokelž pak Franzowſka a Jendźelſka mkody němſki doroſt w pſchekupſtwje a wobkhodźe w dotalnej liczbje wjazy njetrjebatej, dha dyrbja žo młodźi pſchekupzy druhdźe we wukraju roshladowacź a žebi khléb a ſaßkužbu pytacź. Tu pokaſuje tamny jendźelſki dopißowaŕ na **Ruſku** a na nimoměry wulku waźnoſćź **ruſkeje rěcźe** a teź na Schpaniſku, dokelž žo kcźejaze němſke wikowanje w južnej Amerizy pſches wuknjenje ſchpaniſkeje rěcźe ſtajnje powjetſchuje. Sa Sſłowjanow, potajkim teź ſa naß Sſerbow, je lohke, ruſki nawuknyćź. Cźiſta Sſerbſchcźina je drohi ſakład k nawuknjenju druhich žłowjanſkich rěcźow. Wukńcźe ruſki! Najprjódzy pak wobknjeźcźe do cźiſta žwoju macźerńu rěcź. Wona je klucź k druhim. W.

Přilopk.

* (Wobydleŕſtwo němſkeho khěžorſtwa.) Po ſtatiſtiſkim lětniku němſkeho khěžorſtwa je Němſka žrjedź tuteho lěta ſ něhdźe 64½ milijonu cźłowjekow wobydlena była. Poßlednje lěto je žo wobydleŕſtwo Němſkeje wo něhdźe 896,000 woßobow pſchiſporiło. Pſchibywk je něſchto wróćźo woſtał ſady ſańdźeneho lěta, kotryž je žo na 899,000 woblicził. Po poßlednim ludliczenju lěta 1905 je Němſka 60,641,278 wobydlerjow měła, tak ſo je žo wobydleŕſtwo ſa ſańdźene 4½ lěta wo wjazy dyžli 4 milijony pſchiſporiło. Bliźſche ludliczenje, kotrež žo lětża 1. dezembra ſměje, drje 65 milijonow wobydlerjow wunjeße, to je 24 milijonow wjazy, hacź pſchi ſałoženju němſkeho khěžorſtwa pſched něhdźe 40 lětami.

* (S błyſkom žo ſaraſył.) Na domojpuczu ſ Liberza do Jabłońza (w Cźechach) je žo rěſnik Hübner póndźelu rano ſ błyſkom trjechił a žo ſaraſył.

* Prěni žněh je žo wutoru w rańſchej Pruſkej ſchoł a to ſ měſtnami tak huſty, ſo mějeſche zyła ſtrona napohlad ſymſkeje krajiny. Spodźiwne bě, ſo běchu dźeń prjedy cźeźke njewjedra w zyłej Pruſkej byłe.

* (Pſchekſchiwjerja 50,000 hriwnow ſaßudźili.) Liſtynoſcherja Bergmanna, kotryž je 28. julija na 17. póſtiſkim hamcźe w Barlinje dwaj pjenjeżnaj měchaj ſ 50,000 hriwnami pſchekſchiwił, žu k jaſtwu na 2 lěcźe a k ſhubjenju cźeßnych prawow na 5 lět ſaßudźili.

* Njenaturſkeho njekaſanſtwa dla je wójnſki žud w Rendsburgu leutnanta ſ Bismarcka ſ pěſcheho regimenta cźiſło 85 k jaſtwu na 2½ lěta a k puſchcźenju ſe žłužby ſaßudźił.

* (S pczołami žo kóń ſakłoł.) W Ellgucźe w Schleſyſkej pczoły jeneho konja a jeneho pßa nadpadnychu, kotrajž běſchtaj žo jich dla do njeměra dakoj. Wone jeju po zykym cźěle ſkakachu, hacź žo zyle roskałanaj na ſemju cźißnyſchtaj. Jena na pomoz khwataza žona žo teho runja ſkała a dyrbjeſche cźeknyćź.

* (K žmjercźi ſaßudźeny wojak.) Wójnſki žud prěnjeje bayerſkeje diviſije w Mnichowje je 23lětneho pěſchka Hägerle, kotryž bě w nozy 9. meje khoſejowu kuchaŕku Hiererowu w khoſejowni nadpadnył a jej 143 hriwnow pjenjes kradnył, ſ wójſka wuſtorcźił a k žmjercźi ſaßudźił.

* (W ballonje pſches alpy.) Powětrowy ballon „Duringklab“, kotryž bě žo njedźelu w Mnichowje do powětra puſchcźił, je po 11hodźinſkim leczenju rańſche alpy pſchelecźał a je ſbožownje w St. Johannje Pongau k ſemi dele pſchijeł. Wón bě wyßokoſćź 4300 metrow dozpił. To je prěni króćź ſo žu žo alpy ſ poknozy pſchelecźake.

* Wulki ſkandal je žo ſ jenym prozeßom pſched Barlinſkim krajnym žudom wotkrył. Mandźelſka wyſchſcheho leutnanta Mersmanna je generala ſ Gagerna dla njepłacźenja alimentow wobſkorźika. General ſ Gagern je ſ Mersmannowej karu měł a jejnej dwaj žynaj ſtaj jeho dźěſcźi. Wyſchſchi leutnant Mersmann je lěta dołho mandźelſtwokamanju žwojeje žony ſ generalom ſ Gagernom, kotryž bě jeho pſchedſtajeny, bjes dźak pſchihladował, dokelž ſamoženje žonje žłuſcheſche. Skónczńje je wón žonine ſamoženje ſebrawſchi cźeknył. Mersmannowa žona, kotraž je nětkole zyle wokhudła, žebi wot generala ſ Gagerna alimenty żada, kotrež pak tón njetrjeba po wußudźe płacźićź, dokelž Mersmannowa hiſchcźe njeje wot žwojeho muża dźělena. W ſchěrokej ſjawnoſcźi je wobkhad generala ſ Gagerna ſ Mersmannoweje ſnaty byk, tola njedźiwajzy teho žu ſ Gagerna ſa poboczneho adjutanta badenſkeho wulkowójwody pomjenowali a do wulkeho generalneho ſtaba powołali, a ſkónczńje je žo wón general ſcźinił. S teho žo žudźi, ſo njekaſanſke žiwjenje avancementej jeneho offizéra njeſchkodźi.

* (Kholera we Winje.) Dwě žónſkej, kotrejž ſtej ſ Wuheŕſkeje ſ łódźu po Dunaju do Wina pſchijěłej, ſtej ſe ſnamjenjemi kholery ſkhorikoj. Jena ſ njeju je wumrjeła. Wyſchnoſćź je nuſne naprawy pſche roſſchěrjenje khoroſcze cźinika.

* (Wójna w měrje.) W garniſonſkim měſcze Kalareſchu w Rumunſkej je k krwawnym pukam mjes offizérami a ziwiliſtami na promenadach dóſchło. Jedyn wyſchſchi leutnant žo k jenej holzy na nacźiſchcźne waſchnje pſchibliżi. Hdyž žo wón po napominanju holzyneho bratra njewotßali, bratr jeneho jemu ſnateho gymnaſialneho wucźerja wo pomoz proſcheſche. Wucźeŕ bě jemu k woli, na cźož wyſchſchi leutnant mjecź wucźahny a do wucźerja rubaſche. Pſchi tym jeho jedyn hejtman podpjeraſche a wobaj offizéraj wucźerja žmjertnje ſraniſchtaj. Mjes tym bě žo lud ſběżak, kotryž do offizérow ſ kamjenjemi mjetaſche. Polizija ſakrocźi a offizérow ſaja. Wojeŕſka wyſchnoſćź je krute pſchepytanje ſawodźika.

* (Němſkeho koloniſta a jeho žonu ſkónzowali.) Na žałoßne waſchnje žu jeneho němſkeho koloniſta a jeho žonu w Kawkaſu morili. Rubjeżnizy, tſjo tartarojo, běchu drje ſhonili, ſo mějeſche koloniſt Jan Andriß pſches 100 ſchěßnakow pjenjes pſchi žebi, ſo by w Helenendorfje jedyn dołh ſapłacźił. Sſrjedź lěża woni na dobo ſ jeneho próſdneho rěcźniſchcźa wuſkocźichu a do koloniſtoweho woſa žo ſ tſělbami ſameŕiwſchi žebi pjenjeſy žadachu. Andrißowa žona rubjeżnikam žwoju móſcheń ſ 43 rublami pſchicźißny a teź Andriß jim žwoje pjenjeſy, 107 rublow, pſchepoda, tola ſ tym njeběchu rubjeżniziy ſpokojom. Woni wós do lěża dowjeſechu a ſ mandźelſkimaj dlějſchi cźaß jednachu, mjes tym ſo jeju hólzaj, 11 a 9 lět ſtarej, žałoßnje wołaſchtaj. Skónczńje rubjeżniziy žwójbu puſchcźichu. Hdyž wós hižo dale jědźeſche, woni ſaßo pſched njón ſtupichu, na njón ſkocźichu a pſched wocźomaj dźěſcźow ſtarſchejo ſ pjecźimi kulkami morichu. Potom hólzomaj kaſachu, na njeżedkanymaj konjomaj domoj jěchacź. Wo nadpadże ſhoniwſchi hnydom 40 koloniſtow žwoje konje ſeżedłachu, ſo bychu cźeła domoj dowjeſli a ſa rubjeżnikami žłědźili, kotſiž wěſcze w jenej žußodnej tartarſkej wßy bydła a wjedźachu, ſo ma Andriß pjenjeſy pſchi žebi.

* (Droha wjecźeŕ.) Franzowſki bohacźk wußłędźi ſańdźenu naſymu w Amſterdamje we ſwěriſkej ſahrodże dwě ſpodźiwnej

chineſkej kačžzy ſ čzeŕwjenym pyſkom, ſ čzornym kopom a kaž ſe ßwěčzazymi dejmantami wobßadženymi pjerami. „Kačžzy wobßydnyčz a wumrječ“, bě myßl tamneho Franzowſy, kiž ſa tajkimi žadnymi ptačžkami kojeſche. Na praſchenje pola direkzije ſhoni, ſo ſtej kačžzy ſa 800 hriwnow dostačz. Drohaj ptačžkaj tyknychu do makeje klětki, wobſtarachu je ſ pizu na daloki puč a póßkachu je ſ čzahom do Caen na wěſtu drohu čzißko 13a. Pſches někajki ſmylk wotwjedže je želeſnißki ſaſtojnik niz do domu 13a, ale pódla čzißko 13. W tutym domje bydleſche jedyn muž ſ tym ßamym mjenom, kaž tamny bohačž. (13 je po ſtarym prajenju njeſbožowna liczbo. Czeho dla tež niz tu.) Knjes w domje ſ čzißkom 13, jedyn prawnik, jědžeſche ßmjercž rady džiwju pjerinu. Kuchařka ſaſtupi k njemu do jſtwy a prajeſche: „Tu nam póſčelu dwě rjanej kačžzy. Schto mam ſ nimaj čzinič?“ „Moje dla ragout“, wotmolwi lěkař, bjes teho ſo by ſ nowiny pohladak, w kotrejž runje čzitaſche. Hoſpoſa džěſche runu ßmuhu do kuchinje a wotruba kačžkomaj hłowu. Hdyž woprawdžity wobßedžeŕ kačžkow ßo domoj wróči, namaka wo jſtwje dopiß wot želeſnizy, kiž jemu pſchikład kačžkow woſjewi. Tola čzakaſche podarmo na ptačžkaj. Skónčznje džěſche na dwórniſchčzo. Tam ſhoni, ſo ſtej kačžzy hižom wotedatej čzißko 13. Mějachu wo tym kwitowanku. „Na, dha njeje wěz ſła. Dóńdu ßebi k ßußodej.“ Skhwatnje ſkoči do woſa a da ßo tam rucže dowjeſčz. „Je waſch knjes doma?“ woprašcha ßo hoſpoſu. „Tón runje wjeczerja a njerad chze pſchi tym myleny byčz.“ „Pójcže jenož nuts“, ſawoła lěkař, hłóß ßwojeho ßußoda ſaßkyſchawſchi. Tón ßebi njedaſche dwójzy kaſačz, ſaſtupi do jſtwy a wopraſcha ßo hnydom: „Njejſtej ßo pola waß dženßa chineſkej kačžzy wotedakoj?“ „Sso wě“, wotmolwi lěkař ßo poßmĕwkujo. „A hdže ſtej“, wopraſcha ßo tamny — myßliczka jemu hižom najhórſche powjedaſche. „Nó, tu na talerju“, wotmolwi mĕrnje, pſchi tym na luboſnje wonjazy ragout pokaſujo. Tamny hóſcz ſlecza kaž wowrótnjeny ſe ſtoła a ſareji ſ tſchepotatym hłoßom: „Wy dyrbicže tola njeßmĕrnje bohaty byčz, hdyž ßebi tajki kačži ragout ſa 800 hriwnow popſchejecže ..... tola bórſy błyſchicže wjaz!“ Kaž wětſik ſhubi ßo ſe jſtwy, woſtajiwſchi lěkarja ßameho, kiž ſ wulkim ſpodźiwanjom ras do duri, ras do talerja hladaſche.

S tutej wězku ßo wjazore ßudniſtwa ſaběraja, dokelž je ßo mjes ßußodomaj, mjes expedientom pſchi želeſnizy a pjeczomi direkzijemi ſkórzba wuwika, kiž móže na lětdžeßatki tracz. A to wſcho jenož jeneho jeniczkeho pſchehladaneho „a“.

* (Jedyn wojak ßo ſpalik. Sto wojeŕſkich konjow we wohnjowym ſtraſche.) Na kuble najenka Hillebrechta w Alfeldže ßobotu w nozy woheń wudyri, kotryž tſi hródže ſniczi. W hródžach 100 konjow jěſdnych honjerjow ſtejeſche, kotſiž w tamnych ſtronach manevrĕruja, Dżewjecz konjow je ßo ſadußko. Wjetſcho liczba je ßo ſraniła a budža drje ßo kłócz dyrbjecz. Pſchi wukhowanſkim dźěle je ßo wojak Helm ſpalił. Woheń je ſ njekedźbliwoſczu jeneho wojaka naſtał.

* (Njehrajkajcže ſ tſělbami.) W Schweinburgu tſeczak natykanu tſělbu ßwojeho hoſpodarja wſa a ßo do wotroczka ſameri, kotryž pſched ßwojim jěſdnym kokom kleczeſche, ſo by je čzißcził. Kulka wotroczka do khribjeta trjechi. Wón bě hnydom morwy.

W Oldenburgu jedyn pſchekupſki pomoznik 17 lětnej džowzy jeneho korczmarja nĕkotre ſchróty ſ piſtoliju do ſchije tſĕli. Schróty dychnizu a jědźnizu pſcheraſychu, krej ßo do pluzow liny, a młodo holza wumrje.

* Po ſakonju ſ lěta 1907 płaczi Danſke knjeżerſtwo ſa kóždu w kraju morjenu wulku myſch 9 pjenježkow. Wot 1. julija 1907 hacz do 30. junija 1909 je ßo tam $2^1/_2$ milijona ſniczińko, ſa to ſapłaczi kraj 300000 krónow. Hdyž wulka myſch kóždy dżeń pſches pjenježk ſchkody naczini a zyroby potrjeba, dha ßo pſches tute hrymſaki wob lěto wjele ludoweho ſamoženja ſniczi. We Franzowſkej ßu lětnu ſchkodu pſches wulke myſche na 160 milijonow, w Němſkej na 200 milijonow a w Jendželſkej ßamo na 300 milijonow hriwnow wobliczili. Nadźijomnje druhe kulturne kraje pſchikład Danſkeje ſczěhuja. Wójna ſa wulkej myſchu je pódla wužitka też dobra warba ſa ludźi.

* (Lěßowy woheń w połnóznej Ameriży.) We wjeczornym dźělu Montanaſkeho ſtata je ßo wjele ſtow kilometrow lěßa ſpaliko. Zyke Coeur d'Alemeſke hory, lěßy pódla Fiſcherſkeho lěßa a Amerikanſkeho lěßa ßu jene wohnjowe morjo. Želeſnizy mjes Montanaſkim a Waſhingtonſkim ſtatom ßu na ſto mil wobſchkodżene, ſchěny ßu ßo ſ wohnjom ſeſhibowake, tak ſo ßo po nich njehodži jěſdżicz. Měſta a wßy, kotrež w tutych lěßach leża, ßu ßo ſ wohnjom ſniczike.

W měſcze Elk City w Idaho běchu mužojo wucžahnyli, ſo bychu ßußodnym wßam pomhali. Mjes tym ßo wětſik wobroczi a měſto ſapali. Žony, kotrež běchu ßame doma woſtake, na to ßo jako haſcherki organiſowachu a ſ bowami woheń podußychu. Něhdže 56 wßow a měſtow je ßo ſ lěßnym wohnjm wupuſczilo. Něhdže 600 człowjekow je w płomjenjach ßmjercz namakało. W ſtatnym hajniſkim wokrjeßu Coeur d' Aleneſkich hor je ßo 114 hajniſkich ſadußko. S deſchczom a ßněhom, kotryž je ßo ßrjedu we wjeczoroym Montanaſkim a Idahowſkim ſtacže naſchoł, ßo ßnadź dalſchemu roſſchĕrjenju wohnju ſadżéwa. W Kaliforniſkej pak njeje żanych wuhladow, ſo by ßo lěßowy woheń ſamjeſował. Dotalna ſchkoda ßo na 80 miljonow dollarow wobliczа.

Seelenfreund
& Co.
12 pſchi lawſkich hrjebjach 12
ſ napſchecza měſchczanſkeho theatra
porzlin, ſchkleńzu, lampy,
emaillowane ßudobje,
želeſne ßudobje k warjenju,
ſczěnſke ſchpihele, hoſpodarſke ßudobje
wſcheje družiny,
wězy k darjenju
w ſnatym wulkim wubjerku porucża.
Najtuńſche płaczińy,
najßwědomicziſche poßkuženje.

Schparazy wolij,
ſchihotowany ſa ſchijaze maſchiny a jěſdne koła wot
H. Möbiuſa a ßyna,
fabrika koſczoweho wolija
w Hannoverje,
je dostačz
we wſchěch lěpſchich pſchedawarńjach.

Ssmjercz wěſcze
ſkutkuja
Käppelinske ſubjaze kapki
(deſtillat)
ſ krónſkeje drogownje
Arna Käppela
na ſeminarſkej haßy 8.
— Telefon 18. —

Dobru
lanu muczku
porucża **Khorla Kahrowe**
pſchi žitnych wikach.

Kożdy, kotryž chze ßebi **dobry** a **tuni** czaßnik kupicz, abo kotryž chze ßebi jón **porjedzicz** dacz, njech dże k czaßnikarjej
Kurtej Jenčej
na ſwonk. lawſkej haßy 5.
Jenčz pſchedawa a poledżuje, ſa ßwoje dźěło ſprawnje rukujo. — **Proſchu, ßebi moje wukładne wokno, ſ płaczińami wupołożene, wobhladacz.**

Serbske blido
kóždu wutoru w 5 hodźinach w khoſejowni.

Hauptowe ſe rejwanſki wuſtaw.

Samolwjenje młodych knježnow, kotrež chzedża ßo pſchi rejwanſkim kurſu ratarſkeje ſchule wobdźělicź, jenož hiſchcże tele dny pſchijimam.

Sapoczatk kurſa 20. oktobra.

L. Hauptowa,

wuczerka ſa reje a wobkhodne formy pſchi kral. realnym gymnaſiju a wyſchſchej ratarſkej ſchuli w Döbelnje, pſchi evang. wuczerſkim ſeminarje a ratarſkej ſchuli w Budyſchinje.

W Draždżanach: inſtitut w Starych a Nowych Draždżanach.
Privatne wobydlenje: Blaſewitzerſtraße 53.

Ernst Jenke pſchi hłownym torhoſchczu 9 **draſtowa pſchedawarnja ſa holzy, hólzy a muzſkich.**

Woßebje tunja poſkiczeńka.

Dla wutrajneho deſchczoweho wjedra je ſ hromadami wyſche woſtaka
lěczna twora wſcheje druziny. Wot nětka dawam na nju wulki rabatt!
Běke a płoczliwe wobleczenja a draſta, połwolmjane wobleczenja a draſta, bluſy, kholowy, ſportſke koſchle, żakety, kapeſy, pyjeki atd.
Sſkomjane kłobuki ſa żónſke, muzſkich a dźěczi, **lěczne khapy** a **kłobuczki.**
Sa ſchulſke ßwjedźenje, Sedanſke ßwjedźenje atd. pſchihódna ſkładnoſcź nowa najlěpſcha hódna twora po zyle woßebje tunich płaczisnach.

Ernst Jenke pſchi hłownym torhoſchczu 9 **draſtowa pſchedawarnja ſa holzy, hólzy a muzſkich.**

Sa twarjazych!

7—800 □metrow hižo trjebaneho
jendź. módreho tſeſchneho ſchifra
czißko 18/10 a 16/10
ſa □meter jedn. tſechi 1.80 pj.
dwójnu tſechu 2.60 pj.
ma na ſkładze
Aug. Schumann,
tſechikryjerſki miſchtr.

S mojeho wulkeho

zigaroweho ſkłada

poruczam hiſchcże wjele druzinow po **ſtarych płaczisnach.**

Otto Sachse,
zigarowa woßebita pſchedawarnja
pódla radneje pinzy
a na bohatej haßy.

Najlěpſchi
ßuſcheny połcź
poruca pſchi 5 puntach po 80 pj.
Robert Petri, rěſniſki miſchtr
pſchi drjewowych wikach 14.

Dźěczazy wós,

derje ſdźerżany, je tunjo na pſchedań pſchi mjaßowych jědkach czo. 1 w dworje.

Ssuproſchna ranza
je na pſchedań w Radworju czißko 11.

Dowolam ßebi ſ tutym woſjewicź, ſo ßym ßwoje

czaßnikarſtwo a pſchedawarnju ſłotych tworow

ſe ßerbſkeje haßy a rózk żitneje haßy
na

żitnu haßu czo. 9

pſchepołożił.

Swój derje wuhotowany ſklad woßebje derje regulowanych

ſaczných czaßnikow,
ſalonſkich czaßnikow (ſegerjow) atd.

wſchěm intereßentam najnaležniſcho poruczam.

Richard Mersiovsky
czaßnikarſki miſchtr
w Budyſchinje na żitnej haßy 9.

Burſke towarſtwo w Rakezach
ſměje, da-li Bóh, jutſje **njedźelu 28. auguſta** popołdnju ſ dypkom **5** hodź. w Gäblerez hoſcźenzu **poßedźenje.**
Wo bohaty wopyt proßy **pſchedßydſtwo.**

Ssuproſchna ranza
je na pſchedań w Radworju czißko 66.

Ssuczelna kruwa
je na pſchedań w Porſchizach czißko 36.

Do Měrkowa!

Njedźelu 28. auguſta
żujowy ßwjedźeń
a **balſke piſkanje.**
ff. khoſej a tykanz.
Pſcheczelnje pſcheproſchuje
Oskar Rausendorf.

Liebſch,
ßudniſli aktuar ſw. ßkužby
pſchi nowych hrjebjach 5
pißarnja ſa kupowanſke, hypotheſke, dismembraziſke, teſtamentſke a ſawoſtajeńſtwowe wězy atd.
Rěczi ßerbſki.
— Telefon czißko 177. —
Pſcheßadźowanje leżomnoſczow.

Wobydlenje

ſ hrodźu a ßadowej ſahrodu je w Sſkonej Borſchczi czißko 18 na pſchenajecze. Dalſche je ſhonicź w Bronju czißko 3 pola Radworja.

Żiwnoſcź na pſchedań.

W Rakojdach je żiwnoſcź czo. 12 ſ 20 kórzami pola a łuki pſcheměnjenja dla ſe ßwobodneje ruki hnydom na pſchedań.

Kubło

w Żurizach czo. 9 pola Porchowa ſ 59 kórzami pola a łuki, żiwym a morwym inventarom, benzinowym motorom a azetylenowym wobßwětlenjom je hnydom na pſchedań.

Pytam wjele ßkužobnych holzow, mlokowych, domjazych a hródźnych dźowkow a tajke k ßwinjom, wutroczkow, pohoczow, hejtmanow, dźěłaczerſke ßwójby, tſeczakow a wolazych hnydom a k nowemu lětu ſ wulkej miſdu.

Khryſtiana Schmidtowa,
pſchiſtajerka na kotołſkej haßy 34 I.

Kuchařki, ſtwinſke a ßkužobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy k ßwinjom, wotroczkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłaczerſke ßwójby pyta hnydom abo poſdźiſcho pſchiſtajerka **Görlichowa** na ßukelnſkej haßy 1 na rózku żitnych wikow w czrijownj knjeſa Heinr. Mohra.

Pěſtonćza!

Dowěrnu, jednoru ſtarſchu pěſtonczu k 1. oktobrej pyta
Barthels
na knježim dworje w Jitru
pola Kamjeńza.

Jednora hoſpoſa

abo wuſtojna ſkótna hoſpoſa ßo do hoſpodarſtwa ſ dźowkami k 1. oktobrej abo poſdźiſcho pyta.

S wopißmami ßo ſamolwicź na **knježim dworje w Lutobczu.**

Korallowy rjeczas
(kmótſazy dar) je ßo ſ Bórka hacź k zyhelnſkim wrotam ſhubił. Sa myto wotedacź na Schäfferſkej dróſy 13 po 1 ſkhodźe.

(K temu czißku pſchiłoha.)

Pschiloha k czißku 35 Serbskich Nowin.

Ssobotu 27. auguſta 1910.

Placziſny rěſneho ſkotu na Drażdżanſkich ſkótnych wikach.

22. auguſta 1910.

Placziſny po zentnarju z hriwnach.

Skótne drużiny a wośnamjenjenje.	Żiwa waha hr.	Rěſna waha hr.
Wóły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetſcheje rěſneje hódnoſcże hacż do 6 lět	45—50	82—87
awſtriſke	48—53	84—90
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — ſtarſche wukormjene	40—44	76—81
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane ſtarſche	36—39	72—75
4. ßnadnje pizowane kóżdeje ſtaroby	30—35	64—71
Jałojży a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojży, najwjetſcheje rěſneje hódnoſcże	42—45	74—77
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetſcheje rěſneje hódnoſcże hacż do 7 lět	38—41	71—73
3. ſtarſche, wukormjene kruwy a ßnadnje wuwite młódſche kruwy a jałojży	34—37	65—69
4. ßrěnjo pißowane kruwy a jałojży	30—33	60 64
5. ßnadnje pizowane kruwy a jałojży	26—29	55—59
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetſcheje rěſneje hódnoſcże	45—49	76—80
2. ßrěnjo pizowane, młódſche a derje pizowane ſtarſche	40—42	70 75
3. ßnadnje pizowane	35 39	65—69
Cźelata:		
1. najlěpſche ſ mlokom wukormjene abo najlěpſche wot zyza	54 57	84—87
2. ßrěnje kormjene abo też dobre wot zyza	49—53	79—83
3. ßnadnje wuwite wot zyza	45—48	75—78
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpſchich raßow a jich ſkhiżenjow w ſtarobje hacż do 1¼ léta	53—54	69 70
2. mjaßne	50—52	66—68
3. ßnadnje wuwite, też ranzy a kundroßy	46—49	62—65

Placziſna żitow a produktow.

Żitowy dowos w Budyſchinje:	W Budyſchinje. 20. auguſta 1910 wot hr.	wot np.	hacż hr.	hacż np.	W Lubiſu. 25. auguſta 1910. wot hr.	wot np.	hacż hr.	hacż np.
Pſchenża — běła	—	—	—	—	10	35	10	60
" — żołta	10	15	10	30	10	10	10	40
" nowa	9	40	9	55	9	10	9	60
Rożka	7	—	7	12	7	—	7	25
" nowe	6	88	7	—	6	80	7	—
Jeczmjeń — 50 kilogr.	—	—	—	—	6	80	8	—
Wows, ſtary	8	—	8	20	7	50	8	—
Hróch	12	50	13	50	12	50	13	—
Woka	8	75	9	25	8	25	9	50
Jahły	15	—	16	50	16	—	17	—
Hejduſchka	16	—	17	—	19	—	20	—
Běrny	2	—	2	50	2	40	2	80
Butra — 1 kilogr.	2	40	2	60	2	50	2	70
Pſchenična muka 50 "	10	50	19	75	16	50	18	50
Rżana muka 50 "	8	75	12	—	10	50	12	50
Ssyno 50 "	3	—	3	50	2	50	3	—
Ssloma 100 "	4	—	4	17	3	65	4	—
Proßata 1056 ſchtuk, ſchtuka	11	—	26	—	—	—	—	—
Pſchenične wotruby — 50 kilogr.	—	—	5	50	5	60	5	90
Rżane wotruby — 50 kilogr.	—	—	5	40	5	70	6	—
Pſchenčny gris — 50 kilogr.	—	—	6	—	—	—	—	—
Rżany gris — 50 kilogr.	—	—	6	40	—	—	—	—

Na burſy w Budyſchinje pſchenża (běła) wot — hr. — np. hacż — hr. — np., pſchenża (żołta) wot 10 hr. 50 np. hacż 10 hr. 75 np., rożka wot 7 hr. 25 np. hacż 7 hr. 50 np., jeczmjeń wot — np. hacż — hr. — np., wowß wot 7 hr. 90 np. hacż 8 hr. 10 np.

W Budyſchinje placzeſche: kórz pſchenży (běła) po 170 puntach — hr. — np., hacż — hr. — np., żołta 17 hr. 25 np. hacż 17 hr. 52 np., nowa: 15 hr 98 np. hacż 16 np. 24 np., kórz rożki po 140 puntach 11 hr. 20 np. hacż 11 hr. 40 np. nowa: 11 hr. — np. hacż 11 hr. 20 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach: — hr. — np. hacż — hr. — np.

Wiežne placziſny w Kamjenzu.

25. auguſta 1910.

Po 50 kilogr.: Rożka wot 6 hr. 90 np. hacż 7 hr. 25 np., pſchenża wot 9 hr. — np. hacż 9 hr. 60 np., jeczmjeń wot 6 hr. 80 np., hacż 7 hr. 50 np., wowß wot 7 hr. — np., hacż 8 hr. — np., jahły wot 6 hr. — np. hacż 17 hr. — np., hróch 17 hr. 50 np., ßyno (ſtare) 3 hr. 30 np. (nowe) 3 hr. — np., běrny 2 hr. 50 np., ßloma (.00 kilogr.) 4 hr. — np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 50 np. hacż 2 hr. 60 np., jeja (mandl) 1 hr. 5 np.

Wjedro w Londonje 26. auguſta: Rjane.

Cyrkwinske powjeſće.

W **Michalſkej zyrkwi** ſmeje 14. njedżelu po ßwjatej Trojizy farar Räda rano w 7 hodżinach ßerbſku ſpowjednu rěcz, ½9 hodż. ßerbſke a w 10 hodżinach němſke prědowanje.

Wěrowani:

S **druhich wożadow:** Ernſt Hermann Rößiger w Kortniży, ſ Hanu Amaliu Mikaniz tam.

Kſćeni:

W **Michalſkej zyrkwi:** Ernſt Hermann, Jana Auguſta Scherbela, khěżarja a kamjenjeczeßarja w Małßezach, ß. — Marczin Roland, Maxa Bohuwèra Wagnera, blidarja w Małym Wjelkowje, ß. — Pawoł Max, Jana Auguſta Wollmanna, dżełacźerja na Żidowje, ß. — Pawoł Waktak, Pawoła Maxa Micżki, fabrikſkeho ſamkarja na Żidowje, ß. — Frida Hildegard, Bjedricha Arthura Zicklera, fabrikarja na Zidowje, dż. — Hans Herbert, Wilhelma Richarda Studeneho, wucżerja w Michalſkej ſchuli tu, ß.

S **druhich wożadow:** Margareta, Jana Auguſta Wjazki, wotroczka ſ Mal. Prahi, dż. — Khorla Gerhard, Khorle Bjedricha Hajny, murjerja w Hornjej Borſchczi, ß. — Ella, Hendricha Wylema Wolffa, twarſkeho dżełacźerja w Hodżiju, dż. — Johanna Elsbeth, Ernſta Auguſta Simmſa, dżełacźerja w Hußy, dż. — Erich Arthur, Hermanna Maxa Preſchera, dżełacźerja w Mjedżojſu, ß. — Emma Margareta, Pawoła Syndy, żiwnoſcźerja w Nowych Bóſchizach, dż. — Marja Elsbeth, Bjedricha Pawoła Schuberta, blidatſkeho miſchtra we Lahowje, dż. — Hilżbjeta Herta, Bjedricha Pawoła Gneuża, wojnarja w Bergießhüblu, dż. — Ernſt Hermann, Jana Auguſta Kucżanka, żiwnoſcźerja w Trupinje, ß. — Pawoł Max, Khorle Auguſta Kroſchka, żiwnoſcźerja w Niżej Wßy, ß. — Richard Kurt, Guſtava Alwina Jeremiaßa, khěżerja we Wulkej Dubrawje, ß. — Jan Richard, Khorle Auguſta Pětki, pohoncża w Minakale, ß. — Pawoł Richard, Jana Auguſta Bomsdorfa w Pßowjach, ß. — Ernſt Auguſt, Selmy Schneiderez, ßłużobneje ſ Kroſtawy, njemandż. ß. — Auguſt Max, Khorle Auguſta Hauſera, kamjenjeczeßarja w Mjeſchizach, ß. — Klara Martha Hana, Auguſta Roberta Pawoła Mateßa, żiwnoſcźerja w Nowej Wßy, dż. — Hana Khryſtina, Jana Junkera, dżełacźerja w Hrodżiſchczu, dż. — Jurij Ota Max, Jana Auguſta Lowki, dżełacźerja w Hrodżiſchczu, ß. — Pawoł Alwin Mikanja, njemandż. ß. w Hrodżiſchczu.

Zemrjeći:

W **Michalſkej wożadże:** 20. auguſta: Pawoł Rudolf Kuſchwiż ſ Małeho Wjelkowa, 21 l. 8 m. 11 d. — Hana Khryſtiana Wicźaſez, njebo Khorle Hendricha Bergera, khěżerja a półverniſteho dżełacźerja w Dobruſchi, ſawoſtajena wudowa tam, 52 l. 5 m. 16 d. — 22 Pawoł Alfred, Jana Emila Adolfa Prenzela, blidarja na Żidowje, ß., 6 m. 27 d. — 23. Max Hermann, njemandż. ß. w Delnjej Kinje.

S **druhich wożadow:** Margareta, Auguſta Wjazki ſ Małeje Prahi, dż., 4 dn. — Lejna ſwudow. Barthowa rodż. Mißbachez, khěżeka w Spytezach, 80 l. 5 m. 3 dn. — Jan Auguſt Petrik w Plußnikezach, prjedy hoſcźenzat w Wbohowje, 62 l. 2 m. 25 dn. — Martha Marja, Handrija Jurenza, fabrikſkeho pohoncża we Łupoji, dż., 8 m. 3 dn. — Auguſt Kanig, khěżkat w Schcżenzy, 61 l. 4 m. 6 dn. — Eduard Richard Bürger, klampnarſki miſchtr w Małezach, 36 l. 8 m. 17 dn. — Auguſta Wylemina ſwud. Mildnerowa w Kokwaſy, 66 l. 9 m. — Marja Martha, njemandż. dż. w Koporzach, 11 m. 13 dn. — Ernſt Ota, Ernſta Hermanna Polana, kublerja w Jatſobju, ß., 7 m. 18 dn. — Ida Auguſta, Jana Auguſta Linka, fahrodnika w Komorowje, dż., 11 m. 21 dn. — Arno Erich, Hermanna Hetmana, żiwnoſcźerja w Kobelnju, ß., 2 m. 2 dn. —

Zyrkwinſke powjeſcze ſ Hodżija.

14. njedżelu po ßwjatej Trojizy ſmeje rano ½7 hodżin duchowny Voigt ßerbſku ſpowjednu wucżbu, ½8 hodż. ßerbſke a w 9 hodż. němſke prědowanje.

Zyrkwinſke powjeſcze ſ Budeſtez.

14. njedżelu po ßwjatej Trojizy ſmeje duchowny Bójz rano w 7 hodż. němſku ſpowjedż, dopołdnja we 8 hodż. němſke a ½10 hodż. ßerbſke prědowanje. — Popołdnju w 4 hodżinach je ſhromadżiſna ev.-luth. mlodżenzſkeho towatſtwa w Budeſtezach.

Petkuſku

ßymjeńtnu rożku

1. wotßywa, jara ßwětłu tworu, ſ hornjeje Schleſyſkeje dołtatu,

poruczа jara placźiſny hódno

Jan Marcinkowski

na kamjeńtnej haßy 32.

Piſtne khartki czíſchczi ſpěſchnje a tunjo **Ssmolerjez knihicźiſchczerńja.**

Jěsdny plan želesnizow

placzazy **wot 1. meje 1910 hacz do 30. septembra 1910.**

Njedzelu a ßwjate dny tez 4. wosowa klaßa jěsdzi.

S Lubija do Radworja.

Wosowa klaßa	2-4	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2. 3.
S Lubija	—	8,34	11,56	3,09	5,18	7,44	—	11,15†
Ketliz	—	8,45	12,07	3,20	5,29	7,55	—	11,26†
Radměriz	—	8,54	12,17	3,29	5,38	8,04	—	11,35†
Hluschiny	—	8,59	12,23	3,35	5,44	8,09	—	11,41†
Luwoczíz	—	9,07	12,31	3,43	5,53	8,17	—	11,49†
Maleczíz	—	9,14	12,38	3,50	6,00	8,24	—	11,56†
Wósborka	4,45	9,25	12,54	3,56	6,18	8,30	8,33*	12,02†
Hrodzischcza	4,52	9,33	1,02	—	6,26	—	8,40*	—
Barta	5,15	9,50	1,19	—	6,40	—	8,51*	—
Hucziny	5,25	10,01	1,30	—	6,51	—	9,01*	—
Klukscha	5,36	10,12	1,41	—	7,03	—	9,11*	—
Wulk. Dubrawy	5,51	10,25	1,55	—	7,17	—	9,22*	—
Lutobcza	5,58	10,32	2,01	—	7,24	—	9,29*	—
Radworja sast.	6,04	10,38	2,08	—	7,30	—	9,35*	—
do Radworja dwórn.	6,14	10,45	2,14	—	7,37	—	9,41*	—

* Jěsdzi jenoz 16. meje, 5. junija, 3. julija, 7. augusta a 4. septembra.
† Jěsdzi jenoz ßwjate dny.

S Radworja do Lubija.

Wosowa klaßa	2-4	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2. 3.
S Radworja dwórn.		—	8,25	12,18	—	4,39	—	9,01	—	11,49*
Radworja sast.		—	8,32	12,25	—	4,47	—	9,08	—	11,56*
Lutobcza		—	8,40	12,32	—	4,56	—	9,14	—	12,02*
Wulk. Dubrawy		—	8,49	12,39	—	5,07	—	9,21	—	12,08*
Klukscha		—	9,01	12,50	—	5,17	—	9,31	—	12,18*
Hucziny		—	9,12	1,00	—	5,29	—	9,41	—	12,28*
Barta		—	9,44	1,16	—	5,50	—	9,51	—	12,38*
Hrodzischcza	§	—	9,55	1,27	—	6,01	—	10,02	—	12,48*
Wósborka	5,35	7,23	10,25	1,39	4,08	6,08	6,30	10,09	10,12†	12,56*
Maleczíz	5,42	7,30	10,32	1,45	4,15	—	6,37	—	10,19†	—
Luwoczíz	5,49	7,39	10,39	1,52	4,22	—	6,46	—	10,26†	—
Hluschiny	5,57	7,47	10,47	2,00	4,30	—	6,54	—	10,34†	—
Radměriz	6,02	7,53	10,52	2,05	4,36	—	7,01	—	10,39†	—
Ketliz	6,13	8,06	11,03	2,16	4,48	—	7,14	—	10,50†	—
do Lubija	6,25	8,18	11,15	2,28	5,00	—	7,26	—	11,02†	—

§ Jěsdzi jenoz schtwórtk, abo hdyž je tehdy ßwjaty dzeń, ßrjedu, hacz do kónz augusta. — † Jěsdzi jenoz ßwjate dny. — * Jěsdzi jenoz w nozy do 16./17. meje, 5./6. junija, 3./4. julija, 7./8. augusta a 4./5. septembra.

S Budyschina do Rakez — Wojerez.

S Budyschina	5,10	7,48	9,13	11,48	2,10	4,05	7,15	8,26	10,45	11,24
Ratarjez	5,17	7,55	9,20	11,55	2,17	4,12	7,22	8,33	10,53	—
Židowa	5,21	8,00	9,24	11,59	2,21	4,16	7,27	8,37	10,58	—
Mal. Wjelkowa	5,29	8,08	9,32	12,07	2,30	4,24	7,35	8,44	11,06	11,39
Radworja	5,40	8,25	9,43	12,18	2,40	4,39	7,46	9,01	11,22	11,49
Khaßowa	5,46		9,49		2,46		7,53		11,28	
Njeßwaczidka	5,55		9,58		2,55		8,04		11,38	
Scheschowa	6,03		10,06		3,03		8,12		11,46	
Rakez	6,12		10,15		3,15		8,25		12,09†	
Komorowa	6,29		10,22		3,22		8,32		12,16†	
Sdzarow	6,26		10,29		3,29		8,39		12,23†	
Hóska	6,33		10,36		3,36		8,46		12,30†	
Kulowa	6,40		10,43		3,43		8,53		12,37†	
Němzow	6,48		10,51		3,51		9,01		12,45†	
do Wojerez	6,54		10,57		3,57		9,07		12,51†	

pschi. do Lubija 11,15. | pschij. do Lubija 2,28. | pschij. do Wósb. 6,08. | pschij. do Wósb. 10,09. | do Wósborka 12,56. O

† Jěsdzi jenoz w nozy poßlednjeho dzěłanskeho dnja w tydzenju.
O Jěsdzi jenoz 16. meje, 5. junija, 3. julija, 7. augusta a 4. septembra.

S Wojerez — Rakez do Budyschina.

S Wojerez	†4,10	4,45 wot Wósborka	7,04	8,34 wot Lubija.	10,11	11,56 wot Lubija.	2,31	5,18 wot Lubija.	7,41	O 7,44 wot Lubija
Němzow	†4,17		7,11		10,18		2 38		74 8	
Kulowa	†4,25		7,19		10,26		2,46		7,56	
Hóska	†4,32		7,26		10,37		2,53		8 03	
Sdzarow	†4,39		7,33		10,44		3,00		8,10	
Komorowa	†4,46		7,40		10,51		3,07		8,17	
Rakez	5,07		7,50		10,59		3,16		8,25	
Scheschowa	5,15		7,57		11,06		3,23		8,33	
Njeßwaczidka	5,23		8,05		11,14		3,31		8,40	
Khaßowa	5,33	6,11	8,14	10,45	11,22	2,14	3,39	7,37	8,49	9,41
Radworja	5,44	6,16	8,21	10,51	11,28	2,17	3,46	7,44	8,55	9,42
Mal. Wjelkowa	5,55	6,26	8,31	11,01	11,38	2,28	3,56	7,54	9,05	9,57
Židowa	6,03	6,34	8,38	11,08	11,45	2,36	4,03	8,01	9,12	—
Ratarjez	6,08	6,38	8,43	11,13	11,50	2,40	4,07	8,06	9,17	—
do Budyschina	6,15	6,45	8,50	11,20	11,57	2,47	4,14	8,13	9,24	10,04

† Jěsdzi jenoz kóždy poßledni dzěłanski dzeń w tydzenju.
O Jěsdzi jenoz 16. meje, 5. junija, 3. julija, 7. augusta a 4. septembra.

Kamjenz-Halschtrow-Biskopizy.

S Kamjenza	5,50	11,30	2,03	7,02
Halschtrowa	6,17	11,58	2,30	7,36
Do Biskopiz	7,03	12,44	3,21	8,27

Biskopizy-Halschtrow-Kamjenz.

S Biskopiz	7,25	1,40	4,20	9,12
Halschtrowa	8,10	2,28	5,30	10,00
Do Kamjenza	8,34	2,56	6,06	10,25

Želesniski jěsdny plan

ßa Běłu Wodu,

placzazy wot 1. meje 1910.

S Barlina-Khoczebuſa do Běłeje Wody

517, 737, 1036, **11**23, 1156, **1**13, 419, 557, 707, 1114, 238.

S Běłeje Wody do Khoczebuſa-Barlina

522, 739, 1038, **11**24, 1206, **1**14, 421, 558, 712, 1116, 239.

Se Shorjelza do Běłeje Wody

513, 847, **12**05, 220, **4**54, **6**28, 711, 1023, 1235.

S Běłeje Wody do Shorjelza

518, 848, **12**06, 221, **4**55, **6**29, 716, 1026, 1236.

Se Sslepeho do Hródka

527, 751, 857, 230, 550, 726, 1035, 1246.

Se Sslepeho do Běłeje Wody

508, 728, 1027, 1145, 410, 658, 1105.

S Czorneje Wody do Wrótßławja.

S Czorneje Wody		6,29	9,3			4,27	7,23	10,8
Bukowa		6,38	9,19	10,17		4,36	7,43	10,17
Czorny Khołmz		6,50	9,34			4,48	7,58	10,29
Wojerezy	4,55	7,02	9,49	10,36		5,00	8,8	10,41
Las	5,10	7,16	10,10			5,15		10,56
Delni Wujesd	5,22	7,26	10,21			5,26		11,6
Klětno	5,31	7,31	10,32			5,35		11,15
do Hórki		6	11,7	11,19		6,8		11,51
wot Hórki	6,11	8,18	11,24			6,26 7,52		11,59
do Shorjelza	6,44	8,48	11,56			6,49 8,21		12,27
wot Hórki	6,15	8,20	11,32	11,20		6,10		12,1
Kohlfurt	6,49	8,53	12,06	11,43		6,50		12,33
do Wrótßławja	10,30	1,02	3,14	1,48		9,41		6,00

S Wrótßławja do Czorneje Wody.

S Wrótßławja	11,8		6,11		10,45	3,38	3,38	6,10
Kohlfurta	4,00		8,30		1,7	6,07	7,5	11,25
do Hórki	4,32		9,04		1,39	6,30	7,41	11,53
Se Shorjelza	4,10		7,47	11,20	1,10	5,58	7,10	11,25
do Hórki	4,34		8,11	11,38	1,36	6,23	7,39	11,51
wot Hórki	4,40		9,06		1,53	6,31	7,53	11,58
Klětno	5,9		9,35		2,32	—	8,30	12,26
Delni Wujesd	5,21		9,43		2,43	—	8,42	12,34
Las	5,31		9,52		2,57	—	8,53	12,44
Wojerezy	5,49	7,6	10,04	12,20	3,31	7,18	9,14	1,00
Czorny Khołmz	5,58	7,16		12,29	3,40	—	9,24	1,08
Bukow	6,09	7,30		12,42	3,53	7,34	9,38	1,18
do Czorneje Wody	6,16	7,38		12,49	4,00	—	9,46	1,25

S Khoczebuſa-Petershajna-Wojerez.

4,50	7,50	1,00	6,08	S Khoczebuſa	do	8,50	12,22	5,25	11,08
5,55	8,45	1,37	6,45	„ Petershajna	do	8,08	11,50	4,50	10,20
6,53	9,44	2,24	7,33	do Wojerez	ſ	7,10	11,02	4,02	9'20

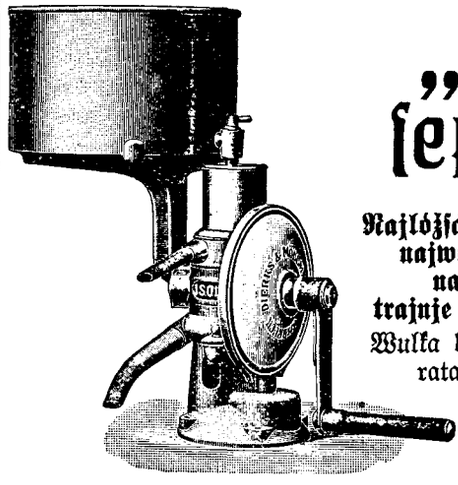

„Jſola“ ſeparatory

D. R. patenty.

Najlózſchi khód,
najwótriſche wotſběranje,
najjednoriſche wobłhadzenje,
trajnje dźěłane, tunje płaczišny.

Wulka bronſowa medailla němſkeho ratarſtwa ſa nowu nadobu, w lěcze 1905 ſpožczena.

Wot 15 lět najlěpje ſawjedźena zentrifuga.

Jan Manjok naslědnik

(Jurij Hänsel)

pschi žitnych wilach 6 w Budyſchinje, na ßukelni

Składownja a podawanje wſchěch ratarſkich maſchinow a wſcheje ratarſkeje nadoby.

Lamanu schokoladu

po puntowskich pakczikach, tež lěpsche družiny wopschijazych, hižo po **1** mk. porucza

Moritz Schmidt
pschi mjažowych jědłach 1,
mjes žerbskej hažu a Pětrowskej zyrkwje.

Jahły, hejduschku, grupy, žoki, hroch, rajš a nudle
porucza **Khorla Kahrowe**
pschi žitnych wikach.

Dobru
pschenčznu muku
porucza **Khorla Kahrowe**
pschi žitnych wikach.

Woprawny **Helgolandski**
žmołkowy pleštr
je najlěpschi psche **wicej, podkłocze, drjenje,** scht. po 50 pj.
poručataj
Měrschez bratraj nažl.
pschi žitnych wikach 30.

Prawny bürow Ernsta Kobana
(prjedy J. a E. Kobana)
w Budyschinje
pschi žitnych wikach 4.
— Telefon 675. —.
Saradženje ležomnosczow a hypothekow, srjadowanje sawostajenstwow, wudžełanje kupjow a liscžinow wscheje družiny, sestajenje wschěch druhich pišnych džełow. Sehnawanje pjenježnych žadankow.
— Rěczu tež žerbski. —

K žnjam

poručam wulki skład
měchow
wscheje družiny. Jenož ras trjebane
zokrowe měchi
po 60 pj.
Heinrich Lange
11 pschi žitnych wikach 11.

Kakao

punt po 90 pj.,
pschi wotewsaczu 10 puntow po 85 pj.
Moritz Schmidt
pschi mjažowych jědłach 1,
mjes žerbskej hažu a Pětrowskej zyrkwju.

G. Sch. **Wožebita poskiczeńka!** G. Sch.

Džělba **dźěczažych schkórniczkow**
pa. box a woprawne chevr., wulkosć 25/26 **3**,20 a **3**,90 mk.
Džělba **dźěczažych schkórniczkow**
pa. box a woprawne chevr., wulkosć 27/30 **4**,20 a **4**,90 mk.
Džělba **dźěczažych schkórniczkow**
pa. box a woprawne chevr., wulkosć 31/35 **5**,20 a **5**,90 mk.
Džělba **žonjažych schkórniczkow**
brunych a cžornych, modneje formy **6**,75 mk. a **8**,75 mk.
Džělba **mužažych schkórnjow**
schnórow., cžahanske a se spinami **7**,50 mk. a **9**,50 mk.
Džělba **poldolhich schkórnjow**
wschěch wulkosczow, jara dźeržažych **8**,75 mk. a **10**,75 mk.
Tele 6 skkadnostnych džělbow žu s dobreje kože najlěpje wudžěkane a žo tak dołho hacž skład doža, po **woprawdze nimo měry tunich placzisnach** pschedawaja.
Daloko doža rukowanje sa kóždy por.

Jenicžke pschedawanje wschudze lubowanych a žo najradscho kupowazych **Salamanderskich czrijow**
sa žónske a mužikich po jenotliwych placzisnach.

Shorjelska czrijowa pschedawarnja
A. Jacobsohn
Telefon czo. 467 — **w Budyschinje** — na bohatej haži.

K manevram!

Sskomniki, hłowaki a pschikrywy (deki)

wschelakich družinow a wulkosczow
a po najtunischich placzisnach
porucza
Emil Wehrle
na jerjowej haži 7.

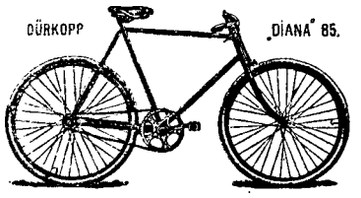

E. Urban
w Krjebi w h. L.
Poručam swoje prěnjoklažne
- jěsdne kola -
jako **Dürkoppske, Phänomenske, Internationalne** atd. po najtunischich placzisnach.
Wulka skladownja jěsdnych kolow, pschiškuschli sa jěsdne kola a narunanske dźele.
Najlěpsche mantle a schlawchi, karbidowy skład.
— Wobhladanje je bjes nusowanja k kupjenju dowolene. —

Tunjo hospodari, kiž
MAGGIowe korjenjenje,
poliwki,
bouillonowe kuski
C. P. Waltera
na bohatej haži 12.
wužije. Pschezo czerstwe dostacz pola

Skład
drainěrowanskich rolow
w Lětonju
porucza
drainěrowanske wónzuchowe a wodu wodjaze rohy, žłoby, kruwjaze, žwinjaze a prožive korta s prěkuschom a bjes njeho,
zementowe platy
wschelakich wulkosczow a družinow,
sczinowe pleczenje
se sazynowanym grotom,
tšěschnu papu
wschelakich tołstosczow,
tšěschne pomasanje „optimus"
a **kamjentnowuhlowy teer, teerowe kótła s pschiškuschkom, grotowe, sczinaze a papjaze hosdże, hornczerske twory,**
Brockmannowy
pizowanski kalk
snamki A a B
po fabrikskich placzisnach.
Emil Dietrich
w Lětonjanskim hosczenzu.

S mojeje, prjedy žwobodnemu knjesej Uckermannej žłuschazeje, **parneje zyhelncze w Měrkowje** (pschi Lutobczanskim sastanischczu) wubjerne
murjerske zyhele, pschepuschczate zyhele,
najlěpsche **tšěschne zyhele**
bruneje, czerwjeneje a naturskeje barby atd. po tunich placzisnach poručam.
Albert Krause w **Měrkowje.**
Telefon Khróst-Lomsk czo. 17.

Wolijowe barby

wschěch snatych nuanžow, hnydom k barbjenju hotowe,
derje a twjerdže skhnyjaze,
molerske a murjerske barby, terpentinowy wolij
(němski a franzowski),
lanowolijowy firniš, jantarjowe laki, kopallaki, damarlaki, želesowe laki, Kölnski klij, murjerski klij, drobnu krydu, gyps, portlandski zement, najlěpschi karbolineum, barbicze wscheje družiny,
schablony
sa molerjow a murjerjow
porucza a ma pschezo na składze
po najtunischich placzisnach
Emil Měrsch,
na kamjentnej haži 24.

K ſakwartěrowanju wojakow!

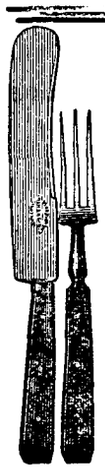

Łžizy, nože, widliczki, khofejowe deńczka, winowe ſchkleńzy, likěrowe ſchkleńczki, piwowe bjecharje, wodne ſchkleńzy, korkowe cžahaki, bleſchowe korki, pomaſkowe tyſy, khlěbowe korbiki.

Schkleńczane, porzlinowe a kamjeninowe twory.

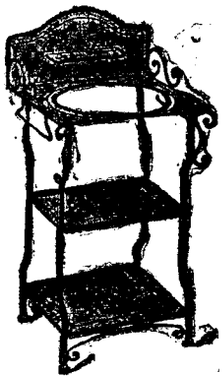

Sſelowe, pópjerjowe, žonopowe menaže, ßelowe, pópjerjowe a žonopowe łžiczki, ßudobiczki ſa ſubjaze ſchparaki, drjewjane a koßaczkowe ſchparaki, myjawkowe ſtejaki, myjerſke blidka, myjawki ſ kamjeniny a emaille.

Emaillowane a lakowane blachowe twory.

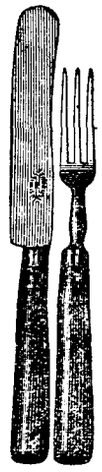

A. & W. Neuhahn w Budyſchinje

na ßerbſkej haßy 4.
Telefon 449.

Konditornja a khofejownja
R. Lehmanna (prjedy Nauki)
na ßerbſkej haßy cžißło 8
porucža ßwoje měſtnoſcže dobroczíwemu wopytowanju.
Pſchihódny pſchebytk!
Najlěpſche napitki. ff. konditorſke twory.
torty, tykanzy, baby atd.
jako dary ſ kóždym žadanym napißmom ſa kóždu ſkładnoſcž ßo hodžazym.
Schokolady. — Mjedowe tykanzy.

Th. A. Wällnitz naſlědnik
w Budyſchinje
9 na ßukelnſkej haßy 9.
Najtuńſche kupowanſke žórło
ſa
njewjeſczinſke wuhotowanje
a
jednotliwe meble
ſolidneho a modneho dźěła.
Sprawne poßłużenje.
Pſchi hotowych pjenjeſach rabatt.
Ssamßna pólſtrowatuja.

Wobhladanje bjez kupjenja dowolene. Preiſchn. we wſim a khěſnje cha. Telefon 449.

Prima
ruſke maſchinſke a zylindrowe wolije,
prima maſchinſki tuk a motorſke wolije,
prima kolomaſy
porucža po ſnatej hódnoſczi w originalnych barelach a tež w mjeńſchich ßudobjach najtuńſcho
Otto Büttner
pſchedawarnja kožanych a czérjenſkich rjemjenjow a techniſkich gumijowych wężow.

Po tunich płaczíſnach poručam ßwój derje wuhotowany ſkład **ff. domjazych, kuchińſkich a hoſpodarſkich wężow, lakowanych a njelakowanych, blachowych lampow, latarnjow, zylindrow a ßužołow, platow, płokanſkich wanjow, bowow, myjnych ſtejakow, zimanſkich maſchinow, kupanſkich wanjow, żeleſne pónoje a hornzy, hoſpodarſke wahi, nože, widliczki, łžizy, nožowe korbiki, khofejowe młyny, khofejowe khany, khofejowe a zokrowe tyſy, rybowanſke maſchiny, mjaßorubaze maſchiny, mjaßowe mjezki, ſchczětki, ßerſchczowe mjeczawy, zentrifugowe ſchczětki** atd.
Moritz Schulz, klampnatſki miſchtr : : : : :
pſchi ßerbſkich hrjebjach 10.
— Wuporjedžerja. —

Ad. Rämſch naßl. w Budyſchinje
(mějeczel **Max Kirschner**)
pſchi butrowych wilach 1 **telefon cžißło 415**
porucža ßwoje daloko a ſchěroko ſnate
palenzy a likeury.
Roſeßłanje w cžwizach a bleſchach.
Proſchu ßebi płaczíſnowy ſapiß žadacž.

Albert Schulle,
optikus
w Budyſchinje
na žitnej haßy 9.
Dźěłarnja ſa wědomoſtnje prawje ßedžaze bryle a tłóčniki.
Pola mje niz kupjene bryle atd. ßo pſchedźěłaju.
— Wulki ſkład optiſkich wężow. —

»Serbske Nowiny« wuđawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihičišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 36. Sobotu 3. septembra 1910. Lětnik 69.

Nowa khěžorowa rěč.

Hdyž běchu so psched dwěmaj lětomaj w jenych jendźelskich nowinach listy khěžora Wylema wozjiščowake, po kotrychž bě khěžor sa Jendźelčanow wójnski plan pschečiwo Buram wudźěłacź dał, tehdy w khěžorstwowym sejmje k jara wótrym debattam a k nadpadam na khěžora dóńdźe. Wot teho czasa je so khěžor sdźeržał, sjawnje rěcze měcź, kotrež mohłe so jako wliwy parschonskeho regimenta wukładźicź. Tejele sdźeržliwosćze pak je so wón po sdaczu nabył. Do sapoczatka lětuschich khěžorskich manevrow je khěžor w pruskim krónowanskim měsćze Königsbergu sasso ras s wutroby porěczał. Wón na to spominasche, so je so wulki kurwjerch w Königsbergu se samsnego prawa njewotwisny pruski wójwoda sčinił a jeho syn je sebi tu kralowsku krónu na hłowu stajił. „Tu je sebi sasso se samsnego prawa mój dźěd prusku kralowsku krónu na hłowu stajił, hischcze ras s wěstosczu wusběhujo, so je so wona jemu jeniczzy s Bożej hnadu spożczika a niz s parlamentami, ludowymi shromadźisnami a ludowymi wobsamknjenjemi a so so wón jako wuswoleny grat njebjesow wobhładuje a jako tajki swoje regentske a knjeżerstwowe wiuowatosćze dopjelnja. A s tejle krónu debjeny wón psched 40 lětami na wójnu czehnjesche, so by sebi k njej hischcze khěžorsku krónu pschidobył. Woprawdźe, kajki pucź hacź k khěžorowemu sławnemu telegramej na moju njeboczičzku wowku: „Kajke wobrocźenje s Božim wodźenjom!" Se sahorjenymi słowami khěžor potom na kralowu Luisu spominasche, kotraž je tak cźežke horjo nošyła. „To so njemóże" — praji khěžor — „dosć wusběhnycź, so je w powschitkownym sasypnjenju nascheho wótzneho kraja, hdźež mějachu statnizy a wójskowi wjednizy wscho sa shubjene, kralowa jeniczka wozoba była, kotraž njeje żadyn wokomik nad pschichodom wótzneho kraja sadwělowała. Wyssoka figura kraloweje Luisy nasz wucźi, so dyrbimy my mužojo wschě wójnske poczinki hajicź. Kaž so w czasu postanjenja stari a młodźi sběžachu a posledńje dachu, kaž samo żony a holzy swoje włosy woprowachu, tak dyrbimy tež my stajnje hotowi bycź, so by nasche wobrónjenje njeschczerbiwe było s pohladom na to, so su nasche sussodne mozy tak móznje postupowake. Pschetoż jenoż na naschim wobrónjenju nasch měr steji ... A schto dyrbja nasche żony wot kraloweje wuknycź? Wone dyrbja nawuknycź, so hłowny nadawk němskeje żony w shromadźisnach a towarstwach njeleži, niz w dozpěczu měnliwych prawow, s kotrymiž chzedźa so mužam runacź, ale w cźichim dźěle doma a w swójbje. Wone dyrbja pschede wscheм młody narod k possłuschnosczi a k respektej psched starobu wocźahnycź! Wone dyrbja dźěcźom a dźěcźidźěcźom rosjasnicź, so dźenża wo to njeńdźe, żiwjenje dowużiwacź na khosty druhich, swoje wotpohlady dozpicź na khosty wótzneho kraja, ale jeniczzy wótzny kraj we wocźomaj měcź." Na to khěžor Rańschopruskow napominasche, sa lěpsche wótzneho kraja sobu dźěłacź a skónczi prajizy: **„Sa Knjesowy grat sebje wobhładujo bjes dźiwanja na dnjowe nahlady a měnjenja swój pucź du,** kotryž je jeniczzy derjemęczu a měrnemu roswiczu wótzneho kraja wěnowany." Tele mózne słowa żiwje na druhe khěžorowe rěcze dopominaju, wosebje na tamnu, kotruž je khěžor Wylem II. 1890 w Königsbergu měł: „My Hohenzollernszy swoju krónu jenoż s njebjes bjerjemy a mamy na njej leżaze winowatosćze jenoż njebjesam samolwjecź."

Khěžorowa rěč je wschudże w Němskej pscheßłapika. Knjeżerstwowe nowiny „Nordd. Allg. Zeitung" na to pokasuja, so wona njeje żadyn knjeżerstwowy akt, ale jenoż parschonske wusnacze Wylema II. W naspomnjenju historiskeho podawka, so pruszy kralojo njejsu krónu s ruki parlamentow dostali, sazpiwanje parlamentow a ludowych wobsamknjenjow njeleži. Napscheczo temu tež konserwatiwne a zentrumske nowiny wusběhuja, so je khěžor na parlamentowe wustawne prawa swjasany. Hdyž wón pschi tym měni, so je wón na wyschschu wolu swjasany a wukonjenje swojich regentskich a knjeżerskich winowatosczow jako bójski nadawk wobhładuje, móże to, so rosumi, kóždeho kschesczijana jenoż swjeselicz. Liberalnych a sozialdemokratow je khěžorowa rěč khětro roshorika. Woni su pschipowjedźili, so ju w pschichodnym khěžorstwowym sejmje pod wótru kritiku wosmu.

Khěžor Wylem je pjecza bamżej list pisał.

W Barlinje je so psched dwěmaj njedźelomaj kongreß sa swobodne kschesczijanstwo wotbywał. Pódla wjele swobodnje smyslenych evangelskich duchownych so na nim tež muhamedanszy a buddhitszy duchowni s Indiskeje wobdźělowachu. Sa wěrjazeho kschesczijana běsche wohańbjaze a srudźaze słyschecź, kak evangelszy duchowni pschecźiwo dogmam kschesczijanskeje zyrkwje, to je pschecźiwo jejnym sakładnym wucźbam wo Jesušowym bójstwu, rěczachu, mjes tym so muhamedanszy a buddhitszy duchowni pokni sahorjenja swoju wěru wukhwalachu. Tajkich kongressow sa swobodne kschesczijanstwo abo kaž bychu po prawym dyrbjake rěkacź, sa pschewróczenje kschesczijanstwa su so hižo někotre měle. Kschesczijanstwu wone wjele njeseschkodźa; pschetoż njerosumne blady, kotrež su so na nich rěczake, wěriwych kschesczijanow k wotpadej njedowjedu. Teho dla drje tež wěriwi evangelszy duchowni njejsu sjawnje pscheczijiwo kongressej wustupili.

Sajimawe je, so je kongreß tež khěžorej Wylemej s pohorschkom był. Nowiny franzowskich protestantow „La vie nouvelle" su powjesćź pschinjesłe, so je khěžor dla kongressa sa swobodne kschesczijanstwo bamżej pisał. Mjenowane nowiny scźěhowaze wo tym sdźěla:

„Sskyschimy s autoritatiwneje strony, so je němski khěžor dźeń wotewrjenja Barlinskeho kongressa sa swobodne kschesczijanstwo jeneho pólneho honjerja s ruczným pismom k bamżej do Roma pósłał.

W tutym liscze — kotryž, pschipódla naspomnjene, na żane waschnje na rosmjersanosćź, s Borromejskej enzykliku w Němskej sbudźenu, njespomina, khěžor praji, so ani wón, ani němski lud kongressowym nadpadam na wěru do Jesušoweho bójstwa njepschihłosuje. Wón na słowa swojeho dźěda, Wylema I., dopomina, kotryž je pschi składnosczi jeneje pruskeje generalneje synody wysokim duchownym rjekł, so bjes tuteje wěry protestantismus żaneho twjerdeho sakładka nima. Khěžorowe pismo so s pschecźemi skónczi so by slawny pontifikat Piusa X. dołho trał.

Wotpósłanza němskeho khěžora najprjedy kardinal Merry de Val a bórzy po tym bamż sam pschija. W audijenzy Pius X. praji, so jeho khěžorowa kedźbliwosćź jara hnuje, a so budże wón po możnosczi bórzy khěžorej pisacź. Diplomatojo, mjes kotrymiž so wo tejle wězy powjeda, měnja, so je khěžor Wylem mjes tym

bamžowy list dostał. A dokelž je žo khěžor 20. auguſta k požwjeczenju khěžorſkeho hroda do Pósnanja podał, měnja, ſo jeho Polazy, kotſiž dže žu dobri katholikojo, pſcheczelnje powitaja." Wěſte je, ſo budža konſervativni a zentrumſke ſtrona khěžorej pſchihkožowacz, njeſtarajo žo wo pſchiczinu, kotraž je jeho k temu pohnuła. — Wſchelakim němſkim nowinam njeje po ſdaczu lubo, ſo je khěžor bamžej dla kongreža ſa žwobodne kſcheſczijanſtwo pißmo póßłał. Wone na tym dwěluja, ſo je wón to czinił.

Zar w Friedbergu.

Zar je žrjedu ſe žwojej žwójbu a pſchewodom do Friedberga w Heſſenſkej pſchijeł. K czeſczi ruſkich hoſczi bě wieczor žwjedżeńſke wobžwětlenje drohow. K ſakitanju pſched revoluzionarami wjele ruſkich tajnych poliziſtow w Friedbergu pſchebywa. Dweju mużſkeju, jenecho wukrajana a jeneho dżełaczerja, kotrajž běſchtaj zarej hrożaze rěcże mełoj, žu ſajeli, tola žu jeju ſaßo puſchczili, hdyž bě žo wupokaſało, ſo ſtaj politiſzy njeſtraſchnaj.

Zar chze pjecża po Taunuſkich horach ſ automobilom jěſdżicz a je teho dla něktore automobile žobu pſchiwjedł. Wyſchſche dohladowarſtwo nad automobilami ma wjerch Orlow, hobrſzy twarjeny muż, k kotremuż ma zar wulke dowěrjenje; wón je zarej pjecża w ſtraſchnym czażu žam jako automobilowy wodżeŕ žłużił. Zarowe automobile ſe žwojej wurjadnej wulkoſczu nadpaduja, kotraž je dla njedobrych puczow w Ruſkej trěbna.

Jendżelſke wobhonjeŕſtwo w Němſkej.

Na Borkumſkej kupje žu dweju Jendżelczanow, Brandon a French rěkazeju, ſajeli, dokelž ſtaj tamniſche wobtwjerdżenje wobhonicz ſpytałoj. Pola njeju žu pjecża tajne pißmo namakali, a Brandon je pjecża ſ pomozu błyſkoweho žwětła wobtwjerdżenje fotografował a je pjecża ſ hłownym winikom. French je žo w Kopenhagenje na wobhonjeŕſtwo pſchihotował a tam teho dla němſki wuknył. Jataj wudawataj, ſo ſtaj jako fotografiſkaj powjeſczerjej wěſtych illuſtrowanych jendżelſkich nowin dżełakoj. Jendżelſke nowiny bychu najradſcho winowanje wotpokaſałe, ſo ſtaj žo jataj ſa wojeŕſkimi potajnoſczemi wobhonjałoj. Po jich měnjenju w Němſkej runje won khorobna bojoſcz pſched wobhonjerjemi knježi. Nowiny „Daily Mail" žamo pißaju, ſo Němſka žwoje batterije na Borkumje poſtaja, dokelž ma myßle, Hollandſku nadpadnycz, mjes tym ſo žo twar żeleſniſkeho tunela w Malmedy pſchecżiwo Belgiſkej měri.

Jataj Jendżelczanaj ſtaj žo hižo khěžorſtwowemu žudej w Lipſku pſchepodałoj. Wonaj ſtaj němſkeho ſakitarja wotpokaſałoj a žebi jendżelſkeho ſakitarja żadataj, ſchtož je žo jimaj pſchiſwolilo. Ssud rosžudži, hacž žo wo wotmyßlene wobhonjeŕſtwo abo bjes wotmyßlenja abo jenož wo njedowolene ſtupjenje na wobtwjerdżenjowy kraj jedna. Dże-li wo fotografowanje wobtwjerdżenja ſ wotmyßlenjom, fotografije zuſemu knjeżeŕſtwu wudacz, khoſtanje wot jeneho hacž dżeßacz lět khoſtarnje hroſy, njehodżi žo tónle wotpohlad dopokaſacz, žo jenož ſ jaſtwom khoſta, kotreż žo tež do pjenjeżneho khoſtanja pſcheměnicz hodżi. Bliżſche dny hižo žud rosžudži.

Awſtriſke knjeżeŕſtwo pſchecżiwo Sſkowinzam.

Na pomoz pólſkich ſapóßłanzow žo ſepjerajo, móże nětcziſche awſtriſke němſke miniſterſtwo ſ awſtriſkimi Sſkowjanami krucże ſakhadżecz. Runje nětkole je wono nowowólbu měſchczanoſty krajneho hłowneho měſta Lublanja, dr. Hribarja, ſaczißło, a gmejnſkej radże hroſyło, ſo ju roſpuſchczi, jeli ſo by dr. Hribarja ſ nowa wuſwoliła. Lublanſka gmejnſka rada pak žo njeje ſ tym ſatraſchicz dała. Dr. Hribarja žu ſ 32 hłoßami ſ nowa ſa měſchczanoſtu wuſwolili. Jenicżki hłóß, kotryž njebě ſa njeho, bě próſdny. Na to je krajne knjeżeŕſtwo hnydom, kaž bě hroſyło, gmejnſku radu roſpuſchczikło. Nakhwilne ſaſtawanje gmejnſkeje wyſchnoſcże je žo knjeżeŕſtwowemu radżiczelej dr. Laſchanej, najhórſchemu njepſcheczelej Sſkowinzow, pſchepodało.

Awſtriſka a Italſka.

Nowy italſki miniſter ſwonkownych naležnoſczow, marcheſe di San Giuliano, je žo w Salzburgu ſ awſtriſkim miniſtrom ſwonkownych naležnoſczow hrabju Ährenthalom ſeſchoł. Jeli ſo žmě žo awſtriſkim knjeżeŕſtwowym nowinam wěricz, je wuradżenje mjes woběmaj jara ſpokojaze a hładke było. S tym pak žo ani Awſtriſka, ani Italſka njeda wotdżerżecz, italſko-awſtriſke mjeſy ſ wobtwjerdżenjemi wobdawacz a žwoje wójſko w jeho bliſkoſczi poßylnicz. Lětża je Awſtriſka poczała tež žwoju móz pſchecziwo Italſkej ſ twarom nowych wulkich wójnſkich łódżow rosmnożicz. S tym je Italſka nuſowana, hacž runje k temu trěbnych pjenjes nima, tehorunja wójnſke łódże twaricz.

Lětadło ſa franzowſke wójnſke łódżſtwo.

Miniſter franzowſkeho wójnſkeho łódżſtwa je žo rosžudżił, k wobhonjenju njepſcheczela a k nadpadam na njeho wjetſchu liczbu lětadłow (aeroplanow) natwaricz dacz. Techniſka komiſzija pod pſchedßydſtwom kontreadmirala Le Porda je žo hižo ſ tej wězu ſaběraka. Prěni ſadżěwk je tón, ſo njeje móżno, wobmjeſowanu měſtnoſcz na wójnſkich łódżach ſa lětadła wužicz. Mjenowana komiſzija teho dla radži, paßażerſke parne łódże, kotreż žu k temu poſtajene, ſo bychu we wójnſkim czażu jako pomozne kſchižaki žłużile, ſa ſpomnjeny ſamer pſchetwaricz. Tele łódże, kotreż maja 25 žukow ſpěſchnoſcże, maja doſcz měſtnoſcże w žebi, ſo mohłe žo lětadła w nich khowacz. Na łubi dyrbi žo 25 metrow ſchěroke a 50 metrow dołhe měſtno pſchiprawicz, ſ kotrehož móża žo lětadła do powětra puſchczicz. Pjenjeżne wudawki ſa pſchetwarjenje paßażerſkich parnych łódżow bychu jenož žnadne było.

Tſi lětadła budża žo w Toulonſkim wójnſkim mórſkim pſchiſtawje khowacz. Lětaŕ Aubrun, druhi dobyczeŕ w rańſcho-franzowſkim koloſlětu, je žo wo móżnoſczi wužiwanja lětadłow we mórſkej wójnje w ſczěhowazym ſmyßle wuprajił: Po mojim měnjenju je lětadło pſchi ſpěſchnoſczi, ſ kotrehož žo hibamy, njeſranliwe. Naſchim wójnſkim łódżam móżemu najwjetſchu žłużbu wopokaſacz. Nad morjom leczo, žym jara jaßne dno, ſamlěwy a podmórſke ſkały ſpóſnał. Niczo njeby ſa naž lóżſche było, hacž nad njepſcheczelſkej łódżu leczo na nju rosbuchadło dele czißnycz.

Nowe tſělby ſa franzowſke wójſko.

W franzowſkich nowinach je žo woſpjet na to pokaſało, ſo žu žo Lebelowe tſělby, ſ kotrymiž je žo franzowſke wójſko pſched 17 lětami wobroniło, wutwužiwake a ſo žo ſ tſělbu, w němſkim wójſku ſawjedżenej, njemóże měricz. Wójnſki miniſter je na to wſchě Lebelowe tſělby pruhowacz dał. Mjes 12 000 tſělbami, najprjedy pſcheppytanymi, je žo 200 njekhmanych nadeſchło. Wójnſke miniſterſtwo je wobſamkło, wójſko ſ nowej polěpſchenej tſělbu wuhotowacz

Hrożaza wójna mjes Turkowſkej a Grichiſkej.

Turkowſke knjeżeŕſtwo je grichiſkemu póßłanzej w Konſtantinoplu woſjewiło, ſo wólbu pſchedßydy Kretſkeje wyſchnoſcże, Wenizoleſa, a ſchtyrjoch druhich Kretſkich do grichiſkeho žejma njemóże dowolicz. Kretſzy žu poddanjo turkowſkeho knjejſtwa. Turkowſka njemóże žo ſ tym ſpokojicz, ſo Venizelos a czi ſchtyrjo druſy wuſwoleni ſ turkowſkeho poddanſtwa wuſtupja. Nětkole njejžu woni hiſchcże ſ turkowſkeho poddanſtwa puſchczeni, a teho dla woni njemóża jako ſapóßłanzy k grichiſkemu žejmej pſchißłuſchecz. Turkowſke knjeżeŕſtwo derje wě, ſo ſe žwojim proteſtom w Grichiſkej hłuchej wuſchi namaka, a ſo žo wójna najſkerje njehodżi wobeńcz. Teho dla žo wójſko k grichiſkim mjeſam ſczele. Wójſko ſ Albanſkeje ſe ſpěſchnymi marſchemi k grichiſkim mjeſam czehnje.

Mjes tym žo njepſcheczelnoſcże Turkow pſchecżiwo Grichom pſchezo bóle pſchiwótſuja. Boykott pſchecżiwo grichiſkim tworam žo najkrucżiſcho pſchewjeduje. W Konſtantinoplu wutoru czrjóda Turkow jedyn grichiſki pohrjebny czah nadpadny a njeda jemu hacž na pohrjebniſchczo dóńcz. Teho runja woni czołmarjam wobarachu, kotſiž chżychu mużſtwam jeneje grichiſkeje łódże na pomoz wujěcz, kotraž bě pſchi małoaſiſkim brjoſy na dno morja ſawadżiła.

Turkowſki wulkoweſir (miniſter ſwonkownych naležnoſczow) Hakki paſcha, ma mjes tym ſ němſkim a awſtriſkim knjeżeŕſtwom rosrěczenja. 3. ſeptembra wón ſ Marijnych kupjelow w Czechach do Barlina wotjědże, ſo by žo ſ khěžorſtwowym kanzlerom ſ Bethmann-Hollwegom a ſtatnym ſekretarom Kinderlen-Wächterom srěczał. Tež khěžor Wylem jeho pjecża w audijenzy pſchiwoſmje. Na domojpucżu do Konſtantinopla ſměje wón audijenzu we Winje pola awſtriſkeho khěžora. Sa Grichiſku njebudże tole rosrěczenje ſawěſcże ſe žanym wužitkom.

Wuwołanje Czornohórſkeje ſa kraleſtwo

je žo 28. auguſta ſ wulkej žwjatoczноſczu w žwjedżeńſkim poßedżenju ſkupſchtiny (žejma) a w Bożej žłużbje ſtako. Italſki kral a kralowa, ſerbſki krónprynz a druſy w Zetinju pſchitomni wjerchoju žu žo pſchi žwjedżenju wobdżelili. Zar je czornohórſkeho krala ſa generalneho pólneho marſchalla ruſkeho wójſka, herbſkeho prynza Danila ſa ruſkeho generalneho majora a prynza Mirka ſa wyſchkoweho leutnanta pomjenował.

K cześći ßerbſkeho krónprynza Alexandra je kral Miklawſch hoſcźinu wuhotował. W ßwojim pſchipitku kral rjekny: „Pſchitomnoſcź Waſcheje kralowſkeje wyßokoſcźe w tychle dnjach je mojej wutrobje a mojemu ludej luba, kotryż ßo woßebje nad tym wjeßeli, ſo je ßo ſ Waſchim pſchikhadom nowy dopokas wo njerosdźělnoſcźi wobeju ßerbſkeju ſtatow a jeju knjeźerſkeju domow podał. Hdyż ßo do kraßneho hłowneho měſta bratrowſkeje Sserbije wrócźicźe, prajcźe, proſchu, kralej mój bratrowſki dźak. S dobom ſdźělcźe ßwojemu lubowanemu nanej a mojemu drohemu pſchichodnemu ßynej, ſo wutroba Waſcheho dźěda hromadźe ſ wutrobu ßerbſkeho kŕala bije, a ſo njeje mozy, kotraż mohła jeho a mje, naß a waß rosdwojicź. Sdźělcźe w mojim mjenje, ſo Cźorna Hora najdowěrniſcha ßotra Sserbije na wěcźne cźaßy woſtanje."

Nowe ruſke wójnſke łódźe.

Hacź dotal měješe ruſke wójnſke łódźſtwo na Cźornym Morju pornjo turkowſkemu wójnſkemu łódźſtwu wulku pſchewahu. S dwěmaj kſchižakomaj, kotrejż je Turkowſka Němſkej wotkupiła, ßu ßo poměry hižo pſcheměniłe, a hdyż ßebi Turkowſka hiſchcźe wjazy łódźow natwari, budźe wona bórſy Ruſkej wahu dźeržecź. So by ßo temu ſadźěwało, Ruſka hnydom ſchtyri wulke łódźe Dreadnaughtſkeho typa natwaricź da. Wone budźa 23000 tunow wulke a ſmeja ſpěſchnoſcź 23 ßukow. Wobrónjene budźa wone ſ dwanacźezollowſkimi a ſe 120 millimetriſkimi kanonami. Kóżda łódź budźe 12 milijonow rublow płacźicź.

Herba.

(Skónczenje.)

Wſchitke proſchenje a liſchczenje bě podarmo. Na wuheŕſkich puſtach powahi ſtwjerdnu, kaž by howrjaty wětr a ßmalaze ßłónzo je ſkruczałe. Hanß Cźóran dyrbjeſche won do nozy.

Wón ſe ſkobami pěnjeſche. Potajkim ani to njepomhaſche, ſo bě bohaty! Schto dha hiſchcźe dyrbjeſche měcź? Wón teje wězy wopſchimnycź njemóżeſche. Wón, bohaty muż, ſazpěty a wotehnaty! Hdyż mějeſche wón tola telkole pjenjes a tajkele kubło! Wjazy hacź mohł cźłowjek ſa ſto lět nakradnycź, ßamo hdy by po zyłym ßwěcźe ani jeneho polizaja njebyło!

Wón bě tak njemdry, ſo ßo jemu krk ſadźernowaſche. Po wßy *duzy ſaſtupi do korczmy, ale też tu ani ſmuka wot* ßo dacź njemóżeſche. Wón ßo ſa blido ßydźe a jenu ſchkleńzu wina po druhej pijeſche, ale rosbudźenja dla ßo njemóżeſche wopicź. Hdy by wón tajki był, kaž druſy khoſtanzy běchu! Dha by wón żonu tak twjerdeje wutroby ſakkoł! Ale tak bě jenoż tu a tam popakoſcźik a hewak ani muſchzy kſchiwdy njecźinił. Schto nětkole ſ wulkim kublom chze? Wón, kotrehoż je jeho żona każ pßa wotehnała.

Wón wino dale pijeſche a wino jeho nahłe pożadoſcźe dale bóle rosbudźeſche. Njejapzy ſaßłyſcha, ſo ßo na njeho ſ mjenom woła.

„Hejda, Hanßo, lědma ßym cźe ſpósnał!"

Dołhi błędy cźłowjek w rostorhanej draſcźe pſched nim ſtejeſche. Hanß Cźóran ſ mutnymaj wocźomaj ßo praſchejo na njeho hladaſche. Dołha, ſpadowaza, roskußana podnoßna broda ßo Hanßej jara ſnata bycź ſdaſche. Ale wón prawje njewjedźeſche, hdźe bě tuteho cźłowjeka widźał.

„Njeſnajeſch mje wjazy? Ssy dha hižo ſabył, ſo ßmój lěto hromadźe w ſchewzowni pſchebywakoj?"

„We Wazowje? Tón Mikloſch! Nětkole cźe ſpósnawam!"

„Hdy dha ßu cźe puſchczili?"

„Wczera", Hanß wotmolwi. Wón ßo jara ſwjeßeli, ſo bě ſtareho towarſcha ſ jaſtwa naſchoł. Do tych wón ßkuſcheſche. Druſy běchu jeho tola ſaſtorczili. Wón jemu teho dla daſche wino porjedźicź a jemu nadrobnje roſpowjeda, ſchto je ßo jemu ſtało.

Stary dundak tej wězy hnydom jako baßnik tajkich powjeſczow doroſymi.

„Wona tebje njerodźi? Nó, to ja zyle derje wěm."

„Ty to wěſch?"

„Kak ja to nochzył wjedźecź? Kak chze tebje rady měcź, hdyż jenoż na twoju ßmjercź w jaſtwje cźaka!"

„Na moju ßmjercź?"

„Haj, ſo mohła ßebi potom druheho bracź, Janoſcha Cźatoſcha, wulkeho bura. Wón je wudowz w najlěpſchich lětach. To je zyle wěſte."

Hanßej Cźóranej ßo poczachu mucźne mikawczki widliſchczojcźe ſatorhowacź.

„Ja chzu jeho moricź!" wón potom wuſtorczi, pſchi cźimż ßo jemu ſe ſchije warjeſche.

Stary dundak powolnje ſ hłowu tſchaßeſche a ſchtwórcź khany wina pózrje.

„K temu ßo ty njehodźiſch", wón potom ſ horda rjekny. „To ty mi pſchepodaj, mój hólczko!"

„A ty by to dokonjał?"

„Haj, teho chzu ja ſrumowacź, hewak ani jeniczkeje hodźiny měra njeſmějeſch."

Cźóran pokhmurjeny dale ßwoje myßle pſchedźeſche. Schěry dundak ßebi podnoßnu brodu wjercźeſche a zybaſche, potom pomału dale rěcźeſche:

„Zony ßu tajke. To ja ſnaju. Sa tajku wěz ßym dwanacźe lět wotßedźał."

S tymle dopokaſom dundak Cźóranej poßlednje dwěle wotehna. Wonaj ßo ſrěcźeſchtaj, ſo ma Cźóran pjecź ſtow ſchéßnakow ſapłacźicź, hdy by Janoſch Cźatoſch ſrumowany był.

Hacź do ſaźneho ranja na tu wěz pijeſchtaj. Potom ßo roſeńdźeſchtaj. Wot tehole roshorjenja a wot wupiteho wina ßo Cźóranej hłowa wjercźeſche. Cźerſtwy rańſchi powětr jemu derje cźinjeſche. Każ kóń bjes knjeſa wón po krajnej dróży, njewjedźo hdźe, dale khelpaſche. Wulku cźrjódu korcźatych ßwini ſa nim cźerjachu.

„Cźeje tele ßwinje ßu?" ßo Cźóran paſtyŕſkeho hólza wopraſcha.

„Janoſcha Cźatoſchowe."

Cźóran ßo ſatorże. Wón ßo dopomni, ſo bě ßo na ſniczenje jeho żiwjenja ſrěcźał.

„A kak tebi rěkaju?" wón bjes myßlenja ßo dale wopraſcha.

„Hanß Cźóran."

Pſchi tymle mjenje ßo puſchczeny khoſtanz hiſchcźe bóle ſatorże. Potajkim bě to jeho ßyn.

„Niz wěrno, twoja macź Hana rěka?"

„Haj!"

„A wěſch ty, ſchtó ßym ja?"

„To ja njewěm!"

„Ja ßym twój nan, dźěcźo! Twój nan woprawdźe!"

Khwilku njerěcźo wobaj na ßebje hladaſchtaj. Nan najpŕeńſchi ſarěcźa.

„Hejda, Hanßo,ty drje wo ßwojim nanu ſ zyła niczo njewěſch?"

„To ßo wě, ſo ßym wo nim ßłyſchał!"

„Schtó dha je cźi powjedał?"

„Nó, macź, ſchtó dha hewak."

„Nó, ſchto dha je cźi wo mni powjedaka?"

„Wona je prajiła, ſo je wón na wopacźne pucźe pſchiſchoł. So dyrbju ßo ſa njeho modlicź."

„A modliſch ßo ty ſa njeho?"

„Kóżdy wjecźor!"

„To tebi Bóh ſapłacź, mój ßyno!"

Wón ßo wotwobrocźi a dźěſche dale. Běſche wſchón rosbudźeny, a jemu běſche, jako budźiſche ßo ßwět ſa poßlednje mjeńſchiny pſchemėnił. Każ dźěſczu ßo jemu ßylſy po lizomaj ronjachu. Jeho ßyn ßo ſa njeho modleſche! Sa njeho! To je něſchto wulke a ßwjate! Wjazy, wjele wjazy, dyżli wulki namrěwk. A jeho macź jeho to wucźeſche; potajkim wona tola na njeho ſpominaſche, każ na cźłowjeka! Jenoż ſa cźłowjeka ßo tola modła!

Wutrobno ßo jemu ſ móznym wußwobodźazym dychanjom ſběhaſche a ſpadowaſche. Njeſnate cźucźa ßo na njeho dobywachu. Wón na dobo ſpósna, kak zyle hinaſchi bě ſa ßwoje młode cźaßy był, tehdom, hdyż dyrbjeſche do wojakow woteńcź a jeho macź płakajo jeho wokoło ſchije wobjimaſche.

Wón ſaſta a ßo ſruna każ ßwěza. Hinaſchi cźłowjek chzyſche wón bycź, pak tak, pak tak — —

Hdyż hiſchcźe na pucźu ſamyßleny ſtejeſche, ßo njejapzy ſtareho dundaka Mikloſcha dohlada, kiż ßo ſ wjerboweje huſcźiny kroßnowaſche a na njeho dźěſche. „Tón mi runje prawje dźe", ßebi wón pomyßli.

„Myßlach ßebi, ſo ty po tymle pucźu pſchińdźeſch, Hanßo, teho dla ßym tebi napſcheczo ſchoł."

„Schto ty chzeſch, njekhmaniko?"

Dundak cźinjeſche, każ by rjekł, ſo hrubeho hłoßa pytnył njebě.

„Płacźiſnu ßmój ſabyłoj, pſchecźelko! To je tak waſchnje pſchi kóżdym ſrěcźenju."

„Telko, kelkoż je na powjas trěbne, tebi dam, ale wjazy niz!"

„Schto?" dundak ſchkrěcźeſche a njeſrozymliwje na njeho hladaſche.

„Wěso běch pjany“, Cžóran jaßnje wotrěcža. „Jeli so ßo mi Cžatosċa s makuschkom dótknjesch, cži stawy rosbiju. A nětkole ßo měj s procha!“

Dundak se slobami sežoknu.

„Chzesch mi ty moju mšu dacź?“ wón se subami kschipjo ßo wopraschа. „Njesapłacźisch-li mi, cže žiweho sateptam.“

„To jenoż spytaj!“

Hanß Cžóran ßo njebojesche. Wón cžujesche, so ma prawo na ßwe'ej stronje.

Kaž s błyskom jeho dundak sa wutrobno hrabny.

„Pjenjesy jow, ty paduschе!“

Wonaj ßo pschimaschtaj a bědźeschtaj. Dundak rejesche kaž dźiwje swěrjo. Cžóran wjedźesche, so tu wo žiwjenje dźe a dźerżesche ßo smužicże. Bjes dycha, jachlo, waleschtaj ßo po semi. Schěroko a daloko žiweje dusche blisko njebě. Dundak kußasche a drapasche. Wutrajnosćź mordarja bě w nim wozucźika. Jemu ßo poradźi, Cžórana sa krk hrabnycź. Se ßurowej mozu jón hromadu dźernjesche. Dajeny hrósbny swuk wot ßo da. Potom stawy sprostnjene wot ßebje wupschestrje.

Dundak na njehibicże leżazym kleczesche a jemu pjenjeżnu móscheń wotewsa. Potom cžełko na rězyny brjóh horje dowlecże. Delka pak żołmjesche a schumjesche Tißa. Do teje chzysche dundak cžełko cžißnycź.

Wón bě hižo na hórzy, tu ßo dohlada, kak burski hólczez s wotmachom běžo, ßo bliži. „To bě Hanß, kiž bě ßłyschał, ßwojeho nana wolacź.

„Njepschińdź mi blisko!“ dundak hrożesche, „hewak —“

Dale rěczecź njemóżesche. Hólczez, kiž bě hnydom do teho pschischoł, schto bě ßo stało, ßwój pastyrski kij sasběhny a dundaka s dźiwim wotmachom do hłowy praßny, tak so tón, runowahu shubiwschi, psches hłowu do masanych smohow rěki padny.

Hólczez ani s jenym pohladnjenjom sa nim njehladasche. Wón hnydom k ßwojemu nanej ßo wobrocźi a khwatnje po wodu běżesche. Dobre schtwórcź hodźiny jeho s wodu wobliwasche a rybowasche, doniż bjeswědomny saßo k ßebi njepschińdże. Potom jemu na nosy dopomha a jeho do ßwojeje niskeje khěżki dowjedże, hdyż jemu krej s wobliczа wutrě.

„To je dźiw, nano, so scże wy jemu żiwy s rukow wucźekli“, wón rjekny.

„Dokelž ßy ßo ty sa mnje modlił, dźěczo!“

„A cžeho dla chzysche waß tón muż moricź, nano?“

Cžóran jemu wschitko wupowjeda. S kóżdym ßłowom ßo jemu wutroba wolóżesche.

„Na, nětkole dyrbju hicź“, hólczez skónczńje rjekny. „Schtó wě, hdże nětkole hižo moje ßwinje wokoło běhaju. Lehńcże ßo jenoż, nano. Jutsje rano wam k jědźi pschinjeßu. Spicże derje, nano!“

Cžóran leżesche zyły dźeń w sahorjenju. Wón ßo po zyłym cžěle poczesche. Podawki poßlednjeho cžaßa jemu wo ßnje se wschěmi hrosnosćźemi hischcże jónu woživichu. Hdyż bě ranje saßwitało, wozucźejo ßwojeho ßyna psched ßobu wuhlada.

„Ssy mi ty k jědźi pschinjeßł, mój hólczko?“

„Ně“, hólz wotmolwi. „Macź je prajiła, so dyrbicże wy domoj pschińcź!“

— Kónz. —

Ze Serbow.

S Budyschina. (Sedanski ßwjedźeń.) Dźeń, na kotrymž je ßo psched 40 lětami w Sedanskej bitwje franzowske khěżorstwo snicźiło a ßo prěni salożł k nětcźischemu němskemu khěżorstwu pokożił, je ßo, kaž po zyłej Němskej, tež w Budyschinje na woßebje ßwjedźeńske waschnje ßwjecził. Rano ßo ważny dźeń se swonjenjom wschěch swonow powita. Na tudomnych pohrjebnischcźach běchu ßo rowy tu pohrjebanych ßobuwojowarjow wupyschiłe, tež ßo njebě na tu khowanych Franzowsow sabyło. Tudomne wojerske towarstwa ßo pschi wojerskim pomniku k krótkej wopomnjeńskej ßwjatocżnosći shromadźichu. Na žitnych wikach ßo ßwjedźeński cžah srjadowa, kotryż po měschcźanskich dróhach do Pětrowskeje zyrkwje cźehnjesche. Sswjedźeńske prědowanje mějesche knjes duchowny Berg. Popołdnju mkodźina na tšelniku turnowanske swuczowanje pschedwjedowasche. Měschcźanske twarjenja běchu ßo s khorhojemi wudebiłe.

S Budyschina. Jedyn s najstarschich něhduschich marketendarjow sakskeho wójska je 78lětny wikowar August Schlenker w Budyschinje. Wón je s Budyskim 103. pěschim regimentom na wójnu do Franzowskeje cźahnył a w njej hacź do jejneho skónczenja wostał. Pola Verduna je ßebi wón woßebitu saßłużbu s tym dobył, so je Draždźanssku pjekarsku kolonnu psched sajeczom wobarnował.

— Kral Bjedrich August budże we Łużizy 12. septembra pschi manevrach 45. brigady, 17. sept. 32. divisije a 22. septembra pschi manevrach 12. armeekorpsa pschitomny.

— (Wo lětuschich manevrach.) Regimentske brigadne swuczowanje 32. pólno-artillerisskeje brigady smeje ßo 5. septembra pola Budyschina, Sskoneje Borschcże, Zicźenka, Běłych Noßliz, Hornjeje Hórki, Budyschina, Plußnikez, Dobroschez, Krakez, Porschiz, Pschiwcźiz; 6. sept. pola Běłych Noßliz, Scźijez, Sskoneje Borschcże, Hodźija, Pschiwcźiz, Dobroschez, Delnjeje Kiny, Mjeschiz, Trjebjenz a Pschiwcźiz.

— Pólna pjekarnja a rěsarnja je ßo sa cžaß manevrow 12. armeekorpsa w Budyschinje pschiprawiła. Biwaki smeja ßo wot 12. k 13. a wot 16. k 17. septembrej. Wschitzy pěschzy maja tejle nozy biwakowacź abo ßo do nusnych kwartěrow położicź.

— Sa noweho rjadowarja Budyskeho museja ßu pomozneho dźěłacźerja pschi kral. wumělstwowym pschemyßłowym museju w Draždźanach, dr. Wolfganga Rocha, powołali.

— (Jěsby s póstskim automobilnym omnibusom mjes Budyschinom, Kamjenzom abo Kinsbórkom.) Dokelž je wobkhad mjes tutymi městami jara wobcźeżny, chzedźa ßo na khěżorstwowe póstske sarjadnistwo s próstwu wobrocźicź, so by mjes nimi automobilnym omnibusam jěsdźicź dał. K sadanjenju kapitala sa 3 automobilne omnibusy, 54 000 hriwnow wucźinjazeho, je 2100 hriwnow trjeba. Budyschin, Kamjenz a Kinsbórk dyrbjake sa sadanjenje rukowacź. Póstske automobile bychu na jěsbje s Kamjenza do Budyschina psches Pancźizy a na wrócźnej jěsbje psches Khrósćizy a Ssmjeczkezy jěsdźiłe. Kaž je błyschecź, tutemu pschedewsaczu, kotrež twarej polnóznorańscheje żelesnizy njeby sadźewało, sympathisizy napscheczo steja.

— 80 koni sa hubizy poł bataillona pěscheho artilleriskeho regimenta cžißko 6, kotremuż ßo 20. a 21. septembra w Budyschinje kwartěry pschipokasaju, ßo s konjenza postownika Moritza Wobsta staja.

— (Wo manevrach.) Ssrjedu popołdnju je 6. batterija 5. sakskeho artilleriskeho regimenta cžißko 64 do Budyschina do kwartěrow pschicźahnyła. Jejne schtyri hubizy a schěsć kanonow ßo na žitnych wikach sestajachu. Wcźipni ludźo je s cźrjódami wobstupichu a se sajimanjom pschihladowachu, kak wojazy kanony rjedźachu. 1. batterija teho ßameho regimenta je kwartěry w Bórku dostała. Tón regiment bě tón ßamy dźeń dopołdnja we Wjasońskich stronach swuczowanje s wótrej muniziju wotměwał. Pschi swuczowanju je jedyn jenołětny dobrowólnik cźełko do njesboża pschischoł.

Wótre tšelenje je ßo we wottykanej krajinje mjes Puzkowami, Wjasońzu, Nowymi Demjanami, Kuklemi a Trjechowom wotmělo. Sa wobydlerjow Hornjeje a Delnjeje Wjasońzy bě khětro roshorjaze, dokelž kule jenoż 500 hacź 1500 metrow pódla wjeßneje drohi runcźachu. Něktrehożkuli hrosa saja, hdyż granaty rujo a wujo njedaloko po powětsje lětachu.

— (Sakasane pucże.) Pruski komorny ßud je wußud wudał: Khodźenje po lěßu ßo jenoż potom khosta, hdyż ma něchtó někajki grat k puschczenju schtomow, abo k sběranju drjewa a trawy pschi ßebi. Ssamokhodźenje ßo, hdyż ßo wo mkodźinu (lěßnu kulturu) njejedna, njekhosta a ßo też s wożebitymi polizajskimi wukasami njehodźi sakasacź. Temu napscheczo stejaze wukasy maja ßo jako njepkacźaze wobhladacź.

S Dubrawki. Tu bě ßo wóndano jedyn dźěłacźeŕ s palenzoweje blesche swadneho ducha naßrěbał. Sswoju lubu mandźelsku wohladawschi ßo wón s njej do swady a bórsy do pukow da. Wona ßebi myßlesche, mudry zosa a teho dla cžekny. Muż pak ßo sa njej puschczi a ju pschi rězy doscźahny. Dokelž ßo žona wobarasche, ju wón do rěki cžißny. Žona pak nochzysche ßama do mokreho a teho dla lubeho muża ßobu do rěki scźahny. Hdyż ßo tam napluskaschtaj a ßo we wodże powaleschtaj, swadny palenzowy duch zofacź poczа; pschetoż cžisteje wody ßo wón sdaluje. Skeho ducha wotbywschi ßo muż směrowa a se żonu na brjóh wulěsy. Na to staj ßo we wschej luboscźi na ßkónczku wußuschikoj. Tu saßo ras wodźinu wulku hojazu móz spósnawamy.

S Dubrawki. Sso pschehladawschi běchu tele dny mandźelsku tudomneho dźěłacźerja Krawza pschi wuhnojenju jamy do nohi kóli. Pschi tym bě ßo s njerjadom krej sajědojcźika. Żona bě něktre dny w ßmjertnym strasche. Nětko pak ßo saßo polěpschuje.

S Bukecźanskeje woßady. Hižom wjazy krócź je skórżba błyschecź była, so ßo w naschej zyrkwi kłobuki pschi wuźiwanju Božeho wotkasanja pscheměnjeja a so ßo posdźischo njejßu saßo samenike. Tak je ßo też njedwno jenemu jutry konfirměrowanemu

hólzej seschło, so ßu jemu jeho rjany nowy klobuk pscheměnili, a hacź runje ma wón w nim ßwoje mjeno sapißane, dha ßo jemu wón tola njeje wrócźił. Pschichodnje dyrbjeli ßebi mužojo ßwoje klobuki lěpje wobhladowacź, so ßo tajki pohorschk njeby wjazy sbudźował.

S Panczíz. Nasche narodne ßerbske spěwarske towarstwo »Lipa Serbska« srjadowa sańdźenu njedźelu ßwój lětuschi ßerbski wjeczor. Sala bě pschepjelnjena. Jara swjeßelili ßo woßebje ßmy nad bohatym wopytom se strony Rakeczanskeje »Lipy« a Njeßwacźidlskeje »Jutrnicy«. Ssamo pruszy Sserbja běchu tu pschikhwatali. Nam ßo sda, so tam we wschelakich stronach poczina bóle wotuczecź ßerbske wědomjo. — Sserbski wjeczor wobstejesche s dweju dźělow: s konzerta a dźiwadła. Spěwanski dźěl ßo jara derje poradźi a teho runja dźiwadłowy. Pschedstajeschtaj ßo hrě: „Człowjek może ßo mylicź“ a „Dźiwja Hilza“. Woßebje poßlednja hra wabjesche a wobkuskowasche wschěch pschitomnych se ßwojimi kraßnymi spěwami a se ßwojej rjanuschkej Delnjołużiczanku. To hnydom kóždeho saja wscha ta nězna romantika kraßneje Delnjeje Łużizy. Kaž ßłyschu, je ta woprawdźe wulkotna delnjołużiska „Dźiwja Hilza“ dobru reklamu sa ßwoju domisnu czinika. Dokelź woßebje wjele mkodźenzow wupraji tu horzu żadosczź, bórsy wohladacź lube Błótka a Khoczebusku krajinu — hdyż tam ktu tajke nězne kwětki. — Knjes wuczeŕ Sskodeńk witasche psched dźiwadłowym dźělom wschěch tych lubych hosczi s bliska a daloka najwutrobnischo do pěkneje ßerbskeje bjeßady. Postrowy běchu ßwjedźenjej póßkali kk. gymn. prof. Jan Bryl w Moskwje, prof. dr. E. Muka w Freibergu, kubleŕ Króna w Bukezach a zyrkw. wuczeŕ Jan Andrizki w Radworju. — Kaž se strony sarjadnistwa towarstwa ßłyschimy, mějesche ßo s wopředka też Mukowa struchłohra „Winy woßud“ pschedstajecź. Jedyn s hrajerjow pak nahle skhori a tak wosta hra sa ßwójbny wjeczor Kukowskeje kath. Bjeßady. — »Lipa Serbska« pak móże s radosczu wrócźo shladowacź na derje poradźeny narodny skutk. Njech drusy ßwěru scźěhuja s tajkimi wjeczorami, kiž maja bjes dwěla sa narodne żiwjenje eminentnu ważnosczź. S.

S Rakez. Na naschim torhoschczu je drje sańdźenu póndźelu jara sa połczom a jejami wonjako. Dwěmaj hantwjerskomaj lubosna wóń do noßa bijesche a sa njej duzy do wobydlenja swudowjeneje Łobadoweje trjechischtaj. Jeja na połczu ßo schkrjebotaze wuhladawschi je tónßamy wokomik do měcha ßmyknyschtaj. Łobadowa pak bórsy pytny, so njeje w kuchini wscho w rjedźe. Jeje wołanje saßłyschawschi ßo ludźo sa khłóschczakomaj puschczichu. Jeneho s njeju, kotryż drje je trochu khromy na nosy, saßłapichu a jeho do kłódy tyknychu. Dundaka pscheßłyschawschejo polizija wuskuschowa, so je dyrbjał hižom psched dwěmaj lětomaj do měry hicź, so pak je ßo teho wostajił.

S Kamjeńza. Czeźke njesboże je ßobotu wjeczor dweju kolojěsdneju, hosczenzarja Mrósa s Dubrjeńka a piwarskeho mischtra Woltera s Kulowa, podeschko. Po kasarnskej drósy dele jědźo Mrós padźe, a sady njeho jědźazy piwarski mischtr ßo psches njeho wali. Mrós ßo pschi tym tak czeźko wobschkodźi, so dyrbjachu jeho do města wrócźo dowjescź, hdźež jemu lěkaŕ dr. Schulze jenu ranu we wobliczu saschi. Snjesboženeju posdźischo s drožku domoj dowjesechu.

Se Zitawy. W tudomnej czěkowej paleŕni je ßo w auguscze 14 mužskich a 9 żónskich czěkow spalilo. Po wěrje běchu spaleni 13 evangelszy, 7 katholikojo, 2 židaj a 1 dissident. Se Zitawy bě 5, s Pruskeje 11 a s Awstriskeje 7 woßobow.

Se Zitawy. (Sso spalił.) Ssrjedu w nozy je ßo pola Seifhennersdorfa blisko czeskich mjesow Pahnez kubło se wschěmi domojkhowanymi żnjemi spalilo. Něhdźe 50 lět stary wobßedźeŕ je, hdyż je chzył s palazeho domskeho něschto nadoby wukhowacź, w płomjenjach ßmjercź namakał, jeho swuhlene czěło ßu nasajtra namakali. Pschi haschenju ßu ßo někotsi hascherjo khětro czeźko sranili.

Se Shorjelza. (Khostanska komora.) Żiwnosczerja Eduarda Jurka we Woleschnizy bě jedyn żandarm wobkedźbował, hdyż wón w holi sa jenym ßornazym wokom hladasche, s hłowu teho dla tschaßesche, so bě ßo woko wotstajiło a jo saßo k kojenju staji. Na Jurka ßo hižo dawno hrěschachu, so swěrinu s wokami łoji. Lawniski ßud bě teho dla Jurka dla paduschneho houtwarstwa k jastwu na 4 njedźele saßudźił. Psched khostanskej komoru Jurk wschu winu prějesche; wón je jałorzowe jahodki pytajo woko pschipadnje nadeschoł. Tukanje bě wón woßebje s tym pschecźiwo ßebi sbudźił, so bě, hdyż bě jeho żandarm pscheßłapił, ßo wustróżiwschi czeknył. Ssudnizy nad tym njedwělowachu, so je wobskorżeny winowaty a teho dla jeho powołanje sacźißnychu.

S Mužakowa. Pola Schneiderez młyna ßu wutoru dopołdnja jeneho muża ßrěnich lět, po sdacźu jeneho dźěłacźerja, wobwěßnjeneho namakali. Hacź dotal hischcźe jeho mjeno njesnaja. W jeho drascze jenoż prósdnu móscheń, schantko, někotre jabłuka a tobakowu trubku namakachu.

S Krjebje. (Woheń.) Ssobotu rano wokoło 9 hodźin je ßo se ßkomu kryta a s dźěła se ßynom pjelnjena brózeń, tudomnej swudowjenej Petrikowej ßłuschaza, wotpaliła. Brózniczku běchu płomjenja sa 20 minutow ześrake. Twarjenjowa schkoda ßo se sawěscźenjom saruna, tola hospodarska nadoba a ßyno njeběschtej sawěscźenej. Wohnjowej woborje ßo poradźi, ßußodne twarjenja wohnjej wobrócź.

S Noweje Wßy pola Krjebje. Dotalny najeńk Nowowjeßnjanskeje gmejnskeje houtwy, knjes hrabja Einsiedel nad Krjebju, ßo s Nowowjeßnjanami najlěpje njesnjeße. Knjes hrabja nima też wjele wuhladow, so houtwu na dalschi czaß dostanje, dokelź je ßo gmejnje s druheje strony wjele wjetschi najeński pjenjes ßadźił. Hrabja Einsiedel je ßebi teho dla wotmyßlił, wokoło Nowowjeßnjanskeho reŕa płót natwaricź, s czimż by Nowowjeßnjanska gmejna wjele shubiła. Na Mikowskej stronje, hdźež ßu knjeże ležomnoscze, ßo bórsy płót twaricź sapocznje. Pjenjeżne wudawki sa to něhdźe 15000 hriwnow wuczinja, tola ßo tuto wotmyßlenje njebudźe pschewjescź hodźicź, dokelź wobßedźerjo Krjebjanskeje gmejny na żane waschnje njedadźa psches ßwoje ležomnoscze swěrinski płót stajicź; woni bychu s nim wulku schkodu na ßwojich ležomnoscźach poczerpili.

S Draždźan. Nowy Bjedrichowski Augustowski móst, kotryż je ßo město wottorhaneho Augustußskeho mosta natwaril, je ßo ßrjedu w pschitomnoscźi krala, prynzow a prynzeßow poßwjecźił. Wyschschi měschczanosta Beutler mějesche poßwjeczazu rěcź. Hdyż bě kral s pschewodom wyschnoscźow a czeßnych hoscźi po ßwjedźeńszy wupyschenym mosce schoł, ßo tón sjawnemu wobkhodej pschepoda.

Móst je ßo sa schtyri lěta s pschihódnymi wobstejnoscźemi natwaril. Dźěło njeje ßo se żanej wulkej wodu poczeżiło; też ßo njeje żane wjetsche njesboże pschi twarje stało. Móst ßo s dźewjecź wobłukami 328 wetrow dołho psches Łobjo pschepinuje. Wón s wjetscheho dźěła s betona wobsteji, kotryż je s pěskowzowymi kwadrami pschikryty. Sa twar je ßo 4650000 hriwnow wudało, něhdźe 450000 hriwnow mjenje hacź bě ßo do prědka wobliczilo. Sliczbowanje pak hischcźe njeje zyle wotsamknjene, dokelź dyrbja ßo hischcźe wschelake małe dźěła dokonjecź.

Stary móst je ßo dla pschezo bóle pschibywazeho wobkhada wottorhacź dyrbjał. Pschezo schěrsche ßo twarjaze łódże mózachu lědma hischcźe pod wuskimi wobłukami pschejěcź. Ssnadne pschehladanje abo njepschihódny pschipad móże k rosbiczu łódże dowjescź.

Přilopk.

* Straschny paduch, wěsty Stoß s Budyschina, bě ßo sańdźeny tydźeń se Sonnenburgskeje khostarnje w Braniborskej wudobył. Na to bě ßo wón w Khoczebusu do doma ßudniskeho radźicźela Korna, pola kotrehoż bě něhdy ßłużił, dobył a tam jedyn khamor rospaczíwschi 500 hriwnow a wschelake drohotnoscze kradnył. Hollandskej poliziji je ßo nětko poradźiło, Stoßa w Amsterdamje saßłapicź. Kradnjene drohotnoscze a wjetschi dźěł pjenjes hischcźe pola njeho namakachu.

* (Semjerżenje w Armenskej.) Dwě armenskej měscze stej ßo s cźeźkim semjerżenjom wupuscźiłej. Něhdźe 1500 khěżow je ßo saßypło. Żyke dróhi ßu rospadake. S padazymi twarjenjemi je ßo wjele ludźi sarasyło abo sraniło.

* (Mordarstwo.) W Ohrdruffu ßu żonu rentiera Bochrödera wo khěži skónzowanu namakali. Wona běsche po sdacźu se ßekeru żałoßnje rosrubana. Też jejne pjecźlětne dźěcźo ßu s rosraženej hłowu, tola hischcźe żiwe, namakali. Sa mordarjom s polizajskimi ßami pytaju.

* (Lipscźenjo pschecźiwo Czecham.) W Lipsku, hdźež je nětkole maßa, ßo ßrjedu na Pětrowskej drósy wulka hromada ludźi sběża, dokelź běchu s jeneho doma rusku maßowu firmu wupowěßli, kotruż mějachu ludźo sa czěsku. Lipscźenjo drje ßo boja, so mohł ßo Lipsk poczěscźicź, a teho dla ßebi wótsje wołajo żadachu, so by ßo zusa firma wotstronika. Polizistojo lud rosehnachu.

* (Strajk.) Dźěłacźerjo w Radebergskej meblowej fabriży ßu dźěło skożili, dokelź ßu ßo jich żadanja, pschikrótschenje dźěłanskeho cźaßa a nowe tarify, wotpokasake.

* (S cźumpjelu ßo sadajił.) Na żałoßne waschnje je w Neumarktu jedyn dźewjecźlětny hólz wumrjeł. W njepschitom-

nosczi ßwojeju starscheju bě ßebi wón ſ jeneho schatoweho powjasa cžumpjel wudžěkał. Sso cžuwpajo ßo wón tak do powjasa saschmata, so ßo jemu woko wokoło schije sadžerny. Wón ßo njemóžesche ſ woka wußwobodžicz a ßo sadaji. Hdyž ßo macz wjeczor domoj wróczi, ßwojeho ßyna morweho namaka.

* (60 wojakow po napinazym marschu skhoriło.) S mužstwa 15. bayerskeho pěscheho regimenta je póndželu na domojpuczu do Mnichowa wjetscha liczba wojakow skhorika. Jedyn jenolětny dobrowólnik, kotryž bě po sdaczu hischcże strowy do kasarmow pschischoł, je w nozy wumrjeł. Wojerska wyschnosczj je wosjewika, so je něhdže 60 reservistow na domojpuczu se swuczowanischcża skhoriło.

* (Wurubjerjow banki sajeli.) Praktikanta Kubina a wuczerja Schönigera w Karlowych Warach ßu sajeli, dokelž ßo na njeju hrěschachu, so staj njedželu ſ pjenježneje banki Schmieda a Co. 36 000 krónow hotowych pjenjes a hódnostnych papjerow kradnykoj. Wjetschi dżěl kradnjenych pjenjes ßu pola sajateju namakali.

* (Wopory saßypnjenja wjerha.) We wulkej pschedawarni jeneje tworownje w Londonje je ßo, hdyž bě pschedawarnja polna ludži, wjerch saßypnył a kupzow a pschedawarki pohrjebał. Wjetschi dżěl kupzow ſ burow ſ wokolnych wßow wobstejesche. Ludžo ßo ſ njewopißomnymi stróżelemi sajachu, dżěczi a žony se skamanymi stawami a ſ krwju polate pod rospadankami cżežkeho wjercha leżachu. Liczba morwych njeje hischcże snata, tola drje wona 20 pschekroczi. Cżěka ſ wjetscha skamanej ramjeni pokasuja. Skoro wschitkim cżěkam je ßo hkowa rosbika. Wulka liczba ludži je ßo ſ rospadankow se skamanymi stawami wuczahnyła.

* (Se spłóschenej kruwu ßo cżežko sranił.) Na Halsbrückskim sastanischczu pola Freiberga ßo jena kruwa pschi pschewjedżenju wutorhny a cżekny. Po puczu njembre skoczo někotrych ludži powali. Na Brandskej dróży jedyn 40lětny mlokowy pohonczj spyta spłóschenu kruwu sadżerżecz. Wona pak ßo ſ rohomaj do jeho żiwota saschtopi a jeho żebi psches hkowu snak cżißny, tak so pohonczj cżežko sranjeny leżo wosta. Potom ßo wodżiwjene skoczo do jeneje sahrody dobu a ßo tu do jeneho hródżneho schwajzarja da, kotryž jo popadnyczj spyta. Dokelž skoczo pschezo bóle zychnowasche, jo ſ tsjomi kulkami morichu.

* (Spytane sajědojczenje.) Marja Hamerlizowa w Lublanju póstski paket dosta, kotrehož pschewodżaza adreßa mějesche podpißmo lěkarja dr. Lewiczinika w Lublanju. S dobom Hamerlizowa jedyn list ſ podpißmom dr. Lewiczinika dosta, w kotrymž jej tón kasasche, pjecz ſ pschipóßłanych pillow sjěsczj, kotrež jejnu krej poßylnja. Hamerlizowa chzyshe hižo pschipóßłane pille wužicz, tola ßo teho na wotradżenje ßwojeho muża wostaji, kotremuž ßo pschipóßłane lěkarstwo podhladne bycz sdasche. Pakczik ßo teho dla wróczi a dr. Lewiczinkej ßo sdżěli, so ßo jeho poßyłka njeje pschijała. Dr. Lewiczinik, jedyn woprawdże w Lublanju bydlazy lěkar, ßebi, list dostawschi, njemóżesche wěz wukożicz. Dokelž wón njebě ani pakczik ani list wotpóßłał, bě wón pscheßwědczeny, so ßo tu wo njedoczinstwo abo wo njeskutk jedna a list ſ pillemi statnemu rěczinistwu pschepoda S pschepytanjom ßo wupokasa, so pille telko arsenika wopschijachu so mohł ßo cžlowjek ſ nimi moricz. Tukanje, so je jědojte pille wotpóßłał, ßo hnydom na Hamerlizoweje żyna ſ jejneho prěnjeho mandżelstwa, Franza Hladnika, wobroczi, ſ kotrymž macz hižo dołho wjazy njewobkhadżesche, dokelž bě ßo wón pschecżiwo jejnej woli ſ Emiliju Tolasji woženił. Ssynej je ßo dopokasało, so je wón list ſ podpißmom dr. Lewiczinika napißał.

* (Hrósbny skutk błudneho.) Wyschschi póstski assistent Löser w Hamburgu bě ßo pscheď lětom, dokelž bě na cżuwj khory, do jeneje hojerńje dał, ſ kotrejež běchu jeho pscheď schtwórczj lětom jako sahojeneho puschczili. Hdyž wón schwórtk se ßwojej żonu a ßwojim schěscżlětnym ßynkom sa ßnědanjom ßedżesche, wón na dobo wobkudny. S khlěbowym nożom ßo wón do ßyna da a jemu wulku schijinu żiku rosrěsny. Hólz sa někotre minuty wumrje. Błudny ßo potom k ßwojej żonje wobroczi, kotraž wo pomoz wokajo jemu do ruki padże, so by dżěczo wukhowała. Wón też ju straschnje skała, na cżož ßebi wón, hdyž polizistojo sastupichu, wulku żiku lěweje ruki rosrěsny. Po sadwělnym wobaranju jeho pschemochu. Löser ßam a jeho żona staj ßmjertnje sranjenaj. Njesbożowny bě dżeń prjedy ßwoje narodniny ßwjeczicz.

* (Se ßudom wokoło ßwěta.) Dwaj Italjanaj staj ßo pscheď dlějschim cżaßom se ßudom na puczowanje wokoło ßwěta dałoj. W nozy wonaj w ßudże pschenozujetaj a wo dnjo jón pscheď ßo kuletaj. Njewschědnaj puczowarjej pscheď někotrymi dnjemi ſ Pósnanja do Konina w ruskej Pólskej ßwój ßud dokuleschtaj Měschczańska wyschnosczj jimaj po jeju prósstwje wobßwědczi, so staj ßwój ßud do Konina kulakoj. Tale kontrola dyrbi ſ dopokasmom sa to bycz, so ßu ßo wuměnjenja wjety, wo kotruž ßo tu jedna, dopjelnike. Italjanaj staj hižo ßwój ßud psches Schwajzarsku, Franzowsku, Belgisku, Hollandsku, Schwedsku, Norwegsku, Dansku a Němsku kulakoj.

* Cżežke njesboże na hońtwje, pschi kotrymž je jedyn hajnik żiwjenje shubił, je ßo na hońtwinskim revěrje hrabja Fürstensteina w Wiesenburgu stało. Pola hrabje na wopyczże pschebywazy baron König ſ Biberacha chzyshe jeneho jelenja na łakańzy tšélicz a hajnika Engelmanna sa pschewodnika ßobu wsa. Wobaj na hońtwinsku klětku, na jedyn schtom stwarjenu, salěseschtaj. Na dobo ßo hońtwine dno pschelemi a baron König dele padże, mjes tym so Engelmann ßo hischcże ßydła dżerżesche. W bližschim wokomiku wutsěl sawrjeßny. Baronowa tsělba bě ßo pschi padnjenju spuschczika, a kulka wißazeho hajnika tak njesbożownje do wutrobna trjechi, so wón hnydom wumrje.

(Jenoż po ßkowje.) Pětr ßo kradnjenja wsdacz njemóżesche. Jeho „dołhe porsty“ měrjachu ßo woßebje na pjerinu, sa kotrejž ludżo dosczj njehladachu. Stary pakosczak ßebi skónczńje pschedewsa, ßwoju hrěschnu nakhilnosczj pschewinycz a ßo na dobre pucże podacz. Sswoje wotmyßlenje knjesej fararjej wosjewi. Po někotrym cżaßu ßo knjes farar pscheď shromadżenej gmejnu jeho praschesche:

„Na, Pětrje, nadżijomnje dżeržisch ßkowo a wjedżesch wot nětka bohuspodobne, kschesczijanske żiwjenje! Abo ßy hižo saßo kury kradnył?“

„Ně, knjes farar, w poßlednim cżaßu ani kokoschki pokradnył njejßym!“

„Hußy a ßwinje też niz?“

„Ně, knjes farar“, wotmołwi Pětr trochu ranjeny.

„Wjeßelu ßo ſ zyłeje wutroby“, praji farar, „so do ßo dżesch a so ßy ßo porjedżił. Dżi a cżiń dale tak!“

Hdyž bě Pětr won, sdychny wołoženy a wobroczi ßo k ßwojej żonje prajiży:

„Marhata, hdy budżische ßo wón sa kaczkami praschał, budżich był shubjeny.“

Wußudżenja.

Khostanska komora. *Dżěkacżeŕ Khorla Ota Rencz na Židowje*, 1871 w Nadżanezach narodżeny, hižom 6 krócz, mjes druhim ſ khostarnju na $3\frac{1}{2}$ lěta, khostany, bě pjecża lětża 29. januara hromadże se ßwojim ßwakom, zigarnikom Jeremiaßom, ſ kotrymž je hižom wjazy wobschudżeństwow skucżił, do Neidlingerez pschedawarnje schijazych maschinow pschischoł, ßebi tam jenu maschinu kupił a ſ wotpohladom, so by ju hnydom w měschczańskej sastajerni sastajił. Wobaj běschtaj maschinu wupytałoj. Jeremias 5 hriwnow napkaczi, wudawajo, so je maschina sa knjeżnu Mejnez w Makßezach. Maschinu daschtaj do hosczenza „hwězdy“ dowjesczj, ſ wotkel dyrbjesche ßo wona do Makßez wotwjesczj. Neidlingerez sastupjerjej pak ßo wěz podhladna bycz sdasche, a wón teho dla sa ßkużbakom dżěsche, kotryž dyrbjesche ju na dwórnischczu wotstajicz. Tak sastupjeŕ maschinu wukhowa. Wobskorżeny Rencz wudawasche, so wo Jeremiaßowym wotmyßlenju njeje niczo wjedżał, tola jemu njewěrichu. Wospjetneho jebanstwa dla jeho k jastwu na 10 měßazow saßudżichu a jemu czestne prawa na 3 lěta wotrjeknychu.

⨯ Lětża 7. a 10. měrza běchu někotsi czeladniży ſ Baczonja, mjenujży 18lětny Jan Senda, 22lětny Jan Wiczas, 21lětny Pawoł Hizka, 20lětny Michał Zyż, 19lětny Jurij Brankacz a 17lětny Michał Schmarander, wjeczor pscheď dworom kublerja Rebischa w Haßlowje wokajo a spěwajo měr kasyli. Haßlowski gmejnski pschedstejiczeŕ bě hižom lětża w februarje Sendże, Wiczasej, Hizzy, Brankaczej a Schmaranderej dla każenja domjazeho měra pjenježne khóstanje po 5 hriwnach napokożił, a kawniski ßud bě dla każenja měra w měrzu Sendu, Wiczasa, Brankacża, Hizku a Schmarandera k 20 hriwnam pjenježneho khostanja abo k arrestej na 4 dny a dale Zyża k 10 hriwnam abo k 2 dnjomaj arresta saßudżił. Jich powokanje pschecżiwo tutemu wußudej ßo sacżißny.

⨯ 43lětna żona żiwnosczerja Khr. Jana Kozora w Poczapliżach bě lětża 20. měrza schwalczi Hanje Budarjej w Czerwjenych Noßlizach 8 hriwnow kradnyła. Biskopski kawniski ßud bě teho dla Kozorowu k jastwu na jedyn tydżeń saßudżił. Kozoroweje muż ßo pschecżiwo wußudej powoła a ßudej lěkarske wopißmo pschepoda, ſ kotrymž ßo wobßwědczi, so je jeho żona duchakhora. Kozorowu teho dla wuwinichu.

Smolerjec knihićišćernja

w Budyschinje w Serbskim domje

knihi, sliczbowanja, visitne a pscheproscheńske khartki, sastojnske formulary, wustawki, blidne spěwy atd.

we wschěch rěczach derje a tunjo cziszczi.

Dalokorěczak cziszło 687.

Porzlinowe, kamjeninowe :: a schkleńczane twory ::

kupujeeze najtuńscho we wulkim wubjerku

pola

Hermanna Gläsela

pschi lawskich hrjebjach 4,

w Serbskim domje.

Th. A. Wällnitz naslědnik

w Budyschinje

9 na Sukelnskej haßy 9.

Wobhladanje bjez kupjenja dowolene.

Najtuńsche kupowanske žórło za njewjesczinske wuhotowanje a jednotliwe meble

solidneho a modneho dźěła.

Sprawne poßkuzenje.

Pschi hotowych pjenjesach rabatt.

Ssamßna pólstrowatnja.

Kroschu, na wjelo a hižiwe cło. ledßowacz.

Ssmjerczi wěsczе skutkuja

Käppelinske subjaze kapki

(destillat)

s krónskeje drogownje

Arna Käppela

na seminarskej haßy 8.

— Telefon 18. —

Wolijowe barby

wschěch snatych nuanßow, hnydom k barbjenju hotowe, derje a twjerdże schnyjaze,

molerske a murjerske barby, terpentinowy wolij (němski a franzowski), lanowolijowy firniß, jantarjowe laki, kopallaki, damarlaki, żelesowe laki, Kölnski klij, murjerski klij, drobnu krydu, gyps, portlandski zement, najlěpschi karbolineum, barbicze wscheje druźiny, schablony

sa molerjow a murjerjow

porucza a ma pschezo na składże po najtuńschich płaczisnach

Emil Něrsch,

na kamjentnej haßy 24.

K manevram!

Sslomniki, hłowaki a pschikrywy (deki)

wschelakich druźinow a wulkosczow

a po najtuńschich płaczisnach

porucza

Emil Wehrle

na jerjowej haßy 7.

Lochowowu

Petkuśku ßymjentnu rožku,

jenož jedyn krócz ßytu,

ma na pschedań knježi dwór w Niederfriedersdorfje

pola Neusalza w Sakskej.

Franz Marschner

czaßnikat w Budyschinje

na bohatej haßy 9

swój skład czaßnikow a czaßnikowych rjeczasow k dobroczźiwemu wobkedźbowanju porucza.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczisny.

Pol dźěla

a wjeßele schicz je, hdyž ßo bjesporoczne

favoritske rěsy

(schnitty) wužiwaja. Rospokasowanje psches favoritski modowy album, jenož 60 pjenjezkow.

Agentura na Lubijskej drózy 2.

K rěczam rano wot 1/2 8 hacz do popołdnja 1/2 7 hodźin.

Sserbsle a němsle

spěwarske sa njewjesty,

jara kraßnje swjasane a se wschelakim wudebjenjom wupyschene,

w czelazej kozi hižo po 6 hr. 50 np.,

najjednorische = = 2 = — np.

ßu dostacz we wudawatni Serbskich Nowinow.

Tśihwěsdowske tśěschne

zyhele w rjanych njeśhinitych barbach, **plestrowanske klinkerske zyhele** ſ 8 khołbczkami ſa pśchejeśdy, hródże, dwory atd., **zyhele k hrjebiczkam, żelesne klinkerske, wodunjepśchepuschczate połne a dźerkate zyhele,**

schamottowe zyhele

porucza

Pawoł Arnold,

parna zyhelnicza w Tśjoch Hwěsdach

(Dreistern) pola Budyschina.

Kschemjenjowe jamy. Telefon: Budyske ſarjadnistwo cżo. 11.

Ratarſka ſchula w Budyschinje.

Bliżſchi **symſki ſemeſter** żo **wutoru 18. oktobra 1910** ſapocżnje. Samolwjenje nowych wucżomzow podpiſany direktor pſchijimuje, kotryż je tež rad ſwólniwy, dalſche wukaſacż.

Prof. **dr. Gräfe.**

Wjazyżadźenſka termija.

Na żiwnoſcż cżiſło 41 w **Cżornych Roßlizach,** k ſawoſtajenſtwu njebo Khorle Ernſta Dudy żkuſchazu, ſe 4 wobydlenjemi, 3 kórzami pola, łuki a dobrymi twarjenjemi, je żo hacż dotal 6000 hriwnow żadźiło. So by żo wyſchſche żadźenje dozpiło, mam po poruczноſcźi herbow

wutoru 13. ſeptembra, dopołdnja w 10 hodźinach

w **Hanſiz hoſczenzu w Cżornych Roßlizach** wjazyżadźenſku termiju poſtajicź, na kotruż na kupjenje ſmyżlenych pſcheproſchuju.

Leżomnoſcź móże żo w kóżdym cżaßu wobhladacź.

Ernſt Koban, pſchi żitnych wikach 4.
Telefon 675.

1. pjenjeżna lotterija

k lépſchemu

wopomnjenſkeho wuſtajenja kralowy Karoly.

55719 pjenjeżnych dobytkow bjeſe wſcheho wotcźehnjenja wucżinjazych hromadże **225000 hriwnow.**

Hłowne dobytki 25000, 15000, 10000 hriwnow atd.

Cźehnjenje: 15. a 16. dezembra 1910.

Na kóżde 10 ſa żobu żlédowaze cżiſła żo ſ najmjeńſcha jedyn dobytk ſarucża.

Loßy po 1 mk. we wſchéch lotterijowych wobkhodach kaž tež we **wudawarni Serbskich Nowin** abo pſches **„Invalidendank“** w Draždźanach. (Jako porto ma żo 15 pj., ſa pſchipóßłanje dobytkowych ſapiżow 10 pj. pſchipołożicź.) **Serija 10 loßow** 10 mk. hromadże ſ portom a dobytkowym ſapiżom.

Dobry żyłny dobroſtkód poliwki a jédże dóſtanu

MAGGI owym korjenjenjom.

Njech żo korjenja hakle po ſwarjenju, niż żobu waricź. Najlépſche poruczа

Rudolf Pötschke pſchi mjaßnych jédkach 7.

Dźélacźérki

do derje żo płaczazeho dźéła pyta

porzlinowa fabrika Margareczina Héta.

Za twarjazych!

7—800 □metrow hižo trjebaneho

jendź. módreho tśěſchneho ſchifra

cżiżło 18/10 a 16/10

ſa □meter jedn. tśěchi 1.80 pj.
dwójnu tśěchu 2.60 pj.
ma na ſkładże

Aug. Schumann,

tśěchikryjeŕſki miſchtr.

S mojeho wulkeho

zigaroweho ſkłada

poruczam hiſchcże wjele drużinow po **ſtarych płaczińach.**

Otto Sachse,

zigarowa wożebita pſchedawarnja

pódla radneje pinzy
a na bohatej haßy.

Dobru

lanu muczku

poruczа **Khorla Kahrowe**
pſchi żitnych wikach.

Schparazy wolij,

pſchihotowany ſa ſchijaze maſchiny a jéſdne koła wot

H. Möbiuſa a żyna,

fabrika koſczoweho wolija

w Hannoverje,

je dóſtacź

we wſchéch lépſchich pſchedawarńjach.

Tołſty **żuſcheny połcź,** pſchi 5 puntach 85 pj., cżiſty **béły tuk** po 90 pj., **II. druźiny kołbażu** po 60 pj. poruczа

Max Huhn

na ſadnjej bohatej haßy.

Wobydlenje

ſ hrodźu a żadowej ſahrodu je w Sſkonej Borſchczi cżiſło 18 na pſchenajecże. Dalſche je ſhonicź w Bronju cżiſło 3 pola Radworja.

Żiwnoſcź na pſchedań.

W Rakojdach je żiwnoſcź cżo. 12 ſ 20 kórzami pola a łuki pſchemėnjenja dla ſe żwobodneje ruki hnydom na pſchedań.

Wotawowa awkzija.

Lětuſcha wotawa ſ Hněwżeczańſkeje gmejnſkeje łuki ma żo **njedźelu 4. ſept. 1910** pop. w 4 hodź. ſa hotowe pjenjeſy na pſcheżadźowanje pſchedawacź.

Gmejnſki pſchedſtejiczer.

Serbske blido

kóżdu wutoru w 5 hodźinach
w khofejowni.

Liebſch,

żuduiſti aktuar ſw. żłużby

pſchi nowych hrjebjach 5
pißarńja ſa kupowanſke, hypotheſke, dismembraziſke, teſtamentiſke a ſawoſtajeńſtwowe wėży atd.

Rėczi żerbſki.

— Telefon cżiſło 177. —

Pſcheżadźowanje leżomnoſczow.

Kuchańki, ſtwinſke a żłużobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy k żwinjom, wotroczkow, żrėnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźélacźérſke żwójby pyta hnydom abo poſdźiſcho pſchiſtajerka **Görlichowa** na żukelnſkej haßy 1 na rógu żitnych wikow w cźrijownі knjeſa Heinr. Mohra.

Starſchej mandźelſkaj bjes dźéczi k 1. okt. pilnu dowėrnu **żłużobnu holzu** pytataj. Dobry luboſcźiwy wobkhad żo pſchilubja. Sso ſamolwicź pola pſchekupza Joſefa Löbmanna jun. w Schėrachowje na zyrkwinej haßy cżiſło 282.

Ssylna holza

kotraż je jutry ſchulu wukhodźiła, żo do żłużby pyta na ſeminarſkej dróſy 15 po 2 ſkhodomaj.

Sſłużobnu holzu

pyta **M. Walther** w Budyſchinje na bohatej haßy 10.

Młoda holza

żo do lohkeje żłużby pyta. Dalſche je ſhonicź na réſniſkej haßy 11 po 1 ſkhodże.

Dźowka

kotraż móże dejicź, żo jako żama na kubło cżiſło 5 w Tśélanach k 1. oktobrej 1910 pyta, dokelż żo dotalna wożeni.

Pėſtońcża!

Dowėrnu, jednoru ſtarſchu pėſtończu k 1. oktobrej pyta

Barthels

na knjeżim dworje w Jitru
pola Kamjenza.

Jednora hoſpoſa

abo wuſtojna ſkótna hoſpoſa żo do hoſpodarſtwa ſ dźowkami k 1. oktobrej abo poſdźiſcho pyta.

S wopißmami żo ſamolwicź na **knjezim dworje w Lutobczu.**

Wo mandźelſkimaj, kotrajż bėſchtaj pſched 3 njedźelemi wjetſchi dźėl żwojich polow a łukow pſchenajakoj, je nėchtó na tudomnu żykawownju papjeru ſ pſchetworjenym pißmom pſchilėpik, kotraż hanjaze ſkſchiwdźenja na tejule mandźelſkeju wopſchija. Pſchißłodnikej, kotryż ſabywſchi njeje żwoje mjeno podpißał, byſchtaj żo mandźelſkaj podżakowałoj, hdy byſchtaj jeho mjeno ſnałoj.

Handrij Domaſchka, żiwnoſczeŕ w Komorowje pola Rakez.

(K temu cżiſłu pſchiloha.)

Pschiloha k czißku 36 Serbskich Nowin.

Ssobotu 3. septembra 1910.

Placzißny rěsneho slotu na Draždžanskich slótnych wikach.

29. augusta 1910.

Placzißny po zentnarju a hriwnach.

Slótne druziny a wosnamjenjenje.	Žiwa hr.	Rěsna waha hr.
Wóły:		
1. polnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscze hacz do 6 lět	45—48	82—85
awstriske	48—52	84—89
2. mlode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	40—44	76—81
3. žrěnjo pizowane mlode, derje pizowane starsche	36—39	72—75
4. žnadnje pizowane kóždeje staroby	30—35	64—71
Jałojzy a kruwy:		
1. polnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscze	42—45	74—77
2. polnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnoscze hacz do 7 lět	38—41	70 73
3. starsche, wukormjene kruwy a žnadnje wuwite mlódsche kruwy a jałojzy	34—37	65 69
4. žrěnjo pißowane kruwy a jałojzy	30—33	60 64
5. žnadnje pizowane kruwy a jałojzy	26—29	55—59
Byki:		
1. polnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscze	45—48	76—79
2. žrěnjo pizowane, mlódsche a derje pizowane starsche	40—44	70 75
3. žnadnje pizowane	35 39	65—69
Cželata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	54 57	84—87
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	49—53	79—83
3. žnadnje wuwite wot zyza	45—48	75—78
Swinje:		
1. polnomjaßne lěpschich raßow a jich schchiženjow w starobje hacz do 1¼ léta	54—55	70 71
2. mjaßne	51—53	67—69
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	47—50	63—66

Placzißna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:	W Budyschinje. 27. augusta 1910 wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np.	W Lubiju. 1. sept. 1910. wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np.
Pschenza . . . . . běła	—	—	—	—	10	35	10	60
„ . . . . . žołta	10	15	10	30	10	10	10	40
„ nowa	9	40	9	55	9	10	9	60
Rožka	7	—	7	12	7	—	7	25
„ nowa	6	88	7	—	6	80	7	15
Jeczmjeń . . . 50 kilogr.	—	—	—	—	6	80	8	—
Wows, stary . .	8	—	8	40	7	50	8	—
Hróch	12	50	13	50	12	50	13	—
Wola	8	75	9	25	8	25	9	50
Jahły	15	—	16	50	16	—	17	—
Hejduschka	16	—	17	—	19	—	20	—
Běrny	2	20	2	60	2	50	3	—
Butra . . . . 1 kilogr.	2	40	2	70	2	50	2	70
Pschenična muka 50 „	10	50	19	75	16	50	18	50
Rjana muka . . 50 „	8	75	12	—	10	50	12	50
Ssyno . . 50 „	3	—	3	50	2	50	3	—
Ssloma . . 100 „	4	—	4	17	3	65	4	—
Proßata 1056 schtuk, schtuka . .	11	—	26	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby	—	—	5	50	5	60	5	90
Rjane wotruby . . 50 kilogr.	—	—	5	40	5	70	6	—
Pschenični gris . .	—	—	6	—	—	—	—	—
Rjany gris	—	—	6	40	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenza (běła) wot — hr. — np. hacz — hr. — np., pschenza (žołta) wot 10 hr. 50 np. hacz 10 hr. 25 np., rožka wot 7 hr. 25 np. hacz 7 hr. 50 np., jeczmjeń wot — np. hacz — hr. — np., wowß wot 8 hr. — np. hacz 8 hr. 25 np.

W Budyschinje placzesche: kórz pschenzy (běła) po 170 puntach — hr. — np., hacz — hr. — np., žołta 17 hr. 25 np. hacz 17 hr. 52 np., nowa: 15 hr 98 np. hacz 16 np. 24 np., kórz rožki po 160 puntach 11 hr. 20 np. hacz 11 hr. 40 np. nowa: 11 hr. — np. hacz 11 hr. 20 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach: — hr. — np. hacz — hr. — np.

Wiczne placzißny w Kamjenzu.

1. sept. 1910.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 6 hr. 90 np. hacz 7 hr. 25 np., pschenza wot 9 hr. — np. hacz 9 hr. 60 np., jeczmjeń wot 6 hr. 80 np., hacz 7 hr. 50 np., wowß wot 7 hr. — np., hacz 7 hr. 40 np., jahły wot 6 hr. — np. hacz 17 hr. — np., hróch 17 hr. 50 np., žyno (stare) 3 hr. 30 np. (nowe) 3 hr. — np., běrny 2 hr. 50 np., žloma (100 kilogr.) 4 hr. — np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 50 np. hacz 2 hr. 70 np., jeja (mandl) 1 hr. 5 np.

Wjedro w Londonje 2. septembra: Rjane.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michałskej zyrkwi** smeje 15. njedželu po žwjatej Trojizy farat Rěda rano w 7 hodžinach žerbsku spowjednu rěcz, ½9 hodž. duchowny Tischer žerbske a w 10 hodžinach němske žnjowe džakne předowanje. Zyrkwiny khor spěwa: Knježe, kraj je žohnowany s twojej milej prawizu. Psched zyrkwinymi durjemi budze kollekta sa tepjenski fond. — Sastojnske džěła smeje duchowny Tischer.

Wěrowani:

W **Michałskej zyrkwi:** Max Jurij Albinus, kublet w Njesnarowach, s Theresiu Ernestinu Albertez s Zyžez. — Bjedrich Hermann Vogel, kowat w Dobruschi, s Emiliu Bertu Anderschez tam.

W **katholskej zyrkwi:** Jan Michał Kral s Kongei pola Wilhelmstala w němskej narańschej Afriziy, s Viktoriju rodž. Lisonez se Shorjelza.

S **druhich wožadow:** Jurij Wolf, ryczekkublowy inspektor w Hornym Bischdorfje, s Marthu Almu Nowakez s Běcžiz. — Max Alwin Fröda, wojnak we Wjasońzy, s Huldu Friedu Stiebitzez w Demjanach

Křćeni:

W **Michałskej zyrkwi:** Erich Oskar Ota, Khorle Waktarja Gierscha, kublerja w Bórku, ž. — Rudolf Marczin, Khorle Augusta Khrystofa, fabrikarja a wobydlerja w Dobruschi, ž. — Kurt Waktak, Jana Scholtys, zyhelnskeho džěłaczerja a wobydlerja na Židowje, ž. — Helena Emma, Jana Hermanna Müllera, koperniskeho džěłaczerja na Židowje, dž.

W **katholskej zyrkwi:** Robert Waktak, Marije Beckeroweje, džěłaczetki w Budyschinje, njemandž. ž.

S **druhich wožadow:** Pawoł Kurt Weber we Wjelkowach. — Emma Theresa, Jana Ernsta Sejlerja, kublerja w Hornjej Borschczi, dž. — Max Waktak, Khorle Maxa Wjazki, pohonczja w Zičzenju, ž. — Margareta Gertrud Bjenadžiz s Bolborz. — Martha Elsa, Huga Oskara Schneidera, džěłaczerja w Mjedžosju, dž. — Waktak Fritz, Maxa Alwina Nowaka, kublerja w Nowej Wšy pola Husti, ž. — Max Bruno, Gustava Bruna Schuberta, hródžneho schwajzarja w Holzy, ž. — Ernst Gerhard, Ernsta Pětschki, wobžedzerja mlócžazeje maschiny w Jenischezach, ž. — Augusta Helena, Roberta Maxa Emmricha, kowarja we Wulkej Dubrawje, dž. — Rudolf Oskar Herbert, Oskara Huga Püschela, kublerja w Kschiwej Borschczi, ž. — Max Jurij, Pawoła Jurja Nowaka, džěłaczerja w Khwaczizach, ž. — Johanna Frieda, Jana Alwina Gnauka, hospodarskeho pomoznika w Pomorzach, dž. — Kurt Hermann, Augusta Schlezy, žiwnosczerja w Brěsowje, ž. — Pawoł Max, Jana Ernsta Kolpy, džěłaczerja w Bukojnje, ž.

Zemrjeli:

W **Michałskej wožadze:** 25. džeń augusta: Johana Greta, Josefa Pětra Glucha, wobydlerja a samkarja na Židowje, dž., 5 m. 26 d. — 26. Marja Miczkez, Khorle Krügera, fabrikarja w Dobroschi, mandželska, 33 l. 11 m. 25 d. — 28. Marja Theresia Hermannez, njebo Khorle Augusta Garbarja, privatiera a měschczana tu, prjedy mlynka w Njechornju, sawostajena wudowa tu, 76 l. 9. m. 13. d. — 29. Jan Bohuwěr Hänsel, starobnu rentu dostawak pod hrodom, prjedy kowat a na poßled nozny straznik we Wulkim Wjelkowje, 85 l. 10 m. 13 d — Rudolf Marczin, Khorle Augusta Khrystofa, fabrikarja a wobydlerja w Dobruschi, ž., 4 d.

W **katholskej wožadze:** Kurt Hermann, Oty Pawoła Lehmana, murjerja w Budyschinje, ž. 10 l.

S **druhich wožadow:** Khorla Bundemann, žiwnosczet w Sejizach, 66 l. 1 m. 21 dn. — Morwonar. njemandž. dž. w Bolborzach. — Johanna Emma Biesoldez, džěłaczerja w Demjanach, dž., 2 m. 13 dn. — Adolf Bjedrich Ernst Beyer, khěžet w Husy, 60 l. 7 m. — Chrystiana Elisabeth Izraelez, wobydlerka w Sdžeri, 76 l. 5 m. 25 dn. — Jurij Ota Max, Jana Augusta Lowki, džěłaczerja w Hrodžischczu, ž., 13 dn.

Zyrkwinske powjesče s Hodžija.

15. njedželu po žwjatej Trojizy smeje rano ½7 hodžin duchowny Voigt němsku spowjednu wuczbu, ½8 hodž. němske a w ¾9 hodž. žerbske předowanje.

Zyrkwinske powjesče s Budestez.

15. njedželu po žwjatej Trojizy smeje duchowny Bójz rano w 7 hodž. žerbsku spowjedź, dopołdnja we 8 hodž. žerbske a ½10 hodžin němske žnjowe džakne předowanje. — Psched zyrkwinymi durjemi budze kollekta sa wožadzinu diakoniu.

Wumerjenske džěła wscheje druziny pschebjerjetaj ::

Rentsch & Schöne

pod pschißahu wsataj geometraj,

na rózku seminarskej haßy 13, I a Hoschiz haßy.

Telefon 682.

Karbolineum

— najkhmańschi **wolij k barbjenju a impragnérowanju** w originalnych cźwizach po něhdźe 200 kg, kaž też w mjeńschich cźwizach a po wasy, ma pschezo na składźe po jara tunich płaczišnach

Otto Engert
drogowe klamy
en gros en détail
Telefon 33*.

Skład drainérowanskich rolow w Lětonju
porucza
drainérowanske wónzuchowe a wodu wodźaze roły, žloby, kruwjaze, žwinjaze a proßaze korta s prěkuschom a bjes njeho,
zementowe platy
wschelakich wulkosćzow a družinow,
sćzinowe plecźenje
se sazynowanym grotom,
tšěschnu papu
wschelakich tołstosćzow,
tšěschne pomasanje „optimus“
a **kamjentnowuhlowy teer, teerowe kótła s pschißłuschkom, grotowe, sćzinaze a papjaze hosdźe, hornczerske tworу, Brockmannowy**
= pizowanski kalk =
snamki A a B
po fabrikšich płaczišnach.
Emil Dietrich
w Lětonjanskim hosćenzu.

S mojeje, prjedy žwobodnemu knjesej Uckermannej žłuschazeje, **parneje zyhelnicze w Měrkowje** (pschi Lutobczanskim sastanischczu) wubjerne
murjerske zyhele, pschepuschczate zyhele,
najlěpsche **tšěschne zyhele**
bruneje, czerwjeneje a naturskeje barby atd. po tunich płaczišnach poruczam.
Albert Krause w **Měrkowje.**
Telefon Khróst-Komsk czo. 17.

Benzin

sa
motory a sa czerjenje automobilow
porucza tunjo
Otto Engert
en gros **drogowe klamy** en détail
Telefon 33.*

G. Sch. **Wołzebita poskiczeńka!** G. Sch.

Dźělba **dźěczazych schkórniczkow**
pa. box a woprawne chevr., wulkosćz 25/26 **3**,20 a **3**,90 mk.
Dźělba **dźěczazych schkórniczkow**
pa. box a woprawne chevr., wulkosćz 27/30 **4**,20 a **4**,90 mk.
Dźělba **dźěczazych schkórniczkow**
pa. box a woprawne chevr., wulkosćz 31/35 **5**,20 a **5**,90 mk.
Dźělba **žonjazych schkórniczkow**
brunych a czornych, modneje formy **6**,75 mk. a **8**,75 mk.
Dźělba **mužazych schkórnjow**
schnórow., czahanske a se spinami **7**,50 mk. a **9**,50 mk.
Dźělba **poldolhich schkórnjow**
wschěch wulkosćzow, jara dźerżazych **8**,75 mk. a **10**,75 mk.
Tele 6 składnostnych dźělbow žu s dobreje koże najlěpje wudźěłane a žo tak dołho hacź skład doßaha, po **woprawdze nimo měry tunich płaczišnach** pschedawaja.
Daloko doßahaze rukowanje sa kóżdy por.

Jeniczke pschedawanje wschudze lubowanych a žo najradscho kupowazych **Salamanderskich czrijow**
sa žónske a mužiske po jenotliwych płaczišnach.

Shorjelska czrijowa pschedawarnja
A. Jacobsohn
Telefon czo. 467 — **w Budyschinje** — na bohatej haßy.

Po tunich płaczišnach poruczam žwój derje wuhotowany skład **ff. domjazych, kuchińskich a hospodarskich wězow, lakowanych a njelakowanych, blachowych lampow, latarnjow, zylindrow a žužołow, platow, płokanskich wanjow, bowow, myjnych stejakow, žimanskich maschinow, kupanskich wanjow, želesne pónoje a hornzy, hospodarske wahi, nože, widliczki, łžizy, nožowe korbiki, khořejowe młyny, khořejowe khany, khořejowe a zokrowe tyče, rybowanske maschiny, mjaßorubaze maschiny, mjaßowe mjezli, schczětki, žerschczowe mjeczawy, zentrifugowe schczětki** atd.

Moritz Schulz, **klampnarski mischtr** : : : : :
pschi žerbskich hrjebjach 10.
— **Wuporjedžerња.** —

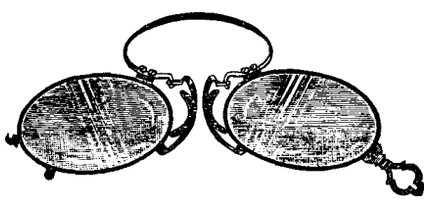

Albert Schulle,
optikus
w Budyschinje
na žitnej haßy 9.

Dźěłarnja sa wědomostnje prawje žedźaze bryle a tłóčzniki.
Pola mje niz kupjene bryle atd. žo pschedźěłaju.
— **Wulki skład optiskich wězow.** —

Petkusku
žymjentnu rožku
1. wotžywa, jara žwětku tworu, s hornjeje Schlesyskeje dostatu,
porucza jara płaczišny hódno
Jan Marcinkowski
na kamjentnej haßy 32.

Jatrowy tuk

(Lebertran)
žwětkeje czerstweje twory
k pizowanju skota
porucza
Otto Engert
en gros **drogowe klamy** en détail
Telefon 33.*

Lamanu schokoladu

po puntowskich pakczikach, też lěpsche družiny wopschijazych, hižo po **1** mk. porucza
Moritz Schmidt
pschi mjaßowych jědłach 1,
mjes žerbskej haßu a Pětrowskej zyrkwje.

Kufekowu muczku sa dźěczi,
Uestlejown muczku sa dźěczi
pschezo czerstwu na składźe
porucza
Khorla Preisser jun.

K žnjam

poruczam wulki skład
= měchow =
wscheje družiny. Jenoż ras trjebane
zokrowe měchi
po 60 pj.
Heinrich Lange
11 pschi žitnych wilach 11.

Kakao

punt po 90 pj.,
pschi wotewsaczu 10 puntow po 85 pj.
Moritz Schmidt
pschi mjaßowych jědłach 1,
mjes žerbskej haßu a Pětrowskej zyrkwju.

Koprowy vitriol

zyły a czisty tołczeny, k naczinjenju pscheńzy, s wulkim direktnym kupjenjom jara tunjo porucza
Otto Engert
en gros **drogowe klamy** en détail
Telefon 33.*

Privatni 4%. | Khapki. | Czapki. | Krawzy 10%.

Dźěczaze ſkulniczki. | Schlipßy.

Shorjelska pschedawarńja
Jana Schaafa
w Budyschinje, na bohatej drósy 29.

Fale. | Prěnja woßebita pschedawarńja | Ssłě.

ßerbſkeje draſty.

Korſetowe ſchtalty. | Schemiſety.

Wolmjane czorne poſamenty
za jaki (kuty)
po —.35, —.50, 1.—, 1.50 hacz do 2.75.

Herkuleſke porty (czorne)
w 5 kajkoſczach a 10 ſchěrjach.

Zanki (czorne).

Banty a ßekle ſ pißanych poſamentow.

Běle ſchpachtlowe zanki
we wulkim wubjerku
po ſnatych tunich płaczišnach.

Franzy, wolmjane a židžane.

Selene židžane rubiſchka
w kraßnych nowych muſtrach.

Czorne židžane banty
woßebje ſchěroke a cžežke k ßeklam.

knefle, lazki, zanki, ſchnóry
a wſchitko ſchtoż ßo we

ſchwalčišćwje
trjeba.

Nohajzy. | Khornarje.

Koſchle. | Gardiny.

Kholowy | Sawěſchki.

Schwależe doſtawaja 10%, **privatni** 4% rabatta.

Rěczi ßo ßerbſki. **Rěczi ßo ßerbſki.**

Krajna wołma. | Ssylna wołma. | Wutrobołopjeſchkata wołma.

Wolijowe barby

we wſchěch nuanßach, hnydom k barbjenju, derje a twjerdże ſkhnyjaze, k barbjenju khěžow, ſchpundowanjow atd.,

moleŕſke a murjeŕſke barby
czerſtweje kwory a na najwjetſchi wubjerk,

ſchpundowanſki ßwěczaty lak
ſ barbu a bjes njeje njewonjaty a ſpěſchnje ſkhnyjazy,

terpentinowy wolij
(němſki a franzowſki),
dwójzy warjeny
hódny lanowolijowy firniß,
jara derje a twjerdże ſkhnyjazy,

bernſteinſke laki,
kopallaki,
damarlaki,
żeleſowe laki,
Ia Kölnſki klij
każ tež
murjeŕſki klij
a hiſchcże wſchelake druhe druźiny,
murjeŕſku krydu, gyps,
Ia portlandſki zement,
klepatokamjenjowu
a **ſchmirglowu papjeru,**
ſchmirglowy plat,
ſchpundowanſki wóſk,
wóſk ſa parketowe ſchpundowanje,
barbicże wſcheje druźiny,
ſchablony
ſa molerjow a murjerjow
atd.
poručeja a maja pſchezo na ſkładże
po najtuniſchich płaczišnach

drogowe a barbowe
en gros **khlamy** en détail
Oty Engerta
10 na ſnutskownej lawſkej haßy 10.
Telefon 33.

Jahły, hejduſchku, grupy, ßoki, hroch, rajß a nudle
poručza **Khorla Kahrowe**
pſchi žitnych wikach.

Dobru
pſchenčznu muku
poručza **Khorla Kahrowe**
pſchi žitnych wikach.

Woprawny **Helgolandſki**
ßmołowy pleſtr
je najlěpſchi pſche **wicź, podkłócże, drjenje,** ſcht. po 50 pj.
poručataj
Měrſchez bratraj naßl.
pſchi žitnych wikach 30.

Prawny bürow Ernsta Kobana
(prjedy J. a E. Kobana)
w Budyſchinje
pſchi žitnych wikach 4.
— Telefon 675. —
Saradźenje ležomnoſczow a hypothekow, ſrjadowanje ſawoſtajenſtwow, wudźělanje kupjow a liſtčinow wſcheje druźiny, ſeſtajenje wſchěch druhich pißnych dźělow. Sehnawanje pjenježnych žadankow.
— Rěčzu tež ßerbſki. —

Prima
ruſke maſchinſke a zylindrowe wolije,
prima maſchinſki tuk a motorſke wolije,
prima kołomaſy
poručza po ſnatej hódnoſczi w originalnych barelach a tež w mjeńſchich ßudobjach najtuńſcho
Otto Büttner
pſchedawarńja kožanych a cžerjenſkich rjemjenjow a techniſkich gumijowych wężow.

K ſakwartěrowanju wojakow!

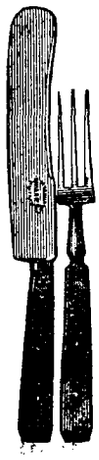

Łžizy, nože, widliczki, khofejowe deńczka, winowe ſchkleńzy, likěrowe ſchkleńczki, piwowe bjecharje, wodne ſchkleńzy, korkowe czahaki, bleſchowe korki, pomaſkowe tyſy, khlěbowe korbiki.

Schkleńczane, porzlinowe a kamjeninowe twory.

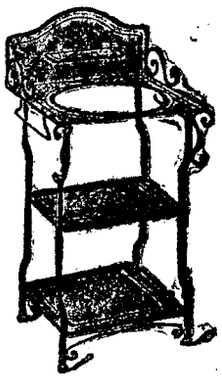

Sſelowe, pópjerjowe, žonopowe menaže, ßelowe, pópjerjowe a žonopowe łžiczki, ßudobiczki ſa ſubjaze ſchparaki, drjewjane a koßaczkowe ſchparaki, myjawkowe ſtejaki, myjeńſke blidka, myjawki ſ kamjeniny a emaille.

Emaillowane a lakowane blachowe twory.

A. & W. Neuhahn w Budyſchinje

na ßerbſkej haßy 4.
Telefon 449.

Maſchinſke wolije

— ruſke a amerikanſke —
ſa cžežko a lohko ßo cžerjaze maſchiny,

zylindrowe wolije
wſchelakeje družiny,
konſiſtentny
maſchinſki tuk
w originalnych cžwizach a po wahy poruča po wulkim direktnym kupjenju jara tunjo

Otto Engert
drogowe klamy
en gros - Telefon 33*. - en détail

Wſchědnje cžerſtwe
bücklingi, flundry,
ff. ſžłódkeho
rěcžneho wuhorja,
ßuſchenu haſchu,
miku a nježnu,
wubjerne
pjecžene jerje,
Bismarkſke jerje,
kulaneho mopſa,
ruſke ſardiny,
wolijowe ſardiny
poruča

Gustav Küttner nasl.
Richard Weigel.

Kóždy ſchtwórtk cžerſtwe ryby dóndu.

Wowßnu muczku,
wowßnu hejduſchku,
wowßne raczki,
ſelenofornowu muku,
hrochowu muku,
buny a **ßoki**
najlěpſcheje twory poruča

Karl Preißer jun.

Wurjadna poſkiczenka

wobućowych tworow.

Tak dołho hacž ſklad doßaha, pſchedawam

1 džělbu **mužazych poldołhich ſchkórnjow** (ručzne džěło) 8,50 mk.
1 džělbu **mužazych ſchkórnjow** (cžahkych, ſchnórowanſkich a ſapinanſkich) 4,50 mk. 6,50 mk. 8,00 mk.
1 džělbu **žonjazych ſchkórniczkow** 6,50 mk. 7,50 mk. 8,50 mk.
1 džělbu **holczazych a hólczazych ſchkórnjow** (box, chevraux) 31/35 5,00 mk. 5,50 mk.
1 džělbu **holczazych a hólczazych ſchkórnjow** 27/30 4,00 mk. 4,50 mk.
1 džělbu **dźěczazych ſchkórnjow** 25/26 2,75 mk. 27/30 3,25 mk. 31/35 3,75 mk.

Paul Kristeller

na bohatej haßy 29. Telefon 168.

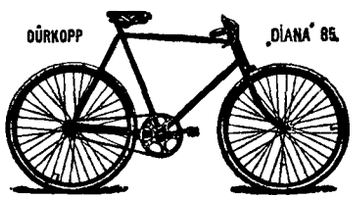

E. Urban

w Krjebi w h. Ł.

Poruczam ßwoje prěnjoklaßne

- jěſdne kola -

jako **Dürkoppſke, Phänomenſke, Internationalne** atd. po najtuniſchich placžiſnach.

Wulka ſkładownja jěſdnych kołow, pſchißłuſchki ſa jěſdne kola a narunanſke dźěle.

Najlěpſche mantle a ſchlawchi, karbidowy ſklad.

Wobhladanje je bjes nuſowanja k kupjenju dowolene.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawaŕ Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihičišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 37. Sobotu 10. septembra 1910. Lětnik 69.

Mjažowa drohota.

Barlinšzy rěsniziy ßu ßo ſ nowa na knježerſtwo se žadanjom wobrocźili, so by wono němſke mjesy wukrajnemu ſkotej wotewrilo. Se ßwobodneho pſchiwoženja ſkota nadźijeja ßo tuńſchich ſtótnych a mjažowych płacźiſnow. S wotkal pak dyrbi tuni ſtót pſchińcź? Najprjódźy ſ Awſtriſkeje a Wuheŕſkeje. We Winje pak ßu mjažowe płacźiſny hiſchcźe ſkerje wyſchſche dyźli w Barlinje. Poniženje frachtoweho a rěsneho tarifa wo 50 prozentow njeje do zyła niczo pomhało. Runje na wopak je ßo ſtało. Rěsniziy w Budapeſtu ßu wobſamkli, mjažowu płacźiſnu ſ nowa wo 15 hacź 30 prozentow powyſchicź. W Awſtriſkej a Wuheŕſkej je ßo mjažowa płacźiſna w pſcherěſku wo 25—50 prozentow ſa jene lěto powyſchiła. Gmejnſka rěsarńja, kotruź bě ſemrjety měſchcźanoſta Lueger pſchecźiwo mjažowej drohocźe ſakožił, njeje powyſchenje płacźiſnow ſadźerźecź ſamohła.

Hłowna pſchicźina njedoßahanja rěsneho ſkota w tym leźi, ſo ſtej hižo pſched wjazy lětami Němſka ruſkemu a Awſtriſka ruſkemu, rumunſkemu a ßerbſkemu ſkotej ßwoje mjesy ſawrjeke. Dokelź we wjecźornej Ruſkej njemóžachu ßwój ſtót wjazy w Němſkej wotbycź, ßu tam pſchestali, ſtót ſa wuwos do wjecźorneje Europy plahowacź. Runje tak je w Rumunſkej. Dla wjazylětneje złownoje wójny mjes Awſtriſkej a Rumunſkej je pſchedawanje rumunſkeho ſkota do Awſtriſkeje pſchestało. 90 prozentow paſtwow a polow w Rumunſkej ſemjanam ßłuſcha. Tucźi ßu ßo, dokelź ſa ßwój ſtót žanych wotebjerarjow wjazy njenamakachu, k plahowanju žita pſchiwobrocźili. Liczba ſkotu je ßo w Rumunſkej njedźiwajźy pſchiběranja wobydleŕſtwa wo něhdźe 20 prozentow ſa poßlednje 8 lět pomjeńſchiła. Ratarjo jenoź hiſchcźe telko ſkotu naplahuja, kelkoź móża w Rumunſkej ßamej wotbycź. Prjedy je Rumunſka žiwy ſtót do Awſtriſkeje wuwoſyła, po nowym wikowanſkim wucźinjenju ßmě pak wona ſarěſany ſtót a to lětßa jenoź hiſchcźe 4000 wołow, 0 000 ßwini a 33 000 wowzow do Awſtriſkeje wuwjeſcź. W Rumunſkej pak dyrbja ßo hakle pſchi mjeſach trěbne rěsarńje a khłóbźaze żeleſniſke woſy natwaricź; niczo njeje ſa wuwos hotowe. Rumunſzy wulzy kublerjo njebudźa ßo pſchi tajkich poczežazych wobſtejnoſcźach rucźe ſ plahowanjom ſkota ſaběracź chzycź.

A kak ſteji ſe Sſerbiju? Pſched něktorymi lětami Awſtriſka ſtót ſe Sſerbije pſches ßwoje mjesy wjazy njepuſchcźeſche. S tym chzyſche wona Sſerbiju nuſowacź, ſo by ßo do ßłużby awſtriſkeje politiki ſtajiła a nadkńjejſtwo Awſtriſkeje na Balkanje pſchipóſnała. Sſerbija pak ßo njeje do wotwißnoſcźe Awſtriſkeje podała, ale je druhe pucźe pytała, po kotrychź je ßwój ſtót wotbyła. W Belgradźe a w něktorych druhich měſtach ßu ßo wulke rěsarńje a pſchedźěłarńje mjaßa natwariłe. Nětko je Sſerbiji móżno, ſ naßelenym mjaßom, ſchmalzom a kołbaßami kraje ßrjedźoſemſkeho morja ſaſtaracź. W Salonichiu w Turkowſkej je Sſerbija hródźe a magaziny natwariła, a wot tam wona nětko żiwy ſtót a mjaßo do Franzowſkeje, Italſkeje a Belgiſkeje ſcźele. S pſchikhadom italſkich wikowarjow, kotſiź wyßoke płacźiſny płacźa, je ßo wupad, ſe ſawrjecźom awſtriſkich mjeſow naſtaty, doſpołnje ſarunał.

Skónczńje by hiſchcźe pſchiwós ſ Argentinſkeje woſtał. S tym ßo hižo wjele liczeſche, tola njenadźizy pſched tydźenjom ſ Argentinſkeje powjeſcź pſchińdźe, ſo je mjes tamniſchimi howjadami pokhroma wudyriła. Skót ſ Hollandſkeje a Danſkeje wjele do wahi njepada, dokelź ſtaj taj krajej małaj a teho dla njeſamóżetaj wjele ſkotu wuwoſycź. Pod tajkimi wobſtejnoſcźemi njeby wotewrjenje mjeſow mjažowej drohocźe kónz cźiniło.

Sozialdemokratojo pſchecźiwo khſcheſcźijanſkej ſchuli a zyrkwi.

W ſhromadźiſnje ſozialdemokratiſkeje ſtrony w Lipſku je ßo wo reformje ludoweje ſchule a wo wuſtupjenju ſozialdemokratow ſ krajneje zyrkwje jednało. Sozialdemokratojo njeßu hiſchcźe ſ tym ſpokojom, ſo ßo naboženſka wucźba po Zwikowſkich theſach pſchikrótſchi, woni ßebi žadaja, ſo ßo wona wſcha ſe ſchule wotſtroni. Wucźba dyrbjała darmo bycź, runje tak wucźbne ßrědki, teź dyrbjake ßo ſchulſke dźěcźi darmo ſ jědźu ſaſtaracź, njedźiwajźy na to, hacź ßu ſtarſchi khudźi abo ſamožicźi. Wucźerjam a wucźerkam dyrbjała ßo mſda połěpſchicź a jich ſozialne ſtejiſchcźo ßo powyſchicź. Wſchitzy wucźerjo a wucźerki dyrbjeli univerſitnu ſdźěłanoſcź doſtacź. Něhduſchi duchowny Göhre, kotryź je ßo pſched dwěmaj njedźelomaj w Zſchopawſkim wokrjeßu na měſtno ſemrjeteho reformarja Zimmermanna do khěžorſtwoweho ßejma wuſwolił, napominaſche, w bliźſchej ſymje mjes ludom energiſku agitaziju pſchecźiwo konfeßionalnej ſchuli wjeſcź. Po poßlednjej rěcźi ſakſkeho kultußoweho miniſtra dr. Becka ßebi wucźerjo njeſwěrja, wjazy ſa Zwikowſke theſy wuſtupowacź, ale je jenoź hiſchcźe ſakituja.

Pódla wotmětwanja ludowych ſhromadźiſnow Göhre poruczowaſche, ſa lud ſpißane leczaze kopjeno wudacź a hromady petizijow ßejmej póßłacź, w kotrychź ßo żada, ſchulu po ſozialdemokratiſkich namjetach pſcheměnicź. Sozialdemokratojo dyrbjeli ſ krajneje zyrkwje wuſtupicź; pſchetoź nabożina je privatka wěz; to by kaž revoluzija na ſchulſku reformu ſkutkowało.

Pſchemětnjenje pruſkeje politiki napſchecźo Polakam.

Na politiſke wobſtejnoſcźe ßwojeho awſtriſkeho ſwjaſkarja dźiwajo je Pruſka nuſowana, ſ pruſkimi Polakami w nowſchim cźaßu něſchto łahodniſcho wobkhadźecź. Polazy jenoź ſ tym wuměnjenjom nětcźiſche němſke knježerſtwo w Awſtriſkej pſchecźiwo ßkowjanſkemu ſwjaſkej podpjeraju, ſo wono ſa to Pruſku wot dalſchich njepſchecźelſkich krocźelow pſchecźiwo tamniſchim Polakam wotdźerźuje. Wſchelake ſnamjenja ſa to rěcźa, ſo awſtriſke knježerſtwo njeje podarmo na Pruſku ſa Polakow ſkutkowało. Wſchudźe je nadpadło, ſo njeje khěžor pſchi poßwjecźenju khěžorſkeho hroda w Póſnanju ſe žanym ßkowom na wojowanje Němcow pſchecźiwo Polakam ſpomnił. Wußwojenſki ſakoń pſchecźiwo Polakam ßo njewužije, hacźrunje wſchoněmſke nowiny wſchědnje knježerſtwo k temu pohonjeja. Na kajkim ſtejiſchcźu knježerſtwo nětkole k tutemu ſakonjej ſteji, je ſ dopiſa ſpóſnacź, kotryź ßu nowiny „Kölniſche Volkszeitung“ wo Póſnańſkim ßwjedźenju pſchinjeßke. Wo nim ßo praji:

Hdyź wjecźor 20. auguſta dr. Gramſch, pſchedßyda ſaßydlazeje komißije, khěžorej pſchednjeße, ſo kraj njedoßaha, ſo bychu ßo hiſchcźe dalſchi němſzy koloniſtojo w Póſnańſkej provinzy ſaßydlili, a ſo dyrbja ßo teho dla kubła pólſkich kublerjow wußwojicź, khěžor hnydom na nadpadne waſchnje rosrěcźenje wotlemi. Teź njeje khěžor na wobhładanje ſaßydlakſkich wßow wuběł, kaž bě ßo to do prědka poſtajiło; jenoź khěžorka je je ſ pſchewodom hrabinki Berckdorffoweje a mandźelſkeje wyſchſcheho preſidenta ſ Wallowa

wopytała. W nastupanju sadžerženja wyschschich katholskich duchownych móže žo to sdžělicz, so je khežorka dołhe rosrěczenje se žwjeczazym biskopom Likowskim měła, potom je tež hischcze khežor s nim s krótka porěczał. Njepschitomnosczź prálata dr. Jasdžewskeho pschi khežorskej hosczinje žo s tym wukožuje, so wón dla lěkowanja w Karlowych Warach pschebywa, kotrež wón po lěkarjowej radże njeżmě pschetorhnyczź.

Awstriske a balkanszy Sskłowjenjo.

Awstriska politika je žo prjedy pschezo wo to prózowała, so bychu Sserbija, Czorna Hora a Bołharska w stajnej roskorje a njepschecželstwje mjes žobu byłe. Na tajke waschnje žebi wona myżlesche, žwoje wotmyżlenja na podczižnjenje Balkana pod awstriske knjejstwo pschewjesczź móz. Każ žo sda, žo Awstriska hischcze pschezo tejele politiki dżerži. 28. septembra, dżeń wuwołanja Czornje Hory sa kralestwo, žo w Belgradskim Narodnym dźiwadle „Balkanska Zariza“, hra, kotruż je nětczišchi czornohórski kral Miłkawsch (Nikita) pěżnik, pschedstajesche. Pschi tym někotsi ludźo s galerije hwisdachu a tež hrube wudma na czornohórskeho krała wołachu. Polizija herjekarjow wotwjedże a jich pschežkyscha. Wużlědżenje bě jara sajimawe. Wukopa žo, so je demonstraziju pschecźiwo czornohórskemu kralej sastojnik awstrisko-wuherskeho póżłanzstwa, dr. Wildner, naschkarał. Mjes tym so awstriske knježerske nowiny sażłużby krała Miłkawscha wukhwalowachu, pschecźiwo njemu sastojnik awstrisko-wuherskeho póżłanza hrosnu demonstraziju napara, so by žebi kral Miłkawsch myżlił, so jemu Belgradske wobydlerstwo jeho kralowski titul sawidźi. Sajimawo tež je, so Winske nowiny powjesczże wo tych demonstrazijach prjedy pschinjeżechu, hacz běchu je shonicz mohłe.

Njepschecželske smyżlenje Hollandskeje pschecźiwo Němskej.

Hollandske knježerstwo budże žebi wot pschichodneho žejma 40 milijonow schěżnakow k wobtwjerdżenju hollandskeho mórskeho brjoha żadacz. Hollandske nowiny roschěrjeja měnjenje, so Hollandska jenoż Němskej k woli žwoje brjohi wobtwjerdża, so njemohło jendżelske wójnske łódźstwo w pschichodnjej jendżelsko-němskej wójnje hollandske pschistawy wużicz. Hollandske nowiny wusběhuja, so ma žo tole wobtwjerdżenje jenoż po żadanju Němskeje stacz. Wone žejm napominaju, so njeby żadane pjenjesy sa wobtwjerdżenje pschiswolił.

Bamż pschecźiwo njewěriwym duchownym a profesżoram.

Njewěra je žo tež tu a tam do katholskich duchownych a profesżorow sażrała. Bamż je teho dla sa trěbne měł, nowy wukas pschecźiwo modernismej, każ žo nowotarski njewěriwy duch mjenuje, wudacz. Bamżowy wukas nowe postajenja wo studijach w seminarach, wo wólbje rektorow a wucżerjow w seminarach katholskich uniwersitow wopschija, dale žo s nim wuměnjenja postajeja, pod kotrymiż maja žo duchowni k wyschschim żwjeczisnam a k theologiskemu doktorskemu diplomej powyschicz. Kóżde tsi lěta dyrbja biskopjo a pschedstajeni rjadow wo tym rosprawu podacz, hacz žo po tychle postajenjach czini.

Bamż biskopow wożebje namołwja, so bychu żwoju kedżbliwosczź na wuwucżenje młodych duchownych skożowali, so bychu derje pschihotowani pschecźiwo bludnym wucżbam byli, a so žo njebychu młodźi wucżomzy s druhimi studijemi wotwobrocżeli. Nowiny a czażopiży czitacz, ma žo jim sakasacz.

Pschiżahu, so budża czistej wucżbje katholskeje disziplinu żwěru pschiwiżowacz, dyrbja pschiżahacz profesżorojo, prjedy hacz na uniwersicże wucżicz sapocżnu, duchowni, prjedy hacz k wyschschim żwjeczisnam postupja, nowi spowjedni wótzojo a benefiziantojo, prjedy hacz żwoje benefizije wobżydnu atd.

Turkowska sa pjenjesami we wukraju pyta.

Turkowski wulkowesir Hakki pascha njeje w Němskej nikoho nadeschoł, kotryż by Turkowskej pjenjesy pożcził. Wón bě żebi myżlił, so Němzy, hdyż żu Turkowskej dwě wójnskej łódźi na dołh pschedali, jej hischcze tež 30 milionow hriwnow pożcża. Dokelż němszy pjenjeżnizy pak móscheń samknjenu dżerżachu, je Hakki pascha hischcze ras w Franzowskej pożczonku spytał. Wón je dołho s franzowskim ministerstwowym pschedżydu Briandom a ministrom Pichonom jednał. Taj chzetaj turkowsku pożczonku jenoż dowolicz, jeli so Turkowska sa nju czasu da a dale wójnski material sa wjele milijonow w Franzowskej skasa. Czasu nochzedża pak Turkojo dacz a wójnski material żu hižom w Němskej skasali a chzychu jón s franzowskej pożczonku sapłaczicz. Pódła teho Turkojo tež pjenjesy k wójnje pschecźiwo Grichiskej trjebaju. To Franzowsojo runje tak derje każ Němzy wjedża a tehodła pjenjesy w móschni wobkhowaju.

Napjatosczź mjes Turkowskej a Grichiskej.

Hida turkowskeho luda njepschestawajzy pschibywa. Wschědnje žo czežke nażylnosczże pschecźiwo Gricham stawaju. Pózdy dżeń móże wójna wudyricz. Wojerska strona w Konstantinopolu na tym wobstawa, so Grichiska do wschěch turkowskich żadanjow bjes wuměnjenja swoli. Reserwy, kotrež żu žo pod khorhoj swołake, žo dla hrożazeje wójny se żkużby njepuschcża.

Turkowske żurowjenje w Mazedonskej a Starej Sserbiji.

Powjesczże wo k njebju wołazych hrosnosczach Turkow pschecźiwo kschesczijanam se Stareje Sserbije a Mazedonske pschikhadżeja. Město Saloniki je połne czeknjenzow. Tuczi żu domisnu wopuschczili, so bychu podobnym czwilam wuschli, kajkeż żu wojazy pod majorom Dżalilom begom na kschesczijanach skuczili. Powjedaju, so żu Turkojo dwazeczi kschesczijanow sadraczowali, mjes nimi duchowneho Andona, kotryż je na czwilowanju wowrótnik.

Snate je, so turkowske wójsko, każ prjedy w Albanskej, tak nětko tež w Mazedonskej a Starej Sserbiji sa skhowanymi brónjemi złědżi. Tole złědżenje pak je Młodoturkam jenoż sapschimk k pschesczěhanju a czwilowanju kschesczijanow. Jeneho czwiluja, dokelż je brónje wudał, to je, so je je pschi żebi měł, druheho czwiluja, so je njeje wudał, byrnjež żenje żanych brónjow pschi żebi khował. Turkowszy żobuwobydlerjo kschesczijanow wobskorżeja a żo na tajke waschnje nad żwojimi żużodami wiecża. Wojerska komiżija s wjetscha pschikasuje, kelko brónjow a kajkeje drużiny ma żo wudacz. W Palanzy żu staremu nanej Dimitra Aksentijewa kasali, so by schtyri revolvry a tselby wudał — a tola wón njeje żenje żanych brónjow měł. Dokelż teho dla niczo njemóżesche wudacz, jeho czwilowachu. Jeho żyn do Salonikia czekny a wot tam wulkemu wesirej powjesczź wo podawku póżka.

Wot nětka budże hischcze hórje, dokelż je żo czaż k wudaczu brónjow minył; budża nětko wschitkich czwilowacz, wudawajo, so żu czaż pschepażli.

W Palanzy żu nowe pschehladowanje sapocżeli. Khodża dom wot domu. Najprjódzy żony a holzy wumozuja, potom w domach schpundowanje roskopaju a wscho drohotne sebjeru, schtoż jim do rukow padnje. Hdyż maja to w sakach, rjeknu hospodarjej, pola kotrehoż brónjow njenamakachu: „Możesch żo pola wojerskeje komiżije wobczežowacz“, a żobustawy teje komiżije żu czi żami stóstnizy a rubjeżnizy.

W Palanzy żu mjes druhimi duchowneju Iwanowa a Zepewa żwilowali. Wonaj bndżetaj hacz do żmjercże khromaj, dokelż staj hacz do 200 pukow na stopje dostałoj. So by kschiczenje czwilowanych żkyschecz njebyko, dżeżacz piskarjow psched domom piskasche. Offizerojo běchu pjeni a pschi czwilowanju żebi palenz a wino podawachu. Jażnych myżlow njemějo, dachu někotrych dwaj a tsi krócz czwilowacz. Mjes tym żo jim żmějachu: „Tu macże żwobodu, dżawrojo!“

Jeneho němskeho offizéra w Jendżelskej jako wobhonjerja sajeli.

W Portsmouthu, w najwjetschim jendżelskim mórskim pschistawje, żu jeneho němskeho offizéra, leutnanta Helma s 1. Nażawskeho pionerskeho bataillona w Mainzu, pschi wotryżowanju Portsmouthskich wobtwjerdżenjow sajeli. Dokelż wón jendżelski njerosumjesche, žo bórzy wużlědźi, so je wón Němz. Wón bě wobtwjerdżenje Wideley a někotre druhe wobtwjerdżenja wotryżował. Wschě tele wobtwjerdżenja żu pak sestarjene, a kanony żu žo teho dla s nich wsake. Wone žo jenoż hischcze jako kasarmy wużiwaju. Tele ryżowanki żu žo do Londona do wójnskeho ministerstwa póżłake. Pódła planow sestarjenych fortow żu žo pola leutnanta Helma tež plany wo pschistawowym sakitanju a ryżowanki wo brjohowych fortach namakake. Pódła teho je wón pjecża adreży jendżelskich żónskich pschi żebi měł. Leutnant Helm w tu khwilu w fortu Purdeooku jaty żedźi, hdżež żu jeho se sawjasanymaj wocżomaj dowjedli.

Dwaj wojakaj Portsmouthskeje straże prajitaj so je jimaj jedyn zusy tón żamy dżeń, na kotrymż żu Helma sajeli, 5 schillingow podtykował, jeli so byschtaj jemu do forta sastupicz dałoj. Wojakaj staj sajateho Helma jako tamneho zuseho spósnałoj.

Nĕhduschi president Roosevelt na agitaziskim puczowanju.

Nĕhduschi president Roosevelt, po sjednoczenych statach połnóz-neje Ameriki puczuje, je hižo na wjele městnach sjawnje rĕczał. Kaž nĕhdy jako president, wón tež nĕtkole sa powjetschenje amerikanskeho wójnskeho kódźstwa a sa wobtwjerdźenje Panamaskeho kanala wustupuje. W Fargo w połnóznej Dakocze na kónzu jeho rĕcze k rosh-horjazemu podawkej dóńdże. Wjele ludźi žo na tribunu k njemu tłóczeschе, so bychu jemu ruku tschażli. Jedyn s nich žo woprascha: „Schtó dha khósty sa Wasche puczowanje płaczi?“ Na tole pra-schenje žo president widźomnje roshnĕwa; žo wobroczliwschi wón s hnĕwnym hłožom wotmolwi: „To je njehańbiczliwe praschenje, ale ja chzu Wam njedźiwajzy teho wotmolwicz: puczowanje Outblok za-płaczi, s kotrehož redaktorom ja žym.“ — „Wy khajecze!“ muž tak wótsje sawoła, so mózesche Roosevelt srosumicz. Na to bywschi president krótki prozeß sczini; wón naczischczneho prascherja s tribuny dele storczi.

Hrósbny podawk se žiwjenja.

Na njenahladne městno żelesniży pschi kromje lĕża, kotrež je nĕschto kilometrow wot města sdalene, žo najradscho wukhodźuju. Jenož sa wobkhad na njedźelach postajene, je tuto sastanischczo zyle jednorje pschiprawjene. S kóždeho boka schlaha, potom rumna straźnika khĕżka, kotraż tež s dobom žo jako dom sastanischcza trjeba, lawka k wotpocznjenju pódla, morwej koliji, wuhibki k rjadowanju wosow — to žu jenotliwe snamjenja, kotrež wot wostudkeje jenajkosczе ru-nych kolijowych czarow tuto sastanischczo rosesnawaju.

A tola ja tam rady do myßli ponórjeny na lawży pschebywam. Wobkedźbuju psches paru wokschidkojte koleża, kak žo s njedosczażneje doliny wunórjeja, kudźerjawe mróczele kura do stajnje jenajkich tele-fonowych grotow dujo, kak maschina stonajo bliże a bliże pschikhadża, nĕtkole kaž s błyskom, ridrujo a porskajo, nimo mje schumi a žo s druheho kónza saßo po nĕczim do njewĕsteje daliny shubjuje, kaž bĕ pschischka; widźomneje czĕrje njeswostajiwschi jenož wobrasnosczе k lubosnemu twarjenju pohnuwa.

Husto mje żelesniczny straźnik sajimowasche, kotryž tu žwoju žłużbu sastawa. Lĕdma nĕschto žłowow žmój hromadże porĕczakoj, a hižo žo snajemoj, žebi rosymimoj. Se stroweho a wot wjedra sbrunjeneho woblicza tuteho muża mudrej módrej wóczzy do žwĕta pschecżelnje shladujetej, žylnje a ponižnje žo wón pohibuje, jeho czĕło je hischcze mlodostnje czerstwe, ale žnĕhbĕke žu włoßy, kotrež s nadobnej hustosczu jeho wurasnu hłowu pschikrywaju. Je to žlĕborna króna, s kotrejž je czaß jemu czoło debik? Abo bĕ to nje-nadźity dar jenicżkeje tyschneje hrósbneje hodźiny?

Nasymske ranje! —

Wonjepołny powĕtr wot stolĕtnych wĕżow města wjelewusnamne swuki žwjedżeńskich swonow ke mni pschinoscha. To mi we wutrobje mjehki wothłóß tamneje pobożnosczе sbudźuje, kajkaż mje jima, hdyž pschebywam w pschecżĕmnych Božich domach a hłoßy byrglow a khwalbny khĕrlusch s człowjeskeho wutrobna žłyschu.

Tež stary straźnik žwoju krótku pobożnosczі wotmĕwa: wón horliwje w starych knihach czita, kotrež ma wotewrjene psched žobu leżo a kotrež jako spĕwarske spósnawam.

Tež na tutu knihu pschi žwojej bieżadże dóńdżechmoj, pschi tym žwoju wczipnosczі potkóczicz njemózach.

„To ma žwoje dobre winy“, wón rjekny, jenož mróczakka jemu po wobliczu žo žuny.

„Srudny podawk?“ ja dźĕlbjerjo prajich.

„Krótke, ale czĕżke doživjenje“, wón wotmolwi a powjeda: „To bĕ nĕhdże psched dżeżacz lĕtami. Tehdom žwoju žłużbu na žamżnym městnje sastawach, na kotrymż mje dżenża widźicze. To bĕ pokhmurne popoldnje w oktobru, podach žo na žwoju straźu, so bych wot Nĕhdżez dwórnischcza wotpuschczeny czah nimo puschcził. Hdyž bĕch schlahi sesamkal, stejach na pschedpiżane waschnje psched žwojej straźniskej khĕżku a s jenej ruku hromadu switu khorhojczku dżerżo, druhu s waha na toporo wuhibki jepjerajo, tak pschikhad hižo widźom-neho spĕschneho czaha wocżakuju.

Tu njejapzy — hdyž bĕ czah nĕhdże hischcze dwĕ sczĕ metrow wote mnje sdaleny — tu, khwatnje žo wobhladnywschi do napschecz-neho kónza, na kolijach nĕschto leżo wuhladach, pschi tym mi włoßy na hłowje sestawachu. Moje dźĕczo, moje jenicżke dźĕczo, je žo, wokomik njewobkedźbowane, hrajkajo wote mnje sdaliko a leži lĕdma sto metrow sdalene prĕki psches kolije nakhilene, sbĕra pĕskowe kamu-schki do žwojeho drjewjaneho bowka — na žamżnej koliji, po ko-trejž czah jĕdże.

Wokam s mozu sadwĕlowanja, ale mój hłóß žo w ridrowanju njemilosczіwje žem pschikhadżazeho czaha shubjuje; pod jeho njesbo-żownej bliskosczu nĕtkole semja s waha rži. Dźĕczo pschezo hischcze na koliji leži, sdacza njemĕjo wo strachu — hrajkajo na kromje žwo-jeho rowa! Tam doleczecz, jo s městna sahuby wottorhnycz, prjedy hacz je pschepośdże, to by tu jenož błasniske prózowanje było, psche-toż czah je spĕschnischi, hacz žamo nowske krocżele, a byrnjež je tež sadwĕlowanje sekschidlike.

Tu — khwatnje a skradżu — mi druha myßliczka saßwita, kiž mi wukhowanje mojeho jenicżkeho dźĕsca rukowasche: Trjebasch je-noż toporo wuhibki, kotrež w ruzy dżerżisch, dele stłóczicz a tak czah, kotryż twojemu dźĕsczu se sahubjenjom hrosy, na pódlansku koliju swodźicz! Bychu žebi na smylenje myßlili a czah sastajili — tajke pschekładowanja mi s khwatkom roshorjenja psches roscżwilowane mosby czahnychu. Hižo bĕch na tym, wukhowaze pschimnjenje wu-wjescz — tu žo we mni druha hrósbna myßliczka sablyskny, s ko-trejż mi krej w żilach sprostnjowasche. Po pódlanskej koliji žo hižo s napschecżneho kónza jĕsdnoplanski ludźazy czah czišło 10 spĕschnje pschibliżowasche a sraženju dweju żelesniskeju czahow žo njeby sadźĕ-wacz mohło.

Ssurowe wobrasy žo mi nimo samucżeneho ducha honjachu, tak spĕschnje kaž s błyskom: rostłóczene, jedyn na druhi nakopjene wosy, hacz do njespósnacża swohidżene człowjeske czĕła, rostłóczeni, krwawjazy, żałosczazy njebożowni, wote mnje do žmjercze a hubjen-stwa sahnaczi — to wschitko žo mi kaž scherjenja, we žnje nasta-waze, do myßli dobywasche a hłóß winowatosczе we mni wokasche: Nĕ! — toporo slecżi wróczo a lokomotiva mózesche nĕtkole bjes sadźĕwka psches wuhibku sjecz — czah bĕ na prawej koliji — ale schto nĕtko s mojim dźĕsczom — — w bliżschim wokomiku budże jo lokomotiva moricz . . .

Mózach jenož lokomotivinemu wodżerjej s mojej czeŕwjenej khor-hojczku snamjo k sadżerżowanju czaha dacz — to bĕ wschitko, schtož s krwawjazej nanowskej wutrobu dokonjach. Kaž k žwojemu městnu pschiputany wobkedźbowach, kajki wuspĕch moje prózowanja smĕja. Ssu mje pytli? Haj, czah dale pomalscho jĕdże, ale dale a bóle žo tež hrajkazemu dźĕsczu bliži. Wokomiki, ale mi wĕcznosczе. Sskyschu drje tyschny sahwisd porskazeje maschiny, tola tež czuju, kak je prózowanje podarmo, njeskrudźomnu wulku maczisnu w prawym czaßu sastajicz. Hischcze krótki wokomik a potom je žo stako.

Moja wutroba žo k wschehomóznemu Bohu sawoła. Budże pomoz?

Haj! — Nĕtkole holczka stawa, chze precz. Wukhowana, tak we mni sawyskny; ale tu žo hischcze junu do prĕdka nakhili, so by hrajku popadła . . ., pschepośdże! Lubowany wobras žo mojimaj wocżomaj shubi a czorny sawĕschk na njej spadny. Ja niczo wjazy njewidżach, njeßłyschach, njeczujach, czmowa nóz kołwokoło.

Je to sblasnjenje, kotrež mje se wschĕch kónzow wobjimuje, abo woprawdżitosczі?

Kak dołho je to trało, prajicz njemózu. Hdyž žo mi wĕdomje a s tym tež dopomnjecze na to, schtož bĕch doživił, saßo wróczi, leżach czĕżko khory, žnadż bjes nadźije na wotkhorjenje. Hischcze bĕchu mi moje mucżne mikawczki sawrjene. Pohkuschene hłoßy žo mi do wucha dobywachu.

„Rosßudny czaß, krisis, je nimo“, lĕkaŕ rjekny, „jeho drohotne żiwjenje je jemu wukhowane. Nadźijmy žo, so žo jemu tež rosom wróczi. Nadźijejmy žo, so wulke sboże, kaž husto druhdże, tak tež tule czĕżkopruhowanemu mużej, žwĕtko saczĕmnjeneho ducha saßo wróczi!“

„Wulke sboże!“ we mni dale klinczi, dwĕlujo a tola na-dźijejo žo.

Hdyž wocżi wotewrich, wudoby žo mi wysk radosczе. Pschede-mnu moja żona stejesche a mi moje jenicżke dźĕczo s nĕżnym poßmĕ-wom napscheczo tykasche, kotrež njebĕ morjene, ale kotrež bĕchu, kaž psches dżiw, so njebĕ ani najmjeńscheje schkody wsako, kopaty lokomo-tivy do boka storczike.

Tu žo mojeho wutrobna dżiwja bĕda puschczi, a psches wu-trobu mi kaž swuki swonow czehnjesche. Żołte kudźerje mojeje hłowy bĕchu žo mi sbĕlike psches tamne czĕżke pruhowanje, kotrež bĕch, swja-sany se žwojej winowatosczu, pschewutrał. Ale nimo radosczе nad žwojim wukhowanym dźĕsczom noschach jako drohotne snamjo do-bycza s tamneho bĕdżenja njestschaßomnu dowĕru na Boha, kotraż je žo mi we wschĕch pschipadach żiwjenja jako najlĕpschi podawk sboża wobßwĕdczika.

„To je to, schtož žym ja doživił!“ stary muż dorĕcza a mi ruku da, pschetoż żelesniski snamjowy swón saklincza. „Nĕtkole, luby

pschecźelo, tež rosumicze, schto to bě, schtož je mi tu knihu tak lubu a drohu sčiniko, so mam ju skoro stajnje pschi sebi!"

— Kónz. —

Ze Serbow.

S Budyschina. Rekrutojo so w Budyschinje do husarskeho regimenta čišlo 20 4. oktobra a do pěscheho regimenta čišlo 103 12. oktobra staja.

— (Njesboże se sapschahom.) Sańdźenu sobotu popołdnju kucza fabrikskeho direktora Buscha se seminarskeje hasy na lawske hrjebje pschijědźe. Pschi automatowym restawrancze bródnik padny a podsobnika sobu k semi storhny. W kuczi sedźaze wosoby, direktor Busch, dr. Träger a pohonc wustupichu a spytachu padnjeneju konjow sběhnycź. Hdyž bě so pohoncej poradźiko, jeneho konja s postronkow wupschahnycź, druhi njejapzy na nohi skoczi a s kuczu prjecź czerjesche. Pschi tym so pohonc k semi storhny a so pschejědźe, tola so na sboże jenoz lohko srani. Pschi rózku lawskich hrjebjow a lawskeje dróhi so wós powróczi a so roskama. Spłóscheny kóń pak dale czerjesche, hacź jeho na Nowosalzskej drósy jedyn pohonc póstownika Wobsta sadźerža.

— Hubjenu kwartěru su pjecza někotsi artilleristojo pola jeneho hospodarja namakali. Rano suchu pokrutku, pschipołdnju słódki kał a wjecźor běrny s twarohom dostachu. Tež sa pschenozowanje bě so hospodař hubjenje postarał. K wodźeczu běchu tak czeńke pschikrywy dostali, so se symu dyrkotachu. Wojazy swojemu leutnantej wustorźichu, do kajkeho wosebneho městna běchu trjechili. Hdyž leutnant nasajtra kwartěru pschepyta, wón spósna, so wojazy njeběchu njewěrnosć rěcźeli. Duž wón porucźi, so ma so jim druha kwartěra pschipokasacź. Kaž so powjeda, je hospodař leutnantej wschelake wudma nawdawał a so směje so teho dla hischcze samolwicź.

Hospodarjo dyrbjeli wjedźecź, kak maja wojakow hospodowacź. Wojak ma prawo, sebi wschědnje žadacź: a) 780 gramow khléba, b) pół punta mjasa (czeźkosć syreho mjasa) se 60 gramami howjaseho jěrchenjoweho tuka abo se 40 gramami schmalza abo 25 gramami butry abo 200 gramami suscheneho połcza, c) 125 gramow rajsa, krupow abo hejduschki, abo 250 gramow hrochu abo sokow, abo 1500 gramow běrnow, d) 25 gramow sele, e) 15 gramow khosejowych bunow.

— (Zurki.) Ratař Groze je blisko Zenkerez skały pschi Mužakowskej drósy a krajnym jastwje w dwěmaj jamomaj 25 žurkow wuryk. W nimaj běchu žurki wjazy dyžli zentnar žita nanožyke.

— Tsi powětrowe ballony běchu so sańdźenu sobotu dopołdnja $^3/_4$11 hodźin w Kamjenizy (Chemnitz) do powětra na napschemojěsbu puschczike. Dwaj s tychle ballonow popołdnju wokoło $^1/_2$5 hodźin psches Budyske strony leczeschtaj. Jedyn s njeju bě so k Mnischonskej horje samerił. Sdasche so skoro, kaž by do lěza dele sjěcź chcył. Tola rucze s korba pěst wumjetachu, na czoż ballon s nowa do wyšokosce sjědźe. Hdyž jeho wětr nad łukami mjes Debšezami a Lejnom czerjesche, wón na dobo k semi padasche a 10 metrow wot Sprewje na łuku sjědźe. S jeho korba dwaj muzskaj a jena žónska wulěsechu. Ballon a korb so hnydom sawalischtaj a so na Budesczanske dwórnischczo dowjeseschtaj, mjes tym so powětrojědni s wosom do Budyschina wotjědźechu.

Druhi ballon s poknozy Lubina, Zmórza a Splósczanskeje Hory k ranju dele leczesche. Wón je pola Malecźiz swoju jězbu skóncził.

— (Pokhroma mjes howjadami.) Dwě lěcze dokho je so howjasy skót w Sakskej s pokhromu, pschi kotrejž skót na klamu a klachi skhori, pschelutował. Nětkole je so pokhroma sasso w Erlawje a Altmittweidze pola Rochliz pokasała. Wona je so pjecza s Bramborskeje sanjeła. S dobom s Barlinskeje rěsarnje powjesć pschińdze, so je tež tam jene howjado na pokhromu skhorilo. Skoczo je so s Pomorskeje do Barlina pschiwjesło a je so hnydom do dwora khoreho skota dowjesło a so tam wosamocźilo. Sarjadnistwo rěsarnje hnydom sakasa, skót s rěsarnje wuwjesć. Kak dołho budze rěsarnja sawrjena, njehodźi so hischcze rjez.

— Lotterija k lěpschemu wopomnjeńskeho wustajenja kraloweje Karole je, kaž njebě hinak wocakacź, mjes sakskim ludom wjele pschikhilnosce namakała. Na wotbycze losow, so rosumi, lotterijiny nadobny cłowjestwu pschecźelny sameŕ na najpschihodnischo skutkuje; tola tež njewschědne rozdźělenje mózhnosczow dobycza je mjes ludom wjele sajimanja sbudźiło. Po wosebitym pschiprawjenju czehnjenja dyrbi mjenujzy na 10 sa sobu sczěhowaze liczby s wěstosczu jedyn dobytk padnycź. Losy su po 1 hriwnje we wudawarni Serb. Nowin a we wschěch lotterijowych wobkhodach dostacź.

— (Wusamknjenje organisowanych kamjenjeczeżarjow w Sakskej.) Dla strajka kamjenjeczeżarjow w Draždźanskich stronach a w sakskej Schwizy su so wschitzy organisowani kamjenjeczeżarjo w zykej Sakskej s dźěła wusamkli.

— Brigadne manevry 63. pěscheje brigady budźa 12. septembra: pola Budyschinka, Dobroschez, Sprewje, Bórka, Budyschina, Jenkez, Boschez, Nowych Porschiz a Porschiz.

13. septembra: pola Budyschinka, Dobroschez, Sprewje, Bórka, Budyschina, Jenkez, Boschez, Nowych Porschiz, Schekez, Pomorz, Drožźija, Worzyna a Skanez.

15. septembra: pola Kumschiz, Konjez, Kubschiz, Jenkez, Nadźanez, Bórka, Dobroschez, Pschiwczíz, Konjez, Běleje Hory a Worzyna.

Brigadne manevry 64. pěscheje brigady budźa 12. septembra: pola Kelna, Kuha, Kahowa, Ssulschez a Hornjeho Hunjowa.

13. septembra: pola Njesdaschez, Wulkeho Wosyka, Stachowa, Czerwjenych Nosliz a Maleje Prahi.

15. septembra: pola Běłych Nosliz, Huski, Noweje Wsy, Delnjeje Wjasońzy, Hornjeje Wjasońzy, a Dreczina.

Divisionske manevry budźa 16. a 17. septembra w krajinje mjes Scheschowskim sastanischczom, Njeswaczidłom, Budyschinom a Sprewju pola Budyschina a budźa dosahacź hacź do Roswodez, Hornjeje Wjasońzy, Noweje Wsy, Mjedźojsa, Wulkeho Wosyka, Khróscźiz, Worklez, Dobroschez a Scheschowa.

19. a 20. septembra: w krajinje mjes Khasowskim żelesniskim sastanischczom, Budyschinom, Pomorskim żelesniskim sastanischczom, Drožźijom, Skanezami, Hlinu, Huczinu, Lichanjom, Kupoju, Lomskom, Lupoju a Khasowom.

Korpske manevry budźa 22., 23. a 24. septembra.

Ratarjo so na to kedźbliwi czinja, so dyrbja pola, s kotrychž so drohotnische płody, kaž dźecźelowe symjo, kał, rěpa, len atd., njesu domoj khowake, s daloko spósnajomnymi warnowanskimi znamjenjemi (wěchczemi atd., tola niz s khorhojczkami) wobdacź. Nastata schkoda na leżomnosczach, na tajke waschnje spósnajomne njesczinjenych, so njesaruna. K sadźěwanju snjesboženjow so wobsedźerjo skałow, pěskowych a druhich jamow, hłubokoleżazych hatow a nahłych wotwisow napominaju, so bychu je s wěchczemi a czornymi khorhojczkami atd. wobdali.

— Dźeń wote dnja bě deschcź a pschezo sasso deschcź. Ratarjo, kotsiž so njesu do spěcha měli, hischcze dźenza njesu wowsy s polow khowali. Njane dźecźele a wscha druha piza, kotraž so njehodźi selena skotej sdawacź, budźe so létza saworacź dyrbjecź, dokelž stajneho deschcza dla njeje mózno, je wuzuschicź. Mokreho wjedra dla so tež wschě rólne dźěło jara sadźeržuje. Sažne běrny su nimale wschě shniłe.

S njepschestawazym deschczom je na Morawje a w Schlesyskej wulka woda nastała. Rěka Morawa je psches swoje brjohi stupiła a wokolnu krajinu powodźiła. W měsczе Brodźe a wokolnosczi je so wjele khěžow sasypko. W Kunowizach pola Wuherskeho Hradza je so něhdže 100 khěžow wupuscziło. Tež cłowjeske żiwjenja su w strasche. Kupjele Kuhaczowizy su so pócźrjeła. Tež někotre wsy Kromerzískeho wokrjeża su so powodźile. W Kurowizach je so 10 wosobow tepiło. Tamnischa zyła krajina je do jesorow pschetworjena. Wobydleŕstwo, kotrež bě hischcze psched někotrymi hodźinami samožne, ruzy nad sapuscźenjom kama, njemějo niczo, s czimž by so w symje woblekało, njewjedźo, hdże by s njesbožom stulenu hłowu położiło, s czim by hłód spokojił. Tyšazy ludźi su do nusy a hubjenstwa storczeni.

W Schlesyskej je Wódra psches brjohi stupiwschi daloke strony pócźrjeła. Město Raczibor je s dźěła powodźene.

S Hnaschez. Czernjowe jahody schczipajo je sańdźenu njedźelu popołdnju schtyrilětny synk maschinskeho mischtra Heilemanna do Sprewje padnył a so tepił.

S Maleschez. Wutoru popołdnju běschtaj so konjej sapschaha Huczinjanskeje piwarnje, mjes tym so bě pohonc czwizu piwa wotnjesł, spłóschikoj a saskał po wsy czerjeschtaj. Hdyž so k Nowakez restawraziji bliježeschtaj, korczmař Nowak wot sady na wós skoczi a psches piwowe sudy k pohonczowemu sydłej so pschedobywschi, wón konjow sastajicź samó. Wonaj běschtaj 500 metrow daloko hnakoj, na sboże pak njeběschtaj żaneje schkody naczinikoj.

S Radworja. Na žałosne waschnje je tu wóndano dźesaczlětny Grubertez hólz do njesboża pschischoł. Hižo husto bě so wón sady na jědne kolo stupił a bě kruch sobu jěł. To wón tež sčini, hdyž jedyn dźěłaczeŕ do Radworja domoj jědźesche. Tón krócź pak

ßo jeho wjeßelu na žałoßne waſchnje nahły kónz ſčini. Wón ßo ſ palzom do kołoweho rjeczaſa ſaſchmata, kotryž palz wot nohi wotwjertny. Na to ßame waſchnje ßu hižo tež druhdże dźěčźi do ſchkody pſchiſchli. Njech je tutón ſrudny podawk druhim ſ warnowanjom.

S **Njeßwaczidła.** Na poßlednje ſkótne wiki bě ßo 390 howjadow, 79 běhakow a 400 proßatow na pſchedań pſchihnało. Kupowanje derje dźěſche.

S **Wotrowa.** Dokelž wjazy dźěčźi w naſchej wßy na diphtheritis ſkhorjechu a ſtrach natyknjenja je wulki, bu naſcha ſchula na čzaß ſawrjena.

— Pſchi manövrowym ſwuczowanju padże ſańdźenu ßobotu jedyn wojak artill. regim. čzo. 12 ſ konjom tak ſtraſchnje, ſo dyrbjachu konja hnydom na puczu doklócź. Muž ßam bjes ſchkody woteńdże.

S **Barta.** Hłowna ſhromadźiſna Hornjołużiſkeje fabriki běrnazych ßuſcheńkow je ßo rosßudźiła, fabriku niz we Wósborku, ale w Barcźe na ležomnoſczach ratarja Kubizy natwaricź. Lětnje budże ßo 70000 abo 80000 zentnarjow běrnow pſchedźěłowacź. Fabrizyny twar dyrbi ßo pośpěſchicź, dokelž chzedźa hižo w dezembrje ſapoczecź, běrnaze ßuſcheńki dźěłacź.

S **Łubyje.** Hdyž mandźelſka tudomneho žiwnoſcźerja Haaſy ſkót na paſtwu cźěrjeſche, ju jena kruwa ſ tajkej mozu do palza ſbodże, ſo ßo tón ſłama.

S **Droždźija.** Wopalny direktor Rowland ſ Łubija a hejtman Bjedrich ſ Wósborka njedźelu popołdnju wohnjowu woboru w Droždźiju a Łuſku wobhladowaſchtaj. Droždźijanſka wobora ſa wſchě ſwuczowanja zenſuru „jara derje“ doſta, Łuſczanſka wobora ſa pěſchu ßłużbu zenſuru „doßahaze“ a ſa druhe ſwuczowanje zenſuru „derje“.

S **Hrodźiſchcza.** Wot 8. žnjeńza hacź do 5. požnjeńza 1910 ßo tu ſeminar ßerbſkich ſtudowazych bohoßłowſtwa pod wodźenjom k. fararja Mrósaka wotbywaſche. Běchu 4 ßobuſtawy, kotrež mějachu tež wſchě ßerbſke a němſke prědowanje: stud. theol. Kurt Handrik ſ Gomorna, Jurij Ssmoła ſ Budeſtez, Auguſt Krawz ſ Bukojny, Khorla Kſchižan ſ Hodźija. Wědomoſtne dźěło wobſtejeſche w rěčnizy, wukładowanju katechißma a liſta na Romſkich, pſchełożenju ſymboliſkich knihow a čzitanju knihi „Pucź ke Khryſtußej.“

S **Huſki.** Hdyž ßo wutoru wjeczor kublerjej Alwin Nowak a Wilhelm Hänchen ſ woſom ſ Budyſchina domoj wróczeſchtaj, chzyſche krótko pſched Huſku Hänchen ſ woſa ſlěſcź. Pſchi tym pak jemu ſlě pocza byczź. Ludźo jeho do woſa ßadźichu a jeho k lěkarjej dowjeſechu. Tón pak móżeſche jenoż rjez, ſo je Hänchena Boża ruczka ſajała.

Se ſaſtarſka. 11. novembra 1793 wjeczor w 6 hodźinach ßo w Scheſchowje kubło ßwobodneho ſahrodnika Kaſpara Czecha ſe wſchěmi twarjenjemi, domſkim, hródźu a bróżnju do cziſta wotpali. Czech, kotryž w Małßezach jako najeńk pſchebywaſche, njeběſche pſchi njeſbožu pſchitomny. Dokelž bě woheń w bróżni wudyrił, myßlachu ßebi, ſo je ßo ſakožił. Na wěſteho Jurja Rycźerja, ßyna khěžorſkeho wojeńſkeho czeknjeńza Rycźerja ſ Czech, kotryž tehdy jako dźěłacźeŕ w Trupinje bydleſche, ßo hrěſchachu, ſo je woheń ſakožił. Młody Jurij Rycźeŕ bě ßo, kaž praji, w Hórkach pola Worklez narodźił, a to po Khróſczańſkich zyrkwinſkich knihach 16. meje 1775. Hacź do njedawneho czaßa bě wón pola Czechoweho bliſcheho ßußoda, ſahrodnika Jakuba Mróſa, ſa kruwarja ßłużił. Tuteho ſpokojnoſcź pak ßebi wón njemóżeſche dobycź, dokelž bě lěni, ſaſpany a hubaty. (Jakub Mrós, kotrehoż potomniży hiſchcźe nětkole w Scheſchowje ßydla, bě ſ Bjedrichez pola Laſa, ſ wotkal bě ßo něhdże wokoło lěta 1763 do Scheſchowa pſcheßydlił.) Tónle hoſpodaŕ bě młodemu Rycźerjej něhdże 3 njedźele do wohnja ſ hněwnymi ßłowami prjecź kaſał, ſo dyrbi k czertu hicź. Na to pachoł ſkradźu czekny. Prjedy teho pak bě hiſchcźe rjekł, ſo chze Mróſej „ßwěczku ſaßwěczicź“. A tole wjecźiwe wotmyßlenje wón bórſy wuwjedże. Ssebi wotmyßliwſchi, woheń ſakožicź, wón 11. novembra 1793 do Scheſchowa dźěſche. Na ßměrkach wón pſched wjeß pſchińdże a tam pſchi wohnju, kotryž běchu ßebi kruwarjo ſčinili, klepany hrib ſażehli. K Mróſez twarjenjam wón njemóżeſche po runym puczu dóńcź, dokelž ßo nochzyſche wo wßy widźecź dacź. Duž wón żehlazy hrib do ßkomjaneje tſěchi Czechez bróżnje tykny, ßo nadźijejo, ſo ßo na tajke waſchnje bliſko pſchitwarjene kubło ßwojeho hoſpodarja wotpali. To pak ßo njeſta, a tak bě ſkóſcziwy njekraßnik jenemu zyle njewobdźělenemu czežko ſeſchkodźił. Hižo naſajtra ſapalerja w Konjezach, hdźež po proſchenju khodźeſche, ſajachu. Jeho najprjódzy do klóſchtra Marijneje Hwěźdy do khłódy dowjedżechu. Tam ßo wón na wopraſchenje ßwojeje ſkóſcze ſjawnje wuſna. Klóſchtrſki ßud, pod kotryž Konjezy ßkuſchachu, jeho potom hrabinſkemu Rieſchſkemu ßudej w Scheſchowje pſchepoda. Potom jeho do Budyſchſkeho hroda dowjedżechu. Rycźerja ſ pomozu tołmacża pſcheßkyſchachu. Pſched klóſchtrſkim ßudom pſches ßudniſkeho kawnika Boſczija Renczа a w Budyſchinje pſches hornjoßudniſkeho rěčnika a notara Jurja Ramſcha, jeneho rodźeneho Sſerba. S ruki tuteho muża pſchepytowanſke akty někotre wobſchěrne ſpiße w ßerbſkej rěczi wopſchijeja. Wuprajenja młodeho Rycźerja jara ſrudźazy wobras ſanjerodźeneho woczehnjenja pokaſuja. Wón njewjedźeſche, kak ſtary bě, a ßwoju ſtarobu na 14 lět liczeſche, mjes tym ſo wón w 19. žiwjenjowym lěcze ſtejeſche. S jeho dweju bratrow bě ſtarſchi wojak, młódſchi po proſchenju khodźeſche. Do ſchule wón njebě khodźił, tež njebě hiſchcźe k ſpowjedźi pobył. Druhdy je wón ke mſchi ſchoł, „tam pak njeje ßłyſchał, ſo je ſakaſane, woheń ſakožicź“. Jenoż jeho nan je to ras rjekł. W běhu ßudniſkeho jednanja ßo Rycźeŕ wuſna, ſo je hižo 7. auguſta 1791 kubło ßwojeho prjedawſcheho hoſpodarja Michaka Hejduſchki młódſcheho w Komorowje, kotryž bě teho runja ſ nim njeſpokojom był, ſapalił. Pſchepytanje ſkónczіwſchi ßo prawiſniſku fakultu w Lipſku wo wußud praſchachu. Ta ßebi ßmjercź pſches woheń żadaſche, kotraž bě po ſakſkim ſakonju na ſapalenje poſtajena. Tole hižo tehdy niz wjazy czaßej zyle pſchimĕrjene khoſtanje ßo „do khoſtanja pſches mjecź ſe ſcźěhowazym ſpalenjom cźěła“ połóżi. Dalſche powołanje na knjeżerjowu hnadu dyrbjeſche wot ſpoczatka wuſamknjene byczź. Jako dźeń wotprawjenja ßo 28. dźeń novembra 1794 poſtaji, jako měſtno ſtare wotprawniſchczo na Scheſchowſkich ležomnoſczach mjes ſtarej Rakeczanſkej dróhu a Khaponizu. Tam bě jedyn cźěßliſki miſchtr roſchty a wokoło nich wobłożenje natwarił. K ſtrażowanju bě ßo 124 wobronjenych muži ſe wßow hrabinſkeho Rieſchſkeho knjeſtwa ſkaſało. Budyſkemu katej Khorli Auguſtej Zipſerej bě ßo poruczіło, wotprawjenje wukonjecź. S pſchewodom duchownеju Volcka a Domaſchli ſ Budyſchina ſaßudźeneho na wotprawniſchczo pſchiwjeſechu. Tam ßo ßwjatoczne zeremonije ßmjertneho ßuda ſ rěczu a napſchecźorěczu kawnikow a ſ cźitanjom ßmjertneho wußuda wotmĕwachu. Skónczńje ßo po ſwuczenym waſchnju nad hłowu ßmjercźi podateho bĕły kij ſłama. Poßlednje ßłowa ßerbſkeho tołmacża rěkachu: „Ssud je wuprajeny a kij je roſlemjeny; Bóh budź Tebi khudemu hrěſchnikej hnadny!“ Na drjewjanym ſtole ßedźazemu Rycźerjej na to kat hłowu wotrubny. Hdyž bě ßo ta na ſemju kulika, mějeſche duchowny Volck wutrobu hnujazu rěcź k mnohim pſchihladowarjam, w kotrejż ſtarſchich napominaſche, ſo bychu ßwoje dźěčźi w bohabojoſczi a dobrych waſchnjach woczahnyli. Kat ßo hiſchcźe ſ nahim krwawym mjeczom po ſwuczenym waſchnju wopraſcha: „Sſym prawje wotprawił?“, na czoż jemu wotmolwichu, ſo je cźinił, ſchtoż je ßo poruczіło. Potom wotprawjeneho hłowu a cźěło na jenym njedaloko roſchtow ſeſtajenym ſchcźěpowzu w pſchitomnoſczi ßudniſkich woßobow ſpalichu. Tak ßo żiwjenje njeſbożowneho młodźenza Jurja Rycźerja 28. novembra 1794 w Scheſchowje ſkónczi. (Po pſchepytowanſkich aktach we hłownym ſtatnym archiwje loc. 9712.) P.

S **Łomſka** pola Minakała. Pſchi domojwożenju żita je na tudomnym knjeżim dworje rólny pohoncź Ruſchel pod kołа pſchiſchoł, hdyž chzyſche měch żita, kotryž ßo dele ßuwaſche, horje ſtorczicź. Ruſchelej je ßo jena noha ſtraſchnje ſmjatła.

S **Rakez.** Sańdźenu njedźelu ßo w naſchim lubym Bożim domje poßwjedźeń 40 lětneho dnja bitwy pola Sedana ßwjecźeſche. Zyrkwina parada woßadźinych wojeńſkich towaŕſtwow, kaž je to hewak waſchnje, wuwoſta. To pak wſcho niczo njewadźeſche. Wſchako ßmy ßłyſcheli wutrobuhnujaze a kraßne ßłowa naſcheho lubowaneho duſchowpaſtyrja, kaž dźě ßmy to ſtajnje ſwuczeni a ßo jemu ſa to ſ zyłej wutrobu dźakujemy, kaž tež ſa rjane žnjowe prědowanje. Na žnjowym ßwjedźenju ßmy tež rjane ßnopy a ſpěwanje dźěčźi na ßerbſkim kemſchenju parowacź dyrbjeli. A tak wſcho pſcheſtawa. To pak wſcho niczo njeſchkodźi. Bóh dał jenoż, ſo bychmy prawje dołho naſcheho wyßokodoſtojneho knjeſa fararja ſtroweho a cźiłeho poßłuchacź mohli.

S **Ketliz.** Bitwu ſ zyganami je na ſchoßeju pſchi Pětſchkez hrjebi tudomny dróhowy wothładaŕ měł. W lěßu a w pſchěrowje pſchi dróſy ßebi banda zyganow jědź warjeſche, ſchtoż jim dróhowy wothładaŕ ſakaſa. Hdyž ßo wón ſ zyganami wuręczowaſche, dwě żónſkej jeho ſe ßekeru nadpadnyſchtej, a tež mużojo ßo do njeho ſ pukami dachu. Na ſboże jedyn kołojeſdny po dróſy pſchijędże, kotryž jeho pſched zyganami ſakitaſche, hewak budźiſche ßo jemu mohło ſlě ſeńcź.

S **Łubija.** Wokrjeßny wubjerk Łubijſkeho hamtſkeho hejtmanſtwa je *wobſamknył, wukas wudacź, po kotrymż* ma ßo ſ *pſchihro-*

ženjom khostanja sakasacz, dźěćźom, kotrež hischcże njejßu 14 lět stare, palenz pschedawacź. Wot sawjedźenja dyrbjenskeho noschenja pranzow sa pßy ßo wothlada.

S Lubija. Straschneho cźělneho sranjenja dla je tudomny kawniski ßud 46lětneho ryczeŕkublerja s Giczewskeho w Hornich Jĕrkezach k 50 hriwnam pjenjeżneho khostanja a k 10 hriwnam bolostnych pjenjes saßudźik. Giczewski bě s jenym dźěkaczerjom, kotryż ßebi wjazy msdy żadasche, ßo swadźiwschi jeho nabik.

S Draždżan. Saßo bliża ßo nasche dawno wocżakane, lube ßerbske kemschenje. Njedźelu sa tydźeń, to je 18. septembra, steji kschižna zyrkej pschipołdnju 1/2 12 hodź. sa naß wotewrjena. Spowjednu wucżbu je knjes farař Domaschka s Budestez, prědowanje k. farař Gólcź s Rakez na ßo wsak. Wschitzy Sserbja s bliska a s daloka ßu wutrobnje pscheproscheni. Duż, lubi Sserbja, wotstrońcże wschě sadźěwki na waschim kemschoazym pucżu, shromadźcże ßo w bohatej liczbje a wopokażcże, so hischcże Boże ßkowo, każ waschi pobożni wótzojo, lubujecże a radźi ßkyschicże, woßebje potom, hdyż ßo wam w drohej maczeŕnej rěczi pschipowjeda.

S Łaja. Njedźelu 18. septembra budże ßo w tudomnej powjetschenej a ponowjenej Schołcźiż sali saßo ßerbski wieczor wotbywacź, kotryż ßerb. tow. „Lipa“ s Rakez wuhotuje. Njech ßo spróżniwemu towaŕstwu każ loni też lětża bohata liczba poßkucharjow wobradźi. Njech je njedźelu 18. septembra wschěch heßko: „Na ßerbski wieczor do Łaja.

S Dažina. Pschi tschelenju do ptaka njedźelu popołdnju chzyschce 21lětny kneflaŕ Liebchen tschelbnu pschiprawu sczinicź. Pschi tym rokka s pólvrom roslecźi. Liebchenej ßu s jeneje ruki jedyn zyky a pol porsta wotewsacź dyrbjeli.

— Ssadarjo Wojerowskeho wokrjeßa ßu ßo lětża prěni krócź pschi ßadowej wustajeńzy w Liegnizy wobdźělili. So ßadaŕstwo Wojerowskeho wokrjeßa na niskim skhodźeńku njesteji, je s teho spósnacź, so ßu 14 wustajerjam s Wojerowskeho wokrjeßa myta pschipósnali a to: bronsowu statnu medaillu wokrjeßnemu sarjadniſtwu sa shromadne dokonjenje w ßadaŕstwje, konditorej Pjazy w Kulowje pjenjeżne myto wo 20 hriwnow, wucżerjej Welsej w Němzach pjenjeżne myto wo 10 hriwnow a pol duzenta khofejowych łżiczkow, bronsowu medaillu Liegniczanskeho sahrodniſtoweho towaŕstwa khěżkarjej Nowakej w Bukowje, pokleńkej Winklerej w Stróži, ratarjej Leinertej we Łasu a Delnjowujesdźanskej farje.

S Běleje Wody. W jenym dolczku Adelinaskeho schachta ßu dźěczi jene mużske cźělo namakale, kotrež drje tam dołho leżesche, dokelż je hižo ßylnje do pschetlacża pscheschko.

S Běleje Wody. Na tudomnym Nowakez nowotwarje wutoru murjeŕ Robert Schulz 8 metrow hłuboko dele padny a ßo tak njesbożownje na hłowu cźißny, so khwilu sa morweho leżo wosta. Lěkaŕ spósna, so je ßebi moshy ßylnje stschaßk.

S Wuskidże. Cźeżke njesboże je ßo na dróży mjes Wuskidżu a Rěczizu stało. Skótny wikowaŕ Oskar Bawro s Běleje Wody chzyschce, hdyż bě ßo jedyn kóń do postronkow saschmatak, je saßo do rjada pschinjesecź. Kóń jeho pschi tym s tajkim wotmachom do hłowy kopny, so Bawro bjes wědomnja na semju padże. Jena żona sa Bawrowym wosom duzy snjesboženje widźesche a w bliskosczi jeneho reverskeho hajnika a dweju dźěłaczerjow na pomoz sawoła. Snjesboženeho najprjódzy do Běleje Wody a wot tam do Khocżebuskeje kliniki dowjesechu. Na wukhowanje żiwjenja je mało nadźije dokelż je ßo Bawrej nop rosraſył.

Přilopk.

* (Morduŕstwo a ßamomorduŕstwo.) Agent Becher s Zwikowa, kotryż bě ßo do Lipska pscheßydlił, je ßwojimaj dźěsczomaj s zyankalijom sawdał. Dwaj dnjej posdźischo ßu Bechera morweho w kerkach pola Schleußiga nadeschli. Też wón bě ßebi s zyankalium sawdał. W jeho drascże ßu jenoż nětkotre pjenjeżki namakali. Wón je njeskutk w pjenjeżnej nusy skucźił.

* (Papjernik ßo wotpalił.) Papjernik we Weltende pola Hirschberga je ßo schtwórtk dopołdnja wotpalił. Jenoż drjewowa tocżeŕnja, kotołnja, parne maschiny a domske ßu ßo wohnjej wobrołe. Naſtata schkoda ßo na pol milijona hriwnow wobliczja.

* (Sso samjatk.) W fabrizy gumijowych tworow w Harburgu jedyn młody njewoženjeny dźěłaczeŕ pschi poßkużowanju jěsdneho stoła tak njesbożownje mjes jěsdny stoł a sczěnu pschińdże, so ßo jemu hłowa rosmjecże. Wón bě na měsczе morwy.

* (Ssmjertne snjesboženje w manevrje.) Pschi wótrym tschelenju Würzburgskeho pólneho artilleriskeho regimenta jedyn wutsěl s jeneje hubizy mißny a bliſko wobkedźbowanskich mużstwow rosbuchny. Jedyn artilleriſt bu morjeny, a jedyn serżant ßo czeżko srani. Jedyn kanoněr ßo lohko srani, jedyn kóń ßo mori.

* (Tyfusowa epidemija.) W evangelskim wucżeŕskim seminarje w Pruskim Eylawje je tyfus wudyrił, tak so je ßo wucżenje skónczicź dyrbjało. Skhorjeni seminariſtojo ßu ßo do Königsbergskeje měschczańskeje hojeŕnje dowjesli, drusy ßu ßo domoj podali.

* (Se żeleſniskim cźahom ßo rosmjatk.) Na hłownym dwórnischczu w Rostocku pschi ranżěrowanju ludźazych wosow żeleſniski dźěłaczeŕ Boß s nohu w jenym wuhibadle tcżazy wosta, hdyż ßo runje na tej ßamej koliji ranżěrowanski cźah bliżesche. Dźěłaczeŕ ßo pschejěżże a ßo hnydom mori. Wón żonu a dźěczo sawostaji.

* (Ziwa ßo spalika.) Jědnacżelětna dźowka dźěłaczerja Köhlera w Hetzdorfje ßebi w njepschitomnosczi starscheju na spiritußowym warjaku jabłuka pjecżesche. Pschi tym ßo jejna drasta sapali. Po zykym cźěle ßo palo holza na dróhu cźerjesche, hdyż drje móżesche jedyn pschekupz płomjenja s rubami podußycź, tola wobżaromne dźěczo bě ßo hižo tak cźeżko po zykym cźěle wopaliko, so bórsy po tym wumrje.

* (Něhduschi milijonaŕ na dróży jako khudak wumrjeł.) W Triesczе je tele dny 55lětny dróhowy mjeczeŕ Franzesco Pozzi na dróży s Bożej ruczku sajaty wumrjeł. Pozzi bě něhdy jedyn s najßławniſchich italskich spěwarjow. Wón do Ameriki wucżahny a ßo wot tam jako schěsczkróczny milijonaŕ wróczi. Lohko dobyte pjenjesy jemu mohł rjez w rukomaj roseńdźechu, ßa něktore lěta běchu milijony pschecżinjene, a pódla teho Pozzi hischcże ßwój hłóß shubi. Wón do cźista wokhudźi a na poßled dróhi mjeczesche, so by hłodu njewumrjeł. Nětko je jeho ßmjercź s hubjenstwa wumohła.

* (Póstski assistent jako paduch.) W nozy k 1. septembrej bě ßo na hłownym póscze w Münsterje pakczik, 12,000 hriwnow wopschijazy, shubił. Tukanje ßo na póstskeho assistenta Schrödera wobrocźi. Hdyż jeho do pscheßkyschenja wsachu, ßo wón wusna, so je te pjenjesy kradnył. Pschi pschepytanju jeho wobydlenja pjenjesy w drastnym khamorje samknjene namakachu. 300 hriwnow bě Schröder hižo wudał. Wón praji, so dyrbi 1. oktobra do wojeŕskeje ßkużby sastupicź a so je chzył kradnjene pjenjesy pschi wojakach wużicź.

* (Skhorjenja w manevrach.) Ssyre rubane mjaßo wużiwschi je 23 muży 176. pěscheho regimenta w Freistadtu se snamjenjemi sajědojczenja skhoriło. Hospodowaŕ wojakow a jeho ßwójbni ßu teho runja skhorili. W Riesenburgu, s wotkal je ßo mjaßo kupiło, je teho runja 30 wojakow skhoriło.

* Roshorjazy podawk je ßo w manevrach pola Brünna w Bayerskej stał. Konje jeneho artilleriskeho brěmjenjoweho wosa ßo splóschichu a po jenej horje dele cźerjachu. Dwaj konjej ßebi żeleſne żerdże jeneho żeleſneho płota do wutrobna fraſyschtaj, tak so hnydom morwaj k semi padnyschtaj. Tseczi kóń psches njeju skoczi a ßo do rěki wali, hdyż ßo tepi. Też schtwórty kóń ßo cźeżko srani.

* (Biblija jako nalutowaŕnja.) Na pschijomne waschnje je ßo jena młoda holza w Barlinje pscheßłapika, kotrejež macź bě psched krótkim cźaßom wumrjeła. Macź bě ßwojemu dźěsczu hischcże jenu bibliju jako ßwójbne herbstwo pschepodała s napominanjom, so by w njej pilnje cźitało. Dźowka bórsy po tym skhori. Hdyż nětko troscht w bibliji pytasche, w njej khětru summu pjenjes namaka, kotrež bě jejna macź spróżniwje nalutowała. Tutón podawk na to dopomina, kak semrjety duchowny Scholta, snaty s mjenom „ßylsowy Scholta“, dokelż by husto se ßwojim prědowanjom ludźi k ßylsam hnuł, něhdy jeneho swucżeneho prosscherja jako kharja pschepokasa. Wón jemu jenu bibliju dari, jeho na jedyn staw pokasuje, kotryż dyrbjesche cźitacź a potom saßo pschińcź. Prosscheŕ ßo bórsy wróczi a hischcże bóle dyżli prjedy wo podpjeru żakosczesche. Na praschenje, hacź je w bibliji cźital, wón wotmolwi: „Haj!“ Nětko duchowny Scholta bibliju wocżini a wustróżenemu prosscherjej pokasa, so na tamnym městnje pokstahriwnowska papjera leżesche.

* (Saßypnjenje gasometrowych wijatych skhodow.) Pschi gasometrje w Unterbarmenje ßu ßo 38 metrow wyßoke wijate skhody saßypłe. Tsjo dźěłaczerjo pschi tym dele padnychu. Dwejo staj ßo saraſykoj, tseczi je ßo ßmjertnje sranił.

Wußudźenja.

Kawniski ßud. Pschedawaŕ jěsdnych kołow Jan Nowotny, prjedy w Radworju, nětkole w Maleschezach bydlazy, bě Hanu Ssymankowu w Radworju skschiwdźenja dla wobskorżił. Ta bě w jenym hosczenzu wo Nowotnym powjedała, so je wón s Radworja dołha

dla cźeknył, so je pol lěta podružniskeho pjenjesa winojty wostał a ßwojich wotebjerarjow sjebał. Prjedy hacź k ßudźenju dóńdźe, ßo skórźbnik ſ wobskorźenej sjedna. Poßlednischa ßlubi, jemu w Budyskich nowinach cźesćź wróćźicź a wschě ßudniske khósty sapkaćźicź.

⨯ 22lětna Hana Balkez bě 36létnu Nikolajowu w Khróśćze pola Minakała kschiwdy dla wobskorźiła. Wobej w jenej khěźi bydlitej. Lětßa 3. augusta je pjecźa Nikolajowa Balkez rjekła, so ßo wona njeby se ßwojim wujom w kerkach walała, hdy by na njej něschto było. Balkez bě na to Nikolajowej porokowała, so je pokosćźiwa a ſ mkodymi mużemi rjenje cźiniła. Nikolajowu k 15 hriwnam pjenjeżneho khostanja saßudźichu.

⨯ Žitny wikowar J. Marcźinkowski w Budyschinje bě ratarja a wikowarja Khorlu Bukana w Hucźinje skschiwdźenja dla wobskorźił. Marcźinkowski bě lětßa 10. augusta k Bukanej pschischoł a bě jeho namołwjał, so by dźělbu wotrubow, kotrež běchu ßo sa njeho skasałe, wotewsał. Bukan ßo sarjekny, wudawajo, so wón njeje niczo skasał. Pschi tym ßo pscherěcźeschtaj a Bukan bě pjecźa na Marcźinkowskeho „sakl . . . scź . . .“ nawołał. Bukan to psched ßudom prějesche. Bukanowy prjedawschi pohoncź Poklenk, kotrehoż bě Bukan pschekschiwjenja dla wobskorźił a kotrehoż běchu teho dla khostali, wobßwědcźi, so je tamne skschiwdźaze ßkowa ßkyschał. Jednanje ßo skóncźnje wotstorcźi.

Prima

ruske maschinske a zylindrowe wolije, prima maschinski tuk a motorske wolije,

prima kolomasy

porucźa po snatej hódnosćźi w originalnych barelach a też w mjeńschich ßudobjach najtuńscho

Otto Büttner

pschedawarnja kožanych a cźerjenskich rjemjenjow a techniskich gumijowych wężow.

Th. A. Wällnitz naslědnik

w Budyschinje

9 na ßukelnskej haßy 9.

Najtuńsche kupowanske źórło

sa

njewjesćźinske wuhotowanje

a

jednotliwe meble

solidneho a modneho dźěła.

Sprawne poßkuźenje.

Pschi hotowych pjenjesach rabatt.

Ssamßna pólstrowarnja.

Wobhladanje bjes kupjenja dowolene. Wobhladanje bjes kupjenja dowolene.

Konditornja a khofejownja

R. Lehmanna (prjedy Nauki)

na ßerbskej haßy cźišło 8

porucźa ßwoje městnosćźe dobrocźiwemu wopytowanju.

Pschihódny pschebytk!

Najlěpsche napitki. ff. konditorske twory.

torty, tykanzy, baby atd.

jako dary ſ kóždym žadanym napißmom sa kóždu składnosćź ßo hodźazym.

Schokolady. — Mjedowe tykanzy.

Maschinske wolije

— ruske a amerikanske —

sa cźežko a lohko ßo cźerjaze maschiny,

zylindrowe wolije

wschelakeje druźiny,

konsistentny

maschinski tuk

w originalnych cźwizach a po wasy porucźa po wulkim direktnym kupjenju jara tunjo

Otto Engert

drogowe klamy

en gros - Telefon 33*. - en détail

S mojeho wulkeho

zigarowho składa

porucźam hischcźe wjele druźinow po **starych placźisnach.**

Otto Sachse,

zigarowa woßebita pschedawarnja

pódla radneje pinzy a na bohatej haßy.

Schparazy wolij,

pschihotowany sa schijaze maschiny a jěsdne kola wot

H. Möbiusa a ßyna,

fabrika koscźoweho wolija

w Hannoverje,

je dostacź

we wschěch lěpschich pschedawarnjach.

Tołsty **ßuscheny połcź,** pschi 5 puntach 85 pj., cźisty **běły tuk** po 90 pj., **II. druźiny kolbaßu** po 60 pj. porucźa

Max Henker

na sadnjej bohatej haßy.

Liebsch,

ßudniski aktuar św. ßkužby

pschi nowych hrjebjach 5 pißarnja sa kupowanske, hypothekske, dismembrazijske, testamentske a sawostajeństwowe wěży atd.

Wěcźi ßerbski.

— Telefon cźišło 177. —

Pscheßadźowanje leżomnosćźow.

Njesapomniczka

na row drohego ßyna, bratra a pschecźela, cźeßneho mkodeho hólza

Ernsta Žura ſ Noweje Wßy pola Njeßwacźidła,

† 11. septembra 1909.

Nětk lěto je ßo dokonjało,
So prajesche nam bożemje,
So ſ Boha sbóżny kónz je wsało
Wscho twoje cźežke cźerpjenje.
Ty luby Ernsto, dźenża ſ nowa
To wopomnimy žarujo
A płaczo pola twojoh' rowa
Cźi pschinjeßemy ßylsow zło.

Kak lubowany ßyn ty běsche
A lubowany bratr też nam.
Ach, so twój pucź tak bórsy dźěsche
Tak sahe domoj k wěcźnym žnjam!
Ach, sažne nam rpszohnowanje
Bě postajene wot Boha!
Dźak Bohu! Saßowohladanje
Je nascha wschědna nadźija.

We wěrje, pokny sćerpliwosćze
Ssy dołho cźežku khorosćź njeßł:
Se ßylsow sradowanje rosćze,
Po srudźbje troschtuje Bóh Knjes.
Kak dźaknje ßy ty wschědnje dostał
S njebjeskich rukow lěkarstwo
A twojom' Knjesej ßwěrny wostał,
Kiž derje ſ nami cźini wscho.

We luboscźi, kiž wěcźnje traje,
Ty luby troschtowasche naß,
So ßmilny Jesuß wschitko snaje
A cźerń kaž róża ma ßwój cźaß.
Nětk róże schcźipasch, palmu noßysch
A ßwětku krónu njebjesku, [ßysch
Psched Božim wobliczom nětk pro=
Sa ßwojich lubych hnadnu msdu.

Schtó mohł te wěnzy, palmy liczicź
A stroschtne ßylsy pschecźelow,
A pschewodźerjow, kiž troscht skicźicź
Nam chzychu sa tón ßylsow dół!
A twoje cźeßne pschewodźenje,
Spěw swonow, khěrlusch hnujazy,
A Božoh' ßkowa wokschewjenje, —
To nihdy njesapomnimy.

Spi derje, drohi, lubowany!
Ty dźěsche! junu póńdźemy
Tam, hdźež je wěrje shotowany
Dom Boži skoty parlowy.
Wo tebje nětko žarujemy
A wohladamy nasdala
Te wrota, hdźež ßo poklaknjemy
Psched trónom naschoh' Jesuża!

Wjazyßadźenska termija.

Na žiwnosćz cźišło 41 w **Cźornych Roßlizach,** k sawostajenstwu njebo Khorle Ernsta Dudy ßkuschazu, se 4 wobydlenjemi, 3 kórzami pola, łuki a dobrymi twarjenjemi, je ßo hacź dotal 6000 hriwnow ßadźiło. So by ßo wyschsche ßadźenje dozpiło, mam po poručznosćzi herbow

wutoru 13. septembra, dopoldnja w 10 hodźinach

w **Haußiz hoscźenzu w Cźornych Roßlizach** wjazyßadźensku termiju postajicź, na kotruž na kupjenje smyßlenych pscheproschuju.

Leżomnosćz móże ßo w kóždym cźaßu wobhladacź.

Ernst Koban, pschi žitnych wikach 4.
Telefon 675.

Dospołne wupschedawanje.

Semrjecźa dla ßo **wulki skład**

wobucźa

na **hornczeŕskej haßy 6** tele dny sa kóždu płacźisnu wupschedawa.

Dźěłacźeŕki

do derje ßo płacźazeho dźěła pyta

porzlinowa fabrika Margarecźina Hěta.

Lochowowu

Petkuſku ßymjeńtnu rožku,

jenož jedyn krócź ßytu,

ma na pschedań **knjeźi dwór w Niederfriedersdorfje**
pola Neusalza w Sakskej.

Porzlinowe, kamjeninowe
:: a schkleńcźane twory ::

kupujecźe najtuńscho we wulkim wubjerku

pola

Hermanna Gläſela

pschi lawskich hrjebjach 4,

w ßerbskim domje.

Schmidt & Gottschalk,

pjenjeżna banka

w Budyschinje, na theaterskej haßy 6, na rožku schulskeje drohi

wot **1. oktobra** sapłacźomne

kupony

hižo wot **15. septembra bjes khostow** a bjes wotcźehnjenja ſ hotowymi pjenjesami saměnjataj.

Wulki wubjerk na składźe leżazych hódnostnych papjerow. Dobre tworowe směnki ßo diskontěruja. Pjenjesy ßo k sadanjenju po $2\frac{1}{2}$—$3\frac{1}{2}$ % pschijimaju. **Scheckowy wobkhad.** Pschenajecźe privatnych tresortowych kaschcźikow. Bursowe poručenja ßo wuwjeduja.

Serbski wjecźor we Łasu

njedźelu 18. septembra 1910 wjecźor wot $\frac{1}{2}$8 hodźin

w Scholcźiz hoscźenzu.

(Spěwy, dźiwadko a bal.)

Wschě ßerbske towarstwa a wschón ßerbski lud ſ bliska a ſ daloka k temu jenož ſ tutym najwutrobnischo pscheproschujetaj

K. Scholta, hoscźenzaŕ. **Serbske towarstwo „Lipa“.**

Khartki k doprědka kupjenju ßu wot ßrjedy 14. septembra pola Scholcźiz dostacź.

Derjeßedźaze **kostumy, żonjazu, dźěcźazu a hólcźazu drastu** schijetaj **H. Ullrich** a mandźelska na swonkownej lawskej haßy 50.

Khojej, schokoladu, kakao, cźaj

najlěpscheje twory we wulkim wubjerku porucźa

Khorla Preiser jun.

Dla spuschcźenja rěsnistwa poručam

ßuscheny polcź

punt po 80 pj.,

ff. kolbaßowy tuk

punt po 40 pj.

Robert Petri, rěsnisti mischtr pschi drjewowych wikach 14.

Ssuproschna ranza

blisko k proßatam je na pschedań w Kamjenej p. Radworja cźo. 1

Łožo

ſ matraza, hischcźe derje sdźerżane, je na pschedań na garbarskej haßy cźo. 23 I na lěwizy.

Žiwnosćz na pschedań.

We Wokrancźizach je žiwnosćz cźišło 11 ſ 18 jutrami se žiwym a morwym inventarom se ßwobodneje ruki hnydom na pschedań.

Dalsche je shonicź p. wobßedźerja.

Žiwnosćz na pschedań.

W Rakojdach je žiwnosćz cźo. 12 ſ 20 kórzami pola a łuki pscheměnjenja dla se ßwobodneje ruki hnydom na pschedań.

Serb. tow. „Lipa“ za Rakecy a wokoln.

změje wěsteje přičiny dla hižo **jutře njedźelu, 11. pożnjeńca,** popołdnju z dypkom 5 hodźin w Sockec hościencu swoje

měsačne posedźenje.

Ważnych wuradźenjow dla wšě lube sobustawy a hości w bohatej ličbje wočakuje

předsydstwo.

Do Klětneho!

W khěżorskej sali budźa **njedźelu 11. septembra**

żnjowoßwjedźenjowe reje.

Pscheceźelnje pscheproschujetaj **Gustav Fuder** a mandźelska.

Plahowarjam lena

k wjedźenju dawam, so jenož běleny (blejchowany) len kupuju. Duž jich proschu, so bychu ßwój len bělili.

Brankacź, kupowaŕ lena.

Penſiju

móżetaj dwaj rataŕskaj schulerjej Michała hischcźe dostacź pola **Pawoła Thomasa** w Budyschinje na swonkownej lawskej haßy 32 po 2 skhodomaj.

Kuchaŕki, ſtwinske a ßkužobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy k ßwinjom, wotroczkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłacźeŕske ßwójby pyta hnydom abo posdźischo pschistajeŕka **Görlichowa** na ßukelnskej haßy 1 na rožku žitnych wikow w cźrijowni knjesa Heinr. Mohra.

Pěstońcźa!

Dowěrnu, jednoru starschu pěstońcźu k 1. oktobrej pyta

Barthels

na knjeźim dworje w Jitru
pola Kamjenza.

Jednora hosposa

abo wustojna skótna hosposa ßo do hospodarstwa ſ dźowkami k 1. oktobrej abo posdźischo pyta.

S wopißmami ßo samolwicź na **knjeźim dworje w Lutobcźu.**

Serbske blido

kóždu wutoru w 5 hodźinach w khofejowni.

(K temu cźišku pschiloha.)

Pschiloha k czißu 37 Serbskich Nowin.

Ssobotu 10. septembra 1910.

Placzißny rěsneho slotu na Drajdzanskich slótnych wikach.

5. septembra 1910.

Placzißny po zentnarju a hriwnach.

Ekótne druzíny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha hr.	Rěsna waha hr.
Wóły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscze hacz do 6 lět	46—49	83—86
awstriske	49—53	85—90
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	41—45	77—82
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	36—40	72—76
4. ßnadnje pizowane łóžbeje starobу	30—35	64—71
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscze	42—45	74—77
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnoscze hacz do 7 lět	38—41	70—73
3. starsche, wukormjene kruwy a ßnadnje wuwite młódsche kruwy a jałojzy	34—37	65—69
4. ßrěnjo pißowane kruwy a jałojzy	30—33	60—64
5. ßnadnje pizowane kruwy a jałojzy	26—29	55—59
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscze	45—48	76—79
2. ßrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	40—44	70—75
3. ßnadnje pizowane	35—39	65—69
Cźelata:		
1. najlěpsche ſ mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	57—60	87—90
2. ßrěnje kormjene abo też dobre wot zyza	52—56	82—86
3. ßnadnje wuwite wot zyza	47—51	77—81
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich sſchiżenjow w starobje hacz do 1¼ léta	54—56	70—72
2. mjaßne	52—53	68—69
3. ßnadnje wuwite, też ranzy a kundroßy	48—51	64—67

Placzißna zitow a produktow.

Zitowy bowos w Budyschinje:	W Budyschinje. 3. sept. 1910. wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np.	W Lubiju. 8 sept. 1910. wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np.
Pschenza . . . . . běła	—	—	—	—	10	35	10	60
„ . . . . . žołta	10	15	10	30	10	10	10	40
„ nowa	9	40	9	55	9	10	9	60
Rožka	7	—	7	12	7	—	7	25
„ nowa	7	—	7	25	6	80	7	25
Jeczmjeń . . . . 50 kilogr.	—	—	—	—	6	80	8	—
Wows, stary	8	—	8	40	7	50	8	—
Hróch	12	50	13	50	12	50	13	—
Woka	8	75	9	25	8	25	9	50
Jahły	15	—	16	50	16	—	17	—
Hejduschka	16	—	17	—	19	—	20	—
Běrny	2	20	2	60	2	50	3	—
Butra . . . . 1 kilogr.	2	60	2	90	2	50	2	70
Pschenična muka 50 „ . . .	10	50	19	75	16	50	18	50
Rjana muka . . 50 „ . . .	8	75	12	—	10	50	12	50
Ssyno . . 50 „ . . .	3	—	3	50	2	50	3	—
Ssloma . . 100 „ . . .	4	—	4	17	3	65	4	—
Proßata 726 schtuk, schtuka . .	11	—	26	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby	—	—	5	50	5	60	5	90
Rjane wotruby . . 50 kilogr. .	—	—	5	40	5	70	6	—
Pschenični gris	—	—	6	—	—	—	—	—
Rjany gris	—	—	6	40	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenza (běła) wot — hr. — np. hacz — hr. — np., pschenza (žołta) wot 9 hr. 60 np. hacz 9 hr. 90 np., rožka wot 7 hr. 25 np. hacz 7 hr. 50 np., jeczmjeń wot — np. hacz — hr. — np., wowß wot 8 hr. — np. hacz 8 hr. 25 np.

W Budyschinje placzesche: kórz pschenzy (běła) po 170 puntach — hr. — np., hacz — hr. — np., žołta 17 hr. 25 np. hacz 17 hr. 52 np., nowa: 15 hr 98 np. hacz 16 np. 24 np., kórz rožki po 160 puntach 11 hr. 20 np. hacz 11 hr. 40 np. nowa: 11 hr. 20 np. hacz 11 hr. 60 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach: — hr. — np. hacz — hr. — np.

Wiczne placzißny w Kamjenzu.

8. sept. 1910.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. — np. hacz 7 hr. 30 np., pschenza wot 9 hr. — np. hacz 9 hr. 75 np., jeczmjeń wot 7 hr. — np., hacz 8 hr. 25 np., wowß wot 7 hr. — np., hacz 7 hr. 50 np., jahły wot 6 hr. — np. hacz 17 hr. — np., hróch 17 hr. 50 np., ßyno (stare) 3 hr. 30 np. (nowe) 3 hr. — np., běrny 2 hr. 50 np., ßloma (100 kilogr.) 4 hr. — np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 70 np. hacz 2 hr. 90 np., jeja (mandl.) 1 hr. 5 np.

Wjedro w Londonje 9. septembra: Rjane.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smeje 16. njedzelu po ßwjatej Trojizy duchowny Tischer rano w 7 hodzinach němsku spowjednu rěcz, ½9 hodzin cand. theol. Kalich, wucžeŕ pschi wyschschej realzy tu, němske a w 10 hodzinach farat Räda ßerbske predowanje.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi:** Khorla August Ernst Polan, straznik tu a wobhydleŕ w Hornjej Kinje, ſ Augustu Wyleminu Ottiliu dźělenej Böhmowej, rodź. Schusterez ſ Budyschina. — August Töpfer, twarski dźěłaczeŕ na Zidowje, ſ Hanu Panaschez ſ Lipiu

S **druhich wozadow:** Bjedrich Wylem Alfred Müller, konditor w Budyschinje, ſ Emmu Elisabethu Herzogez w Zokowje. — Jan August Hetmann, murjeŕ w Rakezach, ſ Hanu Augustu Ganez tam. —

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi:** Albert, Handrija Dejki, žiwnoscźerja w Cźichońzach, ß. — Erich Arno, Oswalda Maza Schleya, hródźneho schwajzarja we Wurizach, ß. — Hildegard Hedwig, Gustava Hermanna Domascha, blidarja w Dobruschi, dź. — Richard Erich, Richarda Adolfa Dunkela, hoscźenzarja w Rabizach, ß.

S **druhich wozadow:** Jan Alfred, Ernsta Pawoła Zura, korčmarza w Janezach, ß. — Ernst Marcźin, Khorle Gustava Wicźasa, žiwnoscźerja w Błohaschezach, ß. — Khorla Richard, Khorle Richarda Müllera, żelesniskeho dźěłaczerja w Hunczerizach, ß. — Richard, Mateja Panascha, žiwnoscźerja w Hermanezach n. Spr. — Lejna Gertrud, Ernsta Augusta Bjenady, młynskeho wobßedźerja w Rakezach, dź. — Elsa Frieda, Jana Augusta Lowki, fabriskeho dźěłaczerja we Wulkej Dubrawje, dź. — Pawoł Gustav, Khorle Augusta Schneidera, fahrodniskeho žiwnoscźerja w Pßowjach, ß. — Alma Martha, njemandź. dź. w Lipicźu. — Paula Elisabeth Theodora, Jurja Maza Waltarja Gregora, pschekupza w Nowej Wßy n. Spr., dź. — Willy Waltar, Jana Měta, žiwnoscźerja w Kobelnju, ß. — Jan Hermann, Jana Hermanna Bjenady, kublerja w Sdźaru, ß. — Alfred Max, Bjedricha Ernsta Kirstena, fabrikskeho dźěłaczerja w Kóſłach, ß. — Pawoł Hermann, Ernsta Wyrgacza, khěžerja a pohonicza w Hucźinje, ß. — Ernst Richard, Jana Schneidera, khěžerja w Stróži pola Barta, ß. — Herbert Hellmuth, Josefa Bergmanna, friseura w Barcźe, ß. — Hana Marja, Gustava Maza Lowki, khěžerja w Rakojdach, dź. — Martha, Jana Schisſlera, dźěłaczerja w Kortnizy, dź. — Frieda Martha, Gustava Roberta Himpela, pohonicza we Wósborku, dź.

Zemrjeći:

W **Michalskej wozadze:** 6. cźeń septembra: Madlena Matthienzez, njebo Pětra Witcźasa, žiwnoscźerja w Rakojdach, sawostajena wudowa, w Nadźannezach, 75 l. 10. m. 22 d.

S **druhich wozadow:** Jan Hendrich Scholta, khěžeŕ w Błohaschezach, 63 l. 4 m. 4 dn. — Margareta Bjenadźiz w Bolborzach, 11 dn. — Ernst Ota Waltar Heilemann, fabrikskeho wjednika w Hnaschezach, ß., 4 l. 3 m. 4 d. — Khrystiana Ernestina swud. Wicźasowa rodź. Mühlez w Sstónkezach, 82 l. 10 m. 15 dn. — Gustav Wylem Hänchen, kublerŕ w Nowej Wßy pola Huski, 62 l. 8 m. 4 dn. — Marja Madlena rodź. Scholcźiz, Jana Nutniczanskeho, žiwnoscźerja w Ssowrjezach, mandźelska, 62 l. 3 m. — Martha Elsa, Jana Bohuwěra Khěžnika, žiwnoscźerja w Sdźaru, dź., 3 m. 6 dn. — Jurij, Jana Augusta Hasche, žiwnoscźerja w Skanezach, ß. 3 m. 26 dn. — Madlena Wicźasez rodź. Mathienzez, njebo Pětra Wicźasa, žiwnoscźerja w Rakojdach, sawostajena wudowa tam, 75 l. 11 m. 24 dn.

Zyrkwinske powjesćze ſ Hodźija.

16. njedźelu po ßwjatej Trojizy smeje rano ½7 hodźin farat Kschižan ßerbsku spowjednu wucźbu, ½8 hodź. duchowny Voigt ßerbske a w 9 hodźin němske predowanje. — Póndźelu 12. septembra smeje rano 8 hodź. farat Kschižan ßerbske a ½ 10 hodźin němske kermuschne predowanje.

Zyrkwinske powjesćze ſ Budestez.

16. njedźelu po ßwjatej Trojizy smeje duchowny Bójz rano w 7 hodź. němsku spowjedź, dopołdnja we 8 hodź. němske a ½10 hodźin ßerbske predowanje. — Kollekta na žnjowym dźaknym ßwjedźenju sa Wožadnu diakoniju sběrana je wunjeßła 217 hr. 25 np. — Wutoru 13. septembra dopołdnja 10 hodźin smeje duchowny Bójz w schuli w hornej Hórzy ßerbsku spowjedź.

Na ßwój wulki sklad

blusow, schórzuchow, koschlow, jakow, ložowych schatow,

kaž też na dźělbu

schenillowych rubischczow a běłych schantkow

se smylkami atd. ſ poručenjom kedźbliwe cźinju.

Mańkowa na wyßokej haßy 5.

Jěsdny plan železnizow

placžazy **wot 1. meje 1910 hač do 30. septembra 1910.**

Njedželu a šwjate dny tež 4. wosowa klaša jěsdži.

S Lubija do Radworja.

Wosowa klaša	2-4	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2. 3.
S Lubija	—	8,34	11,56	3,09	5,18	7,44	—	11,15†
Ketliz	—	8,45	12,07	3,20	5,29	7,55	—	11,26†
Radměriz	—	8,54	12,17	3,29	5,38	8,04	—	11,35†
Hluschiny	—	8,59	12,23	3,35	5,44	8,09	—	11,41†
Luwoćiz	—	9,07	12,31	3,43	5,53	8,17	—	11,49†
Malećiz	—	9,14	12,38	3,50	6,00	8,24	—	11,56†
Wósborka	4,45	9,25	12,54	3,56	6,18	8,30	8,33*	12,02†
Hrodźischća	4,52	9,33	1,02	—	6,26	—	8,40*	—
Barta	5,15	9,50	1,19	—	6,40	—	8,51*	—
Hućziny	5,25	10,01	1,30	—	6,51	—	9,01*	—
Klukscha	5,36	10,12	1,41	—	7,03	—	9,11*	—
Wulk. Dubrawy	5,51	10,25	1,55	—	7,17	—	9,22*	—
Lutobeža	5,58	10,32	2,01	—	7,24	—	9,29*	—
Radworja fast.	6,04	10,38	2,08	—	7,30	—	9,35*	—
do Radworja dwórn.	6,14	10,45	2,14	—	7,37	—	9,41*	—

* Jěsdži jenož 16. meje, 5. junija, 3. julija, 7. augusta a 4. septembra.
† Jěsdži jenož šwjate dny.

S Radworja do Lubija.

Wosowa klaša	2-4	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2. 3.
S Radworja dwórn.		—	8,25	12,18	—	4,39	—	9,01	—	11,49*
Radworja fast.		—	8,32	12,25	—	4,47	—	9,08	—	11,56*
Lutobeža		—	8,40	12,32	—	4,56	—	9,14	—	12,02*
Wulk. Dubrawy		—	8,49	12,39	—	5,07	—	9,21	—	12,08*
Klukscha		—	9,01	12,50	—	5,17	—	9,31	—	12,18*
Hućziny		—	9,12	1,00	—	5,29	—	9,41	—	12,28*
Barta		—	9,44	1,16	—	5,50	—	9,51	—	12,38*
Hrodźischća	§	—	9,55	1,27	—	6,01	—	10,02	—	12,48*
Wósborka	5,35	7,23	10,25	1,39	4,08	6,08	6,30	10,09	10,12†	12,56*
Malećiz	5,42	7,30	10,32	1,45	4,15	—	6,37	—	10,19†	—
Luwoćiz	5,49	7,39	10,39	1,52	4,22	—	6,46	—	10,26†	—
Hluschiny	5,57	7,47	10,47	2,00	4,30	—	6,54	—	10,34†	—
Radměriz	6,02	7,53	10,52	2,05	4,36	—	7,01	—	10,39†	—
Ketliz	6,13	8,06	11,03	2,16	4,48	—	7,14	—	10,50†	—
do Lubija	6,25	8,18	11,15	2,28	5,00	—	7,26	—	11,02†	—

§ Jěsdži jenož schtwórtk, abo hdyž je tehdy šwjaty dźeń, šrjedu, hač do kónz augusta. — † Jěsdži jenož šwjate dny. — * Jěsdži jenož w nozy do 16./17. meje, 5./6. junija, 3./4. julija, 7./8. augusta a 4./5. septembra.

S Budyschina do Rakez — Wojerez.

S Budyschina	5,10	7,48	9,13	11,48	2,10	4,05	7,15	8,26	10,45	11,24
Ratarjez	5,17	7,55	9,20	11,55	2,17	4,12	7,22	8,33	10,53	—
Židowa	5,21	8,00	9,24	11,59	2,21	4,16	7,27	8,37	10,58	—
Mak. Wjelkowa	5,29	8,08	9,32	12,07	2,30	4,24	7,35	8,44	11,06	11,39
Radworja	5,40	8,25	9,43	12,18	2,40	4,39	7,46	9,01	11,22	11,49
Khažowa	5,46	ptšii. do Lubija 11,15.	9,49	ptšii. do Lubija 2,28.	2,46	ptšii. do Wósb. 9,08.	7,53	ptšii. do Wósb. 10,09.	11,28	do Wósb. 12,56 O
Njeźwaczidła	5,55		9,58		2,55		8,04		11,38	
Scheschowa	6,03		10,06		3,03		8,12		11,46	
Rakez	6,12		10,15		3,15		8,25		12,09†	
Komorowa	6,29		10,22		3,22		8,32		12,16†	
Sdźarow	6,26		10,29		3,29		8,39		12,23†	
Hóska	6,33		10,36		3,36		8,46		12,30†	
Kulowa	6,40		10,43		3,43		8,53		12,37†	
Němzow	6,48		10,51		3,51		9,01		12,45†	
do Wojerez	6,54		10,57		3,57		9,07		12,51†	

† Jěsdži jenož w nozy poślednjeho dźěłanskeho dnja w tydźenju.
O Jěsdži jenož 16. meje, 5. junija, 3. julija, 7. augusta a 4. septembra.

S Wojerez — Rakez do Budyschina.

S Wojerez	†4,10	4,45 wot Wósborka	7,04	8,34 wot Lubija.	10,11	11,56 wot Lubija.	2,31	5,18 wot Lubija.	7,41	O 7,44 wot Lubija
Němzow	†4,17		7,11		10,18		2,38		7,48	
Kulowa	†4,25		7,19		10,26		2,46		7,56	
Hóska	†4,32		7,26		10,37		2,53		8,03	
Sdźarow	†4,39		7,33		10,44		3,00		8,10	
Komorowa	†4,46		7,40		10,51		3,07		8,17	
Rakez	5,07		7,50		10,59		3,16		8,25	
Scheschowa	5,15		7,57		11,06		3,23		8,33	
Njeźwaczidła	5,23		8,05		11,14		3,31		8,40	
Khažowa	5,33	6,11	8,14	10,45	11,22	2,14	3,39	7,37	8,49	9,41
Radworja	5,44	6,16	8,21	10,51	11,28	2,17	3,46	7,44	8,55	9,42
Mak. Wjelkowa	5,55	6,26	8,31	11,01	11,38	2,28	3,56	7,54	9,05	9,57
Židowa	6,03	6,34	8,38	11,08	11,45	2,36	4,03	8,01	9,12	—
Ratarjez	6,08	6,38	8,43	11,13	11,50	2,40	4,07	8,06	9,17	—
do Budyschina	6,15	6,45	8,50	11,20	11,57	2,47	4,14	8,13	9,24	10,04

† Jěsdži jenož kóždy poślednji dźěłanski dźeń w tydźenju.
O Jěsdži jenož 16. meje, 5. junija, 3. julija, 7. augusta a 4. septembra.

Kamjenz-Halschtrow-Biskopizy.

S Kamjenza	5,50	11,30	2,03	7,02
Halschtrowa	6,17	11,58	2,30	7,36
Do Biskopiz	7,03	12,44	3,21	8,27

Biskopizy-Halschtrow-Kamjenz.

S Biskopiz	7,25	1,40	4,20	9,12
Halschtrowa	8,10	2,28	5,30	10,00
Do Kamjenza	8,34	2,56	6,06	10,25

Se Chorjelza do Drażdżan.

Wosowa klaša	1-3.	1-4.	1-4.	2-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	2. 3.
Se Chorjelza	2,00	—	4,17	—	—	7,48	8,58	11,17	2,11	2,20	4,24	6,58	8,52	9,07	11,53
Rychbacha		—	4,40	—	—	8,12	—	—	—	—	2,44	4,48	7,22	—	9,31	12,21
Lubija	2,25	—	4,59	—	6,32*	8,32	9,23	11,44	2,36	3,06	5,07	7,43	9,15	9,51	12,48
Pomorz		—	5,14	—	6,49*	8,47	—	12,00	—	3,22	5,22	7,59	—	10,06	1,14
Budyschina	2,46	3,54	5,34	6,51	7,07*	9,07	9,44	12,21	2,57	3,43	5,42	8,21	9,36	10,26	1,86
Žičenja	—	4,05	5,46	7,02	—	9,19	—	12,33	—	3,55	5,54	8,33	—	10,38	—
Bistopiz	—	4,25	6,09	7,21	—	9,39	—	12,54	—	4,15	6,13	8,54	—	11,01	—
Arnsdorfa	—	4,48	6,29	7,47	—	9,59	—	1,17	—	4,40	6,35	9,19	—	11,24	—
Radeberga	—	4,55	6,37	7,56	—	10,07	—	1,25	—	—	6,43	9,27	—	11,32	—
Do Drażdżan	3,39	5,17	6,55	8,20	—	10,24	10,35	1,44	3,51	5,04	7,01	9,45	10,24	11,56	—

* Jěsdži jenož kóždu šobotu.

S Drażdżan do Chorjelza.

Wosowa klaša	1-4.	1-3.	2. 3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	2-3.
S Drażdżan	12,30	1,45	—	6,14	7,11	8,53	9,09	10,30	12,35	3,14	5,09	6,33	8,10	9,45	—
Radeberga	1,02	—	—	—	7,43	—	9,41	—	—	—	—	—	8,37	—	—
Arnsdorfa	1,10	—	—	6,47	7,54	—	9,50	—	—	1,08	3,47	—	6,06	8,45	10,18	—
Bistopiz	1,35	—	—	7,16	8,18	9,31	10,17	—	—	1,34	4,10	—	6,32	9,11	10,43	11,14
Žičenja	1,50	—	—	7,32	8,34	—	10,33	—	—	1,50	4,25	—	6,48	9,27	10,59	11,42
Budyschina	1,59	2,36	4,25	7,46	8,43	9,48	10,46	11,27	—	2,04	4,39	6,05	7,01	9,40	11,16	11,56
Pomorz	—	—	4,53	8,04	—	—	11,04	—	—	2,22	4,57	—	7,19	9,58	11,35	—
Lubija	—	2,56	5,42	8,25	—	10,09	11,24	11,50	—	2,41	5,15	6,28	7,39	10,18	11,51	—
Rychbacha	—	—	6,08	8,41	—	—	11,39	—	—	2,57	5,30	—	7,55	10,34	12,07	—
Do Chorjelza	3,17	6,36	9,03	—	—	10,31	12,01	12,14	—	3,19	5,51	6,52	8,17	10,56	12,28	—

S Kamjenza do Arnsdorfa.

Wosowa klaša	1-4.	1-3.	2. 3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	2-3.
S Kamjenza	3,02	7,13	9,24	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Wolčnizy	3,20	7,35	9,46	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Grodźišćo	3,28	7,45	9,55	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Do Arnsdorfa	3,40	7,59	10,08	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
S Kamjenza	3,02	7,13	9,24	5,42	8,38	12,15	3,02	7,35	11,19	1,59	5,42	8,49	12,-1
Wolčnizy	3,20	7,35	9,46	6,03	8,59	12,37	3,20	7,18	11,01	1,42	5,25	8,32	12,04
Grodźišćo	3,28	7,45	9,55	6,11	9,07	12,46	3,28	7,09	10,53	1,34	5,16	8,24	11,56
Do Arnsdorfa	3,40	7,59	10,08	6,24	9,20	12,59	3,40	6,54	10,38	1,20	5,02	8,09	11,44

S Kamjenza 10,30, a je w Arnsdorfu 11,18. — S Arnsdorfa 9,23 a je w Kamjenzu 10,12.

Tu jenož 2., 3. a 4. wosowa klaša jěsdži.

S Kamjenza → 7,35 11,19 1,59 5,42 8,49 12,-1
S Wolčnizy → 7,18 11,01 1,42 5,25 8,32 12,04
Grodźišćowska → 7,09 10,53 1,34 6,16 8,24 11,56
Do Arnsdorfa → 6,54 10,38 1,20 5,02 8,09 11,44

S Budyschina do Wjeleczina.

Wosowa klaša	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	
S Budyschina	4,52†	5,56*	7,12	10,47	1,18†*	2,06	4,39	7,25	9,28	—	
Dźěžnikez	5,00†	6,08*	7,24	10,55	1,30†*	2,14	4,47	7,34	9,36	—	
Budestez	5,08†	6,17*	7,35	11,01	1,39†*	2,21	4,53	7,41	9,42	—	
Roswodez	5,12†	—	7,41	11,06	—	2,26	4,58	—	9,47	—	
Do Wjeleczina	5,19†	—	7,50	11,13	—	2,34	5,05	—	9,54	—	

† Jěsdži jenož šobotu a póndźelu, kaž tež šwjate dny wot 15. meje hač do 28. augusta. — * Jěsdži jenož na kóždym prěnim dźěłanskim dnju w tydźenju. — †* Jěsdži jenož njedźelu a šwjate dny.

S Wjeleczina do Budyschina.

Wosowa klaša	2.—4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	
S Wjeleczina	—	6,05†	8,25	—	12,06	—	3,03	5,25	—	10,15
Roswodez	—	6,12†	8,33	—	12,12	—	3,11	5,35	—	10,21
Budestez	5,06*	6,18†	8,41	11,48	12,17	12,42†*	3,19	5,42	7,50	10,26
Dźěžnikez	5,15*	6,24†	8,47	12,04	12,23	12,52†*	3,29	5,51	7,56	10,32
Do Budyschina	5,26*	6,31†	8,54	12,16	12,30	1,04†*	3,38	6,01	8,03	10,39

* Jěsdži jenož na kóždym prěnim dźěłanskim dnju w tydźenju. — † Jěsdži jenož šobotu a póndźelu, kaž tež šwjate dny wot 15. meje hač do 28. augusta. — †* Jěsdži jenož njedźelu a šwjate dny.

K manevram!

Sslomniki, hlowaki a pschikrywy (deki)

wschelakich družinow a wulkosczow

a po najtunischich placžisnach

porucža

Emil Wehrle

na jerjowej haßy 7.

Karobjineum

— najkhmańschi **wolij k barbjenju a impragnérowanju** w originalnych cźwizach po něhdźe 200 kg, kaž też w mjeńschich cźwizach a po wasy, ma pschezo na składze po jara tunich placźisnach

Otto Engert
drogowe klamy
en gros en détail
Telefon 33*.

Dobru
lanu muczku
porucza **Khorla Kahrowe**
pschi žitnych wikach.

Wschědnje czerstwe
bücklingi, flundry,
ff. sstłódkeho
rěczneho wuhorja,
sstuschenu haschu,
miłu a nježnu,
wubjerne
pjeczene jerje,
Bismarkske jerje,
kulaneho mopsa,
ruske sardiny,
wolijowe sardiny
porucza
Gustav Küttner nasl.
Richard Weigel.
Kóždy schtwórtk czerstwe ryby dóndn.

S mojeje, prjedy swobodnemu knjesej Uckermannej skłuschazeje, **parneje zyhelncze w Mĕrkowje** (pschi Lutobczańskim sastanischczu) wubjerne
murjerske zyhele,
pschepuschczate zyhele,
najlĕpsche **tšĕschne zyhele**
bruneje, czerwjeneje a naturskeje barby atd. po tunich placźisnach poruczam.
Albert Krause w **Mĕrkowje.**
Telefon Khróst-Lomsk czo. 17.

Benzin
sa
motory a sa czĕrjenje automobilow
porncza tunjo
Otto Engert
en gros **drogowe klamy** en détail
Telefon 33.*

G. Sch. **Wosebita poskiczeńka!** G. Sch.

Dźĕlba **dźĕczazych schkórniczkow**
pa. box a woprawne chevr., wulkosczˊ 25/26 **3**,20 a **3**,90 mk.

Dźĕlba **dźĕczazych schkórniczkow**
pa. box a woprawne chevr., wulkosczˊ 27/30 **4**,20 a **4**,90 mk.

Dźĕlba **dźĕczazych schkórniczkow**
pa. box a woprawne chevr., wulkosczˊ 31/35 **5**,20 a **5**,90 mk.

Dźĕlba **zonjazych schkórniczkow**
brunych a czornych, modneje formy **6**,75 mk. a **8**,75 mk.

Dźĕlba **mužazych schkórnjow**
schnórow., czahanske a se spinami **7**,50 mk. a **9**,50 mk.

Dźĕlba **poldolhich schkórnjow**
wschĕch wulkosczˊow, jara dźerżazych **8**,75 mk. a **10**,75 mk.

Tele 6 składnostnych dźĕlbow su s dobreje koże najlĕpje wudźĕłane a so tak dołho hacź skład doßaha, po **woprawdze nimo měry tunich placźisnach** pschedawaja.
Daloko doßahaze rukowanje sa kóždy por.

Jeniczke pschedawanje wschudze lubowanych a so najradscho kupowazych **Salamanderskich czrijow**
sa żónske a mužskich po jenotliwych placźisnach.

Shorjelska czrijowa pschedawarnja
A. Jacobsohn
Telefon czo. 467 — **w Budyschinje** — na bohatej haßy.

Po tunich placźisnach poruczam swój derje wuhotowany skład **ff. domjazych, kuchińskich a hospodarskich wězow, lakowanych a njelakowanych, blachowych lampow, latarnjow, zylindrow a sstużołow, platow, płokanskich wanjow, bowow, myjnych stejakow, zimanskich maschinow, kupanskich wanjow, żelesne pónoje a hornzy, hospodarske wahi, noże, widliczki, sstizy, nożowe korbiki, khołesjowe młyny, khołesjowe khany, khołesjowe a zokrowe tyse, rybowanske maschiny, mjaßorubaze maschiny, mjaßowe mjezki, schczětki, żerschczowe mjeczawy, zentrifugowe schczětki** atd.

Moritz Schulz, **klampnarski mischtr : : : : :**
pschi żerbskich hrjebjach 10.
— **Wuporjedzernja.** —

Albert Schulle,
optikus
w Budyschinje
na žitnej haßy 9.

Dźĕlarnja ja wĕdomostnje prawje sstedźaze bryle a tłóczniki.
Pola mje niz kupjene bryle atd. so pschedźĕłaju.
— **Wulki skład optiskich wězow.** —

Petkuschku
sstymjentnu rožku
1. wotßywa, jara sstĕtku tworu, s hornjeje Schlesyskeje dostatu,
porucza jara placźisny hódno
Jan Marcinkowski
na kamjeńtnej haßy 32.

Jatrowy tuk
(Lebertran)
sstĕtkeje czerstweje twory
k pizowanju skota
porucza
Otto Engert
en gros **drogowe klamy** en détail
Telefon 33.*

Lamanu schokoladu
po puntowskich pakczikach, też lĕpsche druźiny wopschijazych, hižo po **1** mk. porucza
Moritz Schmidt
pschi mjaßowych jĕdkach 1,
mjes sserbskej haßu a Pětrowskej zyrkwje.

Kufekowu **mucźku** sa dźĕcźi,
Neflejowu **mucźku** sa dźĕcźi
pschezo czerstwu na składze
porucza
Khorla Preisser jun.

K žnjam
poruczam wulki skład
měchow
wscheje druźiny. Jenoż ras trjebane
zokrowe měchi
po 60 pj.
Heinrich Lange
11 pschi žitnych wilach 11.

Kakao
punt po 90 pj.,
pschi wotewsaczu 10 puntow po 85 pj.
Moritz Schmidt
pschi mjaßowych jĕdkach 1,
mjes sserbskej haßu a Pětrowskej zyrkwju.

Koprowy vitriol
zyły a czisty tołczeny, k naczinjenju pschenży, s wulkim direktnym kupjenjom jara tunjo porucza
Otto Engert
en gros **drogowe klamy** en détail
Telefon 33.*

Wolijowe barby

we wschěch nuanßach, hnydom k barbjenju, derje a twjerdże skhnyjaze, k barbjenju khěžow, schpundowanjow atd.,

.molerske a murjerske barby

czerstweje lwory a na najwjetschi wubjerk,

schpundowanski ßwěczaty lak

s barbu a bjes njeje njewonjaty a spěschnje skhnyjazy,

terpentinowy wolij

(němski a franzowski),

dwójzy warjeny hódny lanowolijowy firniß,

jara derje a twjerdże skhnyjazy,

bernsteinske laki, kopallaki, damarlaki, żelesowe laki, Ia Kölnski klij

kaž tež

murjerski klij

a hischcże wschelake druhe druziny,

murjersku krydu, gyps, Ia portlandski zement, klepatokamjenjowu a **schmirglowu papjeru, schmirglowy płat, schpundowanski wósk, wósk sa parketowe schpundowanje, barbieże wscheje druziny,**

schablony

sa molerjow a murjerjow atd.

poruczeja a maja pschezo na składże po najtunischich płaczisnach

drogowe a barbowe

en gros khlamy en détail

Oty Engerta

10 na snutskownej lawskej haßy 10.
Telefon 33.

Jahły, hejduschku, grupy, ßoki, hroch, raiß a nudle

porucza **Khorla Kahrowe**
pschi žitnych wikach.

Dobru

pschenczinu muku

porucza **Khorla Kahrowe**
pschi žitnych wikach.

Woprawny **Helgolandski**

ßmolowy plestr

je najlepschi psche **wicj, podklócze, drjenje,** scht. po 50 pj.
poruczataj

Měrschez bratraj naßl.
pschi žitnych wikach 30.

Wurjadna poskiczenka

wobućowych tworow.

Tak dołho hacž skład doßaha, pschedawam

1 dżělbu **mużazych poldołhich schkórnjow** (ruczne dżěło) 8⁵⁰ mk.

1 dżělbu **mużazych schkórnjow** (cżahłych, schnórowanschich a sapinanschich) 4⁵⁰ mk. 6⁵⁰ mk. 8⁰⁰ mk.

1 dżělbu **żonjazych schkórniczkow** 6⁵⁰ mk. 7⁵⁰ mk. 8⁵⁰ mk.

1 dżělbu **holczazych a hólczazych schkórnjow** (box, chevraux) 31/35 5⁰⁰ mk. 5⁵⁰ mk.

1 dżělbu **holczazych a hólczazych schkórnjow** 27/30 4⁰⁰ mk. 4⁵⁰ mk.

1 dżělbu **dżěczazych schkórnjow** 25/26 2⁷⁵ mk. 27/30 3²⁵ mk. 31/35 3⁷⁵ mk.

Paul Kristeller

na bohatej haßy 29. **Telefon 168.**

Seelenfreund

& Co.

12 pschi lawskich hrjebjach 12

s napschecza měschczanskeho theatra

porzlin, schklenzu, lampy,

emaillowane ßudobje,

żelesne ßudobje k warjenju,

sczěnske schpihele, hospodarske ßudobje

wscheje druziny,

wězy k darjenju

w snatym wulkim wubjerku porucza.

Najtunische płaczisny, najßwědomiczische poßkuženje.

Ssmjercz wěsče

skutkuja

Käppelinske ßubjaze kapki

(destillat)

s krónskeje drogownje

Arna Käppela
na seminarskej haßy 8.
— Telefon 18. —

Franz Marschner

czaßnikat w Budyschinje
na bohatej haßy 9

swój skład **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeszazow** k dobroczinwemu wobkedżbowanju porucza.

Hódna twora. **Pißomne rukowanje.** **Tunje płaczisny.**

Prawny bürow Ernsta Kobana

(prjedy J. a E. Kobana)
w Budyschinje
pschi žitnych wikach 4.
— Telefon 675. —

Saradżenje leżomnoscżow a hypothekow, srjadowanje sawostajenstwow, wudżělanje kupjow a liscżinow wscheje druziny, sestajenje wschěch druhich pißnych dżělow. Sehnawanje pjenjeżnych żadankow.
— Rěczu tež ßerbski. —

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 38. Sobotu 17. septembra 1910. Lětnik 69.

Čežesćeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin,** kotsiž chzedża sa nje na

4. schtwórtlěto 1910

do prědka płaćiću, njech nětko **80 np.** we wudawarni Serbskich Nowin wotedadża.

Čzi, kotsiž žebi Serbske Nowiny psches **póst** pschinjesću dadża, njech tola njesapomnja, žebi je tam bórsy skasacz. Na schtwórtlěto sapłaćzi žo sa Serbske Nowiny na sakskich a pruskich póstach, kaž tež w druhich krajach němskeho khěžorstwa **90 np.,** s pschinježenjom do domu **1 hriwna 5 np.**

Serbske Nowiny s pschikłohu „Pomhaj Bóh" płacza na póšće **1 hr. 30 np.,** s pschinježenjom do domu **1 hriwnu 45 np.**

Redakzija Serbskich Nowin.

Saksli finanzny minister dr. s Rüger wotstupi.

Saksli finanzny ministe dr. s Rüger, kotryž hischcże w poślednim žejmje s młodostnym wohnjom s liberalnymi a sozialdemokratami wojowasche, bě lětża w lěču na khripu cžežko skhorił. Cžělne mozy 73lětneho ministra žu žo s tejle khoroscžu khětro žylnje storhake. Duž ma wón myślę, žwoje sastojnstwo sa někotre měžazy složicz. Minister dr. s Rüger móże na žwoju dźěkawoscz w sakskim knježerstwje s wulkiu spokojenjom shladowacz. Hdyž wón finanzne ministerstwo pschewsa, běchu sakske finanzy w khětrym njeporjedże. S nowymi požczonkami bě statny dołh straschnje wyšoko slesk. Dr. s Rügerej je žo s wulkej slutniwoscžu a wustojnym rjadowanjom poradźiło, krajne finanzy do rjada stajicz a dołh pomjeńschicz.

Sa naślědnika nětczischeho finanzneho ministra je kral ministerialneho direktora w finanznym ministerstwje se Seydewitza pomjenował. Tutón wot 20 lět finanznemu ministerstwu jako sastojnik pschiśłuschał. Pucże, po kotrychž maja žo sakske finanzy wodźicz, je jemu jeho pschedkhadnik pokasał. So by žo pod nowym ministrom Rügerowy system pschemėnił, njeje wocżakacz; pschetož se Seydewitz je Rügerowy žwěrny pomoznik w jeho finanznej politizy był. Wón sakske finanzy do drobna znaje, woženbje sarjadnistwo želesnizow. W tymle nastupanju je wón pschi sawjedženju shromadneho wužiwanja želesniskich tworowych wosow wubjerne dźěło dokonjał, cžehož dla žebi jeho w Barlinje jara waża. Politiszy je wón mało wustupował, tola je bjes dwěla, so žo wón k konservativnej stronje dźerži. W žejmje je wón pschezo wężownje rěczał, je pak tež nadpady, hdyž je trjeba było, s wótroscžu wotpokasował. Nowy minister je Łużiczan. Wón je žo jako žyn ryczerkublerja se Seydewitza nad Ssrjedźnym Sohlandom narodźił.

Mjažowa drohota.

Sastupjerjo wschěch wjetschich němskich městow žu khěžorstwowemu knježerstwu napominanje pósłake, so bychu žo němske mjesy wukrajnemu skotej wotewrike, dokelž němske ratarstwo njemóże wjazy doscz skota naplahowacz. Tež sastupjerjo němskeho rěsniskeho swjaska žu knježerstwu namjety cžiniłe, s kotrymiž bychu žo mjažowe płacžisny ponižike. Woni mjes druhim namjetuja, so by žo danski rěsny skót, kotryž dyrbi nětkole tydżeń pschi mjesach cžakacz, hnydom psches mjesy puschcżił. Dale dyrbjake žo płacžisny w rěsarńjach, sa wobhladanje rěsneho skota a sa woženje rěsneho skota po želesnizach ponižicz. Žo na wukrajne pizowadła dyrbjało žo na khwilu zyle wotstronicz. Pruski minister ratarstwa, žwobodny knjes se Schorlemer, pola kotrehož mějachu sastupjerjo rěsniskeho swjaska audijenzu, je wschě tele namjety jako njewuspěschne sacżiżnył. Mjažowej drohocże njeby žo s nimi wobarako. W tym žamym smyśle je žo württembergski ratarstwowy minister s Pischek wo mjažowej drohocże wuprajił. Namjety, kotrež žo němskim knježerstwam cžinja, wschak tež woprawdże njemóża mjažowe płacżisny potuńschicz. Teho dla dyrbjako němske knježerstwo žame sa žrědkami pytacz, s kotrymiž mohło žo mjažowej drohocże wotpomhacz. Franzowske ministerstwo žo na to po sdaczu lěpje wusteji. Wone je skótne wikowanje na franzowskich wikach wobkedźbowacz dako a je na to rěsnikam wosjewiło, so budże knježerstwo mjažowe płacżisny postajecz, jeli so žo wone hischcże dale powysscha. Kaž w Němskej tež w Franzowskej skótni wikowarjo płacżisny na wikach wyšoko cżerja, so bychu po móżnoscži wjele saślužili. Ratar pschi nětczischich wyšokich płacżisnach wjazy wužitka se skota nima dyžli prjedy. Nowiny wo tym nětkole doscz pschikładow pschinoscheja. Tak jedyn nahladny ratar w Bayerskej jenym Mnichowskim nowinam pische, so je wón tucżneho woka sa 40 hriwnow po zentnarju žiweje wahi pschedał, tola wikowar je jeho napominał, so by woka hischcże do 3. septembra stejo wostajił. Wikowar pak tež 3. septembra njeje po woka pósłał, hacž runje žu tón dżeń na Mnichowskich wikach tucżne woły 85 hacž 93 hriwnow po zentnarju žiweje wahi płacżiłe. Tež wokanje, so skót njedoščaha, je husto sehłaćne wudawanje wikowarjow. Tak žo psched dwěmaj njedźelomaj w Mnichowskej wicżnej rosprawje praji, so žu zusy wikowarjo 900 howjadow pokupili a wotwjesli, so pak je njedźiwajcy teho 57 wołow, 50 bykow, 71 kruwow, 36 jałojzow, 254 cželatow, 1486 žwini a 208 wowzow njepschedatych wostako. „Wo njedoščahanju rěsneho skota njemóżesche žo po tajkim na tychle wikach rěczecz."

Jedyn bayerski skótny lěkar w jenych nowinch dopokasuje, so liczba rěsneho skota teho dla wotebjera, dokelž žo mjes howjadami spłažny katarrh jara rosschěrja. Tajke khore kruwy cželatow nimaju, a teho dla budże skót cžim žadnischi, cžim dlěje budża kruwy khore.

Awstriske knježerstwo je žo měschczańskich wołakow nabojało a je někotre tyšazy italskich žwini psches mjesy puschcziło. Pódla teho wono dźešacz tyšaz tunow argentinskeho mjaža na pruhu pschiwjesću da.

Dokhody němskeho khěžorstwa s złow

žu žo lětża w auguscże pornjo augustej lońscheho lěta pomjeńschiłe. Loni žu wone w auguscże 67 852 909 hriwnow, lětża pak jenož 49 019 083 hriwnow wucżiniłe. W cżažu wot 1. haprleje hacž do kónz augusta žu zła 257 440 249 hriwnow pornjo 290 234 033 hriwnow w tym žamym cżažu loni wunješłe. Dokhody žu po tajkim wo 33 milijonow wotebjerałe.

Njedobrowólny wotlhad němskeho póšłanza wjerćha Radolina s Parisa.

Khěžor je 70lětneho wjerćha Radolina, póšłanza w Parisu, s jeho sastojnstwa wotwołał. To njeje schědźiwemu knjesej prawje, a wón je žwoju mjersatoscz pschi wotžalnej hoscżinje němskeje kolo-

nije w Parisu na sjawnosćz dał, prajizy: „S woprawnej bolosćzu so wot kolonije dźěłu, s čzim wjetschej bolosćzu, dokelž sym so srjedź swojeje dźěławosćze se swojeho sastojnstwa wotwołał, hačrunje so hischcze dosć čziły čzuju, so bych sapočzane dźěło dale wjedł.“ Wjerch Radolin tež na list khěžorskeho kanzlera spomni, kotryž je jemu pisał, so by pschi jeho wyšokej starobje a pschi jeho khorosćzi surowosćz była, jemu samolwjenja pokne Parižske póšłanzstwo dale pschewostajicz, a so by derje było, hdy by wón na wotpočzink schoł. So wjerch Radolin jenož njerad swoje sastojnstwo skoži, je lohko srozumicz; pschetož wono lětnje 230,000 hriwnow wunoscha, a wjerch Radolin nima hewak wjetscheho samoženja. Na jeho město je khěžor prjedawscheho sekretara swonkownych naležnosćzow se Schöna pomjenował. Tutón sa Parižskim póšłanzstwom žadasche, a teho dla dyrbjesche wjerch Radolin swoju dźěławosćz tam skónczicz. Zyle wschak wón swój nadawk njemóžesche wjazy dopjelnicz. Poslednje léta wón tak czežko słyschesche, so bě jenož hischcze s luboscziwosczu a napschecźopschinźenjom srnnzowskeho ministra Pichona mózno, wobkhad mjes póšłanzstwom a franzowskim ministerstwom sdźeržecz.

Nowe wólbne dobycze sozialdemokratow.

Pschi wudospołnjazych wólbach do khěžorstwoweho sejma sozialdemokratojo wot dobycza k dobyczu krocza. W Frankfurtsko-Lebuskim wokrjesu w Schlesyskej, kotryž bě hacz dotal jedyn national-liberalny sastupował, su schtwórtk sozialdemokratajo hnydom pschi prěnim nadběhu dobyli. Po liczenju wólbneho burowa je sastupjer konservatiwnych 6236, kandidat nationalliberalnych 7748 a sozialdemokrat Faber 15,877 hłosow dostał. Po tychle liczbach by Faber wuswoleny był. Po wosjewjenju wólbneho wunoschka w Frankfurcze so sozialdemokratojo tam do czaha sestupachu a revoluzionarne spěwy spěwajo do dźěłaczerskeho hosczenza czahnychu. Mjes tym so tam woni swoje dobycze sławjachu, wokoło poknozy s krajneho radźiczelstwa powjesć dóńdże, so je so pschi sliczenju smylk stał. Sozialdemokratiskemu kandidatej hischcze pjecza 144 hłosow pobrachuje. Duž měła so wukakanska wólba wotměcz.

Wschoněmzy pschecziwo Polakam.

Wschoněmski swjask mějesche sobotu a njedźelu w Karlsruhe swoju hłownu shromadźisnu. W njej swjask wobzarowasche, so sa-bydlenje Němzow w Pósnańskej a wjeczornej Pruskej wot lońscheho léta pomalscho dże. To bjes dwěla s tym swizuje, so knjezerstwo wuswojenski sakoń pschecziwo Polakam nałoziz nochze. Swjask to czim bóle wobzaruje, dokelž sebi to hinak njemóże wujasnicz, hacz s tym, so so knjezerstwo se swojej nětczischej politiku s napschecza Polakam s pschicznami swonkowneje politiki wodźicz dawa. To s druhimi słowami reka, so pruske knjezerstwo po namołwjenju Awstriskeje pschecziwo pruskim Polakam nješto kahodnischo postupuje. Wschoněmzam je nowscha pruska politika w Pólskej s pohorschkom. Kak hakle budźichu so woni roshorili, hdy budźichu hizo w swojej khownej shromadźisnje wjedźeli, so budźa pschichodnje pólszy semjenjo saso na swjedźenje khěžorskeho dwora pschesproschowani.

Wobhonjerstwo dweju Jendźelczanow

na Borkumskej kupje je k sajeczu nětkotrych Němzow dowjedło. Tuczi su pjecza Jendźelczanomaj pschi wobhonjenju pomozni byli. Woni so krajneje pscherady dla wobskorza. Tutón podawk je s pschicznu, so so kupy Borkum, Helgoland a Vangerook s dźěła zyle sjawnemu wobkhadej sawru. Dale su so pschedpisma sa strażowanje pschiwótsike.

Powjesna awstriska komisija.

Hizo dléje dyzli léto měschana awstrisko-serbska komisija wo praschenju jedna, kotremu s wobeju krajow dwě kupje w rězy Drinje skuschatej. Loni je awstriske wójsko, hdyž je so Bosnija pod awstriske knjejstwo stajiło, tej kupje wobsadźiło, a serbscy ratarjo, kotsiž maja na kupomaj swoje luki, dyrbjachu do Serbije czeknycz. Sserbske knjezerstwo je to awstriskemu wosjewiło, kotrez je namjetowało, so byschtaj wobaj stataj komisiju sestajiłoj, kotraž by po prawu rossudźiła, komu kupje skuschataj.

Kaž Belgradske nowiny pisaja, pak so awstriske knjezerstwo w Bosniji wo rosrisanju tejule komisijow njestara, ale wscho po swojej woli czini. Jenož jedyn pucz hischcze sbywa, po kotrymž mohła so tale namjesna swada skónczicz. Njech so serbske knjezerstwo na wulkomozy wobrocźi, so bychu te wo swadze rosrisałe.

Jedyn jendźelski offizer jako sudźet jendźelskeho wójska.

Sobotu je so w Tynemouthu tsidnjowne jednanje wójnskeho suda pschecziwo leutnantej Alanej Sutorej skónczilo, kotryž je bjes dowolnosćze swojich pschedstajenych spisz s titulom „Wójskowy system, abo czeho dla w měrje lětnje psches 30 milijonow sterlingow brodźimy?“ wudał. Wusud wójnskeho suda so hakle sa 10 dnjow wosjewi. Sutor je universitne pruhowanje wobstał a bě khwilu se schulskim direktorom, prjedy hacz je do wójska sastupił. Dżeżaczletne nashonjenje jako wojak, tak wón pische, je jeho wuczilo, so njeje sa njeho we wójsku niczo czinicz. Sa poł hodźiny może wón wschědnje swoje zyke dźěło dokonjecz. Jeho žiwjenje sa 10 lět we wójsku je jenož wobkruczilo, schtož bě prěni dźeń spósnał. System najlépschu składnosćz posticza, niczo czinicz, niczo nawuknycz a wscho sabycz. Wón k nabyczu wojerskich wědomosczow na žane waschnje njewjedże. Wóżom lět je wón we wukraju pschebywał, a wschudże su wobstejnosćze lépsche byke. W žanej jendźelskej koloniji njeje ani jeneje garaisony, w kotrejž njeby skandalosna njerodnosćz knjeziła. Hdy by so offizeram dowoliło, wernosćz rěczecz, by jich mało było, kotsiž njebychu tule dowolnosćz wuwużili. W jendźelskim wójsku wěste ludanstwo wobsteji. Offizerojo nětkole swjedźeńske czahi organisuja abo měrowe spěwy sanoscheja, ale składnosćz, so wojerszy wudospołnicz, je dźenża tak žadna kaž psched 10 létami.

Turkowszy wobhonjerjo w Bołharskej.

Bołharske nowiny „Wjeczorna Posta“ pisaju: Wot nětkotreho czasa so po pokodnischej Bołharskej wjele turkowskich wobhonjerjow brucźi. Plowdiw so s nimi mjerwi. Muhamedanszy duchowni a offizerojo, zywilnu drastu pschewobleczeni, kraj wobhonjeja. W nozy so w domach snatych Turkow, kotsiž su bołharszy poddanojo, skhadźuja.

Mjes tym so Bołharska Turkow swobodnje do kraja puschcza, turkowske wyschnosćze bołharskich poddanow mjesy pschekroczicz njedadźa.

Turkowske hrosnosćze w Mazedonskej.

Mjes tym so turkowske knjezerstwo sebi w Franzowskej pjenjesy k kupowanju starych němskich wójnskich łódźow, kanonow a tšelbow požczicz pyta, so w Mazedonskej dale surowosćze czinja, nad kotrymiž wkosby stawaju a so krej wari.

Czeknjenz s mazedonskeho města Palanki je do redakzije „Dnjownika“ w Sofiji scźěhowazu powjesć pschinjesł:

Turkowszy skótnizy su s kóždym dnjom hórschi, s kóždym dnjom žałosnischo kscheścźijanow czwiluja. W Palanzy bě wschě wobydlerstwo kaž wotemrjeło. Klamy běchu sawrjene, pschekupzy běchu so doma skhowali, na dróhu so nichtó njeswěri. Wjesnjenjo do města njepschikhadźachu, dokelž so wo swoje žiwjenje bojachu. Duchowni a samoźiczi měschczenjo so we łožach po czwilowanju hoja. Někotsi wucźerjo su czekli, a druhich su Turkojo do jasiwa sawrjeli. Zyrkej a schula stej samknjenej.

4. septembra wotbrónjaza wojerska komisija s wotdźělenjom žandarmow do wsy Gradzy pschińdże, hdźež po swuczenym waschnju „wotbrónjesche“: najprjedy samożitym měschczanam wukupne pjenjesy wudrěwasche, a słubi, so, hdyž žadanu sumu dadźa, so czwilowanja sminu; hdyž pak běchu pjenjesy dali, jich tola czwilowachu. Wot samożitych komisija k njesamożitym dźěsche. Tym hizo wukupne pjenjesy njewunusowachu, ale jich hnydom na czwilowanje dachu.

Wokoło 4 hodźin popołdnju so komisija do Palanki wróczi. Sdasche so jej, so kscheścźijanszy wobydlerjo hischcze njesu dosć bicźi. Duž mějesche wona sa dobre, na nich hischcze wjetschi strach puschczicz. Haj, jenož so bychu Bołharow traschili, jich Turkojo czwiluja, tež hdyž su jim hizo brónje a wukupne pjenjesy sebrali.

Dobuchu so do wobydlenja Jeffima Kocźankina. Pola njeho jene czisko bołharskich nowin namakachu, tsi měsazy stare. Hnydom jemu teho dla stopy nabichu. Na to na kscheścźijanske pohrjebnischczo dźěchu a schtyri rowy sa brónjemi rosrychu. Potom sebi komisija lékarja pschiwsa a dom wot doma khodźesche, prjedy czwilowanych ludźi wobhladujo. Někotsi so hojachu. Tych dasche s nowa czwilowacz, dokelž so snamjenja stracha s jich czéła shubjowachu.

Duchownym zyrkwinske knihi a pjeczaty bjeru. Tež w Palanzy duchownych napominachu, so bychu jim zyrkwinske knihi a pjeczaty wudali. Duchowni jedyn pjeczat pschinjesechu, prajizy so jich wjazy nimaju. S nimi pak runje tak sakhadźachu kaž s lajikami, kotsiž brónje njewotedachu, dokelž žanych njemějachu. Žandarmojo jich k semi porasychu a jim stopy schwikachu. Kschiki a stonanje czwilowanych běchu tak hrosne, so žamo turkowszy žuzodźa sa czwilowanych proßyczz pschińdżechu, a hdyž na nich njepoßkuchachu, se swój-

bami do polow cźeknychu, so bychu rejenje cźwilowanych njeßłyscheli. Bicźe wot wjecźora hacź do poknozy trajesche. Zanemu ſ cźwilowanych njebě mózno, na nosy stupicź; dyrbjachu jich na noßydła pokózicź a domoj donjesć.

Pschedſnamjo ſa politiſki pschewrót w ſjednoczenych ſtatach połnózneje Ameriki.

Pschi nowowólbach w Maineſkim ſtatu je republikanſka ſtrona, kotraź je 31 lět w tutym ſtatu knjeźiła, wulke poraźenje poczerpiła. Demokratiſki kandidat na gouverneurowe ſastojnſtwo, Plaiſted, je nad dotalnym republikanſkim gouverneurom ſ wjetſchinu 5000 hłoßow dobył. Dobycźe demokratiſkeje ſtrony ßo ſ ludowej njeſpokojnoſcźu ſ nětcźiſchej złownej politiku wukoźuje, kotruź republikanſka ſtrona ſaſtupuje. Spomozu wyßokich ſakitanſkich złow pak ßebi jenoź bohaczi fabrikantojo ſaki pjelnja. Kaź w Maineſkim ſtatu, tak pjecźa teź w druhich ſtatach myßla a měnjo. Jeli ſo je prajidmo wěrne: „Kaź Maine woli, zyły kraj woli“, bychu wólby 8. novembra demokratiſku wjetſchinu w kongreßowym ſaſtupjeŕſkim domje pſchinjeßke. Wjetſchina budźe ſjednoczena pod heßłom: „Reviſija złowneho tarifa.“

Njewujaßnjene paduſchſtwo na łódźi.

„Wjeſe dobreho wot knjeni Schiltoweje, mój knjeźe, a wona da proßycź, ſo byſchcźe na wokomik do jeje kajity pſchiſchli.“

Sſwoje pjenjeźne wězy ſrjadowawſchi běch ßo runje na ſwjeŕchu łódźe podał, ſo bych ſbytkny cźaß wjecźora tam pſchebył. Na kraju ßebi ſaſtojnſtwo ſarjadnika na łódźi jara ßnadne pſchedſtajeja, ale we woprawdźitoſczi je to zyle hinak. Na zykym pucźowanju ma cźłowjek połnej ruzy dźeła. Runje běch ßo do ßwojeje małeje pißarnje, kotraź ßo na ſwjeŕchu namaka, powolnje podał a ßebi małki wotpocźink popſchał, tu mje łahodne łapanje do duri ſ drěmanja wutorźe. Hnydom durje wotamknych a pſchede mnu ſtejeſche kanadyſka ßłużobna holza knjeni Schiltoweje. Do wocźi bě wſcha cźeŕwjena a jeje ſadźerźenje bě jara njemérne.

Sdaſche ßo, ſo chzyſche mi nimo ßwojeho ſkaſanja hiſchcźe wěz wobſchěrnje wujaßnjowacź, njejapzy pak ßebi hinak rosmyßli a ßo ſpěſchnje na ſwjeŕchu ſhubi.

Ja ſa njej khwatach. Do kajity knjeni Schiltoweje ſtupiwſchi pytnych na prěnje pohladnjenje, ſo bě ßo něſchto zyle wurjadne ſtako. W pſchedſtwje, ßamo na łožu, wobßah pucźowańſkich koſrow leźeſche. Woßrjedź tuteje mjeŕwjeńzy knjeni Schiltowa ſtejeſche, tyſchniwa a ſ wupłakanymaj wocźomaj.

„To je ſtraſchne“, żałoſcźeſche, na kaſchcźik pyſcheńkow pokaſujo, „moje dejmanty ßu ßo mi ſhubiłe.“

„Kak je to jenoź mózno?“ ſaſtróżeny ßo wopraſchach.

„To wam prajicź njemóźu. Dźenßa pſchipołdnju knjeni ßußodźinje powjedach, ſo mam nimo měry rjanu dejmantowu bróſchu pſchi ßebi. Wona chzyſche ju widźecź. Hdyż bě po wobjedźe, podach ßo ßem, wuwſach bróſchu ſ kaſchcźika, ale na njeſboże kaſchcźik ſe ſbytknymi pyſcheńkami w kajicźe woſtajich, a hdyż ßo potom ſaßo wrócźich, bě futeral ßo ſhubił.“

„Kak dołho ſcźe wy wotßal pobyli?“

„Niż dléje pol hodźiny.“

„Wěſcźe wy ſ wěſtoſcźu, hacź ſcźe ſa tón cźaß klucź do kajity pſchi ßebi měła?“

„Doniż ßym w ſalu była, mi ſ ruki pſchiſchoł njeje.“

Samk ßym pſchepytował, ale żaneho ßłéda njeßym namakał. Nětkole ßo ſaßo wrócźich a runje běch na najwyſchſchi ſkhodźeńk ſkhodu do ſalona dozpěł, tu někoho ſady ßebje ſaßłyſchach, kiż ſ kóźdej krocźelu wjazy ſkhodźeńkow na dobo pſchekrocźowaſche. To bě knjes Hrabak, kotryż bě ſ nami tute pucźowanje po morju hižo wjazy krócź cźinił.

„Sslyſchcźe, knjes Mako“, wón rjekny, ßwoju ruku do mojeje dowěrnje kładźo, „tón krócź mamy zyle woßebitych zuſnych hoſczi na łódźi.“

„Kak temu tak?“

„Dokelż ßu ßo mi ßłéborny futeral ſa zigarety, ßłéborny a ſloty pjerſchcźeń ſhubiłe.“

„Powjedajcźe mi něſchto nadrobniſcho wo ßwojim tukanju!“

„Kak by mi to mózno było! Wjazy ja njewém. Po jědźi do ßwojeje kajity dźěch — na to móźu pſchißahacź — dopomnju ßo, ſo ßym futeral, pjerſchcźenje a teź cźaßnik na połcźku położił, ßwoju ßuknju ßo ßłekł a ßo na łožo cźißnył, ſo bych pſchipołdniſche drěmańcźko podrěmał. Hdyż ſa jara krótki cźaß ſtanych, k ßwojemu pſchekwapjenju pytnych, ſo běchu ßo někotre wězy ſhubiłe.“

Pſchińdźech do teho, ſo bě to woprawdźe tak, a duż ßebi dołho njepſchekkadowach, ale wſchitko kapitanej woſjewich. Tón wſchitko to runje tak mało roſymjeſche, kaź ja. Najprjódźy knjeni Schiltowu k ßebi proßycź daſche, ſo by tu wěz roſpowjedał. Mje namołwi, ſo bych pſchi tutym roſmołwjenju pódła był. Hacźrunje ßo kapitan knjenju na wſchitke drobnoſcźe wuwopraſchowaſche, ßo jemu tola njeporadźi, tu wěz wußwětlicź.

Pſchipadnje bě na łódźi teź Braſilijan, ſ mjenom Korſo, teho ſadźerźenje bě mi nadpadne było. Budźich li jenoź najmjeńſcheho dopokaſa, ſo je wón winowaty, w rukomaj měł, budźich jeho kapitanej pſchepodał.

Hewak ßo duży na tutej jěſbje niczo njeſta, ſchtoż budźiſche mohło ludźom myßle mylicź, tak ſo ſa něſchto dnjow pucźowanje ke kónzej khwataſche.

Tu na dobo — ſaßo po wobjedźe — bu mi woſjewjene, ſo je ßo we tſjoch kajitach kradnyło. Cźaßniki, drohe wězy a pjenjeſy běchu ßo ſhubiłe, hacźrunje pucźowazy wobkrucźachu, ſo běchu kajitu ſeſamkali.

Hdyż bu mi to woſjewjene, běch runje w ßwojej pißarni. W ruzy mějach dwazeczi kruchow ſłotych pjenjes, kotreż běch k woli cźinjo ſa amerikanſku bankowku wumėnił. S prěnim ſaſtróżenjom ſabych, pjenjeſy ſkhowacź, woſtajich je na blidźe leźo, wuwjertnych ßwězu a khwatach precź. Njecźunjach żaneje ſtaroſcźe wo ßwoje ſłote pjenjeſy, pſchetoż ſamk do duri bě jara wumjekſzy ſeſtajany. Jara wobhladniwje klucź wobwjertnych a k ßebi tyknych. Něhdźe hodźinu dołho woſtach delka we łódźi, ſo bych tu ſkórźbu wujaßnił. Saßo ßo niczo njewukopa, ſchtoż měko wěz wujaßnicź. Mjerſazy a ſprózny ßo ſaßo po pſchepytowanju do ßwojeje pißarnje wrócźich, wotamknych durje, wotwjertnych elektriſke ßwětło, a bjes dźak ßwoju ruku ſa pjenjeſami wupſcheſtrjech — moja ruka bě na próſdnym měſtnje: hromadka ſłotych bě precź. Někotre mjeńſchiny ſtejach kaź ſproſtnjeny. Běch tak jara rosbudźeny, ſo ßwojich myßli ſebracź njemóźach, ſo bych ßebi wo ſpodźiwnym paduſchſtwje pſchekkadował. S napinanjom hakle ßo ſaßo ſměrowach a ßo potom po pißarni wobhladowach. Dohladach ßo ſłónczńje na duriny pſchiłopk, kiż bě ſchěroko wotewrjeny.

Na pſchiłopk ſ tajkim wóczkom hladach, ſo mohł ßebi cźłowjek myßlicź, ſo ßym ja podhlad ßam. Wuńdźech won a ruku pſches wotwjeru wupſcheſtrjech, ale wona hiſchcźe pſches meter wot pulta ſdalena woſta. Tola woſtach twjerdźe pſchepokaſany, ſo bě to jenicźki pucź był, po kotrymż bě ßo paduſchſtwo wuwjeſcź hodźiło, a rosßudźich ßo, hiſchcźe junu ſpytacź.

Spěſchnje khwatach do ſala, podach ßo k młodemu Amerikanej, wo kotrymż wjedźach, ſo ma jara wjele drohich wězow we ßwojej kajicźe a ſo ſ nimi jara bjesſtaroſcźiwje wobkhadźa.

„Njedajcźe ßebi niczo pytnycź!“ jemu ſ cźicha ſcheptnych, pſchi cźimż na druhich ludźi hladach.

„Sſměm ßo praſchecź, hacź je waſcha kajita ſamknjena?“ ja dale prajich.

„Haj, ta je ſamknjena.“

„Je duriny pſchiłopk wotewrjeny?“

„Haj, teje horzoty ſnjeſcź njemóźu.“

„Njechacźe mi dobroczińwje klucź do ßwojeje kajity pożcźicź? Rad bych pruhu ſcźinił.“

Wón hnydom pſchiſwoli. Ja khwatajzy dele dóńdźech, do kajity ßo ſamknywſchi do jeneho kuta na podłoſy ßo ßydnych, ſ wotkelż móźach duriny pſchiłopk wobkedźbowacź.

Stawy mje bórſy bolachu. Hižo chzych ßo ſ nowa ſrunacź, tu njejapzy — mjes tym ſo běſchtej wocźi na pſchiłopk w durjach ſłożenej — ßo mi krej ſaracźi a jenoż ſ napinanjom móźach ſaſchik potkóczicź. We ßměrkach wuhladach, kak ßo dołha, cźeńka, włoßata ruka pſches wotwjeru bliźi; cźorna ruka hrabny kożany futeral, kotryż bliſko leźeſche, a ßo ſ nim ſhubi.

Khwatnje poſtanych, durje wotamknych, wukhwatach na khódbu, běźach po ſkhodźe horje a ßo do ßrjedźneho ſwjeŕcha podach. Na tym měſtnje, kotreż bě po mojich myßlach runje nad kajitu, nańdźech — Braſilijana Korſowa. Njedźiwajo wulkeje horzoty bě w pſchewobleku ſ wyßokim kornarjom. Wón na mnje hladaſche, kaź by ßo jara dźiwał, ſo běch ja tak njejapzy pſchiſchoł. Ja pak jeho ſ wótrym wóczkom wobkedźbowach.

Na dobo mi ſbożowna myßliczka pſchińdźe. Sawróczich ßo, po ſkhodźe do ſalona dele ſkocźiwſchi delka do pſchedſtajeneho kuchinje praßnych.

„Spěſchnje mi horſchcź worjechow daj!“ na njeho ſawołach. „Spěſchnje, ſpěſchnje!“

Doſtawſchi je, ſaßo na ſwjeŕch khwatach.

Brasilijan bě ßo ſa tón cžaß na ſadny dźěl łódźe podał. Dóńdźech tam, ſtupich ßo pſched njeho a počzach worjechi łuſkacź. Wón na mnje ßobuželnje pohlada, ale ja teho kedźbu njemějach. Brasilijanowy pſchewoblek ßo kuſk wotewri, a ßwětłej wocži ßo na moje worjechi ſahladaſchtej.

To mi doßahaſche. Moje tukanje bě ßo jako prawe wopokaſało. Sbytkne worjechi do morja cžißnywſchi a na Korſowa pſchikhadźejo rjeknych:

„Żadam ßebi wot waß, ſo byſchcże mje hnydom do kapitanoweje kajity pſchewodźeli.“

„Schto ma to na ßebi?“ wón ßo wopraſcha, ßo naſad ſatorhujo. Na to praſchenje njewotmołwjejo jeho hrabnych.

Pod pſchewoblekom bě ſaſkobjene kſchicženje ßłyſchecź a wopiza ke mni ſlecža, ſo by mje ſ paſorami a ſe ſubami roſtorhała. Brasilijanej ßo we dłóni nóż ſabłyſkny. Prjedy pak hacž móżeſche kłócź, dyrich jeho mjes wocžomaj, tak ſo po dołhoſcži na ſwjerch padźe. Kuchińſki pſchedſtajeny mi na pomoz pſchiſkocži. Sa wokomik bě ſ powjaſami wuwjaſany a ke kapitanej dowjedźeny.

Kradnjene wěży ßo w Brasilijanowej kajicže namakachu.

— Kónz. —

Ze Serbow.

S Budyſchina. Sańdźenu ßrjedu ßwjecžeſche Sswobodne Sjednocžeńſtwo katholſkich wucžerjow ßwój **ßlěborny jubilej** ſe ßwjedźeńſkim poßedźenjom w ſali noweje tachantſkeje ſchule a ſe ßwjedźeńſkej hoſcžinu w Macžicžnym Domje. Tukhwilny pſchedßyda, knjes kantor Ssymank-Bacžońſki, pokaſa pſchi wotewrjenju na ważnoſcź ſkhadźowanki. Kunje 100 je jich towarſtwo w běhu 25 lět wotměło a jubilejna je prěnja krocžel do druheho ſta. Mějeſche potajkim cžißko 101.

Potom rěcžeſche knjes direktor Nowak-Budyſchinſki wo wukubłanju dźěcži. Wucžeŕ ma w dźěſcžu wotpočzowaze mozy wuwicź. Wocžehnjenje dźěſcža pak ſtawa ßo na dwoje waſchnje, ſa cžaßnoſcź a wěcžnoſcź, ſa ſeńſke a pſchesnaturſke žiwjenje. Jedyn dźěl ſkutkuje bóle ſa ßwět, druhi ſa njebjeßa. Naſch cžaß ma khětro materialny ras. Woboje ſjednocžene ſawěſcžuje ſpokojny doroſtk ſ roßßwětlenym roſomom a ſ krutej wolu cžłowjekow, ſ njekhabłazym charakterom. Naboźina je nuſna ſa wukubłanje. Stawiſny naß wucža, kak ſrudnje ſ krajom a ludom ſteji, hdźež je ßo kſchesćžijanſka wucžba wotſtroniła, hdźež njejßu wěra, nadźija a luboſcź ſ domom.

Pſchedßyda rosprawjeſche wo towarſtwowej 25lětnej dźěławoſcži. Běſche 16. ſeptembra 1885, hdyž ßo 7 wucžerjow w Khróſcžizach ſeńdźechu a wuradźowachu, hacž ma ßo pódła němſkeje też ßerbſka konferenza ſakoźicź. Sſerbſkim wucžerjam je nadawk, dźěcži nawucžicź ßerbſki rěcžecź, cžitacź, cžucź a ßwoju narodnoſcź luboważ. Najprjedy jednaſche ßo wo njekonfeßionalnym ſwjaſku wucžerjow ſe ßrjedźiſchcžomaj Khróſcžizy a Bukezy. Tola evangelſky wucžerjo nochzychu wo tym niczo wjedźecź.

[A tola by ſjednocženje na ßerbſkej podłoſy w tych ſtronach jara nuſne a trěbne było. Někotſi móża ßwój nadawk bjes woßebiteho towarſtwa w lokalnych konferenzach dopjelnicź. S němſkimi wucžerjemi njehodźi ßo rosmołwjecź wo ßerbſkim cžitanju, wo ßerbſkim ſpěwje a khěrluſchu, wo nałożowanju ßerbſkeje rěcže w naboźinje. To je jenicžky ſa wucžerjow, ßerbſkeje rěcže mózných, mózno. — Pſchiſp. dop.]

Teho dla tworjachu ßebi katholſky wucžerjo ßerbſke towarſtwo. Też duchowni ßo pſchiwſachu. Njeboh ſcholaſtik Hórnik bě prěni a jenicžki cžeſtny ßobuſtaw. Wón woßebje na to dźiwaſche, ſo ßerbſky wucžerjo a duchowni hromadźe ſteja a ſhromadnje ſkutkuja ſa lud a kraj. Hdyž ßo ſwjaſk dźerži mjes zyrkwju a ſchulu, to je ſ wulkim wužitkom ſa zyku woßadu, ſa zyke Sserbſtwo. Tam wuſtrowjeja ßo dobre narodne poczinki, tam korjeni naboźna myſl, tam ßu ludźo ſbożowni a ſpokojni. Ssobuſtawow je w tu khwilu 34. Pſchedßydojo běchu kk. Hila, Ssymank, Rěſak, Schewcžik, Rjeczka. Towarſtwo je ſe ßwěru ßwoje ſameŕy hajiło. Dwójzy witaſche katholſke wucžeŕſke ſjednocžeńſtwo w Sakſkej do ßerbſkeje Łużizy, a to do Khróſcžiz a Ssmjeczkez. Rosprawjeŕ dopokaſa też, ſo je towarſtwo hiſchcże dźenża ſdobne a nuſne. Ssmjercź je mjes ßobuſtawami bohate žně dźerżała. 10 ßwěrnych towarſchow ßu ßo do wěcžnoſcże wotwołali. K jich wopomnjecžu pſchitomni poſtanychu.

Dopißy a ſbożopſchecża pſchipóßłachu kk. em. Jurk a mandźelſka w Budyſchinje, farař Libſch w Bacžonju, pſchedßydſtwo ſwjaſka katholſkich wucžerjow w Sakſkej, kapłan Rjeda, farař Jakub Schewcžik.

S khěrluſchom ſkónczi ßo ßwjedźeńſka ſhromadźizna.

Pſchi wjeczor ſcžěhowazej hoſcžinje wunjeße pſchedßyda ßławu na towarſtwo, k. direktor Nowak na towarſtwowych veteranow (pſchitomni kk. Hila, Ssymank, Schewcžiwk), k. Schewcžik na ſhromadne ſkutkowanje duchownych a wucžerjow, k. ſenior Skala na ßerbſku Łużizu, k. Hila na knjeżny a żony, k. farař Żur na pſchesjenoſcź mjes zyrkwju a ſchulu a nětcžiſche pſchedßydſtwo, k. Ssymank na ſarjadowarjow ßwjedźenja. Blidowe ſpěwy woživjachu ſabawu. Wobdźělnizy dźěchu ſpokojeni wotßal.

A towarſtwu hiſchcże ras jene vivat, crescat, floreat do pſchichoda!

—

S Budyſchina. Sańdźenu póndźelu ßu w poßedźenju zyrkwineho pſchedſtejicžeŕſtwa Sswj. Pětra jenohłóßnje knjeſa paſtora ſekundarija Häblera tu ſa noweho primarija wuſwolili a dale ſa noweho paſtora ſekundarija knjeſa archidiakona Haaße, ſa noweho archidiakona knjeſa duchowneho Berga a ſa 1. diakona knjeſa duchowneho Edera.

— (S automobilom ßo pſchejeł.) Sańdźeny ſchtwórtk pſched wjecžorom je na krónprynzowſkim moſcże jedyn automobil ſ Budyſkeho wokrjeża jeneho ſchulſkeho hólza pſchejeł. Na ſboże pak bě hólz jenož ſ draſtu pod koła pſchiſchoł, kotraž bě ßo pſchi tym rózdrěła. Automobilowy wobßedźeŕ do bliżſcheje draſtoweje pſchedawarnje dźěſche a hólzej nowe wobleczenje kupi.

— (Rybaſka wucžba.) 2., 3. a 4. novembra budże ßo w Gudźiz hotelu w Budyſchinje rybaſka wucžba wotbywacź.

— Wo rjane wjedro je ßo njedźelu w Bożich domach proßyło. Bóh luby Knjes je tele prózſtwy widźomnje wußłyſchał. Deſchcžowe mróczele ßu ßo roſſehnałe, a pſchi rańſchim wětſiku ßmy poßłednje dny ſtajne ßłónczne wjedro měli. Ratarjo, kotſiž mějachu ßwój wowß hiſchcże na polu, budźa jón nětko domoj khowacź móż. Cžopke ßłónczko ſelenu pizu a wſchě wupłody na polu porjedźa, a ſchtoż bě we włóżnym khłódnym njeßłónczným wjedrje wodźane a njeßytne, ßo ſe ßłónczným pruhami požitne a ſpore cžini. W pokodniſchej Łużizy ßamo ſ měſtnami hiſchcże pſcheńza na polu ſteji a je hacž do 5 zentimetrow dołha wuroſtka. Srudno je woßebje na Leuterdorfſku a Seifhennersdorfſku krajinu hladacź. Někotre ryczeŕkubła njeběchu ſańdźeny tydźeń ani ſtwjelza wowßa domoj khowali. Wowß hiſchcże ſ měſtnami poßyty njeje. W Rudnych Horach je hiſchcże hórje. Tam žito ani hiſchcże njeje doſrawiło.

— Diviſionſke manevry 23. diviſije ſměja ßo 16., 17., 19. a 20. ſeptembra w Kamjeńſko-Halſchtrowſkich ſtronach. 16. a 17. ſeptembra módru ſtronu wyſchk ſ Carlowitz, komandeur cžełneho grenaděrſkeho regimenta powjedże; cžeŕwjenu ſtronu generalny major ſ Planitz, komandeur 46. brigady powjedże. 19. a 20. ſeptembra módru ſtronu generalny major Götz ſ Olenhuſen, komandeur 45. brigady a cžeŕwjenu ſtronu generalny major Meißner, komandeur 23. półneje artilleriſkeje brigady powjedże. 19. ſeptembra budźa wſchě mużſtwa diviſije biwakowacź. Kral chże 19. ſeptembra pſchi manevrach pſchitomny bycź.

Manevry 32. diviſije ßo pod wjedniſtwom diviſionſkeho komandeura generala ſe Schweinitza wotměja. Pſchi manevrach 32. diviſije budże kral 17. ſeptembra pſchitomny.

— Kral Bjedrich Auguſt je ſańdźenu póndźelu ſ Kamjeńſkich ſtron ſ konjom do Delnjeje Hórki pſchijěchał a na tamniſchim hrodże pſchenozował. Wutoru rano w 3 hodźinach je wón k manevrej pola Delnjeje Kiny wotjěchał. Dopołdnja je wón potom ſ automobilom do Pirny wotjěł. Sſrjedź wßy bě gmejna cžeſtne wrota natwariła, pſched kotrymiž gmejnſki pſchedſtejicžer Jokuſch krala powita. Schulſke dźěcži běchu ßo ſ boka drohi ſeſtupałe.

— (Wojeŕſke konje cžekke.) Sjeneje hródże w Hornim Wujeſdże ßu njedźelu w nozy 4 ulanſke konje cžekke. Wone ßu w runej měrje do Gersdorfa pola Kamjenza, hdźež běchu někotre dny prjedy ſtałe, hnałe. Tam ßu je popadnyli a je hnydom do Wujeſda wrócźli. Někotre nowiny běchu powjeſcź roſſcheŕiłe, ſo ßu ßo konje ſ hródże kradnyłe a ßo do Cžech dowjedłe.

— (Huſarſki kóń pſched automobilom padnył.) Pjatk pſchipołdnju na kronprynzowſkim moſcże jedyn automobil jeneho jěchazeho huſara pſchěhna. Na dobo ßo huſarowy kóń ſpłóſchi a ſaſkocžiwſchi pſchi automobilu padny. Sdaſche ßo, ſo je automobil konjowu nohu pſchejeł. Bliżſchi wokomik pak kóń ſaßo na nohi ſkocži a ſe ßwojim jěſdnym na Draždźańſku drohu cžeŕjeſche.

— Żitne płacžiſny ſaßo na burſach ſpaduja. S Amériki a ſ Ruſkeje ßo na němſkich wikach wjele žita poſkicžuje.

K temu je ßo ßuche wjedro pschidako, kotreż je sa sběranje běrnow pschihódne.

S **Budyschina.** Gratmischtr Adolf Jurisch s Thomaßez fabriki jěsdnych kołow, kotryż bě psched tsjomi njedźelemi pschi mnischej zyrkwi s motorskim kołom do jeneje murje sawadźił a ßebi hłowu rosbił, wobruczku slemił a rjap ßebi swinył, je w měschczańskej hojerni na ßwoje sranjenje wumrjeł.

— Pósdne běrny njedźiwajzy dołheho włóżneho wjedra lětża dobry wunoschk lubja. Sańdźeny tydźeń ßu běrny počeli sběracz a pschi tym ßu ßo dźiwali bohatosczi běrnow, kotreż pod pjeńkami namakachu. Powschitkownje ßu běrny strowe, jenoż tu a tam ßo jena cžorna namaka.

— (Wo sakißanju wotawy.) Jeli so by ßo wjedro saßo do deschcża dako, ratał B. s Tennecker w Budyschinje radźi, wotawu sakißacz. Trawa dyrbi k temu hižo swjadła bycz, tola móże też hižo pół ßucha bycz. S njeje ßo schtyrirózkata fojma s runymi scżěnami dwaj metraj wyßoko na worschtu ßłomy natwari, pschi cżimż ßo mokra a ßucha trawa jenak smęscha, ßo twjerdże stepze a ßo skónczńnje se ßłomu 3/4 metra wyßoko poßypa a 3/4 metra tołsto ßo s pjerschczu pschikryje. Potom je dźęko dokonjane, kotreż móże ßo też pschi deschczowym wjedrje cżinicz. (Na nękotrych kubłach je ßo wono hižo wuwjedko.) Hdyż je hižo pschewjele ßucheje trawy, ßo ta s wodu pokrjepi. Hromada na pół wyßokosczе sapadnje a móże ßo sa nęhdże 2 męßazaj wużicz. Tajku sakißanu wotawu, kotraż ßo tak twjerdże ßadźi, so dyrbi ßo se ßekeru wotrubacz, stół rad żerje. Byrnjež by ßo se saparjenjom nęschto shubiło, dha tajke schkodowanje do wahi njepada pornjo temu, schtoż ßo w mokrym wjedrje skasy. Kóżdemu ratarjej ßo tole waschnje porucza, so mohke ßo wotawowe żně bórsy skónczicz.

— (Pschecżiwo cżwilowarjam skota.) So mohke ßo mjena woßobow, kotreż stół pschi cżerjenju cżwiluja, lózo shonicz a so by ßo tajkemu cżwilowanju pschichodnje wuspěschnje napscheczo stupako, stej Budyske męschczańske hejtmanstwo a męschczańska rada postajiłej, so ma w pschichodże kóżdy skótny honjeŕ pschi transporcże na lewej ruzy schkit męcz, kotryż mjeno a wobydlischczo teje woßoby derje spósnacz dawa, na kotrejež khósty ßo skót pschewjedże. Schtóż ßo pschecżiwo tutemu wukasej pscheúdże, ßo s 50 hriwnami pjenjes khosta.

— Po jutrach tehole lěta mějesche snata pschikoha »Serb. Nowin«, »Zahrodka«, jako woßebity cżaßopiß kóżdej dwě njedźeli wukhadźecz. Dobroczerka ßerbskeho ludu chzyische nakład na ßo wsacz. Wuschkoj stej dwě cżißle. Wobdźělenje se strony evangelskich dźęczi bě pak tak ßnadne, so bě schkoda wudawkow a prózy. (Wina teho pak njeleżi na dźęczoch!) Duż njejßmy dalsche cżißła wudawali. Lětnik »Zahrodki« węło saßo dokónczimy, ale po starym waschnju. Wudamy 3. a 4. cżißło jako pschikohu. Posdźischo, hdyż budża pomęry a wobstejnosczе khmańsche, spytamy hischcże ras. Hdyż pak takle pschirunamy rosschęrjenje »Raja« w katholskich Serbach a sahorjenosczі sa »Zahrodku« w evangelskich stronach, to ßo nam dźiwna sda tuta symnosczі a liwkosczі. Schczędriwej dobroczerży pak sa jeje dobru wolu wutrobny dźak. Wona nam sawęscze na druhim męstnje popomha! Redakzija »Zahrodki«.

— (Kholera.) Skhorjenja na kholeru w Němskej pschibęraju. Psched dwěmaj njedźelomaj staj w Spandawje pola Barlina jedyn tamnischi wobydleŕ a jeho żona na kholeru skhorikoj. Psched tydźenjom je ßo kholera ßamo do Sakskeje sanjeßka. W Kopizy pola Pirny je jedyn dźękaczeŕ na kholeru skhorił. Sakske knjeżerstwo je hnydom wschě naprawy poruczіło, s kotrymiż dyrbi ßo rosschęrjenju khorosczе wobaracz. Skhorjeny dźękaczeŕ je na pucżu polępschenja a je hižo na khwilu s koża stanycz mohł. Dom, w kotrymż wón bydli, je ßo sa wobkhad sawrjeł. Jena wothladarka khorych s Draždżan ßo sa skhorjeneho a sa druhich wobydlerjow khęże stara, pola kotrychż ßo hischcże njejßu na sboże snamjenja khorosczе pokasake. Wyschnosczі je ßobotu też wschě sjawne swjeżelenja, reje atd. sakasaka.

W Marienburgu we wjecżornej pruskej provinzy je pjecz woßobow se snamjenjemi kholery wumrjeło; s nich hischcże dwě njejstej pohrjebanej. 80 po sdaczu na kholeru skhorjenych je w dwěmaj domomaj samęscżenych a ßo tam wobkedźbuja. W zyłym Marienburgskim wokrjeßu dyrbja lěkarjo cżęła wobhladowacz. Strach ßo tam sda wjetschi dyżli druhdże bycz.

W Kölnje nad Rheinom je jedyn kódźnik, kotryż bě s Danziga pschijeł, se snamjenjemi kholery skhorił. Wyschnosczі je wschě wobhladniwostne pschiprawy poruczіła. Nichtó njeßmě kódź wopuschczicz; też ßo njeßmě s njeje niczo wunjesczі. Polizajske straże ßu ßo postajiłe. Kódź je ßo hnydom dokkadnje desinfizěrowała.

Też w Plawnje w Vogtlandskej je jedyn muż, rěsnіski mischtr Hofmann, se snamjenjemi, na kholeru pokasowazymi, cżężko skhorił.

S **Delnjeje Kiny.** Pschi manevrach je na horje blisko nascheje wßy schtwórtk jedyn kanoněr do njesboża pschischoł. Na ßwojim ßydle pschi kanonje wußnywschi, běsche ßo wón, hdyż s kanonu wotjědżechu, stróżił a pschi tym s jenej nohu do stpizow sajeł a ßebi ju pschi kulzy skamał. Hakle po khwili wojerski lękaŕ pschińdże, kotryż nohu sawjasa.

S **Dżężnikez.** Pjatk rano ßu konja jeneho husara 5. schwadrony tu satsělicz dyrbjeli, dokelż bě jedyn druhi husarski kóń do njeho kopnył a jemu nohu rosrasył.

S **Hornjeje Hórki.** S roschtow tudomneho papjernikoweho nowotwara je wutoru ßydomnacże lětny ßyn twar wodźazeho poléra Kruże s Draždżan dżeßacz metrow khłuboko na papjerjowe maschiny dele padnył a ßebi nop ßmjercz straschnje rosrasył. Njesboże ßo sta, hdyż jenu hrjadu na twar njeßechu. Nad woten rjenym wjelbom, kotryż je s deskami pschekkadżeny, ßo jena deska skama, hdyż na nju Kruża, kotryż hrjadu na sadnim kónzu njeßesche, stupi.

S **Korytnja.** Tu ßu tele dny dźękaczerja Kretschmara, kotryż je s Draždżan k nam pschicżahnył, sajeli. Tón ßamy dżeń, kotryż jeho żona w Draždżanskej kliniży do njedżel pschińdże, Kretschmar dżeßacżlětnu Klattez holzu k ßebi sawoła a ju po spirituß k klamarjej póßła. Hdyż je ßo holczka k njemu wrócżiła, je jej wón pjecża schokoladu dał a ju potom wumożował.

S **Brěsynki.** W tudomnym mkynje ßo tele dny paß jeneje transmißije pukny. Jedyn paßowy kónz tak njesbożownje mkynskeho wuczobnika do woblicża dyri, so ßo wocżi wobschkodźischtej. Boja ßo, so wbohi cżłowjek widżenje shubi.

S **Klukscha.** Lětża w juniju bě schoßaŕ Zimmermann s Gröby, kotryż tehdy na tudomnym knjeżim dworje ßkużesche, jeneho pólskeho dźękaczerja ßmjercżi tepjenja w Sprewi wukhował. Sa tónle khrobły skutk je ßo Zimmermannej nětko bronsowa wukhowanska medailla spożczіła.

Se **Scheschowa.** Ssobotu tsi dźęczi tudomneho kowarskeho mischtra Jurza do wyßoko napjateje Cżornizy padnychu. Wone budźichu ßo tepike, hdy budźische ßo wojak Großer s 9. kompagnije tżelzskeho regimenta stracha, w kotrymż běchu, njedohladał. Wojak ßo njepschemyßliwschi do wody skoczi a wschě tsi dźęczi wukhowa.

S **Panczіz.** Byrnjež wjedro wobstajnje symne bylo a huscżіscho ßo deschczowało, dha tola tu jena jabłoń k druhemu rasej kżeje.

Se **Schpikałow.** Tudomnu ratarsku dźękaczerku Mětrachez ßu teie dny sajeli, dokelż je ßwoje psched krótkim narodżene njemandżelske dźęczo skónzowała. Cżełko bě wona w starschiskej ßadowej sahrodże sahrjebała.

S **Lubija.** Wo postajenju konserwatiwneho kandidata Förstera w Lubijskim wokrjeßu Barlinske „Kschiżne nowiny“ pißaju: Nationalliberalni w Sakskej ßu spodźiwni ludźo. W Zschopawsko-Marienbergskim wokrjeßu ßu woni měnili, so ßo wot ßamo rosumi, so ßo konserwatiwnym, kotsiż hacz dotal wokrjeß wobßedźachu, jedyn liberalny kandidat napscheczo staji; konserwatiwnym pak, kotsiż sa pschichodne wólby do khężorstwoweho ßejma w Lubijskim wokrjeßu jeneho ßamßneho kandidata postaja, woni rosmjersani poroki cżinja, dokelż ßo s tym strony nětżischeho khężorstwoweho ßejma k lępschemu sozialdemokratow rostschężkaju. Po měnjenju nationalliberalnych je kóżdy krócz „narodna“ winowatosczі konserwatiwnych, ßo s liberalnymi wo kandidacże dojednacz, hdyż tutón k nationalliberalnej stronje ßłuscha; na wopak je runje tak „narodna“ winowatosczі, liberalnych pschecżiwo konserwatiwnym kandidatam wuswolerjow schczuwacz. „Kschiżne nowiny“ potom dale dopokasuja, so bě w Lubijskim wokrjeßu nusne, ßamßneho kandidata postajicz. Tale nusnosczі ßo też s wobsamknjenja liberalnych tuteho wokrjeża wobßwědżi, ßo kandidatury tudomneho sastupjerja dr. Webera dale dżerżecz. Dwělujemy na tym, so budże móżno, wjetschi dżęl konserwajiwnych wuswolerjow pohnucz, so bychu tutemu knjesej ßwój hłós dali. Żadyn nationalliberalny sapóßłanz njeje drje we wojowanju wo finanznu reformu tajlu schkódnu rólu hrał, każ dr. Weber. Po naschim pschesßwědczenju njeby bjes jeho wliwa k wótremu dźělenju liberalnych wot konserwatiwnych dóschło. Sa tak njeżebicżiwych njedyrbjeli nationalliberalni konserwatiwnych wobhladowacz, so bychu tajkemu „intimnemu“ njepschecżelej kastanije s wohnja cżahali.

S **Lubija.** Lubijske hamtske hejtmanstwo je wukas wudało, po kotrymż ßo sakaże, dźęczom hacz do 14. lěta palenz picz dawacz. Wědomostne pschepytanje je dopokasało, so alkohol w kóżdej formje

dźěczom cężke schkodowanje po cźěle a duchu pschinjeße. Starschi, kubkarjo a dźěkodawarjo ßo teho dla napominaju, so njebychu dźěczom žaneho alkohola dawali. So by ßo s najmjeńscha najhórschemu njedostatkej wotpomhało, hamtske hejtmanstwo sakasuje, dźěczom pod 14 lětami, njech ßu to ßamßne abo zuse dźěczi, pschi žnjowym dźěle palenz dawacź. Pschestupjenje tehole wukasa ßo s pjenjesami hacź do 150 hriwnow abo s arrestom hacź do 2 njedźel khosta.

Se Sćeho Komorowa. Pola jamy „Marja“ III wotdźělenje dźěłacźerjow żelesnemu sćežorej elektriskeho pruda pscheblisko pschiňdźe. Wjetschi dźěl dźěłacźerjow je ßo franiko, jedyn dźěłacźer je ßo morił.

S Běleje Wody. Tu je ßebi 17lětny schewski wuczobnik Pohle s jědom lysolom sawdał. Wón je dołhi cźaß na pluza a žołdk khorił.

S Běleje Wody. Korczmar Tzschicholz s Kruschwizy je ßebi w Mužakowskim parku s wobwěßnjenjom žiwjenje wsał. Pschiczina k njeskutkej ßo w ßwójbnych swadach pyta.

Přilopk.

* (Polizajski poß.) Sa tudomnu poliziju je ßo ßlědźerski poß, na mjeno „Dina“ poßkuchazy, kupił. S wopředka bě wón hischće jara njewuwuczeny. Sa krótki cźaß je pak ßo wón na ßlědźenje tak wudospołnił, so je ßo s jeho pomozu jedyn paduch wußlědźił. Też ßlěd sa dundakami je wón wospjet namakał.

* (Dwójne rubjeżne mordarstwo.) W Burkesdorfje we wjeczornej Sakskej ßu wutoru popołdnju w restaurantu „Vergißmeinnicht“ jeho wobßedźerja Göllera pschi klawrje a Göllerowu mandźelsku w kožu saraženeju namakali. Kaž ßo sda je dopołdnja jedyn hóscź korczmarja Göllera namołwjał, so by na klawěrje piskał. Hdyž je Göller k klawěrej schoł, je jeho hóscź wot sady k semi porasył. Korczmarjowe cźěło mjes klawěrom a scźěnu leżesche. Potom je mordaŕ po skhodźe horje běžał a tam pschebywazu Göllerowu žonu sarasył. Wón je woběmaj nop rosrasył. S pomozu jeneho Kamjeniczanskeho polizajskeho pßa ßu jeneho 19lětneho brodutruharskeho pomoznika s Burgstädta, kotryž bě bjes dźěła, jako mordarja wußlědźili. Poß mordarjowy ßlěd hacź do wobydlenja jeho lubki scźěhowasche. Pola mordarja wulku sumu pjenjes namakachu.

* (Straschneho paducha sajeli.) Draždźanskej kriminalnej poliziji je ßo poradźiło, straschneho paducha saßłapicź, kotryž je na wjele městnach ßo do wobydlenjow łamał a je wurubił. Wón ßebi woßebje lěpsche wobydlenja, kotrychž mějeczeljo běchu sapucźowali, k ßwojemu dźěłu wuběrasche. S wurjadnej wuschiknosczu wón też lěpsche durjaze samki wocźinjesche, a ßo na tajke waschnje pjenjes, debjenkow, statnych papjerow a podobnych wězow wjetscheje hódnosczе mozowasche. Njedźiwajcy pilneho ßlědźenja policajskich sastojnikow njebě móżno paducha sajecź. 13. septembra wot Lipsczanskeje policije do Draždźan jedyn telegram dońdźe, po kotrymž běchu ßo s Lipska psched nětotrymi dnjemi dwaj brunaj koffraj a ruczny koffr pod podhladnymi wobstejnosczemi do Draždźan póßłałe. Kriminalni sastojnizy běchu bórsy tele koffry wußlědźili, kotrež wjele debjenkow, ßlěbornych wězow, statnych papjerow atd. wopschijachu. S tym ßo też ßlěd sa wobßedźerjom koffrow namaka a ßo tutón w jenym hosczenzu jako 23lětny rěsbaŕ Gelling wußlědźi. W jeho pschewodźe bě pinczniza bjes ßłużby, Frida Krügerez s Finsterwalde. Wobaj staj psched krótkim do Draždźan pschijěłoj. Sajaty měješe dwaj s kulkami natykanaj revolvraj pschi ßebi, kotrajž je wón, hdyž běchu jeho sajeli, wužicź chcył. Jenož s wobhladniwosczu a spěschnym skutkowanjom móżesche ßo cźežkim scźěhwkam sadźěwacź.

* (Njeßoże w manevrach.) Pola Annaberga je ßo pschi manevrach 19. sakskeho armeekorpsa regimentowy adjutant wyschschi leutnant Grimm se 133. pěscheho regimenta s jenej kanonu pschejěł. Kola jemu lěwe ramjo a lěwu nohu pschejědźechu. Wón je ßo cźežko franił. Runje tak je ßo s teho ßameho regimenta wyschschi leutnant Franz, kotryž bě s konja padnył, s kopnjenjom cźežko franił. Jedyn reserwist 181. regimenta je na pschelecze krwě wumrjeł. W hustej mhlje w manevrach pola Fuldy jedyn muž 25. hessiskich dragunarjow po jenym nahłym wotwißu dele padny. Muž a kóń běschtaj na měscze morwaj.

* (Saßo jedyn Zeppelinowy ballon ßo spalił.) Hižo schesty Zeppelinowy wodźliwy powětrowy ballon je ßo snicził. Njeßoże je ßo 14. septembra w Oosu pola Frankfurta stako. Ballon bě ßo tónßamy dźeń dopołdnja s Oosa na jěsbu do Frankfurta nad Mainom puschcźił. Na jěsbje něschto na jenym motorje na kruchi dźěsche. Duž ßo rosßudźichu, ßo do Ooskeje kólnje wrócźicź. Hdyž bě ßo ballon hładko do kólnje swjesł, ßo motor rosebra. Pschi tym spósnachu, so dyrbjachu ßo někotre dźěle saměnicź. Tole dźěło ßebi někotre hodźiny cźaßa žadasche. Dźěłacźerjo motorowe pohibowadło rjedźachu a k temu benzin wužichu, kotryž pódła we wotewrjenych ßudobjach stejesche. Benzin ßo sapali a płomjenjowa trubjel horje ßapny. Ludźo, w kólni pschebywazy, njemóżachu niczo druhe cźinicź, dyžli cźeknycź. Někotsi dźěłacźerjo spytachu, woheń shascheca, tola ßebi pschi tym wobliczo a ruzy wopalichu. Ballon ßo zyły hacź do rjebkow spali. Jenož motory ßu njewobschkodźene wostałe. Schtyrjo monteurojo ßu ßo wobschkodźili, někotsi dźěłacźerjo ßu ßo wopalili. Spaleny ballon hódnosczе 600,000 hriwnow pschedstajesche a bě pola 12 němskich sawěsczazych towarstwow s 480,000 hriwnami sawěsczeny. Schkoda w ballonowej kólni ßo na 20,000 hriwnow wobliczi. Nowy Zeppelinowy ballon „Němska“ ßo sa někotre njedźele dotwari.

* (Czežke njeßoże pschi manevrach.) W jenej wßy pola Noweho Města nad Łobjom w Meklenburgskej wutoru w kwartěrach leżazy wojazy konje do rěki wjedźechu. Dwaj konjej ßo spłóschischtaj, a druhe konje sa nimaj cźěrjachu. Hdyž spytachu konjow sadźerżecź, woßmjo wojazy a jedyn ziwilist do njeßoża pschiňdźechu. Jedyn wojak a zivilist, jedyn njesnaty hantwjerski, morwaj leżo wostaschtaj. Druhy wojazy ßu ßebi nosy a ruzy skamali a dyrbjachu ßo hnydom do Neuruppinskeje hojernje dowjesc.

* (Arsenik w muzy.) Ssobustawy ßwójby rěsniskeho mischtra Herrlinga w Erfurcze, kotryž je se snamjenjemi sajědojczenja wumrjeł, běchu psched krótkim wschě cźežko skhorike. Nětko je ßo pschiczina sajědojczenja wußlědźika. K pschihotowanju jeneje poliwki bě ßo město muki měschenża muki, arsenika a zokora wužika, kotraż bě ßo k saniczenju njerodźe ras trjebaka. Wschitzy druhy woßmjo skhorjeni njejßu wjazy w ßmjertnym strasche, dokelż ßu ßo napschecźne ßrědki nakožike.

* (Powodźenje rěki Wódry w Schlesyskej je ßobotu pschi ßamym tak wyßoke byko kaž w lěcze 1903. Wódrowe haczenje je ßo mjes Briegom a Ohlawu wjazy krócź pschedrěko a daloke strony ßu ßo pócźrjeke. Woßebje wulke dźěle Wódrowskeho lěża pod wodu steja. Wjele swěriny je ßo w žołmach tepiko. Tobakowe žně wokoło Ohlawy ßu cźežko schkodowake, runje tak běrny a rěpa Wódrowy murjowany brjóh je ßo w Briegu na wjazy městnach podmlěł a ßo saßypnył.

* (Njeßoże pschi tšělenju s Kruppskeje kanony.) Cźežke njeßoże je ßo w Tangermünde w Bramborskej na tamnischim Kruppez tšělniku stako. Hdyž bě ßo s jeneje spěschnje tšělazeje kanony 175 krócź wutšěliko, ßo na dobo kanoniny ßamosamkazy samk sarjeknу. Wutšěl sady wujědże a 8 kanoněrow trjechi, s kotrychž ßo jedyn hnydom mori. Dwejo ßo tak cźežko franischtaj, so ßo jim s cźežka žiwjenje sakhowa. Cźežko franjeni ßu ßo do Stendalskeje hojernje dowjesli.

* (Njehrajkajcze s tšělbu!) Dźěczi listynoscherja Adlera w Lauterbachu w Rudnych Horach ßobotu w njepschitomnosczi starscheju s jenym teschingom hrajkachu. Se straschneje hrajki ßo wutšěli, a kulka jenu pjeczlětnu holczku do wóczka trjechi. Wbohe dźěczo ma ßo cźim bóle wobžarowacź, dokelż je widźenje hižo jeneho wóczka shubiko, a kulka runje strowe wóczko trjechi, kotrehoż widźenje je ßo s tym sniczilo.

* (S hromadami ßo sajědojczili.) W Lwowje w Galizinskej ßu tři schwórczinу muzstwow dweju regimentow skhorike, kotrajž běschtaj ßo runje s manevrow domoj wrócźiłoj. Kaž je ßo wupokasało, je mjaßo, kotrež běchu wojazy w kasarmach k wobjedu dostali, skażene byko.

* (Shubjeny strajk.) Strajk tšěchikryjerjow a płunowych a wodowodowych monteurow w Parisu, kotryž je schěsczi njedźel trał, je ßo skóncził. Pschi nim ßo wschědnje pschecźiwo k dźěłu swólniwym dźěłacźerjam naßylnosczе stawachu. Strajkowy wubjerk je wosjewił, so ßu pomozne ßrědki wuczerpane, na cźož je ßo jenohłóßnje wobsamkło, s prjedawschimi wuměnjenjemi saßo dźěłacź sapoczecź.

Wußudźenja.

Khostanska komora. Lubijski kawniski ßud bě 23lětneho schofera Marcźina Jakoba pola komerzijskeho radźicźela Hünlicha we Wjelecźinje dla njewobhladniweho jědźenja s cźežitym automobilom, s cźimž bě pola Dažina dwě žonje do stracha pschinjeł, k 10 hriwnam pjenježneho khostanja abo k arrestej na 2 dnjej saßudźił. Jakobowe powołanje pschecźiwo temu wußudej ßo saczißny.

⚔ Teho runja ßo powołanje Emmy Gebauerowеje rodźeneje Czochez w Klukschu saczißny. Ju běchu k 30 hriwnam pjenježneho khostanja abo k arrestej na 10 dnjow saßudźili, dokelż bě rentu dostawarku Glaßowu w Starym Lubiju skschiwdźika.

K žnjam

poručam wulki sklad

měchow

wscheje družiny. Jenoż ras trjebane

zokrowe měchi

po 60 pj.

Heinrich Lange

11 pschi žitnych wikach 11.

Tolsty **žuscheny połcz,** pschi 5 puntach 85 pj., czisty **běły tuk** po 90 pj., **II. družiny kolbažu** po 60 pj. porucza

Max Henker

na sadnjej bohatej haży.

Serbske a němske

špěwarske

sa njewjesty,

jara krażnje swjasane a se wschelakim wudebjenjom wupyschene, **w czelazej kozi** hižo po **6** hr. **50** np., **najjednorische = = 2 = —** np. žu dostacz **we wudawatni Serbskich Nowinow.**

Liebsch,
hudniski aktuar sw. žkažby
pschi nowych hrjebjach 5
pisarnja sa kupowanske, hypothekske, dismembrazиske, testamentske a sawostajeństwowe wězy atd.
Rěczi žerbski.
— Telefon czišlo 177. —
Wischežadżowanje ležomnosczow.

Ssmjercz **wěscze** skutkuja

Käppelinske

žubjaze kapki

(destillat)

s krónskeje drogownje

Arna Käppela

na seminarskej haży 8.

— Telefon 18. —

Jahły, hejduschku, grupy, žoki, hroch, rajž a nudle

porucza **Khorla Kahrowe** pschi žitnych wikach.

Sklad

drainěrowanskich rolow w Lětonju

porucza

drainěrowanske wónzuchowe a wodu wodżaze rołny, žłoby, kruwjaze, žwinjaze a prożaze korta s prěkuschom a bjes njeho,

zementowe platy

wschelakich wulkosczow a družinow,

sežinowe plecżenje

se sazynowanym grotom,

tšěschnu papu

wschelakich tolstosczow,

tšěschne pomasanje „optimus“

a **kamjentnowuhlowy teer, teerowe kótła s pschižłuschkom, grotowe, sczinaze a papjaze hosdże, hornczerske twory, Brockmannowy**

= pizowanski kalk =

snamki A a B

po fabrikskich płaczisnach.

Emil Dietrich

w Lětonjanskim hosczenzu.

Wolijowe barby

we wschěch nuanżach, hnydom k barbjenju, derje a twjerdże schnyjaze, k barbjenju khěžow, schpundowanjow atd.,

molerske a murjerske barby

czerstweje twory a na najwjetschi wubjerk,

schpundowanski žwěczaty lak

s barbu a bjes njeje njewonjaty a spěschnje schnyjazy,

terpentinowy wolij

(němski a franzowski),

dwójzy warjeny

hódny lanowolijowy firniž,

jara derje a twjerdże schnyjazy,

bernsteinske laki, kopallaki, damarlaki, żelesowe laki, Ia Kölnski klij

kaž tež

murjerski klij

a hischcże wschelake druhe družiny,

murjersku krydu, gyps, Ia portlandski zement, klepatokamjenjowu

a **schmirglowu papjeru, schmirglowy plat, schpundowanski wósk, wósk sa parketowe schpundowanje, barbicże wscheje družiny, schablony**

sa **molerjow** a **murjerjow** atd.

poruczeja a maja pschezo na składże po najtunischich płaczisnach

drogowe a barbowe

en gros **khlamy** **en détail**

Oty Engerta

10 na snutskownej lawskej haży 10.

Telefon 33.

Serbske blido

kóždu wutoru w 5 hodżinach w khofejowni.

Prawny bürow Ernsta Kobana

(prjedy J. a E. Kobana)

w Budyschinje

pschi žitnych wikach 4.

— Telefon 675. —

Saradżenje ležomnosczow a hypothekow, srjadowanje sawostajenstwow, wudżělanje kupjow a lisczinow wscheje družiny, sestajenje wschěch druhich pižnych dżělow. Sehnawanje pjenježnych żadankow.

— Rěczu tež żerbski. —

Sa twarjazych!

7—800 □metrow hižo trjebaneho

jendż. módreho tšěschneho schifra

czišlo 18/10 a 16/10

sa □meter jedn. tšěchi 1.80 pj.

dwójnu tšěchu 2.60 pj.

ma na składże

Aug. Schumann,

tšěchikryjerski mischtr.

Wolijowe barby

wschěch snatych nuanżow, hnydom k barbjenju hotowe, derje a twjerdże schnyjaze,

molerske a murjerske barby, terpentinowy wolij

(němski a franzowski),

lanowolijowy firniž, jantarjowe laki, kopallaki, damarlaki, żelesowe laki, Kölnski klij, murjerski klij, drobnu krydu, gyps, portlandski zement, najlěpschi karbolineum, barbicże wscheje družiny,

schablony

sa molerjow a murjerjow

poruczа a ma pschezo na składże po najtunischich płaczisnach

Emil Měrsch,

na kamjentnej haży 24.

Pol dżěła

a wjeżele schicz je, hdyž žo bjesporoczne

favoritske rěsy

(schnitty) wužiwaja. Rospokasowanje psches **favoritski modowy album,** jenoż 60 pjenježkow.

Agentura na Lubijskej drózy 2.

K rěczam rano wot 1/2 8 hacz do popoldnja 1/2 7 hodżin.

Derje žedżaze **kostumy, żonjazu, dżěczazu a hólczazu drastu** schijetaj **H. Ullrich** a mandżelska na swonkownej lawskej haży 50.

Schmidt & Gottschalk,

pjenježna banka

w Budyschinje, na theaterskej haży 6, na rózku schulskeje drohi

wot **1. oktobra** saplaczomne

kupony

hižo wot **15. septembra bjes khostow** a bjes wotczehnjenja s hotowymi pjenjesami samënjataj.

Wulki wubjerk na składże leżazych hódnostnych papjerow. Dobre tworowe smënki žo diskontëruja. Pjenjesy žo k sadanjenju po 2 1/2—3 1/2 % pschijimaju. **Scheckowy wobkhad.** Pschenajecże privatnych tresortowych kaschczikow. Bursowe poruczenja žo wuwjeduja.

Smolerjec knihićišćernja

w Budyschinje w ßerbskim domje

knihi, sliczbowanja, visitne a pscheproscheńske khartki, sastojnske formulary, wustawki, blidne spěwy atd.

we wschěch rěczach derje a tunjo czischczi.

Dalokorěczak czißko 687.

Lochowowu

Petkuſku ßymjeńtnu rožku,

jenož jedyn krócz ßytu,

ma na pschedań **knjeżi dwór w Niederfriedersdorfje**

pola Neuſalza w Sakſkej.

Franz Marschner

czaßnikat w Budyschinje

na bohatej haßy 9

ßwój ſklad **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczaſow** k dobroczíwemu wobkedźbowanju porucza.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczißa.

Th. A. Wällnitz naslědnik

w Budyschinje

9 na ßukelnſkej haßy 9.

Najtuńſche kupowanſke žórło

ſa

njewjeſczinſke wuhotowanje

a

jednotliwe meble

ſolidneho a modneho dźěła.

Sprawne poßkużenje.

Pſchi hotowych pjenjeſach rabatt.

Esamßna pólſtrowatnja.

Wobhladanje bjes kupjenja dowolene.

Wotmě ße w khěżnje chw. 12 ſchwenkach.

Sa někotre minuty nawarja ße ſ Maggiowych boliwkowych kuſkow po 10 pjenježkach 2—3 talerje wubjerneje poliwki. Bjeſe wſcheho druheho pſchibjerka jenož ſ wodu ſwaricz. Najlěpſche porucza

C. F. Dietrich na jerjowej haßy 3.

Ssuczelna kruwa

je na pschedań w Kamjenej cžo. 8 pola Měrkowa.

Wyßokoßuczelna kruwa

czehnita, je ſ tſeczim czeleczom na pschedań w Sajdowje czißko 16.

Sserbſki wjeczor we Laſu

wotměje ße hakle

njedźelu 25. ſeptembra 1910 wjeczor wot 1/2 8 hodźin

w Scholczíz hoſczenzu.

(Spěwy, dźiwadło a bal.)

Wſchěch lubych Sserbow a wſchě ßerbſke towarſtwa ſ bliſka a ſ daloka jenož ſ tutym najwutrobniſcho pſcheproſchujetaj

K. Scholta, hoſczenzař. **Sserbſke towarſtwo „Lipa“.**

Khartki doprědka ße pola Scholczíz wot njedźele 18. ſeptembra dostacź.

Khěža

czißko 11 w Nowych Porſchizach ſe 4 kórzami dobreho pola, wulkej ßadowej ſahrodu a wulkim pizowym ſkladom je dla khoroſcže a ſemrjecża wobßedźerjow na pſchedań.

Mały dom

je w Rodezach pola Pomorz wuczehnjenja dla na pschedań. Dalſche je ſhonicź pola Kſchižana tam.

Kuchařki, ſtwinſke a ßkužobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy k ßwinjom, wotroczkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłaczerſke ßwójby pyta hnydom abo poſdźiſcho pſchiſtajerka **Görlichowa** na ßukelnſkej haßy 1 na rógu žitnych wikow w cžrijownі knjeſa Heinr. Mohra.

Sskužobne holzy a rataŕſku czeledź do dobrych ßkužbow pyta pſchiſtajerka **Hana Holtſchowa** w Albertſkim dworje pſchi nowych hrjebjach. Rěczu ßerbſki.

Dokelž ße nětcziſcha ßkužobna dźowka żeni, ße **druha dźowka** k 5 kruwam 1. oktobra 1910 abo 1. jan. 1911 pyta w Tſělanach czißko 5.

Sa lohke domjaze dźěło

mkodu, cziſtu a pózczíwu **ßerbſku holzu** ſ dobreho burſkeho doma ſa ßkužobnu k 1. oktobrej abo 1. novembrej pyta

prof. dr. **E. Muka.**

(Adr.: Prof. Dr. E. Mucke, Freiberg i. Sa.)

Pczolarjo do Wotrowa!

„Sserbſka pczólniza“

ſměje **jutſje njedźelu 18. ſept.** we **Wotrowje** pola Jurſchez

ſhromadźiſnu.

Sapočatk 1/2 5 hodźin.

Dnjowy porjad: 1. Wobhladowanje ſ paſtwy pſchinjeßenych pczołkow. 2. Towarſtwowe naležnoſcże.

Wſchěch naſchich pczołarjow najwutrobniſcho pſcheproſchuje

pſchedßyda.

Plahowarjam lena

k wjedźenju dawam, ſo jenož běleny (blejchowany) len kupuju. Duž jich proſchu, ſo bychu ßwój len bělili.

Brankacz, kupowař lena.

Honťwjerſka tſělba,

zentral 16, mało trjebana, je dla ſpuſchczenja honťwy tunjo na pschedań. Bjes nuſowanja k kupjenju wobhladacź w rózlnych klamach na bohatej haßy 16.

Mužazy czaßnik

je ße na pucžu ſ Nukniz do Baczońja namakał. Saßo dostacź w Nukniz czißko 1.

Stejadło

ſa fotografiſki apparat je ße njedźelu na pucžu ſ Małeho Wjelkowa do Radworja ſhubił. Sa myto wotedacź na Hoſchiz haßy 31 po 3 ſkhodach.

Sso wróczíwſchi wot rowa naſcheho njeſapomnitehо mandźelſkeho, nana, dźěda a pſchichodneho nana,

Michała Weikerta,

nucži naß, wſchitkim pſchecželam a ßußodam, kral. ſakſk. Budeſczańſkemu wojerſkemu towarſtwu, knjeſej duchownemu Bójzej ſa troſchtowaze ßłowa pſchi rowje, kaž tež ſa nimo měry bohatu kwětkowu pychu ßwój **najwutrobniſchi dźak** wuprajicź.

W Mniſchonzu a Brěſynzy.

Hlubokoſrudzeni ſawoſtajeni.

(K temu czißlu pſchiloha.)

Pschiloha k czißu 38 Serbskich Nowin.

Ssobotu 17. septembra 1910.

Płaczišny rěsneho slotu na Draždžanskich slótnych wikach.

12. septembra 1910.

Płaczišny po zentnarjm a hriwnach.

Slótne druziny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha hr.	Rěsna waha hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 6 lět	46—49	83—86
awstriske	48—52	84—89
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	42—45	78—82
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	36—41	72—77
4. žnadnje pizowane kóžeje staroby	30—35	64—71
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	42—45	74—77
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 7 lět	38—41	70 73
3. starsche, wukormjene kruwy a žnadnje wuwite młódsche kruwy a jałojzy	34—37	65 69
4. žrěnjo pißowane kruwy a jałojzy	30—33	60 64
5. žnadnje pizowane kruwy a jałojzy	26—29	55—59
Byli:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	45—48	76—79
2. žrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	40—44	70—75
3. žnadnje pizowane	35 39	65—69
Čželata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	60—64	90—94
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	56—58	86—89
3. žnadnje wuwite wot zyza	50—55	80—85
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich skhižењow w starobje hacž do 1¼ léta	53—56	69—71
2. mjaßne	55—56	71—72
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	48—50	66—68

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:	W Budyschinje. 10. sept. 1910. wot hr.	np.	hacž hr.	np.	W Lubiju. 15. sept. 1910. wot hr.	np.	hacž hr.	np.
Pschenża — běła	—	—	—	—	10	35	10	60
" — žołta	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa	9	40	9	55	9	10	9	60
Rožka	—	—	—	—	7	—	7	25
" nowa	7	—	7	25	6	80	7	25
Jeczmjeń	—	—	—	—	6	80	8	—
Wows, stary (50 kilogr.)	8	—	8	20	7	50	8	—
Hróch	12	50	13	50	12	50	13	—
Wola	8	75	9	25	8	25	9	50
Jahły	15	—	16	50	16	—	17	—
Hejduschka	16	—	17	—	19	—	20	—
Běrny	2	20	2	60	2	50	3	—
Butra 1 kilogr.	2	60	2	90	2	50	2	70
Pschenżna muka 50 "	10	50	19	75	17	—	19	—
Rżana muka 50 "	8	75	12	—	11	—	13	—
Ssyno 50 "	2	50	3	—	2	50	3	—
Sskoma 100 "	4	—	4	17	3	65	4	—
Proßata 954 schtuk, schtuka	12	—	25	—	—	—	—	—
Pschenżne wotruby (50 kilogr.)	—	—	5	50	5	60	5	90
Rżane wotruby (50 kilogr.)	—	—	5	40	5	70	6	—
Pschenżny gris (50 kilogr.)	—	—	6	—	—	—	—	—
Rżany gris (50 kilogr.)	—	—	6	40	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot — hr. — np. hacž — hr. — np., pschenża (žołta) wot 9 hr. 60 np. hacž 9 hr. 90 np., rožka wot 7 hr. — np. hacž 7 hr. 25 np., jeczmjeń wot 7 75 np. hacž 8 hr. 25 np., wowß wot 8 hr. — np. hacž 8 hr. 25 np.

W Budyschinje płaczesche: kórz pschenży (běła) po 170 puntach — hr. — np., hacž — hr. — np., žołta — hr. — np. hacž — hr. — np., nowa: 15 hr 98 np. hacž 16 np. 24 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np. nowa: 11 hr. 20 np. hacž 11 hr. 60 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach: — hr. — np. hacž — hr. — np.

Wiežne płaczišny w Kamjenzu.

15. sept. 1910.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. — np. hacž 7 hr. 35 np., pschenża wot 9 hr. — np. hacž 9 hr. 75 np., jeczmjeń wot 7 hr. — np., hacž 8 hr. 25 np., wowß wot 7 hr. — np., hacž 7 hr. 50 np., jahły wot 16 hr. — np. hacž 17 hr. — np., hróch 17 hr. 50 np., žyno (stare) 3 hr. 30 np. (nowe) 3 hr. — np., běrny 2 hr. 50 np., žłoma (100 kilogr.) 4 hr. — np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 30 np. hacž 2 hr. 70 np., jeja (mandl) 1 hr. 5 np.

Wjedro w Londonje 16. sept.: Njewobstajne.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smeje 17. njedželu po žwjatej Trojizy duchowny Räda rano w 7 hodžinach žerbsku spowjednu rěč, ½9 hodžin duchowny Tischer žerbske a w 10 hodžinach němske prědowanje. — Sastojnske dźěla smeje duchowny Tischer.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi**: Khorla Philipp Pfefferkorn, revěrsti hajnik, w Hermanezach nad Spr., s Marju Theresiu Kaplerjez w Budyschinje.

S **druhich wožadow**: Hermann Ryczet, dźěłaczet we Wjelkowach, s Almu Neumannez tam. — Khorla Oskar Kästner, twarski dźěłaczet w Demjanach, s Marju Berndtez w Hušzy. — Jan August Lorenz, žiwnoscžet w Rakojdach, s Marthu Marju Pětschez tam.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi**: Hermann Waklat, Jana Hermanna Wawrischa, fabrikarja w Dobruschi, ž. — Richard Erich, Richarda Adolfa Dunkela, hoscženzarja w Rabozach, ž. — Khorla Alfred, Augusta Hermanna Richarda Bergela, twarskeho dźěłaczerja w Hrubjelczižach, ž. — Ota Kurt, Pawoła Maxa Feuricha, kublerja w Hrubočizach, ž. — Johana Hilžbjeta, Ernsta Roberta Lischki, khěžarja a tepjerja na Židowje, dž. — Charlotta Alma, Jana Jurja Hajny, kopornikarja w Dobruschi, dž.

S **drnhich wožadow**: Gertrud Elisabeth, Jana Kurta Žura, kowarja w Běczižach, dž. — Kurt Richard, Ernsta Pawoła Bertholda, murjerja w Hornjej Borschczi, ž. — Max Ota, Khorle Bundemanna, žiwnoscžerja w Ssmochczizach, ž. — Marja Johanna, Jana Augusta Schimanna, dźěłaczerja w Druzkezach, dž. — Lejna Alma, Hendricha Petermanna, murjerja w Schczeńzy, dž. — Max Erich Nasdala, njemandž. ž. w Schczeńzy. — Jan Marczin, Gustava Němza, žiwnoscžerja w Khróscże, ž. — Frieda Emma, Jana Ernsta Schlezy w Pßowjach, dž. — Erich Hendrich, Hendricha Schmidta, porzlintoczerja w Khróscże, ž. — Frieda Lejna, Jana Augusta Khrystosa, khěžerja w Minakale, dž. — Marianna Elfrieda, Khorle Mikele, hoscženzarja w Selenym Haju, dž. — Hana Lejna, Ernsta Richarda Wawrika, kublerja w Blózanach, dž. — Ernst Marczin, Maxa Kóczki, dźěłaczerja wu Wujezku, ž. — Pawoł Gerhard, Ernsta Hermanna Frömmela, želesnistkeho wajchtarja w Trjebjenzy, ž. — Hermann Pawoł, Augusta Schuberta, pohoncza w Kralezach, ž. — Erich Waklat, Gustava Hermanna Hajnzy, kowarja w Kubschizach, ž. — Berta Selma, Khorle Augusta Langi, žiwnoscžerja w Boschezach, dž. — Kurt Erwin, Pawoła Waklarja, kowarja w Kubschizach, ž. — Emma Lejna, Augusta Schümberga, žiwnoscžerja w Lětonju, dž. — Ernst Richard Robert, Ernsta Augusta Bergana w Komorowje pola Klukscha, ž. — Richard Pawoł, Jana Augusta Lorenza, žiwnoscžerja w Sahłowje, ž.

Zemrjeći:

W **Michalskej wožadże**: 12. dżeń septembra: Franz Richard Talkenberg, běłnar s Kölna pola Mischna, we wokrjeżnej khorowni na Židowje, 61 l. 7 d.

S **druhich wožadow**: Gerhard, Pawoła Krawza, tyscherja w Ssulschezach, ž., 3 m. 13 dn. — Ernst Khorla Schrybar, khěžet w Ssemichowje, 59 l. 10 m. — Khrystiana swud. Marxowa rodž. Marczinkowa w Nowych Demjanach, 81 l. — Khorla August Israel, invalid we Wulkej Dubrawje, 58 l. 7 m. 19 dn. — Ernst Reck, dźěłaczet we Luscžu, 63 l. 25 dn. —

Zyrkwinske powjesče s Hodžija.

17. njedželu po žwjatej Trojizy smeje rano ½7 hodžin farat Kschižan žerbsku spowjednu wuczbu, ½8 hodž. duchowny Voigt žerbske a w 9 hodžinach němske prědowanje. — Pšched zyrkwinymi durjemi budże žo kollekta sa zyrkwiny twar w Cranzahlu pola Annaberga składowacž.

Zyrkwinske powjesče s Budestez.

17. njedželu po žwjatej Trojizy smeje duchowny Bójž rano w 7 hodž. žerbsku spowjedž, dopołdnja we 8 hodž. žerbske a ½10 hodžin němske prědowanje. — Pšched zyrkwinymi durjemi sběra žo kollekta sa twar zyrkwje w Cranzahlu. — Ssrjedu 21. sept. popołdnja ½12 smeje farat Dr. Rentsch s Wjeleczina němsku spowjedž.

Prima

ruske maschinske a zylindrowe wolije, prima maschinski tuk a motorske wolije, prima kołomasy

porucza po snatej hódnoscži w originalnych barelach a tež w mjenschich žudobjach najtuńscho

Otto Büttner

pschedawarnja kožanych a czerjenskich rjemjenjow a technischich gumijowych wężow.

Jatrowy tuk

(Lebertran)
ßwětleje cžerſtweje twory
k pizowanju ſkota
porucža

Otto Engert

en gros **drogowe klamy** en détail
Telefon 33.*

Lamanu schokoladu

po puntowſkich pakcžikach, tež lěpſche družiny wopſchijazych, hižo po **1** mk. porucža

Moritz Schmidt
pſchi mjaßowych jědłach 1,
mjes ßerbſkej haßu a Pětrowſkej zyrkwje.

Dobru

pſcheńczu muku

porucža **Khorla Kahrowe**
pſchi žitnych wikach.

Woprawny **Helgolandſki**

ßmolowy pleſtr

je najlěpſchi pſche **wiež, podkłoeze, drjenje,** ſcht. po 50 pj.
poručataj

Měrſchez bratraj naßl.
pſchi žitnych wikach 30.

Kakao

punt po 90 pj.,
pſchi wotewſacžu 10 puntow po 85 pj.

Moritz Schmidt
pſchi mjaßowych jědłach 1,
mjes ßerbſkej haßu a Pětrowſkej zyrkwju.

Maſchinſke wolije

— **ruſke a amerikanſke** —
ſa cžežko a lohko ßo cžerjaze maſchiny,

zylindrowe wolije
wſchelakeje družiny,
konſiſtentny
maſchinſki tuk
w originalnych cžwizach a po waſy porucža po wulkim direktnym kupjenju jara tunjo

Otto Engert
drogowe klamy
en gros - Telefon 33*. - en détail

Na ßwój wulki ſklad
bluſow, ſchórzuchow, koſchlow, jakow, ložowych ſchatow,
kaž tež na dźělbu
ſchenillowych rubiſchczow a bělych ſchantkow
ſe ſmylkami atd. ſ poručenjom kedźbliwe cžinju.

Manßowa na wyßokej haßy 5.

Po tunich płacžiſnach poručam ßwój derje wuhotowany ſklad
ff. domjazych, kuchińſkich a hoſpodarſkich wežow, lakowanych a njelakowanych, blachowych lampow, latarnjow, zylindrow a ßnžokow, platow, pokanſkich wanjow, bowow, myjnych ſtejakow, zimanſkich maſchinow, kupanſkich wanjow, želeſne pónoje a hornzy, hoſpodarſke wahi, noże, widliczki, łžizy, nožowe korbiki, khoſejowe młyny, khoſejowe khany, khoſejowe a zokrowe tyſy, rybowanſke maſchiny, mjaßorubaze maſchiny, mjaßowe mjezki, ſcheczětki, ßerſcheczowe mjeczawy, zentriſugowe ſcheczětki atd.

Moritz Schulz, **klampnarſki miſchtr** : : : : :
pſchi ßerbſkich hrjebjach 10.
— **Wuporjedžerja.** —

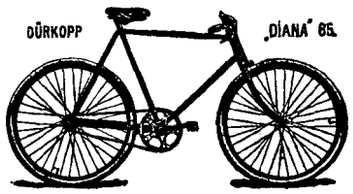

E. Urban

w Krjebi w h. L.

Poručam ßwoje prěnjoklaßne

- jěſdne kola -

jako **Dürkoppſke, Phänomenſke, Internationalne** atd. po najtuniſchich płacžiſnach.

Wulka ſkladowanja jěſdnych kolow, pſchiſłuſchki ſa jěſdne kola a narunanſke dźěle.

Najlěpſche mantle a ſchlawchi, karbidowy ſklad.
Wobhladanje je bjes nuſowanja k kupjenju dowolene.

Porzlinowe, kamjeninowe :: a ſchkleńczane twory ::

kupujeze najtuńſcho we wulkim wubjerku
pola

Hermanna Gläſela

pſchi lawſkich hrjebjach 4,
w ßerbſkim domje.

Wuměrjenſke dźěła

wſcheje družiny pſchebjerjetaj ::

Rentsch & Schöne
pod pſchiłožahu wſataj geometraj,
na rózku ſeminarſkej haßy 13, I a Hoſchiz haßy.
Telefon 682.

Karbolineum

— najkhmańſchi **wolij k barbjenju a impräguěrowanju** w originalnych cžwizach po něhdže 200 kg, kaž tež w mjeńſchich cžwizach a po waſy, ma pſchezo na ſkładze po jara tunich płacžiſnach

Otto Engert
drogowe klamy
en gros en détail
Telefon 33*.

Dobru

lanu muczku

porucža **Khorla Kahrowe**
pſchi žitnych wikach.

Wſchědnje cžerſtwe
bücklingi, ſlundry,
ff. ſłódkeho
rěcžneho wuhorja,
ßuſchenu haſchu,
miłu a nježnu,
wubjerne
pjecžene jerje,
Bismarkſke jerje,
kulaneho mopſa,
ruſke ſardiny,
wolijowe ſardiny
porucža

Guſtav Küttner naſl.
Richard Weigel.

Kóždy ſchtwórtk cžerſtwe ryby dóndu.

S mojeho wulkeho

zigaroweho ſkłada

poručam hiſchcže wjele družinow po **ſtarych płacžiſnach.**

Otto Sachſe,
zigarowa
wožebita pſchedawatnja
pódła radneje pinzy
a na bohatej haßy.

Benzin

ſa
motory a ſa cžerjenje automobilow
porucža tunjo

Otto Engert
drogowe klamy
en gros **drogowe klamy** en détail
Telefon 33.*

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawaŕ Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 39. Sobotu 24. septembra 1910. Lětnik 69.

Čežećeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin,** kotśiž chzedźa sa nje na

4. schtwórtlěto 1910

do prědka płaćićź, njech nětko **80 np.** we wudawarni Serbskich Nowin wotedadźa.

Čźi, kotśiž ßebi Serbske Nowiny psches **póst** pschinjesćź dadźa, njech tola njesapomnja, ßebi je tam bórsy skasacź. Na schtwórtlěto saplaćźi ßo sa Serbske Nowiny na sakskich a pruskich póstach, kaž teź w druhich krajach němskeho khěžorstwa **90 np.,** s pschinjeßenjom do domu **1 hriwna 5 np.**

Serbske Nowiny s pschikohu „Pomhaj Bóh" płaćza na póśće **1 hr. 30 np.,** s pschinjeßenjom do domu **1 hriwnu 45 np.**

Redakzija Serbskich Nowin.

Mjaßowa drohota a pruske knjeżerstwo.

Pruske ministerstwo je sańdźeny tydźeń wo mjaßowej drohoćze wuradźowało. Wobsamknjenja wjetschich němskich městow, kotrež ßebi žadaju, so bychu ßo němske mjesy zusemu skotej wotewrike, ßo nadrobnje rospominachu. Ratarski minister rosprawu wo pschičźinach poda, kotrychž dla dyrbja mjesy wukrajnemu skotej samknjene wostacź. Nahladam ratarskeho ministerstwa ßo pschihłoßowasche.

Mjes tym so pruske knjeżerstwo na wołanje sa pschipuschćźenjom wukrajneho rěsneho skota na němske wiki njedźiwa, je awstriske knjeżerstwo najprjódźy 10 000 tunow (200 000 zentnarjow) howjaseho mjaßa na pruhu do Triesta pschiwjesćź dało. Tole wobsamknjenje je mjes ratarjemi wulke roshorjenje sbudźiło. Winska měschćańska rada je pak s nowa knjeżerstwu dopokasała, so dowos awstriskeho skota njedoßaha. Mjes tym so je Winske wobydlerstwo sa poßlednje 10 lět wo 22 prozentow pschibywało, je dowos rěsneho skota we lěćze 1909 wo nimale 4 prozenty porno lětu 1901 wotebjeral. Podobnje je teź s howjasym a ßwinjazym mjaßom. Woßebje wosnamjaze sa nětćźiske wobstejnosćze je njeßměrne powyschenje płaćźiny sa konjaze mjaßo. W lěćze 1901 punt konjazeho mjaßa 23 hacź 38 helerjow płaćźesche. W lěćze 1910 ßo płaćźina na 36 hacź 40 helerjow powyschi. Awstrisźy ratarjo njesamóźa dosćź skota naplahowacź. Knjeżerstwo ßo na to rosßudźi, s dowosom argentinskeho mjaßa spytacź, hdyž bě ßo wupokasało, so Sserbija a Rumunska w tu khwilu njesamóżetej, rěsny skót do Awstriskeje dodawacź. Komißija, kotraž je prěnju poßykku argentinskeho mjaßa pruhowało, je jo runje tak hódne, kaž mjaßo najlěpschich awstriskich howjadow namakało. Warjene je wono ßobustawam lěpje ßkodźiło, dyžli pjećźene. Teź pschitomni rěsnizy ßu wo wuźiwanitosći argentinskeho mjaßa najlěpsche wobßwědčźenje dali. Argentinske mjaßo budźe pak mjaßowej drohoćze móz wotpomhacź, hdyž ßo jeho dowos s najmjeńscha na 10 lět dowoli. Nakhwilny dowos nima žaneho wusnama; pschetož 10 000 tunow, kotrež mohłe ßo do Wina dowjesćź, bychu ßo na Winskich wikach ßamych bjes ßlěda shubiłe. Prjedy teho dyrbjałe ßo teź wschelake pschiprawjenja čźinicź, dyrbjałe ßo khłódźeŕnje a khłódźaze wosy natwaricź. Bjes tychle pschiprawow njehodźi ßo mjaßo s Triesta do Wina wosyćź; pschetož wjesba traje s najmjeńscha 25 hodźin." — Druhy wěźywustojniźy prajachu, so drje argentinske mjaßo njeje hubjene, so pak wono tola tak dobre a ßkódne njeje, kaž tudomne.

Khěžor Wylem na wopyće w Awstriskej.

Po pscheproschenju ßwojeho swjaskarja khěžora Franza Josefa je khěžor Wylem pjatk tydźenja do Wuherskeje na hońtwu w lěßach pola Mohacza pschijěł. Dokelž ßu w tamnischich stronach ludźo na kholeru skhorili, běchu ßo na dwórnischću w Kiskőszegu wschě městnosće se sublimatom njenakažliwe sćźinike. Khěžor ßo hnydom na parnu łódź poda, kotraž jeho do Cavavencza dowjese. Wot tam khěžor na hońtwu dźěsche a hischće tón ßamy dźeń jeneho dwanaćźerohacza a jeneho schtyrnaćźerohacza tšěli.

Na domojjěśbje je khěžor Wylem khěžora Franza Josefa we Winje wopytał. Offizěrojo 7. husarskeho regimenta, s kotrehoż měješćźelom je němski khěžor hižo 25 lět, ßu jemu tam ćźeßny mjecź pschepodali.

Powitanje mjes khěžoromaj bě jara wutrobne. Hdyž khěžor Wylem se ßwojeho pschewoda ćźělneho lěkarja dr. Niednera pschedstaji, wón žortujo rjekny: „Wón je dyrbjał na bazille kedźbowacź." — „Ach haj, na kholerine bazille", khěžor Franz Josef wotmolwi. „Njejßmy Bohu dźak ničźo wo kholerje pytli", khěžor Wylem snapschećźiwi. Na to knjeżerjej se ßwojim pschewodom do Schönbrunna wotjědźeschtaj. S awstriskim ministrom swonkownych naležnosćźow, hrabju Aehrenthalom, měješche khěžor tam tśischtwórćźhodźinske rosrěćźenje. Popoldnju khěžor kaschćźej khěžorki Hilźbjety a krónprynza Rudolfa w kapuzinskim wjelbje wopyta a tam kraßnaj wěnzaj położi.

S Wina je khěžor Wylem schtwórtk do Sigmaringena wotjěł. Tam je ßo w jeho pschitomnosći pomnik hohenzollernskeho wjerćha Leopolda wotkryk. 27. oktobra khěžor se ßwojej mandźelskej belgiskeho krala w Brüsselu wopyta.

Konserwatiwna parola sa wuźschu wólbu w Frankfurtsko-Lebuskim wokrjeżu.

Konserwatiwni w Frankfurtsko-Lebuskim wokrjeßu ßu wobsamkli, se wschěmi mozami nationalliberalneho kandidata pschećźiwo sozialdemokratiskemu pschi wuźschej wólbje do khěžorstwoweho ßejma podpjerać. Sozialdemokratiskemu kandidatej pschi prěnjej wólbje jenoż něhdźe 132 hłoßow k dobyću pobrachowasche. Sjednoćźeni nationalliberalni a konserwatiwni ßo nadźijeja, so wokrjeß hischće ras sozialdemokratam wobroja.

Roskora w němskej sozialdemokratiji.

Na shromadźisnje sozialdemokratiskeje strony w Mageburgu ßu ßo sastupjerjo badenskich sozialdemokratow se sozialdemokratami s połnóznych Němzow do wótreho wuręćźenja dali. Badenskim sozialdemokratam porokowachu, so běchu w badenskim ßejmje budget, to ßu krajne dokhody a wudawki, pschiswolili. Bebel w dołhej ręćźi stejischćźo sastupowasche, so dyrbja sozialdemokratojo nětćźischi statny porjad powalicź a so njeßmědźa teho dla ženje budget pschiswolicź. Sozialdemokratojo ßo teź ženje njeßmědźa s liberalnymi sjednoćźicź. Runje nětkole trjeba sozialdemokratija krutych mužow s prostym rjapom. Džemy khutnym cźaßam napschećźo. Hdyž ßamo k temu dóńdźe, so ßo 1912 abo posdźischo europiske wójnske njewjedro nad nami rospuschćźi, potom budźećze widźećź, schto budźemy čźinicź, hdyž smějemy njepschećźela. S twjerdym stupom budźa potom sozialdemokratiske rjady marschěrowacź. Bebel njebě sa to, so bychu ßo

badenszy sozialdemokratiszy ßejmszy sapóßklanzy dla ßwojeho sadžerženja se sozialdemokratiskeje strony wusamkli, hdyž pak ßo hischcže ras pschecźiwo wobsamknjenjam zykeje strony pschenđu, potom njebudže sa nich žaneje hnady wjazy.

Sapóßklanz Zubeil namjetowasche, so maja ßo czi, kotsiž ßu sa budget w ßejmje hkoßowali, se strony wusamknycź. Po Bebelowym žadanju ßo tónle namjet saczißny. Nasajtra pak, hdyž bě Bebel domoj wotjěk, ßo namjet s nowa poda, a ßo pschija. Badenszy sopóßklanzy na to shromadžisnu demonstrativnje wopuschczichu.

Zarowa automobilna njehoda.

Zar se ßwojimi džěczimi a badenskim wulkowójwodu schtwórtk na wopyt wjercha Solmsa do Licha se scheszczimi automobilemi wujěđže. Wulkowójwoda ßam zarowy automobil wjeđžesche. Pola Niedermörlena jedyn burski wós, do kotrehož běschtej kruwje sapschehnjenej, napscheczo pschijeđže. Prěki psches wós dolha žerdź leżesche, ßkotraž daloko na dróhu doßahasche. Zarowy automobil do tuteje žerdže sawadži, a burski wós ßo na bok czißny. Zarowy automobil hischcže nětkotre metry dale jeđžesche, dyrbjesche pak potom sastacź, dokelž bě ßo wobschkodźik. Wulkowójwoda a zar s automobila stupischtaj. Mjes tym bě wjele tajnych polizistow na jěsdnych kolach pschijěcko, kotsiž lub wot knjeżerjow wotdžeržachu. Wulkowójwoda, zar a drusy jěsdni ßo do sbytknych pjecź automobilow seßydachu.

Wusamknjenje 420,000 němskich džěłaczerjow s dźěła.

Shromadny swjask němskich džěłodawarjow metalloweje industrije je wobsamknył, wot 8. oktobra 60 prozentow ßwojeho 630,000 hkowow wopschijazeho džěłaczerstwa, potajkim 420,000 džěłaczerjow s dźěła wusamknycź. Wusamknjenje ßo pschecźiwo strajkowazym džěłaczerjam němskich łóđžerujow měri, kotrychž džěłaczerjo metalloweje industrije se ßwojimi pschinoschkami podpjeraju.

Czesha a Němzy w Czechach

po napominanju knjerżerstwa w tu khwilu wo wuměnjenjach jednaja, pod kotrymiž maja ßo w czěskim krajnym ßejmje wurdażowanja wjesczź. Pschez dwěmaj lětomaj ßu němszy sapóßklanzy wuradżowanjam s tym sadžewali, so ßo njejßi pschi nich wobdźělili. Czesha ßami nimaja doßahazu liczbu hkoßow, so mohli wo nowych sakonjach wobsamknycź. Zyke krajne pjenjeżne należnoscze ßo teho dla hacżachu, wschelake dawki ßo njehodża sběracź a w krajnych kaßach je wulki njedostatk. Pschi tajkich wobstejnoscżach runje tak Němzy każ Czesha czerpja. Nětko ßu skónczńje Czesha a Němzy dojednali, so ma ßo komißija k wuradżenju wo dawkach a druha k wuradżenju wo czěsko-němskim narodnym wujednanju wuswolicź. Komißija wo dawkach drje ßwój nadawk bórsy dokonja. Wulzy pak ßo prascha, hacź ßo czěsko-němske wurunanje dozpije. Němzy ßebi žadaja, so dyrbja ßo Czechi do czěskich a němskich Czech dźelicź. Potom njeměła czěska rěcź w němskich Czechach, hdźež tyßazy Czechow bydla, na ßudnistwach a wyschnoscżach žaneho prawa wjazy. Czechojo teho dla na tym wobsteja, so maja Czechi njerosdźělene wostacź a so ma czěska rěcź s němskej wschudże jenajke prawo.

Njeporadżenje wuherskeje pożczonki w Franzowskej.

Franzowszy pjenjeżnizy ßu ßo sarjekli, Wuherskej 560 milijonow krónow pożczicź, dokelž nochzedża poßylnjenje wójnskeje mozy trojoswjaskowych statow podpjeracź. Tak ßo powschitkowny njewuspěch finanzneho spoczinanja wuherskeho finanzneho ministra Lukacza w Parisu wukożuje. Awstrisko-Wuherska nětkole nusnje pjenjesy k twarej wulkich wójnskich łóđžow w adriatiskim morju trjeba. W Franzowskej nadźijesche ßo, je ßebi pożczicź móz. S woprědka běchu franzowszy pjenjeżnizy k temu swólniwi. Poßledni czaß pak poczachu franzowske nowiny wotradżecź, Wuherskej nješchto pożczicź, dokelž by ßo pożczonka jenož k poßylnjenju trojoswjaska wużiwała. Franzowska je ßebi wědomna, so ma mjenje wójska, dyžli Němska, tola so ma wjazy pjenjes, bjes kotrychž njejßu kanony, tšélby, konje, piza, zyroba, wójnske łóđże atd. na pschedań. Tole pschecźiwnistwo pschecźiwo wuherskej pożczonzy pak też na to pokasuje, so w ßwětowej politizy njeje wscho jaßne, a so dyrbimy też na nahły wětr pschiprawjeni bycź.

Hischcże mjenje swólniwi hacź Wuherjam, ßu ßo Franzowsojo Turkam wopokasali. Tucźi chzedża teho runja w Franzowskej pomoz w pjenjeżnych wuskoscżach pytacź. Franzowske knjeżerstwo ani dowolicź nochżysche, so by ßo turkowska pożczonka na franzowskej bursy pschipuschczikła, jeli so njeby Turkowska rukowanje sa městoscź Franzowskej dała. Skónczńje je turkowski minister swonkownych należnoscżow, Hakki pascha, s prósdnymaj rukomaj Paris wopuschczicź dyrbjał. Wón nětko se swjaskom jendżelskich pjenjeżnikow, na kotrychž czole sir Ernest Cessel steji, wo pożczonku jedna.

Lětadła a wodźliwe powětrowe ballony pschi franzowskich manevrach.

Pschi rosßudnej bitwje wulkich franzowskich manevrow w Picardiji, hdyž bě bitwa na najwyschschi skhodżeńk dóschka, 6 lětadłow a 6 wodźliwych ballonow w powětsje lětasche. Woßebje wulku ßkužbu leutnant Bellenger ßwojemu roskasowarjej generalej Michelej wopokasa. Na ßwojim slěcże wón 1. kavallerisku diwisiju generala Piquarta wußlědži, kotraž bě pschi jenym kschižnym puczu s konjow slěska. Wón ßo hnydom k ßwojemu módremu wójsku wróczi, tseczu kavallerisku diwisiju na marschu nadeńđže, powjesczź na papjeru napißa, puschczi ßo hluboko dele, tak so jenož nětkotre metry nad jěsdnymi slětowasche, a ßwojej powjesczi na nich dele padnycź da. Jedyn dragunar ju sběhny, ju diwisionskemu generalej pschinjeße, kotryž na papjerje wěste wosnamjenjenje městna namaka, hdźež bě ßo njepschecźelska diwisija roslěhła, a ju nětko hnydom s rosmjeczażej spěschnoscżu nadpadny. Nadpad bě tak nahły, so jěsdni generala Piquarta ani khwile njemějachu, na konje skoczicź; zyła jěsdna diwisija dyrbjesche ßo jako jata poddacź.

Na wopak wodźliwe powětrowe ballony pschi manevrach s zyła žaneje wojerskeje ßkužby njedokonjachu a jenož k porjenschenju maneverskeho wobrasa w powětsje slětowachu. Potom ßo do ßwojich kólnjow wróczichu. Jedyn general praji, so je ßo s poßlednimi manevrami rosßudźiło, so je lětadło khmańsche, dyžli wodźliwy ballon. Sa płaczisnu jeniczkeho wodźliweho ballona móże wójsko 30 lětadłow měcź, a tele móża tsi krócź ßylnischi wětr pschewinycź, dyžli wodźliwe ballony.

Wuspěchi franzowskich lětadłow njejßu w němskim wójsku njewobkedźbowane wostake. Duž ßu myßl spuschczili, dalsche Zeppelinowe wodźliwe ballony kupowacź. Dokelž dyrbi ßo s móżnoscżu liczicź, so bychu ßo we wójnje někotre z nich sniczike, dyrbjała ßo zyła liczba Zeppelinowych ballonow nakupicź. To bychu wulke wudawki byke.

Zeppelinowe ballony njeßmědża wyschsche dyžli 600—700 metrow lětacź, dokelž hewak pschewjele pluna shubja. We wójnje bychu ßo wone teho dla mało k wobhonjenju wužicź hodźike. Dokelž ßo njeßmědża jara wyßoko sběhnycź. bychu ßwojeje wulkoscże dla njepschecźelskemu wohnjej pschejara wustajene byke.

Wobhonjerstwo leutnanta Helma psched jendżelskim polizajiskim ßudom.

Każ je něhdy Delila Simsona Filistiskim, tak je Johanna Woodhousez němskeho leutnanta Helma jendżelskej poliziji pscheradźika. Leutnant Helm bě ßo s Johannu Woodhousez jara blisko sesnał a bě jej dowěrił, s kajkej pschicżinu bě do Portsmoutha pschischoł. Jeho luba pak hnydom poliziji pscheradźi, so je leutnant Helm němski wobhonjeŕ, kotryž dyrbi ßo sajecź. Helmowa wěz je ßo poßlednje dny s tym pohórschika, so ßu wobskórżbu pschecźiwo njemu na wobhonjerstwo k lěpschemu jeneje wukrajneje mozy wupscheshtrěli. Hacź dotal bě ßo jenož wo parschonske wobhonjerstwo bjes zusehho poruczenja jednało. Połóżenja, hacź dotal Helmej w pschepytanskim jastwje pschiswolene, ßu ßo s dobom wróczike.

Sajecze němskeju offizérow w Ruskej.

Psched někotrymi dnjemi we wokolnoscźi Moskwy mlodeho cźlowjeka, kotryž manevry s wulkim sajimanjom wobkedźbowasche, jako wobhonjerja sajachu. Wón ßo jako pruski leutnant Heinza wupokasa. Dale jeneho pruskeho wyschscheho leutnanta, Wenzel rěkazeho, kotryž chzyshche Heinzu w jeho wobydlenju wopytacź, sajachu. Wyschnoscź je wobeju wobydlenje pschepytała a wschě listy sebrała. Nasajtra offizérow s jatby puschczichu, dokelž pola njeju niczo podhladne njeběchu namakali. Wyschscheho leutnanta Wenzela namolwjachu, so by Rusku hnydom wopuschczik.

Rospuschczenje jeneho němskeho towarstwa w Ruskej.

Hacź dotal je ruske knjeżerstwo němskim ßydlerjam we wjeczornej a połodnischej Ruskej pschezo lěpschinu dawało. Czim nadpadnischo je, so je Odeski měschczaństi hejtman Tolmaczew sańdżeny tydźeń wukas wudał, s kotrymž ßo pschikaże, němske towarstwo k rosschěrjenju ludoweje sdźěłanoscże w połodnischej Ruskej rospuschczicź. Tole towarstwo ßo prózowasche, wschitkich

Němzow w pokodnischej Ruskej w jenym swjasku organisowacź. Kaž žo sda, je ruske knježeŕstwo žwoje nahlady wo němskich žydlerjach pscheměniko a ma na dobo Němzow sa politiszy straschnych ludźi.

Napjatosćź mjes Ruskej a Turkowskej.

Ruske ministerstwo swonkownych należnosćow je turkowskemu późklanzej w Peterburgu žwoje spodźiwanje kuprajiko, so Turkowska pschejěźd s Čžorneho Morja do Marmaraskeho Morja, pschi kotrymž Konstantinopel leži, wobtwjerdźuje. Powjesćze wo sbliženju Turkowskeje k trojoswjaskej Ruska jako demonstraziju pschećźiwo žebi wobhladuje. Ruske knježeŕstwo žebi teho dla wo tym rosjažnjenje žada. So by Ruska na wschě pady pschihotowana byla, je ruska ministerstwowa rada wobsamkla, žebi 200 milijonow rublow k požylnjenju žwojeho wójnskeho kódźstwa na Čžornym Morju wot dumy žadacź. S dobom dyrbitaj žo wójnskaj pschistawaj w Nikolewje a Sebastopolu wobtwjerdźicź. Mjenowana summa ma žo na pjecź lět roszdźelicź. Tak nětkole skoro wschě europiske mozy na pschemo žwoje wójsko a wójnske kódźstwo powjetschicź pytaju. To žo sda na to podobne bycź, so do sakhowanja měra na dlějsche léta nichtó wjazy njewěri.

Wužlědźenje składownje bombow w Lissabonje.

W portugalskim hlownym měsćze Lissabonje je polizija w jenej malej khěži 171 dynamitowych bombow teje žameje druźiny wužlědźika, kajkež žu žo pschi skónzowanju prjedawscheho portugalskeho krala namakale. Jeli so by k revoluziji dóschko, bychu po měnjenju knježeŕstwa mnosy revoluzionarojo s tutymi bombami s tšěchow khěžow, blisko wojeŕskich kasarnow ležazych, wojakow sniczili, kotsiž kralej žwěrni wostanu. Wjele podhladnych žu sajeli, mjes druhim jeneho podoffizěra. Maja sa wěste, so je žo dźěl wojakow s revoluzionarami sjednoczik. Nowiny „Diario Noticies“ powjesćź pschinježu, so je knježeŕstwo druhu składownju bombow wužlědźiko. Potajne revoluzionarne towaŕstwa žu žo po zyłym kraju rosschěrike. Wone organisowany nadpad pschećźiwo monarchiji pschihotuja.

Drjewaŕ Khójnak.

W Družezach bě stary drjewaŕ žiwy, s mjenom Khójnak, se žwojej žonu, kiž bě hischcze starscha. Wón drje bě něhdźe tsizeczi lět stary, hdyž žo se žwojej mandźelskej spósna. Wón bě pjekarstwo nawuknył a chzyschе žo mischtr sczinicź, so by žo s njej mohł woženicź; ale jemu pobrachowasche pjenjes. Ale tež wona wjazy hacź pjecźdźežacź toleŕ njemějesche, kotrež bě žebi na žwojej žłužbje nalutowała. Dokelź žo wonej nětkole roseńcź nochzyschtaj, dyrbjesche žo Jan žwojeho rjemjeźka wsdacź, dokelź žadyn pjekaŕ woženjeneho pomoznika w žłužbje wobkhowacź njechasche. Duž nadźijejo žo, so žo jimaj derje powjedźe, žebi wotmyślischtaj žo bracź a žebi žwój khlěb saběužicź, Khójnak jako drjewaŕ a dźěłacźeŕ, a Hana s plokanjom, platowanjom a pschedźenjom. Wobaj běschtaj ložo a něschto domjazeje nadoby po starschimaj namrěłoj, schatow a drasty, schtož trjebaschtaj, mějeschtaj, a pschi tym dobru myžl. Sa Hanine pjecźdźežacź toleŕ mějachu žo wudawki sa kwaž a sa prěnju pschiprawu saplacźicź.

Tak do mandźelstwa sastupischtaj. Wschitzy, kiž jeju wobstejenja snajachu, cžinjachu žebi staroscź, kak wonaj wobsteješchtaj; tola prěnje léta wschitko lěpje dźěsche, dyžli žo nadźijachu; wonaj žo slutniwje a spokojnje se žwojej małej saběužbu žiwjeschtaj, běschtaj pschezo wjeźekaj, a nichtó na nimaj nusy njewidźesche.

Wobaj běschtaj žo pschezo Božim wjedźenjam jara dowěrjakoj a běschtaj pscheźwědczenaj, so tón, kotryž ptaki pod njebjom naživcza, tež jimaj njebudźe hłodu dacź tradacź.

Ale cžeźke cžaży pschiňdźechu. Wonaj dostaschtaj dźěczi, Hana na dźěło khodźicź njemóžesche a wudawki bywachu dale wjetsche. Dyž a dyž žo tež khoroscze namakachu a wudawkow bywasche hischcze wjazy. S nusu dyrbjeschtaj khudaj cžłowjekaj potom husczischo wschitko, cžehož móžeschtaj parowacź, sastajicź.

Tola Khójnak dowěru k Bohu njeshubi, wón njewustawajzy dźěkasche, so by žebi pjenjesy saběužił, a hdyž bě něschto wusbytkował, žwoju sastajenu wěz saběo wukupi.

Mjes tym dźěczi doroscźowachu, a nětkole dyrbjachu hólzy pomhacź nanej drjewo dźěłacź, holzy pak maczeri plókacź pomhacź. Tak dźěło spěschnischo wot rukow dźěsche a saběužba žo pschisporjesche. Hdyž bychu na symskich wjeczorach spróżni a na pol smjerśli domoj pschischli, by žo w khachlach spěschnje prawje krucze satepiło; husto tež nan a dźěczi cžopku jstwiczku nańdźechu, wo cžož bě žo macź, hdyž běsche s dźěła něschto prjedy domoj pschischka, mjes tym postaraka.

Potom by jim tež s wjetscha lubosna wóń roskratych běrnow napscheczo pschikhadźaka, kotrež žo w pónowi w róli s butru pražachu; to bywasche hłódnym wubjerna jědź. Na njedźelach a žwjatych dnjach žo tež dyž a dyž mjažo poskicźesche.

Tak potajkim najwjetschi dźěl žwojeho žiwjenja se stajnym pscheměnjenjom we wjeźelu a w srudobje pscheživischtaj, a jimaj žo dny žłódkeje pokojnosćze a hórkeho njedostatka minychu. Doroscźeni žynojo kóždy žwoje rjemjeźko wuknjechu a potom po žwěcze pucźowachu, s toschu na khribjecze; dźowki na žłužbu dźěchu a žebi posdźischo muža bjerjechu, kiž pak bě runje tak khudy kaž wone.

Staraj cžłowjekaj nětkole na stary dźeń runje saběo tak woběamocźenaj bydleschtaj kaž prjedy, jeju najlěpsche mozy běchu žo shubike, a druhdy žo jimaj jara hubjenje wjedźesche. Jeju dźěczi, kotrež žame niczo njemějachu, jimaj niczo k podpjeranju dacź njemóžachu, haj, njemóžachu ani jeju wothladacź, dokelź žane s nich w jeju bliskosczi njepschebywasche.

Teho dla jeju wuhlad na hischcze wjetschu a žłabschu starobu cžasto jara rudźesche, a jenož spominanje na Božu wótzowsku staroscź móžesche jeju směrowacź.

Hdyž bě junu Hana jara dołho khora, pschiňdźechu wězy tak daloko, so žebi wjazy pomhacź njewjedźeschta. Wschitko, schtož móžeschtaj jenož někak parowacź, bě hižo sastajene a nichtó bjes rukowanja niczo požczicź nochzyschе. Wonaj hłodu tradaschtaj a njewjedźeschtaj, s wotkal nasajtra khlěba bracź; symu mrějeschtaj a ani tschěški drjewa w domje njebě.

W tutej wulkej nusy žebi radu składowaschtaj, schto mohłoj, so byschtaj tola něschto pjenjes nabyłoj, runje někak hischcze pschedacź abo sastajicź. Niczo wjazy njemějeschtaj, khiba žwoje hubjene ložo, pschetoczene blido, dwaj stólzaj a stary khamorczk na sczénje. Mjes tymi pjecź kruchami móžeschtaj khamorczka uajžnadnischo parowacź; stary Jan pak žo wot tuteho žwěrneho stareho towaŕscha nochzyschе dźělicź, dokelź bě jón po žwojim wulkim dźědu namrěł, a jeho wulki dźěd bě jón saběo po žwojim wulkim dźědu namrěł. Wbohemu staremu mužej na plakanje dźěsche, hdyž jón na ramjo wsa, so by jón k wikowarjej donježł.

Ale wón podarmo dźěsche. Jemu sa khamorczk tak mało žadźichu, so žo wón k temu rosžudźicź njemóžesche, žwój luby khamorczk sa to dacź. Wón žebi sweri, so se samka a se żelesnych bantow wjazy sczehnje, hacź bě jemu skupy muž sa zyły khamorczk žadźił.

„Tule stareho pschecźela saběo njeżu“, wón Hanje rjekny, do duri stupajo, „ani tolerja mi sa njón dacź nochzedźa.“

„Ale, luby Jano“, Hana měnjesche, „ja žebi myžlu, ty budźische khamorczk sa kóždu placźisnu dacź měł. Wopomń jenož, so hłodu tradamoj a symu mrějemoj.“

„Ty dołho wjazy symu mrěcź njedyrbisch“, Jan wotmolwi, „rosrubamoj khamorczk, satepimoj žebi s drjewom prawy woheń a żeleso samkarjej pschedamoj.“

To prajiwschi wsa do ruki žekeru, so by khamorczk na dworje rosbił a so by deski k spalenju na drobne rosrubał. Sa krótke mjeńschiny bě wschitko na kuski.

Drjewo žo hischcze twjerde a dobre bycź sdasche. Hdyž pak hacź na dno dóńdźe, nańdźe wurjadny sadźěwk, pschetož deski běchu dwoje a jara krucze hromadu swjasane. Mózhnje se žekeru rubajo rospacźi je a — dukaty (skotaki) we wulkej mnohosczi žo po semi kulachu.

„Schto to?“ Jan sawoła, „Hana, hdźe žy? Pój spěschnje, poklad, poklad!“

Hana, kiž runje woheń satepjesche s drjewa, kotrež bě s deskow khamorczka nabyte, pschi tutym sawołanju wschitko stejo a ležo wostaji a won doběža. To žo wopisacź njehodźi, kak jara žo wona dźiwasche, hdyž po dworje wulku hromadku dukatow rosbrojenych wuhlada.

„Swotkal dha žo wschě tuto skoto bjerje?“ wona na pol wótsje žo woprascha, jako by žo bojała, so mohła něschto jara tajne pscheradźicź.

„W khamorczku je tczako“, Jan rjekny, „kak pak je do khamorczka pschischło, to nichtó njewě. Tón khamorczk je namrěty žwójbny kruch nadoby, moji prjedownizy žu dyrbjeli bohacźischi bycź dyžli ja. Ssnadź je jedyn s nich we schwejdskej wójnje skoto tule na spuschczomne waschnje skhowak a je potom na to wumrjeł. Tola schto je nam wo to. Wěcźny, wěcźny dźak budź Bohu, so je naju hischcze na stary dźeń na tak zyle njewoczakowane waschnje žwježelił

a namaj se wscheje nusy wupomhał! Pschezo dźě ßym tebi powjedał, so wón naju njewopuschćí."

Wonaj to jako dar wot Boha lubeho Knjesa wukładowaschtaj a ßo wulzy wjeßeleschtaj.

Dukaty nětkole sesběraschtaj a pscheliczischtaj, jich bě wscho hromadźe pjecź stow.

Hdyž bě Hana najprjódzy drjewo, kotrež bě hižo do nješće tyknyła, sapalika, składowaschtaj radu, schto byschtaj s telko wjele słotom sapoczałoj. Wonaj na pschesjene pschińdźeschtaj, ßebi lěpsche wobydlenje wotnajecź, khmańschej koži a trěbnu domjazu nadobu kupicź, ßebi doscź drjewa a wuhla na symu wobstaracź, a ßo s lěpschej jědźu naßyczecź. Prósdnaj khodźicź pak wonaj nochzyschtaj, ale dale dźěłacź, doniž by Bóh jimaj mozy sdźerżał.

Hana jedyn se słotych wsawschi dóńdźe k rěsnikej, ßebi mjaßo kupicź, so byschtaj tak sbožowny dźeń też s pojědźu czesćiłoj. Ale rěsnik na nju tak dźiwnje hladasche a ßo tak kostoczliwje napraschowasche, kak je k słotemu pjenjesej pschischła, so jej stónczńnje poczа zyle stysknо bycź.

„Sskyschi jenoż, Jano", wona wróczíwschi ßo k ßwojemu mużej rjekny, „se ßwojimi dukatami dyrbimoj ßo derje na kedźbu bracź, so njebychu naju hischcze sa paduchow měli a do jastwa ßadźili; pschetoż, hdy by ty też prajił, so ßy słote w khamorczku na sczénje namakał, bychu twojim ßłowam też wěrili?"

Jan ßo na nětkotre pschikkady wo druhich czestnych ludźoch dopomni, kotrymż bě ßo woprawdźe tak sescho a bu wschón njemérny. Se ßwojimi pjenjesami hischcze ßwobodu shubicź a na stary dźeń do jastwa ßadźeny bycź, by tola pschewjele njesboża było. Jemu pak dobra myßliczka pschińdźe, s kotrejż ßebi se wscheje wuskoscze wupomha. Wón k ßwojemu duchownemu dźěsche, kotryż bě jara czesczowny muż, sdźěli jemu, kak bě jeho Bóh na stary dźeń na njenadźite waschnje s pokładom słotych swjeßelił, a prosche jeho wo radu, kak by ßebi pschi ßwojej snatej khudobje sawjedł, so ßebi tychle pjenjes dla njebychu wot njeho samolwjenje żadali.

Duchowny jemu ßwoju dźělbjerjazu radosćź na sbożom wupraji, kotrež bě ßo jemu dostało, a ßo jemu namokwi k temu, so chze słoto sa njeho wuměnicź, radźesche jemu też, so by mały dźěl jako nusny kroschik sdźerżał, sbytkne pjenjesy pak na dań dał a ßwojim dźěczom skhował.

Tutu radu Jan też wobkedźbowasche a pschi tym ßo jemu derje dźěsche. Duchowny jemu pjenjesy na wěstosćź sałoži a tak czestny muż se ßwojej żonu měrneje a bjesstarosćiweje staroby wużiwasche a po ßwojej ßmjercźi wjozy hacź tři schtwórcze namakanych pjenjes ßwojim dźěczom sawostaji, kotrež s tym wschitke do dobrych wobstejenjow pschińdźechu.

— Kónz. —

Ze Serbow.

S Budyschina. Budyschin ßo sańdźeny tydźeń s wojakami mjerwjesche. Měschczanam je ßo wjazy dyžli 6000 wojakow a 300 offizěrow do kwartěrow położiło.

Pschi manevrach ßo wot schtwórtka też pruska artillerija wobdźěli. Ssrjedu je 2. batterija Glogowskeho pěscheho artilleriskeho regimenta czišło 6 se 7 hubizami a 3 wobkedźbowanskimi wosami do Budyschina pschijěła. Hubizy ßo na żitnych wikach sestajachu. Wone ßu 15 zentimetriskeho kalibra a 88 puntow czežke granaty tšeleja. Jena tajka granata 132 hriwnow płaczi.

— Nowy sakski 3. husarski regiment czišło 20 ßobotu 24. septembra popołdnju do Budyschina pschiczehnje. Na hłownym torhoschczu wyschschi měschczanosta dr. Kaeubler w pschitomnosczi wschěch měschczanskich sastupjerjow a wschelakich czeßnych hosczow nowy regiment powita. Město ßo k jeho czesczi s khorhojemi wupyschi. Wjeczor ßo jenotliwym schwadronam hosczina wuhotuje.

— Straschneho stóstnika, wěsteho Pakowa Hübela, ßu tele dny tu sajeli. Pschi pschedběżnym pschepytanju ßo wupokasa, so bě Hübel 35 paduchstwow skucził. Na njeho tukaja, so je ßo w nětkdże 370 padach do twarjenjow łamał a kradnył. Hübel je pschi tym wospjet revolwer trjebał a je ßo pschi pscheßkyschenju bjes prěcza ßwojich njeskutkow wusnał.

— Do Brüssela (na wustajenzu) a do Parisa ßo wucźeŕ A. Matusch w Shorjelzu na Draždźanskej drósy 13, kotryż je, pschipódla naspomnjene, połnje ßerbskeje rěcze mózny, lětßa wot 1. hacź 10. oktobra na tunju towarschnu jěsbu, 182 hriwnow płaczazu, nastaji. Schtóż chze ßo pschi tymle pucźowanju wobdźělicź, chzył ßo na mjenowaneho knjesa wobroczicź. Dalsche je s prospektow darmo shonicź.

— **Generalny appell** „cžorneje brigady", nětduschich sakskich honjerjow a tšelzow, budźe ßo w nalěczu 1911 w Budyschinje wotbywacź. Wocźakuje ßo, so ßo niz jeno ßobustawy wojerskich towarstwow, ale wschitzy na ßwjedźeń sendu, kotsiż ßu nětdy selenu ßuknju honjerjow a tšelzow noßyli.

— (Khorobne wosy.) Hamtske hejtmanstwo wosjewja, so ßu ßo pola wulkosahrodniskeho żiwnoscźerja Alberta Irrganga, pola hoscźenzarja Sendy w Maleschezach a pola dobrowólneje sanitetneje kolonny w Schěrachowje sa tamnische strony sastajike. Telefonske powjesće dla skasanja wosa wyschschi hajnik Dreßler w Njeßwacźidle, dr. med. Pětranz w Maleschezach a sanitetny radźicźel dr. Krutsch pschijimaju.

— (Sażna syma.) S Hirschberga w Schlesyskej pißaja, so je ßo wutoru w nozy na hobrskich horach wulki ßněh naschoł. Na Ssněżzy ßněh 15 zentimetrow wyßoko leži. Też w dołach ßo ßněh dże. Na horach horka mjersnje.

Se Ssmochcźiz. Cžežke horjo je tudomneho ryczerkublerja Thosta a jeho ßwójbu podeschko. Thostawy 23 létny ßyn bě ßobotu popołdnju na hońtwu schoł. Dokelž ßo wón posdże wjeczor hischcze njebě domoj wrócził, dźěchu jeho pytacź. Jeho pak hakle njedźelu rano w kerkach morweho nadeńdźechu. Kaž ßo sda, je młody cžłowjek do něczeho sakopnywschi padnył. Pschi tym je ßo se satschaßnjenjom s tšělby wutšěł spuschcźił a jeho morił.

S **Delnjeje Hórki.** Do wulkeje hłubiny jeneje tudomneje skały je wutoru pschi manevrowym swuczowanju pioněr Langkloz s 1. kompagnije Draždźanskeho pioněrskeho bataillona cžišło 12 padnył. Pschi tym je ßebi rjap swinył, tak so ßu jeho do lazareta Budyskeje garnisony dowjesez dyrbjeli.

S **Měrkowa.** Njedźelu rano je ßo na Lutobczanskim knjeżim dworje wulka fajma pscheńczńneje słamy wotpalika. Na kajke waschnje je woheń nastał, njeje snate.

S **Lichanja.** Dotalny wobßedźeŕ tudomneho ryczerkubka je jo ryczerkublerjej Sachßy pschedał.

S **Hajniz.** Jedyn twarski dźěłacźeŕ, wěsty Melzer s Rudnych Hor, kotryż na papjernikowym nowotwarje w Hornjej Hórzy dźěła, je tu pónd̄zelu popołdnju jenu holczku wumozowacź spytał. Mjes tym so Beckertowa s Budestez na polu bliško Hajniczanskeho lěska běrny kopasche, ßebi jejnej dwě holczży pódla pola hrajkaschtej. Melzer po pucźu duzy dźěsczi do lěska swabi a spyta tam jene s njeju wumozowacź. Dokelž pak dźěczo s kłoßom kschiczesche, njekraßnik wostajschi ßwojeho wopora czekny. Żandarm sa nim w Hornjej Hórzy pytasche, tola skóstnik bě ßo hižom wot tam wotßalił.

S **Khróscźiz.** W měßacźnej shromadźisnje „Sserboßława" sawdawasche knjes pschedßyda, ßejmski sapóßłanz Kokla, knjesej kapłanej Delanej wutrobne bożemje, hdyž ßo jako farař do Bacźonja pscheßydli. Towarstwo pomjenowa ßwojeho duchowneho radnika, ßobusałożerja a horliweho spěchowarja sa cžestneho ßobustawa. Knjes kapłan Delan nješchto se stawisnow Łużizy pschednoschowasche a pschedßyda, knjes Kokla, wo starych ßerbskich waschnjach.

S **Jaßeńzy.** Też nascha „Katholska Bjeßada" rosżohnowa ßo sańdźenu njedźelu se ßwojim duchownym radnikom, knjesom kapłanom Delanom. Pschedßyda, knjes Sarjeńk, ßo s wutrobnymi ßłowami dźakowasche sa wschu luboscź a prózu. Knjes wucźeŕ Kral pschednoschowasche wo tšjoch ßerbskich pscheczach sa pschichod, a te ßu: Sserbska banka, ßerbski dźenik a ßerbska industrija.

S **Wotrowa.** Shromadźisna „Sserbskeje Pczółniży" sańdźenu njedźelu bě jara derje wopytana. Pola ßobustawa knjesa Kubańki wobhładachmy ßebi s pastwy pschiwjesene pczoły. Wunoschk bě wulkotny; ßamo na $^1/_2$ zentnarja mjedu namakachmy w jenym kołczu. Pola Jurschez pschednoschowasche potom knjes Kmjecź s Khróscźiz sajimawje wo pscheßymnjenju pczołkow. Rosmołwa bě żiwa a trajesche tójhdy. Pschichodna shromadźisna budźe w Ralbizach. Dźeń hischcze postajeny njeje.

S **Rakez.** Sańdźenu wutoru ßwjeczesche tudomny khěżeŕ a cźěßla Jan Bartusch se ßwojej mandźelskej Bertu, rodź. Gnawkez, ßwój ßłeborny kwaß. Hudźbna kapała ßerbskeho towarstwa „Lipy", kotrejež ßobustaw je jubilar, wjeczor rjane sastaniczko sanjeße, a knjes pschedßyda Micźka rjany dar w mjenje „Lipy" pschepoda, jubelskimaj mandźelskimaj sboże pschejo. Pschi wjeßelej sabawje hischcze dołho hromadźe pschebywachu. Bóh luby Knjes spożcź, so byschtaj hischcze dołho strowaj a cźiłaj hromadźe psches żiwjenje schłoj a junu słoty a dejmantny, haj żelesny mandźelski jubilej ßwjeczińoj.

Se Scheschowa. Schtwórtk tydźenja ßo pschi manevrje 32. divisije kóń tudomneho kublerja Horsta psched ßłużbnym automobilom divisionskeho komandeura, generala se Schweinitza, spłóschi. Horstowaj konjej cźeknyschtaj, a Horst ſ wosa padnywschi pod koła pschińdźe a ßebi jenu nohu dwójcy ſłama. General se Schweinitz je ſnjesboženeho se ßwojim automobilom domoj dowjesł.

Se Schpikałow. Tele dny ßu macź ßłużobneje holzy Mitrachez, kotruż ßu dla skónzowanja dźěsćza do pschepytanja wsali, sajeli. S lěkarskim pschepytanjom dźěsćzoweho cźěła ßu spósnali, so je ßo dźěcźo żiwe narodźiło. Na Mitrachowu ßo hrěscha, so je ßwojej dźowzy pschi skónzowanju dźěsćza pomozna była.

S Rakez. Pjatk tydźenja w nozy je ßo do hosćenza „hajniskeho dwora“ jedyn paduch dobył. Hacź runje měßacźk jaßnje ßwěcźesche, njeje ßo wón bojał, ßo ſ drohoweje strony nutskamacź. Do jstwy stupiwschi je hnydom sa pjenjesami ßlědźił, te pak bě hosćenzaŕ wjecźor ßobu wsał, duż wón spyta hudźbny automat rospacźicź, schtoż pak ßo jemu njeporadźi. Sso tehole njewuspěcha dla roshněwawschi wón sa druhimi wězami pytasche. Wón dyrbjesche ßo ſ pakcźikom dobrych zigarow spokojicź. So njetrjebał pěschi thodźicź, ßo paduch na hosćenzarjowe dobre, nimale nowe koło ßydny a ſ nim wotjědźe. Wotcźischcź jeho porstow, na woknach sawostajeny, ßu w Draždźanach fotografowali.

S Ralbiz. Hdyż ßo njedźelu rano kemschi hotowachmy, pschijěde pośoł ſ Nowoßliz a wosjewi, so je tam Boži woheń wudyrił. Dokelž běsche wulka kurjawa, njemóżachmy ßo wohnja dohladacź. Hdyż tam ßykawa dojědźe, stejesche Pjecźakez bróżnja wscha w płomjenjach. Sa krótki cźaß běsche se wschěmi żnjemi do procha a popjeła pschewobrocźena, runje tak też pódlanska kólnja ſ wulkimi pokładami drjewa a walcźkow. Też Koßlowska a Różenczanska ßykawa běschtej na haschenje pschikhwatałoj.

Dokelž Pjecźak nima sawěsćzene, pocźerpi ſ wohenjom wulku schkodu. — Woheń wuńdźe woßrjedź bróżnje a je bjes dwěla sałożeny. Nadźijomnje ßo poradźi, njeknicźomnika wußlědźicź.

S Wyßokeje pola Wóßlinka. Młócźazej maschinje poßkużujo, je rataŕski dźěłacźeŕ Kirsten do njesboża pschischoł. Jemu je ßo palz praweje ruki wottorhnył, a druhe porsty ßu ßo ßylnje smjatke.

S Kamjeńza. S cźeźkim njesbožom je ßo pjatk jedyn sapschah Schwosdorfskeho knježeho dwora potrjechił. Sso spłóschiwschi konjej k żelesniskemu naßypej cźerjeschtaj, kamjeńtnu murju ſ wojom pscheraſyschtaj a něhdźe 10 metrow hłuboko dele padnyschtaj. Krótko prjedy teho bě Draždźanski cźah psches tole městno jěł. Jedyn kóń ßo cźeźko srani. S cźaßom wotskocźiwschi móżesche ßo pohoncź wukhowacź.

S Kamjeńza. W cźeźkich myßlach je ßebi żona jeneho tudomneho feldwebla wulke żiły wobeju rukow pscheréſła a ßo wukrwawiła.

S Kamjeńza. W jenym tudomnym réſaku je 62-létnemu dźěłacźerjej Zürzej wjetschi kruch drjewa ſ tajkim wotmachom do hłowy sleczał, so ßo jemu widźenje praweho wóczka snicźi, ßo horje cźeleßno ſłama a nóß ßo rosschcźépi. Psched nětkotrymi létami je Zürz hižo widźenje lěweho wóczka ſhubił a wot teho cźaßa schkleńczane wóczko noschesche.

Se Żitawy. W cźeźkich myßlach je wutoru 54létna wudowa psched nětkotrymi dnjemi semrjeteho żoltolijerja Raucha do Mandawy skocźiła a ßo tepiła.

S Łaſa. Njesapomńcze tola, lubi Sserbja, wopytacź jutſje njedźelu ßerbſti wjecźor w tudomnym Schołcźiz hosćenzu. Sendźcźe ßo w prawje bohatej měrje, pokasujo, so scźe hischcźe dobri rysy Sserbjo. Haj, chcemy ßwěrni Sserbjo wostacź, każ stworjeni ßmy wot Boha. Tak na saßowidźenje jutſje wjecźor $^1/_2$8 hodźin pola Schołcźiz we Łasu. Tam budźe rjenje!

S Draždźan. Rjana licźba nutrnych Sserbow běsche ßo sańdźenu njedźelu k ßerbſkemu kemschenju w kschižnej zyrkwi w Draždźanach seschła. Hacźrunje běsche wjedro rjane a ßłóncźko won wabjesche do rjaneje stwórby, lubi Sserbja pschińdźechu do lubeho Bożeho doma Bože ßłowo w macźerńej rěcźi ßłyschecź. Spowjednu wucźbu mějesche knjes faraŕ Domaschka ſ Budestez a prědowanje knjes faraŕ Gólcź ſ Rakez. Spowjednych bu 126 licźenych. Bóh żohnuj tute nutrnosćze a sbudźuj a sdźerż luboscź k ßwojemu ßłowu mjes naschim ludom.

Přilopk.

* **Wojak a — ßrěńza.** (Wěrny podawk ſ jeneje ßerbſkeje wßy.) Nětkotrym drje je wojak wobcźeżnosćź, hdyż w manevrje na kwartéŕ pschińdźe, ale najwjazy ludźom je wón wjeßele; tym, kotſiż maja dobru wutrobu a ßo sbożowni cźuja, hdyż móża jeho po wschěch napinanjach a trabanjach wojeŕskeho żiwjenja wokschewicź a jemu saßkużeny wotpocźink poskicźicź. Prawje tak. Ale schpak w tym tcźi: hdy by jenoż też wojak wutrobu měł ſa ßwojeho hospodarja a saßkużeny wotpocźink wużiwał. Dokelž ßo to cźasto njestawa abo dokelž ßo wojakej ßamemu njelubi a wón ſa towaŕstwom ßo żeđźi też w nozy, teho dla ßu manevry a kwartéry druhdy ſ hórkim prutom sa lud. Sso wě, so wojeŕska wyschnosćź sa to njemóże; kak dha by jej mohło mózno bycź, kóżdeho jenotliweho wojaka na schtrycźku wodźicź. —

Je něhdźe jedyn dom, tam bydła dobri ludźo a maja dobre a pózcźiwe holzy sa ßłużobne — niz tak każ w druhim, hdźeż běsche hinak a słě, słě — ně, měnju te lěpsche holzy na prěnim kuble. K nim pschińdźe do trawjeńka abo na rěsańzu, hdźe, to wěscźe wjazy njewěm, jeneho dnja podwyschk. Ssrěńza ßo jemu hnydom salubi a pscheczelne, lubosne ßłowa dyrbjachu sapocźatk scźinicź sa dalsche. Hacź tola njeby mózno było, ßo wjecźor ſ njej trjechicź, swěri ßebi khrobły a smużity wojak praschecź pschede wschěmi druhimi.

Ale luboscźe njeběchu na woběmaj stronomaj jenak wulke.

„Ně“, rasnje wotmolwi ßrěńza.

Wotrocźk bě to ßłyschał a na nju kiwał, so by tola „haj“ prajiła, ale wona jemu njesrosemi. Wojak ßo wotßali, ale wotrocźk póßła hnydom ßrěńzu sa nim; we wrotach jeho doscźeże a wulke bě wjeßele, hdyż jemu ßwoje haj praji.

Wjecźor w dźewjecźich hodźinach pschińdźe wojak a — woprawdźe, holza na njeho cźakasche. Na woßamocźenym pucźiku khodźeschtaj horje a dele, tak dołho, hacź wojaka pocźachu nohi bolecź a ruka scźerpnycź, ſ kotrejž ßwoju holzu wokoło paßa dźerżesche.

Pójmoj tam sa bróżnju k temu majßej, praji a holza rady ßobu dźěsche. Bóle a bóle roscźesche jeju pschikhilnosćź, wobliczo pschituli ßo k wobliczu, lizo k liczku, też holcźka, kotraż bě tola najprjedy tak schkropawa była, bě tónle njepocźink zyle wotpokoźiła a něžnje majkasche lizo ßwojeho lubeho wojaka.

Tak pschibliżischtaj ßo k majßej.

Ale schto to? Na dobo wótre kichotanje!

„Tu drje je něhdźe jedyn druhi por, ale tón tola tajkule haru cźinił njeby.“ Prajiwschi wucźahny ßwoju elektrisku latarnicźku a poßwěcźi do majßa a wuhlada tam — zyku cźrjódu holzow, kotreż ßo wótsje ßmějachu. Njewjedźo, schto ßo to njecźini, poßwěcźi też ßwojej „holzy“ mjes wocźi a spósna — muża — wotrocźka w holcźej drascźe. —

Tableau. — Wulke ströżele, prósttwy, jeho tola njepscheradźicź atd. atd. „Ně, ně, nicźo njepraju“, ſ druheje strony.

Tak ßo dźělischtaj, wojak mějesche na tón dźeń doscź a khwatasche do wjeßneje korcźmy, so by mjersanje w piwje potepił.

Ale nowe njesboże. Lědma je stwiny proh pschestupił, pócźnje wschitko na njeho hladacź, a jedyn pschitomny wyschschi wojak ßo posběhnje a jeho niz runje ſ jara hnadnymi ßłowami kedźbneho scźini, so cźłowjek ſ tajkim cźornym mjeswocźom do korcźmy njekhodźi.

Na kuble wulke wjeßele.

Haj, haj, jeneho njesboże je druheho ßměch. (Kath. Poßoł.)

* (Dźěcźo ßo sarasyło.) W njepschitomnosćźi ßwojeje macźerje je schěsćźlétna dźowcźicźka dźěłacźerja Müllera w Żitawje ſ woknom 1. poskhoda won na drohu padła a ßo sarasyła. Wona bě ßo na jedyn kwětkowy pjeńk sapréła a bě ſ nim dele padła.

* (Paduchstwo w Draždźanach.) Wutoru w nozy je ßo jedyn paduch do klamow cźaßnikarja Malla na Hanskej drósy dobył. Wón je schkleńzu wukładneho wokna rosbiwschi lěßyzy ſ blachréſazymi nożizami rosréſnył a ſ wukładneho wokna potom něhdźe 40 słotych mużazych cźaßnikow, drohe brillantowe pjerschcźenje a narucźnizy, 15 000 hacź 20 000 hriwnow hódne kradnył. Etwije ßu w ßußodnym dworje, blach réſaze nożizy na póstſkim naměscźe nasajtra namakali.

* (Sso ſpalika.) W Mühltroffge w Vogtlandskej ßo w nozy k pjatkej dwajschoßna khéża pjekaŕskeho mischtra Maxa Töpfera do cźista wotpali. Pschi tym je jědnacźelétna dźowka w khéżi bydlazeho pschekupza Mickela w płomjenjach ßmjercź namakała. Woheń je ſ tym nastał, so je jena ßłużobna holza lehnycź duzy ſ petrolejowej lampu njewobhladniwje wobkhadźała, tak so je ta rosbuchła. Ssłużobna holza móżesche ßo wukhowacź, tola pschekupzowa dźowka, kotraż w tej ßamej komorje spasche, ßo spali.

* (Ssamomordaŕstwo.) W Khocźebusu je ßamomordaŕstwo tamnischeho polizajskeho komißara Liedki wulke dźiwanje sbudźiło. Liedke je ßo satšélił, dokelž je ßo pjecźa se ßwojim pschedstajenym roskorił. Prjedy ßmjercźe je wón ßwoje woßobinske należnosćze ſrjadował a ßwojej żonje a statnemu rěcźnistwu listy napißał.

* (Stokróčneho ſapalerja ſajeli.) W Luttenbergu ßu 23 lětneho ßyna khèžkarja Schema ſajeli, kotryž je wot 4 lět něhdže 100 wohnjow ſakožił a ſ tym wjele ratarjow na proſcheńſki kij pſchinjeßk. Wón je ßo hižo wuſnał, ſo je na něhdže 20 měſtnach ſapalił. Wón praji, ſo je jemu wjeßele činiło, hdyž je khèže ßo palicz widžał.

* (Pſchi turnowanju do njeſboža pſchiſchoł.) Wobžaromne njeſbože je ßo pſchi wobhladowanſkim turnowanju w Goldbergu ſtało. Żeleſna kula, kotruž jedyn turnaŕ cžißny, mißny a jeneho pſchihladowarja, 14 lětneho ſamkarſkeho wuczobnika Scholtu tak njeſbožownje do hłowy trjechi, ſo tón morwy na ſemju padny. Snjeſboženeho hnydom do wobydlenja jeho ſtarſcheju donjeßechu. Lěkaŕ je tam ſpóſnał, ſo ßu ßo jemu moſhy ßylnje ſtſchaßke.

* (Żeleſniſke njeſbože w Schtyrſkej.) Wutoru rano ſtaj pola Rottenmanna dwaj żeleſniſkaj cžahaj do ßo ſraſyłoj, dokelž bě ßo wuhibadło wopak ſtajiło. Lokomotiwje ßo ſwrócžiſchtej a ßo rosbiſchtej, runje tak prěnje ludžaze woſy. Hacž dotal ßu ßydom morwych namakali a dwanacze cžežko ſranjenych ſ rospadankow wucžahnyli. Mjes morwymi ßu něktoſi żeleſniſzy ſaſtojnizy.

* (Cžežke njeſbože ſ automobilom.) Dla ſarjeknjenja ſpinadła je ßo póndželu na nahle ſpadowazej dróſy pola Pyrmanta jedyn automobil pſchecžißnył. S woßobow, we woſu ßedžazych, ßebi džowka baronki Münchhauſenoweje nop rosbi a ßebi moſhy ſtſchaße. Baronzyny 11 lětny ßyn a pſchewodżerka knjeżna Hajnez ßo cžežko ſraniſchtaj. Baronka Münchhauſenowa a ſchofer ſ lóżſchimi ſranjenjemi woteńdżeſchtaj.

* (Rěſnik ſcžerbow.) W Styrumje polizija ſhoni, ſo tamniſchi wulki rěſnik hižo lěta dołho ßlaknjene krowy, cželata a ßwinje kupuje, kotrež ßebi ſ dżěła wot dracza wobſtara, a kotrychž mjaßo wón po wſchelakim pſchihotowanju ludžom pſchedawaſche. So bychu ßo ludžo jebanſtwa njedohladali, bě rěſnik na mjaßo podražowany ſchtempel mjaßowobhladowarja natłócził. Jedyn prjedawſchi pomoznik miſchtrowe jebanſtwo pſcheradżi. Statny rěcznik je njekhmanika wobſkorżił. Jebawy miſchtr mějeſche najwjetſche rěſniſtwo w měſcze a wjele wotebjerarjow.

* (Pad ſe ſmijojteho ballona w Ruſkej.) S Peterburga pißaju: Hdyž jedyn wojeŕſki ſmijojty ballon do powětra puſchcžichu, ßylny wětrowy ſtork ſ njeho korb wottorhny. Leutnant Tichonrawow, kotryž w korbje ßedżeſche, ſ nim k ſemi padnywſchi ßebi rjap ſłama a ßebi moſhy ſtſchaße.

* (Jedyn franzowſki wodżliwy ballon w njewjedrje.) Franzowſki wodżliwy ballon „Clement Beyerd“ na jěſbje ſ Grandvilliers do Pariſa pſchi jenym njewjedrje do wulkeho ſtracha pſchińdże. Mużſtwam ßo poradżi, na jenej runinje k ſemi ſjěcz a ballon do njeſtraſchnoſcze pſchinjeſcz. Na hróſbnej jěſbje bě ballon něktore minuty do błyſkow ſawaleny; wětr jón ſ dżiwjej ſpěſchnoſczu pſches mróczele cžerjeſche, tak ſo ßo wjednizy ſ khwilemi bojachu, ſo ſamėr ſhubja. Se ßydom muži wobſtejaza wobßadka wulku ſymnokrejnoſcz pokaſowaſche.

* Wjeŕch Eulenburg nětkole po powjeſczi Winſkich nowin piecza w jenym awſtriſkim ſanatoriju pſchebywa. Wjeŕch ßo po ſaſtajenju ßwojeho prozeßa piecza zyle ſtrowy cžuje, tola wón pſchebywanje na Liebenbergſkim hrodże njeje wjazy ſnjeſcz mohł. Wón je tam ſwuczeny był, pſchi ßebi ſtajnje hoſczi widżecz. Wot jeho prozeßa pak ßo dwórſke towarſtwo a wokolni ſemjenjo jeho hroda ſdaluja. Lěkarjo ßu teho dla ſa nuſne měli, ſo by ßo wjeŕch ſ Liebenberga do jeneho awſtriſkeho ſanatorija podał, hdyž ßo wón pod zuſym mjenom lěkuje.

* (W hibadle jeneho motora ßo morił.) W jenej fabrizy w Pósnanju je ßo maſchiniſt, hdyž je kolofonium na rjemjeń jeneje elektriſkeje maſchiny ßypał, ßo ſ rjemjenjom ſhrabnył a do maſchininych hibadłow ſcžahnył. Jemu ßo ruzy wutorhnyſchtej, a hłowa a wutrobno ßo rosmjeczeſchtej, tak ſo wón hnydom wumrje. Wón żonu a dżěczi ſawoſtaji.

* (Na puczu kſchczeńzy do njeſboža pſchiſchli.) Ssobotu je ßo w Hohenhauſenje w Heſſenſkej, jedyn ſapſchah, kotryž dyrbjeſche kmótrow a kmótry a jich dżěczi do zyrkwje dowjeſcz, do njeſboža pſchiſchoł. Na nahłym puczu ßo konjej ſplóſchiſchtaj, tak ſo wós do jeneho ſchtoma ſawadżi. Wſchitzy na woſu ßedżazy ludžo ßo wuwjerhnychu. Pohoncz a cžeſchne dżěczo ßo ſaraſyſchtaj. Jena holza, dwě żonje a jene druhe małe dżěczo ßo cžežko ſranichu. Wós ßo do cžiſta rosbi.

* (Powodżenje w Schpaniſkej.) W Murzinſkej provinzy w Schpaniſkej ßu ßo ſ powodżenjom żně ſniczike. W měſtomaj Lorca a Cieſa je woda dwaj metraj wyßoko ſtupiła. Wobkhad po żeleſnizach je ßo ſ měſtnami pſchetorhnył. W Torrede Eßebon ßu krupy winizy a wolijowzy wupuſczike. Po ſlíwkojtym deſchczu je ßo delni dżěł měſta Barcelony powodżił. Woda w Pawolſkej zyrkwi hacž k woltarjam ſtupaſche.

* (Wulka woda w Rumunſkej.) Pſchi powodżenju w Mehedenzu je ßo 23 cžłowjekow tepiło. Wjele khèżow je ßo ſaßypło. Żyke żně ßu wupuſczene.

* (Żeleſniſki cžah ßo ſwrócził.) Pola Bernaya w połnóżnej Franzowſkej je ßo lokomotiwa ſe ſchèſcz woſami ſwróczika. Tſi woßoby, lokomotiwnik, tepjeŕ a jena knjeni ßu ßo morike. Tſizeczi woßobow je ßo moriło.

Wußudżenja.

Khoſtanſka komora. W Rakezach 10. januara pſchiwißowarjo ryczeŕkubleŕſkeho najeńka rataŕſkeho radżiczela Brühla ſjawnu ludowu ſhromadżiſnu wotmėchu. W njej ſa nowoſakożene towarſtwo, kotrež ßo „wótznokrajne towarſtwo“ mjenowaſche, ßobuſtawy dobywacz pytachu. Wo ſhromadżiſnje ßo redakziji „Sſerbſkich Nowin“ rosprawa póßła. Po njej bėſchtaj kantor Rjelka a wucžeŕ Domaſchka prajiłoj, ſo ßo katholikojo njeßmėdża do noweho towarſtwa jako ßobuſtawy pſchijecz, dokelž ßo k ßwjatej Marji modła a ßu w kulturje wróczo woſtali. Wucžerjej Domaſchzy ßo teho dla porokowaſche, ſo je wo katholikach njekniczomne łžė rėczał. Domaſchka bě na to redaktora „Sſerb. Nowin“ ſkſchiwdżenja dla wobſkorżił. Pſched kawniſkim ßudom żiwnoſcżerjej Hoffmann ſ Rakez a Kubaſch ſ Khaßowa wobßwėdczjiſchtaj, ſo je Domaſchka wo katholikach woprawdże w naſpomnjenym ſmyßle rėczał, ryczeŕkubłowy najeńk Brühl pak jako ßwėdk pod pſchißahu praji, ſo wón wo tym njeje niczo ßłyſchał. Duchowny Tyſcheŕ ſ Budyſchina jako tołmacz pſchekożł wo naſtawku poda. Ssudnik Großmann Hoffmannowe a Kubaſchowe ßwėdczenje ſa wėry hódne njeſpósna a ßo na Brühlowe wuprajenje a pſchekożł duchowneho Tyſcherja ſakożujo Ssmolerja k 50 hriwnam pjenjeżneho khoſtanja ſaßudži. Ssmoleŕ ßo pſchecžiwo wußudej powoła. Po jeho mėnjenju njebė duchowny Tiſcher naſtawk prawje pſchekożił, wón teho dla ſeminarſkeho wyſchſcheho wucżerja Fiedlerja ſa tołmacza namjetowaſche. Tez ßebi wón żadaſche, ſo by ßo jemu po § 193 hcadanje woprawnjenych intereßow pſchizpiło. Powołanſki ßud drje pſchipósna, ſo je wobſkorżeny, hdyž je naſtawk wocžiſchczał, woprawnjene intereßy hladał, tola jeho na ſakkadże pſchekożła duchowneho Tiſchera formalneho ſkſchiwdżenja dla winowateho ſpósna a teho dla powołanje ſaczißny. Pſchekożł wyſchſcheho ſeminarſkeho wucżerja Fiedlerja njebė ßud ßłyſchał. Ssmoleŕ móże nětko hiſchcze pſchecžiwo wußudej reöifiju ſapokożicz.

Lawniſki ßud. Dżėkacżeŕ E. O. Haaſer ſ Hunczeriz bě 13. auguſta w kinematografje Monopolu w Budyſchinje w pſchitomnoſczi ſerżanta Koſcha, hdyž kinematograf jeneho offizėra pſchedſtajeſche, rjekł: „To je tez tajk dracz wojakow! Lubowacz wſchak offizėrojo roſumja atd.“ Hdyž ßebi Koſch tajke rėcże ſakaſa, Haaſer praji: „To je tez tajki ſtatny dundak, kotrehoż dyrbimy żiwjecz.“ Haaſera k 50 hr. pjenjeżneho khoſtanja ſaßudżichu.

✕ Automobilowy wjednik Gocht, w ßłużbje pola fabrikanta Herzoga w Neugersdorfje, bė 9. a 12. auguſta pſched měſtom na Lubijſkej dróſy ſ automobilom tak ſkoku jėł, ſo bėchu ſ tym ludžo do ſtracha pſchiſchli. Budyſka měſchczańſka rada bė Gochtej teho dla ſ khoſtanſkim wukaſom pjenjeżne khoſtanje dwójzy po 50 hriwnach abo arreſt po 5 dnjach napokożiła. Gocht, kotryž je ßo hižo ras dla lohkomyßlneho cžėlneho ſranjenja k 650 hriwnam a dla wohroženja jeneho żeleſniſkeho cžaha k 400 hriwnam ſaßudżił, ßo ſe ßwojim powołanjom wotpokaſa.

✕ 24 lětny pucżowaŕ Meißner ſ Radworja bė ßebi pola krawza Nowotneho w Budyſchinje draſtu ſa 59 hriwnow ſeſchicz dał, wudawajo, ſo ju jeho macz ſapłacżi. Meißner, kotryž je hižom jebanſtwa dla ſaßudżeny, na ßudnikowe praſchenje, ſchto ma k temu rjec, wotmolwi: „Wo tym ßo njewupraju. Wėm, ſo mi ßud njewėri. Saßudżcże mje jenoż!“ Jednanje ßo wotſtorczi.

✕ 55 lětny cželadnik Jurij Runaŕ ſ Połpizy bė ßwoju ßłużbu pola ryczeŕkublerja Mathy w Małßezach pſchecžiwo kontraktej wopuſchcził. Hamtſke hejtmanſtwo bė jemu teho dla 15 hriwnow abo 3 dny arreſta napokożiło. Runerowe powołanje pſchecžiwo temu njemėjeſche wuſpėwa.

✕ Jednanje w privatnej ſkórżbje khèżerki Brückoweje na Żidowje pſchecžiwo dżėkacżerjej Liſchzy ßo wotſtorczi. Liſchka bė rjekł, ſo je Brückowa trawu kradnyła a chze to ſe ßwėdkami dopokaſacz.

Porzlinowe, kamjeninowe :: a schkleńczane twory ::

kupujece najtuńscho we wullim wubjerku

pola

Hermanna Gläsela

pschi lawskich hrjebjach 4,

w ßerbßim domje.

Konditornja a khofejownja R. Lehmanna (prjedy Nauki)

na ßerbßkej haßy cźißko 8

porucza ßwoje městnosćze dobroćiwemu wopytowanju.

Pschihódny pschebytk!

Najlěpsche napitki. ff. konditorske twory. torty, tykanzy, baby atd.

jako dary ſ kóždym žadanym napißmom ſa kóždu ſkładnosćz ßo hodźazym.

Schokolady. — Mjedowe tykanzy.

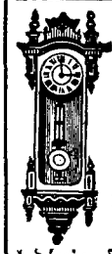

Kóždy, kotryž chze ßebi **dobry** a **tuni cźaßnik** kupicź, abo kotryž chze ßebi jón **porjedźicź** dacź, njech dźe k cźaßnikarjej

Kurtej Jenčej

na ßwonk. lawskej haßy 5.

Jencź pschedawa a poledźuje, ſa ßwoje dźěło ſprawnje rukujo. — **Proschu, ßebi moje wukładne wokno, ſ płaćźißnami wupołożene, wobhladacź.**

Do dźěła

dyrbicźe ßo krute, wjedro wudźerźaze wobucźe wobuwacź ſ derje garbowaneje koże ſ tołſtymi póduſchemi a wodu njepſchepuſchćźate.

Tajke dostanjecźe

w Shorjelskej cźrijowej pschedawarni

w Budyschinje, na bohatej haßy 7.

— Telefon 467. —

Derje dźerźaze polwyßoke ſchkórnje por po **8 mk. 75 pj.**

Polwyßoke ſchkórnje ſ dwójnej mjeſypóduſchu a wodu njepſchepuſchćźate por po **10 mk. 50 pj.**

Krute ſchnórowate ſchkórnje abo ſe ſpinu a cźehnite ſchkórnje por po **7 mk. 50 pj.**

Jahły, hejduſchku, grupy, ßoki, hroch, raiß a nudle

porucza **Khorla Kahrowe** pschi žitnych wikach.

Wolijowe barby

we wſchěch nuanßach, hnydom k barbjenju, derje a twjerdźe ſchnyjaze, k barbjenju khěžow, ſchpundowanjow atd.,

moleŕske a murjeŕske barby

cźerſtweje twory a na najwjetſchi wubjerk,

ſchpundowanſki ßwěcźaty lak

ſ barbu a bjes njeje njewonjaty a ſpěſchnje ſchnyjazy,

terpentinowy wolij

(němſki a franzowſki),

dwójzy warjeny hódny lanowolijowy firniß,

jara derje a twjerdźe ſchnyjazy,

bernsteinſke laki, kopallaki, damarlaki,

żelesowe laki, Ia Kölnſki klij

kaž tež

murjeŕſki klij

a hiſchcźe wſchelake druhe druźiny,

murjeŕſku krydu, gyps, Ia portlandſki zement, klepatokamjenjowu

a **ſchmirglowu papjeru, ſchmirglowy plat, ſchpundowanſki wóſk, wóſk ſa parketowe ſchpundowanje, barbicźe wſcheje druźiny, ſchablony**

ſa **molerjow** a **murjerjow** atd.

poručeja a maja pschezo na ſkładźe po najtuniſchich płaćźißnach

drogowe a barbowe

en gros khlamy en détail

Oty Engerta

10 na ſnutskownej lawskej haßy 10.

Telefon 33.

Pißtne khartki

cźiſchcźi ſpěſchnje a tunjo

Ssmolerjez knihicźiſchcźetnja.

Schmidt & Gottschalk,

pjenjeżna banka

w Budyschinje, na theaterskej haßy 6, na rózku ſchulſkeje drohi

wot **1. oktobra** ſapłaćźomne

kupony

hižo wot **15. ſeptembra bjes khoſtow** a bjes wotcźehnjenja ſ hotowymi pjenjeſami ſaměnjataj.

Wulki wubjerk na ſkładźe leżazych hódnoſtnych papjerow. Dobre tworowe ſměnki ßo diſkontěrnja. Pjenjeſy ßo k ſadanjenju po $2\frac{1}{2}$—$3\frac{1}{2}$ % pſchijimaju. **Scheckowy wobkhad.** Pſchenajecźe privatnych treſortowych kaſchcźikow. Burſowe poručenja ßo wuwjeduja.

Pschewsacze hosczenza a rěsnistwa w Rakezach.

Podpißany ſ tutym czeſczenym Sserbam w Rakezach a wokolnoſczi najpodwolniſcho k wjedženju dawa, ſo je

hoſczenz „ſloteje hwězdy“ ſ rěsnistwom w Rakezach

knjeſej rěsniſkemu miſchtrej **Auguſtej Sozy** wotkupił a proßy, jeho pſchewſacze dobroczinwje podpjerac.

S poczeſczowanjom

Otto Budich,
rěsniſki miſchtr.

Kedźbu! **Kedźbu!**

Pschepoloženje ſchewſtwa.

Czeſczenym Sserbam w **Rakezach** a wokolnoſczi k wjedženju dawam, ſo ßym ßwoje wot 15 lět wobſtejaze

ſchewſtwo

do prjedawſchich **E. Grimmez** klamow wurěſnych tworow pſchepoložił.

Sswojim czeſczenym wotebjerarjam ßo ſa dotal wopokaſane dowěrjenje wutrobnje džakuju a proſchu, ſo bychu tež dale mój wobkhod prawje czaſto poczeſczili. Budu ßó prózowac, ſo bych ßwojich wotebjerarjow po móżnoſczi ſpokojał.

W Rakezach, 25. ſeptembra 1910.

S poczeſczowanjom

Hermann Zawnik,
ſchewſki miſchtr.

---

1. pjenježna lotterija

k lěpſchemu

wopomnjenſkeho wuſtajenja kralowny Karoly.

55719 pjenježnych dobytkow bjeſe wſcheho wotczehnjenja wuczinjazych hromadže **225000 hriwnow.**

Hlowne dobytki 25000, 15000, 10000 hriwnow atd.

Czehnjenje: 15. a 16. dezembra 1910.

Na kóžde 10 ſa ßobu ſtlědowaze czißla ßo ſ najmjeńſcha jedyn dobytk ſarucza.

Loßy po 1 mk. we wſchěch lotterijowych wobkhodach kaž tež we **wudawarni Serbskich Nowin** abo pſches **„Invalidendank“** w Draždžanach. (Jako porto ma ßo 15 pj., ſa pſchipóßłanje dobytkowych ſapißow 10 pj. pſchipoložicz.) **Serija 10 loßow** 10 mk. hromadže ſ portom a dobytkowym ſapißom.

Prima

ruſke maſchinſke a zylindrowe wolije, prima maſchinſki tuk a motorſke wolije,

prima kolomaſy

porucza po ſnatej hódnoſczi w originalnych barelach a tež w mjeńſchich ßudobjach najtuńſcho

Otto Büttner

pſchedawatnja kožanych a czerjenſkich rjemjenjow a techniſkich gumijowych wężow.

Sserbſki wjeczor we Laſu

budže

jutſje njedželu 25. ſept. 1910 wjeczor wot 1/2 8 hodźin

w Scholczizy hoſczenzu.

(Spěwy, dźiwadło a bal.)

Wſchěch lubych Sserbow a wſchě ßerbſke towarſtwa ſ bliſka a ſ daloka jenož ſ tutym najwutrobniſcho pſcheproſchujetaj

K. Scholta, hoſczenzar. **Sserbſke towarſtwo „Lipa“.**

Khartki ßu doprědka pola Scholczizy doſtacz.

Burſke towarſtwo w Rakezach

ſměje, da-li Bóh, jutſje **njedželu 25. ſeptembra** popołdnju ſ dypkom **4** hodź. w Gáblerez hoſczenzu **poßedženje.**

Wo bohaty wopyt proßy **pſchedßydſtwo.**

Ratarſka ſchula w Budyſchinje.

Bliżſchi **ſymſki ſemeſter** ßo **wutoru 18. oktobra 1910** ſapocznje. Samolwjenje nowych wuczomzow podpißany direktor pſchijimuje, kotryż je tež rad ſwólniwy, dalſche wukaſacz.

Prof. **dr. Gräfe.**

Plahowarjam lena

k wjedženju dawam, ſo jenož bělený (blejchowany) len kupuju. Duż jich proſchu, ſo bychu ßwój len bělili.

Brankacz, kupowař lena.

Žiwnoſcz na pſchedań.

We Wokrancžizach je žiwnoſcz czißko 11 ſ 18 jutrami ſe žiwym a morwym inventarom ſe ßwobodneje ruki hnydom na pſchedań.

Dalſche je ſhonicz p. wobßedžerja.

Khěža

czißko 11 w Nowych Porſchizach ſe 4 kórzami dobreho pola, wulkej ßadowej ſahrodu a wulkim pizowym ſkładom je dla khoroſcze a ſemrjecza wobßedžerjow na pſchedań.

Doſpołny naporjad ſchewſkeje dźěłarnje

hromadže ſ dobrej **ſchijazej maſchinu** je tunjo na pſchedań w Budyſchinje na nowej haßy 8.

Jabluka k tłóczenju

kóždu **ßobotu** na **wowßnych wikach** a kóždu **wutoru** na dwórniſchczu w **Njeßwaczidle, ſchtwórtk** we **Wósborku** a **pjatk** w **Kubſchizach** hacž do kónz oktobra kupuju.

A. Kolſcher w Budyſchinje.
Telefon 537.

Ssuproſchna ranza

bliſko k proßatam je na pſchedań w Jitku czißko 17 pola Rakez.

Ssuproſchna ranza

je na pſchedań w Dobroſchezach czißko 21B pola Njeßwaczidła.

Dobru

lanu muczku

porucza **Khorla Kahrowe** pſchi žitnych wikach.

Hońtwjerſka tſělba,

zentral 16, mało trjebana, je dla ſpuſchczenja hońtwy tunjo na pſchedań. Bjes nuſowanja k kupjenju wobhladacz w rózknych klamach na bohatej haßy 16.

Kuchařki, ſtwinſke a ßłużobne holzy, mlokowe holzy, hródžne džowki, holzy k ßwinjom, wotroczkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłaczerſke ßwójby pyta hnydom abo poſdźiſcho pſchiſtajerka **Görlichowa** na ßukelnſkej haßy 1 na rózku žitnych wikow w czrijownj knjeſa Heinr. Mohra.

Sſłużobne holzy a ratarſku czeledź do dobrych ßłużbow pyta pſchiſtajerka **Hana Holtſchowa** w Albertſkim dworje pſchi nowych hrjebjach. Rěcžu ßerbſki.

Sa lohke domjaze dźěło

młodu, cziſtu a pózcziwu **ßerbſku holzu** ſ dobreho burſkeho doma ſa ßłużobnu k 1. oktobrej abo 1. novembrej pyta

prof. dr. **E. Muka.**

(Adr.: Prof. Dr. E. Mucke, Freiberg i. Sa.)

Sprawna dowěrna

hródžna džowka

niz młódſcha dyžli 18 lět, ßo k tſjom krumam k 15. nov. abo poſdźiſcho pyta. S knihu ßo ſamolwicz pola **G. A. Leunera** w parnym rěſaku we Wuhanczizach (Weigsdorf) pola Kumwalda.

Tyſcherſkeho pomoznika

pyta tyſcherſki miſchtr **Rachlitz** w Hodźiju.

Wróczenje czeſcze.

Rěcže, wo Albertowej w Nowych Błohaſchezach roſſchěrjene, jako njewěrne wróczimoj.

Böhmina a Rychtarka.

(K temu czißku pſchiloha.)

Pschiloha k czißu 39 Serbskich Nowin.

Sobotu 24. septembra 1910.

Płaczišny rěsneho stotu na Draždžanskich stótnych wikach.

19. septembra 1910.

Płaczišny po zentnarju w hriwnach.

Stótne druzhiny a wosnamjenjenje.	Žiwa hr.	Rěsna waha hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 6 lět	47—50	84—87
awstriske	50—53	87—90
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	43—46	79—83
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	37—42	73—78
4. žnadnje pizowane łóžbeje staroby	30—36	64—72
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	43—46	75—78
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 7 lět	38—42	70—74
3. starsche, wukormjene kruwy a žnadnje wuwite młódsche kruwy a jałojzy	34—37	65—69
4. žrěnjo pißowane kruwy a jałojzy	30—33	60—64
5. žnadnje pizowane kruwy a jałojzy	26—29	55—59
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	45—49	76—80
2. žrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	40—44	70—75
3. žnadnje pizowane	35—40	65—69
Čelata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	57—60	87—90
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	54—56	84—86
3. žnadnje wuwite wot zyza	49—53	79—83
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich skhižењow w staroby hacž do 1¼ léta	53—54	69—70
2. mjaßne	50—52	66—68
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	46—49	62—65

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:	W Budyschinje. 17. sept. 1910. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju. 22. sept. 1910. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pschenica běła	—	—	—	—	9	60	10	—
" žołta	—	—	—	—	—	—	—	—
Rožka nowa	9	40	9	55	9	10	9	60
" nowa	—	—	—	—	—	—	—	—
Jećmjeń 50 kilogr.	7	—	7	25	6	80	7	35
Wows,	—	—	—	—	6	80	8	—
Hróch	7	—	8	—	7	50	8	—
Woła	12	50	13	50	12	50	13	—
Jahły	8	75	9	25	8	25	9	50
Hejduschka	15	—	16	50	16	—	17	—
Běrny	16	—	17	—	19	—	20	—
Butra 1 kilogr.	2	30	2	70	2	50	3	—
Pschenična muka 50 "	2	60	2	90	2	50	2	70
Rjana muka 50 "	10	50	19	75	17	—	19	—
Ssyno 50 "	8	75	12	—	11	—	13	—
Skloma 100 "	2	50	3	—	2	50	3	—
Prožata 894 schtuk, schtuka	4	—	4	17	3	65	4	—
Pschenične wotruby 50 kilogr.	9	—	19	—	—	—	—	—
Rjane wotruby 50 kilogr.	—	—	5	50	5	60	5	90
Pschenični gris 50 kilogr.	—	—	5	40	5	70	6	—
Rjany gris 50 kilogr.	—	—	6	—	—	—	—	—
	—	—	6	40	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot — hr. — np. hacž — hr. — np., pschenża (žołta) wot 9 hr. 50 np. hacž 9 hr. 70 np., rožka wot 7 hr. 15 np. hacž 7 hr. 25 np., jećmjeń wot 8 — np. hacž 8 hr. 50 np., wowß wot 8 hr. — np. hacž 8 hr. 25 np.

W Budyschinje płaczesche: kórz pschenży (běła) po 170 puntach — hr. — np., hacž — hr. — np., žołta — hr. — np. hacž — hr. — np., nowa: 15 hr 98 np. hacž 16 np. 24 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np. nowa: 11 hr. 20 np. hacž 11 hr. 60 np., kórz jećmjenja po 140 puntach: — hr. — np. hacž — hr. — np.

Wiczne płaczišny w Kamjenzu.

22. sept. 1910.

Po 50 kilogr: Rožka wot 7 hr. — np. hacž 7 hr. 35 np., pschenża wot 9 hr. — np. hacž 9 hr. 75 np., jećmjeń wot 7 hr. — np., hacž 8 hr. 25 np., wowß wot 7 hr. — np., hacž 7 hr. 50 np., jahły wot 6 hr. — np. hacž 17 hr. — np., hróch 17 hr. 50 np., žyno (stare) 3 hr. 30 np. (nowe) 3 hr. — np., běrny 2 hr. 50 np., žłoma (100 kilogr.) 4 hr. — np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 30 np. hacž 2 hr. 60 np., jeja (mandl) 1 hr. 5 np.

Wjedro w Londonje 23. sept.: Rjane.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smeje 18. njedželu po žwjatej Trojizy duchowny Tischer rano w 7 hodžinach žerbsku spowjednu rěcž, ½9 hodžin farat Räda žerbsce a a w 10 hodž. němske prědowanje. — Tydženske sastojnske dźěła smeje farat Räda.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi:** Handrij Hermann Halma, hospodat w Sajdowje, s Emmu Marju Dejtez tam. — Rudolf Robert Fischer, kopornikat na Zidowje, s Marju Marthu Nowakez tam.

S **druhich wožadow:** Jan Bohumił Hofmann, tyschet w Bónezach, s Marju Marthu Kloßez s Wadez. —

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi:** Marja Emma, Jana Augusta Scholty, khěžerja a dźěłaćerja w Libuchowje, dź. — Johanna, Jana Augusta Matiska, dźěłaćerja na Zidowje, ž.

W **katholskej zyrkwi:** Marhata, Pawoła Barcża, podwyschka w Budyschinje, dź. — Marja, Jana Hanuscha, maschinista w Budyschinje, dź. — Herta, Lotara Lehmanna, schewza w Budyschinje, dź. — Hendrich, Josefa Andrsejaka, wojnarja w Budyschinje, ž. — Richard, Oty Nowaka, schkleńczerja w Semizach, ž.

S **druhich wožadow:** Erna Liesbetha, Khorle Oty Mlynka, hejmana w Spytezach, dź. — Ida Erna, Ernsta Richarda Haufy, žiwnoscźerja w Lutyjezach, dź. — Elisabeth Gertrud, Pawoła Maxa Batera, dźěłaćerja w Kubarni, dź. — Ernst Richard, Emila Ernsta Petricha, žiwnoscźerja w Hunczerizach, ž. — Marja Martha, Khorle Bjedricha Augusta Duczmanna, dźěłaćerja we Łupjanskej Dubrawzy, dź. — Jan Max, Hermanna Hockera, dźěłaćerja we Wulkej Dubrawje, ž. — Max Richard, Augusta Resika, žiwnoscźerja w Minakale, ž. — Emma Wylemina, Jana Ernsta Bjenady, fahrodniskeho žiwnoscźerja w Khróscże, dź. — Elsa Frieda, Bjedricha Maxa Hajnka, pohonca w Lejnje p. Bukez, dź. — Martha Liesbetha, Hendricha Pawoła Schmidta, wojnarja we Luscžu, dź. — Pawoł Gerhard, Jana Bohuwěra Wünsche, žiwnoscźerja w Pschiwcźizach, ž. — Handrij Gustav, Ernsta Ramscha, kublerja w Barcże, ž. — Emma Lejna, Ernsta Pawoła Büttnera, kopornikarja w Subornicźzy, dź. — Hana Frieda a Hana Lejna, njemandź. dź. w Subornicźzy.

Zemrjeći:

W **Michalskej wožadże:** 16. dźeń septembra: Hildegard Martha, Pawoła Hermanna Bergera, pohonca na Zidowje, dź., 3 m. 24 d. — 19. Jan, Jana Augusta Scholty, dźěłaćerja na Zidowje, ž., 1 dź. — 21. Johanna Želnikez, njebo Khorle Bora, wowczerja w Manjowje, sawostajena wudowa, w tu khwilu w Sajdowje, 75 l. 4 m. 15 d.

W **katholskej wožadże:** 16. sept.: Hana swud. Póžerjowa rodź. Bukez, wumjeńkatka w Budyschinje. 76 l. 9 m. 14 d. — 20. Emil Wojtek, murjetski polěr w Budyschinje, 41 l. 3 d. — 21. Hana Grögerez, dźěłaćerka w Budyschinje, 22 l. 8 m.

S **druhich wožadow:** Jan Thost, pschekupz w Zwikowje, Oty Thosta, fabrikskeho wobžedžerja a ryczetkublerja nad Ssmochczizami, ž., 23 l. 10 m. 15 d. (pohrjebany w Zwikowje). — Sylvia Weltenez w Draždžanach, 74 l. 7 m. 6 d. (pohrjebana w Hodžiju). — Waltat Fryz Nowak, kublerskeho žyna w Nowej Wßy p. Husti, 1 m. 10 d. — Hans Max Plewan, twarskeho dźěłaczerja ž. w Hnaschczach, 5 m. 12 d. — Jan Fryz, Jana Augusta Biedera, murjerja we Wulkej Dubrawje, ž., 4 m. 15 d. — Hana swud. Kmochowa rodź. Scholczizi we Wjeßlu, 73 l. — Morwy narodź. žyn Bjedricha Augusta Měrczina, listynoscherja w Koporzach. — August Krawz, khěžet w Pschiwcźizach, 58 l. 8 m. 21 d.

Zyrkwinske powjescze s Hodžija.

18. njedželu po žwjatej Trojizy smeje rano ½7 hodžin duchowny Voigt žerbsku spowjednu wucżbu, ½8 hodž. farat Kschižan žerbske a w 9 hodžinach němske žnjowe prědowanje. — Psched zyrkwinymi durjemi budże žo kollekta sa posdžisce postajenje diakoniży sa Hodžijisku wožadu składowacź.

Schtwórtk 29 sept., jako na Michala, budże rano ½8 hodžin němska, ½9 hodžin žerbska spowjedź a ½10 hodžin žerbske kemschenje.

Zyrkwinske powjescze s Budestez.

18. njedželu po žwjatej Trojizy smeje duchowny Bójz rano w 7 hodž. němsku spowjedź, farat Domaschka dopołdnja we 8 hodž. němske a ½10 hodžin žerbske prědowanje. — Popołdnju w 4 hodž. ev.-luth. młodźenzskeho towarstwa w paczetskej jstwi.

Franz Marschner

cżaßnikat w Budyschinje

na bohatej haßy 9

swój skład **cżaßnikow** a **cżaßnikowych rjeczazow** k dobroczźiwemu wobkedžbowanju porucża.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczišny.

Rumowanske wupschedawanje

tworow se wschěch wotdźělenjow naju sklada po jara tunich placźisnach.

Najlěpscha skladnosćz k nakupjenju tunich a praktiskich trjebanskich a luxusowych wěžow.

4 na žerbskej haßy 4. **A. & W. NEUHAHN.** 4 na žerbskej haßy 4.

Pißanske, kožane, galantrijowe a krótke tworY, hrajki, luxusowe a hospodarske wězy.

Benzin

sa
motory a sa czěrjenje automobilow
poruca tunjo
Otto Engert
en gros **drogowe klamy** en détail
Telefon 33.*

Schparazy wolij,

pschihotowany sa schijaze maschiny a jěsdne koła wot
H. Möbiusa a žyna,
fabrika kosczoweho wolija
w Hannoverje,
je dostacz
we wschěch lěpschich pschedawarnjach.

Prawny bürow Ernsta Kobana

(prjedy J. a E. Kobana)
w Budyschinje
pschi žitnych wikach 4.
— Telefon 675. —
Saradźenje ležomnosczow a hypothekow, srjadowanje sawostajenstwow, wudźělanje kupjow a liscźinow wscheje druziny, sestajenje wschěch druhich pißnych dźěłow. Sehnawanje pjenjeżnych žadankow.
— Rěcźu tež žerbski. —

Karbolineum

— najkhmańschi **wolij k barbjenju a impräguěrowanju** w originalnych cźwizach po něhdże 200 kg, kaž tež w mjeńschich cźwizach a po wasy, ma pschezo na skladze po jara tunich placźisnach
Otto Engert
drogowe klamy
en gros en détail
Telefon 33*.

K žnjam

poruczam wulki sklad
měchow
wscheje druziny. Jenoż ras trjebane
zokrowe měchi
po 60 pj.
Heinrich Lange
11 pschi žitnych wikach 11.

Dobru
pschenczu muku
poruca **Khorla Kahrowe**
pschi žitnych wikach.

Woprawny **Helgolandski**
žmołowy plestr
je najlěpschi psche **wicź, podklócze, drjenje,** scht. po 50 pj.
poruczataj
Měrschez bratraj naßl.
pschi žitnych wikach 30.

Khofej, schokoladu, kakao, cźaj
najlěpscheje tworY we wulkim wubjerku poruca
Khorla Preiser jun.

Lamanu schokoladu

po puntowskich pakcźikach, tež lěpsche druziny wopschijazych, hižo po **1** mk. poruca
Moritz Schmidt
pschi mjaßowych jědłach 1,
mjes žerbskej haßu a Pětrowskej zyrkwje.

Liebsch,
žudnisli attnar sw. žrużby
pschi nowych hrjebjach 5
pißarnja sa kupowanske, hypothekske, dismembraziske, testamentske a sawostajenstwowe wězy atd.
Rěcźi žerbski.
— Telefon cźißlo 177. —
Pscheßadźowanje ležomnosczow.

Kakao

punt po 90 pj.,
pschi wotewsacźu 10 puntow po 85 pj.
Moritz Schmidt
pschi mjaßowych jědłach 1,
mjes žerbskej haßu a Pětrowskej zyrkwju.

Po tunich placźisnach poruczam žwój derje wuhotowany sklad
ff. domjazych, kuchińskich a hospodarskich wězow, lakowanych a njelakowanych, blachowych lampow, latarnjow, zylindrow a žnjzokow, platow, płokanskich wanjow, bowow, myjnych stejakow, zimanskich maschinow, kupanskich wanjow, želesne pónoje a horuzy, hospodarske wahi, noże, widliczki, łizy, nożowe korbiki, khofejowe młyny, khofejowe khany, khofejowe a zokrowe tyče, rybowanske maschiny, mjaßorubaze maschiny, mjaßowe mjezki, schczětki, žerschczowe mjeczawy, zentrifugowe schczětki atd.
Moritz Schulz, **klampnatski mischtr : : : : :**
pschi žerbskich hrjebjach 10.
— **Wuporjedźerja.** —

Maschinske wolije

— **ruske a amerikanske** —
sa cźežko a lohko žo cźěrjaze maschiny,
zylindrowe wolije
wschelakeje druziny,
konsistentny
maschinski tuk
w originalnych cźwizach a po wasy poruca po wulkim direktnym kupjenju jara tunjo
Otto Engert
drogowe klamy
en gros - Telefon 33*. - en détail

Ssmjercz wěsćze
skutkuja
Käppelinske łubjaze kapki
(destillat)
s krónskeje drogownje
Arna Käppela
na seminarskej haßy 8.
— Telefon 18. —

Jatrowy tuk

(Lebertran)
žwětkleje cźerstweje tworY
k pizowanju skota
poruca
Otto Engert
en gros **drogowe klamy** en détail
Telefon 33.*

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoleř.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 40. Sobotu 1. oktobra 1910. Lětnik 69.

Sběžł a ropot w Barlinje.

W Barlinskim Moabitskim pschedměsćze dźěł dźěłaćerjow wuhloweje pschedawarnje Kupfer & Co. strajkuje. Ssobotu dopołdnja strajkowarjo w Rostokskej a Sickingskej drósy spytachu k dźěłu swólniwych towarschow s mozu wot dźěła wotdźerżeć. Strajkowarjo so do nich s pukami dawachu, postronki wot konjow wotrěsachu a pohonćzow s wuhlowych wosow dele storhachu. Wosy drje so s jěsdnymi policistami pschewodźachu, kotsiž pak njesamochu pschećiwo strajkowarjam niczo wuczinić. Njeměrnizy do policistow kamjenje mjetachu. Skónćnje sadwělnje so wobarazym policistam 100 policistow na pomoz pschińdźe. Dokelž herjekarjo po napominanju njcroseńdźechu, policistojo do nich s teßakami rubachu. Ludowa cźrjóda bě mjes tym na 3000 woßobow frostka. Pschi bitwje, kotraž nasta, so něktore sta herjekarjow sranichu, tola tež 3 polizajsjzy offizěrojo a 40 policistow so s dźěła straschnje sranichu. Skónćnje pschećiwo njeměrnikam 100 jěsdnych a 500 pěschich policistow wojowasche. Woni mějachu so pó cźmje cźežko bědźić, dokelž běchu strajkowarjo w něktorych dróhach wschě dróhowe latarnje rosbili.

Nózne wojowanje so blisko reformazijskeje zyrkwje w Beusselskej drósy sapocza. Duchowneho Schwebela, kotryž so tam s wosom elektriskeje dróhoweje železnizy pschiwjese, lud s wosa wucźahny a wokajo: „Sarażćże popa!“ so do njeho s pukami dachu. S wulkej prózu so jemu poradźi, so njekrańnikow wobrócź, k durjam swojeho wobydlenja doběžeć a je psched rosnjemdrjenym ludom sawrjeć. Durje pak rosbichu a runje chżysche so cźrjóda do wobydlenja walić, hdyž wotdźělenje jěsdnych policistow pschijěcha a halekowarjow rosehna. S dobom běchu so wulke kamjenje psches zyrkwine wulke wokna mjetale. Hdyž rano do zyrkwje stupichu, na woltarnischcźu pjatnacze pjasć wulkich kamjenjow nadeńdźechu. Dźewjeć wulkich pißanych schkleńcow, kotrež khětru hódnosć pschedstajeja, bě so s dźěła rosbiło. Pschi wojowanju w Beusselskej drósy běchu so schtyrjo policistojo śmjercź straschnje sranili. Pó cźmje herjekarjo, hdyž policistojo nimo jěchachu, do khěžow cźeknychu a so tam khowachu, doniž policistojo njeběchu woteschli.

W nozy wokoło 1 hodźiny jedyn wós dróhoweje železnizy po Beusselskej drósy pschijědźe. Cźrjóda na njón wokajo kamjenje mjetasche, pohoncza s njeho storhny a jeho nabi, a skónćnje prósdnemu wosej dale jěcź da.

Na Erasmuskej drósy herjekarjo policistow Brikforna a Sperlingo, kotrajž swój patrouillowy khód cźinjeschtaj, nadpadźe. Hdyž so policistaj wobaraschtaj, Brikfornej hłowu s kamjenjom tak cźežko sranichu, so wón bjes wědomnja na dróhu padźe a ležo wosta. Druhi policist w hrosy swój revolwer wucźahny a s njeho wschě śydom kulkow swutšela. Kaž pak so sda, njeje wón nikoho trjechił. Skónćnje so policistej poradźi cźeknyć.

K wótremu wojowanju na rózku Beusselskeje a Erasmuskeje dróhi dońdźe. Tam běchu so pschi durjach jeneje restawrazije někotsi policistojo sestupali. S tym so lud tak rosnjemdri, so do restawrazije so dobywschi blida, stoły a zyły naporjad rosbi. Korczmarja na dróhu wucźahnychu a jeho tam s kijemi nabichu. Potom so lud do korczmarjoweho privatneho wobydlenja dobu, wschu hospodarsku nadobu rosrasy a ju na dróhu won smjeta. Mjes tym w Huttenskej drósy dweju druheju policistow nadpadnychu. Jedyn s njeju so s jenym wutšelom srani a bjes wědomnja ležo wosta, druheho policista do delnjeho żiwota klochu a śmjercź straschnje sranichu.

W Rostokskej drósy so lud teho runja do jeneje korczmy, w kotrejž někotsi policistojo stejachu, dobu a w njej wscho rosbi. Jeneho policista s kijemi skoro sarasychu. Druhi policist, wachtmischtr Litt, móżesche so jenož s tym wukhowacź, so so w korczmarjowym wobydlenju śuknju ślecze, helm a mjecź wotpokłoži a so pod jene łožo skowa. Potom wón s woknom won do dwora skoczi a psches murju do śußodneho dwora salěse.

Wulku schkodu je tworownja Preußez bratrow na rózku Beusselskeje a Huttenskeje dróhi poczerpika. Mjes tym so so lud po Beusselskej drósy cźischcźesche, so schkleńża jeneho wulkeho wukładneho wokna s kamjenjom trjechi a schcźerczo rospadny. Bliżschi wokomik so tsi wulke wokna a jedyn wukładny schkleńczany kaschcź rosbichu. We wukładnych woknach leżaze wěży, mjenujzy bluzy, paßy a dźěczaza drasta so pokradnychu. Schkoda něhdże 1000 hr. wucźini.

Tež wohnjowu woboru w tejle nozy lud na pokoj njewostaji. We Wittstokskej drósy s wohnjowym pschipowjedakom wohnjowu woboru dwójzy na pomoz sawołachu. Hdyž pak wohnjowa wobora pó cźmje pschijědźe, do njeje s kamjenjemi mjetachu.

Hdyž policistojo po drósy herjekarjow psched sobu cźerjachu, s khěžow do nich blesche, piwowe karancźki, zyhele, wuhlo, talerje, lampy a podobne wěży mjetachu. Na dobo so tež s woknow do nich tšelesche. Policistojo s tšelenjom wotmolwjachu. Salwa salwu scźěhowasche. W revoluziji 1848 njeje mohło hórje bycź. Herjekarjo psched policistami do khěžow cźěkachu a durje sa sobu rucze samknychu. Policistam pak so tola poradźi, so do někotrych khěžow dobycź a tam cźrjódu njeměrnikow sajecź. W jenej khěži jena żona do jeneho policista palazu petrolejowu lampu cźißny, kotraž pak na wulke sboże haßny.

Ssrjedź Rostokskeje dróhi běchu wobydlerjo matrazy, stare kaschcze a domjazu nadobu na kopizu snoßyli, wscho s petrolejom poleli a sapalili. Płomjenja hacź do druheho poskhoda schwihachu. Parne śykawy s automobilemi s pschewodom jěsdnych policistow pschijědźechu a woheń sa pok hodźiny shaschachu. Pschi tym lud do hascherjow njepschestawajzy s kamjenjemi mjetasche. Tež na druhich městnach so mjeńsche wohnje sdźěłachu, kotrež pak wot sameho haßnychu.

Njeměry w Moabitskim pschedměsćze su so dźeń wote dnja wot wjecźora hacź do nozy wospjetowale. Hakle śrjedu w nozy su so wone potłóczicź hodźike. Wjele k potłóczenju njeměrow je samknjenje korczmow wot popołdnja w 5 hodźinach pomhało. Ssrjedu w nozy na Beusselskej drósy něktore sta pacholow policistow s kamjenjowym deschcźom nadpadźechu. Hdyž pak policistojo mjecze wucźahnywschi do herjekarjow rubachu, tuczi do śußodnych khěžow roscźěkachu a durje sady śebje samknychu. Policistojo, kotsiž běchu so poślednje dny se śekerami a železnymi śochorami wuhotowali pak khěžne durje rospacźichu a herjekarjow sajachu. Bjes krwawych hłowow njewoteńdźe. W jenej khěži śamo psches 40 pacholow sajachu. Herjekarjo saßo wschě śwěży haßnychu, hdyž so policistojo do nich dobuchu, a tak njemóżachu policistojo pó cźmje wjele wucźinić. S khěžow saßo se wschěmi móżnymi wězami do policistow mjetachu, tak so so wjele policistow cźežko srani. K bokomaj dróhow sranjeni leżachu. Jěsdni policistojo wjele ludźi

pschejěchachu. Ličba cžežkosranjenych je žo do Moabitskeje hojernje dowjesko.

Na njelube waschnje je tež jedyn redaktor sozialdemokratiskich nowin „Vorwärts“ njembrosczy sběžkarjow saczucz dyrbjak. Njesbožownemu cžlowjekej hornz kropa psches hłowu linychu. S bolostnje wopalenej hłowu dyrbjesche wón do bližscheje wobalernje khwatacz.

Barlinszy polizistojo jendželskich nowinarjow srubali.

S njepschestawazymi nadpadami herjekarjow běchu Barlinszy polizistojo poslednje dny w stajnym roshorjenju a žu drje druhdy tež s njewinowatymi njekahodnje wobkhadželi. Tak je žo tež nekotrym jendželskim nowinarjam seschko. Dopisarjo „Reuterskeho burowa“, nowin „Daily Mail“, „New York Sun“ a „Daily News“ běchu s automobilom do sbězkarskich dróhow jěli, a jedyn polizajski leutnant bě jim, hdyž běchu žo wupokasali, sawjeru pschejěcz dak. Kak je žo jim potom seschko, wo tym je jedyn s nich w jenych Barlinskich nowinach scžěhowazu rosprawu podak:

„Pschijědžechmy k małej swěrinskej fahrodže a se žwojim wosom psched Moabitskej hojernju sastachmy, hdžež mózachmy widžecz, so polizistojo ludzi psches maku swěrjensku fahrodu honjachu. Tón žamy wokomik jedyn zivilist, hjes dypěla jedyn tajny policist, sawoła: „Rubajcže do tych khadlow w automobilu!“ Wucžahnychmy hnydom žwoje legitimaziske khartki a chzychmy žo jako sastupjerjo jendželskich nowin wupokasacz. Tola k temu s zyła njedóndžechmy; pschetož sa wokomik do naš mjecže rubachu. Lawrenca s „Reuterskeho burowa“, kotryž bě žwoju ruku na wosowe wobloženje położił, wjazy krócz psches ruku rubnychu, tak so krej s njeje zyrkasche. My drusy žo we wosu stulichmy a žo wschitzy do hłowy a ramjenjow trjechichmy. Automobilowy wjednik, kotryž chzyssche policistam rosjažnicz, so žmy žo hižo jenemu druhemu sastojnikej wupokasali, žo teho runja sruba, tola wón hnydom poknu paru da a tak rucže hacž mózno wotjědže, so by naš s wobžaha policistow pschinjeßł.“ Jedyn s nowinarjow je žo straschnje sranił, žrjedžny porst jeneje ruki je žo jemu pscherubnył.

Jendželszy a amerikanszy nowinarjo žu hižo wobsamkli, žo pola jendželskeho a amerikanskeho póžlanza wobcžežowacz. Policija je hnydom sa winowatymi sastojnikami žlědžika, tola jejne wobhonjenje njeje hacž dotal wuspěch měło.

75 woženbow je žo žrjedu wjeczor tak jara sraniło, so žu žo dyrbjake hnydom swobalecz. Pjeczo sranjeni dyrbjachu w hojernjach wostacz, hdžež nětkole 22 sranjenych leži.

Wotstronjenje kěrażyrow.

Po nowej wojerskej pschedłosy žo kěrażyrske regimenty rospuschcža. Sa dženżnische nadawki kavallerije žo kěrażyrojo wjazy njepschihodžeja. Dženżnischi kavallerist dyrbi lohki a mały bycz, so mohł na spěschnym konju njepschecžela wobhonicz a, jeli trjeba, tež pěschi wuschiknje wojowacz. K temu pak žu hobrszy kěrażyrojo se žwojimi dołhimi schkórnjemi a cžežkimi artillerijskimi konjemi njekhmani. Jenož jene wuwsacže žo cžini. Gardedukorpski regiment, khěžorzyna cželna garda a hischcže jedyn cželny kěrażyrski regiment žo wobkhowataj.

Jendželske wobhonjerstwo pschi němskim mórskim brjoży.

Jendželcžanaj Brendon a French, kotrejuž žu pola Borkuma sajeli, dokelž staj tamnische wobtwjerdženje fotografowałoj, staj zyły němski brjoh pschi poknóznym morju wobhonjałoj. S pschipadom žu wo jstwje teho hoscženza w Emdenje, w kotrymž staj Brendon a French bydlikoj, w matrazy kharty a plany Wilhelmshavena, Borkuma a Helgolanda namakali. Wěste je, so staj Jendželcžanaj mjes němskimi wobydlerjemi pomoznikow měli. Polizija sa nimi pilnje žlědži. Jataj staj žo wusnałoj, so staj jendželskaj offiziraj. Wonaj žo nětko dla wobhonjerstwa sa jenu zusu móz wobskorzitaj.

Němske knježerstwo žo boji, so staj French a Brendon wschě wobtwjerdženja pschi poknóznym morju fotografowałoj a fotografije do Jendželskeje póžłakoj. Dokelž je Jendželcženjo nětko nanajdrobnischo snaja, ma němske knježerstwo sa nusne, wschě tele wobtwjerdženja pschetwaricz.

Dobycze sozialdemokratow we Frankfurtsko-Lebuskim wokrjeżu.

Pschi wužschej wólbje we Frankfurtsko-Lebuskim khěžorstwo-žejmskim wokrjeżu je žo sozialdemokrat schewski mischtr Faber s 15797 hłožami wuswolił. Nazionalliberalny dr. Winter je 15625 hłožow dostał. Sozialdemokratojo budža nětko w khěžorstwowym žejmje 52 muži zyłni.

Wuherska požczonka w Němskej.

Wuherski finanzny minister Lukacz je žo podarmo prózował, w Franzowskej 400 milijonow hriwnow požczicz. Franzowsojo žu jeho s prósdnymi wurěczemi dołho sa nóž wodžili, hacž je wón spósnał, so Franzowsojo w nětczischim cžažu žobustawam němsko-awstrisko-italskeho trojoswjaska a jeho pschecželam niczo wjazy njepožczuja. Lukacz je žo teho dla do Barlina wobrocził a je pola tamnischich němskich bankow wuspěch měł. Němszy pjenježnizy žu swólniwi, Wuherskej žadane pjenjesy saradžicz. Wjetschi džel s nich budže žo k twarjenju wulkich wójnskich łódžow trjebacz.

Wojerszy cžeknjenży w franzowskim wójnskim łódźstwje.

Posledni cžaž je w pjecz franzowskich wójnskich pschistawach nadpadnje wjele namórskich wojakow cžekko. Namórske sarjadnistwo je sa nusne mělo, kedžbliwosczy wójnskeho ministra na to wobroczicz. Namórski wójnski žud ma skoro wschědnje cžeknjenżow žudžicz. Po wuprajenju jeneho wobskorzeneho žo sda, so wukrajni agentojo namórskich wojakow k cžeknjenju wabja. Bjes pschicžiny drje wojazy njecžekaja. Ssnadž jědz, kotruž dostawaju, njeje dobra, pak s nimi pschekrucže wobkhadžeja.

Skutkowanje generalneho strajka w Schwedskej

je sa sozialdemokratiju jara bolostne. S dospołnym njeporadženjom generalneho strajka je niz jenož jejna nahladnosczy mjes ludom wotebjeraka, ale tež ličba jejnych płacżazych žobustawow je žo žylnje pomjeńschika. Konz léta 1908 mějachu sozialdemokratiske swjaski w Schwedskej 112,693 žobustawow, konz prěnjeho schtwórczlěta 1909 jenož hischcže 101,423, w schtwórtym schtwórczlětu pak ličba hižo na 60,813 žobustawow spadny. Potajkim bě 51,800 žobustawow swotlětako. Generalny strajk schwedskej sozialdemokratiji kaž wokoj w stawach leži

Turkowsko-rumunska wojerska konvenzija.

Dawno je hižom sjawne potajnstwo, so stej Rumunska a Turkowska wobdželniznj němsko-awstriskeho swjaska. W nowschim cžažu stej žo tež Rumunska a Turkowska k žebi sbližikej a postajenja sa pschipad cžinikej, so Grichiska a Bołharska Turkowskej wójnu pschipowjedžitej. Tele postajenja je pjecža tele dny turkowski wulkowesir Hakki pascha podpisał. Rumunska je nětkole najžylnischi balkanski stat a wona nochze cžerpicz, so by žo Bołharska pożylnika a politisku pschewahu na Balkanje dostała. S tejle pschicžinu budže wona, jeli so by žo Turkowska do wójny s Bołharskej a Grichiskej saschmatała, se žwojim wójskom Turkowskej pomhacz.

Jendželske nowiny „Times“ žu wot žwojeho derje nawjedžiteho balkanskeho rosprawnika dopiž dostałe, po kotrymž dyrbi Rumunska hnydom žwoje wójsko pschi bołharskej mjesy shromadžicz, tak bórsy hacž k wójnje mjes Bołharskej a Turkowskej dóndže. Barlinske knježerstwo rumunsko-turkowski wójnski plan do drobna znaje. Turkowske knježerstwo je posledni měžaz 13,000 muži wojakow s Małeje Asijskeje do Europy póslało. W Barlinje žu pjecža se staroscžu pożłabjenje turkowskeho wójska pschi ruskej mjesy w Małej Asijskej wobkedžbowali a Turkowsku na to dopomnili, so pschecželstwo Němskeje a Awstriskej niz jenož wot sakhowanja. ale wot pożylnjenja turkowskeho wójska, pschi ruskej mjesy stejazeho, wotwižuje. Po wobsamknjenju wojerskeje konvenzije s Rumunskej njeje Turkowskej dale trjeba, wjazy wojakow s Małeje Asijskeje do Europy žłacz. Rumunska budže niz jenož se žwojim wójskom Turkowsku podpjeracz, ale wona je žo po powjesczi franzowskich nowin „Matin“ tež rossžudźiła, wulke wójnske łódźstwo, kotrež budže 250 milijonow frankow płacżicz, na Cžornym Morju natwaricz.

Bołharska, sewrjena nětko mjes Turkowskej a Rumunskej jako klěschczemi, njebudže hinak móz, hacž žo teho runja wo natwarjenje wójnskeho łódźstwa staracz, a nima-li k temu pjenjes, abo jeli so je k temu pschesposdže, budže žo s Ruskej dyrbjecz wo tym rěczecz, so by ta bołharskaj cžornomórskaj pschistawaj wobtwjerdźika a jej se žwojimi wójnskimi łódźemi sakitała.

Myto sa woprowanje žo žebje žameho.

To běsche w měžazu novembru léta 1876. Ssurowe njewjedro nad kanalom stejesche, to rěka nad wuskim morjom, kotrež je mjes Jendželskej a Franzowskej. S brjohow běchu snamjenja, na

pomoz wołaze, jaßnje widźecź, kotrež ſ łódźe pſchikhadźachu, kotruż jeſchcźaze ßo ſmoły k hoborſkim ſkałam mjetachu. Te ſkały maja mjeno „Pater noster“ (Wótcźe naſch) wot poßlednjeje modlitwy tych njeſbožownych, kotſiž, ſraženi wo ſkały, we hłubinach wody bjes dwěła row namakachu.

Woßrjedź tehole njewjedra na ßłabych cźołmach k wobhroženej łódźi k wukhowanju njeſbožownych dozpěcź chcycź, to by zyle wěſcźe ßamy njeroſom było, to by rěkało, ßwoje ßamßne žiwjenje woprowacź bjes nadźije, bliſchemu pomhacź. Rybazy drje, kotrychž běchu ſignale ſbudźiłe, ſe ßwojich khěžkow wuńdźechu a ßo na brjohu morja ſeńdźechu, hladachu pak pokhmurnje a ſrudnje na łódź, ſ kotrejž roſkolebany žiwjoł w bědźenju tam a ßem mjetaſche.

Woßrjedź wucźa wichora bě ßłyſchecź, kak cźi, kiž běchu rosraženje łódźe poczerpjeli, ſ pſchewažazym hłoßom kſchicźachu, ale rybakam na brjoſy ßo ſ boloſczu wutroba pukaſche. Napoßledk jedyn ſ nich wuſtupi; to bě ſtarz ſ hižo ſchědźiwymi włoßami, ale ſe żeleſnymi libami (muſklemi). Niczo njeprajo do morja wukhowazy cźołm ſpuſchcźa, ſo by, byrnjež tež ſ najmjeńſcha jedyn jeniczki, wopor ßmjercźi wudrěł; a by-li ßo jemu to tež njeporadźiło, dha tola ſcźini, ſchtożkuli budźe jemu jenoż móżno. Na tón pad pak, ſo by ßwoju khrobłoſcź ſe žiwjenjom ſaplacźił, ßwoju duſchu lubemu Bohu poruczi.

Ale ßamlutki na żane waſchnje cźołm po wodźe pſchewjeſcź a tepjazych wukhowacź njemóżeſche, teho dla pſchitomnych namołwjeſche, ſo by ßo jemu ſ nich něchtó jako dobrowólnik pſchitowarſchił; ale nichtó ßo njewotwoła. Starym wutrajnym wjeßłowarjam drje woprawdźe khrobłoſcźe njepobrachuje; ale na podobne pſchedewſacźe, pſchi kotrymž je ßmjercź jara wěſta, a pſchi kotrymž móże jej cźłowjek jenoż mohł rjez pſches dźiw wucźeknycź, je wjazy trjeba dyžli khrobłoſcźe, k temu je trjeba rjekowſtwo.

W tym wokomiku ßo ſ cźrjódy pſchitomnych hólz wußuny, ßyn rybaka, wukubłowany na łódźi woßrjedź njewjedrow a móŕſkich nawałow. Tón ßo ſtarzej na pomoz poſkicźeſche, ale lědma bě na cźołm ſtupił, wobroczi ßo k žónſkej w żarowanſkej draſcźe, kotraž pódła ſtejeſche a ju ſa ſchiju wobjimujo praji:

„Maczi, dowol mi, ßobu jěcź!“

Khuda macź bě hižo pok lěta wudowa. Jeje muž, ſchwarny rybak, bě jónu rano na morjo wujěł, ſo by tam ßycźe ſapuſchcźił. Hdyž wotjě, bě morjo cźiche a najrjeńſche wjedro, ale na dobo hrimanje pſchińdźe a naſajtra rybazy na móŕſkim brjohu roſklamanki roſtſchěſkaneje łódźe nańdźechu. Wón ßam bě ßo bjes ßłěda ſhubił, haj, ani jeho morweho cźěła woda na brjoh njewucźißny. A nětkole wot jeho njeſbožowneje wudowy ßebi jeje jeniczki ßyn dowolenje żada, ſo by ßměł ßo ſe žołmami bědźicź, kotrež běchu hakle njedawno jeho nana w móŕſkej hłubinje pokhowałe.

Hižo jeje hubje ſcheptaſchtej, ſo byſchtej ſapowjedźazu wotmołwu dałej — ale wótrje ßo pſchedobywajo kſchiki tych, kotrymž bě ßo łódź roſbika, ſahrimowachu, móznjſcho wutſěle ſahowrjachu. Tež tam ßo nětkotryžkuli mandźelſki, nětkotryžkuli nan, nětkotryžkuli ßyn ſe ßmjercźu bědźi, — tak ßebi pomyßli a ſapominajo ßwoje ßamßne żarowanje, rjekny płakajo, ßyna k wutrobje tłóczejo:

„Dźi, mój ßyno! Njech tebje Bóh žohnuje a ſchkita a tebje ſbožownje wróczo pſchiwjedźe!“

Wot żołmow tam a ßem mjetany wukhowanſki cźołm ſpěſchnje wot brjoha wotpłowa; krucźe ßo ßylni wjeßłowarjo pſchecźiwo hrożazemu njewjedru ſepjerachu. Ale wboha macź to hižo njewidźeſche — wona we womorach k ſemi padźe, a ßobuželni ßußodźa ju do jeje khěžki donjeßechu.

Sa krótki cźaß ßurowy wrjeſkot ſaßłyſchachu. Cźißnjena na ſkału pod wodu, ßo łódź rosraſy. Widźachu, kak wona pomału ßo ponórja, kak njeſbožowni, kotrymž bě ßo łódź rosraſyła, ſa kruchami roſrażeneje łódźe łojachu, ſo bychu ßo tak nad wodu ſdźerżeli, nad rowom, kiž bě jim na morju pſchihotowany; na poßledku nad wodu jenoż hiſchcźe ſdonki ſcźežorow wuſtupowachu ſ prěcźnymi ſcźežorowymi żerdźemi, kotrychž ßo twjerdźe dźerżo łódźnizy njemylnje wěſtu ßmjercź wocźakowachu.

Na poßledku hižo niczo wjazy widźecź, niczo wjazy ßłyſchecź njebě, jenoż rucźe a wucźe wichora, jenoż hołk a ſchumjenje ſmohow bě hiſchcźe ßłyſchecź. Jenoż pomału a wotlakujo ßo rybazy do ßwojich domcźkow wotkhadźachu, něktoſi pak tam ſtejo woſtachu, dokelž chzychu wocźakacź, doniž ßo jich towarſchaj ſaßo njewrócźitaj — ale tež poßledna nadźija ßo ſhubi; cźi, kotrymž bě ßo łódź rosraſyła, a tež khroblaj rybakaj, zyle bjes dwěła běchu w jednym a ßamßnym rowje ſhromadnje ßwoje pokhowanje namakali.

Na ranje njewjedro wopſcheſta a morjo ßo ſměrowa — ſ dobom bě tež widźecź, ſo ßo wukhowanſki cźołm, na kotrymž běſchtaj khroblaj rybakaj, k brjohej pſchibliżuje. Pſches zyku nóż běſchtaj ſ napſchecźiwnym tykom wojowacź dyrbjałoj a ſda ßo, ſo ſtaj jenoż każ pſches woßebity dźiw woßrjedź tołſteje nózneje cźmy ßo k njebju wupinazych ſkaliſnow ſminyłoj. Ale njedźiwajo tajkhle ſtrachow a napinanjow ſtaj ßwoju winowatoſcź dopjelniłoj a ßebi ſarunanje dobyłoj, pſchetoż ſ boka njeju ßedźitaj dwaj cźłowjekaj, kotrejuż ſtaj wot ßmjercźe wukhowałoj, kotrejž hewak wucźekkoj njebudźiſchtaj.

Sa pok hodźiny rybakaj ſ wukhowanymaj k brjohej dojědźeſchtaj.

Ale cźeho dla młody rybak k maczeri do jeje wobydlenja njekhwata, ſo by ju směrował a troſchtował? Cźeho dla tſchepota, hdyž jenoż na tajke ſetkanje ſ njeju ſpomina?

Pódła njeho wyßoki mużiſki krocźi, kotremuż je młodźenz żiwjenje wukhował, a kotryž ſ hnutym wóczkom na wutrobiteho młodźenza ſhladuje. Rybazy běża napſcheczo, ſo bychu hódneju towarſchow powitali. Hdyž zuſeho wukhowaneho wuhladachu, najprjódzy ßo dźiwaju a ſtejo woſtanu, a potom jeho wutrobnje witaju. Wſchitzy jeho ſnajachu.

Ale ſchtó ma maczeri tule radoſtnu powjeſcź donjeſcź? Pſchetoż tež pſchewulka radoſcź móże cźłowjekej ßmjercź ſawinycź.

„Njech ßyn ju na to pſchihotuje“, rybazy wołaju, a ſa krótke mjeńſchiny je ßyn pola maczerje, kiž jeho wjeßeła wobjimuje.

„Maczi“, wón po prěnjej khwili radoſcże ſchepta, „chzu cźi wupowjedacź, ſchto je ßo dźeńßa w nozy ſtało. Dweju, kotrejž běſchtaj rosbicze łódźe poczerpikoj, ßmój ſ Božej pomozu wukhowałoj. Jedyn ſ njeju je rybak ſ naſchich ſtronow. Pſched něſchto měßazami bě jeho njewjedro na morju pſchekhwatało, jeho łódź je ßo wo ſkały rosbiła, ale wón bu wukhowany. Nimo pſchijědźaza łódź je jeho pſchiwſała a nětkole bě rybak nuſowany, na tutej łódźi do dałokich krajow ßobu jěcź, daloko wot żony a dźěſcźa. Wſchitzy myßlachu ßebi, ſo je wón morwy, żona a ßyn pſche njeho płakaſchtaj. Hdyž bě łódź hacź do ßwojeho poſtajeneho měſtna dojěła, jeho na kraj wußadźichu; ſo by ßo mohł domoj wrócźicź, ßo ſa łódźnika na druhu łódź pſchiſtaji, kotraž do naſchich kónzow jědźeſche. Wczera ßo do Jendźelſkeje wrócźi a bě blisko ßwojej ßwójbje, ale runje w cźaßu, hdyž ßwój dom wuhlada, bě ſ nowa ßmjercźi blisko. Ale Bóh luby Knjes jeho žiweho ſdźerża.“

Hólz ſ dale a bóle ßłabſchim hłoßom rěcźeſche, ßyſły ßo jemu po lizomaj ronjachu, ſ bojoſczu na macź hladaſche; wona bě nad nim ßo pokhilika a ſdaſche ßo, ſo ſ blědym wobliczom a napinazym hladanjom ßłowa jemu ſ rta cźita. Ssyn jej ruku ſtókczi.

„Maczi“, wón ſawoła, „nětkole ſpósnaj zyku wěrnoſcź! Hdyž ßy mje wczera wupóßłała, ſo bych tym, kotrymž bě ßo łódź roſklamała, na pomoz khwatał, njejßy mohła měcź ſdacźa, ſo mje wupóſcźekaſch, ſo bych ja ßwojemu ßamßnemu nanej žiwjenje wukhował!“

Macź ßłabje ſakſchikny a k ſemi padźe, ale ſa khwilu ſaßo k ßebi pſchińdźe, ale ju na rukomaj dźerżeſchtaj ßyn a — mandźelſki.

Hnydom po pſchikładźe pobožneho Tobiaßa wſchitzy tſjo ßo poklaknychu a k Bohu dźak prajazu modlitwu ſcźelechu, kiž bě tak nadobnje mytował, ſo bě ßo ßyn ſa wukhowanje bliżſchich woprował.

— Kónz. —

Ze Serbow.

S Budyſchina. (Pſchikhad huſarow do Budyſchina.) Ssobotu popołdnju je nowoſakoženy huſarſki regiment cźißko 20 ßwjedźeńſzy do Budyſchina ſacźahnył. S manevrow jón generalny major Krug ſ Nidda a generalny major ſe Suckow pſchewodźeſchtaj. Pſched Budyſchinom na Draždźanſkej dróſy ſtab pěſcheho regimenta cźißko 103 nowy regiment wocźakowaſche, a wyſchkowy leutnant Kohl jako ſaſtupjeŕ regimentoweho komandeura huſarow powita. S piſkarjemi na cźole huſarojo do Budyſchina na hłowne torhoſchcźo dale jěchachu. Tu komandeur noweho regimenta, ßwobodny knjes Heinz ſ Luttitz, k tribunje, na kotrejž běchu měſchcźańſzy ſaſtupjerjo ſhromadźeni, pſchijěcha a woſjewi, ſo je po wukaſu Jeho Majeſtoſcźe krala huſarſki regiment cźißko 20 do Budyſchina pſchijěchał, a kralej ßławu wunjeße. Sswjedźeńſka ſhromadźizna ſe ſahorjenjom ßławje pſchihłoßowaſche, na cźoż piſkarjo kralowſku hymnu piſkachu. Wyſchſchi měſchcźannoſta dr. Kaeubler ſ wutrobnymi ßłowami huſarow do Budyſchina witaſche a ſ tſikrócźnej ßławu na nich ßwoju rěcź ſkónczi. Hdyž bě ßo wyſchkowſki leutnant ſ Luttitz podźakował a ßławu na měſto wunjeßł, regiment dale po bohatej haßy pſches měſtno krala Bjedricha Auguſta do nowych kavalleriſkich kaſarmow cźehnjeſche. Domy wſchěch twarjenjow, po kotrychž huſarojo jěchachu, běchu ßo ſ khorhojemi wupyſchiłe, a ludowe cźrjódy pyſchnych

jěsdnych witachu. — Nowy regiment je žo s wotedaczom po jenej eskadronje wot husarskeju regimentow czišlko 18 a 19 a ulanskeju regimentow 17 a 18 stworiło.

— Rekrutojo sastaja žo w 12. armeekorpsu pola kavallerije, jěsdneje artillerije a traina 4. oktobra, pola grenaděrow, pěscheju regimentow 102 a 178 a pola pólneju artilleriskeju regimentow 28 a 48, 14. oktobra, pola pěscheju regimentow 103 a 177, pola tšělskeho regimenta, pola honjerskeju bataillonow a pólneju artilleriskeju regimentow czišlko 12 a 64 12. oktobra.

— (Khosej žo podroži.) Po poslednim powyschenju zła na khosej je žo poslednje lěto punt khoseja na 18 pjenjezkow powyschił, schtož sa punt paleneho khoseja 23 pjenjezkow wuczinja. Teho dla žu tež pschekupzy nusowani, khosej drózschcho pschedawacz. To je czim bóle wobzarowacz, dokelž tež khudži ludzo khosej pija, kotsiž hižo bjes teho s powschitkownym powyschenjom zyroby czerpja.

— (Powyschenje danje.) Awstriska a Turkowska, kotrymajž žo Franzowsojo sapowjedžichu, pjenjesy požczicz, stej pola němskich bankow pomoz w pjenjezнej nusy namakałej. Teho dla žu na dobo w Němskej pjenjesy žadnische, a němska khežorstwowa banka je diskontowu žadzbu wot 4 na 5 prozentow powyschika. Na to žu wschě wjetsche banki dańsku měru wot $3\frac{1}{2}$ na 4 powyschike. Lohko je mózno, so budze dań hischcze wyschsche stupacz. Wschě europiske staty žwoje wójsko a wójnske łódzstwo powjetschuja a žu teho dla nusowane, dołh czinicz.

S Budestez. Hdyž žo džěczi sa wosy powěscheja, je žo hižo husto njesboże stako. Sandženu póndželu na drosy blisko zyrkwje 8lětny Streubigez hólz na jedyn czežity wós wot sady salěscz spyta. Pschi tym pak žo wobžunywschi wón s nohomaj mjes stpizy jeneho koła sajedže. Hólz žo s kokom k semi storhny a žebi jenu nohu dwójzy skama, tež žo jemu kruch wucha wottorhny. Hdy budzische jedyn hajnisti pomoznik skoku k wosej pschiběžawschi hólza s koła njewuczahnył, budzische wón mohł žmjercz poczerpicz.

S Wjeleczina. Pjatk rano w 4 hodzinach je žo w Hünlichez fabriziy twarjenje, w kotrymž žo jabłuka tłocza, wotpaliło. Ssužodne twarjenje, w kotrymž je spirituzowa składownja, bě we wulkim strasche, tola žo poradzi, płomjenjam wobrócz.

Se Scheschowa. Sandženu njedželu bě czeladnik tudomneho kublerja Rjencza s jěsdnym kokom domoj do Michałkow na kermuschu wotjěł. Hdyž wjeczor wokoło 7 hodzin domoj jědžesche, wón pócžmje do sapschaha Wojerowskeho zyhelnika Weista tak njesbožownje sawadzi, so jemu wojo jene lizo rósdrě a jenu ruku wobodrě. Lěkar je dyrbjał lizo hromadu seschicz.

— (Porjedženje.) W njedawnej powjesczi, po kotrejž běchu pjecza tsi džěczi tudomneho kowarskeho mischtra Jurza do Czernizy padnyke, ma žo porjedzicz, so to njejžu Jurzez džěczi byke, ale jena holczka korczmarja Hejdana a dwě džěsczi twarožkarja Schmidta.

S Barta. S twarom hornjołužiskeje fabriki běrnazych žuscheńkow je žo tu hižo sapoczało. Jeli so wjedro tak dale hoji, kaž sandženy tydžeń, žo fabrika najskerje hischcze nasymu dotwari.

S Wotrowa. Pschi korpskich manevrach sandženy tydžeń pobu Jeho Majestosez kral Bjedrich August pola naš. Schtwórtk, 22. septembra dopołdnja s Halschtrowa pschijěcha; hacž tam bě s automobilom dojěł. S naschich kupow (hórkow) móžesche zyły manever pschewidžecz. A to bě tež jara pschihódne stejischczo. Tola dokelž žo njepschestawajzy deschczowasche, njebě wjele widžecz a tola czakachmy wschitzy na sapoczatk wójny. Na dobo wotewrichu žo wrota do pódlanskeje brózdnje — a Jeho Majestosez kral sastupi s najmjeńscha pod žuche. Psches pschedkhadžaze manevry bě hižo wotpjaty, a deschcz a syma bě wschěm wostudła. Duž žo wobžedžerka brózdnje smuži a „knjesej kralej“ schalku czopkeho khoseja poskiczi. Wón ju dobroczinje pschija. Něschto dnjow posdžischo dóndže list s „dwora“ do Wotrowa, so žo kral hischcze ras sa khosej džakuje, a so budze bórsy widžomny džak w khosejowej khanje a schalkach sczěhowacz.

S Khróscziz. Pschi naschej schuli žo pschichodne jutry jena wuczerka, knjezna Kubaschez s Khažowa, postaji.

S Wyžokeje pola Kamjenza. Ssrjedu w nozy je w barazy tudomneje skały w jědžerni woheń nastał. Korczmarske blido je žo spaliło a jene wudwjerna žo žylnje wobžmudžiło. Barazyni wobydlerjo žo wohnja dohladachu a jón podužychu, prjedy hacž mózesche wjetschu schkodu naczinicz. W korczmarskim blidze běchu někotre hriwny pjenjes k saměnjenju ležałe. Dokelž žo wjetschi džěl tychle njeje namakał, měnja, so žu žo pjenjesy kradnyke, a so je žo woheń sałożił, so by žo žlěd snicził.

S Jitra. Howjasy ikót tudomneho knježeho dwora žo wschón sarěsuje. Wón je na „hkowu“ skhorił a dyrbi teho dla wschón pod nóž. Khorosez je žo pjecza s pschikupnym hnojom sawinowała, s kotrymž žu žo luki hnojike. Kóždy tydžeń žo tsi abo schtyri howjada rěsaju. Mjažo, s kotrehož žo punt po 35 pjenjezkach pschedawa, je strowe, jenož hkowa žo njewužije. Tunje mjažo wjele wotebjerarjow namakuje.

Se Ssulschez pola Kulowa. Jedyn czeladnik bě žebi njewschědnu khowanku we kastojczich hnědach w hrodach shladał. Druhdy by žo wón pscheżwědcził, hacž žo tam jeho žlěborniki njejžu shubike. Wóndano pak žo wón njemało stróži, hdyž hnědo prósdne namaka. Sswojemu hospodarjej žwoje njesboże wupowjedajo, wón shoni, so bě jedyn murjer hródz bělo pjenjeznu khowanku wužlědził a kublerjej namakane pjenjesy pschepodał. Tutón czeladnikej jeho nalutowanki wrócži, kotryž je na to do jeneje nalutowarnje na dań donjeże.

S **Lubija.** Poslednju žobotu wjeczor bě žo towarstwowemu poželnikej Hauptmannej 450 hriwnow kradnyko. Na 26 lětneho czlowjeka, kotryž je žo wot teho czaża shubił, tu.kaja, so je paduchstwo stucził.

S Wochos. Tu je žo sandženu njedželu 25. sept. ev. žerbske towarstwo sałożiło, do kotrehož je hnydom 20 hospodarjow sastupiło.

S **Wochos.** Wožebite hontwarske sboże je hajnik Petow tele dny měł. Wón jeneho rybowego worjoka tšěli, kotryž s wupschestrjenymaj kschidkomaj 1 meter 70 zentimetrow měri.

S Lejneho pola Wojerez. Akzijowe towarstwo „Ilse“ je s Lejnjanskej gmejnu kupne wuczinjenje wobsamkło, po kotrymž wjetschi džěl gmejnskich ležomnosczow do towarstwoweho wobžedženstwa pscheńdže. Kupny pjenjes sa jutro jenož 650 hacž 850 hriwnow wuczinja. Prěnja tsecżina kupneho pjenjesa dyrbi žo 1912 sapłaczicz.

Se Shorjelza. Franzowski lětak Poulains je sandženy tydžeń pola Shorjelza se žwojim lětadłom pjecz poradženych wobhladanskich slětow wuwjedł. Posledni krócz wón jeneho pschewodžerja žobu na žwoje lětadło wsa. Posledni slět 15 minutow trajesche.

S Łasa. Sandženu njedželu wuhotowa tu „Sserbska Lipa“ s Rakez druhi **žerbski wjeczor** se spěwom, s dživadłom a balom. Schokczis sala je rjenje ponowjena a wo wjele powjetschena, so derje 500 ludzi wopschija. Hižom krażny nasymski džeń bě s dobrym snamjenjom sa derje radženy žwjedžeń. Woždadni, na czole knjes farař Krygar s mandželskej, a wokolne wžy běchu bohacze sastupjeni, s dopokasom, so we wožadže hischcze narodny duch wěje. So bóle a bóle pschibjera, njeje hakle napoželedk sażkužba horliweho skutkowanja Rakeczanskeje „Lipy“, jeje pilneho pschedžydstwa a woporniwych žobustawow, kiž narodne polo hižom wjazy krócz w Pruskej wobdžełkachu, a to s wuspěchom. —

„Budž witana s narodnym postrowjenjom,
Ty bjeżada žerbskeho luda.
Bě něhdy tak žkawjeny žkowjanski schtom,
Nětk nad nim 'noż hakožka khuda.
Pod twojim my schkitom žo skhadžujemy
A we twojim khlódku tak sbožowni žmy.“

Tak witasche pschedžyda knjes Micžka žerbskich poškucharjow na žwjedžeń. Pokasa wožebje na žerbsku žwěru a luboscz napscheczo wot Boha postajenym wyschnosczam. Jeho žkowa wuklinczachu do tsikróczneje hrimotazeje žkawy na němskeho khežora Wylema II., ke kotrejž žo hymna pschisamkny. Na to wotwiwasche žo bohaty program, skoro pschedokhi. Jeno a dwěhkóžne spěwy žo wotměnjachu, kotrež běchu žebi hrajerjo bjes musikalneje podpjery žami nawukli. Czesczе dosez sa ludzi s dżěkaczerskeho stawa. Wo dnjo pilnje ruku skożicz na płuh a grat a wjeczor žwoje sprózne stawy a duchowne mozy sa narodnu wěz bjes pjenjezneho mužitka woprowacz, to je skutk, jich wyžoko posběhowazy nad ludžimi, kiž narodej jenož hokduja dla noblesse oblige. Hudžbna pomoz, kiž by jich porjadnje wuwuczowała, by jim wěso witana była. Ssnadz žo něchtó nad jich duchownej nusu žmili.

Mischtrzy rosymja na jewischczu wustupowacz, a byrnjež hižom trószchku „sestarjeni“ byli. Khwalbu a pschipósnacze žnějachu po kóždym wustupje, a to pschi zyle jednorych, haj primitiwnych pschiprawjenjach. To widžachmy wožebje pschi žměschku „Schwarni podružnizy“. Muża s brodu do žony pschetworicz, njeje lohke. Tola s wuschiknosczu žo žamo njemózne dokonja. Tak tež tu.

„Dobra rada sa hólzow“ se snatymi „krażnymi“ wobrasami wschudže a stajnje skutkuje. Wschitzy žo dadża do žměchow. Hdy by žo tola wumjeł namakał, kiž by holzam podobnu dobru radu we wobrasach dał. Dha staj muž a žona potom sjednanaj.

Mjes pschedstajenjemi rěczješche najprjedy knjes wucžeŕ Kral wo Sejlerju, wo naschim njesapomnitym prěnim baßniku. Schtó njeby we Kasu na njeho spominał, na městnje, hdźež je psches 37 lět pjero wodźił sa Sserbow khwalbu a mjeno! Schtó njeby ßo na wótczinza dopomnił, kiž je „se ßwojimi pěßnjemi ßerbske schule, skhadźowanki ßerbskeje mkodoscze, ßerbske ßwójbne a sjawne hudźbne žiwjenje woživił.“ Sejleŕ je k temu dopomhał, so ßo w Sserbach saßo ßerbski spěwa. Rěczník ßkawjesche baßnika jako njebojasneho **Sserba,** jako ßwěrneho a lojalneho **poddana** ßwojeho ßwětneho knjeżerstwa. Scžěhujmy jeho we tym. Tajkich Sserbow a patriotow ßebi Bóh, narod a kraj žada. Pschecžitachu ßo někotre s jeho baßni. „Sserbskemu ludej njeje psches němczinu a němzowanje k wyschschej sdźěłanoscži a poczestnoscži dopomhacz, ale jenož psches cžiłku skutkownoscz jeho wucžerjow, kotsiž wukhadźeja se **ßerbskeho ducha** a se **ßerbskeje rěcže.**“ Tak pißasche Sejleŕ psched 60 lětami. Ssu ßnadź tuteho ßkowa w naschim cžaßu na wěrnoscži a ważnoscži shubiłe?

Knjes wucžeŕ Sskodeńk pokasowasche na nusnoscz towaŕstwow. Schtoż jedyn njedozpěje a njedostanje, to wuwjedu dźeßacžo, sto, tyßazy s lohkoscžu. K wudokonjenju wěsteje ideje ßu mnohe mozy trěbne. Chzemy-li ßebi ßwoju narodnoscz, rěcz a waschnja wobkhowacz, dha shromadne skutkowanje w towaŕstwje sa to najlěpje a najwěscžischo rukuje. Sserbow Kasowskeje woßady wokasche a namołwjesche do towaŕstwa. Rola je pschihotowana. Njech bórsy ßo mozy k sałoženju ßerbskeho towaŕstwa hibaja. Hida naschich pschecžiwnikow měri ßo najprjódzy pschecžiwo ßerbskim towaŕstwam a jich wjednikam. Tam tcži korjeń naschcje mozy. To też woni wjedźa a cžinja po tym.

Nadźijomnje njeda nowa hałžka dołho na ßo cžakacz. Budźe pjata na towaŕstwowym schtomje mjes evangelskimi Sserbami Hornjeje Łužizy.

Wusběhujmy hischcže, so bě ßwjedźeń cžisty ßerbski, kaž ßo to sa narodne towaŕstwa pschißłuscha. Cžinimy to teho dla, dokelž „ßerbszy moderniſtojo“ měscheńzy wjetschu hódnotu a płacžiwoscz pschizpěwaja. Dopokasaja pak s tym ßwoju khudobu, bjesporocžny ßerbski ßwjedźeń wuhotowacz. Hdyž to porokuju, błyschu hižom ßkowo: „Hlejcže Sserba, kak němczinu hidźi!“ To je argument, s kotrymž ßo lohzy dźěła. Sskaby drje, tola schto to wadźi. Němz też spěwa zuse wězy we ßwojej rěczi, w pschekožku, byrnjež zusu rěcž mohł a snak. Jenož Sserb cžini njewjeßele wuwsacže. Hdże je ßerbske wědomje, hdże narodna cžescz?

Dopißy dóńdźechu wot kk. fararja Kaplerja a mandźelskeje, profeßora dr. Muki, kandidata Wyrgacža a gymnasialneho wucžerja Bryla w Moskwje. Wobschěrny list ßo też wocžischcži.

Rakecžanska „Lipa“ a jeje pschipoßłucharjo móża spokojeni na wotmětu ßwjedźeń shladowacz.

Se Shorjelza. (Khostanska komora.) W hońtwinskej naležnoscži bě pjecža prjedawschi kubleŕ Hugo Dürkop w Daschkowach pola Shorjelza s jenym pißmom na ministerstwo snutskownych naležnoscžow kralowskeho krajneho radźiczela s Roedera w Shorjelzu skschiwdźił. Shorjelska khostanska komora bě khostanske jednanje wotpokasała, dokelž ßo wo schkitanje prawow jedna a skschiwdźaza forma njepschedleži. Po wobcžežowanju statneho rěcžnistwa bě wyschschi krajny ßud porucził, jednanje wotewricz. Wobskorženy 470 jutrow wulke kubło w Daschkowach wobßedźesche, s kotrehož 170 jutrow w Daschkowskim hońtwinskim revěrje leżesche. Wo tele 170 jutrow je ßo lěta dołho wadźiło, pschetož tele leżomnoscže běchu ßo do hońtwinskeho wucžinjenja sapschijałe, kotrež bě prjedawschi gmejnski a hońtwinski pschedstejicžer Kahl s offizěrskim hońtwaŕskim towaŕstwom wobsamknył. Hońtwinski pjenjes bě ßo potom wo 65 hriwnow k lěpschemu wobskorženeho powyschił, hdyž bě tón ßwoje prawo pola krajneho radźiczela s Roedera a hrabje s Fürstensteina w tym nastupanju k płacžiwoscži dowjedł, so ßo jeho 170 jutrow njeßmě offizěrskemu hońtwaŕskemu towaŕstwu pschenajecz. Wobskorženy, kotryž měnjesche, so ßu ßo njesakońske postajenja, też pschi sastajenju hońtwinskeho wucžinjenja stało, bě ßo se wschelakimi pißmami pola pschedstajeneje wyschnoscže krajneho radźiczela wobcžežował a w jenym pißmje na ministra snutskownych naležnoscžow wo ßamomóżnych, njesakońskich poruczenjow krajneho radźiczela rěczał; tutón bě s wědomoscžu ßwojeho njepraweho skutkowanja hischcže jeho, Dürkopa, wobskorżił, so by ßamßne sawinowanje sakrył; krajny radźiczel je ruku skicził k njesakońskemu spočinanju, k „wumozowanju prawa“ atd. Wobskorženy bě s tutymi pißmami dozpicz chzył, so by ßo pschecžiwo krajnemu radźiczelej disziplinarne pschepytanje sawjedło. Jena prjedawscha skórżba pschecžiwo Dürkopej, kotryž bě w jenej gmejnskej shromadźisnje na gmejnskeho pschedstejicžerja Kahla ßkowo „schubjakke kußy“ nawołał, bě ßo dla formalneho skschiwdźenja s 5 hriwnami pjenježneho khostanja skónczika. Statny rěcžnik tón krócz 200 hriwnow pjenježneho khostanja namjetowasche, dokelž bě wobskorženy, kotryž bě drje ßwoje interesy hladał, w formje hidźerišzy postupował. Ssud pak wobskorženeho wot wobskorżby skschiwdźenja krajneho radźiczela wuwiny. Njekorrektnoscže pschi pschenajecžu hońtwy ßu ßo bjes dwěla stałe. So je wón chzył krajneho radźiczela skschiwdźicz, njeje dopokasane, na kóždy pad wobskorženemu, kotryž je ßwoje prawo hladał, schkit § 193 k boku steji.

S **Hródka.** (Wobsamknjenje ßukelnikow s dźěła.) Swjask kužiski ßukelnjow w Borschczi, Khoczebusu, Hródku, Gubinje, Luckenwaldze, Sommerfeldze a Finsterwaldze je ßwojim dźěłacžerjam wosjewił, so 5. oktobra w ßwojich ßukelnjach dźěło sastaji, so teho dla 28. septembra wschěm ßwojim dźěłacžerjam dźěło wupowjedźi. To ßo teho dla stanje, dokelž ßu w někotrych ßukelnjach dźěłacžerjo, kotrymž ßo njebě wjetscha msda pschiswolika, dźěło złożili.

S **Draždżan.** (Pscheměnjenje w komandze 12. armeekorpsa.) Komandowazy general 12. armeekorpsa, jěsdny general s Broitzem, je ßo po ßwojej próstwje se sastojństwa puschczik. Na jeho městno je ßo general d'Elsa sa komanderowazeho generala pomjenował. General s Broitzem je ßo s pensiju a s dowolnoscžu, so ßmě uniformu noßycz, k disposiziji stajił a ßo à la suite gardejěsdneho regimenta stajił.

Přilopk.

* (Poliziſtu satsělik.) Hdyž chzysche schtwórtk pschipołdnju poliziſt Hentschel w Lipsku cžěkazeho kranjerja jeneho jěsdneho koła sajecz, tutón na dobo revolver wucžahny a poliziſta satsěli. Ludźo mordarja sajachu.

* (Pschekschiwjerja sajeli). Kontrolleura wokrjeßneje nalutowarnje w Tuchelu, kotryž bě lětża w juniju nalutowarnju wo 102,500 hriwnow wobschudźił, ßu ßrjedu w nozy w Barlinje sajeli. Pola njeho jenož hischcže 2500 hriwnow namakachu.

* (Rubjeżnizy w Schlesyskej). 30 muži ßylna rubjeżniska banda je w jenej wßy pschi ruskich mjesach na jenym rubjeżnym cžahu tsjoch strażnikow, gmejnskeho pschedstejicžerja a dweju burow s wutsělemi s revolvra morika. Hdyž ßo wojazy sa rubjeżnikami puschczichu, běchu ßo woni shubili.

* (Bomba w kofrje.) Na dwórnischczu w Baselu dwaj żelesniskaj sastojnikaj s jeneho waggona koffry wukładżeschtaj, kotrež do Ameriki wucžahazym Rußam (židam) ßkuschachu. Hdyž jenemu koffrej padnycz daschtaj, ßo satraschne rosbuchnjenje sta, s kotrymž ßo wobaj sastojnikaj cžežko sranischtaj. W koffrje bě bomba leżała. Koffroweho wobßedźerja ßu se žonu a dźěscžom sajeli.

* (S wětrnikowym wokschidkom ßo shrabnył.) Leutnant Schröder, k Barlinskej hrodowskej gardekompagniji komandowany, je ßo, hdyž je mjes wokschidkomaj jeneho wětrnika pscheńcz spytał, ßmjertnje sranił. S jenym wokschidkom ßo sraniwschi, ßo wón 50 metrow daloko cžißny. Nastork k woßudnemu pospytej powjedańczko da, so je jedyn druhi offizěr sbožownje mjes wětrnikowymi wokschidkami pschejěchał.

* (Se żelesniskim cžahom ßo pschejěł.) Pola Eschwege ßu na żelesniży wojaka němskeje mariny, Hildebranda, pschejědżeneho namakali. Jeho hłowa bě rosmjecžena, prawa noha a ruka buschtej wotjědżenej. W jeho drascže 100 hriwnow a jěsdnu khartu do Kassela namakachu. Kaž ßo sda, je Hildebrand s cžaha wupadnył. Cžah je cžěko kruch ßobu wlekł.

* (Njesbožowna luboscz jeneho gardeleutnanta.) Gardeleutnant s Lieres bě ßo w lěcže 1906 s 28lětnej schwalczu Hanu Grabowez sesnał. Skónczńje ßo leutnant, kotryž je někotre lěta młódschi dyžli holza, jeje nabu. Holza pak jemu měra njewostaji a wschudże sa nim žłědżesche. Hdyž bě ßo wón sańdżeny tydżeń s manevrow wrócził, jeho wona w jeho wobydlenju wopyta a jemu tam wótre poroki cžinjesche. Sso rosnjemdriwschi leutnant revolver shrabny a do holzy tsěli. Wo pomoz wołajo holza, kotrejž bě kulka hłowu strychła, na pschedsalu běżesche a tam s krwju połata na semju padże. Bórsy po tym druhi wutsěł sawrjeżny. Leutnant bě ßebi kulku do spanja tsělił a ßo cžežko srani. Jeho ßu do lazareta dowjesli; žiwjenje ßo jemu s cžežka sakhowa. Holzyne sranjenje njeje straschne.

* (Husar ßo s lebiju pschekłok.) Husar Wenda s 3. schwadrony Braunschweigskeho husarskeho regimenta cžißko 17 je w Münster-

lagerje tak njeſbožownje ſ konjom padnył, ſo ßo lebija pſches jeho cžẽło pſchekło. Płuza ßo cžẽžko ſranichu. Snjeſboženy je po operaziji w garniſonſkim lazarecže w Hannoverje wumrjeł. Wón budźiſche ßo tele dny k reſervje puſchcžił.

* (W manevrje ßo tepił.) Pſchi manevrje 4. armeekorpſa je jedyn kołojẽſdny maſchinſko-tſẽlboweho wotdźẽlenja 66. pẽſcheho regimenta wjecžor pola Blumenthala na jenym mẽſtnje, ſ Łobjowej wulkej wodu powodźenym, do jeneje hłubokeje dźẽry ſajẽł a ßo tepił. Snjeſboženy dyrbjeſche ßo tele dny jako reſerviſt puſchcžicž.

* (Napominanje ſa tajkich, kotſiž do wojakow du.) Bliżſche dny ßo ſa rekrutow wojerſka ßłużba ſapocžnje. Tu je trẽbne, młodźenzow, kotſiž maja we wójſku ßłużicž, na to kedźbliwych cžinicž, ſo po ſakońſkich poſtajenjach invalidna kharta płacžiwoſcž ſhubi, jeli ſo ßo wona dwẽ lẽcže po dnju wuſtajenja njeſamẽni, abo ſo ßo jejna płacžiwoſcž njepodlẽjſchi. Hdyž pak jena invalidna kharta ßwoju płacžiwoſcž ſhubi, ſ dobom wſchẽ dotalne prawa na invalidne ſawẽſcženje ſpadnu. Hdyž ßebi na pſchikład jedyn młody cžłowjek ſchẽſtu invalidnu khartu njeda podlẽjſchicž, ßo tež prawo prjedawſchich pjecž khartow ſhubi a wone ßo hakle ſaßo po dźẽławoſcži, ſawẽſcženju powinowatej, ponowja, w kotrejž je ßo 20 pſchinoſchkow ſaplacžiło. Duž ma ßo rekrutam poruczicž, ſo dyrbja w mẽſtnej khorobnej kaßy woſjewicž, ſo do wojerſkeje ßłużby ſaſtupja. Hdyž ßo tole woſjewjenje ſtanje, ßo niz jenož prawa invalidneho ſawẽſcženja ſakhowaja, ale we wójſku ßłużazym ßo tež hiſchcže wojerſki cžaß jako dźẽłanſki cžaß pſchiliczi.

* (Słẽt pſches alpy ſ lẽtakom.) Pjatk ßu ßo alpy prẽni krócž ſ lẽtakom (äroplanom) pſcheleczake. Franzowſa Chavez bẽ ßo na ſtraſchny ſlẽt ſwẽrił. Wón tež horu Simplon ſbożownje pſcheleczo, hdyž pak w Domodoſſoli k ſemi dele ſleczi, ßo lẽtadło 10 metrow nad ſemju pſchecžißny a ßo rosbi. Chavez ßebi pſchi tym padże noſy ſłama. Naſajtra je wón w hojerni wumrjeł. Ważnoſcž jeho ſkutka ßo ſ tym njepomjeńſchi, pſchetož ßwój nadawk je Chavez dopjelnił, prjedy hacž je jeho ſły woßud podeſchoł. Italſke towarſtwo ſa lẽtanje w powẽtſje je wobſamkło, Chaveza ſ 50,000 lirami mytowacž.

* (Njeſboże lẽtarjow w Franzowſkej a Ruſkej.) Pſchi wſchoruſkim lẽtarſkim ßwjedźenju w Peterburgu wẽſty Kuſminſki, kotryž bẽ wuſpẽſchnje tſi dny dołho ſe ßwojim lẽtadłom lẽtał, ßo njedźelu ſ wẽtrom k jenemu ſchtomej ſahna, tak ſo ßo jene wokſchidło wotłama a lẽtadło k ſemi padże. Lẽtał ßebi wobruczku ſłama a ßebi wobliczo wobodrẽ.

Lẽtał Poillot ſ Pariſa nad lẽtaniſchczom pola Chartres ſ jenym paßażẽrom, kotrehoż chżyſche ſa lẽtarja wuwuczicž, lẽtaſche. Hdyž bẽ dwaj kilometraj pſcheleczał, lẽtadło ſ wyßokoſcže 20 metrow na ſemju padże. Poillot ßebi rjap ſlemi a bórſy po tym wumrje. Jeho pſchewodźeŕ je żiwy, tola je ßebi hłowu cžẽžko ſranił.

* (Dwẽ wotprawjeni w Franzowſkej.) Ssobotu ßu w Remy 25lẽtneho Seraphire Coucona wotprawili. Wón bẽ jeneho ſkótneho wikowarja ſ motyku ſaraſył a jeho liſtownju ſ 4500 frankami rubił. Coucon bẽ ſaßo ſe ſkótnym honjerjom, pincžnikom a ludowym ſpẽwarjom. Po mordarſtwje wón ſe ßwojej lubej do Pariſa cžekny a ßo tam ſa barona wudawaſche. Hdyž w jenej reſtawraziji pſchi ſchampanſkim winje ßedźeſche, jeho dwaj tajnaj poliziſtaj ſpósnaſchtaj a ſajeſchtaj. Pſchi nim jenož hiſchcže 90 centimow namakachu. — Druhi wotprawjeny bẽ Joſef Perrel, wopiłz, kotryž bẽ ßwojej macžeri jejne nalutowanſke pjenjeſy rubił a potom macž ſ hamorom ſaraſył. Dokelž w Franzowſkej mordarſtwa pſchibẽraju, preſident mordarjow wjazy njewobhnadża.

* (Kruwa holzu nadpadła.) W Offenburgu 10lẽtnu dźowku żiwnoſcžerja Lehnera pſchi pizowanju kruwa nadpadny. Saſkobjene ſkoczo holczży ſ rohom zyłe lẽwe wobliczo a tež nóß roſtorhny. Pódła teho je dźẽczo hiſchcže wſchelake ſranjenja poczerpiło, tak ſo je po lẽkarjowym mẽnjenju mało nadżije, jemu żiwjenje ſakhowacž.

* (Ssamomordarſtwo.) W Germersheimje je ßo feldwebel Hartenſtein dla njewobſtacža pruhowanja ſa żandarmeriſku ſchulu ſatſẽlił. — W Lindawje je ßo jedyn wojak ſe ßwojej tſẽlbu ſatſẽlił. Wón bẽ tſẽlbu ſ wodu napjelnił, ſchtož żałoßnje ſkutkowaſche. Wojakowa hłowa ßo doſpołnje roſtorha. Ssamomordarſtwo ßo ßnadneho pſcheſtupjenja dla khoſtanja bojeſche.

* (Sſo roſmjatkej.) Cžẽžke njeſboże ßo wutoru rano w Pariſu ſta. Jedyn omnibus mjes dwaj woſaj elektriſkeje żeleſnizy ſajẽdże. S ludźi, kotſiž w nim ßedżachu, ßo żona jeneho ßudniſkeho ſaſtojnika a jejna jẽdnacžẽlẽtna dźowczicžka moriſchtej. Druſy ßo cžẽžko ſranichu. Wohnjowa wobora dyrbjeſche ſnjeſboženych pod roſpadankami ſwucžahacž.

* (Rubjeżny nadpad.) S Metża piżaju: Sliczbowarja jamy „Maringen“ na pucžu do jamy, hdyž dyrbjeſche wón mſdu wupkacžicž, pjeczo Italjanoju nadpadnychu. Jemu popjeł do woczow ßypnywſchi jeho k ſemi cžißnychu a jemu 13,000 hriwnow rubichu. Żandarmoju ßu ßo hnydom ſa Italjanami puſchcžili, tola jich hiſchcže njeißu ſaßkapili.

* W ballonje ſ Peterburga k Aſowſkemu morju je wyſchkowſki leutnant Odinzow w powẽtrowym ballonje ſa 40 hodźin pſchileczał W połodniſchej Ruſkej ballon 5000 metrow wyßoko leczeſche. W tejle wyßokoſcži bẽ 28 gradow ſymy. Hdyž chżychu ventil wocžinicž, ßo pokaſa, ſo bẽ ſamjerſnył. Po dołhim prózowanju ßo ſkónczńje ventil wotewri. Ballon ßo na to ſ wẽtrom ſhrabuje, kotryž jón ſa hodźiny 400 kilometrow daloko njeßeſche. Naſdala morjo wuhładawſchi, ßo k ſemi puſchcžichu, pſchi cžimž ßo ballon 500 metrow daloko wleczeſche.

* (Wjecžeŕ ßwojeje cžeſcže.) W Liwornje w Italſkej ßo tamniſchi pſchekupz Guiſtini na ßwoju żonu, macž 5 dźẽcži, hrẽſcheſche, ſo jemu njeje ßwẽrna. Wón ßebi ſ napſchecža ßwojeho doma klamy wotnaja, pſches kotrychż małe wokna móżeſche wón kóżdeho wobkedźbowacž, kiż do jeho domu ſaſtupi. Potom ßo wón ſe ßwojej żonu roszohnowa, prajizy, ſo dyrbi ßo na jene wobkhodne pucžowanje podacž. Wón k woknjeſchku wotnajatych klamow ſtupi. Dołho njetrajeſche, ſo wón ßwojeho poruczńika ßo pſchißnowacž widżeſche, a Guiſtinej ßo poradźi, mandżelſtwołamarſku żonu ſ jejnym lubkarjom pſcheßłapicž. Sſo rucže roßßudźiwſchi wón wobeju ſatſẽli. Hdyž jeho żandarmoju wotwjedżechu, jemu lud bravo pſchiwołaſche.

* (Wot ßwini ſeżranaj.) Hdyž pónd̀żelu rano na Peterburgſkim tworowym dwórniſchczu waggon ßwini wuprójdnichu, żeleſniſzy ſaſtojnizy podarmo ſa pſchewodźazym wikowarjom abo rẽſnikom ßlẽdżachu. Hakle hdyž bẽchu ßo ſkocžata ſ waggona puſchcžiłe, w jenym kucže krwawe koſczowe ſbytki namakachu. Tež powoſtanki ludżazeje draſty ßo nadeńdżechu, a bórſy njebẽ wjazy dwẽlne, ſo bẽchu ßwinje na jẽſbje wikowarja Saffranowa pſchi żiwym cžẽle ſeżrałe. S pſchepytanjom je ßo naſhonilo, ſo ſtaj Saffranow a jeho ßyn ßwinje k żeleſnizy dowjedłoj. Dokelž ſtaj ßebi chżyłoj jẽſdnu khartu ſalutowacž, ſtaj ſkradżu do waggona ſalẽſłoj. Na jẽſbje drje ßu żeleſniſzy rjadowarjo woſpjet ſtyſknjwje żałoſcžicž a dudkawje korczecž ßłyſcheli, tola ßu ßebi myßlili, ſo wot ſkocžatow wukhadża.

* (Kholera.) W Italſkej ßu tu a tam ludżo ſaßo na kholeru ſkhorili. Najwjazy khorych je w Neaplu. W Konſtantinoplu ßu pjecž na kholeru khorych naliczili. W Bonje a Budapeſtu ßu nẽkotre woßoby na nju ſkhorike. Dokelž ßo ſkhorjeni hnydom wot druhich ludźi wotſamknu a ßo ſtarobliwje wothładaju, njemóże ßo kholera wjazy tak roſchericž, każ je ßo to hiſchcže pſched 18 lẽtami w Hamburgu ſtało.

Wußudźenja.

Khoſtanſka komora. 32lẽtny piwowy pohonc̀ Fr. E. Nitſchke w Lẽſkej pola Kamjeńza, hižo wjele krócž khoſtany, bẽ pſchekſchiwjenja dla wobſkorżeny. Wón bẽ ßwojemu knjeſej, piwarzej Nowakej w Lẽſkej, ſa kotrehoż wón piwo po wßach roswożowaſche, 44 hriwnow pſchekſchiwił, a ſo by ßwoje jebanſtwo potajił, wopißma falſchował. Nitſchku k jaſtwu na 4 mẽßazy ſaßudźichu a jemu cžeßne prawa na 3 lẽta wotrjeknychu.

× 23lẽtny kamjenjecžeßaŕ Halgaſch ſ Kóſkow, 23lẽtny hižo dwójzy khoſtany kamjenjecžeßaŕ G. Chr. Bar ſ Wawiz, nẽtko w Khwacžizach a 33lẽtny kamjenjetocžeŕ Ernſt Kluga ſ Budyſchina, nẽtko w Khwacžizach, 31. julija wjecžor w korczmje ßo napiwſchi na domojpucžu nimo Kubſchiſkeho kharpjazeho hata pſchińdżechu. Srẽcžachu ßo, jón wotpuſchcžicž a teho dla jeho hacženje ſ kopacžu abo kilopom pſcherychu. Potom njedaloko Ssowriz pſtruhazy hat na rjad pſchińdże. Tu mẽjachu mjenje dźẽła a trjebachu jenož ſaſtawu horje ſczahnycž. Mjes tym ſo woda borbotajo a ſchucžo wotbẽża, bẽchu cži tſjo njekhmanizy pſchi hacže lezo wußli. To bẽ ſa nich ſ njeſbożom. Wobßedźeŕ kharpjazeho hata, hoſczenzaŕ Kroſchk ſ Kubſchiz, bẽ wodu ſchucžicž ſaßłyſchawſchi k hatej pſchibẽżał a njedocžinkow ſaßkapi. Kroſchk a Sswora cžẽžko ſchkodowaſchtaj. Dla ſpytaneho paduſchſtwa a dla wẽzy wobſchkodżenja wobſkorżenych k jaſtwu po $2^1/_2$ mẽßazu ſaßudźichu.

S tutym mam cżesćż najpodwolniſcho k wjedżenju dacż, ſo ßym dżenßa ßwoju detailowu

pſchedawańnju kolonialnych tworow na bohatej haßy 12

knjeſej **Waltarjej Arnoldej** tu

pſchedak.

Sa derjemėnjenje, mi w tak bohatej mėrje wopokaſane, kotrež na mojeho naßlėdnika pſchenjeſcż proſchu, ſ tutym ßwój najwutrobniſchi dżak praju.

W Budyſchinje, 1. oktobra 1910.

S poczeſcżowanjom

C. P. Walter.

W Budyſchinje, 1. oktobra 1910.

S tutym ßebi dowolam najpodwolniſcho woſjewicż, ſo ßym detailowu

pſchedawańnju kolonialnych tworow, ſpirituoſow a zigarow

wot knjeſa **C. P. Waltera na bohatej haßy 12** wjedżenu, dżenßa kupił a pſchewſak a ſo ju ſ krucże ſprawnymi ſaßadami ſ firmu

Wałtař Arnold

dale powjedu.

Budu ßo ſtajnje prózowacż, ſo bych tych, kiž mje poczeſcża, ſ kedżbliwym krucże ſprawnym poßkużenjom a najtuńſchimi płaczińniami w kóżdym naſtupanju ſpokojił, a proſchu, moje pſchedewſacże podpjeracż.

S poczeſcżowanjom

Wałtař Arnold.

Lamanu ſchokoladu

po puntowſkich pakczikach, tež lėpſche drużiny wopſchijazych, hižo po 1 mk. porucża

Moritz Schmidt
pſchi mjaßowych jėdłach 1,
mjes ßerbſkej haßu a Pėtrowſkej zyrkwje.

Sſerbſke a nėmſke

ſpėwańſke

ßu doſtacż **we wudawatni Serbskich Nowinow.**

Kakao

punt po 90 pj.,
pſchi wotewſaczu 10 puntow po 85 pj.

Moritz Schmidt
pſchi mjaßowych jėdłach 1,
mjes ßerbſkej haßu a Pėtrowſkej zyrkwju.

Po powyſchenju diſkontoweje ßadżby khėżorſtwoweje banki ſadanjamy wot 1. oktobra t. l. na dań date pjenjeſy

pſchi wſchėdnym do wole dawanju	3 %
pſchi mėßaczným wupowjedżenju	3 ¼ %
pſchi ſchtwórczlėtnym =	3 ½ %
pſchi pollėtnym =	4 %

Lubijſka banka

w Lubiju w Sakſkej **w Neugersdorfje w Sakſkej.**

Filiale: w Budyſchinje, Shorjelzu, Żitawje a Seifhennersdorfje.

Wumėrjenſke dżėła wſcheje drużiny pſchebjerjetaj ::
Rentsch & Schöne
pod pſchiſżahu wſataj geometraj,
na rózku ſeminarſkej haßy 13, I a Hoſchiz haßy.
Telefon 682.

Jiſtne khartki cżiſchczi ſpėſchnje a tunjo **Ssmolerjez knihicżiſchczerńa.**

Prawny bürow Ernsta Kobana
(prjedy J. a E. Kobana)
w Budyſchinje
pſchi żitnych wikach 4.
— Telefon 675. —
Saradżenje lėżomnoſcżow a hypothekow, ſrjadowanje ſawoſtajenſtwow, wudżėlanje kupjow a liſcżinow wſcheje drużiny, ſeſtajenje wſchėch druhich pißnych dżėłow. Sehnawanje pjenjeżnych żadankow.
— Rėczu tež ßerbſki. —

Tsihwěsdowske tšěschne

zyhele w rjanych njeshinitych barbach, **plestrowanske klinkerske zyhele** s 8 hłowčzkami sa pschejěsdy, hródže, dwory atd., **zyhele k hrjebiczkam, żelesne klinkerske, wodunjepschepuschczate połne a dźerkate zyhele, schamottowe zyhele**

porucza

Pawol Arnold,

parna zyhelnicza w Tsjoch Hwěsdach

(Dreistern) pola Budyschina.

Kschemjenjowe jamy. Telefon: Budyske sarjadnistwo czo. 11.

Brühlski tej

sakońszy schkitany cžišło 132786

je žo wurjadnje wupruhował pšche drjenje, woženbje shibadkowe drjenje (rheumatismus), wicź a pšche cžerpjenje pucherja a jerchenjow.

Woprawdźity Brühlski tej je jenoź w haptykach dostacź.

Direktnje jón rosesczela: jelenjowa haptyka we Wósborku.

Wobstawki: Herb. equiseti, rod. ononidis, fol. uvae ursi, flor. violae tricol., fruct. juniperi, peru. cyrosbrati, rod. apii graveol.

Njesapomniczka

w luboszczi położena

na row nascheje njesapomniteje džowczicžki

Marthy Schieberez se Scheschowa,

* 14. februara 1897, † 30. septembra 1909.

We běhu naschoh' semskoh' cžaża
Nětk lěto hižo žwój kónz ma,
So k sbožu Jesušowoh' kważa
Cže powitachu njebjeża.
O, luba Martha, my pak s nowa
Na wschitko dženża spomnimy
Pschi kromje twojoh' saźnoh' rowa,
Schtoż bě ty nam, schtoż nětko žy!

Ty lube dźěczo wobdarjena
Na cžěle, duschi wot Boha,
Kak sahe k cžesczi jeho mjena
Ty rjane spěwy saspěwa.
Kak žadasche žej Boże žkowo,
Kak lubowasche Božu dom,
Na wscho žo dopomnimy s nowa,
Kak s rudženjom tak s wježelom.

Ach, cžeho dla ty wot naš dźěsche?
— Njech Boža wola stanje žo!
Ach, cžeho dla tak khora běsche?
— Nětk žy ty dokonjaka wscho!
Ach, cžoh'dla žy naš wopuschczika?
— Ty žy žo Bohu lubika
A jandželam žo stowarschika
Pschi trónje teho jehnjecza.

Na twojim cžežkim khorokožu
Twój žłódki hłóš njewoněmi,
Nětk spěwasche ty khwalbu Božu
A potom: Jesu, prjedy dźi.
Wón žłyschesche na žwojim trónje
A pschińdże a je prjedy schoł.
Nětk žłužiśch jemu w žwětkej krónje,
Masch njebjeża sa žmjertny doł.

A my? O dźakowano Bohu:
We žiwjenju a we žmjercźi
Naš Jesuš wjedże kóždu drohu,
Naš dźěli a naš sjenocźi,
Naš srani a naš wobaluje,
Sa cžaš a wěcžnosć jeho žmy,
Naš poniża a powyschuje
A wjedże naš do domisny.

Ty luba Martha, dźěczo drohe,
Niz w rowje tebje pytamy,
Ně, tam, hdźež sbóžne stadło žwoje
Nasch Jesuš wodźi pastyrźy.
Tu hischcże w zusbje pschebywamy,
Sa domisnu žo hotujo,
Dóńž tebje saźowohladamy
Njeskóncžnje a najsbóžnischo.

O Knjeże Jesu, sboże nasche,
Ty bě nam naschn Marthu dał,
Ty nasche dźěczo lubowasche
A žy jo sbóžnje domoj wsał.
Budź twoje mjeno pschekraźnjene
Na semi kaž na njebjeżach,
Budź twoje mjeno posběhnjene
Nětk a we wěcžnych wježelach!

Sswoje žydło žym s Budyschina

do Hodźija

pschepołożił.

Bydlu w domje knjesa žedłarskeho mischtra Frenzela.

Telefonowe sarjadnistwo w Žiczenju cžišło 46.

J. Bierig,

praktiski skótny lěkař.

Khěža

cžišło 11 w Nowych Bóschizach se 4 kórzami dobreho pola, wulkej žadowej sahrodu a wulkim pizowym składom je dla khorosče a semjecza wobžedźerjow na pschedań.

Ssuproschna ranza

je na pschedań w Dobroschezach cžišło 21 B pola Njeżwacžidła.

Běły italski khapon a Wyandotski khapon

cžisteje rasy

po 2½ hr. na pschedań pola **Schwele** we Wochosach.

Ssuscheny połcź, tolsty po 90 pj., pschi 5 *M.* 85 pj., **žuscheny žwinjazy brjuch** *M.* po 85 pj., **žadło** *M.* 80 pj., **plezowy tuk** *M.* 100 pj. porucza **O. Pětschka** na žitnej haży.

Dobru

pscheńcznu muku

porucza **Khorla Kahrowe** pschi žitnych wikach.

S mojeho wulkeho

zigarowcho

sklada

poruczam hischcże wjele družinow po **starych placzisnach.**

Otto Sachse,

zigarowa

wožebita pschedawatnja

pódla radneje pinzy

a na bohatej haży.

Bjeskurne honitwinske patrony

wubjernje pschedyrjaze a kryjaze.

Niz drózsche dyżli s cžornym pólvrom pjelujene; hižo po 6½ pjenjezku porucza

J. G. Klingst naslědnik w Budyschinje

na bohatej haży 16.

Liebsch,

žudnisli aktuar sw. žłužby

pschi nowych hrjebjach 5 pisarnja sa kupowanske, hypothekske, dismembraziske, testamentske a sawostajeństwowe wězy atd.

Rěczi žerbski.

— Telefon cžišło 177. —

Pscheżadźowanje ležomnoscžow.

Wós sa jenu krumu, plokanska maschina, wobej mało trjebanej, trjebany dźěcžazy wós žu na pschedań na Zidowje 155, na Makowjelkowskej drósy.

Kuchařki, stwinske a žłužobne holzy, mlokowe holzy, hródźne džowki, holzy k žwinjom, wotroczkow, žrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłacźerske žwójby pyta hnydom abo posdźischo pschistajeřka **Görlichowa** na žukelnskej haży 1 na rózku žitnych wikow w cžrijownj knjesa Heinr. Mohra.

Sskužobne holzy a rataŕsku cželedź do dobrych žłužbow pyta pschistajeřka **Hana Holtschowa** w Albertskim dworje pschi nowych hrjebjach. Rěczu žerbski.

Młoda holza

žo bórsy do žłužby pyta. Dalsche w Małym Wjelkowje 33.

Sprawna dowěrna

hródźna džowka

niz młódscha dyżli 18 lět, žo k tsjom krumam k 15. nov. abo posdźischo pyta. S knihu žo samolwicź pola **G. A. Lennera** w parnym rěsaku we Wuhanczizach (Weigsdorf) pola Kumwalda.

Rólnaj pohonczej

žo hnydom pytataj na knježim dworje w Sarěczu.

Młódschi kowarski pomoznik

hnydom trajne dźěło w kowanju koni a wosytwarstwje namaka a ma składnosć, wosytwarstwo nawuknycź.

Robert Bär w Czerwjenych Noßlizach pola Semiz.

(K temu cžišku pschiłoha.)

Pschiloha k czißu 40 Serbskich Nowin.

Ssobotu 1. oktobra 1910.

Płaczišny rěsneho slotu na Draždźanskich slótnych wikach.

26. septembra 1910.

Płaczišny po zentnarjn a hriwnach.

Slótne druźiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	Rěsna waha
Woły:	hr.	hr.
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnosćje hacź do 6 lět	47—50	84—87
awstriske	50—53	87 90
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	43—46	79 83
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	37—42	73—78
4. ßnadnje pizowane kóždeje starosty	30—36	64—72
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnosćje	44—47	76—79
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnosćje hacź do 7 lět	40—43	72—75
3. starsche, wukormjene kruwy a ßnadnje wuwite młódsche kruwy a jałojzy	35—37	66—71
4. ßrěnjo pißowane kruwy a jałojzy	31—34	61—65
5. ßnadnje pizowane kruwy a jałojzy	27—30	56—60
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnosćje	46—53	76—84
2. ßrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	41—45	71—76
3. ßnadnje pizowane	36—40	66—70
Čželata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	58—62	88—92
2. ßrěnje kormjene abo teź dobre wot zyza	55—57	85—87
3. ßnadnje wuwite wot zyza	50—54	80—84
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich schischiženjow w starobje hacź do $1\frac{1}{4}$ léta	53—54	69—70
2. mjaßne	50—52	66—68
3. ßnadnje wuwite, teź ranzy a kundroßy	46—49	62—65

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:	W Budyschinje. 24. sept. 1910. wot hr.	wot np.	hacź hr.	hacź np.	W Lubiju. 29. sept. 1910. wot hr.	wot np.	hacź hr.	hacź np.
Pschenża . . . . . běła	—	—	—	—	9	60	10	—
" . . . . . žołta	—	—	—	—	—	—	—	—
" . . . . . nowa	9	40	9	55	9	10	9	60
Rožła	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa	7	—	7	25	6	80	7	35
Jeczmjeń . . . . 50 kilogr.	—	—	—	—	6	80	8	—
Wows, ...	7	—	7	50	7	50	8	—
Hróch	12	50	13	50	12	50	13	—
Boka	8	75	9	25	—	—	—	—
Jahły	15	—	16	50	16	—	17	—
Hejduschka	16	—	17	—	19	—	20	—
Běrny	2	30	2	70	2	50	3	—
Butra . . . . 1 kilogr.	2	40	2	60	2	50	2	70
Pschenična muka 50 " . . .	10	50	19	75	17	—	19	—
Ržana muka . . 50 " . . .	8	75	12	—	11	—	13	—
Ssyno . . 50 " . . .	2	25	2	75	2	50	3	—
Ssłoma . . 100 " . . .	4	—	4	17	3	65	4	—
Prožata 816 schtuk, schtuka . .	12	—	22	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby	—	—	5	50	5	60	5	90
Ržane wotruby 50 kilogr. .	—	—	5	40	5	70	6	—
Pschenični gris	—	—	6	—	—	—	—	—
Ržany gris	—	—	6	40	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot — hr. — np. hacź — hr. — np., pschenża (žołta) wot 9 hr. 60 np. hacź 9 hr. 90 np., rožła wot 7 hr. 25 np. hacź 7 hr. 50 np., jeczmjeń wot 8 25 np. hacź 8 hr. 75 np., wowß wot 7 hr. 25 np. hacź 7 hr. 50 np.

W Budyschinje płaczesche: kórz pschenży (běła) po 170 puntach — hr. — np., hacź — hr. — np., žołta — hr. — np. hacź — hr. — np., nowa: 15 hr 98 np. hacź 16 np. 24 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hacź — hr. — np. nowa: 11 hr. 20 np. hacź 11 hr. 60 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach: — hr. — np. hacź — hr. — np.

Wiczne płaczišny w Kamjenzu.

29. sept. 1910.

Po 50 kilogr.: Rožła wot 7 hr. — np. hacź 7 hr. 35 np., pschenża wot 9 hr. — np. hacź 9 hr. 65 np., jeczmjeń wot 7 hr. — np., hacź 8 hr. 10 np., wowß wot 7 hr. — np., hacź 7 hr. 50 np., jahły wot 16 hr. — np. hacź 17 hr. — np., hróch 17 hr. 50 np., ßyno (stare) 3 hr. 30 np. (nowe) 3 hr. — np., běrny 2 hr. 70 np., ßłoma (100 kilogr.) 4 hr. — np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 30 np. hacź 2 hr. 60 np., jeja (mandl) 1 hr. 20 np.

Wjedro w Londonje 30. sept.: Deschćojte.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michałskej zyrkwi** smeje 19. njedźelu po ßwjatej Trojizy farar Räda rano w 7 hodźinach serbsku spowjednu rěcź, $\frac{1}{2}$9 hodźin duchowny Tischer serbske a w 10 hodź. němske předowanje. — Tydźenske sastojnske dźěła smeje duchowny Tischer.

Wěrowani:

S **druhich wozadow**: Khrystian Staudemann, wyschschi schwajzak w Spytezach, s Marju Rychtarjez s Mortkola. — Ernst Pawoł Rodig, dźěłaćer w Czetwjenych Noßlizach, s Minnu Jurkez s Noweje Wßy p. Huski. — Jan Ernst Wawor, rěsnik we Wulkej Dubrawje, s Hedwigu Fellingez tam. — Ernst August Rychtař wobydlet w Nowej Wßy, s Paulinu Ernestinu swud. Hänselowej rodź. Lowkez s Boschez. — Klemens Jan Rudolph, domownik w Freibergu, s Emmu Augustu Melikez w Nowej Wjeßy.

Křćenj:

W **Michałskej zyrkwi**: Rudolf Pawoł, Handrija Urbana, dźěłaćerja na Židowje, ß. — Max Jan, Jana Ernsta Scholty, dźěłaćerja w Delnjej Kinje, ß. — Marja Mattha, Wylema Hendricha Hoby, khěžerja a kamjenjećeßarja we Wurizach, dź. — Marja Martha, Bjedricha Ernsta Thamma, pohonća w Natarjezach, dź. — Johana, njemandź. dź. w Tšelanach. — Frida Elsa, njemandź. dź. w Bórku.

W **katholskej zyrkwi**: Hana, Josefa Vojty, lithografa w Budyschinje, dź.

S **druhich wozadow**: Frieda, Handrija Hanska, dźěłaćerja w Spytezach, dź. — Marianna Liesbetha, Hendricha Pawoła Schlenkera, cěßle w Hornjej Borschći, dź. — Charlotta Frieda, Jana Augusta Janascha, kublerja w Nowej Wßy p. Huski, dź. — Hermann Gerhard, Hermanna Vogela, khěžerja w Sslónkezach, ß. — Gertrud Hedwig Khorle Matizy, hosćenzarja w Hermanezach n. Spr., dź. — Elsa Selma, Bjedricha Augusta Pieschela, fabrikarja we Wulkej Dubrawje, dź. — Jan August, Khorle Augusta Voigta, dźěłaćerja w Jatšobju, ß. — August Jan, Ernst Hermann Jurk, dźěłaćerja w Jatšobju, ß. — Hana Marja Holnikez, žiwnosćerja dź. w Stróži p. Barta. — Ella Berta Leukertez, kowarja dź. w Suborniczźy. — Marja Lejna Hoppmannez, fabrikskeho dźěłaćerja dź. w Barcźe.

Zemrjeći:

W **Michałskej wozadźe**: 22. septembra: Johana Khrystiana Dießnerowa rodź. Roitzschez, dźěłaćerka s Niederfriedersdorfa, we wokrjeßnej khorownі na Židowje, 72 l. 9 m. 6 d. — 24. Pawoł Max, Jana Ernsta Budarja, žiwnosćerja w Małym Wjelkowje, ß., 7 l. 5 m. 17 d.

W **katholskej wozadźe**: 27. sept.: Emilia rodź. Zöllerez, Gustava Berstera, privatiera w Budyschinje, mandźelska, 72 l. 10 m. 4 d.

S **druhich wozadow**: Max Gerhard, Augusta Ryncza, kublerja w Stróži p. Ralez, ß., 4 m. 12 dn. — Marja, Michała Wirtha, wumjenkarja w Schćeńzy, mandźelska, 67 l. 3 m. 5 d. — Emma Ida, njemandź. dź. we Wujeźku. — Frieda Ella, Khorle Richarda Bitterlicha, sahrodniskeho žiwnosćerja w Błóžanach, dź., 2 l. 4 m. — Katharina swud. Ssymankowa w Czornjowje, 83 l. 5 m. — Elsa Marja, Ernsta Khorle Ryncza, murjerja w Bukezach, dź., 5 m. 9 d.

Zyrkwinske powjesćze s Hodźija.

19. njedźelu po ßwjatej Trojizy smeje rano $\frac{1}{2}$8 hodźin duchowny Voigt němsku spowjednu wuczbu, $\frac{1}{2}$9 hodźin wyschschi wucźer cand. theol. Wyrgacź němske a $\frac{3}{4}$10 hodźin serbske předowanje.

Zyrkwinske powjesćze s Budestez.

19. njedźelu po ßwjatej Trojizy smeje farar Domaschka rano w 7 hodź. serbsku spowjedź, duchowny Bójz dopołdnja we 8 hodź. serbske a $\frac{1}{2}$10 hodźin němske předowanje.

Póndźelu na kermuschnym ßwjedźenju smeje farar Domaschka rano we 8 hodźinach serbske a $\frac{1}{2}$10 hodźin němske kermuschne předowanje.

Schparazy wolij,
pschihotowany sa schijaze maschiny a jěsdne koła wot
H. Möbiusa a ßyna,
fabrika kosczoweho wolija
w Hannoverje,
je dostacź
we wschěch lěpschich pschedawarnjach.

Jahły, hejduschku, grupy, ßoki, hroch, rajß a nudle
porucza **Khorla Kahrowe**
pschi žitnych wikach.

K žnjam
poruczam wulki sklad
měchow
wscheje druźiny. Jenož ras trjebane
zokrowe měchi
po 60 pj.
Heinrich Lange
11 pschi žitnych wikach 11.

Serbske blido
kóždu wutoru w 5 hodźinach
w khosejowni.

Jěsdny plan železnizow

płaczazy **wot 1. oktobra 1910 hacz do 30. haprleje 1911.**

Njedźelu a ßwjate dny tež 4. wosowa klaßa jěsdźi.

S Lubija do Radworja.

	Wosowa klaßa	2-4	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2. 3.
S	Lubija	—	8,34	11,56	3,09	5,18	7,44	—	11,15†
	Ketliz	—	8,45	12,07	3,20	5,29	7,55	—	11,26†
	Radměriz	—	8,54	12,17	3,29	5,38	8,04	—	11,35†
	Hluschiny	—	8,59	12,23	3,35	5,44	8,09	—	11,41†
	Luwocźiz	—	9,07	12,31	3,43	5,53	8,17	—	11,49†
	Maleczíz	—	9,14	12,38	3,50	6,00	8,24	—	11,56†
	Wósborka	4,45	9,25	12,54	3,56	6,18	8,30	8,33*	12,02†
	Hrodźischcźa	4,52	9,33	1,02	—	6,26	—	8,40*	
	Barta	5,15	9,50	1,19	—	6,40	—	8,51*	
	Hucźiny	5,27	10,01	1,30	—	6,51	—	9,01*	
	Kluksicha	5,38	10,12	1,41	—	7,03	—	9,11*	
	Wulk. Dubrawy	5,51	10,25	1,55	—	7,17	—	9,22*	
	Lutobcźa	5,58	10,32	2,01	—	7,24	—	9,29*	
	Radworja sast.	6,04	10,38	2,08	—	7,30	—	9,35*	
do	Radworja dwórn.	6,11	10,45	2,14	—	7,37	—	9,41*	

* Jěsdźi jenož 16. oktobra, 6. novembra, 26. dezembra, 8. januara, 5. februara, 5. měrza a 17. haprleje.

† Jěsdźi jenož njedźelu a ßwjate dny w oktobrje.

S Radworja do Lubija.

	Wosowa klaßa	2-4	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2. 3.
S	Radworja dwórn.	—	—	8,25	12,18	—	4,38	—	9,01	—	11,49*
	Radworja sast.	—	—	8,32	12,25	—	4,46	—	9,08	—	11,56*
	Lutobcźa	—	—	8,40	12,32	—	4,55	—	9,14	—	12,02*
	Wulk. Dubrawy	—	—	8,49	12,39	—	5,07	—	9,21	—	12,08*
	Kluksicha	—	—	9,01	12,50	—	5,17	—	9,31	—	12,18*
	Hucźiny	—	—	9,12	1,00	—	5,29	—	9,41	—	12,28*
	Barta	—	—	9,44	1,16	—	5,50	—	9,51	—	12,38*
	Hrodźischcźa	—	—	9,55	1,27	—	6,01	—	10,02	—	12,48*
	Wósborka	—	7,23	10,25	1,39	4,08	6,08	6,30	10,09	10,12†	12,56*
	Maleczíz	—	7,30	10,32	1,45	4,15	—	6,37	—	10,19†	
	Luwocźiz	—	7,39	10,39	1,52	4,22	—	6,46	—	10,26†	
	Hluschiny	—	7,47	10,47	2,00	4,30	—	6,54	—	10,34†	
	Radměriz	—	7,53	10,52	2,05	4,36	—	7,01	—	10,39†	
	Ketliz	—	8,06	11,03	2,16	4,48	—	7,14	—	10,50†	
do	Lubija	—	8,18	11,15	2,28	5,00	—	7,26	—	11,02†	

† Jěsdźi jenož njedźelu a ßwjate dny w oktobrje.

* Jěsdźi jenož w nozy 16./17. oktobra, 6./7. novembra, 26./27. dezembra, 8./9. januara, 5./6. februara, 5./6. měrza a 17./18. haprleje.

S Budyschina do Rakez — Wojerez.

S	Budyschina	5,10	7,48	9,13	11,48	2,10	4,05	7,15	8,26	10,45	11,24
	Ratarjez	5,17	7,55	9,20	11,55	2,17	4,12	7,22	8,33	10,53	—
	Židowa	5,21	8,00	9,24	11,59	2,21	4,16	7,27	8,37	10,58	—
	Mal. Wjelkowa	5,29	8,08	9,32	12,07	2,30	4,24	7,35	8,44	11,06	11,39
	Radworja	5,40	8,25	9,43	12,18	2,40	4,38	7,46	9,01	11,22	11,49
	Khaßowa	5,46		9,49		2,46		7,53		11,26	
	Njeßwaczidła	5,55		9,58		2,55		8,04		11,38	
	Scheschowa	6,03		10,06		3,03		8,12		11,46	
	Rakez	6,12		10,15		3,15		8,25		12,09†	
	Komorowa	6,19		10,22		3,22		8,32		12,16†	
	Sdźarow	6,26		10,29		3,29		8,39		12,23†	
	Hóska	6,33		10,36		3,36		8,46		12,30†	
	Kulowa	6,40		10,43		3,43		8,53		12,37†	
	Němzow	6,48		10,51		3,51		9,01		12,45†	
do	Wojerez	6,54		10,57		3,57		9,07		12,51†	

† Jěsdźi jenož w nozy poßlednjeho dźěłanskeho dnja w tydźenju.

O Jěsdźi jenož w nozy 16./17. oktobra, 6./7. novembra, 26./27. dezembra, 8./9. januara, 5./6. februara, 5./6. měrza a 17./18. haprleje.

S Wojerez — Rakez do Budyschina.

S	Wojerez	†4,10		7,04		10,11		2,31		7,41	
	Němzow	†4,17		7,11		10,18		2,38		7,48	
	Kulowa	†4,25		7,19		10,26		2,46		7,56	
	Hóska	4,32		7,26		10,37		2,53		8,03	
	Sdźarow	4,39		7,33		10,44		3,00		8,10	
	Komorowa	†4,46		7,40		10,51		3,07		8,17	
	Rakez	5,05		7,50		10,59		3,16		8,25	
	Scheschowa	5,13		7,57		11,06		3,23		8,33	
	Njeßwaczidła	5,23		8,05		11,14		3,31		8,40	
	Khaßowa	5,33		8,14		11,22		3,39		8,49	
	Radworja	5,44	6,15	8,21	10,51	11,28	2,17	3,46	7,44	8,55	9,42
	Mal. Wjelkowa	5,55	6,25	8,31	11,01	11,38	2,28	3,56	7,54	9,05	9,53
	Židowa	6,03	6,33	8,38	11,08	11,45	2,36	4,03	8,01	9,12†	—
	Ratarjez	6,08	6,37	8,43	11,13	11,50	2,40	4,07	8,06	9,17	—
do	Budyschina	6,15	6,44	8,50	11,20	11,57	2,47	4,14	8,13	9,24	10,07

† Jěsdźi jenož kóždy poßledni dźěłanski dźeń w tydźenju.

O Jěsdźi jenož hacz do Wósborka, 16. oktobra, 6. novembra, 26. dezembra, 8. januara, 5. februara, 5. měrza a 17. haprleje tež hacz do Budyschina.

Kamjenz-Halschtrow-Biskopizy.

S Kamjenza	5,50	11,30	2,03	7,02
Halschtrowa	6,17	11,58	2,30	7,36
Do Biskopiz	7,03	12,44	3,21	8,27

Biskopizy-Halschtrow-Kamjenz.

S Biskopiz	7,25	1,40	4,20	9,12
Halschtrowa	8,10	2,28	5,30	10,00
Do Kamjenza	8,34	2,56	6,06	10,25

Se Ghorjelza do Drajdżan.

	Wosowa klaßa	2,00	—	—	7,48	8,58	11,17	2,11	2,20	4,24	6,58	8,52	9,07	11,52
Se	Ghorjelza	—	—	—	8,12	—	—	—	2,44	4,48	7,22	—	9,31	12,21
	Rychbacha	—	4,40	—	8,32	9,23	11,44	2,36	3,06	5,07	7,43	9,15	9,51	12,48
	Lubija	2,25	—	4,59	—	—	12,00	—	3,22	5,22	7,59	—	10,06	1,14
	Pomorz	—	—	5,14	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Budyschina	2,46	3,54	5,34	6,49*	7,07*	9,07	9,44	12,21	2,57	3,43	5,42	8,21	9,36	10,26	1,36
	Zizemja	—	4,05	5,46	7,00	—	9,19	—	12,33	—	3,55	5,54	8,33	—	10,38	—
	Biskopiz	—	4,24	6,09	7,19	—	9,39	—	12,54	—	4,15	6,13	8,54	—	11,01	—
	Arnsdorfa	—	4,47	6,29	7,47	—	9,59	—	1,17	—	4,40	6,35	9,19	—	11,24	—
	Radeberga	—	4,54	6,37	7,56	—	10,07	—	1,25	—	—	6,43	9,27	—	11,32	—
	Do Drajdżan	3,39	5,16	6,55	8,20	—	10,24	10,35	1,44	3,51	5,04	7,01	9,45	10,24	11,56	—

* Jěsdźi jenož kóždu ßobotu.

S Drajdżan do Ghorjelza.

	Wosowa klaßa	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	2-3.
S	Drajdżan	1,45	—	—	6,14	7,11	—	8,53	9,09	10,30	12,35	3,14	5,09	5,33	8,10	9,45	—
	Radeberga	—	—	—	—	7,43	—	—	9,41	—	—	—	—	—	8,37	—	—
	Arnsdorfa	—	—	—	6,47	7,54	—	—	9,50	—	1,08	3,47	—	6,06	8,45	10,18	—
	Biskopiz	—	—	—	7,16	8,18	9,31	10,17	—	—	1,34	4,10	—	6,32	9,11	10,43	11,14
	Zizemja	—	—	—	7,32	8,34	—	10,33	—	—	1,50	4,25	—	6,48	9,27	10,59	11,28
	Budyschina	2,36	4,25	7,46	8,43	9,48	10,46	11,27	—	—	2,04	4,39	6,05	7,01	9,40	11,16	11,37
	Pomorz	—	—	4,53	8,04	—	11,04	—	—	—	2,22	4,57	—	7,19	9,58	11,35	—
	Lubija	2,56	5,42	8,25	—	10,09	11,24	11,50	—	—	2,41	5,15	6,28	7,39	10,18	11,51	—
	Rychbacha	—	6,08	8,41	—	—	11,39	—	—	—	2,57	5,30	—	7,55	10,34	12,07	—
	Do Ghorjelza	3,17	6,36	9,03	—	10,31	12,01	12,14	—	—	3,19	5,51	6,52	8,17	10,56	12,28	—

S Kamjenza do Arnsdorfa.

	Wosowa klaßa	1-4.	1-3.	3. 3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	2-3.
S	Kamjenza	12,30	1,45	3,24	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Pólčnitzy	1,02	—	9,46	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Großröhrsdorfa	1,10	—	9,55	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Do Arnsdorfa	1,35	—	10,08	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Zu jenož 2., 3. a 4. wosowa klaßa jěsdźi.

S Arnsdorfa do Kamjenza.

S	Arnsdorfa	1,50	2,36	4,25	7,46	8,43	—	9,48	10,46	11,27	—	2,04	4,39	6,05	7,01	9,40	11,16	11,37
	Radeberga	—	—	4,53	8,04	—	—	—	11,04	—	—	2,22	4,57	—	7,19	9,58	11,35	—
	Drajdżan	2,56	5,42	8,25	—	10,09	11,24	11,50	—	—	2,41	5,15	6,28	7,39	10,18	11,51	—
	Do Ghorjelza	—	6,08	8,41	—	—	11,39	—	—	—	2,57	5,30	—	7,55	10,34	12,07	—
	Ghorjelza	3,17	6,36	9,03	—	10,31	12,01	12,14	—	—	3,19	5,51	6,52	8,17	10,56	12,28	—

S Arnsdorfa do Kamjenza.

S	Arnsdorfa	5,42	8,38	12,15	3,02	7,13	9,24
	Großröhrsdorfa	6,03	8,59	12,37	3,20	7,35	9,46
	Pólčnitzy	6,11	9,07	12,46	3,28	7,45	9,55
	Do Kamjenza	6,24	9,20	12,59	3,40	7,59	10,08

Zu jenož 2., 3. a 4. wosowa klaßa jěsdźi.

S Budyschina do Wjeleczina.

	Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4	2-4	2-4.	2. 3.
S	Budyschina	4,52†	5,56*	7,12	10,47	1,18†*	2,06	4,39	7,25	9,28	11,25§
	Dźěžnikez	5,00†	6,08*	7,24	10,55	1,30†*	2,14	4,47	7,34	9,36	11,33§
	Budestez	5,08†	6,17*	7,35	11,01	1,39†*	2,21	4,53	7,41	9,42	11,40§
	Roswodez	5,12†	—	7,41	11,06	—	2,26	4,58	—	9,47	11,45§
Do	Wjeleczina	5,19†	—	7,50	11,13	—	2,34	5,05	—	9,54	11,52§

† Jěsdźi jenož na kóždym prěnim a poßlednim dźěłanskim dnju w tydźenju.

* Jěsdźi jenož na kóždym prěnim dźěłanskim dnju w tydźenju.

†* Jěsdźi kóždu ßobotu, njedźelu a ßwjate dny.

§ Jěsdźi jenož 31. okt., 27. nov., 26. dez., 29. jan., 26. febr. a 26. měrza.

S Wjeleczina do Budyschina.

	Wosowa klaßa	2.—4.	2-4.	3.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.
S	Wjeleczina	—	6,05†	8,25	—	12,06	—	3,03	5,25	—	10,15
	Roswodez	—	6,12†	8,33	—	12,12	—	3,11	5,35	—	10,21
	Budestez	5,06*	6,18†	8,41	11,48	12,17	12,42†*	3,19	5,42	7,50	10,26
	Dźěžnikez	5,15*	6,24†	8,47	12,04	12,23	12,52†*	3,29	5,51	7,56	10,32
Do	Budyschina	5,26*	6,31†	8,54	12,16	12,30	1,04†*	3,38	6,01	8,03	10,39

* Jěsdźi jenož na kóždym prěnim dźěłanskim dnju w tydźenju.

† Jěsdźi jenož na kóždym prěnim a poßlednim dźěłanskim dnju w tydźenju.

†* Jěsdźi jenož ßobotu, njedźelu a ßwjate dny.

Franz Marschner

čaßnikar w Budyschinje

na bohatej haßy 9

ßwój skład **čaßnikow** a **čaßnikowych rjeczazow** k dobroczíwemu wobkedźbowanju porucza.

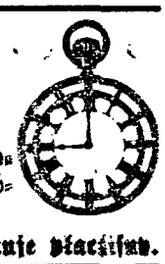

Hódna twora. Wißomne rukowanje. Tunje płaczisny.

Prima

ruske maschinske a zylindrowe wolije, prima maschinski tuk a motorske wolije, prima kolomasy

porucza po snatej hódnosczi w originalnych barelach a tež w mjenschich ßudobjach najtuńscho

Otto Büttner

pschedawarnja kožanych a czerjenskich rjemjenjow a techniskich gumijowych wężow.

Benzin

ſa
motory a ſa cžerjenje automobilow
porucža tunjo
Otto Engert
en gros **drogowe klamy** en détail
Telefon 33.*

Wolijowe barby

wſchěch ſnatych nuanßow, hnydom k barbjenju hotowe,
derje a twjerdže ſkhnyjaze,
moleŕſke a murjeŕſke barby, terpentinowy wolij
(němſki a franzowſki),
lanowolijowy firniß, jantarjowe laki, kopallaki, damarlaki, želeſowe laki, Kölnſki klij, murjeŕſki klij, drobnu krydu, gyps, portlandſki zement, najlěpſchi karbolineum, barbicže wſcheje družiny,
ſchablony
ſa molerjow a murjerjow
porucža a ma pſchezo na ſkładže po najtuniſchich placžiſnach
Emil Měrſch,
na kamjentnej haßy 24.

Pol džela

a wjeßele ſchicž je, hdyž ßo bjesporočne
favoritſke rěſy
(ſchnitty) wužiwaja. Rospokaſowanje pſches **favoritſki modowy album,** jenož 60 pjenježkow.
Agentura na Lubijſkej drózy 2.
K rěčam rano wot ½8 hacž do popoldnja ½7 hodžin.

Karbolineum

— najkhmańſchi **wolij k barbjenju a impragnérowanju** w originalnych cžwizach po něhdže 200 kg, kaž tež w mjeńſchich cžwizach a po waſy, ma pſchezo na ſkładže po jara tunich placžiſnach
Otto Engert
drogowe klamy
en gros en détail
Telefon 33*.

Do džela

dyrbicže ßo krute, wjedro wudžeržaze wobucže wobuwacž ſ derje garbowaneje kože ſ tokſtymi póduſchemi a wodu njepſchepuſchcžate.
Tajke doſtanjecže
w Shorjelſkej cžrijowej pſchedawarni
w Budyſchinje, na bohatej haßy 7.
— Telefon 467. —

Derje džeržaze polwyßoke ſchkórnje por po **8 mk. 75 pj.**
Polwyßoke ſchkórnje ſ dwójnej mjeſypóduſchu a wodu njepſchepuſchcžate por po **10 mk. 50 pj.**
Krute ſchnórowate ſchkórnje abo ſe ſpinu a cžehnite ſchkórnje por po **7 mk. 50 pj.**

Seelenfreund & Co.

12 pſchi lawſkich hrjebjach 12
ſ napſchecža měſchczanſkeho theatra
porzlin, ſchkleńzu, lampy, emaillowane ßudobje, želeſne ßudobje k warjenju, ſcžeńſke ſchpihele, hoſpodarſke ßudobje
wſcheje družiny,
wězy k darjenju
w ſnatym wulkim wubjerku porucža.
Najtuńſche placžiſny, najßwědomicžiſche poßłużenje.

Khoſej, ſchokoladu, kakao, cžaj
najlěpſcheje twory we wulkim wubjerku porucža
Khorla Preiser jun.

Woprawny **Helgolandſki**
ßmokowy pleſtr
je najlěpſchi pſche **wiež, podklócže, drjenje,** ſcht. po 50 pj.
poručataj
Měrſchez bratraj naßl.
pſchi žitnych wikach 30.

Wolijowe barby

we wſchěch nuanßach, hnydom k barbjenju, derje a twjerdže ſkhnyjaze, k barbjenju khěžow, ſchpundowanjow atd.,
moleŕſke a murjeŕſke barby
cžerſtweje twory a na najwjetſchi wubjerk,
ſchpundowanſki ßwěcžaty lak
ſ barbu a bjes njeje njewonjaty a ſpěſchnje ſkhnyjazy,
terpentinowy wolij
(němſki a franzowſki),
dwójzy warjeny hódny lanowolijowy firniß,
jara derje a twjerdže ſkhnyjazy,
bernſteinſke laki, kopallaki, damarlaki, želeſowe laki, Ia Kölnſki klij
kaž tež
murjeŕſki klij
a hiſchcže wſchelake druhe družiny,
murjeŕſku krydu, gyps, Ia portlandſki zement, klepatokamjenjowu a **ſchmirglowu papjeru, ſchmirglowy plat, ſchpundowanſki wóſk, wóſk ſa parketowe ſchpundowanje, barbicže wſcheje družiny, ſchablony**
ſa molerjow a murjerjow
atd.
poručeja a maja pſchezo na ſkładže po najtuniſchich placžiſnach
drogowe a barbowe
en gros **khlamy** en détail
Oty Engerta
10 na ſnutskownej lawſkej haßy 10.
Telefon 33.

Dobru
lanu muczku
porucža **Khorla Kahrowe**
pſchi žitnych wikach.

Jatrowy tuk

(Lebertran)
ßwětkeje cžerſtweje twory
k pizowanju ſkota
porucža
Otto Engert
en gros **drogowe klamy** en détail
Telefon 33.*

Porzlinowe, kamjeninowe
:: a schkleńczane twory ::
kupujecze najtuńscho we wulkim wubjerku
pola
Hermanna Gläsela
pschi lawskich hrjebjach 4,
w žerbskim domje.

Ad. Räntsch naßl. w Budyschinje
(mějeczel **Max Kirschner**)
pschi butrowych wikach 1 **telefon czišło 415**
porucza žwoje daloko a schěroko znate
palenzy a likeury.
Roseßkanje w czwizach a bleschach.
Proschu žebi płaczišnowy sapiž žadacz.

Th. A. Wällnitz naslědnik
w Budyschinje
9 na žurkelnskej haßy 9.
Najtuńsche kupowanske žórło
za
njewjesczinske wuhotowanje
a
jednotliwe meble
solidneho a modneho dźela.
Sprawne poßłuzenje.
Pschi hotowych pjenjesach rabatt.
Ssamžna pólstrowarnja.
Wobhladanje bjes kupjenja dowolene.
Kjrchi, nn wsche a tyžnje che. Jedyownc.

Po tunich płaczišnach poručam žwój derje wuhotowany sklad
ff. domjazych, kuchińskich a hospodarskich wězow, lakowanych a njelakowanych, blachowych lampow, latarnjow, zylindrow a žužołow, platow, płokanskich wanjow, bowow, myjnych stejakow, zimanskich maschinow, kupanskich wanjow, želesne pónoje a hornzy, hospodarske wahi, noże, widliczki, łžizy, nožowe korbiki, khosejowe młyny, khosejowe khany, khosejowe a zokrowe tyče, rybowanske maschiny, mjaßorubaze maschiny, mjaßowe mjezki, schczětki, žerschczowe mjeczawy, zentrifugowe schczětki atd.
Moritz Schulz, **klampnatski mischtr : : : : :**
pschi žerbskich hrjebjach 10.
— **Wuporjedžerja.** —

Na žwój wulki sklad
blusow, schórzuchow, koschlow, jakow, ložowych schatow,
kaž tež na dźělbu
schenillowych rubischczow a bělych schantkow
se smylkami atd. s poručenjom kedźbliwe czinju.
Mankowa na wyßokej haßy 5.

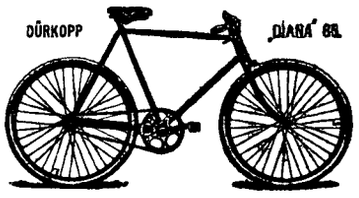

E. Urban
w Krjebi w h. Ł.
Poručam žwoje prěnjoklaßne
- jěsdne kola -
jako **Dürkoppske, Phänomenske, Internationalne** atd. po najtunischich płaczišnach.
Wulka skladowanja jěsdnych kolow, pschißłuschki sa jěsdne kola a narunanske dźele.
Najlěpsche mantle a schlawchi, karbidowy sklad.
Wobhladanje je bjes nusowanja k kupjenju dowolene.

Želesniski jěsdny plan
za Bělu Wodu,
płaczazy wot 1. oktobra 1910.

S Barlina=Khoczebusa do Běleje Wody
517, 737, 1036, 1156, 113, 213, 417, 557, 707, 1114.

S Běleje Wody do Khoczebusa=Barlina
522, 739, 1038, 1206, 114, 419, 558, 712, 1116.

Se Shorjelza do Běleje Wody
513, 847, 1205, 220, 454, 711, 1023, 1235.

S Běleje Wody do Shorjelza
518, 740, 848, 1206, 221, 455, 535, 716, 1026, 1236.

Se Sslepeho do Hródka
527, 751, 857, 230, 550, 726, 1035, 1246.

Se Sslepeho do Běleje Wody
508, 728, 1027, 1145, 200, 408, 658, 1105.

S Czorneje Wody do Wrótzławja.

S Czorneje Wody		6,29	9,3			4,27	7,23	10,8
Bukowa		6,38	9,19	10,17		4,36	7,43	10,17
Czorny Khołmz		6,50	9,34			4,48	7,58	10,29
Wojerezy	4,55	7,02	9,49	10,36		5,00	8,8	10,41
Las	5,10	7,16	10,10			5,15		10,56
Delni Wujesd	5,22	7,26	10,21			5,26		11,6
Klětno	5,31	7,34	10,32			5,35		11,15
do Hórki	6,05	8,06	11,7	11,19		6,8		11,51
wot Hórki	6,11	8,18	11,24		6,26	7,52		11,59
do Shorjelza	6,44	8,48	11,56		6,49	8,21		12,27
wot Hórki	6,15	8,20	11,32	11,20		6,10		12,1
Kohlfurt	6,49	8,53	12,06	11,43		6,50		12,33
do Wrótzławja	10,30	1,02	3,14	1,48		9,41		6,00

S Wrótzławja do Czorneje Wody.

S Wrótzławja	11,8		6,11		10,45	3,38	3,38	6,10
Kohlfurta	4,00		8,30		1,7	6,07	7,5	11,25
do Hórki	4,32		9,04		1,39	6,30	7,41	11,53
Se Shorjelza	4,10		7,47	11,20	1,10	5,58	7,10	11,25
do Hórki	4,34		8,11	11,38	1,36	6,23	7,39	11,51
wot Hórki	4,40		9,06		1,53	6,31	7,53	11,58
Klětno	5,9		9,35		2,32	—	8,30	12,26
Delni Wujesd	5,21		9,43		2,43	—	8,42	12,34
Las	5,31		9,52		2,57	—	8,53	12,44
Wojerezy	5,49	7,6	10,04	12,20	3,31	7,18	9,14	1,00
Czorny Khołmz	5,58	7,16		12,29	3,40	—	9,24	1,08
Bukow	6,09	7,30		12,42	3,53	7,34	9,38	1,18
do Czorneje Wody	6,16	7,38		12,49	4,00	—	9,46	1,25

S Khoczebusa=Petershajna=Wojerez.

4,50	7,50	1,00	6,08	S Khoczebusa	do	8,50	12,22	5,24	11,07
5,55	8,45	1,37	6,45	„ Petershajna	do	8,08	11,50	4,55	10,20
6,53	9,44	2,24	7,33	do Wojerez		7,10	11,02	4,07	9,20

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smolerˇ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 41. Sobotu 8. oktobra 1910. Lětnik 69.

Revoluzija w Portugalskej.

Hižo lěta dołho do prědka prajena revoluzija w Portugalskej je póndźelu w nozy wudyriła. Dźěl wójska a skoro zyłe wójnske kódźelstwo stej so k revoluziji pschisamkłej. Młoduschki kral Manuel, jeho macź a druhe zobustawy kralowskeje zwójby zu so s cžaßom na jenu łódź wukhowali a s njej do Jendźelskeje cžekli. Po druhej powjescźi njeje hischcže znate, hacź je kral wucžek na jenej łódźi namakał. Nichtó njewě, hdźe so wón w tu khwilu khowa.

Wo statnym pschewrócže w Portugalskej zu scžěhowaze nadrobne powjescže dóschłe:

Wutoru w nozy ½1 hodźiny so Lissabonske wobydlerstwo s 21 kanonskimi wutsělemi se spanja wubudźi; wobydlerjo na drohi abo k woknam běžachu, so bychu shonili, schto so stawa. Sskyschachu generalny marsch piskacź. Na wschelakich stronach so s kanonow tsělesche. Wokanje bě zkyschecź: „K brónjam, brónjam!“ Revoluzija bě wudyriła. — 21 kanonskich wutsělow bě snamjo sa to było. Wjedniźy republikanskeje strony běchu póndźelu wo poł nozy s pschewodom zwojich pschiwiłowarjow do kasarnow 16. pěschego regimenta schli, kotryž hnydom wrota wotewri a so revoluziji pschisamkny. Ludowa cžrjóda do kasarnow sacžahny a so wobroni. Potom do kasarnow 1. artilleriskeho regimenta cžahnychu, kotryž so teho runja k revoluzionaram pschida. Kanony so wuwjesechu, a republikanske wójskowe lěhwo so hnydom na wyßokoležazym městowym dźělu naprawi, hdźež mějachu revoluzionarojo wubjerne strategiske stejischcžo.

Wojazy, kotsiž běchu kralej zwěrni wostali, běchu so tsi kilometry wot revoluzionarow postajili a cžežke kanony a maschinske tsělby k zrjedźisnje města naměrili. Mjes tym bě revoluzionaram podaty tschižak „Adamastor“ do réki Teja psched město pschijěł; wón bě hotowy, so by na wotrěczane snamjo hnydom bombardement sapocžał. Kschižak „Rafael“ s dobom po rězy dele jědźesche a psched matroskimi kasarnami sasta. Knjeżerstwu zwěrna munizipalna garda bě tele kasarny wobstupiła, dokelž běchu so matrosojo sa revoluziju rozsudźili. Ssrjedź w nozy kanony tsělecź počzachu, so so zyłe město w zwojich sakkadach tschazesche. Regiment munizipalneje kavallerije attaku na revoluzionarne lěhwo sczini, so by so jeho smozowało. Khrobły pospyt pak so njeporadźi; pschetoż prjedy hacź běchu do poł pucža pschischli, so regiment se satraschnym artilleristiskim wohnjom wot horka poßypa a so wschón sniczi. Jenoż tsjo mużojo wucżeknychu. Tola też revoluzionarojo, na kotrychž so se wschěch stron se zylnymi mozami nadpady cžinjachu, s wulkej khrobłosczu wojowachu. Woni barrikady na drohach natwarichu a wotdźělenja wotpóßkachu, so bychu mosty a telegrafy sniczike. Nasajtra wschelake wotdźělenja s provinzow pschiczahnychu, kotrež so s kralej zwěrnymi wojakami sjednoczichu. Duž běchu mozy na woběmaj bokomaj nimale jenak zylne. Někotre regimenty so jenoż s dźěła revoluzionaram pschisamknychu. W 18. pěschim regimencže k wótremu wojowanju dóńdże, w kotrymž revoluzionarojo dobuchu. Wyschk, někotsi drusy offizěrojo a mużstwa padnychu. Jedyn artilleriski regiment pschikasnjam zwojich revoluzionarnych offizěrow njepoßłuchasche a pod wjednistwom serżantow nadběh na kasarny sczini. Jena łódź w pschistawje republikansku khorhoj wutykny; na tejle łódźi wjedniźy revoluzionarow s wyßokimi offizěrami łódźstwa a wójska wuradźowachu. W Torre de Vargeno jedyn sběżkarski regiment sastanischczoweho pschedstejiczerja nusowasche, woßebity żelesniski cžah do Lissabona wotpuschczicź. Pschi wojowanjuw Lissabonje kralowy wuj, Oportski wójwoda, hórsku artilleriju pschecźiwo stěżkarjam wjedźesche, tuczi pak jeho wróczo sehnachu. Dwaj dnjej a dwě nozy wojowanje trajesche. Wutoru tschižak „Adamastor“ do kralowskeho hroda Necessidades tsělecź počza. Kral Manuel a kralowa macź Amelia do Cascaes a wot tam do Mafraskeho hroda cžeknyschtaj. Tu zamu nóz tschižakaj „Adamastor“ a „Raphael“ zwój mordarski woheń do zrjedźneho města saměrischtaj, hdźež běchu so monarchistiszy wojazy shromadźili. Skónczńje kraloßwěrni woßkabnychu a so republikanskim poddachu, mjes tym so lud republizy zkawa wołasche. Hnydom na to so republika wuwoła. Na sjawnych twarjenjach so republikanske khorhoje wupowěßnychu. Nakhwilne knjeżerstwo pod pschedßydstwom Theofila Bragi sestupi a hnydom zusym mozam wosjewi, so je so republika postajiła.

Po dalschich powjescźach staj so kralowskaj hrodaj Necessidades a Ajuda s dynamitom do powětra buchkoj.

Njewěste stejischczo wojakow.

Dźěl wojakow, kotsiž w tu khwilu w Lissabonje we wobtwjerdźenych lěhwach leża, wschón na stronje republikanskeho knjeżerstwa njesteji. Też kraloßwěrna munizipalna garda hischcže někotre strategiszy ważne městna w měscže wobßadźene dźerži. Garnisona w Setabel Elva je pjecza kralej zwěrna wostała, tołamo so wo garnisonje w Oporto pische. Republikanske knjeżerstwo potajkim hischcže krucže njesteji.

Wotehnaty kral Manuel

njeje hischcže 19 lět stary. Wobzaromny młodźenz njeje na trón stupiwschi sprawnych radźiczelow k boku měł. Wjele do knjeżerstwa wschak portugalski kral rěczecź nima; pschetoż portugalska konstituzija je jara demokratisko. Pschezo pak budźichu ministerjo krala wot lubkowanja s jenej němskej spěwarku wotdźerżecź dyrbjeli. Republikanska strona je tele kralowe młodostne klasnoscze mudrje wuwużiło krala mjes ludom wußměchowała. Najbóle je so kralowski trón s hubjenymi krajnymi finanzami podrył. Portugalska je wospjet statnemu bankrottej jenoż s tym wucżekła, so je tych, kotsiž zu jej pjenjesy pożczili, nusowała, so dweju tsecźinow pożczonki wotrjez a so se sadanjenjom jenoż jeneje tsecźiny spokojicź. Krajne finanzy pak kral njewodźi, ale jeho sastojniźy, a cźi zu s wjetscha njesprawni ludźo byli. Też pod republikanskim knjeżerstwom so krajne finanzy njepołepscha.

Wotehnata Braganzaska dynastija

je hischcže jara młoda. Wona je němskeho wotkhada a ma zwój sapocžatk w lěcže 1853, hdźež jedyn sakske-koburgski wjerch jako Pedro V. na portugalski trón stupi. Se zmjerczu macżerje Pedra V., Marje da Gloria, kotraż bě so se sakske-koburgskim prynzom Ferdinandom woženiła, bě Braganzaska knjeżaza dynastija wotemrjeła. Kral Karlos, kotrehoż běchu psched dwěmaj lětomaj revoluzionarojo skónzowali, bě po tajkim hakle tsecźi Koburgski na portugalskim trónje.

Saßo měr w Barlinje.

Polizija je w Moabitſkim pſchedměſćze ſ rasnoſćzu a bjeswohladnoſćzu ſbĕžk potkóčźika. Pſchi tym ßu nĕkotrehožkuli njewinowateho kotryž je ßnadź nuſowany byl, po Moabitſkich drohach khodźicź abo kotryž je tam ſ wćzipnoſćzu ſchol, polizajſke teßaki ſrubake. Teho dla ßo nĕtko w Barlinſkich ſozialdemokratiſkich nowinach cźeźke wobſkórźby pſchećźiwo poliziji cźinja. Teź amerikanſki a jendźelſki pózßlanz ſtaj ßo pola pruſkeho knjeźerſtwa dla nadpada poliziſtow na jendźelſkich a amerikanſkich nowinarjow wobcźeźowalkoj. Nowinarjo bĕchu ſ automobilom do Moabita pſchijĕli, ſo mohli ßwojim nowinam wĕrne rosprawy wo tym podacź, ſchtoź bĕchu widźeli. Poliziſtojo pak bĕchu zuſych nowinarjow ſa ſbĕžkarſkich wjednikow mĕli a ßo teho dla ſ teßakami do nich dali. Jenemu jendźelſkemu nowinarjej bĕchu pſchi tym ßrjedźny porſt praweje ruki pſcherubli. Amerikanſki a jendźelſki pózßlanz ßebi pſchejetaj, ſo by miniſterſtwo ſwonkownych należnoſćzow tule wĕz dokładnje pſchepytało a jimaj bórſy rosprawu dało.

Njeměry, kotreż ßu nimale zyły tydźeń trałe, ßu dźĕłacźerjo wuhloweje pſchedawarnje Kupfera & Co. naſchkarali. Tućźi bĕchu dźĕło ſkożili, dokelź żadanu wyſchſchu mſdu njedoſtachu. Jich měſto ßo hnydom ſ druhimi dźĕłacźerjemi wobßadźi. Hdyż cźi na dźĕło dźĕchu, jich ſtrajkowarjo nadpadowachu, a ſ teho woprawdźity ſbĕžk naſta, kotryž je polizija hakle ſa tydźeń potlóčźicź mohła.

Pſchi njeměrach je ßo 52 woßobow ſajako a ßo ßudniſtwu pſchepodało. Najwjazy ſ nich je ßo dla kaźenja krajneho měra, ſkſchiwdźenja ſaſtojnikow a dla ſpjecźiwoſćze wobſkorźiło. Strajkowarjo ßu wobſamkli dale ſtrajkowacź a ſtrajk teź na te wuhlowe pſchedawarnje wupſcheſtrjecź, kotreż ßu pſchedawarnju Kupfera & Co. ſ wuwjedźenjom ſkaſankow podpjerake. S tymle wobſamknjenjom pak ſtrajkowarjo mjenowanym wuhlowym pſchedawarjam niczo njeſeſchkodźa. W Barlinje je pſchezo doſcź ludźi bjes dźĕła, kotſiź na ſkładnoſcź cźakaja, ſo bychu do porjadneho dźĕła pſchiſchli.

Wójſku njepſcheceźelſke demonſtrazije w Franzowſkej.

Wójſku njepſcheceźelſke hibanje je ßo po ſdaćzu w Franzowſkej poßledni cźaß jara rosſchĕriło. Hdyż ſ Breſta w połnóznej Franzowſkej tele dny rekrutojo wotjĕdźechu, na tamniſchim dwórniſchćzu nĕkotre ſta revoluzionarow pſched wotjĕſdom ſozialdemokratiſke ſpĕwy ſanoſchachu a wołachu: „Prjecź ſ wójſkom! Khorhoj na hnojowu hromadu!“ Poliziſtow, kotſiź chzychu ſakrocźicź, wußměſchachu. Jeneho matroſa wójnſkeho łódźſtwa, kotryż je ßo pjecźa pſchi demonſtrazijach wobdźĕlił, ßu ſajeli.

Awſtriſko-turkowſke ſrĕcźenje.

Njedźiwajcy wſcheho ſaprĕwanja je nĕtko wĕſte, ſo je Turkowſka ſ Rumunſkej ſwjaſk ſcźiniła, kotryż ßo pſcheciźiwo Bołharſkej, Sſerbiji a Grichiſkej měri. Prjedy teho je ßo Turkowſka teź ſ Awſtriſkej ſrĕcźała. Po tymle ſrĕcźenju by Awſtriſka Turkowſkej ſe ßwojim wójſkom pomhała, hdy bychu Bołharſka, Sſerbija a Grichiſka Turkowſkej wójnu pſchipowjedźiłe.

Spjecźiwoſcź turkowſkich wojakow.

Turkowſke knjeźerſtwo je ſle naſhonjenje ſ małoaſiſkimi reſerviſtami w Albanſkej cźiniło. Shoniwſchi, ſo ßo po poraźenju albanſkeho ſbĕžka hiſchcźe do domiſny njepuſchcźa, ale ſo ßo k grichiſkim abo bołharſkim mjeſam póſcźelu, ßo reſerviſtojo ſpjecźichu. Woni ßo do offizĕrow dachu a nĕkotrych ſ nich ſranichu. Offizĕrojo do ſpjecźowarjow tĕłachu a nĕkotrych ſatſĕlichu. S tajkimi wojakami njeby ßo wójna pſcheciźiwo Bołharam derje wjedła.

Ruſki miniſter Iſwolſki ſa pózßlanza w Pariſu pomjenowany.

Ruſkeho miniſtra ſwonkownych należnoſćzow, Iſwolſkeho, je zar po jeho pſchecźu ſa pózßlanza w Pariſu pomjenował. Iſwolſki je ſa tymle mĕſtnom hižo dawno żadał; dopjelnjenje jeho pſchecźa je ßo ſe ßmjercźu pózßlanza Nelidowa pospĕſchiło. Pſchi woteńdźenju Iſwolſkeho ſ miniſterſtwa ßo pſcheciźelſke a njepſcheceźelſke kłoßy wo jeho ſkutkowanju ßkyſchecź dawaju. Nĕmſke a awſtriſke nowiny ßaneho dobreho wołka na nim njewoſtawaja. Njemóża jemu wodacź, ſo je ßo annexiji Boßnije a Herzegowiny pſches Awſtriſku pſcheciźiwjał a wſchudźe, hdźeż je ßo hodźało, Nĕmſkej a Awſtriſkej prĕkuſche dźĕłał. Jeho poßledni ſkutk bĕ, ſo je Franzowſow narĕcźał, ſo njebychu Wuherſkej a Turkowſkej ſ pożcźonku ſ pjenjeżneho cźĕßna wupomhali. Teź nĕkotre ruſke nowiny, kotreż ſboże Ruſkeje w ſbliżenju k Nĕmſkej widźa, ßu ſ politiku Iſwoſſkeho njeſpokojom. Sa to wjetſchina ruſkich nowinow a Jendźelcźenjo a Franzowſojo Iſwolſkeho ſa mudreho ſtatnika ßkawjo. Wón je miniſterſtwo ſwonkownych należnoſćzow w lĕcźe 1906, w cźaßu najwjetſcheho poniżenja Ruſkeje na mandźurſkich bitwiſchcźach a revoluzionarnych niewĕrow, pſchewſak. Mjes ruſkimi diplomatami njebĕchu tehdy mużojo, na kotrychż móżeſche ßo ſpuſchcźecź. Duż dyrbjeſche Iſwolſki po wukraju pucźowacź a ruſku ſwonkownu politiku na nowe ſakłady ſtajicź. S dołholĕtnej njepſcheceźelnizu Ruſkeje, ſ Jendźelſkej, wón ſwjaſk ſcźini, a lĕtßa wón teź Ruſku ſ Japanſkej ſwjaja. Ruſkej je nĕtko ſtaroſcź w rańſchu Aſiſku wotewſata, ſo móże ßwoju kedźbliwoſcź ßwojim intereßam w Perſiſkej a na Balkanje pſchiwobroćicź.

Wuprózdnjene měſto w miniſterſtwje ſwonkownych należnoſćzow je ßo ſ dotolnym pomoznikom Iſwolſkeho, Sſergějom Sſeſonowom, wobßadźiło. Tutón budźe drje ruſku ſwonkownu politiku w tej ßamej koliji dale wodźicź, do kotrejeż je ju Iſwolſki ſwjedł.

Burojo a Jendźelcźenjo w połodniſchej Afriży.

31. meje tuteho lĕta wutwori ßo ſe 4 jendźelſkich kolonijow a to ſ Kapa, Transwala, Natala a Oranje južnoafriſki ſwjaſk. Na cźole ſteji wot jendźelſkeho krala pomjenowany generalny guverneur. K ßwojej ſtronje ma radu miniſtrow, mjes tym ſo lud parlament woli, kiż ſe ſenata a ſe ſapóßłanzow wobſteji.

Sſejm ma 121 ßobuſtawow, a to 51 ſ Kapſkeje kolonije, 36 ſ Transwala a po 17 ſ Natala a ſ Oranje. Wólby do njeho ßu ßo runje wotmĕłe. S wĕſtej napjatoſcźu je ßo jich wukhod ſcźĕhował. Pſches nĕtcźiſchi ßejm ma ßo nowowólbne prawo ſrjadowacź. Poßlednja wólba je ßo hiſchcźe po ſtarym wotmĕła. Wjetſchina ma potajkim w ruzy, kajke budźe pſchichodne wólbne prawo. A tu maja tu khwilu Burojo. Sawĕſcźe budźa ßwoju pſchemóz mudrje a raſnje wużicź. Byrnjeż unioniſtojo, kotrychż wjednik je ſnaty dr. Jameſon, kiż je nĕhdy wójnu mjes Burami a Jendźelcźanami ſawinował, pſchi wólbach njewocźakany dobytk dozpĕli, dha tola nationaliſtojo, to je burſka ſtrona, mjeńſchu wjetſchinu wobkhowa.

General Botha je pſchi wólbach pſchepadnył a chze, każ jendźelſke nowiny wudawaja, ßo ßwojeho miniſterſkeho ſaſtojńſtwa wſdacź. Stare wólbne prawo pſchedpiſuje, ſo dyrbi kóżdy miniſter teź ßobuſtaw ßejma, potajkim pſches lud woleny bycź. Tola chzedźa mnoſy ſapóßłanzy jemu ßwój mandat wotſtupicź, tak ſo w jenym wokrjeßu ſkónczńje dobudźe.

Tola unioniſtojo, jendźelſka mjeńſchina, ma tón wuſnam, ſo kruty ſwjaſk jich puta, mjes tym ſo ßu Burojo do dweju ſtronow dźĕleni. „Sjednocźeljo“ pod Bothu a Smuthom chzedźa ßo ſ Jendźelcźanami ſjednacź a na ſtare njepſcheceźelſtwo ſabycź, ſteja jim teź politiſzy bliże; Burojo pod wjedniſtwom generala Hertzoga a Fiſchera nochzedźa wo tym niczo wjedźecź a prózuja ßo, južne afrikanſke ſtaty wot Jendźelſkeje wottorhnycź. Tućźi nochzedźa jendźelſkim tworam pſchiwos bjes zła pſchizpĕcź, ale dźĕłaja ſa to, na dowożowanje wſchĕch ratarſkich płodow wyßoke zło napołożicź. Teź dźĕłacźerſke praſchenje hraje w južnej Afriży wulku rólu. S luboſcźe bohatym wobßedźerjam podkopkow chze jendźelſka ſtrona chineſiſkich dźĕłacźerjow (kuli) do kraja puſchcźicź, ſchtoż je hacź dotal ſakońſzy ſakaſane. Tuta ſtrona chze, wĕſo pod wĕſtymi wumĕnjenjemi, teź cźornucham wólbokhmanoſcź dacź. To pak by Buram jich wjetſchinu w ßejmje wſako. Temu ßo cźi teho dla ſe wſchej mozu pſcheciźiwjeja.

Potajkim politiſke, hoſpodarſke a narodne wojowanja cźakaja na jenoż ſwonkownje ſjednocźene kraje južneje Afriki. Kajki kónz wosmu, njemóże nichtó dowidźecź.

Hanß prĕni ras na żeleſnizy.

(Sſměſchk.)

Prĕnja żeleſniza pſches krajinu bĕ runje dotwarjena. To teź Hanßa wjazy doma njecźerpjeſche; teź wón dyrbjeſche ſpytacź, ſe żeleſnizu jĕcź. Sſłyſchał bĕ hižo wjele, ale wohladał hiſchcźe ßaneje njebĕ.

Spĕſchny cźah runje do Kamjenjowſkeho dwórniſchcźa nuts jĕdźeſche, jenoż mjeńſchinu ſaſta. Pſched ßamym wotjĕſdom ſ wulkimi krocźelemi ſ dycha wubĕżany a jachło ßuchi koſcźaty wjeßnjan na khodźiſchcźo dolecźa.

„Hejda! Dajcźe mi teź ßobu!“ wón dych kojo wołaſche. Konduktor jeho do najbliżſcheho wotdźĕła nuts ßuny. Lokomotiva ſahwiſda a potom dźĕſche ſaßo dale.

Hanß ſ Hkupakez na khódbje woßebneho pſchekhodneho wosa

druheje rjadownje ſtejeſche. Hanß bě w pjeczdźeßatych lětach a bě na woßamoczenej wjeſzy w holi ſ domom. Hiſchcźe njebě ženje woptał, kak rjenje ßo ſe żeleſnizu jědźe. Tón ras mějeſche nĕſchto w Kamjenjowje dla wikowanja ſ drjewom cźinicź.

Jara woßebneho napohlada Hanß njemějeſche. Sa ſchtyri njedźele drje britwje do ruki brał njebě. Na khódbje bě mnoho pucźowazych. Cźi ſ woknami wuhladajo na pſchikhadnika runje jara pſchecźelnje njehladachu.

Hanß cźapku ſejmujo poſtrowi, ale nichtó ßo jemu njepodźakowa. Wón njelepje pſches pucźowazych ßnowajo do bliżſcheho wotdźĕla dóńdźe. Tam ßo powolnje na pólſtrowane ßydło ßydźe a wobej noſy wot ßo tykajo ſ wolóżenjom rjekny:

„Nĕtkole je rjenje!“

„Sſkyſchcźe wy, tole je wotdźĕl ſa knjenje!“ ſtarſcha knjeni hněwna rjekny.

„Schto to je?“ Hanß ßo wopraſcha, ſ dźiwanjom ßo na nju wobrocźejo.

„To je wotdźĕl ſa knjenje!“

„Ach tak!“ Hanß wobożnje mĕnjeſche a na ſtaru knjeni njeroſomnje wudźĕraſche.

„Wy dyrbicźe cźinicź, ſo wotßal won pſchińdźecźe!“ jemu młódſcha knjeni raſnje wotrĕcźa. „Tu dale pódla, tam ßmĕdźa mużſzy ßedźecź!“

„Ach tak!“ Hanß doroſomjowacź pocźa. „Tule je to jenoż ſa ßame żónſke!“ Wón pomałku ſtawaſche a do bliżſcheho wotdźĕla khelpaſche. Tam pſchi woknje dwaj knjeſaj ſa nowinami ſkhowanaj ßedźeſchtaj. Hanß ßo zyle blijſko k durjam ßydźe.

„Jĕſdne kharty, proſchu!“ Na dobo tu konduktor bě a Hanßej ruku tykaſche.

„Ja żaneje kharty nimam“, tón rjekny.

„Dha dyrbicźe khoſtanje płacźicź!“ konduktor wótrje praji.

„Schto ja dyrbju?“

„Khoſtanje płacźicź!“

„Ty maſch mi ßmorże ſchto roskaſowacź!“ Hanß krucźe wotrĕcźa. „Ty dźĕ mi khwile woſtajił njejßy, ſo budźich ßebi mohł khartu kupicź! Nĕ, nuts ſchmórnył mje ßy do woſa! Ja khoſtanje płacźicź njebudu!“

„Hdźe wy jědźecźe?“ konduktor ßo wopraſcha.

„Do Plorez nuts.“

„Potajkim khartu hacź do Wonez!“

„Nĕ! Ja chzu do Plorez! Njeßłyſchiſch dha?“ Hanß wobkrucźeſche wotpokaſujo.

„Hacź do Wonez dyrbicźe jěcź! Spĕſchny cźah we Plorezach njeſaſtawa!“ jemu konduktor njedocźakliwje wukoži.

„Schto, we Plorezach njeſaſtanje?“ Hanß bě na wokomik zyle pohłuſcheny. „Haj, cźeho dla dha mi to njejßy hnydom prajił!“ wón roſſkobjeny wołaſche.

„Tu ßo njeßmĕcźe huntoricź, ale hnydom płacźicź!“ konduktor ßo do njeho da.

„Nó, ſchto dha to płacźi?“ Hanß trochu ſtuleny ßo wopraſcha, a pomału wulku, maſanu kożanu móſcheń won cźahaſche.

„Toleŕ a ßydom ßlĕbornych ſ dopłacźenjom!“

„Schto? Ty drje ßy błaſeń? Hanß bě, zyle roſpyrjeny, poſtocźił.

„Potajkim won ſ pjenjeſami! Ja khwile nimam!“ konduktor nuſowaſche.

„Ja chzu najprjódzy ßwoju khartu mĕcź! Potom pjenjeſy doſtanjeſch!“ Hanß ſchepjerawje rjekny, móſcheń ſaßo nuts tykny a ßo powolnje na ßwoje ßydło ßydźe.

Konduktor ßo ßwarjo wotßali.

Hanßej ßo na mjehkim ßydle lubicź pocźa. „Alle derje ßedźi ßo tu tola, żałoſtnje woßobnje!“ wón pſchipóſnawajo rjekny a powolnje na ſchpundowanje wupluny.

Jedyn ſ knjeſow w rózku pſchi woknje ßo widliſchcźojcźe ſatorże. „Wupluwanje je ſakaſane!“ wón rjekny, na pißmo pokaſujo, kotrež bě we wotdźĕlu pſchicźinjene. Po wurjekowanju bě zuſy knjes ſ Nĕhdźez.

Hanß ßo we wuſkoſcźi na hłowje drapaſche, ßwoju dymku ſe ſaka wucźahnywſchi ßebi ju ſażehli. W njej bě hiſchcźe ſbytk njedokurjeneho tobaka. Hanß nĕſchto krócź móznje ſcźeże. Nĕhdźecźan ſakaſchlowa.

„Schto dha wy tola do kanaſtra kuricźe?“ wón ſplóſchany ßo wopraſcha.

„Nó, wſchĕdny kanaſter.“ Hanß ßo ſchcźĕrjeſche.

„Pſcheſtańcźe kuricź! To dźĕ wohidnje ßmjerdźi! Nimo teho je to też wotdźĕl ſa njekurjakow!“

„Dha ja potajkim tule nutſka kuricź njeßmĕm?“ Hanß ßo naproſchowaſche.

„Nĕ!“

Hanß ßwoju dymku ſaßo ſcźerpnje do kapßy tykny. Mjes tym bě konduktor ſ jĕſdnej khartku dóſchoł. Hanß ſtonajo ſa nju płacźeſche. Potom widźomnje wolóżeny a ſ wulkej wcźipnoſcźu ßo po wotdźĕlu wobhładowaſche.

Mnohim wĕzam ßo tu dźiwaſche. Na poßledku ßo na cźerwjenu ruczńizu powjaſa nuſy a na pſchiprawu, kotraż bě ſ njej ſjednocźena, ſahlada.

„Schto dha je to?“ wón ßo wopraſcha.

„Nuſniſki powjas!“ jemu druhi zuſy knjes wußwĕtleſche. „Sa tón ßmĕ cźłowjek cźahacź, hdyż nĕſchto trjeba.“

„Schto, cźahacź?“ Hanß, ſajimujo ßo, wopraſcha a hnydom chzyſche poſpytacź.

„To wy woſtajcźe, luby pſchecźelo!“ jeho Nĕhdźecźan wotdźerżowaſche.

Hanß ßo ßydźe, ale ſ nuſniſkeho powjaſa wóczka njeſpuſchcźi. „Kak dha dyrbi to cźłowjek ſa tón powjas cźahacź?“ wón, khwilu njerĕcźo ſamyßleny ßedźawſchi, druheho knjeſa ßo praſcheſche.

„Zyle jednorje! To cźehnjeſch każ ſa powjas. Potom prĕdku lokomotiva ſahwiſda a cźah woſtanje hnydom na to ſtejo!“ jemu tón wukoži.

„Aha, dobre, ſtejo woſtanje?“ Hanß wocźi wuwaleſche. „A potom, ſchto ßo potom ſtanje?“ wón ßo dale praſcheſche.

„Potom konduktor pſchińdźe hladacź, ſchto ty chzeſch!“ jeho zuſy roswucźowaſche.

„Na, tón tajki a hinajſchi!“ Hanß ßo ſe ſkobami ſchcźĕrjeſche. „To mi tón njeje mohł prajicź, tón hubjeny żeleſniſki ſaſtojnik! To dźĕ jenoż trjebam ſa powjas ſcźahnycź, hdyż chzu w Plorezach wuleſcź! Potom dźĕ cźah ſtejo woſtanje!“

„To ßo wě!“ zuſy jemu dorĕcźowaſche. „To jenoż trjebaſch ſcźahnycź, a hnydom cźah ſaſtanje!“

Nĕhdźecźanſki knjes na druheho zuſeho porokujo pohlada. Ale myßło ßebi, ſo ßo próży njepłacźi, do teje rosmokwy ßo tykacź, ßo wſchón do ßwojich nowin ſary.

„Steji dha to tamle horkach cźiſchcźane, ſo ßměm ja cźahacź, hdyż chzu?“ Hanß ßo ſa khwilu wobhonjeſche.

„To ßo wě! Njemóżeſch dha cźitacź?“ jemu druhi knjes ſaßo wotmolwi.

„Nĕ. To je łacźanſke pißmo, to cźitacź njemóżu!“ Hanß rjekny.

Na bliżſchim ſaſtaniſchcźu ßo druhi zuſy knjes ſ Hanßom rosżohnowa a wuléſe. Hanß ßo nĕtkole Nĕhdźecźanſkemu knjeſej ſ napſchecźa ßydźe a pilnje ſ woknom won hladaſche.

Hdyż běchu nĕtkole blijſko hacź k Wonezam dojĕli, pocźa Hanß wſchón njemĕrny a rosbudźeny bycź. Wón ſtany a ßo ſ jenej ruku ßaka ſa pucźowanſke ſmachi dźerżeſche, kotryż bě nad ſ nim ßobupucźowazym. Hdyż potom cźah do tunnela ſajědźe, budźiſche Hanß zuſemu knjeſej pſchi ßamym pod noſy padnył.

„Sſydńcźe ßo tola! Wy dźĕ macźe hiſchcźe dokho khwile!“ tón mjerſazy rjekny.

„Nĕ! Ja dźĕ ßym hnydom doma!“ Hanß praji.

„Hłupoſcźe! Cźah daloko wokoło jědźe a hakle potom do Wonez pſchijědźe!“

„Ja wuléſu w Plorezach!“ Hanß łakajo ſ woknom won hladaſche a hižo ſa powjaſom pſchimaſche.

„Ale wy tola njechacźe woprawdźe ſa nuſniſki powjas cźahacź?“

„To ßo wě! Hewak dźĕ ja won njemóżu!“

„Ale to wy tola njeßmĕcźe! To dźĕ je ſakaſane!“

(Skónczenje pſchichodnje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. (Dar měſta Budyſchina.) Offizĕrſkemu korpſej huſarſkeho regimenta cźißko 20 je měſto Budyſchin dwaj drohotnaj ßydomrukataj ſtejataj ßwĕcźnikaj darko. Pſchi ſkładnoſcźi jeneho ßwjedźenja w offizĕrſkim kaſinje jej ßobotu wyſchſchi měſchcźanoſta dr. Kaeubler pſchepoda.

— (Pſchednoſchk wo wĕrje a wĕdomoſcźi.) Wĕſty Prillwitz ſ Barlina mějeſche ſańdźenu wutoru w Albertſkim dworje pſchednoſchk wo wĕrje a wĕdomoſcźi. Rĕcźnik na wuprajenja wucźenych pokaſowaſche, ſ kotrychż jeni bibliju knihu bajkow a njewĕrnoſcźow mjenuja. Po jich mĕnjenju ßu profetojo pak ßonjerjo, pak kharjo

byli. Druſy wuczeni ſaßo maja powjeſcze biblije ſa czistu wěrnoſcz. Biblija wjele ßwětnych podawkow wopſchija, kotrež ßo w ßanych druhich knihach ßwětnych ſtawiſnow njenamakaju. Stawiſnarjo hacz dotal prějachu, ſo je hdy jedyn Farao żiwy był. Runje tak mějachu ſa njewěrne, ſo je Farao Abrahama a jeho ßynow do Egiptowſkeje pſchijał, dokelż ßu ßo Egiptowſzy pſchezo zuſym wotſamkali. W nowſchim czaßu pak ßu w Egiptowſkej pſchi rowje jeneho egiptowſkeho krala do kamjenja wurubany wobras namakali, kotryż pſchikhad Abrahama a jeho ßynow do Egiptowſkeje pſched Faraonom pokaſuje. Biblija potajkim wěrne powjeſcze wo podawkach podawa, kotrež ßu hacz dotal ſtawiſnarjam njeſnate byłe, a kotrež tuczi teho dla prějachu. Dlějſchi czaß rěczník pſchi Danielowym wěſchczenju pſchebywaſche. Nebukadnezarowy ßón wukożujo bě David kraleſtwo Perſiſkich, Alexandra Wulkeho a Roma do prědka prajił. Po rěczníkowym měnjenju ſchtwórte kraleſtwo ſ nětczíſcheje ßrjedżneje a wjeczorneje Europy wobſteji. Wono ßo junu ſniczi, ſo by na jeho město Boži ßyn ßwoje kraleſtwo poſtajił. Profetojo ſtareho ſakonja njejßu, każ wuczeni wudawaju, ßonarjo a jebazy byli. Jeſaias je 174 lět do wutupjenja Babylona wěſchcził, ſo jón perſiſki kral Zyruß dobudże. To ßame wěſchczenje je 50 lět pſched padom babylonſkeho knjeſſtwa proſeta Jeremias czinił. Hacz runje bě ſaſtup k pſchednoſchkej darmo, bě ßo jenoż mało poßłucharjow ſeſchło. W Budyſchinje ßo po ſdaczu wjele ludźi ſa wukożenje nabożinſkich praſchenjow njeſajimuje. Dalſche pſchednoſchki budża ßo kóżdy pjatk a wutoru wotbywacz, jeli ſo ßo doſcz poßłucharjow nadeńdże.

Se Żidowa. W tudomnym papjerniku je ßo tele dny nowy wuheń dotwarił. Wón je 90 metrow wyßoki a je tſeczi najwyſchſchi wuheń zyłeje Němſkeje. Najwjetſchi wuheń w Halsbrücke pola Freiberga 140 metrow a jedyn wuheń pola Düſſeldorfa 100 metrow měri. Twarz fabrikſkich wuhenjow Heinike w Kamjenizy je nowy wuheń Żidowſkeho papjernika ſa 100 dnjow natwarił.

S **Dobruſche.** Sańdżenu njedżelu je w naſchej wßy wjele ludźi po wobjedże cżężko ſkhoriło. W żołdku a cżrjewach mějachu wulke boloſcze a k temu ßo hiſchcże driſtanza pſchida. Tudomny papjernikowy wodżeŕ Schwarz a někotre druhe woßoby běchu prěnje dny w ßmjertnym ſtraſche, tak ſo je jich lěkaŕ wob dżeń dwójży wopytował. Każ ßo ſda, ßu ludźo na howjaſe mjaßo ſkhorili, kotrež bě ßo pola tudomneho rěſnika kupiło.

S **Hornjeje Hórki.** W tudomnej papjernikowej ſahrodże jena kruſcheń a w Małych Debßezach w Greulichez ſahrodże jena jabłoń lětża druhi krócz na wſchěch hałoſach kczějetej.

S **Hornjeje Hórki.** Na tudomne ſchulſke město, ſ woteńdżenjom knjeſa wuczerja Alberta do Khwaczíz wuprójdnjene, je ßo ſchulſki vikar Iſelt powołał.

S **Huſki.** Naſch wjeleczeſczeny knjes ſaraŕ Handrik budże 11. oktobra ßwój 25 lětny ſaſtojnſki jubilej ßwjeczicz.

S **Delnjeje Hórki.** Póndżelu rano wokoło 8 hodżin ſ bróżnje Heleſchez kubła woheń wudyri. Sa krótki czaß zyła bróżeń w płomjenjach ſtejeſche. Domojthowane żně ßu ßo wſchě ſniczike. Pódla Heleſcha ſ wohnjom kubleŕ Wiczas, młynk Schmidt, kubleŕ Meltka a młynk Bjenada w Maleſchezach ſchkoduja, kotſiż dżěl ßwojich żnjow teho runja w Heleſchez brjóżni khowachu. Na ſbože ßu pak ßo mjenowani pſche wohnjowu ſchkodu ſawěſczili, ſ wuwſaczom Schmidta, kotryż je ſawěſczenje woſtajił. S wohnjowych ßykawow, kotrež ßo pſchi haſchenju wobdżělichu, ßebi Khwaczańſka prěnje myto dobu. Adolfſkohětſka wohnjowa wobora hakle pſchijědże, hdyż bě dalſchi wohnjowy ſtrach nimo. Woheń je drje ßo ſe ſłóſtniſkej ruku ſałożił.

S **Worklez.** W tudomnym ſkótplahowazym ſjednoczeńſtwje ßo 28. ſeptembra hródżna wobhladańża ſ mytowanjom ſe ſtatnych ßrědkow wotbywaſche. Pſchi njej ßo 42 hródżow wobhladowaſche. Rataŕſke wokrjeßne towaŕſtwo ſa Hornju Łużizu ßo pſches direktorium, knjeſa tajneho rataŕſkeho radżiczela dr. Hähnela jako pſchedßydu, knjeſa profeßora dr. Gräfu jako wokrjeßneho ſekretara a knjeſa ſkótplahowaŕſkeho inſpektora Dietricha ſaſtupowaſche. Jako dalſchi mytowazy ßudżerjo kk. wokrjeßny ſkótny lěkaŕ dr. Zietzſchmann ſ Kamjeńża a knjes kubleŕ Hantſche ſ Protez ßobu ſkutkowachu. Wſchě hródże ßo w dobrym rjedże a ſkót w dobrym wężywuſtojnym wothladanju nadeńdżechu. Woßebje móżeſche ßo wobkhadżenje ſ mlokom, kotrež ßo nadrobnje wobhladowaſche, ſkoro wſchudże pokhwalicz. S dżěła bě tež khłódżeŕnja pſchiprawjena, kotraż na mlokownu hódnoſcz ſ wużitkom ſkutkuje. Tež hnój ßo lěpje wothladuje, hacz runje ma ßo w tutym naſtupanju tu, każ w zyłej Hornjej Łużizy, hiſchcże wjele porjedżicz. Knjes tajny radżiczel dr. Hähnel móżeſche we ßwojej rěczi ſjednoczeńſtwowe pizowanje ſ khwalbu pſchipóſnacz a k dalſchemu wudoſpołnjenju woßebje w naſtupanju młodeho ſkota namołwjeſche. Na to ßo myta wudżělichu. Knjes profeßor dr. Gräfe w ſkónczazej rěczi hiſchcże do drobna nadawki ſkótplahowazeho ſjednoczeńſtwa roſpominaſche a jemu pſchejeſche, ſo by dale kczěło a roſtło. Prěnje myto doſtachu: ryczeŕkubłowy najeńk Rjencz, pſchekupz Rjelka, kubleŕ Ssalowſki, młynk Kuſchk, żiwnoſczeŕ Kilank, kubleŕ Domanja a żiwnoſczeŕ Jenza. 2. myto doſtachu: gmejnſki pſchedſtejiczeŕ Pětka, młynk Nowak, żiwnoſczerjo Haſcha, Opitz, Kłóſk, kowaŕſki miſchtr Frömmelt, żiwnoſczerjej Handrik a Ella. 3. myto ßo pſchipóſna: hoſczenzarjej Pjetaſchej, żiwnoſczerjam Redże, Kubaſchej, Branzej, Jurjej Nowakej, Schandże, Schoſzy, Schuſterej, Budarjej, Żurej, Krubertej, Wawrikej, Bělkej, Buſchej a Schönje. 4. myto ßo wudżěli: żiwnoſczerjej Młynkej, Schuſterej, Klauſchej, Ryczerjej, Kozorej, Brěſanej, Klimantej, Pětrej Żurej a Kreczmarjej.

S **Ketliz.** Ssobotu w nozy je ßo do bydła tudomneho klamarja Scholty jedyn paduch dobył, kotryż je jedyn ſaczny czaßnik a czrije kradnył.

Se **Żornoßyk.** Tudomnaj Ssworiz mandżelſkaj ſańdżenu njedżelu w domjazej cziſchinje, ſe ßwojimi dżěczimi a wnuczkami wobdataj, ßwój ſkoty mandżelſki jubilej ßwjeczeſchtaj. Jubjelſkaj mandżelſkaj njech ßo, każ hacz dotal, dobreho ſtrowja ſwjeßelitaj.

S **Wojerez.** Sańdżeny ſchtwórtk, Michała, ßwjeczeſche naſche pódlanſke Guſtav-Adolfſke towaŕſtwo ßwój létny ßwjedżeń w naſchej zyrkwi dopołdnja w 10 hodżinach ſe ßerbſkim a popołdnju w 4 hodżinach ſ němſkim kemſchenjom. Zyrkej běſche jara rjenje wupyſchena. Ale najrjeńſcha pycha — ßyła poßłucharjow — pobrachny, ſchtoż je teho dla jara ſrudne, ſo ßu czi wjele parowali, kiż njejßu naſcheho ßerbſkeho ßwjedżeńſkeho prědarja, knjeſa duchowneho Mateja ſ Barta, ßłyſcheli. Kajki hłuboki ſaczíſchcz jeho prědowanje na poßłucharjow ſczini, je widżecz ſ dżaka, kiż jemu wjele kemſcherjow w naſchich nowinach ſjawnje wupraja a ſ teje próſtwy, ſo by ßo jeho prědowanje czíſchczecz dało, ſchtoż ſ wjeßelom tež tudy woſjewjamy. — Němſke prědowanje dżeržeſche knjes ſuperint. Schmidt ſe Sebniz pola Liegnizy. Naſch zyrkwiny khor wuſpěwa do němſkeho prědowanja rjanu motettu. Nahromadżena kollekta k lěpſchemu Guſtav-Adolfſkeho towaŕſtwa wucżini wokoło 700 hriwnow.

S **Kulowa.** Měſchczanoſta Prauſe, kotryż je hakle pſched krótkim ßwoje ſaſtojnſtwu tu naſtupił, je czężkeje khoroſcze dla wotſtupił.

S **Łaſa.** Tu ſeńdże ßo ſańdżenu ßrjedu czrjódka ßwěrnych Sſerbow, ſo by wuradżowała wo ſałożenju ßerbſkeho towaŕſtwa. Wſchitzy běchu doſpołnje wo tym pſcheßwědczeni, ſo ßebi to żada ßerbſka czeſcz, ſo tam, hdżeż je naſch Handrij Sejleŕ ſkutkował, Sſerbſtwo żiwje kczěje a ßo roſwiwa — a ſo ßebi to tajke towaŕſtwo tež żada naſch ſtraſchny czaß. Wutwori ßo teho dla wubjerk, kiż ma wſchitko ſa nowe narodne towaŕſtwo pſchihotowacz. Towaŕſtwo ma ßo k wopomnjenju naſcheho baßnika mjenowacz: „Handrij Sejleŕ.“ W běhu pſchichodnych tydżenjow powoła ßo wulka ſałożeńſka ſhromadżiſna. Czinimy Łaſowſkich Sſerbow dżenża hiżom na to kedżbnych a namołwjamy jich, ſo bychu ſ hromadami ſaſtupili do ßerbſkeho towaŕſtwa. Sſerb ßłuſcha k Sſerbej! — A wy druſy w druhich ßerbſkich woßadach, hdżeż hiſchcże nimacże ßerbſkich towaŕſtwow, hdy ßo wy ſkónczńje ſhrabacże k widżomnym ſkutkam? Hdyż waſchi duchowni a wucżerjo njechadża, dha pſchimajcże ßo ßami gratu! Narodne towaŕſtwa ßu nam nuſnje trěbne! Hlejcże jenoż, kak ſpomożnje wſchudże ſkutkuja! Do prědka, moji Sſerbja, niz ſtejo woſtacz abo do ſady krocżicz! Smużnje do prědka k nowym dobyczam! R.

S **Czernſka.** W njewobkedżbowanym wokomiku je njedżelu pokdralětny ßynk tudomneho tſěchikryjerja Jenka w ſahrodże do dżěry, ſ deſchczowej wodu pjelnjeneje, padnył a ßo tepił.

Se **Shorjelza.** Pſchi hrje 17 a 4 bě żiwnoſczeŕ Pětr Scholta w Kulowje wěſtemu Hadamej 7 hriwnow wotdybył. Sswój dołh njeſapłaczíwſchi chżyſche ßo Hadam ſ procha měcz. Scholta pak jeho ſhrabny a jeho nochżyſche puſchczicz, khiba ſo by najprjedy ßwoj dołh wotrunał. Hoſpodarſki pomoznik Michank chżyſche jeju dżělicz, tola Scholta jeho k ſemi cżißny, pſchi cżimż Michankej 7 hriwnow ſe ſaka padny. Scholta pjenjeſy ſběhny a je wobkhowa jako ſarunanje ſa Hadamowy dołh, dokelż bě ßo tón pſchi Hadamowej hrje ſe ßwojimi pjenjeſami wobdżělił. Wojerowſki lawniſti ßud bě ſebracże pjenjes ſa paduſchſtwo wobhladał a Scholtu k jaſtwu na 1 tydżeń ſaßudził. Powołanſki ßud pak Scholtu wuwini, dokelż ßo jemu njehodżeſche dopokaſacz, ſo je ßebi wón

wědomny byk, so něschto njeprawe cžinjesche, hdyž so Michankowych pjenjes smozowa.

S Rakez. W Rakezach a wokolnosczi so jedyn paduch po nozach wokoło brucži. Wutoru w nozy je so wón w Jitku do domskeho žiwnosczerja Struža dobył a tam něhdże 65 hriwnow sobu kasał. Ssrjedu w nozy je po sdaczu tón samy paduch w Rakezach žiwnosczerjej Dittrichej poßleschczo s kožom wotwjedł. Jedyn druhi paduch je s Rakezanskich knježich hatow wospjet ryby kradnył. Knježi rybazy na njeho w nozy kakachu a jeho lepichu. Wón w Komorowje bydli a je hižo wospjet khostany. Hdyž jeho dom pschepytachu, tam něktore saki namakachu.

S Kulowa. Pschikkadnu plantažu sadowych schtomow tudomne měschczanske sastupjerstwo na měschczanskich 30—49 jutrow wulkich leżomnosczach pschi Kulowsko-Dubrjenskej želesnizy sakoži. Něhdże 300 jabłonzow so 15 abo 8 metrow mjes sobu sdalene sesadzeja. Duž budże so na tamnischich polach rola dale dźěłacz móz. Wokrjeżny sahrodnik a wokrjeżnaj sadarjej budża te schtomy sadzecz a je darmo wothladowacz. Jeli so so hodzi, hižo tule nasymu schtomy sadzecz sapocznu.

S Dažina. Tudomneho rycžerkublerja Schustera je jedyn kóń do wutrobna a scžehna jeneje nohi tak straschnje skopał, so Schuster na semju padże a so dyrbjesche so do swojeho wobydlenja donjesc. Jemu stej so dwě rjeble skamałej, a wutrobno a scžehno stej jara bolostnje sranjenej, tak so budże hojenje dlějschi cžas tracz.

S Hródka. W sukelnjach Hornjeje a Delnjeje Łužizy je so saso dźěłacz sapocžało. Dźěłacžerjo su so po prjedawschich wuměnjenjach k dźěłu wrócžili, dokelž k strajkowanju dosc pjenjes njemějachu.

S Hródka. Wutoru w nozy na Mużakowskej drósy dwaj mużej jeneho knihiwjednika nadpadnyschtaj a spytaschtaj jeho wurubicz. Kłóschtaj jeho s nožom a jeho khětro sranischtaj. Nadpadnjeny wo pomoz wołasche, na cžož ludzo pschiběžachu, kotsiž jeneho s rubježnikow pschimnychu, mjes tym so druhi cžekny. Pola sjateho wjetschu sumu pjenjes a jedyn kałacz namakachu.

S Krjebje. Kamjenje na Krjebjansko-Rychwałdsku drohu so sa něktore dny dowoża. Droha dyrbi sa něhdże 5 njedžel hotowa bycz. Po pólnej želesnizy so wschědnje něhdże 3000 zentnarjow kamjenjow s Mikowskeho sastanischcza nawosy.

Borschczańsko-Mikowska droha so, jeli so budże wjedro hojicz, kónz novembra dotwari. Wobkhad s Krjebje je teho dla nětkole do wschěch stron jara hubjeny, dokelž móże so wón jenož po pódlanskich puczach wotměwacz.

S Krjebje. (Drósny twar. — Snjesboženje.) Dźěła na Klětnansko-Krjebjanskej nowej drósy so něhdże sa tydzeń skónczа. Droha so potom sjawnemu wobkhodej pschepoda. — Pschi woženju kamjenjow jena dźěłaczerka s waggona padże. Koła nakładzeneho wosa žonu tak straschnje sranichu, so dyrbjesche so wona hnydom do Niszanskeje hojerne dowjesc.

S Muczowa. (Njesboże s automobilom.) Sańdzenu srjedu wjeczor direktor Adolfskeje Hěty w Khróscze s Wojerez po drósy k naschej wsy s automobilom s wulkej spěschnosczu jědżesche. Dokelž bě hižom cžma, schowfer njewidżesche, so psched nim jena žona, swudowjena Rajzowa, se swojim kruwjazym sapschahom do wsy jědżesche. Skoku jědżazy automobil do sapschaha srasy a jón rosrasy. Rajzowa so k semi cžisny a se skamanej nohu leżo wosta. Ju s wosom domoj dowjesechu, hdyž sawołany lěkar spósna, so bě sebi hornje scžehno skamała. Automobil s konjemi s drohoweho pschěrowa wuczahnychu a do kowarnje dowjesechu. Schowfer tam pschi nim wostanje, hacz budże swuporjedżany. Po direktora Adolfskeje Hěty se sapschahom do Muczowa pschijědżechu.

S Běleje Wody. Se sabypnjenjom wuhla je w tudomnej wuhlowej jamje 50lětny dźěłaczer Kühn cžežko do njesboža pschischoł. Jeho su do Shorjelskeje kliniki dowjesli.

S Noweho Města. Automobil lěkarja dr. Mittaga s Noweho Města je w sukodnej wsy Polenzu wósomlětneho synka Hillmsa pschejěł a cžežko sranił. Hdyž chzyschе so automobil hólzej, kotryž jemu se starschiskeho doma napscheczo pschiběža, wuwinycz, wón do jeneho kamjentneho plotoweho stołpa sawadzi, s cžimž so jene prědnje koło rosrasy. We wosu sedżazy dr. Mittag a jeho žona so njewobschkodzischtaj.

S Draždżan. Kral Bjedrich August so pjecža w februarje na hońtwu do jendżelsko-egiptowskeho Sudana poda. Puczowanje je na dwaj měsazaj wobliczene a s Kharthuma po Běłym Nilu hacz do Faschody póńdże. Mjes druhim budża so lawy a elefanty honicz.

— Draždżanska nowa radniza je so sańdzenu sobotu poswjeczika. Twarske khosty $7\frac{1}{2}$ milijona hriwnow wucžinjeja. Pódla teho město, na kotrymž je natwarjena, 1300000 hriwnow placzi.

Přilopk.

* (Ssmjertny wuβud.) Lipsczanskeju mordarjow Fritza a Khorlu Koppiusa je Lipsczanski pschiβažny sud k smjerczi saβudźił. Wonaj staj Friedrichez mandżelskeju w Lipsku skónzowałoj, listynoscherja Rübnera nadpadnyłoj a wurubiłoj a na wěstu Wagnerowu a służobnu holzu Seyffertez mordarski nadpad sczinikoj. Dale staj někotre wudrěwanske listy pisałoj.

* (Do poliwkoweho kótka pólneje kuchinje padnył.) Někotsi wucžomzy mlokarnskeje schule w Freiburgu warjenju w pólnej kuchini, sa lětusche manevry pschiprawjenej, pschihladowachu. Na dobo so 16lětny wucžomz Moser wobβuny a s hkowu do wulkeho kótka s warjazej poliwku padny, s kotrehoż jeho straschnje woparjeneho wucžahnychu.

* (Wurubjenje zyrkwje.) W katholskej zyrkwi w Joachimsthalu su na běłym dnju woporne kaschczíki rospaczili a wurubili. Skotaki po zyrkwi wokoło leżachu. Kaž so sda, je so paduch sescherił.

* (Saβudżenje.) Pschiβažny sud we Wrótβkawju je dwaczilětneho dźěłaczerja Foxa k khostarni na 10 lět saβudźił. Fox bě s klamow rěsnika Gornika w Zarowje jenu kołbaβu kradnył a rěsniskeho pomoznika, kotryž bě so sa nim puschcził, s nožom sakoł.

* (Skónzowanje jeneho bankiera w Prasy.) Bankiera Kischa w Prasy su schtwórtk tydzenja w jeho pisarni morweho nadeschli. Jeho su skónzowali a potom wurubili. Na sawostajenych wotczischczach porstow je polizija 33lětneho Hausera s Innsbrucka a Heβa s Anstettena sa mordarjow spósnała. Na saβłapjenje mordarjow je so 10,000 hriwnow wustajiło.

* (We winowej pinzy s jědojtymi dymami so morili.) We Stuhlweißenburgu we Wuherskej su so kubler Takacz, jeho dźowka a wnuk, hdyž do winoweje pinzy pohladacz dźěchu, s wudymanjom mkodeho droždżazeho wina pohkuschili, tak so su so wschě tsi, prjedy hacz pomoz pschińdże, saduβyli.

* (Satepjenje pjatnacželětneho hólza.) Pola Lindenhorna njedaloko Dortmunda je jedyn muż, kotryż je czeknył, jeneho 15lětneho hólza do Emsko-Dortmundskeho kanala storcził. Kapitan jeneje nimojědżazeje parneje łódże je widżał a βkyschał, kak mkody człowjek žałoscżejo wo swoje žiwjenje proschesche a so prózowasche, so se žołmow wudobycz. Muż pak jeho s nohu do wody wróczo storczi.

* (Wupicże piwa w Mnichowje.) Pschi oktoberskim swjedżenju w Mnichowje je so $1\frac{1}{2}$ milijona litrow piwa sa 530,000 (po tajkim pisches $\frac{1}{2}$ milijona) hriwnow wupiło. Schtož je so pódla teho sa kołbaβy, ryby a pjerisnu pschejědło a so enzianskeho palenza wupiło, njehodzi so wobliczicz. Korczmarjo wulkich budow dyrbjachu kóždy wjeczor swoje dokhody drobnych pjenjes do měchow swypnjene s wosom abo automobilom domoj wosycz.

* (Nadpad italskich rubježnikow.) Hrabju Caena, prjedawscheho bankiera semrjeteho italskeho krala Viktora Emanuela, su rubježnizy, hdyž se swojeho kubła s automobilom do města jědżesche, dróhu s kamjentnej murju saraczíwschi, sadżerżeli a wurubili. Dokelž bě rubježnikam rubjenstwo pschemałe, woni automobilowemu wjednikej poruczichu, so dyrbi wschě pjenjesy, na kuble so namakaze, pschiwjesc, a hrabju jako sastajenza pschi sebi wobkhowachu. Automobilowy wjednik 2000 lirow pschiwjese, na cžož rubježnizy hrabju puschczichu.

* (Ssmjertny pad lětarja Haasa.) Po pschikładże Franzowskeje nětkole tež pruske knježerstwo lětanje s lětadłami s pjenježnymi mytami spěchuje. Sa najspěschnischi slět s Triera do Metza bě wone 30,000 hriwnow myta wustajiło. Pschi tutym slěcże je lětar Haas smjertnje do njesboža pschischoł. Nade wsu Wellenom lětar Haas se swojim lětadłom se 100 metrow wyssokosczе na semju dele padże. Wellenszy wobydlerjo lětarja pod rospadankami jeho lětadła wucžahnychu. Wón bě sebi nosy a ruzy skamał a so tež snutska wobschkodził. Sa někotre minuty wón wudhycha. Ludzo delka na semi su widżeli, kak so jeho lětadło wjazy krócz w powětsje pschecżiβny. Sskyschachu tsělicz a widżachu kur, tola žaneho plomjenja. S jeneje kruschenje lětadło hałosu wottorhnywschi k semi padny. Njesboże je so s tym stało, so je so jedyn motorowy rjeczas rostorhnył. 20,000 hriwnow myta je samkał Jannin dobył.

* (Wulki woheń w Montevideo.) We hłownym měsczе

Uruguaiſkeje w połodniſchej Ameriży, w Montevideo, je w tamniſchich złownych kólnjach woheń wudyrił, kotryż je žo na dwaj hoſćenzaj a druhe twarjenja wupſchestrěł. Naſtata ſchkoda je žo na 6 milijonow hriwnow wobliczika.

* (Nadpad jeneho cžornocha na jendželſkeho vizekonſula w Hamburgu.) Jedyn hobrſki cžornoch bě póndželu ſ jenej jendželſkej łódžu do Hamburgſkeho pſchiſtawa pſchijěł. Pſchi wobliczenju mſdy na jendželſkim konſulacže žo wón ſwadži, dokelž žebi wón žadaſche, ſo dyrbja jeho darmo do Jendželſkeje wróczo dowjeſcź. Jemu jeho mſdu dachu, prajizy, ſo dyrbi žam hladacź, kak žo do Jendželſkeje wróczi. S tym žo cžornoch rosnjemdri a herjekaſche. Hdyž druhi vizekonſul Gandell ſe žwojeje ſtwy ſtupi a cžornochej ſ durjemi won kaſaſche, tutón drjewjane toporo jeneho hamora ſe ſaka wucžahny a ſ nim do vizekonſula pjerjeſche. Tón něktore raſy do hłowy doſta a ſ wjazy ranow krwawjo na dróhu cžerjeſche. Sa nim cžornoch běžeſche, ſ krwawym hamorowym toporom machajo. Ludžo jeho ſadžeržachu, wupſchimnychu a na polizajſtwo dowjedžechu. Vizekonſulej žu žo něktore ſuby wuraſyke.

* (Dynamitowy attentat na jenu nowinſku cžiſchcźernju.) S dynamitowym rosbuchnjenjom je žo w Los Angelos w Kaliforniſkej twarjenje ſniczilo, w kotrymž žo nowiny „Times“ cžiſchcža. Dokelž cžiſchcźernja njeorganiſowanych ludźi do dźěła bjerjeſche, žu, kaž hłowny redaktor praji, njepſcheczeljo pſchemyśloweje žwobody žobotu rano cžiſchcźernju ſ dynamitom wupuſcźili. Měſchczańſka rada je 100,000 hriwnow na wuslědženje winikow wuſtajika. Nowe roshorjenje je žo w měſcze ſ tym ſbudźiło, ſo žu jenu bombu pod wobydlenjom pižarja fabrikantſkeho ſjednoczeńſtwa namakali, kotrež „Times“ we wojowanju ſ dźěłaczeŕſkimi organiſazijemi podpjeraſche.

* (Powětrowy ballon dele padnył.) Jedyn ballon, kotryž bě žo tele dny w Londonje do powětra puſchcził, je ſ wyšokoſcze 2500 metrow w Eſſexſkim hrabinſtwje na ſemju dele padnył. W tejle wyšokoſczi bě ballonowy wjednik ventil wocžinił, tola dokelž njemóžeſche ventil ſažo ſaczinicź, ptun ſ ballona rucže cžekny. Ballon ſ pſchezo wjetſchej ſpěſchnoſczu k ſemi padaſche. Sražene bě ſatraſchne a žo jenož ſ tym troſchku poškabi, ſo korb najprjódy do jeneho ſchtoma ſawadži, kotryž žo wſchón rostſchěſka. W korbje žedžaze ſchtyri wožoby žo cžežko ſranichu.

* (Saječdojcźenje ſ mjažom.) W Bochumje we Weſtfalſkej a w wokolnych wšach je 184 ludźi na ſkažene mjažo ſtraſchuje ſkhoriło. Jena wožoba je wumrjeła.

* (Stróżele dla padnjenja jeneho meteora.) Kaž ſ Konſtantinopla pišaja, je w Djarbekiru hobrſki kamjeń ſ njebješ padnył. Wobydleŕſtwo je žo do ujeżměrneje hroſy dało.

* (Cžežke ſnjeſboženje.) Ssydomlětny žyn dźěłacźerja Khorle Ruhlanda w Eilenburgu ſ jeneho kruwjazeho woſa padże, na kotryž bě pſchi jěſbje wot ſady ſaleſł. Wón ſ hłowu mjes ſtpizy ſajěcže, pſchi cžimž žo jemu ſchija swiny. Wón hnydom wumrje.

* (Žiwa žo ſpalika.) 43 lětna mandželſka jeneho póſtſkeho ſaſtojnika w Darmſtadtu je wobłudnywſchi žwoju draſtu ſ petrolejom polała a ſapalika. Wona je žo žiwa ſpalika.

* (Mordarſtwo ſe žarliwoſczu.) Pola Žacža w połnóżnych Cžechach je zyhelniſki dźěłacźer Scheffel žwoju njeżwěrnu lubu Marju Kozlikez ſ nožom nadpadnył. Wón ju žmjertnje ſrani a potom žwoje jeneměžacžne dźěcźo w jejnymaj rukomaj ſakko.

* (Njehoda bywſcheho preſidenta Rooſevelta.) Hdyž žo Rooſevelt ſ wujěchanja do žwojeje ville w Oyſterbayu wróczi, jedyn automobil wot ſady do jeho konja ſajěcže a jeho do jeneho pſchěrowa ſtorczi. Rooſevelt bjes wobſchkodzenja woteńdże.

* (Wotprawjenje.) W Straubingu žu 38 lětneho dźěłacźerja Zeidlera ſe žekeru wotprawili. Wón bě lětža 4. januara žwoju 18 lětnu lubu, jenu žadowu wikowarku, we wobydlenju jejneje macźerje ſakkol.

* (Njeſboże parneje łódże na Hudſonſkej rěży pola New-Yorka.) Parna pſchewjeſna łódź, ſ kotrejž žo 90 matroſow k amerikanſkej wójnſkej łódźi „Newhamſhire“ wjeſeſche, je žo na Hudſonſkej rěży powróczika. Łódź bě do kužoka jeneje nimo jědžazeje parneje łódże pſchiſchła a je žo, dokelž bě ſ pſchewjele ludźimi wobžadžena, powróczika. 29 matroſow je žo tepiło. Druſy žu žo wukhowali.

* (Rubježny nadpad.) W Pariſu žu tſjo woženbnje draſcźeni mužojo poštelnika jeneje banki, hdyž wón ſ jeneho nuſnika w italſkich promenadach wuſtupi, nadpadli a jemu pjenježnu toſchu rubili. Toſcha 17000 frankow hotowych pjenjes a ſa 40000 frankow ſchekow wopſchijeſche. Poštelnik wo pomoz wołaſche, a ludźo dweju nadpadnikow ſažapichu, tjecźemu ſ pjenježnej toſchu pak žo poradźi, wupjerchnycź. Sajataj rubježnikaj ſtaj Jendželczanaj.

* (Potepjenje łódże.) Parny kotoł łódże „Chirigui“ je 4. oktobra pola Panamy pſchi žrjedžo-amerikanſkim brjoſy rosbuchnył. S 90 woštobow, kotrež běchu na łódźi, je žo jenož 12 wukhowało.

* (Rubježniży želeſniſki cžah nadpadli.) Bliſko měſta Divida w Coloradoſkim ſtatu w połnóżnej Ameriży tſjo rubježniży jedyn želeſniſki cžah nadpadnychu a jón ſaſtajichu. Dwejo ſ nich ſ tſělbow tſělejo pucźowarjow ſatraſchachu, mjes tym ſo tſecźi maſchiniſta nuſowaſche, póſtki wós wotewricź. Maſchiniſt pak ſ wuſchiknym manevrom kedžbliwoſcź tſecźeho rubježnika na žebje wobroczi. Tule ſkładnoſcź maſchiniſt k temu wuži, ſo rubježnika ſ jenym kamjenjom ſaraſy. Druhaj rubježnikaj na to cžeknyſchtaj, tola hiſchcże maſchiniſta do nohi tſělišchtaj.

Wuſžudženja.

Khoſtanſka komora. Pſchekupz a žitowy wikowar Jan Marcinkowſki w Budyſchinje bě wikowarja Khorlu Bukona kſchiwdy dla wobſkorżił. Tutón bě jemu ſkſchiwdžaze wudma nadawał. Bukan drje přejeſche, tola jeho prjedawſchi cželadnik Pokleńk wobžwědcźi, ſo je wón Marcinkowſkeho na cžeſcźi ſranił. Bukana k 25 hriwnam pjenježneho khoſtanja abo k arreſtej na 5 dnjow ſažudźichu.

⚔ W privatnej ſkóržbje dla ſkſchiwdženja cžěžle Pětra Haſche w Radworju pſchecźiwo tamniſchemu želeſniſkemu dźěłacźerjej Janej Meſcherej w Radworju a piwarza Khorle Knappy w Kuſy pſchecźiwo žiwnoſczerjej Janej Pawlikej w Rakezach žo ſkóržbnikaj a wobſkorženaj rosrunaſchtaj.

⚔ Dla pſchemyśloweho ſbožohracža měješchtaj žo 23 lětny hoſcźenzaŕ Senda w Maleſchezach a 32 lětny hoſcźenzaŕ F. E. Nowak w Maleſchezach ſamolwicź. Wonaj běſchtaj w hoſcźenzſkej ſtwje automat wupowěžkoj a wužiwacź dałoj, ſ kotrymž žo pjenjeſy abo hódnoſtne ſnamki wuhrawachu. Nowak bě pódła teho jedyn zigary wuhrawazy automat wuſtajił. Wobſkorženeju k jaſtwu po 1 dnju a Nowaka pódła teho k 3 hriwnam pjenježneho khoſtanja abo k arreſtej na 1 dżeń ſažudźichu.

⚔ Dźěłacźerjej ſ Cžižowy Kühnel a Matej Rojk běſchtaj ſ wobłożenja jeneje wottwarjeneje brunizoweje jamy dwě žerdźi, 72 pjenježkow hódnej, domoj wſałoj. Wojerowſki žud bě jeju wuwinił, dokelž po jeju měnjenju žerdźi njeběſchtej niczo hódnej byłej. Statny rěcžnik pak bě žo pſchecźiwo wužudej powołał. Druha inſtanza Rojka k jaſtwu na 3 dny ſažudźi. Kühnel bě wuwoſtał a žo poſdźiſcho wotžudźi.

⚔ S wuſamknjenjom ſjawnoſcże žo wo młynku Juliužu Theodoru Lodu w Cžižowje žudźeſche, kotrehož winowachu, ſo je ſ jenej 14 lětnej holzu njekaſanſzy wobkhadźał. Jeho k jaſtwu na 1 lěto a k ſhubjenju cžežnych prawow na 3 lěta ſažudźichu.

Lawniſki žud. Měſchcźańſki hajniſki pomoznik Hohlfeld bě 5. julija 70 lětnu mandželſku invalidy Mihana ſ Wjaſońzy a 74 lětnu ſwud. Libſchinu ſ Małych Bobolz, kotrejž wobej nětko w Małych Debžezach bydlitej, pſchi tym lepił, hdyž wonej pſches ſajenu mkodžinu, ſ warnowanſkimi taflemi ſchkitanu, dźěſchtej. Wot hamtſkeho hejtmanſtwa na to Mihanowa a Libſchina khoſtanſki wukas wo 5 hr. doſtaſchtej. Wonej žebi žudniſke roſžudženje žadaſchtej. Lawniſki žud pak pſchi poſtajenym khoſtanju woſtaji.

⚔ 32 lětny kamjenjecźiſchcźer Kubańk ſe Židowa bě 30. auguſta w reſtawraziji „ſeleneje jědle“ dwě pſchikrywje, kotrež wikowar Pietſchmann hoſcźom poſkicžowaſche, ſe žortom wſał a žo ſ nimaj wotžalił. Pietſchmann ſa nim běžeſche, a jedyn poliziſt Kubańka ſaja, pſchi cžimž žo tón wobaraſche. Kubańka drje wot paduſchſtwa wuwinychu, ſpjecžowanja dla pak ma wón 10 hriwnow khoſtanja płacźicź.

⚔ Kantinſki korcźmaŕ Burkhardt w Dźěžnicžanſkim papjerniku bě dźěłacźerży Domſchowu rodź. Bjenadžiz a Sommerowu rodź. Hobrakez w Dźěžnikezach ſkſchiwdženja dla wobſkorżił. Wonej běſchtej powjedałej, ſo Burkhardt do piwa wodu lije. Pſched žudom wonej wobkrucźiſchtej, ſo ſtej widžałej, kak je ras Burkhardt pſchi wotcźehnjenju piwa ſ jeneho bowa wodu do žuda linył. Burkhardt to přejeſche a wudawaſche, ſo je piwo jara jeſchcźiło a ſe žuda běžało, teho dla je jo do bowa łojił a poſdźiſcho ſažo do žuda linył. Dokelž wobſkorženej njemóžeſchtej dopokaſacź, ſo temu njeje tak było, jimaj pjenježne khoſtanje po 20 hriwnach abo arreſt po 4 dnjach napołożichu.

Emil Wehrle

na jerjowej haßy 7

porucza

koschlazy barchent

ſa mužſkich, žónſke a dźěczi kóždeje ſtaroby, běły a pißany po wurjadnje tunich płaczíſnach,

dźělbu barchentowych ložowych płachtow,

tworu bjes ſmylkow, we wſchelakich dołhoſczach a ſchěrjach niže płaczíſny.

Wobkładanje bjes tuplenja dowolene.

Th. A. Wällnitz naslědnik

w Budyſchinje

9 na ßukelnſkej haßy 9.

Najtuńſche kupowanſke žórło

ſa

njewjeſczinſke wuhotowanje

a

jednotliwe meble

ſolidneho a modneho dźěła.

Sprawne poßłuženje.

Pſchi hotowych pjenjeſach rabatt.

Esamßna pólſtrowarnja.

Wobkładanje bjes tuplenja dowolene.

We wudawarni Serb. Nowin je ſa **40 np.** dostacz knižka:

Worjeſchki.

Pſches dźewjecz ſtow hudanczkow ſ trěbnym kluczom.

Sa ßwojich wujkow a ßwoje cźetki

kpo zyłych Sserbach napytał, wumyßlił, ſeſtajał a do ßerbſkeho kraja puſchcził

Jan Radyßerb.

Konditornja a khofejownja

R. Lehmanna (prjedy Nauki)

na ßerbſkej haßy cźiſło 8

porucza ßwoje měſtnoſcze dobroczíwemu wopytowanju.

Pſchihódny pſchebytk!

Najlěpſche napitki. ff. konditorſke twory.

torty, tykanzy, baby atd.

jako dary ſ kóždym žadanym napißmom ſa kóždu ſkładnoſcz ßo hodźazym.

Schokolady. — Mjedowe tykanzy.

Franz Marschner

cźaßnikat w Budyſchinje

na bohatej haßy 9

ßwój ſklad **cźaßnikow a cźaßnikowych rjeſcźatkow** k dobroczíwemu wobkedźbowanju porucza.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczíſny.

W kuchini pomha lutowacz

MAGGI owe korjenjenje.

We wſchěch bleſchowych wulkoſczach a ſ nowa pjelnjene porucza

H. Kunack naslědnik

August Cźecz, kolonialna pſchedawarnja na bohatej haßy.

Pol dźěła

a wjeßele ſchicz je, hdyž ßo bjesporocźne

favoritſke rěſy

(ſchnitty) wužiwaja. Rospokaſowanje pſches **favoritſki modowy album,** jenož 60 pjenjezkow.

Agentura na Lubijſkej dróſy 2.

K rěczam rano wot 1/2 8 hacz do popołdnja 1/2 7 hodźin.

Sa twarjazych!

7—800 □metrow hižo trjebaneho

jendź. módreho tſěſchneho ſchifra

cźiſło 18/10 a 16/10

ſa □meter jedn. tſěchi 1.80 pj.

dwójnu tſěchu 2.60. pj.

ma na ſkładze

Aug. Schumann,

tſěchikryjerſki miſchtr.

Po powyſchenju diſkontoweje ßadźby khěžorſtwoweje banki ſadanjamy wot 1. oktobra t. l. na dań date pjenjeſy

pſchi wſchědnym do wole dawanju	3%
pſchi měßacznym wupowjedźenju	3 1/4 %
pſchi ſchtwórczlětnym =	3 1/2 %
pſchi połlětnym =	4%

Lubijſka banka

w Lubiju w Sakſkej **w Neugersdorfje w Sakſkej.**

Filiale: w Budyſchinje, Shorjelzu, Žitawje a Seifhennersdorfje.

Prawny bürow Ernsta Kobana

(prjedy J. a E. Kobana)

w Budyſchinje

pſchi žitnych wikach 4.

— Telefon 675. —

Saradźenje leżomnoſczow a hypothekow, ſrjadowanje ſawoſtajenſtwow, wudźělanje kupjow a liſcźinow wſcheje družiny, ſeſtajenje wſchěch druhich pißnych dźěłow. Sehnawanje pjenježnych žadankow.

— Rěczu tež ßerbſki. —

Ssym ßo jako **ſkótny lěkař**

w Budyſchinje

ſaßydlił a bydlu pſchi drjewowych wikach cźißło 4 po 2 ſkhodomaj. — Telefon 370.

Jan Schwarz,

approbowany ſkótny lěkař.

Sswoje ßydło ßym ſ **Budyſchina**

do Hodźija

pſchepołożił.

Bydlu w domje knjeſa ßedlaŕſkeho miſchtra Frenzela.

Telefonowe ſarjadniſtwo w Žiczenju cźißło 46.

J. Bierig,

praktiſki ſkótny lěkař.

---

1. pjenjeżna lotterija

k lěpſchemu

wopomnjenſkeho wuſtajenja kralowy Karoly.

55719 pjenjeżnych dobytkow bjeſe wſcheho wotczehnjenja wuczinjazych hromadże **225000 hriwnow.**

Hlowne dobytki 25000, 15000, 10000 hriwnow atd.

Czehnjenje: 15. a 16. dezembra 1910.

Na kóżde 10 ſa ßobu ſlědowaze cźißła ßo ſ najmjeńſcha jedyn dobytk ſarucza.

Loßy po 1 mk. we wſchěch lotterijowych wobkhodach każ tež we **wudawarni Serbskich Nowin** abo pſches **„Invalidendank“** w Draždźanach. (Jako porto ma ßo 15 pj., ſa pſchipóßłanje dobytkowych ſapißow 10 pj. pſchipokożicź.) **Serija 10 loßow** 10 mk. hromadże ſ portom a dobytkowym ſapißom.

Po tunich płaczíſnach poruczam ßwój derje wuhotowany ſkład **ff. domjazych, kuchińſkich a hoſpodarſkich wězow, lakowanych a njelakowanych, blachowych lampow, latarnjow, zylindrow a ßužołow, platow, płokanſkich wanjow, bowow, myjnych ſtejakow, zimanſkich maſchinow, kupanſkich wanjow, żeleſne pónoje a hornzy, hoſpodarſke wahi, nóże, widliczki, łżizy, nożowe korbiki, khoſejowe młyny, khoſejowe khany, khoſejowe a zokrowe tyſy, rybowanſke maſchiny, mjaßorubaze maſchiny, mjaßowe mjezki, ſchczětki, ßerſchczowe mjeczawy, zentrifugowe ſchczětki** atd.

Moritz Schulz, **klampnaŕſki miſchtr : : : : : pſchi ßerbſkich hrjebjach 10.**

— Wuporjedżetnja. —

Rěſnik Schefer

ſ Khwaczíz

ßobotu na hlownym torhoſchczu w Budyſchinje rjane **howjaſe, ßwinjaze** a **czelaze mjaßo,** czerſtwu **dobru** a **metowu kołbaßu,** teho runja **bělý ſchmalz** a **kołbaßowy tuk** po najtuniſchich płaczíſnach pſchedawa.

Bjeſkurne houtwinſke patrony

wubjernje pſchedyrjaze a kryjaze.

Niz dróżſche dyżli ſ czorunym pólvrom pjelnjene; hižo po 6½ pjenjezku poruczа

J. G. Klingst naſlědnik w Budyſchinje

na bohatej haßy 16.

Woprawny **Helgolandſki**

ßmołowy pleſtr

je najlěpſchi pſche **wicź, podkłócze, drjenje,** ſcht. po 50 pj. poruczataj

Měrſchez bratraj naßl.

pſchi żitnych wikach 30.

Schparazy wolij,

oſchihotowany ſa ſchijaze maſchiny a jěſdne koła wot

H. Möbiuſa a ßyna,

fabrika koſczoweho wolija

w Hannoverje,

je dostacź

we wſchěch lěpſchich pſchedawarnjach.

---

2 konjej,

3½-lětnaj, ſtaj na pſchedań, dokelż ſtaj wyſche, w Czornych Noßlizach cźißło 32.

Bělý italſki khapon a Wyandotſki khapon

cźiſteje raßy

po 2½ hr. na pſchedań pola **Schwele** we Wochoſach.

Khěża

w Nowych Boranezach cźißło 17 ſ pok kórzom pola a ßadoweje a ßadźeńſkeje ſahrody je hnydom na pſchedań.

Liebſch,

ßudniſki aktuar ſw. ßłużby

pſchi nowych hrjebjach 5

pißarnja ſa kupowanſke, hypotheſke dismembraziſke, teſtamentſke a ſawoſtajeńſtwowe wězy atd.

Rěczi ßerbſki.

— Telefon cźißło 177. —

Pſcheßadźowanje leżomuoſczow.

Khěża

cźißło 11 w Nowych Bóſchizach ſe 4 kórzami dobreho pola, wulkej ßadowej ſahrodu a wulkim pizowym ſkładom je dla khoroſcze a ſemrjecza wobßedźerjow na pſchedań.

Kuchaŕki, ſtwinſke a ßłużobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy k ßwinjom, wotroczkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłaczerſke ßwójby pyta hnydom abo poſdźiſcho pſchiſtajerka **Görlichowa** na ßukelnſkej haßy 1 na rógu żitnych wikow w cźrijowni knjeſa Heinr. Mohra.

Sprawna dowěrna

hródźna dźowka

niz młódſcha dyżli 18 lět, ßo k tſjom krumam k 15. nov. abo poſdźiſcho pyta. S knihu ßo ſamolwicź pola **G. A. Leunera** w parnym rěſaku we Wuhanczizach (Weigsdorf) pola Kumwalda.

Hejtman ßo pyta.

Na knježi dwór w Budyſchinku ßo k nowemu lětu abo prjedy wożenjeny hejtman pyta. Jenoż derje poruczeni chżyli ßo ſamolwicź.

Tajny radźicźel **Steiger.**

K wobſtaranju młodeho ſkota

ßo **dowěrnaj mandźelſkej** k nowemu lětu na fórbark w Nowych Cźichońzach pytataj.

Inſpektor **Buhl** w Cźichońzach.

Młódſchi

kowaŕſki pomoznik

hnydom trajne dźěło w kowanju koni a woſytwaŕſtwje namaka a ma ſkładnoſcź, woſytwaŕſtwo nawuknycź.

Robert Bär w Cźeŕwjenych Noßlizach pola Semiz.

Dźak.

Wyßozy cześcźedoſtojnemu knjeſej **ſararjej Matejej ſ Barta,** kiż je naß na naſchim ßerbſkim ßwjedźenju Guſtav-Adolfſkeho towaŕſtwa ſańdźeny ſchtwórtk ſe ßwojim duchapoknym, wutroby hluboko jimazym prědowanjom natwarił a naß w dźěle Knjeſoweje luboſcze ſa naſchich evangelſkich ßobubratrow w roſproſchenju móznje ſahorił, wuprajamy niz jenoż ßwój najwutrobniſchi dźak, ale ßobu tež horzu próſtwu, ſo by tole ßwoje prědowanje wocźiſchczecź dał, ſo by wono tež w naſchich ßerbſkich woßadach natwariło a ſahoriło tych, kotſiż jeho tu njejßu ßłyſcheli.

Wjele kemſcherjow Wojerowſkeje ßerbſkeje woßady.

(K temu cźißłu pſchiłoha.)

Pschiloha k czißku 41 Serbskich Nowin.

Ssobotu 8. oktobra 1910.

Placzißny rěsneho slotu na Draždzanskich slótnych wikach.

3. oktobra 1910.

Placzißny po zentnarju z hriwnach.

Slótne druzhiny a wosnamjenjenja.	Žiwa waha hr.	Rěsna waha hr.
Wóły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscze hacz do 6 lět	47—50	84—87
awstriske	50—53	87—90
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	43—46	79—83
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	37—42	73—78
4. ßnadnje pizowane lóžđeje staroby	30—36	64—72
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscze	44—47	76—79
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnoscze hacz do 7 lět	40—43	72—75
3. starsche, wukormjene kruwy a ßnadnje wuwite młódsche kruwy a jałojzy	35—39	66—71
4. ßrěnjo pißowane kruwy a jałojzy	31—34	61—65
5. ßnadnje pizowane kruwy a jałojzy	27—30	56—60
Byli:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscze	46—50	77—81
2. ßrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	41—45	71—76
3. ßnadnje pizowane	36—40	66—70
Cželata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	59—63	89—93
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	55—58	85—88
3. ßnadnje wuwite wot zyza	50—54	80—84
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich sschižењow w staroble hacz do 1¼ léta	53—55	69—71
2. mjaßne	50—52	66—68
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	47—49	63—65

Placzißna zitow a produktow.

Zitowy dowos w Budyschinje:	W Budyschinje. 1. okt. 1910. wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np.	W Lubiju. 6. okt. 1910. wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np.
Pschenza (běła)	—	—	—	—	9	60	10	—
Pschenza (žołta)	—	—	—	—	—	—	—	—
Pschenza nowa	9	40	9	55	9	10	9	60
Rožla	—	—	—	—	—	—	—	—
Rožla nowa	7	13	7	85	7	—	7	40
Jeczmjeń	—	—	—	—	6	80	8	—
Wowß, 50 kilogr.	7	50	8	—	7	50	8	—
Hróch	12	50	13	50	12	50	13	—
Woka	8	75	9	25	—	—	—	—
Jahły	15	—	16	50	16	—	17	—
Hejduschka	16	—	17	—	19	—	20	—
Běrny	2	30	2	70	2	—	2	50
Butra 1 kilogr.	2	40	2	60	2	50	2	70
Pschenična muka 50 "	10	50	19	75	17	—	19	—
Rzana muka 50 "	8	75	12	—	11	—	13	—
Ssyno 50 "	2	50	2	90	2	50	3	—
Ssloma 100 "	4	—	4	17	3	65	4	—
Proßata 888 schtuk, schtuka	9	—	22	—	—	—	—	—
Pschenične wotrubы 50 kilogr.	—	—	5	50	5	60	5	90
Rzane wotrubы 50 kilogr.	—	—	5	40	5	70	6	—
Pschenčny gris 50 kilogr.	—	—	6	—	—	—	—	—
Rzany gris 50 kilogr.	—	—	6	40	—	—	—	—

Na burhy w Budyschinje pschenza (běła) wot — hr. — np. hacz — hr. — np., pschenza (žołta) wot 9 hr. 60 np. hacz 9 hr. 90 np., rožla wot 7 hr. 25 np. hacz 7 hr. 50 np., jeczmjeń wot 8 25 np. hacz 8 hr. 75 np., wowß wot 7 hr. 25 np. hacz 8 hr. 25 np.

W Budyschinje placzesche: kórz pschenzy (běła) po 170 puntach — hr. — np., hacz — hr. — np., žołta — hr. — np. hacz — hr. — np., nowa: 15 hr 98 np. hacz 16 np. 24 np., kórz rožli po 160 puntach — hr. — np. hacz — hr. — np. nowa: 11 hr. 40 np. hacz 11 hr. 76 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach: — hr. — np. hacz — hr. — np.

Wiczne placzißny w Kamjenzu.

6. okt. 1910.

Po 50 kilogr.: Rožla wot 7 hr. — np. hacz 7 hr. 35 np., pschenza wot 9 hr. — np. hacz 9 hr. 60 np., jeczmjeń wot 7 hr. — np., hacz 8 hr. — np., wowß wot 7 hr. — np., hacz 7 hr. 50 np., jahły wot 16 hr. — np. hacz 17 hr. — np., hróch 17 hr. 50 np., ßyno (stare) 3 hr. 80 np. (nowe) 3 hr. — np., běrny 2 hr. 80 np., ßloma (100 kilogr.) 4 hr. — np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 30 np. hacz 2 hr. 60 np., jeja (mandl) 1 hr. 20 np.

Wjedro w Londonje 7. oktobra: Rjane.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michałskej zyrkwi** smje 20. njedželu po ßwjatej Trojizy duchowny Tischer rano w 7 hodzinach němsku spowjednu rěcz, ½9 hodzin farat Răda němske a w 10 hodz. serbske predowanje. Zyrkwinski khor spěwa: Ja a mój dom ßmój hotowaj wot J. A. Kaplerja. — Tydzeńske sastojnske dźěła smje farat Răda.

Wěrowani:

W **Michałskej zyrkwi**: Jan Moritz Rostok, kamjenjeczeßat w Bělczezach, s Emmu Floru Kurzez se Ssokolzy. — Bohuwěr Hermann Mětasch, dźěłaczer we Wurizach, s Hanu Marthu Měrschez s Delnjeje Kiny. — Max Khorla Kuba, czeladnik w Bórku, s Marju Augustu Pětrez w Tšelanach. — Khorla Emil Schczepank, słotar w Delnjej Kinje, s Hanu Marju Laserez w Bórku. — Emil Max Kloß, hospodarski pomoznik w Kobelnju, s Marju Marthu Michałkez, zjwnoscezerku w Delnjej Kinje. — Jan August Emil Schubert, ßedlarski mischtr w Budyschinje, s Hanu Marju Wowczerjez w Sajdowje, tu.

S druhich wozadow: Khorla Ota Marczin Berger, wucžet w Rakezach, s Margaretu Emmu Linkez tam. — Khorla August Bernhardt, hospodarski pomoznik w Jenkezach, s Marju Therestju Freundez, hosoodarskej pomoznizu w Ssowrjezach. — Franz Ota Heimrich, kublet w Bukezach, s Hanu Marthu Pjechez, hospodarskej pomoznizu tam.

Křćenl:

W **Michałskej zyrkwi**: Marja Elsa, Bjedricha Ernsta Henczela, fabrikarja w Dobruschi, dź. — Adelheid Hildegard, Jana Pawoła Raußendorfa, formarja w Heubjelczizach, dź.

S druhich wozadow: Selma Alma, Jana Scholty, dźěłaczerja w Njeßwaczidle, dź. — Elsa, Jana Augusta Scholty, spinarja w Scheschowje, dź. — Frida, Bruna Hermanna Töpfera, dźěłaczerja we Lahowje, dź. — Pawol, Jana Bohuwěra Bergera, dźěłaczerja w Banezach, ß. — Frida Emma, Handrija Nowaka, zjwnoscezerja w Stróži p. Rakez, dź. — Emma Marja, Augusta Gudy, murjerja w Stróži p. Rakez, dź. — Jan August Jawrich, njemandźelski ßyn w Jenschezach. — Hermann Richard, Jana Ernsta Hajny, kublerja w Schekezach, ß. — Willy Ernst, Ernsta Theodora Rychtarja, pjekarskeho mischtra w Kubschizach, ß. — Ernst Richard, Pětra Wiczasa, wobydlerja w Porschizach, ß.

Ze,mrjeći:

W **Michałskej wozadze**: 2. dżeń oktobra: Morwy narodżeny ß. Khorle Augusta Lehmanna, khězerja a samkarja w Tšelanach. — 3. Gustav Ernst Hencz, kublet na Zidowje, 60 l. 48 d.

W **katholskej wozadze**: 24. sept.: Robert, Jana Stoliny, schewza w Budyschinje, ß., 2 m. 23 d. — 28. Marja swud. Rychtarjowa rodż. Sittez, schwalcza w Budyschinje, 65 l. — 29. Marja Madlena swnd. Nokowa rodż. Kralez w Budyschinje, 78 l. 2 m. 14 d. — Jakub Schäfrich, dwótnischczowy assistenk sw. ßt. († w Radworju), pohrjebany w Budyschinje, 78 l. 7 m. 28 d.

S druhich wozadow: Kurt Gerhard, Augusta Schobera, dźěłaczerja w Srjizach, ß., 6 m. — Johana Khrystiana Hennersdorfowa, bywscha swud. Hankowa rodż. Eignerez w Hodźiju, 69 l. 8 m. 27 d. — Karolina Ernestina swud. Försterowa w Bóschizach, 80 l. 8 m. 4 d. — Jan Meier, wobydlek we Lahowje, 74 l. 1 dź. — Pawol Marczin, njemandż. ß. w Mjeschizach, 5 m. 28 d —

Zyrkwinske powjesće s Hodzija.

20. njedželu po ßwjatej Trojizy smeje rano ½8 hodzin duchowny Voigt serbsku spowjednu wucžbu, ½9 hodzin farat Kschižan serbske a w 10 hodzinach němske predowanje.

Zyrkwinske powjesće s Budestez.

20. njedželu po ßwjatej Trojizy smeje farat Domaschka rano w 7 hodż. němsku spowjedź, duchowny Bójz popołdnja we 8 hodż. němske a ½10 hodzin serbske predowanje. — Popołdnju ½4 hodzin smeje towarstwo žónskeje młodosce shromadźisnu.

Ssrjedu wjeczor we 8 hodzinach smeje duchowny Bójz němsku biblisku hodzinu w paczerskej jstwi.

Prima

ruske maschinske a zylindrowe wolije,

prima maschinski tuk a motorske wolije,

prima kołomasy

porucza po snatej hódnoscži w originalnych barelach a tež w mjeńschich ßudobjach najtuńscho

Otto Büttner

pschedawatnja łožanych a czerjenskich rjemjenjow a techniskich gumijowych wężow.

Jěsdny plan želesnizow

placžazy **wot 1. oktobra 1910 hacž do 30. haprleje 1911.**

Njedželu a ßwjate dny tež 4. wosowa klaßa jěsdži.

S Lubija do Radworja.

Wosowa klaßa	2-4	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2. 3.
S Lubija	—	8,34	11,56	3,09	5,18	7,44	—	11,15†
Ketliž	—	8,45	12,07	3,20	5,29	7,55	—	11,26†
Radměriž	—	8,54	12,17	3,29	5,38	8,04	—	11,35†
Hluschiny	—	8,59	12,23	3,35	5,44	8,09	—	11,41†
Luwoczíž	—	9,07	12,31	3,43	5,53	8,17	—	11,49†
Maleczíž	—	9,14	12,38	3,50	6,00	8,24	—	11,56†
Wósborka	4,45	9,25	12,54	3,56	6,18	8,30	8,33*	12,02†
Hrodžischcza	4,52	9,33	1,02	—	6,26	—	8,40*	—
Barta	5,15	9,50	1,19	—	6,40	—	8,51*	—
Hucžiny	5,27	10,01	1,30	—	6,51	—	9,01*	—
Klukscha	5,38	10,12	1,41	—	7,03	—	9,11*	—
Wulk. Dubrawy	5,51	10,25	1,55	—	7,17	—	9,22*	—
Lutobcža	5,58	10,32	2,01	—	7,24	—	9,29*	—
Radworja ßast.	6,04	10,38	2,08	—	7,30	—	9,35*	—
do Radworja dwórn.	6,11	10,45	2,14	—	7,37	—	9,41*	—

* Jěsdži jenož 16. oktobra, 6. novembra, 26. dezembra, 8. januara, 5. februara, 5. měrza a 17. haprleje.

† Jěsdži jenož njedželu a ßwjate dny w oktobrje.

S Radworja do Lubija.

Wosowa klaßa	2-4	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2. 3.
S Radworja dwórn.	—	—	8,25	12,18	—	4,38	—	9,01	—	11,49*
Radworja ßast.	—	—	8,32	12,25	—	4,46	—	9,08	—	11,56*
Lutobcža	—	—	8,40	12,32	—	4,55	—	9,14	—	12,02*
Wulk. Dubrawy	—	—	8,49	12,39	—	5,07	—	9,21	—	12,08*
Klukscha	—	—	9,01	12,50	—	5,17	—	9,31	—	12,18*
Hucžiny	—	—	9,12	1,00	—	5,29	—	9,41	—	12,28*
Barta	—	—	9,44	1,16	—	5,50	—	9,51	—	12,38*
Hrodžischcza	—	—	9,55	1,27	—	6,01	—	10,02	—	12,48*
Wósborka	—	7,23	10,25	1,39	4,08	6,08	6,30	10,09	10,12†	12,56*
Maleczíž	—	7,30	10,32	1,45	4,15	—	6,37	—	10,19†	—
Luwoczíž	—	7,39	10,39	1,52	4,22	—	6,46	—	10,26†	—
Hluschiny	—	7,47	10,47	2,00	4,30	—	6,54	—	10,34†	—
Radměriž	—	7,53	10,52	2,05	4,36	—	7,01	—	10,39†	—
Ketliž	—	8,06	11,03	2,16	4,48	—	7,14	—	10,50†	—
do Lubija	—	8,18	11,15	2,28	5,00	—	7,26	—	11,02†	—

† Jěsdži jenož njedželu a ßwjate dny w oktobrje.

* Jěsdži jenož w nozy 16./17. oktobra, 6./7. novembra, 26./27. dezembra, 8./9. januara, 5./6. februara, 5./6. měrza a 17./18. haprleje.

S Budyschina do Rakez — Wojerez.

S Budyschina	5,10	7,48	9,13	11,48	2,10	4,05	7,15	8,26	10,45	11,24
Ratarjez	5,17	7,55	9,20	11,55	2,17	4,12	7,22	8,33	10,53	—
Židowa	5,21	8,00	9,24	11,59	2,21	4,16	7,27	8,37	10,58	—
Mal. Wjelkowa	5,29	8,08	9,32	12,07	2,30	4,24	7,35	8,44	11,06	11,39
Radworja	5,40	8,25	9,43	12,18	2,40	4,38	7,46	9,01	11,22	11,49
Khaßowa	5,46	ptšij. do Lubija 11,15.	9,49	ptšij. do Lubija 2,28.	2,46	ptšij. do Wósb. 6,08.	7,53	ptšij. do Wósb. 10,09.	11,26	do Wósborka 12,56. O
Njeßwaczidła	5,55		9,58		2,55		8,04		11,38	
Scheschowa	6,03		10,06		3,03		8,12		11,46	
Rakez	6,12		10,15		3,15		8,25		12,09†	
Komorowa	6,19		10,22		3,22		8,32		12,16†	
Sdžarow	6,26		10,29		3,29		8,39		12,23†	
Hólka	6,33		10,36		3,36		8,46		12,30†	
Kulowa	6,40		10,43		3,43		8,53		12,37†	
Němzow	6,48		10,51		3,51		9,01		12,45†	
do Wojerez	6,54		10,57		3,57		9,07		12,51†	

† Jěsdži jenož w nozy poßlednjeho dźěłanskeho dnja w tydženju.

O Jěsdži jenož w nozy 16./17. oktobra, 6./7. novembra, 26./27. dezembra, 8./9. januara, 5./6. februara, 5./6. měrza a 17./18. haprleje.

S Wojerez — Rakez do Budyschina.

S Wojerez	†4,10	4,45 wot Wósborka	7,04	8,34 wot Lubija.	10,11	11,56 wot Lubija.	2,31	5,18 wot Lubija.	7,41	O 7,44 wot Lubija
Němzow	†4,17		7,11		10,18		2,38		7,48	
Kulowa	†4,25		7,19		10,26		2,46		7,56	
Hólka	4,32		7,26		10,37		2,53		8,03	
Sdžarow	4,39		7,33		10,44		3,00		8,10	
Komorowa	†4,46		7,40		10,51		3,07		8,17	
Rakez	5,05		7,50		10,59		3,16		8,25	
Scheschowa	5,13		7,57		11,06		3,23		8,33	
Njeßwaczidła	5,23		8,05		11,14		3,31		8,40	
Khaßowa	5,33		8,14		11,22		3,39		8,49	
Radworja	5,44	6,15	8,21	10,51	11,28	2,17	3,46	7,44	8,55	9,42
Mal. Wjelkowa	5,55	6,25	8,31	11,01	11,38	2,28	3,56	7,54	9,05	9,53
Židowa	6,03	6,33	8,38	11,08	11,45	2,36	4,03	8,01	9,12	—
Ratarjez	6,08	6,37	8,43	11,13	11,50	2,40	4,07	8,06	9,17	—
do Budyschina	6,15	6,44	8,50	11,20	11,57	2,47	4,14	8,13	9,24	10,07

† Jěsdži jenož kóždy poßledni dźěłanski dźeń w tydženju.

O Jěsdži jenož hacž do Wósborka, 16. oktobra, 6. novembra, 26. dezembra, 8. januara, 5. februara, 5. měrza a 17. haprleje tež hacž do Budyschina.

Kamjenz-Halschtrow-Biskopizy.

S Kamjenza	5,50	11,30	2,03	7,02
Halschtrowa	6,17	11,58	2,30	7,36
Do Biskopiz	7,03	12,44	3,21	8,27

Biskopizy-Halschtrow-Kamjenz.

S Biskopiz	7,25	1,40	4,20	9,12
Halschtrowa	8,10	2,28	5,30	10,00
Do Kamjenza	8,34	2,56	6,06	10,25

Želesniski jěsdny plan

ßa Bělu Wodu,

płaczazy wot 1. oktobra 1910.

S Barlina-Khoczebuſa do Běleje Wody

517, 737, 1036, 1156, 113, 213, 417, 557, 707, 1114.

S Běleje Wody do Khoczebuſa-Barlina

522, 739, 1038, 1206, 114, 419, 558, 712, 1116.

Se Shorjelza do Běleje Wody

513, 847, 1205, 220, 454, 711, 1023, 1235.

S Běleje Wody do Shorjelza

518, 740, 848, 1206, 221, 455, 535, 716, 1026, 1236.

Se Sslepeho do Hródka

527, 751, 857, 230, 550, 726, 1035, 1246.

Se Sslepeho do Běleje Wody

508, 728, 1027, 1145, 200, 408, 658, 1105.

S Czorneje Wody do Wrótßławja.

S Czorneje Wody		6,29	9,3			4,27	7,23	10,8
Bukowa		6,38	9,19	10,17		4,36	7,43	10,17
Czorny Khołmz		6,50	9,34			4,48	7,58	10,29
Wojerezy	4,55	7,02	9,49	10,36		5,00	8,8	10,41
Las	5,10	7,16	10,10			5,15		10,56
Delni Wujeſd	5,22	7,26	10,21			5,26		11,6
Klětno	5,31	7,34	10,32			5,35		11,15
do Hórki	6,05	8,06	11,7	11,19		6,8		11,51
wot Hórki	6,11	8,18	11,24			6,26 7,52		11,59
do Shorjelza	6,44	8,48	11,56			6,49 8,21		12,27
wot Hórki	6,15	8,20	11,32	11,20		6,10		12,1
Kohlfurt	6,49	8,53	12,06	11,43		6,50		12,33
do Wrótßławja	10,30	1,02	3,14	1,48		9,41		6,00

S Wrótßławja do Czorneje Wody.

S Wrótßławja	11,8		6,11		10,45	3,38	3,38	6,10
Kohlfurta	4,00		8,30		1,7	6,07	7,5	11,25
do Hórki	4,32		9,04		1,39	6,30	7,41	11,53
Se Shorjelza	4,10		7,47	11,20	1,10	5,58	7,10	11,25
do Hórki	4,34		8,11	11,38	1,36	6,23	7,39	11,51
wot Hórki	4,40		9,06		1,53	6,31	7,53	11,58
Klětno	5,9		9,35		2,32	—	8,30	12,26
Delni Wujeſd	5,21		9,43		2,43	—	8,42	12,34
Las	5,31		9,52		2,57	—	8,53	12,44
Wojerezy	5,49	7,6	10,04	12,20	3,31	7,18	9,14	1,00
Czorny Khołmz	5,58	7,16		12,29	3,40	—	9,24	1,08
Bukow	6,09	7,30		12,42	3,53	7,34	9,38	1,18
do Czorneje Wody	6,16	7,38		12,49	4,00	—	9,46	1,25

S Khoczebuſa-Petershajna-Wojerez.

4,50	7,50	1,00	6,08	S Khoczebuſa	do	8,50	12,22	5,24	11,07
5,55	8,45	1,37	6,45	„ Petershajna	do	8,08	11,50	4,55	10,20
6,53	9,44	2,24	7,33	do Wojerez	ſ	7,10	11,02	4,07	9'20

Otto Preuß

mějeczel **Karl König**

na žitnej haßy 4 w Budyschinje na žitnej haßy 4.

Sa nashmski a shmski czaß

poručam ßwój **hobrßy wulki ſkład**

woßebnych mužazych a hólczazych wobleczenjow

shmſkich paletotow, pſchesapinalow, ſportſkich jupow, tolſtych shmſkich kholowow, elegantnych **fantaſijowych lazow** ſ plyſcha a židy, **wodn njepſchepuſchczate koßmikate pelerinu, pelerinu ſa dźěczi,** kraßne wězy.

Žonjaze a holczaze žakety

najnowſcheje mody ßu doſchke.

Žonjaze žakety, czorne, hižo po 4 1/2 mk. hacž do najwoßebniſchich,

holczaze žakety, kraßne wězy, hižo po 3 mk.,

ßwětłe jendzelſke paletoty kóždeje dołhoſcze hižo po 5 1/2 mk.

S dobom poručam ßo

k ſeſchiczu elegantneje mužazeje draſty po měrze

ſ rukowanjom bjeſporokoweho ßedźenja a najlěpſcheho ſhotowjenja.

Wulki ſkład tkaninow.

Wolijowe barby

we wschěch nuanßach, hnydom k barbjenju, derje a twjerdże skhnyjaze, k barbjenju khěžow, schpundowanjow atd.,

molerske a murjerske barby

czerstweje twory a na najwjetschi wubjerk,

schpundowanski ßwěczaty lak

s barbu a bjes njeje njewonjaty a spěschnje skhnyjazy,

terpentinowy wolij

(němski a franzowski),

dwójzy warjeny

hódny lanowolijowy firniß,

jara derje a twjerdże skhnyjazy,

bernsteinske laki,
kopallaki,
damarlaki,
żelesowe laki,
Ia Kölnski klij

kaž tež

murjerski klij

a hischcże wschelake druhe družiny,

murjersku krydu, gyps,
Ia portlandski zement,
klepatokamjenjowu
a **schmirglowu papjeru,**
schmirglowy plat,
schpundowanski wósk,
wósk sa parketowe schpundowanje,
barbicże wscheje družiny,

schablony

sa **molerjow** a **murjerjow** atd.

poručeja a maja pschezo na składże po najtunischich płaczisnach

drogowe a barbowe

en gros khlamy en détail

Oty Engerta

10 na snutskownej lawskej haßy 10.
Telefon 33.

Ssuscheny polcz, tolsty po 90 pj., pschi 5 *Kl.* 85 pj., **ßuscheny ßwinjazy brjuch** *Kl.* po 85 pj., **ßadło** *Kl.* 80 pj., **plezowy tuk** *Kl.* 100 pj. poručza **O. Pětschka** na žitnej haßy.

Jatrowy tuk

(Lebertran)

ßwětleje czerstweje twory

k pizowanju skota

poručza

Otto Engert

en gros **drogowe klamy** en détail
Telefon 33.*

Pawoł Kristeller

Telefon 168. na bohatej haßy 29 Telefon 168.

poručza k nasymskemu a symskemu czaßej ßwój hobrski skład wscheho

wobucża,

jenož trajnje dźěłanych

jěsdnych a honćwarskich schkórnjow,
dolhich schkórnjow, schkórniczkow,
domjazych stupnjow a toflow,
filzowych stupnjow, filzowych, ßuknjanych a pjelsczowych schkórnjow,
gummijowych stupnjow, balskich a towarstwowych stupnjow

po njeßmérnje tunich płaczisnach.

Jako woßebje tunjo poručam:

tolste poldolhe schkórnje, s ruku dźěłane hižo po 4 mk.,
czehnite, schnórowanske a sapinanske schkórnje,
hosdźikowane,
mužaze schnórowanske schkórnje s boxoweje koże hižo po 7 mk. 75 pj.,
žonjaze schnórowanske boxowe schkórnje hižo po 6 mk. 75 pj.

Wobucże k wuporjedźenju ßo pschijimuje.
Wobucże ßo po mérje dźěła.

Porzlinowe, kamjeninowe :: a schkleńczane twory ::

kupujecze najtuńscho we wulkim wubjerku

pola

Hermanna Gläsela

pschi lawskich hrjebjach 4,
w ßerbskim domje.

Brühlski tej

sakońszy schkitany czišćo 132 786

je ßo wurjadnje wupruhował psche drjenje, woßebje shibadkowe drjenje (rheumatismus), wicz a psche czerpjenje pucherja a jerchenjow.

Woprawdzity Brühlski tej je jenož w haptykach dostacz.

Direktnje jón rosesczela: jelenjowa haptyka we Wósborku.

Wobstawki: Herb. equiseti, rod. ononidis, fol. uvae ursi, flor. violae tricol., fruct. juniperi, peru. cyrosbrati, rod. apii graveol.

Benzin

sa

motory a sa czerjenje automobilow

poručza tunjo

Otto Engert

en gros **drogowe klamy** en détail
Telefon 33.*

Lamanu schokoladu

po puntowskich pakczikach, tež lěpsche družiny wopschijazych, hižo po **1** mk. poručza

Moritz Schmidt
pschi mjaßowych jědłach 1,
mjes ßerbskej haßu a Pětrowskej zyrkwje.

S mojeho wulkeho

zigarowego składa

poručam hischcże wjele družinow po **starych płaczisnach.**

Otto Sachse,

zigarowa woßebita pschedawarnja
pódla radneje pinzy
a na bohatej haßy.

Serbske blido

kóždu wutoru w 5 hodźinach w khosejowni.

Kakao

punt po 90 pj.,
pschi wotewsaczu 10 puntow po 85 pj.

Moritz Schmidt
pschi mjaßowych jědłach 1,
mjes ßerbskej haßu a Pětrowskej zyrkwju.

Karbolineum

— najkhmańschi **wolij k barbjenju a impragněrowanju** w originalnych czwizach po něhdże 200 kg, kaž tež w mjeńschich czwizach a po wasy, ma pschezo na składże po jara tunich płaczisnach

Otto Engert

drogowe klamy

en gros en détail
Telefon 33*.

Najnowscha žonjazadrasta

sa symu a nasymu 1910/11.

Wschědny dokhod poczaßnych nowosczow.

Wulki wubjerk. **Najtuńsche placźisny.**

Najlěpsche shotowjenje.

Kostumy se ßomota, ßukna a cheviota mk. 250.— hacź mk. 14.75
Kostumy se ßukna po jendźelskim ßlodźe mk. 168.— hacź mk. 12.75
Paletoty krótke a dolhe, s cźorneho eskima a scheviota mk. 98.— hacź mk. 6.90
Paletoty s cźerwjeneho a cźěmnomódreho scheviota mk. 52.— hacź mk. 7.90
Paletoty s flawschowych tkaninow mk. 48.— hacź mk. 13.75
Paletoty s tkaninow jendźelskeho waschnja mk. 68.— hacź mk. 5.90
Paletoty s plyscha a ßomota mk. 180.— hacź mk. 29.—
Paletoty s astrachanskich tkaninow mk. 34.— hacź mk. 18.50
Kostumowe ßuknje s hładkeho scheviota, cźeßaneho pschedźena a satinoweho ßukna mk. 42.— hacź mk. 8.50
Kostumowe ßuknje s tkaninow jendźelskeho waschnja mk. 49.— hacź mk. 2.50
Wjecźorne mantle se ßukna a ßmuźkatych tkaninow po wschěch placźisnach.
Wjecźorne kapesy s pjelscźinu sawalene hižo po mk. 7.50
Pschedescheźne khornarje a mantle s wodu njepschepuschćatych koßmatych tkaninow mk. 22.— hacź mk. 6.75
Blusy s wołmy a flanella, źidy, zankatych tkaninow, voila a chineskeho krepa mk. 80.— hacź mk. 1.45
Wobleczenja s wołmy, hładke a mustrowane, źidźane a tüllowe, na drohu, do towarstwa a na bal po wschěch placźisnach
Modelske wobleczenja, kopije po franzowskich a Winskich prěnjotnych modellach mk. 450.— hacź mk. 85.—
Ranńsche ßuknje s wołmy, bawłmy a flawschowych tkaninow mk. 59.— hacź mk. 4.75
Ranńsche jeczki s wołmy, bawłmy a flawschowych tkaninow mk. 19.75 hacź mk. 3.90

Woßebje placźisny hódne

ranńsche jeczki s flawschowych tkaninow **3.90**

Spódnje ßuknje s H-wołmy, wołmy a źidy po wschěch placźisnach mk. 45.— hacź mk. 1.95

Woßebje placźisny hódne

cźistowołmjana taffetowa spódnja ßuknja mk. 9.75

Jan Jurij Pahn.

Telefon 37. **Telefon 37.**

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 42. Sobotu 15. oktobra 1910. Lětnik 69.

Strajk żelesnizarjow w Franzowskej.

Hobrski strajk w Franzowskej wscho hospodarske žiwjenje podwjasuje. Skoro na wschěch franzowskich żelesnizach sastojnizy a dźěłacźerjo strajkuja. Jenoż na połdnischej żelesnizy hischcźe dźěl personala swoju słužbu sastawa. Strajk je so na połnóznej żelesnizy sapoczał a je so sa někotre dny na rańschu, wjeczornu a s dźěła na połdnischu żelesnizu wupschestrěł. So maja sastojnizy a dźěłacźerjo połnózneje żelesnizy myśle, strajkowacź, bě powschitkownje snate. Tale żelesniza, kaž nimale wschě druhe w Franzowskej, statej njeślušcha, ale akzijowemu towarstwu. Strajkowarjo so wo to prózuja, so bychu so na franzowskich żelesnizach teśame msdowe a pensionske poměry sawjedle, kajkeż so na wukrajnych statnych żelesnizach namakaju. Woni sebi powschitkowne powyschenje msdy, pensionski sakoń, sakońske srjadowanje dźěła, sawjedźenje tydźeńskcho wotpoczowanskeho dnja, pschistajenje zykeho personala s měśacznym wupowjedźenjom atd. žadaju. Dokelž so tele žadanja njedopjelnichu, su żelesnizarjo dźěło skožili. Franzowske knježerstwo njeje so strajkom pschekhwatako. Hižo měśazy dołho so wono na njón pschihotuje. Kaž je hižo dawno wobsamkło, je knježerstwo wschitkich żelesnizarjow, kotsiž hischcźe k wójsku pschisłuscheja, mobilisowało, a jich nětko jako wojakow nusuje, swoju słužbu na żelesnizach dale dokonjecź. S tutym śrědkom je so strajkowarjam nadźija na wuspěch khětro pomjenschika. Strajkowy wubjerk je drje wosjewjenje wudak, w kotrymž so praji, so je mobilisazija strajkowazych żelesnizarjow njesakońska, a so žadyn żelesnizar na mobilisaziski wukas njebudźe poślušnacź. Tola je so mylił. Jenoż mało reserwistow je se słužby wuwostało, a cźi, kotsiž su so spjecźowali, su so hnydom k jastwu na wjazy měśazow sasudźili.

Runjeż w nětcźischim ministerstwje dwaj sozialdemokrataj, Briand a Millerand, sedźitaj, s kotrejuž je Briand s ministerstwowym pschedsydu, wono s wulkej rasnoscźu pschecźiwo strajkowarjam postupuje. Schěscź strajkowych wjednikow je wono sajecź dało.

Na rańschej żelesnizy njeje so wobkhad hacź dotal pschetorhnył, tola na połnóznej żelesnizy cźahi jara njeporjadnje jěźdźa. Mózno, so pschichodne dny też na wjeczornej a połdnischej żelesnizy wobkhad nakhwilnje sastanje. Knježerstwo pak so nadźija, so s pomozu reserwistow a wojakow wobkhad sasu trochu do rjada pschinješe. Na rańschej żelesnizy reserwistojo swoju winowatoscź połnje dopjelnjeja. Woni su s běłej wobwalku wokoło rukawa wusnamjenjeni. Też sastanischcźowy pschedstejicźeŕ so jako wojak wobhladuje a ma běłu wobwalku. Mjes tym ministerstwowy pschedsyda Briand potajnje se strajkowarjemi jedna, so by strajk s někajkim wurunanjom skerje lěpje skóncził.

Sastaranje Parisa s żyrobu

je so hižo prěnje dny żelesnizarskeho strajka jara poczeżiło. Pschiwos wschelakeje żyroby, wosebje jejow, mloka a kutry pschestawasche a płacźisny so wo 20 prozentow powyschichu. Posdźische dny też dowos płodow, rybow, mjasa, pjerisny wotebjerasche. Jeli so budźe pschiwos żyroby dale woteběracź, so wschě płacźisny sa nju bórsy podwoja. W Parisu hłód nastanje, kaž něhdy w cźasu poślednjeho wójnskeho woblehnjenja. Schtó make dźěcźi s mlokom sastara? Wjele dźěcźi dla njedosahajeje żyroby wumrje.

Automobile jako pomharjow w nusy.

Na połnóznej żelesnizy poślednje dny cźahi wjazy njewobkhadźowachu. Pucźowarjo, kotsiž dyrbjachu wotpucźowacź, sebi teho dla automobile wotnajachu. Wobsedźerjo automobilow składnoscź wužichu a hnydom płacźisny powyschichu. Sa krótke dalokoscźe so 20, 50, 100, haj samo 300 frankow płacźeschе.

Paris bjes swětła.

K żelesnizarskemu strajkej su so schtwórtk też dźěłacźerjo dźěłarnjow elektrizitety pschisamkli. Wjecźor w 6 hodźinach nimale w zykym Parisu elektriske swěźy hasnychu. Schtóž płunowe wobswětlenje abo petrolejowe lampy nima, je w Parisu nětkole we wulkej nusy. Wot schtwórtka też murjerjo, personal Parižskeje podsemskeje żelesnizy a dźěłacźerjo dźěłarnje prasowaneho powětra, s kotrymž so mjesćiche maschiny a wschelake wosy drohowych żelesnizow cźerja, strajkuja. Parižanam, kotsiž s wopředka strajk na lohke bjerjechu a s nim žortowachu, so po něcźim sastyskuje.

Nasylnoscźe strajkowarjow.

Strajkowarjo su tu a tam schěny horje storhali abo tramy na schěny składli, so bychu cźahi sastajili. Też wuhibadła a signalne żerdźe su skónzowali. Na dwórnischcźu w Colombes cźaham dale jěcź njedachu. Hdyž so jedyn lokomotiwnik sarjekny, lokomotiwu wopuschcźicź, jemu strajkowarjo s revolwrom hrožachu. Lokomotiwy so samo psches kolije stajichu, tak so bě wobkhad njemózny. Hdyž w Bois Colombes pola Parisa strajkowarjo jedyn cźah sastajichu, so pucźowarjo do nich dachu a jich nabichu.

Revoluzija w Portugalskej

je dobyła. Kraloswěrni wojazy su pschi wojowanju podleželi a so dobyczerskim sběžkarjam podcźisli. Kral Manuel je se swojej macźerju a wowku s łódźu do Gibraltara cźeknył. Hdy budźische po jeho woli schło, budźische wón do Oporto jěł a so tam na cźoło kraloswěrnych wojakow stajił a pschecźiwo sběžkarjam cźahnył. Jeho macź a jeho wowka pak so tutemu wotmysłenju pschecźiwjeschtej. Sswojeho prawa na portugalski trón njeje so kral Manuel sdał. Wón je portugalskemu ludej wosjewił, so je wón jenoż psched nasylnoscźu zosał. Kral a jeho macź wucźek w Jendźelskej namakataj, kralowa wowka, kotraż je bjes samoženja, do Italskeje pojěźe. Wona je cźeta italskeho krala, kotryż je jej bycźe w Italskej poskicźił.

Republikanske knježerstwo je sa swój prěni nadawk měło, s klóschtrow mnichow a mnischki wuhnacź a jesuitow s kraja wupokasacź. Ludowy prak je so do někotrych klóschtrow dobył, so by tam rubił a je wupuscźił. Mnichojo a mnischki su so psched nawalnikami do podsemskich khodow wukhowali. W jenym klóschtrje je so 12 mnischkow sranilo.

Njemery w Portugalskej hischcźe poślednje dny dale trajachu. W Lissabonskich pschedměstach rubježnizy wobydlerjow trascha. Lud je też nadpady na dom bamžoweho póslanza cźinił. Tutón je so teho dla pod schkit Awstriskeje stajił a awstrisku khorhoj wupowěsnył. Wupokasanje jesuitow 269 wosobow potrjechi, mjes kotrymiž je 117 duchownych. Samoženja jesuitskeho rjada je so stat smozował. Bamž je pschecźiwo samknjenju klóschtrow a wuhnaczu jesuitow protestował.

Kralowy wuj, Oportowski wójwoda, kotryž je ßo pschi wojowanju se sbĕžkarjemi w Lissabonje franik, je teho runja Portugalsku wopuschczik. Wón je nimale bjes pjenjes. Hdyž ßo wón na kódź pschewjese, wón matrosam dwě stofrankowskej papjerje pokasa, prajizy: „To je wscho, schtož s Portugalskeje ßobu wosmu a wscho, schtož wobßedźu.“ Tcž kral Manuel ma jenož ßnadne samoženje.

Stolětny jubilej Barlinskeje universitty.

Psched sto lětami, w cžaßu najwjetscheho poniženja Pruskeje psches Napoleona, je ßo Barlinska universita sakoźika. Tehdy dyrbjesche ßo s duchownymi mozami statej narunacź, schtož bě wón po fysiskich mozach shubik. Saźdźeny tydźeń je ßo stolětne wobstacźe Barlinskeje universitty ßwjeczilo. Khěžor mějesche pschi tym rěcź, w kotrejź wón nadawki Barlinskeje universitty rospominasche. K sakoženju wußlědźenskeho wustawa w universicźe ßu němszy pjenježnizy 9 abo 10 milijonow hriwnow nawdali.

Nowa němska pożczonka.

Němske knjeżerstwo nochze ßebi tón ras wot khěžorstwoweho ßejma nowe dawki žadacź. Lud hischcże ßo njeje na dawki, wot pośledneho ßejma pschiswolene, swuczik, a njespokojnosćz jich dla je hischcże dosćz wulka. Duž je do prědka widźecź, so bychu ßo sapóßklanzy nowym dawkam sarjekli. Dokelž pak ßu wudawki wjetsche, dyžli dokhody, budże ßo dyrbjecź nowa pożczonka sczinicź. So by ßo s khěžorstwoweho dołha něschto wotplaczilo, na to hischcże žanych myßlow njeje.

Němzy a Polazy w Pósnańskej provinzy.

Wschoněmske nowiny pytaju dopokasacź, so ßo w Pósnańskej provinzy pólschczina njeje sadźerżała, ale so je wjele bóle postupowała. Woßebje wokoło městow ßu Polazy seßylnili. Němzy na to s wotmyßlenjom pokasuja, so by ßo s tym sa nusne spósnako, so by pruske knjeżerstwo pólske kubka wußwojiło a je Němzam pschedało. Wunoschk létuscheho ludliczenja ßo s napjatosczu wocźakuje, dokelž budże s njeho widźecź, hacź je pólschczina w Pósnańskej poślednje léta woteběraka abo pschiběraka. Pólske nowiny njesamjelczeja, so woßebje we wjetschich městach pólschczina drje pomaku, ale tola widomnje woteběra.

Satźelenje 18 czornych dźełaczerjow w krótkowjeczornej Afriziy.

Pschi żelesniskim twarje mjes Windhukom a Karibiban běchu ßo czorni dźełaczerjo spieczowali. Němska wyschnosćz bě teho dla 18 s nich satźelicź daka. Dokelž ßu czorni dźełaczerjo jendźelszy poddanojo s Kapskeje kolonije byli, ßo jendźelske nowiny s tutej naležnosczu sabjeraju. Wone ßebi žadaju, so by ßo morjenje jendźelskich poddanow krucże pschepytako. Tutón podawk ßnadź k temu dowjedże, so ßo Němzam sakaże, w Kapskej koloniji dźełaczerjow najecź.

Grichiska chze kraleſtwo wostacź.

Grichiska ßwoje sboże w monarchiskej statowej formje widźi. Nowy pschedßyda grichiskeho ßejma je kedźbliwosćz sbudźazu rěcź měł, w kotrejź praji, so Grichiska njebudże pschikład Portugalskeje scźěhowacź. Ssylne, ßwojeho saměra ßwědomne kraleſtwo móże najlěpje Grichisku poßylnicź. Grichisko-turkowske poměry nima ßejmowy pschedßyda sa spokojaze.

Ruska a Finska.

Hacź runje Finska hižo někotre sta lět pod ruskim knjejſtwom steji, nimaja Rußojo w Finskej rune prawo psched tamnischimi wyschnosczemi s Finami. S Rußami w Finskej kaž s wukrajanami wobkhadźeja. Ruske knjeżerstwo bě teho dla nětczischemu finskemu ßejmej sakonjowy naczisk pschedpokożiło, po kotrymž dyrbjachu Rußojo rune prawo s Finami psched finskimi wyschnosczemi dostacź. Finski ßejm je pak ßo sapowjedźił, wo tajkim sakonju s zyła jednacź. Tejele spieczliwosćze dla je ßo ruske knjeżerstwo rosßudźiło, finski ßejm rospuschczicź.

Kónz sbĕžka Drusow.

Pschi mjesach Palästiny w hórskim kraju Drusojo bydla, rubježny lud, kotryž je husto kschesczijanow a Turkow nadpadował a jich kónzował a wurubjał. Pschescziwo nim je turkowske knjeżerstwo ßylne wójsko pod Abdulom Hamidom beyom pósłało. Wohnjej s maschinskich tsélbow a kanonow njemóżachu Drusojo napschesczo stacź. Psches 2000 morwych a wjele franjenych na bitwischczu wostajiwschi ßu woni zosacź dyrbjeli. Turkowske wójsko je pjecża jenož 15 muži shubiło. Drusojo ßu wjele wßow wupuscźili. Turkojo měnja, so wjazy k žanej bitwje njedońdże.

S druheje strony, s Londona, ßo sdźeluje, so ßu nawopak Drusojo poßlednje dny wuspěch měli. Wójskowy transport se 130 wjelbłudami je pjecża do jich ruki padnył. Beduinojo ßu ßo pjecża s Drusami sjednoczili a ßo do mjeńschich cźrjódow dźelili, kotrež turkowske wójsko se saßakłej wutrajnosczu nadpaduja. Wjednik turkowskeho wójska je ßebi poßylnjenje žadał, so mohł swiß s mórskim brjohom sdźeržecź. Jemu je ßo na to 8 batterijow póßłało. Turkowske schkodowanki na bitwischczach njeißu snate; tola knjeżaze deschczowe wjedro ßebi we wójsku wjele woporow žada a dawa wjele khorosczam nastacź.

Hanß prěni ras na żelesnizy.

(Ssměschk.)

(Skónczenje.)

Hanß na njeho ani njepoßluchasche. Cźah bě bjes maka hacź do Plorez dojěł. Hanß směrom ßo njehibajo pschi wokuje stejesche a bě hižo s ruku pschihotowany pschimnycź. We wotdźělu bě bjes maka cźma. Zusemu knjesej s Něhdźez pocża hubjenje bycź.

„Duž ßo tola ßydńcże!“ wón sawoła. „Wy dźě hischcże na mnje padnjecże!“

„Ja wschak kedźbuju!“ Hanß mórczesche.

„Sslyschcże, cźlowjecże, cźahacź wy njeßměcże! To je krucże sakasane!“

„To ja njewěrju! Hdyž to tule hórkach cźischczane steji, dha ßměm ja to tola też cźinicź!“

„Nĕ! To je jenož k temu cźischczane, so byschcże wy ßměli sa powjas cźahacź, hdy byschcże w najwjetschim strachu, w najwjetschej nusy byli.“

„Widźisch hlej!“ Hanß dobyczerszy rjekny. „Ty dźě to ßam prajisch! To tola je zyle nusne, so ja wuleßu!“

„Nĕ! To hischcże dokho tak nusne njeje!“

W holi ßo dale a bóle wujaßnjowasche. Hižo bě nasdala widźecź, kak ßo bĕły kur snoschuje. Hanß hižo ßwój waczok a kij do rukow bjerjesche a chzysche sa nusniski powjas scźahnycź. Ale zusy jeho sa ruku pschimny.

„Dha tola wužiwajcże rosoma!“

„Chzecże mje puschczicź abo njepuschczicź, wy knjesojty, njekniczomny hłupako!?“

Hanß ßo wutorże a sawoła: „Prjedy mi njejßy dał kuricź a wuplunycź! A nětkole mi saßo njedasch cźahacź!“

„Wy budźecże do khłódy tyknjeny!“ Zusy ßo do wokna stupiwschi chzysche Hanßa wotdźerżecź.

Hanß ßo rosnjemdri. „Nětkole pak ßym ßo teho do ßyta nabył!“ wón wołasche. „Ty hłupako! Stara dha to tebje schto!“ S tymi ßkowami khětro krucże do zuseho storczi, so tón do jeneho kuta padże, a na to Hanß se wschej mozu sa nusniski powjas torhasche.

Rżijaze sahwisdanje. Spinadła stonachu a koleßa wrĕschczachu. Satschaßowaze satorhnjenje. Cźah sasta.

Runje běchu psches Plorecźanske sastanischczo pschejěli. Wonka běchu roshorjene hłoßy ßłyschecź. Stysknimje puczowazy wołachu.

Konduktor, pschewodźeny wot wjednika cźaha a kontrolora, kiž bě pschipadnje w tym cźahu, do teho wosa pschihna, hdźež Hanß hižo zyle směromnje na khódbje stejo cźakasche, doniž jemu durje njewotewru.

Konduktor Hanßa na bok ßunywschi do teho wotdźěła slecźa, w kotrymž zusy knjes s Něhdźez wschón czeŕwjeny a potrjecheny ßedźesche.

„Schtó je sa nusniski powjas cźahał?“ nětkole kontrolor na zuseho sareji.

„To budźecże drohо płacźicź!“ wjednik cźaha ßo do njeho da.

„Njeje-li to runje najwjetscha nusa —“, kontrolor dodawasche. „Czeho dla scże wy sa nusniski powjas cźahali? Knjeże! Chzecże nam wy nětkole bórzy dobrocźiwje wotmolwicź!“

„Ja sa nusniski powjas cźahał njejßym!“ zusy napoßledku rosskobjeny wupraßny.

„Na tajkule hruboscź!“

„Wy, knjeże! Směrujcże ßo!“ kontrolor na njeho wołasche, kotremuž ßo s tolsteho woblicza wocźi wot ßameho rosbudźenja a słobow njewjeßele wuwaleschtej.

„Ja chzu też won!“ tak ßo nětkole stónczńje Hanßowy hłóß na khódbje dasche ßłyschecź.

„Tónle muž tule —“, zuſy cžežko dychajo ſawoła a na Hanßa pokaſowaſche.

„Schto dha ſ tym je? Rubježny nadpad?“ Wjednik cžaha Hanßa ſa khornaŕ hrabny. Puczowazy na khódbje ßo ſpłóſchiwi ſdalowachu.

„Chzecže mi won dacź abo njedacź?“ Hanß pocža wſchón njemdry bycź a wjednika cžaha tak ßylnje ſtorczi, ſo budźiſche bjes mała po zyłej dołhoſczi na podłohu padnył.

Nětkole chzychu ßo wjazori knjeża ſ puczowazych do Hanßa dacź, kotryž do wſchěch kónzow móżne ſtorki wudźěleſche.

„Směrom, moji knjeża!“ konduktor jednacź pocža. „To je zyle bjesſtraſchny bur. Tón rubježneho nadpada cžinicź njebudže!“

Potom ßo kontrolor ſ nowa do zuſeho da: „Nětkole ßo waß poßledni krócź praſchom, cžeho dla ſcže ſa nuſniſki powjas cžahali? Myßlicže dha ßebi wy, ſo ßměcže naß tule ſa błasnow měcź, knjeże? Te ſcžěhwki ſmějecže wy njeſcź!“

„Ja dže njeßym ſa powjas cžahał!“ Zuſy ſe ſłobami mohł rjez pěnjeſche.

„Ja ßym cžahał!“ Hanß zyle ſměromnje rjekny.

„K cžemu?“ wjednik cžaha na njeho woła.

„Dokelž chzu ja won!“

„To ßo njehodźi!“ kontrolor rejeſche.

„Cžeho dla dha to potom dacže nacźiſchcžecź, ſo dyrbi cžłowjek cžahacź!“

„To tam horkach njeſteji!“ konduktor rjekny.

„Ale wěſo tam ſteji!“ na to Hanß.

„Scže wy temu mużej prajili, ſo dyrbi wón ſa nuſniſki powjas cžahacź?“ kontrolor ßo do zuſeho knjeſa da.

„Tajkele tukanje ßebi ſakaſuju!“ zuſy roshorjeny wołaſche; „żadam ßebi knihu wobcžežowanjow! To ßwět ßłyſchał njeje! Tajkale njepſchiſtojnoſcź!“

„Tónle knjes je mi wobarał!“ Hanß wobkrucžeſche. „Ale to jemu niczo pomhało njeje!“

„Storkał ßo ſa to ſe mnu je!“ zuſy hněwnje rosprawjeſche.

„Wy budžecže ſajaty!“ wjednik cžaha na Hanßa ſakhadźeſche.

„Ow ha!“ Hanß wołaſche. „Nětkole ja wuléſu, a wy dyrbicže mje won puſchczicź! Tón knjes, kiž je hižo prjedy wuléſł, tón je mi zyle jaßnje wukożił, ſo ja jenož cžahacź trjebam, hdyž chzu we Plorezach wuléſcź!“

„Schtó tón knjes běſche?“ kontrolor ßo wobhonjeſche.

„Ach tajki woßebny knjes!“ Hanß rjekny.

„Prawy ſchibałz!“ zuſy hněwnje rjekny.

„Kak rěka?“

„To ja njewěm!“

„To ja też njewěm!“ Hanß rjekny a ßo zyle njejapzy pſches khódbu tłóczeſche. Wón bě pytnył, ſo woſowe durje nětkole wotewrjene ſtejachu. Sa wokomik bě won.

Konduktor, wjednik cžaha a kontrolor ſa nim ſleczachu a jeho ſ mozu ſadźerżachu.

Żeleſniſki ſtražnik w Plorezach Hanßa pſchipadnje ſnajeſche. Po khwatnych porokach a wurěczach, pſchi cžimż kontrolor ſe ſadwělowanjom wobkrucżeſche, ſo je cžah ßo hižo dżeßacź mjeńſchinow ſapoſdźił, Hanßa, hdyž bě ßwoje mjeno a bydliſchczo woſjewił, puſchczichu.

Cžah ßo ſaßo pohibowaſche, wěſo pſchi tym pſchewodżazy żeleſniſzy ſaſtojniży na Hanßa mało njeßwarjachu.

Ale to Hanßa ſ Hłupatez ani ſ najmjeńſcha njemyſleſche. Wón ßwoju cžapku ſejmujo ſa cžahom pſchecželnje ßo ſchczěrjeſche. Hdyž cžah runje ridrowacź pocža, Hanß zuſeho knjeſa, ſ kotrymż bě puczował, runje we woknje wotdźěła wuhlada, a hdyž tón na njeho pokhmurnje hladaſche, wón pſchi wſchěm porſkanju lokomotiwy a pſchi ridrowanju a praſkanju woſow ſ hłoßom, ſchtož jenož móżeſche, na njeho wołaſche:

„Niczo ſa ſło, knjeże!“

Ta wěż hiſchcže na hamtſkim ßudniſtwje we Wonezach hary naczini; tam bu Hanß po woſjewjenju żeleſniſkeho ſarjadniſtwa żadany.

Ale pſchi jednanju jeho wuwinowachu, dokelž jemu dopokaſacź njemózachu, ſo je ßebi khoſtajomnoſcže ßwojeho cžinjenja wědomny był. Woprawdźiteho winowateho wěſo lepili njeßu.

— Kónz. —

Ze Serbow.

S Budyſchina. Pſchichodny ſchtwórtk, 20. oktobra, dopołdnja w 10 hodź. ſměje hłowna ßerbſka prědarſka konferenza w „Sserbſkim Domje“ ßwoje naſymſke poßedżenje.

— Nowa knižka „Kſcheſcžijana wěra a żiwjenje. Wodźeŕ pſches paczerſku wucżbu. Podał farar Mikela w Maleſchezach“, je wuſchła a je po 20 pjenježkach we wudawarni „Sserbſkich Nowin“ dostacź.

— (Paduſchſtwo.) Na garbarſkej haßy ßu ſ wobydlenja pomozneho monteura Schablinſkeho cžerwjeno- a módroßmuſchkowane żaketowe wobleczenje a por ſchnórowanſkeju cžrijow kradnyli. — Samkarſkemu pomoznikej Reimannej, kotryż bě ßo na tſělnikowym połodniſchim wotwißu na jenu ławku ßydnył a wußnył, ßu pjenježnu móſcheń ſ 30 hriwnami kradnyli. — Dale ßu ſ jeneje ſahrody na Schäfferſkej droſy ſchaty kradnyli.

— (S jěſdnym kołom padnył.) Murjeŕ Müller ſ Kelna bě tele dny ſ jěſdnym kołom do Budyſchina pſchijěł. Na żitnych wikach ßo na dobo koło do dweju kruchow roskłama, a jěſdny ſ tajkim wotmachom na drohu padże, ſo ßebi lěwu ruku cžežko ſrani. Hdyž běchu jemu na poliziji ruku ſwobalili, je wón roskłamane koło do jeneje wuporjedżerńje donjeßł.

— (Pokhroma.) W pſchimjeſowazych pruſkich ſtronach je mjes homjaſym ſkotom a ßwinjemi pokhroma wudyrika. Teho dla je pſchiwoſ ſchparateho ſkota ſ Pruſkeje do Saſkeje ſakaſany. Tejele ſakaſnje dla dyrbja wſchitzy wikowarjo a wobßedżerjo ſkota, kotſiž chzedża do Saſkeje a woßebje do Budyſchina ſkót — a też proßata — pſchiwjeſcź, pokhadne wobßwědczenja wo ßempſchińdżenju ſkota pſchi ßebi měcź a je po żadanju pokaſacź. Poßledniu ßobotu ßu ßo nětkotſi pſchedawarjo ſe wßow, kotſiž běchu proßata na wiki pſchiwjeſli, ſ wikow wotpokaſacź dyrbjeli, dokelž wobßwědczenja njemějachu, ſo ßu jich proßata ſe Saſkeje wuſchłe.

Pondżelu je ßo pokhroma w Zwikowſkej rěſarni na jenej kruwje ſ Wrótßkawja a ßrjedu w Limbachſkej rěſarni pola Kamjenizy na jenym ßwinjeczu ſ Pomorſkeje pokaſała. W Zwikowſkej a Limbachſkej rěſarni je ßo teho dla wſchón ſkót hnydom ſarěſał. W tu khwilu je w Saſkej ſkót w Altmittweidże, Erlawje, Gröblizach, Tannenbergu pola Rochliz a w Löbſchizach pola Lipſka na pokhromu khory.

S **Bělczez.** S tudomneho hoſczenza ßu cžeładnikej Schołcže ſ Bórka jěſdne koło ſe ſnamjenjom „Wartburg“ ſ khěže kradnyli.

S Małych Bobolz. Blisko cžěſkeho mosta ßu wutoru dopołdnja cžěło 61lětneho fabrikarja Schöny ſ Mniſchonza ſe Sprewje wucżahnyli. Schöna je njedżelu wjeczor pó cžmje w mhli pucź mißnywſchi do rěki padnył a ßo tepił.

S Małych Bobolz. 15lětny ßyn tudomneho półverniſkeho dżěłacżerja Dudy, kotryż w Sohlandże kowarſtwo wuknje, je ßo njedżelu tydżenja bjes ßłěda ſhubił. Nichtó njewě, kajkeje pſchicžiny dla dyrbjał ßo wón wotßalicź.

S Korſymja. W tudomnej Engertez pſchadowni je dżěłacżeŕ Thiemann ſ Kobliż do njeſboża pſchiſchoł. Wón je ſ prawej ruku do kremplowazeje maſchiny ſajěł, kotraż je jemu tſi porſty wottorhnyła.

S Pſchiwczíz. Jedyn pſchecžel tunjeho mjaßa je ßo tu wóndano podarmo na pjecżeń wjeßelił. Na knježim dworje běchu jeneho woła doréſali. Jedyn njeſnaty pakoſtnik bě pſchi tejle ſkładnoſczi nimale jene zyłe plezo wotnjeßł a jo w kopjenje wotawy ſkhował. W nozy chzyſche jo wotnjeſcź. Tola hdyž pó cžmje po njo pſchińdże, podarmo ſa nim we wotawje hrabaſche. Ludźo ſ knježeho dwora běchu pſchipadnje kradnjene mjaßo namakali.

Se Scheſchowa. Do domu tudomneho murjerja Ramſcha je ßo pjatk tydżenja dopołdnja jedyn paduch dobył. Mjes tym ſo bě muż na dźěło wuſchoł, żona pak na polu běrny ſběraſche, je něchtó wokno wutłóczíwſchi do domſkeho ſaléſł. Kſchinje a kaſchcže pſchepytajo, je paduch 30 hriwnow namakał, kotrež je ßobu wſał. Na jeneho wokolonoſcherja tukaju, ſo je paduſchſtwo ſkucżił.

Se Scheſchowa. Na dróſy njedaloko naſcheje wßy je pjatk w nozy wot 11—12 hodźin 62lětny pſchekupowaŕ Nowotnik ſ Mucżowa ſ woſa padnywſchi ßo ſajěł. Wón ßo na woſu Wojerowſkeho poßelnika Hawſchka ßobu wjeſeſche a chzyſche blifko Scheſchowa wotežku pſchewſacź, ſo mohł Hawſchk khwilu pospacź. Mjes tym ſo wo tym ſ Hawſchku rěcżeſche, wón ſ woſa tak njeſbożownje pſched koła padże, ſo ßo jemu wutrobno rosmjecże; wón bě hnydom morwy. Jeho cžěło ßu ßobotu do Rakecżanſkeje cžełownje a wot tam do Sſłyczina do domu jeho ßyna dowjeſli. S pſchewodom Wulkoſdżarowſkeho wojerſkeho towarſtwa je ßo wono na Łaſowſkim pohrjebniſchczu khowało.

S Njeßwaczidła. Cžinimy naſchich lubych ßobuſtawow „Jutrniży“ też tule na to kedżbnych, ſo ma naſche towarſtwo jutſje njedżelu, 16. oktobra, měßacżnu ſhromadźiſnu pola Weberez. Sapocżatk je popołdnju w 4 hodźinach. Pſchednoſchk je luboſcżiwje

pschilubjeny. Duž pschińdźće, lubi Sserbja, prawje bohaće na shromadźisnu!

S **Njeßwaczidła.** Wutoru 25. oktobra, tsećži dźeń kermusche, ßo pschitwar nascheje schule poßwjećži.

W Huszy, 11. oktobra. To je tón dźeń, kotryž tón Knjes cźinił je, tak ſ psalmſkim ßkowom dźenßa klinczeſche pſches naschu woßadu a wutrobu naſcheho droho lubowaneho, wyßoko cżeſczeneho duſchepaſtyrja knjeſa fararja Handrika, kotremuž bęſche ſpożczene, ßwój 25lětny ſaſtojńſki jubilej ßwjeczicz. S tymle ßkowom jubilara pſchedßyda hłowneje ßerbſkeje prědarſkeje konferenzy powita, kiž bęſche ſ bliže 20 ßerbſkimi duchownymi a jich mandźelſkimi pſchiſchoł, jemu ſhromadne wutrobne ſbożopſchecża wuprajicz. S wutrobnymi ßkowami wón, knjes farař Mrósak ſ Hrodźiſchcża, na Boži hnadny pucz pokaſowaſche, kiž bęſche tón Knjes ſe ßwojim ßkużobnikom ſchoł wot jednoreho kſcheſczijanſkeho ſtarſchiſkeho doma k woktarjej a k klětzy, dokhi rynk lět wot ßwjeczińſny w Budyſchſkim Michakſkim Bożim domje pſches njeboh fararja dr. Kalicha, wot kotrychž je 4 lěta w Budyſchinje, 2 lęcże w Minakale, 19 lět w Huſzy pſchebywał, ßo ſakożo na wótza Jakubowe wuſnacże: Ja njeſßym hódny wſcheje ßmilnoſcże a ßwěrnoſcże, kotruž ßy ßwojemu wotroczkej wopokaſał, a jubilarej dalſchi ſtrowy a kaž hacž dotal ſ Boha požohnowany khód pſchejeſche. Jako ſnamjo bratrowſkeje myßle pyſchnu wopomnjeńſku taflu, wot konferenzy poßwjecżenu, pſchepoda.

Na to knjes farař Waktař=Njeßwaczidliſki, naſch duchapołny ſpěwař pſchi wjeßełych a khutnych ſkładnoſcżach, wuſtupi a k ßwjedźeńſkej ſkładnoſczi pěßnjeny ſpěw ſ hłubokim ſaczuczom pſchednjeße:

Ty drohi bratſje, wſchitkim lubowany,
Kiž Tebje, dołhož Tebje ſnajemy:
To je Twój dźeń a ßwjedźeń Knjeſowy
Wot naſchej' cźrjódy dawno požadany,
Na kotrymž Twoja ßwěrna wutroba
A Twoja ßwójba, Twoja woßada
A bratrowſtwo a harfa baßniſka
Swój khěrluſch ſpěwa a pſalm dźakarjany.

Hdźe wobroczamy dźenßa ſ Tobu wocźi?
Na Twoje źiwjenje wot kolebki,
Na lěta dźěcźatſtwa, dom ſtarſchiſki,
Na kwětny pucz, hdźež Twoja młodoſcz krocźi;
Do ßławnoh' Budyſchina, do Lipſka
A do njeſapomnjenoh' Hodźija
A mnohoh' drohowažnoh' městaczka
Dźenß ſ Tobu, bratſje, naſcha duſcha khodźi.

A wohladamy ſ khwalbu Božej' ruzy,
Kiž połnej' mozy, hnady, dobroty
Cże wſchudźom pſchewodźeſchtej paſtyrſzy
Wobarnujo a požohnujo duzy.
Haj, dźakny khěrluſch Temu ſaſpěwaj
A Eben=Ezer Temu dźenßa ſtaj,
Kiž Tebje wodźeſche pſches lud a kraj,
Kaž paſtyř paße ſtadleſchko na luzy.

A dźenßa! Kajke wulke dopomnjecże,
O bratſje, jědnaty dźeń winowza,
Hdyž kijeſchk paſtyrſki do rukow wſa
A doſta žohnowanje, ſbożopſchecże
Sa cźěło, duſchu, ſaſtojnſtwo a dom
A wſchitke pucże, pſched ſchtwórtlětſtotkom,
Njech Bóh Knjes pſchińdże ſ horjom, ſ wjeßelom,
Dóńž domoj Tebje junu Wón ßam wjedże.

Njech dźenßa wozucźuja ſtare cźaßy:
We Budyſkim praßwjatym Michale,
We Minakale — lěta ſbożowne
A ſrudźaze, te dźeja nimo ſaßy.
Dóńž do Huſki naſch Knjes Cże powoła,
Hdźež nětko dźěcźi evangelija
Na klětzy, wokoł' ßwjatoh' woktarja
Lět dźewjatnacże Twoja ruka paße.

Wot Handrija nam praji Boże ſczenje,
So je ſe ſbożom Khryſta namakał,
Tak ßy Ty namakał a prědował
We naſchim Knjeſu naſche wumoženje
A ſboże jenicżke ſa wutrobu,
Móz źiwjenja a duſchow wěcżnu mſdu,
A komuž ßwěrni źiwi ßu a mru,
Ssy wucźił ßwěru w Jeſußowym mjenje.

Haj, ßwětku khorhoj cźiſtoh' Božoh' ßkowa
Ssy ßwěru ſpochi dźerżał wyßoko,
So wſchitkim ßwěcżeſche najjaßniſcho
Wot ßwjatej' dupy hacž do cźichoh' rowa.
A drohi towarſch ßobuputnikam
A ßwěrny pſchecżel ßwojim pſchecżelam
Ssy luboſcz zunju wobarnował nam,
Ty bratſka duſcha ſprawna pſchecżelowa.

Duž pſched Tobu dźenß ſteji bratſka ßyła
Dla Twojoh' ſboża ſaklincża naſch ſpěw,
Kaž dotal bě naſch Knjes Twój ſchkit a kryw,
Budź dale ſ Tobu Jeho hnada zyła.
Kaž Jan ßy Knjeſa, zyrkej lubował
A też kaž Jan pod ßwjatym kſchižom ſtał;
O, ſo by Cźi kaž Janej wſchitko dał,
S cźimž Twoja duſcha by ßo wobſboźiła.

Duž ſ próſtwami a ſ dźakom wobwěnzuje
Cźi bratſka luboſcz durje, proh a dom
A lěta ſaſtojnſke dźenß ſ wjeßelom.
Schtož lubje abo bólnje Tebje hnuje,
To wſchitko ſ Tobu nutrnje dźělimy,
To njeßemy do Božej' ßwjatnizy,
Tak ßy Ty, bratſje, naſch, tak Twoji ßmy
We Nim, kiž wſchitko wě a ſ nami cźuje.

Schtwórtlětſtotk! Kelko lět, kak dołhe pucże!
A ſaß kak khwatnje ßu ßo minyke.
Schto wot nich ſańdże? ſchtoha woſtanje?
Haj, lěta lětaju a ſańdu rucże.
Naſch Knjes pak woſtanje a Jeho ſplah;
Wón budź Twój ſchkit a Twoja wulka mſda,
Twój hród a bróń a Twoja nadźija!
Duž ſ Bohom dale wjeßele a krucże!

Skóncżnje knjes farař Kſchižan=Hodźijſki jako wodźeř pobocżneje konferenzy wutrobnje porěcża, bratrowſke ſmyßlenje jubilara wuſběhowajo, a k dopomnjenju 2 ßwěcżnikaj pſchepoda, też knjes Rjeda=Budyſchſki jako ſaſtupjeř němſkeje konferenzy. Hłuboko hnuty knjes farař Handrik ſe ßwojim dźakom napſchecźiwo Bohu ßwój dźak ſa wſchitke ſnamjenja jemu napſchecźiwo pſchinjeßeneje luboſcże a cżeſczenja wupraji, a ſpominaſche, kajke poßylnjenje a poſběhnjenje tajke dźělbracże jemu w jeho cżežkim ſaſtojnſtwje podawa.

Wſchelake druhe ſnamjenja, jako ßlěborne dary ſ woßady, a pſchipißy, mjes kotrymiž bęſche ſbożopſchecże knjeſa kollatora, rjane pſchipóſnacże wot duchownſkeje a ſchulſkeje wyſchnoſcże, wobßwědczachu, kajka rjana, płódna je dźěkawoſcz naſcheho, kaž mikeho, tak też wěſty pucz krocżazeho duſchepaſtyrja hacž dotal była. S nich klinczeſche, ſchtož jemu wutroby wſchěch ßwěrnych, w ſtarej kſcheſczijanſkej wěrje ſtejazych woßadnych jenohłóßnje pſcheja: Bóh ſdźerż knjeſa jubilara hiſchcże wjele lět w runej mozy a žohnowanju k wjeßelu jeho doma a k ſbožu jeho woßady!

S **Kotez.** Sańdźenu njedźelu ßwjeczeſchtaj tudy dźěkacżeř Jan Běrka a jeho mandźelſka Madlena rodź. Sodanez ſkoty kwaß. Pſchi zyrkwinſkej ßwjatocżnoſczi ßo jimaj pſches woßadneho duchowneho ßerbſka biblija jako ßwjedźeńſki dar krajneho konſiſtorſtwa pſchepoda. Wobſtarnaj mandźelſkaj ßo hiſchcże poměrnje dobreje ſtrowoſcże ſwjeßelitaj a ſtaj dołhe lěta we ßwěrnej ßkužbje na tudomnym ryczerkuble byłoj, ſchtož je ßo też wot wyſchnoſcże huſczińſcho pſches wuſnamjenjenja pſchipóſnało.

S **Wjeleczina.** Tudomny 35lětny zyhelniſki dźěkacżeř Wolf ſańdźenu njedźelu na ſchtomje ſtejo jabłuka ſchcżipaſche. Pſchi tym wón na ſtaru prochnawu hakoſu ſtupi, kotraž ßo pod nim ſłama. Wolf ſ khětreje wyßokoſcże na ſemju padnywſchi ßo ſtraſchnje ſnutſka pſcheraſy. Lěkař ßo wo jeho źiwjenje boji.

S **Biſkopiz.** „Cżeřwjena ßwoboda." Kak ſozialdemokratojo ſ tym, kiž je hinaſcheje myßle, hacž woni, luboſnje wobkhadźeja, wo tym mamy ſ nowa dopokas. Na tudomnym twarje noweho ſeminara je ßo ſcżěhowaza wěž zoſała:

Jedyn ßerbſki dźěkacżeř ßo wobaraſche, ſozialdemokratiſkemu

swjaſkej murjerjow pſchiſtupicź, byrnjeż jeho bóle k temu nucźili. Tola ſkónczńje dyrbjeſche, byrnjeż njechał. Cźerwjeni „towarſchojo“ ſlhowachu jemu mjenujźy grat, a bychu to wěſo dźeń wote dnja cźinili, njeby=li ſo jich żadanjam podcźiſnył. A kóżdy dźeń ſa gratom pytacź, pak ſebi druhi wobſtaracź ſa drohe pjenjeſy, to ſo ſamo najſcźerpniwiſchemu woſtudźi. So by ſo ſkónczńje dalſcheho klubucźinjenja ſminył, běſche jim k woli a ſaſtupi do ſwjaſka. Nětko płacźeſche 1,30 hr. ſaſtupa a kóżdy tydźeń 55 pjenjeźkow pſchinoſchka. Tak mějeſche ſo 7 tydźeń, tak dołho hacź tam dźěłaſche. Wob cźaſ bu potajkim wo 5 hr. 15 pj. wołóżeny, jenoż ſo móżeſche w měrje dźěłacź. Grat ſo jemu nětko wjazy njeſhubi.

Sozialdemokratoju ſo khwala, kelko ſobuſtawow maja a pſchinoſchkow wob lěto naſběraju. Kelko ſtow a tyſazow hriwnow na ſpomnjene waſchnje dźěłacźerjam wunuſuja, to ſjawnoſcź njeſhoni. Kajkeje „ſwobody“ měli pod jich knjeźſtwom ſo nadźecź? —

Se Žitawy. Cźeźke automobilowe njeſboże je ſo ſrjedu w nozy na dróſy ſe Žitawy do Grottawy ſtako. Automobil fabrikſkeho wobſedźerja Zueckera, na kotrymż automobilowy wjednik a expedient Hoffmann ſedźeſchtaj, wot ſady do jeneje dróżki ſajěźe. Dróżka a automobil ſo rosraſyſchtaj a Hoffmann ſo ſaraſy. Automobilowego wjednika, kotryż bě bjes dowolnoſcźe k ſwojemu wjeſelu wujěł, ſu ſajeli.

Se Žitawy. Cźeźke horjo je ſo ſe ſakoſnym njeſboźom kotreż je ſo póndźelu w Žitawje ſtako, na něktore tamniſche ſwójby pſchinjeſło. Dwě cźłowjeſkej żiwjeni ſtej ſo ſ njekedźbliwoſcźu jeneho tſélza ſniczikej. Pjekarſki miſchtr Caſpar bě njedźelu ſ pſchecźelemi na hońtwje był a bě pſchi tym tſirokatu tſélbu wužił. Póndźelu pſchipołdnju Caſpar do jſtwy, pódla jeho klamow leżazeje, pſchińdźe, ſo by ſwoju tſélbu wurjedźił. Wón měnjeſche, ſo ſu wſchě tſi roły próſdne, a tſélbu k woknu nawróczi, ſo by pſches roły pohladał, hacź ſu cźiſte. Pſchi tym ſo ſ tſélby, w kotrejeż jenej role bě hiſchcźe jena kulkata patrona tcźała, wutſěli. Wutſěł wokno pſcheraſywſchi na drohu wulecźa. Njeſbożowny pſchipad chżyſche, ſo runje w tym wokomiku wós drohoweje żeleſnizy nimo jědźeſche, na kotrehoż ſadnim perronje direktor pſchekupſkeje ſchule, profeſſor dr. Goldberg a radźiny kanzliſt Zwicker ſtejeſchtaj. Kulka Zwickerowu hłowu pſchejěwſchi do ſpanja pódla ſtejazeho dr. Goldberga ſlecźa a tam tcźazy woſta. Dr. Goldberg ſo hnydom ſwjeſe a drje tón ſamy wokomik wudycha. Dwazecźilětny Zwicker pak, hdyż jeho kulka trjechi, ſaſkocźi a ſ cźołom do moſta jeneje żerdźe, ſ boka woſowych durjow pſchicźinjeneje, dyri. Sranjeneju ſběhnychu a do domu pjekarſkeho miſchtra Kretzſchmara donjeſechu. Sawołany lěkaŕ móżeſche pola Goldberga jenoż ſpóſnacź, ſo je wumrjeł, mjes tym ſo Zwicker hiſchcźe żiwjenjowe ſnamjenja pokaſowaſche. Rucźe po měſchcźanſki khorobny wós pózłachu, ſ kotrymż dyrbjeſche ſo Zwicker do hojerńje dowjeſcź. Tola też jemu bě hižo ſmjercź bliſka. Hdyż hiſchcźe njeběchu ſ khorobnym woſom k njemu dojěli, bě ſo ſmjercź ſ nim dobědźiła. Wo dr. Goldberga, kotryż ma pſchiwuſnych w Budyſchinje a Kamjeńcu, mandźelſka a ſchtyri dźěcźi żaruja. Młody Zwicker je jenicźki ſyn ſwojeju ſtarſcheju. Njeſbożowneho tſélza, pjekarſkeho miſchtra Caſpera, polizija hnydom ſaja a ſo hromadźe ſ jeho tſélbu na ſtražu dowjedźe, hdźeż wón dla ſwojeje lohkomyſlnoſcźe ſadwělowawſchi dołhi cźaſ ſłowcźka rjez njemóżeſche. Dokelż ſebi wón najprjódzy myſlеſche, ſo ſtaj mużej, ſ jeho kulku trjechenaj, jenoż ſranjenaj, jeho poſdźiſcho powjeſcź wo jeju ſmjercźi cźim cźeźſcho poraſy. Jeho ſu dźeń poſdźiſcho, dokelż je wuſamknjene, ſo by wón wocźakujomneho khoſtanja dla cźeknył, ſ pſchepytowanſkeho arreſta puſchcźili.

S Drażdżan. Sa wyſchſcheho dwórſkeho prědarja je kral wyſchſcheho konſiſtorialneho radźicźelo dr. Dibeliuſa pomjenował.

S Wojerez. Tudomne ſadarſke a ſahrodniſke towarſtwo lětża 23. a 24. oktobra w ſalomaj tſélerńje wuſtajeńcu ſada a ſahrodnych wupkodow atd. ſa zyły Wojerowſki wokrjeż wuhotuje. So by ſo ſadarſtwo, ſa kotreż ſo we wokrjeżu żiwje ſajimuje, ſpěchowało, dyrbi ſo po móżnoſcźi wjele wuſtajenych pſchedmjetow mytowacź. Dale ſměje jedyn pucźowanſki wucźer dźeń wotewrjenja popołdnju w 3 hodźinach pſchednoſchk wo ſadarſtwje.

Se Shorjelza. W Mikowſkej korczmje ſo pachołaj Michałk a Kork ſ piwowymi karancźkami pjerjeſchtaj. Do ſwady ſo cźeźła Jenko měſcheſche, wón je pjecźa ſwadnikow, pódla jeneho powróczeneho blida w hromadźe leżazeju, teho runja ſe ſwojim piwowym karancźkom bił. Niſcźanſki kawniſti ſud bě pak jeho wuwinił. Statny rěcźnik bě ſo pſchecźiwo wuſudej powołał a namjetowaſche, Jenkej 20 hriwnow pjenjeźneho khoſtanja napołożicź, dokelż bě pſchi pukach, do kotrychż bě ſo ſe ſwojim ſamſnym ſawinjenjom ſcźahnył, ſtraſchnu bróń wužił. Powołanſki ſud wuſud kawniſkeho ſuda powaliwſchi 5 hriwnow pjenjeźneho khoſtanja poſtaji.

Se Shorjelza. (Pſchiſażny ſud.) Marju Bartuſchowu ſ Kóſka pola Mużakowa bě jejny ſamſny ſyn, wopiłz, ſ kotrymż dyrbi wona ſtajnje wo wumjenk ſkorżicź, wopacźneje pſchiſażahi dla wobſkorżił. Khěźkaŕ Nakonz ſe Sslepeho bě ras w nozy w měſche jenu ſornu k Bartuſchej pſchinjeſł a w Bartuſchez brózni ſpał. Naſajtra bě pjecźa Bartuſchowa macź do brózńje pſchiſchła a Nakonzo, kotryż je hižo woſpjet paduſchneho honjenja dla khoſtany, naſwariła, ſo je ſaſo kranjenu ſornu pſchinjeſł. Poſdźiſcho pak je wona ſornine mjaſo wariła a ſobu jědła. Hdyż ſo wěz wyſchnoſcźi pſcheradźi, je na to Bartuſchowa pſched ſudom wobſwědcźiła, ſo njeje wjedźała, ſo je w měſche koſmate ſwěrjo tcźało. Też wuprajenje ſwědkow Friſchka a Nakonza wobſkorżenu wobcźeżowaſchtej. Bartuſchowa ſ nowa přejeſche, ſo je wjedźała, ſo je w měſche ſorna tcźała. Pſchiſażni ju winowatu njeſpósnachu, na cźoż ju ſud wuwinowa. — Lohkomyſlneje wopacźneje pſchiſażahi dla dawkoweho dohladowarja Fritſcha w Kulowje k jaſtwu na 3 měżazy ſaſudźichu. Wón bě pſcheczźiwo lěpſchemu wjedźenju wobſwědcźił, ſo w domje jeho ſwaka, w kotrymż wón bydleſche, moleŕ Hajnza njebě jedyn wjerch ponowił.

S Delnjeho Wujeſda. (Pſchikład duchowneho.) Saſtojńſke ſapokaſanje naſcheho noweho duchowneho, knjeſa Jurka ſ Kucźa, bě ſo hižo njedźelu Quasimodogeniti po rjedźe ſtako. Dla nowotwara tudomneho farſkeho doma, pſches patronatoweho ſaſtupjerja, Wojerowſkeho měſchcźanoſtu Hamanna a tudomnu woſadu wobſamknjeneho, cźemuż pak je bohużel wyſchnoſcź hakle nětkole pſchiſłoſowała, a dla pſchedwidźomneho dlějſcheho wuprójſdnjenja Kucźowſkeje fary je ſo pſcheſydlenje knjeſa duchowneho a jeho ſwójby do naſcheje woſady wotſtorcźiło. Knjes duchowny Jurk je teho dla ſwoje tudomne ſaſtojnſtwo w lěcźnym połlěcźe ſ Kucźa ſaſtawał. So by ſo tejle wobcźeżnej w ſymje ſo cźucźiwje powjetſchazej njepſchihódnoſcźi kónz cźiniło, ſo pak ſ dobom nowotwarcj farſkeho doma — hiſchcźe tule naſymu — njeſadźěwało, je woſada próſdny ſtejazy ſaſtojniſki dom tudomneho rěſaka jako nakhwilne bydło duchowneho a jeho ſwójby wotnajała. Jejne dołhożadane pſchiwjedźenje je ſo wutoru 4. oktobra na wurjadnje ſwjedźeńſke a ſwjatocźne waſchnje pſchi rjanym wjedrje wotměło.

Do 3 hodźin popołdnju ſo na rjanym měſtnje mjes zyrkwju a ſchulu Wujeſdźanſke a Rudźanſke ſchulſke dźěcźi ſe ſwojimi wucźerjemi, dale zyrkwinſzy, ſchulſzy a gmejnſzy pſchedſtejicźerjo, ſpěwarſke a wojeńſke towarſtwo, wohnjowa wobora, něhdźe 50 běłoſwobleknych cźeżnych holzow ſ woſady, jara wjele druhich woſadnych a mnoſy ſwonkowni cźeſcźowarjo knjeſa duchowneho ſeńdźechu. Hdyż běchu ſo do rjada ſeſtupali, nahladny cźah ſ Wojerowſkej měſchcźanſkej kapaku na cźole woteńdźe. Woſebje cźerſtwy a lubośny ſacźiſchcź cźinjeſche pſchi tym ſyła ſchulſlich dźěcźi ſ rjenje wobwěnzowanymi kijemi holzow a ſ khorhowjemi hólzow, we wětſiku wjeſele ſmahowazymi. Na mjeſy mjes Delnim Wujeſdom a Ssepſchezami cźah knjeżu kucźu, ſ pletwami a kwětkowymi wonjeſchkami pyſchenu, ſetke, kotraż bě po duchowneho ſwójbu do Kucźa jěła. Tam pſchi cźeżnych wrotach ſchulſke dźěcźi ariju wuſpěwachu. Potom prěnja ſchuleńka, Hanka Ssykoriz, wuſtupi a knjeſa duchowneho ſe ſpěwom poſtrowi, jemu kwětkowe wonjeſchko pſchepodawſchi. Na to ſo wyſkajo do wſy na ſchuline a zyrkwine měſtno wróczichu, mjes tym ſo herzy njepſchеſtawajźy dźěłachu a ſwony ſ zyrkwineje wěże ſwonjachu. We wulkim kole ſo wokoło duchowneho ſwójbu ſeſtupachu. Hdyż bě ſpěwarſke towarſtwo ariju wuſpěwało, knjes hamtſki pſchedſtejicźeŕ Thiem ſe ſkhoda pſched ſchulu w mjenje patrona, towarſtwow a wſchitkich pſchitomnych knjeſa duchowneho ſ wutrobnymi ſłowami witaſche, jemu ſ dobom wſchoſtronſke dowěrjenje a powſchitkowne woprawne cźeſcźowanje wſchitkich woſadnych ſawěſcźejo, też jemu bohate Boże ſohnowanje w ſaſtojnſtwje a domje pſchejo. Sswoju rěcź wón ſ tſikrócźnej ſławu na noweho knjeſa duchowneho ſkónczi, kotrejż wſchitcy pſchitomni hromadźe ſ hudźbu ſahorjeni pſchihłoſowachu.

Na to knjes faraŕ Jurk na měſto pſchedrěcźnika ſtupi. W dlějſchej rěcźi, ſ wutroby wukhadźazej a do wutroby ſo dobywazej, wón ſwoju dźakownoſcź a wjeſele nad tak rjanym a poſběhowazym powitanjom, wſchu prózu, kotruż ſu ſebi pſchihoty k temu żadale a nade wſchěmi woporami, k temu nuſnymi, wupraji. Potom wón rjane poměry roſkłoži, w kotrychż wón a jeho dom k kóżdemu we woſadze ſteji, a kotrychż chżył ſo też kóżdy k njemu pſchimnycź a dźerżecź. S tſikrócźnej ſławu na patronat, pſchedſtejicźerjow a towarſtwa wón ſwoju jimazu rěcź ſkónczi.

Po shromadnym wuspĕwanju khĕrluschowoeje schtuczki: „Khwal teho Knjesa", tak lubeho noweho duchownehо — saßo w srjadowanym cžahu — hacž k nakhwilnemu wobydlenju pschewodžachu. S pucža hacž k knjeżemu dworej bĕ ßo 6 kraßnych cžeßnych wrotow we wotpowjedazych sdalenosczach psches drohu natwariko s napißmami: „Witajcże!" „Bože žohnowanje k pschikhadej!" atd. Wot tutych hacž k kschižnym durjam bĕchu ßo kraßne pletwa k wobĕmaj bokomaj khoda swjasake, ßo tež palmy a oranžowe schtomy sestajake.

Wsjomnje wutrobne sbožopschecža wospjetowawschi ßo tu ßyła pschitomnych rosžohnowa. Prjedy hacž ßo schulske dźĕczi domoj nastajichu, ßo mjes uje zakty a hejduschne kołbaßy wudžĕlichu. Sa dorosczenych ßo reje pschi darmotnym piwje hacž do połnozy wotmĕwachu. Sawĕscże budża stari a młodźi na tónle wulkotny ßwjedźeń stajnje za rad spominacz.

Se Słeho Komorowa. Ssobotu wjeczor je ßo w Koscżebrje składownja Friedrichsthalskeje schkleńczerńje wotpaliła. Schkoda pjecża 70,000 hriwnow wuczinja. Twarjenja schkleńczerńje mózachu ßo płomjenjam wobrócz.

S Jabłonża. Tele dny je ßo bróżeń bura Krawża wotpaliła. Domkhowane žně a rataŕske maschiny ßu ßo spalike.

S Mużakowa. Ssrjedu w nozy je ßo sadnje twarjenje stareje pósty wotpaliło. S dweju žonow, kotrejż tam bydleschtej, je jena jenož dźĕł ßwojeje nadoby wukhowacz mohła.

Přilopk.

* 4500 starych tolerjow je ßo blisko wßy Rosenthala pola Hermsdorfa w Bramborskej namakało. Jene polo worajo kubleŕ Nieder pok metra hłuboko do wulkeho hlinjaneho hornza sawadźi, w kotrymž do rubjeschka swjasanych 4500 starych tolerjow leżesche. Pjenjesy ßu s wjetscha w lĕtach 1760 hacž 1780 bite. Namakane pjenjesy ßu po metallu dźenßa jenož hischcże nĕhdże 3000 hriwnow hódne. Wo telko je ßlĕbro po hódnosczi spadnyło. Najskerje je ßo pokład w lĕtach 1806 hacž 1809 sahrjebak, so njeby Franzowsam do rukow padnył.

* (Njesbožowne mandźelstwo.) Zyku nóż na rejach pschebywschi w Düsseldorfje dźĕkacżeŕ Kurin ßwoju žonu doma bijesche. S hrosu žona skónczńje s druheho poskhoda do dwora skoczi, hdźež wona cżežko sranjena leżo wosta. Ssmjercz ju bórsy s jejnych bolosczow wumohł.

* (We ložu ßo sadußłoj.) W Schneidemühlu ßo s njekedźbliwje prjeczczißnjenej žehlazej sapalku w spanskej sliwje Frankowiakez mandźelskeju husty kur nasta, w kotrymž ßo mandźelskaj sadußyschtaj. Muż bĕ 67 lĕt stary, žona 66 lĕt.

* (Njesbožowna luboscz.) W Kielskim mórskim pschistawje ßu ßrjedu cżełko jeneje młodeje holzy, dźowki jeneho wyschscheho sastojnika w Draždźanach, s wody wucżahnyli. Holza bĕ s parneje łódże do morja skoczika a ßo tepika. Do Kiela bĕ wona sa jenym jenolĕtnym dobrowólnikom pschi namórskim bataillonje pschijĕła a potom do ßmjercże schła.

* (Pokhroma we Wrótßławskej rĕsarni.) We Wrótßławskej rĕsarni a skotowni je mjes skotom pokhroma wudyrika. Ssrjedu ßo hischcże skótne wiki wotmĕchu, skót ßmĕdźesche ßo jenož do rĕsarnjow, kotrež ßu k żelesnizy s koliju pschisamknjene, wotwjescz. Wschón njepschedaty skót je ßo hnydom sarĕsał.

* (Rosbuchnjenje kradnjeneho dynamita.) W Urnoschu bĕ jedyn pachoł pschi wodowodowym twarje dynamit kradnył. Hdyż wón kradnjene patrony pschi wocżinjenych khachlach ßwojemu bratrej pokasowasche, ßo satraschne rosbuchnjenje sta. Wobaj bratraj ßo hnydom morischtaj.

* (23 hórnikow ßo saßypko.) W Bullerbachskich podkopkach w Barsinhausenje w Hannoverskej ßo 20 hórnikam se saßypnjenjom skały wupucz s podkopkow sawoje. Hdyż ßo wutoru wjeczor w 10 hodžinach hórnizy s dźĕła njewróczichu, jich ßwójbni pokni staroscżow k podkopkam khwatachu a tam shonichu, so bĕ ßo wukhód podkopkow saßypnył. Wukhowanske dźĕło ßo hnydom sapocża, tola bĕ wone jara straschne, dokelż ßo wißata skała pschezo s nowa saßypowasche. Nasajtra popołdnju bĕ wukhód saßo prósdny, a sawrjeni hórnizy bĕchu wschitzy wußwobodżeni.

* (Na sajĕdojczenje krwĕ wumrjeł.) Brodu ßebi truhajo bĕ żelesniski rjadowaŕ Grimm w Reichenbachu jene jĕtseschko wottruhnył. Dokelż wón na to dale njekedźbowasche, sajĕdojczenje krwĕ nasta, na kotrež je wón tydżeń khory leżawschi wumrjeł.

* (Ssmjercz na hońtwje.) Ssobotu w Görzigu hońtwiny wotnajeŕ se ßwojim pschichodnym nanom na hońtwu sa bażantami dźesche. Hdyż jedyn bażant horje slecża, hońtwiny wotnajeŕ rucże ßwoju tsĕlbu sbĕhny. Wutsĕł pak ßo pschesahe spuschczi a pschichodneho nana tak njesbožownje do hłowy trjechi, so tón hnydom morwy na semju padże.

* (Dynamitowy attentat na jedyn spĕschny cżah.) Pola Bytoma w Schlesyskej je ßrjedu wjeczor pschi jĕsbje pod lokomotivu dynamitowa patrona rosbuchła. Woknowe schkleńzy lokomotivnikoweho stejischcża a scżĕhowazeho brĕmjenjoweho wosa ßo na prawym boku s wokolokolecżazymi kamjenjemi rosbichu. Druhe wobschkodźenje njeje ßo stako.

* (Skażeny poß.) W Rusdorfje pola Wostrowza ßu jeneho skażeneho pßa satsĕlili.

* (Mordarstwo.) Ratarskeho radźicżela Backhausa a jeho mandźelsku w Lauterbachu w Hessenskej je jedyn dźĕkacżeŕ w nozy nadpadnył, Backhausa morił a jeho žonu ßmjertnje sranił. S pomozu jeneho polizajskeho pßa ßu mordarja wußlĕdźili.

* (Mordarstwo.) W Rychnowje pola Jabłońza w połnóżnych Czechach ßu swudowjenu Sahrodnikowu w jejnym domje skónzowanu a wurubjenu namakali.

* (Hrósbny njeskutk duchakhoreje.) W Oberleutendorfje pola Brna na Morawje je njedźelu žona hórnika Njekowara w njepschitomnosczi ßwojeho muża jejnej schĕsczĕtnej dźowzy a jejnemu wóßomlĕtnemu ßynej s britwju krk pscherĕska. Wobej dźĕsczi bĕschtej hnydom morwej. Na to ßebi žona ßama krk pscherĕsny a ßo wukrwawi.

* (Żelesniske njesboże.) Pschi sraženju dweju żelesniskeju cżahow pola Gillespi w sjednoczenych statach połnóżneje Ameriki je ßo 37 woßobow moriło a 25 ßo sraniło.

* (Němski ballon w Ruskej ßo sałkapił.) Póndźelu bĕ němski ballon „Łobjo" s Myßłowiz psches ruske mjesy sleczał. Tam pak ßu bórsy jón nusowali k semi dele sjecz. W nim ßedźazaj mużej, Nestler a Bertram s Kamjenizy, staj ßo sajakoj a do pschesłyschenja wsakoj.

* (Pschecżelnizy bucharaskeho emira.) Bucharaski emir (wjerch) w tu khwilu w ßwojim hrodże w Jalcże pschi Czornym Morju pschebywa. Mjes jeho mnohimi hosczemi bĕschtej tež dwĕ schikwanej Franzowskej. Hacżrunje maja muhamedanojo kruty pósť, wonej emira, kotryż je muhamedan, k dźiwjej pijeńzy sawjedźeschtej, pschi kotrejż ßo wschitzy pschitomni wopichu. Tule składnosczż franzowskej rjanzy k temu wużischtej, so ßo shubischtej a 10000 frankow ßobu kasaschtej. Sso wuspawschi nĕkotre hodźiny posdźischo emir pytny, so bĕchu ßo jemu pjenjesy kradke. Poliziji ßo hnydom powjescz da. Wokrjeßny żandarm s automobilom do Sewastopola khwatasche, so by paduschnizy sajał, tola tej bĕschtej hižo psches wschĕ hory.

* (Lĕßne wohnje w połnóżnej Amerizy.) S lĕßnymi wohnjemi w Minnesotaskim stacże je ßo hižo nĕhdże 1000 cżłowjekow spaliko. 200 swuhlenych cżĕłow je ßo namakało. Nĕhdże 5000 cżłowjekow je bjes bydła a nĕhdże 2000 je ßo shubiło. Poßlednje dny dyrbjesche ßo 2000 wobydlerjow městacżka Rainy Rivera a 3000 cżeknjeńzow na to pschihotowacz, pscheđ wohnjom cżĕkacz, dokelż ßo płomjenja pschibližichu. Hižo bĕchu ßo nĕkotre městacżkowe swonkowne twarjenja sapaliłe, tu ßo na sboże wĕtr wobrocżi, tak so městacżko njeje nakhwilnje wjazy w straschе. Sso bliżaze płomjenja ßo s wulkimi stadkami dźiwich swĕrjatow, kaž mjedwjedźow, wjelkow, jelenjow a dźiwich kócżkow pschiwjedźechu, kotrež s cżrjódami k rĕzy cżĕrjachu; do wody ßo walіwschi ju pschepłuwachu a wustawschi ßo hromadże na druhim brjosy lĕhachu, sabywschi na pschinarodźene njepscheczelstwo. Morwych cżłowjekow s wjetscha swuhlenych abo tola s wotßmudźenej drastu namakaju. Warroad (w Minnesotaskej) je s cżeknjeńzami pschepjelnjeny. Wjeczor żelesniski cżah s městacżka Salci pschijĕdże, kotrež je ßo spaliko. 200 cżeknjeńzow bĕ ßebi jenož nahe žiwjenje wukhowało. Cżah bĕ psches woheń jĕł, kotryż s wobeju bokow hacż k żelesnizy schwihasche. Mnosy słóstnizy ßo po kraju brucża a cżeknjeńzow wurubjeja. Wschudże ßo wobrónjeja; s rubjeżnikami ßo jara krótki prozeß cżini.

S městow Spoonera a Beaudetta, s wohnjom wupuscżeneju, wustrachowani wobydlerjo pódla żelesnizy cżeknycż spytachu. Daloko pak njepschińdżechu; pschetoż drjewjane tramy, na kotrychż schény leża, ßo sapalichu. Na jenym městnje je ßo 60 cżĕłow namakało. Mjes wobĕmaj městomaj 25 kilometrow schĕroke wohnjowe morjo howrjesche, s kotrehoż płomjenja 100 łohcżi wyßoko ßapachu. Tyßazy cżłowjekow w rĕkach steja a ßo s khwilemi podnórjeja, hdyż je powĕtr pschežahły. Skótne stadka, kotrež bĕchu jich wobßedźerjo puschczili, dźiwje pscheđ płomjenjemi cżĕrjachu.

Wuſudźenja.

Khostanska komora. Dźěłaćerka Hana Pawlina Kóčźkowa w Noßaćizach bě lětża w haprleji na tamniſchim knježim dworje něhdźe 3 zentnarje běrnow kradnyła. Haćrunje hižo ſchtyri króćź khoſtana wobſkorżena přejeſche, ju k jaſtwu na ſchtyri njedźele a k ſhubjenju cżeßnych prawow na ſchtyri lěta ſaßudźichu.

Lawniſti ßud. Domownik Socka w Budyſchinje bě lětża 17. julija hižo wospjet khoſtaneho, w Nadźanezach narodźeneho rěſnika K. D. Rencża do Hermanez póßłak, ſo by tam ſa njeho pjenjeſy ſa jeneho pſchedateho konja żadał. Na pućź bě Socka Renczej ßwoje jěſdne koło pożczik. Rencź po pućzu rěſnika Schütżu ſ Radſchowa ſetka a jemu Sockowe koło ſa 15 hriwnow ſaſtaji. Potom wón pola Schütży woſta, hacź jeho ſajachu. Pſchekſchiwjenja dla ma Rencź 10 měßazow jaſtwa wotßedźećź a cżeßne prawa na 3 lěta ſhubi.

× 28lětny pohoncź J. A. Klimant w Cźichońzach a jeho 21lětna żona rodź. Schuſterez běſchtaj pola jeneje Draždźanſkeje firmy ſchijazu maſchinu ſa 85 hriwnow kupiłoj a ßo na to ſwjaſałoj, ſo měßacżnje 5 hriwnow wotpłacźitaj. Hacź do dopłaczenja dyrbjeſche maſchina wobßedźeńſtwo Draždźanſkeje firmy woſtacź. Hdyż pak bě Klimantowa lědma prěnje 5 hriwnow wotpłacźiła, wona w Budyſchinje maſchinu ſ wjedźenjom ßwojeho muża ſa 25 hriwnow ſaſtaji. Pſchekſchiwjenja dla hižom prjedy khoſtaneho Klimanta k jaſtwu na 3 njedźele a jeho żonu k 50 hriwnam pjenjeżneho khoſtanja abo k jaſtwu na 10 dnjow ſaßudźichu.

Otto Preuß

mějeczeczel: **Karl König**

na żitnej haßy 4 w Budyſchinje na żitnej haßy 4.

Sa naſymſki a ſymſki cżaß

poručam ßwój **hobrſzy wulki ſklad**

woßebnych mużazych a hólczażych wobleczenjow

ſymſkich paletotow, pſchesapinakow, ſportſkich jupow, tolſtych ſymſkich kholowow, elegantnych **fantaſijowych lazow** ſ pluſcha a żidy, **wodu njepſchepuſchczate koßmikate pelerinu, pelerinu ſa dźěczi,** kraßne wěży.

Żonjaze a holczaze żakety

najnowſcheje mody ßu doſchke.

Żonjaze żakety, cżorne, hižo po 4½ mk. hacź do najwoßebniſchich,
holczaze żakety, kraßne wěży, hižo po 3 mk.,
ßwětłe jendźelſke paletoty kóždeje dołhoſcże hižo po 5½ mk.

S dobom poručam ßo
k ſeſchiczu elegantneje mużazeje draſty po měrje
ſ rukowanjom bjeſporokoweho ßedzenja a najlěpſcheho ſhotowjenja.

Wulki ſklad tkaninow.

Pawoł Kriſteller

Telefon 168. na bohatej haßy 29 Telefon 168.

poručza k naſymſkemu a ſymſkemu cżaßej ßwój hobrſki ſklad wſcheho **wobucża,** jenoż trajnje dźěłanych

jěſdnych a honćwarſkich ſchkórnjow, dołhich ſchkórnjow, ſchkórniczkow, domjazych ſtupnjow a toflow, filzowych ſtupnjow, filzowych, ßuknjanych a pjelſczowych ſchkórnjow, gummijowych ſtupnjow, balſkich a towarſtwowych ſtupnjow

po njeßměrnje tunich placzińach.

Jako woßebje tunjo poručam:
tolſte połdołhe ſchkórnje, ſ ruku dźěłane, hižo po 4 mk. 50 pj.,
cżehnite, ſchnórowanſke a ſapinanſke ſchkórnje, hoſdźikowane,
mużaze ſchnórowanſke ſchkórnje ſ borowoje kože hižo po 7 mk. 75 pj.,
mużaze dołhe ſchkórnje, ſ ruku dźěłane, hižo po 8 mk. 50 pj.,
żonjaze ſchnórowanſke borowe ſchkórnje hižo po 6 mk. 75 pj.

Wobucże k wuporjedźenju ßo pſchijimuje.
Wobucże ßo po měrje dźěła.

Liebſch,
ßudniſti aktuar ſw. ßkužby
pſchi nowych hrjebjach 5
piſarńja ſa kupowanſke, hypothekſke
dismembraziſke, teſtamentſke a
ſawoſtajeńſtwowe wěży atd.
Rěczi ßerbſki.
— Telefon cźiſło 177. —
Pſcheßadźowanje leżomnoſcżow.

Kakao

punt po 90 pj.,
pſchi wotewſaczu 10 puntow
po 85 pj.
Moritz Schmidt
pſchi mjaßowych jědłach 1,
mjes ßerbſkej haßu a Pětrowſkej
zyrkwju.

Schparazy wolij,

pſchihotowany ſa ſchijaze maſchiny a jěſdne koła wot
H. Möbiuſa a ßyna,
fabrika koſcżoweho wolija
w Hannoverje,
je doſtacź
we wſchěch lěpſchich pſchedawarńjach.

Wiſitne khartki

cźiſchcźi ſpěſchnje a tunjo
Smolerjez knihicźiſchczerńja.

Ssym ſo jako **ſkótny lěkař**

w Budyſchinje

ſaſydlił a bydlu pſchi drjewowych wikach cźiſło 4 po 2 ſkhodomaj. — Telefon 370.

Jan Schwarz,

approbowany ſkótny lěkař.

Sa brylowpotrjebnych!

Khorla Schołta, optikus
w Budyſchinje
pſchi hłownym torhoſchcźu pod radnej khěžu porucza **bryle** a **tłóčniki,** kotrež ſo jenož, ſa wóčko ſo pſchihodźaze, dawaju.

Barometry, thermometry, dalokowidy, lupy, ryſowadła, cźitanſke ſchkleńzy atd., **bryle** a **tłóčniki** po lěkarſkim wukaſanju.

Sałoženje wobkhoda 1856. — Jědnacze krócź mytowany.

Brühlſki tej

ſakońſzy ſchkitany cźiſło 132 786

je ſo wurjadnje wupruhował pſche drjenje, woſebje ſhibadkowe drjenje (rheumatismus), wicź a pſche cźerpjenje pucherja a jerchenjow.

Woprawdźity Brühlſki tej je jenož w haptykach dóſtacź.

Direktnje jón roſeſcźela: jelenjowa haptyka we Wósborku.

Wobſtawki: Herb. equiseti, rod. ononidis, fol. uvae ursi, flor. violae tricol., fruct. juniperi, peru. cyrosbrati, rod. apii graveol.

Lamanu ſchokoladu

po puntowſlich pakcźikach, tež lěpſche druźiny wopſchijazych, hižo po **1** mk. porucza

Moritz Schmidt
pſchi mjaſowych jědłach 1,
mjes ſerbſkej haſu a Pětrowſkej zyrkwje.

S mojeho wulkeho

zigarowcho ſkłada

poruczam hiſchcźe wjele druźinow po **ſtarych płaczińach.**

Otto Sachſe,
zigarowa
woſebita pſchedawatnja
pódła radneje pinzy
a na bohatej haſy.

Dźěłacźerki

trajne derje ſo płacźaze dźěło namakaju

w porzlinowej fabrizy w Margarecźinej hěcźe.

Něktoſi formarſzy wucźobnizy

ſo jutry 1911 w naſchej lijerni pſchijimaju.

Żeleſolijerńja a maſchinſka fabrika
akzijowe towarſtwo,
w Budyſchinje na Tſělanſkej dróſy 7.

Hłowna serbska prědarſka konferenca

změje swoje nazymske posedźenje

ſtwórtk 20. oktobra

dopołdnja w 10 hodźinach w serbskim domje.

Předsydstwo.

Serbske blido

kóždu wutoru w 5 hodźinach w khoſejowni.

Prawny bürow Ernsta Kobana

(prjedy J. a E. Kobana)
w Budyſchinje
pſchi zitnych wikach 4.
— Telefon 675. —

Saradźenje leżomnoſczow a hypothekow, ſrjadowanje ſawoſtajenſtwow, wudźěłanje kupjow a liſcźinow wſcheje druźiny, ſeſtajenje wſchěch druhich piſmnych dźěłow. Sehnawanje pjenjeſnych żadankow.
— Rěcźu tež ſerbſki. —

Ssuſcheny połcź, tołſty po 90 pj., pſchi 5 *M.* 85 pj., **ſuſcheny ſwinjazy brjuch** *M.* po 85 pj., **ſadło** *M.* 80 pj., **plezowy tuk** *M.* 100 pj. porucza **O. Pětſchka** na zitnej haſy.

Jabłuka k tłóčenju

kupuju po kóždej dźělbje a je wotwjeſu **pjatk 14. oktobra w Kubſchizach, ſobotu 15. oktobra w Budyſchinje** na wowſnych wikach a **póndźeln 17. oktobra w Pomorzach.**

A. Kolſcher w Budyſchinje.
Telefon 537.

2 konjej,

3½-lětnaj, ſtaj na pſchedań, dokelž ſtaj wyſche, w Cźornych Noſlizach cźiſło 32.

Běły italſki khapon a Wyandotſki khapon

cźiſteje raſy

po 2½ hr. na pſchedań pola **Schwele** we Wochoſach.

Schatowu rólu

derje ſdźerżanu, ma pſchetwarjenja dla na pſchedań **Ernſt Herzog** w Budyſchinje na ſwonkownej lawſkej haſy 50.

Khěža

w Nowych Boranezach cźiſło 17 ſ poł kórzom pola a ſadoweje a ſadźeńſkeje ſahrody je hnydom na pſchedań.

Maſiwna khěža

ſe ſahrodu cźiſło 9 w Něcźinje pola Pomorz je na pſchedań.

Dalſche je ſhonicź w korcźmje tam.

Kuchańki, ſtwinſke a ſłużobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy kſwinjom, wotroczkow, ſrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłacźerſke ſwójby pyta hnydom abo poſdźiſcho pſchiſtajerka **Görlichowa** na ſukelnſkej haſy 1 na rózku zitnych wikow w cźrijownj knjeſa Heinr. Mohra.

Jutrnica,

serb. tow. za Njeswačidło a wokolnoſć,

ma jutře **njedźelu 16. winowca** popołdnju w 4 hodź. pola Weberec

měſačnu zhromadźiznu.

Přednošk je nam lubosćiwje přilubjeny.

Bohaty wopyt wočakuje

předsydstwo.

Serb. tow. „Lipa" za Rakecy a wokoln.

změje, da-li Bóh, jutře **njedźelu 16. winowca** pop. z dypkom 4 hodźin w Budichec hoſćencu swoje měſačne posedźenje.

Knjez předsyda je přednošk dobroćiwje přilubił.

Wšě lube sobustawy a hoſći w bohatej ličbje wočakuje

předsydstwo.

Do Měrkowa!

Njedźelu a **póndźelu, 16.** a **17. oktobra**

kermuſchne balſke reje

a teho runja dobre **jědźe, picźe** a woſebje **dobry kermuſchny tykanz ſ khoſejom.**

Pſcheceźelnje pſcheproſchujetaj

Oskar Rausendorf
a mandźelſka.

Holza,

kotraž ſerbſki rěcźi, ſo do klamow na wſy k 1. januarej pyta. Dalſche je ſhonicź we wudawarni Serb. Nowin.

Sprawna dowěrna

hródźna dźowka

niz młódſcha dyžli 18 lět, ſo k tſjom krumam k 15. nov. abo poſdźiſcho pyta. S knihu ſo ſamolwicź pola **G. A. Leunera** w parnym rěſaku we Wuhańcźizach (Weigsdorf) pola Kumwałda.

Hejtman ſo pyta.

Na knježi dwór w Budyſchinku ſo k nowemu lětu abo prjedy wożenjeny hejtman pyta. Jenož derje poruczeni chżyli ſo ſamolwicź.

Tajny radźicźel **Steiger.**

Młódſchi
kowarſki pomoznik

hnydom trajne dźěło w kowanju koni a woſytwarſtwje namaka a ma ſkładnoſcź, woſytwarſtwo nawuknyć.

Robert Bär w Cźerwjenych Noſlizach pola Semiz.

(K temu cźiſłu pſchiłoha.)

Pschiloha k czišku 42 Serbskich Nowin.

Ssobotu 15. oktobra 1910.

Placišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wilach.

10. oktobra 1910.

Placišny po zentnarjach z hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	Rěsna waha
	hr.	hr.
Woły:		
1. połnomjašne, wukormjene, najwjetšeje rěsneje hódnosće hač do 6 lět	46—49	83—86
awstriske	49—52	86—89
2. młode, mjašne, njewukormjene, — starše wukormjene	42—45	78 82
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starše	36—41	72—77
4. žnadnje pizowane łóžeje staroby	30—35	64—71
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjašne, wukormjene jałojzy, najwjetšeje rěsneje hódnosće	43—46	75—78
2. połnomjašne, wukormjene krowy, najwjetšeje rěsneje hódnosće hač do 7 lět	39—42	71—74
3. starše, wukormjene krowy a žnadnje wuwite młódše krowy a jałojzy	35—38	66—70
4. žrěnjo pišowane krowy a jałojzy	30—34	60—65
5. žnadnje pizowane krowy a jałojzy	26 29	55—59
Byli:		
1. połnomjašne, najwjetšeje rěsneje hódnosće	46—49	77—80
2. žrěnjo pizowane, młódše a derje pizowane starše	41—45	71—76
3. žnadnje pizowane	36 40	66—70
Čelata:		
1. najlěpše z mlokom wukormjene abo najlěpše wot zyza	59—62	89—92
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	54—58	84—88
3. žnadnje wuwite wot zyza	49—53	79—83
Swinje:		
1. połnomjašne lěpšich rašow a jich słschižењow w starobje hač do $1\frac{1}{4}$ léta	54—55	70—71
2. mjašne	52—53	68—69
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundrošy	48—51	64—67

Placišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:	W Budyschinje. 8. okt. 1910 wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.	W Lubiju. 13. okt. 1910. wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.
Pšeńca . . . . . běła	—	—	—	—	9	60	10	—
" . . . . . žołta	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa	9	40	9	55	9	10	9	60
Rožka	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa	7	13	7	35	7	—	7	40
Ječmjeń . . . . 50 kilogr.	—	—	—	—	6	80	8	—
Wows, ...	7	50	8	—	7	50	8	—
Hróch	12	50	13	50	12	50	13	—
Woka	8	75	9	25	—	—	—	—
Jahły	15	—	16	50	16	—	17	—
Hejduschka	16	—	17	—	19	—	20	—
Běrny	2	30	2	70	2	—	2	50
Butra . . . . 1 kilogr.	2	40	2	60	2	50	2	70
Pšeničžna muka 50 "	10	50	19	75	17	—	19	—
Ržana muka . . 50 "	8	75	12	—	11	—	13	—
Ssyno . . 50 "	2	50	2	90	2	50	3	—
Ssloma . . 100 "	4	—	4	17	3	65	4	—
Prošata 474 schtuk, schtuka	10	—	24	—	—	—	—	—
Pšeničžne wotruby	—	—	5	50	5	60	5	90
Ržane wotruby 50 kilogr.	—	—	5	40	5	70	6	—
Pšeničžny gris	—	—	6	—	—	—	—	—
Ržany gris	—	—	6	40	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pšeńca (běła) wot — hr. — np. hač — hr. — np., pšeńca (žołta) wot 9 hr. 50 np. hač 9 hr. 75 np., rožka wot 7 hr. 25 np. hač 7 hr. 50 np., ječmjeń wot 8 25 np. hač 8 hr. 75 np., wowš wot 7 hr. 50 np. hač 8 hr. — np.

W Budyschinje płaćeńe: kórz pšeńcy (běła) po 170 puntach — hr. — np., hač — hr. — np., žołta — hr. — np. hač — hr. — np., nowa: 15 hr 98 np. hač 16 np. 24 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hač — hr. — np. nowa: 11 hr. 40 np. hač 11 hr. 80 np., kórz ječmjenja po 140 puntach: — hr. — np. hač — hr. — np.

Wiežne placišny w Kamjenzu.

13. okt. 1910.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 20 np. hač 7 hr. 50 np., pšeńca wot 9 hr. — np. hač 9 hr. 60 np., ječmjeń wot 7 hr. — np., hač 8 hr. — np., wowš wot 7 hr. — np., hač 7 hr. 50 np., jahły wot 6 hr. — np. hač 17 hr. — np., hróch 17 hr. 50 np., žyno (stare) 3 hr. 30 np. (nowe) 3 hr. — np., běrny 2 hr. 80 np., žloma (100 kilogr.) 4 hr. — np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 30 np. hač 2 hr. 60 np., jeja (mandl) 1 hr. 20 np.

Wjedro w Londonje 15. oktobra: Pomročene a syma.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smeje 21. njedželu po žwjatej Trojizy farar Räda rano w 7 hodžinach žersku spowjednu rěč, $\frac{1}{2}$9 hodžin duchowny Tischer žerbske a w 10 hodž. němske předowanje. — Tydženske sastojnske dźěła smeje duchowny Tischer.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi:** Pawoł Hermann Schimank, dźěłaćer w Sskonej Borschczi, s Hanu Marju Schérzez w Hornjej Kinje. — Max Donath, fabrikar na Židowje, s Marju Mětez s Wulkeho Ciška pola Wojerez.

S **druhich wošadow:** Ernst August Hanschk, piwarński pohonč w Huszy, s Hanu Marthu Nowakez w Holzy.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi:** Emma Herta, Jana Ernsta Wicźasa, fabrikarja na Židowje, dź. — Johanna Frieda, Gustava Adolfa Weißbacha, twarskeho dźěłaćerja w Małym Wjelkowje, dź. — Jurij Albert Fritz, Jurja Alberta Hartmanna, twarskeho dźěłaćerja na Židowje, ž. — Max Erich, Pawoła Syndy, dźěłaćerja w Ratarjezach, dwójnikki, ž. — Richard Hendrich, Hendricha Wylema Dorna, kopornikeho dźěłaćerja na Židowje, ž.

W **katholskej zyrkwi:** Bjarnat, Josefa Wawrika, dźěłaćerja w Budyschinje, ž.

S **druhich wošadow:** Kurt, Khorle Běrka, dźěłaćerja we Wjelkowach, ž. — Max Robert, Khorle Augusta Gottscha, žiwnosćerja we Łupoji, ž. — Khorla Hermann Gleisberg mandž. ž. w Minakale. — Jan August, njemandž. ž. w Minakale. — Jan Bruno, Jana Jurja Sodana, wužiwarja žiwnosće we Wadezach, ž. — Ernst Gerhard, Jana Augusta Sockela, žiwnosćerja w Rachlowje, ž. — Marcźin Erich, Handrija Zimmermanna, wulkofahrodnika we Wuježku, ž. — Erna Frida, Jana Augusta Zura, palerja a khěžerja w Sdžeri, dź. — Marja, Jana Augusta Barta, dźěłaćerja w Nowej Wšy p. Klukscha, dź. — Johanna Martha, Augusta Beckera, khěžerja a pohonča w Hucźinje, dź. — Ernst Alfred, njemandž. žyn w Rakojdach.

Zemrjeći:

W **Michalskej wošadze:** 4. dżeń oktobra: Morwy narodżeny dwójnik Pawoła Syndy, dźěłaćerja w Ratarjezach. — 9. Johanna Frida, Gustava Adolfa Weißbacha, twarskeho dźěłaćerja w Małym Wjelkowje, dź., 13 dn.

W **katholskej wošadze:** 6. oktobra: Marja Klariz, dźěłaćerka w Delnjej Kinje, 25 l. 7 m. 2 dn.

S **druhich wošadow:** Max Robert, Khorle Augusta Gottscha, žiwnosćerja we Łupoji, ž. — Waltar žwobodny knjes s Uckermann, ryczekkubler nad Lutobczom, 59 l. — Elsa Margareta, Bjedricha Ernsta Nowaka, wobkhodneho wodžerja w Halbendorfje, dź., 14 d. — Kurt Max, Pawoła Gustava Wolframa, fabrikskeho dźěłaćerja w Nowej Wšy p. Klukscha, ž., 5 m. 28 d. — Max Alfred, Bohuwěra Augusta Krawczika, kublerja w Hucźinje, ž.

Zyrkwinske powjesće s Hodžija.

21. njedželu po žwjatej Trojizy smeje farar Kschižan rano $\frac{1}{2}$8 hodžin žerbsku spowjednu wuczbu, $\frac{1}{2}$9 hodžin duchowny Voigt žerbske a w 10 hodžinach němske předowanje.

Zyrkwinske powjesće s Budestez.

21. njedželu po žwjatej Trojizy smeje duchowny Bójz rano $\frac{1}{2}$8 hodž. žerbsku spowjedź, farar Domaschka dopołdnja $\frac{1}{2}$9 hodžin žerbske a w 10 hodž. němske předowanje. — Popołdnju w 4 hodžinach smeje młodżenske towarstwo shromadźiznu.

Ssrjedu wječor we 8 hodžinach smeje duchowny Bójz němsku biblisku hodžinu w paczerskej jstwi.

Po tunich płaćišnach poručam žwój derje wuhotowany skład **ff. domjazych, kuchińskich a hospodarskich wězow, lakowanych a njelakowanych, blachowych lampow, latarnjow, zylindrow a žužołow, platow, płokanskich wanjow, bowow, myjuych stejakow, žimanskich maschinow, kupanskich wanjow, želesne pónoje a hornzy, hospodarske wahi, noże, widliczki, łžizy, nožowe korbiki, khofejowe młyny, khofejowe khany, khofejowe a zokrowe tyse, rybowanske maschiny, mjažornbaze maschiny, mjažowe mjezki, schćežki, žerschćezowe mjeczawy, zentrisugowe schćežki** atd.

Moritz Schulz, klampnatski mischtr : : : : : pschi žerbskich hrjebjach 10.

— Wuporjedżerja. —

Najnowscha žonja za drasta

sa symu a nasymu 1910/11.

Wschědny dokhod poczaßnych nowosczow.

Wulki wubjerk. **Najtuńsche placźisny.**

Najlěpsche shotowjenje.

Kostumy se ßomota, ßukna a cheviota mk. **250.**— hacź mk. **14.75**
Kostumy se ßukna po jendźelskim ßlodźe mk. **168.**— hacź mk. **12.75**
Paletoty krótke a dolhe, s cźorneho eskima a scheviota mk. **98.**— hacź mk. **6.90**
Paletoty s cźerwjeneho a cźěmnomódreho scheviota mk. **52.**— hacź mk. **7.90**
Paletoty s flawschowych tkaninow mk. **48.**— hacź mk. **13.75**
Paletoty s tkaninow jendźelskeho waschnja mk. **68.**— hacź mk. **5.90**
Paletoty s plyscha a ßomota mk. **180.**— hacź mk. **29.**—
Paletoty s astrachanskich tkaninow mk. **34.**— hacź mk. **18.50**
Kostumowe ßuknje s hladkeho scheviota, cźeßaneho pschedźena a satinoweho ßukna mk. **42.**— hacź mk. **8.50**
Kostumowe ßuknje s tkaninow jendźelskeho waschnja mk. **49.**— hacź mk. **2.50**
Wjeczorne mantle se ßukna a ßmužkatych tkaninow po wschěch placźisnach.
Wjeczorne kapesy s pjelscźinu sawalene hižo po mk. **7.50**
Pschedeschczne khornarje a mantle s wodu njepschepuschczatych koßmatych tkaninow mk. **22.**— hacź mk. **6.75**
Blusy s wolmy a flanella, źidy, zankatych tkaninow, voila a chineskeho krepa mk. **80.**— hacź mk. **1.45**
Wobleczenja s wolmy, hladke a mustrowane, źidźane a tüllowe, na drohn, do towarstwa a na bal po wschěch placźisnach
Modelske wobleczenja, kopije po franzowskich a Winskich prěnjotnych modellach mk. **450.**— hacź mk. **85.**—
Ranńsche ßuknje s wolmy, bawlmy a flawschowych tkaninow mk. **59.**— hacź mk. **4.75**
Ranńsche jeczki s wolmy, bawlmy a flawschowych tkaninow mk. **19.75** hacź mk. **3.90**

Wosebje placźisny hódne
ranńsche jeczki s flawschowych tkaninow **3.90**

Spódnje ßuknje s H-wólmy, wolmy a źidy po wschěch placźisnach mk. **45.**— hacź mk. **1.95**

Wosebje placźisny hódne
cźistowolmjana taffetowa spódnja ßuknja mk. 9.75

Jan Jurij Pahn.

Telefon 37. **Telefon 37.**

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 43. Sobotu 22. oktobra 1910. Lětnik 69.

Mjaßowa drohota

mjes ludom dźeń a wjetschu njespokojnosć sbudźuje. Němski resnisti swjask je ßrjedu s nowa wo mjaßowej drohoće jednak. W shromadźisnje ßo knjeżerstwu porok cźinjesche, so je wono, so by ratarstwu wupomhało, nětcźischu mjaßowu drohotu sawinowało. Njekormjeny skót dyrbi ßo s wukraja k plahowanju a ke kormjenju do Němskeje puschćeć. Shromadźeni wobsamknychu, khěžorstwoweho kanzlera napominać, skót w Němskej hnydom liczicź dacź a dowolicź, so by ßo se stronow wukraja, hdźež skótnych khorosczow njeje, skót wschelakeje druźiny bjes zła do Němskeje dowożał.

Też sakizy a anhaltszy wyschschi resnischy mischtrjo ßu ßo ßrjedu w Halli s mjaßowej drohotu sabjerali. Resarnisti direktor Henning s Aschersleben praji, so ßo pjenjesy sa mytowanje na wustajeńzach kormeho skotu njetrjebawschi wudawaju, radscho dyrbjało ßo małym a ßrěnim ratarjam, kotsiž skót plahuja, myto sa to dawacź, kaž města dla wobaranja mrětwje mjes cźeschnymi dźěcźimi mjes cźeschaze macźerje myta wudźěleja. Ratarjam, kotsiž skót plahuja, dyrbjało ßo pschi nětcźischim njedoßahanju pizy na to waschnje pomhacź, so ßmeła ßo skótna piza s wukraja bjes zła do Němskeje wosycź. Schcźěpjenje rěsneho skota s tuberkulinom je njerosom, jenoż plahowanski skót dyrbjał ßo schcźěpicź. Wyschschi resnisti mischtr Schliack ßebi żadasche, so by ßo wulkoležomnosczerjam, kotsiž bjes skota hospodarja, wjetschi dawk napokładź, dla wotstronjenja mjaßoweje drohoty ßebi shromadźeni żadachu: 1. dowos rěsneho a plahowanskeho skotu wscheje druźiny s niskim złom, 2. wotstronjenje quarantäny a schcźěpjenja s tuberkulinom sa rěsny skót, 3. wotstronjenje premijow sa wuwoženje żita, 4. bjeszkowny dowos pizy, 5. poczeżenje a wjetsche dawki sa bjesskótne hospodarstwa a podobne naprawy k pschisporjenju a polěpschenju skotarstwa w Němskej.

Wudospołnjaze wólby do sakskeho ßejma

ßu sańdźeny tydźeń w 5. Lipsczanskim a w Plawnskim wjeßnym wólbnym wokrjeßu byke. Na wobßedźeństwje politiskich stronow ßo pschi tym njeje niczo pscheměniko. W Plawnskim wokrjeßu, kotryż bě ßo hacź dotal s jenym konservativnym sastupowak, je ßo saßo jedyn konservativny, ratar Sammler, wuswolik. W 5. Lipsczanskim wokrjeßu nazionalliberalny Zöphel do wukakanja se sozialdemokratom Bammeßom pschińdźe. Zöphela budźa konservativni a reformarjo podpjeracź. Duż budźe jeho dobycźe wěste.

Strajkowe njeměry w Bremenje.

W Bremenje drohowi żelesnizarjo strajkuja. Hdyż ßo póndźelu 150 muźi s Hamburga pschiwjese, kotsiž chzychu na město strajkowarjow stupicź, jich strajkowarjo wocźakachu. Do wosow drohoweje żelesnizy, w kotrychż ßo k dźěku swólniwi ludźo pschiwjesechu, s kamjenjemi mjetachu a wschě wokna rosrasychu. Někotsi ludźo ßo sranichu. Psched twarjenjom, w kotrymż ßo k dźěku swólniwi Hamburgsźy saměsczichu, hacź posdźe do nozy ludowe cźrjódy pschebywachu. Polizija hischcźe porjad sdźerża.

Wutoru wjecźor ßo njeměry wospjetowachu. Cźrjóda ludźi, kotraż bě na 2000 woßobow srostka, wokajo, schkrěcźo a hwisdajo policistow hněwasche a do nich blesche, schkleńzy a kamjenje mjetasche. Na to ßo policistam porucźi, s nahim teßakom dróhu wucźisczicź. Dźiwje cźěkajo ßo lud rospjerschi. Policistojo pschi tym ßwoje teßaki w połnej měrje wużiwachu. Wjele woßobow do bliskich khěżow cźekny, policistojo pak jich s teßakami wuhnachu. Njepschestawajzy policistojo rubachu. Schtyri woßoby ßo cźeźko sranjene do hojerńje pschinjeßechu. Jenemu policistej ßo hłowa cźeźko s kamjenjom srani. Wospjet ßu źónske policistam popjeć do wocźow cźißke. Něhdźe 50 woßobow je ßo s teßakom srubako.

Mordar awstriskeje khěżorki Hilźbjety Ludwig Luccheni ßo wobwěßnył.

Mordarja awstriskeje khěżorki Hilźbjety ßu ßrjedu w jastwje w Żenevje wobwěßnjeneho namakali. Wón je po 12 lětnym pschebytku w jastwje ruku na ßebje skożił. Psched tydźenjom bě Luccheni wowrótnił, a by wscho rosrasył, schtoż by jemu do ruki pschischko. Tehodla jeho do cźmoweje komorki dachu. Tam je ßebi żiwjenje wsał. 10. septembra 1898, w kotrymż lěcźe awstriski khěżor ßwój połstalětny knjeżerski jubilej ßwjecźesche, anarchist Luccheni jeho 50 lětnu mandźelsku, w Żenevje pschi brjosy tamnischeho jězora s pilku, kotrejež kónz bě sajědojcźeny, sakkó. Mordarjo, kotryż bě ßo w Parisu narodźił, kotryż pak bě italski poddan, Bernski ßud k khostarni na cźaß żiwjenja saßudźi.

Ruska a němszy saßydlerjo.

W ruskich wjecźornych gubernijach ßu ßo po něcźim někotre sta tyßazy němskich ratarjow saßydlili. Rußojo ßo boja, so mohli tucźi, jeli so by junu ras k wójnje mjes Ruskej a Němskej dóschło, Němzam jako wobhonjerjo a powjescźerjo ßłużicź. Teho dla je ruske knjeżerstwo sakonjowy nacźisk sa khěżorstwowu dumu wudźěłacź dało, kotryż dyrbi dalschemu saßydlenju Němzow we wjecźornej Ruskej wobaracź. Po nowym sakonju ßo zusym saßydlerjam njeprawowßławneje wěry, kotsiž ßu ruske poddanstwo pschijeli, a teho runja jich muźskim potomnikam sakaże, ßebi w Kijewskej, Podolskej a Wolynskej guberniji swonka městow leżomnosćze kupowacź abo ßebi je wotnajecź.

S njeprawowßławnymi ratarjemi ßu jenicźzy Němzy a Polazy měnjeni. Němzy nětkole w mjenowanych tsjoch gubernijach 12 procentow kraja wobßydnu, a hischcźe wjetschi dźěl kraja, w kotrymż s dawnych cźaßow Rußojo bydla, pólskim semjanam ßłuscha. W nowschim cźaßu ßu pólszy semjenjo na ßwojich leżomnosczach pólskich ratarjow s Galiziskeje a Pólskeje saßydlili, so bychu tam pólschcźinu pschecźiwo ruschcźinje poßylnili.

So ma nowy sakoń jenoż Němzam a Polakam płacźicź, je s teho widźecź, so ßu s njeho prawowßławni Rußojo s Galiziskeje a katholszy Czechojo wuwsacźi, jeli so ruske poddanstwo pschiwosmu. Nowy sakoń ßo jenoż na leżomnosćze swonka městow poczahuje. Kolonistam, kotsiž ßo w městach s rjemjeßłom a wikowanjom żiwja, ßo żaneho wobmjesowanja njenapokłoži.

Skhorjenje ßerbskeho kronprynza.

Sserbski kronprynz Alexander je na tyfus straschnje skhorił. Horzota psches 40 graedow stupi, někotre dny ßo najhórscheho bojachu. Kral s Wina profeßora dr. Chwosteka powoła, so by ßo jeho wo radu praschał. Schtwórtk je ßo s kronprynzom polěpschiło. Dokelž wón żaneje zyroby k ßeki njebjerjesche, ßu jemu po jědźnizy mloko do żołdka puschcźeli.

Potkóczenje żelesnizarskeho strajka w Franzowskej.

Franzowske knjeżerstwo je se żwojim rasnym sakroczenjom strajkej żelesnizarjow bórsy kónz scziniło. Żelesnizarski strajkowy komitej je żrjedu strajkowarjow sjawnje napominał, so bychu żo bjes wumënjenja sożo k dżełu wróczili. Żelesnizarjo żu drje pschewinjeni, tola njejżu hischcże nadżiju spuschczili a żo k wjeczenju pschihotuja. Ministerstwowemu pschedżydże Briandej komitej porokuje, so je wón sażady żwobody franił. Sozialdemokratojo budża w żejmje knjeżerstwo żylnje pschimacz. Knjeżerstwo pak żo s tym njeda wotdżerżecz, dale s krutosczu postupowacz.

Na wjazorych městnach żu strajkowarjo bomby na schěny a do żelesniskich wosow pokożili. Mjes Amiensom a Bolognom chżychu s bombu spěschny czah rosbuchnycz, na sboże pak bě żo bomba na wopaczu koliju pokożika a tam bjes schkody rosbuchny. Na Parizsko-Vincenneskej żelesnizy je żo w jenym kupeju prënjeje klaży druha bomba namakała, sa kotrejż palazy sażehlak wiżasche. Bombje posdżischo s wobhladniwosczu rosbuchnycz dachu, pschi czimż żo pokasa, so bě wona se żylnym rosbuchadkom pjelnjena. Sażehlak bě teho dla dołhi, so by bomba hakle rosbuchła, hdy by czah s wonka města po jenym mosczе jěł. Potom by żo żałożne njesboże stało, kotrež by niz jenoż wjele człowskich woporow żadało, ale tez wobkhad na żelesnizy na dołhi czaż pschetorhnyło. Knjeżerstwo je wschě mosty a viadukty krucze strażowacz dało, dokelż bě shoniło, so chżychu je strajkowarjo rosbuchnycz.

Strajk żo wożebje tehodla njeje poradził, dokelż je knjeżerstwo wschitkich strajkowarjow, kotsiż wójsku jako reserwistojo pschiżłuscheja, mobilisowało a s nimi wobkhad po żelesnizach sa krótki czaż do rjada pschinjeżło. Na mobilisaziski wukas je żo skoro wschudże pożłuchało, jenoż 13. dżěl je żo spjeczik. Mjes spjeczowarjemi bě tez jedyn offizer, kotryż żo sarjekny, s wojakami jene dwórnischczo wobżadżicz. Jeho żu hnydom do pschepytanja wsali. Mjes franzowskimi offizerami je pjecza wjazy tajkich, kotsiż żo s revoluzionarami helcza. Pschi domowym pschepytanju redakzije sozialno-revoluzionarnych nowin „Sozialna wójna“ je żo sapiż offizerow namakał, kotsiż do tutych nowin dopiżuja.

Ssrjedu żu w Parisu a we 18 provinzskich městach domy revoluzionarow pschepytali. Mjes tym so pak je polizija w provinzy wjele materiala, powróczerske plany sozialdemokratije dopokasazeho, wużlędżiła, njemëjesche pschepytanje domow w Parisu wjele wuspęcha, dokelż bě żo Parizskim revoluzionaram pschedstejaze pschepytanje pscheradżiło. W provinzy je polizija nadrobnje wudżełany revoluzionski plan namakała, w kotrymż bě hižo sa pschipad poradżenja wscho postajene. Knjeżerstwo je żamo sapiż żobustawow nowehо knjeżerstwa do ruki dostało, kotrychż mjena pak wono tajne dżerżi. W Parisu bě hłowne żydło spschiżahanzow, mjes tym so bě psches provinzu daloka życz pódlanskich městnow wupscheszrjena. Zentralny komitej mëjesche do drobna wudżełany sapiż wójska, w kotrymż bě politiske smyżlenje kóżdeho offizera wosnamjenjene. Tez licżba anarchistow a sozialdemokratow w kóżdym regimencze je naspomnjena, a na kotre regimenty mohło żo pschi wudyrjenju revoluzije liczicz. Skónczńje je knjeżerstwo tez plany wo rosdżelenju bombow w Parisu a na jenotliwych żelesniskich czarach namakała.

Rumunojo pschecziwo swjaskej s Turkowskej a sa swjask s Ruskej.

Psched nëkotrymi njedżelemi franzowske nowiny powjescz rosnjeżechu, so je Turkowska s Rumunskej swjask sczinika, po kotrymż mëło rumunske wójsko pschecziwo Bołharskej czahnycz. hdy by Bołharska Turkowskej wójnu pschipowjedżika. Nëkotre rumunske nowiny żu żo pschecziwo tajkemu swjaskej wuprajike, a nëtko żu 14. oktobra rumunszy żejmszy sapóżłanzy w Bukureschtu shromadżisnu wotmëli, so bychu wo rumunsko-turkowskim wuczinjenju żudżili. Seschko bě żo jich 150. Pschecziwo kralej a knjeżerstwu żo na jara wótre waschnje rëczesche a żo resoluzija pschija, so ma Rumunska jenoż Ruska wuswolicz, jeli so chze sa mjesami żwërneho swjaskarja mëcz; dobry Rumun dyrbi wotpokasacz niz jenoż swjask s Turkowskej, ale tez wliw trojoswjaska, kotremuż kral a knjeżerstwo krajne wrota wocżinjataj.

Annexija Bożnije a Herzegowiny

je żo s nowa w awstriskich delegazijach nadrobnje rospominała. Wjednik Młodoczechow, dr. Kramaż, mëjesche annexiju sa wopaczu a stejischczo Awstriskeje k Sserbiji sa schkódne, dokelż żo tam Němska na město Awstriskeje żydnje. Dla żłużby, kotruż je Němska Awstriskej po annexiji wopokasała, je Awstriska na dołhe czaży k Němskej swjasana a je wschu żwobodu hibanja shubiła. Němska, kotrejż żo Awstriska nëtkole njemóże wuwinycz, chze s njej Turkowsku dobycz, so by wot Hamburga hacz k Bosporej njepschewinjomnu móż pschecziwo wschëm żkowjanskim ludam a pschecziwo Franzowskej a Jendżelskej sakożika. Pschi prjedawschej konservativnej, narodnym wobstejnosczam Awstriskeje pschimërjenej mërowej politizy mózachu żo Sskowjenjo ju podpërajo wobdżelicz. mjes tym so woni nëtkole khłódni hacz do wutroby s boka steja.

Minister swonkownych należnosczow hrabja Aehrenthal awstrisku politiku na Balkanje sakitasche, żo na to powołajo, so żu jej delegazije pschihłożowake.

Polak German żo na to wobczeżowasche, so Němska awstriskich poddanow, kotsiż do Němskeje jako dżełacżerjo pschikhadżeja, s kraja wupokasuje.

Jendżelska a Ruska pschecziwo Persiji.

W Persiji njeporjod njepschestanje. Jendżelska je teho dla persiskemu knjesstwu wosjewika, so w połodnischej Persiji s persiskich wojakow wójsko wutwori, na kotrymż budża jendżelszy offizerojo komandowacz. Połnóznu Persiju měli potom Rużojo wobżadżicz.

Hdyż pak chzedża żo Jendżelczenjo a Rużojo do Persiskeje dżělicz, tez Turkowska schlapku hlada. Turkowska je pjecza skradżu wjele wojakow pschi persiskej mjesy shromadżika. Wożebje żu pjecza turkowszy jěsdni hižom persisku mjesu pschekroczili. Ruskemu sastupjerjej, kotryż żo teho dla pola turkowskeho knjeżerstwa wobhonjesche, je żo wotmolwiło, so chze Turkowska jenoż interesży, żiwjenje a samoženje żwojich poddanow schkitacz.

Każ żu dopiżowarjo jendżelskich nowin w Barlinje s wësteho żórka shonili, chzetaj Němska a Awstriska pschecziwo jendżelskemu postupanju w Persiskej shromadnje protestowacz. Němske wikowanje maważne interesży na politiskej njewotwiżnosczi Persiskeje, a němske knjeżerstwo chze tele interesży schkitacz. W Němskej na to licża, so żo Awstriska nëtko sa podpjeru wotruna, kotruż je pschi annexiji Bożnije a Herzegowiny w Barlinje namakała.

Pschewrót w Portugalskej.

Wotehnaty portugalski kral Manuel je do Jendżelskeje pschijeł a budże tam s hosczom jendżelskeho kralowskeho dwora. Mjes tym żu żo pschiwiżowarjo monarchije w Portugalskej do noweho porjada podali, dokelż njeje móżno byko, żo jemu pschecziwjecz.

Kralowe knjeżerstwo je, każ je pośledni ministerstwowy pschedżyda Texaira Souza dopiżowarjej jenych italskich nowin rjekł, derje wjedżałe, so revoluzija wudyri. Organisazija republikanskeje strony bě wubjerna, sahorjenje jejnych żobustawow wulke, na monarchiskej stronje pak wulka njespokojnosczż dla bjesżwëdomitosczе a njespramnosczе knjeżerstwowych wyżokich sastojnikow knjeżesche. We wokomiku wudyrjenja revoluzije mëjachu revoluzionarojo mjes sastojnikami a offizerami jenoż 500 dowërnych mużow, sa nëkotre hodżiny pak żo tole licżba dżeżacz krócz powjetschi, a po prënich dobyczerskich bitwach bě zyły kraj sa revoluziju sahorjeny.

Republikanske knjeżerstwo je semjanski żejm a semjanske titule wotstroniło a żobustawy kralowskeje żwóiby s kraja wupokasało. Dale je żo tez nabożna pschiżaha wotstronika a żo s jednorej formulu: „Pschiżaham pschi żwojej czesczi“ samëni.

Strajk żelesnizarjow w Egiptowskej.

S franzowskim pschikładom żu żo żelesnizarjo w Egiptowskej natykali. Wulki dżěl personala knjeżerstwowych żelesnizow w hornjej Egiptowskej je dżěło sastajiło. Egiptowszy żelesnizarjo żebi wyschschu msdu żadaju. Sa nëkotre dny je żo żelesniski strajk hacz do delnjeje Egiptowskeje rosschërik. Wojazy żelesuiske dżełarnje strażuja. Żelesnizarjo żu żo do wulkeho roshorjenja dali. Polizistow s deschczom kamjenjow powitachu. Wobej stronje do żo srasyschtej, pschi czimż żo wjele wożobow sraui. Polizistojo żu njemërnikow rosehnali a nëkotrych sajeli.

Dalowowa hlowa.

Nascha parna łódż żo staremu mórskemu městu bliżesche. Hižo bě s tamneje strony dołheje brjohoweje czary dom widżecz. Jeho tsiwëżna fronta żo w bajkowskej czerwjeni żwojeho poltyżazlëtneho zyheloweho twara każ wujew w żonje s zyle dalokeho zuseho czaża nad wodami posbëhowasche. Tsi koprosełene nahłownische tschi mëjachu w pósdnim żwëtku blëdy wożebny błyschcz. Sa tymle domom s wyżokim wjerschkom, to ja wjedżach, mëschczańska khëża mojeho pschecżela Dalowa stejesche.

Hižo wjazy króćź běch jeho na jeho ſtarym kuble pſchi morju wopytał; tola hiſchćże ženje njebě žo mi ſkładnoſćź daka, ſo bych ſtary žwójbny dom w pſchiſtawnym měſćże widźał.

Dalowezy běchu na dom tak hordźi, ſo ſ hnujazym pſchehnaćźom žwój hród „měſchćźanſki w měſćże“ mjenowachu. S pućźowanja ſe žewjera, hdźež hiſchćże ſyma knježeſche, žo wróćźejo, žebi nětkole wotmyßlich, ſo chzu pſcheproſchenju žwojeho pſchećźela ſ mkodych lět a tež pſchećźam tajneje wćźipnoſćże doſćźinićź.

To bě woßrjedź rjaneje meje, a lubošnje nam runje wozućźaza ſeleń lěßow pſchi baltiſkim morju napſchećźo wonješche. Parna łódź mjes poćźornymi drjewjanymi ſaraćźenjemi pomaku jědźeſche, ſ kotrymiž žu na ſnutskownej ſtronje ſchěroſornowzowe ſchkitne murje (mole) wobrubjene, wopuſchćźi žlěbornu dalinu morja a ſajědźe do ćźicheje ſelenoćźmoweje žołmjateje wody małeho pſchiſtawa a ſkónćźnje pſchi twjerdym ſdonkowym ſaſtaniſchćźu ſaſta. Pſched ćźeŕwjenojaßnej złownizu wós ſ dwěmaj konjomaj ſtejeſche; na jeho durćźkach bě Dalowſki wopon ſe žwobodoknjeſnej krónu ſpóſnaćź: tſi ćźornochſke hłowy ſ heßłom: „Dal!“

Wukładowachu to žłowo wſchelako, žnadź je korjeń ſtarožerbſke „dele“; traſch chzychu prjedownizy ſ tym prajićź: „Dele! Na ſemju pſchede mnu!“

A tu tež hižo ſtejeſche na ſpadowazym ſkhodźe Bóleßław Dalow, kraßny žołtowkóßny hobor, na kotrehož hordu poſtawu žym tak ćźaſto ſe ſawiſćźu žrěnjowulkich ſhladował. Ale jeho lizy tak ſchěroſtroweje ćźeŕwjenje njemějeſchtej kaž hewak ćźlowjek a jeho blědomódrej woćźi nad pſchikhadnikami njewěſćże bkudźeſchtej. Skoro mějeſche žebi ćźlowjek wyßlićź, ſo bě tutón Pomorjan połnych mozow ſ něſajkimi pſchipadami ćźerſtwoſćź ćźuwow ſhubił. Zuſojty bruny ptak, wěſta družina wulkich nóžnych ſaſtojćźkow, kotruž bě ſchik parneje piſchćźałki do ćźaža ſe žměrkow drjewoweho dwora wuhnał, ſe ſtrachoćźiwymi ſaſkami wokoło wyßokoßahateje hłowy mojeho pſchećźela ſlětowaſche.

Tež hdyž bě poſtrowjenje nimo a my po lipowej dróſy, kotraž žo ſ waha ſaſelenjowaſche, do měſta horje jědźechmy, naß ćźmowy hóſćź wopuſchćźićź nochzyſche. Dokelž žu nózne ptaki žwětła njeſwuczene a teho dla njelepje wo dnjo létaju, ptak wjazy króćź wo pleſtr (dłóźdu) praßny, tak ſo dyrbjeſche pohoncź wjazy raſow nahle ſadźerźećź, ſo jeho njeby pſchejěł. Potom ſaßo, w ſcherjatych wobłukach flětujo, wokoło ſadnjeho žydła pjerchotaſche, mjes tym ſo mjes žobu něhdźe na ſćźěhowaze waſchnje žo rosmołwjachmoj:

„Nadźijam žo, ſo žo njebudźeſch rudźićź, ſtary ſnamžo“, Bóleßław rjekny. „Nimo mje je jenož ćźeta Hana we domje. Ja nětkole tule jenož teho dla pſchebywam, dokelž žo we Wulkim Holenowje pſchetwarja. Runjeż ſtaru khěžu hiſchćże bóle lubuju, doniž tam njebydlu, njejžym žo w njej tola ženje tak prawje kaž domach ćźuł.“

„Hdyž pak žo woženiſch, Bóleßławje, budźeſch ſe žwojej žwójbu w měſchćźanſkim hrodźe žydlićź.“

„Ně, tak dołho niz, doniž budźe tam ćźeta Hana bydlićź.“

„Je dha ta ſtara knjeni tak njelubošna woßoba?“

„Na žane waſchnje, mój luby! Ćźeta Hana je na žameho jandźela ſapodobna, najdobroćźiwſcha ſe wſchitkich ſtarych knjenjow. Ale — ty žo mi njeßměſch wußmjećź — wokoło njeje něſchto tajke zyle wurjadne ſawěwa. Wono je, kaž by zuſa woßebinſkoſćź — duch ſemrjeteho — na ſtajnoſćźi wokoło njeje pſchebywał — něſajka bytoſćź ſ druheho žwěta ju po ſdaćźu po wſchěch pućźach a ſćźeźkach pſchi kóźdej krocźeli pſchewodźa. Khětro njelepje žym tole wuprajił. Tola tu hižo bychmy byli. Nětkole budźeſch ćźetu tež žam widźećź a žo pokaže, hacž ſměješch tež ty žamžne ſaćźućźe, kaž ja.“

Ćźěmnobruny nózny ptak pſches móznu zyhelowu murju do žołmjateje ſelenje kaſtanijow we knježſkej ſahrodźe ſlećźa.

„Naſch park“, Bóleßław naſpomni, „a tule: naſcha ſtara khěža. Budźtaj powitanaj!“

Dalowez khěža bu pſched něhdźe ſto létami pſchetwarjena, kaž žebi to tehdom knježazy klaſſiſki ſtyl žadaſche; wona bě ſe žwojej jednorej, dwaj poſkhodaj wyßokej naćźolnej ſtronu k ćźěmnoćźeŕwjenemu zyhelowemu twarej domu pſchiwobroćźena. Hoſćźinſka jſtwa, kotruž mi pſchizpěchu, žwoje mutnoſelene drjewjane wokeńźy do małeho parka wotwěraſche. Tu bě to, kaž w lěſu. Na rjadkach drje žo narzißy a druhe kwětli ſybolachu, ale pod wjelbom konjazych kaſtanijow nalětnja njerodź bjes wjaſanoſćże roſćźeſche, róžobarbne ſtrudne kopſchiwy a njeßmérnje wjele fijałkow.

S tamneho kónza ſahrody žo wěžopodobny žwar ſ ćźmowoćźeŕwjenych zyheli poſběhowaſche. Jeho podołhojte gotiſke wokna běchu ſ najwjetſcheho dźěła ſamurjowane. S ćźornymi żeleſnymi wrotami bě ſaſtup ſamknjeny.

„Schto dha je to do twarjenja tamle ſ tamneho boka? To dźě je na ſtaru kapałku ſapodobne.“

„To je wono tež najprjódźy było. Wot lětſtotkow žem pak žamo nam Dalowezom ſa žwójbne rowniſchćźo žłuži. Jutſje chzu ćźe tam dowjeſćź, jeli ſo tebje to njeſcheri, ſ najmjeńſcha widźećź tam žu ſpodźiwne wěży. Powětr nutſka je jara žuchi, a duž žo ſtawa, ſo žu žo ćźěła mojich ćźeſćźownych prjedownikow na woprawdźe njewjeßele waſchnje wukhowake. Jako żołte mumije žo pod ſchkleńćźanymi wěkami žwojich žlěbornych kaſchćźow wupſcheſtrěwaju. Woprawdźite pohrjebniſchćźo!“

Mi běſche, jako by žo wón k tajkim trochu lohkomyßlnym žłowam nuſował. A runje tajki bě na mnje tež ſaćźiſchćź, hdyž wjećźerjachmy; to žo ſta w pſchitomnoſćźi ćźety Hany. Tuta doſtojna knjeni, kotraž po prawom jako kolegiatka do klóſchtra Runowa žłuſcheſche, kotraž pak žmědźeſche po zyle woßebitym wukaſu hacž do kónza žwojeho žiwjenja w domje žwojich wótźow pſchebywaćź, na mnje ani ſ najmjeńſcha teho njewjeßeſkeho ſaćźiſchćźa njećźinjeſche, na kotryž běchu mje dźiwne rěćże mojeho pſchećźela pſchiprawjake. Runjeż bě bliźſcha žwojemu wóžomdźeßatemu, dyžli žydomdźeßatemu lětu žiwjenja, mějeſche hiſchćże zyle ćźorne wkoßy, kotreż jej po waſchnju wokoło lěta 1840 na waſchnje rapaćźeju kſchidłow ćźoło wobdawachu. Tež woćźi mějeſche hłuboko ćźornej a běſchtej ſawěſćże něhdy njewſchědnje rjanej byłej. Na lizomaj bě wumjekſka ćźeŕwjeń. To njemějeſche na žane waſchnje ſnamjo žměſchneje pyſchnoſćże dobreje ſtareje ćźety bycź; ſa jeje mkode lěta bě tajke barbjenje hiſchćże powſchitkowne waſchnje było, a wona bě zyle jednorje ſabyła, tutu wěż na bok woſtajićź. Wona žo kaž žwěza runje noſcheſche. Do žwojeje rěćże jara wjele franzowſkich wuraſow měſcheſche, kaž to ſemjanſke knjenje dźenßniſchi dźeń jenož hiſchćże w dołhich romanach ćźinja.

Kloſchtrſka knjeni bě napſchećźo mi jara pſchećźelna; wona jara wjele rojeńkow mojeho dźěda ſnajeſche.

Hdyž wona wot blida ſtany, Bóleßław na mnje ſcheptny: „Njeſtróž žo, nětkole budźe wona ſpěwaćź.“

A woprawdźe, lědma ſo běch ju poſtrowił, tu wona hižo k wuſkemu klawěrej ſ nažołtneho wiſchnjoweho drjewa ſtupaſche. Wona jón wotewri. Wona žo žydźe a počźa ſe ſtarzowſkim hłoßom ſpěwaćź. Samyßk jeje ſpěwa bě tón, ſo bě w nadobnym wumjekſtwje hudźby w ſrudnych hodźinach troſcht pytała a tež namakała. A woprawdźe jeje ſpěwanje pſchi tychle wobſtejenjach tež ćźinjeſche bóle ſaćźiſchćź ſrudoby, hacž dźiwneho ſadźerźenja.

Dalow na ćźetu wudźěraſche, ſ worzłomódrymaj wulkimaj woćźomaj, kaž by rjekł, ſo někoho ſa jeje ſtółzom žedźo widźi — někoho, kotrehož ja widźećź njemóžach. Mje pak ſćźinopodobny ſpěw na zyle hinaſche waſchnje jimaſche. Dyrkotaze, wot ſtaroby mućźne žłowa mi njeßkyſchane ſarudźenje naćźinichu. Ssyłſy mi do woćźi ſtupichu.

Pohladnych horje . . ., runje bě knjeni do tſećźeje ſchtućźki doſpěwała — tu běſche tak, kaž by žo kopjeno notow žame wot žo wobroćźiło . . . W Dalowowymaj woćźomaj pſchibywaze ſaſtróżenje pytnych.

A nad ſlemjenymi ſwukami ſtareho klawěra, kiž bě prawe hłoßowanje ſhubił, ſtary hłóß žo ſhubjowaſche.

„Ty žy mi hłubiny njebjeß wotamkało,
Ty nadobne wumjekſtwo, džakuju žo tebi ſa to.“

* * *

„A tónle tule?“

„Tónle — ach, to je mój wulki wuj Měroßław — Měroßław, — Měroßław, Maltaſki ryćźeŕ.“

To bě dopołdnja po mojim pſchikhadźe. Stejachmy ſnutſka w tamnym praſtarym zyhelowym twarje, w rowniſchćźowej kapali Dalowez žwójby; jedyn jenićźki njeßmérnje tołſty ſtołp wjelb podpjerowaſche. Shladowach dele na w kaſchćźu wotpoćźowazu poſtawu w ćźornej rjadowej draſćże ſ běłym ſnamjenjom, na dwě ſtyknjenej wóſkożołtej ruzy.

(Pokraćźowanje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. Schěra pólna uniforma, kajkaž je žo ſa Budyſki huſarſki regiment wuſwolika, drje žo někotremuźkuli njeſpodoba a wobžarowanje je žłyſchećź, ſo žo rjana módra huſarſka draſta ſhubjuje. Schtóž tak myßli, njewopomni, ſo žo wójſko ſa měr nje-

dżerži, ale ſa wójnu. Sa wójnu pak ßo ſchěra draſta najlěpje hodži. Pſchi poßlednim khěžorſkim manevrje w rańſchej Pruſkej je ßo ſchěra pólna uniforma wubjernje wupruhowała. Ssnadna widžomnoſcź ſchěreje uniformy pódla dotalneje módreje uniformy bě hižo wodnjo na nacźiſchcźne waſchnje nadpadowała, woßebje pak poßlednje nózne nadběhi lěpſchiny ſchěreje uniformy dopokaſachu. Hdyž ßo w cźmowej nozy 17. armeekorps pſchecźiwo 15 mil ſchěrokej wobtwjerdżenej froncźe 1. armeekorpſa roswiwaſche, ßwětkomjetaki 1. armeekorpſa zyle nadběhanſke polo wobßwětlachu. S zyle njewocźakanej jaßnoſcźu ßo wojazy w ſtarych uniformach jako cźorna cźara wot ſemje wotſběhowachu, mjes tym ſo wojazy w ſchěrej uniformje, woßebje hdyž na ſemi leżachu, ſkoro zyle do wokolneje ſemineje barby ſpkuuychu. Jenotliwi wojazy a jenotliwe patrouille ßo do zyła do ſpoknje ſhubichu. Pſchi nowej uniformje ſchěrowokmjane wokoloſchijaze rubjeſchko ſa khmane ſpósuachu, kotrež je na měſto wokoloſchijazeho paſka ſtupiko. W horzocźe ßo wono wocźinjene noßy, wone w ſymnych nozach, po tym hacź je wono wuźſcho abo ſchěrſcho ſkładżene, ſchiju a tył pſched ſymu a khłódne cźehujenje ſchkituje. Kožanymaj gamaſchomaj offizěrow a pſchipinanſkimaj wotrohomaj ßo po wuprajenju jich noſcherjow teho runja lěpſchina pſched dołhimaj ſchkórnjomaj ſ twjerdymaj wotrohomaj dawaſche. W pſchichodnej wójnje budże zyłe němſke wójſko ſchěrn uniformu wobleczene.

— Kontrolſke ſhromadżiſny ſměja ßo ßrjedu 2. nov. dopołduja 10^{20} hodźin a 11^{10} hodźiu w Biſkopizach, ſchtwórtk 3. nov. w Hornjej Wjaſoúzy pjatk 4. nov. dop. 8^{20} hodźin a 9^{30} hodźin w Scheěrachowje, ßobotu 5. nov. dop. 8^{40} hodźiu w Sohlandże, ßobotu pſchipołdnju $^1/_4$1 hodźiny **Budeſtezach** w hajnkowni, póndźelu 7. nov. dop. $^1/_4$11 hodźin w **Njeßwacźidle,** wutoru 8. nov. $^1/_2$10 hodźin w **Klukſchu,** wutoru 8. nov. dop. $^3/_4$12 hodźiu w **Drożdżiju,** ßrjedu 9. nov. dop. we 8 hodź. a $^1/_4$10 hodźin w **Budyſchinje** w tſěleńi, ſchtwórtk 10. nov. dopołdnja we 8 hodź. w Budyſchinje w tſěleńi, ſchtwórtk 10. nov. dop. $^1/_4$11 hodźin w Hodźiju w hoſcźenju „jelenja“.

— Pokhroma ßo mjes ſchparatym ſkotom w Němſkej dale a bóle rosſchěrja. Saźdżeny tydźeń je wona w Saſkej wudyrika w Lubiju, Biſkopizach, Schidle, Zitawje, Marienburgu, Rodewiſchu, Zwickowje, Aue atd. We wſchěch padach je ßo pokhroma pola ſkota, ſ Pruſkeje pſchiwjeſeneho, ſpósuaka. Poſtajenje, ſo dyrbi zuſy ſkót 7 dnjow w hródżach ſtejecź, prjedy hacź ßo dale pſcheda, je ßo tu jara wuźitne pokaſało. Bjes tuteho poſtajenja budźiſche ßo khoroſcź po zyłym kraju rosnjeßka. Dokelž ßo ſkhorjeny ſkót hnydom ſarěże, ßo khoroſcź ſ dobom ſ nim ſnicźi. Po wudyrjenju pokhromy je ßo wikowanje ſ rěſuym ſkotom w Němſkej poczeźiko. To je ſaßo ſ pſchicźinu, ſo rěſuy ſkót póczuje żadniſchi bycź, a ſo rěſniży mjaßowe płacźiſny ſ nowa powyſchuja. W Budyſchinje ßu saźdżeny tydźeń płacźiſnu ſa punt mjaßa wo 5 pjenjeźkow powyſchili, tak ſo nětko 85 pjenjeźkow płacźi. Telko pjenjes nětkotryżkli njemóże ſa mjaßo wudawacź. Wjele njeſamożitych ludźi ßo teho dla jědźenja mjaßa po móżnoſcźi woſtaja a ßo ſ druhej jědźu żiwja, kotraż je runje tak ßytna, każ mjaßo.

— (Reforma wojeŕſkeho khoſtanſkeho prawa.) Pſchi pſchedſtejazej reformje wojeŕſkeho khoſtanſkeho ſakonja chzedża pſchichodnje ſa měſte pſcheńdżenja, pſchi kotrychž ßo wo diſziplinu a poßluſchnoſcź pſched ſhromadżenym mużſtwom njejedna, měſto arreſtoweho khoſtanja pjenjeżne khoſtanje ſawjeſcź. Tole pjenjeżne khoſtanje ma ßo woßebje pſchi ßnadnych wojeŕſkich pſcheńdżenjach reſerviſtow a wobornikow, na pſchikład pſchi njepſchipowjedżenju wobydlenjoweho pſcheměnjenja, pſchi ſkomdżenju kontrolſkeje ſhromadźiſny atd. napokožicź. Tež ma ßo poſtajenje pſchijecź, ſo dyrbi ßo pſchi zyle ßnadnych pſcheńdżenjach wot khoſtanja naſtupneho reſerviſta atd. zyle wothladacź.

Se Żidowa. Saźdżenu ßobotu je ßo tu nowonatwarjena ſaſtaraŕnja poßwjeźika, w kotrejž móża ſtari k dźěku njekhmani ludźo w měrje ßwoje żiwjenje ſkonjecź.

S Wulkeho Wjelkowa. Wutoru popołdnju běchu dźěcźi tudomneje ſchulſkeje gmejny, hólzy ſ běłoſelenymi khorhojemi a holzy ſ kwětkatym wěnzom na hłowje, w ßwjedżeńſkim cźahu naſchemu nowemu wucźerjej, knjeſej Wowcźerjej, do Libuchowa napſchecźo wucźahnyli. Tam ßo wone, każ też ſchulſzy pſchedſtejicźerjo a druſy ßwjedżenjowi wobdźělnizy, na měſtnje pſched hoſcźenzom, bliſko kotrehoż ßo nahladne cźeßne wrota hordżachu, ſeſtajachu, ßwojeho noweho wucźerja wocźakujo. Tutón wokoło 3 hodźin pſchińdże a ßo pſches měſtneho ſchulſkeho dohladowarja, knjeſa fararja Rädu, wutrobnje powita, a ßo pſches dźěcźi ſ wuſpěwanjom khěrluſcha poſtrowi. Na to mějeſche knjes farař Räda ßerbſku powitazu rěcź na ſakładże pßalma 84: „Bóh tón Knjes je ßłónzo a ſchkit“, na to pokaſujo, kak wożny je tutón dźeń ſa wucźerja, dźěcźi a zyku ſchulſku gmejnu. Knjes wucźeŕ Wowcźeŕ ßo knjeſej měſtnemu ſchulſkemu dohladowarjej, dźěcźom a ſtarſchim ſ hnutymi ßłowami dźakowaſche, a ſchulſkich pſchedſtejicźerjow a dźěcźi powita, na cźož jeho w ßwjedżeńſkim cźahu do Wulkeho Wjelkowa, na měſto jeho pſchichodneho ſtutkowanja, wjedźechu. Pſched ſchulſkim domom, ſ pyſchnym nutskhodom wudebjenym, ßo dźěcźi w połkole wokoło noweho wucźerja ſeſtupawſchi khěrluſch ſanjeßechu. Hdyž bě jena holza myßlow-połny, dźeń pſchikhada khwalazy ſpěw prawje wuraſnje pſchedujeßła, knjes komornik ſ Boxberg noweho wodźerja naſcheje ſchule powitawſchi jemu Boże żohnowauje ſa nowe powołanje pſchejeſche, jeho na to dopominajo, ſo jemu ſchulſka gmejna najlěpſche, ſchtož ma, ßwoje dźěcźi, dowěrja, kotrymž chzył wón pſchede wſchěm twjerdu wěru do Boha, ßwěru a luboſcź k wótzneemu krajej ſaſchcźěpicź, ſo bychu něhdy wużitne ſtawy cźłowſkeho towaŕſtwa byłe. Schulſka gmejna jemu dowěrjenje napſcheczo pſchinjeße, kotrež chzył wón ſ runej měru wotpłacźicź. Hdyž bě ßo też knjeni wucźerka Wowcźerjowa powitała, ßo jejny mandźelſki ſa wuprajene ſbożopſchecźa a dowěrjenje podźakowa. Tež wón rjeńſcheho ſaměra njeſnaje, dyžli dźěcźi jako wěrnych kſcheſcźijanow wocźahnycź, ſo Jeſuża namakaja a žebi jeho ſa pſchewodżerja pſches żiwjenje wuſwola. Wſcho żohnowanje ſ njebjeß pſchikhadża. Kaž něhdy Jakub, tak też wón proßy: „Knjeże, ja cźe njepuſchcźu, khiba ſo mje pożohnujeſch!“ S wuſpěwanjom khěrluſcha: „Njech Bohu dźakuje“ ßo powitanſka ßwjatocźnoſcź ſkónczi. — Naſajtra knjes farař Räda w pſchitomnoſcźi jeneje rjadownje ſchulſkich dźěcźi a ſchulſkich pſchedſtejicźerjow knjeſa wucźerja Wowcźerja ßwjatocźnje do jeho ſaſtojńſtwa ſapokaſa.

S Delnjeje Kiny. Na tudomnym tſělniku je ſaźdżenu póndźelu dźěłacźeŕ Schołta ſ Hucźiny cźežko do njeſboża pſchiſchok. Po jenym drjewjanym moſcze jědźo, Schołta ſ karu do hłubokeho pſchěrowa ſajědże a to tak njeſbożownje, ſo jemu cźežka kara na hłowu padże. Cźežkoſranjeny ßo w měſchcźańſkej hojeŕni hoji.

S Hornjeje Hórki. Saźdżenu póndźelu bu tu knjes pomozny wucźeŕ Max Richard Iſelt ſ Budyſchina do ßwojeho ſaſtojnſtwa na tudomnej 8 rjadowſkej ſchuli ſapokaſany. S wjeßelom jeho do naſcheje ßcjedźiſny witamy a mamy k njemu tu wěſtu nadźiju, ſo budże wón, kiž je ßerbſkeje rěcze mózny, pſched uaſchimi dźěcźimi prawa naſcheje macźeŕneje, ßerbſkeje rěcze ſa ßwjate dżeržecź. W tej nadźiji pſchejemy jemu Boże żohnowanje ſa wſcho jeho dźěło.

S Budeſtez. Na reformaziſkim ßwjedżenju ßo tu pſches knjeſa wyſchſcheho zyrkwinſkeho radźicźela Roſenkranza a knjeſa fararja Rädu ſ Budyſchina zyrkwina viſitazija wotměła. Sswjata ſpowjedź na tutym dnju wupadnje. W ßerbſkej Bożej ßłużbje, kiž ßo $^1/_2$9 hodźin ſapocznje, ſměje knjes farař Räda, w němſkej Bożej ßłużbje, kotrejž ſapocźatk je $^1/_2$11 hodźin, knjes wyſchſchi zyrkwiny radźicźel Roſenkranz viſitaziſku rěcź. Popołdnju w 3 hodźinach je ſa zyku woßadźinu młodźinu katechismußowa wucźba.

S Njeßwacźidła. W ſhromadźiſuje, kotruž ſaźdżenu njedźelu „Jutrniza“ we Weberez hoſcźenzu wotmě, naſch wyßokocźeſcźeny knjes farař Waltaŕ wo ßwojim pucźowanju do Italſkej w lěcźe 1891 pſchednoſchowaſche. Wón naß wjedźeſche pſches wyßoke ſkalny hory a hłuboke doły alpow do Roma ſe ſtarymi hrodami, do tamniſcheho amfitheatra, to je do wulkeho kulojteho dźiwadła, hdźež ßu něhdy prěni kſcheſcźijenjo pod żakoßnymi cźwilemi, ſ lawami a tigrami ßo bědżo, martraŕſku ßmjercź wumrjeli. Potom wopißowaſche Venedig a jeho 200 000 wobydlerjow. Tele měſto je ſ wjetſcheho dźěła do morja twarjene. Tam njeßu twjerdy drohi, ale jenož kanale, laguny ßo mjenowaze, po kotrychž ßo ſ cźołmami jěſdźi. Naſajimiwſchi twar we Venedigu je kraßna Markowa zyrkej ſe ßwojimi rjanymi wobraſami a pychu a Bożimi ßłużbami. Zyłe měſto je ßwjatemu Markej poßwjecźene, a kóżde lěto ßo na wulkotne waſchnje Markowy ßwjedźeń, na kotryž ßo ſe wſchěch krajow ludźo ſkhadżuja, ßwjecźi. Hdyž bě něhdy Venedig republika, ßu tam ſe ſaßudźenymi ßurowje ſakhadżeli. Jich do podtſěſchnych ſ wokojom krytych komorow ſawrjechu, hdźež ſ lacźnoſcźu a horzotu ſawutlichu. Potom naß knjes rěcźnik do najrjeńſcheho italſkeho měſta Florenza w Toſkanſkej wjedźeſche, dale do Piſy, hdźež je jena wěża kſchiwa natwarjena, jako by padnycź chzyła a tola hižo lětſtotki njehnuta ſteji. Skónczńje knjes rěcźnik hiſchcże wopißanje egiptowſkich pyramidow pſchida. Wone ßu rowe ſtarych egiptowſkich kralow. Hdyž něhdy w Egiptowſkej nowy kral knjejſtwo naſtupi, wón ſ dobom pyramidu ſa ßwój row twaricź ſapocza. Poſtanywſchi ßo ſa wulzy ſajimawy pſchednoſchk knjeſej fararjej Waltarjej dźakowachu. — Potom ßo hiſchcże protokol wo

poßlednim poßedźenju a wopyče Budyskeho ßerbskeho towarstwa „Jednoče“ čitasche. Helas.

S **Njeßwačidła.** Pschi składnoščži Njeßwačidliskeje kermusche njedźelu wječor 19 minutow po 8 hodźin s Njeßwačidła woßebity čah do Budyschina pojěde, kotryž 4 minuty po 9 hodźinach do Budyschina pschijěde. Čah budże na wschěch sastanischčach sastawacź.

S **Hodźija.** Motor jeneho automobila na jěsbje do Draždźan w naschej wßy rosbuchny. Wós ßo sapali a ßo hacź do želesnych dźělow spali. Na automobilu ßedźaze woßoby ßo s čaßom wukhowachu.

S **Lichanja.** Tudomne wojerske towarstwo njedźelu psched tydźenjom ßwój 8. sakoženski ßwjedźeń ßwječesche. Pschi tejle składnoščži ßo ßobustawy s khorhoju sestupachu, so bychu veteranam, kotsiž ßo s dubowym liščom wupyschichu, počesčenje wopokasali.

S **Pomorz.** S tworowym čahom ßo njedźelu popoldnju palazy wós do Pomorz pschiwjesy. Wós bě s papjerowymi wotpadankami nakkadźeny a bě ßo na jěsbje na njesnate waschnje sapalił. W Pomorzach jón s čaha storčichu; wón ßo njedźiwajcy wscheho haschenja hacź do želesnych dźělow spali.

S **Lubija.** (Pokhroma.) Swinje tudomneho skótneho wikowarja Oskara Zschiedricha, kotreż běchu ßo schtyri dny prjedy s Lichterfelde do Lubija pschiwjesle, ßu na pokhromy skhorile a ßu ßo po poručnoščži wyschnosče hnydom sarěsale. Jich mjaßo je ßo naßeliko a ßmě ßo hakle sa dwě njedźeli pschedawacź. Polizija je Zschiedrichowy dom a dwór sjawnemu wobkhadej sawrjeła, so by ßo khoroscź dale njesnjeßła.

S **Kamjenza.** Jutsje njedźelu 23. oktobra konzertuje tudy snaty Bjarnat Krawzowy žónski khor s Draždźan, a to wječor 1/2 8 hodźin w hoscźenzu „Stadt Dresden“.

S **Kamjenza.** (Sawniski ßud.) Tudomne hamtske hejtmanstwo bě lěkarjej dr. med. Rachelej w Pančizach khostanski wukas wo 20 hriwnach póßłako, dokelž bě wón pjeża bjes prawa se ßwojeje domjazeje haptyki lěkarstwa pschihotował a je khorym dawał. Dr. Rachel bě haptyku po wukasu s lěta 1886 w tym ßamym lěče pschiprawił a ju pola pschedstajeneje medizinalneje wyschnosče samolwił. Geografiske położenje w interesßy khorych pschiprawjenje wusprawnja. So je wono nusne, je 22 gmejnskich pschedstejičerjow dopokasało. Wokrjeßny lěkař je domjazu haptyku sa 15 lět wospjet pschepytał a njeje niczo ważne wustajicź měł. Njedźiwajcy teho bě hamtske hejtmanstwo haptyku 1. měrza samklo. Najprjedy je ßo należnoscź hacź do wyschscheho sarjadnistwoweho ßuda wuprawoła a ßo skónčuje s pscheměnjenym prawnym położenjom Kamjenskemu sawniskemu ßudej pschipokasała. Pschi rosßudźenju mějesche ßo na mandat s lěta 1823 a na ministerialnaj wukasaj s lěta 1886 a 1894 dźiwacź. Wobaj wukasaj njesamóžetej sakoń s lěta 1823 sničicź. Pschi jednanju ßo wusběhowasche, so bě hamtske hejtmanstwo k sakitanju prawisnow Halschtrowskeje haptyki sakročiło. Khostanski wukas njehodźesche ßo dźeržecź. Dr. Rachel ßo wuwini.

Se Žitawy. Mjes Žitawu a Grottawu je ßo saßo jene njesboże s automobilom naczinilo. Automobil fabrikanta Zückera se Žitawy po drósy jědźo do wosa jeneje seleninoweje wikowarki wot sady sawadźi a jón na bok storči. Wikowarka ßo k semi cźißny a ßebi kschiž a rjebła wobschkodźi.

S **Wojerez.** Dwaj ratarjej tu ßobotu w jenej korčmje wo pschedacźu jeneje leżomnoscże dojednaschtaj a jako kupny pjenjes ßo 2800 hriwnow saplacźi, kotreż pschedawar do ßwojeje zigaroweje tosche tykny. Hdyž bě wón potom na khwilku se jstwy schoł, wón ßo wróčiwschi pytny! so ßu ßo te pjenjesy shuběe Hacź dotal ßo hischcże paduch njeje wußlědźił.

S **Makeje Nydeje.** Ssobotu w nozy w Bohnez rěsaku woheń wudyri. Rěsak je ßo snutska wupalił a wjele deskow je ßo spaliło. Wojerowska wohnjowa wobora woheń podußy.

S **Rachlowa** pola Kulowa. Ssrjedu wokoło 1/2 8 hodźin w twarjenjach tudomneho khěžkarja Balanta woheń wudyri, kotryž sa krótki čaß domske a hródź do procha a popjeła pschewobroczi. Skót móžesche ßo płomjenjam wutorhnycź, tola je ßo wscha domjaza a hospodarska nadoba spaliła, tak so mózachu ßebi Balantezy jenoż nahe žiwjenje wukhowacź. Twarjenje je sawěsczene.

S **Trjebułow.** Dwě wuhlowej jamje w Trjebułach a Bukowzy, na kotrymajž 245 000 hriwnow hypothekow leżesche, stej ßo psches ßudnistwo na pscheßadźowanje pschedałoj. Pschekupz Siebert s Barlina je wobej jamje sa 60 000 hriwnow kupił.

S **Bukowa.** Ssobotu dopołdnja je w pěskowych dźěłarnjach Fabiana a Co. parny kotoł rosbuchnył. Twarjenje je ßo cźežko wobschkodźiło; 4 ludźo ßu ßo sranili, mjes nimi jedyn cźežko Rosbuchnjeny kotoł bě dodźeržał a dyrbjesche ßo s nowym saměnicź Cźežkosranjeneho dźěłacźerja ßu do Wojerowskeje hojerńje dowjesli

Přilopk.

S **Tšelan.** Sańdźeny schtwórtk w nozy ßu paduschi se sahrody tudomneje restawrazije „Schwajzarskeho doma“ wjele schatow kradnyli. Sa paduchami ßu pjatk s polizajskim pßom pytali, tola jich njejßu wußlědźili.

S **Radworja.** Pomoznik w Hessez pjekarni bě psched tydźenjom do jeneho hosdźa stupił a ßebi s tym krej sajědojcźił. Khoroscź bu tak straschna, so ßu jeho dyrbjeli do Budyskeje hojerńje dowjescź.

* (Skótny paduch.) W nozy wot wutory k ßrjedźe ßo w Dürrhennersdorfje ßwójba kublerja Hofmanna s ropotom w hródźi se spanja wubudźi. Hdyž sa pschičinu hary pohladacź dźěchu, hródźine wro.a wocźinjene nadeńdźechu, a jena krowa bě ßo shubiła. Hnydom ßo elektriska ßwěza na dworje saßwěcźi, a ßo kruwiny ßlěd namaka, kotryž na viadukt pokasowasche. Tam też krowu nadeńdźechu. Pódrjeńza na puki pokasowasche, s kotrymiž bě paduch skočo pohonjał. Paduch bě ßo, hdyž bě ßo elektriska lampa saßwěcźiła, s procha měł.

* We Wulkim Schunowje polizija w lěcże w pjecź padach ludźi wossewi, kiž běchu na ptacźki prudła wlekli. S tych běschtaj dwaj s Warnsdorfa w Czechach, kotrajž ßo sajecźa wobaraschtaj. Wonaj do sastojnikow s kamjenjemi mjetaschtaj a jich cźežzy se ßkowami ranischtaj.

* S **Reichenawa pola Žitawy.** Wulke njesboże je ßo tu w fabrizy firmy J. F. Brendler stało. Tepjer Rieger chzyschče do kotoła satepicź, kotreyož ßo nětkole hižom wjazy njewužiwasche. Po wschěm sdacźu bě we wuhnjach (cźahach) kotoła duschazy powětr był, pschetož, hdyž chzyschče Rieger pohladacź, hacź ßo tepi, na njeho płomjenja napschecźiwo wupraßnychu a woheń jeho woprawdże zyłeho sawali. Brjowki a broda ßo jemu wotßmudźischtej a na hłowje a rukomaj ßo cźežko wopali. Hacź budźa jemu móz žiwjenje sdźerżecź, je hischcże dwělomna wěz. Njedźiwajo cźežkeho wopalenja bě Rieger tola hischcże tak ducha pschitomny, so w runym měrje k lěkarjej dr. Kertschej khwatasche, kiž jemu pomoz poskicźi.

* Njedawno ßo na troje 10 na póstowych stemplach pokasowasche. Ale hischcże žadnische je, schtož bu njedawno na stawnistwje w Mittweidże sapißane. Jenemu tudomnemu měschcźanej ßo 10. oktobra (10. měßaza) 1910, wječor 10 — dźeßate dźěcźo narodźi. Potajkim 10. 10. wječor 10, (19)10 dźeßate dźěcźo (10).

* W Berthelsdorfje pola Freiberka pschi alarmowanym swučźowanju wohnjoweje wobory ßykawnik Gerold do wulkeho njesboża pschińdźe. Po nahle spadowazej drosy mużstwa ßykawu wjazy dodźerżecź njemóžachu a wona do hrjebje padny. Pschi tym Gerold pod ßykawu pschińdźe, kotraž jemu wutrobno a nosy pschejě, tak so dyrbjachu jeho cźežko sranjeneho wotnjescź. Dwaj na ßykawje ßedźazaj wobornikaj sesłoczischtaj s njeje a tak cźežkim wobskodźenjam wuczeknyschtaj.

* (165 000 hriwnow khostanja sa podwjedźenje dawka.) W Greizu bě 1907 pschekupz Strauß wumrjeł. Jeho běchu sa samožiteho muża měli, tola nichtó njebě ßebi myßlił, so je wón milionaŕ. Po jeho ßmjerczi ßo wukopa, so bě wón ßwoje dokhody psche niske woblicził a 20 648 hriwnow dawkow podwjedł. Wyschnoscź woßomkróčnu wyßokoscź tejele sumy jako khostanje postaji, kotreż ma hromadźe 7 herbow wotedacź. Też ßudniske khosty maja woni njescź.

* (Młodostny pschekschiwjeŕ.) Polizija w Kelnje nad Rheinom je ßobotu młodeho pschekupza sajała, kotryž je jenej Draždźanskej firmje po něczim 90 000 hriwnow pschekschiwił.

* (Wulki woheń w Barlinje.) Pjatk popoldnju w Barlinje na Nowej Bjedrichowstej drósy w Ardtez schórzuchowej fabrizy woheń wudyri a dźěłacźerjo a dźěłacźerki w 3. poskhodźe hakle woheń pytnychu, hdyž hižo płomjenja po skhodach horje ßapachu. Pschiręsowaŕ Lindemann, 40 létny muż, do hłubiny dele skočí. Wón do jeneje pinzyneje dźěry padże a ßo na dźiwne waschnje jenoż lohko srani. Hdyž wohnjowa wobora pschijědźe, ßo runje skhody saßypnychu. S tsečeho poskhoda s hłoßom po pomoz kschicźachu. Někotre žónske na wusti balkon wulěsechu. Mjes tym běchu delka skacźneje płachty wupschestrjeli, do kotrejež dwě žónskej dele skočischtej. Jedyn mużski do druheje skacźneje płachty skoči. Wukhowanje ludźi bě s tym jara poczeżene, so běchu durje, kotreż s pódlanskeju twarjenjow do dźěłarnje wjedźechu, wschě sesamkane a s nutsska saßuwane. 7 žónskich je ßo spaliło. Domownik a jeho

žona na tšěchu wulěšeschtaj a žo po ponoschku na tšěchu žußodneho twarjenja wukhowaschtaj.

* (S Parisa do Londona w ballonje.) Franzowski wodźliwy ballon „Clement-Bayard“ je sańdźenu njedźelu s Parisa do Londona sa něhdźe 2 hodźinje pschijěł. Nad Londonom žo ballon tak hłuboko dele puschći, so žo nimale tšěchow dótkasche, Wobydlerjo ballon wyskajo witachu.

* (Darjene schkórnje.) Jedyn duchowny w jenym małym městačku w Lippe je powschitkownje jako dobroczeł znaty. Tele dny k njemu po proschenju stary hantwjerski pschiińdźe, kotryž bě jara saprosheny. Wožebje na jeho schkórnje bě srudnje hladacź. Duchowny do žwojeje komory khwatasche a prěni lěpschi por schkórnjow shrabny a je proscherjej da. Hdyž žo wjeczor wukhodźowasche, wón tež nimo korczmy pschińdźe. „3 1/2 hriwny je žo žadźiło, schtó wjazy žadźi?“ bě s hosczenskej stwy žłyschecź. Do jstwy stupiwschi duchowny stareho proscherja na blidźe stejazeho wuhlada, kak wón runje darjene schkórnje na pscheżadźowanje pschedawasche. Duchowny pilnje žobu žadźesche a měješche sbožu, so žo jemu jeho žamžne schkórnje sa 7 1/2 hriwnow pschidyrichu.

* (13 hórnikow w kaliowych podkopkach žo saßypko.) W kaliowych podkopkach „Siegfried“ njedaloko Hildesheima je žo s rosbuchnjenjom dynamita 13 hórnikow saßypko. Po druhich powjesczach je njesbože s rosbuchnjenjom sleho powětra nastało. Jedyn dźěłaczeŕ je žo morił.

Po nowschej powjesczi je žo s rosbuchnjenjom dynamita 15 hórnikow moriło. S jědojtymi płunami žu pschi wukhowanskim dźěle hischcże tšo hórniży žo sadußywschi žiwjenje shubili. Wschitkich snjesbożenych žu leżazych a stejazych namakali. Woni žu žo s płunami morili, tola žo njeżu spalili. Rosbuchnjenje žo rano sta, hdyž do jeneje żeloweje žiwy satoczichu. Schtyri hórniży, kotsiž běchu žo pschi wukhowanskim dźěle s jědojtymi płunami pohłuschili, žu saßo wotthorili.

* (S prochom a mochom žo tepili.) Na połnóznym a rańschim morju žu psched tydźenjom žylne wichory sakhadźake. Londonska parna łódź „Cranford“ je žo se 40 muženi wobžadki potepiła. Pola Rigi žo tši płachtate łódźe na brjóh cźižnychu; dźěl jich mużstwa je žo tepił. W Mitawje, Libawje a Trokiu mózny wětr tšěchi wotkry, twarske roschty powali a schtomy swuwala. Parna łódź „Pervoil“ je w franzowskim pschistawje St. Nazaior do łódźe „Wille de Rochefort“ sawadźiła, kotraž žo potepi. 22 muži je žo tepiło. „Pervoil“ je žo žylnje wobschkodźił.

* (Wotprawjenje mordarja starscheju.) Dźěłaczerjej Denkerej, kotryž bě žwojeju starscheju a žwojeho bratra skónzował, je kat Knöpke s Magdeburga w jastwowym dworje w Bechcźe w Oldenburgskej s guillotinu hłowu wotcźał.

* (Alligatory jeneho Jendźelczana sežrałe.) Jendźelskeho semjopißarja Domascha Bellisa, kotryž expediziju k wußlědźenju połodnischeje Ameriki wodźesche, žu alligatory sežrałe. S pißmom do Londona póßłanym, žo wobkruczi, so je žo cźołmik, w kotrymž je žo Bellis psches jenu rěku pschewjesczi chcył, powrócził. Alligatory, s kotrymiž žo rěka mjerwjesche, žu Bellisa a jeho pschewodźerjow sežrałe.

* Psched pjecźimi lětami je wjeż Stare Sserbizy pola Duchzowa (Dux) w Czechach žo se swjerčha semje shubiła a na město tuteje wšy stupi hłuboki jězor, kotryž wjazy stow tyßaz kóßnych metrow wobjima a s kotrehož powostanki tuteje wšy hischcże žo posběhuja. Tule wjeż běchu pschi wurywanju wuhla podryli. Nětko chzedźa tutu wulku ležomnosczź s nowa sa wunoschnu wobdźěłacź. K temu dyrbi pak žo wulki jězor najprjódzy wot wody wußuschicź, so mohła žo póda saßo rólnischi wobdźěłacź.

* Wulke pschekschiwjenja, kotreż na 120000 hriwnow wuczinjeja, je wjednik hłownje połkadnizy kralowskeje porzelinownje w Kopenhagenu w Danskej, Rosenoern, wobeschoł, kotryž bě jara nahladny muż. Psched sajeczom je žebi wón s jědom sawdał.

* (Njeporadźana jězba w ballonje amerikanskeho Wellmanna s Ameriki do Europy.) Amerikanski Wellmann bě žobotu žo se 6 mużimi w ballonje, po jeho planje natwarjenym, na jězbu do Europy puschcził. Ballon najprjódzy k ranju leczesche, póndźelu pak žo wětr wobroczi a ballon k dołhemu wjeczorej honjesche. Hdyž powětrojěsdni wutoru łódź „Trent“ wohladachu, woni s ballonom k morju dele sjědźechu a cźołm wußadźichu. Wo cźołm położeny ballon žo hnydom k njebju sběhny a žo w dałokosczi shubi. Sa ballonom, kotryž bě žo jako njekhmany spósnał, bjes wobžarowanja shladowachu. Powětrojěsdni žo sbožownje na „Trent“ wukhowachu. S ballonom běchu woni něhdźe 1000 mil nad morjom leczeli.

* (Wichor w Ameriży.) Satraschny wichor je žrjedźnu Ameriku a połkupu Floridu wupuscźił. Na kupje Kubje je wichor bananowe a pscheńcźne žně snicźił, tak so wobydlerstwu hłód hrosy. Tobakowe žně lědma 10 prozentow normalnych žnjow wunjeżu, zokrowa sczina je mjenje czerpika. Wětr móŕske žołmy na město Havannu honjesche, kotraž je žo s wjetscheho dźěła póczrjeła. Wjele cźłowjekow je žo s padazymi schtomami a hrjadami saraschło.

W Floridźe je wichor tež na žadowych schtomach wjele schkody naczinił. Schkoda žo na něhdźe 4 milijony hriwnow wobliczа. Żelesniza je žo na wjele mil daloko póczrjeła abo žo wotpławiła.

Pschi wichorje je žo pschi Floridaskim brjosy parna łódź „Merkator“ potepiła. 60 wožobow, kotreż žo s nim wjesechu, žu žo tepiło. Město St. Augustine je žo s mórskim nawalom s dźěła póczrjeło.

* Horzy wětr s Afriki sandźeny tydźeń na Sizilskej a w połodnischej Italskej dujesche. Powětrowa horzota žo na 35 gradow powyschi. Pschewulka horzota je wschelaku schkodu naczinika. W Romje bě cźopło kaž w lěcźu.

* Rubjeżne mordarstwo. W Schönhagenje pola Neuruppina žu kublerja Kleina s hamorom saraženeho a jeho žonu sadajenu namakali. Jeju dźowzy je mordaŕ we kožu wuputał. Jimaj pak žo poradźi, žo wußwobodźicź a do města wo pomoz běżecź. Mjes tym bě mordaŕ cźeknył. Wón bě něhdźe 1000 hriwnow rubił. Mordaŕ je pjecza jedyn dźěłaczeŕ s ruskeje Pólskeje.

* (Sraženje dweju żelesniskeju cźahow.) Pola Kingslanda w sjednoczenych statach połnózneje Ameriki staj dwaj żelesniskaj cźahaj do žo srasyłoj. 40 cźłowjekow je žo pschi tym morilo.

* (Paduchstwo w franzowskim wójsku.) S artilleriskeho arsenala w Angoulêmje žu njedźelu w nozy 72 puntow cźežki samk jeneje pólneje kanony kradnyli. Wojeŕska wyschnosczź hnydom sa nim pytacź da. Po sawostajenych žłědach duzy samk bliško twjerdźisninych hrjebjow w kerkach skhowany namakachu.

* (112 lět stara žona wumrjeła.) We Winje je najstarscha wobydleŕka, Katharina Lustigowa, w 112. lěcźe wumrjeła. Wona 126 potomnikow a uěkotre prawnuki sawostaji. Jejny muż, s kotrymž je 75 lět woženjena była, je 105 lět stary wumrjeł. Wona měješche 10 dźěcźi.

* (Podawisna jeneho rybaskeho hólza.) Hnujazy podawk, kotryž je po žłowje wěrny, je žo w Bari w Italskej podał. 16. julija 1890 w jenym tamnischim hosczenzu jena młoda knjeni Straßburgska Margaretha W. hólcźka porodźi, kotryž pschi narodże tak žłaby a hubjeny žo bycź sdasche, so žo kóżdy dźeń jeho žmjercź wocźakowasche. Macź bě tak khora, so žo jejny muż s njej rucże do Němskeje wróczi. Wo dźěcźo žo starschej dale njestaraschtaj, hdyž běschtaj jemu žwjecźatko žwjateho Antonija wokoło schije powěßkoj a jo domej namakanzow pschepodałoj. W posdźischich lětach běschtaj starschej wobohatkoj a žo na žwoje dźěcźo dopomnischtaj. S pomozu němskeho konsula žo sa dźěsczowym dóńtom wobhonjeschtaj, kotreż měješchtaj hižo dawno sa morwe, a hlej! Němski konsul w Bari wußlědźi, so žyn němskeju mandźelskeju njeje wumrjeł, ale so je żiwy, a so staj khudaj rybaskaj mandźelskaj jo wukubłałoj. Nětko bě młodźenz 20 lět stary a dyrbjesche žo tele dny pod khorhoj swołacź. Połna wjeżela macź do Bari pschijěźe, hdyž w rybaskim hólzu runjo žwojeho muża spósna a jeho sahorjena wobjima. Młodźenz, kotryž wěso ani žłowczka němski njerosumi, žo hnydom měschczańsku wožebnu drastu wobleczе a žwoju macź do Němskeje pschewodźi.

* (Ssamomordarstwo.) Kapitanski leutnant L. s matrosskeho artilleriskeho wotdźělenja je žo w cźežkich myßlach satsělił.

Wußudźenja.

Khostanska komora. Pohoncź Steglich, pola kublerja Handrika w Spytezach žłużazy, lětża 16. haprleje s jenopschežnym wosom se Semiz domoj jědźesche. Po puczu jeho wulki automobil kommerzijskeho radźicźela Hirscha w Radebergu, kotryž 46 lětny chauffeur Schlumm s Mnichowa wjedźesche, pschejěźe. Kóń žo pschi bliżenju automobila do njeměra da, a pohoncź teho dla Schlummej wótsje pschiwoła, so dyrbi sastacź. Tón pak, žo wo to njestarajo, pschi wosu nimo jědźesche. Pschi tym žo kóń spłóschi, wós žo wo jedyn schtom wrjeżny a na kruchi roslecźo. Pohoncź žo s kósła cźižny a tola do schkody njepschińdźe. Biskopski kawniski žud bě Schlumma k 10 hriwnam pjenjeżneho khostanja abo k arrestej na 1 dźeń sażudźił. Wón a tež statny rěcźnik běschtaj žo pschećiwo wußudej powołałoj, druha instanza pak wußud stejo wostaji.

Kóždy, kotryž chce ßebi **dobry** a **tuni** cżaßnik kupicź, abo kotryž chce ßebi jón **porjedźicz** dacź, njech dźe k cżaßnikarjej

Kurtej Jenčej

na ßwonk. lawskej haßy 5.

Jeńcj pßchedawa a poledźuje, ßa ßwoje dźěło ßprawnje rukujo. — **Proßchu, ßebi moje wukładne wokno, ſ płaczißnami wupokoßene, wobhladacź.**

Sserbßke a němßke

ſpěwańſke

ßu dostacź **we wudawatni Serbskich Nowinow.**

Dobru

pßcheńcznu muku

zokorßlódke ßłowki

pola **Khorle Kahrowea**

pßchi žitnych wikach.

Prawny bürow Ernsta Kobana

(prjedy J. a E. Kobana)

w Budyßchinje

pßchi žitnych wikach 4.

— Telefon 675. —

Saradźenje leżomnoßcźow a hypothekow, ßrjadowanje ßawoßtajenßtwow, wudźělanje kupjow a lißcźinow wßcheje druźiny, ßeßtajenje wßchěch druhich pißnych dźěłow. Sehnawanje pjenježnych žadonkow.

— Rěcźu też ßerbßki. —

Mi je ßo poručiło, dźělbn

zankow, wolmjanych a židźanych franzow a poßamentow

ßa ßerbßke jaki a rubißchcźa

ručże tunjo pßchedacź.

Kurt Wällnitz,

pod pßchißahu wßaty awkzionator na ßukelnßkej haßy 9.

W Budyßchinje na bohatej haßy 5. **C. E. Rinke** **W Budyßchinje** na bohatej haßy 5.

kóžkarßki miſchtr,

ſklad pjelßcźowych tworow.

Seßchicźe **mužazych a žonjazach kožuchow,** kaž też pßchedźěłanje po nowych modellach w kóždym cźaßu. **Cźorna a běła koža k podßchiczu, kudźerjata a k khornarjam** ſtajnje na ſkładźe, teho runja **kocźa k wobßadźenju.**

Boakhornarje

wßchěch kožowych druźinow pßches 200 na ſkładźe, **tylacże** (muffy) k temu ßo pßchihodźaze.

Klobukow a mězow ßa mužßkich a hólzow wulki ßklad.

Liſcheże, tkhórjaze, kunjaze, ſajecże a kaniklaze koże kupuju.

C. E. Rinke na bohatej haßy 5.

Po tunich płaczißnach poručam ßwój derje wuhotowany ßklad **ſſ. domjazych, kuchińßkich a hoßpodarßkich wězow, lakowanych a njelakowanych, blachowych lampow, latarnjow, zhlindrow a ßužołow, platow, płokanßkich wanjow, bowow, myjnych ſtejakow, zimanßkich maſchinow, kupanßkich wanjow, želeßne pónoje a hornzy, hoßpodarßke wahi, noże, widliczki, łžizy, nožowe korbiki, khoſejowe młyny, khoſejowe khany, khoſejowe a zokrowe tyßy, rybowanßke maſchiny, mjaßorubaze maſchiny, mjaßowe mjezki, ſchczětki, ßerſchczowe mjeczawy, zentrifugowe ſchczětki** atd.

Moritz Schulz, **klampnatßki miſchtr** : : : : : **pßchi ßerbßkich hrjebjach 10.**

— **Wuporjedźerńja.** —

Konditornja a khofejownja

R. Lehmanna (prjedy Nauki)

na ßerbßkej haßy cźißło 8

porucża ßwoje měßtnoßcźe dobroczźiwemu wopytowanju.

Pßchihódny pßchebytk!

Najlěpßche napitki. ſſ. konditorßke twory.

torty, tykanzy, baby atd.

jako dary ſ kóždym žadanym napißmom ßa kóždu ßkładnoßcź ßo hodźazym.

Schokolady. — Mjedowe tykanzy.

Heinrich Lange

11 pßchi žitnych wikach 11

ſ napßchecza „ßłoteje hwězdy"

porucża ßwój wulki ßklad hotowych

pjelßcźowych tworow,

kaž też **koże** wßcheje druźiny k podßchiczu a k wobßadźenju.

Skaßanja po měrje a wuporjedźenja ßo na najlěpje wuwjedu.

Pßcheńczny muku

najlěpßchich druźinow,

kaž też wßchu

potrjebu k pjecźenju

porucża tunjo

Khorla Preisser jun.

pßchi žitnych wikach.

Wolijowe barby

wßchěch ßnatych nuanßow, hnydom k barbjenju hotowe,

derje a twjerdźe ßchnyjaze,

molerßke a murjerßke barby, terpentinowy wolij (němßki a franzowßki), **lanowolijowy firniß, jantarjowe laki, kopallaki, damarlaki, želeßowe laki, Kölnßki klij, murjerßki klij, drobnu krydu, gyps, portlandßki zement, najlěpßchi karbolineum, barbicże** wßcheje druźiny, **ſchablony**

ßa molerjow a murjerjow

porucża a ma pßchezo na ßkładźe po najtuńßchich płaczißnach

Emil Měrßch,

na kamjentnej haßy 24.

Kóßlaze koże, howjaße koże, cźelaze koże, ßajecże, kaniklaze, tkhórjaze, kunjaze, kocże koże, wowcże koże a wowczu wolmu

po najwyßchßchich płaczißnach kupuje

Heinrich Lange

pßchi ßerbßko-katholßkej zyrkwi a pßchi žitnych wikach 11

Njedźiwajcy powyßchenych **khofejowych płaczißnow** je mi, dokelž ßym ßtary ßklad pßchewßak, mózno, **dobry khofej** wurjadnje płaczißny hódno, **kaž hacž dotal,** pßchedawacź.

Jedyn poßpyt k trajnemu wotebjeranju wjedźe.

Walter Arnold

na bohatej haßy 12.

Telefon cźißło 542.

Ssym ßo jako **ſkótny lěkař**

w Budyſchinje

ſaßydlił a bydlu pſchi drjewowych wikach cźißło 4 po 2 ſkhodomaj. — Telefon 370.

Jan Schwarz,

approbowany ſkótny lěkař.

Sswoje ßydło ßym ſ Budyſchina

do Hodźija

pſchepołożił.

Bydlu w domje knjeſa ßedłaŕſkeho miſchtra Frenzela.

Telefonowe ſarjadniſtwo w Žiczeńju cźißło 46.

J. Bierig,

praktiſki ſkótny lěkař.

Wosjewjenje.

Lětßa ßo w **Janſkej kupjeli** pola Ssmjeczkez hacź do **15. dezembra** a to popołdnju wot 1 hacź do 5 hodźin kupjele wotedawaju. Potom ßo na 6 njedźel ſawrje. Wot **1. februara** ßu hakle ſaßo wſchědnje kupjele dostacź.

Eduin Hager.

Dźěłaczerki

trajne derje ßo płaczaze dźěło namakaju

w porzlinowej fabrizy w Margareczinej hěcze.

Někotſi formarſzy wuczobnizy

ßo jutry 1911 w naſchej lijeŕni pſchijimaju.

Żeleſolijeŕnja a maſchinſka fabrika akzijowe towaŕſtwo, w Budyſchinje na Tſélanſkej drózy 7.

Piſtne khartki cźiſcheźi ſpěſchnje a tunjo **Ssmolerjez knihicźiſchczerńja.**

Łahowſka nalutowaŕńja,

ſap. tow. ſ njewobmjeſ. ruk.,

śměje **njedźelu 30. oktobra pop.** 1/2**4 hodźin** w Nowakez hoſcźenzu

hłownu ſhromadźiſnu.

1. pſchedßydowa roſprawa.
2. roſdźělenje cźiſteho wunoſchka.
3. wólby k dohładowaŕſtwu.
4. pſcheměnjenje wuſtawkow dla pſcheproſchenja k hłownej ſhromadźiſnje.
5. namjety a napraſchowanja.

Na bohaty wopyt pſcheproſchuje **pſchedßydſtwo.**

Burſke towaŕſtwo w Rakezach

śměje, da-li Bóh, jutſje **njedźelu 23. oktobra** popołdnju ſ dypkom **4** hodź. w Gáblerez hoſcźenzu **poßedźenje.**

Wo bohaty wopyt proßy **pſchedßydſtwo.**

Serbſke blido

kóždu wutoru w 5 hodźinach w khoſejowni.

Schijazu maſchinu

jara derje ſdźerżanu, ma tunjo na pſchedań **Rauſendorfowa** pſchi nowych hrjebjach cźißko 12 delka na prawizy.

Wſchědnje cźerſtwe

byklingi, ſproty, ſlundry,

ßuſchenu haſchu,

zyłe miku a zunju,

ff. ßuſchene rěcźne

wuhory, pſtruhi,

delikateſſowe jerje, Bismarckſke jerje, kulany mops, ruſke ſardiny,

wſchelake druźiny

wolijowych ſardinow,

tyſu hižo po **40 pjenjezłach** porucza

Küttner naßl.

Richard Weigel

na ßerbſkej haßy.

Do Łaſa!

Njedźelu 23. oktobra

reje.

Pſcheczelnje pſcheproſchuje

Khorla Scholta.

Liebſch,

ßudniſki aktuar ſw. ßłużby

pſchi nowych hrjebjach 5

piſarńja ſa kupowanſke, hypotheſke, dismembraziſke, teſtamentſke a ſawoſtajeńſtwowe wěży atd.

Rěczi ßerbſki.

— Telefon cźißło 177. —

Pſcheßadźowanje leżomnoſczow.

Maßiwna khěża

ſe ſahrodu cźißło 9 w Nětźinje pola Pomorz je na pſchedań.

Dalſche je ſhonicź w korczmje tam.

Kuchaŕki, ſtwinſke a ßłużobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy k ßwinjom, wotroczkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłaczerſke ßwójby pyta hnydom abo poſdźiſcho pſchiſtajeŕka **Görlichowa** na ßukelnſkej haßy 1 na rózku żitnych wikow w cźrijownі knjeſa Heinr. Mohra.

Sprawna dowěrna

hródźna dźowka

niz młódſcha dyżli 18 lět, ßo k tſjom krumam k 15. nov. abo poſdźiſcho pyta. S knihy ßo ſamolwicź pola **G. A. Leunera** w parnym rěſaku we Wuhanczizach (Weigsdorf) pola Kumwalda.

Sſłużobna holza

ſprawna a cźiſta, ßo pyta w pjekaŕni pſchi drjewowych wikach 43.

Hejtman ßo pyta.

Na knježi dwór w Budyſchinku ßo k nowemu lětu abo prjedy wożenjeny hejtman pyta. Jenoż derje poruczeni dyżli ßo ſamolwicź.

Tajny radźiczeł Steiger.

(K temu cźißłu pſchiłoha.)

Šakſke wojeŕſke żiwjenje ſawěſczaze towaŕſtwo

w Draždźanach.

Protektor: Jeho Majeſtoſcź kral.

Saloženе 1875. 82 000 ßobuſtawow.

Sawěſczenje żiwjenja. □ Sawěſczenje pomozy ſa holzy. Sawěſczenje pohrjebneho pjenjeſa.

Najniżſche premije! Roſczaza dividenda!

Wukaſanja a proſpekty njech ßo żadaju wot ſaſtupjerjow abo ſ póſtſkej khartu wot

direkzije w Draždźanach-A., Schulgutſtr. 7.

Pschiloha k czißku 43 Serbskich Nowin.

Ssobotu 22. oktobra 1910.

Placzišny rěsneho slotu na Draždzanskich slótnych wikach.

17. oktobra 1910.

Placzišny po zentnarju a hriwnach.

Slótne druzíny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	Rěsna waha
	hr.	hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscze hacž do 6 lět	47—50	84—87
awstriske	50—53	87—90
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	43—46	79 83
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	37—42	73 -78
4. ßnadnje pizowane łóžbeje starochy	31—36	65—72
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscze	44—47	76—79
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnoscze hacž do 7 lět	40 43	72—75
3. starsche, wukormjene kruwy a ßnadnje wuwite młódsche kruwy a jałojzy	36—39	67—71
4. ßrěnjo pißowane kruwy a jałojzy	30— 35	60—66
5. ßnadnje pizowane kruwy a jałojzy	26 29	55—59
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscze	46 50	77—81
2. ßrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	41—45	71—76
3. ßnadnje pizowane	36 40	66—70
Cźelata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	58 62	88—92
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	54—57	84—87
3. ßnadnje wuwite wot zyza	49—53	79—83
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich skschiženjow w starobje hacž do $1^1/_4$ léta	55—56	71—72
2. mjaßne	53—54	69 -70
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	49—52	65—68

Placzišna zitow a produktow.

Zitowy bowos w Budyschinje:	W Budyschinje. 15. okt. 1910. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju. 20. okt. 1910. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pschenza . . . běła	—	—	—	—	9	60	10	—
" . . . žołta	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa	9	40	9	55	9	10	9	60
Rožka . . .	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa	7	13	7	85	7	10	7	50
Jeczmjeń . . . 50 kilogr.	—	—	—	—	6	80	8	—
Wows, . . .	7	50	8	—	7	—	8	—
Hróch . . .	12	50	13	50	12	50	13	—
Wola . . .	8	75	9	25	—	—	—	—
Jahły . . .	15	—	16	50	16	—	17	—
Hejduschka . . .	15	50	16	50	19	—	20	—
Běrny . . .	2	30	2	70	2	—	2	50
Butra . . . 1 kilogr.	2	50	2	60	2	50	2	70
Pschenczna muka 50 "	10	50	19	75	17	—	19	—
Rżana muka . . 50 "	8	75	12	—	11	—	13	—
Ssyno . . 50 "	2	50	2	90	2	50	3	—
Ssloma . . 100 "	4	—	4	17	3	65	4	—
Prožata 828 schtuk, schtuka	10	—	25	—	—	—	—	—
Pschenczne wotruby . . . 50 kilogr.	—	—	5	50	5	60	5	90
Rżane wotruby	—	—	5	40	5	70	6	—
Pschenczny gris	—	—	6	—	—	—	—	—
Rżany gris . . .	—	—	6	40	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenza (běła) wot — hr. — np. hacž — hr. — np., pschenza (žołta) wot 9 hr. 50 np. hacž 9 hr. 75 np., rožka wot 7 hr. 25 np. hacž 7 hr. 50 np., jeczmjeń wot 8 25 np. hacž 8 hr. 75 np., wowß wot 7 hr. 50 np. hacž 8 hr. — np.

W Budyschinje placzesche: kórz pschenzy (běła) po 170 puntach — hr. — np., hacž — hr. — np., žołta — hr. — np. hacž — hr. — np., nowa: 15 hr 98 np. hacž 16 np. 24 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np. nowa: 11 hr. 40 np. hacž 11 hr. 80 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach: — hr. — np. hacž — hr. — np.

Wiežne placzišny w Kamjenzu.

20. okt. 1910.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 20 np. hacž 7 hr. 50 np., pschenza wot 9 hr. — np. hacž 9 hr. 70 np., jeczmjeń wot 7 hr. — np., hacž 8 hr. — np., wowß wot 7 hr. — np., hacž 7 hr. 60 np., jahły wot 16 hr. — np. hacž 17 hr. — np., hróch 17 hr. 50 np., ßyno (stare) 3 hr. 80 np. (nowe) 3 hr. — np., běrny 2 hr. 70 np., ßloma (100 kilogr.) 4 hr. — np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 30 np. hacž 2 hr. 50 np., jeja (mandl) 1 hr. 20 np.

Wjedro w Londonje 21. oktobra: Rjane.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smeje 22. njedźelu po ßwjatej Trojizy duchowny Tischer rano w 7 hodźinach ßerstu spowjednu rěcź, $^1/_2$9 hodźin farat Räda ßerbske a w 10 hodź. němske předowanje — Tydźeńske sastojnske dźěła smeje farat Räda.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi:** Jan Max Kranz, murjetski połěr na Žitdowje, s Margarethu Hilžbjetu Klimkez tam. — Ernst Hermann Scholta, žiwnoscźer w Delnjej Kinje, s Augustu Pilopez s Jatsobja. — Oskar Arthur Woldemar Weber, pschekupz w Budyschinje, s Marju Idu Tschirnerez pod hrodom.

S **druhich wozadow:** Jan Wjenk, pohonca w Hornim Hunjowje, s Marju Schüzez tam. — Jan Hobrak, žiwnoscźer w Bukojnje, s Marju Augustu Grobez se Stróže p. Rakez. — Alfred Rudolf Hirschoff, wustawowy wodźer we Wulkej Sswónzy, s Marju Augustu Wjeliz tam. —

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi:** Fritz Jan, Jana Khěžnika, twarskeho dźěłacźerja na Židowje, ß. — Emma Johanna, Hermanna Bohuwěra Albinuża, wulkeho sahrodnika w Jeńkezach, dź. — Alma Frieda, Jana Ernsta Hobraka, khěžerja a kopornikeho dźěłacźerja na Židowje, dź.

W **katholskej zyrkwi:** Jurij, Michała Klimanta, wosyßwětlerja w Budyschinje, ß.

S **druhich wozadow:** Alfred Kurt, Bjedricha Ernsta Seiferta, pohonca w Malej Borschczi, ß. — Lejna Martha, Handrija Gudy, pohonca w Zicźenju, dź. — Gertrud, Augusta Ernsta, schewza w Husy, dź. — Hans Gerhard, Maxa Pawoła Klotzscha, ryćźerkubkoweho inspektora w Rakezach, ß. — Jan Jurij, Jurja Janascha, žiwnoscźerja w Nižej Wßy, ß. — Richard Kurt, Khorle Roberta Zyża, fabrikskeho dźěłacźerja we Wulkej Dubrawje, ß. — Martha Selma, Jana Ernsta Hurbanka, murjerja we Wulkej Dubrawje, dź. — Kurt, Jurja Maxa Němza, porzlintoczerja we Wulkej Dubrawje, ß. — Martha Frida, Hermanna Pawoła Gubscha, murjerja w Khwacźizach, dź. — Gerhard Waltar, Ernsta Prosti, khěžerja w Khwacźizach, ß. — Emma Emilija, Jana Khorle Scholty, khěžerja a cźěßle w Zornoßyku, dź. — Johanna Marja, Khorle Gustava Kalaucha, khěžerja w Delanach, dź. — Lejna Liesbetha, Hermanna Prochnowa, dźěłacźerja we Luscźu, dź. — Erich Hermann, Pawoła Hermanna Fuhrmanna, pohonca w Kupoji, ß. — Elsa Gertrud, Oty Maxa Hoffmanna, hórnikeho dźěłacźerja w Lichanju, dź.

Zemrjeći:

W **Michalskej wozadze:** 15. oktobra: Khorla Bohuwěr Exner, kowar se Steinpleisa, we wokrjeßnej khorowni na Zidowje, 61 l. 1 m. 17 d. — Bohußław Stojan, rentudostawar se Spal, we wokrjeßnej khorowni na Židowje, 69 l. 3 m. 23 d. — 16. Marja Theresia Pjekarjez, Ernsta Bjedricha Holtscha, blidarskeho mischtra a khěžerja na Zidowje, mandźelska, 57 l. 11 m. 13 d. — 17. Madlena Rejnigez, njebo Jurja Hejtmanna, khěžerja a wußk. żelesnikeho wothladarja w Brěsowje, sawostajena wudowa, 79 l. 8 m. 12 d.

W **katholskej wozadze:** Jan Handrik, dźěłacźer w Budyschinje, 74 l. 4 m. 17 d.

S **druhich wozadow:** Hana Augusta, Jana Bayera, žiwnoscźerja w Spytezach, mandźelska, 70 l. 7 m. — Klemens Weber, privatier we Wjelkowach, 77 l. 6 m. 1 d. — Willy Oskar Erich, Ernsta Juliuża Kühna, kowarja w Měrkowje, ß., 6 d. — Hermann Erich, njemandź. ß. we Wujezku, 6 m. 21 d. — Marja swud. Wicźasowa rodź. Ssworiz w Cźornjowje, 78 l. 11 m. — August Max, Khorle Augusta Hausera, kamjenjecźeßarja w Mjeschizach, ß., 2 m. 2 d. — Khrystiana Sokez, Khorle Augusta Halgascha, khěžerja we Wyßokej, mandźelska, 66 l. 7 m. — Emma Lejna, Augusta Schümberga, žiwnoscźerja w Lětonju, dź., 1 m. 17 d. — August Hantusch, wumjenkar w Porschizach, 71 l. 8 m.

Zyrkwinske powjescze s Hodźija.

22. njedźelu po ßwjatej Trojizy smeje farat Kschižan rano $^1/_2$8 hodźin ßerbsku spowjednu wucźbu, $^1/_2$9 hodźin ßerbske a w 10 hodź. němske předowanje.

Zyrkwinske powjescze s Budestez.

22. njedźelu po ßwjatej Trojizy smeje farat Domaschka rano $^1/_2$8 hodź. němsku spowjedź, duchowny Bójz dopołdnja $^1/_2$9 hodźin němske a w 10 hodź. ßerbske předowanje. — Popołdnju $^1/_4$4 hodźin shromadźizna kschescźijanskeho towarstwa źónskeje młodoscze.

Wumĕrjenske dźěła wscheje druzíny pschebjerjetaj ::

Rentsch & Schöne

pod pschißahu wsataj geometraj,

na rožku seminarskej haßy 13, I a Hoschiz haßy.

Telefon 682.

Najnowscha žonjazadrasta

sa symu a nasymu 1910/11.

Wschědny dokhod poczaßnych nowosczow.

Wulki wubjerk. **Najtuńsche placźisny.**

Najlěpsche shotowjenje.

Kostumy se ßomota, ßukna a cheviota mk. **250.**— hacź mk. **14.75**
Kostumy se ßukna po jendźelskim ßlodźe mk. **168.**— hacź mk. **12.75**
Paletoty krótke a dolhe, s cźorneho eskima a scheviota mk. **98.**— hacź mk. **6.90**
Paletoty s cźeŕwjeneho a cźěmnomódreho scheviota mk. **52.**— hacź mk. **7.90**
Paletoty s flawschowych tkaninow mk. **48.**— hacź mk. **13.75**
Paletoty s tkaninow jendźelskeho waschnja mk. **68.**— hacź mk. **5.90**
Paletoty s plyscha a ßomota mk. **180.**— hacź mk. **29.**—
Paletoty s astrachanskich tkaninow mk. **34.**— hacź mk. **18.50**
Kostumowe ßuknje s hładkeho scheviota, cźeßaneho pschedźena a satinoweho ßukna mk. **42.**— hacź mk. **8.50**
Kostumowe ßuknje s tkaninow jendźelskeho waschnja mk. **49.**— hacź mk. **2.50**
Wjecźorne mantle se ßukna a ßmuźkatych tkaninow po wschěch placźisnach.
Wjecźorne kapesy s pjelscźinu sawalene hižo po mk. **7.50**
Pschedescheźne khornarje a mantle s wodu njepschepuschcźatych koßmatych tkaninow mk. **22.**— hacź mk. **6.75**
Blusy s wołmy a flanella, źidy, zankatych tkaninow, voila a chineskeho krepa mk. **80.**— hacź mk. **1.45**
Wobleczenja s wołmy, hładke a mustrowane, źidźane a tüllowe, na drohu, do towaŕstwa a na bal po wschěch placźisnach
Modelske wobleczenja, kopije po franzowskich a Winskich prěnjotnych modellach mk. **450.**— hacź mk. **85.**—
Rańsche ßuknje s wołmy, bawłmy a flawschowych tkaninow mk. **59.**— hacź mk. **4.75**
Rańsche jeczki s wołmy, bawłmy a flawschowych tkaninow mk. **19.75** hacź mk. **3.90**

Wosebje placźisny hódne
rańsche jeczki s flawschowych tkaninow **3.90**
Spódnje ßuknje s H-wołmy, wołmy a źidy po wschěch placźisnach mk. **45.**— hacź mk. **1.95**

Wosebje placźisny hódne
cźistowołmjana taffetowa spódnja ßuknja mk. 9.75

Jan Jurij Pahn.

Telefon 37. **Telefon 37.**

Jatrowy tuk

(Lebertran)
ßwětleje cžerſtweje twory
k pizowanju ſkota
porucža

Otto Engert
en gros **drogowe klamy** en détail
Telefon 33.*

Lanu muczku
a holbjazu pizu
porucža **Khorla Kahrowe.**

Wolijowe barby

we wſchěch nuanßach, hnydom k barbjenju, derje a twjerdże ſkhnyjaze, k barbjenju khěžow, ſchpundowanjow atd.,

molerſke a murjerſke barby

cžerſtweje twory a na najwjetſchi wubjerk,

ſchpundowanſki ßwěcžaty lak

ſ barbu a bjes njeje njewonjaty a ſpěſchnje ſkhnyjazy,

terpentinowy wolij

(němſki a franzowſki),

dwójzy warjeny

hódny lanowolijowy firniß,

jara derje a twjerdże ſkhnyjazy,

bernſteinſke laki,
kopallaki,
damarlaki,
żelesowe laki,
Ia Kölnſki klij

kaž tež

murjerſki klij

a hiſchcże wſchelake druhe družiny,

murjerſku krydu, gyps,
Ia portlandſki zement,
klepatokamjenjowu
a **ſchmirglowu papjeru,**
ſchmirglowy plat,
ſchpundowanſki wósk,
wósk ſa parketowe ſchpundowanje,
barbicže wſcheje družiny,

ſchablony

ſa **molerjow** a **murjerjow**

atd.

poručeja a maja pſchezo na ſkładże po najtuniſchich płaczíſnach

drogowe a barbowe

en gros khlamy en détail

Oty Engerta

10 na ſnutskownej lawſkej haßy 10.
Telefon 33.

Do dźěła

dyrbicże ßo krute, wjedro wudżerżaze wobucże wobuwacz ſ derje garbowaneje kože ſ tołſtymi póduſchemi a wodu njepſchepuſchczate.

Tajke dóſtanjecże

w Shorjelſkej cžrijowej pſchedawarni

w Budyſchinje, na bohatej haßy 7.

— Telefon 467. —

Derje dżerżaze polwyßoke ſchkórnje por po **8 mk. 50 pj.**

Polwyßoke ſchkórnje ſ dwójnej mjeſypóduſchu a wodu njepſchepuſchczate por po **10 mk. 50 pj.**

Krute ſchnórowate ſchkórnje abo ſe ſpinn a cžehnite ſchkórnje por po **7 mk. 50 pj.**

Emil Wehrle

na jerjowej haßy 7

porucža

koſchlazy barchent

ſa mużſkich, żónſke a dźěcži kóždeje ſtaroby, běły a piſany po wurjadnje tunich płaczíſnach,

dźělbu barchentowych ložowych płachtow,

tworu bjes ſmylkow, we wſchelakich dołhoſczach a ſchěrjach niże płaczíſny.

Prima

ruſke maſchinſke a zylindrowe wolije,
prima maſchinſki tuk a motorſke wolije,
prima kołomaſy

porucža po ſnatej hódnoſczi w originalnych barelach a tež w mjeńſchich ßudobjach najtuńſcho

Otto Büttner

pſchedawarnja kožanych a cžerjenſkich rjemjenjow a techniſkich gumijowych wężow.

Karbolineum

— najkhmańſchi **wolij k barbjenju a impragnérowanju** w originalnych cžwizach po něhdże 200 kg, kaž tež w mjeńſchich cžwizach a po waſy, ma pſchezo na ſkładże po jara tunich płaczíſnach

Otto Engert

drogowe klamy

en gros en détail

Telefon 33*.

Lamanu ſchokoladu

po puntowſkich pakcžikach, tež lěpſche družiny wopſchijazych, hižo po **1** mk. porucža

Moritz Schmidt

pſchi mjaßowych jědłach 1,

mjes ßerbſkej haßu a Pětrowſkej zyrkwje.

Kakao

punt po 90 pj.,
pſchi wotewſaczu 10 puntow po 85 pj.

Moritz Schmidt

pſchi mjaßowych jědłach 1,

mjes ßerbſkej haßu a Pětrowſkej zyrkwju.

Schparazy wolij,

pſchihotowany ſa ſchijaze maſchiny a jěſdne koła wot

H. Möbiuſa a ßyna,
fabrika koſczoweho wolija
w Hannoverje,
je dóſtacz
we wſchěch lěpſchich pſchedawarńjach.

Sſuſcheny połcz, tołſty po 90 pj., pſchi 5 *Ø.* 85 pj., **ßuſcheny ßwinjazy brjuch** *Ø.* po 85 pj., **ßadło** *Ø.* 80 pj., **plezowy tuk** *Ø.* 100 pj. porucža **O. Pětſchka** na žitnej haßy.

Benzin

ſa
motory a ſa cžerjenje automobilow
porucža tunjo

Otto Engert
en gros **drogowe klamy** en détail
Telefon 33.*

Otto Preuß

měješćeśćel: **Karl König**

na žitnej haßy 4 **w Budyschinje** na žitnej haßy 4.

Sa nasymski a symski cžaß

poručam ßwój **hobrßy wulki skład**

woßebnych mužazych a hólčazych woblečenjow

symskich paletotow, pschesapinakow, sportskich jupow, tolstych symskich kholowow, elegantnych **fantastjowych lazow** ſ plyscha a židy, **wodu njepschepuschčate loßmikate pelerinu, pelerinu ſa dźěčzi,** kraßne wězy.

Žonjaze a holčaze žakety

najnowßcheje mody ßu doschke.

Žonjaze žakety, čzorne, hižo po 4 1/2 mk. hač do najwoßebnischich,
holčaze žakety, kraßne wězy, hižo po 3 mk.,
ßwětłe jendźelske paletoty kóždeje dołhoščze hižo po 5 1/2 mk.

S dobom poručam ßo

k ſeschiču elegantneje mužazeje drasty po měrje

ſ rukowanjom bjesporokoweho ßedźenja a najlěpßcheho ſhotowjenja.

Wulki skład tkaninow.

Sa brylowpotrjebnych!

Khorla Scholta, optikus

w Budyschinje

pschi hlownym torhoschču pod radnej khěžu poručza **bryle** a **tłóčnikí,** kotrež ßo jenož, ſa wóčko ßo pschihodźaze, dawaju.

Barometry, thermometry, dalokowidy, lupy, ryßowadła, čzitanske schkleńzy atd., **bryle** a **tłóčniki** po lěkarßkim wukasanju.

Sałoženje wobkhoda 1856. — Jědnacže króčz mytowany.

Brühlski tej

ſakońßzy ſchkitany čzišćo 132786

je ßo wurjadnje wupruhował pßche drjenje, woßebje ſhibadkowe drjenje (rheumatismus), wicź a pßche čzerpjenje pucherja a jěrchenjow.

Woprawdźity Brühlski tej je jenož w haptykach dostacź.

Direktnje jón roseščzeła: jelenjowa haptyka we Wósborku.

Wobſtawki: Herb. equiseti, rod. ononidis, fol. uvae ursi, flor. violae tricol., fruct. juniperi, peru. cyrosbrati, rod. apii graveol.

Pawoł Kristeller

Telefon 168. **na bohatej haßy 29** Telefon 168.

poručza k nasymskemu a symskemu čzaßej ßwój hobrski skład wscheho **wobuczа,** jenož trajnje džěłanych

jěſdnych a honťwarſkich ſchkórnjow, dołhich ſchkórnjow, ſchkórnježkow, domjazych ſtupnjow a toſlow, ſilzowych ſtupnjow, ſilzowych, ßuknjanych a pjelſčzowych ſchkórnjow, gummijowych ſtupnjow, balſkich a towarſtwowych ſtupnjow

po njeßměrnje tunich płaczišnach.

Jako woßebje tunjo poručam:

tolſte połdołhe ſchkórnje, ſ ruku džěłane, hižo po 4 mk. 50 pj.,

čzehnite, ſchnórowanſke a ſapinanſke ſchkórnje, hoſdźikowane,

mužaze ſchnórowanſke ſchkórnje ſ boxoweje koże hižo po 7 mk. 75 pj.,

mužaze dołhe ſchkórnje, ſ ruku džěłane, hižo po 8 mk. 50 pj.,

žonjaze ſchnórowanſke boxowe ſchkórnje hižo po 6 mk. 75 pj.

Wobuče k wuporjedźenju ßo pschijimuje.

Wobuče ßo po měrje džěła.

Th. A. Wällnitz naslědnik

w Budyschinje

9 na ßukelnſkej haßy 9.

Najtuńſche kupowanſke žórło

ſa

njewjeſčzinſke wuhotowanje

a

jednotliwe meble

ſolidneho a modneho džěła.

Sprawne poßłuženje.

Pschi hotowych pjenjeſach rabatt.

Ssamßna pólſtrowatnja.

Wobhladanje bjes kupjenja dowolene. Krotčhu, na mjeno a hižiwe čo. ledźiwacź.

Franz Marschner

čzaßnikar w Budyschinje

na bohatej haßy 9

ßwój skład **čzaßnikow** a **čzaßnikowych rjeczaſow** k dobroczźiwemu wobkedźbowanju poručа.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczišny.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smolerˇ.

Čišć Smolerjec knihičišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 44. Sobotu 29. oktobra 1910. Lětnik 69.

Wopyt khěžora Wylema w Brüsselu.

Khěžor Wylem je se ßwojej mandźelskej wutoru k belgiskemu kralej Albertej na wopyt do Brüssela pschijěł. Khěžorowe pućowanje je wěz sdwórliwosće, wón chze s nim nastupny wopyt krala Alberta w Barlinje wotpłaćićź. Pschi ßwjedźeńskej hosćinje kral Albert khěžorej pschipitk wunjeße. W nim mjes druhim praji, so chze se ßwojim wopytom ßwoje sympathije tež Belgiskej wobßwědčićź, kotrež sa lud, sa wumjelstwo a pokraćowanje sahorjeny, saćuwa. Khěžor Wylem w němskej rěći wotmolwi prajizy, so belgiske ßwětowne wikowanje zyku seminu kulu wobjima a ßo wschudźe Němz a Belgičan we wěrnym kulturnym dźele setkawataj. Spomniwschi na znamjenite města, kotrež ßu ßebi belgiszy pěßnjerjo a wumjelzy s pěstowanjom idealnych kubkow dobyli, wón skónčnje pschejesche, so bychu ßußodne a pschećelske poměry pschezo sprawnische bywake.

Belgiszy sozialdemokratojo ßu ßo pschi pschikhadźe němskeho khěžora na njehorne waschnje sadźerželi. Na brüsselskich drohach běchu hobrske plakaty nalěpili, na kotrychž na hobrsku ludowu protestowazu shromadźisnu pschećiwo wopytej ‚absolutistiskeho khěžora Wylema', namolwjachu. W njej dyrbjachu ßo němskemu ludej sympathije wuprajić, a ßo mnohe wotßudźenja dla skschiwdźenja majestosće w Němskej saßudźić. So by ßo sozialdemokratiskim demonstrazijam sadźěwało, běchu ßo wschě pschikhody poknózneho dwórnischcźa a wschě drohi, po kotrychž khěžor jědźesche, s wojakami wobßadźike. Belgiske knjezerstwo bě ßo se sozialdemokratiskimi hrósbami satraschić dało a bě khěžorowe wopytanje Brüsselskeje ßwětoweje wustajeńzy wotrjekło, posdźischo pak tole wobsamknjenje saßo wróćiło. Pokasa ßo, so bě ßo knjezerstwo njetrjebawschi sozialdemokratow bojało. Němskeho khěžora wschudźe wjeßele witachu. Jenoz na někotrych městnach cźrjódki pacholow spytachu hwisdać. W najwjazy padach lud ßam porjad postaji a demonstrantow wotstreni.

Zarowy wopyt w Potsdamje.

Ruski zar, kotryž w tu khwilu se ßwojej ßwójbu hischće w Hessenskej pschebywa, 5. novembra k němskemu khěžorej do Potsdama na wopyt pschijědźe. Zar pjecźa njebudźe dléje dyźli jedyn dźeń tam pschebywać. Barlina ßo wón na ßwojej jěßbje njedótknje. Potsdamska polizija ßo hižo s zarowym wopytom saběra, kotryž směje jenoz kharakter ßwójbneje visity.

Sastupjerjo města Wina w Barlinje.

Sastupjeŕ Winskeho měschćanosty dr. Porzer je Barlinskeho wyschscheho měschćanostu dr. Kirschnera a měschćanostu dr. Reika wopytał. Wón wupraji wjeßelosćź Winskeho wobydlerstwa, so budźe ßo wot nětko w Barlinje naměsto psched operu naměsto khěžora Franza Josefa mjenować. Wyschschi měschćanosta wotmolwi, so je ßo to dźiwajo na wulkotne powitanje khěžora Wylema we Winje stało. Tež khěžor Wylem ßo wo nowe pomjenowanje tamneho naměsta sajimuje.

Winowy wunoschk w bayerskej Pfalzy

je tak schpatny, so je shromadźisna tamnischich winizarjow wobsamkła, bayerske statne ministerstwo a krajny ßejm wo to proßyć, so bychu ßo winizarjam, kotsiž ßu do pjenježneje nusy pschischli, se statneje kaßy njesadanliwe pjenjesy wupožćile.

Brónjenje Awstriskeje na morju.

W Italskej ßo s nowa na Awstrisku skobja, so ßwoje wójnske łódźstwo w adriatiskim morju powjetscha. Wulke dźiwanje je nastawk wojeŕskich nowin „Preparazione" sbudźił, kotryž ßo s twarom 10 łódźow Dreadnoughtskeho typa sa awstriske wójnske łódźstwo sabjera. W nastawku ßo na to pokasuje, so ßo tele wulke wójnske łódże bjese wscheho dwěla pschećiwo Italskej twarja, dokelž je Awstriska njemóże ani we wójnje s Ruskej, ani we wójnje se Serbiju, ani pschećiwo sběžkarjam w Boßniji wužić. Mjenowane nowiny ßo teho dla prascheja, kak ßo tole brónjenje Awstriskeje na morju s poßlednimi sréćenjemi mjes awstriskim a italskim ministrom swonkownych należnosćow snjeße.

Nowa hobrska franzowska kanona.

Na artilleriskim swućowanischću w Creuzotskich dźěłarńjach pola Parisa s nowych kanonow, w tychle dźěłarńjach latych, na pruhu tšeleźa. Kanony maja 305 milimetriski kaliber a ßu 12 metrow dołhe. Wone móża dwajzentnarske kule 30 kilometrow daloko tšelić. S wutšelom tajkeje hobrskeje kanony ßo powětr tak satschaßnje, so dyrbja ßebi wobydlerjo Creuzotskich dźěłarńjow wuschi satykać, a so ßo někotre kilometry wot swućowanischća domy hischće straschnje tschaßu.

Anarchistiske ske wotmyßlenje pschećiwo franzowskemu presidentej.

Parišska polizija je wokolnik do ruki dostała, w kotrymž někotsi anarchistojo pschipowjeduja, so ßu wobsamkli, najwyschschich sastojnikow republiki dla jich sadźerżenja pschi żelesnizarskim strajku stónzować. Polizajski komißar, kotryž ma anarchistow dohladować, sa tajnej cźischćerńju ßledźi, w kotrejž je ßo wokolnik cźischćał. K schkitowanju wohroženych woßobow ßu ßo wschě pschihoty cźiniłe. Polizija sa pißarjemi hrożazych listow ßledźi, kotrež ßo wschědnje polizajskemu mischtrej, druhim polizajskim sastojnikam a ßudnikam sćelu.

Persišzy Němsku na pomoz wołaju.

Jendźelcźenjo a Rußojo ßu ßo sréćeli, so by, hdy by Persiska rospadła, jejna poknózna pokojza Ruskej, a jejna pokodnischa pokojza Jendźelskej pschipadła. Po tutym wućinjenju ßo Jendźelcźenjo a Rußojo hižo jako pschichodni wobßedźerjo Persiskeje wobhladuja. Dokelž je njeporjad w Persiskej dźeń a hórschi, ßu Jendźelcźenjo persiskemu knjezerstwu pschipowjedźili, so w pokodnischej Persiskej s persiskimi wojakami, kotrymž budźa jendźelszy offizerojo roskasćwacź, porjad postaja. Pschećiwo tajkemu měschenju Jendźelcźanow do persiskich snutskownych należnosćow ßo persiske knjezerstwo se wschej mozu wobara a je pjecźa hižo pomoz pola Němskeje pytało. Tež Persišzy w Konstantinoplu ßu ßobotu pschećiwo jendźelskoruskemu sakrocźenju w Persiji w sjawnej shromadźisnje protestowali. Pschi shromadźisnje ßo tež wjele Turkow, woßebje offizerojo, wobdźělichu. Wschelazy rěcźnizy, mjes nimi jedyn muhamedan s Tuniße, pod franzowskim knjezerstwom stejazeho, na to pokasowachu, so wschitkim muhamedanam strach hrosy, so, kaž nětkole Persisku, posdźischo Ruska a Jendźelska tež Turkowsku rosdźěli. Tuteho stracha dyrbi ßo turkowske knjezerstwo hladać a teho dla pschisamknjenje k Němz-

ſkej a Awſtriſkej pytacź. Pôßłanz Ubejdulah praji, ſo je nětko měſto Jendźelſkeje Němſka ſepjera Turkowſkeje. Wón ſpominaſche na ßkužby, kotrež je Němſka wospjet muhamedanam wopokaſaka, woßebje w marokkowſkej naležnoſćí, a ſhromadźenych napominaſche, ſo bychu khěžorej Wylemej telegram pôßkali, w kotrymž bychu ßo na prjedawſche ßkužby wotwołajo nadźiju wuprajili, ſo njepſchipuſchćí, ſo by ßo Perſiſka rosdźělika. Namjet ßo ſ pſchihłoßowanjom a wołanjom „Sſkawa Němſkej!“ pſchija. Pſchećźiwo Ruſkej, Jendźelſkej a Franzowſkej ßo njepſchećelſke ſchiki wunjeßechu.

Jendźelſke hroženje pſchećźiwo Němſkej.

Jendźelćźanam ſtaroſćze čźini, ſo mohła Němſka jich politiſku pſchewahu w Perſiſkej poßkabicź. Jedyn ſaſtupjeŕ „Parižſkeho žurnala“ je w Londonje ſ jenym wyßokim jendźelſkim diplomatom rosrěčźenje měŕ, kotryž je pſchi tym pſchećźiwo Němſkej hrožazu rěčź měŕ a wójnſke ſcherjenje na ſćźěnu molowaŕ. Wyßoki diplomat je na to pokaſowaŕ, ſo je hižom ras miniſter Salisbury pißmo němſkemu knjeźerſtwu pôßkaŕ, w kotrymž praji, ſo je Jendźelſka kóždy pospyt Němſkeje, ßebi w perſiſkim móŕſkim ſaliwje wliw dobycź, jako ſapſchimnjenje do ßwojich prawow a jako pſchičźinu wójny wobhladuje, a dwěłne njeje, ſo budźe nětčźiſchi jendźelſki miniſter ſwonkownych naležnoſćźow, ſir Grey, ßłěd ßwojeho pſchedkhadnika ſćźěhowacź. Jendźelſka njeje ßebi wotmyßlika, kruch Perſiſkeje do ſaka tyknycź, tola ženje njedowoli, ſo by ßo němſki wliw pſchi perſiſkim móŕſkim ſaliwje ſakorjenił.

Němſke pôßłanzſtwo pola bołharſkeho krała.

Do Sofije ßu němſzy diplomatojo Cornelius ſ Bärenburg, Güſler a Felix ſ Eckhardt pſchijěli. Prěnjej dwaj ſtaj bliſkaj pſcheczelej krała Ferdinanda. Bołharſke nowiny ßo ſa němſki wopyt žiwje ſajimowachu. Ssobotu kral k cźeſćźi němſkich hoſćźi w kralowſkim hrodźe hoſćźinu wuhotowa, na kotruž běchu ßo też něktoſi Němzy ſe Sofije pſcheproßyli. Kral ßo zyły wjeczor ſ cźicha ſe ßwojimi hoſćźemi rosrěčźowaſche. Mjes woßobami, bołharſkemu dworej bliſkimi, ßo powjeda, ſo ſtaj Güſler a Eckhardt ſ dowěrnym poßołſtwom khěžora Wylema II. do Sofije pſchijěłoj.

Rospuſchćenje grichiſkeho ßejma.

Grichiſki ßejm je ßo, dokelž njeje k dźěłu khmany, rospuſchćił. Stare politiſke ſtrony ßu ßo ſ tym pſchekhwatałe; wone kralej porokuja, ſo je ſ rospuſchćenjom ßejma konſtituziju ſranił. Nětčźiſchi miniſterſtwowy pſchedßyda Venizelos budźe po kraju pucźowacź a lud wo ſchkódnoſćźi politiki ſtarych politiſkich ſtronow powucźi.

Jednanja Turkowſkeje wo pożčźonku w Franzowſkej

ßu ßo ſ njewuſpěchom ſkónčźiłe. Franzowſojo na tym wobſtachu, ſo mataj ßo dwaj Franzowſaj jako kontroleraj turkowſkich finanzow poſtajicź. Turkowſke knjeźerſtwo tole wuměnjenje wotpokaſa, dokelž by wono konſtitutionalneho ſtata, kajkiž je nětko Turkowſka, njedoſtojne było. Franzowſojo pak kontrolu turkowſkich finanzow njeſpuſchćichu; bojachu ßo, ſo mohł ßo franzowſki kapital w Turkowſkej bjes njeje ſhubicź. Turkowſka njebě nuſowana, na kóždy pad ponižazu franzowſku kontrolu pſchijecź. W Awſtriſkej a Němſkej ßu wulke pjenježne banki ſwólniwe, Turkowſkej 125 milijonow hriwnow na połdra lěta po 6% pożčźicź. Połdra lěta je wſchak krótka khwila, a ſ wotkal potom Turkowſka pjenjeſy wosmje, ſo by te 125 milijonow wróćźiła? Tola teho dla ßebi Turkojo hłowu njełamaju; nětkole jim wo to dźe, ſo bychu hnydom pjenjeſy do ruki doſtali. Wjetſchi dźěł pożčźonki ma ßo na powjetſchenje turkowſkeje wojeŕſkeje mozy nałožicź. Němſke knjeźerſtwo runje teho dla turkowſku pożčźonku w Němſkej pſchipuſchćí; pſchetož wojeŕſzy ßylnu Turkowſku by Němſka pſchi wójnſkich ſchmatańzach derje trjebacź mohła.

Turkowſke hroſnoſcze w Mazedonſkej.

Hižo měßazy dołho Turkojo kſcheſćźijanſkich wobydlerjow w Starej Sſerbiji a Mazedonſkej wotbronjeja. Pſched krótkim wotbronjaza komißija do Jenidźe a Wardara w Mazedonſkej pſchińdźe. Prěnje bě, ſo ßo wobydleŕſtwu woſjewi, ſo je ßo na něſto a kraj woblehnjenje położiło. Potom po biſkopoweho ſaſtupjerja Kalajdźějewa póßła a jemu pſchikaſa, ſo by wſchitkich Bołharjow do zyrkwje ſawołał a jich napominał, ſo bychu brónje wudali. S wobydleŕſtwa ßo komißije ſeſtajachu, kotrymž ßo poruczi, kóždy dźeń wot ranja do wjeczora měſto a wßy wobkhodźicź a ludźi namołwjecź, ſo bychu brónje wotedali, wjeczor pak dyrbjachu ßobuſtawy komißijow rosprawy wo tym podacź, ſchtož běchu dokonjeli W jenej tychle komißijow bě też Kalajdźějew, kotremuž wotbronjaza komißija woßebje poruczi, ſo by wußłědźił, hdźe ßo bołharſki ſběžkaŕ Apoſtol ſe ßwojej cźŕjódu khowa.

Wſcho ßo po pſchikaſni wobronjazeje komißije ſtawaſche. Duchowny Kalejdźějew w zyrkwi woſjewi, ſo dyrbja ßo brónje wotedacź a po Apoſtolowej cźŕjódźe ßłědźeſche, tola niczo njewußłědźi, wo cźimž wjeczor rosprawu poda, kaž bě jemu pſchikaſane. Wotbronjaza komißija chzyſche jeho na to ſ hroženjom nuſowacź, ſo by Apoſtola wußłědźił, tola Kalajdźějew pak niczo njewjedźeſche, pak ſběžkarjow nochzyſche pſcheradźicź, pak nochzyſche Turkow wcźipnoſcź ſpokojicź.

Tſi dny ßo minychu. Schtwórty dźeń da komißija Kalajdźějewa ſwjaſacź, na cźož ſojatych Bołharow pſchiwjedźechu a jim pſchikaſachu, ſo bychu jeho bili. Sadwělowazy Bołharjo płakajo pſchikas dopjelnichu. Kalajdźějew mjelcźeſche a niczo njerjekny. Turkojo cźwilu ſhórſchichu; poruczichu, duchownemu brodu wuſkobacź, pſcheraſycź ruzy a noſy, na cźož jeho na hnój cźißnycź dachu. Kalajdźějew bě bjes wědomnja. Jeho žona ßebi jeho domoj donjeße a nad nim hacź do ranja płakaſche. Rano žandarm pſchińdźe, ſo by jeho na poliziju wotwjedł. Widźo, ſo je Kalajdźějew polny ranow, ſ ruku wotmachny a woteńdźe. Na to po jeneho pohoncza pôßłachu, tola pohoncź nad martrarjom płakaſche a cźekny. Duž Turkojo po njeho něktorych jatych pôßłachu, a cźi jeho na rukomaj pſchinjeßechu. A ſaßo jeho cźwilowachu! Naſajtra rano jeho morweho domoj donjeßechu, tſělnu ranu mějeſche w hubomaj, tola ſ krwě bě cźiſty ſmyty. Jeho žonje a dźěcźom Turkojo rjeknychu, ſo je ßebi žiwjenje wſał. Pſchedpołožichu žonje papjeru, kotruž dyrbjeſche podpißacź. W njej bě napißane, ſo je jejny muž, hdyž je ßo wcźera wjeczor wot njeje wotßalił, ßo ſ njej roszohnował, ſ cźimž je ſjawnje chzył rjez, ſo ßo wot njeje ſ myßlu na ßamomordaŕſtwo na pſchezo wotßali.

Dla ßuroweho ſakhadźenja Turkow ſ Bołharami po něcźim ſběžkaŕſke hibanje w Mazedonſkej naſtawa. Pola wßy Pantelejmona ßu ſběžkarjo a turkowſzy wojazy ſe ßobu wojowali. Pſchi tym je 11 muži padło, mjes nimi jedyn hejtman, kotryž roskaſowaſche. Se ſběžkarjow je jedyn padnył, a jedyn je ßo ſranił. Turkojo ßwoje ſłoby na ſměrne wobydleŕſtwo wutſchaßeja, kotrež do hór cźěko.

Njeſpokojnoſcź portugalſkeho wójſka.

Offizěrojo a podoffizěrojo portugalſkich regimentow, kotſiž ßu k revoluzionaram pſcheſchli, běchu ßo nadźeli, ſo ßo po dobyczu revoluzije na ſtatne ſaſtojnſtwa poſtaja. Knjeźerſtwo je teho dla w cźěßnje, dokelž nochze ſ wotßadźenjom nětčźiſchich ſaſtojnikow njeſpokojnoſcź ſbudźicź. Też hewak njejßu wobſtejnoſcze ſa nowe knjeźerſtwo rózowe. Finanzny miniſter je wojſewił, ſo je w krajnych kaßach 900 milijonow njedoſtatka. So by liberalnym k woli było, je knjeźerſtwo nabožeńſku wucźbu ſe ſchulow wuſamko, a pſchißahu ſaſtojnikow wotſtroniło. Jenož pſched ßudom ßo hiſchcze pſchißaha woſtaji, tola ßo njebudze wjazy pſchi Boſy pſchißahacź, ale jenož pſchi cźeſćźi. Na to pak ßebi republikanſzy knjeźerjo njejßu pomyßlili, ſo wjele ludźi ani hańby, ani cźeſcze wjazy njeſnaje.

Japanſka nowe wójſke łódze twari.

Miniſterſtwowy pſchedßyda Marquis Katſura je w Tokio pſchi jenej hoſćźinje pſchekupzow rjekł, ſo budźe jenicźke nowe w ſtatnych wuſtawkach to, ſo ßo 70 milijonow yenow (280 milijonow hriwnow) na twar nowych wójnſkich łódźow nałoži. Tale ſumma dyrbi ßo na 6 lět rosdźělicź. S powodźenjom naſtata ſchkoda a wudawki pſchi annexiji Koreje ſtatnu kaßu pſchejara njepocźeža.

Dalowowa hłowa.

(Pokracźowanje.)

„Na nim niczo woßebiteho njepytnjeſch.“

„Po prawom tola, hłowa je pſchekryta.“

„Abo hiſchcze wěrniſcho: jemu zyle pobrachuje.“

„Pobrachuje jemu?“ ßobuželnje ßo wopraſchach. „Bu ßnadź wón wotprawjeny?“

„Ach ně! To rěka: nam niczo wo wotprawjenju ſnate njeje.“

We tym wokomiku na hrimanje podobny praß ſ hróſbnje wuklinczowazym doſwukom ſ njewjeßelym twarjenjom ſatſchaßny. Želeſne durje ſeſady naß běchu ſapadnyłe.

Dalow ßo trochu widliſchczojcze ſaßmja. „Njeboj ßo niczeho, ja mam klucź; druhdy cźłowjekej móŕſki wětſik tajke něſchto naſtróžaze ſehraje.

Sapraßnjenje kapalnych duri bě nam pſchebywanje w rowni-

schczu hacz na dalsche pschecźiwne sczinikо. Wustupichmoj saßo na ßwobodu. Czerwjenje kźejazy amerisi bely schmrek a jeho ßußodźina, módroczorna virginisa khójna, czische a ßwjatoczńje na straži stejeschtej a wulki błyschczaty zołty mjetel wokoło jeje wjerschkow slětowasche. Zyle s czicha wot dalokeho brjoha swuk morja pschikhadźesche.

„Nětkole mi hischcze něschto wo ßwojim wulkim wuju powjedaj, proschu.

„Rady. Ale jenoz czeta Hana njeßmě naju ßłyschecz. Tola wona drje hischcze stanyła njeje. Potajkim widźisch tamle na tšesche nascheje khěże wěžojty natwark?"

„Tón widźu!"

„Tam junu rano krwawe czełko barona Měroßława bjes hłowy namakachu.

Mój wuj do ßwójby wot lěta 1800 ßłuschesche, wón bě dospołny romantik, saborjeny a ßoujazy człowjek. Duz wón w tymle duchu dale a bóle ßo wobkruczejo do rjada maltesarjow sastupi a w nim bórsy hacz na dostojnoscz priora dozpě.

Psches to bě ßo s mojim dźědom roskorik; ale po něczim ßo sjednaschtaj a na pozledku maltesarsti prior do wótzneho domu na wopyt pschińdźe. S nim bě tez romski hejtman ßobu pschipuczowak, kotryz Angelucźi rěkasche, dołhi muzili s waschnjemi kaz Rinaldo, ale, kaz ßo sdasche, Měroßławowy dowěrny pschecźel. Wonaj běschtaj ßo hromadźe do wschelakich tajnych wědomosczow a wumjekstwow dakoj. Skoro zyku nóz w tamnej kulowatej jstwě pschebywaschtaj, kotrejz běchu, drje bjes doßahazeje pschiczźiny, hwězdarnja narjekli.

Czeta Hana bě tehdom jara młoda a jara rjana holza. Wona a Měroßław staj jenicźkaj Dalowez, kotrajz staj s czornymaj wocźomaj a s czornymi włoßami psches zimjenje krocźiłoj. Posdźischo budźesch jeju wobrasaj widźecz. S króika, wulkohubaty Angelucźi bě ßo s lubosczu k Hanje sapyril. To ßo, kaz ßo rosymjesche, mojemu wulkemu wujej nihdy na nihdy njespodobasche. Swonkownje drje ßo poměr mjes woběmaj mużskimaj njepschemění.

Sadźěwkow k zeńtwje bě mnoho a bě czeźka wěz, dowolnosczk k njej dostacz. Pschi tym nětkole lubosczk mjes woběmaj pschecźelomaj nadpadnje wolimkowasche. Tola to jimaj sadźěwk njebě, so ßo po wjeczeri a po wjeczornej sabawje w towarstwje saßo do jstwy we wěži njepodaschtaj, so byschtaj tam, kaz s najmjenscha rjeknyschtaj, ważne astrologiske (hwězdoshudarske) hudańczko wujaßniłoj. Hdyz bu nasajtra rano snate, so taj knjesaj w ßwojim łożu njeběschtaj leżałoj, mój dźěd ßo do wěże poda. Wón saklapa. Nichtó ßo njewotwoła. Wón durje wotstorczjwschi na sakrwawjenym schpundowanju bjeshłowne krwawe czełko ßwojeho bratra, priora Měroßława Dalowa, wuhlada!

Angelucźi bě ßo shubił. Wschudźom kolo wokoło sa nim podarmo ßlědźachu. Lohka łódź „Sibilla" bě w poßlednich hodźinach njesbożowneje nozy na morjo wotjěła. Wona mějesche samer do Gotenburka we Schwejdskej. W pschistawje powjedachu, so bě ßo hobrski muz s hrósbnym wóczkom a s dołhej czornej brodu, se ßnadnymi smachami hischcze psched ßamym wotjěsdom na łódź pschidał. Ale „Sibilla" njeje do Gotenburga dojěła a żadyn człowjek njeje zenje wjazy niczo wo tej łódźi shonił.

Pschepytachu khěżu sa priorowej hłowu. Ale podarmo pytachu. Tez sahrodu ßu pscheryli, tola podarmo.

Duz drje njetrjebam hakle pschistajicz, so moja czeta Hana tuteho hrósbneho podawka dla njewudata wosta."

Hnydom pschihodnych ßłowow namakacz njemózach. Potajkim tónle měra polny dom bě tak hrósbnych wězow nawjedźił! Skónczńje rjeknych, schtoz ßo mi sda.

„Sawěscze je ßo duell s hidy a s hněwa podał. Baron Měroßław je morwy wostał. Na to je jemu Italjan hłowu wotrěsnył a ßobuwsał — ßnadź s helskeje wjecziwosczе, ßnadź tez, dokelz jeho k temu njerosomna pschiwěra nuczesche."

„Zyku wěrnosczk prajicz, to ßo mi wěricz nochze", Bóleßław s czicha wotmolwi. Nětkole běchmoj hacz k sastupej do teho domu dóschłoj. „Ja ßebi myßlu, so je tamna hłowa tule, so je tamny njekhmany duch ju jowle skhowak a so prjedy měr do tehole doma ßo niewróczi (jeho hłóß bě lědma hischcze ßłyschecz), doniz tamna hłowa ßwojeho měra namakała njeje. Tola nětkole tebi podobisnowe wobrasy pokażu."

We knihowni wobras Měroßława wißasche. To bě pychu czinjazy wobras we wulkim, trochu sprostnjenym sapschijeczu, kotryz pschedstajesche mużskeho w něhdże schtyrzetych lětach, s hłubokimaj samyßlenymaj czornymaj wocźomaj, se sbrunjenej barbu a s nimoměry woßebnymaj rukomaj, w rjadowej drasce maltesarjow. S napschecźa tuteho nahladneho wobrasa, kiz bě na płat molowany, mjes dwěmaj khamoromaj knihi na ßłonosub molowany wobras Hany wißasche, kiz bě s jednorym czerwjenym ßomotom wobrubjeny. Tutón wobras wulkotny saczischcz czinjesche a mózach ßebi derje myßlicz, s kak móznej lubosczu je tamny italski rubjeżnik mohł sa Hanu saho-rjeny byczz.

„Talle, a nětkole ßebi tez wěżowy rum wobhladaj." Podachmoj ßo na wijaty dubowy skhód a do bóle podołhojteho hacz kulowateho ruma dóńdźechmoj. Jedyn kónz bě psches durje trochu nakóßnje wotrěsnjeny, do kotrychz skhód kónczesche. Woßrjedź tejele jstwy wulkotne blido stejesche, kotrez bě se saprószchenymi knihemi sakładzene. Druhe trochu mjeńsche blido s dźiwnej nadobu, kaz se starożitnostnymi globami, njelepymi dalokowidami a wschelakorymi dźiwnymi hrajkami sańdźenych cźaßow, bě na boku k scźenje pschistorczene. Psched blidom stejesche běłoskoty stoł s wobłożenjom po módze Ludwika schěßnateho.

To bě nadpadne, so bě rum se schěrym marmorom wukładzeny, jenoz woßrjedźa schpundowanja bě rjana plata a runje na tej stoł s wobłożenjom stejesche. Podobny stoł, kaz tónle, bě do kuta storczeny a se starymi wulkimi knihemi nakładzeny. Na schěrej kamjeńtej podłosy běchu snate njesniczomne ßłědy roslateje krwě widźecz.

„Jstwa bu tajka sdźerżana, kajkaz bu tehdom rano namakana. Mi na nadobje, ani na druhich wězach njebě snamjenja pytnycz, so bě ßo tu wojowało."

Takle powjedasche mój hospodowar. Stupich do wokna teje jstwy, te dźěsche do sahrody, a psches nju bě na njewobmjesowanu módrinu baltyskeho morja widźecz. Nimo teho wěżna jstwa hischcze psches saschkleńczeny khopjenowy nastawk wjele ßwětła dostawasche.

To ja njewěm, kak je ßo to stało, so ja njejapzy czischinu hwězdarnje pschetorżech. „Haj, schtó tez to by smużitosczk měł, jenu nóz w tymle wěżinym salonje pschebycz! Tón ßnadź mohł shonicz, hdże . . ."

Bóleßław ßo wobroczi. „Ja ßym pschejara bojasny", wón s dobromyßlnym saßměwom rjekny. „Póscźel mje na Hottentottow, porucz mi na najschibalschich konju jěchacz, żadaj ßebi, so dyrbju na Mount Everest, najwyschschu horu ßwěta, saléscz . ., we wschěm chzu ßwoju wěz czinicz. Ale tule pschenozowacz . . . ně, k temu ßym pschejara bojasny."

Běch ßo na wobłożeński stoł ßydnył, kotryz psched wulkim knihowym blidom stejesche. Tu něchtó s mojim hłoßom rjekny: „Ja chzu to sczinicz, Bóleßławje. Ja ßo boju Hottentottow, njewuwuczenych koni a wyßokich horow, na kotrychz syma tschěfka. Tule pak ßo ja njeboju. Tu je czinicz wo pokoj człowjeskeje dusche."

Lědma pak běch ßo se stoła po módze Ludwika schěßnateho sběhnył, běsche mi, kaz by mi do boka byko, so běch tak rěczak, a s tajkej dowěru wuprajił.

Ale to bě posdźe. Moje ßłowo bě sawdate.

* * *

(Skónczenje pschichodnje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. (Samołwjenje w krajnostawskim seminarje.) Hólzy, kotsiz chzedźa ßebi wuczerstwo sa powołanje wuswolicz, maja ßo pola seminarskeho direktora hacz do 10. dezembra samolwicz. Pschi samolwjenju ßu ßobu pschinjesez: 1. schkczeńske wopißmo, 2. wopißmo wo s nowaj schczěpjenju, 3. lěkarske wopißmo, sa czoz ßu formulary wot seminarskeje direkzije dostacz, 4. schulske wopißmo, 5. wot aspiranta sestajeny a napißany żiwjenjoběh, 6. dopokasmo wo sakskim poddanstwje, 7. wopißmo wo zyrkwinskim pschißłuschenju.

— Sa pschichodne wólby do khěżorstwoweho ßejma w Budyskim wokrjeßu je reformska strona saßo dotalneho wupruhowaneho sastupjerja Heinricha Gräfu w Biskopizach sa ßwojeho kandidata postajika.

— (Konjej ßo spłóschikoj.) Wutoru staj ßo konjej jeneho se ßkomu nakładzeneho sapschaha, husarskemu regimentej ßłuschazeho, na Lubijskej dróhy spłóschikoj. Konjej do Matekskeje drohi czerjeschtaj, hdźez ßo wós blisko nowoje tachantskeje schule swróczi. S tym ßo konjej sadźerżeschtaj. Wjetscha schkoda njeje nastała.

— (Duchakhory jaty s měschczańskeje hojerńje czeknył.) Drogist F. J. Schuster s Reischdorfa w Czechach mějesche jebanstwa dla w tudomnym jastwje hacz do 23. novembra 1911 ßwoje khostanje wotpokuczicz. Dokelz wón pjecza na ducha skhori, jeho w tudomnej měschczańskej hojerni samęscźichu. Tam je wón ßobotu wjeczor wupjerchnył. Wón je 1 meter 70 zentimetrow wulki, ßwiżny a ma czorne włoßy. Wón je s nahej hłowu a bjes czrijow czeknył a je

módre kholowy a laz a módro-běłoßmužkaty khorobny mantl wobleczeny był. Pjenjes wón njeje pschi ßebi žanych měł.

— Wunoschk póśdnych běrnow je w hornjej Łužizy létßa lěpschi, hacž ßu ßo w sańdźenym mokrym na stajnoszći deschczowazym wjedrje nadźeli. Woßebje stej ßo družinje „Sslónczna pruha“ a „Woltmann“ derje poradźiłej. Rěpje je prjedawsche włóżne a posdźischo ßłónczne cźopke wjedro wubjernje hojiło. S městnami je rěpa wurjadnje wulka a rjana narostka. Woprawdźe hobrsku zokrowu runklizu je jedyn ßerbski ratař w Błohaschezach domoj khował. Wjazore s nich ßu hacž do 17½ punta cźeżke. Pschenża je s włóżnym wjedrom mjenje cźerpiła dyžli rožka. Najlěpje je Chriewinska družina deschczowy cžaß pschětrała, mjenje dobra je ßo družina „wjerch Hatzfeld“ wupokasała, kotrejž bóle ßuche wjedro hoji.

— (Podlěischenje swjeßelenjow na pschedwjeczorje njedźele a ßwjatych dnjow.) Sakske knježerstwo je wukas wudało, po kotrymž ßmědża wot 29. oktobra swjeßelenja wot ßoboty hacž do 2 hodźin njedźelu rano tracź.

— Pschedźenak, ßerbska protyka na léto 1911 budże sa tydźeń, nasymski hermank, hotowa a w Ssmolerjez knihicźischcźerni, kaž tež we wschěch druhich dotalnych wotebjerańnjach sa 25 np. dostacź. Wona je ßo jara derje poradźiła, ma wjele powuczażeho, sabawjazeho, wobrasy, hermanki, kermusche atd. Duž njech ßebi ju kóždy sa ßwój dom kupi. Protykow ßo wjele cźischcźi, ale sa nasch ßerbski lud je tola jenož jena khmana, a to je nascha ßerbska. Ta ßłuscha do kóždeho ßerbskeho domu.

— (Reforma naboženskeje wucźby.) Sakszy wucźerjo ßo Zwickowskich thesow też hischcże nětkole twjerdże dźerża, hdyž je ßo kultußowy minister pschecźiwo nim s wulkej wótroszu wuprajił. Sa reformu naboženskeje wucźby po Zwikowskich thesach je ßo „sakske schulske towarstwo“ sałoźiło. Sańdźeny schtwórtk nowe towarstwo sjawnu shromadźiznu wotmě. W njej je reforměrtski duchowny dr. Kautzsch wo „naboženskej wucźbje a dogmje“ rěcźał. Dr. Kautzsch je tónßamy duchowny, kotryž je létßa w Budyschinje Jesußowe bójstwo, jeho stanjenje s rowa a k njebju stpěcże prěł. Zwikowske thesy dr. Kautzsch horliwje sakituje.

— (Herbstwo s Ameriki.) Psched krótkim ßo w bliskoszći Draždżan bydlazy herbjo wěsteho dr. Charlesa Kunatha, w Newyorku w Ohioskim statu semrjeteho, pytachu a ßo napominachu, so bychu ßo pschi Draždżanskej radże samolwili. Kunath je 1880 do Ameriki wucźahnył; jeho žona a dźěcźi w Hauswaldże wostachu. S jeho dźěcźi dwě do Draždżan dźěschtej a ßo tam jako Kunathowej prawaj herbaj spósnaschtaj. Kunath je ßo w lěcże 1838 w Hornjej Wjasońzy narodźił. Wón je w Newporcze doktorski titul dostał, dokelž bě pschi wulkej mrětwje w tymle měscze prawy ßrědk psche khoroszć wyschnoszći pschewostajił. Kunath je w ßwojej domisnje s blidarjom był a je w Amerizy wjedźał pjenjesy saßłużicź. Jeho sawostajeństwo s něhdże 21,000 hriwnow, s jeneho tsi poskhody wyßokeho doma a s dweju automobilow wobsteji. Jeho žona a schěscź dźěcźi móża nětko herbstwo pschewsacź.

— Pokhroma mjes schparazym skotom ßo dale rosschěrja. Kaž je wyschnoszć wosjewiła, je skót kublerja Burka a Müllera a žiwnoszćerki Kleintez w Starym Lubiju, dale skót kublerja Jana Penthera w Korezach, na knježim dworje w Małych Radměrizach, w Dittersbächelu a Rückersdorfsje pola Friedlanda na pokhromu skhorił. W tu khwilu je ßo hižom w němskim khěžorstwje 504 gmejnow s 1133 dworami s pokhromu domapytało. Najbóle Bydhoschcźiski wokrjeß w Pósnanskej pod pokhromu cźerpi. Pódla Pruskeje je ßo pokhroma do Sakskeje, Badenskeje, Braunschweigskeje, Anhaltskeje, Sakssko-Meiningskeje a Bayerskeje sanjeßła.: W Awstriskej je ßo w tu khwilu 851 gmejnow s 11,849 dworami a we Wuherskej 701 gmejnow se 76,000 dworami naliczilo, w kotrychž je ßo skót s pokhromu napadnył.

Dla rosschěrjenja pokhromy swonka Sakskeje je knježerstwo sakasało, wukrajny skót do Sakskeje na skótne wiki wodźicź. Jenož rěsny skót ßmě ßo hischcże tola w runej měrje, do rěsarnjow pschiwosycź a ßo tam hnydom sarěsacź.

S Boschiz. Hdyž sańdźenu ßobotu tudomny žiwnoszćer Ssmoler na rěblu stejo jabłuka schcźipasche, ßo pod nim zyle nowy rěbl skama. Ssmoler s khětreje wyßokoszće na semju padny a ßo tak pscherasy, so móżesche lědma stanycź. Nětko ßu bolosće popuschcźiłe.

S Njeßwacźidła. Sańdźenu wutoru popołdnju w 2 hodźinomaj je ßo pschitwar nascheje schule na ßwjedźeńske waschnje w pschitomnoszći schulskich a gmejnskich pschedstejicźerjow a hamtskeho hejtmana dr. s Pflugk poßwjecźił. Po poßwjecźazej rěcźi knjesa schulskeho radźicźela Bacha knjes kantor Kalich dźěcźi w nowej wucźeńni powita, na cžož ßo knjes farař Waktař ßerbski a němski modlesche. Knjes architekt Kempe s Budyschina, kotryž bě twar wodźił, pschedßydże schulskeho pschedstejicźerstwa, knjesej komornikej ßwobodnemu knjesej s Vietinghoff-Rieschej klucze pschepoda. Tutón ßo wschitkim, kotsiž běchu s radu a skutkom schulski twar spěchowali, džakowasche a schulskej gmejnje bohate Boże žohnowanje pschejesche. Pschedßyda kralowskeje wokrjeßneje schulskeje inspekzije, knjes hamtski hejtman dr. s Pflugk na to nowotwar sjawnemu wuživanju pschepoda. S wuspěwanjom khěrluscha ßo ßwjatocžnoszć skónczi. Na to ßebi nowotwar wobhladowachu, kotryž je ßo pschiprawnje wuwjedł. Wón dwě wobschěrnej schulskej stwje a wucźerske wobydlenje wopschija.

Naschim lubym ßerbskim towarstwam sdźělujemy, so je dawno žadana hra „Winy woßud“ w 2. porjedźenym wudawku wuschła. Skutk hry podawa ßo w ßerbskej Łužizy a jedna wo snatej powjesczi, kiž ßo wo tsjoch kschižach pola Wbohez mostow powjeda. Hra je jara džakowna sa hrajerjow a pschihladowarjow. Wuwjesć móże ju kóżde towarstwo, dokelž ßu jenož tsi woßoby trěbne. Wěso dobri hrajerjo dyrbja bycź! Knižku dostanjecże pola knjesa prof. dr. E. Muki, kiž je hru s němskeho pschekožił (Adresse: Prof. Dr. Ernst Mucke, Freiberg i. Sa.). Hrajcże duž hru a rosschěrjujcże knižku prawje pilnje! R.

S Wětrowa. W tudomnej schamotańni bě sańdźenu ßrjedu w maschinowni woheń wudyrił. Prjedy hacž ßo wón dale rosschěri, ßo poradźi, jón salecź. Se ßykawow, kotrež ßo pschi hascheniu wobdźělichu, ßebi Bóschecźanska prěnje a Njeßwacźidliska druhe myto dobu.

S Małych Debßez. Hdyž ßrjedu wjecźor tudomny dźěłacźer Böttcher psches Małe Bobolzy a Debßezy s jěsdnym kołom domoj jědźesche, jeho blisko Rabowskez korczmy dwaj mužskaj s koła dele sczahnyschtaj a jeho s nožom do rukow skakaschtaj. Nadpadnjeny s hłoßom wo pomoz wołasche. S bližschich khěžow hnydom ludźo pschiběžachu, psched kotrymiž nadpadnikaj njespósnataj pó cźmje cźeknyschtaj. Na ßoże njejßu Böttcherowe rany jara straschne.

S Korshmja. Póndźelu w Engertez pschadowni woheń wudyri. W jenej skladowni běchu ßo wołmowe wotpadanki sapalike. Wohnjowe wobory s wokolnych wßow druhe fabrikske twarjenja wohnjej wobróchu. Nastata schkoda ßo se sawěscźenjom saruna.

S Czerwjenych Roßliz. Pomozne městno nascheje schule, s wotßalenjom knjesa wucźerja Krawza na zyrkwinske schulske městno do Hornjeho Wujesda wuprósdnjene, je ßo s wucźerstwowym kandidatom knjesom Richterom s Ramnowa wobßadźiło. Knjes Richter njeje ßerbskeje rěcże mózny. Pschichodne jutry s krajnostawskeho seminara pjecźo Sserbjo jako wucźerjo wuńdu, a jedyn ßerbski wucźer wojerstku ßłużbu stónczi. Potom budże ßo na 6 wucźerskich městnow w ßerbskich schulach, kotrež nětkole ßerbskeje rěcże njemózni wucźerjo sastawaju, ßerbszy wucźerjo powołacź móz. Pschedstejicźerjo ßerbskich schulow dyrbjeli ßebi s cžaßom wot schulskeje wyschnoscże ßerbskich wucźerjow žadacź.

S Budestez. Pschichodnu póndźelu, na dnju reformaziskeho ßwjedźenja, ßo tu w Božimaj ßłużbomaj zyrkwinska visitazija wotměje. Jeje dla dyrbi ßwj. spowjedź rano wupadnycź. Po wobsamknjenju zyrkwineho pschedstejicźerstwa budże ßerbske kemschenje, kaž ßebi tudy placźazy porjad Božich ßłużbow sa reformaziski ßwjedźeń žada, prěnje. Němske kemschenje ßo hakle ½11 ßerbskemu pschisamknje. W ßerbskej Božej ßłużbje budże k. farař Räda, w němskej pak k. wyschschi zyrkwinski radźicźel Rosenkranz s Budyschina k woßadże rěcźecź. Popołdnju w 3 hodź. je wucźba sa zyku woßadźinu młodoscź, ßerbsku kaž němsku, mužsku kaž žónsku, ke kotrejž ßo popołdnju 4 hodź. shromadźisna hospodarjow pschisamknje. Do tuteje ma radlubje kóżdy pschistup, mužojo kaž też žónske, a budże do njeje kóżdy witany, kotremuž swonkowne a snutskowne sboże nascheje zyrkwje a spěchowanje a twar Božeho kralestwa w naschej woßadże na wutrobje leži. Tón Knjes położ ßwoje bohate žohnowanje s wyßoka na wscho duchowne dźěło a wußywanje!

S Hornjeho Wujesda. Póndźelu w nozy je ßo jedyn paduch do hamtskeje stwy tudomneho gmejnskeho pschedstejicźerja Pjecha dobył, najskerje, so by ßo něhdże 1000 hriwnow kwartěrskich pjenjes smozował, kotrež gmejnski pschi ßebi khowasche. Paduch pak je ßo podarmo prózował; wón je we jstwje njenamaka. Sso teho dla roshněwawschi je paduch sczěnski khamorczk wottorhnył a jeho wopschijecże na ßußodowu sahrodu swumjetał. Hacž dotal hischcże njejßu paducha wußlědźili.

S Połcźnizy. Se ßamßneho pohnucża je póndźelu na tudomne

polizajſtwo jedyn wobydleŕ ſ Hauswalde pſchiſchoł, ſo by ſo ſam winował, ſo je pſched 12 lětami ſwoju macź ſkónzował. Wón praji, ſo jeho ſwědomje tak hrjeba, ſo žaneho měra nima. Po pſcheſłyſchenju ſu jeho do tudomneho ſudniſtwoweho jaſtwa wotwjedli.

S **Khróſćiz.**

Wy, piſchćele, ſaſchumcże rjeńſche akordy,
Wy, ſwony, mi ſaſwońcże mózniſchi ras!
Najrjeńſchi ſo k njebju dźenź ſnoſchuj ſpěw hordy
A wukhwal tón nadobny, radoſtny cźaſ!

Sserbſki narod ſwjećźi tele dny ſobu ſ wjeſełej wutrobu dwoji jubilej jeneho ſe ſwojich najhorliwiſchich politiſkich prózowarjow. Knjes kubleŕ a ſejmſki ſapóſłanz Michał Kokla w Khróſćizach dozpi ſańdźenu wutoru 25. oktobra ſwoje 70. lěto. S bliſka a ſ daloka pſchinjeſe póſt a telefon poſtrowy a pſchecźa. Spěwarſke towarſtwo „Jednota“ ſanjeſe ſwojemu cźeſtnemu pſchedſydźe rjane ſaſtaniczko. Strowy a cźiły, kaž ryba we wodźe, ſwjeceźeſche knjes Kokla ſwój radoſtny dźeń. W běhu novembra budźe temu też 25 lět, ſo bu naſch Kokla-Liſak do ſakſkeho ſejma wuſwoleny. Poſkne 25 lět tam nětko ſe žohnowanym wuſpěchom ſkutkuje. Kokla je jednory burſki muž. Njeje žanu wyſchſchu ſchulu wopytował, a tola je ſebi telko wědomoſcźe a mudroſcźe pſchiſwojił, ſo mohł ſo nětkotryžkuli wucźeny pſched nim ſkhowacź. Jeho želeſna energija a wutrajnoſcź w ſtudowanju jemu k temu dopomha. Se wſchej cźeſcźu je Kokla ſtajnje ſaſtupował naſch ſerbſki lud. Wón ženje njeje ſapomnił, ſo ſtaj jeho ſtarſchej ſerbſkaj a ſo je jeho ródny kraj ſerbſka Łužiza. A to bě Kokli ſtajnje to najwyſchſche, ſo horliwje ſkutkowaſche a ſe wſchej mozu a ſ dobrym wuſpěchom wojowaſche ſa ſwój drohi ſerbſki lud. A naſch lud wě jemu ſwój dźak wopokaſacź. Kajku dowěru naſch Kokla mjes dobrym ſerbſkim ludom wuživa, to widźicźe ſ poſłednich wólbow. Khoreho a hłucheho chzychu jeho naſchi njepſchecźeljo ſcźinicź. Se wſchěmi ſrědkami dźě ſo ſaběhowachu na doſtojneho ſtarza. Ale dobry ſerbſki lud, tón lěpje ſnajeſche ſwojeho Koklu, kiž bě dawno wupruhowany, naſhonjeny muž. A duž dawaſche jemu też widźomny dopokas ſwojeho pſchipóſnacźa a wuſwoli ſaſo ſwojeho Koklu. — Naſch ſerbſki narod ſwjećźi ſobu tónle radoſtny jubilej. To je ſa naš wſchitkich najwjetſcha radoſcź, hdyž tajki jubilej tola dopokaſuje naſchim njembrym njepſcheceźelam, ſo ma ſerbſki lud hiſchcźe muži ſ worzła a żeleſa, ſo njeje wopuſchcźeny a woſyroceny.

Naſchemu Kokli pak wěnujemy naſche najhorzyſche pſchecźa a proſymy Boha Knjeſa: „Daj jemu, Božo, hiſchcźe wjele, wjele ſtrowych a ſbožownych lět! Wobradź jemu kraſny wjecźor žiwjeńſki!“ A ſchto je naſch najlěpſchi dźak a ſtutkowny wopokas naſcheje luboſcźe a cźeſcźownoſcźe, kiž mohli daricź drohemu jubilarej? Sserbja, droſy Sserbja, naſch jubilar wot naš wocźakuje, ſo my krucźi woſtanjemy we wſchěch wichorach! So my, kaž wón, dźerżimy njepowalnu ſwěru naſchej ſerbſkej khorhoji, kiž nam wón do prědka njeſe. So my wukubłujemy naſche dźećźi ſerbſke a ſo ſdźerżimy naſchu ſwjatu ſemju ſerbſku! A to my njecha-li? Dźenźa ſebi ſ nowa ſłubmy:

Ruku, bratſja, ſebi dajmy,
Schkitacź mjeno ſerbowſke!
Jednotu ſa heſłko ſtajmy
Na khorhoj ſej wyſoko! R.

Se Ssupowa. Tu je ſo jene ſtare Kreibichez próſdne twarjenje wotpaliko.

S **Lubija.** Naſymſke kontrolſke ſhromadźiſny ſměja ſo wutoru 8. novembra dopołdnja 1/2 10 hodźin w Habrachcźizach, 1/2 2 hodźin popołdnju w Neuſalzu; ſrjedu 9. novembra dopołdnja 1/2 10 hodźin w Schönbachu a popołdnju 1/2 2 hodźin w Kumwałdźe; ſchtwórtk 10. novembra dopołdnja 1/2 10 hodźin w Bukezach a popołdnju w 3 hodźin w Lubiju; pjatk 11. novembra dopołdnja w 8 hodźin w Lubiju a popołdnju 1/2 2 hodźin we Wósborku; ſobotu 12. novembra dopołdnja 1/2 10 hodźin w Delnim Sohlandźe a popołdnju w 3 hodźin w Bjarnacźizach; póndźelu 14. novembra dopołdnja 1/2 10 hodźin w Herrnhucźe a popołdnju 1/2 3 hodźin w Niederkunersdorfje.

S **Halſchtrowa.** Hdyž jedyn ſkótny wós, na kotrymž běchu 3 byki, ſrjedu na tudomnym dwórniſchcźu wróczo ſtorkachu, ſo wós ſ pſchedpſchahnjenymaj konjomaj po brjoſy 8 metrow hłuboko do jeneje łuże dele wali. Też ſapſchahowy wobſedźeŕ, hoſcźenzaŕ Mayer ſ Ruſchizy, ſo ſobu ſtorhny, tola ani Mayer, ani byki ſo njewobſchkodźichu.

S **Wojerez.** Ssadarſka wuſtajeńza Wojerowſkeho wokrjeża, kotraž je ſo ſańdźenu njedźelu na tudomnej ſtĕlerni wotewrika, wulku bohatoſcź kraſnych ſadowych a ſahrodnych wupkodow pokaſowaſche. 150 wuſtajerjow bě wjazy dyžli 1000 cźiſkow wuſtajiko. Ssłéborna medailla ſchleſyſkeje ratarſkeje komory je ſo knjeſej Domani w Kulowje a bronſowa medailla knjeſej Pjazy w Kulowje pſchipóſnała. Po ſwjedźeńſkej hoſcźinje mějeſche pucźowanſki wucźeŕ Wawor ſajimawy pſchednoſchk wo ſadarſtwje, ſ kotrehoż ſu ſebi poſłucharjo powucźenja wſacź móhli, kak móhli ſ wězywuſtojnym wothladanjom ſadowych ſchtomow ſ nich wjazy wužitka bracź.

Se Shorjelza. Krajny hejtman pruſkeje Hornjeje Łužizy, ſ Wiedebach a Noſtiz-Jänkendorf, ſobuſtaw ſemjanſkeho ſejma, je tu wumrjeł.

S **Chójanow** pola Hródka. Sswój narodny dźeń je ſo tu wumjenkaŕ Groba wobweżnył, ſadwělowawſchi, dokelž běſchtaj jeho wnuczkaj na ſcharlach wumrjekoj. Woſud cźeſcźehódneho muża powſchitkownje wobžaruja.

S **Mużakowa.** Tu dźełazy 22lětny ſchkleńczeŕ Jurij Wěrik ſ Rowneho dyrbjeſche, ſtórżbu ſhubiwſchi jene njemandźelſke dźećźo ſeżiwicź. Sso teho dla roſhněwawſchi ſo wón na żeleſniży mjes Hródkom a Sslepom cźahej pſchejećź da. Wěrikowe cźełko je ſo žałoſnje ſmjatko.

S **Draždźan.** (Ssamomordarſtwo.) Dirigowazeho wyſchſcheho wucźerja pſchi tudomnym wuſtawje hłuchoněmych, Ernſta Schuknechta, ſu póndźelu we wuſtawowym nuſniku ſ pſcheréſnjenej ſchiju morweho namakali. Wón je ſebi żiwjenje wſał, dokelž ſu jeho někotſi prjedawſchi wuſtawowi wucźomzy jeneho ſleho pſchеſtupjenja dla wobſkorżili.

S **Lipſka.** Pſchi wużſchich wólbach do ſakſkeho krajneho ſejma w 5. Lipſcźanſkim wólbnym wokrjeżu je nationalliberalny kandidat rěcźnik dr. Zöpſel ſe 14,592 hłoſami nad ſozialdemokratom Bammeſom dobył, kotryž je 10,774 hłoſow doſtał.

Přilopk.

* (Do Łobja ſkocźiła.) Njedźelu pſchipołdnju je w Draždźanach jena mkoda pincźniza ſe ſamomordarſkim wotpohladom do Łobja ſkocźiła. Jedyn łódźnik, pſchi Albertſkim moſcźe pſchebywazy, ſo hnydom ſa tepjazej puſchcźi a ju ſ wulkej wobcźeżnoſcźu wukhowa. Żiwjenja ſytu ſu do měſchcźanſkeje hojerńje dali.

* Żałoſtnu ſmjercź je njedźelu w nozy wěſta Müllerowa w ſwojim wobydlenju na Holbeinſkej dróſy w Draždźanach poczeŕpiła. Sso ſ jenej pſcheceźelnizu ſwadźiwſchi, mějeſche ſo wona na ſwojej cźeſcźi tak cźeżko ſranjena, ſo ſo roſſudźi, ſwojemu żiwjenju kónz cźinicź. S tutym wotpohladom ſo wona wuſłéka, pola ſo ſ petrolejom a ſo potom w kupanſkej wani ſedźo ſapali. Poſdźe w nozy ju ſe żałoſtnymi wopalnymi ranami morwu namakachu. Żona je macź dweju dźeſcźow a bě hacź dotal ſe ſwojim mużom w ſbożownym mandźelſtwje żiwa.

* (Sajědojcźenje krwě.) 48lětny hoſcźenzaŕ Haaſe w Dörnthalu pola Saydy, kotrehoż bě tele dny jena mucha kaknyła, je na ſajědojcźenje krwě ſkhoriŕ a bórſy po tym wumrjeł.

* (Skażeny poſ.) W Groſſchönawje w połodniſchej Łužizy je poſ jeneho tamniſcheho wobydlerja tuteho 14lětnu holzu a jeneho młódſcheho hólza ſkużał. Wokrjeżny lěkaŕ je pſa ſa ſkażeneho ſpóſnał a porucził, ſo mataj ſo ſkużanej dźeſcźi w Paſteurſkim wuſtawje w Barlinje hojicź.

* (Nadpad na póſtſki wós.) S Grottawy pola Żitawy ſo piſche: Ssobotu wjecźor ſu tſjo mużſzy póſtſki wós na pucźu ſ dwórniſchcźa nadpadli. Jedyn ſ rubjeżnikow ſpyta, konjow ſadźerżecź, druhi wot ſady na wós ſaléſe a tſecźi ſpyta, pohoncźa ſ kóſła dele ſcźahnycź. Poſłednjeho rubjeżnika ſu jako Ernſta Brüdermanna ſ cźeſkeho Ullersdorfa wuſłédźili. Pohoncź móżeſche jeho po krutym běhjenju żandarmam pſchepodacź. Pſchewodźeŕ póſtſkeho pohoncźa konjow pohonjejo wós wukhowa. Druhej dwaj rubjeżnikaj ſtaj cźełkoj.

* (Njeſboże pſchi konjazej honjeńzy.) W Lipſku je ſobotu w kralowej pſchitomnoſcźi pſchi honjeńzy wo kralowſke myto leutnant Menz Grimaſkich huſarow ſe ſwojim konjom tak njeſbożownje padnył, ſo bjes wědomnja leżo woſta. Wón bě ſebi moſhy cźeżko ſtſchaſł a ſo ſmjercźſtraſchnje ſranił. Konja dyrbjachu ſatſélicź.

* (Spionaża polizajſkeho komiżara.) Prjedawſcheho polizajſkeho komiżara Goldammera ſ Meża ſu ſpionaże dla ſajeli. Goldammera běchu pſched lětom dla njeporjadnoſcźe w ſłużbje ſe ſaſtojńſtwa puſchcźili. Wón ſo do Nancya pſcheſydli, hdźeż je pjecźa w ſłużbje franzowſkeje polizije ſtał. Tola też tam wón

njeje ßwoju winowatosćz dopjelnik. Jeho ſ Franzowſkeje wupokasachu, na cžož wón do Luxemburgſkeje dźěſche. Pſched tydźenjom wón do Metza pſchijědźe, ſo by ßwoju lubu wopytał. Tam jeho jedyn polizist ſesna a saja. Wón je pjecža franzowſkemu knježerſtwu ważne wojerſke a ßłužbne potajnosćze pſcheradźił.

* (Młodostna rubježniza.) W Innsbrucku ſpyta jena pjatnacželětna holza ßwoju hospodowarku, jenu ſtarſchu žonu, ſadajicz, ſo by ßo jejnych pjenjes ſmozowała. Žona móžeſche ßo holzy wobrócz. Rubježnizu, kotraž bě liſtownju ſ 1 krónu pjenjes wſała, ßu ſajeli.

* (Rubježni hońtwarjo hajnika ſatſělili.) Wjerchowſkeho Hohenzollernſkeho hajniſkeho pomoznika Fürſta ßu rubježni hońtwarjo, ſ kotrymiž ßo wón w lěßu ſetka, ſatſělili. Załoßnu ßmjercz ßwojeho muža ſhoniwſchi, Fürſtowa žona do cžaża porodźi.

* (Dźěſczi ßo ſajěkoj.) W Oberurſelu, hdźež bě kermuſcha, pſchipołdnju ſpłóſchenaj konjej ſ wołom na torhoſchczo do cžrjódy dźěczi pſchihnaſchtaj. Dwě dźěſczi ßo hnydom moriſchtej, druhe ßo cžežko ſranichu.

* (Njeſbože ſ automobilom w Pósnańſkej.) Bliſko Golancža ſtótny lěkař Kolanos ſ automobilom, w kotrymž pódła njeho hiſchcże jeho pjatnacželětna dźowka a woženjeny hoſpodarſki pomoznik Schulz ßedźeſchtaj, do jeneho ſchtoma ſawadźi. Wſchě tſi woßoby ßo ſ woła wjerhnychu. Mjes tym ſo ſkótny lěkař ſe ſtróżelemi woteńdże, ßo Schulz ſaraſy. Lěkarjowa dźowka cžežko ſranjena na khorokožu leži.

* (Nadpad na jeneho ßwědka.) W Barlinje ßrjedu pſched Moabitſkim kriminalnym ßudom poſkoczeŕ Weck, kotryž bě wopaczneje pſchiſahi dla wobſkorżeny, do ßwědka Sandmanna wjazy krócz tſěli. Sandmanna ſchtyri kulki trjechichu, tola jeho jenož lohko ſranichu.

* (Saßo jedyn lětaŕ ßo ſaraſyk.) Pſchi napſchemolětanju pola Magdeburga je lětaŕ wyſchſchi leutnant Mente nahłu ßmjercz namakał. Wón ſe ßwojim Wrightſkim lětadłom ſ wyßokosćze 40 metrow na ſemju padże. Lětadło je ßo zyle rosraſyło. Wyſchſchi leutnant Mente bě hnydom morwy. Njeſbože ßo ſta, hdyż chżyſche ßo Mente na ſemju dele puſchczicz. So by ßo jenemu kołej, k wottykanju lětaniſchcża ßłużazemu, wuwinył, dyrbjeſche wón motorej ſ nowa dźěłacz dacz. S tym ßo ſlět k ſemi njeporadźi a lětadło na ſemju padże.

* Dla krjudowanja wojakow je wójnſki ßud w Schleswigu ſeržanta Füllgrafa k jaſtwu na 3 měßazy 3 njedźele a k degradaziji ſaßudźił. Pſchi pſcheßłyſchenju ßwědkow ßo wupokaſa, ſo je wón ſpytał, dweju huſarow wopaczńje pſchiſahacz ſawjedł. Serżant Kunde 4 njedźele ßrěnjeho arreſta doſta, dokelž bě w 7 padach na njepſchedpiſane waſchnje ſ podſtajenymi ſakhadźał a jenu wobſkórżbu podtłócził. Dżeßatnika Berginſkeho dla cželneho ſranjenja w 20 padach a krjudowanja podſtajenych k jaſtwu na 3 měßazy ſaßudźichu. Stari wojazy bèchu młódſchich njepſcheſtawajzy bili a ſ krótka ßurowy regiment wjedli. Woni ßo ſ tym ſamolwjachu, ſo ßu jich ſa ſmylki młódſchich ludźi ſamolwitych cžinili a teho dla ßu jich bili.

* W Herwigsdorfu pola Lubija bu w nozy k njedźeli njewěrjomna hruboſcz a ſkóſcz w hródźi kublerja Groſſa ſkucżena. Hdyż rano holzy ſkotej dawachu, pytnychu, ſo bě jenej kruwje wopuſch hacž do połojzy wotrěſnjena. — Njeje to ſnamjo, ſo pſches njewěru a materialiſtiſke wucżby nowy ſplah dźeń a hórje ßo kaſy a wohrubja!

* Dźěłacżerjej Riegerej, kotryž bě ßo w Reichenawje njedawno ßurowje wopalił, na ſboże ſtrach njehroſy, ſo by widźenje ſhubił, kaž ßu lěkarjo ſpóſnali.

* W Hirſchfeldźe pola Žitawy mějeſche rěſnik Schönfelder jara wulke hońtwjerſke ſboże: wón ſatſěli wulkeho ſkalneho worjoła (Steinadler). Scheŕ wupſcheſtrjeneju kſchidłow pſcheßahuje dwaj metraj. Tute ptaki ßu we Łużizy jara żadne.

* W Fridersdorfje je ſchulſki hólczež, tam pola wuja na wopycże pſchebywajo, do wulkeho njeſboża pſchiſchoł. Wón ßo pſchi jěſdże na koleßo ßwojeho towarſcha ſtupi a pſchi tym ßo do rjeczaſa ſaſchmjata, kotryž jemu na ſtopje dwaj porſtaj wottorhny. Ranjeny bu do khorownje w Žitawje dowjeſeny. To je wottraſchazy a namołwjazy pſchikład!

* Pola Bytomja (Beuthen) w Schleſynſkej bu cžah ſ tym do ſtracha ſtajeny, ſo bèchu troje bróny, dwaj kruchaj kolijow a jedyn żeleſniczny proh na kolije położene. Lokomotiwnik ßo ſ cžaßom ſtracha dohlada a cžah hiſchcże w prawym wokomiku ſadżerża. Skucżerjow njewußlědźichu.

* W Praſy je dźěłacżeŕ Stejſkal w pjanoſcži rjemjeń požrjeł. W khorowni jeho operowachu. W żołdku nańdźechu 47 zentrimetrow dołhi rjemjeń ſe ſpinku. Schto hižo wopojeny cžłowjek wſcho ſkucżił njeje!

* (3000 hriwnow ßo ſpaliło.) Hdyż chżyſche ßwójba ſtótneho wikowarja w Meckelſtedtu w Hannoverſkej ßwojej dźowzy kwaß hotowacz ſwonka domu, ßledźeſche żona tuteho wikowarja po pſchihódnym ſkhowje ſa tſi tyßazy hriwnow, kotrež bě jeje muż pſched krótkim na hermanku ſapłacżene doſtał. Myßło ßebi, ſo budża paduſchi w khachlach lědma tak drohich wężow pytacz, bě wona pjenjeżne papjery ſtaroſcżiwje hromadu ſwiwſchi do kucżika w něſczi położika. Hdyż běchu nóz pſchekwaßowali, naſajtra rano, dokelž bě ſyma, dźowka, hdyż jeje ſtarſchej hiſchcże ſpaſchtaj, w něſczi ſatepi a — ſ tſjoch tyßaz hriwnow jeno hiſchcże hromadka popjeła ſby. Tuta ſchkoda je ßwójbje cžim cżežſcha, dokelž běchu mużej hakle njedawno na torhoſchczu pſchitłóczeńzy wjazy tyßaz hriwnow ſ kapßy pokradnyli.

* We wſchěch měſtach ßo na wulku drohotu żyrobiſnow, woßebje mjaßa, a na wyßoki najimanſki pjenjes ſkorži; w Peſcże we Wuherſkej wjedu wobßedżerjo domow a podružnizy woprawdże ſbežkarſke wójny, dokelž ßu płacżiſny wobydlenjow wyßoke. Tute wuſtupy hižo něſchto měßazow traja a żyke drohi ßu rosnjemdrjene. Wobßedżeŕ domu płacżiſnu bydła powyſcha, podružnik jemu powě, ſo njepſchida niczo, na to wobßedżeŕ podružnikej bydło wupowě, ale na poſtajenym dnju podružnik njewucżehnje, ſ wjetſcha je khoroſcz wurěcż. Tu ßo potom polizija pſchinamka, haj ßamo wojazy ßu dyrbjeli wucżahnycż, dokelž ßo podružnizy żykeje drohi, haj, żykeho dźěła měſta ſtajichu a ſeprjechu. Żónſke ßo ſe ſtražnikami do pukow dachu a mużſzy ſ kamjenjemi do nich mjetachu. Wěſo napoßledku podružnika ſ mozu wucżěrja, ale druſy podružnizy na dom tajkeho wobßedżerja bojkot woſjewja a nichtó njeßmě pola njeho bydlicz. Tajka napjatoſcz, pſchi kotrejž ſtražnizy tež na konju ßo wobdźěleja a ludźi ſ teßakom wuhanjeja, w Peſchczu hižo dlěſſchi cżaß traje, a wobojoſtronſka roshórczenoſcz ſkerje hiſchcże pſchibywa.

* W ſakſkich khoſtarnjach pſchebywaſche kónz tſeczeho ſchtwórcžłěta 3522 mużſkich a 364 żónſkich jatych, ſhromadnje 3886. To je doſcz wulka liczba!

* (Schkitaŕ běrnow.) Franzowſojo ßu dyrbjeli lětża dowoſzuſych běrnow do kraja pſchiſwolicz, dokelž ßo pola nich běrny njejßu poradźiłe. Cżaßopiß „Gaulois“ na to ſpomina, kak dołho je trało bědżenje, prjedy hacž ßebi běrny ſa krala Ludwika jědnateho we wóßomnatym lětſtotku ſkónczńje ßwoje pſchipóſnacże a dobre prawo dobychu. Wucżenz Parmantier jónu na kralowſki dwór pſchiſchedſchi kralej richel pſchepoda, kotryž bě — ſ běrnjazych kżeni ſeſtajany. Dwórſzy knježa wußměſchachu a mějachu wucżeneho wojowarja ſa běrny ſa błaſna. Ale kak ßo dźiwachu: Kral richel ſ wucżenzoweje ruki mikoſcżiwje pſchija a pſchitykny ßebi jenu ſ fijałkowych kwětkow do kneflazeje dźerki na pyſchnej ßukni. Woßebni a hordźi dworjenjo drje ßo ſpłóſchichu, ale wuſpěch bě tón, ſo bu neplaza kwětka bórſy kwětka módy; dżenßniſchi dżeń hiſchcże ma w Pariſu mjeno „fleur de Parmentier“ („Parmentierowa kwětka“). Kralowy pſchikład móznje roſßudźi woßud běrnow a bórſy ßo wſchitke pſchecżiwne ſmyßlenje pſchecżiwo běrnam ſhubi.

* (Wichor a powodżenje w połodniſchej Italſkej.) Ssylne ſliwki a wichor ßu dźěł połodniſcheje Italſkeje bliſko Neapla wupuſcżiłe. Hory a doły pſchi morju ßu tam powſchitkownje bjes lěßow a ſkałojte. Hdyż je ßo hodźiło, ßu poßlednje lěta drje Salernitanſzy ratarjo wumjeſkſke terraßy pſchiprawili a je ſ kerkami poßadźeli. Tola ſ deleſchucżazymi wodami ßo tute terraßy a jich pjerſchcz ſ błótowej rěku ſměſcha, kotraž ßo na runinu rosla a wſchudże ſtróżele a ſapuſcżenje pſchinjeße. Sliwkej ßo hiſchcże wichor pſchida, kotryž tſěchi wotkry, murje ſpowala a ſkały ſ hórſkich ſcżěnow wottorha a do khłubiny ſmjeta. K ſapuſcżazemu dźěłu běchu ßo po tajkim ſchtyri żiwjoły ſjednocżiłe: sliwki, powodżenje, błótowa rěka a wichor a na poßled njembrje ſmahowaze morjo, kotrež woßebje móŕſki brjoh pola Salerna cżežko wobſchkodźi.

Kupa Iſchia pola Neapla je ßo ſ wichorom wupuſcżiła, kotryž je twarjenja ſpowalał a wſchudże ſtróżele a ſaniczenje rosſcherił. Najhórje je ßo rybaſke měſtaczko Cetara pola Amalfi potrjechiło. Wono je ßo nimale do żyła ſe ſemje ſhubiło. Někotre ſ horow ßo lijaze rěki 3000 wobydlerjow liczaze měſtaczko powodźichu. Něhdże 300 cżłowjekow je tam nahłu ßmjercz namakało. Do morja je ßo wjele cżółkow ſpławiło, kotrež ßo ſ njeho dyß a dyß na brjóh wucżißnu. W Amalfi ßu dwanacże morwych, w Minori ſchtyrjoch morwych a wjele ſranjenych naliczili. W Majori, hdyż je wupuſcżenje nimale tak wulke, kaž w Cetara, ßu dwazeczi cżółkow pod roſpadankami wucżahnyli; boja ßo, ſo je hiſchcże daliſchich 30 woßobow ſ nahej ßmjercżu pſchekhwatało.

* (400 twarjenjow ßo ſpaliło.) W ruſkimaj namjeſnymaj wßomaj Kielglowje a Żeleſiju je ßo 400 twarjenjow ſpaliło, mjes nimi dwě zyrkwi a ſchule. Jako ſakožerjow wohnjow ßu dweju prjedawſcheju wohnjoweju haſcherjow ſajeli.

* (Potepjenje kanonſkeho cžołma.) Kanonſki cžołm „Liberté“ haitiſkeje republiki w ßrjedžnej Ameriży je ßo po rosbuchnjenju w pſchiſtawje de Paix potepił. 70 wołobow je ßo ſ rosbuchnjenjom moriło abo ßo tepiło. Jenož dwazeczi je ßo wukhowało. Mjes morwymi je tež 10 generalow, kotſiž ßo k ßwojim komandam w połnóznym departemencze wjeſechu.

Wußudženja.

Khoſtanſka komora. Hižo 20 krócž khoſtany džěłacžeŕ J. Reck, 1859 w Rajdach narodženy, bě lětża 28. februara na droſy mjes Cžornjowom a Wóßlinkom hromadže ſ kowarjom Sporrlichom ſ Lubanje jene jěſdne koło, hoſcženzarjej Barthelſej w Jitru ßłuſchaze, kradnył. W Pſchiwcžizach, hdjež Reck nakhwilnje na kuježim dworje džěłaſche, bě wón 30. hapr. leje cželadnika Hajnu ſ tajkej mozu ſ hnojowymi widłami pſches ramjo dyrił, ſo Hajna tydžeń dołho džěłacž njemóžeſche. Dale bě Reck, wudawajo, ſo je ßo jemu khěža wot paliła, we Wyßokej wumjenkarży Juriſchowej 30 pjenježkow a žonje ſchewza Krach 50 pjenježkow wuliſchcžił. Recka, kotryž je hižo 14 lět w khoſtarnjach wotßedžał, k khoſtarni na $1\frac{1}{2}$ léta ſaßudžichu a jemu cžeßne prawa na 5 lět wotrjeknychu.

Lawniſki ßud. Gmejnſki pſchedſtejicžeŕ Schuſter w Klukſchu bě pſchekupza Ernſta Bukana w Lichanju ſtſchiwdženja dla wobſkorżił. Bukan bě pjecža žiwnoſcžerjej J. T. Brycži w Klukſchu pißmo napißał, ſ kotrymž bě ßo tutón na Schuſtera pola wójnſkeho miniſterſtwa pſchißłodžał. Lawniſki ßud bě teho dla Brycžu lětża 19. haprl. k jaſtwu na 2 měßazaj ſaßudźił. Brycža bě pſched ßudom pjecža prajił, ſo je jemu Bukan pſchi ſeſtajenju tamneho pißma pomozny był. Jako ßwědk ßo wón dženża njemóžeſche na to wjazy dopomnicž, ſchto bě prjedy pſched ßudom rěcžał. Bukana teho dla wuwinychu.

× 17. junija 1909 w Sprewi w Roswodezach cžěło 38lětneho Khorle Sswory, ßyna ſwudowjeneje khěžeŕki Albertiny Sſworineje w Budeſtezach, namakachu. Po jeho pohrjebanju bě bratr tepjeneho, Max Sswora, w korcžmje rěſnika Richarda Mehnerta w Hajnizach winował, ſo je jeho bratra do Sprewje ſtorcžił, pſched ſměrzom pak ßo wón ſ Mehnertom ſaßo ſjedna. Poſdźiſcho ſwudowjena Sſworina ſaßo Mehnerta winowaſche, ſo je jejneho ßyna ſkónzował. Tež žandarmej Nowakej w Budeſtezach bě wona rjekła: „Knjes žandarmo, hinak tola njeje, Mehnert je mojeho ßyna ſkónzował.“ Mehnert na to, wot žandarma Nowaka k temu nucženy, Sſworinu ſtſchiwdženja dla wobſkorżi. Pſched ßudom Sſworina pſcheczíwo Mehnertej ßwoje wobſkorżby woſpjetowaſche. Mehnert je jejneho ßyna Khorlu a ſtudnjerja Gruhla ßmjertnje hidżił. W jejnej a jejneho ßyna pſchitomnoſcži je wón Khorli raſ rjekł: „Khorla, hdyž ſměju Tebje pod ſchtyrimi wocžemi, dyrbiſch pod mojimaj rukomaj ßłaknycž.“ Wobßědžeŕ ſkały Pjetaſch w Roswodezach je jej prajił, ſo jejny ßyn njeje do wody padnył, ale ſo ßu jeho ſkónzowali. Pjetaſch je pſchitomny był, hdyž ßu cžěło ſ wody wucžahnyli, a widżał, ſo je cžěłowa ſchija ſtłocžena była. Kaž žandarm Nowak wobßwědcži, bě Pjetaſch poſdźiſcho ßwoje wuprajenja wrócżił. Swudowjenu Sſworinu ſtſchiwdženja dla k jaſtwu na 1 měßaz ſaßudźichu. Wona je ßo hnydom pſcheczíwo wußudcj powołała.

Maggiowe inſchkowe kuſki po 5 pjenježkach

ßo wopraw-džitej mjaßowej juſchzy dospołnje runaja a ßo runje tak kaž tuta wuživaju. Najlěpſche porucža

Hermann Kuſchka na ſchuleŕſkej haßy 5, filiala na rybowej haßy 5.

Dobru ſtrowu

runklizu

ma na pſchedań zentnaŕ po **60** pjenježkach, tak daloko hacž ſklad doßaha,

knježi dwór w Huczinje.
F. A. Nicke.

Th. A. Wällnitz naſlědnik
w Budyſchinje
9 na ßukelniſkej haßy 9.
Najtuńſche kupowanſke žórło
ſa
njewjeſczinſke wuhotowanje
a
jednotliwe meble
ſolidneho a modneho dźěła.
Sprawne poßłużenje.
Pſchi hotowych pjenjeſach rabatt.
Esamßna pólſtrowatnja.

Wobhladanje bjes kupjenja dowolene. Strowy, na mjenje a hłyſtne cžo. ležyſchemaj.

Wſchědnje czerſtwe
byklingi, ſproty,
ſlundry,
ßuſchenu haſchu,
zyle miku a zunju,
ff. ßuſchene rěczne
wuhory,
pſtruhi,
delikateſſowe jerje,
Bismarckſke jerje,
kulany mops,
ruſke ſardiny,
wſchelake drużiny
wolijowych ſardinow,
tyſu hižo po **40 pjenježlach**
porucža
Küttner naßl.
Richard Weigel
na ßerbſkej haßy.

Lanu muczku
a holbjazu pizu
porucža **Khorla Kahrowe.**

Prawny bürow Ernſta Kobana
(prjedy J. a E. Kobana)
w Budyſchinje
pſchi žitnych wikach 4.
— Telefon 675. —
Saradźenje ležomnoſczow a hypothekow, ſrjadowanje ſawoſtajenſtwow, wudźěłanje kupjow a liſczinow wſcheje drużiny, ſeſtajenje nſchěch druhich pißnych dźěłow. Sehnawanje pjenježnych žadankow.
— Rěczu tež ßerbſki. —

Serbſke a němſke
ſpěwarſke
ßu dostacž **we wudawatni Serbskich Nowinow.**

Lamanu ſchokoladu
po puntowſkich pakczikach, tež lěpſche drużiny wopſchijazych, hižo po **1** mk. porucža
Moritz Schmidt
pſchi mjaßowych jědłach 1,
mjes ßerbſkej haßu a Pětrowſkej zyrkwje.

Dobru
pſcheńczunu muku
zokorßłódke ßłowki
pola **Khorle Kahrowea**
pſchi žitnych wikach.

Liebſch,
ßudniſki aktuar ſw. ßłużby
pſchi nowych hrjebjach 5
piſaŕnja ſa kupowanſke, hypothekiſke, dismembraziſke, teſtamentſke a ſawoſtajeńſtwowe wěży atd.
Rěczi ßerbſki.
— Telefon cžißło 177. —
Pſcheßadźowanje ležomnoſczow.

Kóſlaze koże,
howjaſe koże,
czelaze koże,
ſajecże, kaniklaze,
tkhórjaze, kunjaze,
kocże koże,
wowcże koże
a wowczu wołmu
po najwyſchſchich płaczíſnach kupuje
Heinrich Lange
pſchi ßerbſko-katholſkej zyrkwi a pſchi žitnych wikach 11

Trjebanej, ale derje ſdźeržanej
göplaj
ſtaj płaczíſny hódnaj na pſchedań w Libonju cžißko 2.

Wotewrjenje drjewoweje wikowarńnje.

S tutym najpodwolnischo k wjedźenju dawam, so ßym tu dźenßa

drjewowu wikowarńnju

pschi Mužakowskej drósy wotewrił, kotruž pschi trjebanju **desskow wschěch tolstoszćow, latow, žerdźow, tramow, szćinoweho pleczenja, tšěschneje papy** najnaležnischo poruczam.

Budu ßo prózowacź, so bych ßwojim wotebjerarjam jenoź s dobrej tworu po tunich płaczišnach poßłużował.

S poczeszczowanjom

W Budyschinje, 1. oktobra 1910.

Bydło: na Židowje 242.

August Jursch,

prjedy městny polěr pola czěßliskeho mischtra Hołbjana.

---

1. pjenježna lotterija

k lěpschemu

wopomnjenskeho wustajenja kralowy Karoly.

55719 pjenježnych dobytkow bjese wscheho wotczehnjenja wuczinjazych hromadże **225000 hriwnow.**

Hłowne dobytki 25000, 15000, 10000 hriwnow atd.

Czehnjenje: 15. a 16. dezembra 1910.

Na kóżde 10 sa ßobu ßlědowaze czißka ßo s najmjeńscha jedyn dobytk sarucza.

Łoßy po 1 mk. we wschěch lotterijowych wobkhodach kaž tež we **wudawarni Serbskich Nowin** abo psches **„Invalidendank"** w Draždźanach. (Jako porto ma ßo 15 pj., sa pschipóßłanje dobytkowych sapißow 10 pj. pschipokładnicź.) **Serija 10 łoßow** 10 mk. hromadże s portom a dobytkowym sapißom. Pschedawarńnje ßu na plakatach spósnacź.

Do Rakeczanskich stron.

Wosjewjenje.

Czesczenym Sserbam **w Rakezach a wokolnoszczi** k wjedźenju dawam, so ßym ßwoju

zementowu fabriku powjetschił.

Nětko tež **platki** k plestrowanju kuchinjow, **pschedhěžow** a **khodow** wschelakich barbow dźěłam, teho runja tež **tšěschne zementowe zyhele** wschelakich barbow dźěłam a mam wschitko stajnje na składze.

Tšěschnu papu a teer

mam teho runja na składze.

Duž proschu, pschi potrjebanju ßo dobroczinje na mnje wobroczicź.

S poczeszczowanjom

Jan Kunaschk,

twarski mischtr

w Rakezach.

Do Rakez!

Wuwsaczne dny!

Ssobotu wot 29. oktobra hacź do pjatka 4. nov. 1910 punt jědźneje margariny **„Muldźina parla"** a ½ punta blokoweje schokolady hromadże po 90 pjenježkach.

Jeniczke pschedawanje **„Milki"** a **„Muldźineje parle"** sa Rakez a wokolnoszcź.

Emil Werner.

Łahowska nalutowarńnja,

sap. tow. s njewobmjes. ruk.,

směje **njedźelu 30. oktobra pop.** ½**4 hodźin** w Nowakez hosczenzu

hłownu shromadźisnu.

1. pschedßydowa rosprawa.
2. rosdźělenje czisteho wunoschka.
3. wólby k dohladowarstwu.
4. pscheměnjenje wustawkow dla pscheproschenja k hłownej shromadźisnje.
5. namjety a napraschowanja.

Na bohaty wopyt pscheproschuje **pschedßydstwo.**

Serbske blido

kóżdu wutoru w 5 hodźinach w khofejowni.

Kedźbu!

Sa czitanje kharaktera, wukładowanje dłońnych czarow je snata frenologina wot ßoboty 5. hacź do póndźele 6. novembra rano wot 9 hacź wjeczor do 10 hodźin k rěczam w Budyschinje w hosczenzu sloteje hwězdy.

Małsiwna khěża

se sahrodu czißko 9 w Něczinje pola Pomorz je na pschedań.

Dalsche je shonicź w korczmje tam.

Mały czarny poß

s běłym wutrobnom a běłymaj prědnjomaj tozkomaj je ßo s Khwaczíz shubił. Wotedacź p. Gubscha w Khwaczizach pola Měrkowa.

Sskużobne holzy, dźowki, hródźne dźowki a tajke k ßwinjom, wotroczkow pyta pschistajerka **Holtschowa** w Budyschinje w Albertskim dworje.

Derje sdźeržany

kožany sofa

je tunjo na pschedań w Budyschinje na Schliebenskej drósy czo. 4 (njedaloko kronprynzowskeho mosta) po 1 poskhodże na prawizy.

Kucharki, stwinske a ßkużobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy k ßwinjom, wotroczkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłaczerske ßwójby pyta hnydom abo posdźisco pschistajerka **Görlichowa** na ßukelnskej haßy 1 na rózku žitnych wikow w czrijowni knjesa Heinr. Mohra.

Hejtman ßo pyta.

Na knjezi dwór w Budyschinku ßo k nowemu lětu abo prjedy wozenjeny hejtman pyta. Jenoź derje poruczeni chzyli ßo samolwicź.

Tajny radźiczel Steiger.

Dźělaczerki

trajne derje ßo płaczaze dźěło namakaju

w porzlinowej fabrizy w Margareczinej hěcze.

Někotsi formarszy wuczobnizy

ßo jutry 1911 w naschej lijerni pschijimaju.

Želesolijerńja a maschinska fabrika akzijowe towarstwo, w Budyschinje na Tšelanskej drósy 7.

(K temu czißku pschiloha a pschiloha „Sahrodka".)

Pschiloha k czißu 44 Serbskich Nowin.

Ssobotu 29. oktobra 1910.

Placzißny rěsneho slotu na Draždzanskich slótnych wilach.

24. oktobra 1910.

Placzißny po zentnarjach k hriwnach.

Slótne druzhiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha hr.	Rěsna waha hr.
Wolhy:		
1. poknomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscze hacz do 6 lět	47—50	84—87
awstrisle	50—53	87—90
2. mlode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	43—46	79 83
3. ßrěnjo pizowane mlode, derje pizowane starsche	37—42	73—78
4. ßnadnje pizowane lózdeje starohy	31—36	65—72
Jalojzy a kruwy:		
1. poknomjaßne, wukormjene jalojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscze	44—47	76—79
2. poknomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnoscze hacz do 7 lět	40 43	72—75
3. starsche, wukormjene kruwy a ßnadnje wuwite mlódsche kruwy a jalojzy	36—39	67—71
4. ßrěnjo pißowane kruwy a jalojzy	30—35	60—66
5. ßnadnje pizowane kruwy a jalojzy	26 29	55—59
Byki:		
1. poknomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscze	46 49	77—80
2. ßrěnjo pizowane, mlódsche a derje pizowane starsche	41—45	71—76
3. ßnadnje pizowane	36 40	66—70
Czelata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	58—62	88—92
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	54—57	84—87
3. ßnadnje wuwite wot zyza	49—53	79—83
Swinje:		
1. poknomjaßne lěpschich raßow a jich schchiženjow w starobje hacz do 1¼ léta	55—56	71—72
2. mjaßne	53—54	69 70
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	49—52	65—68

Placzißna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:	W Budyschinje. 22 okt. 1910 wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np.	W Lubiju. 27. okt. 1910. wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np.
Pschenza bela	—	—	—	—	9	60	10	—
" zolta	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa	9	40	9	55	9	10	9	60
Rožka	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa	7	25	7	50	7	10	7	50
Jeczmjeń	—	—	—	—	7	50	8	25
Wows, 50 kilogr.	7	70	8	—	7	30	8	—
Hróch	12	50	13	50	12	50	13	—
Wola	8	75	9	25	—	—	—	—
Jahły	15	—	16	50	16	—	17	—
Hejduschka	15	50	16	50	19	—	20	—
Berny	2	30	2	70	2	30	2	70
Butra 1 kilogr.	2	50	2	70	2	50	2	70
Pschenczna muka 50 "	10	50	19	75	17	—	19	—
Rjana muka 50 "	8	75	12	—	11	—	13	—
Ssyno 50 "	2	50	2	90	2	50	3	—
Ssloma 100 "	4	—	4	17	3	65	4	—
Proßata 616 schtuk, schtuka	9	—	23	—	—	—	—	—
Pschenczne wotruby 50 kilogr.	—	—	5	50	5	60	5	90
Rjane wotruby 50 kilogr.	—	—	5	40	5	70	6	—
Pschenczny gris 50 kilogr.	—	—	6	—	—	—	—	—
Rjany gris 50 kilogr.	—	—	6	40	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenza (bela) wot — hr. — np. hacz — hr. — np., pschenza (zolta) wot 9 hr. 50 np. hacz 9 hr. 75 np., rožka wot 7 hr. 25 np. hacz 7 hr. 50 np., jeczmjeń wot 8 25 np. hacz 8 hr. 75 np., wowß wot 7 hr. 50 np. hacz 8 hr. — np.

W Budyschinje placzesche: kórz pschenzy (bela) po 170 puntach — hr. — np., hacz — hr. — np., zolta — hr. — np. hacz — hr. — np., nowa: 15 hr 98 np. hacz 16 np. 24 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hacz — hr. — np. nowa: 11 hr. 40 np. hacz 11 hr. 80 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach: — hr. — np. hacz — hr. — np.

Wiczne placzißny w Kamjenzu.

27. okt. 1910.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 20 np. hacz 7 hr. 50 np., pschenza wot 9 hr. — np. hacz 9 hr. 70 np., jeczmjeń wot 7 hr. — np., hacz 8 hr. — np., wowß wot 7 hr. — np., hacz 7 hr. 60 np., jahły wot 6 hr. — np. hacz 17 hr. — np., hróch 17 hr. 50 np., ßyno (stare) 3 hr. 30 np. (nowe) 3 hr. — np., bérny 2 hr. 70 np., ßloma (100 kilogr.) 4 hr. 50 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 30 np. hacz 2 hr. 60 np., jeja (mandl) 1 hr. 35 np.

Wjedro w Londonje 28. oktobra: Pomroczene.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smeje 23. njedzelu po ßwjatej Trojizy duchowny Tischer rano w 7 hodzinach ßerstku spowjednu rěcz, ½9 hodzin farat Räda ßerbske a w 10 hodz. němske predowanje. — Tydzeńske sastojnske dźěła smeje duchowny Tischer.

Reformaziski ßwjedzeń smeje duchowny Tischer rano w 7 hodz. ßerbsku spowjednu rěcz, ½9 hodzin ßerbske a w 10 hodz. němske predowanje. Zyrkwinski chór spěwa: „Knjeże, ty ßy nasch Bóh, nascheho sboża róh" wot Albina Pjekarja a „My dzemy a chzemy nětk Bohu ßo modlicz" wot Albina Pjekarja. Psched zyrkwinymi durjemi budze kollekta sa samery ev. Gustav-Adolfskeho wustawa.

Wěrowani:

W **katholskej zyrkwi:** Kurt Pätzold, serjant w Budyschinje, s Marju rodz. Rötigez w Budyschinje.

S **druhich wozadow:** Pawol Wolf, czěßla w Semichowje, s Ernestinu Paulinu Böhmiz we Wehrsdorfje. — Ernst Oswald Müller, pohonca a wohydlet w Wbohowje, s Marju Augustu Kirschnerez w Kóslach. — Khorla Richard Rudolph, pjekar w Delnim Sohlandze, s Marju Lejnu Nedez, fabrikskej dźěłaczeńku w Cžornych Noßlizach. — Khorla Měrcźin Kirchner, knihiwjednik we Wehrsdorfje, s Hanu swudow. Lipkowej rodz. Mrósez tam. — Wylem Emil Scholka, kamjenjetoczet w Wbohowje, s Emmu Ernestinu Schmidtez, ßluzobnej w Raschowje. — Ernst Alfred Kunath, wuczet w Hornim Ullersdorfje, s Marju Lejnu Pflaumez w Hornjej Hórzy. — Ernst Emil Dude, czěßla w Budestezach, s Marthu Libschiz, hospodarskej pomoznizu tam. — Ota Theodor Anger, rěsbat w Draždzanach, s Lisbethu Johannu Pětkez, domjazej dźowku w Hornjej Hórzy. — Ernst Emil Lehmann, dźěłaczet w Mnischonzu, s Hanu Juliju Semerakez, fabrikskej dźěłaczeńku tam. — Emil Kloß, khachleśtajet w Polcźnizy, s Elsu Marju Rychtarjez, hospodarskej pomoznizu w Lubjenzu. — Khorla Bjedrich Wagner, kamjenjeczeßat w Kumwaldze, s Hanu Gedanez, fabrikskej dźěłaczeńku w Kóslach.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi:** Alfred Max, Ernsta Augusta Soby, wothladarja kobłańnje w Scźijezach, ß. — Jan Werner, Jana Wuschika, strażnika strażowaczeho a samkazeho towarstwa a wobydlerja na Zidowje, ß. — Jan Gerhard, njemandź. ß. na Zidowje. — Adela Lucia, Khorle Augusta Wicźasa, fabrikskeho blidarja w Dobrufchi, dź. — Marja Martha, Ernsta Augusta Hejny, radźineho dźěłaczerja na Zidowje, dź. — Frida Augusta, Augusta Jurschika, pohonca we Wowujowje, dź. — Emma Elsa, Khorle Kopjenacźa, źiwnoscźerja w Ratarjezach, dź. — Hana Selma, Handrija Barta, khěžerja a koporniskeho dźěłaczerja na Zidowje. dź. — Lisbeth Martha, Pawola Hermanna Neumanna, molerja na Zidowje, dź.

W **katholskej zyrkwi:** Khorla, Juliuża Brendlera, żelesniskeho dźěłaczerja na Zidowje, ß. — Josef, Josefa Klamczinskeho, dźěłaczerja w Hněwßezach, ß.

S **druhich wozadow:** Bjedrich Willy Edmund, Oskara Willya Schwarza, fabrikskeho dźěłaczerja we Lupoji, ß. — Kurt Ernst, Khorle Jana Voigta, źiwnoscźerja w Nowej Wßy pola Rakez, ß. — Emma Kruźiz, njemandźelska dź. w Komorowje. — Gustav Max, Ernsta Richarda Zura, porzlintoczerja we Wulkej Dubrawje, ß. — Dora, Emila Khorle Dathy, porzlintoczerja we Wulkej Dubrawje, dź. — Olga Martha, Handrija Robschinka, pjekarskeho mischtra w Minakale, dź. — Frieda Emma, Ernsta Pawoła Wünsche, źiwnoscźerja w Nowych Porschizach, dź. — Martha Frieda, Bjedricha Augusta Locki, źiwnoscźerja w Rakojdach, dź.

Zemrjeći:

W **Michalskej wozadze:** 19. oktobra: Kurt Waltat, Jana Scholty, zyhelniskeho dźěłaczerja nr Zidowje, ß., 2 m. 10 d. — 25. Marja Madlena Janezez, njebo Jana Bohuwěra Ssworý, khěžkarja w Hrubjelczźizach, wudowa, 73 l. 10 m. 1 dź. — 26. Adolf Pomhajbóh Leberecht Reimann, schewz s Landsberga nad W.. we wokrjeżnej khorowni na Zidowje, 79 l. 10 d.

Zyrkwinske powjesće s Hodźija.

23. njedzelu po ßwjatej Trojizy smeje farat Kschižan rano ½8 hodzin ßerbsku spowjednu wuczbu, ½9 hodzin duchowny Voigt ßerbske a w 10 hodz. němske predowanje.

Reformaziski ßwjedzeń smeje rano ½9 hodzin farat Kschižan němske a ¾10 hodzin ßerbske predowanje. Psched zyrkwinymi durjemi budze kollekta sa Gustav-Adolfske towarstwo.

Zyrkwinske powjesće s Budestez.

23. njedzelu po ßwjatej Trojizy smeje farat Domaschka rano ½8 hodz. ßerbsku spowjedź, duchowny Bojz dopołdnja ½9 hodzin ßerbske a w 10 hodz. němske predowanje.

Na reformazijskim ßwjedzenju je zyrkwinska visitazija. Rano ½9 hodzin smeje farat Dowaschka ßerbske a ½11 hodzin němske predowanje, farat Räda pak ßerbsku a wyschschi zyrkwinski radźiczel Rosenkranz s Budyschina němsku visitazisku rěcz. — Khor spěwa: „Dzeńß kraßny dzeń nam sesthadza" wot O. Wermanna. — Po wobědmaj Bozimaj bożbomaj ßo kollekta sa evangelskich wěrybratrow w rosproschenju sběra. — Popołdnju w 3 hodz. smeje duchowny Bójz wuczbu s zyłej wozadźinej młodoscźu.

Wizitne khartki czijschczi spěschnje a tunjo **Ssmolerjez knihiczischczerńa.**

Jěsdny plan železnizow

placžazy **wot 1. oktobra 1910 hač do 30. haprleje 1911.**

Njedźelu a ßwjate dny też 4. wosowa klaßa jěsdźi.

S Lubija do Radworja.

Wosowa klaßa	2-4	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2. 3.
S Lubija	—	8,34	11,56	3,09	5,18	7,44	—	11,15†
Ketliz	—	8,45	12,07	3,20	5,29	7,55	—	11,26†
Radměriz	—	8,54	12,17	3,29	5,38	8,04	—	11,35†
Hłuschiny	—	8,59	12,23	3,35	5,44	8,09	—	11,41†
Luwočźiz	—	9,07	12,31	3,43	5,53	8,17	—	11,49†
Maleczźiz	—	9,14	12,38	3,50	6,00	8,24	—	11,56†
Wósborka	4,45	9,25	12,54	3,56	6,18	8,30	8,33*	12,02†
Hrodźischcza	4,52	9,33	1,02	—	6,26	—	8,40*	—
Barta	5,15	9,50	1,19	—	6,40	—	8,51*	—
Hucźiny	5,27	10,01	1,30	—	6,51	—	9,01*	—
Klukscha	5,38	10,12	1,41	—	7,03	—	9,11*	—
Wulk. Dubrawy	5,51	10,25	1,55	—	7,17	—	9,22*	—
Lutobcza	5,58	10,32	2,01	—	7,24	—	9,29*	—
Radworja sast.	6,04	10,38	2,08	—	7,30	—	9,35*	—
do Radworja dwórn.	6,11	10,45	2,14	—	7,37	—	9,41*	—

* Jěsdźi jenož 16. oktobra, 6. novembra, 26. dezembra, 8. januara, 5. februara, 5. měrza a 17. haprleje.

† Jěsdźi jenož njedźelu a ßwjate dny w oktobrje.

S Radworja do Lubija.

Wosowa klaßa	2-4	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4	2-4.	2-4.	2-4.	2. 3.
S Radworja dwórn.	—	—	8,25	12,18	—	4,38	—	9,01	—	11,49*
Radworja sast.	—	—	8,32	12,25	—	4,46	—	9,08	—	11,56*
Lutobcza	—	—	8,40	12,32	—	4,55	—	9,14	—	12,02*
Wulk. Dubrawy	—	—	8,49	12,39	—	5,07	—	9,21	—	12,08*
Klukscha	—	—	9,01	12,50	—	5,17	—	9,31	—	12,18*
Hucźiny	—	—	9,12	1,00	—	5,29	—	9,41	—	12,28*
Barta	—	—	9,44	1,16	—	5,50	—	9,51	—	12,38*
Hrodźischcza	—	—	9,55	1,27	—	6,01	—	10,02	—	12,48*
Wósborka	—	7,23	10,25	1,39	4,08	6,08	6,30	10,09	10,12†	12,56*
Maleczźiz	—	7,30	10,32	1,45	4,15	—	6,37	—	10,19†	—
Luwočźiz	—	7,39	10,39	1,52	4,22	—	6,46	—	10,26†	—
Hłuschiny	—	7,47	10,47	2,00	4,30	—	6,54	—	10,34†	—
Radměriz	—	7,53	10,52	2,05	4,36	—	7,01	—	10,39†	—
Ketliz	—	8,06	11,03	2,16	4,48	—	7,14	—	10,50†	—
do Lubija	—	8,18	11,15	2,28	5,00	—	7,26	—	11,02†	—

† Jěsdźi jenož njedźelu a ßwjate dny w oktobrje.

* Jěsdźi jenož w nozy 16./17. oktobra, 6./7. novembra, 26./27. dezembra, 8./9. januara, 5./6. februara, 5./6. měrza a 17./18. haprleje.

S Budyschina do Rakez — Wojerez.

S Budyschina	5,10	7,48	9,13	11,48	2,10	4,05	7,15	8,26	10,45	11,24
Ratarjez	5,17	7,55	9,20	11,55	2,17	4,12	7,22	8,33	10,53	—
Židowa	5,21	8,00	9,24	11,59	2,21	4,16	7,27	8,37	10,58	—
Mal. Wjelkowa	5,29	8,08	9,33	12,07	2,30	4,24	7,35	8,44	11,06	11,39
Radworja	5,40	8,25	9,43	12,18	2,40	4,38	7,46	9,01	11,22	11,49
Khażowa	5,46		9,49		2,46		7,53		11,26	
Njeßwaczźidła	5,55		9,58		2,55		8,04		11,38	
Scheschowa	6,03		10,06		3,03		8,12		11,46	
Rakez	6,12		10,15		3,15		8,25		12,09†	
Komorowa	6,19		10,22		3,22		8,32		12,16†	
Sdźarow	6,26		10,29		3,29		8,39		12,23†	
Hóska	6,33		10,36		3,36		8,46		12,30†	
Kulowa	6,40		10,43		3,43		8,53		12,37†	
Němzow	6,48		10,51		3,51		9,01		12,45†	
do Wojerez	6,54		10,57		3,57		9,07		12,51†	

ptšij. do Lubija 11,15. | ptšij. do Lubija 2,28. | ptšij. do Wósb. 6,08. | ptšij. do Wósb. 10,09. | do Wósborka 12,56. O

† Jěsdźi jenož w nozy poßlednjeho dźěłanskeho dnja w tydźenju.

O Jěsdźi jenož w nozy 16./17. oktobra, 6./7. novembra, 26./27. dezembra, 8./9. januara, 5./6. februara, 5./6. měrza a 17./18. haprleje.

S Wojerez — Rakez do Budyschina.

S Wojerez	†4,10		7,04		10,11		2,31		7,41
Němzow	†4,17		7,11		10,18		2,38		7,48
Kulowa	†4,25		7,19		10,26		2,46		7,56
Hóska	4,32		7,26		10,37		2,53		8,03
Sdźarow	4,39		7,33		10,44		3,00		8,10
Komorowa	†4,46		7,40		10,51		3,07		8,17
Rakez	5,05		7,50		10,59		3,16		8,25
Scheschowa	5,13		7,57		11,06		3,23		8,33
Njeßwaczźidła	5,23		8,05		11,14		3,31		8,40
Khażowa	5,33		8,14		11,22		3,39		8,49
Radworja	5,44	6,15	8,21	10,51	11,28	2,17	3,46	7,44	8,55	9,42
Mal. Wjelkowa	5,55	6,25	8,31	11,01	11,38	2,28	3,56	7,54	9,05	9,53
Židowa	6,03	6,33	8,38	11,08	11,45	2,36	4,03	8,01	9,12	—
Ratarjez	6,08	6,37	8,43	11,13	11,50	2,40	4,07	8,06	9,17	—
do Budyschina	6,15	6,44	8,50	11,20	11,57	2,47	4,14	8,13	9,24	10,07

4,45 wot Wósborka | 8,34 wot Lubija. | 11,56 wot Lubija. | 5,18 wot Lubija. | O 7,44 wot Lubija

† Jěsdźi jenož kóždy poßledni dźěłanski dźeń w tydźenju.

O Jěsdźi jenož hač do Wósborka, 16. oktobra, 6. novembra, 26. dezembra, 8. januara, 5. februara, 5. měrza a 17. haprleje też hač do Budyschina.

Kamjenz-Halschtrow-Biskopizy.

S Kamjenza	5,50	11,30	2,03	7,02
Halschtrowa	6,17	11,58	2,30	7,36
Do Biskopiz	7,03	12,44	3,21	8,27

Biskopizy-Halschtrow-Kamjenz.

S Biskopiz	7,25	1,40	4,20	9,12
Halschtrowa	8,10	2,28	5,30	10,00
Do Kamjenza	8,34	2,56	6,06	10,25

Pawoł Kristeller

Telefon 168. na bohatej haßy 29 Telefon 168.

poruča k nasymskemu a symskemu cžaßej ßwój hobrski sklad wscheho **wobucža,**

jenož trajnje dźěłanych

jěsdnych a honťwarskich schkórnjow, dolhich schkórnjow, schkórniczkow, domjazych stupnjow a toflow, filzowych stupnjow, filzowych, ßuknjanych a pjelsczowych schkórnjow, gummijowych stupnjow, balskich a towarstwowych stupnjow

po njeßmërnje tunich placzisnach.

Jako woßebje tunjo poručzam:

tolste poldolhe schkórnje, s ruku dźěłane, hižo po 8 mk. 50 pj.,

cžehnite, schnórowanske a sapinanske schkórnje, hosdźikowane, hižo po 4 mk. 50 pj.,

mužaze schnórowanske schkórnje s boroweje kože hižo po 7 mk. 75 pj.,

mužaze dolhe schkórnje, s ruku dźěłane, hižo po 8 mk. 50 pj.,

žonjaze schnórowanske borowe schkórnje hižo po 6 mk. 75 pj.

Wobucže k wuporjedźenju ßo pschijimuje.

Wobucže ßo po měrje dźěła.

Singerske „66"

najnowscha a najdospolnischa schijaza maschina.

Singerske

schijaze maschiny ßu we wschěch naschich klamach dostacz.

Singer Co. schijaze maschiny akz. tow.

w Budyschinje, na bohatej haßy 14.

Schparazy wolij,

pschihotowany sa schijaze maschiny a jěsdne koła wot

H. Möbiusa a ßyna,

fabrika koscžoweho wolija

w Hannoverje,

je dostacz

we wschěch lěpschich pschedawarnjach.

Pschenčznu muku

najlěpschich druzinow, kaž też wschu

potrjebu k pjeczenju

porucža tunjo

Khorla Preisser jun.

pschi zitnych wikach.

Otto Preuß

měješčeřel: **Karl König**

na žitnej haßy 4 w Budyschinje na žitnej haßy 4.

Najtuńsche kupne žórko

ſa

mužazu, žonjazu a dźěčazu draſtu.

Woßebne mužaze wobleczenja,
ſkoro wſcho ßamßneho wudźěłka, wulkotnje ßedźaze a najlěpje ſeſchite, po zyle wurjadnje tunich płaczíſnach.

Woßebne ſymſke paletoty
hižo po **13** mk. hacž do najwoßebniſcheho.

Symſke jupy ſportſkeje faßony
kaž tež jako **pſchesapinaki,** jara cźopke podſchite po ſpodźiwnje tunich płaczíſnach.

Wulka dźělba tolſtych cźeźkich ſymſkich kholowow
nětkole wjele pod hewaſchej płaczíſnje.

Dźěłanſke kholowy
hižo po 1½ mk. hacž do najcźeźſchich.

Wodu njepſchepuſchcźate peleriny do wjedra
ſa mužſkich, žónſke a dźěczi w hobrſkim wubjerku a njeßmérnje tunjo.

Dźěczaze wobleczenja, dźeczaze paletoty, dźěczaze jupy, wſcho jara cźopke podſchite we wupſchedawanju po hromadach.

Žonjaze žakety a paletoty

w njepſchetrjechenym wubjerku hižo po **4,75** mk. hacž do najwoßebniſcheho.

Pißane paletoty ſ kraßnymi muſtrami hižo po 5½ mk. hacž do elegantniſchich.

Holczaze žakety w hobrſkim wubjerku wot **3** mk. hacž do najdróżſcheho.

Sprawne poßłużenje. **Najtuńſche płaczíſny.**

Proſchu prawje na firmu kedźbowacź.

Heinrich Lange

11 pſchi žitnych wikach 11

ſ napſcheeza „ſkoteje hwězdy"

porucza ßwój wulki ſkład hotowych

pjelſczowych tworow,

kaž tež **loże** wſcheje druźiny k podſchiczu a k wobßadźenju.

Skaſanja po měrje a wuporjedźenja ßo na najlěpje wuwjedu.

Franz Marschner

Kežaßnikat w Budyschinje
na bohatej haßy 9

ßwój ſkład **cźaßnikow** a **cźaßnikowych rjeczazow** k dobroczíwemu wobkedźbowanju porucza.

Hódna twora. **Pißomne rukowanje.** **Tunje płaczíſny.**

Do dźěła

dyrbicźe ßo krute, wjedro wudźerżaze wobucźe wobuwacź ſ derje garbowaneje koże ſ tolſtymi póduſchemi a wodu njepſchepuſchcźate.

Tajke doſtanjecźe

w Shorjelſkej cźrijowej pſchedawarni

w Budyschinje, na bohatej haßy 7.

— Teleſon 467. —

Derje dźerżaze polwyßoke ſchkórnje por po **8 mk. 50 pj.**

Polwyßoke ſchkórnje ſ dwójnej mjeſypóduſchu a wodu njepſchepuſchcźate por po **10 mk. 50 pj.**

Krute ſchnórowate ſchkórnje abo ſe ſpinu a cźehnite ſchkórnje por po **7 mk. 50 pj.**

Emil Wehrle

na jerjowej haßy 7

porucza

koſchlazy barchent

ſa mužſkich, žónſke a dźěczi kóždeje ſtaroby, běły a pißany po wurjadnje tunich płaczíſnach,

dźělbu barchentowych ložowych płachtow,

tworu bjes ſmylkow, we wſchelakich dolhoſczach a ſchěrjach niže płaczíſny.

Prima

ruſke maſchinſke a zylindrowe wolije,

prima maſchinſki tuk a motorſke wolije,

prima kołomaſy

porucza po ſnatej hódnoſczi w originalnych barelach a tež w mjeńſchich ßudobjach najtuńſcho

Otto Büttner

pſchedawarnja kožanych a cźěrjenſkich rjemjenjow a techniſkich gumijowych wěžow.

Njedźiwajzy powyschenych
khofejowych
płaczišnow
je mi, dokelž ßym stary skład pschewsak, mózno,
dobry khofej
wurjadnje płaczišny hódno,
kaž hacz dotal,
pschedawacz.

Jedyn pospyt k trajnemu wotebjeranju wjedże.

Walter Arnold
na bohatej haßy 12.
Telefon czišzko 542.

Kakao

puut po 90 pj.,
pschi wotewsaczu 10 puntow po 85 pj.

Moritz Schmidt
pschi mjaßowych jědłach 1,
mjes ßerbskej haßu a Pětrowskej zyrkwju.

Ssuschenu polcz, tołsty po 90 pj., pschi 5 *Ll.* 85 pj., **ßuschenu ßwinjazy brjuch** *Ll.* po 85 pj., **ßadło** *Ll.* 80 pj., **plezowy tuk** *Ll.* 100 pj. porucza **O. Pětschla** na žitnej haßy.

Hugo Lehmann

pódla hosćenza winoweje kicze. na bohatej haßy 22. **pódla hosćenza winoweje kicze.**

Najwjetscha woßebita pschedawarńja
klobukow a mězow
sa mužskich a hólzow wschelakich družinow a modnych formow.

Składne a židźane klobuki
na wulki wubjerk.

Czorne proste koßmowe a wolmjane klobuki
najnowschich formow a dobrych družinow, woßebje płaczišny hódno.

Pißane a czorne mjehke filzowe klobuki
derje pschistejazych formow wschěch płaczišnow w hobrskim wubjerku.

Mězy sa mužskich a hólzow
kóždeje pomyßlneje formy a barby w hobrskim wubjerku **ßměschnje tunjo.**

Filzowe schkórnje, filzowe stupnje a tosle
sa mužskich, žónske a dźěczi, snateho najlěpscheho wudźěłka.

Pjelsczowe boy
czorne a pißane, jara tunjo.

Hugo Lehmann

pódla hosćenza winoweje kicze, na bohatej haßy 22, pódla hosćenza winoweje kicze.

Po tunich płaczišnach poruczam ßwój derje wuhotowany skład **ff. domjazych, kuchińskich a hospodarskich wězow, lakowanych a njelakowanych, blachowych lampow, latarnjow, zylindrow a ßužokow, platow, płokanskich wanjow, bowow, myjnych stejakow, zimanskich maschinow, kupanskich wanjow, želesne pónoje a hornzy, hospodarske wahi, noże, widliczki, kžizy, nožowe korbiki, khofejowe młyny, khofejowe khany, khofejowe a zokrowe tyły, rybowanske maschiny, mjaßorubaze maschiny, mjaßowe mjezli, schczětki, ßerschczowe mjeczawy, zentrifugowe schczětki** atd.

Moritz Schulz, **klampnatski mischtr : : : : : pschi ßerbskich hrjebjach 10.**
— **Wuporjedźernja.** —

Brühlski tej

sakońšzy schkitany czišzko 132786
je ßo wurjadnje wupruhował pschе drjenje, woßebje shibadkowe drjenje (rheumatismus), wicź a pschе czerpjenje pucherja a jerchenjow.

Woprawdźity Brühlski tej je jenož w haptykach dostacz.

Direktnje jón rosesczela: jelenjowa haptyka we Wósborku.

Wobstawki: Herb. equiseti, rod. ononidis, fol. uvae ursi, flor. violae tricol., fruct. juniperi, peru. cyrosbrati, rod. apii graveol.

W Budyschinje na bohatej haßy 5. **C. E. Rinke** **W Budyschinje** na bohatej haßy 5.

kóžkarski mischtr,

sklad pjelsczowych tworow.

Seschicże **mužazych a žonjazach kožuchow,** kaž tež pschedźěłanje po nowych modellach w kóždym czaßu. **Czorna** a **běła koża k podschiczu, ludżerjata a k khornarjam** stajnje na składże, teho runja **kocza k wobßadźenju.**

Boakhornarje
wschěch kožowych družinow psches 200 na składże, **tykacze** (muffy) k temu ßo pschihodźaze.

Klobukow a mězow sa mužskich a hólzow wulki skład.
Lischeze, tkhórjaze, kunjaze, sajecze a kaniklaze koże kupuju.

C. E. Rinke na bohatej haßy 5.

Sa brylowpotrjebnych!

Khorla Scholta, optikus
w Budyschinje
hlownym tyschiorhoschczu pod radnej khěžu
porucza **bryle** a **tłoczniki,** kotrež ßo jenož, sa wóczko ßo pschihodźaze, dawaju.

Barometry, thermometry, dalokowidy, lupy, ryßowadła, czitanske schkleńzy atd., **bryle** a **tłoczniki** po lěkarskim wukasanju.

Saloženje wobkhoda 1856. — Jědnacze krócz mytowany.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoleř.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 45. Sobotu 5. novembra 1910. Lětnik 69.

Němski khěžor a Cecil Rhodes.

Wo žiwjenju semrjeteho Jendźelčana Cecila Rhodesa, kotryž je wójnu Jendźelčanow pschećiwo Buram pschihotował, je so kniha wudała. W njej so podawk powjeda, kotryž budże Němcow sajimowacź. 11. měrza 1899 khěžor Rhodesa w Barlinje w awdijenzy pschija. Rozměćenje 40 minutow trajesche. Khěžor je so pschi tejle składnosći Rhodesa wopraschał, schto wo jeho telegramje na burskeho presidenta Krügera měni. Rhodes jemu po swojim bjeswohladnym waschnju wotmolwi: „Majestosćź, chzu s krótkimi słowami wotmolwicź. Tón telegram bě najwjetschi smylk, kotryž sće sa swoje žiwjenje činili. Hlejće, ja wschak běch njekhmanik, a Wy chzyschće mje pokhostacź. To same běchu pak sebi teź moji krajenjo wotmyślili. Pytnywschi pak, so so němski khěžor do teho měscha, rjeknychu: „Ně, to je nascha należnosćź!“ To bě s pschičinu, so je so Wascha Majestosćź pola jendźelskeho luda jara njeluba sćiniła, a so so mi s zyka ničžo njeje stako.“ Khěžor jemu jeho sjawnosćź sa sko njewsa, ale s Rhodesom pola jendźelskeho póstkanza wobjedowasche a jemu samo swój wobras dari. Wobaj mužej běschtaj se setkanjom jara spokojenaj. Khěžor je pjecża wobžarował, so njemóże Rhodesa kanzlera sćinicź, a Rhodes rjekny, so je khěžor muž s dalokim pohladom a wyšokim duchom. Rhodes měješche dosćź pschičiny, wjeselu bycź; wón s Barlina wucžinjenje sobu wsa, kotreż jemu dowoli, jendźelski telegraf psches němsku rańschu afriśku koloniju pschewjesćź, sa to ničžo njesaplacźiwschi. Jenicźke wuměnjenje bě, so telegraf sa 40 lět do němskeho wobsedźeństwa pscheńdże.

Puczowanje němskeho krónprynza do raúscheje Asiskeje.

Němski krónprynz a jeho mandźelska staj schtwórtk w Genua na łódź „Prinz Ludwig“ stupikoj, s kotrejž nětko psches Suezski kanal a Czerwjene Morjo k Indiskej pojědźetaj. 11. dezembra chzetaj do Bombaya pschi indiskim brjosy dojěcź. W Indiskej chze sebi krónprynz sa dwaj měsazaj wschě widźenja hódne městna wobhladacź. Krónprynzeża swojeho mandźelskeho jenož hacź na kupu Ceylon, hdźež budźetaj dwě njedźeli pschebywacź, pschewodźi. Wot tam so krónprynzeża s łódźu „Gneisenau“ na domojjěsbu poda.

Prozeß pschećiwo Moabitskim njeměrnikam w Barlinje.

S herjekarjow, kotrychž je polizija pschi Moabitskim sběžku sajała, so 9. novembra dwazecžo pscheds sud staja. We wobskórźbnym pisnje so praji, so je sozialdemokratiska strona sběžk organisowała. Sozialdemokratiske nowiny „Vorwärts“ su pisałe, so budźiśe so měr ruczišcho, hacź s attakami polizajskich teßakow postajił, hdy budźiśe so polizija na „Vorwärts“ wobrocźiła.

Nowe njeměry w Barlinje.

W Barlinje je hižom saßo k nowym njeměram dóschło. Tón krócź měješche so polizija w połnóznym Barlinje pola Weddinga s prakom bědźicź. A s czeho běchu njeměry nastałe? Rěsniski mischtr Morgenstern bě jenemu se swojich pomoznikow, kotryž póndźelu wospjet s dźěła wuwostawasche, rjekł, so jemu njemóże sa póndźelu mšu płacźicź. Dyrbjało so měnicź, so so to samo wot sebje rosymi, tola organisowani rěsniszy pomozniźy běchu hinascheho měnjenja a hnydom prajichu, so su se swojim towaršchom s jena a dźěło skožichu. S dobom pomozniźy rěsnistwo swojeho mischtra bojkotowachu. Wotebjerarjo so napominachu, so njebychu pola Morgensterna ničžo wjazy kupowali, a schtóž so s tym njeda wottraschicź, teho wußměchowachu a hanjachu. Ssobotu wječžor so potom nadpady na rěsniske klamy czinjachu, wosebje so pschi tym njedorosćeni pachołkojo a žónske wusnamjenichu. Hdyž bě jedyn tsinacźelětny hólz s revolwra tśělił, so kaž na komando tyßazy herjekarjow sběžachu, kotsiž kamjenje do polizistow, psched klamami stejazych, mjetachu. Tuczi so teho dla s teßakom do harowarjow dachu a wjele s nich srubachu. Hdyž běchu polizistojo so hižo wrócźili, wutsél s ludoweje czrjódy snamjo k nowemu herjekanju da. Mjetachu s kamjenjemi a piwowymi bleschemi, też swottorhane żelesne kruchi balkonow do polizistow létachu. Někotre drohi so zyle sacźmichu, dokelž běchu so wschě lataŕnje rosbiłe. Hakle hdyž běchu so najhórschi herjekarjo sajeli, so poradźi, měr saßo trochu postajicź.

W Bayerskej sa argentinskim mjaßom žadaju.

Sozialdemokratiszy sastupjerjo w Mnichowje su w magistratowym posedźenju nusny namjet stajili, pola knjeżerstwa krocżele sa to cźinicź, so by so dowolilo, mjaso s Argentinskeje do Bayerskeje wosyczź. Sozialdemokratojo so na stejischczo bayerskich ratarjow w nastupanju sastaranja mjaßa Bayerskeje pocźahowachu. Bayerszy ratarjo w tym schkodowanje ratarstwa njewidźa, hdyž so nakhwilnje wobmjesowana hromada mjaßa s wukraja dowożuje.

Njedosahanje mjaßa so hischcże s pokhromu mjes schparatym skotom pohórschi. W Mnichowskej rěsarni a skotowni je pokhroma s nowa wudyrika. Wona je so se swinjemi s połnóżneje Němskeje sanjeßka. Rěsarnja a skotownja stej so sa howjasy skót a swinje sawrjekoj, so by so dalschemu wupschestrjenju khorosće sabźěwako.

Sozialdemokratiska prynzeßa.

S wulkim spokojenjom sozialdemokratiske nowiny pißaju, so je württembergska wójwodka Pawlina, mandźelska njedawno semrjeteho sanitetneho radźicźela dr. Willima organisowana towaršchniza sozialdemokratiskeje strony. Dr. Willim bě so, hdyž 1878 prynzeßynu macź lěkowasche, s prynzeßu sesnał. Njedźiwajzy wscheho wotradźenja swojeju starscheju mkoda prynzeßa w swojej lubosći k dr. Willimej wobstajna wosta a so s nim 1880 woženi. Mkoda mandźelska swoje powołanje jako lěkarjowa mandźelska sa jara khutne wobhladowasche. Wona s wulkej horliwosću sozialne, strowotne a dobrocźelske prózowanje podpjerowasche. Wosebje rad pak so wona s politiku sabjerasche, w kotrejž so wona demokratiskim nahladam pschikhilesche. Dr. Willimowa husto sozialdemokratiske shromadźisny wopytuje a so druhdy pschi debacże wobdźěli. Wona je skoro pschezo cźornu drastu wobleczena, na hkowu, kotrejež wkosby su krótke pschitsihane, sebi mužazy kłobuk staja a na nosy so mužazej połdołhej schkórni wobuwa. Wulka pschikhilnosćź dr. Williwowu też hižom wot wjele lět s dźiwadłom wjasa. Pschi dr. Willimowym pohrjebje so wjedniźy Wrótßławskeje sozialdemokratije wobdźělichu.

Zarowy wopyt w Potsdamje.

Pjatk rano je zar se swojej mandźelskej němskemu khěžorej do Potsdama na wopyt pschijěł. Zar je se swojej swójbu dlějschi

cžaß w Němskej pschebywał, teho dla budźiſche njeſdwórliwje było, hdy budźiſche ßo wón prjedy ßwojeho wotjěſda ſ němſkim khěžorom njeſetkał. Poměry mjes Ruſkej a Němſkej bychu ßo ſa ſtraſchnje napjate wobhladake, hdy by zar ßwojeho wuja w Potsdamje njewopytał. Ssamo Franzowſojo maja zarowu jěſbu k němſkemu khěžorej ſa naturſki podawk, kotryž jich ani njepſcheßłapi, ani njeſpokojnoſcź pola nich njeſbudźuje. Też Rußojo, kotſiž ßu ſ němſkej politiku pſchecźiwo Ruſkej njeſpokojom, ßebi pſcheja, ſo by ßo pſchecźelny wobkhad mjes Ruſkej a Němſkej ſdźerżał. Tak nowiny „Nowoje Wrjemja“ piſchu: Němſka diplomatija nam ſadźěwki a wobcźeżnoſcźe do pucźa kładże wſchudże, hdźežkuli to ſamoże, w Mandźurſkej, w Perſiſkej, w Turkowſkej atd., ſkrótka wſchudże, też tam, hdźež žanych direktnych intereßow ſakitacź nima. Pſchedſtejaze ſetkanje w Potsdamje, kotreż je jenoż wopyt ſdwórliwoſcźe, ßo nětkole na njelepe waſchnje wuwužije. Tola ruſka diplomatija by njewodajomny ſmylk ſcźiniła, hdy by ßo pſcheczelnych poměrow k Němſkej woſtajiła. Wone ßu woběmaj krajomaj runje tak nuſne, kaž cźerſtwy powětr a cźiſta woda. Ruſka diplomatija by pak też njewodajomny ſmylk ſcźiniła, hdy by ßo ſ próſdnym hroženjom Němſkeje ſatraſchicź dała.

Khěžor Wylem wo franzowſkej mobiliſaziji.

W franzowſkim ßejmje je radikalny ſapóßłanz Benazet powiedał, ſo ßu we wukraju generalnemu ſtrajkej franzowſkich żeleſnizarjow polékowali. Haj jemu ßu ßamo cźežkowažaze ßłowa donjeßli, kotreż je pjecża khěžor Wylem pſched diplomatami rjekł. Khěžor je pjecża prajił: „Mobiliſaziji w Franzowſkej budźemy kóždy krócź ſadźěwacź wjedźecź, w prawym wokomiku generalny ſtrajk żeleſnizarjow ſbudźiwſchi.“

Ssamo franzowſke nowiny njewěrja, ſo je khěžor Wylem takle rěcźał. Khěžorowe waſchnje njeje, ſo by ßo wón ſ knježimi ſe ßwojeho pſchewoda wo ſwonkownej politizy rosrěcźował.

Nowe miniſterſtwo w Franzowſkej.

Schěſcź dnjow ſa ßobu ßu ſozialdemokratojo w franzowſkim ßejmje nadpady na miniſterſtwoweho pſcheßydu Brianda dla potłóczenja żeleſnizarſkeho ſtrajka cźinili. Briand ßo dobycźerſzy ßwojich pſchecźiwnikow wobró, a ſkóncźnje jemu ßejm ſ wulkej wjetſchinu dowěrjenje wupraji. Pſchi ſchěſcźdnjownym wojowanju njejſtaj miniſtraj Viviani a Millerand, kotrajž ſtaj runje kaž Briand, ſozialdemokrataj, Brianda tak podpjeraloj, kaž by ßo jimaj ſaležało. Briand je teho dla po ſrěcźenju ſ preſidentom Fallieresom ſ zykym miniſterſtwom wotſtupił a je po preſidentowym poruczniſtwje nowe miniſterſtwo ſtworił. Tutemu Viviani a Millerand wjazy njepſchißłuſchataj.

Pſcheměnjenje barby uniformow franzowſkeho wójſka.

W poßlednjej wójnje Jendźelcźanow pſchecźiwo Burom w pokodniſchej Afriży ßo jendźelſke wójſko ſchěroſelenu uniformu wobleka ſche, ſo by ßo Buram cźežko ſpóſnajomne cźiniło. Po naſhonjenjach, kotreż ßu Jendźelcźenjo w pokodniſchej Afriży cźinili, ßo w Němſkej po něcźim ſchěra uniforma ſawjeduje. W bliżſchej wójnje by ßo zyłe němſke wójſko ſchěru uniformu wobleklo. Nětko też Franzowſojo jendźelſki a němſki pſchikład ſcźěhuja. Cźerwjene kholowy, bjes kotrychž ßebi franzowſkeho wojaka njemóžachmy myßlicź, ßo ſ franzowſkeho wójſka ſhubja. Cźerwjena barba je na wulku dalokoſcź ſpóſnacź a teho dla je wona ſa jich noſcherjow jara ſtraſchna. Cźerwjene kholowy ßo ſe ſchěrobarbnymi ſaměnja; najſkerje budże zyła pſchichodna uniforma franzowſkich wojakow ſchěreje barby.

Cźorni wojazy w Franzowſkej.

Franzowſka je bohatſcha po pjenjeſach, dyžli Němſka, tola khudſcha po wobydlerjach. Mjes tym ſo je ßo wobydleŕſtwo Němſkeje wot lěta 1870 wo něhdże 30 milijonow pſchiſporiło, je wono w Franzowſkej ſa tón ßamy cźaß jenoż wo 6 milijonow pſchibyło. To je ſ pſchicźinu, ſo ßo franzowſke wójſko njedźiwajzy wſcheho napominanja njeſamóże ſe ßylnoſcźu němſkeho wójſka wjazy měricź. Tutón rosdźěl ßo ſ kóždym lětom powjetſchuje. Franzowſojo ßu teho dla na myßl pſchiſchli, ſe ßwojeho cźorneho wobydleŕſtwa w Franzowſkej wójſko wutworicź. Wyſchk Mangin je ßo do wjecźorneje Afriki póßłał, ſo by tam nawjedźił, kajke ßu wuhlady ſa wotmyßlene domoródne wójſko. Po dotalnych powjeſcźach je ßo wón pjecża pſcheßwědźił, ſo bychu ßo cźornochojo ſa wojakow hodźili. W 23 wokrjeßach Guineje mohło ßo lětnje 3220 muži ſa wójſko wuſběhnycź; to by ſa ſchtyri lěta 12,880 domoródnych wojakow dało. Dokelž mohłe ßo po Manginowym planje też wobydleŕſtwo druhich franzowſkich kolonijow w Afriży ſa wójſko wutrjebacź, wobliczeja hižo, ſo mohła Franzowſka ſa ſchtyri lěta 20000 muži ßylne wójſko ſ cźórnochow měcź. W Afriży ßu hižo nětkotre wotdźělenja cźornych wojakow, tola noſhonjenja, kotreż ßu ßo ſ nimi cźiniłe, pſchewjele njelubja. Cźornochojo, hdyž do wobkhada ſ běłymi pſchińdu, lohko na jětra aba ßuchocźiſnu ſkhorja. Wobej khoroſcźi ßebi mjes cźornochami poměrnje jara wjele woporow żadatej.

Njeporjad w Perſiſkej.

Ruſke nowiny ſ Perſiſkeje powjeſcźe pſchinoſchuja, po kotrychž ßo tam doſpołne bjesknjejſtwo rosſchěrja. Rubjeżne cźrjódy po kraju cźahaju; do wokolnoſcźe Reſchta a Täbriża ßu rubjeżni Kurdojo pſchiſchli, mjes kotrymiž ßo też Turkojo namakaju. Runje kaž Ruſka, je też Turkowſka ßwoje wójſko pſchi perſiſkich mjeſach poßylnika, ſo njeby, hdy by ßo Perſiſka dźěliła, próſdna wuſchła. Perſiſzy wojazy ßo podarmo pſchecźiwo rubjeżnikam ſcźelu. Huſto ßu jich rubjeżnizy ßamo ſbili.

W pokodniſchej Perſiſkej ßu pjecża ſtraſchne njeměry wudyrile. W měſcźe Lingehu běchu tam bydlazy Jendźelcźenjo w ſtraſche pſched ſběžkarjemi. Tamniſchi perſiſki naměſtny gouverneur bě teho dla ßam Jendźelcźanow na pomoz wołał. Na to je ßo 160 matroſow ſe 4 kanonami ſ jendźelſkeho kſchižaka „Fox“ do Lingehn póßłało. Perſiſke knježerſtwo je ßo na to kedźbliwe ſcźiniło, ſo ßo wono ſa kſchiwdu a ſchkodowanje, kotreż jendźelſzy poddanjo w Perſiſkej poczerpja, ſamołwite ſcźini.

Dalowowa hłowa.

(Skóncźenje.)

Bě w jědnatej hodźinje w nozy.

Ssedźach we wěžnej ſtwje pſched ſtarym blidom, ſ knihemi ſakładźenym. Nowocźaßna lampa mi ßwěcźeſche. Se ßepje ſapróſchenych knihow běch album wucźahnył, kotryž bě do módreho ßomota rjenje ſwjaſany. Na napißnym łopjenje cźitach: „Rukopißne wězy wot Měroßława barona ſ Dalowa, priora malteſarjow.“

To běchu tſchěſki myßliczkow, kiž ßo w barbach romantiki frinkola, baßnje, kotreż ſaßo na baßnikow tehdomniſchich cźaßow pominachu. Něſchtożkuliſch w baßnjach pak mějeſche tola zyłe woßebity a rjany ras.

A nětkole mi wocźi ſ tutych rjadkow, w kotrychž bě jadro jedneho cźłowſkeho żiwjenja wuprajene, kaž we ßnje wotkhadźeſchtej a mi po mojimaj rukomoj ßo na ruzy ßunyſchtej, kotrejž knihi na blidze wotewrjene dźerżeſchtej. A najprjódzy kaž ſymne, njewjeßełe ſpóſnacze,, potom kaž hłuboke ſaſtróżenje ßo to na mnje dobywaſche: „Tejle ruzy běſchtej ruzy zuſeho.“

To běſchtej po mojim ßonjenju ruzy, kotrejž běch dopołdnja na wulkim wobraſu a prjedy hižo tam . . ., tam w rowniſchcźowej kapali widźał! To běſchtej njeſabyjomnej ruzy malteſarſkeho priora Měroßława ſ Dalowa.

Prajicź ßym ſabył, ſo bě na ſdalenym kónzu kulojteje podołhojteje wězneje ſtwy ſ napſchecźa duri cźěmne, połßłepe Venediſke hladadło do běłoſkoteje ſcźěny ſapuſchcźene. Do tehole hladadła dyrbjeſche cźłowjek hladacź, hdyž we ſtole po módże Ludwika ſchěßnateho ßedźeſche, kotryž na jeniczkej placże ſe ſtareho cźerwjenoſłoteho marmora ſtejeſche. Do tehole hladadła nětkole bjesdźak hladach a ſ njeho na mnje — w mojim ßonjenju — wobliczo druheho hladaſche — tamne nabruń wobliczo ſ cźornymaj na ßmjercź ſrudnymaj wocźomaj, ſ wocźomaj walteſarſkeho priora barona Měroßława ſ Dalowa.

Tu mje ſymne ſtróżenje pſcheběża a ſ dobom mje żedźenje ſatorże. Wokoło hladadła różoſchěra mróczakła ſlětowaſche a ſ njeje ßo mi w ßonjenju wutworjeſche w zykej rjanoſcźi a hordej pyſche Hana ſ Dalowez.

Ale na dobo też tutón wujew roſpłuny a ßurowy hobr ſ kalatymaj wocźomaj kata a ſ njelepymi ſtawami konjazeho miſchtra na napſchecźnym kónzu blida ſtejeſche.

„To je twoja poßlednja nóz, mój luby pſchecźelo“, na mnje Italijan, kiž mějeſche mje ſa Měroßława, mórczeſche.

Wón mějeſche hłóß tajkeho praweho dźiwadłowneho njekhmanika.

„Bijmoj ßo jako ſemjanaj!“ Měroßław ſa mnje wotmołwi. „Chżu ſabycź, ſo ßym twój pſchecźel, dokelž ßym nuſowany, ſ tobu ſa cźeſcź ßwojeho domu ßo bicź.“

Ja, chżych we tym wokomiku poſkocźicź, ale, ſchto to běſche?

Mojej ruzy ßo mi twjerdźe blida lěpjeschtej a ja ßo njesamoch se stoka posběhnycź. Italijanowy sły wudźěraty pohlad mje k mojemu městnu woprawdźe pschischrubowa.

„Najlubschi, teho wuschikneho kuska ty snak njejßy. To ßym wot kata w Neaplu nawuknył. Moje pohlady tebje tam twjerdźe dźerża. Ty ßo mi njehibnjesch ..... a (pschi tym ßo jeho hłóß njejapzy na rucźe ßkona [elefanta] seßylnjowasche) ja tebi hłowu wotražu!"

Błyskoßwětły teßak jemu njesćerpnje s nóžnjow ßyczesche.

Wědomnje ßo mi shubjesche — s njewopißajomnym strachom běch ßo rubnjenja bojał a nětkole kaž sdonk drjewa ßo na podkohu walich.

* * *

Hdyž wotucźich, dźeń ßwitasche. Wonka w lěsku cźorny kóß lubosnje hwisdasche. Bóleßław ßo pschese mnje nakhilesche. Wón mi schkleńczku wina do schije lijesche.

Ja ßo wobhladnych a ßurowy podawk nozy ßo mi do pomjatka wrócźi. A powjedach.

„Pój, lehń ßo do łoża", mje Bóleßław napominasche, hdyž běch dopowjedał. Na jeho ramjo ßo sepjerajo chzych ßo s wěźneje stwy podacź.

Tu po dubowym skhodźe krocźele saßłyschachmoj.

Njehibajo ßo ßłuchachmoj.

S waha a pomału ßo stwine durje wotewrichu, Cźeta Hana sastupi.

Wona bě w naczerwjeń różowej rańschej drascźe. Wona bě sabyła, ßo s barbjeńkom pyschicź a mějesche stary, hrosny napohlad, so mohł ßo cźłowjek nastróżecź.

„Ssym waju ßłyschała", wona s dyrkotazym hłoßom rjekny. „Schto wój tule cźinitaj, młodaj knjesaj?"

Wuskostliwe mjelcźenje bě wotmołwa.

A w tymle mjelcźenju my wschitzy tsjo zyle spodźiwny hłóß saßłyschachmy. Tutón hłóß spody marmoroweje podkohi stwy we wěźi pschikhadźesche.

To bě tak, jako by něschto koscźate tsi krócź wo kamjeń dyriło.

To klinczesche s waha, ale spytnjomnje .... Hłóß bě jara dudkawy.

Tu cźeta Hana sakschikny. Jenoż tsi franzowske ßłowa: „C' est lui!" (To wón je!) móżesche rjez a potom ßo s womoru wobjata swjese.

Bóleßław potom dźěłacźerjow sawoła a pschikasa jim, staru knjenju dele do łoża donjescź, potom da tamnu platu stareho marmora s podkohi wusběhnycź. Pod njej namakachu cźłowjecźu hłowu prawidłowneje, ale trochu podołhojteje stwórby.

Najprjódzy ju s cźełom priora Dalowa we ßwójbnym rownischcźu sjednocźichu. Ale tam dołho njewosta.

Sa tydźeń cźeta Hana semrje. Jeje poßlednje pschecźe bě, so by ßo morwa hłowa jeje wuja ßobu do jeje rowninschcźa pschipołożiła. A tak ßo też sta.

— Kónz. —

Ze Serbow.

S **Budyschina.** Wulka a njewschědna cźesćź a radosćź je ßo tele dny naschemu cźesćźedostojnemu a ßwěrnemu ßerbskemu wótcźinzej knjesej bywschemu Njeßwaczidliskemu fararjej ryczerjej **Jurjej Jakubej** w Budyschinje dostała. Sławna Theologiska fakulta Lipsczanskeje universituy je jeho sa licentiata theologiae honoris causa, t. j. sa ßwojeho cźestneho pschipósnateho wuczerja bohoßłowstwa Lipsczanskeje wyschischeje schule, pomjenowała a powyschiła. Wulki na to ßo poczahowazy łaczanski diplom (wopißmo) bu knjesej fararjej emer. Jakubej 31. oktobra pschipóßłany. Tutu wurjadnu cźesćź pak, nad kotrejź ßo zyke nasche lube Sserbowstwo s knjesom lizentiatom nutrnje raduje a s kotrejź je we nim nasch zyły ßerbski narod cźesczeny, je ßebi knjes farař Jakub też derje a połnje saßłużił se ßwojim stajnje ßwědomicźe ßwěrnym duchownym dźěłom mjes nami Sserbami se ßłowom a pjerom. Nastawk k wusnamjenjenju je Lipsczanskej theologiskej fakultecźe dało Jakubowe saßłużbne dźěło, wobstejaze w revisiji a nowym wudaczu nascheje ßerbskeje biblije, woßebje pak w jeje pschirunanju s nowej němskej revidowanej abo s nowa pschehladanej bibliju, s kotrehoż pschirunowanja je wuschła wubjerna J. Jakubowa kniha: „Oberlausitzisch-Wendische Bibelrevision" (I. swjask Lipsk 1909, II. swjask Lipsk 1910), na cźoż ßo w spomnjenym cźestnym diplomje woßebicźe pokasuje. Widźicźe, lubi Sserbja, tak ßo woporniwy ßerbski dźěłacźeŕ a duchowny wodźeŕ ßwojeho ßerbskeho luda też wot sprawnych wyßokowuczenych Němzow w jeho dźěławoscźi pschipósnawa a cźesczi. Njech je nasch luby knjes farař Jakub s pschikładom sa wschitkich naschich młodych duchownych a njech jeho nam Bóh luby Knjes hischcze wjele lět strowcho, cźiłeho a sdźěławego we błyschczu tuteje noweje, derje saßłużeneje cźesćze a dostojnosćze mjes nami sdźerżi. Sława tajkim ßwěrnym Sserbam! Mk.

— Kral je knjesej pastorej primariußej Wjazzy, kotryż 16. januara 1911 na wotpoczink póndźe, titul a rjad „zyrkwinskeho radźicźela spożcził.

— (Pschichodne wólby do khěžorstwoweho ßejma.) Sswobodomyßlna a doprědkarska strona je w 3. (Budyšk m) khěžorstwoßejmskim wólbnym wokrjeßu prěnju agitaziju sa pschichodne wólby do khěžorstwoweho ßejma sapoczała. Kandidat ßwobodomyßlneje strony, pschekupz Pudor s Lipska, ßo ßrjedu w hosczenzu „króny" w Budyschinje wuswolerjam pschedstaji. Schtoż Pudor a jeho liberalni pschecźeljo tam rěczachu, njebě niczo nowe. Pschi lońschich wólbach do sakskeho ßejma ßu sozialdemokratojo a liberalni wscho to, s czimż chzysche Pudor wuswolerjow powuczicź, na wuczerpaze waschnje pschednoscheli. Naschemu dotalnemu sastupjerjej w khěžorstwowym ßejmje, Heinrichej Gräfje w Biskopizach, ßo wótre poroki teho dla cźinjachu, dokelż bě sa finanznu reformu a sa żitne zła w khěžorstwowym ßejmje hłoßował. Hdy by po żadanjach a wotmyßlenjach ßwobodomyßlnych a druhich liberalnych schło, dyrbjake żitne zła spadnycź, dokelż ßu żitne płaczišny nětkole tak jara wyßoke. Kórz rożki płaczi nětkole w pscherěsku $11\frac{1}{2}$ hriwny; a hdy by żitneho zła njebyło, by płaczišna sa kórz rożki na 5 hriwnow spadła. Měnja ßnadź liberalni, so mohło ratarstwo pschi tajkich płaczišnach wobstacź? Ssobu pschitomny krajnoßejmski sapóßłanz Hartmann s Budyschina sdźěli, so nationalliberalni woßebiteho kandidata njepostaja a żaneho dwěła na tym njemostaji, so budźa nationalliberalni sa Pudora hłoßowacź. Też sozialdemokratiski kandidat, měschczaństi sastupjeŕ Buk s Draždźan, ßo k ßłowu samolwi. Wón na to pokasowasche, so liberalne myßle a skutki jenake njejßu a skutki liberalneje strony se wschej wótroscźu saßudźowasche. S pschihłoßowanja, kotrež rěcźnik w shromadźišnje namaka, bě spósnacź, so wulka wjetschina pschitomnych sozialdemokratiskej stronje pschißłuscha. Khěžorstwoßejmski sapóßłanz Gräfa njebě liberalnu shromadźišnu wopytał. Schto by też tam chzył. Liberalnych a sozialdemokratow njemohł tola pscheßwědczicź, so dyrbi ßo ratarstwo, ßamostatne rjemjeßło a ßrěni staw w stacze sdźerżecź. Knjes Gräfa ma sa wużitnische, psched ßwojimi wuswolerjemi ßobotu 12. novembra wjeczor $\frac{1}{2}$9 hodźin w sali hosczenza „běłeho konja" w Budyschinje wo nětczischich politiskich wobstejnoscźach a wo pschichodnych wólbach do khěžorstwoweho ßejma rěczecź. Wschitzy kraloßwěrni wuswolerjo ßo napominaju, tule shromadźišnu wopytacź.

— Pschißażny ßud budże w 4. schtwórcźlěcźe wot póndźele 7. novembra hacź do póndźele 14. novembra tracź. Wutoru 8. novembra popołdnju w 1 hodźinje budże ßo ßłużobna dźowka Emilia Emma Mětrachez se Schpikałow dla skónzowanja dźěsća, ßrjedu 9. novembra popołdnja $\frac{3}{4}$10 hodźin wikowaŕ J. P. Anders s Łahowa dla wopacźneje pschißahi, pjatk 11. novembra popołdnja $\frac{1}{2}$12 hodźin pjekaŕ P. G. Domaschka w Budyschinje dla wopacźneje pschißahi, ßobotu 12. novembra popołdnja $\frac{3}{4}$10 hodźin fabrikarja H. Petascha s Rodez dla spytaneho wumozowanja ßudźicź.

S Budyschina. Wutoru 1. novembra je ßo sakładny kamjeń noweho městoweho museja, na żitnych wikach ßo twarjazeho, na ßwjedźeńske waschnje położił. Poßwjeczazu rěcź mějesche wyschschi měschczańosta dr. Käubler.

— (Załoßnje snjesbożił.) W Hochaufez pschadowni dźěłacźeŕ Beutner s lěwej ruku do wjelka, s połnej mozu dźěłazeho, sajědże. Wobżaromnemu mużej ßo zyła ruka wot cźěła wottorhny.

— (Żitne płaczišny.) Wuhlady na to, so ßo żitne płaczišny powyscha, ßu pschezo błabsche. W Ruskej, Awstralskej a Argentinskej ßu poßlednje żně bohate byłe, a nětko ßu powjesće dóschłe, so ßywy jara rjane steja.

— Rybaski kursus sakskeho rybaskeho towaŕstwa je ßo tu ßrjedu dopołdnja pod pschedßydu krajneho towaŕstwa hrabje Holtzendorffa w Gudźiz hosczenzu wotewrił. Kursus bě na 3 dny wobliczeny. Bliżschu ßobotu a njedźelu budże w sahrodźe Gudźiz hosczenza rybowa wustajeńza a bursa sa wobßadźeńske ryby.

— (Prěni ßněh.) Budyschska kermuscha je saßo rasnimo. Schkoda, schkoda, nětkotryżkuli bě ßo na Budyske tykanzy a

pjeczenje wjeßelik. Po starodawnym postajenju ßo Budyschska kermuscha kóżde lěto tsi dny do prěnjeho ßněha wotměwa. Hdyż pjatk rano wobydlerjo Budyschina wotuczichu, na drohu pohladnywschi a tsěchi se ßněhom pschikryte wohladachu, pytnychu, so ßu saßo ras ßwoju kermuschu pschepaßli. Běla wobrada pak dołho njetrajesche; miholazy deschcz ju bórsy rosmoka.

— Ssněhatu symu lětßa profeßor dr. Maurer, direktor schwajzarskeho metereologiskeho zentralneho wustawa w Zürichu, pschipowjeduje. Dr. Maurer je hižo wjedro schtyrjoch sańdżenych symow prawje do prědka prajił. Nadżijomnje jeho wěschczenje lěpje trjechi, hacz tamne semrjeteho profeßora Falba a druhich wjedrowustojnych, kotsiż ßu husto nimo trjechili. Lońscha syma dyrbjesche po profeßorje dr. Maureru tehorunja ßněhata bycz. W Schwizy drje ßu wjele ßněha měli, w ßrjedżnej a poknóżnej Němskej pak je ßněh loni żadny był.

— (Nasymske njewjedro.) Mjes tym so na poknóżnym morju njemdre wětry howrjachu, ßo psches Lużizu deschcze honjachu. W krajinje s pokodnja Běkeho Boha bě ßylne hrimanje a błyskanje s wětrom a krupiczkami. Hdyż ßo nasymu na selene drjewo hrima, po ludowym prajidmje hischcze wjedro khwilu mike wostanje.

— (Saniczenje hußańżow.) We wschěch sahrodach, allejach, schtomownjach atd. maja ßo wot 1. novembra hacz do 15. měrza na schtomach a kerkach hußańcze hnězda a jejka sniczicz. Schtóż ßo teho wostaja, ßo s pjenjesami hacz do 60 hriwnow khosta.

Wójnski ßud. Podoffiżer Hugo Max Hörnig s 5. kompagnije 103. pěscheho regimenta bě wobskorżeny, so je wojaka S. skschiwdżił a krjudował. 13. auguśta S. dla wschelakich wobstarankow, kotrež bě pola dweju feldweblow měł, něschto pschepośdże k ßłużbje pschińdże. Podoffiżer Hörnig jeho naßwari a jemu pschikasa, ßo hnydom pscheweblekacz a ßo stupicz. To je S. po podoffiżerowym měnjenju pschepomałku cżinił. Podoffiżer do jstwy dżěsche, pschimny S. sa ruku a wutrobno a jeho do sad storczi, tak so S. do jeneho żelesneho kóża padże. S. ßo pschi tym bolostnje storczi. Bórsy po tym Hörnig S. też do khribjeta storkasche. To ßo ßobotu sta; a njedżelu mějesche S. saßo psches měru wjele cżinicz. Sadwělowawschi ßo wón s jenej łuskazej patronu satsělicz spyta. Prjedy wón ßwojej maczeri napiße, so jeho niskomyßlazy ludźo, kotsiż żaneje hańby nimaju, njepschestawajzy pschescżěhaju. S. psched ßudom praji, so je jeho krjudowanje, kotrež je wot Hörniga a druhich podoffiżerow wutracz dyrbjał, k ßamomordarstwu dohnało. Husto ßu jeho skschiwdżili a jeho pschescżěhali. Tak ßu jemu wudma „lapak", „hłupe ßerbske wobliczo", „katholski scżerb" a druhe wuczescżowanje nawdawali. Pschi jenej składnoscżi je jemu Hörnig rjekł: „Tebi budu hižom żiwjenje kißake cżinicz. Ty njeßměsch żaneje dobreje hodżiny wjazy měcz. S. dyrbjesche po ßwojim měnjenju huscżisko revěr a nusniki rjedżicz. Hörniga, kotryż wscho saprěwasche, k ßrěnjemu arrestej na 6 dnjow saßudżichu. — Wojak Neubert se 6. kompagnije 103. pěscheho regimenta bě 19. junija po korczmach khodżo pschipołdnischu ßłużbu skomdżił. S bojoscżu ßo wón do kasarmow njewróczi, ale do palerńje na garbarskej haßy dżěsche, hdyż jemu někotsi mużojo schkleńżu piwa porjedżichu. Sswoju dżakownoscz sa to s tym wobßwědczi, so wón s korczmy duzy jědne koło, w khěżi stejaze, ßobu wsa. S nim ßo wón na jěsbu do Biskopiz poda. Kradnjene koło bě něhdże 50 hr. hódne. W Spytezach Neubert do hoscżenza sastupi. Tam ßo s jenym Zitawskim pjekarjom setka, kotryż bě teho runja s jědnym kołom pschijěł. Spósnawschi, so bě tuteho koło lěpsche, Neubert ßwoje kradnjene s jeho kołom sameni. Potom wón do Drażdżan jědżesche, hdyż je sa 13½ hriwny pscheda. Někotre dny wón dundasche a w holi a dwě noży w sahrodże ßwojeju starscheju pschenozowasche. Tam jeho ras rano jeho nan namaka a ßo hnydom sa to postara, so ßo cżeknjenz do Budyschina wróczi. Neuberta k jastwu na 3 měßazy saßudżichu.

Se Sslónkez. W tudomnej drjewowej toczerni je maschinski wjednik August Kreczel s Hornjeje Hórki do njesboża pschischoł, hdyż chzysche jedyn paß na transmißiju pokożicz. Wala jeho prawu ruku shrabny a ju dwójzy slama. Kreczel bě 40 lět dołho tole dżěło cżinił, tola ßo hacz dotal pschezo njesboża sminył. Jeho ßu do Budyskeje hojerńje dowjesli.

S Kubschiz. (Njesboże s automobilom.) Żelesnisti pschekhod na drósy psched naschej wßu je straschne městno sa kolojěsdnych a automobile. Psched někotrymi lětami je ßo na tutym městnje jedyn Budyschski korczmar sajěł, ßo sawjery, pucz saraczazeje, njedohladawschi. Sańdżenu ßrjedu wjeczor je ßo podobne njesboże stało, tola jeho scżěhwki njeběchu tak srudne a wożudne. Wokoło 9 hodżin jedyn automobil, jenemu Drażdżanskemu twarskemu mischtrej ßłuschazy, po drósy pschijědże. Wjednik ßo sawjery njedohlada a ju pschelama. Tón ßamy wokomik po żelesnizy tworowy cżah pschipucha, kotrehoż lokomotiwa automobil shrabny a jón psched ßobu ßuwasche, doniż ßo cżah njesastaji. S automobila skocziwschi bě ßo jeho wjednik wukhował. Automobil ßo wschón rostorha, a teho dla je cżim spodżiwnischo, so je jeniczka woßoba, kotraż w nim ßedżesche, njesranjena wostała.

S Dubrawki. Sańdżenu ßobotu je ßo tu cżěßła Pětr Narschik shubił. Sarjadnistwo tudomneje wuhloweje jamy bě jeho s 2000 hriwnami papjerjanych pjenjes do města póßłało, so by je s dróbnymi pjenjesami pscheměnił, kotrež ßo k wupłaczenju msdy trjebachu. Na jěsdne koło ßo ßydnywschi bě Narschik do města wotjěł. W měsce pak njeje pjenjesy pscheměnicz dał. Narschikej ßu hižo wospjet wjetsche summy dowěrili, a wón je ßo stajnje ßwěrny wopokasał. Měnjenje, so je wón s pjenjesami cżeknył, dyrbi ßo teho dla wotpokasacz. Skerje ßo sda, so je wón do skych ludźi pschischoł, kotsiż ßu jeho nadpadli a wurubili. Móżno też je, so ßu Narschika skónzowali a jeho cżěło něhdże sahrjebali. Polizija teho dla sa nim ßlědźi.

S Lubija. Lubij budże elektrisku móz se Suborniczki bracz a teho dla dalokowód se Suborniczki do Lubija pschiprawicz da. Groty ßo po żelesnych scżežorach pokoża. Wudawki sa to ßo na 90,000 hriwnow woblicza, kotrež ßo nakhwilnje s měschczanskeje nalutowarnje wosmu.

S Biskopiz. Jedyn s Budyschina jědżazy automobil pola Schmiedefelda pschi sawinjenju pucza do jeneho schtoma sawadżi. Automobilowy wjednik a wobßedżeŕ ßo na łuku cżißnyschtaj. Automobil do drohoweho pschěrowa sajědże a ßo pscheczißny. Każ s dżiwom staj jěsdnaj s lohkim sranjenjom woteschkoj.

S Drażdżan. Wot schěscz njedżel tu schewzy strajkuja. Jenoż jena fabrika je do żadanjow dżěłaczerjow swolika, tak so w 10 fabrikach něhdże 950 dżěłaczerjow njedżěła. Jeli-so ßo strajk bliżsche dny njeskónczi, ßo ßnadż w Němskej wschitzy organisowani schewzy pomognizy — něhdże 60,000 muży — s dżěła wusamknu.

S Kinsbórka. Wo poknóżnorańschej żelesnizy ßo sańdżenu njedżelu tu w shromadżisnje jednasche, kotruż bě Lubijske pschemyßlowe towarstwo swołało. Wschelake projekty, kotrež ßo knjeżerstwu poruczeja, ßo rospominachu. Wyschschi wucżeŕ Kreczmar sa to rěczesche, so by ßo żeleznica s Riesy psches Großenhain, Kinsbórk, Kamjenz, Radwor twarika a w Lubiju wukónczika. Jako sastupjeŕ Lubija, kotryż ßebi pscheje, so by ßo s nowej żelesnizu wobkhad w Lubiju rosmnożił, wón wot teho wotradżesche, poknóżnorańschu żelesnizu do Ssobotka (Zöblitz) dowjesc. Wyschschi měschczanosta dr. Käubler a ßejmski sapóßłanz Hartmann s Budyschina temu njepschihłoßowaschtaj, so by ßo poknóżnorańscha żelesniza psches Radwor wjedła, ale namjetowaschtaj, so by ßo wona psches Żidow, Mały Wjelkow do Kamjenża natwarika. Pschi wothłoßowanju ßo wjetschina shromadżenych sa projekt wyschscheho wucżerja Kreczmarja wupraji. Tole wobsamknjenje ßo knjeżerstwu se spitßom pschedpokoży.

S Lipska. Pschi wólbach tsecżeho wotdżělenja měschczańskich sastupjerjow w Lipsku je ßo saßo pokasało, kak sozialdemokratija pschiběra. Wschitzy postajeni sozialdemokratoju ßo s wulkej wjetschinu wuswolichu. Pornjo poßlednjej wólbje je ßo 5049 sozialdemokratiskich hłoßow wjazy wotedało, mjes tym so ßu druhe strony 12,034 hłoßow shubike.

S Kulowa. Pjatk tydżenja stej ßo tu domske a hródż skótneho wikowarja B. Zumaka na dwórnischczowej drósy wotpalikej. Woheń je s dobom w hródźi a pod tsěchu domskeho wudyrił.

Se Shorjelza. Na leżomnoscżach Shorjelskeje płunarnje pola Hemersdorfa ßo njedżelu dopołdnja dwaj powětrowej ballonaj „Windsbraut" a „Rübezahl" do powětra puschczischtaj. Wyschschi leutnant Wiese s Lubanja bě s wjednikom ballona „Windsbraut" a ßobuježdni běchu fabriski wobßedżeŕ dr. Schweig s Běkeje Wody, hamtski ßudnik Gerdion se Shorjelza a leutnant Mente s Lubanja. W korbje „Rübezahla" pódla jeho wjednika sanitetneho lěkarja dr. Freisy, mandżelska dr. Karbauma s Greifenberga, knjeżna Sönnecken s Bonna, fabriski wobßedżeŕ Walter Raupach se Shorjelza a fabrikant Mehling s Mikowa ßedżachu. „Rübezahl" ßo skoku 1300 metrow wyßoko sběhny a w tejle wyßokoscżi sa hodżinu nad Kohlfurtskim dwórnischczom leczesche. Potom ßo wón nad Shorjelskej holu honjesche a ßo s holu a hatami hacz do 100 metrow k semi dele sczahny, tak so dyrbjesche ßo ßobuwsaty pěsk wußypacz. Na to ßo ballon pod pruhami pschipołdnischeho ßłónza saßo posběhny, a Neuhammerske wojerske swuczowanischczo pscheleczawschi skónczńje

pola Mečzlowa w Sprottawskim wokrjeßu na jene dżeczelowe polo dele sleczi. Prjedy hacz ßo ballonowy pschikryw rostorhny, ßo ballon k wjeßelu mkódschich ßobustawow tamnischeje ryczerkublerjoweje ßwójby hischcże dwójzy sa powjasom do powětra puschczi. Ballon „Windsbraut" je ßo njedżelu popołdnju 1/4 5 hodżin pola Glawchowa bjes sadżěwkow na semju dele puschczik. S wopredka ßebi myßlachu, so ballon dale poleczi, dokelż jón ßylny wětr honjesche. Pomerna krótka dalokosczż sleta pak ßo s tym wujaßni, so we wyßokosczi ßłabschi wětsik wějesche.

Se Shorjelza. (Khostanska komora.) Dżěkaczer Kühnel s Michałkow bě ras hromadże s jenym snatym někotre koliki a jenu żerdź s hole domoj donjeßk. Wojerowski kawniski ßud bě jeho wuwinił. Po powołanju statneho rěcznika khostanski ßud wobskorżeneho, kotryż bě sa to měl, so wotnjeßene drjewo njeje niczo hódne, k jastwu na 3 mešazy saßudźi. Khostanje bě teho dla tak cżeżte, dokelż je Kühnel hižo dwójzy paduchstwa dla khostany.

S Polpizy. Sarjadnik tudomneho statneho hajniskeho revěra, wyschschi hajnik dr. Männel, je ßo do Carlsfeldskeho revěra pscheßadźił. Na jeho město wyschschi hajnik Melzer s Georgengrünskeho revěra pschińdże.

S Delnjeje Łużizy. Tudy je ßo 1. oktobra Janschojska fara wuprósdnika a na 1. dezembra budże Piznańska druha fara prósdna. Wobej stej nimale rysy ßerbskej a stej pschi żelesnizy, tak so móża ßo dżěczi do Khocżebuza na schulu ßłacz. Sa Pizno maja ßo samolwjenja ßłacz na „magistrat in Peitz", dla Janschojz (Jänschwalde) najskerscho na konsistorstwo w Barlinje.

S Krjebje. Tudomnemu revěrskemu hajnikej Hermannej je ßo njedżelu popołdnju jěsdne kolo kradnyło, kotrež bě lědma 5 minutow pschi dwórnischczowym twarjenju njewobkedżbowane wostajił. Na zuseho muża, kotryż bě khwilu w dwórnischczowej restawrozji pschebywał, tukachu, so je kolo kradnył. Revěrski hajnik ßo wo to postara, so ßo do wschěch stron wopißanje měnliweho paducha póßła. Tak ßo hižo tón ßamy dżeń wjeczor poradźi, we Wokranczizach temu pachołej kradnjene kolo wotewsacz. Dokelż we Wokranczizach żaneje salěßyzowaneje khłódy njeje, paducha w domje gmejńskeho pschedstejiczerja do jeneje stwy sawrjechu. Sso ßamo rosumi, so je paduch w nozy s woknom won cżeknył. Hacz dotal jeho hischcże njejßu saßłapili.

S Krjebje. (Njesboże na hońtwje.) Pschi tudomnej wulkej hońtwje ßu ßo honjerjej Scholta a Hribak a jedyn schulski hólz se schrótowymi sornami njestraschnje sranili.

S Krjebje. (Pschenajecże hoscżenza.) Něhduschi hrodowski sahrodnik Müller je wot 1. julija 1911 „hoscżenz żelesańnje" létnje sa 1000 hriwnow wotnajał. Dotalny najeńk, kotryż je pódla korczmarjenja s pósiskim agentom a stawnikom, ßo pschichodne léto 1. julija do ßwojeho ßamßneho doma pschecżehnje, kotryż ßo sa sarjadnistwowe potrjebnosczże pschetwari.

S Cżernska. Tudomny Mecheltez hoscżenz je do wobßedżeństwa domownika Kopki w Barlinje pscheschoł. Na měscże nětczischeje stareje makeje khěżki Kopka hoscżenz s rejwańnju natwari. Twar je ßo hižo sapoczał a dyrbi 1. meje dokonjany bycz.

Přilopk.

* W pěskowej jamje w Hornim Friedersdorfje pola Lubija ßobotu popołdnju njejapzy ßo swjesowaza pěskowa scżěna dżěłaczerja Schwagera saßypny. Dokelż běchu hischcże drusy ludźo w jamje na dżěle, mózachu jeho hnydom wußwobodźicz. Wón bě na wutrobnu khětro sranjeny.

* Pschejěsdżowanje a khodżenje psches żelesniczne kolije je sawěscże wobcżežne a straschne. Tajka wobcżeżnosczż je też w Zitawje s Lessingoweje dróhi do Lubijskeho kónza. Hižo na schtyri léta ßo pod semju wulki tunnel twari a prěnjeho novembra bu wotewrjeny. Tutón tunnel je 106 metrow dołhi a schěscz metrow schěroki. So je ßo k twarej telko cżaßa pschetrjebało, leži na tym, so móże twarz pschi tajkim dżěle jenoż italskich dżěłaczerjow trjebacz, kotsiż ßo na tajke murjowanje zyle wosebicże wusteja. Rosdżěl mjes jich dżěłom a mjes dżěłom druhonarodnych murjerjow je nadpadny. S wulkeho dżěła mamy to prastarej tradiziji pschizpěwacz. Jich prjedownizy w Romje ßu hižo w cżaßach psched Khrystußom twarbne wumjełstwo jara wudokonjeli, wosebje na wjelbowanje ßo wustejeli, wo tym ßwědcża twarby, kiż psches 2000 lět steja. Nimo teho pak njeßmě ßo też na to sabycz, so ßu to jara strósbni a roshladni dżěłaczerjo a też k temu wosebicże najimani a płacżeni. Twarz pak wěso njemóże sebi jich pschewjele s dalokeho kraja najimacz, dokelż tajkeho dżěła nima w kóżdym cżaßu. Teho dla je twar tunnela tak dołho trał. — Khodżenje a jěsdżenje psches kolije je straschne; snamjenjow abo signalow pschi kurjawje, pó cżmje, pschi wichorje abo pschi druhim njelubosnym wjedrje ani widżecz ani ßłyschecz njeje. Też w ßerbskim kraju by tu a tam jara nusne było, so by ßo podobny podsemski pschekhod narił. We tym padże ßo njeßmělo lutowacz, sa to mohło ßo na pyschenju twarbow něschto wusbytkowacz. Wumjełstwo ma bycz podpjerowane, ale njesboże wot ludźi, kiż dawki płacża, wotwobrocżicz, je hischcże nusnischa winowatosczż.

* Nahle pschißadźi żiwjenje schěßnaczelětny dżěłaczer Schuster w Nowym Gersdorfje. We fabrizy (hrubjerni) bě rjemjeń, kiż s lohka na transmißiji wißasche, do njeporjada pschischoł. Dżěłaczer, kiż pschi tejle maschinje poßłużowasche, chzysche pschißłuschneho mischtra pschiwołacz, so by rjemjeń na prawe waschnje saßo napołożił. Schuster, w bliskosczi dżěłajo, k temu pschińdże, salěse na rěbl a chzysche, runje to jeho nadawk njebě, rjemjeń saßo do praweho rjadu położicz. Ale pschi tym bu wot rjemjenja shrabnjeny, a sa wokomik też hižo wokoło walzy swity, a to bě hnydom jeho ßmjercz.

* (Sakożeŕ „Cżerwjeneho Kschiża" je semrjeł.) Hendrich Dunaut (Dynaug) je wumrjeł. Wón bě jedyn s najnadobnischich cżłowjekow a wopokasa to woßebje s tym, so ßo wo ranjenych we wójnje starasche. Wón bě skoro wschitke ßwoje samożenje na to woprował a bě napoßledku zyle sabyty we schwajzarskej wßy Heiden-u njedaloko Bodamskeho jězora żiwy. Dunaut ßo 8. meje 1828 w měscże Genf narodźi a wschelakore praschenja lubosczże blizschcheho studowasche a rosjimowasche. W cżaßu Krymskeje wójny 1854—56 ßo woßebje sa wothladanje ranjenych sajimowasche. Hdyż l. 1859 mjes Italskej a Rakuskej wójna wudyri, ßo na wojownischczo poda a, wulki dżěł ßwojeho samożenja na to wažo, prěni krócz wothladanje ranjenych na woprawdże organiske spomożne waschnje sarjadowa. Woßebje jeho k temu pohnuwachu sacżischcże, kiż bě pschi jara krwawnej bitwje pola Solferina dostał. Wón spiża knihu, w kotrejż namjetuje, so bychu ßo hižo w měrnym cżaßu towarstwa k wothladanju a hojenju khorych a ranjenych we wójnje sakożiłe, a so měłe ßo na sakitanje hojerstwa (Sanitätswesen) mjes narodami (statami) krute srěczenja sczinicz Napoleon III. a pruska kralowna Augusta ßo sa tu wěz jara sajimowaschtaj a l. 1864 ßo na namjet schwajzarskeje swjatkoweje rady Genfski kongres seńdże. 16 statow pschistupi ke „Genfskej konwenziji" (sjednoczenju), po kotrejż ßu ranjeni a jich wothladarjo neutralni (schkitani). 40 lět dołho ßo Dunaut s khuduschkej pensiju żiwjesche, ale l. 1901 dosta derje saßkużene Nobelowe myto, dweju stow tyßaz frankow. Cżesczż a ßkawa tak nadobnemu mużej!

* Cżeżke njesboże s automobilom je ßo ßrjedu w Polenzu w sakskej Schwizy stało. Jedyn automobil s Langburkersdorfa, w kotrymż fabrikant Hartmann, jeho żona, jeho ßyn a tuteho njewjesta ßedżachu, po hórskej drósy skoku dele jědżesche. Automobilowy wjednik wjedništwo shubi, na cżoż ßo automobil na bok cżißny. Jěsdni ßo s njeho wjerhnychu, mjes tym so automobil hischcże kruch dale jědżische a potom do drohoweho pschěrowa padny. Hartmannowa żona je ßebi nop rosrasyła a je bórsy po tym wumrjela.

* (Rubjeżnistwo.) Njehańbicżiwy rubjeżniski nadpad staj njedżelu dopołdnja 20 létny mechanikus Kläuser s Barmena a 25 létny wikowar Magiwirth s Wormsa na jeneho listynoscherja w jenej khěži Bjedrichskeje drohi w Elberfeldże scżinikoj. Wonaj běschtaj ßo w Hamburgu sesnakoj a ßo tam srěczałoj, jeneho pjenjeżneho listynoscherja nadpadnycz a wurubicz. Pjatk popołdnju s Barmena póstiku pokasanku wotpóßłaschtaj. Hdyż pjenjeżny listynoscher pjenjesy na postajenu adreßu pschinjeße, ßo do njeho daschtaj, cżißnyschtaj jeho na semju a jeho dajeschtaj. Nadpadnjeny s khłoßom wo pomoz wołasche. Sso wußlědżenja bojo rubjeżnikaj ßwój wopor puschczischtaj a cżeknyschtaj. Sa nimaj pak ßo puschczichu a jeju sajachu. Kläuser mějesche natykany revolver, Magiwirth jedyn kałacz pschi ßebi.

* Kak bu s cżorneje kóczki běła kóczka. Psched někotrym cżaßom ßo na jenej franzowskej parnej łódźi podawk sta, kotrehoż dla ßebi wucżeni hižo hłowu łamaju. Cżorna kóczka, kotruż běchu we łódźinej khłódżerni, potajkim w stajnej temperaturje 6 gradow pod null sabyli, bě tam 32 dnjow dołho sawrjena była. Hdyż ju 33. dżeń s jastwa wußwobodźichu, wona wjeßeła wokoło běhasche. Hłód njebě trjebała cżerpicz, dokelż bě w khłódżerni doscż zyroby namakała. Spodźiwne pak bě, so běchu ßo jejne koßma, kotrež běchu prjedy cżorne a krótke byke, w symje do dołhich běłych koßmow pschetworike. Ratarska spytowańnja w Parisu ßo s tejle wězu s wulkim sajimanjom sabjera, ßo nadźijo, so budże mózno, koßma cżornych kaniklow do najrjeńschich běłych pschetworicz, kotrež ßo sto krócz drózscho sapłacża.

* (Wulki twarski wrjesk w Draždžanach.) Draždžanska twarska banka je swěschczaka. Jejni sakoržerjo mějachu jenož 25000 hriwnow samoženja a běchu njedźiwajzy teho sa 8 milijonow khěžow natwarili. Rjemjeślnizy, kotsiž žu sa twarsku banku džěkali, něhdže 800000 hriwnow shubja, někotsi mischtrjo hacž do 70000 hriwnow,

* (Wuki woheń w Mannheimje.) We wulkej maschinskej fabrizy Heinricha Lanza w Mannheimje žrjedu w blidarni woheń wudyri, kotryž žo rucže rosscheri. Zentrifngowe wotdźělenje, dołhe twarjenje s jenym poskhodom a 100 metrow dołha maschinownja se schtyrimi poskhodami, w kotrejž žo rataŕske maschiny khowachu, stej žo wotpalikej. W nozy w 11 hodźinach žo maschinownja s wulkim wrjeskotom sažypny. 15 wožobow je žo wobschkodźiło. Nastata schkoda je wulka.

* (S wosa na želesnizy njekhilej žo s woknom won!) Pola Vendoma w Franzowskej bě njekedźbny pucźowazy s woknom khowu wutykował a pschi nahłym sajězdu do tunnela bu jemu khowa rosmjeczena.

* Leutnanta Brüla pschi pólnym artilleriskim regimencze cžišku 64 jeho spjeczjwy kóń, hdyž chzyschе na njeho salěsć, se žebje wjerhny. Leutnant na dłóžbu tak njesbožownje padže, so žo jemu nop rosrasy a so žo jemu moshy stschaženu. Ranjenja žu cžežke, ale niz na žmjercz.

* Reje sakasał, a to s zyle spodźiwneje winy, je měschczanosta w Pyrenejskich horach. Jeho sakas ma žo takle: „Dokelž piskanje na rejach skotej a domjazym swěrjatam spacz njeda, s čimž ratarstwo schkoduje, dyrbi žo rejwanje w tym cžažu sakasacz!“ — Schkoda, so druhdže tež tajkich mudrych měschczanostow njeje, tež tam mohł niz jenož skót, ale tež ludźo měra trjebacz.

* Ssibirska njeje tak njepłódny kraj, kaž žebi to někotryžkuli myžli. Wuwos butry s Ruskeje, woženbje pak se Ssibirskeje, wucžinjesche w sandźenym lětu psches 56,000 tunow (tuna = 20 zentnarjow). S teje butry Němska a Jendželska najwjazy pschetrjebaschtej.

* (500 walow bawłmy žo spaliło.) Blisko Alexandrije w Egiptowskej je žo składownja bawłmy, Němzam žłuschaza, spaliła. 5000 walow bawłmy je žo spaliło. Schkoda, kotraž žo na 5 milijonow hriwnow woblicža, žo se sawěscženjom saruna.

* We Winje bu wustaw sa wuspytowanje „radia“ sakoženy. S Joachimsthala w Czechach dosta tutón wustaw tsi = 3 gramow „radia“; te płacza milijon hriwnow!

* (Sslón (elefant), kiž je tyžaz cžłowjekow žmjercži wutorhnył.) Njedawno bě wulke powodźenje pschi rězy Gangeżu w rańschej Indiskej. Pschi tym žo wjele indiskich pobožnych pucžowarjow satepi, ale hischcže wjetsche budźiske njesboże bylo, njebudźiske-li mudry žłón mnohim s wody wupomhał. Mjes tym so tyžazy pucžowarjow w rězy pschebywachu, woda njenadźizy pschibywasche a — dwě scže cžłowjekow žo tepi Ale elefant wjazy dyžli tyžaz pucžowarjow s rěki wumoh. Sa jeho grat dołhe powjasy pschiwjasachu, pschezo saže by schwarne dobre swěrjo do žołmow won płowało, a kóždy ras dachu žo pucžowarjo sa powjasy na brjoh won cžahnycz.

* (Rhein zyły sapschah pózrjeł.) Hdyž chzyschе žo ratař Bill s Kuttlingena se žwojim dwojopscheżnym sapschahom, na kotrymž jeho 18lětna dźowka žedźesche, pschi Rheinhäuserskim pschewosu pschewjesc dacz, wón pschewos mižny a do Rheina sajědže, w kotrehož žołmach žo zyły sapschah shubi. Ratař, jeho dźowka a konjej žu žo tepili. Cžěła njeżu žo hischcže namakale.

* Republikanske knježerstwo w Portugalskej je prjedawscheho ministerstwoweho pschedžydu Texairu de Sousa sajecz dało. Wono jeho samolwiteho cžini sa wotmyślene wotstronjenje portugalskeje wustawy. Nowe knježerstwo je pižmo, wot Texeiry de Souse podpisane, namakało, po kotrymž dyrbjesche žo 8, oktobra, někotre dny psched wudyrjenjom revoluzije, wustawa wotstronicz. S dobom dyrbjachu žo wschitzy wjednizy republikanskeje strony sajecz a žo wojerske knjejstwo postajicz.

* Hdyž žony niczo dźěłacz nimaju, jim wschelake hłuposcze a njekniczomnoscze pschipaduja. Cžinja wscho, schtož Bóh, naboženа a pózcžiwosc sakasuja a chzedźa žiwjenje połnje wuwužicz. Bjes dźiwa je, so s Chikaga w połnóznej Amerizy scžěhowaza powjesc pschinđže: Schtyri bohate knjenje s woženbneho towarstwa žu žo wospjetneho paduchstwa dla sajale a žo wobskorżike. Tsi s nich žu woženjene a jara bohate. Sa wyšoku kawziju žu žo hacž na dalsche w žwobodze wostajike. Ras bě zwólba w automobilu do jeneje wży psched městom wujěła, žo do jeneho kubla dobyła a bě tam jeja a druhu žyrobu a domjazu nadobu žobu kasaka. Pschi druhim paduchstwje žo wschě schtyri saškapichu. Wone kradnycz jako sport wobhladuja. Pěkny pschikhad mějachu wone na wjerchowzy Wrede, kotraž we wschěch hoscženzach, w kotrychž bydlesche, žłéborne kžizy, widliczki, talerje atd. kradnjesche.

* (Schtyri krócz w lotteriji dobył.) Wulke sboże je w měscze Marseille-u pschekupski agent s mjenom Perrin měł. Wón bě žebi s krótka schtyri loży dobrocželskeje lotterije wobstarał, kotruž běchu Marseille-ske knjenje sarjadowale. Sapiž dobytkow pschehladujo tutón sbožowny spósna, so bě na wschě schtyri loży dobył. Na jedyn lóž bě hłowny dobytk, pół milijona wucžinjazy, dobył, na druhi 30000, na tsecži 5000 a na schtwórty lóž woženbny automobil, 15000 hriwnow hódny, padže.

* (S jelenjom žo nadpadnył.) Pola Petersdorfa pola Hirschberga je jedyn jeleń pschekupza Kamphausena se Charlottenburga nadpadnył. Džiwje skoczo pschekupza se žwojimi rohisnami tak sbodže, so dyrbi žo tón lěkarjej hojicz dacz.

* (Želesniski cžah sapschah pschejeł.) Schtwórtk w nozy je želesniski cžah na Khocžebusko-Gubinskej želesnizy na pschejěźdže psches Khocžebusko-Mužakowsku dróhu sapschah Khocžebuskeje towarstwoweje piwarnje pschejeł. Pohoncz Gollasch je žo cžežko sranił. Jedyn kóń je žo morił a druhi žo cžežko sranił. Wós je žo rosbił. Konjej běschtaj sawjeru pschekamałoj.

* Ssylne wětry žu sandźeny tydźeń na połnóznym morju zychnowale. Pola Schahórna pschi němskim brjosy žu žo tsi płachtate łódże potepike. Jich scžežory psches swjerch wody tcža. Wo mužstwach njeje žaneho žłéda, tak so žo wěste bycz sda, so žu žo tepike. Mjena potepjenych łódžow njejžu snate.

Po nowschich powjesczach žu wichory na brjosy połnóżneho morja nježmérnu schkodu naczinike. Někotre łóże žu žo se wschém mužstwom potepike. — W Tirolskej wichor s krupobiczom a hrimanjom sakhadźesche. Pola Kirchhichla žo wotaladarska khěžka połodnischeje želesnizy wottorhny a žo psched spěschny cžah cžižny, kotryž pak móżesche žo hischcže s cžažom sadźerżecz.

Wužudźenja.

Khostanska komora. Bjes dźěła se žwojim kołom po žwěcže žo honjo hacž dotal njekhostany dźěłacžer Khorla Hanusch, 1892 w Nowej Wży narodźeny, 10. oktobra do Bretniga pschinđže. Sso pscheżwědczjwschi, so tam w Sodanez khěži nichtó doma njebě, wón s woknom do njeje salěsy, rospacži jene durje a 21 hriwnow kradny. Někotre dny posdźischo wón do Kubschiz pschijědže. Tam žo wón do Wiczasez khěže dobu a sa pjenjesami žłédżesche. Wón pak žanych njenamaka a teho dla rěsniski nóż žobu wsa, kotryž chzyschе w Budyschinje pschedacz. Prjedy hacž bě paduch wschě kschinje a khamory pschepytał, jeho pytnychu. Wón dyrbjesche teho dla cžeknycz, tola jeho posdźischo saškapichu. Hanuscha cžežkeho a lohkeho paduchstwa dla k jastwu na 10 měžazow saždźichu a jemu cžestne prawa na 3 lěta wotrjeknychu.

Khostanska komora. 17lětny w Dalizach narodźeny pohoncz J. A. Wroblik bě, hdyž na knježim dworje w Džěchorezach žłużesche, lětża 8. augusta mlokowemu pohonczej Kalichej se scžěnskeho khamorcžka 2 hriwnje kradnył. Nasajtra bě Wroblik se žłużby cžeknył, tola žo 30. augusta saže do Džěchorez wróczik. Dokelž je wobskorżeny hižo prjedy ras paduchstwa dla khostany, ma wón dwaj měžazaj jastwa wotpokuczicz.

Lawniski žud. Hižo khostany składnostny dźěłacžer E. M. Kalauch s Libuchowa bě na pucžu s Kunathez skały pschi Lubijskej drósy do Delnjokinjanskeho tšelnika jedyn pschikryw namakał, kotryž bě krótko prjedy teho dźěłacžer Wiczas shubił. Hacž runje bě žo to Kalauchej hnydom prajiło, wón tola pschikryw wobkhowa. Pschekschiwjenja dla jeho k jastwu na 2 měžazaj saždźichu.

⚔ Swudowjena Nowakowa, na Nowosalzskej drósy cžo. 10 w Budyschinje bydlaza, bě njedźelu 13. septembra w nozy s jenym mužom do žwojeho bydła pschischka. To bě w tej žamej khěži bydlazej płokarniczi Panachowej s pohórschkom a wona teho dla na Nowakowu wschelake skschiwdźaze wudma nawoła. Panachowa ma sa to 10 hriwnow pjenježneho khostanja sapkacžicz abo dwaj dnjej arresta wotpokuczicz.

⚔ 42lětny dźěłacžer Bjedrich August Libsch s Boschez bě w Budyschinje po proschenju khodźił. Wón sa to 3 njedźele arresta dosta.

⚔ Maschinski twarz Frenzel w Budyschinje, jeho žona a jeho dwaj žunaj běschtaj 29lětnu žonu pohoncža Bergera s pjascžu bili. Wschitzy tsjo žo po 15 hriwnach pjenježneho khostanja abo k jastwu na 3 dny saždźichu.

✕ 22lětny dźěłaćeŕ J. Keilhofer ſ Regena, we Wulkich Debßezach bydlazy, bě 21. auguſta na puczu we Wulkich Debßezach dźěłaćerja Nawratila ſe ſaćinjenym nożom do hłowy bik a jeho ſranik. Keilhofer ſa to na 1 měßaz do jaſtwa pſchińdźe.

Do dźěła

dyrbicze ßo krute, wjedro wudźerżaze wobucze wobuwacz ſ derje garbowaneje kože ſ tołſtymi póduſchemi a wodu njepſchepuſchczate.

Tajke doſtanjecze

w Shorjelſkej czrijowej pſchedawarni

w Budyſchinje, na bohatej haßy 7.

— Telefon 467. —

Derje dźerżaze połwyßoke ſchkórnje por po **8 mk. 50 pj.**

Połwyßoke ſchkórnje ſ dwójnej mjeſypóduſchu a wodu njepſchepuſchczate por po **10 mk. 50 pj.**

Krute ſchnórowate ſchkórnje abo ſe ſpinu a czehnite ſchkórnje por po **7 mk. 50 pj.**

Th. A. Wällnitz naſlědnik

w Budyſchinje

9 na ßukelnſkej haßy 9.

Wobhładanje bjes kupjenja dowolene.

Najtuńſche kupowanſke źórło

ſa

njewjeſczinſke wuhotowanje

a

jednotliwe meble

ſolidneho a modneho dźěła.

Sprawne poßłużenje.

Pſchi hotowych pjenjeſach rabatt.

Ssamßna pólſtrowarnja.

Wobhładanje bjes kupjenja dowolene.

Franz Marſchner

cżaßnikaŕ w Budyſchinje

na bohatej haßy 9

wój ſkład **cżaßnikow** a **cżaßnikowych rjeczazow** k dobroczźiwemu wobkedźbowanju porucza.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczińy.

Bjes droheho ſaćinka ßłódnje waricź, to

MAGGIowe korjenjenje

mózne cżini. Njech ßo na wukaſanje, kóždej bleſchzy, pſchidate kedźbuje.

Karl Preisser jun.

pſchi żitnych wikach 24.

Konditornja a khofejownja

R. Lehmanna (prjedy Nauki)

na ßerbſkej haßy cżißło 8

porucza ßwoje městnoſcze dobroczźiwemu wopytowanju.

Pſchihódny pſchebytk!

Najlěpſche napitki. ff. konditorſke twory.

torty, tykanzy, baby atd.

jako dary ſ kóždym żadanym napißmom ſa kóždu ſkładnoſcź ßo hodźazym.

Schokolady. — Mjedowe tykanzy.

Emil Wehrle

na jerjowej haßy 7

porucza

koſchlazy barchent

ſa muźſkich, żónſke a dźěczi kóždeje ſtaroby, běły a pißany po wurjadnje tunich płaczińach,

dźělbu barchentowych ložowych płachtow,

tworu bjes ſmylkow, we wſchelakich dołhoſczach a ſchěrjach niże płaczińy.

Singerske „66“

najnowſcha a najdoſpołniſcha ſchijaza maſchina.

Singerske

ſchijaze maſchiny ßu we wſchěch naſchich klamach doſtacz.

Singer Co. ſchijaze maſchiny akz. tow.

w Budyſchinje, na bohatej haßy 14.

Prima

ruſke maſchinſke a zylindrowe wolije, prima maſchinſki tuk a motorſke wolije,

prima kołomaſy

porucza po ſnatej hódnoſczi w originalnych barelach a też w mjeńſchich ßudobjach najtuńſcho

Otto Büttner

pſchedawarnja kożanych a cżerjenſkich rjemjenjow a techniſkich gumijowych wężow.

Wotewrjenje drjewoweje wikowarńnje.

S tutym najpodwolniſcho k wjedźenju dawam, ſo ßym tu dźenßa

drjewowu wikowarńnju

pſchi Mužakowſkej dróſy wotewrił, kotruž pſchi trjebanju **deſkow** wſchěch **tolſtoſczow, latow, żerdźow, tramow, ſczinoweho pleczenja, tſěſchneje papy** najnaležniſcho poruczam.

Budu ßo prózowacź, ſo bych ßwojim wotebjerarjam jenož ſ dobrej tworu po tunich płaczińnach poßłużował.

W Budyſchinje, 1. oktobra 1910.

Bydło: na Židowje 242.

S poczeſczowanjom

August Jursch,

prjedy měſtny polěr pola czěßliſkeho miſchtra Hołbjana.

Tſihwěſdowſke tſěſchne

zyhele w rjanych njeſhinitych barbach, **plestrowanske klinkerſle zyhele** ſ 8 hłowczkami ſa pſchejěſdy, hródże, dwory atd., **zyhele k hrjebiczkam, żelesne klinkerſle, wodunjepſchepuſchczate polne a dźerkate zyhele, ſchamottowe zyhele**

porucza

Pawoł Arnold,

parna zyhelnicza w Tſjoch Hwěſdach

(Dreiſtern) pola Budyſchina.

Kſchemjenjowe jamy. Telefon: Budyſke ſarjadniſtwo czo. 11.

We wudawarńi Serbskich Nowin je ſa 25 pj. dostacź:

Pſchedźenak.

Protyka ſa Sserbow

na lěto

1911.

Dobru ſtrowu

runklizu

ma na pſchedań zentnar po **60** pjenjezkach, tak daloko hacź ſklad doßaha,

knježi dwór w Huczinje.

F. A. Ricke.

Pſchedawanje ſrěbzow.

Ssobotu 5. hacź do póndźele 7. novembra wulki transport prěnjoklaßnych **rheinſkokrajnych, belgiſkich, holſchtejnſkich** a **danſkich** něhdźe 2—2½ lětnych **ſrěbzow** w hoſczenzu „**markhrabje**“ **w Budyſchinje** pſchi drjewowych wikach na pſchedań a na ſaměnjenee ſtajam.

Oswald Bentsch,

konjazy wikowar ſe Shorjelza.

Wuſtojnych maſchinſkich a dwórſkich dźěłaczerjow

do trajneho dźěła pytataj

Toepper & Eckl

na běleruſkej dróſy 7.

---

1. pjenjezna lotterija

k lěpſchemu

wopomnjenſkeho wuſtajenja kralowy Karoly.

55719 pjenjezny dobytkow bjeſe wſcheho wotczehnjenja wuczinjazych hromadźe **225 000 hriwnow.**

Hłowne dobytki 25 000, 15 000, 10 000 hriwnow atd.

Czehnjenje: 15. a 16. dezembra 1910.

Na kóżde 10 ſa ßobu ßlědowaze czißła ßo ſ najmjeńſcha jedyn dobytk ſarucza.

Loßy po 1 mk. we wſchěch lotterijowych wobkhodach kaž tež we **wudawarni Serbskich Nowin** abo pſches **„Invalidendank“** w Draždźanach. (Jako porto ma ßo 15 pj., ſa pſchipóßłanje dobytkowych ſapißow 10 pj. pſchipoloźicź.) **Serija 10 loßow** 10 mk. hromadźe ſ portom a dobytkowym ſapißom. Pſchedawarńe ßu na plakatach ſpóſnacź.

Schparazy wolij,

pſchihotowany ſa ſchijaze maſchiny a jěſdne koła wot

H. Möbiuſa a ßyna,

fabrika koſczoweho wolija

w Hannoverje,

je dostacź

we wſchěch lěpſchich pſchedawarńjach.

Trjebanej, ale derje ſdźerżanej

göplaj

ſtaj płaczińny hódnaj na pſchedań w Libonju czißko 2.

Kedźbu!

Sa czitanje kharaktera, wukładowanje dłóninych czarow je ſnata frenologina wot ßoboty 5. hacź do póndźele 6. novembra rano wot 9 hacź wjeczor do 10 hodźin k rěczam w Budyſchinje w hoſczenzu ſloteje hwěſdy.

Bukečanske serb. tow.

změje **njedźelu 13. novembra** popołdnju w 4 hodźinach swoje prěnje nazymske posedźenje. Přednošk z važneje strony je přilubjeny.

Wšitke sobustawy so wutrobnje přeprošuja, hosćo su witani. **Předsydstwo.**

Serbske blido

kóżdu wutoru w 5 hodźinach w khofejowni.

Kuchańki, ſtwinſke a ßłużobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy k ßwinjom, wotroczkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłaczerſke ßwójby pyta hnydom abo poſdźiſcho pſchiſtajerka **Görlichowa** na ßukelnſkej haßy 1 na rózku żitnych wikow w cźrijowni knjeſa Heinr. Mohra.

Wuſtojna

ßłużobna holza

ßo do privatneho doma ſ wulkej mſdu a dobrym wobkhadźenjom k 15. novembrej pyta.

Landhaus Krauß

w Taucha, Bezirk Leipzig.

Sſłużobna holza

pyta ßo k nowemu lětu

na faru do Hodźija.

(K temu cźißłu pſchiłoha.)

Pschiloha k czißku 45 Serbskich Nowin.

Sobotu 5. novembra 1910.

Placzißny rěsneho skotu na Draždzanskich skotnych wikach.

1. novembra 1910.

Placzißny po zentnarzu w hriwnach.

Skótne druzíny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha		Rěsna waha	
	hr.		hr.	
Woły:				
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscze hacz do 6 lět	46	49	83	86
awstriske	49	52	88	89
2. mlode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	42	45	78	82
3. zrěnjo pizowane mlode, derje pizowane starsche	36	41	72	77
4. znadnje pizowane kózdeje starosty	30	35	64	71
Jałojzy a kruwy:				
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscze	44	47	76	79
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnoscze hacz do 7 lět	40	43	72	75
3. starsche, wukormjene kruwy a znadnje wuwite młódsche kruwy a jałojzy	36	39	67	71
4. zrěnjo pißowane kruwy a jałojzy	30	35	60	66
5. znadnje pizowane kruwy a jałojzy	26	29	55	59
Byki:				
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscze	47	50	79	82
2. zrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	42	46	73	78
3. znadnje pizowane	37	41	68	72
Cželata:				
1. najlěpsche z mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	58	62	88	92
2. zrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	54	57	84	87
3. znadnje wuwite wot zyza	49	53	79	83
Swinje:				
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich skschiženjow w starobje hacz do 1¼ léta	53	55	69	71
2. mjaßne	51	52	67	68
3. znadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	—		63	66

Placzißna zitow a produktow.

Zitowy bowos w Budyschinje:		W Budyschinje. 29. okt. 1910 wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np.	W Lubiju. 3. nov. 1910. wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np.
Pschenza	běla	—	—	—	—	9	60	10	—
"	žołta	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa		9	40	9	55	9	—	9	50
Rožka		—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa		7	25	7	50	7	10	7	50
Jeczmjeń	50 kilogr.	—	—	—	—	7	50	8	20
Wows,		7	80	8	—	7	30	8	—
Hróch		12	50	13	50	12	50	13	—
Wota		8	75	9	25	—	—	—	—
Jahły		15	—	16	50	16	—	17	—
Hejduschka		15	50	16	50	19	—	20	—
Běrny		2	30	2	70	2	30	2	70
Butra	1 kilogr.	2	50	2	80	2	50	2	70
Pschenična muka	50 "	10	50	19	75	17	—	19	—
Rzana muka	50 "	8	75	12	—	11	—	13	—
Ssyno	50 "	2	50	2	90	2	50	3	—
Ssloma	100 "	4	40	4	67	3	65	4	—
Prožata 564 schtuk, schtuka		10	—	24	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby	50 kilogr.	—	—	5	50	5	60	5	90
Rzane wotruby		—	—	5	40	5	70	6	—
Pschenični gris		—	—	6	—	—	—	—	—
Rzany gris		—	—	6	40	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenza (běla) wot — hr. — np. hacz — hr. — np., pschenza (žołta) wot 9 hr. 50 np. hacz 9 hr. 75 np., rožka wot 7 hr. 25 np. hacz 7 hr. 50 np., jeczmjeń wot 8 25 np. hacz 8 hr. 75 np., wowß wot 7 hr. 50 np. hacz 8 hr. — np.

W Budyschinje placzesche: kórz pschenzy (běla) po 170 puntach — hr. — np., hacz — hr. — np., žołta — hr. — np. hacz — hr. — np., nowa: 15 hr 98 np. hacz 16 np. 24 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hacz — hr. — np. nowa: 11 hr. 40 np. hacz 11 hr. 80 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach: — hr. — np. hacz — hr. — np.

Wicżne placzißny w Kamjenicu.

3. nov. 1910.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 20 np. hacz 7 hr. 40 np., pschenza wot 9 hr. — np. hacz 9 hr. 40 np., jeczmjeń wot 7 hr. — np., hacz 8 hr. — np., wowß wot 7 hr. — np., hacz 7 hr. 70 np., jahły wot 16 hr. — np. hacz 17 hr. — np., hróch 17 hr. 50 np., zyno (stare) 3 hr. — np. (nowe) 3 hr. — np., běrny 2 hr. 70 np., zloma (100 kilogr.) 4 hr. 50 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 30 np. hacz 2 hr. 60 np., jeja (mandl) 1 hr. 35 np.

Wjedro w Londonje 4. novembra: Khłódne, deschczikate.

Cyrkwinske powjesće.

W Michałskej zyrkwi smeje dzeńzelu po zwjatej Trojizy farat Räda rano w 7 hodzinach zersku spowjednu rěcz, ½9 hodzin duchowny Tischer zerbske a w 10 hodz. němske predowanje. — Tydzeńske sastojnske dźěła smeje farat Räda.

Wěrowani:

W Michałskej zyrkwi: Ernst Hermann Prochno, hospodarski pomoznik w Tšelanach, z Hanu Amaliu bywschej swudowjenej Muczerjowej rodz. Langez tam. — Alwin Alfred Hartmann, póstski poßelnik w Klukschu, z Emmu Marthu Buschez na Zidowje.

S druhich wozadow: Jan Khorla Dubraw, fabrikski dźěłaczer we Wulkej Dubrawje, z Marju Marthu Schusterez z Brěsowa. — Handrij Mrós, czaßnikatski mischtr w Bukezach, z Henriettu Marju Lenu Röhlez, hospodarskej pomoznizu w Loschwizach. — Khorla Gustav Graf, knježi pohoncz w Draždzanach, z Emmu Marthu Ssykoriz we Luschu. — Khorla Hermann Matsk, khěžer a dźěłaczer w Běłej Horje, z Marju Nowakez we Worzynje. — Jan August Böhma, żelesniski dźěłaczer w Hrodźischczu, z Marju Helenu Krawzez tam. — August Hermann Hansky, pohoncz w Sohlandze, z Emmu Augustu Abtez we Worzynje.

Křóeni:

W Michałskej zyrkwi: Alfred Waltat, Maxa Pawoła Sachsy, samkarja w Dobruschi, ß. — Pawoł Jan, Jana Pakostnika, skakarja w Sajdowje, ß. — Erna Lisbeth, Khorle Hermanna Rychtarja, kublerja w Hornjej Kinje, dź. — Marijana Gertrud, Gustava Maxa Paula, kowarja w Sajdowje, dź.

W katholskej zyrkwi: Herta, Franza Bjedricha, skakarja w Ssmilnej, dź.

S druhich wozadow: Ernst Waltat, njemandź. ß. w Zicżenku. — Alfred Marczin, Gustava Adolfa Roja, fabrikskeho dźěłaczerja w Dźechorezach, ß. — Martha Frieda, Jana Pawoła Ssmoczka, dźěłaczerja we Wjelkowach, dź. — Martha Marja, Jana Khorle Hapacza, żiwnoscherja w Bolborzach, dź. — Hildegard Elsbeth, Khorle Augusta Senfta, listynoscherja w Zicżenju, dź. — Selma Frieda, Jana Richarda Kschiżana, dźěłaczerja w Syjizach, dź. — Arthur Marczin, Khorle Augusta Pětschki, pohoncza w Jaßońzy p. Njeßwaczidła. — Emma Frieda, Jana Bohwěra Błażija, hoscenzarja w Wbohowje p. Njeßwaczidła. — Marja Martha, Khorle Augusta Jordana, żiwnoscherja w Krózy, dź. — Pawoł Jana Augusta Neumanna, pohoncza w Holeschowje, ß. — Elsa, Pawoła Mérscha, pohoncza w Jaßońzy, dź. — Elsa Martha, Jana Augusta Wukascha, khěžerja we Lahowje, dź. — Hana Lena, Jana Rachela, dźěłaczerja w Njeßwaczidle, dź. — Lena Johanna, Maxa Wojnera, khěžerja w Hatach p. Minakala, dź. — Hana Marja, Khorle Augusta Malcharja, hospodarskeho pomozníka we Wjeßlu, dź. — Frieda Alma, Khorle Augusta Kriegela, żiwnoscherja w Mjeschizach, dź. — Martha Marja, Jana Bohuwěra Pannacha, hoscenzarja w Mjeschizach, dź. — Hermann Kurt, Augusta Pawoła Hejdy, tykchetskeho mischtra w Czornjowje, ß. — Hermann Gerhard, Handrija Scholty, żiwnoscherja w Koporzach, ß. — Johanna Lisbetha, Ernsta Emila Simona, schewskeho mischtra w Nowych Porschizach, dź. — Augusta Hana, Khorle Hermanna Petrika, dźěłaczerja w Komorowje, dź. — Jan Kurt, Hermanna Juliuża Maxa Israela, pjetatskeho mischtra w Komorowje, ß. — Hana Frieda, Jana Augusta Gubscha, dźěłaczerja w Hlinje, dź. — Hana Martha, Ernsta Hermanna Kloża, khěžerja a dźěłaczerja w Drożdżiju, dź. — Alfred Jurij, Bjedricha Maxa Müllera, dźěłaczerja w Nakojdach, ß.

Zemrjeći:

W Michałskej wozadze: 27. oktobra: Hermann Waltat, Jana Hermanna Wawrtscha, khěžerja a fabrikskeho kowarja w Dobruschi, ß., 2 m. 11 d. — 30. Richard, njemandź. ß. pod hrodom, 1 l. 1 m. 20 d. — 31. Lisbeth Martha, Pawoła Hermanna Neumanna, molerja na Zidowje, dź., 3 m. 3 d. — Madlena Henczez, njebo Jurja Rjele, knjeżeho pohoncza w Budyschinje, sawostajena wudowa pod hrodom, 77 l. 1 m. 3 d.

W katholskej wozadze: 31. okt.: Theresija Federsbergerez z Budyschina, 19 l. 8 m. 9 dn.

S druhich wozadow: Morwa narodzena dź. Ernsta Sommera, khěžerja w Czerwjenych Nozlizach. — Khorla Gerhard, Khorle Bjedricha Hajny, murjerja w Hornjej Borschczi, ß., 2 m. 21 dn. — Morwa nar. dź. Hermanna Micżki, żiwnoscherja w Ssmochczizach. — Emma Wylemina Bjenadźiz w Khróstawje, 2 m. 8 dn. — Jan Paul, khěžek w Bukezach, 79 l. 8 m. — Hermann Ernst, Jana Hartsteina, fahrodnika w Klukschu, ß., 6 l. 6 m. 7 du. — Jan Nowak, khěžkar in Ruhethal, 52 l. 1 m. 10 dn. — Hana swud. Krawzowa rodz. Wagnerez, wumjenkatka w Wbohowje. — Handrij Groß, dostawak starobneje renty w Małych Debßezach, 82 l. 10 m. 27 dn. — Berta Augusta Bergerez rodz. Försterez, Ernsta Hermanna Bergera, sastojnika pschi dróhowej żelesnizy w Draždzanach, mandźelska, 28 l. 9 m 5 dn., wumrje w Biderzach. — Ernst August Schöna, fabrikski dźěłaczer w Mnischonzu, 61 l. 1 m. 13 dn. — Khrystina Lena swud. Liebscherowa rodz. Lobez, khěžerka w Budestezach, 67 l. 5 m. 17 dn.

Zyrkwinske powjesćze z Hodźija.

24. njedźelu po zwjatej Trojizy smeje duchowny Voigt rano ½8 hodzin němsku spowjednu wuczbu, ½9 hodzin farat Kschiżan němske a ¾10 hodzin zerbske predowanje.

Zyrkwinske powjesćze z Budestez.

24. njedźelu po zwjatej Trojizy smeje duchowny Bójz rano ½8 hodź. zerbsku spowjedź, farat Domaschka dopołdnja ½9 hodzin zerbske a w 10 hodź. němske predowanje. — Popołdnju w 4 hodź. zhromadźizna młodźenskeho tow.

Sstrjedu wjeczor we 8 hodź. smeje duchowny Bójz němsku biblisku hodźinu w paczeńskej zjitwi.

Njedźiwajcy powyschenych
khofejowych
płaczišnow
je mi, dokelž ßym stary skład pschewsał, mózno,
dobry khofej
wurjadnje płaczišny hódno,
kaž hacž dotal,
pschedawacź.

Jedyn pospyt k trajnemu wotebjeranju wjedźe.

Walter Arnold
na bohatej haßy 12.
Telefon cžišßko 542.

Kakao

punt po 90 pj.,
pschi wotewsaczu 10 puntow po 85 pj.
Moritz Schmidt
pschi mjaßowych jědłach 1,
mjes ßerbskej haßu a Pětrowskej zyrkwju.

Ssuscheny połcź, tołsty po 90 pj., pschi 5 *Ø.* 85 pj., **ßuscheny ßwinjazy brjuch** *Ø.* po 85 pj., **ßadło** *Ø.* 80 pj., **plezowy tuk** *Ø.* 100 pj. porucza **O. Pětschka** na žitnej haßy.

Hugo Lehmann

pódla hosćenza winoweje kicze. na bohatej haßy 22. **pódla hosćenza winoweje kicze.**

Najwjetscha woßebita pschedawarńja
klobukow a mězow
ßa muźskich a hólzow wschelakich druźinow a modnych formow.

Skladne a źidźane klobuki
na wulki wubjerk.

Cžorne proste koßmowe a wołmjane klobuki
najnowschich formow a dobrych druźinow, woßebje płaczišny hódno.

Pißane a cžorne mjehke filzowe klobuki
derje pschistejazych formow wschěch płaczišnow w hobrskim wubjerku.

☛ Mězy ßa muźskich a hólzow ☚
kóždeje pomyßlneje formy a barby w hobrskim wubjerku **ßměschnje tunjo.**

Filzowe schkórnje, filzowe stupnje a tosle
ßa muźskich, žónske a dźěcźi, snateho najlěpscheho wudźěłka.

Pjelsćzowe boy
cžorne a pißane, jara tunjo.

Hugo Lehmann

pódla hosćenza winoweje kicze, na bohatej haßy 22, **pódla hosćenza winoweje kicze.**

Po tunich płaczišnach poručam ßwój derje wuhotowany skład
ff. domjazych, kuchińskich a hospodarskich wězow, lakowanych a njelakowanych, blachowych lampow, latatnjow, zylindrow a ßuzołow, platow, płokanskich wanjow, bowow, myjnych stejakow, zimanskich maschinow, kupanskich wanjow, żelesne pónoje a hornzy, hospodarske wahi, noże, widliczki, kizy, nożowe korbiki, khofejowe młyny, khofejowe khany, khofejowe a zokrowe tyły, rybowanske maschiny, mjaßorubaze maschiny, mjaßowe mjezki, schcźětki, ßerschcźowe mjeczawy, zentrifugowe schcźětki atd.

Moritz Schulz, **klampnarski mischtr : : : : : pschi ßerbskich hrjebjach 10.**
— **Wuporjedźerńja.** —

Brühlski tej

sakońšzy schkitany cžišßko 132786
je ßo wurjadnje wupruhował pšche drjenje, woßebje shibadkowe drjenje (rheumatismus), wicź a pšche cźerpjenje pucherja a jěrchenjow.
Woprawdźity Brühlski tej je jenoź w haptykach dostacź.
Direktnje jón rosesćeka: jelenjowa haptyka we Wósborku.
Wobstawki: Herb. equiseti, rod. ononidis, fol. uvae ursi, flor. violae tricol., fruct. juniperi, peru. cyrosbrati, rod. apii graveol.

W Budyschinje na bohatej haßy 5. **C. E. Rinke** **W Budyschinje na bohatej haßy 5.**
kóžkarski mischtr,
skład pjelsćzowych tworow.
Sesćicze **muźazych a ženjazach kožuchow,** kaž tež pschedźěłanje po nowych modellach w kóždym cžaßu. **Cžorna** a **běła koža k podschiczu, kudźerjata a k khornarjam** stajnje na składze, teho runja **kocža k wobßadźenju.**

Boakhornarje
wschěch kožowych druźinow psches 200 na składze, **tykacze** (muffy) k temu ßo pschihodźaze.

Klobukow a mězow ßa muźskich a hólzow wulki skład.
Lischeze, khórjaze, kunjaze, sajecze a kaniklaze koze kupuju.

C. E. Rinke na bohatej haßy 5.

Ša brylowpotrjebnych!
Khorla Scholta, optikus
w Budyschinje
hkownym tyschiorhoschcźu **pod radnej khěžu**
porucza ☛ **bryle a tłóczniki,** ☚ kotrež ßo jenoź, ša wóczko ßo pschihodźaze, dawaju.
Barometry, thermometry, dalokowidy, lupy, ryßowadła, cžitanske schkleńzy atd., **bryle** a **tłóczniki** po lěkarskim wukasanju.
Saloženje wobkhoda 1856. — Jědnacze krócź mytowany.

Otto Preuß

měsečzečzel: **Karl König**

na žitnej haßy 4 w Budyschinje na žitnej haßy 4.

Najtuńsche kupne žórko

sa

mužazu, žonjazu a dźěčzazu draſtu.

Woßebne mužaze wobleczenja, ſkoro wſcho ßamßneho wudźělka, wulkotnje ßedźaze a najlěpje ſeſchite, po zyle wurjadnje tunich płaczišnach.

Woßebne ſymſke paletoty hižo po **13** mk. hacž do najwoßebniſcheho.

Symſke jupy ſportſkeje faßony kaž tež jako **pſchesapinaki,** jara cźopke podſchite po ſpodźiwnje tunich płaczišnach.

Wulka dźělba tolſtych cźežkich ſymſkich kholowow nětkole wjele pod hewaſchej płaczišnje.

Dźětanſke kholowy hižo po 1½ mk. hacž do najcźežſchich.

Wodu njepſchepuſchczate peleriny do wjedra ſa mužſkich, žónſke a dźěczi w hobrſkim wubjerku a njeßměrnje tunjo.

Dźěczaze wobleczenja, dźeczaze paletoty, dźěczaze jupy, wſcho jara cźopke podſchite we wupſchedawanju po hromadach.

Žonjaze žakety a paletoty

w njepſchetrjechenym wubjerku hižo po **4,75** mk. hacž do najwoßebniſcheho.

Pißane paletoty ſ kraßnymi muſtrami hižo po 5½ mk. hacž do elegantniſchich.

Holczaze žakety w hobrſkim wubjerku wot **3** mk. hacž do najdróžſcheho.

Sprawne poßłuženje. **Najtuńſche płaczišny.**

Proſchu prawje na firmu kedźbowacź.

Heinrich Lange

11 pſchi žitnych wikach 11

ſ **napſchecźa „ſłoteje hwězdy“**

porucza ßwój wulki ſkład hotowych

pielſczowych tworow,

kaž tež **koże** wſcheje družiny k podſchiczu a k wobßadźenju.

Skaſanja po měrje a wuporjedźenja ßo na najlěpje wuwjedu.

Wuměrjenſke dźěła

wſcheje družiny pſchebjerjetaj ::

Rentsch & Schöne

pod pſchißahu wſataj geometraj,

na rózku ſeminarſkej haßy 13, I a Hoſchiz haßy.

Telefon 682.

Pawoł Kriſteller

Telefon 168. na bohatej haßy 29 Telefon 168.

porucza k naſymſkemu a ſymſkemu cžaßej ßwój hobrſki ſkład wſcheho **wobucża,**

jenož trajnje dźěłanych

jěſdnych a honćwaŕſkich ſchkórnjow, dolhich ſchkórnjow, ſchkórniczkow, domjazych ſtupnjow a toflow, filzowych ſtupnjow, filzowych, ßuknjanych a pjelſczowych ſchkórnjow, gummijowych ſtupnjow, balſkich a towaŕſtwowych ſtupnjow

po njeßměrnje tunich płaczišnach.

Jako woßebje tunjo poruczam:

tolſte poldolhe ſchkórnje, ſ ruku dźěłane, hižo po 8 mk. 50 pj.,

cźehnite, ſchnórowanſke a ſapinanſke ſchkórnje, hoſdźikowane, hižo po 4 mk. 50 pj.,

mužaze ſchnórowanſke ſchkórnje ſ boxoweje koże hižo po 7 mk. 75 pj.,

mužaze dolhe ſchkórnje, ſ ruku dźěłane, hižo po 8 mk. 50 pj.,

žonjaze ſchnórowanſke boxowe ſchkórnje hižo po 6 mk. 75 pj.

Wobucże k wuporjedźenju ßo pſchijimuje.

Wobucże ßo po měrje dźěła.

Schtrympy a ſoki

ſchtrykowane a walkowane.

Rukawate lazy

ſ najjednoriſchich hacž do najlěpſchich družinow.

Rukajzy

podſchite a njepodſchite.

Schenillowe rubiſchcża.

Normalne ſchaty

wſcheje družiny

kupujecże najlěpje a najtuńſcho pola

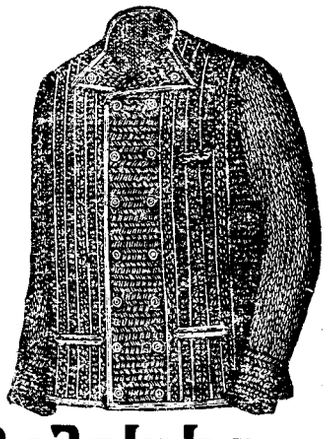

Wilhelma Rudolpha

pſchi mjaßowym torhoſchczu 10.

Ssamßna maſchinſka ſchtrykowatnja w domje.

Liebsch,
hudniski aktuar sw. skužby
pschi nowych hrjebjach 5
pißarnja sa kupowanske, hypothekske, dismembraziske, testamentiske a sawostajenstwowe wězy atd.
Rěczi serbski.
— Telefon czißlo 177. —
Pscheßadžowanje leżomnosczow.

Kóslaze koże,
howjase koże,
czelaze koże,
sajecze, kaniklaze,
tkhórjaze, kunjaze,
kocze koże,
wowczje koże
a wowczu wołmu
po najwyschschich placzisnach kupuje
Heinrich Lange
pschi serbsko-katholskej zyrkwi a pschi zitnych wikach 11

Lamanu schokoladu
po puntowskich pakczikach, tež lěpsche druziny wopschijazych, hižo po 1 mk. porucza
Moritz Schmidt
pschi mjaßowych jědłach 1,
mjes serbskej haßu a Pětrowskej zyrkwje.

Pschenczu muku
najlěpschich druzinow,
kaž tež wschu
potrjebu k pjeczenju
porucza tunjo
Khorla Preisser jun.
pschi zitnych wikach.

Dobru
pschenczu muku
zokorßlódke ßlowki
pola **Khorle Kahrowea**
pschi zitnych wikach.

Prawny bürow Ernsta Kobana
(prjedy J. a E. Kobana)
w Budyschinje
pschi zitnych wikach 4.
— Telefon 675. —
Saradženje leżomnosczow a hypothekow, srjadowanje sawostajenstwow, wudžełanje kupjow a liscziznow wscheje druziny, sestajenje wschěch druhich pißnych džełow. Sehnawanje pjenježnych žadankow.
— Rěczu tež serbski. —

Nasymske a symske

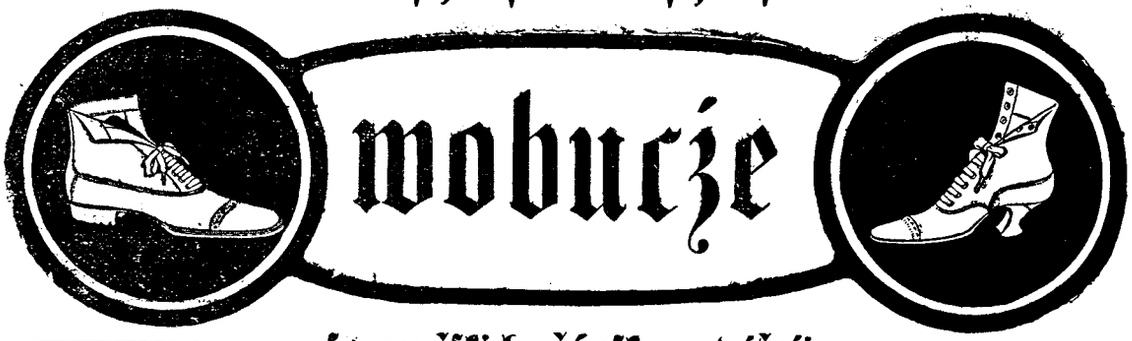

sa muzskich, žónske a dźěczi
s jednorymi a dwójnymi póduschemi, s wokmjanym podschiczom a s podražowanej pjelsczinu podschite, dospołnje wodu njepschepuschczate w kraßnych faßonach po hódnosczi a wuwjedženju
kóždeje płaczisny.

Jěsdne, hontwarske a poldolhe schkórnje
s howjaseje, woprawdźiteje juchtoweje a danskeje koże.

Hontwarske gamasche
s wodunjepschepuschczateje koßmikateje tkaniny a najlěpscheje howjaseje koże.

Rejwanske czrije a czrije do towarstwa
s běłeje zidskeje koże, woprawneho chevraura, kamsyczeje, lakowaneje, bronsowaneje, poßlěbrowaneje a poskoczaneje koże.

Němske, amerikanske a woprawne Peterburgske gumijowe czrije.

Czopło podschite domjaze czrije.

Czrije s wjelbłudowych koßmow.

Wulki wubjerk filzowych stupnjow a toflow.

Drjewjanzy s 1, 2 abo 3 spinami abo s czahatym gumijom.
Po měrje, kaž je suate, wubjernje ßedźaze wobucze sa krótki czaß wudźěłam.
Wuporjedženja spěschnje a płaczisny hódno.

Wobhladajcze ßebi moje wukładne wokna.

Heinrich Mohr w Budyschinje

pschi zitnych wikach. Telefon 384.

Helena swud. Jordanowa
w Budyschinje na jerjowej haßy 5
porucza ßwój wulki skład
schtrykowanych rukawatych lazow
s najtuńischich hacz do najwoßebnischich.

Walkowane soki, schtrympy a rukajzy
jenož najlěpscheje hódnosczе.

Schtrykowane soki a schtrympy sa žony a dźěczi
wubjernje wohrjewaze a jara dźeržaze, dokelž ßo jenož dobra wołma k nim bjerje.

Normalne koschle, spódnje kholowy
sa muzskich, žónske a dźěczi.
Podschite spódnje taille sa žónske.

Chenillowe nahłowjaze rubischcza a schale
we wulkim wubjerku wschěch barbow a wulkosczow, rjenje dźěłane, po najtuńscho wobliczenych płaczisnach.

Pistlne khartki czischczi spěschnje a tunjo **Ssmolerjez knihiczischczerńja.**

Lanu muczku a holbjazu pizu
porucza **Khorla Kahrowe.**

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 30 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoleř.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 46. Sobotu 12. novembra 1910. Lětnik 69.

Pschiwos franzowskeho skota do Němskeje.

Mjažoweje drohoty dla je žo dowoliło, franzowski skót do Elsaža, Lotringskeje a Badenskeje wosyćź. Franzowska ma nětkole wjele howjaseho skota wyšche, ta žama Franzowska, do kotrejež žo hischcźe po němsko-franzowskej wójnje lětnje 600000 wowzow ſ Němskeje wožesche, so bychu žo Parižske kuchinje ſ lubowanej skopjazej pjecźenju sastarake. Pschiwos němskich wowzow pak je dawno sastał wot teho cźaža, so žu Franzowsojo plahowanje skota a žita ſ wyšokimi zlami schlitali. W Franzowskej je plahowanje wowzow, konjow a howjadow na tak wyšoki skhodźenk stupiło, so njeje niz jenož wjazy trjeba, skót ſ wukraja kupowacź, ale so móža jón nětkole hižo wuwosyćź. Pódla złow žu pschi tym tež druhe pschicźiny žobu skutkowake, skotaŕstwo spěchowacź, woželbje žydlitosćź franzowskich burow, dale poměrnje wulka liczba skót plahowazych ratarjow, žnadna liczba wulkoležomnosćźerjow, kotsiž burske kubła kupuja, sakožowanje pastwow na horach a w lěžach a systematiske podpjeranje małych plahowarjow.

Wudawki a dokhody němskeho khěžorstwa

žu žo sa pschichodne lěto na 2,707,819,913 hriwnow wobliczike. S złow a dokhodow žo 32½ milijona hriwnow wjazy wocźakuje. Němske kolonije budža hischcźe pschezo něhdźe 26 milijonow hriwnow pschibjerka žadacź. Wójsko ma žo wo 107 maschinskotsělbnych kompagnijow, 1 pěschi artilleriski regiment, 1 bataillon automobilnych kolojěsdnych a wo 2 bataillonaj powětrojěsdnych powjetschicź. Wudawki žu wo něhdźe 98 milijonow hriwnow wjetsche, dyžli dokhody. Dokelž knježeŕstwo nochze wobydleŕstwu nowe dawki nakkasćź, žo tale summa ſ pożcźonku pschikryje. Dołh na stajnosćźi rosćźe, runjež by knježeŕstwo wolu měło, jón wotpłaćźicź.

Moabitske njemčry psched žudom.

Jednanja Barlinskeje 1. khostanskeje komory pschecźiwo Moabitskim njemčrnikam žu žo wotstorcźicź dyrbjałe, dokelž sakitarjo wobskorženych prajichu, so žu žudniży ſ pschedžudami pojecźi. Ssudowemu pschedžydźe žu žo hrožaze listy pózłake, w kotrychž žo žudnikam se žmjercźu hrosy. W žudniskej sali běchu žo teho dla žudniży služobnizy ſ teżakami a ſ tšélbami wobronjeni postajili. Pschi kawkach wobskorženych poliziśtojo ſ wobpażanymi pistolijemi stejachu. Też pschi rózkach dróhow w bliskosćźi žudnistwa běchu žo poliziśtojo ſ pistolijemi stupili. Wobskorženi žu ſ wjetscha młodźi pacholjo. Někotre žony, kotrež žu wobskorżene, žu wschě starsche. Mnohi wobskorženi žu nażylnosćźow dla hižo prjedy khostani.

Zarowy wopyt pola němskeho khěžora

je pjecźa krucźe žwójbny kharakter měł. Politiske blidowe rěcźe njejžu žo měłe. S teho žo žudźi, so žo rusko-němske poměry njejžu pscheměnike, abo žo tola njejžu pohubjeńschike. Někotre nowiny chzedźa drje wjedźecź, so je němski khěžor ſ zarom wo Perfiskej a wo napjatych rusko-awstriskich poměrach rěcźał, tola to wscho je hubanje. Do sjawnosćźe wo zarowym rosrěcźenju ſ khěžorom niczo njeje pschischło. Jako dobre snamjo žměło žo wobhladacź, so je zar němskemu kanzlerej a druhim knjesam ſ khěžoroweho pschewodźerstwa wyšoke rjady spożcźił. Runje tak je khěžor Wylem zarowych pschewodźerjow ſ wyšokimi rjadami wusnamjenił.

Turkowska pożcźonka.

Turkowskemu knježeŕstwu je žo skóncźnje poradźiło, pola Němskeje banki 120 milijonow hriwnow pożcźicź. Pjenjesy sa tule pożcźonku zyła hromada němskich a awstriskich bankow secźeŕi. Wuměnjenja njejžu sa Turkowsku runje pschihódne. Pożcźonka žo po kursu 84 prozentow wudo, to rěka, město 100 hriwnow, kotrež dyrbi Turkowska se 4 prozentami danicź, wona jenož 84 hriwnow wupłacźene dostanje. Sa 41 lět dyrbi Turkowska pożcźonku wotpłaćźicź, jeli so budźe turkowske knježeŕstwo tak dołho wobstejecź. 14. měrza 1912 maja banki hakle pożcźonku Turkowskej wupłaćźicź. Pjenjesy, kotrež wona do teho cźaža nusnje trjeba, wona na směnki po 5½ prozencźe dostanje. Jako wěstosćź sa sapłacźenje danje turkowske knježeŕstwo złowne dokhody Konstantinopla sastaji.

Nadpady cźěskeho profesora Mažaryka na awstriskeho pósłanza hrabju Forgacha w Belgradźe.

W awstriskich delegazijach je cźěski profesor Mažaryk ſ nowa prozeż k rěcźam pschinjecźł, kotryż je žo loni w Khorwatskej pschecźiwo wulkej žyle Sserbow a Khorwatow wjedł. Tutych winowachu, so žu Khorwatsku chzyli wot Awstriskeje wottorhnyćź. Wobstórżbny material bě awstriski pósłanz hrabja Forgach w Belgradźe podał. Profesor Mažaryk w delegazijach hrabju Forgacha winowasche, so je wón njewěrne powjesćźe awstriskemu knježeŕstwu podawał. Pschi falschowanzy žu žo někotsi sastojnizy awstriskeho pósłanstwa w Belgradźe wobdźělili. Sserbski nowinaŕ Waschicź je hrabi Forgachej pomozny byk. Wotkrycźe profesora Mažaryka je w Belgradźe mjes wobydleŕstwom wulke roshorjenje sbudźiło. Tamniske nowiny hrabju Forgacha a awstriskeho ministra swonkownych należnosćźow a hrabju Aehrenthala ſ wótrosću pschimaju. Waschicź je na poliziji wucźek pytał a žo wusnał, so je wón po poručnosćźi hrabje Forgacha protokolle falschował a sa to měžacźnje 150 krónow dostawał.

Hara pschi wotewrjenju belgiskeho žejma.

W cźwiluych wobstejnosćźach je belgiski kral pschi wotewrjenju belgiskeje komory byk. Hdyž kral do žejma jědźesche, sozialdemokratojo walcźki papjerow ſ napišmom: „Sskawa powschitkownemu wólbnemu prawu!“ na kralowy wós funkachu. Wot kralowskeho hroda hacź k žejmowni woprawdźity deschcź běłych papjerow na krala padasche, kotrež jeho uniformu pschikrychu a na khribjecźe konjow wišachu.

W žejmje žo herjekanje sapocźa, hdyž kralowa pschińdźe. Pschi wotewrjenju žejma sozialdemokratojo dlěje dyžli schtwórcź hodźiny kralej k žłowu pschińcź njedachu, jeho pschi cźitanju trónskeje rěcźe wospjet herjekajo mylachu, tak so kral a kralowa napohlad, kotryż měješchtaj ſ tróua, ženje njesabudźetaj. Kral Albert je hacź dotal wěstu pschikhilnosćź k sozialdemokratiji měł. Po poślednich sozialdemokratiskich demonstrazijach drje wón žwoje měnjenje wo sozialdemokratiji pscheměni.

Sawjedźenje dźělenja mandźelstwa w Portugalskej.

Republikanske knježeŕstwo w Portugalskej je ſ wukasom dźělenje mandźelstwa sawjedło. Wukas postaja: Mandźelstwo žo w scźěhowazych padach dźěli: hdyž žo mandźelstwo kama; hdyž něchtó dlěje

hacz 10 lět mandzelskeho wopuschczi; hdyz je nĕchtó dlĕje dyzli 3 lĕta ducha khory; hdyz zo nĕchtó na dlĕjschi czaz k jastwu sazudzi; hdyz wobaj dzĕlej dzĕlenju pschihlozujetaj. Dzĕlenje na sakozku wobostronskeje pschesjenosczе moze zo jenoz po dzeżaczlĕtnym shromadnym ziwjenju zadacz; wobej stronje dyrbitej psches 25 lĕt starej bycz, a dzĕlenje zo hakle potom wupraji, hdyz je zo zadanje sa nim sa jene lĕto wospjetowalo. Dzĕlena zona zmĕ zo hakle sa lĕto, dzĕleny muz po schĕsczi mĕzazach sazo wozenicz. — W Portugalskej smĕja drje nĕtko zudy wjele dzĕla s mandzelskimi, kotsiz sa tym zadaju, so bychu zo s putow mandzelstwa wuzwobodzili.

Strajkowe njemĕry w Jendzelskej.

Nĕhdze 3000 strajkowazych hórnikow mĕsta Aberdara zu nadpad na jene podkopki cinili, so bychu maschiny w nich skónzowali. Polizistojo, kotsiz podkopki strazowachu, jich wotehnachu. Hdyz na to do polizistow s kamjenjemi mjetachu, zo tuczi do nich se zochorami dachu. 60 strajkowarjow zo czezko srani. Wjele strajkowarjow, mjes nimi tez zony, zo do Alberdareskeho kanala czĕrjachu, kotryz wschitzy pschebrodzichu.

W Cambrigu zo strajkowarjo podkopkow smozowachu a wohenj wschitkich kótkow shaschachu. Polizistojo bĕchu pschecziwo nim njemózni. W podkopkach 300 koni dzĕlachu, kotrez zu zo, dokelz po haznjenju wohnja ventilatory wjazy njedzĕlachu, sadużyle.

Na Glamorganske podkopki 5000 strajkowarjow wutoru teho runja nadbĕhi cinjesche. Do polizistow s kamjenjemi mjetachu a dweju s nich sranichu. Zony w schórzuchu kamjenje k mjetanju pschinoschowachu. Polizistojo nadpad se zochorami cinjachu, tola zo pschemochu. Dóndze k dziwjej bĕdzenzy. Strajkowarjo pytachu zo dzĕlacnje elektriskeje mozy smozowacz, schtoz zo jim tez poradzi. Potom spytachu podkopki powodzicz, tola hdyz 100 polizistow na pomoz pschindze, zo woni s dzĕlacnje elektriskeje mozy wuczischczachu. Pschi nastawazych pukach zo 40 wozobow srani. Mjes sranjenymi zu schesczo polizistojo, mjes nimi je jedyn czezko sranjeny. Wokoło podkopkow wschudze rosbitki leza jako snamjenja wupuscazeje njemdrosczе dzĕlaczerjow. W Glamorganje zu tez wjele klamow wurubili a w nich wscho rosbili. Knjezerstwo je k potkóczenju njemĕrow wojakow a polizistow wotpózkało.

Dobycze demokratiskeje strony w sjednoczenych statach połnózneje Ameriki.

W sjednoczenych statach połnózneje Ameriki hizo wot jich wobstacza dwĕ wulkej politiskej stronje, republikanska a demokratiska, wo knjejstwo w stacze wojujetej. Pozledznje 13 lĕt zu republikanszy pospochi knjejstwo mĕli. Nĕtko je zo ludowa wjetschina sazo demokratam pschiwobroczila. Stejischczo republikanskeje strony zu trusty, hospodarske swjaski pjenjeznikow, podryle, kotrez zo k njej dzerzachu. Tele trusty zo industrije a wikowanja smozowachu a potom placzisny powyschachu. Tak na pschiklad we wulkich mĕstach skótne wikowanje a rĕsnistwo na zo storhnywschi placzisny do njezklyschaneje wyzokosczе honjachu. Pschi wólbach do noweho kongreza je lud s wjetschehо dzĕla demokratiskich kandidatow wuswolił, zo nadzijejo, so tuczi móz trustow snicza. Nowy kongreż budze s 212 demokratow, 177 republikanskich a 2 sozialdemokratow wobstejecz. Se 26 gouverneurow nĕtko 13 demokratiskej stronje pschizłuscheja, kotraz bĕ pschi pschedpozledznich wólbach jenoz 8 se zwojich gouverneurskich kandidatow pschecziischczala.

Wólbne dobycze demokratow zo psches zyły kraj wupscheszczera. Pozledznje wólby tez sazudzenje pschewyzokich sakitanskich zlow wosnamjenjeja a teho runja protest pschecziwo podrozenju zyroby, pschecziwo kotrejz republikanszy njesamochu s wuspĕchom sakroczicz.

Prjedawschi president Roosevelt je podarmo spytał, wot republikanskeje strony porazenje wotwobroczicz. S Afriki zo wróczinschi, bĕ zo wón stracha, republikanskej stronje hrozazeho, dohladak a po Newyorkskim stacze pucujo w sjawnych shromadzisnach wustupowasche. Tola kaz zo sda, ludowe czrjódy wot njeho wjazy pomoz njewoczakachu, ale radscho politisku karu powróczichu, so bychu sazo ras s demokratami spytali. Pod njezmĕrnje wyzokimi sakitanskimi zlami zu hospodarske swjaski pjenjeznikow knjesow w hospodarskim ziwjenju sczinike. Nichtó njemóze wjazy knjejstwo w rjemjezle a wikowanju wobkhowacz, hdyz zo jim to njelubi. Nowy kongreż budze zo teho dla s pschemĕnjenjom zlownеho tarifa sabjeracz dyrbjecz. Wot prĕnjeho wuswolenja presidenta Clevelanda w lĕcze 1892 njeje zo wjazy podobny politiski pschewrót w sjednoczenych statach stał.

Czezke nazylnosczе pschecziwo poddanam sjenoczenych statow połnózneje Ameriki w Mexiku.

Wobydlerjo Rockspringsa w Texazu zu njedawno jeneho Mexikana, Antonia Rodriguesa, lynchowali. Powjesczo wo tym je w Mexiku lud roshorika. Studowaza mlodzina w sjawnych shromadzisnach pschecziwo lynchowanju Mexikanow protestowasche. S tymile demonstraziemi zo roshoriwschi lud zrjedu na Amerikanow a amerikanske wikowarnje nadpady czinjesche, kotrychz wokna zo rosbichu. Ludowe czrjódy jenu amerikansku khorhoj rostorhachu a ju poteptachu. Nĕkotre nowiny njemdre nastawki pschecziwo sjednoczenym statam wocziischczachu. Lud zo s tym hischcze bóle sapyri a nĕkotre amerikanske domy sapali. Do jeneho wosa drohoweje zelesnizy, s kotrymz zo amerikanske dzĕczi do schule wjesechu, s kamjenjemi mjetachu a jene dzĕczo sranichu. Jĕsdni polizistojo pschecziwo herjekarjam wustupowachu. Do spjeczіwych tsĕlejo tsjoch herjekarjow satsĕlichu a wjele s nich sranichu. Nĕhdze 200 wozobow je zo sajako. Tez do zyna amerikanskeho pózłanza zu zo herjekarjo s pukami dali. Amerikanski pózłanz je pola ministra swonkownych nalezноsczow s rasnosczu sakroczik. Gouverneur je na to s radnizy lud k mĕrej napominał. Wón mĕjesche drje protesty studowazych sa prawe, tola nazylnosczе pschecziwo Amerikanam wón sazudzowasche. Tez mexikanski pózłanz w Washingtonje je zo dla lynchowanja jeneho Mexikana wobczezował. Dokelz je zo na wobĕmaj stronomaj hrĕschiko, a dokelz je mexikanska polizija swoju winowatosczi dopjelnika, drje zo swada s diplomatiskim jednanjom wuruna.

Jeho njeskutk.

(Srudobny zort.)

Deschczik zo lijesche, ale Jan Mikesch zo do korczmy nastaji. Wjeczorne zmĕrki hizo k semi spadowachu. Wón njelepje stupasche a woczi wudzerasche; na to pschemĕnjenje pokasowasche, kajkez po sabitych nozach s wjetscha sczehuje.

Jan bĕ hischcze mlody, lĕdma schtyriadwozeczilĕtny pachoł. Jeho mjeno pak njebudzischе tez schpatnische mohło bycz, hdy budzischе pjeczdzezacz lĕt byk. Wot zmjercze zwojeho nana bĕ w korczmje s domom. Wschitku móz wole, kotruzkuli jenoz mĕjesche, na to pilnje nakozesche, so by tez pschi najwjetschim spytowanju — dzĕku s pucza trjechik. Duz bĕ bjes dziwa, so bĕ pjenjesy a czestne mjeno hizo dawno do rowa sahrjebał s piczom.

W dołhej sakadzenej korczmarskej stwje zo na stajnosczi wjezeke hłozy piskachu. Wótre swuki pischczałki klinczachu tak zylnje, so zo pschi nich, kaz pschi kschiczazym zmjeczu, huzle shubjowachu. Staremu Hamonej, najbohatschemu a najskupischemu zwinjazemu kupzej we wokolinje, zyganjo piskachu.

Jan Mikesch wjezelemu pschecziinjakej, woczi wuwalejo, pschihladowasche.

„Kak ma zo tón tola dobro", Jan sawistnje sdychowasche. „Hdyzkuli zo jemu sechze, ma zwoje wjezele. A kak zu napschecziо njemu wschitzy sdwórliwi! Zygan psched nim khribjeta ani dosczi husto k semi shibowacz njemóze! A ja? Ani pohladnycz na mnje zo jemu nochze, kaz by jemu woczi schkoda było."

Na dobo wuhlada, kak zwinjazy kupz, kotryz mĕjesche, kaz bĕ jaznje widzecz, na dzenznische doscz, se zwojeje kozuchoweje jaki kozanu, wulku, wottrjebanu pjenjeznu móscheń czahasche, s kotrejez wulki papjerjany pjenjes, pjeczdzezacz schĕznakow, wuczeze. Hosczenzar sliczbowasche a sa khwilu schtyri dzezatniczki wróczo pschinjeze, kotrymz zo stary Hamon njerodnje do zwojeje lazoweje kapzy zunycz dasche. Ssleborne pjenjesy pak zyganam da.

Psched Janom Mikeschom zo zurowa myzliczka wunóri. Kaz klĕschcz zo jeho tuta myzliczka pschimny a dzerzesche. Wottschascz jeje njesamoh.

„Moł a wurub stareho Hamona!" to bĕ ta myzliczka.

Po prawom zo jemu, tutemu lĕnjochej a njethymanikej, jara jednora a zamosrosymliwa wez bycz sdasche. „Wón je bohaty, ja khudy, ja zym mlódschi a zylnischi, potajkim . . . K temu je jenoz khrobłosczi trjeba."

Bojał zo hischcze zenje njebĕ a jeho khrobłosczi zo jemu zamemu lubjesche. Druhi czlowjek zebi na tajke nĕschto ani pomyzlicz njeswĕri, ale wón by to zamo tez wuwjedł! Tak myzliczku k myzliczzy spĕschnje, so zo czlowjekej mohła hłowa wjerczecz, pleczesche a roszudzenje bĕ hotowe.

Wokoło dzewjataje hodziny zo stary Hamon, njelepje a na wobej ruzy zo sepjerajo, sbĕhny. A kak zo kiwkasche; jenoz khablajo mózesche zo hibacz. Korczmar jemu zwój wós posficzesche. „To njecham, mój luby! Ja wschak mózu hischcze khodzicz", jemu stary

wotmolwi, kiž chzyšche hišchcźe ša strósbeho měty bycź. Na pucź doschedschi tak dźiwnje dźěšche, kaž by šo pschi kóždej krocźeli chzył na wocźi cźišnycź.

Zyle cźma bě. Tśicźi abo schtyrzecźi krocźeli ša nim dźěšche Mikesch. Wón psched šobu krocźazeho Hamona widźecź njemóžešche. Wón jenož ša cźerchanjom jeho stopow jeho scźěhowaše. Pschi pólnym pucźu šo pjany do boka winy. Mikesch prěki pšches łuku dźěšche, ša něschto mjeńschinow jeho pscheścźěhnywschi šo pschecźiwo njemu wobrocźi. Ani šłowa njeprajiwschi šo na njeho wali a mě jeho pod šobu.

„Nó, njecźiń tola žanych hłuposcźi!“ wopojeny dobromyślnje bórbotaše, njemóžo srosymjecź, w kak hrósbnych wobstejenjach je.

Jan Mikesch jeho bjes komdźenja ša krk hrabny. Wscha móz šo jemu w palzu sjednocźeše. Hamonowe schěroke wutrobno, s kotrehož šo dych warješe, šo posběhowaše, s dohromady stłóczeneho krka straschny hłóš wupražny, s nohomaj wjazy krócź widlischcźojcźe wokoło storkaše, potom bě po nim. Bjes žiwjenja wulke nabubnjene cźełko w tymjeschcźu leżeše.

Mordaŕ do lazoweje kapšy pschimny a šebi schtyri bankowki wucźeže. Pjenjesy widlischcźojcźe s dłónju wobjimujo wotběža. Něhdźe tśi sta krocźeli šnadź bě po mjehkej cźerstwej łucźnej pódźe běžał, tuna dobo sastrózany sasta. Jemu běšche, kaž by tamne bojasne warjenje s nowa šłyschał. Wón šo cźapny a šłuchaše . . . Ničźo! Stanywschi šo dopomni, so bě wulki wurubk, pjenježnu móscheń, sabył. Wón chzyšche šo wrócźicź, ale na to kuraže njeměješe. „Posdźischo!“ wón šebi praji. „Nóz je dołha.“ Nětkole hnydom, abo . . . , ně, to wón njemóžešche!

A bjes dźak šo wón do nawopacźneho kónza nastaji. Zyłu nóz pscheběha, tu a tam kaž bjes rosuma stejo wostawajo. Wón lědma wjedźešche, schtó wón je. Hdyž šo raúsche serja pokasachu, syma s nim satschašny. Jemu nochzyšche šo wěricź, so mohło šo hižo dnicź. Wón poča dyrkotacź a njemóžešche šebi dosćź naporokowacź. Kak njelepje bě šwoju wěz sčinił! Wschitzy běchu widźeli, so bě hnydom po starym Hamonje s korcźmy wuschoł. Ssamo dźěcźo móžešche shudacź, so bě wón mordaŕ. Ssnadź to hižo wjedźa. To je wscho jene! Wón budźe prěcź, prěcź hacź do šmjercźe.

„Ale jeli so pjenjesy pola mje namakaja?“ wón šo dale praschešche. „Kak budu móz wujaźnicź, s wotkel je mam?“

Rady šebi njewjedźo a se symu šo tschašo šo wobhladowaše. Nasdala wuhlada wopuschcźenu bróžeń. Tam doběža a wschě mozy dowucźerpawschi šo swješe. Hdyž wotucźi, šo hižo wjecźorješche. Miła, hwězdna nóz w naléczu na semju spadowaše. Sa schtyri a dwacźi hodźin ničźo pojědł a žaneho cźłowjeka sawohladał njebě. Njewjedźo, hdźe, s nowa poča wokoło błudźicź. Ske šwědomnje jemu měra njepopscha.

Wón k hrjebji doschedschi šo lehny, so by s njeje pił. Lědma pak bě šo do poł napił, tu sašłyscha ridrowanje wosa. Wustrózany wuskoči a do blischich šycźišnow na łuzy slecźa, hdźež šo khwatnje skowa.

Hdyž bě šo rosdniko. do domu šwojeje macźerje sastupi.

Stara žona, jeho wuhladawschi s hłošom sakschikny.

„Schto tebi je, moje dźěcźo?“

Se šubami klepotajo Jan dźiwje hikanje s wutrobna wudoby.

„Wumru, macźi, wumru!“

Bjes srosymjenja burowka na šwojeho šyna hladasche. W połnej mozy a młodoscźi chzyšche wón wumrjecź!

„Jano, proschu cźe, ty masch symizu. Swarju cźi polowku, dobru paprikowu polowku.“

Burowka stupi k pjezakej, hdźež měješe hižo hornz s warjazej wodu stejo, a po makej khwilzy bě polowka hotowa.

Zedźiwje pachoł horzu juschku šrébasche a póžerasche. Hdyž bě šo nažycźił, wopuschcźi jeho dyrkotanje a wón wušny. Dźiwja, swěrinska bojoscź, kiž jemu na wutrobje hrymsasche, jemu tež šamo spanje mylesche. Kóždy wokomik sašo wotucźeše a chzyšche prjecź běžecź. Ale wón šebi njewěrješe. „Potom to macź shoni“, šebi wón pomyšli. „Ně, radscho wumrjecź . . .“

Tak šo tydźeń po tydźenju miny. Lědma šebi Mikeschez Jan s domu stupicź swěri. Ssušodźo jeho wopytowachu kaž cźežko khoreho. Wo mordaŕstwje pak nichtó ničźo njepikny. Móžno, so hischcźe ničźo njewjedźachu. Cźim lěpje! Ale ně! Jemu budźische lubscho było, hdy budźichu wo tym powjedali. Ssnadź na njeho s zyła njetukachu. Njewěstoscź jeho nětkole bjes mała hischcźe bóle cźwilowasche. Jemu bě to straschne, so šo wo tutym mordaŕstwje ani njerěcźeše. Wo jednorym paduschstwje šo hewak po zyłych tydźenjach powjedasche. Tón krócź wschitko mjelcźeše.

Žně šo bližachu. Też Mikeschez Jan dźěłasche. Spodźiwna khorostna dźěławoscź bě jeho pschewsała. Wón dźěłasche, doniž wschěch mozow wutrjebał njebě; pschetož jenož mucźnoscź jeho s tychle myšli wušwobodźowasche a wokschewjazy spar jeho wocźomaj poskicźowasche. Jeho macź njemóžešche šo dodźiwacź, a dźiwajo šo husto a cźasto s rukomaj nad hłowu splazowasche. Kóždy ras by jemu s warjazej polowku a se sbožownymi šłowami napscheczo pschischła. Też zyła wješ poča na njeho s hinaschimaj wocźomaj shladowacź, a też hordźi burjo jemu dyš a dyš pschecźelnje pschikiwnychu. Dwacźi bowow płodow bě dźě šebi šamemu cźestnje sašłužił!

Junu rano holzu setka, wo kotruž bě šo prjedy samołwjał, kotrejež starschej pak wo tym njedocźinku ničźo wjedźecź njeběschtaj chzyłoj. Wón chzyšche jej s pucźa hicź a teho dla šo na prěcźnu scźežku poda. Tu šo dopomni, so bě po tejle scźežy też tehdom schoł, hdyž skótneho wikowarja mori. Wustrózany šo nasad kiwkny a šo sašo wrócźi.

„Pschińdź tola junu šobotu sašo k nam, Jano!“ jemu holza napscheczo sawoła.

„Ja nješměm, Hańža“, wón potrjechený rjekny.

„Cźeho dla niz? Mój nan nětkole wo tebje rodźi. Kak chzyła cźi to prajicź, hdy bych to njewjedźała.“

Mikesch widźeše, kak šo holza cźerwjenješe. Ale ani šłowa njerěcźo nimo njeje dźěšche. Hłowa jemu palesche kaž woheń a wutroba jemu pukotasche, so mohła rosbuchnycź. Ssyłsy šo jemu s wocźi linychu.

„To je wschitko posdźe“, šebi wón hikajo myšlesche. „Ja we žiwjenju a we sbožu měra wjazy namakacź njemóžu.“

Poł léta šo miny. Pšched hodami Mikeschez Jan sorno na wiki wjesche, so by jo pschedał. Wošrjedź wješneje dróhi pak budźische bjes mała kaž měch muki s wosa padnył. Něschto mało krocźeli pšched nim pak stary Hamon, cźiły a cźerstwy pódla šwojeho wosa dźěšche. Mylenje ani móžne njebě. Jakny kij, wulka wišata broda, shibnjeny nóš, kschiwej nosy — to nichtó druhi bycź njemóžešche.

Wschón s dycha Mikesch s wosa skocźi. „Wujo Hamonez!“ Bjes mała wyskajo to wukschikny.

„Na, schto dha ty chzesch?“

„Scźe wy to woprawdźe?“

„To hladaj, jeli so masch wocźi!“

Mikeschej hubje dyrkotaschtej, wocźi jemu daloko wustupischtej, a skoro bjes dźak wospjetowasche: „Wujo Hamonez!“ A potom hischcźe junu, a to hacź nanajnežnischo: „Wujo Hamonez!“

„Masch trasch šwinje na pschedań?“ woprascha šo stary Hamon Mikescha.

„Ach ně, ale —“

„Rěcź tola, ja mam nusne!“

„Ssydńcźe šo na šwój wós, wujo, proschu waš na kolenomaj, a pschińdźcźe k nam!“

Stary, dźiwajo šo, s ramjenjomaj storže a na wós saléše, wcźipny, schto budźe móz wuwikowacź.

K šwojim durjam dozpěwschi, Mikesch s wosa skocźi. „Hnydom tu sašo budu, wujo!“

Sa něschto mjeńschinow tu sašo bě, něschto pikotate we dłóni tłóczo, pschi cźimž jemu pót na cźole stejesche.

„Wsmicźe to, wujo Hamonez, to je wasche!“

Hamon, dźiwajo šo na papjerjane schěšnaki hladasche. „Schto dha to tola je?“

„Ja šym wam to pokradnył. Dawam to wam wróczo.“

„Ssy dha ty wrótny, mój šyno?“

Wón šo dopomnicź njemóžešche, so běchu jemu pjenjesy pobrachowałe. Njedźiwajo teho pak pjenježne papjery tola do šwětka dźeržešche a pruhowasche, hacź šu tola też prawe.

„Ty, Mikescho“, potom na poł šo šmějo, na poł šo mjersajo rjekny, „měj sa błasna, kohož chzesch! Měj šo se šwojimi pjenjesami s procha a njehněwaj mje! To je cźežka wěz, kradnycź, hdźež je wobšedźeŕ šam też paduch!“

Mikesch poča prošycź. „Ssmilcźe šo, wujo, a wsmicźe to. Junu, wěsce šo dopomnicźe, hdyž wy s korcźmy pschińdźeschcźe?“

Sswinjazy wikowaŕ poča šebi rosmyšlecź. Jemu pak jenož to na myšle pschińdźe, so bě junu zyłu nóz nimoměry pjany był a na polu spał a so bě s bolosczemi w schiji wotucźił. Hewak dale ničźo njewjedźesche. Ale njedźiwajo teho njejapzy na Mikescha khutnje pohlada. „Ty, tajki a hinajschi, wěm šo dopomnicź!“ Sašo šebi khwilu myšlesche. Roskate wobliczo Mikeschowe jemu pschekle-

panoſcźe doda. „Haj, ty njedoczinko, wěm ßo dopomnicź! Ale, ßłyſch, ty njekhmaniko, to bě pjecź dźeßatnikow.“

„Na moju duſchu“, Mikeſch wobkrucźeſche, „to běchu jenoż ſchtyri.“

Stary ßebi brodu hładźeſche. „Pjecź jich bě! Ale dokelź ßy ty ſprawny pachol, tebi pjaty ſpuſchczu!“

Mikeſchez Jan dlěje napſchecźiwo rěczecź ßebi njeſwěri. „Dźakuju ßo, wujo Hamonez! S Bohom!“

A hdyž bě ßwinjazy kupz woteſchol, mějeſche Mikeſch na tymle ženje njewidźanym dźeßatniku tajku radoſcź, jako budźichu jemu wſchě pokłady ßwěta darili.

— Kónz. —

Ze Serbow.

S Budyſchina. (Nowowólby do khěžorſtwoweho ßejma.) Sańdźenu ßobotu je ßo w ſali „běłeho konja“ ſhromadźiſna dowěrnikow ſwjaſka ratarjow wotměła, w kotrejž bě khěžorſtwoßejmſki ſapółłanz Gräfa ſ Biſkopiz pſchitomny. Jenomyßlnje ßo wobſamkny, ſa ſaßowuſwolenje knjeſa Gräfy ſe wſchej mozu dźěłacź, ſo by knjes Gräfa po móżnoſcźi pſchi prěnim wolenju dobył, a ſo by wużſcha wólba njetrěbna była. Kaž je ßłyſchecź, je ſmyßlenje na wßach ſa Gräfowu kandidaturu jara pſchihodne.

Dźenßa ßobotu 12. novembra wjeczor 1/2 8 hodźin budźe w ſali „běłeho konja“ w Budyſchinje ſaßo ſhromadźiina, w kotrejž budźe knjes **Gräfa wo ważnych politiſkich praſchenjach nětcziſcheho czaßa rěczecź.** Wſchitzy pſchiwißowarjo Gräfoweje kandidatury ßo napominaju, tule ſhromadźiſnu wopytacź.

— (Woheń.) Schtwórtk wjeczor w 6 hodźinach pſchi ßerbſkim kerchowje w jenej kólni, reſtawraziji „měſchczańſkej ſahrodźe“ ßłuſchazej, woheń naſta, ſ kotrymž je ßo kólnja ſnicziła. Korczmař Brauna tam benzin ſa automobile khowaſche. Po próſtwje jeneho hoſcźe bě wón ſ latarnju do kólnje po něſchto benzina ſchoł. Hdyž wón ſ ballona benzin puſchczi, ßo tón ſapali a korczmarjowu lěwu ruku wopali. Korczmař hnydom ſ woknom wuſkoczíwſchi ßo wukhowa. Płomjo pak k drjewjanemu wjerchej ßapajo ßo na łubju wupſchestrje a tam jedyn tſělnikowy ſtan ſniczi. Wohnjowa wobora woheń bórſy podußy.

— Cźeźke njeſboże je ßo ßobotu popołdnju 1/2 3 hodźin na Karolinej dróſy w Budyſchinje bliſko dwórniſchcźa ſtało. Se ßłomu nakładźeny wós tudomneho ratarja Jokuſcha, kotryž k tworowemu dwórniſchczu jědźeſche, bě do ſpěſchneho běha pſchiſchoł. Pohoncź Pětrſch ſpyta teho dla wós ſakwinacź, pſchi cźimž jemu na njeſboże wał ßłomy na hłowu padźe a jeho ſ woſoweho ßydła na ſemju dele ſtorhny. Konjej pohoncźa kruch po pucźu wleczeſchtaj, pſchi cźimž ßo pohoncźej jena ruka ſlemi a ßo wutrobno a hłowa wobodrjeſchtaj. Pódla teho jemu kole pſches noſy dźěſchtej. Konjej ſ woſom dale cźerjeſchtaj, pſchi cźimž ßo wós ſwrócźiwſchi na jeneho konja padźe. Kóń ßo tak cźeźko ſrani, ſo dyrbjeſche ßo doklócź. Snjeſboženy pohoncź je ßo hnydom do měſchczańſkeje hojerńje dowjeſł.

— (Sakaſanje ſkótnych wikow.) Dokelź ßo pokhroma mjes howjaſym ſkotom pſchezo dale roſſcherja, je ſakſke knježerſtwo ſkótne wiki hacź na dalſche ſakaſało. Jenoż konjaze wiki w Eiſenbergu Kötzſchenbrodźe a Reichenbergu ßmědźa ßo hiſchcźe wotbywacź. — Pſched tydźenjom je ſkót żiwnoſcźerja Handrija Schönberga we Worzynje, żiwnoſcźerja Förſtera w Ketlizach, żiwnoſcźerki Kalauchoweje we Wujerju a kublerja Bartuſcha w Krapowje ſkhorił. W mjenowanych wßach dyrbi ßo wſchón ſtót w hródźach ſawrjeny dźerżecź. Barlinſka ſkotownja je ßo tſeczi krócź ſawrjecź dyrbjała, dokelź je tam ſ nowa pokhroma wudyrika.

— (Wójnſki ßud.) Wojak E. P. Hörnig ſe 7. kompagnije pěſcheho regimenta cźiſło 103 bě hacź do ßwojeho ſaſtupjenja do wójſka pola kublerja Henniga we Wallrodźe ßłużił. Tam bě wón ßo ſ jenej ßłużobnej holzu, kotraž jemu nochzyſche pomhacź jedyn wós ſtorkacź, dokelź bě wón na nju wudmo nawokał, ſwadźił. Wón bě teho dla ſa holzu ſ ſchudom běžał a dokelź ju njebě doſcźahnył, do njeje kruch drjewa cźißnył, kotryž ju tak cźeźko we wobliczu ſrani, ſo wona njebě 2 1/2 dnja k dźěłu khmana. Wójnſki ßud Hörniga k 5 hriwnam pjenježneho khoſtanja abo k 1 dnju jaſtwa ſaßudźi. — Hdy budźiſchn Hörnig jako ziwiliſt pſched ßud pſchiſchoł, budźiſche drje khoſtanje něſchto hórſche byłe.

— (Njeſprawnik.) Pola jeneho krawſkeho miſchtra na żitnej haßy bě ßebi 6. novembra jedyn njeſnaty, wudawajo, ſo je póßelnik khorobneje kaßy ſ Draždźan a ßo do Budyſchina pſcheßadźił, wobydlenje wotnajał a ßo naſajtra jedyn pjeſel jeneho ßobuwobydlerja ßobuwſawſchi ſhubił. Hdyž bě potom hiſchcźe na hornczerſkej haßy herzej Kunzy jěſdne koło kradnył a jo w Lětonju pſchedał, jeho w Budyſchinje ſajachu. Wón je jedyn dźěłaczer ſ mjenom Meyer.

S Cźichońz. Nowa kapała tudomneho pohrjebniſchcźa, na kotrymž wobydlerjo ſ Cźichońz, Sajdowa, Libuchowa, Wownjowa, Małßez a Hněwßez ßwojich ſemrjetych khowaju, je ßo ſańdźenu pónđźelu popołdnju w pſchitomnoſcźi wulkeje ßyły woßadnych poßwjecźiła. Wulka wjetſchina wobydlerjow tutych wßow je ßerbſka, tola drje dźiwajo na ſchcźedriwu ſpěchowańku noweho twara, hrabinku ſ Lippe-Bieſterfeld-Weißenfeld, mějeſche knjes farař Räda němſku poßwjecźazu rěcź. W njej wón na ſakoženje Cźichonjanſkeho pohrjebniſchcźa w lěcźe 1828 ſpominaſche. 25. měrza tamneho lěta běſchtaj wo ßerbſki lud wjele ſaßłużbnaj duchownaj Handrij Lubjenſki w ßerbſkej a diakonus Jakub w němſkej rěcźi pohrjebniſchcźo poßwjecźiłoj, a pod wodźenjom kantora Michała Wicźaſa běchu ßo khěrluſche ſpěwake. 1808 krócź bě ßo ſemja wotewrika, ſo by cźěła pſchijała, někotry row bě ßo woſpjet wocźinił. Kapaliny twar je ſ pſchicźinu był, ſo je ßo pohrjebniſchcźo powjetſchiło, tak ſo ßo měr ſemrjetych njetrjeba wjazy kaſycź. Knjes diakonus Tiſcheŕ mějeſche na to krótku ßerbſku rěcź. Skónczńje ßo hiſchcźe knjes farař Räda wſchitkim tym, kotſiž běchu dźěło k poradźenemu kónzej dowjedli, pſchede wſchěm k. twarſkemu miſchtrej Haußerej, murjerſkemu polérej Micźzy, cźeßliſkemu polérej Kopaczej a wokolnym katholſkim wěrybratram ſa wyßokoważenu podpjeru, dale też wſchitkim tym, kotſiž běchu kapału wudebili a wobdarili, dźakowaſche. S modlitwu, pożohnowanjom a ſe ſhromadnym ſpěwom poßlednjeje ſchtucźki khěrluſcha „Jeſuß, moja nadźija“ ßo ßwjatocznoſcź ſkónczi.

S Bělczez. Wobkhodnemu ſarjadnikej Kocialkej ſ Budyſchina bě ßo lětßa 8. oktobra ſ tudomneho hoſcźenza jěſdne koło ſ khěže kradnyło. Tehdy ßo na nikoho hrěſchicź njemóżachu. Wobhonjenju Budyſkeje polizije pak je ßo nětko tola poradźiło, 20lětneho dźěłaczerja Starku w Budyſchinje jako paducha wußlědźicź. Na ſhoże kradnjene koło hiſchcźe pola njeho namakachu. Njedźiwajcy ßwojeje mkodoſcźe ma paduch hiżom wjele na karbowzu.

S Brěſy. Pſchi lětuſchej wulkej hońtwje ſańdźenu wutoru ßu 4 ßorny, 40 ſajazow, 35 bażantow, 1 rjaneho tucznego ſchwinza a 6 kaniklow ſatſělili. Loni hońtwa 53 ſajazow, 6 bażantow a 5 kaniklow wunjeße.

S Bóſchiz. (Njeſboże ſ konjomaj.) Sańdźeny ſchtwórtk pohoncź Kruża ſ Horjanſkeho knježeho dwora ſ tudomneje kowarńje ſ kaſchczatym woſom po nahłym pucźu k Wětrowej horje jědźeſche. Na horje horka na jenym knježim Bóſchczańſkim polu běrny wjercźachu. Konjej ßo wjechlowazeho wjercźaka nabojiſchtaj a ßo ſplóſchiwſchi wojo wotlemiſchtaj. S dobom ßo ſ woſom ſawrócźiſchtaj, a mjes tym ſo ßo pohoncź, prědku na wahomaj ßedźazy, na pucź cźißny, ſ woſom dele do Bóſchiz cźěrjeſchtaj. Tu do murje pſched Ssmolerjez żiwnoſcźu ſawadźiſchtaj a ßo tam na ſemju jedyn na druheho waliſchtaj. Hdyž konjow ſběhachu, ßo pokaſa, ſo bě ßebi jedyn ſ njeju nohu ſłamał. Telefoniſzy ſawołany konjazy rěſnik konja hnydom ſatſěli. Naſtata ſchkoda njeje pſchewulka, dokelź drje bě kóń rjany na pohladnjenje, tola khipry na nohi. Pohoncź je pſchi cźißnjenju na ſhoże njeſranjeny woſtał.

S Bukez. Pſchi wuryczu běrnazeje jamy ßu na polu tudomneho gmejnſkeho pſchedſtejicźerja Sswory nětkotre nopy, wjazore uniformſke knefle a koprowe pjenjeżki, w lěcźe 1758 bite, namakali. Pjenjeſy w pſchetkatej kożanej móſchni leżachu. Bjes dwěła ßu to powoſtanki jeneho wojaka, kotryž je pſchi nadpadźe awſtriſkeho wójſka na Pruſkich w lěcźe 1758 w bitwje padnył.

S Rakez. Na rybaſkej wuſtajenzy w Budyſchinje je ßo naſchemu knjeſej fararjej Gólczej ſa kużiſke ſchupiſnate kharpy, wot njeho plahowane, cźeßne myto měſta Budyſchina, ßłéborna khana, pſchipóſnało.

S Ralbiz. Njedźelu 30. oktobra ßwjecźeſchtaj kubleŕ Jakub Błażik a Wórſcha rodź. Ledźborez zyle w cźichocźe ßwój „ſkoty kwaß“. Bóh luby Knjes chzył jeju dale żohnowacź hiſchcźe na mnohe lěta!

S Rakez. Poßledni wobßedźeŕ Schcźeńcźanſkeho a Wyßokowſkeho ryczeŕkubka, k. Hackemeſſer, je tejle kuble, holu na nimaj ſbiwſchi, pſched někotrymi njedźelemi jenemu woßobnje wuſtupowazemu knjeſej, kotryž ßo hrabja Padtberg mjenowaſche, ſa 300,000 hriwnow pſchedał. Měſto hotowych pjenjes kupz pſchedawarjej ſměnki da a hnydom ßwoje wobßedźeńſtwo pſchewſa. Twarjenja na woběmaj kublomaj chzyſche wón po nowym cźaßu pſchetwaricź dacź a wo tym hižo ſ twarſkimi miſchtrami jednaſche. K wuhotowanju ßwojeju hrodow wón domjazu nadobu najwoßebniſcheje a najdróżſcheje drużiny,

konje, kućze a grat w Budyschinje a druhdźe nakupi, tola wschudźe wscho dołžne wosta: Knj. Hackemesserej poćza wustupowanje hrabje Padtberga po něčźim podhladne bycź a wón žo sa nim w Barlinje wobhonjesche. Tam wón shoni, so žo Barlinska polizija sa hrabju Padtbergom, kotryž je žo tež hrabja Ohlisberg mjenowak, žiwje sajimuje. Po poruczności Barlinskeje polizije je Wojerowska polizija, hdyž hrabja Padtberg schtwórtk tydźenja do Wojerez pschijědźe, jeho sajała. Sa kawziju žu drje jeho potom puschćili, tola bórsy saso s nowa sajeli. Měnliwy hrabja Padtberg pjecża s prawym mjenom žwobodny knjes s Droste-Vischering réka. Wón pjecża njeje zyle stroweho rosoma.

Se Žitawy. Runje žym prěni krócź psches nowy tunnel pod železnizu pschescholk. To je wulkotny twar, kiž budźe wobkhad wolóžecź a město s Lubijskim kónzom lěpje sjednocźicź. Ale jenož pěschi khodźicź a s ruczknymi wosyczkami jěsdźicź žo psches njón žmě. Wulke wosy, automobile a koleža maja žwój druhi pucź. To je derje, hewak by strach hischcźe wjetschi byl. Kóždy dźeń žo wo njesbožach s automobilemi a koležami cźita; wjazy njesbožow žo tež na pschekhodach psches kolije stako njeje. Kaž hakle nětko doshonich, ma wulku saßkužbu wo tutón twar nasch žerbski sapóßkanz knjes Kokla-Ließak, dokelž bě rosprawnik wo twarbach na železnischich dwórnischcźach.

S Kamjenza. Kontrolske shromadźisny budźa žrjedu 23. nov. pschipołdnju w 12 hodźinach w **Halschtrowje** a 3/4 3 hodźin w **Khróscźizach,** schtwórtk 24. novembra popołdnju 1/4 3 hodźin w **Krakowje,** pjatk 25. novembra popołdnju 1/4 2 hodźin w **Ssepizach,** popołdnju 1/4 5 hodźin w **Kinsborku,** žobotu 26. novembra dopołdnja 3/4 10 hodź. w **Jitru** a popołdnju 3/4 2 hodź. a 3/4 3 hodź. w **Kamjenzu** na tšelérni.

S Kulowa. Pschi nowowólbje měschcźanosty žu dr. jur. Josefa Buchmanna s Brockawy pola Wrótžkawja s 9 hłožami na 12 lět wuswolili. Měschcźanosta swonka žkužby Schloßarek w Wrótžkawju 4 hłožy dosta.

S Kulowa. Na naschich pruskich mjesach a we Wojerowskej wokolinje žlědźa wschelake firmy w tu khwilu sa wuhlom a wjercźa daloko a schěroko sa nim. Někotsi ludźo žu žwoje statoki a ležomnoscźe, kaž steja a leža, někotrym kupzam swěscźili, s dźela hižom pschedali. Wěso je žo jim rjany pjenjes pschilubik. Dźiwacź žo nikomu njemóžemy a njechamy, prawje wjele se žwojich ležomnoscźow wuwikowacź. Tola kak wam budźe posdźischo, hdyž budźecźe dyrbjecź wopuschcźicź wótzowsku semju, žerbski statok, ke kotrymž waß putasche něhdy domjaza luboscź? Njepschehrěschcźe žo žami na žebi a žwojich potomnikach. Teho dla radźimy wam: Pschedawajcźe jenož **wuhlo,** a to s wěstym, niz s pschenišim **dawkom** na **tunu** abo **s dołhotrajazym płaczenjom.** Njedajcźe semju do zusych rukow. Ta njech je a wostanje wascha. Potom žadajcźe žebi pola, rolu a hona **srunane** wróczo, bjes dźěrow a jamow, so mohli waschi potomnizy, kaž něhdy wy, žwoju pschetworjenu, podseńskich bohatstwow wurubjenu semju wobdźěłacź!

Bjes spomnjenych wuměnjenjow niczo pschedawacź. Cźiúcźe, kaž wam radźimy! To budźe sa waß a sa Sserbow k sbožu.

Se Shorjelza. (Khostanska komora.) Sahrodnik Matej Nowak a jeho mandźelska w Trjebinje w mandźelstwje žaneje židy njepschedźetaj. Nowakowa žona žo mužej husto spiecźuje a teho dla ju wón druhdy nabije. Žona bě skónczńje muža teho dla wobskorźika, tola Mužakowski lawnisti žud jeho wuwini. Nowak žo sakitujo žo na to powołasche, so je jeho žona se žwojej spiecźiwoscźu roshněwała. Psched powołanskim žudom wón žwoju žonu winowasche, so je do njeho želesny hornz cźišła, na cźož je jej wschak někotre plisty wotłožił. Po wobžwědczenju jeho mandźelskeje pak bě ju wón na polu s jenej kobelu do khribjeta storkał a ju nabił. Statny rěcznik teho dla namjetowasche, Nowaka k 20 hriwnam pjenježneho khostanja sažudźicź. Dokelž pak žudnizy měnjachu, so njeje Nowakowa zyle bjes winy pschi mandźelskej roskorje, Nowakej jenož 10 hriwnow pjenježneho khostanja napołožichu.

S Warnocźiz pola Radeberka. Na twarbje kralowskeho krajneho wustawa dźěłacźeŕ s połnej nakładźenej karu žo psches roschty pschekama a do hłubiny padny. S tym žebi mosny cźežko stschažе.

Se Sswidnizy w Schlesyskej. Tsjo wojazy sa žobu sa krótke dny s tudomneho połka twochnychu. Prěnjeho w Salzbrunnu lepichu, wón bě žebi delnjej rukawje litewki swotsihał, so by tak uniformu njespósnajomnu sczinił. Druheho pschi nutsdobywanju sajachu, hdyž bě na tym, w zivilnej drascźe wurubjene rumnoscźe wopuschcźicź. Wot tseczeho czeknjeńza jenož jeho czapku nańdźechu, kotruž bě na polo wotczišnył. Do czapki bě s krydu napišał: „N. N.. kanoněr a nutskamak.“ Najskerje je paduchstwo wuwjedł, ale tež jeho w Lěhnizy doßažechu.

S Wunschowa pola Rychwałda. Sańdźenu žobotu wokolo 6 hodźin žo na dobo něhdźe 200 metrow wot Wunschowa sdalena wulka žitna fajma, tudomnej schlesyskej dźěłacźerskej koloniji žłuschaza, s płomjenjom palesche. Dokelž žo woheń s haschenjom podußycź njehodźesche a woda tež w bliskoscźi njebě, sarjadnik dźěłacźerskeje kolonije, Seiler, hnydom městno wokoło fajmy sa wobkhad sawrjecź da, so by žo sapalerjowy žłěd se stopami njesamasał. S dobom žo Hirschbergskej poliziji powjesć póßła, so by se žwojim pßom sa sapalerjom žłědźika. Nasajtra Hirschbergsky polizistojo s pßom pschińdźechu. Poß hnydom žłěd wucźucha a sa nim do Pakostnizy k hromadźe žłanja běžesche, hdyž bě sapaleŕ pschenozował. Potom poß žłěd prěki psches holu a pola, psches Rychwałd a saßo psches holu mjes Krjebju a Rychwałdom scźěhowasche. Polizistojo sa nim khwatachu, hacź poß k jenemu psched krótkim s dźěłacźerskeje kolonije puschcźenemu dźěłacźerjej doběża a psched nim saschcźowka. Pschi pschešłyschenju žo wón wusna, so je s wjecźiwoscźu woheń sałožił. Wachtmischtr Keckel pachoła njedźelu rano do Niscźanskeho žudniskeho jastwa dowjedźe.

S Běleje Wody. Direktor tudomnych schkleńczerńjow, akzijowemu towarstwu žłuschazych, Richard Böhm, je do žwojeje pißarnje duzy žo s Božej ruczku sajał. Bjes wědomnja na semju padnywschi je wón hnydom wumrjeł.

S Draždźan. Hdyž wutoru rano automobil kommerzijskeho radźicźela Rauppacha se Shorjelza s „Běleho Jelenja“ po wißatej dróßy dele jědźesche, žo wón do žuwanja da, pschi tym wobłoženje mosta mordarskeho doła wottorhny a do doła dele padny. Kommerzijski radźicźel je žebi nosy skamał, mjes tym so je automobilowy wjednik s wosa skoczíwschi žo wukhował.

S **Draždźan.** Sserbske towarstwo „Cźornobóh“ schtwórtk 3. nov. žwój 21 létny sałożeński žwjedźeń wotměwasche. Wopytarjo na nim woprawdźite wumjetske kschewisny namakachu. Konzertna spěwarka dr. Boehmina sacźucźa połno a wutrobu wschitkich hnuwajo spěwaj: „Pod běłej bréscyczku“ a „Luby jako proscheŕ“ spěwasche. Tež kralowski komorny hudźbnik knjes Schramm se žwojimi hußlemi, na kotrychž je wón s mischtrom, wschitkich wobkuska, mjes tym so jeho knjes hudźbny mischtr Buschenhagen na klawérje pschewodźowasche. Wobžarowasche žo jenož, so program mało žerbskich kruchow wopschijesche. Tola schtóž nasche wobstejnoscźe snaje, žo temu njedźiwa. Sdźěłani Sserbjo w Draždźanach, kotsiž bychu powołani byli, nasche towarstwo se žwojimi duchownymi mozami podpjeracź, žo wot wscheho dźěła sa njo sdaluja. Ssobustawy, kotsiž njejßu wyschscheho schulskeho sdźěłanja wužili, dyrbja towarstwo wodźicź a žo sa jeho duchowne sabawjenje staracź. Tola dokelž to s horliwoscźu a njeżebiczíwoscźu cźinja, tež na pośledninm sałożeńskim žwjedźenju wot spoczatka hacź do kónza dobry žerbski duch knježesche. Se žwojim wulzy žo wažazym wopytom naß knjes kralowski dwórski předaŕ can. Kummer a knjes faraŕ Nowak a wulka liczba žobustawow towarstwa „Jednoty“ pocześcźichu. Prajimy jim sa to najwutrobnischi bratrowski džak. Jich luby wopyt je naß s nowej mozu poßylnił, sa naschu lubu maczernu réczź dźěłacź. Wobžarujemy pak, so Sserbjo, kotsiž chzedźa nawjedowarjo Sserbow bycź, njeběchu widźecź. Mamy sacźucźe, so žo Sserbjo nochzedźa niz jenož s pjerom wodźicź dacź, ale so bychu žwojich wodźerjow tež rad parschonszy dyß a dyß wohladali. My žwoju žerbsku réczź s žykej mozu we wulkim měscźe dźerżimy, a naschu wutrajnoscź dyrbjała žerbska intelligenza poßylnjecź a nam s dobrym pschikładom do prědka hicź. Telegrafiske postrowy dostachmy wot knjesa fararja Domaschki s Budestez, Njeßwacźidliskeho towarstwa „Jutrnizy“, knjesa kantora Hile, knjesa wucźerja Sskodeńka a knjesa wucźerja Krala. Pschecźelne pschecźa běchu s listom knjes sapóßkanz Kokla, Rakecźanska „Lipa“ a Lipscźanske žerbske towarstwo póßłake. Towarstwo „Cźornobóh“ je žo se wschěmi tutymi wopokasmami luboscźe a cźeścźowanja wyßoko swjeżeliko.

Přilopk.

* W Žitawje domoj duzy, trochu daloko, setkach pßa, kiž s korbikom běžesche pak ke klamarjej, pak k pjekarjej, pak — k rěsnikej! K rěsnikej? To žo mi wěricź nocze: poß a — mjaßo a — domoj pschinjescź! Ale žu tež žwěrne a mudre pßy. Tež w Sserbach žu tajke měli. Wulki kubleŕ w J... psched něhdźe 60 létami mějesche mudreho pßa. Něhdy bě pschischok domoj s Halschtrowa, ale dosacźne rubjeschko bě shubił. Schto nětk? Cźuschlak — najskerje pak je nasch „bello“ hinak rékał — běžesche wróczo, kaž mějesche pokasane a poruczene. Psched žamym Halschtrowom žo pucź dźěli a jedyn

do Mikoczíz wjedże. Czuschlak cžěř wěscže cžujesche, běžesche po puczu k Mikoczizam, doběža zaltowu žonu, sastaji ju a s nóžku ju krucže nuczesche, so dyrbi korb na pucž stajicž. A hlej, w korbje namaka shubjene rubjeschko žwojeho knjesa.

* (Dźewjeczlětny sapaleř.) W Michelawje w Bayerskej žo sa tři njedźele pjecž žiwnosczow wotpali. Sańdźenu njedźelu sapalerja saßkapichu. Wón bě dźewjeczlětny žyn jeneho tamnischeho žiwnosczerja. Wón bě sapalak, dokelž jemu wjeżele cžinjesche, hdyž žo tuhže palachu.

* (Strajk.) W klóschtrskich podkopkach w pokodnischim Wolesu w Jendźelskej 200000 hórnikow strajkuje. Strajkowarjo žu do wobžedźerja jenych podkopkow s kamjenjemi mjetali a s revolvrom tšeleli, tola je žo tón njesranjeny wukhowacž mohł.

* (Nadpad na jedyn żelesniski cžah w Cžechach.) Na cžarje mjes Kralupom a Prahu žu wutoru rano jedyn s ludźazych a tworowych wosow wobstejazy cžah nadpadli a s někotrych wuhlowych wosow wuhlo sebrali. Hdyž cžah dale jědźesche, jón s nowa sadżeržachu a wurubichu. Żelesniski personal, kotremuž se žmjercžu hrožachu, bě pschecžiwo rubježnikam njemózny.

* Pohoncža hrabje Clam-Gallaža w Friedlandu w Cžechach na wosu Boża ruczka saja a wón bórsy wumrje. Sa krótki cžaž budźische žwój sloty jubilej we žłużbje žwjecžił.

* (Njesboże na hońtwje.) Schewski mischtr Büschner w Reppenje pola Oschatza žobotu żurkow honjesche. Pschi tym žo tšelba spuschczi, a jena kulka schewza do nohi trjechi. Sranjeneho do Oschatzskeje hojerńje dowjesechu, hdyž dyrbjachu nohu wyschsche kolena wotewsacž.

* 30000 hriwnow pschekschiwischi je 35 létny sliczbowař nalutowarńje a wupožczerńje w Kupferdrehu pola Essena, wucžer Klemens Becher, cžeknył. Jeho najskerje jeho luba, Lilli Müllerez s Düsseldorfa, pschewodża.

* Kolojédny Handrik s Kijowa, kotrehož bě żandarm wjecžor s jésdnym kolom bjes latarnje nadeschoł, bě na żandarma sawołał: „Bjerńże žo na kedźbu; Wam žo hischcže pońdże kaž Waschemu pschedkhadnikej, kotryž nětko s kopaczu a kopołom khodźi.“ Mużakowski kawniski žud bě skhiwidźenja dla Handrika k jastwu na 1 tydźeń saßudźił. Powołanski žud wěz w milischim žwětle wobhladowasche a wußud kawniskeho žuda do 20 hriwnow pjenježneho khostanja pschemėni.

* (Rubježny nadpad.) Piwoweho pohoncža Skobelez piwarńje w Gliwizach w Schlesyskej žu pjatk wjecžor na drósy njedalako Kosleczo skónzowaneho a wurubjeneho namakali. Cžéku bě krk pscherésnjeny. Pódla cžéka próśdnu pjenježnu mósceń namakachu; wona je pjecža 72 hriwnow wopschijała. Jedyn zusy muž je piwarńiny sapschah bjes pohoncža sadżeržał a do piwarńje do Gliwiz dowjeśł. Rubježnika hischcže njejžu wußlědżeli.

* (Krwawne běděenje mjes hajnikami a rubježnymi hońtwarjemi.) W lěžach hrabje Potozkeho, pschi ruskich mjesach leżazych, žu rubježni hońtwarjo, kaž s Wrótzkawja pišaju, dweju hajnikow satšélili. Jeneho s rubježnych hońtwarjow, kotryž bě žo sranił, žu mrějazeho w keńkach namakali.

* (Zar jako daricžel.) Ruski zar, kotryž je dwaj měžazaj w Friedbergu w Hessenskej se žwojej žwójbu pschebywał a kotrehož mandźelska je strowotnu wodu Nauheimskich strowotnych kupjelow wuźiwała, je sa khudych ludźi w Friedbergu a Nauheimje 10,000 hriwnow darił.

* (Nowowobrónjenje ruskeje artillerije.) Po rosprawje, kotruž je wójnski minister Ssuchomlinow khěžorstwowej dumje podał, je žo ruska pólna artillerija s nowymi kanonami wuhotowała. Sa to je žo 161 milijonow rublow wudało.

* (Wulischcženje 2700 hriwnow.) W Barlinje bě firma Wolff & Co. na ryczerskej drósy jeneho wucžobnika s poruczenjom na postu cžišzko 68 pósłała, so by žebi tam na jedyn schek 3000 hriwnow wupłaczicž dał a tule sumu na kontor pschinjeßł. Hdyž chžysche wucžobnik te pjenjesy dostawschi žo domoj wróczicž, psched póstskim twarjenjom młody cžłowjek k njemu stupi prajizy, so w runej měrje wot wucžobnikoweho schefa pschińdże. Tutón je jemu porucził, s 3000 hriwnow 2700 hriwnow wsacž a je do jeneje banki donjesc. Sbytne 300 hriwnow dyrbi pak wucžobnik skoku knjesej pschinjesc, hdyž jeho nusnje trjebaju. Wucžobnik žo tež narěczecž da, wožebje dokelž jemu jebak barbjesche so pola jeneje druheje firmy na ryczerskej drósy dźéła. 2700 hriwnow dostawschi žo jebak shubi, a domoj žo wróczíwschi wucžobnik shoni, so bě jenemu wobschudźerjej do rukow padnył.

* (Njesboże na hońtwje.) Hosczenzarjej Rubertej s Poppengrüna w Vogtlandże je žo na wulkej hońtwje s njesbožownym wutšélom lěwe wóczko zyle skónzowało.

* (Rubježny nadpad w Barlinje.) Czežki njeskutk je žo njedźelu wjecžor w Barlinje na Potsdamskej drósy skucžił. Krawz žonjazeje drasty Robert Tetzke, kotryž tam hromadże se žwojej žonu jedyn modowy salon nawjeduje, žo wjecžor wokoło 9 hodźin se žwojej žonu a małej dźowczicžku s njedźelskeho wukhoda domoj wróczi. Hdyž Tetzkowa žona, kotraž bě do prědka schła, wobydlenjowe durje wocžini, žo na nju jedyn muž, kotryž bě žo do wobydlenja dobył, wali a jej do praweho spanja kulku s revolvra tšeli. Potom nutsdobywał do khěže cžérjesche, hdyž žo s krawzom Tetzku, po skhodże horje stupazym, setka. Wón do njeho tři kulki tšeli, s kotrychž dwě do hłowy trjechischtej. Cžežko sranjeny psched wobydlenjowymi durjemi bjes wědomńja na semju padże. Tetzka a jeho žona běschtaj žo žmjertnje sranikoj a nasajtra wumrjeschtaj.

Policiji je žo hižo póndźelu poradźiło, mordarja wußlědżicž a sajecž. Mordał je 20lětny sahrodnik Tippe, kotrehož žotra je poslédni cžaž pola Tetzkez žłużika. Tippn žu hižo w Hamburgu paduchstwa dla khostali. Poßledni cžaž bě wón bjes dźéła. Tetzkez žwójbu wón psches žwoju žotru sesna a bě měnił, so Tetzka wjele pjenjes w žwojim pißanskim sekretarje khowa. Wón bě žebi tehdla wotmyßlił, žo do Tetzkez wobydlenja dobycž. Wón pak to nochzysche žam cžinicž, ale spyta jeneho młodeho cžłowjeka k temu wobrěczecž, s kotrymž žo w jenej wukasarni dźéła setka. Młody cžłowjek pak žo sawjesczi njeda a wo mordarskim nadpadże na Potsdamskej drósy shoniwschi, na policajstwo pschińdże a wupowjeda, so bě jeho jedyn pachoł napominał, jemu pschi paduchstwje pomhacž. Tippu wußlědźiwschi jeho tutemu młodemu cžłowjekej napischeczo stajichu, psched kotrymž žo wón žwojeho njeskutka wusna. W Tetzkez wobydlenju bě wón pißanski khamor, w kotrymž bě pjenjesy wocžakał, rospacžił, tola w nim s zyła žanych pjenjes njebě namakał. Wschě khamory a kschinje pscherywschi bě jenož dwaj słotaj cžaßnikaj a 40 pjenjezkow jako rubjeństwo nadeschoł.

* (Rubježnistwo.) W Magdeburgu staj na běłym dnju žrjedu dwaj pachołaj jeneho dźěłacžerja petrolejoweho towarstwa nadpadnyłoj a jemu pjenježnu toschu s 2000 hriwnami wotrěskoj. Rubježnikaj staj cžekkoj.

* (Paduschny żelesniski sastojnik.) W Nordhausenje je jedyn żelesniski cžahowy wjednik, kotrehož chzychu sajecž, cžeknył. Na njeho tukaju, so je hižom měžazy dołho w żelesniskich cžahach koffery pucžowarjow s zusymi kluczemi wocžinjał a wurubjał. W jeho bydle swjaski zusych kluczow namakachu.

* (Płachtata łódź „Preußen“ na brjoh srasyła.) Pjecźsczežorata płachtata łódź „Preußen“, najwjetscha płachtata łódź žwěta, je w kanalu mjes Jendźelskej a Franzowskej do jendźelskeje parneje łódże „Brighton“ sawadźika a wjeßko shubiwschi žo na skały pola Dovera cžišła. Mużstwo je wo dnjo a w nozy dźěłako, so by wodu s łódże wuklumpako. Po wobžwědczenju matrosow němskeje łódże, je jendźelska łódź srażenje sawinowała. „Preußen“ je s drohimi tworami nakładźena, mjes druhim se 100 pianinami, zokorom, zementom a żelesnistim materialom. Łódź maja sa shubjenu.

* (14 lět w pinzy jata.) S Gmundena w Hornjej Awstrikej pišaja: W žußodnej wšy Pattenbachu žu holzu wußwobodźili, kotraž bě schtyrnacże lět w pinzy jata była. Burskaj mandźelskaj běschtaj žwoju pschirodnu dźowku schtyrnacże lět dołho w pinzy jatu dżeržałoj, dokelž běschtaj jeje namrěwk, 4000 krónow, na žo sczahnyłoj. Njesbožowna, kotraž bu pschipadnje wotkryta, bě rěcž shubiła a njemóże ani wjazy stacž, ani khodźicž. Wobydlerjo žu bacž nanajbóle roshorjeni nad tak njeknicžomnym sadżeržењom burskeju mandźelskeju. Niczo njeje hórsche, hacž cžłowjek, hdyž je schpatnje wukublany, a niczo njeje lěpsche, hacž cžłowjek, kiž je derje wukublany.

* Hewak žo praji: namrěte a s loteriju dobyte pjenjesy sboże njepschinjeßu, pschecžinjatosc abo skuposc a swady žu husto płody. Ale wulki dobytk w Franzowskej nam tón ras něschto lěpsche pokasuje. We wšy Somainu kowarski wotroczk Puvion w měrje konje kowasche, tu jemu jeho dwě dźowzy wjeßelu powjesc pschinjeßeschtej. „Směrom, dźéscži, směrom“, Puvion wotmolwi, hamora na bok njekładźo, „wój mi hischcže konje spłóschitej!“ Nětkole hakle, hdyž pódkow žedźesche, poßłuchasche a shoni, so bě milijon dobył. Ssužodźa běchu pschikhwatali, pschejachu jemu sboże, dokelž Puvion bě jako dobroczimy cžłowjek snaty a lubowany. Ale wón žam, mało rěczazy, rjekny: „Nětkole budu trochu dobroty móz wopokasowacž.

Ale najprjódzy dyrbju něschto sčinicź, schtoż hischcże cżaß żiwjenja cżinił njeßym, telegram wotpóßkacź!“ „Telegram na banku?“ „Nĕ nĕ, Dumoulinej.“ Dumoulin je jeho pschecżel. Puvion ßwój lóß hižo mějesche, tu ßo ſ pschecżelom srĕcża, hischcże jedyn lóß pschikupicź a potom wobaj loßaj shromadnje hracź. Pschecżel bĕ jemu 10 frankow na druhi lóß tež dał, ale druhi lóß njebu kupjeny a duż wotrĕcżenje njebu wuwjedżene. Ale — Puvionej ßo zyle ßamo rosymi, so stary pschecżel tež ßwój dżĕl dostanje. „Mój ßmój kóżdy pol milijona dobykoj, stary pschecżelo!“ to bĕ jeho telegram. Jemu bĕ to zyle ßamo srosymliwe, so ma ßo dobytk dżĕlicź. A mjes tym so ßußodża trochu ſ hkowu wijo woteńdżechu, kowaŕ ßwój hamor saßo do ruki wsa, pschetoż njedżiwajo wulkich pjenjes chze dale wostacź — kowaŕ!

Wußudżenja.

Pschißażny ßud. Pincżniza M. G. Götzez bĕ pschi jenej khostańkej wĕzy pschecźiwo hoscźenzarjej Beierej w Semizach tutemu k lĕpschemu wopak pschißahaka. Wopacżneje pschißahi dla ju ke khostańni na 1 lĕto 2 mĕßazaj a k shubjenju cżeſtnych prawow na 3 lĕta saßudżichu.

⨯ Dla pschekschiwjenja w saſtojńſtwje mějesche ßo 35lětny prjedawschi bĕrk Kemter w Budyschinje samolwicź. Kemter ßo wusna, so je 1320 hriwnow, kotrež bĕ jako bjeŕnje dostał, pschekschiwił. S pschicżinu tehole smylenja bĕ jeho wobkhad ſ jenej pincżnizu był, kotryż njebĕ bjes scźĕhwkow wostał. So mohł holzyne żadanja spokojicź, bĕ ßo na mĕschcźanſkich pjenjesach pschepschimał. Kemtera k jaſtwu na 1 lĕto 8 mĕßazow saßudżichu a jemu cżeſtne prawa na 3 lĕta wotrjeknychu.

⨯ 25lětna hospodaŕska pomozniza Emma Emilija Mitrachez w Schpikałach bĕ ßwoje njemandżelske dżĕczo hnydom po porodże skónzowała. Ju k jaſtwu na 2¼ lĕta a k shubjenju cżeßnych prawow na 3 lĕta saßudżichu.

Khostańska komora. Sskużobna dżowka Bertha swudowjena Gudżina rodż. Libschiz w Mikocźizach bĕ ßo na ßwojeho prjedawscheho hospodarja, kublerja Jakuba Cżemjeru we Wotrowje, pschißkodżała, so je jej wón hischcże mſdu winojty a so ſa njej bĕha. Cżemjera skschiwdżenja dla skorżesche, a kawniſki ßud w Kamjenzu Gudżinu k 3 hriwnam pjenjeżneho khostanja saßudźi. Cżemjerje bĕ tole khostanje pscheßnadne a ßo pschecźiwo wußudej powoła, na radu ßudnikow pak wón ßwoje powołanje wrócźi.

⨯ Pjekaja Caſpara w Żitawje k jaſtwu na 1 lĕto saßudźicha. Wón bĕ ßwoju tſirokatu hońtwinſku tſélbu doma pschehladujo ju k woknu dżerżał. Pschi tym bĕ honacź ſapraßnyk, a kulka, kotraż bĕ w jenej role tcżała, bĕ ßo wutſélika. Na njeſbože bĕ w tym ßamym wokomiku wós drohoweje żelesniży nimo jĕł. Kulka ſ woknom wuleczíwschi profeßora dr. Goldberga, direktora pschekupſkeje schule, a 20lětneho pißarja Zwickera do hkowy trjechi a wobeju mor.

⨯ 47-lětneho hižo prjedy khostaneho wikowarja J. P. Anderſa ſ Łahowa winowachu, so je we wĕzach privatneje skórżby fabrikanta Rößlera w Habrachcźizach pschecźiwo paleńniży Hauptmannowej tam wopak pschißahał. Pschißażni Anderſa ſa winowateho spósnachu, na cżoż jeho ßud k khostańni na 1½ lĕta a k shubjenju cżeßnych prawow na 5 lĕt saßudźi, tež ßo jemu prawo wotrjekny, so ßmĕł ßo hdy saßo jako wĕżywuſtojny abo ßwĕdk pod pschißahu wsacź.

⨯ Kubleŕ Jakub Matka w Pĕſkezach bĕ pjecża do jeneho wobßwĕdcżenja gmejńſkeho pschedſtejicźerja Hancźki w Rózencże wo ſarunanju wopalneje schkody ßamomózńje ßkowa pschiſtajił: „każ tež twarej bróżnineho twarjenja“ a pißmo na tajke waschnje falſchował. Dla falſchowanja liſcźiny ma wón 3 dny jaſtwa wotpokucźicź.

Th. A. Wällnitz naslĕdnik

w Budyschinje

9 na ßukelnſkej haßy 9.

Najtuńſche kupowanſke żórło

ſa

njewjeſcźinſke wuhotowanje

a

jednotliwe meble

ſolidneho a modneho dżĕła.

Sprawne poßkużenje.

Pschi hotowych pjenjesach rabatt.

Ssamßna pólſtrowatnja.

Wobhladanje bjes kupjenja stoji nic. Kupjene wotmolwimy, hdyž nam to w 4 dnjach wróćo pósćelaš.

Po tunich płacźiſnach poruczam ßwój derje wuhotowany ſkład **ff. domjazych, kuchińſkich a hospodarſkich wĕzow, lakowanych a njelakowanych, blachowych lampow, latarnjow, żylindrow a żużołow, platow, płokanſkich wanjow, bowow, myjnych ſtejakow, żimanſkich maſchinow, kupanſkich wanjow, żeleſne pónoje a hornzy, hospodarſke wahi, noże, widliczki, kżizy, nożowe korbiki, khoſejowe młyny, khoſejowe khany, khoſejowe a zokrowe tyſy, cybowanſke maſchiny, mjaßorubaze maſchiny, mjaßowe mjezki, ſchczĕtki, ßerſchczowe mjeczawy, zentrifugowe ſchczĕtki** atd.

Moritz Schulz, klampnarſki mischtr : : : : :

pschi ßerbſtich hrjebjach 10.

— Wuporjedżerja. —

Singerske „66“

najnowscha a najdospolniſcha ſchijaza maſchina.

ORIGINAL SINGER NÄHMASCHINEN

Singerske

ſchijaze maſchiny ßu we wſchĕch naſchich klamach dostacź.

Singer Co. ſchijaze maſchiny akz. tow.

w Budyschinje, na bohatej haßy 14.

Praktiſke, tunje, pschihódne ßu Maggiowe poliwki.

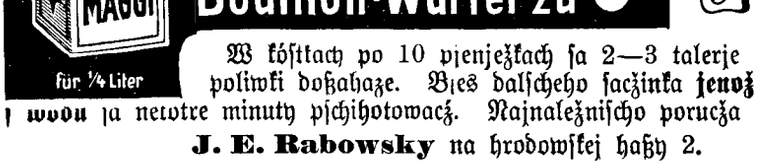

W kósttach po 10 pjenjeżkach ſa 2—3 talerje poliwki doßahaze. Bjes dalſcheho ſacźinka **jenoż ſ wodu** ſa nejotre minuty pschihotowacź. Najnależniſcho porucża **J. E. Rabowsky** na hrodowſkej haßy 2.

We wudawaŕni Serb. Nowin je ſa **40 np.** dostacź knižka:

Worjeſchki.

Pſches dżewjecź ſtow hudancźkow ſ trĕbnym kluczom.

Sa ßwojich wujkow a ßwoje cźetki

po zykych Sserbach napytał, wumyßlił, ſeſtajał a do ßerbſkeho kraja puſchcźił

Jan Radyßerb.

Ad. Rämſch naßl. w Budyſchinje

(mějecźel **Max Kirschner**)

pschi butrowych wikach 1 **telefon cźißło 415**

porucża ßwoje daloko a ſchĕroko ſnate

palenzy a likeury.

Roſeßłanje w cźwizach a bleſchach.

Proſchu ßebi płacźiſnowy ſapiß żadacź.

Prjedy hacz po měrje drastu schicz dacze,
pruhujicze wulki skład wot Barlinskich krawzow seschitych
mužazych wobleczenjow, jupow, swjerschnikow, pelerinow do wjedra
sa doroscenych schulerjow, sakkowsku a sportsku formu,
hólczaze wobleczenja
jenoz se solidnych tkaninow, bjes poroka žedžoze a spodźiwnje płaczisny hódno.
Nasadstajene swjerschniki a wobleczenja
wjele niže płaczisny.
Ernst Jenke
pschi hłownym torhoschczu cžišło 7.

Rukawate lazy

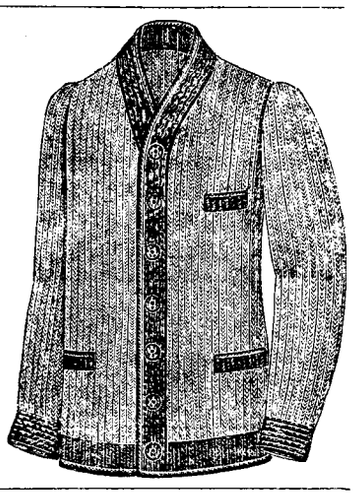

poruczja
Osswald
na kamjentnej haży 7.

Emil Wehrle

na jerjowej haży 7
poruczja
koschlazy barchent
sa mužskich, žónske a dźěczi kóždeje staroby, běły a pišany po wurjadnje tunich płaczisnach,
dźělbu barchentowych ložowych plachtow,
tworu bjes smylkow, we wschelakich dołhosczach a schěrjach niže płaczisny.

We wudawarni Serbskich Nowin je sa 25 pj. dostacz:
Pschedźenak.
Protyka sa Serbow
na lěto
1911.

1. pjenježna lotterija

k kěpschemu
wopomnjenskeho wustajenja kralowy Karoly.
55719 pjenježnych dobytkow bjese wscheho wotczehnjenja wuczinjazych hromadze **225000 hriwnow.**
Hłowne dobytki 25000, 15000, 10000 hriwnow atd.
Czehnjenje: 15. a 16. dezembra 1910.
Na kóžde 10 sa žobu žlědowaze cžišła žo s najmjenscha jedyn dobytk sarucza.
Loży po 1 mk. we wschěch lotterijowych wobkhodach kaž tež we **wudawarni Serbskich Nowin** abo psches **„Invalidendank"** w Draždźanach. (Jako porto ma žo 15 pj., sa pschipósłanje dobytkowych sapišow 10 pj. pschipołožicz.) **Serija 10 ložow** 10 mk. hromadze s portom a dobytkowym sapišom. Pschedawarnje žu na plakatach spósnacz.

Wustojnych maschinskich a dwórskich dźěłaczerjow

do trajneho dźěła pytataj
Toepper & Eckl
na běleńskej drózy 7.

Ležomnosez w Skaskowje s 12 kórzami, s twarjenjemi, wuhenjom a kotołnju je na pschedań. Ležomnosez žo sa fabriku zementowych tworow abo k plahowanju kur hodźi. Dalsche wukasuje
Otto Lindner, Neu-Welzow, N.-L.

Dyrbjenske pschežadźowanje.
Po žadanju herbow ma žo 6. jan. 1911 dop. w 10 hodźinach na žudnistwje we Wojerezach wo jstwje cžišło 7 kněža semrjeteje Mjelczakoweje, 5 ha. 27 arow 70 □metrow wobžahaza, na pschežadźowanje pschedawacz.

Trjebanej, ale derje sdźerżanej
göplaj
staj płaczisny hódnaj na pschedań w Libonju cžišło 2.

Hoscženz w Lětonju
poruczja swoju składownju
hlinjanych hornzow
wscheje druzziny,
hlinjane a blachowe roły
a kolena,
schamottowe zyle a polzyhele
sa khachle a kósły,
kanonske khachle
wschěch wulkosczow,
kruwjaze, žwinjaze
a prožaze korta,
tšěschne papy a
drainěrowanske roły
po fabrikstich płaczisnach.
Emil Dietrich.

Rjany byk
5/4 lěta stary, dobreje raży, czornopišany, je na pschedań w Bukojnje cžišło 23 pola Huczinu.

Bukečanske serb. tow.
zmeje **njedźelu 13. novembra** popołdnju w 4 hodźinach swoje prěnje nazymske posedźenje. Přednošk z ważneje strony je přilubjeny.
Wšitke sobustawy so wutrobnje přeprošuja, hosco su witani. **Předsydstwo.**

Wuczobnik žo pyta.
Do žwojeje pschedawarnje kolonialnych tworow k jutram 1911 wobdarjeneho hólza, po móžnosczi serbskeje rěcze móžneho, jako wuczobnika pytam.
Walter Arnold
w Budyschinje na bohatej haży 12.

Dla kupjenja konjow žo
1 abo 2
rólnaj pohonczej
pytataj na
knjezim dworje w Sarečzu.

Kuchařki, stwinske a žłužobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy k žwinjom, wotroczkow, žrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłaczerske žwójby pyta hnydom abo posdźischo pschistajerka **Görlichowa** na žukelnskej haży 1 na rózku zitnych wikow w cžrijowni knjesa Heinr. Mohra.

Jstužobna holza
pyta žo k nowemu lětu
na faru do Hodźija.
(K temu cžišłu pschiloha.)

Pschiloha k czißku 46 Serbskich Nowin.

Ssobotu 12. novembra 1910.

Płaczišny rěsneho skotu na Drażdżanskich skótnych wilach.

7. novembra 1910.

Płaczišny po zentnarju z hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha hr.	Rěsna waha hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 6 lět	46—50	83—87
awstriske	—	—
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	42—45	78—82
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	36—41	72—77
4. ßnadnje pizowane kóżdeje staroby	30—35	64—71
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	44—47	76—79
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 7 lět	40—43	72—75
3. starsche, wukormjene kruwy a ßnadnje wuwite młódsche kruwy a jałojzy	36—39	67—71
4. ßrěnjo pißowane kruwy a jałojzy	30—35	60—66
5. ßnadnje pizowane kruwy a jałojzy	26—29	55—59
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	46—50	78—82
2. ßrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	41—45	72—77
3. ßnadnje pizowane	37—40	68—71
Czełata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	58—62	88—92
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	54—57	84—87
3. ßnadnje wuwite wot zyza	49—53	79—83
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich schischiženjow w starobje hacž do 1¼ léta	52—54	68—70
2. mjaßne	50—51	66—67
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	46—49	64—65

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:	W Budyschinje. 5. nov. 1910. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju. 10 nov. 1910. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pschenża, běła	—	—	—	—	9	60	10	—
" żołta	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa	9	25	9	40	9	—	9	50
Rożka,	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa	7	13	7	33	7	10	7	50
Jeczmjeń	7	—	8	50	7	50	8	20
Wows, 50 kilogr.	8	10	8	30	7	30	8	—
Hróch	12	50	13	50	12	50	13	—
Woka	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	15	—	16	50	16	—	17	—
Hejduschka	15	50	16	50	19	—	20	—
Běrny	2	30	2	70	2	30	2	70
Butra 1 kilogr.	2	30	2	60	2	40	2	60
Pschenična muka 50 "	10	20	19	50	17	—	19	—
Rżana muka 50 "	8	75	12	—	11	—	13	—
Ssyno 50 "	2	45	3	20	2	50	3	—
Ssloma 100 "	4	40	4	80	3	65	4	—
Proßata 642 schtuk, schtuka	12	—	16		—	—	—	—
Pschenične wotruby	—	—	5	50	5	60	5	90
Rżane wotruby 50 kilogr.	—	—	5	40	5	70	6	—
Pschenični gris	—	—	6	—	—	—	—	—
Rżany gris	—	—	6	40	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot — hr. — np. hacž — hr. — np., pschenża (żołta) wot 9 hr. 50 np. hacž 9 hr. 90 np., rożka wot 7 hr. 10 np. hacž 7 hr. 40 np., jeczmjeń wot 8 — np. hacž 8 hr. 60 np., wowß wot 7 hr. 50 np. hacž 8 hr. 10 np.

W Budyschinje płaczesche: kórz pschenży (běłu) po 170 puntach — hr. — np., hacž — hr. — np., żołta — hr. — np. hacž — hr. — np., nowa: 15 hr 73 np. hacž 15 np. 98 np., kórz rożki po 160 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np. nowa: 11 hr. 40 np. hacž 11 hr. 73 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach: 9 hr. 80 np. hacž 11 hr. 90 np.

Wiczne płaczišny w Kamjenzu.

10. nov. 1910.

Po 50 kilogr.: Rożka wot 7 hr. — np. hacž 7 hr. 20 np., pschenża wot 9 hr. — np. hacž 9 hr. 25 np., jeczmjeń wot 7 hr. — np., hacž 8 hr. — np., wowß wot 7 hr. — np., hacž 7 hr. 70 np., jahły wot 16 hr. — np. hacž 17 hr. — np., hróch 17 hr. 50 np., ßyno (stare) 3 hr. — np. (nowe) 3 hr. — np., běrny 2 hr. 70 np., ßloma (100 kilogr.) 4 hr. 50 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 10 np. hacž 2 hr. 50 np., jeja (mandl) 1 hr. 50 np.

Wjedro w Londonje 11. novembra: Khłódne, pomroczene.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michałskej zyrkwi** smeje 25. njedżelu po ßwjatej Trojizy duchowny Tischer rano w 7 hodźinach němsku spowjednu rěcž, ½9 hodźin farat Răda němske a w 10 hodź. ßerbske prědowanje. — Tydźeńske sastojnske dźěła smeje duchowny Tischer.

Pokutny dźeń smeje rano w 7 hodźinach farat Răda ßerbsku spowjednu rěcž, ½9 hodźin duchowny Tischer ßerbske a w 10 hodźinach němske prědowanje. Pšched zyrkwinymi durjemi budże kollekta sa woßadnych khudych.

Wěrowani:

S **druhich woßadow:** Richard Max Pětrl, krawski mischr w Rakezach, s Emmu Bomsdorfez tam. — Pawoł Kunza, dźěłaczet w Hermanezach n. Spr., s Marju Wernerez tam. — Jan Schewczik, murjet we Luczu, s Madlenu Wyrgaczez, hospodarskej pomoznizn we Wjeßlu. — Jan Bohuwěr Wjazka, hospodarski pomoznik w Sahlowje, s Marju Theresiju Schramiz w Porschizach. — Jan Bohuwěr Bar, kamjenjeczeßat w Schekezach, s Marju Madlenu Balskez w Budyschinje. — Emil Max Brycza, fabrikski dźěłaczet w Budyschinku, s Marju Marthu Bjarez s Małych Debßez. — Khorla Hermann Gruhl, cześla w Budestezach, s Hanu Marthu Sahrodnikez w Czelchowje. — Jan August Branzk we Wulkej Dubrawje, s Marju Emmu Ssuschkez w Czelchowje. — Jan Max Schiewart w Lichanju, s Margarethu Wyleminu Schmidtez w Lichanju.

Křćeni:

W **Michałskej zyrkwi:** Jan Kurt, Jana Ernsta Rencza, sabrikskeho dźěłaczerja w Hrubjelczizach, ß. — Josef Alexander, Ferdinanda Scholty, pjekarja w Delnjej Kinje, ß. — Elsa Gertrud, Gustava Emila Wiczasa, zyhelniskeho dźěłaczerja we Wulkim Wjelkowje, dź. — Martha Elsa, Bohuwěra Hermanna Mětascha, dźěłaczerja we Wurizach, dź. — Elsa Hilźbjeta, Emila Kießlicha, fabrikskeho dźěłaczerja w Dobruschi, dź. — Margareta Elfrieda, Jana Hermanna Winklera, dźěłaczerja na Židowje, dź.

S **druhich woßadow:** Pawoł Marczin, Jana Ernsta Janeza, dźěłaczerja w Nowej Wßy p. Huski, ß. Max Alwin Richard, Maxa Alwina Frödy, wojnarja w Demjanach, ß. — Franz Willy, Franza Mühldorfera, dźěłaczerja w Hußy, ß. — Marja Elsa, Oskara Richarda Diesnera, dźěłaczerja w Nowej Wßy p. Huski, ß. — Hans Egon, njemandź. ßyn w Mjedźoissu. — Max Richard, Bjedricha Gußava Treitschki, żiwnosczerja w Bjeßyschczu, ß. — Minna Alma, Gustava Roberta Rychtarja, dźěłaczerja w Mjedźoissu, dź. — Johanna Hedwiga, njemandź. dź. w Demjanach. — Hana Emma, Jurja Scholty, kublerja w Komorowje p. Rakez, dź. — Marja Irmgard, Hermanna Mětrascha, khěżerja w Schczeżizy, dź. — Rudolf, njemandź. ß. w Rakezach. — Pawoł Gerhard, Jana Ernsta Hermanna Schenka, porzlintoczerja we Wulkej Dubrawje, ß. — Hana Berta, Gustava Eckerta, lezomnosczerja w Lipiczu, dź. — Martha, Jana Linaschka, fahrodniskeho żiwnosczerja w Lipiczu, dź. — Emma Theresija, Jana Augusta Hanuscha, zyhelniskeho dźěłaczerja w Skanezach, dź. — Kurt Richard, Khorle Bohuwěra Běrki, żiwnosczerja w Budyschinku, ß. — Ella Frieda, Bohuwěra Handrija Małcharja, żiwnosczerja w Kobelnju, dź. — Max Hellmut, Jana Ernsta Zawnika, tyscherja w Hlinje, ß. — Pawoł Kurt, njemandź. ß. w Hlinje. — Alma Gertrud a Johanna Elfrieda, Khorle Augusta Mateja, pohonicza we Hucźinje, dwójn. dź. — Hana Elsbeth, Khorle Gustava Ullricha, pohonicza we Wichowach, dź.

Zemrjeći:

W **Michałskej woßadze:** 5. novembra: Gertrud Martha, Pawoła Dehnelta, samkarja we Wurizach, dź., 2 l. 2 m. 25 d. — Hana Marja Ritterez, ratarska dźěłaczerka s Poczaplic, we wokrjeßnej khorowni na Židowje, 33 l. 5 m. 14 d. — 8. Handrij Duda, murjetski mischtr w Dobruschi, 70 l. 7 m. 24 d. — Henrietta Sserbez, ratarska dźěłaczerka na Židowje, 58 l. 8 m. 20 d.

S **druhich woßadow:** Marja Martha Urbanez rodź Żurez w Hnaschezach, 35 l. 6 m. 24 d. — Jan August Mucżat, żiwnosczet w Druźlezach, 54 l. 8 m. 17 d. — Jan Khorla Hermann Husach, wumjeńkat w Khwaczizach, 60 l. 4 m. 23 d. — Frieda Elsa, Handrija Henicza, wobydlerja we Lomsku, dź., 8 m. — Marja. Jana Hendricha Jurka, khěżerja we Wbohowje, sawostajena wudowa, 67 l. — Pětr Nowak, kublet w Lemischowje, 83 l. 2 m.

Zyrkwinske powjesće s Hodźija.

25. njedżelu po ßwjatej Trojizy smeje duchowny Voigt rano ½8 hodźin ßerbsku spowjednu wuczbu, ½9 hodźin farat Kschižan ßerbske a w 10 hodźin. němske prědowanje.

Pokutny dźeń smeje rano ½8 hodźin duchowny Voigt němsku spowjednu wuczbu, ½9 hodźin farat Kschižan němske a ¾10 hodźin ßerbske prědowanje.

Zyrkwinske powjesće s Budestez.

25. njedżelu po ßwjatej Trojizy smeje duchowny Bójz rano ½8 hodź. němsku spowjedź, farat Domaschka dopołdnja ½9 hodźin němske a w 10 hodź. ßerbske prědowanje. — Popołdnju w 4 hodź. shromadźizna kscheścź. towarstwa żónskeje młodoscże w paczeńskej jistwi.

Pokutny dźeń smeje farat Domaschka rano ½8 hodźin ßerbsku spowjedź, duchowny Bójz dopołdnja ½9 hodźin ßerbske a w 10 hodźinach němske prědowanje. — Popołdnju ½5 hodźin smeje farat Domaschka němsku spowjedź.

Pistne khartki czischczi spěschnje a tunjo **Ssmolerjez knihiczischczerstwo.**

Liebsch,
hudniski aktuar sw. zkuzby
pschi nowych hrjebjach 5
pisarnja sa kupowanske, hypothekske,
dismembrazijske, testamentske a
sawostajeństwowe wězy atd.
Rěczi zerbski.
— Telefon cžisło 177. —
Pscheßadžowanje leżomnoscžow.

Kóslaze koże,
howjase koże,
czelaze koże,
sajecże, kaniklaze,
tkhórjaze, kunjaze,
kocże koże,
wowcże koże
a wowczu wolmu

po najwyschschich płaczisnach kupuje

Heinrich Lange
pschi zerbsko-katholskej zyrkwi a
pschi zitnych wikach 11

Lamanu schokoladu

po puntowskich pakczikach, tež lěpsche
druzhiny wopschijazych,
hižo po **1** mk. porucza

Moritz Schmidt
pschi mjazowych jědkach 1,
mjes zerbskej haßu a Pětrowskej
zyrkwje.

Pscheńczmu muku

najlěpschich druzhinow,
kaž tež wschu
potrjebu k pjeczenju
porucza tunjo

Khorla Preisser jun.
pschi zitnych wikach.

Dobru
pscheńczuu muku
zokorßlódke zlowki
pola **Khorle Kahrowea**
pschi zitnych wikach.

Prawny bürow Ernsta Kobana
(prjedy J. a E. Kobana)
w Budyschinje
pschi zitnych wikach 4.
— Telefon 675. —
Saradzenje leżomnoscžow a hypothekow, srjadowanje sawostajenstwow, wudzělanje kupjow a liscžinow wscheje druzhiny, sestajenje wschěch druhich pißnych dżělow. Sehnawanje pjenjeżnych zadankow.
— Rěczu tež zerbski. —

Nasymske a symske

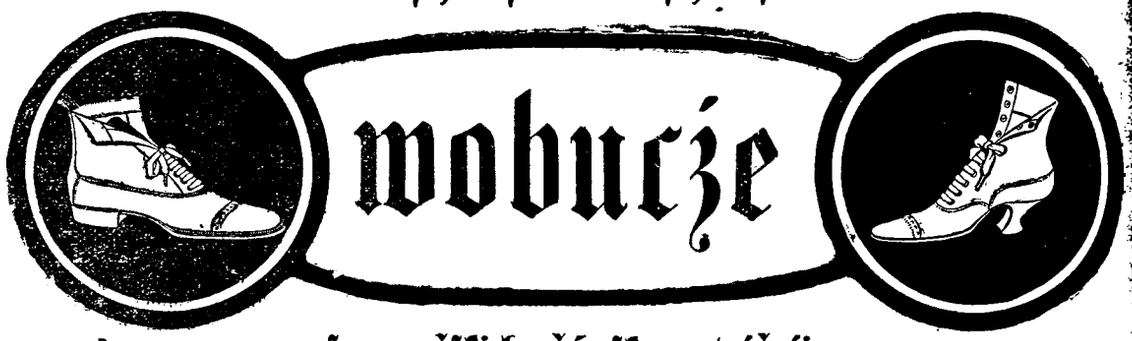

sa muzskich, zónske a dżěczi

s jednorymi a dwójnymi póduschemi, s wokmjanym podschiczom a s podrazowanej pjelsczinu podschite, dospołnje wodu njepschepuschczate w krazßnych fazßonach po hódnosczi a wuwjedżenju
kózdeje płaczisny.

Jěsdne, honitwarske a poldolhe schkórnje

s howjaseje, woprawdżiteje juchtoweje a danskeje koże.

Honitwarske gamasche

s wodunjepschepuschczateje kozßmikateje tkaniny a najlěpscheje howjaseje koże.

Rejwanske czrije a czrije do towarstwa

s běłeje zidskeje koże, woprawneho chevraura, kamsyczeje, lakowaneje, bronsowaneje, pozßlěbrowaneje a poskoczaneje koże.

Němske, amerikanske a woprawne Peterburgske gumijowe czrije.

Czopło podschite domjaze czrije.

Czrije s wjelbludowych kozßmow.

Wulki wubjerk filzowych stupnjow a toflow.

Drjewjanzy s 1, 2 abo 3 spinami abo s czahatym gumijom.
Po měrje, kaž je suate, wubjernje zedżaze wobucże sa krótki czaß wudżěłam.
Wuporjedżenja spěschnje a płaczisny hódno.

Wobhladajcże zebi moje wukładne wokna.

Heinrich Mohr w Budyschinje

pschi zitnych wikach. Telefon 384.

Schtrymphy a soki
schtrykowane a walkowane.

Rukawate lazy
s najjednorischich hacž do najlěpschich druzhinow.

Rukajzy
podschite a njepodschite.

Schenillowe rubischcża.

Normalne schaty
wscheje druzhiny

kupujecże najlěpje a najtuńscho pola

Wilhelma Rudolpha
pschi mjazowym torhoschczu 10.
Ssamßna maschinska schtrykowatnja w domje.

Franz Marschner
zlaßnikar w Budyschinje
na bohatej haßy 9
zwój sklad **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczazkow** k dobroczinjwemu wobkedżbowanju porucza.

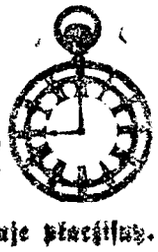

Hódnaztwora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczisny.

Njedżiwajzy powyschenych
khofejowych płaczisnow
je mi, dokelž zym stary sklad pschewsał, mózno,
dobry khofej
wurjadnje płaczisny hódno,
kaž hacž dotal,
pschedawacž.

Jedyn pospyt k trajnemu wotebjeranju wjedże.

Walter Arnold
na bohatej haßy 12.
Telefon cžisło 542.

Schparazy wolij,
pschihotowany sa schijaze maschiny a jěsdne koła wot
H. Möbiusa a zyna,
fabrika koscżoweho wolija
w Hannoverje,
je dostacž
we wschěch lěpschich pschedawarnjach.

Najnowscha
žonjaca drasta
sa nasymu a symu 1910/11.

Wschědnje saisonske nowoscze dokhadzeja.

Najwjetschi wubjerk. **Najtunsche placzisny.**
Najlěpsche seschicze.

Kostumy se ßomota, ßukna a cheviota	mk. **250.**—	hacž mk.	**14.75**
Kostumy s tkaninow jendzelskeho ßłoda	mk. **168.**—	hacž mk.	**12.75**
Paletoty, krótke a dołhe, s cžorneho eskima a cheviota . . .	mk. **98.**—	hacž mk.	**6.90**
Paletoty s cžerwjeneho a cžornomódreho cheviota	mk. **52.**—	hacž mk.	**7.90**
Paletoty s slawschowych tkaninow	mk. **48.**—	hacž mk.	**13.75**
Paletoty s tkaninow jendzelskeho waschnja	mk. **68.**—	hacž mk.	**5.90**
Paletoty s plyscha a ßomota	mk. **180.**—	hacž mk.	**29.**—
Paletoty s astrachanskich tkaninow	mk. **34.**—	hacž mk.	**18.50**
Kostumske ßuknje s hładkeho cheviota, cžeßaneho pschedzena a satinskeho ßukna	mk. **42.**—	hacž mk.	**8.50**
Kostumske ßuknje s tkaninow jendzelskeho waschnja . . .	mk. **49.**—	hacž mk.	**2.50**
Wjeczorne mantle se ßukna a melěrowanych tkaninow . .	po wschěch placzisnach.		
Wjeczorne kapesy s pjelsczinu sahornjene . . . . . wot	mk. **7.50**		
Khornarje do wjedra a mantle s wodunjepschepuschczatych koßmikatych tkaninow	mk. **22.**—	hacž mk.	**6.75**
Blusy s wołmy, bałwmjaneho flanella, židy, zankatych tkaninow, voila a chineskeho krepa	mk. **80.**—	hacž mk.	**1.45**
Wobleczenja, wołmjane, hładke a mustrowane, židzane a tüllowe, na dróhu, do towarstwa a na bal	po wschěch placzisnach.		
Modellske wobleczenja, kopije franz. a Winskich prěnjotnych modellow	mk. **450.**—	hacž mk.	**80.**—
Ranńsche ßuknje, wołmjane, bałwmjane a s slawschowych tkaninow	mk. **59.**—	hacž mk.	**4.75**
Ranńsche jaki, wołmjane, bałwmjane a s slawschowych tkaninow	mk. **19.75**	hacž mk.	**3.90**
Wołzebje placzisny hódne:			
Ranńsche jaki s slawschowych tkaninow	mk. **3.90**		
Spódnje ßuknje, połwołmjane, wołmjane a židzane po wschěch placzisnach	mk. **45.**—	hacž mk.	**1.95**
Wołzebje placzisny hódne:			
Czistožidzane taffetowe spódnje ßuknje	mk. **9.75**		

Jan Jurij Pahn

Telefon 37. **w Budyschinje** Telefon 37.

na rózku hłowneho torhoschcza a žitneje haßy.

Lanu muczku
a holbjazu pizu
porucza **Khorla Kahrowe.**

Kakao

punt po 90 pj.,
pschi wotewsaczu 10 puntow
po 85 pj.
Moritz Schmidt
pschi mjaßowych jědłach 1,
mjes ßerbskej haßu a Pětrowskej
zyrkwju.

Rěczi ßerbski.

Helena ſwud. Jordanowa

Rěczi ßerbski.

w Budyschinje na jerjowej haßy 5
porucza ßwój wulki ſkład

ſchtrykowanych rukawatych lazow

ſ najtuniſchich hacz do najwoßebniſchich.

Walkowane ſoki, ſchtrympy a rukajzy

jenoz najlěpſcheje hódnoſcze.

Schtrykowane ſoki a ſchtrympy ſa zony a dźěczi

wubjernje wohrjewaze a jara dźerzaze, dokelz ßo jenoz dobra wolma k nim bjerje.

Normalne koſchle, ſpódnje kholowy

ſa muzſkich, zónſke a dźěczi.

Podſchite ſpódnje taille ſa zónſke.

Chenillowe nahkowjaze rubiſchcza a ſchale

we wulkim wubjerku wſchěch barbow a wulkoſczow, rjenje dźěłane,
po najtuńſcho wobliczenych płaczíſnach.

W Budyschinje na bohatej haßy 5. **C. E. Rinke** W Budyschinje na bohatej haßy 5.

kóžkarſki miſchtr,

ſklad pjelſczowych tworow.

Seſchicze **muzazych a zonjazach kožuchow,** kaž tez pſchedźěłanje po nowych modellach w kóždym czaßu. **Czorna a běła koža k podſchiczu, kudzerjata a k khornarjam** ſtajnje na ſkładze, teho runja **kocza k wobßadzenju.**

Boakhornarje

wſchěch kožowych druzinow pſches 200 na ſkładze, **tylacze** (muffy) k temu ßo pſchihodźaze.

Klobukow a mězow ſa muzſkich a hólzow wulki ſkład.

Liſcheze, tkhórjaze, kunjaze, ſajecze a kauiklaze koze kupuju.

C. E. Rinke na bohatej haßy 5.

Sa brylowpotrjebnych!

Khorla Scholta, optikus

w Budyschinje
hlownym tpſchiorhoſchczu pod radnej khězu

porucza **bryle** a **tłoczniki,** kotrez ßo jenoz, ſa wóczko ßo pſchihodźaze, dawaju.

Barometry, thermometry, dalokowidy, lupy, ryßowadła, czitanſke ſchkleńzy atd., **bryle** a **tłoczniki** po lěkarſkim wukaſanju.

Saloženje wobkhoda 1856. — Jědnacze krócz mytowany.

Prima

ruſke maſchinſke a zylindrowe wolije,
prima maſchinſki tuk a motorſke wolije,
prima kolomaſy

porucza po ſnatej hódnoſczi w originalnych barelach
a tez w mjeńſchich ßudobjach najtuńſcho

Otto Büttner

pſchedawarnja kožanych a czerjenſkich rjemjenjow
a techniſkich gumijowych wězow.

Pawoł Kriſteller

Telefon 168. **na bohatej haßy 29** Telefon 168.

porucza k nasymſkemu a ſymſkemu czaßej ßwój hobrſki ſklad wſcheho **wobucza,** jenoz trajnje dźěłanych

jěſdnych a hońtwarſkich ſchkórnjow, dokhich ſchkórnjow, ſchkórniczkow, domjazych ſtupnjow a toflow, filzowych ſtupnjow, filzowych, ßuknjanych a pjelſczowych ſchkórnjow, gummijowych ſtupnjow, balſkich a towarſtwowych ſtupnjow

po njeßmérnje tunich płaczíſnach.

Jako woßebje tunjo poruczam:

tolſte poldolhe ſchkórnje, ſ ruku dźěłane, hizo po 8 mk. 50 pj.,

czehnite, ſchnórowanſke a ſapinanſke ſchkórnje, hoſdźikowane, hizo po 4 mk. 50 pj.,

mużaze ſchnórowanſke ſchkórnje ſ boxoweje koze hizo po 7 mk. 75 pj.,

mużaze dolhe ſchkórnje, ſ ruku dźěłane, hizo po 8 mk. 50 pj.,

zonjaze ſchnórowanſke boxowe ſchkórnje hizo po 6 mk. 75 pj.

Wobucze k wuporjedźenju ßo pſchijimuje.
Wobucze ßo po měrje dźěła.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 47. Sobotu 19. novembra 1910. Lětnik 69.

Sakski kral we Winje.

Sakski kral je ſrjedu do Wina na wopyt awſtriſkeho kheżora pſchijeł. Krala na dwórniſchczu jeho ſotra arzywójwodka Marja Joſefa a jejny ſyn arzywójwoda Khorla Franz Joſef, kaž tež ſakſki póſłanz hrabja ſ Rex a legaziſki ſekretar ſwobodny knjes ſ Biedermann powitachu. Kral, kotryż bě ziwilnu draſtu wobleczeny, ſo do augartenſkeho hroda poda, hdżež budże wón bydlicz. Tam jeho kheżor Franz Joſef wopyta. Kral potom w uniformje ſwojeho awſtriſko-wuheŕſkeho regimenta do kapuzinſkeho klóſchtra jědżeſche a pſchi kaſchczach njebo kheżorki Hilżbjety, krónprynza Rudolfa a arzywójwody Oty wěnzy połoži. Poſdźiſcho kral kheżora w kheżorſkim hrodże wopyta a jemu hobrſku Miſchnjanſku porzlinowu vaſu jako dar pſchepoda.

Kheżor Wylem w Beuronſkim klóſchtrje.

Kheżor Wylem je klóſchtr Benediktinow w Beuronje ſańdżenu njedżelu wopytał. Na arzyabtowu powitazu rěcz kheżor wotmolwi, ſo je wón wot ſpoczatka ſwojeho knjeżeŕſtwa prózowanja Benediktinow podpjeral, dokelż je wón widżał, ſo ſu wſchudże, hdżež ſu ſkutkowali, niz jenoż nabożinu ſakhowacz pytali, ale tež jako noſcherjo kultury zyrkwiny ſpěw wumjeŕſtwo a wědomnoſcz ſpěchowali. Wón wot nich wocżakuje, ſo budża po puczach ſwojich prjedownikow dale dżełacz a jeho podpjeracz w prózowanjach, ludej nabożinu ſakhowacz. To je cżim ważniſcho, dokelż je dwazyty lětſtotk myſle wupłodżił, pſchecżiwo kotrymż móże ſo jenoż ſ pomozu nabożiny a podpjeranjom njebjeſow dobycżeŕſzy wojowacz. To je kheżorowe pſcheſwědczenje. Króna, kotruż wón noſy, móże jenoż potom wuſpěch ſaruczicz, hdyż ſo wona na Knjeſowe ſkowo ſakożuje. Jako ſymbol ſa to je wón Beuronſkej zyrkwi kſchiż darił, ſo by ſ tym, kaž je w ſwojim ruczným piſmje prajił, dopokaſał, ſo móża ſo knjeżeŕſtwa kſcheſcżijanſkich wjeŕchow jenoż w Knjeſowej myſli wjeſcz, ſo dyrbja Benediktinoju pomhacz, nabożnu myſl, kotraż je Germanam pſchinarodżena, poſylnicz a cżeſcżenje woktarja a tróna rosmnożicz.

Naprawy bayerſkeho knjeżeŕſtwa pſchecżiwo mjaſowej nuſy.

Wokanje měſchczańſkeho wobydleŕſtwa na mjaſowu drohotu je bayerſke knjeżeŕſtwo pohnuło, lětża 10. oktobra ſkót w Bayerſkej liczicz dacz. Pſchi tym je ſo wupokaſało, ſo ſu pornjo lětej 1907 howjada wo 239,693 abo wo 6,4 prozenta, wowzy wo 96,171 ſkoczatow abo 13 prozentow wotebjerake, mjes tym ſo ſu ſwinje wo 179,290 abo 8,7 prozenta a koſy wo 4787 abo 1,6 prozenta pſchibjerake. Dale je ſo naſhoniło, ſo ſu ſo ſkótne a mjaſowe płacżiſny w běhu lětow wo wjele powyſchiłe. Bayerſke knjeżeŕſtwo je ſo teho dla rosſudżiło, pola kheżorſtwoweho knjeżeŕſtwa na to ſkutkowacz, ſo by ſo bowos danſkeho ſkota do połnózneje Němſkeje ſe ſamjeſowanjom cżakanſkeho cżaża wukrajneho ſkota pſchi mjeſach a ſe ſpuſchczenjom tuberkulinoweho ſchczěpjenja położił. Hdy bychu ſo połnózne Němzy ſ danſkim rěſnym ſkotom ſaſtarake, by ſo wuwos bayerſkeho ſkota do połnózneje Němſkeje pomjeńſchił. Bayerſke knjeżeŕſtwo je ſebi tež wotmyſliło, dowós franzowſkeho rěſneho ſkota do Bayerſkeje ſmóżnicz.

W Mannheimje ſu póndżelu prěni krócz rěſny ſkót ſ Franzowſkeje na wiki pſchiwjedli, běſche jich jenoż 22 wołow a jałojzow. Sa woły ſo 90—94 pjenjezkow, ſa jałojzy 78—83 pjenjezkow po puncze rěſneje wahi płacżeſche. Franzowſki ſkót po hódnoſczi němſki ſkót pſchetrjechi a ſo rucże roſpſcheda. Na bliżſche ſkótne wiki ſo wjazy franzowſkeho ſkota pſchiwjedże.

Bamż wo ſkſchiwdżenju ſakſkeho krala.

Każ je ſnate, je ſakſki kral dla Borromejſkeje enzykliki bamżej liſt napiſał. Tuteho liſta dla je monſignore baron de Mathies ſakſkeho krala w jenym ſpiſu wuſměſchał a ſkſchiwdżił. Na to je ſo biſkop dr. Schäfer pola bamża na barona de Mathieſa wobcżežował. Bamż, kotryż bě hakle ſ biſkopowym piſmom wo hanjeŕſkim ſpiſu barona de Mathieſa ſhonił, je biſkopej dr. Schäferej ſe ſamoruczným liſtom wotmolwił, ſo je wón dla kſchiwdy, kotraż je ſo kralej Bjedrichej Auguſtej cżiniła, hłuboko ſrudżeny a ſo wón, tak bórſy hacż móżno, monſignora de Mathieſa ponuczi, ſkſchiwdżaze wopſchijecże jeho piſma wróczicz a ſo ſamolwicz. Njech je hiſchcże pſchiſpomnjene, ſo monſignore de Mathies pola bamża żaneho ſaſtojúſtwa nima a ſo wón w tu khwilu w Schwizy pſchebywa.

Stejiſchczo awſtriſkeho miniſtra ſwonkownych naležnoſczow hrabje Ährenthala ſo khabla.

Wotkrycże falſchowanjow, kotreż ſu ſo po poruczności awſtriſkeho miniſtra ſwonkownych naležnoſczow hrabje Ährenthala pſchecżiwo politiſzy ſo wuſnamjazym Serbam w Awſtriſkej ſkucżiłe, ſu pjecża ſtejiſchczo hrabje Ährenthala ſtſchażke. Sapółłanzej Ssupilej, kotrehoż běchu na ſałożku tychle falſchowankow wjelepſcherady dla wobſkorżili, je ſpiżał falſchowankow, dopiżował Waſchicz w Belgradże, liſt póſłał. Tónle liſt je ſo nětko w nowinach „Nowi Liſt“ wocżiſchczał. Waſchicz ſo w nim wuſnawa, ſo je wón po poruczności hrabje Ährenthala a pod dohladowanjom hrabje Forgacha piſmo pſchecżiwo awſtriſkim Serbam falſchował. Sapółłanz Ssupilo je liſt doſtawſchi, hnydom cżeſkeho profeſora dr. Maſaryka k ſebi pſcheproſył. Maſaryk je tež do Trieſta pſchiſchoł a je nětko w awſtriſkich delegazijach falſchowanki hrabje Ährenthala wotkrył.

Njeporadżenje cżeſko-němſkeho wurunanja.

Měżazy dołho ſu ſaſtupjerjo Němzow a Cżechow wo nowym ſtatnym porjedże jednali, po kotrymż by móżno było, němſkocżeſkej ſwadże kónz cżinicz. Hdyż na kónzu Cżechojo na tym wobſtachu, ſo matej cżeſka a němſka rěcz we wſchěch wyſchnoſczach w Cżechach runoprawoſcz doſtacz, ju Němzy cżeſkej rěczi w němſkich Cżechach ſarjeknychu. Bjes runoprawoſcże njehodżi pak ſo měr mjes Cżechami a Němzami poſtajicz; wſcho dalſche jednanje je teho dla njetrěbne.

Prynz Viktor Napoleon ſo Franzowſam porucża.

Prynz Viktor Napoleon Bonaparte je ſo póndżelu w Turinje w Italſkej ſ belgiſkej prynżeżu Clementinu woženił. Kważny dżeń wón něktorych dopiżarjow franzowſkich nowin pſchija, kotrymż wón praji, ſo njeje niczo ſe ſwojich nadżijow a wotmyſlenjow ſpuſchcził, tola wón měni, ſo hiſchcże njeje wokomik pſchiſchoł, ſo bychu ſo wone do ſkutka ſtajiłe. Bjes ludoweho pſchihłoſowanja njehodżi ſo niczo cżinicz. Wón chże pſches lud a ſa lud dobycz.

Strajkowazy franzowski wojak.

Pschi poßledním strajku želesnizarjow we Franzowskej ßu někotsi wojazy a jedyn offizěr, kotsiž se strajkowarjemi sympathisowachu, poßkuschnoscź sarjekli. Pscheð wójnskim ßudom 8. armeekorpsa w Bourges jedyn tajki spjeczíwy wojak stejesche, kotryž bě ßo pschi strajku sapowjedźił, jene dwórnischczo strażowacź. Wobskorženy praji, so je pschiwißował strajkowazych želesnizarjow a njeje teho dla strajkej sadźěwacź chzył. Wójnski ßud wojaka k jastwu na 6 měßazow saßudźi.

Poßylnjenje jendźelskeho a franzowskeho wójnskeho łódźstwa.

Jendźelska žarliwje na to hlada, so ju žana druha móz na semi s wulkimi wójnskimi łódźemi njepschetrjechi. Wona je ßwojim łódźetwarzam poručiła, plany sa łódź wudźěłacź, kotraž 28,000 tunow wopschija, a kotraž ma 30 ßukow spěschnoscze. Nowa łódź ma ßo s kanonami 13½-zólowskeho kalibra wobronicź. Tale łódź by najwjetscha na ßwěcze była.

Franzowske knjeżerstwo sa lěto 1911 s nowa kaž hižo lětßa dwě wulkej wójnskej łódźi Dreadnoughtskeho typa twaricź da.

Nowowólby do jendźelskeho parlamenta.

Nětczischze liberalne ministerstwo je kralej namjetowako, so by parlament rospuschcził a do hód nowowólby wupißał. Liberalni ßo pschi nowowólbach wulkeho dobycza nadźijeja. Na to dyrbjake ßo po jich wotmyßlenju prawa semjanskeho ßejma khětro pschitsihacź.

Saßudźenje leutnanta Helma w Jendźelskej.

Němskeho leutnanta Helma, kotrehoż běchu dla wobhonjenja Portsmouthskeho wójnskeho pschistawa sajeli, ßu jenoż k 5000 hriwnam khostanja saßudźili. Helm je dyrbjał ßlubicź, so budźe ßo pschichodnje wobhonjenja wostajicź. W Jendźelskej ßo spionaża tak cźežko njekhosta. Helm je, kaž generalny statny rěcźnik praji, s zyła préni offizěr, kotrehoż ßu dla spionaże khostali. Dokelž bě Helm 4 njedźele w arrescze pobył a ßo ßam ßwojeho pscheńdźenja wusnał, generalny statny rěcźnik ßam namjetowasche, jemu polóżaze wobstejnoscze pschizpicź.

Powjetschenje ruskeho wójska.

W Ruskej w tu khwilu 6 nowych armeekorpsow tworja. S nich ßo dwaj do Ssibirskeje, tsi do snutskowneje Ruskeje a jedyn do Kawkasa poloża, hdźež hižo dwaj armeekorpsaj hotowaj stejitaj, so mohła Ruska ßwoje interesßy sakitacź, hdy by Persiska rospadła.

Ruski želesnisli projekt w Persiskej.

Někotre ruske banki, kotrymž je 700 milijonow hriwnow do wole datych, ßu plan sa želesnizu s Kawkasa psches Persisku do Beludźistana wudźěłake. Knjeżerstwo tónle plan podpjeruje. Jedyn ßobustaw khěžorstwoweje dumy je do Londona pschijěł, so by podpjeranje Jendźelskeje sa projekt dobył.

Amerikan Wright budze němslich offizěrow lětacź wuczicź.

Lětar a twarz lětadłow, Orwille Wright, je 16. nowembra do Europy wotjěł. Khěžor Wylem je jeho do Němskeje powołał, so by němskich offizěrow w lětanju wuwucził. Wright je w rosrěczenju rjekł, so němskim offizěram wjele pschekwapjenjow pschinjeße a so ßo nadźija, so němszy offizěrojo bórzy runje tak s lětadłami wobkhadźecź nawuknu, kaž ßu s nimi s jeho saßłužbu franzowszy offizěrojo wobkhadźecź nawukli.

Roshorjenje w Mexiku pschecziwo sjednoczenym statam potnózneje Ameriki

njeje hischcze popuschcziło. W měscze Mexiku ßu ßamo nadpad na pódłanza sjednoczenych statow spytali. Mexikanske knjeżerstwo runje kaž knjeżerstwo sjednoczenych statow ßo prózujetej, sapyritoscź mjes ludom směrowacź. Mexikanski minister swonkownych naležnoscźow je pódłanzej sjednoczenych statow ßlubił, so ßo dalschim njeměram sadźěwa. We hłownym měscze Mexiku je drje knjeżerstwo samohło měr postajicź, niz pak w provinzy. Tak je w Guadalajarje lud w domach amerikanskich pschekupzow woknowe schkleńzy wubił. Polizija konsulatstwo strażuje. Město ma napohlad, kaž so by wobležnjene było.

Ssylna luboscź.

Kóżdy dźeń, posdźe wjeczor, hdyž bě wotswoniło, stary, ßłaby muzik se schěrymi włoßami a s wocźomaj, kiž ßo dźiwnje ßwětleschtej, na pohrjebnischczo pschikhadźesche, so by pjeńczk nalikow, kiž s rózka murje roscźesche, staroscźiwje krjepił a potom by saßo s wobliczom, kotrež bě zyle woßebicze pschekraßnjene, pohrjebnischczo wopuschcził. Tón muzik mějesche na pok rospadanu khěžku wonka pschi kromje lěßa a też kruch role a rěkachu jemu Stakowez Hanß.

Hižo dawno běch pospytał, se Stakowez Hanßom do rěczi pschińcź, ale ženje ßo mi njebě poradźiło. Junu wjeczor pak muzika na pohrjebnischczu pschi nalikowym pjeńku pscheßłapich a njepuschczich jeho bjes praschenja.

„Hanßo, koho dha masch tam delka w rowje leżo?“ wopraschach ßo, na stareho pschikrocźejo.

Wustróżany muzik poskoczi a smyleny něschto njeswißowozych ßlowow mjakotasche; hdyž pak bě mi s woblicza spósnał, so wczipny njejßym, ale so ßo sa njeho sajimuju, na pok wótsje a bjes maka sahańbjeny rjekny:

„Moja njewjesta tam delka wotpocźuje — row je hižo dawno pusty, ale městno tu hischcze je!“

„To pak dyrbi hižom dołho bycź, so ßu ju tam pohrjebali?“ wuskuschowach ja.

„Runje schtyrzeczi lět!“ muzik wotmolwi.

„A to hischcze njejßy sabył?“

„To ja ženje njesabudu, do wěcznoscze niz!“ Hanß ßo rocźesche; „wona bě też jara dobra a luboscźiwa a je dyrbjała telko cźerpjecź — to ßo ani wupowjedacź njehodźi, luby knježe, kaž to druhdy na ßwěcze je.“

Nětkole bě pak moja wczipnoscź hakle tak prawje wotucźiła; wuwjedźech muzika s pohrjebnischcza, dach ßo jemu wonkach na ławku ßydnycź a jeho proschach, so by mi to dobroczinje powjedał. Muzik bě ke mni dowěry nabył, wjazy krócź ßebi wobliczo s rubjeschkom wutrěwschi rjekny:

„Jeli waß to sajimuje, mózecze to ßkyschecź. Wy ßo mi ßmjecź njebudźecze a — sleho ja niczo cźinił njejßym.“

„Powjedaj jenoż, Hanßo!“ nusowach jeho. A wón pocza powjedacź:

„Hana jej rěkachu a wona bě najstarscha dźowka bura Ladeka, jeneho s najwjetschich we woßadźe; ja ßłużach pola bura Lipjaka, mějach płat a tsi cźi toleř msdy a nadźiju na maku khěžku, hdy by junu stara cźeta semrjeła. Ta holza bě dwaj a dwacźi lět a mi ßo sdasche, so by ßo kóżdy ras, hdyž kuli bych na nju pohladał, sacźerwjeniła, wocźi do semje skożiła a tola saßo skradźu na mnje pohladała.

Tu ßo sta, so staremu Ladekej žiwjenje wukhowach; wón bě do torhazeje rěki padnył a ja jeho wucźežech, hewak budźische po nim było. To mi khroblosć doda a smužich ßo, wo Hanu ßo samolwicź. Ladek wschak ßo sa wuschomaj drapasche, ale sa něschto dnjom tola „haj“ rjekny, — tola so dyrbju najprjódzy khěžu měcź, to ßebi žadasche.

Ja rjeknych, so wot ßwojeje cźety khěžku dostanu; a doniž jeje njedostanu, so móżemoj dźě doczakacź.

Tak bě potajkim wotrěczane. Tak k Ladekej wschědnje pschikhadźach, ale s Hanu ßamej njepobych ženje.

Hana je mi pschißlubiła, so budźe na mnje cźakacź a byrnjej pjecźdźeßacź lět było, doniž ja khěžki njedostanu — so ma mje dźeń a bóle lubo a so mje husto Bohu porucźa. Też ja na nju wschědnje spominajo proschach Boha, so by mi ju sdźeržał a ju dołho žiwu a wjeßelu skhował.

Wo Ladeku wschak ßebi ludźo myßlachu, so ma wscho w najlěpschim rjedźe a so je najbohacźischi w zyłej woßadźe a so je jeho dwór na worzlowe dno twarjeny. Ale temu tak njebě. Wón wjele wikowasche, mnoho pschißadźesche a na dobo ßo jemu dołha hacź do schije nakopi. Bohacźk w měscze jeho dwacźi tyßaz toleř dla wobskorži a wón bě dyrbjał wo wscho pschińcź. Schto sapocźecź? Pjenjes Ladek swjescź njemóżesche, dokelž dołha bě wjazy hacź hypoteki njeßechu.

Jedyn wucźek hischcze sby. Bohacźk bě ßebi Hanu shladał a wojowasche wo jeje luboscź a bě ßo wusnał, so, da-li jemu Ladek Hanu sa žonu, pjenjesy stejo wostaji a so móże Ladek na kuble wostacź.

Ale Hana bohacźka ani widźecź, ani pschenjechacź njemóżesche. Nětko ßo hubjeństwo sapocża. Stary ßwoju dźowku prosche, Hana płakasche, dwě młódschej dźěsczi, hólz a holza, ßo dodźiwacź

njemóžeschtej — bohaczk pak dale bóle nusowasche a honjesche. Ja ßebi radże njeběch.

Junu posdże w nozy ßo k Ladekezom lěbor podach, hdyž pak saßłyschach, so ßo tam nutska ſ hłoßom płaka, ßebi nuts njeſwěrich, ale jenoż skradżu ſ woknom nuts hladach.

Tu ßłyschach, kak stary Ladek Hanu mohł rjez na kolenomaj proscheschе:

„Moje lube dźěczo, duž budź tola tak mikoscźiwa a pomhaj mi! Jeli so ßebi bohaczka njewosmjesch, pschińdu ja na gmejńsku khěžku — ja, tón widżany a wulki Ladek! Ow běda! Teje hańby njepschetraju — to by moja ßmjercź była. Ow moje lube dźěczo! Kak jara ßym tebje lubo měł, a kak jara ßym ßo ja wo tebje staral. Ty masch wot Boha tu winowatoscź, ßo staracź wo mnje, ßwojeho stareho nana, a njebudźesch-li to cźinicź, ßo tebi derje njepóńdże. Hanka, masch-li mje jenoż kuscźiczk lubo, dha pomhaj mi, ßmil ßo nade mnu!“

Hana dyrkotasche a płakasche. „Ale Hanß!“ wona wołasche, „ja ßym tola Hanßej ßlubjena!“

„Tak masch Hanßa bóle lubo hacź ßwojeho stareho wboheho nana?“ wón rjekny a Hana płakasche hischcże bóle.

Nasajtra ſ Hanu dlějschi cźaß ßam hromadże pobych, prěni a poßledni krócź. Wona tak płakasche so mohłe ßo kamjenje rosmjehcźicź dacź a potom sawoła: „Ow, mój Hansko, ja ßym shubjena! Ty dyrbisch nana a macź w cźescźi měcź! O mój Bożo, ja njeßměm, ja njemóžu! Ja ßebi pomhacź njewěm! Ja njebych na ßwěcże měra měła, hdy by nan ſ kubła dyrbjał cźeknyc.“

Mi bě Hany tak żel, so budźich sa nju ßamo żiwjenje dał. Tu mi něschto na myßle pschińdże. Hdyž njebudźich tu holzu bóle lubo měł, hacź ßebje ßameho, njebudźich to mohł wuprajicź. Khwilu na nju hladawschi rjeknych: „Moja luba Hanka, nětkole jónu poßłuchaj, schto cźi rjeknu. Pokoja ßwojeje dusche ty shubicź njedyrbisch, nihdy na nihdy! Radscho chzu ja wschitke njesboże pschenjescź; radscho chzu wumrjecź, dyžli tebje stysknuwu widżecź; mam tebje bóle lubo, hacź ßebje ßameho. Teho dla tebje puschcźu a twój ßlub cźe wjazy njewjasa. Njesabudu cźe cźaß żiwjenja a druheje żony ßebi tež njewosmu. Hdyž něhdy wobaj do njebjeß póńdżemoj, potom ßměmoj wěcźnje hromadże wostacź!“

Ta holza hischcże wótsischo płakasche, ale jeje stysk bě nimo. Mój niczo wjazy rěcźecź njemóžachmoj psche srudobu, potom pschińdże nan a dyrbjach woteńcź. Njedźelu bě prěnje pschipowjedanje ſ měschcźańskim pjenjeżnikom. Hany bě mi żel.

Rano na dnju kwaßa hischcże jónu k Ladekezom dźěch; něschto mějach pschi ßebi. Hanu runje njewjestu hotowachu a hdyž wona se jstwy pschińdże, wustrózich ßo. Tak rjanu njeběch Hanu hischcże widźał. Na jandźela bě podobna, ale na srudneho jandźela. Ludźo běchu se jstwy wuschli a mój khwilku ßamoj wostachmoj. Ja mějach moju zyku nalutowanu msdu pschi ßebi a dach ju Hanje, prajo:

„Hana, tole dyrbisch ty pschiwsacź, to je prěnje a poßlednje, schtoż cźi darju. Měj ßo derje a ja na tebje njesabudu żenje!“

Hana mje sa ruku wsa a nochzysche mje puschcźicź.

„Sapłacź cźi Bóh!“ wona rjekny; ja też tebje njesabudu — a ty mi niczo sa sto njewosmjesch! Ty ani njewěsch, kak mi to je!“

A jeje ruka w mojej dyrkotasche każ wośyza. Nětkole hakle pytnych, so Hana wjele bóle cźerpjesche hacź ja. A potom wós po nju pschijědże; hólzy wyskachu, bohaczk jako nawożenja ßo ßmějesche a mi chzysche ßo wutroba puknycź.

Woni běchu nusowani, po schkropawej dróży pomaku jěcź a ja sa nimi dźěch, ale stajnje sto krocżeli nasdala a płakach każ żyrota. Hladach sa wosom, doniż smahowazeho rubjeschka wjazy njebě widżecź. Potom ßo pschi ßebi pomodlich: „Mój luby Bożo, daj Hanzy do njebjeß pschińcź a sjednocź naju w njebjeßach!“

Potom sarudżeny domoj dźěch. To bě poßledni ras, so ßym Hanku na semi widźał; tola zyle wěrno to njeje, we ßmjertnej hodźinje ßym ju hischcże junu widźał.

Po kwaßu sapocża Hana ſ tyschenjom a rudżenjom skhnycź a hinycź a khorowata bycź a sa pok lěta bě morwa. W nozy, hdyž Hana semrje, ja na dobo wotucźich, tu mi symny wětsik po wobliczu duny a Hana pschede mnu w rjanej njewjesczinskej drascże stejesche, ale tak jara srudna, srudna. „Hanka!“ ja sakschiknych, ale w tym wokomiku ßo też hižo shubi.

Wona bu tu pola naß pokhowana, dokelż je ßebi tak żadała; tamle pschi murji je jeje row. Jeje khowanje dołho tak srudne njebě, każ jeje kwaß. Ale ani jenicżkeho dnja na nju sabył njeßym. A kóżdy krócź rjeńscha bywasche Hana, hdyżkuli je ßo mi w nozy wo ßnje pokasała!

Nětkole wschědnje cżakam, so Hanka po mnje pschińdże. Wona je sawěscże hižom w raju jandżelow!“

* * *

Stary mużik wotmjelkny, setrě ßebi wjazy krócź wobliczo, da mi ruku, niczo njeprajo a dźěsche po wßy dele. — S teho cżaßa ßem ßym na stareho Hanßa, hdyżkuli by na pohrjebnischczo pschischol, ſ wěstej cżescżownoscżu hladał.

— Kónz. —

Spěw wo wumrjeczu.

Wo wumrjeczu spěw sanjeß,
Spěw khutny, dżeleńsk;
Ssnadź hižom dżenß ßo skónczi
Twój běh we cżaßnoscźi;
Do sakhadżenja ßlónza
Jón ßnano wobsanknjesch,
A hdyž nam ßlónzo skhadża,
S nim wjazy njestanjesch.

Njej niczo njewěscźische
Hacź cżłowske żiwjenje,
Też niczo njej tak wěste
Każ nasche wumrjecże.
My dżemy se żiwjenja
Tu ſ kóżdej krocżelu,
Wscha radoscź ſ dusche cżeka,
Nam mreje ſ wutrobu.

Kij pucżowanski w ruzy
My k rowu krocżimy,
Haj, ßamo szeptać krala
Każ kij je pucżowny.
Wschěch drastu pucżowańsku
Je semja woblekła,
Tu noßymy na semi,
Ju ßmjercź saß semi da.

Ty hory, wyßokoscże
W tu husto pschekracżesch,
Hlej, nimo rownej hórki
Pak tola njepschińdżesch.
Psches tule hórku maku
Twój khód tu njepóńdże;
Jow ßwój kij wotpokożisch,
Spacź póńdżesch do njeje.

Duž snoschuj spěw wo ßmjercźi,
Spěw stary, putniſki,
Hdyž bliži twoja droha
Sso wschědnje k rowu cźi;
Każ k ßmjercźi dżenßa ſwoni
Wón synki żarowne,
S nim sdala pak njech synczа
Też ſwony jutrowne!

F.

Ze Serbow.

S Budyschina. (Woheń.) Wutoru wjeczor w 11 hodźinach ßo ſ Budyskich wěžow na wulki woheń pschebiwasche. Woheń na Hoschiz haßy se stareje khěžki, kotraż ßo wjazy njewobydli a kotruż je drogist Käppel na wottorhanje kupił, ßapasche. W schindźelowej tšésche a w ßuchim drjewje, ſ kotrehoż bě khěžka ſ wjetscha natwarjena, płomjenja wjele żroby namakachu a njebjo krejczerwjene barbjachu. Mjes tym so nětczischi wobßedźeŕ po wohnju wopalnu kaßu wupłaczenu dostanje, prjedawschi wobßedźeŕ, hornczeŕski mischtr Pjetschka, schkoduje, dokelż mějesche w khěżzy sa něhdże 3000 hriwnow khachlizow stejo, kotreż ßu ßo pschi haschenju ſ wulkeho dźěła wobschkodźiłe.

— Sserbja, mějcże kedżbu! Pschichodny schtwórtk sa tydżeń, to je 1. dezembra, ßo po wschitkón lud liczi. Też wy dostanjecże liczíwy do domu, do kotrychż macże wjele wupjelnicź. Mjes druhim ßo tam praschеju sa maczeŕnej rěczu. Po prawym njetrjebako ßo to woßebje wam prajicź, kotra rěcź je wascha maczeŕna. To je rěcź waschich wótzow, dźědow, wowkow, starschich, to je wascha luba ßerbska rěcź. Wy macże potajkim tam, hdyż steji „Muttersprache“, napißacź **wendisch.** To je wascha ßwjata winowatoscź, ſ prawdu wupjelnicź tu liscźinu. Nichtó ßo njetrjeba bojecź, ßo jako Sserb też sjawnje wusnacź. Njedajcże pak ßo samylicź psches jedyn pschiklad, kiż je w tej liscźinje podaty a hdyż ßo maczeŕna rěcź mjenuje deutsch u. wendisch. Wascha maczeŕna rěcź je jenoż ßerbska. Němsku rěcź scże hakle pschiwukli. Wschak ßo wot druhich też njeżada, so napißaju, kajke rěcże hewak wużicź móża (franzowsku abo druhe). Żadana je jenicżzy maczeŕna rěcź a to je sa waß ßerbska.

Njedajcże ßo też samylicź, jeli trasch waß něchtó k temu namołwja, ßwoju maczeŕnu rěcź falschowacź. Jeli ßo to hdże stawa, wosjewcże to nam!

Duž dopjelńcże schtwórtk ßwoju ßwjatu winowatoscź pschecźiwo ßwojemu narodej a wusnajcże ßo sjawnje a ßwěrnje jako Sserbja!

— Zakołßne njesboże je ßo pjatk tydżenja wjeczor 1/2 6 hodźin w składowni Schirmerez pschedawarnje pschikupnych hnojidłow na tworowym dwórnischczu stako. Hdyż tam tsjo dźěłacżerjo pjelnjene měchi na kopizu kładżechu, ßo na dobo worschta měchow powali a

dweju dźěłaćerjow pod ßobu pohrjeba. Dźěłaćeŕ Handrij Zawnik bě ßo hnydom samjatk, mjes tym so běschtej ßo dźěłaćerjej Kadenej nosy ½ skamałoj.

— (Swjask skótnych wikowarjow.) Sańdźenu ßobotu je ßo w Budyschinje swjask skótnych wikowarjow sałožił. Towaŕstwo je k swjaskej němskich wikowarjow pschistupiło.

— (Woheńcžk.) 12. novembra je w domje cžišło 12 pschi Pětrowskej zyrkwi jedyn 5lětnr hólz w njepschitomnosći ßwojeje maćerje sapałki sapałił, pschi cžimž je ßo woheń gardinow popadnył. S horzotu ßo někotre woknowe schkleńzy rospukachu.

— Nowowólby do khěžorstwoweho ßejma směja ßo hakle sa lěto, tola nětkole ßo hižo wschě strony na nje hotuja. Kandidat liberalnych, Pudor s Lipska, je njedawno w Budyschinje ßwój program roswił, a sozialdemokratiski kandidat Buk je hižo na wjazorych městnach wuswolerjow do sozialdemokratiskich ßyćzow kłoił. Duž bě na cžaßu, so też nětcžischi sastupjeŕ Budysko-Kamjenskeho wokrjeßa, Heinrich Gräfa s Biskopiz, psched sjawnosć stupi. To je ßo sańdźenu ßobotu w sali „běłeho konja“ w Budyschinje stało. Gräfa wo nětcžischich politiskich wobstejnosćach a wo ważnosći pschichodneje wólby do khěžorstwoweho ßejma rěcžeschе. Wón ßo pschećžiwo porokej sakitasche, so njeje Pudorowu shromadźisnu wopytał. Sa ßwoje skutkowanje nima wón liberalnym a sozialdemokratam samolwjenje dacž, kotsiž ßu wot 17 lět pschećžiwo njemu wojowali, ale jenicžźy ßwojim wuswolerjam. Pschichodnym wólbam dyrbja wótcžinźy smyßleni mužojo se staroscžu napscheczo hladacž; pschetož wobstejnosćе ßu jara saschmatane. Roshorjenje dla finanzneje reformy je drje ßo směrowało, tola mjes wjele wuswolerjemi njeje hischcže jaßnosćе wo nowych dawkach. Swobodomyßlni a sozialdemokratojo lud w nastupanju dawkow do błuda wjedu a jón naschcžuwaju; teho dla ßu wudospołnjaze wólby do khěžorstwoweho ßejma tak njepschihódnje wupadłe. Nowe dawki ßu drje někotrych cžežko potrjechiłe, powschitkownje pak ßo wone mało sacžuwaju. Njedźiwajźy dawka na žehlaze ßwětko je Auerske towaŕstwo w Barlinje 50 prozentow dividendy wudźěliło a $2\frac{1}{2}$ milijona hriwnow do reserwy stajiło. Talonski dawk wulke banki pschecžežko njecžischcži, hewak njemohłe nětkole wjazy saßkužicž, dyžli prjedy, piwaŕnske akzije ßu wo 15 hacž 25 prozentow wyschsche stupiłe. Gräfe je sa dawk na pschipadnjenje herbstwa kłoßował, kotryž njeje w ßejmje wjetschinu namakał, tola hdy by ßo tutón dawk pschijał, njebychu dawki na sapałki, žehlaze ßwětko, tobak, palenz atd. wuwostałe. To liberalni a sozialdemokratojo derje wjedźa, a hacžrunje ßu liberalni s woprědka wjele wyschsche dawki pschiswolicž chzyli, woni nětkole lud schcžuwaju, kaž to liberalny Hansaski swjask cžini. Pschedßyda Hansaskeho swjaska, tajny radźicžeł Riester, dyrbjał najprjódzy psched ßwojimi durjemi mjescž. Jako prjedawschi direktor Darmstadtskeje banki je wón portugalske statne papjery, kotrychž kurß bě najprjedy hacž do 125 horje sehnał, Němzam narěcžał. Bórsy po tym Portugalska bankrot sčzini a kurß statnych papjerow na 30 spadny. S wulkim dobytkom, kotryž bě Rießer jako direktor Darmstadtskeje banki sčzinił, wón wożebne bankowe twarjenje natwari. Ludowa schcžipnosć jo „pomnik sa padnjenych Portugalskich“ mjenowasche. Hansaski swjask je ßo jenoż s wotpohladom sałożił, so bychu ßo dalsche dawki wot pjenježnych bankow a bursy wotwobroczałe. Wo nowych dawkach Gräfa praji, so budże wón sa dawk na pschibytu hódnosć kłoßowacž, tola s tym wuměnjenjom, so ßo jenoż njesaßkużena spekulaziska pschibyta hódnosć potrjechi. Schtoż pschedkohu wo nowym khorosć sawěscžazym sakonju nastupa, njebudże wón sa pokojcžkowanje pschinoschkow. Dźěłodawarjam by ßo s nim cžeża 70 milijonow hriwnow napołožiła. Pschichodne wólby do khěžorstwoweho ßejma ßu nimo měry ważne, dokelž budże ßo pschi nich wo sakhowanje sakitanskich złow pschecžiwo ßwobodnemu wikowanju jednacž. Gräfowej rěcži ßo žiwy pschikłesk dosta. Na to ßo hischcže Kurt Fritzscha s Oschatza ßłowa jimasche, kotryž wożebje schkódnosć politiskich wotmyßlenjow a saßadow ßwobodomyßlneje strony wobßwětlesche.

— Pokhroma ßo pschezo dale rosschěrja. Poßlednje dny je wona mjes skotom na knježim dworje w Zarkach, we Wujesdźe pola kublerja Augusta Nycžki a w Jěrkezach pola žiwnosćerki swud. Rychtarki wudryła.

— Ssněh, kotryž bě ßo ßobotu rano naschoł, prěni krócz dłějschi cžaß też w Budyschinje leżo wosta, hory ßo s nim zyły tydźeń bělachu. Dale k pokodnju w horach hischcže dźenża ßněh leži, dokelž bě wón tam hacž do 1 metra wyßokosće napadał. Sańdźenu njedźelu ßo tam wjele na ßankach wožachu.

W Rudnych Horach běchu ßo tajke hromady ßněha naschłe, so ßu ßobotu želesniske cžahi w ßněsy tcžazy wostałe.

Se **Sčzijez.** (Jěsdnej kole ßo kradnykej.) Mjes tym so běschtej w tudomnym hosćenzu „Němskeho doma“ błużobnej holzy Beckez a a Pinkez s Ratarjez na rejach, stej ßo jimaj jeju jěsdnej kole kradnykej. Jene koło mějesche snamku „Braunschweig“ a druhe „National“.

S Małeho Wjelkowa. Sańdźenu wutoru mějesche w tudomnym ratarskim towaŕstwje knjes wucžeŕ Beyer s Bolborz pschednoschk wo ßwojim pucžowanju k mórskemu brjohej a wo němskim łódźstwje. Tón ßamy pschednoschk wón w Schubiz hosćenzu w Sskonej Borschcži pokutnu ßrjedu popołdnju psched schulskimi dźěcžimi wospjetowasche. W „Sserbskich Nowinach“ je loni knjes wucžeŕ Sskodeńk dlějschi nastawk wo tym ßamym themacže podał.

Se Sskoneje Borschcže. Tudomnemu žiwnosćerjej Kětanej ßu lětßa hußy mało wužitka wunjeßłe. Psched někotrymi njedźelemi ßo jemu se stadła 9 huß jena shubi. Tón ßamy paduch, kotryž bě ju kradnył, s nowa do Kětanez khlěwa sacžahny, hdyž Kětanowa wóndano pola pjekarja tykanzy pjecžeschе. Tón krócž paduch 7 hußam w khlěwje hłowu swotruba a jenoż jenu tam wostaji, kotraž mějesche sa schiju papjeru se scžěhowazym hrónczkom napißanu:

„Dobre ranje, luba macži,
Pizu mózesch lutowacži,
Prjedy běchmy dźewjecž jich,
Nětk ßamlutka wostach s nich.“

Krwawy ßlěd s khlěwa po drózy k Židowej dele dźěschе. Tamnischi žandarm je drje sa njehańbicžiwym paduchom ßlědźił, tola hacž dotal je tón hischcže njesnaty.

S Dźěžnikez. W tudomnym papjerniku je ßo schtwórtk wjecžor cžežke njesboże stało. 18lětny dźěłaćeŕ Łahoda s Cžornych Noßliz bě paß wale, kalander cžerjazeje, najskerje namacžał. Pschi tym je wala jeho prawu ruku shrabnywschi ju skamała, koscže rostschěskała a ju horka pschi ramjenju se shibadła wutorhnyła. Wobžaromneho młodeho cžłowjeka ßu do Budyskeje měschcžanskeje hojeŕnje dowjesli.

S Hnaschez. Sańdźeny schtwórtk w nozy $\frac{3}{4}$12 hodźin je ßo stare domske s bróžnju, žiwnosćerjej Heldej ßłuschaze, w kotrymž dźěłaćeŕ Schubert se ßwojej ßwójbu na podružstwje bydlesche, wotpalike. Schubertej je ßo nimale wscha nadoba spalika, tola ßo jeho schkoda se sawěscženjom saruna. Wotpalenej twarjeni běschtej starej a dodźeržanej. Prěnje myto pschi haschenju ßebi Sskónkecžanska ßykawa dobu, druhe Dobruschanska

S Lejneho. (Tsi bróžnje ßo spalike,) Njedźelu wjecžor w 10 hodźinach ßu ßo w Lejnom bróžnje bura Sulka, gmejnskeho pschedstejicžerja Pawlika a swudowjeneje burowki Stoparki wotpalike. Woheń je ßo pjecža se skóstniskej ruku sałožił.

S Bukez. Tudomna gmejnska rada je wobsamkła, naschu wjeß w nozy s elektriskim ßwětkom wobßwětlicž.

S Hrodźischcža pola Khróscžiz. Kaž druhdźe ßo też w naschich stronach dźiwje kanikle kaž mysche pschisporjeja a ratarjam nimo měry wulku schkodu nacžinjeja. Cžłowjek dyrbjał ßebi teho dla myßlicž, so budża wotnajerjo nascheje hońtwy kaniklazu njerodź wutupicž pytacž. Ale ně, město kaniklow ßo pßy koja, hdyž ßo ras do kerkow sabkudża. Tak bě ßo wóndano jenemu Kopschinjanskemu kublerjej poß shubił. Sa pßom pytajo kubleŕ wbohe skocžo pok sahłódnjene w paßlach žałoßnje skiwlaze nadeńdże. Hdy budźische pßykowy wobßedźeŕ dźeń posdźischo do kerkow pschischoł, budźische poß sdernycž dyrbjał.

S Wjeleczina. Na tudomnym dwórnischczu je 32 lětny želesniski dźěłaćeŕ Scholta do njesboża pschischoł. Na lokomotiwje stejo ßo wón pschi wujědźenju s maschinownje k sčzénje stłocži, pschi cžimž ßebi wón wutrobno tak wobschkodźi, so dyrbjachu jeho do Callenbergskeje hojeŕnje dowjesc.

S Wostaschez. Ssrjedu wjecžor we 8 hodźinach je ßo tu njewobydlene domske s bróžnju kublerja Lähnera do cžista wotpaliko. Dokelž wobej twarjeni próschdnej stejeschtej, jenoż krajna wopalna kaßa s tutym wohnjom schkoduje. Korsymska a Schěrachowska ßykawa ßo prěnjej pschi haschenju wobdźělischtej.

S Rakez. Kaž s nawěschtka widźimy, je jutsje njedźelu 20. novembra poßedźenje „Lipy“. Lube ßokustawy a hosćo, kotsiž ßu nam stajnje lubje witani, chzyli ßo wěsteje pschicžiny dla hakle po 5 hodźinach popołdnju seńcž. Nasch cžesćeny pschecžeł, knjes wucžeŕ Kral, směje jara sajimawy pschednoschk. Też naß nasch lubowany a wyßokocžesćeny knjes faraŕ Golcž wopyta. Duž smějemy jara sajimawe poßedźenje. Tak ßo njekomdźmy, ale ßo jich wjele seńdźmy. Nichtó njebudże ßo kacž.

S Kamjeńza. Dźiwja hońtwa bě pjatk tydźenja wječor na tudomnym dwórnischczu. Hdyž dyrbjachu žo wječor w 6 hodźinach ſ jeneho wosa Oldenburgſke howjada wuwjeſcź, žo te ſ wosa wudobuchu a ſ tworoweho dwórnischcza pſches ludźaze dwórnischczo po Warnocźanſkej żeleſnizy cźerjachu. Někotre ſkoczata drje žo na dwórnischczu ſadżerżachu, wjetſchina pak pſches tunel na ſtronu k Biſchheimej běżeſche. Pſchi żeleſniſkim pſchekhodźe pola Lěpkarjez bliſko cźerwjeneho młyna jim ſ Warnocźiz wječorny cźah napſcheczo pſchijěde. Tón jeneho rjaneho młodeho byka ſhrabny a jeho rosmjecze. Druhe howjada žo poſdźiſcho ſkojichu.

S Komorowa pola Rakez. Měſto do pónoje žo jeja do błóta cźišnychu, kotrež chzyſche wóndano jena hoſpoſa ſ naſcheje wſy do Budyſchina na wiki donjeſcź. Kak žo to druhdy njeczini! Hoſpoſa bě jeja wot auguſta khowała a chzyſche je nětko droho pſchedacź. Do Budyſchina bě khiprjeńki ſbožownje dowjeſła, hdyž pak žo ſ korbom na dwórnischczu ſe żeleſniſkeho wosa kramoſcźeſche, žo jej korbowej ſchandzy roſtorhnyſchtej a korb žo na ſemju wali. To bě njerjana wobrada. Jeja běchu žo roſraſyłe, a bělk, cźornik a ſchkorpawy žo w jenym planzu hromadźe měſchachu.

S Biſkopiz. Pokhromy dla 21. nov. ſtótne wiki w Biſkopizach po woſjewjenju wyſchnoſcźe wupadnu.

S Kamjeńza. Pokhroma je žo też do Kamjeńſkeho hamtſkeho hejtmanſtwa ſanjeżka. W Lichtenbergu je ſtót w dworje cźišło 70 na nju ſkhorił.

Se Shorjelza. (Khoſtanſka komora.) Żeleſniſkaj wothladarjej Jan Muka a Jan Tielſch w Nowej Wży pola Mikowa tamniſche ſtrony ſ tunim palenzom ſaſtarowaſchtaj. Wonaj běſchtaj ſ Hühnlichez palenzpaleŕnje we Wjeleczinje 3400 litrow palenza wſchelakich druzinow ſa jene lěto kupiłoj a po tunjej płaczišnje žwojim wotebjerarjam pſchewoſtajałoj. Korczmarjo we wokolinje bórſy nowu konkurrenzu pytnychu, a hoſcźenzaŕ Heinrich, kotrehoż palenzowe pſchedawanje teho dla ſ wopjeczizu dźěſche, pola ſtatneho rěczńika Muku a Tielſcha dla pſchedawanja alkoholiſtich napojow wobſkorži. Wobaj dla podwjedźenja dawka khoſtanſki wukas wo 20 hriwnach doſtaſchtaj, tola žo pſchecźiwo temu powołaſchtaj, a Niſcźanſſi ławniſki żud jeju wuwinowa, dokelż njeběſchtaj ſ pſchedawanja palenza żaneho dobytka mětoj. Wobſkorżenaj a jich wotebjerarjo běchu żebi jenoż palenz ſhromadnje ſkaſali a žo potom do njeho dźělili. Někotſi żwědzy pak wuprajichu, ſo běchu też ludźo palenz wotewſali, kotſiż żebi jón njeběchu prjedy ſkaſali. Jeniczki dobytk, kotryż je Tielſcha ſ teje wěży měł, je w tym wobſtał, ſo je ſ Hünlichez paleŕnje hody 4 litry likeura a jenu wottorhanſku protyczku jako dar doſtał. Dokelż žo dopokaſacź njehodźeſche, ſo ſtaj wobſkorżenaj nękajki druhi dobytk ſ pſchedawanja palenza mětoj, jeju po namjecźe ſtatneho rěczńika wuwinowachu. Żadanje jeju ſakitarja, ſo bychu žo też nimožudniſke khóſty ſtatnej kaſy napokožiłe, žo wotpokaja.

S Dubeho. Trara trara, trara! rózk hońtwy ſaklincza. Dźiwona żwoju dźiwinu nam dźenża lubi k woporu. Trara, trara, trara! rózk hońtwy ſaklincza. Pſchi wulkej hońtwje na tudomnym revěrje žu żrjedu 19. oktobra 24 ſajazow, 5 kaniklow, 2 bakutow a wutoru 15. novembra 52 ſajazow, 30 kaniklow, 5 żornow, 2 bakutow, 1 lěżnu kokoſch a 1 żowu ſtſěleli. Trari, trari, trari! Stej hońtwa, halali! Dźiwona bě nam pſchecźelna a bohatſtwa nam darika! Trari, trari, trari! ſtej hońtwa halali. H. K ſch.

S Mużakowa. Tu je žo żona molerja Weigerta ſe żamomordarſkim wotpohladom do wutrobna tſěliła. Ju do Mużakowſkeje hojeŕnje dowjeſechu, hdźež žo pokaſa, ſo ſranjenje njebě żmjertne. Kajkeje pſchicźiny dla je żebi Weigertowa chzyła żiwjenje wſacź, njeje ſnate.

S Draždźan. (Wo mjażowej drohocźe.) Krajny ſwjaſk ſakſkich evangelſkich dźěłacźerſkich towarſtwow je ſakſkemu knježerſtwu piżmo wo knježazej mjażowej drohocźe podał, na kotruż ſaſtupjerjo dźěłacźerſkich towarſtwow żiwje ſkorża. Wożebje žo wo to proży, ſo by knježerſtwo w ſwjaſkowej radźe na to dźěłako, ſo bychu žo mjeſy ſa pſchiwożenje wukrajneho ſkota wo wjetſchim wobżahu, hacź dotal, wotewrike. Pſchiwożne zło na żiwy ſtót a mjażo dyrbjało žo ponižicź a žo dźěło mjeſywikowarjow rěſneho ſkota pſchepytacź.

— (Pokhroma w Draždźanſkej rěſaŕni.) Mjes żwinjemi Draždźanſkich żwinjazych wikowarjow je w tamniſchej měſchcźanſkej rěſaŕni pokhroma wudyrika. Duž je žo hnydom ſakaſało, żwinje wuwjeſcź. Wſchě żwinje, kotrychž bě žo 2316 pſchiwjeſło, žu žo ſarěſacź dyrbjake.

Přilopk.

* (Sajecźe paduchow,) Draždźanſkej kriminalnej poliziji je žo poradźiło, 4 wożoby, 20 hacź 30 lět ſtare, ſajecź, kotrež žu žo w Draždźanach wot oktobra na wjazy dyžli 20 měſtnach nuts dobywake. Mjes ſajatymi je jedyn paduch, kotryż je žo ſe żudniſkeho jaſtwa w Halli wudobył. Wſchitzy ſajecźi mějachu falſchowane wopiżma.

* (Namakanje trichinow.) Sa krótki cźaż žu žo we měſchcźanſkej rěſaŕni w Rieży w mjaſu ſarěſanych żwinjow trichiny ſ wulkimi hromadami namakaſe.

* (Wotprawjenje.) Mordarjej Khorli Koppiużej w Lipſku žu pjatk rano ſ guillotinu hłowu wotcźeli. Jeho bratra, Bjedricha Koppiuża, je kral k khoſtaŕni na cźaż żiwjenja wobhnadźił.

* (Ssmjertny wużud.) Schtyrikrócźneho mordarja Manna ſ Mittweidy je pſchiżażny żud w Kamjenizy k żmjercźi, k khoſtaŕni na 15 lět a k trajnemu ſhubjenju cźeżnych prawow ſażudźił. Mann je 31. měrza ſa njepſchitomnoſcź żwojeje na dźěle pſchebywazeje żony żwojej dźěſcźi wobwěżnył, wobżedźerku khěże, w kotrejż bydleſche, Ohmowu, ſe żekeru ſaraſył a jejnu 14lětnu dźowku ſ nożom ſakłoł. Potom je khěżu ſapaliwſchi żo na hornjej ſtubi wobwěżnycź ſpytał. Jeho żona, kotraż na pomoz pſchiběża, pak jeho wotrěſny. Jako pjaty wopor ma Mann Ohmoweje 18lětnu dźowku na żwědomnju, kotraż je, wo macź a żotru żo rudźo, żo tepika.

* (Rěczńika ſażudźili.) Khoſtanſka komora w Hildesheimje je rěczńika Ellermeyera ſ Barlina, kotryż je we wjele padach pjenjeſy żwojich klientow pſchekſchiwił, k jaſtwu na 6 měżazow ſażudźika.

* (Njeſboże ſ automobilom.) Wutoru popoldnju na dróſy pola Hagena we Weſtfalſkej automobil fabrikanta Witta ſ Iſerlohna do ſeneho wosa dróhoweje żeleſnizy ſawadźi. Fabrikant žo żmjercź ſtraſchnje ſrani a automobil žo khětro wobſchkodźi, mjes tym ſo automobilowy wjednik ſe ſtrachom woteńdże.

* S paduſchnymi a rubjeżnymi hońtwjerjemi mějeſche w ſańdżenej nozy 13. nov. kralowſki lěżny dohladowaŕ Krohna wojowacź. Nimo duzy bliſko Siemsdorfa w Schleſyſkej ludźo cźěło mużſkeho nańdźechu; to bě po ſdaczu cźěło paducha dźiwiny. Też cźeżzy ſranjeneho dohladowarja nańdźechu, do kotrehoż bě žo dwójzy tſěliło, jedyn ras do ruki a druſi krócź do boka na wutrobnu.

* Italſzy namjeſni dohladowarjo w měſcźe Korno dźiwnu pſcheklepanoſcź paſchowarja wużłędźichu. Jich podhlad bu ſbudźeny ſ tym, ſo muż ſ wumjelſkej nohu mjeſu pſchekrocźeſche. A woprawdźe we wuprózdnjenej noſy 47 żlěbornych cźażnikow namakachu. Dokelż ſajaty wjele mjes zuſbu a domowinu tam a żem pucźuje, je drje ſe żwojeje braſchnoſcźe hižo rjany pjenjes ſtorhnył.

* (Poſpyty ſ lětadłom tſělecź.) Każ ſ Baltimore piżaja, ſtaj lětarjej Latham a Drexel po ſcheſcźich ſdanliwych (żlepych) bombach na wójnſku łódź „Delaware“ mjetałoj, kotrež wſchitke trjechichu. Latham je nimo teho ſ lětadła do tarcze, na ſemi leżazrje, żydom krócź ſ revolvrom tſělił a dwaj krócź trjechił.

* W Röbbenizach w Sakſkej mataj mandźelſkaj Junghannez pjecź dźowkow a dźeżacź żynow. Wſchitzy żynojo běchu abo żu wojazy. To je ſawěſcźe żadny pad.

* 30. oktobra bě pjecźadwazeczi lět, ſo je żławny hudźbnik Merkel ſemrjeł. Wón bě ſ Němſkeje Łużizy a dołho organiſt pſchi katholſkej dwórſkej zyrkwi w Draždźanach. Pſchi tej ſkładnoſcźi njech żo Serbjo dopomnja na żwojeho wulkeho komponiſtu Kozoru. Wopiżowaŕ jeho żiwjenja, k. wyſchſchi ſeminarſki wucźeŕ Fiedler, ſpomina na to, ſo żu jenoż tſjo ſchulerjo njebo hudźbneho wucźerja Heringa prěnju zenſuru doſtali, a to běchu Kozor, Merkel a Frenzel, a pſchi tym bě Hering 37 lět wucźeŕ hudźby na ſeminaru. Pak běchu tehdom hudźbne talenty żadne, pak zenſury drohe! Ale cźeſcź, komuż cźeſcź żłuſcha!

* (Njeżortujcźe pſchezo a wſchudźom!) Pomoznik M. we wumjelſkim wuſtawje w Zürichu do fotografowanje żwojeho pſchecźela K. pſchińdźe, ſ kotrymż żo hižo lěta dołho ſnaješche. M. żo pſchecźela na żort wopraſcha: Nimaſch niczo pic?“ Tón wotmolwi: „Ow haj, tamle ſchkleńza ſteji!“ Wěſo wón jenoż żortowaſche. Ale M. ſchkleńzu ſaſtaji a pijeſche. Jeho pſchecźel poſdźe doběża, ſo by jemu picź wobaraŕ. Sa wokomik M. k ſemi padny a ſe żurowymi boloſcźemi wumrje. W ſchkleńzy běſche zyankalium.

* Sſławny wyżokowobſtarny ruſki ſpiżacźel Law Tolſtoj je żwoju żwójbu wopuſchcźił, ſo by żwoje żiwjenje w żonjazym klóſchtrje ſtónjał, w kotrymż jeho żotra jako mniſchka pſchebywa. Na żeleſniſkej jěżbje je wón cźeżko ſkhorił a je na ſaſtaniſchczu w Aſtapowom ſ cźaha wuſtupił. Boja žo, ſo wón wjazy njewotkhori. Po druhej powjeſcźi je wón do żłubjeneho kraja pucźowacź chzył.

* (Zarowy dar.) Ruski zar je psched ßwojim wotjěsdom do Ruskeje hessenskemu statnemu ministrej dr. Ewaldej 10000 hriwnow k lěpschemu dobroczelskich wustawow a khudych w Darmstadtu a khudscheho wobydlerstwa we wokolnosczi Wolfsgartena pschepodacź dał.

* (Czežke twarske njesboże.) Pschi wottorhanju jeneho doma na žitnych wikach we Winje je ßo czežke njesboże stało. S powalenjom jeneje murje je ßo wjele dźěłacźerjow saßypko. Hacź dotal ßu tsjoch dźěłacźerjow s rospadankow wucźahnyli.

* (Mórski nawal pschi brjosy adriatiskeho morja.) Wulki dźěl Triesta je ßo s mórskim nawalom póczrjeł. W khofejownjach woda hacź do sofow doßoha. We Venedigu ßo Markowe torhoschczo powodźi, tak so móžachu po nim czołmy jěsdźicź.

* (Meteor jako sapaleł.) We wßy Grimmschwinden psched tydźenjom w jenym burskim statoku woheń nasta, kotryž zyły statok a ßynowu fajmu jeneho ßußoda sniczi. Nichtó ßebi njemóžesche wukožicź, kak bě woheń nastał. Skónczńje někotsi ludźo powjedachu, so ßu ßwětku kulu na wotpaleny statok padnycź widźeli. Hnydom na to je woheń wudyrił. Hdyž rospadanki wotnjeßechu, dulu roseschkrjeneje rudy namakachu. Tuta bě fajminu tsěchu rosrasywschi ßyno w njej sapalika.

* (Palenzowy cžert.) W Katlowje w Khoczebuskim wokrießu je ratał Krüger ßwojeho doroscźeneho ßyna s nožom k wutrobje khoł, ßo na njeho roshněwawschi, dokelž ßo wón sarjekny, jemu pjenjesy k palenzej dacź. Ssyn bě hnydom morwy.

* (Satraschne rosbuchnjenje.) W patronowej fabrizy w Paotongfu w Chinje je ßo satraschne robuchnjenje stało. 23 woßobow je ßo morilo a 12 ßo franiło.

* (120 woßobow ßo tepiło.) Pschi brasilianskim brjosy je ßo jendźelska parna łódź „Wally“ potepiła. Wjeßło bě ßo stónzowało, a łódź na jenu skału sajěźe, na kotrejž ßo roskama. S puczowarjow je ßo 90 a s mužstwa 30 woßobow tepiło Jeuož 20 puczowarjow a matrosow je ßo wukhowało. Woni powjedaju, so je ßo łódź sa 8 minutow potepiła.

* (Srudne scźěhwki kleskow.) 27 lětna žona Degenfeldera w Mnichowje je ßo se ßwojim schtyrilětnym hólzom, kotrehož ßebi k žiwotej pschiwjasa, w Isarskej rězy tepiła. W sawostajenym liscźe wona wosjewi, so je ßebi žiwjenje wsała, dokelž je ßo dla prozeßa bojała, do kotrehož bě ßo swady se ßußodźinu scźahnyła.

* Czežke njesboże ßo póndźelu na dwórnischczu w Riesy sta. Czežkoßłyschaza žona lokomotivnika Beegera na pschekhodźe psches želesnizu do jeneje ranžérowazeje lokomotivy saběža. Zonje ßo wutrobno satłóczi a hkowa ßo jej rosrasy. Wona na měscźe wumrje.

* (Bjesßwědomity wuj.) Pschekhowanja dla bě polizija 34 lětneho dźěłacźerja a wikowarja Emila Herlitza, wuja 15 lětneho paducha Conrada, sajała. S wukhowańnje czeknywschi bě Conrad k ßwojemu wujej do Barlina schoł. Tón jeho do ßwojeje khěže w Pankowje dowjedże. Tu mějesche Conrad ßwój skhow. So by ßebi pjenjesy wobstarał, wón kradnjesche. Woßebje ßo wón na to wustejesche, dźěczom pjenjesy sebracź. S kóždeho paduchstwa dyrbjesche wón wujej pokojzu wotedacź. Nas wón w schekowym hamcźe hłowneje posty w Barlinje jenemu pacholej 1000 hriwnow kradny. S nich wón wujej 400 hriwnow da a pokojzu sa ßebje wobkhowo. Hdyž bě nasajtra hischcźe na schekowym hamcźe hłowneje posty jenemu druhemu młodostnemu poßelnikej 5800 hriwnow wuwěschcźił, jemu wuj toschu s rubjenstwom wsa. Potom po želesnizy w druhej klaßy do Monte Carlo wotjědźeschtaj. Conrada ßu mjes tym k jastwu na 1 lěto saßudźili.

* (Kholera mjes turkowskim wójßkom.) Pschi manevrach turkowskeho wójßka w Mazedoniskej je 200 wojakow na kholeru skhoriło.

* (Pschiběranje New-Yorka.) Po poßlednim ludliczenju New-York 4766883 wobydlerjow liczi. Sa poßlednje pjecź lět je ßo New-Yorske wobydlerstwo wo 1329687 duschow, po tajkim wo 39 prozentow pschisporiło. W lěcźe 1790 mějesche New-York 49400 wobydlerjow. Prěni milijon ßo 1860 doßahny. Poměrnje wobydlerstwowa liczba wjele ruczischo roscźe dyžli Londonowa a ßnadź pschi bližschim liczenju wona London pschetrechi. S hłowneho dźěła s pschiczahowanjom Europjanow wobydlerstwo roscźe.

* (Wulki ßněh w bayerskim lěßu.) Po powjescźach s Mnichowa ßu pucźe w bayerskim lěßu hižo tak wyßoko se ßněhom sawěte, so wosy cźeskeje póstY skoro wschědnje wuwostawaju. Wschón jěsdny wobkhod hižo po ßanjach dźe. Na hórskich pastwischczach ßněh $^3/_4$ metra wyßoko leži. Pósdne pólne wuplody ßo njehodźa wjazy domoj khowacź.

* (Dejmant w schmaderunksu.) Jena hosposa w Barlinje tele dny ßwojemu ßynkej se schmaderunksom, kotryž bě ßama nawarika, pomasku pomasa. Pschi tym hróschatko wulki kamjeń namaka. Hdyž chzysche jón hněwna na bok czišnycź, ßo dohlada, so bě kamuschk jedyn dejmant. Psched lětom bě hosposyna ßotra pschi njej na wopycźe byka. Tehdy bě ßo jej drohotny dejmant s jeineho pjerschczenja shubił. Hacźrunje bě sa nim pilnje pytała, njebě jón namakała. Nětko ßo wupokasa, so bě ßotra, kotraž bě ßlowki kuschczicź pomhała, jón pschi tym shubika.

* (Schtyrjo cźlowjekojo pod lokomotivinymi kołami.) Blisko Pakowa w Czechach ßo schtyrjo mužojo po želesnizy wukhodźowachu, hdyž tele dny ßylny wětr zychnowasche. Dla wětroweho howrjenja tworowy cźah pschijěcź njeßkyschachu. Tón do tych ludźi sajěźe. Jedyn žandarmeriski wachtmischtr a jedyn želesniski mischtr ßo sajěźeschtaj, jedyn twarski mischtr a jedyn žandarm ßo lózo sranischtaj.

* (Pokupnosczź wyschscheho statneho rěczńika.) We Budapestu ßu wyschscheho statneho rěczńika Belakimu sajeli, dokelž je ßo pokupowacź dawał. Wón je pjecźa wospjet wulke dary dostawschi k lěpschemu dawazeje strony rosßudźił. Tak bě ßebi Belakima s jeneje konkurßoweje maßy drohotne kožuchi daricź dał.

* (Schkitanje psched maczerju.) 11lětny ßyn Khorla dźěłacźerja s Klobodecka w Rixdorfje pola Barlina na tamnischu poliziju pschińdże a powjedasche, so jeho nan w jastwje ßedźi, a so jeho macź jemu kasa, zyrobu s klamow a wikow kradnycź. Hdyž wón niczo domoj njepschinjeße, jeho žałoßnje bije. Wón na žane waschnje wjazy domoj nochze. Polizajska wyschnosczź je hólza do khowanja wsała a je pschecźiwo maczeri pschepytanje sawjedła.

* (Trichinate kołbaßy.) Někotsi Němzy s němskeje kolonije w Tolmje w Mexiku běchu psched krótkim na hosczinje pola němskeho póßłanza w Mexiku. Někotre dny po hosczinje woni czežko skhorichu, a dwanacźo s nich wumrjechu. Kołbaßy, kotreż ßu woni pschi hosczinje jědli, ßu pjecźa trichinate byke.

* (Pomoz pschecźiwo mjaßowej nusy w Bołharskej.) Ssamo w Bołharskej, kotraž je hischcźe mało wobydlena, mjaßo njedoßaha. Bołharski kral Ferdinand je teho dla porucził, so dyrbi ßo na jeho rewěrach swěrina potsělecź a ßo punt mjaßa potsěleneje swěriny po 20 pjenježkach pschedawacź.

* (Wohnjowy dźiw w Neuengamma.) W Neuengammje pola Hamburga sa žórkami wjercźachu, kotreż dyrbja Hamburg s wodu sastaracź. Hdyž běchu njebos 245 metrow hłuboko swjercźili, ßo s podsemskim płunom njebos wustorczi. Hornja roła s tsjomi dźěrami pak na ßwojim městnje wosta, a płun, kotryž ßo s njeje horje dobywasche, ßo nad njej sapali. Płomjo tajku horzotu rosschěrja, so njeje móžno, pódlastejazu lokomobilu wotwjesczź. Wono w ßapatych płomjenjach steji; jejne želeso je žahle, a powjasowy bubon jejneje wulkeje wijawy skoro ßo schkrějo s běłym ßwětłom błyschczi. Płun s hłubiny rujo, wujo, buchotajo, wrjeskotajo, schumjo s hłubiny schuczi. Płomjo ma druhdy formu kometoweho pruta, druhdy saßo formu hobrskeho krejczeŕmjeneho kschiża. — Wudyrjenje semskeho płuna w Neuengammje njeje geologiszy tak wulki dźiw, kaž ßo to powschitkownje měni. W połnóznej Ameriży je wjele městnow, hdźež wuschuczaze semske płuny hižo dołhe lěta k wobßwětlenju a tepjenju bliskich wßow a městow wužija, tak na pschikład we wokolnosczi Pittsburga. Jeli so je potajkim płunowe žórko w Neuengammje doscź ßylne, budźe ßo wone sa industriju wuwužicź hodźicź. Móžno pak tež je, so płomjo ßame wot ßo haßnje, pak hdyž ßo wjercźenska dźěra satyka, pak hdyž płun saprahnje.

* (Semjerzenje.) S Boghara w Algerienje ßo telegrafuje: Tu je ßylne semjerzenje było, kotreż je khětru schkodu naczińiło. Wobojane wobydlerstwo pod hołym njebjom pschebywa.

* (Njesbožowna luboscź:) W Kamjenizy ßu pokutny dźeń rano jeneho 25 lětneho pschekupza a jeho lubu, jenu 21 lětnu pinczńizu w pschekupzowym wobydlenju do spanja tšeleneju namakali. Wobaj běschtaj hischcźe žiwaj a staj ßo do hoječnje dowjeskoj. Holza ßa ßo czežscho sranjena byczź dyžli młody cźłowjek.

Wußudźenja.

Pschißažny ßud. Spytaneho wumozowanja dla mějesche ßo 29 lětny fabrikski dźěłacźer H. Petasch s Roswodez, nan 3 dźěcźi,

ſamolwicz. Wón bě lětża 3. junija na drósy pola Korſymja jenu woženjenu žonu wumozowacz ſpytak. Petaſcha k jaſtwu na 9 měżazow a k ſhubjenju czeżnych prawow na 3 lěta ſażudżichu.

Lawniſli żud. 33lětneho pohonczża Jakuba Radu ſ Worklez, nětkole we Luſchczu, winowachu, ſo je żwojemu pſcheczelej, pohonczej Hendrichej ſ Lejna, jedyn kſchud na drósy w Bóſchizach kradnył. Radowe wudawanje, ſo je kſchud jenoż ſe żortom wſak, njehodżeſche żo jako wopaczne dopokaſacz. Duż Radu wuwinichu.

× Wjeczor 2. auguſta ryczerkubler Seifert ſ Dobruſche ſ jenopſcheżnej kuczu domoj jědżo pó czmje na dobo jedyn czežity wós bjes wobżwětlenja pſcheż żobu wohlada, dokelż Seifertej mózno njebě, żo czežitemu woſej wuwinycz, wobaj woſaj do żo ſawadżiſchtaj. Pſchi tym żo ſe Seifertoweje kucże jena lataŕnja a jedyn ſchkitazy blach wottorhnyſchtej. Czežity wós ſpěſchnje wotjědże a hakle poſdżiſcho żo naſhoni, ſo wón Budyſkej akzijowej piwaŕni żkuſcha. Pohonczej tuteho woſa, E. H. Handrikej, měſchczańſka rada teho dla khoſtanſki wukas wo 6 hriwnach pókża. Handrik żebi żudniſke rosriżanje żadaſche. Pſcheż żudom wón prejeſche, ſo je jeho wós do Seifertoweho ſawadżik. Njedożahazych dopokaſmow dla dyrbjachu Handrika wuwinicz.

Dobre a płaczíſny hódne hodowne ſchaty.

Mużaze ſchaty — żonjaze ſchaty — dźěczaze ſchaty — kuchińſke ſchaty — kożowe ſchaty kupanſke ſchaty — trikotowe ſchaty — dźełanſke ſchaty — ſchatowe tkaniny a wobżadźenja

we wulkim wubjerku porucża

A. Tschentscher, na bohatej haży 18 a na rózku theaterſkeje haży.

Wobhladanje bjes kupjenja dowolene.

Th. A. Wällnitz naslědnik

w Budyſchinje

9 na żukelnſkej haży 9.

Najtuńſche kupowanſke żórło

ſa

njewjeſczinſke wuhotowanje

a

jednotliwe meble

ſolidneho a modneho dźěła.

Sprawne pożkużenje.

Pſchi hotowych pjenjeſach rabatt.

Ssamżna pólſtrowarnja.

Kupuje a mjenja za łożomnoſczow.

Franz Marschner

czażnikar w Budyſchinje

na bohatej haży 9

ma swój ſklad **czażnikow** a **czażnikowych rjeczażow** k dobroczíwemu wobkedżbowanju porucża.

Hódna twora. **Pilżomne rukowanje.** **Tunje płaczíſny.**

Hoſczenz w Lětonju

porucża żwoju ſkładownju

hlinjanych hornzow

wſcheje drużiny,

hlinjane a blachowe roły a kolena,

ſchamottowe żyte a polzyhele

ſa khachle a kósły,

kanonſke khachle

wſchěch wulkoſczow,

kruwjaze, żwinjaze a prożaze korta,

tſeſchne papy a drainérowanſke roły

po fabrikſkich płaczíſnach.

Emil Dietrich.

Schparazy wolij,

pſchihotowany ſa ſchijaze maſchiny a jěżne koła wot

H. Möbiuſa a żyna,

fabrika koſczoweho wolija

w Hannoverje,

je dóſtacz

we wſchěch lěpſchich pſchedawarnjach.

Rjewſch,

żudniſli aktuar ſw. żkużby

pſchi nowych hrjebjach 5

pisarnja ſa kupowanſke, hypothekſke, dismembraziſke, teſtamentſke a ſawoſtajeńſtwowe wěży atd.

Rěczi żerbſki.

— Teleſon czíżło 177. —

Pſcheżadżowanje leżomnoſczow.

Wolmjane a polwolmjane

sukњowe tkaniny

w jara wulkim wubjerku po tunich płaczíſnach,

velourſke barchenty

rjanych muſtrow k jakam,

każ tež **wolmjane, polwolmjane, żidżane, polżidżane a bawlmjane**

rubiſchcża

porucża

Emil Wehrle

na jerjowej haży 7.

Pſchenczny muku

najlěpſchich drużinow,

każ tež wſchu

potrjebu k pjeczenju

porucża tunjo

Khorla Preisser jun.

pſchi żitnych wikach.

Lamanu schokoladu

po puntowſkich pakczíkach, tež lěpſche drużiny wopſchijazych, hižo po 1 mk. porucża

Moritz Schmidt

pſchi mjażowych jědlach 1,

mjes żerbſkej hażu a Pětrowſkej zyrkwje.

Njedżiwajcy powyſchenych

khoſejowych płaczíſnow

je mi, dokelż żym ſtary ſklad pſchewſak, mózno,

dobry khoſej

wurjadnje płaczíſny hódno,

każ hacz dotal,

pſchedawacz.

Jedyn poſpyt k trajnemu wotebjeranju wjedże.

Walter Arnold

na bohatej haży 12.

Teleſon czíżło 542.

We wudawarni Serbskich Nowin je ſa 25 pj. dóſtacz:

Pſchedżenak.

Protyka ſa Sserbow

na lěto

1911.

Nasche wobkhodne městnoscze

ßu wot nětka

w nowym krajnostawskim domje na Bismarckskej drózy w Budyšinje.

Krajnostawski bank

kral. sakskeho hornjoluzizkeho markhrabinstwa.

S tutym wosjewjam, so ßym ßo **w Budyschinje** jako **rěčznik** saßydlił a praxis hromadże s knjesomaj rěčznikomaj **Wesserom a Lehmannom** pschi nowych hrjebjach cźißło 16 wukonjam.

Rěčznik dr. Hahnemann.

Wosjewjenje.

20 hr. myta temu lubju, kotryż mi tych njedoczinkow mjenuje, kotsiż ßu mi schtomiki swotrěsali a wodu s hata puschczili a jón zyle skónzowali.

Njech ßo samolwja w Kopschinje pola Khróscziz cźißko 3.

Kowarńja

s 8 kórzami pola a łuki, blisko Budyschina, s wjele dźěłom, je na pschedań pschez aktuara sw. sł. **Liebscha** w Budyschinje.

Sswojemu wulzylubemu pschecželej

Janej Probstej, ratarjej w Brěsy,

a Jeho drohej mandźelskej

Marji rodź. Měrczinkez s Rodez

k slotemu mandźelskemu jubilejej

22. novembra 1910

w pschecželskej lubosczi sbožo pscheje

Bjarez ßwójba.

Kak kraßny dźeń dźenß saßwita
Sa Waju wobeju,
Dźeń, kotryż Wamaj rosßwětła
Tu schczežku žiwjenśku.

A dźenßa saßo wjeßele
Sa tajki dołhi cžaß
Woj ßwjeczitaj nětk hromadże
Tón rjany slóty kwaß.

Hlaj, dźenß psched pol sta lětami,
Dha běsche pola Waß
Tón prěni dźeń we mandźelstwi,
Dha bě Waj' prěni kwaß.

O duż ßo Bohu dźakujtaj
Dźenß s hnutej wutrobu,
So cžikaj a też strowaj staj
Na tajkim waßnym dnju.

Bóh sdźerż też dale Wobej' Waj'
Pschi dobrej strowosczi,
Waj' psched njesbožom sakitaj
Tu dale po hnadźi.

Hodźijska nalutowarńja a wupožczerńja

smě je **njedźelu 27. novembra** popołdnju 4 hodźinach pola **Mrosez** ßwoju **generalnu shromadźisnu.**

Kóllaze koże,

howjase koże,
czelaze koże,
sajecże, kaniklaze,
tkhórjaze, kunjaze,
kocże koże,
wowcże koże
a wowczu wolmu

po najwyschschich płaczisnach kupuje

Heinrich Lange

pschi ßerbsko-katholskej zyrkwi a pschi zitnych wikach 11

Prawny bürow Ernsta Kobana

(prjedy J. a E. Kobana)

w Budyschinje
pschi zitnych wikach 4.

— Telefon 675. —

Saradźenje leżomnosczow a hypothekow, srjadowanje sawostajenstwow, wudźělanje kupjow a lisczinow wscheje druzyny, sestajenje wschěch druhich pißnych dźěłow. Sehnawanje pjenjeżnych żadankow.

— Rěczu też ßerbski. —

Czrjewa

najlěpscheje druzyny k dźěłanju kolbaßy porucza

L. Biesold

pschi taschbarku czo. 2.

Kuchańki, stwinske a ßkużobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy kßwinjom, wotroczkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłaczerske ßwójby pyta hnydom abo posdźischo pschistajerka **Görlichowa** na ßukelnskej haßy 1 na rózku zitnych wikow w czrijowni knjesa Heinr. Mohra.

Serb. tow. „Lipa" za Rakecy a wokoln.

změ je, da-li Bóh, jutře **njedźelu zemrjetych** popołdnju hakle w 5 hodź. w Budichec hosćencu swoje měsačne posedźenje. Knjez wučeŕ Kral z Khróscic je přednošk dobroćiwje přilubił.

Ważneho dypka dla wšě lube sobustawy w bohatej ličbje wočakuje **předsydstwo.**

Serbska pczólniza

smě je wschichodnu wutoru **22. nov.**

shromadźisnu

pola Brěsanez w Ralbizach.

Sapoczatk popołdnju w 5 hodź.

Pschednoschk a rosmołwa!

Wschitkich serbskich pczołarjow wutrobnje pscheproschuje

pschedßyda.

Wnczobnik ßo pyta.

Do ßwojeje pschedawarńje kolonialnych tworow k jutram 1911 wobdarjeneho hólza, po móżnosczi serbskeje rěcze móżneho, jako wuczobnika pytam.

Walter Arnold

w Budyschinje na bohatej haßy 12.

Sslużobna holza

pyta ßo k nowemu lětu

na faru do Hodźija.

Sslużobnu holzu

porjadnu a pilnu w serbskej drascze, niz młódschu dyżli 17 lět k 1. jan. abo k 1. februarej pyta

Johanna Heidigowa

na schulskej haßy 1.

Sslużobna holza

ßo hnydom abo posdźischo do ßłużby pyta na Nowosalzskej drósy cźißko 11 po 1 schodze.

(K temu cźißku dwě pschiłosy.)

Prěnja pschiloha k czišu 47 Serbskich Nowin.

Sobotu 19. novembra 1910.

Placišny rěsneho slotu na Draždžanskich slótnych wikach.

14. novembra 1910.

Placišny po zentnarju s hriwnach.

Ekótne druziny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	Rěsna waha
	hr.	hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacz do 6 lět	46—50	83—87
awstriske	—	—
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	42—45	78—82
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	36—41	72—77
4. ßnadnje pizowane łóžeje staroby	30—35	64—71
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	44—47	76—79
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacz do 7 lět	40 43	72—75
3. starsche, wukormjene kruwy a ßnadnje wuwite młódsche kruwy a jałojzy	36—39	67 71
4. ßrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	30—35	60—66
5. ßnadnje pizowane kruwy a jałojzy	26 29	55—59
Byli:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	46 50	78—82
2. ßrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	41—45	72 77
3. ßnadnje pizowane	37 40	68 71
Cželata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	58 62	88 92
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	54—57	84—87
3. ßnadnje wuwite wot zyza	50—53	79—83
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich sschižењow w starobje hacz do 1¼ léta	54—55	68—70
2. mjaßne	52 53	68—69
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	48—51	64—67

Placišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:	W Budyschinje. 12. nov. 1910. wot hr.	np.	hacz hr.	np.	W Lubiju. 17. nov. 1910. wot hr.	np.	hacz hr.	np.
Pschenża — běła	—	—	—	—	9	50	9	75
" — žołta	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa	9	25	9	40	9	—	9	25
Rožla	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa	7	13	7	25	7	—	7	25
Ječmjeń (50 kilogr.)	7	25	8	50	7	50	8	50
Wows,	8	—	8	10	7	30	7	80
Hróch	12	50	13	50	12	50	13	—
Wola	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	15	—	16	50	16	—	17	—
Hejduschka	15	50	16	50	19	—	20	—
Běrny	2	30	2	70	2	30	2	70
Butra 1 kilogr.	2	30	2	60	2	40	2	60
Pschenična muka 50 "	10	20	19	50	17	—	19	—
Ržana muka 50 "	8	75	12	—	11	—	13	—
Ssyno 50 "	2	45	3	20	2	50	3	—
Ssloma 100 "	4	50	4	80	3	65	4	—
Proßata 577 schtuk, schtuka	10	—	26	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby (50 kilogr.)	—	—	5	50	5	60	5	90
Ržane wotruby (50 kilogr.)	—	—	5	40	5	70	6	—
Pschenični gris (50 kilogr.)	—	—	6	—	—	—	—	—
Ržany gris (50 kilogr.)	—	—	6	40	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot — hr. — np. hacz — hr. — np., pschenża (žołta) wot 9 hr. 50 np. hacz 9 hr. 90 np., rožła wot 7 hr. 10 np. hacz 7 hr. 40 np., ječmjeń wot 8 — np. hacz 8 hr. 60 np., wowß wot 7 hr. 50 np. hacz 8 hr. 10 np.

W Budyschinje płaczesche: kórz pschenży (běła) po 170 puntach — hr. — np., hacz — hr. — np., žołta — hr. — np. hacz — hr. — np., nowa: 15 hr 73 np. hacz 15 np. 98 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hacz — hr. — np. nowa: 11 hr. 40 np. hacz 11 hr. 73 np., kórz ječmjenja po 140 puntach: 9 hr. 80 np. hacz 11 hr. 90 np.

Wiczne placišny w Kamjenzu.

17. nov. 1910.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. — np. hacz 7 hr. 20 np., pschenża wot 9 hr. — np. hacz 9 hr. 25 np., ječmjeń wot 7 hr. — np., hacz 8 hr. — np., wowß wot 7 hr. 30 np., hacz 7 hr. 80 np., jahły wot 16 hr. — np. hacz 17 hr. — np., hróch 17 hr. 50 np., ßyno (stare) 3 hr. — np. (nowe) 3 hr. — np., běrny 2 hr. 70 np., ßloma (100 kilogr.) 4 hr. 66 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 10 np. hacz 2 hr. 50 np., jeja (mandl) 1 hr. 50 np.

Wjedro w Londonje 18. novembra: Khłódne, pomroczene.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smeje 26. njedželu po ßwjatej Trojizy (njedželu semrjetych) duchowny Tischer rano w 7 hodzinach serbsku spowjednu rěč, ½9 hodzin farat Räda serbske a w 10 hodź. němske předowanje. — Tydźeńske sastojnske dźěła smeje farat Räda.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi**: Jan Probst, khěžeł a pohonč na Židowje, s Hanu Theresiju bywschej swudowjenej Rjelowej rodź. Gudźiz tam. — Max Hermann Wjela, kublet w Hrubočizach, s Johanu Pětschiz tam. —

S **druhich wozadow**: Pawoł Gusta Preuscha, želesniski dźěłaczeŕ w Nowych Spytezach, s Emmu Müllerez w Běčizach. — Max Förster, samkat w Radebergu, s Augustu Mětaschez w Spytezach. — Bjedrich Emil Bähr, samkat w Sslónkezach, Lenu Augustu Nasdalakez w Schčeżizy. — Jan August Panasch, želesniski dźěłaczeŕ w Koblizach, s Marju Augustu Kschiženkez w Stróži. — Pawoł August Leschawa, pišmikistajeŕ w Stróži, s Lejnu Kubizez tam. — Hermann Rudolf Scheidemantel, tšechikryjeŕ w Lößnizy, s Hanu Augustu Klotkez w Khrósče. — Jan Krawčik, murjeŕ we Wyßokej, s Hanu Augustu Schołcziz w Lipiču. — Khorla Wittenberg, wumjeńkaŕ we Wyßokej, s Johanu Khrystianu swud. Klixowej w Rachlowje. — Ernst Gustav Reinig, žiwnoscžeŕ we Wuježku, s Bertu Klaru Hajnzez w Mjeschizach.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi**: Erhart Hermann, Bjedricha Hermanna Wacha, cžěßle na Židowje, ß. — Frieda Kata, Jana Maxa Gärtnera, dźěłaczerja na Židowje, dź. — Hana Luisa, Jana Augusta Neubusa, tepjerja w Jenkezach, dź.

S **druhich wozadow**: Kurt Hausmann w Błohaschezach. — Emma, Khorle Augusta Bundemanna, pohonča w Semichowje, dź. — Jurij Waltaŕ, Ernsta Adolfa Miklicha we Wjelkowach, ß. — Kurt Ernst Schönig w Bolborzach. — Gertrud, Hermanna Rychtarja, schewza w Hodźiju, dź. — Olga Dora, Augusta Pawoła Käpplera, kamjenjecžeßarja we Wjelkowach, dź. — Margareta Irmgard, Khorle Augusta Muki, krawskeho mischtra w Hnaschezach, dź. — Khorla Měrcžin, Bjedricha Gustava Berndta, murjerja w Holzy, ß. — Lejna Elsa, Pawoła Łódneho, khěžkarja we Wyßokej, dź. — Emma Hana, Juliußa Oskara Postera, brodutruharja w Rakezach, dź. — Emma Dreßlerez, njemandź. w Rakezach. — Frida Elsa, Ernsta Heinricha Lehmanna, murjerja we Wulkej Dubrawje, dź. — Max Alfred, Pawoła Ernsta Lißina, khěžerja we Wulkej Dubrawje, ß. — Dora Martha, Khorle Augusta Staruße, murjerja w Khwacžizach, dź. — Meta Amalija, Khorle Augusta Michalka, žiwnoscžerja w Rachlowje, dź. — Gustav Ota, Gustava Nowotneho, pohonča w Rodezach, ß. — Max Franz, Handrija Bohuwěra Mateka, dźěłaczerja we Wuježku, ß. — Jan Jurij, Khorle Hermanna Wjele, kublerja we Kubschizach, ß. — Gustav Richard, Hermanna Gustava Mattheßa, žiwnoscžerja w Budyschinku, ß.

Zemrjeli:

W **Michalskej wozadze**: 5. novembra: Jan Gerhard, njemandź. ß. pod hrodom, 1 m. 21 d. — 15. Emma Marja Beerez, Ernsta Arthura Fausta, kublerja w Hornjej Kinje, mandźelska, 33 l. 9 m. 11 d. — 16. Johana Khrystiana Scholczia, Ernsta Bjedricha Hübnera, invalidy, mandźelska w Kelnje, 63 l. 10 m. 24 d. — Emma Marja Mateke, njebo Jana Khorle Holcza, ßudniskeho pißarja, wudowa a khěžerka na Židowje, 43 l. 1 m. 16 d. —

Zyrkwinske powjesče s Hodźija.

Sswjedźeń semrětych smeje farat Kschižan rano ½8 hodźin serbsku spowjednu wučbu, ½9 hodźin duchowny Voigt serbske a w 10 hodźin němske předowanje. — Psched zyrkwinymi durjemu budże ßo kollekta sa zyrkwine sastaranje evangelskich we wukraju sklađowacź. Popołdnju w 3 hodźin. budże serbska liturgiska Boża ßłužba k dopomnjeczu na lubych semrětych.

Zyrkwinske powjesče s Budestez.

Sswjedźeń semrjetych rano ½8 hodź smeje duchowny Bójz serbsku spowjedź, dopołdnja ½9 hodźin farat Domaschka serbske a w 10 hodźinach němske předowanje. — Ssrjedu we 8 hodź. smeje duchowny Bojz w paczerskej sjstwje biblisku hodźinu.

Wumerjenske dźěła wscheje druziny pschebjerjetaj ::

Rentsch & Schöne

pod pschißahu wsataj geometraj,

na rózku seminarskej haßy 13, I a Hoschiz haßy.

Telefon 682.

Pistne khartki czischczi spěschnje a tunjo **Ssmolerjez knihiczischczetnja.**

Założene 1802. **Moje lětusche** Założene 1802.

wulke hodowne wosebite pschedawanje

žídźanych tworow

budźe

póndźelu	wutoru	ßrjedu	schtwórtk
21. novembra,	22. novembra,	23. novembra,	24. novembra.

Zyle woßebite składnoſtne kupowanje

židźanych tkaninow sa wobleczenja a blusy.

Seria I.	**Lousine,** ßmužkate	meter	—.85
Seria II.	**Taffet,** ßmužkaty a kaschczikaty, ſ bělym dnom a módroſeleny, **foulardy**	meter	1.35
Seria III.	**Taffet,** ßwětloßmuhaty, ßwětlobarbne **meſſaliny a foulardy**	meter	1.65
Seria IV.	**Surah a Lousin,** cžěmny a cžornoběły ßmuhaty	meter	1.80
Seria V.	Ssmužkate a kaschczikate **židźane tkaniny a foulardy** . .	meter	2.—
Seria VI.	Ssrěnjobarbne ßmuhate **židźane tkaniny** a ßwětlobarbne **chineſke židy**	meter	2.25
Seria VII.	Ssrěnjobarbne a cžěmne **židźane tkaniny** ſa **blusy** a **wobleczenja**	meter	2.50
Seria VIII.	**Ssmuhi, chinéje a damaſty**	meter	2.90

Židźane blusy hižo po mk. 8.75 — **Židźane wobleczenja** a modelle. — **Židźane ſpódnje ßuknje** hižo po mk. 9.75

Horuje židźane tkaniny ßu ſ dźěła dwójzy tello hódne, cžinju na tule składnoſcz woßebje kedźbliwe.

Lětusche wulke

hodowne pschedawanje

ſa draſtne tkaniny, bawlmjane tkaniny, žonjazu draſtu

ßo pjatk 25. novembra ſapoczynje.

Jan Jurij Pahn

Telefon 37. **w Budyſchinje.** Telefon 37.

Shorjelska pschedawarnja

Jan Schaaf

w Budyschinje, na bohatej haßy 29, pschi bohatej wěži.

Sapoczatk: póndzelu 21. novembra.

95 pj. dny 95 pj. dny 95 pj.

Dźěczaze khapiczki
ſ lodojteje kože **95** pj.
Po modże ſchtrykowane **95** pj.

Suavſke jaki
na wubjerk **95** pj.

Turbanſke banty
3 ſchtuk po **95** pj.,
1 ſcht. ſ drjewjanymi pàrlemi po **95** pj.

Schantka. 1/2 duz. ſchantkow ſ piſßanej kromu **95** pj.,
1/2 duz. ſchantkow běłych ſ elegantnej pſcheſchiwanej kromu **95** pj.

Mnžaze koſchle
ſ barchenta piſßane **95** pj.

Normalne koſchle
ſcht. po **95** pj.

Normalne kholowy
po **95** pj.
podſchite kholowy
po **95** pj.

Spanſke pſchikrywy
běłe a piſßane **95** pj.

Spanſke pſchikrywy
běłe a piſßane **95** pj.

1 auto=měza
95 pj.

Jedyn pótnik
95 pj.

1 rukawaty laz
95 pj.

Kožuchi a tykače
(muffy) na wubjerk **95** pj.
Garnitura běłych 95 pj.

3 ſcht.
dźěczazych jupkow
1. druziny **95** pj.

Paßy
k wubjeranju **95** pj.

1 barchentowa koſchla
95 pj.

1 žonjaza koſchla
ſ wuſchiwanjom, běła
95 pj.

Soki.
4 pory ſokow 95 pj.
3 pory ſokow 95 pj.
2 poraj ſokow 95 pj.

2 poraj žonjazych ſchtrympow wołmjanych, hladkich 95 pj.
1 por žonjazych ſchtrympow 95 pj.

1 blidowy pſchikryw
95 pj.

1/2 **punta ſyhneje wołmy**
95 pj.

1 žonjaza nózna jaka
95 pj.

Žonjaze ſpódnje kholowy
ſe ſchěrokim wuſchiwanjom
95 pj.

Žonjaze barchentowe ſpódnje kholowy
běłe a piſßane **95** pj.

Spódnje taille 95 pj.

Schórzuchi.
1 reformſki ſchórzuſchk 95 pj.
2 pory dźěcz. ſchórz. ſ paßami **95** pj.
1 wulki hoſpod. ſchórzuch 95 pj.

Rukajzy.
4 pory rukajzow 95 pj.
3 pory rukajzow 95 pj.
2 p. modnych piß. 95 pj.
1 p. ſchtryk. wołm. 95 pj.

1 wołmjany ſankazy ſchal 95 pj. — 1 ſchenillowa khava 95 pj. — 1 balfki ſchal 95 pj. — 1 kožana toſchka 95 pj.

Riz ſa ſaßopſchedawarjow. — Žane ſamènjenja. — Pſchedawanje ſa hotowe pjenjeſy tak daloko hacž ſkład doßaha.

Na fnutskownej lawskej haßy 6.
Założene 1865.
Telefon 648.

Gustav Thunig w Budyschinje

Najstarscha a najwjetscha tajka pschedawarnja hrajkow w Budyschinje.

ſ tutym najpodwolniſcho woſjewja, ſo je ßwoju ſ wjele nowoſczemi wuhotowanu

hodownu wustajencu hrajkow

wotewrił.

Ia. klanki (póby) ſ kulowatymi ſhibadłami, kharakterſke, ſ zelluloida a klankaze cżéła

wobleczene a njewobleczene ſ najjednoriſcheho hacż do najwoßebniſcheho wuwjedżenja.

Klankaza drasta. **Klankaze klobuki a mężki.** **Klankaze ſtupnje a ſchtrympy.** **Klankaze perüki.**

Żeleſnizy ſ ezérjenjom a bjes njeho. * * * **Żeleſnizyne wobſtatki** w pomyßlnje najbohatſchim wubjerku.

Laterna magika. **Kinematografy.** **Parne maſchiny.** **Klamarnje.** **Konjenzy.**

Koßmate, wołmjane a filzowe ſkoczata. Deſkowane a kuczowe woſy.

Kolebanſke konje.

Towarſtwowe hry. Wobraſate knižki. Barbowe kaſchcziki. Drjewjane twarſke kaſchcże. Gratowe kaſchcże.

Helmy. • Flinty. • Mječe. • Bubony. • Zynowe wojaki. • Twjerdżisny.

Dżéczaze ſtólczki. Dżéczaze piſanſke pulty. Ssanki.

Klankaze (pópjaze) woſy. Klankaze ſportſke woſy. Klankaza nadoba.

Mój ſklad je ſ najwoßebniſchej, kaz tež ſe ßrěnjej a najtuńſchej druzinu najlěpje wuhotowany.

W ßamßnej **klankazej klinizy** ßo tež niz pola mje kupjene klanki wězywuſtojnje a tunjo porjedżeja.

Singerske „66“
najnowscha a najdospołnischa schijaza maschina.

Singerske
schijaze maschiny ßu we wschěch naschich klamach dostacź.

Singer Co. schijaze maschiny akz. tow.
w Budyschinje, na bohatej haßy 14.

Po tunich płaczišnach poručam ßwój derje wuhotowany skład **ff. domjazych, kuchińskich a hospodarskich wězow, lakowanych a njelakowanych, blachowych lampow, latarnjow, zylindrow a ßužołow, platow, pśskanskich wanjow, bowow, myjnych stejalow, zimanskich maschinow, kupanskich wanjow, želesne pónoje a hornzy, hospodarske wahi, noże, widliczki, łžizy, nožowe korbiki, khofejowe młyny, khofejowe khany, khofejowe a zokrowe tyče, rybowanske maschiny, mjaßorubaze maschiny, mjaßowe mjezki, schczětki, ßerschczowe mjeczawy, zentrifugowe schczětki** atd.

Moritz Schulz, klampnarski mischtr : : : : : pschi ßerbskich hrjebjach 10.
— Wuporjedźernja. —

Konditornja a khofejownja
R. Lehmanna (prjedy Nauki)
na ßerbskej haßy czišło 8
porucza ßwoje městnoscze dobrocźiwemu wopytowanju.
Pschihódny pschebytk!
Najlěpsche napitki. ff. konditorske twory.
torty, tykanzy, baby atd.
jako dary ſ kóždym žadanym napißmom sa kóždu składnoscź ßo hodźazym.
Schokolady. — Mjedowe tykanzy.

Sa brylowpotrjebnych!
Khorla Scholta, optikus
w Budyschinje
hłownym tyschiorhoschczu pod radnej khěžu
porucza **bryle** a **tłóčniki,** kotrež ßo jenož, sa wóčko ßo pschihodźaze, dawaju.
Barometry, thermometry, dalokowidy, lupy, ryßowadła, czitanske schkleńzy atd., **bryle** a **tłóčniki** po lěkarskim wukasanju.
Saloženje wobkhoda 1856. — Jědnacze krócź mytowany.

Prjedy hacź po měrje drastu schicź dacze,
pruhujcze wulki skład wot Barlinskich krawzow seschitych
mužazych wobleczenjow, jupow, swjerschnikow, pelerinow do wjedra
sa doroscźenych schulerjow, sakkowsku a sportsku formu,
hóležaze wobleczenja
jenož se solidnych tkaninow, bjes poroka ßedźaze a spodźiwnje płaczišny hódno.
Nasadstajene swjerschniki a wobleczenja
wjele niže płaczišny.
Ernst Jenke
pschi hłownym torhoschczu czišło 7.

Rukawate łazy
porucza
Osswald
na kamjeńtnej haßy 7.

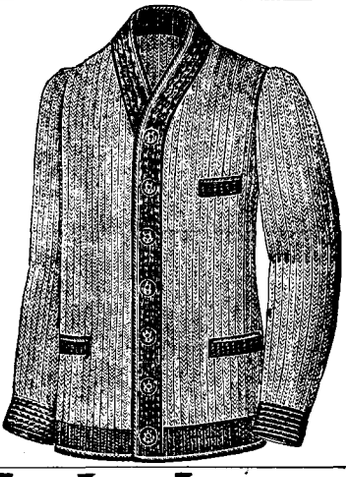

Emil Wehrle
na jerjowej haßy 7
Porucza
koschlazy barchent
sa mužskich, žónske a dźěczi kóždeje staroby, běły a pišany po wurjadnje tunich płaczišnach,
dźělbu barchentowych ložowych płachtow,
tworu bjes smylkow, we wschelakich dołhoscźach a schěrjach niže płaczišny.

We wudawarni Serb. Nowin je sa **40 np.** dostacź knižka:
Worjeschki.
Psches dźewjecź stow hudanczkow ſ trěbnym kluczom.
Sa ßwojich wujkow a ßwoje cźetki
po zyłych Serbach napytał, wumyßlił, sestajał a do ßerbskeho kraja puschcził
Jan Radyßerb.

Lanu mučzku
a holbjazu pizu
porucza **Khorla Kahrowe.**

Kakao

punt po 90 pj.,
pschi wotewsaczu 10 puntow
po 85 pj.
Moritz Schmidt
pschi mjaßowych jědłach 1,
mjes ßerbskej haßu a Pětrowskej
zyrkwju.

Rěczi ßerbski.

Helena swud. Jordanowa

Rěczi ßerbski.

w Budyschinje na jerjowej haßy 5
porucza ßwój wulki sklad

schtrykowanych rukawatych lazow
s najtuńschich hacž do najwoßebńschich.

Walkowane soki, schtrympy a rukajzy
jenož najlěpscheje hódnosćze.

Schtrykowane soki a schtrympy sa žony a dźěći
wubjernje wohrjewaze a jara dźerżaze, dokelž ßo jenož dobra wolma k nim bjerje.

Normalne koschle, spódnje kholowy
sa muzśkich, žónske a dźěći.

Podschite spódnje taille sa žónske.

Chenillowe nahlowjaze rubischcza a schale
we wulkim wubjerku wschěch barbow a wulkosćow, rjenje dźěłane,
po najtuńscho wobličzenych płaćizńnach.

Prima
ruske maschinske a zylindrowe wolije,
prima maschinski tuk a motorske wolije,
prima kołomasy
porucza po snatej hódnosći w originalnych barelach
a tež w mjeńschich ßudobjach najtuńscho

Otto Büttner
pschedawatnja kožanych a cžerjenskich rjemjenjow
a technińskich gumijowych wěžow.

Schtrympy a soki

schtrykowane a walkowane.

Rukawate lazy
s najjednorischich hacž do najlěpschich
družinow.

Rukajzy
podschite a njepodschite.

Schenillowe rubischcza.

Normalne schaty
wscheje družiny
kupujecże najlěpje a najtuńscho pola

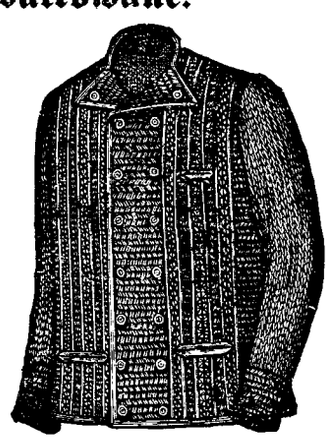

Wilhelma Rudolpha

pschi mjaßowym torhoschczu 10.
Ssamßna maschinsla schtrykowatnja w domje.

Sserbske a němske
spěwarske
ßu dostacz **we wudawatni**
Serbskich Nowinow.

Dobru
pschenczu muku
zokorßlódke ßlowki
pola **Khorle Kahrowea**
pschi žitnych wikach.

Pawoł Kristeller

Telefon 168. **na bohatej haßy 29** **Telefon 168.**

porucza k nasymskemu a symskemu cžaßej ßwój hobrski sklad wscheho **wobucza,**
jenož trajnje dźěłanych

jěsdnych a honćwarskich schkórnjow,
dołhich schkórnjow, schkórniczkow,
domjazych stupnjow a toflow,
filzowych stupnjow, filzowych, ßuknjanych a pjelsczowych schkórnjow,
gummijowych stupnjow, balskich a towarstwowych stupnjow
po njeßmérnje tunich placzisnach.

Jako woßebje tunjo poruczam:
tolste połdołhe schkórnje, s ruku dźěłane,
hižo po 8 mk. 50 pj.,
cžehnite, schnórowanske a sapinanske schkórnje,
hosdźikowane, hižo po 4 mk. 50 pj.,
mužaze schnórowanske schkórnje s borowej koże hižo po 7 mk. 75 pj.,
mužaze dołhe schkórnje, s ruku dźěłane,
hižo po 8 mk. 50 pj.,
žonjaze schnórowanske borowe schkórnje hižo po 6 mk. 75 pj.

Wobucże k wuporjedźenju ßo pschijimuje.
Wobucże ßo po měrje dźěła.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 48. Sobotu 26. novembra 1910. Lětnik 69.

Mjaßowa nuſa

je ßo też nětko w khěžorſtwowym ßejmje, kotryž je ßo póndźelu saßo ſeſchoł, rospominaka. Sozialdemokratojo, kotrymž ßo wona k politiſkej agitaziji derje pſchihodźi, ßu ju tam k rěčam pſchinjeßli. Jich ſapóßłanz Emmel winu na nětčiſchej nuſy w drohoće zyroby widźi. Němſzy dźěłaćerjo hiſchće pod ſćěchwkami lěta dołhich kriſow cźerpja. Też w ßrěnim ſtawje knježi nuſa, naſtata ſ naturſkimi podawkami, powodźenjemi a njeporadźenymi žnjemi, ſ kotrymiž woßebje mały ratař cźěžko ſchkoduje. Staroſće pſched nuſu ßamo do najwyſchſchich worſchtow du. Też pruſki kral je ſ poßrědniſtwom ßwojich miniſtrow do mſdoweho hibanja ſaſtupił. Rěčznik potom na podroženje žita a khlěba pſcheńdźe, ſchtož ma ßwoje pſchicźiny w ſyſtymje pſchiwoźnych wobßwědčenjow. Powjedanju, ſo ßu žitne žła też k lěpſchemu małeho ratarja, dyrbi ßo kónz cźinić. Zyły wužitk 285000 wulkoležomnoſćerjow a burow bjerje. Rěčznik potom wo mjaßowej drohoće rěčeſche a pſchirunanje mjes Londonom a Barlinom cźinjeſche. Pſchetrjebanje howjaſeho mjaßa je drohoty dla wotebjerało, wužiwanje konjazeho a pßyčeho mjaßa pak pſchiběrało. Droheje zyroby dla ßo lud ſchpatniſcho žiwi. Na naſchich ratarjow wſchě tele ſrudne wobſtejnoſće žaneho ſacźiſchcźa njecźinja, a knjeżerſtwa ßu pſchezo ratarjam k woli. Mſda njeje ßo polěpſchiła, ale je ßo, kaž pola hórnikow, pomjeńſchiła, teho runja pola ratarſkich dźěłaćerjow, hač runje kubła pſchezo wjazy wunoſcheja. Pódla franzowſkich mjeſow dyrbja ßo też druhe mjeſy pſchiwoſej wotewricź.

Konſerwatiwny ſapóßłanz Rupp ſozialdemokratam wumjetowaſche, ſo mjaßowu drohotu jenož k agitaziji pſched wólbami wužija. Wo woprawnej mjaßowej nuſy njehodźi ßo rěčeć. Pſchetrjebanje mjaßa je wot lěta 1892 jara pſchiběrało. Hdyž ßo płacźiſny pola rěſnikow powyſcheja, njeleži to na njedoßahazym naplahowanju němſkeho ſkota; pſchetož to doßaha. Na powyſchenju płacźiſnow ßu wjele wyßoki wotnajenſki pjenjes ſa klamy, měſtne wobſtejnoſće a drohotne wuhotowanje rěſniſkich klamow wina. Mjaßowu drohotu njejßu ſkotarjo a ratarjo ſawinowali. Schcźuwanje dla mjaßoweje nuſy ßo woßebje pſcheczíwo wulkoležomnoſćerjam wužije, tola pſches 50 prozentow ležomnoſćow małym ratarjam ßłuſcha. Hdy bychu ßo žadanja ßwobodowikowarjow dopjelnike, bychu mali woßedźerjo najbóle ſchkodowali. S powyſchenjom wſchitkich płacźiſnow ßu ßo też płacźiſny ratarſkeho dźěła powyſchike. Wotewrjenju mjeſow dyrbimy dla ſanjeßenja khoroſćow wobaracź.

Statny ſekretar Delbrück je wſchě namjety pruhował, kotreż mohłe k doßahazemu ſaſtaranju němſkich wikow ſ mjaßom dowjeſćź. Najbóle ßo połóženje pſchiwoſa wukrajneho ſkota a mjaßa porucźa. Dyrbimy pak ßo teho dźeržeć, ſo ßo ſkótne khoroſće do Němſkeje njeſanjeßu. W ſchkitanju naſcheho, wot nakhwilneho khabłanja wothladane, roſcźazeho wobſtatka ſkota najwěſcźiſche ſadźěwanje mjaßoweje nuſy leži. Statny ſekretar potom jenotliwje mjenowaſche, kelko ſkotu ßmě ßo ſ wukraja pſchiwoſyć. Pſchi nětčiſchich khorobnych wobſtejnoſćach Ruſkeje a Awſtriſkeje ßo njehodźi pſchiwos wot tam połóžić. W naſtupanju Franzowſkeje je khěžorſtwowy kanzler po žadanju pokodnjoněmſkich ſtatow połóženjam pſchiwoſa pſchihłoßował. Sa pſchiwos howjadow ſ Danſkeje nětčiſche ſchcźěpjenje ſ duberkulinom njedoßaha. S Ameriki ßo pſchiwos howjaſeho ſkota dla teraſkeje ſymizy njeßmě dowolić. Pſchiwos ſmjerſnjeneho mjaßa ſ Ameriki je ſ tym poćeżeny, ſo je wobhładanje ſmjerſnjeneho mjaßa jara drohe. Namjetowanemu poniženju złow na mjaßo, ſkót a pizne ßrědki ſaßada khěžorſtwoweho knjeżerſtwa napſcheczo ſteji, ſo ßo ſa naſchim złownym tarifnym ſyſtemom njeßmě tſchaſćź.

Pruſki ratarſki miniſter ßwobodny knjes ſe Schorlemer prějeſche, ſo mjaßowa nuſa wobſteji. Plahowanje ſkota njemóże pſchezo jenake bycź, teho dla ßo też płacźiſny po wobſtejnoſćach powyſcheja abo ßo poniżeja. Njedoßahanje pizy w lětomaj 1905 a 1906 je wjele ratarjow pohnuło, tak wjele harź móżno ſkotu roſpſchedacź. S tym na wiki wjazy mjaßa pſchińdźe a wužiwanje mjaßa pſchibywaſche. Tola też lětßa je ßo poradźiło, wužiwanje mjaßa na normalnej wyßokoſći ſdźeržećź. Rěſanje koni je lětßa w Němſkej woteběrało. Miniſter ßo nadźija, ſo budźa po bohatych pizných žnjach ratarjo lětßa ßwój ſkót pſchedźeržećź móz. Pokhroma je nam wjele ſchkody naczińiło. Khoroſćі njeßmě ßo ſ powjetſchenym pſchiwoſom ſkota polékowacź.

Franzowſki rěſny ſkót w Němſkej.

Druha poßykka franzowſkeho ſkotu je do Němſkeje doſchła. Němſzy ſkótni wikowarjo ßu póndźelu a wutoru na Parižſkich wikach 2500 wołow a kruwow nakupili. Woni jenoż najlěpſchi ſkót kupichu, a Parižſkim rěſnikam jenoż woſta, ſchtož němſzy wikowarjo njerodźachu. S pſchikhadom němſkich wikowarjow ßu ßo ſkótne płacźiſny w Pariſu powyſchike. Parižſzy rěſniży chzedźa teho dla knjeżerſtwo napominacź, ſo by ſakaſało, ſkót do Němſkeje woſyćź, abo na kóžde ſkocźo, kotreż ßo pſches mjeſy pſchiwjedźe, wuwożne złko pokožićź.

Khěžor pſcheczíwo alkoholej.

Pſchi poßwjeczenju namórſkeje ſchule w Mürwiku je khěžor wjazy króćź rěčał. W jenej rěči khěžor na to pokaſa, ſo naſch cźaß muži trjeba, kotſiž ßu ßo k khutnym žiwjenjowym nahladam na nabożenſkim ſakładźe pſchedźěłali. Khěžor pſchitomnych napominaſche, ßo wužiwanja alkohola woſtajićź, ßo k ſdźeržliwoſći wuſnacź a dobrotemplerſkemu ſwjaſkej pſchiſtupićź. Khěžor ßwoje napominanje na to ſakoži, ſo budźe bliżſcha wójna ſtrowych muži trjebacź, a ſo dobycźe jenoż temu ludej pſchipadnje, kotryž najmjenje alkohola pſchetrjebuje.

Domapytanje Bołharſkeje.

Bołharſku je wulke powodźenje potrjechiło. Rěka Jantra je ßo pſches brjohi pſchełaka. W Gabrowje, w kčźějazym pſchewyßkowym měſcźe, kotremuž „bołharſki Manczeſter“ rěkaju, je powodźenje njeßměrnu ſchkodu naczińiło. Wjele domow je ßo póczrjeło, fabriki a łamy ßu wupuſcźene; někotre khěže ßu ßo ſ torhazymi žołmami wottorhnyłe. Nowy wulki móſt je ßo podmełk a ßnadź ßo prjedy ſaßypnje hač wody wopadnu. Wjele wobydlerjow je ßwoje bydła a khěže wopuſchcźiło, ſo bychu ßebi ſ najmjeńſcha žiwjenje wukhowali. Woda na ſtajnoſći roſcźe.

Druha rana, kotraž je ßo Bołharſkej nadyrika, je kholera. W Konſtantinoplu, Salonikiua a Drinoplu wona hižom dłějſchi cźaß ſakhadźa, 75 prozentow ſkhorjenych je tam wumrjeło. S Turkowſkeje je ßo nětko hróſbny hóſćź do Bołharſkeje ſacźiſchcźał. We Warnje je 25 woßobow ſe ſnamjenjemi kholery ſkhoriło. Wona je ßo też w Płowdiwje, Charkowje a druhdźe pokaſała.

Najwjetſchi ſtrach pak Bołharſkej ſ Mazedonſkeje hroſy. Tam-

nische zyke bokharske wobydlerstwo njemóże turkowske hrosnosćze a ßurowosćze dlěje snjesć a dokelž nihdże žaneje pomozy njewidži, chże do Bokharskeje wucžahnyć.

Rumunska a trojoswjask.

Dawno je snate, so je ßo Romunska trojoswjaskej pschidala. Tule snatu wěz je psched tydženjom prjedawschi rumunski ministerstwowy pschedßyda Carp we Winje jenemu tamnischemu nowinarjej wobrucžił. Carp bě do Wina po lěkarsku radu ßwojeje strowosćze dla pschijěł. Pschi tejle składnosćži měješe wón dwójzy s awstriskim ministrom swonkownych należnosćow, hrabju Ährenthalom, rosrěčenje. Carp přeje, so mjes Rumunskej a Turkowskej politiski swjask wobsteji. Ssamo pak ßo rosumi, so by runje kaž Turkowska tež Ruuunska na stronje trojoswjaska staka, hdy byschtej ßo Němska a Awstriska do wójny s Ruskej, Franzowskej a Jendželskej dałej. Politiske stejischćžo Romunskeje k trojoswjaskej je tež s wusnamjazeho powitanja spósnacž, kotrež je ßo tele dny rumunskemu ministrej swonkownych należnosćow, Djuvarje, w Barlinje dostało. K jeho cžesćži ßo pola statneho sekretara s Kinderlin-Wächtera hosćzina wotmě.

Ruski spißacžel hrabja Lew Tolstoj †.

Najßkawnischi ruski spißacžel nascheho cžaßa, hrabja Lew Tolstoj, je njedželu na želesnischim sastanischcžu w Ostapowje wumrjeł. Zyła Ruska pschi jeho marach žarujo steji. Tolstoj w ßwojich spißach kscheschćijansku luboscž k ßobucžlowjekam prědowasche. Wón ßo do ßwjatych sćenjow ponuri a ßo sa hłubschim samyßłom sbóžnikoweje wucžby samyßli. Wón ßo sthrobli, ßo zyłemu modernemu cžłowjestwu napscheczo stajicž a jo na Jesußowu wucžbu dopomnicž a namołwjecž, so by ßwoje žiwjenje po nim skožowało. Wulke wuspěchi cžłowjskeho ducha, duchowne rossßwětlenje njeběchu po jeho měnjenju niczo hódne. Wón, kotryž bě něhdy jako offizěr na Krimje wojował, bu s srěcžniwym bědžerjom pschecžiwo wojerstwu. Tola tež s prawoßkawnej zyrkwju ßo wón roskori a ßo teho dla s njeje wusamkny. Sswoje zyke 12 milijonow rublow wucžinjaze samoženje je wón k dobrocželskim wustajenjam wužił.

Nadpad žónskich na jendželskeju ministrow Asquitha a Birella.

Politiske wólbne prawo žadaze Jendželcžanki ßu njembre, dokelž tež nětcžische liberalne ministerstwo ßo sapowjeduje, žónskim politiske wólbne prawo dacž. Sso teho dla roscžercžiwschi ßu tele žónske na dweju ministrow na drósy nadpad sćinike. Minister Asquith jim wupjerchny, rucže na jedyn automobil skocžiwschi, s kotrymž spěschnje wotjědže. Ministerej Birellej pak ßo hórje seńdže. Jemu klobuk na wuschi srasychu, kopachu jeho do nohow, hacž polizija sakrocži. Minister ßo sarjekny, automobil wužicž a klazajo woteńdže. Ministram Greyej, Churchillej, Harcourtej a Burnej pschiwißowarki žonjazeho wólbneho prawa wokna wubichu. 15 herjekarkow ßu sajeli.

Revolnzija w Mexiku.

W Mexiku je revoluzija wudyrika. Po zyłym połnózuym Mexiku je proklamazija Franziska Madera rosschěrjena, kotryž je ßo sa pschedßydu nakhwilneho knježerstwa w Mexiku pomjenował. Revoluzija ßo jenicžzy pschecžiwo nětcžischemu dołholětnemu presidentej Porfyrej Diazej měri. Tutón hižo 26 lět na cžole mexikanskeho knježerstwa steji a je ßebi wo Mexiko wulke sałkużby dobył. Wón je do sadołženeho a sanjerodženeho stata porjad pschinjeßł. Finanzy ßo pod nim lěto wot lěta porjedžachu, a Mexiko ßo rucže roswiwasche. Wěrno wschak je, so je Porfyre Diaz kózdy pospyt, s kotrymž dyrbjesche ßo jeho knjejstwo powalicž, s rasnosću w sarodku porasył. Teho dla jemu tež jeho pschecžiwnizy tyranstwo porokuja.

Sběžkarjo ßu zyku licžbu městow dobyli, tola knježerstwowi wojazy ßu ßo jich s wjetscha saßo smozowali. Sa to pak je ßo kraj s wonka městow sběžkarjam pschisamknył. Sběžkarjo ßu ßo tež města Torreona po ßylnym artilleriskim wojowanju smozowali. Połozja garnisony je padnyła, tež wjele měschcžanow je morjenych. 5000 muži, kotsiž na twarje mexikanskeje połnózneje želesnizy dźěłachu, ßu ßo spjecžili. Wobkhod po želesnizach ßo hacži. Powjesćž, so ßu presidenta Profyra Diaza skónzowali, njeje ßo hischcže jako wěrna wobkrucžiła. W Mexiku dyrbjachu ßo po jenym pißmje, njedželu w domje jeneho sběžkarja namakanym, wschitzy wyschschi sastojnizy a wudawak nowin „Impercial" moricž.

Spjecženza w brasilskim wójnskim łódžstwje.

W mórskim pschistawje brasilskeho hłowneho města Rio de Janeiro ßu ßo mužstwa dweju wójnskeho łódžow spjecžiłe a ßu ßwojich offizerow skónzowali. Na město Rio de Janeiro ßu někotre krócž tschelili. Spjecžowarjo ßebi wjetschu msdu a wotstronjenje pukow jako khostanje žadaju. Tež w Rio de Janeiro ßamym ßu pjecža njeměry wudyriłe. Wobkhad a wikowanje ßo hacžitej. W pschistawje leżaze druhe wójnske łódże pjecža se spjecžowarjemi sympathisuja.

Sswěra.

Cžaßy Napoleona prěnjeho budža hischcže dołho wopominane. Pod nim naschu wótcžinu dobyczerske wójska sapławjachu a jej mnoho ranow nabichu. To bě podobne, kaž by na njebju prut stał. To ßo tež dźěscžu hłuboko do pomjatka sacžischcži a hischcže starz na to spominasche.

Lěta 1806 khrobli Franzowsojo pruskemu kralej wjerchowstwo Ansbach, kiž je nětkole bajerske, wutorzechu a w nim tak sakhadžachu, kaž najhórschi njepschecželiło, doniž njebu Bajerskej pschepodate.

Tehdom bě w měscže Bayreuthu pruski krajny wyschschi lěßny mischtr baron Korla Bjedrich s Pöllnitz žiwy. Wón bě, schtož bě tehdom žadna wěz, prawje smyßleny wótcžinz, kiž njesboże ßwojeje wótcžiny hłuboko wobžarowasche a wschěch smužicže sazpěwasche, kotsiž ßo zusym móznarjam klonjachu a we wohidnym lischcženju ßwoje sboże pytachu.

Najwyschschi roskasował franzowskeho wójska, kotrež bě Bayreuth wobßadźiło, w Pöllnizowym ßamßnym domje bydlesche. Ale tež psched tym ßo Pöllniz se ßwojim smyßlenjom njetajesche. Tež dyrbimy wusnacž, so tutón njepschecželiski general Oudinot, kiž bě cžežzy ranjeny był a teho dla hacž do wulěkowanja pod reserbu roskasowasche, běsche dobreje powahi; teho dla wón ßwěrne pscheßwědczenje ßwojeho hospodowarja ßebi ważesche a měješe jeho se ßwojeho bliżscheho wobkhada bóle hódneho, dyžli tamnych, kiž běchu rady hotowi ßwój lud pscheradźicž, jenož so mějachu ßwój ßnadny wužitk s teho.

Duž ßo sta, so móżesche wyschschi lěßny mischtr, kiž měješe wutrobu na prawym blaku, w někotrych padach jako ßrjedžicžer skutkowacž, někotrejžkuli kschiwdże sadźěwacž a někotrehožkuli njesbožowneho s horzym sastupowazym ßkowom wußwobodźicž abo jeho woßud tola wołóżicž.

Składnosćzow k temu bě dosć, Franzowsojo drje jara ßebjewědomni jako dobyczerjo wustupowachu, ale běchu tež njedowěriwi pschecžiwo kóždemu, schtóž ßwoje wótcžinske smyßlenje saprěcž njemóżesche, jako bychu sdacże měli wo tym, so jich knjejstwo dołho tracž njebudże. A jich njedowěra jich dosć husto k ßurowosćži sawjedowasche; jich ßamohkowosć ßebi mnohi njewinowaty cžłowjski wopor žadasche.

Někotre podawki tež najměrniwischich pscheßwědczichu, so njepschecželej na žane waschnje wěricž njeje. Tak běchu barona s Völderndorfa s jeho ßkużobnikom satželili, dokelž bě, pschecžiwo wukasej, rakusku mjesu pschekrocžił. Tež knihikupza Palma k ßmjercži saßudźichu; to bě w auguscže ßamßneho lěta (1806). A runje tón pad s dobrym prawom roshorjenje sbudži, dokelž běchu jeho w Nürnberku s woprawdże helskej lescžu se skhowa wuwabili a bjese wscheho sprawneho prozeßa k ßmjercži saßudźili a wotprawili.

A tež Franzowsojo na njehańbite waschnje ludži k temu wuwabjowachu, so bychu jich ßamßne wukasy pschestupowali, so mohli jich potom s woprawdże helskim wjeßelom khostacž. Tak ßo sta pola Bayreutha.

K burej blisko tuteho města junu wjecžor dwaj Elsaßanaj w rostorhanej franzowskej uniformje pschińdźeschtaj, po sdacžu běschtaj ßmjercž mucžnaj a wot pscheschcżehowazych njepschecželow honjenaj. Ruzy stykujo bura proscheschtaj, so by ßo tola nad nimaj ßmilił a so by jeju, dokelž pucža njesnajetaj, w nozy psches mjesu dowjedł. Wonaj prajischtaj, so staj s franzowskeho wójska cžeknyłoj, so jeju nětkole koja a so byschtaj, hdy bychu jeju popadnyli, ßmjercž wěstu mękoj. So dźě móże to bur bjese wscheho stracha sćinicž. So je nóz cžmowa a so ßu jemu wobpucže wěscže derje snate, a so móże psched rańschimi ßměrkami saßo wrócžo bycž, ani so bychu jeho s najmjeńscha pytli.

Runjež bur nětkole s njesbožownymaj cžěkanzomaj ßobu cžerpjesche, bě jemu kruty wukas a ßurowy kónz barona s Völderndorfa pschejara hłuboko a twjerdże w pomjatku wostał, tak so ßebi njeswěri, njepschecželа hněwacž.

Duž ßo wobstajnje wobarasche, cžěkanzow pschewodžecž.

Ale hinak sćini to jeho ßyn, kiž bě wóßomnacże lět stary. Hdyž widźesche, so jeho nan na žałoscżaze próstwy zuseju njedźiwasche, jemu to tak blisko dźěsche, so jemu ßylsy do wocži stupichu.

Teho dla wón, so nan njeby jeho wotmyßlenje spósnał a jemu sadźěwał, se jstwy wuńdźe.

A hdyž potom zusaj mužskej, ruzy łamajo a na ßwój srudny woßud žałoscźo, njehospodliwy dom wopuscźišchtaj, wón jeju sadźerža a rjekny:

„Pójtaj so mnu! Ja chzu wamaj wupomhacź, ja chzu waju hischcźe dźenßa psches mjesy bowjescź.“

A schto ßo sta?

Lědma běschtaj mužskej w rostorhanej drascźe se ßwojim młodostnym wjednikom se wßy dóschłoj, daschtaj ßo do njeho a ruzy jemu swjasawschi jeho hischcźe w ßamßnej nozy franzowskemu ßudej pschepodaschtaj.

To cźěkanzaj njeběschtaj, ale franzowskaj njekhmanikaj, kotrajž, drje na wyschschi wukas, lud pruhowaschtaj, hacź też krute postajenja wobkedźbuje; na to waschnje ßebi Franzowsaj ßwoju katowsku mšu saßkużejchtaj.

Bayreuthßzy ßo hischcźe wot stróženja nad tutym njehańbitym njeskutkom shrabali njeběchu, tu nowy podawk ßwójbu wyschscheho lěßneho mischtra ßameho do cźežkeje srudoby a do woprawdźe ßmjertneho stracha sahna.

Baron s Pöllniz junu se ßwojimi lubymi sa blidom ßedźesche, tu runje pschecźel domu nuts pschiběža, prajo:

„Pomyßlcźe ßebi na tule bědu! Hischcźe njeje tydźeń nimo, so staj Völderndorf a jeho ßkužobnik morjenaj, hischcźe je wutroba wschěch nad helskej pscheradu wboheho nadobneho burskeho młodźenza roshorjena, a hižom ßo nowy njeskutk pschiprawja!

Baron Falkenhausen je wczera we ßwójbnych należnoscźach s Rakuskeje k nam pschischoł. Sa dwaj dnjej by ßwoje wězy w měrje srjadował a budźišche ßo saßo pokojnje do ßwojeje domisny wróćił a nětkole w jastwje ßedźi; pschetož jeho maju sa wußlědźerja a pschejara k wěrje podobne je, so budźe jeho poßledni wuhlad do měschcźanskich hrjebjow, so bychu jeho tšélby franzowstich grenaděrow morike.“

Tu wyschschi lěßny mischtr rosbudźeny wot blida skocźi.

„Schto?“ wón hněwnje praji, „njecha-li my ßo prózowacź, tajku njekniczomnoscź wotwobrocźicź! Mohł ja wjedźecź, so je mój bratr we ßmjertnym stysku, a tola sa nastajanym blidom prósdny ßedźo wostacź?“

Potom ßo na pschecźela domu wobrocźi.

„Snajecźe wy knjesa barona s Falkenhausen po woßobje?“

„Haj!“

„Dobre! Dha mi jeho hacź nanajdokładnischo wopißajcźe; dokelž smylk mohł wulke njesboże sawinycź.“

Pschecźel cźinjesche, kaž mějesche kasane a wyschschi lěßny mischtr ßo rukomaj ßwojeje młodeje mandźelskeje a ßwojich dźěcźi wutorže, kotrež běchu jeho, njesboża ßo nadźeło, pschimnyke a w runym měrje ke generalej dźěsche.

„Mój generalo“, wón rjekny, runje ßkyschu, so ßu waschi grenaděrojo mojeho najlěpscheho pschecźela, barona s Falkenhausena, sajeli a do jastwa ßadźili. Ja jeho snaju a wěm, so je wón jenicźzy ßwójbnych wězow dla s Rakuskeje ßem pschischoł a by sa dwaj dnjej ßo saßo wrócźił, bjes teho, so by franzowskej wězy ani s najmjeńscha seschkodźił. Mój generalo, dźiwacźe-li na moje ßkowo jenož trochu, wußwobodźcźe mojeho pschecźela!“

General Oudinot wotmolwi:

„Mój knježe, wěm, so je wasche ßkowo ßkowo cźeßneho muža; ale schtóž chze, kaž nasch narod, ßwět s bajonetom dobycź, tón ßo s pscheradu tak cźasto setkawa, so ßmě jenož woprawdźitym wězam wěricź!“

„Nó dobre“, wyschschi lěßny mischtr snapschecźiwi: „jeli so wam moje ßkowo njedoßaha, wsmicźe woprawdźitu wěz! Wostajcźe mojeho pschecźela tak dołho ßwobodneho, doniž ßwoje należnoscźe srjadował njeje, a ja sa njeho niz jenož se ßwojej cźeścźu, ale też se ßwojim žiwjenjom rukuju.“

Tu twjerdy general, bjes mała hnuty, rjekny:

„Je-li temu tak, dam waschemu pschecźelej na dwjej dnaj ßwobodu. Wón njech ßwoje pucźe dźe, wy pak wostanjecźe tak dołho sajaty. Wróćí-li ßo sa dwaj dnjej, dam jeho s wojakami hacź na mjesu dowjescź; njewróćí-li pak ßo wjazy, ßym prawje měł, so ßym ßo woprawdźitych wězow dźeržał, a by-li mi też hischcźe bóle żel bykło, lědma bych waß mohł wukhowacź.

Nó, potajkim, scźe-li ßo wy krucźe rosßudźił, mój adjutant waß pschewodźi.“

Tak wyschschi lěßny mischtr s adjutantom dźěsche, so by jateho wopytał. Psched khěžu, kiž sa jastwo ßłużesche, stejesche straźnik. Wyschschi lěßny mischtr nimo njeho po skhodźe horje khwatasche, adjutant něschto krocźeli sa nim. Tak bě schwarnemu mužej mózno, do jastwoweje jstwy psched ßwojim pschewodnikom sastupicź a knjesej s Falkenhausenej, kotrehož po wopißanju ßwojeho pschecźela hnydom spósna, pschischeptnycź:

„Ja waß wutorhnu! Wy scźe mój najlěpschi pschecźel!“

Tu adjutant hižom sastupi a duž baron s Pöllniz kaž by rjekł wujaßnjejo pokracźowasche:

„Ja potajkim s tehole wokomika dwaj dnjej dołho se žiwjenjom a s cźeścźu sa tebje rukuju. Duž dźi a srjaduj ßwoje należnoscźe! Ty ßu ßwobodny!“

Sajaty bě ßo bórsy do róle namakał, kotruž bě jemu zyle zusy, ale nadobny muž tak na dobo a njejapzy nanucźił. Wón ßwojeho spomožerja jako ßwojeho pschecźela wobja, ßlubi jemu, so ßo sa dwaj dnjej saßo wrócźi a wuńdźe potom se jstwy, w kotrejž wyschschi lěßny mischtr dwaj dnjej a dwě nozy dowěrnje na jeho wrócźenje cźakasche.

Ssurowaj běschtaj taj dnjej jeho mandźelskej. Jeje dowěra k zyle zusemu cźłowjekej tak wulka bycź njemóżesche, so budźišche mohła jeje stysk wo lubeho mandźelskeho a nana jeje dźěcźi pschewinycź.

We ßwojej wobrasnoscźi widźesche wboha žona, so bě zusy hižo dawno cźeknył a jeje muża hrósbnemu woßudej pschewostajił. Wona widźesche, kak jeje muž hižom psched wójnskim ßudom steji, psched wotewrjenym rowom, hižom ßłyschesche tšélby praßnycź na ßwěrnu wutrobu mandźelskeho. A hdyž postajeny cźaß hižom sa krótke hodźiny wuńcź hrożesche, bjes teho so by nan pschischoł, chzyesche žona bjes mała sadwělowacź a dźěcźi płakachu s njej ßobu a žane ßkowo domjazeho pschecźela ju njemóżesche směrowacź.

Takle pschińdźe jara spěschnje poßlednja hodźina a — s njej baron Falkenhausen a tak bu ßwěrny spomožeŕ ßwojej ßwójbje saßo daty, nadobny muž sa ßwój rjekowski skutk mytowany.

— Kónz. —

Ze Serbow.

S Budyschina. Artilleriski regiment do Budyschina pschińdźe. Hižo psched 15 lětami rěkasche, so ßo jedyn artilleriski regiment do Budyschina położi. Město artillerije pak lětßa husarojo do Budyschina pschicźahnychu. Tola s tym hischcźe njebě plan spuschcźeny, so ma ßo też artillerija do Budyschina dacź. Cźaß k temu ßo sda jara blisko bycź. Ležomnoscźe sa artilleriske kasarny ßu ßo hižo kupike. Wone ßo s połodnja pěscheho regimenta cźišło 103 a s ranja husarskich kasarnow namakaju. Tamnische rune ležomnoscźe ßo sa kasarny derje pschihodźa.

— (Holza ßo shubiła.) Wot 18. novembra je ßo tu ßłużaza 29 lětna holza Ida Lemkez shubiła. Holza je powjedała, so budźe ßebi se ßwojim lubym, 19 lětnym kótkarjom Münchhofom žiwjenje wsacź. Tutón je ßo teho runja wot teho cźaßa shubił.

— **Wschěch dowěrnikow Wjeßneho wólbneho towarstwa** proßymy, so chzyli sapißy ßobustawow a pschinoschki wotedacź ßwojemu hłownemu dowěrnikej, pak hnydom naschimaj połkładnikomaj bratromaj knjesej kublerjej a gmejnskemu pschedstejicźerjej Delanej w Hornim Hunjowje abo knjesej kublerjej Delanej w Bacźonju. Jedyn s nich je kóždu ßobotu wot $^1/_2$10—$^1/_2$11 w Sserbskim Domje (khofejowni) k rěcźam. W tutym cźaßu ßu tam stajnje wjedniży Wjeßneho wólbneho towarstwa pschitomni.

Dale namołwjamy, so chzyłe ßo kwitowanske knižki, je-li hischcźe hdźe žane ßu, wotedacź, prjedy hacź druhe tsityßazy nakładujemy. Tele knižki pschijimataj kk. Delanaj. Skutkowanski wubjerk.

— Pokhroma ßo njedźiwajzy wscheje wobhładniwoscźe dale rosschěrja. Na nju je skót na knježim dworje w Barcźe a na kuble hamtskeho pschedstejicźerja Wucźerja w Kschischowje skhorił. Też w měschcźanskej rěsarni w Barlinje je pokhroma s nowa wudyrika.

— (Wulki ßněh.) We wschěch krajach ßrjedźneje a połnócźneje Europy je ßo wulki ßněh naschoł. S woprědka wón tajesche, a w rheinskej krajinje a w Franzowskej ßo napjate rěki psches brjohi wuliwachu. Wobydlerjo w powodźenych krajinach dyrbjachu psched wulkej wodu zofacź, po prěnich nóznych smjerskach pak je ßo strach minył, wulka woda je rucźe woteběrała.

Wulkemu ßněhej je ßo w alpach ßurowa syma pschidała. Thermometer je 14 gradow pod null padnył. W Fleimskim dole ßu jeneho dźěłacźerja smjersnjeneho namakali. Pschi hospizu Berninaskeho pschełhoda ßněh 3 metry wyßoko leži. Tak wulki ßněh ßo tam hewak jenož w póstnej krutej symje nadeńdźe. Też we hłubje ležazych krajinach, kaž w Zürichu, ßo wschědnje ßněh dźe.

W Galiziskej a ruskej Pólskej je ßo tsi dny sa ßobu pospochi ßylnje ßněh schok. Někotre cžahi ßu na želesnizach w ßněßy tcžazy wostake. Někotre galiziske města ßu zyle wot wobkhoda wotsamknjene.

S Maleho Wjelkowa. Jara ßylnje bě sańdženu njedželu hłowna shromadžisna tudomneje nalutowarnje a wupožcžernje wopytana. Towarstwowy pschedßyda, knjes kubleŕ Mynk, poßedženje wotewriwschi sliczbowarjej, knjesej Manjokej, ßłowo da. Po sliczbowarjowej rosprawje ßu wschě dokhody 171,700 hriwnow, wudawki 171,600 hriwnow wucžinike. Na dań je ßo mako pjenjes dawako, njedžiwajcy teho je ßo 1000 hriwnow wjacy pschijako, hacž wudako. Rosprawnik wobžarowasche, so towarstwowe ßobustawy tak mało pjenjes towarstwu na dań noscha, hacž runje je wono s 3½ proz. sadanja, mjes tym so Budyska měschczańska nalutowarnja a krajnostawska banka jenož 3 prozenty danje dawatej. W běžnym liczenju dokhody 94,800 hriwnow, wudawki 91,600 hriwnow wucžinichu. Po napominanju lońscheje hłowneje shromadžisny je ßebi 10 ßobustawow konty w běžnym liczenju wotewricz dako a je pilnje wužiwako. Wobrót w towarstwowej skladowni hacž do hłowneje shromadžisny 50,000 hriwnow wucžini. W towarstwowej skladowni ßu stajnje rzane wotruby dostacz, dale najlěpscha semskoworjechowa mucžka. Rosprawnik radzesche, howjadam po hłowje wschědnje jenoż 1 punt droheje laneje mucžki dawacz a jako sarunanje 1—2 puntaj semskoworjechoweje mucžki. Na skladze ma towarstwo tež stajnje běły majßowy schrót snamki Aza k kormjenju. Wón je stajnje cžiły a strowy a ma tußamu žiwnostnu hódnoscz, kaž žołty majßowy schrót, kotryž pak je husto se skaženeho majßa dźěłany. Pschi tym je běły majßowy schrót khětro tuńschi. Rosprawnik dale Magdeburgske schtyrirózkate palmosornowe woßuchi poruczowasche; te drje ßu bróžsche dyžli kulojte cžěske, tola wjele lěpsche. Palmosornowe woßuchi na mloko cžerja, porjedženja butsiny ßłód a pschi wschědnym wužiwanju wone butru twjerdu cžinja. Piwowe ßłodžisny ßu ßo mako kupowake, tola ßu wone strowa piza. S piwowymi ßłodžisnami měschane ßykanje skót rad žerje.

Pschi scžěhowazym rosrěczenju po namjecze redaktora Ssmolerja shromadžisna knjesej Manjokej sa ßwědomite a wustojne sastawanje jeho sastojnistwa dźak praji, tola ßo pschejesche, so by wón pschichodnje rosprawu w ßerbskej rěczi podak. Też knjes monsignore Skala pschitomnych napominasche, so bychu ßwoju maczerninu rěcz, hdyž ßo hodzi, k płacziwosczi pschinjeßli. Knjesej sliczbowarjej khwalbu sa wustojne wjedženje sliczbowanjow dawschi, wón namołwjesche, so bychu towarstwowe ßobustawy ßwoju czeledź a dźěczi pohonjake, ßebi pola towarstwoweje nalutowarnje nalutowanske knizki sakoliczi. Knjes kanonikus farař Žur namjetowasche, so by sliczbowař kóždu njedželu dopołdnja wot 10 hacž 11 hodźin w Sserbskim Domje w Budyschinje pschitomny był a tam nalutowanske pjenjesy pschijimał. Na bliske ludliczenje spominawschi knjes farař Žur napominasche, so bychu wschitzy Sserbjo ßo jako Sserbjo sapißali a so njebychu ßwoju wobkhadnu rěcz němsko-ßerbsku mjenowali, wschak dźě Němzy, kotsiž franzowszy abo jendželszy rěcza, też ßwoju wobkhadnu rěcz jendželskoněmsku abo franzowskoněmsku njemjenuja.

Se Sskoneje Borschcze. Podawisna wo kranjenju huß w naschej wßy njeje ßo psched tydženjom zyle po wěrnoscži wopißała. So je paduch sawostajenej hußyzy papjeru s hróncžkom sa schiju powěßnył, ßu ßebi ludźo s pscheźiwej fantasiju wumyßlili. Wěrno pak je, so je jedyn paduch tudomneho žiwnoscżerja Kětana dwójzy domapytał. Prěni krócz bě wón s njesamknjeneho khlěwa jenu hußyzu wotnjeßł. Na to Kětan ßwoje hußy twjerdże samkasche. Tola s tym ßo paduch njeda wottraschicz. Wóndano wón samk wotpaczi, ßebi se schěscz huß schtyri najrjeńsche swubjera a jim hłowu wotrubawschi je ßobu wsa. Wobkradnjeny je ßo hnydom prózował, njehańbicžiweho paducha wußlědžicz. Wón teho dla žandarma proschesche, so by ßo paduch s polizajskim ßlědźerskim pßom pytał. To wscho bě podarmo. Žandarm jemu praji, so dyrbjał, hdy by ßo polizajski poß s Draždźan skasał, też wschě s tym swißowaze pjenjeżne wudawki saplacžicz. Te pak bychu ßnadź wjetsche byle, dyžli hódnoscz kradnjenych huß, a teho dla wobkradnjeny wot polizajskeho pßa wothlada. Jemu ßo hischcze dźenßa spodžiwne bycz sda, so dyrbi wobkranjeny wußlědženje paduchow saplacžicz. Hacž dotal je pschezo knježerstwo wschě khósty pschewsało. Hdy by temu nětkole hinak było, bychu paduschi a drusy słóstnizy dobre cžaßy měli. Schto dha nasch ßejmski sastupjeŕ knjes Soba wo tej wězy měni? Hdy by ßo wón tola ras pola knježerstwa sa tym wobhonił! Kradnjerja Kětanez huß hischcze njejßu wußlědžili. Někotsi wobydlerjo nascheje wßy měnja, so wón k zwólbje rubježnych hońtwarjow ßłuscha, kotsiž wokoło Cžemjerz a Ssloneje Borschcže po nozach tšeleja. Woßebje w kerkach „na khorje“ psched Sslonej Borschczu ßo husto w nozy tšelecz ßłyschi.

S Brěsy. Sańdženu njedželu ßwjeczeschtaj tudomny žiwnoscżeŕ knjes Jan Probst a jeho mandželska Marja Madlena rodżena Měrczinkez s Rodez, ßwój 50lětny mandželski jubilej. Dźěczi a pscheczeljo běchu ßo w jeju domje seschli a se ßwojimi sbožopscheczemi bohate dary ßobu pschinjeßli. Woßadźinaj duchownaj też wobaj psched wjeczorom pschińdźeschtaj, knjes farař Kschižan wudźěli mandželskimaj po ßwjedźeńskej rěczi zyrkwine žohnowanje, po czimž knjes duchowny Voigt po sbožopschejazných ßkowach jimaj tu wot wyßokeho krajneho konsistorstwa spožczenu czestnu ßerbsku bibliju pschepoda. Na to ßo shromadnje „Njech Bohu dźakuje“ wuspěwa. Knjes Probst bě w prjedawschich lětach gmejnski a też zyrkwinski pschedstejicżeŕ, je wot sałożenja Hodźijskeje nalutowarnje, potajkim nimale 20 lět, ßobustaw jejneho pschedßydstwa a je se ßwojej mandželskej widżany a lubowany. Duž bě też dźělbracze na jeho jubileju tajke rjane. Bóh dał, so by ßo se ßwojej mandželskej kaž hacž dotal, tak też hischcze dołhe lěta dobreje strowoscze swjeßelicz mohł!

S Myschez. Hewak ßo lětßa na to skorži, so je mało sajazow. Kaž ßo sda, ßu wone s zyleje wokoliny na Myscheczański a Prěczański revěr czekke, dokelž móża tam w dobrym měrje žiwe bycz. Pschi poßlednjej hońtwje ßo tu jenoż tak se sajazami mjetwjesche. Jedyn spěschny hońtwař s Baczonja sa krótki czaß 8 wuschakow spraska a dźewjateho wón satepta. Njewobhladniwy sajaz bě mjenujzy zyle wotwuknył, ßo bojecz a teho dla bjes staroscze w ßněßy spasche. Wscho hromadże je ßo 46 sajazow potšelako. Mnohim ßu dobroczinwi hońtwarjo běžecz dali. Bojachu ßnadź ßo też, so by płaczisna sajazow w Budyschinje nahle spadnyła, hdy by jich na dobo pschewjele na wiki pschischło. Pódla teho ßmjertny wokoj 30 bažantow mori.

S Panczizy. Pschi napschemoleczenju ballonow sakskeho powětrojeßdneho towarstwa ballon „Zwickau“, kotryž pschekupz Bertram s Kamjenizy wodżesche, pola klóschtra Marijneje Hwězdy wospjet njekahodnje do semje sawadźi. Pschi tym s czołmika korb wulecza, kotryž pódla jeneje piły a ßekery proviant powětrojeßdnych wopschijesche: dwě bleschi schampanskeho wina, ßłódnu kokoschazu poliwku a rajßowu mjaßowu juschku w thermoskich bleschach. Powětrojeßdni sa shubjenymi kschewisnami srudni shladowachu. Knjes Bertram drje hnydom sa nimi visitnu khartku fukny, tola ßo wón njenadźijesche, so te rjane wězy saßo dostanje. Czim wjeßelscho bě wón pschesłapjeny, sa někotre dny poßykku klóschtrskeho hejtmana dostawschi. Wona piku, ßekeru, kokoschazu poliwku a rajßowu juschku wopschijesche, tola to najlěpsche, bleschi schampanskeho wina pobrachowaschtej. Tej běschtej, kaž klóschtrski hejtman pißasche, wuběžałej; tak bě jemu s najmjeńscha namakał powjedał.

S Wjeleczina. Sboże pschi njeßožu je tudomny 34lětny pomožny wuhibař Thomas měł. Hdyž na dwórnischczu ßwoju ßłużbu czinjesche, ßo w ßněhowym mjeczelu pschijědżazeje lokomotiwy njedohlada. Wona jeho se ßněhowym płuhom podtorhny a jeho kruch ßobu wleczesche. Thomasa ßu hnydom domoj dowjesli. Na ßboże ßo wón njeje czežko franił.

S Boschez. Schtwórtk tydženja bě tu hońtwa, pschi kotrejž ßu 138 sajazow, 10 bažantow, 5 kurwotow a 2 wrénje potšeleli.

S Khróschziz. Sańdżeny schtwórtk bě tu wulka hońtwa. 64 sajazow, 6 ßornow, 28 bažantow a 1 lischka pod wokojom hońtwarjow spada.

Se Sswinatnje. Pschi poßlednjej hońtwje ßu na naschim revěrje 46 sajazow, 30 bažantow a 1 ßornu tšelili. Mjes sajazami bě jedyn, kotryž mějesche we wuchu snamku s napißmom „Ohornska hajńkownja cžißło 92. 1909. Tónle wuschak je jedyn s tych ruskich sajazow, kotrež ßu ßo loni na Ohornskim revěrje wußadźike. Wucho se snamku je ßo Khróschczanskemu hońtwarskemu towarstwu pschepodało, kotrež jo k wopomnjenju khowa.

S Bukez. Tydženja ßo pißasche, so je tudomna gmejnska rada wobsamkła, naschu wjeß w nozy s elektriskim ßwětłom wobßwětlicz. Temu hischcze zyle tak njeje; pschetož Bukeczańska gmejna hischcze njeje tak samožita, so mohła ßebi tajki luxus dowolicz. Budźemy pak sa lubo bracz, hdyž budźa ßo straschne městna wjeczor hacž do 9 hodźin a na wurjadnych dnjach hacž do 10 hodźin wobßwětlicz.

S Kobliz pola Kumwałda. W Rößlerez statoku sańdżeny schtwórtk rano wokoło 3 hodźin s bróżnje wohen wudyri, kotryž ßo

tež na pschitwarjene domske wupscheſtrje. W ßwißlach Rößlerez pohoncz ſpaſche, kotryž ßo ſ kurom ſadußy. Brózeń je ßo do cžiſta ſpaliła, ſ kheže pak ßo jenoz kósła wotpalichu. Mjes tym ſo Kalauchez fabrikſka wohnjowa wobora ſ woborami ſ Wbohowa, Roswodez a Krostawy woheń haſcheſche, ßo paduſchi do ſkładownje Kalauchez fabriki dobuchu a tam kradnychu.

S Wuhanczig. Tu ßu 4 woßoby na tyfus ſkhoriłe. Jena ſ nich, kotraž bě ßo do Budyſkeje měſchczańſkeje hojernje daka, je tam wumrjeła.

S Rakez. Hacž runje bě ſańdżena njedżela khutny dżeń, tola wjeßeła myßl w poßedżenju ßerbſkeho towaŕſtwa „Lipy“ knjeżeſche. Hižom do 5 hodżin pjelnjeſche ßo jſtwa, w kotrejž ßo poßedżenje wotbywa. W pſchitomnoſczi 31 ßobuſtawow wotewri knjes pſchedßyda Miczka poßedżenje, tola dobreho ßerbſkeho waſchnja dla bjes ſpěwa. Powita tež pſchitomnych hoſczi Stróżenczańſkeho burſkeho towaŕſtwa, wyßokodoſtojneho knjeſa farara Gólcża a knjeſa wuczerja Krala ſ Khróſcziz. Woßebje ważne bě tón dżeń, ſo bě runje 30 lět, ſo bu knjes pſchedßyda jako nowy ßobuſtaw do towaŕſtwa pſchijaty. Ssobuſtawy běchu dobrowólne dary ſkładowali a rjanu wißatu lampu knjes farař Gólcz ſ wutrobu hnujazymi ßkowami pſchepoda, jemu ſ wutrobu ſboże pſchejo k dalſchemu pſchichodej. Jubilar pſcheßkapjeny, ßo wutrobnje dżakowaſche. Nětko jimaſche ßo knjes wuczeŕ Kral ßkowa a pſchednoſchowaſche ſ jaßnymi ßkowami wo „Oberammergauſkich paßionſkich hrach“. Wón nam ryßowaſche krajinu, lud a hry tak żiwje, jako bychmy tam ſaměſczże ßami byli. Na kónzu ßwojeho pſchednoſchka naß napominaſche, ßwěrni Sserbja woſtacz w ßkowach a ſkutkach. Jemu a knjeſej farařej Gólczej budź na tutym měſcże hiſchcże wutrobny dżak prajeny. Pſchi debacże ßo wobdżělichu knjes Wirth ſe Stróże, knjes farař Gólcz, kk. Hoffmann a Paulick ſ Rakez a Wirth ſ Jitka. Dopißy běchu w běhu ſchtyrjoch njedżel dóſchłe wot knjeſa wuczerja Bergera ſ Rakez (dżak ſa ſbożopſchecże k jeho kwaßej), towaŕſtwa „Sserboßław“ ſ Khróſcziz, knjeſa wuczerja Sſkodeńka ſ Panczig a towaŕſtwa „Cžornobóh“ ſ Draždżan. Pſchi wjeßełej ſabawje hiſchcże dołho hromadże pſchebywachmy, hacž po 9 hodż. pſchedßyda poßedżenje ſkónczi w pſchitomnoſczi 19 ßobuſtawow, tola bjes ſpěwa. Tak na ſaßowidżenje njedżelu 4. adventa, w kotrymž poßedżenju ſaßo jeneho jubilara ßkawimy, a ſkónczńje wo ſabawnym wjeczoru jednamy.

S Rakeczańſkich ſtron. „Cžeho dla njedyrbjał ßebi popſchecz, hdyž mam pjenjes a khwile doſcz?“ Tak pſched někotrymi dnjemi muż praji, kotryž w jenej korczmje tſi dny ſa ßobu pijeſche a tež druhim do ßyteje wole dawaſche. A ſchtó bě tutón brojeŕ? Jedyn ßerbſki rataŕ ſ pruſkeje Łużizy, kotryž bě ßwoju żiwnoſcz ſa rjany pjenjes brikettowej fabrizy pſchedał, do kotrejež nětko jeho ßynaj na dżěło khodżitaj. — Lubi ßerbſzy ratarjo, wulzy a mali, hdyž pſchedawacże ßwoje leżomnoſcże a ſtatoki, ßamoſtatnoſcz ßwojich potomnikow ſaniczujecże, woprujecże je wulkemu kapitalej, kotryž wſchě ßamoſtatne exiſtenzy, w ßrěnim ſtawje ßo namakaze, mori. Najwjetſchi dżěł dżěczi tych, kotſiž ßu ßwoje leżomnoſcże pſchedali, dże do měſtow a fabrikow a powjetſchuje tam ßyłu proletariarow. Njech hiſchcże jedyn pſchikład ſe ßamßneho nawjedżenja powjedam. Snaju kublerja w Draždżańſkich ſtronach, kotryž pſched něhdże 20 lětami ßwoje kubło Draždżańſkemu twarſkemu towaŕſtwu ſa 100,000 toler pſcheda. Tutón prjedawſchi ſamożity njewotwißny muż nětko w Draždżanach dróhi mjecże, ſo by ßo někak ſeżiwił. A kelko druhich je tón ßamy woßud měko! S lohkej myßliczku ßo wjele ratarjow wot ßwojeho wobßedżeńſtwa dżěli. Po ſtatiſtizy ſakſkeho knjeżeŕſtwa ßu w Sakſkej wot lěta 1882 hacž do lěta 1907 wulkoleżomnoſczerjo a induſtrija 16,250 ßamoſtatnych rataŕſkich ſtatokow pokupili. Podobnje je tež w rjemjeßle. Kelko ßamoſtatnych miſchtrow je ßo ſe wſchědnje wjetſchej bywazej konkurrenzu wulkeho kapitala ſniczińko! Sa to jedyn mały dopokaz: W lěcże 1907 bě ſe 134,233 organiſowanych fabrikſkich dżěłaczerjow něhdże 3000 muży, kotſiž běchu prjedy ſtamoſtatni miſchtrjo byli, a wjazy dyžli 9000 muży, kotſiž běchu prjedy ßamoſtatni ratarjo byli! Huſto ßo praji, ſo chze ſozialdemokratija ßrěni ſtaw ſniczicz; to drje wona chze, tola wona to njeſamóże a tež njetrjeba, pſchetož to dżěło wulki kapital ſa nju dokonja. Sozialdemokratija je ſcżěhowk wulkeho kapitala. Prjedy, hdyž w Němſkej hiſchcże wulki kapital tak roswity njebě, tež tu żaneje ſozialdemokratije njebě.

Tola wróczmy ßo do pruſkeje Hornjeje Łużizy. Tam nětkole mnoſy ratarjo ßwoje ſtatoki ſ mochom a prochom brikettowym fabrikam pſchedawaju. W poßlednjej hodżinje ßo tamniſchim ratarjam radźi, ſo bychu jenoż to, ſchtoż pod ſemju leżi, pſchedawali, niz pak leżomnoſcz ßamu. Po wotewſaczu podſeńſkich kubkow żadajcże ßebi je ſaßo ſrunane ſ krutym wuczinjenjom wróczo. Tak wobkhowaja ßerbſzy ratarjo a jich dżěczi ßwoje ſtatoki a exiſtenzu a, ſchtoż je wulzy ważne, ßwoju njewotwißnoſcz.

Kedżbujcże też ßwěru na to, ſo macże wſchudże ſaſtupjerjow, kotrymž możecże ſchkitanje ßwojich intereßow poknje dowěricz. Hdyž muża do ßejma wolicże, żadajcże ßebi wot njeho, ſo by wón krucże a ßwěru waſche intereßy ſaſtupował. To płaczi ſa wſchě wólby, woßebje ſa gmejnſke, zyrkwinſke a ſchulſke. Bohużel ßo na to ſ měſtnami pſchemało ważnoſcże kładże. Runje nětko, hdyž liberalny moloch, kotrehož heßko je: „Pſchezo wjazy, tola żenje doſcz!“ do naſchich wßow dreje a chze knjeiſtwo na ßo ſtorhnycz, dyrbimy krucże hromadże ſtacz. Abo chzecże ßebi tajkich muži ſa ſaſtupjerjow wuſwolicz, kotſiž naß hewak pſchezo „hłupych ßerbſkich burow“ mjenuja a ßo tola ſ naſchimi pjenjeſami żiwja? To ßo njeßmě dale ſtawacz. Duż, ratarjo, burjo, żiwnoſczerjo, khěżkarjo a dżěłaczerjo, njedajcże ßo nikomu ſaßlepicz, ſtejcże krucże hromadże, dowěrcże ßo tym, kotſiž njebojaſnje ſa waß wuſtupuja, dajcże tajkim ßwój hłoß, kotſiž jako ſcheſcżijenjo khroble ſa prawo a prawdoſcz wuſtupuja! J.

S Wjaſonzy. Njeſboże ßwójbu ſtareho Valtenſkeho mkyńka doma pyta. Wutoru tydżenja ßo Valtenſki mkyn wotpali, ſ cżimž ßwójba ßwój ſtatok ſhubi. Hižom naſajtra powjeſcz ſ Draždżan pſchińdże, ſo je ßebi jich jeniczki cżežko khory pſchichodny ßyn, moleŕ Urban, żiwjenje wſak, mjes tym ſo je hižom pſched někotrymi lětami jeniczki ßyn w najlěpſchich mużazych lětach wumrjeł.

S Dubrawki. 29. oktobra bě ßo ſ tudomnych jamow cżěßla Pětr Narczik ſ 2000 hriwnami ſhubił. Nětko je ßo wón wrócził, pjenjeſy hacž na 48 pjenjeżkow ſwudawawſchi. Narczika ßu Hródkowſkemu ßudej pſchepodali.

S naſcheho ſchulſkeho hubjenſtwa. Skoro wěrje njepodobna powjeſcz pſchińdże ſ Rakez. Tam je ſ 1. oktobrom t. l. ßem wuczenje ßerbſkeho cżitanja ſaſtako. S jeneje druheje ſtrony, kotruž tu khwilu hiſchcże mjenowacz nochzemy, ſhonichmy, ſo tam ßerbſke dżěczi, ſ tych je jich tam 90%, pola druheho wuczerja, kiž je Sserb, ani deneho khěrluſcha ßerbſki njeſpěwaja. Na ſaſpěwanje ßerbſkeho ſpěwa je „Spěwneje radoſcze“ ani njepomyßlimy. Namolwjamy wutrobnje lokalne ſchulſke inſpekzije, ſo bychu pſchecżiwo wſchěm njeſakonoſczam w ßerbſkich ſchulach raſnje ſakroczike. Hewak poniża ßo naſche ſchule na ſkhodżeńk hołych „Germaniſierungsanſtalten“. Wone pak maja bycz wukubłarnje luda. „Sakſke knjeżeŕſtwo żenje niczo pſchecżiwo Sserbam njeſměje“, tak wotmolwi w lěcże 1848 miniſterſtwowy pſchedßyda deputaziji Sserbow. Ssmy kónz julija t. l. kultußowemu miniſterſtwu 28 ſtron wobſchěrny ſ maſchinu pißany ſpiß pſchedpołożili. W nim ßmy ſakſkemu knjeżeŕſtwu na wulkej ßyłe ſe ßwědkami wobkrucżenymi dopokaſmami pſchednjeßli, kak ßo Sserbam ſakońſke prawa w ſchulach w Sserbach ſaniczuja. Mjes tym je ßo ſ nowa maczińſna nakopika. Njech ßebi nichtó njemyßli, ſo Wjeßne wólbne towaŕſtwo ſadrěmuje. Hnydom po hodżoch ſ wjetſchim wotmachom naſche dżěła ſapoczńjemy. So tu pokoju lěta wotpoczowachmy, ma ßwoje winy. Najprjedy najnjepſchihódniſche żujowe wjedro, potom manevry, kermuſche a nětko adventſki póſt. Wjeßne wólbne towaŕſtwo póńdże ßwój pucz po ßkowach wótczinza Imiſcha: „Sserbjo boja ßo Boha a cżeſcża ßwojeho lubowaneho krala.“ E. B.

S Polpizy. Wulke ſpokojenje ſbudżuje w naſchim wobydleŕſtwje pſcheßadżenje kralowſkeho wyſchſcheho hajnika dr. Mänela. Wón njemějeſche ſrosumjenje ſa naſch wjeßny lud a wjeßne potrjebnoſcże. Teho dla njemóżeſche ßebi ſe ßwojimi pſchiprawami pſchikhilnoſcz wobydleŕſtwa dobycz. Se ßwojimi naprawami je ßamo cżaſto wulku njeſpokojnoſcz w naſchim hewak měrnym wobydleŕſtwje ſbudżik. Naſchemu ßejmſkemu ſapóßłanzej knjeſej Sobje ßmy jara dżakowni, ſo je ßo po naß horje brał. Wón je ſmużniwje naſche ſprawne wobſkorżby pſched najwyſchſche měſtna noßył. Ssu dżě jemu to wěſczi ludżo ſa ſko měli, ale knjes Soba njech je ſpokojom. Cżi jeho wolili njejßu, ale my, kotrychż wón nětko tak ßwěrnje ſaſtupuje. Pſchejejemu knjeſej Sobje dobru ſtrowoſcz, ſo by mohł ſa prawa wjeßneho ludu, hdżež ßo ſ nohomaj teptaja, khroble wojowacz. Tež najlěpſche a najſprawniſche knjeżeŕſtwo w ludu njepokoj ſbudźi, hdyž ſaſtojnizy nimaja ſroſumjenja ſa lud. Połpiczan.

Se Zitawy. Ssrjedu pſchipołdnju ſta ßo na żeleſnizy pola Woſtrowza khětre njeſboże. Ssobupuczowazy to na ſcżěhowaze waſchnje wopißuje: Něhdże 1000 metrow pſched Woſtrowzom buchmy ſ hrimanju podobnym ßurowym ſaſiorczenjom na napſcheczne ſcżěny woſow wjerhnjeni. Praßnjenje, kaž by wſchitko rosmjeczene było, ſakſchiknjenje — woßebje żónſkich puczowazych — a cżah ſaſta.

Lokomotiva wótrje rżizy dale hwisdasche, smachi běchu pucźowazym se ßakow na hłowu spadake, někotsi knjeża, na kawki sestakawschi, ßo widlischcźojcźe ßakow dźerżachu; tola dalschi stork njesćěhowasche. Pucźowazy, blědźi wot wustróżenja, na ßo hladachu. Mużizy durje wotstorhnychu, wuskoczichu a widźachu, so bě cźah prědku sarocźeny s nakkadnymi wosami, kiž běchu wot Wostrowza pschihnake. Pucźowazy dale spósnachu, so běschtaj se 4 napscheczźiwo pschihnatych wosow dwaj dospołnje roskuskowanaj; wóski a koleża běchu s dźěla wottorhane, nakkadźene kubła běchu po semi w ßněhu rosmjetane. Jedyn storkaŕ (puffer) bě s hrósbnym napraskom s najmjeńscha tsizeczi metrow daloko wotczińnjeny; lataŕnje runje tak daloko cźińnjene leżachu. Po tutym móznym wustróżenju ßo wschitzy pucźowazy wulzy sradowachu, so nichtó wo żiwjenje pschischoł njebě; nješchto ßnadnych sranjenjow bě ßo stako.

Wina njesboża bě, so běchu psched pschijěsdom ludźazeho cźaha na dwórnischcźu we Wostrowzu hischcźe wosy rjadowali (ranżěrowali). Pschi tym ßu schtyri wosy cźełke, dokelž ani sadżerżadkow, ani poßtużowazych ludźi njemějachu.

S Běleje Wody. (Cźerwjena khorhoj.) Lětża někotre dny do 1. meje bě jedyn sastupjeŕ dźěłacźeŕskeho swjaska w Běłej Wodźe pola hamtskeho pschedstejicźerja wo dowolnosćz k cźahej s hudźbu żadał, kotryż dyrbjesche ßo w Kijowje skónczicź, hdźež dyrbjesche ßo sozialdemokratiski ßwjedźeń 1. meje wotměcź. Hamtski pschedstejicźeŕ dowolnosćz da, tola ju saßo dla pschicźinow sjawneje bjesstraschnosćze wróczi. Njedźiwajzy teho ßo rano 1. meje 1/2 8 hodźin někotre sta mużikich, żónskich a dźěcźi shromadźichu a hromadźe do Kijowa cźahnychu. Psched cźahom, kotryż s bjesporjadnych cźrjódkow wobstejesche, dwazyczi kołojěsdnych jědźesche, s kotrejuż dwejo cźerwjenu khorhoj njeßeschtaj. We Wustidźu jedyn polizajiski wachtmischtr pschikasa, cźerwjenej khorhoji sawicź, kotrejż pak ßo na dalschim pucźu saßo roswischtej. Shorjelski khostanski ßud bě na to schkleńczerja Wylema Rjelu, kotryż bě jenu cźerwjenu khorhoj njeßł, druheho khorhojeńka njeběchu wußlědźili — dla hrubeje njewuschnosćze k arrestej na jedyn tydźeń saßudźił. Ssudnizy spósnachu, so móże ßo s demonstratiwnym noschenjom cźerwjeneje khorhoje po tajkim sozialdemokratiskeho snamjenja, roshorjenje sbudźicź, a ßo sjawny porjad kasycź; hacź je khorhoj woprawdźe někomu s pohorschkom była, je sa praschenje khostajomnosćze njeważne. W pschedležazym padźe je pak ßo woprawdźe pohorschk sbudźił. — Pschecźiwo wußudej sapołożenu revisiju je Wrótßławski wyschischi krajny ßud jako njesakożene sacźißnył.

S Draźdźan. (Duell.) Jedyn offizěr Draźdźanskeje garnisony a jedyn fabrikiti wobßedźeŕ staj ßo na pistoliju żadałoj a ßrjedu blisko Moritzburga do ßo tšełałoj. Pschi tsecźim tšělenju bu offizěr s kulku do delnjeho żiwota lohko sranjeny. Taj knjesaj hromadźe jenu fabriku wobßedźitaj a staj ßo pjecża wobthodnych należnosćzow dla roskorikoj.

Přilopk.

* (Dźěcźo ßo pschejěło.) S Kohlfurta do Shorjelza po żelesnizy jědźo, je jena schulska holza, dźowka żelesniskeho assistenta Appelta w Kohlfurcźe, s cźaha padnyła. Scźěhowazy tworowy cźah je holczku pschejěł a ju hnydom morił.

* (91 lět stary nawoženja.) W zyrkwi w Orsowje (we Wuherskej) je njedźelu sajimawe wěrowanje było. 91lětny bohaty kubleŕ Kondor młodu holzu k woktarjej pschiwjedźe. Wón bě ßo s njej pschi jenym winizaŕskim ßwjedźenju sesnał; cźiły a czerstwy schědźiwz ßebi wěz dołho njepschemyßli, ale hnydom wo jejnu ruku proscheschе. Mandźelstwo ßo hnydom pschipowjedźi, tsi njedźele posdźišcho bě kwaß. Prěnju reju Kondor se ßwojej młodej żonu rejwasche. Nasajtra ßo swěrowanaj na pucźowanje do Bukaresta podaschtaj. Kondor je dźěł ßwojeho wulkeho samoženja ßwojej żonje sapißacź dał. Jeho ßyn, kotryż je 70 lět stary, ßo tón ßamy dźeń, na kotrymż ßo nan woženi, w Szaßwarosu s jenej holzu ßlubi.

* (Rěcźnika saßudźili.) Khostanska komora w Danzigu je rěcźnika a notara Hofera w Karthausu k jastwu na 2 1/2 měßaza saßudźika, dokelž je s dołholětnym pschekschiwjenjom wschelakim ludźom 38000 hriwnow wulischcźił.

* (Wopacźne kury.) Ssußodaj, s kotrejuż mějesche kóżdy wulke stadło kur, ßo hižo dljěschi cźaß wadźischtaj, dokelž ßo kóżdy wobcźeżowasche, so jemu ßußodowe kury woßrjedki w sahrodźe roshrjebaju. Swady ßu nabywschi, jedyn se ßußodow skradźu wschě kury pscheda, so ßußod wo tym niczo njepytny. Tón sa ßwoje kury wulki płót natwaricź da a rjekny: „Hdyż hischcźe jenu jeniczku kokosch w sahrodźe wohladam, ju hnydom satsělu!“ Wón njetrjebasche dołho cźakacź, hižo nasajtra jena kokosch w sahrodźe hrjebasche. Ka bě ßo sarocźił, wón kokosch satsěli a ju ßußodej do dwora cźißny. Ssußod ju sběhny a ju ßwojej żonje swaricź da. To ßo zyły tydźeń wschědnje wospjetowasche, a hněwny muż hischcźe pschezo njepytny, so ßwoje ßamßne kury tšělesche a pódla teho ßwojeho ßußoda s darmotnym mjaßom sastarowasche. Skónczńje pak bě ßo tón kurjazeho mjaßa najědł, a hdyż saßo jena satsělena kokosch psches płót pschilecźa, ju wón tšělerjej do hłowy cźißny, prajizy: „Nětko ßwoje stare kury ßami jěscźe, my radscho tuczńu hußezu jěmy! Nasche kury ßu dawno pschedate!“ Wot teho dnja ßußod kury wjazy njetšělesche.

* (Sto woporow połnóznych ßněhowych mjecźelow.) Jena ruska parna łódź, kotraż je do Vardöa (w Norwegskej) pschijěła, je powjesćz pschinjeßła, so ßu w lodowym morju pódla Kolasleje połkupy satraschne ßněhowe mjecźele sakhadźake. Jena wulka parna łódź a 8 mjeńschich łódźow ßu ßo na skakach pschi brjosy rosbiłe. Liczba tepjenych ßo na něhdże 100 woblicza. Wjele cźełow je ßo hižo k brjohej pschiplawiko.

* (Spytanę mordarstwo a ßamomordarstwo.) Póndźelu popołdnju je w Żitawje 32lětna żona klempnarja Kraula w ßwojim wobydlenju ßebje a ßwojeho 10lětneho ßyna moricź spytała. Wona najprjedy s pistoliju, se schrótom natykan,u ßyna do spanja tšěli, s cźimż ßo tutón ßmjertnje srani. Potom ßo wona ßama do hłowy tšěli, wutšěl ju hnydom mori. Mandźelska swada je pjecża s pschicźinu njeskutka była.

* (Wobkludnywschi ßyna kłoł.) Bohaty kubleŕ Herkner w Untertriebelu, kotryż hižo dlějschi cźaß snamjenja duchownje khorosćze pokasowasche, ßwojemu 27lětnemu ßynej pschikasa, kryte blido saßo wotkrycź. Ssyn ßo temu sapowjedźi a chzysche nana směrowacź. Nan ßo teho dla roshněwawschi ßyna pschimny a jeho k semi stłóczi, klakny ßo na njeho a jemu wulki khlěbowy noż hacź do cźronow dwójzy do khribjeta storczi. Cźeżko sranjeneho ßyna ßu do hojeŕnje donjeßli, nana pak ßu do błudnizy dowjesli.

* (Dwójny ßmjertny wußud.) Pschißażny ßud w Kamjenizy (Chemnitz) w Sakskej je 22lětneho brodutruhaŕskeho pomozника Gründiga s Freiberga dwójzy k ßmjercźi saßudźił. Gründig bě lětsa w septembrje wobstarneho hoscźenzarja Göllera a jeho mandźelsku w Burkersdorfje skónzował. Dwójny młodostny mordaŕ, kotryż je s dobreje ßwójby wuschoł, prjedy w Burgstädtu dźěłasche a ßo tam s jenej khudej holzu sesna, kotruż wón sawjedźe. 12. septembra wón tu holzu wopyta, kotraż bě tón dźeń runje dźěcźo porodźiła. Nasajtra Gründig do Göllerez korczmy dźěsche. Tam wón najprjódzy korczmarja, kotryż w hoscźowskej stwje ßam pschebywasche, a potom jeho we łożu khoru leżazu żonu sarasy a pjenjesy a hódne wězy sebra, kotreż runje namaka. Njeskutk skucźiwschi ßo wón k ßwojej lubej wrócźi, w kotrejež wobydlenju jeho sajachu. Dołho njeskutk prěwschi ßo wón skónczńje wusna. Pschi tym wón praji, so je chzył pjenjesy měcź, so mohł sa nowonarodźene dźěcźo schaty nakupicź. Woprawdźe bě Gründig sa wjetschi dźěł rubjenych pjenjes sa dźěcźo schaty nakupił; jbytne pjenjesy, něhdże 50 hriwnow, hischcźe pola njeho namakachu.

* (Schto pola dźiwich ludow żona płacźi.) Jene amerikanske żonjaze nowiny ßu płacźisny sestajake, kotreż ßo pola wschelakich dźiwich ludow sa — żony dostawaju. Pokasa ßo, so ßo pola Kaffrow sa nje najwjazy płacźi; pschetoż tam ßo sa jenu żonu 2 abo 10 howjadow dawa, po tym, kelkoż waži. W Kamczatzy hižo wona njeje telko hódna, tam mózesch ju sa nětkotre połnózne jelenje dostacź. Jara spodźiwnje ßo hódnosćz żonow pola turkestanskich Tartarow woblicza; wona tam telko puntow butry płacźi, każ ßama po cźěle waži. Zyle hubjene płacźisnowe poměry sa żonjazu hódnosćz ßu w Ugandźe w Afrizy, hdźež móże ßo żona sa nětkotre patrony abo sa tysku hejkotnych jehłow dostacź. Najtuńsche pak ßu wone w pralěßach Awstralskeje, hdźež kupna płacźisna se schwabliczkazeje tyski wobsteji.

Wußudźenja.

Lawniski ßud. Jako pschedßyda městneje khorobneje kaßy bě gmejnski pschedstejicźeŕ Schuster w Klukschu blidaŕskemu mischtrej Lehmannej tam khostanje napokożił, dokelž tón pschi samolwjenju jeneho pomozника njebě invalidnosćz sawěsczazu khartu pschipokożił. Lehmann ßebi ßudniske rosrißanje żadasche a ßo wuwinowa, dokelž ßo jemu żona wina pschizpicź njehodźesche.

⚔ Twarski dźěłacźeŕ Fr. Harzuba bě w Vogtez rejwarni w Budestezach kamjenjecźeßarja R. E. Rittera se Schönberga se stołom krwawu ranu do hłowy srasył. Harzubu k 25 hriwnam pjenjeżneho khostanja abo k arrestej na 5 dnjom saßudźichu.

✕ Sskužobna džowka Helena Kubschiz w Połpizy bě žonu murjerja Schrama w Kißlizy skschiwdženja dla wobskoržiła, dokelž bě Schramowa 12. augusta powjedała, so je Kubschiz pola pjekarskeho mischtra Fleischera w Budyschinje pokrutki kradnyła. Jednanje so na pschichodne poßedženja wotstorcži.

✕ Blidarski pomoznik G. A. Prescher bě w Budyschinje jako sastupjer organisowanych drjewowych džełaczerjow 570 hriwnow pschekschewił. Wón sa to 3 měßazy jastwa dosta

Schtrympy a soki

schtrykowane a walkowane.

Rukawate lazy

s najjednorischich hacž do najlěpschich družinow.

Rukajzy

podschite a njepodschite.

Schenillowe rubischcža.

Normalne schaty

wscheje družiny

kupujecže najlépje a najtuńscho pola

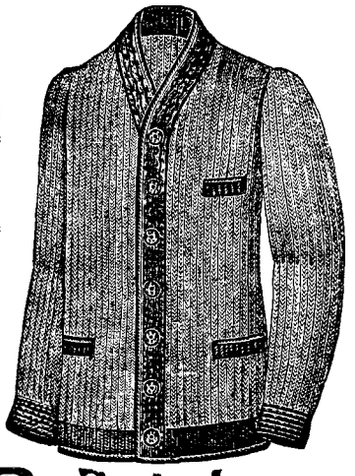

Wilhelma Rudolpha

pschi mjaßowym torhoschczu 10.

Ssamßna maschinska schtrykowatnja w domje.

Khmana pomoz sa kóždu kuchinju ßu

Maggiowe juschkowe kóstki po 5 pj.

Po jenotliwych kóstkach a po originalnych tyskach najnaležnischo porucža

Hermann Klemm na bohatej haßy 27 a rózk noweje haßy 10.

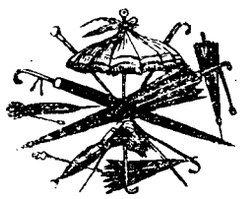

Khodam

poručam **wulki wubjerk**

pschedeschcznikow,

wukhodžowanskich kijow,

tobakowych trubkow

po snatych tunich płaczisnach.

Ed. Schulze nafl.

(A. Rudert)

pódla hoscženza winoweje licže,

w Budyschinje na bohatej haßy 26.

We wulkim wubjerku

kuski

na božodžěscžowy schtom,

jako:

hodowne dary:

taflowu schokoladu, marzipanowe wězy, bonbonniery, kakao, czaj, póprjanzy, konfekty, bisquity a **bonbony**

porucža

fabrika zokrowych tworow

Ernsta Grafa

12 na ßukelnskej haßy 12.

Wisitne khartki

cžischcži spěschnje a tunjo

Ssmolerjez kuhiczischczeknja.

Kóslaze koże,

howjase koże,

czelaze koże,

sajecže, kaniklaze, tkhórjaze, kunjaze, kocže koże,

wowcže koże a wowczu wołmu

po najwyschschich płaczisnach kupuje

Heinrich Lange

pschi ßerbsko-katholskej zyrkwi a pschi žitnych wikach 11

Prawny bürow Ernsta Kobana

(prjedy J. a E. Kobana)

w Budyschinje pschi žitnych wikach 4.

— Telefon 675. —

Saradženje ležomnoscžow a hypothekow, srjadowanje sawostajenstwow, wudžělanje kupjow a liscžinow wscheje družiny, sestajenje wschěch druhich pißnych džělow. Sehnawanje pjenježnych žadankow.

Sserbske a němske

spěwarske

ßu dostacž **we wudawatni Serbskich Nowinow.**

Kurt Wällnitz

na ßukelnskej haßy 9.

Poručam ßwój wulki skład

poßleschczowych pjerjow a poßleschczow,

wupjerkowych a poßleschczowych tkaninow,

pscheschiwanych pschikrywow (dekow),

linoleum

wschelakich schěrjow.

Gumijowe pschikrywy a gumijowe ßukno, tkaninowe běhacže

jako woßebje płaczisny hódnu składnostnu kup poručam

džělbu pißanych poßleschczowych tkaninow,

pißanych mužazych barchentowych koschlow,

wallowane a porstate rukajzy a druhe.

Sprawne poßkuženje.

— Najtuńsche płaczisny. —

Drjewowa awkzija.

Pjatk 2. dezembra dopołdnja wot **10** hodžin budža ßo pola **Lischeje Hory** pschi skale

stejaze khójny kaž tež **wužitkowe** a **palne drjewo** po loßach na pschepßadžowanje pschedawacž. **Wobßedzet.**

S tutym wosjewjam, so ßym ßo **w Budyschinje** jako **rěčnik** saßydlił a praxis hromadże s kujesomaj rěčnikomaj Wesserom a Lehmannom pschi nowych hrjebjach cźißło 16 wukonjam.

Rěčnik dr. Hahnemann.

Pjerje

cźißcże drjene, s moschkom ßo kupuje na ßukelnskej haßy 18 delka na lěwizy.

Dobru

pschenicźnu muku

zokorßlódke ßlowki

pola **Khorle Kahrowea**

Žiwnosćz

se 7 kórzami pola a łuki je na pschedań w Kelnje cźißko z.

Mała khěža

se 6% ßo danjaza w snutskownym měscże je na pschedań abo na žiwnosćz 12—18 kórzami w tudomnej wokolnosćzi saměnicź. Dalsche psches A. Lorenza w Budyschinje na rěsnistej haßy 8.

Kowarńja

s 8 kórzami pola a łuki, blisko Budyschina, s wjele dźělom, je na pschedań psches aktuara sw. ßł. **Liebscha** w Budyschinje.

We wudawarni Serbskich Nowin je sa 25 pj. dostacź:

Pschedźenak.

Protyka sa Sserbow

na lěto

1911.

Pschi hlownym torhoschczu 9. **Ernst Jenke** **Pschi hlownym torhoschczu 9.**

w Budyschinje

— Hodowne pschedawanje. —

Wulke składnostne dźělby. — Wulke poniżenje placźisnow.

Wobleczenja sa starobu 3 hacź 10 lět ßo pschihodźaze **Wobleczenja**

po 3.—, 3.50, 4.—, 5.—, 6.— mk. atd.

Schuleŕske wobleczenja sa starobu 10 hacź do 16 lět ßo hodźaze

po 8.—, 9.—, 10.—, 12.—, 15.— mk. atd.

Mužaze wobleczenja — Mužaze wobleczenja

sa 15 hacź 25 mk. hižo po 15 mk.

Pótniki, peleriny do deschcza, jupy, jenotliwe kholowy wschěch wulkosćzow.

Holczaze wobleczenja sa kóždu starobu něhdże 200 schtuk hacź do pok placźisny. **Holczaze wobleczenja**

Jeczki, żakety, mantle, khornarje, khapy, klobuki, mězy, muffy, boy, schaty, krawaty, spódnje ßuknje, spódnje kholowy, barchentowe koschle, schtrympy, rukajzy atd.

Hobrski wubjerk **dźěcźazych schórzuchow, żonjazych schórzuchow a schórzuschkow, kuchińskich schórzuchow.**

Wurasnje naspominam, so mam niz jenoż we wschěch wulkosćzach najlěpsche drużiny, ale tež najtuńsche drużiny we wulkoměschczańskim wubjerku, niz pak praskot.

Pschi hlownym torhoschczu 9. **Ernst Jenke** **Pschi hlownym torhoschczu 9.**

w Budyschinje.

Burske towarstwo w Rakezach

smėje, da-li Bóh, jutsje **njedźelu 27. novembra** popołdnju s dypkom 4 hodź. w Gáblerez hosćenzu **poßedźenje.**

Wo bohaty wopyt proßy **pschedßydstwo.**

Do Lasa!

Njedźelu 27. novembra

reje.

Pschecźelnje pscheproschuje

K. Scholta.

Jalojza

je na pschedań w Nowej Wßy cźißko 14 pola Njeßwacźidła.

Cźrjewa

najlěpscheje drużiny k dźěłanju kolbaßy porucza

L. Biesold

pschi taschbarku cźo. 2.

Kowarskeho wuczobnika

k jutram pyta

Heinrich Bergel, kowarski mischtr w Husy poca Zicźenja.

Kuchańki, stwinske a ßłużobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy k ßwinjom, wotroczkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłacźerske ßwójby pyta hnydom abo posdźischo pschistajerka **Görlichowa** na ßukelnskej haßy 1 na rózku žitnych wikow w cźrijownj knjesa Heinr. Mohra.

Jutrnica,

serb. tow. za Njeswačidło a wokolnosć,

změje **njedźelu 4. hodownika** pop. 1/2 4 hodź. pola Weberec **měsačnu zhromadźiznu.**

Zajimawy přednošk wo ważnych serbskich prašenjach je nam přilubjeny.

Přińdźće tuž wšitcy, kiž maće serbsku wutrobu.

Předsydstwo.

Hospodarski pomoznik

abo wotroczk s małeho ratarstwa, kotryż s hospodarjom jě, ßo se 300 mk. msdy blisko Budyschina pyta. Sso samolwicź njedźelu wot 11—12 hodźin w ßerbskej khosejowni w ßerbskim domje.

Wuczobnik ßo pyta.

Do ßwojeje pschedawarnje kolonialnych tworow k jutram 1911 wobdarjeneho hólza, po mózności ßerbskeje rěcze mózneho, jako wuczobnika pytam.

Walter Arnold

w Budyschinje na bohatej haßy 12.

Farař des. Mjerwa

Hilža rodź. Zschauec

mandźelskaj.

W **Bukecach,** 23. nov. 1910.

Najwutrobnischi dźak.

Sso wrócźiwschi wot sażneho rowa naschcho lubowaneho ßyna a bratra, cźeßneho mkodeho hólza

Maxa Sauera

wuprajamy **najwutrobnischi dźak** wschitkim, kotsiž ßu naschcho lubeho ßyna a bratra w ßmjerczi cźeścźili a nasche srudne wutroby troschtowali. Woßebje wutrobny dźak naschemu lubowanemu knjesej fararjej Waktarjej sa hnujaze troschtapołne ßłowa doma a pschi rowje, cźeßnej mkodźinje sa wschu cźesćz a luboscź, pschecźelam a ßußodam sa wschu pomoz a bohatu kwětkojtu pychu, tež ßwěrnym towarschom pschi dźěle a mischtrej Schmiedelej.

W Nowej Wßy p. Njeßwacźidła,
22. novembra 1910.

Sauerez hlubokosrudzeni sawostajeni.

(K temu cźißłu dwě pschiłohy.)

Prěnja pschiloha 1 cziſzku 48 Serbskich Nowin.

Ssobotu 26 novembra 1910.

Placziſny rěſneho ſkotu na Drazdzanſkich ſtótnych wikach.

21. novembra 1910.

Placziſny po zentnarju a hriwnach.

Skótne druzíny a wosnamjenjenje.	Żiwa waha hr.		Rěſna waha hr.	
Wóły:				
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetſcheje rěſneje hódnoſcze hacz do 6 lět	46—50		84	88
awſtriſke	—		—	—
2. młode, mjaßne, njewukormjene, ſtarſche wukormjene	42—45		79	83
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane ſtarſche	36	41	73	78
4. ßnadnje pizowane kóżdeje ſtaroby	31—35		65	72
Jałojzy a krowy:				
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetſcheje rěſneje hódnoſcze	44	47	76	79
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetſcheje rěſneje hódnoſcze hacz do 7 lět	40	43	72	75
3. ſtarſche, wukormjene krowy a ßnadnje wuwite młódſche krowy a jałojzy	36—39		67	71
4. ßrěnjo pißowane krowy a jałojzy	30	35	60	66
5. ßnadnje pizowane krowy a jałojzy	26	29	55	59
Byki:				
1. połnomjaßne, najwjetſcheje rěſneje hódnoſcze	47	51	79	84
2. ßrěnjo pizowane, młódſche a derje pizowane ſtarſche	42	46	72	78
3. ßnadnje pizowane	37	41	68	72
Cźelata:				
1. najlěpſche ſ mlokom wukormjene abo najlěpſche wot zyza	58	62	88	92
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	54	57	84	87
3. ßnadnje wuwite wot zyza	48—53		78	83
Swinje:				
1. połnomjaßne lěpſchich raßow a jich ſkſchiżenjow w ſtarobje hacz do 1¼ léta	53	55	68	70
2. mjaßne	50	52	66	68
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	47	49	63	65

Placziſna żitow a produktow.

Żitowy dowos w Budyſchinje:		W Budyſchinje. 19. nov. 1910 wot hr.	np.	hacz hr.	np.	W Lubiju. 24 nov. 1910. wot hr	np.	hacz hr	np.
Pſchenża	běła	—		—	—	9	50	9	75
„	żołta	—	—	—	—	—	—	—	—
„	nowe	9	10	9	25	9	—	9	40
Rożka		—	—	—	—	—	—	—	—
„	nowa	7	18	7	25	7	—	7	25
Jeczmjeń	50 kilogr.	7	25	8	50	7	50	8	50
Wows,		8	-	8	50	7	30	7	80
Hróch		12	50	13	50	12	50	13	—
Woła		—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły		15	—	16	50	16	-	17	-
Hejduſchka		15	50	16	50	19	—	20	—
Bérny		2	30	2	70	2	30	2	70
Butra	1 kilogr.	2	30	2	60	2	40	2	60
Pſchenična muka	50 „	10	20	19	50	17	—	19	—
Rżana muka	50 „	8	75	12	—	11	—	13	—
Ssyno	50 „	2	45	3	20	2	50	3	—
Ssloma	100 „	4	50	4	80	3	65	4	—
Prożata	520 ſchtuk, ſchtuka	10		26		-			—
Pſchenične wotruby	50 kilogr	-		5	50	5	60	5	90
Rżane wotruby				5	40	5	70	6	—
Pſchenżny gris				6	—				
Rżany gris		-		6	40	-			—

Na burſy w Budyſchinje pſchenża (běła) wot — hr. — np. hacz — hr. — np., pſchenża (żołta) wot 9 hr. 50 np. hacz 9 hr. 90 np., rożka wot 7 hr. 10 np. hacz 7 hr. 40 np., jeczmjeń wot 8 — np. hacz 8 hr. 60 np., wowß wot 7 hr. 50 np. hacz 8 hr. 10 np.

W Budyſchinje placzeſche: kórz pſchenży (běła) po 170 puntach — hr. — np., hacz — hr. — np., żołta — hr. — np. hacz — hr. — np., nowa: 15 hr 47 np. hacz 15 np. 73 np., kórz rożki po 160 puntach — hr. — np. hacz — hr. — np. nowa: 11 hr. 40 np. hacz 11 hr. 73 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach: 9 hr. 80 np. hacz 11 hr. 90 np.

Wiczne placziſny w Kamjenzu.

24. nov. 1910

Po 50 kilogr.: Rożka wot 7 hr. — np. hacz 7 hr. 25 np., pſchenża wot 9 hr. — np. hacz 9 hr. 25 np., jeczmjeń wot 7 hr. — np, hacz 8 hr. — np., wowß wot 7 hr. 30 np., hacz 7 hr. 80 np., jahły wot 6 hr. — np. hacz 17 hr. — np., hróch 17 hr. 50 np., ßyno (ſtare) 3 hr. — np. (nowe) 3 hr. — np., bérny 2 hr. 70 np., ßloma (100 kilogr.) 4 hr. 66 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 10 np. hacz 2 hr. 50 np., jeja (mandl) 1 hr. 50 np.

Wjedro w Londonje 25. novembra: Pomroczene a włóżne.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalſkej zyrkwi** ſmeje 1. njedżelu adventa rano w 7 hodźinach farat Räda ßerbſku ſpowjednu rěcź, ½9 hodźin duchowny Tiſcher ßerbſke a w 10 hodź. němſke prědowanje — Schtwórtk popołdnju ¼6 hodźin budże w Brěſowje ßerbſka adventſka nutrnoſcź. — Tydźeńſke ſaſtojnſke dźěła ſmeje duchowny Tiſcher.

Křćeni:

W **Michalſkej zyrkwi:** Max Waltat, Guſtava Maxa Heringa, hoſcźenzarja w Delnjej Kinje, ß. — Irmgard Erna, Oty Huhna, fabrikarja we Wurizach, dź.

W **katholſkej zyrkwi:** Khata, Franza Kiedrowſkeho, wojeſſk. inval. w Budyſchinje, dź.

S **druhich wozadow:** Franz Willy, Pětra Pětſchki, fabrikſkeho dźěłaczerja we Wulkej Dubrawje, ß. — Martha Marja Fietzez, njemandź. dź. we Wulkej Dubrawje. — Amalija Hildegard, Khorle Auguſta Kobana w Khróſcźe, dź. — Hana Martha Rjenczez, njemandź. dź. w Hlinje. — Marja, Ernſta Urbana, hejtmana w Barcźe, dź.

Zemrjeći:

19. novembra: Jurij Albert Fritz, Jurja Alberta Hartmanna, twarſkeho dźěłaczerja na Zidowje, ß., 2 m. 11 dn. — 20. Johana Khryſtiana ſwud. Ulbrichtowa rodź. Mucźeriz ſ Wjednarjez, w khorowni na Zidowje, 76 l. 1 m. 8 dn. — 21. Luiſa Kremetzez rodź. Wagnerez, fabrikarka w Kumwałdźe, w khorowni na Zidowje, 48 l. 5 m. 20 dn.

W **katholſkej wozadze:** 16. nov. Jan Pětſch, wobydlerſ doma khudych w Budyſchinje, 23 l. 14 dn. — 21. nov. Jurij, Jakuba Hejduſchki, pohonczja w Budyſchinje, ß., 9 m.

S **druhich wozadow:** Hana Frieda, Auguſta Wagnera, murjerja w Hodźiju, dź., 9 m. 1 dź. — Margareta, Jana Beyera, ſchewza a khěżerja w Hodźiju, dź., 8 l. 5 m. 21 dn. — Morwa narodźena dź. Khorle Wylema Giertha, ſkakarja w Brěſyſchcźu. — Emil Heinrich Zſchiedrich, żiwnoſcźeŕ w Nowej Wßy pola Huſki, 49 l. 4 m. 15 dn. — Richard Erich, Richarda Jakuba, fabrikſkeho dźěłaczerja w Khwaczizach, 1 l. 7 m. 27 dn. — Emma Lejna, Bjedricha Auguſta Kaiſera, żiwnoſcźerja w Koporzach, dź., 4 l. 11 m. 20 dn. — Morwa narodź. dź. Khorle Auguſta Wjenka, khěżerja w Lejnje pola Pomorz. — Joſef Mauke, wyſchſchi hajnk w Lěſkej, 79 l. 6 m. 27 dn — Morwy nar. ß. Auguſta Maxa Lehmanna, fabrikſkeho dźěłaczerja w Brěſowje. — Jan Auguſt Swiedom, żiwnoſcźeŕ a korczmar w Wichowach, 57 l. 3 m. 20 dn.

Zyrkwinſke powjeſcze ſ Hodźija.

1. njedźelu adventa ſmeje rano ½8 hodźin duchowny Voigt ßerbſku ſpowjednu wucźbu, ½9 hodźin farat Kſchiżan ßerbſke a w 10 hodźinach němſke prědowanje. — Popołdnju w 4 hodźinach budże w Bolborzach na ſchuli ßerbſka ſpowjedź a ßerbſke kemſchenje.

Pjatk 2. dez. budże rano ½8 hodźin němſka, ½9 hodźin ßerbſka ſpowjedź a ½10 hodźin ßerbſke kemſchenje.

Zyrkwinſke powjeſcze ſ Budeſtez.

1. njedźelu adventa ſmeje rano ½8 hodź farat Domaſchka němſku ſpowjedź, popołdnja ½9 hodźin duchowny Bojz němſke a w 10 hodź. ßerbſke prědowanje. — Popołdnju w 3 hodź. ſmeje farat Domaſchka ßerbſku ſpowjedź.

Popołdnju w 4 hodźinach ſhromadźiſna kſcheſcźijanſkeho towarſtwa żónſkeje mkodoſcze w paczeńſkej jſtwi.

Sſrjedu wjeczor w 8 hodź. ſmeje duchowny Bojz němſku bibliſku hodźinu.

Kolletka, kiż bu na pokutnym dnju ſa woßadnych khudych ſběrana, je 90 hr. 6 np. wunjeßła; kolletka na njedźeli ſemrjetych ſběrana je 111 hr. 19 np. wucźinika.

Nowoſcze

pjelſcowych tworow

najwjetſchi ſklad kożow

k podſchiczu a wobſchiczu,

nohowe korby, nohowe měchi,

klobuki a mězy

w najwjetſchim wubjerku.

Sprawne poßłuzenje.

: Tunje placziſny. :

Carl Rockſch,

kóżkaŕ

(prjedy **Emil Kurze**)

18 na ſwonkownej lawſkej haßy 18.

Dobre a płaćišny hódne hodowne schaty.

Mužaze schaty — žonjaze schaty — dźěćźaze schaty — kuchińske schaty — ložowe schaty kupanske schaty — trikotowe schaty — dźěłanske schaty — schatowe tkaniny a wobšadźenja

we wulkim wubjerku poruča

A. Tschentscher, na bohatej haßy 18 a na rózku theaterskeje haßy.

Bjedrich Lieber

mydłaŕnja

na bohatej haßy 6

poruča w snatej hódnoscži

njekapaze

wóskowe, stearinowe a parafinowe kwězy,

toilettowe mydła a parfümy

w kartonach po wschěch płaćišnach.

Pychu na božodźěšćowy schtom

w bohatym wubjerku.

Optiske a mechaniske twory

Clemens Jäckel

měješćel Gustav Kloeppel

optikus a mechanikus

na seminarskej haßy 5.

Phönixowe, Grüßnerowe, Viktora- a

PFAFF owe schijaze maschiny

sa domjazu potrjebu a rjemjeßło.

Dokładne roswuknjenje w schiczu a wuschiwanju.

Ssamßna wuporjedźerńja.

Clemens Jäckel

měješćel Gustav Kloeppel.

W Budyschinje

Telefon 435. na seminarskej haßy 5. **Telefon 435.**

Wolmjane a polwolmjane suknjowe tkaniny

w jara wulkim wubjerku po tunich płaćišnach,

velourske barchenty

rjanych mustrow k jakam,

kaž tež **wolmjane, polwolmjane, židźane, polžidźane** a **bawłmjane**

rubischcža

poruča

Emil Wehrle

na jerjowej haßy 7.

Najwjetschi wubjerk

klankazych (pópjazych) **wosow,**

klankazych sportskich wosow a **dźěćazych ložow,**

pućowanskich korbow,

kwětkazych žlobow, modnych korbowych meblow

sa salon a balkon

w sradźewazych nowoscžach a po najtunischich płaćišnach pola

Marćina Richtera,

korbaŕskeho mischtra

w Budyschinje na žukelnskej haßy.

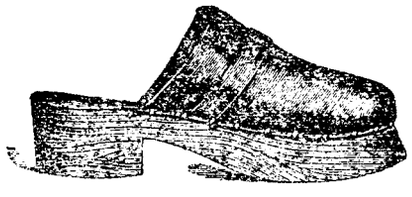

Schtóž chce žebi **drjewjanzy,**

drjewjane a filzowe stupnje

a tež

kožane cžrije

tunjo nakupicz, njech žo direktnje do

drjewjanzaŕnje **Oty Hebera**

na žerbskej haßy 9 wobroczi.

Drjewjanzy a drjewjane stupnje žo saßo póduschuja.

Zokor

wschěch družinow kupuje so pola mje najtuńscho, **nětkole** drobny zokor punt po **22 pf.**

J. G. Klingst nasl.
w Budyschinje
na bohatej haßy 16.

Schparazy wolij,

pschihotowany sa schijaze maschiny a jésdne koła wot

H. Möbiusa a ßyna,
fabrika koßowego wolija
w Hannoverje,
je dostacź
we wschěch lěpschich pschedawarnjach.

Liebsch,
ßudnisti aktuar sw. ßlužby
pschi nowych hrjebjach 5
pißarnja sa kupowanske, hypothekske, dismembraziske, testamentske a sawostajeństwowe wězy atd.
Rěcži ßerbsti.
— Telefon cžißko 177. —
Pschestadźowanje leżownoscžow.

Proschu žebi wupołožili w mojich wukładnych wokach wobhladacź.

F. N. Bläsche

roseßlarnja ßukna
w Budyschinje pschi mjaßowym torhoschczu 3
porucza jako

praktiske hodowne dary

wyßokomodne tkaniny

k wobleczenjam, paletotam a khołowam,

tunje a najlěpsche wudźělki.

Pódla teho poruczam wulku dźělbu woprawdźe hódnych

nasadstajenych tworow ßměschnje tunjo.

Nimo měry wulki wubjerk

fantasijowych lazow

ßwětłych a cžémnych.

Žonjaze ßukno,

cžorne
a druhich najnowschich barbow.

Proschu žebi wupołožili w mojich wukładnych wokach wobhladacź.

Max Schückel

w Budyschinje na bohatej haßy
ßwój wulki skład jenoż **hodneho**

wobuća

po wschelakich płaczišnach porucza.
Najspranniſche poßłuženje ßo pschilubja.

Franz Marschner

cžaßnikar w Budyschinje
na bohatej haßy 9
ßwój skład **cžaßnikow** a **cžaßnikowych** sčežkow k dobroczinwemu wobkedźbowanju porucza.

Hódna twarja. Pißomne rukowanje. Tunje płaczišna.

---

hodownych darow

najwjetschi wubjerk :: po tunich płaczišnach.

Ruczne dźěła, sapoczane a hotowe.

Pschikrywowe tkaniny, kongreßowe tkaniny, kartonaže, mužaze lazy.

Nowe: Sněhohwězdna wolma k dźělanju wschěch sportskich wězow.

Sportske jaki, schawle, rodlowarske mězy, rodlowatske pótniki, blusowe lutowaki, gamasche, pjerjowe a pjelsczowe boy.	Spódnje ßuknje, schórzuchi, rukajzy, schtrympy, schtalty, spódnje taille, žonjaze a dźěczaze schaty, schantka.	Paßy, schlewjery, wjechlawki, tosche, kruženki, žaboty, žonjaze khornarje a krawaty, balske schawle, auto-schlewjery.

Dźěczaze wobleczenja, dźěczaze lazki, pótniki, žonjaze a dźěczaze khapy, bolerojeczki, sa dźěczi tylacže, boy a mězy.

Mužaze khornarje, mužaze krawaty, mužaze koschle, mužaze kholowy, mužaze lazy, mužaze khornarjowe lutowaki, — soki — ßlě.

Helena Cruciusowa

Na žitnej haßy 9. w Budyschinje. Na bohatej haßy 10.

Hodowne předawanje

płaczišny hódnych

židźanych tkaninow a žonjazeje drašty

je žo sapoczało.

Jako woźebitu **składnoštnu kup** poručam

se symskich tkaninow, lečnych tkaninow, blušowych tkaninow:

Drašne tkaniny jara płaczišny hódne meter 35 pj., **wobleczenje** **2.10**

Drašne tkaniny **noppowe tkaniny** meter 60 pj., **wobleczenje** **3.60**

Drašne tkaniny **žukno a zibeliny** meter 70 pj., **wobleczenje** **4.20**

Drašne tkaniny **čišťowołmjane šchevioty** meter 80 pj., **wobleczenje** **4.80**

Drašne tkaniny **čišťowołmjane šchevioty, zibeliny, hładke tkaniny, blušowe flanelle** meter 95 pj., **wobleczenje** **5.70**

Drašne tkaniny **zibeliny, jendźelske tkaniny, lečne tkaniny** meter mk. 1.—, **wobleczenje** **6.—**

Drašne tkaniny **čišťowołmjane kostumowe tkaniny, čišťowołmjane žmuhate šchevioty, lečne tkaniny** meter mk. 1.15, **wobleczenje** **6.90**

Drašne tkaniny **čišťowołmjane diagonale, lečne tkaniny a čišťowołmjane blušowe flanelle** meter mk. 1.25, **wobleczenje** **7.50**

Drašne tkaniny **čišťowołmjane šchevioty, lečne tkaniny, 110 cm šěroke, kostumowe tkaniny** meter mk. 1.35, **wobleczenje** **8.10**

Drašne tkaniny ☛ Pšichódna składnosć! ☚ **čišťowołmjane jenobarbne granity, dwojobarbne šchevrony, čišťowołmjane zibeliny, 110 cm šěroke kostumowe tkaniny a čišťowołmjane blušowe tkaniny** meter mk. 1.40, **wobleczenje** **8.40**

Drašne tkaniny **110 cm šěroke čišťowołmjane kostumy a drašne tkaniny** meter mk. 1.10, **wobleczenje** **9.60**

Drašne tkaniny **110 cm šěroke drašne tkaniny** meter mk. 2.25, **wobleczenje** **10.80**

Drašne tkaniny **110 cm šěroke homespunes a drašne tkaniny** meter mk. 2.25, **wobleczenje** **13.50**

Drašne tkaniny **130 cm šěroke žukno** prjedy 5.50, nětkole 3.50, **wobleczenje** **21.—**

☛ Sbytki a woblečenja kuščeje měry: ☚

Wołmjane mouželiny, meter 90 pj., 80 pj., 70 pj., 60 pj.
Běle płóčliwe tkaniny wšěch płaczišnow, meter hižo po 35 pj.
Velourske barchenty, meter hižo po 30 pj.
Koschlaze barchenty, meter hižo po 35 pj.

Dźělba **koschlazych barchentow** jara płaczišny hódno, meter 55 pj., 45 pj., 35 pj.

Woźebita składnoštna kup žonjazeje drašty

tak daloko hač skład doźaha:

Jendźelske paletoty hižo po mk. 4.80,
čorne žakety a **paletoty** hižo po mk. 3.50,
wječorne kapesy hižo po mk. 7.—,
hotowe wobleczenja jara płaczišny hódno.

Wobleczenjowe žuknje hižo po mk. 2.50,
blusy hižo po mk. 1,40,
schórzuchi hižo po mk. —.35,
žuknjane spódnje žuknje hižo po mk. 1.90.

☛ **Wurjadnje tunja składnosć za hodowne kupowanje.** ☚

Jan Jurij Pahn.

Njedźiwajcy powyschenych
khofejowych
płaczißnow
je mi, dokelž ßym ſtary
ſkład pſchewſak, mózno,
dobry khofej
wurjadnje płaczißny hódno,
kaž hacž dotal,
pſchedawacz.

Jedyn pospyt k trajnemu wotebjeranju wjedże.

Walter Arnold
na bohatej haßy 12.
Telefon czißło 542.

Hoſczenz w Lětonju
porucza ßwoju ſkładownju
hlinjanych
hornzow
wſcheje družiny,
hlinjane a blachowe roły
a kolena,
ſchamottowe zyle a połzyhcle
ſa thachle a tósky,
kanonſke thachle
wſchěch wulkoſczow,
krumjaze, ßwinjaze
a proßaze korta,
tſéſchne papy a
drainěrowanſke roły
po fabrikſkich płaczißnach.
Emil Dietrich.

Pſchenczny muku
najlěpſchich družinow,
kaž tež wſchu
potrjebu k pjeczenju
porucza tunjo
Khorla Preisser jun.
pſchi žitnych wikach.

Lamanu schokoladu
po puntowſkich pakczikach, tež lěpſche družiny wopſchijazych,
hižo po **1** mk. porucza
Moritz Schmidt
pſchi mjaßowych jědłach 1,
mjes ſerbſkej haßu a Pětrowſkej zyrkwje.

K hodownemu ßwjedżenjej

woßebje dobytkne

pótniki — ſchtrympy — domjaze
ſtupnje — ſnavſke jeczki,
dźěczaze wobleczenja — jeczki
khapy — mantlczki
pótniki — ſchantka
normalne
ſchaty.

Leopold Posner
w Budyšinje
na bohatej haßy 4.

Schtryko-
waue lazy —
ſoki — krawaty.

Nowe! Nowe!
Schenillowe khapy.

Paßy — toſchki — ſchtalty.

Žonjaze klobuki
woßebje płaczißny hódno.

Naſymſke a ſymſke

wobucże

ſa mužſkich, žónſke a dźěczi
ſ jednorymi a dwójnymi póduſchemi, ſ wołmjanym podſchiczom a ſ podražowanej pjelſczinu podſchite, doſpołnje wodu njepſchepuſchczate w kraßnych faßonach po hódnoſczi a wuwjedżenju
kóždeje płaczißny.

Jěſdne, honťwarſke a połdołhe ſchkórnje
ſ howjaſeje, woprawdźiteje juchtoweje a danſkeje kože.

Honťwarſke gamaſche
ſ wodunjepſchepuſchczateje koßmikateje tkaniny a najlěpſcheje howjaſeje kože.

Rejwanſke czrije a czrije do towarſtwa
ſ běłeje zidſkeje kože, woprawneho chevrauxa, kamſyczeje, lakowaneje, bronſowaneje, poßlěbrowaneje a poſkoczaneje kože.

Němſke, amerikanſke a woprawne Peterburgſke gumijowe czrije.

Czopło podſchite domjaze czrije.

Czrije ſ wjelbludowych koßmow.

Wulki wubjerk filzowych ſtupnjow a toſlow.

Drjewjanzy ſ 1, 2 abo 3 ſpinami abo ſ czahatym gumijom.

Po měrje, kaž je ſuate, wubjernje ßedźaze wobucże ſa krótki czaß wudźěłam.
Wuporjedźenja ſpěſchnje a płaczißny hódno.

Wobhladajcze ßebi moje wukładne wokna.

Heinrich Mohr w Budyſchinje

pſchi žitnych wikach.
Telefon 384.

Shorjelska pschedawarnja.

Pola **Jana Schaafa**

w Budyschinje, na bohatej haßy 29, pschi bohatej wězi,

kupujecze ſ najwjetschim dobytkom.

95 pj. **tydźenje** 95 pj.

Dobre twory po 95 pj.

Dźěčzaze khapiczki
ſ lodojteje kože **95** pj.
Po modże schtrykowane **95** pj.

Suavske jaki
na wubjerk **95** pj.

Turbanske banty
3 schtuk po **95** pj.,
1 scht. ſ drjewjanymi parlemi po **95** pj.

Schantka. 1/2 duz. schantkow ſ pißanej kromu **95** pj.,
1/2 duz. schantkow běłych ſ elegantnej pscheschiwanej kromu **95** pj.

Mnžaze koschle
ſ barchenta pißane
95 pj.

Normalne koschle
scht. po **95** pj.

Normalne kholowy
po **95** pj.
podschite kholowy
po **95** pj.

Spanske pschikrywy
běłe a pißane **95** pj.

Po tunich płaczišnach poručam swój derje wuhotowany skład **ff. domjazych, kuchińskich a hospodarskich wězow, lakowanych a njelakowanych, blachowych lampow, latakujow, zylindrow a sužokow, platow, płokanskich wanjow, bowow, myjnych stejakow, zimanskich maschinow, kupanskich wanjow, želesne pónoje a hornzy, hospodarske wahi, nože, widliczki, łžizy, nožowe korbiki, khosejowe młyny, khosejowe khany, khosejowe a zokrowe tyče, rybowanske maschiny, mjažorubaze maschiny, mjažowe mjezki, schczětki, šerschczowe mjeczawy, zentrifugowe schczětki** atd.

Moritz Schulz, klampnatski mischtr : : : : :
pschi šerbskich hrjebjach 10.
— Wuporjedženja. —

Wobhladanje bjez kupjenja dowolene.

Th. A. Wällnitz naslědnik

w Budyschinje

9 na šukelnskej haßy 9.

Najtuńsche kupowanske žórło
sa
njewjeszczinske wuhotowanje
a
jednotliwe meble

solidneho a modneho dźěła.

Sprawne poßlužanje.
Pschi hotowych pjenjesach rabatt.
Esamßna pólstrowatnja.

Wotstupjenje, na mjeno a čěłne čo. ledźiwosć.

Lanu muczku
a holbjazu pizu
porucza **Khorla Kahrowe.**

Kakao

punt po 90 pj.,
pschi wotewsaczu 10 puntow
po 85 pj.
Moritz Schmidt
pschi mjaßowych jědlach 1,
mjes ßerbskej haßu a Pětrowskej
zyrkwju.

Rěczi ßerbski.

Helena ſwud. Jordanowa

Rěczi ßerbski.

w Budyschinje na jerjowej haßy 5
porucza ßwój wulki ſklad

ſchtrykowanych rukawatych lazow

ſ najtuniſchich hacz do najwoßebniſchich.

Walkowane ſoki, ſchtrympy a rukajzy

jenoz najlěpſcheje hódnoſcze.

Schtrykowane ſoki a ſchtrympy ſa žony a dźěczi

wubjernje wohrjewaze a jara dźerżaze, dokelž ßo jenoz dobra wołma k nim bjerje.

Normalne koſchle, ſpódnje kholowy

ſa muzſkich, žónſke a dźěczi.

Podſchite ſpódnje taille ſa žónſke.

Chenillowe nahłowjaze rubiſchcza a ſchale

we wulkim wubjerku wſchěch barbow a wulkoſczow, rjenje dźěłane,
po najtuńſcho wobličenych płaczišnach.

Rukawate lazy

walkowane a
ſchtrykowane

ſchtrympy

a

rukajzy,

dźěczaze wobleczenja
porucza

Otto Osswald

na kamjeńtnej haßy 7.

Singerske
„66“
najnowſcha a
najdoſpolniſcha
ſchijaza maſchina.

Singerske
ſchijaze maſchiny
ßu we wſchěch
naſchich klamach
dostacz.

Singer Co. ſchijaze maſchiny akz. tow.

w Budyſchinje, na bohatej haßy 14.

Pawoł Kriſteller

Telefon 168. **na bohatej haßy 29** Telefon 168.

porucza k naſymſkemu a ſymſkemu
czaßej ßwój hobrſki ſklad wſcheho **wobucza,**
jenoz trajnje dźěłanych

jězdnych a hońtwarſkich ſchkórnjow,
dołhich ſchkórnjow, ſchkórniczkow,
domjazych ſtupnjow a toſłow,
filzowych ſtupnjow, filzowych, ßuknjanych a pjelſczowych ſchkórnjow,
gummijowych ſtupnjow, balſkich a towarſtwowych ſtupnjow
po njeßmérnje tunich płaczišnach.

Jako woßebje tunjo poruczam:
tołſte połdołhe ſchkórnje, ſ ruku dźěłane,
hižo po 8 mk. 50 pj.,
cźehnite, ſchnórowanſke a ſapinanſke ſchkórnje,
hoſdźikowane, hižo po 4 mk. 50 pj.,
mužaze ſchnórowanſke ſchkórnje ſ boxoweje
koże hižo po 7 mk. 75 pj.,
mužaze dołhe ſchkórnje, ſ ruku dźěłane,
hižo po 8 mk. 50 pj.,
žonjaze ſchnórowanſke boxowe ſchkórnje hižo
po 6 mk. 75 pj.

Wobucze k wuporjedzenju ßo pschijimuje.
Wobucze ßo po měrje dźěła.

Najwjetscha tajka pschedawarnja w Budyschinje.

A. & W. Neuhahn

Założ. 1891.

4 na ßerbskej haßy 4 **w Budyschinje** 4 na ßerbskej haßy 4

Telefon 449. porucza Telefon 449.

k pschedstejazemu hodownemu ßwjedzenjej ſ wjele nowoſczemi wuhotowanu ſkladownju:

Konjemzy, twjerdźišny.

listnu papjeru, khartowe kaſſety,
fotografiſjowe albumy,
albumy ſa póſtſke kharty,
albumy ſa liſtne ſnamki,
pěßnjowe a ſapißne albumy,
kuchińſke a dnjowe knihi,
porte-treſory,
ſportſke móſchniczki,
móſchniczki a portemoneje,
zigarowe etwije, liſtownje,
dokumentowe toſche,
pißanſke mapy a podlożki,
ruczne puczowanſke toſche,
ruczne toſche ſ kożanym wuſchkom,
ruczne toſche ſ rjeczaſom,
ſchulſke torniſtry, holcze mapy,
knihowe noſchaki,
ſchwadliſku potrjebu
ſ plyſcha a koże,
debjeńkowe kaſchcziki,
kaſchcziki ſ plyſcha a koże
ſa rukajzy, krawatty,
manſchetty a khornarje,
muſikalijowe mapy,
balſke a dźiwadłowe wjechliczki,
wumělſke late wězy,
kwětkowe bowy a hornzy
ſ majoliki,
italſke majoliki,
japanſke twory,
wudebjenſke wjechle,
domjaze žohnowanja,
deſki ſe ſchpruchom
ſ wudebjenym molowanjom,
fotografiſjowe ſtejaki,
zynowe wojaki
wſchěch ludow a brónjowych druzinow,
naſtajenſke wězy
w drjewjanych kaſchcziſkach,
klankaze (pópjaze) **wězy,**
klanki, wobleczene a njewobleczene,
klankaze meble, klankaze woſy,
drjewjane a kožane konje
k jěſdzenju a kolebanju,
wowzy, kruwy, wóßły, koſy,
pßy, kanikle,
towarſtwowe a ſaběranſke hrajki,
naczahanſke wězy ſ blacha,
jěſdne ſigury ſ blacha,
hudźbne inſtrumenty ſa dźěczi,
latarnje magika,
kinematografy,
żeleſnizy ſ gratom a ſchěnami,
żeleſnizy ſ parnym cźerjenjom,
parne maſchiny,
maſchiny, ſ horzym powětrom
ßo cźerjaze,
wojerſke wuhotowanja,
proſzenijowe a kaſprowe
dźiwadła,

Klankaze ſtwy, kuchinje.

Kaſchcziki ſ gratom a liſczowej pilu, drjewo ſa liſczowu pilu, potrjebu ſa liſczown pilu.

Luxuſowe a domjaze meble we wulkotnym wubjerku.

Domjazu a kuchińſku nadobu, ſchkleńczane, porzlinowe a kamjeninowe twory,

deſkowane, rjeblowane a cźežite woſy, ßanje.

Naetherowe reformſke dźěczaze wobroczne ſtólczki, dźěczaze blidła, ſtólczki, triumfowe ſtólzy,

jenotliwy turnowanſki grat, kaž tež doſpołne turnowanſke apparaty,

Pychu na bożodźeſczowy ſchtom.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich pósłach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawaŕ Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihičišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 49. Sobotu 3. decembra 1910. Lětnik 69.

Sozialdemokratiske interpellazije wo poślednich kněžorowych rěčach.

Sozialdemokratam a liberalnym ßu poślednje kněžorowe rěče ſ pohórſchkom byle. Kaž běchu ſozialdemokratiſke nowiny pſchipowjedźile, ßu je ſozialdemokratojo nětko w kněžorſtwowym ßejmje k rěčam pſchinjeßli.

Sozialdemokratiſki ſapóßłanz Ledebour w mjenje ſozialdemokratow praji: Hdyž ßo w novembrje 1908 po woſjewjenju kněžorowych liſtow w jendźelſkich nowinach „Daily Telegraph“ te roſpominachu, w kněžorſtwowym ßejmje žadna pſchesjenoſć wo njelubych ſćěhwkach kněžoroweho parſchoniſkeho regimenta knježeſche. Tola wjetſchina ßo ſ rěču kněžorſtwoweho kanzlera wjerćha Bülowa ſpokoji, kotryž tajke ſapſchimki njeſboże mjenowaſche a ßlubi, ſo ßo kněžor dalſchich ſjawnych rěčow woſtaji. Jeniczy ſozialdemokratija ßebi ſakońſke naprawy pſchećiwo temu žadaſche, ſo by kněžor ßwoje woßobinſke měnjenje pſches ßwoje ſtatne prawne ſtejiſchćo ſtajał. W ßwojej Königsbergſkej rěči je kněžor nowe roſymjenje ßwojeho prawneho ſtejiſchća podał, pſchi čimž je wón wo Božim hnadowniſtwje, wo ßwojej winowatoſći, jako wuſwoleny grat Boži bjes dźiwanja na dnjowe měnjenje ßwój pucz hicz atd. rěčał. Doſtaće pruſkeje kralowſkeje króny je ßo pſches braniborſkeho kurwjerćha pſchi Winſkim dworje ſe wſchěmi ßrědkami intrigow wužebriko. Boże hnadowniſtwo ſ najmjeńſcha wot lěta 1848, wot pſcheměnjenja naſcheje wuſtawy, wjazy njeje. Nowe wobßwědčenje woßobinſkeho regimenta je wědomne pſchekamanje prjedy dateho ßlubjenja. Jeli ſo chze kněžor pſchećiwo ludowemu wobſamknjenju knježicz, to ſkónčnje k wotſtronjenju monarchiſkeho ſyſtema dowjedźe. Hdyž ßebi kněžor też nětko, kaž w Benediktinſkim klóſchtrje w Beuronje, pomoz katholſkeje zyrkwje wuproßy, njech ßebi wón na woßud Stuartow a portugalſkeho krala pomyßli. Najlěpſcha ſtatna forma, ſozialiſtiſki ſtatny a towaŕſtwowy porjad, je jenož w republikanſkej formje mózna.

Kněžorſtwowy kanzleŕ ſ Bethmann-Hollweg na Ledebourowe hroženja pſchećiwo monarchiji wotmolwi, ſo ſozialdemokratojo nochzedźa naſchu wuſtawu ſchkitacz, ale ſo ßu ſ roſpalitym njepſchećelſtwom pſchećiwo wuſtawje napjelnjeni. Sapóßłanz Ledebour je ßo ſ jaßnymi ßłowami k republikanismej wuſnał. To njeje niczo noweho. Tola ſozialdemokratojo njejßu ženje ſ tutym wottyknjenym kónzom tak jaßnje pſched ſjawnoſcz ſtupili. Derje je, ſo zyły kraj ſhoni, k kajkemu ſaměrej ßo woni měrja. Interpellazija měni, ſo je kněžor Wylem w lěcze 1908 ßlubjenja cžinił, kotrymž je ßo wón lětża napſchecžo ſtajił. Tole měnjenje je wopaczne. Kněžor je 1908 jeniczy rjekł, ſo chze kněžorſtwowej politiży wuſtawnu ſamolwitoſcz ſwěſcicz. Poßlednje kněžorowe rěče njedopokaſaju, ſo chze wón ſtejnoſcz politiki do ſtracha ſtajicz. Königsbergſka rěcz je wuſtawne ßwědčenje, ſo monarchiſki prinzip na ßamßnym prawje wotpočuje a je ſjednoczeny ſ wuraſom najhłubſcheho naboženſkeho ſapſchijeća žiwjenja. Pruſzy kralojo ßu ſ podpjeru ludoweje wutrajnoſće ſtat ſtworili a na ßamßnym prawje ſteja. W Pruſkej njeßmědźa ßo dźiwacz, ſo kral wědomnje wuſběhuje, ſo pod žanym ludowym knjejſtwom njeſteji. Samolwitoſcz, ßamoſtatnoſcz a prěnjotnoſcz monarchiſkeho prawa ßu ſakładne myßle pruſkeho prawneho žiwjenja. Hdyž kral tajkemu ſapſchijeczu wuras dawa, wón to ſ wědomoſczu ßwojeho prawa a ßwojich winowatoſczow cžini.

Sswobodny knjes ſ Hertling ſ zentrumſkeje ſtrony rěči kněžorſtwoweho kanzlera pſchihłoßowaſche. Sozialdemokratiſkej interpellaziji podawki pobrachuja, na kotrež mohłe ßo wone ſakładnicz. Njeczijſchczimy ßo k kněžorej, tola ßmy pſcheßwědčeni monarchiſtojo. Formula wo Božim hnadowniſtwje jenož praji, ſo kral ſe ßamßneho prawa knježi. Kněžorej ßo njeßmě ſakaſacz, ßwojemu ſchcheſczijanſkemu ſmyßlenju bjes dźiwanja wuras dawacz. Sapóßłanz Ledebour je napominał, wobſtejazy porjad pſchewróćicz. Pſchećiwo temu dyrbimy my po kněžorowych ßłowach ſa dobre nabožne mozy naſcheho luda wuſtupowacz.

Konſervatiwny ſapóßłanz ſ Heydebrand njemóžeſche wopſchijecz, ſo je bjesnaboźinſkej a bjeswótczinſkej ſozialdemokratiji bjes pſcheſtacża dowolene, kněžorowu woßobu a ſaſtojńſtwo wohanjecz. Wěſte je, ſo chze ſozialdemokratija republiku niz jenož ſpěchowacz, ale do ſkutka ſtajicz. Wołanje: „Hłowu prjecz!“, kotrež ßo 1789 w Franzowſkej błyſchesche, njeſda ßo po ſtajnej revoluzionarnej agitaziji ſa wſchě ſepjery monarchiſkeho porjada daloko bycz. W jenej rěči w Frankfurcze nad Mainom je jedyn towaŕſch zyle jaßnje prajił, ſo je ßo czaß revoluzije pſchibliżił, a ſo dyrbja ßo ßrědki ßławneje revoluzije lěta 1789 nałożicz. Tehdy rěkaſche: Hłowu prjecz knježkam! Popjo drje też na rjad pſchińdu. Też w naſtupanju monarchow dyrbjało rěkacz: Hłowu prjecz! Dha ßo tola praſchamy: Hdże wobydlerjo woſtawaju, kotſiż ßebi to lubicz dawaju a czakaju, hacz czaß pſchińdże, hdżež rěka: Hłowu prjecz! (Sozialdemokratiſki ſapóßłanz ſawoła: „Ssmy nětkole ſa wotſtronjenje ßmjertneho khoſtanja!)

Liberalnaj dr. Baſſermann a ſ Payer runje kaž ſozialdemokratojo na tym wobſtawaſchtaj, ſo kněžor njeßměł ſjawnje rěčecz. Paer hiſchcże pſchiſpomni, ſo w němſkim kněžorſtwje žanych poddanow njeje, ale jenož ſtacżanow.

Mjaßowa drohota a wikowanſke komory.

Hdy by po žadanjach ſakſkich wikowanſkich komorow ſchło, měłe ßo wſchě zła na wukrajny ſkót a žita wotſtronicz. Wone ßu ſakſkemu knježerſtwu pißmo podałe, w kotrymž ßo dla pomjeńſchenja mjaßoweje drohoty ſcžěhowaze namjety cžinja: Njeſadźěwawny pſchiwos wukrajneho žiweho ſkota, pſchiwos wukutleneho mjaßa ſ wukraja, dowoleny pſchiwos mjaßa w tyſach a druhich mjaßowych tworow ſ wukraja, poniżenje złow a żeleſniſkich tarifow ſa pizu a poniżenje złow na ſkót a mjaßo.

Saſſka krajna kulturna rada

je ßo ſańdźeny tydźeń k 50. poßedźenju ſhromadźiła. Tajny rataŕſki radźicżel Schubert najprjódy wo mjaßowej drohocże rěčeſche. Po jeho namjecże ßo krajna kulturna rada ſa to wupraji, ſo ßo njehodźi wo mjaßowej nuſy rěčecz, ale jenož wo mjaßowej drohocże. Tuta pſchicżina nima pak ßo pola ſkótplahowarjow, ale pola ſkótnych wikowarjow pytacz, kotſiż pſchewjele dobytka bjeru. Wotewrjenje krajnych mjeſow wukrajnemu ſkotej njeby drohocże wotpomhało, tola by ſ tym ſtrach naſtał, ſo bychu ßo ſkótne khoroſcże ſanjeßke. — Generalny leutnant ſw. ßłużby ſe Stieglitz wo nacżiſku rybaſkeho ſakonja roſprawjeſche, kotryž je po namołwjenju knježeŕſtwa ſakſke rybaſke towaŕſtwo ſeſtajało. — Dale ßo namjetej tajneho dwórſkeho radźicżela Opitza w Treuenje pſchihłoßowaſche, po

kotrymž měle žo leżomnoscże do leżomnostnych knihow ſapiſžacž. Teho runja žo namjet teho žameho rěčžnika wo wudaczu khěžorſtwoweho mlokoweho ſakonja pſchija. — Dale tajny ratarſki radžiczel Andrä wo pſchiprawjenju kurſa ſa kubkowych ſaſtojnikow a praktiſkich ratarjow pſchi ratarſkej ſchuli we Wurzenje a dale kurſa ſa hródžnych ſchwajzarjow rosprawjeſche. — Prěnje měžazy léta 1912 ſměje žo tež kurſus ſa praktiſkich ratarjow w Draždžanach.

Sſylnoſcz němſkeho wójſka ſa pſchichodne pjecz lět.

Khěžorſtwowemu žejmej je žo ſakonjowy naczíſk wo žylnoſczi němſkeho wójſka w měrje wot 1911 hacž 1915 pſchepodak. Po nim žo wona wot 1. junija 1911 pomaku powyſcha, ſo wona w lěcże 1915 liczbu 515,321 wſchědnych wojakow, džeżatnikow a wyſchſchich džeżatnikow doſahuje. Pruſka je pſchi tym ſ 390,026, Bayerſka ſe 57,133, Sakſka ſ 38,911, Württembergſka ſ 20,251 wſchědnymi wojakami, džeżatnikami a wyſchſchimi džeżatnikami wobdžělena. Kónz teho lěta budże zyke němſke wójſko wobſtejecz ſe 634 bataillonow pěſchkow, 510 eſkadronow jězdnych, 592 batterijow pólneje artillerije, 48 bataillonow pěſcheje artillerije, 29 bataillonow pioněrow, 17 bataillonow wobkhadnych wojakow a 28 bataillonow traina.

Sakoń pſchecžiwo lěkowazym kepžarjam.

Lěto wot lěta žo pſchezo wjazy njeſtudowanych ludźi ſ lěkowanjom ſaběra. Knjeżerſtwo je žo teho dla rosžudžiło, ſakoń wudželacz dacz, po kotrymž by njeſtudowanym lěkarjam ſakaſane było, wěſte khoroſcże, woženbje ſplažue a druhe natykowaze khoroſcże lěkowacz. Tež wſchelake lěkarſtwa a inſtrumenty njeżmělo žo wjazy ſjawnje poruczecz. W khěžorſtwowym žejmje je ſakonjowy naczíſk mało pſchihłoženja namakał. Někotſi rěčžniży na to pokaſachu, ſo w naturſkim hojenju dobre jadro tczi.

Drohota w Awſtriſkej.

Wo wotpomhanju nětczíſcheje drohoty je awſtriſka khěžorſtwowa rada jednaka. Njepſchestawaze wokanje na drohotu poczina knjeżerſtwam wobczežne byczˊ. Awſtriſki wikowanſki miniſter dr. Weiskirchner pſched tym warnowaſche, wo drohocże ſ lohkej wutrobu myžlicz, dokelž je žo wſcha zyroba podrožika, nihdże ſkót njedoſahaha a ſ měſtnami doſcz pizy njeje narosło, pokhroma žo rucże rosſchěrja, a žo pſchi pſchiběrazej drohocże lud hubjeńſcho žiwi. S teho móża hiſchcże ſke czažy naſtacz.

S pſchiwoſom argentinſkeho mjaża njeje hiſchcże dżěło dokonjane, wón je jenoż k nuſy. Do Jendželſkeje ſ hromadami argentinſke mjažo pſchiwożuja, tola po žwojej hódnoſczi njemóże žo rjez, ſo je wono tunje. Mjažowa płaczíſna jendželſkich wołow njeje žo ani wo pjenježk poniżiła, kotraž je hiſchcże wjetſcha dyžli płaczíſna ſa dobre wolaze mjažo we Winje, Mnichowje a Barlinje. Jendželſka je pſchiwos argentinſkeho žiweho ſkota ſakaſała, dokelž žo boji, ſo mohłe žo ſ nim ſkótne khoroſcże ſanjeſcz. Skótni lěkarjo dyrbja też pſchiwos ſmjerſnjeneho abo ſtudżeneho mjaża krucże pſchepytacz, dokelž móże też wono ſa ſkót a cžłowjekow ſtraſchne byczˊ. Miniſter wobliczi, ſo 10,000 tunow argentinſkeho mjaża, kotrehož dowos do Awſtriſkeje je žo dowolił, a woczakujomny dowos mjaża ſe Sſerbije a Rumunſkeje mjažowej nuſy wotpomha. Tež dyrbi žo pomyžlicz, ſo žo w tu khwilu ſaže wjazy ſkotu płahuje. Awſtriſke knjeżerſtwo njemóże dowolicz, ſo by žo hiſchcże wjazy argentinſkeho mjaża do Awſtriſkeje pſchiwjeſło. Wono k temu pſchihłoženje wuherſkeho knjeżerſtwa trjeba. Tuto pak je žo temu ſarjekło.

Tež měſchczańſke ſaſtupjerſtwo měſta Wina je žo ſ nowa ſ drohotu ſaběrało. Wſchitzy ſaſtupjerjo wſchěch politiſkich ſtronow žu ſczěhowaze namjety knjeżerſtwu podali, na kotrež pak budże knjeżerſtwo ſ cżežka džiwacz móz: 1. Njewobmjeſowany pſchiwos mjaża ſ Ameriki a balkanſkich ſtatow, žwobodny pſchiwos ſkota ſ Franzowſkeje, Hollandſkeje a Italſkeje. 2. Srjadowanje ſkótneho pſchedawanja na wikach. 3. Poniżenje żeleſniſkeho tariſa, wotſtronjenje akziſy. 4. Polěpſchenje a podpjeranje ſkotarſtwa a naprawy, ſo domowinſki ſkót a mjažo do wukraja njeńdże. 5. Stuńſchenje pizy ſe ſakaſanjom wuwoſa, abo wotſtronjenje pſchiwoſnych złow. 6. Sakońſke srjadowanje paſtwoweho prawa a ſažopſchiprawjenje něhduſchich paſtwow. 7. Schkitanje pſchecżiwo pokupjenju burſkich kubkow pſches wulkoležomnoſczerjow a wulkich kapitaliſtow. 8. Sakońſke naprawjenja pſchecżiwo wulichowanju luda pſches wikowarſke jwjaſki, kotrež płaczíſny do wyžokoſcże cžerja a zyrobu a trjebanſke wěży na njeżkyſchane waſchnje podrożeja.

Saloženje jenotlneho cžěſkeho kluba.

Saſtupjerjo wſchěch cžěſkich ſtronow žu žo w jenotlnym klubje ſjednoczili, ſo mohli pſchecżiwo Němzam a knjeżerſtwu ſe ſjednoczenymi mozami wuſtupowacz. Sa kluboweho pſchedžydu žu prjedawſcheho miniſtra dr. Fiedlera wuſwolili. Wſchelake awſtriſke nowiny w tejle wólbje poražanje wjednika cžěſkeho luda, dr. Kramerja, widža. Tajke měnjenje pak je pjecża mylne. Dr. Kramer njeje žo wo pſchedžydſtwo prózował a też njeje do praſchenja pſchiſchoł. Wón może nětko žwoje talenty bóle dyžli prjedy k płaczíwoſczi pſchinjeſcz.

Proteſt Bolharſkeje pſchecżiwo němſkej rěczi.

W Mazedonſkej je turkowſke knjeżerſtwo w ſchulach měſto dotalneho wuczenja bołharſkeje rěcże wuczenje němſkeje rěcże sawjedło. Bołharſki pózłanz Saraſow w Konſtantinoplu je pſchecżiwo temu proteſt pola turkowſkeho knjeżerſtwa podał.

Jendželſki žejm žo roſpuſchcził.

Jendželſki žejm je žo pſched tydżenjom roſpuſchcził. Sa měžaz budża hižo nowowólby. Hnydom po žejmowym roſpuſchczenju je žo wólbna agitazija ſapoczała. Liberalni žo nadžijeja, ſo žo ſ wjetſchinu 150 hłoſow do noweho žejma wrócża. Potom chzedża prawa ſemjanſkeho žejma tak wobrěczecz, ſo wón wo ſakonju dawanju njeſměje wjazy wjele rosžudžicz. Konſervativni wolerjo ſ tym traſcha, wudawajo, ſo ſady liberalnych ſozialismus ſteji. Ludowej žwobodże by najwjetſchi ſtrach hroſył, hdy by w Jendželſkej jenoż jedyn žejm był. Liberalni budża wot Iriſkich wotwiżni a budża wſcho cžinicz dyrbjecz, ſchtoż žebi cži żadaju.

Nadpady wólbne prawa żadazych żónſkich w Jendželſkej na miniſtrow.

Cžrjódy pſchiwiżowarkow żonjazeho wólbneho prawa žu žo žobotu wjeczor do miniſtra ſnutskownych naležnoſczow Winſtona Churchilla, hdyž žo ſ jeneje ſhromadżiſny w Bradfordże wrócži, ſ pžyczim biczom dake, na njeho wokajo: „To wſmi, ty pžyko!“ Dwaj tajnaj poliziſtaj, kotrajž Churchilla pſchewodżeſchtaj, puk wotraſyſchtaj a nadpadniży ſajeſchtaj.

21 pſchiwiżowarkow żonjazeho wólbneho prawa žu pjatk rano pſched Londonſki polizajſki žud ſtajili. Prěnja bě wobſkorżena, ſo je kamjenje do woknow miniſterſtwa ſnutskownych naležnoſczow mjetała. Wona wotmolwi, ſo je to cžiniła, ſo by pſcheczíwo knjeżerſtwu proteſtowała. Sſudnik wotmolwi: „S wami żonami žmy pſchedołho kahodnje wobkhadżeli, ſažudżu Waž k jaſtwu na dwaj měžaza!“ Jena druha mloda 22 létna żona praji, ſo je wokna miniſterſtwa ſnutskownych naležnoſczow wubiła, ſo by k žwojej macżeri pſchiſchła, kotruž žu wczera k jaſtwu na dwaj dnjej ſažudżili. Sſudnik ju k jaſtwu na jedyn měžaz ſažudżi. Druhe żónſke podobne khoſtanje doſtachu ſ wuwſacżom tſjoch, kotrež k pjenježnemu khoſtanju a ſa pad njeſapłacżenja k jaſtwu na dwaj měžazaj ſažudżichu.

Njeměry koloniſtow w Argentinſkej.

W Argentinſkej je žo poſlednje léta wjele ruſkich żidow ſažydlilo. W Maſſaſſinſkej krajinje, w kotrejž woni žydla, žo žuchoty dla njeježu žně poradżike. Dokelž pſchekupży žo teho dla ſapowjedżichu, koloniſtam pożczowacz, tucżi hrożachu, pſchedawaſnje wurubicz. Po ſakroczenju ruſkeho konſularneho agenta je knjeżerſtwo nuſy koloniſtow wotpomhacz pytało. Mjes nich žo żito a žytwa rosdżěła.

W njepſcheczelſkim kraju.

Wonka wichor wujo ſ běłymi žněhowymi mjetelemi ſejhrawaſche.

Na tym dnju ſtareho knjeſa wiczowa noha bóle czwilowaſche. Wón dyrbjeſche dłóni twjerdże ſtłóczowacz, ſo mohł bolosczˊ pſchenjeſcz. Do wołmjanych pſchikrywow ſawaleny na powolnym koleſkatym ſtole wotpoczowaſche.

Huſto ſtary cžłowjek na njelepu wobalku hněwnje ſhladowaſche, potom pak žo jemu wobliczo ſaže wuhkadkowaſche, a jeho wóczko by po běłej ſe žněhom pſchikrytej krajinje žonjo žo roshladowało, kotraž žo pſched nim wupſcheſtrěwaſche.

„Jano!“

„Dyrbju ſažwěczicz, knjeże?“

„Ně, pſchiſtorcz mje k temule blidku! — Takle, měj dżak. — Nětkole móżeſch hicz, Jano!“

„Dyrbju nohu narybowacz, knjeże? Wy macże tola ſaže boloſcże w njej.“

„Nĕ, Jano, wostajmoj to zyke paranje, to tola niczo njepomha.“

Khwilu stary knjes hischcże samyleny ßedźesche; potom ßwoju ßuknju ſ dyrkotazymi porstami ſwotpinawschi maky kluczik se saka wucźeże.

Poßmĕwk ßo jemu po wobliczu ßuny, hdyż ßwoju ruku, do ßonjenja ßo ponóriwschi, na kromu makeho schikowaneho pißneho blidka seprje. Potom jedyn kaschczik teho ßameho kedźbnje wotamkny. Dźiwnje, nĕżna wóń jemu ſ njeho napscheczo wustupowasche. Wón stkóczi na ſthowane piero a druhi kaschczik ßo wotewi. Tam bĕchu jenoż nĕkajke sezoltnjene kopjena.

Stary knjes nuts pomaßny, a jeho maßaza ruka wobras wuczahny. S jenym storkom ßo we ßwojim stole prawje doßydny, na bolosczi njedźiwajo, kotraż jeho krjudowasche.

Dołho jeho wocźi na wobras, kiż bĕ na woßebny porzelin molowany, ſeprjetej wostaſchtej. Wobras rjanu holzu pschedstajowasche. Czĕmnobrune kudźerje rózowe podołhojte wobliczo njewschĕdneje rjanosce wobrubjowachu; wocźi bĕschtej psches dołhe czmowe mikawczki a psches ßonjazy wuras sajimawej.

Dołho stary knjes na wobras hladasche a włożny ßmĕrk jemu pohladnjenje pokhmurjesche.

„Ty dobra luboscźiwa, ty bĕsche nĕhdy moja“, wón ſ czicha scheptny. „To bĕ nĕhdy .... Tak ßo tez wschitke bajki sapoczinu a jenoż każ bajka to bĕsche.“

Wón rospominacź pschestawschi na symsku krajinu hladasche, nad kotrejż ßo symske ßmĕrki wupschestrjewachu.

* * *

Prĕnje dobyczeźiske bitwy bĕchu bite — a nĕmske wójska do Franzowskeje czehnjechu. Mnohi dobry towarſch, mnohi luby pscheczel, haj, ßamo mój najlĕpschi, bĕ Franzowsku ſ krwju ßwojeje wutroby krjepił. Na nich wschitkich, na domisnu, na lubych doma spominach, hdyż se ßwojej makej czrjódku po woßamoczenej, twjerdej smjerſkej dróſy czehnjech. W bliskoscźi bĕ ßo slĕ wuwołana czrjódka franktirerow pokasaka. Bĕchu mi roskas nad nĕschto ludźimi pschepodali, ſo bychmy tutych dźiwich a saßakłych pachołow wußlĕdźili. a snicźili. Hordy bĕch, jako jedyn ſ najmłódschich leutnantow, na tutym ßamostatnym stejischczu, runjeż bĕ tez njelubosne czucźe, pschecźiwo tutym lestnym pachołam wojowacź. Pschi kóżdej krocźeli na naß ßmjercź czakasche, pschi kóżdym kolenje pucźa a pschi kóżdych kerkach budźische nam njepschecźelowa kulka mohła wutrobno pscherasycź. Kak bĕ to tola hinak, hdyż ſwucźazej hudźbu do ſjawneje bitwy dźĕsche. Tu njepschecźelej do wocźi hladachmy.

Dźiwna wĕz, pschi wschej kedźbnoscźi tamneje franktirerskeje czrjódy pytli njebĕchmy, kotraż bĕ, nawjedowana wot hrabje de Borne, ßebi khĕtre mjeno dobyła a nam hižo mnohu schkodu naczinika.

Dweju muži na rosjaßnjowanje do prĕdka póßłach. Wokolina bĕ w mĕrje a wojakaj ſ powjesczu wrócźo pschińdźeschtaj: „Na lĕwizy ſa tamnej hórku wjeß leži, chze-li ßo tam knjes leutnant na pschebytk sczahnycź, ßmój wo to hižo ßo postarakoj.“

Ja ßebi pschekładowach. „To je dobre“, k serżantej Benkej rjeknych, schwarnemu mużej, na kotrehoż móżesche ßo człowiek spuschczecź. „Dale drje dźenßa njedozpĕjemy, dokelż tez konje ßu schwarny kruch dźĕła dokonjake.“

Pohladach na ßwojich ludźi, lute krute postawy, ſ kotrymiż móżesche człowjek bitwy bicź.

„Dźĕczi“, na ludźi sarĕczach, „mi ßo ſda, ſo ßmy dźenßa dosczi czinili, a jutſje budźe tez hischcże dźeń!“

„Haj derje, knjes leutnant“, ſ jednym khłoßom wrócźo saklincźa, a nĕtkole po krajnej dróſy dale khelpachmy.

W makej pschecźelnej wjeſzy, do kotrejż nĕtkole nuts jĕchachmy, ſkoro ani człowjeka widźecź njebĕ. Jenoż nĕschto poł doroscźenych pachołow tu po dróſy dundasche a na moju czrjódku rjanych husarow wudźerasche. W nĕkotrych woknach sawĕschki spĕschnje saczeżechu, hdyż bojoscź rosschĕrjazych „Prußakow“ wuhladachu.

„Je-li knjesej leutnantej po myßli“, Benk pschisjewi, hdyż na wopuschczenym torhoschczu posastachmy, „chzu waß do wascheho pschebytka pschewodźicź. Tón je dobry a leži jara pschihodnje.“

Hdyż Benk kwartĕry wobstarowasche, bĕchu pschezo dobre; na to mĕjesche woßebje dobre czucźe.

„To je dobre, Benko“, rjeknych. „Postarajcźe ßo wo to, ſo bychu ludźo a konje derje ſkhowane byłe. Wustajejcźe straże, woßebje pak mi kóżdy podhladny pohib wosjewcźe!“

„Po pschikasu, knjes leutnant.“

Nĕtkole hacź do kónz wßy dojĕchachmy. Pschi wyßokej fahrodnej muri saſtachmy. Benk hacź do wulkich żelesnych wrotow doje chawschi ſe ſwonom saſwoni. Czerchaze stupy bĕchu ßłyschecź.

Stary muż ſ bĕłymi włoßami, najſkerscho domownik makeho hrodu, nam wotamkny.

Spĕschnje na muża wótrje pohladnych. Po ſdaczu wón to njepytny, ale mi bĕsche, każ by tutemu ſtarzej niczo wĕricź njebyło.

„Benko“, rjeknych, temule staremu niczo njewĕrju. Nĕkotrych muži ßem położcźe a kedźbujcźe na to, ſo czi ludźo po móżnoscźi blijko wostanu. To je lĕpje tak!“

„To je hižo wobstarane, knjes leutnant“, serżant Benka wotmolwi.

Stary do prĕdka dźĕsche, durje wotewri, mje psches dołhu khóbbu dowjedźe a potom mje ſ pokiwom ſ ruku pscheproßy, ſo bych do jeneje ſtwy saſtupił.

Hacź do teho czaßa hischcże ßłowa sarĕczak njebĕ. Hdyż ßo wobrocźich, ſo bych na njeho porĕczak, bĕ ßo hižo ſhubił!

Drohi krónſki ßwĕczník, kiż ſ wjerha, ſe skotom bohacźe pyscheneho, wißasche, jaßny błyschcź roseſczekasche; ale pyschny ſalon w rokokſkim waschnju bĕsche próſdny.

Hdyż człowjek po dołhich mĕßazach niczo druhe nima, khiba lĕhwo na polu a bursku ſtwu, potom tajki napohlad dwójzy derje czini. Tajkich drohotnoscźow ſa dołhi czaß wohladak njebĕch; tola khwile njemĕjach, na to ßebi wjele myßlicź, pschetoż njejapzy ßo wyßokej kschidłowej duri rumnoscźe, kiż bĕsche mi ſ napschecźa, wotewrischtej.

Jako dźĕczo bĕch nĕhdy rjany wobras widźak, a hdyżkuli mje ßwjatocźne czucźe pschewsa, tamny wobras mi pscheđ wocźi ſtupi. To bĕ potajnſtwo mojeje wutroby! Tutón wobras dźĕſczowskich lĕt lubowach, a nĕtkole wón we woprawdźitoscźi pschede mnu ſtejesche. To bĕ woßebna nadobna postawa w czĕmnej kaschmirowej drascźe a nĕżne, pschewidomne wuraſy wobliczа brune żołmjate włoßy wobrubjowachu.

Tale żónska postawa na mnje ſ pokojnym, bjes maka ſamyßlenym wóczkom hladasche. Pokkonich ßo ſ krótka, na czoż tamna ſ lohka hłowu pokhili.

„Wodajcźe, proschu“, rjeknych, „ſo ßym ßo tak njenadźizy ßem nuts dobył; ale ...“

„To je wójna“, wona mje pschetorże, ſ pohibom ruki mje k ßydnjenju namołwjejo. W mojej maczernej rĕczi pak potom pokracźowasche: „Nadźijam ßo, ſo budźecźe ſ tym, schtoż móżu wam poskiczecź, ſpokojom.“

„Wy rĕczicźe tez nĕmſki, hnadna knjeżna?“ ja rjeknych.

„Sawĕscźe, moja macź bĕ nĕmska a ja ßama ßym jara husto w Nĕmskej była. Waschu wótczinu a waschich wojakow ſnaju. Czi ßu wutrobicźi. Nasche wójska dyrbjachu hacź dotal podleżecź, dokelż buchu schpatnje nawjedowane.“

Mi ßo ſdasche, ſo ßo jej ßyłſa we wóczku ſyboleſche, a maky ert ßo jej boloscziwje satorhny.

„Moja wboha Franzowska“, wona ſ czicha scheptasche, „ale wodajcźe, proschu, ſo ßym ja hubjena hospoſa. Wy ſcźe ſawĕscźe prawje jara hłódny? Mnoho wschak wam dacź njemóżu, pschetoż nasche wójska, kotreż njedawno jow nimo czehnjechu, ßu ſkoro wschitko ßobu ſebrali!“

„Móżu-li wam, hnadna knjeżna, ßkużbu wopokasacź, hnydom pschikasam, ſo maja ßo druhe kwartĕry pytacź!“

Bojach ßo, ſo mohła wona tole pschiwſacź.

Lohki poßmĕw pak ßo knjeżnje po wobliczu mikny.

„Nĕ, tak to mĕnjene njeje“, wona rjekny. „Wy ſcźe hižo mój hóſcź a dyrbicźe to tez wostacź.“

Ani wotmołwy njewoczakajo ßo wona ſ durjemi won ßuny.

(Skónczenje pschichodnje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. (Pólny artilleriſki regiment ſa Budyſchin.) Sa twar artilleriſkich kaſarnow w Budyſchinje ßo wot khĕżorſtwoweho ßejma 2,300,000 hriwnow żada. Tele kaſarny ßo najſkerje ſ pokodnja kaſarnow pĕſcheho regimenta czißko 103 natwarja. Do Budyſchina ßo artilleriſki regiment ſ Pirny pschepołoži. Sa njón Pirna pionĕrſki bataillon czißko 12, nĕtkole w Draždźanach ſtejazy, doſtanje. Do Draždźan ßo 1. oktobra 1913 nowoſałożomny pĕſchi artilleriſki bataillon dla ßkużbnych a mobiliſaziſkich pschiczinow połoži.

— (Nahła ßmjercź.) 19lĕtny matroſa Libſch, ßyn tudomneho ßudniſkeho aktuara ſw. ßkużby Libſcha, bĕ pscheđ tſjomi njedźelemi k ßwojimaj ſtarſchimaj na wopyt pschiſchoł, ſo by doma ßwoje

symske prósdniny pschebyk. Starschej žo wježeleschtaj, so móžeschtaj lubowaneho žyna dlějschi cžaž pschi žebi měcź. žo njetrjebajo bojecź, so jemu strachi na morju hroža. Na twjerdym kraju sdasche žo jimaj žyn w najwjetschej bjesstraschnosczi bycź. A tola tu w starschistim domje žmjercź, kotraž bě žo jeho we wětrach na dalokim morju sdalowała, na njeho łakasche. Ssobotu tydženja posdže wjeczor mlodemu matrosy myžlicžka pschipadže, žo w domjazych kupjelach wokumpacź. Dokelž žo wón sa hodžinu s kupjele njewróczi, nan sa nim pohladacź džesche. Tón žyna hischcže w kupjelach leżazeho nadeńdže. Na nanowe praschenje pak wón niczo njewotmolwi. Sso wustróžiwschi nan jeho pschimny — wón symne cžełko w ruzy dżerżesche. Hnydom po tsjoch lěkarjow póžłachu. Tucźi poruczichu, cžełko rybowacź a do płachtow sawalicź so by žo sažo žiwjenje do njeho wrócziło. Tola wscho prózowanje bě podarmo. Młody žyny kčžějazy cžłowjek bě žo, kaž lěkarjo spósnachu, s Bożej ruczku sajał. Hłubokosrudženymaj starschimaj žo se wschěch stron žobuželniwosczu wobžwědcza. Nahle semrjety žyn najrjeńsche nadžije sa pschichod sbndžowasche; wón chzysche w bližschim cžažu łódźniske offizěrske pruhowanje cžinicź.

— (Nahła žmjercź.) „Schtó wě mój kónz, wón žnadź je blisko.“ Na tónle khěrlusch žo cžłowjek dopomni pschi powjesczi, so je žo sańdženu žobotu pódla 19lětneho matrosy Libsche też 58lětny poliziśt Winkler s nahłej žmjerczu pschekhwatał. Rano 1/45 hodźin žo se žwojeho žłužbneho khoda do 2. straźowarnje psched swonkownymi bohatymi wrotami wrócziwschi, žo Winkler s Bożej ruczku saja a hnydom morwy k semi padny. Wón wudowu a dwě dorosczenej a dwě njedorosczenej dżesczi sawostaji.

— (Do njesboža pschischoł.) Pschi pschekładowanju wakow w Altmanez wikowarni pschi tworowym dwórnischczu žo dżełacźeŕ Němz sańdženu póndželu s jenym wakom s wosa na semju dele storhny. Pschi tym je žebi wón lěwu ruku a hkowu straschnje sranił.

— Sserbska protyczka sa dżeczi je wuschła. Wona žo „Nadźija“ mjenuje. Spižał je ju knjes Rachlowz, kotryž je žebi sa nadawk stajił, žerbskim dżeczom dobre žerbske czitanje podawacź. Wón hižo „Raj“ a „Sahrodku“ wudawa a nětko je k temu hischcže „Nadźiju“ pschidał. Kóždy, kotryž „Nadźiju“ do ruki wosmje a budže w njej czitacź, smeje na njej žwoje wježelo. Wona 64 stronow wopschija, je s wjazy dyžli 50 wobrasami wudebjena a posticźa jara wjele sajimawych a powuczażych nastawkow. Jeje wopschijecze je najprjódzy sa dżeczi wobliczene, tola też dorosczeni w njej dosczi sabawy namakaju. K hodam dyrbjał kóždy žerbski nan žwojim dżeczom „Nadźiju“ wobradźicź. Wulki pjenjez njetrjeba sa nju woprowacź; pschetož wona jenož 20 pjenjezkow płaczi. Dostacź je protyczka sa dżeczi we wudawarni Serb. Nowin.

— Wokrježny dżeń budže 13. dezembra dopołdnja 1/212 hodźin w prjedawschej sali pschiżażneho žuda na hrodže.

— Sa tudomny gymnasij žo pschipowjedženja wuczomzow wot 12. hacź do 14. dezembra dopołdnja wot 11—1 hodźiny w rektorowej stwje pschijimaju. Pschipowjedżomni maja žo pschi tym pschedstajicź a žo trěbne wopiżma žobu pschinjesczi.

— (Wojeński cžeknjeńz.) Schtwórtk popołdnju je Husczanski žandarm jeneho wojeńskeho cžeknjeńza straži tudomneho husarskeho regimenta pschepodał. Cžeknjeńz bě ulan Dienel s 1. ulanskeho regimenta cžiżko 17 w Dschatzu. Tutón druhej wojeńskej klažy pschiżżuscha a je 8 njedžel jastwa dla nutsdobywanskeho paduschstwa wotpokucźił. Tónle cžaž je wón pola žwojeho regimenta dożżuźicź dyrbjał. Prjedy pak, hacź žo žłužba miny, je wón do Budyskich stron cžeknył. Sso do jeneje twarskeje budy dobywschi, je wón drastu jeneho murjerja namakał, kotruž je žo wón hacź do kholowow woblekł. W tymle wobleczenju je jeho žandarm w Huszy sajał.

— (Sakasanje rejow.) Pokhroma žo niz jenož se skotom, ale też s ludźimi na skót pschenoscha. Dokelž je žo pokhroma po zykej Łużizy rosschěrika, je Budyske hamtske hejtmanstwo, so by žo dalschemu rosschěrjenju wobaralo, po § 24 płaczazeho rejwanskeho regulativa wschě reje we Worzynje, Barcze, Hrodźischczu, Drožđżiju, Porschizach, Ralojdach a Dubrawzy hacź na dalsche sakasało.

— (Ssněhowe sawěcze.) Prjedy hacź je prěni wjetschi žněh rostał, je połodnischi wětr s nim póndželu drohi a pucze sawěł, a wyžoke žepje nakopił. Ssanje a wosy, kotrež běchu žo na jěsbu podałe, žu na mnohich městach w žněhowych žepjach tcźaze wostałe. Rěsnik Kschižan se Židowa bě se žanjemi do Njeżwacźidliskich stron po skót wujěł. Na Małowjelkowskej dróży pak žanje se žněhom a wětrom žo bědžo do jeneho schtoma sawadźichu a žo rosłamachu. Kschižan žo pak s tym wot wotmyżlenja jěsby wottraschicź njeda. Wón žo s wosom s nowa na pucź poda. Dale Małeho Wjelkowa pak njepschijědże. Tam bě droha s tajkimi žepjemi sawěta, so też druhim sapschahaam njebě mózno, žo psches nje pschedobycź. Pola Lětonja jena kucza s Budyschinskeho knjeżeho dwora w žněży tcźazy wosta a žo swróczi. Pschi tym běchu žo pižma, kotrež w kuczi leżachu, se žněhom womaczake a wobschkodźike. Po dołhim prózowanju žo na pomoz sawołanym ludźom poradźi, pucź tak daloko wužypacź, so móżeschе kucza dale jěcź. — W Budyschinje mnosy wobydlerjo na mlokowu holzu cžakachu. Wjele s tutych bě wuwostako, dokelž běchu jich žanje w žněży tcźazy wostałe. Pola Bórka bě žo tsjom mlokowym žanjam tak seschko. Jene běchu spytałe, po hłubokim puczu žněhowe žepje wobjěcź. Tola bórzy žanje do žněha sajědżechu a twjerdże žedżachu, so ani do prědka, ani do sady wjazy njeńdżechu. Jedyn druhi spyta po polach mloko do Budyschina dowjesczi. Tola temu žo hischcže hórje seńdże. Jeho žanje swróczichu, a mlokowe khany a twaroh žo do žněha kulichu. Jedyn tsecźi pohoncź dyrbjesche teho runja psched žněhowymi žepjemi a wětrom zofacź. Ssyła muzskich na to s kopaczemi se wžy se žněhom sahrjebane žanje wužypacź wucźahny.

S Ratarjez. Póndželu popołdnju na żelesniży mjes Ratarjezami a Židowom tworowy cžah tcźazy wosta. Lokomotiva žo se žněhom s kolije wustorczi. Jedyn ludźazy cžah mjes Lubijom-Radworjom-Budyschinom dyrbjesche teho dla wupadnycź. Popołdnju 1/45 hodźin běchu wschě sadźěwki wotstronjene.

S Bórka. Njelepe stworjenje sda žo parna drohowa walza bycź, kotruž žu k twarjenju tudomneje drohi s Draždżan skasali. Wona ma nakhilnosczź, žo bóle w pschirowach walecź, hacź po drohach jěsdźicź. Hnydom prěni dżeń, hdyž bě žo k nam pschiwjesła, wona do pschěrowa sjědże. S wulkej prózu a napinanjom 300 zentnarjow cžežkeho njeplecha s pschěrowa wusběhnychu. Hdyž pak bě lědma poczała žwoje dżełko cžinicź, žo hižom sažo do pschěrowa wali. Duž dyrbjachu žo s nowo s walcźiskom wudraczowacź, hacź jo s pscheliwanjom horzeho pota na drohu swjesechu. Jeli so budże walza huscźischo w pschěrowje wotpaczynycź chzycź, žo hischcže khwila pomiuje, priedy hacź žo droha dotwari.

S Njeżwaczidła. Sańdženu njedżelu popołdnju wotmě „Jutrniza“ žwoju měżaczinu shromadźisnu, kiž bě — runjež smylnje wosjewjena — jara derje wopytana. Pschednoschk mějesche knjes wucźeŕ Kral wo tsjoch horzych pschecźach wschěch dobrych Sserbow. S druheje strony namołwjesche žo, k hodom kupowacź a wobradżecź žerbske knihi, so by žo dżeczom wjazy składnosczе k žerbskemu czitanju dawało. Też wo ludliczenju podachu so wschelakore rosjażnjenja. Wobsamkny žo, so budże sałożeński žwjedżeń towarstwa 5. małeho rózka 1911. Sa knihownju žo kupi khamor. W pschichodnej shromadźisnje, kiž budże 3. dżeń hodow, smeje knjes Bartko pschednoschk. Tule njedżelu potajkim shromadźisna njeje, kaž bě to tydženja smylnje w „Sserb. Now.“ wosjewjene.

S Jażeńzy. Ssrjedu 23. nasymnika sarjadowa Jażeńczańska katholska Bjeżada sa žwojich žobustawow a jich žwójbnych žwójbny wjeczor, kiž mějesche nabožny a narodny ras; na czoż też hižom žłowa J. Czischinskeho na czole programa pokasowachu:

Stań, ludo žerbski, stań! Dżerż žwěru k rěczi, k narodej!
Stań k dżełu, pokaž jako lud žo w mozy młodej!

S dobom pak bě wjeczor też hołdowanje towarstwa naschemu žerbskemu jubilarej, knjesej sapóžłanzej M. Kokli, kiž je w młódschich lětach pilny a horliwy spěchowar žerbskeho dźiwadła był. Kokla je psched 30 lětami prěnje žerbske dźiwadło w Jażeńzy sarjadował. Tehdy žo hrajesche „Dźěd Jakub“, politiska hra s lěta 1848, kiž je Kokla žam pschełożił. (Kaž žłyschimy, je tale hra w czischczu.) Druhu hru: „Nowe korczmarstwo“, je Kokla po němskim powjedańczku jako satyrisku hru napisał, a to s wulkim schikom. Nascha katholska Bjeżada chzysche tehodła žwojeho horliweho spěchowarja też poczesczicź, kaž žebi wón to sažłuża.

Pschedžyda, knjes Sarjeńk, witasche bohaty wopyt a rosłoži w dlějschej rěczi wulku wažnosczź naschich žerbskich towarstwow. Na to žo pschedstaji žiwje a wěrnje hižom spomnjena Koklowa hra: „Nowe korczmarstwo“, a pschipożłucharjo ju jara pschecźelnje pschijachu. Knjes farar Hiżka skoži žwoje žwjedżeńske žłowa na žerbske pschiżłowo: Woczi k njebju, mozy k dżełu, dowěru k žebi. Tele žłowo naž namołwja, žebi hajicź a sdżerżecź naschu nabožnosczź, dżeławosczź a narodnosczź. — A potom žo sažo sběhny sawěschk, a rjenje a žortnje žo pschedstaji Hejduschkowa historija wo khěžnym kluczu. Pschi tym je drje žo kóždy dosczź na dosczź nažmjecź mohł.

Knjes kantor Hila žławjesche nětko naschego M. Koklu

ſ wutrobnymi ßkowami, a hrimotaza ßkawa roslehny ßo po zykej ſali. Knjes kubleŕ Kokla dźakowaſche ßo hnuty a namołwjeſche pſchitomnych, bycź a woſtacź zyli a dobri Sserbja a dźerźecź o khowacź kóźdy hruſlik ßerbſkeje ſemje.

Wjeßeła rejka a pěkny „póſt“ poſkiczeſchtej dalſchu ſabawu. Bě to prěni tajki ßwójbny wjeczor. Tón pak je ßo ßobuſtawam tak derje ſpodobał, ſo ßmě pſchedßydſtwo bórſy ſaßo tajki wjeczor wuhotowacź.

S Bjedruſka. Póndźelu popołdnju na Kumwałdſko-Budeſczańſkej żeleſniźy lokomotiva ludźazeho cźaha cźiſko 809 ſ kolije wuſkoczi. Pſchi tym njeje nichtó do ſchkody pſchiſchoł. Pucźowarjo poſdźiſcho do Hornjowjaſońſko-Budyſkeho cźaha pſcheſtupichu.

S Kotliz pola Kumwałda. Skóſtnik, kotryż je Rößlerez brożeń ſapalił, je ßo też tu ßamu nóz do Kalawchez fabriki dobył. Njedźelu 2 polizajſkaj pßaj ſtopy, wot wohniſchcźa wokoło wßy wjedźaze, ſcźěhowaſchtaj. Jedyn ſ tuteju pßow ßlěd rucźe a wěſcźe namaka. Wón pſches wodu, po polach a łukach a po wjeßnej dróſy dźěſche. Hacź runje běchu ßo wot duja, na kotrymž bě ßo paliko, někotre dny minyłe, poß tola mjes tyßazami ſtopow ſkóſtnikowu cźěř wußlědźi. Pſched durjemi khěźe, w kotrejź je fabrikaŕ Oswin Jung, hižo dźeń po wohnju ſajaty, bydli, poß ſaſta a w ßněſy hrjebaſche. Dokelź bě ßo hižo ſacźmiko, ſ lataŕnju ſa pſchicźinu hladachu a w ßněſy krej wohladachu. Ta bě ſ Jungoweje rany, kotruż bě ßebi do ruki rěſnył, hdyż bě ßo do Kalauchez fabriki dobył. Potom poß wokoło thěźe k poßledniźy a ſ njej nuts po ſkhodźe horje běżeſche a wótſje ſchcźowkajo ßebi żadaſche, ſo bychu jeho do Jungoweho wobydlenja puſchcźili. Każ ßo powjeda, je ßo Jung hižo ſapalenja wuſnał. Wón je pjecźa też wſchě druhe wohnje ſakoźił, kotreż ßu w poßlednim cźaßu w tudomnych ſtronach byłe. Jeneho wohnja dla bě wón hižo w pſchepytanju, njedoßahażych dopokaſmow dla dyrbjachu pak jeho puſchcźicź. Do Kalauchez fabriki je ßo wón pjecźa dobył, niz ſo by kradnył, ale ſo by-ju ſapalił. Temu pak je ßo ſadźěwało, dokelź ßu jeho wotſcherili.

S Njebjelcźiz. Sańdźenu ßrjedu je ßo ſa naſchn wjeß dobrowólna wohnjowa wobora ſakoźiła, ke kotrejź je 24 muźi pſchiſtupiło. Twarſki miſchtr Schöna w Njebjelcźizach ma wulku ſaßkużbu wo to, ſo je k nowej organiſaziji doſchło.

S Wjelezina. W hněwje je ßo ſańdźenu ßobotu wjeczor 19lětny cźěßla Rudolf Jakob w tudomnej herbſkej grychcźe ßmjertnje ſranił. S někotrymi druhimi hoſcźemi ßo ſwadźiwſchi ßo wón ſ tajkej njembroſcźu ſaja, ſo nóź wucźahny a ßebi jón k wutrobje kló. Sawołany lěkaŕ poruczi, ſranjeneho do Callenbergſkeje hojeŕnje dowjeſcź, hdyż je wón ſańdźeny pjatk wumrjeł.

S Ketliz. Pruhowanje wólbokhmanoſcźe khwalobnje wobſtawſchi je ßo dotalny knjes diakonatſki Mroſak ſa kapłana Ketliczańſkeje woßady wuſwolił.

S Baczonja. Sańdźenu ßrjedu bě na naſchich leżomnoſcźach hońtwa. 22 hońtwarjow je 70 ſajazow, 15 kurwotow a 10 bażanżantow potſělało.

S Bukez. Sańdźena njedźela, 1. adventa, běſche ważny dźeń ſa naſchu zyku woßadu. Naſch nowowuſwoleny duchowny knjes Mjeŕwa bu na tutym dnju jako faraŕ do ßwojeho noweho ſaſtojńſtwa ſapokaſany. Na ßerbſkej Bożej ßłużbje, kotraż běſche jara bohacźe wopytana, jeho naſch dotalny wjeleſaßkużbny knjes faraŕ emer. Kubiza, na němſkim kemſchenju knjes wyſchſchi zyrkwiny radźiczeł Roſenkranz ſ Budyſchina do ſaſtojńſtwa ſapokaſa. Bóh ſpożź naſchemu nowemu duchownemu ßwoje żohnowanje w naſchej woßadźe!

S Kotez. Tudomnemu gmejnſkemu pſchedſtejicźerjej a ſtawnikej Janej Auguſtej Dürrlichej je ßo wot krajneho konſiſtorſtwa wopißmo pſchipóſnacźa ſa jeho ſaßkużby jako zyrkwinemu pſchedſtejicźerjej dostako. 30 lět je wón zyrkwinemu prijódkſtejeŕſtwu pſchiſłuſchał a wjele próży rad na ßo brał; runje tak dołho je wón zyrkwinu pokładnizu a zyrkwine ſliczbowanja wjedł. Cźeſcźaze wopißmo ßo jemu wutoru w poßedźenju zyrkwineho prijódkſtejicźeŕſtwa pſchepoda.

S Biſkopiz. Pſched tydźenjom je ßo formaŕſki miſchtr K., na Nowoměſcźańſkej droſy bydlazy, ſhubił. Mjes tym ſo bě jeho żona na někotre dny wotpucźowała, bě ßo K., wſchě pjenjeſy ſebrawſchi, wotßalił. Sswojej żonje bě papjerku ſawoſtajił, na kotrejź běchu ſcźěhowaze ßłowa napißane: „Luba Auguſta! Budź ſbożowna żiwa, ſabudź mje! Mój ßo wjazy njewohladamoj.“

S Draźdźan. Wſchěch Sserbow tu w zuſbje hiſchcźe ras ſ tutym dopominamy, ſo ßo nam jutſje, njedźelu 2. adventa, w kſchiżnej zyrkwi ſaßo Boża ßłużba w lubej macźernej rěcźi dźerźi. Kemſchenje ßo pſchipołdnju 1/2 12 hodźin ſapocźnje, a je faraŕ Domaſchka ſ Budeſtez prědowanje, faraŕ Mróſak ſ Budyſchinka pak ſpowjednu wucźbu na ßo wſak. Kóźdy Sserb budźe wutrobnje witany.

S Brěſowki pola Sslepeho. Naſcha ſchula, wo kotruż ßmy ßo dołhe lěta próżowali, ßo bórſy dotwari a ßo nuiſkerje hižo wulkeho rózka poßwjecźi. Potom njebudźa naſche małe dźěcźi hodźinu daloko druhdy we wukkim ßněſy a błócźe do Dźěwina do ſchule khodźicź trjebacź. So ßmy ſkóncźnje ſchulu do wßy doſtali, ſa to mamy ßo ßwojemu lubowanemu duchownemu knjeſej Handrikej dźakowacź. S krutej wolu je wón wſchelake cźeźke ſadźěwki pſchewinycź wjedźał, a je ßo też wo to ſtaraŕ, ſo je ßo ſchulſki twar nanajrjeńſcho wuwjedł a ſo je wón pycha naſcheje wßy. Każ ßo ßłyſchi, ßerbſkeho wucźerja ſa naſchu ſchulu doſtanjemy, tak ſo ßměmn ßo nadźecź, ſo budźa ßo naſche dźěcźi też ßerbſki wucźicź.

Sserbſka ßwěrnoſcź.

Hłóß: Naſche Sserbſtwo ſ procha ſtawa.

Dźenß ßej ruzy ſawdawajmy
K ßerbſkej ßwěrnej luboſcźi
A ßej ſ nowa wobkrucźujmy
Kruty ſwjaſk tón bratrowſki!
Sserbſki kraj, wótzow raj,
Je mi luby, kóźdy praj!

Wotrodźenz njech wotpaduje
Wot Sserbowſtwa praweho,
To pak żenje njewothnuje
Naß wot heßła ßerbſkeho:
Sserbjo my woſtańmy,
Sserbſtwu khwalbu dawajmy!

Njech też naß tu ſ naſchej wěru
Njepſchecźeljo wußměſcha,
My pak dźerźimy ßo ßwěru
Naſchoh' ßerbſkoh' naroda.
Narodnoſcź, pobożnoſcź
Debi Sserbow kraßnje doſcź.

S naſchcźi brónju wojujemy,
S brónju ßerbſkej ßwěrnoſcźe;
Wotrodźenza ſazpiwamy,
Schkodźecź nam wón njemóże.
Sserbſki kraj, kóźdy praj,
Sserbſki woſtanje naſch raj!

Duż dha bratſa pſchißahajmy
Ssebi ßwěrnoſcź narodnu.
K Sserbſtwu dowěrjenje ſtajmy
A na pomoz njebjeſku!
Bóh wſchón cźaß wjedźe naß!
Sserbſtwo ßwjecźa ſboża kwaß.

Ernſt Helaß.

Přilopk.

* (Pokhoſtanje automobilnika.) Khoſtanſka komora w Mnichowje-Gladbachu je pſchekupza Wulfa ſ Aachena k jaſtwu na jedyn měßaz a 103 hriwnam pjenjeżneho khoſtanja ſaßudźiła. Wobſkorżeny bě, hdyż w Mnichowje-Gladbachu ſ automobilom po dróſy jědźeſche, pohoncźa jeneho woſa, ſ kamjenjemi nakładźeneho, ſ kſchudom do woblicza bił a jeho tak ſranił, ſo dyrbjeſche ßo lěkarjej hojicź dacź. Automobilnik bě ßo na pohoncźa roshněwał, dokelź bě tón město pódla konjow ſa woſom ſchoł, ſo by delepadanju kamjenjow wobaraŕ.

* Hróſbny njeſkutk, kotryż běchu ſtrajkowazy wuhlonakładowarjo w Havrje w Franzowſkej ſkucźili, je ßo pſched pſchißażnym ßudom w Rouenje wußudźił. Tſjo ſtrajkowarjo, ßobuſtawy ſyndikata wuhlonakładowarjow, běchu lětßa pſchi ſtrajku w Havrje lamboru k dźěłu ſwólnimych dźěłacźerjow, Dongera, nadpadli a na njecźłowiſke waſchnje morili, jeho ſ hłowu do wody ponuriwſchi a jeho ſ nożom roskakawſchi. Ssud ſekretara wuhlonakładowarſkeho ſyndikata, Duranda, k ßmjercźi, a tſjoch druhich wobſkorżenych k khoſtańi po 8 a 15 lětach ſaßudźi. Wudowje ſkónzowaneho Dongera ßo 20,000 hriwnow ſarunanja pſchipraji. — Wſchelake ſnamjenja ſa to rěcźa, ſo ßu ſ tej ßamej pſchicźinu, ſ kotrejź ßu Dongera ſkónzowali, poßlednje dny też dźěłacźerja Greea w Pariſu morili. W jenym kanalu mjenujzy zyle nahe cźěło mjenowaneho dźěłacźerja namakachu. Něhdźe 200 metrow wot morweho jeho draſta leżeſche. Gree bě jara dźěławy a ſtróſby muż, kotryż ßo politiſkeho hibanja dźěłacźerjow ſdalowaſche a ßo pſchi ſtrajkach woſpjet njewobdźěli. Polizija teho dla měni, ſo ßu Greej jeho towaŕſchojo ſ jědom ſawdali, cźěło potom wußlěkali a do kanala cźißli.

* (Njeſbożowna luboſcź.) Se Stanißława w Galiziſkej ßo piſche: Jedyn artilleriſki wyſchſchi leutenant, kotryż ßo hižo dlejſchi cźaß ſ jenej kaßeŕarku wodźeſche, je ßwoju lubu ſatſělíwſchi ßebi żiwjenje wſak, dokelź ßo njemóżeſche wożenicź. Njeſkutk wón we ßwojej ſtwje w kaſarnach ſkucźi, każ ßo ſda, ſ pſchihłoßowanjom ßwojeje njewjeſty. Nadpadne je, ſo ßu cźěle żiwjenjaſpróżneju hakle tydźeń po jeju ßmjercźi w offizěrowej ſtwje namakali.

* (Wuj jako ſarażeŕ.) Mordaŕſki rubjeżny nadpad je 41 lětneho

pschekupza Jerga ſ Holzmindena pſched pſchißažny žud pſchinjeßł. Wón bě wjeczor 1. haprleje žwoju cžetu w Taucha, hdyž ju wopyta, ſe 4 punty cžežkim hamorom k ſemi porasyk, ſo by ju morił. Wón pak žo wot teho wotdžerža, dokelž runje pſchiwuſni do wobydlenja pſchińdžechu. Do tych žo wón teho runja ſ hamorom da a jich cžežko ſrani. Na to wón cžekny, tola bórſy žo na Lipſczańſkej poliziji ſtaji. Jerg je ſ dobreje žwójby; jeho nan bě direktor jeneje twarſkeje ſchule, a wón žam mějeſche prjedy w Erfurcze žkodownju a poſdžiſcho w Eckersburgu piwarnju, w kotrymajž pak njeńdžeſche. Napoßled bě wón ſ agentom a ſaradžerjom. 1. haprleje, hdyž chzyſche cžetu ſkónzowacź, dyrbjeſche podružniſki pjenjes ſapkacźicź. Po wobſtórždbje bě wón nadpad ſkucźił, ſo by žo cžecźinych pjenjes a hódnoſtnych papjerow ſmozował. Jeho k khoſtarni na 14 lět ſaßudźichu.

* (Tſi dźěcźi žo tepiłe.) Lědma žu žo wody ſ prěnim lodom pſchikryłe, a hižo powjeſcze pſchikhadźeja, ſo žu žo dźěcźi no lodże pſchepadłe a žo tepiłe. Tak žu žo pola Vilshofena tſi dźěcźi na dnajſkim kanalu pſchepadłe. Dwě ſ nich a jena holza, kotraž jim na pomoz pſchiběža, žu žo tepiłe. Tſecze dźěczo je jedyn hólz wukhował. W Cźirnje pola Wróßkawja je žo jena holza, kotraž žo po lodże žmykaſche, tepiła; w Lauhanje je pſchi žmykanju po lodże jedyn pjecźlětny hólz žmjercź we wodże namakał.

* (Satraſchny woheń.) W Newarku w ſjednoczenych ſtatach połnózneje Ameriki je žo wulka fabrika Paberboržkeho towarſtwa wotpaliła. Wjazy dyžli 40 cźłowiekow je pſchi tym žiwjenje ſhubiło. 14 žónſkich žo ſaraſy, hdyž ſ woknow dele ſkocźichu, 8 w khorownjach wumrje, druhe žmjercź w płomjenjach namakachu. Schéſcź hnlzow na dobo do ſkacźneje płachty ſkocźi; wſchě běchu hnydom morwe. Někotre žu žo pſchi žwojich ſchijazych maſchinach ſpaliłe, druhe žu žo ſateptałe. Woheń je ſ rosbuchnjenjom gaſolina w lampowej fabrizy naſtał. S maſchinſkim wolijom napojene dno a material ſa papowe tyſli na dobo w płomjenjach ſtejachu. Wětr płomjo rosduwaſche. Sſo wukhowacź bě jara cžežko. Murje žo ſaßypnychu a cźěła pohrjebachu, žnadź tež žiwych. Wjele cźěłow je žo ſwuhliło.

* (Wojeńſki cźežity automobil w žněſy tcžazy woſtał.) Wójſkowe cźežite automobile, kotrež běchu žrjedu ſe Shorjelza do Hirſchberga pſchijěłe a wot tam pſches Schmiedeberg do Landshuta dale jěłe, žu w žněſy tcžazy woſtałe.

* Džakowny pſchi dobycźu w loteriji žo w Barlinje dźěłacźeŕ wopokaſa; tón bě 50000 hriwnow Póſnanju dobył. Wón bě žwój lóß w kolektarni dał proſcherjej cžahnycź, kotryž tam do klamow runje po proſchenju ſaſtupi. Sbožowny dobycźeŕ chze nětkole tutemu proſcherjej, budźe-li wußlédźeny, nadobne myto dacź.

* We žněhu žiwjenje ſhubił je hórnik Cźerwicźka ſ Trutnowa. Wón bě duzy ſ dźěła hiſchcze prjedy w hoſcźenzu pſchebywał. Pſchi žněhowym wěcźu bě ſawěſcze pucź mißnył a do ſchěrokich polow žo ſabłudźił, hdźež jeho naſajtra ſawěteho jako cźěło namakachu.

* (Petrolejowa lampa rosbuchła.) W bayerſkej wſy Reichelsdorfje žo wulke njeſboże ſ lampu ſta. Petrolejowe žudobjo na lampje rosbuchny a žo na młodu holzu wuliny, kotraž, zyła w płomjenjach ſtejo, na pucź won wubéža. Wona, žurowe boloſcze cźerpjo, zemrje.

* Dla falſchowanja mjeda je krajny žud w Hirſchbergu w Schleſyſkej bratrow Artu a Erharda Ehrlicha k jaſtwu po 3 měßazach a k pjenjeżnemu khoſtanju po 1500 hriwnach ſaßudźił. Wona běſchtaj naturſki měd ſ wumjelkim mjedom měſchakoj a pſchedawakoj

* (W žněſy žmjercź namakakoj.) Mandźelſra wyſchſcheho wucźerja Groebla ſ Elmet-a pola Klingenthala pſchi cźěſtich mjeſach w žněhowej mjecźeli ſe žwojim dźewjecźlětnym dźěſcźom ſ Falknowa domoj dźěſche, we žněhowym wěcźu žo ſabłudźi a ſ dźěſcźom, wumucźnjena, we žněhu leżo woſta. Shubjeneju pytachu a dźeßacź kilometrow wote wšy jeju namakachu. Macź bě hižo morwa, dźěczo hiſchcze ſnamjenja žiwjeuja dawaſche.

* Dźěczo ſe žmjercze ſpalenja wumohł je khéżeŕ Kratochwil w Jablonzu (Gablenz) w Cźechach. We podtſéſchnej ſtwje bě woheń wudyrił. Wohenja hakle pytnychu, hdyž žo huſty kur ſ woknami a ſ durjemi wudobywaſche. Kratochwil, njedźiwajo ſtracho žiwjenja, po rěblu ſ woknom nuts ſaléſe a runje tak, dźěczo ſtrachej a žmjercźi wutorhnywſchi, po žemſkym pucźu ſaßo wróczo wuléſe.

* Wopomnjecze žławneho ruſkeho baßnika Tolſtoja žu w kupjelach Piſtejinje we Sſkowakſkej na prawe waſchnje cźeſcźili. Tam Tolſtoj we žwojim cźaßu žo lékowaſche. Nětko je žo tam fundazija na jeho mjeno ſakożiła. S njeje ma kóżde lěto dźeßacź ruſkich ſtudentow abo ruſkich dźěłacźerjow na žyły cźaß hojenja ſa kupjele a ſa wothladnnje a žyrobu pěacźenje doſtawacź. Runje tak ma žo ſa nich pucźowanje do kupjele a domoj ſapkacźicź.

* (Se żeleniſkim cźahom žo pſchejěł.) Pola Weidy je žo póndźelu rano 35lětny woženjeny fabrikaŕ Schleif ſ Münchenbersdorfa ſe żeleſniſkim cźahom pſchejěł a žo cźežko ſranił. Najſkerje je žo wón w žněhowym mjecźelu ſabłudźił. W hojeńni žu jemu dyrbjeli wobej noſy wotewſacź.

* (Khoſtanz ſe żeleſniſkeho cźaha cźeknył.) Pola Zſchöpela w Sakſko-Altenburgſkej je młody cźłowjek, kotrehož běchu paduchſtwa dla ſajeli, na wjeſbje do jaſtwa ſ cźaha ſkocźił. Wón je žo po ſdacźu khětro ſranił, dokelž dołhi krwawy žléb jeho pucź woſnamjeni. Hacź dotal jeho hiſchcze njeißu ſajeli.

* (Woßudna ſabycźiwoſcź.) W měſchczańſkej ſchuli Winſkeho pſchedměſta Hitzinga tele dny rano jeneho dwanacźelětneho hólza w žwětłowym ſchachcze cźežko ſranjeneho namakachu. Hólza bě póndźelu popołdnju jeho wucźeŕ dlaklohkeho pſcheńdźenja do jeneje ſchulſkeje ſtwy ſamknył, na kónzu ſchule pak bě ſabył, jeho ſe ſtwy puſchcźicź. Hdyž žo cźmicźkaſche, žo hólz bojeſche a ſpyta žebi žam wupucź namakacź, pſchi cźimž wón na njeſboże ſ woknom won do žwětłoweho ſchachta padny. Jeho ſtaroſcźiwaj ſtarſchej žo naſajtra rano ſa nim wobhonjeſchtaj a pſchi tym žo wupokaſa, ſo běchu na hólza ſabyli.

* Prěni ſozialdemokrat w ſjednoczenych ſtatach połnózneje Ameriki, kotrehož žu ſa měſchczanoſtu w Milwaukee wuſmolili, je žobotu žwjedźeń wuhotował, kotryž mějeſche njewſchědny kharakter. Pſchi balu žo 2000 woßobow wobdźěli, kotrež wſchém dźělam wobydleŕſtwa pſchißkuſchachu. Najwoßebniſche knjenje w diamantatych wobleczenjach ſ omnibuſkimi kondukteurami rejwachu, kotſiž běchu žo žwoju njedźelſku draſtu woblekli, a najwoßobniſchi mużojo žo ſe żonami ſ luda ſabawjachu. W Milwaukee je zyłe měſchczańſke ſaſtupjeŕſtwo ſozialdemokratiſke. Tamniſche wobydleŕſtwo ſ najwjetſcheho dźěła ſ Němzow wobſteji.

* W ruſkej wſy Scheremtewzy žo pſchi wohnju 9 woßobow ſpali.

* (Wětr na Kaſpiſkim morju.) Pjecź dnjow ſa žobu je na Kaſpiſkim morju ſatraſchny wětr zychnował a 300 cźłowjekow ſa wopor żadał. Hdyž wětr ſahowri, pſched wuliwom réki Wolgi 15 wulkich cźołmow, ſe 180 mużemi wobßadźenych, leżeſche. Pódla teho bě na jenym cźołmje 200 perſiſkich noſcherjow. S cźołmow je žo 10 potepiło, a wjazy dyžli 300 muži je žo tepiło. Satraſchneho wichora dla žebi wulke parne łódże njeſwěrichu cźołmam, kotrež běchu w nuſy, na pomoz dojěcź. Jenoż kapitan Meſork žo ſkrobli, na parnej łódźi „Imperatriz“ žrjedź do rosnjemdrjenych żołmow, ſ tyßazami rosbitkami pſchikrytych, wnjěcź a morjakam, ſe žmjercźu žo bědźazym, na pomoz khwatacź. Jemu žo poradźi, 20 muži, kotſiž běchu ſe ſymu ſkoro ſprostli, wukhowacź. Wětr je mórſke nawale na brjoh honił. S nimi je žo pſchi Wolſynym wuliwje wjazy dyžli 100 domow pócźrjeło; 60 ſ nich je žo ſaßypło. Wjele rybaſkich cźołmow je žo rosbiło. Nekotſi rybazy žu žo tepili. Wobſtejnoſcze ludźi, kotſiž žu žo ſ wodu ſ domow wuhnali, žu ſadwělne.

* Najſtarſcha żona żyłeho žwěta drje je w měſcze Kotoru (Cettaro) w Dalmatiſkej žiwa. Wona je 134 lět ſtara a reka Marja Bolnize. Dalmatiſki kraj pſchi brjohu je žwojeho ſtrowotneho powětra dla žławnje ſnaty a ſto lět ſtari ludźo tam nicźo żadne njeje. Starjenka, kiž je pſchi wſchěch wyßokich lětach poměrnje hiſchcze pſchezo kruta, je hižo pſched lětdźeßatkom ſuby ſhubiła; tež ſlemjenja dla žo žama wjazy pohibowacź njemóże.

Wußudźenja.

Khoſtanſka komora. Praktiſki lékaŕ dr. med. Rachel bě khoſtanſki wukas doſtał, dokelž bě ſ domjazeje haptyki khorym lékaŕſtwa dawał. Lawniſki žud w Kamjenzu bě jeho wuwinował, ſtatne réczniſtwo pak žo pſchecźiwo temu powołało. Jednanjo žo wotſtorcźi.

✕ Rataŕ a wikowaŕ Khorla Bukan w Hucźinje je pjecźa lětża 1. auguſta na žwojim dworje pſchekupza J. Marcinkowſkeho ſ Budyſchina ſ wudmami, kaž „ſaklaty łapaŕ“ a „poklaty jenowokacź“ iſchiwdźił. Lawniſki žud bě Bukana teho dla k 25 hriwnam pjenjeżneho khoſtanja abo k arreſtej na 5 dnjow ſaßudźił. Bukanowe powołanje pſchecźiwo temu žo ſacźißny.

Lawniſki žud. Skichiwdźenja dla bě formaŕ Max Linaſchk w Běłym Khołmzu murjerja J. J. Nowaka a teho dźowku Hanu Auguſtu Nowakez ſtichiwdźenja dla wobſtorźił. Taj běſchtaj pjecźa powjedakoj, ſo je Linaſchk, kotryž je žo prjedy ſ Nowakez wodźił, ju nadpadnył a krwawu ſbił. Wobſtorźenaj žo wuwiniſchtaj. Linaſchk ma wſchě khoſty ſapkacźicź.

Smolerjec knihićišćernja

w Budyschinje w Serbskim domje

knihi, sliczbowanja, visitne a pscheproscheńske khartki, sastojnske formulary, wustawki, blidne spěwy atd.

we wschěch rěczach derje a tunjo czischczi.

Dalokorěczak cziłko 687.

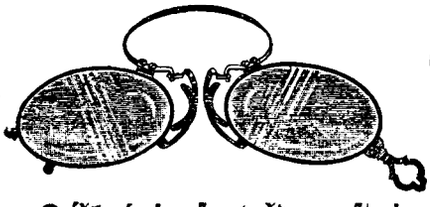

Albert Schulle,

optikus

w Budyschinje

na zitnej haży 9.

Dźěłarnja sa wědomostnje prawje sedźaze bryle a tłóčniki.

Pola mje niz kupjene bryle atd. sozpschedźěłaju.

— **Wulki sklad optiskich wězow.** —

1. pjenježna lotterija

k lěpschemu

wopomnjenskeho wustajenja kralowy Karoly.

55719 pjenježnych dobytkow bjese wscheho wotczehnjenja wuczinjazych hromadźe **225 000 hriwnow.**

Hlowne dobytki 25 000, 15 000, 10 000 hriwnow atd.

Czehnjenje: 15. a 16. dezembra 1910.

Na kóżde 10 sa sobu złědowoze cziłka so s najmjeńscha jedyn dobytk sarucża.

Loży po 1 mk. we wschěch lotterijowych wobkhodach każ tež we **wudawarni Serbskich Nowin** abo psches **„Invalidendank“** w Drażdżanach. (Jako porto ma so 15 pj., sa pschipósłanje dobytkowych sapižow 10 pj. pschipokoziczy.) **Serija 10 ložow** 10 mk. hromadźe s portom a dobytkowym sapižom. Pschedawarnje su na plakatach spósnacz.

Dla postupjeneho czaża

wschě klobuki

wjele niże placzisny.

Klankaze klobuczki

we wulkim wubjerku.

Anna Rockschowa

na garbarskej haży 7.

Żarowanske klobuki pschezo na składze.

Tśihwěsdowske tśěschne

zyhele w rjanych njeshnujich barbach, **plestrowanske klinkerske zyhele** s 8 hłowczkami sa pschejěsdy, hródże, dwory atd., **zyhele k hrjebiczkam, żelezne klinkerske, wodunjepschepuschczate polne a dźěrkate zyhele, schamottowe zyhele**

porucża

Pawoł Arnold,

parna zyhelnicza w Tśjoch Hwěsdach

(Dreistern) pola Budyschina.

Kschemjenjowe jamy. Telefon: Budyske sarjadnistwo cźo. 11.

Prima

ruske maschinske a zylindrowe wolije, prima maschinski tuk a motorske wolije, prima kołomasy

porucża po snatej hódnosczi w originalnych barelach a tež w mjeńschich budobjach najtuńscho

Otto Büttner

pschedawarnja kożanych a czerjenskich rjemjenjow a techniskich gumijowych wězow.

Konditornja a khofejownja R. Lehmanna (prjedy Nauki)

na Serbskej haży cźisło 8

porucża swoje městnosczе dobroczinwemu wopytowanju.

Pschihódny pschebytk!

Najlěpsche napitki. ff. konditorske twory. torty, tykanzy, baby atd.

jako dary s kóżdym żadanym napiśmom sa kóżdu skkadnosć so hodżazym.

Schokolady. — Mjedowe tykanzy.

Pychu na bożodźěsczowy schtom, swěczki na bożodźěsczowy schtom, mydło do hospodarstwa a k myczu

tunjo pola

Arthura Grubanna

pschi drjewowych wikach.

Wupschedawanje

wschěch tworow dla dospołneho **rospuschczenja pschedawarnje,** jako:

kožanych, papjerjanych, galantrijowych, wumělskich a kožanych tworow

kaž tež jednorych a najwoßebnischich

ßerbskich a němskich

ßpěwarskich

po wjele poniženych płaczišnach. Teho dla składnosć k tunjemu **hodownemu kupowanju.**

Jana Nowakowi herbjo

w Budyschinje

na ſnutskownej lawskej haßy 8.

Drjewowa awkzija.

Póndzelu 5. dezembra dopołdnja wot **9** hodźin ma ßo

na Scheschowskim revěrje

pśches **100 łoßow ſtejateho khójnoweho drjewa, klozow a twarskeho drjewa**

ſa hotowe pjenjesy na pschedawanje pschedawacź.

Shromadźišna pschi Lischej Horje pola Scheschowsko-Dobroschanskeho pucźa.

Na pscheßadźowanje pschedawanje.

Póndzelu 5. dezembra dopołdnja wot ½**10** hodźin budźa ßo na **Hauenſteinskej haßy czišło 3** dla ſpuschczenja pschedawarnje Schönckez knihiwjazarnje wschě hischcze na składze leżaze twory, jako: **pißma ſa młodźinu, wobraſate knižki, ſchulſke wězy, wſchelake albumy, Boże nozy, domjaze zohnowanja, liſtne kaſſety, modleŕſke knihi, konfirmaziſke wobraſy, nippowe wězy, wopomnjenja na Budyschin, kožane twory** atd., kaž tež dźěłba **nowych ſpěwarſkich knihow,** ßerbſkich a němſkich, we wſchelakich ſwjaſkach, dale jene **klamowe blido, 1 tworowy khamor, 1 ſofa,** wſchelake **wupowěſcheńſke kaſcheze** a druhe dobrowólnje na pscheßadźowanje pschedawacź.

Wobhladanje rano wot 8 hodźin.

Kurt Wällnitz,
pod pschißahu wſaty a ſjawnje postajeny na pscheßadźowanje pschedawaŕ.

Dobrowólne pscheßadźowanje.

9 zentrifugow a jedyn **automobil,** 2=—4ßedkaty, derje běžazy, maja ßo po kóždej ßo pschihodźazej płaczišnje bliżſchu **wutoru 6. dezembra** dopołdnja w **10** hodźinach **w Malym Wjelkowje** czišło **51** na pscheßadźowanje pschedawacź.

Srěbzy na pschedań.

Sswojim czeſczenym wotebjerarjam najpodwolnischo k wjedźenju dawam, ſo **ßobotu 3. dez. hacź do póndźele 5. dezembra** ßwój ſchtwórty a poßledni wulki transport něhdźe 25 jenoż prěnjoklaßnych rheinlandſkich, belgiſkich, holſtejnſkich a danſkich 2= hacź 2½ létnych **ſrěbzow** wſchěch barbow a wulkoſczow **w Budyschinje w hoſczenzu „markhrabje" pschi drjewowych wikach** po jara ſolidnych płaczišnach na pschedań ſtaju.

Oswald Bänſch, konjaza wikowarnja ſe Shorjelza.

Telefon w ſarjadniſtwje w Shorjelzu 165.

Telefon w ſarjadniſtwje w Budyschinje 257.

Kowarnja

ſ 8 kórzami pola a łuki, blisko Budyschina, ſ wjele dźěłom, je na pschedań pśches aktuara ſw. ßł. **Liebſcha** w Budyschinje.

Nowa ßerbska kniha ſa nasche dźěczi a ſa lud:

Nadźija.

Sserbſkich dźěczi protyczka na lěto 1911.

Płaczi jenoż **20 pj.**! — 64 ſtron. — Pśches **50 wobraſkow.**

Protyczku dóſtanjecze pola **Ssmolerjez w Budyſchinje.**

Kupujcze, Sserbja, a cźitajcze pilnje!

Evangelſke ßerbſke towarſtwo we Wochoſach

ſmeje **jutſje, njedźelu 5. dezembra,** popołdnju w 2 hodź. pola Domaſchkez **poßedźenje.**

Hoſczo ßu witani. **Pſchedßydſtwo.**

Dobru

pschenczzuu muku

zokorßłódke ßłowki

pola **Khorle Kahrowea**

Kucharſki, ſwinſke a ßłužobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy k ßwinjom, wotroczkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłaczerſke ßwójby pyta hnydom abo poſdźiſcho pſchiſtajerka **Görlichowa** na ßukelnſkej haßy 1 na rózku žitnych wikow w czrijowni knjeſa Heinr. Mohra.

Holza do kuchinje

ßo k nowemu lětu w hoſczenzu běłeho konja (Weißes Roß) w Budyſchinje na ſwonkownej lawſkej haßy pyta.

Bukečanske ſerb. tow.

změje njedźelu 17. hodownika popołdnju w 4 hodź. posedźenje. Knjez wučeŕ Schütza z Bukec je přednošk dobroćiwje přilubił. Wšě sobustawy a hoſći wutrobnje přeprošuje

předsydstwo.

Starſcha hoſpoſa

na měſto žony ßo na małe kubło pola Budyschina hnyoom abo bórſy pyta. Shonicź w Budyſchinje na Hoſchiz haßy 34 po 1 ſchodźe.

Kowarſkeho wuczobnika

k jutram pyta

Heinrich Bergel, kowarſki miſchtr w Huſzy poca Zicźenja.

Dźak

knjeſej twarſkemu miſchtrej **Polakej w Hodźiju** ſa ſolidne a praktiſke wuwjedźenje mojeho nowotwara. Hacźrunje ßo tajki twar ßam wot ßebje porucza, njemóžu ßo woſtajicź, knjeſa Polaka jako wuſtojneho twarſkeho miſchtra porucźicź. **J. Forgel.**

Najwutrobniſchi dźak.

Pſchi wotßalenju ſ Bukez wuprajamy ßwojemu cźeßnemu ßobuſtawej, wyſokodoſtojnemu knjeſej fararjej Kubizy, ſa wſchitku próżu a podpjeru, ſ kotrejž je wón zyły cźaß ßwojeje 29létneje ſaſtojnſkeje dźěławoſcze w Bukezach ſtajnje ſ luboſczu k nam pſchikhileny był.

Bóh wjeŕſchny ſpožcź jemu hiſchcze dołho ſtrowoſcź, ſo by nětko po dokonjanym ſaſtojnſkim dźěle měrny wjeczor a wotpocźink wužiwacź mohł.

Wot jeho naßlědnika, knjeſa Mjeŕwy, ßo ſ wěſtoſczu nadźijamy, ſo budźe teho runja ſtajnje ſ tej ßamej luboſczu k nam pſchikhileny.

W Bukezach, 30. novembra 1910.

Bukečanſke ßerbſke towarſtwo.

Sańdźenu wutoru, 22. novembra t. l., je Bóh luby Knjes naſcheho lubeho ßobuſtawa a měſtopſchedßydu towarſtwa „Cźornoboha", krawſkeho miſchtra

knjeſa Ernſta Wackera

po cźeźkej khoroſczi do wěcźnoſcze wotwołał.

Towarſtwo „Cźornobóh" w Draždźanach jemu dla jeho horliwoſcze ſa Sserbſtwo njeſapomnite wopomnjecze ſakhowa.

Draždźanſke
ßerbſke towarſtwo „Cźornobóh".

(K temu cźišłu dwě pſchiłoſy.)

Prěnja pschiłoha 1 czißku 49 Serbskich Nowin.

Ssobotu 3 dezembra 1910.

Płaczißny rěsneho skotu na Drazdżanskich ſtotnych wikach

28. novembra 1910.

Płaczißny po zentnarzu z hriwnach.

Głotne druźiny a wosnamjeſcenje.	Żiwa waha hr.		Rěsna waha hr.	
Woły:				
1. poknomjaßne, wukormjene, najwjetſcheje rěsneje hódnoſcze hacź do 6 lět	46	50	84	88
awſtriſke	—		—	
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — ſtarſche wukormjene	42	45	79	83
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane ſtarſche	36	41	73	78
4. ßnadnje pizowane kóźdeje ſtarobы	31	35	65	72
Jałojzy a krowy:				
1. poknomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetſcheje rěsneje hódnoſcze	44	47	76	79
2. poknomjaßne, wukormjene krowy, najwjetſcheje rěsneje hódnoſcze hacź do 7 lět	40	43	72	75
3. ſtarſche, wukormjene krowy a ßnadnje wuwite młódſche krowy a jałojzy	36	39	67	71
4. ßrěnjo pißowane krowy a jałojzy	30	35	60	66
5. ßnadnje pizowane krowy a jałojzy	26	29	55	59
Byki:				
1. poknomjaßne, najwjetſcheje rěsneje hódnoſcze	46	50	78	83
2. ßrěnjo pizowane, młódſche a derje pizowane ſtarſche	42	45	71	77
3. ßnadnje pizowane	37	41	68	72
Cźelata:				
1. najlěpſche ſ mlokom wukormjene abo najlěpſche wot zyza	55	58	85	88
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	50	54	80	84
3. ßnadnje wuwite wot zyza	45	49	75	79
Swinje:				
1. poknomjaßne lěpſchich raßow a jich ſchiźenjow w ſtarobje hacź do 1¼ léta	52	53	68	70
2. mjaßne	49	51	65	67
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	45	48	61	64

Płaczißna żitow a produktow.

Żitowy bowos w Budyſchinje.		W Budyſchinje. 26. nov. 1910 wot hr.	wot np.	hacź hr.	hacź np.	W Lubiju. 1. dez. 1910 wot hr.	wot np.	hacź hr.	hacź np.
Pſchenźa	běła	—		—	—	9	50	9	75
"	żołta	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa		9	10	9	25	9	—	9	40
Rožka		—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa		7	13	7	25	7	—	7	25
Jećmjeń	50 kilogr.	7	25	8	50	7	50	8	50
Wows		8	—	8	40	7	30	7	80
Hróch		12	50	13	50	12	50	13	—
Woka		—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły		15	—	16	50	16	—	17	—
Hejduſchka		15	50	16	50	19	—	20	—
Běrny		2	40	2	80	2	30	2	70
Butra	1 kilogr.	2	50	2	60	2	40	2	60
Pſchenična muka	50 "	10	20	19	50	17	—	19	—
Rjana muka	50 "	8	75	12	—	11	—	13	—
Ssyno	50 "	2	45	3	20	2	50	3	—
Ssłoma	100 "	4	50	4	80	3	65	4	—
Proßata 426 ſchtuk, ſchtuka		14		26					—
Pſchenične wotruby	50 kilogr.	—		5	50	5	60	5	90
Rjane wotruby		—		5	40	5	70	6	—
Pſchenični gris		—		6	—				
Rjany gris		—		6	40				

Na burſy w Budyſchinje pſchenźa (běła) wot — hr. — np hacź — hr. — np., pſchenźa (żołta) wot 9 hr. 50 np. hacź 9 hr. 90 np., rožka wot 7 hr. 10 np. hacź 7 hr. 40 np., jećmjeń wot 8 — np. hacź 8 hr. 60 np., wowß wot 7 hr. 50 np. hacź 8 hr. 10 np.

W Budyſchinje płaćeſche: kórz pſchenźy (běła) po 170 puntach — hr. — np., hacź — hr. — np., żołta — hr. — np. hacź — hr. — np., nowa: 15 hr 47 np. hacź 15 np. 73 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hacź — hr. — np. nowa: 11 hr. 40 np. hacź 11 hr. 73 np., kórz jećmjenja po 140 puntach: 9 hr. 80 np. hacź 11 hr. 90 np.

Wiczne płaczißny w Kamjenzu.

1. dez. 1910.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. — np. hacź 7 hr. 25 np., pſchenźa wot 9 hr. — np. hacź 9 hr. 25 np., jećmjeń wot 7 hr. — np, hacź 8 hr. — np., wowß wot 7 hr. 30 np., hacź 7 hr. 80 np., jahły wot 6 hr. — np. hacź 17 hr. — np., hróch 17 hr. 50 np., ßyno (ſtare) 3 hr. — np. (nowe) 3 hr. — np., běrny 2 hr. 70 np., ßłoma (100 kilogr.) 4 hr. 66 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 10 np. hacź 2 hr. 50 np., jeja (mandl) 1 hr. 50 np.

Wjedro w Londonje 2. dezembra: Khłódne.

Cyrkwinske powjeśće.

W **Michałſkej zyrkwi** śmeje 2. njedźelu adventa rano w 7 hodźinach duchowny Tiſcher ßerbſku ſpowjednu rěcź, ½9 hodźin farat Räda ßerbſke a w 10 hodźinach němſke prědowanje.

Sſrjedu popołdnju w 5 hodźinach budźe we Wulkim Wjelkowje a ſchtwórtk 8. dezembra w ſchuli we Bórku ßerbſka adventſka nutrnoſcź.

Schtwórtk dopołdnja w 9 hodźinach śmeje duchowny Tiſcher ßerbſku ſpowjednu rěcź. — Tydźeńſke ſaſtojnſke dźěła śmeje farat Räda.

Wěrowani:

W **Michałſkej zyrkwi**: Pawoł Alwin Bergmann, fabrikat w Budyſchinje, ſ Marju Marthu Wojtez na Židowje.

S **druhich woßadow**: Hermann Nedo, murjeł w Cźornych Noßlizach, ſ Almu Schatelez w Hodźiju. — Fryz Khorla Franz Neumann, murjeł w Adolfſkej Hěcźe, ſ Hanu Thereſu Bertu Feylez tam. — Ernſt Baſcha, dźěłaczeł w Njechornju, ſ Marthu Helenu Wünſchez w Bukezach.

Křćeni:

W **Michałſkej zyrkwi**: Irma Eva, Oswina Arthura Bodena, kublerja we Wurizach, dź. — Hermann Hartmund, Jana Hermanna Knoſpy, formarja w Dobruſchi, ß. — Ernſt Jan Kurt, Jana Bohuměra Rauſendorfa, khěźerja w Hrubjelcźizach, ß. — Waltaŕ Kurt, njemandź. ß. w Dobruſchi. — Jan Marcźin, Khorle Auguſta Bjarnata, ratarja w Jenkezach, ß.

S **druhich woßadow**: Martha, Jana Kſchiźana, żelesniſkeho dźěłaczerja w Cźełwjenych Noßlizach, dź. — Martha Frieda, Jana Auguſta Bara, żiwnoſczerja w Hornim Wunjowje, dź. — Helmut Gerhard, Khorle Hendricha Wollmanna, cźeßle w Małej Borſchczi, ß. — Kurt, Handrija Rjeſchneho, żiwnoſczerja w Małej Borſchczi, ß. — Khorla Gerhard, Měrcźina Richarda Handrika, żiwnoſczerja w Drjecźinje, ß. — Max Richard, Ernſta Pawoła Zyża, żiwnoſczerja w Nowych Kaſchezach, ß. — Hana Auguſta, Pawoła Hendricha Dawida, cźeßle w Rałezach, dź. — Martha Alma, Ernſta Pokdraka, khěźkarja we Wyßokej, dź. — Johanna Auguſta Margareta, Alberta Freudy, expedienta w Khrójſcze, dź. — Pawoł Erich, Khorle Pawoła Müllera, khěźerja a wikowarja w Bukezach, ß. — Richard Pawoł, njemandź. ß. w Rodezach p. Pomorz. — Elſa Martha, njem. dź. w Błożanach. — Pawoł Max, Khorle Auguſta Rohatſcha, dźěłaczerja w Pſchiwcźizach, ß. — Felix Walter, Pawoła Wylema Grocholle, hórnika w Małej Suborniczzy, ß.

Zemrjeli:

24. dźeń novembra: Khorla Bjedrich Auguſt Sommer, invalid na Židowje, 57 l. 3 m. 19 dn. († w měſchczańſkej hojeźni w Budyſchinje, khowany na Židowje). — 25. Horſt Herbert, Oskara Wylema Libſche, murjerja w Dobruſchi, ß., 11 m. 3 dn. — 27. Ernſt Auguſt Bieſold, dźěłaczeł ſ Hainewalde pola Zitawy, we wokrjeßnej khorownі na Židowje, 64 l. 1 m. — 30. Jan Rohark, khěźeŕ a kamjenjeczeßaŕ, na pobleb invalid w Brěſowje, 68 l. 7 m. 21 dn.

S **druhich woßadow**: Morworodź. ß. w Cźełwjenych Noßlizach. — Pětr Moriz Holan, kubleŕ w Zokowje, 44 l. 9 m. 21 dn. — Hilża Martha Krebſez w Mjedźojſu, 7 l. 6 m. 7 dn. — Marja Herta Schneiderez w Demjanach, 10 m. 24 dn. — Erneſtina Wylemina, Pětra Kozora, wumjenkarja w Bukezach, mandźelſka, 68 l. 10 m. — Marja Madlena ſwud. Müllerowa rodź. Fiedlerez, wumjeńkarka w Rakojdach, 75 l. 9 m. 5 dn. — Jan Wacker, doſtawaŕ renty we Wichowach, 77 l. 7 m. 10 dn.

Zyrkwinſke powjeſcze ſ Hodźija.

2. njedźelu adventa śmeje rano ½8 hodźin farat Kſchiźan němſku ſpowjednu wucźbu, ½9 hodźin němſke a ¾10 hodźin ßerbſke prědowanje.

Pjatk 9. dez. budźe rano ½9 hodźin ßerbſka ſpowjedź a ½10 hodźin ßerbſke kemſchenje.

Zyrkwinſke powjeſcze ſ Badeſtez.

2. njedźelu adventa śmeje rano w 8 hodźinach duchowny Bójź ßerbſku ſpowjedź, dopołdnja w 9 hodźinach ßerbſke a ½11 hodźin němſke prědowanje.

Schtwórtk popołdnju ½12 hodź. śmeje farat Domaſchka němſku ſpowjedź.

M. Gottwald

płatowe a bawłmjane twory

w Budyſchinje pſchi mjaßowym torhoſchczu 11

porucza ßwój bohaty ſkład

zychow,
wupjerkow,
łožowych płachtow,
łožowych pſchikrywow,
trjenjow,
wutrěwanſk. rubiſchczow,
błidowych rubow,
ſchantkow,
koſchlazeho ßukna,
hoſpodarſk. ſchórzuchow

Moje wulke

hodowne předawanje

je so sapoczało.

Wulki wubjerk

schtrympow, sokow, rukajzow,

hontwarskich lazow, schtaltow, pschedeschcznikow

a ☛ **pscheßlónczníkow,** ☚

schatow, pjelscźowych boow, krawatow,

składnostna kup spódnich ßuknjow a barchentowych schatow.

☛ Najtuńsche płaczisny. 4% rabatta. ☚

Walter Noebel na bohatej haßy.

We wudawarni Serbskich Nowin je sa 25 pj. dostacź:

Pschedźenak.

Protyka sa Serbow

na lěto

1911.

Seelenfreund

& Co.

12 pschi lawskich hrjebjach 12

s napschecza měschczanskeho dźiwadła.

Jako hodowne dary

poručamoj ßwój snaty najwjetschi wubjerk

porzlina, schkleńczanych tworow, lampow,

emaillowaneho ßudobja, ßudobja s lateho żelesa,

domjazu a hospodarsku nadobu,

pychu na bożodźěsczowy schtom

wożebje tunjo.

Rozesłanje porjaduje do wschěch stron.

Najwjetschi wubjerk kraßnych

hodownych darow

po wschěch płaczisnach.

Woßebje:

pjelnjene kartony,

Lübecke marzipanowe torty,

Königsbergske wutroby,

marzipanowe jědźe

= **płody,**

= **warjenja,**

= **pleza,**

= **ßwinje**

atd. atd., kaž tež

woßebne kuski na bożodźěsczowy schtom,

a czerstwe mjedowe tytanczki

porucza

W. Müller, konditor,

pschi póstskim naměsczu.

Ja. Hodowne lołacze, w Barnim a Rhinie je stotej medaillu wulnamjenjene.

Krajan na lěto 1910,

protyka sa katholskich Serbow,

je po 30 np. dostacź we wudawarni Serbskich Nowin.

Dobre a płaczišny hódne hodowne schaty.

Mužaze schaty — žonjaze schaty — dźěczaze schaty — kuchińske schaty — ložowe schaty kupanske schaty — trikotowe schaty — dźětanske schaty — schatowe tkaniny a wobšadźenja

we wulkim wubjerku porucža

A. Tschentscher, na bohatej haßy 18 a na rózku theaterskeje haßy.

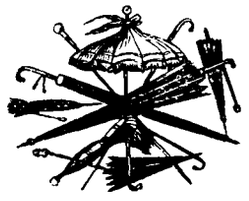

Khodam

poručam **wulki wubjerk**

pschedeschčnikow, wukhodźowanskich kijow, tobakowych trubkow

po snatych tunich płaczišnach.

Ed. Schulze nafl.

(A. Rudert)

pódla hosćenza winoweje lieze,

w Budyschinje na bohatej haßy 26.

Rukawate lazy

walkowane a schtrykowane

schtrympy a rukajzy,

dźěczaze wobleczenja

porucža

Otto Osswald

na kamjeńtnej haßy 7.

Bjedrich Lieber

mydłaŕnja

na bohatej haßy 6

porucža w snatej hódnoscži

njekapaze

wóskowe, stearinowe a parafinowe ßwězy,

toilettowe mydła a parfümy

w kartonach po wschěch płaczišnach.

Pychu na božodźěsczowy schtom

w bohatym wubjerku.

Optiske a mechaniske twory

Clemens Jäckel

měješčel Gustav Kloeppel

optikus a mechanikus

na seminarskej haßy 5.

Phönixowe, Grützнerowe, Viktora- a

PFAFF owe schijaze maschiny

sa domjazu potrjebu a rjemješło.

Dokładne roswuczenje w schiczu a wuschiwanju.

Ssamßna wuporjedźerńja.

Clemens Jäckel

měješčel Gustav Kloeppel.

W Budyschinje

Telefon 435. na seminarskej haßy 5. **Telefon 43**

We wudawaŕni Serb. Nowin je sa **40 np.** dostacz knižka:

Worjeschki.

Psches dźewjecz stow hudanczkow s trěbnym kluczom.

Sa ßwojich wujkow a ßwoje cztki

po zylych Sserbach napytał, wumyßlik, sestajał a do ßerbskeho kraja puschcził

Jan Radyßerb.

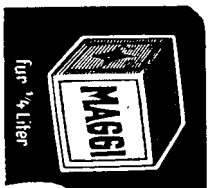

Kreuzstern **MAGGI's Bouillon-Würfel zu 5 Pfg**

Po jenotliwych kóstkach a po originalnych tyskach najnalešnišcho poruča

Hermann Klemm na bohatej hašby 27 a rózk noweje hašby 10.

Khmana pomoc ša kóždu kuchinju su **Maggiowe juschkowe kóstki po 5 pf.**

Spěwarske,

šerbske a němske,

jednorje hižo po 2 a 3 hr. a wošebnje do czelazeje kože

swjasane hižo po 6 hacz do 10 hr. šu na pschedań

we wudawarni Serb. Nowin.

Pišitne khartki

czišchczi spěschnje a tunjo

Ssmolerjez knihiczischczerstja.

Pschi hlownym torhoschczu 9. **Ernst Jenke** w Budyschinje **Pschi hlownym torhoschczu 9.**

– Hodowne pschedawanje. –

Wulke šklądnostne dželby. — Wulke ponižene placzišnow.

Wobleczenja ša starobu 3 hacz 10 lět šo pschihodžaze **Wobleczenja**

po 3.—, 3.50, 4.—, 5.—, 6.— mk. atd.

Schulerske wobleczenja ša starobu 10 hacz do 16 lět šo hodžaze

po 8.—, 9.—, 10.—, 12.—, 15.— mk. atd.

Mužaze wobleczenja — **Mužaze wobleczenja**

ša 15 hacz 25 mk. hižo po 15 mk.

Pótniki, peleriny do deschcza, jupy, jenotliwe kholowy wschěch wulkoscžow.

Holczaze wobleczenja ša kóždu starobu něhdže 200 schtuk hacz do poł placzišny. **Holczaze wobleczenja**

Jeczki, žakety, mantle, khornarje, khapy, klobuki, mězy, muffy, boy, schaty, krawaty, špódnje šukuje, špódnje kholowy, barchentowe koschle, schtrympy, rukajzy atd.

Hobrski wubjerk **džeczazych schórzuchow, žonjazych schórzuchow** a **schórzuschkow, kuchińskich schórzuchow.**

☛ Wurasnje naspominam, so mam niz jenož we wschěch wulkoscžach najlěpsche družiny, ale tež najtuńsche družiny we wulkoměschczanskim wubjerku, niz pak praskot.

Pschi hlownym torhoschczu 9. **Ernst Jenke** w Budyschinje. **Pschi hlownym torhoschczu 9.**

Oskar Butter nasl.

Telefon 685. **w Budyschinje.** Pschi žitnych wikach 2.

W Budyschinje najwjetschi skład **worzlowych tworow** jako

blidowych, deßertowych a tranžérowanskich nožow, widliczkow a lžizow

po kóždej placzišnje.

Niklowe a aluminowe wězy, domjaza a kuchińska nadoba,

kaž tež

dospolne kuchińske wuhotowanje,

wězy k darjenju we wulkim wubjerku.

Jeniczke pschedawanje ša Budyschin a wokolnosć

Weckowych warnych apparatow,

skalno-emaillowanych warnych šudobjow.

Sswoju pschedawarnju šmy khětro powjetschili a prožymy, šebi nasch skład a wukladne wokna pscheczelnje wobhladacz.

Po tunich placzišnach poručam šwój derje wuhotowany skład **ff. domjazych, kuchińskich a hospodarskich wězow, lakowanych a njelakowanych, blachowych lampow, latarnjow, zylindrow a šužołow, platow, plokanskich wanjow, bowow, myjnych stejakow, zimanskich maschinow, kupanskich wanjow, želesne pónoje a hornzy, hospodarske wahi, noże, widliczki, lžizy, nožowe korbiki, khofejowe młyny, khofejowe khany, khofejowe a zokrowe tyšy, rybowanske maschiny, mjašorubaze maschiny, mjašowe mjezki, schczětki, šerschczowe mjeczawy, zentrifugowe schczětki** atd.

Moritz Schulz, **klampnarski mischtr : : : : : pschi šerbskich hrjebjach 10.**

— Wuporjedzerstja. —

Ad. Rämsch našl. w Budyschinje

(měješczel **Max Kirschner**)

pschi butrowych wikach 1 **telefon czišło 415**

poručza šwoje daloko a schěroko znate

palenzy a likeury.

Roseßlanje w cžwizach a bleschach.

☛ Proschu šebi placzišnowy šapiß žadacz. ☚

Pawoł Kristeller

Telefon 168. **na bohatej haßy 29** Telefon 168.

porucza k nasymskemu a symskemu czaßej ßwój hobrski skład wscheho **wobucza,** jenoz trajnje dźełanych

jěsdnych a hońtwarskich schkórnjow, dolhich schkórnjow, schkórniczkow, domjazych stupnjow a toflow, filzowych stupnjow, filzowych, ßuknjanych a pjelsczowych schkórnjow, gummijowych stupnjow, balskich a towarstwowych stupnjow

po njeßmérnje tunich płaczisnach.

Jako woßebje tunjo poruczam:

tolste poldolhe schkórnje, s ruku dźełane, hižo po 8 mk. 50 pj.,

czehnite, schnórowanske a sapinanske schkórnje, hosdźikowane, hižo po 4 mk. 50 pj.,

mužaze schnórowanske schkórnje s boxoweje koże hižo po 7 mk. 75 pj.,

mužaze dolhe schkórnje, s ruku dźełane, hižo po 8 mk. 50 pj.,

žonjaze schnórowanske boxowe schkórnje hižo po 6 mk. 75 pj.

Wobucze k wuporjedźenju ßo pschijimuje.

Wobucze ßo po měrje dźěła.

Wolmjane a polwolmjane
suknjowe tkaniny

w jara wulkim wubjerku po tunich płaczisnach,

velourske barchenty

rjanych mustrow k jakam,

kaž tež **wolmjane, polwolmjane, židźane, połžidźane a bawłmjane**

rubischcża

porucza

Emil Wehrle

na jerjowej haßy 7.

We wulkim wubjerku

kuski

na božodźěsczowy schtom,

jako:

hodowne dary:

taflowu schokoladu, marzipanowe wězy, bonbonniery, kakao, czaj, póprjanzy, konfekty, bisquity a **bonbony**

porucza

fabrika zokrowych tworow

Ernsta Grafa

12 na ßukelnskej haßy 12.

Schtrympy a soki

schtrykowane a walkowane.

Rukawate lazy

s najjednorischich hacz do najlěpschich družinow.

Rukajzy

podschite a njepodschite.

Schenillowe rubischcża.

Normalne schaty

wscheje družiny

kupujecże najlěpje a najtuńscho pola

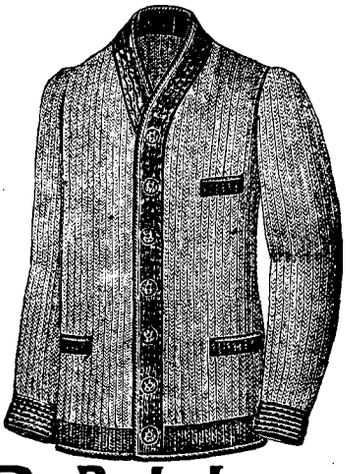

Wilhelma Rudolpha

pschi mjaßowym torhoschczu 10.

Ssamßna maschinska schtrykowatnja w domje.

Singerske „66"

najnowscha a najdospolnischa schijaza maschina.

Singerske

schijaze maschiny ßu we wschěch naschich klamach dostacz.

Singer Co. schijaze maschiny akz. tow.

w Budyschinje, na bohatej haßy 14.

Zokor

wschěch družinow kupuje žo pola mje najtuńscho,
nětkole drobny zokor punt po
22 pj.

J. G. Klingst nasl.
w Budyschinje
na bohatej haßy 16.

Schparazy wolij,

pschihotowany sa schijaze maschiny a jěsdne koła wot
H. Möbiusa a žyna,
fabrika koscžoweho wolija
w Hannoverje,
je dostacź
we wschěch lěpschich pschedawarńjach.

Liebsch,
žudniski aktuar sw. žkužby
pschi nowych hrjebjach 5
pißarńja sa kupowanske, hypothekske, dismembrazijske, testamentske a sawostajeństwowe wězy atd.
Rěcži žerbski.
— Telefon cźißło 177. —
Wscheßadźowanie leżomnoscźow.

Prosch u žebi wupołożli w mojich wukładnych wołnach wobhladacź.

F. N. Bläsche

roseßlarńja žukna
w Budyschinje pschi mjaßowym torhoschežu 3
porucža jako

praktiske hodowne dary

wyšokomodne tkaniny

k wobleczenjam, paletotam a kholowam,

tunje a najlěpsche wudźělki.

Pódla teho porucžam wulku dźělbu woprawdźe hódnych
nasadstajenych tworow žměschnje tunjo.

Nimo měry wulki wubjerk
fantasijowych lazow
žwětkych a cźěmnych.

Žonjaze žukno,
cźorne
a druhich najnowschich barbow.

Prosch u žebi wupołożli w mojich wukładnych wołnach wobhladacź.

Max Schückel

w Budyschinje na bohatej haßy
žwój wulki skład jenož **hodneho**

wobuća

po wschelakich płaćizńach porucža.
Najsprawnische poßłuženje žo pschilubja.

Franz Marschner

cźaßnikar w Budyschinje
na bohatej haßy 9
žwój skład **cźaßnikow** a **cźaßnikowych rjeczazow** k dobroćiwemu wobkedźbowanju porucža.

Hódna twora. **Pißomne rukowanje.** **Tunje płaćizny.**

---

hodownych darow

najwjetschi wubjerk :: po tunich płaćizńach.

Ruczne dźěła, sapoczane a hotowe.

Pschikrywowe tkaniny, kongreßowe tkaniny, kartonaże, mužaze lazy.

Nowe: Sněhohwězdna wołma k dźělanju wschěch sportskich wězow.

Sportske jaki,
schawle, rodlowatske mězy,
rodlowatske pótniki,
blusowe lutowaki,
gamasche,
pjerjowe a pjelscźowe boy.

Spódnje žukanje,
schórzuchi,
rukajzy, schtrympy,
schtakty, spódnje taille,
žonjaze a dźěcźaze schaty,
schantka.

Paßy, schlewjery,
wjechlawki, tosche,
kruženki, żaboty,
žonjaze khornarje a krawaty,
balske schawle,
auto-schlewjery.

Dźěcźaze wobleczenja, dźěcźaze lazki, pótniki,
žonjaze a dźěcźaze khapy, bolerojeczki,
sa dźěczi tykacze, boy a mězy.

Mužaze khornarje, mužaze krawaty,
mužaze koschle, mužaze kholowy, mužaze lazy,
mužaze khornarjowe lutowaki, — soki — žlě.

Helena Cruciusowa

Na žitnej haßy 9. **w Budyschinje.** **Na bohatej haßy 10.**

Hodowne předawanje

płaczišny hódnych

židžanych tkaninow a žonjazeje drasty

je so sapoczało.

Jako wosebitu **skladnostnu kup** poruczam se **symskich tkaninow, lečznych tkaninow, blusowych tkaninow:**

Drastne tkaniny jara płaczišny hódne meter 35 pj., **wobleczenje** **2.10**

Drastne tkaniny **noppowe tkaniny** meter 60 pj., **wobleczenje** **3.60**

Drastne tkaniny **sukno a zibeliny** meter 70 pj., **wobleczenje** **4.20**

Drastne tkaniny **czistowolmjane schevioty** meter 80 pj., **wobleczenje** **4.80**

Drastne tkaniny **czistowolmjane schevioty, zibeliny, hładke tkaniny, blusowe flanelle** meter 95 pj., **wobleczenje** **5.70**

Drastne tkaniny **zibeliny, jendželske tkaniny, lečne tkaniny** meter mk. 1.—, **wobleczenje** **6.—**

Drastne tkaniny **czistowolmjane kostumowe tkaniny, czistowolmjane sumhate schevioty, lečne tkaniny** meter mk. 1.15, **wobleczenje** **6.90**

Drastne tkaniny **czistowolmjane diagonale, lečne tkaniny a czistowolmjane blusowe flanelle** meter mk. 1.25, **wobleczenje** **7.50**

Drastne tkaniny **czistowolmjane schevioty, lečne tkaniny, 110 cm schěroke, kostumowe tkaniny** meter mk. 1.35, **wobleczenje** **8.10**

Drastne tkaniny ☛ Pschihódna skladnosć! ☚ **czistowolmjane jenobarbne granity, dwojobarbne schevrony, czistowolmjane zibeliny, 110 cm schěroke kostumowe tkaniny a czistowolmjane blusowe tkaniny** meter mk. 1.40, **wobleczenje** **8.40**

Drastne tkaniny **110 cm schěroke czistowolmjane kostumy a drastne tkaniny** meter mk. 1.10, **wobleczenje** **9.60**

Drastne tkaniny **110 cm schěroke drastne tkaniny** meter mk. 2.25, **wobleczenje** **10.80**

Drastne tkaniny **110 cm schěroke homespunes a drastne tkaniny** meter mk. 2.25, **wobleczenje** **13.50**

Drastne tkaniny **130 cm schěroke sukno** prjedy 5.50, nětkole 3.50, **wobleczenje** **21.—**

☛ Sbytki a wobleczenja kuscheje měry: ☚

Wolmjane mouzeliny, meter 90 pj., 80 pj., 70 pj., 60 pj.
Běle plóczliwe tkaniny wschěch płaczišnow, meter hižo po 35 pj.
Velourske barchenty, meter hižo po 30 pj.
Koschlaze barchenty, meter hižo po 35 pj.

Dželba **koschlazych barchentow** jara płaczišny hódno, meter 55 pj., 45 pj., 35 pj.

Wosebita skladnostna kup žonjazeje drasty

tak daloko hacž sklad doßaha:

Jendželske paletoty hižo po mk. 4.80,
czorne žakety a **paletoty** hižo po mk. 3.50,
wjeczorne kapesy hižo po mk. 7.—,
hotowe wobleczenja jara płaczišny hódno.

Wobleczenjowe sukmje hižo po mk. 2.50,
blusy hižo po mk. 1,40,
schórzuchi hižo po mk. —.35,
sukmjane spódnje sukmje hižo po mk. 1.90.

☛ **Wurjadnje tunja skladnosć za hodowne kupowanje.** ☚

Jan Jurij Pahn.

Najwjetscha tajka pschedawarnja w Budyschinje.

A. & W. Neuhahn

Salož. 1891.

4 na ßerbskej haßy 4 **w Budyschinje** 4 na ßerbskej haßy 4

Telefon 449. porucza Telefon 449.

k pschedstejazemu hodownemu ßwjedženjej s wjele nowosčzemi wuhotowanu skladownju:

Konjemzy, twjerdžizny.

listnu papjeru, khartowe kassety,
fotografijowe albumy,
albumy sa póstske kharty,
albumy sa listne snamki,
pěßnjowe a sapißne albumy,
kuchińske a dnjowe knihi,
porte-tresory,
sportske móschniczki,
móschniczki a portemoneje,
zigarowe etwije, listownje,
dokumentowe tosche,
pißanske mapy a podložki,
ruczne puczowanske tosche,
ruczne tosche s kožanym wuschkom,
ruczne tosche s rjeczasom,
schulske tornistry, holcže mapy,
knihowe noschaki,
schwadlisku potrjebu
s plyscha a kože,
debjeńkowe kaschčziki,
kaschčziki s plyscha a kože
sa rukajzy, krawatty,
manschetty a khornarje,
musikalijowe mapy,
balske a dživadlowe wjechliczki,
wumělske late wězy,
kwětkowe bowy a hornzy
s majoliki,
italske majoliki,
japanske twory,
wudebjenske wjechle,
domjaze žohnowanja,
deski sejschpruchom
s wudebjenym molowanjom,
fotografijowe stejaki,
zynowe wojaki
wschěch ludow a brónjowych družinow,
nastajenske wězy
w drjewjanych kaschčzikach,
klankaze (pópjaze) **wězy,**
klanki, wobleczene a njewobleczene,
klankaze meble, klankaze wosy,
drjewjane a kožane konje
k jěsdženju a kolebanju,
wowzy, kruwy, wóßly, kosy,
pßy, kanikle,
towarstwowe a saběranske hrajki,
naczahanske wězy s blacha,
jěsdne figury s blacha,
hudžbne instrumenty sa dźěczi,
latarnje magika,
kinematografy,
železnizy s gratom a schěnami,
železnizy s parnym czěrjenjom,
parne maschiny,
maschiny, s horzym powětrom
ßo czěrjaze,
wojerske wuhotowanja,
proszenijowe a kasprowe
dživadła,

Kankaze stwy, kuchinje.

Kaschčziki s gratom a liscžowej pilu, drjewo sa liscžowu pilu, potrjebu sa liscžown pilu.

Luxusowe a domjaze meble we wulkotnym wubjerku.

Domjazu a kuchińsku nadobu, schkleńczane, porzlinowe a kamjeninowe twory,

deskowane, rjeblowane a czežite wosy, ßanje.

Raetherowe reformske dźěczaze wobroczne stólczki, dźěczaze blidka, stólczki, triumfowe stólzy,

jenotliwy turnowanski grat, kaž tež dospolne turnowanske apparaty,

Pychu na božodžěscžowy schtom.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawaŕ Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 50. | Sobotu 10. decembra 1910. | Lětnik 69.

Pomĕry wučerjow k sozialdemokratiji.

Na shromadźišnje sakskeje konservatiwneje strony, kotraž so pón-dźelu w Draždźanach wotbywasche, je so też wo sozialdemokratiskich wliwach na wučeŕstwo jednako. Se wschelakich nowinskich rosprawow je so nawjedźiło, so jenotliwi wučerjo sozialdemokratiske shromadźišny wopytuja a so su wjazy króć sozialdemokratiskim rĕčnikam pschihłosowali, druhi su sašo sjawnje nadźiju wuprajili, so dyrbjała sozialdemokratija žadanja sakskeho wučeŕskeho towaŕstwa dopjelnić. Nowiny sakskeho wučeŕskeho towaŕstwa pišaju: „Dźeržimy so teho, so w schulskim praschenju sozialdemokratija naschе žadanja dopjelni", a na druhim městnje: „Wočakujemy wot podpjery sozialdemokratije dobry dźěł rosswětlenja mjes ludom, kotrež je sa poradźenje schulskeje reformy tak jara nuzne." We wučeŕskich nowinach so dalschе wosjewjenja namakaju, kotrež fatalne helčenje se sozialdemokratiju spósnać dawaju. W „Sakskich schulskich nowinach" so praji: „Winowanje sozialdemokratiskeho smyslenja powschitkownje jenož pola wobmjesowanych hłowow čežko waži." Němske wučeŕske towaŕstwo, kotremuž sakske wučeŕske towaŕstwo jako sobustaw pschiškuscha, njeje w swojej lětuschej hłownej shromadźišnje w Straßburgu wo namjecze na wusamknjenje sozialdemokratiskich sobustawow wobsamknyć dało, mjes tym so su sastupjerjo sakskeho wučeŕskeho towaŕstwa lětsa 25. septembra se wschej khutnosću wo tym jednali, hač dyrbjeli so čłi wučerjo, kotśiž evangelisko-lutherskemu towaŕstwu abo konservatiwnemu towaŕstwu pschiškuscheja, se sakskeho wučeŕskeho towaŕstwa wusamknyć. Konservatiwne krajne towaŕstwo móže w pschesjenosći s tysacami kraloswĕrnych wučerjow tajke podeńdźenja jenož s najwjetschej staroscu wo pschichod naschеho luda spósnać a wočakuje, so mĕrudawaze instanzy bjes kombźenja te naprawy čžinja, kotrež su k sakhowanju disziplinу w monarchiskim statu bjeswuměnjenicze trĕbne.

Sakske knježeŕstwo a mjasowa nusa.

Sakski minister hrabja Vitzthum s Eckstädt je w ministerstwje snutskownych należnoscžow w Draždźanach direktora „Powschitkownych rĕsniskich nowin" k rosrĕčžowanju pschijał, wo kotrež bě tón dla wobstejazeje skótneje a mjasoweje nusy proshył. Direktor na wobčežne wobstejnoscze pokasowasche, s kotrymiž so w tu khwilu mjasowe sastaranje bědźi. Hrabja Vitzthum to woshebje sa Saksku pschipósnawasche a praji, so je šebi wotmyslik, k wotwobročenju skótneje a mjasoweje drohoty rasne krocžele čžinić. Najprjódźy sakske knježeŕstwo komisiju wĕzywustojnych s ratarjow, rĕsnikow a sastupjerjow sakskich wulkich městow swoła, so by s nimi hromadźe wuradźowało, kajke šrĕdki a pucze so najlĕpje pschihodźa, skótnej a mjasowej drohoce wotpomhać.

Wudospołnjaza wólba w Labiausko-Wehlauskim wólbnym wokrjesu do khěžorstwoweho šejma.

Wudospołnjaza wólba w Labiausko-Wehlauskim wólbnym wokrjesu (w rańschej Pruskej) je sa konservatiwnych njepschihódnje wupadła. Konservatiwny kandidat Burchard je 7216, šwobodomyslny Wagner 5527, a sozialdemokrat Linde 3708 hłosow dostał. Duž budze wužscha wólba mjes Burchardom a Wagnerom. W lěcze 1907 bě so sa konservatiwneho kandidata 11,575 hłosow wotedało. Pschi wužschej wólbje budźa sozialdemokratojo sa šwobodomyslneho Wagnera hłosować.

Tež wschudze druhdze, hdźež šebi liberalni a konservatiwni napscheczo steja, budźa sozialdemokratojo liberalneho podpjerać. Sozialdemokratojo drje wot liberalnych runje tak mało sa šebje wočakuja, kaž wot konservatiwnych, tola jim nětkole wo to dźe, so by so wjetschina s konservatiwnych a zentrumskeje strony wobstejaza, rosrasyła. Posdźischo so woni nadźijeja, so te wokrjesy, kotrež so nětkole s pomozu sozialdemokratije konservatiwnym abo zentrumskej stronje wutorhnu, sozialdemokratiji pschipadnu. Tale spekulazija njeje zyle wopačna; pschetož najwjazy wokrjesow, kotrež su něhdy liberalnym abo šwobodomyslnym šluschake, maja nětkole sozialdemokratiskeho sastupjerja. Teho dla dźe so też šwobodomyslni (šwobodomyslna ludowa strona) pschepłód sozialdemokratije mjenuje.

Sa šwobodomyslneho Wagnera je też wjele burow hłosowało. Tuzi su šebi nalžeć dali, so chzedźa šwobodomyslni žitne a skótne zła sdźerżeć. Konservatiwni budźa teho dla do wužschich wólbow burski lud powuczić dyrbjeć, so njebychu s nowa na šwobodomyslny klij schli a šebi najhórscheho njepscheczela ratarstwa wuswolili. Telko pjenjes k agitaziji, kaž liberalni, wschak konservatiwni nimaju. Liberalni maja njesaprahnite žórło w Hansaskim swjasku. Tutón swjask su loni sastupjerjo wulkich pjenježnych bankow sałožili, so bychu so pschi wólbach liberalni a sozialdemokratojo podpjerali. S pomozu liberalnych a sozialdemokratow chzedźa pjenježnizy dalschе dawki wot bursy wotwobročić, a je sa to na lud wotwalić. W Labiausko-Wehlauskim wokrjesu je Hansaski swjask sa agitaziju 150,000 hriwnow wudał. Nětkole šnadź je tale summa na 250,000 hriwnow srostła — pschetož hischće tele dny něhdže 1000 pomoznikow — studentow, młodych pschekupzow, muzikich a žónskich — do wólbneho wokrjesa pschiwjedźechu, so bychu sa šwobodomyslneho Wagnera wuswolerjow wobdźĕłali.

Po wólbje w Labiausko-Wehlauskim wólbnym wokrjesu sda so wĕste bycć, so budźa so pschi pschichodnych wólbach do khěžorstwoweho šejma sozialdemokratojo a liberalni podpjerać. Wólbne wojowanje budźe teho dla njemdrische dyžli hdy prjedy.

Sakoń wo dźĕłačerskich komorach

je so w khěžorstwowym šejmje po druhim čžitanju pschijał. Napscheczo protestej statneho sekretara Delbrücka šejmowa wjetschina na tym wobsta, so dźĕłačerjo hižom s 21. lětom prawo dostanu, do dźĕłačerskeje komory wolić, a so šmědźa so też dźĕłačeršzy sekretarojo do njeje wuswolić.

Swjask liberalnych se sozialdemokratami

je so liberalnym też pschi wudospołnjazych wólbach do pruskeho krajneho šejma wužitny wopokasał. We Wrótzławju je pschi wužschej wólbje kandidat šwobodomyslneje ludoweje strony syndikus wikowanskeje komory Ehlers s 839 hłosami nad kandidatom zentrumskeje strony, pschekupzom Vogelom, dobył, kotryž 824 hłosow dosta.

W Hirschbergsko-Schönauskim wokrjesu je so kandidat šwobodomyslneje strony Wenke pschecžiwo nationalliberalnemu justiznemu radźiczelej Seidelej wuswolił.

Wólbne prawo ſa žónſke w Němſkej.

We hkownej ſhromadźiſnje krajneho towaŕſtwaa ſa žonjaze prawo je ſchleswigſko-holſtejnſke provinzialne towaŕſtwo wobſamkko, ſo dyrbi žo powſchitkowne tajne jenajke a direktne wólbne prawo ſa mužſkich a žónſke ſawjeſcź. Žónſke towaŕſtwa w Pruſkej chzedźa wſchudźe ſa to dźěkacź, ſo by žo žónſkim wólbne prawo dako. Tak rabiatne kaž jendźelſke žony pak drje njebudźa němſke žony politiſke prawa wunuſowacź chzycź.

Awſtriſka a Hollandſka pſchecźiwo łódźnym dawkam na němſkich rěkach.

Khěžorſtwowy žejm je žo pſched tydźenjom ſe ſakonjowym naczíſkom wo ſawjedźenju łódźneho dawka na němſkich rěkach ſabjerał. Kaž žo ſda, žo w žejmje wjetſchina ſa nowy dawk namaka. Awſtriſke a hollandſke knjeżerſtwo žo ſe wſchej mozu pſched tutym dawkom wobaratej. Po wucźinjenjach ſ lěta 1868 njeßmě žo ani na Rheinje, ani na Łobju na wjesbu łódźow dawk klaſcź. W hollandſkim žejmje je miniſter ſwonkownych naležnoſcźow rjekł, ſo Hollandſka žwoje prawo na žwobodne jěſdźenje łódźow po Rheinje njepuſchcźi, žwobodny Rhein je žiwjenjowe wuměnjenje ſa Hollandſku.

Saſſke knjeżerſtwo je teho runja pſchecźiwo łódźnemu dawkej proteſtowało, dokelž by ſ łódźnym dawkom na Łobju ſaſſka induſtrija ſchkodowała, w ſwjaſkowej radźe pak je žo wjetſchina ſaſtupjerjow němſkich knjeżerſtwow ſa ſawjedźenje łódźneho dawka wuprajiło.

Italſka a Awſtriſka

žebi hacź dotal bjes dowěrjenja napſchecźo ſtejeſchtej, hacź runje Italſka k trojoſwjaſkej pſchiſłuſcheſche. Pſchi poßlednim ſeſkanju italſkeho miniſtra ſwonkownych naležnoſcźow ſ awſtriſkim miniſtrom hrabju Ahrenthalom je žo pjecźa mjes woběmaj pſchesjenoſcź dozpiła. Awſtriſka je pjecźa pſchi tejle ſkładnoſcźi Italſkej žlubiła, ſo by jej Cźornu Horu a Albanſku pſchewoſtajiła, hdy by Turkowſka roſpadła. Wot teho cźaža je žo njedowěra Italſkeje k Awſtriſkej troſchku ſhubiła. W italſkim žejmje je miniſter ſwonkownych naležnoſcźow, di San Giuliano, žylnje ſa trojoſwjaſk wuſtupił. Wón je woßebje wuſběhnył, ſo žu pſcheczelne poměry mjes Italſkej a Awſtriſkej nuſne a prajił, ſo wójnſke brónjenje Awſtriſkeje Italſkej njeje ſtraſchne, ale ſo je ſa Italſku ſa pad wójny wužitne.

Awſtriſki nowy wojeŕſki attaché w Peterburgu.

Prjedawſchi wojeŕſki attaché pſchi awſtriſkim póßłanzſtwje w Peterburgu, hrabja Spannocchi, bě žo pſched nekotrymi měßazami wotwołacź dyrbjał, dokelž bě pſches jeneho prjedawſcheho ruſkeho offizěra, barona Ungerna-Sternberga, potajnoſcźe ruſkeho wójſka wobhonicź dał. Mjes druhim bě baron Ungern-Sternberg mobiliſaziſki plan a pſchichodnu žylnoſcź ruſkeho wójſka hrabi Spannocchiej pſcheradźił. Wójnſki žud je pſcheraduika k khoſtarni na 4 lěta ſažudźił. Měſto hrabje Spannocchia je awſtriſke knjeżerſtwo hejtmana generalneho ſtaba, prynza Hohenlohe, ſa žwojeho wojeŕſkeho attachéa do Peterburga póßłało.

Dawk ſa njeżenjenzow w Ruſkej.

Ruſke knjeżerſtwo je žebi wotmyßliło, njeżenjenzam woßebity dawk napokłożicź. Finanzna komiſija khěžorſtwoweje dumy je dokhodny dawk wurádźajo wobſamkła, wſchitkim njeżenjenzam wjetſchi dawk napokłożicź. Dźiwajo na to, ſo dyrbja žo žwójbam ſ wjele dźěcźimi lěpſchiny pſchipłaczenju dokhodneho dawka pſchiſwolicź, prawizy pſchiſłuſchazy ſapóßłanz Sinandino namjetowaſche, njeżenjenzam dwójnu porjadneje žadźby dokhodneho dawka napokłożicź. Pſcheczíwo temule namjetej běſchtaj jenoż dwo hłoßaj žłyſchecź. Pſcheczíwnikaj běſchtaj kadet Kuttler a baron Cźerkaßow; tutón praji ſo tajka dawkowa politika bórſy k temu dowjedźe, ſo žo w Ruſkej žanych njeżenjenzow wjazy njenadeńdźe. Po tak žłabym pſcheczíwjenju žo wobſamkny, wſchěm njeżenjenzam poldra porjadneje žadźby dokhodneho dawka napokłożicź.

Krwawne běđźenje Franzowſow w Afriziy.

Franzowſojo žu ſ Algiera daloko k pokodnju poſtupowali a tamniſchich wobydlerjaw žwojemu knjejſtwu podcźiżli. Twjerdźe wſchak tam franzowſke knjeżerſtwo njeje ſałożene, dokelž je franzowſke wójſko po njeßměrnje wobſchěrnym kraju po małych cźrjódkach roſdźělene. 8. novembra bě wyſchkowſki leutnant Moll ſ 300 tſélzami do Trigela, hkowneho měſta maſſaliſkeho kraja, ſacźahnył. Naſajtra wón dale cźehnjeſche. Pjecź kilometrow dale Trigela pak jeho 5000 domoródnych pod wjedniſtwom ſultanow Tadjadila a Dudmuraha nadpadny. Wojowanje bě žylne, ale krótke. Poldra hodźiny po prěnim nadběhu domoródni cźěkachu, 600 morwych a ſranjenych na bitwiſchcźu ſawoſtajiwſchi. Sultan Dudmurah je pjecźa ſranjeny. Druhi wjednik Tadjadil je padnył. Franzowſki wojak, kotryž je jemu hłowu wotrubnył, je ju do Abekra pſchinjeßł. W Abekru ſ wjetſcha 450 franzowſtich wojakow leži, ſ wucźahom wyſchkowſkeho leutnanta Molla je pak žo franzowſka wobžadka poßłabika, tola žo ſaßo poßylni. Offizěrojo měnja, ſo móže Abekr tſimeßacźne wobſtejnjenje wutracź, to rěka, ſo jón domoródni ſ zyła dobycź njemóža. Na franzowſkej ſtronje žu 3 offizěrojo, 5 podoffizěrojo a 28 wojakow w bitwje padnyli, 11 wojakow je žo ſhubiło. Sranili žu žo 1 offizěr, 4 podoffizěrojo a 66 wojakow.

W žwojich wocźakanjach ſjebany němſki ſozialdemokrat w Ameriziy.

Sozialdemokratiſki khěžorſtwowy ſapóßłanz Liebknecht w tu khwilu po ſjednocźenych ſtatach połnózneje Ameriki pucźujo w ſjawnych ſhromadźiſnach ſa roſſchěrjenje ſozialdemokratiſtich wucźbow rěcźi. W San Franciſco wón w žwojej rěcźi praji: „Hakle we wukraju žym žo němſkeho patriota ſcźiniķ a boju žo, do Němſkeje žo wrócźicź. Kroje žu, kotrež maja žwobodniſchu wuſtawu dyžli Němſka, tola wone nimaju wſchelakich ſakonjow, kotrež žmy žebi wubědźeli. Wón je wo bjeſkónczných amerikanſkich lěßach, wo ludu, w kotrymž je kóždy ſ kralom, žłyſchał, tola woprawdźitoſcź, kotruž je namakał, je jeho hórko ſjebała. Amerikanſku žwobodu kapitalismus ſežerje a je jenoż próſdne žłowo, humbug.“ Liebknecht potom roswi wobraſy ſ fabrikſkich ſtronow Nowojendźelſkeje, pennſylwanſkich wuhlowych podkopkow, ſ tkajerńjow a druhich induſtrijow. Wſchudźe je wón najwjetſchu žamomóz jenotliwza bjes dźiwanja na žwojich žobucźlowjekow widźał. Wuwužiwanje dźěcźazeho dźěła w Ameriziy je hanibne. Nihdźe, hdźež je pſchiſchoł, njeje wón ſa dźěłacźerjow khmane ſtrowotne pſchiprawjenja nadeſchoł. Měſto bjeſkónczných lěßow je wón ſchpatne kerki wohladał, kotrymž w Němſkej żenje njebychu lěß rěkali. Rjane rěli ſ bohatſtwom rybow žo ſanjeſchwarnjeja, wodopady žo kónzuja, a knjeżerſtwo ani porſta pſchecźiwo temu njeſkſchiwi. Wo wulkej amerikanſkej mſdźe žo w Europje tak wjele rěcźi. Mſda pak je w Ameriziy lědma wjetſcha dyžli w Němſkej. Amerikanſke rubježne hoſpodarſtwo je ſawinowało, ſo je cźaž nimo, w kotrymž běchu žyriſny ſ hromadami dostacź. Płacźiſna je teho dla ſpadła a nawopak je žo mſda w Němſkej powjetſchika. Liebknecht ſ napomnjenjom ſkónczi, ſo kaž w Němſkej monarchija, tak w Ameriziy demokratija jenoż na papjerje ſteji, a ſo woprawdźe we woběmaj krajomaj jenoż kapitalismus knježi.

W njepſcheczelſkim kraju.

(Skónczenje.)

W dźiwnych cźuczach we jſtwje wróczo woſtach, kak bě to móżno? W njepſcheczelſkim kraju, w małej wot žwěta wotležanej wjeſzy to najrjeńſche nańdźech, wo cźimž běch w žwojej młodoſczi žonił? — A naſajtra, hdyž žo dni, poczehnjemy dale a ja žnadź ju żenje ſaßo njewohladam.

Do wyßokeho kulowateho wokna ſtupiwſchi do ſymſkeje ſahrody won hladach. Khětru khwilu tak ſtejo pſchihladowach, kak žo ſtary běłkowkoßaty žłużobnik pſchi ſahrodnej muri kaczeſche a žo do wſchěch kónzow kedźbnje wobhladowaſche. Wón mějeſche nješchto w ruzy; ale to dokkadnje ſpóſnacź njemózach. Potom ſaſtawſchi ſ krótka ſahwiſdny. Hnydom žo nad murju hłowa pokaſa, kotraž žo ſa krótki cźaž ſaßo ſhubi.

To žo mi jara podhladne ſdaſche a žebi wotmyßlich, Benka k wulkej kedźbliwoſcźi napominacź.

Tu hižom ſ nowa moja młodoſtna hoſpoſa ſaſtupi a mi wſchelake jědźe na blido ſeſtaja.

„Ja dyrbju wam žama poßkużecź“, wona žo poßměwajo rjekny. „Hdyž bě žo wójna hacź k naſchej wßy ſcźahnyła, žu mi bjes mała wſchitzy cźeladni roſcźěkali. Ssamo ſtary wuj, kiž wot žmjerźe mojeju ſtarſcheju tu pſchebywa, je na nješchto dnjow do Pariſa woteſchoł; ale na jutſiſche jeho ſaßo wocźakuju. A mój bratrowz, tón ....“

Wona njenadźizy wotmjelkny, łahodna cźerwjeń jej wobliczo pſchikry.

Wo jeje bratrowzu budźich rad nješchto wjazy ſhonił, dokelž mje ta wěz jara ſajimowaſche.

„Waſch wuj drje je we wójſku?“ wuſkuſchowach ja.

„Nĕ", wona rjekny, „wot wójny ßem je jow. Wón ženje we wójſku byk njeje."

„Duž smĕju wjeßele, jeho spósnacź?"

„Haj, ale to rĕka, ſtajnje wón tu njeje. Druhdy je na nĕſchto dnjow precź, tola . . ."

Pytnych, ſo bĕ jej nĕſchto wopak, a teho dla ßo dale njewupraſchowach:

„Wodajcźe, hnadna knjeźna", ja ſnapſchecźiwich, ſo bych rĕcźe na nĕcźo druhe wobrocźił, „dźenßa w nozy dam tule ſtraże wuſtajicź. Mój woßebity nadawk je, ſo bych wuwokanu cźrjódu frankti-rerow, kotruž hrabja de Borne nawjeduje, do rukow doſtał, pſchetoż wójnu jenoż pſchecźiwo woprawnym wójſkam wjedźemy."

Hdyž bĕch mjeno de Borne pomjenował, nahle ſaſtróźenje jej po wobliczu ſajĕ, ale wobźaruju, ſo to tehdom kedźbu njemĕjach.

„Nĕtkole pak, proſchu, chzyli ßo ßydnucź, a pſcheju wam prawje dobre ßkodźenje", wona rjekny a da mi ruku.

Po prawom chzych tule ruku w ßwojej wobkhowacź, ale na nĕźne waſchnje ju wona wußwobodźi a woteńdźe ſaßo kwatnje ſ durjemi.

Kaž ßonjo tu ſtejach, hdyž bĕ ßo wona wotßaliła. Mój hłód bĕ nimo. Jĕdźi ßo lĕdma dótkach. Hdyž bĕ ßeržant Benk dóſchoł, jemu ßwoje wobkedźbowanja w ſahrodźe ſdźĕlich a jeho napominach, ſo by woßebje na ſtareho ßkužobnika kedźbował.

Jenoż jena myßliczka mje hiſchcźe jimaſche: „Wona drje wjazy njepſchińdźe!"

Ale wona ſaßo pſchińdźe. Njenadźizy pſchede mnu ſtejeſche, we wſchej ßwojej rjanoſcźi. Wlóźne ſybolenje ßo jej ſ wocźi błyſchcźeſche a mi bĕſche, jako budźiſche wona była płakała. Nĕtkole hromadźe ßedźachmoj, a dyrbjach jej wo mojej domiſnje powjedacź, wo rĕzy Rheinje a wo rospadanych hrodach pſchi njej a wo powjeſcźach, kiž ßo wo njej powjedaju. Wutroba ßo jej a mi horjeſche a ſwĕrich ßebi wuſnacź:

„Chzeſch ty moja bycź, Hana, zyle moja, na pſchezo?"

Wona ke mni pomaku wocźi poſbĕhowaſche a na mnje ſ nutrnym pohladom hladaſche.

„Ja njewĕm, kak temu tak, Handrijo, ale lubo mĕcź tebje dyrbju. Tak mi we wutrobje ženje hiſchcźe było njeje, kaž dźenßa. Mi je, jako bych cźe hižom po zyłych lĕtach ſnała."

Wſchón ſbožowny jeje luboſnu, nĕźnu prawizu wſach. Potom jej potajńſtwo ßwojeje wutroby powjedach a wo tym wobraſu, kotryž bĕ na nju tak podobny.

„Kak mje to wjeßeli", wona rjekny. „Ty mi jón poſdźiſcho pokaſaſch, Handrijo. Ja dźĕ ßym tak ſbožowna!"

„Hanka", ju po khwili poproßych, „chzeſch mi ty jenu próſtwu dopjelnicź?"

Wona pſchikiwny.

„Tule w kraju je wójna, moja luba, a wójna móże hiſchcźe dołho tracź. Pucźuj ty do Nĕmſkeje, k Rheinej, k mojej macźeri a k mojej ßotſje. Tej budźetej ßo wjeßelicź, hdyž k nimaj pſchińdźeſch."

Wyſk wjeßelokoſcźe potlóczejo mi ruku ſtlóczi.

„Haj, to chzu ſcźinicź, Handrijo, hižom jutſje. Moja luba macź je mi tak ſahe wumrjeła a ßotry ženje mĕła njeißym. K twojej macźeri a ßotſje chzu hicź. Kak rjenje to klinczi! A chzu jej ſ wutrobu lubo mĕcź!"

Kak ſbožowny w tamnej hodźinje bĕch! A tola mje njewujaßnjomny njemĕr cźwilowaſche a jeneje myßliczki pſchezo ſaßo wotbycź njemóźach.

„Budźeſch na mnje ſła, Hana, jeli ſo ßo tebje wo nĕcźo wopraſcham, ſchtoż ßnadź tebi lubo njebudźe?"

„Nĕ, Handrijo, jenoż ßo praſchej."

„Ty prjedy wo ßwojim wuju rĕcźeſche, a . . ."

Scźiń jej pſches rjane wobliczo ſlecźa a woßrjedź cźoła ßo mały ſmorſk tworjeſche.

„Ja hižom wĕm, Handrijo, wo cźo chzeſch ßo mje praſchecź. Sswojeho wuja lubo nimam. Pſched dwĕmaj lĕtomaj, hdyž mi nan ſemrje, tu poby a ßo wo mnje ſamolwjeſche. Hdyž jeho wotpokaſach, wón woteńdźe a ſaßo njepſchińdźe, doniž wójna njewudyri."

Wona mjelcźeſche.

„Ty chzeſch mi hiſchcźe nĕſchto prajicź, Hana, twojej wocźi łhacź njemóźetej."

Wona pocźa ſ waha płakacź a kaž we wulkim ſtrachu ßo mje dźerźeſche.

„To je ßurowa wĕź", wona rjekny, „ty pak dyrbiſch to ſhonicź, Wón je tule, dźenßa wjecźor je ſ nĕkotrymi ßwojich ludźi ßem pſchiſchoł, — hłowna cźrjóda, to pſchipadnje ßłyſchach, daloko wotßal ſteji. Wón pſchecźiwo tebi niczo ſapocźecź njemóże, Handrijo, pſchetoż wón dźerźi ſ frankti-rerami a je tamny hrabja de Borne . . ."

Wono bĕſche, jako budźiſche wurjeknjenje mjena tamny podawk ſawinyło, kotryž ßo nĕtkole ſtawaſche. Wonka wutſĕle praſkachu a roskaſy klinczachu. Benkowy hłóß jaßnje ſpósnach. Njejaßnje bĕ ßłyſchecź, kak ßo we wßy k ſhromadźenju piſka.

Sswój teßak ſ nóźnjow wutorhnywſchi, chzych won ſlecźecź. Ale bĕ poſdźe!

Durje wotlecźachu a we wudwjernach ßo hrabja de Borne pokaſa, tſĕlbu, ſ kotrejeź ßo hiſchcźe kurjeſche, w rukomaj dźerźo. To bĕ rjany cźłowjek, nĕhdźe 35 lĕt ſtary. Cźmowe żołmowate włoßy jemu hłowu pſchikrywachu. Wótre wobliczo ſ worjowſkim noßom bĕ bĕłe kaž marmor a nad jeho cźołom ßo hłuboka teßakowa rana wotwjeraſche. S hidy poknym pohladom ßo wobhladny. Sadyjeho, w druhej pſchedſtwje, widźach kak moji ludźo ſ frankti-rerami wojuja.

De Borne tſĕlbu k ßwojemu lizu ſtorże, wutſĕl ſawrjeßny a ja w lĕwej ruzy kakatu boloſcź ſacźuch.

Sakſchikujo ßo Hana ke mni pſchituli, jako by mje ſe ßwojim cźĕłom chzyła ſchkitacź. Druhi wutſĕl praßny, a ja cźujach, kak nĕźna żónſka poſtawa cźeźka na mojimaj rukomaj bywaſche.

S waha popuſchcźowach ranjenu k ſemi a ſlecźach do prĕdka, ſo bych njekhmanika pſcheklok; ale Benkowy dokhi teßak bĕ hižom ßwoju winowatoſcź dokonjał. S błukim ſwukom ßo hrabja de Borne k ſemi ſwjeſe.

„Ty jeje doſtacź njedyrbiſch!" to bĕchu jeho poßlednje ßkowa.

To wſchitko ßo tak ſpĕſchnje ſta, ſo móżeſche ßebi cźłowjek lĕdma myßlicź. De Borne bĕ mje ſ Hanu ſe ſahrody pytnył. To bĕ jeho hacź nanajbóle a nanajhórſcho roshoriko a jemu mohł rjez wſchón roſom wſako. Wón bĕ ßo ſe ßwojimi mało ludźimi do hrodu dobył. Jenoż dwaj franktireraj bĕſchtaj żiwaj woſtałoj, też ſtary ßkužobnik bĕ padnył.

„Hana! . . . ." Hdyž ju ſ podkohi ſbĕhnych a na powolny dokhi kanapej kładźech, wona wocźi wotewri a na mnje pohlada ſ tajkim pohladom, ſo teho żenje njeſabudu. Kulka bĕ ßo jej ßrjedźa pſches wutrobno pſcheryła.

„Hana!" ja płakajo ſawokach, „moja najlubſcha, ty njeßmĕſch wumrjecź!"

S móznym napinanjom pokoži mi Hana ßwojej ruzy wokoło ſchije a ßwój rt k mojemu wuchu ſkoži.

„Moje ſboże, mój luby, bĕ jara krótke", wona ſcheptaſche, ſkrucź ßo . . . ja dyrbju cźe wopuſchcźicź . . . ! Twoja macź a twoja ßotra, kak rjenje budźiſche to było . . . lubuj mje pſchezo, Handrijo!"

Wona mje wokoſchi. Satorhnjenje ji pſches cźĕło pſchebĕża a ſ mojim mjenom na hubomaj wona ßwoje młode żiwjenje wudycha!

Hana w ſahrodźe małeho hrodu pokhowana leži. Lĕto wot lĕta, hdyž ſyma do kraja pſchikhadźa, do Franzowſkeje pucźuju a nĕſchto hodźinow w tamnej ſahrodźe pſchebywam. Snaja mje, ale njemyła mje.

Hdyž ranje ßwitaſche, ſaßo po woßamocźenej dróſy jĕchachmy, ſ cźicha a khutni. Winowatoſcź naß wokaſche.

S tamneho dnja pak mĕjachu franktirerojo ſtrach pſchede mnu. W jich najſakhowaniſchich kutach jich pytach a niczach, hdyžkuli móżach. Strach pytach. Do najhuſcźiſcheje bĕdźeńzy ſlĕtowach; ale żana kulka mje njetrjechi. Jenoż jedyn wutſĕl do nohi junu, to bĕ wſcho."

* * *

Stary muž dokho na wobras hladaſche, kotryž w ruzy dźerźeſche. Potom jón ſaßo kedźbnje do kaſchcźika położi.

Nĕtkole też ſ nowa ſacźu, kak jeho boloſcź w pſchetſĕlenej noſy kakaſche. Wón ruzy hromadu do pjaſcźe tłóczeſche a ſuby hromadu ſakußowaſche.

„Jano, Jano!"

„Haj, knjeźe!"

„Saßwĕcź ßwĕzu!"

Sswĕza ßo ſaßwĕcźi a poſtawy ſ dawno wuklinczanych cźaßow ßo jemu ſ duſche minychu.

— Kónz. —

Ze Serbow.

S Budyschina. Wobhydlerſtwo Budyschina je poßlednje lěta móznje pschiběrako. Wono nětkole ſ wojakami hromadże 32,614 woßobow liczi. S nich bě 17,498 mużſkich a 15,116 żónſkich. Pſched 10 lětami mějesche Budyschin 26,024 a pſched 5 lětami 25,412 wobhydlerjow.

— (Kóń ßo ſplóſchił.) Żiwnoſczeŕ Sojka ſ Noweje Wßy je ſańdżeny tydżeń w Budyschinje khětru ſchkodu poczerpił. Jeho jenopſcheżny ſapſchah na ſchulſkej haßy pſched jenej khěżu ſtejesche. Njeſnateje pſchiczíny dla ßo kóń ſplóſchi a k lawſkej wěži cźerjesche. Tam wón ſ hkowu do wěżineho rózka ſawadźi a padże. Skoczo bě ßebi hkowu tak rosraſyko, ſo dyrbjesche ßo hnydom kłócź.

— (Kuczа ſ konjomaj ßo kradnyła.) Pſcheklepany paduch je ſańdżeny ſchtwórtk tudomnemu póſtownikej Wobſtej kuczowy wós ſ konjomaj wuwjedł. Pſchipoldnju bě ßo ſ telefonom ſ „Albertſkeho dwora“ pola Wobſtez wós ſ dwěmaj konjomaj k mjenowanemu reſtawrantej ſkaſał. Pohonczˊ ſ polſchaiſu a dwěmaj drohotnymaj konjomaj hnydom tam dojędże. Sa poł hodźiny ßo knjes, kotryż bě ſapſchah ſkaſał, do woſa ßydny a ßo do Budeſtez dowjeſcź da. Tam zuſy pſched hoſczenzom „hajńkownje“ ſaſtacź, konjow wupſchahnycź a do konjenza ſtajicź da. Potom ßo wón wotßali, prajiwſchi, ſo ma we wßy nětotre wobſtaranki cźinicź. Wokoło 4 hodźin ßo wróczíwſchi wón pohonczej pſchikaſa, ſ nim na Budeſczańſke dwórniſchczo po koffer a nětotre druhe wěży dóńcź. Tam pſchiſchedſchi wón pohonczej w reſtawraziji karanczˊk piwa porjedźicź da a jemu 1 hriwnu dari, prajiwſchi, ſo ßebi ßwoje wěży ßam wudacź da a ſo dyrbi tak dołho na njeho cźakacź. Zuſy pak po koffer njeńdżeſche, ale ſkoku do hoſczenza khwataſche, da tam rucże konjow ſapſchahnycź a ſe ſapſchahom na ſtronu k Roswodezam wotjędże. Pohonczˊ mjes tym w reſtawraziji na zuſeho cźakaſche. Sſwoje piwo wupiwſchi wón ſa zuſym pohladacź dźéſche, tola tak jara hacź ßo roshladowaſche, wón jeho njemóżeſche wohladacź. Nětko hakle pohonczej myßl pſchipadże, ſo mohło ßo ſ jeho ſapſchahom něſchto wopacźne ſtacź. Wón ßo teho dla do hoſczenza wróczi. Njemałko ßo wón wuſtróżi, hdyż jemu tam prajichu, ſo je zuſy ſe ſapſchahom wotjěł. Pohonczˊ hnydom do Budyschina telefonowaſche, ſo je ßo jebakej wobſchudźicź dał. Wobſt ſkoku automobil do Budeſtez póßła a ßebi tam tež hiſchcże automobil ingenieura Mildnera wotnaja. S woběmaj motoromaj wſchě dróhi ſ połodnja Budeſtez ſa paduſchnym zuſym pſchejeſdźichu, tola wobſchudźerja nihdże njewohladachu; wón bě ßo bjes ßlěda ſhubił. We wosu běchu pohonczowy mantl a dwaj konjazaj pſchikrywaj leżake. Konjej a wós ßu něhdże 4000 hriwnow hódne.

— (Rubjeżnaj hońtwjarjej.) Wěſty Weinert a Köhler ſtaj w wokolnoſczi Budyschina ſ fretkom dźiwje kanikle kojiłoj. Sańdżenu póndżelu ßu jeju ſajeli. Wonaj běſchtaj tón dżeń 30 dźiwich kaniklow nałojiłoj a je w měſche wotnjeßeſchtaj.

— (Powyſchenje dawkow.) Dokhody měſta Budyschina ßu w ſańdżenym lěcże 895,561 hriwnow, wudawki 1,169,800 hriwnow wucźinike. Duż 274,239 hriwnow njedoſtatka ſbywa, kotryż dyrbi ßo ſ powyſchenjom dawkow wo 7 prozentow ſarunacź. We pſchichodże budże njedoſtatk měſchczańſkeje kaßy hiſchcże wjetſchi a měſchczenjo dyrbja ßo teho dla na dalſche powyſchenje dawkow pſchihotowacź.

— Po poßlednim ludliczenju maja Biſkopizy 8039, Kamjeńz 11,532, Lubij 10,683, Draždżany 546,882 wobhydlerjow.

S Wulkeje Dubrawy. 1. dezembra je ßo w naſchej wßy 475 mużſkich a 478 żónſkich = 953 woßobow, 100 khěżow a 223 hoſpodarſtwow naliczíło. W lěcże 1900 bě tu 259 mużſkich, 255 żónſkich = 514 duſchow a 136 hoſpodarſtwow.

— **Pokhroma** ßo hiſchcże pſchezo dale roſſchěrja. Sańdżeny tydżeń je wona mjes ſkotom w Kriefingez rěſaku w Niederoderwitzach w Lubijſkim wokrjeżu wudyrika.

Dale je ßo pokhroma do ſkota żiwnoſczerja Bodaka w Heinersdorfje we Wojerowſkim wokrjeżu ſanjeßka.

Se Żidowa. Po poßlednim ludliczenju wobhydlerſtwo Żidowa ſ 3440 woßobow, 1686 mużſkich a 1754 żónſkich, wobſteji. Pſched 5 lětami mějesche Żidow 3316 wobhydlerjow. — Pſchi poßlednim ſkótnym liczenju je ßo 44 konjow, 57 howjadow, 107 ßwini, 1 wowza a 167 koſow naliczíło.

S Hnaſchez. Sańdżenu ßobotu w nozy je ßo do domſkeho tudomneho gmejnſkeho pſchedſtejiczerja jedyn paduch dobył. Wón je gmejnſku kaßu wurubił a nětotre nalutowańſke knižki ßobu wſał. Dżełaczerja Rychtarja w Kumwałdże, na kotrehoż tukaju, ſo je paduſchſtwo ſkucził, ßu ſajeli.

S Małeho Wjelkowa. Po poßlednim ludliczenju w Małym Wjelkowje 666 woßobow bydli, 59 wjazy, dyżli pſched 5 lětami.

S Radworja. W ſtatoku cźißko 66 ſjewiſchtaj ßo ſ wjeczora — mi ßo ſda — 25. novembra kuraźniwaj mużej a nadeńdżeſchtaj hoſpodarja ßameho doma. „Schto na pſchedań?“ „Haj.“ Wobhladawſchi ßebi krowu a jałojzu, woptaſchtaj butru a kukuyſchtaj też na hornzy mloka a poczeſchtaj ßadżecź. Bórſy ſ hoſpodarjom kupſjednaſchtaj a każ wudawaſchtaj, ſa ßebje. Ale póndżelu na to pſchińdże njenadźizy něchtó **tſeczi** po krowu, ſa kotrehoż wonaj kupowaſchtaj. Tſeczi też krowu ſapkacźi. Zyle derje, prajicże, ale też jałojzu by dyrbjał ßobu wſacź, dokelż tak běſchtaj wonaj kupowarjej prajiłoj. Tola khumſcht ßebi to żadacź, hdyż ſtaj dwaj a hiſchcże tſeczi pſcheczíwo tebi a hiſchcże měſchczańſzy! Alle hórje hiſchcże pſchińdże. Po nješchto dnjach hoſpodaŕ wot tſeczeho doſta liſt, ſo ma ßebi po ßwoju krowu pſchińcź, dokelż je wón prěnimaj dwěmaj rjekł, ſo je krowa **4 dny** po cźeleczu, mjes tym ſo je wona po ſdaczu na 12 njedźel po nim. Tajkim bladam ßo cźłowjek ßmeje. Kajzy ßu to ſkótni wikowarjo?!

S atteſta bě tón tſeczi wucźitał, każ jeho liſt dopokaſuje, wucźitał, ſo je krowa 1 lěto pola hoſpodarja była, mjes tym ſo w atteſcże ſteji, ſo je krowa 1 lěto w **Sakſkej.** To rěka pißma wucźeny bycź! So móże něchtó takle kupza jebacź! Teho dla też tſeczi knjes khroble żadaſche, ſo ma Radworczan pjatk pſchipoldnju ßebi po howjado ſaßo pſchińcź, hewak ſmeje ſ rěcźnikom dr. Schulze cźinicź! Derje, ale hdyż w ßwojim cźaßu po krowu pſchińdże, njebě mój kupz doma a jeho żona leji khora. Bracź abo njebracź? Njebracź! Saßo dom bjes krowy. Wěz by hotowa była, pſchetoż dwójzy po nju jěſdźicź njeby trjebał, wſchako ma to w liſcże cźorne na běłym! Alle tola, ſo by kupza wołóżił, jědże ßobotu ſaß. A wěz bu ſrunana. Hdyż krowiczka duzy dom ſtary ſtatok ſawohlada, ſ wjeßelom rujeſche a jałojza ſ njej. Pſchetoż bě ſa krótki cźaß wjele mloka ſhubiła, Bóh wě, na cźim to leji, hacź na futrje abo na korcże zuſeho knjejſtwa. Doma ßo naſcha mucza wěſo ſ wotmachom do podateje pizy wali, każ by chzyła rjez: Pſches Radworſku pizu tola niczo njej'.

Schto ſ jałojzu budże? Wohledź ßo do njej! S krowu najſkerje niczo wuwikowacź mohli njejßu, duż wróczo ſ njej. To tajki rjany liſcźik doßaha. Kóżdemu to wěſo trjechił njeby.

Wucźba: **Sſam dwěmaj** njepſchedawaj, to ßy ſtajnje truhnjeny; pſchetoż ßy bjes ßwědkow. Po krowu pak dwójzy khodźicź njetrjebaſch. Pißmo, pißmo!

Schtóż je wcźipny, ſchtó je tón handleŕ był, wopraſchej ßo někoho Radworſkeho abo żiwnoſczerja J. Nawki tam.

S Budeſtez. 1. dezembra je ßo tu 1261 woßobow naliczíło pornjo 1117 pſched 5 lětami.

S Njeßwaczidła. Wobhydlerſtwo Njeßwaczidła je ſa poßlednje 5 lět wo 102 woßobow pſchibyło. Wono je po poßlednim ludliczenju wot 602 na 704 duſchow ſroſtło.

S Njeßwaczidła. Na něhduſchu dołholětnu lubowanu a cźeſczenu wobhydlerku naſcheje fary ßo ſańdżeny ſchtwórtk dopomnichmy. Tutón dżeń, na kotrymż bě pſched lětom knjeżna Emma Jakubez wumrjeła, ßo 22 khudych Sserbow w tudomnym hoſczenzu ſeńdże. Woni běchu ßo tam ſkaſali, ſo by ßo jim wotkaſanje pſchepodało, kotrež bě njeboczicźka knjeżna Jakubez khudym Sserbam Njeßwaczidliſkeje woßady wuſtajiła. Po wuſpěwanju nětotrych ſchtucźkow khěrluſcha „Njech Bohu dźakuje“ mějesche knjes farař Waŀtař rěcź. Na to ßo pſcheproſcheni k khoſejej ſeßydachu a kóżdemu ßo kołacź a 10 hriwnow pjenjes wudźěli. S wuſpěwanjom ſchtucźki teho ßameho khěrluſcha ßo wopomnjeńſka ßwjatocźnoſcź ſkónczi.

S Njeßwaczidła. Zyle njenadźizy je ſańdżenu ßrjedu jedyn mały Pßowjan w Njeßwaczidle na ßwět pſchiſchoł. Jeho macź bě ſe ßwinjemi na Njeßwaczidlſke wiki pſchijěła a ßo, mjes tym ſo ßwinje pſchedawaſche, ſ porodnymi hronami pſchekhwata. Kubleŕ S. żonje w jejnej nuży w ßwojim domje hoſpodu poſkicźi. Naſajtra ju a jejne dżećzo ſ khorobnym woſom do Pßowjow dowjeſechu.

S Łahowa. Srudny podawk je ßo tu ſańdżeny ſchtwórt ſtał. 21lětna holza, kotraż bě k macźeri domoj ſ dżećzom pſchiſchła, je ßebi w cźeżkich myßlach ſ wobwěßnjenjom żiwjenje wſała.

Se Semiz. Póndżelu rano w 3 hodźinach je ßo ſe ßkomu kryta pólna ſajma hoſczenzarja Schuſtera wotpaliła.

S Bukez. W naſchej wßy je wobhydlerſtwo ſa poßlednje 5 lět wo 17 woßobow woteběrako. Nětkole Bukezy 513 pornjo 530 wobhydlerjow w lěcże 1906 licza. — Pſchi poßlednim liczenju ſkota je ßo 228 howjadow (1909: 222), 162 ßwini (178), 132 koſow (120), 26 koni (29) naliczíło.

S Rakez. Kaž je w „Budyšćim dźeniku“ wosjewjene, budźe liberalny kandidat sa 3. sakski khěžorstwowy wólbny wokrjeż, pschekupz Pudor ſ Lipska, njedźelu też pola naš rěčeć. Dźiwać ſo dyrbimy, ſo ſebi hakle prózu bjerje, do nascheje nimale zyle burskeje wokoliny pschińć. Najskerje wschěm naschim buram, žiwnoscerjam, rjemjeślnikam a dźěłacerjam dosć ſnate njeje, ſo je ſwobodomyślna strona, kotruž k. Pudor sastupuje, pódla sozialdemokratow **najhórschi njepschecel ratarstwa, rjemjesła a dźěłacerjow.** Liberalni ſu ſtajnje pschecźiwo sakonjam, kiž ratarstwu tyja, dźěłali a hłoſowali. Tak chzedźa też žito na žito wotstronić a ſu sa ſwobodne pschekupstwo (Freihandel). Woni ludej narěcźa: My dostanjemy žito a mjaſo tuńscho ſ wukraja **bjes** zła. Pschi tym pak samjelcźeja, ſo wotwisnoscź wot wukraja, nastupajo ludowu zyrobu, bórsy wjetschu drohotu sawinuje. Hdyž na pſch. Ruska wě, ſo ſmy pschi wotebjeranju žita jenož na nju pokasani, dha bórsy też ſwoje žito pschedroži. Ruuje tak Amerika, Wuherska a druhe kraje. W Jendźelskej knježi hižo **60** lět ſwobodne pschekupstwo. Pſches nje je burstwo tak dele pschischko, ſo móże se žitom jenož **dźeſaty** dźěl a ſ mjaſom jenož połojzu jendźelskeho wobydlerstwa seźiwicź. A pschi tym je tam lětſa punt howjaseho mjaſa wo **20 pjenjezkow drózſche** hacź w Němskej. Hdyž Jendźelskej wot něſtajkeje strony, kaž 1903 wot Ameriki, wójna hrosy, dha hnydom płaćźisna na žita wo 15 % postupowasche. Jendźelske nowiny tehdom pisachu: „W běhu 4 njedźel dyrbimy ſu poddacź, dokelž ſmy ſ khlěbom a mjaſom na Ameriku pokasani.“ A jendźelski ſozialist Blatchford prajesche: „Sswobodne pschekupstwo, kiž je jendźelske ratarstwo sniczíło, je też **njewolwisnoscź** kraja sniczíło. Hischcze 20 lět tajki „kćźejozy“ wobkhód a tuni khlěb kaž hacź dotal, a Jendźelska je dozyła ſhubjena.“

Liberalni ſtajnje a ſtajnje dawk na bursu wotpokasuja. Cźehodla? Na bursy ſo wikowarjo, kiž maja běžny kapital ſ wjetscha w rukomaj, bjes wulkeje prózy wobohacźa. A liberalni ſakituja pjenjeźnikow, dokelž jich pjenjeźnje jara podpjeraja. Po tajkim woni temu polěkuja, ſo móhli něſtoſi bohacźy bjeſe wſcheho dawka ludej pjenjesy ſe ſaka wudrěcź.

Sswobodomyślna strona ſakituje wulkopschekupstwo, basary a wulkopschedawarnje. Tute pak ſnicźa kóžde lěto cźrjódu mjeńſchich pschekupzow a rjemjeślnikow. W tym ſo woni runaja ſozialdemokratam. Cźi jenož na to du, rjemjeślnikow, mjeńſchich pschekupzow, burow a žiwnoscźerjow ſniczíć a proletariat, t. r. dźěłacźerſki a khudy lud, rosmnožíć a ſ pomozu hłódneho luda powalerstwu polěkowacź.

Liberalni — to je ſwobodomyślna strona — ſu pschecźiwo sakonjam, kotreż dźěłacźerja pschi khoroscźi, njeſbožu, ſtarobje schkitaja. To cźini dźěłacźerja ſpokojneho a ſpokojny lud liberalni a ſozialdemokratojo trjebacź njemóža, dokelž ſu wot njeſpokojnoscźe žiwi. Hdźež liberalni něſtajki mandat dobudźa, ſtawa ſo to ſkoro pschezo ſ pomozu ſozialdemokratow. Bratr bratra podpjera. Nikoho bližſcheho w politiſkim pschecźelſtwje nimaja. Jene Budyſke nowiny pišachu wo ſhromadźiſnje liberalneje strony, w Budyschinje wotmětej, ſo ſozialdemokratiſti kandidat Buck wumjedźenjam knjeſa Pudora niczo **ważne** pschiſpomnicź njemějesche. Tu macźe duchowne pschecźelſtwo. Wulki rosdźěl mjes nimaj wjazy njeje. Jenož najhłupiſche cźelo woli ſebi ſwojeho rěſnika.

Na dnju, hdyž liberalny kandidat k nam pschińdźe, woſtańmy rjenje doma a ſabawimy ſo radſcho pschi ſchalzy „cźorneho“. To ma wjazy wužitka, hacź na liberalneho tajenza — tajkeho najſkerje ani w Budyschinje, ani we wokolinje namakali njejeu, teho dla ſlědźachu druhdźe ſa nim — poſłuchacź, kiž wam barbi a nakži, ſo też ſa burſtwo jemu wutroba bije. Rjanych hładkich ſłowow maja nadosć w hubje, ale niz — w **ſkutkach.**

Tola cźłowjek ſo jenož po ſkutkach ſudźi. To je hižo dawno tak, hiſchcze też w naſchim cźaſu, byrnjež mróczele połnych kžow wiſake.

Burja, žiwnoscźerjo, khěžkarjo, dźěłacźerjo! Njeleſcze do prudkow tajkich knjeſow, kiž ſu waſchi najhórſchi njepschecźeljo. To by tola dopokas politiſkeje njeſrałoſcze było, bychmy-li ſami ſebi powjas wjercźeli. Njech tam tajzy du, kotſiž ſu duch wot jeho ducha. Bjes tych pak njebudźe. K.

S Rakez. Pschi poſłednich wólbach do zyrkwinſkeho pschedſtejicźerſtwa ſo knjes Jan Hofmann ſe 40 hłoſami wuſwoli, pschecźiwo 18 hłoſam, kotreż knjes Keller dosta. Tale wólba je ſ tym ſajimawa, ſo lětſa tu ſałożene pschemyſłowe towarſtwo ſ kandidaturu ſa tele wólby, a to ſe ſpomnjenym knjeſom Kellerom, wuſtupi. Wutrubjenje a podpjeranje tejele kandidatury dyrbjeſche pola ſerbſkeho wobydlerſtwa saćźiſchcź wubudźicź, ſo ſo tale kandidatura jako njepschecźelſka jenož pschecźiwo Sserbam měri. Ssamo ſobuſtawy pschemyſłoweho towarſtwa, ſ kotrychž ſu tola ſ najmjeńſcha tſi ſchtwórcźiny Sserbow, dohladachu ſo teho. Jedyn ſ nich póſłka hiſchcze w poſłednim wokomiku wokolnik, ſ kotrymž na tole rasnje pokasowasche. Wón ſ poknym prawom hakle ſudźi, ſo ſo runjewon Rakecźanſzy pschemyſłnizy (njech ſu to pschekupzy, klamarjo, krawzy, schewzy, pjekarjo a wſchitzy druſy) ſ wjetscha wot ſerbſkeho wobydlerſtwa žiwja. Runje won cźi, kotſiž nětko najbóle pschecźiwo ſerbſkemu wobydlerſtwu herjekaja, Rakecźanſkim pschemyſłnikam najmjenje pschiwobrocźeja. Duž maja też Rakecźanſzy pschemyſłnizy wſchu pschicźinu, ſe ſwojim ſerbſkim woteběrarſtwom kaž dotal w jednocźe a měrje žiwi bycź a wſcheho ſo ſminycź, ſchtož mohłe Rakecźanſke ſerbſke wobydlerſtwo franicź. Woprawdźe, tónle Rakecźanſki pschemyſłnik ma ſłowo ſa ſłowom prawje. Kaž tu w Rakezach, tak ſteja wězy też w druhich woſadach. Runjewon pschemyſłnizy, kotſiž tola ſ wjetscha ſerbſki khlěb jědźa a ſu Sserbja, pomhaja bohužel ſwojich wěrybratrow podtłóczowacź. To ſebi ſerbſki lud dale wjazy lubicź dacź njetrjeba a — **njebudźe.** — Jeli pschemyſłniſke towarſtwo ſwój ſaměr w tym widźi, te worſchty luda do wocźow bracź, kotreż pschemyſłko najſwěrniſcho podpjeraja, potom wone ſwoje mjeno ſahańbuje a budźe wěſcźe jenož to, ſchtož ſmy wo nim wot wſcheho spocźatka widźeli, mjenujzy Rjelkowe „Wótcźinſke towarſtwo“, jenož pod hinajſchej etiketu. Wobkedźbowař.

S Rakez. Dokelž ſu ſo wěſtym ludźom wólby do zyrkwinſkeho pschedſtejicźerſtwa nimo kulike, bychu rad widźeli, ſo by ſo tele wolenje něſkak pschitſihało. Woni chzedźa, ſo by ſo wólbne prawo po wulkoſcźi pjenjeźneje móſchnje ſałożiło. To pak ženje njebudźe, pschetož zyrkwinſki ſakoń ſ lěta 1868 § 8 praji, ſo ma kóždy zyrkwinſzy ſmyślený hospodař ſwój hłoſ. Tak je a tak też woſtanje.

Se Stróže pola Rakez. Ssobotu, 10. dezembra t. l., wjecźor 1/2 8 hodźin budźe w tudomnym Berganez hoſcźenzu ſhromadźiſna, w kotrejž ſměje mjes druhimi w Sserbach derje ſnaty knjes wucźer Kral ſ Khróſcźiz pschednoſchk. Wſchitzy pschecźeljo Sserbowſtwa ſo do tuteje ſhromadźiſny pscheproſcheja a ſo namołwieja, ſo bychu wſchitkich, kotſiž ſwoju ſerbſku macźernu rěcź lubuja, do ſhromadźiſny ſobu pschiwjedli.

— **Wuhlowy jamy** ſ połnozy a ſ wjecźora Sſeho Komorowa ſo próſdnja. Akzijowe towarſtwo „Ilſe“ je teho dla najważniſche wuhlowe ſkłady ſ połdnja a ſ ranja Sſeho Komorowa pokupiło. Najprjódzy je ſebi mjenowane towarſtwo wuwužiwanje wuhla w Němjeſchku a Koſchinje ſwěſcźiło, a nětko ſu też wuhlowe ſkłady Schkodowa a Lejna, něhdźe 2000 jutrow, do jeho wobſedźeństwa pſcheſchłe. Dale je 10 wobſedźerjow w Narcźu a Lubuſchu wuhlowe ſkłady na 1600 jutrach „Ilſy“ pschedało. Wſcho hromadźe je ſebi nětko „Ilſa“ w 9 gmejnach wuwuhlenſke prawo na něhdźe 10000 jutrach dobyło. Sa jutro je ſo 500 hacź 880 hriwnow ſapłacźiło a prěnje pjenjesy ſo 1911 wupłacźa. Wuhlo w Lubuſchu a Narcźu budźe najprjedy najprjedy rycź poczecź, dokelž tejle wěży ſe żelesnizu mjeſuja.

S Lětonja. Na tudomnych leżomnoſcźach je ſo pſched něko-trym cźaſom wſchelaka ſaſtarſka nadoba namakała. Jedyn wězy-wuſtojny je ju pschepytał a ſpósnał, ſo je wona ſe ſchtwórteho lětſtotka po Khruſtuſowym narodźenju. Ssu to cźrjopy wſchelakich ſudobjow, żeleſne wězy, jena ſekera, jedyn lebijowy kónczk. Najdrózſchi kruch je ſpinka, po romſkim waſchnju ſe ſłota a ſlěbra dźěłana. Tele wězy w tſjoch wſchelakich wohniſchcźach ſ popjelom, koſcźemi a drjewowym wuhlom hromadźe leżachu.

S Ruppersdorfa pola Herrnhuta. (Dwójne rubjeżne mordarſtwo a ſałożenje wohnja.) Sańdźeny ſchtwórtk rano je ſo tu dwójne rubjeżne mordarſtwo ſkucźiło. W Gedlichez pschedawarni materialnych tworow ſu 60lětnu ſwudowjenu Gedlichowu a jejnu 30lětnu dźowku ſtónzowanej namakali. Mordař je po ſdacźu ſtrjedu wjecźor do Gedlichez klamow pschiſchoł, ſo by na ſdacźe něſchto kupił. Mjes tym ſo je jemu Gedlichowa poſłužicź chzyła, je ju wón ſe ſekeru ſarasył. Potom je mordař do wobydlenja ſchoł, hdźež Gedlichoweje 30lětna dźowka pschi kroſnach ſedźeſche. Też ju ſłóſtnik mori. Wſchě ſobuwſacźa hódne wězy ſebrawſchi wón khěžu ſapali.

S Mužakowa. 71 lět ſtary hrabja Arnim-Mužakowſki je ſchtwórtk tydźenja w Barlinje cźežko do njeſboża pschiſchoł. Hdyž hrabja pſches dróhu dźěſche, jeho jedyn wós dróhoweje elektriſkeje żeleſnizy k ſemi potorhny. Hacź runje woſowy wjednik hnydom ſpinaſche, njebě móżno, wós hnydom ſaſtajicź. Wobſtarneho knjeſa, kotryž bě ſ dźěła pod ſchkitazy wobkuk pschiſchoł, njemóżachu hnydom pod prědnim wuſtupom wucźahnycź a dyrbjachu teho dla wohnjowu woboru na pomoz ſawołacź. Jedyn lěkař ſpósna, ſo bě ſebi hrabja

mosny cźežko stschaßk, ßebi hlowu sranik a prawu ruku wysche lohcźa skamak. Hrabja Arnim-Mužakowski je sa ßwoju starobu hischcźe cźiły a cźerstwy muž. W symje by wón dlejschi cźaß w Barlinje pschebywak, hewak by wón w Mužakowje bydlik. Do němsko-franzowskeje wójny je wón dołhe lěta se sekretarom pruskeho póßłanzstwa w Peterburgu, Parisu, Konstantinoplu a Washingtonje byk a je też pschi jednanju w měrje tole sastojństwo sastawak. Rósborsko-Wojerowski wokrjeß je jeho wospjet jako ßwojeho sastupjerja do khěžorstwoweho ßejma wuswolik.

Po poßlednich powjescźach ßo se strowjenjom hrabje Arnima polěpschuje. Wědomje ßo jemu saßo jaßni, a też s pulsom ßu lěkarjo spokojom. Khory też hižom jě, tak so ßo njetrjebaju bojecź, so bychu mozy wobstarneho patienta woßkabke.

S Kobliz pola Kumwalda. Na widlischcźa cźerpjazy 24lětny pschekupz Neitsch je ßo bliško Kalauchez fabriki s widlischcźemi sajak a po brjosy dele do pschěrowa padnyk, w kotrymž je smjersnyk. Ssrjedu rano ßu jeho tam smjersnjeneho nadeschli.

S Draždżan. Saúdźena njedźela je naß Sserbow w zusbje saßo w Kschižnej zyrkwi k Boźim ßłużbam shromadźika. Spowjednym, kotrychž bęsche 131, mějesche k. far. Mrósak s Budyschinka spowjednu wucźbu; prědowanje pak dźerżesche nam k. far. Domaschka s Budestéz. Bóh sdźerż a twaŕ ßebi ßwoje kraleństwo tu mjes nami.

S Draždżan. Sa Polakow w Sakskej ma ßo połměßaczny cźaßopiß pod titulom „Saßy“ (Sakska) wudawacź. Wón dyrbi se ßrjedźischcźom towaŕschneho a kulturneho žiwjenja pólskich saßydlenjow w Draždżanach, Lipsku, Kamjenizy, Halli atd. bycź. W Sakskej je pódla wjele pólskich dźełacźerjow też doscź pólskeje intelligenzy, so mohł tajki cźaßopiß derje wobstacź.

Přilopk.

* (Njeßboże na hońtwje.) Hdyž chzyschе schtwórtk fabrikski wobßedźeŕ Opitz w Coswigu do ßwojeho wosa stupicź, ßo wón s ruku tšélbineho spuschcźaka dórkny. S tšélby ßo wutšéli a Opitzej hłowu rostšéli. Runje w tej hodźinje, w kotrejž ßo njeßboże sta, Opitza sa ßobustawa anhaltskeje wikowanskeje komory wuswolichu.

* (Rubjeżnizy nózneho straźnika satšélili.) W Meuselwizach pola Lipska je ßo pjatk w nozy jedyn paduch do pißaźnje Prehliczańskeje wuhloweje jamy dobycź spytak. Straźnika straźowazeho a samkazeho towaŕstwa, kotryž paducha pschełapi, tutón s dwěmaj kulkomaj satšéli. Paduch je na to s pschewodom jeneho muźskehoa jeneje žónskeje cźeknyk.

* (S nahrabnoscźu sapałak.) W Languidie w Franzowskej ßu sawěscźenskeho agenta Ruza sajeli. Na njeho tukaju, so je sa jedyn měßaz 13 twarjenjow, pola towaŕstwa sawěscźenych, kotreż wón sastupowasche, sapałak, so by sarunanje sa rosprawu a druhu prózu dostak.

* (Lokomotiva sapschah pschejéła.) Pódźelu je na želesnizy mjes Stolpom a Belgradom w Pruskej lokomotiva jedyn sapschah pschejéła. Jena wožboda je ßo morika a druha lohko sraniła. Njeßboże je ßo stało, dokelž želesniki pschekhód njebě sawrjeny.

* Džěscźi rjemjeßlnika Schönherra w Schönhajda, 6 a 3 lěta starej, běschtej ßamej doma, wsaschtej petrolejowu khanu a chzyschtej ßebi satepicź. Khana rosbuchny a drasta ßo sapopadże. Palo ßo džěscźi na haßu wuleczeschtej, tam jeju nimo pschikhadźazy do ßněha cźißnychu, so bychu płomjenja wuhaßli. Hólczeż, starschi, rěka, je na rany wumrjeł, młódscha ßotra je na ßmjercź sranjena.

* Pschi pschedstajenju w dźiwadle w Demblinu w Ruskej Pólskej ßo podłoha sala pschekama. 200 cźłowjekow padże do pinzow, kiž ßu spody. Pjeczo buchu na ßmjercź sranjeni.

* W Jabloni (Gabel) w Czechach. Tu w młynje ßo wulke njeßboże sta. 38lětny młynski Josef Pappert bu wot transmißije na woprawne waschnje do kruchow rostorhany. Kak je ßo to njeßboże stało, njehodźesche ßo wujaßnicź, dokelž ßu Papperta jeno jako cźěło nadeschli.

* Wobßedźeŕ domu Burasch w Libeznizach pola Pilsena bu wobwěßnjeny namakany, ale wón mějesche rosbity nop. Jeho 45-lětnu žonu, kiž bu hakle njedawno s nim swěrowana, sajachu, dokelž na nju jako mordaŕku tukachu.

* Kak drohe zoblowe koże ßu, móże ßo s teho spósnacź, so ßo njedawno kista tajkich koži s parneje kódże duzy s New-Yorka do Bremena pokradże a so schkoda, kiž s pokradnjenjom 70 kožow nasta, 19000 hriwnow wucźinjesche.

* We ßwojim cźaßu je faktor Grünwald w khěžorstwowej cźischcźeŕni tyßazhriwnowske papjery, kiž bě ßam dźełak, w rowje na pohrjebnischcźu khowak, runje tak ßu nětkole paduschi w Hamburgu najwjetschi dźěl brillantow, kiž na 90000 hriwnow płacźa, w blachowej pikły w rowje na Ohlsdorfskim pohrjebnischcźu khowali. Jedyn s nich je to wusnak.

* (Wojak ßebi žiwjenje wsak.) Pioněr Beiger s 1. kompagnije 12. pionérskeho batajllona je ßebi w khěži ßwojeju starscheju s wobwěßnjenjom žiwjenje wsak. Beiger bě se ßłużobuikom pola jeneho offizěra w Draždżanach.

* (Njeßboże na želesnizy.) Na hłownym dwórnischcźu w Elberfeldże nékotsi dźełacźerjo, mjes nimi dwaj bratraj, želesnizu porjedźachu, mjes tymi so jedyn ludźazy cźah do dwórnischcźa sajédże. Jedyn s bratrow ßo stracha njedohlada a dale dźełasche. Druhi kotryž bě s cźaßom na bok skocźik, k bratrej khwatasche a jeho krótko psched lokomotivu se schěnow wottorhny. Do jeho ßameho pak jedyn storkacź s tajkej mozu sawadźi, so jemu cźelesstno rosrasy. Koscźone tschěski ßo jemu do schije storcźichu, s cźimž ßo wón hnydom mori.

* (Sajědojcźenje.) Se skaženej margarinu je w Hamburgu něhdże 30 ßwójbow s wjazy dyžli 100 woßobami skhoriko. Pschecźiwo margarinowej fabrizy, kotraž wo skhorjenju shoniwschi ßwój wudźěłk s pschedawańnjow wróczo bjerjesche, je ßo pschepytanje sawjedko. Se skhorjenych ludźi ßu schtyrjo hižo na scźěhwkach sajědojcźenja wumrjeli.

* (Spytane rubjeżne mordaŕstwo na jeneho pokkadnika.) Na pokkadnika (kaßérarja) městneje khorobneje kaßy w Kulmje (w Pruskej) je ßo póndźelu rubjeżne mordaŕstwo spytako, pschi cźimž je rubjeżnikej khětra summa pjenjes do rukow padka. Sso pscheßwědcźiwschi, so w pokkadnizynej stwje pódla pokkadnika nichtó pschitomny njebě, je rubjeżnik sastupik, a wudawajo, so je pola jeneho molerja w Kulmje dźełak, bě ßebi jenu khorobnu zedlu žadak. Hdyž pokkadnik skóstnikej khribjet pschiwobrocźi, jeho tón wospjet s hamorom do hłowy dyri, tak so pokkadnik s krwju polaty k semi padże. Durje samknywschi rubjeżnik na to pokkadnizu wurubi a ßo shubi. Wón je hnydom na dwórnischcźo khwatak a po želesnizy do Toruna dojék. Tam je ßo jeho ßlěd shubik.

* (Wulka woda w Jendźelskej.) Po ßylnych deschcźach ßu w Jendźelskej rěki pisches brjohi stupike a wokolny kraj powodźike. Severnska rěka je wjele kraja w Glouceterschirje pócźrjeła, po Malvernstej drósy cźołmy jěsdźo. Też we Walesu je ßo wjele kraja powodźiło. Wjazy dyžli 1000 cźłowjekow je bjes wobydlenja.

* (Powodźenje w Franzowskej.) Rěka Geronne je na nékotrych městnach pisches brjohi stupika a wjele wßow powodźika. Woda wysche dyžli meter po dróhach schucźi. Baron de Laures, kotryž pola Avinguina jedyn hród wobydli, spyta s pschewodom jeneho hajnika a ßłużobnika s cźołmom jenemu najenkej, kotryž bě psched wodu w ßmjertnym strasche, na pomoz dojécź. Cźołm pak do jeneho kužoka sajédże a ßo powróczi. Baron a hajnik ßo tepischtaj; ßłużobnik móżesche ßo na jedyn schtom wukhowacź, hdyž dyrbjesche 17 hodźin symu mrécź, hacź ßo burjo jeho dohladachu a jeho wukhowachu.

* (Cźwilowaŕ wojakow,) Dla krjudowanja wojakow w 250 padach bě wójnski ßud w Glogowje serżanta Lewizkeho s pěscheho regimenta w Jaworje k ßrěnjemu arrestej na 6 njedźel saßudźik. Wyschischi wójnski ßud pschestupjenje wobskorżeneho tak mile njeßudźesche, ale khostanje na 6 měßazow jastwa powyschischi a Lewizkeho pódla teho k degradaziji saßudźi.

* (Satraschna syma w Ruskej.) W ßrjedźnej Asiskej je ßo 20 tworowych wosow na jésbje se satraschnym wichorom pschekhwatało. Wosy ßu wonka leżo wostałe; wone ßu pschimjerske a ßo s pěskom pohrjebałe. Ludźaze cźahi hižo wjele dny na wschelakich sastanischcźach leża a njemóża do prědka. Pucźowarjo jédże tradaju. Dźełacźerjo ßo sapowjeduja, se ßněhom a pěskom sawětu želesnizu wußypacź, dokelž cźopleje drasty nimaju. Teho dla ßu ßo wojazy na pomoz sawołali.

Pódla Taschkentskeje w Petrowsko-Kasalinskim wokrjeßu je wjazy dyžli 100 Kirgisow a 5000 konjow, kruwow a wowzow smjerslo. W ßebi je 35 gradow symy po Reaumurje. Kingisti wokolocźahazy lud, kotryž twjerdych wobydlenjow nima, je w sadwělnych wobstejnoscźach. Na pucźu psches ßepju ßo wschudże smjersnjeni ludźo a stót nadeńdu.

* (Kholera mjes turkowskim wójskom.) Na kholeru je lětża hižom wjele stow turkowskich wojakow wumrjeło. Sandźeny tydźeń je na kholeru też w Smyrnje w tamnischich kasarnach wjele wojakow skhoriko.

* Wobydleŕstwo w sjednoczenych statach poknóżneje Ameriki po poślednim ludliczenju 90½ milijona wožobow liczi. Industrialne wobydleŕstwo w rańschich statach je žylnje pschiběrako, mjes tym so je rataŕske wobydleŕstwo w žrjedžnych statach wotebjerako. Staty pschi Cžichim Morju pak žylne pschibywanje wobydleŕstwa pokasuja, tak Oregonska 62, Nevada 92, Idaho 101 prozent. W lěcze 1900 mějachu sjednoczene staty 76 milijonow. Pschi 14½ miliona pschirostka je pschiczahowanje s 10 milijonami wobdželene. Dželacžina wobydleŕstwa s cžornochow wobsteji.

* (Němski podoffizěr jako pscheradnik.) Jeneho podoffizěra maschinskeho tšelbneho wotdželenja 130. pěscheho regimenta w Straßburgu žu sajcli, hdyž chzyschе 500 hriwnow pschijecź, kotrež bě jemu jedyn franzowski wobhonjeŕ sa wudacze roky jeneje maschinskeje tšelby žlubik. Podoffizěr je žo hnydom žwojeho pschestupjenja wusnak.

* Wo sawostajenej mandželskej ruskeho wulkowjerćha Sergija, wuja ruskeho khežora, pisa jedyn cžažopiš tele sajimawosće. Po žamym žurowym njeskutku khwatasche wona hnydom na městno mordaŕstwa; lědma bě w žněhu roswjerhane, rosmjecžene powostanki žwojeho mandželskeho wuhladaka, dha chzyschе w runej měrje do jastwa, so by s mordarjom žama rěcžała. Dóńdže tež hacž k rosmołwjenju; hdyž wona mordarja wopuschcži, rjekny wón jeno, so „žaneje želnosće nad skutkom nima, ale so, hdyž budžische wulkowjerćhowku prjedy sesnak, budžische žo mordaŕstwa wostajik". Tute žkowa wulkowjerćhowku nanajhłubscho rosbudžichu, a wona žo rosžudži, žo žwěta wotrjez. „Nowomódne žiwjenje žo džeń a bóle wot sažadow kscheścžijanstwa sdaluje a tak na stajnosći nowe hubjenstwo płodži", tole do žwojeho dženika sapiša. Wona w Moskwje khorownju a s dobom schulu sa wothladarki khorych sałoži; wuczomnizy potom po wschej Ruskej žo rosschěrjeja. W tej schuli ma wulkowjerćhowka jeno dwě małej jednorej stwě. Tak wopruje tuta nadobna knjeni žwoje žiwjenje jeno wukubłanju dobrych wothladarkow a je wěsće sbožownischa, hacž pschi pysche, hołku a wježelach žwěta.

Drjewowa awkzija.

Pónđelu 12. dezembra dopołdnja w 10 hodžinach ma žo pola **Lomska** 85 łožow stejazych khójnow (klozow, twarskeho a ryhelskeho drjewa) so hotoweje pjenjesy na pschežadžowanje pschedawacź.

Shromadžisna ½10 hodžin w Lomscžanskej korcźmje.

Wobžedžer.

Dželacźerjo

trajne a derje žo płacźaze, dźěło namakaju w zyhelnczi w **Měrkowje.**

Najlepschu

butru

k pjecženju

porucža

Otto Sachse

na bohatej haży.

Mała khěža

w Budyschinje, bliske Pětrowskeje zyrkwje, s něhdže 6% žo danjoza, je hnydom tunjo na pschedań pola **A. Lorenza** w Budyschinje na rěsniskej haży 8.

Njesapomniczka

na row

naschеho njesapomniteho lubeho žyna, bratra a pschecźela cžežneho mkodženza

Paula Ernsta Jeschki,

* žo w Scheschowje 15. dezembra 1890,

† we Łupjanskej Dubrawzy 8. dezembra 1909.

Nětk saže hody pschihotuja
Na Boži dźeń žo wješela;
Tu nasche wutroby pak cžuja
Wschu srudžbu Twojoh' wumrjecźa.
Pschi žwětłych schtomach dźěcźi steja
A wschitzy maja wješele;
Cźi Twoji, luby Ernsto, dźeja
Cźe wopłakuju wutrobnje.

Ach, sahe hižo w schulskim cžažu
Sso Twoja khoroscź pschibliži,
Hdyž hewak dźěcźatka žo pažu
We wješelu a radoscźi.
Cžaž paczerjow a dalsche lěta
Ssy nožyk žłaboscź, cźerpjenja,
Haj, žwjaty khcźiž a seńska běda
Sso sahe, cźežzy Tebi sta!

Nětk spisch, nětk je wscho dokonjane,
Měr cźichi Twoje cźěło ma
A Twoja duscha žwětko rjane
A sbóžnu radoscź wuživa.
Na žłónczných horach Božoh' raja
Dźěl dobry Twoja duscha ma;
Naž tu na drósy seńskoh' kraja
Cźma žmjertnoh' doła wobdawa.

Twój nan, Twój bratr we jenym lěcze
Nam a tež Tebi wumrjeschtaj!
Ach, wjele srudźby je na žwěcźe,
Ach, žylsow dok je seński kraj.
A potom nusa wohenjowa
We Scheschowje waž potrjechi;
To wschitko pola Twojoh' rowa
Macź Twoja srudnje wopomni.

Ty nětko pschewinył žy s Boha,
Ssy doma sbóžny po wschěm stym,
Kónz namkała je Twoja dróha
Na Božim poli Njeżwadlskim.
Kak cžežnje Tebje pschewodžachu!
Cźe palmy, wěnzy pschikrychu,
A s kražnym spěwom saspěwachu,
Kak sbóžnje Boże dźěcźi mru!

Haj, Boža wola je žo stała;
Sso směruj, srudna wutroba!
A Twoja duscha běsche sraka
Sa Boži raj, sa njebjeża.
My žmy we Jesužowej ruzy,
Njech živi žmy, njech wumrjemy,
Njech žmy kaž podružnizy duzy,
Njech dźěcźi wěcznej' domisny.

Ty luby, dobru nóz Cźi praja
Macź, žotsje, nan a pschecźeljo,
Dóńž tam we žwětle Božoh' raja
My sažo wohladamy žo.
O kajki dźeń, o kajka radoscź,
To nichtón njem'že wopisacź,
O Jesu, naschej' dusche žadoscź,
Ty žamlutki chzyk to nam dacź!

Do Hodžija!

Cžesćenym wobydlerjam w Hodžiju a wokolnosći najpodwolnischo k wjedženju dawam, so žym žo w Hodžiju jako

wikowanski sahrodnik

sažydlik. Wo prawje wjele pschikhadženja proscho, sprawne požkuženje lubju. Wožebitosćź: kwětkowe plecźenje sa wježelosćź a rudnosćź po modnym wuwjedženju, posdžischo plahowanje seleniny a pschedawanje kwětkowych pjenczkow.

S počžesćzowanjom

J. Forgel.

Jako **dar k Božemu dźesczu** žu we wudawarni Serb. Nowin dostacź knižki s **pisanymi wobrasami** a se žerbskimi schtucźkami

1. sa starsche dźěcźi:

Schescherjaczk a schescherjawka

2. sa mjenische dźěcźi:

Wobraski sa pěkne dźěcźi.
Pěknych dźěcźi wješele.

Spěwarske,

žerbske a němske,

jednorje hižo po 2 a 3 hr. a wožebnje do cželazeje kože swjasane hižo po 6 hacž do 10 hr. žu na pschedań

we wudawarni Serb. Nowin.

Wutrobna próstwa!

Nowe lěto stoji zasy před durjemi. Lěta dołho su so k »Božomu dźěsću« a k »Nowomu lětu« za naš luby »**Serbski Dom**« dary składowałe. Husto je so tak na 600 hriwnow a wjacy nahromadźiło, poslednje lěto pak bohužel jenož jara mało.

Je skoro, jako by swjaty woheń za naš »**Serbski Dom**« cyle wuhasnył. A tola trjebamy hišće wjele pjenjez, prjedy hač móžemy prajić: „Nětko je Serbski Dom naš.“ Dla powyšenja dańskich pjenjez smy też lětsa, kaž hižom loni, 1000 hr. danje wjacy zapłaćić dyrbjeli dyžli druhe lěta.

Tuž wukupmy so lětsa zasy z horliwosću prjedawšich časow wot wšěch pisnych nowolětnych zbožopřećow z tym, zo šćedry dar wótčinskeje lubosće woprujemy za naš »**Serbski Dom!**«

Čim wjacy wy za naš krasny dom woprujeće, ćim wjacy wón ponjese a ćim lěpje budźemy z wudawanjom dobrych knihow a časopisow mjez lubymi Serbami hajić móc **křesćansku wěru** a **swěrnu lubosć k wótčinje** a **narodej.**

Tak čini kóždy, kotryž tutón naš »Serbski Dom« podpjera, Bohu spodobny skutk.

Wšitke nowolětne dary budźemy w „Katholskim Pósle“, w „Serbskich Nowinach“ a we „Łužicy“ kwitować.

Tuž woprujmy kóždy po swojich mocach a ze šćedrej ruku „Bohu k česći a Serbam k wužitku!“

W Budyšinje, 8. decembra 1910.

Farař **Jan Křižan,** předsyda M. S.
Farař **Mikławš Žur,** sekretař M. S.
Prof. dr. **Arnošt Muka,** redaktor Čas. M. S.
Just. rad. **Michał Cyž,** zarjadnik M. S.

Pädagogiski wotrjad Maćicy Serbskeje

změje **sobotu 17. hodownika** t. l. popołdnju w 5 hodźinach w Serbskim Domje w Budyšinje **posedźenje.**

Porjad: 1. Serbske čitanje w našich ludowych šulach. 2. Referat wo »Spěwnej radości«. 3. Namjety.

Wšěch česćenych sobustawow Maćicy Serbskeje, kotřiž chcedźa w tutym wotrjedźe sobudźełać, kaž też serbskich hosći přeprošuje najwutrobnišo

kantor **P. Hila,** předsyda.

Pšeproschenje k zyrkwinskemu konzertej

w Khwaćizach,
3. adventsku njedźelu, 11. decembra 1010
popołdnju 1/2 4 hodźin.

Byrgle: Knjes hudźbny mischtr Bjarnat Krawz w Draždźanach. Soli někotre knjenje a knjeza z Budyschina, Draždźan atd. Poskićenja Khwaćanskeho zyrkwineho khora a posawnskeho khora.

Sastupny pjenjes: we łódźi 20 pj., na łubjach 40 pj., wokrajne městno 1 mk.

Serbska Pčelnica

změje pschichodnu wutoru **13. dez.** wječor w 7 hodź. pola Sarjeńkez w **Khróšćizach shromadźiznu.**

Porjad: Pschednoschk, rosmołwa a towarstwowe należnosće.

Wschěch naschich pčołarjow wutrobnje pscheproschuje **pschedsydstwo.**

Kuchańki, stwinske a skužobne holzy, mlokowe holzy, hródźne džowki, holzy k swinjom, wotroczkow, srěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a džěłaćerske swójby pyta hnydom abo posdźischo pschistajeńka **Görlichowa** na skutelnskej haśy 1 na rózku žitnych wikow w cerjowni knjesa Heinr. Mohra.

Bukećanske serb. tow.

změje jutře **njedźelu 11. hod.** (nic 17. kaž bě tydźenja wopak wozjewjene) pop. w 4 hodź. posedźenje.

Knjez wučeŕ Schütza z Bukec je přednošk dobroćiwje přilubił. Wšě sobustawy a hosći wutrobnje přeprošuje

předsydstwo.

Ssuczelna kruwa

je na pschedań w Nowym Łuscu cźišło 3.

Ssuproschna ranza

je na pschedań w Scheschowje cźišło 28.

Do Rakez!

K pjeczenju kołaczow.

K pjeczenju kołaczow so porucza **dobru butru** bracz. Jako tajka so hodźi woseebje jědźna margarina **„Muldźina parla.“** Pschedawa wot 10. dezembra hacz na dalsche po 90 pj. 1 *a.* Muldźineje parle a poł punta schokolady.

Emil Werner w Rakezach.

Sa kedźbliwosć, namaj pschi składnosći naju słoteho kwasa wopokasanu, knjesej ratarskemu radźićelej Zschuzy a jeho mandźelskej, knjesej fararjej Mrosakej a wschitkim, kotsiž su naju se sbožopschećemi a darami swjeselili, prajimoj

najwutrobnischi dźak

Jan Nedo a mandźelska.

W Njechornju p. Pomorz, 25. nov. 1910.

Po dołhim se sćerpnosću njeżenym cerpjenju je Bóh luby Knjes mojeho lubowaneho mandźelskeho, naschego wutrobnje dobreho nana, pschichodneho nana, dźěda a bratra

knjesa

Jana Wehsera

dźenża w nozy 1/2 1 hodźiny psches cźiche wumrjeće wumohł.

W Hrodźischcźu a Rakojdach,
7. dezembra 1910.

W najhłubschej srudobje

Hana Wehserowa rodź. Ackermannez.
Marja Lodnowa
Ernst Lodny, wucźeŕ } se žynomaj.

Najwutrobnischi dźak!

Hdyž smy sandźenu njedźelu w najhłubschej srudobje ale też we wěrjazej sbóžnej nadźiji naschego lubowaneho žyna, bratra a pschećela, cźežneho młodeho hólca

Ernsta Winklera

pohrjebali, dha wuprajamy dźenż **najwutrobnischi dźak** wschitkim, kotsiž su naschego lubeho semrjeteho cźesćili a nasche srudne wutroby troschtowali. Woseebje wutrobny dźak naschemu lubowanemu knjesej fararjej Waktarjej sa hnujoze troschtapołne adventske škowa doma a w zyrkwi, cźežnej młodźinje sa wulku cześć a lubosć, pschećelam a žużodam sa bohatu kwětkatu pychu a pschewodźenje k poślednjemu wotpočinkej.

W Nowej Wži p. Njeżwaźidła,
10. dezembra 1910.

Winklerez hłubokožarowaza žwójba.

(K temu cźišlu schtyri pschiłohi.)

Přenja pschikoya k czišku 50 Serbskich Nowin.

Ssobotu 10. dezembra 1910.

Placzišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach.

5. dezembra 1910.

Placzišny po zentnarje k hriwnach.

Skótne druziny a wosnamjeńjenje.	Žiwa waha hr.		Rěsna waha hr.	
Wóły:				
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacz do 6 lět	45—49		83	87
awstriske	41—44		78	82
2. mlode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	42—45		79	83
3. žrěnjo pizowane mlode, derje pizowane starsche	36—45		72	77
4. žnadnje pizowane kóžđeje staroby	31—35		65	—72
Jałojzy a kruwy:				
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	43	46	75	78
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacz do 7 lět	39	42	71	74
3. starsche, wukormjene kruwy a žnadnje wuwite mlódsche kruwy a jałojzy	35	38	66	70
4. žrěnjo pißowane kruwy a jałojzy	29	34	59	65
5. žnadnje pizowane kruwy a jałojzy	25	28	54	—59
Byli:				
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	45	49	77	82
2. žrěnjo pizowane, mlódsche a derje pizowane starsche	41	44	72	76
3. žnadnje pizowane	36	40	67	71
Cželata:				
1. najlěpsche z mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	56	59	86	89
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	50	55	80	85
3. žnadnje wuwite wot zyza	45	—49	75	—79
Swinje:				
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich schižењow w starobje hacz do 1¼ lěta	50	52	66	68
2. mjaßne	48	49	64	65
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	45	47	61	63

Placzišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:	W Budyschinje. 3. dez. 1910 wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np.	W Lubiju. 8. dez. 1910 wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np.
Pschenża — běła	—	—	—	—	9	50	9	75
" — žołta	—	—	—	—	—	—	—	—
" — nowa	9	10	9	25	9	—	9	20
Rožka —	—	—	—	—	—	—	—	—
" — nowa	7	13	7	25	7	—	7	25
Jeczmjeń — 50 kilogr.	7	35	8	60	7	50	8	50
Wows, — 50 kilogr.	7	60	8	—	7	20	7	50
Hróch — 50 kilogr.	12	50	13	50	12	50	13	—
Woka — 50 kilogr.	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły — 50 kilogr.	15	—	16	50	16	—	17	—
Hejduschka — 50 kilogr.	15	50	16	50	19	—	20	—
Bèrny — 50 kilogr.	2	40	2	80	2	30	2	70
Butra — 1 kilogr.	2	50	2	60	2	50	2	70
Pschenična muka 50 "	10	20	19	50	15	—	19	—
Rjana muka 50 "	8	75	12	—	10	—	12	—
Ssyno 50 "	2	80	3	20	2	50	3	—
Ssłoma 100 "	4	50	4	80	3	65	4	30
Prožata 474 schtuk, schtuka	12		26					—
Pschenične wotruby — 50 kilogr.	—		5	50	5	60	5	90
Rjane wotruby — 50 kilogr.	—		5	40	5	70	6	—
Pschenični gris — 50 kilogr.	—		6	—				—
Rjany gris — 50 kilogr.	—		6	40				—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot — hr. — np. hacz — hr. — np., pschenża (žołta) wot 9 hr. 25 np. hacz 9 hr. 50 np., rožka wot 7 hr. — np. hacz 7 hr. 25 np., jeczmjeń wot 8 — np. hacz 8 hr. 75 np., wowß wot 7 hr. 70 np. hacz 8 hr. — np.

W Budyschinje płaczesche: kórz pschenży (běła) po 170 puntach — hr. — np., hacz — hr. — np., žołta — hr. — np. hacz — hr. — np., nowa: 15 hr 47 np. hacz 15 np. 73 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hacz — hr. — np. nowa: 11 hr. 40 np. hacz 11 hr. 60 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach: 10 hr. 29 np. hacz 13 hr. 64 np.

Wiczne placzišny w Kamjenzu.

8. dez. 1910.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. — np. hacz 7 hr. 20 np., pschenża wot 9 hr. — np. hacz 9 hr. 25 np., jeczmjeń wot 7 hr. 20 np, hacz 8 hr. 30 np., wowß wot 7 hr. 30 np., hacz 7 hr. 60 np., jahły wot 6 hr. — np. hacz 17 hr. — np., hróch 17 hr. 50 np., žyno (stare) 3 hr. — np. (nowe) 3 hr. — np., bèrny 2 hr. 70 np., žłoma (100 kilogr.) 4 hr. 75 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 50 np. hacz 2 hr. 70 np., jeja (mandl) 1 hr. 50 np.

Wjedro w Londonje 9. dezembra: Deschćże.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smje 3. njedželu adventa rano w 7 hodžinach farat Răda němsku spowjednu rěcz, ½9 hodžin duchowny Tischer němske a w 10 hodžinach žerbske prědowanje — Ssrjedu popołdnju w 5 hodžinach budże w Jenkezach žerbska adventska nutrnoscz. — Tydženske sastojnske džěła smje duchowny Tischer.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi**: Handrij Emil Hartmann, pomozny wjednik pschi elektriskej drohowej železniznju w Draždžanach, s Marju Marthu Czechez w Kelnje.

S **druhich wozadow**: August Max Gerber, hoscżenzak w Kóskach, s Marju Augustu swud. Hustowej rodż. Rüdigerez w Khwaczizach. — Gustav Hermann Daniel, hospodarski pomoznik w Kumwałdze, s Idu Klaru Ziegenbalgez w Kubschizach.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi**: Hedwig Dora, Jana Augusta Kobana, žiwnoscżerja w Sskonej Borschczi, dż. — Gertrud Frieda Erna, Augusta Bjedricha Paula, džełaczerja na Židowje, dż. — Marja Martha, Ernsta Hermanna Scholty, žiwnoscżerja w Delnjej Kinje, dż.

S **druhich wozadow**: Hermann Ota Frenzel w Hornim Wunjowje. — Jan Pawoł, Jana Mateja Hancże, džełaczerja w Bolborzach, ž. — Martha Elsa, Ernsta Wenka, železniskeho džełaczerja w Błohaschezach, dż. — Emma Frieda, Gustava Hermanna Holtscha, papjetniskeho džełaczerja w Hnaschezach, dż. — Jan, njemandż. ž. w Hnaschezach. — Max Waktaŕ, Gustava Maxa Pjetrascha, skałarja w Zokowje, ž. — Kurt Waktaŕ, Jana Budarja, fabriskeho džełaczerja we Wulkej Dubrawje, ž. — Elsa Frieda, Jana Bjedricha Wylema Riedla, pohonca w Jaworniku, dż. — Elsa Emma, Khorle Richarda Bitterlicha, žiwnoscżerja w Błozanach, dż. — Khorla Ernst, Jana Bohuwěra Scholty, khěžerja we Wawizach, ž. — Marja Lisbetha, Gustava Adolfa Hocha, pohonca w Něczinje, dż. — Margareta Gertrud, njemandż. dż we Luscżu. — Augusta Martha, Jana Augusta Ssedlika, khěžkarja a džełaczerja w Komorowje pola Kluscha, dż. — Marja Martha, Khorle Augusta Hillmanna, fabriskeho džełaczerja w Nowej Wšy pola Kluscha, dż. — Emma Augusta, Khorle Augusta Jselta, lěsneho džełaczerja w Ruhethalu, dż. — Toni Gertrud, Jana Augusta Hörenza, maschinisty w Dubrawzy, dż.

Zemrjeli:

29. dżeń novembra: Hana Gertrud, Khorle Oty Rencża, zigarnika na Židowje, dż., 8 m. 1 d. — 3. dżeń dezembra: Khorla August Kirster, džełaczer z Cossebaude, we wokrjesnej khorownji na Židowje, 81 l. 8 m. 11 d. — 5. Martha, Ferdinanda Fischera, džełaczerja w Ratarjezach, dwójniza, 1 l. 6 m. 20 d.

S **druhich wozadow**: Morwa narodż. dż. Khorle Augusta Scholty, žiwnoscżerja w Lutyjezach. — Alwina Martha Schneiderez w Hnaschezach 22 l. 29 dn. — Jan Wehser, khěžeŕ w Hrodźischczu, 65 l. 3 m. — Wylem Emil Kurio, hospodarski pomoznik we Wósporku, 47 l. — Marja Madlena Kreutzigerez rodż. Jurez we Wósporlu, 52 l. — Alfred Otto, Jana Augusta Stübnera, žiwnoscżerja we Wawizach, ž., 4 l. 4 m. — Marja, Augusta Stephana, žiwnoscżerja w Budyschinku, mandželska, 57 l. 11 m. 4 dn.

Zyrkwinske powjesće z Hodžija.

3. njedželu adventa smje rano ½8 hodžin duchowny Voigt žerbsku spowjednu wuczbu, ½9 hodžin farat Kschižan žerbske a w 10 hodžinach němske prědowanje. — Popołdnju w 4 hodžinach budże w Noßlizach na schuli žerbske prědowanje a žerbska a němska spowjedź.

Pjatk 16. dezembra budże rano ½9 žerbska spowjedź a ½10 hodžin žerbske kemschenje.

Zyrkwinske powjesće z Budestez.

3. njedželu adventa smje rano w 8 hodžinach farat Domaschka němsku spowjedź, popołdnja w 9 hodžinach němske a ½11 hodžin žerbske prědowanje. — Po dokonjanych Božich žłužbach wólba zyrkw. pschedstejiczerjow.

Popołdnju w 4 hodź. shromadžisna towarstwa žónskeje mlodosce.

Pychu
na bożodźeśczowy schtom,
žwěczki
na bożodźeśczowy schtom,
mydło
do hospodarstwa a k myczu
tunjo pola
Arthura Grubanna
pschi drjewowych wikach.

Shorjelska pschedawarnja.

Pola **Jana Schaafa**

w Budyschinje, na bohatej haßy 29, pschi bohatej wěži,

kupujece ſ najwjetschim dobytkom.

Spanske pschikrywy
běle a pißane **95** pj.

1 auto-měza
95 pj.

Jedyn pótnik
95 pj.

1 rukawaty laz
95 pj.

Kožuchi a tykacže
(muffy) na wubjerk **95** pj.
Garnitura běłych 95 pj.

3 schт.
dżěczazych jupkow
1. druzyny **95** pj.

Paßy
k wubjeranju **95** pj.

1
barchentowa koschla
95 pj.

1 zonjaza koschla
ſ wuschiwanjom, běła
95 pj.

½ punta ſzylneje wołmy
95 pj.

Rukajzy.
4 pory rukajzow 95 pj.
3 pory rukajzow 95 pj.
2 p. modnych piß. 95 pj.
1 p. schtryk. wołm. 95 pj.

Dżěczaze khapiczki
ſ lodojteje kože **95** pj.
Po modże schtrykowane **95** pj.

Suavske jaki
na wubjerk **95** pj.

Turbanske banty
3 schtuk po **95** pj.,
1 schт. ſ drjewjanymi parlemi
po **95** pj.

Schantka,
½ duz. schantkow ſ pißanej kromu **95** pj.,
½ duz. schantkow běłych ſ elegantnej pscheschiwanej kromu
95 pj.

Mnżaze koschle
ſ barchenta pißane **95** pj.

Normalne koschle
schт. po **95** pj.

Normalne tholowy
po **95** pj.
podschite tholowy po **95** pj.

Spanske pschikrywy
běle a pißane **95** pj.

Soki.
4 pory sokow 95 pj.
3 pory sokow 95 pj.
2 poraj sokow 95 pj.

2 poraj zonjazych schtrympow wołmjanych, hładkich 95 pj.
1 por zonjazych schtrympow
95 pj.

1 blidowy pschikryw
95 pj.

Franz Marschner

cżaßnikat w Budyschinje
na bohatej haßy 9
ßwój skład **cżaßnikow** a **cżaßnikowych rjeczazow** k dobrocziwemu wobkedżbowanju porucża.

Hódna twora. **Bißómne rukowanje.** **Tuzje placzißny.**

We wudawarni Serbskich Nowin je ſa 25 pj. dostacź:

Pschedżenak.

Prothyka ſa Serbow

na lěto

1911.

M. Gottwald

platowe a bawłmjane twory

w Budyschinje pschi mjaßowym torhoschczu 11

porucża ßwój bohaty skład

zychow,
wupjerkow,
ložowych plachtow,
ložowych pschikrywow,
trjenjow,
wutrèwansk. rubischczow,
blidowych rubow,
schantkow,
koschlazeho ßukna,
hospodarsk. schórzuchow.

Jako pschihódne hodowne dary

poručam:

niklowe, koprowe a moßasne twory,
alfenidowe twory (nastawki, bowle, schklě atd.),
žonjaze tosche, portmoneje,

figury

w rjanym wulkim wubjerku,

niklowe a drjewjane blida, stolpy, debjenkowe a schwadliske kaschcziki, fotografijowe albumy, fotografijowe wobluki atd.

a proschu wo dobrocziwe wopytanje mojeje bohateje wustajeńzy.

Gustav Thunig

Telefon 648. **na snutskownej lawskej haßy 6.** Telefon 648.

Moje wulke

hodowne předawanje

je ßo sapoczało.

Wulki wubjerk

schtrumpow, sokow, rukajzow,
hońtwarskich lazow, schtaltow, pschedeschcznikow
a **pscheßlónczników,**
schatow, pjelschczowych boow, krawatow,
składnoßtna kup spódnich ßuknjow a barchentowych schatow.

Najtuńsche płaczisny. 4% rabatta.

Walter Noebel na bohatej haßy.

Telefon 429.

Otto Hauffe w Budyšinje

Telefon 429.

porucza jako

hodowne dary

paßy po 10 pj. hacž 25 mk.,
paßowe banty a ſamki,
židžane ſchale hižo po 1 mk. hacž 60 mk.,
ſchlewjery, autoſke ſchawle,
židžane wokoloſchijaze rubiſchka hižo po 30 pj.,
khornarjowe wobarnowaki hižo po 25 pj.,
žonjaze khornarje a **ßekle,**
kožane toſche po 50 pj. hacž 25 mk.,
parlate toſche hižo po 95 pj.,
židžane toſche najnowšich barbow,
wjechliczki hižo po 50 pj. hacž 30 mk.,
pjerjowe boy po 1 mk. hacž 40 mk.,
pjelſczowe boy po 3 mk. hacž 38 mk.,
balſke rukajzy 40 pj. hacž 9 mk.,
ſymſke rukajzy hižo po 35 pj.,
glaßejowe rukajzy,
kožane rukajzy,
ſchwadliſke kaſchczíki 50 pj. hacž 12 mk.

Dźěczaze mèzy 30 pj. hacž 3 mk.,
žonjaze mèzy 1.40 hacž 10 mk.,
kapotty po 75 pj. hacž 6 mk. 50 pj.,
wolmjane ſchale 30 pj. hacž mk. 5.50,
wolmj. a **ſchenillowe rubiſchcza,**
dźěczaze jeczki 85 pj. hacž 15 mk.,
dźěczaze mantle 8 mk. hacž 16 mk.,
bluſowe wobarnowaki hižo po 2 mk. 20 pj.,
žonjaze jeczki 1 mk. 75 pj. hacž 35 mk.,
golfowe jeczki 6 mk. hacž 35 mk.,
ramjenjowe khornarje 3 hacž 15 mk.,
pótniki po 70 pj. hacž 11 mk.,
garnitury ſa ßanki,
ſchtrykowane lazy 1.75 hacž 10 mk.,
plaidy ſ cžiſteje wołmy 2.25 hacž 17 mk.,
ſchtrympy } wſchěch družinow
ſoki } a płaczíſnow,
gamaſche.

Dźěczaze ſchórzuchi wſchěch wulkoſczow,
ſchórzuſchki 25 pj. hacž 8 mk.,
židžane ſchórzuchi 2.50 hacž 25 mk.,
hoſpodarſke ſchórzuchi hižo po 60 pj.,
reformſke ſchórzuchi 1 hacž 9 mk.,
mužaze ſchórzuchi,
ſpódnje ßuknje 1.50 hacž 30 mk.,
ſalby ſa ſpódnje ßuknje 1 hacž 18 mk.,
barchentowe ßuknje, běłe a pißane,
— **mužaze wèzy** —
mužaze koſchle hižo po 1.60 mk.,
ſwjerſchne koſchle 3.25 hacž 8 mk.,
khornarje 45 družinow,
krawatty, nowe muſtry,
lazy, běłe, pißane, 2.50 hacž 15 mk.,
ßlè, paßy,
normalne ſchaty,
trikotowe ſchaty, podſchite.

Dźěczaze ſchaty,
žonjaze ſchaty,
žonjaze koſchle, 75 družinow po 90 pj. hacž 9 mk.,
žonjaze kholowy, 30 družinow po 95 pj. hacž 7.50 mk.,
ſpódnje taille 75 pj. hacž 5 mk.,
blidowe ſchaty,
wumělſke pſchikrywy,
kupańſke a **poßleſchczowe ſchaty,**
ložowe płachty, 140/220 cm, ßrjedža tołſche, 3.50 mk.,
trjenja, wobrubjene duz. 3.75 hacž 18 mk.,
wutrěwanſke rubiſchcza, wobrubjene, duz. 1.25 hacž 6.50,
koſchlaze ßukno, linony,
ſchaty po měrje.

Schantka w 1/2 hacž 1 duz.-kaſchczíkach linonowe, 1/2 płatowe, płatowe, batiſtowe, židžane.

Němſke, Parižſke a Brüßelſke ſchtalty wubjernych formow 1 mk. hacž 30 mk.

Barchenty, běłe a pißane, meter 40 pj. hacž 1.50
Barchentowe ložowe płachty a **tkaniny.**

Barchentowe mužaze koſchle hižo po 1 mk. 20 pj.
Barchentowe žonjaze koſchle hižo po 1 mk. 20 pj.

Ložowe płachty ſ waffla, pikeje a tylla.
Pſcheſchiw. pſchikrywy, moſchkow. pſchikrywy.

Wulki wubjerk! **Dobre, płaczíſny hódne družiny!**

Najwjetſcha dokonjanoſcz ſe ſhromadnym kupowanjom 280 detaillowych pſchedawarnjow.

572

Liebſch,
ßudniſki aktuar ſw. ßtuży
pſchi nowych hrjebjach 5
pißarnja ſa kupowanſke, hypothekſke, dismembraziſke, teſtamentſke a ſawoſtajeńſtwowe wězy atd.
Rěczi ßerbſki.
— Telefon czißło 177. —
Pſcheßadźowanje leżomnoſczow.

Lanu muczku
a holbjazu pizu
porucza **Khorla Kahrowe.**
pſchi żitnych wikach.

Kakao
punt po 90 pj.,
pſchi wotewſaczu 10 puntow po 85 pj.
Moritz Schmidt
pſchi mjaßowych jědlach 1,
mjes ßerbſkej haßu a Pětrowſkej zyrkwju.

Rěczi ßerbſki. **Helena ſwud. Jordanowa** Rěczi ßerbſki.
w Budyſchinje na jerjowej haßy 5
porucza ßwój wulki ſklad
ſchtrykowanych rukawatych lazow
ſ najtuniſchich hacź do najwoßebniſchich.
Walkowane ſoki, ſchtrympy a rukajzy
jenoż najlěpſcheje hódnoſcże.
Schtrykowane ſoki a ſchtrympy ſa żony a dźěczi
wubjerńje wohrjewaze a jara dźerżaze, dokelž ßo jenoż dobra wołma k nim bjerje.
Normalne koſchle, ſpódnje kholowy
ſa mużſkich, żónſke a dźěczi.
Podſchite ſpódnje taille ſa żónſke.
Chenillowe nahłowjaze rubiſchcza a ſchale
we wulkim wubjerku wſchěch barbow a wulkoſczow, rjenje dźěłane,
po najtuńſcho wobliczenych płaczińnach.

We wulkim wubjerku
kuſki
na bożodźěſczowy ſchtom,
jako:
hodowne dary:
taflowu ſchokoladu, marzipanowe wězy, bonbonniery, kakao, czaj, póprjanzy, konfekty, biſquity a **bonbony**
porucza
fabrika zokrowych tworow
Ernsta Grafa
12 na ßukelnſkej haßy 12.

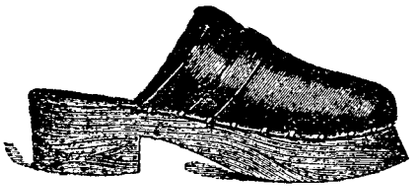

Schtóż chze ßebi **drjewjanzy,**
drjewjane a ſilzowe ſtupnje
a tež
kožane czrije
tunjo nakupicź, njech ßo direktnje do
drjewjanzańnje **Oty Hebera**
na ßerbſkej haßy 9 wobroczi.
Drjewjanzy a drjewjane ſtupnje ßo ſaßo póduſchuja.

Max Schückel
w Budyſchinje na bohatej haßy
ßwój wulki ſklad jenoż **hodneho**
wobuća
po wſchelakich płaczińnach porucza.
Najſprawniſche poßłużenje ßo pſchilubja.

Ad. Rämſch naßl. w Budyſchinje
(mějeczel **Max Kirschner**)
pſchi butrowych wikach 1 **telefon czißło 415**
porucza ßwoje daloko a ſchěroko ſnate
palenzy a likeury.
Roſeßłanje w czwizach a bleſchach.
Proſchu ßebi płaczińnowy ſapiß żadacź.

Piſtne khartki czińſchczi ſpěſchnje a tunjo **Ssmolerjez knihicziſchczerńja.**

Hodowne předawanje

płaczišny hódnych

židžanych tkaninow a žonjazeje drasty

je ßo sapoczało.

Jako woßebitu **skladnostnu kup** poruczam

se **symskich tkaninow, léczných tkaninow, blusowych tkaninow:**

Drastne tkaniny jara płaczišny hódne meter 35 pj., **wobleczenje** **2.10**

Drastne tkaniny **noppowe tkaniny** meter 60 pj., **wobleczenje** **3.60**

Drastne tkaniny **ßukno a zibeliny** meter 70 pj., **wobleczenje** **4.20**

Drastne tkaniny **czistowołmjane scheviоty** meter 80 pj., **wobleczenje** **4.80**

Drastne tkaniny **czistowołmjane scheviоty, zibeliny, hładke tkaniny, blusowe flanelle** meter 95 pj., **wobleczenje** **5.70**

Drastne tkaniny **zibeliny, jendželske tkaniny, léczne tkaniny** meter mk. 1.—, **wobleczenje** **6.—**

Drastne tkaniny **czistowołmjane kostumowe tkaniny, czistowołmjane ßmuhate scheviоty, léczne tkaniny** meter mk. 1.15, **wobleczenje** **6.90**

Drastne tkaning **czistowołmjane diagonale, léczne tkaniny a czistowołmjane blusowe flanelle** meter mk. 1.25, **wobleczenje** **7.50**

Drastne tkaniny **czistowołmjane scheviоty, léczne tkaniny, 110 cm schérоke, kostumowe tkaniny** meter mk. 1.35, **wobleczenje** **8.10**

Drastne tkaniny ☛ Pschihódna skladnosćz! ☚ **czistowołmjane jenobarbne granity, dwojobarbne schevrony, czistowołmjane zibeliny, 110 cm schéroke kostumowe tkaniny a czistowołmjane blusowe tkaniny** meter mk. 1.40, **wobleczenje** **8.40**

Drastne tkaniny **110 cm schéroke czistowołmjane kostumy a drastne tkaniny** meter mk. 1.10, **wobleczenje** **9.60**

Drastne tkaniny **110 cm schéroke drastne tkaniny** meter mk. 2 25, **wobleczenje** **10.80**

Drastne tkaniny **110 cm schéroke homespunes a drastne tkaniny** meter mk. 2.25, **wobleczenje** **13.50**

Drastne tkaniny **130 cm schéroke ßukno** prjedy 5.50, nětkole 3.50, **wobleczenje** **21.—**

☛ Sbytki a woblečenja kuscheje měry: ☚

Wołmjane moußeliny, meter 90 pj., 80 pj., 70 pj., 60 pj.
Běle płóczliwe tkaniny wschěch płaczišnow, meter hižo po 35 pj.

Velourske barchenty, meter hižo po 30 pj.
Koschlaze barchenty, meter hižo po 35 pj.

Dźělba **koschlazych barchentow** jara płaczišny hódno, meter 55 pj., 45 pj., 35 pj.

Woßebita skladnostna kup žonjazeje drasty

tak daloko hacž skład doßaha:

Jendželske paletoty hižo po mk. 4.80,
czorne žakety a **paletoty** hižo po mk. 3.50,
wjeczorne kapesy hižo po mk. 7.—,
hotowe wobleczenja jara płaczišny hódno.

Wobleczenjowe ßuknje hižo po mk. 2.50,
blusy hižo po mk. 1,40,
schórzuchi hižo po mk. —.35,
ßuknjane spódnje ßuknje hižo po mk. 1.90.

☛ **Wurjadnje tunja skladnosćz sa hodowne kupowanje.** ☚

Jan Jurij Pahn.

Bjedrich Lieber

mydłarnja

na bohatej haßy 6

poruczа w ſnatej hódnoſczi

njekapaze

wóſkowe, ſtearinowe a parafinowe ßwězy,

toilettowe mydła a parfümy

w kartonach po wſchěch płaczišnach.

Pychu na bożodźěſczowy ſchtom

w bohatym wubjerku.

Wolmjane a polwolmjane

ſuknjowe tkaniny

w jara wulkim wubjerku po tunich płaczišnach,

velourſke barchenty

rjanych muſtrow k jakam,

kaž tež **wolmjane, polwolmjane, židžane, polžidžane** a **bawlmjane**

rubiſchcža

porucža

Emil Wehrle

na jerjowej haßy 7.

Oskar Butter nasl.

Telefon 685. **w Budyſchinje.** **Pſchi žitnych wikach 2.**

W Budyſchinje najwjetſchi ſklad **worzlowych tworow** jako

blidowych, deßertowych a tranžěrowanſkich nožow, widliczkow a łžizow

po kóždej płaczišnje.

Niklowe a aluminowe wěžy, domjaza a kuchińſka nadoba,

kaž tež

doſpolne kuchińſke wuhotowanje,

wěžy k darjenju we wulkim wubjerku.

Jenicžke pſchedawanje ſa Budyſchin a wokolnoſcž

Weckowych warnych apparatow,

ſkalno-emaillowanych warnych ßudobjow.

Sswoju pſchedawarnju ßmy khětro powjetſchili a proßymy, ßebi naſch ſklad a wulkadne wokna pſcheczelnje wobhladacz.

Pſchi hlownym torhoſchczu 9. **Ernst Jenke** **Pſchi hlownym torhoſchczu 9.**

w Budyſchinje

– hodowne pſchedawanje. –

Wulke ſkładnoſtne dźělby. — **Wulke poniženje płaczišnow.**

Wobleczenja ſa ſtarobu 3 hač 10 lět ßo pſchihodźaze **Wobleczenja**

po 3.—, 3.50, 4.—, 5.—, 6.— mk. atd.

Schuleriſke wobleczenja ſa ſtarobu 10 hač do 16 lět ßo hodźaze

po 8.—, 9.—, 10.—, 12.—, 15.— mk. atd.

Mužaze wobleczenja — Mužaze wobleczenja

ſa 15 hač 25 mk. hižo po 15 mk.

Pótniki, peleriny do deſchcža, jupy, jenotliwe kholowy wſchěch wulkoſczow.

Holčžaze wobleczenja ſa kóždu ſtarobu něhdže 200 ſchtuk hač do pok płaczišny. **Holčžaze wobleczenja**

Jeczki, žakety, mantle, khornarje, khapy, klobuki, mězy, muffy, boy, ſchaty, krawaty, ſpódnje ßuknje, ſpódnje kholowy, barchentowe koſchle, ſchtrympy, rukajzy atd.

Hobrſki wubjerk **dźěczazych ſchórzuchow, žonjazych ſchórzuchow** a **ſchórzuſchkow, kuchińſkich ſchórzuchow.**

Wuraſnje naſpominam, ſo mam niz jenož we wſchěch wulkoſczach najlěpſche družiny, ale tež najtuńſche družiny we wulkoměſchczańſkim wubjerku, niz pak praſkot.

Pſchi hlownym torhoſchczu 9. **Ernst Jenke** **Pſchi hlownym torhoſchczu 9.**

w Budyſchinje.

Seelenfreund

& Co.

12 pſchi lawſkich hrjebjach 12

ſ nayſchcheza měſchczańſkeho dźiwadła.

Jako hodowne dary

poručamoj ßwój ſnaty najwjetſchi wubjerk

porzlina, ſchkleńczanych tworow, lampow,

emaillowaneho ßudobja, ßudobja ſ lateho želeſa,

domjazu a hoſpodarſku nadobu,

pychu na bożodźěſczowy ſchtom

woßebje tunjo.

Krajan na lěto 1910,

protyka ſa katholſkich Serbow,

je po 30 np. doſtacž we wudawarni Serbskich Nowin.

Optiske a mechaniske twory

Clemens Jäckel

měješćel Gustav Kloeppel

optikus a mechanikus

na seminarskej haßy 5.

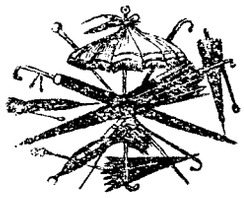

Khodam

poručam **wulki wubjerk**

pschedeschčnikow,

wukhodźowanskich kijow,

tobakowych trubkow

po snatych tunich płaćišnach.

Ed. Schulze nafl.

(A. Rudert)

pódla hoscenza winowoje lieze,

w Budyschinje na bohatej haßy 26.

Phönixowe, Grüßnerowe, Viktora- a

PFAFF owe schijaze maschiny

sa domjazu potrjebu a rjemjeßło.

Dokładne roswuczenje w schicźu a wuschiwanju.

Ssamßna wuporjedźerńja.

Clemens Jäckel

měješćel Gustav Kloeppel.

W Budyschinje

Telefon 435. na seminarskej haßy 5. **Telefon 435.**

Rukawate lazy

walkowane a schtrykowane

schtrympy a rukajzy,

dźěćaze wobleczenja

porucża

Otto Osswald

na kamjentnej haßy 7.

Najwjetschi wubjerk kraßnych

hodownych darow

po wschěch płaćišnach.

Woßebje:

pjelnjene kartony,

Lübeckske marzipanowe torty,

Königsbergske wutroby,

marzipanowe jědźe

= **plody,**

= **warjenja,**

= **pleza,**

= **ßwinje**

atd. atd., kaž tež

woßebne kuski na božodźešćowy schtom,

a cžerstwe mjedowe tytanczki

porucża

W. Müller, konditor,

pschi póstiskim namješcze.

Rozeßlanja porjadnje do wschich stron.

Hodowne lotanje w Kamjenu a Wjelmi je tuzy medaillu wutrumfowało.

Po tunich płaćišnach poručam ßwój derje wuhotowany skład **ff. domjazych, kuchińskich a hospodarskich wězow, lakowanych a njelakowanych, blachowych lampow, latatnjow, zylindrow a ßnjołow, platow, plokanskich wanjow, bowow, myjnych stejalow, zimanskich maschinow, kupanskich wanjow, želesne pónoje a horuzy, hospodarske wahi, noże, widliczki, ßizy, nožowe korbiki, khosejowe młyny, khosejowe khany, khosejowe a zokrowe tyły, rybowanske maschiny, mjaßornbaze maschiny, mjaßowe mjezki, schcžětki, ßerschczowe mjeczawy, zentrifugowe schcžětki** atd.

Moritz Schulz, klampnarski mischtr : : : : :
pschi ßerbskich hrjebjach 10.

— Wuporjedźernja. —

Prawny bürow Ernsta Kobana
(prjedy J. a E. Kobana)
w Budyschinje
pschi zitnych wilach 4.
— Telefon 675. —
Saradźenje leżomnoscżow a hypothekow, srjadowanje sawostajenstwow, wudźĕlanje kupjow a liscżinow wscheje drużiny, sestajenje wschĕch druhich pißnych dźĕlow. Sehnawanje pjenjeżnych żadankow.
— Nĕcżu też żerbski. —

Kóslaze koże,
howjase koże,
czelaze koże,
sajecże, kaniklaze,
tkhórjaze, kunjaze,
kocże koże,
wowcże koże
a wowczu wołmu
po najwyschschich placżisnach kupuje
Heinrich Lange
pschi żerbsko-katholskej zyrkwi a pschi żitnych wilach 11

Lamanu schokoladu
po puntowskich pakcżikach, też lĕpsche drużiny wopschijazych, hižo po **1** mk. porucża
Moritz Schmidt
pschi mjażowych jĕdkach 1,
mjes żerbskej haßu a Pĕtrowskej zyrkwje.

Zokor
wschĕch drużinow kupuje żo pola mje najtuńscho,
nĕtkole drobny zokor punt po **22 pj.**
J. G. Klingst nasl.
w Budyschinje
na bohatej haßy 16.

Schparazy wolij,
pschihotowany sa schijaze maschiny a jĕsdne koła wot
H. Möbiusa a żyna,
fabrika koscżowego wolija
w Hannoverje,
je dostacż
we wschĕch lĕpschich pschedawarnjach.

K hodownemu żwjedżenjej
— wożebje dobytkne —
pótniki — schtrympy — domjaze
stupnje — snavske jecżki,
dźĕcżaze wobleczenja — jecżki
khapy — mantlcżki
pótniki — schantka
normalne schaty.
Schtrykowane lazy — soki — krawaty.
Nowe! Schenillowe khapy. Nowe!
Paßy — toschki — schtalty.
Žonjaze kłobuki
wożebje płacżisny hódno.
W Budyšinje na bohatej haßy 4.
Leopold Posner

Sa hody
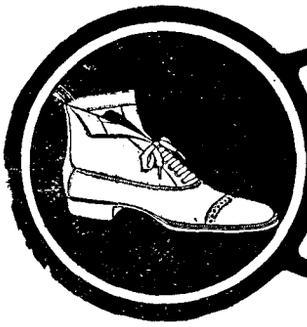
wobucże

sa mużskich, żónske a dźĕcżi
s jednorymi a dwójnymi póduschemi, s wołmjanym podschicżom a s podrażowanej pjelscżinu podschite, dospołnje wodu njepschepuschcżate w kraßnych faßonach po hódnoscżi a wuwjedżenju
kóždeje płacżisny.
Jĕsdne, honćwarske a poldolhe schkórnje
s howjaseje, woprawdźiteje juchtoweje a danskeje koże.
Honćwarske gamasche
s wodunjepschepuschcżateje koßmikateje tkaniny a najlĕpscheje howjaseje koże.
Rejwanske cżrije a cżrije do towarstwa
s bĕłeje zidskeje koże, woprawneho chevrauxa, kamsyczeje, lakowaneje, bronsowaneje, poßlĕbrowaneje a poskoczaneje koże.
Němske, amerikanske a woprawne Peterburgske gumijowe cżrije.
Czopło podschite domjaze cżrije.
Cżrije s wjelbludowych koßmow.
Wulki wubjerk filzowych stupnjow a toflow.
Drjewjanzy s 1, 2 abo 3 spinami abo s cżahatym gumijom.
Po mĕrje, każ je suate, wubjernje żedżaze wobucże sa krótki cżaß wudźĕłam.
Wuporjedżenja spĕschnje a płacżisny hódno.
Wobhladajcże żebi moje wukładne wokna.
Heinrich Mohr w Budyschinje
pschi żitnych wilach. Telefon 384.

Bjes konkurrenzy! Sso ženje wjazy njewróćaze!

Sa kóždeho ßo placźi, moje

hodowne pschedawanje

wopytacź. — Hobrske dźělby

wyßokomodnych drastnych tkaninow

ßym nakupił a poruczam jako njepschetrjechene tunjo

Drastne tkaniny:	6	metrow	nětkole mk.	**2.40**
Drastne tkaniny:	6	„	„ „	**3.—**
Drastne tkaniny:	6	„	„ „	**3.60**
Drastne tkaniny:	6	„	„ „	**4.20**
Drastne tkaniny:	6	„	„ „	**4.80**
Drastne tkaniny:	6	„	„ „	**5.40**
Drastne tkaniny:	6	„	„ „	**6.—**
Drastne tkaniny:	6	„	„ „	**7.—**
Drastne tkaniny:	6	„	„ „	**7.80**
Drastne tkaniny:	6	„	„ „	**8.40**

Tele dźělby ßu husto dwójzy telko hódne.

Wolmjane mußeliny meter po 50—100 np.
Wolmjane blußowe tkaniny meter po 75 np.
Koschlazy barchent meter po 30 np.

Běle płoczliwe tkaniny meter po 30 np.
Bawlmjane mußeliny meter po 30 np.
Velourowe barchenty meter po 30 np.

Dźělba židźanych drastnych tkaninow ßa poł płaczißny.

Dźělba žonjazeje drasty:

žakety, paletoty, kostumy, wjeczorne mantle, blußy ſ wolmy a židy,
schórzuchi kóždeje druziny
nadpadnje po płaczißnje ponižene.

Alphons Schauseil.

— Kóždy ßmě ßebi mój hobrski tworowy ſklad wobhladacź, byrnjež njekupił. —
Proschu ßebi moje wukładne wokna wobhladacź.

E. A. Wetzke w Budyšinje

mějeczel: **Fritz Richter**

prěni a najstarschi wobkhod w Budyschinje

1849 saloženy * 17 na bohatej haßy 17 * telefon 144

porucza ßwój **wulki wubjerk** po tunich placžisnach

fotografijowe albumy a nastawki, albumy sa póstske kharty,

fotografijowe wobluki,
ßwójbne wobluki,
diafanije,
domjaze žohnowanje,
schpruchi na sczěnu,

figury a busty,
žohnowazeho Khrystußa,
kschiže, konsole,
majolikowe twory,
nippy,

debjeńki wscheje druzhiny,
wjechliczki
sa bal a rejwansku hodzinu,
listne kassetty,
pychu na božodźěsczowy schtom.

Dźiwna nowosćz: Santa-Lucia-terrakotty.

lampowe pschikrywy, * * sczěnske schkity,

pychu na božodźěsczowy schtom.

Metallowe a nicklowe twory:

Palmowe stejaki,
pschedeschczńikowe stejaki,
niklowe blidka,
kurjeńske blidka,
blidowe nastawki,
vasy, schklě,
ßwěczniki,

khofejowe, piwowe,
likeurowe a czajowe servißy,
bowle, piwowe karanczki,
pißadła,
listowe wobežežaki,
listowe wahi,
patentowane pijaki,

Kožane twory:

Portmoneje,
zigarowe etwije,
listne tosche,
toschki sa visitne khartki,
pißanske mapy,
dokumentowe mapy,
notowe mapy atd.

Pißanßu potrjebu, hodowne a nowolětne sa kharty na hobrili wubjerk.

Spěwarske ßerbske a němske, **warjeńske knihi,** pěßeńske a wobrasate knizki, albumy sa listne snamki. ::

---

hodownych darow

najwjetschi wubjerk :: po tunich placžisnach.

Ruczne dźěła, sapoczane a hotowe.

Pschikrywowe tkaniny, kongreßowe tkaniny, kartonaže, mužaze lazy.

Nowe: **Sněhohwězdna wolma** k dźělanju wschěch sportskich wězow.

Sportske jaki,
schawle, rodlowarske mězy,
rodlowarske pótniki,
blußowe lutowaki,
gamasche,
pjerjowe a pjelsczowe boy.

Spódnje ßuknje,
schórznchi,
rukajzy, schtrympy,
schtalty, spódnje taille,
zonjaze a dźěczaze schaty,
schantka.

Paßy, schlewjery,
wjechlawki, tosche,
kruženki, žaboty,
zonjaze khornarje a krawaty,
balske schawle,
auto-schlewjery.

Dźěczaze wobleczenja, dźěczaze lazki, pótniki,
zonjaze a dźěczaze khapy, bolerojeczki,
sa dźěczi tykacze, boy a mězy.

Mužaze khornarje, mužaze krawaty,
mužaze koschle, mužaze kholowy, mužaze lazy,
mužaze khornarjowe lutowaki, — soki — ßlě.

Helena Cruciusowa

Na žitnej haßy 9. **w Budyschinje.** Na bohatej haßy 10.

Najwjetscha tajta pschedawarnja w Budyschinje.

A. & W. Neuhahn

Saloz. 1891.

4 na ßerbskej haßy 4 **w Budyschinje** 4 na ßerbskej haßy 4

Telefon 449. porucza Telefon 449.

k pschedstejazemu hodownemu ßwjedzenjej s wjele nowoscemi wuhotowanu skladownju:

listnu papjeru, khartowe kassety, fotografijowe albumy, albumy sa póstske kharty, albumy sa listne snamki, pěßnjowe a sapißne albumy, kuchińske a dnjowe knihi, porte-tresory, sportske móschniczki, móschniczki a portemoneje, zigarowe etwije, listownje, dokumentowe tosche, pißanske mapy a podlozki, ruczne puczowanske tosche, ruczne tosche s kozanym wuschkom, **ruczne tosche** s rjeczasom, **schulske tornistry, holcze mapy, knihowe noschaki, schwadlisku potrjebu** s plyscha a koze, **debjenkowe kaschcziki,**

kaschcziki s plyscha a koze **sa rukajzy, krawatty, manschetty a khornarje, musikalijowe mapy, balske a dziwadlowe wjechliczki, wumělske late wězy, kwětkowe bowy a hornzy** s majoliki, **italske majoliki, japanske twory, wudebjenske wjechle, domjaze zohnowanja, deski se schpruchom s wudebjenym molowanjom, fotografijowe stejaki, zynowe wojaki** wschěch ludow a brónjowych druzinow, **nastajenske wězy** w drjewjanych kaschczikach, **klankaze** (pópjaze) **wězy,**

klanki, wobleczene a njewobleczene, klankaze meble, klankaze wosy, drjewjane a kozane konje k jěsdzenju a kolebanju, **wowzy, kruwy, wóßly, kosy, pßy, kanikle, towarstwowe a saběranske hrajki, naczahanske wězy s blacha, jěsdne figury s blacha, hudzbne instrumenty** sa dźěczi, **latarnje magika, kinematografy, zelesnizy s gratom a schěnami, zelesnizy** s parnym czěrjenjom, **parne maschiny, maschiny, s horzym powětrom ßo czěrjaze, wojerske wuhotowanja, proszenijowe a kasprowe dziwadla,**

Konjemzy, twjerdzizny. Klankaze twory, kuchinje.

Kaschcziki s gratom a liscźowej pilu, drjewo sa liscźowu pilu, potrjebu sa liscźown pilu.

Luxusowe a domjaze meble we wulkotnym wubjerku.

Domjazu a kuchińsku nadobu, schkleńczane, porzlinowe a kamjeninowe twory,

deskowane, rjeblowane a czežite wosy, ßanje.

Naetherowe reformske dźěczaze wobroczne stólczki, dźěczaze blidka, stólczki, triumfowe stólzy,

jenotliwy turnowanski grat, kaz tez dospolne turnowanske apparaty,

Pychu na bozodźěsczowy schtom.

Richard Nebel

w Budyschinje na bohatej haßy 13

porucza **k hodownemu ßwjedzenjej** po najtuniſchich płaczíſnach

najwjetſchi wubjerk **klobukow, mèzow, jupow, mantlow do deſchcza, pellerinow, koßmikatych lazow, kożanych jakow, gamaſchow, ſportſkich koſchlow, trikotażow, ſchtrympow, rukajzow, pótnikow, khornarjow, manſchettow, pſchedkoſchliczkow, ſwjeſchnych koſchlow, piſzanych garniturow, krawattow, ſchantkow, khornaſkich wobarnowakow, plaidow, puczowanſkich pſchikrywow** (dekow), **puczowanſkich toſchow, pſchikrywow ſ wjelbludowych koßmow, portmonejowych kneflow, jehlow, wóſkowaneho płata.** :: ::

Mużaze wèzy. Linoleum.

Moja żona ßerbſki rèczi.

Paul Giebner

w Budyschinje na bohatej haßy 18,
ſ nutskhodom na theaterſkej haßy,

winowa wulkowikowańja

porucza ßwoje derje wothladane **wina.**

Pjecz wullich pinzow.

Wino k poßylnjenju a k ſtrowoſczi.

Wino k ßwjedzenjam atd.

Tym, kotſiż moju winowu pſchedawańju njeſnaja, k wjedżenju dawam, ſo ßo pola mje tuńſcho kupuje, hacż pſchi direktnym kupowanju ſ Rheina abo ſ Moſele, dokelż wino po waggonach doſtawam a :: :: puczowanſkich wudawkow nimam. :: ::

Schtrympy a ſoki

—— ſchtrykowane a walkowane. ——

Rukawate lazy

ſ najjednoriſchich hacż do najlépſchich druzinow.

Rukajzy

podſchite a njepodſchite.

Schenillowe rubiſchcza.

Normalne ſchaty

wſcheje druziny

kupujecze najlépje a najtuńſcho pola

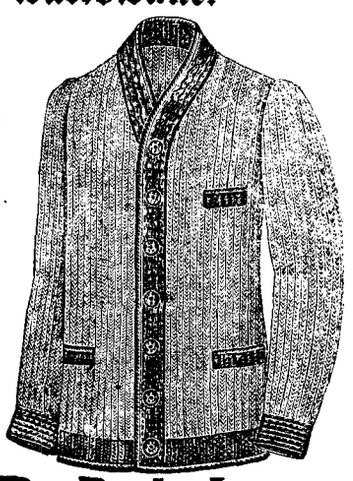

Wilhelma Rudolpha

pſchi mjaßowym torhoſchczu 10.

Ssamßna maſchinſka ſchtrykowarnja w domje.

We wudawarni Serb. Nowin je ſa **40 np.** doſtacz knizka:

Worjeſchki.

Pſches dżewjecz ſtow hudanczkow ſ trèbnym kluczom.

Sa ßwojich wujkow a ßwoje czetki

po zylych Sserbach napytal, wumyßlik, ſeſtajal a do ßerbſkeho kraja puſchczik **Jan Radyßerb.**

Hodowne płaczíſny.

Zyle woßebje tunjo!

Jara witane

hodowne dary

ſa mużſkich.

Soki, rukawate lazy, ſpódnje kholowy.

Mużaze paletoty
9.60 14.— 24.— mk.

Koßmikate jupy
4.90 6.— 8.— 11.— 13.— mk.

Hólczaze jupy
2.90 3.50 5.— 7.— mk.

Hólczaze paletoty
4.90 6.— 7.— 9.— mk.

Najmodniſche ulſtery
13.— 16.— 18.— 24.— mk.,

Fantaſijowe lazy
2.90— 5.— 7.— 8.— mk.

Kholowy
2.— 4.— 6.— 8.— mk.

Peleriny
7.— 9.— 11.— 14.— mk.

Nichtó njedyrbjał nimo mojeje pſchedawańje hicż, khiba ſo by ßebi w mojim woßebitym pſchedawanju ßwoju hodownu potrjebu nakupik.

Hugo Pachaly

pſched ſchulerſkimi wrotami 1.

— Telefon 506. —

Mużaze dybſaczne czaßniki harmoniki, zithery grammofony, czaßnik. rjeczaſy, regulatory.

Jěsdny plan železnizow

płaczazy wot 1. oktobra 1910 hač do 30. haprleje 1911.

Njedźelu a ſwjate dny też 4. wosowa klaſa jěsdźi.

S Lubija do Radworja.

Wosowa klaſa	2-4	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4	2. 3.
S Lubija	—	8,34	11,56	3,09	5,18	7,44	—	11,15†
Ketliz	—	8,45	12,07	3,20	5,29	7,55	—	11,26†
Radměriz	—	8,54	12,17	3,29	5,38	8,04	—	11,35†
Hluſchiny	—	8,59	12,23	3,35	5,44	8,09	—	11,41†
Luwoćiz	—	9,07	12,31	3,43	5,53	8,17	—	11,49†
Malećiz	—	9,14	12,38	3,50	6,00	8,24	—	11,56†
Wósborka	4,45	9,25	12,54	3,56	6,18	8,30	8,33*	12,02†
Hrodźiſchcza	4,52	9,33	1,02	—	6,26	—	8,40*	
Barta	5,15	9,50	1,19	—	6,40	—	8,51*	
Hućiny	5,27	10,01	1,30	—	6,51	—	9,01*	
Kluksha	5,38	10,12	1,41	—	7,03	—	9,11*	
Wulk. Dubrawy	5,51	10,25	1,55	—	7,17	—	9,22*	
Lutobcza	5,58	10,32	2,01	—	7,24	—	9,29*	
Radworja ſaſt.	6,04	10,38	2,08	—	7,30	—	9,35*	
do Radworja dwórn.	6,11	10,45	2,14	—	7,37	—	9,41*	

* Jěsdźi jenož 16. oktobra, 6. novembra, 26. dezembra, 8. januara, 5. februara, 5. měrza a 17. haprleje.

† Jěsdźi jenož njedźelu a ſwjate dny w oktobrje.

S Radworja do Lubija.

Wosowa klaſa	2-4	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2. 3.
S Radworja dwórn.	—	—	8,25	12,18	—	4,38	—	9,01	—	11,49*
Radworja ſaſt.	—	—	8,32	12,25	—	4,46	—	9,08	—	11,56*
Lutobcza	—	—	8,40	12,32	—	4,55	—	9,14	—	12,02*
Wulk. Dubrawy	—	—	8,49	12,39	—	5,07	—	9,21	—	12,08*
Kluksha	—	—	9,01	12,50	—	5,17	—	9,31	—	12,18*
Hućiny	—	—	9,12	1,00	—	5,29	—	9,41	—	12,28*
Barta	—	—	9,44	1,16	—	5,50	—	9,51	—	12,38*
Hrodźiſchcza	—	—	9,55	1,27	—	6,01	—	10,02	—	12,48*
Wósborka	—	7,23	10,25	1,39	4,08	6,08	6,30	10,09	10,12†	12,56*
Malećiz	—	7,30	10,32	1,45	4,15	—	6,37	—	10,19†	
Luwoćiz	—	7,39	10,39	1,52	4,22	—	6,46	—	10,26†	
Hluſchiny	—	7,47	10,47	2,00	4,30	—	6,54	—	10,34†	
Radměriz	—	7,53	10,52	2,05	4,36	—	7,01	—	10,39†	
Ketliz	—	8,06	11,03	2,16	4,48	—	7,14	—	10,50†	
do Lubija	—	8,18	11,15	2,28	5,00	—	7,26	—	11,02†	

† Jěsdźi jenož njedźelu a ſwjate dny w oktobrje.

* Jěsdźi jenož w nozy 16./17. oktobra, 6./7. novembra, 26./27. dezembra, 8./9. januara, 5./6. februara, 5./6. měrza a 17./18. haprleje.

S Budyſchina do Rakez — Wojerez.

S Budyſchina	5,10	7,48	9,13	11,48	2,10	4,05	7,15	8,26	10,45	11,24
Ratarjez	5,17	7,55	9,20	11,55	2,17	4,12	7,22	8,33	10,53	—
Židowa	5,21	8,00	9,24	11,59	2,21	4,16	7,27	8,37	10,58	—
Mal. Wjelkowa	5,29	8,08	9,32	12,07	2,30	4,24	7,35	8,44	11,06	11,39
Radworja	5,40	8,25	9,43	12,18	2,40	4,38	7,46	9,01	11,22	11,49
Khažowa	5,46		9,49		2,46		7,53		11,26	
Njeßwaćidła	5,55		9,58		2,55		8,04		11,38	
Scheſchowa	6,03		10,06		3,03		8,12		11,46	
Rakez	6,12		10,15		3,15		8,25		12,09†	
Komorowa	6,19		10,22		3,22		8,32		12,16†	
Sdźarow	6,26		10,29		3,29		8,39		12,23†	
Hóſka	6,33		10,36		3,36		8,46		12,30†	
Kulowa	6,40		10,43		3,43		8,53		12,37†	
Němzow	6,48		10,51		3,51		9,01		12,45†	
do Wojerez	6,54		10,57		3,57		9,07		12,51†	

† Jěsdźi jenož w nozy poßlednjeho dźěłanſkeho dnja w tydźenju.

O Jěsdźi jenož w nozy 16./17. oktobra, 6./7. novembra, 26./27. dezembra, 8./9. januara, 5./6. februara, 5./6. měrza a 17./18. haprleje.

S Wojerez — Rakez do Budyſchina.

S Wojerez	†4,10		7,04		10,11		2,31		7,41	
Němzow	†4,17		7,11		10,18		2 38		7,48	
Kulowa	†4,25		7,19		10,26		2,46		7,56	
Hóſka	4,32		7,26		10,37		2,53		8,03	
Sdźarow	4,39		7,33		10,44		3,00		8,10	
Komorowa	†4,46		7,40		10,51		3,07		8,17	
Rakez	5,05		7,50		10,59		3,16		8,25	
Scheſchowa	5,13		7,57		11,06		3,23		8,33	
Njeßwaćidła	5,23		8,05		11,14		3,31		8,40	
Khažowa	5,33		8,14		11,22		3,39		8,49	
Radworja	5,44	6,15	8,21	10,51	11,28	2,17	3,46	7,44	8,55	9,42
Mal. Wjelkowa	5,55	6,25	8,31	11,01	11,38	2,28	3,56	7,54	9,05	9,53
Židowa	6,03	6,33	8,38	11,08	11,45	2,36	4,03	8,01	9,12	—
Ratarjez	6,08	6,37	8,43	11,13	11,50	2,40	4,07	8,06	9,17	—
do Budyſchina	6,15	6,44	8,50	11,20	11,57	2,47	4,14	8,13	9,24	10,07

4,45 wot Wósborka | 8,34 wot Lubija. | 11,56 wot Lubija. | 5,18 wot Lubija. | O 7,44 wot Lubija

† Jěsdźi jenož kóždy poßledni dźěłanſki dźeń w tydźenju.

O Jěsdźi jenož hač do Wósborka, 16. oktobra, 6. novembra, 26. dezembra, 8. januara, 5. februara, 5. měrza a 17. haprleje też hač do Budyſchina.

Kamjenz-Halſchtrow-Biſkopizy.

S Kamjenza	5,50	11,30	2,03	7,02
Halſchtrowa	6,17	11,58	2,30	7,36
Do Biſkopiz	7,03	12,44	3,21	8,27

Biſkopizy-Halſchtrow-Kamjenz.

S Biſkopiz	7,25	1,40	4,20	9,12
Halſchtrowa	8,10	2,28	5,30	10,00
Do Kamjenza	8,34	2,56	6,06	10,25

Se Chorjeza do Drježdżan.

Wosowa klaſa	1-3.	1-4.	1-4.	2-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	2. 3.
Se Chorjeza	2,00	—	4,17	—	7,48	8,08	11,17	2,11	4,24	6,08	8,52	9,07	11,52
Rychbacha	—	—	4,40	—	8,12	—	—	2,44	4,48	7,22	—	9,31	12,21
Lubija	2,25	—	4,59	6,32*	8,32	9,23	11,44	2,36	5,07	7,43	9,15	9,51	12,48
Pomorz	—	—	5,14	6,49*	8,47	—	12,00	—	5,22	7,59	—	10,06	1,14
Budyſchina	2,46	3,54	5,34	6,49	9,07	9,44	12,21	2,57	5,42	8,21	9,36	10,26	1,36
Bjerjenja	—	4,05	5,46	7,00	9,19	—	12,33	—	5,54	8,33	—	10,38	—
Biſkopiz	—	4,24	6,09	7,19	9,39	—	12,54	—	6,13	8,54	—	11,01	—
Arnsdorfa	—	4,47	6,29	7,47	9,59	—	1,17	—	6,35	9,19	—	11,24	—
Radeberga	—	4,54	6,37	7,56	10,07	—	1,25	—	6,43	9,27	—	11,32	—
Do Drježdżan	3,39	5,16	6,55	8,20	10,24	10,35	1,44	3,51	5,04	7,01	9,45	10,24	11,56

* Jěsdźi jenož kóždu ſobotu.

S Drježdżan do Chorjeza.

Wosowa klaſa	1-4.	1-3.	2. 3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	2-3.
S Drježdżan	1,45	—	6,14	7,11	8,53	9,09	10,30	12,30	3,14	5,09	5,33	8,10	9,45
Radeberga	1,02	—	—	7,43	—	9,41	—	—	—	—	—	8,37	—
Arnsdorfa	1,10	—	6,47	7,54	—	9,50	—	1,08	3,47	—	—	8,45	10,18
Biſkopiz	1,35	—	7,16	8,18	9,31	10,17	—	1,34	4,10	—	6,06	9,11	10,43
Bjerjenja	1,50	—	7,32	8,34	—	10,33	—	1,50	4,25	—	6,32	9,27	10,59
Budyſchina	1,59	2,36	4,25	7,46	8,43	10,46	11,27	2,04	4,39	6,05	6,48	9,40	11,16
Pomorz	—	—	4,53	8,04	—	11,04	—	2,22	4,57	—	7,01	9,58	11,37
Lubija	—	2,56	5,42	8,26	—	11,24	11,50	2,41	5,15	6,28	7,19	10,18	11,35
Rychbacha	—	—	6,08	8,41	—	11,39	—	2,57	5,30	—	7,39	10,34	11,51
Do Chorjeza	—	3,17	6,36	9,03	—	12,01	12,14	3,19	5,51	6,52	7,55	10,56	12,07
S Kamjenza	1,45	—	6,14	7,11	8,53	9,09	10,30	12,30	3,14	5,09	5,33	8,10	9,45
Radeberga	1,02	—	—	7,43	—	9,41	—	—	—	—	—	8,37	—
Arnsdorfa	1,10	—	6,47	7,54	—	9,50	—	1,08	3,47	—	—	8,45	10,18
Biſkopiz	1,35	—	7,16	8,18	9,31	10,17	—	1,34	4,10	—	6,32	9,11	10,43
Bjerjenja	1,50	—	7,32	8,34	—	10,33	—	1,50	4,25	—	6,48	9,27	10,59
Budyſchina	1,59	2,36	4,25	7,46	8,43	10,46	11,27	2,04	4,39	6,05	7,01	9,40	11,16
Pomorz	—	—	4,53	8,04	—	11,04	—	2,22	4,57	—	7,19	9,58	11,35
Lubija	—	2,56	5,42	8,26	—	11,24	11,50	2,41	5,15	6,28	7,39	10,18	11,51
Rychbacha	—	—	6,08	8,41	—	11,39	—	2,57	5,30	—	7,55	10,34	12,07
Do Chorjeza	—	3,17	6,36	9,03	—	12,01	12,14	3,19	5,51	6,52	8,17	10,56	12,28

S Arnsdorfa do Kamjenza.

S Arnsdorfa	5,42	8,38	12,15	3,02	7,15
Do Kamjenza	6,03	8,59	12,37	3,20	7,35
	6,11	9,07	12,46	3,28	7,45
	6,24	9,20	12,59	3,40	7,59

Tu jenož 2., 3. a 4. wosowa klaſa jěsdźi.

S Arnsdorfa 3,24 9,46 9,55 10,08 → Do Kamjenza

S Kamjenza 7,36 11,19 1,59 5,42 8,49 12, 1
Połčnizy 7,18 11,01 1,42 5,25 8,32 12,04
Großröhrsdorfa 7,09 10,53 1,34 5,16 8,24 11,56
Do Arnsdorfa 6,54 10,38 1,20 5,02 8,09 11,44

S Kamjenza 10,30, a je w Arnsdorfje 11,18. — S Arnsdorfa 9,23 a je w Kamjenzu 10,12.

S Budyſchina do Wjeleczina.

Wosowa klaſa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4	2-4.	2-4.	2-4.	2. 3.
S Budyſchina	4,52†	5,56*	7,12	10,47	1,18†*	2,06	4,39	7,25	9,28	11,25§
Dźěžnikez	5,00†	6,08*	7,24	10,55	1,30†*	2,14	4,47	7,34	9,36	11,33§
Budeſtez	5,08†	6,17*	7,35	11,01	1,39†*	2,21	4,53	7,41	9,42	11,40§
Roswodez	5,12†	—	7,41	11,06	—	2,26	4,58	—	9,47	11,45§
Do Wjeleczina	5,19†	—	7,50	11,13	—	2,34	5,05	—	9,54	11,52§

† Jěsdźi jenož na kóždym prěnim a poßlednim dźěłanſkim dnju w tydźenju.

* Jěsdźi jenož na kóždym prěnim dźěłanſkim dnju w tydźenju.

†* Jěsdźi kóždu ſobotu, njedźelu a ſwjate dny.

§ Jěsdźi jenož 31. okt., 27. nov., 26. dez., 29. jan., 26. febr. a 26. měrza.

S Wjeleczina do Budyſchina.

Wosowa klaſa	2.—4.	2-4.	3.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.
S Wjeleczina	—	6,05†	8,25	—	12,06	—	3,03	5,25	—	10,15
Roswodez	—	6,12†	8,33	—	12,13	—	3,11	5,35	—	10,21
Budeſtez	5,06*	6,18†	8,41	11,48	12,17	12,42†*	3,19	5,42	7,50	10,26
Dźěžnikez	5,15*	6,24†	8,47	12,04	12,23	12,52†*	3,29	5,51	7,56	10,32
Do Budyſchina	5,26*	6,31†	8,54	12,16	12,30	1,04†*	3,38	6,01	8,03	10,39

* Jěsdźi jenož na kóždym prěnim dźěłanſkim dnju w tydźenju.

† Jěsdźi jenož na kóždym prěnim a poßlednim dźěłanſkim dnju w tydźenju.

†* Jěsdźi jenož ſobotu, njedźelu a ſwjate dny.

Wupſchedawanje

wſchěch tworow dla dospołneho **rospuſcheženja pſchedawarnje,** jako:

kožanych, papjerjanych, galantrijowych, wumělſkich a kožanych tworow

kaž też jednorych a najwoßebniſchich

ſzerbſkich a němſkich

ſpěwarſkich

po wjele poniženych płaczišnach. Teho dla ſkładnoſcz k tunjemu **hodownemu kupowanju.**

Jana Nowakowi herbio

w Budyſchinje

na ſuntskownej lawſkej haßy 8.

Hugo Lehmann

pódla hoscženza winowese kicze. **na bohatej haßy 22.** pódla hoscženza winowese kicze.

Najwjetscha woßebita pschedawarnja klobukow a mězow

sa mužskich a hólzow wschelakich družinow a modnych formow.

Skladne a židžane klobuki

na wulki wubjerk.

Czorne proste koßmowe a wolmjane klobuki

najnowschich formow a dobrych družinow, woßebje płaczišny hódno.

Pißane a czorne mjehke filzowe klobuki

derje pschistejazych formow wschěch płaczišnow w hobrskim wubjerku.

Mězy sa mužskich a hólzow

kóždeje pomyßlneje formy a barby w hobrskim wubjerku **změschnje tunjo.**

Filzowe schkórnje, filzowe stupnje a tosle

sa mužskich, žónske a džěczi, znateho najlěpscheho wudžěłka.

Pjelsczowe boty

czorne a pißane, jara tunjo.

Hugo Lehmann

pódla hoscženza winowese kicze, na bohatej haßy 22, pódla hoscženza winowese kicze.

Wobkedžbujcze, proschu, moje njeßmérnje tunje

hodowne płaczišny

sa

žonjaze a džěczaze schkórnje,

jenož najlěpsche družiny w najwjetschim wubjerku,

filzowe stupnje a tosle a gumijowe stupnje

po wurjadnje tunich płaczišnach.

Shorjelska črijowa pschedawarnja w Budyschinje,

na bohatej haßy 7. Telefon 467.

Woprawne Połčniske póprjanzy

porucža

Richard Köhler

jenož na **Hoschiz haßy 18.**

Minna Hahnowa

měješčel **Jurij Hahn.**

Hoscženz w Lětonju

porucža swoju składownju

hlinjanych hornzow

wscheje družiny,

hlinjane a blachowe roły a kolena,

schamottowe zyle a połzyhele

sa khachle a kósky,

kanonske khachle

wschěch wulkoscžow,

kruwjaze, zwinjaze a proßaze korta, tšěsne papy a drainěrowanske roły

po fabrikskich płaczišnach.

Emil Dietrich.

Znate najlěpsche a najtuńsche

jězdne kola

kupuja so pola

W. Fuchsa

w Budyschinje

na Draždžanskej dróhi

Serbske a němske

spěwarske sa njewjesty,

jara krasnje swjasane a se wschelakim wudebjenjom wupyschene, **w czelazej koži** hižo po **6** hr. **50** np., **najjednorische** = = **2** = — np. su dostacz **we wudawatni Serbskich Nowinow.**

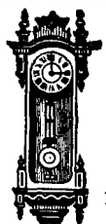

Kóždy, kotryž chce sebi **dobry** a **tuni** **czaßnik** kupicz, abo kotryž chce sebi jón **porjedzicz** dacz, njech dže k czaßnikarjej

Kurtej Jenčej

na swonk. lawskej haßy 5.

Jenčz pschedawa a poledžuje, sa swoje džěło sprawnje rukujo. — **Proschu, zebi moje wukładne wokno, s płaczišnami wupołożene, wobhladacz.**

Nowa serbska kniha ja nalche dźěći a ja lud:

Hadźija.

Serbskich dźěći protyčka na lěto 1911.

Płaći jenoż **20 pf.!** — 64 ilustr. — Pisches **50 wobrazkow.**

Protyčku dóstanjeśe pola **Ssmolerjez w Budyšinje.**

Kupujśe, Serbja, a cytajśe pilnje!

K hodam poruczam bohaty wubjerk

kuskow na božodźěśczowy schtom,

kaž też

marzipanowe torty, wutroby a płody,

praskaze bonbony, naturalne wěžy,

najwoßebnische bonbonniery

hižo po 50 pj. hacž do najwyschschich płaćišnow,

póprjanzowe muže a žony,

woprawdźite Häberleinske Nürnbergske žiwjenske tykanczki

a druhe **póprjanzy** we wulkim wubjerku,

teho runja **božodźěśczowe kolacze** wschelakich druzinow.

Roseßlanje na wßy spěschnje a tunjo.

Konditornja F. Staeckela

Telefon 166. **w Budyschinje,** na seminarskej drózy 9.

Dobru

pschenczuu muku

zokorßlódke ßlowki

pola **Khorle Kahrowea**

Najwjetschi wubjerk

klankatych (pópjatych) **wozow,**

klankatych sportiskich wozow a dźěćazych kozow,

kwětkatych žłobow, modnych korbow, modnych korbowych meblow

w frodowanych nowoscach a po najmjenschich płaćišnach pola

Marczina Richtera,

korbarskeho mischtra

w Budyschinje na ßukelnisej haßy.

F. N. Bläsche

roseßlarńja ßukna

w Budyschinje pschi mjaßowym torhoschczu 3

porucza jako

praktiske hodowne dary

wyßokomodne tkaniny

k wobleczenjam, paletotam a kholowam,

tunje a najlěpsche wudźělki.

Pódla teho poruczam wulku dźělbu woprawdże hódnych

nasadstajenych tworow ßměschnje tunjo.

Nimo měry wulki wubjerk

fantastjowych lazow

ßwětłych a cźémnych.

Žonjaze ßukno,

cźorne

a druhich najnowschich barbow.

Proschu žeby wupołožili w mojich wulkadnych wołnach wobhladacź.

Proschu žeby wupołožili w mojich wulkadnych wołnach wobhladacź.

Najwjetschi sklad

woprawnych a lakowanych

wobydlenskich wuhotowanjow

kaž też

jenotliwych meblow

a

pólstrowanych tworow

po wschěch płaćišnach.

Th. A. Wällnitz nasl.

mějeczel: J. Hanekamp

w Budyschinje

na ßukelnskej haßy 9,

meblowy dom

sa njewjesczinske wuhotowanja.

Dijo nětkole nakupjene twory ßo rad hacž k hodam khowaja.

K hodam

poruczam jako pschihódne a praktiske dary

debjaze meble

wscheje druziny, kaž też

teppichi, blidowe pschikrywy, paneele, kontorske a klawěrske stólczki

atd. atd.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 51. Sobotu 17. decembra 1910. Lětnik 69.

Wo němskej swonkownej politizy

je khěžorstwowy kanzler ſ Bethmann-Hollweg ßobotu w khěžorstwowym ßejmje rosprawjał. Po jeho rěči je wschón wójnſki ſtrach nětkole sahnaty. Sskónzo měra ſ jaßneho njebja ßwoje pſcheczelne pruhi na Europu wuliwa. Ani ſ Jendźelſkeje, ani ſ Ruſkeje wjazy wójnſki ſtrach njehroſy. Jendźelſka je wospjet myßl na ſjawne daka, ſo by ßo twarjenje wójnſkich kódźow po wuczinjenju ſamjeſowało, tola namjety k temu wona njeje cziniła. Setkawamy ßo ſ Jendźelſkej ſ pſchecźom, ſo bychmy ßo njepſchecźelſkeho poruniſtwa ſminyli. Wo poměrach Němſkeje ſ Ruſkej móżeſche kanzler rjez, ſo je zarowy wopyt pola němſkeho khěžora harmoniſzy wotběžał. To ßame też wo rosrěčenjach ſaſtupjerjow wobeju knjeżerſtwow płaczi. Ani Ruſka, ani Němſka niczo njeſapocznje, ſchtož by ßo pſchecźiwo jenemu tuteju ſtatow měriło, a žana ſ njeju njebudże žanu politiku podpjeracź, kotraž by wobſtejazy porjad na Balkanje kaſycź chzyła. Němſka je dyrbjała do teho ſwolicź, ſo Ruſka ßwój woßebity wliw w połnóznej Perſiſkej rosſchěrja. Ruſka njebudże němſkemu wikowanju ſadźěwki cźinicź. We wſchěch praſchenjach je ßo pſchesjenoſcź dozpiła. Prjedawſche dowěrne poměry mjes Ruſkej a Němſkej ßu ßo poßylniłe a wobtwjerdźiłe. W khěžorſtwowym ßejmje měrowa rěcź khěžorſtwoweho kanzlera żiwe pſchikleſkanje ſbudźi.

Ponowjenje dobrych poměrow mjes Němſkej a Ruſkej je połne pſchihłoßowanje franzowſkeho knjeżerſtwa namakało. Ruſko-franzowſko-jendźelſki ſwjaſk ßo jich dla njerostſchaße. Kaž Jendźelſkej, tak też Franzowſkej njemohło lubo bycź, hdy by Ruſka njepſchecźelſke kroczele pſchecźiwo Němſkej cźiniła. Wobej nimatej myßl, ſ Němſkej wójnu wjeſcź, ale jeju ſwjaſk ſ Ruſkej dyrbi pſchede wſchěm jich intereßy ſakitacź a europiſki měr ſakhowacź.

K ſměrowanju ſtrachocźiwych Franzowſow, kotſiž ßo boja, ſo budże nětko kónz ruſko-franzowſkeho pſchecźelſtwa, je ruſki miniſter ſwonkownych należnoſczow, Ssaſonow, Peterburgſkemu dopißowarjej Parižſkich nowin „Matina“ dowolił, wojjewicź, ſo Ruſka ßwojim winowotoſczam ſtajnje ßwěrna woſtanje a ſo žaneje pſchicźiny nima, ſo by ßo ßwojeho ſwjaſka ſ Ruſkej a ßwojeho wutrobneho doroſymjenja ſ Jendźelſkej wotrjekła.

Wótre wurěčowanje w khěžorſtwowym ßejmje.

Sozialdemokratojo ßu póndźelu jednanje w khěžorſtwowym ßejmje ſ njembrymi nadpadami na khěžorſtwoweho kanzlera ſ Bethmanna-Hollwega pſchetorhnyli. Sozialdemokratiſki ſapóßłanz David bě knjeżerſtwo winował, ſo je wono ſ poliziſtami a wotnajatymi ſchkarakami lud w Moabitſkim pſchedměſcze pola Barlina k njeměram naſchcźuwało. Tule cźežku wobſkórżbu nochzyſche khěžorſtwowy kanzler na knjeżerſtwje ßeżo woſtajicź; wón ſozialdemokratam napſcheczo dżerżeſche, ſo dotalne ßudniſke jednanje dopokaſuje, ſo ßu ſozialdemokratojo moraliſzy ßobu wina na Moabitſkich ropotach. Pſchi tychle ßłowach wulka hara pola ſozialdemokratow naſta. Sozialdemokratiſki ſapóßłanz Kuhnert ſtanywſchi na khěžorſtwoweho kanzkera ſawoła: „Scże łhali!“ S prawizy ßo na ſozialdemokratow „phi!“ wołaſche, a pſchedßyda Kuhnerta k porjadej ſawoła. Sozialdemokratojo mjes tym dale herjekajo, pſchedßydże „njehańbicźiwoſcź“ pſchiwołachu. Hdyž bě ßo ropot trochu ſměrował, khěžorſtwowy kanzler dale rěcżeſche: „Wo tejle moraliſkej ßobuwinje njebudże ßo pſched Moabitſkim ßudom jednacź, wo tym ſjawnoſcź ßudźi, a to je wona hižo cźiniła. Tónle wußud tak twjerdże a wěſcże ſteji, ſo ßo wón ani ſe ßrědkami ſrěčnjiwoſcże, ani ſ wobßwědczenjemi wo jenotliwych miſßnjenjach policajſkich ſaſtojnikow a wo njewinowatych woporach, ani ſe ſawołanjom, kotrež je ßo mi do khowy cźißko, pſcheměnicź njehodźi!“

Mjes tym ſo ſ prawizy khěžorſtwowemu kanzlerej pſchikleſkachu, ſozialdemokratojo herjekachu a ſozialdemokrat Ledebour ſawoła: „Njehańbicźiwoſcź!“ Pſchedßyda jeho teho dla k porjadej ſawoła.

Puczowanje němſkeho krónprynza.

Na ßwojej jěſbje do rańſcheje Aſiſkeje je němſki krónprynz 14. dezembra do Bombaya w jendźelſkej Indiſkej pſchijěł. W gouverneurowym domje ßo jemu k cżeſczi wjeczor hoſcźina wotbywaſche, pſchi kotrejž ßo ſaſtupjerjo wyſchnoſczow, někotſi indiſzy miniſtrojo a woßebni Indiſzy wobdźělichu. Gouverneur krónprynza witaſche. W Indiſkej jeho wopyt jako dopokas pſchecźelnych poměrow mjes Němſkej a Jendźelſkej wobhladuja.

Sražene dweju němſkeju wójnſkeju kódźow.

Pſchi huſtej mhłe ſtej pola Kiela ßrjedu wjeczor artilleriſka ſchulſka kódź „Schwaben“ a bitwiſka kódź „Elaß“ do ßo ſraſykej. Sawadźenje bě tak ßylne, ſo ßo na „Elſaßu“ dwě kanonje ſłamaſchtej a ſo ßo kódźine cżěło khětro wobſchkodźi. Też kódź „Schwaben“ je ßo cżežko wobſchkodźiła; do njeje je ßo runje kaž do „Elſaßa“ wyſche wodoweje cżary dżěra wuraſyła. Wobej kódźi dyrbitej ßo do doka wſacź, ſo byſchtej ßo tam wuporjedźitej.

Dobycze ßwobodomyßlnych w Labiauſko-Wehlauſkim wokrjeßu.

Kaž bě doprědka widźecź, je pſchi wudoſpołnjazej wólbje do němſkeho khěžorſtwoweho ßejma w Labiauſko-Wehlauſkim wokrjeßu w rańſchej Pruſkej kandidat ßwobodomyßlnych, Wagner, dobył. Wón je 9762 khołoßow doſtał, ſa kandidata konſerwatiwnych, Burcharta, bě ßo 7140 khołoßow wotedało. Sa ßwobodomyßlneho Wagnera ßu ſozialdemokratojo muż pſchi mużu khołoßowali.

Namjet na wotſtronjenje ſapałkoweho dawka.

W khěžorſtwowym ßejmje ßu ßwobodomyßlni na knjeżerſtwo ſcżěhowaze praſchenje ſtajili: „Je khěžorſtwowy kanzler ſwólniwy, ſ pohladom na cżežke njeſpodobnoſcże, kotrež ſ dawka na ſapałki ſa wobdźělnu induſtriju a dźěłacżerſtwo, kaž też ſa pſchetrjebarjow naſtawaju, krocżele k wotſtronjenju ſapałkoweho dawka wot 15. julija 1909 cźinicź?“ — Sswobodomyßlni chzedźa ßebi ſ tutym namjetom dobre mjeno pola luda ſcźinicź. Też konſerwatiwni a zentrum bychu rad ſapałkowemu dawkej ſpadnycź dali, hdy bychu wjedźeli, ſ cźim mohł ßo naſtawazy wupad w dokhodach ſarunacź. Burſa by hiſchcże wjele dawkow ſnjeßła, tola nad tej ßwobodomyßlni a wſchitzy druſy liberalni ſchkitajo ruzy dżerża.

Wotſtupjenje awſtriſkeho miniſterſtwa.

Polazy ßu nětcźiſchemu awſtriſkemu miniſterſtwu pſchecźelſtwo wupowjedźili. Miniſterſtwo nima ſ tym żaneje wjetſchinje wjazy, na kotruż mohł ßo w parlamencże ſepjeracź. Miniſterſtwowy pſchedßyda, baron Bienerth, je teho dla khěžora proßył, ſo ßměło mini-

sterstwo wotstupicź. Khěžor je do teho bjes komdźenja swolił. Polazy žu žo wot němskeho ministerstwa wotrjekli, dokelž wono žlubjenja nochzyšche dopjelnicź, kotrež žu žo Polakam w lěcže 1901 cźiniłe. Tehdy je žo Polakam ša to, so ſ němskim knježerstwom pscheczźiwo Sslowjanam džěchu, twar kanalow w Galiziskej žlubił. Knježerstwo je pak dopjelnjenje žwojeho žluba lěto wot lěta wotstorkowało, hacź Polazy sczerpnosć shubichu. Baron Bienerth jim skónczźnje pjenježne sarunanje poskiczi, tola to bě Polakam pscheżnadne, woni na twarje kanala wobstachu. Pschichodne ministerstwo budźe najskerje ſ pschiwižowarjow němskeje konserwatiwneje strony a žlowjanskich stronow wobstejecź.

Rumunsko-turkowski swjask.

Do Konstantinopla w blizšchim cźažu pschedžyda rumunskeho ministerstwoweho pschedžydstwa, Bratianu, pschijědże. Jeho wopytej w turkowskim hlownym měsczе wulku politiku važnosć pschipisuja. Měnja, so Rumunska po namolwjenju Němskeje ſ Turkowskej brónjowy swjask pschecźiwo Bolharskej wobsamknje. Bolharska je žo teho dla do spěcha měła a ſ Grichiskej a Cźornej Horu swjask sczinika.

Macźerna rěcź w ruskich ludowych schulach.

Po dotalnym ruskim sakonju žmědźische žo džěcźom naboženska wuczba jenož w macźernej rěczi podawacź. Pschi tym pak džěczi prawoslawneje wěry ruski, katholske ſ wjetscha pólski a reformirtske a evangelske němski wuknychu. Duma je nětko sakoń pschijaka, so dyrbja džěczi niz po wěrywusnaczu, ale po woprawdźitej macźernej rěczi naboženske wuknjenja wuknycź. Teho dla ma žo wot nětka w katholskich ludowych schulach Běleje a Makeje Ruskeje ruska naboženska wuczba sawjesczź.

Rubježne nadpady Beduinow.

Rubježni Beduinojo turkowskemu knježerstwu wjele staroscźow cźinja. Woni žu psched tydźenjom w Arabiskej sastanischczo Katrane Hedźaskeje želesnizy nadpadli a němskich sastojnikow a jich žwójby sarubali. Beduinojo žu dale wschě sastanischcza mjes Katrane a Seffiehom nadpadli a žu jedyn želesniski cźah mjes Medinu a Katrane swróczili. W Keraku je 5000 Beduinow zyku turkowsku garnisonu a wobydlerjow sarubako. Mjes wobydlerstwom je wjele kschesczijanow.

Sběžkarske hibanje w Mexiku

njeje žo hischcze zyle potlóczźiło. Po powjesczi, kotrnž je mexikanski pósłanz we Washingtonje dostał, je žo něhdže 1000 knježerstwowych wojakow ſ wjetschej cźrjódu sběžkarjow w provinzy Chihuahua setkało. 70 sběžkarjow je padło a mnosy žu žo sranili a sajeli. Knježerstwowi wojazy žu něhdže 150 muži shubili. Stejischczo presidenta Porfiria Diaza, kotryž je žo mjes tym ſ nowa wuswolił, je zyle krute.

Njemčery w Brasilskej.

Mjes mužstwom brasilskeho wójnskeho łódźstwa spjeczźiwy duch knježi. Psched tydźenjom je žo jedyn bataillon łódźstwowych pěschkow w twjerdźisnje kupy Das Cobras pola Rio de Janeiro spjeczźił a komandanta a druhich offizěrow sajał. S dobom žo pokoja mužstwa wobžadli wójnskeje łódże „Rio Grande“ spjeczźowasche. Druha pokoja mužstwa pak žo pod wjednistwom offizěrow spjeczźowarjam napscheczźiwo staji a jich sajawschi na kraj wužadźi. Sběžkarjo na kupje Das Cobras do Rio de Janeiro tsělachu. Na to batterije pschi brjosy a panzerowaneju łódźow „Deodoro“ a „Baoroso“ njepschestawajcy do sběžkarjow bomby tsělachu. Na kupje Das Cobras žo wschě twarjenja, mjes nimi nowe kasarny a hospital, do zyła rostsělachu. Na stronje sběžkarjow je 300 muži padnyło, sbytk, ſ 200 muži wobstejazy, je žo poddał. Knježerstwu žwěrni wojazy žu 100 muži shubili. Někotre granaty žu w Rio de Janeiro priwatne a sjawne twarjenja wobschkodźike. S měschczańskeho wobydlerstwa je žo něhdže 200 wožobow moriło abo sraniło.

Sběžk je drje žo porasył, tola spjeczźiwosć mjes mužstwom wjazorych wójnskich łódźow njeje hischcze podtłóczźena. Teho dla je žo mužstwo wójnskich łódźow „Minas Geres“, „Deidoro“, „Bahia“ a „Sao Polo“ do forta Villegagnona wužadźiło. Mjenowane łódże žu žo ſ nowym mužstwom wobžadźike. Mužstwa někotrych pěschich regimentow žu pjecza teho runja njespokojom. Wone žebi mjenje łužby a wjetschu mzdu žadaju. S provinzy je žo 12000 wojakow do Rio de Janeiro swołało.

Hody we wójnskim lazarecze.

Jedyn ſ najkrucźischich wojakow w naschej kompagniji bě džežatnik (Gefreiter) Khroblak. Wyžoko sroscźeny ramjenjaty muž mějesche žwoje mjeno po prawje. Wot hejtmana hacź do poslednjeho bubnarja mějachu jeho wschitzy jenak jara lubo; pschetoz wón bě runje tak wustojny, žwědomity a akuratny wojak, kaž też stajnje snjesliwy a dobroczźiwy towarsch. Hdyžkuli mózesche druhemu pomhacź, cźinjesche to pschezo rady.

W horzym wojowanju, kotrež mějeschtej dwaj bataljonaj pěschkow, kotrajž běschtaj na pschedstraži, 30. novembra 1870, pscheczźiwo wjele žylnischej namozy pschětracź, žo Khroblak jako jedyn ſ najsmužicźischich wusnamjenjesche. Njestróžity, runje horje srunany wón sa murju pohrjebnischcza, kotraž bě lědma połdra łohcza wyžoka, stejesche a bě w najprědkownischim rjedže, a se žwojej tsělbu wón tak směromnje wěscze wobkhadžesche, kaž by žo tam doma na tsělnischczu w tsělenju swuczowak; zyle symnokrejny, kajkiž wón běsche, mało na tsělbne kulki dźiwasche, kotrež jemu pschi žamej hlowje nimo hwisdachu. Po sdaczu ani to jeho njemylesche, hdyž pokna granata zyle w jeho blistoscźi žłabu hlinjanu murju roskuskowa a muzej, kiž pódła njeho stejesche, hlowu wot cźěła wottorhny.

Tajki bě Khroblak.

Tu sta žo hischcze na žamžnym dnju, so sabludźena granatowa tschěska wubjernemu džežatnikej wobej sczehnje jara cźežko srani. Na žmiercź blědy a wobej hubje twjerdže do hromady tłóczo, tak Khroblak ſ rjadu wojowarjow khromjo khelpasche. Ja runje hischcze w prawym cźažu dopschiskoczich, so bych jeho podpjerował, prjedy hacź wón mozy shubjowajo žo swjese.

Se žwojim běłym sacźnym rubjeschkom, kotrež bě hischcze skoro nowe, a nałožujo wschitkón wobalenski płat, kotryž ja mějach, wobwijach a sawjasowach žylnje krawjazej ranje, tak derje a tak khwatnje, kažkuli mózach. Druhy běchu hižom nožydła pschihotowali, na kotrychž chzychu cźežko ranjeneho hacź nanajspěschnischo ſ wohnja won na prawe sawjasanischczo a do najbližicheho pólneho lazareta donjesczź.

Khroblak mi njerěczo ruku poda, a žylsy jemu do wocźi stupichu. Mje to spodźiwnje hnu.

„Budźcze w Bożim mjenje, knjes rjadowarjo (feldwebel), ša tuto žiwjenje“, ša khwilu džežatnik rjekny. „Wy scze mi stajnje tak dobry byli.

Tu žo cźažа shubicź nježmědźesche. Kule wokolo naž k semi dopadowachu, a ranjeny dyrbjesche žo hacź najspěschnischo na wězywustojne waschnje wothladacź a hojicź. Teho dla žo se sranjenym khwatnje a wutrobnje roszohnowach a noscherjam khorych pschikiwnych, so dyrbja žwoju wěz wobstaracź.

Tu Khroblak hischcze junu žwój hłóž sebra, a mje skoržo žałoscźo proschesche:

„Chzecze mi hischcze jenu poslednju wulku dobrotu wopokasacź, knjes rjadowarjo?“

Ssamo žo rosymi, so běch k temu swólniwy a džežatnikej žlubich, so jeho starschimaj na priwatne a kedžbliwe waschnje wschitko k wjedženju dam a so jimaj tu wěstoscź sdželu, so budże jeju žyn stajnje na njeju hacź nanajdžakownischo spominacź, — hacź do kónza.“ Jeho njewjescze, džowzy bohateho ratarja, dyrbjach sawdate žłowo wrócźo dacź; so džě braschiwz jej niczo pomhacź njemóże.

Nožydła žo wobhladniwje sasběhnychu a bórsy žo Khroblak nam ſ wocźow shubi. Wojowanje mjes tym runje tak sažakle dale trajesche. Na posledku pak tola stysknjwje wocźakowana pomoz pschińdże a dobycze k naschemu wužitkej rosžudźi. Wěso běchmy dobycze jara droho sapłacźili. Jara mnohi dobry towarsch bě padnył, mnosy běchu mjenje bóle cźežko ranjeni.

Sa tón cźaž žo pschibliži rjany džeń hodow lěta 1870.

To bě dopoldnja w džewjatej hodźinje, a ja w žwojim kwartěrje žedźach a pilnje liczach a pjenjesy kładżech a make wunoschki žebi rosdźělowach, kotrež dale do papjerkow sawalowach. Na kóždu papjerku mjeno wojakow napisowach. Běch žebi wotmyslił, na tymle dnju hischcze sastatu mzdu ranjenym pschepodawacź, kotsiž we wójnskim lazarecze leżachu.

Tu mi wojak žłužbnje wosjewi, so žu tsjo zywilistojo pschischli, kotsiž bychu so mnu rady porěczeli.

Prjedy hacź mózach žo woprascheczź, hacź žu Franzowsojo abo Němzy, pschisjewjeni hižo sastupichu.

To běschtej starscha a młódscha knjeni, pschewodźenej wot runje tak starscheho knjesa.

„Skónczźnje žmy žem dozpěli!“ tón knjes na mnje sarěcza, rodawschi mi prawizu k postrowjenju, rěczesche potom dale:

„Samkowcże, knjes rjadowarjo, so waß hižom tak ſahe mylimy. Ja ßym kubleŕ Khroblak ſ Wonez, tole je moja žona a tule je knjeżna Hana Dobrakez, naſcha pſchichodna džowka."

Nětkole wſchitko dorosymich a mi pocża we wutrobje jara ſtyſkno bycź; pſchetož widžach w myßlach do cżaßa, kajke rosbudžowaze a wutrobu jimaze ſaßowidżenje budże ßo pſched mojimaj wocžomaj w lazarecże roswicź.

„Haj", ſtarſcha knjeni wobkrucżeſche, „hdyž běchmy waſch liſt, knjes rjadowarjo, doſtali, ßmy ßo, prěni ſtrach pſchetrawſchi, hnydom na żeleſnizu podali, ſo bychmy naſcheho Handrija, hdy by ßo hodžiło, k nam domoj wſali a jeho domach wothladali."

Ja běch we wulkej wuſkoſcźi. Cźi wboſy a dobri ludźo ßebi myßlachu, ſo je jeju ßyn jenož ſ lohka ranjeny a ſo wón hiſchcże we wobßahu kompagnije pſchebywa. Teho dla ßebi hnydom rady njewjedźach, kak bych jim to najkhmaniſcho roſeſtajał, ſo wón cżežko ranjeny w pólnym lazarecże leži a ſo wón, ſo njeby na ſchkodu ſtrowoty rosbudżeny był, ßnadź ſ zyka ani wopyta pſchijimacź njeßmě.

„Haj, knjeni", ja, wotlakujo ßo, rjeknych, „to je tajka wěz — ja njewěm — . ."

„Schto — ſchto wy njewěſcże?" mje wſchitzy tſjo bjes maka na dobo pſchetorżechu a ſtrach ßo jim na wobliczu pokaſowaſche.

„Njemóżemy my k mojemu ßynej hnydom pſchińcź?" tón knjes ßo wopraſcha a měnjeſche, ſo drje ßo druhe wězy potom ſ lěkarjom roſpowjedacź hodża.

„Ach haj", nětkole też holza pſchihkoßowaſche, „hdyž mój nawożenja, hdyž Handrij Khroblak jenož ſhoni", wona, ſacżeŕwjenjejo ßo, porjedźi, „ſo tu my ßmy, potom wſchak budże ſ nim też lěpje a wón bórſy wotkhori."

„Abo też niż, knjeżna", njemóżach ßo ja dodżeržecź, ſo bych to njepſchiſtajił.

„Je dha mój ßyn woprawdże takle cżežko khory?" tón muż, pſcheßkapjeny ßo wopraſcha a mje ſa ruku pſchimny.

Po tkóczenju jeho ruki pak móżach derje ſpósnacź, ſo móżeſche kubleŕ rosbudżenje we ßebi nutſka lědma pſchewinycź. Wuhibujo teho dla wotmolwich:

„Waſch ßyn je wotßal tſi hodżiny daloko w pólnym lazarecże."

„Potajkim je tola cżežko ranjeny!?" kubleŕ ßo ſ nowa ſ napoł poduſchenym hłoßom wopraſcha.

Njewotmolwjo jenož ſ ramjenjomaj ſcżežech a ßebi nješchto na woknje ſa dżěło ſcżinich. Hdyž pak potom kubleŕka Khroblakowa a knjeżna Dobrakez w rózku kanapeja ßo doßydżeſchtej a ſ hłoßom hikacź poczeſchtej, ja bjes ſchudrowanja a ſpěſchnje jſtwu wopuſchcżich. Też temu knjeſej ßo wobliczo ſ boloſcżu ſatorże, a ja hiſchcże widżach, kak jo hłuboko do ßwojeho rubjeſchka khowaſche.

Ssyſły ßu pſchezo wolij na rany ſrudoby a cżeŕpjenja duſche, a teho dla mějach to ſa dobre, ſo bychu cźi tſjo ßo hromadże njemyleni wupłakali.

Powolny wulki wós bě bórſy k rukomaj a pſchihotowany; też wokmjane deki pſchecżiwo naſymnjenju w ſymſkim cżaßu a ßłóma pod nohi ßo namaka.

Trainowy wojak jako pohoncź a druhi wojak k ſakitanju běſchtaj ßo hižom na deſku, kotraż bě jimaj poſtajena, ßydnyłoj.

Hdyž ſaßo do jſtwy ſaſtupich, trějeſchtej ßebi żónſkej ßyłſy a běſchtej hnydom hotowej, ßobu do lazareta wotjěcź.

To ßo mi najſprawniſche ſdaſche bycź, wſchitko druhe dże mózachu potom lěkarjo poſtajicź.

Sabawjenje duzy po pucżu bě jara ßłabe. To ßo jenož ſ krótkim praſchenjom a wotmolwjenjom wotbywaſche. Hewak kóżdy ßwojim ßamßnym myßlam kedżbnoſcź pſchiwobroczeſche, a te běchu cźim pokhmurjeniſche, dokelż nam lodowy deſchcżik napſchecżiwo ſchwikaſche, tak ſo bě kóżdy nuſowany, ßwoje wobliczo ßebi po móżnoſcźi pſchikrywacź.

Hdyž běchmy tſi hodżiny jěli, do pólneho lazareta dozpěchmy. Po ſwucżenej běłej khorhoji ſ cżeŕwjenym kſchižom móżachmy hižom naſdala ſpósnacź, ſo bě lazaret we wulkim, powětrej derje pſchiſtupnym hrodże pſchiprawjeny. Jeho wobßedżerjo běchu, każ ſkoro wſchitzy wobydlerjo wßy, bojaſni pſched njepſchecżelemi cżekli.

(Skónczenje pſchichodnje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. (Měſchniſki jubilej.) Knjes kanonikus farař Mikławſch Žur je ßrjedu 7. dezembra ßwój 25lětny měſchniſki jubilej ßwjecził. Macźiza Sserbſza, kotrejež pſchedßydſtwu wón pſchißłuſcha, jemu ſ deputaziju ſbožo pſchejeſche. Sserbſke towarſtwo „Jednota", ſ kotrehož pſchedßydu je jubilar, jemu k cżeſczi ſańdżenu njedżelu popołdnju ßwjedżeńſku ſhromadźiſnu wotmě. Mjes druhim ßo hra „Sswjaty Mikławſch" pſchedſtaji. Pſchejemy knjeſej jubilarej, ſo mohł ßo też junu, da-li Bóh, pſchi ßwojim ſlotym měſchniſkim jubileju ſ tajkej luboſczu a pſchiwißnoſczu ßwojeje woßady ſwjeßelicź.

S Budyſchina. Njedżelu je ßo jedyn wojak 12. kompagnije 103. pěſcheho regimenta ſatſělił. Kajkeje pſchicżiny dla je ßebi żiwjenje wſał, njeje ſnate.

— (Paduſchſtwo.) Se ſahrodow, mjes Nowoſalzſkej a Wjeleczańſkej drohu leżazych, ßu wutoru w nozy 4 kury a 5 kaniklow kradnyli.

— (Koło ßo kradnyło.) Pſchi mjaßowych jědkach w Budyſchinje bě ßo dźěłacżerjej Scholcże 60 hriwnow hódne jěſdne koło kradnyło. Paduch, dźěłacżeŕ Richter, móżeſche pak ßo nad nim jenož krótki cżaß wjeßelicź; pſchetož jedyn poliziſt jeho hiſchcże tón ßamy dżeń ſaßłapi a jemu koło wotewſa.

— (Paduſchſtwo.) S tudomneho katholſkeho ſeminara ßu póndżelu dwaj ſymſkaj ſwjerſchnikaj kradnyli.

— (Wobſtowy ſapſchah je ßo ſaßo namakał.) Sańdżenu póndżelu póſtownik Wobſt ſ Cunnersdorfa wot tamniſcheho gmejnſkeho pſchedſtejicżerja powjeſcź doſta, ſo ßu jeho ſapſchah, ſ kotrymż bě jedyn zuſy ſ Budeſtez wotjěł, w Cunnersdorfje w Schleſyſkej widżeli. Nětkotre dny poſdźiſcho Wobſt ſhoni, ſo je ßo ſapſchah w Hirſchbergu namakał. Wěſteho Püſchela, kotrehož ßwójba w Cunnersdorfje bydli, běchu jako ſapſchahowehо wotwjedżerja ſaßłapili. Do Hirſchberga pſchijěwſchi, bě wón ſapſchah do tamniſcheho hoſcżenza „Kynaſta" ſtajił. Dołho pak tam konjow njewoſtaji, ale jeju do hródże jeneho pſchekupza dowjedże. Mjes tym bě Hirſchbergſka polizija khowanku kradnjeneho ſapſchaha wußlědźiła. Hdyž Püſchel pſchińdże, ſo by ſe ſapſchahom wotjěł, ßo wón poliziſtow dohlada. Sso wuſtróżiwſchi wón cżekny. Wón je potom do Budyſchina jěł a ßo tu ſtatnemu rěcżniſtwu ſtajił. Püſchel je prjedy ſ gratmiſchtrom w jenym papjerniku w Hirſchbergu był a bě pſched nětotrymi měßazami dźěło ſhubił. Wón bě ßebi teho dla wotmyßlił, ßebi ſapſchah kupicź a ßo ſ wóſniſtwom żiwicź. Sswojej żonje bě wón rjekł, ſo chże ßebi we Wrótßławju pſchihódny ſapſchah pytacź. Měſto teho pak bě wón do Budyſchina pſchijěł a tu na myßl pſchiſchoł, na leſcżiwe waſchnje póſtownikej Wobſtej drohotny ſapſchah wupſchahnycź.

— Něhdże 50 hoſcżenzarjow w Budyſchinje a wokolnoſcźi je ſtatne rěcżniſtwo dla pſchemyßłoweho ſbožohracża wobſkorżiło. We wokolnoſcźi Budyſchina ßu ßo woßebje korczmarjo w Budeſtezach, Hajnizach, na Židowje, Małych Debßezach, Roswodezach, Korſymju, Wulkej Dubrawje, Rakojdach, Schěrachowje a Kumwałdże ſ wobſkorżbu potrjechili. Wobſkorżeni ßu ſbožohrajeŕſke automaty „Zeppelin", „Helios", „Hopp-hopp", „Němſka ßeklata hra", „Durubella" a „Gruhlowy ſnamki mjetazy apparat" w hoſcżenzſkich ſtwach k ſjawnemu wużiwanju poſtajili a ſ teho pſchemyßłownje wużitk brali. Pſchemyßłowne ſbożohracże ßo jenož ſ jaſtwom khoſta. Wobſkorżeni korczmarjo ßu pſched dlěſſchim cżaßom juſtizne miniſterſtwo wo to proßyli, ſo by ßo wobſkorżbje ſpadnycź dało, tola je ßo tale próſtwa wotpokaſała. Agentojo, kotſiż ßu korczmarjam te automaty narěcżeli, ßu jim prajili, ſo je wyſchnoſcź tele automaty jako wużitnoſtne automaty pſchipóſnała. Wukhodej hromadneho prozeßa ßo ſ wulkim ſajimanjom napſcheczo hlada.

— (Woheńcżk.) Pſchi ßerbſkim kerchowje bě w khěži cźißło 1 póńdżelu w nozy woheń w jenej ſtwje 1. poſkhoda naſtał. Na ſboże ßo jeho nózny ſtražnik dohlada a tutemu a khěżnym wobydlerjam ßo poradźi, płomjenja ſadußycź, prjedy hacż bě ßo wjetſcheje ſchkody naczinilo Każ ßo powjeda, je żehliwe wuhło ſ khachlow wupadło a nětkotre tſchěſki ſapaliło.

— Khripa (influenza) je ßo poßledni tydżeń w Budyſchinje a wokolnych wßach jara rosſchěrika. Zyke ßwójby ßu na nju ſkhorike. Wulki dźěł khorych dźěcźi njemóże do ſchule khodźicź, a ſchule ßo teho dla nětkole ßłabje wopytuja. Khripa tón krócź woßebje żołdk ſkhorjenych pſchima, khori żaneje jědże njeſnjeßu a teho dla bórſy woßłabnu. Każ ßo ſda nětcziſche mikoſymſke wjedro rosſchěrjenju khripy hoji.

— Falſchowane papjerjane pjenjeſy ßu ßo po ſdaczu we Łużizy rosſchěrike. W Lubiju ßu tele dny na póſcże falſchowanu ſto hriwnowſku papjeru ſadżerżeli, kotraż mějeſche cźěmniſchu barbu dyżli woprawna. Duż njech kóżdy kedżbuje, hdyž papjerjane pjenjeſy doſtanje, ſo njeby ſchkodował.

— Tſeczi dżeń hodow, potajkim wutoru 27. dezembra, wuhotuje ßerbſka ſtudowaza młodżina, każ ſ nawěſchtka ſpósnajeſch, ßwoju

prěnju hodownu shromadźisnu. Je dźě žo to na Klukschanskej skhadźowanzy tak wobsamkło. Popołdnju w 3 hodźinach budźe požedženje, na kotrež žo zyły žerbski lud, wožebje tež wschě žerbske studentske towarstwa ważnych wuradźowanjow a namjetow dla nanajwutrobnischo pscheproscheja. Wschitzy žu proscheni, so njebychu jenož wjeczornu sabawu, ale tež hižom popołdnischu shromadźisnu prawje bohacże wopytali.

Wjeczor w 6 hodźinach wotměje žo hodowny konzert s bohatym programom. Cžišłowane městna płacża 50 pj., 30 pj. a 20 pj. Duž tam pschiňdźcże wschitzy, wschitzy pschecželjo žerbskeje studowazeje młodoscże! Budźecże žo tam wschitzy sawěscże nanajlěpje sabawjecź. J. Jakubasch, stud. theol., t. cž. hłowny starschi.

— **Pokhroma** howjaseho skotu a žwini je žo po zyłej Němskej, Awstriskej a Wuherskej rosschěrika. Tež pola někotrych franzowskich howjadow, kotrež žu žo do połodnischeje Němskeje k rěsu pschiwjeske, je žo pokhroma pokasała. Jara cžežko skót pod njej w połodnischej Tirolskej cžerpi. Zyłe wšy žu natyknjene, a wschudźom je žo pschiwos a wuwos skota, haj žamo tež tworow sakasacź dyrbjał. W jenej gmejnje w Pusterskim Dole je žo pokhroma na dźěsczi jeneho bura pschenješka, kotrejž cžežko khorej leżitej. Tež jene tsecże dźěcžo je w strasche. Kaž lěkarjo měnja, je žo khoroscź s piczom njewotwarjeneho mloka khoreho skota pschenješka. W Barlinskej rěsarni a skotowni je pokhroma hižom jažo wudyrika. Wschě howjada a žwinje žu žo s khorosczu natykke a žu žo wutoru sarěsacź dyrbjake. Rěsanje hacž do nozy trajesche. Wschě hródże, komory, drohi atd. žo s nowa czisczа.

— (Symnische wjedro.) Nimale tsi njedźele je miły wětsik skoro pospochi s połodnja duk a symiczku, kotruž bě november pschinješka, s Europy wuhnał. Kaž chzedźa wjedrawustojni wjedźecź, je nětkole kónz mileho wjedra. S połnozy žo k Europje symna žołma bliži. Wona je žo hižo psches Norwegsku a Schwejdsku rosschěrika, hdźež žu wutoru pschi jažnym njebju 28 gradow po Celsiju měli. S połnóznymi wětsikami žo syma žnadź bórsy do žrjedżneje Europy pschinježe.

S **Bórka.** Pschi nowowólbje gmejnskeho pschedstejicżerja žu dotalneho gmejnskeho pschedstejicżerja, kublerja Kaspera, s nowa wuswolili. Gmejnska rada bě wobsamkła, jemu jeho msdu lětnje wo 100 hriwnow powyschicź. Tole wobsamknjenje bě w gmejnje khětry njeměr naczinilo. Sažowuswoleny gmejnski pschedstejicżer je žo teho dla rosžudźił, žo s tsecżinu mjenowaneje sumy spokojicź. Wón je tež hižom teho dla wot wjetscheje msdy wothladał, dokelž je wot prjedawscheho gmejnskeho pschedstejicżerja 1700 hriwnow njedostatka pschewsacź dyrbjał.

S **Hornjeje Hórki.** Sozialdemokratojo žo jako politiska strona nětkole tež pschi gmejnskich wólbach wobdźěleja, hdźež maja wuhlady na dobycże. Tak běchu tudomni pschiwižowarjo sozialdemokratiskeje strony pschi wólbje do gmejnskeje rady se strony wobžedžerjow Rudolfa Kremża, a se strony njewobžedžerjow P. Hagera jako kandidatow postajili a tež s wjetschinu wuswolili.

S **Budestez.** Jutsje njedźelu, 4. adventa, směje tudomne kschesczijanske towarstwo žónskeje młodoscże wjeczor we 8 hodźinach we Vogtez hoscżenzu žwój hodowny žwójbny wjeczor. Kschesczijanszy pschecželjo nascheje młodźiny budźa witani, tola maju wschitzy jenož na khartki, kotrež žu wot žobustawow dostacź, pschistup.

S **Khwacżiz.** Nasch žwěru pschihotowany zyrkwinski konzert je žo sańdźenu njedźelu popołdnju wotměł a žo wubjernje poradźił. Bohaty program, s 18 cžišłow wobstejazy, bě po myšlach nětcžischeho adventskeho a bliskeho hodowneho cžaža sestajany. Prěni dźěl wopschijesche woženbje profetiske wěschczenje, kiž žwój wothłóž namaka w adventskej nadźiji, hdyž druhi dźěl wo dopjelnjenju nadźije a hodownym wježelu žwěsczesche. Na byrglach knjes hudźbny mischtr Bjarnat Krawz s Draždżan wustojnje a kražnje hrajesche. Jako solistojo wustupichu s luboznymi spěwami knjeni se Schwemler s Barlina (alt), knježna Mila Kordinez (sopran), knježna Hilža Kordinez (alt), wobej s Budyschina, knježna Hana Sachsez s Draždżan a knjes fabrikski wohžedžer Huth s Draždżan. W žerbskej rěcži knježna Mila Kordinez spěwasche: „Wsmi, Knježe, mojej ruzy.“ Tónle spěw je wot njebo knjenje profesorki dr. Pfuloweje jara rjenje s němskeje do žerbskeje rěcże pschełożeny. Wulzy žo tež spodobachu spěwy Khwacżanskeho měschaneho zyrkwinskeho khora pod wustojnym wodźenjom knjesa zyrkwineho wucżerja Fischera. Naschi lubi spěwarjo běchu, žaneho wobcżežneho pucża žo njebojo, ani žaneje prózy njelutowawschi, s wulkej pilnosczu wuknyli. To žamo płacżi wo žobustawach nascheho posawnskeho khora, kiž žo nětk wot tudomneho fararja nawjeduje. Posticżenja posawnskeho khora s prawom powschitkowne sažkužene pschipósnacże namakachu. Njech wobej, nasch zyrkwiny spěwny khor a nasch posawnski khor, dale tak pilnje wuknjetaj a s wuspěchom pokročataj! Wschitkim, kotsiž žu žobu skutkowali, kaž tež tym, kiž žu hewak tak abo hinak rjanu wěž podjerali a nasch Boži dom sa konzert pyschili, nanajwutrobnischi džak žłuscha.

S **Njeżwacżidła.** Sańdźeny pjatk, 9. dezembra, běsche a budźe pschezo dopomnjecża hódny dźeń sa naschu wožadu. Wschako sta žo tónle dźeń prěnje wudźělenjo „wotkasanja knježny Emki Jakubez“, kotraž po dołhim žohnowanym žiwjenju tu na sarje a we wožadże 9. dezembra lońscheho lěta w Budyschinje sbóžnje wužny. Wospjet w žwojich njesapomnitych semskich dnjach bě knježna Emka Jakubez luboscżepołne pschecże a wotmyślenje wuprajika, so chzyschе, kaž cżaž žiwjenja, tež po žwojim domhicżu khudym a hubjenym, srudnym a žamotnym nascheje Njeżwacżidlskeje žerbskeje wožady dobrotu a žmilnosczˊ psches legatne wotkasanje wopokasacź.

Jejnaj sawostajenaj bratraj, knjes Lic. theol. farař ryczeŕ Jakub w Budyschinje a knjes dwórski radźicżel prof. dr. Jakub w Draždżanach, staj pscheď krótkim zyle po wutrobnych myšlach droheje žotry tole wotkasanje na jara schczedre a nadobne waschnje a s postajenjom wschitkich jenotliwych dypkow do rjada stajikoj a hamtskemu hejtmanstwu w měscże pschepodakoj, kiž ma hromadże s naschim farstwom wudźělowanje a wobkedźbowanje legatnych postajenjow wuwjescź a naprawicź.

Duž shromadźi žo kaž k adventskej nutrnosczi sańdźeny pjatk s knjesom duchownym a s knjesom kantorom cžrjódka tych, kotsiž prěni ras tutu dobrotu wužiwachu, legat a cżělne wokschewjenje dostawajo; kóžde lěto je jich 22. S hnutej wutrobu hladachu wschitzy na rjany wobras knježny Emki Jakubez, kotryž, wobwěnzowany s adventskimi selenymi hakožkami, s mikym wobliczom a tak lubymaj wóczkomaj, hacž runjež mjelczo.ke kóždej wutrobje rěczesche. Po wuspěwanju adventskeho khěrluscha „Kak powitam ja tebje“ žo wschitzy dopomnichu pschi žłowach knjesa fararja Waktarja wo „sbóžni žu cżi žmilni; pschetož woni budźa žmilnosczˊ dostacź“ na žwoju lubu dobrocżelku a njesapomnitu pschecżelnizu, kiž bě s eksemplom kaž hewak tak tež kschesczijanskeje žmilnosczе, a wuproščhu s nutrnej modlitwu a žwjatym Wótczenaschom jej wěczny sbóžny měr, wěczne njebjeske žwětko, a jejnymaj drohimaj knjesomaj bratromaj Boże bohate žohnowanje a wobsboženje. Kóždy dosta potom žwój legatny dar, a po adventskim spěwje „To pisch žej do wutroby“ hłowy a wutroby žo skhilichu pod Božim požohnowanjom.

Kak rosjažni žo pschi zyłej žwjatocznosczi mnohe lube wóczko, kiž hewak husto płaka, kak cżehnjesche adventske wjeżele psches žwěrne wutroby, tež hdyž potom s dobrym khosejom a s rjanymi hodownymi pschenicznymi kołaczemi žo wokschewichu — wschitko to nadrobnje wot knjesow bratrow Jakubez postajene —, a kak nutrnje a lubje žo rosrěczachu wo lubej knježnje Emki Jakubez. Haj, jejne dopomnjecże, mjeno, luboscź wostanje tu w žohnowanju! Džak a žohnowanje tež jejnymaj lubymaj knjesomaj bratromaj sa wschu schczedru luboscź!

Sańdźenu njedźelu spěwasche žerbska wožada po prědowanju k lětnemu dopomnjeczu knježny Emki jej tak luby khěrlusch „Hdże namaka duscha“. To bě woprawdże klinczenje njebjeskich harfow se synkami luboznymi tu w Božim domje a nasdala s njebjeskeje domisny. Spi derje, luba njesapomnita dobrocżelka a pschecżelniza! Luboscź a žmilnosczˊ žu wužywaka, luboscź a žmilnosczˊ žnějesch. Wěczne žwětko žwěcź tebi! Sbóžni žu cżi žmilni; pschetož woni budźa žmilnosczˊ dostacź.

S **Łuska.** Na tudomnym ryczerkuble je žo tele dny jedyn hadleŕ rospacził, s kotrehož je žo wjele kharpow pokradło. Na jeneho muža, kotryž žo hižo dlěschi cžaž w tudomnych stronach wokoło bruczi, žo hrěschachu so je paduschstwo skucził. Zandarm je jeho teho dla sajał a do Lubijskeho žudniskeho jastwa wotwjedł.

S **Kołwasy.** 19lětny žyn tudomneho žiwnosczerja Schěrza žo pscheď tydźenjom s něka jkej tsélbu parasche. Pschi tym žo tuta wutsěli, a kulka Schěrzej do tołsteho mjaža hornjeje nohi sajědże a tcżazy wosta. Lěkaŕ dyrbjesche kulku s nožom rěsajo wotstronicź.

S **Kołwasy.** Kak bjes myšlow tola druhdy cżeladnizy žu! Pohoncż kublerja Skopa běsche sańdźenu žobotu wjeczor konje do konjemża puschcził, ale je njepschiwjasał. Hdyž njedźelu rano do konjemża pschińdże, běschtaj konjej stwochnyłoj. Hnydom žo na kołach sa žłědom puschczichu a konjej we Wujesdże w Pentarjez burskim dworje namakachu.

S **Kołwasy.** Cżežke njesboże je tudy mkynk Lukaschez žwójbu

potrjechiło. Mischtr Lukasch bě w nozy wuschoł, so by do hródže sa skotom pohladał. Dokelž žo sa dlějschi czaž njewróczi, sa nim hladacz dźěchu. W hródźi mischtr njeběsche. Duž jeho pytachu a sa krótki czaž w mkynskim pschěrowje tepjeneho namakachu. Najskerje je Lukasch pó czmje wuski moszik mißnył a do wody padnywschi žo tepił.

S Wotrowa. Njedźelu, 11. dezembra, wotmě nascha nalutowarnja žwoju druhu hłownu shromadźisnu sa běžaze lěto. Najprjedy žłyschachmy wobkhód nascheje centrale, woženbje w konsumje. Potom posliczi žo nam krótki pschednoschk wo sezialnym praschenju w Raiffeisenskim towarstwje. Pokasowasche žo na něktore winowatosce: žobustawow, na kotrež žo lohzy sabywa. Też žobustawy pscheoženydstwa a dohladowarstwa maja czežke winowatoscze, kotrež njedyrbja sakomdźicz. Skónczenje žo wolesche do dohladowarstwa a podachu žo něktore wosjewjenja. — Na sažowidźenje w haprleji!

S Rakez. Sańdźenu njedźelu je žo kandidat žwobodnomyžlneje strony, pschekupz Pudor s Lipska, tudomnemu wobydlerstwu w sjawnej shromadźisnje w sali knježeho hoscźenza pschedstajił. So by žebi pschikhilnoscz wuswolerjow dobył, wón po móznoscźi na nowe dawki žwarjesche, tola to wón sabu rjez, s czim dyrbjakej žo wójsko a wójnske łódźistwo sdźerżecz, hdy by dawkow njebyło. Liberalnych wón jako dobrych pscheczelow małych ratarjow khwalesche a chzyshe dopokasacz, so zła na wukrajne žita, wukrajny skót, mjažo, jeja atd. małemu ratarjej niczo njepomhaja, ale skerje schkodża. Myžli žebi wón woprawdże, so žo naschi ratarjo s tym sabłasnicz dadża? Po Pudoru sozialdemokratiski kandidat Buk rěczesche. Wón Pudorej połnje pschihłoženasche, jenož wón menjesche, so móża jenicżzy sozialdemokratoju nasch wokrjeż w khěžorstwowym žejmje hódnje sastupowacz. Po rosprawje jenych Budyskich němskich nowin je potom tudomny khěžeŕ Hoffmann rěczał a wusběhnył, so je Pudorowa rěcz na njeho najlěpschi sacźischcz cźinika. To je njewěrnoscz. tak Hoffmann njeje rěczał. Wón je wjele bóle Pudorej napscheczo dźerżał, so žwobodomyžlni a druhi liberalni wjele lubja, tola w žejmje žu jich skutki zyle hinasche. Na wopytowarjow je shromadźisna sacźischcz cźinika, so mjes žwobodomyžlnymi a sozialdemokratami wjele rosdźěla njeje. Sa tydźeń žo nadrobnischa rosprawa poda. — k.

Se Stróže pola Rakez. Nasche burske towarstwo mějesche sańdźenu žobotu 10. dezembra woženbitu shromadźisnu, bohacże wopytanu wot mužskich a žónskich. Bě tu psches 150 woženbow. Hoscźi witachmy s Rakez a se Sdźarow. Knjes pschedžyda Winkler witasche, a knjes Wirt pschedstaji pschitomnym dźenžnischeho rěcznika, knjesa wuczerja Krala s Khróscźiz. Tón pschednoschesche wo kschescźijanskej žwójbje dozyła a woženbje wo žerbskej burskej žwójbje. Jeho pschednoschk žo ludźom jara lubjesche. Posdźischo žławjesche knjes Kral žerbsku kraloženěrnoscz. a napominasche, ju žwěru dale hajicz. Po tsikrócznej žławje na nascheho khěžora a krala spěwachmy hymnu „Sslawa budź kralo czi“. Knjes Wirt namjetowasche, so by žo knjes žejmski sapóžłanz Kokla w Khróscźizach pschi słkadnoscźi jeho jubilejow se strony towarstwa poczeschił. Wón je też Stróžanow horliwje sastupował, hdyž wón sa sdźerżenje žwjatych Tsjoch Kralow krucże wustupowasche, dokelž Stróženjo žu do Rakez safarowani. Towarstwo wobsamkny jenohłóžnje, knjesej Kokli pschipósnawazu adressu póžłacz. Dale rěczesche knjes Micźka s Rakez a pschejesche žebi, so by tón bratrowski swjask tajki był a wostał, kaž je wón dźenža. Knjes Hofman rěczesche wo ważnoscźi nascheho žrěnjeho burstwa. Do tych rěczow pleczechu žo shromadne spěwy a žortne pschednoschki, tak so žo ludźom wschěm jara lubjesche a nikomu žo domoj njechasche. Swsójbnu shromadźisnu wobsamkny spěw knjesa Kruże „Modlitwa stareho bura“ a dźakowne žłowa pschedžyby towarstwa. Tajku shromadźisnu chzyli my bórsy saže měcz.

S Minakala. Sańdźenu póndźelu žu tu sastupjerjo statneho rěcznistwa w Rogasenje w Póznańskej a jedyn sastupjeŕ Budyskeho statneho rěcznistwa žwědkow pschežłyschesche, kotsiž běchu w prozeżu ryczeŕkubleŕskeho inspektora Raby pschecźiwo redaktorej Müllerej a rosprawnikej Schwarzej w Budyschinje žwědcźili. Müller a Schwarz staj wudowu nahle semrjeteho administratora s Bergowskeho wopacznje pschižahi dla wobskorżiłoj. Swudowjena s Bergowska je mjenujzy pod pschižahu wobkrucźika, so s Rabu njeje lubkowanje měła. Napscheczo temu pak je hatowy dohladowaŕ Sahrodnik w Minakale wobžwědcźił, so je ras w nozy pod hołym njebjom Rabu a s Bergowskej na žebi leżazeju widźał. Druhi žwědzy žu wuprajili, so je Rabe husto pola s Bergowskej wobkhadźał. Hacz je pschežłyschenje žwědkow w Minakale sa to doženahaze, so mohło žo khostanske jednanje pschecźiwo swudowjenej s Bergowskej sakožicz, ma žo wocźakacz.

S Ralbiz. Pschi poslednim ludliczenju nalicźi žo tu 238 woženbow, a to 109 mužskich a 129 žónskich. Mjes nimi bě pjecz zusych a jedyn njebě pschitomny. Potajkim mamy 234 wobydlerjow, s nich bě 233 Sserbow a 1 Němz. Po wěrje běchu wschitzy katholszy.

S Wósborka. Daletwarjenje wokrjeżneje żelesnizy s Wósborka psches Königshajn-Hochstein-Kschischow hacz do Shorjelza je nětko swěscźene. Shorlelska wokrjeżna shromadźisna je 7. septembra wobsamkła, akzije a wudawki sa kupowanje leżomnoscźow w Shorjelskim wokrjeżu trěbnych, pschewsacz. Nowa żelesniza pucz s Wósborka do Shorjelza, kotryž po żelesnizy hacz dotal psches Lubij dźěsche, wjele pschikrótschi.

S Wósborka. Pokhromy dla žo 19. dezembra skótne wiki we Wósborku njesměja.

S Ketliz. Sańdźenu njedźelu 3. adventa je wyschschi zyrkwinski radźicźel Rosenkranz dotalneho diakonatskeho vikara Mrósaka tu jako diakona sapokasał.

S Ruppersdorfa pola Herrnhuta. Wo skónzowanju 60lětneje swudowjeneje Gedlichoweje a jejneje 30lětneje džowki njeje žo hischcze cźěmnota rosjažnika. Polizajskaj pžaj njejstaj mohłoj sa pschestupnikom žłěd namakacz, dokelž je žo wón s wohnjom snicźił. S woprědka měnjachu, so žo wo rubježnistwo jedna. Statne rěcznistwo bě teho dla cźiżka nalutowarskich knižkow wosjewiło, kotrež bě Gedlichowa wobžedźała. Dźěle tychle nalutowarskich knižkow žu pak mjes tym we wotpalenym Gedlichez domje namakali. W rospadankach je žo też mósceń s 50 hriwnami wuryła. Polizija je teho dla měnjenje, so žo wo rubježne mordarstwo jedna, spuschcźika. Wona ma wjele bóle sa to, so mjes ludom rosschěrjene tukanje njeje bjes podkožka' so stej žónskej jako woporaj wjecźiwoscze žmjercz poczerpikej, Wyschnoscz nětkole sa tym žłědži, hacz žnadź stej žo skónzowanej požlednje lěta se žwědczenjom psched žudom s někim snjepscheczelikoj. Na wužlědženje mordarja je statne rěcznistwo 500 hriwnow myta wustajiło.

Se Sleho Komorowa. Wobstejnoscze brikettoweje industrije žu mało swjeżelaze. Składownje brikettowych fabrikow w Delnjej Łužizy žu s brikettami napjelnjene a žo njeprósdnja. Swjask brikettowych fabrikow w Barlinje je teho dla žwojim žobustawam porucził, nětko w symje někotre dny wob tydźeń žwjeczicz dacz. Jeli so krucźischa syma njepschińdże, žo wjele fabrikow do cźežna saczěri. Wulki dźěl brikettow hižom dwě lěcze leži a žo rosdrjebja. Fabriki, kotrež swjaskej njepschiżłuscheja, žwoje briketty nětkole po kóždej žo pschihodżazej płacźisnje pschedawaju a je rucże wot praży wotbywaju, byrnjež jenož małe dobytk měże.

S Běleje Wody. Schkleńczeŕnja „Germanija“ Josefa Schweiga, Hornjołużiska porzlinowa manufaktura Augusta Schweiga & Co., schkleńczeŕnja dr. Marcźina Schweiga a schkleńczeŕnja akzijoweho towarstwa w Běłej Wodże žu žo se žobustutkowanjom Wrótžławskeje diskontoweje banki do akzijoweho towarstwa sjednoczile, kotrež budże žo Schweigez schkleńczeŕnja a porzlinarnja, akzijowe towarstwo w Běłej Wodże mjenowacz. Akzijowy kapital noweho towarstwa 2 milijonje hriwnow wucźinja. — W Běłej Wodże hižom druhe akzijowe towarstwo s mjenom „Sjednoczene łužiske schkleńczeŕnje“ wobsteji. Wone s 3 milijonami kapitala dźěła.

Se Shorjelza. (Khostanska komora.) Dla skschiwdźenja ž.. snistich sastojnikow Delnjowujesdźanskeho sastanischcza bě Wojerowski ławniski žud ryczeŕkubleŕja Luisa Rössinga w Bjerwałdże k 50 hriwnam pjenježneho khostanja abo k jastwu na 10 dnjow saždźił. Rössing bě w jenym wobcźežnym liscze żelesniskemu ministerstwu mjes druhim pisał, so žu żelesnizy sastojnizy po jenym wobcźežowanju, Halleskej żelesniskej direkziji podatym, pschi pschežłyschenju łhali, a so je žo żelesniska direkzija s wobcźežowanjom lěnjoscze sabjeraka. Wobskorżeny bě loni ras w novembrje do Rakez jěł a bě pschikasał, so dyrbja žo telegramy sa nim do Rakez póžłacz. Jeho žłužobnik bě jemu wosjewił, so jedyn sastojnik njeje jedyn telegram, kotryž bě w 10 hodźinach dóschoł, s nóznym cźahom wotpóžłał; tamny sastojnik bě jemu rjekł, so žo w 9 hodźinach žłużba na Delnjowujesdźanskim sastanischczu skónczi. To bě s pschicźinu, so bě Rössing telegram hakle nasajtra dostał. Na to bě žo wón wobcźežował, pschetož wón bě měnił, so budźische žo telegram na kóždy pad wotpóžłacz dyrbjał. Psched powołanskim žudom wón prějesche, so je chzył sastojnikow skschiwdźicz, hdyž je jim porokował, so žu pschi pschežłyschenju łhali. Powołanski žud wobskorżenemu schkitanje § 193 pschizpi a spósna, so žo w žłowach, „sastojnizy žu

łhali", wotmyßlene ſkſchiwdźenje, porok njeczeſtneho cźinjenja ſaſtojnikow, njeje namakał. Wobſkorżeneho teho dla wuwinowachu.

⨯ Wojerowſki ławniſki ßud bě kralowſkeho rěwěrſkeho hajnika M. E. ſ Noweho Khołmza dla ſ ſkſchiwdźenja a wohroženja kralowſkeho hajniſkeho miſchtra ſ G. we Wojerezach a hamtſkeho pſchedſtejicźerja H. k 35 hriwnam pjenjeżneho khoſtanja ſaßudźił, tola jeho wot wobſkórżby wuwinowachu, ſo je ßwojemu ßwakej pſchi paduſchnym houjenju pomozny był a ßo pſcheczźiwo hońtwinſkemu ſakonjej pſcheſchoł. Pſcheczźiwo wuwinjenju w naſtupanju pſcheńdźenja pſcheczźiwo hońtwinſkemu ſakonjej bě ßo ſtatne rěcźniſtwo powołało, mjes tym ſo bě ßo hajniſki miſchtr ſ G. powołał, dokelż bě jemu khoſtanje dla ſkſchiwdźenja pſcheniſke. Po pſcheßłyſchenju mnohich ßwědkow mějeſche ſtatny rěcźnik hajnikoweho ßwaka, monteura G., ſa winowateho paduſchneho hońtwarſtwa. Hajnik E. bě po měnjenju ſtatneho rěcźnika ßwojemu ßwakej pſchi paduſchnym hońtwarſtwje na to waſchnje pomozny był, ſo bě jemu ßwoju tſělbu pſchewoſtajił. Wón ſa ßwaka 150 hriwnow pjenjeżneho khoſtanja a ſa hajnika 1 měßaz jaſtwa namjetowaſche. Ssud monteura G. dla pſchеſtupjenja hońtwinſkeho ſakonja k 30 hriwnam abo k jaſtwu na 6 dnjow a hajnika E. ſkſchiwdźenja dla k 50 hriwnam pjenjeżneho khoſtanja abo k jaſtwu na 10 dnjow ſaßudźi. Wot wobſkórżby pomhanja pſchi paduſchnym hońtwarſtwje hajnika wuwinowachu.

Přilopk.

* (Wobhnadźenje.) Kral Bjedrich Auguſt je mordarja Manna w Mittweidże, kotrehoż je pſchißażny ßud dwójozy k ßmjercźi ſaßudźił, k khoſtarni na cźaß żiwjenja ſaßudźił.

* W Rychnowje (Reichenawje) je nahladny wobydleŕ ſe ßamomordarſtwom żiwjenje ſkóncził. Je to Wylem Rolle, kiż bě dołhe lěta gmejniſki ſtarſchi a ſaſtupowazy gmejnſti pſchedſtajeny. Po telegramje, kiż je ßem dóſchoł, je ßo we ſpěſchnym cźahu, ſ Barlina do Linza jědźazym, ſatjělił; jeho morweho we wotdźělu namakachu. Se ßwojeho wobydlenja bě ßo wón pſched dwěmaj dnjomaj wotßalił, prajo, ſo chże do Zitawy dojěcź. Schto je tuteho muża, kiż bě we ſbożownym mandźelſtwje żiwy a jara bohaty, do ßmjercźe ſahnało, je dotal njeſnate. Rolla żonu a pjecź dźěcźi ſawoſtaji, dwě hiſchcźe ſchulu wopytujetej.

* W Bejerezach njedźelu wjecźor w ſcheſtej hodźinje ſpodźiwny a żadny wujew w Bożej ſtwórbje kedźbnoſcź na ßo ſcźahny. To bě hwězda (meteor?) ſ dołhej wopuſchu, podobnje każ prut pola kometa, kiż ſ njewurjeknitej ſpěſchnoſcźu dale lecźeſche. Żołty wujew měješche pucź wot krótkeho wjecźora k dołhemu ranju. Żołty podawk ßnadź dźeßacź ſekuedow trajeſche.

* (Rěcźnik ßo ſatſělił.) We Wiesbadenje je ßo rěcźnik a notar Lotz ſatſělił. Staine rěcźniſtwo bě jeho dla wſchelakich pſcheſtupjenjow w ſaſtojnſtwje wobſkorżiło.

* S prochom a mochom je ßo po ſdacźu Hamburgſka maka parna łódź „Palerne" potepiła. 18 muži wobßadki a 5 pucźowarjow je ßo tepiło. Też Bremenſka parna łódź „Manhattam" je ßo ſ mużſtwom a pucźowarjemi bjes ßłěda na jěßbje ſ New-Yorka do Algiera ſhubiła.

* (Paduſchſtwo.) Ssrjedu w nozy ßu ßo paduſchi w Bytomje w Schleſyſkej do pißarnje Balduinſkeje Hěty dobyli. Tam ßu pjenjeżny khamor roſpacźili a 50000 hriwnow kradnyli, kotrež běchu k wupłacźenju mſdy poſtajene.

* (Saßypnjenje nowotwara.) W Budapeſtu je ßo jedyn nowotwar ſaßypnył, pſchi cźimż je ßo 5 dźěłacźerjow ſaraſyło. Dwejo ſtaj ßo franikoj.

* (Ssydom lět khoſtarnje dla krjudowanja wojakow.) Njekniczomny njeſkutk je ßwoju ſapłatu pſched wójnſkim ßudom w Kielu doſtał. Maſchiniſtſkeho mata Wroſchku, kotryż bě jeneho rekruta tak krjudował, ſo bě tón naſajtra wumrjeł, k khoſtarni na 7 lět 1 měßaz, k degradaziji a k wotſtronjenju ſ marinу ſaßudźichu.

* Hornja Wódrjeńza (Oderwitz). Tu ßo pſchi twarjenju noweje kólnje njeſboże ſta. Wichor zyhelowu murju powali, pſchi tym buchu tſjo dźěłacźerjo ſ lohka ranjeni.

* W Lobsdorfu pola Glauchawy wóßomlětny hólcźk ſ tſělbu ßebi hrajkajo do roły hladaſche. Pſchi tym ßo wutjěł wudoby a ſajě jemu do wóczka, wón bě bórſy morwy.

* Pſched ßudom w Lěhnizy (Liegnitz) měješche ßo 17lětny kowarſki wucźomz dla mordarſtwa, cźeżkeho rubjeżniſtwa, njekaſanſtwa a wjazorych paduchſtwow ſamołwicź. Wón bu na 15 lět do jaſtwa wotßudźeny; to je po ſakonju jeho młodoſcźe dla najwjetſche khoſtanje.

* (S ballonoweho korba do morja padnył.) W Gerſthofenje w Bayerſkej bě ßo ßobotu popołdnju jedyn powětrowy ballon Turingiſkeho kluba do powětra puſchcźił. Ballon je njedźelu pſches połnózne morjo leczał a na Orkneyſkich kupach k ſemi pſchijeł. Nad morjom wón khwilu tak niſko leczeſche, ſo mórſke żołmy do korba bijachu. Jena żołma jeneho jěſdneho, direktora Metzgera, ſ korba wutorhny; wón je ßo tepił.

* (Mordarſtwo.) 68lětou rentierku Hoffmannowu w Barlinje ßu w jejnym wobydlenju morwu namakali. Swoblekane cźěło we łożu pod podßleſchcźami ſkhowane leżeſche. Łożo bě rjenje ſ pſchikrywom pſchikryte. Njeſkutk ſ tym na ſjawnoſcź pſchińdźe, ſo dwě cźetzy k Hoffmannowej na wopyt pſchińdźeſchtej a wobydlenje ſamkarjej wotamknyczź dachu. Wó jſtwje revolver namakachu, ſ kotrehoż bě ßo kulka wutſělika. Barlinſka polizija je na ſaßłapjenje mordarja 3000 hriwnow myta wuſtajiła.

* S Liberza (Reichenberga) w Czechach pißaja: Njenadźitu namakanku tu blidarſki miſchtr Rößler ſcźini. Jemu bu ſtara komoda k porjedźenju pſchepodata. Hdyż ju roſebra, namaka w njej dańſku knižku tamniſcheje nalutowarnje; ta ßkuſcheſche wěſtej Altmannowej, kiż nětko jako 73lětna ſtaruſchka ßo mało njeſawjeßeli. Na tu knihu bu lěta 1873 ſto ſchěßnakow ſběhnjenych, ſbytk, 91 ſchěßnakow, pak woſta ſtejo a je ſa 37 lět na 800 krónow pſchibył. Hdyż ßo Rößler na nalutowarni woprascha, hacź je ta kniha hižom ſpadnyła, wotmolwichu jemu, ſo by to hakle ſa tſi lěta było. Altmannowa ſprawnemu namakarjej 50 hriwnow da.

* Najſtarſchi wobkhod w Němſkej je ſawěſcźe w Kölnje; tam je piwarnja a hoſcźenz „Pola jelenja", kiż bu l. 1243 ſakoženy. Bieſe wſcheho pſchetorhnjenja ßo w tejle praſtarej khěżi wot prěnjeho lěta hacź do dźeßniſcheho dnja piwo wari a w hoſcźenzu pſchedawa.

* Wjeſbu pólvera ſ Němſkeje ſady namjeſneho měſta Soßnovicźa mjes Ruſkej a Pruſkej cźah żeleſnizy pſcheję. Pólver roſbuchny. Pohoncź a wojazy, kotſiż wós pſchewodźachu, a też konje buchu morjene.

* (Dźěſcźi ßo ſpaliłej.) W Schönheide w Bayerſkej dźěſcźi jeneho dźěłacźerja, hdyż běſchtej ßo ßamej we wobydlenju woſtajiłej, ſe ſapałkami hrajkaſchtej. Pſchi tym woheń ſaparaſchtej, tak ſo petrolejowa khana roſbuchny. Dźěſcźi ßo pſchi żiwym cźěle ſpaliſchtej.

* (Sſłaba hońtwa.) Na reveru Friedrichſkeho knježeho dwora pola Weigsdorfa bě hońtwa; wóßom tſělzow a dwanacże honjerjow bě ßo ſeſchło a — wunoſchk bě jedyn ſajaz a jedyn bażant.

* Toruń (Thorn). W tudomnej krajinje je w tejle ſymje hižom mnoho młodych cźłowjekow żiwjenje pſchißadźiło. Wóßom hólzow a pjecź holzow je ßo ſatepiło, dokelż běchu ßebi na hiſchcźe cźeńki lód na rěkach a hatach ſwěrili. Mjes nimi ßu tſi dźěcźi, kiż chżychu ßwojim bratram abo ßotram na pomoz khwatacź.

(Khołera na ſchpaniſkej kupje Madeira.) Khołera je ßo po zyłej Madeiraſkej kupje roſcheŕika. Njeroſomny lud je w Miacico lěkarjowu a haptykarjowu khěżu wupuſcźił, ßo do khoſtarnje dobył a jatych ſ njeje puſchcźił. Pſcheczźiwo ſtrowotnym naprawam ßo wobydleŕſtwo wobara a lěkarjow a haptykarjow twinuje, ſo ßu khołeru do Madeiry ſanjeßli.

* (Pſchekſchiwjerjow ſajeli.) W Němſkej banzy běſchtaj bankowaj ſaſtojnikaj Kramſe a Gieſe pſched krótkim 73 500 hriwnow pſchekſchiwiłoj a běſchtaj potom do wukraja cźekłoj. Pſches Jendźelſku a Belgiſku běſchtaj pſched 5 dnjemi do Billa pſchiſchłoj. Wot tam ßwojimaj żonomaj liſty napißoſchtaj a ßwoju adreſſu ſdźělíſchtaj. Na tajke waſchnje Barlinſka polizija jeju pſchebytk ſhoni a telegrafiſzy poliziji w Billu poruczi, pſchekſchiwjerjow ſajecź. Wonaj měješchtaj jenoż hiſchcźe 575 frankow pſchi ßebi.

Wußudźenja.

Khoſtanſka komora. Na rózku Sedanſkeho měſtna a Löhrſkeje dróhi bě ßo lětża 14. julija dźěł nowotwara ſaßypnył. Nowotwarowy wodźeŕ, 39 lět ſtary twarſki miſchtr Kurt Schneider w Budyſchinje, bě pjecźa ſaßypnjenje ſawinował a měješche ßo teho dla pſched ßudom ſamołwicź. Jeho winowachu, ſo je ßo pſcheczźiwo twarſkim prawidłam pſcheſchoł, ſ cźimż je ſa druhich ſtrach naſtał. Twar bě hacź k prěnjemu poſkhodej natwarjeny. Hrjady běchu ßo na njón ſcźahnyłe a dyrbjachu ßo do njeho ſacźahnycź. Na dobo ßo murja, pſchiróżk a pſchimjeſowazy, pſches 3 metry ßo wupinazy wobłuk jeneho wukładneho wokna ſaßypnyſchtej. Na ſboże ßo pſchi tym nichtó njeſrani. Pod wobłukom běchu drje hiſchcźe podwobłuki ſ tſjomi

hrjadami podprjene, tola běchu ſo wone tón ſamy dźeń dopołdnja pſchi njeſenju jeneho twarſkeho ſkhoda pſcheſunyłe. Murjerſki połěr Kubiza bě podpjery ſaſo ſrunał a kliny pod nje ſabił. S tym bě ſo wobłuk wukładneho wokna wuſběhnył a ſo ſlemił. Hdyž potom cźěłlojo hrjady na twar cźahachu, ſu 7 hrjadow na wobłuk wukładneho wokna położili, też njeběchu, kaž budźiſche to nuſne było, hrjadku pod hrjady położili. Twarſki komiſar Schreiber w Budyſchinje jako wězywuſtojny praji, ſo ſo tamne měſtno njeje cźaſa doſć ſakótwizowało, też budźichu ſo hrjady na prěcźnu hrjadu położicź dyrbjałe. Twarſki miſchtr Zimmermann jako wězywuſtojny tehorunja měnjeſche, ſo je ſo wobłuk prjedy ſakótwězowacź dyrbjał. Wobaj połěraj ſtaj wopak cźiniłoj. Murjerſki połěr je dyrbjał lěpje kedźbowacź a cźěłliſki ſwojim ludźom lěpje wukaſacź. Napſchecźo temu wězywuſtojny twarſki komiſar Bulnheim ſ Draždźan praji, ſo Schneidera žana wina njetrjechi. S pſchicźinu ſaſypnjenja je podbicźe klinow pod wobłukowe ſepjery było, ſ tym je ſo wobłuk ſlemił. Cźaſ ſa kótwizowanje njeje hiſchcźe Schneider ſakomdźił. Ssud Schneidera wuwini.

✕ Lěkaŕ dr. med. Rachel bě ſe ſwojeje domjazeje haptyki, kotruž bě w lěcźe 1886 ſ dowolnoſcźu wokrjeſneho lěkarja ſakłożił, w nuſnych padach khorym lěkaŕſtwo dawał. S tym ſo haptykaŕ w Halſchtrowje ſa ſchkodowany wobhladowaſche a ſo pola wyſchnoſcźe teho dla na dr. Rachela wobcźežowaſche. Hamtſke hejtmanſtwo na to dr. Rachelej ſakaſa, ſ jeho domjazeje haptyki dale khorym lěkaŕſtwo dawacź a jemu, hdyž ſo wón tejle ſakaſni njepodcźiſny, khoſtanſki wukaſ wo 20 hriwnach pósła. Dr. Rachel ſebi ſudniſke roſſudźenje žadaſche. Kamjenſki ławniſki ſud jeho wuwini. Statne rěcźniſtwo ſo pſchecźiwo wuſſudej powoła. Khoſtanſki ſud po roſprawje wokrjeſneho lěkarja dr. med. Sauera w Kamjenzu wuwinoważy wuſſud ławniſkeho ſuda powali a dr. Rachela k 20 hriwnam pjenjeźneho khoſtanja ſaſudźi.

Wutrobna próſtwa!

Nowe lěto ſtoji zasy před durjemi. Lěta dołho su so k »Božomu dźěśću« a k »Nowomu lětu« za naš luby »**Serbski Dom**« dary składowałe. Husto je so tak na 600 hriwnow a wjacy nahromadźiło, poſlednje lěto pak bohužel jenož jara mało.

Je skoro, jako by swjaty woheń za naš »**Serbski Dom**« cyle wuhasnył. A tola trjebamy hišće wjele pjenjez, prjedy hač móžemy prajić: „Nětko je Serbski Dom naš.“ Dla powyšenja dańskich pjenjez smy też lětsa, kaž hižom loni, 1000 hr. danje wjacy zapłaćić dyrbjeli dyžli druhe lěta.

Tuž wukuṕmy so lětsa zasy z horliwoſću prjedawšich časow wot wšěch piſnych nowolětnych zbožopřećow z tym, zo šćedry dar wótčinſkeje luboſće woprujemy za naš »**Serbski Dom!**«

Čim wjacy wy za naš krasny dom woprujeće, ćim wjacy wón ponjeſe a ćim lěpje budźemy z wudawanjom dobrych knihow a časopiſow mjez lubymi Serbami hajić móc **křesćansku wěru** a **swěrnu luboſć k wótčinje** a **narodej.**

Tak čini kóždy, kotryž tutón naš »Serbski Dom« podpjera, Bohu spodobny ſkutk.

Wšitke nowolětne dary budźemy w „Katholskim Pósle“, w „Serbskich Nowinach“ a we „Łužicy“ kwitować.

Tuž woprujmy kóždy po ſwojich mocach a ze šćedrej ruku „Bohu k česći a Serbam k wužitku!“

W Budyšinje, 8. decembra 1910.

Faraŕ **Jan Křižan,** předsyda M. S.
Faraŕ **Mikławš Žur,** ſekretaŕ M. S.
Prof. dr. **Arnošt Muka,** redaktor Čas. M. S.
Juſt. rad. **Michał Cyž,** zarjadnik M. S.

Dary njech ſo na k. juſticneho radźićela M. Cyža w Serbſkim Domje w Budyšinje póſćelu abo w Smolerjec knihićišćerni wotedadźa.

MAGGlowe korjenjenje

dyrbjało w kóždym hoſpodaŕſtwje być. Stajnje na ſkładze pola **Ginzela a Ritſchera** (měješćel Aug. Ritſcher) na wulkej bratrowſkej haſy.

Wupſchedawanje

wſchěch tworow dla doſpołneho **roſpuſchćenja pſchedawaŕuje,** jako:

kožanych, papjerjanych, galantrijowych, wumělſkich a kožanych tworow

kaž też jednorych a najwoſebniſchich

ſerbſkich a němſkich

ſpěwaŕſkich

po wjele **poniženych płaćiſnach.** Teho dla ſkładnoſcź k **tunjemu hodownemu kupowanju.**

Jana Nowakowi herbjo
w Budyſchinje
na ſuntskownej lawſkej haſy 8.

Wot 10. dez. wſchě twory hiſchcźe wo 25% tuńſche kaž hacź dotal.

Konditornja a khofejownja
R. Lehmanna (prjedy Nauki)
na ſerbſkej haſy cźiſło 8

porucźa ſwoje měſtnoſcźe dobrocźiwemu wopytowanju.

Pſchihódny pſchebytk!

Najlěpſche napitki. ff. konditorſke twory.
torty, tykanzy, baby atd.

jako dary ſ kóždym žadanym napiſmom ſa kóždu ſkładnoſcź ſo hodźazym.

Schokolady. — Mjedowe tykanzy.

Wumĕrjenſke dźěła wſcheje druźiny pſchebjerjetaj ::
Rentsch & Schöne
pod pſchiſahu wſataj geometraj,
na rózku ſeminarſkej haſy 13, I a Hoſchiz haſy.
Telefon 682.

We wudawaŕni Serbskich Nowin je ſa 25 pj. doſtacź:

Pſchedźenak.

Protyka ſa Sserbow
na lěto
1911.

Drjewowa awkzija.

Ssrjedu 21. dezembra dopołdnja wot **10** hodźin ma ſo něhdźe **100 loſow twarſkeho drjewa,** mjes nimi też wjele **klozow,** na **Liſchohorjanſkich** leżomnoſcźach pola Njeſwacźidła na pſcheſadźowanje pſchedawacź.

Wobſtedźer.

Sloty law

hosćenz a reſtaurant

jo ßo ſchtwórtk 15. dezembra wotewrił.

Pſchijomny pſchebytk ſa ßwójby. **Derje ventilowane měſtnoſćze.**

Woßebita porjedźerńja „Mathäſerſkeje piwarńje“ w Mnichowje.

Winowa korčzma po Bremenſkej radnej pinzy.

Wo dobroćiwe podpjeranje ßwojeho noweho pſchedewſacźa najpodwolniſcho proßy

Edmund Hopf.

Kedźbu!

Hdźe III. dźeń hodow póndźemy? Wšitcy do **Małeho Wjelkowa.** **Na prěni hodowny swjedźeń serbskeje studowaceje młodźiny.** Budźe tam krasna zabawa. — Započatk wječor z dypkom 6 hodź. w Löhnertec hoſćencu.

Před tym je w 3 hodźinach skhadźowanka serbskeje studowaceje młodźiny -k-

Pädagogiski wotrjad Maćicy Serbskeje

zmėje **ſobotu 17. hodownika** t. l. popołdnju w 5 hodźinach w Serbskim Domje w Budyšinje **posedźenje.**

Porjad: 1. Serbske čitanje w našich ludowych šulach. 2. Referat wo »Spěwnej radoſći«. 3. Namjety.

Wšěch česćenych sobustawow Maćicy Serbskeje, kotřiž chcedźa w tutym wotrjedźe sobudźěłać, kaž też serbskich hoſći přeprošuje najwutrobniſo

kantor **P. Hila**, předsyda.

Sa wulku luboſcź a kedźbliwoſcź pſchi ſkładnoſćźi naju **ſloteho kwaßa,** ſ bliſka a ſdaloka nam wopokaſanu, ſa dary a ſbožopſchecźa, ſ kotrymiž ßmój ßo ſwjeßeliłoj a pſcheßłapiłoj, pſchede wſchěm knjeſej fararjej Kſchižanej a knjeſej kapłanej Vogtej, **najwutrobniſchi dźak** prajimoj.

W Brěſy, 10. dezembra 1910.

J. Probſt a mandźelſka.

Wutrobne zbožopřeća k nowemu lětu wupraja wšěm lubym Serbam a jich přećelam doma a we wukraju z dobom ſo wukupiwši z darom za naš »**Serbski Dom**«:

Faraŕ Domaška w Budeſtecach 4 hr., redaktor Marko Smoleń w Budyšinje 5 hr.

Najwjetſchi wubjerk

klankazych (pópjazych) **woſow,**
klankazych ſportſkich woſow a **dźěćźazych ložow,**
pućźowanſkich korbow,
kwětkazych žlobow, modnych korbowych meblow
ſa ſalon a ballon

w ſradowazych nowoſćach a po najtuniſchich płaćźiſnach pola

Marćzina Richtera,

korbaŕſkeho miſchtra
w Budyſchinje na ßukelnſkej haßy.

Serb. tow. „Lipa“ za Rakecy a wokoln.

zmėje, da-li Bóh, jutře **njedźelu 18. hodownika** pop. z dypkom 4 hodź. w Budichec hoſćencu swoje měsačne posedźenje.

Knjez předsyda je přednošk dobroćiwje přilubił.

Wšě lube sobustawy a hoſći w bohatej ličbje wočakuje

předsydstwo.

Jutrnica,

serb. tow. za Njeswačidło a wokolnoſć,

ma druhi swj. dźeń hodow, **27. hodownika,** pop. 1/2 4 hodź. w Njeswačidle **zhromadźiznu.**

Přednošk ma knjez pjekaŕski miſtr Bartko.

Wutrobnje wšěch sobustawow a lubych hoſći přeprošuje

předsyda.

Přiſp.: Třeći swj. dźeń njehodźi ſo zhromadź. dla skhadźowanki ſtudentow w Małym Wjelkowje.

Kuchaŕki, ſtwinſke a ßkužobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy k ßwinjom, wotročkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłaćeŕſke ßwójby pyta hnydom abo poſdźiſcho pſchiſtajeŕka **Görlichowa** na ßukelnſkej haßy 1 na rózku žitnych wikow w cźrijowni knjeſa Heinr. Mohra.

Stare ſnamki, kuverty, kharty, knihi, loßy, liſćiny, ſakſke a pruſke pißma kupuje po hódnych płaćźiſnach **H. Hundrak** w Budyſchinje na Jägerſtr. 27 po 2 ſchod.

Sa dźěłaćerjow!

Khěža ſe ſahrodu a kruchom pola, pſched 3 lětami natwarjena, wo wßy blisko żeleſnizy leżaza, wot Budyſchina 2 1/2 hodźiny, wot Margareczineje Hěty 1 1/2 hodźiny, wot Suborniczki 1 hodźinu ſdalena, je ſa płaćźiſnu niże wopalneje kaßy na pſchedań.

Na kupjenje ſmyßleni, kotſiž móža ſ najmjeńſcha 600 hriwnow napłaćźicź, chzyli ßwoje mjeno (póſtſka kharta doßaha), redakziji Serb. Nowin woſjewicź.

Runarez khěža w Hlinje cźo. 38 na 1000 hriwnow takſérowana, ma ßo 21. januara 1911 dopoldnja w 10 hodź. na ßudniſtwje w Budyſchinje na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

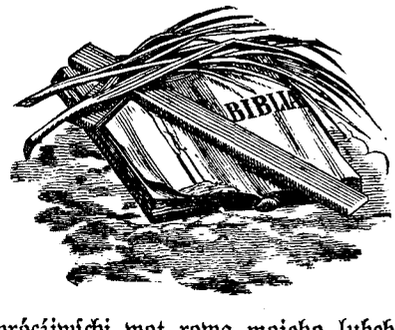

Sſo wróćźiwſchi wot rowa mojeho lubeho mandźelſkeho, naſcheho wutrobnje dobreho nana, pſchichodneho nana, dźěda a bratra

Jana Wehſera,

wuprajimy **najwutrobniſchi dźak** wſchitkim, kotſiž ßu jeho w ßmjercźi cźeſćźili a naſche ſrudne wutroby troſchtowali. Woßebje ßo dźakujemy knjeſej fararjej Mrósakej ſa wopytowanje lubeho ſemrjeteho w jeho khoroſćźi, kaž ſa hnujaze troſchtapołne ßłowa pſchi pohrjebje. Wutrobny dźak prajimy pak też pſcheczelam a ßußodam ſa wſchu nam w bohatej měrje wopokaſanu luboſcź a pomoz.

W Hrodźiſchczu a Rakojdach, 12. dez. 1910.

Hłubokoſrudźeni ſawoſtajeni.

(K temu cźißku ſchtyri pſchiłohi.)

Prěnja pschiloha k czišku 51 Serbskich Nowin.

Sobotu 17. dezembra 1910.

Placzišny rěsneho slotu na Draždžanskich slótnych wikach

12. dezembra 1910.

Placzišny po zentnarach w hriwnach.

Slótne druziny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha hr.		Rěsna waha hr.	
Woły:				
1. poknomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacz do 6 lět	45	48	83	86
awstriske	48	52	86	97
2. mlode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	40	44	77	82
3. ßrěnjo pizowane mlode, derje pizowane starsche	35	39	72	76
4. ßnadnje pizowane kózdeje staroby	30	34	64	71
Jałojzy a kruwy:				
1. poknomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	43	46	75	78
2. poknomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacz do 7 lět	39	42	71	74
3. starsche, wukormjene kruwy a ßnadnje wuwite mlódsche kruwy a jałojzy	35	38	66	70
4. ßrěnjo pißowane kruwy a jałojzy	29	34	59	65
5. ßnadnje pizowane kruwy a jałojzy	25	28	54	59
Byki:				
1. poknomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	45	48	77	81
2. ßrěnjo pizowane, mlódsche a derje pizowane starsche	40	44	71	76
3. ßnadnje pizowane	35	39	66	70
Cželata:				
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	54	57	84	87
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	49	53	79	83
3. ßnadnje wuwite wot zyza	44	48	74	78
Swinje:				
1. poknomjaßne lěpschich raßow a jich skschiženjow w starobje hacz do $1\frac{1}{4}$ léta	51	53	67	69
2. mjaßne	48	50	64	66
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	45	47	61	63

Placzišna žitow a produktow.

Žitowy bowos w Budyschinje:		W Budyschinje 10. dez. 1910 wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np.	W Lubiju. 15 dez. 1910 wot hr	wot np.	hacz hr.	hacz np.
Pschenża	běła	—	—	—	—	9	50	9	75
"	žołta	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa		9	12	9	25	9	—	9	20
Rožka		—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa		7	05	7	20	7	—	7	15
Jeczmjeń	50 kilogr.	7	50	8	75	7	50	8	60
Wowß,		7	50	8	—	7	20	7	50
Hróch		12	50	13	50	12	50	13	—
Woka		—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły		15	—	16	50	16	—	17	—
Hejduschka		15	50	16	50	19	—	20	—
Běrny		2	40	2	80	2	30	2	70
Butra 1 kilogr.		2	70	2	80	2	50	2	70
Pschenična muka 50 "		10	20	19	50	15	—	19	—
Rżana muka 50 "		8	75	12	—	10	—	12	—
Ssyno 50 "		2	80	3	20	2	50	3	—
Ssłoma 100 "		4	50	4	80	3	65	4	30
Proßata 440 schtuk, schtuka		13		26					—
Pschenične wotruby	50 kilogr.			5	50	5	60	5	90
Rżane wotruby				5	40	5	70	6	—
Pschenični gris				6	—				
Rżany gris		—		6	40		—		—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot — hr. — np. hacz — hr. — np., pschenża (žołta) wot 9 hr. 25 np. hacz 9 hr. 50 np., rožka wot 7 hr. — np. hacz 7 hr. 25 np., jeczmjeń wot 8 — np. hacz 8 hr. 75 np., wowß wot 7 hr. 70 np. hacz 8 hr. — np.

W Budyschinje placzesche: korz pschenży (běła) po 170 puntach — hr. — np., hacz — hr. — np., žołta — hr. — np. hacz — hr. — np., nowa: 15 hr 50 np. hacz 15 np. 73 np., korz rožki po 160 puntach — hr. — np. hacz — hr. — np. nowa: 11 hr. 28 np. hacz 11 hr. 52 np., korz jeczmjenja po 140 puntach: 10 hr. 05 np. hacz 12 hr. 25 np.

Wiczne placzišny w Kamjenzu.

15. dez. 1910.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. — np. hacz 7 hr. 20 np., pschenża wot 9 hr. — np. hacz 9 hr. 25 np., jeczmjeń wot 7 hr. 20 np, hacz 8 hr. 40 np., wowß wot 7 hr. 30 np., hacz 7 hr. 80 np., jahły wot 6 hr. — np. hacz 17 hr. — np., hróch 17 hr. 50 np., ßyno (stare) 3 hr. — np. (nowe) 3 hr. — np., běrny 2 hr. 70 np., ßłoma (100 kilogr.) 4 hr. 75 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 50 np. hacz 2 hr. 70 np., jeja (mandl) 1 hr. 50 np.

Wjedro w Londonje 16. dezembra: Mile, njowobstajne.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michałskej zyrkwi** smeje 4. njedželu adventa rano w 7 hodžinach duchowny Tischer ßerbsku spowjednu rěcz, $\frac{1}{2}$9 hodžin farat Rěda ßerbske a w 10 hodžinach němske předowanje. — Tydženske sastojnske dźěła smeje duchowny Tischer.

Wěrowani:

S **druhich wozadow:** Bjedrich August Fiedler, skałar we Wjelkowach, s Hilžu Antoniju Gnaukez tam.

Křćeni:

W **Michałskej zyrkwi:** Marczin Richard, Jana Pawoła Schustera, fabrikarja we Wurizach, ß. — Emma Augusta, Khorle Emila Schczěpanka, słotarja w Delnjej Kinje, dź. — Frida Martha, Ernsta Hermanna Pětschki, pohonczja w Ratarjezach, dź. — Frida, Hermanna Mětracha, fabrikarja na Zidowje, dź.

S **druhich wozadow:** Hana Martha, Khorle Hendricha Neumanna, wyschscheho schwajzarja we Warnoczizach, dź — Herta Lejna, Maxa Otty Marschnera, žiwnosćz. najenka w Kußatni, dź — Klara Frieda, Bohuwěra Maxa Gruhla, kublerja w Hnaschezach, dź. — Linna Luisa, Augusta Pawoła Lehmanna, wikowarja w Rakezach, dź. — Rudolf Khorla, Khorle Augusta Němza, mlynskeho najenka w Koblizach, ß. — Pawoł Hermann Běrk, njemandź. ß. we Wyßokej. — Emma Ella Lehmannez, njemandź. dź. we Wulkej Dubrawje. — Wylemina Hana, Ferdinanda Hermanna Schupana, lokomotiv. wjednika w Kamjenjej, dź. — Elsa Hilžbjeta, Khorle Hermanna Arnolda, tepjerja w Pßowjach, dź. — Max, Ernsta Bohuwěra Trumplera, khěžerja a dźěłaczerja we Wuježku, ß. — Ida Elsa, njem. dź. w Něczinje. — Gertrud Elisabeth, Abrahama Zumkehra, wyschscheho schwajzarja we Lusy, dź. — Richard, Khorle Augusta Wodnera, žiwnosczerja w Holeschowskej Dubrawzy, ß. — Ernst Ota, Jana Augusta Leunerta, murjerja w Njeßwaczidle, ß. — Khorla August, Jurja Ernsta Hawscha, žiwnosczerja w Nowej Wßy polu Njeßwaczidła, ß. — Martha Elfrieda, Jana Ernsta Kokle, želesnikeho dźěłaczerja w Njeßwaczidle, dź. — Hana Martha, Ernsta Piczule, khěžkarja we Lusy, dź. — Waltat Erich, Handrija Michałka, pohonczja w Bóschizach, ß. — Alma Elsa, Hendricha Otty Schuberta, khěžerja we Lusy, dz. — Ernst, Ernsta Pawoła, žiwnosczerja w Sarečzu, ß. — Ernst Hendrich, Hendricha Fallanta, dźěłaczerja w Njeßwaczidle, ß.

Zemrjeli:

W **Michałskej wozadze:** 9. dezembra: Ludwig Emil Schöna, zyhelnik s Großröhrsdorfa, we wokrjeßnej hojenni na Zidowje: 66 l. 3 m. 26 d. — 14. Marja Ssymankez, njebo Jana Schmarandera, kowarja w Kamjenej, sawostajena wudowa na Zidowje, 81 l. 7 m. 23 d. — Hana Marja Jakubez, Jana Pawoła Schkleńczerja, kublerja w Sreschinje, mandželska, 43 l. 7 m. 25 d. — Richard Kurt, Alwina Maxa Rausendorfa, žiwnosczerja w Mak. Wjelkowje, dwójniski ß., 6 m 1 dź.

S **druhich wozadow:** Selma Hana Schmidtez, fabrikska dźěłaczeka w Hnaschezach, 22 l. 1 m. 15 dn. — Max Sauer w Nowej Wßy pola Njeßwaczidła, 18 l. 2 m. 9 dn. — Marja Martha Schubertez w Njeßwaczidle, 1 l. 1 m. 7 dn. — Hermann Zetsch w Njeßwaczidle, 5 m. 19 dn. — Pawoł Ernst, Gnstava Röntscha, žiwnosczerja w Pomorzach, 4 l. 10 m. — Jan Ernst Lukasch, wobßedžer młyna w Kolwasy, 46 l. 24 dn. — Ernst Gustav, Jana Augusta Freunda, khěžerja a dźěłaczerja we Wuježku, 2 l. 11 m. — Handrij Zawnik, bywschi gmejnski pschedstejiczer a wjeßny ßudnik w Lichanju, 77 l. 5 m. 6 dn.

Zyrkwinske powjesče s Hodžija.

4. njedželu adventa smeje rano $\frac{1}{2}$8 hodžin farat Kschižan ßerbsku spowjednu wuczbu, $\frac{1}{2}$9 hodžin duchowny Voigt ßerbske a w 10 hodžinach němske předowanje.

Zyrkwinske powjesče s Budestez.

4. njedželu adventa smeje rano w 8 hodžinach farat Domaschka ßerbsku spowjedź, duchowny Bójž dopoldnja w 9 hodžinach ßerbske a $\frac{1}{2}$11 hodžin němske předowanje. — W Božich słužbach ßo sapokasanje zyrkwinskich prjódkstejiczerjow stanje.

Woprawdźite Polczniczanske

póprjanzy

firmy **Oswalda Köhlera**

(stara póprjanzarnja)

w starosnatej hódnosczi jenož czerstwu tworu porucza

Marja Kschižankowa

na ßukelnskej haßy

w prjedawschej Kästnerez meblowej pschedawarni.

Shorjelska pschedawarnja.

Pola **Jana Schaafa**

w Budyschinje, na bohatej haßy 29, pschi bohatej wězi,

kupujecze s najwjetschim dobytkom.

Spanske pschikrywy
běke a pißane.

Auto=mězy.

Pótniki.

Rukawate lazy.

Kožuchi a tykacze
(muffy) na wubjerk.

Dźělba
dźěczazych jupkow.

Dźělba **Paßow.**

Dźělba
barchentowych koschlow.

Dźělba
žonjazych koschlow
s wuschiwanjom.

Mužaze koschle
s barchenta pißane.

Normalne koschle.

Normalne kholowy.

Rukajzy.

Dźěczaze khapiczki
s lodojteje kože
po modze schtrykowane.

Suavske jaki.

Turbanske banty.

Schantka
s pißanej kromu,
běke s elegantnej pscheschiwanej kromu.

Dźělba
sokow.

Dźělba
žonjazych schtrympow.

Blidowe pschikrywy.

Schenillowe khapy.

Balske schawle.

Kožane toschki.

Schórzuchi,
reformske schórzuchi,
dźěczaze schórzuchi,
hospodarske schórzuchi.

Spódnje taille.

Žonjaze spódnje kholowy,

Knefle, lazki, zanki, schnóry
a wschitko schtož so we
schwalczistwje
trjeba.

M. Gottwald

płatowe a bawlmjane tworby

w Budyschinje pschi mjaßowym torhoschczu 11

porucza swój bohaty sklad

zychow,
wupjerkow,
kožowych plachtow,
kožowych pschikrywow,
trjenjow,
wutrěwansk. rubischczow,
blidowych rubow,
schantkow,
koschlazeho sukna,
hospodarsk. schórzuchow.

Pychu

na božodźěsczowy schtom, swěczki
na božodźěsczowy schtom, mydło
do hospodarstwa a k myczu

tunjo pola

Arthura Grubanna

pschi drjewowych wikach.

Moje wulke

hodowne předawanje

je so sapoczało.

Wulki wubjerk

schtrympow, sokow, rukajzow,

hońtwarskich lazow, schtaltow, pschedeschcznikow

a pscheßlónczńikow,

schatow, pjelschczowych boow, krawatow,

skladnoßtna kup spódnich ßuknjow a barchentowych schatow.

Najtuńsche placźisny. 4% rabatta.

Walter Noebel na bohatej haßy.

Hodowne placźisny.

Zyle woßebje tunjo!

Jara witane

hodowne dary

ßa mużskich.

Soki, rukawate lazy, spóduje kholowy.

Mużaze paletoty
9.60 14.— 24.— mk.

Koßmikate jupy
4.90 6.— 8.— 11.— 13.— mk.

Hólczaze jupy
2.90 3.50 5.— 7.— mk.

Hólczaze paletoty
4.90 6.— 7.— 9.— mk.

Najmodnische ulstery
13.— 16.— 18.— 24.— mk.,

Fantaßijowe lazy
2.90— 5.— 7.— 8.— mk.

Kholowy
2.— 4.— 6.— 8.— mk.

Peleriny
7.— 9.— 11.— 14.— mk.

Nichtó njedyrbjał nimo mojeje pschedawańje hicź, khiba so by ßebi w mojim woßebitym pschedawanju ßwoju hodownu potrjebu nakupił.

Hugo Pachaly

psched schulerskimi wrotami 1.

— Telefon 506. —

Mużaze dybßacźne czaßniki, harmoniki, zithery grammofony, czaßnik. rjeczaßy, regulatory.

Max Schückel

w Budyschinje na bohatej haßy

ßwój wulki ßklad jenoż hodneho

wobuća

po wschelakich placźisnach porucza.

Najßprawnische poßkuzenje ßo pschilubja.

We wulkim wubjerku

kuski

na bożodźeßczowy schtom,

jako:

hodowne dary:

taflowu schokoladu, marzipanowe węzy, bonbonniery, kakao, czaj, póprjanzy, konfekty, biśquity a bonbony

porucza

fabrika zokrowych tworow

Ernsta Grafa

12 na ßukelnßkej haßy 12.

E. A. Wetzke w Budyšinje

měječel: **Fritz Richter**

prěni a najstarschi wobkhod w Budyschinje

1849 saloženy * 17 na bohatej haßy 17 * telefon 144

porucza ßwój **wulki wubjerk** po tunich placžisnach

fotografijowe albumy a nastawki, albumy sa póstske kharty,

fotografijowe wobluki,
ßwójbne wobluki,
diasanije,
domjaze žohnowanje,
schpruchi na sčénn,

figury a busty,
žohnowazeho Khrystußa,
kschiže, konsole,
majolikowe twory,
nippy,

debjeńki wscheje druzinny,
wjechliczki
sa bal a rejwansku hodzinu,
listne kassetty,
pychu na božodźěsčzowy schtom.

Dźiwna nowosčz: **Santa-Lucia-terrakotty.**

lampowe pschikrywy, * * sčéńske schkity,

pychu na božodźěsčzowy schtom.

Metallowe a nicklowe twory:

Palmowe stejaki,
pschedeschčeznikowe stejaki,
niklowe blidka,
kurjeńske blidka,
blidowe nastawki,
vasy, schklě,
ßwěčzniki,

khojejowe, piwowe,
likeurowe a čajowe servižy,
bowle, piwowe karanczki,
pißadła,
listowe wobčežaki,
listowe wahi,
patentowane pijaki,

Kožane twory:

Portmoneje,
zigarowe etwije,
listne tosche,
toschki sa visitne khartki,
pißanske mapy,
dokumentowe mapy,
notowe mapy atd.

Pißanißu potrjebu, hodowne a nowolětne na kharty na hobrili wubjerk.

Spěwarske ßerbske a němske, **warjeńske knihi,** pěßeńske a wobrasate knizki, albumy sa listne snamki. ::

Jako **dar k Božemu dźěsču** ßu we wudawarni Serb. Nowin dostacz knizki **s pißanymi wobrasami** a se ßerbskimi schtučžkami

1. sa starsche dźěczi:

Schescherjaczk a schescherjawka

2. sa mjeńsche dźěczi:

Wobrasky sa pěkne dźěczi.
Pěknych dźěczi wjeßele.

Najlěpschu

butru

k pječženju

porucza

Otto Sachse

na bohatej haßy.

Ltebsch,
ßudniski aktuar św. ßluzby
pschi nowych hrjebjach 5
pißarnja sa kupowanske, hypothekske, dismembrazijske, testamentske a sawostajeństwowe wězy atd.
Rěczi ßerbski.
— Telefon czißlo 177. —
Pscheßadžowanje ležomnosczow.

Proschu ßebi wupołožki w mojich wulkadnych wokach wobhladacz.

F. N. Bläsche

roseßlarnja ßukna

w Budyschinje pschi mjaßowym torhoschczu 3

porucza jako

praktiske hodowne dary

wyßokomodne tkaniny

k wobleczenjam, paletotam a kholowam,

tunje a najlěpsche wudžělki.

Pódla teho poručam wulku džělbu woprawdže hódnych

nasadstajenych tworow ßměschnje tunjo.

Nimo měry wulki wubjerk

fantasijowych lazow

ßwětkych a czémnych.

Žonjaze ßukno,

czorne

a druhich najnowschich barbow.

Proschu ßebi wupołožki w mojich wulkadnych wokach wobhladacz.

Jako pschihódne hodowne dary

poručam:

niklowe, koprowe a moßaſne twory,
alfenidowe twory (naſtawki, bowle, ſchklě atd.),
žonjaze toſche, portmoneje,

figury

w rjanym wulkim wubjerku,

niklowe a drjewjane blida, ſtolpy, debjenkowe a ſchwadliſke kaſcheźiki, fotograſijowe albumy, fotograſijowe wobluki atd.

a proſchu wo dobroćiwe wopytanje mojeje bohateje wuſtajeńzy.

Gustav Thunig

Telefon 648. **na ſnutskownej lawſkej haßy 6.** Telefon 648.

Woprawne Połčniſke

póprjanzy

poruča
Richard Köhler
jenož na **Hoſchiz haßy 18.**
Minna Hahnowa
měješčel **Jurij Hahn.**

Sserbſke a němſke

ſpěwařſke

ſa njewjeſty,

jara kraßnje ſwjaſane a ſe wſchelakim wudebjenjom wupyſchene,
w čelazej koži hižo po **6** hr. **50** np.,
najjednoriſche = = **2** = — np.
ßu dostač **we wudawatni Serbskich Nowinow.**

Wobkedźbujće, proſchu, moje njeßměrnje tunje

hodowne płaćiſny

ſa
žonjaze a dźěćźaze ſchkórnje,
jenož najlěpſche druźiny w najwjetſchim wubjerku,

filzowe ſtupnje a tofle a gumijowe ſtupnje

po wurjadnje tunich płaćiſnach.

Shorjelſka črijowa pſchedawarnja

w Budyſchinje,
na bohatej haßy 7. Telefon 467.

Optiſke a mechaniſke twory

Clemens Jäckel

mějeczel Gustav Kloeppel

optikus a mechanikus

na ſeminarſkej haßy 5.

Phönixowe, Grützнerowe, Viktora- a

PFAFFowe **ſchijaze maſchiny**

ſa domłzu potrjebu a rjemješło.

Dokładne roswuczenje w ſchiczu a wuſchiwanju.

Ssamßna wuprjedžerńja.

Clemens Jäckel

mějeczel Guſtav Kloeppel.

W Budyſchinje

Telefon 435. na ſeminarſkej haßy 5. Telefon 435.

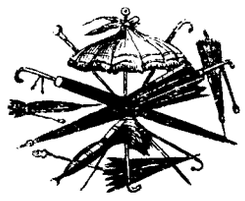

K hodam

poručam **wulki wubjerk**

pſche-

deſchčznikow,

wukhodžowanſkich kijow,

tobakowych trubkow

po ſnatych tunich płačišnach.

Ed. Schulze naſl.

(A. Rudert)

pódla hoſczenza winoweje liče,

w Budyſchinje na bohatej haßy 26.

Rukawate lazy

walkowane a ſchtrykowane

ſchtrympy

a

rukajzy,

džečzaze wobleczenja

porucža

Otto Osswald

na kamjeńtnej haßy 7.

Najwjetſchi wubjerk kraßnych

hodownych darow

po wſchěch płačišnach.

Woßebje:

pjelnjene kartony,

Lübeckſke marzipanowe torty,

Königsbergſke wutroby,

marzipanowe jědže

= **plody,**

= **warjenja,**

= **pleza,**

= **ßwinje**

atd. atd., kaž tež

woßebne kuſki na božodžeſczowy ſchtom,

a czerſtwe mjedowe tytanczki

porucža

W. Müller, konditor,

pſchi póſtſkim naměſcze.

Rozpłanje porjadnje do wſchěch ſtron.

Ia. Hodowne łopjate, w Parizu a Wiedni te ſtarej medajlu wuſtajmjene.

Po tunich płačišnach poručam ßwój derje wuhotowany ſklad **ff. domjazych, kuchińſkich a hoſpodarſkich wězow, lakowanych a njelakowanych, blachowych lampow, latatnjow, zylindrow a ßužołow, platow, płokanſkich wanjow, bowow, myjnych ſtejakow, zimanſkich maſchinow, kupanſkich wanjow, želeſne pónoje a hornzy, hoſpodarſke wahi, noże, widliczki, łžizy, nožowe korbiki, hoſejowe młyny, hoſejowe khany, hoſejowe a zokrowe tyče, rybowanſke maſchiny, mjaßorubaze maſchiny, mjaßowe mjezki, ſchčežětki, ßerſchczowe mjeczawy, zentrifugowe ſchčežětki** atd.

Moritz Schulz, klampnatſki miſchtr : : : : : pſchi ßerbſkich hrjebjach 10.

— Wuporjedžernja. —

Hodowne předawanje

paczišny hódnych

židžanych tkaninow a žonjazeje drasty

je ßo sapoczało.

Jako woßebitu **składnoſtnu kup** poručam

se **symſkich tkaninow, lečnych tkaninow, blusowych tkaninow:**

Drastne tkaniny jara płaczišny hódne meter 35 pj., **wobleczenje** **2.10**

Drastne tkaniny **noppowe tkaniny** meter 60 pj., **wobleczenje** **3.60**

Drastne tkaniny **ßukno a zibeliny** meter 70 pj., **wobleczenje** **4.20**

Drastne tkaniny **čiſtowołmjane ſchevioty** meter 80 pj., **wobleczenje** **4.80**

Drastne tkaniny **čiſtowołmjane ſchevioty, zibeliny, hładke tkaniny, blusowe flanelle** meter 95 pj., **wobleczenje** **5.70**

Drastne tkaniny **zibeliny, jendželſke tkaniny, lečne tkaniny** meter mk. 1.—, **wobleczenje** **6.—**

Drastne tkaniny **čiſtowołmjane koſtumowe tkaniny, čiſtowołmjane ßmuhate ſchevioty, lečne tkaniny** meter mk. 1.15, **wobleczenje** **6.90**

Drastne tkaniny **čiſtowołmjane diagonale, lečne tkaniny a čiſtowołmjane blusowe flanelle** meter mk. 1.25, **wobleczenje** **7.50**

Drastne tkaniny **čiſtowołmjane ſchevioty, lečne tkaniny, 110 cm ſchěroke, koſtumowe tkaniny** meter mk. 1.35, **wobleczenje** **8.10**

Drastne tkaniny ☛ Pſchihódna ſkładnoſć! ☚ **čiſtowołmjane jenobarbne granity, dwojobarbne ſchevrony, čiſtowołmjane zibeliny, 110 cm ſchěroke koſtumowe tkaniny a čiſtowołmjane blusowe tkaniny** meter mk. 1.40, **wobleczenje** **8.40**

Drastne tkaniny **110 cm ſchěroke čiſtowołmjane koſtumy a drastne tkaniny** meter mk. 1.10, **wobleczenje** **9.60**

Drastne tkaniny **110 cm ſchěroke drastne tkaniny** meter mk. 2.25, **wobleczenje** **10.80**

Drastne tkaniny **110 cm ſchěroke homeſpunes a drastne tkaniny** meter mk. 2.25, **wobleczenje** **13.50**

Drastne tkaniny **130 cm ſchěroke ßukno** prjedy 5.50, nětkole 3.50, **wobleczenje** **21.—**

☛ Sbytki a woblečenja kuſcheje měry: ☚

Wołmjane mouſeliny, meter 90 pj., 80 pj., 70 pj., 60 pj.
Bele płóčliwe tkaniny wſchěch płaczišnow, meter hižo po 35 pj.
Velourſke barchenty, meter hižo po 30 pj.
Koſchlaze barchenty, meter hižo po 35 pj.

Džělba **koſchlazych barchentow** jara płaczišny hódno, meter 55 pj., 45 pj., 35 pj.

Woßebita ſkładnoſtna kup žonjazeje drasty

tak daloko hač ſklad doßaha:

Jendželſke paletoty hižo po mk. 4.80,
čorne žakety a **paletoty** hižo po mk. 3.50,
wječorne kapeſy hižo po mk. 7.—,
hotowe wobleženja jara płaczišny hódno.

Wobleženjowe ßuknje hižo po mk. 2.50,
blusy hižo po mk. 1,40,
ſchórzuchi hižo po mk. —.35,
ßuknjane ſpódnje ßuknje hižo po mk. 1.90.

☛ **Wurjadnje tunja ſkładnoſć ſa hodowne kupowanje.** ☚

Jan Jurij Pahn.

Telefon 429.

Otto Hauffe w Budyšinje

Telefon 429.

porucza jako

hodowne dary

paßy po 10 pj. hacž 25 mk.,
paßowe banty a ſamki,
židžane ſchale hižo po 1 mk. hacž 60 mk.,
ſchlewjery, autoſke ſchawle,
židžane wokoloſchijaze rubiſchka hižo po 30 pj.,
khornarjowe wobarnowaki hižo po 25 pj.,
žonjaze khornarje a **ßekle,**
kožane toſche po 50 pj. hacž 25 mk.,
parlate toſche hižo po 95 pj.,
židžane toſche najnowſchich barbow,
wjechliczki hižo po 50 pj. hacž 30 mk.,
pjerjowe boy po 1 mk. hacž 40 mk.,
pjelſczowe boy po 3 mk. hacž 38 mk.,
balſke rukajzy 40 pj. hacž 9 mk.,
ſymſke rukajzy hižo po 35 pj.,
glaßejowe rukajzy,
kožane rukajzy,
ſchwadliſke kaſchczíki 50 pj. hacž 12 mk.

Dźěczaze mèzy 30 pj. hacž 3 mk.,
žonjaze mèzy 1.40 hacž 10 mk.,
kapotty po 75 pj. hacž 6 mk. 50 pj.,
wolmjane ſchale 30 pj. hacž mk. 5.50,
wolmj. a **ſchenillowe rubiſchcza,**
dźěczaze jeczki 85 pj. hacž 15 mk.,
dźěczaze mantle 8 mk. hacž 16 mk.,
bluſowe wobarnowaki hižo po 2 mk. 20 pj.,
žonjaze jeczki 1 mk. 75 pj. hacž 35 mk.,
golfowe jeczki 6 mk. hacž 35 mk.,
ramjenjowe khornarje 3 hacž 15 mk.,
pótniki po 70 pj. hacž 11 mk.,
garnitury ſa ßanki,
ſchtrykowane lazy 1.75 hacž 10 mk.,
plaidy ſ czíſteje wołmy 2.25 hacž 17 mk.,
ſchtrympy, **ſoki** } wſchěch družinow a płaczíſnow,
gamaſche.

Dźěczaze ſchórzuchi wſchěch wulkoſczow,
ſchórzuſchki 25 pj. hacž 8 mk.,
židžane ſchórzuchi 2.50 hacž 25 mk.,
hoſpodarſke ſchórzuchi hižo po 60 pj.,
reformſke ſchórzuchi 1 hacž 9 mk.,
mužaze ſchórzuchi,
ſpódnje ßuknje 1.50 hacž 30 mk.,
falby ſa ſpódnje ßuknje 1 hacž 18 mk.,
barchentowe ßuknje, běłe a pißane,
— **mužaze wèzy** —
mužaze koſchle hižo po 1.60 mk.,
ſwjerſchne koſchle 3.25 hacž 8 mk.,
khornarje 45 družinow,
krawatty, nowe muſtry,
lazy, běłe, pißane, 2.50 hacž 15 mk.,
ßlè, paßy,
normalne ſchaty,
trikotowe ſchaty, podſchite.

Dźěczaze ſchaty,
žonjaze ſchaty,
žonjaze koſchle, 75 družinow po 90 pj. hacž 9 mk.,
žonjaze khołowy, 30 družinow po 95 pj. hacž 7.50 mk.,
ſpódnje taille 75 pj. hacž 5 mk.,
blidowe ſchaty,
wumělſke pſchikrywy,
kupańſke a **poßleſchczowe ſchaty,**
ložowe płachty, 140/220 cm, ßrjedža tołſche, 3.50 mk.,
trjenja, wobrubjene duz. 3.75 hacž 18 mk.,
wutrěwanſke rubiſchcza, wobrubjene, duz. 1.25 hacž 6.50,
koſchlaze ßukno, linony,
ſchaty po měrje.

Schantka w 1/2 hacž 1 duz.-kaſchczíkach linonowe, 1/2 płatowe, płatowe, batiſtowe, židžane.

Němſke, Parižſke a Brüßelſke ſchtalty wubjernych formow 1 mk. hacž 30 mk.

Barchenty, běłe a pißane, meter 40 pj. hacž 1.50
Barchentowe ložowe płachty a **tkaniny.**

Barchentowe mužaze koſchle hižo po 1 mk. 20 pj.
Barchentowe žonjaze koſchle hižo po 1 mk. 20 pj.

Ložowe płachty ſ waffla, pikeje a tylla.
Pſcheſchiw. pſchikrywy, moſchkow. pſchikrywy.

Wulki wubjerk! **Dobre, płaczíſny hódne družiny!**

Najwjetſcha dokonjanoſcz ſe ſhromadnym kupowanjom 280 detaillowych pſchedawaćnjow.

Prawny bürow Ernsta Kobana
(prjedy J. a E. Kobana)
w Budyschinje
pschi zitnych wikach 4.
— Telefon 675. —
Saradźenje leżomnoscżow a hypothekow, srjadowanje sawostajenstwow, wudźĕłanje kupjow a liscżinow wscheje drużiny, sestajenje wschĕch druhich pißnych dźĕłow. Sehnawanje pjenjeżnych żadankow.
— Rĕczu też serbski. —

Kóslaze koże,
howjase koże,
czelaze koże,
sajecże, kaniklaze,
tkhórjaze, kunjaze,
kocże koże,
wowcże koże
a wowczu wołmu
po najwyschschich płaczisnach kupuje
Heinrich Lange
pschi serbsko-katholskej zyrkwi a pschi zitnych wikach 11

Lamanu schokoladu
po puntowskich pakczikach, też lĕpsche drużiny wopschijazych, hižo po 1 mk. porucża
Moritz Schmidt
pschi mjaßowych jĕdłach 1,
mjes serbskej haßu a Pětrowskej zyrkwje.

Schparazy wolij,
pschihotowany sa-schijaze maschiny a jĕsdne koła wot
H. Möbiusa a ßyna,
fabrika koscżoweho wolija
w Hannoverje,
je dostacż.
we wschĕch lĕpschich pschedawarńjach.

K hodownemu ßwjedżenjej
— woßebje dobytkne —
pótniki — schtrympy — domjaze
ßtupnje — snavske jeczki,
dżĕcżaze wobleczenja — jeczki
khapy — mantlczki
pótniki — schantka
normalne
schaty.

Leopold Posner
w Budyšinje
na bohatej haßy 4.

Schtrykowane lazy — soki — krawaty.
Nowe! Nowe!
Schenillowe khapy.
Paßy — toschki — schtalty.
Žonjaze klobuki
woßebje płaczisny hódno.

Sa hody

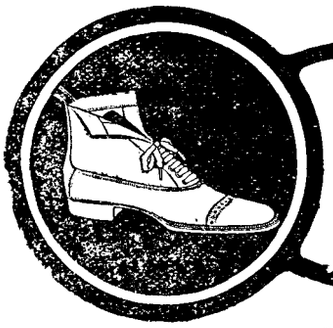

wobucże

sa mużskich, żónske a dźĕczi
s jednorymi a dwójnymi póduschemi, s wolmjanym podschiczom a s podrażowanej pjelsczinu podschite, dospołnje wodu njepschepuschczate w kraßnych faßonach po hódnosczi a wuwjedżenju
kóżdeje płaczisny.

Jĕsdne, honćwarske a poldolhe schkórnje
s howjaseje, woprawdźiteje juchtoweje a danskeje koże.

Honćwarske gamasche
s wodunjepschepuschczateje koßmikateje tkaniny a najlĕpscheje howjaseje koże.

Rejwanske czrije a czrije do towarstwa
s bĕkeje zidskeje koże, woprawneho chevrauża, kamsyczeje, lakowaneje, bronsowaneje, poßlĕbrowaneje a poskoczaneje koże.

Němske, amerikanske a woprawne Peterburgske gumijowe czrije.

Czopło podschite domjaze czrije.

Czrije s wjelbłudowych koßmow.

Wulki wubjerk filzowych stupnjow a toflow.

Driewjanzy s 1, 2 abo 3 spinami abo s czahatym gumijom.
Po mĕrje, każ je suate, wubjernje ßedżaze wobucże sa krótki czaß wudźĕłam.
Wuporjedżenja spĕschnje a płaczisny hódno.

Wobhladajcże ßebi moje wukładne wokna.

Heinrich Mohr w Budyschinje

pschi zitnych wikach. Telefon 384.

Bjes konkurrenzy! Sso ženje wjazy njewróćzaze!

Sa kóždeho šo placži, moje

hodowne pschedawanje

wopytacź. — Hobrske dźělby

wyšokomodnych drastnych tkaninow

šym nakupił a poruczam jako njepschetrjechene tunjo

Drastne tkaniny:	6	metrow	nětkole mk.	**2.40**
Drastne tkaniny:	6	„	„ „	**3.—**
Drastne tkaniny:	6	„	„ „	**3.60**
Drastne tkaniny:	6	„	„ „	**4.20**
Drastne tkaniny:	6	„	„ „	**4.80**
Drastne tkaniny:	6	„	„ „	**5.40**
Drastne tkaniny:	6	„	„ „	**6.—**
Drastne tkaniny:	6	„	„ „	**7.—**
Drastne tkaniny:	6	„	„ „	**7.80**
Drastne tkaniny:	6	„	„ „	**8.40**

Tele dźělby šu husto dwójzy telko hódne.

Wolmjane muššeliny meter po 50—100 np.
Wolmjane blusowe tkaniny meter po 75 np.
Koschlazy barchent meter po 30 np.

Běle ploczliwe tkaniny meter po 30 np.
Bawlmjane muššeliny meter po 30 np.
Velourowe barchenty meter po 30 np.

Dźělba židźanych drastnych tkaninow ša poł placžišny.

Dźělba žonjazeje drasty:

žakety, paletoty, kostumy, wječzorne mantle, blusy ſ wolmy a židy,
schórzuchi kóždeje druziny
nadpadnje po placzišnje ponižene.

Alphons Schauseil.

— Kóždy šmě šebi mój hobrski tworowy sklad wobhladacź, byrnjež njekupił. —
Proschu šebi moje wukladne wokna wobhladacź.

Bjedrich Lieber

mydłarnja

na bohatej haßy 6

poruča w ſnatej hódnoſczi

njekapaze

wóſkowe, ſtearinowe a parafinowe ßwězy,

toilettowe mydła a parfümy

w kartonach po wſchěch płaczišnach.

Pychu na božodźěſczowy ſchtom

w bohatym wubjerku.

Wołmjane a połwołmjane

ſuknjowe tkaniny

w jara wulkim wubjerku po tunich płaczišnach,

velourſke barchenty

rjanych muſtrow k jakam,

kaž tež **wołmjane, połwołmjane, židźane, połžidźane a bawłmjane**

rubiſchcźa

poruča

Emil Wehrle

na jerjowej haßy 7.

Oskar Butter nasl.

Telefon 685. **w Budyſchinje.** Pſchi žitnych wikach 2.

W Budyſchinje najwjetſchi ſklad **worzłowych tworow** jako

blidowych, deßertowych a tranžěrowanſkich nožow, widliczkow a łžizow

po kóždej płaczišnje.

Niklowe a aluminowe wěžy domjaza a kuchińſka nadoba

kaž tež

doſpołne kuchińſke wuhotowanje,

wěžy k darjenju we wulkim wubjerku.

Jeniczke pſchedawanje ſa Budyſchin a wokolnoſcź

Weck owych wrnych apparatow,

ſkalno-emaillowanych warnych ßudobjow.

Swoju pſchedawarnju ßmy khětro powjetſchili a proßymy, ßebi naſch ſklad a wukładne wokna pſcheczelnje wobhladacź.

Pſchi hłownym torhoſchczu 9. **Ernst Jenke** w Budyſchinje Pſchi hłownym torhoſchczu 9.

– hodowne pſchedawanje. –

Wulke ſkładnoſtne dźělby. — Wulke ponižene płaczišnow.

Wobleczenja ſa ſtarobu 3 hač 10 lět ßo pſchihodźaze **Wobleczenja**

po 3.—, 3.50, 4.—, 5.—, 6.— mk. atd.

Schuleŕſke wobleczenja ſa ſtarobu 10 hač do 16 lět ßo hodźaze

po 8.—, 9.—, 10.—, 12.—, 15.— mk. atd.

Mužaze wobleczenja — Mužaze wobleczenja

ſa 15 hač 25 mk. hižo po 15 mk.

Pótniki, pelerinu do deſchcza, jupy, jenotliwe kholowy wſchěch wulkoſczow.

Holčaze wobleczenja ſa kóždu ſtarobu něhdże 200 ſchtuk hač do poł płaczišny. **Holčaze wobleczenja**

Jeczki, žakety, mantle, khornarje, khapy, klobuki, měžy, muffy, boy, ſchaty, krawaty, ſpódnje ßukuje, ſpódnje kholowy, barchentowe koſchle, ſchtrympy, rukajzy atd.

Hobrſki wubjerk **dźěczažych ſchórzuchow, žonjažych ſchórzuchow** a **ſchórzuſchkow, kuchińſkich ſchórzuchow.**

Wuraſnje naſpominam, ſo mam niz jenož we wſchěch wulkoſczach najlěpſche družiny, ale tež najtuńſche družiny we wulkoměſchczańſkim wubjerku, niz pak praſkot.

Pſchi hłownym torhoſchczu 9. **Ernst Jenke** w Budyſchinje. Pſchi hłownym torhoſchczu 9.

Seelenfreund

& Co.

12 pſchi lawſkich hrjebjach 12

ſ nayſchczeża měſchczańſkeho dźiwadła.

Jako hodowne dary

poručamoj ßwój ſnaty najwjetſchi wubjerk

porzlina, ſchkleńczanych tworow, lampow,

emaillowaneho ßudobja, ßudobja ſ lateho želeſa,

domjazu a hoſpodarſku nadobu,

pychu na božodźěſczowy ſchtom

woßebje tunjo.

Krajan na lěto 1911,

protyka ſa katholſkich Serbow,

je po 30 np. doſtacź we wudawarni Serbskich Nowin.

Najwjetscha tajka pschedawarnja w Budyschinje.

A. & W. Neuhahn

Założ. 1891.

4 na ßerbſkej haßy 4 **w Budyschinje** 4 na ßerbſkej haßy 4

Telefon 449. poruczа Telefon 449.

k pschedstejazemu hodownemu ßwjedzenjej ſ wjele nowoſczemi wuhotowanu ſkladownju:

Konjemzy, twjerdzišny.

listnu papjeru, khartowe kaſſety,
fotografiſjowe albumy,
albumy ſa póſtſke kharty,
albumy ſa liſtne ſnamki,
pěßnjowe a ſapißne albumy,
kuchińſke a dnjowe knihi,
porte-treſory,
ſportſke móſchniczki,
móſchniczki a portemoneje,
zigarowe etwije, liſtownje,
dokumentowe toſche,
pißanſke mapy a podlożki,
ruczne puczowanſke toſche,
ruczne toſche ſ kożanym wuſchkom,
ruczne toſche ſ rjeczaſom,
ſchulſke tornistry, holcże mapy,
knihowe noſchaki,
ſchwadliſku potrjebu
ſ plyſcha a kože,
debjeńkowe kaſchcziki,
kaſchcziki ſ plyſcha a kože
ſa rukajzy, krawatty,
manſchetty a khornarje,
muſikaliſowe mapy,
balſke a dźiwadlowe wjechliczki,
wumělſke late wězy,
kwětkowe bowy a hornzy
ſ majoliki,
italſke majoliki,
japanſke twory,
wudebjenſke wjechle,
domjaze żohnowanja,
deſki ſe ſchpruchom
ſ wudebjenym molowanjom,
fotografiſjowe ſtejaki,
zynowe wojaki
wſchěch ludow a brónjowych družinow,
naſtajenſke wězy
w drjewjanych kaſchcžikach,
klankaze (pópjaze) **wězy,**
klanki, wobleczene a njewobleczene,
klankaze meble, klankaze wosy,
drjewjane a kožane konje
k jěſdzenju a kolebanju,
wowzy, kruwy, wóßły, koſy,
pßy, kanikle,
towaríſtwowe a ſaběranſke hrajki,
naczahanſke wězy ſ blacha,
jěſdne figury ſ blacha,
hudźbne inſtrumenty ſa dźěczi,
latarńje magika,
kinematografy,
żeleſnizy ſ gratom a ſchěnami,
żeleſnizy ſ parnym cžerjenjom,
parne maſchiny,
maſchiny, ſ horzym powětrom
ßo cžerjaze,
wojerſke wuhotowanja,
proſzenijowe a kaſprowe
dźiwadła,

Klankaze ſtuły, kuchinje.

Kaſchcziki ſ gratom a liſczowej pilu, drjewo ſa liſczowu pilu, potrjebu ſa liſczown pilu.

Luxuſowe a domjaze meble we wulkotnym wubjerku.

Domjazu a kuchińſku nadobu, ſchkleńczane, porzlinowe a kamjeninowe twory,

deſkowane, rjeblowane a cžežite wosy, ßanje.

Naetherowe reformſke dźěczaze wobrocżne ſtólczki, dźěczaze blidła, ſtólczki, triumfowe ſtólzy,

jenotliwy turnowanſki grat, każ tež doſpolne turnowanſke apparaty,

Pychu na bożodźěſczowy ſchtom.

Schtóž chze žebi **drjewjanzy,**

drjewjane a filzowe stupnje

a tež

kožanc czrije

tunjo nakupicź, njech žo direktnje do

drjewjanzańnje Oty Hebera

na žerbskej haßy 9 wobroczi.

Drjewjanzy a drjewjane stupnje žo saßo póduschuja.

Schtrympy a soki

schtrykowane a walkowane.

Rukawate lazy

ſ najjednoriſchich hacź do najlépſchich družinow.

Rukajzy

podſchite a njepodſchite.

Schenillowe wubiſchcźa.

Normalne ſchaty

wſcheje družiny

kupujecźe najlépje a najtuńſcho pola

Wilhelma Rudolpha

pſchi mjaßowym torhoſchczu 10.

Ssamßna maſchinſka ſchtrykowarnja w domje.

Piſtne khartki cźiſchcźi ſpěſchnje a tunjo **Ssmolerjez knihicźiſchczerńja.**

Czrjewa k dźěłanju kołbaßy, tołſty žuſcheny **połcź** pſchi 5 *M.* po 90 pj., pſchi 10 *M.* po 85 pj., **žuſcheny žwinjazy brjuch** *M.* 85 pj., pſchi 10 *M.* 80 pj., 2. družinu **kołbaßy** 60 a 65 pj., **žwinjaze plezo** tucźne *M.* 100 pj. poručza **O. Pětſchka** na žitnej haßy.

We wudawarńi Serb. Nowin je ſa **40 ny.** dóſtacź knižka:

Worjeſchki.

Pſches dźewjecź ſtow hudanczkow ſ trěbnym kluczom

Sa žwojich wujkow a žwoje czetki

po zyłych Sserbach napytał, wumyßlił, ſeſtajał a do žerbſkeho kraja puſchcził **Jan Radyžerb.**

K hodam poručzam bohaty wubjerk

kuſkow na božodźěſczowy ſchtom,

kaž tež

marzipanowe torty, wutroby a płody,

praſkaze bonbony, naturalne wěžy,

najwoßebniſche bonbonniery

hižo po 50 pj. hacź do najwyſchſchich płaczišnow,

póprjanzowe muže a žony,

woprawdźite Häberleinſke Rünrbergſke žiwjenſke tykanczki a druhe póprjanzy we wulkim wubjerku,

teho runja **božodźěſczowe kolacze** wſchelakich družinow.

Roſeßłanje na wěžy ſpěſchnje a tunjo.

Konditornja F. Staeckela

Telefon 166. **w Budyſchinje,** **na ſeminarſkej dróſy 9.**

Najwjetſchi ſklad

woprawnych a lakowanych

wobydlenſkich wuhotowanjow

kaž tež

jenotliwych meblow

a

pólſtrowanych tworow

p wſa chěch płaczišnach.

Th. A. Wällnitz nasl.

mějeczel: J. Hanekamp

w Budyſchinje

na ßukelnſkej haßy 9,

meblowy dom

ſa njewjeſczinſke wuhotowanja.

Hižo nětkole nakupjene twory žo rad hacź k hodam khowaja.

K hodam

poručzam jako pſchihódne a praktiſke dary

debjaze meble

wſcheje družiny, kaž tež

teppichi, blidowe pſchikrywy, paneele, kontorſke a klawěrſke ſtólczki

atd. atd.

Jěsdny plan želesnizow

placzazy wot 1. oktobra 1910 hacz do 30. haprleje 1911.

Njedzelu a ßwjate dny tez 4. wosowa klaßa jěsdźi.

S Lubija do Radworja.

Wosowa klaßa	2-4	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4	2. 3.
S Lubija	—	8,34	11,56	3,09	5,18	7,44	—	11,15†
Ketliz	—	8,45	12,07	3,20	5,29	7,55	—	11,26†
Radměriz	—	8,54	12,17	3,29	5,38	8,04	—	11,35†
Hluschiny	—	8,59	12,23	3,35	5,44	8,09	—	11,41†
Luwoczíz	—	9,07	12,31	3,43	5,53	8,17	—	11,49†
Maleczíz	—	9,14	12,38	3,50	6,00	8,24	—	11,56†
Wósborka	4,45	9,25	12,54	3,56	6,18	8,30	8,33*	12,02†
Hrodźischcza	4,52	9,33	1,02	—	6,26	—	8,40*	—
Barta	5,15	9,50	1,19	—	6,40	—	8,51*	—
Huczíny	5,27	10,01	1,30	—	6,51	—	9,01*	—
Klukscha	5,38	10,12	1,41	—	7,03	—	9,11*	—
Wulk. Dubrawy	5,51	10,25	1,55	—	7,17	—	9,22*	—
Lutobcza	5,58	10,32	2,01	—	7,24	—	9,29*	—
Radworja fast.	6,04	10,38	2,08	—	7,30	—	9,35*	—
do Radworja dwórn.	6,11	10,45	2,14	—	7,37	—	9,41*	—

* Jěsdźi jenož 16. oktobra, 6. novembra, 26. dezembra, 8. januara, 5. februara, 5. měrza a 17. haprleje.

† Jěsdźi jenož njedźelu a ßwjate dny w oktobrje.

S Radworja do Lubija.

Wosowa klaßa	2-4	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2. 3.
S Radworja dwórn.	—	—	8,25	12,18	—	4,38	—	9,01	—	11,49*
Radworja fast.	—	—	8,32	12,25	—	4,46	—	9,08	—	11,56*
Lutobcza	—	—	8,40	12,32	—	4,55	—	9,14	—	12,02*
Wulk. Dubrawy	—	—	8,49	12,39	—	5,07	—	9,21	—	12,08*
Klukscha	—	—	9,01	12,50	—	5,17	—	9,31	—	12,18*
Huczíny	—	—	9,12	1,00	—	5,29	—	9,41	—	12,28*
Barta	—	—	9,44	1,16	—	5,50	—	9,51	—	12,38*
Hrodźischcza	—	—	9,55	1,27	—	6,01	—	10,02	—	12,48*
Wósborka	—	7,23	10,25	1,39	4,08	6,08	6,30	10,09	10,12†	12,56*
Maleczíz	—	7,30	10,32	1,45	4,15	—	6,37	—	10,19†	—
Luwoczíz	—	7,39	10,39	1,52	4,22	—	6,46	—	10,26†	—
Hluschiny	—	7,47	10,47	2,00	4,30	—	6,54	—	10,34†	—
Radměriz	—	7,53	10,52	2,05	4,36	—	7,01	—	10,39†	—
Ketliz	—	8,06	11,03	2,16	4,48	—	7,14	—	10,50†	—
do Lubija	—	8,18	11,15	2,28	5,00	—	7,26	—	11,02†	—

† Jěsdźi jenož njedźelu a ßwjate dny w oktobrje.

* Jěsdźi jenož w nozy 16./17. oktobra, 6./7. novembra, 26./27. dezembra, 8./9. januara, 5./6. februara, 5./6. měrza a 17./18. haprleje.

S Budyschina do Rakez — Wojerez.

S Budyschina	5,10	7,48	9,13	11,48	2,10	4,05	7,15	8,26	10,45	11,24
Ratarjez	5,17	7,55	9,20	11,55	2,17	4,12	7,22	8,33	10,53	—
Židowa	5,21	8,00	9,24	11,59	2,21	4,16	7,27	8,37	10,58	—
Mal. Wjelkowa	5,29	8,08	9,32	12,07	2,30	4,24	7,35	8,44	11,06	11,39
Radworja	5,40	8,25	9,43	12,18	2,40	4,38	7,46	9,01	11,22	11,49
Khaßowa	5,46		9,49		2,46		7,53		11,26	
Njeßwaczídla	5,55		9,58		2,55		8,04		11,38	
Scheschowa	6,03		10,06		3,03		8,12		11,46	
Rakez	6,12		10,15		3,15		8,25		12,09†	
Komorowa	6,19		10,22		3,22		8,32		12,16†	
Sdźarow	6,26		10,29		3,29		8,39		12,23†	
Hóska	6,33		10,36		3,36		8,46		12,30†	
Kulowa	6,40		10,43		3,43		8,53		12,37†	
Němzow	6,48		10,51		3,51		9,01		12,45†	
do Wojerez	6,54		10,57		3,57		9,07		12,51†	

pěsch. do Lubija 11,15. — pěsch. do Lubija 2,28. — pěsch. do Wósb. 6,08. — pěsch. do Wósb. 10,09. — do Wósborka 12,56. O

† Jěsdźi jenož w nozy poßlednjeho dźěłanskeho dnja w tydźenju.

O Jěsdźi jenož w nozy 16./17. oktobra, 6./7. novembra, 26./27. dezembra, 8./9. januara, 5./6. februara, 5./6. měrza a 17./18. haprleje.

S Wojerez — Rakez do Budyschina.

S Wojerez	†4,10		7,04		10,11		2,31		7,41	
Němzow	†4,17		7,11		10,18		2,38		7,48	
Kulowa	†4,25		7,19		10,26		2,46		7,56	
Hóska	4,32		7,26		10,37		2,53		8,03	
Sdźarow	4,39		7,33		10,44		3,00		8,10	
Komorowa	†4,46		7,40		10,51		3,07		8,17	
Rakez	5,05		7,50		10,59		3,16		8,25	
Scheschowa	5,13		7,57		11,06		3,23		8,33	
Njeßwaczídla	5,23		8,05		11,14		3,31		8,40	
Khaßowa	5,33		8,14		11,22		3,39		8,49	
Radworja	5,44	6,15	8,21	10,51	11,28	2,17	3,46	7,44	8,55	9,42
Mal. Wjelkowa	5,55	6,25	8,31	11,01	11,38	2,28	3,56	7,54	9,05	9,53
Židowa	6,03	6,33	8,38	11,08	11,45	2,36	4,03	8,01	9,12	—
Ratarjez	6,08	6,37	8,43	11,13	11,50	2,40	4,07	8,06	9,17	—
do Budyschina	6,15	6,44	8,50	11,20	11,57	2,47	4,14	8,13	9,24	10,07

4,45 wot Wósborka — 8,34 wot Lubija. — 11,56 wot Lubija. — 5,18 wot Lubija. — O 7,44 wot Lubija

† Jěsdźi jenož kóždy poßledni dźěłanski dźeń w tydźenju.

O Jěsdźi jenož hacz do Wósborka, 16. oktobra, 6. novembra, 26. dezembra, 8. januara, 5. februara, 5. měrza a 17. haprleje tez hacz do Budyschina.

Kamjenz-Halschtrow-Biskopizy.

S Kamjenza	5,50	11,30	2,03	7,02
Halschtrowa	6,17	11,58	2,30	7,36
Do Biskopiz	7,03	12,44	8,21	8,27

Biskopizy-Halschtrow-Kamjenz.

S Biskopiz	7,25	1,40	4,20	9,12
Halschtrowa	8,10	2,28	5,30	10,00
Do Kamjenza	8,34	2,56	6,06	10,25

Paul Giebner

w Budyschinje na bohatej haßy 18,

ſ nutskhodom na theaterſkej haßy,

winowa wulkowikowarńja

porucza ßwoje derje wothladane **wina.**

Pjecz wulkich pinzow.

Wino k poßylnjenju a k ſtrowoſczi.

Wino k ßwjedźenjam atd.

Tym, kotſiž moju winowu pſchedawarńju njeſnaja, k wjedźenju dawam, ſo ßo pola mje tuńſcho kupuje, hacz pſchi direktnym kupowanju ſ Rheina abo ſ Moſele, dokelž wino po waggonach doſtawam a :: :: pucźowanſkich wudawkow nimam. :: ::

Franz Marschner

czaßnikar w Budyschinje

na bohatej haßy 9

ßwój ſklad **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczazow** k dobroczíwemu wobkedźbowanju porucza.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje placźiſny.

Richard Nebel

w Budyschinje na bohatej haßy 13

porucza **k hodownemu ßwjedźenjej** po najtuńſchich placźiſnach

najwjetſchi wubjerk **klobukow, mězow, jupow, mantlow do deſchcza, pellerinow, koßmikatych lazow, kožanych jakow, gamaſchow, ſportſkich koſchlow, trikotažow, ſchtrympow, rukajzow, pótnikow, khornarjow, manſchettow, pſchedkoſchliczkow, ſwjerſchnych koſchlow, piſzanych garniturow, krawattow, ſchantkow, khornarſkich wobarnowakow, plaidow, pucźowanſkich pſchikrywow** (dekow), **pucźowanſkich toſchow, pſchikrywow ſ wjelbludowych koßmow, portmonejowych kneſlow, jehlow, wóſkowaneho plata.** :: ::

Auzaze wězy. Linoleum.

Moja žona ßerbſki rěcźi.

Kedźbu!
Italſke a ſchpaniſke
apfelſiny
duz. po 25, 55, 65 a 75 pj.
Žołte zitrony
dnz. po 55 a 75 pj.
Pſchi wjetſchim wotewſaczu tuńſcho.
Worjechi
najlěpje dorawjene.
Banany
3 ſcht. ſa 25 pj.
Italſke a ſchpaniſke
wino.
Wſchě twory ſo darmo do domu ſczelu.
S poczeſczowanjom
Dante Biankini
na theaterſkej haßy 2 w Budyſchinje.

Lanu muczku
a holbjazu pizu
porucza **Khorla Kahrowe.**
pſchi žitnych wikach.

Kakao
punt po 90 pj.,
pſchi wotewſaczu 10 puntow po 85 pj.
Moritz Schmidt
pſchi mjaßowych jědlach 1,
mjes ſerbſkej haßu a Pětrowſkej zyrkwju.

Hoſczenz w Lětonju
porucza ſwoju ſkładownju
hlinjanych
hornzow
wſcheje druźiny,
hlinjane a blachowe roły
a kolena,
ſchamottowe zyle a połzyhele
ſa khachle a kósky,
kanonſke khachle
wſchěch wulkoſczow,
kruwjaze, ſwinjaze
a proßaze korta,
tſéſchne papy a
drainěrowanſke roły
po fabrikſkich płaczišnach.
Emil Dietrich.

Jako **dar k Bożemu dźeſczu** ſu we wudawarni Serb. Nowin doſtacz knižki
Brunčki
po 1 hr. 20 pj.

Spěwarſke,
ſerbſke a němſke,
jednorje hižo po 2 a 3 hr. a woßebnje do rzelazeje koże ſwjaſane hižo po 6 hacz do 10 hr. ſu na pſchedań
we wudawarni Serb. Nowin.

Wſchě 31. dezembra 1910 a 1. januara 1911 ſapłaczomne
kupony
hižo wot 15. dezembra bjes khoſtow po najwyſchſchim kurßu ſ hotowymi pjenjeſami ſaměnjamy.

Filiala Lubijſkeje banki
w Budyſchinje w ſerbſkim domje.

Rěczi ſerbſki. **Helena ſwud. Jordanowa** Rěczi ſerbſki.
w Budyſchinje na jerjowej haßy 5
porucza ſwój wulki ſkład
ſchtrykowanych rukawatych lazow
ſ najtuniſchich hacz do najwoßebniſchich.
Walkowane ſoki, ſchtrympy a rukajzy
jenoz najlěpſcheje hódnoſcze.
Schtrykowane ſoki a ſchtrympy ſa žony a dźěczi
wubjernje wohrjewaze a jara dźerźaze, dokelž ſo jenoz dobra wołma k nim bjerje.
Normalne koſchle, ſpódnje khołowy
ſa muzſkich, žónſke a dźěczi.
Podſchite ſpódnje taille ſa žónſke.
Chenillowe nahłowjaze rubiſchcza a ſchale
we wulkim wubjerku wſchěch barbow a wulkoſczow, rjenje dźěłane,
po najtuńſcho wobliczenych płaczišnach.

hodownych darow najwjetschi wubjerk :: po tunich placžisnach.

Ručne dźěła, sapožane a hotowe.

Pschikrywowe tkaniny, kongreßowe tkaniny, kartonaže, mužaze lazy.

Nowe: Sněhohwězdna wolna k dźělanu wschěch sportskich wězow.

Sportske jaki, schawle, rodlowarske mězy, rodlowarske pótniki, blusowe lutowaki, gamasche, pjerjowe a pjelsčowe boy.	Spódnje sukinje, schórzuchi, rukajzy, schtrympy, schtatty, spódnje taille, žonjaze a dźěčaze schaty, schantka.	Paßy, schlewjery, wjechlawki, tosche, kruženki, žaboty, žonjaze khornarje a krawaty, balske schawle, auto=schlewjery.

Dźěčaze wobleženja, dźěčaze lazki, pótniki, žonjaze a dźěčaze khapy, bolerojeczki, sa dźěči tykače, boy a mězy.

Mužaze khornarje, mužaze krawaty, mužaze koschle, mužaze kholowy, mužaze lazy, mužaze khornarjowe lutowaki, — soki — sukle.

Helena Cruciusowa

Na žitnej haßy 9. w Budyschinje. Na bohatej haßy 10.

Mama serbska kniha za małche dźěći a za lud:

Jadźija.

Sserbskich dźěći protyčka na lěto 1911.

Wjazy jenoš **20 pl.!** — 64 stron. — Wšitke **50 wobrazow.**

Protyčku dóstanječe pola **Ssmolerjez w Budyschinje.**

Kupujče, Sserbja, a čitajče pilnje!

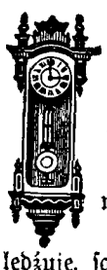

Kóždy, kotryž chce žebi **dobry** a **tuni cžaßnik** kupicź, abo kotryž chce žebi jón **porjedźicź** dacź, njech dźe k cžaßnikarjej

Kurtej Jenčej

na swonk. lawskej haßy 5.

Jenčej pschedawa a poledźuje, sa swoje dźěło sprawnje rukujo. — **Proschu, žebi moje wukładne wokno, s placzisnami wupołožene, wobhladacź.**

Hugo Lehmann

pódla hosčenza winoweje kicze. **na bohatej haßy 22.** pódla hosčenza winoweje kicze.

Najwjetscha woßebita pschedawarnja klobukow a mězow sa muzskich a hólzow wschelakich druzinow a modnych formow.

Składne a židźane klobuki

na wulki wubjerk.

Cžorne proste koßmowe a wolmjane klobuki

najnowschich formow a dobrych druzinow, woßebje płacžisny hódno.

Pißane a cžorne mjehke filzowe klobuki

derje pschistejazych formow wschěch płacžisnow w hobrskim wubjerku.

Mězy sa muzskich a hólzow

kóždeje pomyßlneje formy a barby w hobrskim wubjerku **změschnje tunjo.**

Filzowe schkórnje, filzowe stupnje a tosle

sa muzskich, žónske a dźěcži, snateho najlěpscheho wudźěłka.

Pjelsčowe boy

cžorne a pißane, jara tunjo.

Hugo Lehmann

pódla hosčenza winoweje kicze, **na bohatej haßy 22,** pódla hosčenza winoweje kicze.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 pj a na němskich póstach 90 pj., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 pj. — Kóžde čisło płaći 8 pj

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihičišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni »Serb Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 pj. a so štwórtk hač do 7 hodź. wjećor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 52. Sobotu 24. decembra 1910. Lětnik 69.

Sa hodowny ßwjedźeń.

Pój ßwjata nóz, hdźež lubosćz Boża
W najrjeńšchim ßwětle sjewi ßo!
Hdźež fraduja ßo jeho sboża
Też ßwjeczi Boži jandźelio,
So nam ßo Sbóžnik narodźi,
Kiž duschow cźěmnosćz rosjaßni.

Daj rosßwětlicz ßo, moja duscha,
A njeskomdź tónle hnadny cźaß;
Błyschcź hodowny też tebi ßłuscha,
Kiž ſ Bethlehema wita naß;
Tón sacźerja cźi horja nóz,
Wón snicźi hrěch a ßmjercźe móz.

Hlej, w tymle ßwětle widźisch kraßnosćz,
Kiž Boži raj tam sa naß ma,
Hdyž ßlekli ßmy ßo proch a cźaßnosćz
A cźehnjemy do Salema,
Hdźež wěcźne hody ßwjeczimy
A njewuprajnje sbóžni ßmy.

Duž staraj ßo, so jaßnje ßwěcźi
Sso twoja wěra w kóždy cźaß;
Hlej, jeno prawe Boże dźěcźi
Te pschińdu na njebjeski kwaß.
Chzesch wužicz ßwětło wěcźnosćze,
Dha paruj wscho, schtož cźěmne je.

O Jesu, hodow ßłónzo rjane,
Mi ſe ßwojej ßwěcź mikosćzu,
So ßwjecźu hody žohnowane
A wyschschu radosćz sacźuju;
Njech stajnje dźěcźo ßwětła ßym,
Kiž khodźi w ßwětle hodownym!

K. A. Fiedler.

Sakske knježerstwo a mjaßowa drohota.

Džiwajo na ßwoje ßylne industrialne wobydlerstwo, sakske knježerstwo ßrědki wuważuje, ſ kotrymiž by ßo mjaßowej drohocze wotpomhacź hodźiło. Pod pschedßydstwom statneho ministra hrabje Vitzthuma je ßo sańdźenu ßobotu wuradźenje wotměło, pschi kotrymž ßo 14 rěsnischich mischtrow, Draždźanski a Lipscźanski wyschschi měschcźanosta a drusy wobdźělichu. Hdyž bě wyschschi knježerstwowy radźicźel prof. dr. Roth wschě namjety, kotrež běchu rěsnizy cźinili, rospominał, ßo žiwa debatta rospschedźe wo praschenju, hacź w Němskej skót a mjaßo njedoßahatej. Draždźanski wyschschi měschcźanosta Beutler dopokasa, so woprawdźe mjaßo njedoßaha, a so dyrbi knježerstwo rasne kroczele cźinicź, so by ßo nusa ſ najmjeńscha pomjeńschika. Pschipósnacź ßo dyrbi, so je nětkole dosć kormych ßwini, tola howjadow k rěsu je jara mało, teho dla dyrbja ßo mjesy žiwemu wukrajnemu skotej wotewricź. Sastupjerjo Zwikowa, Kamjenizy, Lipska a Plawna sa to rěcźachu, so by ßo franzowski skót do Sakskeje pschiwožał, kaž ßo to hižom w Badenskej a Würtembergskej stawa. Sakske knježerstwo je po tymle napominanju pola swjaskoweje rady namjetowało, so by ßo też do Sakskeje franzowski howjasy skót pschiwožał.

Swjask sakskich industrialnych pódla teho sakske knježerstwo namołwja, so by ßo pschiwos smjerskeho mjaßa ſ Argentinskeje dowolił a ßo ſ dobom na khwilu pschiwožne zło poniziło.

Prozeß pschecźiwo Jendźelcźanomaj kapitanej Trenchej a lieutnantej Brandonej psched khěžorstwowym ßudom.

Jendźelskeju offizěrow Trencha a Brandona, kotrajž staj němske wobtwjerdźenja na brjosy a kupach połnózneho morja wobhonjakoj, je khěžorstwowy ßud w Lipsku k twjerdźisnje po 4 lětach saßudźił. Khostanje je tak lohke wupadło, dokelž tamnische wobtwjerdźenja nimaja wulkeje ważnosćze. Tu ßo jenož wo spytane wobhonjenje jedna, niz pak wo wußlědźenje wojerskich potajnosćzow abo jich pschesradźenje. Ryßowanja, kotrež staj wonaj wo Weserskim forcze a wo kupje Helgolandźe shotowałoj, mohło pak pschezo jendźelske wójnske łódźstwo we wójnje derje wužicź. Bjes dwěla staj wonaj agentaj jendźelskeho wobhonjerstwa. Brandon ßo na wumerjenje derje wusteji, a Trench dospołnje němsku rěcź wobknježi. Sajimawe je też, so je Trench psched někotrymi lětami na kadettsku łódź „Cornwallis“ komandowany był, kotraž je tehdy němske pschistawy baltiskeho morja wopytała.

Romske nowiny pschecźiwo sakskemu prynzej Maxej.

Po narańschich krajach pucźujo je sakski prynz Max, kotryž je ſ katholskim měschnikom, k spósnaczu doschoł, so ßo prawoßławna (grichisko-katholska) zyrkej jara mało wot romsko-katholskeje zyrkwje rosesnawa. Prynz Max bě ßo teho dla sa myßl sahorił, wobej zyrkwi saßo sjednocźicź. W italskich nowinach „Roma et Oriente“ bě wón w jenym nastawku pucź pokasał, po kotrymž mohło ßo tole sjednocźenje pschewjesćź. Pschi tym wón wo někotrych bamžach praji, so ßu woni se ßwojej wopaczněj politiku wotpadnjenje Grichow wot Roma sawinowali. Grichojo bychu bamża pschipósnali, hdy bychu patriarchojo w Konstantinoplu, Jerusalemje a Alexandriji ßwoju nětcźiscu ßamostatnosćz wobkhowali.

S porokami, kotrež je prynz Max Romej cźinił, ßu ßo někotsi wyßozy Romscy duchowni roshněwali. W jenych Romskich nowinach ßo pschecźiwo prynzej wótry nastawk wocźischcźa. Prynz je ßo pjecźa pschecźiwo wobskórżbam, kotrež nastawk wopschija, ſ listom pola bamża sakitał. S tym je ßo bamž, kotremuž je ſ zyła njelubo, so ßu

prynza Maxa w nowinach njekohodnje pschimali, spokojił. Bamž budźiſche pjecza radſcho widźał, hdy budźiſche žo prynzowy nastawk pſched ſjawnoſczu njeżudźił.

Pokhroma w Danſkej.

Hacž dotal rěſnizy a ſaſtupjerjo wulkich měſtow w Němſkej knjeżerſtwo njepſchestawajzy nadběhachu, ſo by pſchiwos ſkota ſ Danſkeje połóżiło. W tu khwilu žo njehodźi, tole žadanje dopjelnicź. W pokodniſchim dźělu Danſkeje je mjenujzy mjes howjaſym ſkotom pokhroma wudyriła. Knjeżerſtwo je, ſo by žo khoroſcź dale njeſanjeżła, wſchón khory ſkót ſarěſacź dało. Wobžedżerjam khoreho ſkota ſtat naſtatu ſchkodu ſ 30 000 hriwnami ſaruna. Wuwos ſkota ſe ſtronow, hdyž je ſkót na pokhromu ſkhorił, je žo ſakaſał. Zyły jütiſki kraj je žo wuwoſej ſawrjeł, a wjetſche wójſkowe wotdźělenja žu mjeſy tejele krajiny wobžadźiże, ſo mohło žo ſawrjecże krucże pſchewjeſcź. Na tajke waſchnje nadźijeja žo, dalſchemu roſſchěrjenju pokhromy w Danſkej ſadźěwacź.

Franzowſke knjeżerſtwo a żeleſnizarjo.

Runjež žu ſaſtojnizy a dźěłacźerjo franzowſkich żeleſnizow ſe žwojim ſtrajkom pſchěhrali, knjeżerſtwo žwoje do ſtrajka date žlubjenje dopjelnja. Wono je žejmej ſakonjowy nacźiſk pſchedpokłoźiło, ſ kotrymž żeleſnizarjo żadanu penſiju doſtanu. Wona žo po žłużbnych lětach ſłożuje a budże lětnje 7 milijonow frankow żadacź. Żeleſniſke towarſtwa bychu tele ſumy ſ wudawanjom pożčžonkow, ſa kotrež ſtat rukowanje pſchewoſmje, wobſtaracź dyrbjałe.

Żeleſniſzy ſaſtojnizy, kotſiž žu žo ſtrajka dla ſe ſaſtojńſtwa puſchcźili, maja nadźiju, ſo žo ſažo do žłużby woſmu. Miniſterſtwowy pſchedžyda Briand je w žejmje prajił, ſo żane puſchcźenje ſe žłużby trajne njeje. Żeleſniſke towarſtwa žu žlubiłe, ſo budża runje tak cźinicź. Wo powſchitkownym wobhnadżenju njehodźi pak žo rěcźecź. Sſejmowa wjetſchina žo ſa to wupraji, ſo by knjeżerſtwo puſchcźenje ſe žłużby ſ derjeměnjenjom a pſchecźelnoſczu pruhowało.

Nowowólby do parlamenta w Jendźelſkej

njejžu dotalnu žylnoſcź jenotliwych politiſkich ſtronow pſcheměniłe. Liberalni, unioniſtojo, dźěłacźeŕſka ſtrona a Irojo žo nimale ſ prjedawſchej žylnoſczu do parlamenta wrócża. Unioniſtojo 272, liberalni 271, dźěłacźeŕſka ſtrona 43, Irojo 74 wokrjeżow dobychu. Liberalni budża žo tež w pſchichodże jenož ſ pomozu Irow a dźěłacźeŕſkeje ſtrony w knjeżerſtwje ſdźeržecź móz.

Prozeż politiſkich falſchowarjow

je žo ſańdźeny tydźeń w Belgradże wjedł. Wobſkorżeny nowinſki dopiſowaŕ Waſchicź je žo pſched žudom wuſnał, ſo je po poruczноſczi awſtriſkeho póžłanza hrabje Forgacha hromadże ſe ſekretarom awſtriſkeho póžłanzſtwa Sswientochowſkim liſczіny falſchował. S tymile falſchowanymi liſczinami je žo zyła cźrjóda ſnamjenitych Sſerbow a Khorwatow, kotſiž žo njeſakońſkemu potłóczowanju khorwatſkeje a żerbſkeje rěcże pſchecźiwjachu, krajneje pſcherady dla wobſkorżiła. Hakle pſched tydźenjom žu poſłednich bjes winy wobſkorżenych a ſažudżenych Sſerbow ſ jaſtwa puſchcźili. Sa žwoju pomoz pſchi falſchowanju je Waſchicź měžacznje 600 krónow wot awſtriſkeho knjeżerſtwa doſtawał. Waſchicź wudawa, ſo je žo tež wjazy krócź ſ hrabju Forgachom ſeſchoł.

Polěpſchenje ruſkich finanzow.

Ruſki finanzny miniſter je w roſrěcźenju ſe ſapóžłanzami khěžorſtwoweje dumy rjekł, ſo dokhody ruſkeje ſtatneje kaſby wſchě wocźakanja pſchewyſcheja. Do ſtatneje pokładniży je wo 200 milijonow rublow wjazy dóſchło, hacž je žo do prědka wobliczіło. To je ſcźěhwk dobrych žnjow poſłednjeju dweju lět.

Njewužitne ſenatorſke reviſije.

Loni žu po zyłej Ruſkej ſenatorojo wójſkowe ſarjadniſtwa pſchepytali a pſchi tym wjele jebanſtwa wotkryli. Zyła cźrjóda ſaſtojnikow je žo teho dla wotžadźiło a žo wobſkorżiło. W ruſkim ludu tele pſchepytanja najlěpſchi ſaczіſchcź cźinjachu, a ruſzy wótcźinzojo žo nadźachu, ſo budża w pſchichodże we wójſkowym ſarjadniſtwje wjetſche jebanſtwa njemóżne. Kaž pak žo ſda, žo ſakorjenjene jebanſtwo njehodźi ſ jenym raſom wutupicź. Někotſi wójſkowi padawarjo w Kijewje žu žo ſe ſtórżbu pſchecźiwa żenijowemu ſarjadniſtwu na miniſterſtwoweho pſchedžydu Stolypina wobrocźili. W žwojim pišmje woni praja, ſo je po ſenatorſkej reviſiji intendanturow tola wſcho pſchi ſtarym woſtało. Pokupnoſcź a pſchekſchiwjenje ſaſtojnikow ſtej žo hiſchcże ſhórſchiłej. Tež nětkole dyrbi kóždy ſ pjenjeſami maſacź, kotryž chze ſa wójſko twory podawacź. Kijewſkim podawarjam je žo ſdźěliło, ſo Stolypin jich ſkórżbu wójnſkemu miniſtrej pſchepoda. Tež khěžorſtwowa duma budże drje žo ſ tej należnoſczu nadrobnje ſaběracź.

Sběžk na Madeiraſkej kupje kholery dla.

Na portugalſkej kupje Madeira hižom něktore njedźele kholera ſakhadża. Tamniſche wobhdleŕſtwo žo pſchiporuczenjam wyſchnoſcże a lěkarjow ſpjecżuje a žamo na lěkarjow a haptykarjow nadpadły cźini. Duž je žo ſtraſchna khoroſcź rucże roſſchěriła a hacž dotal je na nju hižom wjazy dyžli 3000 wožobow wumrjeło. W měſcże Machicu je 2000 ludźi haptyku a ſjawne měſchcźanſke twarjenja nadběhało a nowocźaſne lěkarſtwo ſniczіło. Błudny lud žo prjedy ſapuſcźenja njewoſtaji, hacž wojazy do njeho ſ wótrymi patronami tſělachu. Naſajtra žo lud ſ nowa ſběża a 7000 muži žylny do měſta pſchicźahny. Wojazy a ſaſtupjerjo wyſchnoſcże dyrbjachu pſched roſnjembrjenej cźrjódu na cźołmach cźekнycź. Tež we Funchalu a Santa Cruzu lud na podobne waſchnje ſakhadżeſche. Pſched mordaŕſkim tſělenjom 27. pěſcheho regimenta, kotryž tam w garniſonje leži, dyrbjachu pak herjekarjo zoſacź, ſpytachu žo potom ſ nowa měſta ſmozowacź, tola žo ſažo wotraſychu. Tež w druhich měſtach je lud ſ wojakami a poliziſtami wojował. Kelko je žo pſchi tym moriło a ſraniło, njeje hiſchcże ſnate. Wyſchnoſcź w Camara Lobos telegrafowaſche, ſo žu ludowe cźrjódy ſpytałe, ſjawne twarjenja ſ bombami roſtſělicź.

Revoluzija w Mexiku

žo po powjeſczach ſ New-Yorka na njewocźakane waſchnje roſſchěrja. Knjeżerſtwo je pjecża wſchě powjeſcże wo dobywanju ſběžkarjow ſadżerżało. Sběžkarjo žu žo pjecża měſta Lajunty ſmozowali a tamniſchu wyſchnoſcź ſajeli. Kaž žo ſ Chihuahua ſdźěli. je tam cźah ſe ſranjenymi knjeżerſtwowymi wojakami pſchijěł. Woni powjeſcź wobkrucźeja, ſo žu ſběžkarjo żeleſniſki cźah ſ knjeżerſtwowymi wojakami w hóriſkim pſchekhodże pola Padermales nadpadli. 21 wojakow je žo moriło a 42 žo ſraniło, mjes nimi komandant Guzman.

Njedoſtahaze wójſko w ſjednoczenych ſtatach połnóżneje Ameriki.

Roſprawa wójnſkeho miniſtra Dikſona, w nowinach „New York Amerikan“ woſjewjena, je wulke dźiwanje ſbudźiła. W njej žo na njedoſtatk munizije, njemóżnoſcź ſhromadżenja wójſka a na njeſrjadowanja wójſkoweho wjedniſtwa pokaſuje. Wójſko je po liczbje pſcheżłabe a miliży njejžu niczo hódne.

Dikſon praji: Moje parſchonſke měnjenje je, ſo naſch kraj ſe žwojimi nakrajnymi mozami njeſamoże njepſchecźelſki nadpad wotraſycź, kotryž by jena wójnſka móz prěnjeje rjadownje na njón ſcźiniła, hdy by ta doſtahaze wójnſke łódźſtwo měło, ſo mohła pſchewjeſenje wójſka ſchkitacź.

Dale wójnſki miniſter dopokaſuje, kajkemu ſtrachej ſtaj brjohaj Cźicheho a Atlantiſkeho morja podataj, kotrajž móżetaj žo na kóždymžkuli měſtnje nadpadnycź. Jeju ſchkitanje je woženbje njedoſtahaze. K wotraženju njepſchecźelſkeho wójſka by 900 000 muži trjeba było, mjes tym ſo je wójſko nětkole jenoż 114 000 muži žylne. S pohladom na wójnſke pſchiprawy wulkomozow a ſpěſchnoſcź, ſ kajkejž žo nětkole wójny wjedu, wójnſki miniſter žudźi, ſo dyrbjałe ſjednoczene ſtaty 450 000 prawidłownje wuwuczenych wojakow měcź.

Bojoſcź pſched „żołtym ſtrachom“, kaž žo Japanſka mjenuje, cźini, ſo je ſjawne měnjenje Dikſonej pſchihódne, tola preſident Taft, kotryž chze lutowacź, je pſchecźiwo powjetſchenju wójſka.

Hody we wójnſkim lazarecże.

(Skónczenje.)

Nawjedowazy ſtabowy lěkaŕ lazareta mi bórſy dowoli, ſo žmědżach do ſalow ſa khorych ſaſtupicź, ſo bych žwoju žłużbnu należnoſcź wobſtarał. „Zywiliſtojo“ (njewojazy) mějachu wjazy ſadźěwkow pſchewinycź. Skrutnjeny ſtabowy lěkaŕ woſta njenaproſcheny; pſchetoż runje Khrobłak bě woženbje ſtraſchnje khory, tak ſo mózeſche jemu najžnadniſche rosbudźenje žmjercź ſawinycź. Lazaretny pomoznik, kotrehoż mi ſa wjedника pſchidachu, mi duzy po ſcherokich, rjanych žwobodnych ſkhodach pſchiſcheptny, ſo „wulki ſróſtny pachoł“ ſe žiwjenjom njewoteńdże; ſo žo ranowe ſahorjenje dale huſcźiſcho wrócża.

Mje ſyma wobběhowaſche pſched hróſbnym podawkom, kiž nje-

wotwobroczomnje hrożesche; tola ßebi wotmyßlich, woczakowacz, kajki wuspěch setkanje starscheju se ßynom směje, hdyž běch ßwoju naležnosć srjadował.

W sali sa lohkoranjenych mje pscheßłapi, kak spodźiwnje cźike źiwjenje tam běsche. Wojazy, kotrymž bě pak ruka, pak hkowa abo dwóń s běłej wobalku sawjasana, stejachu wokoło dweju ßotrow, kotrejž mějeschtej jara nusne, hodownu schtom se wschelakimi pißanymi maliczkosczemi pyschicz. Srudnowjeßeke hnucze mi wutrobu napjelni, hdyž tutón dźiwnje jimazy wujew wuhladach a ßebi pschi tym na lubowanu daloku domisnu myßlach. Poßłuschni, kaž dobre dźěczo ßwojej maczeri, ßo tuczi wupruhowani smużiczi wojazy ßotromaj podwolachu a jimaj na pschemoh wschitku czesczownosć a dźakownosć wobßwědczachu.

Hischcze bóle ßo ranjeni roswjeßelichu, hdyž jim kóždemu pjenjesy pschinjeßech. Woni ßebi myßlachu, so móhli ßebi s nimi prawu hodownu radosć pschihotowacz, a — mějesche-li jedyn něschto, by ßo po waschnju towarschow wschěm podźěl dostał.

Zyle hinaschi napohlad bě w hornym salu.

Tu knjeżesche sitysknina njewjeßeka czischina, a niczo na rjany ßwjaty Boži wjeczor njedopominasche. Sapowßnjene wokna czinjachu, so ßo běke póßłane łoża s postawami, kotrež bjese wscheho hibanja w nich leżachu, hischcze blědźische, hacz hižom běchu, pokasowachu.

S nikim s tutych wbohich porěczecz njemózach. Pomozny lěkař sa nastupazych pjenjesy do ruki wsa a je do pißneho blida bjes liczenja samkny, hdyž bě mi khwatnje podpißanu kwitunku pschiczißnył. Wón khwile njemějesche. S czicha, ale khwatnje, ßo hischcze k dwěmaj druhimaj lěkarjomaj pschida, kotrajž s jenej wothladarku s kónz sala pschi khorołożu stejeschtaj a kotrajž mějeschtaj tam, rukawy koschle ßebi wuhornywschi, ßwoje należne dźěło.

Njewěm, czeho dla to sczinich, ale pschistupich bliże a — tu ßo mi wschitko czorne psched woczomaj mikasche.

S khwatanjom jenož schpatnje pschikrytej běschtej tam w ßudobju dwě wotrěsanej człowjeczej nosy a tamle nad łożom stejesche na czornej desczicżzy:

„Czißło 39. Dżeßatnik Khroblak, 10. kompagnije ... teho regimenta.“

Nětkole wjedźach wschitko! Kajki ßurowy woßud! Starschej a njewjesta s dalokeje domisny runje Boži wjeczor ßem pschińdu, na tym dnju a w tej hodźinje, w kotrejž běchu jeju ßynej, kiž bě hordosć a radosć jeju staroby, jeho stawy wotrěsali. Hrósbne dźěło běsche nětkole dokonjanc a mikosczíwa ßotra saßo łożowu pschikrywu na lónczkaj sczeże, kotrejž běschtej na pschedpißane a wustojne waschnje sawjasanej.

Woczi sańdźelíwschi a blědy kaž murja tu Khroblak leżesche a ßo njehibasche. Sdasche ßo, so bě wumrjeł.

Pomału ßo jenemu s lěkarjow bliżach, jemu sdźělicz, so běschtaj Khroblakowaj starschej a jeho njewjesta runje dóschłoj, tu ßo hłowne durje wotewrichu a wonaj, nawjedowanaj wot hłowneho lěkarja, sastupischtaj.

Woni drje běchu sdacze měli, so běchu poßlednje wokomiki wojakej pschischke, a teho dla wboheju starscheju wot dźěsczа dleje njewotdźerżowachu.

Dych ßo mi haczesche, hdyž ßebi pomyßlich, schto to budże. Skradżu na srudne ßudobje s nohomaj prěki shladowach, ale to tu wjazy njebě. Też lěkarjo běchu ßo ßuknju saßo woblekli a s tym běchu kóżde swonkowne snamjo na to, kak srudne dźěło bě ßo tu wuwjedło, wotstronili.

Dobra a pobożna mikosczíwa ßotra pschi ßamym łożu wojaka, kotryž bě nosy pschißadźił, stejesche, jemu s mjehkim rubjeschkom włóżne, do hromady slěpjene, roszuchane włoßy trějesche a jemu nawjedźicze a wustojnje napoj mjes blědej hubje, kiž běschtej twjerdże hromadu stłóczenej, podawasche.

Tu njejapzy dżeßatnikowa macz pschiskoczi, mikosczíwu ßotru na bok ßuny, a hdyž nětkole ßwojemu jenicżkemu lubowanemu ßynej do ßucheho blědeho wobliczа hladasche, saby na to, so bě poměrnosć a kedźbnosć ßlubika, a sakschik, kiž człowjekej s nutrinami satschaße, psches powětr sadyrkota.

„Moje dźěczo! Moje dźěczo!“ sadwělowaza macz bjes mała njenaturszy wokasche a ßo na czerpjazeho czißny a wokoschowasche a majkasche jeho płaczo, kaž jenož macz wokoschowacz a majkacz dokonja. Lěkarjo to dowolichu, woni w poßlednjej hodźinje ßwěrnu macz wjazy wot ßyna dźělicz nochzychu.

Kubleŕ Khroblak pak ßo mjes tym widlischczojcze krucze łoża dźerżesche a widźo njenadźite hrósbne wězy, khablowasche kaž wopojeny. Wón budźische padnył, njebudźich-li jeho dosczí khwatnje podpjerował.

Njewjesta njerěczo stejesche s wotewrjenym rtom a s wulkimaj schěroko wotewrjenymaj woczomaj runjewon wudźěrasche. Potom ßo jej s wutrobna dołhe, schěroko rossczehnjene sdychnjenje wudoby a wona s womoru wobjata k semi padny. To bě sa nju derje, tak njeje widźała te ßurowe wězy, kiž na to sczěhowachu. Dwě mikosczíwej ßotrje ßo nad njeju ßmilischtej a po sdaczu jako morwu ju won donjeßeschtej.

Haj, hischcze hórsche podawki mějachu pschińcz.

Hdyž wojakowa macz s hłoßom żałosczesche, mylesche też druhich ranjenych. Nětkotsi s nich ßo se ßwojeho łoża s napinanjom posběhowachu a na s hłoßom płakazu hladachu. Lěkarjo ßo teho dla prózowachu, macz směrowacz a ju s waha wot wojakoweho łoża wotczahnycz.

Wboha njesbożowna macz to lědma pytny, duž swjadku ruku ßwojeho ßyna hischcze twjerdźisko k ßwojej wutrobje pschitłóczesche, psched lěkarjemi na kolenje padże a na wutrobu hnujaze waschnje proschesche:

„Ach, moji lubi knjeża! Bożedla waß proschu, wostajcze mje tule pschi mojim ßynu! To je moje jenicżke lube dźěczo, to wy njemózecze — to wy njeßměcze wot maczerje dźělicz, pschetoż moje prawo na njeho je starsche, je ßwjeczische, dyżli Wasche! Ssmilcze ßo nade mnu a njewottorhńcze mje tola wot mojeho dźěsczа! Ja dźě chzu też rady směrom bycz, jenož tule mje wostajcze!“

Horze, nutrne maczeŕne żałosczenje też lěkarjam wutrobu pscheswiny, kiž běchu w khutnym wójnskim rjemjeßku stwjerdnyli a czucze posthubili. Woni wot żónskeje popuschczichu a ßo s wobliczom wotwobroczichu. Hańbowachu ßnadź ßo woni ßylsow, kotrymž ßo ja hižom dawno ßwobodnje po brodże ronicz dach? Ssylsy w prawym czaßu a na prawym městnje też muża njewohańbja.

Nahłóßne maczeŕne sadźerżenje ßyna s hłubokeje womory wutorże. Tón woczi wotewriwschi ßo do koła wokoło wobhladowasche. Na mnje wón jenož zyle krótku khwilu hladasche, kaž by ßo chzył na něczo dopomnicz; ale wón ßwojeho prjedawscheho rjadowarja wjazy njespósna.

Tu pomału wojakowy nan, wulki ramjenjaty ratař, pschistupi; wboheho wot bolosczow slemjeneho muża bě mi żel. S czicha płakajo łahodnu, wóskoblědu ruku ßwojeho ßyna pschimny a ju s waha majkasche. Wojak ßebi to směromnje lubicz dasche; s wulkimaj, na ducha pominatymaj woczomaj nad nim nakhilenemu mużej dołho a błędźo do wobliczа hladasche a też ani ßwojeho nana wjazy njespósna.

Nětkole też wulki ßylny muż ßwojeje bolosczе wjazy njedowobknjeżi. Wón s hłoßom hikasche każ dźěczo. Lědma pak bě ßo macz dohladała, so bě ßyn wotucził, nakloni ßo spěschnje nad brąschiwza, wobja a wokoschi jeho saßo, prjedy hacz móżesche, to schtó sadźěwacz, a s bolosczíwym hłoßom sawoła:

„Mój ßyno, mój luby ßyno! Ssem hladaj! Tule ßym ja, twoja macz, kotruż ßy ty pschezo tak jara lubo měł!“

Rossßudny wokomik tu bě! Khroblakej ßo wědomnje wróczi, wón ßwoju macz spósna.

Njedychajo a sprostnje jej dołhu khwilu do woczi hladasche, potom ßo blědej lizy se ßłabej czeŕwjenju sabarbischtej, woczi ßo rossßwětlischtej a wożiwischtej, móznje żołmujo ßo wutrobno pod poßleschczom posběhowasche a s nadczłowjskim napinanjom wojak wótsje jenož to jenicżke ßłowo sawoła:

„Maczi!“

Zyle morjo czuczow a dźěsczowskich hnucżow ßo w tymle jenicżkim, s powětrom satschaßowazym ßłowje sjewjesche. Potom pak wboha wutroba kłapacz sasta a mucznej woczi ßo sandźelischtej poßledni krócz.

Handrij Khroblak bě wumrjeł. Na jeho wóskoblědym rjanym wobliczu pak ßo poßměw pokoja a sbożownosczе sjewjesche; pschetoż rjenje derje bě ßo pschihotował na pucz do wěcznosczе a bě w nadźiji na ßwojeho Knjesa a Sbóżnika czische woteschoł do lěpscheho ßwěta, hdyž bě hischcze junu pohladał ßwojej lubej maczeri do ßwěrneho wóczka.

Khorych wothladowaza ßotra pak jemu ruzy stysknywschi ßo pschi jeho ßmjertnym łożu poklakny. Drusy jeje pschikład sczěhowachu a dachu ßylsam po woli ßo ronicz. Jenož ßotra njepłakasche, ale s dowěrnym wurasom k njebju shladowasche.

Wschitko bě czicho. Tu ßo mużazy spěw, na lohke waschnje ßo snoschujo, wot delka pschidobywasche. Shromadźeni s lohka ranjeni wojowarjo wokoło hodowneho schtoma delka s poknym hłoßom

rjany hodowny spěw sanjeßechu: „Cžicha nóz, ßwjata nóz!“

Mam hischcže wjazy powjedacź. Zivilistojo ßami w lazarecže wostachu. Ja domoj wotjědžech a mějach doscź sabawy, hdyž na natwarjaze a rospominaze waschnje k njeliczomnym jaßnym hwězdam shladowach, kiž jako kraßne hodowne ßwětka cžěmne njebjo rossßwětlachu.

To bě Boži wjeczor lěta 1870.

Khroblakoweju starscheju a jeho njewjestu hischcže junu na dwórnischczu wuhladach. Pokhileni a slemjeni krocžachu a sdasche ßo, so běchu ja krótke dny wo dwazeczi lět sestarili. Njerěczo mi ruku na roszohnowanje podachu a — tamle potom želesniczny cžah s nimi wotjědže — bjes Khroblaka. Tón pak, daloko wot ßerbskeje domisny, na franzowskim pohrjebnischczu drěma ßwój spar hacž do horjestacza na ßudnym dnju.

— Kónz. —

Cžesczeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin,** kotsiž chzedža sa nje na

1. schtwórtlěto 1911

do prědka placzicź, njech nětko **80 pj.** we wudawarni Serbskich Nowin wotedadža.

Cži, kotsiž ßebi **Serbske Nowiny** psches **pósł** pschinjesczadža, njech tola njesapomnja, ßebi je tam bórsy skasacź. Na schtwórtlěto saplaczi ßo sa **Serbske Nowiny** na sakschich a pruskich póstach, kaž też w druhich krajach němskeho khěžorstwa **90 pj.,** s pschinjeßenjom do domu **1 hriwna 5 pj.**

Serbske Nowiny s pschikohu „Pomhaj Bóh“ placza na pósczе **1 hr. 30 pj.,** s pschinjeßenjom do domu **1 hriwnu 45 pj.**

Redakzija Serbskich Nowin.

Ze Serbow.

S Budyschina. (Poßedženje pädagogiskeho wotrjada Macžizy Sserbskeje ßobotu 17. dezembra w Sserbskim Domje.) Pschedßyda knjes kantor Hila wotewri poßedženje a też hnydom rosmokwu wo stejnischczu ßerbskich wucžerjow k tutemu wotrjadej. Wobsamkny ßo: Sserbszy wucžerjo wobeju stron wobsamknu, so pädagogiski wotrjad Macžizy Sserbskeje saßo woživja. Njewjasaja pak ßo na cžaß a liczbu shromadžisnow, ale wotměwaju tajke po potrjebnosczi. Pädagogiski wotrjad Macžizy Sserbskeje chze bycź pschipódla poßrědnistwo mjes Macžizu Sserbskej a ßerbskimi wucžerjemi. — Wo ßerbskim cžitanju w naschich ludowych schulach rěcžesche knjes wucžeŕ Kral-Sarěczanski. Rosjaßniwschi sakońske postajenja, ryßowasche wschelake waschnja ßerbskeho cžitanja, kiž ßo w naschich schulach nakožuja. Knjes wucžeŕ Ssklodeńk rosprawjesche nadrobnje wo s nowa wudatej schulskej knisy „Spěwna radosczˇ“. Jako namjet staji knjes kantor Hila a wotrjad to wobsamknu, so chze pädagogiski wotrjad sestajecź plan sa wschě ßerbske schule, kotre ßerbske spěwy maja ßo wucžicź. Macžiza Sserbska potom tutón plan pschedpokoži schulskim inspekzijam k wobkrucženju. — Stanje ßo to teho dla, dokelž w nětkotrych schulach jenož hubjene pschekožki spěwaja, w druhich jara mako ßerbski, a w saßo druhich ßerbskich schulach ßamo ani jedyn ßerbski spěw njesaklinczi. — 3. januara 1911 budže saßo poßedženja pädagogiskeho wotrjada.

S Budyschina. (Paduchstwo.) Po sdaczu tón ßamy paduch, kotryž je psched tydženjom pschi Nowosalzskej drósy s jeneje fahrody kury a kanikle kradnył, je ßo ßrjedu do jeneje fahrodki pschi Wurischkim puczu dobył a s njeje tsi kanikle wotnjeßł.

— Sa Budyschin a sa Sserbow budže 3. januara 1911 ważny dżeń, dokelž ßo w Budyschinje wotrjady Macžizy Sserbskeje, a to wot dopołdnja 10 hodžin hacž do 7 hodžin wjeczor shromadża. Wschitzy ßobustawy, ßo ßamo rosymi, so pschińdu, ale też njeßobustawy, wschitzy, kotsiž ßo sa dźěła Macžizy Sserbskeje sajimuja, ßu k temu pscheproschęni.

— (Nutsdobywaŕ.) Do twarskeje budy na Schliebenskej drósy je ßo jedyn paduch pjatk tydženja w nozy nuts dobył a s njeje nješchto butry a punt khlěba kradnył.

— W loteriji wopomnjeńskeho wustajenja kraloweje Karoly ßu po 5 hriwnach dobyke cžißka: 149905, 149878, 220343, 220471, 220495, 344179, 344297, 344583; po 2 hriwnach: 24359, 24369, 45219, 45229, 45239, 45249, 45259, 45269, 45279, 45289, 149909, 149929, 220459, 220469, 220479, 220489, 242759, 242769, 242779, 242789.

— (Paduchstwo.) Sańdženu ßobotu ßu jeneho dźěłacżerja, wěsteho Schoktu, sajeli, kotryž je w dworje hosczenza „hwězdy“ na nětkotre wosy salěsł a je wobkradnył. Hdyž kradnjene wězy wotnjeßy, jeho saßłapichu a poliziji pschepodachu.

— Hornjołużiske wokrjeßne towaŕstwo wotmě ßrjedu w hosczenzu „winomeje kicze“ ßwoju 145. wubjarkowu shromadżisnu. Do wokrjeßneho towaŕstwa ßo tsi nowe sałożene rataŕske towaŕstwa w Kósłach se 40, w Holbinje se 40 a w Jitru se 86 ßobustawami pschija. Po rosprawje profeßora Gröły je sapiß cžornopißaneho niżinskeho skota do stadkowych knihow na swjeßelaze waschnje rosłł. Do nich je ßo skót 230 jenotliwych ßobustawow a 30 sjenoczenstwow sapißał. Namjet Kottmarsdorfskeho towaŕstwa, so by ßo byli wubjerazy sakoń pschemění, ßo krajnej kulturnej radże pschepoda. Na to mějesche hamtski skótny lěkaŕ Stiehler pschednoschk wo pokhrromje. Tale khorosczˇ je hižo psches 100 lět stara a s wuwsaczom lěta 1909 je ßo wona mjes skotom w Němskej pokasowała. Jene skocžo może wospjet na pokhromu skhoricź. Ssuczelne kruwy po skhorjenju pomjetaja. Skoro wschón skót, kotryž je na nju khory był, ma 2 hacž 4 lěta pod jejnymi sczěhowkami cžerpicź. Wón wußuchnje a dejwo wotebjera. S mlokom może ßo khorosczˇ też na cžlowjekow pschenjesczˇ. Pokhroma ßo jara lohko sanjeße. Hižo maliczkosczˇ njerjada na cžriju s hródże, w kotrejż je khory skót, k natyknjenju doßaha. Wona pak może ßo też s pßami, kóczkami, kastojczkami, hołbjemi, wróblemi, wulkimi myschemi atd. sanjesczˇ. Też może wotkhorjeny skót hischcže po měßazach sbudżerjow pokhromy se ßebje wupuschczicź. Wulka wobhladniwosczˇ je pschi pscheměnjenju cželedże 1. januara 1911 trěbna, pschi cžimż dyrbi ßo cželedź s natykujenych stron dokładnje cžisczicź. Wobarnowanske schczěpjenje skota njeje ßo jako khmane wupokasało, wono jenož 2 abo 3 njedżele psche natyknjenje pomha. Němske rataŕstwo je wot 1890 hacž 1897 s pokhromu wo 34 milijonow hriwnow schkodowało.

S Budestez. Sańdženu njedżelu ßo tu zyrkwini pschedstejiczerjo, na dnju 3. adventa wuswoleni, psched shromadżenej wołbadu do ßwojeho sastojnistwa sapokasachu. Ssu to kk. kubleŕ Mět s Raschowa, sahrodnik Pjetschka se Sahorja, żiwnosczeŕ Soba s Cžornych Noßliz, kubleŕ Trompler s Bjedruska, wojnaŕski mischtr Urban s Budestez a korczmaŕ a rěsnik Rachlowz s Wulkich Debßez. Jenož poßlednischi jako nowy ßobustaw do zyrkwineho pschedstejiczerstwa sastupi.

S Radworja. Sańdżeny schtwórtk ßo konjej kucże ryczerkubłoweje najeńzy Nikoweje pola Kelna se żelesnistim cžahom spłoschischtaj. Pohoncz hischcže konjow tak dołho sadżerża, so mózachu ludźo, w kuczi ßedżazy, wulěsczˇ. Potom pak ßo njembrej skocżeczi pohonczej wutorhnyschtej a k Radworjej cžerjeschtej. Tu jedyn kóń pschi muri Rostokej statoka padże a ßo cžežko wobschkodzi. S druhim, kotryž bě ßo teho runja wobschkodźił, pohoncz sbożownje do Lupoje dojěde.

S Cžornez. Sańdżenu póndżelu je ßo tu sajma ßkomy, kuberjej Njenczej ßkuschaza, wotpaliła.

Se Scheschowa. W nětcžischim cžaßu ßu dźěłacżerjo a cželadnizy druhdy sa wědomosczu jara lacżni a chzedża to, schtoż njeßu sa schulu nawukli, po schuli dowuknycź. Tak ßo sańdżenu ßobotu w jenej njedalokej wßy w korczmje njewucżeni ludźo s wucżenymi seńdżechu. Duchapołne rosum wótsaze rosrěczowanje psches zyku nóz trajesche. Hdyž bě ßo njedżelu rano poßedženje skónczˇiło, běchu wobdźělnizy wschitzy duchownje wobßwětleni, ale też rosbudżeni. Jedyn dźěłacżeŕ njebě hischcže ßwoju lacżnosczˇ sa wědomosczu spokojił a ßo też wonka na drósy dale prascheschе. So bychu naczischczˇneho praschaka wotbyli, jeho towaŕschojo jeho nabichu, so na drósy leżo wosta. Tola też hischcže potom, hdyž ßo wbohi matraŕ wědomosczе na semi wijesche, běchu jeho myßle hischcže pschezo na wědomosczˇ a powucżenje skożene a wón njepschestawajzy na wucżenych stonasche: „Wy mi hischcže njesczˇe te hexemple wuliczili, kotrež ßym Wam pschedpokożił!“ Żandarm nětko sa biczkami ßlědži, hacž dotal pak jich hischcže njeje wußlědźił.

S Njeßwaczidła. Cžinimy lubych ßobustawow nascheje „Jutrnizy“ na to kedżbnych, so budże shromadżisna hižo 2. dżeń hodow popołdnju. (Niz 3. dżeń!) Pschińdżcże w prawje bohatej liczbje!

S Hory. 60 hriwnow pjenjeżneho myta s nalutowanskimi knižkami je tudomny wotrocžk Khorla Mlynk wot hornjołużiskich krajnych stawow sa ßwěrnu ßłużbu dostał. Wón je na tudomnym knježim dworje 30 lět sa ßobu tsjom hospodarjam ßłużił.

S Kobeluja. Pjatk tydženja rano ßu ßo prósdne stejaze twarjenja Wachez khěžkarskeje żiwnosczе wotpalike. K haschenju jenož Klukschanska ßykawa pschijěde. Njesnata wołboba je woheń sałożiła.

S **Pomorz.** Najstarscha woßoba naſcheje woßady, 89lětna ſwudowjena Khěžnikowa, 16. dezembra ßwoje narodniny ßwjeczeſche. Něhdyſcha dolholětna roboczanka je hyſto khorowata a je nadžijomnje prawje wjele darow nakrydowała. Wona je jich jara potrjebna.

S **Luſka.** We Wósborku ßu tele dny jeneho muža ſajeli, ſo je ßo 9. dezembra pſchi kradnjenju rybow we Luſku wobdžělił.

S **Hrodźiſchcza.** Hižo loni bě ſłóſtniſka ruka ſpytała naſchu farſku ſe ßkomu krytu bróžeń ſapalicz. Tehdy ßo wohnja ſahe doſcz dohladachmy, ſo mózachmy jón ſalecz. Nětko je ßo tón ſły ſkutk tola poradźił. Sańdźenu ßrjedu rano w 2 hodź. ſtej ßo farſka bróžeń a pódla njeje ſtejaza bróžeń klamarja Nedoa wotpalikej. Klamarńja ßama bě we wulkim ſtraſche a ßo ſ dźěla hižo ſapocza palicz, tola ßo ßykawam, kiž běchu we wjetſchej liczbje na pomoz pſchijěle, poradźi, woheń podußycz. W farſkej bróžni mějachu najeńzy farſkich leżomnoſczow hiſchcze khětro wjele žita a ßkomy; to wſchitko je do procha a popjeła ſniczene.

S **Rakez.** W naſchej ſchuli je ßo ſchtwórty wuczeŕ poſtajił. Schulſke pſchedſtejiczerſtwo je drje ßo ſ dwěmaj khoßomaj wjetſchiny pſchecziwo ſakoženju ſchtwórteho wuczerſkeho měſtna w Rakezach wuprajiło, ſchulſka wyſchnoſcz pak je tola ßwoju wolu pſchecziſchżaka.

S **Rakez.** Wjeßely ßwjedźeń hodow ßo bliži. Tež Sserbjo Rakeczanſkeje woßady ßo wjeßelachu, ſo budźa 3. dźeń hodow witacz ßerbſku ſchtudowazu mkodoſcz do Rakez. To pak je nawopak. A czeho dla budźe ſhromadźiſna w Mak. Wjelkowje a niz tu? Njeißu woni ſtajnje ſ luboſczu witali Sserbow, evangelſkich a katholſkich do Rakez? Njeprózuje ßo woßebje tudomne ßerbſke towaŕſtwo „Lipa“, hajicz a ſchkitacz Sserbow czeſcz a prawo? A ſa to wſchitko ji ßerbſka ſchtudowaza mkodoſcz khribjet wobrocża. Hižo wot lěta 1906 ßem běſche žadanje ßłyſchecz, tež lubych ſchtudowazych ras w Rakezach witacz.

— Sańdźenu njedźelu mějeſche tudomne žónſke towaŕſtwo ßwoje lětuſche hodowne wobradźenje. Wjeczor w 6 hodźinach ſhromadźi ßo w tudomnym Winterez hoſczenzu ßyła tych, kiž mějachu dary luboſcze doſtacz. Knjes farař Gólcz mějeſche wutrobu jimazu rěcz. Wón w ßwojich ßłowach pokaſowaſche na bliſki hodowny ßwjedźeń, kiž je ßwjedźeń luboſcze, hdźež je ßo ſbóżnik tež ſa khudych a potrjebnych narodźił. Na to ßo dary, jako draſta, jědź atd. mjes pſchitomnych khudych, hubjenych a potrjebnych rosdźěli, kotſiž jo ſ dźakownoſczu pſchijachu a nětkotremu ßo ßyłſa dźaka po lizach liny. Wutrobny dźak tež na tutym měſtnje knjeſej fararjej ſa kraßne ßłowa a jeho knjeni mandźelſkej ſa wulku prózu. Bóh žohnuj dale tudomne žónſke towaŕſtwo, ſo by dale ſbożownje ſkutkowało a mytuj wſchěm daricelkam jich luboſcz junu ſ njebjeſkim mytom.

— Poßledni krócz w tutym lěcze ßo ſańdźenu njedźelu tudomne ßerbſke towaŕſtwo „Lipa“ k ßwojim měßaczným poßedźenjam ſeńdźe. Knjes pſchedßyda, witajo 21 ßobuſtawow, poßedźenje wotewri ſe ſpěwom: „Naſche Sserbſtwo ſ prócha ſtawa“. Sapiß poßledniejeho poßedźenja ßo ſa prawy ſpóſna. Tež ßo jedyn nowy ßobuſtaw jenohłóßnje do towaŕſtwa pſchija. Knjes mkynſki miſchtr Jan Lukaſch bě tutón dźeń runje 25. lěto jako ßobuſtaw „Lipy“ dokonjał, a knjes farař Gólcz jemu cżeßny diplom jako towaŕſtwowy dźak pſchepoda. Pſchejeſche jemu w towaŕſtwowym mjenje ſboże jako towaŕſchej ſ dźěcżazych lět a pſchitomnych mkodych ßobuſtawow napominaſche k dalſchej ßwérnoſczi k towaŕſtwu. Jemu budź wutrobny dźak ſa wſchitke te rjane ßłowa. Knjes pſchedßyda dźerżeſche pſchednoſchk wo Draždźańſkej radnizy ſ lěta 1200. Na to ßo wo ſakoženjkim ßwjedźenju jednaſche, a ßo wón na njedźelu 12. februara poſtaji a ßo popokdnju wot $^1/_2$4 hodźin pſches ßwójbnu ſhromadźiſnu a wjeczor wot $^1/_2$8 hodźin pſches dźiwadło a bal ßwjeczi. Po dlějſchej rosmołwje ßo $^1/_2$8 hodźin poßedźenje ſkónczi ſe ſpěwom: „Hdże ſtatok mój“.

S **Rakez.** Ludowa ſhromadźiſna, wot liberalneje ſtrony powołana, ßo tu njedźelu tydźenja wotměwaſche. Kandidat liberalneje ſtrony, pſchekupz Pudor ſ Lipſka, wo khěžorſtwowej hoſpodarſkej politizy w naſtupanju ßrěnjeho a małeho hoſpodarſtwa rěczeſche. Wón ßo na to wuſteji, naſche małe hoſpodarſke wobſtejnoſcze a jich běhy ryßowacz, kajkež wone woprawdże ßu. Mudrowacz wſchak njeje cżežko. Liberalnych wſchak ſnajemy. Woni nam jenoż po hubje rěcża, hdyż pak dyrbja woni w ßejmje ſa naſche intereßy wuſtupowacz, ßu nam woni jara ſtraſchni pomozniży. Mamy ſe ſańdźenoſcze doſcz dopokaſmow, ſo ßu liberalni w ſakonje dawazych deputazijach prawa a intereßy małych ratarjow a dźěłacerjow na njewěrjomne waſchnje ſ nohomaj teptali, tež ßu woni w khěžorſtwowym ßejmje namjetowany herbſki dawk wotpokaſali. To je jim w debacze tež knjes Hofmann pod nóß tykał. Tak ßebi jich rěcznik runje wólbne prawo žadaſche. A tola ßu runje liberalna ſtrona, a woßebje jejni rěcznizy Hettner, Schick a Müller-Hirſchfeldſki pſchi wuradźowanju nowcho wólbneho ſakonja w ſakſkim ßejmje ſa pluralne ſchtyriklaßne wólbne prawo ſ zyłej mozu wuſtupowali. Tež w pruſkim krajnym ßejmje ßu liberalni runje wólbne prawo wotpokaſali. Pſchi debacze ßo tež ſozialdemokratiſki kandidat Buck wobdźěli. Najprjedy ſpomni, ſo je tu we Lużizy w burſkim dźěle wotroſił. Wón chzyſche dopokaſacz, ſo nětcziſchi knjeżerſtwowy a ſakonjowy ſyſtem k lěpſchemu małeho ratarſtwa a dźěłacżerſtwa njeßłuži. Wón ſaßudźowaſche, ſo ßo wulkoležomnoſczerjam wuwożne premije na žito płacza; ſ tym khěžorſtwowa kaßa lětnje wo 83 milijonow hriwnow ſchkoduje. (Pſchiſpomnjenje: To njeje wěrno. Czi, kotſiž ſ wuwożowanſkeho zka wužitk bjeru, ßu žitowi wulkowikowarjo, a czi ßu wſchitzy hotowi liberalni, a czerwjeni jich ſchkituja.) Buck ßebi žadaſche, ſo dyrbi ßo ſ prawymi a czaßej pſchimerjenymi ſakonjemi hoſpodarſke położenje ſchěrokich ludowych worſchtow polěpſchicz. (S hubu chze to kóžda politiſka ſtrona, ale hacz tež ſe ſkutkom? Hoj, mój buriko, to je nješchto druhe, potom pomhaj ßebi ßam.) Wjeczor we 8 hodźinach ßo derje wopytana ſhromadźiſna ſkónczi. Mnohi wobžarowachu, ſo knjes ſapóßłanz Gräfa njebě w ſhromadźiznje pſchitomny. Snadź tola njeje jeho měnjenje zyle prawe, ſo ßo wón pſched liberalnymi a ſozialdemokratami ſamolwicz njetrjeba, dokelž ßo woni tola powneczicz njedawaju. Sozialdemokratoju ßu w naſtupanju wótreje kritiki knjejźkow a wſchěch knjeżerſtwowych organow wot najwyſchſcheho hacz k niſkim wot liberalnych wjele nawuknycz mohli. Tu mózachmy ßo ſaßo pſcheßwědczicz, ſo liberalni ßu a woſtanu pucźrubarjo ſozialdemokratow. Sa naß ratarjow a khěžkarjow wſchak žanych prawych rezeptow nimaju. Njetrjebamy tež jich. Sſami ßebi pomhamy. Bjes ßerbſkeho woleŕſtwa tu w 3. wólbnym wokrjeßu žaneho roßßudźenja padnycz njemóże. W nowym lěcze ſaſtupi tež politiſke ſjednoczenje Sserbow do wjeßokeho wojowanja.

Skónczenje njech ßo hiſchcze roſprawa w „B. T.“ naſpomni. Liberalna ſtrona je w njej wſcho k ßwojemu lěpſchemu wuwużiła.

Tam je ßo ſabyło rjek, ſo je liberalnym naſch pſcheczel Hofmann prajił, ſo maja ſa naß jenoż rjane ßłowa, ſo pak nimaju žanych dopokaſow ſa to, ſo ßu hižo hdy ſa małe burſtwo abo dźěłacżerſtwo w ßejmje wuſtupili, ſo pak ßu herbſki dawk wotpokaſali. Njembrje na njeho ſalětowachu, hdyż jim napſchecżo dżerżeſche, ſo liberalni ſ njeprawom wudawaju, ſo ßu ßwobodomyßlni a ludowa ſtrona. Woni ani ßwobodnje njemyßla, ani ſ ludom njedżerża.

S **Zitawy.** Bjes maka 105 lět ſtara je tu ßrjedu popokdnju po jenodnjownej khoroſczi najſtarſcha žona Sakſkeje, ſwudowjena Johana Geierowa, rodźena Beckertez, wumrjeła. Wona ßo 28. wulkeho rózka 1806 w khěžzy cżeſkeho pſchedměſta w Zitawje narodźi. Jeje narodny domczk je dawno wottorhany. Nan bě ſ Czech a rěkaſche Beckert; wón w Zitawje jako ſahrodnik dźěłaſche a ſemrje tu lěta 1836 w ſtarobje 86 lět. Jeje najſtarſchi bratr ſemrje pſched tſizeczi lětami a bě 86 lět ſtary. Semrjeła ßo lěta 1832 wuda a wſa ßebi blidarſkeho wotroczka Geiera ſe Zitawy ſa muża, mandźelſtwo woſta bjes dźěczi. Muż bě jara ſ lohka żiwy a duż dyrbjeſche żona krucże dźěłacz, ſo by ßo ſeżiwiła. Napoleona I. je Geierowa ſ woczomaj widźała 19. auguſta 1813, hdyż wón w Zitawje ßwoje wójſko wobhladowaſche. Starobna ßłabnoſcz je drje jeje ßmjercz ſawinowała, hewak bě hacz do njedawna hiſchcze poměrnje ſtrowa. Sſłyſchenje bě hubjene ,ſ brylu cżitacz pak hiſchcze trochu móżeſche; jědże wjazy njerodźeſche. Kral Bjedrich Auguſt ju poczeſczi a ſwjeßeli, hdyż jej lětßa k jeje 104. narodnemu dnjej rjanu ſchalku ſ Miſchnjanſkeho porzlina dari. Měſto jej zyle bjeſſtaroſtny wjeczor żiwjenja pſchihotowa. To wſchitko je luba ſtaruſchka jara dźakownje pſchiſpóſnawała a huſto prajika, ſo ßebi ſ njeju njeßmědźa telko hary cżinicz.

S **Wojerez.** Po poßlednim ludliczenju maja Wojerezy nětkole 6153 wobydlerjow Sa poßlednje 5 lět je tudomne wobydleŕſtwo. wo 1017 woßobow pſchibyło.

S **Běłeho Khołmza.** W tudomnych ſtronach ſtaj pſches lěto dwaj jebakaj, wěſty prawny konſulent Meißner a knihiwjednik Scholz ſe Shorjelza, ludźi ſkobakoj. Tym, kotſiž pola njeju w prawnych należnoſczach radu pytachu, mjes druhim wěſtemu Schimmelerej w Kinajchtu, ſtaj wjele pjenjes wuwěſchczikoj. So mohłoj ludźi czim dlěje ſa nóß wodźicz, prozeßowe akty falſchowaſchtaj. Hdyż ßo wobßudźenſtwo njehodźeſche dlěje potajicz, ſtaj woſtajiwſchi wſcheho ſ Běłeho Khołmza czekkoj. Najſkerje budźetaj ßo w jenym wulkim měſcze pſched poliziju khowacz.

S **Rósborſko-Wojerowſkeho wokrjeßa.** Konſerwatiwni tudom-

neho wokrjeßa ßu pjecza pſched tydzenjom krajneho radźiczela Wojerowſkeho wokrjeßo, dr. Hegenſcheidta, ſa kandidata pſchichodnych wólbow do kheźorſtwoweho ßejma poſtajili. Wón je pjecza ßlubił, ſo by mandat pſchijał, hdy by ßo wuſwolił.

S Radſchowka. (Pokupjenje leźomnoſczow dla wudobycza bruniźy.) Wéſty Wein ſ Wojerez hiźo dlejſchi cźaß ſ tudomnymi ratarjemi dla kupjenja leźomnoſczow ſa jene Barlinſke ſemju ſpjeneźaze akzijowe towarſtwo jednaſche. Póndźelu je wón 10 najwjetſchich źiwnoſczow w Radſchowku pokupił. Kupje ßu ßo notarialnje wobkrucźike. Wſcho hromadźe ßo ſa nje nëhdźe pol milijona hriwnow ſapłaczi. Sa jutro je ßo 400 hriwnow dako, lëß a twarjenja ßo woßebje ſapłacza. Barlinſke towarſtwo ßo nadźija, ſo tu wulke torfowe a wuhlowe ſkłady namaka. W bliźſchim cźaßu budźe ßo ſa wuhlom wjercźecź. Jeli ſo ßo jeho telko nadeńdźe, kelkoź ßo wocźakuje, budźa jo ſa lëto ryćź poczecź. Cźi wobßedźerjo, kotſiź hiſchcźe njeißu pſchedali, bychu pſchi pſchihódnym wunoſchku, ßo roſymi, dwójnu hacź trójnu ſumu ſa jutro źadali a ju teź doſtali, dokelź jich leźomnoſcźe mjes hiźo pſchedatym leźa.

S Bëleje Wody. Po poßlednim ludliczenju ma Bëła Woda 11942 wobydlerjow, a to 6400 muźſkich a 5542 źónſkich. Sa poßlednje 5 lët je wobydleŕſtwo wo 2741 woßobow pſchibyło. Skotu je ßo naliczilo 136 koni, 209 howjadow, 735 ßwini a 12 wowzow.

Se Spal. Tudomny ſchulſki dom, drje najrjeńſcha wucźeŕnja zyłeho wokrjeßa, je ßo 15. dezembra poßwjeczíła.

S Rósborka. (Schtyri cźłowjekojo ßo ſpalili.) W Uhsmannsdorfje pola Rósborka je ßo póndźelu w nozy źałoßne wohnjowe njeſboże ſtało. W domje ſchkleńczerja a herza Möbiußa w nozy 1/4 12 hodźin woheń wudyri, kotryź ßo jara rucźe rosſchëri a ſe ßlomu kryty dom ſa krótki cźaß do procha a popjeła pſchewobrocźi. Möbiußowe tſi dźëcźi, kotreź w jenej tëſchnej komorje ſpachu, ßu ßo ſpalike. Nan, kotryź chźyſche dźëcźi wukhowacź, teho runja ßmjercź w płomjenjach namaka. Swuhlene cźëła ſchtyrjoch ſpalenych woßobow ßo wutoru rano namakachu. Möbiußowa źona ßo ſ jenym dwëlëtnym dźeſcźom wukhowa. Teź ſkót je ßo ſpalił, runje tak domjaza nadoba. Woheń je pjecza pſches hrajkanje ſe ſchwabliczkami naſtał.

Přilopk.

* (Rubjenje juwelow na ſjawnej dróſy.) Na nimo mëry khrobłe waſchnje ßu ßo póndźelu na źiwje ßo wobkhodźazym nowym torhoſchcźu w Draźdźanach juwele ſ jeneho wukkadneho wokna rubike. Wokoło 1/2 3 hodźin tam k klamam juwelëra Climeyera nëhdźe 25 lëtny woßobnje draſcźeny muźiki pſchińdźe a ßebi dokho wukkadne wokno wobhladowaſche. Na dobo wón kamjeń ſe ſaka wucźahnywſchi wokno rosbi. W tym ßamym wokomiku wón ſ noknom nuts pſchimny a parlowy rjecźas, 3000 hriwnow hódny, hrabny. Pódła teho hiſchcźe wón ſ anëhdźe 6000 hriwnow drobnych debjeńkow ſhraba. To wſcho ßo ſa nekotre wokomiki ſta. Wrjeſkot rosbiteho wokna ſaßłyſchawſchi pſchedawarjo ſ klamow pſched durje pſchibëźachu; woni widźachu, kak jedyn muź ſ wulkimi ſkakami pſches nowe torhoſchczo cźëkaſche a ßo ſ nekotrymi ludźimi, kotſiź runje nimo pſchińdźechu, ſa nim puſchcźichu. Paduch k hrodowſkej dróſy cźërjeſche. Njewjedźo, hdźe by ßo wukhował, wón tam do twarjenja wokrjeßneho heitmanſtwa ſabëźa. Pſchi durjach wón maſku a parlowe rjecźas wot ßebje cźißny a potom po ſkhodach horje bëżeſche. Jeho ſcźëhowarjo bëchu jemu bliſko ſa pjatomaj, hdyź ßo wón w druhim poikhodźe do ſkhoda bjes druheho wukhodo ſabëźa. Prjedy hacź móżeſche jemu nëchtó wobaracź, wón revolwer wucźahnywſchi ßebi kulku do praweho ſpanja tſëli a ßo ßmjertnje ſrani. Hdyź ſawołany lëkaŕ pſchińdźe, bë paduch hiźo wumrjeł. Pſchi cźële źanych papjerow njenamakachu, ſ kotrychź mohło ßo jeho mjeno ſpóſnaeź. W ßamomordarjowych ſakach hiſchcźe drobne debjeńki namakachu, kotreź bë ſ wukkadneho wokna rubił. Wone ßo runje kaź parlowy rjecźas juwelërej wrócźichu.

Hakle naſajtra ßo poliziji poradźi, paduchowe mjeno ſhonicź. Njemało ßo dźiwachu, hdyź bë wëſte, ſo je ßamomordaŕ referendar dr. Friedr. Richard Paul, kotryź pola Draźdźanſkeho krajneho ßuda dźëłaſche, ßun generalneho majora Paula w Draźdźanach. Maja ſa to, ſo je młody cźłowjek paduchſtwo w nadpadże duchowneho ſamylenja ſkucźił. Sa młode lëta je wón po ſłhorjenju na jërchenje na padawu khoroſcź cźerpił, kotraź je ßo, hdyź bë ßebi jako ſtudent na menſurje khowu ſranił, wrócźika. So wón njeje doſpołnje duchownje ſtrowy był, ſa to teź ſcźëhowazy podawk rëcźi. Ras wjecźor referendar dr. Paul k jenemu Draźdźanſkemu pſchekupzej, pſchi ſemi bydlazemu, pſchińdźe a do wokna klepaſche. Hdyź ßo pſchekupz k woknu pſchibliźi, na njeho dr. Paul ſawoła: „Wudajcźe mi hnydom ßwoje ßlëborne wëźy!“ Pſchekupz wotmołwi: „Hdyź hnydom njehladacźe, ſo prjecź pſchińdźecźe, do Waß tſëlu.“ Na to dr. Paul cźekny.

* (50,000 hriwnow na póſcźe ßo pſchekſchiwiło.) Na póſcźe w Bonnje je wyſchſchi telegrafowy aſſiſtent Huttanus 50000 hriwnow pſchekſchiwiwſchi cźeknył.

* (Sſo pſchemaßnywſchi ßebi źiwjenje wſał.) 25lëtny haptykaŕ Irmſcher w Hajnichenje wulkeho ſubybolenja dla jedyn półver wſa. Wjecźor wón ſkhori a pſchecźiwo temu druhi półver wſa, na cźoź ßo ſnamjenja ſajëdojcźenja pokaſowachu, młody cźłowjek hiſchcźe tu ßamu nóz wumrje. Myßła ßebi, ſo je wón ßo pſchehladawſchi ſtrychnin wſał.

* (Sajëdojcźenje ſ margarinu.) W wſchelakich ſtronach Nëmſkeje je pſches 200 ludźi, kotſiź ßu margarinu ſ fabriki A. H. Mohra w Altonje-Ottenſenje jëdli, ßu cźeźko ſkhorili, a ſchëſcź woßobow ſ nich je wumrjeło. Knjeźerſtwowy preſident je direktorej chemiſkeje pſchepytowarnje w Hamburgu Mohrez fabriku a dźëłanje margariny w njej wobhladacź dał. K dźëłanju margariny je ßo pjecza roſtlinſki wolij, ſ nëkajkeje jëdojteje roſtliny praßowany, wuźił. Knjeźerſtwo je ſakaſako, w Altonaſkej-Ottenſenſkej fabrizy dale margarinu dźëłacź. Hdyź bë ßo powjeſcź wo ſkhorjenych pſches margarinu roſſchëriła, je hnydom ſkaſowanje margariny jara wotebjerało. Mohrez fabrika je teho dla ſe 600 dźëłacźerjow 150 ſ dźëła puſchcźicź dyrbjała.

* (Pſchezo dalſche ſkhorjenja na margarinu.) W nowinach je nëtkole wſchëdnje cźitacź, ſo ludźo na margarinu ſkhorja. Tak bëſchtaj ßebi dźëłacźeŕ Schickler a jeho ßwakowa margarinu „Cźerſtwy Mohr“ półłacź dałoj. Margarinu ſjëdſchi bórzy po tym Schickler, jeho tſi dźëcźi a ßwakowa ſkhorichu. — Teź dźëłacźeŕ Pfundner, jeho źona a dźëcźi ßu na tu ßamu margarinu ſkhorili. W Braunſchweigu, w Saarbrückenje a Hamburgu je po wuźiwanju Mohroweje margariny ſnamjenjow „Luiſy“ a „Backa“ na ſajëdojcźenje ſkhoriło.

Na ſkhorjenjach je po wyſchnoſcźinym pſchepytanju roſtlinſki jëd kardamon wina. Wón cźim ßylniſcho ſkutkuje, cźim ſtarſcha je butra.

* (Saßypnjenje wojakow ſ lawinu.) W Tirolſkej je ßo pola Miſuriny jena wojeŕſka patrouilla, ſ jeneho offizëra a ſchëſcź wojakow wobſtejaza, ſ jenej lawinu ſaßypła. Offizëŕ móżeſche ßo wukhowacź, cźi ſcheſcźo wojazy ßu ßo w ßnëſy ſadußyli.

* (Rosbuchnjenje w New-Yorku.) W najźiwiſchim dźëlu New-Yorka, w kotołni New-Yorkſkeje zentralneje żeleſnizy, je ßo ſatraſchne rosbuchnjenje ſtało, ſ cźimź je ßo 21 woßobow moriło a nëhdźe 200 ßo ſraniło. Móz rosbuchnjenja bë tak wulka, ſo je ßo jedyn nimo jëdźazy wós drohoweje żeleſnizy poldra kohcźa wyßoko wuſbëhnył a ßo do cźiſta rosraſył. Dwaj puczowarjaj bëſchtaj hnydom morwaj, wſchitzy druſy jëſdni ßo ſranichu. Sſo powrócźiwſchi wós drohoweje żeleſnizy na jedyn automobil padże a jón rosbi. We wſchëch wokolnych hoſcźenzach cźeźke ſatſchaßnjenje ſacźuchu. Wjele hoſcźi je ßo ſe ſatſchaßnjenjom ſ łoża cźißło. Ludźo ßebi teho dla myßlachu, ſo je ſemjerżenje.

W kotołni bë we wokomiku rosbuchnjenja nëhdźe 30 wóßobow pſchitomnych. Bjeſe wſcheho pſchedſnamjenja jedyn wulki kotoł rosbuchnył, ale płunowy baſſin, kotryź woſy ſ płunom (gaſom) ſaſtaruje. Mëſchnizy bliſke je katholſkeje zyrkwje na dróſy mrëjazych ſ poßlednim wolijowanjom ſaſtarachu. Spëſchny ludźazy cźah, kotryź we wokomiku rosbuchnjenja do dwórniſchcźa ſajëdźe, ßo ſ kolije wuſbëhny. Wſchitzy puczowarjo ßo ßylnje roſtſchaßechu, tola ßo njeje nichtó cźeźko wobſchkodźił.

* (Wojak jako mordaŕ.) Sa poßlednje naſymſke manevry w Franzowſkej bë ſchtyrilëtny dobrowólny wojak Brun ſ 131. pëſcheho regimenta we wßy Bitru ſ tſjomi towarſchemi k jenemu ſtaremu burej do kwartëry pſchiſchoł. Hdyź bëchu towarſchojo ſpacź ſchli, wón hiſchcźe pſchi hoſpodarju ßedźo woſta a ſ nim pſchecźelnje ſchkleńzu wina pijeſche. Bur ßo ſ wojakom do powjedanja da, khwaleſche ßo ſe ßwojim ſamożenjom a khamor wotamknу, ſo by ßwojemu hoſcźej 400 frankow ſkotych pokaſał, kotreź tam khowaſche. Skotaki wuhladawſchi Brun bura ſa krk hrabny, pjerjeſche jeho do hłowy, cźißny jeho na ſemju a ſpyta ßo pjenjes ſmozowacź. S naſtatej haru ßo Brunowi towarſchojo ſe ſpanja wubudźichu a pſchibëżachu, ſo bychu jeho pſchimnyli. Sswój bajonnet jenemu towarſchej do źiwota ſtorcźiwſchi Brun cźekny, ſa dwaj dnjej pak jeho ſaßłapichu. Sranjeny wojak ßo wjele njedźel dołho ſe ßmjercźu bëdźe-

sche, tola nětko je saßo wotkhorik. Bruna póndźelu pśched wojeŕśki ßud stajichu a jeho k khostanskemu dźěłu na 29 lět saßudźichu.

* Na ßurowe waschnje schtyrilětny Wolfeŋ ßynk w Kunzendorfje pola Kladśka (Glatz) ßmjerćą namaka. Hdyž dźěćźo pśchi hraćźu wustróżane do sady stupi, padźe do wanje ſ warjazej rosmodu (lauge) we stwje. Wbohe dźěćźo bě ßurowje woparjene a bórśy wumrje.

* S Prahi pišoju: Hajńk wjeŕcha Thurn-Toxißa mějesche ßurowu nóż pśchětracź. Jeho ßwójbni pśched domom w lěßu schudrowanje pytnychu, hajńk won dóńdźe, so by pohladał, schto ßo to njeczini. Tu jeho scheśćo muźźy hrabnychu a wupschimnychu a jemu ſ revolvrami hrożachu, by-li ßo hibnył. Tśjo ſ nich ßo do doma podachu a wschitko wurubichu, schtož runje pśchibite a pśchimurjowane njebě.

* Dołho ßu mjes wobydleŕśtwom na ruśkich mjesach rubjeźniśke cźrjódy hrosu a bojośćź rosschěrjake. Nětkole ßu ßo zyłe ruśko-pólśke wěźy śjednoćźike, so bychu ßo ſ brónju pśchećźiwo nim wobarake. Pola Cźenstochowy schtyrnacźe rubjeźnikow lepichu a pola Lublina tśizeczi rubjeźnikow saßłapichu. Jeczi ßu pśches dwanacźe rubjeźniśkich mordaŕśtwow skućźili.

* W jenej schkleńczeŕni w Bilni w Cźechach je jedyn dźěłacźeŕ na ßurowe waschnje do njeśboża pśchiśchoł; wón do běźiteje schkleńzoweje macźiśny padźe a ßo tak hrósbnje wopali, so wumrje.

* Pśched nětkotrymi njedźelemi chzychu w Chebrje w Cźechach hat wukojićź. Pśchi tym ßo wupokasa so bě ßwójba wódrow, kiž bě ßo na brjohu saßydlika, wschitke ryby, a to dwaj tyßazaj pśtruhow a połdra sta schližow seźraka.

* Dodźeržana khěža 89lětneho wobydlerja Ulbricha we wśy Harletu pola Chomutowa w Cźechach pocza ßo na dobo pukacź. Mjes tym so jeho dźowka po pomoz běźeśche, ßo stara khěža ßypny a stareho muża pod rospadankami pohrjeba. Wón bě hnydom morwy.

* W Hesśeltu w Belgiśkej ßo wěźnik, braschniwy starź, do ßwonoweho powjasa saschmjata, a tón jeho napoßledku sadaji. Rano starza morweho nadeńdźechu. Něschto podobne ßo pśched nětkotrymi lětami w Schtyrśkej sta. Tam ßo pśchi ßwonjenju wulki ßwón wottorźe a jeneho muża, kiž ßwonjeśche, sarasy. To w cźaßopišu cźitajo dachu w naschej wokolinje, hdźež pod ßwonami teź żaneje podkohi (schpundowanja) njebě, hnydom tajku krutu podkohu położićź. A sa něhdźe lěto a dźeń ßo sta, so wot wnlkeho ßwona runje pśchi ßwonjenju schpaka wotlecźa (ta waźi na dwaj zentnarjej). wurasy do tołśteje deśki khětru dźéru, ale dalśche njeśboże ßo njesta. Njebě-li tamniśchi podawk wośiewjeny, cźitany a derje jako napominazy pśchiklad wužity był, budźiśche ßo mohłe runje tak wulke njeśboże stacź. Teho dla teź njeje zyle podarmo, hdyž cźłowjek nowiny kedźbnje a cźita to, schtož ma runje waźnosćź, na ßebje nakoži.

* (Powodźenje w połnóźnej Italśkej.) Se ßylnymi deschćemi ßu ßo rěki w połnóźnej Italśkej napjake a ßu pśches brjohi stupiłe. Rěka Po je pola Pavia khěže póćźrjeka. Teź Mentua je w strasche. Wojazy wohroźene městna strażuja.

* (290 hórnikow źiwjenje shubiło.) W Pretorianśkich podkopkach blisko Manchestera w Jendźelskej je ßo ßrjedu satraschne rosbuchnjenje śkych powětrow stało. Něhdźe 290 dźěłacźerjow je pśchi tym źiwjenje shubiło. Hacź dotal ßu 6 morwych ſ jamy wucźahnyli. Rosbuchnjenje je ßo pak se sapalenjom sapałki abo ſ rosraźenjom jeneje latarnje stało. Wono bě tak móżne, so bě nětkotre mile daloko ßłyschecź. Dokelź ßu jéśdne stoły w schachtach stejo wostałe, je cźeźko, ßo do nich dobycź a hórnikow wukhowacź, abo cźerśtwy powětr do podkopkow puschćicź. Snutśka schachła ßo pali. Jenoż wóßom dźěłacźerjow je ßo źiwych wukhowacź mohło.

* (Jena jendźelska a jena italska parna łódź ßo potepiłej.) Po telegrafiśkej powjeśći, kotraż je ſ Tangera do Londona pśchiśchła, śtej ßo italska parna łódź „Norte Amerika“ a jena jendźelska parna łódź pśchi marokkowśkim móŕśkim brjosy na skałach rosbiłej.

* (30 ludźi pśchi żelesniśkim njeśbožu ßo śraniło.) Cźeźke żelesniśke njeśboże je ßo pola Willesdona w Jendźelskej stało. Jedyn cźah na sastaniśchcźu stejeśche, hdyž wot sady jedyn druhi cźah do njeho sajědźe. Wjele śranjenych je ßo ſ rosbitkow wucźahnyło. 30 woßobow je ßo cźeźko śraniło a jena ßo morika. Cźah, kotryż do druheho sajědźe, bě polny dźěłacźerjow, kotśiž do Londona jědźechu. S wosow ßo poßledni do powětra sběhny a ßo na perron storcźi, hacź ßo wosowa tśěcha do murje sastaniśchcźoweho twarjenja sacźiśchcźa. Pucźowarjo w tymle wosu ßu ßo wschitzy bóle abo mjenje śranili.

* Jendźelske ßudniśtwo, kotreź ßo husto sa mike wukhwaluja, ßu poprawom jara krute. Na ßejmje ßo tele dny tón pad rospomni, so běchu 65lětneho muża na tśinacźe lět do cźeźkeho jaśtwa wotßudźili, dokelź bě, wopojeny, pikßu sa khudych w zyrkwi pśchelemił a ſ njeje 2 schilinkaj pokradnył. Nětkole bu wón wobhnadźeny.

* (Spjecźiwoścź w jenej jendźelskej khudowni.) W jenej khudowni pola Suttona w Jendźelskej ßriedu k cźeźkej spjecźenzy dóńdźe. Jejni wobydlerjo ßo sapowjedźichu, kropimuku ješcź a do sastojnikow nože, widliczki, łźizy a ßudobje mjetachu. 350 muži ßo pśchi spjecźeńzy wobdźěli. 40 poliziśtow, kotśiž běchu ßo na pomoz sawołali, ßo ſ deschćom nožow, widliczkow a talerjow powitachu. Poliziśtojo běchu nusowani, ßwoje ßochory wužicź. Hdyž běchu 86 njemérnikow sajeli, ßo porjad saßo postaji.

* (Mór w Mandźurskej.) S Charbina w Mandźurskej je schtwórtk do Peterburga telegram dóschoł, so je w Charbinskim pśchedměśće Judśjadanje mór wudyrił. Doktor Benjach je knjeżeŕstwo napominał, Judśjadan hnydom ſ wojakami wobstupicź dacź, so ßo khorośćź njemohła dale rosschěricź.

* (Kelko hadow móże jedyn cźłowjek nakojicź.) Tole je wopokasał w Franzowskej Jan Martin, kiž ma we ßwojej wokolinje ßławne mjeno jako morjeŕ hadow. Sa schěśćź měßazow, wot meje hacź do oktobra, je wón 12032 śmijizow popadnył, a to w meji 1270, w juniju 1145, w juliju 1974, w augusćze 3131, w septembru 3873 a w oktobru 369. Sa kóżdu śmijizu dostawa 20 zentimow, dwź je lětźa saßłużił 2406 frankow a 40 zentimow. Wón pak po polach wokoło njekhodźi pytacź ßwój dobytk, dokelź to by nimale njemóżna wěź była. Wón śnaje zyle woßebitu leścź, so by hady na wěśte městno nawabił, hdźež je potom se ßnadnej próżu pśchekwapja. Ale tule leścź khowa ßebi jako potajnstwo a wón ßo na kedźbu bjerje, to pścheradźicź, hewak bychu druśy jemu wulki dobytk móhli jkaśyćź

Kóślaze koże,
howjaśe koże,
cźelaze koże,
śajecże, kaniklaze,
tkhórjaze, kunjaze,
kocże koże,
wowcże koże
a wowczu wołmu
po najwyśchśichich płaćiśnach kupuje
Heinrich Lange
pśchi ßerbśko-katholśkej zyrkwi a pśchi źitnych wikach 11

Nowa ßerbśka kniha sa naśche dźěćźi a sa lud:
Nadźija.
Sserbśkich dźěćźi protyczka na lěto 1911.
Płaćźi jenoż **20 pj.!** — 64 śtron. — Pśches **50 wobrazkow.**
Protyczku dóstanjecże pola **Ssmolerjez w Budyśchinje.**
Kupujcże, Sserbja, a cźitajcże pilnje!

We wudawarni Serbskich Nowin je sa 25 pj. dostacź:
Pśchedźenak.
Protyka sa Sserbow
na lěto
1911.

Nowolětne khartki

wschelakich druzinow

zu na pschedań

we wudawarni Serbskich Nowin.

Jutrnica,

serb. tow. za Njeswačidło a wokolnosć,

ma druhi swj. dźeń hodow, 26. hodownika, pop. 1/2 4 hodź. w Njeswačidle **zhromadźiznu.**

Přednošk ma knjez pjekarski mištr Bartko.

Wutrobnje wšěch sobustawow a lubych hosći přeprošuje

předsyda.

Přisp.: Třeći swj. dźeń njehodźi so zhromadź. dla skhadźowanki studentow w Małym Wjelkowje.

Burske towarstwo w Rakezach

smeje, da-li Bóh, **druhi dźeń hodow** popołdnju w **4** hodź. w Gäblerez hosćenzu **pożedźenje.**

Wo bohaty wopyt proßy **pschedsydstwo.**

Wutrobna próstwa!

Nowe lěto stoji zasy před durjemi. Lěta dołho su so k »Božomu dźěsću« a k »Nowomu lětu« za naš luby »**Serbski Dom**« dary składowałe. Husto je so tak na 600 hriwnow a wjacy nahromadźiło, poslednje lěto pak bohužel jenož jara mało.

Je skoro, jako by swjaty woheń za naš »**Serbski Dom**« cyle wuhasnył. A tola trjebamy hišće wjele pjenjez, prjedy hač móžemy prajić: „Nětko je Serbski Dom naš.“ Dla powyšenja dańskich pjenjez smy tež lětsa, kaž hižom loni, 1000 hr. danje wjacy zapłaćić dyrbjeli dyžli druhe lěta.

Tuž wukupmy so lětsa zasy z horliwosću prjedawšich časow wot wšěch pisnych nowolětnych zbožopřećow z tym, zo šćedry dar wótčinskeje lubosće woprujemy za naš »**Serbski Dom!**«

Čim wjacy wy za naš krasny dom woprujeće, čim wjacy wón ponjese a čim lěpje budźemy z wudawanjom dobrych knihow a časopisow mjez lubymi Serbami hajić móc **křesćansku wěru** a **swěrnu lubosć k wótčinje** a **narodej.**

Tak čini kóždy, kotryž tutón naš »Serbski Dom« podpjera, Bohu spodobny skutk.

Wšitke nowolětne dary budźemy w „Katholskim Pósle“, w „Serbskich Nowinach“ a we „Łužicy“ kwitować.

Tuž woprujmy kóždy po swojich mocach a ze šćedrej ruku „Bohu k česći a Serbam k wužitku!“

W Budyšinje, 8. decembra 1910.

Farař **Jan Křižan,** předsyda M. S.
Farař **Mikławš Zur,** sekretař M. S.
Prof. dr. **Arnošt Muka,** redaktor Čas. M. S.
Just. rad. **Michał Cyž,** zarjadnik M. S.

Dary njech so na k. justicneho radźićela M. Cyža w Serbskim Domje w Budyšinje pósćelu abo w Smolerjec knihićišćerni wotedadźa.

Serbske blido

kóždu wutoru w 5 hodźinach w khofejownі.

Mała khěja

maßiwna, w jara dobrym rjedźe, blisko Pětrowskeje zyrkwje, je hnydom na pschedań. Pschenajenski pjenjes 767 hriwnow wunoscha. Płaćizna 13500 hriwnow.

Khěja

s 3 kórzami pola je w Běłej Horje na pschedań. Dalsche je shonicz cžißko 10 tam.

Pjekarskeho wuczobnika

k jutram pyta **Khorla Henfel,** pjekarski mischtr w Budyschinje na ßukelnskej haßy 19.

Kedźbu!

Hdźe III. dźeń hodow póndźemy? Wšitcy do **Małeho Wjelkowa.** **Na prěni hodowny swjedźeń serbskeje studowaceje młodźiny.** Budźe tam krasna zabawa. — Započatk wječor z dypkom 6 hodź. w Löhnertec hosćencu.

Před tym je w 3 hodźinach skhadźowanka serbskeje studowaceje młodźiny -k-

Posedźenja wotrjadow Maćicy Serb.

zmeja so **wutoru 3. wulkoho rózka 1911** wot dopołdnja 10 hodźin hač do wječora 7 hodźin **w Serbskim Domje** w Budyšinje. Wšitke sobustawy a wšitcy dobri Serbja, kotřiž so za to zajimuja, so přećelnje přeprošuja.

Předsydstwo Maćicy Serbskeje.

Awkzija palneho drjewa.

Na hrabinsko-**Lippeskim-Bartsko-Nowowjesezanskim revěrje** ma so

wutoru 27. dezembra t. l.

dopołdnja wot 9 hodźin **palne drjewo** na městnje samym s wumenjenjemi sa hnydom hotowe pjenjesy na pschesadźowanje pschedawacź:

20 1/2 rm mjehkich palnych klumpachow,
4 1/2 mjehkich dołhich hromadow,
196 twjerdych dołhich hromadow.

Shromadźisna pschi tak mjenowanym schibjenczným hacze njedaloko Suborniczkowskeje brikettownje.

Hajniske sarjadnistwo.
Aust.

Dr. Nonnenmacher,

wocžny lěkař w Budyschinje,
je hacž do 3. januara sapuczował.

Pistne khartki

czischczi spěschnje a tunjo **Smolerjez knihiczischczerња.**

Wutrobne zbožopřeća k nowemu lětu wupraja wšěm lubym Serbam a jich přećelam doma a we wukraju z dobom so wukupiwši z darom za naš »**Serbski Dom**«:

25 hr.: k. farař em. kančnik Jakub Herrmann we Worklecach;
10 hr.: k. justicny radźićel M. Cyž w Budyšinje;
po **5** hr: kk. farař em. lic. theol. Jakub w Budyšinje, prof. dr. phil. Ernst Muka w Freibergu, knjeni prof. Loska Mukowa w Freibergu, knjeni kubleńka Hańža Leiderowa w Kozaricach, farař Matek w Barće,
po **4** hr.: kk. farař em. M. Urban w Krostawje, administrator P. Romuald Domaška w Róžence, professor Fr. Tajrych w Taborje;
po **3** hr.: kk. farař kan. Mikławš Žur w Budyšinje, farař Jan Křižan w Hodźiju, farař Jakub Šewčik w Kamjenicach, kofejownik Jan Hajnca w Budyšinje, farař Jurij Winger w Lubiju;
po **2** hr.: kk. farař Bjarnat Hicka w Khróšćicach; kubleř Jakub Delan w Hornim Wunjowje.

(K temu cžißu schikoha.)

Pschiloha i czißku 52 Serbskich Nowin.

Ssobotu 24. dezembra 1910.

Płaczišny rěsneho słotu na Draždźanskich słótnych wikach.

19. dezembra 1910.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Słótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha hr.	Rěsna waha hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetšcheje rěsneje hódnoscże hacž do 6 lět	45—48	83—86
awstriske	—	—
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	40—44	77 82
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	35—39	72—76
4. ßnadnje pizowane kóždeje staroby	30—34	64—71
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetšcheje rěsneje hódnoscże	43—45	74—77
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetšcheje rěsneje hódnoscże hacž do 7 lět	38—41	70 73
3. starsche, wukormjene krowy a ßnadnje wuwite młódsche krowy a jałojzy	34—37	65 69
4. žrěnjo pißowane krowy a jałojzy	28—33	59 64
5. ßnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	54—58
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetšcheje rěsneje hódnoscże	45 48	77 81
2. žrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	40 44	71 76
3. ßnadnje pizowane	35 39	66 70
Cźelata:		
1. najlěpsche ſ mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	56—59	86 89
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	51—55	81—85
3. ßnadnje wuwite wot zyza	45—50	75—80
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich ſchchiženjow w starobje hacž do 1¼ léta	52—53	68 69
2. mjaßne	49 51	65 67
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	46 48	62 64

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:	W Budyschinje. 17. dez. 1910 wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju. 22 dez. 1910 wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pschenża běła	—	—	—	—	9	50	9	75
" žołta	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa	9	—	9	20	9	—	9	20
Rožla	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa	7	—	7	15	7	—	7	15
Jećmjeń (50 kilogr.)	7	50	8	50	7	50	8	60
Wows, (50 kilogr.)	7	60	8	—	7	20	7	50
Hróch (50 kilogr.)	12	50	13	50	12	50	13	—
Woka (50 kilogr.)	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły (50 kilogr.)	15	—	16	50	16	—	17	—
Hejduschka (50 kilogr.)	15	50	16	50	19	—	20	—
Běrny (50 kilogr.)	2	40	2	80	2	30	2	70
Butra 1 kilogr.	2	60	2	80	2	50	2	70
Pschenična muka 50 "	10	20	19	50	15	—	19	—
Ržana muka 50 "	8	75	12	—	10	—	12	—
Ssyno 50 "	2	80	3	20	2	50	3	—
Ssłoma 100 "	4	50	4	80	3	65	4	30
Proßata 480 schtuk, schtuka	12		27					—
Pschenične wotruby (50 kilogr.)	—		5	50	5	60	5	90
Ržane wotruby (50 kilogr.)	—		5	40	5	70	6	—
Pschenični gris (50 kilogr.)	—		6	—		—		—
Ržany gris (50 kilogr.)	—		6	40		—		—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot — hr. — np. hacž — hr. — np., pschenża (žołta) wot 9 hr. 25 np. hacž 9 hr. 50 np., rožka wot 7 hr. — np. hacž 7 hr. 25 np., jećmjeń wot 8 — np. hacž 8 hr. 75 np., wowß wot 7 hr. 70 np. hacž 8 hr. — np.

W Budyschinje płaćżesche: kórz pschenży (běła) po 170 puntach — hr. — np., hacž — hr. — np., žołta — hr. — np. hacž — h. — np., nowa: 15 hr 30 np. hacž 15 np. 64 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np. nowa: 11 hr. 20 np. hacž 11 hr. 44 np., kórz jećmjenja po 140 puntach: 10 hr. 50 np. hacž 13 hr. 80 np.

Wiczne płaczišny w Kamjenzu.

22. dez. 1910.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. — np. hacž 7 hr. 20 np., pschenża wot 9 hr. — np. hacž 9 hr. 25 np., jećmjeń wot 7 hr. 20 np., hacž 8 hr. 40 np., wowß wot 7 hr. 30 np., hacž 7 hr. 80 np., jahły wot 6 hr. — np. hacž 17 hr. — np., hróch 17 hr. 50 np., ßyno (stare) 3 hr. — np. (nowe) 3 hr. — np., běrny 2 hr. 70 np., ßłoma (100 kilogr.) 4 hr. 75 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 40 np. hacž 2 hr. 60 np., jeja (mandl) 1 hr. 50 np.

Wjedro w Londonje 23. dezembra: Symne, rjane.

Cyrkwinske powjesće.

W Michałskej zyrkwi směje Boži dźeń rano w 7 hodźinach duchowny Tischer žerbsku spowjednu rěč, ½9 hodźin farat Răda žerbske a w 10 hodźinach němske předowanje.

2. dźeń hodow směje rano w 7 hodź. farat Răda němsku spowjednu rěč, ½9 hodźin duchowny Tischer němske a w 10 hodźinach žerbske předowanje.

3. dźeń hodow dopołdnja w 9 hodźinach směje duchowny Tischer žerbske předowanje ſ dobom sa dźěćzi. — Tydźeńske sastojnske dźěła směje duchowny Tischer.

Křćenj:

W Michałskej zyrkwi: Hana Selma, Ernsta Hermanna Kopacża, khěžerja a skałakja w Brěsowje, dź. — Mariana, Michała Kubizy, dźěłaćzerja na Zidowje, dź. — Johana Lydia, njemandź. dź. w Dobruschi.

S druhich wožadow: Ernst Hermann, Jana Augusta Wobsta, tyscherja w Koblizy, ž. — Gerhard Kurt, Jana Pawoła Zyża, žiwnoscźerja we Wjelkowach, ž. — Hilda Gertrud, Oty Hugela, wyschscheho schwajzarja w Lutyjezach, dź. — Jan Ernst, Jana Ernsta Miesnera, pohonca w Rakezach, ž. — Max, Michała Cźornała, žiwnoscźerja w Trupinje, ž. — Khorla August, Khorle Dźedźika, dźěłaćzerja w Rakezach, ž. — Pawoł, Hendricha Pawoła Pfeiffera, dźěłaćzerja w Rakezach, ž. — Hildegard Elisabeth, Ernsta Augusta Winklera, žiwnoscźerja w Delanach, dź. — Jan Ernst, Khorle Roberta Kalicha, wobydlerja w Porschizach, ž. — Martha Margaretha, Wylema Reichela, khěžerja w Lětonju, dź. — Jan Marcźin, Jana Ernsta Soby, žiwnoscźerja w Njechornju, ž. — Hana Lejna, Pětra Bohuwěra Wjele, žiwnoscźerja w Skanezach, dź.

Zemrjeći:

W Michałskej wožadze: 16. dez.: Johana Henrietta Wagnerez, njebo Khorle Freunda, dźěłaćzerja na Zidowje, sawostajena wudowa tam, 78 l. 4 m. 17 dn. — 17. Gertrud Ella, Gustava Kurta Libsche, formarja w Dobruschi, dź., 8 m. 13 dn. — 20. Frida Augusta, Augusta Jurschika, pohonca w Cźichońzach, dź., 2 m. 15 dn. — 21. Gustav Adolf Thiele, rentudostawak, we wokrjeżnej khorowni na Zidowje, 58 l. 11 m. 7 d. — Hana Frida, Augusta Granichta, dźěłaćzerja na Zidowje, dź, 5 l. 1 m. 6 dn.

S druhich wožadow: Hermann Ota Frenzel ſ Hornjeho Hunjowa 17 dn. — Hańża Pilakez, Jana Bohuwěra Kowarja, khěžerja a krawza w Trjebjenzy, mandźelska, 54 l. 1 m. — Augusta Luisa ſ Lindenfelsez, tajneho ökonomiskeho radźiczela dr. Rudolfa Elwira Hähnela, ryczeklublerja nad Koporzami, mandźelska, 71 l. 11 m. — Marja swud. Klinowa, wobydlerka a rentudostawarka w Pschiwcźizach, 68 l. 5 m. 4 d. — Marja swud. Klemtowa, wumjenkarka w Bukojnje, 66 l. — Hana Marja Jurakez, maschinista Kreutela w Strózi pola Barta, mandźelska, 27 l. — Hana Khrystiana Krawzez, wobydlerka w Drožďžiju, 69 l. 6 m. 8 dn.

Zyrkwinske powjesće ſ Hodźija.

Božu nóz budźe wjecźor w 7 hodź. žerbska liturgiska Boża žłužba.

Boži dźeń směje rano ½8 hodźin duchowny Voigt žerbsku spowjednu wucźbu, ½9 hodźin farat Kschižan žerbske a w 10 hodźinach němske předowanje.

2. dźeń hodow směje rano ½8 hodźin farat Kschižan němsku spowjednu wucźbu, ½9 hodźin duchowny Voigt němske a ¾10 hodźin žerbske předowanje.

3. dźeń hodow směje farat Kschižan rano w 9 hodź. žerbske předowanje.

Sylvestra směje wjecźor w 7 hodź. duchowny Voigt němske předowanje.

Zyrkwinske powjesće ſ Budestez.

Ssobotu směje farat Domaschka wjecźor w 7 hodź. žerbsku Božu nóz.

Boži dźeń směje farat Domaschka rano w 8 hodźinach němsku spowjedź, duchowny Bójz dopołdnja w 9 hodźinach němske a ½11 hodźin žerbske předowanje. — Psched zyrkwinymi durjemi žo kollekta sa wožadźinu khudobu sběra. — Popołdnju w 5 hodźinach směje duchowny Bójz němsku Božu noz.

2. dźeń hodow směje duchowny Bójz rano we 8 hodź. žerbsku spowjedź, farat Domaschka dop. w 9 hodź. žerbske a ½11 hodźin němske předowanje. — Po kemschach stanje žo wudźelowanje Marcźinkoweho legata.

Po tunich płaczišnach poruczam žwój derje wuhotowany sklad **ff. domjazych, kuchińskich a hospodarskich wězow, lakowanych a njelakowanych, blachowych lampow, latarnjow, zylindrow a žužołow, platow, piołanskich wanjow, bowow, myjnych stejakow, žimanskich maschinow, kupanskich wanjow, želesne pónoje a hornzy, hospodarske wahi, nože, widliczki, łžizy, nožowe korbiki, khofejowe młyny, khofejowe khany, khofejowe a zokrowe tyły, rybowanske maschiny, mjaßorubaze maschiny, mjaßowe mjezki, schczětki, žerschczowe mjeczawy, zentrifugowe schczětki** atd.

Moritz Schulz, klampnarski mischtr : : : : :
pschi žerbskich hrjebjach 10.
— **Wuporjedźetnja.** —

Želesniski jěsdny plan
ſa Běłu Wodu,
płaćazy wot 1. oktobra 1910.

S Barlina=Khoćebuſa do Běłeje Wody
517, 737, 1036, 1156, 113, 213, 417, 557, 707, 1114.

S Běłeje Wody do Khoćebuſa=Barlina
522, 739, 1038, 1206, 114, 419, 558, 712, 1116.

Se Shorjelza do Běłeje Wody
513, 847, 1205, 220, 454, 711, 1023, 1235.

S Běłeje Wody do Shorjelza
518, 740, 848, 1206, 221, 455, 535, 716, 1026, 1236.

Se Sslepeho do Hródka
527, 751, 857, 230, 550, 726, 1035, 1246.

Se Sslepeho do Běłeje Wody
508, 728, 1027, 1145, 200, 408, 658, 1105.

S Čzorneje Wody do Wrótßławja.

S Čzorneje Wody		6,29	9,3			4,27	7,23	10,8
Bukowa		6,38	9,19	10,17		4,36	7,43	10,17
Čzorny Khołmz		6,50	9,34			4,48	7,58	10,29
Wojerezy	4,55	7,02	9,49	10,36		5,00	8,8	10,41
Las	5,10	7,16	10,10			5,15		10,56
Delni Wujeſd	5,22	7,26	10,21			5,26		11,6
Klětno	5,31	7,34	10,			5,35		11,15
do Hórki	6,05	8,06	11,7	11,19		6,8		11,51
wot Hórki	6,11	8,18	11,24		6,26	7,52		11,59
do Shorjelza	6,44	8,48	11,56		6,49	8,21		12,27
wot Hórki	6,15	8,20	11,32	11,20		6,10		12,1
Kohlfurt	6,49	8,53	12,06	11,43		6,50		12,33
do Wrótßławja	10,30	1,02	3,14	1,48		9,41		6,00

S Wrótßławja do Čzorneje Wody.

S Wrótßławja	11,8		6,11		10,45	3,38	3,38	6,10
Kohlfurta	4,00		8,30		1,7	6,07	7,5	11,25
do Hórki	4,32		9,04		1,39	6,30	7,41	11,53
Se Shorjelza	4,10		7,47	11,20	1,10	5,58	7,10	11,25
do Hórki	4,34		8,11	11,38	1,36	6,23	7,39	11,51
wot Hórki	4,40		9,06		1,53	6,31	7,53	11,58
Klětno	5,9		9,35		2,32	—	8,30	12,26
Delni Wujeſd	5,21		9,43		2,43	—	8,42	12,34
Las	5,31		9,52		2,57	—	8,53	12,44
Wojerezy	5,49	7,6	10,04	12,20	3,31	7,18	9,14	1,00
Čzorny Khołmz	5,58	7,16		12,29	3,40	—	9,24	1,08
Bukow	6,09	7,30		12,42	3,53	7,34	9,38	1,18
do Čzorneje Wody	6,16	7,38		12,49	4,00	—	9,46	1,25

S Khoćebuſa=Petershajna=Wojerez.

4,50	7,50	1,00	6,08	S Khoćebuſa	do	8,50	12,22	5,24	11,07
5,55	8,45	1,37	6,45	„ Petershajna	do	8,08	11,50	4,55	10,20
6,53	9,44	2,24	7,33	do Wojerez	ſ	7,10	11,02	4,07	9'20

Paul Giebner
w Budyſchinje na bohatej haßy 18,
ſ nutſkhodom na theaterſkej haßy,
winowa wulkowikowarńja
porucza ßwoje derje wothladane **wina.**
Pjecz wulkich pinzow.
Wino k poßylnjenju a k ſtrowoſczi.
Wino k ßwjedżenjam atd.
Tym, kotſiž moju winowu pſchedawarńju njeſnaja, k wjedżenju dawam, ſo ßo pola mje tuńſcho kupuje, hacž pſchi direktnym kupowanju ſ Rheina abo ſ Moſele, dokelž wino po waggonach doſtawam a :: :: puczowanſkich wudawkow nimam. :: ::

Wołmjane a połwołmjane
ſuknjowe tkaniny
w jara wulkim wubjerku po tunich płaczišnach,
velourſke barchenty
rjanych muſtrow k jakam,
kaž tež **wołmjane, połwołmjane, židżane, połžidżane a bawłmjane**
rubiſchcża
porucza
Emil Wehrle
na jerjowej haßy 7.

M. Gottwald
płatowe a bawłmjane twory
w Budyſchinje pſchi mjaßowym torhoſchczu 11
porucza ßwój bohaty ſklad
zychow,
wupjerkow,
ložowych płachtow,
ložowych pſchikrywow,
trjenjow,
wutrèwanſk. rubiſchczow,
blidowych rubow,
ſchantkow,
koſchlazeho ßukna,
hoſpodarſk. ſchórzuchow.

Max Schückel
w Budyſchinje na bohatej haßy
ßwój wulki ſklad jenož **hodneho**
wobuća
po wſchelakich płaczišnach porucza.
Najſprawniſche poßłużenje ßo pſchilubja.

Franz Marſchner
czaßnikar w Budyſchinje
na bohatej haßy 9
ßwój ſklad **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczaſow** k dobroczišwemu wobkedżbowanju porucza.
Hódnaßtwora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczišny.

Krajan na lěto 1911,
protyka ſa katholſkich Serbow,
je po 30 np. doſtacz we wudawarńi Serbskich Nowin.

Najlěpschu

butru

k pjeczenju

porucza

Otto Sachse

na bohatej haßy.

Liebsch,

ßudnisli aktuar sw. ßluzby

pschi nowych hrjebjach 5

pißarnja sa kupowanske, hypothekske, dismembrazisle, testamentske a sawostajenstwowe wězy atd.

Rěczi ßerbski.

— Telefon czißlo 177. —

Pscheßadßowanje leżomnosczow

Kakao

punt po 90 pj.,

pschi wotewsaczu 10 puntow po 85 pj.

Moritz Schmidt

pschi mjaßowych jědlach 1,

mjes ßerbskej haßu a Pětrowskej zyrkwju.

Cjrjewa k dźěłanju kołbaßy, tołsty ßuscheny **połcj** pschi 5 *Ctr.* po 90 pj., pschi 10 *Ctr.* po 85 pj., **ßuscheny ßwinjazy brjuch** *Ctr.* 85 pj., pschi 10 *Ctr.* 80 pj., 2. druzinu **kołbaßy** 60 a 65 pj., **ßwinjaze plezo** tucżne *Ctr.* 100 pj. porucza

O. Pětschka na żitnej haßy.

Kedźbu!

Italske a schpanske

apfelsiny

duz. po 25, 55, 65 a 75 pj.

Žołte zitrony

dnz. po 55 a 75 pj.

Pschi wjetschim wotewsaczu tuńscho.

Worjechi

najlěpje dosrawjene.

Banany

3 schț. sa 25 pj.

Italske a schpanske

wino.

Wschě twory ßo darmo do domu sczelu.

S poczeszczowanjom

Dante Biankini

na theaterskej haßy 2 w Budyschinje.

Jako **dar k Božemu dźěsczu** ßu we wudawarni Serb. Nowin dostacz knižki

Brunčki

po 1 hr. 20 pj.

Spěwarske,

ßerbske a němske,

jednorje hižo po 2 a 3 hr. a woßebnje do czelazeje kože

swjasane hižo po 6 hacz do 10 hr. ßu na pschedań

we wudawarni Serb. Nowin.

K hodam poruczam bohaty wubjerk

kuskow na božodźěsczowy schtom,

każ tež

marzipanowe torty, wutroby a płody,

praskaze bonbony, naturalne wězy,

najwoßebnische bonbonniery

hižo po 50 pj. hacz do najwyschschich płaczisnow,

póprjanzowe muże a żony,

woprawdźite Häberleinske Rünrbergske żiwjenske tykańczki

a druhe **póprjanzy** we wulkim wubjerku,

teho runja **božodźěsczowe kołacze** wschelakich druzinow.

Roseßłanje na wßy spěschnje a tunjo.

Konditornja F. Staeckela

Telefon 166. **w Budyschinje,** **na seminarskej drósy 9.**

Rěczi ßerbski. | **Helena swud. Jordanowa** | Rěczi ßerbski.

w Budyschinje na jerjowej haßy 5

porucza ßwój wulki sklad

schtrykowanych rukawatych lazow

s najtuńschich hacz do najwoßebnischich.

Walkowane soki, schtrympy a rukajzy

jenoż najlěpscheje hódnosczе.

Schtrykowane soki a schtrympy sa żony a dźěczi

wubjernje wohrjewaze a jara dźerżaze, dokelž ßo jenoż dobra wołma k nim bjerje.

Normalne koschle, spódnje kholowy

sa muzskich, żónske a dźěczi.

Podschite spódnje taille sa żónske.

Chenillowe nahłowjaze rubischcza a schale

we wulkim wubjerku wschěch barbow a wulkosczow, rjenje dźěłane, po najtuńscho wobliczenych płaczisnach.

Zigary
a
zigaretty
najlěpschich druzinow
po tunich płaczišnach poruczа
Otto Sachse
na bohatej haßy.

Lamanu schokoladu
po puntowskich pakczikach, tež lěpsche druziny wopschijazych, hižo po **1** mk. poruczа
Moritz Schmidt
pschi mjaßowych jědlach 1,
mjes ßerbskej haßu a Pětrowskej zyrkwje.

Prawny bürow Ernsta Kobana
(prjedy J. a E. Kobana)
w Budyschinje
pschi zitnych wikach 4.
— Telefon 675. —
Saradźenje leżomnosczow a hypothekow, srjadowanje sawostajenstwow, wudźělanje kupjow a liscžinow wscheje druziny, sestajenje wschěch druhich pißnych dźělow. Sehnawanje pjenjeżnych żadankow.

Wschě 31. dezembra 1910 a 1. januara 1911 sapłaczomne

kupony

hižo wot 15. dezembra bjes khostow po najwyschschim kurßu s hotowymi pjenjesami samënjamy.

Filiala Lubijskeje banki
w Budyschinje w ßerbskim domje.

Jako **dar k Božemu dźěsczu** ßu we wudawarni Serb. Nowin dostacz knižki **s pißanymi wobrasami** a se ßerbskimi schtuczkami
1. sa starsche dźěczi:
Schescherjaczk a schescherjawka
2. sa mjeńsche dźěczi:
Wobraski sa pěkne dźěczi.
Pěknych dźěczi wjeßele.

Schtrympy a soki
schtrykowane a walkowane.

Rukawate lazy
s najjednorischich hacz do najlěpschich druzinow.

Rukajzy
podschite a njepodschite.

Schenillowe rubischcza.
Normalne schaty
wscheje druziny
kupujecze najlěpje a najtuńscho pola

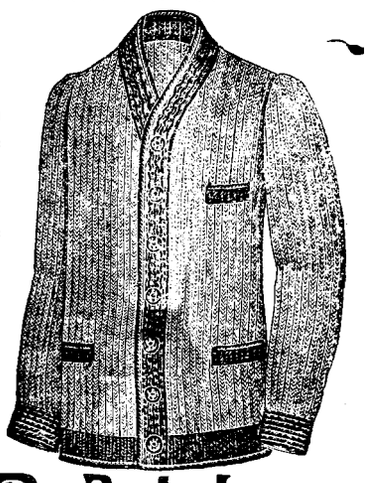

Wilhelma Rudolpha
pschi mjaßowym torhoschczu 10.
Ssamßna maschinska schtrykowarnja w domje.

Ad. Rämsch naßl. w Budyschinje
(mějeczel **Max Kirschner**)
pschi butrowych wikach 1 **telefon czißło 415**
poruczа ßwoje daloko a schěroko znate
palenzy a likeury.
Roseßlanje w czwizach a bleschach.
Proschu ßebi płaczišnowy sapiß żadacz.

Tschwěsdowske tšěschne
zyhele w rjanych njeshinitych barbach, **plestrowanske klinkerske zyhele** s 8 hlowczkami sa pschejěsdy, hródze, dwory atd., **zyhele k hrjebiczkam, zelesne klinkerske, wodunjepschepuschczate polne a dźěrkate zyhele, schamottowe zyhele**
porucza
Pawol Arnold,
parna zyhelnicza w Tschoch Hwěsdach
(Dreistern) pola Budyschina.
Kschemjenjowe jamy. Telefon: Budyske sarjadnistwo czo. 11.

Smolerjec knihićišćernja
w Budyschinje w ßerbskim domje
knihi, sliczbowanja, visitne a pscheproschenske khartki, sastojnske formulary, wustawki, blidne spěwy atd.
we wschěch rěczach derje a tunjo czischczi.
Dalokorěczak czißło 687.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 pj. a na němskich póstach 90 pj., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 pj. — Kóžde čisło płaći 8 pj.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćernje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 pj. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 53. | Sobotu 31. decembra 1910. | Létnik 69.

Sa nowolětne ranje.

Dźenż ſ Boha ſaż ſeſkhadźa
Nam léta prěnje ranje;
S nim nowa cźěř ż wotewrja
Sa naſche dróhowanje.
Duž ſe ſpěwom a ſ modlitwu
Kij ſapſchijam a dale du;
Bóh powjedźe mje wótznje.

Mje pſchichoda nóz njetraſchi,
Kiž cźaż̈ny pucź mój kryje;
Bóh wě też mroki jaż̈nicź mi,
So horjo k ſbożu tyje.
Schtoż cźěmne tudy njeſpósnach,
To jaż̈ne budźe w njebjeżach
We pſchekraż̈njazym ż̈wětle.

Mój pucź njech runy, kſchiwy je,
Ja troſchtnje po nim pójdu;
Hdyž khodźu kaž Bóh wodźi mje,
Ja k dobrom' kónzej dójdu.
Njech ſboże, kſchiž wón wotż̈udźi,
Njech žiwjenje, ż̈mjercź wuſwoli:
Mi k lěpſchemu wſcho budźe.

Mój kónz budź blisko, daloko,
S tym nochzu duſchu tyſchicź;
Chzu Božej woli poddacź wſcho,
Sso ſ krónu wěry pyſchicź;
Tón Bóh, kiž mój cźaż̈ wotměri,
Spožcź jeno, ſo pucź k wěcźnoſcźi
Tu junu ſbóžnje ſkonjam!

K. A. Fiedler.

Schachtowanje w Sakſkej ſaż̈o dowolene.

Pſched někotrymi létami bě ſakſke kuježeŕſtwo ſakaſako, ſkót po židowſkim wobrjedźe rěſacź (ſchachtowacź), dokelž ż̈o pſchi tym ſkót cźwilowaſche. Huſto ż̈o ſtawaſche, ſo ż̈ebi ſkót, prjedy hacź jón ſarěſachu, ſtawy ſkama abo ż̈ebi rohi wotkama. Židźi w Sakſkej, kotſiž nochzychu njeſchachtowane mjaż̈o jěſcź, dyrbjachu jo teho dla ſ druhich němſkich ſtatow kupowacź. W nowſchim cźaż̈u ż̈o nětko ſchachtowanje ſtawa, kotrež rukowanje ſa to dawa, ſo je cźwilowanje ſkocźatow zyle wuſamknjene. Sakſke kuježeŕſtwo je teho dla dowoliło, ſkót ſaż̈o ſchachtowacź. Pſchi tym ż̈o wón njeż̈mě do rěſanja pohłuſchicź.

Skót ſchkitaze towaŕſtwa ż̈u ż̈ebi wotmyż̈like, pſchecźiwo dowolenju ſchachtowanja w Sakſkej proteſtowacź. W jenym proteſcźe, kotryż je ż̈o hižo kuježeŕſtwu pſchepodał, ż̈o praji, ſo ż̈o też po nowej methodźe howjaſy ſkót pſchi ſchachtowanju cźwiluje, dokelž dyrbja ż̈o jemu nohi wuputacź, ſo mohł ż̈o powolicź. Potom dyrbi ż̈o hłowa njenaturſzy wobrocźicź a ż̈o na rohaj ſtajicź, ſo mohło ż̈o ſkocźo ſarěſacź. Ssmjertne bědźenje ſchachtowaneho ſkocźecźa druhdy 25 mjeńſchinow traje. Wukrwawjenje huſto poſaſtawa, potom dyrbi ż̈o ſ nowa rěſacź, pſchi cźimž ż̈o najprjódzy ſ nożom w ranje ryje. — S proteſtom chzedźa direktnje k kralej hicź, kotryż pjecźa pſchecźel ſchachtowanja njeje.

Pruſke kuježeŕſtwo a wuż̈wojenje pólſkich kubłow.

Pruſke kuježeŕſtwo njeje ż̈o wo namjecźe hakatiſtiſkeho namjeta, ſo bychu ż̈o nětko pólſke kubła wuż̈wojiłe, hiſchcźe rosż̈udźiło. Polazy ż̈u njedźiwajcy dźěławoſcźe ſaż̈ydleńſkeje komiżije ż̈woje wobż̈edźeńſtwo wo 85 000 hektarow powjetſchili; duž kuježeŕſtwo na tym dwěluje, hacź budźe móżno, ſ wuż̈wojenjom pólſkich kubłow Němzowſtwo ſ wuſpěchom podpjeracź. Hdy by ż̈o k wobſchěrnemu wuż̈wojenju pſchihłoż̈owanje ż̈ejma żadało, by tón lědma do teho ſwolił, dokelž je hižo w lěcźe 1908 wuż̈wojeńſki namjet ż̈ylne pſchecźiwjenje nadeſchoł. Kuježeŕſtwo teho dla najſkerje ſpyta, na druhe waſchnje dalſche dźěło wuż̈wojeńſkeje komiżije ſpěchowacź. Pſchede wſchěm pak kuježeŕſtwo wo wuż̈wojenju nětkole niczo wjedźecź nochze, dokelž je ż̈o po ſdacźu awſtriſkemu kuježeŕſtwu na to ſwjaſako, ſo jo njebudźe nałożecź. Sa to budźa galiziſzy Polazy němſko-awſtriſki ſwjaſk podpjeracź.

Wuwuczenje reſerviſtow w lěcźe 1911.

Pſchichodne lěto budźa ż̈o ſwuczowanja reſerviſtow a krajneje wobory, każ poſłednje tſi léta, we wjetſchich wójſkowych ſwjaſkach wotbywacź. Mjes tym ſo pak ſtaj ż̈o hacź dotal pſchi kóżdym armeekorpſu jedyn reſervny pěſchi regiment a jene reſervne wotdźělenje pólneje artillerije poſtajiłoj, ż̈o naſymu 1911 pſchi kóżdym pruſkim armeekorpſu dwaj reſervnaj pěſchej regimentaj na cźaż̈ dweju njedźel poſtajitaj. Reſervnym ſwjaſkam ż̈o offizěry a podoffizěry w poknej wójnſkej ż̈ylnoſcźi pſchipokaſaja, wobſtatk muż̈ſtwow, kompagnijow a batterijow pak něſchto ſady normalneje wójnſkeje hotowoſcźe woſtanje.

Naležnoſcź prynza Max

je ſaż̈o wuhkadkowana. Prynz Max je do Roma pſchiježwſchi, ż̈o bamżej wuſnał, ſo je ż̈o mylił. Wón je ż̈woje namjety wo ſjednocźenju grichiſko-katholſkeje a romſko-katholſkeje zyrkwje a poroki, kotrež je něktorym bamżam w ż̈wojim ſpiżu cźinił, wrócźił. Pſchede wſchěm

pak prynz Max wusnawa, so je bamž nadkoha zykeho kschesczijanstwa a so dyrbjeli žo jemu po sjednoczenju grichisko-katholskeje zyrkwje s romsko-katholskej zyrkwju wschitzy grichisko-katholszy biskopjo a patriarchojo podstajicz. Bamž je prynza Maxa s nanowskej wutrobnosczu pschijak. Prynz žwój wuczerski stok pschi Freiburgskej universicze wobkhowa a je hižo sažo Rom wopuschczik.

Sbežk na Karolinskich kupach.

Na Karolinskich kupach, kotrež je Němska po amerikansko-schpanskej wójnje Schpanskej wotkupika, je žo domoródne wobydlerstwo kupy Dschokatscha spjeczilo. Domoródni žu 18. oktobra wokrjeßneho hamtmana knježerstwoweho radžiczela Bödera, sekretara Brauckmanna, statneho sastojnika Hollborna, pucźetwarza Heesnera a pjecź domoródnych czołmarjow skónzowali. Kaž žo sda, žu žo Dschokatszy wobydlerjo na knježerstwowych sastojnikow roshnèwali, dokelž chzychu tuczi na jich kupje pucze twaricz. Sbežkarjo žu pjecza něhdze 250 muži žylni a maja pjecza 90 tselbow. Běłych kolonistow žu woni hacž dotal na pokoj wostajili.

Wupokasanje ruskich poddanow s Awstriskeje.

W khčzorstwowej dumje žu wo wupokasanju ruskich poddanow s Awstriskeje jednali. S Morawskeho Wostrowa je žo lětža 418 ruskich poddanow wupokasało. Awstriske knježerstwo s wulkej wótroscźu pschimachu, dokelž s ruskimi poddanami hrubje sakhadža. Sapóßlanzy s Podolskeje žu widželi, kak žu tsjoch knježerstwowych sastojnikow, kotsiž běchu s jědsnym kokom žußodne awstriske město wopytali, tam jako wobhonjerjow sajeli a kaž paduchow a rubježnikow do jastwa czißli. Jenož s najwjetschej prózu a se sakroczenjom ruskeho póßlanza žu žo woni s jastwa wußklobodžili. Tajke podawki na to pokasuja, so awstriske knježerstwo systemtiszy ruskich poddanow pschescźěhuje. Jeli so tajki system wobsteji, potom dyrbjało ruske knježerstwo wuwažicz, hacž je pschisprawne, so awstriszy poddanjo dale w Ruskej bydla. Sozialdemokrat Poletajew žo džiwasche, so žo wo ruskich poddanach mjelczi, kotsiž žu žo s Němskeje wupokasali.

Pscheradnizy w franzowskim wójsku.

W franzowskim wójsku žo nadpadnje wjele wojakow nadeńdže, kotsiž žu swólniwi, potajnosczje franzowskeho wójska Němskej sa pjenjesy pscheradžicz. Tele dny je sažo wójnski žud w Marseillu schtyrjoch artilleristow spionaže dla k khostarni na 1—7 lět sažudžił. Sažudženi žu spytali, městnemu komandantej w Metzu samkazy kruch noweje 75-zentimetriskeje kanony pscheradžicz.

Portugalska republika žo khabła.

Do Madrida žu powjesczje s Portugalskeje doschke, po kotrychž ma tamnische republikanske knježerstwo khětro njewěste stejischczo. Rjemjeßlniske jednoty žadanja czinja, kotrež žo njehodža dopjelnicz a we wójsku je žo wjele padow spjecziwosczje stako. Tsi wójnske kódže žu žo se wschelakimi wudawanjemi wotstronike. Knježerstwo njemóže žo ani na wójsko ani na kódźstwo spuschczecz. Wobydlerstwo je w njemerje. Knježerstwo je pjecza w Lissabonje tajne towarstwo wußlědžiło, kotrež chze krala Manuela sažo na trón žadžicz.

So republika njeje hischcze krucze sakožena, je hižo s teho žudžicz, so je žo jenož džěl wójska a kódźstwa revoluzionaram pschisamknył. Duž njeje njemóžne, so žo kralowszy smyßleni offizěrojo we wójsku hibaju. Někotryžkuliž je k revoluzionaram pscheschol, kotryž s teho dobytk sa žebje wocźakowasche, a je žo pschi tym sjebał. Nětk žo njeby dlił, hdyž by móžno było, žo do monarchiskeho lěhwa wróczicz.

Se žwojej stronitosczu republikanske knježerstwo hidu pscheczíwo žebi sbudžuje. Wschěm sprawnje myßlazym je jeho sadžerženje pschi prozeßu pscheczíwo něhduschemu ministrej Frankej s pohorschkom. Knježerstwo je mjenujzy schtyrjoch žudnikow, kotsiž žu Franka wuwinili, do jeneje portugalskeje kolonije w Indiskej pscheßadžiło. S tym dyrbja žo žudnizy sa to pokostacz, sa njejžu Franku sažudžili.

Praschenje njedželskeho wotpoczinka w Ruskej.

W knježerstwowej dumje runje wo tym jednaju, so by žo njedželski wotpoczink w Ruskej se sakonjom sawjedł. Někotryžkuli budže žo džiwacz, so w Ruskej hischcze tajkeho sakonja njeje. Rěcze s debaty woßebite ruske wobstejnosczje wobßwětlichu.

Cholmski biskop Jewlogij žebi žadasche, so by njedželu niz jenož zyrkej, ale tež stat žwjecził. W Jendželskej a woßebje w Ameriży žu žo tež židži žwjeczenju njedžele podczißli. W Ruskej mohło žo židam a muhamedanam na to waschnje napscheczo pschińcz, so žmělo žo njedželu popołdnju 3—4 hodžiny wikowacz.

Sapóßlanz Pachalczek na to pokasowasche, so je žo we wjeczornej Ruskej, hdžež wikowarstwo w židowskej ruzy leži, hacž dotal jenož njedželu wikowało. Nětko pak žebi wobydlerstwo žada, so by žo wschědny džeń wikowało. W někotrych městach žu židži žami wiczny dżeń na žobotu pschepoložili.

Biskop Mitrofan žo na Homelskeho gubernatora wobczežowasche. Hacž runje je Homelska měschczańska rada wjazy krócź wobsamkła, w měsczе njedželski wotpoczink sawjesczź, je tamnischi gubernator po napominanju židow pjecź krócź tole wobsamknjenje powalił. Napscheczo biskopej Jewlogijej biskop Mitrofan namjetowasche, so by žo zyku njedželu žwjeczilo.

Tajny radžiczel Miller w knježerstwowym mjenje praji, so knježerstwo na namjecze wobsteji, so by žo zykodnjowy njedželski wotpoczink sawjedł, tola s wuwsaczemi, po městnych wobstejnosczach žo složowazymi. W ruskich žrjedžoasiskich krajach 99 prozentow muhamedanow bydli. S kajkim prawom móhli jim sakasacz, so bychu žo njedželu se žwojim džełom saběrali?

Kradnjenje wažnych diplomatiskich pißmow.

S pißarnje turkowskeho póßlanzstwa w Sofiji žu žo jara wažne tajne pißma kradnyle. Paduschi žu, kaž chzedža turkowske nowiny „Tanin“ wjedzecz, woßebje sa pißmami žlědžili, kotrež žo na stejischczo Rumunskeje w pschipadże bołharsko-turkowskeje wójny poczahuja.

Napjatosczź mjeh Japanskej a Chinu.

Japanska žo pjecza na nowu wójnu pscheczíwo Chinje hotuje. W ranschej Asiskej žo boja, so na najposdžischo w naleczu k wójnje dóńdže. Chineske nowiny s roshorjenjom njewěste politiske położenje rospominaju. China žo na to spuschcza, so budža jej sjednoczene staty połnózneje Ameriki pscheczíwo Japanskej pomhacz.

Khudži ludžo.

Czmowa wichorata nóz. Pschi wohnischczu w khuduschkej rybakskej khěžzy žedži Hana, porjedžejo staru kožowu płachtu. Wona žłyschi, kak wětsik hwisda a wuje, kak deschczik na woknjazych schkleńzach bubnuje, kak žołmy schumja a pleskotaju, wo brjoh žo rosbiwajo. Wonka wjedro sakhadža, czma a syma je. Hlinjana podkoha je czista wumjecźena; w nješczi nalikowe hałžki prafkotaju a pkomjenja žapaju; na polzach žo cziste wumyte žudobja błyschcza. W poscźeni stwy stare kožo se spuschczenym běłym sawěschkom steji, a na wulkej matrazy, kotraž je po podkosy wupscheschtrjena, pjecź małych dźěczi spi, skolebane do spanja s hawtowanjom morja. Haniny muž je wonka na morju; wón bě wuschol ryby kojicz. Hrózbne je morjo pschi tajkimle czěmnym, symnym polhmurjenym wjedru, ale schto chzesch sapoczecz? Człowjek tola žwojim po proschenju njemóže dacz khodzicz. Hana žłyschi morjo hawtowacz a wichor wucź; dyž a dyž žo tež kschiczenje mórskeje wróny jej do mucha dobywa. Pschi tym bjes pschestacza deschczuje. Hanje bywa stykno. Ssame hrózbne wobrasy widži. Kak žo czołm wo skaliska rosbiwa, rybazy tepja .... Kajki strach!

Stary drjewjany czažnik na scźenje dybawje a stajnje tikota: tik — tak .... Dźěczi spja.

Hana žo samyßli. Haj, jim to njeje žnadne žo sežiwicz! Muž dyrbi won pschi symje a wichoru na morjo, hdžež je kóždy wokomik tyßazam strachow wustajeny. A wona dyrbi wot ranja hacž do wjeczora pschi dźěle žydacz. A by žebi człowjek myßlił, so tež s tym mnoho sažkužitaj? Dźěczi w lěcze a w symje boßy běhaja, na běły khlěb ani myßle njejžu — spokojom žu, hdyž maja czorny. Wěso druhdy maja tež ryby. Bohu džakowano, so žu dźěczi s najmjeńscha strowe. O Božo, kak reji morjo, kak wuje wichor! Hdže žnadž nětkole je? Knježe, sakituj jeho, žmil žo nad nim!

Lehnycz hicz, to je hischcze sahe. Hana stanje, czißnje wulke rubischko na žo, sažwěczi lataŕnju a dže won hladacz, hacž jeje muž hischcze njeńdže, hacž je morjo smérnische, hacž žo njeje wuja žniko a hacž ma žwětkowa wěża woheń.

Czma je. Drobny husty deschczik pada. Skónz wßy, pschi žamym mórskim brjohu, steji stara, na poł rospadana hubjena khěžka s padazymi sczornjenymi sczěnami a se starymi durjemi. Pschi kóždym storku wětsika wone rža a ridruja. Wětsik s tutej hubjenej khěžku woßebje móznje sakhadža, kaž by ju chzył wotdunycz, ale durje pikotaja a stonaja, shnika tsěschna žłoma schudruje, mohł rjez,

jako by wo ßmilnosć proßyła. Hana na prohu khěžki sasta a do shibnjeneho woknjeschka hladasche. Nutska bě cyma. „Dyrbju sa wbohej khorej pohladać“, Hana ßebi pomyßli. „Na nju ßym zyle sabyła. Muž powjedasche, so bě wczera s njeju hubjenscho było. Haj, a zyle ßamalutka też je. Nikoho nima k wothladanju.“

Hana do duri sakkapa a ßluchasche .... W khěžzy bě cyicho. Nichtó njebě ßo wotwołał.

„Ta wboha!“ — Hana ßebi pomyßli, na prohu stejo. „Kak je to srudno, hdyž je cłowjek khory a nimo teho dyrbi ßo hischće wo ßwójbu staracź! To wschak je wěrno, so ma jeno dwě móliczkej; ale wona je wudowa a wschě dźěła a staroscże na njej ßamej leża. A pschi tym hischće khora leżecź! Ach, na tu bědu!“

Wona saßo a saßo do duri klapasche, ale wotwołanje njedosta.

— Haj, ßußodźina! — Hana sawoła a też pschi ßebi pomyßli: „Ma ta tola spanje, teje dźě dowołacź njemóżesch!“

Wichor kaž prjedy wujesche. Hana hižom ßo se symu a s wkóżnotu tschaßesche. Hižom chzysche domoj woteńcź, tu njejabzy wichor s mozu sastorczi, kiž budźische jej bjes maka rubischko s cźěła wottorhnyć, kiž se starymi durjemi tak jara sakhadźesche, so ßo te ßame wotewrichu. Hana proh pschekrocźiwschi sastupi. Jeje lataŕnja snutskowne blukeje zyle cźicheje khěžki rossßwětlesche. Tam nutska bě to runje tak wkóżne a symne, kaž wonkach; to bě cźucź, so ßo we jstwje dawno hižom tepiło njebě, na mnohich městnach na tšesche deschcźik kaž psches kschidu padasche. Pschi scźěnje, runje s napschecźa duri, na hromadźe masaneje ßkomy cźěło semrjeteje wudowy leżesche. Hłowa bě nasad shibnjena; na symnym, smódrjenym wobliczu s wotewrjenym ertom bě wuras wustróżenja a sadwělowanja sprostnył .... Blěda morwa ruka, kaž by rjekł po něcźim wupschestrjena, se ßkomjaneho lěhwa wißasche. Dwě krocźeli wot macźerneho cźěła spaschtej twjerdże a bjes staroscźi, njedźiwajo bliskoscże morweje a wucźa wichora, trochu blědej, ale kudźerjawej=liczkatej, do hromady skulenej a se ßwojej żoltowkóßtnej khójczku ßo dótkajo, dwě małej dźěsćźi. Mrějo bě macź hischće khwile měła, jimaj nóżzy do wulkeho stareho rubischka sawicź a jej se ßwojej drastu pschikrycź. Jedyn s dweju pacholkow bě ßebi ßwoju kulowatu poknu ruczku pod lizo ßunył; druhi bě ßwoje wobliczko ßwojemu bratśikej do tyła skował. Wonaj stajnje a měrnje dychaschtaj, a sdaschtaj ßo tak ßkódzy a tak krucże spacź, so jeju niczo wubudźicź njesamoh. A wichor njepopuschczi, hwisdasche a wujesche .... Hlaj, kapka deschcźika psches stwiny wjerch morwej na czoło padże a ßo na symne lizo kuli — zyle kaž ßylsa na wobliczu, wot staroscźi smorschcźenym ....

Hana domoj běżesche, schtoż móżesche. Wona mějesche něschto pod płaschczom. Wutroba jej pukotasche; wona ßebi njeswěri, ßo wobhladnycź, jako by něchtó sa njej běżał. Schto dha je morwej wotewsała?

Domoj doschedschi położi ßwoje brěmjo na kożo — sawěschk khwatnje sacźeże. Potom ßebi stólczk wsawschi jón k kożu staji a ßo ßydny, hłowu nad khromu kóża nakhilejo. Blěda a rosbudźena běsche, kaž by ju ßwědomje hrjebało a cźwilowało. Jeno s rědka jej se rta pschetorhnjene ßkowa pschikhadźachu: „Schto jeno wón rjeknje? .... O, schto ßym to sczinika! To njeje niczo mało, — pjecź ßamßnych dźěsćźi — dosćź staroscźow na njeho .... Je wón tole? .... Ně, hischće niz! .... K cźemu ßym jo wsała! .... Nabije=li mje sa to, stanje ßo mi prawje, to ßym ßebi saßłużiła .... Tule dźe! .... Ně .... Nó, cźim lěpje!“

Durje pikotachu, kaž by něchtó schoł. Hana ßo satorże a se stólza stany.

„Ně. Saßo nichtó! Mój Bożo, cźehodla jeno ßym to sczinika! Kak chzu jemu nětkole do wocźi hladacź? ....“

Hana ßo samyßli a dołho njerěczo a samyßlena pschi kożu ßedźesche.

Deschcźowacź ßo pschesta, wonka ßo wujaßnjesche, ale wětsik dujesche a morjo kaž prjedy wujesche. Nadobo ßo durje wotewrichu, a cźerstwy mórski powětr ßo do jstwy dobywasche, a do khěžki wyßoko sroscźeny, na wjedrje sbrunjeny rybak sastupi, sa ßobu cźehnjo mokru rostorhanu ßycź, prajo:

„Tule skóncźnje ßym, Hana!“

„Ach, ty to ßy!“ Hana sawoła a pschesta, njewěrjo ßebi, jemu do wocźi pohladacź.

„Hu, kajka to nóz! Ssurowe!“

„Haj, wjedro bě ßurowe! Nó, a schto ßy popadnył?“

„Hubjenje, zyle dospołnje hubjenje! Niczo popadnył njejßym. Hubjenje, hubjenje dźe! .... Haj, to cźi praju, to bě wjedro! Myßlu ßebi, so tajkeje nozy hischće njejßym dożiwił. Wětsik wujesche, kaž by njemdry był, mój cźołm kaž bal rejowasche! Hižom ßebi myßlach, so je powjas na kruchi a so ßo podnóriu. Schto chze to potom cźłowjek popadnycź! To ßy wjeßeły, hdyž ßo żiwy domoj wrócźisch .... Nó, a ty, schto dha ßy ty bjese mnje cźiniła?“ — rybak ßak do jstwy wlecźesche a ßo sa khachle ßydźe.

— „Ja? ....“ — Hana wscha blěda wotmolwi. „Schto chzyła cźinicź .... Ja ßedźo płakach .... Wětsik tak wujesche, so mějach strach. Wo tebje mějach strach.“

— „Haj, haj“, — muž bórcźesche, — „wjedro je hrósbne, ßurowe! Ale schto chzesch sapoczecź?“

Wobaj mjelcźeschtaj.

Potom rjekny Hana, njerosßudna, dyrkotajzy a ßo wotwlakujo, kaž cźłowjek, kiž je winowaty: „Wěsch, ßußodźina Kójakowa je semrjeła. Ja ani njewěm, hdy je wumrjeła; sawěscże hischće wczera, hdyž ßy pola njeje pobył. Cźeżko je jej bycź dyrbjało wumrjecź. Kak je ju wutroba bolała dźěcźi dla! Wona dźě je dwě hischće zyle małej sawostajiła. Jene hischće njepowjeda, a druhe hakle poczina khodźicź ....“

Hana wotmjelkny. Rybakej ßo cźoło smorschcźi, jeho jaßne wobliczo bu khutne a pschewsa wuras staroscże.

— „To je do boka!“ — wón skóncźnje rjekny, sa wuschomaj ßo drapajo. — „Haj, schto chze cźłowjek cźinicź? Pschiwsacź jej dyrbimoj, hewak hischće tam wotucźitej a kak by jimaj tam pschi morwej było? Nó, schto to wscho pomha, někak ßo tola pschebědźimy! Dóńdź spěschnje!“

Ale Hana ßo wotßal njehnu.

„Schto dha cźi je? Njeje cźi to prawje? Bojisch dha ßo, a nochzesch jeju pschiwsacź? Schto dha cźi je, Hana?“

Hana stany, njerěczo muża k kożu dowjedże a sawěschk na bok ßuny.

Tu ßußodźinej dźěsćźi leżeschtej a hischće pschezo ßkódzy a bjes staroscże drěmaschtej.

— Kónz. —

Cźesćźeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin,** kotsiž chzedźa sa nje na

1. schtwórtlěto 1911

do prědka płacźicź, njech nětko **80 pj.** we wudawarni Serbskich Nowin wotedadźa.

Cźi, kotsiž ßebi Serbske Nowiny psches **póst** pschinjesćź dadźa, njech tola njesapomnja, ßebi je tam bórsy skasacź. Na schtwórtlěto saplacźi ßo sa Serbske Nowiny na sakskich a pruskich póstach, kaž też w druhich krajach němskeho khěžorstwa **90 pj.,** s pschinjeßenjom do domu **1 hriwna 5 pj.**

Serbske Nowiny s pschikłohu „Pomhaj Bóh“ płacźa na pósćże **1 hr. 30 pj.,** s pschinjeßenjom do domu **1 hriwnu 45 pj.**

Redakcija Serbskich Nowin.

Ze Serbow.

S **Budyschina.** Sa Budyschin a sa Sserbow budże 3. januara 1911 ważny dźeń, dokelż ßo w Budyschinje wotrjady Macźizy Sserbskeje, a to wot dopołdnja 10 hodźin hacź do 7 hodźin wjecźor, shromadźa. Wschitzy ßobustawy a wschitzy, kotsiž ßo sa dźěła Macźizy Sserbskeje sajimuja, ßo hischće jónu k temu pschesproschuja.

S Budyschina. (Sa kołojěsdnych.) Měschczańska rada wosjewja, so ßo po schulerskej, garbarskej a Sprejskej haßy, po taschbarku, scharfenskim pucźu, nimo realneje schule k Nowosalzskej drósy, s tšelnika k měschczańskej plunarni, s Hrodźischcka k Sprejinemu mostej pschi scharfenskim pucźu, s nowych wrotow k rybowej haßy a po wóßliczej horje njeßmě s kołami dele jěsdźicź. Pschestupjerjo tejele sakasnje ßo s pjenjesami hacź do 60 hriwnow abo s arrestom khostaju.

— (Samolwjenje wojerstwu winowatych k rekrutěrowanskej liscźinje.) Mkodźenzojo, kotsiž w lěcże 1911 dwazete lěto dozpja, maja ßo w cźaßu wot 15. januara hacź do 1. februara pola wyschnoscże teho městna samolwicź, hdźež nětkole pschebywaju.

— Něktore powětrowe ballony schtwórtk pschipołdnju s wjecźora k ranju nad Budyschinom w khětrej wyßokoscźi lecźachu. Wone běchu ßo w Draždźanach do powětra puschcźiłe.

— Na wustajenzy kaniklow, kotraž je ßo 25. a 26. dez. w piwarńskej sahrodże wotměła, ßu ßo mjes druhim myta pschipósnałe: A. Sendże w Sderi na ßlěborne kanikle, P. Wünschi we

Wurizach na hollandſke a belgiſke hobrſke kanikle, J. Schramje a E. Krauſy w Klukſchu na japanſke kanikle, Iſraelej w Dobruſchi na angoraſke kanikle, J. Kroſchkej we Wurizach na belgiſke hobrſke a H. Pětſchzy na Zidowje na hermelinſke kanikle.

— (Ssněhowe mjeczele w pokodniſchej Němſkej.) Po dołhim mikym wjedrje je wutoru ſamjerſko. Ssrjedu ßo tež něſchto ßněha nańdże. Wón drje je ſbytk ßněhowych mjeczelow był, kotrež ßu w pokodniſchej Němſkej ſakhadżake. W Pfalzy ßo ſ nimi wſchón telegrafiſki a teleſoniſki wobkhad pſchetorhny. Na Mannheimſko-Heidelbergſkej żeleſnizy ßo 60 telegrafowych żerdżow powali, kotrež ſ dżěła na żeleſniſku koliju, ſ dżěła na drohu padżechu. Wone żeleſniſkim cżahaм, automobilam a ſapſchaham pucź ſaracźichu, tak ſo te ani do ſady, ani do prědka jěcź njemóżachu. Pucźowarjo dyrbjachu teho dla ſ woſow ſtupicź a pěſchi dale pucźowacź. K wotnjeßenju powalenych żerdżow ßo 50 wojakow ſkaſa. W Frankenthalu je ßněhowy mjeczel wjele ſchkody nacźinił.

— **(Rosprawa 1. hodowneje ſkhadżowanki w Löhnertez hoſcźenzu w Małym Wjelkowje.)** „Wſchón ſapoczatk je cźěżki.“ Tak tež pſchi prěnjej hodownej ſkhadżowanzy, kotraż ßo 27. hodownika w Małym Wjelkowje wotmě. Dyrbjachmy tola na hubjene a ſymne wjedro liczicź; duż njemóżachmy ßebi wjeß wuſwolicź, pſches kotruż żana żeleſniza njewjedże. Běchmy drje rady do lubych Rakez pſchiſchli; hdyż pak ſhonichmy, ſo ßu tam gmejnſke wólby, ßmy ßo hinak roßßudźili. By ßo tola naſcha ſkhadżowanka ſ druheje ſtrony jako woßebita agitazija wukkaſcź mohła. Nimo teho tež wjeczor żadyn cźah wjazy do Budyſchina njejědże. Duż Wam ßlubimy, lubi Rakeczenjo, ſo ſ Kulowa wulět k Wam ſcźinimy, kiž dźě ßo k pſchezo wjetſchemu ßwjedżenjej wudoſpołni. A bórſy ßo tež wěſcże ſkhadżowanka pola Waß wuhotuje. Duż niczo ſa ſko! — To ßo wě, ſo ſa ſapoczatk tak wopytana njebě, każ ßebi myßlachmy. Wěz je wſchak zyle nowa, a ßerbſki lud dyrbi ßo hakle ſ cźaßom na to ſwucźicź. Hłowny ſtarſchi, knjes stud. theol. Josef Jakubaſch, wotewri $^1/_2$4 hodźin prěnju ludowu ſkhadżowanku ſe ſpěwom: „Hiſchcże Sserbſtwo njeſhubjene“. Na to poſtrowi wſchěch cźeſcźenych hoſcźi, kotſiž běchu naß ſe ßwojim wopytom poczeſcźili a ſtudowazych, kotrychž bě jich na 40 pſchitomnych. Móżeſche tež dweju pſchecźelow ßerbſkeje ſtudowazeje młodźiny ſ dalokeje Ruſkeje powitacź. Wujaßni na to ſaměr hodowneje ſkhadżowanki. Trjebamy ju, ſo bychmy ßo tola ſa dołhi cźaß mjes wulkimi próſdninami a jutrami tež ras ſeſchli a tak ßo wobſamknjene namjety lěpje a doſpołniſcho wuwjeſcź mohłe a ßo ſahorjenoſcź a pſchesjenoſcź mjes ßerbſkej młodźinu powyſchałoj. Wujaßni, kak nuſna je kruta pſchesjenoſcź, kotraż dźě je naſchim prawótzam tak brachowała. To bě ſ pſchicźinu, ſo ßwoju ſtaru móz a ßławu ſhubichu, tak ſo ſkónczńje jenoż małe roſpadanki ſwoſtachu, na kotrež pak dyrbimy my ſe żeleſnej pilnoſcźu nowy mózny twar natwaricź. Wſchak mamy najrjeńſchi pſchiklad na ſkutkowanju naſchich njebocźiczkich a hiſchcże żiwych wótcźinzow, kotſiž zyłe ßwoje mozy hacź k poßlednjemu ſdychnjenju wěnowachu ßwojemu ludej, njewoczakujo ſchcźerkaze myto a ſłote rjady. Cźinjachu to, ſo bychu ßo te kraßne ßerbſke poczinki a waſchnja a rjana ßerbſka rěcź ſakhowała, a ßerbſki lud dóſtał wjetſchu ważnoſcź. S tajkimi a podobnymi myßliczkami ſkónczi wotewrjazu rěcź. Potom rěcźeſche ßo wo pſchichodnych wólbach hłowneho ſtarſcheho, dokelź ma wot nětka kóżdy jednotliwz prawo wolenja a wothłoßowanja. Wobſamknu ßo, ſo ma ßo hłowny ſtarſchi, njejßu-li wſchitzy pſchitomni ſa akklamaziju, ſ zedulkami wolicź. — Knjes stud. Zyż namjetowaſche w mjenje knjeſa Wjeńki, ſo bychu ßo w ßerbſkich wßach knihownja ſa lud ſałożiłe. Tute dyrbja ßo ſ knihemi, kotrež maja towaŕſtwu dwójzy, po cźaßu wutworicź. Knjes profeßor Muka je hłownemu ſtarſchemu ſa tu wěz hiżo nahladnu liczbu knihow pſchilubił. Knjes Bart ſ Brěſynki, kiž tež ważnoſcź ßerbſkeho dżenika wuſběhowaſche, namjet jara witaſche a radżeſche, ſo bychu ßo w jednotliwych wßach, wěſo jenoż w khudſchich, hdżež hiſchcże ludoweje knihownje njeje, dobri Sserbja jako ſarjadowarjo poſtajili. Po dlějſchej debacźe ßo wobſamknu, ſo chzedża Sorabicum, Serbowka a Włada hacź k jutram ſapiß tajkich knihi ſhotowicź, po cźimž měło ßo wo tej wězy dale rěcźecź. — Dalſchi namjet Sorabica wo nowowólbje 1. podſtarſcheho, kiž ma tola ſ njetowaŕſtwownikom bycź, dyrbjeſche ßo hacź k jutram wotſtorcźicź, dokelź tu żadyn njetowaŕſtwownik pſchitomny njebě. Dalſchi namjet, ſo ma kóżdy akademik abo druhi ſtudowazy wyſchſchich rjadownjow kóżdołětnje ſe ſjawnym pſchednoſchkom wuſtupicź, wo cźimž dyrbjało ßo na hłownej ſkhadżowanzy roſprawjecź, ſpadny, dokelź je ſaměr ſkhadżowanki tón, „ßerbſkich ſtudowazych jednocźecź k ſahorjenju ſa ßwoju narodnoſcź, k ſhromadnemu dżěku ſa Sserbſtwo a k wudoſpołnjenju jich nawjedżitoſcźe w ßerbſkich należnoſcźach“; ſkhadżowanka tu potajkim njeje, ſo by do woßebinſkeho dżěła ſtudowazych pſchimała. Tak dyrbjał ßo tutón wuſtawk wo ſaměrje ſkhadżowankow pſcheměnicź, k cźemuż pak ma jenoż hłowna ſkhadżowanka te prawa. Dokelź pak kk. Bart a Bryl tak ſahorjenje ſa tón namjet rěcźeſchtaj, ſwoſtanje cźeſtny nadawk tóżdeho ßerbſkeho ſtudowazeho, prawje huſto ßerbſke towaŕſtwa wopytowacź a tam pſchednoſchowacź. Ssmy ßo někotſi ſa to roſßudźili, ſo chzemy w próſdninach ſhromadnje tež do tajkich wßow pucźowacź, hdżež hiſchcże towaŕſtwo njeje, a tam ludej pſchednoſchowacź a w nim ſbudźicź ſahorjenoſcź a nowe narodne cźucże. Knjes Bart měnjeſche, najlěpſchi cźaß k temu by było naléczo, hdyż ſtwórba k nowemu żiwjenju wotucźa, hdyż ma rólnik wjazy cźaßa, hdyż dźě je wutroba najpſchikhodniſcha ſa idealne ideje a pohnucźa. — Dalſchi namjet wo pſchehladowanju pißomnych wudźělkow towaŕſtwow ßo ſe ßameje pſchicźiny, każ pſchi namjecże wo pſchednoſchkach, ſacźißny. — Scźěhowaſche namjet towaŕſtwa „Adolf Cźerny“, ſo ma ßo „Towaŕſtwo Pomozy“ wot wubjerka ſkhadżowanki proßycź, ſo by kóżdołětnje někotre pißomne dźěła wupißało, kotrež bychu ſtudowazy wudźělacź mohli. Sa dobre pſchipóſnate móża ßo mytowacź a w cźaßopißach woſjewicź. — Hłowny ſtarſchi pſchejeſche w mjenje někotrych wótcźinzow, ſo bychu tež ſtudowazy pſchi wudźělku němſko-ßerbſkeho ßłownika pomhali. Knjes wucźeŕ Sſkodeńk a knjes Bart podaſchtaj hiſchcże někotre dobre pokiwy k wudźělkej. Na poßledku ſhonichmy, ſo knjes wucźeŕ Nawka hiżo na ßłowniku dźěła, duż njech ßo ſtudowazy na njeho wobrocźa. Tež wo kapitalu, kiž je k temu trěbny, ßo rěcźeſche. Knjes Sſkodeńk praji, ſo bychu tež němſke wědomoſtne towaŕſtwa wěz podpjerałe, a knjes Bart, ſo tež knjeżeŕſtwo k temu pomoz pſchiſwoli. — Nětk ſcźěhowachu roſprawy. Towaŕſtwa běchu wſchě pilnje dźěłałe a ßo prózowałe. Knjes Sſkodeńk nam pſchiwoła, ſo dyrbi ſahorjenoſcź ſkhadżowankow naß tež w poſdźiſchim żiwjenju a powołanju pſchewodźecź; ſchkram, kotrež ßu do naß ßapałe, dyrbimy płomjenicź dacź. Pſchiwſate namjety dyrbja ßo tež nanajßwěrniſcho wuwjeſcź. Knjes Bart naß napomina: Wukńcże ßłowjanſke rěcże. Hdyż tute ſnajemy, hakle naſchej macźeŕſchcźinje roſymimy. Naſch cźaß a naſche poměry ßebi to żadaja. Knjes rěcźnik ßam nam prajeſche, ſo żanu zuſu rěcź tak nuſnje trjebał njeje każ ruſku. Knjes wucźeŕ Nawka radżeſche powſchitkownje, ſo bychu ßo małe rěcźniży ßłowjanſkich rěcźow ſa ſtudowazych wudałe. Knjes Holan ſ Ruſkeje nam pſchinjeße wutrobny poſtrow ßwojeho nana, naſcheho krajana, direktora w Rewjelu. Knjes gymnaſialny wucźeŕ Bryl pſchełoži ruſke ßłowa a ſpomni na knjeſa Holana, kiž je tež něhdy ſkhadżowanku nawjedował. Knjes rěcźnik wjeßeli ßo, ſo ma pſchileżnoſcź, prěnju hodownu ſkhadżowanku ßobu ßwjecźicź. Sahorjeſche naß k dźěłu a k luboſcźi k narodej. Napominaſche tež ßerbſki lud, ſo by ßwojich ſtudowazych podpjerał. Dokelź ßo nichtó wjazy k ßłowu njeſamołwi, ſkónczichmy prěnju hodownu ſkhadżowanku, kotraż běſche ßo derje, haj najlěpje poradźiła, ſe ſpěwom „Hdże ſtatok mój?“

Wjeczor $^1/_2$7 hodźin ſapocźa ßo ſabawny dźěł. Hłowny ſtarſchi powita wſchěch hoſcźi. Schkoda jenoż, ſo bě jich poměrnje małe hoſcźi pſchitomnych; je dźě ßo ſa ſabawny dźěł telko prózy a dźěła nałożowało. Na to deklamowaſche ßo Cźiſchinſkowa baßeń „Boża nóz“, ſchtož ßo wſchěm jara derje lubjeſche. Tež ſchtyrihłóßny khor „Pſchecźelſtwo“, wot „Sserbowki“ ſpěwany, żnějeſche khwalbu. S radoſcźu powitachu, ſo „Sserbowka“ tež muſikalnje pilnje dźěła. Potom ſcźěhowaſche ſpěw „Spěwajcze dżenß wjeßele“, k cźemuż wſchitzy móznje plazachu. Jara ßměſchny bě „Muſej“, kiž k. Bruſk pſchitomnym roſpowjedaſche a wukhwalowaſche. Teho runja ßo ſpěwaj „Cźahnyłe ßu ſchwjercże“ a „Jank pod hajkom woraſche“ wſchěm ſpodobaſchtaj. Pſchi wojeŕſkim żorcźiku „Njeſbożowny wyſchk“, kiž ßo miſchtrſzy hrajeſche, ßu ßo wſchitzy do ßyteje wole naßmjecź mohli. Po krótkej pſcheſtawzy ßo kwartet „Luboſcź k narodnemu krajej“ rjenje ſpěwaſche. Temu pſchiſamknu ßo deklamazija, kotraż bu ſe ſahorjenoſczu a wótcźinſkim ſapalom pſchednjeßena. Tež melodrama je ßo lubiło, woßebje pak hudźba, ſ kotrejż naſch hudźbny miſchtr, k. wucźeŕ Sſkodeńk, pſchednoſchk pſchewodźeſche. Na to ſpěwaſche ßo rjane „Hanka, ty ßy moja“. Tež poßměſchk „Zoſka pſched ßudniſtwom“, hdyż tež druhdy kuſk khabkaſche, ſbudźi ſkónczńje powſchitkownu radoſcź. Wuſtojnje ſpěwaſche ßo „Sa Kamjeńzom ſa horami“. Dźiwadłowy wotdźěł ſkónczi ſ „Krawzom Wicźaſom“, hdżež bě tež doſcź pſchileżnoſcźe k ßmjeczu. Poßledni ſpěw bě 4hłóßny mużiki khor „Dobre ranje“. Jako pſchiplazk podaſchtaj dwaj ſtudowazaj hiſchcże ßměſchneho „Njeboh' dźěda“. — Hłowny ſtarſchi dźakowaſche ßo pilnym ßobuſkutkowarjam ſa wſchu pilnoſcź a prózu, kotruż ßu nałożili, a pſchejeſche wſchěm prawje ſbożowne

nowe lěto. S teho móžemy spósnacź, so maja skónczńje pschi dobrej woli też studowazy ßami telko mozow a wuschiknosćze, so bychu ßerbski lud pschijomnje na někotre hodźinki najlěpje sabawjecź mohli. Myßlu, so budźe ßo něchtóžkuli hněwacź, so tam njeje pschischoł pohladnycź. Pschejemy, so by hodowna skhadźowanka tola w pschichodźe stajnje na sajimawosczi sa ßerbski lud pschiběraka a dostaka ßamßnu wobschěrnosćź, kaž hłowna skhadźowanka. Tak na strowe saßowidźenje w lubych delanach, w Kulowje!

S **pola.** Raiffeisenske **nalutowarnje** hotuja ßo saßo na ßwoju swjaskowu shromadźisnu, kotraž budźe **ßobotu po tśjoch kralach** (7. januara 1911) dopołdnja w 11 hodź. w **Budyschinje** w Sserbskim Domje na lawskich hrjebjach (Lauengraben) czo. 2—4 (w domje Ssmolerjez knihiczischczerńje a ßerbskeje khofejownje).

Rěczecź budźetaj tam saßo, kaž druhe lěta, dwaj knjesaj, jedyn s Łužizy, druhi pak s dalokeho Erfurta, ßydła nascheho swjaska. Njetrjebamy tu sajimawosćź tutych swjaskowych shromadźisnow wukhwalowacź; schtóž je hdy ßanu wopytał, je to ßam najlěpje nashonił; schtóž pak hischcźe niz, smeje pschichodnu ßobotu witanu pschileżnosćź. Runje, dokelž budźe shromadźisna w Budyschinje, a to ßobotu, budźe někomużkuli móżno, ju wopytacź, schtóž hewak njeby pschińcź mohł. Też tajzy, kotsiž ßobustawy naschich nalutowarnjow njejßu, ßmědźa shromadźisnu wopytacź. — Duż na saßowidźenje w Budyschinje!

S **Khwaczicz.** Dwaj pachołaj ßo tu hody s teschingom saběraschtaj. Pschi tym honacź dele praßny, a kulka jenemu pachołej do bjedra sleczi. Czeżkosranjeneho ßu do Budyskeje měschczańskeje hojernje dowjesli.

S **Wulkeje Dubrawy.** Kaž dotal kóżde lěto ßu też tele hody pschecźeljo dźěczi sjawne wobradźenje srjadowali. Něhdźe 200 dźěczi ßo se wschelakimi wużitnymi darami swjeżelichu. Sswjedźeń ßo s pschednoschkami a deklamazijemi wobrubi. Spěwy ßo s hudźbu tudomnych herzow pschewodźachu. — Pschi wólbje dweju ßobustawow gmejnskeje rady ßu s 1. klaßy Kaltschmidta a s 2. klaßy Handrija Branzka schtwórty krócź wuswolili.

S **Maleschez.** Sańdźenu póndźelu popołdnju bě ßo w domskim Krujazej hosczenza jena hrjada sapalika, kotraž bě blisko khachloweje roły do wuhenja samurjowana. Na pomoz sawołana wohnjowa wobora a ßußodźa woheń bórsy shaschachu. Domske bě hakle nasymu twjerdy kryw dostało, a wuheń bě ßo s nowa natwarił.

S **Klukscha.** Po poßlednim ludliczenju Klukscha 352 a zyła wośada 1294 duschow liczi.

S **Njeßwaczidła.** Naschi Jutrniczenjo seńdźechu ßo druhi dźeń hodow w bohatej liczbje k měßacznemu poßedźenju. Pschedßyda, knjes Czech, wotewri shromadźisnu, spominajo na hnadowny hodowny czaß. Nasch baßnik, knjes Helaß, posticzi nam se ßwojich wudźěłkow rjany hodowny khěrluscha. Pschednoschk mějesche knjes piekarski mischtr Bartko. Wón rěczesche jara sajimawje a sapletowasche czasto żortne epißody. Knjes wucźeŕ Kral pscheproschowasche na sakoŕeński ßwjedźeń Jaßeńczańskeje katholskeje Bjeßady (8. januara 1911 popołdnju w $^1/_2$5 hodźin), hdźež budźe ßo „Genovefa" pschedstajecź. Woßebite strowjenja wot ßerbskeho towarstwa „Czornobóh" pschinjeße nam knjes Müller. Wón ßo jara wjeßeleschе nad żiwym narodnym hibanjom w Njeßwaczidlskich stronach. S někotrymi narodnymi spěwami skónczichmy po wuradźenju towarstwowych należnosczow sajimawu shromadźisnu. Pschichodna budźe 22. januara 1911. Pschednoschowacź budźe saßo jedyn ßobustaw.

S **Michałkow.** Njedaloko Michałkow ßu schtwórtk tydźenja 40lětneho wotrocźka Zikaka, kotryż pola gmejnskeho pschedstejiczerja Rychtarja we Wulkej Nydej kłużeschе, morweho namakali. Wón je 4. dezembra jeneho konja do Kulowa dowjedł a bě ßo wot teho czaßa shubił.

S **Rakez.** Pschi wólbach do gmejnskeho sastupjerstwa, kotreż ßo sańdźenu wutoru wotměwachu, ßu w druhej klassy wobßedźerjow żiwnosczerja Hermanna Rjencza s 52 hłoßami a sa jeho sastupjerja Emila Bodena se 56 hłoßami, w 3. klassy khěżerja Jana Müllera s 58 hłoßami a sa jeho sastupjerja wojnarskeho mischtra Buschu se 57 hłoßami, w 4. klassy wobydlerjow Jana Hofmanna s 48 a sa jeho sastupjerja Jana Buhla se 67 hłoßami wuswolili. S pschecźiwneje strony, kotraž se ßwojimi kandidatami podleża, dostachu kowarski mischtr Müller 32 hłoßow, kowarski mischtr Hübner 26 hł., ßedlaŕ Łódnje 27 hł., sahrodnik Michałk 26 hł., privatus Winkler 23 hł., żelesnizaŕ Ziegler 21 hł. a murjeŕ Nowak 23 hł. Se 105 k wólbje sapißanych wobßedźerjow je 85 a se 105 k wólbje sapißanych wobydlerjow 93 ßwoju wólbnu winowatosćź dopjelniło. Wschelakim ludźom wschak hněw měra njewostaji, so ßu Hoffmanna, kotrehoż někotsi tak jara hidźa, wuswolili. Wschudźe spytuja pschecźiwo jeho wólbje protestowacź, ale njech ßebi lubi ludźo tola pokoj dadźa; jich protesty njebudźa jim niczo pomhacź, prawdosćź tola skónczńje dobudźe. Wscho schczuwanje, kotreż jedyn klamaŕ ßerbskeho wotkhada pschecźiwo Hofmannej cźinjesche, njeje wuspěcha měło. Mjenowany klamaŕ wudawasche, so je tudomne ßerbske towarstwo „Lipa" leczaze łupjena cźischczecź dało a pjenjesy wudawało, so by Hofmannowu wólbu spěchowało. Tajke wudawanje je namaßana njewěrnosćź. „Lipa" nima ßwoje poßedźenja k temu, so by ßo s gmejnskimi wólbami saběraka; w njej jenoż „Bohu k czesczi a Sserbam k wużitku" wuradźeja a ßo sabawjeja. Rakeczenjo njejßu ßo s klamarjowymi mudrymi rěczemi saßlepicź dali, ale ßu ßebi mużow ßwojeho runjecza wuswolili, niz bohaczkow, kotsiż njeczuja, kak je khudemu a niskemu wokoło wutroby. Mjes nowymi wuswolenymi gmejnskimi sastupjerjemi ßu 3 Sserbjo. Bóh pak chzył jim móz a strowosćź spożczicź, so bychu wjele lět sa lěpsche Rakeczanskeje gmejny skutkowali.

S **Rakez.** W poßlednim cźißle „Sserbskich Nowin" pische ßo, so je wyschnosćź, hacźrunje je ßo schulske pschedstejiczerstwo s dwěmaj hłoßomaj wjetschiny pschecźiwo sałożenju schtwórteho wucźerskeho městna wuprajiło, tola ßwoju wolu pschecźischczała. Temu pak tak njeje. W poßlednim poßedźenju schulskeho pschedstejiczerstwa je ßo schulske pschedstejiczerstwo se wschitkimi hłoßami pschecźiwo dwěmaj hłoßomaj mjeńschiny **sa sałożenje** schtwórteho wucźerskeho městna wuprajiło.

S **Rakez.** (Politiska shromadźisna.) Psched tsjomi njedźelemi ßu ßwobodomyßlny Pudor a jeho pomoznizy wobydlerjam tudomnych stron ßwoje liberalne smyßlenje sajschczěpicź spytali. Někotremużkuliż je ßuadź ßo hłowa samucźiła. K powschitkownemu rosjaßnjenju budźe teho dla njedźelu 8. januara 1911 popołdnju w 4 hodźinach w hosczenzu „Sakskeho doma" w Rakezach se strony konserwatiwnych krajnoßudniski radźicźel O' Byrn s Draždźan wo nětczischich politiskich wobstejnosczach rěcźecź. Wschitzy wuswolerjo ßo k temu najnależnischo pscheproscheja.

Se **Schunowa.** Wóndano w Něhdźezach baczoń wokoło jeneho doma s dźěsczom lětusche. Duż rucze babu sawołachu. Ta dźěczo w schórzusche popadnywschi, hospodarjej a jeho mandźelskej wjeżeka wosjewi, so je baczoń strowu holczku pschinjeßł. Tale powjesć ßo hnydom stawnikej póßła a tón holczżyny narod do stawisnischich knihow sapißa. S dobom ßo też kschczeniza knjesej fararjej pschipowjedźi, a dweju kmótrow a jenu kmótru na kolanziju skasachu. Baba bě pak ßebi s kwatkom wopaczņu brylu stajiła a hdyż nasajtra s prawej brylu dźěczo wobhlada, spósna, so bě ßo mylika, dźěczko njebě holczka, ale hólczk. Duż dyrbjesche stawnik ßwój sapiß pscheměnicź; wón na babinu wopaczņu brylu jara ßwarjesche; pschetoż jemu sapißowe pscheměnjenje wjele wuschparanja cźinjesche. Knjes farar pak bě wjeżeły, so njebě dźěczo s wopaczņym mjenom wukschcził a ßo mjersazeho dźěła sminył, kajkeż bě ßo stawnikej naczinilo.

S **Draždźan.** Kral Bjedrich August je też lětusche hody ßwoje wobhnadźeńske prawo wużiwajo 28 jatym khostanje spuschcził.

S **Krjebje.** Pschi wulkich honitwach, ketreż ßo w lěżach hrabje s Einsiedela nad Rybarizami wotměchu, je ßo pódla druhich wyßokich semjanow meklenburgsko-swěrinski wójwoda wobdźělił. Wscho hromadźe je ßo 500 sajazow, ßornow atd. potsělało.

S **Klětneho.** Statok khěżarja Koschle, s domskeho a bróżnje wobstejazy, je ßo wotpalił. S bróżnje njemóżachu niczo wukhowacź, s domskeho jenoż jara mało.

Přilopk.

* Dla mordarstwa w Ruppersdorfu bu dźěłaczeŕ Süßmann sajaty. Wón bě pola kanoněrow ßłużił, je wulki ßylny cźlowjek a pschi dźěle ßo pscheradźi se ßkowom: „Woni drje po mnje pschińdu." Podhlad je ßylny.

* Ssmjertny strach je na Pirnaskim dwórnischczu mloda holza pschětraka, kotraž chzyschе na żelesniski czah skoczicź, kotryż bě hižom sajěł. Wona ßo wobßunywschi pod wosy padźe. Na wulke sboże pak wona runje mjes schěny padźe, tak so wosy nad njej pschejeżdżechu, ju njeskraniwschi.

* (Sso woparił.) Wóßomlětny Bergmannez hólczk w Habrachczizach bě ßebi na khachlowu kawku salěsł, na kotrejż hornz horzeho khofeja stejesche. Kawka ßo powali a warjazy khofej ßo na hólczka liny, kiž nětkole khory leži.

* W Plawnje w Vogtlandźe bu wóßomlětny ßyn lěßneho dohladowarja Weidlicha duzy do schule pola Arnoldsgrüna wot mi-

linoweho pruda wyßokeje napjatoſcže morjeny. Hdyž chzyſche 12lětny bratr jeho cžěło wotcžahnyncž, bu k ſemi poroženy. Też pohoncž ſ wyſchſcheho hajniſtwa, kiž ßo hólza pſchimny, bu wot elektriſkeho pruda hrabnjeny a wjazy metrow dale ßmyknjeny. Najſkerje je ßo něchtó wjecžicž chzył a je něſchto grotow na pſchewod wyßokeje napjatoſcže nakkadł a tak njeſboże pſchiprawił a ſawinył.

* W Seidenbergu w Schleſuſkej kladu roky ſa wodowod. Pſchi tym rokykkadžeŕſkemu miſchtrej Cžirſchej bězity rosſchkrěty wokoj do woblicža a do woczi ßyknu. Wobžarujomneho muža najprjódzy do khorownje a potom do kliniki do Shorjelza dowjeſechu.

* Pomnik khěžorej Wylemej II. ßu na horje Karmelu w Paleſtinje poſtajili, ſo bychu wopomnjecže jeho a jeho mandželſkeje pucžowanja do Jeruſalema l. 1898 cžeſcžili. Pomnik je wulki hronaty kamjeń (obeliſk).

* (Hólza na hońtwje ſatſělił.) Pola Odrana w awſtriſkej Schleſyſkej lěßmk Scholz njedawno w lěßu cžěło 13lětneho Joſeſa Becka nadeńdže. Cžěło bě ſ hakoſami pſchikryte. Pſchi lěkarſkim pſchepytanju ßo wupokaſa, ſo bě hólz ſatſělany. Pódla teho bě jena noha ſlamana. Wo tſělzu nicžo njewjedžachu. Nětko pak je ßo wón ßam wyſchnoſcži ſtajił. Wón je mkody wucžeŕ ſ Mankendorfa. Tutón bě do lěža na hońtwu ſchoł a bě tam do jeneho hólza, kotryž bě na jenu jědlu ſalěſł, ſo by jejny wjerſchk ſa bożodžeſcžowy ſchtrom wotrěſał, tſělił, měnjo, ſo pod wjerſchkom wjewjerćžka ßedži. Dele padnywſchi je ßebi hólz nohu ſłamał.

*(115 ludži na ſkaženu kolbaßu ſkhoriło.) W Protivinje w Cžechach je 115 ludži cžežko ſkhoriło, kotſiž běchu ſkaženu kolbaßu jědli. Rěſnika ßu do pſchepytanja wſali.

* (Wojak jako mordaŕ ßwojeje lubeje.) 21lětny wojak Neef ſe 139. pěſcheho regimenta w Döbelnje je 2. dżeń hodow na jenym lěßnym pucžu mjes Giersdorfom a Lichtenſteinom ßwoju 40lětnu lubu, žonu hórnika Leichſenringa, ſaiſělił. Mordaŕ je, prjedy hacž do wojeŕſkeje ßłużby pſchińdže, jako murjeŕ w Giersdorfje dźěłał a je tehdy w ßwójbje hórnika Leichſenringa bydlił. Sa tutón cžaß wón ſ nětko ſkónzowanej žonu lubkowaſche, ſchtož pſched krótkim Leichſenringoweje muž wußlědži. Hdyž nětko hody Neef k Leichſenringezom na wopyt pichińdže, jemu Leichſenring ſ pukami hrožeſche. Na to ßo Neef a Leichſenringowa rosßudžiſchtaj, ßebi žiwjenje wſacź. Neef je w lěßu ßwoju lubu ſ kulku do hłowy morił a potom ßebje do żołdka tſělił. Dokelž pak jeho kulka njemori, ſpyta ßo wón ſe ßłomaj ſa jedyn ſchtom wobwěßnycź. Sſlě pak ßo rostorhnyſchtej, na cžož Neef pſches płót do jeneho parka ſaléſe. Tam jeho wutoru rano nomakachu. Wón je ßmjertnje ranjeny. Djabeł je mkodeho cžłowjeka ſaßlepił, ſo je ßo ſtarej cžapli wobléſcž dał.

* (Saßłapjeni mordarjo.) 3. dezembra w nozy běchu ßo w Meuſelwizach w Sakſko-Altenburgſkej nětkotſi paduſchi do jeneje ville dobyli, ſo bychu pjenježny khamor wurubili. Pſchi tym jich ſtražnik Wittmann ſaßłapi, kotrehož ſe ſchtyrimi kulkami ſ revolwra morichu. Jedyn ſ paduchow bě we villi ßwój kłobuk woſtajił. Do kłobukoweho podſchiwka běſchtaj dwaj pißmikaj ſapißanaj. Polizija je nětko ſ pomozu tuteho kłobuka wußlědźiła, ſo je jeho wobßedźeŕ w Barlinje bydlił a ſo je ſe ßwojimi kumpanami do Awſtriſkeje na kradnjenje ſchoł. W Linzu ßu nětko paduchow pſchi kradnjenju ſaßłapili.

* (Muž ßo ſpalił.) We wobydlenju hórnika Poſtely w Měchowizach w Hornjej Schleſyſkej bě woheń wudyrił. Hdyž běchu ßußodża płómjenja ſaleli, pod kožom zyle ſwuhlene Poſtelowe cžěło namakachu.

* (Se ſporuſchkatym khlěbom ßo ſajědojcžiłe.) W Frohnawje w Cžechach ßu 3 dżěcži, kotrež běchu ſporuſchkaty khléb jědłe, na ſajědojcženje ſkhorike.

* (Měſchcžanoſta jako rubjeżnik.) W Siſini w Sardinſkej (w Italſkej) cžrjóda rubjeżnikow dom jeneho 70lětneho kublerja nadpadže a jeho cžwilowaſche, ſo by ßo wuſnał, hdže ma ßwoje vjenjeſy ſthowane. Dokelž ßo ſarjekny, rubjeżnikam k woli bycź, jeho ſadajichu. Na to jeho žonu wuputachu a ju ſe żahłym różenjom cžwilowachu. Kublerjowy ßyn, kotryž domoj pſchińdže, do rubjeżnikow tſěli. Tucźi kublerjowe konje a 1300 lirow ßobu wſawſchi cžeknychu. Jeneho rubjeżnika kublerjowy ßyn ſatſěli. Jeho ſa wjeßneho měſchcžanoſtu ſpóſnachu.

* (Sſo ſaſchtapił.) Žałoßne njeſboże je ßo wutoru na jenym kuble w Niederſohra pola Shorjelza ſtało. Jedyn tam ßłużazy cželadnik w bróżni ſ pſchatra na huno dele ſkocži. Pſchi tym wón do widłow pſchi ſcžénje ſtejazych tak njeſbożownje padže, ſo ßo widłowe toporo do cžrjewa ſaſchtapi a ßo wotlemi. Cželadnika ßu hnydom do hojeŕnje dowjeſli, hdżeż je we wulkich boloſcžach wumrjeł.

Hirſchowu w jejnym wobydlenju ſadajił, a hdyž ßo poſdźiſcho jejny muž domoj wrócži, tuteho k ſemi poraſył a ſakkoł. Potom bě wobydlenje wurubił. Někotre dny poſdźiſcho hižo mordarja, dźěłacžerja Niederhäuſera, kotryž je něhdy pola Hirſchiez bydlił, wußlědźili a ſaßłapili. Pola njeho ßu cžaßnik ſ Hirſchowym mjenom namakali.

* Sſydomnacžełętna Hilda Wichmannez bě w Güſtrowje pſchi rěſanju ßwinjecža ſ porſtami do kolbaßoweje maſchiny pſchiſchła. Wona ßo ſ womoru ſajawſchi tak ſlě ſnak padže, ſo ſ hłowu do petrolejoweho warjaka praßny, kiž ßo na wohniſchcžu ſtejo paleſche. Tón rosbuchny a palazy ßo petrolej ßo na hornje cžěło wboheje holzy wula, ſo wona ſa wokomik ßo ſ płomjenjom paleſche. Njeſbożowna bu tak jara po zyłym cžěle ſpalena, ſo ſa něſchto hodžinow wumrje. Jejnaj ſtarſchej ju hižom mrějazu nadeńdżeſchtaj.

*(107 lět ſtary.) Wumjeńkaŕ Ignaz Dombrowſki ſ Pranikonje pola Lubija w nawjecžornej Pruſkej je 107 lět ſtary a hiſchcže khětro cžerſtwy. Hiſchcže lěiża je ſtót ßwojeho ßyna na polach paßł.

* (Rosbuchnjenje wohnjoſtroja) W Phillppsvillu w Franzowſkej je 8 kaſchcžow ſ wohnjoſtrojom rosbuchło, ſ cžimž ſtaj ßo 2 cžłowjekaj morilo a 11 ßo cžežko ſraniło. Wotpóßłaŕ bě na kaſchcže napißał, ſo dźěcžaze hrajki wopſchijeja. Teho dla běchu je bjeß wobhladniwoſcže ſ woſa dele puſchcžili.

* (Żeleſniſke njeſboże.) W Franzowſkej ßu hody na tſjoch měſtnach żeleſniſke cžahi do ßebje ſraſyke. Pſchi tym je ßo 6 woßobow morilo a 47 ßo ſraniło.

* (Se żeleſniſkim cžahom ßo pſchejěli.) Jedyn ſapſchah, na kotrymž 9 woßobow ßedżeſche, ßo pola Châteauduno, hdyž pſches żeleſnizu jedżeſche, ſ cžahom ſhrabny. Schěſcž woßobow pſchi ſraženju ßmjercž namaka, druſy tſjo jěſdni ßo cžežko ſranichu.

* (Sſmjertny pad ſ lětadłom.) Lětaŕ Laffont ßo ſ pſchewodnikom Polu ßrjedu dopoldnja pola Pariſa ſ lětadłom na jěſbu do Brüſſela puſchcži. Hdyž bě najpródzy tſi krócž wokoło lětaniſchcža pola Iſſy lecžał, lětadło ſ wyßokoſcže 12 metrow na ſemju padny. Laffont a Pola ßo ſaraſyſchtaj.

* (Sajědojcžene ſpowjedne wino.) W Peterhofſkim wokrjeßu w Ruſkej je w jenej lutherſkej wjeßnej zyrkwi 32 woßobow ſhoriło. Kaž je ßo wukopako, je zyrkwiny ſtarſchi měſto wina měſchenzu ſchwabloweje kißaliny a wuhliczňateho kalija do khelucha linył. — Po poßlednich powjeſcžach ßu ſe ſpowjednych hoſcži tſjo wumrjeli.

* (Żiwy ßo ſahrjebał.) S pſchipadom je nětkole ſkoro wěrje njepodobny podawk na ſjawnoſcž pſchiſchoł, kotryž je ßo w Maiandže ſtał. Mkody ſpěwaŕ Attioli bě ßo njeſbożowneje luboſcže dla ſatſělił, a cžěło bě ßo na pohrjebniſchcžo pſchinjeßło, ſo by ßo naſajtra khowało. Na dobo ßo pohrjebniſchcžowemu ſtražnikej ſeſda, kaž ſo by ſ rowa ſtonacź ſaßłyſchał. Bjeß dwěla, měnliwy morwy ſnamjenja żiwjenja wot ßebje dawaſche. Lěkarjow ſawołachu, kotſiž nětko cžěło dobrobniſcho dyżli prjedy pſchepytowachu. Woprawdże ßo też jim poradźi, na ſdacže morweho abo jenoż cžežko ſranjeneho k żiwjenju ſbudźicź a maja nadżiju, jemu też żiwjenje wdżeržecź. Jeho macź a bratſja, kotſiž běchu na jeho pohrjeb pſchijěli, ßu hižo ſ nim někotre ßłowa porěcžecź mohli.

* (Najwyſchſche ſ lětadłom ſlecžił.) W Los Angelos w Kaliforniſtej je lěkaŕ Horſey ſ Wrightſkim lětadłom 3500 metrow wyßoko ſlecžił. — W Sao Paolo w Braſiliſkej je lětanje w powětſje nowy wopor żadało. Italiſki lěkaŕ Piccolo ſ wyßokoſcže 100 metrow ſ lětadłom dele padnywſchi ßo ſaraſy.

* (Dynamitowy nadpad w Argentinſkej.) W Buenos Aires w pokodniſchej Amerizy je ßo w maſchinowni kaſarnow wohnjoweje wobory druhi dżeń hodow ſatraſchne rosbuchnjenje ſtako. Twarjenje je ßo do zyła ſaßypko. Też ßußodne twarjenje polizajſkeho präſidija je ßo ßylnje wobſchkodźiło. Wóßom wohnjowych woborníkow je ßo pod roſpadankami pohrjebako. Někotrych ſ nich ßu ſ cžeżkimi ranami wucžahnyli. Wſcho hromadże je ßo 23 woßobow ſraniło. Dynamitowy attentat je najſkerje polizajſtwu płacžił. Sa winikami nimaju hiſchcže żaneho ßłéda.

* (Wojowanje ſ banditami.) Wobronjeni banditojo póſt w jenym měſcže pola Saſſaria w Italſkej wurubichu. Mjes rubjeżnikami a żandarmami k tſěleńzy pſcheńdże. Jeneho banditu ſatſělichu. Druſy cžeknychu.

* (Semjerżenje w ßrjedżnej Amerizy.) Pſchi ſemjerżenju je ßo w San Salvadorſkej republizy jena kupa w Iloyangowſkim jěſorje podnurika. Něhdże 170 woßobow je ßo tepiło. Iloyangowſki jěſor je 9 kilometrow dołhi a 7½ kilometrow ſchěroki. Wón je bohaty na rybach; jeho wokolnoſcž je huſto wobydlena. 20. januara 1880 w nim pſchi ſemjerżenju vulkan naſta.

* Pola Budźejowi w Czechach bě žo pjecź dźěćźi na žłaby lód na hacźe šwěriko a wschitke žo pschekamachu. Jedyn hólczeź, móžesche wukhowany byćź, šbytkne schtyri, dwaj hólzaj a dwě holzy žo satepichu.

* (S prochom a mochom žo potepika.) Ssrjedu je njesnata parna łodź pola Alicante pschi schpanišim brjoshy do franzowskeje łódźe „Jan Concel" sawadźika. „Jan Concel" je žo sa někotre minuty se wschěm mužstwom podnurił. Jenoź jedyn matrosa se žo, někotre hodźiny w morju pkuwawschi, na jenu jendźelsku łódź wukhował. — Pola Corunny pschi schpanišim brjoshy je žo parna łódź „Palermo" potepika. Wjele cźěkow je žo se žokmami na brjoh wucźišło.

* (Žarliwosćź.) Hejtman Milowanowicź w Adrans w Sserbiji se žarliwosću do žwojeje žony tšěli a ju lohko srani. Wona cźekny, a hejtman žo potom cźežko s tšjomi wutšělemi do wutroby srani.

* (Wohnjowe njeshože w Chicago.) W skotowni w Chicago s rosbuchnjenjom woheń wudyri. Hascherjo pod jenej blachowej tšěchu stejachu. Ta žo nadobo sažypny a na hascherjow padźe. Pschi wohnju je 30 cźłowjekow žiwjenje shubiko.

* (100 pucźowarjow w żeleśniškim cźahu wurubjenych.) Khrobły nadpàd je žo na Missuriskej pazifiskej żeleśnizy na jenym cźahu wuwjedł. Jedyn sababjeny pucźowaŕ něhdźe sto pucźowarjow wurubi, jim revolwer psched wutrobno dźerżo. Jeneho hejtmana, kotryž žo jemu pschecźiwješche, wón srani. Najprjedy bě wón alarmiski signal pscherešnył a s tym kóždemu alarmej sadźěwał. Rubježnik bjes sadźěwka cźah wopuschcźi.

Wuńudźenja.

Khostanska komora. Hromadny prozeš pschecźiwo někotrym wikowarjam s automatami a zykej cźrjódźe korcźmarjow dla pschemyšłoweho žožohracźa dyrbjesche žo žrjedu dale wjesćź. Wobskorżeni běchu inżenieur Wange se Shorjelza jako podawaŕ automatow, hosćenzarka Hempelowa a jejny muž, hosćenzaŕ Wünsche, Schokta, Thomas, Herzog, Schöbel, Lowka, Müller, Ludwig, Wenzel, Zentzsch, Göra s Neugersdorfa, Franz, Fiedler, Koch s Eibawy, Hentsch Grünwald, Benedikt s Neu-Eibawy, Preuśker, Ulbrich s Habracźiz, Hiekmann s Walddorfa, Scheumann, Halek se Suborničźki, Scholta s Khwacźiz a Müller s Barta. Korcźmarjo běchu Wangowe automaty w hosćenzskich stwach žwojim hosćam k wužiwanju pschewostajili a žo s tym pschemyšłoweho žožohracźa winowatych sčinili. Prjedy hacź žo jednanje sapocźa, rěcźnik dr. Flade jako sastupjeŕ dźěła wobskorżenych žudej wosjewi, so je žo na justizne ministerstwo s próstwu wobroczźił, so by žo prozeš porasył. Jemu je žo se strony knježeŕstwa nadźija na dopjelnjenje jeho próstwy cźimika, tola žo hacź dotal njeje rosžudźenje stało. Ssudnizy na to wobsamknychu, jednanje wotitorcźicź.

Khostanska komora. Lětža 14. augusta 28lětny wobžedźeŕ K. O. Engert s Korsymja s automobilom mjes Delnimi Wódrizami a Mittelherwigsdorfom do jeneho schtoma sawadźi. Engert, kotryž automobil wjedźesche, žebi ruku skama. Se žobujejdnych žebi schauffeur Poppe ruku a nohu skama, mjes tym so knihiwjednik Kahle njesranjeny wosta. Dokelž bě Engert po kołatym pucźu jara rucźe jěł, Žitawske hamtske hejtmanstwo Engertej khostanski wukas wo 100 hr. abo wo 10 dnjach arresta pózka. Engert žebi žudniske rosžudźenje žadasche. Žitawski kawniski žud khostanje wobkrucźi. Powokanje pschecźiwo temu žo sacźišny.

Drjewowa awkzija.

2. januara 1911 ma žo na **Ralbicźanskim burskim rewěrje** něhdźe

100 loßow stejateho khójnoweho drjewa,

mjes kotrymž su **klozy, twarske drjewo** a **palne drjewo,** na pschežadźowanje pschedawacź.

Sapocźatk dopołdnja 1/2 10 hodźin. Shromadźišna w Brěsanej korcźmje.

Praßowane wuhlo

Bóschicźanskeje wuhloweje praßowaŕnje je rospschedate.

Ryczeŕkublowe sarjadnistwo.

K woblamknjenju lěta 1910.

Hłóß: Ach, poruc̀ Bohu žwěru atd.

Kak minjeja žo cźaßy,
To kóždy widźi žam,
Žno stare lěto saßy
Dźenž praji boź'mje nam,
Hdyž pak žo dosad hlada
Na lěto sańdźene,
Dha we nim Boża hnada
Pschez' wschědnje nowa bě.
Haj, we nim prózy wjele
Tón ratoŕ měješche,
Hdyž hrosnoh' wjedra skerje
Drje wjaz' hacź rjanoh' bě,
Haj, skoro chzyšche hněwacź
Drje tón a tamny žo,
Hdyž dyrbjesche žo dźěłacź
Tak wjele podarmo.
Na žynowych žnjach hižom
Bě wjele deschcźika,
Sso stykacź chzyšche ludźom,
So dom žo njekhowa.
A hdyž žně spokojaze
Schcźe běchu narostle,
Dha pschi tym wjedro rjane
Tak jara žadne bě.
Haj, druhdy hižo žito
Sso na wós kładźesche,
Dha njenadźizy wschitko
Jim s nowa namokny.
A tak je pschezo byle
Wschak hacź do nasymy,
September hischcźe zyły
Tak jara mokry bě.
W oktoberu pak tola
Sso bóle wuwjedri,
So ludźo běrny s pola
Sy domoj skhowali,
Jich dla prjed' w hrosy běchu
Wschě ludźo tam a jow,
Hdyž nječhto shnikych běchu
Dla wulkich deschcźikow.
Nasch hospodaŕ tak stary,
Wón wschak wě najlepje,
Schto nam tu schkodźi jara,
A schto nam dobre je.
Džak jemu dźenža dajmy,
So hacź žem pomhał je,
A s wutrobu tak prajmy:
Budź, Božo, khwalený!

Na politiskim njebju
Wschak mróczno njeběsche
Duž džak budź dźenža Bohu,
So skoty měr tu bě,
Hdyž w druhich krajach howrił
Je sběžk dla pschewróta,
Je pola naß jow strowił
Sso měr a jednota.
Haj, mucźenje też lětža
We wězach wěry bě,
Wot teho wschak nam žwědcźa
Te thesy Zwikowske,
Kiž nabožinu chzedźa
Se schulow wotstronicź,
Ssej wjele na to wjedźa,
Tußamu porjedźicź.
Kaž katechismuß praji,
Měnju tón cźeŕwjeny,
Tam we tym wscho to steji,
Schtoż jim je pschecźiwne,
Haj, tamne thesy nětko
Sso wjele rospomnja,
To wjedźe pak noß wschitko
Do staroh' pohanstwa.
Njech wón žam dawa radu,
Kiž mudry fěrschta je,
Prjed' hacźjom' knjejstwo wosmu,
Kaž skoro sdacź žo chze,
A jeli wyschnosćź žana,
Tu hakwsu wotrěsnje,
Na kotrejž žedźi žama,
Dha s njej žo stało je.
Duž s Bohom chzemy stupicź
Do lěta noweho,
Ssej hnadny cźaß wukupicź,
Wón rucźe minje žo,
Njech Boża hnada saßy
Wschěch s nowa wobsboži
A njech też měrne cźaßy
Nam dale wobradźi.
H'schcźe něktry tu běsche
Pschi lěta spocźatku
A potom wotßal dźěsche,
Je wuschoł se žmjercźu,
A to we nowym lěcźi
Też hinak njebudźe,
Duž wopomń kóždy wěscźi,
Ssmjercź k nam też bliže dźe.

W Bukojnje, 27. dezembra 1910.

Falka, gm. pschedst.

Sserbske blido kóždu wutoru w 5 hodźinach w khosejowni.

Wutrobne zbožopřeća k nowemu lětu wupraja wšěm lubym Serbam a jich přećelam doma a we wukraju z dobom so wukupiwši z darom za naš »**Serbski Dom**«:

10 hr.: k. wučeŕ Jenč w Kluču.
8 hr. 49 pj.: kk. Rudolf Šimiček w Prazy a Jan Haješ z Wulkich Zdźar.
8 hr.: Faraŕ Betlejewski w Tilicach.
po **5** hr.: kk. faraŕ Michał Žur w Ligoće Turawskej, kublef Mikł. Žur w Njebjelčicach.
po **3** hr.: kk. faraŕ Waltaf w Njeswačidle, faraŕ Handrik w Huscy, faraŕ Jakub Nowak w Radworju, dr. med. Rachel w Pančicach, wučeŕ Franc Kral w Khrósćicach, wučeŕ Jurij Słodeńk w Pančicach, kublef Króna w Bukecach, teleg. sekretar E. H. Kubjenc w Drježdźanach, faraŕ Mrózak w Budyšinku.
2 hr. **50** pj.: k. wučeŕ Michał Wjerab w Budyšinje.
po **2** hr.: kk. knjeni prof. dr. Weber-Richter w Freibergu, wučeŕ Hajno Jordan w Gołbinje, wučeŕ Karlo Jordan w Husokej (D.-Ł.), faraŕ em. Jurij Libš w Žitawje, wučeŕ em. Jakub Kral w Radworju, faraŕ Jakub Žur w Kamjencu, kapłan Jurij Rjeda w Khrósćicach, faraŕ Jan Šołta w Birkenbrücku, wučeŕ em. Jurk w Budyšinje, cyrkw. wučeŕ Jan Rječka w Budyšinje, kapłan Jan Cyž w Žitawje.
po **1** hr.: kk. faraŕ Šołta w Hajnicach, rentier Nntničanski w Budyšinje.
po **50** pj.: kk. pismikistajerjaj Šibšik a Buš w Budyšinje.

Spěwarſke,

ßerbſke a němſke,

jednorje hižo po 2 a 3 hr. a woßebnje do cželazeje kože

ſwjaſane hižo po 6 hacž do 10 hr. ßu na pſchedań

we wudawarni Serb. Nowin.

Sjawna ſhromadźiſna

w Rakezach

konſervatiwneho towarſtwa ſa Budyſchin a wokolnoſcz.

Njedźelu 8. januara 1911 pop. w 4 hodźinach

budże w hoſcźenzu „Sakſkeho doma“ w **Rakezach** pſchednoſchk krajnoßudniſkeho radźiczela O' Byrna ſ Draždźan wo

politiſkim położenju.

Pſchecźelnje k temu wſchitkich kraloßwěrnych wuſwolerjow pſcheproſchuje **pſchedßyda.**

Ssym pſchiſamknjenje k telefonej

pod cźißlom 290

dostał.

Skótny lěkař Schwarz

w Budyſchinje, pſchi drjewowych wikach 4 II.

Dr. Nonnenmacher,

wocžny lěkař w Budyſchinje,

3. januara ſ pucźowanja ßo wrócźił.

Sswojim cześcźenym hoſcźom a pſchecźelam

:: **w nowym lěcźe** ::

wjele ſboża a žohnowanja

pſcheje **Rud. Lehmann a mandźelſka,**

konditornja a khoſejownja prjedy Nancke,

na ßerbſkej haßy cźißko 8.

Wſchitkim wyßokocześcźenym knjeſam, kotſiž ßu redakziju Serbskich Nowin tuto lěto ſ dopißami dobrocźiwje podpjerali, praji ſa to najwutrobniſchi džak a pſcheje jim, kaž też wſchitkim cześcźenym cźitarjam a cźitarkam Serbskich Nowin Boži měr, Božu hnadu a Boże žohnowanje na lube nowe lěto!

W Budyſchinje, 31. dezembra 1910.

Redakzija Serbskich Nowin.

Pjekarſkeho wuczobnika

k jutram pyta **Khorla Henſel,** pjekarſki miſchtr w Budyſchinje na ßukelnſkej haßy 19.

Pjekarſkeho wuczobnika

pyta **Ota Wieſner**

na hrodowſkej haßy 3.

Pjekarſkeho wuczobnika

k jutram pyta

J. A. Polan, pjekarſki miſchtr,

na Hoſchiz haßy 12.

Do Nižeje Wßy!

Sſrjedu 4. januara 1911

wulka kolbaßa

ſjednoczena ſ tocźenjom **kóſlopiwa** hacž do njedźele 8. januara.

Pſchecźelnje pſcheproſchujetaj

Max Köhler a mandźelſka.

Mała khěža

maßiwna, w jara dobrym rjedźe, bliſko Pětrowſkeje zyrkwje, je hnydom na pſchedań. Pſchenajenſki pjenjes 767 hriwnow wunoſcha. Płaczišna 13500 hriwnow.

A. Lorenz w Budyſchinje na rěſniſkej haßy 8.

Khěža

ſ 3 kórzami pola je w Běłej Horje na pſchedań. Dalſche je ſhonicź cźißko 10 tam.

Kuchařki, ſtwinſke a ßkužobne holzy, mlokowe holzy, hródźne džowki, holzy k ßwinjom, wotroczkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a džěłaczerſke ßwójby pyta hnydom abo poſdźiſcho pſchiſtajerka **Görlichowa** na ßukelnſkej haßy 1 na rózku žitnych wikow w cźrijowni knjeſa Heinr. Mohra.

Khwaćanske serbske towarſtwo

změje, da-li Bóh, **njedźelu 8. wulkeho rózka** swoje měsačne posedźenje popołdnju w 4 hodźinach w Hustec hoſcźencu w Khwaćicach. Duž so wšě sobustawy přeprošeja, tež hoſćo su nam stajnje lubje witani. **Předsydstwo.**

Posedźenja wotrjadow Maćicy Serb.

změja so **wutoru 3. wulkoho rózka 1911** wot dopołdnja 10 hodźin hač do wječora 7 hodźin w **Serbskim Domje** w Budyšinje. Wšitke sobustawy a wšitcy dobri Serbja, kotřiž so za to zajimuja, so přećelnje přeprošuja.

Předsydstwo Maćicy Serbskeje.

Přichodnu **wutoru** dopołdnja w **11** hodź. změje **hudźbny wotrjad** M. S. posedźenje w Serbskim Domje. Přednošk jedna wo serbskej hymnologiji hač do časow Leisentritta.

Jaseńčanska kath. Bjesada

swjeći **njedźelu 8. wulkoho rózka 1911**

założeński swjedźeń

pola Handrikec w Jaseńcy. Započatk $^1/_2$5 hodźin.

Předstajeć budże so činohra:

Genofeva.

Póndźelu 9. wulkoho rózka so hra wospjetuje.

Započatk so w přichodnym čisle wozjewi.

Wšěch dobrych Serbow wutrobnje přeprošuje

předsydstwo.

Do Pomorz!

Na karpjazu hoſcźinu

pjatk 6. a ßobotu 7. januara 1911

najpſchecźelniſcho pſcheproſchuje

Pawoł Fiola a mandźelſka

w hoſcźenzu w Pomorzach.

(K temu cźißku ſchikoha kaž też pſchiloha „Sahrodka“.)

Pschiloha k czißku 53 Serbskich Nowin.

Ssobotu 31. dezembra 1910.

Placzißny rěsneho slotu na Draždzanskich slótnych wikach.

29. dezembra 1910.

Placzißny po zentnarju z hriwnach.

Skótne druzíny a wosnamjenjenja.	Żiwa waha	Rěsna waha
Wóły:	hr.	hr.
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscze hacz do 6 lět	46—50	84 88
awstriske	—	—
2. mlode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	41—45	78 83
3. ßrěnjo pizowane mlode, derje pizowane starsche	36 40	73 77
4. ßnadnje pizowane kóżdeje staroby	30—35	64—72
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscze	43—46	75—78
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetscheje rěsneje hódnoscze hacz do 7 lět	39—42	71—74
3. starsche, wukormjene krowy a ßnadnje wuwite mlódsche krowy a jałojzy	34—38	65 70
4. ßrěnjo pißowane krowy a jałojzy	28—33	59 64
5. ßnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	54—58
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscze	46 50	78 83
2. ßrěnjo pizowane, mlódsche a derje pizowane starsche	41 45	73 77
3. ßnadnje pizowane	35 40	66 70
Cželata:		
1. najlěpsche z mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	56—59	86 89
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	52 55	82 85
3. ßnadnje wuwite wot zyza	46—51	76—81
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich schischeńjow w starobje hacz do $1\frac{1}{4}$ léta	51 52	67 68
2. mjaßne	49 50	65 66
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	45 48	61 64

Placzißna żitow a produktow.

Żitowy dowos w Budyschinje:		W Budyschinje. 24. dez. 1910 wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np.	W Lubiju. 29. dez. 1910 wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np.
Pschenża	běła	—		—	—	9	50	9	75
"	żołta	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowe		9	—	9	12	9	—	9	20
Rożka		—	—	—	—	—	—	—	—
" nowe		7	—	7	12	7	—	7	15
Jeczmjeń	50 kilogr.	7	50	8	50	7	50	8	60
Wows,		7	60	8	—	7	20	7	50
Hróch		12	50	13	50	12	50	13	—
Woka		—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły		15	—	16	50	16	—	17	—
Hejduschka		15	50	16	50	19	—	20	—
Běrny		2	40	2	80	2	30	2	70
Butra	1 kilogr.	2	50	2	70	2	40	2	60
Pschenična muka	50 "	10	20	19	50	15	—	19	—
Rżana muka	50 "	8	75	12	—	10	—	12	—
Ssyno	50 "	2	80	3	20	2	50	3	—
Ssłoma	100 "	4	50	4	80	3	65	4	30
Prožata	588 schtuk, schtuka	12		26					—
Pschenične wotruby	50 kilogr.			5	50	5	60	5	90
Rżane wotruby				5	40	5	70	6	—
Pschenični gris				6	—				
Rżany gris				6	40				

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot — hr. — np. hacz — hr. — np., pschenża (żołta) wot 9 hr. — np. hacz 9 hr. 25 np., rożka wot 7 hr. — np. hacz 7 hr. 25 np., jeczmjeń wot 8 — np. hacz 8 hr. 75 np., wowß wot 7 hr. 25 np. hacz 7 hr. 50 np.

W Budyschinje płaczesche: kórz pschenży (běła) po 170 puntach — hr. — np., hacz — hr. — np., żołta — hr. — np. hacz — hr. — np., nowa: 15 hr 30 np. hacz 15 np. 50 np., kórz rożki po 160 puntach — hr. — np. hacz — hr. — np. nowa: 11 hr. 20 np. hacz 11 hr. 39 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach: 10 hr. 50 np. hacz 13 hr. 80 np.

Wiczne placzißny w Kamjenzu.

29. dez. 1910.

Po 50 kilogr.: Rożka wot 7 hr. — np. hacz 7 hr. 20 np., pschenża wot 9 hr. — np. hacz 9 hr. 25 np., jeczmjeń wot 7 hr. 20 np., hacz 8 hr. 40 np., wowß wot 7 hr. 30 np., hacz 7 hr. 80 np., jahły wot 6 hr. — np. hacz 17 hr. — np., hróch 17 hr. 50 np., ßyno (stare) 3 hr. — np. (nowe) 3 hr. — np., běrny 2 hr. 70 np., ßłoma (100 kilogr.) 4 hr. 75 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. — np. hacz 2 hr. 40 np., jeja (mandl) 1 hr. 50 np.

Wjedro w Londonje 30. dezembra: Pomroczene.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smějo nowe lěto rano w 7 hodźinach farar Răda ßerbsku spowjednu rěcź, $\frac{1}{2}$9 hodźin duchowny Tischer ßerbske a w 10 hodźinach němske předowanje.

Tsjoch kralow smějo rano w 7 hodź. duchowny Tischer ßerbsku spowjednu rěcź, $\frac{1}{2}$9 hodźin farar Răda ßerbske a w 10 hodźinach němske předowanje. — Tydźeńske sastojnske dźěła smějo farar Răda.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi**: Khorla Ernst Pakostnik, fabrikar w Budyschinje, z Hanu Marju dźěl. Gubschowej rodź Stillerez na Żidowje. — Hugo Kurt Wićas, technik w Barlinje, z Marthu Marju Dubskez na Żidowje. — Handrij August Scholta, koporniski dźěłaćeŕ w Budyschinje, z Johanu Selmu Klimantez w Sajdowje. — Pawol Richard Riethus, wucźeŕ na Żidowje, z Hilźbjetu Ernu Jurschez tam.

W **katholskej zyrkwi**: Hendrich Büchele, kamjenjeczíschćeŕ w Budyschinje, z Hanu Sesuliz tu.

S **druhich wosadow**: Max Wrobl, pohoncź we Wulkim Wožyku, z Marju Emmu Wernerez w Poczaplizach. — Jurij Czernja, fabrikski dźěłaćeŕ w Michalkach, z Minu Herzez z Khwaćiz. — Jan Fischer, twarski pißaŕ w Budyschinje, z Lejnu Augustu Fähliz z Rakez. — Hermann Max Micźka, pohoncź w Delnjej Hórzy, z Hanu Gertrudu Wanzez z Wjeßla. — Ernst Bomsdorf z Łosa, z Hanu Augustu Hetmanez z Lipicza. — Emil Heino Reißig, lěßny dohladowaŕ w Hucźinje, se Selmu Metu Klarez, hospodarskej pomoznizu tam. — Jan Khorla Wójta, ßłužobny w Skanezach, z Marju Augustu Kynczez w Rakojdach. — Khorla August Lowka, hospodarski pomoznik w Lejnje pola Pomorz, z Martbu Klementinu Bjenadźiz z Bukez.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi**: Jan Helmut, Khorle Abenda, ßłužobnika na Żidowje, ß. — Franz Helmut Erich, Franza Wunderlicha, zigarnika na Żidowje, ß. — Marcźin Willy, Jana Hörenza, dźěłaćerja na Żidowje, ß. — Alfred Kurt, Jana Bohuwěra Hanskeho, żelesniskeho sapißarja w Ratarjezach, ß. — Gerhard Ernst a Elsa Johana, Ernsta Brody, khěžarja a kowarja w Dźěžnikezach, dwójnikaj. — Bertha Erna, Bjedricha Hermanna Vogela, kowarja w Dobruschi, dź. — Elsa Gertrud, Bjedricha Augusta Ssworý, samkarja w Dobruschi, dź. — Margaretha Lisbeth, Khorle Augusta Wesera, kowatskeho mischtra w Małbezach, dź. — Johanna Erna, Ernsta Bohuwěra Mużika, molerja na Żidowje, ß.

W **katholskej zyrkwi**: Bjedrich, Khorle Schustera, dźěłaćerja w Budyschinje, ß.

S **druhich wozadow**: Richard Ernst, Khorle Ernsta Nemuta, żiwnoscźerja w Semichowje, ß. — Max, Jana Greulicha, pohoncźa w Małej Borschczi, ß. — Hana, Handrija Pětschki, dźěłaćerja w Hornjej Borschczi, ß. — Hedwig Elisabeth, njemandź. dź. w Ssulschezach. — Willy, Jana Augusta Nyczе, żiwnoscźerja w Czetwjenych Nożlizach, ß. — Erich Max, Pawola Emila Burkhardta, fabrikarja w Khwaćizach, ß. — Martha Liesbeth, Khorle Augusta Scheiby, fabrikarja w Měrkowje, dź. — Irma, Emmericha Zsebe, porzlintoczerja we Wulkej Dubrawje, dź. — Jan Anton, njemandź. ßyn we Wullej Dubrawje, Martha, Handrija Jurenza, fabrikskeho pohoncźa we Lupoji, dź. — Jan Pawol, Augusta Kruże. khěžerja w Rakezach, ß. Gerhard Marcźin, Alberta Handrija Ermischa, wobkhodoweho wjednika w Kamjenej pola Měrkowa, ß. — Elsa Hilźbjeta, Ernsta Reinholda Grafy, murjerja w Khróscźe, ß. — Ella Hedwig, Khorle Młynka w Minakale, ß. — Ernst Rudolf, Ernsta Schustera w Khróscźe, ß. — Hana, njemandź. dź. z Wichowow. — Emil Ernst Rudolf, Ernsta Marcźina Bara, pjekarja we Worzynje, ß. — Hans Herbert, Emila Maxa Kunatha, komorneho ßłużobnika we Wichowach, ß. — Lejna Hilźbjeta, Khorle Augusta Rößlera, dźěłaćerja w Drożdźiju, dź.

Zemrjeći:

21. dźeń dezembra: Henriette Tschankez, schwalcźa z Hucźiny, w khorowni na Żidowje, 76 l. 8 m. 22 d. — 23. Gertrud swud. Thielowa rodź. Hornez z Luha, we wokrjeżnej khorowni na Żidowje, 71 l. 2 m. 25 d. — 26. Marja Madlena Wjaźlez, njebo Jana Ernsta Michalka, bywscheho rěsnika a żiwnoscźerja w Nadźanezach, sawrstajenu wudowu, 78 l. 2 m. 23 d. (na Michalskim pohrjebnischczn khowana.

Zyrkwinske powjesće z Hodźija.

Nowe lěto smějo rano $\frac{1}{2}$8 hodźin duchowny Voigt němsku spowjednu wucźbu, $\frac{1}{2}$9 hodźin farar Kschižan němske a $\frac{3}{4}$10 hodźin ßerbske předowanje.

Tsjoch kralow smějo rano $\frac{1}{2}$8 hodźin farar Kschižan ßerbsku spowjednu wucźbu, $\frac{1}{2}$9 hodźin duchowny Voigt ßerbske a w 10 hodźinach němske předowanje. Psched zyrkwinymi durjemi budże ßo kollekta za swonkowne mišionstwo składowacź.

Zyrkwinske powjesće z Budestez.

Nowe lěto smějo duchowny Bójź rano we 8 hodźinach ßerbsku spowjedź, dopołdnja w 9 hodźinach farar Domaschka ßerbske a $\frac{1}{2}$11 hodźin němske předowanje. — Tsjoch kralow smějo duchowny Bójź dopołdnja w 9 hodźinach ßerbske a $\frac{1}{2}$11 hodźin němske předowanje. — Psched zyrkwinymi ßo kollekta za mišionstwo mjes pohanami sběra.

Zistne khartki cźischczi spěschnje a tunjo **Ssmolerjez knihicźischczeńnja.**

Kedźbu!
Italske a schpanijske
apfelsiny
duz. po 25, 55, 65 a 75 pj.
Žołte zitrony
dnz. po 55 a 75 pj.
Pschi wjetschim wotewsaczu tuńscho.
Worjechi
najlěpje dosrawjene.
Banany
3 scht. sa 25 pj.
Italske a schpanijske
wino.
Wschě twory žo darmo do domu
sčelu.
S počesčowanjom
Dante Biankini
na theaterskej haźy 2 w Budyschinje.

Kóslaze koże,
howjase koże,
czelaze koże,
sajecze, kaniklaze,
tkhórjaze, kunjaze,
kocze koże,
wowcze koże
a wowczu wołmu
po najwyschschich płaczisnach kupuje
Heinrich Lange
pschi žerbsko-katholskej zyrkwi a pschi žitnych wikach 11

Kakao
punt po 90 pj.,
pschi wotewsaczu 10 puntow
po 85 pj.
Moritz Schmidt
pschi mjažowych jědłach 1,
mjes žerbskej haźu a Pětrowskej zyrkwju.

Powschitkowny němski kreditny wustaw.
Prawo k pschijimanju žyrotnych pjenjes mějazy.

Dawamy hacź na dalsche na hižo wobstejaze a na nowe sapokožene pjenjesy
pschi wschědnym wupowjedźenju 2½% | **pschi 3 měsacznym wupowjedźenju 3½%**
pschi jenoměsacznym wupowjedźenju 3% | **pschi 6 měsacznym wupowjedźenju 4%**

Pschenajacże khamorowych kaschczikow.

Kažyne hodziny 8—½1, ½3—5, žobotu 8—2 bjes pschetorhnjenja.

Powschitkowny kreditny wustaw
depositowa kaźa w Budyschinje.
(Na rózku Hoschiz a feminarskeje haźy.)

Liebsch,
hudnisli aktuar sw. žnjžby
pschi nowych hrjebjach 5
pisarnja sa kupowanske, hypothekske, dismembrazijske, testamentske a sawostajeństwowe wězy atd.
Rěczi žerbski.
— Telefon czisło 177. —
Wschežadźowanje leżomnosczow

Lamanu schokoladu
po puntowskich pakczikach, tež lěpsche druziny wopschijazych, hižo po 1 mk. porucza
Moritz Schmidt
pschi mjažowych jědłach 1,
mjes žerbskej haźu a Pětrowskej zyrkwje.

Paul Giebner
w Budyschinje na bohatej haźy 18,
s nutskhodom na theaterskej haźy,
winowa wulkowikowarnja
porucza žwoje derje wothladane **wina.**
Pjecz wullich pinzow.
Wino k poźylnjenju a k strowosczi.
Wino k žwjedźenjam atd.
Tym, kotrizˇ moju winowu pschedawarnju njesnaja, k wjedźenju dawam, so žo pola mje tuńscho kupuje, hacź pschi direktnym kupowanju s Rheina abo s Mosele, dokelź wino po waggonach dostawam a :: :: pucźowanskich wudawkow nimam. :: ::

Po tunich płaczisnach poruczam žwój derje wuhotowany sklad **ff. domjazych, kuchińskich a hospodarskich wězow, lakowanych a njelakowanych, blachowych lampow, latarnjow, zylindrow a žnjzokow, platow, płokanskich wanjow, bowow, myjnych stejakow, zimanskich maschinow, kupanskich wanjow, želesne pónoje a hornzy, hospodarske wahi, nože, widliczki, łžizy, nožowe korbiki, khosejowe młyny, khosejowe khany, khosejowe a zokrowe tyče, rybowanske maschiny, mjažornbaze maschiny, mjažowe mjezki, schczětki, žerschczowe mjeczawy, zentrifugowe schczětki** atd.

Moritz Schulz, **klampnatski mischtr : : : : :**
pschi žerbskich hrjebjach 10.
— **Wuporjedźerja.** —

Franz Marschner
czaźnikat w Budyschinje
na bohatej haźy 9
žwój sklad **czaźnikow** a **czaźnikowych rjeczazow** k dobroczinwemu wobkedźbowanju porucza.

Hódna twora. **Bižomne rukowanje.** **Tunje płaczisny.**

Krajan na lěto 1911,
protyka sa katholskich Serbow,
je po 30 np. dostacź we wudawarni Serbskich Nowin.